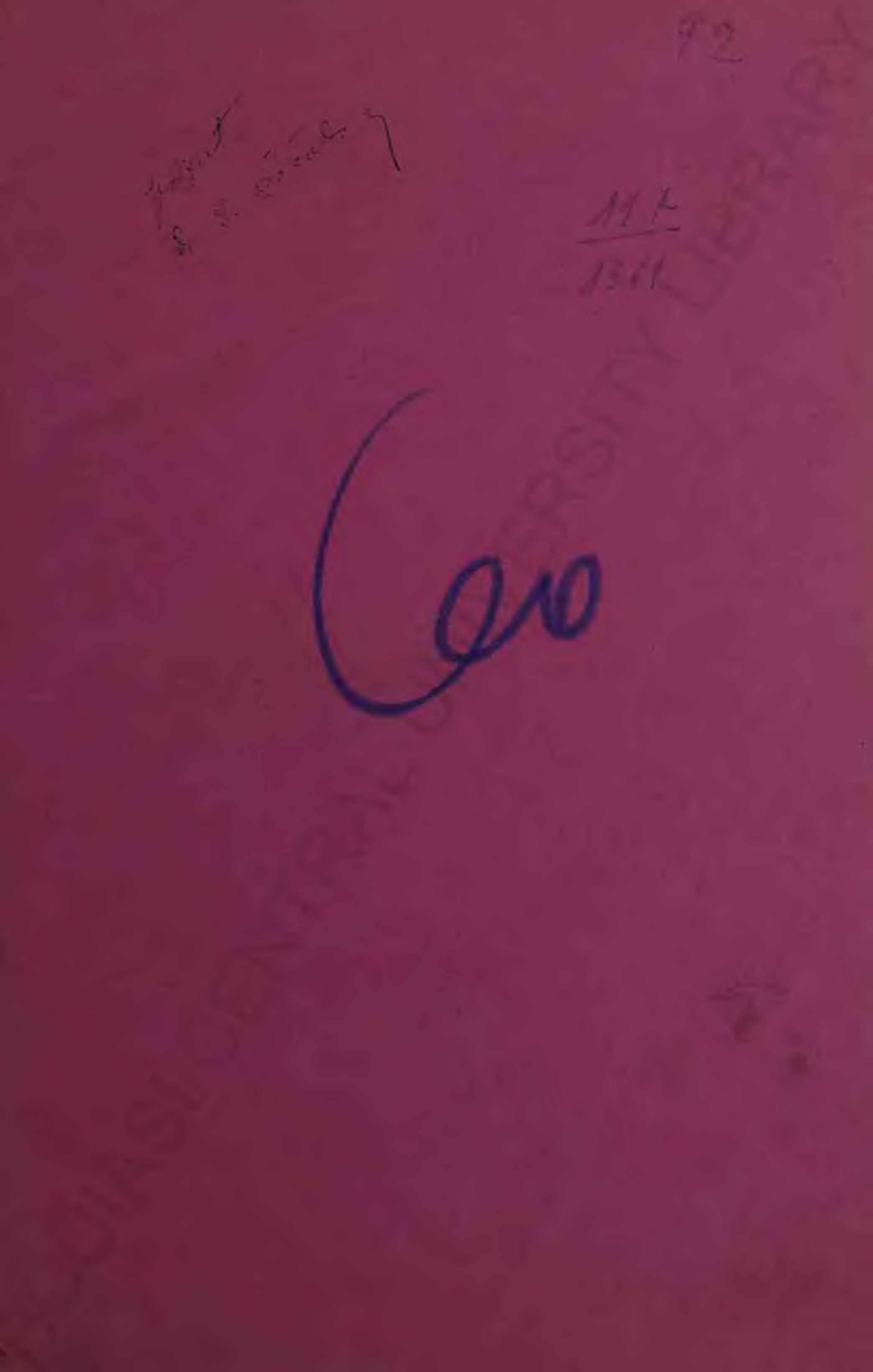

BIBLIOTHECA DE LEGISLATIUNE

COLLECTIUNE
DE
LEGIUIRILE ROMANIEI
VECHI ŞI CELE NOUI

CÂTE S'AŬ PROMULGAT DE LA 1 IANUARIE 1875 ŞI PÂNĂ LA FINELE ANULUĬ 1885.

LEGĬ, PROCEDURE, REGULAMENTE,
TRATATE, CONVENŢIUNĬ, DECRETE, INSTRUCŢIUNĬ, FORMULARIĬ, TARIFE,
TABLOURĬ, STATUTE, CONCESIUNĬ, ETC.

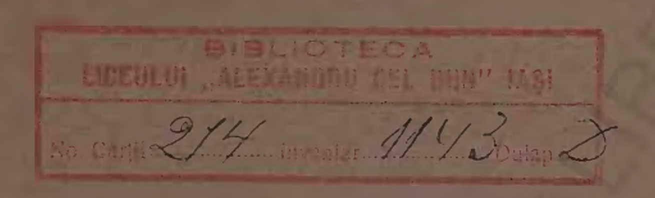
DIN LEGILE VECHI SUNT TRECUTE ACI:
Pravila luĭ Vasile Lupu, Pravila luĭ Mateiŭ Basarab, Pravila de la Govora, Legile turce pentru proprietatea din Dobrogea.

DE

IOAN M. BUJOREANU

VOLUMUL III

BUCURESCĬ
TIPOGRAFIA ACADEMIEĬ ROMÂNE (LABORATORIĬ ROMÂNĬ)
26, STRADA ACADEMIEI, 26.
1885.

PREFAŢA.

Consecuent sarcinei ce 'mi am impus de a publica treptat legile vechi şi nuoi, ast-fel ca acéstă Colecţiune să formeze Bibliotheca de legislaţiune veche şi nuoě a Ţěrei, presint publiculuĭ acest Volum III în aceleaşĭ condiţiunĭ ca volumele I şi II apărute deja.

Lucrarea fiind colosală şi cheltuelile însemnate, am divisat volumul III în douě părţĭ:

Partea I a acestuĭ volum III, conţine din legile vechĭ: *Pravila luĭ Vasile Lupu*, *Pravila de la Govora*, *Pravila luĭ Mateiŭ Basarab şi Legile turce ale proprietăţeĭ din Dobrogea*. Iar din legile nuoĭ: Ale *Eforieĭ spitalelor civile* din Bucurescĭ, — *ale Epitropieĭ ospicielor Sf. Spiridon* din Iaşĭ — cele emanate de la *Ministeriul de externe*, — şi cele *administrative*, *judeţiane* şi *comunale*.

Partea II, care este sub presă, conţine legile: judiciare, financiare, militare, culte, instrucţiune, agricultură, comerciŭ, lucrărĭ publice, căĭ ferate, telegraf şi postă, penitenciare, medicale, etc.

Ast-fel se completéză volumul III cu legĭuirile promulgate până la finele anuluĭ 1885.

Trimiterile şi notiţele necesariĭ sunt trecute în acést volum ca şi în cele douě volume precedente.

La finele Părţeĭ II a volumuluĭ III se va face douě table de materiĭ a legĭuirilor, una pe speciĭ, şi alta alfabetică, întocmaĭ ca cele trecute la finele volumuluĭ II a acesteĭ Colecţiunĭ.

I. M. Bujoreanu.

LEGĬUIRĬ VECHĬ.

CARTE ROMĂNÉSCĂ

DE ÎNVĂŢĂTURĂ DE LA

PRAVILELE IMPARATESTI

ŞI DE LA ALTE GIUDEŢE

CU ZISA ŞI CU TOATĂ CHELTUELA A LUI

VASILIE VOEVODUL

ŞI

DOMNUL ŢĂRĂI MOLDOVEI.

DEN MULTE SCRIPTURI TĂLMĂCITĂ

DEN LIMBA ILENESCĂ PRE LIMBA ROMĂNESCĂ

ÎN TIPARUL DOMNESC S'AU TIPĂRIT ÎN MĂNĂSTIREA A TREI-SVETITELE ÎN IAŞI
DE LA HRISTOS 1646.

STIHURÎ ÎN STEMA DOMNIEÎ MOLDOVEÎ

De şi vezi cànd-va semn gróznic,
Sa nu te mirĭ cànd să arata putérnic,
Că putérnicul putérea'l închipuéste,
Si slăvitul podoaba'l schizméste.
Cap de buar si ia domnii moldovinesti
Ca putérea aceiĭ hiérĭ sa o socotesti;
De unde mari Domnĭ spre laudă s-au făcut cale
De-acolo şi Vasile Vod au început lucrurile sale.
Cu învăţăturĭ ce în ţara sa temeĉinuéste.
Nemuritor nume pe lume şie zideşte.

TOȚĬ CEIA CE SĂMT CREȘTINĬ PRAVOSLAVNICĬ

CINE VA CETI CA SĂ INȚELEGĂ

Cum isvoresc și es tóte apele den mare și înpărțindusă să răschiră pren tóte vinele pămăntuluĭ de adapă tot pămăntul, așa într'acesta chip și svintele scripturĭ isvorăsc și es dentru înțilepciunea Dumnezăireĭ și alte tóte învěțăturele cele bune; drept aceia iarășĭ cum vedem pre toțĭ înțăleptiĭ și puterniciĭ lumeĭ cu mare osrădie și nevoință și cu multă cheltuecală cearcă și sapă pămăntul și meșterșuguesc de găsăsc de acele vine de isvor de apă, și daca le găsesc bucurănduse, fórte iscusit cu mare meșterșug silesc de scot acele izvóre pănă în fața pămăntuluĭ pentru binele și repausul a mulți ce lăcuesc pre acel loc, așa iaste și isvorul svintelor scripturĭ. Mulțĭ înțelepțĭ și puterniceĭ înpărațĭ cu multă rugă și nevoință și cu mare osrădie s'au cumpatat děu cercat pănă s'au spodobit de au găsit isvorul viețeĭ cel nescăzut, ce să dice svănta scriptură, și cu multă dragoste și bucurie lumiĭ l-au arătat pentru binele și folosul a mulțĭ, dup'aceia pre urma lor cu bună învěțătură ca o moșie tuturor înpreună le-au lăsat și maĭ vrătos celor lipsițĭ și însătațĭ de învěțătură; pentru că cum nu póte nime a lăcui în acéstă lume fără de apă, așa nu póte fi nicĭ fără învěțătură; cum dice Isaiea prorocul: zavistia cuprinde pre ómeniĭ ceĭ neinvățațĭ. Drept aceia și al nostru prea luminat întru creștinătate și dirept întru credință Ión Vasilie Voevoda Domnul și biruitorul țereĭ Moldoveĭ, urmând urma celor bunĭ și înțăleptĭ domnĭ, socotind neputința și slăbăciunea acestuĭ loc și înpuținarea isvórelor svintelor scripturĭ și altor învěțăturĭ, și cunoscănd nevoia ce va veni și scăderea asupra ómenilor ce vor fi locuitorĭ în țara Moldoveĭ fiind fără învățătură vor fi deapururea însătațĭ și lipsițĭ ca și cum are fi într'un loc săcetos fără de apă, și maĭ vrătos vězind nedreptățile și asuprelele mișeilor carele fac ce'ĭ neînvățațĭ și ne'nțălegătorĭ diregătoriĭ și giuděțele de pre la tóte scaunele Moldoveĭ, drept aceia cu multă osrădie s'au nevoit Măriea-Sa děu cercat pre multe țerĭ pănă l-au îndreptat D-zeu děu găsit ómenĭ ca aceia dascălĭ și filosofĭ děu scos den cărțĭ elineștĭ și lătineștĭ tóte tocmélele cele bune și giudéțele celor bunĭ creștinĭ și svințĭ înpărațĭ, carele ca o lumină luminează și arată tot lucrul celor întunecațĭ și proștĭ și ne'nvățațĭ ca să cunóscă strâmbătatea tuturor și să giudece pre direptate, carele să chiamă acum pravilele înpărăteștĭ; acéstea înțelepciunĭ și acéstea învățăturĭ ne-au dat și ne-au lăsat noó tuturor rodului romănesc ca să ne fie noó deapururea isvor de viecața, în veceĭ nescăzut și nesfrășit.

După tocmeala și nevoința Măriei-Sale Domnului, datu-s'au învățătură și mie unuĭ maĭ mic și nice de o treabă a Măriei-Sale rob, Evstratie biv-logofet, de am scos aciaste pravile și le-am tălmăcit den scrisóre grecească pre limba Romănească ca să pótă ințelege toți.

PRAVILE

TOCMITE ALEASE SCOASE PENTRU TOȚĬ LUCRĂTORIĬ PĂMĂNTULUĬ, ANUME: PENTRU PLUGARĬ, PENTRU LUCRĂTORIĬ VIELOR, PENTRU NĂMIȚĬ ȘI PENTRU PĂSTORĬ, ARATÂND INPREUNĂ TUTUROR GIUDEȚUL ȘI CERTAREA CE LI SĂ VA DA FIE'ȘĬ CĂRUEA DUPĂ DEALA SA, CARIĬ VOR INBLA CU NEDIREPTATE

Pentru plugarĭ

za. *Pricina dentăĭ.*

a. Cadesă a tot plugariul să'șĭ are și să'șĭ lucreze pămăntul cu direptate, iară să nu cumva îndrăznéscă a eși den hotarul sěu să apuce hotarul de-aprópeluĭ sěu.

v. De va eși neștine den hotarul sěu și va micșura hotarul vecinuluĭ sěu, de va face acésta la vrémea plugului cându'șĭ ară pămăntul, să'șĭ peardă lucrul și osteneala ce va fi

făcut acolo; iară de va fi schimbat hotarul cânduș'au sămănat sămânța atunce să'șĭ piarză și sămânța și arătură și tótă róda ce va face acel pământ ce au sămănat pre loc străin, pentru căce au călcat hotarul altuia.

g. Orĭ cine den plugarĭ de va intra în pământul altuia de'l va ara sau'l va și samana și nu va fi întrebat pre stăpânul pământuluĭ, dăm învățătură ca să nu ia nemică dentr'acel pământ nice pentru munca luĭ nice pentru arătură nice den róda ce va face, și necum altă ce nice sămânța ce au aruncat acolea nice acea ca să nu aibă voe să o ia.

d. De să vor tocmi doĭ plugarĭ ca să'șĭ schimbe pământurile mainte de vremea sămănăturei, și după aceia unul den dânșiĭ va vrea să întórcă, de va fi apucat cela-l-alt să fie sămănat pământul nu vor putea întórce, iară de nu va fi samanat nicĭ unul pot să strice acea tocmală, iară de să va prileji cela ce va să strice tocmală, să nu fie arat și cela-l-alt va fi arat atunce ca să are și cela și dacă va ara să întórcă să'șĭ ia cine'și pământul și să fie o tocmală stricată.

e. De să vor tocmi doĭ plugarĭ să schimbe niște pământurĭ, verĭ nouă, verĭ vechĭ, și de să va afla unul den dânșiĭ să fie luat maĭ mic pământ și maĭ prost, acolea să să socotéscă să'l maĭ dea și dentr'alt pământ să fie tocma, iară de li va fi fost tocmala așa precum va fi să nu maĭ dea nemică.

s. (1) De să vor tocmi doĭ plugarĭ să schimbe niscare pământurĭ denaintea a doĭ sau a treĭ marturĭ și tocmala lor s'au grăit să fie stătătóre, acea tocmală ca să stea întreagă și adevèrată și neclătită.

z. Un plugar óre carele de să va prileji să aibă a să pâra cu cineva pentru vre un pământ sămănat și nu'șĭ va întreba întâiu la giudeț să vază cumu'l va mérge legea, ce va mérge la pământ fără știrea celuia ce l'au sămănat și fără știrea giudețuluĭ loculuĭ aceluia și să va apuca de va săcera, acesta macar de i s'are și veni să fie a luĭ pre direptate iară ca să nu i să dea nemică, iară de va fi și pârât la giudeț și de'l va fi făcut giudețul carte să fie el, dacă să va afla c'au pârât pre strâmb și n'au avut el trébă, acesta den róda ce va fi strâns să întórcă înapoĭ de doă orĭ pre cât va fi luat.

n. Orĭ cine să va afla c'au tăiat pădure, sau au săpat de au făcut laz pre locul altuia, și maĭ apoĭ de'l va fi lucrat sau'l va fi samanat, dăm învățătură ca să nu ia nemică dentr'acea rodă.

f. (2). De să va fi prilejit nescuĭ să'șĭ împarță vre un lucru sau vre un loc îndesine, cumu s'are zice să sape sau să cosască undeva sau alt lucru ceva să facă la vre un loc undeva, acestia să fie volnicĭ să strice acea tocmală și acea împărțélă.

i. Doă sate de vor avea svadă pentru hotarul sau pentru pământurĭ, acolo să socotească giudețele să facă direptate să dea acel loc pentru carele să pricesc, acesta să'l dea celora ce să va afla că l-au ținut maĭ multă vréme, alegând când va fi hotar bătrân, ținerea cea veche aceia biruiaște, cumu s'are zice cum să va afla c'au ținut ceĭ den vecĭ așa să rămâe neclătit.

aĭ. De va lua neștine vre un pământ de la vre un om sarac ca să'l are și să vor fi tocmit să le fie înparte, această tocmală să stea pre loc, eară de să vor fi tocmit să'l și samene să fie tocmala adevărat.

vĭ. De să va tocmi vre un lucrător și de va lua asupra sa să lucreze o vie și va lua și arăvonă de la stăpân și va începe a lucra și după aceia să va căi ce au făcut și o va părăsi dealucrarea, dăm învățătură unul ca acesta să plătească stăpânuluĭ cât va fi fost prețul vieĭ și viea tot să fie a stăpânu-său cumu'ĭ ș'au fost.

gĭ. De să va apuca neștine de vre un laz streïn părăsit, să fie spinos și plin de pădure, de vréme ce să va afla că iaste altuĭ lucrător pentru truda ce va fi pus acolo de'l va fi curățit treĭ anĭ să să hrănéscă cu roda luĭ, iară decĭ să fie iară'șĭ a stăpânuluĭ ce au fost maĭ de mult.

dĭ. Un om óre cine dacă va sărăci și va slăbi de nu va maĭ putea să'șĭ lucreze viea sau curățitura sau altă ocină ce va avea sau când va fugi de să va înstrăina, atunce acea ocină să fie pre sama domnieĭ sau a stăpânuluĭ a cuĭ va fi locul, acestiea să o rămască și să ia róda ce va fi, iară de să va întórce acel om și va veni la locu'șĭ, ca să nu aibă nime treabă cu ocinele luĭ nice să'ĭ cée alta nemică, ce să fie în pace.

eĭ. Țaranul dacă va fugi den sat și'ĭ vor rămânea pământurile sau viele sau curăturile, ceia ce să vor hrăni dentr'acele aceia ca să aibă aĭ plăti dajdea și tóte greutățile câte's prespre an cum au fost plătind și el când au fost de față, iară de nu vor vrea să plătéscă pre cât vor lua eĭ dentr'aceluĭ fugit de doă orĭ pre cât au luat să dea giudețuluĭ.

sĭ. Ceia ce vor lua ocine pentru datorĭĭ și maĭ vrâtos pentru camătă de vréme ce să va arată c'au mâncat róda dentr'acea ocină, maĭ mult de 7 aĭ, atunce ca să socotéscă giudețul tot venitul ce va fi fost dentr'acea ocină, decĭ

(1) Acéstă literă are sunetul luĭ s și forma litereĭ s.
(2) Această literă se citește ca ți și are forma litereĭ O tăiată în jos cu o linie mărginită în lături cu două virgule ѱ.

giumătate den tot să numere și să facă să fie capete să să ioșoreze den datorie.

zi. Mergând neștine pre un drum va afla vre un dobitoc, de va fi undeva vatamat sau și mort, atunce fiindu'ĭ milă va spune stăpânu-său, iară stăpânul boului îș va prepune pre cela ce i-au spus c'au ucis el dobitocul, acesta de nevoe să giure pentru vătămătură, eară de mórtea dobitocului, nime nu să giudecă.

(1) **ni.** Când va fugi țăranul de la locul și de la stăpânu-său, nime nicăiure să nu'l priimescă, iară de'l va și priimi de o dată desrăg să'l întórcă înapoĭ la satul luĭ de unde iaste; iară de va fi având vre o trébă ca aceia cu dâns, acesta ce l-au priimit ca să aibă așĭ spune treaba cătră domnul aceluĭ sat, iară de va meșterșugui într'alt chip și va calca pravila, acesta ca să plătéscă la domnie *vi.* litre de argint și *kd.* litre boiarinuluĭ aceluia acuĭ va fi țaranul, și într'acesta chip să aibă îndemnare de la domnie ca să întórcă țaranul să'l ducă de unde au fost, eară el să rămăe cu tótă paguba și cheltuiala.

fi. De va lua neștine de la altul bou să are cu dâns și va muri boul, să socotească giudețele de să va afla c'au murit boul într'acel lucru ce l-au fost dobăndit să lucreze cu dâns, să nu aibă nice o pagubă, iară de va fi murit într'alt lucru atunce ca să plătească boul deplin.

k. De va lua neștine vre un dobitoc, cal, sau bou, fără de știrea stăpânuluĭ acuĭ iaste, și să va duce în vre o cale undeva ce va fi plată, ce să zice chiriea, ca să'ĭ plătească îndoit; iară de să va prileji să móră pre cale să'ĭ dea doo vite drept una orĭ ce fial de dobitoc va fi.

Pentru ceia ce vor înpărți róda ce vor fi sămănat în parte

ka. Un plugar ce va fi sămănat sămânța sa în pămănt strein și va fi cheltuit tótă cheltueala sa, și de va îndrăzni să'șĭ care snopiĭ fără de știrea celuia cu pămăntul, ca un fur ca să'șĭ piarză tótă róda de pre acel pămănt.

kv. Partea celuia ce samănă pre locul altuia de va fi sămânța luĭ și cu tótă cheltueala sănt a luĭ f (9) snopĭ și aceluĭ ce au dat pămăntul un snop; iară cela ce va înpărți într'alt chip iaste blăstămat de D-zeu.

Pentru ceia ce samănă înparte cum li să cade să înparță

kg. De va lua vre un plugar pămănt străin să samene și să vor tocmi să înparță în doo cu stăpânul pămăntuluĭ, și dacă va veni vremea de nu va lucra pămăntul bine cum să cade, ce va sămăna așa fiește cum, acesta să nu ia nemică den róda ce va face acel pămănt pentru căcĭ cu minciunele luĭ au amăgit pre stăpânul pămăntuluĭ.

kd. De va fi luat cineva vre un lucrător vre o vie de la vre un om sărac ca să o lucreze și să înparță vinul în doo, și acesta de nu să va nevoi să lucreze tóte lucrurile la vremea lor ce o va numaĭ îngăima sau de o va lăsa desgrădită, acesta să'ș piarză munca și să nu ia nemică den róda vieĭ.

ke. Plugariul acela ce va lua pămănt în parte de la vre un om sărac, iara mainte de ce va veni vremea lucruluĭ să va părăsi și va porunci omuluĭ celuia cu pămăntul cum nu póte să'l lucreze, iară acesta să va leni și va lăsa pămăntul nelucrat, să nu aibă nice o pagubă cela ce au fost nămit pămăntul.

ks. Plugariul ce va lua pămănt în parte de la cineva ce va fi dus în vre o cale și el să va părăsi și nu'l va lucra, acesta ca să plătească îndoit róda pămăntuluĭ.

Pentru furtușagul

Pricina a doa.

kz. De să va afla vre un lucrător de viĭ, la vremea când să sapă viile, atunce să fie furat vre o sapă sau vre un hărleț și dacă va trece vremea sàpatuluĭ să va oblici și să va vădi lucrul, ca să plătească atâtea zile câte au fost trecute de când au furat el sapa. Într'acest chip va plăti și cela ce va fura secere la vremea seceratuluĭ sau cuțitul la vremea tăiatuluĭ viilor, sau săcurea când tae omul lemne în pădure și alte ca acestea.

ki. De va fura neștine clopot de la dobitoc, de la fie ce fel de dobitoc, și de să va vădi, să'l bată ca pre un fur; iară de să va prileji să piae și acela dobitoc, ca să aibă a'l plăti cela ce au furat clopotul.

kf. De să va afla vre un viiar sau vre un grădinar să fie furănd la locul ce păzește el, acela să'șĭ piarză simbria și să fie bătut ca un fur.

l. De să va găsi cine-va vre un păstor de oĭ, să fie mulgând oile stăpânu-său furiș și de va fi vânzind fruptul, să'șĭ piarḑă simbria și să fie bătut forte.

la. De va fura neștine miriștea altuia, să o plătească îndoit.

lv. De va fura neștine cal sau bou, ca să'l plătească de două orĭ și să fie bătut forte și să plătească și treapădul dobitoculuĭ câtu'l va fi purtat.

lg. Cela ce va fi vrut să fure bou din cireadă și va fi gonit pre văcar și fiind cireada

(1) Acéstă literă *n* are forma de *ita* grecesc sau И slavon.

fără păstor vor fi date niscare gadine de vor fi stricat și alte vite, acestuia ca să i se scóță ochii, să fie orb.

Id. Cela ce va fura snopi, sau va freca spice la vremea de secere, de'l vor prinde să'l bată și să'l ea hainele tóte cu ce va fi fost atuncĭ îmbrăcat.

Ie. Ceia ce vor intra în vie sau în pomĕt pentru să mănânce numaĭ poame, să nu se certe; iară de se va arăta lucrul cum au mers să fure, să'l bata și să le ia și hainele.

Is. Ceia ce vor fura plug, sau fer de plug, sau jug, și de să vor găsi, să socotească den ce ḑi s'au furat până în ce ḑi s'au găsit, deci să plătească pre fiĕ-care ḑiua câte vi (12) aspri carĭ fac v. (2) potronicĭ de argint, sau cât să va da unuĭ om ce lucrează pe ḑi.

Iz. Ceia ce vor fura carul altuia, sau de'l vor arde, să plătească 2 prețurĭ.

In. De vor fi într'un sat niște ómenĭ furĭ, și de'I vor prinde cu furtușag, să'I bată ca pre niște furĭ și să întórcă tot celuia ce'I vor fi furat; iară de vor fura și a doua óră, să'I bata și să întórcă două prețurĭ celuia cu paguba; iară de vor fura și a treia óră, să le scóță ochiĭ, să'I orbească.

If. Cela ce va umbla de va fura nóptea bucate sau alte băuturĭ, să'I fie certarea ca și altor furĭ.

Pentru păstorĭ ce să ḑice vacariĭ și boariĭ ce pasc cireḑĭ

Pricina a treea

m. Vacarul sau boariul, de să va lua în cireada luĭ vre o vită streină de la plug și să va amesteca cu alte vite, și după acea să va tâmpla acea vită de o vor strica gadinele, să arăte stăpânuluĭ semnul aceĭ vite perite, și dacă să va cunóște nu va avea niciĭ o certare.

ma. Un vacar de va lua asupra sa un bou să'I pască și de'l va perde într'acea ḑi ce l'au luat, de va spune stăpânu-sĕu într'acea zi zicând ată până în cutare loc ți-am vădut boul și până în cutare, decĭ nu'l știu ce s'au făcut, de va dice așa nu va plăti boul iară de nu va fi dat știre într'acea zi, va plăti boul.

mv. Vacarul de va lua demânéță bou de la plugariu, și boul nu să va ținea în cireadă cu alte vite ce să va împărți și va intra în niscare pânĭ sau în viĭ sau în alta și face pagubă, să plătească vacariul paguba, iară sâmbria să să dea să nu să oprească.

mg. Vacariul de va lua bou de la plugariu să'l pască și de va peri boul, să giure vacariul pre numele luĭ Dumnedeu cum n'au făcut el vre un meșteșug și cum nu știe el nimică de perirea boului, și să fie în pace să nu aibă necĭ o pagubă.

md. De va lua vacariul demineța bou de la plugariu, și va fi boul sănătos, nu va avea necĭ o vătămătură, eară sara să va afla boul au cu piciorul frânt, au cornul sărit, au de vre un ochiu orbit, sau și aiurea vatamat, să giure vacariul cum nu au făcut el vre un vicleșug și cum nu știe nemică de vatamarea boului, să fie în pace.

me. De vreme ce va giura văcariul, cum nu știe de perirea boului, necĭ de vatamatura luĭ, iară maĭ apoĭ să va vădi și să va arata cu doĭ sau cu treĭ marturĭ ómenĭ de credință cum au giurat strâmb, acestuia să i să tae limba, și să plătească paguba celuĭ cu boul.

ms. Văcariul ce va arunca cu toeagul cela ce paște vacele și va vatama vre o vită, au îi va frânge piciorul, au îi va vatama ochiul, acesta nu va fi fără de pagubă ce va plăti paguba stăpânului, iară de o va lovi cu piatră, atunce nu va plăti paguba

Pentru paguba ce fac dobitoacele

Pricina a patra

mz. De va afla neștine un dobitoc în vie, sau în pămantul cu pânea, sau într'alt loc, și va fi făcând pagubă, și nu va spune stăpânuluĭ a cuĭ este boul de vreme ce are așĭ cere paguba ce i-au făcut și de va ucide acea vită, sau i va frânge piciórele, sau o va orbi, atunce să'I dea dobitoc pentru dobitoc.

mn. Când se va prileji vre un dobitoc să fie a fata și va paște pre locul altuia, și acela cu locul nu'I va îngădui ce o va goni degrabă de o va osteni sau de o va lovi cu ceva, și dintr'acea osteneală sau lovitură să va prileji de va lepăda, neîngăduitorul să plătească vita.

mf. Când va găsi neștine un dobitoc făcând pagubă undeva la vre un loc, și dacă'I va găsi nu'l va mărturisi domnu-său ce'I va tăia urechile sau códa sau îl va orbi, ca să nu'l maĭ ia stăpânu-sĕu, ci să'I dea alt bou sănătos.

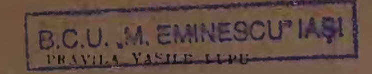
n. De va afla neștine mascur sau dulău și alt dobitoc stricând și făcând pagubă la locul luĭ, și de o dată va spune stăpânu-sĕu, și îl va slobozi, iară el va face și al doile rând iarăși așa, și de să va prileji și până a treia óră să'I facă pagubă, și de'I va tăia códa, sau de'I va și ucide, să n'aibă necĭ o nevoe.

na. De va intra dobitocul în vie sau în pomĕt și va cădea în vre o grópă sau să va înpara în gard și va muri, ca să nu aibă necĭ o nevoe cela cu viea sau cu pomătul.

nv. Orĭ ce fel de dobitoc vrând să sae peste gard, la vie sau la pomĕt, și de să va inpara, să nu aibă necĭ o pagubă cela cu gardul.

ng. De va ucide cineva vre un dobitoc pentru ce va fi spus stăpânu-sĕu să'I plătească pagubă, dâns învățătură să plătească aceĭ dobitoc cela ce l'au ucis.

nz. De să va prileji vre un vacar să afle în

viea lui un dobitoc făcând pagubă, și nu va merge să spue desrăg celuia cu boul, ce vrând să'l scótă îl va ucide, de va muri sau i va sdrobi vre un picior sau îl va repezi de să va înpara 'în gard, acesta să plătească boul deplin.

Pentru pagube ce să vor face în țarină

Pricina a cincea.

ne. De va secera neștine în țarină, și'și va stringe snopii, și vor fi pre lângă pământul lui alte pământuri nesecerate și el va aduce nescare dobitoc de'l va băga în țarină, și va strica cui-va pânea, spicele sau snopii, pre acesta să'l bată l. (30) de toiage și să plătescă totă paguba ce va fi făcut dobitocul lui.

ns. De'și va culege neștine viea și vor rămânea alte vii ne culese a vecinilor lui, și el va aduce dobitocul sĕu să pască la viea lui, și vor face pagubă la viea cuiva, acesta încă să aibă certarea celui-l'alt l. (30) de toiage și să plătescă paguba ce va fi făcut, după cum scrie pravila.

nz. Ceia ce vor avea mierță sau vedre, sau alte măsuri hiclene, mai mici de cum aŭ fost obiceiul de vac, pe aceștica fórte să'i certe cu bataе, ca pre niște păgâni și omeni necredincioși ce sânt.

Pentru uciderea dobitoacelor

Pricina a șasea.

nu. Când va tăia un om nescare lemn în pădure, sau va darama aniscare dobitoce și va cădea asupra vre unui dobitoc și'l va omorî acesta să dea suflet drept suflet.

nf. De va darama neștine în pădure, tăind crengă den copac, și cu nesocotința lui va scapa săcurea den mână și se va prileji de va lovi vre o vită și o va omori fără de voca lui, acesta să dea vită drept vită

x. (1). Când va merge neștine să'și aducă niște dobitoc din câmp și de să va prileji să să ieа și niște dobitoce streine împreună cu a lui, și el le va goni și nu le va putê despărți ce le va duce până la casa lui și acolo nu le va strânge să le închidă cu ale sale, ce le va lăsa pustii, atunce de să va prileji să piară acele dobitóce, sau să le mănânce lupii, acesta să le plătească, să dea dobitoc pentru dobitoc; eară de va fi spus stăpânului celuia cu dobitocul și'i va fi aratat și locul unde le-au lasat, zicând că n'au putut să le aducă, atunce să fie în pace fără nece de o pagubă.

xa. Cela ce întinde lațuri sau va îngropa curse pentru să vâneze jiganii, lupi sau vulpi, sau epuri și alte, și de să va prileji să să prindă vre un dobitoc dumĕsnic și de va și muri acolea, să fie un dobitoc mort, cela cu lațurile să nu aibă neci o pagubă; acesta să înțelege mai vârtos când va întinde nește măcestrii la vre o vie sau la vre un pomĕt, sau la alte ceva pentru să prindă pre carii strică róda sau alte bucate.

Pentru luptarea a dobitoace, și pentru vatamarea lor

xv. Când vor paște niște vite streine împreună la un loc și va începe una din trânse a să boncăi, pentru să întărîte pe vre una să să lupte, dece împungând acele doă vite și de să vor mesteca și alte vite și luptându-să ele acolo și să va prileji de să vor vatama vre unele sau doră vor și omorî pre vr'una, acésta pagubă ca să o plătescă stăpânul dobitocului celuia ce au început sfada; așișdere de să va prileji vre un om acolo și îmblând el învăluindu-să să le despartă îl vor vatama și pre dâns, sau de'și va pearde ceva, totă paguba și acestuia ca să o plătescă cela cu boul.

xg. Când va veni un dobitoc boncăindu-să spre altul, și cela nu'i va da cale, ce'i va sta în potrivă, și de'l va birui pe acela ce vine asupra lui, nice o lege să nu aibă cela cu boul; iară de va birui cel de'ntâi pre celalalt și'l va strica, stăpânul acestuia să meargă la giudeț și să'i *facă lege*, să'i dea boul cela ce l-au împuns de l-au stricat; iară de nu'i va plăcea acela, să i să facă plata după cum va fi fost dobitocul lui.

xd. Când să va prileji să să sfădească doi dulăi, și stăpânul unuia va lovi pe celalalt, au cu lemn, au cu peatră, au fie cu ce armă, și de'l va vatama, ca să plătească celuia cu dulăul după cum se vor putê tocmi ei amêndoi.

xe. De va avê neștine un dulau tare și dârz, și va mânca pe toți dulăii, și de să va apuca de vre un dulău mai slab și'l va birui, și stăpânu-sĕu va sta de va prăvi și nu'i va despărți ce încă'i va amuța de'l va simeți, și de'l va vatama pre cel slab, sau de'l va și omorî, ca să plătescă totă paguba celuia cu dulăul, și să'i dea și dece toiage.

xs. De va ucide neștine dulău păstoresc ce să dice dulău de turme de oi, și de va tăcea și nu va mărturisi și de să va prileji să dea lupii în oi, și atunce să va vădi cela ce au ucis dulăul, să plătească totă paguba câtă să va fi făcut în turmă cela ce au ucis dulăul și să plătească și prețul dulăului.

xz. Cela ce va omori dulăul de turmă cu otravă, acestuia să'i dea r (100) de toiage și să dea douĕ prețuri, pre cât va fi plătind du-

(1) Acéstă literă și următórele până la ψ se va ceti ca [illegible], și are forma ς

lăul, stăpânului celuia cu dulăul; eară de să va fi făcut vre o pagubă în turmă, să o plătéscă tóte acesta ce va fi ucis dulăul, pentru căcĭ au omorît pre socotitorul turmeĭ; însă de să va mărturisi cum acest dulău au fost tare și s'au fost luptând cu tóte gadinele; eară de să va afla că au fost vre un dulău prost, și neci de o treabă, numaĭ să'l bată și să plătéscă îndoit prețul dulăuluĭ.

xп. Orĭ cine de va strica dobitocul altuia macar de l-ar fi fost și vinovat, și de să va vădi, să plătéscă paguba celuia cu dobitocul.

Pravilă pentru pomĭ

Pricina a șéptea.

xг. De va socoti un om un pom, și'l va créște de'l va face mare de rodă într'un loc ne împărțit, și după aceia să va prileji de să vor împărți aceĭ omeniĭ, și de să va veni acel pom în partea celuia ce nu l-au făcut, ca să nu aibă neci o treabă acesta ce s'au venit în partea luĭ, ce să'l ție tot cela ce l-au crescut; iară de nu va pute suferi stăpânul cela cu locul, să'l dea pom derept pom într'alt loc.

o. De va sta un pom într'o margine de vie a unuĭ om și cu ramurile luĭ va face umbră altuĭ viĭ ce'i lângă a luĭ, ce să ḑice via vecinu-seu, dăm învățătură stăpânul cela cu pomul să'șĭ taie crengile pomuluĭ célea ce fac sminteală vecinuluĭ.

oa. Când va avea neștine pără cu altul pentru niscare tufe de vie sau pentru vre un pom, și cunoscând el cum'l vine giudețul, ce să va scula singur de mintea sa fără putere de la giudeț și va tăea acele tufe, sau alt pom ce va fi, acestuea dăm învățătura ca să i să tae mânule sau să plătească prețul aceleĭ pagube.

ов. Acela ce va tăia vie roditóre, sau și pușorĭ, acestuia să'ĭ tae mânule, și să plătéscă și paguba ce să ḑice prețul cât va face.

ог. Ceia ce vor tăia pomiĭ, și maĭ vârtos viea, acestia să se certe ca niște talharĭ.

од. Pomul de va fi bătrân, sau uscat, acela nu să chiamă pom; așijdere pădurețul carele nu va fi altuit, acela nu să chiamă pom; cine va tăea unele ca aceste să nu aibă certare.

oe. Socotéște și acésta: nu să certă numaĭ celă ce tae pomul cu mâna sa, ce și cela ce învață sau îndémnă pre altul de să tae pom, acestuia îndoit să'ĭ fie certarea.

Pravilă pentru arsurĭ și tóte feliurile de pojar

Pricina a opta.

os. De va lăsa neștine pojar în pomătul séŭ pentru ca să'l curățască, sau în vie, sau în ţarinaţe, și de va sări foc de acolea și va arde casa cuiva, sau ariea, sau viea, nu este vinovat, să naibă certare; numaĭ când va vedé că este vânt mare și va lasa atuncea pojar, atuncé să va certa.

oz. Cela ce va slobozi pojar în pădure străină și de vor arde niscare pomĭ, pe acesta să'l pecetluiască în mână și să plătéscă paguba îndoit.

oн. Cela ce va arde gardul vieĭ, să'l pecetluéscă în mână și să'l bată și să plătească îndoit prețul garduluĭ.

oѳ. Ceia ce vor aprinde casa omuluĭ, sau ariea cu pânea, sau ariea cu fânul în pismă pentru să'șĭ rescumpere despre vre un vrăjmaș ce'ĭ va fi făcut vre o rautate, pre uniĭ ca aceia ca să'ĭ ardă în foc.

п. Ceia ce vor pune foc la grajd, sau la alt loc unde va sta fânul sau paele, acestora ca să li să tae mânule.

Pravilă pentru nămițĭ

Pricina a noua.

па. Nămitul unuĭ om, de va strica dobitocul cuiva, bou, sau vacă, sau óie, sau mascur, de le va ucide și le va dispoea în pădure sau fie în ce loc pustiu, stăpânul acestuea să plătéscă totă paguba.

пв. Nămitul de va vra să fure nóptea și să va scula de va scote oile de'n staul, și de vor da gadinele în tránse și le vor strica, pre acesta ca să'l spânzure ca pre un talhar și ucigător.

пг. De va avé un om un nămit, și va umbla furând nóptea de multe orĭ, sau de va goni turma, sau ciréda nescuĭ, dăm învățătură să să cérte și stăpânul și să plătéscă orĭ ce va peri, pentru căcĭ au cunoscut vinele luĭ și n'au spus.

пд. De va da neștine vre un dobitoc la vre un păstor boeresc să i'l pască fără știrea stăpânu-seu, iară păstorul va piarde acel dobitoc, sau 'l va vinde, sau 'l va strica într'alt chip, acesta să fie slobod, nice o certare ca să nu aibă, nice el, nice stăpânu-seu.

пе. De să va prileji păstorul cuĭ-va să iea niscare oĭ să pască orĭ în ce feliu de tocmélă să fie la știrea stăpânu-seu și de le va mânca păstorul acele vite, sau de le va piarde, dăm învățătură, stăpânul aceluĭ păstor să plătéscă tótă paguba celuĭ cu oile.

Pentru ceia ce vor zidi sau vor răsădi pe locul altuea

Pricina a ḑécea.

пѕ. De să va prileji vre un om sarac să'șĭ facă casă, sau să răsădéscă vie pre locu altuia să să apuce să facă tot den pajiște, după aceea cu vreme de va veni stăpânul loculuĭ, să nu aibă voe să risipească casa omuluĭ, sau viea să o scóța den rădăcină să o lépede,

ce să socotéscă să'ĭ dea loc drept loc unde'ĭ va plăcea luĭ; iară de nu va vrea cela ce au făcut casa sau viea, să'ĭ dea loc derept loc, ca să aĭbă voe cela cu locul să'ĭ risipéscă casa și viea să o lepede de pre locul luĭ și să 'șĭ ție locul.

pz. Cela ce va zidi sau va răsădi pe pământ strein, sau va samana, sau va face fie ce lucru fără de știrea stăpânuluĭ celuia cu locul, dăm învĕțătură acelea bucate, sau fie ce va fi, ca să nu aĭbă treabă cu dânsele cela ce au muncit acolea, ce să'șĭ peardă tótă osteneala, și necum alta, ce cheltuеala încă să nu'șĭ ea.

pn. Cela ce răsădéște pomĭ pe pământul altuia, său ultueaște cu acel pământ, îșĭ pierde și ultónele și alte tot ce va răsădi.

pf. Ceia ce vor răsăpi casele altora fără de voea giudețuluĭ, pentru să'șĭ direagă a le sale case, sau de vor strica garduri de la vie pentru să'șĭ dirégă a le sale viĭ, acestora ca să li să tae mânule.

c. (1). De va face neștine casă pe loc străin, și va fi tot lemnul luĭ, și tótă cheltueala, dăm învĕțătură cela ce va oblădui acel pământ acela să oblăduească și casa, după pravila ce dice ca să fie biruitor ceĭ maĭ de sus celor maĭ de gios, deci stăpânul aceluĭ pământ deapururea să fie biruitor asupra aceleĭ case cu tóte naméstiile eĭ, pentru căcĭ nu póte cela ce au zidit casa să se părască la giudeț pentru cheltueala ce va fi făcut.

Pravilă pentru morĭ

Pricina **aĭ.**

ca. De să va prileji neștine să fie locuitor într'un sat, și de va cunóște vre un loc ca acela bun de móră, și într'acel sat vor fi toțĭ răzașĭ, și acel loc va fi a tot satul, și el va apuca mainte de toțĭ de va ținea acel loc și va face móră, iară maĭ apoĭ dacă va svrăși móra să vor scula toțĭ de vor striga asupra luĭ zicând căcĭ au făcut el móră pre locul lor și nu i-au întrebat, dăm învĕțătură ca să întórcă cu toțiĭ tótă acea cheltuеală ce va fi făcut, și să încapă toțĭ împreună să ție frățește acea móră cu tot venitul ce va fi.

cv. Când să vor scula niște răzașĭ de'șĭ vor împărți locul cât vor avea într'un sat, și după aceea în partea unuea de să va găsi un loc de móră și să va nevoi de va face móră, atuncea nu vor putea să dică nemică ceĭ-l-alțĭ răzașĭ pentru ce au făcut móră.

cg. De să va prileji apa moreĭ să înece niscare pământuri, sau viĭ sau pomăte, ca să plătéscă paguba stăpânul moreĭ, iară de nu, să stea oprită móra.

cd. De va avea neștine niște pământurĭ în țarină și să va îndirepta apa moreĭ pentr'acéle pământurĭ, are putére cela cu pământurile să opréscă apa, să nu lasă să trécă pre locul luĭ, sau cum va vrea așa să facă.

Pravile împărătești pentru furtușagurĭ

Pricina **vi.**

ce. Vrem să facem voroavă pentru rândul furtușaguluĭ. Decĭ să cade întăĭ să spunem niște lucrurĭ óre carele, pentru ca să putem înțelege maĭ lesne certările a tot omul ce să dau pentru fie ce fel de furtușagurĭ.

cs. Trebue de acum să știm, cum și D-zeu singur urаște lucrul furtușaguluĭ, de vreme ce și la învățăturile luĭ D-zeu la vederea tuturor dice de grăiaște: «*nu fura*»; și tóte feliurile de limbĭ și de semințiĭ au un lucru grozav și urgisit furtușagul. Drept aceia să cade giudețelor să'ĭ pedepséscă forte cu marĭ și grósnice certărĭ pre furĭ.

cz. Furtușagurile sânt de multe féliurĭ. Un feliu iaste de vatămă numaĭ o parte, ce să dice numaĭ pre un om, iară alt feliu de furtușag iaste de vatămă pre mulțĭ împreună.

cn. Alt furtușag iaste mare, altul mic. Decĭ furtușag mare să chiamă când iaste lucrul furtușaguluĭ de mare preț, sau când iaste omul învățat într'acest meșterșug a furtușagului, sau când va fura de la vre un boiariu sau alt om mare de cinste, sau când va fi furat niscare dughene cu negoțĭ, sau când va fi făcut scărĭ să să sue la vre o Curte domnească sau boiarească, sau când va sapa casă, sau va risipi zidiu, sau când va fi sdrobit lăcățĭ, și alte multe ca acestea, sau când fură și pate nevoe tot satul, macar de ar fi furtușagul cât de micșor; furtușag mic să chiamă iară'șĭ când nu va fi făcut nice unele de acestea ce am scris maĭ sus.

cf. Cade-să să știm cum doă certărĭ să dau furului. Dece o certare iaste în bucatele luĭ ce să dice să întórcă înapoĭ tot ce va fi furat; altă certare iaste asupra trupuluĭ săŭ, pentru greșală și rĕutate ce va fi făcut.

r. Omul cela ce'ĭ vor fura bucatele și avuțiea, póte să cerce prin tóte casele pre unde 'șĭ va prepune sau va cunóște niscare semne de furtușag să fie lucrul la aratare, sau și când'ĭ va părea cu adevărat că'șĭ va găsi furtușagul de față, însă nu cu puterea luĭ, ce să iea voe și putere de giudeț, iară nu așa fiește cum.

ra. Maĭ apoĭ, de va cunóște giudețul cum acel păgubaș ce să cere să cerce casa nescuĭ iaste vrăjmaș aceluĭ om cu casa întru care va să caute, aicea să cade giudețuluĭ să nu'ĭ dea voe să cerce, încă să cade giudețuluĭ să so-

(1) Litera *c* și următórele până la *cf* se va ceti ca *e*.

[illegible] să nu dea voe nimărul să cerce casa celuia ce este om de cinste şi vestit de om bun, carele maĭ deinte nu va fi avut nice dănáoră cuvinte de om rĕu sau de furtuşag.

Pentru furiĭ carĭ ţin drumurile fără arme

Pricina **gi.**

rv. Carele va ţinea drumurile şi căile ómenilor de va fura, însă arme nu va purta cu sine, pre acesta săĭ scoţă şi săĭ gonească den acel loc; iară de va fi purtând arme, şi va fi furat multe lucrurĭ, pre acesta săĭ aruncе în ocnă, acolo să să pedepsescă după cum va fi vоеа giudeţuluĭ, şi den cât va avea, de va fi vre un ficior de boiar, a treia parte den bucatele luĭ să să dea la visteria Domnuluĭ, iară de va fi într'alt chip săĭ spânzure în furcĭ.

rg. Orĭ carele să va face a vâna pre lângă drum şi de va găsi ceva îndămână, să fure sau să jacuească pre cine-va, acesta, de vor cunóşte c'au făcut numaĭ odată, săĭ certe cu ocnă, iară de va fi făcut şi altă dată, săĭ se facă mórte.

rd. Când va fura neştine, de sparge vre un zid, sau uşă, sau sicriu, sau alta asemenea acestora, de va fi făcut acésta ziua, şi de va fi om de rod bun, săĭ scóţă den loсul luĭ o samă de vreme. Acésta să înţelege de va fi om de cinstă săĭ scóţă den ocinele luĭ câtă-va vreme cât va fi voia giudeţuluĭ; iară de va fi om de gios, săĭ bată ca pre un fur, şi săĭ trimiţă la ocnă câtă-va vreme. Iară de va fi făcut acésta nóptea, şi de va fi om [illegible] om de-a firea, să fie scos şi gonit den locul luĭ până la sfârşitul vieţeĭ luĭ; iară de va fi om de gios, întâĭ săĭ bată, decea săĭ trimiţă la ocnă să să pedepsescă deapururea acolo.

re. Cela ce va vrea să fure şi de să va ascunde unde-va la vre un loc până va înopta, de-l vor găsi, sau săĭ bată forte, sau săĭ trimiţă la ocnă câtă-va vreme, sau săĭ gonească den locul luĭ până când va fi voia giudeţuluĭ.

rs. Carele va fura haine de la feredeu, asemenea să să certe ca şi acela ce'l maĭ sus scrie.

rz. Cela ce va fura lucru puţin de la vre un om mişel, când va fura întâĭ săĭ bată, iară de va fura şi a doua óră, săĭ însemneze la nas de o parte, iară de va fura şi a treia oră, acesta să móră în furcĭ.

rn. Cela ce va fura den casa stăpânu-său lucru macar cât de puţin, şi de s'ar fi atuncĭ întâĭ a fura, acesta să va certa maĭ cumplit, de'ntâĭ săĭ sémneze la nas de o parte, iară de va fura şi a doua óră, săĭ spânzure, iară de va fura măcar şi de'ntâĭ den casa stăpânu-său vre un lucru mare, şi atuncĭ săĭ spânzure, să nu caute că i'I întâĭ.

rf. Carele va fura den biserică vre un lucru ce va fi sfinţit, macar de va fi furat atuncĭ întâĭ, tot săĭ spânzure; iară de nu va fi sfinţit lucrul acela ce aŭ furat, de i-ar fi atuncĭ întâĭ tot să siĭ tae nasul, cum scrie maĭ sus; iară de va face şi al doilea rând, săĭ spânzure.

rĭ. Cela ce va fura găinĭ, gânşte, şi alte paserĭ dumésnice, de va fura o dată, de dоuă orĭ, a treia óră săĭ spânzure.

raĭ. Cela ce va fura furtuşag mare, de óra dentâĭ săĭ spânzure.

rvĭ. Cela ce va tâmpina pe neştine în drum nóptea şiĭ va desbraca, de va face şi al doilea rând acesta, săĭ spânzure.

rgĭ. Carele va face treĭ furtuşagurĭ, ce să dice déĭ vor fi prins în treĭ rândurĭ ca furtuşag, săĭ spânzure, înţelegând că aceste treĭ furtuşagurĭ le au făcut tot într'un loc sub oblastiea unuĭ Domn şi giudeţ, aŭ dóră şi aiurĭ într'alt loc sau fost-au certat pentru acésta, au dóră n'au fost certat numaĭ să fie marturisit cu adevĕrat şi la vedere cum le-au facut.

rdĭ. Cela ce va fi talhar de drum, şi de se va fi mărturisit el singur, sau de vor fi mărturisiţĭ niscare ómenĭ bunĭ credincioşĭ, sau de'l vor fi prins tălhuind de faţă, pre acesta săĭ spânzure într'acel loc unde va fi tălhuit.

reĭ. Când vor fi nişte soţĭ mulţĭ de vor ţinea drumul de vor tălhai sau vor fura, pre toţĭ săĭ spânzure, să nu poată plăti cu mórtea unuia pre ceĭ-l-alţĭ pre toţĭ.

rsĭ. Cela ce va vinde feciorul altuia, sau robul altuia, fie pre ce om, de va fi boiarin săĭ bage în ocnă, iară de va fi slugă ce să dice om maĭ de gios, de'ntâĭ săĭ porte de códele cailor decĭ săĭ spânzure; iară de va fi om de-a firea atunce săĭ tae capul.

rzĭ. Denafară de acésta cumplită certare ce va lua asupra-şĭ cela ce va vinde feciorul sau robul altuia, cade-i-să să dea şi preţul ce au luat îndoit părinţilor sau stăpânuluĭ acelуĭ rob vândut.

rnĭ. Cela ce va fura oe, sau boĭ, sau cal sau alt dobitoc den pădure sau den câmp, sau den turmă, sau den casă, să să certe cu ocna până la o samă de vreme după cum de mult va fi fost furtuşagul, şi după cum va fi voia giudeţuluĭ; iară de să va afla cum acel om ar fi învĕţat a fura deapururea şi va fi făcut şi altă dată acest lucru, atuncĭ aşa într'acel loc ce au furat dobitocul acolo săĭ spânzure în furcĭ.

rfĭ. Carele va fura dobitoc ce va fi dobitoc pre drum, acesta să nu să certe cu ocna, ce maĭ puţin, după cum va fi voia giudeţuluĭ.

rk. Cela ce trage apa şi o scóte den matcă

de o duce la grădină sau la pomătul sĕu fără de știrea giudețuluĭ, să să certe ca un fur.

rka. Cela ce va lua de pre lăngă drum adăpătorile ce s'au făcut să să adape călătoriĭ, sau de le va strica, acesta să să cérte ca un fur.

rkv. De va fura neștine vre un lucru ceva și de va sărgui să'l întórcă al cuĭ au fost până nu l-au întrebat, să fie ertat de greșală de-are fi căt lucru mare. Iară dacă vor trece o di, două, și va da atunce înapoĭ și maĭ vărtos când va fi umblat de va fi cercat și va fi întrebat cela cu paguba, atunce de-are și întórce, să va certa ca un fur după prețul aceluĭ lucru, verĭ va fi mare, verĭ mic, verĭ mult, verĭ puțin.

rkg. Țiganul sau țiganca luĭ, sau copilul, de va fura, o dată sau de două orĭ, sau și de treĭ orĭ, găină, gănscă, sau alt lucru micșor, să să iarte; iară de va fi alt lucru maĭ mare furat, să să cérte ca și fie ce fur.

rkd. De va cere neștine ceva vre un lucru la altul și el nu'ĭ va da, iară el să va mănica, și i să va lăuda că'ĭ va face ceva vre o rĕutate, pre acesta să'l pedepséscă ca pre un fur.

rke. Când va trimite neștine pre altul să fure vre un lucru, și el va merge de va fura pre cuvĕntul celuia, aceștia amăndoĭ ca niște furĭ să vor giudeca și să vor certa.

rks. Cela ce va svătui pre neștine să fure, pre carele nesvătuit de nime deapururea fura, acesta ce l-au svătuit să nu aibă nice o certare, alegând când va fi svătuit pre neștine să fie fur carele maĭ de demult n'au fost fur, acesta să fie de certare.

rkz. Cela ce va agiuta furuluĭ orĭ în ce feliu, și mainte de ce va fura de'ĭ da niscare lucrurĭ ce sămt de tréba luĭ, cumu'ĭ svrédel, sau topor, sau fune, sau alte asémene acestora, sau dacă va fura să'ĭ rădice furtușagul sau să'l pórte să'l ascundă, sau singur și pre fur, pre acesta ca pre un fur să'l cérte alegând de va putea arata ca o credință ca aceea, cum n'au știut nemică că iaste lucru de furat, și cum iaste om bun

rkn. Un tată, sau feciorïĭ luĭ, un frate, sau muiarea, sau alte chipurĭ asemenea acestora, de vor avé de'ntru dănș vre unul să fie fur, și de'l vor acoperi și nu'l vor spune ce'l vor ascunde și pre dăns și furtușagul luĭ, nu să vor certa în loc de furĭ; dară când nu să vor certa, când nu'ĭ vor fi agiutat nice la un furtușag, nice 'l vor fi svătuit nice dănăóră să fure, iară de să vor afla că au făcut vre una de acesté, să să cérte toțĭ într'un chip.

rkf. Cela ce va găsi ceva mérgând pre un drum, fie ce va fi, verĭ mult, verĭ puțin, de nu va spune și să strige și să mărturiséscă cum iaste la dăns acel lucru și'l ține să'l dea a cuĭ va fi, acesta ca un fur se va certa.

rl. Carele va găsi pe marginea uneĭ apemarĭ fie ce lucru, verĭ mare, verĭ mic, carele va fi aruncat apa ca o plavie, acesta de nu'l va mărturisi, nu va avea nice o certare.

rla. Eară numaĭ când să va fi resturnat vre un car, și vor fi și ómeniĭ de față înblând după alte nevoĭ.

rlv. Cela ce va lua vre un lucru ceva de la casa ce arde, sau când să va risipi de va cădea într'acea di ce va fi ars sau să va fi risipit, acesta să să cérte ca un fur după cum va fi prețul aceluĭ lucru ce au apucat; eară de va trece o zi, două, și va sta vre un loc nesocotit are fi lepadat, și de'l va lua cineva la vedere, să nu aibă nice o certare.

rlg. Cel ce va lua vre un lucru de la casa ce arde, care lucru de n'are fi luat are fi ars acolo, acesta să nu aibă nice o certare.

rld. Carele va muta hotarul cu puterea să stănd cu arme să facă răsboiu, acesta să'ĭ dea certare pe trup după cum va fi voea giudețuluĭ; eară de va fi mutat furiș singur, acestuea să'ĭ fie certarea cu banĭ ce se dice să plătéscă hatalm.

rle. Cine va lua peatra hotaruluĭ sau macar lemn ce va fi semnat hotar, de va fi știind că iaste semn de hotar, să va certa ca un fur, eară de să va afla că n'au știut numaĭ să'l bată.

rls. Cela ce va îndemna pe altul, sau va trimite de va muta hotarul, ca să să certe împreună cu cela ce l-au trimis tot un fel de certare.

rlz. Cine vă lua niscare banĭ de va da altuia împrumut și de nu'ĭ va da, acela ce i-au luat ca un fur să să pedepséscă.

rln. De va veni neștine la un priatin să pofléscă un cal sau un bou să mérgă până la cutare loc și el nu'ĭ va opri ce'ĭ va da, eară el nu va merge unde au grăit ce va merge într'alt loc maĭ departe, acesta să să cérte ca un fur, cum s'are dice un om s'au rugat să'ĭ dau un cal să margă calare 10 mile de pămănt, eu i l-am dat, el n'au mers calare ce l'au înhamat de au mers k. (20) de mile, acesta să să cérte cum l'are fi furat, eară pentru ce au mers maĭ departe deosebĭ să aibă certare.

rlf. Cine va crede pre neștine în vre un lucru ca acela și i'l va da să i-l ție, și să i'l scutéscĕ, eară el să va sluji cu dănsul și'șĭ va trebui tóte trebile cum are fi a luĭ, să să cérte ca un fur.

rm. Cela ce va lua banĭ de la cine-va ca să'ĭ ție, și'ĭ va cheltui pre trebiie sale, dece de'ĭ va fi numerat cându'ĭ va fi dat, să nu aibă certare, iară de'ĭ va fi pecetluit în pungă și el va fi stricat pecetia să se cérte ca un fur.

rma. De vor da nesceĭ niște avuție ca să o ție și să o socotéscă, și de o va fi furat cineva de la dăns niscare ómenĭ de care n'au

vrut avea nădejde au vor fi spart uşă, au săcriul, au lăcăţi ce vor fi fost, sau alte ca acestea, ca să nu aibă certare, nice iaste dator să dea nemică; eară de vor lipsi aceste tocmele să se certe

rmv. Cela ce va cere de la un om un lucru să i'l ţie, şi cela cu lucrul să va fi rugat mai de mult să i'l ţie, de să va prileji să i'l fure, iaste dator ca să i'l plătescă.

rmg. Cela ce va dice că I-au furat avuţia ce au fost el socotind, sau bani ce au fost luat in datorie, acesta este dator ca să arate, iară de nu, numai să o dea înapoi a cui au fost, că de-are şi giura nime nu'l va crede, alegând de-are avea împreună cu giurământul si niscare marturi, sau niscare semne ca acele să potă arata cu adevĕrat acel furtuşag să pótă cunoşte fie cine

rmd. Ori căruI neguţitor vor da nişte bani să li-e ţie, şi'i vor numara inaintea lui, şi de acole ii vor fura şi'i vor fi spart uşa şi secriul şi lăcătile şi alte ca aceste, de să va afla când I-au dat că'i au dis să'i incépă să'i cheltuească şi li'i va da mai apoi când le vor trebui, atunce neguţitorul iaste dator să le de banii de la sine, iară de nu'i vor fi dis aşa, nu'i dator cu nemică.

rme. Cine să va face ispravnic vre unui om şi va lua bani de la niscare datornici aceluia, şi acesta nu va fi ispravnic să să arăte cu scrisóre, să să certe acesta ca un fur ce să dice, de vréme ce acei bani va fi cheltuit pe trebile sale.

rms. Cela ce să va lega de vre un om dicând că iaste dator cu atâţa bani, şi nu'i va fi cu nemica, iară el cu inşalăciune şi făr de voia lui va lua acea datorie mincinósă, pre acesta ca pre un fur să'l pedepséscă.

rmz. Când vor avea nişte soţii bani impreună, şi'i vor da la unul de să li'i ţie, şi el va cheltui acei bani pre trebile sale, pre acesta să'l gonéscă den locul lui şi să'i iea tóte bucatele câte va avea; iară de va fi om să nu ţie banii soţilor, ce când vor vinde, sau dau slujbă când vor veni el'i va stringe, acestuia să i se tae capul şi să i se iea tot ce va avea.

rmn. Cela ce va strica niscare bani a besericei, care bani vor fi lasaţi de cineva să tocméscă beserica şi să direagă ce pre unde va fi stricat sau va fi dis să cumpere niscare ocine, sau de vor fi niscare bani ce să strîng den veniturile besérecei, acela om de va fi cuib să dice ispravnic besericei şi va ţinea el banii şi dacă'i va cheltui pre trebile sale, acesta să nu aibă altă certare ce să fie gonit den locul său şi tóte bucatele şi ocinele ce va avea tóte să se dea besericei, iară de nu'i va fi cheltuit cela ce'i ţine, ce'i va fi cheltuit cela ce'i strînge şi'i aduce de pre unde sânt veniturile şi'i dă la vistierul besericei, acesta de va fi făcut una ca acésta şi se va adevara cu mărturie, ómeni de cinste şi credincioşi, certarea lui să fie mórtea ce să dice, să'i să tae capul şi să'i să iea tot ce va fi având, veri mult, veri puţin.

rmf. Ori cine va fura lucru svinţit den loc ca cela cinstit şi svânt, pre acesta să'l spânzure sau să'l ardă de viu în foc, de acésta după cum va fi voia giudeţului.

rn. Cela ce va fura lucru svinţit den loc nesvinţit sau lucru nesvinţit den loc svinţit, se va certa după cum va fi voia giudeţului, eară să nu i se iea vieaţa alegând de va fi făcut acesta lucru de două, trei ori, după cum spune pravila.

rna. Pre cela cei vor certa pentru furtuşag macar ce certare micşoră are fi păţit, nu va putea să fie oprit de să va afla când au făcut furtuşagul c'au fost mai sus de ei (15) ani, pentru căce de are fi fost mai gios ce să zice mai mic ar putea fi, iară de va fi şi preot şi'l vor prinde cu furtuşag, să'l lépede den preoţie.

rnv. Care lucruri primeaşte preotul in besérică pentru ca să le citéscă vre o molitvă, acele tóte se chiamă svinţite.

rng. Cela ce va fura şi va vinde niscare svinte moştii, să'l certe cu mórte.

rnd. Cela ce va fura cruce den beserică macar de-are fi şi de lemn, acela fură lucru svinţit şi den loc svinţit, certarea lui este să'l spânzure sau să'l ardă în foc de viu.

Pentru vama cea domnéscă

Pricina **dI.**

rne. Ori cine va umbla cu amăgituri şi nu va plăti vama cea domnéscă acela este ca un fur, deci să cade să peardă tot negoţul drept carele nu va fi plătit vamă.

rns. Cela ce va zice cum n'au ştiut unde este vama drept aceea n'au plătit vamă, de va fi vama pusă de curând şi acesta va fi strein de departe loc să să crează şi să plătéscă numai vama cea direaptă; iară de va fi vama bătrână şi omul va fi de loc, iară atunci nu'l vor crede ce'şi va piarde tot negoţul.

rnz. Cine va ocoli locul acela unde se cade să plătescă vamă sau va trece pre niscare drumuri neumblate, alegând de are fi cu ştirea vameşilor, iară într'alt chip de va lasa drumul cel mare tot negoţul ca să'şi piarză.

rnn. Cela ce va fi luat plată ca să aducă neşte negoţ den loc în loc, iara el va trece şi va ascunde negoţul şi nu va plăti vamă, acesta este dator să plătéscă stăpânu-său tot cât au păgubit intr'acea cale.

rnf. Vameşul cela ce va afla un dobitoc încarcat cu negoţ şi să fie departe de acel loc unde plătesc vama, nu'l va putea lua drept vamă, ce'i vor cauta'l perdut cel negoţ pen-

tru căce l-au ascuns de vamă, până nu va fi stăpânul de faţă împreună cu acel dobitoc când l-au găsit.

rx. Care vameş nu va lua negoţul cel perit, sângur de la cela cel va fi ascuns ca înşălăciune de vamă, iară de să va prileji acestuia mórte, nu va maĭ putea décia să céră de la feciorul luĭ, de vreme ce n'au luat nemică până au fost tată-sĕu viu.

rxa. Vameşul ce nu'şĭ va lua vama de la neguţitor până în 5 anĭ, décia nu va putea lua nemică pentru că s'au trecut o vreme.

rxv. Cela ce va sări asupra vameşilor când'l vor tâmpina cu negoţul în cale, şi nu va lasa să cérce negoţul carele nu va fi plătit de vamă acesta den negoţ, să nu aibă nice o pagubă pentru ce n'au plătit vama, iară numaĭ să să cérte pentru ce au stătut în protiva ómenilor celor domneştĭ.

rxg. Orĭ care vameş va lua vamă maĭ multă de căt este obicéiul să iea, acesta ca să aibă certare după cum va fi voia giudeţuluĭ.

rxd. Orĭ care vameş va cere vamă den niscare lucrurĭ ce n'au fost obiceiul să să dea vamă, nice este cu ştirea domnieĭ, de se va afla pentru une ca acelea să fie luat plată ce să dice vamă, ca să i să tae capul, însă mainte să dea drep-ce au luat acea vamă de-a una patru la visterie, iară de nu va fi luat ce numaĭ ce va fi cerşut să se cérte şi atunce după cum va fi voia giudeţuluĭ.

rxe. Orĭ-care vameş va face napaste cuiva, şi'l va lua negoţul zicând că nu s'au plătit vama, şi el va adevara că au plătit, acesta nu numaĭ negoţul va întórce înapoĭ ce încă şi ca un fur se va certa.

rxs. Orĭ care vameş va fi pricina ca să nu trécă neguţitoriĭ cu negoţ pre la vre o scală făcându-le multă asupreală şi luându-le maĭ mult de cum au fost obiceiul, acesta iaste dator tótă asupreala şi paguba ce vor fi păgubit neguţitoriĭ pentru dânsul, tot să socotească şi să plătéscă la visterie.

rxz. Cela ce va face vamă nouă carea n'au fost, sau de va maĭ adauge cea véche de cum au fost, de va fi alt giudeţ într'acel loc să fie maĭ mare de căt dâns, cum are fi Domn, să'l cérte cu baniĭ ce să dice să'ĭ iea avuţiea şi să'l gonéscă dentr'acel loc în toată vieaţa luĭ să nu să maĭ afle pre acelea locurĭ.

rxn. Cela ce va fi domn şi nu va avea alt domn maĭ mare asupra luĭ, acesta póte să facă vamă nouă cu voia tuturor, însă să plătéscă şi ceĭ de loc ca şi ceĭ străinĭ, iară numaĭ ceĭ străinĭ.

rxf. Cela ce va fi scutelnic să nu plătească vamă, de vreme ce i-au dat Dumnezeu un dar ca acesta, póte să să bucure şi să să veselească cu acest bine până când să vor umplea douĕ-dzecĭ de anĭ, şi el şi feciorii luĭ, iară nu maĭ mult.

Pentru ceia ce fură în pisma nescuĭ cu batgiocură

Pricina **eĭ.**

ro. Orĭ cine va fura ceva vre un lucru, nu drept să păgubească pre cela ce l'au avut, ce numaĭ drept să'şĭ rîdă şi să'şĭ bată gioc de dâns, să să cérte iară nu ca un fur.

roa. Cela ce va merge să fure şi nu va fura, să să cérte după voia giudeţuluĭ.

rov. Cela ce va apuca slujnica altuia pentru să curvească cu dânsa ştiind cum mainte au fost curvă, să să cérte iar nu ca un fur; iară de va fi fost fecióră acea slujnică atuncea să să cérte ca un fur.

rog. Când va avea neştine vre un lucru la altul şi nu'l va putea scóte de la dâns, şi de'ĭ va fura ceva, însă nu maĭ mult ce numaĭ cât va fi preţul aceluĭ lucru, acesta să nu aibă nice o certare pentru furtuşag.

rod. Cela ce va lua pietri de la viea altuia ca un fur să să cérte; acesta să înţelege şi când sapă neştine piatră pre hotarul altuia acésta încă să cheamă furtuşag.

roi. Cela ce de mare sarăcie va fura, iară nu mult, ce numaĭ cât va mânca şi cât să va îmbraca, acesta să să iarte; iară de vor vrea să'l şi cérte, maĭ pre puţin, iară nu ca pre un fur, pentru că să chiamă că au furat de nevoe.

ros. Cela ce va fura de la ceia ce sâmt de pururea vrăjmaşĭ şi pismaşĭ unuĭ sat, ce să zice aceluĭ loc unde lăcueşte, aşijdere şi de la păgânĭ, să să iarte să nu se cérte.

roz. Nămitul de va sluji la un stăpân şi nu'l va plăti simbria, şi de'ĭ va fura numaĭ atâta pre cât va fi simbria, să nu să cérta, ce să fie iartat.

ron. Cela ce va fura vre o heară salbatică sau pasere până nu va fi învaţată, acesta să nu aibă nice o certare.

rof. Cela ce va fura de la tată-seu, verĭ mult, verĭ puţin, nice o certare să nu aibă; iară de să va prileji să fie vre un om de casa lor la mórtea luĭ să lase ceva acestuĭ fecior, atunce dentr'acel lucru a feciorului póte tatăl să iea să'şĭ plătéscă furtuşagul.

rp. Sluga ce va fura în casa giupânu-seu, de va fura lucru puţin, să nu să cérte, iară de va fura lucru mare, să să cérte, iară tot maĭ puţin de cum are fi furat altul.

rpa. Care muiare va fura pre bărbatu'şĭ, să nu aibă certare nice să aibă strânsóre să întórcă ce au luat, ce să să împace cu barbatulu'şĭ, iară de să va prileji să să desparţa, sau să móră muiarea, atuncĭ barbatul să'şĭ facă plată den zestrele eĭ. Acéstă pravilă să să socotească şi când va fura barbatul pre muiare.

rpv. Cela ce va svătui pre muiare să fure de la bărbatu'şĭ şi să'ĭ dea luĭ, alegând de vor fi

având înpreună înpreunare rea, pre acesta săʼl cérte ca pre un pré curvar; iară de nu vor fi având mestecătură întrʼacest chip, săʼl cérte ca pre un fur.

rpg. Muiarea ce va fura de la ceia ce curvéste cu dânsa, să să cérte ca un fur, așijdere și barbatul de va fura de la muiarea ce curvéste cu dânsa ca un fur să să cérte.

rpd. Călugărul ce va fura pre egumenul nu va avea certare, că să chiamă că iʼi fecior, iară numai să aibă strânsóre cât să intórcă tot ce va fi luat.

rpe. Cela ce va vrea să dobândească și să moșnenească avuțiea nescui după mórte, șʼl va fura ceva încă fiind viu, acesta să nu aibă certare ce numai să intórcă tot ce au furat și să fie în pace.

rps. Cela ce să va îndatori cu ceva la altul, sau cânduʼl va da neștine ceva să ție, iară el va începe întrʼalt chip, după cum va fi voia lui, nu cum va vrea cela ce i-au dat, de va vrea stăpânul să priméscă bine va fi, nu să va certa, alegând când va dice așa avut-au nedéjde că va primi, pentru acé, au îndrăznit, trebue aice să socotéscă giudețul acea nedéjde cum iaste, de va fi cu cale săʼl iarte, iară de nu săʼl cérte; cum s'are dice un om au luat un cal de la o rudă a lui sau de la vre un priatin bun a lui să âmble cu dâns numai trei, patru zile, el a ținut calul 10 zile, atunce nedejdea iaste cu cale pentru căce iaste omul lui sau priatinul lui cela ceʼl l-au dat, iară de va lua calul să margă la oste atunce nu iaste cu cale acestă vină.

rpz. Ori cine va dice că l-au iartat pârâșul pentru furtușag ce l-au făcut, macar de-are și zice pârâșul căʼl iartă, nemică nu folosește acea ertăciune să nuʼl cérte ca pre un fur dacă nu iaste lucru cu cale să cunóscă giudețul pentru ceʼl iartă —și atunce să crează că nu se iartă vinovatul demainte giudețului ce până șʼl duce la giudeț.

rpи. Ori cine va fi fără știrea giudețului, numai cu voea lui, de'și va găsi lucrul în mânule altuia șʼl va lua, nemică să nuʼl dea înapoi, ce nice'și póte săʼl mai ceaie; iară de să va afla că acel lucru n'au fost a lui, atunce nu numai lucrul va întorce înapoi, ce încă va plăti și prețul celuia a cui au fost lucrul.

rpf. Ori care țaran va lua cu voea lui pământul să dea la altul sau casa'și, sau alt lucru ce va fi avut, șʼl va găsi în mânule altuia de să va afla că au fost ómeni acolea aprópe pre carii putea el face săʼl întrebe și nu i-au întrebat da-va înapoi acel lucru, șʼl perit de la dâns, iară de-l vor fi zis ómenii că póte să facă acest lucru sau de nu vor fi fost ómeni pentrʼacele sate prin pregiur atunce i se va lasa săʼși ție lucrul.

re. (1) De vreme ce Petre, ce să dice, și-au lasat avuțiea lui Pavel să să hrănéscă câtă va vreme, și atunce să o moșnenească Ion, ori acest Ion numai singur cu voea sa și fără voea giudețului va scóte afară pre Pavel dentr'acea avere ce i s'au dat să să hrănéscă și să să apuce el să o ție cum are fi a lui, póte Pavel cu voea giudețului să cérte pre Ion și săʼi iea tótă averea înapoi și încă săʼl facă să mai dea pre atâta.

rea. Un om de va vrea să lasă altui cuiva vre un lucru pentru să să hrănească, iară cela ce va fi fost mai denainte acel lucru a lui nu 'i-l va lasa nice 'i-l va da să să hrănéscă, iară acesta fără voea giudețului numai singur cu voea lui îl va lua, piarde-va tótă acea dobândă ce vrea să aibă de vrea fi luat cu giudeț.

rev. Cela ce să va apuca de vre o vie străină părăsită sau de vre o casă pustiită sau de vre un laz părăsit să le tocméscă și să le înoiască cu voea stăpânului a cui vor fi fost, și să vor tocmi pre tot anul ca săʼl facă plată ori mult ori puțin, iară dacă le va găta și să va hrăni după cum va fi locul atunce nu va vrea săʼl plătéscă cum au grăit, póte stăpânul săʼl gonească și săʼl scóță dentracel loc și fără voia giudețului.

reg. De să va svârși cela ce au lucrat sau nevoit viea sau lazurile, sau alta ce va fi, și de nu vor rămânea fecorii, sau altă rudă pre urmă, atunce póte stăpânul, și fără voea giudețului, săʼși iea acele tóte înapoi.

red. Dacă va curăți neștine viea sau lazul, sau va tocmi casa, sau alte ca acéste, și décii să va părăsi și le va lasa pustii fiind lucru gata și vor începe a se strica, atunce stăpânul locului póte săʼl gonéscă și săʼl scóță dentracel loc și fără știrea giudețului.

ree. Când vor avea doi ómeni pară pentru vre o vie, sau pentru vre un pământ, și până a să pără unul dentr'anșii va merge de va secera pământul, sau va culege viea fără de voea giudețului, acesta'și piarde tot venitul ce i s'ar cădea pre dreptate și încă să plătéscă pre cât va fi prețul acei vii sau acelui pământ.

res. Cela ce'și va lua lucrul de la altul înapoi singur cu voea sa și dacă va lua dentr'acel lucru óre ce puțin folos îl va da celuea lucrul iarăși înapoi, acesta să se certe, și să plătéscă cât va fi prețul și cât va face acel lucru.

rez. Când se vor gâlcevi doi ómeni îndervune și va scóte den loc unul pre altul, de va face acésta amândoi într'o zi, să nu se certe, iară de vor trece câte-va zile să se certe amândoi să plătéscă cât va fi prețul acelui lucru.

reи. Cela ce se va téme căʼl vor scóte den-

(1) Aci litera ... se va ceti ca ... până la ...

tr'o casă sau dentr'o vie sau și alta asemine acestora, de'l vor scóte fără voia luĭ acesta póte să céră voie la giudeț să'ĭ dé ómenĭ cu arme să'l socotéscă să nu'l scóță.

ref. Când va goni neștine pre stăpân de la bucatele luĭ și i le va lua, de va fi nebun nu va avea certare numaĭ ce va fi luat va da înapoĭ, iară după aceea de să va prileji să să înțelepțească, tot să nu să certe.

c. (1) De să va prileji un tată cu un fecior să scóță unul pe altul den bucatele luĭ fără de știrea giudețuluĭ, de are trece între dânș și vreme câtă-va nu vor avea nice o certare numaĭ ce vor întórce bucatele înapoĭ.

ca. Orĭ care vladică, sau egumen, sau naméstnic, sau călugăr, singur cu voia sa și fără știrea giudețuluĭ va lua vre un lucru de a bésericeĭ de la cela ce'l va fi ținînd, de vreme ce nu va fi făcut săbor să să svătuiască nu să va certa, să dea încă pre cât au luat, iară de va fi făcut și săbor să să certe.

cv. Orĭ care vlădică, sau egumen, sau namestnic, sau călugăr, împreună cu tot săborul, numaĭ singur cu voia luĭ va lua averea vlădiculuĭ ce va rămâné după mórte, sau a egumenuluĭ, sau a namestniculuĭ, sau a călugăruluĭ, de la cela ce le va fi ținînd, de să va afla cum acel mort au fost ținînd acele unelte cum să fie a bésericeĭ, nu să va certa, să nu dea nemică; iară de le va fi ținînd ca'n chip de mirenie să va certa să dea înapoĭ tot ce au luat, și să plătéscă prețul cât or face acele lucrurĭ; iară de nu să va cunóște lucrul, ce va fi cam cu prepus fost-au de-a bésericeĭ au mireneștĭ, atunce iară'șĭ nu să va certa.

cg. De va împrumuta neștine pre altul sau i va nămi vre o casă sau vre o dughénă sau altă fie ce va fi, și dup'acea singur cu voia luĭ fără știrea giudețuluĭ va scóte'l, sau de'ĭ va lua vre un lucru ca'n chip de zălog, nu se va certa; iară de nu va fi singur stapânul cela ce i-au dat banĭ împrumut sau va fi nămit acel loc, ce va fi altul străin, să să certe și să dea înapoĭ cât va fi plătind acel lucru.

cd. De va fi neștine ispravnic vre unuĭ neguțitor vânzându'ĭ negoțul ce i-au fost trimețînd acel neguțitor, iară de să va prileji să nu'ĭ maĭ trimiță alt negoț să vânză, și el va lua de la altul de va vinde, nu este dator acela neguțitor de'ntâĭ să dea samă de să va prileji ceva pagubă într'acel negoț ce au luat el singur macar de-au și fost ispravnic luĭ când au luat acel negoț.

ce. Când va giudeca un giudecător strâmb, sau când va da voe cuiva și nu va fi înțeles păra de ispravă amânduror părășilor, acela ce va lua ceva vre un lucru cu voia acestuĭ giudeț nu va putea să șuvăească, să nu plătéscă ș'alt preț, de cum vor prețui acel lucru

cs. Certarea ce zicem să dea de doă orĭ prețul aceluĭ lucru ce s'au luat fără de ispravă, cum s'are zice când nu va fi acel lucru de față, să'l plătéscă îndoit; iară de va fi de față, să'l dea înapoĭ și să dea și prețul cât va plăt acel lucru. Acest obiceiu au fost legiuit de legiuitoriĭ ceĭ bătrânĭ, iară în vremea de acum ceștĭ maĭ tinerĭ s'au tocmit toțĭ împreună ș'au schimbat acea tocmélă într'acest chip: să dea numaĭ lucrul ce au luat, iară să'l certe giudețul după cum va fi voia luĭ, cum s'are dice să'l globască, sau să'l închiză în temniță, sau în gros, sau într'alt chip orĭ cumu'ĭ va părea pre direptate, să nu ámble fără ispravă.

cz. Niște ómenĭ de vor avea la cineva un lucru și'l vor cere și el nu'l va da, aceștiea de să vor sfătui cu toțiĭ și numaĭ singurĭ cu voia lor fără știrea giudețuluĭ îșĭ vor lua lucrul său, să nu aibă nice o certare nice într'un lucru.

cn. Un om de bună voia sa, de va lasa ceva vre un luc vre unuĭ om sarac sau și bogat de'ntru ce să va fi îndurat pentru sufletul său, și'ĭ va fi făcut și zapis cu mărturiĭ, și dup'aceia să va fi căit ce-au făcut, acesta cu voia luĭ fără de știrea giudețuluĭ de va trimite niște ómenĭ aĭ seĭ sau și străinĭ și vor lua zapisul cel de dare, aceștiea nice o certare nu vor avea.

cf. Cela ce va avea datorie, și se va fi tocmit cu voia să ia vre un lucru în preț, acesta iară'șĭ nu póte lua fără de giudeț numaĭ singur cu voia sa, de vreme ce datoriea nu va fi alésă să să știe ce vor fi având catastige si isvóde indesine; drept aceia trebue întâĭ să'șĭ iea sama pre-mănuntul și atunce cu voia sa singur să'șĭ iea acel lucru ce'ĭ vor da, iară de va lua mainte să va certa după cum va fi voia giudețuluĭ.

ci. Cela ce va face tocmală cu altul până în cutare vreme de nu'ĭ va da cutare lucru ca să aibă voie să iea cutare sat, dară de să va prileji satul să nu fie pre măna luĭ ce să'l ție altul, atunce nu va putea cu voia luĭ să'l iea macar că le-au fost tocmala așa, ce aicea trebue putere de la giudeț; iară de'l va lua el singur cu voia luĭ va avea certare.

cai. Un om de să va tocmi cu altul să'ĭ dea un dobitoc, sau alt lucru ce va fi, până la o zi, după aceia va socoti într'alt chip și'l va da altuia numaĭ pentru să nu'l dea celuĭ ce l-au giuruit, acesta să aibă strânsóre să să rescumpere lucrul acela de la cine l-au dat și să'l dea cestuia ce's'au tocmit întâĭ și să aibă și certare după cum va fi voia giudețuluĭ.

cvi. Un om la mórtea de'șĭ va lasa cu limbă de mórte mult, puțin, ce va avea, orĭ cuĭ va vrea el, acela póte singur cu voia sa

(1) Litera c și următorele până la CNV se va ceti ca *.

fără de giudeţ să'şi ea acea rămăşiţă fără nice de o smintealä şi fără nice de o certare.

cgi. Pre cela ce'i vor lasa să moşnenească bucatele cue-va şi să să hrănéscă până la o samă de vreme, acesta dacă va veni vremea pote şi singur fără giudeţ să'şi ea acele bucate, după cumu's giuruite, fără nice de o certare.

cdi. Ori cine va fi ispravnic să moşnenească avuţia vre unui mort acela pote lua numai singur cu voia sa bucatele celui mort ori ce va fi, mult, puţin, de la fie cine vor fi, alegând numai de i le va fi lasat cu zapis să le ţie şi să să hrănéască până în cutare vreme, atunce îl caută să îngăduească până la acea vreme.

cei. De va lasa neştine ceva vre un lucru să să hrănéscă cine-va cu dânsu până în cutare vréme, şi va fi făcut şi zapis cum de'ntr'acela vreme să cază pe mâna celuia ce va să moşnenească, cum s'are zice un om are un cucon micşor, la mórtea lui cunoscând că este micşor lasă tóte bucatele lui pre mâna unui om bun să le ţie şi să să hrănéscă cu dânse până în cutare vréme până va fi cuconul de vrâstă, atunci ca un moşnen să le iea să le ţie el, acesta ispravnic cumu'şi va muri stapânul intr'acel ceas póte să le iea acele bucate de la moşnen singur cu voia sa fără nice de un giudeţ, mai vrâtos când va scrie zapisul ales şi înţelegând zicând fără de multe cuvinte şi fără nice o gâlcévă.

csi. De vor lasa cineva drept suflet, nu va putea el singur cu voia sa să ia, ce trebuească ispravă de la giudeţ, alegând acel lucru ce au lasat drept suflet, este învăţătură să facă besérică, sau bolniţă, sau ospătărie ce să zice casă de străini, sau grobnic şi alt asemenea acestora, pentru că atunce póte să ia singur cu voia sa şi nu'i trebue nice un giudeţ şi încă póte să ia singur când'i va alege stăpânul în zapis, iară de va fi într'alt chip şi de va lua el singur cu voia sa pierde'şi-va tot venitul ce vré el să aibă drept sufletul acelui mort.

czi. Carele va lua cu voia sa o parte den'ntru acele bucate ce s'au dat drept suflet pierde'şi-va toată acea parte ce au luat singur numai ce va rămânea cu cea-l'altă parte ce au fost neluată.

cni. Cela ce va lua acel lucru ce i s'au dat drept suflet şi de'l va lua de faţă să vază şi alţii atunce nu'şi va pierde venitul, iară de va lua pre furiş atunce va pierde şi nu va mai putea să aibă nimică pentru că şi ce au luat va da înapoi.

Pentru sémnele furtuşagului.

Pravila **si.**

cfi. Furtuşagul de vréme ce easte un lucru tăinuit cu nevoe a'l arata, drept aceea trebue să să arate cu neşte semne óre carele şi cu neşte prepusuri câte-va. Semnul furtuşagului este aşa: când să va fura neştui ceva să strige cu glas mare şi să facă gâlcevă să să cutremure toţi atunce'şi intr'acel ceas când vor fura, şi să arate cum i-au spart camara, sau uşa, sau sicriul, sau lacata şi alte asemenea acestora, acolo unde vor zice că au fost acel lucru ce s'au furat.

ck. Vestea tuturor şi fuga robului, ce să zice a nâmitului, arată furtuşagul, aşijdere când să vor găsi scări pre unde s'au suit, sau alte cinii carele slujesc la descuiat, sau să strice loc ce va fi închisóre.

cka. Trebue încă şi după aceste semne tóte să sa arate cum intr'acel loc unde să viste stricat fost-au acolo în lontru acele lucruri ce zice stăpânul că i le-au furat, şi de va fi om bun şi ca nume bun ajunge giurământul, iară de nu, trebue alta arătare mai bună intr'acesta chip cum acele lucruri au fost stând tot acolea până ce le-au furat.

ckv. Celuia ce'şi va piarde lucrul i să va da gurământ să zică câte lucruri i s'au furat şi cât le-au fost preţul, şi încă câtă pagubă au avut dentr'aceste lucruri şi cât au cheltuit umblând întrebându-le.

ckg. Încă şi celuia ce'i vor fi dat vre un lucru să'l socotéscă şi i l-au furat îi vor da gurământ ca să arate.

ckd. Încă să dé gurământ şi celuia ce mută hotarul pentru să arate de'l va fi mutat sau de nu'l va fi.

cke. De va fi apucat neştine o scrisóre den mâna vârşmaşului său şi o va fi ars, sau o va fi spart, să să dea gurământ celuia cu cartea iară nu celuia ce o au spart, pentru să arate ce au fost scris în carte.

cks. Când va avea pâră creştinul cu un jidov, nu să va da gurământ jidovului. Gurământul ce să dă împotriva furului, nu să dă ca să arate el furtuşagul, ce numai dacă va arata furtuşagul singur furul au de va mărturisi cineva, atunce să dă gurământ celuia ce s'au păgubit lucrul, ce să zice păgubaşului, pentru să arate cu adevărat cât au fost şi de ce preţ au fost şi încă să'şi arate şi cheltuiala.

ckz. Prepusul furtuşagului să arată pre numele omului cel rău, ce să zice alt om laste vestit de om bun şi altului vestit de om rău, aşijdere să cunoaşte omul şi pre obiceaiu, cum au fost învăţat mai de mult, iară aceste două prepusuri nu ajung amândouă să facă pre giudeţ să osândească pre cine-va.

ckn. Care va treace pre un drum pre unde nu i-au fost calea să treacă pre acolea póte să'şi crepuse pre acesta pentru furtuşag, cum s'are zice de'i va fi văzut cineva să treacă pre acolo prela cel loc pre unde intr'acea zi s'au făcut şi furtuşagul, şi acesta prepusure póte

săʼl dea strănsóre, săʼșĭ dea samă ce au umblat pre acolo.

ckf. Prepusul să face încă și când vor găsi pe cine-va întrʼacel loc unde sʼau făcut furtușagul, sau de va fi intrat și va fi eșit dentrʼacea casă, sau deʼl va fi văzut cine-va scoțind ceva sau țiind dedesupt supt haine sau învălit cu alt lucru ceva.

cl. Care slugă sau nămit va fugi den casă intrʼacea zi când sʼau făcut furtușagul, dă prepus óre-cum, cum să fie făcut el acel furtușag, agiunge și acésta săʼl muncéscă, alegănd dacă va fi fugit să să fi ascuns să nu să vază nicăiurĭ.

cla. Ce să va prileji să să afle a cuĭ va, verĭșlic sau altă fie ce haine, sau cuțit, sau vre o scară de suit, sau topor, sau fie ce unealtă, acestea tóte fac prepus de furtușag de vreme ce sʼau găsit în acel loc unde sʼau făcut furtușagul, pre acesta săʼl muncéscă să arate de va ști.

clv. Un om de va fi sărac și va începe a cheltui banĭ mulțĭ, face prepus cum să fie furat, maĭ vărtos căndușĭ vor și sémna cu aceia ce sʼau furat întrʼacele zile.

clg. Cela ce va avea în casa sa cinĭ bune ca acele de furtușag, face prepus și acesta cum să fie el furat.

cld. Un om óre care ce nʼare avea nice o trebă la acea pagubă, nice lʼare chiama nime, așa fără de nice de o strănsóre are veni, de are arata pre cineva cătră giudeț cum au făcut acest furtușag și încă are îndemna săʼl și muncescă, acesta face prepus cum să fie făcut el acel furtușag, pre acesta săʼl muncéscă.

cle. Cela ce-are putea face un furtușag ceva, să să facă săʼl smintéscă să nu să facă, iară eluʼl lasă de să face, acesta face prepus cum să fie cu știrea luĭ acel furtușag.

cls. Aceste prepusurĭ nu sănt nice de o trebă giudețuluĭ, maĭ vărtos când vor fi împrotiva vre unuĭ om bun și vestit de lucrurĭ bune, cum sʼare zice când va fi deosebĭ numaĭ una de aceste, nuʼĭ drept nemică, iară de vor fi înpreună două sau treĭ, sau și patru, atunceʼl vor muncĭ.

clz. Și ăncă face prepunere de furtușag și acela om ce face pre altul că este vrăjitor și numărător de stele.

clh. Orĭ la carele vor găsi niscare lucrurĭ de furat, de va fi om vestit de rău să cade săʼl muncescă, iară de va fi om bun să nuʼl muncéscă.

clf. Fie cine va fi la cela ce vor găsi lucrŭ de furat, și de va dice ca nuʼl cunóște pre vânzétorul cela ce i l-au văndut sau nuʼșĭ póte aduce aminte, de va fi om vestit și ales de om bun sau de va fi de ceia ce vănd lucrurĭ ca și acele multe ce sănt de furat, să să créză, cară de nu săʼl muncescă.

cm. Cela ce vor găsi la dăns lucru de furat, macar de-are fi și om bun iară de va avea vre un prepus de celea ce am zis, nu va puté fi întrʼalt chip, ceʼl vor munci.

cma. Pre cela ceĭ vor munci pentru vre un prepus și de nu va spune nemică, altă certare să nu aĭbă, ce să fie slobod de tóte.

cmv. Cela ce va cumpara lucru de furtușag, să aĭbă certare, de vreme ce să va afla că au știut că este de furat.

cmg. Cela ce va cumpara un lucru prea eftin de vreme ce va fi lucru scump, face prepus cum să fie de furat, să aĭbă certare.

cmd. Celuia ceʼĭ vor dărui lucru de furat să să cérte după voia giudețuluĭ.

cme. Cela ce va cumpara un lucru carele nu este de meșterșugul luĭ, face prepus cum să fie de furat.

cms. Cela ce va cumpara lucru de furat și dacă va ști îl va întórce înapoĭ și nice baniĭ nuʼșĭ va lua, acesta nu va avea certare.

cmz. Cela ce va cumpara lucru de furat și acel lucru va fi de besérică, macar de nʼare fi nice știut, tot să să dea în besérică și să nuʼșĭ ia baniĭ ce au dat.

cmh. Cela ce va da banĭ împrumut, șiĭ va pune zălog lucru de furat, săʼl dea acel lucru stăpănu-séu a cuĭ va fi și să nu iea nice un ban, și maĭ vărtos când va aduce acel lucru om sărac sau rob și lucrul va fi de om bogat și de mult preț atăta agiunge cu căt nu este acela om de credință, cu atăta să cunóște că nuʼĭ a luĭ acel lucru ce pune zălog.

cmf. Cela ce va cumpara lucru de furat știind că acel om este rău, tălhariu și prădătoriu, acesta nu iaste dator să dea acel lucru stăpănu-séu până nuʼĭ va da baniĭ ce au dat.

cn. Cela ce va cumpăra un lucru de furat și va spune tutulor ca să înțelégă cum cumpără săʼl dea stăpănu-său a cuĭ au fost, acesta nu va da lucrul până nuʼĭ vor da baniĭ.

cna. Orĭ care stăpăn, ce i să va fi furat un lucru șiʼl va fi cumparat cineva și el de o grabă îĭ va fi dat baniĭ, șiʼșĭ va fi luat lucrul, acesta nu maĭ póte să céră baniĭ de la cela ce i-au dat de au răscumpărat.

cnv. Orĭ cine va cumpăra lucru de furat șiʼl va da stăpănuluĭ a cuĭ au fost, acela nu póte săʼșĭ maĭ céră baniĭ de la dăns.

Pravile împărătesci

Pentru cei ce vor sudui pre giudeț sau pre ómenĭ domnești. za. glava a.

a. Cela ce va sudui, sau va ucide pre vre un giudeț, sau pre vre o slugă a giudețuĭ pre carele va fi trimis giudețul să facă vre o slujbă iară neștine ʼl va învălui și nuʼl va lasa săʼșĭ umple slujba după învățătura maĭ mareluĭ său, acesta greșală este ca și când ar fi sudui pre domnie.

v. Cela ce va sudui sau va face vre o nevoe omenilor celor domneștĭ, face greșala cum are sudui pre domnul său, după cumu'ĭ scris maĭ sus.

g. Cela ce nu să va pleca sub învățătura giudețuluĭ, face greșală cum are fi suduit pre domnie.

d. Tot omul este dator să spue giudețuluĭ pre cela ce nu va să asculte de dăns și de învățătura luĭ cumu'l va giudeca.

e. Cela ce să va svătui să ucigă pre vre un dîregător de la vre un tărg, și de nu va fi apucat să facă mórte, să nu să cérte ca cela ce sudueşte domnia, iară numaĭ să i să tae capul; iară de să va svătui să hiclenéscă sau să ucigă pre singur domnul aceĭ țerĭ, macar de nu va fi făcut acel hicleșug, iară să să cérte ca unul de ceia ce-au suduit domnnea.

s. Cela ce va sudui pre omul ceĭ domnesc, sau într'alt chip de'l va vatama, nefiind în slujba domnuluĭ nu să va certa ca un suduitor de domnie; acésta să înțelege cum acésta vrajbă ce s'au apucat cu acel om domnesc nu s'au apucat de cănd au fost cu slujbă domnéscă, ce au fost maĭ de mult învrăjbițĭ, drept aceia l-au suduit; iară de să va afla cum să fie învrăjbițĭ de cănd au umblat cu slujbă domnéscă și atunce nu l-au putut suduĭ temăndu-să de certare, iară după aceia l-au aflat singur fără de slujbă dece l-au suduit, sau l-au vatamat într'alt chip, atunce iară'șĭ ca un suduitor de domnie să va certa.

z. De să va prileji vre un om domnesc să ămble cu slujbă și de să va lega de un direpț vrănd să'l vatăme, și cela nu să va da, ce'l va lovi, și i să va prileji mórte, acesta ce s'au sprijinit vieața să nu aibă nice o certare ce să fie un om mort.

n. Cela ce va sudui sau va vatama pre vre un giudeț, însă nu pentru căce doară nu i-au plăcut cum-va giudețul luĭ, ce pentru vre o vrajbă ce au fost avănd el indesine, acesta nu să va certa ca un suduitor de domnie ce cu adevarat maĭ mult să va certa pentru acéstă sudalmă sau vatamare a giudețuluĭ decăt pre altul ce n'are fi giudeț.

f. Oamenii ceĭ domneștĭ încă de să vor prileji să fie zlobiĭ, și vor face asupréle, și vor împresura saraciĭ fără de știrea domnieĭ, pre unĭĭ ca aceștea cine'ĭ va sudui nu să va certa ca un suduitor de domnie.

i. Cela ce nu va asculta de învățătura giudețuluĭ, însă nu de cuvăntul luĭ ce cănd va trimite pre o slugă de'l va zice, acesta să nu să cérte ca un suduitor de domnie.

aĭ. Cela ce va porni tot norodul sau orașul asupra giudețuluĭ să'l scóță de'ntr'acel loc de la acel scaun, sau macar de-are fi și alt om domnesc, cănd va face acésta pentru căce va fi un mădular rău și giudețul sau omul ceĭ domnesc, nu să va certa ca un suduitor de domnie: iară de va face acésta pentru altă vină, ca un suduitor de domnie să se cérte.

za Pentru ceĭ ce vor sudui sau vor vatama Solii. glava v.

a. Cela ce va sudui soliĭ care vin de la o domnie la alta, sau într'alt chip de'ĭ va vatama den afară de certarea ce dau pravilele cele mireneștĭ, acesta să să afuriséscă după pravila bisérice.

v. Cela ce va sudui sau va vatama pre soliĭ, iaste ca și furul ce fură besérica.

g. Cela ce va sminti soliĭ de pre cale viind, sau de le va lua cărți ce aduc, iaste adevarat suduitor de domnie, maĭ vărtos cănd va face acésta pentru să facă rușine domnu-seu sau pentru să cunoscă den cărți taina acelui domn; iară de să va face pentru să'ĭ pască cinstea luĭ sau și'ntr'alt chip drept altă dobăndă, atunce nu să va certa ca un suduitor de domnie iară cu alte certărĭ marĭ de-a tocma ca acésta.

d. Carele va sudui sau va vatama pre soliĭ pentru vre-o vrajbă ce vor fi avut eĭ indesine, iară nu pentru să facă necinste domnuluĭ ce ĭ-au trimes, încă și atunce ca un suduitor de domnie să va certa.

e. Cela ce va sudui sau va vatama pre soliĭ ceĭ urgisițĭ, cum are sudui pre domnie așa să să cérte.

s. Solul dacă'șĭ va da soliea și'ĭ vor face răspunsul și'ĭ vor da cărțile de nu va purcéde ci să va zăbovi într'acel loc, de'l va sudui sau 'l va vatama cineva, acesta nu să va certa ca un suduitor de domnie.

z. Cela ce va sudui sau va vatama pre sol pentru ce nu va fi inblat într'acea solie cu credință și cu cinste cum se cade, nu să va certa ca un suduitor de domnie.

n. Cela ce va sudui sau va vatama pre vre un sol și nu'l va ști că este sol, să nu să cérte ca un suduitor de domnie.

f. Cela ce va fura banĭ sau alt lucru de la un giudeț ce este într'un oraș, să nu să cérte ca un suduitor de domnie.

za Pentru ceia ce vor sudui pre maĭ mariĭ lor, ce se zice pre boiarĭ. glava g.

a. Cela ce va sluji la un boiarin și de'l va hicleni întru ceva, sau 'l va sudui, sau într'alt chip de'l va vatama, să să cérte ca un suduitor de domnie.

v. Cela ce va giura cuiva să'ĭ slujască cu credință și maĭ apoĭ el va sudui, face greșală cum are sudui pre domn.

za Pentru calpuzanĭ ceia ce fac banĭ răĭ și pentru certarea lor. glava d.

a. Mincinoșiĭ ceia ce fac banĭ răĭ, aceștiea încă fac aceaș greșală cum are sudui pre înparatul și pre domnul țérĭĭ.

v. Banii cei răi sămt de trei feliuri: mestecătură, ce să zice aurul cel curat ce are fi să fie, ci'l spurcă și amestecă, argintul așijdere, unul amestecă cu arame, altu'l fac chiar de arame și numai căce'l spoiesc desupra cu argint, aceasta'i una; a doua s'are fi și curăți o samă de bani c'i fac mai mici de ce nu agiung la cumpănă ce păgubesc ómenii ceia ce'i iau; a treia așijdere să chiamă minciunoși pentru căce chipul și scriptura ce pune pre dănșii este minciunósă, nu iaste făcută den svat cu învățătura cui-va ce pre furiș ca un lucru rău, drept aceia de-are fi și curați cu nemică mestecați și de-are fi și deplin la cumpănă totu'i un lucru minciunos și să chiamă minciunos, soț furtușagului.

g. Banii cei buni și drepți aŭ patru lucruri pre'npregiurul lor; întăi cela ce face bani să aibă putere și voe de la înpărăție sau de la domnul locului a celuia, al doilea să să facă în loc vestit cum are fi în mijlocul tărgului să vază toți, al treilea să aibă chip și scriptura cinstită și frumósă iară să nu fie făcută acea scrisóre în vre un chip grozav și de rușine, al patrule iară'și să fie și la cumpănă deplin, nemică să nu'i lipsască, cum iaste mai cu dreptate așa să fie.

d. Ori cine va face bani minciunoși să zice ori cine va fi calpuzan de va face bani răi în numele înparatului și a domnului acelui loc, d'ntăi să i să tae capul, dupa'cea să'i arză trupul în foc și căte bucate va avé tóte să fie domnești; iară de să va afla că s'au făcut acea călpuzănie la vre un sat sau și tărg micșor, să i să facă mórte iară bucatele să nu i le iea nime, nice să'l arză.

e. Casa aceia unde să vor face bani răi să fie domnéscă; iară de să va afla că acea casă au fost prinsă cu chirie trebue să să cercetéze giudețul, de vreme ce domnul acei case lăcuește nu departe de-acolo atunce casa va fi tot domnéscă, de vreme ce giudețul își prepune cum să fie și el știind óre ce, iară de să va afla că acel om cu casa lăcuește departe de-acolea, atunce casa nu va fi domnéscă.

s. Încă de să va afla că acea casă iaste a vre unei muiari sarace, nu va fi domnéscă.

z. Încă acea casă de să va afla că iaste a niscare cuconi saraci, nu va fi domnéscă; iară de să va afla că acei saraci au vr'un ispravnic pre tóte bucatele lor și va fi nămit el casa, atunce să prețuiască casa căt va face și să plătéscă tot acel preț tot den bucatele lui.

n. Macar de-are face neștine bani căt de buni, galbeni prisne de aur curat sau taleri, sau altfel de bani să fie prisne de argint curat și să fie deplin și la cumpănă, iară cu aceste cu tóte, nu va putea să încapă în voia nemărui, pentru să fie certat mai puțin de căt că are fi făcut bani răi de'ntru aur și de'ntru argint spurcat sau prisne de arame sau cum are fi mai răi, tot o certare va să aibă de vreme ce iaste fără de știrea înpărăției sau a domniei.

f. Ori care zlatariu va mesteca aurul sau argintul cu alte lucruri fără știrea stăpănului, ce să zice de va spurca lucrul și să va afla minciunos, cu alta cu nemică numai cu capul să plătéscă.

i. Ceia ce fac bani domnești și de vor îndrăsni să spurce aurul sau argintul pentru dobănda lor, cu altă nemică nu vor plăti numai cu capetele.

ai. Ori care diregătoriu va lasa și nu va opri să nu înble banii ce răi acela cu capul să plătéscă.

vi. Cela ce va ști unde fac bani răi, și de nu va spune giudețului cu capul să plătéscă,

gi. De să va scula o soție de-a calpuzanilor și va vădi către giudeț pre cele-l-alte soții, ceia vor peri toți pre deala lor, iară cela ce i-au vădit să nu aibă nice o certare; iară de nu va fi soție să aibă dar de la giudeț, iară de va fi rob să nu'i dea alt dar numa să'l slobozéscă să nu mai fie rob.

di. Când va prinde giudețul vre un calpuzan trebue să'l cerceteaze mai are soții și cine le dă agiutoriu de fac acel lucru, și ce'i va spune să'l crézã.

ei. Sémnele și prepusurile agiung la giudeț să arate pre calpuzan.

si. Cela ce va văpsi vre un fel de bani fiind de arame să arate că iaste de aur sau de argint, sau de va văpsi argintul să arate că iaste aur, să'l on óre.

Pentru ceia ce înblă cu bani răi sau î za țin la sine gla. e.

a. Céla ce va cheltui sau va schimba ban răi și'i va lua de la cela ce'i face știindu'l și cunoscăndu'l că iaste calpuzan, să să cérte ca și calpuzanul.

v. Cela ce va ține la sine bani răi știindu'i că sămt răi, să să cérte după cum va fi voia giudețului.

g. Cela ce pórtă și înblă cu bani răi face prepus cum să fie și el soție cu calpuzanii tot într'un chip să vor certa.

d. Certarea celuia ce înblă cu bani răi este mai mare căndu'l vor ști c'au îblat de multe ori și i s'au zis și n'au bagat samă.

e. Cela ce va cheltui niscare bani răi, și să va tocmi cela ce'i va lua cum de vor fi răi să'i întórcă, acela nu va avea certare.

s. Cela ce va cheltui bani răi, și dacă'l vor prinde, de'și va pune sodăș de la cine au luat acei bani, să nu aibă nice o certare.

z. Cela ce'l vor prinde îblănd și cheltuind bani răi, de vor fi pre puțini, și de nu'și va putea pune sodășul, să'i dea giurămănt, de va giura cum nu știe c'au fost acei bani răi, să fie în pace, nice o certare să nu aibă.

Pravile împărăteseĭ

Pentru cela ce găsăşte vre o comóră pre locul şi pre hotarul său sau pre hotarul besèricei sau **za.** *pre loc domnesc cuĭ să cu oldea* **gla. s.**

a. Orĭ cine va putea şi de va vrea să cerce pre locul luĭ, şi pre hotarul luĭ cu munca luĭ, sau de să va nemeri aşăş fieştecum să să tâmple să găsească vre o comóră, să chiamă să fie a luĭ, iară nu altuia nemăruĭ.

v. Nu va putea nime să cerce pre loc străin pentru să găsască comóră fără de voia stăpânuluĭ aceluĭ loc, iară de va cerca, şi de va găsi fără svatul stăpânuluĭ celuia cu locul aşa numaĭ den capul luĭ, nu va rămânea să fie a luĭ, ce se va da celuia cu locul.

g. De s'are prileji să cumpere neştine un loc sau un prilog sau laz ce va fi şi de va găsi o comóră cela ce l-au cumparat, nu va putea să meşterşuguiască cela ce au vândut să zică că l-au amăgit de i-lau dat eftin.

d. Cela ce va merge de va cerca pre locul altuia şi va găsi comóră fără de ştirea celuia cu locul şi de să va obliči, necum să'ĭ lase ceva stăpânul locului dentr'acea comóră ce încă de'ĭ va duce la giudeţ va avea şi certare orĭ cum va fi voia giudeţuluĭ.

e. De să va prileji cuĭ-va, nu cercând, ce aşa se va nemeri de va găsi o comóră pre un loc strein, atunce să fie şi să inparţă în doo cu stăpânul loculuĭ.

s. Acesta să înţelege încă şi când vor găsi niscare comóră pre loc domnesc sau pre loc călugăresc ce să chiamă a besèriceĭ pentru că giumătate de comóră iaste deapururea aceluia ce o găseşte iară giumătate iaste a besèriceĭ sau maĭ de multe orĭ domnéscă.

z. De vréme ce va fi ţiind neştine niscare ocine străine şi să hrăneşte cu dânse şi de va găsi vre o comóră acolo nu să va chiama a stăpânuluĭ iară a celuia ce o au găsit, cum s'are zice Petr au lăsat o ocină luĭ Pavel să să hrănească atâta anĭ iară maĭ apoĭ să o ia Gheorghie ce iaste fecior luĭ Petr, de să va afla că s'au găsit comóră la vremea ce ţinea Pavel acel loc să nu să chiame altuia ce numaĭ a luĭ Pavel.

n. Iară de se va găsi iarăşĭ vre o comóră pre acest loc a luĭ Petr ce l-au dat luĭ Pavel de să hrănéşte, atunce să vor inpărţi în doo cu comóră, Petr şi cu Pavel cela ce să hrăneşte acolea.

f. De să va prileji cuĭ-va vre unuĭ străin să găsască o comóră pre acel loc ce să hrăneşte Pavel, să inparţă acel lucru cu Pavel iară Petr să nu să amestece întru nemică.

I. De să va prileji cine-va să aibă pre mâna luĭ niscare ocine zălogite, şi de va găsi el o comóră va inpărţi cu stăpânul loculuĭ de vreme ce să chiamă c'au găsit ca şi cum are fi într'un loc strein.

al. Când va nămi óre cine un pomăt pentru să culégă pómele până la cutare vreme şi acolea va găsi o comoră atunce să chiamă c'au găsit acea comóră ca şi într'alt loc străin, dece vor inpărţi cu stăpânul loculuĭ, dece acea giumătate a luĭ o va ţinea şi să va hrăni cu dânsa deapururea ca cu un lucru al săŭ, iară cea-l-altă parte a stăpânuluĭ şi acea o va ţinea şi să va hrăni cu dânsa până când să va inplea vrémea pomătuluĭ, atunce dacă să va inple acea vréme după cum le-au fost tocméla să fie acel loc cu chirie iară când va da locul stăpânuluĭ atunce să'ĭ dea şi partea luĭ ce i s'au venit giumătate de comoră.

vi. Cela ce va găsi comóră pre locul muiareĭ luĭ ce'ĭ vor fi dat zéstre să inparţă în doo cu muiare'şĭ iară de să va prileji să să desparţă atunce să'ĭ dea partea eĭ ce i să va veni den comóră.

gi. De va ţinea neştine neşte ocine zălog pentru datorie şi de vor trece l. (30) de anĭ şi nu le va rescumpara, atunce de să va afla vre o comoră prespre acel l. (30) de anĭ atunce să fie tot a celuia ce au găsit iară celuia cu ocina nemică să nu'ĭ dea.

di. Cela ce va găsi comora cu vrăjĭ şi cu dracĭ nemică să nu i se dea ce să ia tot domniea.

el. Comóra să chiamă aur, argint, banĭ ceĭ vechĭ de demult, stăpânul a cuĭ au fost să nu să cunoscă cine au fost, iară de nu vor fi lucrurĭ vechĭ şi stăpânul acelor lucrurĭ să va cunóşte şi să va şti cine au fost atunce cine va găsi acele lucrurĭ nu să va chiama c'au găsit comóră.

si. Cine va nămi o casă de va şedea cu chirie, şi'ntr'acea casă va găsi nişte banĭ ascunşĭ şi aceĭ banĭ nu vor fi de mult vechĭ, atunce să vor chema a stăpânuluĭ iară nu a celuia ce au găsit şi şade cu chirie.

zl. Orĭ cine va ascunde comóra dacă va găsi pentru să nu dea nemică celuia ce i să vine piarde'şĭ-va şi partea sa ce i se vine.

nl. Acéste tóte ce scrie maĭ de sus au fost în zilele cele vechĭ iară acum s'au părăsit acéle obiceie iară comórele câte să găsesc tóte le i-au domniĭ, şi numaĭ ce dau cât să indură óre ce puţin lucru celuia ce găseşte iară stăpânul celuia cu locul nu i să dă nemică.

Pentru ucidere şi câte feluri de ucideri
za *[illegible]* **gla. z.**

a. De vréme ce vom să facem voroavă şi pentru ucidere ce să face mórte de om, de'ntâiŭ să cade să ştim cum un fel de ucidere să chiamă grabnică iară alta să chiamă vajnică; dece cea grabnică să chiamă într'acest chip, când cel ucis nu iaste ucidérea a luĭ ce au fost să ucigă pre altul iară graba au prins [illegible]

l-au ucis pe dăns în locul aceluia; uciderea cea vajnică așijdere să chiamă c'au fost săl ucigă pre dăns iară el au ucis pre altul în locul luĭ, cum s'are zice vajnicul au pus vina sa asupra altuia și l-au ucis pre acela în locul luĭ.

v. Adoua să cade să știm cum altfel de ucidere să chiamă cu înșalăciune, cănd să tămplă cumu s'are dice cu înșalăciune și cu poftă ucide unul pre altul, alta ucidere să chiamă cu nesocotință cănd cumu s'are zice nu are avea neștine nice cu găndul a găndi nice cu inima a pofti să facă ucidere ce nu maĭ căce să va mănica pre un om de'l va sudui și'l va bate, de'ntrace batae i să va tămpla mórte, atunce aceia ucidere să chiamă pentru nesocotința luĭ că s'au nemerit de s'au prilejit mórtea de mănule luĭ, altă ucidere iaste iară'șĭ de să chiamă cu greșală într'acest chip, cănd aruncă neștine într'un dobitoc sau într'o pasere cu o piatră și să nimerește de lovește pre vre un om și'l ucide, acésta să chiamă ucidere cu greșală.

g. Atreia să știm încă maĭ cu adevarat în ce chip să chiamă mórtea grabnică, cănd să va prileji doĭ ómenĭ să să iea a să prici den cuvinte pănă'șĭ vor aduce aminte de vor pomeni de multe lucrurĭ, dece dentr'acele cuvinte să va rămi unul la inimă și'l va birui mănica și'ntracel ceas va sări asupra luĭ și'l va ucide de tot într'acel loc, iară de'șĭ va maĭ îngădui firea'ĭ într'acea dată și va maĭ socoti și fiind biruit de vrajbă să va apuca și'l va ucide acéstă ucidere maĭ rea'ĭ de căt cea dentăĭ, acesta să chiamă mórte vajnică pentru că o face omul cu tot dédinsul.

d. Apatra să știm cum ucide unul pre altul și'l omóră cu fie ce fel de mórte, au cu mănule 'l zugrumă, sau 'l nădușește înpresurăndul cu ceva pănă crépă cum să prilejéște și acestor cuconĭ micșorĭ căndu'l nădușesc într'așternut celea ce'ĭ aplécă, sau căndu'l va stropși cu picióre le sau 'l va ucide cu pumniĭ ponciș în inimă pănă il va omorâ, sau il va bate cu capul de părete pănă'l va omorâ, aceste tote le fac pentru să scape de certare cu înșălăciune, iară de să va vadi să să cérte ca un ucigătoriu.

Pentru certarea ucigătorilor de ómenĭ ce li za să cade după déla lor gla. n.

a. Certarea ucigătoruluĭ nu este alta numaĭ mórtea, după cum scrie svănta scriptură cea veche și cea noă și după cum dau învățătură pravilele.

v. De-are fi neștine boiarin sau de-are fi fămeia, nemică nu se va folosi cu aceia să potă scapa de certarea ucidereĭ, ce să va certa boiarinul și muiarea daca vor face ucidere ca și fieşte cine din ceĭ maĭ proștĭ omenĭ.

g. Uciderea ce o va face muiarea sau robul, sau cel slobod, sau cunoscut, sau necunoscut, dépururea toțĭ tot într'un chip să vor certa.

d. Cela ce va ucide prunc micșor să va certa maĭ cu rea mórte de căt cela ce are fi ucis barbat deplin.

e. Cela ce'șĭ va ucide fata în cesul ce o va afla curvind cu cineva nu să va certa ca un ucigătoriu.

s. Cela ce'șĭ va ucide muiarea în vremea cănd o va găsi curvind cu altul nu să va certa ca un ucigătoriu.

z. Cela ce să va apara de vrajmașul său să nu'l ucigă și de'l va ucide el pre dăns să nu aibă nice o certare maĭ vărtos la vréme căndu'l va vedé că vine asupra luĭ cu arme pentru să'ĭ iea viața, iară de va putea să să sprijinească într'alĭ chip cunoscănd că n'are putere să'l ucigă și el într'o pismă tot și'l va ucide sau de'l va ucide'ntr'altă dată iară nu într'acel ceas cănd venea asupră'ĭ, atunce ca să aibă certare ca și un ucigător.

n. Cela ce va ucide pe cineva cu greșala și fără de voia luĭ să nu să cérte ca un ucigător

f. Cela ce va vrea să scape de'naintea vrajmașuluĭ său și'ntr'alt chip nu va putea ce va arunca cu vre o piatră, iară vrăjmașul să va pleca, piatra va nimerĭ pre altul și'l va ucide, de vreme ce să va afla că într'acel loc n'au fost alțĭ ómenĭ strănșĭ pre lăngă acel vrăjmaș fără numaĭ acela, să nu aibă nice o certare ca un ucigător, iară de vor fi fost ómenĭ mulțĭ strănșĭ pre giur acel vrăjmaș și el au aruncat cu piatra atunce să va certa.

i. Cela ce va răni pre altul nu cu rană de mórte iară el să va leni, și nu va păzi curănd să să tămăduiască, sau va fi făcut altă ceva înprotiva raneĭ, au va fi măncat sau băut și să va fi obrintit și de'ntr'acea i să va fi tămplat de va fi murit, cela ce l-au rănit nu să va certa ca un ucigător, ce maĭ puțin, cumu'ĭ va părea giudețuluĭ.

aĭ. Orĭ care boiarin va face mórte de grăbă, ce să zice va omorâ pre cineva întăia dată căt vor începe a să pricĭ den cuvinte, de să va prileji acel boiarin să fie de trébă și de folos aceĭ țărĭ și de va avea avuție să va certa cu banĭ mulțĭ după cum va fi voia giudețuluĭ pentru căce iaste om de trébă țăreĭ, iară de nu va da banĭ prespre doo treĭ zile să'ĭ facă mórte și acestuia, iară de va fi uciderea ce au făcut vajnică, nu va fi grabnică, cum s'are zice dacă să vor fi pricit il va fi ucis prespre vr'o doo treĭ zile, sau de'ĭ va fi cel ucis ceva rudă, sau'l va fi ucis cu înșălăciune, sau alta aseminea acestora, atunce nice într'un chip să nu să cérte cu banĭ ce numaĭ mórte pentru mórte; așijdere cănd să va prileji de va face ucidere vre un boiarin, și de nu va fi nice de o treabă țăriĭ acela de-are

da cățI banI nu să va putea rescumpara alegând cand are da niscare banI să agiuturească la vre o nevoe a țăreI, iară care boiarin bogat de sa va fi isbăvit cu banI de mórtea cea grabnică și apoI iară'șI va fi făcut al doilea rând așijderea acea ucidere grabnică nu s'are putea maI plăti cu banI, macar de-are scóte țara den ce nevoe sau macar de l-are agiutori și alțiI străinI cu di ce are putea să'l plătéscă, nu este putință cu nemică să'l isbăvască pre cela ce va fi facut doo morțI grabnice se numaI sa i să dea certare ca unuI ucigător intr'alt chip nu póte fi.

vI. Când să va prileji vre un om den clirosul besériceI să facă ucidere grabnică, să va certa cu acésta : să'l ducă la o mănăstire departe să șadă acolo în tótă vieața luI, iară de'șI vor prepune că va să fugă să'l închiză într'o temniță să zacă acolo până la mórte, iară acum drept ucidere grabnică de va face cineva den cliros trimitu'l de'l bagă în catargă. iară drept mórtea cea vajnică îl fac mórte drept mórte.

gI. Fie cine den cliros póte să'șI dăruéscă cinstea sa orI cuI va vrea carea au avut de la besérică, însă să facă acésta mainte de ce'l va osîndi giudețul spre mórte și mainte de ce'l vor certa ca pre un ucigător.

dI. Ucigătorul den'afară de ce'l vor certa cu mórte iaste dator încă să plătéscă rudelor celuI ucis tóte cheltuelele ce au făcut cât au dat la vracI și alte ce să vor fi păgubițI pre ranele luI, și încă maI iaste dator să plătéscă mórtea rudelor ce să zice să plătéscă pre zi. câte-va zile înainte, pre cât va fi voia giudețuluI; direptatea arată cât are fi trăit acel mort în lume, și încă iaste dator să hrănéscă și cuconiI celuI mort și alțI ómenI ce va avea care i-au fost el hrănind până au fost viu.

eI. Ucigătoriul, nu iaste dator nice cu o cheltuélă când va fi făcut uciderea în greșală, sau când va fi facut ucidere pentru să scape de vrăjmașul său să nu'l ucigă pre dâns, alegând de va fi ucis pre altul în locul vrăjmașuluI său, cumu s'are zice pre cela ce au intrat la mijloc să'I despărță sau și cela ce au fost stând aprópe lângă vrăjmas.

sI. Căruia i să va tâmpla de să'șI ucigă pre tată-său, în zilele cele vechI întâI îl bătea cu vine de bou verzI fórte tare și atunce viu îl bagă într'un sac și într'acel sac bagă și un dulău și un cucoș, și o năpârcă și o moimă și décia'l arunca în mare cu tóte cu acéstea de vrea fi aprópe marea, iară de nu, îl lepeda unde știea nește herI sălbatecI.

zI. Iară acum lasă pre voia giudețuluI, îl da mórte maI cumplită de cât altora, cum s'are zice întâI i tae mâna cea ce au ucis într'acel loc unde au ucis pre tată-său și décia'l légă de cósele cailor și'l duc trăgând pe ulițe până la locul cel de pierzare și întâI îl tae capul décia'l tae platovițe sau și într'alt chip, după cumu'I va părea giudețuluI, iară nice într'un chip nu să cade să'l îngrópe în pământ.

nI. Cela ce va ucide pre altul ce au fost țiind moșiile cui-va cu acesta scopos cum'I să cază pre mâna luI, de vreme ce să va arata lucrul c'au făcut una ca acésta, nice el, nice feciorii luI nu vor încăpea să moșnenească acele ocine, ce rămâne moșiea să fie domnéscă de vreme ce nu vor fi alțI moșnenI dentr'acea stepenă ce au fost ucigătorul.

fI. OrI cine'șI va ucide muiarea sau muiarea pre barbat, ucigătorul n'are nice o trébă la ocine, ce să vor da parințilorr, iară de nu vor fi părințiI aceluI ucis acele ocine să le ție domnia.

k. De va lasa cineva bucatele și ocinele sale cu zapis vre unuI om să fie tóte a luI după mórtea muiareI luI sau a vr'unuI cuçon a luI, și dacă va lua acela zapisul îl va fi urât aștepta că va omorî pre cela ce țin ocinele pentru să le apuce maI curând el, atunce va piarde acesta tot câtu'i spune zapisul și ocinele vor fi domneștI, iară pe acesta den afară de pagubă îl vor certa întru tot ca și pre un ucigător.

ka. Când va fi un om bolnav și să va lasa cui-va să moșnenéscă mult puțin ce va avea și'I va face și zapis, și acest moșnén nu va griji de dâns să'I aducă vre un vraciu bun să'l păzască căndai doră l-are tămădui, ce'l va lasa așa negrijit și nesocotit, și de va muri bolnavul, acesta'șI va piarde moșneniea, și vor fi tóte bucatele și ocinele domneștI.

kv. De vreme ce ocinele ucigătoriuluI pogor den bătranI, ce să zice de la părințI, atunce cuconiI ucigătoruluI nu'șI vor piarde ocinele ce li să vin de la moșu-seu, nice vor putea să fie domneștI ce să vor lua ocinele ce va fi agonisit ucigătoriul.

kg. Cela ce va răni pre altul și nu'l va omorî, nu'șI va piarde moșneniea și maI vârtos când să va tâmpla după ce să va tămădui de acele rane de'I va face și zapis și'l va lasa pre urma luI să'I ție moșiele.

kd. Cela ce'șI va omorî muiarea, cumu ș'are omorî pre tată-său.

ke. OrI cine'șI va omorî muiarea își va piarde tot venitul ce va fi având den ocinele eI, alegând când o va găsi curvind cu altul pentru căce atunce nu va piarde nemică den tóte veniturile eI.

ks. Muiarea ce'șI va omorî bărbatuI nu numaI ce'șI va piarde veniturile cele ce va fi avut de la barbat ce încă și zestrele sale tóte le va piarde că să vor lua domneștI.

kz. Când să va prileji un om căsariu în vieața luI să'șI dăruiască avuțiea sa fémeiI sale sau femeia barbatuluI său, acest dar să va adevara după mórte iară nu în vieață. însă și mérte să fie den fire iară nu de vre o nevoe.

kn. Cela ce nu va chema vracI la bóla muiareI luI și să'I cumpere de tot felul de vraceva-

nil și de alte de tóte bucatele ce'I vor trebui. și de va muri atunce dentr'acea bólă, piarde-va barbatul tot venitul ce va avea depre ocinele muiarel, sau macar de i-ar fi și dăruit ceva și aceia'l vor lua sau și alt lucru ce va fi după obiceiul loculuI cumu s'are zice óre ce are avea.

kf. De să va prileji să nu să afle vracI acolo, atunce este dator bărbatul să trimiță unde va găsi să'I aducă de va fi aprópe, iară de va fi departe nemică nu'I datoriu.

l. Muiarea de nu va chiema vracI la bóla barbatuluI, sau de nu'l va nice socoti, nu va piarde nemic den venitul sau ce va avea de la barbat.

Pentru cela ce'șI va ucide pre tată-său sau za pre înmăsa, ce certare va avea. **gla. f.**

a. Cela ce'șI va ucide pre tată-său și pre înmăsa, sau pre moșu-său, sau pre moașe-sa, acesta ce'șI ucide părinții maI cumplită certare să aibă de căt alțI ucigătorI.

v. Ucigătoriu de părințI să chiamă și cela ce'șI ucide feciorul sau nepotul, sau de va lua neștine fecior de suflet și apoI să'l ucigă, sau acela pre dăns, ucigătoriu de părințI să chiamă și ca unul de acestiea să va certa.

g. Nu are voe nime să'șI omóre feciorul macar în ce greșală l-are găsi, iară numaI cănd'I să va prileji carea cum-va, atunce să'l spue giudețuluI.

d. Cela ce va ucide pre un diregător și giudeț al vre unuI loc, ca și cela ce'șI va ucide părinții să va cérta.

e. Cela ce-șI va hicleni moșiea și nașterea de unde au născut maI cumplit să'l certe de căt pre un ucigătoriu de părințI, de vreme ce să cade maI bine să'șI ferească și să'șI socotească neștine moșiea de căt părinții ce l-au născut.

s. Ucigătoriu de părințI să chiamă încă și cela ce'șI ucide pre frate-său sau pre sora-sa sau fie pre ce rudă a luI.

z. Cela ce'șI va ucide muiarea, să va certa maI cumplit de cum ș-are ucide pre înmăsa, așijdere și muiarea ce'șI ucide barbatul.

n. Cela ce'șI va ucide pre tată-său sau pre înmăsa și pentru să'șI maI micșureze certarea va zice c'au greșit într'o mănie sau va zice că l-au ucis de frică că s'au temut să nu'l ucigă tată-său pre dăns, să nu i se bage în samă nemică acestea respunsurI de-are zice căt are zice, să'l cérte ca pre un ucigătoriu de părințI.

f. Cela ce va otrăvi pre cela ce'I închis în temniță pentru să nu'l vază căndu'l vor certa și'l vor chinui la locul cel de muncă să să cérte după cum va fi voia giudețuluI.

I. Cela ce va svătui pre altul să fie ucigătoriu de părințI, de să va face cum va acea ucidere pre svatul aceluI om, să'l cérte și pre dăns ca și pre cel ce au făcut uciderea ca pre niște ucigătorI de părințI.

aI. Vraciul ce va da otravă feciorului să otrăvască pre tată-său, să i să facă mórte, să'I tae capul.

vI. Slugile ce vor înbla și în sus și în gios gătănd trébe ca acelea reale pentru să să facă ucidere, pre aceia să'I certe ca și pre ucigătorII de părințI.

gI. Cela ce va cumpara otravă să dé tătăne-său, să'l cérte ca pre un ucigătoriu părinteluI său, macar că nu va fi putut nemeri să i-o dea, iară de va fi altul străin cumparat otravă și o va fi dat la vre un fecior a cuI-va să dea, tătăne-său și el nu să va fi putut meșterșugui să i-o dea, atunce să să cérte amăndoI într'un chip, însă să nu'I omóră, ce să le dea o certare cumplită, cum va cunóște giudețul.

dI. OrI care fecior sau slugă sau fie cine va fi de va ști și va cunóște că vor să ucigă pre cineva au cu otravă au cu armă au fie cu ce fel de mórte și de nu va spune să smintească acel lucru ca un ucigător de părințI să să cérte înpreună cu ceI-l-alțI cu toțI ce au vrut sau au și făcut uciderea.

eI. Cela ce'șI va trimite pre fiu-său cel bolnav la spitali acela'șI va piarde puterea cea părintească ce au asupra fiilor; acesta fiu de s'are prileji să ucigă pre tată-său, nu s'are certa ca cela ce'șI ucide pre tată-său, ce s'are certa ca un ucigător ce face uciderea grabnică.

sI. Așa într'acest chip să pață și fiul cela ce va trimite pe tată-său în spitali.

zI. Tatăl cela ce'șI va ucide feciorul pentru vre o greșală mare ce va fi făcut sau va fi vatamat pre tată-său, care vătămătură póte să'l osăbască despre tată-său să naibă nemică parte dentru averea luI, cum s'are zice de'l va fi bătut sau au fost lăcuind rău înpreună fără nice de o desmierdăciune și alte multe ca acestea, atunce nu să va certa ca un ucigătoriu de părințI ce să va certa ca cela ce face mórte grabnică.

nI. Tatăl ce'șI va ucide feciorul căndu'l va prinde curvind cu mastehă-sa nu să va chiama ucigătoriu de părințI ci să va certa ca cela ce face ucidere grabnică, iară de va fi avănd tatăl vre o muiare țiitóre și feciorul nu o va ști, nice o va cunóște, de'l va găsi cu aceia și'l va ucide pre fecioru'șI să să cérte ca un ucigător de părințI.

fI. Tatăl ce'șI va ucide feciorul pentru ce'șI va fi lepadat legea luI Hristos, și nu să va certa ca ucigătorul cel de părințI.

k. Cela ce'șI va ucide pre tată-său pre carele 'I vor fi scos și gonit de'ntr'acel loc ce au fost locuitoriu, să socotéscă de va fi făcut vre o nevoe și vre o răutate aceluI loc sau direpț alta vină mare, să nu să cérte ucigătoriu de părințI, iară de să va afla că l-au

gonit drept lucru puţin să să certe ca un ucigătoriu de părinţi.

ka. Când să va tâmpla, ori barbat, ori fămeia de'şi vor înpresura cuconul lângă sine într'aşternut, pentru nesocotinţa lor neavând grijă cum se cade de pruncul lor, să să certe, iară nu cu mórte ce după voia giudeţului, iară de să va afla c'au făcut acest lucru în dedins cu înşălăciune, atunce ca un ucigatoriu de părinţi să să certe.

kv. Aceasta să înţelege şi spre mamce, carele aplecă prunci mici.

kg. Când va fi neştine nebun şi deinafară de minte, şi de'şi va ucide tată-său sau pre fiu-său, acestuia să nu'i să dea nice un fel de certare pentru căce agiunge'i lui certare că este nebun şi fară de mente.

kd. Cela ce'şi va ucide pre tată-său sau tată pre fiu-său necunoscându'l, cumu s'are zice noptea s'au schimbat într'alte haine sau intr'o mestecătură de ómeni mulţi, nu să va certa ca un ucigător de părinţi, dară să cade să arate cu adevarat gideţului pentru să créză cum cu credinţă mare că nu l-au cunoscut, dacă vreme ce giudeţul nu créde şi de să va afla lucrul ca nu'l de-a crederea tot să să certe ca un ucigatoriu de părinţi.

ke. Cela ce'şi va ucide pre fiu-său pentru să scape denaintea lui să nu'l ucigă, să nu să certe nice cu o certare, cumu s'are zice, învăţându'şi feciorul bate'l-va cu măsură cu un tată, atunce să va porni fiu-său şi va începe a lovi pre tată-său, atunce tatăl póte ucide pre fecior într'acel ceas să'l omóră şi să nu paţă nice o răutate iară de'l va fi pre trecând cu bătaea cu vrăjmăşie ca acea şi cu arme atunce póte fiul să să ridice asupra tătâne-său şi atunce la acea batae de va ucide unul pre altul se vor certa ca nişte ucigători, iară nu de părinţi.

ks. Ori cine'şi va ucide feciorul carele va fi născut cu niscare semne gros-nice ca acelea, cum are fi cu capul ca de dobitoc, sau cu tot trupul sau de tot cu totul să fie lucru ca acela nice de o trebă şi cumu'l mai grozav şi cum să nu să pótă socoti să fie om, acela ce'l va ucide să nu aibă nice o certare, iară trebue să înţelegem pentru sémne, cuconii carii nasc cu ѕ (6) degete sau numai cu d (4) sau când vor fi cu trei mâini sau cu trei picióre sau numai cu o mână sau cu un picior, sau să'i fie mai mici degetele, pentru căce atunce cu acea greşală pot să să hrănéscă ca şi alalţi ómeni fără nice de o smintélă.

kz. Ori cine va ascunde şi va tăcea ucide-rea şi mórtea tătâne-său sau a fiu-său, sau a muiarei lui, sau muiarea a barbatului sau a frăţine-său, acela face prepus cum să fie ştiind sau să fie şi soţie cu acei ucigători. drept aceia să i să dea strâmsóre să spue, iară de nu, să'i să dea muncă tare.

kи. Când să va afla neştine ucis în casă la muiare'şi, atunce să muncéscă pre muiare şi pre alţi pre toţi câţi au fost în casă pentru să spue cine l-au ucis.

kf. Ori cine'şi va găsi fata sa cea de trup curvind cu cineva, póte să'i facă mórte, însă ca să ucigă înpreună cu dânsa şi curvariul şi să nu aibă nice o certare.

l. Aşijdere de o va găsi că curveşte cu oarecine din clirosul beséricei, póte să'i ucigă pre amândoi şi să nu să témă de afurisenie.

la. Ori cine'şi va găsi fata grea de prunc, póte să o ucigă de tot şi să nu i să dea certare de mórte ce să paţă alta ore ce certare după cum va fi voia giudeţului.

lv. Tatăl curvei póte să ucigă încă şi pe soţiea curvarului fără nice de o certare.

lg. Tatăl curvei póte încă şi pe fiu-său să'l trimiţă să'ş ucigă pe soru-sa când va curvi înpreună cu curvarul, şi şi pre soţia lui de va avea, şi să nu aibă nice o certare, iară de va face feciorul acest fel de ucidere fără de voia tătâne-său să să certe cu morte cumplită.

ld. Tatăl curvei încă póte sa'şi chiame şi priatelii lui să să sfătuiască pentru să'l ucigă fata şi pre curvariu şi pentru acest sfat nime nice o certare să nu aibă.

le. Curvarul, cându'l va găsi tatăl curvei de faţă curvind şi va vrea să'l ucigă, iară curvarul îl va ucide pre dâns, să să certe ca un ucigător de vreme ce pravila nu'i dă voe să stea înpotriva tatălui curvei.

ls. Cela ce va curvi cu muiare cu barbat, şi de'l va găsi de faţă barbatul, vrând să'l ucigă va ucide curvarul pe barbat, să să certe ca un ucigător de vréme ce nu s'au dat voe barbatului să'şi ucigă muiarea şi curvarul cându'l va găsi cum s'au dat voe tatălui.

lz. Acéstă putére o dă pravila tatălui curvei când să vor tâmpla aceste lucruri, cum să zice cându'i va afla pre amândoi într'un loc iară de'şi va ucide fata şi curvarul va fugi, nu mai póte deaciea după câte-va zile să'l mai ucigă, iară de va fugi fata ucigându'şi pre curvariu póte şi după aceia să o ucigă când o va găsi, macar şi în şése luni, macar de-are fugi şi în alt trăg.

ln. Tatăl încă are voe să'şi ucigă fata când o va găsi curvind în casă unde lăcueşte cu dânsa, sau în casa cumnatu-său, iară de o va afla într'altă casă străină n'are voe să o omóră.

lf. Iară póte cu adevarat de o va găsi curvind într'aceste doo case ce am zis, iară de va fugi să să ascunză într'altă casă străină şi acolo de o va găsi curvind póte să o ucigă fără nece de o certare.

m. Cine'şi va înpărţi fata de la sine şi'i va da zestrele sale şi va lăcui singură de sine, nu mai are putére deaciea să'i facă mórte dacă o va găsi curvind.

ma. Cela ce va avé tată viu nu'șĭ va puté omorâ fata dacă o va găsi curvind, pentru că va avé certare.

mv. Cela va avé veste de om rău și va fi fost hotru la vre o curvie undeva sau la alt lucru plin de rușine, nu'șĭ va putea ucide fata când o va găsi curvind, că va avea certare.

mg. Acestă putere să dă când vor găsi pre curvariu de faţă curvind fără nemică altă părere ce singur cu acel lucru fără de rușine.

md. Fără de rușine lucru să înţălége când să vor afla amânduĭ întru așternut golĭ cu peile sau macar și înbracaţĭ dacă vor fi într'un așternut, sau când să vor găsi singurĭ într'o camară sau cându'ĭ vor găsi sărutânduse sau de o va ţinea de ţiţe sau cându'șĭ vor arata unul altuia rușinele cele ascunse și coperite sau când vor vorovi lucrure fără de rușine sau când vor răde făr de nice o dezmierdăciune.

me. Acestă putére ce are neștine să facă mórte fără de certare nu să tinde departe ce numaĭ până la tată-său, de vreme ce nice moș nice frate nice fiu nu pot să omóră pre omul său cându o vor găsi curvind și să nu aĭbă certare.

ms. Ceia ce vor merge să răpască vre o fecioră, pe aciea să cade pre toţĭ să'ĭ omóre fără nice de o certare, iară den toţĭ omenĭ feteĭ cându vor gasi de faţă făcând acel lucru, ce să zice cându o vor răpi, într'ace dată au voe să'ĭ ucigă, iară da căsă va face lucrul și vor trece o zi doo, décia n'au putere să'ĭ ucigă, iară de'ĭ vor ucide toţĭ să vor certa cu mórte.

mz. Cela ce'șĭ va ucide muiarea când o va prinde curvind într'acel ceas înpreună cu curvariu cu tot singurĭ făcând acel lucru, să va certa barbatul însă nu cu mórte ce cum va socoti giudeţul, și aceasta iarășĭ de va fi fost curvariul om de folos de protiva barbatuluĭ, iară de va fi fost vre un om de gios, cum să zice ţăran, sau vre un slugoĭ sau vre un măscăriciu să nu agiungă la cinste de aseminea cu barbatul curveĭ ce să fie mult maĭ prost și de nemică și de'l va ucide barbatul pre acesta nemică nice o certare să nu aĭbă.

mn. Barbatul ce va ucide om den clirosul beséricеĭ pre carele va prinde curvind cu muiarea'șĭ, să va certa după cum va fi voia giudeţuluĭ.

mf. Cela ce'șĭ va omorâ muiarea având prunc în sgău și o va găsi de faţă curvind, să va certa după voia giudeţuluĭ cumu s'are zice pentru prunc.

n. Póte fie cine să'șĭ ucigă sluga sa și pre cela ce'l ţine fecior de suflet cându'ĭ va găsi de faţă curvind cu muiarea luĭ, fără nice de o certare, iară sluga sau feciorul cel de suflet n'au putére să ucigă pe stăpânu-său macar de l-are găsi gol într'un așternut zăcându'ĭ cu muiarea.

na. Barbatul curveĭ ce o au prins cu cineva, póte să trimiţă pre fiu-său la slugă'șĭ sau și pre altul străin să'ĭ plătească să'ĭ ucigă muiarea înpreună cu ibovniculu'șĭ cu cel maĭ prost, și ucigașiĭ aceștiea tot să fie fără nice de o certare.

nv. Barbatul muiareĭ curve póte să'șĭ chiame fiiĭ săĭ și pre alţĭ străinĭ să să svătuiască pentru uciderea muiare'șĭ, și orĭ câţĭ vor fi într'acel svat nime nice o certare nu va avea.

ng. Cela ce va ucide pre cela ce'ĭ îmblă cu muiare'șĭ și și pre muiare, ales când să va prileji să fie boiarin, singur maĭ marele luĭ, sau alt giudeţ cineva, acesta nice o certare să nu aĭbă, însă acésta să înţălége cându'ĭ va fi făcut silă aceiĭ muiarĭ și va fi fost fără voia eĭ de va fi curvit, atunce boiarinul sau și domnul făcând silă cueva să schimbă den stepena cea de sus în cea de jos și den domn să face rob și den boiarin rămâne ca o slugă, pentru acea scrie cine'l va găsi curvind cu femeia'șĭ să nu aĭbă nice o certare de'l va putea ucide.

nd. Barbatul ce va avea muiare curvă, póte să o ucigă și pre muiare și pre cela ce curvéște cu dânsa cându'ĭ va găsi depreună amândoĭ unul pre alalt în casa luĭ iară nu în casă străină, alegând cându'ĭ va găsi de faţă în casa sa și eĭ vor scapa deinainte'ĭ și vor da într'o casă străină cum am și maĭ zis, sau și'ntr'alt chip, cându'șĭ va zice omul muereĭ nu voiu să maĭ mergĭ în cutare casă sau în cutarea, iară ea va merge și nu'l va asculta, de'ĭ va prinde în vre o casă de acelea să'ĭ ucigă și să'ĭ omoră pre amândoĭ și curva și curvariul și să nu aĭbă nice un fel de certare.

ne. Nu să va certa bărbatul curveĭ de o va omorâ pre dânsa înpreună cu cela ce au curvit cu dânsa, iară de va scapa muiarea până va ucide pre curvariu, atunce orĭ când o va găsi atunce să o omóră, alegând să nu fie făcut pace cu dânsa că dacă va face pace nu iaste vréme de o maĭ uciderea.

ns. Orĭ carele va fi fără de cinste și om plin de rușine și de totă ocara pentru lucrurile luĭ céle réle sau și de la giudeţ, acesta nu'șĭ va putea ucide muiarea când o va prinde curvă că va fi de certare.

nz. Cela ce va fi singur curvariu, și va avea și alte muiarĭ, acela nu va putea ucide pre curvariul ce va curvi cu muiarea luĭ, alegând de'ĭ va fi zis maĭ deinte să nu vorovască cu muiarea luĭ pentru că atunce, de'ĭ va găsi, póte să'ĭ ucigă și să nu aĭbă nice o certare.

nn. Muiarea ce'șĭ va omorâ bărbatul cundu'l va găsi cu alta și de va ucide și pre muiare, ce să zice pre curvă, nu să va certa, numaĭ să'ĭ ucigă într'acel ceas cându'ĭ va găsi de faţă iară nu altă dată.

nf. Cela ce'șĭ va omorâ feciorul cându'l va

găsi curvind cu maştehă-sa, să va certa acesta, însă nu cu mórte ce mai puţin după cum va fi voia giudeţului.

x. Feciorul nu are putére să ucigă pre tată-său când'l va găsi curvind cu muiarea lui, pentru că să va certa.

xa. Cela ce va zice giupânu-său, să are fi ce boiarin, să nu'i vorovească cu muiarea şi el tot va vorovi, de va face acésta de doo, de trei ori, póte să'l ucigă fără nice de o certare.

Pentru ceia ce vor ucide pre neştine cu înşălăciune ce să zice cu otravă. **gla. l.** **za**

a. Ori cine va omorâ pre altul cu otravă, să va certa mai rău de cât cela ce face ucidere cu sabiea sau cu altă armă.

v. Cela ce va otrăvi pre cineva, nu numai il vor pedepsi cu cumplită certare, ce încă şi coconii lui ce vor rămânea pe urmă vor fi nepuţearnici fără nice de o cinste şi ruşinaţi înaintea tuturor.

g. Pravila ceea ce ceartă pre ucigători nu iaste acesta singură şi pentru ceia ce omoră cu otravă, că aceştia cu otrava mai cumplit să vor certa de cât ceia ce să ceartă direpţ mórte degrabă.

d. Cela ce să cércă să otrăvească pre cineva şi nu va putea au căce nu s'au putut lipi să'i o dea au n'au fost făcută bine ce-au fost slabă de nu l-au prinnit, acesta să să cérte, iară nu cu mórte; acesta obiceaiu iaste decurând în pravilele céste mai nouă; iară mai di de demult în zilele cele vechi macară de nu l-au vrut nice otrăvi tot i-au fost tăind capul.

e. Ori cine va avea otravă de o va fi făcând sau o va fi vânzând şi de să va prileji să otrăvéscă pre cineva acesta să să cérte după cum va fi voia giudeţului.

s. Cela ce va cumpăra otravă, să să cérte după cum va fi voia giudeţului, pentr'aceea de nu o va fi încă dat să o bea cineva, alegând cela ce au fost cumpărând iaste vraciu, dece va să o cerce cu erbi ca acele cu meşteşugul lui să vază putéva face iarbă ca aceia să farmască puterea otravei, ce să zice să dea iarbă celui otrăvit să nu'l prinză otrava.

z. Cela ce va vinde otravă omului necunoscut, sau nebunului, sau vre unei curve, să să cérte, iară nu cu mórte.

n. Otrăvitul iaste un lucru fórte cu nevoe să'l arate neştine, direpţ aceia giudeţul de vréme ce va vedea cum mărturiele şi seamnele nu să pot créde nice agiung să potă arata, atunce vine lucrul la muncă şi mai vârtos să cade să muncéscă pre om la uciderea cea cu otravă de cât la alte morţi şi uciderii ce să fac.

Prepusurile otravei de unde să iau, să să poată créde.

f. Muiarea iublătóre şi curvă face prepusuri spre sine cum să'şi fi otrăvit barbatul.

i. Cela ce aşteaptă să moşnenéscă ocinele şi avuţia cuiva face prepus cum să fie otrăvit pre acea rudă a lui, iară acest prepus nu să pote lipi când să vor fi prea iubind unul pre altul şi vor fi având viaţă stătătóre şi bună într'aceasta lume până va fi fost viu.

ai. Cela ce va fi cumparat otravă face prepus cum să fie otrăvit pre cel mort, mai vârtos când să va tăgădui că nu o au cumpărat.

vi. Cela ce va găta neşte bucate sau băutură şi le va găta pre furiş, ce să zice pre ascuns, face prepus cum să dea altul cuiva să să otrăvească.

gi. Cine portă la sine otravă face prepus c'au otrăvit el pre neştine.

di. Cine piséză otravă în piuliţe, face prepus că va să dea sau au dat cuiva.

ei. Cine va îngropa pre mort ce va fi otrăvit şi nu va socoti tóte lucrurile şi obiceaele ce s'au apucat într'acel loc de se fac, face prepus cum să'l fie el otrăvit.

si. Cela ce va îngropa pre cel mort otrăvit încă fiind cald şi nu'l va lasa nice să să răcéscă, face prepus cum să'l fie el otrăvit.

zi. Cela ce ascunde boráturile omului celui bolnav şi nu le arată la vraciu să le vază, face prepus cum să'l fie otrăvit pre bolnav.

ni. Cela ce nu va vrea să mănânce de bucate carele au gătat el singur, şi când'i vor zice că sânt otrăvite, face prepus de otrăvit.

fi. Cela ce nu'şi va face voea rea după mórtea celui otrăvit, ce'ţi va părea că iaste vesel, face prepus cum să'l fie el otrăvit.

k. Cela ce nu pune nevoinţă să socotéscă pre cel bolnav, ce să zice pre cel otrăvit, cum l-au fost socotind şi la alte bóle, face prepus cum să'l fie el otrăvit.

ka. Face prepus încă şi cela ce'l pomenéşte cel otrăvit şi să dea vina lui că l-au otrăvit.

kv. Vrajmaşul celui otrăvit face prepus să'l fie otrăvit el.

Pentru ceia ce ucig pre alţii pentru să poată scăpa, să nu'i ucigă pre dânşii. **gla. al.** **za**

a. Cela ce ucide pre omul ce vine asupra lui să'l ucigă nu să va certa nice cum, iară de va merge neştine să ucigă pre cineva şi cela il va tâmpina şi'l va ucide pre dâns atunce să nu să chiame că l-au ucis neştine ce să zică că s'au ucis singur.

v. Ori cine va fi vrând să ucigă pre altul în besérică şi cela-l-alt il va ucide pre dâns în besérică, atunce nice cum să nu să cérte ucigătoriul nice pentru loc c'au fost svânt ş'au făcut acolea ucidere.

g. Besérica nu să spurcă de sângele ce s'au varsat pre dereptate parte, ce s'au vrut spurca când s'au vrut varsa pentru nedereptate şi cu năpaste lucru.

d. Ori care fecioră sau şi văduvă curată şi

de cinste de va ucide pre cela ce va să'ĭ facă silă şi să'l strice feciorica sau să o ruşinéze nu să va certa nice cu un feliu de certărĭ, însă de'l va ucide într'acel ceas ce-au vrut să'ĭ facă silă iară nu altă dată.

e. Pre cela ce face silă featei póte şi fra-te-său şi tatăl featei să'l omóră într'acea vreme căndu'i va face silă.

s. Uciderea ce face neştine de frica altuia pentru să'şĭ scóţă capul den mana luĭ acesta să nu aĭbă certare, ce să zice când va arata ucigătoriul la giudeţ cum s'au spăriet că'l va ucide acela pre dans, de va arata cu adevarat lucru, şi cu semne ca acele ca să pótă crede giudeţul cum spaĭma luĭ au fost adeverata şi deplin cum au spus, de va fi mărs asupră'ĭ cu armele góle sau cu soţiĭ multe ca nu altă dată cu ómenĭ ca aceia tocmiţĭ de ucidere sau cu alte ca aceastea, pentru căce de să va afla că seamnele nu sănt adeverate cu credinţă să pótă créde de acea spaĭmă atunce'l va certa şi nu'l va créde giudeţul că l-au ucis pentru să scape denaintea luĭ.

z. Cela ce va ucide pre cel cel îngrozeşte că'l va ucide, nu să va certa; acésta iaste când omul cela ce'l îngrozeşte să'l ucigă face sémne în tóte felurile şi'l măhăiaşte şi'l aduce să'l lovéscă, sau când să va găsi în chip ca cela mănios sau bat sau vre un loc ca acela pustiu să pótă face ucidere.

n. Care muiare va apuca sabiea barbatuluĭ'şĭ sau cuţit sau altă armă ce va fi pus barbatul supt patu'şĭ pentru să'şĭ ucigă muiarea'şĭ şi de'l va ucide muiarea pre dăns să nu aibă nice o certare.

f. Cela ce va răni pre altul sau de'l va lovi macar numaĭ o dată cu un toiag, póte să'l ucigă de tot cel rănit sau cel bătut fără nice de o certare, pentru căce cela ce loveşte o dată arată semnele să maĭ dea şi a duoa óră, dece nu să cade să'l aştepte neştine alegănd când să va prileji să dea întăĭ cu armă au cu toiag, să nu maĭ aştepte adoua óră ce să şi dea dos să fugă, pentru căce de va cură atunce cel rănit sau cel bătut după dăns şi'l va ucide atunce să va certa ca şi un ucigător.

i. Un om de va fi încins cu arme şi de va da cuiva o palmă numaĭ ucide'l-va de tot cela cu palma şi nu să va certa, ales de'l va fi suduit şi'l va fi ocărit înainte de palmă.

ai. Cela ce va ucide pre cela ce au fost făcut pace cu dăns, de să va afla c'au alergat după dăns sau au dat asupra luĭ să'l lovéscă sau de'l va fi ingrozit cu sabiea smultă şi de să va spăimănta cela lalt şi'l va ucide, nu să va certa nemică de vreme ce n'au stricat acesta pacea ce céla ce au venit asupra luĭ de l-au ingrozit cu sabiea gólă.

vi. Cela ce va lovi cu toiag sau cu palma pre cela ce'l va sudui cu cuvăntul să să certe după voia giudeţuĭ, alegănd cela ce va fi lovit va fi boiarin iară cela ce va fi suduit va fi om de gios, dece boiarinul cela ce au lovit întru nemică nu să certă.

gi. Nu va putea nime să să pue în price sau să stea înprotiva giudeţuluĭ, de să va afla că face macar şi ceva asupreală.

di. Feciorul nu va putea să să sue înprotiva tătâne-său, nice frăţine-său celuĭ maĭ mare, nice dascalu-său, nice muiarea barbatuluĭ sau nice călugăr egumenuluĭ său nice robul sau nămitul stăpănuluĭ său, drept acea când va bate tatăl pre fecior sau fratele cel maĭ mare sau dascalul pre ucenic sau barbatul pre muiare sau egumenul pre călugăr sau stăpănul pre rob sau pre nămit, căndu'ĭ vor bate cu măsură şi pre vină, să cade să să plece, iară de să va afla că aceştĭ maĭ marĭ trec prespre măsură şi'şĭ ese din obicée de'ĭ bat deapururea şi fórte cumplit şi vine lucrul de stă în cumpănă de mórte să şi'ĭ ucigă de tot nu cu toiag sau cu biciu ce cu arme góle, atunce ceĭ maĭ miciĭ vor putea sta înprotiva celor maĭ marĭ şi de să va tămpla vre una ca acéia pot să'ĭ ucigă şi de tot şi să nu aĭbă nice o certare.

ei. Cela ce va începe întăĭ a sudui ş'a ocără şi a să svădi şi a să prici şi de va ucide pre cela ce'ĭ stă înprotivă de să svădeşte cu dăns, nu va putea zice maĭ apoĭ cum l-au ucis pentru să scape denaintea luĭ să nu'l ucigă ce să va certa ca un ucigător.

si. Tot omul să cade să fugă di cela ce'l suduéşte pentru să lipsască să nu vie lucrul să să facă ucidere, cumu s'are zice când vezĭ vrajmaşul de departe că vine şi de vor putea fugi pentru să'ţĭ scuteştĭ viaţa.

zi. Cela ce cunóşte că iaste datoriu să pască cinstea altuia, să cade să fugă denainte'ĭ căndu'l va vedea că vine suduind, pentru să lipsească de pricina uciderei.

ni. Cela ce are putea să fugă denaintea celuia ce încépe a sudui şi nu va să fugă, de să va prileji ucidere unul pre alt pentru să scape di cela cu vieaţă, uciderea să să cérte după voia giudeţuluĭ iară nu cu mórte.

fi. Nu este dator omul să fugă de cuvintele céle de sudalmă când va cunóşte că de va fugi maĭ rău va fi şi maĭ rău 'l va vatama cela ce'l suduéşte.

k. Cela ce iaste fórte gras şi cela ce iaste fórte slab şi mrăşav sau altul nu şi să póte den loc clăti să fugă sau să alérge, nu iaste acesta vinovat să fugă de cela ce să scólă asupra luĭ cu cuvinte de sudalmă, că atunce are fi maĭ rău că l-are goni vrajmaşul şi l-are agiunge şi l-are ucide de l-are omoră.

ka. Cela ce va fi boiarin sau slujitor, nu iaste vinovat să fugă denaintea celuia ce vine spre dăns suduindu'l pentru căce că de va fugi iĭ va fi maĭ mare ruşinea.

kv. Cela ce va ucide pre altul vrănd să u-

cigă pre cela ce l-au sudnit, acesta nu să va certa macar de-are zice alții că să va certa.

kg. Cela ce va ucide pri cela ce va intra la mijloc săʼl înparță vrăd să ucigă pre vrajmașul său, nu să va certa.

kd. Cela ce va sprijini pre doĭ vrajmașĭ pentru săʼl înparță când să vor bate amândoĭ și va da deʼl va răni unul den trânșĭ, iară el să va scula de va ucide pre cela ce l-au rănit șiʼl va omorâ, acesta nu va avea nice o certare.

ke. Sprijinitoriul pótă să ucigă fără de certare pre cela ce au început svada ș'au făcut asupreală, ce să zice au căzut napasta pentru ce au izbăvit den mâna luĭ pre cel drept, însă aceasta să fie când nuʼĭ va putea izbăvi într'alt chip fără numaĭ cu ucidere.

ks. Iară de să va prileji sprijinitoriul să ucigă pre cel drept, ce nevoiaste să scape denaintea aceluia ceʼĭ cade napaste pre carele nevoiaște și el săʼl sprijenească să nuʼl ucigă, părânduʼĭ di o grabă că iaste acela cela ce au început svada carele are fi pe dereptate să să ucigă, acesta de vréme ce au greșit de au ucis pri cel drept să să certe după cum va fi voia giudețuluĭ.

kz. Cela ce va ucide pri cela ce aleargă să ucigă și de-are ucide încă și pre soțiea luĭ nice o certare să nu aibă.

kn. Cela ce va ucide vre un om vrând să ucigă pre alt cineva, ce zice pre vrăjmașul său și acel vrăjmaș și ucigătoriu iaste cela ce au scos întâĭ sabiea pentru să să bată, atunce să înțălége că acesta au început svada iară nu să bate pentru să scape denainteʼĭ, atunce să să certe după voia giudețuluĭ, macar de-are și zice și alții să să certe cu mórte.

kf. Cela ce va ucide pre sprijinitoriu cu înșălăciune, ce să zice când nu l-are ucide fără drept vre o greșală sau drept ce-au vrut să ucigă pre vrajmașuʼl ce numaĭ în dédins, atunce și acesta să va omorâ.

l. Tot omul are putére să să bată cu vrăjmașul cela ce vine asupra luĭ săʼl ucigă sau săĭ ia bucatele, și de va vedea nevoe cum într'alt chip nu iaste putință să scape denaintea luĭ fără de cu mórte, atunce cel drept de nu va putea scapa într'alt chip să ucigă de tot pre cela ceʼl cade napaste și nice o certare nu va avé; acesta să înțălége și la bucate, într'acesta chip săʼșĭ socotéscă și bucatele.

Pentru cine va ucide pre fur, cândʼl va prinde furând de nópte **glɑ. vl.**

a. Cela ce va ucide furul cânduʼl va găsi furânduʼĭ bucatele, nu să va certa de să va afla c'au sărit asupra stăpânuluĭ cu bucatele și i-au fost de-aĭ uciderea, acésta să înțălége când nu va putea într'alt chip săʼșĭ scótă bucatele de la acel fur fără numaĭ cu mórtea.

v. Póte neștine săʼșĭ strângă priatelii, vecinii și alții streinĭ cu arme săʼșĭ socotéscă și săʼșĭ apere bucatele, fără nice de o certare.

g. Cine va avea la sine vre un lucru străin și vor veni să iʼl fure, póte să ucigă furiĭ fără nice de o smintélă ce să zice certare, macar că iaste acela lucru străin.

d. Tot omul póte săʼșĭ iea bucatele de la cela ce i le ține și i le socotéște, macară deʼșĭ are și fi pus și chizăș, cum săʼĭ dea bucatele tóte de față la vremea când s'au tocmit, iară cela cu bucatele tot iaste volnic orĭ undeʼșĭ va găsi bucatele, luĭ să și le ia fie ce vréme va fi.

e. Póte fie cine să ucigă fără certare pre cela ce să gătează săʼl fure, ce să zice văzânduʼl că pune scara să să sue sau sapă pre supt casă sau sparge părétele.

s. Nu are voe furul să să bată cu cela ceʼl găséște furând, ce să zice cu păgubașul, iară să să sprijinească să nuʼl ucigă pentru cace i-au furat sau au venit săʼl fure.

z. Furul cel de nópte nu póte nime săʼl ucigă când va sta de să va arata, fără numaĭ când să va apuca de războĭ atunceʼl vor ucide fără nice o certare.

n. Tâlhariĭ ceĭ de drum și furiĭ deʼĭ va putea fie cineʼĭ va ucide fără certare și încă și pre cela ce fac nóptea pagubă la sămănăturĭ.

f. Cine va ascunde funĭ sau alte legăturĭ la niscare ferestri pentru să să sue furiĭ când va veni sau și derept să să slobózză gios, să nu să certe.

l. Pentru săʼșĭ socotéscă neștine bucatele are voe să ucigă pre fur însă când acel lucru va plăti mult, cumu s'are zice maĭ mult de ĭ v. galbenĭ, iară de nu va plăti lucrul atâta nu va putea ucide pre fur, alegând numaĭ când să va apuca de războĭ, nu să va da săʼl prinză furul acelui lucru puținteĭ, sau și fără de acésta cânduʼl va găsi deasupra nóptea umblând drept furtușagul, atunce iarășĭ îl va ucide fără certare macar de n'are plăti furtușagul nice doĭ galbenĭ.

al. Socotinduʼșĭ fie cine bucatele, n'are voe sau putére să stea împotriva cuiva să să bată cu omul cu arma de față carele să cade luĭ [illegible] să și săʼl [illegible], alegând de nuʼĭ va da bucatele [illegible] ce [illegible] și în [illegible] nuʼl [illegible] între [illegible] pre unul [illegible] despărțirea [illegible].

vl. Nu póte nime să ucigă furul când póte săʼl lege și săʼl aducă la giudeț.

gl. Nu póte nime să ucigă furul când va fugi și va lepada furtușagul ce va fi furat și să va duce deșert.

dl. Orĭ cine va ucide fur ziuă sau nóptea nu să va certa, acésta să înțălége când îndată va striga furul pre cineva săĭ să'l ajute pre vecinii săĭ sau pre priatelii săĭ, iară de nu

va striga pre unii ca aceștiea și'l va ucide să să cérte.

ei. Nu e volnic nime să ucigă furul nice zua nice nóptea căndu'l va cunóște pre dăns cine iaste și cănd póte pre direptate să'șĭ iea bucatele înapoĭ și să'l cérte, alegănd cănd șeare fi furul schimbat haĭnele să nu'l cunóscă, nice să fie nime mărturie să arate lucrul la giudețĭ, pentru că atunce póte să'l ucigă și să n'aĭbă certare și ucigătoriu luĭ încă să prinde și să créde zicănd că nu s'au vrut putea într'alt chip scóte bucatele de la fur de nu l-au vrut ucide să'l omóră.

si. Fie cine este volnic să să svădească și să să bată pentru să măntuească nu numaĭ pre sine de nevoe și de perire ce încă și pre rudele luĭ și pre priatelĭĭ luĭ și pre vrăjmașĭĭ luĭ de'l vor chiema și de nu'l vor nice chiema macar de-are fi cine are fi macar de-are fi jidov totu'ĭ un vrajmaș ca alalt și de-are fi luat și banĭ să'ĭ scóță capul den nevoe.

zi. Barbatul are voe să ucigă pre cela ce va fi făcut vre o răutate muiareĭ luĭ.

ni. Macar că are fie cine voe să agiutureascá pre cel asuprit, și unde va vedea că stau cu războĭ asupra luĭ să'ĭ scóță capul și să'l măntuească den mórte, iară acest lucru nu iaste nemăruĭ dat cu vre o silă cum să fie dator să facă acest ajutoriu, de multe orĭ și cu cuvăntul póte să agiutorească neștine pre altul pănă'l va izbăvi de vrăjmașul carele'ĭ face asupreală, dară nu iaste nime datoriu cu de-a sila să'ĭ facă să facă acésta și de vréme ce va fi om străin iară nu de rodul luĭ și de săngele luĭ ce să zice frate.

fi. Feciorul iaste datoriu să agiote tătânesău cănd va vedea că stau cu războĭ asupra luĭ să'l izbăvasca de mórte.

k. Slujitorul iaste dator să agiute căpitanuluĭ său.

ka. Robul cel cumparat iaste dator să agiute domnu-său.

kv. Nămitul stăpânu-său.

kg. Muiarea bărbatuluĭ său.

kd. Ceĭ de loc giudețuluĭ său.

ke. Țara să cade să'șĭ socotéscă și să'șĭ priiască și să acopere de asupréle pre omeniĭ pământuluĭ său.

ks. Cela ce'șĭ va încuia ușa caseĭ sale pentru să nu între cel asuprit să scape den măna asupritoriuluĭ să să cérte după cum va fi vóe giudețuluĭ.

kz. Cănd să va prileji de va fi un cucon micșor și slab și va veni asupra luĭ vre un barbat mare și maĭ tare la tóte puterile decăt acela, atunce este volnic să să bată cel maĭ mic și maĭ slab cu maĭ mare arme decăt cum sămt aceluia ce vine asupra luĭ, iară de să va afla că acela ce vine asupra luĭ și începe el svada iaste maĭ micșor de căt dăns și maĭ slab atunce n'are putére cel maĭ mare și maĭ tare să scótă maĭ mare armă să să bată cu cela-l-alt sau și tocma, pentru ce de să va prileji să scóță maĭ mare și să va tămpla de'l va ucide pre acest micșor și slab să va certa macar de are fi și început răsboiul cel micșor și slab.

kn. Cănd să va prileji unuĭ om de'l vor birui bătăndusă la războĭ sau și într'alt chip și gonindu'l vrajmașul luĭ de să va prileji acest vrăjmaș a luĭ să cază jos la pămănt și de'l va vatama acolo gios la pămănt fiind căzut să va certa de la giudeț după vatamarea ce'ĭ va fi făcut.

ef. Céla ce va ucide pre céla ce alérgă după dăns să'ĭ facă mórte cănd fugea, cumu s'are zice bătăndu-să au dat să lovească și n'au nimerit bine ce i-au căutat numaĭ a da dos și au început a fugi iară cela-l-alt l-au agiuns și l-au omorăt, acesta să va certa după voia giudețuluĭ. însă să socotéscă giudețul dară de va fi fugănd pentru să'șĭ maĭ dobăndéscă agiutoriu și să să întórcă să'l omóră, atuncea de'l va omorâ acesta ce'l gonește nu să va certa, sau și într'alt chip cănd să va prileji cela ce fuge să fie om de gios și cela ce'l gonește să fie boiarin atunce póte să ucigă boiarinul pre cel maĭ mic ce fuge, fără de nice o certare.

l. Cănd să va acolisi un om de altul, ne fiindu'ĭ cela nice cu o délă, așa numaĭ într'o pismă va vrea să'l ucigă, cela încă nu să va da ce să va sprijini cum va puté, bătăndusă eĭ amăndoĭ va cunóște cela asuprit că'l va ucide asupritoriul, văzănd el că nu este putință să'șĭ măntuiască vieața într'alt chip, și'l va ucide, atunce trebue să arate la giudeț cu mărturie cum acel ucis au început întăĭ svada și cum nu i-au fost vinovat ce de mare nevoe l-au ucis pentru să scape de mórte că într'alt chip nu era vréme să póťă scapa de acel vrăjmaș fără numaĭ cu mórte, atunce de să va afla cum acele mărturiĭ ce arată acest lucru sămt ómenĭ de gios și proștĭ să nu să créză ce să să cérte ucigătoriul, iară de vor fi marturiele ómenĭ bunĭ și vestițĭ de credință să să créză și să nu să cérte.

Pentru ranele céle de mórte și pentru céle ce nu vor fi de mórte cum să vor cunoaște. **gla. gi.**

a. Ranele unele sămt de mórte carele și de nevoe sămt îndemnătóre spre mórte, maĭ vrătos aceste rane ce să ating de inimă sau de crieriĭ capuluĭ, altele iarășĭ sămt maĭ departe ce aceste, nu sămt de morte ce să vindecă maĭ pre lesne, cumu's la stinghĭ și la pulpile piciórelor așijdere și la mănă, aceste incă de sămt vre unele și cu grijă pentru lăcomiea și poftele cele rele cănd va face cum nu să cade cela ce va fi rănit, care lucru macar că sămt și de nu îndemnarea spre cum-

pene de mórte iară tot trebue cu socotință, a-legănd de să vor prileji ranele să fie la piept sau la grumazI și alte ca aceste.

v. Cela ce va răni pre altul și'l va face rană de mórte și de i să va prileji mórte dentr'acea rănițură, atunce vor vedea toțI cum au murit de acea rană, și'l vor certa pre acesta ca și pre un ucigătoriu, măcar de-are muri după aceia cât de târziu după câte-va zile, sau de nu va fi mărs nice la vraciu să să vrăciuiască, sau macar de va fi dat și pre vraciu rău să'l fie smintit, sau de să va fi și smintit cel rănit singur cu multe lucrurI fără de ispravă, mâncărI, băuturI și altele asemenea acestora, ucigătoriul tot să va certa ca un vinovat.

g. Cela ce va răni pre altul și'l va face rană nu de mórte, și după aceia pentru destule neputințe i să va tâmpla mórte, atunce nu va putea créde giudețul cum să'l fie mórtea den tr'acea rană, pentru că acesta nu să cade să să certe ca un ucigătoriu, ce după cum va fi voea giudețuluI, pentru că acesta au murit au pentru vina vraciuluI au pentru nesocotința luI ce să zice pentru lăcomia luI și pentru poftele trupuluI cu ne îngăduința sa, și maI vârtos când va muri curând preste puține zile după ce l-au rănit.

d. Cela ce-au rănit pre altul cu rană ca aceia să vie lucrul să stea la cumpănă de mórte, acesta să chiamă că au murit de acea rană și să va certa ucigătoriul cu mórte, macar de s'are găsi greșala și aceluI rănit pentru brana luI cea fără de cumpăt, ce să zice mâncărI și băuturI, sau și pentru nemeștersugul vraciuluI.

e. Cela ce va răni pre altul cu rană ca aceia să nu să cunoscă ce fel de rană iaste, și de'i să va tâmpla mórte de acea rană nu să va chiema să fie mort de rană, ales când nu să va fi păzit nice va fi chemat vraciu să'l vază sau de-are fi și chemat nu va fi ascultat cum'l va fi învățat sau de să va fi smintit singur cu nesoțința luI slobozinduse la bucate și băuturI, acestea tóte să cade să le arate cela ce l-au rănit cu mărturie ca aceia cum au făcut tóte acéste greșele ce sânt maI sus scrise, și atunce nu să va certa așa cumplit ca un ucigătoriu, iară de nu va arata unele ca acestea, cum am zis și maI sus, certașă-va cu mórte ca un ucigătoriu.

za *Când să va certa cela ce au rănit pre altul și când nu să va certa.* **gla di.**

a. Când să va afla că cel rănit n'au vrut să chiame vraciu, sau de-are fi și chemat și nu l-au chemat la vréme ce s'au întârziat preste câte-va zile, atunce smintéala morțiI va fi depre cel rănit.

v. De să va găsi că cel rănit nu ascultă cum'l învață vraciul și de să va prileji să móră de acea rană, pricina morții'șI iaste el săngur iară nu rana.

g. De să va fi cel rănit înpreunat cu muiare trupește, pricina morțeI nu'I den rană, ce iaste pentru nesocotința luI.

d. De va fi cel rănit mâncat niscare bucate gréle și va fi bănt niscare băutură carea cum-va, sau de va fi înblat în sóre sau în vânt la răceală, atunce nu i'I mórtea de rană.

e. Când cel rănit va să să tămăduiască cu descântece și cu farmecI, atunce el singur iaste vinovat morții'șI, alegând de va fi rană de cele de mórte și vraciI să vor fi părăsit zicând că nu să va tămădui, atunce de nevoe de va chema și fărmăcătóre sau descântătóre nu să înțelége să fie făcut așa greșală mare pentru să poță șuvăi cela ce l-au rănit să nu să certe cu mórte.

s. De va fi mărturisit cel rănit la mórtea sa cum nu i'I mórtea dea acea rană ce'I iaste pentru nesocotința și nepaza luI, nu vom putea créde, așijdere nu vom créde nice când va zice că i'I mórtea de acea rană.

z. Când va zice vraciul că iaste rana de mórte sau nu de mórte îl vom créde, maI vârtos când să va afla că vraciul iaste dascal cum le zic acestora doftorI, atunce să crede și maI bine de cât are fi altul maI prost bărbieriu sau descântătoriu.

n. Când va zice vraciul cum cutare armă n'au făcut rană de mórte, și mărturiile vor zice că rana'I de mórte, maI crédese-va vraciul decât mărturiile.

f. OrI ce va zice vraciul vom créde pentru rană macar de nu s'are găsi sau de-are fi vraciul și jidov sau și de altă lége, atunce vom créde maI mult.

i. Când să va prileji să nu fie vracii toțI într'un cuvânt, ce unii să zică că rana iaste de mórte iară alțiI să zică că nu iaste de mórte, atuncea vom créde pre ceI maI mulțI sau pre ceI maI bunI sau pre ceI destoiniciI, iară nu pre alțiI.

aI. Iară când vor fi tot unI ca alalțI, amândouă părțile, și la tot meșteșugul să vor tocmi într'o fire și într'un cumpăt, atunce giudețul va căuta și va socoti mădularul cel rănit, dece de va fi mădular den céle marI ce obláduese, ce să zice domnése, tóte mădularele, atunce va créde pre ceia ce zic că iaste rană de mórte, iară de va fi mădularul den céle maI micI, va créde pre ceia-l-altă parte de vracI ce zic că rana nu'I de mórte.

za *Pentru bărbații ce vor lua doaă muerI și pentru muerile céle ce când le vor lipsi bărbații de doaă, să vor mărita.* **gla. ei.**

Cela ce va lua doaă muerI și să va cununa cu amândoă, ce să zice cu una într'un loc cu alta undeva într'alt loc, și vor fi vie amândoă, acesta lucru după pravilele celor înpă-

rați bătrânĭ vechĭ de demult li s'au fost făcând mórte. Iară în veacul de acmu să cértă după voia giudețuluĭ, ce să zice sau să'l bage în ocnă sau'l vor purta pren trăg cu pialea pre tóte ulițel · și să i să ica tóte bucatele să fie domneștĭ pentru că nu i să maĭ cuvine să aĭbă bucate de vreme ce ș'au perdut cinstea și iaste de ocară și de tótă rușinea.

v. Pre une locurĭ pre uniĭ ca aceștia care iau doă muerĭ pórta'ĭ pre ulițe cu pialea, șezând calare pre magariu, și'ĭ tot bat cu doaă furce ce torc muerile; așijdere și pre muerĭ pre célea ce iau doĭ barbațĭ le pórtă cu pieile gole pre magarĭ și le bat cu doaă cumănace sau cu doă slice.

g. Intr'un chip să cértă muiarea ce va lua doĭ barbațĭ ca și barbatul ce ica doă muerĭ.

d. Céla ce va avea doă muerĭ la vremea sa cându'ĭ întótă vrăsta acela'ĭ giudecat numaĭ să fie de mórte.

e. Céla ce să va cununa cu doă muerĭ și să fie amăndoă viĭ, face prepus să fie eretic, direpl aceia trebue să'l întrebe ce gând are spre taĭna cununieĭ care iaste de o ține besérica. și de să va găsi să fie eretic să va certa cu mórte cumplită.

s. Cela ce va lua doă muerĭ și amăndoă giupănése, să să certe după cum va fi voia giudețuluĭ, ce voia giudețuluĭ atăt să tinde cătu'ĭ va lua și viața.

z. Nice un vlădică sau patriarh nu póte nice într'un chip să slobozéscă pre vre un barbat să'șĭ ica doă muerĭ sau muiarea să'șĭ ica doĭ barbațĭ.

n. Muiarea ce să va cununa cu un bărbat carele va avea și altă muiare vie, de va putea arata la giudeț cu bune și credinciόse mărturiĭ ca acéle cum n'au știut că are muiare, nu să va certa, iară de nu vor arata cu mărturiĭ să vor certa amăndoĭ.

f. Când să va afla cum n'au știut muiarea că are barbatul și altă muiare și după aceia să va arata și muiarea cea dentăĭ, atunce de va putea arata la giudeț cum ea n'au știut cum el are și altă muiare, atunce póte să'șĭ ica zestrele ce'ĭ va fi dat și altă tot ce'ĭ va fi dăruit, și de'ĭ va fi dăruit și el ceva póte să nu'ĭ dea luĭ nemic dentru ce va fi fost a luĭ. iară de să va afla cum mărturiele eĭ nu sămt deplin, n ce adevărate, atunce cu darurile ce i-au fost dat barbatul va piarde și zéstrele sale și așa vor fi tóte domneștĭ și pre dănsa o vor certa înpreună cu barbatul.

i. Când va lua muiarea al doile barbat socotind cum cel de'ntăĭ iaste mort, de va putea arata înaintea giudețuluĭ cu mărturiĭ ca acéle destoĭnice de-a să crederea cum iau adeverit cu nedejde să fie mort, nu să va certa, iară de nu vor fi mărturiele ómenĭ de credință și va cunoște giudețul că înblă fără ispravă, atunce să va certa muiarea.

aĭ. Tóte pravilele înpărăteștĭ dau voe muiereĭ să'șĭ ica al doile barbat când va rămânea de barbat o samă de vreme după cum s'au tocmit, cumu s'are zice dacă să va afla cum i-au robit barbatul, atunce să'l aștepte cincĭ aĭ numărându'ĭ den ce vréme l-au robit, iară de i să va fi dus barbatul la óste, ce să zice să fie slujitoriu, să'l aștepte patru aĭ cum au fost ai ceĭ vechĭ de demult. iară acmu într'acesta véc scrie să aștepte zéce aĭ.

vi. Céla ce au fost singur țiitoriu marele înparat Iustinian dă învățătură cum să n'aĭbă voe nice putére să să maĭ mărite după al doile barbat de-are aștepta cățĭ aĭ de mulțĭ dacă nu va putea ales lucru să înțălégă de barbatu'șĭ viu'ĭ au mort. numaĭ când va înțelége fórte cu adeverat atunce'ĭ slobodă.

gi. Mórtea barbatuluĭ să arată pre véste când să aude víu'ĭ au mort. iară când să va audi că iaste loc nu departe nu agiunge cu atăta să zică neștine cum au auzit, ce să zică cum l-au văzut cu ochiĭ mort, atunce să crézá.

dĭ. Când să va afla numaĭ un martur să zică cum au văzut pre bărbatul cutăriea mort, agiunge atăta să arate cum acesta iaste mort și atunce cu acéstă mărturie póte muiarea să să mărite să'șĭ ica și al doile barbat.

ei. Póte muiarea să trimiță în dédins un om acolo unde i-au fost barbatul să întrébe de viu, de mort, și cum va spune acesta giudețul va créde și va da voe muiariĭ să să mărite să'șĭ ica alt barbat, însă trebue să socotéscă giudețul de va fi acel trimis om ca acela să fie destoĭnic de a'l putea crederea.

Cându'șĭ va piarde zéstrele muiarea ce va fi făcut preacurvie și când nu le va piarde.

za. **gla.** **si.**

a. Nu'șĭ va piarde numaĭ zéstrele, muiarea ceia ce va fi făcut précurvie, ce încă'șĭ va piarde și darurile căte i-au fost dăruit barbatul și acéle tóte le va lua înapoĭ.

v. Muiarea ce va face précurvie și de va vrea să șuvăească să zică cum bărbatul eĭ n'au făcut datoriea deplin ce-au fost să facă, cum face barbat cu feméia sa, sau de va zice c'au fost năsilnic de o au fost bătând fără de rănd. sau va zice cum au făcut de sărăcie, sau că nu o hrănéște, nu'ĭ va folosi nicĭ una de aceste ce'șĭ va piarde zéstrele tóte și le va lua barbatul dacă o va lasa.

g. Când să va afla să nu fie cununațĭ muiarea cu barbatul, ce vor lăcui așa fără lége și vor putea să să desparță fie când. și de o va prinde barbatul făcând précurvie și ea va vrea să șuvăéscă să zică cum au curvit iară n'au făcut précurvie fiind fără lége și necununațĭ cu bărbatul, iară cu aceste cu tóte giudețul va giudeca să'șĭ piarză muiarea tóte zéstrele ce va fi avănd.

d. Nu va putea barbatul după ce să va înpărţi de muiare, pentru căce au fost necununaţi, să o arate cum au fost făcând prècurvie la vremea când au fost lăcuind înpreună pentru să'ĭ ia zéstrele, ce daca i-au fost voe să'ĭ ia zéstrele au fost să arate la giudeţ cum i-au fost făcând muiarea curvie mainte di ce s'au despărţit până a nu isprăvi giudeţul înpărţirea lor.

e. Muiarea ce'şi va piarde zestrele nu va putea să'şĭ céră de la barbat macar ceva să'ĭ dea de hrană, pentru căce au făcut prècurvie.

s. Feciorul ceia ce va face precurvie, dacă'şĭ va piarde zestrele, iaste datoriu să hrănécă pre înnasa când să va părăsi de curvie şi va şedea cu cinste, iară de nu va petrece cu cinste, nice feciorul nu iaste datoriu să o hrănéscă.

z. Când va face barbatul prècurvie atunce îl va despărţi muiarea şi'şĭ va lua tóte zéstrele câte vor fi a eĭ, aşijdere şi ce'ĭ va fi dăruit barbatul şi tóte ce'ĭ va fi făcut haine şi alte lucrurĭ.

u. Încă de nu va fi făcut barbatul nice precurvie, ce va fi numaĭ curvit cu o muiare slobodă, aşa cum are fi curvă, atunce muiarea va dobândi tot ce'ĭ va fi dăruit barbatul şi tóte hainele ce'ĭ va fi făcut şi ale sale tot ce va fi având.

f. Încă şi când'şĭ va râde barbatul de muiare'şĭ, de va trage şi va săruta înaintea eĭ fieşce muerĭ slujnice sau alte muerĭ próste, atunce încă va dobândi muiarea tot cum scrie şi maĭ sus, şi încă de va vrea póte să se şi despartă de dâns.

i. Când va păra barbatul pre muiare la giudeţ că face precurvie cu scopos ca acele ca să'ĭ ia zestrele şi altă tot ce va avea, póte şi ea să'l părăsească pre dâns cum face precurvie, şi atunce nu'şĭ va piarde zéstrele, iară macar de-are putea să'şĭ arate muiarea lucrul barbatuluĭ dară ce folos că să vor certa amândoĭ într'un chip de prècurvarĭ.

aĭ. Muiarea văduă cum să va înpreuna cu vre un barbat trupeşte piardeş-va zéstrele tóte şi le vor lua pristavii pre care i-au lasat barbatul să fie socotitorĭ caseĭ'şĭ, şi aceasta va fi mainte de ce să va înplea anul de când'ĭ va fi murat barbatul, iară după ce'ĭ va trece anul de-are face şi prècurvie nu'şĭ va piarde zéstrele ce'şĭ va piarde numaĭ darurile şi hainele tóte câte'ĭ va fi făcut barbatul, şi aceste unélte şi lucrurĭ ce vor fi nu să vor da pristavilor barbatuluĭ ce să vor lua tóte şi să vor da pre séma domnieĭ.

vi. Barbatul ce va fi ramas de muiare şi şi de va curvi cu fe ce muiare piarde'şĭ va tóte darurile ce va fi avut de la femée şi ce i-au fost dat până au fost vie şi ce'ĭ va fi lăsat şi după mórte.

gi. Ispravniciĭ muerii ceii morte când vor vrea să céră şi să ia zéstrele eĭ înapoĭ de la barbat, acest barbat de-are putea să arate cum muiarea luĭ când au fost vie au fost făcând precurvie, atunce acesta are ţinea (tóte?) zestrele eĭ.

dĭ. Când să va scula o muiare văduă, şi'şĭ va cere zestrele de la ispravniciĭ barbatuluĭ eĭ celuĭ mort, iară ispravniciĭ vor arata cum face prècurvie pentru să'ĭ ţie zéstrele, atunce trebue să cercéteze giudeţul de să va afla să să fie jeluit barbatul de acest lucru când va fi fost muiarea încă vie atunce le va primi mărturiele cum să fie fost aşa, iară de nu să va fi jeluit barbatul nice dănăoră pre muiarea sa, necum într'alt chip ce nice scârbă n'au avut înpreună, atunce orĭ câte mărturiĭ vor zice ca au fost muiarea rea nice unul să nu créză giudeţul nice să o giudece muiare rea, nice să'şĭ piarză zéstrele.

eĭ. De vreme ce va fi ştiind barbatul că'ĭ curveşte muiarea cu altul, şi'ĭ va fi şi zis şi s'au şi jeluit de multe orĭ, iară cu aceste cu tóte au făcut n'au avut ce maĭ face nice au vrut să o parască la giudeţ ce o au ţinut în casă ca pre o femée'şĭ şi s'au culcat cu dânsa, atunce nu maĭ póte nice în vieaţă necum după mórte să o părască la giudeţ cum au făcut precurvie, nice póte să'ĭ oprească zestrele, nice altă nemică.

sĭ. Când va erta barbatul prècurviea muerii şi ce va fi făcut, cu tocmala ca aceia, de o va maĭ obliei că face acest lucru să o spue giudeţuluĭ, şi atunce să'şĭ piarză şi zéstrele.

zĭ. De vréme ce va şti barbatul cu adevărat cum muiarea luĭ face prècurvie şi el rabda şi o ţine în casă şi tace, atunce însămnează lucrul cum o iartă au de voe au de nevoe, acesta maĭ vrătos póte să să chiemie codaşĭ şi hotru muiereĭ sale, alegând când nu va şti adevărat lucrul ce'şĭ va prepune numaĭ aşa.

uĭ. De va giura barbatul cu giurământ muerii sale cum de o va prinde făcând prècurvie nu o va duce la giudeţ ce numaĭ ce'ĭ va lua zéstrele şi o va lăsa, iară muiarea de va face acel lucru atunce acéstă tocmală să stea adevĕrată, că nu'ĭ va lua zestrele ce o va da pre mâna giudeţuluĭ de o va certa ca pre o precurvă iară, zestrea sa nu'ĭ ia.

fĭ. Când nu va şti barbatul că'ĭ face muiarea prècurvie, direpţ aceia nu face nice o iscuşenie asupra eĭ, atunce nu să chiamă să o iartă pentru prècurviea ce face.

k. De vreme ce barbatul va erta prècurviea muiarii sale de vre o nevoe sau de frică sau de silă, atunce nu să chiamă cum au fie iertată(?).

ka. Când va pără barbatul pre muiare'şĭ la giudeţ cum face precurvie zicând cum el singur i-au fost hotru, atunceĭ va lua zestrele, iară de nu va spune cum au hotărât-o el, şi muiarea va arata cum au fost el hotru, atunce nu'ĭ va putea lua zéstrele, iară de nu va arăta

giudeţul de zêstre ce numaĭ să cêrte pri cel vinovat atunceĭ va certa pe amăndoĭ ca pre niște vinovaţĭ.

kv. De va fi viu tatăl muiariĭ ce va face précurvie carele i-au dat zêstrele și carele va să moșnenêscă zêstrele eĭ după mórtea muiariĭ, atunce barbatul nu va putea lua zestrele și să păgubêscă pre tatăl muiariĭ.

kg. Cănd să va afla neștine un străin să înzestreze pre vr'o muiare pentru sufletul său și să o mărite cu tocmală ca aceasta cum de va muri muiarea să vie zêstrele iară'șĭ la măna luĭ, atunce de va face aceasta précurvie barbatul eĭ nu va putea lua zêstrele.

kd. Tóte aceste chipurĭ ce scriu pentru paguba zêstrelor să înţelêge să fie cum am zis cănd nu va avea muiarea coconĭ. pentru că dacă va avea muiarea coconĭ a coconilor vor fi zêstrele eĭ iară nu altuia nemăruĭ, ce să zice de vor fi coconiĭ cu acest barbat ce au luat zêstrele, sau de va avea și alţĭ coconĭ cu alt barbat maĭ de'ntăĭ, tot ceia vor lua ce va fi.

ke. Céla ce să va cununa cu o muiare rea dépururea rușinată și curvă, după aceia de va face acêstă muiare și précurvie, atunce nu va putea barbatul să'ĭ iea zêstrele.

ks. Nu'șĭ va piarde muiarea zêstrele sale de vrême ce nu vor arata la vedêre curviea eĭ deplin să vază toţĭ, că giudeţul are putêre să socotêscă fórte de vor fi mărturiele întregĭ și adevêrate și fórte bune

kz. Bărbatul ce'șĭ va pără muiarea la giudeţ cum au făcut précurvie pentru să'ĭ iea zêstrele, trebue să vădêscă fórte la aratare précurviea eĭ, ce să zice atăta să o arate adevêrat, cum iaste întru toţĭ credinţa ca aceia cum lumina sórelui face zua, iară de nu o va arata așa de adevărat nu va lua nemică dentr'acele zestre, macar muiarea de să va și certa ceva pentru nește prepusurĭ óre carele ce va giudeţul să vază de la dănsa, cu aceste cu tóte de vrême ce nu să va arata un lucru aies pentru acêsta précurvie, barbatul nu va lua nemică den zêstrele muerii'șĭ.

za. *Pentru care vine să desparţ căsariĭ ce să zice bărbatul de fămee'șĭ.* gla. zi.

a. Căsariĭ să vor înpărţi dă fămeile sale pentru précurviĭ, și cum iaste dat barbatuluĭ să'șĭ lase muiarea cănd o va găsi făcănd précurvie așa iaste dat muiariĭ să'șĭ lase bărbatul cănd va curvi cu altă muiare măritată sau fată sau și altă muiare fie ce feal va fi.

v. Căndu'șĭ va goni bărbatul muiarea den casă, sau de nu o va hrăni, sau alte ca acestea'ĭ va face pentru carele ca va face précurvie, atunce bărbatul eĭ nu va putea să să desparţă să o lase, maĭ vrătos muiarea pentru aceste vine ce zisem póte să cêră voe să să desparţă.

g. De va fi dat neștine voe mueriĭ sale să facă précurvie, nu va maĭ putea acela bărbat să să desparţă de dănsa pentru précurvie ce au făcut, maĭ vrătos muiarea póte să să desparţă de dăns pentru care lucru să chiamă codoș și hotru muiareĭ sale, acêsta să înţelêge de va fi fost cu voia muiariĭ sau de'ĭ va fi fost silă.

d. Carele știe cum muiarea luĭ face précurvie și are avea putêre să o smintêscă, și nu o smintește, acesta ca și cum are da el singur putêre și voe muiariĭ sale să facă acel lucru précurvie și iaste ca și cănd o ar hotri el singur.

e. Cănd va face neștine pace cu muiarea sa după ce o va fi prins făcănd précurvie, nu va putea dup'aceia să maĭ părască pentru acêsta curvie să o desparţă.

s. Cine'șĭ va goni muiarea den casa sa pentru ce va fi făcut précurvie să cade să o hrănêscă pănă cănd va arata précurviea eĭ la giudeţ și să să isprăvească înpărţeala lor; iară de să va afla cum muiarea cu voia eĭ de va fi eșit pănă denafară de pórta caseĭ sale nefiind gonită de bărbatul eĭ, atunce nu va fi dator bărbatul să o hrănêscă.

z. De va fugi muiarea de la barbat pentru căce va fi avănd așăș la vedêre muerĭ curve de le va fi ţiind, atunce are putêre tótă cheltuiala ce va fi de hrana eĭ să cêră de la bărbat și tot venitul ce va fi stringăndu-se den zêstrele eĭ.

n. Précurviea de are fi de faţă, de-are fi pre ascuns, pentru care va goni bărbatul pre muiare'șĭ den casă sau și muiarea de va fugi singură de bună voea eĭ, pre aceștia dépururea pravila'ĭ sminteşte și nu'ĭ lasă să să înpreune iarășĭ și să locuiască într'un loc, și maĭ vrătos cănd va fi muiarea denafară de casa bărbatuluĭ său și va naște prunc acolo, iară de nu se va putea descoperi acea précurvie pănă la op zile, sau bărbutul sau muiarea pentru bărbat, atunce să îndeamă a lăcui într'un loc și a face pace.

f. Cănd să va duce muiarea de la bărbatu'șĭ pentru că bărbatul eĭ ţine la vedêre curve in casa sa sau și de'nafară de casa sa, și dupa aceia singură muiarea va vrea să locuiască cu bărbatulu'șĭ de vrême ce să va fi giuruit și el să lase curvele, atunce pravila dă voe să facă cum va vrea muiarea.

za. *Cum și în ce chip esă précurvia unuia să va putea tocmi și a celuia-l-alt précurvie, pentru dóră nu s'are despărţi căsariĭ.* gla. ni.

a. Cănd se cêrcă neștine cu besêrica pentru să să înparţă de femeia'șĭ pentru c'au făcut muiarea luĭ précurvie, atunce de va arata muiarea cum și bărbatul au făcut acest lucru précurvie, atunce besêrica nu'ĭ va înpărţi

v. Cănd va vrea barbatul să să desparţă

de muiarea lui pentru précurviea ce va fi făcut, de va arata și muiarea cum și bărbatul au făcut sodomie, atunce nu să vor despărți; iară trebue să arate muiarea cum au făcut sodomiea deplin cumu'i să fie, pentru că de nu va arata sodomiea desăvârșit, cum au fost păcatul, nu să vor putea despărți

g. De vréme ce are neștine gând să să desparță de muiare'și pentru preacurvie ce-au făcut, și muiarea va arata cum bărbatul ei are vr'o ereasă, atunce besérica nu'i va despărți ce pocoindu-să amândoi să va socoti greșala unuia să fie direpț altuia ce să zice să fie una direpț alta.

d. Aceste greșale ce am zis, carele înpart barbatu de femée iaste précurviea, sodomiea, ereticia carele trebue să să arate la giudeț întregi și la vedére, pentru că de nu să vor arata să vază toți atunce ca și când nu s'are fi făcut nice cum și cum nu și s'are fi dus pre la giudeț, și aceasta stă asupra giudețului să să isprăvască de vor fi mărturiile bune sau de nu vor fi.

Când și in ce chip să desparte bărbatul de muiare pentru sodomie. za. gla. fi.

a. Póte muiarea să cée voe de la besérică să să desparță de barbat cându'i va învața diavolul meșterșugul lui cel spurcat și urât tuturor ce să zice să nu să înpreune cu femea'și cumu'i firea ce prespre fire, pentru că atunce besérica'i înparte până in puțină vréme până dori s'are pocăi barbatul de acest păcat spurcat, ce să zice sodomia.

v. Iară de să va afla cum acel barbat ce face sodomie nu face numai cu singură muiarea lui ce și cu alta străină sau și cu alt obraz atunce muiarea va cere voe de la besérică numai să să desparță.

g. De să va afla cum barbatul nu să înpreună cu muiarea'și deplin cumu'i să fie ce să varsă pe dinafară, ce să zice pentru cópse, să să desparță.

d. Înparte-sa fémeea de barbat și barbatul de fămée nu numai când face barbatul sodomie cu muiarea sa, sau și cu altă muiare, sau cu copil sau muiarea lui, de va face sodomie cu alt barbat, ce încă și muiarea lui de să va înpreuna trupeşte cu altă muiare cum să zice una cu alta, și să varsă una la alta, ce să zice aruncă sămânța, pentru că aceasta iaste ca și sodomia și atuncea de va vrea barbatul o va înpărți.

e. Înparte-să muiarea de barbat când va face muiarea cinie sau nescare meșterșuguri să să potă freca și să varse sămânța, să să potă stâmpăra de poftă, ce să zice cu cinie de lemn sau de fer, sau de steclă, sau de pânză sau fie ce altă, să fie lucrul ales de ace treabă, pentru că cumu'i aceasta iaste tocmai ca și sodomia.

s. Nu să va înpărți barbatul de femée, sau fémeea de bărbat, când vor face varsare de sămânță singuri cu mâna sa.

z. Înpărțirea casașilor când să va face pentru aceste vini ce scrie mai sus, să înțelége să fie până la o vréme iară nu de totului tot.

Când să va despărți bărbatul de muiare'și sau muiarea de bărbat pentru erese de va fi unul eretic. za. gla. k.

a. Pentru eresile barbatului póte muiarea să nu'și desparță bărbatul numai cu besérică, ce și ea singură fără de voea nimărui póte să să desparță de dâns și mai vrătos de o va fi el ispitit, sau de o va fi silit să o intórcă despre credința ei cea bună a provoslaviei spre ereasele lui.

v. Nu să pótă socoti den doo lucruri, unul óre carele va fi mai rău: eresele au précurvia, de vréme ce un obraz ce are voe de la besérică să să desparță pentru că cela-l-alt obraz au făcut précurvie acum nu póte obrazul cela ce au făcut précurvie să zică celuia-l-alt soția lui cum iaste eretic și să vor măsura una cu alta ce să zice eresele cu précurvia și să vor tocmi să fie una pentru alta și să nu să desparță, pentru căce de vréme ce obrazul cel cu erese de nu să va pocoi de tot și cu totul și să părăséscă eresele nu să vor certa ce să vor despărți și direpț erese și direpț précurvie.

g. Cela ce'și va despărți muiarea pentru căce iaste eretică, nu póte să opréscă zéstrele cum are voe să le oprescă când o va găsi précurvă.

d. Când să va tâmpla barbat cu femee să fie amândoi eretici, și unul de dânși să va întorce spre pravoslavie și spre dréptă credință creștinéscă și cela-l-alt obraz să rămâe tot eretic, atunce obrazul cel creștin póte să să înpreune cu alt obraz creștin și nunta cea dentâi să să deslége, iară de vréme ce să va intórce spre credință un obraz și după-acea curând să va intórce și cela-l-alt, atunce nunta acestora nu să va deslega iară va rămânea de vor fi tot înpreună cum au fost.

e. Iară când va fi după-acea târzie vréme că va întórce'și cela obraz al doilea spre creștinătate și'și va cére soțul să lăcuiască cu dâns, atunce giudețul trebue să socotéscă acest lucru forte bine pentru căce póte să fie in multe chipuri.

s. Dentâi póte-să prileji să fie pentr'acesta chip ce să zice daca să va intórce bărbatul spre credința cea adevarată mai apoi după multă vréme să va intórce și muiarea și va găsi bărbatulu'și însurat, luat muiare creștină, și aceasta ca o muiare ce-au fost dentâi va vrea să'și iea bărbatul, trebue să socotească giudețul de să va găsi că s'au cununat bărbatul cu muiarea cea creștină mai apoi după ce s'au despărțit de muiarea cea eretică, a-

luncea nunta cea de'ntâĭ rămâne dezlegată iară cea a doua ce-au făcut ca creştina iaste întărită, şi giudeţul nu o va dezlega. iară de să va afla cum barbatul s'au cununat cu creştina mainte de ce s'au fost despărţit de muiarea cea eretică cu giudeţul besĕriceĭ atunce nunta de'ntâĭ iaste stătătóre iară nunta a doua o va dezlega giudeţul şi va îndemna pre bărbat să'şĭ iea muiarea cea de'ntâĭ carea s'au întors către credinţa cea adevărată cum au făcut şi el singur.

z. A dooa, de vrĕme ce obrazul cela ce s'au întors maĭ apoĭ va fi barbatul şi'şĭ va găsi muiarea măritată după creştin barbat şi acesta ca un barbat ce i-au fost de'ntâĭ o va cere, trebue să cérce giudeţul cum au făcut şi cu cela bărbat ce scrie maĭ sus, iară de să va afla cum să cade bărbatul să iea pre muiarea sa ce-au întors spre credinţă maĭ apoĭ trebue giudeţul să cérce şi fórte mult să cérce să nu să fie întors bărbatul acesta cu înşălăciune ce să zice să nu cumva facă silă muiareĭ să să întórcă iară'şĭ la eresele lor sau pentru alte meşterşugurĭ. pentru că atunce nu va da giudeţul voe să o iea pentru aceste prepusurĭ, ce să tie cu barbatul al doile.

n. A treia, de vrĕme ce acel obraz ce s'au întors, fie cine are fi au barbat au muiare. de să va călugări şi maĭ apoĭ după câtă-va vrĕme de să va întórce şi cela obraz den erese spre credinţa cea bună şi va găsi pre cel de'ntâĭ călugărit şi'l va cere ca pre un soţ să lăcuească cu dâns, atunce trebue să socotéscă giudeţul acel obraz de să va fi călugărit după ce să vor fi înpărţit cu besĕrica, ce să zice să fie dat mâna. pentru că atunce nu iaste loc de-a să maĭ înpreunare; iară de să va fi călugărit şi să nu'Ĭ fie despărţit besĕrica atunce va slobozi giudeţul să să deslége călugărica şi să să înpreune unul cu altul. însă de va vrea şi obrazul cel călugărit, iară de nu va vrea obrazul cel călugărit să lase călugărica giudeţul să nu'Ĭ facă nice o silă.

f. A patra, obrazul cel călugărit, de va fi stând pre vre o stepenă ca aceia ce sâmt dentru destoĭnicia besĕriceĭ şi să aĭbă asupra sa hirotonie sau molitve de preuţie, atunce nu va maĭ putea să lĕpede călugărica macar deare şi vrea. alegând de nu va fi călugăr desăvrăşit, ce'Ĭ vor fi cetit numaĭ molitva raselor. pentru că atunce nu are nice o smintealâ ce de va vrea póte să o lĕpede.

Când să va despărţi muiarea de bărbat pentru vrăjmăşiea bărbatului. za. gla. ka.

a. Muiarea póte să céră voe de la giudeţul besĕriceĭ să să desparţă de barbatul eĭ când o va bate fără de semă şi'Ĭ va face rane de arme.

v. Incă póte muiarea singură cu voia eĭ fără de giudeţ să să despartă de barbatul său când o va bate într'acest chip să vie lucrul să stea în cumpănă, cum de n'are fi fugit o are fi ucis de tot, sau când o va bate în vre un chip ca acela să o facă să nu pótă grăi către giudeţ să'şĭ spue jaloba pentru să o desparţă, iară de nu va fi aşa bataea să nu să pótă despărţi numaĭ ia aşa sângură cu voea eĭ.

g. Când va fugi vre o muiare de vrăjmăşiea barbatuluĭ şi pentru frica ce are pentru să nu o omóră de va arata aciĭ'şĭ într'acea dată mare vrăjmăşiea barbatului'şĭ atunce îĭ desparte legea, iară daca nu va arata într'acel cés răutatea luĭ atunce nu'Ĭ va despărţi legea.

d. Cela ce să va arata cu vrăjmăşie şi cu grózâ asupra muiariĭ sale nu să va numaĭ despărţi de dânsa ce încă să va şi certa după cum va fi voia giudeţuluĭ.

e. Muiarea de răutatea barbatuluĭ va fugi de la dâns şi să va duce într'altă casă, iaste dator barbatul să o hrănéscă şi să'Ĭ facă tótă odihna ce să zice de nu va avea părinţĭ sau fraţĭ şi de va fi eşită singură cu voea eĭ.

s. De va nebuni barbatul, să să înparţă aceea casă, pentru căce iaste cumpănă să nu o cum-va vatame sau să o şi omóră barbatul pre muiare.

z. Când va fi bărbatul învăţat dépururea a înbla tot bat şi să'şĭ bată muiarea tot în beţie atunce muiarea luĭ cu lége să va înpărţi.

n. Nu numaĭ pentru vrăjmăşiea şi răutatea ce are bărbatul asupra mueriĭ'şĭ de o ucide să va despărţi, ce şi pentru cuvinte ce va grăi bărbatul sprânţare şi o va îngrozi în tot chipul că o va ucide de tot. pentru acésta încă să vor despărţi încă maĭ vrâtos de când o are bate şi ales când va fi om ca acela să'Ĭ fie dépururea dragă svada.

f. De să va afla în mijlocul a bărbat şi a fĕmĕe, ce să zice între căsarĭ, cum să fie vre o vrajbă ca aceia de mórte cumu s'are socoti pentru niscare lucrurĭ de prepus să'şĭ prepue an de sine carea cumva cu înşălăciune să nu omóră unul pre alt, atunce pravila îĭ desparte să nu lăcuiască înpreună, iară de nu va fi vrajba de mórte ce va fi într'alt chip să nu să despartă.

i. De n'are avea bărbatul altă nice o vină ce numaĭ acésta vrăjmăşiea cându'Ĭ jestoc şi iuti la mânie agiunge atâta să să desparţă acea casă. pentru căce să zice cel rău cela ce iaste odată rău dépururea va fi tot rău.

aĭ. Acesta lucru stă pre mâna giudeţuluĭ să oprĕscă pre barbatul cel vrăjmaş ce să porneşte asupra mueriĭ sale pentru să să veghe să nu cum va să o strice întru ceva macar de-are şi face muiarea pre barbat să să pornéscă asupra eĭ trebue să'şĭ îngăduiască fireĭ.

vĭ. Incă să cade giudeţuluĭ să giudece vina muiariĭ pentru ce au pornit pre bărbat cu mânie asupra eĭ şi atunce cumu'Ĭ va părea giu-

dețului sau să'l tocmască. de să va prinde bărbatul că să va lasa și nu o va vătama, iară de nu să'l înparță.

gi. Céla ce nu va lasa pre muiare'șî să dormă într'un pat cu dâns, să chiamă că de vrăjmășie nu o lasă ca iaste mânios pre dânsă.

di. Celuia ce nu'i plac bucatele ce'i face muiarea sau cămășile și alte ca aceste, să chiamă că are vrăjmășie pre dânsă.

ei. Céla ce'șî va baga muiarea în hiară sau o va închide undeva ca într'o temniță, să chiamă că are vrăjmășie spre dânsă.

si. De să va înțelege cum vre un chip dentru casarî, au bărbatul au muiarea, va să hiclene-ca pre soțu-său cu otravă sau cu altă ceva armă sau farmece, acea casă să să înparță cu știre și voia giudețului.

zi. Bărbatul cu fămeea să despart nu numai când să va afla cum un obraz va să hiclenéscă pre alt ce încă și când pun pre altul să facă acest hicleșug.

ni. Când să va lasa barbatul mai mic și să va prinde cu chizeșie cum nu'șî va face muiarei nice o răutate și încă'i face și zapis, atunce giudețul să'i o dea pre mână, însă când nu va fi vre un prepus la mijlocul lor că macar că s'au el lasat mai mic iară nu va putea rabda de să nu'i facă vre o nevoe, ales de va fi vrajba pre mare, pentru căce atunce cu totă ace plecare și de va avea ce chizeșie pravila nu o dă.

fi. Inpărțeala acestor casarî să înțelege până la o samă de vreme până să va mai lasa și să va mai domoli firea bărbatului cea sireapă și vrăjmașă.

k. Macar că și desparte pravila pre căsașî pentru frica ce are muiarea despre bărbat să nu'i facă vre o răutate, iară să cade să o socotéscă giudețul acéstă frică de va fi cu cale pentru să'i desparță sau de nu va fi, de vreme ce o frică cum are fi un lucru de nemica nu va putea să desparta casașil

Cum și în ce chip póte să să arate vrăjmășiea
za. *bărbatului și cu ce lucru.* **gla. kv.**

a. Trebue să fie mărturiele ce vor vrea să arate vrăjmășiea bărbatului să fie destoinicî de-a să crederea, să nu fie rudă, sau ómenii muerii, nice să fie de râs și de batgiocură ómenî de carii să nu'i bage nime nicî într'o samă.

v. Vrăjmășiea arată vestiil omului sau vestea cum sau dacă'l grăesc omenii.

g. Boacetele muerii și țipetele ce să aud den casă nu vor putea arata vrăjmășiea bărbatului, nice ochii ei de vor fi vinețiți sau obrazul de va fi înflat nu pot acéste să arate vrăjmășiea bărbatului, martorî trebuesc la lucru ca acesta pentru să cunoscă tot adevărul.

d. Mai mult crede giudețul mărturiele carii arată vrăjmășiea bărbatului de cât toți ceia ce grăesc înprotivă de zic că nu'i așa, ce să zice cum nu'i bărbatul cu vrăjmășie spre muiare, de vrême ce la tóte giudețele mai adevărate sânt mărturiele carele zic că iaste așa de cât ceia ce zic că nu'i așa, ce să zice ceia ce adeverézā mai de credință sânt de cât ceia ce tăgăduesc.

Cum și când póte bărbatul să'și bată muierea
za. *și în ce chip.* **gla. gk.**

a. Póte să îndrepteze și să cearte bărbatul pre muiare'șî pre lucru adevărat și pre direptate iară nu cu înșălăciune și fără de cale, și încă să o bată și când va fi cu vină după deala ce va fi făcut și atunce cu măsură să nu o prea treacă, cu blândeță iară nu cu vrăjmășie fără vină și fără ispravă.

v. Doaă lucrurî óre carî sprijinesc pre bărbat să nu să cérte când'șî va bate muiarea, când o va fi bătut pre vina ei, a dooa când o va bate puținteî, pentru că de o va bate fără vină sau când o va bate cu vrăjmășie să va certa și mai vrâtos când va fi vina micșoră, iară de va fi vina mare, ce să zice de o va afla în vre un lucru de precurvie'i sau de o va gasi făcând vre un vicleșug spre moartea lui atunce macar cu ce vrăjmășie o va bate nu să va certa întru nemică de la județ.

g. Muiarea ce o bate bărbatul cu vrăjmășie și mult fără de măsură póte să'șî ceară la giudeț să să desparță, iară să cade să fie despărțéla cu lége, să fie bataea așa de mare și într'acesta chip cât să stea lucrul în cumpănă de va fi vie de nu să va despărți de dâns pentru că de va fi bataia micșoră nu să vor despărți

d. Céla ce va fi vrăjmaș și cumplit spre muiarea lui bătând-o fără de vină sau o va bate cu vrăjmășie pentru puțintea vină să va certa într'acesta chip : să piarză a treia parte den darurile ce'i va fi dărui muiarea, iară de nu'i va fi dat darurî să va certa să dea muerii sale a patra parte de cât'i va fi zéstrea, aceasta iaste când nu vor mai trécé zéstrele de trei sute de galbenî iară de vor fi zéstrele mai mult atunce'i va da numai 100 de galbeni și zéstrele fie cât știe.

e. Muiarea póte să să desparță de bărbatul său singură cu putérea ei când o va bate des și fără de vină, și dacă să vor despărți să cade să o hrănéscă bărbatul și să o înbrace cum să cade.

s. Fără de măsură și cum nu să cade și cu vrăjmășie să chiamă bătaia când să face cu toiagul, și mai vrâtos când să va sfărâma lemnul sau să facă cu acesta răne să margă sânge sau când o va lovi cu lemnul în obraz sau în cap atunce dépururea să va certa bărbatul pentru vrăjmășiea lui.

z. Bărbatul póte să'şĭ bată muiarea cu măsură pentru vina eĭ macar de-are avea şi zapis să nu o bată.

n. Nu să chiamă bărbatul vrăjmaş mueriĭ sale de o va bate numaĭ o dată, iare de o va bate dépururea şi maĭ de multe orĭ fără de vină atunce să zice că iaste cu vrăjmăşie asupra eĭ.

f. De'şĭ va bate neştine muiarea cu pumnul sau cu palma nu să chiamă că iaste cu vrăjmăşie asupra eĭ de o are bate căt de mult şi de des.

i. Bărbatul póte să'şĭ pue muiarea în hiară sau să o închiză cum are fi în temniţă numaĭ pentru doaă vine, dece una iaste când o va afla făcănd precurvie, iară a dooa cănd o va găsi că face hicleşug să'l omóră, iară direpţ alte vine nu va putea nicĭ să o închiză nicĭ să o bage în here.

Cănd va trebui să fie chizăş direpţ bărbat ómenĭ de credinţă şi încă să facă şi zapis muerii lui cum să nu o vatămă întru

za. *ceea nice cu un lucru.* gla. kd.

a. Cănd să va téme muiarea de vr'o răutate să nu facă bărbatul fiind el om jestoc şi mănios, atunce póte să céră de la giudeţ să'ĭ facă bărbatul zapis cu chizăşie ca aceia să nu o vatăme întru ceva şi maĭ vrătos de să va fi singură dat vinovată pentru vre un lucru ceva, ce să zice de va fi făcut précurvie.

v. Inparţisă-va muiarea de bărbat nu numaĭ pentru vrăjmăşiea luĭ ce maĭ vrătos pentru vrăjmăşiea părinţilor şi a rudelor bărbatuluĭ cănd să vor cumpăni să'ĭ facă nevoe şi să o vatăme întru ceva.

g. Nu agiunge nice póte să fie lucru de credinţă tocmala şi giurămăntul ce au făcut bărbatul să fie cu adevărat cum nu'şĭ va vatama muiarea întru ceva, iară trebue încă să'şĭ pue nişte chizăşĭ pentru să nu'ĭ facă vre o răutate.

d. Cănd nu va putea găsi bărbatul chizăş să'şĭ pue pentru să nu'şĭ vatăme muiarea acesta lucru stă în puterea giudeţuluĭ să socotéscă să vază cum li e vrajba şi să legiuească, puteva agiunge să fie numaĭ cu acel giurămănt ce au făcut bărbatul, de nu va putea să stie să'ĭ desparţă sau să i-o dea iară'şĭ.

e. Cănd să va înpărţi muiarea de bărbatu'şi pentru frica vrăjmăşieĭ luĭ, cade-să giudeţuluĭ să întărească acest lucru nu numaĭ cu zapis sau cu chizăş ce încă trebue să o pue la un loc ca acela cu credinţă, să şază acolo cu cheltuiala bărbatuluĭ pănă să va alége ce cum va fi.

s. Dacă va da bărbatul credinţă ca aceia cu giurămănt şi cu zapis şi cu chizăş să nu'şĭ vatăme muiarea întru ceva, pentru căce au prins'o făcănd précurvie, iară muiarea dacă va veni acasă'şĭ iară'şĭ va face altă curvie atunce bărbatul póte să'ĭ facă tótă răutatea şi să n'aĭbă nice o certare de la giudeţ şi nu să sminteşte nemică pentru céle tocméle cu legătură ce s'au făcut.

z. Nu va putea muiarea să cée de la bărbat chizăşie sau altă pentru fie ce lucru să nu o vatăme, ce trebue să fie vina mare şi frica eĭ aşişdere să aĭbă pentru ce să téme, atunce să cée credinţă şi acest lucru stă pre sama giudeţuluĭ să giudece acel lucru şi aceea vină de care să téme muiarea póte să fie de chizăşie au ba.

n. Macar de şi-are pune bărbatul şi chizăş să nu'şĭ vatăme muiarea, pentr'acea tot póte să o bată cu măsură cându'ĭ va fi vinovată şi să o îndrepteze pre voia luĭ, şi de la giudeţ să n'aibă nice o certare.

f. Dator iaste giudeţul să siléscă pre muiare şi să o îndémne să lăcuească cu bărbatul cănd va cunóşte că bărbatul iaste gata să dea chizăşie cum să nu o vatăme, numaĭ să socotească să nu fie bărbatul fórte vrăjmaş şi să nu fie avănd an de sine urăciune să'şĭ fie urăţĭ pănă la mórte, pentru că atunce giudeţul nu a îndemna să'ĭ înpreune că acolea stă lucrul în cumpănă să nu o cum-va omóră, macar de-are da şi chizăşĭ, iară de va vrea muiarea să şază cu dăns să o lasă giudeţul după cum va fi voia eĭ.

Pentru căte fealurĭ de lucrurĭ póte bărbatuĭ să'şĭ gonească muiarea den casă cu puterea sa fără de lége şi fără ştirea

za. *giudeţuluĭ.* gla. ke.

a. Pentru précurvia ce face muiarea, póte bărbatul să o scóţă şi să o gonéscă den casă singur cu putérea sa şi maĭ vrătos cănd va fi curviea de faţă şi aratată, iară de va fi preacurviea pre ascuns şi trebue arătare, atunce nu póte să o gonéscă den casă'şĭ fără de voia giudeţuluĭ.

v. Macar de-are şi fi un martur destoĭnic şi credincios să adevereze precurviea muiariĭ, iară tot nu póte cu puterea sa acesta singur să o gonéscă.

g. Nu va putea muiarea cu voia eĭ să să desparţă de bărbatu'şĭ şi să iasă den casă'ĭ pentru précurviea bărbatuluĭ ce va fi făcut şi, maĭ vărtos cănd va fi lucrul pre ascuns şi trebue să o arate neştine, iară de va fi lucrul de faţă atunce póte numaĭ singură cu voia eĭ să să desparţă de barbat.

d. Cela ce'şĭ va goni muiarea den casă fără de vină, acela să va certa după voia giudeţuluĭ, şi'ĭ va da tóte zéstrele şi ce va fi dobănda zéstrelor.

e. Datoriu iaste bărbatul să hrănească pre muiare dacă o va goni den casă, iară de să va afla într'acea vréme ce lipséşte den casa bărbatuluĭ să facă précurvie atunce bărbatul nu'ĭ va maĭ da nemică.

s. De să va despărţi muiarea de bărbat cu

voia eĭ și bărbatul va arata cum s'au despărțit fără nice o vină, atunce nu iaste datoriu bărbatul să o hrănéscă deinafară de casa luĭ, iară de să va fi despărțit pentru vre o vină a bărbatuluĭ atunce bărbatul va plăti totă cheltueala ce va fi făcut pe hrana eĭ fiind deinafară de casă.

z. Când va răspunde légea, să fie muiarea la închisore in temniță atâta vréme, atunce bărbatul nu iaste datoriu să o hrănéscă, de vreme ce iaste la închisore pentru vina eĭ ce să zice iaste eretică dece să certă cumu'ĭ să cade, până să va întorce.

n. Pote bărbatul să să desparță de muiare si muiarea așijdere de bărbat cu voia lor și fără știrea giudețuluĭ când un obraz va face îndemnare și celuia-l-alt să greșască.

f. Când va da bărbatul banĭ în camătă și încă maĭ vrătos când va pre asupri cu camăta, atunce muiarea luĭ nicum să nu aibă voe să să desparță de dâns, ce încă iaste datore întru tot să să întorcă și să lipsască de la dâns până când să va întorce de acest fel de greșală.

I. De va face muiarea niscare farmece, carele să vor afla întru tot lucrul să fie de vătămare, atunce bărbatul iaste datoriu să să împarță de dânsă singur cu voia luĭ, și fără știrea giudețuluĭ.

aI. Muiarea ce să va duce de la bărbatu'șĭ cu voia eĭ fără știrea bărbatuluĭ, poatea să rogă pre giudeț să îndemne pre bărbat să o ia iară'șĭ in casă'șĭ iară de nu va vrea să o ia atunce iaste datoriu să o hrănească câtă vreme va lipsi den casa luĭ.

vI. Muiarea când nu să va pleca, nice va asculta de besérică când'ĭ va zice să margă după bărbatu'șĭ carele o cere și o chiamă să vie acasă'șĭ și să lăcuiască împreună de vréme ce-au fugit fără ispravă sau de-au fost și cu vre o vină bărbatul s'au întors despre acea greșală atunce bărbatul are putére să margă cu giudețul cel mirenesc să o ia și fără de voia eĭ, ce să zice cu deasila.

gI. De va lua bărbatul pre muiare, numaĭ cu voia sa ce să zice să o apuce fără de véste cu arme sau și fără de arme și acésta iaste muiarea luĭ care au fost împreunat cu dânsa să fie un trup și s'au despărțit de dânsă fără vină sau și cu vină ce-au fost micșoră, atunce nu să va certa nemică, iară de va fi femeia numaĭ logodită și încă nu să vor fi împreunațĭ, și el o va răpi și să va împreuna cu dânsă atunce să va certa ore-ce puțin lucru cât va fi voia giudețuluĭ.

dI. Împarte-să muiarea de bărbat cu voia eĭ și fără știrea giudețuluĭ când va fi bărbatul eĭ eretic, și pentru ce va meșterșugui să afle vréme să o poată omorâ sau să'ĭ facă altă răutate sau când nu o ține cum să cade sau nu o ocărăște bine, ce să zice nu'ĭ dă bucate să'ĭ fie de agiuns sau nu'ĭ face haine.

Când iaste muiarea datóre să îmble după
za. *bărbat orĭ încotro va mérge.* **gla. ks.**

a. Când va fugi bărbatul dentr'un oraș sau sat pentru vre o greșală mare ce va fi făcut acolo și să teme să nu'l prinză giudețul să'ĭ facă certare, atunce muiarea iaste datore să margă după dâns orĭ unde va mérge, și de-are fi și vinovat tot să cade să meargă după dâns să să afle la nevoia luĭ.

v. Bărbatul încă iaste datoriu să margă după muiare când va fugi de frica giudețuluĭ pentru vre o greșală ce va fi făcut, pre direptate, iară de va fi vinovată într'alt chip să vie lucrul să să certe pre vina eĭ atunce să nu margă după dânsa că nu iaste bărbatul datoriu pentru vina muiareĭ cum iaste muiarea datore pentru vina bărbatuluĭ deapururea să îmble după dâns orĭ unde'șĭ are merge.

g. Muiarea iaste datore să îmble după bărbat încă nu numaĭ când va fi vinovat ce și nevinovat sau și pentru binele luĭ când va auzi că să trece undeva meșterșugul maĭ bine, sau pentru greutațile și dăjdele ce sânt într'acel loc, să va duce aiori să'ĭ fie maĭ binișor că acolo nu pote terpi, sau și direpț alt lucru; iară numaĭ când va cunóște că mérge să facă vre o răutate, ce să zice furtușag, tâlhușag și alte ca acestea, acolea nu iaste datore să margă

d. Când nu va vrea muiarea să îmble după bărbat, ce va umbla cu șuvele una alta va găsi să să potă mântui zicând că nu iaste obiceiul să îmble muiarile după bărbațĭ, nu i să vor prinde aceste șuvele ce numaĭ ceĭ cantă să margă după bărbat

e. Nu iaste datore muiarea să margă după bărbat când va vrea să margă bărbatul să lăcuiască într'alt sat și aceasta pentru ce pentru că va cunóște ore ce nescare semne rele ca acelea cum bărbatul va să o hicléneasca să'ĭ facă vre o răutate sau mărgând pre cale să va téme să nu o înece undeva, direpț acea nu va mérge.

s. Când să va tocmi un om cu o fémee și să va logodi și'ĭ va zice să'l aștepte până într'un an și atunce să să cunune și cu dânsă dup'acea să va prileji până la acea vreme să purceează să iasă dentr'acel loc, atunce acea femee ce să zice logodnica, nu va fi datóre să îmble după logodnic.

z. Când va fi bărbatul om rău spetețar, și va îmbla den loc în loc, și den sat în sat, și nice la un lucru nu va fi om de stavăr și maĭ vrătos când va veni lucrul pentru răutațile luĭ să'l gonéscă și să'l scoță dentr'acel loc, atuncea nu va fi muiarea datóre să îmble după dâns, cumu s'are zice de să va afla că a-

cest om s'au făcut om rău dacă au luat și s'au cununat cu acéstă fémée, iară de să va afla cum au fost om rău de căndu'ș au fost, atunce muiarea iaste datóre să înble după bărbat orî unde va mérge pentru ce să chimă că l-au știut cum iaste.

n. Cănd să va tocmi un om cu muiarea sa, de'ntăî la logodința lor cum să nu aîbă voe bărbatul să'șî scóță muiarea de la locul și de la naşterea eî și dup'aceia să va prileji de va veni lucrul numaî să iasă dentr'acel loc, ce să zice de să va bolnăvi și nu va putea să să tămăduească într'acel loc, sau de va avea vrajbă cu ómeniî ceî maî de frunte ce vor lăcui acolo, sau cu maî mariî luî sau căndu'l va scote giudețul și'l va goni den sat, atunce muiarea să cade să înble după bărbat, iară să nu pótă șuvăi cu alte tocmélc ce vor fi avut.

Pentru certarea hotruluĭ cum și în ce chip
za. *să cade să fie.* **gla. kz.**

a. De vréme ce greșala hotruluĭ, iaste maî rea de căt greșala précurvieĭ și să cértă pre multe locurĭ cu multe féliurĭ de certărĭ după cum va fi obiceaiul a fie ce loc.

v. O samă de pravile scriu să să tae capul hotruluĭ, ales cănd va umbla hotrind de față de'l vor vedea toțĭ, și nu o dată ce dépururea.

g. Alte pravile zic să gonéscă pre hotru și să'l scóță dentr'acel oraș sau sat unde va fi făcănd hotrie, alte zic să și'l scóță de tot de pre locul și eparhia aceluĭ giudeț ce vor fi ascultătorĭ.

d. Alte pravile zic să'l cérte după cum va fi voia giudețuluĭ, ce să zice să'l bage în ocnă sau să'l pórte pre ulițe și să'l bată cu piialea.

e. Denafară de aceste certărĭ ce să dau hotruluĭ, încă dépururea să maî adaugă doo lucrurĭ legiuite de ispravă; dece una iaste cănd remăne fără de cinste, ce să zice de ocară și de rușinea cestiĭ lumĭ și décica n'are nice o credință nice într'un loc, a doo orĭ căte tocmélc va face cu cineva pentru fie ce lucru ce are fi de dobănda luĭ nu sămt nice unele direpț nemică ce la giudeț tote sămt stricate și fără de ispravă ca unul om de ocară ce nu'ĭ ține nime în samă cuvăntul ce grăiaște ce iaste tot de rușine unde mérge.

s. Céla ce va găsi pre muiarea luĭ făcănd précurvie și'ĭ va răbda și va lăcui iară'șĭ cu dănsa macar că să chiamă hotru iară acest feliu de hotrie nu să va certa cu de acest fealiu de certare ce am zis, că i'ĭ destul și'ĭ agiunge căt rămăne cu rușinea în obraz.

z. Hotrul vre uneĭ muerĭ cu bărbat sau a vre uneĭ muerĭ de cinste, cătu'l vor prinde intăia dată să'l pórte pre ulițe și să'l bată cu pialea prin tot trăgul, iară adoară să'ĭ facă iară'șĭ așa și să'ĭ tae și nasul.

Carele să chiamă hotru și cănd să va
za. *certa.* **gla. kn.**

a. Hotru să chiamă cela ce are muiarĭ la casa luĭ de le ține pentru dobănda luĭ, carele'șĭ dau trupurile de le spurcă barbațiĭ ceĭ răĭ și fără omenie pentru puțină perzătóre de suflet dobăndă.

v. Nu numaĭ cel ce are muiarĭ slobode în casa luĭ să chiamă hotru, ce încă și cela ce'șĭ dă róbele și slujnicile de să dezmiardă bărbațiĭ pentru dobăndă.

g. Cela ce'ș va da róba să să dezmiarde neștine cu dănsa pentru dobădă, acesta'șĭ piarde puterea ce are asupra roabeĭ și rămăne róba slobodă și maĭ vrătos giudețul să'ĭ săr guiască să o marite, iară de nu o va mărita cum maĭ curund să'l cérte ca pre stăpăn cu ocna.

d. Céla ce'șĭ va da fata la vre o dăscăliță muiare pentru să o învețe carte sau și alt meșterșug ceva și încă'ĭ va da și plată să o învețe și'ĭ va da și hrană ce'ĭ va trebui, și aceasta cu învățăturile eĭ céle réle o va îndemna și va tocmi pre vre un barbat de o va răpi fără știrea părinților, atunce giudețul să'ĭ facă lége cum să cade și să cérte pre dăscălița să'ĭ verse plumb topit în gură să'ĭ pogóră pre grumazĭ la inimă pentru că pre aceste mădulare au eșit de la inima eĭ tóte îndemnăturele feteĭ de au scărbit inima părinților.

e. Hotru să chiamă nu numaĭ cela ce îndémnă muiarile spre sburdăciune și spre poftă rea ce încă și cela ce le amăgește cu alte meșteșugurĭ de le îndémnă spre curvie, cumu s'are zice înblă negutitorind pre casele muiarilor dece le dă tot maĭ eftin de cumu'ĭ prețul și altele și dăruiaște pănă apucă de le află firea și decica le scóte den minte de le supune subt cine'ĭ voea, acésta face tot pentru dobănda luĭ.

s. Hotru să chiamă și cela ce îndeamnă și amăgește pre vre un cucon de'l spurcă cineva și face sodomie dănd măzdă vre unuĭ cetaș a luĭ sau vre unuĭ slujnic, și atunce de să va putea oblici cum s'au păngărit copilul cu adevărat, hotruluĭ numaĭ să'l tae capul, iară de să va tămpla să nu'l fie spurcat de tot, pre hotru să'l isgonească și să'l scóță de tot den tótă eparhia giudețuluĭ aceluia.

z. Hotru de față să chiamă, cela ce'șĭ dă voe mueriĭ să curvescă pentru să iea el căte orĭ ce dobăndă ce va fi.

n. Acéste treĭ sémne agiung hotruluĭ celuĭ de față, dece de'ntăĭ iaste una cănd îndémnă cu cuvăntul și cu lucrul pre muiarea luĭ să précurvească, iară adoo să o amăgească pănă va pleca singură cu sine de să va da spre dezmerdăciunea bărbaților, a treia cănd va lua acesta ceva plată pentru acésta greșală.

f. De va fi o fată fecioră și de să va în-

denğna spre poftă rea pentru cuvintele şi îndemnăturile hotrului să va înpreuna cu vre un bărbat, macar de-are şi lipsi el într'acela ceas, iară tot pentru cuvintele şi îndemnăturile luĭ să va certa, pentru căce agiunge cum cu îndemnăturile şi tocmélele luĭ cele rele s'au făcut răutatea.

l. Céia ce va face pre vre o fecióră să greşască trupeşte cu vre un bărbat şi aceasta nu cu cuvinte dulcĭ ce cu deasila şi fără voia eĭ, acesta nu să va certa ca un hotru ce ca un răpitor cum vom spune maĭ gios.

ai. Cela ce va primi în casa luĭ pre vre un hotru, sau de'l va lasa să şază cu chirie să hotrească muiarĭ în casa luĭ, acesta'şĭ va piarde casa şi a li domnéscă şi'l vor certa şi cu globă după cum va fi voia giudeţuluĭ.

vi. Cela ce va svătui sau va agiuta hotrului să hotrească acesta să va certa tocma ca şi hotrul.

gi. Cela ce va fi cucon mieşor sau feţişóră şi de vor hotri cuĭ-va nu vor putea rămâne fără de certare nice aceştia, numaĭ ce să vor certa maĭ puţin de cum are fi marĭ.

di. Nu să va certa ca un hotru cela ce va hotri numaĭ odată muiare stremă fiind den ruda luĭ sau altă muiare slobodă, iară să va certa de va hotri pre vre o muiare slobodă de treĭ sau patru orĭ sau de va hotri muiare cu bărbat, întâia dată să va certa după cum va fi voia giudeţuluĭ, iară a doă óră i se va tăia capul, iară de'şi va hotri muiarea sau fata aşijdere dentâia dată i să va tăia capul.

ei. Nu să va certa ca un hotru cela ce va hotri muiare străină sau fără bărbat şi de nu va lua plată, iară de va hotri muiare cu bărbat să va certa şi acesta, şi încă să va certa maĭ rău când'uşĭ va hotri singur pre muiarea sa.

Cela ce'şi va zăloji casa sau pentru să să facă acolo preacurvie şi amestecare de sânge şi alte feliurĭ de curvii şi de lucrurĭ necuvióse cum să cade, acesta să să certe în

za. *tóte feliurile.* **gla. kz.**

a. Orĭ cine'şĭ va zăloji casa pentru să să facă acolo curvie şi alte tóte fealurile de lucrurĭ rele cum nu să cade, acela să chiamă hotru şi să va certa ca un hotru şi ca un preacurvariu şi ca unul de ceia ce fac sânge amestecat, ce să zice ceia ce'şĭ curvăsc cu rudele şi cu cuscrile şi cu cumnătrele sau finele lor, aceasta să chiamă sânge amestecat, acesta ver va fi bărbat ver muiare cu mórte să să certe.

v. Cela ce'şĭ va zoloji casa, pentru să să facă acolo sânge amestecat sau sodomie ce să zice curvie cu copiĭ, pre acesta să'l omóră orĭ cu ce mórte va fi maĭ cumplită.

g. În casa celuia ce să vor face scatorĭ rèle spre curviĭ şi spre alte scârnăviĭ ca acestea, sau şi într'alt loc unde să vor face păcate a-

cela să va certa ca un hotru, iară de nu să vor face păcatele deplin ce numaĭ vorove atunce nu să va certa ca un hotru ce va lua altă certare maĭ mieşóră.

d. Cela ce va nămi casă în chirie pentru să facă acolo răutăţĭ şi curviĭ, ca un hotru să să certe.

e. Acéstea certărĭ să vor da nu numaĭ celora ce vor zăloji şi vor nămi case pentru să să facă acolo curviĭ şi alte pacate trupeştĭ, ce şi alte locurĭ de odihnă ce vor fi orĭ pre la viĭ orĭ pre la prisecĭ orĭ pr'in pomete orĭ alte primbărĭ a-semenea acestora.

Pentru părinţiĭ ceia ce'şĭ vor hotri fétele sale

za. *cele trupeşti.* **gla. l.**

a. Hotria ce să face cu voe părinţilor iaste maĭ rea şi lucru plin de ruşine şi de maĭ mare ocară de cât ceia ce să face între străinĭ, drept aceia orĭ care tată ce'şĭ va hotri fata sa de'ntâi'şĭ va piarde puterea cea părinţească ce au avut spre fie-sa şi să aibă strânsóre de la giudeţ cum maĭ degrabă să'ĭ dea tóte zéstrele ce i se vor veni de la tată-său şi să să despărţă de dâns într'acesta chip cum nu'şĭ are maĭ fi fost nice odânăóră fată, a doo tóte bucatele câte va avea să să ia tóte să fie domneştĭ până când va fi acesta viu, dacă va murĭ atunce vor fi acelora ce vor rămânea moşneanĭ de va fi având, a treia să'l bage în ocnă în tótă viaţa luĭ acolo să lăcuiască.

v. Pravilele céste maĭ noo dau învăţătură, tatăluĭ celuia ce'şĭ va hotri fata ca să i să tae capul, aşijdere să paţă această certare şi fraţiĭ aceia ce'şĭ vor hotri surorile sau şi pre alte rude a sale ce vor pogorî den sângele lor, care certare să cade să să ţie în samă la un pacat mare ca acesta după cum să ţine şi la pravila rămlénilor până în zua de astăzĭ, macar că la une locurĭ îĭ ocărăscu cu catorga în tótă viaţa lor sau într'atâta aĭ şi'ĭ purta pre magarĭ în piele bătându'ĭ pre tóte uliţele, iară certarea lor cea adevărată iaste mórtea.

g. Maica céia ce'şĭ va vinde fata pre banĭ pentru să curvească neştine cu dânsa, să i să tae nasul, iară de să va afla că n'au făcut tocmeală să ia banĭ ce numaĭ ce s'au va fi plecat după voia feteĭ şi atunce să va certa după voia giudeţuluĭ, iară de va fi căzut maica la o greşală mare ca acéia pentru vre o nevoe mare ca aceea sau pentru vre o sărăcie, nu să va certa aşa umplut de vréme ce să va milostivi şi giudeţul văzând sărăcia şi nevoia eĭ.

d. Părinţiĭ ce'şĭ vor hotri fie lor, macar de le-are fi şi copiĭ şi de are fi şi văduve, nu le va folosi nemică ce tot să vor certa cu mórte.

e. Nu vor putea să scape părinţiĭ să nu să certe când vor zice c'au făcut hotrăsc de nevoe pentru deşteală sărăcie, iară după aceea să vor certa; după acéia trebuiă să [illegible]

téze giudeţul şi să socotească de va fi fost acea sărăcie a părinţilor carea să nu să fi putut într'alt chip ocrămi cu alta ceva meşterşug fără de cu hotria feciorilor săĭ, şi aceasta va fi aşa, sau să va maĭ milostivi giudeţul de'ĭ va maĭ uşura sau maĭ rău să va întărăta de cumplitu'ĭ va certa.

s. Acesta feal de certare să înţălége când vor lua părinţiĭ banĭ pentru să dea feciorilor, iară de nu vor lua banĭ, nu să înţălége aceasta certare, ce póte fi că să vor certa într'alt chip după cum va fi voia giudeţuluĭ.

za. *Pentru bărbaţiĭ ce vor hotri muiarile lor.* **gla. la.**

a. Orĭ care barbat va hotri pre muiarea sa, să i să facă mórte, macar câte o dată că pravila pre uniĭ ca acestea hotri ĭĭ scóte den tótă eparhia giudeţuluĭ, şi altă dată ĭĭ portă pre tóte uliţele trăguluĭ cu piialea pre magarĭ şi să fie cu faţa spre códa măgaruluĭ şi muiarea luĭ să tragă măgariul de dălogul căpestruluĭ cu manule sale şi'ntr'acest chip să'ĭ bată purtându'ĭ pren tot trăgul, alte date iară'şĭ ĭĭ certa cu caterga în tótă viaţa lor.

v. In voia şi puterea giudeţuluĭ stă acest lucru să sămăşluiască certarea morţiĭ ce să cade să dea celuia ce'ş va hotri muiarea sa şi maĭ vrătos când va arata giudeţuluĭ vre o vină ca acéea a bărbatuluĭ, dentru carea se va fi îndemnat să cază într'această greşală mare a hotrieĭ.

g. Cela ce'şĭ va hotri muiarea pentru să ia banĭ, să va certa cumplit fórte, iară de o va hotri pentru să nu ia banĭ să va certa cu adevărat şi atunce iară nu aşa cumplit cum are fi luat banĭ.

d. Cela ce ştie că'ĭ curvéşte muiarea şi el tot o ţine în casă şi să face a nu şti nemică şi o lasă de face précurvie atunce să chiamă cum o are hotri el singur şi să va certa ca un hotru.

e. Cela ce să face cum să culcă cu muiare'şĭ şi apoĭ lasă ómenĭ străinĭ de se culcă cu dânsa, să va certa după voia giudeţuluĭ.

s. Cela ce va ţinia în casă pre cela ce curvéşte cu muiarea luĭ, ca şi un hotru muiareĭ sale să va certa.

z. Cela ce'şĭ va lua muiare pre ceia ce o au certat pentru précurvie acesta să chiamă cu adeverat hotru, ce să zice fără de cinste şi ruşinat, iară nu să va certa.

n. Cela ce va ţine în casă'şĭ de nevoe pre muiarea ce va fi făcând précurvie pentru căce să téme de rudele eĭ sau pentru ce'l vor face cu deasila să o ţie, atunce nu să chiamă acesta aşa întracela feal, nice póte nime să'ĭ zică hotru pentru că o ţine de nevoe.

f. Nu să chiamă hotru cela ce'şĭ ţine în casă pre muiarea sa care face précurvie când nu o ştie cu adevărat că curvéşte, ce numaĭ ce are aşa óre ce prepus cum să fie arătându'ĭ sémnele că face acest lucru.

i. Numaĭ răbdarea ce are barbatul, ce să zice când face muiarea luĭ précurvie şi el rabdă nu zice nemică, acesta'l face de să chiamă hotru, cumu s'are zice când va avea aceasta răbdare pentru căce'ĭ vine dobăndă, iară de nu'ĭ va fi venind nice o dobăndă şi o va şti că curvéşte, şi o ţine aşa în casă, să să certe după voia giudeţuluĭ.

za. *Pentru răpitul şi ce certare să cade să să dea răpitorilor.* **gla. lv.**

a. Răpitoriu să chiamă, ceia ce vor apuca de vor răpi muiarea cuiva cea de cinste de'şĭ vor răde de dânsa, sau vre o fată fecióră sau văduă sau călugăriţă, sau vre un copil, când vor lua pe fie care cu deasila şi o vor duce de'ntr'acel loc unde le va fi voia de să vor mesteca trupéşte.

v. Certarea răpitorilor iaste numaĭ mórtea.

g. Cela ce va răpi pre vre o muiare nu să va certa numaĭ cu mórte ce încă va piarde şi bucatele, că le va da giudeţul muiariĭ ceiĭ răpite de va fi muiarea mireancă, iară de va fi călugăriţă, dai-va giudeţul putére să să hrănească cu venitul ce va fi dentru acele bucate în tótă viaţa eĭ şi după mórtea eĭ le va da giudeţul tote acele bucate la mănăstire de la carea au răpituo.

d. Nu să va numaĭ omoră răpitorul, nice'şĭ va piarde numaĭ bucatele, ce şi ceia ce l-au svătuit să răpească, s'au i-au dat ajutor să răpească, şi acestia să vor omoră şi'şĭ vor piarde şi bucatele ; iară de'l vor fi numaĭ svătuit iară nu'ĭ vor fi dat agiutoriu la vrémea răpituluĭ atunce'ĭ vor numaĭ omoră iară bucatele nu'şĭ vor piarde.

e. Bucatele răpitoriuluĭ tóte să vor da muiariĭ ceea ce s'au răpit, macar c'au fost numaĭ cum are fi neguţată nunta între dânş.

s. Părinţiĭ, fraţiĭ, rudele, stăpâniĭ ispravniciĭ mueriĭ, toţĭ aceştea pot să'ĭ ucigă de tot pre răpitorĭ, şi să nu aibă nice unul nice o certare, şi încă nu numaĭ pe răpitorĭ ce şi pre soţiele lor, şi pre ceia ce le vor fi într'agiutoriu, însă numaĭ când i vor găsi făcând acel lucru, ce să zice când vor răpi, iară nu altă dată.

z. Cela ce va răpi copil pentru sburdăciunea trupuluĭ, să paţă ca şi ceia ce scrie maĭ sus, cine'l va ucide să fie ucis, nice o certare să nu aibă.

n. Nu va scapa răpitoriul ca să nu să cérte zicând c'au răpit muiarea pentru să să cunune cu dânsă, ce tot să va certa.

f. Nunta ce să va face după ce s'au ripit, nu'ĭ bună de nemică, ce iaste un lucru aşa cum nu şére fi fost după cum dau învăţătură pravilele împărăteştĭ, pentru că pravila besé-

ricei iartă acest feal de nunte când nu vor avea și altă sminteală fără de răpitură.

i. Cela ce va apuca, ce să zice va răpi pre vre o muiare ce va fi giuruită altui bărbat, nicum ca să să pótă cununa cu dânsa, iară încă nice cu alta, nice cu una nu pote să să mai cunune acesta răpitoriul.

ai. Când va răpi neștine vre o fémée și iară'și o va lăsa de să va întórce la părinți și la casași, și atunce de să va însura și să să cunune cu dânsa, acéstă nunta va fi bună, nu să va certa ca un răpitoriu, iară de o va fi răpit și să va fi și cununat acéia nuntă nu e bună de nemică ca să va certa ca un răpitor.

vi. Certarea răpitorilor nu numai spre cela ce răpește fată fecióră, ce încă și spre cela ce răpește muiare cu bărbat sau și împărțită de bărbat, sau văduo, sau róbă, sau fată de suflet, veri bogată, ver săracă, veri cinstită, veri fără de cinste, tot într'un chip și cu o certare să vor certa.

gi. Ori-care rob, sau nămit, sau slugoiu de va răpi vre o femee, nu să va certa numai cu mórtea, ce'l vor și arde în foc.

di. Nu numai răpitoriul să va certa ce încă și cine l'a svătuit și ceia ce vor fi agiutat și ceia ce vor fi posluşit la acea trebă la răpit să vor certa toți într'un chip ca și răpitoriul.

ei. Ori cine va ascunde răpitoriul în casa sa când va răpi muiare, ca un răpitor să va certa, și acesta iară numai nu'și va pierde bucatele.

si. Ori care muiare va răpi pre vre un bărbat pentru desmerdăciunea ei ca un răpitor să va certa și acesta de vréme ce nu iaste la giudeț alta nemică fără tot o certare celuia ce răpește fie bărbat fie fémee.

zi. Muiarea ce va răpi pre altă muiare pentru sburdăciunea trupului, ca un răpitor să va certa.

ni. Cela ce va răpi copil, ca un răpitor să va certa.

fi. Cela ce va răpi pre vre un copil, nu pentru desmerdăciunea trupului ce să'l ducă cu sine în vre o cale sau la oste, să să certe după cum va fi voia giudețului.

k. Ori cine va răpi cuconă tinere, carea nu va fi încă de vrâstă de bărbat și de'l va strica fecioriea să să certe cu cumplită mórte, ce să zice mai rău de cât pre răpitori, macar să zic o samă de dascali cum de va fi fecióra róbă și săracă atunce răpitoriul să să certe cu ocna și tote bucatele lui să să dea fecióriei acei stricate.

ka. Cela ce va strica fecioriea vre unii cuconițe tinere ce nu va fi încă de vrâstă, macar că nu o au răpit de'ntr'un loc într'alt, iară tot ca pre un răpitoriu să'l certe.

kv. Cela ce va răpi vre o muiare și dup'aceea o va mărita după alt bărbat, cu une ca aceste nu va putea scăpa acesta, ce tot să va certa ca un răpitoriu.

kg. Răpitorul iaste dator să înzestréze pe muiarea ce-au răpit după putérea lui și după putérea și destoinicia muiarei, așișdere și giudețul să cade să îndemne să o înzestréze după destoinicia amânduror.

kd. Ori care răpitoriu nu va priimi légea cum'l va giudeca giudețul, ce va alerga la alt giudeț mai mare nedejduind de altă ispravă mai bună, iară acéia isprava a doua nu are nice o tărie.

ke. Mai mare iaste rapitura când va fi cu soții multe și cu multe fealuri de arme și pentru că să răpească fată de mare boiarin, și atunce giudețul va certa mai mult de cum are fi răpitura mai mică.

ks. Răpitoriul să ceartă fie în ce loc unde'l vor prinde, cumu s'are zice un om va răpi vre o muiare de cinste den târg den Iași și o va lua de o va duce la Camenița în țéră leșască, după aceia de să va prileji să'l prinză aice sub biruința Iașilor să va certa de la domnul den Moldova, iară de să va prinde sub biruința Cameniței să va certa de la biruitorul locului aceluia, și nice Domnul den Moldova nu iaste datoriu să'l trimiță acolo, de va fi leah răpitorul, la Domnul de țara leșască, nice biruitorul acelui loc spre Domnul de Moldova dacă va fi moldovan, numai ce să cade să adevereze giudețul cu mărturii oameni de credință cum iaste răpitoriu și atunce să va certa și nu'l va mai trimete aiuri, iară de vor scrie cărți Domnii unul la altul și să'l ceară ca pre niște omeni de loc, atunce iaste datoriu Domnul acela supt care biruire s'au prins răpitoriul să'l trimiță pre dânsul către celalalt.

kz. Tote greșélele până în 5 ai să săvârșesc, cumu s'are zice ori în ce feal greșală de va greși neștine, și de nu'l va pârî nime la giudeț până în 5 ai, nu mai pote nime după acéia să'l pârască den e. (5) ai înainte, iară numai răpitul nu să póte svârși în 5 ai, ce după 10 ai, și mai mult, póte fie cine pre răpitor să'l pârască și așa să să certe ca un răpitor.

kn. Răpitoriul de să va ascunde în besérică pentru să nu'l pótă lua giudețul, și den besérică 'l va prinde și'l va scote de'l va certa cum'l să cade.

kf. Răpitura cea adevărată să cade să aibă aceste doao sémne: întâi să ridice muiarea dentr'un loc să o ducă într'alt loc, a doao să'i facă silă spre cinstea ei, iară de va lipsi una den aceste doao lucruri, atunce nu iaste răpitura deplin.

l. Cela ce'și va răpi muiarea den casa părinților ei și să o ducă la casa'și, după ce să va fi culcat cu dânsă nu să va certa.

la. Cela ce va răpi pre muiare și numai

dece să va culca cu dânsă, şi aceasta i-au fost gândul să să facă călugăriţă macar că o au şi măritat părinţiĭ, iară acesta să va certa ca un răpitoriu, iară de să va fi răpit cu voia eĭ vrând pentru să lăcuiască cu bărbat, atunce nu să va certa, numaĭ de o va fi răpit fără de voia eĭ şi când'ĭ va fi făcut silă atunce pentru sila ce au făcut să va certa după voia giudeţuluĭ.

lv. Nu va putea şuvăi răpitoriul zicând că iaste mic de zile, nu ĭ vrêmea încă de însurat, ce tot să va certa şi aşă, iară maĭ puţin.

lg. Nunta ce să va face între obrazul cel răpitoriu şi acel răpite, şuvăiaşte răpitoriul şi scapă să nu să omoră, iară numaĭ ce'şĭ piarde bucatele şi le va lua muiarea să fie a le eĭ, iară sveatnicii şi agiutătoriĭ răpitoriuluĭ nu să vor putea mântui aşa, ce să vor certa după cum va fi voia giudeţuluĭ, şi aceasta să zice pentru ceia ce vor fi agiutat la răpit, iară nu pentru ceia ce-au agiotat după ce s'au răpit, ce să zice ceia ce'ĭ vor fi primit în casele sale şi'ĭ vor fi ocrotit pre răpitorĭ.

ld. Răpitoriul depururea să va certa ver fie cu voia muiareĭ ver nu, fie de-are fi cu voia muiareĭ pôte fi că nu s'are certa răpitoriul cu mórte, iară dacă nu va vrea muiarea şi să va fi răpit cu sila atunce să va certa cu mórte.

le. Răpitoriul de să va prileji să răpască călugăriţă şi pentru să scape de certarea vieţiĭ luĭ va să arate cum au fost cu voia eĭ de s'au răpit, nu'ĭ va folosi nemică voia eĭ, ce numaĭ ce să va certa cu mórte.

ls. Când va mărturisi muiarea singură, de va zice cum s'au răpit cu voia eĭ pentru să scape răpitoriul de certarea morţeĭ, atunce să cade să cercetêze bine giudeţul să nu fie tocmala părinţilor răpitoriuluĭ sau a rudelor luĭ, cu dare şi cu multe meşterşugurĭ vor fi plecat muiarea să zică acest cuvânt cum iaste cu voia eĭ, dece să socotească tot lucrul pre mănuntul, de să va afla cum sămt aceste meşterşugurĭ răpitoriul numaĭ ce'şĭ va piarde viaţa, iară de să va afla cum muiarea graêşte de la sine ne îndemnată de nime atunce răpitoriul să va certa după voia giudeţuluĭ.

lz. De să va afla cum să fie dat vre un răpitor banĭ mulţĭ muiariĭ mainte de ce-au răpitu-o pentru să o plêce să fie cu voia eĭ şi să mărturisêscă cum s'au răpit cu voia eĭ, atunce trebue să socotêscă giudeţul denafară de ceia ce i-au dat să nu'ĭ fie giuruit şi alţiĭ pentru căce de'ĭ va fi giuruit şi alţiĭ piarde-'şĭ va viaţa, iară de nu'ĭ va fi giuruit altă nemică atunce să va certa după voia giudeţuluĭ.

lu. De vor vrea părinţi fêteĭ şi de vor îndemna pre răpitoriu să le răpească fata, şi fata nu va vrea, atunce să va certa răpitoriul cu mórte.

lf. Când să vor iubi amândoĭ, răpitoriul cu fata cea răpită, şi neputând într'alt chip să să împreune, pentru dragostea ce au la mijlocul lor să vor svătui să să răpască atunce cum zic o samă de dascălĭ nu să va certa răpitorul de vrême ce iaste un lucru cum are fi turbat de dragoste, iară alţiĭ şi maĭ mulţĭ şi maĭ credincioşĭ dascalĭ zic cum să să cêrte cu certare uşoră după cum va fi voia giudeţuluĭ.

m. Când vor răpi pre o muiare, şi răpitoriĭ vor fi cu svatul şi cu ştirea eĭ, iară nu va vrea să'ĭ facă silă spre cinstea eĭ, iarăşĭ răpitorul o va sili şi să va culca cu dânsa fără voia eĭ, atunce pentru răpitul nu să va omorâ, iară pentru ce i-au făcut silă să va tăia capul.

ma. Când va arata răpitorul cum nicum să nu fie tocmiţĭ cu femêia când au răpitu-o ce încă vor fi şi cununaţĭ împreună, atunce nu vor lua nice o certare.

mv. Muiarea macar de are şi vrea, sau şi cu svatul şi cu ştirea eĭ s'are răpi, şi să'şĭ strice şi feciorica, cu aceste cu tôte muiarea nu să va certa nice cum, numaĭ, răpitorul să cêrtă după voia giudeţuluĭ.

mg. Trebue răpitorul să arate giudeţuluĭ cu marturĭ ace[ia] ómenĭ de credinţă sau şi cu gura muerii cum muiarea au vrut cu voia eĭ să să răpească şi atunce să va izbăvi răpitorul de mórte, pentru căce de nu va pune tot lucrul să fie de faţă să cunôscă toţĭ înaintea giudeţuluĭ alta nu va fi ce numaĭ ce'ş va piarde viaţa.

md. Când va avea răpitorul marturĭ mulţĭ cum au răpit pre muiare cu voia eĭ, iară muiarea are mărturie cum au răpit-o cu sila atunce giudeţul crede maĭ mult pre marturiĭ muerii de-are fi numaĭ doĭ de cât pre ceĭ mulţĭ marturĭ aĭ bărbatuluĭ.

me. Iară de nu vor avea mărturiĭ, nice o parte nice alta, atunce să arate răpitorul semne ca acelea, cu tărie ca să să pôtă crede cum s'au făcut răpitura cu voia eĭ, iară sêmnele ce vor să arate sămt acestea : întâĭ cum muiarea iubea fôrte pre răpitoriu, a doo cum au trimis de l'au chemat să margă să o găsască, a treia cum la vremea răpituluĭ n'au strigat să'ĭ vie cine-va agiutoriu, a patra cum o au găsit cu haine frumosă îmbrăcată fiind gata, şi atunce dacă va avea aceste sêmne nu să va certa cu mórte macar de-are şi zice ea cu gura eĭ cum au răpit-o cu sila iară de nu va avea marturĭ muiarea sau sêmne să arate acesta lucru nu o va putea crêde giudeţul.

ms. Când va mărturisi muiarea singură cu gura sa cum mainte de ce s'au rapit au fost făcută nuntă în desine, atunce de va face acêstă mărturie, găsindu-să de putêrea sa sau subt ascultarea părinţilor săĭ, o va crêde giudeţul, iară de va fi în casă şi supt puterea bărbatuluĭ, atunce nu o va crêde.

Ore ce certare să va da celuia ce răpéşte muiarea curvă.
za. glava lg.

a. Nu să va certa ca un răpitoriu cela ce va răpi pre vre o muiare curvă ce să va certa după voia giudeţuluĭ.

v. Pravilele ce dau certare până la morte celora ce răpesc muerĭ cu désila, înţelegând cum să fie muiarea de cinste, sau să fie slobodă sau măritată sau fată fecióră.

g. Răpitorul pentru să fugă de certarea vieţiĭ luĭ va arata la giudeţ cum acéstă muiare mainte de răpit au curvit cu altul şi iaste curvă, atunce giudeţul trebue să caute, de va fi fost acea curvie la aratare nu să va certa răpitorul, iară de va fi pre ascuns şi vecinĭĭ vor zice că iaste muiare bună atunce răpitorul îşĭ va piarde viaţa.

d. Cela ce va răpi muiare curvă cu voia eĭ nu să va certa nice cum.

e. Cela ce va răpi vre o muiare de cinste socoţind cu asuprélă cum să fie curva, acela nu'şĭ va piarde viaţa ce să va certa după voia giudeţuluĭ.

s. Cela ce va răpi muiare curvă carea maĭ apoĭ să va fi întors den petrecerea eĭ cea rea, şi să va fi cununat cu vre un bărbat cu lége, atunce va cerceta giudeţul de să va afla că acea curvă, daca s'au cununat s'au petrecut viaţa cu cinste, va omorâ pre răpitoriu, iară de va fi curvind şi după ce s'au cununat, iară'şĭ atunce nu'şĭ va piarde viaţa ce să va certa după voia giudeţuluĭ.

z. Curva să cunóşte pre locul ce lăcuiaşte şi pre haĭne ce pórtă pocăitu-s'au de curvie au ba, dece orĭ cine va răpi curvă pocaită certase-va cu morte.

i. Cand zicem că cela ce va răpi curva nu să va certa, aceasta să înţelege numaĭ cum nu'şĭ va piarde viaţa, iară într'alt chip tot să va certa după voia giudeţuluĭ.

f. Orĭ cine va răpi muiare curvă şi o va ţinea în casă cu sila, vor număra 10 zile de când au luat-o şi o ţine în casă'şĭ, dece de nu va da la domnie 200 de talerĭ bătuţĭ, i să va tăia o mână.

i. Cela ce va răpi muiare curvă şi de va fi şi cu alte soţiĭ cătră sine, încă 10 ómenĭ întrarmaţĭ, i să va tăea capul, sau cum învaţă şi alţĭ dascalĭ să să certe cum va fi voia giudeţuluĭ, macar că aceasta vóe a giudeţuluĭ să tinde cum am şi maĭ zis pre multe locurĭ pâră la morte şi maĭ vrâtos când să va răpi fără frica luĭ Dumnezeu şi fără rușine de ómenĭ.

aĭ. Cela ce va răpi pre vre o muiare de cinste şi să o pórte den loc în loc iară să nu să împreune cu dânsa trupeşte, atunce să cade să caute giudeţul şi să ia sama bine şi de va afla cu adevărat cum pentru [illegible] ce-au făcut pentru aceea nu s'au împreunat cu dânsă, nu să va certa cu morte ce după voia giudeţuluĭ, iară de să va afla că nu s'au împreunat pentru altă smintelă ce-au avut, atunce să va certa cu morte.

vi. Cela ce va merge în vre o casă pentru să răpască pre vre o muiare, iară nu o au răpit, trebue să cerceteze giudeţul dece de nu o va fi răpit iaraş dentru sine pentru căce să va fi căit ce va să facă, şi va fi fugit decolea, nu să va certa acesta cu morte, iară de să va afla că nu au răpit pentru că nu o au găsit acolea, sau când vor fi alergat ómenĭ mulţĭ dece nu o vor fi lăsat, sau şi pentru altă sminteala, atunce va certa giudeţul pre acesta cu morte ca şi când o are fi răpit.

gi. Cela ce să cérca să răpască călugăriţă macar de nu o are nice răpi acesta totuşĭ va piarde viaţa ca şi cand o are răpi, şi de'ĭ va zice macar un cuvânt: eşĭ den mănăstire şi eu te voĭ lua să'mĭ fiĭ muiare şi mă voĭ cununa cu tine, şi numaĭ pentru atâta îşĭ va piarde viaţa.

di. Tóte pravilele împreună învaţă de tóte greşélele cum cela ce nu va face încă de tot greşala şi deplin acela nu va lua certare deplină ce numaĭ ce să va certa maĭ puţin după voia giudeţuluĭ, aşa într'acesta chip iaste şi greşala răpituluĭ, ce să zice când să va face răpitura la muiare de cinste sau fată sau muiare cu bărbat sau vădivă şi de nu să va face greşala de tot de ispravă la acest feal de femeĭ atunce răpitorul nu să va certa cu mórte iară maĭ puţin, după voia giudeţuluĭ. iară de să va răpi călugăriţă atunce nemică nu'ĭ va folosi, cum zice pravila altor tuturor, să nu să omoră, iară numaĭ de să va ispiti să răpască călugăriţa şi de nu o are nice răpi, tot să va certa cu mórte ca şi cum o are fi răpit cu adevărat.

Ore ce certare să va da celuia ce va răpi muiare călugăriţă.
za. glava ld.

a. Cela ce va răpi călugăriţă de la mănăstire, nu să va numaĭ omorî, ce încă şi bucatele luĭ tóte se vor da la mănăstire de la carea au răpitu-o.

v. Călugăriţa ce să va răpi de la mănăstire o vor pune de vă locui la altă mănăstire şi acolea să o socotéscă foarte cu pază mare.

g. Cela ce va răpi vre o muiare călugăriţă, sau alt obraz ce va fi giuruit luĭ Dumnezeu şi va fi şezând în lontru în mănăstire, şi de o va răpi cu voia eĭ şi el nu să va afla să o fie îndemnat cu sfătul sau să'ĭ fie dăruit ceva să o smomească sau să'ĭ fie giuruit nescare lucrurĭ sau banĭ, nice una de acestea macar să nu fie făcut, tot să va certa cu mórte şi nice un lucru nu póte ca să'l agiute să nu'şĭ piarză viaţa.

d. Cela ce va răpi vre o muiare mirénă

de la mănăstire, și acesta să va certa cu mórte.

e. Pravila înpărătéscă iaste tuturor cum ori-cine va face pace cu obrazul cel asuprit la fie ce greșală atunce cela ce-au asuprit nu să va certa așa cumplit, iară la această greșală a răpitului acéstă pravilă nu să ține în sémă, pentru căce obrazul cel asuprit iaste Dumnezeu carele dentâi să asuprește cu răpitul miresei lui călugăriței, dece cu Dumnezeu cine iaste destoinic să facă pace, direpț aceia nice un lucru nu póte agiuta răpitorului călugăriței să nu'și piarză viața.

Pravilă pentru ceia ce fac curvie cu călugărițe

Acest feal de greșale să chiamă elinéște za. *Yerosilia.* gla. Ie.

a. Ierosilia iaste de multe fealuri. Tóte fealurile de greșele cu câte să atinge omul de besérică tóte acéle să chiamă ierosilii; iară aicia la tocmala acestii pravile acesta ierosilie să înțălége într'acesta chip: un mirean sau fie și diiac, ce să zice om den cinul bésericei sau fie și preuțit, de să va prileji să să înpreune trupéște cu vre o călugăriță care iaste deapururea sunt închisórea mănăstirei sau și denafară de mănăstire, sau când să va înpreuna trupéște cu vre o muiare mireancă în besérică, sau să să înpreune cu vre o muiare ce să va fi giuruit încă cu giurământ să fie călugăriță.

v. Tot omul ce va face Ierosilie cu cumplită mórte să va certa.

g. Cela ce va face acest lucru, ierosilie, face o dată trei pacate mari de céla de mórte: întâi sânge amestecat, adooa face précurvie, atreia face furtușag, direpț aceia de vréme ce tot creștinul s'au prilejit de are pre călugăriță adevĕrată soră sufletească dece cine o va rușina ver cu voia ver fără voia ei acela rușinează cu adevărat pre soru-sa, dece iată că să chiamă c'au făcut sânge amestecat, și iarăși călugărița să chiamă mireasa lui Dumnezeu, carele iaste cununată cu Dumnezeu, dece cine să înpreună cu dânsa să înpreună cu muiare cu bărbat, dece iată că face précurvie, aice sânt doo pacate mari de mórte, atreia călugărița să chiamă și iaste vas de besérică, dece cine o va streina den besérică și o va spurca iată că face ierosilie. Ierosilios să chiamă mai chiar fur de besérică, dece acesta să chiamă c'au furat acel vas de besérică, dece iată cu un pacat face trei pacate de cele mari de mórte cum scrie mai sus, direpț aceia acestuia alta n'au ce'i face ce póte fi că'l vor omorî numai cu o mórte.

d. Cela ce să va înpreuna trupéște cu călugăriță altă certare nu póte să'i mai dea fără numai o mórte, și va i să ia tot ce va avea să să dea mănăstirii, de unde iaste călugărița.

e. Ori care călugăriță, de va vrea ca singură cu voia ei să să înpreune cu vre un bărbat trupéște, să o ducă la altă mănăstire să o închiză acolo și fórte să fie în pază tare, căndai cu canon cu post cu rugă să va putea ceva folosi și va fi și celora lalte învățătură bună ca să aibă frică să să teamă, iară altă certare trupească nu va avea pentru vine ca acestea, întâi pentru căce că ea nu iaste nice atâta vinovată cum iaste vinovat bărbatul de vréme ce aceia șéde la mănăstire și nu să duce să cérce pre nime cumu'i bărbatul de mérge de o smoméște și o prilestéște, a doo puține călugărițe să fac de bună voia lor, mai multe să fac cu deasila și cu amăgituri, sau mai multe și de nevoe, direpț acéia giudețul să fie cu mila spre dânse.

s. Cela ce să va însura de'și va lua muiarea călugăriță aceia nuntă nu e destul, că iaste de răs și de batjocură și urâtă tuturor, ce încă să certă și cu mórte.

z. Feciorii ce să vor naște den călugăriță, aceia sâmt copii, nu vor moșneni nemică dentru averea mâne-sa.

n. Cela ce să va înpreuna cu muiare ce încă nu va fi călugăriță ce numai ce va fi purtând haînele, atâta să va certa ca și când are fi călugăriță de ispravă.

f. Cela ce să va înpreuna cu slujnicele călugăriților carele sâmt den afară de mănăstire, nu să va certa ca cela ce să înpreună cu călugăriță, ce să va certa după voia giudețului ca un curvariu.

i. Nu vor putea părinții nice rudele călugăriței ca să facă pace cu cela ce să va fi înpreunat trupéște cu călugărița lor, și de are face și pace, vinovatul nu'și va folosi nemică cu acéstă pace, ce să va certa cu mórte.

ai. Cela ce va săruta călugăriță, să va certa după cum va vrea giudețul iară nu cu mórte.

Pentru ceia ce fac silă feciórelor, de le strică fecioria, óre ce felin de certare vor za. *avea.* gla. Is.

a. Cela ce va face silă vre unei fecióre și'i va strica fecioria, de va fi bogat să'și piarză giumătate den tótă avuția lui cât va avea, iară de va fi sărac să'l bată și să'l gonéscă den locul lui.

v. Cela ce va face silă a muiare văduo, să va certa cu bani după destoiniciia acelui obraz.

g. Cela ce va face silă vre unei fecióre ce i-o vor fi dat părinții să o hrănească sau la mórte o vor fi lasat pre mâna lui să o grijască și să o socotească di ce'i vor fi treabele, acesta'și va piarde tot ce va avea și să'l scóță să'l gonească și den locul lui.

d. Robul sau nămitul sau sluga de va face

silă fetei stăpânu-său să'l arză în foc de viu, iară de va fi fost cu voia fetei să'l facă mórte și el.

e. Cela ce va face silă vre unei féte sau vre unii muieri văduó, și de va fi cu arme și cu soții să i să facă mórte, iară de va fi fost fără arme atunce să să cérte după cum va socoti giudețul.

s. Oare când nu să va certa cu mórte cela ce va face silă vre unica atunce când nu o va muta den casa ei, sau den casa părinților ei într'alt loc.

z. Ori-cine va face silă a fecióră mieșóră încă să nu fie de vi (12) ai, să va certa mai rău de când are fi fost fată mare de vrăstă.

n. Cela ce fac silă celor mici, și încă nu de vrăstă feciore, o samă de pravile pre cei bogați îi gonea și îi scotea den tot locul lor, iară pre cei mai mici îi trimitea la ocnă până când era voia giudețului.

f. Un fial de pravile zic să să cérte după voia giudețului, altele zic să'i trimită la ocnă, alte zic să li să facă mórte.

i. Iară céste pravile împărătești ce sămt mai noó carele să țin în samă acmu în tótă lumea caută și cercetéză, dece de va fi fost acea silă a feciorei forte cu o nevoe mare că aceia atunci să va omorâ vinovatul, iară de va fi fost cu desmerdăciune și sburdăciuni și cu dări și cu giuruințe și fară nice de o nevoe atunce să va certa vinovatul după cum va fi voia giudețului.

ai. Muiarea ce i să va face silă cu voia ei, unii zic să să cérte, alții zic să nu să, iară alte pravile împărătești zic de va fi muiarea văduo să va certa după voia giudețului, iară de va fi fată nu să va certa nice cum.

vi. Cela ce va sili fată sau pre vre o muiare fie ce fial va fi, să va giudeca cu giudețul beséricei, ce să zice să afurisește și i să dă canon, și să giudecă și de giudețul cel mirenesc, ce să zice să cértă cu mórte sau și într'alt chip cumu'l voia giudețului.

gi. Cela ce va fi om den clirosul beséricei și de va sili vre o muiare sau vre o fată, să'l nevoiască episcopul să înzestréze fata, iară de va fi mirean, să'l nevoiască giudețul acelui loc să o înzestréze.

di. Cela ce va face silă muiarei celuia ce'i va fi lăsat ceva dirept suflet la mórtea lui, să va certa după voia giudețului și'și va piarde acel lucru ce'i-au fost dat.

ei. Coconii ce vor naște den muiarea ce i să va fi făcut silă nu vor moșneni nemică dentru averea tătâne-sa.

si. Cela ce să va fi certat odată sau de doo ori după cum va fi fost voia giudețului și el nu să va fi pocăit, ce iară va fi făcut silă și altna, atunce să va certa cu mórte.

zi. Cela ce au făcut silă, iaste om den clirosul beséricei, să va certa după voia giudețului și une date să va globi cu bani alte date să leapădă de tot den meseréreși iară unii ori să opréște de besérică, iară cu aceste cu tote să cade tot să înzestréze fata; atâta voie vegheată au acești omeni den clirosul beséricei cât nu să bat la giudeț nice să pórtă pre ulițe când fac vre o greșală, pentru sa nu facă rușine cinului beséricei.

ni. Cela ce va face silă muiarei văduó, de va fi om den cliros să va închide într'o mănăstire, sau într'o temniță, de va ședea până când va fi voia giudețului.

fi. Cela ce va sili vre o fată și dup'aceia cu voia ei o va lua de o va ținea în casă de'i va fi ca o curvă, nu să va certa nice cum, de pravilele cele înpărătești ce numai de la besérică.

k. Muiarea ce i să va face silă și dup'aceia de să va face curvă nu va putea să'și ceară zestrele de la cela ce i-au făcut silă.

ka. Ori-care muiare, după ce o va sili cineva să va învăța de să va înpreuna de multe ori cu acela, acésta nu să chiamă fără de cinste nice rușinată pentru căce agiunge că au fost dentâi muiare de cinste, iară sila ce i-au făcut dentâia dată biruiaște și și prisosește, dirept aceia póte să vie la giudeț să'și cee zestrele.

kv. Pentru ce va certa giudețul pre cine-va pentru ce va fi făcut silă vre unii muieri trebue întâi să cercetéze bine de va fi fost muiarea de cinste, pentru căce că de va fi fost de ocară și muiare rea curvă, nu să va certa nemică cela ce i-au făcut silă.

kg. Cela ce va face silă vre unei feate pentru să o ia să'i fie muiare, de va sărgui să să cunune cu dânsa nu să va certa nemică.

kd. Certareace să dă în vacul décemu celuia ce va face silă vre unei muiari, iaste după voia giudețului și giudețul cum va vrea așa'l va certa.

Când iaste datoriu cela ce va face silă vre unei féte să o înzestréze și când o va lua
za. *să'i fie muiare.* **gla. lz.**

a. Cela ce va face silă vre unei féte, de o va înzestra și să va cununa cu dânsa să'i fie femée nu să va certa nemică, iară de nu va vrea să o ia muiare giudețul cel mirenesc va certa'l după voia lui și'l va sili să o înzestréze, iară giudețul beséricii îl va afurisi până când să va pocăi și'și va face canonul.

v. De nu vor vrea părinții featei să o dea după cela ce i-au făcut silă, nu va putea giudețul să'l facă cu sila să o dea, ce numai ce'l va sili să o înzestréze acel vinovat.

g. Zéstrele ce să cade să dea cela ce au făcut silă fétei cei asuprite trebue să fie după destoinicia fétei și după averea silnicului, și acésta stă pre giudeț să răspunză, ce să zice numărul și cât va fi zéstrea, mult au puțin.

d. Cela ce va face silă vre uneĭ fête, și el va fi sarac și nu va putea da zéstrele cum să cade, atunce să'l pórte prin trăg cu pialea și să'l bată pre tôte ulițele, décia să'l scóță să-l gonéscă den tótă eparhia acelui giudeț.

e. De va fi neștine căsariu, și va face silă vre uneĭ fête dece nu póte să o ia să'ĭ fie muiare, atunce giudețul să'l siléscă să o înzestréze și să'l cérte cumu'ĭ va fi voia.

s. De să va prileji să să înparță nunta ce s'au făcut cu fată ce i-au făcut silă, atunce zéstrele ce i-au fost dat când i-au făcut silă nu să vor maĭ întórce la dăns ce le va lua fata și după viața eĭ încă și ceia ce vor moșneni averea eĭ.

z. Când va dărui fata zéstrele sale celuia ce i-au făcut silă să chiamă atunce că i le-au dăruit, iară trebue giudețul să socotească și să cercetéze fórte bine să nu cum-va fi făcând acest lucru de vre o frică să'șĭ dăruiască fata zéstrele sau cu altă înșălăciune a cuiva, pentru că atunce nu va folosi darul acela, ce să va nevoi să o înzestreze.

n. Când vor fi părințiĭ fêteĭ viĭ, nice într'o samă de chip nu va putea fata să'șĭ dăruiască zéstrele celuia ce i-au făcut silă.

f. Când va sta lucrul în cumpănă, cum de 'șĭ va dărui fata zéstrele va să să facă să fie curvă, atunce giudețul siléște pre vinovat să o înzestréze și să o și mărite cum maĭ desrăg.

i. Când să va face silă fêteĭ cu voia eĭ, ce să zice când va vrea și ea și va pofti să să înpreune cu bărbat, atunce giudețul pentru să răspunză pe direptate pentru rândul zéstrelor, trebue să cercetéze cum au fost acésta voe a fêteĭ, pentru căce cânda'ĭ să va fi îndemnat fata după multe lincote și giuruințe ce'ĭ va fi giuruit și încă'ĭ va fi și dăruit până o va fi pornit spre înpreunare, atunce silitorul să nevoiaște numaĭ să o înzestréze, iară de va fi mărs fata singură la bărbat de'l va fi cercat până'l va fi găsit, nechemată de nime, atunce vinovatul nu o va înzestra, și iară'șĭ de va fi priimit fata fără atâtea cuvinte numaĭ că ce'ĭ va fi zis odată, atunce giudețul cel mirenesc nu va îndemna pre cela ce i-au făcut silă să o înzestréze, iară giudețul besériceĭ de nu o va înzestra îl va aforisi.

ai. Zéstrele să cade să le dea silitorul fêteĭ la vremea când să va mărita, iară să nu'ĭ dea mainte.

În ce chip se va putea arata cum să să fie făcut silă fie cǎreĭ feate.

za. gla. In.

a. Cu glasul și cu țipetele ce va striga cându'ĭ va face silă bărbatul cine va fi carele să auză veciniĭ și ceia ce vor trece pre drum și să mărturiséscă atunce să va arata cumu'ĭ s'au făcut silă fêteĭ.

v. Arata-să cum s'au stricat feciorica fêteĭ, pre sânge ce să va arata, pre haĭnele eĭ, și pre camașa fêteĭ.

g. Când va vrea să arate fata cum au fost fecióră curată la vremea când s'au înpreunat cu bărbatul va giura cum au fost fecióră întreagă și o vom créde și aceasta când vor mărturisi și veciniĭ cum au avut véste de fecióră curată și 'șau petrecut viața cu cinste, iară de va fi avut véste rea și veciniĭ nu o vor fi țiind nice într'o cinste atunce nu'ĭ vom créde nice giurământul.

d. Véstea când să va auzi, că cutăria i'au stricat feciorica cutarele, nu iaste acésta aratare la giudeț cum acesta să'ĭ fie stricat feciorica cu adevărat, iară face prepus mare fórte.

e. Mărturiele den casa fêteĭ nu vor putea arata cum s'au făcut silă fêteĭ, ce vor da numaĭ prepus.

s. Când va mărturisi móșa, cum iaste fata întrégă, o vom créde și aceasta când va fi muiare ca aceia de cinste móșă, și de o va fi văzut că iaste fată și o va fi socotit bine cum iaste întrégă și o au pipăit cu mânule și încă de-are fi maĭ fost cu móșa doó muiarĭ destoĭnice désă crédercа și învățate bine la acest meșterșug.

Pentru sodomie ori ce fêl va fi și cǎte fealuri de sodomie sǎmt și ce feal de certare li sǎ dǎ.

za. gla. If.

a. De vréme ce zisem pentru ceia ce fac silă fêtelor celor feciórе și muiarilor văduó, și alte, să și stăm tot pre acéstă cale, și să spunem și pentru ceia ce vor face silă a cuconi brudiĭ ce'ĭ vor spurca, care pacat să chiamă presprefire; acest lucru presprefire să face în treĭ chipurĭ: dentâĭ când să înpreună neștine trupéște cu maica-sa ce l-au născut, sau fata'șĭ, sau cu soru-sa, deci acesta păcat să chiamă sânge amestecat; al doile când să înpreună neștine presprefire cu vre un dobitoc fie ce fial va fi; a treia când să înpreună neștine cu fie ce obraz parte bărbătéscă, care lucru maĭ pre scurt să chiamă Sodomie, pentru care lucru vrem să arătăm cuvânt răspuns într'acest chip.

v. Sodomleaniĭ nu să cértă numaĭ cu mórte ce și după mórte trupurile lor le bagă în foc de le ard.

g. Oameniĭ ceĭ vechĭ de demult și eliniĭ pre acestiea i-au fost certând cu o muncă mare pre cariĭ făcea acésta grozăvie, ce să zice sodomie, și dup'aceia i-au fost omorând.

d. Acesta fial, sodmleaniĭ, să chiamă și sămt fără de cinste și mainte încă până a'ĭ ocări înaintea giudețuluĭ.

e. Sodomléniĭ, mainte încă până nu'ĭ vor rușina înaintea giudețuluĭ, nu sămt volniceĭ cu avuțiea sa la mórtea lor să o dea cuĭ vor vrea, iară de va lasa neștine cuiva averea sa la

mórte. și de are face și zapis și dupaceia să va arata lucrul cum au fost sodomlean. strica-se-vor acele tocméle și să vor sparge acele zapise cum nu și s'are fi făcut și averea luĭ totă va fi domnéscă.

s. Cela ce va face silă vre unuĭ copil, póte acesta săl ucigă de tot și nu va avea nice o certare de la giudeț.

z. După pravila inpărătéscă, nu va putea nime să fie ispravnic vre unul sodomlean nice la un lucru, nice la giudeț nu va îndrăzni să grăiască pentru sodomlean, aceasta să înțelége când va fi greșala luĭ aratată inaintea giudețuluĭ, pentru căce că de n'are fi aratată greșala fie cine are putea grăi pentru dăns săl isprăvească ce va trebui la giudeț.

u. De să va afla neștine den clirosul beséricei să fie sodomlian să va sărăci de tóte după cum scrie pravila beséricei de tot binele ce va fi avănd de la besérică să va srapa șil vor opri și de la besérică șil vor duce de'l vor închide intro mănăstire departe și maĭ vrătos cât vor lepada de tot și cu totul de cinstea sa și atunce să va da pre măna giudețuluĭ celuĭ mirenesc săl cérte cu mórte ce să zice săĭ tae capul, și aceasta să va face când să va afla c'au făcut sodomie numaĭ odată și deplin, pentru căce că de nu va fi făcut desevărșit ce va fi făcut numaĭ varsare pe denafară prentre copse, atunce nu i să va tăia capul, ce să va certa într'alt chip pre după cum va fi voia giudețuluĭ.

f. Cela ce să chiamă că face sodomie acela ia și certarea, iară nu să chiamă că face sodomie numaĭ cela ce să împreună trupéște cu parte bărbătească, ce să zice cu copil, ce și cela ce să va împreuna cu muiare prespre fire.

i. Cela ce să va împreuna cu singură muiarea sa într'alt chip, iară nu cum'ĭ obiceiul muĭarilor, răspunsu luĭ iaste de ispravă săl facă mórte și nu'l va folosi dére cât șu-văi, de vreme ce iaste maĭ grea această greșală când să împreună omul prespre fire cu fămeia sa de cât cu streină.

al. Sodomlean să chiamă încă și cela ce cu măna sa face varsare, iară de'l va vedea cine-va șil va prinde, nu sa va certa cu mórte iară cum va fi voia giudețuluĭ.

vl. Orĭ care muiare va meșteșugui de va mérge la altă muiare ca un bărbat, cu cinul ca acéla cum am scris și maĭ sus, și frecăndu-se iăle acelo de va arunca sămânța una la alalta, ce să zice de vor face acel lucru desăvărșit ca să să stâmpere de poftă, atunce pre amăndoo să le omoră, iară de nu vor face lucrul deplin să vor certa maĭ ușor după voia giudețuluĭ.

gl. De să vor afla frecăndu-se doă muerĭ una pre alta, însă fără nice de o cinie, până când să vor slobozi amăndoo, să vor certa și acéstea după voia giudețuluĭ.

dl. Care muiare va face în loc de bărbat cu vre un copil, săĭ facă mórte ca uneĭ sodomlénce, alțĭ dascalĭ zic să să cérte după voia giudețuluĭ.

ei. Nu va putea giudețul nice într'un chip să maĭ micșureze certarea ce să dă la sodomie, ce deapururea le va taia capetele șiĭ va arde în foc, numaĭ sa socotéscă giudețul când va fi lucrul desăvărșit. ce să zice în lontru, atunce săĭ piarză, iară când va fi denafară săĭ cérte după voia luĭ cum scrie și maĭ sus.

sl. Orĭ care sodomlean va face sodomie cu copil sau și alt obraz parte bărbătească săĭ facă mórte și săl arză în foc.

zi. Cela ce să va împreuna cu vre o muiare prespre fire dormind în somn, și încăĭ va fi muiarea rudă den sângele luĭ, și ea dacă să va deștepta va striga, acesta să să cérte ca un răpitoriu, ce să zice să i să tae capul.

ni. Sodomiea nu naște rod, dirept aceia nu să smintește să să facă nuntă de rodul sodomleanuluĭ.

fi. Greșala sodomieĭ să giudecă de la doă giudețe, giudețul beséricei ce îl afuriséște, giudețul cel mirenesc face'l mórte și după mórte trupul luĭ îl arde în foc.

k. Cela ce va săruta copil cu râvne, să să cérte după voia giudețuluĭ.

ka. Greșala sodomieĭ să arată cu semne și cu înțelesurĭ.

kv. Arată-să încă și cu mărturiĭ carĭ vor zice cum au văzut pe sodomlean apucațu-să de copil și vrea săl intórcă cu fața în gios și désla și el au auzit rugăcindusă ș'au alergat de l-au scos și alte ca acéste.

kg. Țipetele și strigarea copiluluĭ iaste de față sămn cum i-au făcut silă.

kd. Când va dormi neștine într'un pat cu copil tânăr face prepus mare cum iaste adevărat sodomlean.

ke. Când va fi cămeșa copiluluĭ cu sânge iaste de față sămn de sodomie.

ks. Să prinză neștine copil cu désila săl sărute face prepus cum iaste acela sodomlean alegănd când va fi copil maĭ gios de 10 aĭ.

kz. Agiută forte mult la aratarea sodomieĭ vestea celuĭ vinovat ce'l vor zice că iaste sodomlean.

ku. Móșa și vraciul pot să mărturisească de vreme ce vor fi văzut copilul și de vor cunóște făcut-au sodomie au ba.

kf. Cuvăntul copiluluĭ nu va arata la giudeț greșala sodomieĭ iară face mare prepus cum să fie vinovat.

l. Certarea sodomieĭ póte giudețul să o maĭ micșureze când să va face intre cocónĭ micșorĭ ce nu vor fi încă de vrastă.

la. Când va păți copilul acéstă pacoste, sodomiea, de i să va fi făcut silă nu să va certa.

Pentru ceia ce vor face curvie cu dobitoce ce certare li să va da. za. gla. m.

a. Bărbatul ce să va înpreuna cu dobitoc parte femeiască, sau muiare ce să va înpreuna cu dobitoc parte bărbătească; întăi li se tae capetele și dup'aceia să ard în foc cu acel dobitoc înpreună cu carele să va fi înpreunat.

Pentru sânge amestecat ce fel iaste și ce fel de certare li să va da celor ce vor face și când să vor certa ceia ce vor fi rinorați. za. gla. ma.

a. Sânge amestecat iaste un pacat și o greșală mai rea și mai cumplită de cât précurvia, și să chiamă sânge amestecat când să va înpreuna neștine cu o muiare ca aceia cu care nu să vor putea înpreuna cu nuntă după pravila besericeĭ.

v. Amestecarea de sânge să face în doó chipurĭ: chipul dentâĭ iaste cu nunta când să va cununa neștine cu vre o muiare carea nu'ĭ o au dat pravila, iară a doó iaste fără de nuntă, ce să zice să înpreună cu dânsă încă mainte de cununie.

g. Certarea sângeluĭ mestecat ce să face fără nuntă iaste ca și précurvia, macar că și zic alțĭ dascalĭ cum cela ce face sânge amestecat să să cértă cu mórte, alțiĭ zic iară'șĭ să să cérte după voia giudețuluĭ, iară ceĭ maĭ mulțĭ și ceĭ maĭ marĭ și maĭ credincioșĭ dascalĭ zic de să va face sânge amestecat între obraze ce vor sui și vor pogorî până întru a doó stepenă, atunce certarea lor iaste mórtea, iară de să va face sânge amestecat între obrazele ce sâmt maĭ sus de a doó stepenă sau cu obraze ce stau de o parte, certarea iaste după voia giudețuluĭ; cumu s'are zice, mestecătoriul ceĭ de sânge s'au înpreunat trupéște cu maĭca-sa sau cu în maĭmaĭcă-sa, ce sâmt obraze de să sue în sus spre stepena de sus și a doó sau cu fata sa sau cu fata feteĭ sale ce sâmt și aceste obraze carele pogóră în gios spre stepena întâĭ și a doó, atunce să va omorâ, iară de să va înpreuna trupéște cu fata mătușe-sa ce iaste obraz ce stă de o parte, ce să zice alăturea, să va certa după voia giudețuluĭ.

d. Când nu va fi singurĭ sângele amestecat ce va fi înpreunat și cu précurvie sau cu silă, răspunsu'ĭ acestuia numaĭ să'l omoră, cumu s'are zice óre cine să va înpreuna trupéște cu fata sa cea măritată sau și nemăritată și acesta o prinde cu desila ce să zice i face silă și să înpreună cu dânsă, acesta n'are nice o nedejde de maĭ firea viu.

e. Muiarea ce să va înpreuna trupéște cu vre o rudă a eĭ de va fi de céle ce să suie sau de céle ce pogóră obraze până a doó stepenă să va omorâ, iară de va fi de obrazele ce sâmt de laturĭ să va certa după voia giudețuluĭ.

s. Maĭ cu milă să va certa muiarea de cât bărbatul la pacatul sângeluĭ amestecat, de vréme ce iaste maĭ próstă și maĭ lesne spre cădere de cât bărbatul.

z. Cela ce va face mestecare de sânge cu vre o rudă a muiariĭ sale, să va certa cu giudețul și décea nu va maĭ putea să să culce cu muiarea luĭ.

n. Sânge amestecat să chiamă nu numaĭ când să va înpreuna cu vre o rudă a sa carea pogóră den sângele luĭ sau den sângele muiareĭ luĭ, iară încă să va înpreuna cu vre o rudă a sa ce'ĭ va fi den svântul botez.

f. Deslégă-să nunta ce să va face între ruda sa cea den sv. botez, și vor lua óre ce puțină certare de vréme ce va créde giudețul cum nu s'au știut.

i. Cela ce să va însura și va lua muiare văduó și va avea o fată cu bărbatul dentâĭ, de să va cumva înpreuna trupéște cu fata muiariĭ sale, face sânge amestecat și să va certa cu mórte.

al. Feciorul de să va înpreuna cu curva tătâne-său, sau cu mașteha-sa, face sânge amestecat și să va certa cu mórte, macar că zic uniĭ că să va certa după cum va fi voia giudețuluĭ.

vi. Tatăl ce să va înpreuna trupéște cu muiarea feciorului său să va certa cu o certare mare, însă numaĭ nu i să va face mórte.

gi. Fratele de să va înpreuna cu soru-sa, fără nice de o nedéjde să va omorâ.

dĭ. Cela ce să va înpreuna trupéște cu fata frăține-său, sau a surori-sa, sa cu mătușe-sa, sau cu muiarea frăține-său, sau cu sora muiarii'șĭ tot sânge amestecat face și să va certa după cum va fi voia giudețuluĭ.

eĭ. Când să vor înpreuna trupéște cu vre o muiare tatăl cu feciorul atunce să face mestecare de sânge și să vor certa amândoĭ cu mórte.

sĭ. Denafară de aceste certărĭ ce să ceartă mestecătorul de sânge încă aforiséște și besérica.

Pentru mestecarea de sânge ce să face cu nuntă. za. gla. my.

a. Mestecătorul ce face mestecare de sânge cu nuntă nu să va certa cu mórte, ce numaĭ după cum va fi voia giudețuluĭ, ce să zice de va fi boiarin numaĭ ce'l vor goni și'l vor scóte de tot den locul luĭ și den tótă eparhia ce va fi subt mâna aceluĭ giudeț, iară de va fi om de gios, întâĭ să'l bată, décia să'l izgonească și precesta și aceasta va să fie când nu vor ști că'șĭ sâmt rudă și să vor înpreuna cu nuntă, iara de să va afla cum s'au știut că sâmt rudă ș'au făcut o nuntă să să cérte maĭ mult și maĭ cumplit, de cum are fi făcut acéstă greșală fără nuntă, ce să zice curvie, de vréme ce n'au bagat în sémă taĭna nunțeĭ ce să face pentru besérică.

v. Avuţia amănduror obrazele ce vor face mestecare de sănge să fie totă domnéscă, iară de vor fi avănd cuconĭ cu altă muiare sau muiarea cu alt bărbat dentăĭ încă mainte de ce să vor fi înpreunaţĭ atuncea averea lor să va da acelor cuconĭ iară nu va fi pre séma domnieĭ.

g. Când să va face mestecarea de sănge fără de nuntă, mestecătorul cel de sănge nu 'şĭ va piarde averea ce numaĭ ce să va certa.

d. Mestecătorul de sănge nu va putea la mórtea luĭ să'şĭ dea averea luĭ orĭ cuĭ va vrea, macar şi cu zapis, că nu va fi lucrul stătătoriu, că de să va arata după mórte cum să fie fost mestecătoriu de sănge să vor strica acele tocméle tote şi avuţia luĭ totă să va lua pre séma domnieĭ.

e. Darurile ce să vor dărui unul pre alt, la nunta mestecătorilor de sănge, nu vor fi întru nemică ce să vor lua şi acestea domneştĭ.

s. Iară feciorii ce să vor naşte den mestecătoriĭ ceĭ de sănge nu vor putea moşneni averea părinţilor săĭ, nice vor putea nice într'un chip să să facă să fie cum are fi den părinţĭ cununaţĭ, şi aceasta va fi când să vor fi născuţĭ feciorĭĭ la vreamea ceia când va fi mestecarea de sănge la aratare de vor vedea toţĭ şi să vor şti şi mestecătoriĭ ceĭ de sănge şi vor cunóşte'şĭ singurĭ greşala, iară de să vor fi născuţĭ cuconiĭ la vremea încă până a nu să cunoşte mestecătoriĭ de sănge cum fac acéstă greşală atunce feciorĭĭ aceia sămt cum are fi den părinţĭ cununaţĭ şi vor moşneni tot ce vor fi avănd părinţiĭ.

z. Nuntele ce să vor face dentru sănge amestecat, ce să zice den cuscriĭ sau den semenţiĭ ce vor pogorî dentr'un sănge sau den cumătriĭ ce vor fi den svăntul botez, acestea nunte să vor despărţi cum am şi maĭ zis şi nu vor putea acele obraze dup'acia să să maĭ căsătorească nice cu alte obraze străine.

n. Tineriĭ, şi ceia ce vor fi încă micĭ de vrăstă, de să va prileji să să însore şi să'şĭ ia vre o rudă, să nu să cérte cu mórte iară după voia giudeţuluĭ şi cu multă milă, însă aceasta va fi când să vor face marĭ să să desparţă şi să nu maĭ facă acest lucru mestecare de sănge pentru căce de vor sta tot într'acéstă înşelăciune să vor certa deplin ca şi ceia lalţĭ după voia giudeţuluĭ şi fără nice de o milă.

f. De vor apuca să nu să facă nunta ce va să fie cu sănge amestecat nu să vor certa, cum să s'are zice de vor fi numaĭ logodiţĭ sau într'alt chip legaţĭ cu cuvăntul şi făcuţĭ tocméla, acestia să nu să cérte.

i. Nu va putea fie ce fial de mestecătorĭ de sănge să şuvăiască înaintea giudeţuluĭ cum n'au ştiut mestecarea de sănge, alegănd de va fi ţăran de cel neînţelegătorĭ.

aĭ. Necunoştinţa pravileĭ celuĭ mestecător de sănge nu dă să albă certare mare, însă nu celuia ce nu va cunóşte nice un fial de pravile ce numaĭ celuia ce nu va cunoşte pravila ceia ce nu o cunosc toţĭ, cumu s'are zice un om la mortea sa de va lasa învăţătură cu scrisóre ca să margă fata luĭ să lăcuiască în casa cutăruĭ om care lucru acela să o hrănéscă şi să'ĭ ţie tóte bucatele până când va veni vrémia de va fi de vrăstă de măritat, drept aceia iaste pravila cum să nu potă nice acesta nice feciorul luĭ să o ia şie muiare pre ceia ce o au hrănit şi o au crescut, acmu aceştia de nu vor fi ştiut această pravilă şi vor fi făcut acéstă greşală aice póte şuvăi vinovatul să nu să cérte, iară de va fi lucrul într'alt chip să ştie şi să cunóscă toţĭ atunce nu va putea şuvăi vinovatul şi să zică cum n'au ştiut.

vĭ. Neştiinţa mestecătoruluĭ de sănge sprijinéşte pre vinovat de certarea cea mare, iară nu de tóte certările, şi maĭ vrătos sprijinéşte obrazul cela carele iaste credincios spre giudeţ cum să nu fie ştiut şi să va certa celalalt obraz ce să socoteşte cum să fie ştiut, iară de vor fi ştiut amănduo obrazele sminteala lor, şi eĭ tot s'au înpreunat, atunce amănduo obrazele să vor certa după voia giudeţuluĭ.

gĭ. Seminţia ce să face după darul svăntuluĭ botez, de vréme ce iaste o rudă care nu să póte cunóşte de tóte orile drept aceia dacă să face amestecare de sănge întru aceste feliurĭ de obraze giudeţul crede cum n'au ştiut, şi nu să certă nice cum, macar că şi zic o sémă de dascalĭ cum să cade să să cérte deapururea, cât şére fi de micşora certarea, ce să zice cu banĭ sau şi cu altă.

dĭ. Cela ce va face nuntă cu sminteală de sănge amestecat cu neştiinţă, în vréme ce'şĭ va cunoşte sminteala îndată să să desparţă, nu să va certa nice cum.

eĭ. Iară de să va fi făcut mestecarea de sănge fără de nuntă, nu vor putea să şuvăiască să zică cum n'au ştiut, ce să vor certa.

sĭ. Muiarea póte şuvăi că n'au ştiut sminteala nunteĭ sale şi nu să va certa nice cum, însă când va fi sminteala eĭ sminteală de pravilă, iară când va fi sminteala eĭ de preasprefire atunce să va certa şi ea.

zĭ. Cela ce va şti sminteala semenţiĭ şi nu va baga în sémă, ce tot va face el nuntă cu mestecare de sănge, de să va căi dup'aceia şi de să va înpărţi de acéia nuntă, nu'ĭ va folosi nemică acea pocăinţă ce să va certa după voia giudeţuluĭ.

nĭ. Cela va lua asupra sa giurământ cum n'au ştiut cum iaste nunta cu sminteală, să'l credem, şi cându'l vom putea crede cu adevarat când va avea vre un semn ca să arate cu adevărat cum n'au ştiut, însă nu avem altă maĭ bun semn de când vom vedea nunta de faţă cu mare pohvală în svănta besérica, pentru ce că atunce arată cum n'au ştiut şi credem atunce şi giurământul luĭ şi nu să va

certa, iară de'şĭ va fi făcut nunta pre ascuns în casa luĭ, atunce iaste sămn cum au ştiut de smintéla luĭ şi nice giurămăntul nu'ĭ vom créde, ce să va certa după voia giudeţuluĭ cu mórte după greşala luĭ şi după cum va fi şi mestecarea cea de sănge după cum şi maĭ sus am dat cuvăntul de învăţătură.

fi. Svrăşitul pravilelor împărăteştĭ pentru tóte păcatele şi greşélele céle trupéştĭ şi pentru tóte certările lor.

Pravila înpărătească

pentru certarea celora ce suduesc, cănd li să za. va da şi cănd nu li să va da. glı. mg.

a. Cela ce va sudui pre un om cănd nu va fi de faţă, să va certa într'acela chip ca şi cănd are fi suduitul de faţă.

v. Cela ce va sudui şi va ocără pre cel mort, să să cérte iară nu aşa tare cum are fi cănd au fost viu.

g. Cela ce'şĭ va răde de altul arătănd muţéşte, acela să va certa ca şi căndu'l are fi suduit şi ocărât cu cuvăntul.

d. Cela ce trimite pre altul să îndémne pre neştine să suduiască şi să ocărască pre cine-va sau să'l pornească asupra cuĭ-va de să'l suduiască, deapururea şi acesta să va certa ca şi un suduitor.

e. Încă să va certa ca un suduitor şi cela ce să va învaţa a trécе deapururea pre lăngă casa vre uneĭ muiarĭ de cinste şi va trece de multe orĭ tot căntănd, acésta de'ĭ pare nescuĭ lucru mieşor iară acesta să cértă şi cu glóbă şi cu alte certărĭ trupéştĭ.

s. Cela ce va sudui pre cela ce l-au suduit, să să cérte ca un suduitor, iară puţintel, maĭ uşor de căt cela ce au suduit întăĭ.

z. Cela ce va grăi omuluĭ cuvinte bune, şi le va grăi cu hicleşug de'l va batgiocuri, ce să zice va grăi îndărăpt, acesta să va certa ca un suduitor.

n. Cela ce va grăi cătră altul cuvinte sprănţare cu meşterşug spre alt obraz ca să nu să priceapă că'şĭ răde, cumu s'are zice cănd va zice cuĭ-va că eu nu sămt fur sau cănd va zice mult îmĭ pare rău unde ţéu făcut atăta ruşine ca unuĭ fur, şi alte ca aceste, să să cérte ca un suduitor.

f. Cănd va grăi neştine către altul cuvinte de sudalmă şi luĭ nu i-are fi fost găndul să'l suduiască, ce să zice în chip de glumă, să să cérte ca un suduitor pentru că depururea créde giudeţul că şi gluma iaste cu pizmă, şi cănd glumeaşte îşĭ face răs de'l suduiaşte pentru să nu să priceapă că'l suduiaşte, alegănd cănd va fi firea omuluĭ şi învăţătura pre fie ce cuvănt tot să suduiască, sau cănd va fi neştine ţaran prost.

i. Cănd va giura cela ce au suduit cum nu l-au suduit în dédins pre neştine, atunce giudeţul va socoti de va fi acel om deprins cu acéle cuvinte de le grăiaşte deapururea şi nu suduiaşte pre nime, va créde giudeţul giurămăntul luĭ, iară de vor fi cuvinte de sudalmă atunce nu'ĭ va créde giurămăntul ce'l va certa ca pre un suduitor şi nu va socoti giurămăntul luĭ.

ai. De va zice neştine altuia tu aĭ barbă mare, iaste cuvănt ce să prinde şi direpț sudalmă şi nu drept sudalmă, pentru că acéstea cuvinte să chiamă ca neşte isvóde, şi giudeţul maĭ bine créde cum să fie fără de sudalmă, direpț aceia nu să va certa atuncĭ acela ce au zis acele cuvinte.

vi. Cănd nu va fi fost maĭ demult vrajbă între cela ce au suduit şi între cel suduit, atunce cuvintele să spun maĭ spre gănd bun de căt rău.

gi. Cănd va sudui neştine pre altul, glumind amăndoĭ, nu să va certa ca un suduitor.

di. Cela ce va face niscare mascăriciunĭ de să răză cetaşiĭ luĭ ca un suduitor să va certa.

ei. Giudeţul ce va sudui sau va bate pre cela ce va zice că nu'ĭ place giudeţul luĭ cum l-au giudecat şi să va giudeca la alt giudecătoriu ce va fi maĭ mare de căt dăns, acela să să cérte ca un suduitor.

si. De va fi neştine vre un om ca acela să aĭbă vre o meserére şi de va zice cuĭ-va vre un cuvănt de sudalmă pentru să tocmească pre ceia ce să sfădesc înaintea luĭ, acesta nu să va certa ca un suduitor.

zi. Dascalul ce'şĭ va bate ucenicul nu să va certa ca un suduitor căndu'l va bate cu măsură şi spre învăţătură şi stă acest lucru după voia giudeţuluĭ să giudece bataia uceniculuĭ de va fi fost cu măsură şi spre învăţătură sau de nu va fi fost, pentru că de nu va fi cu măsură să va certa ca un suduitor.

ni. De să va prileji neştine vre un filosof, sau vre un numărător de stéle, cănd va căuta în obrazul cuĭ-va, şi de'ĭ va zice fur, nu să va certa ca un suduitor, pentru căce de i-au zis fur nu i-au zis pentru să'l suduiască ce pentru că l-au cunoscut cu meşterşugul său cum iaste fur.

fi. Nu va putea feciorul nice nepotul până a 8-a stepenă ca să ceară giudeţ ca să cérte pre tată-său sau pre moşu-său, şi alte obraze ca acestea, pentru ce l-au suduit sau l-au bătut, de vréme ce giudeţul créde cum tatăl şi moşul şi alţiĭ ca aceştia i-au suduit şi i-au bătut spre învăţătură iară nu spre răutate.

k. Acésta să înţelége cănd va fi bataia şi vatamarea cu măsură pentru căce de vor trece de măsură atunce acela ce l-au bătut sau l-au vatamat să va certa trupéşte, şi stă acesta în voia giudeţuluĭ să legiuiască de va fi cu măsură, sau de nu va fi vătămătură.

ka. Feciorul cel va vatama tată-său pre-

spreșamă, macar de are fi și spre învățătură, iară de va vrea póte să facă pre tată-său și fără de voia luĭ săĭ dea ceĭ va fi partea și să să usebască de dânsul.

kv. Tatăl póte să îndémne pre giudeț să certe pre fiiu-său cel va fi suduit macar de-are fi sudalma cât de micșoră.

kg. Domnul, fără de certare și fără de cuvinte de sudalmă, póte să îndirepteze pre robul său spre învățătură.

kd. Priiatelul și ruda de va sudui pre priiatel sau pre rudă, nu să chiamă că l au suduit cu gând rău cumu l-are sudui vre un străin.

ke. Cela ce va fi sudui pre cine-va de răpitul mânieĭ sau den smintealá limbeĭ, să nu să certe ca un suduitor, iară să cade într'acel ceas ce au suduit să'șĭ tocmască lucrul și să să lase maĭ mic cândú-se ce-au făcut și pocoința sa fie de față și să'șĭ ceară ertăciune la vedére, pentru căce de va lipsi vre una dentraceste certase-va ca un suduitor.

ks. Cela ce va sudui pre neștine și cel suduit va primi sudalma și va zice, eu am vrut de m'au suduit, atunce cela ce au suduit nu să va certa, și acésta să înțălége când va rămânea sudalma asupra obrazuluĭ celuĭ suduit, iară de va trece sudalma și la alt obraz, atunce acela al treilea obraz póte să vie să părască la giudeț și săĭ rescumpere giudețul, cumu s'are zice va sudui neștine pre vre un copil și sudalma nu rămâne asupra copiluluĭ ce trece la tată-său, atunce macar că și primeste sudalma, iară tată-său póte să vie la giudeț și să'șĭ ceară rescumparare.

kz. Asijdere de va sudui neștine muiarea cuiva, sudalma va trece spre bărbatul eĭ, și de va sudui neștine pre vre o slugă sudalma trece la stăpânu-său.

ku. Cela ce va sudui pre omul cel domnesc să chiamă cum au suduit pre domn, și dére și erta cel suduit, iară fiind om domnesc domnul nu'l va erta ceĭ va certa.

kf. Când va sudui neștine pre altul mult și el va tăcea și va primi sudalma, de vreme ce va'fi sudalma mare și va fi și cu lucru făcută, și cel suduit va fi și vatamat la trup dentrace sudalmă, atunce giudețul va certa pre cela ce au suduit macar dére si primi cel suduit sudalma, pentru ce că giudețul crede cum cel suduit de frică zice că primeste sudalma iară nu cu adevărat.

l. Cela ce va trimite pre alt cine-va să suduiască pre altul și el nu'l va sudui, nu să va certa ca un suduitor.

la. Cela ce va zice cuiva eu sânt maĭ de cinste de cât tine și maĭ boiarin, atunce acela să suduiaște și să va certa ca un suduitor, iară de'l va zice cinstit sânt și eu ca și tine și boiarin ca și tine atunce nu să va certa ca un suduitor de vreme ce nu ia nemică den cinstea luĭ sau den boiaria luĭ și pentraceia nu să va certa ca un suduitor, iară de vréme ce acesta ce va grăi acest cuvânt iaste maĭ mic de cât acela ce aude acesta cuvânt atunce să va certa ca un suduitor, macar că acéstia tóte stau după voia giudețuluĭ să giudece de vor fi aceste cuvinte de sudalmă sau de nu vor fi.

lv. Un om ce are fi în totă vârsta și va sudui pre cine-va cu multe sudălmĭ și în multe fealurĭ acesta tot cu un giudeț să va giudeca și cu o certare să va certa pentru tóte, iară cela ce va sudui pre altul în multe vrémĭ și de multe orĭ și cu multe fealurĭ de sudalme acela să va certa cu multe certărĭ.

Pentru sudalme când să vor chema mici și
za. *când să vor chema marĭ.* **gla. md.**

a. De vréme ce am zis și maĭ sus cum sudalmele să certă după voia giudețuluĭ, trebue acmu să spunem că voia giudețuluĭ la lucrurĭ ca acéstia, ce să zice la sudălmĭ, în ce chip să cade să fie, dece totă sudalma să giudecă în doó chipurĭ, sau mare sau mică despre aceste lucrurĭ ce stau prenpregiur, ce să zice pentru vina dentru carea s'au scornit și sau făcut sudalmă spre obrazul celuĭ suduit, ce fel va fi, mare au mică, sau și locul în care s'au făcut sudalma, sau în ce vréme și alte ca acestea, dece dentracestea lucrurĭ să ia isvod, de să cunóște carea'ĭ sudalma mare și mică, iară giudețul póte după voia luĭ să certe pre cela ce suduiaște.

v. Sudalmă și ocară mare iaste, când să face și cu lucrul intracesta chip, când va trage neștine barba altuia, sudalmă mare iaste când va fi neștine dăruit cuiva vre un dar denaintea a mulțĭ ómenĭ și încăĭ va fi făcut și zapis să fie a luĭ săĭ ție, nemărul să nu'l dea, încă să chiamă sudalmă mare și ocară pentru carea'șĭ piarde feciorul moșiea părințĭlor săĭ.

g. Cuvântul cel de sudalmă maĭ rău întărâtă pre om, de cât cându-l-aĭ bate cu un toiag.

d. Cela ce să va atinge de trupul cuiva cu mânie de'l va înpinge sau il va strânge să chiamă că l-au suduit sudalmă mare.

e. Cându'șĭ va sparge neștine hainele de mânie și va sudui pre altul, atunce să chiamă că face acela sudalmă mare.

s. Maĭ mare iaste sudalma când suduesc mulțĭ de cât când are sudui numaĭ unul.

z. Maĭ mare sudalma să chiamă când va sudui neștine pre altul în vre un loc ca acela de cinste, unde vor fi mulțĭ ómenĭ strânșĭ, cumu'ĭ în mijlocul târguluĭ sau la vre-o nedée sau in curtea domnéscă sau la vr'un pazne.

n. Sudalma ce să face în târg, iaste maĭ mare de cât aceia ce s'are face la sat.

f. Maĭ mare iaste sudalma, când suduiaște neștine pre altul înaintea a ómenĭ mulțĭ de cât când l-are sudui să fie numaĭ el sângurĭ.

i. Cèla ce va sudui pre neştine înaintea giudeţuluĭ într'acel ceas să va certa.

ai. Cèla ce va sudui pre om de besèrică, popă sau diacon, face mare sudalmă.

vi. Cèla ce suduiaşte pre boiarinul ce are boerie, acesta să socotèşte în locul giudeţuluĭ atunce face mare sudalmă.

gi. Cèla ce suduiaşte pre omul cel domnesc face mare sudalmă.

di. Când va sudui neştine pre vre o muiare şi cu acè sudalmă în micşurează cinstea aceiı fèmeĭ, acesta face sudalmă mare.

ei. Sudalma ce să va face în besèrică iaste fòrte mare.

si. De va da neştine cuiva o palmă prespre obraz nu să chiamă sudalmă mare. iară de va fi în vre un loc mare ca acela cum am zis maĭ sus, atunce iaste mare. cum au fost odată un boiarin carele fu scos şi gonit den locul luĭ doò lunĭ pentru ce au dat o palmă în besèrică unuĭ rob a giudeţuluĭ aceluĭ loc, pentru căce i-au zis au nu ne vezĭ. iară de să va prileji vre un om de gios să dea palmă vre unuĭ boiarin atunce va face sudalmă mare.

zi. Cela ce va lovi pre altul cu pumnul sau cu toiag sau cu fune sau cu vargă sau cu alte ca acestea, şi de nu să va înfla sau de nu va face vânătae sau sânge, nu să chiamă sudalmă mare, alegând de să face spre vre un obraz ca acela mare, sau de'l va fi lovit în besèrică la vrèmea svinteĭ liturghiĭ, sau de să va prileji în curtea domnească, pentru că atunce să va chema sudalmă mare.

ni. Cela ce va mèrge la casa altuia de'l va sudui acela face sudalmă mare.

Când va putea scapa de certare cela ce suduiaşte ca să nu să cèrte arătând cum cuvintele ce au zis de l-au suduit sânt
za. *adevărate.* **gla. me.**

a. Cèla ce va sudui pre altul. zicându'ĭ cuvinte tot adevărate pre cale. după cum va fi făcut acesta va şuvăi cum va putea şi va scapa de certarea sudălmiĭ.

v. Cèla ce va zice vre uniĭ muerĭ curvă carea cu adevărat mainte va fi fost curvă iară dup'aceia să va fi înţelepţit şi va fi atunce muiarea de cinste, nu să va certa.

g. Cela ce va zice cuiva că'ĭ afurisit sau copil neştiind că cel afurisit l-au ertat şi l-au făcut cu adevărat fecior după lège. nu să va certa ca un suduitor.

d. De va zice neştine cuiva hain carele maĭ de mult cu adevărat va fi fost hain. ce'l va fi ertat domnu-său şi'l va fi primit iară'şĭ în cinstea dentăĭ, atunce acela de'ĭ va fi zis hain pentru ceia ce-au fost întâia vreame. ce să zice de'ĭ va fi zis tu aĭ fost hain, nu să va certa ca un suduitor. iară de'ĭ va zice dentraceasta an. cumu s'are zice tu eştĭ hain. atunce să va certa.

e. Când va sudui neştine pre altul şi'l va ocărĭ, de va putea arata cum cuvintele cele ce i-au zis de ocară sânt adevărate pentru carele pòte să ia şi certare cela ce l-au suduit nu să va certa. cumu s'are zice de va zice neştine cuiva cum iaste fur sau prècurvariu sau şi alte ca acestea şi le va arata cum sânt adevărate, atunce suduitorul nu să va certa ce să va certa cel suduit. iară de va zice neştine altuia frenţite sau gărbove sau alte, acela dère şi arata acest lucru să fie cu adevărat. iară tot să va certa cela ce va fi ocărât ca un suduitor. pentru că nu să pot certa nice dănăòră stricaţiĭ şi betègiĭ şi alţĭ ca aceia.

s. Când va sudui neştine pre altul pre direptate şi pentru căce i să cade să'l suduiască ca pre un vinovat. atunce nu să va certa, iară de'l va sudui fără de vină atunce ca un suduitor să va certa macar dère fi şi cum zice suduitorul cu adevărat. iară pentru firea şi mintea luĭ ce rea tot să să cèrte.

z. Cèla ce va arta la giudeţ cum cutare martur ce mărturisèşte înprotiva luĭ nu iaste om de credinţă şi'l va sudui pre martur înaintea giudeţuluĭ zicând cum mărturia luĭ nu iaste bună de vrème ce el iaste preacurvariu şi iaste mincinos şi om cumu'ĭ maĭ rău. dece de va arata acèste cuvinte cum sânt adevărate nu să va certa ca un suduitor, iară de nu va arata să va certa ca un suduitor, ce face sudalmă mare.

n. Cèla ce va da vre un artic la măna domnieĭ şi va scrie acolea hulă şi ocară în protiva cuiva. de vor fi acele cuvinte adevărate şi de faţă nu să va certa. iară de nu vor fi adevărate să va certa ca un suduitor ce face sudalmă mare.

Oare când va putea să vie să să plângă la giudeţ neştine şi să părască sudalmă, ce va fi
za. *suduit neştine pre altul.* **gla. ms.**

a. Sudalma ce va sudui neştine pre cucon mic să chiamă c'au suduit pre tată-său, drept aceia pòte tată-său să vie la giudeţ să să plângă pre dâns macar de nu l-are măna fiu-său ce numaĭ pentru să să cèrte cela ce va fi suduit pre fiu-său.

v. Aceasta să înţelège când cuconul cel suduit încă nu va fi osăbit de tată-său, iară de'ĭ va fi fecior de suflet sau de'ĭ va fi copil atunce nu va putea să margă la giudeţ să'şĭ plângă sudalma feciorului său.

g. Feciorul nu va putea nice dănăòră să părască la giudeţ pre cela ce au suduit pre tată-său.

d. Când va sudui neştine pre fecior nu va trece sudalma până la tată-său când nu va şti cela ce suduiaşte cum iaste tată-său viu.

e. Sudalma robuluĭ iaste sudalma stăpânu-său, drept aceia pòte stăpânul robuluĭ despre chipul luĭ să facă pără la giudeţ pentru

sudalma robuluĭ său macar dére fi cât de micșóră sudalmă, și aceasta să înțelége când'l va sudui în pizma stăpânu-său pentru să'l facă luĭ rușine, iară de'l va fi suduit pre rob pentru vina luĭ și nu să va atinge nemică de stăpân atunce nu să va certa nice unul nice altul.

s. După voia giudețuluĭ stă acest lucru să legiuiască acea sudalmă a robuluĭ óre atingesă de stăpânu-său au nu să atinge.

z. Bărbatul despre partea luĭ póte să părască la giudeț pre cale ce va fi suduit pre muiarea luĭ, așijdere și socrul pentru sudalma nororeĭ sale și ginerile pentru sudalma logodniceĭ sale, și încă pentru sudalma uneĭ fete logodite póte să părască la giudeț tatăl eĭ și logodnicul eĭ și încă și socru-său de vréme ce sudalma eĭ, ce să zice feteĭ, trece și până la aceĭ dalțĭ la toțĭ și póte fi carele de acești ómeniĭ aĭ feteĭ tot câte unul să margă să părască la giudeț și să certe pre suduitoriu, și aceasta se înțelége când va fi știind suduitorul pre aceștia toțĭ și cum iaste logodită.

n. Muiarea nu va putea să vie la giudeț să părască pre cela ce va fi suduit pre bărbatul eĭ, de vréme ce sudalma bărbatuluĭ nu să chiamă sudalmă și spre muiarea luĭ.

f. Cela ce va sudui pre ispravnicul cuiva nu să chiamă cum au suduit pre acela ce iaste ispravnic ce pre stăpânu-său, alegând când va sudui pre ispravnic de va fi el de față sau de'l va sudui la vrémea ceia când să va apuca de să fie ispravnic, sau de'l va sudui în pizmă pentru să facă rușine stăpânu-său.

i. Cela ce va sudui pre ucenic înaintea dascălu-său, să chiamă că suduiaște pre dascalu-său, dirept acéia dascalul despre partea sa póte veni să părască la giudeț să'l facă răscumpărare pentru sudalma luĭ ce va fi luat pentru ucenicul său.

aĭ. Cela ce'șĭ va sudui pre o rudă'șĭ suduiaște pre tóte rudele sale câțĭ vor fi dentr'acel rod și fie carele dentr'acel rod póte să vie să părască la giudeț pentru să să cérte trupéște suduitorul și nime dentr'acel rod nu va putea să róge pre giudeț pentru certarea suduitorului să să certe cu banĭ, numaĭ el singur suduitorul póte să facă aceasta să să róge să să plătéscă cu banĭ.

vĭ. Acela ce va sudui pre unul den clirosul besériceĭ suduiaște pre vlădică și pre besérică, și vlădicul póte să iarte greșala luĭ ce-au făcut suduind pre episcop și pre cliros, iară greșala ce-au făcut suduind besérica nu'l va putea erta, ce să va certa ca un suduitoriu.

gĭ. Acela ce va sudui pre călugăr suduiaște pre egumenul luĭ și pre mănăstire și póte egumenul și cu mănăstirea să părască la giudeț, alegând de va fi călugărul dus pentru învățătura cărțeĭ cu voia egumenuluĭ, pentru că atunce cine'l va sudui nu suduiaște pre egumen nice pre mănăstire.

dĭ. Póte călugărul să iarte pre cela ce l'au suduit pre dânsul, iară nu póte să iarte pre cela ce au suduit pre egumenul și pre mănăstirea luĭ.

Când să va chema sudalmă de va zice neștine altuia minți, și când nu să va chema. **za.** **gla. mz.**

a. Céla ce va sudui pre cine-va pentru căce'l va fi suduit el întâĭ nu să va certa, însă când va fi sudalma celuia dentâĭ mincinósă și nu va putea să arate iară sudalma celuĭ al doile iaste adevărată iară dére fi sudalma celuĭ întâĭ adevărată și celuĭ al doilea mincinósă atunceĭ acel al doilea să va certa și nu va putea șuvăi să zică că m'au suduit el întâĭ deciia l'am suduit și eu.

v. Céla ce va sudui pre cine-va târziu după ce'l va fi suduit el nu va putea șuvăi că l-au suduit pentru ce l-au suduit cela lalt întâĭ ce să va certa.

g. Cine va sudui pre cine-va zicându'ĭ că bârfeaște, acest cuvânt ce i-au zis că bârfeaște de să va afla că iaste adevărat cum l-au zis, acesta nu să va certa ca un suduitoriu, iară de'l va fi zis întru deșert acest cuvânt și să va afla că iaste el vinovat, atunce acesta ce-au zis celuia că bârféște să va certa ca un suduitoriu.

d. Céla ce va zice altuia să mă erțĭ că mințĭ, să va certa și nu va putea scăpa cu acest cuvânt căce va fi zis să mă erțĭ.

e. Când să vor prici doĭ ómeniĭ și va zice unul altuia niscare cuvinte réle asupra luĭ cum să fie făcut niscare răutățĭ și cela'l va zice de față că bârféște, de nu vor fi adevărate cuvintele céle de ocară ce i-au zis nu să va certa cela ce i-au zis că bârfeaște, iară de vor fi adevărate atunce ca un suduitor să va certa.

s. Céla ce va zice altuia că bârfeaște și'l va da și o palmă, macar dére fi zis și mincinul cel lovit iară cela ce l'au suduit să va certa pentru ce l'au lovit.

z. Când va zice neștine altuia că bârfeaște și el va fi grăind dirept, atunce cela ce i-au zis că bârfeaște iaste dator înaintea tuturor ómenilor să zică că au bârfit el singur iară nu cela ce i-au zis el că bârfeaște.

i. Céla ce va zice celuia ce'l va sudui că bârfeaște târziu după sudalmă bârfeaște, acela să va certa ca un suduitoriu.

Pentru ertarea sudalmiĭ cum și în ce chip să va face. **ya.** **gla. mn.**

a. Sudalma să iartă une orĭ cu cuvântul, iară de multe orĭ să iartă și cu lucrul.

v. Sudalma să chiamă ertată când să limpezesc amândoă părțile și să împacă și dau mâna unul cu alțiĭ și încă de multe orĭ fac închinăciune și ca prieteni.

g. Încă să iartă sudalma și cu banĭ, iară

cela ce iartă pre cela ce l-au suduit pentru căce iĭ da banĭ acela iaste de ocară şi de tótă ruşinea.

d. Cu tăcérea să chiamă că să iartă sudalma când cel suduit va face nişte sémne óre carele întru care lucru va putea cunóşte cum dentru adâncul inimiĭ luĭ arată cum să aibă prieteşug spre cela ce l-au suduit macar de n'are nice arata cu cuvântul, iară sémnele ertăciuneĭ sâmt acestia: când va sudui neştine pre altul şi el să va face a nu'l auzi şi dup'aceia cât de tărziu nu'şĭ va maĭ aduce aminte că l-au suduit şi maĭ vrătos când vor avea sămbră înpreună sau de vor mérge amăndoĭ pre o cale sau de vor mânca sau vor bea înpreună sau de vor zice bine-aţĭ unul altuia sau de să vor desfata şi vor glumi unul cu altul.

e. Când să va prileji cel suduit şi cu cela ce l-au suduit să dea mâna amândoĭ şi să să sărute unul pre altul cumu'ĭ la paştĭ când fac *Hristos văscrăse*, aceasta nu să va chema că s'au înpacat, alegând de vor face acésta într'altă vréme.

s. Ertată să va chema sudalma când va auzi cel suduit cuvinte bune şi de cinste den gura celuia ce l-au suduit.

z. Când va sudui neştine pre altul şi de să va atinge de trupul luĭ, cumu s'are zice să'l înpingă sau să'l ţie şi să'l suduiască, atunce nu să va putea erta cu aceste cuvinte ce scriu maĭ sus ce trebue cându'l va erta să'l iarte cu cuvântul şi denaintea a mulţĭ ómenĭ.

n. Céla ce va erta sudalma celuia ce l-au suduit au cu cuvântul au cu tăcerea, acesta cu adevărat să ştie că nu va maĭ putea să părască la giudeţ să'ĭ facă rescumpărare pentru sudalmă ce l-au suduit, ce'ĭ va face giudeţul cumu'ĭ să cade şi'l va certa ca pre un vinovat cumu'ĭ va veni giudeţul după pravilă, cum dă învăţătură.

f. Siamnele ce scriu maĭ sus arată cum cel suduit au ertat pre cela ce l-au suduit mainte până a nu intra acele cuvinte în urechile giudeţuluĭ, iară de'l va erta după ce va fi înţeles giudeţul, atunce nu să chiamă ertată acea sudalmă.

i. Cela ce va erta la bóla luĭ sudalma ce'l va fi suduit neştine acela de să va scula den boala luĭ nu va putea să părască la giudeţ pre cela ce l-au suduit să'şĭ rescumpere depre dăns.

Pentru ceia ce clevetesc şi suduesc pre domnul ţărăĭ, sau pre ómeniĭ besériceĭ.

za. gla. mf.

a. Céla ce va grăi rău de domnul loculuĭ aceluia şi'l va sudui cu mănie şi cu tot dédinsul într'acesta chip cât dére putea, i-are face tótă răutatea, pre unul ca acela să cade să'l cérte de vréme ce face lucru ca acela înprotiva legeĭ şi pravileĭ, şi nu să va certa numaĭ cela ce grăiaşte rău de domn de faţă de'l aud toţĭ, ce încă şi cela ce va grăi cât de puţin şi micşor cuvânt ce va fi de ruşine şi de hulă asupra domnieĭ şi acesta să va certa, de vréme ce să afla un lucru mare la tóte pravilele acesta ce va grăi cât de puţin cuvânt rău înprotiva domnieĭ loculuĭ aceluia unde locuiaşte dére fi orĭ ce fial de om ver fie mirean verĭ călugăr ver fie ce om den clirosul beséricei.

v. Céla ce va sudui pre vlădică sau pre duhovnicu sau să cade să să cérte.

g. Sudalma ce va sudui neştine pre vlădică, de să va atinge şi de besérică cu vre o hulă sau altă ceva lucru cu ruşine, atunce săngur mitropolitul, ce să zice vlădicul, să cade să'l cérte pre suduitoriu şi să'l aforiséscă, iară de va fi suduit numaĭ pre vlădică atunce vinovatul să va pără la giudeţul cel mirenesc şi acolo să va certa.

d. Orĭ care dascal făcând vre o învăţătură în svânta besérică între tot norodul, de va sudui sau va ocără pre vre un vlădic zicându'ĭ şi pre nume şi arătându'ĭ de faţă şi ocărăle luĭ şi lucrurile ce va fi făcut acesta, să va certa încă dére spune şi într'alt chip cu cuvinte acoperite, ce să zice cu tălcurĭ ca acélea pentru să nu înţeleagă toţĭ iară numaĭ ce'ĭ învăţaţĭ aceia să'ĭ cunóscă şi pre vlădic şi lucrurile luĭ, şi atunce iară'şĭ să va certa.

e. Céla ce va huli pre patriarhul de faţă sau şi în taĭnă nu să va numaĭ aforisi sau să va goni den svânta besérică şi va rămânea şi fără de cinste ce încă şi ca un eretic să va cerceta.

s. Céla ce va sudui pre domnul ţărăĭ, de va fi nebun sau lipsit de minte sau bat de băutură sau de altă nebunie nu să va certa însă să cade să să arate lucrul şi să să cunóscă pre cuvinte ce va fi suduit sau ce fel de obraz va fi fost sau ce fél de nebunie va fi avănd sau de beţie, iară de va fi într'alt chip să va certa fórte cumplit.

z. Certarea celuia ce suduiaşte pre domnul ţăreĭ sau pre vlădic sau pre duhovinc ce iaste ispravnicul luĭ iaste după voia giudeţuluĭ.

n. Nu póte fie ce giudeţ să cérte cum va fi voia luĭ şi cumu'ĭ va părea luĭ pre cela ce va sudui pre domnul ţăreĭ, ce să cade să scrie carte să'ĭ dea ştire domnuluĭ cum şi în ce chip l-au suduit şi cumu'ĭ va da respuns şi învăţătură aşa într'acela chip să'l cérte şi să'l pedepsiască.

Pentru ceia ce suduesc şi ocărăsc pre neştine cu scrisórea.

za. gla. n.

a. Ca capetele ce scriem maĭ sus, zis-am cum sudalma să face şi cu scrisóre, care sudalmă cu scrisóre să face aşa când va scrie neştine şi va pune şi nescare cuvinte de ocară şi de sudalmă înprotiva cuiva scriindu'ĭ

şi numele lui şi multe cuvinte rele şi sudălmi asupra lui; aceste ocărî cu scrisórea se fac în multe fealurĭ, une orĭ scriu hărtiĭ cu sudalme şi cu ocărî asupra cuiva şi le aruncă pre uliţe sau în mijlocul trăgului unde sâmt maĭ mulţĭ ómenĭ pentru să cetească mulţĭ şi maĭ mulţĭ ómenĭ pentru să ceteascá mulţĭ şi să înţeleagă ocărăle luĭ, alţiĭ scriu şi lipese hărtiĭ pre ziduri, sau pre păreţĭ pre unde trec ómenĭ, alţiĭ cu meşterşug nu scriu numele omuluĭ ce scriu nescare sémne ca acélea ce nu le au, de toţĭ înţeleg şi cunosc pentru cine grăiaşte şi pre cine ocăréşte.

v. Céla ce va face polojeniĭ ca acelea cu ocărî şi cu sudălmĭ asupra altuia, aceluia ca să i să tae capul, după cum zic mulţĭ dascalĭ, acésta să înţelége şi să face când acele scrisorĭ şi acele polojenĭ cu sudălmĭ şi cu ocări vor fi tocmite cu viclesug ca acela asupra cuiva, ca să i să facă mórte aceluĭ om, iară de nu vor fi aşa cumplite ce vor fi maĭ joşóre aşa ca'n chip de glume, atunce cela ce va fi făcut acel fel de scrisorĭ să va certa după cum va fi voia giudeţuluĭ, ce să zice cum va fi şi omul acesta ce au făcut une ca acelea şi cum va fi şi cel suduit şi ocărât, vor socoti dece au 'l vor goni şi'l vor scote den moşiea luĭ şi'l vor lua tóte bucatele domnestĭ, sau 'l vor trimite la ocnă sau va rămânea fără de cinste care lucru iaste maĭ rău de tóte că nu'l créde nime ce grăiaşte nice să créde meăiorĭ mărturiea luĭ nice iaste volnic să dea al său cuĭ va vrea nice să facă zapis cuiva nice să mosnenească ocina cuiva şi alte ca acestea, sau iarăşĭ pre unul ca acela să'l porte pre uliţe prin tot trăgul sau să paţă altă pedeapsă după cum va fi voia giudeţuluĭ avănd giudeţul deapururea putére la lucrure ca aciastea să certe şi cu mórte.

g. Céla ce va trimite pre altul să facă scrisorĭ cu sudălmĭ şi cu ocărî ca acelea asupra cuiva, sau de va svătui pre altul ca să facă acest lucru, să să cérte tocmaĭ ca şi cela ce are fi făcut el singur.

d. Céla ce va face scrisorĭ cu ocărî şi cu sudălmĭ asupra cuiva vrând să zovăiască să zică cum l-au îndemnat cutareĭ, şi acela i au dat svat de-au făcut acest lucru, iară el dentru sine n'are fi făcut, nemică nu'l va folosi acestuia ce să vor certa amândoĭ cu un fial de certare.

e. Céla ce va găsi vre o scrisóre cu sudălmĭ sau cu ocară asupra cuiva şi de nu o va sparge sau să o arză ce o va arata priatenilor săĭ sau cuĭ'şĭ va găsi, acesta să va certa ca şi cela ce o va fi făcut, alegând de o va fi făcut vre un om de cinste şi va fi scrisă cu dăscălie mare dece o va ţinea şi să va mira de acele cuvinte tocmite cu filosofie, iară nice acest lucru nu iaste ertat să'l facă de vréme ce iaste scris acolo cuvinte réle carele nu trebuiaşte să să arate între ómenĭ.

s. Céla ce va scrie virşurĭ sau va scóte căntece întru ocara cuiva acesta să va certa ca şi ceia ce va scrie sudalme şi ocărî cum scrie maĭ sus împreună şi cu cela ce le va cânta acelea căntece sau alte ca aciastea, toţĭ cu o certare să vor certa.

z. Céla ce va unge ferestrile sau uşa cuiva cu scrănă sau cu fie ce grozăvie făcându'şĭ răs de casa aceluia, să să cérte ca şi ceia lalţĭ.

n. Céla ce va spănzura la uşa cuiva nescare córne sau altă ceva străv împuţit să să cérte ca şi ceia ce scrie maĭ sus.

f. Céla ce va lipi scrisórea cea cu ocărî la uşa sau la feréstra vre unuĭ om de cinste sau de o va lipi la curtea domnească sau la besérică acela maĭ mult să va certa de cât ceia ce scrie maĭ sus.

i. Céla ce va zugrăvi chipurĭ de ómenĭ cu ruşine şi cu ocară asupra lor, şi maĭ vârtos când le va pune la vre un loc să vază mulţĭ, să să cérte ca şi ceia lalţĭ.

ai. Céla ce va face răspuns scrisoriĭ ce-au fost scrisă la dâns cu sudalmă şi cu ocară asupra luĭ şi macar de n'are adăugi alte cuvinte ce numaĭ dére scrie cum căte au scris sâmt tóte minciunĭ, nu'l vor folosi aceste să pótă scapa de certare ce să va certa ca şi cela ce scrie carte cu ocară şi sudalmă.

vi. Céla ce va vădi la giudeţ pre cela ce scrie carte cu ocară asupra cuiva, acela va lua dar de la giudeţ şi'l va giudeca giudeţul cum să cade şi după cum va fi felul omuluĭ cel suduit sau în ce loc il va fi suduit sau în ce vréme.

Pricina întăĭ

pentru care să îndeamnă giudeţul de maĭ micşurează certarea.

za. gla. na.

a. Acmu să spunem pricinele pentru carele să îndeamnă giudeţul de maĭ micşurează certarea celuĭ vinovat, şi întăia pricina iaste înşelăciunea, vicleşugul pentru căce greşala ce să face cu înşelăciune şi cu vicleşug iaste fórte mare, iară greşala ce să face fără de înşelăciune nu să chiamă nice cum greşală şi numaĭ ce să ceartă aşa puţin lucru numaĭ drept legea.

v. După chipurile celora ce vor greşi ce feal vor fi va cunóşte giudeţul, şi va créde de va fi greşit cu înşelăciune sau de nu va fi, pentru căce cela ce au greşit de va fi vre un ţaran gros şi prost sau vre un cucon mic de vrăstă sau vre o muiare atunce nu să va chema să fie greşit cu înşelăciune sau cu vre un vicleşug.

Care greşale să chiamă fără de înşelăciune.

g. Când face neştine vre o greşală, şi pentru acea greşală nu dobândéşte nice o cinste,

sau când va face de vre o frică sau de vre o zburdăciune atunce vom créde că au greşit fără înşelăciune, şi maĭ vrătos când va păgubi sau va păţi altă nevoie pentru acea greşală.

d. Cine va face vre un lucru de faţă de vor vedea toţĭ care lucru nu va da pravila să să facă ce'l va sminti, nu să chiamă să fie făcut greşală cu înşelăciune.

e. Céla ce va face greşală cu învăţătura maĭ marelui său nu să chiamă să fie făcut greşală cu înşelăciune.

s. Céla ce va greşi priatenuluĭ său cel bun nu să chiamă să fie făcut greşală cu înşelăciune

z. Céla ce face greşală de nevoe îndemnându'l meserérea care are pre măna luĭ, nu să chiamă c'au greşit cu înşelăciune.

Care greşială să chiamă cu înşelăciune.

n. Céla ce'ĭ învaţat a face răutăţĭ, acesta tóte greşialele ce face sănt cu înşelăciune.

f. Céla ce face lucrurĭ presprefire şi denafară de obicéele creştineştĭ să chiamă că face greşale cu înşălăciune.

i. Céla ce va fi ispravnic vre unuĭ cucon micşor de'ĭ va ţinea bucatele pre urmă şi după mórtea părinţilor şi de va lăcomi să ia ceva dentr'acele bucate fără de blagoslovenie şi fără di ce să vor da la vre o treabă pentru nevoia aceluĭ cucon, să chiamă că face greşală cu înşelăciune.

aĭ. Céla ce nu face la boeriea luĭ după tocmélile şi naravurile ce-au fost maĭ de mult aceĭ boerĭ, ce face alte obicée după voia sa, acela să chiamă că greşéşte cu înşelăciune.

vi. Céla ce face silă cuiva să facă vre un lucru fără voia luĭ acela să chiamă că face greşală cu înşelăciune.

gi. Céla ce are putia face vre o greşală de faţă şi la vedére, iară el face acia greşală pre ascuns să nu'l vază nime, acesta face greşală cu înşelăciune, alegănd de va avea cuvănt a grăi să zică c'au făcut pentru cutare lucru.

di. Pre ascuns să chiamă şi să face vre un lucru care lucru nu'l spun celuia ce'ĭ s'ar cădea să'l ştie.

ei. Céla ce va vatama fórte rău pre cineva sau de'ĭ va face altă nevoe mare, să chiamă să fie făcut acel lucru cu înşelăciune şi nu va putea să şuvăiască să zică cum nu l-au vatamat cu înşelăciune.

si. Céla ce va asculta şi va face vre o greşală pre cuvăntul altuia, acesta nu să chiamă că greşéşte cu înşălăciune, alegănd de va fi fost acela ce i-au zis vre o muiare.

Pentru a doa pricină

ce micşurează giudeţul certarea celuĭ vinovat. gla. nv.

a. A doo pricină caria îndeamnă pre giudeţ să maĭ micşureaze certarea celuĭ vinovat iaste mănica, şi să va da de vréme ce şi pravila dă învăţătură cum greşala ce să va face cu mănie să să cérte maĭ uşor.

v. Direptatea şi jaloba vinovatuluĭ póte să'l sprijinească la nevoia luĭ când va greşi, cumu s'are zice tatăl căndu'şĭ va găsi fata curvind sau bărbatul căndu'şĭ va găsi muiarea făcănd preacurvie cu altul pentru direaptă jale şi de la inimă durére de va omoră pre curvariu şi pre curvă într'acel ceas, putea-vor şuvăi să să cérte maĭ puţin.

g. Céla ce să va mănica fiind îndemnat de cuvintele altuia sau de lucrul luĭ, şi acesta într'acea mănie de'l va vatama întru ceva, maĭ puţin să va certa orĭ cu ce vatamare l-are vatama decum l-are vătăma când nu'l are fi întărătat cu mănie asupra luĭ.

d. Céla ce va strica pacea ce au fost făcut cu vrăjmaşul său pentru mănia şi scărba ce s'au scărbit pre dăns, de să va afla că s'au măniet şi s'au scărbit pre direptate parte să va certa maĭ puţin, iară de să va afla că s'au scărbit pentru un lucru puţin atunce să va certa deplin.

e. Orĭ ce lucru ce să face cu mănie şi cu scărbă nu'ĭ bun de nemică, că atăta iaste cum nu s'are fi fost, alegănd, numaĭ când să va face milostenie, că milostenia rămăne în vecĭ neclătită macar de s'are face şi cu scărbă, iară de va fi fost mănia aşa de mare căt să scóţă pre om şi den minte, atunce nice milostenia nu iaste drept nemică ca şi cum nu şi s'are fi făcut.

s. De are giurui neştine óre ce giuruinţă să facă, ce să zice să nu să însóre sau să dăruiască cuiva vre un lucru sau să să postească sau şi altă fie ce giuruinţă dére face, de vréme ce giuruinţa va fi fost cu mănie nu iaste dator cela ce-au giuruit să ferească acest lucru macar de-are giurui şi cu giurămănt.

z. De s'are despărţi neştine de femeia sa întru mănie şi întru scărbă, sau de să va lepada de fecioru'şĭ şi'l va scóte den tóte ocinele luĭ, sau de s'are face călugăr, sau de s'are vinde casa sau viea sau satul şi maĭ pre scurt dére face ce va face în mănie, nice cum să nu să prinză în samă, cum nu şére fi fost nemica

n. Aforisenia ce să face cu mănie numaĭ acéia să prinde în samă şi iaste fórte rea şi cumplită, asijdere şi alte orĭ fie ce blăstăm.

f. Care giudeţ de va fi mănios şi va giudeca pre cineva şi de va isprăvi în vre un chip acea giudecată, nu să cade să fie desăvărşit până nu vor tréce [illegible] zile.

i. Céla ce va fi birui de mănie şi de va face vre o greşală într'acea mănie, iară după ce să va dezmănia va zice că ce-am făcut deam şi greşit bine-am făcut, sau şi alt cuvănt asemenea acestuia, nepărându'ĭ nice un rău căce au greşit, acesta să va certa pentru acea

greșală și nu va putea șuvăi să zică c'au fost mănios.

al. Céla ce va zice că de mânie au făcut vre o greșală, nu'l va créde giudețul, ce trebue să arate acest lucru cu mărturie oamenĭ de credință.

Pentru a treia pricină

ce surdiaște cel vinovat să să certe maĭ puțin de cumu'ĭ să cade după greșala ce va fi făcut.

za. **gla. ng.**

a. A treia pricină, ce îndeamnă, pre giudeț să maĭ micșureze certarea celuĭ vinovat iaste vrăsta, pentru căce pre bătrânĭ și pre cuconiĭ ceĭ nu de vrăstă pre acestia maĭ puținu'ĭ ceartă pravila, iară drept aceia pentru să să ințăleagă bine firea și tocmeala pravilel trebue să spunem bine pre amănuntul inălțimea și pogorârea vrăstel omeneștĭ cum să cade pentru să ințelegem și pravila maĭ bine, ce să zice care vrăstă să chiamă cucon și care tânăr în măsură de vrăstă și carele iaste mic și carele bătrân.

v. Cucon să chiamă până al șeptelea an de vrăstă tânăr în măsură de vrăstă să chiamă parte bărbătească de la 10 aĭ și jumătate până la *di* (14) aĭ, iară partea femeească de la *f* (9) aĭ și jumătate până la *vi* (12) aĭ.

g. Aceasta să ințelége când răutatea tinerilor nu va trece pre vrăsta lor, pentru că de vor fi tinerii forte răĭ până mainte de *i* (10) aĭ și giumătate, atunce să vor socoti maĭ sus de *ke* (25) de aĭ; cum au fost oare când un cucon, cum scrie sft. Grigorie dvoeslov, cum pentru dése și multe și infricoșate blăstiamĭ și hule ce făcia când era numaĭ de *e* (5) aĭ, il apucară diavoliĭ den mânule părințîlor luĭ și periră cu dâns; sau ca și alt cucon ce era de *e* (5) aĭ și giomătate, dece pentru blăstămile și ocările ce făcea părințilorsă supărase toțĭ cetațéniĭ Râmuluĭ și s'au sculat cu toțiĭ de l-au ucis.

d. Mic să chiamă până în *ke* (25) de aĭ, și de colea inainte să chiamă mare, să póta face tot lucrul.

e. Bătrân să chiamă den *n* (50) de aĭ până în *o* (70) de aĭ.

s. Bătrânul când fac o greșală pentru caria învață pravila să să certe trupéște, acesta să certă maĭ puțin de cât cel tânăr, așișdere și la tote greșélele să ceartă maĭ puțin, alegând de va fi greșala ce va face bătrânul dentru greșelele ce să certă cu morte, ce să zice cumu'ĭ ucideria, pentru căce că atunce verĭ bătrân verĭ tânăr i să va tăia capul fără nice de o socotință cumu'ĭ va fi vrăsta.

z. Maĭ puțin să vor certa ceĭ bătrânĭ nu pentru altă ce pentru ce li să inpuținéză sângele și putéria simțirilor și li să inpuținéză și mintea, iară de vrême ce va fi el cu toate bătrânețele și cu barba albă și de va fi bărbat și bun și intreg la simțirĭ și la minte, atunce de va greși să va certa ca și un tânăr.

n. La greșalele ce să certă cu banĭ, să certă tocma și cel bătrân ca și cel tânăr.

f. Macar că ceĭ brătrânĭ la o samă de greșiale să certă maĭ puțin, iară drept acéia tot nu poate fi ca să nu să cérte orĭ cât de puțin.

Certarea celor tinerĭ.

i. Ceia ce sâmt maĭ micĭ de *ke* (25) de aĭ maĭ puțin să vor certa la tóte greșélele.

ai. Cuconiĭ de tot și cu totul să iartă orĭ ce greșele are greși.

Certarea cuconilor.

vi. Cariĭ nu vor fi de măsura vârsteĭ, aceia de vor și greși, maĭ puțin să vor certa, macar că sâmt eĭ destoinicĭ să'l amăgească pre toțĭ cu lucrurile lor.

gi. Ceĭ fără de vrăstă maĭ puțin să vor certa la tóte păcatele celé trupéștĭ, și aciasta să intelége când le lipséște puțină vreme să vile la măsura vrăsteĭ, ce să zice să le vile mintea în cap, că de le va lipsi vréme multă până a veni la măsura vrăsteĭ atunce nu să vor certa nice cum; cum au fost oare unde un cucon carele mainte până a să împlia f. (9) aĭ ingrose pre mamca ce'l apleca; și de aceasta nu iaste a să mira, că mulțĭ cuconĭ s'au aflat de micșorĭ atâta de tarĭ la firea că au putut lucra ca și ceĭ marĭ bărbațĭ cum mărturisește de acest lucru și svântul Ieronim, scriind intr'o istorie cătră un preot de l-au chemat Vitaliie, cum au fost Solomon de unsprăzéce aĭ când au născut pre fiio-său pre Rovoam, și pentru Ahav zice cum și acesta de vi (12) aĭ au fost când au născut pre fiiosău Ezechia; iară drept acéia aciastă pravilă iaste deplin și adevărată cum cel maĭ micĭ și fără de vrăstă să ceartă maĭ puțin la tóte păcatele trupeștĭ și de să vor inpreuna cu vădovă, sau cu alt copil parte bărbătească, sau cu vre o rudă, caria să chiamă mestecare de sânge.

di. Incă și la greșélele céle marĭ, ce să zice la ucidere, maĭ puțin să ceartă ceia ce nu sâmt incă de măsura vrăsteĭ.

ei. Ceĭ fără de vrăstă de vor face banĭ răĭ calpuzanĭ, nu să vor certa cu toate certările după cum invață pravila, iară numaĭ după voia giudețuluĭ, însă nu cu morte.

si. La ucidere ce fac cuconiĭ au de sine giucând, iau o certare foarte micșoră, cum au fost aceĭ doĭ cuconĭ cariĭ giucându'șĭ cu giucăreile sale s'au mâniat unul pre altul și l-au lovit cu cuțitașul cel de condée și l-au giunghiat de l-au omorât, și pentru certarea l-au izgonit dentr'acel sat, unde au fost făcut morte, cu invățătură ca acé'a să nu să maĭ intorcă

la acel loc pănă nu va face pace cu părinţiĭ cuconuluĭ celuĭ ucis.

zi. Cel nu de vrăstă şi la furtuşag maĭ puţin să vor certa, dére fura şi den lontru den besérică.

ni. De va fi neştine nu de vrăstă, şi de va face vre o greşală, şi pentru căce va fi mic de vrăstă să va certa puţintel, iară el de vrême ce nu va fi de vrăstă va face iară'şĭ acéia greşală, atunce să va certa maĭ mult decăt céia dentăĭ, iară tot nu cu moarte, macar dére şi certa pravila pentru acéia greşală cu mórte.

fi. Orĭ care fără de vrăstă va face vre o greşală şi de nu'l vor pără la giodeţ pănă să va face maĭ mare, atunce giodeţul nu'l va certa după vrăsta ce va fi avănd atunce, ce după vrăsta ce va fi avut atunce cănd au făcut greşală.

k. Dére vrea de n'are vrea giodeţul, iaste datorio să micşuréze certaria celuĭ mic cănd va greşi, să o micşuréze după voia luĭ, pentru căce că toate giodéţele ferese acest lucru, ce să zice micşuraria certărиĭ.

Cum să micşurézŭ certaria celuia ce nu'ĭ de vrăstă.

ka. De vrême ce cel fără de vrăstă ce face greşală va fi de optsprezéce aĭ mărgănd, atunce să'l bage în hiară şi în temniţă pănă în cătăva samă de vrême, iară de va fi de di (14) aĭ şi greşala ce va face să ceartă ca şi pre bărbaţiĭ ce'ĭ mare, ce să zice cu moarte, cumu'ĭ întăĭ furtuşagul sau sodomia, atunce'l va bate pren tot trăgul şi'l va închide în temniţa cu obéde în picioare; iară de va fi maĭ sus de di (14) aĭ, şi nu va agiunge pănă la ke (25), şi greşala ce va face iaste de cap, atunce iară'şĭ să va bate pren trăg şi'l vor trimite la ocnă.

ky. Cel nu de vrăstă de să va găsi că iaste eretic, sau de s'are prileji să ucigă pre tată-său sau pre înmăsa, atunce nu va putia scăpa cu vrăsta, ce să va certa ca şi un mare, cum au fost tănărul cela ce otrăvi pre tată-său de vrême ce nu era încă nice de *hi* aĭ şi'ĭ tăiară capul în cetatea Rămuluĭ.

Pentru a patra pricină

ce micşurează giudeţul certarea celuĭ vinovat.

za. **gla. nd.**

a. A patra pricină ce îndémnă pre giudeţ să micşuréze certarea celuĭ vinovat de cumu'ĭ să cade, iaste beţia, de vrême ce dă învăţătură pravila de zice cum tótă greşala dére fi cum are fi de mare şi de să va face la vrême de beţie nu să va certa deplin după cum spune pravila iară numaĭ după voia giudeţuluĭ.

v. Omul bat dére greşi tocma şi spre chipul domnuluĭ ţărăĭ iară'şĭ tot să va certa maĭ puţin.

g. Omul cel bat dére sudui, dére huli, dére face şi giurămănt mincinos şi dére strica şi pacea ce va fi făcut cu vrăjmaşul său, deapururea şuvăiaşte şi scapă şi să ceartă tot maĭ puţin după voia giudeţuluĭ şi maĭ vrătos vinul ce va fi băut văzindu'l limpede şi frumos la faţă şi móle şi dulce la gustare dére fi şi înţelept neştine tot să amăgéşte părănduĭ că nu să va înbata.

d. Cănd să va înbata neştine cu înşelăciune, maĭ vrătos cănd va meşterşugui cine-va să'l înbéte, atunce orĭ ce va greşi nu numaĭ va şuvăi pentru să scape ce nu şi să va certa nice căt de puţin.

e. Maĭ puţin să va certa omul cel bat, cănd va fi pré omorăt de beţie de căt cănd are fi numaĭ în vrême, că atunce să chiamă că nuşti nemică ce face, iară cănd să va cunóşte că nu'ĭ prea bat, şi de va greşi, să va certa maĭ mult iară tot nu cum are fi treaz.

s. Batul ce va face vre o greşală, şi'şĭ va cunóşte lucrul că de tóte orĭ cănd să înbată iaste reu la beţie şi să svădeasce şi să bate cu toţĭ, acela să să cérte deplin ca şi cum are fi greşit în trezie şi după cum spun pravilele şi după greşala ce va face, pentru căce să cade cine'şĭ cunóşte firea că iaste zlobiv la beţie sau să nu'şĭ bea vin nice cum sau să bea puţin să nu să înbéte.

z. Céla ce să va înbata în dédins ca să pótă şuvăi la greşala ce va greşi pentru să să cérte maĭ puţin, acela nice dănăóră nu va scăpa ci să va certa deplin.

n. Céluia ce'ĭ va părea bine după beţie căce au făcut vre o greşală înbătăndu-se iară'şĭ şi lăudăndu-se zicănd bine am făcut de am făcut aşa, acesta nu sa va certa puţin ce tocma şi deplin după cum va fi scriind pravila.

f. Céla ce va zice giudeţuluĭ că am fost bat cănd am făcut această greşală, giudeţul nu'l va créde, drept aceia trebue să arate cu mărturiĭ care mărturiĭ să mărturisească cum l-au văzut bănd într'acea zi şi cum au fost borănd şi au fost făcănd tóte nebuniele beţiĭ şi alte sémne ca de om bat

Pentru a cincea pricină

za. *ce micşurează giudeţul certarea.* **gla. ne.**

a. A cincea pricină pentru care să îndeamnă giudeţul a maĭ micşura certarea celuĭ vinovat iaste aceasta, cănd nu'ĭ omul cu tótă mintea ce să zice eşit den fire'ĭ nebun, de vrême ce învaţă şi pravila omul ce va fi denafară de minte macar ce greşală are face nu să va certa.

v. Nebunul şi cel denafară de minte de să va înţelepţi cănd va nu să va certa pentru greşalele ce au făcut la nebuniea luĭ.

g. Céla ce'ĭ cănd şi cănd nebun iară nu în

tóte zilele, cumu s'are zice patru lunĭ iaste nebun şi cincĭ, şase lunĭ iaste înţelept, acesta feal de va face vre o greşală în vrémea nebuniei luĭ nu să va certa, iară de va greşi la vrémea ce iaste înţălept atunce să va certa tocmaĭ după cum scrie pravila ca şi fie-cine, iară de va fi lucrul înpărechiat óre nebun au fost au ba când au făcut ace greşală, atunce stă în mintea giudeţuluĭ să cunóscă de pre lucrurile ce vor fi fost pren pregiurul aceĭ greşele.

d. Céla ce va fi cumînte şi va face vre o greşală şi pentr'aceia greşală să va pără la giudeţ şi giudecându'l şi grăind mărturiele iară el într'acel ceas va nebuni, atunce giudeţul îl va certa cu banĭ sau cu dobitoc; iară de va nebuni el dacă va isprăvi giudeţul păra şi va vrea să'ĭ dea şi vre o certare pre trup, atunce de vréme ce pre nebun nu'l pot certa trupeşte va schimba certarea luĭ pre banĭ. şi aceasta să va face când nu va maĭ fi nice o nedéjde d-a să maĭ înţelepţirea cel nebun, iară de va fi nedéjde să să înţelepţească atunce giudeţul îl va pune la pază până să va înţelepţi să'l certe. Nebunul de are ucide şi pre tată-său nu să va certa nice cum.

Sémnele nebunuluĭ.

e. Céla ce să va face şi să va arata cum iaste nebun pentru să scape de certare, iară el nu iaste cu adevărat nebun, acela să va certa deplin după pravilă, iară pentru să'l cunóscă giudeţul au doră să face au cu adevărat iaste nebun trebue să'l întrebe giudeţul multe întrebări şi în multe fealurĭ şi cu multe meşterşugurĭ şi să întrébe şi pre vracĭ cariĭ fórte lesne vor cunóşte de va fi nebun cu adevărat.

s. Céla ce va sfătui pre cel nebun să facă vre o greşală sau să'l agiute, cumu s'are zice să'ĭ dea sabiea góla şi arătându'ĭ pre cine-va să'l ucigă, nu va putea şuvăi acesta pentru ce au fost el nebun şi au făcut greşala pentru să nu să cérte după pravilă cela ce'l va fi svătuit.

z. Cel nebun măcar că nu să va certa la nebuniele luĭ de va face vre o greşală iară tot nu să cade să'l slobozască de tot să îmble pre drumurĭ slobod, ce să aibă pază, să fie pre lângă oameniĭ săĭ până să va înţelepţi.

A şésea pricină

ce micşurează giudeţul certarea celuĭ vinovat.

za. **gla. ns.**

a. A şésea pricină carea îndeamnă pre giudeţ să maĭ micşureze certarea celuĭ vinovat de cum învaţă pravila, iaste obicéiul locului după care obiceiu cine va greşi nu să va certa nice cum, cum dau învăţătură toţi dascaliĭ tocmindu-se toţĭ într'un cuvânt.

v. Când va fi un lucru cu cale să să certe carele 'l va face, iară acel lucru de vréme ce va fi obicéiul loculuĭ să să facă, atunce acela ce'l va face nu să va certa nice cum.

g. Giudeţul giudecă câte o dată şi în potriva pravileĭ pentru acest obicéiu a loculuĭ şi de multe orĭ face cumu'ĭ voia luĭ.

d. Lucrurile ce să fac după cum iaste obicéiul loculuĭ macar dére şi fi înprotiva fireĭ şi a pravileĭ, iară drept aceia tot nu va certa giudeţul pre ceia ce fac acel obicéiu, macar că aicia'ĭ certă besérica, iară *[illegible]* va certa D-zău cu muncă de vac, pre căţĭ vor face înprotiva D-zăeştilor pravile lucrure fără lége.

Pentru a şéptea pricină

za. *ce micşurează certarea.* **gla. nz.**

a. A şéptea pricină ce în micşurează certarea celuĭ vinovat iaste mulţime de oamenĭ unde să pornesc cu toţiĭ să facă vre o răutate, atunce giudeţul nu póte să aleagă cine au făcut răutatea, dupaceia nu póte pre toţĭ să'ĭ cérte pentru unul şi pentru ce că aceste soţiĭ multe să fac în doo fialurĭ. drept aceia trebue să ştim cum une date sănt înpreunaţĭ mulţĭ şi fac toţĭ o greşélă şi iară'şi alta dată sănt mulţĭ înpreunaţĭ întruna şi numaĭ unuĭ dentrânşiĭ face o greşală, într'aceia nime nice dentru soţiele luĭ n'au înţeles nice l-au văzut nice giudeţul póte să'l cunóscă. şi într'această faptă sănt doo pravile: întâia pravilă iaste aceasta:

v. Când sănt nişte oamenĭ mulţĭ strânşĭ la un loc şi fac vre o greşală, drept aceasta greşala să îndeamnă giudeţul să maĭ micşureze certarea după cum scrie pravila, şi maĭ vârtos greşala ce vor fi făcut aceĭ mulţĭ să certă după pravilă cu morte atunce aşijderea să îndeamnă giudeţul să maĭ micşureze certarea pentru să nu omóră pre mulţĭ drept o greşală.

g. Când să va prileji în mijlocul a mulţĭ de vor fi uniĭ dentrânşiĭ maĭ capete, cumu s'are zice ispravnicĭ, atunce la uniĭ ca aceştea nu va micşura giudeţul certarea aceĭ greşalĭ pentru ceĭ mulţĭ pentru căce că fie la ce greşală ceia ce sănt capete după pravile să certă deaproapea deplin, iară ceialalţĭ ce să micşurează certarea celor ce sănt toţĭ într'un chip de vinovaţĭ şi nice unuĭ dentrânşiĭ nu iaste mare sau mic.

d. A doo pravilă zice când să va tâmpla dentre nişte oamenĭ mulţĭ să greşască unuĭ dentrânşiĭ, şi atunce nice acela nice giudeţul póte să ştie carele au făcut greşala atunce pre toţĭ să'ĭ slobozască de tótă certarea trupească şi să vor certa numaĭ cu banĭ, cumu s'are zice de pre o fereastră a uneĭ case unde au fost mărgând nişte oamenĭ mulţĭ s'au aruncat o piatră ş'au

ucis pre un om ce-au fost trecănd pre ulită și aceștia ce sămt în casă nu știu cine să fi aruncat acea piatră, cum nu pôte să fie într'alt chip ce unul dentrănșiĭ au aruncat piatra și el nu va spune, atunce toțĭ să fie slobozĭ și numaĭ cu banĭ să să certe.

e. Cănd vor fi într'o casă niște omenĭ mulțĭ lăcuitorĭ și să va găsi între dănșiĭ unul ucis și vor arata semnele cum să'l fie ucis unul dentrănșiĭ iară nu mulțĭ de vrême ce să va afla că are numaĭ o rană iară nu maĭ multe, iară nu să ști carele dentru dănșĭ să fie făcut acéstă ucidere, atunce vor fi toțĭ slobozĭ de certarea uciderei, numaĭ ce să vor certa după voia giudețuluĭ și nu să va certa nice unul cu mórte, așijdere dére avea căt de multe rane cel ucis macar dére fi atătea de multe precăt ómenĭ vor fi într'aceia casă și să nu știe nime cine să i le fie făcut aceluĭ ucis, atunce toțĭ vor fi slobozĭ de mórte numaĭ ce să vor certa după voia giudețuluĭ.

s. Cănd să va prileji să aĭbă price niște ómenĭ și vor sări toțĭ cu armele asupra unuia și'l vor omoră cu multe rane, iară să nu fie nice aice lucrul de față óre cine l-au rănit și cine nu l-au, atunce toțĭ să vor certa după voia giudețuluĭ; iară de să va cunóște carii l-au rănit și cariĭ nu l-au, atunce ucigătoriĭ să vor omoră iară ceia lațĭ ce le-au fost agiutoriu să vor certa după voia giudețuluĭ, iară de nu'l vor fi agiutat ce numaĭ fiind acole de față vor fi sărit și eĭ cu arme atunce aceștiea nu să vor certa.

z. Niște omenĭ mulțĭ vor ucide pre vre unul cu rane de mórte carele una dentrănse singură putea să'l omóră, iară să nu să pótă adevăra la giudeț carele l-au omorăt, atunce pentru căce sămt mulțĭ nu să va omoră nice unul iară să vor certa după voia giudețuluĭ.

n. Cănd vor ucide mulțĭ pre unul cu rane nu de mórte, care lucru una dentr'acele nu l'are fi putut omoră ce tóte împreună l-au omorăt, și giudețul nu știe careie'ĭ va fi făcut rana cea de mórte, numaĭ ce să adeverêște lucrul cum l-au ucis toțĭ împreună, atunce pentru mulțimea să vor certa toțĭ după voia giudețuluĭ.

f. Cel ucis de mulțĭ de va avea și rane multe și dentr'aceste unele sămt de mórte altele nu sămt de mórte iară să nu pótă giudețul să adevereze cine i-au făcut rana cea de mórte și cine i-au făcut cele-l-alte ce nu's de mórte, atunce pentru mulțimea toțĭ să vor certa după voia giudețuluĭ, iară de va cunóște giudețul pre ceia ce au făcut ranele cele de mórte, iĭ va certa ca pre niște ucigatorĭ, iară ceia ce n'au făcut rane de mórte va certa'ĭ giudețul după cumu'ĭ va fi voia luĭ.

i. Maĭ marele ce va fi cap între multe soțiĭ și de va fi făcut rană de mórte celuĭ ucis și ceia-l-alțĭ soțiele să'l fie vatamat cu rane nu de mórte, atunce cel maĭ mare să va certa ca un ucigătoriu cu mórte iară ceia-l-alțĭ după voia giudețuluĭ și după rane ce vor fi făcut fie carele, însă și atunce să cade să fórte cercetêze giudețul pre mănuntul în ce parte de trup au rănit fie'șĭ carele de dănșĭ, pentru căce macar de n'are fi făcut toțĭ rane de mórte alegănd fără de cel maĭ mare, iară drept aceia maĭ mult să va certa cela ce va fi lovit în piept de căt cela ce va fi lovit într'un déget, și maĭ mult să va certa cela ce au făcut rană de i-au scos sufletul de căt ceia-l-alțĭ, dece orĭ cățĭ vor fi făcuțĭ rane de mórte toțĭ să vor omoră, iară ceĭ lalțĭ să să certe după voia giudețuluĭ.

aĭ. Cănd să va ucide neștine de mulțĭ și giudețul nu va ști carele dentr'aceĭ mulțĭ l-au ucis, atunce toțĭ să vor certa cu banĭ sau'ĭ vor scóte den moșie sau la ocnă.

vi. Póte giudețul să muncéscă pre cela sau pre ceia ce vor avea niscare sémne ca acelea cum să fie ucis aceia pre cel mort, macar dére fi smomit și pre alțiĭ pre mulțĭ într'această ucidere, așijdere de va arunca neștine vre o piatră den vre o casă unde vor fi omenĭ mulțĭ și va ucide pre cine-va, nu'ĭ va munci pre toțĭ giudețul nice'ĭ va putea să'ĭ muncéscă pentru să știe carele iaste dentru toțĭ cela ce au aruncat piatra, iară de va fi care cum-va dentru aceștĭ mulțĭ de să vor găsi vre uniĭ cariĭ să aĭbă niscare sémne cum aceștia să fi aruncat piatra, acela sau aceștiea numaĭ ce va munci giudețul să spue cum va fi cu adevărat.

Pentru a opta pricină

za. *ce micșurează giudețul certarea.* gla. nn.

a. A opta pricină carea îndeamnă giudețul să înmicșurêze certarea celuĭ vinovat la greșala ce au făcut, iaste ascultarea carea va face neștine pre Domnul țărăĭ sau pre stăpănul carele'ĭ va sluji, și cum zice cartea céa veche la *ctorii zacon, zi* (17) capete, cela ce nu să va pleca, ce să zice ce nu va asculta de giudețul ce-au ales D-zeu, cu mórte voiu să moră, macar că acest cuvănt a scripturei ceĭ vechĭ zice așa, iară să înțelége pentru învățătura giudețuluĭ celuea ce giudecă pre lége și pre d-zeeștile pravile și pre pravilele celea ce sămt după fire, pentru căce carele nu să va pleca sub tăriea învățătureĭ légeĭ și giudețuluĭ nu să va certa cu mórte pre direptate și după pravilă.

v. Cadesă să asculte și să să plece boiarinuluĭ și maĭ mareluĭ năroduluĭ incă cănd va da învățătură spre lucrurile care le vor fi mărturisite de pravilele cele înpărăteștĭ sau de obiceiele loculuĭ sau de singură firea omenească, care lucru să înțeleage cănd va înbla neștine pre aceia ascultare puțină vătămare

va face spre de'aprópele său, iară de vrême ce cu acéstă ascultare ce va face neştine spre mai marele-său, ce să zice spre domnu-său, înblănd de tóte pre voea luĭ, va greşi şi va vatama fórte mult pre de aprópele fie'şĭ cuĭ, atunce nu să cade ascultătorul să ferească acéstă ascultare.

g. Cela ce va ucide pre cineva fiind trimis de boiarinul săborului, ce să zice de cel maĭ mare a gloatelor, póte şuvăi să nu să certe după cum scrie pravila, care lucru să înţelége într'acesta chip cându'l va trimite cel maĭ mare, îl va îngrozi de'l va zice că de nu va omorâ el pre acela giudeţul va omorâ pre dâns, şi maĭ vrătos maĭ marele gloatelor va fi deprins a omorâ pre uniĭ ca aceia ce nu'l vor asculta, iară de vrême ce nu'l va îngrozi maĭ marele glótelor şi să nu'l zică aşa că de nu'l va omorâ va muri el în locul luĭ şi încă când nu va fi învaţat a omorâ pre ceia ce nu'l ascultă, atunce cela ce va face uciderea nu va putea şuvăi să zică că l-au mânat maĭ marele său, ce să va certa după cum scrie pravila.

d. Rugămintea domnilor iaste ca şi cum are îngrozi pre neştine.

e. Orĭ care muiare de frică şi de silă ce'ĭ va face domnul să va pleca şi va face pre voia luĭ, aceia nu să va certa nice cum.

s. Un giudecătoriu de la un trăg, ce să zice un diregătoriu, nu iaste dator să asculte pre domnul ţăriĭ să muncească sau să spânzure pre neştine cunoscând el că nu'ĭ vinovat şi iaste lucrul cu asupreală aceia muncă sau aceia morte, ce maĭ bine'ĭ iaste luĭ să'şĭ lase scaunul cel de giudeţ ce ţine, de cât să să plece învăţătureĭ domnu-său cea cu asupreală, iară de nu să îndură să facă părăsire scaunuluĭ său trebue să scrie să dea ştire domnu-său de aceia tocmeală ce i-au poruncit cum iaste lucru cu napaste şi să socotească să maĭ cercetéze şi după acésta să aştepte respuns, iară giudeţul de va respunde şi al doilea rănd şi de va zice de nu ver asculta tu ştiĭ sau să face cumuţ dau învăţătură să numaĭ cercĭ alt lucru sau altă vină, sau de va zice şi'ntr'acest chip cetitam scrisórea ce ne-aĭ trimes şi am înţeles de tot iară drept aceia să facĭ cum ţ'am dat învăţătură într'alt chip să nu fie, atunce de va asculta de învăţătura maĭ mareluĭ său va putea şuvăi şi nu să va certa după pravile pentru greşala ce va fi făcut pentru ascultare.

z. Când va zice giudeţul cutare lucru l-am făcut pentru că mi-au dat învăţătură domnu meu carele iaste maĭ mare pre o ţară nu'l vom créde acest cuvânt, numaĭ trebue să arate acea învăţătură a celuĭ domn, au cu mărturiĭ au cu scrisóre de măna Domnuluĭ ţăriĭ.

n. Un giudeţ ce va isprăvi şi va strâca légea altuĭ giudeţ altuĭ eparhiĭ, nu să va certa nice iaste dator acesta să cercetéze tocmala aceia direptă'ĭ au cu asupreală, alegând de să va pune în protivă cel vinovat de va zice cum această lége nu'ĭ bună de nemică de vrême ce s'au făcut de un giudeţ străin şi cum nu i s'au căzut să legiuiască el greşală ca acésta, cumu s'are zice starostea de Camenîţa n'au putut prinde pre un vinovat la mănule luĭ, au făcut lége să fie izgonit den tóte cetăţile căte sămt sub oblastiea Kraiuluĭ Leşesc şi aşa au isprăvit cum de va încăpea în mănule vre unuĭ scaun crăesc ca să aibă aĭ tăia capul şi aşa au dat ştire pre la tóte cetăţile ţăriĭ Leşeştĭ, iară vinovatul s'au prilejit de s'au prins la măna starosteĭ de Liov, dece având starostea la măna luĭ isprava celuia staroste de Camenîţă cum orĭ unde'l vor prinde să'ĭ tae capul acum póte într'acela ceas fără nice de o certare ce pre giudeţul celuea să'ĭ tae capul, iară de va fi giudeţul acestuia strâmb acesta ce i-au tăiat capul nu să va certa nice cum, alegând când va zice vinovatul aceluĭ staroste de Liov ce treabă are starostea de Camenîţă cu mine sau ce putérnicu'ĭ asupra mea să'mĭ tae capul, de vréme ce eu nu sămt leah ce sămt frânc şi omul cela ce l-am ucis iaste den ţara frânciască, şi l-am ucis la Franţa, dece ce treabă are starostea de Camanîţă cu greşalele ce să fac în ţéra francească, dece atunce acel staroste îl va ţinea la închisóre şi va scrie la craiul Leşesc ce vor putea alége pentru acest lucru şi după cum va veni respuns de acolo aşa va ocrâni.

f. Patriarhul de va scrie la vre un posluşnic al său şi de'ĭ va zice să facă cutare lucru, iară de nu ver face de greu te aforisesc, şi acest lucru ce'ĭ zice să facă iaste cu napaste şi cu asupreală, atunce acest posluşnic nu iaste datoriu să'l asculte pre Patriarhul nice afórisenia luĭ iară să cade să'ĭ dea ştire cu scrisóre cum iaste napaste şi să face asupreală pre învăţătura ce i au dat şi dupaceia să aştepte răspuns.

i. Giudeţul cel mirenesc să cade să isprăvească şi să săvârşască o lége ce va fi legiuit giudeţul besériceĭ de'ĭ va părea că au legiuit drept, însă póte şi acesta giudeţ mirenesc să cercetéze tocmala cu mărturiĭ să póta cunóşte légea ce-au legiuit póte fi de să'ĭ facă sfârşit ce să zice certare au cu mórte, au într'alt chip, alegând numaĭ de va fi tocmala pentru erése, pentru că atunce giudeţul cel mirenesc nu maĭ cerceteázâ nemica ce atunce şi orĭ ce fiĭ de eretic îl vor da de la giudeţul beséricei îl va omorî fără de nemică altă îngăduinţă şi fără nice de o întrebare cum au fost tocmala.

aĭ. Oameniĭ ceĭ domneştĭ, ce să zice armaşiĭ şi armăşeĭ şi alţiĭ ca dânşiĭ, când vor munci când vor spânzura sau vor tăia capul cuiva.

şi altă ce vor face cu învăţătura domnuluĭ ţăriĭ. deére fi învăţătura domnuluĭ la aratare să vază toţĭ că iaste cu asupreală şi cu mare năpaste, acestiea nice dănăoră nu să vor certa nice cum nice drept un lucru.

vi. Plugariĭ şi alţĭ lucrătorĭ de vor ara în pămănt străin sau de vor culége în vie cu învăţătura cuiva cănd le va fi zis că iaste a luĭ nu să vor certa nice cum. alegănd atunce cănd vor şti lucrătoriĭ că nu iaste aceluia ce i-au pus să lucreze acolea acel pămănt sau alt ce va fi. sau alegănd cănd i-are pune să seacere încă fiind crud sau să străngă alte poame într'acesta chip, sau cănd le-are zice să mute vre un hotar den locul său. sau unde'Ĭ vor pune să lucréze şi'Ĭ vor socoti ómenĭ cu arme, sau cănd le vor zice să lucréze nóptea, ce să zice să fure, pentru căce că atunce deapururea să vor certa şi nu vor putea şuvăi.

gi. Feciorul ce va face vre o greşală pre învăţătura tătăne-său sau a măne-sa, sau muiarea pre învăţătura bărbatuluĭ său, sau robul pre învăţătura domnu-său, nu să vor certa nice cum de va fi greşala micşoră. iară de va fi greşala mare atunce să vor certa. însă nu deplin cum scrie pravila, ce după voia giudeţuluĭ.

Pentru a noa pricină

za. *ce înmicşurează giudeţul certarea celuĭ vinovat.* **gla. nf.**

a. A noa pricină. pentru carea să îndeamnă giudeţul să maĭ micşuréze certarea celuĭ vinovat de cum ceartă pravilele. iaste neputinţa şi slăbiciunea fireĭ, pentru care maĭ puţin să vor certa muiarile de căt barbaţiĭ la greşéle ce vor face.

v. Muiarea să va certa maĭ puţin de căt bărbatul cănd în casa eĭ să vor face banĭ răĭ calpuzanĭ. sau cănd va cumpara ceva vre un lucru eftin pentru să'l vănză maĭ scump. sau cănd va sparge carte domnească şi încă şi de să va mestеca în tocmala ereticilor, sau la giurămănt minciunos. iară cănd va greşi la lucrurĭ ce să fac înprotiva D-zeeşteĭ pravile şi a pravileĭ fireĭ omeneştĭ atunce nu să va certa muiarea maĭ puţin ce tocma ca şi bărbatul.

g. Ţăranul cel gros póte şuvăi să nu să certe ales cănd va fi mărturie cuiva şi de va grăi cuvinte fără de ispravă şi fără cale de să va cunóşte lucrul că grăiaşte de prostimea luĭ. iară de va grăi de învăţătura luĭ cea rea atunce să va certa tocmaĭ ca şi alalţĭ. aşişdere şi la alte la tóte greşélele ce va face ţăranul cel gros de va face de grosimea luĭ maĭ puţin să va certa iară de va face den răutatea şi fealul luĭ cel rău atunce să va certa tocmaĭ ca şi alalţĭ şi acésta iaste în puterea giudeţuluĭ să'Ĭ giudece de va fi de grosimea luĭ sau de nu va fi. alegănd de va fi greşala spre D-zeésca pravilă sau spre pravila cea de fire. căce că atunce grosimea luĭ nemică nu'Ĭ va folosi nice va şuvăi să scape de certare.

Pentru a zécea pricină

za. *ce înmicşurează certarea.* **gla. x.**

a. A zécea pricină care îndeamnă pre giudeţ să maĭ micşuréze certarea vinovatuluĭ iaste somnul. de vréme ce mulţĭ s'au găsit de au făcut multe şi minunate lucrurĭ în somn şi dacă să deştepta nu ţinea minte nemică ce au făcut. cum au fost o dată unuĭ de-au fost dormind la besérica luĭ st. Venedict la ţara frăncéscă şi au fost eşit den besérică adormit de au umblat doó mile de loc şi acolea au găsit pre un copil şi l-au ucis de au murit ne avănd nice un lucru cu dăns nice l-au ştiut nice l-au cunoscut şi iară'şĭ aşa adormit s'au întors şi s'au dus de-au intrat în besérică iară demineaţa n'au ştiut nemică eşit-au afară au nu au eşit; altă dată iarăşĭ au fost într'un oraş ce s'au chemat Pizan unul de aceia carele de multe orĭ eşia nóptea den casă'şĭ cu arme şi încungiura trăgul tot căntănd şi eară'şĭ dormind să întorcea de vinea acasă şi nu să maĭ deştepta. şi de multe orĭ priatenii luĭ daca'l găsea înblănd pre drum îl deştepta şi'l întorcea deşteptat la casa luĭ den carea eşisă dormind; sau cum au fost o muiare carea să scula nóptea de'şĭ frămănta pănea şi o punea de o învălea şi o găta de tot numaĭ să o bage în cuptor şi eară'şĭ adormită să ducea de să culca în patu'şĭ şi dimineaţa nu ştiea cine i-au tocmit aşa pănea şi aşa deapururea'Ĭ părea că'Ĭ fac aceasta vecinele eĭ drept să rădă cu dănsa; şi alţĭ mulţĭ s'au aflat ca aceştiea, dece pentr'aceia s'au făcut aciaste pravile.

v. Acest fel de ómenĭ dormind în somn de vor bate sau vor răni sau vor ucide pre cineva nu să vor certa după pravilă. ce după voia giudeţuluĭ. de vréme ce şi somnul să asémănă cu mórtea. iară denafară de aceasta să cade să aĭbă giudeţul milă la greşélele ce sămt den fire.

g. Un om cu fămeia sa dormind într'un aşternut vor înpresura'şĭ pruncul între sine şi'l vor omoră. acesta lucru nu să va chema c'au făcut eĭ den mintea lor cea rea. ce le-au fost greşala. de vréme ce şi giudeţul deapururea créde cum părinţiĭ maĭ bine'şĭ socotesc feciorii de căt singurĭ pre sine. sau maĭca nu să va chema să'şĭ pótă uĭta pre fiu-său fiindu'Ĭ den manuntaele eĭ. drept aceia nu să vor certa după pravilă ca nişte ucigătorĭ. iară pentru nesocotinţa lor să vor certa după voia giudeţuluĭ.

d. Céla ce va greşi dormind să va certa

după pravilă, însă când să va face că dórme iară el cu adevărat va fi deșteptat.

e. Céla ce va greși dormind și dacă să va deștepta nu să va căi ce au făcut, ce încă va zice bine am făcut de am făcut așa în somn, acesta să va certa după pravilă și nu va putea să șuvăiască.

s. Când va dormi neștine, și de va mérge să facă vre o răutate sau de va vatama pre cineva, póte celalalt să'l ucigă pentru să scape denaintea luĭ cu viață și nu să va certa. care lucru să înțelége când nu va putea într'alt chip să scape den mânule luĭ ce numaĭ ce'l caută să'l ucigă.

Pentru a un-spră-zécea pricină

za. *ce va micșura giudețul certarea.* **gla. xa.**

a. A un spră-zécea pricină ce maĭ inmicșurează giudețul certarea celuĭ vinovat, iaste dragostea, de vréme ce dragostea să asamănă cu bețiea așijderea și cu nebuniea și maĭ vrătos iaste și maĭ rea chinuire de cât acélea de cât tóte, drept aceia s'au făcut această pravilă.

v. Céla ce face vre o greșală fiind îndemnat de dragoste, maĭ puțin să va certa de cum spune pravila.

g. Céla ce va fi biruit de dragoste și de va tâmpina vre o fată mărgând pre drum și o va săruta nu să va certa nice cum. cum au făcut un muncitor de la Athina ce l-au chemat o Pisistratos. carele au zis muerii'șĭ cându'l îndemna să nu fie într'alt chip ce să omóră pre céla ce au sărutat pre o fată feciora a lor mărgând pre drum. zicându'ĭ acest cuvânt. cum de vréme ce pre ceia ce ne iubesc și ne sărută tu ziceĭ să'ĭ omorâm. dară încă ce învățătură ver da să facem celora ce ne vor ură și ne vor fi cu vrăjmășie.

d. Orĭ care muiare pentru multă dragoste ce va avea cătră ibovnicul eĭ va primi în casa eĭ furtușagul ce va fi el furat, maĭ puțin să va certa de cum iaste scris la pravilă.

e. Dragostea șuvăiaște précurvia și răpitul fiateĭ și alte greșéle ca acéstea. ce să zice când are pune scarĭ la ferestri să să sue să intre la ibovnică'șĭ și alte ca acéstea.

Pentru a doa-spră-zécea pricină

za. *ce îmmicșorează giudețul certarea.* **gla. xv.**

a. A doa-spră-zécea pricină ce îndeamnă pre giudeț să înmicșureze certarea celuĭ vinovat de cum scriu pravilele, iaste ruda cea aleasă, ce să zice Boeriea. de vréme ce nice ceĭ de rudă bună nice boiariĭ nice feciorii lor să vor certa cu caterga sau cu ocna, ce pentru aceasta să vor goni den moșiea sa câtă-va vréme iară nu să nice spânzură în furcĭ ca alalțĭ făcătorĭ răĭ. nice să înțapă, ce drept acéstea drept tóte lĭ să tae capetele. nice pre uliță pren trăg nu să pórtă uniĭ ca aceștia.

v. Când ceartă giudețul sau pravila pre cineva cu banĭ, tocma să ceartă Boiarinul ca și cel sărac.

g. Certarea cea trupască ce dă pravila pentru greșale dére fi cât de micșora aceia certare dacă să va da vre unuĭ boiarin să chiamă prea mare de cât când s'are da fie-cuĭ dó ceĭ maĭ miciĭ, și iară'șĭ vine lucrul unuĭ drept alt cât are fi de mică certarea ce va fi cu banĭ la vre un om de ceștĭ maĭ miciĭ și proștĭ la aceștiea iaste maĭ mare de cât s'are da la un boiarin. drept aceia pravila schimbă certarea cea trupească cu banĭ când iaste vre un boiarin și'l ceartă cu certare de banĭ. iară de iaste vre un om de gios și micșor și sarac să va certa cu certare trupască.

d. La greșale ca acélea ce sânt la pravilă maĭ marĭ să dau boiarilor de cât saracilor și maĭ mult să vor certa boiariĭ de cât ceĭ maĭ miciĭ și maĭ saracĭ. cum s'are zice de să v. afla vre un boiarin hiclean unuĭ domn și hain țărăĭ și de s'are arata într'acesta chip și unul di ceĭ maĭ miciĭ. maĭ mult s'are certa ceĭ maĭ mare boiarin de cât ceĭ maĭ mic și om maĭ de gios. așijdere și omul ceĭ maĭ de gios de'l vor prinde la războĭ viu îĭ vor tăia capul iar de vor prinde vre un boiarin îl vor spânzura.

e. Greșalele ce fac rușine boiariĭ boiarilor maĭ mult să ceartă boiariĭ de cât ceĭ maĭ miciĭ și ómeniĭ maĭ de gios, cum s'are zice la greșala hotrieĭ să va certa maĭ mult boiarinul de cât ceĭ maĭ micșor.

s. La greșalele ce învață pravila furcĭ, cumu'ĭ hainiea și vicleșugul când hicleneaște pre domnu-său, să va spânzura și boiarinul ca și ceĭ maĭ prost. iară furcile boiarinuluĭ să fac maĭ înalte de cât aceluĭ maĭ mic.

z. Când va mărturisi neștine minciună sau va fi eretic și când nu va asculta de domnu-său și la lucrul ce'l vor sudui pre înparatul sau pre domnul loculuĭ, într'un chip să vor certa și boiariĭ și ceĭ maĭ proștĭ.

n. Céla ce va face o greșală nădăjduind că nu să va certa pentru căce iaste boiarin, și de va fi scos cuvânt să fie înțeles cineva cum să fie zis acest cuvânt și cum să fie făcut această greșală cu acesta gând. atunce boiarinul să va certa de tocma cu ceĭ maĭ săracĭ.

f. Când să va cădea unuĭ boiarin, pentru greșala ce-au făcut să'l trimiță la ocnă sau să'l bată pren trăg sau altă certare să pață. iară giudețul ca pre un boiarin va certa'l cu banĭ. aceasta să face odată sau de doă orĭ. iară a treia oră de'l vor maĭ prinde pre boiarin făcând iarășĭ acea greșală atunce să va certa tocma ca și ceĭ mic și om maĭ prost.

i. La certările célea ce dă pravila după voia giudeţuluï la acelea póte giudeţul să maï impuţineze certarea boiarinuluï, iară la celea certărï ce de faţă învaţă legea şi pravila certarea cum va fi, nu póte giudeţul să certe maï puţin pre boiarin de cât pre cel maï mic şi maï de gios om.

ai. Pentru précurvie tocma să ceartă boiarinul ca şi cel maï mic.

Pentru a treï-spre-zécea pricină

za. *ce micşurezdă giudeţul certarea* gla. xg.

a. Guideţul, să îndeamnă să maï micşureze certarea celuï vinovat pentru iscusirea şi destoïniciea luï, cumu s'are zice de vréme ce neştine va şti vre un meşterşug ca acela frumos şi scump şi atăt să'l ştie de bine căt să nu să afle altul asemenea luï, atunce acesta de va face vre o greşală, maï puţin să va certa; cum au fost odată un sineţariu bun carele pentru uciderea ce făcuse nu l-au omorăt, ce l-au isgonit den locul luï şi den moşiea luï, şi cară'şï la vréme de óste l-au adus, acésta să face cănd să va arata meşterşugul luï de faţă de vor vedia toţï carele va fi tuturor de treabă şi greşala luï trebue să nu fie hainit cumva moşia sa sau să fie fost tălhar de drum pentru căce atunce nice un meşterşug nu'ï va folosi.

v. Cănd va fi făcut neştine un bine mare loculuï aceluia unde locuiaşte care bine să să pomenească deapururea, dup'aceia de să va prileji să facă vr'o greşală, atunce giudeţul pentru acel bine ce să pomeneşte va certa'l maï puţin de cum să cade, alegănd cănd va fi acel bine ce au făcut loculuï lucru puţin iară greşala luï va fi mare atunce acel bine ce-au făcut nu'ï va fi drept nemică.

g. Binele ce va face neştine loculuï şi moşieï luï, au el, au moşiï luï, iï va folosi ca să să certe maï puţin sau să nu şi să certe nice cum la greşala ce va fi făcut, şi aceasta póte fi cănd va fi trecut vréme multă de cănd va fi făcut acel bine pănă cănd au făcut greşala, pentru căce de să va face acel bine în vrémea ce să va face şi greşala atunce acel bine nu'ï va folosi nemica ca şi cănd nu s'are fi fost dere fi căt de mare, ce să chiamă că va maï micşura óre ce, cumu s'are zice fură óre cine de la un boiarin un scriaş cu banï şi găséşte acolo în lăuntru nişte cărţï hielene carele scriea la nişte vrăşmaşï să vie cu óste să ia acel loc, şi dacă le-au găsit le-au aratat domnuluï aceluï loc, şi s'au păzit de-au ocrămit cum au ştiut acel lucru, acesta cu adevărat mare bine au făcut aceluï loc, iară nu l-au făcut cu svat bun şi cu gănd bun cum să cade să să facă binele, ce i-au venit acesta bine mare den furtuşagul luï şi drept aceia ca un fur să va certa, iară maï mariï aceluï loc vor face milostenie feciorilor luï şi pre dăns încă'l vor certa maï ioşor óre ce puţin lucru pentru acel bine ce i s'au nemerit.

Pentru a patra-spre-zéce pricină

za. *ce micşurează giudeţul certarea* gla. xd.

a. Schimbăndu'şï neştine firea şi viaţa cea rea ce-au fost avănd şi plecăndu-se către D-zeu, îndeamnă pre giudeţ de'ï maï micşurează certarea de cum spune pravila pentru greşala ce-au făcut, drept aceia s'au făcut acéstă pravilă.

v. Jidovul de va face o greşală şi dup'aceia va veni spre credinţă creştinească şi să va boteza sau nu să va certa nice cum sau să va certa maï puţin pentru aceia greşală de cum învaţă pravila, şi acest lucru stă cu totul în voia giudeţuluï să'l cérte sau să nu'l cérte ver mult ver puţin.

g. Jidovul ce s'au botezat de va fi luat ceva'şï căt de puţin certare pentru greşala ce au greşit încă mainte de botez, atunce giudeţul nice într'un chip nu va putea să'l cérte cum spune pravila.

d. Jidovul dacă să va boteza dére fi făcut căte păcate şi scrănăvil, pentru darul botezuluï tóte să vor curăţi şi va rămănea cum are fi născut adoó óră, atunce póte să fie şi preot fără nice de o sminteală.

e. Toate aceastea vor fi cănd să va face şi creştinul călugăr.

Pentru a cincia-spre-zéce pricină

za. *ce micşurează certarea.* gla. xe.

a. Giudeţul să îndémnă a maï micşura certarea celuï vinovat de cum spune pravila cănd cel vinovat iaste surd sau mut, de vréme ce unul de aceştia iaste ca şi un prunc micşor şi ca unul de ceï fără minte nebun.

v. Surdul şi mutul căndu'ï va fi mintea întreagă şi deplin şi va putia cu măhăitul să arate fieşte căruia fire'şï, şi vrearaş, atunce să va certa tocma ca şi alalţï; alţï dascalï zic cum mutul să să cérte maï puţin pentru căce mărturia ce face mutul cu măhăitul póte să fie şi cu greşală, alegănd acest mut şi surd de va şti scrie şi să citească pentru căce că atunce giudeţul îl va întreba cu scrisóre şi el va răspunde iară cu scrisóre, şi atunce póte să'l şi muncească pentru să spue şi să'l cérte după pravilă.

Pentru a şésia-spre-zéce pricină

za. *ce înmicşurează certarea.* gla. xs.

a. Cănd va pără tatăl pre fiu-său cel trupesc la giudeţ pentru vre o greşală ce va fi făcut, atunce i să va face milă giudeţuluï şi'ï

va micşura certarea ce i s'are cădea după greşala lui cum scrie pravila.

v. Feciorul ce are fi fugit şi i s'are fi făcut légea după vina lui, unde'l vor găsi acolea să'l facă mórte, iară tată-seu de'l va prinde şi să'l dea giudeţului, giudeţul va mai micşura certarea lui, ce să zice nu'l va omorâ ce'l va certa într'alt chip.

g. De va fi feciorul fugit pentru căce va fi greşit înprotiva înpărăţiei sau a domniei şi au făcut pagubă ca aceia ţărăi, pre acesta de'l va prinde tată-său şi de'l va trimete la giudeţ atunce mai puţin să va certa de la giudeţ de cât de l-are prinde omul domnesc.

d. De vréme ce şére prinde neştine feciorul şi l'are duce de l'are da pre mâna giudeţului, nu căce dóră iaste om bun, ce pentru care să téme să nu'l cumva prinză ómenii cei domneşti, atunce încă să va certa mai puţin de cum să cade şi de cum învaţă pravilele pentru acea greşală.

e. Acéla ce'şi va da feciorul lui pre mâna giudeţului ca pre un vinovat, dére fi tată-său şi jadov tot mai puţin să va certa.

s. Aşijdere şi feciorul de va da pre tată-său la giudeţ ca pre un vinovat ca să să cérte după greşală, atunce mai puţin să va certa.

z. Inma de'şi va da feciorul sau fata la giudeţ ca pre nişte vinovaţi, mai puţin va certa'l giudeţul, iară nu'l va slobozi de tot.

n. Aceastea tóte ce am zis pentru darea tată-lui pre fecior şi feciorul pre tată-său iaste adevărată şi neclătită după pravilele înpărăteşti şi după cum scriu toţi dascalii tocmindu-se toţi într'un cuvânt fără nice de o price şi carele au fost şi mai prost şi mai mic nemica nu s'au pus în protiva acestora nice unile de câte am zis, iară drept aceia această dare de tată pre fecior sau fecior pre tată nu s'au prilejit nice dânăoară să fie acest lucru să dea tată pre fecior şi fecior pre tată până la vremea unui dascal mare şi tocmitoriu de pravile, numele lui era Farinaciu carele au [illegible] pravilele cele înpărăteşti şi încă să ispite şi să nevoi cu învăţătură ca acea să [illegible] care pravile şi obiceie să socotesc la oblastele creştineşti în tótă lumea. acest dascal au fost după Hristos anii (1589) de ai şi până într'această vréme nu s'au prilejit nice dânăoară vină şi faptă ca aceasta să să înpreune la giudeţ, ce să zice tată să'şi dea feciorul pre un vinovat la giudeţ, numai la Polonia, în oblastia Papei de [illegible] au dat să taie pre feciorul'şi, care fecior au fost [illegible] pentru căce era greşit [illegible] iară acéla nu să ţine în samă pravila, ce de milostivire pentru să cérte mai puţin pre fecior pentru că l-au dat tată-său ce cumplit după pravilă l-au certat pentru căce greşala era [illegible] pre înpărăţie şi giudeţele la greşala ca aceasta nu dinadins pravila cea de milostivire ce numai pravila cea de certare cumplită pentru căce să nu cumva ceară milă nice tatăl nice feciorul de la giudeţe, ce cum au fost numai o dată s'au prilejit acest fel de giudeţe.

Pentru vina ce hicleneşte şi calcă cinul cel înpreună ce să zice călugăresc, ce să zice pentru vina ce'şi leapădă călugăria.

za. **gla. xv.**

a. Hiclean şi vrăjmaş cinului călugăresc să chiamă céla ce s'au făcut călugăr şi nu de tot, ce numai ce-au fost îmbrăcat hainele şi dup'aceia va lepăda rasele şi să va face iarăşi mirean.

v. Céla ce va eşi den mănăstire fără de voia şi ştirea egumenului şi de să va fi îmbrăcat în alte haine mireneşti şi'şi va fi ascuns potcapcul şi chemelavha şi alte ca aceste, acesta să chiamă hiclean şi hain cinului şi obrazului călugăresc.

g. Călugăriţele ce vor eşi din mănăstire, şi vor îmbla prin lume fără ştirea vlădicului locului aceluea, şi acestea sunt ca şi călugării.

d. Céla ce'şi leapădă haine călugăreşti vrând să şuvăiască să zică că îmblă pentru învăţătură ca un hiclean să să afurisească.

e. Popa şi diaconul de să vor însura după ce le vor muri femeile sânt ca şi ceia ce leapădă călugăria şi fac prepus cum să fie eretici, drept aceia trebue să să cerceteze, de va fi crezând cum are putere preutul sau diaconul să să însore atunce ca pre un eretic să'l cérte, iară de nu va avea acesta gând să va pedepsi numai ca şi céla ce leapădă călugăria, şi iară'şi de'şi va lepăda muiarea şi va plânge iară'şi la besérică să'l îngăduiască cu blândeţe şi cu milă, care lucru de nu va face de bună voia lui atunce şi cu silă şi fără de voia lui va să'l facă besérica să'l vor băga în temniţă sau'l vor închide într'o mănăstire de va ţinea întru tótă viaţa lui.

s. Călugărul de nu'şi va purta [illegible] în [illegible] sau când va merge la [illegible] sau într'alt loc [illegible], nu să va certa nice să va chema ca céla ce leapădă hainele călugăreşti.

z. Céla ce va scóte den mănăstire pre vre unul di cei ce mează să să facă călugăr, aceluia capul să i să taie.

n. Céla ce va îndemna pre altul să'şi lepede rasele, capul să i să taie.

f. Cade-să în tótă vrémea să prinză besérica pre céla ce va lepăda călugăria, iară ca adevărat nice dânăoară nu va putea fi egumen, alegând cândai'l va blagoslovi Patriarhul.

i. Călugărul sau popa sau diaconul de să va îmbrăca cu haine mireneşti când va merge pe vre drum, nu să chiamă că au lepădat călugăria, nice să va certa.

al. Călugărul ce va eşi den mănăstire şi va lăcui la ţară pentru să'şĭ hrănească părinţiĭ, nu să chiamă că să leapădă de călugărie când nu'l va putea hrăni într'alt chip şi când va fi cu voia maĭ mareluĭ mănăstireĭ.

vi. Céla ce'şĭ va lasa cinul său şi să va apuca de alt cin maĭ cu nevoe şi maĭ cu grea petrecere nu să va chema că hicleneşte mănăstirea şi besérica, cumu s'are zice când să va face călugărul schimnic sau săhastru în pustiĭ.

Pentru certarea celora ce să leapădă de cinul îngeresc, ce să zice ce'şĭ leapădă călugăria, ce certare li să va da.

za. **gla. xn.**

a. Céla ce va hicleni cinul şi obrazul călugăresc, ce să zice va lepada călugăriia, de nu va fi având asupra luĭ cetite molitve de călugărie nu să va aforisi, iară de va fi purtând hainele, ce să zice rasele cu molitve, atunce să'l aforiséscă şi de va sta un an într'acea aforiseme şi nu să va întórce cătră mănăstire atunce face prepus să fie eretic, drept aceia să să cerceteze şi să'l muncéscă şi să'l cérte ca pre un eretic şi rămâne şi fără cinste şi cela ce'l va strica ceva nu'l va putea pără la giudeţ nice i să prinde mărturiea unde grăiaşte, ce iară'şĭ să aforiséşte şi de va sta cu pizmă într'acea aforisenie să'l dea la giudeţul cel mirenesc să'l cérte.

v. Când să va pocăi cela ce va fi lepadat călugăriea şi de'l va primi vlădicul sau egumenul luĭ de va fi avut cinste de la besérică, ce să zice preoţie, nu va putea să să maĭ apuce de cinstea ceau avut dóră numaĭ cu voia şi cu blagoslovenia Patriarhuluĭ.

g. Tótă averea celuia ce-au lepadat călugăriia va rămânea la mănăstirea de la care au fugit când ş'au lepadat călugăriea.

Pravile împărăteştĭ

pentru ceia ce îndeamnă şi agiută cuiva sau'l svătuesc spre rău, sau când va trimite pre altul să facă vre o răutate.

za. **gla. xf.**

a. Ce folos are ave neştine când svătuiaşte pre alt cine-va, sau'l agiută, sau'l trimite să facă vre o răutate.

v. Când va îndemna neştine pre altul şi'l întărâtă de'l mânie sau'l dăscăléşte de'l învaţă să facă vre o răutate, acela să chiamă svătuitor răutăţiĭ.

g. Agiută neştine cuiva să facă greşală când dă banĭ sau ómenĭ sau caĭ, sau arme, sau scărĭ să fie de suit, sau alte lucrurĭ de aceia treabă pentru să facă greşală cum au socotit, şi maĭ vrătos agiută când mérge el singur cu capul său de'ĭ soţie şi singur cu sine să facă greşala înpreună cu celalalt.

d. Multe fealurĭ de svaturĭ sânt şi la agiutoriu aşijdere, de vréme ce svatul să face numaĭ cu cuvântul iară agiutorul să face şi cu lucrul, drept aceia nu să vor certa într'un chip svătuitorul cu agiutătoriul.

e. Alta iaste să svătuiască neştine să să facă greşala şi alta iaste să trimiţă să facă, pentru căce cela ce svătuiaşte socotéşte folosul celuia ce'l svătuéşte, iară cela ce trimite să facă greşală socotéşte numaĭ folosul său iară nu a celuia ce'l trimite, drept aceia giudeţul nu să cade să socotéscă cuvintele când să va face vre o greşală, penrtu căce cum grăiaşte cu cuvântul cela ce svătuiaşte, aşa grăiaşte cu cuvântul şi cela ce trimete, iară să cade să cerceteze la carele au rămas folosul şi dobânda ce-au venit de pre acea greşală pentru să pótă înţelége carele iaste adevărat şi maĭ întâĭ vinovat.

s. Incă maĭ iaste un lucru între svătuitoriu şi între trimiţătoriu, pentru ce cela ce svătuéşte nu rămâne dator celuia ce l-au svătuit, iară cela ce trimite pre altul să facă greşală rămâne dator luĭ, ce să zice celuia ce'l trimite.

z. Maĭ mare lucru iaste să trimiţĭ pre cine-va să facă greşală de cât să'l svătueştĭ să facă.

n. Pri céla ce'l vor cleveti c'au trimis pre altul să facă o greşală iară el de va arata cum nu l-au trimis iară numaĭ ce l-au svătuit să facă acest lucru, să fie slobod de păra ce l-au clevetit întâĭ şi de certare.

f. Céla ce va zice cuiva vre unuĭ priiatel să ucigă pre vre unul ce le va fi amândurora vrăjmaş, atunce să cade să socotească şi să cerceteze giudeţul acest cuvânt ce-au zis, svat au fost au învăţătură au cuvânt de ascultare să facă cumu'l va zice şi fără de voia luĭ ce să zice să'l ucigă, carele să cunóşte într'acesta chip de să va afla acesta ce s'au îndemnat a mérge spre ucidere cum n'au făcut nice dănăóră ucidere şi nice atunce nu are fi făcut de nu l-are fi îndemnat acela, atunce să chiamă că i-au dat învăţătură ce să zice i-au zis pasă să ucizĭ pre cutare om, el s'au dus şi l-au ucis pre cuvântul aceluĭ om, iară de să va afla cum acesta l-au vrut ucide şi fără de zisa şi îndemnarea aceluia, atunce acel cuvânt au fost numaĭ de l-au svătuit, iară de va fi izvod cum de nu ĭ-au vrut zice acela sau l-au vrut ucide sau ba, atunce giudeţul créde că l-are fi ucis macar de nu i-are fi zis nemică.

i. Al doilea sămn pentru să cunóscă giudeţul pre cela ce l-au trimis să ucigă pre cela-l-alt óre svătuitu'l-au, au zisu'ĭ-au să margă sa'l ucigă şi fără voia luĭ, care semn iaste acesta pentru să cerceteze giudeţul şi să cunóscă pre cel ucis căruia au fost maĭ mare vrăjmaş, pentru căce de va fi fost ucigătoriuluĭ atunce acea îndemnare au fost numaĭ svat, iară de va fi fost cel ucis maĭ mare vrăj-

maş celuia ce l-au svătuit de căt celuia ce l-au ucis atunce ace îndemnare au fost învăţătură, cum am zis maĭ sus, ce să zice ascultă cum zic şi fă cum te învăţ, pasă de'l ucide fără voia ta, eu voi da samă, aciasta să chiamă învăţătură şi pre acésta învăţătură au mărs de l-au ucis.

aĭ. Când nu va putea giudeţul să cunóscă într'alt chip maĭ cu adevărat acé îndemnare svătuire au fost învăţătură, atunce va munci pre svătuitorul să spue cu adevărat şi să zică svătuitu'l-au au învăţatu'l-au să facă acea greşală.

Ce certare vor lua ceia ce svătuesc spre rău să facă cineva.

za. gla. o.

a. Céla ce va svătui pre altul să facă vre o greşală, să va certa cu acéia certare cum să va certa şi cela ce va face greşala.

v. Cine va îndemna sau va învăţa sau va svătui pre altul să facă vre un lucru rău şi vr'o greşală, să va certa ca şi cel vinovat ce va face greşală.

g. Céla ce va arata cuiva folosul şi dobânda ce va avea dacă va face vre o greşală, şi de'l va asculta acela şi va face greşala acesta ce l-au svătuit, să chiamă svătuitoriu spre răutate şi să va certa cum am zis.

d. Céla ce va lăuda vre un lucru rău şi cu greşală şi neştine auzind să va răni la inimă şi nu să va lasa până nu'l va face acel lucru acesta să chiamă svatnic rău şi să va certa cum scrie şi maĭ sus.

e. Când va vorovi neştine cătră altul şi va spune cum va să facă o răutate şi cela iĭ va respunde de'l va zice, bine va fi aşa să facĭ şi să nu zăbăveştĭ ce să facĭ acest lucru, acela'l svătuiaşte spre rău, să să cérte ca şi acela ce va face acea greşală.

ş. Când va zice neştine altuia ce va vrea să ucigă pe cineva, de ver vrea să'l ucizĭ, ucide'l, acesta nu să chiamă svătuitor rău nice să va certa de vréme ce nu i-au zis ucide'l ce i-au zis de ver vrea să'l ucizĭ ucide'l, iată că nu'l îndemnă ce'l lasă în voia sa.

z. Ceia ce vor fi într'un gând cu aceia ce vor face o greşală să să cérte toţĭ cu o certare şi ceia ce n'au făcut ce pentru căce au fost într'una toţĭ, şi aceasta va fi când va fi şi greşala mare, cumu s'are zice când are hicleni domniea, sau locul unde lăcuiaşte, sau alt lucru ca acesta, iară de va fi lucru maĭ puţin greşala nu să va certa cela ce nu face ca cela ce face greşală.

n. Céla ce va da niscare lucrurĭ de carele vor trebui celuia ce va să facă vre o greşală să va certa tocmaĭ ca şi céla ce au făcut greşală, ver mică, ver mare.

f. Céla ce va svătui să să facă vre o greşală nu va lua numaĭ acéia certare ce să va da vinovatuluĭ, ce încă va plăti şi pagubele tóte ce va păgubi şi va piarde cela ce-au păţit rău şi aceasta va fi când acele pagube să vor face tot pentru aceia greşală ce s'au făcut cu svatul luĭ.

i. Céla ce va svătui pre altul sau'l va îndemna să fure, să va certa ca un fur, însă cu adevărat când n'are fi furat furul fără de svatul şi îndemnarea luĭ; iară de să va afla cum acel fur au fost învaţat şi de altă dată să fure atunce cela ce'l va fi svătuit nu să va certa.

aĭ. Céla ce va svătui să să facă furtuşag să fie dator acel lucru ce s'au furat să'l dea sau să'l plătéscă stăpânuluĭ a cuĭ au fost macar de nu l'are fi furat el ce numaĭ pentru căce au svătuit să să facă acel furtuşag; aice să cade giudeţuluĭ să socotească de'l va fi svătuit acel svatnic ce să zice să fure numaĭ o sută de talerĭ iară el va fura doó sute, şi dacă va fi aşa atunce svatnicul nu va plăti maĭ mult de aceia sută de talerĭ stăpânuluĭ a cuĭ vor fi fost baniĭ pe câtă samă să va afla că l-au svătuit.

vi. Când va svătui neştine pre altul să facă vre o greşală şi el nu va face atunceş curund, ce să va lasa de va trece vréme multă până va veni vréme de va face acel lucru, tot intr'un chip să vor certa svatnicul cu furul.

gi. Cuvintele céle de svat maĭ mult să tâlcuesc spre bine de căt spre rău şi aceasta să va face şi să va créde când între svătuitorĭ şi între păgubaş nu va fi fost nice o vrajbă maĭ denainte vréme, pentru căce că de vor fi avut maĭ de mult ande sine vrajbă atuncĭ cuvintele céle de svat maĭ mult să vor socoti spre rău de căt spre bine.

di. Céla ce va svătui să să facă vre o greşală şi greşala să nu să facă atunce svatnicul nu să va certa, şi aceasta va fi când greşala va fi mieşâră; iară de va fi greşala mare, cumu s'are zice de hicleşug şi de vatamare spre ţară sau spre domnie, atunce svatnicul să va certa tocmaĭ ca şi când s'are fi făcut acel lucru desăvârşit şi să va certa ca şi cela ce are fi făcut acea greşală.

ei. Céla ce va svătui să să facă vre o greşală şi când să va căi ce-au făcut şi'l va întorce svatul într'alt chip, nu să va certa însă; nu va putea fi numaĭ cu atâta ce trebuieşte să'l svătuiască alt svat împrotiva celuĭ dentâĭ şi nice atâta nu agiunge ce trebue să adeverezе acel svatnic cum nu va face acel om pre svatul luĭ cum l-au fost svătuit întâĭ, iară de nu va putea să'l facă să să părăsască de acel svat ce l-au svătuit întâĭ să cade să mărturisască de faţă să auză mulţĭ vielegugui ce au vrut să facă, şi încă nu va fi destul nice de i-are zice fereşte-te de cutare lucru să nu'l faca că ver păţĭ rău, dup'aceia trebue să margă şi omuluĭ celuia ce va să'l facă rău şi să'l păgubască şi să'l spue anume şi omul şi numele luĭ să să păzéscă de dânsu, deci dacă va face

aceste tóte ce am zis maĭ sus nu să va certa svĕtnicul macar dére şi face cela-l-alt greşala care l-au fost svătuit; iară de va lipsi vre una de acestea ce am zis şi să va face şi greşala, atunce să va certa ca şi cela ce va face greşală.

si. Céla ce va da învăţătură şi va zice nescuĭ să facă cutare greşală, şi dup'acéĭ, va zice să nu facă, iară el tot va face, acesta să să cérte numaĭ el singur, iară cela ce l-au fost trimis întăĭ să nu să cĕrte şi la acesta lucru nu maĭ trebuesc alte certărĭ.

zi. Céla ce va svătui pre altul să să învrăjbască cu cineva şi acéla să va îndemna dentru sine şi va mĕrge să'l ucigă, atunce sviatnicul nu să va certa ca un ucigătoriu, ce să va certa după cum va fi voia giudeţuluĭ.

ni. Céla ce va svătui pre neştine să ucigă pre Constantin, iară el va ucide pre Iôn, atunce svĕtnicul nu să va certa ca un ucigător.

fi. Céla ce va svătui pre altul să facă vre o greşală şi el va face greşala după cum l-au învăţat şi de s'are prileji să'l iarte giudeţul să nu'l cĕrte pentru acia greşală, atunce nice svatnicul nu să va certa.

k. Céla ce va svătuĭ pre altul să ucigă pre neştine, iară el nu'l va numaĭ ucide ce încă dentăĭ'l va munci ce să zice îĭ va tăia nasul sau i va scóte ochiĭ sau într'alt chip îl va sluţi, dup'aceia'l va şi omoră, atunce sviatnicul nu să va certa într'un chip cu vinovatul, de vrĕme ce vinovatul să cade să să cĕrte cu o mórte cumplită iară sviatnicul numaĭ ce'ĭ vor tăia capul.

Siamenle cu carile să cunóşte vinovatul de va fi greşit după svatul şi agiutorul
za. *ce'ĭ va fi dat sviatnicul.* gla. oa.

a. Întăĭ sămn iaste cum vinovatul au vrut face acea greşală şi fără de svatul ce i-au dat, când va fi îngrozindu'l pre cela ce l-au vătămat încă mainte de ce-au făcut greşala.

v. Al doile sămn, cum nu iaste făcută greşala cu svatul nemăruĭ ce singur vinovatul va fi făcut den voia luĭ ales când va fi fost mainte de svat să fie avut amăndoĭ vrajbă ucigătorul şi cu cel ucis.

g. Al treile sămn iaste cum l-are fi ucis şi fără de svatul nescuĭ când va fi gătând arme mainte de svătuit.

d. Al patrule sămn iaste când mainte de svat va zice către cineva eu voĭ să ucig pre cutarele şi nu póte fi într'alt chip.

e. Al cincile sămn iaste când va face greşala târziu, trecând multă vrĕme după ce l-au fost svătuit, pentru că atunce arată cum au făcut el greşala iară nu pre îndemnarea sveatniculuĭ ce den singură voea luĭ.

Ce certare vor lua ceia ce agiutoresc pre
za. *altul să facă greşală.* gla. ov.

a. Céla ce va da altuia arme, sau caĭ, sau banĭ, pentru să margă să ucigă pre altul, sau de va da scărĭ sau funĭ pentru să facă vr'un furtuşag, să va certa ca un ucigător şi ca un fur pentru că să chiamă soţie cu dânşĭ.

v. Şi acésta va fi, când va da acéstea agiutorul, ştiind cum le trebuesc să facă lucru rău, pentru căce că de va da acele lucrurĭ pentru alte tocmĕle bune şi acela le va trebui spre alte lucrurĭ rĕle' atunce sveatnicul nu să va certa ca cel vinovat, ce maĭ de multe orĭ créde giudeţul cum acelea ciniĭ s'au dat pentru alte trébe iară nu să facă lucrurĭ ca acéle rĕle.

g. Şi aceasta să face dépururea, la tóte tocmĕlele.

d. Céla ce'şĭ va zăloji casa sa la om ucigător pentru să să pue aleş acolo să păzască pre vrajmaşul său când va trece să iasă înainte'l să'l ucigă, acesta să va certa ca şi un ucigător.

e. Céla ce va petréce pri céla ce va mĕrge să ucigă pre cineva sau să facă altă răutate, şi'l va petrĕnce pentru să nu'l învăluiască cineva mergând pre cale, să să cĕrte ca şi cel vinovat, însă când să va afla de faţă la acel loc unde să va face acea greşală sau când va fi mărs în dédins drept acesta lucru, pentru căce că de'l va petreace ca un priatel şi mărgând să va prileji într'acea greşală nu să va certa, sau de l'are petrece pentru să facă acea greşală şi când să va fi făcut nu să va fi prilejit acolea de faţă aşijdere nu să va certa că giudeţul maĭ créde cum să nu'l fie petrecut pentru acea greşală iară maĭ pre scurt pentru prieteşugul de nu vor fi şi alte şĕmne ca acélea să facă pre giudeţ să créză cum pentru greşală l'au petrecut.

s. Céla ce va arata casa sau lăcaşul cuiva unde să va fi ascuns vrăjmaşul cuiva pentru să'l ucigă, sau va străjui când va veni vrajmaşul luĭ să'l ucigă, acesta să să cĕrte tocma ca şi cel vinovat şi aceasta va fi când ucigătorul n'are fi ucis de nu ia-re fi aratat acesta casa sau de n'are fi străjuit, pentru căce, că de vrĕme ce şi fără de aciasta are fi făcut acesta greşala, cela ce i-au aratat casa sau va fi străjuit nu să va certa ca acel ucigător, ce maĭ puţin după voia giudeţuluĭ.

z. Céla ce va ţine pre neştine cu cuvinte şi'l va zăbăvi pentru să vie maĭ curând vrăjmaşul luĭ sa'l ucigă, să să cĕrte ca şi ucigătorul, sau când'u'l va zăbăvi cu cuvinte sau cu alte meşterşugurĭ pănă'ĭ va curvi altul cu muiarea să va certa ca şi un précurvariu, într'acesta chip şi la alte greşale, şi aceasta să va face când să va afla că l-au zăbăvit cu cuvintele luĭ îndédins, pentru că de'l va fi zăbăvit cu cuvinte fără nice de o înşelăciune şi să va prileji atunce de va nimeri vrăjmaşul asupra luĭ şi'l va ucide atunce acela nu să va certa nice cum.

n. Cela ce va păzi hainele celuia ce să va duce să ucigă până va veni, acela să să cérte ca și ucigătorul.

f. Céla ce va duce niscare cărțī vre unuī om fiind trimis de altul pentru să facă vre o răutate, și de va ști și acesta ce portă cărțile de acest lucru ce vor să facă să va certa ca și cel vinovat.

ĭ. Atunce să va certa cela ce va agiuta la vre o greșală cu acéstă certare ce să va certa și vinovatul când agiutorul ce va da iaste pricina aceiī greșele, pentru că de s'are fi putut face acea greșală și fără de agiutorul aceluia, atunce agiutătorul nu s'ar certa cu certarea vinovatuluī, ce nu maī puțin și pricina ce va da de va fi lucru mare și cap. pentru că de va fi maī micșoră să va certa maī puțin, iară de va da pricină mare ca aceia fără de care n'are fi putut să să facă acea greșală atunce să va certa tocma ca și cel vinovat.

aī. Nu iaste dator neștine să sminteascā să nu să facă greșală, nice să spue celuia ce vor să'ī facă nevoe, nice să să pue în svadă pentru cela ce vor să'ī facă pagubă, macar dére putea să sminteascā să nu să facă acea greșală numaī cu un glas, ce să zice numaī dére striga și încă când are sminti să nu să facă are fi și de binele luī și de nu o va sminti nu să va certa.

vī. Stăpânul și tatăl și domnul și vlădicul sâmt datori în tot chipul să nevoiască să sminteascā fie ce greșală să nu să cumva facă când vor înțelége că vor să facă vre unii de ceī maī miciī, cumu'ī feciorul, sau sluga, sau călugărul, asijdere iară'șī călugărul și sluga și feciorul și nămitul sâmt datorī când vor înțelége că va să să facă vre o greșală și vre o răutate asupra vlădicului sau domnuluī sau asupra tatăluī sau a stăpânuluī să spue să să sminteascā să nu să facă, sau să'ī sminteascā și el singurī, orī în ce chip vor putea, să nevoiască pentru să nu facă fieș cine după voia sa, și când va ști vr'unul de aceștiea ce am zis maī sus că va să să facă vre o greșală și de nu va spune să va certa după voia giudețuluī

Cum certare vor luoa ceia ce să vor găsi acolea de față unde să va fi făcând vre o svadă fiind cu arme și să va tâmpla de să va face
za. *ucidere* **gla. og.**

a. De să va afla neștine de față unde să va face ucidere maī vrâtos fiind cu arme trebue să cercetéze giudețul au doră pentru venirea aceștuia să va fi îndrăznit și să va fi spăriat cel mort și să va fi lăsat de'l vor fi ucis, de să află acest lucru să fie cu adevărat, să va certa tocma ca și cela ce va fi făcut uciderea și maī vrâtos când'ī va fi știut maī de mult cum iaste ucigătoriu și maī mult pentr'acea să va fi îngrozit dacă'l va fi văzut acole de față iară de să va fi numaī tâmplat acolea și nu va fi știut nemică cum va să să facă ucidere și căce au venit el acolea nemică n'au făcut, atunce nu să va certa.

v. Céla ce să va găsi la un loc de față cu arme unde să va tâmpla ucidere să va certa ca și ucigătorul, sau de va fi mărs cu ucigătorul după ucidere de'ī va fi fost soție până la locașul luī, macar de n'are fi făcut alta nemică, căce au fost acolo de față.

g. Céla ce va svătui pre ucigător să nu facă ucidere, iară când să va afla acolo de față unde să va face uciderea nu va nevoi dice va putea să'ī desparță să nu să facă ucidere, acela să să cérte tocma ca și cela ce va fi făcut uciderea.

Sémnele cu carile să cunóște cel cu arme ce s'au prilejit acolo la svadă óre în dédins au venit acolea au tâmplatu-s'au fiind
za. *aceaste.* **gla od.**

a. De să va afla neștine acolea de față cu arme unde să va face ucidere, și giudețul nu va putea așa lesne să cunoscă în dedins au venit au tâmplatu-s'au de s'au nemerit acolea, atunce să cade să fie îngăduitor și cu milă și să crézā că s'au găsit acolea de față neștiind nemică că să va face ucidere, drept aceia nice cum nu să va certa acesta.

v. De să va afla la giudeț maī mult de doă sémne să să arate cum acesta ce s'au găsit acolea la ucidere au fost venit în dedins să agiute de va trebui, atunce'l va certa ca pre un fur; iară de nu să va găsi sémne nice cum, să'l slobozească; iară de vor fi numaī doă sémne, să'l muncéscă să spue cu adevărat; iară de va fi numaī un semn atunce să'ī dea giurământ să mărturisescă cum va ști că iaste maī cu adevărat.

g. Un om cu arme când are putea face să lipsescă de la acel loc unde s'are face uciderea și el nu va să lipsescă atunce face sémn cum s'au găsit acolea de față în dedins, să să certe ca un ucigător

d. Când va fi neștine cu arme și va face sămn cum s'au tâmplat la acea ucidere iară n'au venit în dedins, și încă la acea vréme va arata cum lipséște de la acel loc, tot să va certa de să va afla că acea ucidere s'au făcut puțintel maī apoī dice au lipsit el și încă când sa va fi bucurat pentru căce să va fi făcut acea ucidere.

e. Ucigătoriul de va fi om străin carele nu va fi cunoscut nice dănăoră pre acel om cu arme ce s'au găsit acolea de fața la acea ucidere, atunce nu să va certa.

s. Cela ce să va prileji la vre o ucidere și va fi cu arme și va nevoi să'ī inparță și să'ī facă să să împace și dacă nu va putea, nu să va certa nice cum

z. Când să va afla neștine la vre o ucidere

fără arme, iară armele va fi dat la altul să i le ţie, pentru să pótă şuvăi să zică c'au fost fără arme, atunce trebue să cercetéze giudeţul de să va afla cum ceia ce au ţinut armele au stătut tot aprópe de dăns că de'l vor trebui să fie îndemănă a le apuca, atunce'l vor certa ca pre un ucigător; iară de să va afla cum cela ce au ţinut armele au stătut departe, va şuvei şi nu să va certa.

n. Cănd să va prileji neştine cu arme să nimerească la un loc după ce să va fi început svada şi mai vrătos cănd va veni după ce să va fi făcut uciderea şi după ce să vor fi rănit şi el nu va fi nemică rănit la acea ucidere sau să fie zervit ceva, atunce nu va ave nice o certare, sau iară'şi de va fi venit mai apoi şi va fi ceva mestecat şi va fi zervit acolo la acea ucidere, nu să va certa ca un ucigător, ce atăta să va certa pre cătă zărvă şi greşală va fi făcut, după voia giudeţului.

Certarea ce vor lua ceia ce vor agiuta vinovatului după ce va face greşala. **gla. oc.**

a. Céla ce va petréce pri cel vinovat după ce va face greşală pentru să'şi pótă amistui, capul, să va certa după voia giudeţului. însă nu ca cel vinovat; iară de'l va petréce pentru să nu'l prinză ómenii cei domneşti carii vor fi trimişi în dédins să'l prinză, atunce să va certa cu mórte.

v. Muiarea ce'şi va agiuta bărbatului ce va fi vinovat după ce va fi făcut greşală pentru să nu'l omóră, nu să va certa nice într'un chip.

g. Céla ce va petréce pre cela vinovat după ce va face greşală, şi de'l va petréce puţin lucru pănă'l va arata calea şi va fi fără arme, nu să va certa nice cum.

d. Céla ce va petréce pre ucigător după ce va face uciderea, neştiindu'l că iaste ucigător nice cum au ucis atunce intr'acea dată, nu să va certa nice cum.

e. Céla ce va petréce pre vr'un vinovat după ce va face vre o răutate, să va certa ca şi cel vinovat, macar că zic o samă de dascali cum să nu să certe ce numai după voia giudeţului, iară de'l va fi petrecut mai tărziu prespre căte-va zile atunce nu să va certa.

s. Céla ce va şti pre neştine c'au făcut vre o răutate şi după ce au făcut acea răutate i-au nămit calul său sau i'l va fi dat să fugă să scape de certare, să să certe după voia giudeţului.

z. Céla ce va ascunde furul sau fie ce vinovat după ce va fi făcut vre o răutate pentru să nu'l prinză păgubaşii sau omenii cei domneşti, sau de'l va da cale să fugă, să să certe după voia giudeţului, macar că zic unii să să certe ca şi vinovatul.

n. Céla ce va ascunde trupul omului celui ucis să nu să ivască, să să certe ca şi ucigătorul.

f. Céla ce va priimi sau va ascunde lucru de furat, de să va găsi cum au ştiut că iaste furtuşag să va certa după voia giudeţului, iară de nu va fi ştiut nu să va certa; iară de va fi lucrul inpărechiat, ştiut-au au n'au ştiut, atunce crede giudeţul să nu fie ştiut.

i. Céla ce va lăuda pri cel vinovat şi de va zice bine-au făcut de-au făcut aceasta.dăm învăţătură de va fi greşala ce-au făcut greşale de céle mari ce sămt de cap să va certa mai mult de căt cel vinovat, şi aceasta să va face cănd va fi lăudat pri cel vinovat mainte di ce va fi făcut greşala, pentru căce de'l va fi lăudat după ce au făcut greşala să va certa tocma ca şi cel vinovat, iară de nu va fi greşala ce au făcut din céle mari şi de'l va lăuda mainte de ce va fi făcut greşala nu va lua mai multă certare ce ca şi cel vinovat.

ai. Céla ce să va giurui celui vinovat după ce va face greşala să'l agiute la ceva şi de'l va da ceva agiutor să va certa tocma ca şi cel vinovat.

vi. Céla ce va petréce pri cel vinovat pentru să pótă scăpa sau să'l pótă ascunde undeva sau să'l facă cale să fugă sau şi'ntr'alt chip cumva să'l agiutorească face prepus cum şi el iaste soţie cu dăns la greşala ce au făcut cel vinovat, drept aceia să'l muncească să spue cu direptul. — Alegănd de nu va fi agiutat atunce intr'acel ceas ce au făcut răutate ce mai tărziu prespre căte-va zile, sau alegănd să să arate depre alte sémne cum acesta va fi ştiut óri ce de acé greşală, sau alegănd de va fi fost rudă vinovatului cela ce i-au agiutat, drept acéia să chiamă că i-au agiutat pentru că i-au fost omul lui iară nu i-au fost soţie la greşală.

Certarea ce vor lua ceia ce primesc în casele sale furi şi tălhari. **gla. os.**

a. Céla ce va priimi în casa lui fur sau tălhariu cu lucrure de furtuşag, să va certa ca şi furul: iară de va priimi numai pre om sau furtuşagul numai aşa singur, să va certa după voia giudeţului.

v. Céla ce va priimi în casa sa tălhari de drum, ca pre un tălhar să'l certe, cu mórte.

g. Tot omul iaste dator dacă va prinde tălharul să'l dea pre măna giudeţului şi de va şti neştine pre vre un tălhar undeva şi de nu'l va spune giudeţului şi pre acela, sau de va lua de la dăns ceva bani sau alte lucruri şi de'l va slobozi căndu'l va ţinea legat acela să să certe ca un tălhar.

d. Céla ce va priimi in casa lui tălhar să va certa nu numai căndu'l va priimi în casă'şi ce încă de'l va şi ascunde sau'l va petréce şi'l va fi soţie să nu'l invăluiască cineva, atunce să va certa ca şi tălharul; iară de'l va

fi numaĭ ascuns, atunce nu să va certa ca un tâlhariu, ce după voia giudețuluĭ.

e. Céla ce va priimi lucru de furtușag, ce să zice numaĭ furtușagul, de va priimi de multe orĭ pentru căce va fi legat prieteșug cu giurământ cu furul, acela furul să fure iară cela-l-alt să ascunză în casa sa, atunce ca pre un fur să'l spânzure, fie cine are fi fie bărbat fie muiare.

s. Céla ce va priimi banĭ sau alte lucrurĭ de furat de la vre un om slujitor sau și'ntr'alt chip ce va fi având pre măna sa banĭ domnești sau alte lucrurĭ, pre acesta 'l vor certa ca și pre un fur.

z. Céla ce va priimi furtușag în casa luĭ și de nu va ști, să nu să certe.

u. Atunce să va certa ca un fur cel ce va priimi lucru de furat în casa sa când va lua ceva pentru să ascunză sau să dobândească ceva den trânse.

Ce certare va lua cela ce dă putére și învățătură cuiva să margă să facă vre o răutate cuiva.

za. **gla. oz.**

a. Când dă neștine putére altuia să margă să facă vre o greșală, acesta lucru să face în multe chipurĭ pentru căce să face și cu cuvinte de învățătură, cumu s'are zice învață într'acesta chip : pasă să ucizĭ pre cutare om sau să bațĭ pre cutarele, încă să face acest lucru și cu cuvinte de rugăminte, cumu s'are zice : rogu-te să scoțĭ pre cutarele den cutare meserére, sau alte ca acéste.

v. Céla ce va zice cuiva : de-ași avea cineva să ucigă pre cutarele forte i-așĭ mulțemi, sau de va zice: de-așĭ putea face în vre-un chip să găsesc cineva vre un om sau și doĭ să ucigă pre cutarele le-așĭ plăti forte bine și încă i-așĭ și dărui, acesta dă putére și trimite pre acel om să facă acea ucidere, drept aceia ca un ucigător să va certa.

g. Céla ce va zice către slugă'șĭ sau nămint ce va fi : rușine și ocară și răutate ca aceasta ce mi-au făcut cutare om nu trebue să lăsăm să nu ne răscumpărăm, acela ș'au dat putére slugie'șĭ cu acéste cuvinte pentru că va mérge sluga și să va nevoi de va face acea greșală, drept aceia să va certa pentru acea greșală ce'l va fi făcut sluga'l ca și când are fi făcut el sângur.

d. Céla ce'l va fi dat neștine o palmă prespre obraz sau un pumn, și de va zice către cineva : cutarele m'au suduit și m'au bătut tot prespre obraz și mi-au făcut atâta rușine, dece te rog să'mĭ răscumperĭ depre dânsul sau și alte cuvinte ca acéste de'l va zice pentru să'l poată îndemna să'l răscumpere, și acela să va scula și'l va ucide, atunce cela ce l-au îndemnat și l-au trămis nu să va certa ca un ucigătoriu, pentru căce că drept o palmă și drept un pumn ce va da neștine altuia nu că cade să să certe sau să să răscumpere cu ucidere, alta acesta l-au rugat și i-au zis să'l facă răscumpărare drept palmă și drept pumn iară nu ucidere, și atunce numaĭ singur cela ce va fi făcut uciderea să va certa ca un ucigătoriu.

e. Când nu să vor putea alége cuvintele să să știe putére i-au dat când l-au trimis, au învățătură, cum s'aru zice acea putére și aceea învățătura spre bine l-au fost învățat au spre rău, atunce scrie să să maĭ crează cum să fie fost maĭ mult spre bine de cât spre rău.

s. Céla ce va zice către cineva : de verĭ să ucizĭ pe cutarele ucide'l, atunce nu să chiamă că l-au trimis el să'l ucigă, pentru căce asupra luĭ au lasat putérea să facă cumu'ĭ va fi voia.

z. Céla ce va zice cuiva : pasă de întreabă pre Andreĭ de va vrea să'țĭ zică să margĭ să ucizĭ pre Ion, și dacă va vrea el ucide'l, atunce cela ce l-au trimis și Andreĭ și ucigătorul toțĭ într'un chip să vor certa ca niște ucigătorĭ.

n. Céla ce'șĭ va zice slugiĭ : să nu te văz înaintea ochilor meĭ până nu voĭ auzi că aĭ făcut ceva vre un lucru ca acela pentru să'mĭ poțĭ răscumpăra răutatea și rușinea ce ne-au făcut cutarele, și atunce de va mérge sluga și'l va ucide trebue să cerce giudețul ore ce fel de răutate i-au făcut și cuĭ au făcut slugiĭ au giupânu-său, pentru să să știe căruia dentru aceĭ doĭ, sau de va fi fost vre o răutate mare ca aceia să fie lucrul în cumpănă de morte, pentru că de va fi fost într'alt chip lucru de nemică, cum să va certa sluga c'au ucis așa să va certa și cela ce l-au trimis, dece de va fi făcut răutatea stăpânuluĭ și va fi lucrul puțin și de va fi și omul de gios și micșor, atunce iaste sâmn cum i-au fost gândul stăpânuluĭ să'l ucigă când ș'au trimes sluga, drept aceia într'un chip să va certa sluga ce-au ucis ca și stăpânul ce l-au trimis ; iară de va fi făcut acea răutate slugiĭ, atunce arată sémnele cum stăpânu-său când au trimes pe slugă n'au avut gând că'l va ucide, ce s'au gândit că numaĭ ce'l va sudui sau i va face altă nevoe în protivă ce'ĭ va fi făcut și acela, drept aceia nu să va certa stăpânul cu morte ca sluga ce va fi făcut uciderea, ce să va certa după voia giudețuluĭ.

f. Stăpânul ce va da putére slugii'șĭ să ucigă pre cineva și nu'l va auzi nime când'l va învăța pentru că'l va șopti la urechie, și el să va duce și va ucide pre vrăjmașul stăpânu-său, aice trebue să cerceteze acela giudeț întâĭ când i-au dat acé putére să margă să ucigă n'au auzit nime, a doo cel ucis de'l va fi fost stăpânu-său cu vrăjmășie de mórte, a treia de va fi străjuit sluga și va fi ucis omul într'acea dată cum și i-au zis stăpânu-său, pentru căce că atunce va créde giudețul cum

stăpânul au dat putére slugii'şI să'l ucigă şi va certa pre stăpânul slugeI ca şi pre un ucigătoriu; iară de va lipsi vre una den aceste ce zisem maI sus, atunce créde giudeţul cum să nu'I fie dat stăpânul putére într'acest chip cum ca să'l ucigă, şi nu'l va certa ca pre un ucigătoriu ce numaI după cum va fi voia giudeţuluI, şi acésta să va face când va da stăpânul putére slugii'şI pre ascuns, ce să zice iI va şopti la uréche, iară de'I va fi dat acésta putére unuI ispravnic al său pentru să umble să părască la giudeţ pre acel vrăjmaş a luI şi să nevoiască să'l omóră, atunce să înţelége lucrul că i-au dat putére să umble să'I facă răscumpărare pentru răutatea ce'I va fi făcut după cum va alége giudeţul, iară de să va grăbi şi'şI va răscumpăra el signur, fără de giudeţ, ce să zice îl va ucide singur cu mâna sa, să va certa atunce ca şi un ucigătoriu

i. Céla ce va zice slugiI sale: ia'ţI un toiag şi să nu maI viI la aceasta casă până nu'mI veI face răscumpărare pentru ruşinea ce mi-au făcut cutarele, sau şi cu alte cuvinte de'I va grăi să'l potă îndemna spre răscumpărare, şi încă maI vrătos când'l va zice de multe orI să'şI ia toiagul, atunce sluga de va mérge şi'l va ucide pre acela, nu să va certa stăpânul slugeI ce l au trimes ca un ucigătoriu ce numaI după voia giudeţuluI, de vréme ce'I va fi zis numaI să'şI ia toiagul aice arată sămnul cum să'I fie zis să'l bată iară să nu'l ucigă.

ai. Feciorul sau sluga sau ruda sau priatenul va ucide pri céla ce va fi făcut vre o răutate tătăluI, sau stăpânuluI, sau rudeI, sau priatenuluI, nu să va chema să fie făcut acea ucidere cu putérea tătăluI sau a stăpânuluI sau a rudeI sau priatenuluI, drept aceia tatăl, stăpânul, ruda, priatenul, acestora s'au făcut răutatea şi sudalma, dece nu să vor certa ucigătoriI, şi acésta va fi când feciorul sluga ruda priatenul vor fi ómenI bunI şi vor avea véste de ómenI bunI şi încă când vor fi făcuţI răscumpărarea atunce'şI curând după ce le vor fi făcut acea vătămare, ce cum va fi neavând vréme să să svătuiască cu ceI scândăliţI şi vătămaţI, ce să zice cu ceI suduiţI, pentru căce feciorul sluga stăpânul ruda priatenul vor fi ómenI réI şi vor avea véstea de răI şi de vor fi făcut uciderea târziu prespre câte-va zile după svadă, atunce iaste sămn cum ceI suduiţI, au ştiut de tocmala uciderei şi n'au nevoit să nu să facă, drept aceia să va certa tatăl stăpânul ruda priatenul cariI s'au suduit ca şi feciorul şi sluga şi ruda şi priatenul ce au făcuţ uciderea, şi aceasta va fi să nu să certe ucigătoriI ceI suduiţI, cumu s'are zice tatăl cându'l vor fi suduit svădindu- se den cuvinte andesine iară nu pentru vreun lucru ce au avut să ia sau să dea unul altuia, pentru căce de va sudui neştine pre tatăl cuI-va pentru niscare lucrurI şi feciorul să va scula de'l va ucide pri cela ce au suduit pre tată-său pentru să dobândească acele lucrurI tată-său şi uciderea s'au făcut pentru folosul tătâne-său atunce iaste sămn cum să fie ştiut şi tată-său, drept aceia şi tatăl şi feciorul ca nişte ucigătorI să vor certa, acéste tóte să înţeleg şi pentru slugă spre stăpân şi pentru rudă spre rudă şi pentru priatel pentru priatel; încă de va afla că feciorul la uciderea celuia ce au suduit pre tată-său va fi făcut cheltuială, iaste sămn cum şi tatăl şi alţiI au ştiut de acea ucidere şi drept aceia ca nişte ucigătorI să vor certa, încă să va certa tatăl ca un ucigător când va fi început el a sudui întâI pre cela ce l-au suduit sau l-au într'alt chip vătămat şi feciorul luI l-au ucis de-au murit pre suduitoriu, iară de nu va fi tatăl început svada ce singur suduitorul atunce să va certa numaI feciorul, aşijdere vor fi şi ceI lalţI; când va ucide feciorul pre cela ce va fi suduit pre tată-său şi de'I va părea rău tătâne-său iaste sămn cum n'au fost cu voia luI uciderea, iară de să va bucura tatăl pentru căce au ucis feciorul luI pri cela ce l-au suduit atunce iaste sămn cum să fie fost cu ştirea luI şi ca nişte ucigătorI amândoI să vor certa.

vi. Când va fi lucrul înpărechiat, óre ştiut-au şi fost-au cu voia luI au n'au fost, ce să zice tatăl, stăpânul, ruda, priatenul cum va să ucigă pre suduitor feciorul, sluga, ruda, priatenul, atunce giudeţul de va avea nişte sémne óre carele cum să fie ştiut, iară sémnele vor fi micI, să'I muncească să spue cu dreptul, iară de nu vor fi sémne nice cum atunce agiunge de să'I pue numaI să giure.

gi. Dator iaste tatăl, stăpânul, ruda, priatenul să nevoiască în tot chipul să smintească să nu să pótă face ucidere de la fecior de la slugă de la rudă şi de la priatel, iară de nu vor putea face nice într'un chip să smintească să nu să facă ucidere atunce de să va face nu să vor certa ca ucigătoriI ce după cum va fi voia giudeţuluI.

di. Sluga giudeţuluI de va bate pri cela ce va zice légea ce legiuiaşte acest giudeţ nu'mI place, drept aceia voiu să mărg la alt giudeţ, iaste sămn cum să'l fie bătut cu voia giudeţuluI

ei. Céla ce va trimite pre altul să facă vre o greşală şi acela va mérge şi va face, amândoI să vor certa după certarea aceI greşale.

si. Aceia cariI vor trimite să facă vre o greşală la vre un loc şi de vor fi într'acel loc ómenI mulţI şi aceI trimişI iară'şI vor fi mulţI, atunce de va fi greşala mare, atunce fără nice de un fiial de şuvéle toţI câţI vor fi să vor certa de la giudeţ după cum va fi greşala drept greşală de céle marI cu mórte, iară de

nu vor face greşală di céle mari atunce va cerceta giudeţul carile dentr'aceia va fi mai cap şi carile va fi început întăi greşala şi céla ce va fi trimis întăi să să facă greşală şi pre aceia va certa cu mórte, iară pre ceia lalţi vor certa după voia giudeţului.

zi. Céla ce va zice acolo unde vor fi strânşi nişte ómeni mulţi: de-aşi putea găsi pre cineva să'mi ucigă pre cutarele sau să facă cutare greşală dai-a'şi atâţa bani, şi óre carele dentr'acei ómeni are mérge şi are face acea greşală, atunce amândoi să vor certa după cum va fi greşala, de vréme ce să chiamă că l-au trimis.

nl. Céla ce va trimite pre alt om să facă vre o greşală nu să va certa mai mult de cât l-au învăţat să facă ori ce fel de greşală când l-au trimis, iară acel trimes de va face mai mult de cum i-au fost învăţătura, acela singur să va certa drept cel mai mult ce au făcut.

fi. Céla ce va trimite pre neştine să facă cuiva răutate şi dup'aceia iară'şi să facă în vre un chip să zică să nu facă, şi acela tot să'şi facă pre cuvântul dentăi, atuncea să va certa el singur iară nu céla ce l-au trimis.

k. Celuia ce'i vor da învăţătură să facă vre o greşală şi va primi să facă şi dup'acea să zică celuia ce l au trimis nu vor face acea greşală ce m'ai învaţat să fac, şi dup'aceia iară'şi să margă să o facă, atunce acela singur să va certa după cum va fi munca acei greşale şi céla ce l-au trimis nice cum nu să va certa.

ka. Céla ce va trimete cumu s'are zice pre Ión să ucigă pre Petre, iară Petre va ucide pre Ión, atunce céla ce l-au trimis nu să va certa ca un ucigător, numai după voia giudeţului.

kv. Céla ce va trimite pre Consta să ucigă pre Ion şi el nu va ucide pre Ion ce va ucide pre Pavel, atunce céla ce l au trimis nu să va certa.

kg. Cel trimis când va face aratare cum nu'i vinovat la greşala ce l-au clevetit, şi de va fi acea mărturie să arate numai singur pre dâns, atunce acela ce l-au trimes să facă greşală nu va fi slobod de acea greşală ce l-au clevetit cu mărturiele ce arată celuia lalt, iară de va da răspuns cel clevetit pentru amândoi, atunce vor fi amândoi slobozi.

kd. De va slobozi giudeţul pre cel vinovat ce-au facut greşală, nu sa va chema drept aceasta slobod şi céla ce'l au trimes să facă greşală, aşijdere de va slobozi pre céla ce l-au trimes nu să va chema slobod şi céla ce au făcut greşală.

ke. Carile va putea face vre o greşală, de carile iartă şi slobozesc pravilele, cumu s'are zice să'şi ucigă fata când va face précurvie, iară el să trimiţă pre altul strein să o ucigă atunce nice unul nice altul nu să vor certa, pentru uciderea ce s'au făcut.

ks. Céla ce va trimite pre altul să facă précurvie nu să va certa ca un précurvariu ci aşa mai preuşoră certare i să va da.

kz. Ori care cucon ce va fi încă nu de vrâstă ce să va găsi tot sub ascultarea părinţilor de va trimite vre unul să fie mărturie mincinósă, atunce pentru căce iaste încă nu de vrâstă tânăr nu să va putea certa certare deplin cum să cade la mărturie mincinósă ce numai şi acesta cum va vrea giudeţul, de vréme ce nu iaste putinţa cel trimis să ia mai multă certare de cât céla ce'l va fi trimis.

za. *Ce certare să da celora ce mulţămăse vinovatului după ce face greşală.* **gla. on.**

a. Céla ce va mulţemi nescui după ce va face vre o greşală atâta iaste vinovat ca şi céla ce va trimete de va face greşala; drept aceea ca şi cel vinovat să va certa macar că n'are avea acesta ce mulţămesce nice un folos nice o dobândă de la acea gresală ce s'au făcut.

v. Mălţămire să chiamă dacă face greşala cel vinovat când i-ar dărui neştine vre un dar ceva bani sau alt lucru sau cu cuvinte de mulţămire să'i mulţămescă sau să'i giuruiască ceva sau să să cucerească lui, sau de i-ar parea bine de acea greşală.

g. Céla ce va primi sau va ascunde pre céla ce face greşală iaste sămn cumu'i mulţămeşte pentru căce au făcut acea răutate şi aşa iaste ca şi când l'are fi trimis să o facă, să va certa ca şi vinovatul.

d. Céla ce va tăcea şi nu va zice nimica celui ce'i va spune cum au făcut cutare răutate, atunce iaste sămn cumu'i mulţămesce, şi să va certa ca un vinovat.

e. Céla ce va da invăţătura cuiva să facă vre o greşală şi dup'aceea iară'şi il va zice să nu facă şi acela va face greşala şi dacă o va face céla ce l-au fost învăţat il va mulţămi, să chiamă cum l'are trimete şi să va certa tocma ca şi cel vinovat.

s. Céla ce să va prinde chezăş dinaintea giudeţului pentru cel vinovat, nu să chiamă cumu'i mulţemeşte.

z. Céla ce va zice de vréme ce n'are fi făcut cutarele cutare greşală eu a'şi fi făcut-o că aşa mi-au fost gândul, să chiamă ca'i mulţămesce.

n. Céla ce să va bucura de précurvia ce va face altul nu să va certa ca un précurvariu de va fi făcut précurvie pentru slobozenia şi pofta lui, iară de să va fi îndemnat de pemă pentru să facă ruşine şi ocară bărbatului muiarei atunce, şi acela ce să va bucura face sămn cum mulţămesce précurvariului, şi atâta iaste ca şi când l-are fi trimis el să

facă précurvie, drept aceia ca și précurvariul să va certa.

f. Giudețul de nu va amu putea cunósce cu sémne în ce chip au făcut neștine précurvie de sburdăciune au numaĭ pentru să facă rușine bărbatuluĭ aceĭ muiarĭ, atunce créde giudețul c'au făcut de sburdăciune.

i. Céla ce va trimite să bată pre altuĭ să va certa ca un vinovat, alegănd de'l va bate în besérică sau în mijlocul trăguluĭ, pentru că atunce să va certa numaĭ el singur.

ai. Cel ce va trimite să bată pre cineva, iară acela nu'l va maĭ bate ci'l va ucide de tot, și cănd cel trimis va bate și'l va ucide de tot și va fi de față și cela ce l-au trimis atunce să vor certa amăndoĭ ucigătorĭ, iară de nu va fi de față căndu'l va ucide cel trimis atunce numaĭ ucigătorul să va certa ca un ucigător iară cela ce l-au trimis să va certa după voia giudețuluĭ.

vi. Céla ce va trimite pre cine-va să ucidă pre altuĭ și el numaĭ ce'l va bate sau 'l va răni, atunce amăndoĭ să vor certa după certare bătăi sau a rănituluĭ, iară nu maĭ mult.

gi. Céla ce va învața pre neștine să facă o greșală și maĭ apoĭ să vor înpăca sau 'ș va fi vre o rudă cu vrăjmașul, atunce cel trimis de va face greșala să va certa el singur pentru căcĭ céla ce l-au trimis să chiamă că și-au luat învățătura înapoĭ pentru rudenia ce'șĭ vor fi cu vrăjmașul sĕu.

di. Céla ce va zice pasă de ucide pre Ión și prespre un ceseuț să'ĭ zică pasă de bate pre Ión, atunce de'l va ucide pre Ión amăndoĭ ca niște ucigătorĭ să vor certa.

ei. Céla ce dă învățătură cuiva să facă vre o greșală și va trécе vréme multă și după aceea o va face, atunce amăndoĭ să vor certa înttr'un chip ucigătorĭ macar cătă vréme are fi trecut.

si. Deapururea să va certa acela ce învață pre altul să facă vre o greșală macar de ar și zice după aceea să nu o facă, iar de vréme ce i va fi zis să nu facă cutare greșală și el de o va face atunce acela ce l-au trimis să va certa maĭ puțin după voia giudețuluĭ, iar de nuĭ va fi zis să nu o facă atunce să vor certa amăndoĭ după certarea aceleĭ greșale orĭ ce greșală va fi.

Slava savrășeteli-bu, davșemn ipozacéla Iconețu.
V-LEA zrnd, ML. D. (1646.)

TABLA DE MATERII

A

PRAVILEĬ LUĬ VASILE LUPU

Pravile inpărăteştĭ alease den svitocul inpăratuluĭ Iustinian, pentru multe fealurĭ de giudeţe cu tot răspunsul lor, rânduite pre [illegible] de începăturĭ.

Pagina.

Pagina

PRAVILA
BISERICÉSCA
NUMITA CEA MICA
TIPĂRITĂ LA ANUL 1640 ÎN MĂNĂSTIRFA GOVORA

(după ediția din 1884 publicată de Academia Română).

NOTĂ PRELIMINARIA.

In edițiunea de față am căutat maĭ cu sémă a reproduce, cu cea maĭ strictă fidelitate posibilă, ortografia, modul de scriere și chiar dispositiunile tipografice ale edițiuneĭ *princeps*.

De aceia, transcripțiunea nóstră s'a făcut ast-fel, în cât să reproducă, separat, cuprinsul nu numaĭ al fiă-căreĭ pagine în parte, ci încă și al fiă-căruĭ rănd din paginele textuluĭ original, fără scăzământ nicĭ adaos.

Ne putăndu-ne ănsă nicĭ servi cu litere de dimensiunĭ enorme, ca vechiĭ editorĭ, (1) nicĭ a perde așa de mult spațiu reproducănd pe căte o pagină speciale fiă-care din fețele tipărite ale volumuluĭ de la 1640, (2) am grupat, pe fie-care din paginele edițiuneĭ nóstre, căte patru din fețele celeĭ primitive, însemnăndu-le, pe de o parte, cu numerotațiunea pe file (adesé orĭ eronată), ce există în edițiunea de la Govora, adaogănd la acel număr o steluță, spre a'l distinge, iară, pe de altă parte, am admis o numerotațiune continuă a nóstră, repețită pe columne, în care figurează, sus, *recto*, iar jos, *verso* al fileĭ. Fiă-care pagină conține doo asemenĭ columne, carĭ sunt tipărite cu litere de diverse mărimĭ, spre a să păstra, și în proporțiunile tipografice, analogiă cu vechiul text tipărit.

Nu ne-am abătut de la acéstă analogiă nicĭ în spațiarea cuvintelor; ast-fel în căt cititoru va găsi, în transcripțiunea nóstră, tóte acele numeróse legăturĭ de căte doo, treĭ și chiar pănă la cincĭ cuvinte într'unul singur, căte se află în edițiunea originală; precum: *deóra lăsa*, în loc de: *de o va lăsa*; *săvĕneroiți*, in loc de *să vĕ neroițĭ*; *pănășea* în loc de *pănă 'șĭ va*; *denuvavrĕ*, în loc de: *de nu va vrea*.

Ne am abținut asemenĭ de a însemna cu trăsurĭ de împreunare silabele acelor cuvinte, care se află neterminate la fiinele unor răndurĭ. Lectorul va avea a face însușĭ acele legăturĭ, la noĭ ca și în textul cel vechiu.

Am suplinit maĭ adesé cu caracter *italice* literile care se află omise în unile cuvinte, cu sau fără insemnare de o *titulă* de abreviațiune pe d'asupra, după usul vechieĭ scrierĭ cirilice.

Paginele, frasele și cuvintele, care sunt tipărite în limba slavonă, au rămas tot astfel și în textul nostru; dar în anexe, noĭ dăm traducerea lor pe romănesce.

In fine, căutănd a învinge, pre căt ne-a stat prin putință, dificultățile transcripțiuneĭ slovelor cirilice și a ortografieĭ lor, prin litere latine, am fost nevoițĭ a admite óre-care regule, din care unele, mărturisim fără sfiélă,

(1) Dimensiunile celor treĭ speciĭ de litere cirilice întrebuințate sunt cele următóre: 0m,007 *(Text)*; 0m,006 *[illegible]*, 0m,004 *[illegible]*, înlocuite în transcripțiunea nóstră cu corpurile: 14 *(Mitel)*, 12 *(Cicero)*, și 8 *(Petit)*

(2) Dimensiunile formatuluĭ sunt cele următóre: nălțime 0m,153, lățime, 0m,10.

că ni se par și noă a fi cu totul arbitrariĭ. Fără de a cerca să le îndreptăţim pe alte raţiunĭ de căt pe aceia a înlesnireĭ la transcriere, dăm aci, pur și simplu, pentru usul îngăduitoruluĭ lector, tabela sinoptică a echivalenţelor admise în transcripţiunea de faţă :

а = a.	о = o.	ы = ă. *şi* ê . (bĕtrăn, tĕnĕr, apostolĭ).
б = b.	п = p.	ь = ŭ.
в = v.	р = r.	ѣ = ê.
г = g. *şi* gh.	с = s.	ꙗ = Ia.
д = d.	т = t.	ıє = Ie.
є = e.	ѹ = u.	ю = Iu.
ж = j.	ф = f.	ꙟ = în, ân *şi* î : (innainte, ântâiu).
ѕ = z *şi* ḑ.	х = h.	ѧ = Ia.
з = z *şi* ḑ.	ѡ = o.	ѫ = â *şi* ê.
и = i.	ш = ș.	ѯ = x.
й = ĭ.	щ = sc. *şi* șt.	ѱ = ps.
і = i.	ц = ţ *şi* ç.	ѳ = th.
к = c, ch *şi* k.	ч = c *şi* ci.	ѵ = y *şi* v : (Moysi, evanghelie).
л = l.	џ = g *şi* gi : (legiuit).	
м = m.	ъ = ă *şi* e	
н = n.		

NB. In ediţia nóstră nu s'a observat tóte regulele arătate în acéstă notă preliminară, scopul nostru fiind de a reproduce textual Pravilei cu litere mai micĭ şi fără indicarea paginelor ediţiei vechĭ, spre a corespunde sistemului întregeĭ tipărirĭ. I. M. Bujoreanu.

ПРАВИЛА

Ѧчеста іасте

дирепт҇ъторю де лѣџе,

т҇окмелѣ сфинцилор апостоли ток-
мите де з҃ съборъ, кътръ а-
часта ши а прѣкꙋвиѡшилѡр
пъринци ̂ꙟвъцъторилѡр лꙋмії.

Типъритꙋсѣꙋ ꙟ типар
и҃ прѣлꙋминатꙋлꙋи домн

ІѠ МАТѲЕІ

Басарабъ Воеводъ а тоа
тъ цара Оугровлахіеи :
ꙟ мънъстиреа ГОВОРА.
Вълѣто з҃рмд. іаръ де
ла нащерѣ лꙋи хс҃, ах҃м.

PRAVILA
acesta iaste
direptătoriŭ de lége,
tocmelea sfinţilor apostolĭ toc-
mite de 7 săbóre cătră a-
césta şi a précuvioşilor
părinţĭ învețătorilor lumiĭ.
Tipăritu-s'au în tipar
i. preluminatuluĭ domn
IO MATHEI
Basarabă Voevodă a toa-
tă ţara Ungrovlachieĭ :
în mănăstirea Govora.
létul 7149 iară de
la naşterea luĭ Christos 1640.

на пресвѣтлое знаме́нїе і̃ѡ
ма́тей Г̃днwвъ БАСАРА́БОВѢ.

Страна сїѧ к҇знаменїе, птицꙋ врана носитъ.
И а крѡже и҆нѣ выи, и оужасло виситъ.
Ꙗкѣ домꙋ пресвѣтлаго, и престарѣйшагѡ.
Домꙋ рода басарабъ, доблественѣйшаго.
Ч҇лкъ жезломъ, нетꙋнеса на҆пр҇тлѣ видитъ.
Сих бо доблест побѣда, многих слꙋхи дївит.
Пр҇ташаѧ оубѡ высотꙋ, домꙋ сих ꙗвлаетъ.
Извнщаже ꙗсно их храбрость представлает.
Под [illegible] тоземць мирное жителство.
Недай непровращнсѧ, Б҇же б҇гꙋвителство.
И оужаслꙋ ихъ семꙋ, не искидатнсѧ.
Врана вѣчѣвн пѣрсей не излагатнсѧ.

Хрїнаѧ Настꙋрел
ѡ҃ Ф.

Predoslovie cătră toțĭ nastavnici sfintei biséreci.

Prĕluminaților archiepiscopĭ, mitropoliților și iubitorilor de dumnezeu, episcopilor, și preoților, și tuturor duhovnicilor, carĭ cu putére preoțésca de la dumnezeu sunt sfințițĭ.

THEOFIL, cu mila luĭ dumnezeu archiepiscop, și mitropolit, a toată țara rumănéscă, pace și spăsenie priimițĭ duh sfănt, cărora vețĭ lăsa pĕcatele,
on gl. lăsa-se-vor lor și cuĭ le vețĭ ține, ține-
20 se-vor lor.
a 65

Socotitam, că maĭ toate limbĭale au carte pre limba lor, cu acéĭ cugetatu și cu robul domnuluĭ mieu luĭ Is Hs. să scoț céstă carte, anume pravilă pre limba rumănéscă sfinților voastre frațĭ duhovnicĭ rumăneștĭ, carĭ sunteţĭ păstorĭ oilor celor cuvăntătoare a turmeĭ luĭ Hs. Care are întru sine multe feliurĭ devindecărĭ sufletelor creștinescĭ celor ce sunt rănite cu pĕcate însă maĭ vrătos și cale la împĕrățiia ceriuluĭ.

Însă mĕ rog sfinților voastre cu mare milă la care mănă va cădé acéstă fântă carte, acela să aibă a o ține în mare cinste, și să se învețe dentru Ia în taină, cum va vindeca sufletele ómenilor de pĕcate. Iară întru mănă de mirén să nu se dé, nice la măscăriciu să nu fie toemélele sfinților apostolĭ, și a sfinților părințĭ batjocurite, că apoĭ milostvata ver da samă frate duhovnice, eu nu voiu avé trĕbă.

Cela ce priimésce găndurile omenescĭ, datorĭ Iaste întru scriptură învățat a fi, să se oprĕscă de pohte, smerit, și cu lucrure bune pre tot ciasul să se róge luĭ dumnezeu, ca să i dé cuvănt de ințelepciune ca să îndirepteze pre ceia ce scapă către dinsul. Iară într'alt chip însuș datoriu iaste a posti miercurea și vinerea prespre tot anul cum poruncesc
pravil. sfintele și dumnezeescile pravile. Cum
ap'i'sca de carele va avé, însuș să o dea și al-
68. toră a face. Iară de va fi însuș nesciu-
și maĭ toriu, și nepostnic cum va învăța pre
alțiĭ a face lucrure bune, și cine e neinnainte țelept va asculta pre el, de carele va
255 grăi vĕzănd pre el fără tocmală, și bețiv, și învățănd pre alțiĭ să nu se îmbéte sau alt vre un lucru bun a petrĕce, carele singur nu au făcut, ochiĭ de u-
Ezec. 34 rechĭ grăiasce scriptura cu aceia so-
stih. 10 cotésce-te, o duhovnice pentru ce că de
Erem. va peri nu maĭ o oae pentru negrija
48. ta dentru mănile tale se va căuta. De-
stih. 10. prinde ce zice sfănt Ioan златоустъ la déanie în a treia праѵо оучнїе, aciasta
de ac. grăiasce. De să va delunga numaĭ u-
beséd. nul de taine necuminecat, au nu au o-
44. borăt toată spăseniia sa, episcopul sau
stih. 31 popa, că sufletul iaste de o perire atăta deșertăciune are, căt nice un cuvănt nu poate pune înainte, ce cu socotință și cu iubire de trudă, slujirea și lucrul luĭ dumnezeŭ iaste a face că grăiasce scriptura procliat cela ce face lucrul domnuluĭ cu negrijă, iară marele Vasilie grăiasce, socotéște să nu te téme de om întru cădéré luĭ, ca să nu daĭ pre fiiul luĭ dumnezeŭ, întru mănile celor nedostoinicĭ, ca să nu te rușinezĭ de cineva de marĭ pămăntuluĭ nice de însușĭ cela ce pórtă stemă să nu cuminecĭ, că pravilele dumnezeescĭ nu lasă pre ceĭ nedostoinicĭ să se cuminece, carĭ să socotesc ca păgănĭ, iară să nu se vor întroce amar acelora și celora ce cumineca pre el; socotésce zice cu trébă n'am, tu verĭ vedé acéstea de verĭ păzi însă cu socotință și cu tocmală ce maĭ nainte învățăturile bisérecĭĭ neclătite să le păzescĭ măntuiverĭ și pre tine și pre ceia ce te vor asculta.

Știut să fie.

Cine va îndrăzni a priimi cugetele și ispovedaniile, fără învățătura episcopuluĭ aceluĭ loc, acela pedépsa pravilelor va priimi, ca un călcătoriu a dumnezeescilor pravile, că nu numaĭ pre sine s'au perdut, ce și cățĭ s'au ispovedit la el, ne ispovedițĭ sunt, și căt au legat, și dezlegat, neîndreptațĭ sunt, după a 6 pravilă a săborului de Carthaghen și după 43 aceluiaș săbor.

Повелѣніемъже Пресвѣтлаго господара Iѡ Матөей Басараба, Воеводы, и благословеніемъ преѡсщеннаго Архіепископа Өеофіла, мастію Бжію Митрополит всея земля Оугровлахійскія, напечатати сію книгу глаголемую Правила мала хъдожныму въ Гоприонцехъ, Мелетію Македонскому Игумену ѡбите(л)и знаменитаго монастира Говора, храма Оуспенія прастыя Бца. Тѣмже молю вас, чтущеи сію книгу, аще что бѫдетъ погрѣшено, дѫхом кротости исправлѧйте, и насъ ѡсім трѫдившим сѧ благословите а не клените, понеже писа аггелъ, но рѫка грѣшна и бренна.

PRAVILA СТХЪ АПСЛЪ

și a sfinților de al șaptele săbor, preogodnicii și de dumnezeu partătorii părinții noștri, de episcopi, și de preoți, și de călugări, și de omeni mireni, și de tote invățăturile.

Ѧкѡ Petru și Pavel, apostolii lui Hs. invățăm pre robii lui Hs. de lucrul omenesc, ce iaste a lucra in șase zile : Luni, și marți, și miercuri, și joi, și vineri, și sâmbătă, până amiază zi, sau până in al treilea cias de zi, sau sâmbătă totă zioa să se indeletnicéscă de tote lucrurile cele grele și să'și tocméscă casa și să facă pamete morților lor și să priiméscă strainicii și săi ospeteze ca să se umple Hobovul dumnezeesc ca sâmbătă are dar de zidire și de răpaos să chemă, iară dumineca iaste ântâiu zi, al dumnezeu, are dar de inviiare, direpț acéia invățăm de acéstă di să se feréscă și să se cintéscă, iară sâmbătă di in al optul cias să se opréscă de tote lucrurile, de marile și de micile, și la biséricâ să scape toți omenii, cu muerile'ș și cu feciorii lor, și intr'ânsa cu frica lui dumnedeu, și cu luare de aminte să se privéghe rugându-se, tocma și până duminecă diminéța, iară daca să va lăsa sfânta letorghie, de ciia să mérgă a casă și să se odihnéscă pană luni dimineța, și iară de in al doile cias de di să incepă a lucra.

Ѡрождество Хвѣ.

De praznicul născutului, așijderea să se ție și să se cinstéscă, ca și dumineca. Că de acésta dărui domnul nostru Is. Hs. spăsenie lumei.

Бг҃о явленіе.

De praznicul sfintei arătării lui dumnezeŭ, cadese tot omul să-l socotéscă si așijderea să-l cinstéscă, că intru acésta ziditorul a toată lumea dăroi înoire.

Cu apă și cu duhul sfânt.

Ѡблаговѣщеніе.

De prăznuirea blagoveștenilor, cinste să se facă. Că iaste mai cinstit de tote praznicele :

De sâmbăta direptului Lazar, incéperea inviețil, și purtarea inchipuirilor, și de minunile lui Hs. ce-s praznicele cinstite. Și așa de paseI, acéstă duminecă luminată să se prăznuiască, și să se cinstéscă cum înseși sfintele paseI, și iară de vĕznesenie lui Hs. și de rosalii, ce iaste venirea a sfântului duh :

Când pogor pre lume, de luminare și de înțelégere tuturor, și așa tote sfintele praznicele lui Hs. să se cinstéscă și să se feréscă cum am zis și la préobrajenie și vĕzdvijenia cinstitei cruci, praznice ale despuiitorului.

Aceste praznice ale lui Hs. tote așa să se feréscă, și să se cinstéscă, cum am zis de sfânta duminecă, ântâia di de dumnezeire.

Praznicul Оуспеніе Бц҃и, cadese a'l cinsti și a'l mări, așijderea ca și praznicele lui Hs. cum și am dat invățătură, așa și aceste praznice ale bogorodiței intâiu blagoveștenile, și рождество ея, și văvedenia, și uspenie, și sfinții părinților ei, să le facem prăznuire.

(2) *De praznicul sfinților Apostoli, Petru și Pavel.*

Aceste praznice așijderea să prăznuiască și să se cinstéscă, cum am zis de célea lalte.

Și iară de cei 12 Apostoli, și de alte praznice ale apostolilor, carele când va fi, cadese să se prăznuiască insă și acé zi, de diminéța până sara. Și de cinstitul prorocul predtece și botezătoriul Ioan, de născutul lui și de tăiarea capului lui, cadese a le prăznui de la al noaolea cias și demânéța toată zioa.

Intâiul mucenic Stefan, mai marele diacon pomenirea să i-o prăznuim, de dimânéța până sara.

Așa să umplem și pomenirea și cinstirea și prăznuirea sfinților, și ogodnicilor, și invățătorilor a totă lumea părinților, și arhiereii și păstorii de oile céle grăitore, să-i prăznuim pre căruia cându-i va fi zioa, de dimânéță până séra, și nu numai mirénilor ce și călugărilor de in pustie, a prăznui și a cinsti.

(3) Sfântul și marele mucenic a lui Hs Gheorghie, și Dimitrie, Theodor, Pandeleimon, Procopie, și sfinții besrebrănițI. Și sfintele marele măcenițe muerI, și câte mucenițe mari se vor chema, acestea tote să se prăzdnuiască, căruia cându-i va fi zioa, de dimânéța până sara, deci tote zilele acestor praznice să se prăznuiască cum am invățat tot creștinul, și am pus lége.

Și iară grăim, că nu zicem să se prăzdnuiască cu tâmpene și cu flu[illegible], și intru cântece mireneșcI, și in bețiI, ce să prăzdnuiască intru rugăciunI și intru cântărI sufletescI, și intru cuvinte de laudă, și numai cât să se cheme preoții la casele lor să facă blagoslovenie intru casele lor tot creștinul, că ori unde nu mérge preotul, nici blagoslovenie nu să face, de acolea și dumnezeu se delungă, și unde preotul nu cadesce, nici rugăciunea face, acolo e mâhniciune și slăbiciune și sunt tote spurcate.

Acéstea vĕ învățăm preoților și țircovnicil

bisĕricilor ca înși-vĕ să umblațĭ întru învățăturile, ce vĕ sunt date voao și după acéia să învățațĭ toțĭ ómeniĭ, cu dédinsu de pururea nu pentru vre o plată or caré de argint sau de aur, ce pentru spăseniia sufletelor vóstre.

Iară voĭ ómenĭ marĭ și micĭ, așa vĕ învățăm ascultațĭ, sa vĕ cucerițĭ archiereilor și preoților și să'I cinstițĭ și să vĕ témețĭ fiescare den voĭ, cine cumu-ĭ va fi putére, și de ce vețĭ avé să'Ĭ și ospĕtațĭ, că aceia privéghe pentru voĭ și să rogă. Preoților învățămu-vĕ, să nu intrațĭ în bisérecă cu vrajba sau cu pizma, nice să vĕ cutezațĭ a vĕ atingerea de acélia, nice să fițĭ bețivĭ, nice furĭ, nice hulitorĭ, unul spre altul, nice gâlcevitorĭ, nice cu cuvinte deșarte, nice nebunĭ, că și domnul nostru Is. Hs. fu bătut și ocărăt și răbdă dirept noĭ, ce să fițĭ blânzĭ și linĭ, și plecațĭ, și răbdătorĭ de tóte, și să umblațĭ cu frica luĭ dumnezeŭ, și să vĕ nevoițĭ de slujba vóstră cé sfântă, că vĕ învățăm după tocméla sfinților apostolĭ, și numaĭ bărbat uniĭ muerĭ, ca nu fără de lége să întrațĭ la sfântu, jrătăvnic, și să nu fiĭ curvariŭ, sau précurvariŭ, saŭ să-ți daĭ trupul pre rușine saŭ la trup de dobitoc, uniĭ ca aceștea să nu se cutéze când va a să apropiia saŭ a cugeta spre preoție, nice iară ucigașĭ, nice răpitorĭ, nice tâlharĭ ce să fie curațĭ întru tot, și numaĭ bărbat uniĭ muerĭ cum am zis și slobod de tóte păcatele și curat și nespurcat, și așa să vie spre aciastă înfricoșată și mare slujire; iară de ce să va aduce pentru blagoslovenia la bisérecă nu învățăm să fie acéstea numaĭ ale preotuluĭ, ce și slujitorilor bisérecilor și tuturora celora ce să ostenesc spre acest lucru sfânt dumnezeese; iară să cade în treĭ părțĭ să se înparța doao preotuluĭ iară a treia parte ostenitorilor și slujitorilor.

De boiariĭ, și de ceia ce sunt subt putérea și de slujitoriĭ luĭ, învățămui după învățătura luĭ dumnezeu.

(4) De ceia ce biruiasce preotul ca să nu biruiască pre dînsul niminea de în ómeniĭ ceĭ proștĭ numaĭ bisérecea cea mare, și aceia să biruiască după lége; iară de în ómeniĭ ceĭ proștĭ nice boiariĭ, nice mișeiĭ, să nu biruiască pre niminea cu preotul, ca céle neluminate, spre lumină să se rădice nice să ia ceva de în bisérecă măcar s'au făcut și bisérecea, numaĭ ce va fi pominoc și cu blagoslovenia bisérecii, și acésta cu lége și cu frică să ia și cu blagoslovenia preoților; iară de să va ispiti să ia ceva fără blagoslovenia preoților den bisérecea sau fără lége, uniĭ ca aceia anemica nu se închipuesc, numaĭ furĭ de bisérecă; și agonisire spurcată și necredincioșĭ, decĭ acéștea sunt furĭ și răpitorĭ și tâlharĭ de bisérecea luĭ dumnezeŭ; și cine va face acéstia uniĭ ca aceia n'au pocaianie, ce vor moșteni perirea.

Că așa zice domnul nostru Is. Hs. de învață, să dațĭ ce iaste împĕrătesc împĕratuluĭ, iară ce iaste a luĭ dumnezeŭ, luĭ dumnezeŭ.

Așijderea să nu aibă putére boiariĭ a judeca pre preotul, de li să va tâmpla vre o greșală óre carea cădére orĭ trupéscă orĭ sufletéscă ce țercovniciĭ bisérecii luĭ să'l judece, iară de niscare locure de arătură sau de vie, de li să va tâmpla lor ceva, acéstea de la boiarĭ să se judece însă cu întrebarea arhiereuluĭ.

Că nu se cade episcopuluĭ să'ș judece patriarhul sĕu, sau mitropolituluĭ, sau să'Ĭ cérce al luĭ ceva, așijderia și preotul episcopul luĭ, nice diaconul ce va să grăiască sau să judece pre popa al luĭ, ca nu cumva să nu se grijască preoția dumnezeiască.

Episcopul să nu poftéscă dar de la herotonisie luĭ, ce să ispitéscă pre acela ce va vrea să se preoțéscă de năravul luĭ și să'l ispitéscă pre dînsul den tinerețele luĭ, și de mintea luĭ și maĭ ales de grija cărțiĭ, și așa să'l afle pre dînsul întru tóte deplin și nevinovat, și așa să'l preoțéscă și să'l priiméscă ca trupul luĭ.

Episcopul de va pomeni să ia dar, de la cela ce va vré să se preoțéscă orĭ de ce va fi nedestoinic, sau pentru darul va lega pre preotul fără de vină, uniĭ ca aceia să nu se asculte, ce să se întórcă duréria luĭ spre capul luĭ, și spre créscetul luĭ nedireptatea luĭ să se pogóră și să fie ca și Simon vrăjitoriul întru osândire.

(5) Și cine va vrea să se călugheréscă într'o mănăstire de ceia ce petrec pre acéle locure, și cu muiarea luĭ va da ceva dentru avéria lor bisérecii, și sufletéște o va da, și iară după aceia li va părea rĕu, și vor începe aș căuta al lor ce aŭ dat, ce sau'l vor cére, sau'l vor fura ceva dentru unile ca acélia, iară de vor face cu nesciință, să ia canon și să se pocăiască, nemica unora ca acelora să nu se dă lor, iară de vor sci și nu vor vrea să asculte cumu'ĭ vor învăța pre denșĭ, uniĭ ca aceia să se gonéscă den mănăstire și den bisérecă să se desparță ce să zice de cuminicătură, pentru ce că darurile bisérecii iată de acmu nu maĭ iaste putére nice să maĭ dea nice să maĭ ia.

(6) Episcopul sau igumenul, sau fie'ș carele dentru rândul preoțesc, de va începe a face nedereptate ómenilor și răutate, învățăm pre uniĭ ca aceia să se scoață, saŭ iara de vor căuta direptatea, pentru vre o plată óre carea, să se scóță de în preoție. Popa ce va curvi sau va face précurvie să se scoță. Episcopul ce va fi negrijnic de bisérecă și se va mâhni de rugăciune, și popiĭ nu-ĭ va învăța de așa, ce și acélea le va lăsa de negrija duhovnicu sĕu, numaĭ ce va lucra cu mâinile luĭ, și va tocmi mireniĭ, iară de duhovnicu-

luI va incépe a nu griji, aşa unil ca aceia să se întrébe, pentru ce că grăiasce scriptura, lepădat să fie fieş cine face lucrul luI dumnezeŭ cu nesocotinţă, ca fieş ce lucru ce să lucréze cu mâna trupesc, pieitorI iaste, iară cel sufletesc, lucrul luI dumnezeŭ iaste, ce de dinsul zisem, că maI vrătos pentru acéstea să cade.

Episcopul la vrémea morţiI luI să nu aibă putére a împărţi nemănuI de-al biséreciI măcar ce, şi şi de célia ce au însuş strâns pre diregătoria luI, nice den célia ce's altele, numaI ce va avea dentr'al luI, den célia ce va fi dat la biséreci, şi va da ţârcovnicilor, de aciasta învăţăm jumătate să se împarţa la pamentea luI, pentru pamente arhieréscă. Episcopul ce va purta oste după dinsul, sau va umbla pre nărav de cocon, sau va avea multe cuvinte fără de folos, sau va face précurvie, să se scoţă. Că nu să cade episcopuluI să umble la mărturie sau la chemarea méselor, iară de va mérge când va, el să nu méargă pentru mărturia, nice pentru mâncările, nice pentru băuturile, nice pentru beţiile, ce pentru învăţătura sufletéscă. Că se cade episcopuluI, pre toţI oameniI mariI şi miciI să'I învéţe, cu blândeţe şi cu plecare, iară nu cu rĕutate.

Nu să cade preotuluI să blagoslovéscă pre episcopul, nice diaconul pre popa, nice cetetul pre diaconul; iară preotul de va eşi aciiaş la gâlcevă orI pentru direptatea orI pentru nedreptatea, şi la ucidere, să să scoţă.

Preotul de să va însura cu a doao muiare, să se delunge de preoţie, iară fără oprélă să se pricestuiască.

Popa neguţătoriŭ saŭ camatnic, ce va vria să'ş înmulţéscă argintul luI, să se lase de leturghie, pentru ce că iaste împreunat minciunilor şi asupriciunil, şi maI mare e neguţătoria de cât curvia, de să va lăsa de unele ca acelia, iară să preoţéscă, iară de nu acela să fie scos. Preotul sau diaconul de va cămătnici, ori să se lase de unele ca acéstia, saŭ să se scoţă.

Preotul ce va cânta mirenésce, saŭ va juca, orI să se lase de unele ca acélia, orI să se scoţă.

Preotul de va cădia în curvie, sau 'ş va da trupul spre ruşine orI cu gadinI, orI cu dobitocé, să se lase unil ca aceia de leturghie, iară încă de nu va fi popă, şi să va afla întru tote să nu se cuteze a se apropia la preoţie.

Preotul mincinos saŭ vadnic sau clevetnic să se lase de acelia, sau să se scoţă.

Preotul de va fi meşter a lucra în cetate, şi va cerca să se boerescă şi va umbla cumuşil, şi să mérge în săbor cu oamenI proştI, saŭ cu boiarI alegând fără de o nevoe óre-carea de'I va fi luI, unil ca aceia, orI să se scoţă orI să se lase de unele ca acelia.

Preotul, întru preoţiia luI, de va orbi sau va şchiopa, sau va veni o bólă drăcéscă spre dânsul, să se lase de dumnezeisca leturghie, iară alte molitve să le umple.

Aşijderea şi cine va avé vre o vină, saŭ orb de va abia vedea, saŭ şchiop, sau vre o mână uscată, saŭ stricat, saŭ surd, saŭ fiiŭ de a treia nuntă saŭ născut întru amestecăciune de sânge, de unil ca acestea toţI să nu cuteze a se chemarea preoţI. Óre ce episcop pentru plata de va pune un popă ca acela, să se scóţă amândoi, şi acel episcop şi acel popă.

Popa acela ce va lucra şi va face, ca să se feréscă de cuvinte muerescI, ca să'ş socotéscă vistiarul sufletuluI nefurată, şi să nu se laude de curăţia, ca să nu piarză ce are.

PreotuluI, de i va curvi muiarea luI şi el nu va sci, acela să preoţéscă, iară să-I va spune nescine de dînsa să se lase de preoţie, şi să cérce óre iaste adevăr de dânsă; deci de va vedé cu ochii luI, atunce să o lase, şi acela întru răbdare să petreacă şi iară să slujască; iară de va lasa aceia şi iara cu altă muiare va cadea, să se lase de liturghie, şi să se pricestuiască ne opril; iară de'ş va avé muiarea luI, asijerea certare să aibă; iară la mórtea luI să se pricestuiască ca şi alţI preoţI, cum să cade preoţieI; iară de să va tâmpla maI nainte de el să móră preutésa luI, şi nu să va atinge de alta, acela fără certare să preoţéscă; iară de va fi şi vie, şi nu va puté însuş să o prinză cu acel bărbat la arătare, să nu slujască nice să o lase, că însuş domnul nostru Is. Hs. grăiasce, că óre cine'ş va lăsa muiarea luI, alegând fără cuvinte de curvie, şi să va însura cu altă préface curvie, că iată de toţI oameniI grăiasce; iară diaconuluI de i să va tâmpla decia să nu maI intrébe, ce cum am zis de preotul, aşa grăim şi de diaconul.

(7) Diaconul de să va spurca în gură, să se scoaţă, ce iaste aciasta, iară sa sciI că iaste mădularul cel de ruşine de jos, iară de'ş va pune ruşinea în gura mueriI, şi va fi cunóre, ce să tâlcuiasce spurcată în gură, deci cei de acéia nu scriŭ, décI să sciI la arătare, cela ce va face acésta, să ia ispovedire cu dumnezeŭ şi să i se scontéră cu alégere.

Preotul de va curvi, să se scoţă; iară muiaria luI de va vre să'I lase, pentru înţeleptia eI, să nu se spurce cu trupul în veia eI să fie, ce însă de nu va pohti alt bărbat; iară de va lasa curviia acel popă, el să petreacă cu muiarea luI; aşijderea şi diaconul şi cetetul de li se vor tâmpla că am scris noI, că muiarea n'are putére cu trupul eI; aşijderea şi bărbatul n'are putére cu trupul luI; ce bărbatul eI biruiasce cu trupul eI, aşijderea şi muiarea biruiasce pre trupul bărbatuluI eI, că drept acéia grăiasce dumnezeŭ, că sunt amândoI un trup, cace aŭ împreunat dumnezeŭ, omul să

nu despartă; dirept acéia împărţire nice într'un chip să nu fie. între bărbat şi între muiare. alegănd fără de o nevoe mare. şi şi aciasta cu sàborul că fieş ce păcat afară iaste de trup; iară cela ce curvésce în trupul luî greşasce.

Aciastă lége am pus din învăţăturî sfinte, căte am pus să le socotiţî pre amĕruntul că spre aciasta şi tocmiră, şi vĕ aduceţî aminte de cuvăntul domnuluî cum am zis. că de veţî erta greşalele ómenilor : ertavĕ-va şi voao părintele vostru cel den ceriŭ, cum ne-au zis noao că ore căte veţî lega pre pămănt. fi-vor legate şi în ceriŭ; şi óre căte veţî dezlega pre pămănt fi-vor dezlegate şi în ceriŭ; iară de ceia ce sunt clevetnicî şi hulitorî în ciastă lume. lua-vor judeţul luî dumnezeŭ şi mănia luî dumnezeŭ. ca şi ceia ce clevetiia mainte pre Moysi.

De părinţî şi de feciorî pravila.

(8) Părinţiî feciorilor lor într'un chip să le împartă dintru strănsoarea lor, nu unul să'l maî iubéscă iară pre altul să'l maî urăscă; că şi domnul nostru Is. Hs. şi fiî şi tĕneriî i-aŭ rĕsădit, céle vĕzute şi céle nevĕzute le-au dat; iară de s'ară şi mănia părinţiî, ce légea nu să mănie.

Feciorul de va grăi cuvinte réle părinţilor şi cu nedireptate, cu mórte să móră; pentru ce că părinţiî luî i-au dat luî lumină şi viiaţă; iară de să vor întórce de acélia ce au făcut, să i se dea canon de pecăinţă după ai. ca şi tată-sĕu. şi mumă-sa să'l iarte; iară de va lua lemn şi va lovi pre tată-sĕu să i să tae măna luî; feciorul de va scrăbi pre mumă-sa, maî bine are fi luî să nu fie născut; iară părinţiî să'ş învéţe feciorii întru frica luî dumnezeŭ. că de'ş va iubi parintele feciorul luî. cu dédins să'l maî învéţe pre dînsul. ca să nu deprinză. de în tineréţe o nebunie ca aciasta feciorii să fie delungaţî. şi căndu'l verî vedé intru crescutul tĕu, cértă'l şi'l rógă. ca de te vor asculta, dumnezeŭ 'l va cruţa; iară de nu te vor asculta. însuş acela să móră cu ce au făcut. Iară părinţilor celor sufletescî, şi maicelor maî mare cinste să li să facă. şi dragoste li să cade de căt părinţilor celor trupescî, că părinţiî ceî trupescî. blestemul dezrădăcinéză den temelie. iară ceî sufletescî sufletul pierdŭ. Iară învăţăm şi acéstea, nu fără de învăţătura luî dumnezeŭ, ce cu sfétul luî şi cu înţelégeria. că veriî săî să se socotéscă fieş carele. şi să se ferésca să nu se însóre către dînşiî. pănă în a patra rudenie; iară de iaste putinţa. şi pănă în a cincea siminţie sănu se însóre spre veriî sĕî, că de aceşte sunt sănge amestecat. Făratu-tĕu soru-ta să nu o ia; nice frate-tĕu pre sora frăţatu-tĕu să nu să ia, că se grăesc fraţî sufleteştî, ce şi sunt pre sfănta evanghelie, şi pre cinstita cruce; aşijdiria şi cumătrul cumătrăsa să nu o ia, iară de să va tămpla spre cumătră-sa sau spre feciorii eî spurcăciune, ce să dea dumnezeŭ să nu se facă. iară de va fi vr'un sfét drăcesc ca acesta. 5' aî, să se cérte şi să se căiască numaî cu păine şi cu apă. şi décia să nu se cam vază unul cu altul; nice naşu-tĕu soru-ta fratele, nice naşa frate-tĕu, sau sora să se ia. că iată iaste sănge amestecat; o mie de talere se grăiasce tarul pĕcatelor.

Să nescine va spurca muiaria tătăini-sĕu. ce iaste maştehă-sa să se canonéscă 9 aî. să mănănce sec. iară sămbăta şi dumineca şi marţî şi joî să mănănce unt de lemn. şi să bea vin. numaî într'acele zile, şi să facă, în tóte zile căte 36 metaniî.

Iară de să va întoarce spre sócră-sa. să canonéscă 15 lét. şi tóte zile căte 160 de metaniî.

Iară spre moaşa soacră-sa, ce să zice spre muma socră-sa. să aibă canon. 7 aî. metaniî 29.

Iară cine se va chema précurvariŭ, ce iaste cu sila. den care iaste précurvie céia ce va strica fata să óră şi lua după acéia; ce întăî umple precurviia, derept acéia să se pocăiască de précurvie şi după acéia să să cunune.

Précurviia iaste cine va sili o muiare măritată. că iaste neputincioasă, derept acéia o parte învăţăm să ia muiară. iară doao părţî barbatul; iară de va fi fost cu voia mueriî şi a bărbatuluî întru în chip să li se dea canon.

Précurviia iaste. ce e spre róba luî şi spre cia slobodă. şi spre céia ce va veni dentr'altă parte. sau dentr'o laturî de pămănt, şi se va muta în pămăntul unuî boiariŭ, şi să va da cu trupul şi cu sufletul. pentru ce că scrie : voî robî cuceriţi-vĕ domnilor voştri cu frică; decî dirept acéia, cela ce strică fata. să ia canon 6 aî, iară la muiarea măritată. 5 aî şi metaniî în tóte zile 24. iară de cu róbaî. 3 aî. şi metaniî. 12 în zi.

De sănge mestecat, ce iale sănt (8).

(11) Ăntăiu amestecarea săngeluî. iaste maî grea. ce se va întórce fiul spre mumă-sa. ce domnul dumnezeŭ să feréscă să nu fie acéia. că să grăiaşte şi greşală maî mare acésta, ce de nevoe iaste aciasta devine smintélă, iară de să va tămpla cumva a fi. că vrăjmaşul nostru diavolul. şi delungat de dumnezeŭ, ne părăsit se bate de pururea de perirea ómenilor. nevoiasce să aducă rodul omenesc întru perire: pentru că învăţă domnul dumnezeŭ pre Moysi. să nu ucizî. să nu furî. să nu facî précurvie. să nu minţî, cinstésceţî tată-tĕu şi mumă-ta, şi de aprópele tĕu ca însuşî tine.

Al doile sănge amestecat iaste de să va afla tată cu fata luî. dirept acéia acéste doao amestecăciunî de sănge să se desparţă. şi 20

de aĭ să se pocăiască și metanii în tote zile câte 366. Al treile sănge amestecat de să va afla frate cu soru sa, 15 aĭ să aĭbă pocaanie. și metanii câte 300.

Al patrulea sănge amestecat, de să vor amesteca verĭ premarĭ pocaanii 12 aĭ și metanii câte 170, în zi; iară al cincile aĭ doĭ verĭ premarĭ sau aĭ treĭ de să vor amesteca, derept aceia să fie pocaania, al doilea verĭ, 10 aĭ și metanii câte 150 în zi, al treilea verĭ, 8 aĭ. și metanii 100 în zi.

Al șasele sănge mestecat ce am zis maĭ nainte, fiiul cela ce va spurca patul tatăni-sĕu, ce se zice maștehă-sa sau soacră-sa sau mătușă-sa.

Al șaptele sănge amestecat, de vor fi doĭ frațĭ la o muiare, sau doao surorĭ cu un barbat; iară de va fi cu nesciință acésta să se pocăiască 5 aĭ; iară de să vor sci 6 aĭ, și metanii 60 în zi; iară al optulea, de să va tâmpla tată cu feciorul cu o muiare, sau ginere cu socrul, cu o muiare, 6 aĭ să se pocăiască aceste, și metanii 100 în zi.

(12) Deci învățăm pre preoțĭ, și pre toțĭ ceia ce sciŭ carte, când va vrea nescine să se ispovedéscă la duhovnicu sĕu să'ș scrie greșalele luĭ întru hârtie, și să o dea duhovnicu-sĕu ca nu cumva cu nesciință să uite și să lase ceva de greșale, și iară învățăm pre duhovnicĭ, să scrie în hârtie și să'ĭ dea nisce învățăturĭ ca aceia cât va vrea să'ĭ dea, iară omeniĭ ceĭ proștĭ, să grăiască gură cu gură câte un cuvânt; și așa să'ĭ lecuiască pre dînșiĭ, și cu cutremur să'ĭ cerceteze pre dînșĭ întru toțĭ aiĭ, să le aducă aminte de tocméla ce le-au pus lor, și să'ĭ invețe pre dânșiĭ să nu grăiască cuvinte curmezișate popeĭ sau diaconuluĭ, și a toat rândul bisericiĭ.

Muerile le învățăm să se ispovedéscă la pragul bisericiĭ, și să fie ușile deschise pentru smintéla; iară învățăm și pre ceia ce's călugărĭ deplin, și pre ceia ce să ține în curație, să nu priimescă muerĭ de ispovedanie, numaĭ cela ce va fi ajuns întru bătrânețe și întru minte întregă și cu tocmélă bună, acesta să să grăiască de unele ca acelea, ca să nu aĭbă cugete de smintélă, că dracul cu muerile face războiu călugărilor și sfinților, când va vré fie-carele să priimescă o muiare de ispoved., întâiu să se întărescă pre sine, cu rugăciune și cu rugărĭ, și să cetéscă aceste.

[illegible]. Și după aceia să priimescă fiesce muiare de ispoved. de va fi preotul bătrân și înțelept, să ară fi și muiarea luĭ, și aceia da o poate, și de va vré să priimescă pre ore carii la dînsul de ispovedanie să priimescă 15 omenĭ, sau 20, iară alțiĭ să nu maĭ priimescă; iară de va fi preotul tînĕr nice într'un chip să nu cuteze a primi nice un suflet către ispovedire.

Pentru ce că orb pre alt orb portă, și amândoĭ cade în gropă.

Iară să cade duhovniculuĭ celuia ce ia cugetele omenilor, depururea să se postéscă câte 40 de zile preste an, iară în tote zile și în tote nopțĭ să se roge luĭ dumnezeŭ de sine și de fiĭ luĭ ceĭ sufletescĭ.

[illegible] *fiiul mareluĭ Vasilie, ce fu chemat și [illegible] fiiul ascultăriĭ, de ispovedirea tainelor păcate învățătură.*

(13) Că se cade omuluĭ celuĭ ce'ș ispovedésce taina păcatelor luĭ la om, nu ca omuluĭ să se ispovedéscă ce ca însuș luĭ dumnezeŭ să i se mărturiséscă; așijderea să cade și duhovnicului, nu ca nesce păcate streine să priiméscă păcatele fiiuluĭ sĕu celuĭ sufletesc, ce să le aĭbă ca pre păcatele luĭ, și de va vedé pre dînsul plecat și zdrobit cu inema făcătorĭ și adăositorĭ luĭ'ș, și credincios și milostiv, și se va mărturisi cu bună înțelepciune și se va pocăi, acestuia cu socotință și destoinicie să'l ușurezi cu învățătura, și iară când verĭ vede pre altul și'l verĭ auzi mărturisindu'ș păcatele multe fără legĭ, nu să cade să se mire de acéstia, nice să caute spre mulțimea păcatelor, de vor fi și pre spre fire; ce să caute spre dumnezeŭ, și spre binele și spre îndurarea inemiĭ luĭ să nădăjduiască și să pue, și cu tote mângâiarea și cu blândețe, și cu dragoste să aĭbă către cela ce se ispovedésce.

Cum se cade a se ispovedirea.

Cade-se să iaĭ cela ce se ispovedésce și să'l duci înainte sfântuluĭ oltariu legate să'ĭ fie mânile luĭ, și să vie și să stă să caute jos la pământ, iară de nu va fi biserică, iară afla întru'un loc curat și fără de gâlceva și să începe a ceti duhovnicul

[illegible] rogăciuneĭ. Să'ș descopere capul cela ce se ispovedésce, iară de va fi muiare, să nu se descopere la cap, să se arunce jos la pământ, și să zacă și să zică aceasta.

Ispovedescu-mă ție dumnezeul ceruluĭ și al pământuluĭ, câte sunt ascunsele méle de la inema me; și după acéia să'l rădice duhovnicu-sĕu, și să'l pue întru laturi de biserecă de va fi și să'l întrebe cu tote blândețele și lin, și de va fi putință încă să i se închine și să'l sărute, maĭ vrătos de'l va vede că se rușinéză, să încépă cu glas blând a'ntreba și a'l grăi, deci cum fu întâiu fiiule fecioria ta pură, cu curvie și cu muiare cu lége, și de sâblaznă; cu mâna ta, sau ore cum altele ce sunt maĭ preste fire, iară când-va spune unele și altele, iară să'l întrebe, cu câte muiarĭ aĭ căzut maĭ nainte cu muiarĭ cu lége, iară de va fi văduŭ i grăiasce luĭ, de când esci văduŭ, câte muiarĭ aĭ cunoscut, și iară, iară

căte au fost de dinse măritate, şi căte văduo, şi căte călugăriţe, şi căte au fost de acêle călugăriţe schimnice şi căte neschimnice, pentru ce căte vor fi fost chipul cel mic, judeţ iaste de dinse ca şi de curve, iară căte chipul cel mare, acêstea ca muerile cêle măritate i se vor socoti luĭ prêcurvie, şi iară de darea trupuluĭ pre ruşine, ce se zice cela ce se pune supt altul cumu e iară iaste punere supt altul în treĭ chipurĭ, ce iaste de chinuiasce de altul silit, iară acêsta iaste maĭ iuşóră, iară alta iaste ce însuş se pune de bună voe supt altul, şi acêsta iaste maĭ grea; iară alta iaste unul cu altul să spurcă întru pohtele lor, şi acêsta iaste mal grea de căt cêle doao; şi iară de căte orĭ au făcut ce iaste maĭ pre spre fire odată au de doao orĭ au de treĭ orĭ, şi aveaĭ atunce muiare cu lêge au ba, de căţĭ aĭ aĭ fost atunce au după treĭ-zecĭ dară cu dobitóce de căte orĭ aĭ făcut, dară săblaznă cu măna de cănd aĭ început a face, şi până cănd, pentru ce că cu măna sunt doao sau treĭ, una iaste ce o face omul însuşĭ cu măna luĭ, iară alta unul cu altul face, alta ĭară cu cópsele luĭ face şi căndu'l va întreba de acêstea de tóte duhovnicu său, pre cela ce se ispovedêsce atunce, şi iară să'l ispitêscă pre dinsul, şi de amestecarea săngeluĭ cum şi căt, că nu e o dată sau de doao orĭ, sau de treĭ orĭ, ce multe împărţirĭ are, cum iaste scris la apostol, şi la învăţăturile părinţilor; iară se támplă şi acêsta óre cărora, cu muerile lor pohtesc de fac pre şăzut; şi iară să'l întrêbe de ucidere şi de furtişag, şi de clevete, şi de minciunĭ, şi după acêia de tóte, şi săĭ zică luĭ duhovnicu său să se arunce pre sine jos, şi să zacă el jos la pămănt, şi să se roage duhovnicu său aşa să grăiască.

(10) Domne milostive şi de la inimă îndurătoriu şi iubitoriu la ómenĭ ce cu prorocul tău Nathan ertaşĭ pocăinţa luĭ David, şi de greşalele luĭ, ertare'ĭ dăruişĭ luĭ, şi rugăciunea cea de întorcere a Manasieĭ o priimiş însuţĭ tu, acmu robul tău, Irmec, cesta ce să căiasce de greşalele luĭ priimêsce, întru tocmêla şi în dumnezeirea ta ce e iubitóre de ómenĭ, greşalele, că tu eştĭ dómne, cela ce aĭ zis de şapte-zecĭ de orĭ căte de şapte orĭ, să se iarte celora ce cad întru păcatele fără de legilor, pentru ce că cumu e mărirea ta aşa e şi mila ta; că tu eştĭ dumnezeul nostru, dumnezeul celora ce să întorc, acelora ce ne căim de tóte nedireptăţile nóstre ţie mărire'ţĭ trimitem, tatăluĭ şi fiiuluĭ şi duhuluĭ sfănt.

Deciia să Iridice pri însul, şi săĭ zică luĭ săş acopere capul luĭ decîia i se cade să şază cu nusul şi să'l întrêbe, ce învăţăturĭ va putea ţinea, nu ce va duhovnicu său acêia săĭ dea, nice iară căteĭ va fi luĭ bine, ce cu socotinţă i se cade a'l învăţa pre însul căt va putia ţinea; că nu într'un chip cu păcatele i se cade luĭ săĭ daĭ învăţătură, nice iară să socotescĭ de păcate, şi de crescutul luĭ şi cu căt, ce cum am zis, după putêre să'l întrebĭ săĭ daĭ învăţătură, cum dóră şi de puţinele păcate va putea şi maĭ mult de va face, ca nu numaĭ ertare de păcate să dobăndêscă de la înpăratul Hs., ce şi cununiĭ să se încununeze, după nevoinţa luĭ; sau iară, de va fi nepultincios, şi nevoinţă nu va avê, şi va lua învăţătură după voia luĭ cum i se va cădea luĭ, şi numaĭ căt va slăbi, şi nice una nu va face, întru măhniciune de jale va cădea şi le va lăsa tóte; că n'am tocmit cêle grêle să le iuşuraţĭ, nice să puneţĭ greotate pre uniĭ ca acêia; că jugul luĭ dumnezeŭ bun iaste, şi tarul luĭ iuşor e. Veniţĭ zice cătră mine ceĭ însărcinaţĭ, şi eu vĕ voiu răposa, deci iară iaste ş'altul când face óre ce păcat mare sau mic, şi ia învăţătură, că întăiu să cade luĭ derept multe păcate ale luĭ, în mulţĭ aĭ robêsce, iară altul întru puţinê vrême învăţătura luĭ o umple, şi multe bunătăţĭ face şi adaoge, şi iată curat să întórce dentr'acêle greşale, şi cu dêdins să tocmêsce pre sine întru pocaianie, pentru frica luĭ dumnezeŭ, că să tême şi de mórte, şi curănd se curăţêsce pre sine. Derept acea nu întru aĭ mulţĭ să se încêpă pocaania, ce după vrêria sufletuluĭ, cum grăiasce şi marele Vasilie; şi iară aşijderea grăiasce, că nu în vrême delungată să judecăm uniĭ ca aceştea ce se ispovedêscă, ce pocaanie după năravul sufletuluĭ luĭ, şi noĭ dăm aşijderea putêre duhovniculuĭ să priimêscă acel suflet la dinsul, pentru iubirea de ómenĭ a lu dumnezeŭ, să iubêscă acel suflet de om, pentru ce şi noĭ învăţăm şi cu învăţătură duhuluĭ sfănt scriem acêstea; iară de ceia ce iau cu anĭ am scris de fieş-carĭ fără de legi rănd de învăţătură, iară nu iaste prepus nice de una, de se va ruga cela ce se ispovedêsce, numaĭ după înţelêgerea socotinţeĭ cum am zis, cum învaţă şi sfăntul Ion златоустъ cătră Ninevitênĭ, nu se rugară în zile multe, ce numaĭ în treĭ zile, iară tlăhariul într'o zi, ce ca clipêla ochilor, numaĭ un cuvănt răspunse, şiĭ deschise calea raiuluĭ; deci acea stea noao au grăitu-se pentru duhovnicul cela ce fără de înţelêgere şi fără de socotinţă pun învăţăturĭ grêle şi tóte punerele pravililor cêle dumnezeescĭ le ţin, şi nu înţeleg şi nu le socotesc bine cu direptul, ce fără de omenie şi nebune le par.

Iară ce iaste de muiare, cu mult maĭ bine să întrebĭ pre acêstea, şi să iscodescĭ de căt pre bărbat, că ajung acestea şi în maĭ marĭ bezaconiĭ, că fac farmece şi vrăjĭ şi pierd sufletele coconilor la vrême de nascere şi încă fiind şi în trupul lor şi bêu óre care erbi cêlea ce înseşĭ le sciu; dirept acêia li se cade cu mult a le maĭ întrebarea căţĭ coconĭ au ucis fiind încă în trup, dară căţĭ născuţĭ, maĭ vrătos văduvole, şi călugăriţele, şi pentru ce rănd

au făcut acésta, iară altele bĕu erbĭ, ca să nu facă coconĭ nice dinióră, şi acésta iaste maĭ rea, că nu sciŭ căţĭ vor se nască, şi altele nu maĭ de un cocon fac acista, şi acésta e maĭ iuşóră, iară altele în tóte lunĭ bĕu erbĭ ca nice diniórĕ să nu facă, şi acésta iaste maĭ grea de căt tóte uciderile; ce acéia şi până la mórte însuşĭ să aibă, certare şi despărţire de bisérecă să aibă, de nu se va lăsa de un lucru ca acela, să nu'l ea maĭ facă.

Că fieş ce păcat şi fără de lége, căţĭ'l vor face maĭ nainte de 30 de aĭ de cresecutul luĭ óre ce păcat va fi, orĭ amestecarea de sânge mare sau mic, n'are învăţătură să facă întru umplerea ailor ce am semnat maĭ nainte ce puţin, iară de nu i va fi fost atunce cresecutul de treĭ-zecĭ de aĭ, cade-se duhovnicu său să socotéscă de căţĭ aĭ se va scrie, şi maĭ puţin să să învețe el, maĭ vărtos cum am zis înprotiva puteriĭ fieş căruia, alegând fără de ucidere, pentru ce că uciderea, de tóte pĕcatele iaste maĭ grea; iară cine va face pĕcat maĭ nainte de 30 de aĭ cresecutul luĭ de în cel pĕcat mare ce iaste amestecare de sânge, să ia învăţătură 3 aĭ, sau 2 înprotiva cresecutul luĭ, cum au fost atunce iară de va fi depă 30 de aĭ fiind, iară să cade să'l întrebĭ şi acésta, în cătă vreme au lucrat, şi de căte orĭ, iară de nu va fi venit în mésură de 30 de aĭ, sau au venit şi au greşit numaĭ întru firia pĕcatelor, iară de n'au venit întru presprefire, fie şi aceluia 1 an pocaanie sau 2 sau înprotiva cresecutuluĭ cum va fi.

Decĭ acéste greşale tóte, unuia i să vor tămpla odată sau de doao orĭ de va face, iară altul de multe orĭ, iară alţiĭ tocma şi până la bĕtrâneţe lucréză acésta, iară altul încă fiind el tĕner chinuiasce, şi acésta e vedére, sau nevedére; décĭ acéstea tóte să cad pre amĕruntul a le socoti cu înţelepciune şi a le iscodi; şi de va fi fost odată den tinereţe sau de doao orĭ numaĭ, săĭ fie luĭ pocaania o jumătate de an sau să umple 1 an iară de nu va fi den cele micĭ amestecăciunĭ de sânge sau den cele marĭ cade se învăţăturĭ maĭ marĭ să ĭaĭă.

Şi muiarile să cade să să întrebe, de să va afla fieş caria, cu farmece şi cu vrăjĭ de va face nenascerea, décĭ una cum de la întruposarea, iară altă de la nascerea pierzăciune se cade de acésta să se alégă şi să se dea lor pocaania de la prĕspeelaria pĕcatelor, 8 aĭ sau zacea.

Iară să cade să întrébĭ cela ce greşasce, de au şi greşit, el au mers de s'aŭ priceştuit, maĭ vărtos încă şi fără de în pascĭ, acésta e pĕcat maĭ mare de tóte pĕcatele, de au făcut, şi 1 pĕcat mic óre carele nepărăsel, şi va cuteza de să va priceştui cu precinstita taină, acesta maĭ întru mulţĭ aĭ cu socotinţă să se despărţă de precinstita înpreunare

De mâncare şi de bĕutură fieş carele dentru fire, cum o va putea purta, decĭ spre alégerea duhovniculuĭ iaste acésta, certărĭ orĭ grĕle orĭ iuşóre să'l învéţe, cum va înţelége şi va socoti cela ce se ispovedésce, şi cum i va fi vrérea şi sfétul, şi cum va avea credinţă neîndoită, şi den ce va avea va da sĕracilor, şi cu socotinţa duhovnicu său, de acésta tóte i sunt iuşóre, şi să ştie şi acela de acésta tóte învăţăturile să i se facă iuşóre, şi de mâncare şi de bĕutură, şi de rugăciune, şi de sfânta priceşteniе maĭ vărtos de ce li să va tămpla, cum şi de céle învăţăturĭ maĭ denainte se va téme şi se va părăsi den pécate, sau dentr'ânse şi acéstea învăţăturĭ ce se va ispovedi să va opri den greşale, că mulţĭ sunt ce décă să ispovedesc, şi iată sunt întru pocaanie den serăbă şi den măhniciune să întore şi alţiĭ iară sunt ce eĭ den nărav rĕu, şi dentru tocmĕlă rea şi hitlĕnă, nice întru postul cel mare nu să pot ţinea de pĕcate, şi n'au cum să priceştui când va de depururea pĕcatele luĭ, măcar de nu seară afla întru pĕcate grĕle şi înfricoşate, ce ce e după fire numaĭ, şi şi acésta de va face nepărăsit încaĭ să se feréscă pre sine întru postul mare să nu greşască cu muiare şi până la pascĭ, şi aşa să vie cu frică mare şi cu cutremur, către sfântul trup şi către cinstitul sânge să se înpreuneze, ce spre însăşĭ dumineca sfintelor pascĭ.

Decĭ iată şi după măhniciune, şi după lene cine grăim a fi, iară nu după ceva bine de va fi făcut şi malachia, ce să zice pĕcat cu mâna, sau cu alt ce întru postul mare acela nice la pascĭ să se priceştuiască; iară de va fi călugăr orĭ cum şi va cădea într'acesta chip în postul mare, nice acela să nu se priceştuiască până la pascĭ să ară fi şi sfânt, până nu va isprăvi pocaania de acésta, şi atunce să se priceştuiască orĭ cine va fi.

Pre preot şi pre arhiereŭ, nu să cade să'l primescĭ la ispovedă, de nu'l va vedea bine şi chiar duhovnicu său, că are nădéjde curată, şi îndrăznésce către ascultare, orĭ căte i va zice luĭ duhovnicu său să facă, ca nu cumva va de avea pĕcate, ca să'l lase de leturghie, şi de'l va învăţa duhovnicu său iară el să nu asculte; că nu iaste alt ce ca să lase pre arhiereŭ, şi pre popa de leturghie numaĭ fără de muiarea luĭ de va cădea în óre care curvie orĭ maĭ nainte orĭ maĭ apoĭ, şi altă pocaanie nu are preotul său arhiereul, numaĭ să se lase de sfânta slujbă; iară de se va scula unul ca acela spre sfânta slujbă şi iară va cugeta când va, nu iaste luĭ a sluji nice diniórĕ întru tóte zilele vieţiĭ luĭ, să ară dărui luĭ şi morţiĭ a învia, alegând numaĭ muiarea luĭ cea cu lége, şi alt óre carele de o va fi spurcat. Miercurĭ şi vinerĭ preste tot anul, căţĭ vor veni la ispovedanie, să mănânce post, ce să zice, fiertură cu unt de lemn, aşijderea şi

vérze; iară carne și brănză și pésce să nu'ș guste și de vin cum va socoti duhovnicul său așa să'l învéțe, iară întru alte zile, de tóte măncările să mănănce: iară acésta grăim de cumu'ș va pohti spăsenia luĭ; iară de să va tămpla un prazdnic господьскы, ce să zice orĭ de în prazdnicile luĭ Hs. orĭ déle prea curateĭ Бг҃ородицѫ, orĭ déle sfinților apostolĭ întru acélea zile, atunce fără certare să mănănce de tóte ce se cade, carne și brănză și pésce.

Întru postul mare, miercurĭ și vinerĭ să nu mănănce unt nice să bea vin; iară într'alte zile într'acest post, unt și vin; iară den pascĭ până la rosaliĭ să fie fără certare a tóte bucatele ce va vrea, așa și de la рождьство х҃во, până in zioa б҃гоявленїи, 12 zile iară după pascĭ, 8 zile iară în joĭ mare și în sămbătă mare și în pascĭ, să se priceștuiască toțĭ, numaĭ să nu va fi într'o pocăință óre carea de un pĕcat mare.

Iară la рождьство х҃во, și la б҃гоявленїе, și la prazdnicul sfinților apostolĭ să guste aghiazma ce iaste o с҃щенїеводы și așa să mănănce de tóte fără de certare; alta iară iaste de cela ce nu grijasce de acésta de nu va vré de sine să se nevoiască, numaĭ ce va petréce întru creștinătate, și va fi de va mănca de acésta préste tot anul miercurĭ și vinerĭ unt și pesce, iară într'alte zile carne; iară cine-va vrea să se nevoiască de spăseniia luĭ, să mănănce într'acésta, sămbătă și duminică și Joĭ carne, lunĭ și marțĭ brănză și pésce iară miercurĭ și vinerĭ, să va fi putință, nice unt nice vin; iară să stea și la rugăciune, depururia la utrĕniĭ, și când va vrea să mănănce, și pavecernița; iară de nu va fi biserecă iară acela unde se va afla la rugăciune, de treĭ orĭ să grăiască acéstă, Ст҃ый б҃же și ѱалом н҃ г҃и помилꙋй н҃ sau de 100 orĭ căt va iubi; iară de va fi slab și nu va putea sta să zică, б҃же ѡцкетима грѣшнаго 'помилꙋима, și să zică și așa acésta de 12 orĭ și г҃и помилꙋй de 12 orĭ; iară sămbătă și duminecа metaniia niminia să nu facă așijderea și după рождьство х҃во în 12 zile și după pascĭ in 8 zile, sau și până duminecа mare.

Iară bărbațiĭ și muerile să fie despărțite de priceștenie, pentru pocanie mare, să nu se priceștuiască până va face învățăturile ce'ĭ vor fi date, iară de vor fi spre mórte, atunce cum va socoti duhovnicul.

(15) Omul ce'ș va da trupul pre rușine, în treĭ chipurĭ iaste lucrul, unul iaste ce petréce nevoe cu sila de altul, sau pentru sĕrăcia să'ș afle căte ceva, iară altul dentru proizvoleniia vreriĭ luĭ, și acésta e maĭ grea; iară alta iaste de se spurcă unul cu altul, și acésta iaste și maĭ rea; iară cine va spurca cocon tinĕr cu acéstă curvie, acésta iaste cela ce spurcă fata fiind de treĭ aĭ ce nu ĭ-aŭ fost eĭ de crescut.

Cetețul de'ĭ va curvi muiarea luĭ cu altul déciia să nu maĭ fie popă, iară de o va lăsa și va petréce întru curăție atunce să fie popă.

Iară de va fi neștine tinĕr și de va păți de altul acéstă curvie, să nu fie preot; iară de se va fi apropiat trupul luĭ numaĭ de coapsele luĭ acela să fie preot; iară de va fi întru șezut tocma, nu are a fi popă, pentru ce că de aŭ fost și cocon mic, iară vasul s'au răsipit, și nu se cade luĭ să vie la preoție, că s'aŭ spurcat tineréțele luĭ, și crescutul luĭ ceĭ de intăiu.

Iară de va fi căzut întru malachiia ce să zice să'ș fie făcut săblaznă cu măna sau cu alt ce, maĭ nainte până n'au venit el la preoție, că nu scie căt era păcatul, sau va fi demnat de alt om suflet putred de să va fi învățat de acela; iară de va fi acel om înț-lept și blănd și cu bună smerenie, să se socotéscă de dinsul și să fie preot, ce maĭ nainte să i se dea luĭ să facă canon, după aceia să fie preot; iară întru preuția luĭ de va cădea întru acest păcat, ce iaste malachiia, orĭ cu nescire, orĭ de altul învățat că nu e pĕcat, uniĭ ca aceia să se pocăiască un an, să socotéscă învățăturile, și să se opréscă și de preoție, și așa să umple tóte învățăturile într'un an, și iară să slujască, iară de va fi de doao orĭ saŭ de treĭ orĭ acest pĕcat déciia să nu maĭ fie popă ce să stea în răndul cetețelor, și să petrécă.

Să nescine va fi fost fur și va fi furat mult, să nu vie când-va la preoție, așijderea și preotul de va fi furat ceva, iară de nu va fi fost însă preot, și va fi umblat la furat acesta popă să nu fie, ce maĭ vrătos să ia învățătură, ca un curvariu și ca o curvă.

De biserecă și de sfănta priceștenie.

(16) Cum s'aŭ zis maĭ de'nainte de păcat orĭ cum să fie despărțit, orĭ un an, orĭ 2 orĭ 3 orĭ 4, orĭ 5, orĭ 6 orĭ 7 orĭ 8, de la opt să se iarte în protiva puteriĭ fieș carele, și în protiva vreriĭ, și a osteninței cum se va osteni, și cum se va obidi; iară de măncare și de bĕutură care cum va putea, iară se iaste de nescine încă în pocaanie, să vie la biserică, și să între și să stea unde va vrea la utrĕnĭ, și la ciasurĭ, și la vecernic, când va vrea numaĭ să vie, iară la leturghie când va veni, să stea unde au stătut, până va ajunge preotul la е-ѵаггелїи atunce să iasă acela afară de pragul biserecii și să stea până se sfrăși leturghia; iară la рождьство х҃во și la б҃гоявленїе și în joĭ marĭ și în sămbăta mare, și la pascĭ să guste aghiazmă și la zioa luĭ с҃тго Petru, și la ѕемнїе кцж și așa într'acéste zile uniĭ ca aceia să mănănce carne; iară călugăru, să mănănce brănză și pésce, apoĭ iară să între întru pocaania luĭ, iară tóte dezlegăturile unora ca acelora, o săptămănă întrégă după pasci și altă săptămănă întrégă după рождьство х҃во și în harțiĭ de carne, și aĭ brănzeĭ.

(17) Cadese a întreba omul și pre muiare

şi pre călugării şi pre călugăriţe, cine cum va fi, decĭ de va sci cu câte muerĭ au curvit, iară de multe încaĭ nu le va sci numărul, acesta iaste curvariŭ.

Decĭ de acéste păcate învăţăm pre toţĭ pravila sfinţilor părinţĭ, întru toate zilele o dată în zi, să mănânce călugărul forte bucate de sec şi ómeniĭ mirenĭ şi aceia să mănânce post, cum şi s'aŭ zis fie-şi căruia, iară miercurĭ şi vinerĭ şi lunĭ până tocma sara atunce să mănânce post, alegând numaĭ pentru neputinţa slăbiciunei, şi pentru prazdnice recuseaciŭ, iară de vin cum i se va zice luĭ după puterea luĭ.

De posturile cele mari şi mici.

(18) Învăţăm pre ómeniĭ de mir, preste tot postul născutuluĭ, şi a luĭ sfinţilor Petru, să nu se mănânce carne nice brânză; aşijderea şi al precistiĭ acest post iară călugări nice brânză nice oao; iară pre postul cel mare, ómeniĭ cel proştĭ, sâmbăta şi dumineca unt şi vin; iară cine va fi întru pocaanie mare, cum s'am zis maĭ nainte, de iaste miren să guste atunce sâmbăta şi duminica: vin şi unt de lemn: iară călugăriĭ nice atunce, nice vin nice unt.

Iară se cade duhovnicului forte să fie înţelegătoriŭ şi răsăjduitoriŭ să înţelegă şi să socotéscă cum va da învăţătură şi cum post, şi cum metania şi cum rugăciunĭ, pentru ce că uniĭ sunt săracĭ şi nepărăsit lucréză, iară alţiĭ sunt slugĭ sau robĭ supt maĭ marĭ, iară alţiĭ neguţătorĭ de umblă pre drumure, iară alţiĭ sunt bătrânĭ şi slabĭ, iară alţiĭ puternicĭ şi bogaţĭ, întru tot repaosul petrec şi se odihnescă, direpţ aceia întru toţĭ de aceştea se cade a cerca căruia cum i e puterea să i se dé învăţătura; iară alţiĭ sunt lenevoşĭ, uniĭ ca aceştea, dacă iau învăţătură după lucrul pécatelor, doră cumva se va leni şi nice puţinel nu va face de'nvăţăturile luĭ şi maĭ spre mare rĕŭ i va fi luĭ, şi iară se cade cu înţelégere a socoti, dor cumva va fi cu puţinéle păcate, şi va fi nevoitor şi curând grăbitoriŭ, şi bine iaste după vrerea luĭ şi după nevoinţă să'ĭ daĭ luĭ învăţăturĭ maĭ marĭ, că se lucréze şi maĭ mult lucru de cât maĭ pécătosul, ca maĭ multă plată să ia de la dumnezeŭ, şi iară cel mult pécătos şi lenevos, cu lénea luĭ încă'ĭ puţinéle învăţăturĭ să inple: doră cumva şi acela aşa să se mântuiască, cătinel pre cătinel, iară să nu piară până în svérşit.

Decĭ vĕzând duhovnicul şi căutând spre mulţimea pécatelor saŭ spre zăbava greşalelor, saŭ spre curviĭ saŭ spre ucideri, sau maĭ prespre firea pécatelor, şi va vrea înprotiva pécatuluĭ fără de socotinţă de va pune învăţătură: ântâiu aceştea nu ştiŭ pre dumnezeŭ cum se cade ce el ară vrea întru toţĭ să se mântuiască, adoa or şi sufletul luĭ piarde pentru dinşiĭ, decĭ cine va să'ş curăţéscă sufletul luĭ de dumnezeŭ însuş acela prea iubitoriul de ómenĭ dumnezeŭ şi spre îndurarea inemiĭ luĭ, i se cade să roge, şi spre dinsul să nădăjduiască, cela ce pentru noĭ s'aŭ inpeliţat şi pentru noĭ pécătoşiĭ fu om, fiind dumnezeu bun şi îndurătoriŭ la inimă: iară maĭ nainte de tote de acéstea se cade duhovnicului să'ş iubéscă fiĭ luĭ ceĭ sufletescĭ ca trupul luĭ; maĭ vârtos ceia ce au făcut pécate multe maĭ pre desupra, să i se închine şi să'l sărute şi să'l fie cu milă, cu blândéţe pre acéla să'l socotéscă, şi cu ochĭ blânăz şi cu glas cu mângâiare şi cu omilenie să vorbescĭ către dinsul şi cu dulcéţă, şi aşa den năravurĭ să'l învéţĭ unile orĭ în biserecă altele orĭ întru locurĭ osebĭ, şi să'l pomenescĭ de mórte şi de plată şi de bunătăţĭ şi de muncă şi de direpţĭ şi de pécătoşĭ: şi aşa şi pre tine înaintea luĭ te chiamă pécătos şi plecat.

Altă rugăciune, şi acésta o zi, pre capul celuia ce se ispovedésce, apoĭ dacă se va ispovedi.

Cela ce escĭ mult milostiv şi iubitoriŭ de ómenĭ dumnezeu, ce pentru noĭ ceĭ plecaţĭ, şi pentru a nóstră spăsenie te inpeliţaşĭ, şi tóte pecatele lumiĭ le luaşĭ şi le purtaşĭ, acélea însuţĭ, şi acum cu binele tĕŭ şi cu îndurarea inimiĭ tale cea bună, iartă tote greşalele frateluĭ meŭ şi fiuluĭ meŭ, cela ce acumu stă înaintea ta însuşĭ ce să grăiască luĭ nedestoinic, şi aceluia iartă tote şi în cest véc, şi în cela ce va să fie; cela ce pohtéscĭ tote faptele omenescĭ să se spăséscă, fiind bine cuvântat întru vecĭ amin.

Şi atunce maĭ vârtos de cât tote învăţăturile de'ntâĭ să i se zică luĭ şi să'l grăiască: iacĭ frate că aĭ învăţătură de la dumnezeŭ, că de câte orĭ iară ţi se vor tâmpla pécate, orĭ marĭ orĭ micĭ, curând iară cu dragă inemă să alergĭ şi să'm spuĭ orĭ unde voiu fi eu.

Iară acéstea învăţăturĭ ni le au dat sfântul Vasilie cel mare, şi maĭ vârtos ajutoriŭ că câte învăţăturĭ orĭ în ce chip le vom lua să slujim pentru pécatele nóstre; iară sâmbăta şi şi dumineca, şi la prazdnice domnescĭ postanul să nu se facă, ce maĭ vârtos dentru marĭ învăţăturĭ noao ale postuluĭ, atunce să avem şi slăbiciune şi répaos intr'acéle zile, şi grăiasce, iată sfântul şi marele Vasilie că acéstea tote le-am scris, ca să dobândiţĭ cu osteninţa rodul pocaaniei, nu se cade [illegible] să judecăm uniĭ ca aceia, ce să luăm aminte năravul întorceriĭ.

Iară dulcéţa de la iubirea cea de ómenĭ a luĭ dumnezeŭ şi de la duhovnicul, că pre cela ce va légă şi dezlégă óre pre cineva, maĭ vârtos pre cela ce'l vede plecându-se şi smerindu-se, iară pre cine véde iară fie carele neluând învăţăturile, ce cu nebunia, şi cu ne-

grija sufletul luĭ pierzându'ş şi nice într'un chip învăţăturile nu le ia ce pohtesce a sluji dulceţeĭ pântecelul său, iară nu luĭ dumnezeŭ; dece către acésta, nice într'o înpreunare nu va fi cu noĭ, că iaste omul cel neplecat şi ne grăiasce curmeziş, iară maĭ vrătos ocarniciĭ, nu pot învăţa, nice asculta, ce cela ce mântuiasce să mântuiască sufletul său; iară nu vom lua pĕcate striine spre noĭ şi să ne piardem pentru dînsiĭ. ce ne têmem de judeţul luĭ dumnezeŭ, şi de zioa cea înfricoşată a judeţuluĭ; ce într'ênsa tóte greşalele nóstre înaintea ochilor noştri vor fi că va pre noĭ să ne judece înaintea înfricoşatuluĭ şi direptuluĭ, şi nefăţarnicului luĭ judeţ; că aceluia însuşĭ i se cade slavă şi cinste şi închinăciune, tatăuĭ şi fiiuluĭ şi sfântuluĭ duh, acmu şi pururea şi în vécĭ vécilor amin.

Invăţătură de pĕcatele celora ce ucig.

(19) Cela ce face ucidere de bună voia luĭ, şi vine către sfânta biséreciă. şi va să se ispovedéscă ca să se pocăiască de célea ce aŭ făcut, deci învaţă săborul biséreciĭ, de unul ca acela, 6 aĭ să stea afară de biséreca, să nu între inlăuntru, şi bucatele să'ĭ fie sec, şi vérze fiarte fără de sare, şi fără unt, şi păine şi apă preste sĕptămână, iară sâmbăta şi duminecea şi la praznice domnescĭ, să pue unt şi sare, şi vin să bea câte puţinel, iară când se vor umplea 6 aĭ, atunce să între în biséreca, şi să stea şi tot să petrécă tot în pocanie şi într'alţĭ 6 aĭ, iară într'aceĭ aĭ întru toţĭ, în tóte zile să facă câte o mie de metaniĭ.

Deci acésta învaţă săborul sfinteĭ bisérecĭ şi oprêsce, iară noĭ pentru slăbiciunea omuluĭ grăim, când se vor ispovedi uniĭ ca aceştea duhovniculuĭ, să petrécă într'acea pocanie 3 aĭ, ce s'aŭ scris maĭ nainte, să stea afară de biséreca, şi după acéia să între în biséreca; iară într'alţĭ treĭ aĭ, într'aceiaş pocanie, şi aşa să se priceştuiască cu toţĭ.

Ucidere cea de bună voe se chiamă, cela ce va şedea şi se va învăţa cum va ucide pre óre carele, pentru ódela óre caria, şi iaste maĭ înfricoşat acel pĕcat; dirept acéia óre câţĭ se vor sfătui, şi se vor învăţa spre acésta, decĭ şi acéia aŭ pĕcat cu dînsul, deci de se vor tâmpla maĭ vârtos a fi episcopĭ, saŭ igumenĭ, sau popĭ, să se scóţă.

Iară de acéstă uciderea, mult lucru de pĕcate iaste a înţelége.

Uciderea de bună voe iaste aciastă, când e gâlciavă de óre care învăluire, şi óre cariĭ vor lua ciomage saŭ lemn, şi va lovi pre vecinul de bună voe, şi de acea lovitură va muri, şi acest pĕcat iaste maĭ iuşor de cât cel den'tâiŭ; dirept acéia de învăţăturile scripturiĭ să facă 2 părţĭ, iară a 3 parte să iarte duhovnicu său.

Iară uciderea ceia ce nu e de voie iaste, cela ce la joc va arunca orĭ cu lemn orĭ ciomag saŭ cu săgĕtă şi va arunca de va lovi pre vecinul luĭ saŭ ce se zice cu piatră şi măcar cu ce şi cu ajutor draculuĭ va lovi pre cine-va, şi de va muri dentr'acésta, şi iaste acésta tot drăcéscă, iară nu dentru svêtul luĭ, şi o aflare a draculuĭ, pentru ce că tóte jucările le-aŭ făcut dracul; direpta céia să îndrăznéscă şi întru el jăluinţa luĭ să facă, dece pre acesta'l învăţăm să se pocăiască a treia parte dentru uciderea cea de bună voe, ce am scris maĭ nainte, miercuria, vineria, lunia, câte o mie de metaniĭ, şi în biséreca de pururea să între, iară aceia să nu între nice anaforă să nu ia, până vor întra în lăuntrul biséreciĭ, atunce să ia şi anaforă, iară acesta să între în biséreca, şi să ia şi anaforă, până'ş va umplea învăţăturile, şi atunce să se priceştuiască, aşijderea şi aceia când vor face învăţătura tótă, atunce să se priceştuiască.

Omul de'ş va ucide muiarea luĭ de voe şi să ia alta! să se pocăiască 15 aĭ, şi să facă tóte célea ce am scris maĭ nainte.

Iară de o va lovi cu lovitură mică şi dentru acésta va muri, că am vĕzut de multe orĭ loviturĭ cu palma saŭ trăgându'l óre cum şi se tâmpla mórte; direpț acéia învăţăm jumătate de uciderea cea de bună voe, să facă pocăinţa.

Iară de o va afla pre ia făcând curvie, şi'l va ucide pre amândoĭ, pre acesta légea nu'l judecă, că scrie, deci să daĭ pre unul ca acesta satanel, de perire trupuluĭ, ca sufletul să se spăséscă cel drag cel véde cu dînsul, că cum'l va vrea aşa'l va pasce.

Vĕzut'am şi altă ucidere ce iaste de năprasnă, când iaste gonit de óre carele şi fugând cade şi se ucide de móre zdrobit, deci pre acesta'l învăţăm nice într'un chip să nu aibă pĕcat, nice să se chiame aciasta ucidere.

Să nescine va bate pre cineva, şi după bătae va fi viŭ, 3 zile, şi după acéia va muri, să se socotéscă cela ce l'aŭ bătut cu uciderea de'ntâiŭ cea de bună voe, a treia parte dentru pocăinţa aceluia ce am scris acolo, iară de va fi viu 6 zile, şi după acéia va muri, să se pocăiască jumătate dentru aiĭ celuia ce aŭ făcut uciderea cea de bună voe.

Să nescine va priinde un fur furând şi'l va ucide pre dînsul, ucidere mare se chémă, pentru ce că cu mâna l'aŭ prins, ca să se cérte s'alţiĭ cu certare, iară pentru cea ucizĭ prinsul, fie măcar şi sêrac că de fome fură, încaĭ aşa să'ş sature trupul luĭ, iaste luĭ îndireptare de la diavolul, seminţie nebunéscă, iară tu de te veĭ protivi nebunieĭ luĭ, şi sufletul têu'ţĭ pierzĭ; derept acéia pocanie de intâiŭ să facă a uciderii cea de bună voe, iară fugând acesta'l va ucide nescine cu o săgéta saŭ cu o piatră saŭ cu un ciomag saŭ cu un lemn, acésta nu să chémă ucidere de bună voe; iară de va lovi şi acéla pre óre cine fugând cu óre ce, că va

vrĕ să scape de mórte, să se pocăiască 4 aĭ și metaniĭ 200 în zi, întru pocaania cea dentâiŭ, cum scrie uciderea cea de bună voe.

Iară de va lua numaĭ o lovitură, și de va petréce o zi și va muri, pocaanie 2 aĭ. Să nescine iaste tâlhariŭ, și va fi făcut prea rĕŭ mult, și uciderĭ fără de numĕr, și după acéia de va veni să se pocăiască, cu puținea pocaanie, să fie priimit la priceștenie, ca să nu se întórcă iară într'acéia ce aŭ fost, și după acéia câtenel pre câtenel, să'ș umple tótă pocaania.

Iară de va sci nescine un tâlhariŭ, și va mérge fără de vină fie carĭa și'l va prinde de'l va ucide, iară ne făcându'ĭ nimica într'acel ciaș, pre uniĭ ca aceia'ĭ învățăm să li se rĕsipéscă casele, și să se gonéscă dentr'acéle locure, și dentru avérea lor, că sunt și aceia întrun chip cu nebunia tâlhariuluĭ și'ș piarde și' sufletul sĕŭ.

(19) Preotul de va gusta den trupul dobitoculuĭ ce se zice încă nenăscut, uniĭ ca aceia să nu fie popĭ.

(20) Muiarea vrăjitóre, saŭ bărbatul să se pocăiască de se va părăsi, iară de nu să se lase de creștinătate.

Muiarea céia ce va bea erbĭ, să'ș scură rodul trupuluĭ să nu nască coconĭ, acéia să aibă pocaanie, 5 ai și metaniĭ câte 305 în zi.

Iară va face și bărbatul așa, maĭ rĕŭ iaste, nice biséríca să nu'ĭ primĕscă prescuria luĭ, nice prinosul luĭ, de nu se va pocăi, de se va sfătui și bărbatul eĭ cu nu să să facă acésta, și acela să fie într'acéstă pocaanie.

Muiarea de va pohti alt bărbat și pre bărbatul eĭ 'l va piarde cu farmece, iară de va fi înșălată de óre care om, iară nu o va lua pre dinsă muiare, să aibă acéia pocaanie 5 ai, iară de o va lua pre dinsă muiare, și acéia 'l va lua pre dinsul bărbat, fără de légea o vor umplia să se pocăiască amândoĭ 15 aĭ, și de ucidere să ia pocaanie să facă; așijderea și de céa ucidere de bună voe; iară de'ș va da bărbatul eĭ spre ucidere, cum și dalyda pre sampson, acéia întru tóte zilele vieței eĭ să aibă canon.

Muiarea ce'ș va ucide feciorii la nascere, cu sfatul óre căror vrăji, de bună voia eĭ, acéia întru tóte zilele vieții eĭ să aibă pocaanii, și să se căiască.

Muiarea curvă și va bea erbĭ să nu nască, saŭ să va nasce 'l va sugruma coconul eĭ, să aibă pocaanie în 9 aĭ, și metaniĭ câte 160, și ș altele.

Muiarea fermecătore, saŭ omul să se pocăiască 3 aĭ; iară de va fi călugăr, saŭ călugăriță, să se pocăiască 5 aĭ.

(21) Să nescine fură biséricá, și'l prind furând, să dea maĭ mult de cât aŭ furat, și să'l bată pre spate 30 de toiage iară pre talpe 24 că de acmu să nu maĭ fure.

(22) Cela ce ia cu sila muiarea, să aibă pocaanie 3 aĭ, și să dea părealabilor ce i se cade; decĭ că nu iaste zis să se însóre cu sila, ce acésta iaste tâlhărie și curvie, și tótă rușinea.

Sfinții apostolĭ de biserecă.

(23) Ce iaste maĭ derept de ce iaste a noĭ și a scula bisêricile céle căzute, saŭ se să zidéscă alta noao, d rept acéia învățăm de va fi o biséricá véche rĕsipită, și va vrea nescine să o noiască și să o zidéscă, să nu pue altă temelie, ce pre cea temelie ce iaste maĭ nainte, aceia i se cade neclătită; iară de se va afla după mărturie că fără blagoslovenia biséricĭĭ ceĭ marĭ de pre acéle locurĭ s'aŭ temelieit acea biséricá, acela să vie ceva să zidéscă acea biséreca, și să ia blagoslovenie de la episcopul de pre acéle locure, cum și de acea biséreca noao atunce să pue temelie noao și să zidéscă.

Ia ă nescine de va vrea să zidéscă o biséreca de în temelie, să vie la arhiereul de pre acel loc, și cum se cade să i facă luĭ cinste; decĭ să'l întrébe pre dinsul episcopul, în câte zile verĭ putea lumina biséríca cu luminare ca să fie de aĭ darĭa den destul cu cuvinte de mărire pre dumnezeŭ, orĭ 3 luminĭ orĭ 6 orĭ 8 orĭ 9 l, câte vor fi pre putéria luĭ, și pre amăruntul déca va sci acesta după sfântul ctitoruluĭ să se scóle episcopul demâneța și să mĕsure locul, și înprejurul loculuĭ să îngrădéscă cu pânză saŭ óre ce acoperiș, și să aprinză luminărĭ în lăuntru înpregiuruluĭ, ca să înțelégă cât loc vor lumina luminările, cât va putea aprinde ctitorul în tóte zile; și după lumina lumunărilor, atâta loc să semneze și așa se înfiingă cruce ce iaste stavropig, și să cădéscă arhiereul și să facă rugăciune și să încépă a zidi cela ce va să zidéscă și să i fie luĭ de blagoslovenie și de luminare, și de sănătate trupuluĭ și sufletuluĭ.

Iară fără de acéstă tocmélă, nimmia intr'alt chip să nu facă, pentru că nu se cade însus cu puterĭa vreriĭ; luĭ că mulțĭ fură de pierire, ca nisce fără de rând și cu cuvinte cumnezișate și nedestoĭnice; iară însuș episcopul de nu va mérge la o blagoslovenie ca acésta, iară el are putére să trimiță blagoslovenie cu óre carĭ preoțĭ numaĭ fără întrebarea episcopuluĭ și fără de blagoslovenia luĭ casa nice întru în chip să nu se încépă.

Pravilă de ceĭ ce cred întru gădinĭ și în fărmece și aŭ ciasuri uniĭ bune, alțiĭ rele de zile, uniĭ rele, iară alțiĭ bune.

(24) Decĭ sunt óre cariĭ întru creștinĭ ce țin lucru ereticesc, când apune sórele nu daŭ nemica dentru casa lor, nice foc, nice vre un vas óre carele, saŭ vre o trebuință óre carĭa, socotesc și glasurile cocoșilor, și ale cerbilor, și altor glasurĭ, și ale vulpilor, și întimpină

de grăesc unile rele, altele bune, şi căutarīa sórelul şi a lunel şi a stélelor, şi chemarīa dobitócelor, dirept acéia, iată pre amĕruntul tocmim şi învăţăm, cine are acéstīa, cu certare de acmu să nu mal ia aminte unele ca acéstīa, pentru ce că înfricoşat judeţ vor să ia de acésta.

(25) Cineş face săblaznă cu măna şi acésta e curvie, să ia canon 3 al şi metanil căte 24, acéstă malachie iaste în doao chipure, una cu cópseleş, iară mal rea iaste cea cu măna, de căt cu cópsele, ce şi acésta rea şi hitlénă şi amĕndoao, iară iaste şi malachie muerĕscă, ce iale lucrézā una cu alta şi acésta se cade duhovniculul fórte să întrébe, şi să le dé lor pocăinţă 1 an.

Dirept acéia pentru acéstă săblaznă, învăţăm pre céle muerl cu bună smerenie célīa ce aŭ un bărbat după lége, unile ca acélīa să facă tótă tréba bisĕricil, şi prescurl şi prinos, iară să nu se crézā tóte muerile célīa ce nu sunt întru curăţie şi întru ispovedanie, măcară că sunt şi féte, cine va călca acéstă învăţătură, anathema să fie, ce să zice lepădat de creştenătate.

Omul ce'şdă trupul pre ruşine să aibă certare 5 al, cu alte pocăinţe; iară în multe chipure de cine'ş dă trupul pre ruşine am scris, întru scripturile den dĕrĕt, iw ʌωιιχɑ numal caută premĕruntul acolo.

Iară iaste şi alt pĕcat sodomlenesc cela ce cu muiarea lul zace şi pre şézut curvĕsce, ce iaste mal pre spre fire, ce iaste fără de lége mare, şi pĕcat nesăţios; ce şi dumnezeu de acésta la sfărşitul rĕspunsulul rece, mal iuşor va fi sodomulul, şi gomorulul la zioa cea înfricoşată; decl dirept acéia să aibă pocaanie 3 al şi metanil căte 100 în zi.

Iară toţl ceia ce'ş pun ruşinea trupulul de curvie pre într'alt loc alegănd de pre unde e tréba nevoia firel curviel, acesta face jertvă diavolulul cu sămănţa lul cu pĕcatele ce's mal pre spre fire, pre unil ca aceştea i învăţăm, că nu sunt destolnicl să se priceştuiască, în 4 al, şi mal mult, nice să cuteze a se apropia cătră sfănta şi dumnezeiasca taină.

(26) Trel nunte nu e dată lége de la dumnezeŭ, cine va intra în trel nunte, dirept acéia cine va veni într'acésta lucrare fără de lége curvĕsce, unil ca aceia să aibă pocaanie 3 al.

(27) Cine rĕsipĕsce grópele morţilor şi pre acel morţl i va dezbrăca de halne şi acéstea le va fura, să se pocăiască 5 al, şi metanil în zi căte 100.

Iară de va săpa şi case, şi le va fura, să se pocăiască în trel al.

(28) Iară de vor avea óre caril vrăjmăşie întru el, şi nu se vor împăca unul cu altul, ce aşa va muri unul de înşil iară altul va rĕmănea cela ce au rĕmas să aibă canon până în trel al, şi aşa în patru zecl de zile, să mérgă la grópa acelul mort şi aşa să grăască : iartă-mĕ frate, şi dumnezeŭ te iarte.

(29) Decl morţilor li se cade, să li se facă pomenire şi slujire, a treia zi şi 9 zi, şi a doa zecile, şi a patru zecile şi a 6 lună, şi anul deplin, aşijderea şi în sămbăta lăsăril de carne şi în sămbăta, lăsăril de brănză şi în sămbăta rosaliilor că pentru acéstea să crédem ca vor afla dezlegare de pĕcatele lor.

(30) Decl învăţăm de sugrumat şi de mortăciună să nu se guste acéstea, fieş carele den creştinl, nice să ia sănge de ce la ce curl junghĕtulul, ce óre caril dentru nebunia lor fac acésta, că învaţă légea lu dumnezeŭ că carne întru sănge suflet să nu mănănce; decl că a tot dobitocul săngele lul iaste sufletul lul.

Aşijderea şi ceia ce pun curse pentru vĕnatul, şi se sugrumă într'ănse dobitoacele, altele orl gadinl şi pre acélia le iaŭ de le mănăncă, saŭ de căinl gonite şi sugrumate, unil ca aceştia certămu'l cu légea lu dumnezeŭ acéstīa să nu se facă, numal céla ce se va ucide, sau se va săgeta, sau de arme sau de suliţă de măna omulul, ce se va vĕrsa săngele el, şi acésta să se mănănce toată, iară ce sunt acéstea fără de lége ce se va mănca ceva de în céstea oprite, unil ca aceia să aibă pocaianil 150 de zile, şi mătanil 12.

Şi cine va prinde cu hărăţul orl ce, şi de naprasnă curund de'l va lua, şi de va fi cald întru săngele lul, atunce să'l junghe şi să mănănce tot; iară de se va zăbovi, până va rĕci, nu se cade să mănănce una ca acéia.

Iară alegănd fără de unile ca acéstia, ce iaste învăţat a se mănca tot creştinul şi tóte căte sugrumate, şi nejunghĕte, căinilor şi gadinilor să se lépede.

Şi cine va mănca corb, saŭ cióră, ciovralacă, saŭ cuc, saŭ coroiŭ, saŭ vĕltur, saŭ priveghetóre, unil ca aceia 1 an să aibă pocaania, şi metanil 100 de zioa.

Cine va mănca lup, saŭ vulpe, saŭ căine, saŭ pisică, saŭ ariciŭ, saŭ păls, saŭ nevăstulcă, saŭ vevĕriţă, şi s'altele, altele căte sunt necurate : şarpe, bróscă ţestósă, şi s'altele ca acélīa, saŭ cal, saŭ măgariŭ, saŭ den céle sĕlbatece, saŭ den cele duméstece, căte's necurate, ce nu zice légea lu dumnezeu, iară de nu va fi pre voia lul, ce de nevoe va mănca să să pocăiască, 1 an şi metanil 15.

Iară în puţul, saŭ în făntănă céla ce nu cură apă într'însă, şi într'însul va cădea o gadină óre carīa, să se vérse dentr'acea apă, 3 vĕdre, şi aşa să bia, iară dentr'acel puţ, ce de se va afla în zioa de ăntăiŭ acel dobitomort, orl gadină; iară de va fi de 2 zile, saŭ până a treia zi, şi după acéla se va scóte, să se vérse dentr'acea apă, 9 vĕdre şi aşa se bage şi aghiazmă şi să bea dentr'acel puţ

iară, așa să bage aghiazmo. de'l vor curund de năprasnă curățil pri însul; iară de va petréce în zile multe și va putrézi întru însul, să vérse dentr'însul, 40 de vedre de apă, și atunce să vie preotul cu preoția lui, și să aprinză 3 luminări înprejurul lui și să cădéscă și să ciutéscă molitvă, și să'l sfințéscă pri insul, și atunce să bea dentr'însul; iară apa lui de va cură afară nemica nu ne vatémă unile ca acélia.

Iară de va cădea în vin sau în unt și de se va curănd afla să se scoață și să vie popa să'l osfințéscă, iară de se va zăbovi, pănă va începe a putrézi intr'ănsul pănă în doao zile, să se mute într'alt vas curat, și să se osfințéscă de preotul; iară de va fi pănă va putrezi, acela nu se cade să'l guste ce să se vérse tot pre pămănt; iară de se va templa ceva den gadine a se prăsi descotine necurate întru grău, să se spéle cu apă bine, și să se osfeștuiască de la preotul și atunce să'l macine și să mănănce, iară prescuri dentru acel grău să nu se facă.

Iară ce se va spurca măcară ce de măna ovreilor, ori vin ori unt sau alt ceva dentru acéstia nu se cade creștinul să le guste, ce să vie preotul să le sfințéscă, și după acéia să se guste.

Și óre cine va mănca cu Armenĭ sau cu Pavlikenĭ, sau cu alți ereticĭ ori carii, saŭ maĭ vărtos cine va avea liubov cu dinșiĭ, acestuia grăiasce légia luĭ dumnezeu, să se lase d'acéstia, și să mérgă cătră biséreсă curat; iară de va face acésta cu scire, să i facă popa molitvă, iară de va și sci și va auzi certarĭ, iară să se osfințéscă, și să i se dia luĭ puținea învățătură de certare; iară de nu va asculta certaria ce va vrea să mănănce cu dinșiĭ și să bea, uniĭ ca aceia cu creștiniĭ să nu mănănce, ce să se lépede de dinsul tot creștinul, ca de unslujitoriu de bozi, și de biséricа să nu se priiméscă, iară de va veni când va la ispovedanie, să aibă pocaanie în 3 aĭ, și întru 2 aĭ, să nu se priiméscă nemica den casa luĭ, nice prescurĭ, nice alt ceva vre un prinos niurica iară intr'al treile an să se priiméscă prescura luĭ în biséreсă și așa să sfarșiască și al treilea an întru pocaanie.

Să nescine se va împreuna cu ovreiĭ, și cu dinșiĭ va chiti intr'o credință și acesta iară va veni când va întru creștinătate, să aibă pocaianie 9 aĭ, întru locul celor chemațĭ, și după acéia să fie primită prescurea luĭ în biséreсă și după acéia să fie întru pocaanie, și întru al 10 an să se priceștuiască cu sfânta priceștanie.

(36) Cine se va însura într'altă credință fetele și feciorii, uniĭ ca aceia să aibă pocaanie în 5 aĭ, așijderea și popiĭ ceia ce i vor cununa, și aceia să aibă pocaanie 3 aĭ afară de biséreсă.

(33) Cine ia mana grăuluĭ, sau alt ceva dentr'acéle, acesta iată scie lucrul draculuĭ orĭ den vin, orĭ den păine orĭ dentr'alt ceva; de se va lăsa de acéstea, să aibă pocaanie 4 aĭ, metaniĭ căte o sută.

(34) Să nescine va lua o fată ce va fi logodită cu dinsa, și după acéia o va înșela alt óre carele, și o va spurca, și va vrea să o ia și acela pre dinsă ce nu i se cade ce de vrea iară cel de'ntăiu ce s'au logodit cu dinsa acela să o ia.

(35) Popa de va cădea cu o muiare, fără dă a luĭ numaĭ să se părăséscă de preoție, și să fie în pocaanie.

Popa ce nu'ș va mătura sfânta biséreсă și să o curățéscă, și nu o va înfrumseța, și nu va socoti în tóte sămbete, uniĭ ca aceia să se lase de preoție.

Preotul cu negrija luĭ ce nu va lua sfânta taina luĭ dumnezeu, și o va mănca óre ce de cele necurate, să se despartă în treĭ aĭ ce se zice de leturghie.

Popa ce va bea la crăciumă, saŭ va juca, saŭ cănta mirenésce, să se gonéscă den popie.

Preotul, de va ascunde sfânta luĭ dumnezeŭ pentru óre care vină, în pămănt, să se despartă de preoție.

Popa de va da sfânta taina luĭ dumnezeŭ cetețuluĭ celuĭ destoĭnic sau omuluĭ prost, să o pórte el incóce și incolea pentru óre care trébă, iară nu însus cu frica luĭ dumnezeu să o pórte, uniĭ ca aceia să se pocaiască în 3 aĭ.

Muiarea preotuluĭ de va vrea să se priceștuiască, și nu va fi alt preot să o priceștuiască, iară însușĭ acela să'ș priceștuiască muiarea luĭ, iară de va zice că nu e destoĭnic, ce va da iată cetețuluĭ de o va priceștui, anathema să fie un popă ca acela și înțelepciunea luĭ.

Popa cela ce va priceștui orĭ ce om, orĭ mic orĭ mare, orĭ tinĕr, orĭ bĕtrăn, pănă ce nu va lua scire dinsul de la duhovnicu săŭ, óre destoĭnicu iaste, aŭ ba, uniĭ ca aceia să se gonéscă de la preoție, ce să zice întru pocaanie 5 aĭ, iară cu nescire de se va înșela și va greși de va priceștui de va fi și cocon mic, cum am zis fără de rĕspuns 7 aĭ să aibă pocaanie.

Episcopul, saŭ maĭ mare de episcop ce se zice mitropolit, ceĭ va cleveti alt episcop, ca să'l ia episcopia luĭ, saŭ noria altuĭ popă ce iaste cinstia luĭ, saŭ biséreca'ĭ, saŭ de va cleveti voinic pre alt voinic, să ia averia luĭ, ce o aŭ dobăndit de la domnu săŭ, aceștia toți sunt în chipul iudeĭ cela ce aŭ văndut pre domnul Is. uniĭ ca aceia să aibă pocaanie, 10 aĭ, și metaniĭ 50.

Așijderea și cela ceĭ va asculta pre dînsul, și acela cu aceaș pocaanie să se pedepséscă iară de va fi ostél rea óre carla de acest clevetă, n'are păcat cela ceĭ va pără pre însul

Popiĭ ceia ce vor avea o vrajbă întru eĭ, şi nu se vor înpăca. ce va sluji, aşa să se pocăiască, 4 aĭ, şi metaniĭ 100, cum grăiasce şi sfântul Evsevie, amar de preotul cela ce are vrajbă pre fie cine, şi aşa va mérge de va sluji.

Preotul cela ce va lăsa un om dentr'aĭ luĭ ce vine la bisérea luĭ, şi acel om va avea vrajbă cu vecinul luĭ saŭ vr'o gâlcévă, deci acel păcat iaste pre capul aceluĭ popă, ce de va fi óre ce délă saŭ gălcévă înaintea bisérecíĭ, să'ĭ întrébe pre dinşiĭ preotul înaintea şi altor ómenĭ, şi să'ĭ învеţe pre dinşiĭ întru dragoste şi de indereptare.

Preot despre preot va învăţa de bine, saŭ pre alt óre carele, iară acela nu va asculta, nu are acesta păcat ce de nu va asculta însuş să caute

(36) Să nescine va lua dar ca să facă metaniĭ câte'ĭ va fi zis duhovnicu său, şi de nu le va face pre însele la vrémea când i s'aŭ zis luĭ, acela să facă luĭ maĭ multe.

Peotul să nu mănânce corastră de la vaca luĭ, până 1 săptămână.

De va intra câine în bisérică, saŭ porc să nu se facă leturghie până a săptămână, iară ceia ce se înpreunează preotuluĭ de vând sfânta orĭ în ce chip, saŭ ceia ce cumpără, să se judece pre aceia ca ceia ce fură biséreca.

(37) Cine se măhnesce de bună voia luĭ de rugăciune şi de cântare, şi va umbla ca un dobitoc, să aibă acela pocaanie un an, şi metaniĭ, 100 în zi.

(38) Preotul de va intra şi va sluji leturghie fără de anthimis, să închine 200 de metaniĭ; iară de va fi acel popă sérac şi nu va avea pre ce cumpăra, iară episcopul se va scumpi, acel păcat iaste pre episcopul şi pre ţercovnicĭ.

De se va priceştui coconul nebotezat, să aibă pocaanie părinţiĭ luĭ un an, şi metaniĭ câte 50.

(39) Muiarea de va nasce în postul cel mare să postéscă 40 de zile, şi să se priceştuiască,

(40) Cine va cădea şi se va ucide de bună voia luĭ, acesta să nu se cânte, nice să i se facă luĭ pamete nice dimioră. iară de va cădea de nevoia luĭ de se va ucide şi va muri, acesta să se cânte, şi să'ĭ facă luĭ pamete.

Iară cine va mérge la précurvie, saŭ la curvie, saŭ la furtişag, saŭ la tâlhărie, iară într'acéstia orĭ cum 'l vor ucide şi va muri, niminea să nu'ĭ cânte, şi nice o pamete niminea să nu-ĭ facă.

(41) Să nescine va purta pilale de cal saŭ de magariŭ, să nu între în bisérică, ce să stea afară cu muerile.

Ce voinic va eşĭ la războiŭ, şi se va lovi cu alt voinic şi'l va birui, şi'l va pleca supt dinsul şi acela va sci că va să ia mórte de la dinsul, şi de va zice dau-mě frate, nu mě ucide, iată că sunt pre voia ta, iară acesta va fi nemilostiv şi'l va ucide, să se lépede de creştinătate, şi pocaanie 20 de aĭ şi metaniĭ câte 1000 în zi; deci pentru că'l plecaşĭ supt tine şi întru voia ta fu, pentru ce ticălóse'l uciseşĭ, iară de va fi ucisul de limbă păgână, aceluia maĭ puţinel aĭ să'ĭ socotéscă luĭ duhovicu său.

Iară de se vor aduna doĭ înpăraţĭ cu voinicĭĭ lor la războiŭ, atunce zice scriptura că păcatul înpăratuluĭ spre ómeniĭ luĭ, iară păcatul ómenilor luĭ spre înpăratul; ce ferice de cela ce se va feri atunce să nu ucigă nice să'l ucigă.

Preotul de i vor mânca feciorii luĭ prescurĭ ne cântate, saŭ colivă, saŭ fieşce ce se aduce de ómenĭ la bisérică pentru blagoslovenia; iară acela de va da şi vor mânca ne cântat şi neblagoslovit, uniĭ ca aceia să aibă pocaianie 3 aĭ, şi metaniĭ câtso 100.

(43) Sfântul săbor al doile şi a tótă lumea.

Óre cine va veni de în limbă spurcată şi se va boteza, întru credinţa creştinătăţiĭ cea dirépta, şi după acéia se cade şi preot să fie, unul ca acela'l învăţăm, iară de va fi episcop, iară de se va afla după botezul luĭ orĭ ce păcat, de va fi sufletescul apără de preoţie să nu fie preot, ce pre amĕruntul se cade a 'ntreba de dinsul. de viaţa luĭ ce e după botez, şi atunce să'l facă, iară încă şi den tărirea luĭ. ce se cade de creştinătate bine al întreba, dóră cum va după botezul luĭ cu îndemnarea draculuĭ iară va începe întocméla luĭ cea dentăiŭ şi va piarde şi alţiĭ cu dînsul.

(44) Preotul de va tréce dentru conoscinţiĭ luĭ într'altă ţară, saŭ într'altă cetate, saŭ într'un oraş, unul ca acela să nu'l lase să slujască, până se va auzi de dinsul cum aŭ fost viĭaţa luĭ intra ómeniĭ luĭ; şi pentru ce rând iaste nemérnic, şi ce aŭ făcut; saŭ sa aducă carte de la episcopul cela ce saŭ preoţit, saŭ să'ĭ mărturiséscă duhovnicu său de dinsul, de va fi destoinic a slujĭ. atunce să slujască.

(45) Învĕţăm toţĭ creştiniĭ, după sfintele pascĭ într'acea săptămână de duminecă, iară până duminecă Thomeĭ, ómeniĭ mirénĭ să mănânce carne, iară călugării brândză şi pésce; şi iară într'altă săptămână, de la rosaliĭ până la duminecа mare aşijderea să mănânce; iară de la рождество х҃во, până la б҃гоꙗвленїе; şi iară de în duminecа de naintea lăsăriĭ de carne, ce într'ânsă Armeniĭ ceia ce's de treĭ orĭ proclétĭ. spurcat post se postesc, de treĭ orĭ blăstemaţĭ arţivuriĭ procléţiĭ: şi atunce învăţăm, tot creştinul aşijderea să mănânce carne, în tótă săptĕmâna, iară să nu se postéscă cu aceia ce într'un chip gândesc cu ereticiĭ; ce şi miercurĭ şi vinerĭ să să mănânce carne; iară călugăriĭ brânză şi pésce, ca şi în célia lalte săptĕmânĭ cum am zis, iară lepădaţiĭ hanzizariĭ ce's sunt Armânĭ, post fac atunce şi jértfă, într'acea săptĕmână în tótă, unuĭ câine

óre căruia arţivurţiĭ Armeniĭ, derept acéia nu se cade noao nice o zi a posti, iară cine nu va asculta acéstă tocmală a sfinţilor, ce va începe într'alt chip a face, lepădat să fie.

De sĕptĕmâna brânzeĭ.

Aşijderia în tótă sĕptĕmâna brânzeĭ să se mănânce brânză, învaţă sfântul săbor, iară miercurĭ şi vinerĭ, întru acea sĕptĕmână, se cade a cânta liturghie ирkжде ∈ipomжa în 9 cias de zi, după acéia să mănânce brânză şi oao pentru Ereticul Antonie, şi Savelie, ceia ce ţin acéstă sĕptĕmână ce nu mănâncă nemică; derept acéia învaţă sfântul şi marele săbor a tote lumea, ca tótă acea sĕptĕmână toţĭ creştiniĭ ceĭ dereptĭ, fără de tótă săcotinţa să mănânce brânză şi oao încă maĭ vârtos a blăstema pre ceĭ de treĭ orĭ lepădaţĭ Ereticĭ, întâiŭ pre Aria, şi cu dinsul Nistoriĭ, şi Savelie şi Theodor, şi Theodota, hulitorĭ şi bârfitorĭ şi vrăjmaşiĭ sfinteĭ troiţĭ şi tăetorĭ, Ion al a doile hristosol şi Deocină cu Markion, şi cu Zosimă, şi cu Petrusie, aceştia toţĭ lepădaţĭ, iară încă şi 65 de împărechiturĭ şi a tote maĭ marilor şi învăţătorĭ şi câte Petru, şi Pavel de în Samosat şi Makedonie şi Evtihie ce e într'o credinţă cu dinşiĭ, iară depreună şi Dioscor, şi Severian şi Pavel, şi ucenicul luĭ Pavlikiian celor amarul iaste maĭ vârtos de toţĭ Ereticiĭ Kukuvrikiĭ, cum şi Armĕniĭ şi s'altor Ereticĭ de aceştea toţĭ sfinţiĭ prea ogodnicĭ şi purtătoriĭ de dumnezeŭ părinţiĭ noştri, făcură săbor mare dentru tótă lumea, întru în cetatea cea mare a lu Constantin şi întru cetate despre rĕsărit: iară întru Nikeĭ, şi în Efes şi în Halkidon, iară depreună cu împĕraţiĭ ceĭ creştinĭ bunĭ, la vrĕmea fieş carele dentru împĕrăţia luĭ.

Iară după acéia, şi alte săboră sfinte ce s'aŭ făcut după aĭ, întru înpolata împĕrătéscă întru cetatea lu Constantin cea mare, întru săborul cel mare de spre rĕsărită, iară în Laodikiia, şi în Sardna, şi în Gaggreh, şi întru Antiohiia, şi într'alte bisĕricĭ marĭ şi în cetăţĭ ce el de pururea se întreba de creştenătate cea bună şi de îndireptarea credinţeĭ cea adeverită, ce o scriseră şi ni o dederă noao acéstă tocmélă sfântă întărătată întru tóte înpărechiturile, şi blastemă îndireptătoriĭ lor, şi pre toţĭ câţĭ gândesc într'un chip cunuşiĭ şi gonesc lupĭ, pierzătorĭ şi sufflete putrede, de la turma luĭ Hs. cea grăitore ce el grăesc bârfele şi hule se învăţară, ce tae şi impart sfânta, şi fără de incepătorea şi într'o fire şi de viaţă făcătore troiţa, iară uniĭ de într'inşiĭ ziseră să nu mărturiséscă adevĕr pre născătoria luĭ dumnezeŭ, pre sfânta împĕrătésă a nostră şi de pururea fecioră Maria; iară către acéstia şi alte multe întorsăturĭ, şi hulitorĭ spre adevĕrată şi sfântă pravoslavnică credinţa luĭ Hs. dirept acéia şi noĭ ca nesce adeveriţĭ biruitorĭ şi ucenicĭ sfinţilor apostolĭ, ce cu dînşiĭ într'un gând cu sfinţiĭ şi cu părinţiĭ mărturisim, de céle adeverite cea ne-au dat noao sfinţiĭ apostolĭ célla ce le-au învârtoşat, şi le au întărit sfinţiĭ şi dumnezeescĭĭ părinţiĭ noştri, şi ne-au dat noao aşa, a petrece întru creştinătatea céstă derĕptă şi adeverită, şi să nu ne atingem de dînşiĭ, nice a'ĭ întreba pre ceĭ de treĭ orĭ blăstemaţĭ şi urâţĭ luĭ dumnezeu Ereticĭ; ce a fugi de aceia şi a ne înstruna de dînşiĭ şi a'ĭ blăstema pri înşiĭ, ca pre nesce ocinaşĭ foculuĭ celuĭ netrecut şi viţuitorĭ diavoluĭ şi prĕdaţiĭ draculuĭ şi pierzătorĭ de sufletele putrede.

(46) Cuĭ se va tâmpla a junghea ceva, şi va vrea să se priceştuiască cu sfânta taină, să nu se priceştuiască ce să guste aghiazmă.

(47) Nice un preot să nu slujască cu oţet, ce cu vin şi cu apă, iară de nu se va afla vin şi va fi nevoe, iară acela să afle strugurĭ şi să i strecure, şi să le cetéscă molitva şi să i blagosloviască şi să facă cumenecătură într'înşiĭ, iară de nu se vor afla nice strugurĭ şi va fi nevoe mare, ca se nu se lase leturghiia, iară acela să slujască leturghie cu oţet şi să i pare rĕŭ cu frică.

Preotul de va sluji sfânta leturghie şi vor veni de'l vor chema să priceştuiască pre óre carele ce va să móră dentru ómenĭ, să nu iase den leturghie, ce să rabde până va eşi den leturghie şi după acéia să mérgă să'l priceştuiască, iară de'l vor zice luĭ că móre vitarele, şi va să se cuminece, atunce preotul pentru mare nevoe, să dea cetеţuluĭ sfântul dar, şi să mérgă să'l priceştuiască pre cine va să móră; iară de va muri acel om necumineeat de negrija preotuluĭ, acel pĕcat iaste pre preotul.

De va muri un om şi se va chiema preotul să să ispovedéscă luĭ, iară popa nu va mérge ce va zice că n'am învăţătură de la episcopul să fiŭ cuiva duhovnic şi nu cutez să fac acésta, şi de va muri acel om ne ispovedit, acel pĕcat iaste spre preotul, pentru ce că nu socotesce scriptura ce grăiasce, ca să nu întorcĭ cela ce vine la tine, şi întristezĭ sufletul luĭ, nebune preote bine grăesei că n'aĭ învăţătură iară pentru acéstă nevoe şi pentru cela ce alergă la tine pentru dumnezeŭ, direpl acéia să se pocăiască acel preot 3 aĭ şi metanii 100

Preotul desculţ să nu între în beserică să cânte, iară de va intra când va, şi va cânta orĭ sara orĭ demâneţa desculţ să facă 100 de metaniĭ.

Preotul de va tăia sfântul agneţ când va, şi va cădea o sfărămătură mică, să facă 200 de metaniĭ

Cine va zăcea cu muiarea luĭ cea cu lege, acéia într'acea zi să nu se apropie către sfintele icoane, nice către trupul óre căruĭ sfânt

nice cătră moştie, măcară sunt şi de un sfănt mic, nice să'l sărute nice să'l pupe, ce departe să stea şi să i se închine numaĭ; iară nescine să se va apropia şi le va săruta, saŭ va întra în sfăntul oltar să iasă afară şi să facă 100 de metanil.

Iară de se va chiema preotul de óre carele să slujască pre un om mort sĕrac saŭ bogat, şi nu va mérge pentru darul, să aibă pocaanie 1 an şi metanii 200 în zi.

Preotul de'ş va lăsa biséreca luĭ la fieş ce prazdnic şi ómeniĭ luĭ, şi va merge la altă biséreca pentru óre ce dobăndă, să aibă uniĭ ca aceia canon 2 aĭ, şi metaniĭ căte 100.

Preotul nice diniórä să nu între în leturghie fără de grămătic, nice fără de cel semnat de preoţie, iară de va face acésta dentru nebunia luĭ; să se pocăiască în 4 aĭ, iară de va sluji cu fată saŭ cu muiare să se pocăiască în 12 aĭ.

Preotul de se va chiema să facă molitvă la nascerea uniĭ muerĭ óre căriia, să nu între în lăuntru în casă, ce maĭ nainte să stea la uşa caseĭ şi să facă molitvă şi după acéia să între în lăuntru, şi să cădéscă pretutindinea.

Preotul de va sluji leturghie, şi după acéia va lua a mănca şi să va înbĕta şi de acésta va boră, să aibă pocaanie 6 lunĭ şi miia de metaniĭ în tóte zile.

Iară fără de săturare, şi fără de beţie, şi de vre o bólă óre carea i va fi luĭ acésta, să se canonéscă 40 de zile şi metaniĭ cinci sute.

(48) Muiarea de va zăcea cu doĭ bărbaţĭ, şi vor fi fraţĭ bunĭ, saŭ un bărbat cu 2 surorĭ, un om ca acela să se pocăiască tocma până la mórte şi la mórte să se împreunéze pentru iubirea de ómenĭ, ce de se va lăsa déciĭ de amĕndoao muerile, ce se zice de amăndoao surorile, să nu maĭ aibă dinsele nice una, saŭ iară muiarea de va lăsa amăndoĭ fraţiĭ să nu maĭ aibă bărbat nice pre unul dinşiĭ, şi aşa iaste primită acéstă pocaanie de se vor pocăi; iară de nu, deşartă li e pocăinţa.

Muiarea de va nasce, să facă 40 de zile, şi după acéia să se priceştuiască; iară de va veni spre dănsă mórtea de grabă, până la 40 de zile saŭ în zioa de'ntăiŭ de nascerea eĭ, şi atunce să se priceştuiască, aşijderea şi coconul botezat să se priceştuiască, de i va luĭ fi mórtea până a 8 zile, saŭ şi maĭ în multe zile, ce muiarea maĭ nainte să i cetéscă molitva după nascerea eĭ şi aşa să se priceştuiască aşijderea şi coconul.

Şi babele ce slujesc la nascere, învăţăm pre acélia până a 7 zi să vie la sfănta priceştenie, pentru ce şi acéste, slujbă de trébă slujesc; şi ş'alte muerĭ ce vor fi fără de lucru şi fără de slujbă, ce vor veni spre acésta într'acel cias de nascere, unile ca acélia să fie primite în biséreca, până a 12 zi, iară altele până în a 15 zile, împrotivă care cum au slujit; iară de nu se vor chiema pentru o slujbă óre carla să nu mérgă.

De va nasce muiarea în sfintele pascĭ, acéia până a sĕptĕmăna să se spéle cu apă şi să ia aghiazmă.

(49) Óre ce preot de va boteza pre cine va de treĭ orĭ; să se ia de la popie, că óre cine se botéză de treĭ orĭ, acesta zice 3 părinţĭ şi 3 fiĭ şi 3 duhurĭ sfinte, ce diniórä să se botéze fie carele. De se va spurca óre cine cu ceva aceluia să i facă preotul molitvă.

(50) De va fi coconul botezat, şi nu i va fi luat părul luĭ cel de întăiŭ şi aşa va muri, să aibă canon părinţiĭ luĭ 1 an.

(51) Cine se va boteza fiind crescutul luĭ de mulţĭ aĭ, să stea şi să grăiască însuşĭ, кѣрѣю къ єдиного к҃а învăţatŭ de altul, şi să zică acésta de treĭ orĭ, şi să'l ungă cu myr sfănt şi cu unt sfănt pretutindinea, iară cu myr pre cap şi pre faţă, şi să grăiască dinsul céia ceĭ de pururea molitva, ce se chiamă botejunea, iară cu apă ce se va boteza cu nusă, să nu o vérse afară, ce în sfăntul oltariu întru un unghiŭ.

Preotul să nu botéze niminia după ce va mănca, iară de va fi vre o nevoe, să nu móră óre carele nebotezat, şi'l vor chiema să'l botéze, de va fi şi la miezul nopţiĭ, să mérgă şi să'l botéze.

Preotul la masă, cănd se cunună cu a doa nuntă să nu mérgă, ce la biséricä de va mérge să'ĭ blagoslovéscă pre dinşiĭ iară în casa lor să nu mérgă, la acea a doa cununie.

Preotul de nu va sluji letuughie, saŭ diaconul ce aşa se va ospăta şi va boră să se pocăiască 40 de zile, aşijderea şi călugărul.

Preotul cănd va mérge la bae să se spéle pentru o trébă óre caria, saŭ pentru o slăbiciune óre caria, aşijderea şi călugărul, acela să nu se ungă cu unt nice într'un chip, iară de'l va unge preotul acela să se părăséscă de a cănta liturghie în 60 de zile; iară de va fi călugăr, să se pocăiasca 150 de zile şi metaniĭ o miia în tóte zile.

Călugărului nu se cade de acmu să mérgă la bae nice într'un chip, fără de o bólă óre carea mare şi de o legătură.

Preotul de va spune basne, saŭ se va ţinea de farmece, saŭ de vrăjĭ, şi le va face vecinuluĭ sĕŭ, saŭ va face de va lua maĭ cu asupriciune, saŭ răpirĭ, acela să se părăséscă de acéstea şi să se pocăiască, iară de nu să se lase de leturghie.

Aşijderea şi cănd se va învăţa a fura.

Preotul de negrija luĭ, saŭ de beţie va arde biséreca, saŭ carte, acela să se părăséscă de slujire 1 an.

Preotul neguţătoriŭ să se părăséscă de a slugi. Preotul vănătoriŭ saŭ la căinĭ hrăpitoriŭ, şi va umbla cu dînşiĭ, saŭ va avea armă

orĭ ce feliŭ de arme, ce iale sunt păgânescĭ, iară nu creştinescĭ, numaĭ voĭnicilor când merg la războiŭ, unuĭ preot ca aceluia nu i se cade să preoţéscă, aşijderea şi călugărul de va umbla aşa, să se pocăiască, şi toţĭ căţĭ sunt întru rândul biséreciĭ.

Preotul, saŭ diaconul, să nu fie nemănuia, nice să'l scóţă la preoţie, până va fi crescutul luĭ, de 30 de aĭ den nascerea luĭ, că domnul nostru Is. Hs., de 30 de aĭ s'aŭ botezat, şi atunce aŭ început a învăţa, derept acéia de nu va umplea 30 de aĭ de nascerea luĭ, să nu preoţéscă, măcară cât va fi de destoinic.

Să nescine va cădea într'o legătură şi într'o bolă, şi atunce se va boteza, unul ca acela să nu fie popă, că nu iaste credinţa luĭ de la inima luĭ ce de nevoe s'au botezat, iară de nu va fi nimenea destoinic altul la preoţie, acela de nevoe mare să fie preot, de va fi cum se cade viaţa luĭ.

Preotul de nu va griji de slujba luĭ şi vor trécе ciasurile zileĭ cu nesocotinţa luĭ şi a nopţiĭ, întru céllа ce aŭ tocmit sfinţiĭ apostoţiĭ de s'aŭ rugat derept noĭ, şi aŭ dat rugăciune luĭ dumnezeu; nesce preoţĭ ca aceia nu se cade să preoţéscă, că mănie pre dumnezeŭ, şi ide dinsul departe; că zice dumnezeŭ, rugaţi-vă în tot ciasul şi vĕ privegheaţĭ, şi apostolul grăiasce, de tóte'ĭ mulţămiţĭ, şi nepărăsiţĭ vĕ rugaţĭ.

Preotul de va sluji şi nu se va priceştui, de ne înţelégere şi nu scie ce face, acela să se cérte şi să ia învăţătură, şi să se plécе şi să'ĭ pare rĕŭ de nesciinţa luĭ, iară de'l vor întreba de aciasta şi nu va spune pentru ce lucru face aciasta, iară maĭ vârtos nepărăsit nu va asculta certarea, acela să se părăséscă nice dinióră să nu slujască.

Preotul bărfitoriŭ, saŭ gâlcevitoriŭ şi după acéia va intra în bisérecă şi va sluji, să se pocăiască, 40 de zile, şi de se va părăsi de o tocmélă şi de un lucru ca acesta, iară să slujască; aşijderea şi episcopul ţĕrăeĭ de va fi, aşa să se întrébe de acésta de arhiepiscop.

Episcopul să'ş cinstéscă pre popiĭ şi diaconiĭ, ca nesce slujitorĭ de dumnezeiasca taină, şi den preună cu îngeriĭ, şi nu se cade să'ĭ aibă pre dinşiĭ întru fără de cinste, şi să nu nugrijască de dinşiĭ ca de nesce fiĭ maĭ miciĭ, că şi domnul nostru Is. Hs., ucenicĭĭ ca pre nesce soţiĭ şi ca pre nesce fraţĭ iaŭ avut, şi către dinşiĭ grăia, că de acmu nu vĕ voiŭ maĭ chiema robĭ ce soţĭ vĕ voiŭ zice voao, drept acéia episcopul toţĭ preoţiĭ să'ĭ cinstéscă, şi toţĭ ómeniĭ ceĭ proştĭ, să facă cinste preoţilor.

(52) Óre cine de în ómeniĭ ceĭ proştĭ vor bărfi ceva pre preotul, saŭ cuvinte spurcate, saŭ hule, acela să aibă pocaanie 6 lunĭ.

Cine blăstema pre preot, să fie proclat şi cine mănie pre preotul saŭ pre arhiereul, vraciul cel sufletesc, de mănia luĭ dumnezeŭ vor fi aprinşĭ, că de părinţiĭ ceĭ trupescĭ dezrădăcinéză de în temelie blăstemul feciorilor'şĭ, dară cu cât maĭ vârtos părinţiĭ ceĭ sufletescĭ, şi lecuitoriĭ sufletuluĭ, să'ĭ ia cine-va mănia, ce va fi de acésta ce maĭ amar.

(53) Diaconul preotuluĭ să i se plécе, şi ca un fiŭ maĭ mic di însul, să asculte pre preotul, şi să'ĭ slujască.

Óre ce diacon va grăi spurcat pre preotul şi'l va bĕrfi, să se desparţă într'un an; iară de'l va erta pre dinsul duhovnicul, popa are putére să'l iarte, iară de va lovi pre popa şi cu lemn, acela să aibă pocaanie în 2 aĭ.

Preotul saŭ diaconul de va cleveti saŭ va bărfi pre episcopul, saŭ'ĭ va grăi luĭ curmeziş, uniĭ ca aceia iaŭ mănia şi judeţul luĭ dumnezeŭ, cela ce'l luo Maria ce clevetise pre Moysi, însă uniĭ ca aceia să se desparţă de tótă slujba preoţéscă, şi să nu maĭ mănânce cu nusul nimmea că fu protivitor luĭ dumnezeŭ, iară de se va pleca şi să'ĭ pări rĕu de acésta cum de acmu acésta nu va maĭ face, să'l primescă iară la rând ca pre un mădulariŭ a luĭ ce aŭ căzut den trup, pentru o slăbiciune óre care drăcéscă, ce e inşelat de sfatul draculuĭ.

(54) Cine se scrăbésce de nuntă a se însura, saŭ muiare a dormi cu bărbatul eĭ, saŭ bărbatul a dormi cu muiarea luĭ, şi va grăi cine-va că nu's destoinicĭ uniĭ ca aceia împĕrăţia ceriuluĭ, anathema să fie uniĭ ca aceia, şi cine se scrăbésce să mănânce carne numaĭ fără de sugrumat, saŭ mortăciună şi sânge, şi cine grăiasce de acésta, că cela ce mănâncă carne nu iaste destoinic a sfinteĭ priceşteniĭ; cine grăiasce aşĭ anathema.

Óre cine va fre o robă óre carea învăţa-o inşelătóre, să nu's asculte stăpânu-sĕŭ, ce se va feri de ascultareĭ şi se va posti şi va fi creştină bună, anatema un văţătoriŭ ca acela, iară de se va mărturisi duhovnicu sĕŭ un rob óre carele, duhovnicu sĕŭ are putére cu sciinţă să'ĭ dea luĭ pravilă câto'ĭ va fi putérea.

(55) Şi un rob óre al căruia saŭ o robă, de'l va învăţa să fure, pentru o dobândă órecarea uniĭ ca aceia să ia judeţ, cela ce iaŭ furiĭ, şi ce au furat maĭ mult să ia de la el de patru orĭ, iară ce rob va asculta nisce învăţăturĭ ca acéstia, să'ĭ dea 40 de toiage, iară de va fi slab, saŭ e forte tinĕr, să'ĭ dea 30 de toiage.

Óre cine'ş va învăţa o robă óre carla pre întra ascuns, se zacă cu nusă şi o va avea muiare şi nu va sci boiarmul eĭ, şi după acéia 'ĭ va sci pri însiĭ, acela să ia pre acel om cu sila boiariul robeĭ, şi să'l plécе să'ĭ fie rob, şi să'ĭ împreunéze la arătare, iară de vor face feciorĭ, şi aceia să'ĭ fie robĭ, că gră-

iasce scriptura, sĕmănţa cia hitlénă, şi rodul cel hitlén al lor, iară de i se va face milă boiariuluĭ lor, în voia luĭ va fi, iară de vor fugi uniĭ ca aceia pentru frica luĭ dumnezeŭ, şi vor veni la mănăstire, de vor lua tocmĕla călugărĕscă, aceia să fie slobozĭ dentru tóte, şi să nu cutéze niminea dea'ĭ maĭ ţinéria cum scrie şi apostol Pavel, întru cartea luĭ pentru Onisim.

(56) Óre ce om de în mirénĭ va fugi de în biserecă, şi se va ruga de elu'ş, că va zice că maĭ bine iaste să mĕ rog dimine'ş, iară nu în biserecă, şi acésta o va face fără învăţătura episcopuluĭ, saŭ a duhovniculuĭ, şi cine va umbia aşa anathema.

(57) Óre ce preot, saŭ alt óre carele ce va lua fre un rod să nu fie legiuit, saŭ'l va da fără de învăţătura episcopuluĭ, anathema să fie.

(58) Óre cine se va oscărbi de muiare şi să se ţie în.căruţie, înpuţită însurare face, şi ceia ce se scrăbesc aşa anathema.

Iară cine va face aciasta pentru dumnezeŭ, şi va răvni la petrécerea îngerĕscă, acesta e БЛ҃СКЮК.

(59) Óre cine va ocără pre cela ce face liubov, şi'ş chémă vecinul luĭ sĕrac, şi'ĭ ospetézā pentru dumnezeŭ, şi de va ocară cine-va pre uniĭ ca aceştia, şi nu'l va priimi ca pre un creştin deplin, anathema să fie.

(60) Óre cine va spurca muiarea frateluĭ de duhovnic acésta nemica nu o socotésce, anatema unul ca acesta, că ertare de la dumnezeŭ nu are, iară de nu va veni la pocaanie să se pocăiască, să grăiască că înşélătura vrăjmaşuluĭ, fu luĭ acésta, acela să se desparţă de priceştenie în 6 aĭ şi în tóte zile câte 24 de metaniĭ, şi se mănănce sec, lunĭ şi miercurĭ, şi vinerĭ până în 6 aĭ, de acia să aibă нрошение, şi să se priceştuiască.

(61) Cine se va scrăbi de blagoslovenia mései, şi nu va griji ce va zice, că rugăciunea se cade maĭ nainte de gustarea méseĭ, unul ca acela să fie anatema.

Că şi căndue la chemarea méseĭ orĭ cum de se vor aduna, şi nu va fi acolo preot să blagoslovéscă masa, ce va fi un bĕtrni înţelept, saŭ altul ce va sci carte, uniĭ ca aceia întăiŭ să facă rugăciune, şi după acéia să şază să mănănce.

(62) Muiarea saŭ bărbatul ce va vrea să jóce şi să bată în palme, şi se va înbrăca bărbatul în haĭne muerescĭ, saŭ muiarea întru haĭne bărbătescĭ, şi într'un chip drăcesc chipul luĭ dumnezeu'l vor schimba, şi'ş va bate joc di însul, unuia ca acestuia grăim, să se căiască 3 aĭ, şi metaniĭ în zi, câte 24.

(60) Muiarea de va fugi de bărbatul eĭ, de va urâ înpreunarea bărbătéscă, ce va vrea să umble, anatema.

Muiarea de nu se va pleca bărbatuluĭ eĭ, şi nu va petréce întru voia luĭ, cum grăiasce apostolul, că bărbatuluĭ iaste capul Hs. iară mueriĭ iaste cap bărbatul eĭ, iară de nu va asculta acéstea, unile ca acélĭa să fie anathema, şi iară grăiasce apostolu, cum iaste cap biséreciĭ Hs. aşa iaste şi muieriĭ cap bărbatul eĭ, şi cine nu se va pleca acestuia, Dalideĭ şi Elzaveliĭ să fie înpreunate, iară de va fi bărbatul eĭ nebun, şi întors de înminte, şi sfétul luĭ nu va fi de ajuns, iară muiaria luĭ va fi cu minte şi înţeléptă, să nu'l asculte pre dînsul de pururea la tóte cuvintele, ce unile orĭ să asculte acla muiare de bărbatul eĭ, altele orĭ iară să asculte bărbatul de muiarea luĭ.

(64) Óre cine nasce feciorĭ şi nu'ĭ va socoti, nice'ĭ va hrăni pre dinşiĭ cum se cade, ce va vrea să'ş lase tineriĭ să mérgă să se tunză, anathema acela; şi şi cela ce'l va tunde pre dinsul.

Cene nu va griji de feciorĭĭ luĭ să'ĭ cérte, pre ceia ce i-aŭ născut, şi frica luĭ dumnezeŭ nu'ĭ va învăţa pre dinşiĭ, ca să umble pre calea cea adeverită creştinéscă ce se vor lăsa şi se vor înstriina întru tóte căile céle tórse, în curvie, şi în furtişag, şi în răpire, şi în jucărĭ, şi în plesnete şi întru tóte nedireptăţile, anatema nisce părinţĭ ca aceştia, ce nu'ş cértă nice'ş învaţă feciorĭĭ lor frica luĭ dumnezeŭ, că înfricoşat judeţ vor să ia şi focul cel netrecut vor să moştenéscă, den preună cu feciorĭĭ lor, pre ceia ce'ĭ născură şi rĕŭ pre dinşiĭ crescură.

(65) Cine'ş va învăţa feciorĭĭ luĭ ceĭ trupénĭ după dragostea lor, cuvinte spurcate, şi'l va învăţa să bărféscă, şi nesce cuvinte ca acéstea vor lua de la dinşiĭ, iară nu'ĭ vor învăţa pri înşiĭ, ce e de în tineréţe să facă cinste părinţilor, şi frate-sĕŭ celuĭ mare, şi surorisa, nesce părinţĭ ca acéia să fie anatema.

Iară părinţiĭ ceia ce nu'ş vor iubi feciorĭĭ lor într'un chip şi să'ĭ cérte, ce pre unul va iubi iară pre altul va urâ, saŭ strănsórea lor nu'şĭ o vor înpărţi feciorilor într'un chip, anatema părinţĭ ca aceia.

De va fi de multe orĭ unul de în feciorĭ hitlén şi rĕŭ, să'l înveţe pre dinsul tată seŭ şi mumă-sa; iară de nu'ĭ va asculta pre dinşiĭ, insuşĭ aceia acea răotate ficioriĭ să o pórte, ce să li se înparţă tot într'un chip.

Iară fételĭ luĭ, învăţăm maĭ mult să i se dea avérea de la părinţĭ, că iaste maĭ neputinciósă partea muerĕscă, dirept acéia maĭ mult se cade părinţilor a se griji de fétele lor, şi de darurĭ, şi departe şi nuântă, care părinţĭ nu vor griji de acéstĭa mare pĕcat loru'ş adună.

Fieş-ce părinţĭ li se cade feciorilor să'ĭ însóre când se va umplea crescutul lor de 15 aĭ, iară fata de 12; acésta iaste lége adeverită iară să nu cu negrija părinţilor de vor trĕce aceştĭ

aĭ legiuițĭ fecioruluĭ, saŭ feteĭ, și li se va tâmpla curvie unuia dentr'ânșiĭ, aceĭ păcat iaste pre părințĭ, iară de nu va fi fata încă de 12 aĭ, saŭ feciorul de nu va fi încă de 15, și va curvi unul dinșiĭ, așa, acel păcat iaste pre cela ce'l face, și iaŭ mânie de la dumnezeŭ.

Ore cine'ș lasă părinții bătrânĭ și slabĭ, iară nu 'ĭ cinstesc și să'ĭ hrănéscă pre dinșiĭ, ce se vor postrigi călugărĭ fără de învățătura părinților lor, anatema aceștea, și și ceia ce'l călugărésce; iară de vor avea părinții și alțĭ feciorĭ, destul le iaste de avérea lor, și de răpaos, binele iaste un fecior să'l aibă și călugăr, doră va fi de plin robul luĭ dumnezeŭ și vor lua și acéia plată de la dumnezeŭ pentru feciorul lor cel bun, pre cela ce l'aŭ născut și l'aŭ crescut, și l'aŭ învățat bine dumnezeiasce.

(66) Muiarea de'ș va tunde părul eĭ, că va cugeta că iaste bine pentru dumnezeŭ alegând numaĭ de nu va lua chip călugăresc, și va îndrăzni afacerea acésta, anatema să fie că n'au învățat dumnezeŭ să'ș tunză muiarea părul, numaĭ când va veni la petrécerea călugărescă; iară de va fi îndemnată așa de niscare draciĭ să'ș tunză părul eĭ, să fie oprită de bisérecă, și de priceștenie un an să se pocăiască.

Muiarea de'ș va lasa bărbatul eĭ, și va lua altul dentr'altă laturĭ de va petréce cu dinsul, să aibă pocaanie în 9 aĭ, și să facă în tôte zile, 36 de metanĭĭ, numaĭ pâne să mănânce lunĭ, miercurĭ, vinerĭ așijderea și bărbatul eĭ celuia ce s'aŭ împreunat a doao óră acésta'ș certare să ia, iară de nu va sci bărbatul ce aŭ făcut acea muiare și cu nescire o aŭ luat, aceluia puținea pravilă i să cade luĭ.

Muiarea de'ș va omorâ bărbatul eĭ cu farmecele și va vrea să ia altul, așijderea de va face și bărbatul, amar de uniĭ ca aceia, de uniĭ ca aceia ce vom maĭ zice, nu avem ce, că înfricoșat județ și mare pocaanie, unora ca acelora le iaste inainte; tocma până la morte, se fie despărțițĭ de bisérică; așijderea și ceia ce'ș va omorâ feciorii eĭ, ce va lua alt bărbat ôre carele.

Muiarea de'ș va omorâ feciorii eĭ, pentru rândul păcatelor ce iubésce dracul pentru dragostea unuĭ bărbat, înșelată de maĭ pre desupra de curvie, ce am aflat, că s'aŭ aflat de multe orĭ intru ôre carii, unia ca aceștia învață sfântul săbor, în bisérică să nu intre și până la morte; ce la locul cel de chemare omenilor acolea se stea, despărțită să fie de tótă creștinătatea; și când intră omeniĭ și es, iară aceia să cază jos la pământ și să strige cu glas mare, ertați-mă greșita ce am făcut păcatele, și să'ș spue pécatele eĭ să le auză toțĭ, că omeniĭ ceia ce intră și es de în sfânta bisérecă să se róge de insă, doră cum va cu rugăciunea omenilor va lua ertare de la dumnezeŭ; iară să se postéscă în tôte zilele să mănânce post și metanĭĭ în tôte zilele și nopțile; iară sâmbătă și duminecă, să o dezlége pre dinsă duhovnicu seŭ.

Muiarea de va vrea să se ție de bărbatul eĭ ce se zice de patul lor, saŭ bărbatul să se ție de către patul mueriĭ luĭ, acelora le trebuiasce amândurora să se tocméscă întru sfétul lor, ca nu unul de dinșiĭ de va vrea să se ție, iară altul nu va putea ținea și vor începe a bârfi, de vor umbla cu alțiĭ, și acest păcat iaste mare spre amândoĭ; iară se cade tot creștinuluĭ, mueriĭ și bărbatuluĭ, 2 paturĭ să aibă de ascernut lor și de eĭ'ș să se culce duminecă și într'alte zile sfinte; și la prazdnice domnescĭ, și în săptămânĭ marĭ, încaĭ dentr'alte zile nu se vor putea ținea, ce într'acéște zile alése se cade să se ție, iară nu să se tăvăléscă de pururia, ca porcul întru tină; că dentru acéste chinurĭ ne ținute, se nasce tot sămânța hitlénă și rea și dentr'acéste chinurĭ, totă fără de frica iaste, nice pomenirea morțiĭ nu umblă la mintea omuluĭ.

(67) Și ôre cine va vrea să se postéscă sâmbăta și duminecă anatema un post ca acela.

Cine va vrea să se postéscă eĭ să se postéscă în postul cel mare ce'ș 40 de zile, ce iale s'aŭ tocmit și s'aŭ semnat de Iusus înpăratul Hs. și se cade să se postéscă miciĭ și mariĭ, tineriĭ și bătrâniĭ, că acéste 40 de zile sunt cum aŭ zis părinții, că sunt zecile dentru tot anul célia ce le alésera și le tocmiră sfinții apostolĭ după semnarĭa despuitoriuluĭ Hs., și a tot adeveritul creștin învățat fu, cu frică mare să se ție acéste 40 de zile fieș care zi, 5 să se mănânce post, iară sâmbăta și duminecă, untĭ și vin, destuluĭ iaste fieș-căruĭ să se postéscă de va vrea, lunĭ mierсurĭ și vinerĭ, așa și în postul luĭ рождества хрта de în zioa luĭ Filip până însă la născutul luĭ Hs, și să postim, lunĭ și miercurĭ și vinerĭ, iară marțĭ și joĭ și sâmbătă și duminecă, să mănânce pésce, și să bea vin; așijderia și postul sfinților apostolĭ se cade să'l ție, de la duminecă mare, până însă la zioa luĭ s'ти Petru și Pavel; și ôre cine va vrea să postéscă și să se ție după adevăr, destuluĭ iaste cu acéste posturĭ, direpț acéia am îndrăznit de am scris ca nu ca ôre cariĭ ce vor să se postéscă și'ș află privilej și intru tocmelele loru'ș pun post, cum fac și ereticiĭ, că nu țin tocméla sfinților apostolĭ, și a sfinților părințĭ dumnezeescĭ, ce când ară fi să se postéscă, atunce nu se postesc, și când ară fi să nu se postéscă, atunce se postesc, de creștinătatea cea diréptă și adeverită departe stаŭ și spurcată credința lor cea intórsă țin, și sfânta troița, tatăl și fiul și duhul sfânt, necurat și de ne plin mărturisițĭ și cum și Frâncĭĭ și procléțiĭ Armeniĭ, și s'alțiĭ într'acest chip, ce eĭ nu se adaog că-

tre adeverita pravoslavie, ce eĭ şi întru marele post în sĕptămăna cea de'ntăiŭ mănăncă carne. Iară zis ne fu noao de tóte sămbetele den tot anul, una sămbăta cea mare să se postéscă pănă den al treilea cias de nópte, şi atunce să se guste puţin păine şi apă saŭ un păhar de vin; aşijderea şi tótă acea sĕptămănă mare să se postéscă cu frică mare şi cu inimă zdrobită că într'acea zi despuitoriul domnul nostru Is. Hs., pentru noĭ s'aŭ răstignit, şi s'aŭ îngropat. şi nu se cade nice unuĭ creştin să mănănce saŭ să bea şi să se sature, saŭ să se veselescă, că Hs. domnul tĕŭ şi făcătoriul pentru tine fu pre cruce, iară tu beĭ şi mănăncĭ şi te veselescĭ.

(68) Şi când se tămplă a fi miercurĭ saŭ vinerĭ prazdnicul sfăntu nascerea botezătoriului Ion, atunce să mănce toţĭ pésce, şi să bea vin. aşijderea de se va tămpla şi prazdicul sfinţilor apostolĭ, miercurĭ saŭ vinerĭ, aşijderea şi prazdnicul prea sfinteĭ к̃цж iară post iaste şi acesta al оуспенiя, cum şi postul luĭ рождество х̃во, iară în ce zi se va tămpla a fi prazdnicul préobrajenieĭ г̃снк, atunce să mănce pésce şi să bea vin.

Iară se cade călugĕrilor, întru tóte zilele sfăntului post celuĭ mare, într'o zi dinióră să mănănce, iară sămbăta şi duminecа de 2 orĭ unt şi vin. iară pésce să nu mănănce nice dinióră, într'acel post mare, numaĭ la blagovéştenie, şi în duminecа sălciĭ, iară ómeniĭ mirénĭ într'acel post mare, de patru orĭ să mănănce pésce, în duminecа pravoslavna şi în duminecа крс̃то покλоннiе, şi în duminecа sălciĭ. şi la blagovéştenie, iară în tóte într'alte zile ale sfăntuluĭ marele post, să se ferescă şi acélia cum se cade, să mănănce lunĭ o dată şi miercurĭ şi vinerĭ. iară să nescine va vrea de pururea întru acel post, căte o dată să mănănce, cade-se şi bine va face. alegănd sămbăta şi duminecа.

Iaste şi alta când va vrea nescine să se postéscă întru tóte zilele anuluĭ pentru dumnezeŭ, fără de numaĭ sămbăta şi duminecа. cum fac óre cariĭ de în călugĕrĭ; iară alţĭ călugĕrĭ se tae şi de o măncare şi beutura de la dînşiĭ, şi aşa petrec pentru nevoinţa cea mare şi bună ce doresc pentru dumnezeŭ, ce lor mare plată le va fi de la dumnezeŭ, ce cu plecare şi cu sĕrăcie petrec într'un post ca acesta întru dumnezeu.

Iară spunem şi credinţa cea rea şi hitlénă ce o ţin mortă fără de aluat ce se zice ca frăncĭ. şi ş'alţĭ déciia uniĭ ca acestea ce nu iaste adevĕrată slujba lor fără de sănge, şi nu iaste cu adevĕr întru închipuirea lor ce mărturisesc, ce mort închipuesc fiiul luĭ dumnezeu că tot ce iaste fără de aluat şi fără de sare mort iaste, şi aceia fac, iară şi altele bărfesc maĭ rele ce grăesc hulesc, că duhul sfănt iase de la tatăl şi de la fiiul; şi cum sĕră căcea rob grăesc pre duhul sfănt şi'l mărturisesc, şi ş'alte multe ce's împuţite luĭ dumnezeŭ cum şi le aŭ; ce eĭ nu vrură să se plécе sfăntutuĭ săbor şi învĕţăturile sfinţilor părinţĭ, ce eĭ s'aŭ adunat maĭ apoĭ în cetatea luĭ Constantin; cu с̃таа şi dirépta împĕrătésa Theodora, cu feciorul cel creştin bun împĕratul Mihail, şi cu aceĭ părinţĭ marĭ după chipul mareluĭ săboruluĭ celuĭ de'ntăiŭ a tótă lumea, de iară făcură şi tocmiră cea credinţă diréptă şi slăvită, de o întăriră şi o tocmiră şi goniră şi procleţiră pre toţĭ pre ceia ce chitiia în deşert ereticiĭ, şi postul lor şi mărturială; iară noĭ umblăm pre urma tocmélelor sfinţilor părinţĭ, şi pre învăţăturile lor, şi mărturisim sfănta şi începătórĭa vieţiĭ ce e într'o fire troiţa într'un chip mărturisim şi slăvim tatăl şi fiiul şi duhul sfănt. tatăl fără de început, şi fiiul cu fără de încépere, şi duhul sfănt într'o fire. părintele ne născut şi fiiul născut, şi duhul sfănt ce iase de la părintele şi spre fiiul petréce, o putére o împreunare şi o închinăciune сфетаа troiţă; şi aşa grăim noĭ că de la părintele iase duhul sfănt, şi petréce pre fiiul; iară cine nu va găndi aşa ce într'alt chip după a luĭ înţeles şi gănd deşert va grăi. uniĭ ca aceia anatema г̃цп.

(69) Călugĕriĭ să nu mérgă la mésele ómenilor mirénĭ. nice la căntările lor. nice la săbórele lor nice când vor face pomenire sfinţilor; iară când se va tămpla o nevoe şi va veni cine va la mănăstire, şi să vor ruga când va să cănte la masa luĭ óre carele den călugĕrĭ pentru blagoslovenia, acela de nevoe de va fi şi vre un stareţ să pótă şi pre alţiĭ folosi, şi pre dînsul nevĕtămat şi fără de pacoste să'l socotéscă, acela să mérgă; iară de va fi tînĕr cineva den călugĕrĭ să nu mérgă la masa mirénilor. pentru ce că aşa nimenea nu se póte pre sine să se feréscă de pacostea draculuĭ.

De la pravila săboruluĭ Antiohieĭ.

(70) Fieş ce popă va face taină cu ovréiĭ şi le va zice frate. saŭ va mănca cu dînşiĭ fiind altă seminţie săborul luĭ dumnezeŭ unul ca acela anatema.

(71) Fieş cine va mănca cu ereticiĭ saŭ va bea, saŭ'ş vor face priitenşug, şi dragoste şi împreunare. ce se zice cu Arméniĭ saŭ alţiĭ ca dînşiĭ. uniĭ ca aceia anatema să fie.

(72) Fieş cine intră în sfănta biséreсă să asculte sfănta scriptură, şi nu va vrea să se priceştuiască cu toţĭ. cu sfănta taina dumnezeiască, unul ca acela să se întrébe. de unde'ĭ iaste luĭ acéstă învăţătură; deci de'ĭ va fi de la duhovnicu sĕŭ. saŭ însuşĭ dentru voia luĭ. saŭ vez domne de se va téme de pĕcate; uniĭ ca aceia să se témă şi să se întrébe de popĭ, óre cum va fi; aŭ doră iaŭ dat luĭ duhovnicu sĕŭ învĕţătură, iară de nu se va pleca

ce va petrece aşa intru a lui minte deşartă. să se desparţă. iară de va fi episcop saŭ popă saŭ diacon, şi acela aşijderea să se întrebe şi să'l certe, şi la arătare naintea mitropolitului şi să'l pue înaintea unii ca aceia, de tóte cercările şi de tóte întrebările

(73) Ore carele den creştini, ce va face curvie şi va curvi cu muiare păgână, unii ca aceiaş spurcă botejunea lor; iară mai vârtos de va mânca şi de va bea cu dînsă, mare necurăţie iaste acésta, unii ca aceia să se desparţă de sfânta biserecă, şi la locul cel de chemare să stea în 3 ai; şi după aceia să intre în biserică, şi să stea încă 2 ai, şi intru toţi intr'acei 5 ai să se pocăiască, şi de-al 6 an să se priceştuiască cu creştinii cel deplin.

De va avea un om credincios o muiare necredinciósă, şi nu va vrea acea muiare să se incredinţéze, saŭ o muiare credinciósă de va avea om necredincios şi nu va vrea acel om să se incredinţéze, de acésta n'am ce grăi însă cum am scris de multe ori, că nu se cade creştinului credincios spre cel necredincioşi să se insore, iară de se va tâmpla aşa a fi ore cum, de acesta grăiasce apostolul Pavel, că se mântuiasce muiarea necredinciósă de bărbatul credincios şi bărbatul necredincios de muiarea credinciósă; derept aceia nu se cade a'i despărţi pre dînşii, ce depururea să se pocăiască bărbatul cel credincios de muiarea cea necredinciósă, şi să se roge intru tóte zilele vieţii lui, până o va intórce pre dînsa dumnezeŭ intru credinţa cea adevărită, aşijderea şi muiarea credinciósă de bărbatul ei necredincios; iară să mănânce şi să bea neeleşi numai partea cea credinciósă să vie către duhovnicu sèŭ, şi să ia învăţături sfinte de la dînsul; şi la biserecă ne părăsit să mérgă, şi la rugăciuni şi la slujbe cu dragă inimă să indrăznéscă, iară de vor nasce şi coconi, să indrăznéscă partea cea credinciósă intru credinţa lui cea adevărită să'l îndrepteze şi să'l învéţe pre dînşii de pururea.

Iară de va spurca un om necredincios pre o fată credinciósă creştină, acela să se boteze şi să o ia muiare cu blagoslovenie, iară de nu va vrea acela să ia [illegible] avéria lui, că s'aŭ străcat de la dînsul, iară acela să se gonéscă şi să se scóţă dentru locul lui, ca un spurcat, şi pierzătoriŭ de rodul creştinesc, iară acea muiare ce e creştină, să ia avérea acelui câine necredincios şi altui bărbat creştin să se încoţéscă.

(74) Curva de se va intórce den calea ei cea rea şi iată de acum se va mărturisi, că nu va mai mérge intr'acea cale spurcată, ce se va smeri şi va intra intru curăţie, şi décia se va curăţi pre sine, acel duhovnic puţinea pocăinţa să'i dea ce să o pue spre inbiiurlul de oameni, ce să se împreunéze cu cei creştini adeveriţi şi să fie primită ca şi cea curvă ce o primii Hs.

(75) Episcopul, sau diaconul, saŭ popa, de i se va lua lui preoţia să nu slujască, ce să zice preotului de la episcopul lui, să se va şi aforisi; saŭ diacon, saŭ episcop de la săborul arhiereului; şi iară după acéia va îndrăzni însuşi de bună voia lui, şi va sluji, ori în ce chip de slujbă, ori mic ori mare unii ca aceia să se desparţă de biserecă, nice când-va să se chiame cu rândul biserecii; aşijderea şi toţi cetaşii ce le se va tâmpla cu dînşii intr'acéstă slujbă şi acéia să se desparţă spre pocăanie.

Şi preotul de nu va griji de episcopul lui, saŭ diaconul, ce va mérge la alt episcop al altii cetăţi, şi va lua blagoslovenie ori în ce chip, ori să tocméscă vre o biserică ori altă, ce unii ca aceia să se scóţă den preoţii, să nu se ca mai chiéme décia preoţii, pentru ce că s'aŭ bătut jos de biserecа lui dumnezeŭ şi fără de invăţătura arhiereului, s'aŭ trecut episcopul sèŭ şi aŭ ocărât biserica lui dumnezeŭ şi aŭ cutezat aşa de aŭ făcut.

Mitropolitul să'ş chiéme episcopii lui când va fi óre ce mare şi să facă săbor cu dînşii, şi pretutindinea şi după marturie, cu acel cu toţi episcopi să facă, cum ară sfinţi pre un episcop saŭ cum ară face o indereptare óre care a biserecii, saŭ un lucru domnesc óre care, saŭ să tocméscă vre un cuvânt de óre când va saŭ de creştinătate, saŭ de o impăreechetură óre caria; aşijderea şi episcopul numai ómenii lui să aibă putére a'i invăţa şi preoţii să facă intru ţinerea lui numai, şi să'ş îndirepteze biserica lui şi popii lui; iară de alte óre ce lucruri mari, ce vor fi când va, toţi unii ca acea să vie la mitropolitul lor, şi să spue intre săbor.

Ore ce episcop, saŭ popă, saŭ diacon, óre de ce lucru de unde ca acéia ce am scris mai nainte de va cuteza a veni către inpăratul, şi va spune fără de invăţătura mitropolitului şi fără de invăţătura săborului, unii ca aceia să se desparţă de preoţie.

Episcopul, saŭ popa, saŭ diaconul, de vor fi despărţiţi de preoţie, la arătare de naintea săborului şi de jalea lui şi de [illegible] va veni la împăratul să se îndirepteze pre sine şi va rédica pre împăratul şi pre boiari pre acésta şi'ş va căuta cu acestia preoţia, unii ca aceştea să se desparţă de biserică, pentru ce că nice împreunare nu mai aibă unii ca aceia cu creştinii, nice nădéjdă în veacul cela ce va să fie.

Iară de se va şti pre sine dirept, şi să va adeveri cu sfatul lui că fără de direptate saŭ luat de la dînsul preoţia, acela şi către alţii să mérgă să spue, şi aşa de se va îndirepta pre dînsul după adevăr cu tot săborul şi cu aceia ce l-aŭ despărţit pre dînsul, atunce după lége

și după scriptură să facă de dinsul tot cu dreptul și județ după învățătura sfântuluĭ.

Iară de se vor aduna în biséreca cea mare episcopiĭ cu mitropolitul și cu ș'alțĭ popĭ și cu ómenĭ, să scóță pre óre care episcop dentru preoție pentru óre care delă, acela iată de acmu preoția să nu o maĭ cérce, să va fi și drept, măcar de se va sci pre sine și nevinovat, ce să petrécă așa, pentru că pre mijlocul săboruluĭ celuĭ mare fu chiemat.

Mitropolitul să nu facă episcop, de nu'ș va strânge toțĭ episcopiĭ săĭ. și popiĭ și ș'alțĭ ómenĭ aĭ bisériciĭ, și mărturie mare și întrebare multă ca să sfințéscă óre ce episcop, dentr'o cetate; iară de va fi vréria luĭ numaĭ cu óre ce cariĭ micĭ să'l sfințéscă pre dinsul, iară nu cu săborul, un episcop ca acela să nu fie priimit întru episcopie să ară fi și sfânt, nice învățătura aceluĭ mitropolit să nu se asculte, așijderea și de mitropolit și patriarh acésta și pravilă să fie, iară carele nu va asculta așa să se scóță.

Óre ce episcop se va osfinți de la alțĭ episcopĭ cu mitropolitul și cu tot săborul, și'Ĭ vor zice numele cetățiĭ orĭ cum o va chema, și acela pre acéia să o diregătoréscă, iară după acéia i va părea rĕŭ, și nu va vrea să mérgă într'acea cetate și într'acea biséreca ce'ĭ zisă luĭ, să'ș pască turma ce aŭ luat de naintea luĭ dumnezeŭ și de înaintea a tot săborul, uniĭ ca aceia să nu se priceștuiască cu pravoslavniciĭ creștinĭ, maĭ vrătos de va vrea să ia altă episcopie, și pentru acéia se chémă minciunos luĭ dumnezeŭ, că nu ș'aŭ umplut făgăduința luĭ, ce s'aŭ întors pentru altă episcopie, pentru lauda și pentru măria, și pentru avuție maĭ multă, uniĭ ca acéia pentru înțelepciunea cea deșartă, să nu se priceștuiască până la mórte, ce să'l despărță pre dinsul iară după vremea, iară de se vor aduna săborul și'l vor erta, săborul în mijlocul biséreciĭ, acela iară să aibă putére de acésta.

Învățăm de a doa nuntă, să nu stea înaintea sfântuluĭ oltariu, când vor veni să se blagoslovécă în bisérică, nice cununile să le pue în capetele lor, iară de va fi insă unul curat, ce să aibă putére atunce să stea înaintea oltariuluĭ, nice adaoră să nu ia cununa.

(77) Óre cine va arde, o curte óre carea saŭ stog cu aria, saŭ casă, să ia certare în 8 aĭ, deca se va ispovedi duhovnicu séŭ, și să'l apuce pre dinsul să'l bată și să ia avérea, și atunce să ia învățătură 10 aĭ, și metaniĭ câte 200 în zi, iară de va lua învățătură 28 de aĭ, acela să facă în tóte zile, și câte 400 de metanĭ.

(78) Să va muri un egumen dentr'o mănăstire, și după mórtea luĭ vor veni óre cariĭ den rudeniĭ luĭ, și vor cerca și vor cére, dentru avérea luĭ ceva, să nu se dea lor nice un păr mic, nice să'ĭ ia aminte pre dinșiĭ, ce să'ĭ gonéscă pre dinșiĭ cu rușine.

(79) Episcopul, saŭ igumenul putére să aibă, spre tótă putérea biséreciĭ să împarță den partea ce ie zis luĭ către săracĭ de pururea să se grijască; așijderea și igumenul, să aibă grije de frațiĭ luĭ și de săracĭ de pururea cum avérea mănăstiriĭ să o rândéscă de pururea cu frica luĭ dumnezeŭ și în tocma a luĭ cu a fraților să o aibă; iară nesce igumenĭ ca aceia saŭ episcopĭ vor tréce unele ca acéstea și vor da rudenilor lor, iară frica luĭ dumnezeŭ nu vor avea uniĭ ca aceștea să se întrébe înaintea a tot săborul și înaintea arhiereuluĭ, ce iată acéstea de acmu să nu se maĭ facă.

(80) Fu zis la sfântul al patrul săbor ce aŭ fost în Halkidon că se cade și se dostoiasce, în fieș ce parhie să se facă săbor de 2 orĭ în mitropolie întru să adune mitropolitul, toțĭ episcopiĭ cu tótă eparhia lor de doao orĭ într'un an în нєдѣлѧ митарѧ 'нфарісєа și la въздвиженіе чєстнаго крєста, ce iaste în septemvrie, în 14 zile; și la acest săbor de tóte lucrurile biséreciĭ și de ale ómenilor a se întreba, și a se înderepta de tóte, și ca se nu zăbovéscă săborul și întrebările și nesce ispite ca acéstea, de acéstea încep tóte de légea lu dumnezeŭ a nu se griji și de tocmélele sfinților apostolĭ, și déle prea ogodnicilor părințĭ; dirept acéia învățară și scriseră, și acésta o tocmiră la acel sfânt săbor, sfințiĭ și dumnezeesciĭ părințiĭ noștri, ce'ș den Halkidon.

(81) Óre cine e creștin, și la vrémea de gonire se lasă de creștinătate pentru frica, și după acéia iară vine către praslavie credințeĭ, uniĭ ca aceia să nu fie preoțĭ, iară de va fi preot și se va lepăda, acela de acmu să nu maĭ fie preot, ajunge unora ca acelora să'ĭ priiméscă pre dinșiĭ la pocaanie.

(82) Iară de se va lepăda călugĕrul, dentru viața călugeréscă, dentru céia ce s'aŭ făgăduit luĭ dumnezeŭ înaintea ângerilor și a ómenilor și iară să va întorce la viața mirenéscă și va lepăda călugĕria, și se va duce ca un câine se va intórce spre borătura luĭ, uniĭ ca aceia de se vor întórce iară și vor veni la pocaanie, 6 aĭ de va fi chipul cel mic, iară de va fi mare să aibă pocaanie 10 aĭ.

(83) Cine va fi a doao însurare fiind de mulțĭ aĭ, să aibă pocaanie 2 aĭ, iară de va fi tinĕr, și'ĭ va muri muiaria, iară de va putea răbda așa, după cuvântul apostoluluĭ, iară de nu va putea, iară el să ia a doa muiare, iară de va fi bĕtrân și se va însura a doa însurare, uniĭ ca aceia mânie pre dumnezeŭ, să aibă pocaanie 3 aĭ, metaniĭ câte 24 în zi.

Iară nescine de va face a treia însurare să se pocăiască patru aĭ, și în tóte zile câte 66 de metaniĭ, că se chiamă curvariu.

Cine se însoră de 4 orĭ, să se pocăiască 8 aĭ, metaniĭ câte 110 în zi, uniĭ ca aceia curvesc, şi pre dumnezeŭ mânie.

(84) Curvariul, 12 aĭ. Cine'ş face săblaznă cu mâna 3 aĭ şi metaniĭ 36 în zi. Cine se supune supt altul, 5 aĭ 36 de metaniĭ.

Cine curvesce cu muiarea pre unde nu e trébă, ce se chiamă pre şezut, 4 aĭ metaniĭ 160 în zi; iară de va face cu muerĭ multe acésta, şi maĭ multă învăţătură să i se dea; aşijderea şi tot păcatul să se numere şi să se socotescă, cât e şi cum iaste că una iaste o muiarea, iară alta sunt doao muerĭ, iară alta sunt 3 muerĭ şi ş'altele multe, aşijderea şi mueriĭ unul iaste un bărbat şi altul 2 bărbaţĭ, şi altul 3 bărbaţĭ şi alţiĭ mulţĭ bărbaţĭ.

Să nescine va curvi cu dobitoc, ce nu se mănâncă, să se pocăiască 3 aĭ, şi metaniĭ câte 300 în zi, iară de va înmulţi aĭ acela 10 saŭ 12 aĭ, metaniĭ 300; iară de va cu dobitoc ce se mănâncă, să aibă pocaanie, 15 aĭ metaniĭ câte cincĭ sute, iară acel dobitoc spurcat să se lapede câinilor de mâncare.

(85) Cine cu câine va curvi 9 aĭ şi metaniĭ câte 160. Cine cu muiare cu bărbat 6 aĭ, şi metaniĭ câte cincĭ sute.

Cine va spurca muiare cu bărbat saŭ fată saŭ călugeriţă, de va fi departe de om, aceia are tocmélă a zice că o aŭ silit acel bărbat, că n'aŭ fost om aprope să strige, şi puţinea învăţătură să i se dea cum va fi, de va fi muiare cu bărbat să i se dea maĭ puţine; iată de va fi călugĕriţă, aceiia maĭ mult să i se socotescă.

Cine va curvi cu calugĕriţă, 9 aĭ şi metaniĭ 150 în zi, iară de o va înşela acel om şi maĭ vârtos îl va lua călugĕria de la dînsă de va fi mirénă uniĭ ca aceia să nu se priceştuiască până la morte; iară de se va întorce acea călugĕriţa iară la монашеско жити să se pocăiască 9 aĭ. De va fi клаикаго чераш şi va fi cu voia eĭ, una ca aceia să se pocăiască 12 aĭ iară acel om 9.

(86) Cine va greşi cu naşă-sa 9 aĭ să se pocăiască metaniĭ în zi 150.

Cine cu sora naşă-sa aĭ 4 metaniĭ 70.

Cine cu fină-sa ce o aŭ botezat 12 aĭ şi metaniĭ 300. Cine cu muma fratini-seŭ cel de duhovnicĭ 9 aĭ şi metaniĭ 150. Ce frate fărtat ce cu soru-sa va greşi iată postul 4 aĭ şi metaniĭ 150 în zi.

Cine cu fata luĭ 5 aĭ şi metaniĭ 100.

Cine cu muiarea luĭ 6 aĭ şi metaniĭ 100 în zi.

Cine cu sora luĭ, 4 aĭ şi metaniĭ 36.

Cine cu sócra luĭ şi cu cumnatele luĭ, 3 aĭ şi metaniĭ 66 în zi.

Ore cum feciorĭ naşilor amestecârile, aceia să nu intre la nuntă, nice să se cunune ce de vor vrea ceia aşa să se ia, să aibă pocaanie 5 aĭ şi metaniĭ 36 în zi. Aşijderea şi fecioriĭ fraţilor celor de duhovnicĭ, şi aceia în tr'acest chip să fie.

(87) De se vor certa doĭ fraţĭ duhovniciĭ şi se vor urede să aibă pocaanie 60 de zile şi în tóte zile câte 12 metaniĭ, de se vor iarăşi erta şi'ş vor fi dragĭ; iară de nu, să fie despărţiţĭ de bisérecă de pururea pentru ce că fură mincinoşĭ luĭ Hs. şi duhul cel de dragoste'l dosĕdiră, că'ş sunt fraţĭ sufletescĭ ce'ş pre sfânta evanghelie, când fac fraţie.

(88) Pomenitoriul de rĕutăţĭ să se pocăiască 1 an.

Clevetnicul 2 aĭ, metaniĭ 18 în zi.

Mărturisitoriul mincinos 3 aĭ, metaniĭ 24.

Cine iaste ocarnic, 1 an, metaniĭ în zi 12.

Ascultătorul, 1 an, şi metaniĭ 15.

Cine'ş va călca jurământul, închipuiasce ereticuluĭ, să se pocăiască 1 an metaniĭ 150.

Cine ară cu plugul, în locul străin saŭ den tr'altăce, să aibă pocaanie 4 aĭ, şi metaniĭ 16 în zi.

Furul de case 3 aĭ, metaniĭ 100 în zi.

Mincinosul 6 lunĭ, metaniĭ 12.

Cine fură găinĭ saŭ oao 1 an metaniĭ 36.

Cine fură dobitoc 5 aĭ metaniĭ 300.

Cine fură pome 6 lunĭ metaniĭ 15.

Cine răpesce şi ia aĭ străinuluĭ cu nederептate 5 aĭ şi metaniĭ 100.

Vadnicul şi furul un judeţ iaŭ.

Cine priimésce furul şi ce se fură de dinsul, aşijdere să se pocăiască ca şi furul; cine fură gropă 5 aĭ, metaniĭ cincĭ sute în zi; cine ia cu asupră şi iubitoriul de argint 3 aĭ metaniĭ 100; cine bagă apă în vin şi'l vinde, 5 aĭ şi metaniĭ 66. Beţiva să nu se priceştuiască până nu se va lăsa să nu se îmbéte.

Omul mirén de se va îmbĕta, şi de va bora, să se pocăiască 60 de zile; iară de va fi priceştuit cu с͠тая priceştenie, şi după acéia va bora să nu se priceştuiască la рождество х͠во nice la с͠тн Petru, preste sfintele posturĭ să se pocăiască, iară de va fi făcut acésta întru acéle sfinte posturĭ marĭ, el să nu se priceştuiască preste tot anul până în 200 de zile şi metaniĭ 12 în zi.

(89) Să nescine va mânca ceva, şi după acéia se va priceştui pocaanie 1 an, iară de va fi mâncat brânză, saŭ oao după acéia se va priceştui, 2 aĭ; iară de va fi mâncat şi carne 3 aĭ, pocaanie şi metaniĭ 66.

Să nescine va lua certarea de la duhovnicu-seŭ, să nu se priceştuiască, iară el se va priceştui fără de învăţătura duhovnicu-seŭ, să se desparţă de bisérecă ca un batjocoritoriŭ de dumnezeŭ 3 aĭ, nice prescura să nu'ĭ primescă preotul de la dînsul.

Altă învăţătură.

De rudenĭ: şi de certarea nuntei: şi de multe chipurĭ de rudenĭ, ce pre dînsele se cade a le socoti de la sfânta botejune şi ce

iaste după sănge trupesc; iară depreună și de rudeniile nunteĭ,

(90) Rudenia iaste nume și se grăiasce întru ómenĭ; iară se împarte în 3 rândurĭ spre ceĭ de sus și spre ceĭ de jos și spre ceĭ de mijloc și ceĭ de sus sunt, ceia ce aŭ născut și ce nasc ce se zice, părinții, moșiĭ, stremoșiĭ; iară ceĭ de jos sunt ceia ce se nasc dentru noĭ ce se zice feciorii, fetele, nepoții, nepótele; iară ceĭ den mijloc sunt ce se zice la arătare, ca nesce striinĭ noao, ce se țin rudă, ce se zice, frații, surorile și ce sunt de dinșiĭ 3 hotară sunt și oprésce rândurile ce se nasc fețele nunțiților, un rănd și hotar ăntăiŭ ce e de la sfântul și mântuitoriul botez.

Al doile rănd și hotar, ce se sciŭ la arătare de față, ce e rudenie după sănge trupesc.

Al treile rănd și hotar, ceia ce se sciŭ ce se nasc dentru ceĭ nunțiți, ce se zice, dentru adaogerĭa cuscriilor. ăntăĭ și aĭ doĭ și aĭ treĭ, ce aŭ eĭ rănd și multe hotară, ce's în multe chipure și pre amăruntul întrebărĭ, ce ni se cade noao creștinilor fórte cu adevĕr și a'ntreba pre amĕruntul de luare a nunteĭ, și de acmu până în sfârșit, nice într'un chip să nu se afle nice un rănd mic de rudenie, aceia atunce vor umplea nunta creștinéscă, cum se cade a fi robilor luĭ dumnezeŭ, și să fie blagoslovită de dumnezeŭ o nuntă ca aceia, orĭ cu scripturĭ, orĭ fără scripturĭ, numaĭ după mărturie multă ce vor mărturisi și bărbații și muerĭ ce vor fi întru mărturie, omul să fie de 15 aĭ, și așa să între întru nuntă; iară muiarea să fie de 12 aĭ; așa și acésta să se ducă nunteĭ; iară după vrérĭa și după pohta părinților eĭ, ca să fie preunată după mărturie multă și cu blagoslovenie.

De opririĭ.

Și célia ce se opresc, sunt aciastea de la sfânta botejune nașul de fata luĭ cea botezată și de muma eĭ, și de sora eĭ; iară de alte rudeniĭ de pre mumă și de pre tată; nesce fete ca acélia, nu se oprescă de către rudeniile nașuluĭ a se însura.

Ore cine va boteza o fată; și după acéia o va lua nevastă după feciorul luĭ să se despar̦tă uniĭ ca aceia, și de vor fi svătuit acésta părinții, să se pocăiască.

Iară să fie în scire, și de rudeniile trupescĭ părinții către feciorĭ și feciorii către părinți iară și frați către frați și acești feciorĭ, ce se chiamă verĭ premarĭ așijderea și acești feciorĭ ce se chiamă a doĭ verĭ, și ce sunt aĭ treiĭ; și aceștea toți nu se cade a se înpreuna nunteĭ, iară feciorii aĭ treiĭ verĭ premarĭ, să se strângă și să se înpreuneze nunteĭ culége.

Stepena de întâiŭ.

Ascultă și să sciĭ, că tatăl iaste cu fiiul, și fiiul cu tată ce iaste stepena cea de'ntăiŭ, cumu'ș fu stepena cea de'ntăiŭ de nascere, iară moșul către nepotul, ce iaste a doa stepenă cumu'ș fu stepena de a doa nascere, iară în chipul frateluĭ către fratele luĭ, ce sunt a doa stepene; cum sunt acéste doao stepene că nascerea se chiamă stepena, cum te ară întreba óre cine și ți-ară grăi tată-tĕŭ ce stepenă'ți iaste, ziĭ întăiŭ, că m'aŭ născut tată-mieŭ, și fu acéstă stepenă întăiŭ, și iată stepena cea de'ntăiŭ, iară de'ș va zice moșu-tĕŭ ce stepenă'ți fu ziĭ luĭ a doa, că moșu-mieŭ aŭ născut pre tată-mieŭ și iată o stepenă. iară tată-mieŭ m'aŭ născut pre mine și iată iaste stepena întăiŭ a doa nascere, direpț acéia a doa stepenă 'mĭ iaste moșu-mieŭ, cum am zice la arătare, deci încépe a te sui pre scară, și verĭ să calci pre spița cea de întăiŭ, și acésta iaste céia ce grăim tatăl iaste stepena cea de întăiŭ și după acéia pășasce den stepena cea dentăiŭ și pasă în sus spre a doa spiță, și după acéia dentru stepena cea den'tăiŭ verĭ păși și verĭ mérge spre a doa stepenă în sus, și de acésta grăim că iaste a doa stepenă moșumieŭ de'ț va zice, dară frații tĕĭ ce stepen'ți sunt ziĭ luĭ că și aceștia'm sunt a doa stepenă că pre mine m'aŭ născut tată-mieŭ, și fu spița cea de'ntăiŭ o nascere, și așa născu și fraţiĭmĭ, și iată doa spițe. iară în chipul verilor premarĭ, după conoscința rudeniĭ ce'ș sunt a patra stepenă, ce nu se cade nice se cuvine a se împreuna nunteĭ, așijderea și feciorii verilor premarĭ, fiindu'șĭ a doĭ verĭ săntu'șĭ a șésia stepenă, iară nice aceștea nu se cade a se însura unul către altul; iară de se vor tămpla aceștea a fi nunteĭ, învață légea să se despar̦tă și maĭ vărtos să se pocăiască, așijderea și feciorii aĭ doilor verĭ, sunt și aĭ treĭ verĭ, și sunt a opta spiță și nice aceștea nu se cade a se lua nunteĭ, iară de se vor și tămpla uniĭ ca aceștia a fi nunteĭ cu nesciință, saŭ cu óre ce lucru ne sciut, aceia iată să nu se despar̦tă, ce să petrécă, însă se cade acestora de nisce pĕcate ca acéstia să se grijască de post și de milostenie, de acéstă tămplare fără de voia, iară să se socotéscă acestea nice într'un chip să nu fie, iară se lasă nascerea și rudenia de la feciorii a treĭ verĭ, și de acollă până în a opta stepenă și déciia, fără de certare toți să se ia nunteĭ, iară în lăuntrul a opta spiță, să fie nuntă ce se zice feciorilor aĭ treĭ verĭ; că aceastǎ rudă se chiamă până în a 8 stepenă; iară de se va tămpla acestora cu nesciință nice într'un chip a fi aceia să se despar̦tă.

Decĭ și aceștia sunt rudenia și nascerea de sănge și de acésta am scris, și am lăsat întru vedére la arătare.

Iară acésta e de nuntă și de rudenia nunteĭ :

Ce de rudenia nunteĭ, siminţiia cea sciută iaste acésta : să nescine va lua o muiare văduo și va avea acea muiare, o fată de alt

bărbat, iaste și acestuia fată ca și aceiĭ muerĭ, și ĭ se cade luĭ să se feréscă de dînsa fórte, cum ară fi fată luĭ așa și maștehuluĭ de muiare fiuluĭ seŭ, și fiiuluĭ de maștehă-sa și cumnatuluĭ de muiarea frăţinĭ-seŭ și socrul.

Fiiul cu mare frică să caute pre faţa mă-nisa și să'ĭ facă cinste de pururea. Și tatăl să se ia aminte de chipul feteĭ luĭ, și să se socotéscă; așijderea și fratele de sora luĭ, să se ia aminte pre sine.

Iară de rudenia nunteĭ, dece célla ce am zis maĭ sus, când vor fi de se vor aduna spre cuserie; ce să se întrebe nunteĭ, pe amăruntul să se cérce ca să nu se tâmple rudenia nunteĭ a fi, ce se zice cuserie.

Cade-se cu spunere și cu cercare și cu întrebare multă cum învaţă dumnezeiasca lége, că sunt cuseriĭ și întâiŭ și aĭ doĭ, și aĭ treĭ, și să cade de acestea a se socoti.

Iară se cade a se sci și de acesta, că fieș ce soţie ce se zice bărbatul și muiarea, deeĭ părinţiĭ omuluĭ tatăl și muma și fraţiĭ, și părinţiĭ mueriĭ luĭ și aĭ fraţilorei, chiamă-se cuserie întâiŭ, iara a verilor premarĭ, bărbatuluĭ și muerii luĭ acestea se chiamă a doa cuserie, iară aĭ doĭ verĭ a bărbatuluĭ și a muerii, sântu'ș a treia cuserie, deeĭ și cuseriĭ ceĭ de'ntâiŭ câtră curseria cea mare, și aĭ doiĭ nu se cade împreunăriĭ frateluĭ, așijderea și fiiul saŭ fratele omuluĭ să se améstece cu veriĭ muerii luĭ; iara aĭ doĭ saŭ aĭ treĭ verĭ aĭ omuluĭ cu aĭ doĭ și cu aĭ treĭ verĭ aĭ muerii luĭ ne oprĭ să se ia și să se améstece.

De zéce stepene.

Deeĭ pentru ce am zis, de rudenia stepenelor, și de rudenie de sânge și de părinţĭ, iară grăim până se umple a opta stepenă unchiul și ruda, să fie socotinţă într'ênșiĭ să nu fie a să lua nunteĭ iară den rudenia nunteĭ, ce se zice de cuserĭ iaste așa până se umple rudenia amândoao a omuluĭ și a muerii în 7 spiţe, ce se zice de va avea muiarea bărbatuluĭ vér premare iaste și cu bărbatul aceĭ muerĭ a 4 stepenă, iară fiiul véru-mieŭ premare, iaste'mĭ nepot de vér premare, și nu se cade să se ia cu veriĭ muerii méle, cum nice frate-mieŭ cu sora muerii méle, nice cumnatu-mieŭ fratele muerii méle, nu se cade să se ia cu veriĭ mĭ premarĭ nice cu nepoţiĭ'mĭ, nice cu nepoţiĭ fiiuluĭ mieŭ nice verĭ premarĭ a fiiuluĭ mieŭ nice aĭ doĭ verĭ ce's rudă muerii méle că muiarea cu fraţiĭ eĭ sunt a doa stepenă; iară bărbatul eĭ cu veriĭ premarĭ aĭ eĭ sunt toţiĭ a patra stepenă și acéstă adunare de a 4 stepenă, și nu póte fi într'ênșiĭ amestecăciune nunteĭ, numaĭ de nu vor fi până la măsura a șapteĭ stepenă, nice nepotul muerii méle nu póte lua fata surorĭ-mea, că mătușă mea se chiamă ce se zice frate și sor deeĭ

fratele maiceĭ méle iasteмĭ unchiŭ mare și iată iaste a trea stepenă după măsură, așijderea și sora maiceĭ méle iaste'mĭ lele mare; iară vara premare saŭ vérul premare al maiceĭ méle, iaste'mĭ unchiŭ mic și lele mică; iară de'm sunt aĭ treĭ verĭ orĭ feciorul orĭ fata ne opritĭ să se ia cu feciorĭ a treiloru'mĭ verĭ.

Să nescine va boteza un cocon, și'l va lua după fata luĭ, să se desparţă și preotul ce'l va blagoslovi pre dînșiĭ să se scoţă că unul nașuluĭ, după duhul sfânt 'ĭ iaste fiiŭ.

Să nescine va lua o muiare și va zăcea cu dînsă și după acéia se va spurca și cu sócră sa, acea socră să iasă și să se călugărescă într'o mânăstire și să slujască luĭ dumnezeŭ pentru sufletul eĭ; iară aceĭ bărbat să petrécă cu muiarea luĭ și să robéscă derept acéle pécate în 15 aĭ; să ia certare de la duhovnicu seŭ.

(91) Nu se cade în postul cel mare, pomenire mucenicilor nice botejune, saŭ cumunie, numaĭ sâmbăta și duminecа, să se facă pomenirea sfinţilor, și morţilor, și botejune; iară de se va tâmpla vre-o témere de mórte, óre în ce zi să se botéze coconul.

(92) Învăţară săborul sfinţilor apostoliĭ, și sfinţiĭ pre ugodniciĭ părinţĭ; a treia nuntă să nu fie, óre ce preot va sci acesta și va blagoslovi a treia nuntă, să se scoţă de în preoţie.

Óre cine nu va face feciorĭ cu muiarea luĭ cea de'ntâiŭ nice cu a doa, acela să se lase de a se maĭ însura, să iară moré luĭ și a dóa muiare, să petrécă așa luĭ dumnezeŭ întru curăţie; iară de va fi facă de 35 de aĭ crescutul luĭ, și se va însura iară a treia óră, unul ca acela să aibă pocaanie 5 aĭ; și după acéia să se pricestuiască; iară de va fi tinér, de 30 de aĭ; să aibă pocaanie 3 aĭ; iară de va fi de 45 de aĭ saŭ de 50 și va face acésta, unul ca acela să nu'l priméscă sfânta și cinstita biserica luĭ dumnezeŭ ca pre un înșelătoriŭ spurcat și să aibă certare cu 7 aĭ; în pocaanie mare să se pocăiască și la sfintele pascĭ să ia pricéștenie, iară de va cutéza vre un preot să'l pricestuiască până nu'ș va umplia pocaanie până în 7 aĭ acela iară să încépă a se pocăĭ ca să'ș umple 7 aĭ; iară aceĭ popa de va face acésta cu scire, acela să se opréscă să nu slujască în óre câtă vréme, că nu se cade preotuluĭ să fie batjocoritoriŭ luĭ dumnezeŭ.

Cine nu grijasce, și obidiasce tocméla sfinţilor săborul luĭ a tótă lumea purtătorĭ de dumnezeire părinţiĭ noștriĭ, céia ce le tocmiră și alcătuiră cu duhul sfânt, și săbor dentru tótă lumea, și ș'alte săbóră dentru tîrgurĭ marĭ și dentru polate împerătescĭ ce la o vréme se adunară în lăuntru în cetatea luĭ Constantin sfinţiĭ părinţĭ, și întru bisérecile céle marĭ despre răsărită, în cetăţĭ mărite și de acésta scriseră pravilă fórte cu nevoinţă și cu râvne și cu jelania sufletuluĭ pentru a-

adeverita pravoslavnică credinţa creştinéscă céia ce o crédem şi o mărturisim, că cu ajutoriul şi cu putérea şi cu facerea duhuluĭ sfănt, acéstia tóte le tocmiră şi le ziseră, şi le puseră, iară cine nu le va créde şi nu va griji de acéstea anathema, r̃ıp.

Să fie la scire, că óre cine va lua muiarea frăţinĭ-mieŭ şi va avea acea muiare fată de alt bărbat, neputinţă-mĭ iaste mie a mărita acea fată, nice fata céla ce va fi dentr'acéĭa fată, ce se zice nepótă de cumnat, ce au fost născută de alt bărbat.

Să nescine va face précurvie şi va despărţi muiare de bărbat, şi va vrea să o ia pre dinsă muiare, de o va lăsa acel bărbat al eĭ de'ntăiŭ şi acela să o ia pre dinsă, ce să nu cutéze niminea aĭ cununa pre dinşiĭ, că o nuntă ca acésta o gonésce departe sfăntă biséreca luĭ dumnezeŭ, că iaste spurcată şi cum se cade pocaaniĭ.

Învăţăm, cine va fi tălhariŭ fost saŭ fur, saŭ eretic, şi va veni la pocaanie, cade-se de pururea preste tot anul a'l ispiti pre dinsul, şi a'l învăţa şi a'l întreba, aŭ dóră cum va iară iĭ bagă vrăjmaşul la inima luĭ acel lucru rĕŭ de'ntăiŭ, şi aşa să vie curat cătră sfănta pricestenie, ca să nu'Ĭ fie maĭ amar aceluĭa şi celuĭa ce'l priceştuiasce pre dinsul, că dumnezeirĭa spre spăsenie şi spre perire iaste omuluĭ, împrotivă cum vine nescine şi se apropie cătră acésta, orĭ după destoĭnicíĭ, orĭ după nedestoĭniciĭ.

(94) Ore ce călugĕr fără de nice o nevoe mérge unde va, saŭ ne trimis de niminea şi va mérge şi să va întreba de credinţă orĭ în ce chip, şi de acésta va fi gâlcévă niminea ne voindu'l, uniĭ ca aceĭa să aibă pocaanie. Ce nice să făgăduiască ceva a om mirĕn în lume, nice să judece, nice să fie mărturie de vre un lucru mirenesc.

Preotul de se va ţinea în curăţie, acela să nu aibă în casa luĭ nice cum muiare, nice striină luĭ nice rudeniĭ numaĭ mumă saŭ soră, saŭ fată; iară de va face acésta de nesciinţa luĭ acela să se cérte de la episcopul şi de alţiĭ aĭ clirosuluĭ, şi să gonéscă den casa luĭ acea muiare; iară de nu va asculta el să se scóţă den preoţie.

Episcopuluĭ să nu'Ĭ vie vre o muiare nóptea, nice săngură întru ascuns de pururea să vie cătrc dinsul muiare; iară de va începe episcopul a face acésta să se scóţă. Episcopul, saŭ mitropolitul, saŭ patriarhul, ce el de turma luĭ nu va griji şi nu va umbla, de pururea întru ţinutul luĭ să întrébe tot creştinul, şi nu'Ĭ va certa, şi nu'Ĭ va învăţa, maĭ chiar şi maĭ vărtos cum i se cade luĭ şi să întrébe şi să învéţe toţĭ preoţiĭ şi pre diaconĭ, şi pre ceteţĭ, şi acésta nu o va face arhiereul orĭ cum, să se scóţă den cinstea luĭ; nu se cade uniĭ ca aceĭa să pască turma luĭ dumnezeŭ.

Învăţăm fieş ce judecătoriŭ să asculte de tótă judecata episcopuluĭ, ca să nu măhnéscă biséreca luĭ dumnezeŭ ce iaste judeţul episcopuluĭ cum s'aŭ tocmit să alégă biséreca; iară sunt şi alţĭ judecătorĭ, ce n'are putére spre dinşiĭ episcopul, ce înpĕraţiĭ şi boiariĭ după dereptatea şi adevĕr; însă pentru îndireptarea cea maĭ bună, şi pentru adevĕrul cela ce iaste, de multe orĭ şi judeţul înpĕrătesc şi boeresc se dea supt putérea bisérecii; că iată cum s'aŭ tocmit de sfinţiĭ apostolı, şi de ogodniciĭ purtătoriĭ dumnezeiriĭ părinţĭ, că şi înpĕraţilor, şi boiarilor le iaste judeţ biséreca luĭ dumnezeŭ cea sfăntă de tóte tocmélele célea ce óre cănd li se tămplă: derept acéia şi alte îndereptărĭ multe ce li iaste a să îndirepta şi a se întreba de sfănta biséreca luĭ dumnezeŭ: zis fu cu duhul sfănt a tot episcopul mare şi mic, multe întrebărĭ şi cercărĭ cu săborul să fie destoĭnic cum se cade episcopuluĭ; unile ca acéstia să rĕdică pre episcopul; fieş ce episcop ce nu va avea dar nice cuvinte dumnezeescĭ, nice să se priimécă la episcopie ca uniĭ ca aceia a pasce turma cea grăitóre, şi sfănta bisérica luĭ dumnezeŭ a o înderepta nu pot, ca să nu se piarză şi pre sine şi altora solitoriŭ se le fie întru peire.

(95) Feciorul tătini-sĕŭ nu se cade să'Ĭ mărturisécă orĭ de ce lucru, nice de rĕŭ, nice iară de bine, aşijderea şi tatăl fiu-sĕŭ; că unora ca acestora, nimin̆ĭa să nu le ia credinţa.

Óre cine va vrea să'ş aducă mărturie de óre ce lucru luĭ'ş, acela să nu aducă de în rudeniile luĭ a mărturisi, ce striinĭ; iară rudenia luĭ niminĭa să nu o crézǎ; iară să aducă de tóte mărturiile, să nu maĭ multe încaĭ treĭ, ce ăntăiŭ să li se jure ca să le spue adevĕrul şi după acéĭa să'Ĭ mărturisécă; iară mărturiilor li se cade să fie aşa cinstiţĭ, şi cu bunĭ smĕrenie şi să fie cu témerea luĭ dumnezeŭ, cu lucrure bune, că uniĭ ca acéştĭa se tem a se jura şi mărturisesc adevĕr; decĭ uniĭ ca aceştea se cade a'Ĭ créde.

Fieş ce episcop să n'aibă putére a opri pre nimenea de la sfănta priceştenie, pănă 'Ĭ va fi la aratare înaintea tuturora poviastea greşaleĭ luĭ, şi să se judece luĭ de tot săborul tocmélelor înaintea a tot clirosul, să desfacă cărţile céle dumnezeescĭ sfănta pravilă.

Episcopul de se va scóte dentru episcopiia luĭ pentru óre ce lucru, şi iară va şĕdea acela şi va începe a da mită, ca să ia iară episcopia luĭ cu mită, uniĭ ca aceĭ episcopĭ să se gonéscă dentr'acĭa cetate unde petréce, şi ceĭa ce'Ĭ umblă luĭ şi'l pun şi aceĭa să se ruşineze ca de nisce de netrébă, şi după acela acel episcop să se ducă într'o mănăstire óre carea de ascultare igumenuluĭ, ca de va fi greşit ceva bisérecii luĭ dumnezeŭ întru episco-

pia luĭ, acela iară întru acea ascultare să'şĭ curăţéscă greşalele luĭ.

Aşijderea igumenul să'l socotéscă luĭ unile orĭ într'un chip, altele orĭ într'alt chip, că se cade a'l măngăia pre dinsul şi a'l cinsti.

(96) Ore ce preot e dentru ceĭ de cinste şi credincĭos bun şi se va înşĕla, şi pentru óre care plată va mărturisi mărturiĭ mincinóse, învăţăm acestuia să se delunge de dumnezeiasca slujbă 3 aĭ, şi să mérgă într'o mănăstire, şi să se desfăteze cu călugăriĭ, şi să slujască cu fraţiĭ mănăstireĭ doao zile, saŭ 3 săptĕmănĭ, iară întru biserecă până va fi cu călugĕriĭ, până va umplea 3 aĭ, şi să'ĭ iarte luĭ greşalele şi iarăşi să mergă la cinstia luĭ.

(97) Ore ce muiare se va vedi de óre cariĭ, că pre bărbatul eĭ l'aŭ pierdut cu otravă saŭ cu alt óre ce, acéla să se cérce, óre iaste adevĕr, décita să se dea munciĭ, şi jăhuită să fie avuţia eĭ, şi maĭ nainte până nu se va sci cu adevĕr, nimiNia să nu o vatĕme pre dinsa.

(98) Nu se cade nice se destoiasce pre om a'l osăndi orĭ în ce chip, de nu se va forte scuţa spre dins, multe mărturiĭ să mărturiséscă, la arătare şi la adevĕr de greşala omuluĭ aceluia, şi atunce să'l judece după tocméla bisériciĭ; iară să nu îndrăznéscă cine va cit fre o pohtă a luĭ a'l judeca, saŭ a'l osăndi şi să'l tragă şi să'l apuce; că cine se va bucura de un lucru ca acesta, să fie lepădat ce se zice anetema.

(99) Ore cine va afla fre o robă, saŭ slobodă ce fără de voia eĭ o va nevoi, saŭ o va amăgi cu óre care sfĕt drăcesc, şi va vrea să o întorcă dentru creştinătate întru ore care eres, ce se zice într'o împărechére, uniĭ ca acela morţiĭ să se osăndéscă, ca nesce vrăjmaşĭ aĭ luĭ dumnezeu, şi aĭ creştinilor.

(100) Cine va fura vre un om al óre căruĭ saŭ cucon al óre căruĭ şi'l va vinde, mâinile luĭ să se tae.

(101) Preotul să nu se jure fieş ce jurământ, nice mic, nice mare, nice cu voe, nice fără de voe; iară de va face acésta să se scóţă.

(102) Ore cine'ş va afla muiarea luĭ précurvind cu alt bărbat, şi'l va ucide spre mórte, acela să se gonéscă întru gonire, ca un ucigaş şi drac, şi jumătate de averea luĭ să ia biséreca cea mare.

(103) Fieş ce archiereŭ ce va mânca însuşĭ dovânda ţârcovnicilor, iară clirosuluĭ nu i va da nemica, să'l ruşinéze pre dinsul înaintea archiereilor şi a boiarilor.

(104) Cine va fura ceva curund, şi iară se va afla să i se ia luĭ doao orĭ, iară de se va afla după patru cincĭ lunĭ, să i ia luĭ de treĭ orĭ, iară după un an să ia luĭ de patru orĭ.

(105) Cine va săpa gropă şi morţiĭ creştiniĭ i vor dezgropa unul ca acela să se dea pre osăndă.

(106) Ore cine va sili da nevoe o muiare, saŭ o fată óre care spre spurcăciune; iară încă nu o va spurca, să i se dea aceluia 40 de toiage, iară de o va spurca aceluia tot judeţul cela ce am scris maĭ nainte să i se judece luĭ.

(107) Preotul de i va face muiarea luĭ précurvie, acéla să se călugeréscă într'o mănăstire, şi să i se ia den zestrele eĭ a 3 parte; iară doao părţĭ să se lase feciorilorŭ'ş de va fi născut; iară de nu va avea coconĭ, acela să i ia jumătate den zéstrele eĭ, iară ia să se călugeréscă; de nu va vrea să se călugeréscă, ce va vrea să inble aşa sloboda: iară acel popă să nu'ĭ dea den zéstrele eĭ nice un păr; iară de va vrea popa iară să o ţie el să se lase de leturghie.

(108) Nu se cade a se cruţa ninenea de mórte, cine nevoiasce de nevoe spre spurcăciune de nevoe întru curvie, orĭ fată orĭ muiare măritată, orĭ călugĕriţă; şi aşa cine va spurca cu sila, iară încă de nu o va spurca pre dinsă şi'l vor prinde să'l bată cum am zis şi să'i tae nasul.

(109) Călugĕrul de'ş va lăsa călugéria luĭ, şi va mérge la lume; să'l prinză episcopul, şi să'l lége, şi să'l slobozéscă în mănăstirea cea în ce au eşit şi de va avea nescare avére a luĭ şi acéla să o lase cu dinsul intr'acea mănăstire, şi iară de va fugi de în mănăstire şi va lepăda călugĕria; iară să'l facă luĭ aşijderia; iară de va fugi şi a treia óră, iară să'l facă luĭ aşa, iară a patra óră, să'l lase să umble cum va vrea, şi insuşĭ greotatia luĭ să'şĭ o pórte.

Călugĕrul de va fi adus ceva într'o monastiră, şi va da bisériciĭ, şi iară va vrea să iasă dentr'acea mănăstire intr'altă mănăstire, saŭ într'alt loc, să nu i se dea luĭ nemic dentru avéria luĭ; numaĭ ceĭ vor fi cruţat fraţiĭ pentru dumnezeu; numaĭ să'l dea acéla pentru dumnezeŭ, şi pentru liubov, ce să nu iasă de la pastrigul luĭ fără de-o nevoe mare.

(110) Cine curvesce cu dobitoc, să i se tae luĭ trupul, ce se zice mădularul cel de ruşine, că cu dinsul aŭ făcut fără de légea prea fără de légi.

(111) Ore cine ascunde tâlhariĭ, şi'l va pitula; să nu se judece el de lége, orĭ furul orĭ ucigaşul, aceluia să i se ia tótă avérea luĭ.

Cine va pune vre un călugĕr în mănăstire de slujba óre cării slujbe, şi nu o va face pentru dumnezeŭ, ce'l va sci pre dinsul furănd şi străngăndu'şĭ luĭ ceva, pre acéla să'l ia fraţiĭ de în casa bisériciĭ şi să'l ruşinéze înaintea tuturora pre acel călugĕr, şi să'l ocărască şi să'l mustre.

(114) Cela ce nu ţinéşce la cinsul, 2 aĭ să se pocăiască şi metanii câte 30 de zi.

Cine răpésce muiare, şi cela ce alérgă cu dinsul; 3 aĭ pocaanie, şi metanii 36 în zi.

Iară popa cela ce'ĭ priimésce pre dinșiĭ, să se gonéscă de la biséricā, și de leturghia 1 an; și metaniĭ o mila în zi.

(115) Cine va mănca păine și vin. și se va priceștui să se pocăĭască, 1 an, și metaniĭ 15 în zĭ;

Cine va lua certare de la duhovnicu séŭ, ca să nu se priceștuiască, și se va priceștui să se despar{ă de biséricā, în 3 aĭ, că se cade cela ce'l légă să'l dezlége; iară de'l vor lega al{iĭ, iară al{iĭ să'l dezlége; de se va pocăi să se priiméscă la priceștenie, că scris iaste, cine va veni către mine, nu'l voiŭ scóte afară.

(117) Óre care om, saŭ muiare 'ș va lăsa duhovnicu-séŭ fără care vină și se va ispovedi la altul, să se despar{ă de biséricā cu cela ce'l priimésce pre dinsul; că grăĭasce învă{ătoriul mieŭ Pavel, și mărturisitoriul bisériciĭ; să a{ĭ avea o mie de dascalĭ, ce nu vĕ sunt to{ĭ părin{ĭ; iară tocméla lăsăriĭ luĭ sunt acéstĭa; de va fi Eretic, saŭ curvariŭ, saŭ măre{.

(118) De va lega preotul pre un voĭnic; și voinicul se va încinge cu armele luĭ; de va lega pre preotul, iară maĭ nainte până nu se vor certa unul de către altul, nice unul să nu se dezlége de în legătură; iară voinicul de va trece dezlegarĭa preotuluĭ. să se pocăĭască; așa și preotul de va fi prost; pentru ce că voĭnicul cel de ântăiŭ, iaste preotul, că dumnezeŭ iaste maĭ pre desupra de to{ĭ și slugile luĭ sunt maĭ de cinste de to{ĭ mirénĭĭ; iară preotul iaste dezlegătoriŭ ântăiŭ, să se {ie de leturghie, în 15 zile, că aŭ resipit învă{ăturile sfin{ilor părin{ĭ.

De va ântăiŭ lega voinicul pre preotul, să nu se asculte, iară acela să se despar{ă de pricéștenie, 1 an.

(119) De va blăstema preotul pre o muiare, și muiarea de va îndrăzni împrotiva luĭ de va blăstema pre preotul. anathema să fie; iară după vréme de'ĭ va părea réŭ 3 aĭ să se pocăĭască și metaniĭ câte o mie și cincĭ sute.

(120) De va blăstema diaconul pre preotul saŭ podĭaconul, saŭ cete{ul. se nu se asculte ce să'ĭ bată pre dinșiĭ cu légea învă{ăturilor biséreciĭ, de 12 orĭ ca pre nisce slugĭ maĭ micĭ ale preotuluĭ; iară de iaste învă{ătura lor de la arhiereŭ să'ĭ priiméscă pre dinșiĭ.

De va ședea diaconul și va blagoslovi pre preotul, să se părăséscă den diaconia luĭ în 6 lunĭ, ca un neinvă{at, și facă în zi câte 150 de metaniĭ; că se închipuiasce iudeĭ ce el șezu cu învă{ătoriul, și cu apostoliĭ ceĭ maĭ marĭ ântăĭu'ș întinse măna în solni{ă.

(121) De va ședea omul mirén, și'l va blagoslovi popa, să i se opréscă luĭ să nu guste vin și unt, în 3 séptémănĭ, și metaniĭ, câte 100 în zi.

(122) Preotul chemat la pomenirea unuĭ sfânt óre căruia, și nu se va îndeletnici să mérgă, ce va mérge și va blagoslovi numaĭ cu învă{ătura luĭ, de va fi un bĕtrân cu bună smerenie să grăiască de bine, el să grăiască orĭ diacon orĭ cete{, că și domnul nostru Is. Hs. mul{ĭ den apostolĭ nu avea preo{ie ce învă{a de boteza.

(123) De va veni un cocon spre mórte; și vor chema părin{iĭ luĭ pre preotul să'l botéze, și de negrija preotuluĭ va muri nebotezat, acel pĕcat iaste pre popa; iară de va grăbi preotul și daca va veni iată'l va afla spre mórte, să'l stropéscă cu apă de la Ст҃о ꙗвленїе, și să cetéscă molitvele spre dinsu céle de botez, și asa cu dumnezeŭ iaste botezat; iară de va muri nebotezat cu negrija părin{ilor, acel pĕcat înșișĭ acela'l iaŭ; deci să aibă pocaanie 2 aĭ și metaniĭ, 36.

De va muri coconul aprópe de părin{iĭ luĭ și nebotezat, de treĭ zile, să aibă pocaanie 6 aĭ; metaniĭ 500.

Iară de va fi botezat și se va sugruma între eĭ 3 aĭ; metanie 300.

Muiarea ce va face fre-o pacoste coconuluĭ eĭ, ce se zice de va cădĭa vre într'o neputin{ă rea; să se pocăĭască 1 an; și metaniĭ 50. Muerĭĭ ceĭ va cădĭa coconul cu nesocotin{a eĭ, dentr'o năl{ime óre carĭa și va muri; pocaanie să aibă 2 aĭ; și metaniĭ 150.

(124) Muiarea ce'ș va bate coconul eĭ; și de năprasnă va muri; 6 aĭ și metaniĭ 150 în zi. Muiarea ce va nasce, și de'ș va sugruma feciorul eĭ, până la mórte să se pocăiască. lunĭ miercurĭ, vinerĭ; numaĭ păine și metaniĭ câte o mie. Óre care muiare va bea erbĭ, să nu nască coconĭ; 7 aĭ și metaniĭ 200.

Muiarea de va încépe, și nisce farmece órecarele va bea să se scură; ca să lépede încéperĭa dentrănsă aĭ 8 și metaniĭ. câte 367; iară de i se va témpla eĭ a muri să nu se îngrópe.

(125) Muiarea ce va fermeca striiniĭ și pre aĭ eĭ; aĭ 9 metaniĭ cincĭ sute în zi.

Muiarea otrăvitóre până la mórtea eĭ să se pocăiască; și metanie câte un tunérec într'o zi.

Striga în 7 aĭ; și metanie 400.

(126) Muiarea de va zice preotuluĭ un cuvânt réŭ de rușine, să se de biséreca 3 aĭ gonéscă.

Muiarea de va învă{a pre popa de leturghia luĭ. saŭ de ciasurile céle ce'ĭ sunt luĭ făgăduite. de va fi fórte tinĕr; iară ea va fi in{eleptă. iară de'l va învă{a și de putére. orĭ să se părăséscă. orĭ să se despar{ă. iară de se va pocăi 6 lunĭ să se pocăĭască și metanie 1000 în zi; așijdera și omul ce va birui supt acéstă putére; așijderea să se certe.

Deci pentru ce de'nceput omul și muiarea i-aŭ făcut dumnezeu, ca lunĭa să vilaze lui'ș, și ocina luĭ datu-s'au muieriĭ o tocmélă óre carĭa a se vedea. ca dinsă în tóte lunile vĕzutele la a-

rătarele face începerla ce iaste: ca nu cum grăesc óre carií; că muiarea ispitésce nascerea de la om; iară de la muiare nu iaste nemică. iară să arată ce iaste că sânge primésce de la muiare, celor se chémă amestecarea sângeluí, şi trup de la om, ce eí se chiamă şi trupénï.

Deci că întru lége véche fu zis, în 12 zile să se ferésca bărbatul de muiare, ca să se curăţéscă să nu se spurce; iară noí maí chiar am ales până aşasa saŭ până a opta curăţie deplin învăţăm a ascepta, ca să facă nespurcăciune ba să nu fie, pentru ce că tótă facerea luí dumnezeŭ iaste bună şi nemică nu e ílea lepădarea, ce noí maí mult pentru curăţiia şi pentru adunarea sfinteí bisérecí şi a leturghieí şi a priceştenií.

Iară învăţăm după tocméla ce aŭ muerile afară de bisérecă să stea 8 zile, afară den privdorul bisérecií 3 zile, în lăuntrul în 5, ca să nu'ş smintéscă dumnezeirea.

(127) Cialea ce vor avea aşa şi vor vrea să între în bisérecă saŭ va întra, să aibă pocaanie 3 aí, să nu se priceştuiască şi metaniï 100 în zi.

Ore ce muiare va intra în bisérecă, şi acolo i se va vede tocméla eí şi de va şci într'aceí cias şi va eşi pécate n'are; iară de se va înţélége şi va petréce pentru ruşinia omenilor, şi va lua şi anaforă, să se despărţă de bisérecă şi de priceştenie 6 luní şi metanií 50 în zi.

(128) Muiarea céia ce i se va părea a se ţinea de către bărbatul eí de tocméla trupuluí şi va mérge bărbatul eí de va curvi orí cu o muiare orí cu dobitoc cum se va arăta după vina luí, şi aceí pécat spre muiareí se întorce; derept acéia învăţăm cine va vrea să se ţie cu voia bărbatuluí eí să se ţie, şi omul asijderea şi el cu voia muerií luí să se ţie, ca să nu fie ţinére lor întru greşală, deci acestea aşa li se támplă lor, ca celea ce curvesc şi ca precurvarilor, şi ca celora ce cu dobitócele aŭ pécate.

Povést de un preot.

Că am aflat o povéste aşa; iară s'aŭ támplat de o am socotit, şi o am şi scris; un preot ore carele era intr'un oraş şi avea muiare; ce era şi tinerí amêndoí; şi ajunseră până in sâmbăta cea mare sara, şi tóte după tocmala praznecului căti preotul, şi sera se culcă in pat cu muiarea luí; iară ií veni luí răzbóiul de la dracul cel de curvie, vra să se amésteca cu muiarea luí, iară ia nu'l lăsă; deci se sculă şi veni şi fu cu un dobitoc, şi nu scila muiarea luí, iară strălucind sfânta dumenecă a pascilor, şi făcu utrenila preotul, făcia şi leturghie şi era cu dinsul toţí omenií, iară după rădicarea pâniï ceí dumnezeescí şi după priceştenie, noóră de pasérí în multe chipurí ce mânca sânge, căzură împrejuruí bisérecií; ca nisce portarí óre carí i se întímpina de pre una, şi arunca arme; şi omeníí fórte închiseră uşile tare;iara înlăuntru sta omenií şi muerile, şi daca se déde sfânta priceştenie, auzi preotul; şi vĕzu ce se támpla şi zise, greşala mea iaste şi a namea, acest întunérec de pasérí pentru mine veni; şi spuse înaintea tuturor omenilor; şi aşa strigară toţí omeniï «în numele sŭ» şi deschiseră pórta cea mare şi eşiră, şi nice unul nu fu vătĕmat de pasérí; şi aşa toţí omeníí eşiră, iară maí apoí de toţí şi muiarea preotuluí începu a eşi, şi încă fiind intre uşe o răpiră, şi pre amĕruntuluí rupseră trupul eí cu osele, şi întru gurilelor'l luară de zburară. Acéstă prea slăvită vedére ni-o spuse noua preotul cu scriptură către folosul nostru, direpl acéia se cade cu luare aminte tóte să se facă, că nu intr'o părére bună întru hitleşugul pécatuluí să fie.

(129) Muiarea maí nainte până nu se va curăţi, de tocméla ceí iaste eí, prescurí să nu facă, nice să se atingă de dinse nice în tr'un chip.

Cine'ş are tocméla eí, şi va ajunge la sfrăşitul morţií, priceştenie să i se dăruiască neoprit.

(130) Muiarea daca va nasce şi o va ajunge sfrăşitul morţií, să i se facă molitva şi să i se dea priceştenie, şi de va boli şi iară va fi sănĕtósă 40 de zile să se postéscă şi în 50 de zile să se priceştuiască şi să facă în tóte zilele câte 40 de metanií.

(131) Cine va piarde ceva al luí şi va chema vrăjitórla de o va întreba 4 aí, să se pocăiască, şi metanií 66.

(132) Cine pórtă farmece şi erbí la grumazií luí, are parte de slujirea bozilor, iară de le va lepăda de la dinsul să se priimésca la priceştenie; iară de le va tot purta acéstea după învăţătura de'ntâiŭ şi după a dóa, şi de nu va vrea să le lépede de la dinsul, să se despărţă de bisérecă.

(133) Cine cumpără ceva şi o farmecă spre ferinţă, saŭ să se socotéscă pre sine, saŭ cuvinte de la proroci mincinoşí, de la cela ce'ş bagă şerpí pre în sânurile lor, vrăjitorí se chiamă şi înşelătorí de omení, ce pre dinşií i fruntează domnul şi dumnezeulŭ nostru de le zice : socotiţi-vă de prorocí mincinoşí, ce vin la voí întru haine de oí, iară den lăuntru sunt lupí răpitorí, decí orí să se părăsescă, orí să se despartă de bisérecă.

(134) Cine'ş adapă fecorií luí dentru acéle cuvinte, de neí sunt creştiní nu le e pécat, iară de sunt creştiní 1 an să aibă pocaanie şi metanie câte 36.

Cine va fura sfânta, ce se zice cinşí saŭ şi vasele bisérecií va fura, pocaanie 2 aí, şi metanií. 150 în zi.

(135) Cine ia lumină şi támie, saŭ zavĕde

pânză ce se aduse către credinţa biséricil, post 1 an, metanil 50 în zi.

(136) Cine ia dobitoc ca să mérgă la lucru de la vecinul luï, de se va tămpla a muri dobitocul, până va mérge la loc, pâna unde'ï iaste a'l pune, să nu' ïia luï nemica, iară de'l va pune şi încă va mérge şi i se va tămpla luï a mérge şi va muri, să'ï ia luï jumătate den preţ.

(137) Ore cine va lua ceva, de la de aprópele luï de trébă luï'ş, şi'l va ţinea ca al luï, iară acela'l va uita, acesta nu ïubésce direptatea cum aŭ zis dumnezeu. Iubésce de aprópele tĕŭ ca pre însu'ţï tine, şi iară învaţă vrăjmaşilor tĕï nu le da rĕu derept rĕŭ, iară maï bine a le face bine, deci unil ca aceştea de vor spune, ce aŭ luat să întorcă, şi să se pocăiască în 6 l nï, metanil o mie 500 în zi.

Ore ce muiare va fura de la vecina sa tort saŭ fuior, să aibă pocaanie în 5 aï; metanil căte 50 în zi.

Cine e meşter nu învaţă să fure, iară cine fură 1 an pocaanie, metanil 50.

(138) Cine móre de fóme în postul mare să mănânce carne, şi să aibă pocaanie 3 aï, şi metanil 150; iară de va gusta brănză saŭ oao într'acel post mare 2 aï să aibă pocaanie, metanil 66.

Ore cine se va spurca în lunea branzeï cu carne şi în lunea de'ntăiŭ de brănză 4 aï să se pocăiască şi metanil 300.

Ore cine să va spurca cu neştiinţă în postul cel mare pocaanie 1 an metanil 36.

(139) Preotul de va vrea să facă leturghie şi va cădea întru săblaznă dece de'ï va fi luï pohtă spre muiare nu i se cade luï să leturghisésca, iară fără de pohtă să cănte ce întăiŭ să citéscă psalom, 8 помѧнѹме си déciia сѧтѣ къ тн помѧнѹ. н тн пресѧтѹме, de 24 de orï, şi metanil 100, şi aşa să slujască.

Preotul beţiv, orï să se părăséscă orï să se izvrăjască.

Preotul curvariŭ să se părăséscă de leturghie. Preotul ce face précurvie să se scóţă.

Preotul ce va bate in palme şi va juca orï să se părăséscă orï să se scóţă.

Preotul malachian ce se zice că'ş face săblaznă cu măna, să se părăséscă de leturghie un an şi metanil căte o mie în zi.

Preotul de face leturghie şi se va ură cu cine-va saŭ va avea vre o vrajbă, să se părăséscă de leturghie în 60 de zile.

Preotul de se va afla cu o fată, şi'ï va strica curăţiia eï, şi o va avea muiare, să se părăséscă de leturghie, până va da fételï bărbat şi după acéla să se pocăiască, în 3 aï să'ş topéscă trupul luï cu postul şi cu rugăciunea şi să'ş ia meserérea luï de se va călugeri, fiind dumnezeŭ în delung răbdătoriŭ, de iartă pre ceia ce greşesc, şi până la sfĕrşitul vieţiï luï să robéscă cu nevoinţă lege să i se tocméscă luï post nepărăsit zioa, şi nóptea şi să facă metanil 300 în zi, fără sumbăta şi dumineca.

Preotul de va spurca soru-sa, să nu fie preot. Preotul de va spurca patul tătini-sĕŭ închipuiascese luï Avesalom, şi să se pocăiască 10 aï.

Preotul de va spurca patul socru-sĕŭ, să se scóţă den preoţie.

Preotul ce'ş va spurca vara premare saŭ adoa, să se scoţă de în preoţie, şi să se pocăiască; saŭ de va spurca şi a trea ,vară premare, să se scóţă.

Preotul vănătoriŭ saŭ va pune cursă, şi va văna pasĕrï. 3 lunï să nu leturghisască, şi metanil 100; că nu se cade preotuluï a ucide, saŭ a junghea vre o fiară ceva, măcară de'ï va fi luï şi vre o nevoe mare.

Preotul de va scopi ceva de în fierï, orï să se părăséscă orï să se scóţă.

Preotul cela ce vrăjasce, saŭ mérge la vrăjitoriŭ, să se scóţă.

Iară acésta nu sunt próste, nice sunt scrise de ïaleş, ce dentru dumnezeescile scripturï ce puseră mărturil legiuite in lége puseră, cum şi preotul de despărţirea chipuluï şi călugĕrï de la mireniia omuluï, aşa şi lucrurile cele bune maï cu asupră am învăţat a se îndirepta, că iaste scris că de nu va maï covĕrşi maï mult diriptatïa vóstră de căt a fariseilor şi a cărtularilor, nu veţï întra înpĕrăţia ceriuluï, că preoţil şi călugĕrï de cïalea ce li se cade lor începe să lucréze, cu putére eï pier; că nu e minciună ce s'aŭ zis că nevoe iaste bogatuluï a întra înpărăţia ceriuluï; că nu iaste preotul saŭ călugĕrul ca un putérnic să viţulască, să aŭ preoţil şi muerï numaï pentru curvia le iaste zis; dirept acéia iaste scris : cela ce petrec în lume numaï acestora le iaste tocmit, să petrécă cu muiarea şi coconï cu lége şi să mănănce carne ; iară de altele ca şi călugĕruluï i trebuiasce; iară tóte li se cade lor bune şi maï multe să ţie de căt călugĕruluï, şi se ispitéscă sfintele cărţï ca să alégă partea pĕcatelor dentru adăïncărïa valurilor, şi să nu petrécă întru grija ceştiï lumiï şi să umble aşijderea şi de călugĕri şi de putérnicï fu zis şi de indereptaria omuluï celuï mirén, sunt căderï calugĕrilor şi indireptarï călugĕresci ; sunt căderï ómenilor celor mirénï şi indireptare omuluï celuï mirén, bogăţia iaste şi mărire, şi petrécerea cea bună, iaste ogodirea trupuluï şi strănsóre multă, şi, haine moï în tóte chipurile, caï agerï, şi trupurï bune, şi în multe chipurï de frumuseţărï păr înfrumuseţat, ş'alte grijï ale lumiï şi averï, ce într'énse decă intră călugĕrul el se piarde ; iară indereptarea călugĕréscă; iaste nestrănsórea averiï şi fără de mărire, tăcérea, plecarea, dragostea, răbdarea, blăndéţeleï, ţinérea cu haine próste de lănă, de tăiare păruluï, şi ş'alte grijï ale vieţeï, ce în-

tr'ênse décă vine omul mirén, i se pare cădére mare, și dosĕdésce fórte, cum și sugrumăril se gătésce pre sine; derept acéia próste cuvinte ni se par, a fi și iușóră légea am dat pentru ce că den mare pĕcate fieș carele scie ce rĕŭ face: și se osândésce pre sine de află iușorare ca și lameh; iară dentru greșale micĭ, nice la minte nu'l iaste că cade cum și picăturile de plóe ce se adună de fac rĕŭ mare; așa și greșalele céle micĭ décă se adună duc întru rĕul matcel focului, cine nu se căiasce de dinse cum se cade; decĭ se cade a se osteni ca să te izbăvescĭ de dinsele, ca de un pĕcat ce ne iaste noao zis, la dumnezeiasca botejune, ce să ne aflăm cu adevĕr ispovedițĭ, că zicem că ne lăpădăm de satana și de tot lucrul luĭ, și de toțĭ ângeriĭ luĭ, și de tóte slujbele luĭ, și de tóte purtările luĭ; decĭ lucrul satanei iaste acesta, uciderea, précurvie, ș'altale ce's în chipul acestora: iară ângeriĭ satanii sunt tóte hitléniile drăcescĭ și necurate, iară slujbele satanii sunt, de iaste rugăciunea hitlenă ce iaste în partia idolilor celor fără de suflet, ce apriud lumînărĭ și cădesc, la izvóră și la râurĭ; purtările dracului sunt acestea, jucăliĭ céle pizmașe, și pre amĕruntul, și vânările, plesnetele și alăutele și cântecele mireneștĭ, și alte rĕotățĭ câtă sunt într'acest chip, sunt purtările drăcescĭ, ce de dinsele se rógă prorocul de grăiasce cătră dumnezeŭ să'l izbăvéscă: întórce ochiĭ mieĭ ca să nu vază de céle deșarte, și întru calea ta înviază.

Decĭ să le ferim cu adevĕr tocmélele luĭ dumnezeŭ, și ale sfinților apostolĭ, și ale sfinților părințĭ, ca făgudințele lor céle bune să le dobândim, ce într'ânsele doresc ângeriĭ a se pleca; pentru ce că nu ne grijim noĭ, de nevoința cea mare și de durére ce ne iaste înainte, că céllа ce aŭ acĭ cea sfrășit, iară acolo fără de sfrășit, și sunt neinpuținate, ce pre dinse tóte să fie noao ale dobândi, cu darul și cu iubirea cea de omenĭ a domnuluĭ și a păstoriuluĭ nostru Is. Hs., ce cu dinsul tatăluĭ mărire; iară de preună și duhuluĭ sfânt, acmu și pururea și în vécĭ până în vécĭ amin.

Învățătură Sfinților părinți, de călugĕri, și de preoți și de ceia ce sunt mai mari, de plecare întrégă și de multe chipuri de pécate, învățătură sufletului de folos și detrebuința păstoriului, de fieșce pécate ce s'aŭ pus de cercție, și de dobândirea sănătății.

(140) Pentru ce că óre carii fără de scripturĭ în multe chipurĭ tocmiră lége, ce în multe chipurĭ de pĕcate ce se află nu tocmiră asémenia să fie pre îngăduința sfântuluĭ săborului nostru, să le dea scripturiĭ, cum se va cădia fieș carul certare ce li se va témpla așa, direpl acéia cu socotiria minții nóstre și cu învățătură cu grija auzuluĭ vĕ plecațĭ.

Cela ce iaste întru sfințĭ îmbrăcat cu chip îngeresc, și petréce întru mănăstire supt tare măna luĭ dumnezeŭ maĭ nainte și igumenilor, nu se cade cu cuvântul a se grăi a l mieu saŭ al tĕŭ saŭ césta saŭ céia, că a 5000 de mirénĭ ce era în zilele apostolilor óre când, tot ce avea le era de preună și niminea nemic nu grăiia că ias e al luĭ, saŭ maĭ vârtos ceia ce petrec în mănăstire nu li se cade avérea lor să fie a lor: și străinsórea pacostei lor și fără de înțelégere va petréce pre mijlocul lor, ce iaste al mieŭ și al tĕŭ, saŭ césta, saŭ céia că óre unde sunt céle plĕve semenate de dracul, unile ca acéstia întru mănăstire se arată pre sine cela ce se arată fieș carele, ca'l iaste avéria a luĭ; nu se cade acel mănăstiriĭ să fie, și să se chéme mănăstire, ce adunare tâlhăréscă, și furĭ cela ce fură sfinta, și lucrătorĭ de tóte rĕutățile, și hitlenșugurile; direpl acéia se chémă mănăstire, ce se zice viață de preună, ca să aibă ce e a lor tot de preună și învățăturile céle ce's cu dumnezeŭ al nastavnicului lor, să petrécă întru înțeles și întru cuget și să pléce luĭ, și să'l asculte spre bine, și așa se cade a petréce, să afle rĕpaos și spăsenie.

Călugĕrul orĭ ce lucru va face mare saŭ mic fără de învățătura igumenuluĭ, cum ară fi iară de mare cinste acel nemic să nu'l crute igumnul acel lucru, pentru ce că e făcut fără de învățătura năstavnicului, ce să'l arză și cu blagoslovenie să încépă altul.

Ore ce călugĕr va grăi cuvinte curmezișate igumenuluĭ sĕu, să'l gonéscă den mănăstire, să iaste și înțelept și cărturariu, că este ca o oae bubosă, ca să nu umple și alte oĭ de bube, că de vor grăi bătrâniĭ cuvinte curmezișate, dară igumenul cum va învăța pre ceĭ tinerĭ să se cuceréscă igumenuluĭ și să i se pléce.

Ore ce călugĕr va apuca un lemn și va lovi pre igumenul, să i se tae luĭ măna; pentru ce că iaste putérnic pre sfințiĭ părințĭ

Ore ce călugĕr va fi oprit de igumenul luĭ, și va opri și acela pre igumenul, să'l scoță toțĭ frații de în mănăstire, că grăiasce că iaste călcătoriu de învățăturile luĭ dumnezeŭ, óre câte vețĭ lega pre pământ li-vor legate și în ceriu, de va fi fratele și înțelept să nu'l milaiască; iară de i vor și ajuta óre carii den frațiĭ luĭ spre acésta, și aceia să se despartă de biséreca 6 lunĭ, preste tóte săptĕmânile să facă în fieș carea câte o mie și 70 de metanĭ.

Călugĕrul de va mérge unde va fără de învățătura igumenuluĭ, să se pocăiască o săptĕmână și metanĭ o mie în zi.

Călugĕrul ce va mânca într'ascuns, să se pocăiască 2 săptĕmânĭ, și metanĭ 500.

Călugĕrul de va face învĕluială și va întinde frații fără de învățătură, să se pocăiască 2 săptĕmânĭ metaniĭ o mie.

Călugĕrul ce va pără pre igumenul, și'l va mustra, nu e departe de mânila luĭ dumnezeŭ, uniĭ ca acela să se pocăiască 6 lunĭ și metaniĭ la săptĕmână 2000.

Călugĕrul ce'ș va înfrunta pre igumenul luĭ, înaintea tuturor fraților, saŭ înaintea a ómenĭ miréni'l va ocărî, de va fi adevĕr de ce grăiasce, perirla ocinéză, așijderea și cela cel ascultă pre dinsul cu dulcéță, să se pocăiască 1 an, metaniĭ o mie 70 în zi.

Igumenul de va cădea în curvie, și nu se va lăsa de acéia, și va sminti toțĭ frațiĭ, nu se cade a'l înfrunta înaintea a mulțĭ, și să'ĭ golĕscă pĕcatul luĭ, ca să nu ocinĕze ca blăstemul luĭ Ham tătâni-sĕŭ, că toțĭ suntem plecațĭ supt pĕcate, și niminea nu e fără de pĕcate numaĭ unul dumnezeŭ, și niminea nu e deplin întru ómenĭ; ce să se adune 2 saŭ 3, den ceĭ bĕtrânĭ și să mérgă într'o chilie, și să'ĭ facă luĭ metaniĭ cu plecare și să'ĭ zică luĭ, sfinția ta părinte derept acest lucru se smintesc toțĭ; iară pentru rugăciunea sfințieĭ tale lasăte de acest lucru, și așa să'ĭ zică luĭ de 2 orĭ saŭ de treĭ orĭ de va asculta slavă luĭ dumnezeŭ de acésta; iară de nu va asculta de acésta ce maĭ vrătos cum se cade de acésta se vor sminti, să se ducă dentr'acea mănăstire, și să mérgă într'alt loc și să mântuiască sufletele lor; iară acela are putére pre sine dumnezeuluĭ sĕŭ să stea, saŭ să cază; iară cela ce stă putérnic iaste dumnezeŭ să'l rĕdice pre dinsul.

(142) Călugĕrul preot, ce iaste călugĕr luminătoriu, de i va fi luĭ curăre, să nu slujască într'acea zi, măcară ce nevoe va fi.

Călugĕrul preot de va curvi să se lase de popie până la sfrâșit; iară 3 aĭ să se pocăiască de pĕcate; așijderea și de va face précurvie.

Călugĕrul preot de va curvi cu rudenia luĭ, cu sora saŭ cu vara premare, să se scóță den popie până la sfrĕșit, și să se pocăiască întru tóte zilele viețiĭ luĭ; iară după 15 aĭ, să se priceștuiască iată de pururea; iară de va curvi cu călugĕriță, să se pocăiască 9 aĭ, iară la fieș ce an metaniĭ câte cinĭ mie, iară de va fi cu călugĕriță mare 12 aĭ, și metanie la an doao povăr; iară de va lepada călugĕrĭa și să va face mirén și iarășĭ de va veni óre când la călugĕrie, acele preste puținĭ aĭ să se priceștuiască, pentru mare mila luĭ dumnezeu și puținea pocaanie; iară după acéia întru tóte zilele vieții luĭ, să se căiască domnuluĭ dumnezeuluĭ sĕŭ cu dédinsul și cu dragă inimă; că acela zice nu voĭ mórtea pĕcătosuluĭ ce ca să se întorcă și viŭ să fie el.

Călugĕrul preot de va avea cu mâna pĕcat ce iaste malachia, să se părăsĕscă de leturghie 2 aĭ, și metaniĭ câte o mie in zi.

Călugĕrul preot fur, orĭ să se părăsĕscă de acest lucru, orĭ să se lase de popie. Orĭ ce popă ce nu va griji de slujba zileĭ și de a nopțiĭ, saŭ de dumnezeiasca leturghie, să umple cu frică și cu cutremur, anatema să fie și să se scóță.

Preotul de nu va face orĭ ce după tocméla sfinților părințĭ, și praznicele célea ce's puse cu lége nu le va cinsti, maĭ vârtos și pre alțiĭ i va învăța așa, ce va face după voia luĭ, uniĭ ca aceĭa să fie lepădațĭ.

Preotul de se va îmbĕta după leturghie și va bоră, să se lase de leturghie 1 an și metaniĭ 5 sute în zi; iară de nu va fi făcut leturghie acela 6 lunĭ să aibă pocaanie.

Călugĕrul preot, de'ș va lăsa slujba zileĭ luĭ și de a nopțiĭ nu va griji și de lucrul trupesc, să aibă pocaanie, 60 de zile metaniĭ 150 în zi.

Igumenul orĭ ce sfĕt va face cu vre o muiare orĭ de ce lucru într'ascuns de frațĭ, saŭ cu coconĭ, să se delunge uniĭ ca cela de în igumenie, că nu sunt destoĭniceĭ uniĭ ca aceĭa.

Igumenul ce nu va petréce după légea luĭ dumnezeŭ, și după tocméla sfinților părințĭ, ce după voia luĭ va petréce, și nu va avea pre toțĭ într'un chip ce unuia i va da ceva, iară altuia den frațĭ nu'ĭ va da, și pre uniĭ va iubi, iară de alțiĭ va încépe a nu griji, uniĭ ca acela sunt departe de dumnezeŭ și de dragostea luĭ; uniĭ ca acela să scóță den igumenie.

Eclisiarhul, óre ce cu negrija luĭ va greși și va face un lucru al bisériciĭ orĭ ce cu nesocotință, orĭ para eclisiarhul, să facă 300 de metaniĭ.

Óre ce frate va sparge o candilă 8.

Iară de va fi cu negrija clisiarhuluĭ lăsat biséreca ne măturată în 2 săptĕmânĭ saŭ candilă nespălată, să se pocăiască în 3 săptĕmânĭ metaniĭ 500 în zi.

Iară cu negrija clisiarhuluĭ de se va rĕsturna ce-va den vasele biséreciĭ și se vor călca, orĭ carte orĭ ce de tréba acéia să se pocăiască 4 săptĕmânĭ 70 de metaniĭ în zi.

Chelarĭul saŭ trăpezariul de vor lăsa niscare bucate cu nesocotință și să vor înpuți și le vor lepăda că iată sunt de netrébă, iară alțĭ săraceĭ vor dori așa óre ce, iară acesta nu va căuta după sfétul igumenuluĭ și să tocmĕscă fieș carea, uniĭ ca acela să aibă pocaanie în 2 lunĭ și metaniĭ câte o mie în zi.

Cine va sparge ólă saŭ strachină saŭ alt ce ca acéstea va greși să ia canon de la năstavnicul înprotiva lucruluĭ.

O călugăre, când mănânceĭ, nu mușca cu gura ta înainte până nu verĭ înghiți una, și alta să duci, și nu vorbi cu cela ce mănâncă cu tine, ce te rógă întru taină luĭ dumnezeŭ cu mintea ta, cum am scris și de multe orĭ,

numaĭ cela ce slujasce mĕseĭ acela să grăiască stihurile, că cine mănâncă cu lăcomie și fără de rând, saŭ vorbésce orĭ ce, bine saŭ rĕŭ, nu sunt destoĭniciĭ uniĭ ca aceia omuluĭ, ce căineluĭ și porculuĭ și cotoĭuluĭ; ce tu aĭ frica luĭ dumnezeŭ, de pururĭa întru sine și cu înțelepciune mănâncă și bea de pururĭa cu frica luĭ dumnezeŭ la masă, cum aĭ fi în bisĕrică și te rogă luĭ dumnezeŭ, și'l mulțumésce de tóte dulcețile pământuluĭ, cĕlĭa ce țiŭ dat de hrană trupuluĭ, și de acéstă să aĭ pomenire de pururia, și de binele cele netrecute aĭ ceriuluĭ că când ne vĕde dracul umblând fără lucru, saŭ vorbind la masă, saŭ în bisĕrică, orĭ de ce trĕbă atunce se bucură de perirĭa nóstră, ca și de nisce nesocotițĭ și de limbĭ.

Ore ce duhovnic saŭ preot va certa pre cine-va, sau va învăța pre cine-va, den ceia ce î se vor ispovedi luĭ, și de'l va învăța pre dinsul fără de ispitire, de n'aŭ nice vĕzut cum învață sfințiĭ apostolĭ, și sfințiĭ părințĭ, de nu se va întreba că mulțĭ duhovniciĭ, ce după voia luĭ și după cum va vrea va învăța anathema acésta.

Călugĕrul de va frânge cu mănie o frigare de lemn, să se postéscă o zi, iară cine va greși de va frânge un ac să facă 30 de metaniĭ.

Călugĕrul ce va ucide cu mănie orĭ ce dobitoc al luĭ saŭ fiară, să se pocăiască 3 lunĭ, metaniĭ 300 în zi, că scrie sfânta scriptură, direpțiĭ să miluiască sufletul dobitoculuĭ și a fieș ce fiară.

De se va tinde călugĕrul să lovéscă pre călugĕr, să se despartă de bisĕrică 4 lunĭ, iară de'l va și crunta 6 lunĭ: metaniĭ 1000. Călugĕrul de va face ucidere de bună voia luĭ, să se pocăiască întru tóte zilele vieții luĭ, cum am zis și maĭ nainte, iară la mórtea luĭ să se pricestuiască; iară fără de voe de va ucide, pocaanie 10 aĭ, și după acéia să se pricestuiască. Ore ce călugĕr va cădea întru limbĭ, și de nevoe va fi nevoit de dinșiĭ să curvéscă cu muiarea, și să mănânce carne, și s'alte spurcăciunĭ, să se pocăiască 5 aĭ și metaniĭ 2 povăr, să facă la an și după 5 aĭ, să se cumunice.

Călugĕrul de va mânca den jrătvele păgânescĭ de voia luĭ, să se pocăiască 8 aĭ iară fără de voia luĭ va mânca 4 aĭ, și metaniĭ cum am zis maĭ nainte.

Călugĕrul în postul mare cu lăcomia luĭ va sparge și va mânca pésce, fără de în praznicul blagovĕștenilor, și la [illegible], acela să nu se pricestuiască la pascĭ, ce s'alte 2 săptămânĭ să se postéscă, metanĭ în zi și în nópte câte 150, iară pentru o slăbiciune a trupuluĭ ore carea, și va zăcea alta vină, ca pentru acésta de va vrea să mănânce în postul mare, să mănânce sâmbăta și dumineca, ce maĭ nainte de acésta să spue arhiereuluĭ, și părinților celor sufletescĭ, de'l vor prosti pre dinsul el să mănânce, iară așa și miercurea și vinerea preste tot anul să se feréscă, că am luat de la sfințiĭ apostolĭ, fără de în praznice domnescĭ, ce se vor tâmpla miercurĭ și vinerĭ, acela nu iaste post; decĭ calugĕrilor nu le iaste zis să aibă post numaĭ miercurĭ și vinerĭ, ce și întru tóte zilele vieții nóstre, postuluĭ și țineriĭ ne-am făgăduit pentru înpĕrăția ceriuluĭ, iară ómenilor celor mirénĭ li s'aŭ scris lége vinerea și miercurea să cérce, saŭ într'alte posturĭ, orĭ ce creștin ce nu'ĭ trebuiasce pocaanie.

Călugĕrul saŭ preotul ce va priimi darurĭ de la furĭ saŭ de la tâlharĭ saŭ de la răpitorĭ saŭ va bea și va mânca cu dinșiĭ, să se lĕpede și să se despartă; iară de nu se va lăsa de acésta acela cu dinșiĭ să se judece.

Cine va sparge miercurea saŭ vinerea, și nu se va posti, dinșiĭ anathema, decĭ miercurea s'aŭ tocmit post pentru prinsórea luĭ Hs. când s'aŭ dat în măinile ucigașilor pentru noĭ; iară vinerea pentru rĕstignirea luĭ, derept acéla fără de praznic r'cme am luat să nu se rĕsipéscă; iară lunea tocmira post sfințiĭ părințiĭ călugĕrilor pentru pocaania.

În postul рождьства х҃во, și al с҃тгѡ Petru să nu mănânce călugĕriĭ pésce numaĭ sâmbăta și dumineca; iară mireniĭ marțĭ joĭ sâmbătă duminecă.

Călugĕrul ce va avea săblaznă cu măna, acela ca nesce slujbă duce seminția luĭ draculuĭ, derept acéia să nu se pricestuiască cu sfânta taină nice dinióră, iară de se va părăsi, să se pocăiască 2 aĭ, saŭ 3, și după acéia să se pricestuiască.

Călugĕrul ce va petréce în mănăstire și va vrea să dea unuĭ sĕrac mantila luĭ saŭ camilavcă saŭ rasă saŭ cămĕșă saŭ căltunĭ, saŭ alt ceva dentr'al luĭ n'are putére să dea fără de întrebarea și fără de învățătura igumenuluĭ, pentru ce că greșesc uniĭ ca acéia, că și sufletul și trupul l'am dat pentru dumnezeŭ întru slujbă și supt putérea igumenuluĭ, dară cum li se cade să grăiască acéia, céstă voiŭ să fac saŭ céia, saŭ ciasta iaste a mea saŭ céia. Călugĕrul ce mérge la cârcimă și să îmbată să aibă pocaanie 3 lunĭ, și metaniĭ 2 mie.

Călugĕrul de va mérge cu o femeie o milă de pământ, să se pocăiască o săptămână, și metaniĭ 100 în zi; uniĭ ca acéia voia lor o sparge și inima lor, decĭ de aceasta așa ce voiŭ nice de ceia ce caută de pururea la femeĭ, maĭ vârtos de ceia ce mănâncă și beaŭ cu dânse, departe e acesta de călugĕr, maĭ vârtos de va fi călugĕrul preot amar.

Călugĕrul de va face cântece mirenescĭ și va juca, acesta iaste om al draculuĭ, iară nu a luĭ dumnezeŭ, să se pocăiască 3 aĭ metaniĭ o mie 61.

Călugĕrul de va avea copuz şi'l va bate, saŭ va mérge la mirénĭ şi va şĕdea de'l vor asculta pre dînsul de unele ca acéstĭa, să se pocălască o sĕptĕmănă, metaniĭ 150 în zi.

Călugĕrul ce va cumpăra, saŭ va lua mită saŭ asupricĭune, să se lase de acésta, iară de nu să se desparţă de biséreccă.

Călugĕrul de va fi în mănăstire, şi va aduna avuţie întru ascuns de igumenul, să se dezparţă 1 an metaniĭ 200.

Călugĕrul de va muri, şi va avea galbenĭ, şi talere, şi nu va fi spus de acesta duhovnicu-sĕŭ, saŭ igumenuluĭ, de vor fi în mănăstire, ce vor fi ascunşĭ de cătră toţĭ, şi se vor afla după mórtea luĭ, să'ĭ ia igumenul, saŭ un duhovnic bĕtrăn, şi să'ĭ arunce pre dînşiĭ întru grópa luĭ şi să grăiască, argintul tĕŭ cu tine să fie de perire : şi toţĭ căţĭ se tem de dumnezeŭ să nu ia nemica de la dînsul, că foc netrecutu'ş iaŭ lor, şi aşa să'ĭ arunce în grópă, şi nemica să nu cănte spre dînsul, şi iară igumenul, saŭ acel stareţ bĕtrăn să'ĭ adune pre dînşiĭ, şi aşa de va fi fost în mănăstire, să facă igumenul cu toţĭ fraţiĭ post 40 de zile, şi pocaanie de fratele, şi aşa să róge dumnezeŭ de dînsul, şi să facă căte 12 metaniĭ în zi; cănd se vor umplea 40 de zile, atunce să'ĭ facă tótă pomenirea luĭ, cum şi altor fraţĭ ce se préstăvesc, şi să chiame sĕraciĭ şi mişeiĭ, şi să le înparţă igumenul acea strănsóre aceluĭ frate, iară în mănăstire să nu ia de într'acéia nice cătă ară fi un ban.

Călugĕrul fiind în mănăstire, şi fără de o nevoe mare, de va rămănea de leturghie, să facă 70 de metaniĭ, iară de va rĕmănea de pavecernie 150 metaniĭ.

Cine va rĕmănea de leturghie 200 de metaniĭ.

Călugĕrul de va şedea înaintea fraţilor să'şĭ lépede putorea luĭ saŭ apa luĭ saŭ'ş va apuca a măna trupul luĭ, ce se zice mădulariul cel de ruşine, să se pocăiască o zi ca un fără de rănd şi să nu mănăce într'acea zi.

Învĕţătura sfăntuluĭ mareluĭ Vasilie de călugărĭ.

O călugăre, cănd şezĭ pentru tréba trupuluĭ tĕŭ, nu'ţĭ goli genunchele, nice te atinge de trupul tĕŭ, nice să te indémne găndul tĕŭ să'ţĭ vezĭ ceva de în mădularele trupuluĭ tĕŭ, ce haina ta căméşa o rĕdică să facĭ trĕba ta, nice să şezĭ spre unile ca acéĭa la trĕba ta, nice rĕspunde nice unuia nice un cuvănt ; că tóte unile ca acéstĭa nesocotinţe şi fără de rănd sunt drăcescĭ, ce tacĭ şi caută jos saŭ întru chelia ta să nu cugeţĭ cănd va, ca unul de în ceĭ spurcaţĭ, că cela ce cugetă aşa nu iaste creştin, dară cu cătă maĭ vărtos călugĕriĭ, nice să mergĭ cănd va la praznice mirénescĭ, nice să te afli cănd va cu dînşiĭ la masă, orĭ în ce chip, ca să nu'ş bage dracul sămănţa luĭ, la inima ta, nice să cauţĭ cu ochiĭ tĕĭ încóce şi încolea, cănd umblĭ întru calea ta ce tot caută de pururĭa cu ochiĭ tĕĭ jos la pămănt; iară cu mintea sus cătră dumnezeŭ şi cu sufletul; iară cătră dînsul neprestanno te rógă de greşalele tale, şi de fraţiĭ tĕĭ ceĭ de aprópe, şi derept cela ce nu te iubesc şi pentru cela ce te iubesc, şi pănă ce poţĭ cu măna ta lucréză, şi nu lua de la niminia milostenie nice cére, dóră cum va iaste nedestoĭnic şi mărăciniĭ luĭ vor crésce, şi te verĭ prinde spre rădĕcina altor mărăcinĭ şi te verĭ afla întru amar la ciasul morţiĭ, ce lucréză cu mănile lucrisor întru mĕsură, numaĭ cătu'ţĭ verĭ hrăni trupul tĕŭ; iară altora nu strănge; iară nepărasit cu rugăcĭunea zioa şi nóptea, şi în tot ciasul ca să iasă dentru gura ta şi dentru mintea ta, căte-a'ĭ făgăduit luĭ dumnezeŭ să te facĭ înger; iară caută, dóră cum va cu negrija ta maĭ mare drac verĭ fi; iară ţi se cade să fiĭ blănd, tăcut, nepomenitoriŭ de rĕotăţĭ, răbdătoriŭ întru tot, nemănios cu sfét bun, plecat, înţelepţie întrégă, iubitoriŭ la dumnezeŭ, iubitoriŭ la striinĭ, nefolosul trupuluĭ tĕŭ, saŭ sufletesc a cerca, ce maĭ vărtos de aprópe lor tĕĭ şi vecinilor tĕĭ aĭ rĕpoosa, să nu umbli de pururĭa dentr'un loc într'alt loc, ce cércă şi află o soţie bună ce se téme de dumnezeŭ şi'ĭ slujasce luĭ zioa şĭ nóptea, şi aşa te împreună cu dînsul, şi răbdă pănă la zioa morţiĭ tale, şi slujasce cu dînsul domnuluĭ dumnezeuluĭ tĕŭ, iară de ceĭ rĕĭ şi fără de folos şi nu se tĕm de dumnezeŭ de pururĭa te ferésce, ca să nu depriinzĭ şi tu de acéĭa, că maĭ amar 'ţĭ va fi, ce de pururĭa céle de sus ţi se cade a cerca, şi de sus a găndi, şi să fiĭ ascultătorĭ şi înpăcătoriŭ, şi intreg, şi tóte cuvintele le grăiasce cu smerenie, şi tot lucrul ce verĭ face; de verĭ petréce aşa şi te verĭ nevoi moşştén verĭ fi înmpărăţeĭ ceriuluĭ şi fiiuluĭ luĭ dumnezeŭ te verĭ chema.

Ore cine va fi scopit saŭ famăn şi va curvi, să se pocăiască 1 an, metaniĭ 36 ; că cu un trup vescejit aŭ curvit, şi aŭ greşit ; iară de va fi popă să se scóţă.

(143) Ore ce om de voia luĭ se va arunca pre sine dentr'un ţermure jos, şi va muri saŭ întru o apă, saŭ dentru o piatră saŭ se va junghea însuş, saŭ în ce chip de mórte, saŭ cu o fune se va spănzura; uniĭ ca acela să nu se îngrópe ca creştiniĭ, nice să'l cănte, ce să'l lépede pre dînsul ca prea un spurcat; iară de va fi făcut pentru dumnezeŭ, să nu se cruţe, că nesce bunătăţĭ ca acéĭa şi mórte, n'aŭ învăţat dumnezeŭ pre niminĭa ; iară de'ĭ va fi făcut luĭ alt cineva acésta, pre acela să'l cănte şi să'l îngrópe, şi pamenele să'ĭ facă ca şi tot creştinuluĭ ; iară cela ce'l va ucide, să ia învăţătura celuia ce ucide de bună voe, cum am zis şi de inceputul cărţiĭ.

Cine va fi ucis la tălhărie, saŭ la furtișag, așijderea și acesta să nu se îngrópe nice să se căntc, nice să i se facă luĭ pamente ca și unuĭ den pogănĭ.

O părinte duhovnice socotésce, și bine ispitésce de pêcate, cum carele are nevoință să se pocăiască, și cine are nevoință dea 2 părțĭ ce învață scriptura pravileĭ; iară a trea parte o lasă pre tine, iară ceĭ slabĭ, și cea ce n'aŭ osrădie, dă-le jumătate de învățăturile lor; iară jumătate pre tine; și ți se cade zioa și nóptea pre dumnezeŭ să le puĭ și să i te rogĭ luĭ de cela ce se ispovêdesc ție; iară ți se cade de dinșiĭ 12 metaniĭ să faci zioa și nóptea, la полунощници 3 la pavecernițĭ 3, dămineața, 3 la cias, 3 ca dezmintéla draculuĭ, și tu să fie slobod, și pre acela den legătura draculuĭ să'l slobozescĭ; iară de escĭ nedostoĭnic să te rogĭ așa maĭ vărătos încă de tine, acela să nu se ispitéscă spre calea duhovnicieĭ, nice să se grăiască ca să nu'ț fie ție maĭ amar.

(144) Ore cine va da o cetate altuĭ inpêrat, saŭ a boiarĭ, și va face nedereptate și smintélă, și războiŭ spre crestinĭ intru acéla cetate unul ca acela n'aŭ a dobăndi de la dumnezeŭ milă în vécĭ; iară de se va tunde acela fórte să se pocăiască, întru tóte zilele viețiĭ luĭ, și la morte să se pricestuiască.

(145) Să nescine vafura nunta saŭ întru ascuns saŭ cu sila uniĭ ca acela să nu calce la preoție; iară de se va călugêri, acela să facă intru călugérie 3 aĭ, și după acéla de va fi curat den tineréțe și ogodnic, acela să fie [illegible].

Ore ce voinic ce va umbla pre calea voiniciel, și pre în războe va fi umblat acela să nu fie preot nice să se cérce a o cerca să ară fi și curat de spurcăciune.

(146) Ore cine va fi boiarĭ saŭ înpêrat, și va vrea să cărnéscă rêŭ, și se va lăsa rêŭ de creștinĭ și rêul de pururea 'l va goni și gonitoriŭ de omenĭ de furĭ și de tălharĭ și de răpitorĭ ucide-va măini-va tăia, și va orbi, unul ca acela învață'l sfăntul săbor să se pocăiască 6 aĭ, în treĭ aĭ să nu se pricestuiască, și în al 3 an să se pricestuiască la pascile marĭ; iară pocaanie dentru 6 aĭ să o umple cu post și cu metaniĭ, cum s'aŭ spus de începutul cărțiĭ.

Ore cine va face ucidere de bună voia luĭ, învățat-aŭ sfinții apostolĭ, să se pocăiască 20 de aĭ; iară sfăntul săbor și marele Vasilie învățat-aŭ pentru neputința ómenilor 12 aĭ, saŭ 10; iară prea ogodnicul părintele nostru Ion Постникъ 10, saŭ 8 saŭ 6, împrotiva puteriĭ, și după nevoința fies căruĭ aŭ ales pentru slăbiciunea omenéscă.

(149) Pocaania cea adeverită iaste, numaĭ păine și apă, și metaniĭ căte s'aŭ scris maĭ nainte, și c'altele; iară sâmbăta și duminecea fiertură cu unt; iară pésce și brănză și carne nice între un chip, iară sâmbăta și duminecea marele părintele nostru Vasilie pentru puținea măngăiare scris'aŭ cum și la curvarĭ și la curve.

Ore ce călugêr va vrea să mănănce brănză și oao marția și joia sâmbăta și duminecea, zis iaste să mănănce, iară cine nu va vrea pentru postul, iară acela să mănănce numaĭ sâmbăta și duminecea, iară de nu va vrea nice odată pentru dumnezeŭ să nu mănănce; iară acela numaĭ să guste pentru ereticiĭ și pentru tocméla sfinților părințĭ, întru sêptêmăna brănziĭ; sêptêmăna arțiburilor, și în sêptêmăna rosaliilor de va vrea și în sêptêmăna luĭ [illegible] χ̃ко și la pascile marĭ; iară să nescine să va delunga în pustie departe pentru dumnezeŭ și va petréce întru tóte zilele vieții luĭ cu post și cu ținére; unul ca acela légea nu cércă, pentru ce că's maĭ pre desupra de lége.

Preotuluĭ mirên, iaste'ĭ zis să mănănce carne de pururea, fără numaĭ mercurea și vinerea; iară uniĭ dentr'aceștea de nu vor vrea să mănănce pentru dumnezeŭ, ce maĭ vértos se vor posti, aceluia să'ĭ fie în voe; că așa și preotuluĭ i se cade să fie a luĭ dumnezeŭ, de pururea să se trezvéscă cu postul și cu ținére și cu priveghére, și cu rugăciune; ajunge'ĭ să fie înaintea luĭ dumnezeŭ de sine și de omenĭ.

De la tocméla Sfântuluĭ Săbor, ce e întru Agghirea saŭ adunat sfinții părinți.

Ore cine va fi îndemnat de limbă păgănă, să între cu dinșiĭ și să slujască bozilor, și să mănănce den slujbele idolilor, să se pocăiască 4 aĭ; în 2 aĭ să stea la locul cel de chemare, și în 2 aĭ să stea cu credincioșiĭ, și așa să umple tótă vrêmea a 4 aĭ, cu post și cu pocăință bună, și așa va lua прощеніе de la dumnezeŭ, și așa să se precestuiască.

Iară de se va înșêla cine-va de nesce ómenĭ pentru o plată óre-carea saŭ pentru o avére, saŭ pentru nesce înbrăcăminte, și va intra vro odată în praznic păgănesc de va mănca cu dinșiĭ, și vor vrea maĭ vărtos să'șĭ umple păntecele lor de măncare multă, unul ca acela învață sfânta biséreca 2 aĭ cu pocaaniĭ.

Stepenele rudelor, și ale nunteĭ cu lége și de răŭ ce se însóră fără de lége, și de multe chipurĭ de rudeniĭ de sânge și de trup, și unde se cade să se facă nuntă, și unde nu se cade, și care să se adunĕ de iapă, și care să nu se adune, și care opréce légea, și care nu opréce, și care de dinșiĭ iaste légea.

(131) Treĭ hotară sunt de oprirea nunteĭ unuĭ ce e de la sfăntul și măntuitorul botezuĭ; iară altul cee de la legătura nunteĭ, ce se zice cuscriĭ și cuscrele; iară aŭ după împreunare în multe chipurĭ și multe asémenea ce de dinse se cade creștinuluĭ fórte pre amêruntul

a se cerca și a se întreba și așa bărbatul să fie de 15 aĭ, iară muiarea de 12 aĭ, cu voia și cu vrérea și cu blagoslovenia părinților să se ia cu blagoslovenia preoților.

Iară la scire să'ţĭ fie cum oprésce légea, sfănta botejune, oprésce numaĭ nașul de la fata luĭ cea botezată, și fiiul luĭ o oprésce de dinsa, și de la muma feteĭ ceiĭ botezate i o-présce pre dinșiĭ, așijderea și alţĭ feciorĭ aĭ lor ce vor nasce i oprésce, ce se zice fecioriĭ nașuluĭ și aceiĭ muiarĭ ce i-aŭ botezat feceriĭ; iară alte rudeniĭ marĭ și micĭ. și aprópe și de departe nu'ĭ oprésce pre dinșiĭ de nuntă.

Iară céle rudeniĭ trupescĭ să se ispitéscă bine și pre aměruntul să se îndereptéze, că rudenia iaste numele părinților și aĭ moșilor; iară să imparte de încépe de sus. și în spiţa de în jos ce e în partea dea dirépta și dea stănga lor și rudeniă de departe. și némurĭ spiţiĭ ceiĭ de sus sunt acéstea. tatăl și muma. moșul și moșă, iară spiţele nepoţieĭ, feciorul și fata, nepoţul și nepota, iară ce iaste de partea lor cea dirépta și de stănga lor sunt fratele și sora și unchiul, și lélea nepotul și nepóta; decĭ unchiul cu nepoţiĭ. cu feciorĭĭ de frate sunt stepena cea d'intăiŭ. iară ceĭ de aprópe ce'șĭ sunt și înși'șĭ fraţĭ, sunt adoa stepenă, iară nepoţiĭ de frate suntu'șĭ a 4 stepenă, iară aĭ doĭ verĭ sunt a 6 stepenă, iară aĭ treĭ verĭ suntu'șĭ a 8 stepenă, și acestea toţĭ intru tóte stepenele, nice într'un chip amestecăciune nunte nu sunt; iară feciorĭĭ aĭ treilor verĭ nu se opresc nunteĭ. pentru ce că până a șéptea sămânţă iase ruda iară a 8 iaste dezlegată.

Așijderea și cuscriĭ bine să se întrébe, ca nu cumva fără de socotinţa amestecăciuneĭ să fie fără de lége, și să ajungă mănia luĭ dumnezeŭ spre uniĭ ca aceia, maĭ vărtos pre episcopĭ și spre părinţiĭ duhovnicĭ, ce nu'ĭ vor îndirepta pre dinșiĭ de acésta.

Iară să'ţĭ fie la scire, că fratele mieŭ cel de nascere și fratele muieriĭ méle, și tată-mieŭ și muma, și tatăl muieriĭ méle și muma, sunt cuscriĭ marĭ, așijdirea și aĭ doĭ verĭ săn-tu'ș a treia cuscrie. și cuscriĭ ceĭ marĭ că-tre cuscria cea de'ntăiŭ să nu se améstece nice către aĭ doĭ ăntăiŭ; iară către a treia cus-crie, cuscria cea dentăiŭ să se améstece ne-oprit; iară soru-mea cu fratele muieriĭ méle nicĭ intr'un chip, nice feciorul frăţini-mieŭ saŭ fata, către însurarĭa nepoţilor să nu să amé-stece. nice către maștehănea când va să cu-gete. nice către fetele eĭ ce le are cu alt bărbat, nice fiiu mieŭ către soru mea, nice fata mea către fratele-mieŭ, nice iară să cutéze nice cu mintea a cugeta către fata muieriĭ méle ce o are de la alt bărbat, că'm iaste fată, nice fiiu-mieŭ să cugete de dinsa ceva, decĭ acéstă rudenie tótă iaste oprită nice într'un chip să nu se améstece nunteĭ; iară nepoţiĭ mieĭ ceĭ de'ntăiŭ, ceĭ marĭ cu nepoţiĭ muieriĭ méle fe-ciorĭĭ frăţini-seŭ să nu se améstece, nice aĭ doĭ, iară nepoţiĭ mieĭ ceĭ de'ntăiŭ să se améstece cu aĭ treĭ nepoţiĭ muieriĭ méle neoprițĭ, așij-derea și aĭ treĭ'mĭ nepoţĭ, cu aĭ treiĭ muieriĭ méle, iară nepoţiĭ muieri'mĭ cu aĭ frăţinimieŭ, saŭ feciorĭĭ surori'mĭ să nu se améstece. iară aĭ doĭ nepoţiĭ muieriĭ méle, cu feciorĭĭ aĭ doĭ-lor'mĭ verĭ neoprit să se améstece; iară feciorĭĭ ai doilor verĭ, să nu se atingă, așa se cade a se întrebarĭe, și să se cérce la arătare, și de alte rude ce sunt într'acest chip și așa nunteĭ să se înpreune și să o facă fără de tótă în-doire cum se cade creștinilor celor adeverițĭ.

Ore ce preot va cănta leturghie, și nu se va pricestui cu sfănta taină, că se va socoti fiind nedostoĭnic, prepuneș-va ceva, de un lucru óre-carele, cum va sci însuși acela, uniĭ ca acela să se scóţă den preoţie în 3 aĭ, că de se va sci pre sine nedostoĭnic de sfănta pri-cestenie; dară cum să'ș bată joc de sfăntul trup și de cinstituluĭ sănge al domnuluĭ nostru Is. Hs. să între să slujéscă întru zi fiind ne-dostoĭnic.

De praznicĭ și de post, și de plecarea genu-chelor și de opririĭ, și de învăţăturile ce's de la dumnezeiria și închinătoriul duhuluĭ, ce ni-aŭ tocmit părinţiĭ, că greŭ ne iaste nouo a nu griji de unile ca acéstia că se și bléstemă și se despart Ereticiĭ, ce se tocmesc cu dumnezeĭasca tocmală, fără de acéstia ce se grăiesc dumnezeĭasce ce nu le grijesc și ce tocmélă aŭ praznecele și posturile și plecare genuchelor, și pentru ce căutam că-tre sóre și ne închinăm: den văţăturile sfinţilor apostolĭ.

Eŭ. Petr și Pavel, învěţăm pre ómenĭ. 5 zile să lucreze, iară sămbătă și duminecă. să se îndeletniciasca pentru biserică. pentru în-věţătura creștinătăţiĭ. Că sămbătă a e chip facerea lumiĭ, iară duminecea înviarea. iară duminecea cea mare, și céia ce după însa să o praznuiască robiĭ, că una iaste de chinuire alta de învilare și după trebuinţa învěţăturiĭ, cine iaste cela ce aŭ chinuitŭ și aŭ invinsŭ. Și възнесенїе să se prăzdnuiască. pentru svrě-șitul socotinţei ce e întru Hs. Și rosaliile să se prăzdnuiască pentru venirea duhuluĭ sfănt, de s'aŭ dăruit celora ce aŭ crezut întru Hs. Praznicul născutuluĭ să se prăzdnuiască, pentru că întru dinsul amŭ asceptat darul ce s'aŭ dat ómenilor, și s'aŭ născut cuvăntul luĭ dumnezeŭ dintru Maria fată pentru spăsenia lumiĭ. Praznicul бг҃о явленїе să se prăzd-nuiască.pentru ce cătrě dinsul fu arătată dum-nezeirea luĭ Hs. de'ĭ mărturisi luĭ părintele în-tru botez și măngăitoriul întru vedére ca de porumb, de'l spuse celora ce sta înainte de'l mărturisi. Zilele apostolilor să le prăznuiţĭ că vě fură voao învěţătorĭ pentru Hs și se dăruiră duhuluĭ sfăntŭ. Zioa luĭ Stefan mucenicul cel

d'entăiŭ să o prăznuițĭ, și altor sfințĭ mucenicĭ ce cinstiră pre Hs. maĭ nainte maĭ vărtos de viiața lor. Rugăciune faceʼțĭ pentru diminéța, și pentru al 3 cias, și al 6 cias, și al 9 cias, și pentru séra, și cănd căntă cocoșiĭ; decĭ pentru deminéța, că ne lumină dumnezeŭ de trecu nóptea și aduse ziua; iară pentru al treile cias, că aŭ luat dumnezeŭ osăndire de la Pilat. Iară pentru 6, că întru șase ciasurĭ fu rĕstignit 9, că toțĭ cela ce se nevoiră de rĕstigniră pre despuitoriul, se cutremura în-drĕsnirea lor cea rea și spurcată a ovreilor, și nu răbda dosada luĭ dumnezeŭ. Sara bine sĕ mulțămițĭ că ne-aŭ dat noao rĕpaosul dintru osteninṭa zileĭ întru nópte; iară la căntarea cocoșilor, pentru bună mărturia ciasuluĭ de venirea zileĭ, spre lucrurile a lucra întru lumină.

De învățăturile sfinților apostolĭ.

Zilele de praznicele luĭ dumnezeŭ le socotițĭ, decĭ ăntăiŭ a născutuluĭ, iară cu dînsu și al luminăriĭ, décĭ ia și postul de 40 zile, că are de aduce aminte de petrécérea luĭ dumnezeŭ și de punerea legiĭ, ca să se facă acest post maĭ nainte de pascĭ, decĭ să se încépă de lunĭ; iară săʼl umplem vinerĭ, pentru ce că cela ce se smeresc, încep sfintele pascĭ den sĕptĕmână, de se postesc, și de perirea ovreilor, că așa ne-aŭ învățat pre noĭ dumnezeŭ să ne postim întrʼacéste 6 zile, pentru călcarea de lége a ovréilor. învață-ne să plăngem de perirea lor, că însuʼșĭ lăcrăma de dînșiĭ, iară până în zioa de pascĭ să vĕ postițĭ să începețĭ de lunĭ tocma pĕnĕ sămbătă a 6 zi, numaĭ păine să luațĭ și varză și apă; că sunt zile de plăngere, iară nu de praznic, iară întrʼacéstă sămbătă să vĕ postițĭ nu că se cade sămbăta a se posti, că iaste de rĕpaosul faceriĭ lumiĭ, ce întrʼacel praznic uciseră făcătoriul, ca să se umple căʼș puseră sémnele lor pre mijlocul prazdneculuĭ tĕŭ și nu înțeleseră, decĭ vinerĭ și sămbătă să vĕ postițĭ deplin să va fi putință, și nemica să nu gustațĭ pĕnĕ nóptea la cocoșĭ, iară cine va slăbi întrʼacéste 2 zile să se împreune de preună, să se ferĕscă încaĭ vinerĭ. Că grăiasce dumnezeŭ de dînsa, cănd se va loa de la dînșiĭ ginerele atunce se vor posti întrʼacélea zile, că întrʼacéstea zile fu luat de la noĭ de călcătoriĭ de lége ovreiĭ, și fu restignit pre cruce, derept-acéla vĕ învățăm să postițĭ acéstia, cum am postit și noĭ, iară întrʼaltele ceʼs maĭ nainte de vinerĭ sara, fiieș carele să mănănce cumuʼĭ e putința, de lunĭ până la cocoș, de la cela ce se smeresc; iară strălucind una den sămbete, ce iaste dumineca, de sara până la miezul nopțiĭ priveghére, legea și proróciĭ, și psalomiĭ până la cocoș să se citéscă, și să vĕ părăsițĭ de plănsul vostru, să vĕ rugațĭ luĭ dumnezeŭ, întorce-te creștine, și ʼțĭ ia loc de pocăință, și lasă necurățiia, pentru că judeṭul altor limbĭ spălăʼș mănile și zise, nevinovat sunt de săngele acestuĭ dirept voĭ scițĭ, iară iacovéniĭ strigară, săngele luĭ spre noĭ și spre feciorii noștri, și nu avem alt împĕrat, fără de împĕratul; iară décă aŭ învins dumnezeŭ, aduceți-vĕ slujbele vóstre de dinsul ce ne-aŭ rĕspuns noao de aŭ grăit, facețĭ acésta de pómenire mie, și altele, den gonire vĕ veselițĭ și prăznuițĭ, că făgăduirea înviriĭ nóstre Is. Hs. sʼaŭ sculat den morțĭ, și iată vĕ iartă voao lége în vecĭ până la sfĕrșit, iară den dumineca deʼntăiŭ să numerĭ 40 de zile; decia să prăznuițĭ praznecul înălțăriĭ luĭ dumnezeŭ, și după 10 zile să vĕ fie voao prazdnic mare rosaliile, ce întrʼ ènsele în 3 cias ne trimese dumnezeŭ darul duhuluĭ sfănt; iară după-ce vețĭ prăznui rosaliile o sĕptĕmână, după acéla vĕ postițĭ, că se cade și de după veselia daruluĭ luĭ dumnezeŭ, sĕ vĕ postițĭ și maĭ pre slab, că și Moysi și Ilie se postiră 40 de zile și Danil 3 sĕptĕmânĭ, dorul păiniĭ n'aŭ măncat, și carne și vin n'aŭ intrat în gura luĭ, iară după acest post, tóte miercurĭ și vinerĭ vĕ învățăm să vĕ postițĭ, și întru covărșirea postuluĭ vostru dațĭ mișeilor; decĭ în tóte sămbete, fără de una, și în tóte duminecĭ, facețĭ săbor și vĕ veselițĭ, că vinovat iaste pĕcatuluĭ cine se postésce dumineca, fiind zioa de înviare, și de rosaliĭ, sʼaŭ de acmu în zioa luĭ dumnezeŭ, de praznicŭ cela ce se va mâhni, că se cade a se veseli de dînsele, iară a nu plănge, iară posturile vóstre să nu fie cu fățarnicĭ, că se postesc luni și joĭ și sămbătă, iară voĭ saŭ 5 zile să vĕ postițĭ, saŭ miercurĭ și vinerĭ, că miercurĭ, fu învățat județul spre dumnezeŭ, iară vinerĭ întru acea zi chinuĭ, iară sămbăta și dumineca le prăznuițĭ, că una iaste de aduce aminte de facerea lumiĭ, iară alta de înviare, iară una sămbăta să fie de voĭ ferită cum se zice, că întru toțĭ aiĭ iaste de îngropare luĭ dumnezeŭ, cela a se posti nu se cuvine nice a se prăznui.

Săborul cel de în Gangră: în 18 și 19 [illegible]

Ore cuĭ se va părea de la dînsul postire, de se va posti dumineca anathema să fie.

Ore cariĭ se așa fără de o nevoe trepéscă trufașasce-se și tocmela postuluĭ întru săbor de preună dezlégă, iară cine are întru ăns cuget întreg și deplin anathema să fie.

De petrecerea luĭ [illegible] Nicolae.

Decĭ marele Nicolae dentru sfințĭ, și cu multe minunile luĭ și iată să grăiasce întru viața luĭ, încă fiind tinerel, numaĭ dentru țâța cea direptă sugia; iară miercurĭ și vinerĭ de în 9 cias lua țâța, cu luminata pravilă, și cu umplérea prorocilor, cea maĭ de nainte fericitul

se hrănia; ferice'I de nevătĕmată viaţă, dentru tinerĕţe petrécere minunată, ce se spuse maI nainte.

Marele Vasilie.

Sănt ingerI în fie ce bisérecă de seriŭ pre cela ce se pocăesc, socotésce-te ca nu cum-va pentru puţinea dulcéţă a bucatelor te verI lipsi de scriptura îngerilor. iară vinovat pre sine şi fugariŭ te va scrie şi te verI tocmi purtătoriŭ luI.

c'тн Petr de la'Alexandrie, la 210 cap pravilii.

Nu ne mustre noao nimenea socotind miercurea, ce într'ănse ne postim noI după tocmélă cum ne fu zis cu blagoslovenil; decI miercurea fu pentru sfătuirea de ovréI şi de prinsórea luI dumnezeŭ, iară vinerea, pentru ce aŭ chinuit. El într'acea zi pentru noI; că dumineca o avem zi de bucurie pentru ce aŭ învins într'ănsa, iară într'ănsa nice a face metaniI n'am luat.

Sfăntul Ignatie.

Óre cine se ţine în curăţie şi să postésce, ca să nu se înalţe ca să nu'ş piarză plata luI, praznecele nu le ruşinareţ. postul cel mare nu'l ocărăre'ţI. că are chipul petréceriI luI Hs. cu sfintele chinurI den sĕptĕmănă, nu tréceţI miercurea şi vinerea, ce vĕ postiţI, sĕracilor le daţI den destul; iară ce e sămbătă saŭ dumineca a se posti fără de o sămbătă numaI, acesta e ucigaş luI Hs.

Grăia c'тн Apolos că fraţilor celora ce li se cade să vie să se închine că nu acelora ce luI dumnezeŭ să i te închine. vezI pre fratele tĕŭ, vezI pre dumnezeul tĕŭ. şi iată zice că am luat de la Avraam; şi cănd se cade fraţiI a'I îndemna la rĕpaos; de la Lot am învăţat cum îndemna'pre ăngerI; postul den săbor nu iaste putinţă a'l sparge fără de nevoe; că miercurI fu Hs. prins iară vinere se rĕstigni. decI cine va dezlega acéstea. acesta prinde pre Hs. şi'l rĕstignésce; ce de va veni către noI un frate şi'I va trebui rĕpaos fiind post să'I puI luI masă. iară de nu va vrea să nu'l nevoescI, că avem tocméla toţI de preună.

De petrécerea luĭ c'тн Pahomie.

Şezănd sfăntul părintele nostru Pahomie în pesceră, i se arătă luI îngerul luI dumnezeŭ şi zise, Pahomie iată cĕlia ce tocmescI tu de tinereţI.îndeşert şezI într'acéstă pesceră eşI şi vino şi adună toţI tineriI călugĕrI si te sălluşlulasće cu dinşiI. şi după chip ce'ţI voI da ţie aşa'I legiuiasce pre dinşiI şi'I déde luI o scăndurla de arame, ce într'ănse fu scris aşa. iarlă fieş carele împrotiva puteriI să mănănce şi să bea. şi cela ce va mănca împrotiva putériI luI aşijderea'I făgăduiasce să'şI lucréze, nice'I opri a se posti, nice iară a mănca, decI cine e putérnic pre lucrul măncariI făgăduiasce maI putérnic să fie a lucraria. iară cine se va posti maI pre slab, şi întru rugăciune să rabde, pre un lucru ca acesta vĕ adunaţI, să fie fieş carele cu de ceie înainte să se împreune la bucate; uniI în al 6 cias. alţiI în al 7, alţiI în al 8, alţiI în al 9; iară alţI sara noptia de ce uniI şi prest o zi, iară alţiI şi preste doao, fieş carele cumu'ş va după legiuiria îngeruluI; iară de în ceI chemaţI tocmitorI să fie, ca să facă tocmire loculuI întru tóte sămbete odată, şi dumineca de doao orI. şi ceI de loc ce se zice de doao orI post miercurea şi vinerea.

DecI într'una de zile un trup mort al óre căruia fu scos la cale. şi'l întimpină marele Pahomie, şi vĕzu 2 îngerI mergănd pre urma patuluI mortuluI. şi să rugă luI dumnezeŭ să'I descópere luI ce fu şi veniră aceI 2 îngerI către dinsul şi zise către dinşiI derept ce fiind voI îngerI şi mérgeţI pe urma unuI mort, şi'I grăiră luI, unul den noI iaste miercurI, iară altul vinerI, iară pentru ce mérgem pre urma luI, că tocmi întru acéste zile post până la mórtea luI, derept acéa şi noI'l lăudăm cela ce se nevoiasce întru dumnezeŭ.

Tocmire de creştinătatea cea mare şi sfănta şi de viiaţă făcătóre şi într'o fire şi neînpărţita troiţă şi de socotinţa dumnezeescului trup, şi de sfintele şi cinstitele icóne, şi de cinstita cruce, şi de închinarea cinstitelor şi sfintelor moştie, şi de sfinţiĭ de al 7 săbor dentru tóte lumea, şi de tótă tocméla bisériciĭ, ce se cade tótă a o ţinea şi a o mărturisi, tocma până la vrémea ciasuluĭ celuĭ de apoĭ.

Crez întru unul dumnezeŭ părintele a tot ţiitoriul, făcătoriul ceriuluI şi al pămăntuluI, tuturor văzutelor si nevĕzutelor Şi într'unul domn Is. Hs. fiiul luI dumnezeŭ. unul născut ce e de la părintele născut maI nainte de toţI vécil, lumină den lumină dumnezeŭ adeverit de la dumnezeŭ adevĕr. născut iară nu făcut. într'o o fire a părinteluI. ce cu dinsul fură tóte pentru noI ómeniI. şi pentru spăsenia nóstră pogoră din ceriŭ. şi se întrupoşă de la duhul sfănt, şi de la fată Mariia se înpeliţă, şi se rĕstigni pentru noI în zilele luI Pilat den Pont, şi chinui şi îngropat. şi invise a tréia zi după scriptură. Şi se sui spre ceriŭ şi şade dé dirépta tătăluI. Şi iară va veni întru mărire să judece viiI şi morţiI. ce împĕrăţiia n'are sfrăşită Şi întru duhul sfant adeverit ce e de viaţă făcătoriŭ ce iase de la părintele, ce cu părintele şi cu fiiul 'i ne închinăm şi'l mărim, pre cela ce l'aŭ grăit proroci ; într'o sfăntă.a săborului şi apostolésca bisérică, mărturisesc

un botez de ertare pĕcatelor, asceptăm învilare morților, și viața ce va să fie în vécĭ, amin.

Iară cum se zice crez cum aĭ zice că me botezaiŭ întru numele tatăluĭ și al fiuluĭ și al duhuluĭ sfănt întru o dumnezeire și într'o împĕrăție și într'o încépere și într'o tărie, și în treĭ tocméle ce se zice fețe, celale și chipurĭ se chémă și tocméle, că una e tocméla și alta e firea, firea să chémă ce e depreună și treĭ fețe, că una iaste firea și sunt treĭ fețe, iară tocmélele se chiamă o fire cu chipul tocmélelor, că unul e tatăl și unul e fiĭul și unul e duhul sfănt ce taie tocmélele, iară nu iaste altă fire ce acélaș fire și acélaș vrére, că depreună e tatăl și fiul și sfăntul duh. Decĭ părintele e nenăscut, iară fiul e și nascere de la părintele ca dentru sóre lumină și dentru minte cuvĕnt, iară duhul sfănt e eșire de la părintele, că firea părinteluĭ e nenăscută ce se chiamă tatăl, iară firea fiuluĭ ce e de se chiamă fiul, și fu născut de la părintele, iară firea duhuluĭ ce se chiamă duhul sfănt și iase de la părintele, iară tóte firile ce se zice féce o tocmélă e și o fire, o vrére, o facere, o bunătate, o putére, un sfét; derept acéla un dumnezeu mărturisescŭ iară nu treĭ, că nu sunt despărțițĭ unul dentr'alt ca omeniĭ, nice în multe chipurĭ de năravurĭ, ce d'enpreună tatăl și fiul și duhul sfănt; și unul dentru altul neversațĭ și neamestecațĭ în cap, fieșcarele i-se socotésce fața luĭ, unul întru moștenie altul întru feciorie, iară altul întru eșire; iară de'mĭ va grăi neseine ce iaste tatăl, zice-voiŭ luĭ ce iaste fiiul și duhul sfănt, ce petréce tatăl; iară de'mĭ va grăi ce iaste fiul, zice-voiŭ luĭ, iaste cum am zis, tatăl și duhul sfănt, ce petréce fiul, așijderea și duhul sfănt, că iată iaste ce e tatăl și fiul, ce petréce duhul sfănt, că tocmélă neclătită iaste, cum zice Grigorii bogoslov, cum petréce tocméla, clătită și mutată; decĭ iaste dumnezeire, de se cade a zice pre scurt, neîmpărțit, întru acéste împărțirĭ, una o fire, iară alta o fața, cum ară fi treĭ firĭ d'enpreună într'un sóre, o lumină amesticată, cănd se véde întru dumnezeire o fire, și rândul și unĭ începăturĭ, o închinăciune'mĭ iaste saŭ o bniguire, iară cătră tocméle și fețe cĭ sunt închinate; decĭ acéstea umblă cuvăntul după marele Grigorie, cugetă sórele și lumina și zările, mintĭa cuvăntul și sufletul, de'nceput apă și izvor și rîŭ, însă după cum zicem credința să apuce înainte, iară nu spunerea; cade-se a tot omul curat, și luminat cu lucrurile luĭ dumnezeŭ, și ca să aibă îndereptătoriu, duhul sfănt, ca lumina să ia lumină, ca să crézá întru numele tatăluĭ și al fiuluĭ și al duhuluĭ sfănt, într'o dumnezeire și într'o putére, întru treĭ tocméle să se cunoscă și să se închine, iară de mĕ va întreba cine-va de 'ntrupoșarea dumnezeiască a domnuluĭ și dumnezeul măntuitoriul nostru Is. Hs. iară 'ĭ voiŭ respunde luĭ, însuș cuvăntul luĭ dumnezeŭ nescris fără de trup, unul născut fiiŭ de la părintele, ce e lumină de la lumină, răul vieții și fără de mórte lumina mărireĭ, și chipul fețeĭ luĭ, cu svĕtul părinteluĭ celuĭ fără de încépere, și cu lucrarea duhuluĭ sfănt, dentru săngele fecióreĭ și cea sfăntă, și de pururea fecioră Maria fiind întru tocméla luĭ, îngroșă pre sine trup viŭ și cuvăntareț, și acesta în vréme de 9 lunĭ se întări, și să născu om, purtăreț, ce se zice dumnezeŭ și om, într'o tocmélă doao firĭ purtă, neîmpărțit și neamestecat, și în 2 vrerĭ și în 2 facerĭ, de'npreună dumnezeirea și omenia, că vru ca un dumnezeŭ și lucră ce cu firea numaĭ vrerilĭ și lucrărilĭ iară nu pĕcatuluĭ, că fire omenéscă fără de pĕcat aŭ luat, și den tra céia'șĭ împreunare voia omenéscă și lucrărilĭ se nevoi, cu vrére înpreunăriĭ dumnedzeiriĭ, și ce vrea voia dumnedzeiască iată și trupésca, ce voia grăesc și facerea că firea ce vrea mănca, vrea de bea, vru de ămbla, și acéla lucrá cum vrea; ce acéstea făcea firea dumnezeireĭ după slobozie, iară nu de nevoe cum eŭ, ce se și osteni, și ce e de se rugă părinte trecimĭ păharul, că era vrérea fireĭ, ce și după înviare, și de a dirépta părinteluĭ șédére, 2 firĭ mărturisesc de Hs. de preună dumnezeirea și omenirea, măcară ce fu și maĭ pre desupra de fire, că firea e a minții și a cuvintuluĭ și a viuluĭ, că nu, nu e putință voeĭ, că óre unde e firea grăitóre, acolo e și facerea și vrérea, iară firea 2 vrerĭ să înțelegĭ, iară năravul unul, socotirea o tocmésce, iară după slobozia dumnezeireĭ, iară umblă și omenia lucréză amăndoao; iară de te va întreba cineva ce iaĭ, grăiasce luĭ iaŭ tótă tocméla bisericiĭ céle scrise și céle ne scrise le cuprinz și mĕ închin cinstitelor icóne ce e cu trup de om cuvăntul luĭ dumnezeŭ, blagoslovitul dumnezeireĭ, și fără nemutațĭ pre ceia ce și unge cu credința, parem că'l véz pre cela ce saŭ arătat cu trup, și cu ómeniĭ aŭ petrecut și pentru vedérea trupuluĭ măntuirea mea tocmi, închinu-mĕ lemnuluĭ cinstiteĭ cruciĭ, pentru ce că fu legat trupul luĭ dumnezeŭ spre dinsul, și a tot chipul ce e de viață cruceа. Sfintelor vase, și cinstiteĭ și dumnezeeștĭ case și locuri luĭ, și luminatelor cărțĭ, pentru ce's făcute cu mănă bine vrură a petréce pentru noĭ și acélea dumnezeeștĭ cuvinte, bine vru de se scrisera cu maĭ multă iubire de ómeniĭ închinu-mĕ și cinstesc icona preacurateĭ și născătóreĭ luĭ dumnezeŭ, și tuturor cinstitelor icóne a ogodnicilor luĭ dumnezeŭ, pentru cătră o fire mĕ închin cu dragostе luĭ dumnezeŭ, cu ochĭ sufletescĭ suĭ către vedérea chipuluĭ celuĭ dentăiŭ, și nu întunecă mintea nóstra până la locul pasurilor, închinu-mĕ celora ce aŭ trimis cinstе chipuluĭ celuĭ dentăiŭ, cinstesc și ...

móştele sfinţilor, că de luminate şi de vindecare luară dar de la dumnezeŭ. aşa crez. aşa gândesc întru tóte mě botezaiŭ. tóte le sosiiŭ şi toţi ereticiĭ, şi ceĭa ce sunt întru în nărav cu dinşiĭ. şi de tóte împărechitorile lor. fug şi le blastem şi le urăsc, iară primesc şi mě închin şi cinstesc sfântul dentru tótă lumea al 7 săbor. 1 cel de în Nikeĭa, 318 sfinţĭ părinţĭ, 2 cel dentru în cetatea luĭ Constantin, 150 de sfinţĭ părinţĭ, 3 în Efes 200 de părinţĭ, 4 de Halkidon. 630 de sfinţĭ părinţĭ. 5 iară într'acel chip în cetatea luĭ Constantin, 165 de sfinţĭ părinţĭ. 6 aşijderea iară în cetatea luĭ Constantin, 170 de părinţĭ sfinţĭ, 7 în Nikea 350, de părinţĭ sfinţĭ; iară primesc pre toţĭ s'alţiĭ cu darul luĭ dumnezeŭ ce s'aŭ adunat de întărire creştinătăţiĭ pre alocurea sfinte săbóră, ce pre dinsele şi biséreca apostolilor le-aŭ priimit, iară pre ceĭa se s'aŭ lepădat lepădaĭ, şi pre ceĭa ce 'ĭaŭ blăstemat blastemu'ĭ, aşa gândesc şi aşa crez, şi mărturisesc depururea sfânta şi de viaţă făcătóre, şi într'o fire troiţă, până la mórtea mea cu darul luĭ Hs. amin.

Acésta fu tocmită de zisa creştinătăţiĭ, dentru dumnezeescile scripturĭ; de Grigorie bogoslov, şi de învăţăturile sfinţilor apostolĭ, şi dentru săborul celor părinţĭ dumnezeescĭ, întru credinţă dreptă a petréce şi întru creştinătate, ce ne va umbla întru acéstă slăvită petrécere.

Altă tocmélă de Ustinian ce aŭ tocmit însuşĭ împěrăţia luĭ.

Crez într'un dumnezeŭ tatăl a tot ţiitoriŭ, şi întru unul domnul Is. Hs. fiiul luĭ dumnezeŭ, şi întru duhul sfânt, uniĭ firĭ întru treĭ tocméle ne închinăm, uniĭ dumnezeirĭ, uniĭ puterĭ, troiţa întru o fire iară la zilele de apoĭ mărturisim, domnul nostru Is. Hs. unul născut fiiul luĭ dumnezeŭ adevěr, dumnezeŭ adeveriŭ, ce maĭ nainte de véc fără de aĭ de la tatăl născut, de pururea într'o fire cu părintele, ce dentru dinsul sănt tóte, şi cu dinsul tóte pogor den ceriŭ şi se întrupoşă de în duhul sfânt şi dentru sfânta slăvita născătórea luĭ dumnezeŭ şi de pururea fecióră Maria se întrupă, restignire răbdă pentru noĭ la Pilat den Pont, iară se îngropă şi învise a treia zi, unul iară într'acélia'şĭ chinurĭ, şi minunĭ, célia ce le răbdă vězěndu-le pe trup nu alt cuvânt al luĭ dumnezeŭ, şi alt Hs. să scim, ce unul şi acelaş într'o fire tatăluĭ după dumnezeire, şi într'o fire noao aşijderea după trup, că ore cum fu întru dumnezeire de plin, că nu împreunărĭ tocmélelor, luam de mărturisim, că iaste troiţa, troiţă şi se întrupoşă unul dentru sfânta troiţă, cuvântul luĭ dumnezeŭ, ca nu tocmim patru feţe aluaria sfânta troiţă, decĭ cine va avea acéstia aşa blěstěmămu'l de tóte împărechiturile, iară maĭ ales pe Nistorie ca un slujitor, şi pre ceia ce chitesc într'acéstaş chitélă, ceĭa ce împart unul domnul nostru Is. Hs. fiiul luĭ dumnezeŭ, şi domnul nostru, şi ceĭa ce nu o mărturisesc întru peleşĭ şi după adevěr, sfânta şi slăvita şi de pururea fecióră Marie к҃цж ce se zice muma luĭ dumnezeŭ, ce doĭ fiĭ grăesc, decĭ unul ce e de la tatăl cuvântul luĭ dumnezeŭ, iară altul ce e de la sfânta к҃цж şi de pururea fecióră Maria cu darul şi cu dragostea şi cu împreunarea, ce e cuvântul luĭ dumnezeŭ acela să fie dumnezeŭ; şi ceia ce se lépădă, şi nu mărturisesc pre despuitoriul domnul nostru Is. Hs. fiiul luĭ dumnezeŭ şi domnul nostru, ce s'aŭ întrupoşat şi s'aŭ împeliţat, şi s'aŭ restignit, unul acela a fi dentru sfânta şi într'o fire troiţa; că acesta unul iaste ce i ne închinăm şi'l mărim cu tatăl şi cu duhul sfânt, iară blăstemăm şi pre Evtihie minte vĕtămată ce şi pre ceĭa ce aŭ înţelepţit cu dinsul şi pre ceĭa ce înţelepţesc şi acmu, către prividéniĭ. aduc omenia unuia născut fiiul luĭ dumnezeŭ ş. toţĭ ceĭa ce se lépădă de sfânta fecióră şi născătórea luĭ dumnezeŭ Maria, adeverită nascerea domnuluĭ şi dumnezeuluĭ ispăşitoriuluĭ nostru Is. Hs. ce se zice mântuirea nóstră, şi cine nu'l va mărturisi pre acela într'o fire a părinteluĭ după dumnezeire, şi într'o fire după omenie dumnezeire, într'acela'ş chip al Apolinarie suflet putred, şi pre ceĭa ce aŭ gândit într'un chip cu dinsul şi cine chitésce aşa şi cine grăiasce fără de minte domnul nostru Is. Hs. fiiul luĭ dumnezeŭ şi domnul nostru dumnezeŭ şi cine bagă amestecăciune către omenie unuia născut fiiul luĭ dumnezeŭ şi toţĭ câţĭ gândesc într'céste'ş gândurĭ.

Preotul când tae sfântul agneţ, şi va cădea dentrânsul o sfărâmătură mică, să facă 200 de metaniĭ.

Călugěrul de va fi în mănăstire, şi va strânge mulţime de avére, întru ascuns de igumenul, să aibă pocaanie 1 an şi metaniĭ 2 mie de zi.

Călugěrul de va şedea la masă, şi de va grăi cuvinte deşarte, să se postéscă până la alt prânz, şi metaniĭ 200, şi să se tae curund ca de nepriitoriul masa céia ce nu are cuvântul luĭ dumnezeŭ, închipuiasce uniĭ iasle de dobitoc.

Ore cine va eşi den mănăstire fără de învăţătura igumenuluĭ, să fie fără de priceştenie. De se va striga frate pre frate, şi nu va zice ceĭa auz, să facă 100 de metaniĭ Ore cine se va scrăbi pre frate îndeşert, şi nu'ĭ va face luĭ metanie să'ş lase mânia, să se postéscă 1 săptěmână.

Cine va lua post şi va răpşti, şi va grăi curmezişat că nu va sci folosul luĭ, să se postéscă 1 sěptěmână.

Cine nu va fi la blagosloveniia méseĭ, ce va veni maĭ apoĭ să nu mănânce, ce să mă-

nănce maĭ apoĭ. Cine va avea mănie cu cine-va la vrémea priceştenii, şi nu'ĭ va erta luĭ, să nu se priceştuiască.

Cine va mérge la слаДници sau la pivniţă fără vréme, să se postéscă 1 zi.

Călugĕrul de se va înbĕta, cum ară face curvie saŭ de va fura așijdirea.

Călugĕrul de va săruta orĭ în ce chip muiare, să se postéscă 40 de zile şi metaniĭ 80 în zi.

Călugĕrul schimnic de va lovi pre un frate, să facă 100 de metaniĭ.

Călugĕrul sibastru nu i se cade să aibă nice un dobitoc fără pisică.

Călugĕrul de'ş va lăsa ascernutul luĭ, şi nu'ş va mérge în chilie de léne, să'ĭ facă 100 metaniĭ. Călugĕrul falnic, că va zice că e de sĕmânţă bună şi de rudă mare post 50 de zile metaniĭ 300, că cine se tunde se lépădă de lume.

Călugĕrul de va glumi cu fratele luĭ saŭ cu altul 100 de metaniĭ să facă.

Călugĕrul de va zăcia deştins să se inchine 100 metaniĭ. Călugĕrul de se va da somnuluĭ, trupuluĭ sĕŭ iaste călugĕr, iară nu duhuluĭ sfânt.

Călugĕrul de va vorbi în bisérecă cu altul, saŭ cântând va ride, metanii 100.

Călugĕrul de se va prinde cu măna de mădulariul cel de ruşine, şi'l va căuta cum ar face curvie. De vor zăcea doĭ călugĕrĭ întru ascernut, curvarĭ chĕmă pre dinşiĭ Hs. Călugĕrul de va lua ceva pentru suflet, şi nu va spune igumenuluĭ, ca un mort iaste.

Călugĕrul de va zăcea în póla muerésca, saŭ intra mănisa, să nu se priceştuiască în 40 de zile, şi să nu mănănce cu soţie că nu e destoinic.

Călugĕrul de va trĕce cu o muiare cătu'l va striga un om, să facă 100 de metaniĭ, sară şi demănéţă.

Călugĕrul ce va umbla după mésele omenilor, saŭ la nunte, urs grăiasce dumnezeŭ că iaste. Călugĕrul ce umblă intru petrécerile mirenescĭ, dumnezeŭ 'l grăiasce că e câine, că nu'l lasă dracul, pentru să vază muerile mirenescĭ.

Călugĕrul de va lucra ceva fără de mantie, smintélă 'ĭ iaste luĭ.

Călugĕrul de va fura ceva den mănăstire vestită post 12 aĭ, să nu se cuminece fără den pascĭ. Călugĕrul schimnic de va săruta pre frate-sĕŭ, să facă 100 metaniĭ.

Călugĕrul de va aduce ceva în mănăstire, să nu baruiască cu dinsul ce igumenul.

Călugĕrul de va mănca carne să se postéscă 12 aĭ, şi să se priceştuiască de treĭ orĭ în an şi metaniĭ căte 50.

Ce călugĕr şade la masă, şi'ş va slăbi brăul cum are face curvie.

Călugĕrul ce va zăcia în biséricŭ să facă 200 metaniĭ. Călugĕrul ce va cădea cu parte bărbătéscă, saŭ cu dobitoc, şi se va înfrunta, să se pocăiască 8 aĭ, metanie 150; ce tóte învăţăturile nu sunt la toţĭ ómeniĭ, ce la ceĭ înţelepţĭ, că uniĭ ca aceia se chémă ómenĭ ceresci, şi îngerĭ pământesci.

Ore cine va vĕrsa făcând sfânta slujbă şi o va feri post 1 sĕptĕmână.

Cine va pohti de'ş va tăia den trupul luĭ post 3 aĭ, de apă şi de păine.

Cine nu'ş va feri sfântul agneţ ce'l va gusta şórece, saŭ'l va sfărâma post 40 de zile.

Ore cine va vĕrsa sfântul păhar, în vrémea aduceriĭ, post o sĕptĕmână, iară la svĕrşit 40 de zile post.

De va cânta popa leturghie şi va uita să potrebéscă sfintele darurĭ să le socotéscă până dimineţa, şi să potrebéscă pre dinsele.

Călugĕrul popă de va cădea orĭ în ce chip de curvie, şi nu va sci niminea numaĭ duhovnicu-sĕŭ dea pocaanie să se pocăiască întru tóte ḑilele vieţiĭ luĭ, şi să se feréscă în postul mare de vin şi de unt numaĭ sâmbăta şi dumineca, şi în praznice domnescĭ, şi aşa să slujască dumnezeiasca slujbă, iară de nu va vrea să ţie canon să lase popita.

Popa de va lovi pre cine-va întru ocară şi dentr'acea lovitură va muri, să fie scos, iară de va fi prost să fie despărţit.

Călugĕrul de'ş va lepăda cucullul sĕŭ,şi iară se va întorce de'l va lua după 6 aĭ, să se cuminece la pascĭ metaniĭ 50. Călugĕrul nu i se cade să'ş lase postrigul luĭ, să umble încóce şi incolea.

Episcopul saŭ popa ce nu'ş va învăta cu dédins postrigaşiĭ luĭ, şi ómeniĭ întru credinţa cea bună să se desparţă.

Ore cine va pitarde den trupul luĭ dumnezeŭ o părticea, să se desparţă 40 de zile, iară de bolă 3 zile, iară borătura să o feréscă saŭ să o îngrópe în biséreca unde nu umblă ómenĭ, iară să nu o arză cum fac óre cariĭ neînţelepţĭ, şi să zică 100 de psalmĭ, iară de o va gusta căine, post 100 de zile.

Cine va împuţi bucatele ce's mâncătóre să facă o sută de metaniĭ.

Popa ce va bea vin până în al 6 ceas de nópte să nu slujască.

Când verĭ să potrebescĭ sfânta, nu pune vin mult. Cade-se popiĭ să şază la masă cu frica luĭ dumnezeŭ să mănânce şi să bea câte puţinel şi să se socotéscă, că slugă iaste, că grăiasce scriptura popa ce se înbată cum va judica drept aceasta am ales iară nu învăţ nu zic scripturile să nu béĭ vin, ce se béĭ iară să nu te înbeţĭ, că tot beţivul sărăcéscre şi mintea'ş pitarde, şi mult rĕŭ face şi pre sine se sugrumă, şi sufletul luĭ'ş dă dracului.

Călugĕrul de va sfădi pre fratele sĕŭ, saŭ va grăi cuvinte departe cu dinsul să se postéscă 3 zile de păine şi de apă metaniĭ 150 la

zi, și după acéla să'ș facă molitvă, pentru ce că șĭ-aŭ spurcat gura.

Cuĭ va cură sănge de în nas cadese se nu se priceștuiască, nice să ia anaforă, iară de in gură, să ia.

Nu se cade călugĕruluĭ să'ș lase sănge să fie sănătos, fără de o nevoe de bólă, ce se cade luĭ să'ș lase săngele luĭ și să'l vérse în tótă vrémea și în tóte zile, iară nóptea și zioa osteninţă și post și priveghere, și cu rugăciune a se usca și a'ș vĕrsa săngele luĭ.

Nu se cade să se facă leturghie și să se priceștuiască, și după acéla să'ș lase sănge, ce déca'ș va lăsa sănge, după acéla de va vrea să ia și anaforă, iară să nu se priceștuiască, pentru ce că nu iaste frumos a lua trupul luĭ dumnezeŭ.

Călugĕrul de a rĕdica vr'o gălcévă pre igumenul luĭ, și'l va lovi, să'ĭ tae luĭ măna, iară igumenul de va fi și єпископъ, să'l gonéscă cu despărţire și cu sfétnicii luĭ.

Călugĕrul de nu va veni la полоунощницѫ, să facă 150 de metaniĭ, iară de nu va veni la tótă utrănia, să nu mănănce într'acéla zi, după cuvăntul luĭ Pavel apostol, să nu mănănce deșert.

Acéstea învăţăm, de va fi sănĕtos șĭ nu va veni la biséricĕ, iară de va fi slab, spre uniĭ ca acela nu iaste lége.

Iară cine va fi la tótă utrănie, și nu se va tămpla la четыкимъ heruvim, 50 metaniĭ.

Iară de va fi la slujbă trimis; spre uniĭ ca acela nu e lége.

Călugĕrul ce nu va veni la leturghie fiind fără de lucru, să nu mănănce pănă la al 9 cias și metaniĭ 100.

Călugĕrul după pavecerniţă de va mănca și va bea, 50 de metaniĭ.

Călugĕrul cât va fugi de aĭ luĭ, atâta se apropie de dumnezeŭ, și cât se apropie de aĭ luĭ atâta fuge de dinsul darul luĭ dumnezeŭ.

Nu se cade călugĕruluĭ să tunză pre mirén, ce pre călugĕr saŭ pre popă, așijdirea zice să nu se priceștuiască de la popă mirén, ce de la călugĕr, saŭ de la episcopul.

De petrécere, ce se zice de post și dezlegaria a tot anul Nichifor.

Cade-se a sci, că de se va tămpla prazdnecul nasceriĭ luĭ Hs. și бгоявленїа, miercurĭ saŭ vinerĭ, dezlegăm la brănză și oao. iară de se va témpla рождество бцы, или введенїе или срѣтенїе, или оусекнїа, miercurĭ saŭ vinerĭ, dezlegăm la pésce si vin, așijdirĭa și la preobrejenie, iară și la blagoveșteniĭ orĭ în ce zi se va tĕmpla de post și цвѣтоносїе, dezlegăm la pésce, iară în sĕptĕmăna cea mare pănă la joĭ mariĭ, unt și vin; iară în vinerea cea mare vin numaĭ, iară 2 praznice ale luĭ prédtece și стых Petru și Pavel și bogoslov Ioan, de se vor tĕmpla miercurĭ și vinerĭ, să mănănce pésce, iară la крѫстовѣ să nu se mănănce unt; vin să se bea; iară după 12 zile după crăciun și întru sĕptĕmăna înaintea lăsatuluĭ de carne și la rosaliĭ și a brănziĭ, și luminata, dezlegăm la tóte, miercurĭ ce e și vinerĭ întru acéste rosaliĭ vin și unt numaĭ.

Cade-se să se scie și acésta, că după prazdnicile domnescĭ, să nu facem o măncare, ce 2 și să bem și vin.

Cade-se a sci, că întru postul sfinţilor apostolĭ și хва рождества și оусекнїе бцы marţĭ, joĭ, pésce să nu se mănănce, ce unt și vin numaĭ; iară lunĭ și miercurĭ și vinerĭ, nice unt nice vin; ce să facem numaĭ odată măncare.

De se va tămpla vre un sfănt marţĭ, joĭ, și va avea polieleŭ, să mănănce pésce, iară de va fi lunĭ, numaĭ unt și vin, iară de va fi miercurĭ saŭ vinerĭ să se mănănce de 2 orĭ, și vin să bem.

Cade-se a sci că de va fi sfăntuluĭ бдѣнїе miercurĭ și vinerĭ, să se mănănce unt, iară de va fi lunĭ și pésce.

Iară de se va tămpla pomenirĭa sfăntuluĭ celuĭa ce ie hramul, miercurĭ saŭ vinerĭ să mănănce pésce.

Cade-se a sci, de se va tămpla vre un sfănt și va avea polieleŭ, miercurĭ și vinerĭ, fără de în post să se mănănce 2 orĭ, și să bĭa vin.

Iară de se va cănta pre 8 să se mănănce unt, iară de va fi lunĭ, să se mănănce pésce.

Iară de va fi sfăntuluĭ pre 6, într'acĭa zi să fie vin, cu blagoslovenie a patra parte de cofă.

De postul рождества хво, și al sfinţilor apostolĭ.

Cade-se a sci întru postul născutuluĭ Hs. și al sfinţilor apostolĭ, când să va tămpla aliluĭa să facem pre obiciaĭă metaniĭ, și după chipul postuluĭ celuĭ mare, să umplem și postire după acea zi, cănd iaste aliluĭa, să punem mejduciasie fără de cathisma.

De zioa de'ntăiŭ de Avgust, și ce e într'ănsă tocméla postuluĭ, pentru adormirea preacurateĭ бцы.

La arătare că dentr'acéstă zi de astăzĭ ce iaste întăiŭ a luĭ Avgust, pănă în 15 zile ale luĭ să ne curăţim cu postul cum și într'alte posturĭ, al crăciunuluĭ și al стго Petru; pentru acéstă tocmélă, pentru închinarea cinstituluĭ lemn, și pentru cinstita стаа născĕtórea luĭ dumnezeŭ, și pentru bolele ce es într'acéste zile; decĭ într'acéste zile întru tóte ni se cade să ne lăsăm de brănză și de oao, și de altele, nice pésce a gusta, nice unt, fără în prazdnecul preobrajeniĭ, că într'însul iaste măngăiare mare fraţilor pănă în 10 zile de lună.

De cetire călugĕruluĭ în chilie și de metaniĭ.

Că am luat de pre acele locurĭ, întru chilia

luĭ să cetéscă psaltirea, decĭ cine e maĭ puternic să o svĕrşască într'o zi şi într'o nópte, alţiĭ şi 3 în sĕptĕmână, iară alţiĭ 2, iară metaniĭ să facă căruĭa cumu'ĭ va fi puterea; într'acésta şi полунощница cu повечерница şi cu metaniĭ, cum şi altă slujbă. Cade-se a sci, că după lăsarea eşireĭ den bisérecă şi vom merge la chilie, nu se cade să facem vorbă unuĭ cu alt, că oprésce aciasta sfinţiĭ părinţiĭ, că nĭ se cade să ne ferim de tótă adunarea.

Pravila călugĕruluĭ prost.

Pentru 9 cias 2 aţe. Derept vecernie 4 aţe. Pavecerniţa cea mică 3 aţe. Iară cea mare 6 aţe. Полунощница 6 aţe. Utrénea 12 aţe. Cias 3 şi 6. 4 aţe. Ѡбѣдница 6 aţe; pravila chilieĭ, 6 aţe, şi metaniĭ 300. Pentru o psaltire 60 aţe. Acathistul 12 aţe. Paraclis 6 aţe.

De scurtarea postuluĭ cu leturghiĭa, şi cu psaltirea.

Pentru 4 lunĭ de post 10 leturghiĭ.
Pentru un an 30 de leturghiĭ.
Pentru 10 leturghiĭ 5 psaltirĭ.
Pentru 20 de leturghiĭ 10 psaltirĭ.
Pentru 30 de leturghiĭ 15 psaltirĭ.
Pentru 30 de leturghiĭ 3 tetroevanghel.
Pentru tetroevanghel 5 psaltirĭ, pentru psaltire 5 aspri, pentru leturghie 2 banĭ, pentru tetroevanghel 5 costande, pentru 12 zile de post 1 leturghie, pentru 1 zi post, 300 de metaniĭ, o psaltire pentru 2 leturghiĭ. Scrie şi tetroevanghel pentru 12 leturghiĭ, psaltirea 1, molitve 66 cu поклон г҃кн.

Spunerea zilelor, ce iaste într'un an de ciasurĭ şi de mejdociasiĭ.

În an sunt 12 lunĭ. Iară sĕptĕmânĭ 52. Zile 365. Şi ciasurĭ 4162, şi mejdociasiĭ 2 povărĭ şi şase zecĭ în postul mare, metaniĭ 396.

Iată altă pravilă

Pentru vecerniĭ şi pentru 9 cias 2 cathizme şi pentru pavecerniţa mică 1 cathismă, pentru pavecerniţa mare 2 cathizme, pentru полунощница 2 cathisme, pentru utrénie 4 cathisme, pentru chilie 2 cathisme, pentru 300 de metaniĭ 6 cathisme. Iară duminecă sara 50 de metaniĭ.

Aciasta iaste Scara cărţiĭ.

Изволенїемь ѿца и поспѣшенїемь сна и свръшенїемь стго дха.

Сїю книгꙋ преписа ѿ словенски на влашкы ꙗзыкь михаиль моѯалїе, и потом повеленїемь и исждивенїемь, пре свѣтлаго кнѧза, IѠ Матѳеи Басараба Воеводы, и благословенїемь преѡсщеннаго архїепископа Кѵр Ѳеѡфила, митрополита всеи земли оугровлахїискыѧ, трꙋдихсѧ ѿсем азь їерѡмонах Стефань ѿхридскїи, и напечатахом сїю книгꙋ Почасѧ писати в лѣто ,зрмѕ. а ѿт рождества хва, ,ахм въ понедѣлокь а недли стго поста, а свршисѧ въ понедѣлокъ з недли поста тогожде лѣта, и кахе помилꙋи чтꙋщии аще погрѣшено ѡбрѣщете что исправлѧите, а писавшаго сїи и свод прощенїе сподоблѧите, и на печатникых сїе не вѡспоминаите.

Iara prețul aceștiĭ carte ne-am socotit cu tota cheltuala, 21 de costande de argint.

TRADUCȚIUNI

de pre texturile slavone, tipărite în corpul cărței.

La pag. 86 al acestei publicații în susul stemei :

La prea luminata stemă a milostivilor Domni Basarabi.

la acéstă pagină în jurul stemei literile : **M. F. M. E. E. Г. З. V.** însemnéză :

Cu Mila lui Dumnezeŭ (Bojiiŭ). Mattheiu Basarab Voevod, Domn (Gospod) Țerrei (Zemli) Românescĭ (Uggro-Vlachii).

La pag. 87 duoe-spre-zece versuri slavone, cu înțelesul următor :

Fața acésta drept stemă, pasere corb pórtă ;
Pe d'asupr'al căruia sbor, corona acum atârnă ;
El arată pre al unei case prea-luminate și prea-antice,
Pre al casei neamului Basarab, prea-vitezul
Bărbat cu sceptru, ce nu fără spor pe tron se vede.
Ale lui vitejii biruitóre, ai multora auz minunéză.
Deci tronul, înălțimea acestei case invederéză,
Și sceptrul a lui vitejia curat înfățișéză.
Sub dinsul ale cărui pământeni e pacinică viețuirea.
Nu lăsa să se răsipéscă, Dómne, în perire
A lor coronă, ci ca să nu aibă curmare.
Iară al corbului pept să fiă pururea ferit.

URILI NASTURELI
(din Fierescĭ).

La pag. [illegible] :

Din ordinul Prea-luminatului Domn Iŏ MATTHEIŬ Basarab, Voevod, și cu bine-cuvântarea prea sfințitului Archiepiscop Theofil, din mila lui dumnezeŭ mitropolit al totei țerei Ungro-Vlachiei, s'aŭ tipărit acésta carte, numită Pravila, de mine cel mai umilit dintre preoți, Meletie Macedonénul, Egumenul comunităței viețuitorilor din monastirea Govora, hramul Adormirei preacuratei Născătóre de Dumnezeu. De aceia vě rog, cititorilor acestei cărți, de va fi ceva greșit, cu a spiritului blândețe să îndreptați, și pe noi toți ostenitorii aceștia să binecuvântați, iar nu să blăstemați; căci nu a scris ânger, ci mână supusă greșélei și de lut.

La pag. 131

Cu vrerea Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu îndeplinirea Sfântului Spirit, acéstă carte a prescris'o de pre slavona în limba românéscă Michail Moxalie, și după aceia, din ordinul și cu cheltuiala prea luminatului Domn Iŏ Mattheiŭ Basarab Voevod, și cu binecuvântarea prea sfânțitului Archiepiscop Kyr Theofan, Mitropolit a tótă țéra Ungro-Vlachiei, ostenindu-mě întru acésta eŭ ieromonachul Ștefan din Ochrida și am tipărit acéstă carte. S'a început a se scrie când a fost anul 7148, iară de la Nașterea lui Christos 1640, luni, în ântâia duminecă a sântului post, apoi s'a terminat luni, în a șéptea săptămână a postului din acelaș an. Drept aceia rog pre cititori, déca ceva greșit veți afla, să îndreptați, iar pe cel ce a scris acest text (isvod) cu iertare să'l învredniciți, și pe noi cei ce am tipărit acésta să nu ne blestemați.

Frase, cuvinte și abreviațiuni slavone din text.

Азъ — Eŭ.
бдѣніе — Priveghere.
блсвенъ — Binecuvêntat.
бгоявленіе — Arătarea lui D-zeŭ, (Botéza).
бгородица, бцы, бцѫ — Născĕtórea de D-zeŭ.
бже ѡчисти мѧ грѣшнаго и помилѹи мѧ — D-zeule, curățéște-mě pe mine pěcătosul și miluește-mě pre mine.
вѣрѹю въ единаго бга — Crez într'unul D-zeŭ.
вхожденіе — Intrarea (în biserica).
въздвиженіе чстнаго крста — Inălțarea sfântei crucei.
вьзнесеніе — Inălțarea (Domnului).
господьски — Domniei.
господьскыи — Domnesc.
Гди помилѹи — Dómne miluesce.
гпп (84, r. 106, r.)? глаголющи — *dicând?* saŭ : *de 3 ori?*
златоѹсть — Gură de aur.
Іѡанна мниха — Ioan monachul.
или — Saŭ.
крьстовь — Cercea (Zioa crucii).
крсто поклоненіе — Inchinarea crucii.
мнишеско житіе — Viața monachale
недѣлѧ мытарѧ и фарісеа — Duminecа vameșului și fariseului
непорочни — Neprihănit, neintinat.
нраво ѹченіе — Invěțătura moralĕ.
О благовѣщеніи — Despre Buna-Vestire.
Оуспеніе бцы — Adormirea Născĕtórei de D-zeŭ.
пѣснь гдви — Cânt Domnului.
полѹнощница — Mezul-nopții, rugăciunea de la mezul-nopții.
помилѹи мѧ бже — miluesce-me Dumnezeule.
помилѹи мѧ бже. Въспоите гдви вьсѣ земле — miluesce-me Dumnezeule. Cântați Domnului tot pămentul.
pominoc — de pomenire.
predtece — Inainte-mergător
préobrajenie — Schimbarea la față.
прѣждеосвѧщеннаѧ — Inainte sfințită.
прощеніе — Iertare.
рождьство, рождьство Хво — Nascere, Nascerea lui Hristos.
рождьство бцы, или вхожденіе или срѣтеніе, или ѹспеніе — Nascerea Născĕtorei de Dumnezeŭ, saŭ Intrarea (în biserică), saŭ Intimpinarea Domnului, saŭ Adormirea.
стаа : свѧтаа — Sânta.
стыи — sfântul
Стыи бже — Sânte Dumnezeule.
стыи [illegible] помилѹи [illegible] безсмертныи — Sânte

Dómne Dumnezeule. miluesce și Dómne iartă-mĕ pre mine.

с҃щенникъ = preotul.

с҃щеніеводы = Sfințirea apeĭ.

Тр҃стое, И ѱ҃алом и҃,и ѯѳ, и прочаѧ Посконча-нія = de treĭ orĭ sfântă, și din Psalmul al 8-lea și al 69-lea și celealalte după isprăvitul.

четнѣише = Pré cinstitul.

цвѣтоносіе = Floriile.

Ѱалом н҃ и Г҃и помилѹй и҃ = Psalmul 50, Dómne miluesce de 8 (orĭ).

великаго образа = Persónă mare (distinsă),

vĕzdvijenia = Inălțarea.

jrătavnic = jertfelnic (loc de sacrificiŭ).

И вѣдница Loc de ospătare.

Irmec = cutare.

oglașenia = strigare la leturghie ce se face de preot.

Ѡ рождествѣ Х҃вѣ = despre nascerea luĭ Hristos.

PRAVILA

LUI

MATEIU BASARAB V.V.

DOMNUL TĔREĬ

(COMPLECTĂ CU CANONELE ECT.)

TIPĂRITĂ ÎN TARGOVIȘTE ÎN ANUL 1652

INDIREPTAREA LEGIEI

CU DUMNEZEU

CARE ARE

TOTĂ JUDECATA ARHIERESCA ȘI IMPARATESCA

DE TÓTE VINELE

PREOTEȘTI ȘI MIRENEȘTI

PRAVILA

A SFINȚILOR APOSTOLĬ, A CELE 7 SOBÓRE ȘI TÓTE CELE NEMEASTNICE

Lângă acestea și ale Sf. Dascalĭ a lumeĭ

VASILIE VEL, TIMOTHEĬ, NIKITA, NICOLAE,

THEOLOGIA DUMNEZEEȘTILOR BOGOSLOVI,

scrise maĭ nainte și tocmite cu porunca și invățătura Blagocestivuluĭ Imperat

KYR IOAN COMNINUL

de cuvĕntătorul diacon al mareĭ Besearicĭ luĭ D-zeŭ și păzitorĭ de pravilĭ.

KYR ALEXIE ARISTINU.

Iară acum de intiiŭ prepus tot depre Elinește pe limba Rumânéscă cu nevoința și userdia și cu tótă cheltucala a prea Sfântuluĭ de Hristos

KYR STEFAN

cu mila luĭ Dumnezeŭ Mitropolit Târgoveștei, exarh plaiuluĭ și a tótă Ungro-Vlahia.

IN TÂRGOVIȘTE,

IN TIPOGRAFIA PREA LUMINATULUĬ MEU DOMN IO MATEI VOEVOD BASARAB, IN SF. MITROPOLIE.

INCHINATĂ INĂLȚĂREI DOMNULUI NOSTRU IS. CHRISTOS.

Martie in 20, veleat 7160, al luĭ Christos 1652.

Prea sfinţitulul şi prea înţeleptulul meŭ, şi cu tóte felurile de florĭ ale daruluĭ Duhuluĭ sfânt împodobit tocma apostolilor S. S Stefan, Mitropolit al Tirgoviştel. Exarhul plaiuluĭ şi a totă Ungro-Vlahia, cel ce e maĭ jos scris ca un fiŭ sufletesc şi de nemica rob cu tot sufletul cere, rógă şi prieaşte totă sănătatea şi buna petrecanie, de la unul în troiţă Dumnezeŭ.

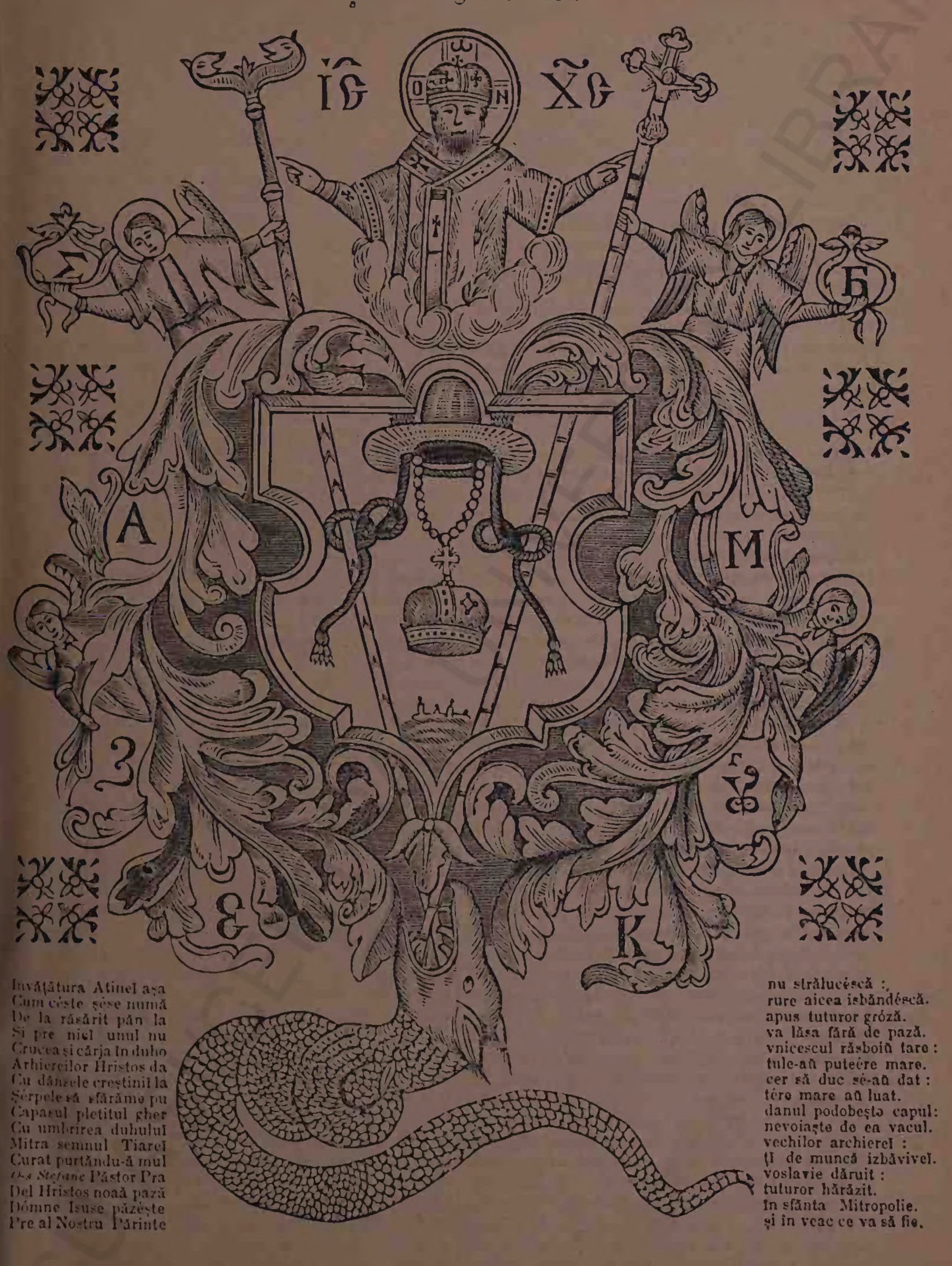
Mulţĭ ómenĭ socotesc pentru omul cela ce când se naşte într'o cetate cu mulţĭ ómeni şi vestit de în părinţĭ de bună rudă şi vestiţĭ, eĭ zic că este vrednic şi destoĭnic unul ca acela să fie lăudat, şi să se ciudéscă şi să se mire pentru moşia luĭ, şi pentru înălţarea rudenieĭ luĭ. Ce unil ca acela greşesc fără sémă, şi fără de socotélă chibzuesc pentru că bunătatea nu vine nicĭ se trage dupre moşnénĭ şi după strămoşĭ, aşijderea şi răutatea, şi viaţa cea rea, nu mérge să vie să se pogóre pe strănepoţĭ, ce fieşĭ cine de în lucrurile sale (după cuvântul stăpânuluĭ nostru) saŭ se ruşinézá, saŭ se slăveşte. Pentru că omul când ar fi să se tragă de părinţĭ şi de rudă, de ómenĭ marĭ vestiţĭ şi îmbunătăţiţĭ, iară lucrurile luĭ să fie proste şi fără de ispravă dă nimica şi grozave, aceluia atâta de mult i se cuvine bajocorire şi urgisire, şi iarăşĭ (împrotivă) când răsare o odraslă de bună rudă şi créşte într'ensă prostă, şi dă nimica, de întru nişte ómenĭ óre-cum, şi să se facă cu nevoinţa luĭ şi cu multă socotinţă şi luare aminte, minunată întru lucrurĭ, şi întru îndreptărĭ, şi să procopséscă întru bunătăţĭ; atuncĭ maĭ vârtos se cade unul ca acela să fie lăudat dăstoinicește cum se cade de toţĭ, şi luminat să fie lăudat. Cum se arată chiar şi se vede la Blagorodia Ta, alesul meŭ de Dumnezeŭ cinstite Părinte prea înţelepte, Chirie, Chirie *Stefane* Mitropolitul al Scaunuluĭ cetăţeĭ Tirgoviştel, Exarhul Plaiuluĭ şi a totă Ungro-Vlahia, mirându-se de tine toţĭ, văzându-te de într'un loc ca acela-şĭ sat de jos al Ungro-Vlahieĭ, carele aŭ crescut odraslă şi stâlpare ca acésta, împodobită cu atâtea bunătăţĭ şi darurĭ. Acésta auzind şi eŭ, maĭ micul, prostul şi plecatul praj de supt picĭórele cinstite ale sfinţieĭ tale (O sfinte creştete!) de mulţĭ Lachedemonianĭ voĭ cu totă inima, cu blagoslovenia şi îndemnarea sfinţieĭ tale, a prepune acéstă *în lepture de lege* depre Limba Elinéscă, pre limba próstă rumânéscă, nu dór dă în nevredniecia prostimeĭ mele saŭ dă într'o învăţătură învăţat, fără numaĭ cât m'am ispitit a linge pre din afară puţinelă Gramatică şi sintaxisul, ce cu totă mintea, înţelepţia, arătarea, spunerea şi îndreptarea a Cuviosuluĭ întru ieromonaşĭ Chir Ignatie Petriţi, şi a luĭ Panteleimon Ligaridia dascălĭ desevârşiţĭ, amândoĭ de la Hio, vestiţĭ şi forte iscusiţĭ întru totă Dumnezeeasca scriptură. Derept acela (O sfinte *vlrhule*) pentru multul har de cucerire a nedăstoiniciel mele, carele am către Sfinţia ta (Măcar de nu sunt copţĭ strugurĭ viţiĭ méle) priméşte truda şi ostenéla, ca unul nedestoinic, priméşte acest dar mic, cu multa próstă a mea minte necuprins, priméşte grădina cu florile raiuluĭ împodobită şi sădită cu buna mirésmă a daruluĭ Duhuluĭ sfânt, priméşte ca cel pumn de apă ce duse cel sărac la cel Împărat, priméşte şi pre mine, blagosloveşte ca eŭ ticălosul peste blagoslovenia şi ertarea sfinţieĭ tale se dobândesc ertarea multelor méle fumedeniĭ de păcate, iar pre sfinţia ta acea Domnul Dumnezeŭ să te păzéscă în mulţĭ anĭ să petrecĭ pentru folosul turmeĭ a luĭ Hristos carea 'ţĭ e dată în sémă, iară noă de bucurie şi de veselie tuturor carĭ îţĭ voim binele cu tot sufletul, iară acolo se te destoinicéscă se dobândeştĭ, Céta Arhieréscă, hora Drepţilor, hrana raiuluĭ, Bucuria nespusă, carea ochiul n'aŭ văzut, la inimă n'aŭ intrat, după cum zice :

fericitul Pavel, se fie

Prea osfinţiteĭ vş : Ne Potrebnăĭ Rab

Daniilă M. Panonană.

Semnele carele iaste dat de la Dumnezeŭ prea Sfinților Mitropolițĭ Țărăĭ Ungrovlahieĭ.

STEFAN

CU MILA LUĬ DUMNEZEŬ MITROPOLIT AL TÂRGOVIŞTEĬ, ESARHUL PLAIULUĬ ŞI A TÓTĂ UNGRO-VLAHIA.

Prea sfinţilor Arhiepiscopĭ, Mitropoliţĭ, Iubitorilor de Dumnezeŭ Episcopĭ, Egumenilor şi Tuturor Părinţilor Duhovnicĭ şi Protopopĭ hirotoniţĭ de Dumnezeŭ pespe Mâna Arhierésciĭ; aşijderea şi a tóte rânduealile céle de afară

Sănătate şi Spasenie róga şi priaşte.

[*Tom. 3. Zak. 397*]. Totă scriptura care este insufleţită de D-zeŭ (O pravoslavnicilor cititorĭ! fórte este de folos, de invĕţătură, de îndreptare, de pedepsire pe dreptate, cum grăéşte Dumnezeescul Apostol, ca sĕ potă fi omul Dumnezeŭ desevârşit şi bine gătit spre tot lucrul bun, pentru că maĭ vârtos îndreptéză năravurile nóstre cele sufleteştĭ, şi de in léane le rădică către bunătăţĭ, şi ne pornesc către invăţăturile cêlea ce plac luĭ Dumnezeŭ, şi ne învaţă se alégem binele de in răŭ; şi răul de în bine. De în carea şi acésta Dumnezeéscă *îndreptare de Légĕ*, canónele, zic, a sfinteĭ şi Dumnezeeştĭ Pravilĭ, carele aŭ încolţit şi aŭ răsărit şi s'aŭ ijedrăt (cum am zice) dela întruparea şi înomenirea cuvântuluĭ pre lume, de când aŭ strigat trâmbiţa cea cu mult glas apostoléscă cu bunătatea Daruluĭ şi se-aŭ auzit în totă lumea. Cinstitu-se-aŭ, adausu-se-aŭ, crescŭ, crescut'aŭ şi s'a întăţit, întărind Tocmélile Biséricii, care se făcea pe vremĭ, până la sfântul şi a totă Lumea şaptelea Sobor. Care în tot chipul şi în tot felu aŭ adunat pietre scumpe, de aŭ tocmit şi aŭ făcut zidul Biséricel, căria aŭ zis Mântuitorul Nostru, că uşile eĭ Iadul nu le va birui nicĭ odată. [*Mateiŭ gl. 67*]. Pentru că după Luminarea porunciĭ Mântuitoruluĭ, Iar înşelătoriul carele scorni-se închinarea idolilor drăceştĭ, el se veştezia, şi cumu'l era firea întru nefiinţă el se strica şi fugia ca şi întunerecul de lumină, iară el hicleanul nu se suferi se fiă biruit, nicĭ vru se şază în pace, ci aducându'şĭ aminte de veşmântul săŭ, îmbrăcă-se în păgânĭ şi în prigonitorĭ de omenĭ, şi iarăşi se nevoia se învingă şi se biruéscă adeverinţa într'alt chip cu învăţăturĭ streine şi înşelătóre, a doa óră se facă ca şi maĭ nainte, ce nu putu Lupul, că rămase ca un spurcat ruşinat rânjind pre Cuvântul în zadar. Pentru că cum maĭ de grabă se adunară Sobóra a totă Lumea, de împreună şi Namestnice de Dumnezeeştĭ şi sfinţĭ Părinţĭ, de le pădară şi stricară răutatea nebunieĭ luĭ [*Carele sânt sobórele a totă lumea*]. Unile aşa se făcură: că cu porunca celora ce împărăţea pe acea vréme (iar maĭ ales cum am zice, cu a sfântuluĭ Duh) se aduna de se făcea Sobore într'o cetate, turma Arhierésca carea era supt totă obastia grecéscă; iară cine nu putè să mérgă, eĭ îşĭ trimetea solĭ exarhĭ aĭ lor şi ispravnicĭ în locul lor, şi aşa cu tot Soborul tocmia îndreptarea a blagocestiveĭ şi pravoslavniceĭ credinţe şi aşa îngrădindu-sĕ cu armele adeverinţeĭ rĕutatea lor gonea. [*Care sunt namestnice*]. Iară altele se chemară neamestnice; căce că să aduna Episcopĭ numaĭ dintr'o eparhie la marele lor iară nu era chemaţĭ toţĭ din totă Lumea, şi nu se făcea căutare de tóte Tocmélile; ci saŭ întăria Tocmélile sobórelor celea ce se făcuse maĭ nainte, saŭ surpa pe ereticĭ carĭ încolţia să sămene zizaniĭ, saŭ căuta Canónele cele ce era de bună tocmélă şi de folosul tuturor Biséricilor Pravoslavieĭ. De acéia acestea toţĭ nu să nevoiră să desrădăcinéze şi se rumpă numaĭ seminţele ale învĕţătureĭ celor străine; ci încă şi Pravile, Canóne şi Legĭ aŭ făcut, ca să fie de folosul traiuluĭ oamenilor, îndreptând Sfânta a nóstră viaţă, şi învĕţându-ne cu tare pază să păzim, petrecania nóstră cum place luĭ Dumnezeŭ şi Canónile. Ca noĭ carĭ sântem Sfânta Turmă a luĭ Hristos ca o Cetate tare să rămem pre muncitorĭ îndoit şi ca o pasăre próstă cu meşteşugurile luĭ să fie prins şi legat şi să se cunóscă ruşinat. Delatr'acesta chip apucă inainte de să tocmi fórte ales Dumnezeésca propoveduire şi cu multe ţărĭ să întări şi să intemeie Beséricil. De acia Păstoriĭ Sfinteĭ

Turme, oblicind meşteşugurile hicleniei lui cu învĕţătura cea adevĕrată şi cu bunătăţile vitejii lor, îndăratnicia şi nevoinţa luptei lui nu o băgară în sémă ca şi săgétele copilăresci. Aşa userdie arătară pentru Cununi ce luară, atăta petrecanie bună şi minunată arătară, căt le era tótă nevoinţa pentru buna şi adevĕrata cinste, căci că iubia să se lupte şi să se bată pentru adeverinţă până la sânge. Până la atăta userdie şi vitejie veniră căt mulţi îşi urără trupurile şi răbdară întunerice de munci şi morţi pentru adeverinţă. Şi încă aceştia Sfinţi iubitori de cinstea lui Dumnezeŭ zăbréla blagocestiei, atăta biruiră înşelăciunile căt nu băga în sémă nici în dos nici în faţă, frica lor. Drept aceia adunăndu-să toţi împreună cu acéste vitejii Sfintele şi Dumnezeeştile Pravile cum le aŭ fost suflănd şi ameninţănd de sus porunca lui Dumnezeŭ, pănă în zioa de astă-zi aşa le ţine şi le cuprinde şi le cinstéşte Dumnezeiasca Biserică a Pravoslaviei, Multe de în Dumnezeiasca evanghelie, pentru că şi acelea sănt adevĕrat rădăcini de în isvorul ei, şi nu numai acéstea ci încă şi căte Poslanii osăbi de Sobóre, întrebări şi respunsuri s'aŭ făcut de bogaţi Bărbaţi Sfinţi care se afla pre acea vreme, cărora nu li se putusă ascunde bunătăţile. Drept aceia şi acélea le mărturisiră şi le întăriră şi Bisericii le deteră ca să lumineze întru tăria Pravoslaviei, ca Stélile pe tăria Ceriului. [*Aicea grăeşte pentru legea împărătéscă*]. Aicea s'aŭ pus şi nişte învăţături şi lege din afară, dă de mult făcută şi tocmită, şi găndesc că şi aceia iaste tocmită cu îndreptarea Dumnezeiască cum ar fi o aflare şi un dar al lui Dumnezeŭ, şi o alcătuire de obşte a Beséricei tocmită cu Porunca Năstavnicilor şi îndreptători a vitejilor şi purtătorii de Dumnezeŭ Bărbaţi, pentru îndreptarea a greşalelor celor de voie şi celor dă nevoie, şi de traiul Blagostiv, carele duce pe pravoslavnici şi'i îndreptéză către viaţa cea nesfărşită. Drept aceia Smerenia nóstră adunat'am şi am străns (cum am zis) tóte Canónele înpodobite cu tótă frumuseţea şi învăţătura şi hotarăle cele tari carele sănt de spăsănia şi de tréba tuturor ómenilor, carele s'aŭ făcut şi s'aŭ tălcuit cu bun nărap cum place lui Dumnezeŭ şi de cum ne-aŭ fost puterea, tóte la un loc le-a cusut nevoindu-ne nimica a lăsa să fie lipsă de ceva, şi nu numai acéstea, ci încă şi căt aŭ rămas de acei Dascăl nespusă, şi noi aducăndu-ne aminte le-am împlut şi le-am adunat. Pare-ne că vor fi de trébă şi de dragoste sufletelor celor iubitóre de Dumnezeŭ, şi carii vor ceti nu li se va ură, că am pus tóte lécurile de fie ce vină împărţite tóte pre glave prea lesne a le afla. De aceia am gândit şi am socotit şi pentru pravila împărătéscă că va fi şi aceia de trébă aceştii oblaştii şi mic-

şóre ţări de tóte vinele cu catastihul ei de osebi, ca să pótă fi şi să dea căte ceva ajutor şi ca Canónelor Sfinţilor Bărbaţi mărturisind şi dănd respuns mai tare şi mai vărtos. Părinţii aŭ pus numele răspunsurilor şi învăţăturilor lor Canon saŭ Pravilă adecă numele de la lemnul cela ce lucréză meşterii, carele să chiamă îndreptariŭ. Când lucréză lemne saŭ pietre fiind nodoróse, strâmbe şi colţoróse şi ne neatide, puind acel dreptariŭ le tocmesc şi le netezesc, şi aşa le alcătuesc una cu alta. Pravilă să chiamă şi alte meşteşuguri ale Meşterilor Dascali. Adecă carii aŭ meşteşugit gramınatichia, filosofia şi vrăciuirea şi carii aŭ meşteşugit căntarea, şi nu numai acelea ci încă şi ceia ce aŭ tocmit Legea împărătéscă pusule-aŭ numele Pravile. Mai sănt şi alte împărţiri tocméle şi hotare de carele bine aŭ socotit Ippocrat să le fie numele aşa, adecă despărţind şi alegănd şi îndreptănd ce e stricat de alţii şi adunăndu-le iară la a lor bună împreunare. Ce însă scripturile altora cărora li s'aŭ pus numele Pravile acelea tot trebue altora să se dea să le caute. Iară respunsurile cele Blagocestive Părinteşti, pusuli-s'aŭ nume mai adevărat, mai tocmit, mai alcătuit de căt tot, atăt căt şi pre ceia ce să plécă lor, ei îndréptă către drépta credinţă şi'i trage către viaţa ceia ce place lui Dumnezeŭ în tóte zilele fără rătăcire. De acuma trebue iară a arăta şi a spune pe rănd de căt ne va fi puterea când, de cine şi cum s'aŭ isvodit şi aŭ eşit la Lumină fieşi ce pravilă. Lumina picióreior nóstre, şi Lumina carea este căilor nóstre în traiul Lumei aceştia. Ce însă ale Sfintelor Sobóră şapte a tótă Lumea şi ale celor nameasnice şi a bogaţi Părinţi Sfinţi ce aŭ scris, lesne le vei afla pre la începutul Sobórelor. Papii, Patriarşii, Mitropoliţii, împăraţii, ispravnicii şi asupra cui, iară aicea numai ce ni se cade a spune pentru ale Sfinţilor Apostoli pe scurt. Aşijderea şi pentru Pravila împărătéscă de unde aŭ eşit şi cine şi pentru ce. Întăiŭ s'aŭ isvodit spre buna parte Pravilele adecă Canóne pe numele Sfinţilor Apostoli, scrisă fiind (cum ziseră unii) de Marele M-c. Climent căci că era următoriŭ Marelui Petru aşijderea şi Dumnezeescului Pavel cum singur povesteşte óre unde de dănsul carele aŭ fost Episcop la Roma. Al treilea, după învăţătorul Petru; Căci că Lin aŭ luat Scaunul şi să încunună cu Cununa Mucenicilor în vremea înpărăţiei a lui Traian împărat, şi aşa socotiră unii că le-aŭ scris Climent, căci şi pomeneşte numele pre urma Pravelelor cum arată şi Dumezeescul Luca la Deaanie. Că nu scrie nicăirea se se fi adunat toţi Sfinţii Apostoli la un loc să le fie scrise obşte. Ci să ştiţi că multă vreme locuind şi îndulcindu-să împreună zisui-s'aŭ de blagosloviţii Apostoli

să le izvodescă şi să le scrie, că şi poslania carea este către Ovreĭ, iară luĭ aŭ zis de o aŭ prepus pe limba Elinéscă. Paremĭ că uniĭ maĭ denainte vrême aŭ fost socotind şi s'aŭ fost sfiind de pravelele lor păn ce s'aŭ adunat sfântul şi a tótă lumea Sobor a şaselea de aŭ luat sêma tuturor pravilelor, carele făcuse Soborăle a tótă Lumea şi Namestnicile, aşijderea şi ale unor părinţĭ cariĭ aŭ procopsit întru bunătăţĭ şi aŭ făcut şi eĭ bogate pravile. Ci maĭ întâĭ şi maĭ înaintea tuturor aŭ luat sêma ale acestora, adecă, ale Apostolilor; că zice acel Sft. Sobor: canónele pre care sunt făcute pre numele Sfţ. şi Slăviţilor Apostolĭ carele sunt primite şi întărite şi adevĕrate şi date noă de St. Părinţĭ, poruncim şi noĭ să se ţie întărite şi adevărate, (însă fără de paslaniile şi respunsurile luĭ Climent) că într'acela multe taine, zizaniĭ şi gunóie de smintélă aŭ băgat zlocestiviĭ.

[*Pentru pravilele împărăteştĭ, de unde saŭ început şi unde s'aŭ tocmit*]. Cade-să a ştĭ şi de pravilele înpărăteştĭ de unde s'aŭ ijderăt şi eale, pentru că şi eale le-am socotit a fi ca un agiutor celor-lalte, pentru aceea le-am lipit lângă dânsele. Intru Olimbiada de întâĭ când era cursul anilor Lumeĭ 4808, atuncea înpărăţia la Roma: Romil. Iară după dânsul alţiĭ vre-o şase unul după altul lua scaunul, până ce trecură anĭ 244 de când se făcuse împărăţia Cetăţeĭ. Iară Righiĭ cariĭ tocmia cetăţeniĭ având putere a doa după împărat, eĭ cum socotea aşa tocmea şi îndrepta pre cetăţeniĭ că încă nu era legea scrisă. Iară când fu intr'a 68 de olimbiade, atuncĭ căzură asupra împărăţieĭ puterea ómenilor celor de afară şi aşa goniră pre righiĭ de în mijloc şi puseră oblăduirea a ipatilor, şi atuncĭ norodul Rimuluĭ se îndrepta cu o leage saŭ maĭ vârtos cum am zice cu un obiceaiŭ răŭ fără de tocmélă. Iar aşa până nu să umplusă 25 de anĭ, iar norodul alésă 5 bărbaţĭ şi pre dânşiĭ oblăduia Appie Clapdie şi aşa poronciră lor se facă legĭ, iar eĭ adunară obiceiurile cele ce era pre lége ale rimleanelor, carele era răpite, şi maĭ alcătuiră multe şi de în légea Elinilor de la Atina câţĭ se lăuda că ţin şi aŭ pre Solon şi pre marele şarpe şi pre lângă acestea şi câţĭ zicea că aŭ şi ţin tată pre Licurg şi Mini: şi alţĭ în protiva acestora şi aşa alcătuiră XII Cărţĭ de la acestea. Pentru că Solon şi Licurg, povestesc că eĭ aŭ scris legile maĭ ales ellenilor, însă unul Atineanilor iar Licurg Lachedemoneanilor, ce însă Licurg fusesă de demult, tocma intra'l 65 de anĭ de la Spargerea Troadeĭ, iar Solon aŭ făcut legĭ Ateneanilor intra'l 46 de Olemblade scoţându-le de la şarpe fără de uciderĭ, şi aşa să îndrepta Norodul cu acele cărţĭ până ce se ţinea cu puterea ipatelor şi a Năroduluĭ. Pentru că în toţĭ aniĭ alegea Norodul doĭ bărbaţĭ de bună rudă să fie dea tocmirea lucrurile cetăţeneştĭ şi voiniceştĭ şi le punea numele ipaţĭ. Şi aşa acesta chipă al cetăţeĭ s'aŭ ţinut 364 de anĭ. Iară Gaie iarăşĭ schimbă ipatia şi puterea noroduluĭ de o făcu înpărăţie, şi crescândă vremea petrecanieĭ tâmplase de creştea şi vinele şi judecăţile cât trebuea şi să cădea să fie şi să se facă legĭ cetăţenilor în tot felul pre binile lor. Drept aceia după Gaie luă înpărăţiea Sevast Avgust acela ce era şi Cesar, nu lăsă să nu puie şi să facă lége, ca şi ceea ce era cu înţelepţia maĭ bun din mulţĭ ce încă de la toţĭ întreba şi iscodia şi de Norod şi de Voinicĭ, şi orĭ cine ce zicea de la toţĭ lămuria, şi ce'Ĭ părea şi socotea că e de treabă îndată scria în cêle cărţĭ ce scrie maĭ sus. Deacia după multă vreme preurma luĭ Avgust, apucă înpărăţiea Adrian, şi acealea tóte iară le adună la un loc şi ale altora a tuturor le scrisă deosebĭ şi le făcu în 50 de cărţĭ, adecă Grache, Dighestasim ce să zice le pusă numele Săbornic cum ar fi adunate de în multe. Iară câte făcusă înpăratiĭ eĭ le scrisă deosebĭ şi le făcu 12 Grane şi le pusă numele Codicure, ce se zice tocmire înpărătéscă. Deacia nicĭ aşa nu era lesne să agiungă légea, neputându-le cuprinde cu mintea de multe şi lungĭ ce era, şi maĭ vârtos înpăraţiĭ cariĭ să pusésă după vremĭ lor ce li să părusă eĭ adaosăsă în Codicurile lor de nişte lucrurĭ de cêlea ce încă maĭ înnainte nu avusésă lége. Nu numaĭ acealea ce încă şi pre limba Lătinească scrisă ascunzând legile până acuma întărite vârtos lipsindu-se de folosul lor ce nu putea să le înţălégă. Iară Iustiniian înţăleptul împărat mulţime de glavizne alésă, carele era numaĭ maĭ de trébă de lucrurile vremeĭ şi nu alésă numaĭ, ce şi încă lăţimea cât putu o scurtă, şi de doă orĭ scóse dintr'acêle doă cărţĭ, adecă de în Codică şi de în Dighest dă prepuse pre limba Elinéscă şi aşa tocmi légea cu nişte tocmele de întâĭ şi pusă numele cărţeĭ Instintuida. Iară tocmirea Dighestuluĭ căcĭ să alcătuisă pe scurt cum am zis părusă unora a zice că pentru grăbirea scurtăreĭ, aŭ lăsat multe nescrise de în cele ce's maĭ de trébă. Drept acela iarăşĭ poronci de scriseră şi pusără acelea supt celea ce să chiamă Grache la sfârşitul tuturor granelor lipind lucrurile cêle de trébă ce rămăsăse mulţĭ Dascălĭ cinstitul împărat la acéstea când le-aŭ prepus aŭ strâns. Intâiŭ un Stefan aŭ tâlcuit Dighesta iar Chiril pe scurt. Dorótea o aŭ făcut pre tocmélă mijlocie. Taliléĭ censer prepusă Codică pre lungă, iar Feodor Ermopolit maĭ pe scurticel. Anatolie şi maĭ scurt. Iar Isidor maĭ pe scurt de cât Talilei núma ceĭ doĭ ce aŭ izvodit maĭ prelung. Maĭ vru împăratul încă de maĭ făcu nişte tocmirĭ cu multă trudă de în

tocmelile cele vechĭ : 170 de Nearale și le puse deosebĭ că schimbă pentru nunte și légea pentru diatacsie și pentru niște taĭne și altele asemine acestora care le poroncise maĭ nainte marele Constandin, iară el pentru acélea maĭ cu milă le tocmi. Acéle nearale le aŭ prepus un Dascăl Tribunian forte Dascăl mare iară nu știŭ cum il supăra Duhul necurat ci era mintea îndoită. Drept aceĭa când le scrisé-se el intorse-se unele spre folos iară altele le scrisea-se neadeverite și îndoite cu gândul și cu socotința, drept aceĭa ómeniĭ cariĭ avea pără și mergea să se judece cu acea prinzare și îndoire rea pre mulțĭ pierdea. Iară maĭ pre urmă de toțĭ de pururea pomenitul întru împărațĭ Leŭ prea înțeleptul el făcu tóte alcătuirile una și câte era puse răsăpite tote le împreună într'una de în Dighestă și de în Codicure, multe și de la Istintuida și de într'ale luĭ Iustinian alésă de le făcu 60 de cărțĭ împreună cu un Savatie Marele Spatar și le alcătui în șése tocmirĭ și scósă de lepădă tote vrăjmășiile céle fără de trébă céle ce nu era nicĭ de un folos, pentru că ómeniĭ ceĭ maĭ depreurmă să îndreptară maĭ spre bine de cât ceĭ de maĭ inainte vreme cariĭ făcusă multe legĭ. De aceĭa alcătuirea cuvintelor de în céle ce le alesésă forte bine le așeză, și cuvintele céle ce da răspuns de fie ce cuvânt lucru, și vină, el le adună dă le tocmi și le puse tóte la o Grană. Și aŭ făcut și el 120 dă Nearale ce până acum acélea nu se țin tóte. Drept acéla și Smerenia Nóstră văzând o comóră ca acésta ascunsă, și ca o grădină încuiată, plină fiind de tóte Florile Daruluĭ duhuluĭ sfânt ale purtătorilor și însuflețiților de Dumnezeŭ Părințĭ Sfințĭ și aĭ Lumeĭ Dascalĭ și Luminatorĭ, carii aŭ umplut tótă lumea de dulcea Blagoslovenie a Duhuluĭ; gândiiŭ zicând : ce folos iaste de amândouă să stea închuete cum zice scriptura maĭ vârtos aducându'mĭ aminte de cuvântul Stăpânuluĭ meŭ Hristos pentru Sluga cea viclénă ce ascunse talantul în pământ, [*Mateiŭ, Glava 25*] ziseiŭ să daŭ și eŭ ceva Domnuluĭ mieŭ de în câte mi'aŭ dat ca să nu mă arăt să zic că voesc numaĭ folosul binelui mieŭ ce voiŭ cu totă inima ca Cerbul la izvorele apelor [*Psalmul 115.*] să'mĭ puĭ totă nădejdea pre maica Cuvântuluĭ Fiuluĭ luĭ Dumnezeu pre slăvita Domna a Nóstră Sfântă născătóre de Dumnezeŭ și pentru ruga Sfântuluĭ slăvituluĭ Apostol și întaiul mucenic Arhidiacon *Stefan* și marele Antonie, și Sfantul Grigorie Decapolit și Nicodin Mirotocețul ca să nu las comóra ascunsă nicĭ grădina închuiată : ce să zice capetele Dumnezeeștilor Pravile, sa le aducă și să le prefac dă pe Elaniaste pre cuvinte próste Rumâneștĭ, și am făcut alegere din multe și bogate pravile trimețind până și la împărătésca cetate la prea sfântul nostru și a totă lumea Patriarh (că n'am vrut se scriŭ după cele tiparnice fiindu'mĭ témă că de când aŭ încăput cărțile Pravoslavieĭ la mâna ereticilor, eĭ n'aŭ lipsit a nu băga câte ceva Zizaniĭ), până ce am aflat la cinstitul nostru fiŭ sufletesc Chir. Gheor Caridi de la trikis carile aŭ fost doĭ v. vis. scrisă cu mâna. Judecata totă Arhierésca și lângă dânsa și împărătéscă cu tote canónele ale sfintelor Săbore și Apostolĭ și a mareluĭ Vasilie și altor Dumnezeeștĭ și sfințĭ Părințĭ împreună cu Teologul Dumnezeeștilor Bogoslovĭ scósă și tocmită cu Porunca și învățătura Blagocestivuluĭ împarat Chir Ionn Comninul cu mare și multă socotință, de Pravoslavnicul întru Dascalĭ Diacon și Păzitorul de totă Pravila și canónile Mareĭ Bisericiĭ Chir Alexie Rodinul și așa cu multă userdie și indemnare o am scos de întunréic la lumină și cu buna voie a Luminatuluĭ și Blagocestivuluĭ meŭ Domn Io Martfeĭ Voevod Basarab și cu tot sfatul Măriei sale cu Blagoslovenia Parinteluĭ meu Paisie Patriarhul Ierusalimuluĭ și cu îndemnarea a doĭ frațĭ iubitorĭ de Dumnezeŭ și tocmaĭ slujitorĭ aĭ oblastieĭ Smerenieĭ nóstre. Tipăritu-s'aŭ ca să fie de folosul tuturor de obște ca o grădină plină de florĭ mirositóre ale raiuluĭ saŭ ca un vistiiar de obtșe Biséricii.

Drept aceĭa să cade să le caute și să le ție vârtos tot-deauna ceĭa ce sânt îndreptătoriĭ pravoslavieĭ ca se pórte grijĭ pentru sufletele turmelor să nu cum va să se alunece spre învățăturile străinilor. Așa de vârtos se cade să se ție de ceĭa ce aŭ rânduélile Lumeĭ acestia de îndreptare, că cu acéste învățăturĭ veĭ putea alége adeverința de înrătăcirea străină și dreptatea de în strâmbătate, maĭ adevărată și maĭ alésă de cât Piatra Lidieĭ.

Acésta pun lege și legătură și hotar, împăraților și Domnilor, Patriarșilor și Mitropoliților, Egumenilor și Călugărilor, Popilor și Diaconilor, Boerilor și Bogaților, stăpânilor și slugilor celor ce oblăduesc și celor ce se oblăduesc Părinților și ficiorilor, bărbaților și muerilor, însuraților și celor neînsurațĭ, celor posniceĭ și celor ce nu se postesc, înțelepților și celor nedomerițĭ. Acéstea învață și pre împăratul și pre Domnul să le ție și să le cinstéscă cu totă puterea, acestea nu'ĭ lasă să se plece învĕțăturilor dobitoceștĭ maĭ vertos se cade se le aibă acestea iparșiĭ sau Voevoziĭ, Mitropolițiĭ și Episcopiĭ, pentru că lor maĭ multă socotință li se cade se aibă și grijă se pórte de împerăteștile și sfintele Bisericeĭ, ca să nu cumva să se arate ne dăstoiniceĭ la D-zeŭ, căcĭ n'aŭ lăcuit pre voia luĭ, ce să vie la acestea bunătățĭ se-'și împodobéscă bunătate sufletuluĭ, ca și puterile îngereștĭ împregiurul luĭ D-zeŭ. Aceștia îndreptărĭ de lége cine'ĭ va zice Vrăciuitóre de obște nu

va greşi, pentru că améstică erbile şi lécurile de le dă bolnavilor de tămăduesce pe fie carele de fie ce bolă, şi nu numaĭ pre acela, ci încă şi pre cela ce se lenevesc de nu pórtă grijă de tămăduelă, însc pre uniĭ dăndu-le şi tinzindu-le erbĭ tarĭ, eĭ rĕdică, iar altora aducăndu-le aminte de făgăduinţa ce va se fie, aduce'ĭ şi'ĭ rădică cu maĭ blănde lécurĭ, iară uniĭ sănt cariĭ nu iaŭ niciĭ erbĭ, nicĭ lécurĭ, nicĭ învĕţăturile acestora, ce'şĭ îngrădesc priştaniştea pocaianieĭ cu ne-plecarea şi aşa făcăndu-se maĭ tarĭ de căt împĕratul eĭ închid moşiĭ de véc. Pentru acela (o! iubiţiĭ smerenieĭ nóstre fiĭ!) la cine se va témpla aŭ de rănduiala nóstră, aŭ de cea de afară primiţi'o ca o haină împĕrătéscă, plină de tóte lucrurile scumpe, că veţĭ afla într'ènsa de tote bunătăţile carele îndreptézā sufletul, că întărèşte pre ceĭ ce staŭ, şi pre ceĭ căzuţĭ nu'ĭ lasă în oceianie, dulce iaste blagocestivilor, iară zlocestivilor înfruntătóre, gróznică, Păcătoşilor certătóre de tótă vărsta, şi de tótă deregătoria şi rănduiala împĕraţilor, Domnilor, Boiarilor, şi celor ce sănt pre măna maĭ marilor, Voinicilor, proştilor, Bogaţilor, săracilor, călugărilor, mirénilor, bărbaţilor, muerilor, tinerilor şi bĕtrănilor, că înţelepţia luĭ D-zeŭ iaste multă in tot felul, că măcar şi cine nu iaste îndreptat; de aice cetind cu socotinţă şi cu luare aminte, lesne se va îndrepta şi se va întări. Curvariĭ se învaţă a'şĭ ţinea curăţia, cel rĕu se învaţă binelui, cel fără de minte se înţelepţézā, cel semeţ smerit. Acésta învaţă pre cel ne-milosserd milostiv şi pre cel ce jeluesc ale altora, să le dea ale cuĭ sănt, şi cum am zice maĭ pe scurt, tot felul de bunătăţĭ cine va vrea, acela de aice va pute se zleiască ca de într'un izvor. Drept acela rog smerenia nóstră pre voĭ pre toţĭ fiĭ iubiţĭ întru Duhul, căutaţĭ şi ispitiţĭ scriptura că aşa socotesc că'm pare, că într'ènsa veţĭ afla Viaţa după cuvăntul Domnului, şi primiţĭ cu dragoste şi cu userdie şi citind îndreptaţĭ viaţa vostră; iar pre smerenia Nostră întru rugile vóstre fără de lene nu uităriţĭ, şi Domnul păciĭ fie cu voĭ: Amin.

Ca un Tată Tuturor întru Pravoslavie de obşte şi voitor de tot binele:

Acelaş carele iaste maĭ sus scris.

Pentru judecătoriŭ cum i se cade să fie Milosed şi să nu crézā cuvintele nimĕnui fără de iscodire saŭ întrebare.

Glava Pervala. [*Mateiŭ tocmitoriŭ de lege şi Ieromonah carele a fost fórte înţelept*]. Cadese judecătorului, adecă Arhiereului să fie asémene Judecătorului celuĭ drept şi mareluĭ Arhiereŭ Domnuluĭ nostru Iis. Hs. să fie tuturor milosărd, ne-aducătoriŭ aminte de rĕŭ, ne mănios, ne făţarnic, ne luătoriŭ de mită, drept, să nu crézā lesne fără de întrebare prepunerile şi părăle şi bănuialile. Că de va asculta şi va créde, adecă céle ce staŭ împrotiva celor bune, nu iaste drept. Pentru că mulţĭ de multe orĭ să pedepsesc fără dreptate, căcĭ nu caută Judecătoriul vina.

[*Zlatoust*]. Grăiaşte şi Dumnezăescul Zlatoust, nu să cade să crezĭ pe nimenea fără de iscodire. Judecătoriuluĭ i se cade să'şĭ aducă aminte de céste treĭ lucrurĭ:

[*Prea înţeleptul Agaton*]. Întăĭ. Că e pre lege începătoriŭ.

Adoa. Că pre ómenĭ oblăduéşte.

Atria. Că în vecie nu e începătoriŭ: ci şi el ca un om va să móră.

Pentru dreptatea şi pentru să facă dreptate judecătoriul

Glava a doa. Dreptatea iaste un lucru maĭ adevărat de tóte, carea dă fieş cuĭ dreptate. Adiverinţa dreptăţiĭ iaste să locuéscă neştine frumos şi drept, ca să nu vinuéscă pre nimenea.

[*Mateiŭ prea înţeleptul ierarh*]. Înţelepţia dreptăţiĭ iaste, să vază lucrurile Dumnezeeştĭ şi omeneştĭ, adecă dreptatea şi nedreptatea.

Carele n'are dreptate zăcătóre întru sufletul luĭ, ci iaste stricat să ia galbenĭ, orĭ pentru vre o prietenie, orĭ pentru vrajbă, şi osăndéşte pre cel ce e drept, de'ĭ dă omuluĭ ne drept, şi nu véde dreptatea, acela fórte va să fie muncit de Dumnezeŭ.

[*Prea înţeleptul episcop*]. Dă'ţĭ e voia să judecĭ Judecăţile drept. Cadeţi-să să nu cunoştĭ pre nicĭ unul de în ceia ce judecĭ, ce să zice să nu făţăreştĭ, adecă să nu iaĭ mită de la cineva, nicĭ să'ţĭ fie priétin, saŭ de va fi şi boér să nu'ţĭ fie ruşine de el, acésta arată să nu'l cunoştĭ. Ci numaĭ să cauţĭ dreptatea, şi cine are dreptate, aceluia să'ĭ o daĭ.

[*Sfinţii Apostoli*]. Care Judecătoriŭ face dreptate, acela iaste Judecătoriŭ drept la Dumnezeŭ, iară carele nu face dreptate, acela îndrăznélă la Dumnezăŭ n'are.

[*Armenopulos*]. Când face judecătoriul dreptate, faci-se-va şi de dănsul milă. Dreptul şi Adeveritul Judecătoriu Hs. Dumnezeu la gróznica zi a judecăţiĭ. Că Dumnezeŭ de alta nu'ĭ pare bine ca de dreptate, nicĭ de post, nicĭ de purtărĭ smerite, adecă să pórte neştine haine proste; ca de cela ce face dreptate, cum zice Prorocul Isaia.

[*A Domnului*]. Grăéşte şi Domnul nostru Iis. Hs. în Dumnezeéscа şi sfănta Evanghelie. Nu judecareţĭ făţărnicéşte, ci pe dreptate, şi cu ce măsură veţĭ măsura, măsura-se-va voă. Şi ferice de ceĭ goniţĭ pentru dreptate, că acelora este împărăţia cerurilor.

[*Pandecta se chiamă că aŭ scris de tóte de ale

sfintei scripturi]. Grăéşte şi cuviosul Călugăr Antioh, Pandecta: ceia ce vor să judece drept întâiŭ să céră de la Dumnezeŭ să le dea înţelepţie şi pricépere, să cunóscă dreptatea şi nedreptatea, să judece drept, să nu osăndéscă pre nimenea.

Poruncéşte şi Dumnezeésca scriptură, Judecătoriĭ să nu facă strămbătate la judecata lor, şi de sărac să nu'ĭ fie milă de el la judecată, cum am zis, de va avea nedreptate să nu'l îndreptéze pentru sărăcia luĭ, adecă să nu'ĭ caute căcĭ e sărac, ci să'l judece pe dreptate. [*Vasilie Velichiĭ.*] Grăéşte arătătoriul de ceriurĭ, marele Vasilie: Judecătoriul să nu se înălţe saŭ să se ţie mare pentru cinstea ce are, ca să nu cază de în fericită cucerie.

Pentru Légea şi ce iaste Légea, şi pentru cel fără de lége, ce închipueşte.

Glava 3. [*Legea.*] Légea iaste meşterşug lucrului celuĭ bun şi poruncă tuturor priceputilor şi înţelepţilor şi ómenilor bogoslovĭ. Celor ce vor şi celor ce nu vor înţelepţie şi cetăţilor este poruncă obşte şi socotinţă, şi învĕţătură. Şi iară iaste şi Dumnezăéscă adecă aflare sfăntă. Şi porunca Legeĭ iaste să petrécă neştine drept, iară pre alt pre nimea să nu betejască. Iar Lege se chiamă pentru căcĭ că dă fie cuĭ dreptate.

Invĕţaţi-vă judecătorilor cu denadinsul şi căutaţĭ dă vedeţĭ légea se nu se osăndéscă niminea de voĭ, că apoĭ veţĭ lua plata munca de vécĭ, ca nişte judecătorĭ ne-drepţĭ de la Judecătoriul cel drept, şi nefăţarnicul Christos Dumnezeŭ.

[*Grigorie Teolog.*] Dă 'ţĭ e' voia să lépezĭ tótă frica, să nu'ţĭ fie frică de nimenilea păzéşte légea, cum am zis când judecă judecătoriul, cum zic pravilele, atunce de niminea să nu'ĭ fie frică.

[*Inţeleptul Isocrat*]. Cum sănt vraciĭ izbăvire bolnavilor, aşa sănt şi Pravilele celor osăndiţĭ.

[*Vasilie Velichiĭ.*] Cela ce închipuéşte şi judecă rĕŭ, acela nicĭ lége, nicĭ vréme, nicĭ obicéiŭ bun întăréşte. Iară pentru cel fără de lége, şi pentru călcătoriul de lége ce închipuéşte, de acésta alége Marele Vasilie la povéstea care povestesc Paremiile luĭ Solomon, fără de lége iaste zic, cela ce ştie şi nu face cum zice ci o calcă.

Pentru obicéiul al Bisériceĭ, carele nu sĕ află scris şi al cetăţilor.

Glava 4. [*Vasilie Velichiĭ, adică cel mare*]. Marele Vasilie grăiaşte intr'o epistolie ce aŭ trimes către Diodor de obicéiul cel ne-scris, adică obicéiul legeĭ are putére, pentru că tocmélile adecă légea s'aŭ dat noă de la ómenĭ sfinţĭ.

[*Mateiŭ*]. Unde nu e lége scrisă, acolo trebuéşte să păzim obicéiul loculuĭ; iară de nu va fi n'cĭ obicéĭ, trebuéşte se urmăm întrebăriĭ de acel lucru, iar de nu vom afla nicĭ cu întrebarea de acel lucru, atuncĭ trebuéşte să socotéscă bĕtrăniĭ cum vor puté tocmi.

[*Fotie Ţarigrădénul.*] Şi atuncĭ ne trebuie obicéiul cetăţilor saŭ al eparhiilor, când aŭ venit la judecată obicéiŭ ca acesta, şi s'aŭ adevĕrat. Drept aceia şi céle tocmélă carele cu îndelungat obicéiŭ s'aŭ ispitit şi s'aŭ păzit multă vréme sănt de trébă, iară nu maĭ puţin ci ca şi învĕţăturile şi légea ce e scrisă.

[*Armenopulo.*] Grăiéşte şi Armenopul, că obicéiul vechiŭ în loc de lége să socotéşte şi să ţine.

Pentru Patriarhul că iaste obrazul luĭ Hristos şi când i s'aŭ dat să hirotonéscă mitropoliţĭ.

Glava 5. [*Matfeĭ*]. Patriarhul iaste aluĭ Christos obraz viŭ însufleţit fiind întru dĕnsul scrisóre vie adevĕrată, pre în lucru şi pre în cuvănt, şi iară după cum scrie drept îndreptând cuvĕntul luĭ Dumnezeŭ cel adevĕrat.

[*Săbor al IV. Zri*]. Dat'aŭ adecă Patriarhuluĭ Părinţiĭ de la al patrulea sobor se hirotonéscă pe Mitropoliţĭ. Că maĭ nainte să hirotonia de Episcopiĭ de în eparhia lor. Şi pre Arhiepiscopĭ Patriarhul 'ĭ hirotonésce. Şi Mitropolitul pe Mitropolitul hirotonéşte cu rănduiala Patriarhuluĭ. Şi Episcopul pe episcopul hirotonéşte cu rănduiala Mitropolituluĭ.

Pentru ce lucru hirotonéşte Iraclia pe Patriarhul.

Glava 6. Iară pentru ce hirotonéşte Iraclia pe Patriarhul ascultaţĭ: Ţarigradul maĭ nainte vréme se chiema Bizantie, iară Mitropolia Iracliei era Episcopie şi hirotonia acolo Episcopĭ, iară dacă zidi marele Costantin Ţarigradul şi'ĭ puse numele cetatea luĭ Costandin. De aceia Dumnezeeştiĭ Părinţĭ vrănd se o cinstéscă ca pe o împĕrătésă a cetăţilor, făcură Arhiereŭ într'ensa să fie a tótă lumea Patriarh, şi să aibă cinstea tocmaĭ cu Arhiereul cela ce e la Roma, şi să fie şi să se chiame acea Cetate a luĭ Constandin Noul Rim. [*Impărătéscă şi sobornicéscă tocmélă*]. Iară pentru episcopia de la Iraclia căcĭ era, cum am zis, maĭ sus, deteră luĭ acéstă hărăzială şi dar împĕratul şi Săborul Arhiereilor să hirotonéscă pre Patriarhul, iară alt Arhiereŭ să nu îndrăznéscă fără numaĭ el şi când vor să rănduiască pe Patriarhul, 12 Arhiereĭ trebue se fiă la rănduială când aruncă sorţiĭ, iară nu maĭ puţinĭ în chipul celor 12 Apostolĭ. De aceia décă rănduesc pe Patriarhul şi când vor să'l hirotonéscă şi va fi Iraclia bolnav saŭ mort, atuncĭ hirotonéşte în locul luĭ care Arhiereŭ iaste maĭ mare saŭ Cesaria saŭ

cel de la Efes. saŭ altul fie-carele ce se tămplă atuncĭ la rănd de intr'alțĭ Arhiereĭ.

Povestéște într'o carte ce se chiamă hronico a unuĭ Dascal ce l'aŭ chemat Scilițĭ că s'aŭ hirotonit odată ore-care Stefan Protosinghel, fratele împăratuluĭ Chir Leu înțeleptul în loc de Patriarh de Mitropolitul de la Chesaria; drept aceia cel ce va se fie Patriarh de i s'ar tămpla să fie hirotonit Arhiereŭ saŭ Mitropolit saŭ Arhiepiscop saŭ Episcop; atuncĭ altă hirotonie pre dênsul nu să face, fără numaĭ ce'ĭ daŭ minima, adecă vêstea cea mare adecă după rănduiala Sfinţiloră Arhiereĭ scotul de în scaunul ce aŭ fost şi'l pun la maĭ naltul şi marele scaun Patriarchesc al sfinteĭ şi mariĭ Besêreceĭ aluĭ Christos şi după minima cea mare zice Patriarhul mulțemirea cum iaste obicéiul. [*Zri*]. Iară dacă sfărşaşte atuncĭ Irachia ia toiagul Patriarşăsc şi'l dă în măna Patriarhuluĭ şi'ĭ sărută Măna, atunci 'l ia, adecă 'l scôte pre în dverile oltaruluĭ şi'i pune înaltul şi Marele scaun Patriarşăsc, deacia încep de căntă, Ton despotin che Arhierea imon, şi blagosloveşte pre toțĭ pre căţĭ se afla atuncĭ acolo.

Pentru archiereĭ şi alțĭ preoțĭ carii nu pomenesc pe Patriarhul.

Glava 7. *[Soborul al II. Canonul 15]*. A cincisprezecelea Canon al soborului d'ăntăiŭ şi de al doilea grăieşte care Mitropolit saŭ Arhiepiscop saŭ preot ce se va afla la Eparhia Țarigrădeanuluĭ saŭ la Stavropigie şi nu pomenesc pe Patriarhul pre la Dumnezeeştile şi sfintile Liturghiĭ şi la alte slujbe, cum e obicéiul: pre Arhiereĭ săĭ oprêscă da Arhierie, pre popĭ de preoție fără numaĭ de va fi Patriarhul eretic de va face cu îndrăznélă cazanie şi învĕțătură ereticêscă, atuncĭ căţĭ Arhiereĭ şi Preoţĭ nu'l pomenesc, să n'aibă nicĭ o pedepsă de acêsta ce să aibă laudă şi cinste ca şi ceia ce se lêpădă de Episcop mincinos şi de dascal bărfitoriŭ şi de împreunarea ereticilor. Iară şi Patriarhul de se va afla în niscarĭ greşale saŭ şi în păcate nimenea de în Arhiereĭ şi de în Preoțĭ nu pote opri pomenirea luĭ să nu o zică până i se va face judecată, săĭ oprêscă şi săl scoța săborul Arhiereilor, atuncĭ după oprelă se curmă şi pomenirea luĭ, adecă nu'l maĭ pomenesc.

Pentru cela ce va să fie arhiereŭ saŭ preot saŭ diacon şi va pârĭ pre dînsul cine-va.

Glava 8. *[Fotie patriarhul de la Țarigrad]*. De va clevetĭ neştine cu vre o pâră pre cela ce va să se hirotonêscă saŭ Episcop saŭ alt cin preoțesc, adecă preot saŭ diacon atunce să nu se facă hirotonie, ci numaĭ întâĭ să se facă întrebare de acea pâră înaintea pârâşuluĭ şi naintea celuĭ pârât de cuvintele celea ce au zis părașul asupra celuĭa ce va săţse hirotonêscă, De aceia de-şĭ va lăsa părăşul pâra şi'şĭ va întórce cuvintele, atunce Arhiereul carele va să facă hirotonie să facă întrebare mare cu deadinsul în treĭ lunĭ iscodind şi de va afla vina celuia ce va să ea darul Arhierieĭ saŭ preoţieĭ în greşalele céle ce oprese de preoţie atunce să nu'l hirotonêscă; iară de se va afla fără de vină cel părăt saŭ nainte saŭ pre urma părăşuluĭ adecă de faţă saŭ pre urmă atuncĭ să nu să oprêscă de hirotonie, iară părăşul de nu va arăta păra cu mărturiĭ drêpte şi credinciôse ce va fugi de la sfânta judecată a Arhiereuluĭ, atuncĭ aceluia de va fi preot săĭ ea popia, iară de va fi mirên să se afurisêscă asijderea şi Arhiereul de va hirotoni pre acel părăt fără de întrebare şi fără de iscodire, să i se ia arhieria, aşijderea şi aceluia ce l'aŭ hirotonit.

Pentru cela ce ia arhieria saŭ preoţia, saŭ alt dar bisericesc, saŭ cu galbenĭ, saŭ cu boĭerĭ, şi pentru luarea banilor de popie şi pentru preotul care ia dar la sfânta cuminecătură.

Glava 9. *[Sfinţiĭ Apostolĭ Glava 9]*. Grăiaşte canonul 29 al Sfinţilor Apostolĭ, orĭ cine să va face episcop, saŭ preot, saŭ diacon, saŭ alta, dar va lua cu galbenĭ, saŭ cu mulțĭ, saŭ cu puţinĭ, aceluia să i să ia episcopia şi Arhieria luĭ şi a preotuluĭ măcar diacon de va fi. Aşijderea şi Arhiereul acela carele va fi făcut hirotonie să paţă osânda aceia adecă să fie oprit de Arhierie. Şi nu numaĭ să le ea cinstea ci încă săĭ şi oprêscă de sfânta cuminecătură a creştinilor ca şi Simon vrăjitorul dă mine Petru. Şi iară orĭ fie care preot ce va vrea să se preoţêscă şi va merge la boiariŭ mirên de'l va pune să grăiască Arhiereuluĭ ca pentru frica luĭ şi pentru Boeria şi puterea luĭ să ia darul bisêriciĭ, saŭ preoţie, saŭ Arhierie, saŭ boerie, saŭ cinste saŭ bisêrică saŭ fie ce dar besericesc, unul ca acela săĭ să ia cinstea şi să se afurisêscă încă şi căţĭ aŭ fost la sfatul luĭ, iară de vor fi mirênĭ, să fie afurisiţĭ şi afară de besêrică ca nişte călcătorĭ de Dumnezăiasca pravilă. *[Aşijderea Apostolĭ Glava 1]*.

Iară pentru luarea grăiaşte apărătoriul de cerinţĭ marele Vasilie şi scrie cătră episcopiĭ luĭ să nu cumva să ia galbenĭ şi să facă hirotonie, că apoĭ îĭ va opri de episcopie. *[Marele Vasilie]*. Într'acea scrie şi pentru luarea de care iaŭ Arhiereiĭ până astăzĭ şi zice să nu ia. Ci însă Dumnezăescul Zonara povesteşte de acest lucru pre amărunțul şi zice aşa: *[Zonara Zri]*. Că ceia ce vând darul Duhuluĭ Sfânt pre galbinĭ, aceia fac aşa pentru iubirea de argint care iubire de argint iaste rădăcină tuturor răutăţilor, şi să chiamă închinare de Idolĭ, pentru că cinsteşte maĭ mult pre Idolĭ de cât pre Dumnezeŭ, şi se închipuiaşte Iudeĭ ca

um el aŭ văndut pe Chris tos pentru să dobăndéscă galbenĭ : așijderea și uniĭ Arhiereĭ vănd cu a lor voie a doa vănzare pre Chris. carele s'aŭ răstignit pentru noĭ, și așa se zice că se închipuesc Iudeĭ aceĭ Arhiereĭ cariĭ vănd darurile Duhuluĭ Sfănt pentru că și ținuturile carele se vor cumpăra cu aceĭ banĭ adecă noriĭ și orașe și sate, în carele oblăduesc saŭ țin norie ceĭ hirotonițĭ, și măĭnile cele ce iaŭ podurile, adecă cheltuialele, acélea vor să se chiame cheltuialele luĭ Acheldam, că acesta Acheldam iaste cuvănt ovreesc, carele să tălcuiaște elinéște, satul săngeluĭ, de carele scrie la Danie, acésta iaste într'acel chip zice ca cum acest loc al satuluĭ săngeluĭ, de se cumpără cu baniĭ ceia ce văndu Iuda pe Chris și decă se cumpără cu aceĭ banĭ pus'a'i-se numele locul săngeluĭ : într'acéla chip și baniĭ ceia ce'ĭ iaŭ ceĭ ce vănd darul luĭ Dumnezeŭ și noriĭ și orașe, adecă satele carele le țin norie, care le cumpără preoțiĭ ceĭ hirotonițĭ, și daŭ galbenĭ, adecă intrărĭ de intră la ceva, acélea vor se fie și vor să se chiame prețul săngeluĭ.

[*Săbor al VI-lea, Canon 23.*] Așijderea și preoțiĭ cariĭ cuminecă pre creștinĭ cu sfănta cuminecătură, să nu ia niciĭ să céră plată nimic, nicĭ multă nicĭ puțină pentru că trupul și săngele Domnuluĭ nostru Iis. Chris. sfăntul și prea sfăntul și neprețuitul nu se vinde, ci numaĭ după Dumnezăescul dar se dă. Iară dă să va aráta la vre un preot că i-a dat vre un om aŭ bolnav aŭ sănătos, și aŭ luat vre un dar ceva pentru Dumnezăiasca Pricéștenie aceluia să i să ia popia, ca și Iudeĭ și ca luĭ Simon vrăjitoriul. Pentru că în munca foculuĭ de véc nu va sta departe de aceia ci aprope, décă vréme ce a pohtit să facă cum aŭ făcut aceia, adecă să vanză pre neprețuitul mărgăritariŭ Domnul nostru Iis. Ch. și Măntuitorul nostru.

Pentru preoțĭ saŭ alțiĭ de in răndul clirosuluĭ, de vor curvi saŭ de vor fura, saŭ de vor face jurămănt strămb.

Glava 10. [*Apostoliĭ, Canon 25*]. Canonul 25 al sfinților Apostolĭ zice : Episcopul saŭ preotul saŭ Diaconul, carele va curvi saŭ va fura, saŭ va jura strămb, să nu maĭ facă Liturghie. Că zice pravila să nu pedepseștĭ pe Preot de doă orĭ adecă să'l oprești de Liturghie și să'l și afuriseștĭ, că'ĭ ajunge osănda oprélel de Liturghie, de care l'aŭ desgolit de cinstea și slava preoțieĭ, carea înfrumsețéză cereștile : pentru că Preoțiĭ măcar că să lipsesc de preoție, iară așa de sf. pricéștenie nu să oprese.

Pentru preotul carele va avea muiare și să va face arhiereŭ, să se despartă de dănsa, și hirotonia luĭ să se facă cu voia eĭ.

Glava 11. [*Săbor al VI-lea, Canon XII*]. Al doĭ-spre-zécelea canon, al săboruluĭ de a șasea grăiaște care preot are muiare și să va face Arhiereŭ acela să se despartă de dănsa și maĭ mult cu dănsa să nu șéză, nicĭ în chilia luĭ, nicĭ într'alt loc Pentru că pun vină ómeniĭ de să smintesc de zic că să culcă cu dănsa trupéște ca și maĭ nainte : drept aceia poruncesc Dumnezăeștiĭ părințĭ, dăparte să se dălunge să șază muiarea episcopuluĭ dă dănsul

[*Iar acest sfănt săbor, Canon 48.*] Și cănd va vrea să se facă adecă să se hirotonéscă Arhiereŭ să fie cu voia muiereĭ luĭ, de va vrea ea să se hirotonéscă, atuncea să se facă hirotonia, iară de nu va vrea ea să nu să facă.

[*Întrebare*]. Dară mirénul pentru ce să face călugĕr fără voia muieriĭ luĭ, iară cine va să se facă Arhiereŭ fără de voia mueriĭ nu să face?

[*Răspuns*]. Pentru că muierea călugăruluĭ are putére décă i se face bărbalul călugĕr, să se mărite neapărat, iară a arhiereuluĭ nu póte să se mărite, pentru aceia trebue să fie cu voia eĭ hirotonia bărbatuluĭ eĭ. [*Vezĭ și răspunsul împărătesc*]. De acésta aŭ făcut poruncă de pururea pomenitul împărat Chir Isachie, Preotul zis mirén carele va avea muiere și va vrea să se facă arhiereŭ, întăĭ să se voiască amăndoĭ să se despartă unul de altul și să'șĭ facă zapis pentru tocmirea despărțireĭ a eĭ și a luĭ, atunce după despărțelă muiarea luĭ să se facă călugăriță și să șază într'o mănăstire după aceia să se hirotonéscă și preotul Arhiereŭ, ne-apărat.

Pentru episcop, și ce să chiamă episcopul, și cum i să cade să fie volnic pre tóte lucrurile biséricii.

Glava 12. [*Matfeĭ*]. Episcopul iaste și se chiamă văzătoriŭ și purtătoriŭ de grijă tuturor creștinilor, cariĭ sunt eparhia luĭ avănd voe deplin : adecă ca un Arhiereŭ să facă preoțĭ, diaconĭ, ipo-diaconĭ, citețĭ, căntărețĭ, și călugărĭ. Și să fie volnicĭ preste tóte lucrurile Biséricestĭ. [*Apostoliĭ cap 41 și 38 Zri*]. Că décă vrémea ce aŭ luat în chezășie sufletele ómenilor cu căt maĭ mult încă să n'aibă voe și putére pre Biséricĭ și pre lucrurile lor, și pre tóte îndreptările Biséricestĭ și cu voia luĭ să facă pentru preoțiĭ și pentru diaconĭ, milosteniĭ săracilor și să aibă de la dănșiĭ și Arhiereul căte ceva ca să'ĭ fie dă petrecanie și dă tréba luĭ. De aceia va acest canon a Sfinților Apostolĭ, Arhiereul să fie iubitoriŭ dă streinĭ, iubitoriŭ de săracĭ, dă mișeĭ cum scrie Dumnezăescul Pavel cătră Timoteĭ.

[*Poslania I gl. 3*]. De acia de va avea rudeniĭ de pre săngile luĭ și vor fi săracĭ să nu ia ce va avea besérica să dea lor și să lase

besérica gólă; ci să le dea să'I miluéscă cum miluéşte şi pre mişel. [*Zac. 283*].

Pentru Archiereŭ, ca să nu facă hirotonie, afară de eparhia luĭ, nicĭ să hirotonéscă pre nimenea, de intr'altă norie străină

Glava 13. [*Apostolĭ can. 35.*] La canonul 35 al sfinţilor Apostolĭ grăeşte: nicĭ un Episcop să nu fie volnic să facă hirotonie afară de eparchia luĭ nicĭ la alt lucru al bisériceĭ să se améstece, iară de va călca canonul acesta, să i se ia darul împreună cu cel ce l'aŭ hirotonit.

[*Săborul de Antiohia, Can. 13*]. Episcopul în noria altuĭ Archiereŭ să nu hirotonéscă, nicĭ să facă Liturghie, fără de voia şi fără de rugămintea Archiereuluĭ locului; iară de va îndrăsni să hirotonéscă, să i se ia darul luĭ şi celuĭ ce s'aŭ hirotonit.

Iară dacă va vrea Archiereul locului, atuncĭ nu se pedepséşte Archiereul cel străin carele aŭ făcut hirotonie.

[*Săbor 1, Can. 16*]. Orĭ care episcop, ce va lua de într'altă eparhie diacon să'l facă preot, saŭ îĭ va da vre o rânduélă fără de voia a episcopuluĭ preotuluĭ aceluia, saŭ a diaconuluĭ, neadevărată să'i fie hirotonia, aşijderea şi citeţuluĭ.

Pentru Archiereŭ de'şĭ va lăsa scaunul luĭ şi se va duce într'alt loc să se zăboréscă 6 lunĭ.

Glava 14. [*Săbor I şi II, Canon 15*]. A cincilea-spre-zece canon, ce să zice cel de întăiŭ şi al doilea săbor zice: care Archiereŭ nu'şĭ paşte turma luĭ, ci o lasă de rămâne şi se duce într'alt loc, însă de va fi în slujba Patriarhuluĭ, câtă vréme va face să n'aibă nicĭ o pedépsă, saŭ de nu va fi în slujba Patriarhuluĭ, ci va avea voe şi putére de la Patriarhul să şază atâta vréme afară de eparhia luĭ de scaunul luĭ, saŭ la închinarea mânăstirilor, saŭ la altă trébă, atuncĭ iar nu se pedepséşte, saŭ de va avea vre o bólă mare şi va purcéde de la scaunul luĭ, dă se va duce într'alt loc, ca să se tămăduiască, nicĭ pentru acela nu se pedepséşte; iară într'alt chip dă se va duce fără de voia Patriarhuluĭ, saŭ să nu fie bolnav, saŭ într'alt loc să rămâie acolo şi să şază, saŭ să îmble de în loc în loc, până vor trece şase lunĭ, poruncesc sfinţiĭ părinţiĭ aĭ acestuĭ săbor sfânt, să fie Archiereul oprit şi să i se ia darul şi să se facă în scaunul luĭ alt Archiereŭ.

Pentru preotul carele n'are muiare să nu ţază cu alta.

Glava 15. [*Săbor I. Can. 3*]. Al treilea Canon al săboruluĭ de întăiŭ grăiaşte: Episcopul saŭ Preotul, saŭ diaconul, saŭ ipodiaconul saŭ alt cine-va de aĭ clirosuluĭ de vor ţinea vre-o muiare pre în casele lor şi să nu fie blahoslovit pre lége acela să nu o ţie, măcar de va fi socotit să-i şi slujască, iară de va avea mumă, saŭ fată, saŭ soră, saŭ mătuşă a tătină-său, saŭ soră a mâne-sa, pre acestea pravila nu apără. Iară de vor ţinea muiare cum am zice afară de acéste obraze, care am zis maĭ sus, şi'l va certa Archiereul să o gonéscă, iară de nu o va lăsa dacă îl va certa întăiŭ şi a doa óră: grăesc Dumnezăeştiĭ părinţĭ şi împărăteştile Nearale, unuia ca aceluia să i se ia darul.

[*Vasilie Velichiĭ*]. Grăiaşte marele Vasilie: Archiereiĭ şi Cliriciĭ cariĭ nu ţin muerĭ pre lége, cariĭ îşĭ ţin curăţia, acelora să le slujască volniciĭ iară nu muerĭ. Aşijderea şi preoţiĭ carĭ aŭ muerĭ pre lége de vor ţinea şi slujnice, pre aceia pravila nu'ĭ apără.

[*Săbor al VII Can 18*]. Iară al optuléspre-zece canon, al şaptelui Săbor grăiaşte: că preoţiĭ şi mirêniĭ trebue să fie făr de păcate, şi câţĭ n'aŭ muierĭ, aceia să n'aibă nicĭ slujnice, nicĭ doicĭ hrănitóre, nicĭ văduvă, nicĭ să ţie pre alt cineva, iară cine va călca acéstea, episcopuluĭ şi preotuluĭ să i se ia darul, iar pre mirên să'ĭ afuriséscă.

[*Marele Vasile*]. Scrie şi marele Vasilie la o epistolie a luĭ către un preot anume Grigorie, ca să gonéscă pre acea muiare bătrână carea o ţinea în casa luĭ, iară de va îndrăzni să nu asculte să o gonéscă, va să'l ia preoţia de tot, acésta fiind aşa, încă fiind preotul acela de optzecĭ de anĭ, şi nu vru sfântul luĭ Dumnezeŭ Archiereŭ să'l lase să o ţie în casa luĭ: cu cât maĭ mult preotuluĭ tânăr să'ĭ slujéscă muerĭ străine? [*Zri*]. Să nu dăm vină şi scandal ómenilor pentru Dumnezeŭ fraţilor.

Pentru păra episcopilor şi a clericilor şi cariĭ se priimesc la pâră.

Glava 16. [*Săbor a'l II Canon al 6-lea.*] Nicĭ odată nu încetéză vrăjmaşul şi luptătoriul nostru Satana să spurce cu pâră şi cu clevete traiurile ómenilor celor bunĭ, şi maĭ mult ale Arhiereilor, drept aceia aŭ poruncit Dumnezeeştiĭ părinţĭ, al doilea Săbor la al şaselea canon al lor: tot omul cinstit, adecă cu viaţă bună şi îmbunătăţit, saŭ fără de cinste, adecă cu viaţă rea şi spurcată, saŭ credincios, saŭ necredincios, saŭ şi eretic, de va avea trébă cu Arhiereul, saŭ pentru niscare lucrurĭ îmblătóre saŭ neîmblătóre, [*Lucrurĭ îmblătóre se chiamă vite iar neîmblătóre se chiamă moşie*] adecă pentru galbenĭ, saŭ pentru niscare haine, saŭ pentru alt ceva: uniĭ ca aceia aŭ voe să pârască pe Arhiereul la judecată, de vor avea ceva, să'şĭ caute de dreptate; iară de vor fi vinuitorĭ lucruluĭ Arhiereuluĭ, adecă de va fi greşit, saŭ va fi curvit, saŭ va fi furat niscare lucrurĭ de la besérică, saŭ va fi făcut Liturghie în noria altuĭ Arhiereŭ, fără de sfatul şi fără voia Arhiereuluĭ al Eparhieĭ aceia, saŭ alt lucru ce va fi făcut, carele opresc de Arhierie şi vor

putea pentru acélea să'l scóţă pe dreptate cum se cade, saŭ altă greşală carea îl opréşte să'l pedepséscă câtă-va vreme fără de cuminecătură iară să nu i se ia Arhieria. Cade-se judecătorilor, să ispitéscă şi să întrebe pre pârât de vor fi mulţi, saŭ preoţi saŭ mirénĭ, să nu cum-va să fie pornit într'acéstă pâră pentru vre o răutate saŭ vrajbă cum am zice, când se va fi tâmplat de va fi luat popia vre unuĭ preot, saŭ va fi afurisit mirén, saŭ pentru altă vrajbă va fi făcut acésta, atuncĭ uniĭ ca aceştea nu să socotesc la pâra episcopuluĭ, nicĭ a Clirieuluĭ, până se vor curăţi de vinile célea ce s'aŭ pedepsit, décia atuncĭ să încépă şi să mérgă la pâră, şi în loc de mărturie, şi atuncĭ să facă zapis adecă să scrie pâra pârâşuluĭ ce'ĭ iaste vina care păraşte, de acia de va arăta pâra cu dédinsul cum porunceşte Dumnezeésca Pravilă, cu cincĭ mărturiĭ ómenĭ drepţĭ bunĭ şi credincioşĭ, atuncĭ i se ia darul Arhiereuluĭ, iară de nu va fi greşala dea luarea daruluĭ arhieriei, atuncĭ să i se facă pedépsa împotriva greşaliĭ aceia, adecă oprit de preoţie saŭ de archieria luĭ. Iară de nu'şĭ va putea da séma pârâşul de câte aŭ pârât pre arhiereu, atuncĭ să'şĭ paţă cum aŭ făcut, adecă de va fi preot să i se ia popia de tot, iară de va fi mirén să se afuriséscă, şi să'l scóţă afară de biserica luĭ Christos, şi forte greu să'l canonéscă.

Pentru ca ceia ce pârăsc pe arhiereul trebue să fie nevinovaţi.

Glava 17. [*Zonara*]. Povesteşte Zonara la şapte-zecĭ şi treĭ de canóne ale sfinţilor apostolĭ zicând: Că nu póte fie ce om să pârască pre Arhiereŭ, fără numaĭ ceia ce sunt nevinovaţĭ, adecă cu viaţă curată, credincioşĭ, cinstiţĭ, temătorĭ de Dumnezeŭ, să se feréscă de tóte răotăţile: adecă să nu fie ucigaşĭ, nicĭ spurcaţĭ, nicĭ curvarĭ, nicĭ furĭ, nicĭ clevetitorĭ, nicĭ vrăjmaşĭ, nicĭ să ia mită se pârască, nicĭ să se amestece să fie vrăjmaşĭ bineluĭ, aceştea se chiamă că sunt ómenĭ nevinovaţĭ, aceştea pot să'şĭ pârască pre arhiereul, pre acestea va şi-ĭ sufere Pravila: iar pre ceĭ necinstiţĭ, şi vrăjmaşĭ, şi curvarĭ, şi cariĭ pórtă răotăţĭ asémene acestora pre acela nu'ĭ sufere.

[*Sobor 1 Canonul 21*]. Cariĭ vor să pârască pre arhiereul, trebue se întrebe să afle ce ómenĭ sunt, şi ce viaţă aŭ, şi ce lucrurĭ, decĭ de vor fi cum am zis maĭ sus, bunĭ, şi cinstiţĭ: aceia să se priméscă la pâră şi la mărturie. Iară de se vor afla de în ceĭ răĭ cum am zis maĭ sus, nicĭ într'un chip să nu li se bage în sémă pâra şi mărturia lor.

Pentru câţĭ arhiereĭ trebue se fie când judecă pre arhiereŭ şi câţĭ la preot, şi câţĭ la diacon.

Glava 18. [*Soborul de la Cartaghena canonul 12*]. Al doĭ-spre-zecelea canon al săboruluĭ de la Cartaghena grăiaşte: Că la vina Arhiereuluĭ celuia ce'l vor pârâ trebue se fie 12 Arhiereĭ să judece pâra arhiereuluĭ, iar maĭ puţinĭ de 12 să nu fie: iar la pâra Preotuluĭ trebue se fie şase Arhiereĭ, şi fără de acestia şi arhiereul loculuĭ, să fie împreună cu dânşiĭ, pre numĕr şapte, iară la pâra diaconuluĭ se fie 3 arhiereĭ. [*Zri.*] Arhiepiscopul Chipruluĭ scóse pre Episcopul Ion de la Amatuĭ cu unspre-zece episcopĭ, iară prea sfinţitul Patriarh Chir Luca strică acésta şi nu suferi, căcĭ n'aŭ fost 12 Arhiereĭ cum e porunca şi învăţătura pravileĭ.

Pentru arhiereul carele va să se judece, şi'i va trimete soborul odată, a doa óră, şi a treia óră veste şi nu va merge să se judece.

Glava 19. [*Apostolĭ Can. 72*]. Canonul 72 al sfinţilor Apostolĭ grăéşte: episcopul de va fi pârât de ómenĭ credincioşĭ, atuncĭ săborul nu judecă până nu va fi de faţă, ci să chiame pre acel Arhiereŭ pârât acolo ca să auză céle ce vor grăi de dânsul. Deacia de va mărturisi câte aŭ zis aceia pârâşĭ, de va fi vina dea i luarea Arhieria, atuncĭ 'ĭ-o ia; iară de se va lepăda şi nu va spune, şi'l vor vădi şi vor mărturisi acele mărturiĭ credinciose că pârâle acélea sunt adevărate, atunce i să ia darul. Că aşa poruncesc Dumnezeeştile pravile. Iară de'l vor chema şi nu va merge la judecată, atunce trimet doĭ arhiereĭ ca de la faţa a tot soborul, şi'l chiamă să vie, iară de nu va veni iară trimite pre alţĭ doĭ arhiereĭ şi'l maĭ chiamă să vie să se judece, pentru céle pârĭ ce'l pârăsc, decĭ de nu va veni şi'ĭ vor porunci şi a treia óră şi nu va vrea să mérgă; atuncĭ i se face ispravă de judecata luĭ, saŭ i se ia de tot Arhieria luĭ.

Pentru de se va afla arhiereul ve intr'o pâră până nu i se va face judecata nu'l scot de în scaun.

Glava 20. [*Săborul Carthageĭ, Can. 86*]. Canonul 86 al sfântuluĭ sobor de la Cartagena grăiaşte: de va fi să se afle Arhiereul în pâră, nu póte neştine să'l scóţă din scaunul luĭ, până nu se va face judecată asupra luĭ, décia de se va afla vinovat şi strâmb, atuncĭ se scote de în scaun cu obârşenia judecăţiĭ a săboruluĭ arhieresc.

Pentru cela ce pâraşte pre episcop întru multe lucrurĭ protivnice, şi apoĭ nu póte să dea de faţă nicĭ unul.

Glava 21. [*Iară a aceluĭ sfânt Săbor, Can. 128*]. Canonul 128 al sfântuluĭ săbor de la Cartaghena grăiaşte: că de va pârâ neştine pre Arhiereŭ de multe greşale, şi apoĭ nu va putea se dea de faţă una dintr'acelea, atuncĭ

nicĭ de cele lalte să nu să créză, ci să'l gonéscă afară.

Pentru că la judecată nu se cade să aducă mărturie eretic nicĭ necredincios, nicĭ numaĭ un credincios, ci doĭ saŭ treĭ creştinĭ fórte credincioşĭ, iar la pâră cincĭ.

Glava 22. [*Apostoliĭ, Canon 75*]. Canonul 75 al sfinţilor apostolĭ grăiaşte pentru mărturie: La păra Arhiereuluĭ, nicĭ eretic, nicĭ păgăn să nu'l socotéscă mărturie, şi iară nicĭ pre un om creştin numaĭ, pentru că zice scriptura, de în gura a doă mărturiĭ saŭ a treĭ stă tot graiul, cum am zice că la un lucru ce vor mărturisi doĭ, saŭ treĭ marturĭ, atunce iaste adevărat lucrul acela şi isprăvit după mărturia mărturiilor acelora.

[*Zonara*]. Ereticul nu se socotéşte, nicĭ îl bagă în samă nicĭ la mărturie nicĭ la pâră, nicĭ iară numaĭ un om credincios. Iară de va fi o mărturie credincĭ să şi adeverită, mărturia luĭ iar să nu se crézä, ci numaĭ doĭ saŭ treĭ mărturiĭ cum 'ĭ cuvântul scripturiĭ.

[*Mirare Poslania 1, Glava 5, Zacon 284*]. Scrie şi sfântul Pavel către Timoteĭ, păra ce iaste asupra omuluĭ preoţit să nu se priméscă de nu vor fi doĭ saŭ treĭ mărturiĭ. Iară acela Zonara zice: la păra Preoţilor de vor fi două mărturiĭ cu viaţă bună şi înbunătăţiţĭ tot să nu se crézä. Dumnezeescul Pavel grăiaşte ca şi maĭ sus: la păra preotuluĭ să fie saŭ doĭ saŭ treĭ mărturiĭ să mărturiséscă. Iară aceĭ Zonara zice: la păra preoţilor de vor fi doĭ mărturiĭ credincioşĭ şi bunĭ, mărturia lor nicĭ cum să se bage în sémă.

[*Dezlegare*]. Nu vă mirareţĭ de acésta, pentru că Zonara nu stă împotriva luĭ sf. Pavel, ci să ştiţĭ că una e socotela acésta, şi iară să ascultaţĭ să vedeţĭ cum o povesteşte acel Valsamon.

Pentru Dumnezeescul Pavel ce scrie către ucenicul luĭ, la păra preoţilor zicând să nu se priméscă la mărturie maĭ puţinĭ, fără numaĭ doĭ saŭ treĭ mărturiĭ. Să ştiţĭ că acésta nu o zice pentru vina luăriĭ daruluĭ, ci să ştiţĭ că socotéla acésta iaste pentru banĭ, adecă pentru galbenĭ saŭ pentru haine, şi grăiaşte la povestea Canonuluĭ séŭ la 75, acela Valsamon, mărturia zice a doĭ omenĭ ce vor mărturisi asupra Arhiereuluĭ de va fi pentru galbenĭ ca o litră de aur, décia aceĭ doĭ mărturiĭ de vor fi drepţĭ omenĭ bunĭ şi vor jura, atuncĭ mărturia lor se bagă în sémă şi să o ţiĭ adeverită. Iară de va fi lucrul pentru 50 de litre de aur, atuncĭ mărturia acelor doĭ mărturiĭ nu se bagă în sémă, ci numaĭ se fie treĭ mărturiĭ, iară de nu va fi lucrul despre aur ci pentru păra luăriĭ daruluĭ arhiereuluĭ aceluia, atuncĭ trebue se fie 5 mărturiĭ, şi pentru pâră ca acésta se jure, şi décă vor jura se bagă în sémă mărturia lor, décia să ia şi darul Arhiereuluĭ. [*Zri*] iară aşa adevărat se fie acele mărturiĭ cum am zis maĭ sus, credincioşĭ cu viaţă bună şi drepţĭ, iară de vor fi vrăjmaşĭ, saŭ cu viaţă rea şi nedrepţĭ atuncĭ mărturia lor de tot nu se bagă în sémă.

Pentru pârâşĭ să n'aducă mărturiĭ casnicĭ, nicĭ rudenie.

Glava 23. [*Soborul Cartagheneĭ. Can. 130 şi 58*]. Canonul 130 şi 58 al sfântuluĭ săbor de la Cartaghena zice: pârâşiĭ de vor aduce omenĭ mărturie de în casele lor saŭ rudeniĭ, aceia să nu se bage în sémă la judecată.

Pentru ca mărturiile trebue să fie fórte ómenĭ credincioşĭ şi carii se opresc să nu mărturiséscă şi carii nu se opresc.

Glava 24. [*Leŭ, şi Constantin împăraţĭ*]. Grăiaşte légea împărătéscă, adecă Leŭ şi Constantin, marturiĭ cariĭ vor să mărturiséscă, trebue se fie credincioşĭ fórte şi drepţĭ, şi fără vină, cum pentru niscare lucrurĭ, haine saŭ banĭ, mutate saŭ nemutate, aşijderea şi pentru păra a obraze sfinţite adecă a Arhiereŭ saŭ a preot.

Călugărul prost de va mărturisi să nu se bage în sémă, că el aŭ lăsat lumea şi lumeştile.

Preoţiĭ cariĭ nu sunt în chipul călugăresc, de vor mărturisi să li se socotéscă mărturia.

Carele se va năpăstui saŭ se va vindi la judecată saŭ pentru mărturie mincinósă, saŭ de'l va face de ruşine judecătorul pentru altă răotate căcĭ va fi clevetit pre cine-va, nicĭ cela ce va lua galbenĭ să părăscă, saŭ să nu părăscă, nice curvariĭ, nicĭ ucigaşiĭ, nicĭ tâlhariĭ, nicĭ altul ce va fi făcut ruşine fără de cale: mărturia a nicĭ unuia de acestora nu se socotéşte la judecată, şi de vor pârâ pre cine-va aceştia cariĭ vor avea de acéste vinĭ ce scriŭ maĭ sus, nicĭ păra lor să se asculte la judecată, nicĭ în samă să se bage. De va fi cine va de doă-zecĭ de anĭ, saŭ va fi surd, saŭ îndrăcit, saŭ slugă, saŭ curvariŭ, saŭ mituteĭ, nu pot mărturisi la judecată.

Mărturiile carele vor să mărturiséscă, li se întrébă de rând, adecă de dreptatea ce aŭ pentru lucrurĭ bune ce fac şi de credinţă, ce să zice, de va fi creştin şi face bunătăţĭ carele plac luĭ Dumnezeŭ, saŭ păgân iaste aŭ creştin: şi iară, petréce viaţă înbunătăţită şi Dumnezeéscă, aŭ ba?

Acésta trebue judecătoruluĭ să vază şi să ispitéscă mărturiile, carele vor să vie la judecată să mărturiséscă pentru tot lucrul cum îşĭ petrec viaţa lor, saŭ aŭ bunătăţĭ bune aŭ réle:

Cuvintele mărturiilor se bag în sémă într'acest chip, nu ale celora ce aŭ cuvinte dela mărturiĭ, dearecea să se ducă să mărturiséscă: ce mărturiile se întrébă faţă către faţă.

Nu se bagă în sémă mărturia numaĭ de într'auzire, fără numaĭ când vor mărturisi pentru hotară şi pentru împărţirea caselor, a viilor, şi a ţarinilor.

Tatăl şi feciorul de vor fi supt oblăduire; şi doĭ fraţĭ de vor fi amândoĭ la un loc pot să mărturiséscă la vre-un lucru şi nu se apară căcĭ că sânt de într'o casă.

Un om ce va fi de 14 anĭ, póte să mărturiséscă la vre un lucru de galbinĭ, iară la păra Arhiereuluĭ, măcar de ar şi şti, mărturia luĭ nu se bagă în sémă.

Episcopiĭ mărturisesc şi când iscălesc în carte pentru lucru.

Mărturiile carele vor mărturisi de nevoe saŭ de silă, saŭ pentru mită, acelea nu se bagă în sémă.

Carele se află pârât, acela nu póte pre altul să pârască.

Câte zile se zăbovesc mărturiile la o judecată, orĭ multe, orĭ puţine, cheltuiala lor plăteşte cela ce 'ĭ aŭ adus după porunca judecătoruluĭ.

Mărturiile cărĭ îşĭ vor scrie iscăliturile în zapis pentru vre un lucru, deacia vre odată de va veni la judecată să fie lucrul acela, a'uncĭ acélea mărturiĭ de nu vor vré de voie, eĭ să mărturisésca şi de nevoie, pentru că sunt scrişĭ cu iscălitură în zapis.

Mărturiile carele vor să mărturisésca orĭ la pâră, orĭ pentru galbenĭ şi haĭne, trebuiaşte cu jurămênt să se întrébe, ştiŭ aŭ nu ştiŭ de acéle lucrure.

Nu mărturiséşte schilérul, adecă vameşul, carele ţine asupra luĭ lucrurĭ Domneştĭ cumpărate.

De va mărturisi cineva asupra vre unuĭ om, acela nu póte iară şi a doa óră să mărturisésca asupra luĭ, căcĭ că i să arată a'ĭ fi vrăjmaş.

[*Mateĭ*]. Trebuiaşte mărturiilor ântâĭ să facă jurămănt, atuncĭ să se întrebe de judecătoriŭ pentru lucrul acela ce iaste şi cum nu ştiŭ pentru care vină 'ĭ-aŭ chemat la judecată. Iară de vor fi mărturiĭ multe, atuncĭ judecătorul prinde cuvintele celor maĭ cinstiţĭ.

La lucrurĭ Arhiereştĭ carele se judecă la judecată, de va fi pentru o litră de aur, doĭ mărturiĭ credincioşĭ să mărturisésca, şi să bagă în sémă mărturia lor, iar de va fi pentru 51 de litre, atuncĭ treĭ mărturiĭ să mărturisésca, iară de va fi pâră pentru lucrul Arhiereiĭ luĭ, cincĭ mărturiĭ să fie credincioşĭ şi bunĭ şi cinstiţĭ să jure; deacia atuncĭ după mărturia lor, se face judecata pâreĭ aceia, şi scóte pe Arhiereŭ, adecă i să ia Arhieria. Aşa aŭ zis Valsamo maĭ sus.

[*Zri*]. Săraciĭ nu mărturisesc. Săracĭ se chiamă, ceia ce nu le plătéşte bucatele lor carele aŭ, 50 de galbenĭ.

[*Armenopul*] Armenopul zice să fie mărturiile credincioşĭ iară nu urgisiţĭ.

Trebue judecătoriuluĭ să caute şi să ispitéscă pre fieşcare mărturie, de va fi cinstit şi îmbunătăţit saŭ necinstit şi ruşinat, saŭ bogat saŭ sărac, şi pentru sărăcia luĭ aŭ venit să mărturisésca ca să dobândésca ceva, saŭ îĭ iaste priaten despre vre-o parte. De aceia, cand nu va fi mărturia, nicĭ necinstit, nicĭ sărac, nicĭ vrăjmaş, atuncĭ mărturiséşte şi i se priiméşte mărturia luĭ, iară într'alt chip nu să bagă în sémă.

Nicĭ eretic, nicĭ ovreiŭ, nu mărturiséşte asupra creştinuluĭ.

Pentru Preotul de va mărturisi strâmb saŭ va prinde tagă pe iscălitura luĭ.

Glava 25. [*Iustinian împărat*] Preotul de va mărturisi strămb, de niscare lucrurĭ, adecă de vie saŭ de moşiĭ, saŭ de case, saŭ de haĭne, saŭ de galbenĭ, se opréşte de preoţia luĭ 3 anĭ şi să'l ducă să şază la Mănastire. Iară de va mărturisi asupra cuĭva, ca să i se facă stricăciune la trupul omuluĭ, saŭ să-ĭ piarză viaţa, saŭ de în trupul luĭ ceva, atuncĭ să i se ia popia de tot. Aşijderea se pedepsesc şi alţĭ cliricĭ de vor mărturisi strămb.

[*Legea*] Iară de va iscăli Preotul verĭ la fie ce lucru ce va fi, şi apoĭ pre urmă va prinde tagă de iscălitură, cum aŭ iscălit răŭ, aceluia să i să ia popia.

[*Săbor Carthagena Can. 13*]. Aşijderea şi fie cine ce va prinde tagă de zapis, saŭ de iscălitura luĭ, să fie lipsit şi gol de cinste ce va avé.

Iară pentru Preotul ce va măuturisi strămb, aŭ socotit nişte Dumnezeeştĭ părinţĭ, cum să nu se oprésca acel Preot de popie, cĭ să i se ia popia de tot.

Pentru Preot saŭ Diacon de va fi să'ĭ pârască cine-va.

Glava 26. [*Isprava Dumnezeeştilor pravilĭ*]. Să ştiţĭ că la pâră preotuluĭ saŭ a diaconuluĭ vor şi poruncesc Dumnezeeştile Pravile, cum aşa să se caute lucrurile lor, ca şi la pâra a Arhiereuluĭ, adecă să fie şi pârâşiĭ şi mărturiile credincioşĭ, şi cinstiţĭ cum am scris maĭ sus. Atuncĭ să se priméscă şi la pâră şi la mărturie: iară de vor fi cu viéţă rea şi mărturiile şi pârâşiĭ, atuncĭ să nu se bage în sémă nicĭ pâra pârâşilor, nicĭ mărturia mărturiilor.

[*Armenopul*]. Şi carele va cleveti şi va pârâ pe Arhiereŭ, saŭ pre alt preot, şi nu va putea să le dea de faţă, acela să plătésca la Domnie 30 onghiĭ de aur, căcĭ că l'aŭ clevetit pe nedreptate, saŭ să paţă aceia patimă ce vrea şe paţă el.

Pentru Preot saŭ Episcop, saŭ alt sfinţit ce'ĭ vor lua darul iară el va face liturghie.

Glava 27. [*Apostolĭ Canon. 28*]. Canonul

28 al sfinţilor Apostelĭ grăiaşte: care episcop, saŭ preot, saŭ diacon, ce li se va fi luat darul şi el vor face liturghie, adecă să le fie luat darul pentru niscare greşale adeverite şi vor îndrăsni la liturghie să facă, unul ca acela să se gonéscă de tot şi de în besérica luĭ Hs.

[*Zonara*]. Liturghia nu se zice numaĭ jertva cea fără de sânge, ci tótă slujba besériciĭ, adecă botejunea, blagoslovirea cununieĭ, vecernie, utrănea, şi altele tóte câte se fac cu blagoslovenie vă naş.

Pentru judecata Patriarhuluĭ că nu se maĭ judecă a doa óră

Glava 28. [*Mateĭ*]. Judecata Patriarhuluĭ nu se maĭ judecă, niciĭ se caută la altă judecată pentru că judecata Patriarhuluĭ iaste începătură şi cap tuturor judecăţilor bessericeştĭ, că dela dânsul sunt judecăţile bisericeştĭ, şi la dinsul se întorc de se judecă. Drept aceia la altă judecată nu se judecă, niciĭ de nimenea nu se caută, că aceia iaste începătură. Numaĭ, ce se maĭ judecă acéia Duhovnicéşte între patriarhul cu săborul.

Pentru Arhiereul carele iĭ iaste luat darul, are voie să maĭ chiame a doa óră săborul să se maĭ judece de lucrul pâreĭ luĭ.

Glava 29. [*Alexie împărat a luĭ Comnin*]. Grăiaşte hrisovul al împĕratuluĭ deapururea pomenitul Chir Alexie al luĭ Comnin, şi dă slobozire Arhiereuluĭ saŭ altuĭ preot, căruia îĭ vor fi luat darul, să maĭ chiame a doa óra Săborul să se maĭ judece lucrul păreĭ luĭ, să vază drept s'aŭ judecat aŭ strâmb.

Pentru Arhiereĭ de va fi luat darul vre unuĭ Arhiereŭ şi după aceia s'aŭ aflat nevinovat, şi de când s'aŭ început a se luarea darul arhiereuluĭ şi iară s'aŭ iertat.

Glava 30. [*Săbor Cartaghenie Canon 15*]. Canonul 15 al Sfântuluĭ săbor de la Carthagena porunciaste că de vor fi luat darul vre unuĭ Arhiereŭ, şi apoĭ s'aŭ făcut a doa judecată, şi s'aŭ aflat Arhiereul carele i s'aŭ luat darul nevinovat, atunceĭ judecătoriĭ cariĭ l'aŭ judecat şi 'l aŭ luat darul nu se pedepsesc, însă adevărat de'l vor fi judecat după tocméla Dumnezeéscă, şi nu vor fi luat mită, niciĭ aŭ fost vrăjmaşĭ.

[*Legea*]. Célea de sunt judecate şi tocmite răŭ niciĭ vremile niciĭ pravile niciĭ obiceiul pe acelea nu póte să le adeverese.

[*Fotie Tarigradénul*]. Iară pentru decând s'aŭ început a se luarea darul Arhiereilor şi iară a se erta, pre la bogate vremĭ şi Săbóră, şi de bogaţĭ părinţĭ acésta de multe orĭ s'aŭ făcut ca de Sf. Atanasie şi în vremea luĭ Marcheĭ Episcopul de la Angira şi Macarie, şi pre la alţĭ mulţĭ, pentru rugămintea omenilor cariĭ cerea şi ruga pre Arhiereul lor. Făcutu-s'aŭ iară şi în vremea luĭ Iracla sfântul Patriarh de la Alexandria, căruia iĭ fuse ucenic Dionisie, şi după acesta Maxim, iară după acela Teona, iară după acestea sfetiĭ sfeştino Mucenic Petru, carele opri pre Aria diaconul şi 'l împrăştie afară de tot de besérică. Acesta sfântul Petru muncitu-s'aŭ în zilele luĭ Maximian împărat, şi cu porunca luĭ capul 'l-aŭ tăiat. Iară deacia Sfântul Ahila se făcu în locul luĭ următoriŭ, şi luă Scaunul al luĭ sfetiĭ sfeştino Mucenic Petru de la Alexandria. Deaciea acest sfânt Patriarh Ahila de la Alexandria, primi pre acela, pre Aria, şi 'l ertă. Deacia nu'l numaĭ iartă, ci încă 'l făcu şi preot, şi'l puse să păzéscă şi Scóla dăscălia Alexandrieĭ. Că şi pre Evtihiĭ pre carele oprise şi 'l luase darul sf. Flavian: iară Alexandrénul şi Antiohénul şi Ierusalimlénul, eĭ îl priimiră după mórtea luĭ sf. Flavian. Că Zlatoust carele fu scos de Feofil edinoslapniĭ fără de alţĭ Patriarşĭ, iară eĭ îl priimiră pre Petre al Milituluĭ Episcop, luă'ĭ darul Sf. Metodie, iară Patriarhul Fotie îl îndreptă şi nu numaĭ ce 'l îndreptă ci încă'l făcu şi Mitropolit Mitropolieĭ Sardieĭ. Că şi pre alţiĭ mulţĭ pre care'ĭ scosésă Sf. Ignatie pentru greşale, iară acela Sfântul Fotie pre aceia îĭ priimi, şi pre alţiĭ mulţĭ pre cariĭ scosése sfântul Fotie, iar cel maĭ de sus sf. Ignatie priimea pre dînşiĭ.

Pentru schimbarea arhiereilor, şi pentru lepădărĭ şi pentru că se dă scaunul arhieresc către alt arhiereŭ Exarşesc.

Glava 31. [*Mateiŭ*]. Schimbarea iaste, când ar lăsa vre un Arhiereŭ Mitropolia sa care o ţine, şi să ia alta, saŭ episcopul episcopia.

Iară canonul 16 al săboruluĭ de la Antiohia iartă să se facă schimbărĭ Arhiereilor, de va fi mitropolit cu sfatul şi cu voia Patriarhuluĭ, iară de va fi episcopie, cu voia şi cu sfatul Mitropolituluĭ al eparhieĭ aceia.

[*Iar a luĭ*]. Iară lepădare iaste şi se chiamă care lasă Arhiereul, şi scaunul şi arhieria.

Chiamă-se lepădare, şi când lasă numaĭ scaunul şi'şĭ ţine Arhieria şi se dă către dînsul alt scaun exarşesc, saŭ să şi face adevărat Arhiereŭ într'însul.

[*Zon.*] În vrémea luĭ Zinon împărat, lepădă-se de scaunul Patriarşesc, Martirie Patriarhul de la Antiohia, şi era adunaţĭ toţĭ oamenii preoţĭ şi mirénĭ, şi zice, pentru neplecatul chros şi pentru nesmeritul om, lépădu-mă zice de scaun, iar rânduiala Arhierieĭ mele, voiŭ să mi-o ţiŭ curată şi nespurcată: şi se lepădă de scaun, iar nu de arhierie.

[*Săborul Antiohieĭ Canonul 16*]. Dă se şi exarşesc obraz alt scaun, către alt Arhiereŭ de'ĭ va trebui, carele nu va avea scaun, saŭ de va şi avea, şi are voe în totă norma ca el păstoriŭ şi dascăl, adecă ca şi cei adevă-

rat Arhiereŭ al eĭ, iar sfântul scaun nu póte să'l ție nicĭ cum, nicĭ póte să hirotonéscă în tr'acel scaun, fără numaĭ Arhiereul cel adeverit carele s'aŭ hirotonit într'însul. Deacicea osebĭ de acela, ce se zice de sfântul scaun, tóte lucrurile Bisericeștĭ le face neapărat pre rânduélă și pre tocméla Arhieréscă.

[*Caută de vezĭ respunsul Dumnezeeștĭ pravili*]. Iară de va îndrăzni de va face, acéstă fără de lege și neomenie, adecă să se sue pre sfântul scaun carele iaste străin și departe de dânsul, fără numaĭ adevăratul luĭ Arhiereŭ cum am zis, carele iaste închinat numaĭ luĭ iară nu altuia; unuia ca aceluia să i se ia darul Arhiereĭ luĭ, cum grăesc și poruncesc Dumnezeștile Pravile.

Pentru Episcopĭ și Preoțĭ de nu vor pomeni pe Mitropolitul lor, și pentru greșalele preoților, că se cade să'ĭ canonéscă Arhiereul.

Glava 32. [*Soborul 1 și 2 canon 13*]. Canonul 13 al săboruluĭ de întâiŭ și de al doilea grăiaște: care episcop, saŭ de în preoțĭ, saŭ cineva de în diaconĭ, se va părăsi căcĭ se va afla Mitropolitul lor în pără, și nu i se va fi făcut judecată și ispravă asupra luĭ, de nu'l vor pomeni la Dumnezeiasca Liturghie, și la alte slujbe, pre aceia aŭ poruncit sfântul săbor să li se ia darul de tot.

[*Simeon Soluneanu*]. Și când va cădea preotul într'altă greșélă, atuncĭ se cade să se canonéscă de Arhiereŭ, însă de se va face acéstă greșală preotuluĭ, de nepază și de neștiință, saŭ și de lucrul vrăjmașuluĭ, atuncĭ nu se face întrebare multă de greșala luĭ, ci să aibă și puținea iertăciune maĭ la vreme. Iară de se va fi făcut pentru lénea luĭ, atuncĭ să plângă și să tânguiască cum 'ĭ este greșala și să ia înd eptare de la Arhiereul.

Pentru Anatema.

Glava 33. [*Săborul 4, canon 7*]. Anatema iaste despărțire de Dumnezeŭ, și împreunare și moștenire Satanei. Iară sfântul al patrulea și a totă lumea săbor, pentru Anatema grăiaște așa: nicĭ un om credincios creștin să nu'șĭ zică Anatema, numaĭ ce să zică ereticilor, și călugărilor carii lépădă chipul și nu vor să se maĭ întorcă; Iară de vor veni spre pocaanie primește'ĭ și 'ĭ îmbrățișéza, pentru că Domnul nostru Iis. Chris. carele s'aŭ pogorit de în cerurĭ pentru spăsenia nostră, zice: n'am venit să chem drepțiĭ, ci păcătoșiĭ la pocaanie, și mare bucurie se face în ceriurĭ pentru un păcătos ce se pocăiaște.

Pentru cela ce se afurisește drept saŭ nedrept de Arhiereŭ.

Glava 34. [*Simeon Soluneanul*]. Un om ce se va afurisi drept saŭ nedrept de Arhiereul luĭ, acela să nu cumva să nu bage în sémă de tot afurisania, nicĭ să se facă singur socotitor adinsă eluși, zicând că pe nedreptate s'aŭ afurisit: ci să alerge cu totă dragostea și smerenia la Arhiereul luĭ, ca un rob să'l róge să'l iarte. Iară de nu'l va priimi, atuncĭ să ia cu sine pre niscare ómenĭ cucernicĭ preoțĭ și mirénĭ, că pentru ruga lor se tâmple iertăciune, iară de nu va vrea, însă de va fi episcop atuncĭ să mérgă la Mitropolitul luĭ, iară de va fi Mitropolit atuncĭ să mérgă la Patriarhul cerșând iertăciune să'l iarte, nu că dóră va să părască pre Arhiereul luĭ, că déca va prinde de véste să se întristeze, și măcar căcĭ că se va întrista și pre dreptate: pentru că altă judecată este a luĭ Dumnezeŭ și alta a ómenilor, și de va face așa, atuncĭ și de la Dumnezeŭ și de la Patriarhul, saŭ și de la Mitropolitul va lua iertăciune.

[*Zlatoust*]. Grăiaște iară și Dumnezeescul Zlatoust: Când afli, zice, pre omul păcătos, atuncĭ tu nu'l scóte numaĭ cât de la beserică ca să nu'l răpéscă Satana, să'l dea iară în turmișul luĭ: ci'l chiamă singur de eluși, décita de o parte îl céră, iară de alta 'l rógă ca să'l scoțĭ de în rĕŭ. Décita de te va asculta bine să știĭ că aĭ dobândit sufletul luĭ, cum aŭ zis scriptura, că cine va întórce zice pre păcătos de în rătăcita luĭ cale, acela isbăvește'ĭ sufletul de mórte și acopere mulțime de păcate.

Pentru Arhiereul de va opri preot, saŭ de va afurisi pre mirén ca să ia mită, saŭ va închide bisérecă, saŭ pre alt preot saŭ sfințit, saŭ pre alt cineva, de va afurisi fără vină.

Glava 35. [*Săbor 7, canon 4*]. Canonul al patrulea, al șapteluĭ săbor grăiaște: care Arhiereŭ, pentru vrajbă, saŭ patimă, saŭ pentru să ia galbenĭ, va opri vre un popă de Liturghie, saŭ va afurisi mirén, saŭ va închide biserică, ca preotul să nu slujască și să se măréscă Dumnezeu: acela să pață singur aceia, adecă să pață el ce a făcut, ce se zice de va fi oprit pre cineva, să fie el oprit, de va fi afurisit, să fie el afurisit; după cum zice David: să i se întorcă răotatea luĭ la capul luĭ. [*Psalm 7*]. ca un călcătoriŭ de învățăturile luĭ Dumnezeŭ și de tocmirile Apostolilor.

[*Petru Apostolul*]. Grăiaște și Dumnezeescul Apostol Petru: Paște zice turma luĭ Dumnezeŭ, nu cu necăjire, ci cu voie Dumnezeiască și nu cu dobândă rea, ci cu bună voie, și să fițĭ isvóde turmelor vóstre, ca să facețĭ voia luĭ Dumnezeŭ, și de vețĭ face așa, purta-vețĭ de la Dumnezeŭ cununa cea neveștejită a slaveĭ sale, iară de vețĭ face împotrivă, bine să științĭ că în loc de cunună vețĭ lua munca de vécĭ.

[*Pavel Apostolul*]. Grăește și Dumnezeescul

Pavel Apostol: ceĭ nedrepțĭ, împărăția luĭ Dumnezeŭ nu vor putea moșteni

[*Valsamon*]. Iar care preot va afurisi pre vre un creștin afară de lége fără de vină, acela Preot să fie în urgie și să se pedepséscă, căcĭ aŭ afurisit creștinul fără de vină

[*Dionisie Areopagitul*]. Grăiaște sfântul Dionisie Areopaghit la o poslanie a luĭ, că Dumnezeŭ nu ascultă zice pornirile céle dobitocești ale preoților.

[*Iustinian împĕratul*] Iară Nearaoa a luĭ Iustinian împĕrat grăiaste: poruncim zice Arhiereilor, și preoților, să nu afurisescă pe nicĭ un creștin, până nu va arăta vina luĭ, de acia de va fi și vor zice pravilele să se afurisescă: atuncĭ unul ca acela să'l afurisescă.

[*Vezĭ*]. Iară de vor afurisi pre vre un creștin și nu'l va arăta vina luĭ, după cum zic pravilele, adecă de'l vor afurisi fără de arătarea vineĭ luĭ, atuncĭ să mérgă la alt Arhiereŭ maĭ mare să'l iarte, iară cela ce l'aŭ afurisit să se pedepsescă: adecă să'l oprescă de preoție Arhiereul cel maĭ mare cât 'l va fi voia, și căcĭ aŭ făcut pe nedreptate, pe dreptate să rabde și pedepsa.

[*Leŭ și Constantin împĕrațiĭ*]. Poruncim Arhiereilor să nu desparță pe nimenea de sfânta Priceștenie fără vină, iara de vor face acésta fără vină și fără de arătare, aceia să se oprescă de sfânta Cumnecătură un an.

Pentru ceia ce se împreună cu cel afurisit.

Glava 36. [*Apostoli, canon 10*]. Canonul 10 al sfinților Apostolĭ grăiaște, carele se va ruga împreună cu omul cel ce iaste afurisit, atunce se afurisește și acela.

[*Greșale, Zonara*]. Pre cela ce'l afurisesc, pre aceia pentru păcatul afurisesc, drept aceia să cade să nu se împreune cu dânsul nimenea, căcĭ că acela urgisește pre Arhiereul carele 'l aŭ afurisit și închipuiaște și alta, că arată cum ar fi că l'aŭ afurisit Arhiereul săŭ, pentru aceia se rógă împreună cu dânsul, și nu va să se despartă ca de un afurisit, drept aceia zice pravila, carele va umbla saŭ se va împrieteni, saŭ va ceti, saŭ va cânta, saŭ în biserică, saŭ acasă'l cu afurisitul, să se afurisescă și acela.

Iară de va vorbi cine-va cu cel afurisit de acésta nu se póte opri, ci numaĭ se oprește să nu se róge împreună cu dânsul.

Pentru afurisitul cum se cunóște după mórtea luĭ de unde s'aŭ afurisit.

Glava 37. *Acéstea tóte de afurisanie s'aŭ aflat într'o carte a Sfânteĭ Sfeĭ de la Solun*. Carele are poruncă saŭ catara: adecă blăstem, acelia numaĭ ce i se ține dena'nte trupul întreg.

Carele are anatemă, acela se arată galben și degetele'i sgârcite.

Iară carele se arată negru, acela să știĭ că a afurisit de Arhiereŭ.

Iară carele se află alb, acela iaste afurisit de Dumnezeeștile pravile.

Maĭ sus zice și arată pre afurisitul de unde s'aŭ afurisit; iară pentru afurisania preoților nicĭ cum nu aduce aminte, ce va să fie acésta?

Preoțiĭ să nu afurisescă pe nimenea fără voia arhiereuluĭ lor.

Glava 38. [*Mirare*]. Preoților nu li s'aŭ dat alt dar, fără numaĭ să slujască Liturghie, să botéze și să blagoslovéscă nunta, și alte împotriva acestora. [*Dezlegarea Dumnezeeștilor învățătorĭ*]. Iară a erta și afurisi s'aŭ dat Arhiereilor, ca se aseamănă chipuluĭ apostolilor, cărora Christos le aŭ dat acéstă putere și le zise: câte vețĭ lega pre pământ fi-vor legate și la cerĭurĭ, și iarășĭ zice: eŭ sunt lumina lumeĭ, drept aceia de în mijlocul Dumnezeeștilor Apostolĭ, și aĭ următorilor lor, adecă aĭ Arhiereilor, darul se dă la toțĭ, cum se dă și lumina, drept aceia preotul nu póte afurisi pre nimenea fără voia Arhiereuluĭ săŭ, că singur iaste Dascal, și Păstoriŭ, și purtătoriŭ de grijă a spăseniеĭ ómenilor luĭ Dumnezeŭ, drept aceia luĭ i s'aŭ dat darul, iară cu puterea și cu isprăvnicia luĭ, afurisesc și iartă păcatele și preoțiĭ

[*Caută, o Preote*]. Iară care preot va afurisi pe vre un creștin fără voia Arhiereuluĭ săŭ, acela va să dea sémă Domnuluĭ nostru Iis. Chris. la a doa venire căce aŭ despărțit pre creștinul de slava luĭ Dumnezeŭ, că afurisania iaste despărțire de Dumnezeŭ.

[*Apostoli, canon 39*]. Grăiaște iară și canonul 39 al sfinților Apostolĭ, preoților zice nu s'aŭ dat să oprescă, să canonéscă, saŭ să afurisescă pre cine vor vrea și să deslége afurisanie, saŭ păcate, că acéstă putere iaste dată Arhiereilor, iară nu preoților, și de nu vor avea voie de la dânșiĭ, acéstea să facă nu pot. [*Zic*]. Ore vedețĭ că până nu ia voie preotul de la Arhiereŭ nu póte afurisi; pentru aceia și maĭ sus nu grăiaște pentru afurisania Preotuluĭ, să se cunóscă și să se arate, și să se afle, cum se cunóște de Lége, și de Arhiereŭ, și de poruncă, și de blestem, și de anatemă, căcĭ că n'are putere să afurisescă, cum scrie maĭ sus după socotéla Apostolescă.

[*Vezĭ*]. Ce însă preoțiĭ carĭ vor să'l cunoască cum place luĭ Christos, acea să facă afurisania cu puterea Arhiereuluĭ, că cum ațĭ auzit câtu'ĭ de mare taina afurisanieĭ drept aceia se cade Arhiereuluĭ să socotéscă fórte cu deadinsul de lucrul cela ce va să facă afurisanie, pentru aceia căutațĭ de vedețĭ fórte bine pentru acéstea.

[*Caută de cezĭ de acéstea tóte*]. Pre în bogate locurĭ unde nu se află Arhiereŭ, acolo fac

săbor Cliricil, ca niște ispravnicI ce sunt Arhiereului lor, décia socotesc lucrul acela de care vor să facă afurisanie, și așa daŭ slobozie să se facă.

[*Protopopul*]. Iară pre alocurea pre unde nu e nicI cum Archiereŭ, acolo se socotéște lucrul acela de socotitoriŭ satelor, saŭ al orașelor al : celuia loc saŭ ținut, saŭ de preot, saŭ de duhovnic, pentru care lucru și duhovniciI socotitorI de locurI se chiamă; și așa fac și eI afurisanie.

[*Zlatoust*]. Grăiaște și Dumnezeescul Zlatoust, când se afuriséște creștinul zice, atuncI bine să știI că înbrățișéză pre dânsul Satana. Drept aceia trebuiaște a socoti fórte bine de lucrul afurisanieI, care va să se facă asupra creștinuluI, décia atuncI să se afuriséscă.

Pentru ceĭ afurisițĭ, pre cariĭ afuriséște Arhiereul iară după mórte se află trupurile lor deslegate.

Glava 39. [*Intrebare*]. Pre niște ómenI ce'I afurisi pe dreptate cum se cade, și pre lége Arhiereul lor, ca pe niște călcătorI deDumnezeiasca lége, și murind afurisițiI iară nu vrură să ia iertăciune și'I îngropară, iară peste puțină vreme se află trupurile lor dezlegate, și deznodate óse de óse. O mare minune! înfricoșat lucru iaste acesta adevĕrat și minunat; de vréme ce pre dânșiI afurisi Archiereul pre cale, și cum nu se aflară trupurile lor întregI, adecă nedezlegate și întregI, ca și altor afurisițI, care lucru se véde o minune mare și gróznică, că Domnul nostru Iș. Hs. zice : câte vețI lega pre pămănt legate sunt, iară de acésta iaste prea minune mare, pentru cela ce să afurisi pre lége, și după mórtea luI să i se afle dezlegat trupul și mădulările! Ce va să fie acésta ?

[*Rĕspuns*]. Să științI de acésta toțI ómeniI și să vă îngrozițI auzind povéstea acestuia lucru și o ascultațI.

[*Deslegarea a Dumnezeeștilor DascalĭI*]. Cela ce s'aŭ afurisit pe dreptate cum se cade și pre lége de Arhiereul luI, și după mórte să se afle dezlegat, acela maI multă nădejde de spăsenie n'are, pentru că calcă Dumnezeeștile învĕțăturI, și pentru căcI nu se întórse să'șI vie la pocaanie să ia ertăciune de la Arhiereul carele l'aŭ afurisit pentru aceia se află deslegat, pentru că unul ca acela maI mult n'are nădejde să ia ertăciune, pentru că s'aŭ făcut moștnean nesfârșiteI muncI a IaduluI; iară ceia ce se află nedeslegațI și întregI trupurile lor, aceia cer ertăciune, ca să se izbăvéscă de în legătura afurisanieI, că cum se află trupul legat pre pământ, așa iaste și sufletul legat și muncit în mânile draculuI; iară deacă ia trupul ertăciune și să deslégă de afurisanie, atuncI cu puterea luI Dumnezeu, izbăvéște-se și sufletul de în mânele draculuI și ia viața de vécI, lumina fără séră, céta drepților și bucuriă nespusă.

Pentru mortul ce se va afla întreg trupul luĭ, și păr neavând nimica.

Glava 40. Să științI și de acésta, că însă de se va afla în mormênt trup întreg și păr neavând nemica, de acésta iaste socotélă și îndoire, că saŭ iaste afurisit saŭ ba, ci însă trebue să scóță trupul acela afară de în mormântul cela ce iaste, să'l bage într'alt mormânt curat noŭ, deacia dacă va trécе bogată vréme, să'l caute, de se va afla deslegat acel trup întreg de bine, iară de se va afla nedeslegat să științI că iaste afurisit, și cére, saŭ aștéptă ertăciune, ca să se izbăvéscă de legarea afurisanieI.

[*Caută de vezĭ aicea lucru minunat și te îngrozéște*]. Să științI și de acésta, când se află omul afurisit, și i se citéște molitvele de ertăciune de la Arhiereŭ și nu se topéște trupul afurisituluI, adecă de nu se va deslega de afurisanie, atuncI să fițI adevérițI și să științI că nedreptate au luat, pentru aceia nu se topéște nicI se deslégă, până ce va întórce, saŭ să plătéscă aceia ce aŭ luat fără dreptate, iară dacă va plăti, atuncI va lua ertăciune și se va deslega.

Pentru Preotul ce'l va opri Arhiereul luĭ de liturghie, iară el va îndrăsni de va sluji.

Glava 41. [*Săborul CarthageneĭI, Canon 29*]. Canonul 29 al săboruluI de la Carthaghena grăiaște : Că pre care preot va opri de Liturghie Arhiereul luI, saŭ pe drept saŭ nedrept, și până nu i se va lua séma de lucrul luI, el va îndrăzni de va sluji, aceluia să i se ia darul, măcar de aŭ fost oprit și fără de vină, pentru căcI că el adins elușI 'și-aŭ făcut socotéla judecățiI pentru care vrea să se judece.

Pentru ClirícĭI și Călugĕrĭ de vor face sfat saŭ însoțire asupra Arhiereuluĭ.

Glava 42. [*Săbor 4, Canonul 18*]. Canonul 18 al patrulea săbor grăiaște : care cliric saŭ călugĕr se va afla, să facă sfat, saŭ însoțire, saŭ să se facă cétă asupra ArhiereuluI lor, sau a săboruluI lor, acelora să li se ia darul.

[*Zonara*]. Sfătuirea iaste, când neștine asupra cuIva se sfătuesc să strice cuIva ceva, saŭ cinstea, saŭ viața, saŭ avuția, și se jură să nu cumva să trécă de într'aceia tocmélă a sfatuluI carea aŭ tocmit, până vor face

[*Valsamon*]. Sfătuire se chiamă și prietenia când o face omul cu jurămănt.

Insoțirea iaste când se adună de se sfătuesc să facă cutare rĕŭ.

[*MateI*]. Iar céte și afară de sobor se chiamă când se va afla vre un Arhiereŭ într'o vină de greșale, deacia i se ia darul de la săbor, iar el nu bagă în sémă aceia, ci slujaște.

Deacia unii se osebesc de creştini şi se duc de slujesc şi citesc deosebi, iara oprêla ce l'aŭ oprit Arhiereiŭ nu o bagă în sêmă.

Pravile împĕrăteşti.

Pentru ceia ce îndĕmnă şi ajută cuiva, saŭ îl sfătuesc spre rĕŭ, saŭ când va trimite pre altul să facă o răutate.

Glava 43. [*Zac. 1*]. Ce folos ar avé neştine când sfătuiaşte pre alt cine-va saŭ îl ajută, saŭ îl trimite să facă vre-o răutate?

[*Zac. 2.*] Când va îndemna neştine pre altul şi'l întărîtă de'l mânie, saŭ 'l învaţă să facă vre o răutate, acela se chiamă sfătuitoriŭ răutăţii.

[*Zac. 3.*] Ajută neştine cuiva să facă greşală, când dă bani, saŭ ómeni, saŭ cai, saŭ arme, saŭ scări să fie de suit, saŭ alte lucruri de acea trébă, pentru să facă greşală cum aŭ socotit.

Iar mai vârtos îl ajută, când mérge el singur cu capul seŭ de se împreună de bună voe să facă greşala împreună cu celă-lalt.

[*Zac. 4*]. Multe feluri de sfaturi sânt; aşijderea şi la ajutoriŭ, de vréme ce sfatul se face numai cu cuvântul, iar ajutoriul se face şi cu lucrul. Drept aceia, sfătuitoriul, cu ajutoriul nu se vor pedepsi amândoi într'un chip.

[*Za. 5.*] Alta iaste când sfătuiaşte neştine pre altul se facă greşala, şi alta iaste să trimiţă să facă. Pentru căci că cela ce sfătuiaşte el socotéşte folosul celuia ce'l sfătuiaşte, iar cel ce trimite să facă greşala, acela socotéşte numai folosul sĕŭ, iară nu socotéşte celuia ce'l trimite. Drept aceia judecătoriul nu se cade să socotéscă cuvintele când să va face vr'o greşală, căci că cum grăiaşte cu cuvântul cela ce sfătuéşte, aşa grăéşte cu cuvântul şi cela ce trimite; iară judecătoriului se cade să cerceteze, la carele aŭ rĕmas folosul şi dobânda ce aŭ venit depre acela greşală ca să pótă înţelége carele iaste adevĕrat şi mai ântâi vinovat. Încă mai iaste un lucru între sfătuitoriŭ şi între trimiţătoriŭ; pentru că cela ce sfătuéşte, nu rĕmâne datoriŭ celuia ce l'aŭ sfătuit, iară cela ce trimete pre altul să facă greşală, acela rĕmâne datoriŭ lui, ce să zice celuia ce'l trimite.

Mai mare lucru iaste să trimiţă pre cine-va să facă greşala, decât să'l sfătuească să facă. Pre cela ce'l vor cleveti, c'aŭ trimis pre altul să facă o greşală, iară el de va arăta cum nu l'aŭ trimis, ci numai ce 'l-aŭ sfătuit să facă acel lucru, acela să fie slobod de pâra ce l-aŭ clevetit ântâi şi de certare.

Cela ce va zice cuiva vre unul priețen, să ucigă pre vre unul ce le va fi amânduror vrăjmaşi, atunci să cade să socotéscă şi să cercetéze judecătoriul, acest cuvânt ce aŭ zis, să afle, sfat aŭ fost aŭ învĕţătură, aŭ cuvânt de ascultare, să facă cum i-aŭ zis şi fără de voia lui, ce să zice sa'l ucigă; carele se cunóşte într'acesta chip, că de se va afla acesta ce s'aŭ îndemnat a merge spre ucidere, cum n'aŭ făcut nici odată ucidere, şi nici atunci n'ar fi făcut, de nu l'ar fi îndemnat acela: atunci să chiamă că i-aŭ dat învĕţătură, ce se zice i-aŭ zis: pasă de ucide pre cutare om, el s'aŭ dus şi l'aŭ ucis pre cuvântul acelui om; iară de se va afla cum el l'aŭ vrut ucide şi fără de zisa şi îndemnarea aceluia, atunci acel cuvânt aŭ fost numai de l'aŭ sfătuit. Iară de va fi isvod, cum de nu i-aŭ vrut zice acela, s'aŭ l'aŭ vrut ucide s'aŭ ba, atunci judecătoriul créde că l'ar fi ucis, măcar de nu i-ar fi zis nimică.

Al doilea semn, pentru să cunóscă judecătoriul, pre cela ce l'aŭ trimis să ucigă pre cea-lalt, să vază óre sfătuitu-l'aŭ aŭ zisu-i-aŭ să mérgă să'l ucigă şi fără voia lui? care semn iaste acesta, pentru să cerceteze judecătoriul şi să cunóscă pre cel ucis, căruia aŭ fost mai mare vrăjmaş, căci că de va fi fost ucigătoriului, atunci acea îndemnare aŭ fost numai sfat, iară de va fi fost cel ucis mai mare vrăjmaş celuia ce l-aŭ sfătuit, decât celuia ce 'l-aŭ ucis, atunci aceia îndemnare aŭ fost învĕţătură cum am zis mai sus, ce se zice ascultă tu cum zic eŭ, şi fă cum te învĕţ, pasă de'l ucide fără voia ta, eŭ voiŭ da séma, acésta se chiamă învĕţătură, şi pre acéstă învĕţătură aŭ mers de l'aŭ ucis.

Când nu va puté judecătoriul să cunóscă într'alt chip mai adevĕrat de acea îndemnare sfătuire aŭ fost aŭ învĕţătură, atunci va munci pre sfătuitoriul să spue cu adevĕrat şi să'l întrébe, sfătuitu-l'aŭ saŭ învĕţatu-l'aŭ să facă acea greşală?

Ce pedepsă vor lua ceia ce sfătuesc spre rĕŭ să facă cineva.

Glava 44. [*Zac. 1*]. Cela ce va sfătui pre altul să facă vre o greşală, acela se va pedepsi cu acea pedépsă cum se va pedepsi şi cela ce va face greşală.

[*Zac. 2*]. Cine va îndemna, saŭ va învăţa, saŭ va sfătui pre altul să facă vre un lucru rĕŭ şi vre o greşală, acela se va pedepsi ca şi cel vinovat ce va face greşală.

[*Zac. 3*]. Cela ce va arăta cuiva folosul şi dobânda ce va avea dacă va face vr'o greşală, şi de'l va sfătui acela, şi va face greşala, acela ce l'aŭ sfătuit, se chiamă sfătuitoriŭ spre răutate şi se va pedepsi cum am zis.

[*Zac. 4*]. Cela ce va lăuda vre un lucru rĕŭ şi ca greşală, iară neştine auzind se va răni la inemă şi nu se va lăsa până nu'l va face acel lucru, acesta se chiamă svétnic rĕŭ şi se va pedepsi cum scrie şi mai sus.

[*Zac. 5*] Când va grăi neştine către altul şi va spune cum va să facă o răutate, şi acela'I va răspunde de'I va zice, bine va fi aşa să facI şi să nu zăboveştI ci să facI acest lucru, atuncI acela ce'l sfătuiaşte spre răŭ să se pedepsescă ca şi cela ce va face acea greşală.

[*Zac. 6*]. Când va zice neştine, altuia ce va avea să ucigă pre cine-va: de vreI vrea să'l ucizI ucide'l, acela nu se chiamă sfătuitoriŭ răŭ, nicI se va pedepsi, de vreme ce nu 'I-aŭ zis ucide'l, ci 'I-aŭ zis de vreI vrea să'l ucizI, ucide'l, iată că nu'l îndémnă ci'l lasă în voia luI.

[*Zac. 7*]. Ceia ce vor fi într'un gând, cu ceia ce vor face greşală, aceia să se pedepsescă toţI cu o pedepsă şi ceia ce n'aŭ făcut ca şi ceI ce aŭ făcut, căcI că aŭ fost într'una toţI, şi acésta va fi când va fi şi greşala mare, cum s'ar zice, când ar hiclemi Domnia, saŭ locul unde lăcuiaşte, saŭ alt lucru ca acesta; iară de va fi lucrul maI puţin, atuncI de acea greşală nu se va pedepsi cela ce nu face ca cela ce face greşala.

[*Zac. 8*]. Cela ce va da niscare lucrurI, de carele vor trebui celuia ce va să facă vre o greşală, acela se va pedepsi tocma ca şi cela ce aŭ făcut greşala, orI mică, orI mare.

[*Zac. 9*]. Cela ce va sfătui pre altul să facă vre o greşală acela nu va lua numaI aceea pedepsă ce se va da vinovatuluI, ci încă va plăti şi pagubele tóte ce va păgubi şi va piarde cela ce aŭ păţit răŭ, şi acésta va fi când se vor face acéle pagube tot pentru acea greşală ce s'aŭ făcut cu sfatul luI.

[*Zac. 10*]. Cela ce va sfătui pre altul saŭ îl va îndemna să fure, acela se va pedepsi ca un fur, însă cu adevărat când n'ar fi furat furul fără de sfatul şi îndemnarea luI, iară de se va afla cum acel fur aŭ fost învăţat şi de altă dată să fure, atuncI cela ce'l va fi sfătuit nu se va pedepsi.

[*Zac. 11*]. Cela ce va sfătui pre altul să facă furtişag, acela să fie datoriŭ acel lucru ce s'aŭ furat să'l dea, saŭ să'l plătescă stăpânuluI al cuI aŭ fost, măcar de nu l'ar fi furat el, că numaI pentru căcI aŭ sfătuit, să se facă acel furtişag. Aicea se cade judecătoriuluI să socotéscă, de'l va fi sfătuit acel sfétnic, ce se zice să fure numaI o sută de talere, iară el va fura doă sute, şi décă va fi aşa, atuncI sfétnicul nu va plăti maI mult de acea sută de talere stăpânuluI, a cuI vor fi fost baniI, ci pre câtă semă se va afla că l'aŭ sfătuit.

[*Zac. 12.*] Când va sfătui neştine pre altul să facă vre o greşală, şi el nu va face atuncI şi curând,ci va lăsa de va trece vréme multă, până va veni vréme de va face acel lucru: atuncI tot într'un chip se vor pedepsi sfétnicul cu furul.

[*Zac. 13*] Cuvintele céle de sfat, acélea maI mult se grăesc spre bine de cât spre răŭ. Şi acésta se va face şi se va crede, când între sfătuitorI şi între păgubaşI nu va fi fost nicI o vrajbă maI denainte vréme, pentru căcI că de vor fi avut maI de mult adins eişI vrajbă, atuncI cuvintele céle de sfat, maI mult se vor socoti spre răŭ de cât spre bine.

[*Zac. 14*] Cela ce va sfătui pre altul să facă vre o greşală, şi greşala să nu se facă, atuncI sfétnicul nu se va pedepsi. Şi acésta va fi când greşala va fi micşoră, iară de va fi greşala mare cum s'ar zice, de hicleşug şi de stricăciune spre Ţară, saŭ spre Domnie, atuncI sfétnicul se va pedepsi tocmaI ca şi când s'ar fi făcut acel lucru desĕvărşit, şi se va pedepsi ca şi cela ce ar fi făcut acea greşală.

[*Zac. 15*]. Cela ce va sfătui pre altul să facă vre o greşală, iară apoI se va căi ce aŭ făcut, şi 'şI va întórce sfatul într'alt chip, acela nu se va pedepsi, iară aşa nu va putea fi numaI cu atâta: ci trebuiaşte să'l sfătuiască alt sfat, împotriva celuia d'întâiŭ. Décia nicI atâta nu ajunge, ci trebue să adeveréze acel sfétnic, cum nu va face acel om pre sfatul luI cum l'aŭ fost sfătuit întâI, décia de nu va putea să'l facă să se părăsescă de acel sfat ce l-aŭ sfătuit întâiŭ, atuncI se cade să mărturisescă de faţă să auză mulţI hicleşugul ce aŭ vrut să facă, şi încă nu va fi destul nicI de 'i-ar zice, ferêşte-te de cutare lucru, să nu'l facI, că veI păţi răŭ, ci după aceia trebuie să spuie şi omuluI celuia ce va să'I facă răŭ şi să'I păgubescă, şi să'I spuie anume şi omul şi numele luI să se păzéscă de dânsul, décia décă va face acéstea tóte ce am zis maI sus, atuncI nu se va pedepsi sfétnicul, măcar de ar şi face celă-lalt greşala care l'aŭ fost sfătuit, iară de nu va zice vre unele de acéstea ce am zis şi se va face şi greşala, atuncI se va pedepsi ca şi cela ce va face greşala.

[*Zac. 16*]. Cela ce va da învăţătură şi va zice cuiva să facă cutare greşală, iară după aceia va zice, să nu facă, iară el tot va face: acela să se pedepsescă numaI el singur, iară cela ce l'aŭ fost trimis întâI să nu se pedepsescă, şi la acesta lucru nu maI trebuesc alte pedepse

[*Zac. 17*]. Cela ce va sfătui pre altul să se învrăjbescă cu cine-va, iară acela se va îndemna dentru sine, şi va mérge să'l ucigă, atuncI sfétnicul nu se va pedepsi ca un ucigătoriŭ, ci se va pedepsi după cum va fi voia judecătoruluI

[*Zac. 18*]. Cela ce va sfătui pre neştine să ucigă pre Constantin, iară el va ucide pre Ion, atuncI sfétnicul nu se va pedepsi ca un ucigătoriŭ.

[*Zac. 19*]. Cela ce va sfătui pre altul să facă vre o greşală, iară el va face greşala

după cum l'aŭ învăţat, şi de s'ar prileji să'l iarte judecătorul să nu'l pedepsescă pentru acea greşală: atuncĭ nicĭ sfetnicul nu se va pedepsi.

[*Zac. 20*]. Cela ce va sfătui pre altul să ucigă pre neştine iară el nu'l va numaĭ ucide ci încă dintâĭ îl va munci, ce se zice îl va tăia nasul, saŭ îĭ va scôte ochiĭ, saŭ într'alt chip îl va sluti, după aceia îl va şi omorî, atuncĭ sfetnicul nu se va pedepsi într'un chip cu vinovatul, căcĭ că vinovatuluĭ se cade să se pedepsescă cu omorte cumplită, iară sfetniculuĭ numaĭ ce'ĭ vor tăia capul.

Semnele cu carele se cunôşte vinovatul, de va fi greşit după sfatul şi ajutorul ce 'ĭ va fi dat sfetnicul.

Glava 15. [*Zac. 1*] Întâĭ semn iaste cum vinovatul aŭ vrut face acea greşală şi fără de sfatul ce 'ĭ aŭ dat, când va fi îngrozindu'l pre cela ce l'aŭ vătămat, încă maĭ innainte de ce aŭ făcut greşala.

[*Zac. 2*]. Al doile semn, cum nu iaste făcută greşala cu sfatul nimănuĭ, ci singur vinovatul va fi făcut din voia luĭ, ales când va fi fost maĭ nainte de sfat, să fi avut amândoĭ vrajbă, ucigătoriul şi cu cel ucis.

[*Zac. 3*]. Al treile semn iaste, cum l'ar fi ucis şi fără de sfatul nescuĭ, când va fi fost gătind arme maĭ innainte de sfătuire.

[*Zac. 4*]. Al patrulea semn iaste, când maĭ innainte de sfat va zice către cine-va. eŭ voiŭ să ucig pre cutarele, şi nu pôte fi într'alt chip.

[*Zac. 5*]. Al cincilea semn iaste, când va face greşala târziŭ, trecând multă vreme după ce l'aŭ fost sfătuit, pentru că atuncĭ arată, cum aŭ făcut el greşala, iară nu pre îndemnarea sfetniculuĭ: ci din singura voia luĭ.

Ce pedépsă vor lua ceia ce ajutoresc pre altul să facă greşală.

Glava 16. [*Zac. 1*]. Cela ce va da altuia arme, saŭ cal, saŭ banĭ, pentru să mérgă să ucigă pre altul, saŭ de va da scărĭ saŭ funĭ, pentru se facă vre un furtuşag, acela se va pedepsi ca un ucigătoriŭ şi ca un fur, pentru că se chiamă soţie cu dînsul.

[*Zac. 2*]. Şi acésta va fi, când va da acéstea ajutoriul, ştiind cum le trebuesc aceia ómenĭ să facă lucru reŭ, iară de va da acéle lucrurĭ pentru alte tocmele bune, iară acela le va trebui spre alte lucrurĭ reale, atuncĭ sfetnicul nu se va pedepsi ca cel vinovat, iară maĭ de multe orĭ créde judecătoriul cum acélea dulapuri s'aŭ dat pentru alte trebĭ, iară nu să facă lucrurĭ ca acelea reale.

[*Zac. 3*]. Şi acéstea se face de purure la tóte tocmélele.

[*Zac. 4*]. Cela ce'şĭ va zălogi casa luĭ la om ucigător, pentru să pue ucigaş acolo să pazéscă pe vrăjmaşul luĭ, când va tréce, iară el să iasă înainte'ĭ să ucigă, acela se va pedepsi ca şi un ucigător.

[*Zac. 5*]. Cela ce va petréce pre cela ce va mérge să ucigă pre cineva, saŭ să facă altă răutate, şi'l va petréce pentru să nu'l învăluiască cine-va mergând pre cale, acela să se pedepsescă ca şi cel vinovat, însă când se va afla de faţă la acel loc unde se va face acea greşală, saŭ când va fi mers în dedins pentru acesta lucru. Iară de'l va petréce ca un priatin, şi mergând să va prileji într'acea greşală atuncĭ nu se va pedepsi, iară de va petréce pentru să facă acea greşală, şi când se va fi făcut nu se va fi prilejit acolo de faţă, atuncĭ iară nu se va pedepsi, că judecătoriul maĭ créde cum să nu'l fie petrecut pentru acea greşală, ci maĭ mult pentru prieteşugul, însă de nu vor fi şi alte semne ca acelea, să facă pre judecătoriul să crezâ, cum că pentru greşala l'aŭ petrecut.

[*Zac. 6*]. Cela ce va arăta casa saŭ lăcaşul cuiva, unde se va fi ascuns vrăjmaşul cuiva ca să mérgă să'l ucigă, saŭ va străjui când va veni vrăjmaşul luĭ să'l ucigă: acela să se pedepsescă tocmaĭ ca şi cel vinovat. Şi acésta va fi, când ucigătoriul n'ar fi ucis pre nimenea de nu 'ĭ ar fi arătat acela casa, saŭ de n'ar fi străjuit, pentru căcĭ că de vréme ce ar fi şi fără de acesta făcut acésta greşală, cela ce 'ĭ-aŭ arătat casa saŭ va fi străjuit, atuncĭ acela nu se va pedepsi ca acel ucigător, ci maĭ puţin, după voia judecătoruluĭ.

[*Zac. 7*]. Cela ce va ţinea pre neştine cu cuvinte şi'l va zăbovi, ca pentru să vie maĭ curând vrăjmaşul luĭ să'l ucigă, acela să se pedepsescă ca şi ucigătoriul. Iară când'l va zăbovi cu cuvinte, saŭ cu alte meşterşugurĭ, până'l va curvi altul cu muiarea; acela se va pedepsi ca şi un precurvariŭ. Intr'acesta chip, şi la alte greşale, şi acésta se va face când se va afla că l'aŭ zăbovit cu cuvintele luĭ intr'adins. Iară de'l va fi zăbovit cu cuvinte fără nicĭ o înşelăciune, şi se va prileji atuncĭ de va nemeri vrăjmaşul asupra luĭ şi'l va ucide, atuncĭ acela nu se va pedepsi nicĭ cum.

[*Zac. 8*]. Cela ce va păzi hainele celuia ce se va duce să ucigă până va veni, acela să se pedepsescă ca şi ucigătoriul.

[*Zac. 9*]. Cela ce va duce niscare cărţĭ vre unuĭ om, fiind trimis de altul, pentru să facă vre o răutate, şi de va şti şi acela ce portă cărţile de acel lucru ce vor să facă, atuncĭ, acela se va pedepsi ca şi cel vinovat.

[*Zac. 10*]. Atuncĭ se va pedepsi cela ce va ajuta, la vre o greşală cu acéstă pedépsă, cu care se va pedepsi şi vinovatul, când ajutoriul ce va da, iaste vină acel greşale. Pentru că de s'ar fi putut face acea greşală şi fără de ajutoriul aceluia, atuncĭ ajutătoriul nu s'ar pedepsi cu pedépsa vinovatuluĭ ci numaĭ maĭ

puţin, pentru că de va fi maĭ micşóră, se va pedepsi maĭ puţin Iară de va fi vina ce va da lucru mare şi cap, fără de carea n'ar fi putut să se facă acea greşală, atuncĭ se va pedepsi tocma ca şi cel vinovat.

[*Zac. 11*]. Nu se cade neştine să smintéscă să nu-se facă greşala, nicĭ să spuie celuia ce vor să'ĭ facă nevoie, nicĭ să spue în cértă pentru cela ce vor să'ĭ facă pagubă, iară de ar putea să şi smintéscă să nu se facă acea greşală numaĭ cu un glas, póte, ce să zice numaĭ de ar striga, iar încă când ar sminti să nu se facă acea greşală, atuncĭ ar fi şi de binele luĭ, iară de nu o va sminti nu se va pedepsi.

[*Zac. 12*]. Stăpânul, şi Tatăl, şi Domnul, şi Vlădica, li se cade în tot chipul sănevoiască să strice fie-ce greşală să nu se cum-va facă, când vor înţelége că vor să facă vre uniĭ de în ceĭ maĭ micĭ, cumu'ĭ feciorul, saŭ sluga saŭ călugărul. Aşijderea iară şi călugărul şi sluga, şi feciorul, şi năimitul li se cade când vor înţelége că va să facă cine-va vre-o greşală şi vre o răutate asupra Vlădicăĭ, saŭ a Domnuluĭ, saŭ asupra Tătăluĭ, saŭ a Stăpânuluĭ, să spue să se smintéscă să nu se facă, saŭ să'l smintéscă şi eĭ singurĭ orĭ în ce chip vor putea, să nevoiască pentru să nu facă fieşĭ cine după voia luĭ, şi când va şti vre unul de aceştea ce am zis maĭ sus, că va să se facă vre o greşală şi de nu va spune, atuncĭ se va certa după voia judecătoruluĭ.

Pentru cliricul de va înjura pe arhiereul luĭ saŭ pre popa saŭ diaconul, şi mirénul de va înjura pre preotul saŭ îl va bate.

Glava 47. [*Apostoliĭ canonile 55, şi 56*]. Canonul 55 al sfinţilor Apostolĭ grăéşte, care Cliric va înjura saŭ va mustra pe Arhiereul luĭ, pre acela să'l scóţă de în cinste, căcĭ că nu s'aŭ dat nimănuĭ voe să înjure pre stăpânu săŭ

Iar care Cliric va înjura pe Preot saŭ pe Diacon, să'l afuriséscă.

[*Intrebare*] Dar pentru ce zic acéste Canóne, cine va înjura pe Arhiereŭ să i se ia darul, iară cine va înjura pre Preot saŭ pre Diacon să se afuriséscă ?

[*Zonara*]. Arhiereul iaste în locul luĭ Hristos şi capul trupuluĭ besériciĭ şi cinstea luĭ iaste maĭ naltă şi maĭ harnică de cât a preoţilor şi a Diaconilor, că acestea de la Arhiereŭ iaŭ darul.

[*Răspuns*]. Pentru aceia carele înjură pe Arhiereŭ, i se ia darul, iară carele înjură pe Preot, saŭ pe Diacon, numaĭ ce se afuriséşte. Pentru că Arhiereul iaste capul, iară Preoţiĭ şi Diaconiĭ sunt măinile şi picĭórele trupuluĭ, iară trupul iaste Biserica luĭ Hristos.

[*Postnicul*]. Iar care mirén va înjura pe Preot pe dreptate saŭ pe nedreptate, pe acela să'l canonéscă un an, iară de'l va bate cu lemn saŭ fără de lemn să'l canonéscă treĭ anĭ, măcare de'ĭ va erta preotul şi vina, iară într'alt loc zice să i se taie măna.

Pentru ceia ce vor sudui pre judecătoriul saŭ pre ómeniĭ ceĭ domneştĭ.

Glava 48. [*Zac. 1*]. Cela ce va sudui saŭ va ucide pre vre un judecătoriŭ saŭ pe vre o slugă a judecătoriuluĭ pre care'l va fi trimis judecătoriul să facă vre o slujbă, iară neştine îl va învălui şi nu'l va lăsa să'şĭ umple slujba după învăţătura maĭ mareluĭ săŭ, acéstă greşală iaste ca şi când ar fi suduit pre Domnie.

[*Zac. 2*]. Cela ce va sudui saŭ va face vre o nevoe ómenilor celor Domneştĭ, acela face greşală ca şi cum ar sudui pre Domnul săŭ, după cumu'ĭ scris maĭ sus.

[*Zac. 3*]. Cela ce nu se va pleca subt învăţătura judecătoriuluĭ, acela face greşala ca cum ar fi suduit pre Domnie.

[*Zac. 4*]. Tot omul iaste dator să spue judecătoriuluĭ pre cela ce nu va să asculte de dânsul şi de învăţătura luĭ cum îl va judeca.

[*Zac. 5*]. Cela ce se va sfătui să ucigă pe vre un diregătoriŭ de la vre un târg, şi de nu va fi apucat să facă mórte, acela să nu se pedepséscă ca cela ce suduiaşte Domnia : ci numaĭ să i se taie capul. Iară de se va sfătui să hiclenéscă saŭ să ucigă pre singur Domnul aceĭ Ţărĭ, măcar de nu va fi făcut aceĭ viclenşug : iară aşa să se pedepséscă ca unul de ceia ce aŭ suduit Domnie.

[*Zac. 6*]. Cela ce va sudui pre omul cel Domnesc, saŭ într'alt chip de'l va vătăma nefiind în slujba Domnuluĭ, acela nu se va pedepsi ca un mustrătoriŭ de Domnie, acésta să înţelege cum acéstă vrajbă ce s'aŭ apucat cu aceĭ om Domnesc, nu s'aŭ apucat de când aŭ fost cu slujbă Domnéscă : ci aŭ fost maĭ de mult învrăjbiţĭ; drept aceia l'aŭ suduit; iară de se va afla cum să fie învrăjbiţĭ de când a umblat cu slujbă Domnéscă, şi atuncĭ nu l'a putut sudui, temându-se de pedepsire; iară după aceea l'a aflat singur fără de slujbă, decĭ l'a mustrat saŭ la vătămat într'alt chip, atuncĭ iarăşĭ ca un mustrătoriŭ de Domnie se va pedepsi.

[*Zac. 7*]. De se va prileji vre un om Domnesc să îmble cu slujbă, şi de se va lega de altul drept, vrând să'l vatăme, iară acela nu se va da ci'l va lovi, şi i se va prileji mórte : atuncĭ acela ce ş'aŭ sprijinit viaţa, să nu aibă nicĭ o pedepsire ci să fie un om mort.

[*Zac. 8*]. Cela ce va sudui, saŭ va vătăma pe vre un judecătoriŭ, însă nu pentru căcĭ doră nu'ĭ a plăcut cum-va judecătoriul luĭ, ci pentru vre o vrajbă ce aŭ fost având eĭ adins eişĭ, acela nu se va pedepsi ca un suduitoriŭ

de Domnie, ci cu adevărat maĭ mult se va pedepsi pentru acéstă sudalmă saŭ vătămare a judecătoriuluĭ, de căt pre altul ce n'ar fi judecătoriu.

[*Zac. 9*]. Omeniĭ ceĭ Domneştĭ încă de se vor prileji să fie zglobivĭ, şi vor face asuprêle, şi vor împresura săraciĭ fără de ştirea Domnieĭ, pre uniĭ ca aceia cine'ĭ va sudui, acela nu se va pedepsi ca un suduitor de Domnie.

[*Zac. 10*]. Cela ce nu va asculta de învăţătura judecătoriuluĭ, însă nu de cuvântul luĭ, ci când va mâna pre o slugă de'ĭ va zice: acela să nu să pedepsêscă ca un suduitoriŭ de Domnie.

[*Zac. 11*]. Cela ce va porni tot norodul, saŭ oraşul, asupra judecătoriuluĭ să'l scóţă dintr'acel loc, de la acel scaun, saŭ măcar de ar fi şi alt om Domnesc, când va face acésta, pentru căcĭ va fi şi judecătoriul un mădulariŭ răŭ, atuncĭ omul cel Domnesc nu se va pedepsi ca un mustrătoriŭ de Domnie, iară de va face acésta pentru altă vină, atuncĭ ca un suduitoriŭ de Domnie să se pedepsêscă.

Pentru ceia ce vor sudui saŭ vor vătăma soliĭ.

Glava 49. [*Zac. 1.*] Cela ce va sudui soliĭ cariĭ merg dela o Domnie la alta sau într'alt chip de'ĭ va vătăma, acela din afară de pedepsirea ce daŭ pravilele céle mireneştĭ, atuncĭ să se afurisêscă după pravila beséricei.

[*Zac. 2*]. Cela ce va înjura saŭ va vătêma pe soliĭ, acela iaste ca şi furul ce fură beséрica.

[*Zac. 3*]. Cela ce va sminti soliĭ dupre cale viind, saŭ de le va lua cărţile ce aduc, acela iaste adevĕrat suduitoriŭ de Domnie, maĭ vârtos când va face acésta, pentru să facă ruşine Domnu-sĕŭ, saŭ pentru să cunóscă din cărţĭ taina aceluĭ Domn, iară de va face pentru săĭ strice cinstea luĭ, saŭ şi într'alt chip pentru altă dobândă, atunce nu se va pedepsi ca un suduitoriŭ de Domnie, ci cu alte pedepse marĭ împotriva acestora.

[*Zac. 4*]. Carele va sudui saŭ va vătêma pre soliĭ pentru vre-o vrajbă ce vor fi avut eĭ, adins eişĭ, iară nu pentru să facă necinste Domnuluĭ celuia ce 'i-aŭ trimis; încă şi atunce ca un suduitoriŭ de Domnie, se va pedepsi.

[*Zac. 5*]. Cela ce va sudui saŭ va vătăma pre soliĭ ceĭ urgisiţĭ, acela cum ar sudui pre Domnie, aşa să se pedepsêscă.

[*Zac. 6*]. Solul décă 'şĭ va da solila, şi'ĭ vor da rĕspunsul şi'ĭ vor da şi cărţile, şi de nu va purcéde, ci se va zăbovi într'acel loc, de'ĭ va sudui saŭ 'ĭ va vătêma cine-va, atuncĭ acela nu se va pedepsi ca un suduitoriŭ de Domnie.

[*Zac. 7*]. Cela ce va sudui saŭ va vătăma pre sol, căcĭ nu va fi umblat într'acea solie cu credinţă şi cu cinste cum să cade, acela iară nu se va pedepsi ca un suduitoriŭ de Domnie.

[*Zac. 8*]. Cela ce va sudui saŭ va vătăma pe vre-un sol şi nu'l va şti că iaste sol, acela să nu se pedepsêscă ca un suduitoriŭ de Domnie.

[*Zac. 9*]. Cela ce va fura baniĭ saŭ alt lucru, dela un judecătoriŭ ce iaste într'un oraş, acela să nu se pedepsêscă ca un suduitoriŭ de Domnie.

Pentru ceia ce vor sudui pre maĭ mariĭ lor, ce se zice pre boĭarĭ.

Glava 50. [*Zac. 1*]. Cela ce va sluji la un boiaren, şi de'l va hicleni cu ceva, saŭ îl va sudui, saŭ într'alt chip de'l va vătăma, acela să se pedepsêscă ca un suduitoriŭ de Domnie.

[*Zac. 2*]. Cela ce va jura cuiva să'ĭ slujêscă cu credinţă, şi maĭ apoĭ de'l va sudui, acela face greşală cum ar sudui pre Domn.

Pentru Arhiereul de va face liturghie singur.

Glava 51. [*Simeon Soluneanul*]. Arhiereul, de va face liturghie singur fără preot şi fără diacon, nu se apără, căcĭ că el iaste izvorul sfinţieĭ preoţieĭ, şi el dă acel dar altora pre în Duhul sfânt, de şi slujesc. Iară pentru cinstea şi înfrumseţarea şi podóba Arhiereĭ trebuiaşte să aibă preoţĭ şi diaconĭ, căcĭ când slujaşte Arhiereul cu dânşiĭ, ar duce chipul luĭ Hristos cu uceniciĭ luĭ [*Valdamon*]; iară de nu se vor afla preoţĭ mulţĭ şi diaconĭ, încaĭ un preot şi un diacon, să nu lipsêscă şi maĭ vârtos când face hirotonie, că fără preot şi fără diacon nu póte sluji să facă hirotonie, nicĭ póte să facă nicĭ diacon, nicĭ preot.

Pentru Odejdiile Arhiereştĭ cu care se îmbracă Arhiereul când slujaşte ce închipuesc una şi alta.

Glava 52. [*Pentru Stihariŭ*]. Stiharul carele iaste alb, închipuiaşte strălucirea Dumnezeeştiĭ luminĭ iară râurile carele le are iaste sângele şi apa carele curseră din Dumnezeésca cóstă a Domnuluĭ.

[*Pentru Epitrahil*]. Iară Epitrahilul iaste în chipul pânzeĭ adecă a pomesalnicului cu carele legară pe Hristos de grumazĭ şi'l trăgea legat să'l răstignéscă.

[*Pentru Poas*]. Iară Poasul carele să încinge, iaste baĭă frumuseţare carea vem Hristos, carele iaste încins cu puterea Dumnezeireĭ.

[*Pentru Rucaviţe*]. Iară Rucaviţile sunt legăturile cu carele 'l legară de mânĭ când îl duseră la Arhiereul Caiafa.

[*Erta pentru Bederniţe*]. Iară Bederniţa ia-

ste pânza cu care ștérse Hristos piciórele ucenicilor când le spălă piciórile la omovenie la joĭ marĭ.

[*Pentru sacos*]. Sacosul iaste pléșca cu carea purtară pe Hristos la grózneciile patime ale luĭ, și'șĭ bătea joc de dânsul.

[*Pentru Golpsu*]. Iară golpsul carele iaste tot cu crucĭ, carele se chiamă (poli stavrion) ce se zice multe crucĭ, acela închipuiaște slava a tótă lumea și puterea cinstiteĭ crucĭ. Pentru care Cruce s'aŭ biruit și se biruiaște în tot césul marele vrăjmașul nostru și luptătoriul de creștinĭ diavol.

[*Pentru Omofor*]. Iară omoforul carele pune Arhiereul, acela închipuiaște óia cea perdută pentru care veni Domnul să o ia, pe carea o rătăcise marele Lup diavolul și o scóse de în staul; iară Hristos aflând o luă și o puse la umăr, și o duse de o puse în staul de unde aŭ fost, ce să zice pre Adam în raiŭ, décia omoforul are și crucĭ, în chipul crucii carea purtă Hristos la umăr când îl judecă Pilat să'l răstignéscă.

[*Pentru toiag*]. Iară toiagul închipuiaște trestia cu care scrise spăsenia némuluĭ omenesc.

Și într'alt chip se zice, toiagul se chiamă și toiag de păstorie cu carele paște turma luĭ Hristos.

Pentru ce să chiamă Patriarhul Bogonoseț, și ce închipuiaște Mantia luĭ, Léspezile, Râurile, Capasul și tunderea capuluĭ și lumina.

Glava 53. Arhiereul iaste bogonoseț, pentru că iaste îmbrăcat cu darul Duhuluĭ sfânt, drept aceia îl dă tuturor creștinilor întru tóte sfinţiile, ce se zice tocméle și rânduiale, saŭ Arhiereiĭ, preoţiĭ și altele; iară îmbrăcămintea Arhiereuluĭ acéstea închipuesc:

[*Pentru Mantie*]. Mantie închipuiaște darul ceĭ acoperit, carele aŭ venit de la Dumnezeŭ la dânsul de 'l sfinţi și'l acoperi, cum și scrie că tot darul deplin, de sus iaste, carele se pogóră ște la tatăl cu lumină, și acel dar cuprinde tot trupul Arhiereuluĭ, cum se arată și mantia de acoperă pre dânsul.

[*Pentru Léspezile de la Mantie*]. Léspezile, céle marĭ și céle micĭ, acélea arăduc chipul légeĭ vechĭ și ceĭ nouă, ca un Sol a doa legĭ în chipul luĭ Hs.

Iară léspezile céle de jos micĭ ce sânt alăturea polelor luĭ, închipuesc légea véche, ce se zice a luĭ Moisi.

Iară céle de la pept, acélea închipuesc sfânta Evanghelie, adecă légea noă.

Décia maĭ închipuesc acéste léspezĭ, însă céle de jos (preaĭ de sean zacona) adecă trecŭ umbra legiĭ, iară cele de pre pept (blagodati priședeșĭ) adecă bunătatea veni.

[*Pentru Râurĭ*]. Iară râurile carile sunt la mantie albe și roșiĭ, ceĭ albĭ albeţa închipuiaște înomenirea, adecă trupul nostru carele purtă Domnul pentru a nóstră spășenie. Iară rușala închipuiaște Dumnezeirea, că sfânta Scriptură pre Dumnezeire o chiamă Foc. Décia acéstea râurĭ ce sunt la mantie închipuesc ș'altă, căcĭ că se obrășaște cuvântul biruitoriuluĭ nostru Hs. pre Arhiereĭ, ca pe niște învăţătorĭ adeveriţĭ aĭ biséricеĭ luĭ Hs. cum am zice: pentru că cineva créde întru mine, râurĭ vor isvorî de în maţele luĭ ape viĭ, ce se zice darul Sântuluĭ Duh.

[*Pentru Capas*]. Iară Capasul, rătunzirea și obrășenia împrejur închipuiaște obrășenia daruluĭ sfântuluĭ Duh, carele umbréște créștetul luĭ.

[*Pentru tunderea capuluĭ*]. Iară tunderea carea se tunde Arhiereul, și face cunună in cap, închipuiaște cununa cea de spinĭ carea puseră luĭ Hs. la înfricoșatele patimĭ ale luĭ.

[*Psalm 20*] Iară a preotuluĭ închipuiaște: pus-aĭ în capul luĭ cunună de pietre scumpe.

[*Pentru Trichirie*]. Iară trăchériile adecă lumina făclieĭ carea iaste la dânsul, închipuiaște darul Arhieresc, carele 'l dă pre la creștinĭ, la preoţĭ și mirénĭ. [*Sfeșnicul, iar rechiria închipuiaște sf. Troiţă*]. Care Lumină închipuiaște pre Hs. și pre Dumnezeeștii Apostolĭ, cariĭ Apostolĭ s'aŭ chemat Lumina lumeĭ șĭ pentru căcĭ iaste Arhiereul următoriŭ luĭ Hs. și Apostolilor, pentru aceia aprind făcliĭ înaintea Arhiereuluĭ.

Pentru numele luĭ Is. Hs. unde iaste semnat întru sfântul trup al arhiereuluĭ, și ce închipuiaște când blagoslovéște cu amândouă mâinile luĭ.

Glava 54. [*Întrebare*]. Décă vréme ce am zis maĭ sus că Arhiereul iaste bogonoseţ, și ţine scaunul luĭ Dumnezeŭ aicea pre pământ, și célea ce pórtă închipuesc Dumnezeirea a Domnuluĭ și Dumnezeuluĭ nostru Is. Hs. dară numele luĭ Is. Hs. unde iaste scris să'l arate pre sfântul luĭ trup décă vrémea ce iaste Arhiereul chipul luĭ Is. ?

Ascultă pentru acésta și vezĭ maĭ jos povéstea luĭ ce zice de dânsul.

Réspunsul Protopopuluĭ de la Nauplia Chir Nicolae Preotul a luĭ Malaesu, carele aŭ fost fórte înţelept.

[*Caută aicĭ de vezĭ*]. Însă dégetul al doilea al mâniĭ drépte carele iaste împreunat cu al treilea și stă drept, iară cel de al treilea puţin cam plecat, arată pe lucru și închipuiaște pre Is. însă cel de al doilea carele stă drept să chiamă: I. iar al treilea déget, carele face chip puţintel cam plecat, acela se chiamă S. iată așa e numele luĭ Is., iară dégetul cel de întâĭ carele iaste împreunat cu al patrulea déget și stă cel mare de întâĭ pre dânsul, închipuesc acele două stihia luĭ H, căcĭ că sunt

încrucișate, iară al cincilea deget carele iaste și acela puținel plecat, acela închipuiaște S. Că decă vreme ce degetul cel de întâiŭ cu al patrulea să chiamă H, iată că și cel dea cincea, iaste S. Drept aceia acélea treĭ dégete închipuesc Hs. și cum am scris maĭ sus, că al doile cu al treilea să chiămă Is. așijderea iară degetul cel de întâiŭ cu cel de a patra și cu cel dea cincea se chiamă Hs. Iată că e scris numele luĭ Is. Hs. întru sfânta mână a Arhiereuluĭ, și cum aŭ dat Hs. darul și blagoslovenia Ucenicilor, așa și Arhiereul o dă Preoților.

[*Gherman Țarigrădénul*]. Și când vrea să se înalțe la ceriŭ atuncĭ blagoslovi pre ucenicií luĭ cu amândouă mâinile sale, cum grăiaște Dumnezeiasca și sfânta Evanghelie, rădicând mânile sale, și 'ĭ blagoslovi. [*Luca Gla. 24, Zac. 111*]. Decĭ și Arhiereul când blagoslovéște ómeniĭ Domnuluĭ cu amândouă mânile, atunce răduce chipul mareluĭ Arhiereuluĭ săŭ Domnul nostru I. Hs. carele blagoslovi pe uceniciĭ săĭ cum am zis.

Pentru arhiereŭ, saŭ preot, de se vor schimnici saŭ unde se vor tunde fără de voiă.

Glava 55. [*Din Sf. Besérică Sofia*]. Canonul al doilea al Săboruluĭ de în besérica luĭ Dumnezeŭ Sofia grăiaște : Care Arhiereŭ se va schimnici, iase de în părințescul și învățătorésca rânduială și mérge în rândul fiiuluĭ și al ucenicului, și maĭ mult nu oblăduiaște, nicĭ în scaun șade, nicĭ păstoréște, numaĭ ce 'ĭ păstoresc alții pre dânsul. Căcĭ că s'aŭ făcut tatăl fiiŭ, și dascalul ucenic, și stăpânul slugă: drept aceia zice acest sfânt Săbor, că Arhiereul carele face acesta și se schimnicéște, să fie acela gol de Arhierie de tot.

[*Pentru Ieromonah*]. Iară Ieromonahul de se va schimnici, nu se părăséște de preoția luĭ, ci iară slujaște Liturghie, căcĭ că n'are rânduiala Arhieréscă ca Arhiereul, pentru aceia acest Canon al acestuĭ Sfânt săbor zice : décă va lua Dumnezeiasca și îngerésca schimnicie, nu se apără a nu sluji Leturghie.

[*A Dumnezeieștilor Dascali*]. Iară Arhiereul de se va lăsa de Vlădicie în sila luĭ, saŭ preotul, poruncesc sfintele pravile, să nu se bage în sémă acea lăsare atuncĭ, și nicĭ o adeverire să n'aibă.

[*Mihail Patriarh*]. Iară sfântul Patriarh de la Țarigrad Chir Mihail cu sfântul luĭ Săbor, aŭ poruncit și aŭ lăsat, tunderea zice carea se face în silă, iaste ca și când nu s'ar fi făcut nicĭ o dată, așa aŭ socotit.

[*Armenopul*]. Grăiaște și Armenopul, câte sunt de se fac de silă, acélea nu se bagă în sémă.

[*Zri*]. Drept aceia tot lucrul carele se face cu dăsila, saŭ de frică, saŭ de altă protivnicie : acela n'are nicĭ o putére, nicĭ adevărare, nicĭ se bagă în sémă.

Pentru Preotul carele se va afla în păcate, și ómeniĭ să fugă dela dânsul, și pentru să nu osândéscă Mirénul pre popa și pentru să nu osândéscă neștine, și pentru cinstea Preoților.

Glava 56. [*Matei*]. De va grăi neștine, pentru Arhiereul, saŭ pentru Preot că aŭ făcut și fac care păcate sunt maĭ rele, aceluia până nu se va face cu deadinsul ispită și întrebare de Săborul Arhieresc și să'ĭ ia darul, până atuncĭ să nu se întórcă nicĭ să fugă nimine dela priceștenia luĭ, adecă dela Liturghie și dela slujba luĭ, și dela alte lucrurĭ besériceștĭ.

[*Zlatoust*.] Grăiaște și Dumnezeescul Ioan Zlatoust : Mulțĭ Preoțĭ fiind păcătoșĭ, aduc darure, adecă slujesc și nu se sfiéște de dânșiĭ Dumnezeŭ, ci Duhul sfânt sfințéște darurile carele sunt nainte, și însă agnețul se face trupul Domnuluĭ, și de în potiriŭ se face cinstitul sânge a Domnuluĭ [*Coz. Zac. 119*] : după glasul Mântuitoriuluĭ : Luațĭ de mâncațĭ că acesta e trupul meŭ, și bémțĭ de într'ênsul toțĭ că acesta iaste sângele mieŭ al legiĭ noă.

[*Marele Atanasie*]. Iară Marele Atanasie grăiaște : De veĭ ști pe Preot adevérat că curvéște saŭ face alt păcat, să nu'țĭ întorcĭ darul, adecă prescurile dela dénsul, nicĭ să'l osândeștĭ că e păcătos, căcĭ că acéle prescurĭ nu le ducĭ luĭ, ci luĭ Dumnezeŭ. Bine că iaste nedestoĭnic și păcătos, iară prescurele'țĭ, adecă Liturghiea ta pentru dénsul se sue la ceriŭ : iar el 'șĭ va lua plata păcatelor luĭ în ziua judecățiĭ.

[*Nichita Serroneanul*]. Nu se cade nicĭ se cuvine, nicĭ cinste mirénuluĭ să osândéscă pe Preot, măcar de ar fi popa și păcătos, nicĭ ochiĭ sățĭ rădicĭ să'l vezĭ ; numaĭ să te depărtezĭ de dénsul 10 înpistreale, însă că de și știm păcatele Preotuluĭ, iară taina inimiĭ luĭ nu o știm ; drept aceia trebuéște să avem tótă smerenia la Preoțĭ, măcar de iaste drept, măcar păcătos. Că și eĭ aŭ judecătoriŭ drept cum vor face să le plătéscă fieșĭ căruia plata la groznica zi a judecățiĭ. Și carĭ osândesc pe Preoțĭ, aceia să se canonéscă fórte tare și greŭ cum va părea saŭ va socoti Arhiereul saŭ Duhovnicul.

[*Zri*]. Iară așa adevărat, vaĭ de Preotul ce slujéște nedăstoinic, că de nu se va lepăda să lase preoția, acela se face moșnén nesfârșiteĭ muncĭ cu dracii.

[*Dumnezeeștĭ Dascălĭ*]. Ține'țĭ mintea drépt, și cu tot sufletul (tu o creștine), întru creștineștile învățăturĭ, și cinstéște cu cinste pre muma ta besérica, carea te aŭ născut pre în Duhul sfânt, adecă pre în Dumnezeescul Bo-

tez, și pe Preoții eĭ cinstéște'ĭ ca pe niște slugĭ aĭ luĭ Hs. și ca pe niște ómenĭ ce aŭ tocméla ăngeréscă, ca să fiĭ cinstit de Dumnezeŭ, căcĭ că cinstea Preoților la Hs. se socotește, că și ómeniĭ împăratuluĭ pentru dănsul se cinstesc; așa trebue să se cinstéscă și Preoțiĭ pentru Hs.; iară cățĭ nu cinstesc Preoțiĭ, aceia mănie pre Hs., deacia și sfinția sa să sfiéște și să mănie pre dănșiĭ.

[*Antioh Pandecta*]. Grăiaște și Antioh Pandecta: Episcopiĭ, zice, să cinstéscă pe Preoțiĭ lor ca pe niște slugĭ aĭ luĭ Hs. și ca pe niște ómenĭ ce aŭ tocmélă ăngerésca.

Pentru cartea saŭ zapisul Arhiereuluĭ și după mórte să i se dea haĭnele saŭ uneallele.

Glava 57. [*Armenopol*]. Căte aŭ avut Arhiereul maĭ înainte până nu întrase la rănduiala Arhieriel, acélea le dă unde'ĭ iaste voia, și le împarte la mórte și întru viéța luĭ; iară căte aŭ făcut după ce s'aŭ pus Arhiereŭ, acelea sunt ale besériciĭ, adecă ale Episcopieĭ, saŭ ale Mitropolieĭ, și pre acélea nu face zapis, iară de să va fi tămplat să ia niscare lucrurĭ dela părințiĭ luĭ, saŭ dela unchĭ, saŭ dela surorĭ, saŭ dela frațĭ, saŭ și dela altă rudenie, acéstea la dănșiĭ să împart și iaste volnic să le facă ce'ĭ e voia.

[*Împăratul Ioan Duca*]. Iară hrisovul al depurarea pomenituluĭ împĕrat Ioan Duca grăiaște: După mortea Arhiereuluĭ zice, să nu răpéscă nimenile uneallele luĭ orĭ ce s'ar afla, ci numaĭ naintea a tot clirosul să le ia Iconomul, (adecă Ispravnicul casiĭ) pre zapis saŭ cu scrisóre, până va veni alt Arhiereŭ să le ia dela dănsul.

Pentru vărsta hirotonieĭ Preoților, și care păcate apără de preoție.

Glava 58. [*Ioan Posnicul*]. Canonul 14 al șaseluĭ Săbor grăiaște: când va să se facă cine-va Preot, trebue acela să fie de 30 de anĭ, iar diaconul de 25, și ipodiaconul de 20, iar citețul de 18.

Iară păcatele care apără de preoție sunt acestea:

De'și va strica alt copil, saŭ el copil fiind, va strica pre alt copil.

Saŭ va curvi cu muiare, saŭ cu voinic saŭ cu dobitoc.

Saŭ cu femeĭaș afară de fire.

Saŭ de nu'ĭ va fi fost femeia fată când a luat'o.

Saŭ va fi fost logodit cu alta, saŭ femeia luĭ cu altul.

Saŭ va fi a doa nuntă.

Saŭ maĭ nainte de cununie a stricat pe logodnita luĭ.

Saŭ aŭ curvit muiarea luĭ.

Saŭ aŭ făcut ucidere, de nevoie, saŭ de voie.

Saŭ iaste fur să fie furat de în sfintele jărtfelniculuĭ, saŭ alte lucrurĭ dela alt cine-va.

Saŭ să fie vrăjitoriŭ să facă vrăjĭ.

Saŭ să lége bărbatul cu muiarea să nu să împreune.

Saŭ se va fi lepădat vre-odată de Hs.

Saŭ va fi jurat strămb.

Saŭ va fi făcut alt păcat de mórte.

[*Zri*]. O, Arhiereul luĭ Hs.! se nu îndrăzneștĭ să'l hirotoneștĭ Preot, că veĭ arde și tu și el; deacia amăndurora vi se ia darul după judecata Dumnezeeștiĭ legĭ; drept aceĭa feréște-te cătu'țĭ e puterea, și maĭ vărtos ca să nu moștenești véĭnicul foc, că daĭ preoția nedăstoĭnicilor.

[*Marele Vasilie*]. Iară dacă se va face cine-va Preot și va cădé vre într'unile de într'acéstea, i se ia darul Preoțieĭ de tot, după canonul 51 al Mareluĭ Vasilie, iară a se priceștui cându'ĭ va fi voia nu se apără.

[*Vezĭ*]. Iar de va fi fost nestine cocon mic și s'aŭ amestecat cu altul în pĕcate, și i s'aŭ slobozit curărea între cópse numaĭ, acela ântăiŭ să se canonéscă, deacia atuncĭ să se facă Preot, însă de nu se va fi făcut păcatul deplin, să fie intrat mădularul în șezutul copiluluĭ: iar de va fi întrat într'ênsul, să nu se facă preot. Bine că de aŭ fost și copil și n'aŭ cunoscut pĕcatul, [*Caută de vezĭ!*] iară căcĭ i s'aŭ spart vasul, s'aŭ făcut netrebnic și fără de folos preoțieĭ; drept aceia trupul luĭ nu póte să se facă să fie de slujba preoțieĭ, deacia și copilul ce se zice la alt copil de'șĭ va băga mădulariul, iară să apără de preoție.

Pentru podóba preoțéscă ce închipuéște.

Glava 59. Podoba Preotuluĭ, pentru aceĭa iaste Roșie saŭ Mohorâtă, după graiul Proorocului (carele face pre Îngeriĭ séĭ duhurĭ și slugile sale foc arzătoriŭ), iaste și pentru acésta, că Plașca roșie, adecă cu plașcă îmbrăcară pe Hs. la patimile luĭ, așijderea și preoțiĭ când sunt îmbrăcațĭ cu podoba Preoțieĭ, atuncĭ arată că sunt slugĭ și ostașĭ mareluĭ Arhiereuluĭ săŭ luĭ Hs. împăratuluĭ de vecie, și arăducă Preoțiĭ serafimilor, că țin Dumnezeescul și simțitoriul cărbune Hs. întru sfăntul jertfelnic, și cum aŭ luat serafimul odinióră cel cărbune dă'l déde Isaieĭ, așa și Preoțiĭ cu lingura cerésca păine, sfăntul Trup și Săngele Domnuluĭ nostru Is. Hs. și'l daŭ ómelor, iară Diaconiĭ arăduc în chipul Îngerilor.

Pentru Preot carele va sluji, și nu se va priceștui Dumnezeeștilor taĭne.

Glava 60. [*Apostolĭ, can. 8*]. Canonul al optulea al Sfinților Apostolĭ poruncește, care Episcop, saŭ Preot, saŭ Diacon, făcând Leturghie și nu se va priceștui Dumnezeeștilor Taine, acela să'șĭ spue vina, căcĭ nu s'aŭ pri-

ceştuit. deacia de va spune drept nu se pedepséşte, iară de nu va vré să spue, să se canonéscă, adecă se fie lipsit de preoţie cătăva vremea până'şî va plânge greşala, căcî că dă vină ómenilor de zic pentru dânsul căcî aû lăsat Sfintele, iaste pĕcătos, pentru aceia nu va să se priceştuiască.

Pentru cela ce va să se preoţéscă mai înainte până nu ia femeae.

Glava 61. [*Apostoli, Canon. 26*]. Canonul 26 al Sfinţilor Apostolî grăiaşte: Carele va să se preoţéscă neinsurat, ce se zice să nu ia femĕea, cela trebue să se întrebe de va putea să'şî ţie înţelepţia întrégă adecă să petrécă cu curăţie, pre unul ca acela să'l sufere şi să'l hirotonéscă, iară de nu va putea să se ţie în curăţie, întâiû să'şî ia femĕe fată pre lége, décia atuncî după nuntă să i se facă şi hirotonia pre rând, adecă Citeţ, Ipodiacon, Diacon şi Preot.

[*Zri*]. După hirotonie nu s'aû dat altuî nemanuî a se însura, fără numaî citeţilor şi cântăreţilor.

Pentru preotul ce va avea vrajbă cu cineva şi de va vârza în ziua ce va face liturghie.

Glava 62. [*Nichifor Ţarigrădénul*]. Preotul cu vrajbă de va sluji Liturghie acela să fie deşărt de Liturghie zile şapte, că grăiaşte Evsevie, vaî de Popa cela ce va avea vrajbă cu cine-va şi va sluji maî înainte până nu se va împăca şi va da blagoslovenie ómenilor.

[*Zlatoust*]. Grăiaşte şi Dumnezeescul Zlatoust. Preotul aducătoriû aminte de rĕû, acela nicî o dată nu duce luî Dumnezeû jertfă curată, şi de va fi având răotate la inema luî, iară dragoste curată să n'aibă: acela ce slujbă slujaşte? şi ce iaste când zice Manaysem? şi pentru ce rógă pre Dumnezeû pentru spăsenia luî şi a ómenilor, căcî ca unul ca acela îndrăznelă la Dumnezeû n'are, căcî că e călcator de învăţăturile luî: drept aceia se va întórce Dumnezeu de jertfa luî ca şi de a luî Cain, carele'l era pizmă pe fratele sĕû. Unul ca acela să'şî aducă aminte ce porunci Domnul: dă ţi veî aduce darul la jertfelnic, zice (adecă presconile'ţî), şi acolo 'ţî veî aduce aminte, că fratele tĕû creştinul are ceva către tine, atuncî pasă întâiû de te împacă cu fratele tĕû, şi atuncî iţî du darul tĕû luî Dumnezeû, drept aceia şi tu nu trécé porunca şi învăţătura bruitorului, ca să nu te osândeştî să te facî străin de slava luî.

[*Zri*]. Iară care Preot va face Liturghie, şi să nu facă până maî nainte cu cela ce s'aû învrăjbit, pre acela vor Dumnezeeştiî Părinţî să fie fără preoţie patru-zecî de zile.

[*Pravila*]. Care Preot va bora de beţie în ziua ce a slujit Liturghie, acela lipsit să fie de popie zile 40, iară de va borâ a doa zi de beţie şi să nu'şî fie făcut Liturghie, acela să fie lipsit de Liturghie zile 20.

Pentru preotul să nu sărute mort când va vrea să slujască liturghie, nici décî va face liturghie să nu sărute sfintele icóne.

Glava 63. [*Gherman Ţarigrădénul*]. Preotul de va săruta mortul, nu póte într'acea zi să facă Liturghie, pentru că va să sărute Dumnezeeştile Taine, iară de va face acésta să fie lipsit de preoţie 40 de zile: décia când slujaşte şi se priceştuiaşte de Dumnezeeştile şi înfricoşatele tainî, şi i se văpsesc buzile luî de Dumnezeeasca Pricéştenie, atuncî décă frăşaşte Liturghia, şi se desbracă de odejdiî, şi iase afară, icónele să nu sărute, pentru că'l sunt buzile văpsite de sfânta pricéştenie cum am zis. Ci numaî la icóna luî Hs. să facă o metanie şi alta la Préista, atuncî se întórce de blagoslovéşte ómeniî şi mérge tot omul creştin pre acasă'şi în calea cu pace.

Pentru preotul de va sluji liturghie fără de antimis, saû nu va purta grija de biséricâ luî Dumnezeû, ci o va urgisi saû va arde ceva sfânt al biséricii.

Glava 64. [*Postnicul*]. Care preot va sluji Liturghie fără de antimis, acela să facă metaniî 200, iară de va sluji în Besérică netrănosită fără de antimis, să i se ia popia.

[*Sobor de la Nichea*]. Iară care preot nu va purta grije de Besérica luî, ci o va urgisi, şi cu totă cinstea de nu o va curăţi şi de nu o va mătura, şi de nu va cinsti odăjdiile, acela să se pedepséscă cu lipsa de preoţia luî.

[*Nichifor Ţarigrădénul*]. Iară de se va tâmpla de beţie, saû de vre o lene să lase foc la oltariû, saû afară în besérică, şi va arde vre o carte, saû alt lucru sfânt, de carele se află în lăuntru în besérică, acela să fie lipsit de preoţia luî un an, saû să ia alt canon cum va părea Arhiereuluî.

Pentru preotul de va fi vânătoriû saû prinzătoriû de pasérî, saû de va vrăji, saû va merge să'i vrăjească, saû de va fi vînzătoriû de altul adecă grăitoriû de rĕû.

Glava 65. [*Postnicul*]. Care preot iaste vânătoriû, saû prinde pasérî, saû'şî va lăsa slujba carea iaste datoriû să aducă aminte luî Dumnezeû pentru spăsenia luî şi a ómenilor, acela să fie lipsit treî lunî de popia luî.

[*Sobor la Laodichiei, Can. 36*]. Iară de va face vre într'un chip vrăjî; acela să fie lipsit de preoţia luî de tot.

[*Grăitoriû de rĕû, Postnicul*]. Iară de va fi cârtitoriû de altul, încă de se va pocăi, să se lase, atuncî să se canonéscă, iară de nu se va părăsi să i se ia popia.

Pentru Preotul de nu-şĭ va citi césurile, şi va face liturghie şi de va face singur maslo.

Glava 66. [*Postnicul*]. Care preot nu'şĭ va citi césarile şi va face Liturghie, acela are pĕcat, iară décă va face Liturghie, de le va ceti, iaste neîmpreunat pĕcatuluĭ.

[*Simeon Solunénul*]. Iară Maslo singur nu póte să facă, de nu vor fi şi alţĭ preoţĭ, pentru că sfânta scriptură zice: să chemăm popiĭ besérickĭ, şi învaţă să nu chemăm numaĭ unul, drept aceia trebue să păzim cu dédinsul şi cu frică légea şi tocmélele besériceĭ. [*Provrcul Isaia, Glava V, Zac. 57*]. Ci cum nu póte numaĭ un Arhiereŭ să hirotonéscă pre alt Arhiereŭ singur căcĭ că e fără de lége, aşijderea şi un preot Maslo nu póte singur să facă, ci tocma 7 preoţĭ trebue să fie, iară nu maĭ puţin, iară de să va tâmpla vréme să nu fie pre număr tocma 7 preoţĭ, atuncĭ treĭ tot să nu lipséscă.

Pentru Preotul de va muri fără de cuconĭ.

Glava 67. [*Legea*]. Care preot va muri, şi cuconĭ nu'ĭ vor rămânea, niciĭ alţĭ moştnénĭ, aceluia să'ĭ împarţă avuţia luĭ şi tóte bucatele în treĭ părţĭ, décia una să i se facă pentru suflet, pomană şi milostenie, şi alta să o dea preotesi de nu se va mărita, iară a trea să o dea la besérică saŭ la Mitropolie, de va fi, saŭ Episcopie.

Pentru Preoţĭ ca să nu judece pe arhiereul lor.

Glava 68. [*Nichita de la Serron*]. Nu s'aŭ dat preoţilor, nicĭ mirénilor să judece pre Arhiereul lor, pentru că e cap şi păstoriŭ lor, dară acésta s'aŭ dat Arhiereilor să caute şi să judece pre preoţiĭ şi pe ómeniĭ luĭ.

[*Grigorie Bogoslov*]. Oile, ce se zice ómeniĭ şi uceniciĭ, adecă preoţiĭ nu voireţĭ să paşteţĭ pre păstoriĭ şi învăţătoriĭ voştri, pre Arhiereĭ zic, că în loc de uceniceĭ ce sunteţĭ, iară voĭ veţĭ să vĕ faceţĭ dascălĭ, să judecaţĭ pre ceia ce aŭ putére să vĕ judece, şi să vĕ învéţe.

[*Pavel Apostolul*]. Fieş carele în ce tocmélă s'aŭ chemat într'aceia să şi fie, ce se zice în rânduiala carea aŭ chemat Dumnezeŭ pre fieşĭ carele într'aceia să şi fie.

[*Nichita Serron*]. Nicĭ Diaconĭ, nicĭ Mirénĭ, nu pot să judece pre Popa, ca să nu cum-va să se urgiséscă Dumnezeirea saŭ sfinţia.

Pentru preoţĭ şi diaconĭ, cariĭ nu vor pomeni pe arhiereul lor.

Glava 69. [*Săborul 1 şi al 2, Canon 13*]. Canonul 13 al săboruluĭ de întâiŭ şi de al doilea grăiaşte: Care preot saŭ Diacon va zice căştie de Arhiereul luĭ, că se află în greşale, décia maĭ nainte până nu se va face săbor şi judecată episcopuluĭ, va îndrăzni de va lăsa pomenirea luĭ, şi nu 'l va pomeni la sfintele slujbe, şi la alte slujbe, aceluia să i se ia darul preoţieĭ de tot.

Pentru că preoţiĭ sunt în chipul celor 70 de apostolĭ, iară arhiereiĭ în locul celor 12, şi nu numaĭ câte dezlégă arhiereiĭ sunt deslegate, ci câte dezlégă şi pre ceĭ ce aŭ luat pe nedreptate.

Glava 70. [*Simeon Solunénul*]. Simeon Prea sfântul Mitropolit de la Solun zice, că preoţiĭ aŭ darul celor şapte zecĭ de Apostolĭ, iară Arhiereĭ, aŭ aĭ celor doĭ-spre-zece: Cărora suflă Domnul şi zice: Priimiţĭ Duhul sfânt, cărora veţĭ erta pĕcatele, ertate vor fi, cărora veţĭ ţinea, ţinute vor fi; drept acéĕa lor li s'a dat darul Duhuluĭ sfânt, şi unul după altul, iaŭ acel dar al Arhiereĭ. Iară preoţiĭ n'aŭ dar a erta pĕcatele, ca şi ceĭ şapte zecĭ ce n'aŭ avut darul Duhuluĭ sfânt, să iarte pĕcatele.

[*Zri*]. Şi nu numaĭ câte vor deslega Arhiereiĭ sunt deslegate, ci câte vor deslega şi pre ceĭ ce aŭ luat ceva pe nedreptate, şi ascultaţĭ cariĭ sunt ceia ce aŭ luat pe nedreptate.

[*Zri*]. Un om aŭ intrat într'o casă şi aŭ furat nişte unélte, saŭ într'alt chip, cum a năpăstuit pre cine-va şi 'ĭ aŭ luat ceva pe nedreptate, décia s'aŭ făcut afurisanie pentru acel furtişag saŭ pentru acea nedreptate, decĭ cela ce le-aŭ furat nu'ĭ a fost frică de Dumnezeŭ, nicĭ de afurisanie, să întórcă unéltele célea ce aŭ luat, şi să ia ertăciune, ci s'aŭ lăsat într'acea legătură a afurisanieĭ, şi murĭ, şi se află afurisit. Acum de acesta ce se face ca să se iarte? Ascultă, însă când se vor plăti furtişagurile care le-aŭ furat, saŭ nedreptatea carea aŭ luat, şi se vor întórce la ceĭ năpăstuiţĭ, adecă la ceĭ ce ale cuĭ aŭ fost, atuncĭ să iartă şi acela trup şi se deslégă, carele s'aŭ fost afurisit pentru furtişagul saŭ pentru nedreptatea ceia ce a luat.

Pentru preoţĭ şi călugărĭ ca să nu se améstece şi să pórte grija de lucrurile şi grijele mireneştĭ, nicĭ să vrăciuiască

Glava 71. [*Apostolĭĭ, Can. 6*]. Canonul 6 al sfinţilor Apostolĭ porunceşte, ca nicĭ episcopiĭ, nicĭ Preoţiĭ, nicĭ Diaconiĭ, nicĭ Călugĕriĭ să nu se améstece în lucrurile Mireneştĭ nicĭ săşĭ lase biserica luĭ, saŭ slujba luĭ, şi să neguţătoréscă, iară de va fi într'acésta, saŭ să se păraséscă, saŭ să i se ia darul că nu e vrednic Preoţieĭ. Pentru că minciuna se potriveşte cu jeluirea; iară de va fi călugĕr se afuriseşte şi se goneşte de la biserica luĭ, până se va părăsi.

[*Postnicul*]. Iară preotul carele va vrăciui, saŭ va tăia vine, acela să fie lipsit de preoţie zile 7, iară alţĭ învăţătorĭ zic, zile 40, iară alţiĭ zic saŭ să se păraséscă saŭ să i se ia Darul.

Pentru toți sfințiții, adecă preoții de nu'și vor ceti tótă Pravila, adecă slujba lor, și pentru de 7 orĭ în zi lăudaiu-te Dómne și carele sunt 7 laude.

Glava 72. [*Postnicul*]. Care Preot 'șĭ va lăsa slujba Pravilei sale, adecă vecernea și utrănea, și celea-l'alte tóte, acela să se canonéscă câteva zile, pentru că grăiaște Dumnezeescul David, de 7 orĭ în zi te lăudaiu Domne. [*Psalm 118*].

[*Simeon Solunénul*]. Decĭ acéle șapte laude datoriŭ iaste Preotul să le zică zioa și noptea, întru citire și întru slavoslovie luĭ Dumnezeŭ, carele sunt acéstea: cântarea de întâiŭ iaste Polunoșnița, a doa Utrănia cu prăvil cés, a treia Tretiĭ cés, a patra Șestiĭ cés, a cincea Diviateĭ cés, a șasea Vecernea, a șaptea Pavecernița; iată acéstea sunt célea 7 laude carele zice Dumnezeescul David: că de 7 orĭ în zi te lăudaiŭ Domne.

[*Zri*]. Ascultațĭ și povéstea lor pentru ce lucru fac acéstea.

[*Pentru Polunoșnița*]. Polunoșnița iaste cântarea pentru învierea Mântuitoruluĭ, și a doa venire a luĭ, când va veni gïnerile cu mare slavă.

[*Pentru Utrenie*]. Iară cântarea Utreniĭ iaste căcĭ vine zioa și mulțumim celuia ce a dat lumina, și aŭ spart înșelătura întunérecului pentru aceia cu Utrenia și cu Prăvil cés, se chiamă laudă întru începătura zileĭ și cu slavoslovie trimésă luĭ Dumnezeŭ.

[*Pentru al 3 cés*]. Iară cântarea a luĭ tretiĭ cés, iaste pentru căcĭ aŭ venit Duhul sfânt și Dumnezeeștiĭ Apostolĭ, și décă lumină pre dânșiĭ, apoĭ cu dânșiĭ tótă lumea.

[*Pentru al 6 cés*]. Iară cântarea a luĭ Șestiĭ cés iaste pentru răstignirea mântuitoruluĭ, că într'al șaselea cés se răstigni și tămădui călcarea luĭ Adam, carea o aŭ făcut într'al șaselea cés.

[*Pentru al 9 cés*]. Iară cântarea luĭ Deveatiĭ cés, iaste pentru strigarea ce aŭ strigat într'acel cés Domnul nostru Is. Hs.: Tată, întru mânile tale 'mĭ daŭ sufletul, și așa 'șĭ dete sufletul, și mórtea Domnuluĭ pre mórtea omorâ, și pre cel de întru Iad izbăvi.

[*Pentru vecernie*]. Iară cântarea Vecerniei, iaste de mulțămirea către Dumnezeŭ, pentru că am sosit către sfârșenia zileĭ, și încă pentru îngroparea Domnuluĭ Nostru, că séra s'aŭ îngropat Prea sfântul sfinției sale Trup.

[*Pentru Pavecernița*]. Iară cântarea Pavecerniței iaste căcĭ că spre odihnă ne am așezat, și pentru căcĭ iaste începătura nopțiĭ ne rugăm ca cu pace să adormim și să înviem, adecă să ne sculăm să vedem lumina.

Științĭ acuma carele sunt 7 laude și ce închipuesc? iară vaĭ de preotul ceia ce nu va citi acéstea, însă ale zileĭ și ale nopțiĭ, căcĭ că socotéște pre dânsul Dumnezeŭ, ca pe un mort.

[*Zri*]. Iară jartva fără de sânge care se chiamă Dumnezeiasca Leturghie, pe tóte întréce, căcĭ că lucru adevărat iaste al Domnuluĭ și al sfinției sale, și însă célea șapte laude, carele maĭ sus datoriŭ iaste tot creștinul să le zică, și preot și mirén, iară Dumnezeiasca Leturghie alt nimine nu póte să'ĭ slujască, fără numaĭ Arhiereul și Preotul.

Pentru mirénul ce se va sfi a se cumineca de la preotul mirén carele va avea preotésă.

Glava 73. [*Săborul de la Gangra, Can. 4*]. Canonul 4 al sfântuluĭ săbor de la Gangra grăiaște: Preotul zice, carele va avea preotésă și va sluji jertfa cea fără de sânge, iară neștine se va afla de se va sfii adinsă eluși pentru Preotul care are muiare, de nu se va priceștui sfintelor Tainĭ de în mâinile luĭ, pre acel om Dumnezeeștiĭ părințĭ nu'l canonesc ci 'l daŭ Anatemeĭ. O groznică judecată. [*Groznicie*].

Pentru Preotul carele se va rușina a'și cumineca preotésa luĭ.

Glava 74. [*Săbor 6 Can. 103*]. Canonul 103 al șeseluĭ săbor de la Trulla grăiaște: Preotuluĭ zice, de'l va fi rușine a priceștui preotésa luĭ Dumnezeestilor Taine, și va da potirul către altul să o priceștuiască, a'l opri pe acela popă câtă-va vréme nu lasă, numaĭ ce i se ia popia de tot.

Pentru Preot de se va însura saŭ preotésa, saŭ mirénul cliric, a doa óră de se vor însura.

Glava 75. [*Săborul Neochesaria, Can. 1*]. Canonul 1 al săboruluĭ de la Neochesaria poruncéște: vre un om ce nu se va însura și se va face preot de june, iară apoĭ după Preoție va vrea să se însore, unul ca acela i se ia preoția de tot, iară de la biserică nu se gonéște.

Iară de va fi alt preot și'ĭ va muri preotésa, și va remânea văduv, décă va vrea să ia altă muiare, ia-i-se și luĭ preoția, iară de la biserică nicĭ acela nu se gonéște.

[*Légea*]. Așijderea și preotésa căria 'ĭ va muri Popa; de nu va putea să se ție în curăția eĭ, de va vrea să se mărite, neapărată să fie.

Care se însóră de a doa óră, acela nu póte fi cliric, adecă mirénul carele va lua a doa fămee, și aŭ fost Cliric, décia nu maĭ póte fi Cliric.

[*Zri*]. Socotéla se socotéște așa, că de se va însura a doa óră Clericul, de în cinste ce are nu se scóte, ci o ține și'șĭ are cinstea, și scaunul după rânduiala cinstiĭ sale, iară décia într'altă rânduială maĭ mare de acolo de unde iaste și se află a se sui maĭ sus nu póte, după socotéla bisericeștilor, și împărăteștilor Dumnezeeștilor pravilĭ.

Pentru cela ce va să se preoţéscă şi va lua muiare saŭ văduvă, saŭ slujnica, saŭ alta ce va fi avǎnd viaţa rea.

Glava 76. *[Apostolĭ, Can. 18].* Canonul 18 al sfinţilor Apostolĭ grăiaşte: cine va vrea să se facă Preot, şi se va însura, de va lua fămee văduvă, saŭ curvă, saŭ róbă, saŭ slujnică, saŭ cinghiasă, [*Cinghiază se chiamă muerele care cântă pe la veseliĭ cu tambura*], acela nu póte fi preot, că pravila va aşa, cum iaste cu viaţă curată şi îmbunătăţit cela ce va să se facă preot, aşa să fie şi fămeia luĭ, ce se zice curată şi nespurcată.

Pentru cela ce se află în păcate, carele apără de preoţie, iară el se va hirotoni.

Glava 77. *[Nichita de la Iraclia].* Carele va vrea să se facă Preot, de va tăcea să nu spue păcatul carele aŭ făcut, saŭ de voia luĭ va lăsa să nu ispovedéscă păcatul cela ce'l apără de preoţie, décia se va hirotoni preot, şi după aceia il va ispovedui, nimic nu'ĭ foloséşte hirotonia; ci să i se ia daru. căcĭ că s'aŭ făcut că nu'ĭ ştie nimenilea păcatele luĭ.

[*Teofil Alexand., Canon 1*]. Iară care Arhiereŭ va hirotoni pre acela, neştiind păcatul luĭ, atuncĭ acesta Canon iartă pre Arhiereŭ, să n'aibă nicĭ o pedépsă întru Arhieria sa.

Ia-i-se darul celuia ce se află în păcatele célea ce apără de preoţie, iară el se hirotonéşte.

[*Săbor I. Canon 9*]. Grăesc unii, că cum curăţéză botezul pre om de tóte păcatele care le-a făcut maĭ nainte de botez, şi să face noŭ, adecă fără de păcate, aşa şi preoţia, păcatele care le face omul maĭ nainte de preoţie, le curăţéză hirotonia.

[*Valsamon*]. Ci însă de acésta grăéşte Valsamon, şi alége tocméla lucruluĭ acestuia. Că acésta zice purtătoriĭ de Dumnezeŭ părinţĭ nu o aŭ suferit nicĭ cum, adecă cum să iarte preoţia păcatele ca botejunea, ci însă păcatele celor nebot-zaţĭ, adevărat le curăţéză. iară ceia ce vor să ia preoţia de vor face păcate, saŭ maĭ nainte de hirotonie, saŭ după hirotonie, acelora li să ia darul de tot.

Pentru ovreĭ de se va boteza se face preot.

Glava 78. [*Valsamon*]. Auzit bine socotéla ce zice Valsamon, că botejunea curăţéză tóte păcatele omuluĭ, ci daca vrémea ce le curăţéză, dar daca va veni un ovreĭ să se botéze, după socotéla poveştiĭ luĭ, póte să se facă Preot? Póte, pentru că orĭ ce păcate va fi avut, le-aŭ curăţit botejunea, şi nicĭ o spurcăciune n'aŭ lăsat într'ânsul; drept aceea ia Preoţia neapărat. Iară dacă se va boteza, de va face păcate carele oprese de preoţie, atuncĭ nu póte nicĭ într'un chip să se facă Preot.

Pentru Preotul de va ispovedi păcatul saŭ de voe carele a făcut maĭ nainte de hirotonie.

Glava 79. [*Săborul de la Neochesaria Can. 9*]. Canonul 9 al săboruluĭ de la Neochesaria, porunceşte de acesta păcat al preotuluĭ maĭ nainte de preoţie, şi va ispovedi păcatul de a luĭ bună voe, fiindu'ĭ frică de D-zeŭ.

[*Zri*]. Preotul, zice, ce va curvi saŭ va face alt păcat, carele apăra de Preoţie, iară el s'aŭ hirotonit, şi după hirotonie 'ĭ a părut răŭ şi aŭ zis întru sine, de va rămânea într'acésta va să se muncéscă în vecie, şi se îndemnă de întru gând bun, şi 'şĭ ispovedi de voe păcatul săŭ, ca să nu se muncéscă, de acésta porunceşte Dumnezeeştiĭ părinţĭ aĭ aceluĭ sfânt săbor: Acel om zice carele 'şĭ va ispovedi de buna voe păcatul, însă de slujbă să se părăsască, adecă să nu maĭ facă Liturghie întru tótă viaţa luĭ, iară alte Tocmélele ale Preoţieĭ să şi le ţie, ce se zice cu Preoţĭ şedére adecă să şază cu Preoţiĭ întru tocméla rânduialiĭ sale întru tóte lucrurile beserriceştĭ. Şi când se va tâmpla, să se sue de în rânduială în rânduială, după cinstea rânduialeĭ sale, atuncĭ când va vrea să se priceştuiască Dumnezeeştilor Tainĭ, să între în lăuntru la jărtăvnic. Şi cum am zis, tóte beserriceştile să le facă, numaĭ jertva cea fără de sânge, ce se zice Liturghia să nu slujască: Căcĭ că o aŭ lăsat de a luĭ voe, ca un nedăstoinic. Şi acéstea darurĭ beserriceştĭ i s'aŭ dat să le slujască şi să le ţie, căcĭ şi-aŭ ispovedit păcatul de voe cum am zis maĭ sus, încă şi pentru acéstea de va arăta bunătate bună să facă lucrurĭ ce plac luĭ Dumnezeŭ, iară de se va tâmpla de va cădea iară în păcat, unul ca acela de tot se goléşte şi de acéle darurĭ ce are. Şi dacă va greşi, de va şi arăta smerenie şi cale bună şi de ar face tótă bunătatea bună să placă luĭ Dumnezeŭ şi ómenilor: de acia acélea darurĭ maĭ mult nu póte să le ţie saŭ să le ia, numaĭ ce 'l priimesc în besérică ca pe un mirén păcătos, carele se întórce de în răŭ şi vine spre bine.

[*Caută*]. Însă Preotul de va greşi maĭ nainte de Preoţie, şi va greşi şi după Preoţie, şi nu se va ispovedi, nicĭ se va vădi de faţă de acélea păcate, pre acela nu póte Arhiereul să'l apere de la Liturghie, nicĭ de la alte slujbe beserriceştĭ, ci 'ĭ dă voe, saŭ să se părăséscă de a slujirea, saŭ să slujéscă; deacia el va da cuvânt şi sémă la înfricoşata a doa venire, către dreptul şi înfricoşatul judecătoriŭ Domnul Nostru Is. Hs. ca un nevrednic ce aŭ slujit prea sfântul trup şi sânge al Domnuluĭ Is. Hs. Iar de să va vădi păcatul luĭ că aŭ greşit saŭ naintea hirotonieĭ saŭ după hirotonie cu adevărată arătare, adecă de cincĭ mărturiĭ credinciosĭ însă să şi jure, atunce i se ia darul

de tot, şi se goléşte şi de alte daruri cum scrie maĭ sus.

Pentru Diaconi de va curvi, saŭ până la sărutare va greşi preotul saŭ diaconul.

Glava 80. [*Săborul Neochesaria, Canon 10. Valsamon*]. Canonul 10 al Săboruluĭ de la Neochesaria grăiaşte : De va curvi Diaconul atunce să'şĭ vie în loc de slugă.

Diaconul carele va ispovedi păcatul săŭ, atunce de rânduiala diaconieĭ se dăsparte, iară în tocméla slugiĭ se vie, cum zice maĭ sus, arată să fie în slujba citiriĭ.

[*Marele Vasilie, Canon 66*]. Iară care Preot saŭ Diacon va veni până la sărutare, de va săruta muiare şi'şĭ va spurca buzele, şi'şĭ va ispovedi păcatul săŭ, acela se opréşte de Preoţie câtă-va vréme, carele iaste Preot saŭ Diacon, însă Preotul de Preoţie, iară Diaconul de slujba Diaconieĭ, şi numa să se amestece cu ceĭ sfinţiţĭ, însă Preotul cu Preoţiĭ, iară Diaconul cu Diaconiĭ. Iară de vor greşi greşale carele apără de preoţie, atunceĭ i se ia darul căruĭ de ar fi saŭ Preot saŭ Diacon.

Pentru muerea de va face copil şi va năpăstui pre popa că'l-aŭ făcut cu dânsul.

Intrebarea luĭ Constantin Episcopul cătră sfântul Mitropolit de la Iraclia, Chir Nichita.

Glava 81. Muiarea de va naşte copilul şi va zice că cutare Preot 'l-aŭ făcut, de acésta ce se va face? mare ciudă iaste fără vădire, să facă jurământ muiarea, şi Preotuluĭ să i se ia darul.

Răspunsul sfântuluĭ Nichita de la Iraclia.

Vinile preotuluĭ carele va fi de a'l luarea daruluĭ saŭ de a'l oprirea câtă-va vréme, de'ĭ va zice neştine asupra luĭ ce'ĭ va fi voia, nu se bagă în sémă, nicĭ i se ia darul, nicĭ să'l oprescă câtă-va vréme, ci să'l arate pâra cu Mărturiĭ credincióse, bune şi cinstite cum vor Dumnezeeştile Pravile, iară cuvântul muereĭ nicĭ cum nu se créde, nicĭ se bagă în sémă, de nu vor fi mărturiĭ credincióse, numa ce trebue să puĭ sfintele odejdiĭ, célea ce portă Preotul când slujaşte, şi însă de va vrea Preotul acela carele e pârât atuncĭ le ia şi se îmbracă şi face Blagosloven Bog, deacia atuncĭ 'l lasă întru Judecata luĭ Dumnezeŭ şi nicĭ 'ĭ ia darul, nicĭ să'l oprească câtă-va vréme.

Pentru de se va însura cine-va şi se va preoţi, iară însurarea se va afla fără de lége, şi de clirosul mirén de va avea fămee iară într'acelaşi chip.

Glava 82. [*Săborul 6, Can. 26*] Canonul 26 al şaselui Săbor grăiaşte : Preotul carele va lua muiare, adecă muiarea care aŭ luat-o când a fost mirén, şi se va afla rudă luĭ pre carea pe lége nu póte să o ia, acela preot să ţie numaĭ scaunul pre la Săbóră cu alţĭ preoţĭ iară de dregătoria Preoţieĭ de tot să fie gol : şi nu numaĭ de Leturghie, ci şi de tóte slujbele biséricești, numaĭ scaunul să ţie, cum am zis, adecă să şază în rând cu alţĭ Preoţĭ. Şi acéstă iertăciune s'aŭ făcut şi i s'aŭ dat să şază în rând, căcĭ s'aŭ făcut acel lucru al nunteĭ fără de lége, neştiind el, iară a blagoslovi vre o slujbă nu'ĭ daŭ luĭ voe purtătoriĭ de Dumnezeu Părinţĭ, dar cumva să şi blagoslovéscă el pe altul ? când luĭ trebue să pórte el grije pentru păcatele sale, că blagoslovenia iaste darul sfântuluĭ Duh şi dare către alţiĭ, şi unul ca acela nimic nu se améstecă, nicĭ daruluĭ, nicĭ Sfinţieĭ de la Duhul Sfânt pentru păcatul amestecăriĭ de sânge care'l aŭ făcut, şi décă vréme ce n'are dintr'acela dar cum va putea să dea altuĭ om lucru care n'are ? cela ce are dă către alţiĭ şi blagoslovenie şi sfinţenie, iară cela ce n'are cum va putea să dea ? Ce voiŭ maĭ zice nicĭ pre ascuns nicĭ de faţă să îndrăsnéscă a blagoslovi, nicĭ să preeştuiască pe vre un om, că soséşte luĭ numaĭ şăderea în Scaunul Preoţilor, iară altă trébă bisériceséscă să nu slujască cum am zis maĭ sus, fără numaĭ să se róge luĭ Dumnezeŭ cu lacrăme să'ĭ iarte fără de légea amestecăreĭ de sânge carea aŭ făcut, şi acea nuntă fără de lége să se despărţă, şi el maĭ mult către fămeea aceia să nu maĭ mérgă, decĭ de va face aşa să nu se lipséscă de scaun, iară de nu se va despărţi, nu numaĭ de scaun să se lipséscă; ci încă cu acea muiare fără de lége care aŭ luat-o să fie afară de biserica luĭ Hs. până 'şĭ vor veni spre pocaanie să se despărţă unul de altul, atuncĭ să'l priiméscă, iară de nu vor suferi să se despărţă unul de altul de voe, atuncĭ să se despărţă în sila Domnéscă, adecă cu Judecată de afară.

[*Apostoli, Can. 19*]. Iară mirénul carele va fi fără de lége, acela Clirie nu póte să fie.

[*Zonara*]. Carele ţine muiare fără de lége nu numaĭ de în cliros să se gonéscă, ci încă şi de la biserică, până se va despărţi, şi déca se va despărţi să se canonéscă ca un amestecătoriŭ de sânge.

Pentru Preotul ce e oprit şi despărţit de popie de i se va cădea să zică Blagosloven bog naş, şi lege netedrină, şi pentru de va sluji preot cu popa cela ce e oprit de leturghie.

Glava 83. [*Intrebarea unuĭ ce Chlagdir către Sf. Patriarh Nicolae*]. Ore cade-să un Preot ce 'ĭ aŭ luat darul pentru greşalele ce a făcut să zică : Blagosloven Bog naş şi Bogu Ustedrimi saŭ Hristos istinii Bog naş, saŭ să cădească cu cădelniţa, saŭ să se preoţuiască în lăuntru în Oltariŭ ?

Răspunsul Patriarhuluĭ Nicolae

Ba, ci numaĭ în locul mirénilor să se puie să fie.

[*Apostoliĭ, Can. 11*]. Iară Preotul carele va face Leturghie cu Popa cel oprit, și 'l va ști, atuncĭ se desparte și el de Preoția luĭ.

Pentru Preot de'ĭ va curvi muiarea luĭ, saŭ a mirénuluĭ și va vrea să se preoțéscă : și de Preotésa de se va apuca cu désila să o curvéscă cine-va.

Glava 84. [*Săborul Neochesarieĭ, Can. 8*]. Canonul 8 al sfântuluĭ Săbor de la Neochesaria porunceéște : de va curvi zice muiarea vre unuĭ om, și se va vădi de față, unul ca acela întru slujba Preoțieĭ nu póte veni. Iară de se va hirotoni cine-va și după hirotonie va curvi muiarea luĭ, atuncĭ să o lase, iară de va vrea să se afle cu dănsa, acela nu póte să aibă saŭ să ție nicĭ un dar Preoțesc.

[*Zonora*]. Muiarea omuluĭ mirén de va curvi și o vor vădi, de față, atuncĭ acela nu póte să vie nicĭ la o rânduială Preoțéscă.

[*Caută*]. Vădirea de față iaste să mărturiséscă cincĭ mărturiĭ de acel lucru al curvieĭ, și să jure, décia atuncĭ să se lipséscă de darul Preoțieĭ unul ca acela. Iară de va fi bănuind că curvéște femeea luĭ și nu se va vădi cu mărturiĭ : unul ca acela se face Popă, pentru că bănuiala a curvieĭ mueriĭ luĭ nu s'aŭ arătat. Iară de se va vedea și se va arăta adevărată și va vrea el să facă carte de despărțélă ca să se despartă de dănsa : atuncĭ neapărat iară se' face Popă, iară așa el adevărat altă muiare' nu maĭ póte să ia, ci numa să trăiască singur în curăție și în cinste. [*Zri*]. Iară de va fi Preot și va curvi Preotésa luĭ, poruncesc Dumnezeeștiĭ Părințĭ de'ĭ va fi voia să'șĭ ție Preoția, să se despărță de dănsa de tot. Iară de va vrea să o ție ca și maĭ 'nainte, atuncĭ să desparte de rânduiala Preoțieĭ în care se află. Pentru că acea Preotésă a luĭ ce aŭ curvit, décă s'a spurcat iaste spurcată, pentru acea preotul eĭ, de se va amesteca cu ea, se face tot un trup, décia și el se améstecă întru spurcăciunea celuia-lalt, și iaste spurcat; drept aceia nu póte veni să fie întru slujba bisériceĭ.

[*Caută*]. Muiarea mirénuluĭ de va curvi, și el o va erta de greșală, acela are voe să 'șĭ o ție.

[*Posnicul*]. Cum se caută'și se alége cela ce va să fie Preot, ca să fie cu viață curată și imbunătățită : așa să se caute și fămeia luĭ să fie cinstită și curată.

[*Leu și Constantin împărați*]. Iară de se va tâmpla să se apuce cu désilea fămeia Preotuluĭ de vre un silnic, saŭ se va robi, să fie robă, și o vor spurca și să facă păcate cu dănsa, să nu se despărță de dănsa : ci să o ție ca și de intăiŭ neapărat, și Preotul acela de slujba Preoțieĭ luĭ nu se dăsparte, ci să'șĭ ție tótă slujba Preoțieĭ fără de greșală, și nicĭ un puternică să nu'l ție de răŭ, nicĭ să'l apere : căcĭ că păcatul preotéseĭ luĭ s'aŭ făcut fără de voia eĭ, adecă cu dăsilea.

Pentru Arhiereiĭ cariĭ vor priimi preoțĭ străinĭ fără de cărțĭ de pace și de ertăciune, și ce închipuesc cărțile : și de preotul robit de'l vor priimi fără de carte.

Glava 85. [*Sfințiĭ Apostolĭ, Canon 33*]. Canonul 33 al Sfinților Apostolĭ porunceéște : care Preot va merge în eparchie străină și'l va priimi Archiereul locului aceluia, și nu va avea carte de ertăciune, să fie despărțit de Arhierie, și acel Arhiereŭ ce'l va priimi.

[*Iar al lor, Canon 12*]. Iară de va fi neștine afurisit de Arhiereul luĭ, și se va duce într'altă eparchie și'l va priimi Arhiereul locului aceluia, și acela să fie afurisit.

[*Săborul Laodichieĭ, Canon 41*]. Nicĭ un sfințit să nu îmble într'altă eparchie fără de cărțĭ de pace de la Episcopul său, nicĭ se îndrăznéscă a face altă slujbă bisericéscă.

[*Săborul Antiochieĭ, Canon 8*]. Cărțĭ de ertăciune nicĭ un Preot n'are voe să dea altuĭ Preot saŭ Cliric, când nu e Arhiereul lor; iară de va fi mort, atuncĭ iaŭ cărțĭ de la Ispravnicul Arhiereuluĭ.

[*Caută*]. Insă Ispravniciĭ locului, adecă Protopopiĭ și Părințiĭ Duhovnicĭ, cariĭ se chiamă și eĭ socotitorĭ și Ispravniciĭ locului, aŭ voe să dea cărțĭ de pace, cum aŭ și alte tocméle pre lége.

[*Apostoliĭ, Can. 12*]. Arhiereul de va priimi pre Preotul despărțit de Popie de alt Arhiereŭ, saŭ Cliric și 'l va erta de va sluji, aceluia să i se ia darul.

[*Mateiŭ*]. Iară pentru cartea de pace facem știre ce închipuiaște. Când va să mérgă vr'un Preot saŭ Cliric, într'altă Eparchie să slujască acolo, pentru aceia ia carte de la Arhiereul său, și cartea aceia mărturiséște pre dănsul, că după rânduială s'a hirotonit cu darul Duhuluĭ Sfânt, după mărturia Duhovniculuĭ său și a altor preoțĭ cariĭ pre dănsa aŭ mărturisit, și arată Arhiereul către toțĭ unde va mérge acel Preot cum de dănsul s'aŭ înfrămsețat marea dregătorie a Preoțieĭ curată și dăstoinică.

Iară cartea de slobozie iaste acésta, carea ia Preotul de la Arhiereul luĭ, ca să se ducă într'alt loc să slujască și să arată că cu voia Arhiereuluĭ său aŭ eșit, iară nu de întru mintea luĭ, și cum nu iaste preot fără de minte, și are cutare *boerie*, [*Cinste*], și iaste bun creștin și Pravoslavnic, și mărturiséște pre dănsul cartea ceia ce póită a Arhiereuluĭ său, că de tóte iaste dăstoinic Preoțieĭ să slujască luĭ Dumnezeŭ.

Iară cărţile de pace se chiamă cele două cărţI ale PreotuluI. cea de Popie şi cea de slobozie.

[*Valsimon*] Priméşte iară Ahiereul pre Preotul fără de carte de pace şi de slobozie, cănd se va fi prădată moşia PreotuluI. saŭ el va fi fost rob.

Pentru preoţiI cariI iaŭ camătă saŭ călugari saŭ mirénI.

Glava 86 [*Apostoli, Canon 44*]. Canonul 44 al sfinţilor ApostolI grăiaşte : Episcopul saŭ Preotul, saŭ Diaconul, de va împrumuta pe vre un om cu niscare banI şi va lua camătă : acela saŭ să se părăsĕscă sau să fie oprit de preoţie.

[*Marele Vasilie, Canon 14*]. Şi clirieul carele va vrea să se facă Preot, şi va lua camătă, acela ăntăiŭ să se întrébe, vrea-va să sufere cea dobăndă nedréptă carea aŭ luat camătă, să o dea săracilor ? déciia să se prinză cu zapis maI mult lucru fără de lege ca acela să nu facă : atuncI de va fi curat de alte păcate carele apără de preoţie, el să se hirotonĕscă.

[*Postnicul*]. Călugărul saŭ călugăriţa de vor lua camătă, acela să fie întru anatemă, pănă se vor părăsi de acel lucru răŭ şi viclen.

[*Marele Vasilie*]. Mirenul creştin de va vrea să ia camătă de la fratele sĕŭ crestinul, acela să se afurisĕscă şi să se lipsĕscă şi de Dumnezeeasca pricéştenie pănă se va părăsi : atuncI să se iarte şi să se priméscă la bisérecă.

Pentru calpuzaniI ceia ce fac banI răI, şi pentru pedépsa lor.

Glava 87. [*Zac. 1*]. MincinoşiI ceia ce fac banI rĕI. aceia încă fac acéia greşală, ca şi cum ar sudui pre Impăratul şi pre Domnul ţăriI.

[*Zac. 2*]. BaniI ceI răI sunt de treI felurI : amestecătură, ce se zice aurul cel curat ce ar fi să fie, eI îl spurcă şi 'l mestecă. Argintul asijderea, unul amestecă cu aramă, altul fac chiar de aramă, şi numaI căcI 'l spoesc desupra cu argint. Acesta e una. A doa de ar fi curaţI şi o semă de banI, iar eI fac maI micI de nu ajung la cumpănă şi păgubesc ómeniI ceia ce'I iau. A treia asijderea se chiamă mincinoşI, pentru căcI că chipul şi scriptura carea pune pre dînşiI iaste mincinósă nu iaste făcută din sfat cu învăţătura cuiva ; ci pre furiş ca un lucru răŭ, drept acéia de ar fi şi curaţI cu nemic mestecaţI. şi de ar fi şi plin la cumpănă tot e un lucru mincinos, şi se chiamă mincinos şi soţ furtişagului.

[*Zac. 3*]. BaniI ceI bunI şi dreptI aŭ patru lucrurI pe împrejurul lor. IntăI cela ce face banI să aibă putére şi voe, de la împărăţie, sau de la DomnuI locului aceluia. Al doilea să se facă în loc vestit cum ar fi în mijlocul tîrgului să vază toţI. Al treilea să aibă chip şi scriptură cinstită şi frumósă, iară să nu fie făcută acéia scrisóre în vre un chip grozav şi de ruşine. Al patrulea iarăşI, să fie şi la cumpănă deplin, nemic să nu lipsĕscă, cum iaste maI cu dreptate aşa să fie.

[*Zac. 4*]. OrI cine va face banI mincinoşI, ce se zice orI cine va fi calpuzan de va face banI răI în numele împăratuluI, şi al DomnuluI aceluI loc, aceluia întăiŭ să i se taie capul, după aceia să'I arză trupul în foc, şi căte bucate va avea tóte să fie DomneştI. Iară de se va afla că s'aŭ făcut acea calpuzănie la vre un sat, sau şi tîrg mieşor, atuncI numaI să i se facă mórte, iară bucatele să nu i le ia nimenile, micI să'I arză.

[*Zac. 5*]. Casa aceia unde se vor face banI răI, să fie Domnĕscă, iară de se va afla ca acea casă, aŭ fost prinsă cu chirie, atuncI trebue să cercetéze judecătoriul să vază, de vréme ce stăpănul aceI case lăcuiaşte aprópe de acolea, atuncI casa va fi tot Domnĕscă, de vréme ce judecătoriul prepune cum să fie şi el ştiind óre-ce, iară de se va afla, că acel om cu casa locuiaşte departe de acolea ; atuncI casa nu va fi Domnĕscă.

[*Zac. 6*]. Încă de se va afla că acea casă este a vre uniI muerI sărace : atuncI iară nu va fi Domnĕscă.

[*Zac. 7*]. Încă acea casă de se va afla că iaste a niscare cuconI săracI, iară nu va fi Domnĕscă, iară de se va afla că acel cuconI aŭ vre un ispravnic pre tóte bucatele lor, şi va fi năemit el casa, atuncI să preţuiască casa cât va face şi să plătĕscă tot el acel preţ tot din bucatele luI.

[*Zac. 8*]. Măcar de ar face neştine banI cât de bunI, galbenI lămuriţI de aur curat, saŭ talere, saŭ alt feliŭ de banI să fie lămuriţI de argint curat, şi să fie deplin şi la cumpănă, ci cu acestea cu tóte nu va putea să încape în voia nemănuI să fie pedepsit maI puţin, de cât ar fi făcut banI răI de în aur şi de în argint răŭ, saŭ de aramă lămurită, saŭ cum ar fi maI răŭ ; ci acela tot o pedepsire va să aibă, de vréme ce iaste fără de ştirea împărăţieI saŭ a DomnieI.

[*Zac. 9*]. OrI care zlătariŭ va mestecа aurul, saŭ argintul, cu alte lucrurI fără de ştirea stăpănuluI, ce se zice de va spurca lucrul şi se va afla mincinos : cu alt cu nemica numaI cu capul să plătĕscă.

[*Zac. 10*]. Ceia ce fac banI DomneştI, şi de vor îndrăzni să spurce aurul, saŭ argintul, pentru dobânda lor ; aceia cu alt cu nemica nu vor plăti, ci numaI cu capetele.

[*Zac. 11*]. OrI care diregătoriŭ, va lăsa şi nu va opri să nu îmble banI ceI răI : acela numaI cu capul să plătĕscă.

[*Zac. 12*]. Cela ce va şti unde fac banI răI, şi de nu va spune judecătoriuluI : acela cu capul să plătĕscă.

[*Zac. 13*]. De se va scula o oaste de a cal-

puzanilor, şi va vădi către judecătoriŭ pre céea-lalte soţiĭ, atuncĭ aceia vor peri toţĭ pre séma lor, iară cela ce 'l-aŭ vădit să nu aibă nicĭ o pedepsire, iară de nu va fi soţie să aibă dar de la judecătoriŭ, iară de va fi rob să nu'l dea alt dar, ci numaĭ să'l slobozéscă să nu maĭ fie rob.

[*Zac. 14*]. Când va prinde judecătoriul vre un calpuzan, trebue să'l cerceteze maĭ are soţiĭ, şi cine le dă ajutoriŭ de fac acel lucru, şi ce'l va spune să'l créză.

[*Zac. 15*]. Sémnele şi prepusurile, ajung la judecătoriŭ, să arate pre calpuzanĭ.

[*Zac. 16*]. Cela ce va spoi vre un fel de banĭ, fiind de aramă să arate că iaste de aur, saŭ de argint, saŭ de va spoi argintul să arate că iaste aur : pre acela să'l omóre.

Pentru ceia ce îmblu cu banĭ răĭ, saŭ îĭ ţin la dînşiĭ.

Glava 88. [*Zac. 1*]. Cela ce va cheltui saŭ va schimba banĭ răĭ şi'l va lua de la cela ce'l face, ştiindu'l şi cunoscăndu'l că iaste calpuzan : acela să se pedepséscă ca şi calpuzanuĭ.

[*Zac. 2*]. Cela ce va ţinea la dînsul banĭ răĭ, ştiind că sunt răĭ; acela să se pedepséscă după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 3*]. Cela ce pórtă şi îmblă cu banĭ răĭ, acela face prepus cum să fie şi el soţie cu calpuzaniĭ : tot într'un chip se vor pedepsi.

[*Zac. 4*]. Pedepsirea celuia ce îmblă cu banĭ răĭ, iaste maĭ mare când îl vor şti c'aŭ îmblat de multe orĭ, şi i s'aŭ zis şi n'aŭ băgat sémă.

[*Zac. 5*]. Cela ce va cheltui niscare banĭ răĭ, şi se va tocmi cel ce'l va lua, cum de vor fi răĭ să'ĭ întórcă : acela nu va avea pedepsire.

[*Zac. 6*]. Cela ce va cheltui banĭ răĭ, şi dacă'l vor prinde de'şĭ va pune chezaş, de la cine aŭ luat acel banĭ, acela să nu aibă nicĭ o pedepsire.

[*Zac. 7*]. Cela ce'l vor prinde îmblănd şi cheltuind banĭ răĭ, de vor fi prea puţinĭ, şi de nu'şĭ va putea pune chezaş, aceluia să i se dea jurămănt, de va jura cum nu ştie c'aŭ fost acel banĭ răĭ : atuncĭ să fie în pace şi nicĭ o pedepsire să nu aibă.

Pravile împărăteştĭ

Pentru ceia ce găsesc vre o comóră pre locul şi pre hotarul lor, saŭ pre hotarul besérícii, saŭ pre locul domnesc, a cuĭ se va cădea să fie.

Glava 89. [*Zac. 1*]. Orĭ cine va putea, şi va vrea să cérce pre locul luĭ, şi pre hotarul luĭ cu munca luĭ, saŭ de se va nemeri aşa fieşte-cum, să se tămple să găséscă vre o comóră ; aceia să fie a luĭ, iară nu a altuia'a nimănui.

[*Zac. 2*]. Nu va putea nimenilea să cérce pre loc striin pentru să găséscă comóra, fără de voia stăpânuluĭ aceluĭ loc, iară de va cerca, şi de va găsi fără sfatul stăpânuluĭ celuia cu locul, aşa numaĭ din capul luĭ : atuncĭ nu va rămânea să fie a luĭ, ci se va da celuia cu locul.

[*Zac. 3*]. De s'ar prileji să cumpere neştine un loc, saŭ un prilog, saŭ lază ce va fi, şi de va găsi o comóră cela ce 'l-aŭ cumpărat, atuncĭ nu va putea să meşterşugéscă cela ce aŭ văndut să zică că 'l-aŭ înşelat de i-l'aŭ dat eftin.

[*Zac. 4*]. Cela ce va mérge de va cerca pre locul altuia, şi va găsi comóră fără de ştirea celuia cu locul, şi de se va vădi, aceluia necum să'ĭ lase ceva stăpânul locului dintr'aceia comóră : ci încă de'l va duce la judecătoriŭ, va avea şi pedépsă, orĭ cum va fi voia judecătoruluĭ.

[*Zac. 5*]. De se va prileji cuĭ-va, nu cercând, ci aşa de se va găsi o comóră pre un loc străin : atuncĭ să fie şi să împarţă în doă cu stăpânul loculuĭ.

[*Zac. 6*]. Acésta se socotéşte încă şi când vor găsi niscare comóră pre loc Domnesc, saŭ pre loc călugăresc, ce se zice al beséricii, pentru că jumătate de comóră iaste depururea, a celuia ce o găséşte, iară jumătate iaste a beséricii, saŭ maĭ de multe-orĭ Domnéscă.

[*Zac. 7*]. De vreme ce va fi ţiind neştine nişte ocine striine şi să hrăneşte cu dînsele, şi de va găsi vre-o comóră acolo, aceea nu se va chema a stăpânuluĭ : ci a celuia ce o aŭ găsit, cum s'ar zice : Petru aŭ lăsat o ocină luĭ Pavel să'l hrănéscă atăţia anĭ, iară maĭ apoĭ să o ia George că iaste fecior luĭ Petru, decĭ de se va afla că s'aŭ găsit comóră la vrémea ce ţine Pavel acel loc, atuncĭ să nu se chiame a altuia : ci numaĭ a luĭ Pavel.

[*Zac. 8*]. Iară de se va găsi iarăşĭ vre-o comóră pre acel loc a luĭ Petru, ce l'-aŭ dat luĭ Pavel de se hrăneşte, atuncĭ vor împărţi în doă comóra, Petru cu Pavel cela ce se hrăneşte acolea.

[*Zac. 9*]. De se va prileji cuĭva vre unuĭ striin, să găséscă o comóră, pre acel loc ce se hrăneşte Pavel, atuncĭ să împarţă acel lucru cu Pavel, iară Petru să nu se améstece întru nemic.

[*Zac. 10*]. De se va prileji cuĭva, să aibă pe măna luĭ niscare ocine zălojite, şi de va găsi el o comóră, atuncĭ va împărţi cu stăpânul loculuĭ, de vréme ce se chiamă c'aŭ găsit ca şi când ar fi într'un loc striin.

[*Zac. 11*]. Când va năemi óre cine un pomet, pentru să culégă pómele până la cutare vréme, iară acolea va găsi o comóră, atuncĭ se chiamă c'aŭ găsit aceea comóră ca şi într'alt loc striin, decĭ vor împărţi cu stăpânul

loculuĭ în doă, deacia aceea jumătate a luĭ o va ținea și se va hrăni cu dânsa de pururea ca cu un lucru al săŭ, iară cea-laltă parte a stăpânuluĭ, și aceea o va ținea și se va hrăni cu dânsa până când se va împlea vrémea pometuluĭ, atuncĭ décă se va împlea acea vréme, după cum le-aŭ fost tocméla să ție aceĭ loc cu chirie, iară când va da locul stăpânuluĭ : atuncĭ săĭ dea și partea luĭ ce i s'aŭ venit jumătate din comóră.

[*Zac. 12*]. Cela ce va găsi comóră pre locul muieriĭ luĭ ce'ĭ vor fi dat zéstre, atuncĭ să împarță în doă cu muiarea'șĭ. Iară de va prilejì să se desparță : atuncĭ săĭ dea partea eĭ ce i se va veni din comóră.

[*Zac. 13*]. De va ținea neștine, niște ocine zălog pentru datorie, și de vor tréce 30 de anĭ și nu le va rescumpăra, atuncĭ de se va afla vre-o comóră pre aceĭ 30 de anĭ : atuncĭ să fie tótă aceluia ce aŭ găsit, iară celuia cu ocina nemica să nu'ĭ dea.

[*Zac. 14*]. Cela ce va găsi comóră cu vrajĭ și cu dracĭ : aceluia nemica să nu i se dea, ci săĭ ia tot Domnia.

[*Zac. 15*]. Comóră să chiamă aur, argint, banĭ ceĭ vechĭ de demult, stăpânul aĭ cuĭ aŭ fost să nu se știe cine aŭ fost. Iară de nu vor fi lucrurĭ vechĭ, și stăpânul acelor lucrurĭ se va cunóște, și se va ști cine aŭ fost : atuncĭ cine va găsi acélea lucrurĭ, nu se va chema c'aŭ găsit comóră.

[*Zac. 16*]. Cine va năemi o casă de va ședea cu chirie, și într'acea casă va găsi niște banĭ ascunșĭ și aceĭ banĭ nu vor fi de mult vechĭ : atuncĭ să vor chema aĭ stăpenuluĭ, iară nu aĭ celuia ce aŭ găsit și șade cu chirie.

[*Zac. 17*]. Orĭ cine va ascunde comóra décă o va găsi, ca să nu dea nemica celuia ce i se vine : acela piarde'șĭ-va și partea sa ce i se va veni.

[*Zac. 18*]. Acéstea tóte ce scrie maĭ sus, aŭ fost în zilele céle vechĭ, iară acum s'aŭ părăsit acéle obicéiurĭ.

[*Zac. 19*]. Iară comórăle câte se găsesc tóte le iaŭ Domniĭ, și numaĭ ce daŭ câtu se îndură óre ce puțin lucru, celuia ce găséște, iară stăpânuluĭ celuia cu locul nu'ĭ daŭ nemica.

Pentru Cliricĭ de li se va cădea să între chezașĭ.

Glava 90. [*Apostoli, Can. 20*]. Canonul 20 al sfinților Apostolĭ grăiaște : Clircul zice de va întra chezaș : aceluia să i se ia darul.

[*Zonara*]. Vre un mirén de va cumpăra lucrure Domneștĭ, carele se chiamă vameș, iar Preotul va întra chezaș pentru dînsul, aceluia i se ia popia de tot. Iară de se va face chezaș, într'alt chip, ca pentru să dobândéscă : și de aceea i se ia darul. Iară de se va afla vre-un om sărac datoriŭ, și vor vrea săĭ bage în temniță, iară preotul va lua'ĭ în chizășie, de aceea nu se apără : ci încă are cinste de bine ce aŭ făcut. Si într'alte lucrure bune, de va întra preotul chezaș, n'are nicĭ o pedépsă pentru chizășuire.

Pentru Cliricĭ ca să nu mérgă la cărciumă, nicĭ se ție cărciumă.

Glava 91. [*Apostoli, Can. 54*]. Canonul 54 al sfinților Apostolĭ grăiaște : care cliric se va arăta că mérge la cărciumă să mănânce și să bea acolo : acela să se afurisésca.

[*Zonara*]. De se va tâmpla preotuluĭ a fi călătoriŭ, și nu va avea unde mânea fără la cărciumă, și de nevoe într'alt loc n'are unde se odihni : atuncĭ i se iartă să mâe acolo, și nemică să nu se pedepsésca.

[*Sabor VI, Can. 9*]. Și Cliricul să n'aibă prăvălie de vânzare de vin, carea se chiamă prost cărciumă. Că de vréme ce el se opréște să nu mérgă la dânsa, dară încă să aibă prăvălie ca aceia să slujască altor ómenĭ ? căruia slujba'ĭ iaste numaĭ să slujască împăratuluĭ și mareluĭ Arhiereŭ, Domnuluĭ nostru Isus Hristos. Însă saŭ să se părăsésca de acésta saŭ să i se ia darul. Iară prăvălia aceia ce o are de o va da altuia cu chirie, iaste ertat și nu se pedepséște.

Pentru ceĭ îndrăciți ca să nu fie clirici, și pentru preoții carii cad și leșină.

Glava 92. [*Apostolii, Can. 77*]. Canonul 77 al sfinților Apostolĭ grăiaște : De se va tâmpla cuiva a se îndrăci, acela să nu fie cliric, nicĭ să se améstice să se róge cu credincioșiĭ până se va curăți de aceea bólă, de aceia de va fi dăstoinic se va face cliric.

[*Zri*]. Acésta ce zice să nu se améstece să se róge cu credincioșiĭ ceĭ îndrăcit, iaste pentru acésta vină, ca pentru să nu zică cuvânt răŭ și scârnav la besérică să spăimnéze și să smintésca glóta ómenilor și să se curméze slavoslavia, adecă slujba Domnuluĭ.

[*Sentéres Dumnezeeștilor pravilĭ*]. Iară pentru preotul carele leșină și cade, porunceșe Dumnezeeștile Pravile : Preot zice ca acela să slujască tóte lucrurile preoțeștĭ și să le caute neapărat, și nicĭ o apărare să n'aibă, numaĭ de jertfa cea fără de sânge, ce să chiamă a Dumnezeeștiĭ și sfinteĭ Liturgiĭ, să fie oprit și apărat de dînsa.

[*A marei besérici*]. Și de acésta poruncesc numaĭ Dumnezeeștile pravile, ci și adevărata Marea Besérică așa ține după porunca Dumnezeeștiĭ Legĭ, și daŭ slobozire preotuluĭ carele leșină, să slujască tóte preoțeștile, ce se zice să blagoslovéscă nunta, să boteze copiĭ, să facă blagoslovenie la tóte slujbele : numaĭ cum grăiaște Pravila de Dumnezeéscă Liturghie să se apere de tot.

Pentru că se fac popĭ şi ceia ce nu sunt de rudă de preoţie, aşijderea şi ceia ce se nasc de într'o fâmeae curvă.

Glava 93. [*Săborul VI. Canon 33*] Canonul 33 al şaselui săbor poruncéşte: Cela ce va să se facă popă, să nu'ĭ cauţĭ ruda luĭ cine iaste, aŭ de preot aŭ de mirén, ci numaĭ să cauţĭ pre acela ce va să ia dregătoria preoţieĭ. Pentru că acésta numaĭ Ovrèiĭ ce o aŭ avut osebit, că la eĭ nu pot de altă rudă să se facă preoţĭ; ci numaĭ de ruda Levitéscă, adecă preuţéscă.

[*Nichifor Ţărigradénul*]. Iară copii cariĭ vor naşte de în muiare curvă, saŭ de în cea cu a doa cununie, saŭ de în a treia, de vor arăta lucrure cinstite, şi viaţă bună, şi vor fi dăstoiniciĭ preoţieĭ, aceia se hirotonesc. iară nu se apără pentru păcatele părinţilor, pentru că aceia aŭ facut păcatele şi eĭ 'şi-aŭ lŭat canonul. Iară copii nicĭ aŭ greşit nicĭ se canonesc.

Pentru de se va hirotoni Episcop saŭ altul de în rîndul preoţieĭ şi va avea semn saŭ altă betejune pe trup.

Glava 94. [*Apostoliĭ, Canon 75*]. Canonul 75 al sfinţilor Apostolĭ grăiaşte: Cine iaste cu un ochiŭ, saŭ ponivos, saŭ va avea semn, şi va fi vrednic slujbeĭ preoţieĭ, acela să'l facă, că rana trupuluĭ nu spurcă pre om, ci a sufletuluĭ.

[*A luĭ Valsamon povéste la acesta Canon*]. Iară ómeniĭ mirénĭ de vor avé patimă de bolă, şi vor vrea să se facă preoţĭ, iară de bóla ce aŭ nu pot să slujască Dumnezeeştile taĭne, aceia preoţĭ să nu se facă. Iară ceia ce pot să slujască, saŭ cu un ochiŭ sunt, saŭ schiopĭ, saŭ într'alt chip betejiţĭ, aŭ poruncit să se facă preoţĭ, pentru că de suflet trebue să fie curaţĭ, iară nu de trup. Iară de vor fi sănătoşĭ şi vor lua preoţia, şi după hirotonie le va veni bóla, însă de nu'ĭ va supăra bóla, eĭ să sluj́ească, şi aşa căţĭ se află ce se zice cu bóla neapărat să-'şĭ ţie preoţia să slujască luĭ Dumnezeŭ, pentru că propoveduitoriĭ de Dumnezeŭ Apostoliĭ aŭ socotit de aŭ poruncit de acésta zicănd: orĭ cine va fi pentru bóla trupuluĭ acela de preoţie să nu se apere. Iară de va fi bóla mare, cum am zice orb, saŭ surd, saŭ mut, saŭ i se va fi uscat măna dréptă, saŭ de va avé altă bolă şi nu va putea să slujască sfintele, acela să se părăsească de Dumnezeéscea Liturghie, iară de rănduiala preoţieĭ să nu se părăséscă, ci încă maĭ mult să se facă mila spre dînsul, ce se zice să'şĭ ţie rănduiala scaunuluĭ preoţieĭ sale, după cinstea dregătorieĭ sale, şi să aibă şi ajutoriŭ dela dînşiĭ pentru traiul săŭ.

Pentru Preotul de va blagoslovi nunta fără lége.

Glava 95. [*Légea*]. Preotul carele va blagoslovi nunta fără de lége, saŭ nu de vârstă, ce se zice de nu va fi fost bărbatul de 14 anĭ, şi muiarea de 12, aceluia să i se ia darul, adevărat de va fi ştiut popa că aŭ fost nunta fără de lége, iară de nu va fi ştiut, ci aŭ făcut fără ştire, saŭ de nebunie, atuncĭ să nu i se ia darul, ci numaĭ să se pedepséscă cătă-va vréme.

Pentru preotul de se va spăla în zioa ce va vrea să slujască Liturghie, sau mirénul ce va vrea să se cuminice şi va merge la bae.

Glava 96. [*Marco Patriarhul Alexandrieĭ*]. Preotul de se va spăla, saŭ va mérge la bae, acela nu póte să facă liturghie într'acea zi, nicĭ are voe după Liturghie să se spéle, nicĭ mirénul de se va spăla saŭ va mérge la bae nu póte să i se dea Dumnezeeştile taĭnĭ, iară déca se va priceştui, nicĭ atuncĭ nu póte să mérgă să'şĭ lase sănge, nicĭ preotul, nicĭ mirénul, fără numaĭ de se va tămpla bóla morţiĭ într'acea zi pătimind pentru viaţa'şĭ.

Pentru preotul de'ĭ va cură sănge de în nas, saŭ de în dinţĭ cănd va vrea să slujască liturghie.

Glava 97. [*Postnicul*]. Preotul care va vrea să slujască Litu ghie, iară maĭ nainte de'ĭ va cură sănge de în nas, să facă metanie 40, atuncĭ să slujască, iară de'ĭ va cură după Liturghie să facă metanie 100, iară săngele să sape grópă să'l îngrópe, saŭ să'l arunce în mare saŭ în rîŭ, iară de'ĭ va cură de în dinţĭ să nu slujască Liturghie.

Pentru preotul de i se va tămpla să se săblăznéscă în zioa ce va să slujască liturghie.

Glava 98. [*Valsamon*]. Preotul ce va vrea să slujască Liturghie, şi'ĭ va veni de'ĭ va cură trupul în vis, şi va şti că'ĭ iaste acela lucru de pohtă muieréscă, atuncĭ să nu slujască, iară de se va face fără de pohtă însă despre Diavolul, atuncĭ să'şĭ citéscă slujba carea e de aceia smintélă, şi molitvele de pricéştenie, şĭ să facă metaniĭ 100, şi să se spéle cu apă, şi să se îmbrace în cămaşă noă, adecă să se priménéscă: décia atuncĭ să slujască Liturghie, adevăr de va fi nevoe, ce se zice de va fi praznic mare, saŭ altă zi alésă de Liturghie, iară de va fi altă zi carea nu se prăznuiaste, să nu slujască Liturghie.

Pentru preot să se feréscă de muiarea luĭ cănd va să slujască liturghie.

Glava 99. [*Săborul VI, Canon 13*]. Canonul 13 al şaseluĭ săbor poruncétşe: Preoţiĭ şi Diaconiĭ nu se opresc de amestecarea fămeilor sale, fără numaĭ pre la zilele célea ce vor să slujască jertfa cea fără de sănge, a-

dică sânta Liturghie, atuncI trebue să se ție, pentru că vor să slujască unuI curat, și fără de păcate Împăratului împăraților, marelui Arhiereŭ și mântuitoriŭ, singur Domnului nostru Iisus Hristos. Drept aceia trebue într'acea zi să se ferescă de pofta trupéscă.

Pentru preoții carii'șI gonesc fămeile sale socotind pentru smerenia, saŭ să urască nunta cea pre lége, saŭ vinul, saŭ carnea.

Glava 100. [*ApostoliI, Can. 5*]. Canonul 5 al sfinților ApostolI grăiaște : care preot saŭ diacon, saŭ altul de în cliricI, într'adins pentru smerenia'șI va goni fămeia, acela să se afuriséscă până o va suferi să o ia, iară de se va lăsa într'acela gând și nu o va lua, aceluia să i se ia darul, că se arată de acésta carele 'șI-aŭ gonit fămeia căI iaste nunta necurată. Că zice Dumnezeiasca scrisóre că nunta e cinstită și patul nespurcat, pentr'aceia i se ia darul de nu o va lua, pentru că și Hristos nunta cea de întâiŭ blagoslovi.

[*ApostoliI, Canon 53*]. Iară de se va afla vre un preot, ca să se lépede de nuntă, saŭ de carne, saŭ de vin, nu pentru ținerea, ci pentru urăciunea lor : acela saŭ să se îndreptéze saŭ să i se ia darul.

[*Zonara*]. Nunta carea e pre lége, besérica luI Dumnezeŭ nu o lépădă, nicI i dă vr'o vină, ci o blagoslovéște. Că și Domnul nostru Isus Hristos nunta cea de ântâiŭ blagoslovi în Cana-galileiuluI, și la dânsa făcu întâiŭ minune, adecă făcu apa vin. Drept aceea făcu pre omul și pre muiare. Iară pre ceia ce mănâncă carne și béŭ vin pre la poruncitele vremiI carele aŭ dat și aŭ poruncit propoveduitoriI de Dumnezeŭ ApostolI și DumnezeeștI PărințI, pre aceia nu'I uraște besérica, pentru că acélea sunt tóte bune pre la vremile lor, nicI pre ceia ce le părăsesc pentru traiul nu'I canonéște, ci pentru acéstea să ne ferim, de uniI ca aceia de cariI se feresc de acélea, și însă de vor fi făcând aceea pentru urăciunea, aceia bine să știe că hulesc spre zidirile luI Dumnezeŭ ; drept aceea să li se ia darul, iară de vor fi miréni să se afuriséscă până se vor întórce să se pocăiască și să se îndreptéze. Iară de se vor părăsi de acéstea pentru Dumnezeiasca tocmélă, și pentru smerenia, și pentru traiul vieții, pre aceia să nu'I urgiséscă nimenea, căcI că și mulțI călugărI, în bogațI anI aŭ ținut, cariI nicI brânză nicI ouă aŭ mâncat nicI vin aŭ băut.

Pentru muiarea carea'șI va lăsa bărbatul, saŭ bărbatul pre muiare'șI pentru urâciunea nunteI, și pentru muiarea carea nu va să se culce cu bărbatul seŭ.

Glava 101. [*Săborul de la Gangra, Canon 12*]. Canonul 12 al sfântuluI săbor de la Gangra poruncéște : care muiare va lăsa pre bărbatul eI și va fugi de la dînsul, fiindu'I urâtă nunta, să fie anatema.

[*Valsamon*]. Binele nu e bine, când nu se face bine. Bună iaste curăția și ca să se ție neștine de împreunarea nunțiI, adecă de însurare, iară când iaste de împreunare cum grăia și marele Pavel, atuncI să fie cu voia bărbatuluI și a fămeiI, că muiarea nu oblăduiaște pre trupul eI, ci bărbatul. Iară de va lăsa fămeia pre bărbat fără de voia luI, saŭ bărbatul pre muiare fără de voia eI, și va sparge nunta saŭ unul saŭ altul, și va fugi de împreunarea legiI carea s'aŭ făcut amândoI un trup, și urăște légea, aceia anatema să fie.

[*Cauta*]. Iară de va lăsa unul pre altul, saŭ bărbatul saŭ muiarea și se va duce la viața călugăréscă carea e tocma îngeréscă de se va face călugăr : acela n'are părtășie nice de o pedépsă căcI că aŭ mers întru maI bună cale.

[*Săborul de la Laodichia*]. Care muiare va fi măritată și se va socoti în viața eI să se ție de bărbatul eI, și nu va să se culce cu dînsul, iară el se va duce de va curvi, saŭ la muiare, saŭ la dobitoc, saŭ într'alt loc unde'I va părea : acela păcat și acela canon și pedépsă nu e a bărbatuluI ci iaste a mueriI.

Pentru sfintele vase, și de furarea sfintelor carele sunt ale beséricii.

Glava 102. [*ApostoliI, Canon 70 și 71*]. Canonul 72 al sfinților ApostolI grăiaște : Cine va lua de la besérică vasul carele va fi sfinţit, de argint, saŭ de aur, saŭ măhramă, saŭ pólă, și o va face de trébă afară de besérică, măcar de și nu iaste furarea sfintelor deplin, iară așa să știțI că canonul acesta afuriséște pre uniI ca aceia.

[*Săborul I și II, Canonul 10*]. Și iară orI fie-cine ce va îndrăzni de va lua vre un lucru să fie de tréba luI, saŭ va da altuia să'I slujască afară de besérică, adecă saŭ măhramă, saŭ pólă, saŭ sfeșnic, saŭ discos, saŭ și altele asémene acestora, și noI după canonul Apostolesc pre uniI ca aceia dămu'I afurisaniеI.

Pentru ca să se judece toți clericii și călugării de arhiereul lor.

Glava 103. [*Săborul IV, Canon 9*]. Canonul 9 al sfinților PărințI a tótă lumea, a săborului al patrulea poruncéște : care cliric către alt cliric de va avea vre o tocmélă ceva, saŭ călugăr, să nu cum-va să lase pre ArhiereuI lor, și să se ducă la judecată mirenéscă, pentru că acéia iaste ocărire și mustrare ArhiereuluI, ci întâiŭ să caute și să vază tocméla lor ArhiereuI, iară de vor vrea amândoă părțile, adecă și unul și altul, de le

va da Arhiereul voe, atuncI să mérgă la judecată mirenéscă, și pedépsă să n'aibă. Iară de nu vor băga în sémă pe Arhiereul, ci se vor duce fără de știrea luI: atuncI aceia să se canonéscă de dînsul, adecă de Arhiereŭ.

Pentru episcop și pentru alțĭ cliricĭ carii jócă în harjet, în coĭnace, în ținte, saŭ se lépădă de numele luĭ Hristos.

Glava 104. [*Apostoliĭ, Canon 42*]. Canonul 42 al sfinților ApostolI grăiaște: Episcopul, saŭ Preotul, saŭ Diaconul, carele jócă în tavliI și e bețiv, saŭ să se părăséscă saŭ să li se ia darul. tavliile se chiamă și coinacele și harjițele céle ce jócă.

[*Valsamon*]. Altă pedépsă aŭ episcopiI, preoțiI, diaconiI, și alta ipodiaconiI, căntărețiI, și citețiI, și mirénii. Însă pre ArhiereiI, pe preoțiI, pre diaconiI, canonul carele e maI sus zice să li se ia darul, iară pre ipodiaconiI, căntărețiI, și citețiI, și pe mirénI, pre eI afurisésște.

[*Apostoliĭ, Canon 62*]. Iară care preot de frică, saŭ pentru muncă și marI patime, de se va lepăda de numele luI Hristos, unuia ca aceluia să i se ia darul, și ca un mădular putred, să se tae de la bunul trup, adecă să se gonéscă de la biserica luI Hristos, iară de se va pocăi: atuncI să'l priiméscă ca pe un mirén prost.

Pentru preotul carele va zice de mănia luĭ să fie păgăn saŭ alt mirén, saŭ de va blăstema, saŭ va huli preotul saŭ mirénul.

Glava 105. [*Simeon Solunénul*]. Într'un chip se judecă pentru cuvănt și într'alt chip pentru lucru, că fie ce preot carele de mănie va zice numaI cu cuvăntul, să fie păgăn, adecă să iasă de în légea luI și n'aŭ făcut așa, acela să se judece saŭ să se pedepséscă multă vreme cu lipsa de preoția luI, iară darul nu i se ia, căcI că n'aŭ obrășit lucrul, iară mirénul se canonéște vărtos cu tărie de Arhiereŭ, saŭ cu învățătura duhovniculuI cumu'I va părea [*Zri*]. Scriŭ DumnezeeștiI părințI pentru chipul călugăresc, de va zice neștine numaI cu cuvăntul să se facă călugăr, și n'aŭ ajuns să se facă, în ce s'aŭ aflat întra'ceiașI iaste, așa să socoteștI și de acésta.

[*Postnicul*]. Iară preotul carele va blăstema și va huli spre Dumnezeŭ saŭ spre sfințI, acela să fie lipsit de preoția luI un an, și să ia și alt canon, post, și metanii, și altele asémene cum va socoti Arhiereul săŭ, iară de va blăstema și va huli și a doa óră, și vor mărturisi mărturiI credinciose, atuncI fără de nicI o ertăciune i se ia darul. Iară mirénul carele va blăstema și va huli, acela se canonește un an să nu se pricestuiască, să facă și post, metaniI și milosteniI.

Pravile împărăteștĭ.

Pentru ceia ce înjură, cănd li se va da pedépsa și cănd nu li se va da.

Glava 106. [*Zac. 1*]. Cela ce va înjura pre un om, cănd nu va fi de față, acela se va pedepsi într'acela chip ca și cănd ar fi înjuratul de față.

[*Zac. 2*]. Cela ce va înjura și va ocără pre cel mort, acela să se pedepséscă nu așa tare cum ar fi, cănd aŭ fost viŭ.

[*Zac. 3*]. Cela ce'șI va rîde de altul, arătănd mutéște, acela se va pedepsi ca și cănd 'l'ar fi înjurat și ocărît cu cuvăntul.

[*Zac. 4*]. Cela ce trimite pre altul să îndémne pre neștine să înjure, și să ocărască pre cine-va, saŭ să'l pornéscă asupra cuiva, să'l înjure, depururea și cela se va certa ca și un înjurătoriŭ.

[*Zac. 5*]. Incă se va certa ca un înjurător, și cela ce se va învăța a tréce depururea pre lăngă casa vre uneI muerI de cinste, și va tréce de multe-orI tot căntănd, acésta de'I și pare cuiva că iaste lucru micșor, iară așa acela se pedepsește și cu glóbă și cu alte pedepse trupeștI.

[*Zac. 6*]. Cela ce va înjura pre cela ce 'l-aŭ înjurat, acela să se pedepséscă ca un suduitoriŭ, iară așa puțintel maI ușor de căt cela ce 'l-aŭ suduit ăntăiŭ.

[*Zac. 7*]. Cela ce va grăi omuluI cuvinte bune și le va grăi cu hiclenșug de'l va batjocori adecă va grăi peste piezI, acela se va pedepsi ca un suduitoriŭ.

[*Zac. 8*]. Cela ce va grăi către altul, cuvinte sprănțare, cu meșterșug într'alt chip ca să nu se pricépă că'șI rîde, cum s'ar zice cănd va zice cuiva, că eŭ nu sunt fur, saŭ cănd va zice, mult îmI pare răŭ unde 'ți-aŭ făcut atăta rușine ca unuI fur, și altele ca acéstea, acela să se cérte ca un suduitoriŭ.

[*Zac. 9*]. Cănd va grăi neștine cătră altul, cuvinte de sudalmă, și luI nu 'I-ăr fi fost găndul să'l mustre, ce se zice ar zice în chip de glumă, acela să se cérte ca un suduitoriŭ, pentru că depururea créde judecătoriul, că și gluma iaste cu pizmă, și cănd gluméște, atunce'șI face rîs de'l mustră ca să nu se pricépă că'l suduiaște, maI vărtos cănd va fi firea omului, și învățătura pre fie ce cuvănt tot să suduiască, saŭ cănd va fi neștine și țăran prost

[*Zac. 10*]. Cănd va jura cela ce aŭ suduitI cum n'aŭ suduit într'adins pre neștine, atuncI judecătoriul va socoti, de va fi acel om deprins cu acéle cuvinte de le grăiaște depururea, și nu suduiaște pre nimeni, atuncI potă că va créde judecătoriul jurămăntul luI, iară de vor fi cuvinte de sudalmă, atuncInu'I va

créde jurămăntul, ci'l va pedepsi ca pe un suduitoriŭ, și nu va băga în sémă jurămăntul luĭ.

[*Zac. 11*]. De va zice neștine altuia : tu aĭ barbă mare, de acésta trebue judecătoriuluĭ să socotéscă, căcĭ că iaste cuvănt ce se prinde și drept sudalmă și nu drept sudalmă, pentru că acéstea cuvinte se chiamă ca niște izvode, și judecătoriul maĭ bine créde cum să fie fără de sudalmă. Drept aceea nu se va pedepsi atuncĭ acela ce aŭ zis acelea cuvinte.

[*Zac. 12*]. Cănd nu va fi fost de mult vrajbă, între acela ce aŭ suduit, și între cel suduit, atuncĭ cuvintele se socotesc maĭ spre gănd bun de căt răŭ.

[*Zac. 13*]. Cănd va sudui neștine pre altul glumind amăndoĭ, atuncĭ acela nu se va pedepsi ca un suduitoriŭ.

[*Zac. 14*]. Cela ce va face niscare măscăriciunĭ, de să riză cetașiĭ luĭ : acela ca un suduitoriŭ se va pedepsi.

[*Zac. 15*] Judecătoriul carele va înjura saŭ va bate, pre cela ce va zice că nu'ĭ place judecata luĭ cum 'l-aŭ judecat, și va mérge de se va judeca la alt judecătoriŭ carele va fi maĭ mare de căt dînsul : acela să se cérte ca un suduitoriŭ.

[*Zac. 16*]. De va fi neștine vre un om ca acela să aibă vre o meserére, și de va zice cuĭva vre-un cuvănt de sudalmă, pentru să tocméscă pre ceia ce se cértă înaintea luĭ : acela nu se va pedepsi ca un suduitoriŭ.

[*Zac. 17*]. Dascalul carele'șĭ va bate ucenicul, acela nu se va pedepsi ca un suduitoriŭ; însă cănd'ul va bate cu măsură, și spre învățătură, și stă acest lucru după voia judecătoriuluĭ, să judece bătaia ucenicului să vază fost-aŭ cu măsură și spre învățătură, aŭ nu va fi fost, pentru că de nu va fi cu măsură : atuncĭ se va pedepsi ca un suduitoriŭ.

[*Zac. 18*]. De se va prileji vre unul filosof, saŭ vre unul cititor de stele, cănd va căuta în obrazul cuĭva și de'ĭ va zice fur, atuncĭ nu se va pedepsi ca un suduitor pentru căcĭ că de 'l-aŭ și zis fur, nu 'l-aŭ zis pentru să'l suduiască : ci pentru căcĭ că 'l-aŭ cunoscut cu meșteșugul săŭ cum iaste fur.

[*Zac. 19*]. Nu va pute feciorul, niciĭ nepotul pănă la a opta spiță să céră judecată să certe pre tatăl săŭ, saŭ pre moșul săŭ, și pre alte obraze ca acestea pentru căcĭ 'l va fi suduit saŭ căcĭ 'l-aŭ bătut, căcĭ că judecătoriul créde cum tatăl, și moșul și alțiĭ ca aceștia 'l-aŭ mustrat și 'l-aŭ bătut, spre învățătură, iar nu spre răotate.

[*Zac. 20*]. Acésta se socotéște, cănd va fi bătaia și vătămarea cu măsură, căcĭ că de vor trécé de măsură, atuncĭ acela ce 'l aŭ bătut saŭ 'l-aŭ vătămat se va certa trupește, și stă acesta lucru în voia judecătoriuluĭ, să legiuiască să vază fost-aŭ cu măsură, aŭ n'aŭ fost acea bătae saŭ vătămătură.

[*Zac. 21*]. Feciorul ce'l va bate tată-seŭ pe spre séma măcar de ar fi și spre învățătură, atuncĭ de va vre póte să facă pre tată-săŭ și fără de voia luĭ, să'ĭ dea ce'ĭ va fi partea și să se despartă de dănsul.

[*Zac. 22*]. Tatăl póte să îndémne pre judecătoriul să cérte pre fiiu-săŭ, pentru sudalmă ce va fi suduit, măcar de ar fi sudalmă căt de mesóră.

[*Zac. 23*]. Domnul fără de certare și fără de cuvinte de sudalmă, póte să îndreptéze pe robul săŭ spre învățătură.

[*Zac. 24*]. Priatenul și ruda, de va sudui pre priaten, saŭ pe rudă, atuncĭ nu se socotéște că 'l-aŭ suduit cu gănd răŭ, ca cum 'l-ar sudui vre-un strein.

[*Zac. 25*]. Cela ce va fi suduit pre cine-va pentru pornirea mănieĭ, saŭ de în smintéla limbiĭ, acela să nu se cérte ca un suduitoriŭ, iară așa se cade într'acel ceas ce aŭ suduit, să'șĭ tocméscă lucrul, și să se lase maĭ mic, părăndu'ĭ răŭ ce aŭ făcut, și pocăința să fie de față, și să'șĭ céră ertăciune înaintea tuturor : iară de va lipsi vre una dintr'acéstea, atuncĭ certa-se-va ca un suduitoriŭ.

[*Zac. 26*]. Cela ce va mustra pre neștine iară cel sudut va primi sudalmă, și va zice, eŭ am vrut de m'aŭ suduit : atuncĭ cela ce aŭ suduit nu se va pedepsi, și acésta se socotéște cănd va rămănea sudalma asupra obrazuluĭ celuĭ sudut, iară de va trece sudalma și la alt obraz, atuncĭ acela de al treilea obraz póte să mérgă se părască la judecătoriŭ, și să'ĭ folosescă judecătoriul, cum s'ar zice, să înjure neștine pre vre un copil, iară sudalma nu rămăne asupra copiluluĭ, ci trece la tată-săŭ, atuncĭ măcar că și primește copilul sudalma, iară tată-săŭ póte se mérgă la judecată.

[*Zac. 27*]. Așijderea de va sudui neștine și pre muiarea cuĭva, atuncĭ sudalma trece spre bărbatul eĭ, și de va sudui neștine pe vre-o slugă, atuncĭ sudalma iară trece la stăpănul săŭ.

[*Zac. 28*]. Cela ce va sudui pre omul cel Domnesc, acela să chiamă cum aŭ suduit pre Domn, și de ar și erta cel sudut, iară cănd iaste om Domnesc, Domnul nu'l va erta ci'l va pedepsi.

[*Zac. 29*]. Cănd va sudui neștine pre altul mult, iară el va tăcea și va primi sudalma, atuncĭ de vreme ce va fi sudalmă mare și va fi și cu lucrul făcută, și cel sudut va fi și bătut la trup dintr'acea sudalmă : atuncĭ judecătoriul va pedepsi pre cela ce aŭ sudut, măcar de ar și olaciu cel înjurat sudalma, căcĭ că judecătoriul créde cum cel înjurat de frică zice că primește sudalma, iară nu cu adevărat.

[*Zac. 30.*] Cela ce va trimite pre alt-cineva să injure pre altul, iară el nu'l va înjura: acela nu se va pedepsi ca un suduitoriŭ.

[*Zac. 31*]. Cela ce va zice cuĭva: eŭ sunt maĭ de cinste de cât tine și maĭ boiaren, atuncĭ acela se suduiaște, și să va pedepsi ca un suduitoriŭ, iară de'ĭ va zice: cinstit sunt și eŭ ca și tine, și boiaren ca și tine: atuncĭ nu se va pedepsi ca un suduitoriŭ, de vrême ce nu ia nemică din cinstea luĭ, saŭ din boeria luĭ, și pentr'aceea nu se va pedepsi ca un suduitoriŭ, iară de vrême ce acela ce va grăi acest cuvănt el va fi maĭ mic, de cât acela ce aude acest cuvănt: atuncĭ se va pedepsi ca un suduitoriŭ. Iară așa acéstea tóte staŭ după voia judecătoriuluĭ, să judece și să adeveréze să vază sunt acéste cuvinte de sudalmă, nu sunt.

[*Zac. 32*]. Un om ce ar fi în tótă vărsta, și va înjura pre cine-va, cu multe sudalmĭ și în multe felurĭ, acela tot cu o judecată se va judeca, și cu o pedépsă se va certa pentru tóte. Iară cela ce va înjura pre altul în multe vremĭ, și de multe orĭ, și cu multe felurĭ de sudalme, acela se va pedepsi cu multe certărĭ.

Pentru Sudalme cănd se vor chema micĭ și cănd se vor chema marĭ.

Glava 107. [*Zac. 1*]. De vrême ce am zis și maĭ sus, cum sudalmele se cértă dupa voia judecătoriuluĭ, trebue acum să spunem în ce chip se cade să fie voia judecătoriuluĭ la lucrurĭ ca acéstea, ce se zice la sudalmĭ. Că tótă sudalma se socotéște în doă chipurĭ, saŭ mare, saŭ mică, dăpre aceste lucrurĭ ce staŭ pe împrejur, ce să zice, pentru vina dintru carea s'aŭ scornit, și s'aŭ făcut sudalma, spre obrazul celuĭ suduit, să vază ce fel va fi, mare aŭ mică, saŭ și locul în carele s'aŭ făcut sudalma, saŭ în ce vrême, și altele ca acéstea, decĭ dintr'acéstea lucrurĭ să ia sêma, să cunóscă carea e sudalmă mare și mică, și așa judecătorul póte pre voia luĭ să cérte, pre cela ce suduiaște.

[*Zac. 2*]. Sudalma și ocară mare iaste, cănd se face și cu lucrul într'acesta chip, cănd va tăia neștine barba altuia.

[*Zac. 3*]. Sudalma mare iaste, cănd va fi neștine dăruit cuĭva vre un dar dinaintea a mulțĭ ómenĭ, și încă 'ĭ va fi făcut zapis să fie a luĭ să'l ție, iară apoĭ să nu'l dea.

[*Zac. 4*]. Incă se chiamă sudalmă mare și ocară, pentru carea'șĭ piarde feciorul moșia părinților săĭ.

[*Zac. 5*] Cuvăntul cel de sudalmă maĭ răŭ întărită pre om, de căt cănd 'l-aĭ bate cu toiag.

[*Zac. 4*]. Cela ce se atinge de trupul cuĭva cu mănie, de'l va împinge saŭ 'l va strănge, aceia încă se chiama că 'l-aŭ suduit sudalma mare.

[*Zac. 5*]. Cănd 'șĭ va sparge neștine hainele de mănie și va înjura pre altul: atuncĭ încă se chiamă că face acela sudalmă mare.

[*Zac. 6*]. Maĭ mare iaste sudalma cănd suduesc mulțĭ, de căt cănd ar sudui numaĭ unul.

[*Zac. 7*]. Maĭ mare sudalmă se chiamă cănd va sudui neștine pre altul la vre un loc ca acela de cinste, unde vor fi mulțĭ ómenĭ strănșĭ, cum e în mijlocul tărguluĭ, saŭ la vre un praznic.

[*Zac. 8*]. Sudalma carea se va face în tărg iaste maĭ mare de căt aceia ce s'ar face la sat.

[*Zac. 9*]. Maĭ mare iaste sudalma, cănd suduiaște neștine pre altul înaintea a ómenĭ mulțĭ, de căt cănd 'l-ar sudui să fie numaĭ eĭ singurĭ.

[*Zac. 10*]. Cela ce va sudui pre neștine înaintea judecătoruluĭ, într'acel cés se va certa.

[*Zac. 11*]. Cela ce va sudui pre omul de Bisérică, popă saŭ diacon, acela face mare sudalmă.

[*Zac. 12*]. Cela ce suduiaște pre boiarenul carele are boerie, acela se socotește în locul judecătoruluĭ, acela atuncĭ face mare sudalmă.

[*Zac. 13*]. Cela ce suduiaște pre omul cel Domnesc, acela face mare sudalmă.

[*Zac. 14*]. Cănd va sudui neștine pe vre o muiare, și cu acea sudalmă înmicșoréză cinstea aceĭ fămeĭ, acela face sudalmă mare.

[*Zac. 15*]. Sudalma carea se va face în bisérică, aceia iaste fórte mare.

[*Zac. 16*]. De va da neștine cuĭva o palmă peste obraz, aceia nu se chiamă sudalmă mare; iară de va fi la un loc mare ca acela cum am zis maĭ sus, atuncĭ iaste mare. Cum aŭ fost odată un boiaren, carele fu scos și gonit din locul luĭ doă lunĭ, căcĭ aŭ dat numaĭ o palmă în bisérică, unuĭ rob al judecătoriuluĭ aceluĭ loc, numaĭ căcĭ că'ĭ zisése: aŭ nu ne vezĭ. Iară de se va prileji vre un om de jos să dea palmă vre unuĭ boiaren, atuncĭ acela face sudalmă mare.

[*Zac. 17*] Cela ce va lovi pre altul cu pumnul, saŭ cu toiagul, saŭ cu fune, saŭ cu nuia, saŭ cu altele ca acestea, și de nu se va înfla saŭ de nu va face vănătare, saŭ sănge, atuncĭ acea nu se chiamă sudalmă mare, fără numaĭ de se va face spre un obraz ca acela mare, saŭ de va fi lovit în bisérică la vrêmea sfinteĭ Leturghiĭ, saŭ de se va prileji în curtea Domnéscă, căcĭ că și atuncĭ se va chema sudalmă mare.

[*Zac. 18*]. Cela ce va mérge la casa altuia de'l va sudui, acela încă face sudalmă mare.

Cănd va putea scăpa de certare cela ce înjură ca să nu se cérte? că va scăpa numaĭ cănd 'șĭ va da séma cum cuvintele ce aŭ zis de 'l-aŭ mustrat sunt adevĕrate.

Glava 108. [*Zac. 1*]. Cela ce va sudui pre altul, zicăndu-ĭ cuvinte tot adevărate pre cale

după cum va fi făcut: acela va şovăi cum va putea şi va scăpa de certarea sudălmiĭ.

[*Zac. 2*]. Cela ce va zice vre uneĭ muerĭ curvă, carea adevărat maĭ înainte va fi fost curvă, iară după aceea se va fi înţelepţit, şi va fi atuncĭ muiare cinstită: acela iară nu se va pedepsi.

[*Zac. 3*]. Cela ce va zice cuĭ-va că e afurisit saŭ copil, neştiind pre cel afurisit că s'aŭ ertat, şi pre cela-l'alt 'laŭ făcut adevărat fecior pre lége, acela iară nu se va certa ca un suduitoriŭ.

[*Zac. 4*]. De va zice neştine cuĭ-va haim, carele maĭ de mult adevărat va fi fost haim, iară apoĭ 'l va fi ertat Domnul său, şi 'l va fi priimit iarăşĭ în cinstea dintăiu, atuncĭ acela de'l va fi zis haim căcĭ aŭ fost maĭ înainte vréme, ce se zice de'l va fi zis: tu aĭ fost haim, acela nu se va certa ca un suduitoriŭ, iară de'l va zice dintr'acesta an, cum s'ar zice: tu eştĭ haim, atuncĭ se va certa.

[*Zac. 5*]. Când va sudui neştine pre altul şi 'l va ocărî, atuncĭ de va putea arăta cum cuvintele cele ce 'l-aŭ zis de ocară sunt adevărate, pentru carele póte să ia şi certare, atuncĭ acela ce 'l-aŭ suduit nu se va certa, cum s'ar zice de va zice neştine cuĭ-va cum iaste fur, saŭ prea curvariŭ, saŭ şi altele ca acestea, şi le va arăta cum sunt adevěrate, atuncĭ suduitorul nu se va certa, ci se va certa cel suduit. Iară de va zice neştine altuia sfrenţite, saŭ gârbove, saŭ altele ca acestea, acéia de ar şi arăta acest lucru să fie adevărat, iară aşa tot se va certa cela ce va fi ocărît ca un suduitoriŭ, pentru că nu se pot pedepsi nicĭ o dată, stricaţiĭ şi betégiĭ, şi alţiĭ ca acéia.

[*Zac. 6*]. Când va sudui neştine pre altul pe dreptate, şi pentru căcĭ i se cade să'l suduiască ca pe un vinovat, atuncĭ acela nu se va certa. Iară de'l va sudui fără de vină, atuncĭ ca un suduitoriŭ se va pedepsi, măcar de ar fi şi cum zice suduitorul adevărat, iară aşa pentru firea şi mintea luĭ cea rea tot să'l certe.

[*Zac. 7*]. Cela ce va arăta la judecată cum cutare mărturie ce mărturiseşte împotriva luĭ nu iaste om de credinţă, şi va înjura pre mărturie înaintea judecătorului, zicând că mărturia luĭ nu iaste bună, de vréme ce el iaste prea curvariŭ şi iaste mincinos şi într'alt chip maĭ răŭ, atuncĭ de va arăta acestea cuvinte cum sunt adevărate, nu se va pedepsi ca un suduitoriŭ, iară de nu va arăta, el se va certa ca un suduitoriŭ ce face sudalmă mare.

[*Zac. 8*]. Cela ce va da vre un răvaş la mâna Domnuluĭ, şi scrie întru însul hulă şi ocară împotriva cuiva, de vor fi acéle cuvinte adevărate şi de faţă, atuncĭ acela nu se va pedepsi, iară de nu vor fi adevărate, se va certa ca un suduitoriŭ ce face sudalmă mare.

Pentru când va putea neştine să mérgă să se plângă la judecătoriŭ şi să părască pentru sudalma, ce va fi suduit neştine pre altul.

Glava 109. [*Zac. 1*]. Sudalma ce va sudui neştine, pre cocon mic, acéia se socotéşte c'aŭ suduit pre tată-săŭ. Drept acéia póte tată-săŭ să mérgă la judecătoriŭ să se plângă măcar de nu 'l-ar mâna fiiu-săŭ: ci numaĭ ca pentru să se cérte cela ce va fi suduit pre fiiu-săŭ.

[*Zac. 2*]. Acésta se socotéşte, când coconu, cel suduit încă nu va fi osebit de tată-săŭ iară de'l va fi fecior de suflet, saŭ de'l va fi copil, atuncĭ nu va putea să mérgă la judecătoriŭ să'şĭ plângă sudalma feciorului săŭ.

[*Zac. 3*]. Feciorul nu va putea nicĭ odată să părască la judecătoriŭ pre cela ce aŭ suduit pre tată-săŭ.

[*Zac. 4*]. Când va sudui neştine pre fecior, atuncĭ nu va tréce sudalma până la tată-săŭ, décă nu va şti cela ce suduiaşte cum iaste tată-săŭ viŭ.

[*Zac. 5*]. Sudalma robuluĭ, iaste sudalmă stăpânu-săŭ. Drept acéia póte stăpânul robuluĭ despre partea luĭ să facă pără la judecătoriŭ pentru sudalma robuluĭ săŭ, măcar de ar fi cât de micşoră sudalma, şi acésta se socotéşte, când 'l va sudui în pizma stăpânuluĭ, pentru să'ĭ facă luĭ ruşine, iară de'l va fi suduit pre rob pentru vina luĭ şi nu se va atinge nemica de stăpân: atuncĭ nu se va pedepsi nicĭ unul, nicĭ altul.

[*Zac. 6*]. După voia judecătoriuluĭ stă acest lucru, să socotéscă acea sudalmă a robuluĭ, să vază ore atinge-se de stăpânu-săŭ aŭ nu se atinge.

[*Zac. 7*]. Bărbatul despre partea luĭ, póte să părască la judecătoriŭ pre cela ce va fi suduit pre muiarea luĭ, aşijderea şi socrul pentru sudalma nurorii sale, şi ginerele pentru sudalma logodniţeĭ sale, şi încă pentru sudalma uneĭ fete logodite, póte să părască la judecătoriŭ tatăl eĭ, şi logodnicul eĭ, şi încă şi socru-săŭ, de vréme ce sudalma eĭ, ce se zice a féteĭ, tréce şi până la dânşiĭ la toţĭ, şi póte fie-carele de aceĭ rudenĭ aĭ féteĭ tot câte unul să mérgă să părască la judecătoriŭ, şi să certe pre suduitor, şi acésta se socotéşte, când va fi ştiind suduitorul pre aceştia pre toţĭ cum aŭ făcut acea tocmélă, şi cum iaste fata logodită.

[*Zac. 8*]. Muiarea nu va putea să mérgă la judecătoriŭ să părască pre cela ce va fi suduit pre bărbatul eĭ, căcĭ că sudalma bărbatuluĭ nu se chiamă sudalmă şi spre muiarea luĭ.

[*Zac. 9*]. Cela ce va sudui pe ispravnicul cuiva, acéia sudalmă nu se chiamă cum aŭ suduit pre acela ce iaste ispravnic, ci pre stăpânu-săŭ. Iară numaĭ când va sudui pe is-

pravnic şi să fie el de faţă, saŭ de'l va sudui la vrémea ceia când se va apuca să fie ispravnic, saŭ de'l va înjura în pizmă pentru să facă ruşine stăpânu-săŭ.

[*Zac. 10*]. Cela ce va înjura pre ucenic înnaintea dascalului, aceia se chiamă că înjură pre dascalul săŭ, drept aceea dascalul despre partea luĭ póte mérge să părască la judecătoriŭ, să'şĭ izbândéscă pentru sudalma luĭ ce va fi luat pentru ucenicul luĭ.

[*Zac. 11*]. Cela ce'şĭ va sudui pre o rudă'şĭ, acela suduiaşte pre tóte rudele sale, câţĭ vor fi dintr'acel ném, şi atuncĭ fie carele dintr'acel ném, póte să mérgă să părască la judecătoriŭ, ca pentru să se cérte trupéşte suduitorul. iară aşa nimenilea dintr'acel ném nu va putea să róge pe judecătoriŭ cu banĭ ca să cérte pre suduitoriŭ pentru sudalma : ci numaĭ el singur suduitoriul póte să facă acésta să se róge să se plătéscă cu banĭ.

[*Zac. 12*]. Cela ce va înjura pre om din clirosul besériceĭ, acela înjură pre Vlădica şi pre biséricǎ, şi atuncĭ Vlădica pótesă iarte greşala luĭ ce aŭ făcut asupra Episcopuluĭ, şi a clirosuluĭ. iară greşala ce aŭ făcut suduind besérica de aceea nu'l va putea erta : ci se va certa ca un suduitoriŭ.

[*Zac. 13*]. Cela ce va înjura pre călugăr, acela înjură pre Egumenul luĭ şi pre Mănăstire, şi atuncĭ póte Egumenul şi cu Mănăstirea să părască la judecătoriŭ. fără numaĭ de va fi călugărul dus pentru învăţătura cărţiĭ cu voia Egumenuluĭ, pentru că atuncĭ cine'l va înjura nu înjură pre Egumenul nicĭ pre Mănăstire.

[*Zac. 14*]. Póte călugărul să iarte pre cela ce aŭ înjurat pre dânsul. iar nu póte să iarte pre Egumenul şi pre mănăstirea luĭ.

Când se va chema sudalmă, déca va zice neştine altuia minţĭ, şi când nu se va chema.

Glava 110. [*Zac. 1*]. Cela ce va sudui pre cineva pentru căcĭ 'l va fi suduit el întâĭ, acela nu se va certa, însă când va fi sudalma celuia dintâĭ mincinósă şi nu va putea să o dea de faţă. iară sudalma celuia al doilea iaste adevărată, iară de va fi sudalma celuĭ de întâĭ adevărată şi celuia al doile mincinósă : atuncĭ acela al doilea se va certa şi nu va putea şovăi să zică că m'aŭ suduit el întâĭ, de acia pentru'aceea l'am suduit şi eu.

[*Zac. 2*]. Cela ce va sudui pre cine-va apestit după ce'l va fi suduit el. acela nu va putea şovăi să zică că 'l-aŭ înjurat. căcĭ 'l-aŭ înjurat cela l'alt întâĭ : ci se va acela certa.

[*Zac. 3*]. Cine va înjura pre cine-va zicându'ĭ că bărféşte. atuncĭ acel cuvânt ce 'ĭ aŭ zis că bărféşte de se va afla că iaste adevărat cum 'ĭ-aŭ zis, atuncĭ acela nu se va certa ca un suduitoriŭ, iară de va fi zis întru deşert acest cuvânt şi se va afla că iaste el vinovat, atuncĭ acela ce aŭ zis celuia că bărféşte. el se va certa ca un suduitor.

[*Zac. 4*]. Cela ce va zice altuia, să mă erţĭ că minţĭ, acela se va certa şi nu va putea scăpa cu acel cuvânt căcĭ va fi zis, să mă erţĭ.

[*Zac. 5*]. Când se vor prici doĭ ómenĭ şi va zice unul altuia niscare cuvinte réle asupra luĭ, cum să fie făcut niscare răotăţĭ, iară cela 'ĭ va zice de faţă că bărféşte, de nu vor fi adevărate cuvintele cele de ocară ce 'ĭ-aŭ zis, atuncĭ nu se va certa cela ce 'ĭ-aŭ zis că bărféşte, iară de vor fi adevărate atuncĭ ca un suduitoriŭ se va certa.

[*Zac. 6*]. Cela ce va zice altuia că bărféşte şi 'ĭ va da şi o palmă, măcar de ar fi zis şi minciunĭ cel lovit, iară aşa cel ce 'l-aŭ suduit se va certa pentru căcĭ 'l-aŭ lovit.

[*Zac. 7*]. Când va zice neştine altuia că bărféşte şi el va fi grăind drept, atuncĭ cela ce aŭ zis că bărféşte. iaste datoriŭ întru toţĭ ómeniĭ să zică c'aŭ bărfit el singur, iară nu cela ce 'ĭ-aŭ zis el că bărféşte.

[*Zac. 8*]. Cela ce va zice celuia ce'l va sudui că bărféşte, apestită după sudalmă, bărféştĭ : acela se va certa ca un suduitoriŭ.

Pentru ertarea sudalmiĭ, cum şi în ce chip trebue să se facă.

Glava 111. [*Zac. 1*]. Sudalma se iartă une orĭ cu cuvântul. iară maĭ de multe orĭ se iartă şi cu tăcutul.

[*Zac. 2*]. Sudalma se chiamă ertată, când se tocmesc amândoă părţile şi se împacă şi daŭ mâna uniĭ cu alţiĭ. Şi încă de multeorĭ fac întărire şi cu jurământ.

[*Zac. 3*] Incă se iartă sudalma şi cu banĭ, iară aşa cela ce iartă pre cela ce l'aŭ suduit pentru căcĭ 'ĭ dă banĭ : acela iaste de ocară şi de tótă ruşinea.

[*Zac. 4*]. Cu tăcerea se chiamă că se iartă sudalma, când cel suduit va face nişte sémne óre carele. întru care lucru va putea cunóşte cum dintru adâncul inimiĭ luĭ arată cum să aibă prietenşug spre cela ce l'aŭ suduit : măcar de n'ar arăta nicĭ cu cuvântul; iară sémnele ertăciuniĭ sunt acéstea. când va sudui neştine pre altul şi el se va face a nu'l auzi şi dup'aceea căt de apestit nu'şĭ va maĭ aduce aminte că 'l-aŭ suduit şi maĭ vârtos când vor avea amestecătură împreună. saŭ de vor mérge amândoĭ pre o cale, sau de vor mânca saŭ vor bea împreună, saŭ de vor zice bine a'ţĭ fi unul altuia, saŭ de se vor desfăta şi vor glumi unul cu alalt.

[*Zac. 5*]. Când se va prileji cel înjurat şi cu cela ce 'l-aŭ înjurat să dea mâna amândoĭ, şi să se sărute unul pre altul, cum e la Paştĭ când fac Hs. văseris, atuncĭ acésta nu se va chema că s'aŭ împăcat fără numaĭ de vor face acésta într'alta vréme.

[*Zac. 6*]. Ertată se va chema sudalma când va auzI cel înjurat cuvinte bune și de cinste, din gura celuia ce 'l-aŭ înjurat.

[*Zac. 7*]. Când va înjura neștine pre altul, și de se va atinge de trupul luI, cum s'ar zice să'l împingă saŭ să'l ție și să'l înjure, atuncI nu se va putea erta cu aceste cuvinte ce scriŭ maI sus, ci trebue când'l va erta; să'l erte cu cuvântul, și dinaintea a mulțI omenI.

[*Zac. 8*]. Cela ce va erta sudalmă, celuia ce 'l-aŭ mustrat aŭ cu cuvântul, aŭ cu tăcerea, acela adevărat să știe că nu va maI putea să părască la judecată să'I facă izbândă pentru sudalma ce 'l-aŭ mustrat; ci'I va face judecătoriul cum i se cade, și'l va certa ca pe un vinovat cum'l va veni judecata pe pravilă, cum dă învățătură pravila.

[*Zac. 9*]. Semnele carele scriu maI sus, acélea arată cum aŭ ertat cel înjurat pre cela ce 'l-aŭ înjurat maI nainte, până a nu intra acele cuvinte în urechile judecătoriuluI; iară de'l va erta după ce va fi înțeles judecătoriul, atuncI nu se chiamă ertată acea sudalmă.

[*Zac. 10*]. Cela ce va erta la bola luI sudalma carea'l va fi sudnit neștine, acela de se va scula din bola luI, atuncI nu va putea să părască la judecată pre cela ce 'l-aŭ sudnit să'șI izbândéscă pre dânsu.

Pentru ceia ce grăesc de răŭ și mustră saŭ înjură pre domnul țăreI, saŭ pre ómeniI beséricei.

Glava 112. [*Zac. 1*]. Cela ce va grăi răŭ de Domnul loculuI aceluia să'l va înjura cu mânie și cu tot dedinsul, într'acesta chip cât de ar putea iară face totă răotatea, pre unul ca acela se cade să'l certe, de vréme ce face lucrul ca acela împotriva LegiI și a PravileI, și nu se va certa numaI cela ce grăeste răŭ de Domn de față de aud toțI, ci încă și cela ce va grăi cât de puțin și micșor cuvânt ce va fi de rușine, și de hulă asupra DomnieI, și acela se va certa, de vréme ce se află un lucru mare la tóte pravilele, pentru cela ce va grăi cât de puțin cuvânt răŭ împotriva DomnieI loculuI aceluia unde locuiaste, de ar fi orI ce feliŭ de om, verI fie mirén, verI călugăr, verI fie ce om de în chirosul BeséricII.

[*Zac. 2*]. Cela ce va sudui pre Vlădica saŭ pre Duhovnicul săŭ, aceluia se cade să se certe.

[*Zac. 3*]. Sudalma ce va sudui neștine pre Vlădica, și de se va atinge și de Biserică cu vre o hulă saŭ cu alt ceva lucru cu rușine, atuncI singur Mitropolitul ce se zice Vlădica, se cade să'l certe pre suduitoriu și să'l afurisescă, iară de va fi sudnit numaI pre Vlădica, atuncI vinovatul se va pără la judecătoriul cel mirenesc, și acolo se va certa.

[*Zac. 4*]. OrI care dascal, făcând vre o învățătură în sfânta besérică, între tot norodul, de va sudui saŭ va ocărâ pe vre un Vlădică, zicându'l și pre nume, și arătându'l de față și ocările luI, și lucrurile ce va fi făcut; acela se va certa încă de ar grăi și într'alt chip cu cuvinte acoperite, ce să zice cu tâlcurI ca acélea pentru să nu înțelégă toțI, ci numaI ceI învățațI aceia să cunoscă și să pricépă pre Vlădica și lucrurile luI, și atuncI iarăși se va certa.

[*Zac. 5*]. Cela ce va huli pre Patriarhul de față, saŭ și în taină, acela nu se va numaI afurisi saŭ se va goni de în sfânta besérică, și să rămâe și fără de cinste; ci încă și ca un eretic se va pedepsi.

[*Zac. 6*]. Cela ce va sudui pre Domnul țăreI, acela de va fi nebun, saŭ lipsit de minte, saŭ bet de băutură, saŭ de altă nebunie, acela nu se va certa, însă se cade să se arate lucrul și să se cunóscă pre cuvinte ce va fi suduit, saŭ ce feliŭ de chip va fi fost, saŭ ce feliŭ de nebunie va fi fost având, saŭ de beție, iară de va fi într'alt chip atuncI se va pedepsi forte.

[*Zac. 7*]. Certarea celuia ce suduiaște pre Domnul ȚăreI, saŭ pre Vlădica, saŭ pre Duhovnicul care iaste ispravnicul luI, aceia iaste după voia judecătoriuluI.

[*Zac. 8*]. Nu póte fie ce judecătoriu, cum va fi voia luI, și cum 'I va părea luI, să certe pre cela ce va sudui pre Domnul ȚăreI, ci se cade să scrie carte să dea știre DomnuluI cum și în ce chip 'l-aŭ suduit, decia cum'I va da răspuns și învățătură, așa într'acela chip să'l certe și să'l pedepsescă.

Pentru ceia ce înjură și ocărăsc pre neștine cu scrisórea.

Glava 113. [*Zac. 1*]. La capetele ce scriem maI sus, zis-am cum sudalma se face și cu scrisóre, care sudalmă cu scrisóre se face așa, când va scrie neștine, și va pune și niscare cuvinte de ocară, și de sudalmă împrotiva cuiva, scriindu'l și numele luI și multe cuvinte rele și sudălmI asupra luI, acestea ocărI cu scrisórea se fac în multe felurI, une orI scriŭ hârtiI cu sudalme și cu ocărI asupra cuiva, și le aruncă pre ulițe saŭ în mijlocul târguluI, unde sunt maI mulțI omenI pentru să citéscă mulțI și să înțelégă ocările luI, alțiI scriŭ și lipesc hârtiI pre ziduri, saŭ pre părețI pe unde trec omenI, alțiI cu meșteșug de nu scriŭ numele omuluI ci scriŭ niscare semne ca acélea, ce deca le aud toțI înțeleg și cunosc pentru cine grăeşte și pre cine ocărăște.

[*Zac. 2*]. Cela ce va face pologenul ca acela cu ocărI și cu sudălmI asupra altuia, aceluia să'I se taie capul, după cum zic mulțI dascalI. Acesta se socotește și se face, când acele scrisorI, și acélea pologenI cu sudălmI și cu ocărI vor fi tocmite cu vicleșug ca acela

asupra cuiva ca să i se facă mórte aceluia om, iară de nu vor fi așa rele și grozave, ci vor fi maĭ ușóre așa ca în chip de glume: atuncĭ cela ce va fi făcut acel feliŭ de scrisorĭ, se va certa după cum va fi voia judecătoriuluĭ, ce se zice cum va fi și omul acela ce aŭ făcut unele ca acelea și cum va fi cel suduit și ocărât vor socoti, deci aŭ 'l vor goni și'l vor scóte din moșia luĭ, și'ĭ vor lua tóte bucatele Domneștĭ, saŭ 'l vor trimite la ocnă, sau va rămâne fără de cinste, care lucru iaste maĭ rău de tóte că nu'l crede nimenile ce grăiaște, nicĭ se crede necăirea mărturia luĭ nicĭ iaste volnic să dea ce are cuĭ va vrea, nicĭ să facă zapis cuiva, nicĭ să moștenéscă ocina cuiva, și altele ca acéstea. Saŭ iarășĭ pre unul ca acela, să'l pórte pre ulițe prin tot târgul, saŭ să pață altă pedepsă, după cum va fi voia judecătoriuluĭ, că are judecătoriul depururea putére la lucrurĭ ca acéstea să certe și cu mórte.

[*Zac.* 3]. Cela ce va trimite pre altul să facă scrisorĭ cu sudălmĭ, și cu ocărĭ ca acelea asupra cuĭ-va, saŭ de va sfătui pre altul, ca să facă acest lucru, acela să se certe tocma ca și cela ce ar fi făcut el singur.

[*Zac.* 4]. Cela ce va face scrisorĭ cu ocărĭ, și cu sudălmĭ asupra cuĭ-va, și va vrea apoĭ să șovăiască să zică cum 'l-aŭ îndemnat cutarele, și acela 'l-aŭ dat sfat de aŭ făcut acest lucru, iară el dintru sine n'ar fi făcut: atuncĭ nimic nu'ĭ va folosi aceluia, ci se vor certa amândoĭ cu un feliŭ de certare.

[*Zac.* 5]. Cela ce va găsi vre o scrisóre cu sudălmĭ saŭ cu ocărĭ asupra cuĭ-va, și de nu o va sparge, saŭ să o arză, ci o va aráta priatenilor săĭ saŭ cui-șĭ va gasi: acela se va certa ca și cela ce o va fi făcut fără numaĭ de o va fi făcut vre un om de cinste și va fi scrisă cu dăscălie mare, de o va ținea și se va mira de acele cuvinte tocmite cu filosofie, iară așa nicĭ acela lucru nu iaste ertat să 'l facă, de vréme ce iaste scris acolea cuvinte rele carele nu trebuesc să se arate între omenĭ.

[*Zac.* 6]. Cela ce va scrie virșurĭ, saŭ va scóte cântece pentru ocara cuĭ-va: acela se va certa ca și cela ce va scrie sudalme și ocărĭ cum scrie maĭ sus împreună și cu cela ce le va canta acelea cântece, saŭ altele ca acéstea, aceia toțĭ cu o certare se vor certa.

[*Zac.* 7]. Cela ce va unge ferestrile saŭ ușa cuĭ-va cu scârnă, saŭ cu fie-ce grozăvie, făcându-șĭ râs de casa aceluia, acela să se certe ca și ceia-lalțĭ.

[*Zac.* 8]. Cela ce va spânzura la ușa cuĭ-va niscare córne saŭ alt ceva stârv înpuțit: acela să se certe ca și ceia ce scrie maĭ sus.

[*Zac.* 9]. Cela ce va lipi scrisorea cea cu ocărĭ la ușa saŭ la ferestra vre unuĭ om de cinste, saŭ de o va lipi la curtea Domnéscă, saŭ la besérică, acela maĭ mult se va certa de cât ceia ce scrie maĭ sus.

[*Zac.* 10]. Cela ce va zugrăvi chipurĭ de ómenĭ cu rușine, și cu ocară asupra lor, și maĭ vârtos când le va pune la vre un loc să vază mulțĭ: acela să se certe ca și ceia-lalțĭ.

[*Zac.* 11]. Cela ce va face răspuns scrisoriĭ ce aŭ fost scrisă la dânsul cu sudalmă și cu ocară asrpra luĭ, și măcar de n'ar adăoge alte cuvinte, ci numaĭ de ar scrie cum câte aŭ scris sunt tóte minciunĭ: atuncĭ aceluia nu'ĭ vor folosi acélea să pótă scăpa de pedépsă: ci se va pedepsi ca și cela ce scrie cartea cu ocărĭ și cu sudalme.

[*Zac.* 12]. Cela ce va vădi la judecătoriŭ, pre cela ce scrie carte cu ocară asupra cuĭva: acela va lua dar de la judecătoriŭ, și'l va judeca judecătoriul cum se cade după cum va fi feliul omuluĭ cel suduit, saŭ în ce loc va fi suduit, sau în ce vréme.

Pentru ómeniĭ mirénĭ, în vréme de góně, de'ĭ vor prinde și'ĭ vor face păgânĭ, iară apoĭ vor vrea să se preoțéscă.

Glava 114. [*Săborul I. Can. 11*]. Canonul 11 al săboruluĭ de întâĭ porunceşte, niscare ómenĭ zice în vrémea góneĭ de'ĭ vor robi, și se vor lepăda de numele luĭ Hs., iară maĭ pe urmă se vor pocăi și vor vrea să se preoțéscă, aceia să nu se hirotonéscă, că dacă vréme ce după judecata sfinților și Dumnezeeștilor părințĭ eĭ nu se preceștuesc, dară Preoțĭ cum se vor hirotoni? acésta fórte tare se apără de Dumnezeeștile Pravile, și póte de'ĭ va face popĭ neștiind Arhiereul, iară după aceea de va afla de dânșiĭ, atuncĭ să li să ia darul, și să n'aibă nicĭ un folos pentru ce s'aŭ hirotonit.

Pentru ceia ce iaŭ a doa hirotonie, și cariĭ trebue să se hirotonéscă a doa óră, și cariĭ să se botéze a doa óră, și pentru arhiereul cela ce'ĭ e luat darul de i se va cădea să facă hirotonie.

Glava 115. [*Apostoliĭ 67*]. Canonul al 67 al sfințilɔr Apostolĭ grăeşte: Episcopul, saŭ Preotul, și Diaconul, de se vor hirotoni de doă orĭ, atuncĭ să i se ia darul și luĭ și celuĭ ce 'l-aŭ hirotonit, fără numaĭ de'ĭ va fi hirotonia luĭ de eretic, că pre câțĭ hirotonesc ereticiĭ, toți sunt nehirotonițĭ, și pre câțĭ boteză sunt nebotezațĭ, drept aceea va acesta canon câțĭ se hirotonesc de ereticĭ să nu'ĭ priiméscă nicĭ pre ceĭ ce's botezațĭ de dânșiĭ.

[*Zonara*]. Hiritonia ereticilor cliric nu face, nicĭ botezul lor pre cine boteză nu face creștin, ci numaĭ să se hirotonéscă a doa óră fără de nicĭ o nevoe ceia ce s'aŭ hirotonit de dânșiĭ, și să se botéze a doa óră, ceĭ ce s'aŭ botezat de dânșiĭ.

[*Răspunsul mareĭ Biséreci*] Iar pentru câțĭ

se hirotonésc de Arhiereŭ ce'I iaste luat darul, porunci Patriarhul Ţarigradulul cu soborul, însă de vor fi știut ceia ce s'aŭ hirotonit, că Arhiereul acela aŭ fost fără de dar și eI s'au hirotonit de dânsul, atuncI să fi și eI fără de dar, și décia să nu se maI hirotonéscă de a doa oră.

[*Intrebarea luĭ Methodie Patriarhul*]. De se va hirotoni Preotul de Arhiereul ce'I e luat darul, óre póte să slujască céle preoţeștI aŭ ba?

[*Răspunsul luĭ Teodor Studit*]. Nu póte pomul păduret plod bun face, așijderea și Arhiereul fără de dar nu póte face popĭ, nicĭ alt lucru Arhierese, căcĭ că Arhierie n'are, drept aceea déeă vréme ce n'are Arhierie, preoţie nu póte da: Iară de va hirotoni pre cine-va acela e nehirotonit și liturghie să nu slujasca nicĭ să facă nicĭ o rânduială preoţéscă, căcĭ că iaste mirean ca și maĭ nainte. Căcĭ ca Arhiereul cel fără de dar n'are să dea darul prea sfântuluĭ Duh celuia ce'l hirotonește, pentru că s'au luat de la dânsul, căcĭ aŭ făcut rău și fără de lége, și aŭ rămas numaĭ ca un călugăr prost, un om ce are un lucru el și dă căcĭ că are, dar de nu va avea cum va da? așa să socoteștĭ și pentru Arhiereul ce'I iaste luat darul.

Pentru cela ce va să zidéscă mănăstire saŭ besérică, acela să nu fie volnic să le oblăduiască, nicĭ fără de voia Arhiereuluĭ să le facă.

Glava 116. [*Săborul I și II. Canonul 1*]. Canonul cel de întâi al soborului de întâi și de a doa oră zice, că curat lucru, cinstit, și bun, aŭ socotit sfinţiĭ noștrĭ PărinţI a fi, să se facă MănăstirĭI și BesériceI iară în zioa de astăzĭ rău se vede și se lucrézà, căcĭ că uniĭ ómenĭ fac MănăstirĭI și BesériceI, décia'șI pun uneltele lor acolo, adecă închinu'șI unéltile saŭ bucatele sau alt-ceva fie ce, decĭ acélea ce dau, nu le daŭ MănăstiriĭI sau besericiĭ, ci luĭ Dumnezeu, ci însă eĭ apoĭ vor iară să le oblăduiască. Drept acéea poronceste acest canon, ca niminea să nu zidescă Mănăstire fără de voia Arhiereuluĭ carele iaste întru eparhia luĭ locul acela, însă una ca să facă cumu'I obiceiul molitvă la temelie, și iară ca să scrie întru Catastih tótă isprava Mănăstiriĭ, și să scrie intr'ânsul și lucrurile saŭ bucatele cu carele vor să trăiască călugăriĭ, carele va să dea cela ce zidește Mănăstirea, și scrisul acélea tóte, atuncĭ să pue acel catastih și hrisov la Mitropolie, saŭ la Episcopie, iară cela ce dă bucatele acélea la Mănăstirea ce aŭ zidit, carele le dă către Dumnezeŭ, și sunt ale luĭ Dumnezeŭ, va cănonul acesta și poronceste ca să nu maĭ aibă voe pre dânsele, nicĭ la Mănăstire, nicĭ egumen să se facă fără de voia Arhiereuluĭ, și nicĭ pre altul să pue: Ci tóte să fie în mâna și în voea Arhiereuluĭ, pentru că Arhiereul are și ţine pre pământ locul luĭ Dumnezeŭ.

De va închina cine-va niscare lucrurĭ la besérică, saŭ la mănăstire: și va vrea apoĭ să le ia înnăpoĭ, și iară să se știe că lucrurile și bucatele și tóte ce are Mănăstirea și besăricele sunt neschimbate și nemutate.

Glava 117. [*Gherman Ţarigrădénul*]. Câte lucrurĭ de ar da neștine la Besérică saŭ la Mănăstire, orĭ vie, grădinĭ, moșiĭ, saŭ alte haine, mutate saŭ nemutate, mutate se chiamă dobitóce căcĭ că se mută de îmblă, iară nemutate se chiamă avuţia căcĭ că ia singură nu se póte muta până nu o mută altul, acéstea tóte luĭ Dumnezeu le-aŭ dat, și sunt nemutate, și nescóse, și nerădicate în vecie și niminea nu maĭ póte décia să le scóţă de acolo de unde s'au închinat, iară de va îndrăzni cela ce le-aŭ pus, saŭ feciorii luĭ, saŭ altul de în rudenie, saŭ de în moșnénii luĭ să céră să le ia să le înstriineze de la Besérica luĭ Dumnezeu, saŭ tóte sau o parte de intr'ânsile: acela să se desparţă de besérica luĭ Hs. și să se canonéscă ca furiĭ de sfinte.

[*Lége*]. Iară pentru averile și dreptările ce's pre lége și maĭ 'nainte vreme închinate și date, Dumnezeeasca lége și pravila poruncéște, că nicĭ multă vreme a anilor, nicĭ vécure le închid sau le oprésc, ci forte tare și maĭ vârtos trebue să stea nemișcate și nesupărate în vecie, pre socotinţă și pre judecată să le ţie mănăstirile și besăricile, cum am zis maĭ sus, măcar de ar trécе și aniĭ mulţĭ și vremĭ.

Pentru bărbatul saŭ fămeea carii vor să méargă la chipul călugăresc, până în câtă vréme trebue să se ispitéscă, și fără de staret să nu se tunză.

Glava 118. [*Săborul I și II Canonul 5*]. Canonul 5 al săborului de întâiŭ și al doilea zice: de multe orĭ uniĭ ómenĭ, de scârbă saŭ și de alte patimĭ, numaĭ cât fără de véste se îmbracă întru Dumnezeescul și îngerescul chip, și se fac călugérĭ. Décia nu pot să tărpéscă ostenéla și lucrul, carele vor să lucréze și să se ostenéscă, ceia ce merg în céta călugérilor: ci le pare rău și lépădă și călugéria, și'șĭ vin în tocméla lor cea de maĭ nainte, adecă mirenéscă. Drept acéia porunceĭ acest sfânt și a tótă lumea săbor: ca pre niminea să nu facă călugăr fără de ispită, încredire, căutare și cercetare, și ispita lor să se facă în treĭ anĭ, și cu haine mireneștĭ, iară nu cu călugăreștĭ, decĭ de vor arăta lucrurĭ bune și viaţă bună, atuncĭ să ia chipul îngeresc, iară de nu se vor arăta în lucrurĭ bune, ci vor vrea să iasă de

în mănăstire să se întórcă iarăşĭ în lume, atuncĭ aceia să n'aibă nicĭ un canon.

[*Zri*]. Iară de se va afla cine-va întru mare bolă şi va vrea să ia chipul, acela să nu se apere pentru vrémea carea n'aŭ făcut să se ispitéscă, adecă pentru ceĭ treĭ anĭ.

[*Zri*]. Iară de se va afla un om smerit şi va vrea să se călugăréscă, şi'l vor mărturisi ómeniĭ mirénĭ că iaste destoinic de călugărie: atuncĭ să se ispitéscă numaĭ 6 lunĭ deacia atuncĭ să se tunză.

[*Titla 1, a Nearalelor*]. Muiarea carea va vrea să se călugăréscă, şi'ĭ iaste voia să'şĭ lase bărbatul, aceia să se ispitéscă cu deadinsul treĭ lunĭ, să nu cum-va să o fie bătut bărbatul, saŭ pre altul o aŭ scărbit, deacia pentru frica, saŭ de mănia eĭ va să'l lase să se facă călugăriţă.

[*Semnéză*]. Aşijderea şi alte fămeĭ carele vor să ia chipul, ispitescu-le şi pre acélea 3 lunĭ. Decĭ de vor putea petréce într'acea tocmélă Dumnezeiască, atuncĭ se tund cu stareţ să aibă al lor, carele va să le ţie supt măna sa, adecă stariţa, călugăriţa.

[*Cautŭ*]. Iară cine va îndrăzni să tunză călugăr saŭ călugăriţă fără de stareţ, aceluia să i se ia darul saŭ cinstea, căcĭ aŭ tuns dobitocéşte. Iară cela ce s'aŭ tuns să se pue în mănăstire şi subt măna a maĭ mare, cu puterea şi cu voia Arhiereuluĭ.

Pentru cŭ nimenelea n'are putére sŭ facŭ cŭlugŭr fŭrŭ de voia Arhieréscŭ, şi pentru popa mirén ca sŭ nu facŭ cŭlugŭr.

Glava 119. [*Săborul 6, Canon, 10*]. Canonul 10 al şaselul săbor grăiaste, fără de voia Arhiereuluĭ loculuĭ, niminea să nu tunză călugăr, iară cela ce va să se călugăréscă, măcar de va fi şi de 10 anĭ să nu'l gonéscă, ci într'alt chip pre acela să nu'l priiméscă la viaţa călugăréscă, fără numaĭ după ispita şi întrebarea Arhiereuluĭ, căci că n'aŭ despărţit pre tot omul carele va fi de 10 anĭ, să se tunză acela fără ispită.

[*Nearaoa luĭ Leu înţeleptul*]. Iară Nearaoa împăratuluĭ Chir Leu înţeleptul porunceşte, de 16 anĭ neapărat să se tunză cela ce va să se facă călugăr după al optspre-zecelea canon al mareluĭ Vasilie.

[*Săborul de la Nichea*]. Iară pentru popa mirén ca să nu facă călugăr, tocmirea săboruluĭ de la Neochesaria grăiaşte: Popa mirén, zice, n'are voe nicĭ se cade, nicĭ e lucru cinstit, nicĭ se cuvine să facă călugăr. Pentru că un lucru ce n'are, cum va putea altul să'l dea? el călugăr nu iaste, dar călugăr cum va putea să facă?

Pentru podóba cŭlugŭréscŭ şi a cŭmilŭpcii şi ce închipuiaşte cŭnd zic cŭlugŭrii metanie, şi pentru ce se chiamŭ cŭlugŭrul cŭlugŭr.

Glava 120. [*Dumnezeeştiĭ invŭţŭtori*]. Îmbrăcămintele călugărilor sunt asémenea locuitoriuluĭ de în pustie şi Botezătoruluĭ Ioan, că era îmbrăcămintea luĭ de păr de cămilă şi brăul de curea pre mizlocul luĭ, carele era haine de jale, iară mantia şi tinderea eĭ, arată şi închipuiaşte arepile îngerilor, că chipul călugărilor se chiamă chip îngeresc, iară curéoa, adecă brăul carele strănge trupul închipuiaşte mórtea patimilor cu postul şi cu ruga, şi zice că staŭ vitejaşte şi încinşĭ vărtos împotriva patimilor şi împotriva dracilor, decĭ brăul acela trebue să'l aibă călugăriĭ de păr, iară uniĭ 'l fac de curea.

[*Cautŭ*]. Iară cămilavca închipuiaşte pentru măria deşartă adecă slava cea deşartă carea aruncă înapoĭ, aceia închipuiaşte tşteslavia saŭ măria cea deşartă, şi lepădarea lumiĭ de carea s'aŭ lepădat, şi nu maĭ aŭ alt nemica, nicĭ se maĭ améstecă în lucrurile lumeştĭ, iară céle doă aripióre ale camilăvciĭ carele vin dinainte, acelea închipuesc, că altă nădéjde nemic n'aŭ, fără numaĭ nădéjdea luĭ Dumnezeŭ, ca să spăséscă pre dănşiĭ; şi'şĭ lasă la Dumnezeŭ hotarul vieţiĭ lor, cum am zice în mănile tale rănduiala mea, şi către tine rădicaiu'mĭ sufletul, ce se zice eŭ nu maĭ oblăduesc pre sufletul meŭ, că a ta suflare iaste.

[*Ce este cŭnd zice cŭlugŭrul metanie*]. Iară pentru metania să ştiţĭ, că metania adecă cănd zic noă Preoţiĭ saŭ Călugăriĭ, metanie, atuncĭ închipuiaşte că trebue să ne pocăim de acéle păcate ce am făcut ca nişte ómenĭ, pentru că nimenea nu e fără de păcate, fără numaĭ unul Dumnezeŭ, carele păcate n'aŭ făcut, nicĭ s'aŭ aflat minciunĭ, nicĭ viclenie în gura luĭ, cum zice Dumnezeescul Apostol.

[*Zri*]. Iară pentru ce se chiamă Călugărul Călugăr, căcĭ că singur cătră Dumnezeŭ grăiaşte nóptea şi zioa

Pentru Ieromonah adecŭ popa cŭlugŭr şi cŭlugŭrii, ca sŭ nu şazŭ în lume, şi pentru carii es de pre in Mŭnŭstiri.

Glava 121. [*Mateiŭ*]. Proştiĭ mirénĭ decă se fac Călugărĭ şi Ieromonahiĭ, aceia n'aŭ ertăciune nicĭ cum să se afle vreunul pre la beséricĭ carele's în lume, numaĭ ce să şază pre în mănăstirĭ unde s'aŭ tuns. Pentru că beséricile şi noriile carele sunt în lume s'aŭ dat să le ţie popiĭ mirénĭ cariĭ sunt aĭ lumiĭ. Iară Ieromonachiĭ care sunt în lume şi slujesc pre la beséricĭ, aceia sunt păgănĭ fără lége şi afară de dreptate. Drept aceia poruncim să se gonéscă de în lume. Iară şi eĭ şi încă şi ceia ce 'ĭ priimesc, şi căţĭ vor lua de la dănşiĭ blagoslovenie saŭ sfinţie, să fie afurisiţĭ până se vor părăsi.

[*Cautŭ de vezĭ judecata împŭrŭtéscŭ*]. Iară judecata împărătéscă tocméla 29, a treilea title a cărţiĭ Condiculuĭ dintăiŭ porunceşte

așa : Popa călugăr, și călugărul prost de la mănăstirea lor zice să n'aibă nicĭ o slobozie să iasă și să mérgă în lume, fără numaĭ când trebue mănăstiriĭ și triméte pre dânsiĭ solĭ saŭ în poslușanie ca să vază tréba și lucrul mănăstiriĭ, iară dacă'ĭ vor obârși, iară să se întórcă degrabă la mănăstire, iară de va fi în lume cu mirenĭĭ aceia să fie afurisițĭ și ne priceștuițĭ, și afară de besérica luĭ Hs. până se vor întorce la mănăstire, atuncĭ să se iarte.

[*Semnézǎ să știĭ*]. Însă Dumnezeeștiĭ părințĭ aĭ Săboruluĭ de 1-iŭ și de al 2-lea la al patrulea Canon al lor zic așa : că Arhiereul ca un oblăduitoriu, ce se zice ca un purtătoriŭ de grijă spăseniei ómenilor Domnuluĭ, aceluia de va trebuĭ întru eparchia luĭ de folosința și spăsenia creștinilor, și va ști vre într'o mănăstire, saŭ la vre o chilie pe vre un îmbunătățit om duhovnic, carele va putea să înfoloséscă, și să spăsésca sufletele ómenilor de unu ca acela nu iaste nicĭ o apărare a eși de în mănăstire și să mérgă în lume, așijderea și ceia ce'l primesc n'aŭ nicĭ o greutate a afurisanieĭ. Deacia încă maĭ aŭ slobozie Arhiereiĭ și de acésta după socotéla Dumnezeeștiĭ Pravile ca să aibă pre la beséricile lor, adecă pre la Mitropolițĭ, și pre la episcopiĭ Ieromonahĭ și călugărĭ proștĭ ca să slujască Arhiereilor cum se cade și cum iaste cinstea Arhierésca, cum grăiaște Dumnezeescul și marele Vasilie.

[*Postnicul*]. Iară pentru vinile ce es călugĕriĭ de în mănăstiriĭ și nu se canonesc sunt acéstea : ântâĭ, de va fi egumenul eretic, a doa de va fi calea muerilor să trécă pre în mănăstire, a treia de vor învăța carte copiĭ mirenĭ saŭ meșterșug în mănăstire.

Pentru bolnaviĭ carii se fac la mórtea lor călugărĭ, și pentru călugărul carele nu'șĭ citéște tótă slujba și pravila luĭ

Glava 122. [*Valsamon*]. De se va face nește călugĕr la sfârșenia viețiĭ luĭ, acela într'un lucru el se socotéște călugăr, iară într'altul nu se socotéște, pentru că tunderea călugărilor iaste al doilea botez, și de va trăi acel bolnav carele s'aŭ făcut călugăr la mórtea luĭ, și va arăta pocaanie și lucrure ce plac luĭ Dumnezeŭ ale Călugărieĭ de bine, iară de se va fi prestăvit acel bolnav déc'aŭ luat chipul, atuncĭ priméște pre dânsul Dumnezeŭ în loc de călugăr, ca și cum ar fi luat chipul când aŭ fost sănătos, că sărută sfințiĭ și pre cățĭ iaŭ tunderea călugărieĭ la sfârșenia viețeĭ lor, și dupe cum zice Dumnezeescul glas, în chipul ce te veĭ afla când aĭ murit, într'acela te primesc, saŭ de veĭ fi avut preoție saŭ călugărie, saŭ mirén de veĭ fi fost.

[*Cartĕ să știĭ*]. Zic uniĭ că vor să se facă Călugărĭ, și se lasă și de carne, iară apoĭ eĭ n'aŭ ajuns să ia chipul călugărieĭ, de aceia să știĭ că 'i-aŭ primit Dumnezeŭ ca pe niște mirénĭ, căcĭ că aŭ vrut să se facă, și nu s'aŭ făcut.

[*Postnicul*]. Iară călugărul carele nu'șĭ citéște césurile sale, și tótă slujba sa, ca pe un mort 'l ocotéște Dumnezeŭ, și strein de cătră sfinția sa, însă se canonéște cum va socoti duhovnicul luĭ.

Pentru Călugărul saŭ Călugărița de se vor însura, saŭ schimnicul saŭ neschimnicul de va curvi,

Glava 123. [*Postnicul*]. Călugărul saŭ călugărița de vor lepăda sfântul chip și se vor însura, aceea nu se chiamă însurare, ci curvie, saŭ maĭ vârtos a zice precurvie, pentru aceea să fie afară de besérica luĭ Hs. și afurisițĭ până 'șĭ vor veni spre pocaanie să se despartă după a șaselea canon al mareluĭ Vasilie, iară de se vor tâmpla a muri în păcat fără pocaanie, să nu îngropațĭ pe dânșiĭ, nicĭ să'ĭ slujițĭ, nicĭ să'ĭ pomenițĭ, pentru că sunt străinĭ de cătră creștinĭ.

[*Săborul 4, Canonul 16*]. Iară canonul 16 al patruluĭ săbor grăiaște : de se va tâmpla a fi acésta, să ia călugărul călugăriță, tótă puterea se dă Arhiereuluĭ loculuĭ să le facă ispravă să deslége păcatul si să'l usteze în canon cum va înțelége, déca se vor despărți.

[*Marele Vasilie*]. Și canonul lor iaste ca al curvarilor, metaniĭ, și post, și altele asemene acestora. Decĭ orĭcarea de ómenĭ și a vindecărĭ se rógă, că darul ca acesta și putérea are Arhiereul de la Dumnezeŭ, câte de va deslega pre pământ deslegate sunt și la cerĭ.

[*Nichita Tălcuitorul*]. Călugărul carele va lepăda sfântul chip, și nu va vre să'șĭ vie întru pocaanie să se îndrepteze, pre acela nicĭ să'l bage în sémă cineva, nicĭ să se améstece cu dânsul, nicĭ să'l grăiască, ci numaĭ tot să'l blasteme, și să'ĭ zică anatema.

[*Postnicul*]. Călugărul schimnic, carele va curvi, acela să canonéște ca un precurvariŭ, adică anĭ 15, iară neschimnicul ca un curvariŭ, adică anĭ 7.

Pentru ceia ce leapădă și calcă cinul călugăresc, ce se zice călugăria, adecă pentru ceia ce'și lépădă călugăria.

Glava 124. [*Zac. 1*]. Hulen și vrăjmaș cinuluĭ călugăresc să chiamă cela ce s'aŭ făcut călugăr și nu de tot, ci numaĭ ce-aŭ fost îmbrăcat haĭnele, iară după aceea va lepăda rasele și să va face iarășĭ mirén.

[*Zac. 2*]. Cela ce va eși de în mănăstire fără de voia și știrea egumenuluĭ, și de se va fi îmbrăcat într'alte haine mirenéștĭ, și'șĭ va fi ascuns potcapocul și cămilavca, și al-

tele ca acéstea acela se chiamă hiclén și hain cinuluĭ și chipuluĭ călugăresc.

[*Zac. 3*]. Călugărițele care vor eși de în mănăstire și vor ămbla pre în lume fără știrea Vlădicăĭ locululĭ aceluia și acelea sunt ca și călugăriĭ.

[*Zac. 4*]. Cela ce'șĭ lépădă haĭnele călugăreștĭ, vrănd să șovăiască să zică că ămblă pentru învățătură ca un hiclén : acela să se afuriséscă.

[*Zac. 5*]. Popa și diaconul de se vor însura după ce le vor muri fămeile, aceia sunt ca și cela ce lépădă călugăria, și fac prepus cum să fie ereticĭ. Drept aceea trebue să se ispitéscă de va fi crezănd cum are putére preotul saŭ diaconul să se însóre, atuncĭ ca pe un eretic să'l cérte iară de nu va avé acesta gănd atuncĭ se va pedepsi numaĭ ca și cela ce lépădă călugăria. Și iarășĭ de'șĭ va goni mutarea, și va pleca iarășĭ la besérică, atuncĭ iară să'l socotéscă cu blăndéțe și cu milă. Care lucru de nu va face de bună voia luĭ, atuncĭ și cu sila și fără de voia luĭ besérica va să'l facă, și décă nu va vrea, atuncĭ 'l vor băga în temniță, saŭ îl vor închide într'o mănăstire de va ședea întru tótă viața luĭ.

[*Zac. 6*]. Călugărul de nu'șĭ va purta mantia in chilie'șĭ saŭ cănd va merge la bae, saŭ și într'alt loc ascuns, acela nu se va certa, nicĭ se va chiema ca cela ce lépădă haĭnele călugăreștĭ.

[*Zac. 7*]. Cela ce va scóte de în mănăstire pe vre unul de ceĭa ce ispitesc să se facă călugăr : aceluia capul să i se taie.

[*Zac. 8*]. Cela ce va îndemna pre altul să lepede rasele : capul să i se taie.

[*Zac. 9*]. Cade-se în tótă vrémea să priméscă besérica pre cela ce va lepăda călugăria, iară așa adevărat nicĭ odată nu va puté fi egumen, fără numaĭ căndu'l va blagoslovi Patriarhul.

[*Zac. 10*]. Călugărul, saŭ popa, saŭ diaconul, de se va îmbrăca cu haĭne mireneștĭ cănd va mérge pre un drum, aceia nu se chiamă c'aŭ lepădat călugăria, nicĭ se vor certa.

[*Zac. 11*]. Călugărul ce va eși de în mănăstire, și va lăcui la țară pentru să'șĭ hrănéscă părințiĭ, acela nu se chiamă că se lépăda de călugărie, décă nu'ĭ va puté hrăni într'alt chip, și dacă va fi și cu voia maĭ mareluĭ mănăstireĭ.

[*Zac. 12*]. Cela ce'șĭ va lăsa cinul săŭ, și să va apuca de alt cin maĭ cu nevoe și maĭ cu grea petrecere, acela nu se va chiema că hicleneşte mănăstirea și besérica, cum s'ar zice când se va face călugărul schimnic, saŭ sihastru în pustiĭ.

Pentru pedépsa celor ce se lépădă de cinul ăngeresc, ce se zice cariĭ'șĭ lépădă călugăria, acelora ce certare li se va da.

Glava 125. [*Zac. 1*]. Cela ce va hicleni cinul și chipul călugăresc, ce se zice va lepăda călugăria, de nu'ĭ va fi fost cetite molitvele de călugărie, acela nu se va afurisi, iară de va fi purtănd haĭnile ce se zice rasele cu molitve, atuncĭ să'l afuriséscă, și de va fi un an într'acea afurisanie și nu se va întórce către mănăstire, atuncĭ face prepus să fie eretic. Drept aceia să se ispitéscă și să'l muncéscă, și să'l cérte ca pe un eretic, și remăne și fără cinste, și cela ce'ĭ va strica ceva, pre acela nu'l va putea pără la judecătoriŭ nicĭ i se prinde mărturia unde grăiaște : ci iarășĭ se afuriséște, și de va sta cu pismă într'acea afurisanie, atuncĭ să'l dea la judecătoriul cel mirenesc să'l cérte.

[*Zac. 2*]. Cănd se va pocăi cela ce va fi lepădat călugăria, și de'l va priimi Vlădica, saŭ Egumenul luĭ, acela de va fi avut cinste dela besérică ce se zice preoție, atuncĭ nu va puté să se maĭ apuce de cinstea ce-aŭ avut, doră numaĭ cu voia și cu blagoslovenia Patriarhuluĭ.

[*Zac. 3*]. Tótă averea celuia ce-aŭ lepădat călugăria va rămănea la mănăstirea dela carea aŭ fugit cănd 'șĭ aŭ lepădat călugăria.

Pentru călugăriță saŭ mirénă de vor fi supuitóre seŭ roatre.

Glava 126. [*Ioan Chitros*]. De se va afla și se va mărturisi călugărița că iaste supuitóre, într'acela cés să fie striină și gonită de la besérica luĭ Hs. și de în céta călugărițelor, și scósă de în mănăstire ca o partașă a satanei, și a tuturor agerilor luĭ. Că nu numaĭ pre dănsa aŭ perdut și s'aŭ dat satanei, ci încă și pre alțĭ mulțĭ. Însă Domnul nostru Is. Hs. adevărat iaste milosĭrd, milostiv, și iubitoriŭ de ómenĭ, și pentru păcătoșĭ s'aŭ pogorăt pre pămănt, și nu e nicĭ un păcat carele va puté birui iubirea de ómenĭ a luĭ Dumnezeŭ, drept aceea de'șĭ va veni spre pocaanie, și se va întórce cu tótă inima fără de nicĭ o viclenie, și fără de pismă, atuncĭ priméște o și o canonéște anĭ 5 să nu se cuminece, saŭ și maĭ puțin după cumu'ĭ verĭ vedea voia și cum va părea și Arhiereuluĭ. Iară de va fi mirénă anĭ 3, iară de se va pocăi cu tótă inema să se canonéscă doĭ anĭ.

Pentru certarea supuitoriuluĭ cum și în ce chip se cade să fie.

Glava 127 [*Zac. 1*]. De vréme ce greșala supuitoriuluĭ, iaste maĭ rea decăt greșala preacurvieĭ, și se céртă pre multe locurĭ cu multe feliurĭ de pedepse, după cum va fi obicéiul al fieș-căruĭ ținut.

[*Zac. 2*]. O sémă de pravile scriŭ să se

taie capul supuitoriuluĭ, maĭ ales când va ămbla votrind de faţă de'l vor vedé toţĭ, şi nu odată ci depururea.

[*Zac. 3*]. Alte pravile zic să gonéscă pe votru, şi să'l scotă dintr'acel oraş saŭ sat unde va fi făcând votria, altele zic să'l scóţă de tot depre locul şi depre Eparchia aceluĭ judecătoriŭ, cariĭ vor fi de dânsul ascultătorĭ.

[*Zac. 4*]. Alte pravile zic, să'l cérte dupe cum va fi voia judecătoriuluĭ, ce se zice să'l bage în ocnă, saŭ să'l porte pre uliţe cu pêlea golă şi să'l bată.

[*Zac. 5*]. Din afară de acéste certărĭ carele se daŭ supuitoruluĭ, acélea depururea încă se şi maĭ adaug doă lucrurĭ legiuite de ispravă, unuĭ iaste când remâne fără de cinste, ce se zice de ocară şi de ruşinea ceştiĭ lumĭ, şi deacia, n'are nicĭ o credinţă nicĭ într'un loc. A doilea, orĭ câte tocmêle va face cu cineva pentru fiă-ce lucru ce ar fi de dobânda luĭ, acélea nu sunt nicĭ unele drept nemica : ci la judecată, tóte sunt stricate şi fără de ispravă, ca unuĭ om de ocară, căruia nu'l ţine nimenilea în sémă cuvêntul ce grăiaşte, ci iaste tot de ruşine orĭ unde mérge.

[*Zac. 6*]. Cela ce va găsi pre muiarea luĭ făcând précurvie, si'l va rabda greşala, şi va lăcui iarăşĭ cu dânsa, măcar că se chiamă votru, iară acesta feliŭ de votrie nu se va certa cu acest feliŭ de pedepse ce am zis, căcĭ că'l e destul şi'l ajunge cât rămâne cu ruşinea în obraz.

[*Zac. 7*]. Supuitoriul vre uneĭ muierĭ cu bărbat saŭ a vre uneĭ muerĭ de cinste, câtu'l vor prinde întâia dată, atuncĭ să'l pórte pre uliţe şi să'l bată cu pialea golă prin tot tirgul, iară a doa óră să'l facă iarăşĭ aşa, şi să'l taie şi nasul.

Carele se chiamă votru saŭ supuitoriŭ, şi când se va pedepsi.

Glava 128. [*Zac. 1*]. Votrul saŭ supuitoriŭ, se chiamă cela ce are muerĭ la casa luĭ de le ţine pentru dobânda luĭ, carele 'şĭ daŭ trupurile de le spurcă bărbaţiĭ ceĭ răĭ şi fără omenie pentru puţină dobândă perzătóre de suflet.

[*Zac. 2*]. Nu numaĭ cela ce are muerĭ slobode de în casa luĭ se chiamă supuitoriŭ şi votru, ci încă şi cela ce'şĭ dă robele şi slujnicile de se desmiardă bărbaţiĭ cu dinsele pentru dobândă.

[*Zac. 3*]. Cela ce'şĭ va da roba să se desmiarde neştine cu dânsa pentru dobândă, acelá'şĭ piarde puterea ce are asupra robeĭ, şi rămâne roba slobodă, şi maĭ vârtos judecătoriul să'l grăbéscă, să o mărite, iară de nu o va mărita, cum maĭ curând, atuncĭ să'l pedepséscă pre stăpân cu ocna.

[*Zac. 4*]. Cela ce'şĭ va da fata, la vre-o dascaliţă muiare pentru să o învéţe carte saŭ şi alt meşterşug ceva, şi încă'l va da şi plată să învéţe, şi'l va da şi hrana ce'l va trebui, iară ea cu învăţăturile eĭ céle rêle o va îndemna şi va tocmi pe vre un bărbat de o va răpi fără ştirea părinţilor, atuncĭ judecătoriul să'l facă lége cum se cade, şi să pedepséscă pre dascaliţă, să'ĭ vérse plumb topit în gură, să'ĭ între pre grumazĭ la inimă, pentru că pre acélea mădulare aŭ eşit de la inima eĭ tóte îndemnăturile feteĭ, de aŭ scârbit inima părinţilor.

[*Zac. 5*]. Nu se chiamă supuitoriŭ numaĭ cela ce îndémnă muerile spre zburdăciune şi spre poftă rea, ci încă şi cela ce le înşală cu alte meşterşugurĭ de le îndémnă spre curvie, cum s'ar zice, ămblă negoţătorind pre la casele muerilor, decĭ le dă tot maĭ eftin de cum e preţul, iară pre unile şi dăruiaşte, până apucă de le află firea, decia le scóte din minte de le supune supt cine'ĭ iaste voia, şi acésta face tot pentru dobânda luĭ.

[*Zac. 6*]. Supuitoriŭ se chiamă şi cela ce îndémnă şi înşală pre vre un cocon de'l spurcă cineva, şi face cu dinsul sodomie, şi dă plată vre unuĭ celaş a luĭ, saŭ vre unuĭ slujnic, drept aceea atuncĭ de se va pute vădi cum s'aŭ pângărit copilul, atuncĭ adevărat supuitoruluĭ numaĭ să'ĭ tae capul. Iară de se va tâmpla să nu'l fie spurcat de tot, atuncĭ pe supuitoriŭ să'l isgonéscă şi să'l scóţă de tot din tótă eparhia judecătoriuluĭ aceluia.

[*Zac. 7*]. Supuitoriŭ de faţă se chiamă cela ce'şĭ dă voe mueriĭ să curvéscă pentru să ia el câte ceva dobândă ce va fi.

[*Zac. 8*]. Acéste treĭ sémne ajung supuitoriuluĭ celuĭ de faţă, decĭ ântâĭ iaste unul când îndémnă cu cuvêntul şi cu lucrul pre muiarea luĭ să précurvéscă, iar a doilea să o sutiléscă până va pleca singur cu sine de se va da spre desmierdăciunea bărbaţilor. Al treilea când va loa el ceva plată pentru acéstă greşală.

[*Zac. 9*]. De va fi o fată copilă, şi de se va îndemna pre poftă rea pentru cuvintele şi îndemnăturile supuitoruluĭ de se va împreuna cu vre un bărbat, măcar de ar şi lipsi el într'acel cés, iară aşa pentru cuvintele şi îndemnăturile luĭ tot se va certa, pentru căcĭ că cu îndemnăturile şi tocmélele luĭ céle rêle s'aŭ făcut răotatea.

[*Zac. 10*]. Cela ce va face pre vre-o fată să greşască trupéşte cu vre un bărbat, şi'l va face acésta nu cu cuvinte dulcĭ, ce cu dânsla şi fără voia eĭ, atuncĭ acela nu se va pedepsi ca un supuitoriŭ ce ca un răpitoriŭ, cum vom spune maĭ jos.

[*Zac. 11*]. Cela ce va primi în casa luĭ pre vre un supuitoriŭ saŭ de'l va lăsa să şază cu chirie să supue muerĭ în casa luĭ, acela 'şĭ

va piarde casa şi va fi Domnéscă şi'l vor pedepsi şi cu glóbă după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 12*]. Cela ce va sfătui saŭ va ajuta supuitoriuluĭ să supue, atuncĭ acela se va pedepsi tocma ca şi supuitoriul.

[*Zac. 13*]. Cela ce va fi cocon icşor saŭ fetişóră, şi de vor votri cuĭva, atuncĭ nicĭ aceştea nu vor putea rămănea fără de certare, numaĭ ce se vor certa maĭ puţin decăt cum ar fi marĭ.

[*Zac. 14*]. Nu se va pedepsi ca un supuitoriŭ cela ce va supune numaĭ odată muiare străină, fiind din ruda luĭ saŭ altă muiare slobodă, ci se va certa de va votri pre vre o muiare slobodă de treĭ patru orĭ,saŭ de va votri muiare cu bărbat. Intăia dată se va pedepsi după cum va fi voia judecătoriuluĭ, iară a doa óră i se va tăia capul, iară de'şĭ va supune muiarea saŭ fata atuncĭ dintăia dată i se va tăia capul.

[*Zac. 15*]. Nu se va certa ca un supuitoriŭ cela ce va supune muiare striină saŭ fără bărbat, însă de nu va lua plată, iară de va supune muiare cu bărbat, atuncĭ se va pedepsi şi acela şi încă se va certa maĭ răŭ căndu'şĭ va supune singur pre muiarea luĭ.

Cela ce'şĭ va zălogi casa luĭ pentru să se facă intr'ănsa precurvie şi amestecare de sănge, şi alte felurĭ de curviĭ şi de lucrurĭ scărnave cum nu se cade: acela să se cérte în tóte feliurile.

Glava 129. [*Zac. 1*]. Orĭ cine 'şĭ va zălogi casa pentru să se facă într'ănsa curvie şi alte tóte feliurile de lucrurĭ rele cum nu se cade: acela se chiamă supuitoriŭ şi votru şi se va certa ca un supuitoriŭ şi ca un précurvariŭ, şi ca unul din ceia ce face sange amestecat, ce se zice ceia ce'şĭ curvesc cu rudele şi cu cuscrele, şi cu cumetrile saŭ finele lor, acela se chiamă sănge amestecat: acela ver fie bărbat ver muiare: cu mórte să se cérte.

[*Zac. 2*]. Cela ce 'şĭ va zălogi casa, pentru să se facă într'ănsa sănge amestecat saŭ sodomie, ce se zice curvie cu copiĭ, pe acela să'l omóre orĭ cu ce mórte va fi maĭ rea.

[*Zac. 3*]. In casa celuĭ ce se vor face sfaturĭ rele, spre curvie şi spre alte scărnăviĭ ca acelea,saŭ şi intr'alt loc unde se vor face păcate: acela se va certa ca un supuitoriŭ, iară de nu se vor face păcatele deplin, ci numaĭ cuvinte: atuncĭ nu se va certa ca un supuitoriŭ, ci va lua altă pedépsă maĭ micşoră.

[*Zac. 4*]. Cela ce va năemi casă în chirie pentru să facă acolo răotăţĭ şi curviĭ, acela ca un votru să se pedepséscă.

[*Zac. 5*]. Acéstea pedepse se vor da nu numaĭ celora ce vor zălogi şi vor năemi case pentru să se facă într'ănsele curviĭ şi alte păcate trupeştĭ, ci şi alte locurĭ de odihnă ce vor fi orĭ pre la viĭ orĭ pre la stupinĭ, orĭ pre în pométe, orĭ pre alte primblărĭ asémene acestora.

Pentru părinţiĭ ceia ce'şĭ vor supune fétele lor, céle ce sunt făcute de trupul lor

Glava 130. [*Zac. 1*]. Supunerea carea se face cu voia părinţilor, aceia iaste maĭ rea, şi lucru plin de ruşine, şi de maĭ mare ocară de căt ceia ce se face între striinĭ, drept aceia orĭ care Tată ce'şĭ va supune fata luĭ, acela întăiŭ 'şĭ piarde putérea cea părinţéscă, care aŭ avut spre fie-sa, drept aceia să aibă strănsóre de la judectăoriŭ, cum maĭ degrabă să'ĭ dea tóte zestrile ce i se vor veni de la tată-sĕŭ, şi să se desparţă de dănsul într'acesta chip ca şi cum nu'şĭ 'ĭ-ar fi maĭ fost nicĭ odată fată. A doa tóte bucatele căte va avea să se ia tóte să fie Domneştĭ, până când va fi el viŭ, iară décă va muri, atuncĭ vor fi ale celora ce vor rămănea moşnénĭ, însă de va fi avănd cine-va. A triea să'l bage în ocnă în tótă viaţa luĭ acolo să se chinuiască.

[*Zac. 2*]. Pravilele céste maĭ de curănd daŭ învăţătură tatăluĭ celuĭa ce'şĭ va supune fata, să i se tae capul, aşijderea să paţă acéstă pedépsă şi fraţiĭ ceia ce'şĭ vor supune surorile, saŭ măcar şi pre alte rude ale lor, carele se trag de în săngele lor, care pedépsă se cade să se ţie în sémă la un păcat mare ca acesta, după cum se ţine şi la Pravila Rămlénilor pănă în zioa de astăzĭ, măcar că la unele locurĭ de 'ĭ şi céртă cu Catarga în tótă viaţa lor, saŭ într'atăţea anĭ, şi 'ĭ purta pre măgarĭ despoiaţĭ bătădu'ĭ pre în tóte uliţile, iară pedépsa lor cea adevărată iaste mórtea.

[*Zac. 3*]. Muma ceia ce'şĭ va vinde fata pre banĭ, pentru să curvéscă neştine cu dănsa, aceia să i se taie nasul, iară de se va afla că n'aŭ făcut tocmélă să ia banĭ, ci numaĭ ce se va fi plecat după vota feteĭ'şĭ, atuncĭ se va pedepsi după voia judecătoriuluĭ, iară de va fi căzut muma la o greşală mare ca aceia pentru vre o nevoe mare ca aceia, saŭ pentru vre o sărăcie, atuncĭ nu se va pedepsi aşa răŭ de vréme ce se va milostivi şi judecătoriul văzănd sărăcia şi nevoia eĭ.

[*Zac. 4*]. Părinţiĭ carĭ vor supune fecioriĭ lor măcar de le-ar fi şi copiĭ şi de ar fi şi văduŭ, acelora nu le va folosi aceia, ci tot se vor pedepsi cu mórte.

[*Zac. 5*]. Nu vor putea să scape părinţiĭ să nu se pedepséscă, când vor zice că aŭ făcut supunerea de nevoe pentru multă sărăcie, ci depururea se vor certa. După aceia trebue fórte să caute judecătoriul şi să socotéscă, de va fi fost acea nevoe şi acea sărăcie a părinţilor carea să nu se fie putut într'alt chip hrăni cu altă ceva meşterşug, fără numaĭ cu supunerea feciorilor luĭ, decĭ de va fi acésta aşa, atuncĭ saŭ se va maĭ milostivi judecăto-

riul de'I va maI ușura, sau maI răŭ se va întărita de'I va pedepsI maI răŭ.

[*Zac. 6*]. Acesta fel de certare se socotește când vor lua părințiI banI pentru să dea feciorilor, iară de nu vor lua banI, atuncI nu se socotește acésta certare, ci póte fi că se vor pedepsi într'alt chip după cum va fi voia judecătoriuluI.

Pentru bărbații carii'și vor supune muerile lor.

Glava 131, [*Zac. 1*]. OrI care bărbat va supune pre muiarea luI, aceluia să i să facă mortea, măcar numaI odată, că Pravila pre uniI ca aceștea supuitorI îI scóte din tótă eparhia judectoriuluI, și altă dată'I pórtă pre tóte ulițele târguluI dăspuiațI pre măgarI, și să fie cu fața spre coda măgaruluI, iar muiarea luI să tragă măgariul de dălogul căpestruluI cu mâinile eI, și într'acesta chip să'I bată purtându'I pre în tot târgul, alte date iarășI îI ceartă cu Catarga în tótă viața lor.

[*Zac. 2*]. In voia și în puterea judecătoriuluI stă acest lucru să semuiască pedépsa morțiI, carea se cade să dea celuia ce'șI va supune muiarea luI și maI vârtos când va arata judecătoriuluI vre o vină ca aceea a barbatuluI, de întru carea se va fi îndemnat să cază într'acéstă greșală mare a supuneriI.

[*Zac. 3*]. Cela ce'șI va supune muiarea pentru să ia banI, acela se va pedepsi răŭ forte, iară de o va supune pentru să nu ia banI, și atuncI se va certa adevărat, iară nu așa răŭ ca cum ar fi luat banI.

[*Zac. 4*]. Cela ce știe că'I curvéște muiarea și el tot o ține în casă și să face a nu ști nemica, și o lasă de face précurvie, atuncI aceia se chiamă cum o ar supune el; și se va pedepsi ca un supuitoriŭ.

[*Zac. 5*]. Cela ce se face cum să culcă cu muiarea'sI, iară apoI lasă omenI streinI de se culcă cu dânsa, acela se va certa după voia judecătoriuluI.

[*Zac. 6*]. Cela ce va ținea în casă pre cela ce curvește cu muiarea luI: acela se va certa ca și un supuitoriu al mueriI sale.

[*Zac. 7*]. Cela ce'șI va lua muiare pre ceia ce o aŭ pedepsit pentru précurvie, acela se chiamă adevărat supuitoriŭ, ce se zice fără de cinste, și rușinat, iară așa cu altă pedépsă nu se va certa.

[*Zac. 8*]. Cela ce va ține în casă'șI de nevoe pre muiarea luI de va fi făcând précurvie, pentru căcI se va fi temând de rudele eI, saŭ pentru căcI'I vor face cu sila să o ție, atuncI nu se chiamă acela așa într'acela feliŭ, nicI póte nimenile să'I zică supuitoriŭ, pentru că o ține de nevoe.

[*Zac. 9*]. Nu se chiamă supuitoriŭ cela ce'șI ține în casă pre muiarea luI, carea face précurvie, dacă nu o știe adevărat că curvéște ci numaI ce are așa óre ce bănuială cum să o fie arătând sémnele că face acela lucru.

[*Zac. 10*]. NumaI răbdarea ce are bărbatul, ce se zice când face muiarea luI précurvie, și el rabdă nu zice nemica, acésta'I face de se chiamă supuitoriŭ, cum s'ar zice, când va avea acesta răbdare, pentru căce'I vine dobândă, iară de nu'I va fi venind nicI o dobândă și o va ști că curvéște și o ține așa în casă, atuncI să se certe după voia judecătoriuluI.

Pentru bucatele ce va avea călugărul, cum se cade să se împarță, de nu va avea feciori saŭ de va și avea.

Glava 132. [*Iustinian Împărat*]. Un om ce se va face călugăr și va muri și feciorI nu va fi avut, atuncI ce va avea ale luI cade-se să le ia mănăstirea. Iară de va avea feciorI să se împarță într'atâtea părțI câțI feciorI are, iară el încă să ia o parte ca a unuI fecior, și aceia numaI ca să trăiască până va fi, deacia de va muri fără de zapis, partea ceia ce aŭ luat ca și un fecior, moștenéște aceea mănăstirea, iară cele ce aŭ luat feciorii luI părțile lor, rămân ale lor, iară mănăstirea n'are trébă cu dânsile nemic.

Pentru tatăl ca să nu opréscă fiului său partea de moșie, de se va face călugăr.

Glava 133. [*Leŭ și Constantin Împărat*]. Nimenea de în părințI să nu îndrăznéscă așa să opréscă feciorii lor carii vor să se facă călugărI, saŭ de vor și merge la mănăstirI să'I scoță decolo, saŭ căcI s'aŭ făcut călugărI să'I facă fără de moșie și fără de parte de în ce are; iară de vor vrea să facă acésta, atuncI să se afurisescă și de în besérica luI Hs. să se gonéscă, până se vor pocăi de vor da partea lor, adecă a feciorilor.

Pentru preoție și pentru chipul călugăresc carele iaste maĭ mare.

Glava 134. [*Simeon Saloneanul*]. După rândul tocméliI este maI mare preoția decât chipul călugăresc. Pentru că lucrurile preoțiI sunt lucrurile luI Dumnezeŭ și fără de preoție, nu iaste nemine creștin, nicI are sfinție, nicI se împreună luI Dumnezeŭ. [*Zeĭ*].

[*Dionisie*]. Iară maI mare iaste rânduiala călugărescă decât a popeI mirén, cum grăiaște Dumnezeescul Dionisie, nu cu sfinția preoțieI, ci cu viața. Pentru că și călugărul de va fi și preot, adecă ieromonah, iaste maI mare decât popă miren, nu pentru Preoție cum am zis maI sus că aceia iaste lucrul luI Dumnezeu; ci pentru viața. Preotul depururea blagoslovéște și sfințéște, drept aceia și Dumnezeescul Antonie depururea'șI pleca capul, adecă se închină pentru înălțimea

preoţieĭ, şi nu numaĭ Arhiereilor se închina, ci tuturor preoţilor. Pentr'aceea fie'şĭ care preot carele are acéstă rânduială mare a preoţieĭ, acela să petrécă sfinţéşte şi ca un sfânt să lăcuiască, şi maĭ vârtos să se nevoiască să petrécă ca şi călugăriĭ.

Pentru călugărĭ şi călugăriţe ca să nu se facă cumetri nicĭ ieromonahul, adecă popa călugăr să nu cunune nunta.

Glava 135. [*Petre prea înţeleptul Hartofilax al mareĭ besériciĭ*]. Nu se cuvine, nicĭ e lucru cinstit, nicĭ priimit, ca călugărul saŭ călugăriţa să priiméscă copiĭ dăpre Sfântul botez, adecă să se faca cumetri, saŭ să ţie cununĭ la nunte, adecă să cunune. Iară de va îndrăsni cine-va să facă acest lucru fără de cale, şi de ruşine, şi fără de lége, să se canonéscă cum va părea Arhiereuluĭ. Iară de va face acésta a doa oră să se gonéscă de în besérica luĭ Hs., ca un călcător de Dumnezeeştile Pravile.

[*Postnicul*]. Şi Ieromonahul, adecă popa călugăr, nuntă nu cunună, adecă nu blagosloveşte, că şi aceea iaste fără de lége şi fără de cale, şi nu se cuvine. Pre unul ca acela 'l canonesc Dumnezeeştiĭ părinţĭ cu lipsa de preoţia luĭ.

Pentru besérică în care nu se face slujbă 40 de zile şi ce iaste besérica.

Glava 136. [*Gherman Ţărigrădénu*]. De se va tămpla vre într'o besérică să nu se facă slujbă 40 de zile, nu póte preotul să facă Liturghie să slujască într'ânsa de nu va face întâĭ o sfeştenie, iară de va face slujbă, adecă Liturghie, să fie lipsit de popie 40 de zile, iară de nu va fi ştiut să fie ertat.

[*Zri*]. Că besérica iaste casa luĭ Dumnezeŭ, casă de rugă, adunare ómenilor, trupul luĭ Hs., nevasta luĭ Dumnezeŭ, ceriu pământesc, în carele şade cerésca pâine, ce se zice prea Sfântul trup adevărat al Domnuluĭ nostru Iisus Hs., iaste şi scaun împărătesc şi Arhieresc, pre carele şade împĕratul împĕraţilor şi marele Arhiereŭ singur Hs. iaste şi lina baltă a pĕcătoşilor, şi slava drepţilor, iaste şi scăpare, şi rod, şi laudă, şi veselie, şi bucurie, şi parere de bine tuturor creştinilor. Şi câţĭ o caută şi o iubesc cu tótă inema şi cu tot sufletul, aceia vor lua cunună de la Dumnezeu, şi se vor face moştnenĭ împĕrăţieĭ luĭ. Iară besérică se chiamă căcĭ că chiamă şi adună pre toţĭ.

Pentru că şapte darurĭ sunt ale Duhuluĭ sfânt, şi şapte taine ale besériciĭ, şi şapte bunătăţĭ marĭ, şi şapte păcate de mórte.

Glava 137. [*Isaia Proroc*]. Darurile Duhuluĭ sfânt sunt şapte, cum grăiaşte Isaia Prorocu, adecă : Duhul înţelepţieĭ, Duhul priceperieĭ, Duhul Sfatuluĭ, Duhul Tărieĭ, Duhul Credinţiĭ, Duhul Blagocestieĭ, Duhul al Fricii luĭ Dumnezeŭ.

Şapte taine ale Besériciĭ :

[*Simeoŭ Solunénul*]. Botezul, Unsórea, adecă miroséla ce miruiaşte, Pricestenia, Preoţia, Nunta de întâiŭ, Pocaania adecă Ispovedania, Sfântul Unt, adecă maslul.

Şapte bunătăţĭ marĭ :

Inţelepţia cu smerenie, Nemăria deşartă, Nestrânsórea, Postul, Curăţiea, Răbdarea îndelungată, şi Ingăduirea.

Şapte păcate de mórte :

Lepădarea de lége, Nebuniea, Trufia, Uciderea de voe, Amestecarea de sânge, Zăcérea bărbat cu bărbat, şi stricarea de copiĭ cea fără de lége.

Pentru să nu se îngrópe mortul în lăuntru în besérică, nicĭ să mute de în mormânt trupul omuluĭ, nicĭ măcar ţărâna.

Glava 138. [*Mateĭ*]. Inlăuntru în besérică târnosită să nu îndrăsnéscă cine-va a îngropa trupurĭ de om, pentru că sunt acolo móşte ale Mucenicilor adecă unde s'aŭ pus, şi în lăuntru aŭ priimit şi unsórea sfântuluĭ Mir.

Niminea de întru ómenĭ să nu îndrăsnéscă întru sfânta besérică să îngrópe mort.

[*Leŭ şi Constantin împăraţĭ*]. In casa de rugă unde nu va fi târnosită adecă sfinţită, acolo se îngrópă trupurile ómenilor morţĭ, şi pre în tinzile bésericilor.

Şi fără de poruncă Arhieréscă să nu cum-va să îndrăsnéscă cine-va să scóţă trup de om de în mormânt, să'l ducă într'alt loc, adecă într'alt mormânt, nicĭ alt ceva lucru, adecă saŭ marmură, saŭ stâlp, saŭ pietri, saŭ alt ceva.

Pentru că pre în besérici să nu să facă băuturĭ şi mâncărĭ nicĭ cârciume, nicĭ rânzărĭ pre în sfintele grădinĭ.

Glava 139. [*Săborul al VI, Canonul 72, şi cela de Laodichia, Canon 28*]. Canonul 72 al şaselui Săbor şi 28 al Săboruluĭ de la Laodichia aşa poruncesc, să fie afurisiţĭ câţĭ aştern haine pre în besérieĭ şi facŭ mése băuturĭ şi mâncărĭ în lăuntru că în tot locul unde se cântă şi să slăveşte Dumnezeŭ, şi se slujaşte prea sfântul trup al Domnuluĭ, acela se chiamă şi iaste închinat loc Sfinţieĭ sale carele iaste besérică, şi băuturĭ şi mâncărĭ într'ânsa nu se fac, ci numaĭ Psalmĭ, Cântărĭ, Slavosloviĭ, Vecerniĭ, Litiĭ, adecă Rugĭ, Utreniĭ, Liturgiĭ şi cântărĭ necurmate şi neîncetate, drept aceea să căutăm să vedem maĭ sus afurisania Dumnezeeştilor Părinţĭ [*Zri*], şi să ne ferim departe să nu fa-

cem mêse pre în besêricĭ, nicĭ pre în sfintele grădinĭ să nu se facă cărciumă, că sfintele grădinĭ sunt acestea, adecă : Curţile Besêricelor, Grădinile, Casele, Cămările, şi tôtă curtea, adecă unde iaste îngrădită saŭ zidită, şi acêstea sunt într'ênsele în lăuntru, şi acesta Canon nu oprêşte numaĭ Cărciumă să nu se facă acolo, ci încă nicĭ altă neguţătorie. Drept aceia trebue să păzim Dumnezeeştile locurĭ ale besêricilor cu multă smerenie, că zice Domnul nostru Is. Hs. pentru sfânta besêrică, nu faceţĭ casa Tatăluĭ meŭ casă de neguţătorie, şi cârvăsărie.

Pentru ca să nu bage dobitoc în besêrică, nicĭ să mâe, nicĭ să mănânce, nicĭ să bea într'ânsa.

Glava 140. [*Săborul VI. Canonul 85*]. Canonul 85 al şaselea Săbor poruncêşte, nicĭ un om să nu bage dobitoc să mâe în besêrica luĭ Dumnezeŭ, fără numaĭ de mare nevoie.

[*Zonara*]. Dăstoinică cinste iaste să aibă neştine frică şi smerenie spre sfintele şi cinstitele locurĭ şi tocmêle, pentr'aceea nu iartă canonul acesta adecă Pravila să bage dobitoc în besêrică să mâe, fără numaĭ de mare nevoe, cum de s'ar tâmpla să fie iarnă, saŭ zăpadă, saŭ grindină, saŭ altă nevoe de tâlharĭ, atuncĭ iaste ertat să bage dobitocul în besêrică să mâe, ca să nu mâe afară să piară, şi va păgubi omul al cuĭ iaste, şi se va scârbi, şi de scârbă va cădea în bolă şi-'şĭ va nevoi viaţa luĭ neputând îmbla să'şi sfârşêscă calea în catro o va vrea să mergă.

[*Săborul de la Carthagena, Canonul 42*]. Şi pre în besêricĭ nu s'aŭ dat voie să se facă mêse, nicĭ episcopul, nicĭ chiricĭ, nicĭ alt cineva din creştinĭ, fără de se va tâmpla de nevoie se vie omul de pre cale, şi nu va ave alt loc să mâe : atuncĭ iaste ertat, să mănânce, şi să bea, şi să şi dormă în besêrică, de nu se va afla alt loc.

Pentru cum trebue să boteze Preotul copilul mic.

Glava 141. [*Caută de vezĭ tâlcul Sfântului botez*]. Când botezĭ copilul, trebue să aibĭ scăldătore, saŭ alt vas deosebĭ, şi cu treĭ lumânărĭ aprinse în chipul Sfinteĭ Troiţe. Deacia când veĭ să bagĭ Untul în scăldătore, cum spune la tocmêla slujbeĭ, atuncĭ iaĭ tu Preote de în Untul carele iaste în vas cu treĭ degete, şi unge copilul cruciş, atuncĭ să ia şi Naşul de în Unt şi să ungă copilul pre tôte mădulările cum iaste tocmêla tipicului, deacia după ce'l va unge el, iaĭ tu Preote apa cum iaste zis, şi staĭ drept căutând spre răsărit şi tu şi copilul şi'l botezĭ în treĭ afundărĭ făcând sêmnul Crucei zicând aşa :

Boteză-se robul luĭ Dumnezeŭ (*Ion*) întru *Numele Tatăluĭ*, Amin.

Şi'l pogorĭ în scăldătôre, şi'l afunzĭ : adecă 'l uzĭ de tot.

Iată aşa e afundarea de întâĭ.

Deacia iară staĭ puţinel drept rădicând şi copilul, deacia iară 'l pogorĭ a doa ôră în apă şi'l uzĭ aşijderea zicând :

Şi al *Fiiuluĭ*, amin.

Iată aşa e a doa afundare.

Şi deacia iară te rădicĭ şi staĭ drept, şi'l pogorĭ a treia ôră de'l afunzĭ aşijderea zicând :

Şi al *sfântuluĭ duh*, amin.

Iată aşa e a treia afundare.

Deacia'l iaĭ de în scăldătură şi'l daĭ naşuluĭ şi zicĭ molitvele, şi facĭ tôtă slujba cum te învaţă rândul şi tocmêla tipicului şi daĭ opustul.

Pentru Preoţiĭ cariĭ boteză în treĭ părinţĭ, în treĭ fiĭ, şi în treĭ duhurĭ, şi pentru ceĭ ce nu boteză în treĭ afundărĭ.

Glava 142. [*Apostoliĭ, Canonul 49*]. Canonulu 49, al sfinţilor Apostolĭ grăiaşte : care episcop saŭ preot după tocmêla Domnuluĭ de nu va boteza întru *Tatăl* şi *Fiul* şi *Sfântul Duh*, ci de va boteza în treĭ neîncepătorĭ, saŭ în treĭ fiĭ, saŭ în treĭ duhurĭ : aceluia să i se ia darul.

[*Zonara*] Că besêrica aŭ luat a se închina unuia fără de începere Tatăluĭ, pentru nevinuiala, şi unuĭ Fiiu pentru nespusa naştere, şi unul mângâitor Duhul sfânt.

[*Apostoliĭ, Canonul 50*]. Iară cine nu boteză în treĭ afundărĭ ci întru una, aceluia să i se ia darul. Pentru că zice să fie treĭ afundărĭ şi treĭ scoterĭ. Iară cine va trêce saŭ va călca acest canon, de va afunda în apă pre cela ce'l boteză numaĭ odată, şi nu va zice chemarea Tatăluĭ, şi a Fiiuluĭ şi a Sfântuluĭ Duh, pre unĭ ca aceia le ia darul şi'ĭ dă anatemeĭ. [*Mateiŭ, Glava 28, Zac. 116*] Ca n'aŭ zis Hs. apostolilor, botezaţĭ întru mortea mea, ci aŭ zis botezaţĭ întru numele Tatăluĭ şi al Fiiuluĭ şi al Sfântuluĭ Duh.

[*Valsamon*]. Grăiaşte iară şi Valsamon caţĭ boteză întru o afundare, aceia să'ĭ boteză a doa ôră.

Pentru că copilul când 'l bagĭ în scăldătore trebue cu faţa să caute spre răsărit

Glava 143. [*Dumnezeeştiĭ Dascălĭ şi Învăţătorĭ*]. Copilul când îl boteză trebue să caute cu faţa cătră răsărit, în chipul Domnuluĭ Dumnezeuluĭ şi Mântuitoruluĭ nostru Is. Hs. Căcĭ când se răstigni spre răsărit căuta, iară nu spre apus, şi spre răsărit noĭ creştinĭĭ ne închinăm, şi raiul spre răsărit s'aŭ sădit. Decĭ când vor să zică blestemul şi lepădările la copil, spre apus să stea şi să le zică, ca un loc ce iaste întunecat şi grôznic, şi după vrême ce apune sôrele la apus, întunêrec încêpe.

puiaște că de într'acolo iase întunerecul, iară răsăritul lumină închipuiaște, pentru că de la răsărit iase lumina, adecă sórele strălucéză și luminéză tótă lumea, pentru aceia se chiamă răsăritul lumină.

Pentru ce închipuiaște când desfașă copilul.

Glava 144. [*Csifilin Patriarh Țărigradénul*]. Copilul când'l dăsfașă de în scutecele luĭ, fașa și altele cu căte e înfășat: închipuiesc desbrăcarea de omul cel vechiŭ și de viața cea de întâiŭ, adecă de călcarea luĭ Adam și de hainele de péle, și de păcat, carele'l dobândi călcarea luĭ Adam. Și arătă dăsfășarea și desbrăcarea aceia carea desbracă copilul de tot cu trupul, cum se desfașă și să desbracă de tot de acea urgisită viață a vechiuluĭ Adam.

Pentru ce închipuiaște întórcerea care întorc copilul spre apus.

Glava 145. [*Iară a celuĭ de sus*] Iară întórcerea carea întorc copilul spre apus, ca să vază acea parte a apusuluĭ, și'ĭ sunt mânile în jos când se lépădă de Satana, atuncĭ arată și cu chipul și cu gonirea mânilor cum se desparte și gonéște pre Satana de la dânsul. Deacia atuncĭ întorcându-se spre răsărit și'șĭ rădică mânile în sus, arată adevărat că cela ce va să ia sfântul botez trebue să gonéscă de la dânsul răotatea cea întunecată, adecă păcatul, și așa cu starea carea stă 'naintea Dumnezeeștiĭ luminĭ, carea închipuiaște întórcerea și starea cătră răsărit că se face moștnén curat Dumnezeeștiĭ luminĭ, și se face cu totul luminat, însă una căcĭ aŭ venit întru adevărata lumină a priceperiĭ luĭ Dumnezeŭ, adecă la dătătorul de lumină Hs. iară a doa că se dăsparte de păcate și vine de se face unul cu cuvântătórele oĭ ale sfinteĭ turme a luĭ Hs. și Dumnezeul nostru.

Pentru unsórea.

Glava 146. [*Iară a celuia*]. Iară unsórea adecă sfântul unt cu care unge copilul pe tot trupul, închipuiaște că se unge ca să fie gata spre sfintele patime, ca pentru purtătoriul de patime Hs. să se lupte cu puterile céle protivitóre și vrăjmașe și să omóre cu botezul pe trupul acela carele se unge, ca să învie cu sufletul. Și iară arată împreună unsórea aceia și luminarea sufleteștiĭ viețĭ. Deacia după acésta aduce'l cela ce va să se boteze la scăldătóre, cum aducea și pre Hs. la grópă. Iară pentru treĭ afundărĭ într'apa scăldătóreĭ și treĭ scoterĭ, arată întruparea și învierea Domnuluĭ cea de a treia zi. Pentru că cum fu Domnul întru inema pământuluĭ treĭ zile și treĭ nopțĭ, adecă în mormânt, așa se închipuiesc și ceĭ botezațĭ pentru treĭ afundărĭ și scóterĭ, céle treĭ zile și treĭ nopțĭ de în grópa Domnuluĭ. Pentru că cum'ĭ ceĭ de întru nopte de nu véde, iară cela ce iaste în zi petréce întru lumină: așa iaste și întru afundărĭ ca și întru nópte nu véde nemica acolo unde se botéză, iară déc'l scóte el véde lumina zileĭ, făcându-se apa aceia la cel ce se botéză și grópă trupéscă și muină sufletéscă. Așijderea și biruitoriul Hs. décă se botéză întru Iordan, eșind de în apă, atuncĭ lumină întru dânsul duhul sfânt. [*Zri*]. Așijderea și botezațiĭ se ung cu sfântul și marele mir pe trupul gol, iară cu duhul sufletul se sfințéște și întaiŭ se unge la frunte, pentru isbăvirea rușineĭ călcăriĭ luĭ Adam și ca să vază slava Domnuluĭ cu fața descoperită cum scrie. După aceia se unge cu sfântul mir la urechĭ, ca să auză sufletéște Dumnezeeștile și sfintele taĭnĭ și Dumnezeeștile cuvinte. Décia la nărĭ; să miróséscă ceĭ botezat Dumnezeescul mir mirosenia luĭ Hs. și el a doa óră se naște. Décia pre piept, ca îmbrăcându-se întru platoșa dreptățiĭ să bată vârtos, și să stea împotriva vrăjmașuluĭ nostru, drac nevăzut, carele se bate cu noĭ.

Pentru ce ne botezăm întru numele sfinteĭ troițe?

Glava 147. [*Iară a aceluia*]. Botezămu-ne întru numele Tatăluĭ, pentru că sfinția sa iaste începătura tuturor. Intr'al Fiiuluĭ pentru că iaste tocmitor zidirilor. Intru sfântul Duh pentru că iaste obârșitoriŭ tuturor, adecă obrășaște și umple tóte. [*Zri*]. Iară de va gândi cineva când ne botezăm întru numele Tatăluĭ și al Fiiuluĭ, și al sfântuluĭ Duh, și va amesteca pe cine-va cuvântul Apostoluluĭ carele zice: cățĭ cu Hs. v'ațĭ botezat, cu Hs. v'ațĭ îmbrăcat, să științĭ de acésta cu numele sfinteĭ Troițe iaste, căcĭ că acesta nume adecă Hs. închipuiaște pre Tatăl carele aŭ uns, și pre Fiiul carele s'aŭ uns, iară unsórea iaste Duhul. Drépt aceia grăiaște apostolul, cățĭ întru Hs. v'ațĭ botezat, adecă închipuiaște sfânta Troiță cum s'aŭ zis maĭ sus. Decĭ se cade celor ce se botéză așa să se boteze, cum aŭ poruncit Domnul la Evangelie Apostolilor zicând: [*Mateiŭ Glava 28, Zac. 116*]. ducețivă de propoveduițĭ în tóte limbele, botezându'ĭ cu numele Tatăluĭ și al Fiiuluĭ, și al sfântuluĭ Duh.

Pentru crucile coconuluĭ, și tunderea și scuticile céle noă cu carele'l îmbracă ce închipuesc?

Glava 148. [*Iară aceluia*]. Crucile carele pun la cocon, închipuesc restignirea și pogorîrea; adecă legarea patimelor trupeștĭ și ale lucrurilor luĭ: ca să omorâm mădularele pre pământ și să îmblăm întru deșarta viață.

[*Zri.*] Iară tunderea care tund pre cel botezat, aceia semneză că se tocméște și se socotéște ceĭ botezat, întru cuvantătorea turmă a luĭ Hs. și'l tunde în cap cruciș, ca și oia

când o semnéză stăpânul, ca să cunóscă că óia iaste a turmeĭ luĭ Hs. iară nu a altuĭ cuiva.

[*Cuntă*]. Iară scutecile carele se îmbracă de sânt albe și noua, aceĭea închipuesc cum cela ce se botéză să îmbracă cu noul om, adecă cu Hs. cel înoit pre chipul celuĭ ce l-aŭ zidit după scriptură cum și scrie.

Pentru ceĭ ce se botéză cum trebue să'ĭ ungă cu sfântul marele mir, și scăldătórea ce închipuiaște, și când trebue să se boteze copilul.

Glava 149. [*Săborul de la Laodichia, Canonul 48*]. Canonul 48 al săborului de la Laodichia poruncéște să ungă pre ceĭ ce se botéză cu sfântul și marele mir, căcĭ că și acesta se face cu rugă și se sfințéște cu chemarea sfântuluĭ Duh. Și pre cațĭ 'ĭ ungĭ și'ĭ sfințeștĭ faci'ĭ moștnenĭ sfântuluĭ Botez. Sfântul mir are chipul ca și pecétea împaratuluĭ, de vor pecetlui cu dânsa, nicĭ un om nu îndrăznește sa mérgă să se apropie acolo, pentru că cunosc că iaste împărătesc cel pecetluit de împărătésca pecéte. Intr'acesta chip știu-și duhurile cele viclene, pre cel uns cu marele mir și să depărtéză de dânsul, decĭ când'l ungĭ cu sfântul mir, zicĭ : Pecetea dara Sfetago Duha amin, și altele.

[*Csitilin*]. Iară scăldătorea are chipul gropeĭ a Biruitoriuluĭ și e pântecile cel sufletesc, din care ne naștem sufletéște, carii ne botezăm intrânsa ; și fiĭ luĭ Dumnezeŭ după dar ne facem.

[*Ión Patriarhul de la Antiohia*]. Iară copilul dacă va naște să se botéze la patru-zecĭ de zile de nu'ĭ va fi nevoe de mórte, iară de'ĭ va fi nevoe, atuncĭ să se boteze și intr'acel ces în carele s'aŭ născut, iară așa să'l spelĭ.

Pentru coconiĭ de va fi îndoire de nu va ști botezațĭ sunt aŭ nu sunt botezați

Glava 150. [*Săborul VI, Canonul 82, și Cartaghena, Canonul 72*]. Canonul 82 al șaseluĭ sabor și 72 de la Cartagena grăiaște, că un botez ne am învățat a ști după cum mărturisește Dumnezeescul (simvol) a credinței : adecă Veruiŭ vă edinago Boga. Și pentru aceea Dumnezeésca botejune grăiaște Domnul, orĭ fie cine carele nu se va naște de în apă și cu duhul, acela nu va intra întru împărăția ceriurilor, decĭ de véme ce copiĭ ceĭ micĭ carii s'aŭ robit, saŭ s'aŭ tâmplat intr'alt chip de 'ĭ aŭ aflat niscare creștinĭ pre căĭ, saŭ pre intr'alte locurĭ lepădațĭ și 'ĭ-aŭ luat pentru spăsenia sufletelor sale, și decĭa vor gândi adins eiși, saŭ sunt botezațĭ saŭ ba, iară acei copiĭ nu știu de copilărie și de neobârșirea vârstiĭ lor, decĭ de acésta de nu se va afla cu dédinsul mărturie cum adevărat s'aŭ botezat ; poruncesc Dumnezeeștiĭ părințĭ cum fără de nicĭ o sfială și fireĭ să se botéze, să nu cumva să se tâmple să nu fie fost botezațĭ, să se lipsescă de o curăție sfântă ca acésta, să rămâie afară de împărăția luĭ Dumnezeŭ ; după socotința Domnuluĭ carea aŭ zis, că cine nu se va boteza, acela întru împărăția ceriurilor nu merge.

Pentru copilul de se va afla la sfârșit să móră, și preotul va boteza, și de nu va apuca să zică cele molitve ce să lépădă de satana nicĭ molitvele cele-lalte dar ce va fire de aceea, zicelera după aceia de va trăi copilul aŭ ba ?

Glava 151. [*Ilie Mitropolit Critschii*]. Sfântul Mitropolit de la Crit anume Ilie adeveréză acesta lucru și zice : că nu trebue obârșitele taine să zică cine-va că sunt neobârșite, căcĭ că pentru aceia s'aŭ obârșit și s'aŭ botezat după treĭ afundărĭ și după chemarea a treĭ chipurĭ al Tatăluĭ, și al Fiuluĭ, și al Sfântul Duh, și pentru al acestora adecă a treĭ afundărĭ i s'aŭ făcut botezul deplin la cel botezat, décĭa lepădare și molitve nu se maĭ zic. Pentru că lepădarile și molitvele se zic la cel botezat maĭ înainte de botez, adecă maĭ înainte de cele treĭ afundărĭ; iară după botez décia nicĭ lepădărĭ zicĭ nicĭ molitve, că nu se cade décă obârșeștĭ Taina să zicĭ cele ce sunt maĭ înainte de obrășenia Taineĭ. [*Zic*] că nu aflăm acéstă porunca nicĭ la un sfânt canon. Iară décă se va boteza copilul cum am zis maĭ sus, și intr'acel ces nu va muri, atuncĭ tu obârșeștĭ și ceia laltă slujbă, carea iaste după botezul copiluluĭ adecă zicĭ molitva sfântuluĭ mir și cele-lalte tóte

Pentru preoțiĭ carĭ botéză copiĭ agareanilor, saŭ priimesc pre dânșiĭ cumetri, saŭ priimesc jertfa a ereticuluĭ, și pentru nepreoțiĭ cariĭ botéză copiĭ.

Glava 152. [*Intrebare cătră Patriarhul Chir Luca*]. De se va tâmpla să vie cătră credința nóstră niscare copiĭ carii micĭ s'aŭ botezat aĭ Agareanilor, maĭ boteza'ĭ-vor aŭ numaĭ să'ĭ ungă cu sfântul mir ca cum ar fi botezațĭ ?

[*Răspunsul luĭ*]. Și săbornicéște răspunse și porunci, să se maĭ botéze zice, pentru că botezul, saŭ de în credința părinților, saŭ de în credința celuĭ ce se botéză, vine darul de la Dumnezeŭ la dânsul, și are căldura și dragostea credințeĭ și a lucrurilor celor bune. Iară copiĭ Agareanilor pre carii botéză ca niște coconĭ, aceia nu știŭ ce se fac pre dânșiĭ, și părințiĭ lor sunt fără credință ; iară nu sint ca noĭ creștinii care botezăm coconiĭ noștriĭ cu smerenie și cu credință adevărată, ca să dobândéscă Dumnezeiasca lumină ce se zice a luĭ Hs. și a împărăției luĭ, iară eĭ ca pentru să nu rânze și ca să nu pută răŭ când se fac eĭ în légea lor ; și ca pentru să nu se împuță trupurile lor, pentru aceia'ĭ botéză.

Iară acolo unde se boteză darul luĭ Dumnezeŭ la dânşiĭ nu vine căcĭ că iaste departe de dânşiĭ: ci vine urgie şi pre cel ce se boteză şi pre cel ce boteză pre dânsul, adecă pe preotul ce'l boteză, aşijderea şi pre cumătru carele'l priimeşte. Decĭ să ştim de acésta cătă căleare fac Dumnezeeştilor pravile preoţiĭ ceia ce botéză copii Turcilor Agarénilor.

[*Apostoliĭ Canon 46*]. Iară care preot va lua jertva ereticuluĭ saŭ a agarénuluĭ, saŭ va boteza copilul luĭ, saŭ pentru cumetria copiluluĭ va priimi pre dânsul, saŭ nun la nuntă, aceluia poruncesc să i se ia darul. Pentru că cine va avea părtăşie cu necredinciosul, sau ce amestecare are lumina cătră întunerecu?

[*Matei*]. Iară câţĭ se vor boteza de popĭ nesfinţiţĭ, aceia a duoa oră să se botéze. Popiĭceĭnesfinţiţĭ se chiamă cariĭ s'aŭ hirotonit de Arhiereĭ ereticĭ, aşijderea şi de ceĭ ce li s'aŭ luat darul, cărora li l'aŭ luat săborul Arhierese pentru vinĭ şi greşale ce aŭ avut.

Pentru că de nevoie botéză şi mirénul, şi pentru coconiĭ creştinilor cariĭ mor nebotezaţĭ, unde merg.

Glava 153. [*Nichifor Ţărigrădénul*]. De coconiĭ nebotezaţĭ. De se va afla neştine într'un loc pustiiŭ nefiind în vréme acolo popă, şi să nevoiaşte vre unul de într'aceia sa moră nebotezat, însă de se va tâmpla acolo diacon saŭ călugăr, atuncĭ să'l boteze, iară de nu se va afla cineva de într'aceştea trebue să se boteze şi de creştiniĭ cariĭ se vor afla acolo. iară de va fi tatăl copiluluĭ singur, şi alt creştin să nu se afle, atuncĭ să'l botéze şi el că păcat n'are, adevărat cu apă, şi de muiarea luĭ nu se desparte.

[*Simson Solunénul*]. Nu numaĭ de nevoe să se boteze copilul de om mirén, ci încă acel mirén şi Dumnezeésca taină să'ĭ dea, adecă să'l priceştuiască. şi însă de va muri priimeşte la Dumnezeŭ botezat: şi se socotéşte in ceata altor coconĭ botezaţĭ, şi se slujaşte şi se pomeneşte cum e obicéiul, iară de nu va muri copilul ci va trăi, atuncĭ să se boteze a doua oră de preot.

[*Marele Atanasie*]. Iară câţĭ coconĭ aĭ creştinilor mor nebotezaţĭ, aşijderea şi aĭ păgânilor: aceia nicĭ merg întru împărăţia Ceriurilor, nicĭ în muncă ci numaĭ la un loc luminos.

Pentru că îndoit iaste omul şi pentru că ceriurile sunt închise celor nebotezaţĭ.

Glava 154. [*Csifilin Ţărigrădénul*]. Însă îndoit iaste omul, de trup şi de suflet, pentr'aceia şi Hs. îndoit dărui omenilor tocmirea botezuluĭ, însă apa se sfinţeşte de preot cu molitvele, şi se ia întru curăţia trupuluĭ, iară Duhul sfânt pentru credinţa cea curată, se pogóră de la Dumnezeŭ pre nevăzut, ci doă taine aŭ dat fiiul luĭ Dumnezeu Hs. cătră spăsenia lumiĭ. însă întâĭ iaste sfântul botez, iară a doa iaste sfânta pricéştenie, şi însă sfânta pricéştenie, închipuiaşte şi adeveréză patimile luĭ Hs., îngroparea şi învierea. iară sfântul botez închipuiaşte şi adeveréză pogorârea luĭ Hs. în iad şi eşirea. Acéstea taine déde noă biruitoriul Hs. dintru care tainĭ avem spăsenia.

[*Semnéză*]. Iară când se boteză deschiduse ceriurile, carele închise Adam pentru neascultarea, şi aŭ fost tot închise până când aŭ venit Domnul nostru Is. Hs., şi déde darul sfântuluĭ botez în lume.

[*Zri*]. Alta să ştiţĭ de acésta că maĭ nainte de ce se boteză omul, ceriurile sunt închise pentru dânsul tot déuna depururea până când ce ia Sfântul botez, iară décă se boteză îndată se deschid. şi Duhul Sfânt vine şi umbréşte pre cel botezat: şi décia se chiamă fiiŭ iubit a luĭ Dumnezeŭ. pentru că omul nu va dobândi ceriurile de nu va lua botezul după cuvântul Domnuluĭ unde zice: carele nu se va naşte de în apă şi cu Duhul, acela nu va întra la împărăţia ceriurilor.

Pentru preotul de va boteza pre fiul săŭ ca un preot, şi de va blagoslovi nunta fiiuluĭ săŭ.

Glava 155. [*Manoil marele Hartofilaes*]. De se va tâmpla vre într'un loc a fi numaĭ un preot, iară altul nu, saŭ de nevoe de va fi a muri, atuncĭ acela boteză ca un preot pre copilul săŭ, décia nu se desparte de preotésa luĭ, căcĭ că 'l-aŭ priimit altul de în Sfântul botez, şi de acésta nu apără pravila, iară de'l va lua de la scăldătóre să se facă în loc de cumătru, atuncĭ se desparte de preotésă, căcĭ că aŭ făcut pre dânsa soră sufletéscă.

Şi póte să blagoslovéscă şi nunta fiiu-séŭ cu altă nună, dacă nu va fi alt preot în locul luĭ.

Pentru preotul că i se cade décă mănâncă să nu botéze: ci să botéze maĭ 'nainte de Dumnezeiasca liturghie, şi iar nicĭ în postul mare să nu botéze.

Glava 156. [*A postnicului*]. Nu s'aŭ dat voe preoţilor, dacă vor mânca, şi dacă vor bea să botéze, ci trebue maĭ nainte de liturgie ca să potă priceştui copilul, însă de nu'ĭ va fi nevoe, iară de'ĭ va fi nevoe, atuncĭ trebue în cés ce vor chema pe preot: atuncĭ neapărat sa'l botéze măcar nóptea de va fi măcar zioa.

[*Zri*]. Aşijderea şi in postul cel mare nu se boteză copiĭ, pentru că sânt zile de jale şi zăciuiala a tot anul, fără numaĭ de va fi ne-

voe: atuncĭ poţĭ să'l botezĭ măcar de ar fi şi în săptămâna cea mare.

Pentru preotul ca să nu botéze în casă, şi pentru copilul de va muri nebotezat de lénea preotuluĭ saŭ a părinţilor.

Glava 157. [*Săborul VI. Canonul 31*]. Canonul 31 al şaseluĭ Săbor, poruncéşte. niceĭ cum în casă să nu se botéze copil, iară de'l va boteza, însă de va fi fost nevoe copiluluĭ de va hi vrut să móră: atuncĭ popa nu se pedepséşte, iară de va hi fost copilul sănătos, atuncĭ se pedepséşte acela preot cu oprirea de preoţia luĭ cum va socoti Arhiereul, iară alţĭ învăţătorĭ zic că se cade să i se ia darul.

[*Nichifor Ţărigrădénul*]. Iară de se va afla la sfârşit să móră copilul, şi vor chema pe preot să'l botéze, iară preotul se va lenevi, şi copilul va muri nebotezat, atuncĭ păcatul iaste al popiĭ: şi se canonéşte de acésta cum va socoti Arhiereul luĭ, saŭ oprire de preoţie saŭ alt canon. Iară de va muri nebotezat de lênea părinţilor: atuncĭ se canonesc maĭ vârtos, adecă treĭ anĭ să nu se cuminece, şi peste tóte zilele să mănance sec, adecă Lunea, Miercurea şi Vinerea, şi să faca în tóte zilele metaniĭ.

Pentru care păcate se iartă dupe mórte, pentru liturgii, pentru rugĭ şi pentru milostenii carele se fac pentru ceĭ ce mor.

Glava 158. [*Intrebarea cătră sfântul Dionisie Areopagitul*]. Pentru acésta marele Dionisie aŭ descoperit, că de vor fi micĭ păcatele omuluĭ, ce se zice ale mortuluĭ, atuncĭ el ia în folosinţă pentru liturgiĭ şi rugĭ şi milosteniĭ carele se fac pentru dânsul, adecă 'l iartă, iară de vor fi grêle păcatele şi marĭ atuncĭ nu se iartă, că aŭ închis Dumnezeŭ pórta raiuluĭ de dânsul şi nu e folos de acélea. Drept aceea trebue să purtăm grije de ale nóstre suflete să facem lucrurĭ bune carele plac luĭ Dumnezeŭ, până avem acéstă viaţă a nostră trecătóre, şi să nu aşteptăm să ne fie păcatele neertate, că dacă vom muri nu se vor erta cu prescurile.

[*Răspunsul*]. Însă după răspunsul al acestuĭ Dumnezeesc Dionisie, care răspunde la întrebarea de maĭ sus carea întrébă cumum pare el se arată cum nu se iartă păcatele pentru Dumnezeeştile liturgiĭ, şi pentru rugĭ şi milosteniĭ.

[*Indelegerea*]. Ia caută de vezĭ maĭ jos alţĭ dascălĭ ce zic, că liturgiile şi milosteniile zic că pre tóte păcatele iartă.

Pentru că nu numai morţilor sînt de folos şi de ertarea păcatelor Dumnezeeştile liturgii, ci încă şi viilor.

Glava 159. [*Intrebarea lui Petre Patriarhul*]. Ce pot liturgiile să foloséscă sufletelor păcătoşilor după mortea lor?

[*Răspunsul luĭ Grigorie Papa de Roma*]. De vréme ce nu's iartate păcatele omuluĭ carele móre, forte pot multe să ajute Dumnezeeştile liturgiĭ şi să isbăvéscă sufletele de în muncă, şi ia ascultă să vezĭ, că de multe orĭ sufletele morţilor s'aŭ arătat şi aŭ cerşut de la viĭ, să facă liturgiĭ pentru dânsele ca să se isbăvéscă de în muncă, cum aŭ zis de acésta şi Filics episcopul.

[*Gróznică şi minunată e acésta*]. Că era zice un preot odată ce avea bólă, iară cându'ĭ era nevoe de treba trupuluĭ el mergea la bae şi baia era pre loculuĭ. Iară când fu într'o zi merse acolo să se spéle, iară acolo într'ânsa află un om şi nu'l cunoştea că niceĭ odată nu'l văzuse, şi veni de'l trase ciobotele de în picióre, iară când vrea să se desbrace el îĭ ţinea hainile, până ce eşia preotul afară de în căldura băeĭ, şi când vrea eşi atunce cu mare cinste şi smerenie slujea preotuluĭ: şi aşa făcea de multe orĭ. Însă preotul într'o zi vru să mérgă la bae şi gândi adins eluşĭ şi zise: omuluĭ celuia ce'mĭ slujaşte cu atâta smerenie şi dragoste, nu voiul să mergă deşert la dânsul, ci să'ĭ duc puţinel dar, şi aşa luă două prescurĭ şi se duse la bae: şi dacă intră în lăuntru, iară află pre omul acela, şi se apucă iară de slujba preotuluĭ cu tótă cinstea cum era deprins, iară décă să înbăe preotul şi vru să mergă, atunce el scóse cele doă prescurĭ şi le déde omuluĭ în loc de blagoslovenie, şi pentru dragostea slujbeĭ. Iară el scârbit cu lacrămĭ zise: o părinte sfinte căcĭ daĭ mie acéste prescurĭ: că acésta pâine iaste sfântă şi eŭ a o mânca nu pociŭ, că pre mine pre carele vezĭ aicĭ fost'am stăpân la acéstă bae, şi am făcut multe păcate într'ânsa şi pentru acéle multe răutăţĭ ale mele m'am osândit de mă muncesc aicea într'acésta loc unde am făcut păcatele ci însă părintele meu, de veĭ să'mĭ daĭ dar, acéstea te rog să'mĭ facĭ prescurile acéstea să le facĭ liturghie la Dumnezeŭ, şi pentru păcatele méle să te rogĭ, iară dacă veĭ face pentru mine liturgie, décia să viĭ, şi de nu mă veĭ afla aicea să ştiĭ că 'ţĭ s'aŭ ascultat rugăciunea către Dumnezeŭ şi m'aŭ scos de în muncă, şi décă zise cuvintele acéstea preotuluĭ, peri de la el şi nu se maĭ văzu. Atuncĭ pricepu preotul că acela nu fu om ci suflet. Décia acel preot décă auzi acésta se întristă cu mare întristare şi plânse forte, şi décia mérse acasă'şĭ a doa zi începu a'l face liturgie S. zile, iară décă făcu liturgiile duse-se la bae după cuvântul omuluĭ aceluia şi décia acolo nu'l maĭ află. De acésta pricepu popa că se isbăvi acela de în amară muncă, pentru Dumnezeeştile liturgiĭ, şi mérse în raiŭ unde se află drepţiĭ creştinĭ. Şi de acésta mărturiséşte acesta lucru, şi zic

iaste adevărat. Că pentru Dumnezeeştile liturgiĭ se isbăvesc sufletele de întru mâinile dracului şi merg în mâna luĭ Dumnezeŭ. Că sufletile păcătoşilor cum am zis maĭ sus cer de la viĭ liturgiĭ, şi pentru semn poruncesc, că pentru acéle Dumnezeeştĭ sfinte liturgiĭ priimesc păcătoşiĭ isbăvire şi slobozie deplin de păcatele carele aŭ făcut într'acéstă lume.

[*Caută de vezĭ minunata povéste, şi pentru liturgiile ce se fac pentru ceĭ viĭ ascultă şi te îngrozéşte*]. Un om se afla rob, şi era cu lanţurĭ legat, iară femeia luĭ pre la zile de prasnice făcea liturgiĭ pentru bărbatul eĭ, şi iară în zilele célea ce se făcea Dumnezeeştile liturgiĭ pentru bărbatul eĭ, într'acélea zile i se deslega lanţurile cu carele era legat, şi dacă se vrea obârşi liturgia se afla iară legat cu lanţurile. Trecu câtă-va vreme, décia omul acela se isbăvi de în robie şi mérse acasă'şĭ şi povestia, că în cutare zi şi în cutare se deslega lanţurile de la el, iară muiarea luĭ cum auzi ştia zilele în care făcuse liturgiĭ pentru dânsul. Şi se înfolosiră miciĭ şi marĭ, că în zilele cele ce făcea liturgiĭ într'acéle zile se deslega şi lanţurile de la bărbatul eĭ, şi daca auziră toţĭ acésta prea slăvită minune, măriră pre Dumnezeŭ.

Pentru Liturgiile ce daŭ Preoţilor pentru sărăcuste, pentru ceĭ viĭ, şi pentru ceĭ morţĭ.

Glava 160. [*Dumnezeeştiĭ învăţătorĭ şi Dascalĭ*]. Un boiariŭ la Nicomidia se afla bolnav la nevoe de mórte, zise muerii luĭ să dea de într'avuţia luĭ mişeilor şi săracilor, şi robiĭ luĭ să'ĭ iarte, iară liturgiĭ zice popilor să nu dea, iară acel boiariŭ avé credinţă şi smereniă către cuviosul Isaia, carele era preot vestit şi puternic întru bunătăţĭ, şi rugându-se molitveĭ luĭ se isbăvi de bólă, şi se făcu sănătos ca şi ântâiŭ, iară décă se sculă mérse la sfântul, şi cumu'l văzu sfântul se umplu de bucurie şi mări pre Dumnezeŭ, şi décă se sărutară întru Hs. şezură: şi'l întrebă sfântul ce i-aŭ fost lécul tămăduireĭ luĭ, dela carele aŭ luat sănătate? răspunse boiarul, cum rugaiŭ zice pre molitva ta cea sfântă, într'acel cés mă tămăduiiŭ. Atuncĭ zise sfântul către dânsul: fătul meŭ, dat'aĭ preoţilor liturgiĭ pentru spăsenia sufletuluĭ'ţĭ? el răspunse: ba cinstite părinte, că dea'şĭ hi dat, nicĭ un folos nu mi-ar fi făcut, numaĭ ce aş hi pierdut aceĭ banĭ. Atuncĭ 'ĭ zise cuviosul părinte: nu grăi aşa fătul meŭ, căcĭ că Iacov fratele Domnuluĭ, scrie la epistolia luĭ [*Glava 5. Zaconul 57*]: De va bolnăvi vre un om zice, atuncĭ să chiămaţĭ preoţiĭ besérîcelor cariĭ aŭ îndrăsnire la Dumnezeŭ, să se róge pentru acela: şi Dumnezeu pentru rugăciunele preoţilor luĭ, va da sănătate bolnavuluĭ şi'l va scula de în bólă, şi de va avé şi păcate omul pentru ruga şi rugarea preoţilor le va ierta Dumnezeu. Acéstea zise sfântul părinte către boiariŭ de'l învăţă şi'l îndreptă. Iară pentru necredinţa luĭ, zise'ĭ sfântul de déde unuĭ preot banĭ ca să slujască pentru dânsul 40 de liturgiĭ. şi cum déde boiarul baniĭ se duse acasă'şĭ, şi dacă să slujiră cele 40 de liturgiĭ într'o nópte se deşteptă boiariul, de în somnu'şĭ şi fără de véste să deschiseră uşile caseĭ luĭ nedeschise de nimenea şi văzu unde întrară voinicĭ călărĭ în chip de îngerĭ şi stătură 20 din a drépta iară alţĭ 20 de-a stânga luĭ. [*Vezĭ lucru ciudat!*] Boiariul cumu'ĭ văzu de vedérea aceea se îngrozi fórte, şi zise către dânşiĭ: giupâniĭ meĭ, drept ce aţĭ venit la casa unuĭ păcătos? iară eĭ răspunseră şi ziseră: noĭ sîntem 40 de liturgiĭ ale tale carele s'aŭ făcut către iubitoriul de ómenĭ Dumnezeŭ pentru tine, şi ne-aŭ trimes să te întimpinăm să mergĭ la besérică, şi vino cu bucurie mare nu te spărea, că pentru mânile preotuluĭ carele 'ţi-aŭ făcut 40 de liturgiĭ te-aĭ făcut părtaş, şi te-aĭ împreunat la Dumnezeŭ să iaĭ neapărat împărăţia ceriurilor, iară boiariul de întru sfinţită descoperire carea văzu, aduse-şĭ aminte de cuvintele sfântuluĭ Isaie şi să înfolosi zicând: că multă putére aŭ liturgiile la Dumnezeŭ, carele se fac, că pentru dânsele se iartă păcatele ómenilor, şi déde de întru avuţia luĭ preoţilor ca să se pomenéscă de dânşiĭ pre la Dumnezeeştile şi sfintele liturgiĭ: şi să scóţă cesturĭ meride pentru dânsul la Dumnezeésca proscomidie.

[*Vezĭ minunată povéste dela otecĭnic pentru sărăcustele morţilor*]. Povestesc la Otecĭnice, că un stareţ preot Dumnezeuluĭ de sus, avé un posluşnic, şi nicĭ odată pre voe nu'ĭ făcea, ci depururea întru neascultare se afla. Zicea sfântul stareţ al luĭ către dânsul: fătul meŭ, nu'mĭ pare răŭ căcĭ nu facĭ pre voia mea, ci plâng şi mă jeluesc de peirea sufletuluĭ tăŭ, că ştiŭ adevărat pentru neascultare ceiaĭ, veĭ să iaĭ muncă de vécĭ. iară posluşnicuĭ băteaşĭ joc de cuvintele luĭ şi tot nu'ĭ maĭ părea răŭ să se părăséscă de neascultare, şi să'şĭ vie întru ascultare.

[*Cată de vezĭ cu dédinsul şi te îngrozéşte*]. Preste puţine zile muri posluşnicul, şi pentru neascultarea mérse'ĭ sufletul în muncă. Iară sfântul stareţ al luĭ cum avea îndrăsnire către Dumnezeŭ se rugă, să vază pre posluşnicul luĭ în ce loc al munceĭ se află: şi Dumnezeŭ aciaşĭ ascultă ruga stareţuluĭ după cuvântul Dumnezeescului David: face Domnezeŭ voia celor ce lie frică de dânsul, şi rugile lor ascultă, şi văzu în vis acel blagoslovit stareţ, şi adevărat al luĭ Dumnezeŭ rob, riul cel de foc al munciĭ: şi cura cu turburela multă şi cu sunet mare şi era într'ânsul mulţime de ómenĭ, care n'avea măsură să

numere cine-va; și era unii în rîŭ până la mijlocul trupuluĭ, iară alțiĭ până la grumazĭ, iară acela ocaanicul care făcea neascultarea și piciórele și mânile și tot trupul luĭ era înlăuntru întru adâncimea aceluĭ rîŭ de foc, și cumu'l văzu sfântul într'atâta mare muncă muncindu-se, se întristă și plânse cu amar, deacia zise către dânsul: fătul meŭ óre vezĭ în ce te afli, nu pentru alt, ci numaĭ căcĭ n'aĭ avut ascultare, iată că te făcușĭ moștnean cu dracii foculuĭ de vécĭ, și strigă așa de înlăuntrul rîuluĭ de foc cu mare glas: Părintele meŭ, părintele meŭ, de veĭ vrea poțĭ să mă izbăveștĭ și să mă scoțĭ de într'acéstă muncă ce mă muncesc, vaĭ de mine ocaanicul, vaĭ de mine ocaanicul! căcĭ am avut neascultarea mă muncesc în vécĭ, ferice de ceia ce aŭ ascultarea. Décă se deșteptă omul luĭ Dumnezeŭ starețul, și décă 'șĭ făcu totă slujba luĭ după obicéĭ, începu liturgia rugând pe Dumnezeŭ pentru spăsenia ocaanicululuĭ ucenic al luĭ și făcu Liturgie zile 20 în tote zilele, iară décă se umplură acéstea 20 de Liturgiĭ, rugă iară sfântul luĭ Dumnezeŭ ca să vază pre ucenicul luĭ unde se află, și așa văzu a doa oră rîul de foc cu glóta a aceia muncĭ, și ucenicul luĭ până la mijlocul trupuluĭ muncindu-se, iară dela mijloc în sus era izbăvit, și cum văzu ucenicul pre starițul luĭ, strigă către dânsul cu mare glas: Prea cinstitul meŭ părinte! iată pentru sfintele tale molitve și rugĭ izbăvise de întru muncă jumătate de trupul meŭ, ci mă rog ajută-mĭ de tot, a mă izbăvi de tot trupul, să merg întru lumina de vécĭ. Iară cucernicul stareț văzînd așa, mări pre Dumnezeŭ, atuncĭ iară a doa zi începu a sluji Liturgie în tóte zilele până se împlură și cele-lalte 20 de Liturgiĭ, și se împlură 40. Iară décă se obrășiră, iară rugă sfântul pre Dumnezeŭ să vază de ucenicul luĭ izbăvitu-s'aŭ de tot de întru muncă aŭ ba, și așa văzu a treia oră rîul de foc cu totă glota aceia care văzuse și de célea orĭ: iară pre ucenicul luĭ acolo nu'l maĭ văzu, că eși pentru rugile și molitvele Sfantuluĭ de întru munca rîuluĭ de foc, și mérsă în raiŭ în viéța de vécĭ. Iară sfântul stareț déde slavă și mulțemire iubitoriuluĭ de omenĭ și mântuitoriuluĭ de sufletele nóstre Domnul Is. Hs. carele priimi jertvele sale ale Sfintelor Liturghiĭ, și izbăvi pre ucenicul luĭ de în muncă.

Însă Liturgiile cum ațĭ auzit maĭ sus, pot să sue sufletul omuluĭ ósema de dădăsuptul iaduluĭ la cerĭŭ, și de întunerie întru lumina de vécĭ, acéstea auzițĭ și înțelégețĭ cu deadinsul, de la iubitoriul de omenĭ Dumnezeŭ, a câte bunătățĭ se destoĭnicesc oménĭ pentru baniĭ ceia ce dao la mâinile preoților ca să facă Liturgiĭ pentru dânșiĭ.

[*Zri*] Iară preoțiĭ carĭ iaŭ aceia banĭ ca să slujască Liturgiĭ aceia nu se lenevéscă saŭ să'l facă uitare. Ci cu dragoste și cu smerenie să le facă, că pentru céle ce nu slujesc Liturghie vor să dea sémă în zioa de judecată, către neasupritoriul județ Domnul nostru Is. Hs.

[*Caută o Popo de vezĭ*]. Că în cés ce se dao baniĭ în mâinile Preoților ca să'l facă Liturgie, aceea dare se scrie nevăzut de Dumnezeeștiĭ Îngerĭ: și vaĭ de preotul carele nu va sluji acélea Liturgiĭ, saŭ să nu scoță meride, adecă proscomidie, pentru sufletul celuia ce'l plătește.

Pentru meridele saŭ cesturile célor ce scóte popa la proscomidie ce sunt? și pentru muierĭ carele aŭ bărbațĭ ereticĭ, saŭ păgânĭ: căde-li-se-va să ducă prinóse?

Glava 161. [*Simeon Soluneanu*]. Meridele saŭ cesturile, sint în locul și în chipul celora ce duc prescurile în besérică, și se face împreunarea lor cu Hs. drept aceea cățĭ fac păcate de față și nu se părăsesc de păcate, trebue să nu le priiméștĭ prescurile nicĭ cum. Nicĭ ale muerilor carele aŭ bărbațĭ ereticĭ și păgânĭ, măcar de ar fi credinciose și pravoslavnice. iară lumânărĭ de céră și unt de lemn când aduc muerile acélea, tu priiméște acélea întru nădéjde de spăsenia lor, și fă paraclis și rugĭ pentru dânsele, și le poruncéște să dea și milostenie, iară Liturgiĭ pentru dânsele să nu facĭ, nicĭ meride să scoțĭ, nicĭ Dumnezeeștilor tainĭ să le priceștueștĭ, fără numaĭ la sfârșenia viețiĭ lor, când vor muri, și atuncĭ să facă masl[i]o, și alte slujbe. Iară în vrémea viețiĭ lor să le dea numaĭ aghiasmă și anaforă, încă și acéstea pe vremĭ să le ia, ca să se mărturiséscă lucrul că sunt credinciose, și iaŭ acélea pentru nădejdea și sfinția spăseniei lor. și maĭ mult ca să nu cază întru nepărăsirea păcatuluĭ, căcĭ că întorc pe dânsele de întru sfinție și de în credință, ca apoĭ să nu cumva să mérgă de tot în peire să se păgânéscă, să-șĭ lépede légea.

Pentru ce lucru după mórtea omului fac pomene a treia zi, și a noa zi, și patru-zecile, și când trebue și se opréște să nu se facă.

Glava 162. [*Curiosul și de Dumnezeŭ purtătoriul Alexandru*]. Când móre omul atuncĭ are slobozie sufletul doă zile și umblă cu îngerul aice jos pre lume unde'l iaste voia, deacia sufletul de multă dragoste a trupuluĭ căcĭ s'aŭ despărțit de dânsul, unele orĭ mérge la casa aceia ce aŭ fost întru viața luĭ, iară altele orĭ la mormânt unde'Ĭ iaste îngropat trupul, iară îmbunătățitul și dreptul suflet mérge în locurile unde avea obicéĭ de se ruga pentru spăsenie'șĭ, și face doă zile pre pământ, iară a treia zi mérge îngerul cu dânsul adică cu acela suflet la cerĭŭ, și stă 'naintea

tea Grósneculuĭ Scaun, și se închină înaintea luĭ Dumnezeŭ, pentru aceia se face a treia zi Liturgie și pomană pentru cel mort. Iară décă se închină luĭ Dumnezeŭ, cu porunca luĭ Dumnezeŭ mérge cu îngerul de'l arată bogate lăcașurĭ frumóse ale sfinț lor și drepților cariĭ aŭ făcut voia luĭ Dumnezeŭ pre lume: acést a tóte le vede sufletul atuncĭ, iară a noa zi mérge de se închină luĭ Dumnezeŭ, pentr'aceia se fac Leturghiĭ și pomêne a noa zi. Deacia iară îl ia îngerul și trece de'l arată raiul, și tótă munca, și céle de dădăsubt și tote muncile în 40 de zile, și iară mérge după 40 de zile de se închină luĭ Dumnezeŭ, pentr'aceia se fac Liturghiĭ și pomêne în 40 de zile, décia atuncĭ după lucrurile cum aŭ făcut dau'ĭ loc de se odihnéște, până va veni Hs. să judece lumea, să dea saŭ să plătéscă fiă căruia după lucrurile luĭ.

[*Nichifor Țărigrădénul*]. Iară de pomêne să știțĭ când se oprese a nu se face, întâiŭ la céle 12 zile, în săptămâna cea de întâiŭ a sfântuluĭ și mareluĭ post, în săptămâna cea mare, în săptămâna de după Paștĭ și în duminecile Peati desetnițĭ, și pre la praznicile céle marĭ pomêne iară nu se fac, adecă colivĭ și sfétiĭ Boje carele se fac pentru morțĭ, iară décia peste an se pomenesc Creștiniĭ când li e voia. Iară a se pomeni în taină ceĭ morțĭ la sfântul pomênic de aceia nu se oprese nicĭ în zioa de Paștĭ.

Pentru sufletele drepților și ale păcătoșilor unde se află până în zioa de astăzĭ.

Glava 163. [*Anastasie de la marea Antiochie*]. Nimenea de acésta n'aŭ spus pre amăruntul și adevărat, ci însă de întru Dumnezeeștile cuvinte ale biruitoriuluĭ nostru Domn Is. Hs. am adevărat, că sufletele céle drepte sunt cu sufletul sfântuluĭ și dreptuluĭ tâlhar în raiŭ, așijderea și Dumnezeescul Antonie invățătorul pustieĭ pentru locul sufletelor celor drepțĭ așa aŭ văzut cum sînt în raiŭ, așijderea și purtătorul de Dumnezeŭ Pamvo: și alțĭ bogațĭ de întru sfinț Părinți. Așijderea și sfântul Ioan Leastvistnicul așa zice, că tâlharul décă zice către biruitoriuluĭ Pomeanimia gospodin vă țartsvinsi, atuncĭ tot raiul moșteni, iar Dumnezeescul Solomon zice: sufletile drepților în mâna luĭ Dumnezeŭ, și nu se va atinge de dânsele munca.

Iară pentru sufletele păcătoșilor tótă légea vechie și céstă noua graiaște: că se află întru legăturile iaduluĭ, ca și niște omenĭ răĭ ce zac în temnițǎ închișĭ, până li se face judecata viețiĭ lor să ia mórte, așa se află acolo în iad și sufletele păcătoșilor ca într'o temniță, până va veni prea dreptul și înfricoșatul Judecătoriŭ la g oznica luĭ adoa venire să judece tótă lumea, să dea saŭ să plătéscă fieșĭ cuĭ după lucrurile luĭ. [*Psalm 141*], că graiaște și Dumnezeescul David pentru păcătoșĭ: să se întórcă zice păcătoșiĭ în iad, arată adevărat să se întórcă, pentru că sufletele păcătoșilor astăzĭ în iad sînt, pentru că nicĭ drepțiĭ n'aŭ luat bunătățile nicĭ păcătoșiĭ munca, până la a doa venire a Domnului nostru Is Hs.

Pentru preotul carele sa sluji și se vor vărsa sfintele, saŭ i va cădea sveazda, și când sînt sfintele obărșite, și pentru prescurile proscomidite de le vor mânca cânii.

Glava 164. [*Ioan Chitru*]. De se va tâmpla cumva să se vérse Sfintele maĭ nainte de văhodul cel mare, atuncĭ preotul iară să facă a doua proscomidie, și obărșind deplin să zică și molitva preadalojenieĭ, deacia atuncĭ să încépă Dumnezeiasca Liturgie de acolo de unde s'aŭ tâmplat de s'aŭ vărsat sfintele și să o obărșéscă de tot: și să se priceștuiască Dumnezeeștilor Tainĭ și să facă otpust. Iară de se vor vărsa după văhodul cel mare întru scrisóre acéstă nu aflăm să se maĭ facă altă proscomidie. Iară de se va tâmpla să mănânce Dumnezeescul Agneță, șórece, saŭ altă jiganie, și preotul nu va vedea, atuncĭ trebue să facă altă proscomidie, de va hi însă maĭ nainte de văhodul cel mare, iară preotul să se ispovedéscă de păcatul luĭ la Arhiereul săŭ, și Arhiereul să'l canonéscă, iară nu să'ĭ ia darul, și canonul luĭ iaste să'l oprestĭ câtăva vréme de se va fi tâmplat să se facă acel lucru de lénea luĭ, iară de va hi nevoe de preot și se va tâmpla în postul cel mare, saŭ la Crăciun, saŭ la Bobotéză saŭ alte zile marĭ ca să nu se opréscă lucrul luĭ Dumnezeŭ: atuncĭ să n'aibă preotul canon de oprélă, ci numaĭ post, milostenie, molitve și rugă. Iară Sfintele care se vor vărsa, cade-se preotuluĭ să le adune într'un vas curat și să le bage unde se spală dacă se va priceștui Dumnezeeștilor Tainĭ, saŭ într'alt loc sfânt să le acopere să nu se calce, sau să se tâmple într'alt chip, și de se va tâmpla a prinde acea spurcăciune carele a mâncat Dumnezeescul Agneț atunci să'l îngrópe în pământ.

[*Semnéză*] Iară de va cădea svésda de pre discos, să fie oprit de Liturgie, de a nu se priceștui zile 40.

Sfintele sunt obărșite daca zice Preotul în taină acésta.

Isătovori hleabă seĭ cistnoe tealo Hrista tvoego Amin.

A eje văceași seĭ cistnoe cráve Hrista tvoego. Amin.

[*Valsamon*]. Preotul de va avea prescurĭ proscomidite, și nu le va pune întru bună pază să nu intre in lăuntru besériciĭ câiniĭ să le mănânce: atuncĭ se pedepséște popa acela cu oprire de preoția luĭ, că de le-ar fi păzit nu s'ar fi fost făcut păcatul acela.

Pentru cinstitele darurĭ de vor stricase, şi Preotuluĭ cum i se cade să aibă loc de spălat în oltariŭ, şi mirénul să nu intre inlăuntru.

Glava 165. [*A postnicului*]. De se va tâmpla să se strice Cinstitele Darurĭ, atâta cât să nu pótă popa să le potrivéscă, acélea sfinte nicĭ să le arză, nicĭ să le arunce în apă, ci să bage vin dulce într'ânsele. şi să le potrivéscă.

[*Gherman Ţărigrădénul*]. La jertvelnic în lăuntru, trebue să aibĭ loc necălcat într'o parte. să fie săpat şi înfrumuseţat ca să te spelĭ décă veĭ face Liturgie: şi după spălare feréşte să nu cază saŭ să pice afară de în spălătore să se calce. c'apoĭ va fi mare muncă sufletuluĭ tăŭ.

Şi la jertăvnic ómenĭ mirénĭ să nu intre. nicĭ mueri mirene. iară călugăriţe intră de curăţéză.

Pentru anafora drept ce o iaŭ creştinii, şi pentru când se află cu muerile lor, să nu o ia, nici icóne să sărute.

Glava 166. [*A Dumnezeeştilor Darurĭ*]. Anafora s'au făcut să se dea intr'acest chip. Pentru că maĭ nainte vreme se priceştuia ómenii făcătorelor de viaţă taini des, iară acum s'aŭ depărtat taina aceia Sfinţiĭ, şi se priceştuesc odată intr'un an. şi acésta socotinţă şi tocmelă s'au făcut de sfinţiĭ părinţĭ pentru maĭ mare cucernie şi sfinţie. Ca să se curăţéze ómenii pre în sfintele zile ale marelui post cu ispovedania. Atuncĭ să se priceştuiască de sfintele tainĭ intru sfinţie şi curăţie şi ertarea păcatelor lor. şi pentru că atuncĭ se priceştuia des Creştinĭ de sfintele taine cum am zis, iară în zioa de astăzĭ iaŭ anafora de in mâna preotuluĭ intru sfinţie şi blagoslovenie, ci décă vreme ce o iau creştinii în loc de Dumnezeiasca Priceştanie: pentru acela se cade intr'acea zi să se depărteze de impreunarea trupéscă a muerilor sale, deaciia atuncĭ să ia Anafora şi să sărute sfintele Icóne. iară de va fi de în lucrul diavoluluĭ să se afle cineva cu muiarea luĭ în zi de praznic, acela să nu ia Anafora, nicĭ Icóne să sărute, nicĭ fămeia luĭ. Că zice Dumnezeiasca Scriptură: cele curate să se dea curaţilor. şi cele Sfinte Sfinţilor.

Pentru bolnavi de vor muri necuminicaţi pentru lenea preoţilor

Glava 167. [*A postnicului*]. De va muri cineva nepriceştuit Dumnezeeştilor taine pentru lenea luĭ, unul ca acela să se canonéscă: să facă pentru dânsul liturgiĭ şi milosteniĭ. iară ceĭ ce se vor afla maĭ mari aĭ caseĭ, aceia să se canonéscă anĭ 2 să nu se priceştuiască şi să facă şi metaniĭ câte 100. Iară de vor chema pre popa şi nu va merge acia'şĭ, ci se va lenevi de va muri bolnavul nepriceştuit: acel popă să fie oprit de preoţia luĭ 1 an.

Trebue a şti când móre omul nepriceştuit, atuncĭ să facă pentru dânsul liturgiĭ doă zecĭ şi patru.

Pentru cela ce e invrăjbit cu cineva, să nu'l priimeştĭ prescurele la Bisérică, nicĭ să'l priceştueştĭ, şi de va muri cineva neertat şi invrăjbiţĭ.

Glava 168. [*A Postnicului*]. Cine are vrajbă asupra cuiva pre acela la bisérică să nu'l priimeştĭ. nicĭ prescurile luĭ până nu va face pace. Că ruga către acela se face blestem. că de ar face milosteniĭ şi alte multe lucrurĭ bune. măcar şi trupul să şi'l dea în întru muncă pentru Dumnezeŭ: [*Ingrozaşte-te*]. acélea Dumnezeŭ intru nimic nu le priméşte. décă vréme ce n'are pace cu frate-săŭ creştinul. şi décă nu va să facă pace curată în vréme când va să se priceştuiască Dumnezeeştilor taine. ci rămâne întru vrajbă.[*Caută*]. Feréşte-te, o preote. să nu'l priceştueştĭ că spată de amândoă părţile ascuţită bagĭ întru inima luĭ de'l tae şi sufletul şi trupul. şi tu. o preote. aĭ păcatul de nu'l veĭ goni până va face pace. decia atuncĭ să'l priimeştĭ.

[*Caută*]. Iar de va muri unul de dânşiĭ fără ertăciune. atuncĭ să facă cela ce trăiaşte canon 1 an. şi să mérgă şi la mormântul luĭ zile 40. să zică: iartă'mă frate. şi pre tine Dumnezeŭ să te iarte.

Pentru mireni carii nu aştéptă până se va obârşi slujba bisérical ci fug afară.

Glava 169. [*Apostolii, Canon 9*]. Canonul 9 al sfinţilor apostolĭ grăiaşte. fie-care mirén, saŭ bărbat saŭ muiare. ce va mérge la bisérică. şi vor fi la vecernie saŭ la utrenie. saŭ la liturgie. şi nu va sta până se va obârşi aceа slujbă ce se face. ci va eşi afară: acela să se afurisésecă. iară de i se va tâmpla vre o primejdie saŭ nevoe. acela are ertăciune, iară carele nu va intreba pe preotul să'l dea voe, acela să nu indrăznéscă să iasă de în bisérică.

Pentru cela ce va să se priceştuiască, ca să nu se impreune cu muiarea lui. saŭ de se va tâmpla să se slăbăznéscă, în vis, şi de va céreа décă se va priceştui.

Glava 170. [*Pavel Apostolul*]. Nu s'aŭ oprit bărbatul şi muiarea de în amestecarea trupuluĭ lor, fără numaĭ când vor să se apropie rugiĭ sfinteĭ priceştenii.

[*Timotei Alexandrénul*]. Nu s'aŭ dat bărbatuluĭ şi mueriĭ să se priceştuiască Dumnezeeştilor tainĭ în zioa ceea ce se va afla trupéşte, saŭ anafora să ia. saŭ sfintele Icóne să sărute.

[*Diataxa al Apostolilor*]. Treĭ zile trebue omuluĭ celuia ce va să se priceştuiască să nu

se împreune cu muiarea luĭ, și décă se va priceștui iarășĭ să se ție o zi.

[*Dionisie, Atanasie, Timoteĭ sfințiĭ patriarșĭ de la Alecsandria*] Iară de se va slăbăzni omul în zioa ceia ce va să se priceștuiască, atuncĭ acea săblaznă de va fi fost de pohtă mueréscă, să se depărtéze de sfânta pricéștenie, iar de se va fi făcut de lucrul diavolesc ca să împédice pe Creștin de la Dumnezeeasca pricéștenie a Dumnezeeștilor tainĭ, atuncĭ să se priceștuiască ca să nu se bucure acela vrăjmaș al nostru și pizmaș, pentru că nu încetéză nicĭ o dată, ci tot déuna face priimejdiĭ ómenilor luĭ Hs., și maĭ vârtos pre la sfintele zile pre la carele să curățéză toțĭ Creștiniĭ de tóte păcatele, ca să se priceștuiască sfântuluĭ Trup și Sânge al Biruitoruluĭ.

[*Caută*]. Ci însă să auzițĭ ce iaste pohta mueréscă, un om are multă dragoste și pohtă la o muiare, și mintea luĭ depururea iaste la dânsa și la pohta eĭ, și de se va săblăzni cu dânsa în vis, acela să nu se priceștuiască: căcĭ căĭ aŭ fost mintea la dragostea eĭ. Pentru carea grăiaște Domnul, că cine caută cu pohtă spre muiare, iată curvie aŭ făcut întru inima luĭ.

[*A postniculuĭ*]. Iară pentru de va vărsa omul cela ce se va priceștui, de multă mâncare și băutură, saŭ beție, acela se canonéște zile 40. în tóte zilele să facă câte 100 de metaniĭ, și să zică și Pomiluĭ mia Boje, iară de va fi vărsat de bólă, atuncĭ să se canonéscă cu socotință pre mĕsură.

Pentru de care zi a săptămâneĭ trebue să se păzéscă muiarea și bărbatul de amestecarea trupéscă.

Glava 171. [*Dionisie, Atanasie și Timoteĭ dela Alecsandria*]. Bărbatul și muiarea să nu se afle în pohtă trupéscă, nicĭ Sâmbăta, nicĭ Dumineca, că într'acéste 2 zile maĭ mult se face Dumnezeească Liturgie, însă Sâmbăta pentru sufletile pristăviților noștri: iară Dumineca pentru învierea Mântuitoruluĭ nostru Is. Hs., și acésta să fie de în tocmirea amânduror, adecă să fie voia și a bărbatuluĭ și a mueriĭ.

Pentru muerile céle logodite, întru carele și pentru logodne, și pentru că logodna și făgăduială iaste asémene nuntelor ce vor să fie.

Glava 172. [*Săborul VI Canonul 94*]. Canonul 94 al șaseluĭ săbor grăiaște: Cine va lua muiarea care va fi fost logodită cu alt bărbat, și va fi viŭ logoditoriul eĭ, atuncĭ să judece ca pre un précurvariŭ pre cela ce aŭ luat

[*Valsamon*] Logodna și arvuna, povestesc tocmitoriĭ de lége, adecă ceia ce aŭ făcut pravilele, că și arvunele sunt asemene nuntelor ce vor să fie, și se chiamă acea logodnă și cea făgăduială ca o nuntă deplin, iar unde nu s'aŭ dat nicĭ logodnă, nicĭ legătură crucișĭ, nicĭ arvune, nicĭ aŭ fost sărutare, ci numaĭ legăturĭ carele se chiamă tocmire de nemica adecă legăturĭ cu scrisorĭ: atuncĭ de va lua altul pre acea femée, nu se chiamă précurvariŭ, nicĭ se pedepséște ca ceĭ précurvarĭ.

Pentru logodne că se cade să fie bărbatul de 14 anĭ și femeia de 12.

Glava 173. [*Nearaoa împăratuluĭ Alecsie Comninul*]. Blagoslovită iaste vrêmea logodneĭ, și a nunteĭ, când iaste bărbatul de 14 anĭ și muiarea de 12, iară maĭ nainte de 14 anĭ aĭ bărbatuluĭ, și 12 aĭ mueriĭ, de se vor face logodnele și legăturile crucișĭ, și sărutările, acéstea logodne nicĭ sunt nicĭ se chiamă adevérite, iară logodnele carele se fac în vrêmea carea am zis maĭ sus acélea nu se strică décă se fac cu socotință, nicĭ la tocmirea zéstrelor se maĭ scrie socotință décia înainte, iară însă logodna de la acea socotire n'are putére de acolo, ci are dela sfintele molitve și de la ruga luĭ Dumnezeŭ, pentr'aceea sînt nedespărțițĭ și nedezlegațĭ, numaĭ ce se despart cariĭ se află cu vină întru țără lége, că cum se despart nuntele pentru vinele lor, așa și logodnele, iară câte logodne se fac în 11 anĭ și maĭ jos, acélea tocmêle de tot a logodneĭ pre lége n'aŭ, ci să face acésta ca să aibă nădéjde într'aceia cariĭ fac logodna aceia adecă tocmêla nunteĭ.

Pentru Junele careleșĭ va logodi muiarea și el va muri, apoĭ putéva, frate-său să o ia aŭ ba?

Glava 174. [*Intrebare*]. Óre cine logoditus'aŭ după o muiare și aŭ murit maĭ nainte până nu s'aŭ blagoslovit, și maĭ nainte de ce nu s'aŭ amestecat cu dânsa, puté-va frate-său să o ia aŭ ba?

[*Răspunsul luĭ Valsamon*]. Binele nu iaste bine, când nu se face pre bună cale și pre lége, ci însă vom zice: că logodna de se va fi făcut cum zice maĭ sus nearaoa împăratuluĭ Comnin adecă cumuĭ obicéiul cu sfintele molitve, și să fie fost junele de 14 anĭ și fata de 12, atuncĭ nu dă pravila să o ia fratele său, pentru că s'aŭ făcut logodna pre lége, pentru că în tot lucrul iaste obârșită acéstă nuntă, ca și cum ar fi fost blagoslovenie deplin.

[*Vezi de tot*]. Iară de va fi cum e de se ține obicéiul spre laturile răsărituluĭ și ale amézăzi, mortul cu acésta muiare: atuncĭ póte frate-său să o ia neapărat, iară obicéiul se chiamă, tocmirea zéstrelor, saŭ unde prind cuvânt, saŭ schimbă inel, saŭ fac scrisóre carele nu se va ținea de cuvânt să plătéscă atâta galbenĭ. Decĭ acestea zice légea și pravila că sunt supțirĭ tocmirĭ, și sînt întru nemica. Iară de se va face molitvele și va hi între eĭ neajunsă vârsta: atuncĭ sînt netarĭ și fără de

lége, și acea citire a molitvelor nu se socotéște, de acésta zic canónele besériciĭ și pravilile împărăteștĭ, că e fără de lége, adecă așa se socotesc ca și cum nu s'ar fi făcut.

Pentru o fată ce priimi molitve de logodnă cu óre care Ión, iară căcĭ nu era în vârsta créșterii, ca căută să se dăsparță.

Glava 175. [*Intrebarea cătră sfântul Patriarh Nicolae*]. O fată anume Irina, era de 12 anĭ, și luă molitvă de logodnă cu óre care Ión, și să vesti că iaste acéstă logodnă fără de lége. Décia vru să se desparță acésta Irina de Ión, căcĭ nu e logodna pre lége, pentru că era mic, și vrea să ia bărbat pre lége pre Teodor al doilea văr al acelui Ión.

[*Răspunsul al acelui Patriarh*]. Iară sfântul patriarh cu sfântul luĭ săbor, răspunseră și poruncíră, ca neapărat să fie. Pentru că logodna ce se făcuse era fără de lége pentru micșorarea a logodituluĭ Iriniĭ, drept aceia o deslegăm, căcĭ s'aŭ făcut rău și fără de lége, și dăm slobozenie aceștiĭ IrinĬ să ia pre lége bărbat al doilea văr al acelui Ión.

Pentru cela ce va să se preoțéscă, șiĭ va muri logodita luĭ, saŭ era logodna afară de lége.

Glava 176. [*Matei*] Bărbatul carele are curăție și bunătate să se facă preot șiĭ va muri logodita saŭ s'aŭ dăsparțit de dânsa, și va să se facă preot décă va lua altă muiare, păzéște te o arhiereule, să nu hirotonești pre acela, căcĭ că iaste a doa nuntă, și însă de va vrea să se preoțéscă june fără să nu ia muiare: hirotonéște'l. Iară de nu va putea să junéscă ci va vrea să se însóre; acela de va fi cliric să'l iaĭ darul, iară de se va afla în randul cetețului, altă hirotonie să nu'l hirotonești, numaĭ să'l laşĭ să fie într'aceia.

[*Vezi*]. Socotéște acésta, de va fi fost logodna netocmită, adecă afară de cum se cade pentru nevârsta feteĭ. Însă de va fi fost de 6 anĭ și maĭ mare, și va vrea cela ce o aŭ logodit să o lase, și să ia alta, acela iară nu póte fi preot, că i se socotéște a doa nuntă, iară de va fi fost fata de 6 anĭ și maĭ jos când o a lăsat și aŭ luat alta, atuncĭ póte-se face preot. Însă acésta la mirenĭ nu se ține, ci numaĭ la ceia ce vor să se facă preoțĭ.

Pentru arvunele logodnelor carele se fac, iară apoĭ o parte'ĭ pare rău, și de va muri vre unul de in cei logodiți saŭ se va face călugăr, apoĭ și pentru sărutare.

Glava 177. [*Armenopulo*]. Logodna acésta tocmélă are, doĭ ómenĭ se tocmesc să se însóre și daŭ arvună, iară carele de într'amândoĭ se va lepăda, adecă'l va parea rău: acela să dea îndoit arvuna ce aŭ luat, de va fi fost prețul arvuneĭ galbenĭ 3 (g) să se dea 6, iară de va fi fost 10 atuncea să i se dea 20.

[*Leu și Constantin împărați*]. De se va fi logodit cineva, și va fi murit unul de într'amândoĭ, saŭ bărbatul saŭ muiarea, atuncĭ numaĭ ce se întórce arvuna la partea ca ea e vie, iară nu îndoită, iară de se va face călugăr vre unul de dânșiĭ: atunce'șĭ ia cine'șĭ arvuna care aŭ dat, iară îndoită arvuna nu se întórce, pentru că aŭ mers întru maĭ bună cale.

De va fi sărutat bărbatul pe logodita luĭ în vremea logodniĭ, décia s'aŭ tâmplat de aŭ murit unul de dânșiĭ, atuncĭ jumătate de dar se întórce înapoĭ la partea celuĭ viŭ, iară de nu se va fi făcut sărutare, și de va muri bărbatul saŭ muiarea, atuncĭ se întórce darul celuĭ ce trăéște. Iară de va fi dat muiarea bărbatuluĭ celuĭ ce iaste eĭ logodit vre un lucru ceva, și s'aŭ întâmplat de aŭ murit el saŭ ea, atuncĭ darul acela să se întórcă înapoĭ al cuĭ iaste, orĭ de se va fi făcut sărutare orĭ de nu se va fi fost făcut.

Pentru de câte vinĭ desparte pre ceĭ ce se logodesc.

Glava 178. [*Matei 1*]. De va fi fost logodna care nu e pre tocmélă, și cum nu s'aŭ căzut, adecă să fie fost copiĭ micĭ.

[2]. De se va afla ingrecată de bărbat striin.

[3]. De se va afla că iaste de altă credință, saŭ păgân, saŭ eretic, orĭ bărbătul orĭ muiarea.

[4]. Maĭ marele locului adecă Domnul, saŭ alt dregătoriŭ de va sili pre părințiĭ bărbatuluĭ saŭ aĭ fămeiĭ șiĭ va năcăji, iară eĭ nu vor vrea și vor face logodna de silă: aceia când vor afla vréme să se dezlége.

[5]. De se va face călugăr unul de într'amândoĭ.

[6]. Deslégă-se logodna și când se va tâmpla neștine de se va bırui de dracul, și se va îndrăci bărbatul saŭ muiarea. [*Nearaoa împăratuluĭ și înțeleptuluĭ Leu 111 și 112*]. Ci însă de se va tâmpla acésta maĭ nainte de logodnă saŭ și într'aceia zi să se desparță iarte de se va face după aceia, atuncĭ să așteptă bărbatul anĭ 3, iară muiarea pre bărbat anĭ 5, décia dacă vor trece 5 anĭ aĭ bărbatuluĭ saŭ treĭ aĭ muereĭ: atuncĭ se va însura carele va fi sănătos, saŭ bărbatul, saŭ muiarea.

Pentru care vinĭ se despart ómeniĭ casnicĭ, ce se zice bărbat de femeea'șĭ.

Glava 179. [*Zac. 1*]. Casnicĭ se vor despărți de fămeile sale pentru precurvie, și este dat bărbatuluĭ să'șĭ lase muiarea când o va găsi făcând precurvie, așijderea iaste dat și muereĭ să'șĭ lase bărbatul când va curvi cu altă muiare măritată, saŭ fată, saŭ și altă muiare fie ce felıŭ va fi.

[*Zac. 2*]. Când'șĭ va goni bărbatul muiarea din casă, saŭ de nu o va hrăni saŭ alte ca acéstea'ĭ va face pentru carele ea va face

précurvie : atuncĭ bărbatul eĭ, nu va putea să se desparță să o lase. Iară așa maĭ vârtos muiarea pentru acéste vinĭ ce zisem, póte să céră voe să se desparță.

[*Zac. 3*]. De va fi dat neștine voe muieriĭ sale să facă précurvie, acela bărbat nu va maĭ putea să se desparță de dânsa pentru précurvia ce aŭ făcut, ci maĭ vârtos muiarea póte să se desparță de dânsul, pentru că acesta lucru se chiamă coduș și votru mueriĭ sale, și acésta se socotéște, fost'aŭ cu voia mueriĭ aŭ fostu-iaŭ silă?

[*Zac. 4*]. Carele știe cum face muiarea luĭ précurvie și el ar avea putére să o smintéscă, și nu o smintéște ci o lasă : acela iaste ca și cum ar da el singur putére și voe mueriĭ luĭ să facă acel lucru de précurvie, și iaste ca și când o ar votri el singur.

[*Zac. 5*]. Când va face neștine pace cu muiarea sa, după ce o va fi prins făcând prea curvie, atunce acela nu va maĭ putea după aceia să maĭ părască pentru acea curvie să o desparță.

[*Zac. 6*]. Cine'șĭ va goni muiarea din casa luĭ, căcĭ va fi făcut preacurvie, atuncĭ se cade să o hrănéscă până când va arăta preacurvia eĭ la judecătoriŭ și să se isprăvéscă împărțala lor, iară de se va afla că va fi eșit muiarea cu voia eĭ până din afară de pórta caseĭ sale nefiind gonită de bărbatul eĭ : atuncĭ nu va fi datoriŭ bărbatul să o hrănéscă.

[*Zac. 7*]. De va fugi muiarea de la bărbat, pentru căcĭ va fi având așa de față muerĭ curve de le va fi ținînd : atuncĭ are putére muiarea totă cheltuiala ce va fi de hrana eĭ să céră de la bărbat, și tot venitul ce va fi strângându-se din zestrele eĭ.

[*Zac. 8*]. Preacurvia de ar fi de față, de-ar fi pre ascuns, pentru care va goni bărbatul pre muiare'șĭ din casă, saŭ și muiarea de va fugi singură de bună voia eĭ, pre aceia de pururea pravila'ĭ smintéște : și nu'ĭ lasă să se împreune iarășĭ și să locuiască într'un loc, și maĭ vârtos când va fi muiarea din afară de casa bărbatuluĭ eĭ și va naște cocon acolo, iară de nu se va putea descoperi acea preacurvie până la 8 zile, saŭ bărbatul, saŭ muiarea pentru bărbat : atuncĭ se indémnă a locui într'un loc și a face pace.

[*Zac. 9*] Când se va duce muiarea de la bărbatu'șĭ căcĭ că bărbatul eĭ ține de față curve în casa luĭ saŭ și afară de casa luĭ, și după aceia singură muiarea va vrea să locuiască cu bărbatulu'șĭ de vréme ce se va fi făgăduit și el să lase curvele : atuncĭ pravila dă voe să facă cum va vrea muiarea.

Cum și în ce chip iaste preacurvia unuia și să se pótă tocmi preacurvia aceluia-lalt, pentru când aĭ dóra nu s'ar despărți casniciĭ.

Glava 180. [*Zac. 1*]. Când să ispitéște neștine cu besérica, ca pentru să se desparță de fămée'șĭ, căcĭ va fi făcut muiarea luĭ preacurvie, atuncĭ de va arăta muiarea cum aŭ făcut și bărbatul acest lucru de preacurvie : atuncĭ besérica nu'ĭ va împărți.

[*Zac. 2*]. Când va vrea bărbatul să se desparță de muiarea luĭ pentru preacurvie ce va fi făcut, de va spune și muiarea cum aŭ făcut și bărbatul sodomie : atuncĭ nu se vor despărți, iară așa trebue să arate muiarea cum aŭ făcut sodomia deplin cumu'ĭ să fie. Iară de nu va arăta sodomia desăvârșită cum aŭ fost păcatul : atuncĭ nu se vor putea despărți.

[*Zac. 3*]. De vréme ce are neștine gând să se desparță de muiare'șĭ pentru preacurvia ce aŭ făcut, iară muiarea va arăta cum bărbatul eĭ are vre un eres, atuncĭ besérica nu'ĭ va despărți : ci pocăindu-se amîndoĭ, se va socoti greșala unuia să fie pentru a altuia, ce se zice să fie una drept alta.

[*Zac. 4*]. Acéste greșale ce am zis carele împart bărbat de fămée iaste: preacurvia, sodomia, ereticia, ce acéstea trebue să se arate la judecătoriŭ întregĭ și de față, iară de nu se vor arăta să vază toțĭ : atuncĭ ca și când nu s'ar fi făcut nicĭ cum, și cum nu'șĭ s'ar fi dus pre la judecătoriŭ, și acésta stă asupra judecătoriuluĭ să se isprăvéscă, însă să vază de vor fi mărturiile bune, saŭ de nu vor fi.

Când și în ce chip să desparte bărbatul de muiare, și pentru sodomie.

Glava 181. [*Zac. 1*]. Póte muiarea să céе voe de la besérică să se desparță de bărbat, când 'l va învăța dévolul meșteșugul luĭ cel spurcat și urât, ce se zice să nu se împreune cu femeia'șĭ cumu'ĭ în fire, ci afară de fire, decĭ atuncĭ besérica 'ĭ desparte până în puțină vréme, până dóră s'ar pocăi bărbatul de acest păcat spurcat, ce se zice de sodomie.

[*Zac. 2*]. Iară de se va afla cum acel bărbat ce face sodomie nu face numaĭ cu muiarea luĭ, ci și cu alta streină, saŭ și cu alt obraz : atuncĭ muiarea va cere voe de la besérică numa să se desparță

[*Zac. 3*]. De se va afla cum nu se împreună bărbatul cu muiarea'șĭ deplin cum e să fie, ci se varsă pe din afară, ce să zice printre cópse, și atuncĭ să se desparță.

[*Zac. 4*]. Desparte se femeia de bărbat și bărbatul de femée, nu numaĭ când face bărbatul sodomie cu muiarea luĭ, saŭ și cu altă muiare, saŭ cu copil, saŭ muiarea luĭ de va face sodomie cu alt bărbat : ci încă și muiarea luĭ de se va împreuna trupéște cu altă muiare, cum se zice una cu alta, și se varsă una la alta, ce se zice aruncă sămânța, pentru că acésta iaste ca și sodomia, și atuncĭ de va vrea bărbatul o va lăsa.

[*Zac. 5*]. Desparte-se muiarea de bărbat când va face muiarea niscare meșteșugurĭ să

se pótă freca să i se vérse sămânța, ca să se pótă stâmpăra de pohtă, ce se zice cu meșterșug de lemn, saŭ de hier, saŭ de sticlă saŭ de pânză, saŭ cu fie ce lucru ales de aceia trébă, pentru că cum de ar fi, aceia iaste tocma ca și sodomia.

[*Zac. 6*]. Nu se va despărți bărbatul de femee, saŭ femeea de bărbat când vor face vărsare de sămânță eĭ singurĭ cu măna lor.

[*Zac. 7*] Când se despart casniciĭ pentru acéste vinĭ ce scrie maĭ sus, atuncĭ se socotéște să fie până la o vréme, iară nu de totuluĭ tot.

Când se va despărți bărbatul de muiare'și, saŭ muiarea de bărbat, pentru eres de va fi unul de eĭ eretic.

Glava 182. [*Zac 1*]. Pentru eresurile bărbatuluĭ póte muiarea să'șĭ despărță bărbatul nu numaĭ cu Besérica, ci și ea singură fără de voia nimănuĭ póte să se despărță de dânsul, și maĭ vârtos de o va fi el ispitit, saŭ de o va fi silit să o întórcă despre credința eĭ cea bună a Pravoslavieĭ spre eresurile luĭ.

[*Zac. 2*]. Nu se póte socoti din doă lucrurĭ unul. óre carele va fi maĭ răŭ, eresurile, aŭ preacurvia? de vréme ce o parte are voe să se despărță cu besérica, că décă vrémea celalalt obraz o aŭ făcut preacurvie; acum nu póte obrazul cela ce aŭ făcut precurvia să zică ceia lalte soția luĭ cum iaste eretic: ci se vor potrivi una cu alta, ce se zice eresurile cu preacurvia, drept aceia se vor tocmi să fie una pentru alta și să nu se despărță, iar décă vréme ce partea cea cu eresurĭ, de nu se va pocăi de tot și cu totul și să părăséscă eresele, atuncĭ nu se vor erta ci se vor despărți, și pentru eres și pentru preacurvie.

[*Zac. 3*]. Cela ce'șĭ va despărți muiarea pentru căcĭ iaste eretică, acela nu póte să'ĭ opréscă și zéstrele, cum are voe să le oprécă când o va găsi preacurvind.

[*Zac. 4*]. Când se va tâmpla bărbat cu femée, să fie amândoĭ ereticĭ iar unul de dânșiĭ se va întórce spre Pravoslavie și spre drépta credință creștinéscă, iar cela-lalt obraz să rămâe tot eretic, atuncĭ partea cea creștină póte să se împreune cu alt obraz creștin, și nunta cea dintâiŭ să se dezlége, iar de se va întórce spre credință un obraz și după aceia curând se va întórce și cela-lalt; atuncĭ nunta acelora nu se va dezlega, ci iară va rămânea de vor fi tot împreună cum aŭ fost.

[*Zac. 5*]. Iară când va trece după aceia câtăva vréme, și deaciia dup'aceia de se va întórce cela obraz al doilea spre creștinătate, și'șĭ va cére soțul să locuiască cu dânsul; atuncĭ judecătoriul trebue să socotéscă acest lucru fórte bine, pentru căcĭ că acest lucru póte să fie în multe chipurĭ.

[*Zac. 6*]. Dintâiŭ póte-se prilejĭ să fie într'acest chip, ce se zice décă se va întórce bărbatul spre credința cea adevĕrată, maĭ apoĭ după multă vréme se va întórce și muiarea, și va găsi bărbatulu'șĭ însurat luat muiare creștină, iară aceia ca o muiare ce aŭ fost dintâĭ va vrea să'șĭ ia bărbatul: atuncĭ trebue să socotéscă judecătoriul de se va găsi că s'aŭ cununat bărbatul cu muiarea cea creștină, maĭ apoĭ după ce s'aŭ despărțit de muiarea cea eretică, atuncĭ nunta cea dintâiŭ remâne deslegată, iară cea a doa ce aŭ făcut cu creștina iaste întărită și judecătoriul nu o va deslega, iară de se va afla cum s'aŭ cununat bărbatul cu creștina maĭ nainte de ce s'aŭ fost despărțit de muiarea cea eretică cu judecata bisérecéĭ: atuncĭ nunta dintâĭ iaste stătătóre, iară nunta a doa o va deslega judecătoriul, și va în demna pre bărbat să'șĭ ia muiarea cea dintâĭ carea s'aŭ întors cătră credința cea adevărată, cum aŭ făcut și el singur.

[*Zac. 7*]. A doa de vréme ce obrazul cela ce s'aŭ întors maĭ apoĭ va fi bărbatul și'șĭ va găsi muiarea măritată după bărbat creștin, și acela dintâĭ ca un bărbat ce 'l-aŭ fost o va cére, atuncĭ trebue să caute judecătoriul cum aŭ făcut și cu cela bărbat ce scrie maĭ sus, iară de se va afla cum se cade bărbatuluĭ să ia pre muiarea luĭ carea o aŭ întors spre credință maĭ apoĭ trebue judecătoriuluĭ fórte mult să cérce, să nu se fie întors bărbatul acela cu înșelăciune, ce să zice să nu cumva să facă silă muieriĭ să se întórcă la eresurile lor iarășĭ, saŭ pentru alte meșterșugurĭ, pentru că atuncĭ nu va da judecătoriul voe să o ia, nu pentru altă, ci numaĭ pentru aceste prepusurĭ: ce să fie cu bărbatul al doilea.

[*Zac. 8*]. A treia de vréme ce acel obraz ce s'aŭ întors fie cine ar fi, aŭ bărbatul aŭ muiarea, de se va călugări, și maĭ apoĭ după câtă-va vréme, de se va întórce și cela obraz de în eres spre credința cea bună și va găsi pre cel dintâĭ călugărit și 'l va cére ca pre un soț să locuéscă cu dâns: atuncĭ trebue să socotéscă judecătoriul de acel obraz, ca însă de se va fi călugărit după ce se vor fi împărțit cu besérica, ce se zice să fie dat măna; atuncĭ nu iaste lese de a se maĭ împreunarea, iară de se va fi călugărit și să nu fie despărțit besérica, atuncĭ va slobozi judecătoriul să se deslege călugăria, și să se împreune unul cu alalt, însă de va vrea și obrazul cel călugărit, iară de nu va vrea obrazul cel călugărit să lase călugăria: atuncĭ judecătoriul să nu'ĭ facă nicĭ o silă.

[*Zac. 9*]. A patra, obrazul cel călugărit, de va fi stând pe vre-o stepenă ca aceia, de celea ce sunt dintru rânduiala beséricii și să aibă asupra luĭ hirotonie saŭ molitve de preoție: atuncĭ nu va maĭ putea să lepede călugăria măcar de ar și vrea, fără numaĭ de nu va fi călugăr desăvârșit, iară de'ĭ vor

fi citit numaĭ molitva raselor : atuncĭ nu are nicĭ o sminteălă, ci de va vrea póte să o lépede.

Când se va despărţi muiarea de bărbat pentru vrăjmăşia bărbatuluĭ.

Glava 183. [*Zac. 1*]. Muiarea póte să céră voie dela judecătoriul beséricĭ să se desparţă de bărbatul eĭ când o va bate fără de samă şi'l va face rane cu arme.

[*Zac. 2*]. Încă póte muiarea singură cu voia eĭ fără de judecatoriŭ, să se despartă de bărbatul eĭ, când o va bate într'acesta chip, să vie lucruĭ să stea în cumpănă cum de n'ar fi fugit, o-ar fi ucis de tot, saŭ când o va bate în vre un chip ca acela să o facă să nu pótă grăi către judecătoriŭ, să nuşĭ' pótă spune jalba să o desparţă, iară de nu va fi fost bătaia aşa tare, atuncĭ să nu se pótă despărţi numaĭ ia aşa singură cu voia eĭ.

[*Zacon*]. Când va fugi vre o muiare de vrăjmăşia bărbatuluĭ şi pentru frica ce are ca se nu o omóră, atuncĭ de va arăta aceiaşĭ într'aceia dată mare vrăjmăsia a bărbatului'şĭ : atunce'ĭ desparte légea, iară dacă nu va arăta într'aceĭ ceas răutatea luĭ : atuncĭ nu'ĭ va despărţi légea.

[*Zac. 4*]. Cela ce se va arăta cu vrăjmăşie şi cu gróză asupra muieriĭ sale, acela nu se va numaĭ despărţi de dânsa : ci încă se va şi certa după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 5*]. Muiarea de răutatea bărbatuluĭ de va fugi dela dânsul şi se va duce într'altă casă, atuncĭ iaste datoriŭ bărbatul să o hrănéscă şi să'ĭ facă tótă odihna ; însă de nu va avea părinţĭ, saŭ fraţĭ, şi de va fi eşit singură cu voia eĭ.

[*Zac. 6*]. De va nebuni bărbatul atuncĭ să se desparţă aceia casa, pentru căcĭ că iaste cumpănă, să nu o cumva vatăme, saŭ să o şi omóre bărbatul pre muiare.

[*Zac. 7*]. Când va fi bărbatul învăţat depururea a îmbla tot beat, şi să'şĭ bată muiarea tot în beţie, atuncĭ muiarea luĭ cu lége se va despărţi.

[*Zac. 8*]. Nu numaĭ pentru vrăjmăşia şi răotate ce are bărbatul asupra muieriĭ'şĭ, de o va ucide, numaĭ pentr'aceia se va despărţĭ : ci şi pentru cuvinte ce va grăi bărbatul sprânţare, şi o va ingrozi în tot chipul de o va ucide de tot, pentru acéstea încă se vor despărţi, încă maĭ vârtos când o ar bate şi maĭ ales când va fi om ca acela să'ĭ fie depururea dragă sfada.

[*Zac. 9*]. De se va afla în mijlocul a bărbat, şi a feméе, adecă între casnicĭ, cum să fie vre-o vrajbă ca acéla de mórte, cum s'ar socoti pentru niscare lucrurĭ de prepus să'şĭ prepue adinsine care cum va, cu înşelăciune să nu omóră unul pre altul : atuncĭ pravila'ĭ desparte să nu lăcuiască împreună, iară de nu va fi vrajba de mórte, ci va fi într'alt chip. atuncĭ să nu se desparţă.

[*Zac. 10*]. De n'ar avea bărbatul altă nicĭ o vină, ci numaĭ acésta vrăjmăşie adecă când e iute şi răŭ la mânie : atuncĭ ajunge atâta să se desparţă acéla casă, pentru căcĭ că se zice ceĭ răŭ, cela ce iaste o dată răŭ. acela depururea va fi tot răŭ.

[*Zac. 11*]. Acesta lucru stă pre mâna judecătoriuluĭ să oprĕscă pre bărbatul ceĭ vrăjmaş, carele se porneşte asupra muereĭ sale pentru să se vége să nu cumva să o strice cu ceva, măcar de ar şi face muiarea pre bărbat să se pornéscă asupra eĭ, atuncĭ trebue să'şĭ îngăduiască firiĭ saŭ mânieĭ

[*Zac. 12*]. Încă se cade judecătoriuluĭ să judece vina muereĭ să vază pentru ce aŭ pornit pre bărbat cu mânie asupra eĭ, şi atuncĭ cumu'ĭ va părea judecătoriuluĭ, să'ĭ tocméscă. însă de se va prinde bărbatul că se va lăsa şi nu o va vătăma : iară de nu atuncĭ să'ĭ împarţă.

[*Zac. 13*]. Cela ce nu va lăsa pre muiare'şĭ să dórmă într'un pat cu dânsul, acela se chiamă că de vrăjmăşie nu o lasă, căcĭ că iaste mânios pre dânsa.

[*Zac. 14*]. Celuia ce nu'ĭ plac bucatele ce'ĭ face muiarea, saŭ cămăşile, şi altele ca acéstea : acela se chiamă că are vrăjmăşie pe dânsa.

[*Zac. 15*]. Cela ce 'şĭ bagă muiarea în hiară. saŭ o va închide unde-va ca într'o temniţă. acela se chiamă că are vrăjmăşie spre dânsa.

[*Zac. 16*]. De se va înţelége cum vre un chip dintru casnicĭ, aŭ de bărbat, aŭ de muiare, de va să hiclenéscă pre soţul său cu otravă, saŭ cu altă ceva armă, saŭ farmece : acéia casă să se împarţă cu ştirea şi cu voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 17*]. Bărbatul cu feméea nu se despart numaĭ când se va afla cum unul va să hiclenéscă pe altul : ci încă şi când pun pre altul să facă acesta hicleşug.

[*Zac. 18*]. Când se va lăsa bărbatul maĭ mic, şi se va prinde cu chizăşie cum nu'şĭ va face muieriĭ nicĭ o răotate, şi încă'ĭ va face zapis, atuncĭ judecătorul să'ĭ o dea pre mână, însă când nu va fi vre-o bănuială la mijlocul lor, că măcar că s'aŭ eĭ lăsat şi maĭ mic, iară aşa nu va putea răbda să nu'ĭ facă vre o nevoie, maĭ ales de va fi vrajba prea mare, pentru căcĭ că atuncĭ cu acea plecare. şi de va avea şi măcar ce chizăşie, Pravila tot nu o dă.

[*Zac. 19*]. Împărţéla acestor casnicĭ, să socotéşte până la o sémă de vréme, până se va lăsa şi se va maĭ domoli firea bărbatuluĭ cea iute şi vrăjmaşă.

[*Zac. 20*]. Măcar că şi desparte pravila pre casnicĭ pentru frica ce are muiarea despre

bărbat, ca să nu'I facă vre-o răotate. iară tot se cade să socotéscă judecătoriul acéstă frică, fi-va cu cale să'I despar[ă ad nu va fi, căcI că o frică, cum ar fi un lucru de nemică, nu póte să desparţă casnicii.

Cum şi în ce chip póte să se arate vrăjmăşia bărbatului şi cu ce lucru.

Glava 184. [*Zac. 1*]. Trebue să fie mărturiile, carele vor vrea să arate vrăjmăşia bărbatuluI, să fie destoInicI de a se crederea, să nu fie rudă, saŭ ómeniI muieriI, nicI să fie de răs şi de bajocură, ómenI de cariI să nu'I bage nimenilea nicI într'o sémă.

[*Zac. 2*]. Vrăjmăşia o arată vecinii omuluI, saŭ véstea cum décă spun ómeniI vaetile muieriI şi ţipetile ce se aud de în casă: acélea nu vor putea arăta vrăjmăşia bărbatuluI. nicI ochiI eI de vor fi vineţI, saŭ obrazul de va fi umflat: acestea nu pot să arate vrăjmăşia bărbatuluI. mărturiI trebuesc la lucru ca acesta, pentru să cunóscă tot adevărul.

[*Zac. 3*]. MaI mult crede judecătoriul mărturiile. cariI arată vrăjmăşia bărbatuluI, de cât toţI ceia ce grăiesc împotrivă de zic ca nu e aşa. ce se zice cum nu e bărbatul cu vrăjmăşie spre muiare, căcI că la tóte judecăţile. maI adevărate sînt mărturiile carele zic că iaste aşa, decât ceia ce zic că nu e aşa, adecă ceia ce adeveréză maI de credinţă sînt decât ceia ce tăgăduesc.

Când şi cum póte bărbatul să'şI bată muiarea şi în ce chip

Glava 185. [*Zac. 1*]. Póte să îndrepteze şi să certe bărbatul pre muiare'şI pre lucrul adevărat şi pre dreptate. iară nu cu înşelăciune şi fără de cale. Şi încă să o bată şi când va fi cu vină. după dealǎ ce va fi facută, şi atuncI cu măsură să nu o prea trécă: şi cu blândeţe, iară nu cu vrăjmaşie fără vină şi fără ispravă.

[*Zac. 2*]. Doă lucrurI sprijinesc pre bărbat, să nu se pedepsécă cându'şI va bate muiarea. Intâi când o va fi bătut pre vina eI. A doa, când o va bate puţinel pentru că de o va bate fără vină, saŭ când o va bate cu vrăjmăşie, atuncI se va pedepsi şi maI virtos, însă când va fi vină mieşóră, iară de va fi vina mare, ce se zice, de o va afla în vre un lucru de prêcurvie, saŭ de o va găsi făcând vre un vicleşug de mortea luI, atuncI măcar cu ce vrăjmăşie de o va bate nu se va certa cu nemica de la judecătoriŭ.

[*Zac. 3*]. Muiarea ce o bate bărbatul cu vrăjmăşie şi mult fără de măsură, aceia póte să'şI cêră la judecătoriŭ să se desparţă Iară aşa se cade să fie despărţéla cu lege. Insă să socotéscă de va fi fost bătaia aşa de mare, şi într'acela chip, cât să stea lucrul în cumpănă dabia de va fi vie. Iară de va fi bătaia mieşoră nu se vor despărţi.

[*Zac. 4*]. Cela ce va fi vrăjmaş şi cumplit spre muiarea luI, bătându-o fără de vină saŭ o va bate cu vrăjmăşie. pentru puţintea vină, acela se va certa într'acesta chip: adecă să piarză a treia parte de darurile ce'I va fi dăruit muiarea, iară de nu'I va fi dat darurI. atuncI se va certa să dea muieriI luI a patra parte de câtu'I va fi zêstrea. Acésta iaste când nu vor maI trece zêstrele de treI sute de galbenI. iară de vor fi zêstrele maI multe: atuncI i va da numaI o sută de galbenI şi zêstrele deacia măcar fie cât ştie.

[*Zac. 5*]. Muiarea póte să se desparţă de bărbatul eI singură cu putérea eI, când o va bate des, şi fără de vină, şi dacă se vor despărţi se cade să o hrănéscă bărbatul şi să o îmbrace cum se cade.

[*Zac. 6*]. Fără de măsură şi cum nu se cade şi cu vrăjmăşie se chiamă bătaia când se face cu toiagul, iară maI vârtos când se va sfarma lemnul, saŭ să facă cu dânsul rane să mérgă sângele, saŭ când o va ţlovi cu lemnul în obraz. saŭ în cap, atuncI depururea se va certa bărbatul pentru vrăjmăşia luI.

[*Zac. 7*]. Bărbatul póte să'şI bată muiarea cu măsură pentru vina eI: măcar de ar avé şi zapis să nu o bată.

[*Zac. 8*]. Nu să chiamă bărbatul vrăjmaş muieriI sale de o va bate numaI odată; iară de o va bate depururea şi maI de multe orI fără de vină, atuncI se zice că iaste cu vrăjmăşie asupra eI.

[*Zac. 9*]. De'şI va bate neştine muiarea cu pumnul saŭ cu palma, acea nu se chiamă că iaste cu vrăjmăşie asupra eI. de o ar bate cât de mult şi cât de des.

[*Zac. 10*]. Bărbatul póte să'şI pue muiarea în hare, saŭ să o închiză, cum ar fi în temniţă, numaI pentru doă vinI una iaste când o va afla făcând preacurvie, iară a doa, când o va găsi că'I face hicleşug să'I omóre. iară pentru alte vinI nu va putea nicI să o închiză nicI să o bage în hară.

Când va trebui să fie ómeni de credinţă chizaşi pentru bărbat şi încă să facă şi zapis muiarii lui, să se prinză cum să nu o vatăme cu ceva, nici cu un lucru.

Glava 186. [*Zac. 1*]. Când se va téme muiarea de vre o răotate să nu'I facă bărbatul, fiind el om iute şi mânios, atuncI póte să cêră dela judecătoriŭ să'I facă bărbatul zapis, cu chizăşie ca acéia, să nu o vatăme cu ceva, iară maI virtos de se va fi dat singură vinovată pentru vre un lucru ceva, ce se zice de va fi făcut prêcurvie.

[*Zac. 2*]. Despărţi-se-va muiarea de bărbat nu numaI pentru vrăjmăşia luI: ci maI

vârtos pentru vrăjmăşia părinţilor, şi a rudelor bărbatului, când se vor cumpăni să'i facă nevoe şi să'i strice cu ceva.

[*Zac. 3*]. Nu ajunge, nicĭ póte să fie lucru de credinţă tocméla, şi jurământul ce aŭ făcut bărbatul să fie adevărat, cum nu'şi va vătăma muiarea cu ceva, ci trebue încă să'şi pue şi nişte chezaşĭ, ca să nu'i facă vre o răotate.

[*Zac. 4*]. Când nu va puté găsi bărbatul chezaşĭ să'şi pue pentru să nu-'şi vatăme muiarea, acest lucru atuncĭ stă în putérea judecătoriuluĭ să socotéscă să vază, cumu-li e vrajba, şi să legiuiască să vază puté-va ajunge să fie numaĭ cu acel jurămînt ce-aŭ făcut bărbatul aŭ ba: atuncĭ de nu va putea, să ştie să'i despartă, saŭ să i-o dea iarăşĭ,

[*Zac. 5*]. Când se va despărţi muiarea de bărbatu'şĭ, pentru frica vrăjmăşieĭ luĭ, atuncĭ cade-se judecătoriuluĭ, să întărêscă acest lucru nu numaĭ cu zapis saŭ cu chezaş, ci încă trebue să o pue la un loc ca acela cu credinţă, să şază acolo cu cheltuiala bărbatuluĭ, până se va alege ce cum va fi.

[*Zac. 6*]. Décă va da bărbatul credinţă ca acéia cu jurământ şi cu zapis, şi cu chezaş, să nu'şĭ vatăme muiarea cu ceva, căcĭ o va fi prins'o făcând précurvie, iară muiarea dacă va veni acasă 'şĭiarăşĭ va face altă curvie: atuncĭ bărbatul póte să'i facă totă răotatea, şi să n'aibă nicĭ o certare dela judecătoriŭ, şi atuncĭ nu se sminteşte nemica pentru céle tocméle cu legătură ce s'aŭ făcut.

[*Zac. 7*]. Nu va putea muiarea să cée dela bărbat chizăşie saŭ alta pentru fie ce lucru să nu o vateme, ci trebue să fie vina mare, şi frica eĭ aşijderea, să aibă pentru ce să téme, atuncĭ să cée credinţă, şi acest lucru stă pre séma judecătoriuluĭ să judece acel lucru, şi acea vină de carea să téme muiarea, să vază póte să fie de chizăşie aŭ ba.

[*Zac. 8*]. Măcar de s'ar pune bărbatul şi chezaş să nu'şĭ vatăme muiarea, iară aşa tot póte să o bată cu măsură cându'i va fi vinovată, şi să o dreptéze pre voia luĭ, şi de la judecată să n'aibă nicĭ o certare

[*Zac. 9*]. Dator iaste judecătoriul să siléscă pre muiare şi să o îndémne să lăcuiască cu bărbatul, însă când va cunoşte că bărbatul iaste gata să dea chizăşie cum să nu o vatăme, numaĭ să socotéscă să nu fie bărbatul fórte vrăjmaş, şi să nu fie având adins eluşĭ urăciune să'şĭ fie urâţi până la morte. Pentru că atuncĭ judecătoriul nu va îndemna să'i împreune, că acolea stă lucrul în cumpănă, să nu o cum-va omoră măcar de-ar da şi chezaş, iară de va vrea muiarea să şază cu dânsul, atuncĭ să o lase judecătoriul după cum va fi voia eĭ.

Pentru de câte feliurĭ de lucrurĭ póte bărbatul să'şi gonéscă muiarea din casă cu puterea luĭ fără de lége şi fără ştirea judecătoruluĭ.

Glava 187. [*Zac. 1*]. Pentru précurvia ce va face muiarea póte bărbatul să o scóţă şi să o gonéscă din casă singur cu putérea sa şi maĭ vârtos când va fi curvia de faţă şi arătat. Iară de va fi précurvia pre ascuns şi trebue arătare: atuncĭ nu póte să o gonéscă din casă'şĭ fără de voia judecătoruluĭ.

[*Zac. 2*]. Măcar de ar şi fi un martur destoinic şi credincios să adeveréze précurvia muiareĭ, iară aşa tot nu póte cu putérea sa el singur să o gonéscă.

Zac. 3]. Nu va putea muiarea cu voia eĭ să se despartă de bărbatu'şĭ şi să iasă din casă'i pentru précurvia bărbatuluĭ ce va fi făcut. Şi maĭ vârtos când va fi lucrul pre ascuns şi trebue să o arate neştine, iară de va fi lucrul de faţă, atuncĭ póte numaĭ singur cu voia eĭ să se despartă de bărbat.

[*Zac. 4*]. Cela ce'şĭ va goni muiarea din casă fără de vină, acela se va certa după voia judecătoriuluĭ şi'i va da tóte zéstrele şi ce va fi dobânda zéstrelor.

[*Zac. 5*]. Datoriŭ iaste bărbatul să hrănéscă pe muiare daca o va goni de în casă. Iară de se va afla să facă précurvie într'acea vréme ce lipseşte din casa bărbatuluĭ, atuncĭ bărbatul nicĭ va maĭ da nemica.

[*Zac. 6*]. De se va despărţi muiarea de bărbat cu voia eĭ, iară bărbatul va arăta cum s'aŭ despărţit fără nicĭ o vină, atuncĭ nu iaste dator bărbatul să o hrănéscă afară de casa luĭ, iară de se va fi despărţit pentru vre o vină a bărbatuluĭ: atuncĭ bărbatul va plăti totă cheltuiala ce va fi făcut pe hrana eĭ fiind afară de casă

[*Zac. 7*]. Când va răspunde légea să fie muerea la închisóre în temniţă atâta vréme, atuncĭ bărbatul nu iaste dator să o hrănéscă, de vréme ce iaste la închisóre pentru vina eĭ, ce se zice iaste eretică, ce se pedepseşte cum i se cade, până se va întórce.

[*Zac. 8*]; Póte bărbatul să se despartă de muiare, şi muiarea aşijderea de bărbat, cu voia lor şi fără ştirea judecătoruluĭ când un obraz va face îndemnare şi celuĭ lalt să greşască.

[*Zac. 9*]. Când va da bărbatul banĭ cu camătă şi încă maĭ vârtos când va prea asupri cu camătă, atuncĭ muiarea luĭ nicĭ cum să nu care cum-va să n'aibă voe să nu se despartă de dânsul ci încă iaste datore tot să se întórcă, şi să lipséscă de la dânsul până când se va întórce de acest fel de greşală.

[*Zac. 10*]. De va face muiarea nişcare farmece carele se vor afla întru tot lucrul să fie de vătămare, atuncĭ bărbatul iaste dato-

riŭ să se despartă de dânsa singur cu voia luĭ, şi fără ştirea judecătoriuluĭ.

[*Zac. 11*]. Muiarea ce se va duce de la bărbatu'şĭ cu voia eĭ fără ştirea bărbatuluĭ, aceia póte să róge pe judecătoriŭ să îndemne pe bărbat să o ia iară'şĭ în casă'şĭ, iară de nu va vrea să o ia, atuncĭ iaste datoriŭ să o hrănéscă câtă vréme va lipsi din casa luĭ.

[*Zac. 12*]. Muiarea când nu se va pleca, nicĭ va asculta de besérică, când'uĭ va zice să mérgă după bărbatu'şĭ, carele o cére şi o chiamă să mérgă a casă'şĭ, şi să lăcuiască împreună, de vréme ce aŭ fugit fără ispravă, saŭ de aŭ fost şi cu vre o vină, iară apoĭ bărbatul s'aŭ întors despre acea greşală, atuncĭ bărbatul are putére să mérgă cu judecătoriul cel mirenesc să o ia şi fără de voia eĭ, ce se zice cu dêsila.

[*Zac. 13*]. De va lua bărbatul pre muiare numaĭ cu voia sa, ce se zice, să o apuce fără de véste cu arme, saŭ şi fără de arme, şi aceia iaste muiarea luĭ care aŭ fost împreunată cu dânsa să fie un trup, şi s'aŭ despărţit de dânsa fără vină saŭ şi cu vină, ce aŭ fost micşóră, atuncĭ nu se va certa nimica, iară de va fi feméea numaĭ logodita şi încă nu se vor fi împreunat, iară el o va răpi şi se va împreuna cu dânsa: atuncĭ se va certa puţin lucru cât va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 14*]. Desparte-se muiarea de bărbat cu voia eĭ şi fără ştirea judecătoriuluĭ când va fi bărbatul eĭ eretic, şi căcĭ va meşterşugui să afle vréme să o potă omorâ saŭ să'ĭ facă altă răutate, saŭ căcĭ nu o ţine cum se cade, saŭ nu o hrănéşte bine, ce se zice nu'ĭ dă bucate să'ĭ fie de ajuns, saŭ nu'ĭ face haine.

Când iaste muiarea datóre să îmble după bărbat orĭ în cotro va mérge.

Glava 188. [*Zac. 1*]. Când va fugi bărbatul de într'un oraş saŭ sat pentru vre o greşală mare ce va fi făcut acolo, şi se téme să nu'ĭ prinză judecătoriul să'ĭ facă certare, atuncĭ muiarea iaste datóre să mérgă după dânsul orĭ unde va mérge, şi de ar fi şi vinovat tot i se cade să mérgă după dânsul să se afle la nevoea luĭ.

[*Zac. 2*]. Bărbatul încă iaste datoriŭ să mérgă după muiare când va fugi de frica judecătoriuluĭ pentru vre o greşală ce va fi făcut pe dreptate, iară de va fi vinovată într'alt chip să vie lucrul să se certe pre vina eĭ, atuncĭ să nu mérgă după dânsa, că nu iaste bărbatul datoriŭ pentru vina mueriĭ, cum iaste muiarea datóre pentru vina bărbatuluĭ depururea să îmble după dânsul orĭ unde s'ar mérge.

[*Zac. 3*]. Muiarea iaste datóre se âmble după bărbat, încă nu numaĭ când va fi vinovat, ci şi nevinovat, saŭ şi pentru binele luĭ când va auzi că i se trece undeva meşterşugul maĭ bine, saŭ pentru greutăţile şi dăjdiile ce sunt într'acel loc, de se va duce aiurea să'ĭ fie maĭ binişor, că acolo nu póte terpi, saŭ şi pentru alt lucru, iară numaĭ când va cunoşte că mérge să facă vre o răutate, ce se zice furtişag, tâlhărie, şi alte ca acéstea: acolo nu iaste datóre să mérgă.

[*Zac. 4*]. Când nu va vrea muiarea să îmble după bărbat, ci va îmbla cu şovăiale, una alta va găsi să se potă scăpa, zicând că nu iaste obiceiul să îmble muerile după bărbaţĭ, atuncĭ nu i se vor prinde aceste şovăiale, ci numaĭ ce'ĭ caută să mérgă după bărbat.

[*Zac. 5*]. Nu iaste datóre muiarea să mérgă după bărbat, când va vrea să mérgă bărbatul să lăcuiască într'alt sat, dar acésta pentru ce? pentru că va cunoşte óre ce niscare sémne rele ca acélea, cum bărbatul va să o hicleńéscă să'ĭ facă vre o răutate, saŭ mergând pre cale se va téme să nu o péce unde-va: drept aceia nu va mérge.

[*Zac. 6*]. Când se va tocmi un om cu o feméie, şi se va logodi, şi'ĭ va zice să'l aştépte până într'un an, şi atuncĭ să se cunune cu dânsa, după aceia se va prileji până la acea vréme să purcéză să iasă dintr'acel loc: atuncĭ acea femée adecă logodnica, ea nu va fi datóre să îmble după logodnic.

[*Zac. 7*]. Când va fi bărbatul om răŭ sprânţar şi va îmbla din loc în loc, şi din sat în sat, şi nicĭ la un lucru nu va fi om de ispravă, şi maĭ vârtos când va veni lucrul pentru răutăţile luĭ să'l gonéscă şi să'l scoţă dintr'acel loc, atuncĭ nu va fi muiarea datóre să îmble după dânsul, cum s'ar zice de se va afla că acel om s'aŭ făcut om răŭ, déc'aŭ luat şi s'aŭ cununat cu acea femée, iară de se va afla cum aŭ fost om răŭ de când'uşĭ aŭ fost, atuncĭ muiarea iaste datóre să îmble după bărbat orĭ unde va mérge, pentru căcĭ că se chiamă că l'aŭ ştiut cum iaste de maĭ nainte vréme.

[*Zac. 8*]. Când se va tocmi un om cu muiarea sa dintâĭ la logodna lor cum să n'aibă voe bărbatul să'şĭ scoţă muiarea dela locul, şi de la naşterea eĭ, iară după aceia se va prileji de va veni lucrul numaĭ să iasă dintr'acel loc, ce se zice de se va bolnăvi, şi nu va putea să se tămăduiască într'acel loc, saŭ de va avea vrajbă cu omenul cel maĭ de frunte cariĭ vor lăcui acolo, saŭ cu maĭ marii luĭ, saŭ când'uĭ va scóte judecătoriul şi'l va goni din sat; atuncĭ muiarea i se cade să îmble după bărbat, iară să nu potă şovăi cu alte tocméle ce vor fi avut într'alt chip.

Pentru rânduealile spiţelor nunteĭ care arată la a câte spiţe se fac însurările, şi la a câte eĭ nu se fac.

Glava 189. [*Matei*]. Spiţele nunteĭ pentru

acésta le aŭ zis spițe că cum e scara de se sue pre spiță și se pogóră așijderea iară pre spițe așa sînt și rudeniile, [*O Arhiereule caută de socotéște bine să nu mergĭ în munca iaduluĭ*]. împarte-se în cincĭ tocmélc și socotesc cincĭ împărțirĭ. pentru că de se vor naște de într'un tată și de într'o mumă. se chiamă frațĭ. saŭ de vor naște de într'un tată și două mumânĭ, așijderea se chiamă frațĭ. și n'are nimenĭ a zice că nu mĭ-e frate, căcĭ s'aŭ născut de într'altă mumă, că un tată Ĭ-aŭ sămănat, și iară de vor fi doĭ frațĭ de într'o mumă, și doĭ tațĭ, nu va putea zice nimenea că nu mĭ-e frate căcĭ s'aŭ născut de într'alt tată ci cum se chiamă ceĭ de sus frațĭ adevĕrațĭ așijderea sunt și ceĭ de într'un tată și doă mumânĭ, saŭ de îndoițĭ tațĭ și o mumă, saŭ de într'un tată și o mumă : aceștia toțĭ cum am zis se chiamă frațĭ adeverițĭ. însă aceștĭ frațĭ sunt a doa spiță, décia copii care se nasc dintru ceĭ doĭ frațĭ se chiamă verĭ premarĭ și sunt a patra spiță. Verii premarĭ de vor naște copiĭ aceia se chiamă al doilea verĭ : și sunt a șasea spiță, décia al doilea verĭ de vor naște copiĭ, aceia se chiamă aĭ treilea verĭ, cari sunt spițe opt.

Pentru împărțirea rudenieĭ, și pentru rudenia de sânge.

Glava 190. Rudenia se împarte în cincĭ rândurĭ :

Intâĭ iaste de sânge.

A doa iaste de cuscrie, adecă de doă némurĭ.

A treia este de al treilea rudenie, care iaste și acésta cuscrie de treĭ némurĭ.

A patra iaste a sfântuluĭ botez.

A cincea iaste de în feciorii de suflet, carea se chiamă copilul carele ia neștine cu sfintele molitve, și'l face adeverit al săŭ ca și copii luĭ.

Decĭ rudenia de sânge se împarte în treĭ : în sus, și în jos, și intru ceĭ de laturĭ.

Ceĭ de sus se chiamă tată-meŭ, moșu-meŭ, strămoșu-meŭ, muma-mea, móșă-mea, și strămóșă-mea.

Iar ceĭ de jos se chiamă coconiĭ meĭ, nepoțiĭ meĭ, și strănepoțiĭ meĭ.

Ceĭ de laturĭ sunt, cațĭ nu s'aŭ născut noă, nicĭ de la noĭ s'aŭ născut, ci sunt numaĭ de la aceiașĭ rudă de care suntem și noĭ, adecă Frate-meŭ Soru-mea, Văru-meŭ, Vară-mea Unchiu-meŭ, și Mătușă-mea.

Pentru a șaptea spiță de sânge. Că să nu se facă.

Glava 191. [*Matei*]. A șaptea spiță de sânge oprita iaste de tot să nu se faca pentru că nu lasă Pravila să ia neștine muiare pre fata al doilea văr al săŭ, că maĭ nainte în vrémea cea de demult de vrea întreba maĭ nainte până nu se făcea nunta el nu'l lăsa să facă, ci numaĭ 'l oprea, iară de apuca să se facă nunta, atuncea'Ĭ canonia și așa'Ĭ lăsa, și nicĭ o apărare dela besérica nu avea atuncĭ.

[*Légea*]. Pentru că grăiaște pravila, nu póte neștine să ia muiare pre fata al doilea văr al luĭ, s'aŭ a doa vară a luĭ căcĭ că'Ĭ iaste nepótă, decĭ de făcea cineva nuntă ca acésta pre ascuns, atunci'Ĭ canonia.

[*Caută de vezĭ răspunsul Patriarșesc*]. Aduseră aminte de acesta lucru la Săborul sfânt al sfântuluĭ și a tótă lumea Patriarh Chir Luca, și de atuncĭ tocmi și porunci acel sfânt Patriarh cu Soborul luĭ, ca să nu se maĭ facă acea nuntă fără de lége ce să zice de sânge, a șaptea spiță, decĭ de te va întreba cine-va să nu cumva să lașĭ să se facă, iar de se va face, desparți-o de tot ; și preotul care va blagoslovi aceia nuntă să'Ĭ iaĭ darul preoțieĭ luĭ de tot, iară de'l vor fi înșelat cu hiclenie și n'aŭ știut, nu'Ĭ lua darul ci'l canonéște cum se cade, décă vréme ce l'aŭ înșelat, iară cațĭ aŭ tocmit de s'aŭ făcut acea nuntă fără de lége : afurisaște'Ĭ.

[*Manoil Porfirogenitul împărat*]. Adevăratau acéstă judecată patriarșască și porunca împăratuluĭ Chir Manoil Porfiroghenitul. Pentr'aceia n'aŭ lăsat pre nimenea să ia muiare pre fata al doilea văr al luĭ, pentru căcĭ că'Ĭ iaste nepótă cum am zis.

[*Vezĭ și alt răspuns Patriarșesc*]. Așijderea și Patriarhul Alecsie cu săborul aŭ poruncit de acésta ca să nu se facă, și scrise și carte în anii 6546.

Pentru că cumu'Ĭ frîul la cal, așa iaste și pravila la noĭ creștiniĭ, ci trebue să o păzim bine, să facem cum grăiaște și cum poruncéște.

Pentru a opta spiță de sânge ca să se facă adecă să se împreune la a opta spiță décă va ajunge.

Glava 192. [*Mateĭ*]. A opta spiță de sânge se numără așa : Tatăl cațĭ copiĭ de-ar face, toțĭ doă spițe se chiamă, măcar de ar fi și multe naștere. Adecă tată-meŭ aŭ născut pre mine, și iaste o naștere, adecă o spiță, născu și pe frate-meŭ și fac doă spițe Câte naşterĭ nasc, atâtea spițe se socotesc. Adecă tată-meŭ aŭ născut pre mine și e o naștere : iată că e o spiță tată-meŭ și eŭ. décia eŭ am născut pre fiul meŭ, iată acum doă spițe cu tată-meŭ. fiiŭ-meŭ aŭ născut pre nepotu-meŭ, iată acum că sunt treĭ naşterĭ și 3 spițe, nepotu-meŭ aŭ născut pe strănepotu-meŭ, iată patru naşterĭ și patru spițe.

Iară tată-meŭ născu pe frate-meŭ a doa naștere și iaste către dânsul o spiță, iară către mine frate-săŭ altă spiță : fac doă, décia frate-meŭ născu fiiŭ carele se chiamă nepotu-meŭ décia către tată-săŭ adecă fratele meŭ,

iaste o spiţă, iară cătră mine unchiu-său a treia spiţă adecă naşterea mea, care m'am născut una, a frăţini-meŭ doă, şi a nepotu-meŭ treĭ, déci a născuiŭ şi eŭ fiiŭ şi iată că iaste a patra naştere cu nepotu-meŭ, căcĭ că fiiu-meŭ cătră nepotu-meŭ, adecă vărul premare al luĭ sunt patru spiţe.

Décia iară nepotu-meŭ ficiorul frăţine-meŭ născu fiiŭ, sunt treĭ naşterĭ cătră frate-meŭ, iară cătră mine patru naşterĭ şi patru spiţe, iara cătră fiiu-meŭ cincĭ spiţe, iară cătră nepotu-meŭ al doilea văr al luĭ şase.

Décia iară nepotul frăţini-meŭ născu o fată, carea iaste cătră frate-meŭ a patra spiţă, iară cătră mine a cincia, iară cătră fiiu-meŭ şase, iară cătră nepotu-meŭ şapte: iară cătră strănepotu-meŭ al treilea al eĭ văr, opt, şi să ia acéstă spiţă a opta neapărat.

[Caută aicea]. Să ştiţi că la spiţele nuntelor, cum se numără céle bărbăteştĭ aşa şi céle muereştĭ. Pentru că de intr'un tată s'aŭ născut, iară nu iaste cum zic unii ce nu ştiŭ, că într'alt chip se socotéşte zice céle bărbăteştĭ şi într'alt chip céle muereştĭ, ci pravila pune de socotéşte céle muereştĭ ca şi céle bărbăteştĭ, şi nu e nicĭ o despărţélă de bărbătesc până la muerese. Căcĭ că Ion naşte pre Dimitrie şi pe Maria şi'şĭ sunt Dimitrie cu sorusa Maria a doa spiţă şi copii lor patru, şi merg spiţele pre rând până vin la opt, décia tocma atunce'şĭ vin la împreunarea nunteĭ ca şi cum am arătat şi am zis maĭ sus.

Pentru rudenia despre cuscrie, care iaste de doă némurĭ.

Glava 193. Spiţele de sânge la socotélă sunt lesne, şi iată că pre obicéiŭ le-am zis maĭ sus.

[Mateĭ]. Iară spiţele carele's de cuscrie sint anevoe, şi maĭ cu pază, şi maĭ cu socotélă le vom zice.

Drept aceia trebue să socotim bine ca să nu facem fără de lége să mergem în iad să ne muncim, să avem greutate de Hs. Dumnezeul nostru la zioa de judecată adecă muncă în vécĭ. Pentru că nunta fără de lége aceia nu iaste nicĭ se chiamă nuntă, numaĭ ce se chiamă amestecare de sânge, şi de nu se vor pocăi să se iarte, eĭ sunt aĭ munceĭ şi aĭ focului de vécĭ. Iară pre popa carele va blagoslovi aceia nuntă fără de lége, de va fi ştiut nunta că aŭ fost fără de lége şi o aŭ blagoslovit, aceluia pravila'ĭ ia darul popiei, iară de nu va fi ştiut, numaĭ ce se canoneşte, şi cáţĭ aŭ tocmit de s'aŭ făcut aceia nuntă fără de lége, pre aceia afuriséşte'ĭ până vor face nevoinţă şi tocmire să se despărţă: Atuncĭ vor lua canon şi certăciune.

Alta, câte pravila iartă acélea să şi facem, iară de câte nu iartă să ne ferim să nu le facem, că apoĭ vom mérge în iad de ne vom munci.

Iară dascăliĭ ceĭ de demult eĭ erta până în şapte spiţe, iară ceĭ maĭ tinerĭ adecă maĭ de încoce eĭ erta şi la a şasea, iară la a şaptea apărară, céle şase pentru căcĭ nu aŭ amestecare, iară la a şaptea căcĭ aŭ amestécare.

Şi ia să ascultaţĭ, pravila apără pre un bărbat a lua pre mumă şi pre fată, nicĭ pre moşă şi pre nepótă, nicĭ pre moşa şi pre a doa nepótă, nicĭ pre moşa şi a treia nepótă. Nicĭ doă surorĭ nu iaŭ pre unul. Nicĭ pre mătuşa adevărată şi pre nepóta. Nicĭ pre mătuşa mare şi pre nepótă, nicĭ pre mătuşa mică şi pre nepótă. Nicĭ pre doă surorĭ, nicĭ pre doă vére primarĭ, nicĭ pre două a doa vére un bărbat nu le póte lua pre acéstea. Pentru că nu sunt şapte spiţe precum socotesc uniĭ, ci sunt numaĭ şase. Pentru că bărbatul şi muiarea sint un trup şi o spiţă se socotéşte. De acesta lucru s'aŭ întrebat în zilele Nicoliĭ Patriarhul, şi se opri de dânsul cu săborul, şi se făcu şi porunca împărătéscă cum să nu se facă acea nuntă, pentru că căte nunte se fac despre cuscrie şi se tocmesc la a şaptea spiţă, acelea se iartă.

[Sémnéză să ştiĭ]. Pentru că iaste saŭ o fire saŭ o punere, însă firea iaste un om, iară punerea iaste cum am zice un om cu femeia luĭ ce e pre lége care s'aŭ alăturat întru împreunarea trupéscă cum grăiaşte scriptura: «şi vor fi amândoĭ un trup», decĭ când iaste rudenia de pre sânge şi de un ném, acela om adevărat se chiamă unul. Iară când iaste despre cuscrie, adecă de doă némurĭ atuncĭ iaste unul lipsă şi acésta nu iaste asémenea ca despre sânge. Pentru aceia şi spiţa care lasă de în céle opt apoĭ cu o spiţă maĭ jos face nunta, şi se face şapte spiţe.

[Vezi]. Şi acel bărbat ia pre fata al doălea vére a muerii luĭ.

Pentru numele unchiuluĭ, cum se împarte şi să grăiaşte în treĭ chipurĭ şi pentru treĭ némurĭ.

Glava 194. Unchiŭ adevărat se chiamă fratele tătâne-meŭ saŭ al mâni-mea.

Iară unchiŭ mare se chiamă fratele moşu-meŭ saŭ al moaşă-mea.

Iară unchiŭ mic se chiamă vărul premare al tătâne-meŭ saŭ al mâni-mea.

Decĭ acel frate al tătâni-meŭ iaste cătră mine a treia spiţă, iară fratele moşu-meŭ saŭ al moaşă-mea iaste a patra spiţă. Iară vărul premare al tătâni-meŭ saŭ al mâni-mea iaste cătră mine a cincea spiţă.

Tatăl şi ficiorul pre mumă şi pre fată nu o iaŭ. Nicĭ pre moşă şi pre nepótă. Nicĭ pre moşă şi pre a doa nepótă. Nicĭ pre moaşă şi pre a treia nepótă. Nicĭ pot lua pre [illegible]

și pre nepótă. Nicī pre mătușă mare și pre nepótă. Nicī pre doă verī primarī.

Iară tatăl și fiul iaŭ pre mătușa mică și pre nepótă. Iară pre doă al doilea vére nu iaŭ.

[*Intrebare*]. Dar pentru ce am dat slobozie tatăl și feciorul, să ia pre mătușa mică și pre nepótă, iară pre doă a doălea vére a se lua am oprit ?

[*Răspunde*]. Căcī că tatăl și fiiul, mătușeī ceī micī și nepóteī carea ar lua, eī aŭ loc tatăl și feciorul să se chiame tatăl tată, și feciorul fecior, iară când ar lua pre doă a doălea vére, atuncī se fac în loc de tată și de fiĭ amândoī ginerī, drept aceia nu lasă Pravila să se facă saŭ să fie, pentru că numele tatălul și al fiiuluī nu se amestecă la numele mătușiī micī și a nepóteī, cum maī sus am zis : ci numaī la céle doă a doălea vére, și la fiece nuntă ce se améstecă numele, nunta aceia nu se face : pentru că e fără de lége.

La mătușa mică și la nepótă, de va lua tatăl pre mătușă și feciorul pre nepótă atuncī póte fi, iară de va lua tatăl pre nepótă, atuncī feciorul pre mătușă nu póte să ia ca să nu se améstece numele să se facă tatăl fiŭ si fiiuī tată.

Nicī moșul și nepotul nu pot să ia pre móșă și pre nepótă, nicī pre mumă și pre fată, nicī pre móșă și pre a doa nepótă, nicī pre doă surorī, nicī pre mătușa cea adevărată și pre nepótă.

Iară moșul și nepotul iaŭ pre mătușa cea mare și pre nepótă, iaŭ și pre mătușă mică iș pre nepótă.

Moșul și nepotul nu iaŭ pre doă vére primarī. Nicī moșul și al doilea nepot nu le iaŭ ca să nu se socotéscă și eī amândoī ginerī.

Moșul și al doilea nepot iaŭ pre móșă și pe a doa nepótă, iaŭ și pre mătușa cea adevărată și pre nepótă.

Doī frațī nu iaŭ pre doă surorī, nicī pre doă vére premarī.

Doī frațī iaŭ pre mătușa mică și pre nepótă iaŭ și pre doă a doălea vére.

Doī frațī pre mumă și pre fată nu iaŭ, nicī pre móșă și pre nepótă, nicī pre móșă și pre a doa nepótă, nicī pre mătușă mare și pre nepótă.

Unchiul și nepotul, iaŭ pre mătușă și pre nepótă adevărat când va lua unchiul pre mătușă, și nepotul pre nepótă, acésta iaște ertat a fi; iară de se va tâmpla să ia unchiul pre nepótă, nepotul pre mătușă nu póte să o ia, pentru că se améstecă numele și se face unchiul nepot, și nepotul unchiŭ.

[*Marele Vasilie*]. Că grăiaște Marele Vasilie că câte améstecă numele întru spițe, acélea zice se chiamă fără de lége.

Și unchiul și nepotul iaŭ pre doă vére premarī.

Și doī verī premarī, iaŭ pre doă vére premarī.

Să zicem și pentru treī némurī.

Treī némurī iaste iară acésta cuscria, care se face de treī némurī. Că alt ném sunt eŭ, și altul muiarea mea și frate-săŭ, și altul muiarea a frateluī muerīī méle.

Deci de va muri muiarea mea, atuncī pociŭ să iaŭ pre sora a muerīī frateluī muerīī méle.

Iară pre muiarea a frateluī muerīī méle de va muri el, eŭ nu pot să o iaŭ, ci numaī frate-meŭ o va lua muiare.

De voiŭ avea strănepot și va muri, atuncī pre muiarea luī nu mī-o dă pravila să o iaŭ muiare.

Frate-meŭ de va avea strănepot și va muri, iaŭ eŭ prea acea muiare a strănepotuluī frateluī meŭ.

De va muri bărbatul maștehăī și de va muri și strănepótă-sa, pre bărbatul eī nu póte să'l ia.

De va muri muiarea mea, iaŭ pre muiarea unchiuluī eī.

Iaŭ și pre strănepóta a frateluī muereī méle.

Luat-am după soru-mea ginere adecă cumnat mie, și voiŭ lua pre muiarea frateluī cumnatu-meŭ, adecă pre cumnata cumnatuluī.

Iară bărbatul feteī méle luo nevasta după frate-săŭ și muri frate-săŭ, pre muiarea luī eŭ nu pociŭ să o iaŭ, numaī pe sora eī o iaŭ neapărat.

Doī frațī să aibă unul frate despre muiare, și altul sor despre muiare, aceia să ia la nuntă neapărat.

[*Leu și Arsenie Patriarh*]. Socotéla saŭ adevărarea Patriarșilor, Leu și Arsenie grăiaște să ia doī frațī pre cumnată și pre sora bărbatuluī nevésteī.

Nepótă-mea fata frăține-meŭ are bărbat și de va muri ea, atuncī eŭ și bărbatul eī luăm pre doă surorī.

[*Mihail Patriarh*]. Iară socotéla Patriarhuluī Mihail grăiaște, fata zice carea am de altă muiare și a mueri-mī carea o țiŭ acuma și fata frăține-său adecă nepótă-sa iaŭ pre doī frațī.

[*Stipi Patriarh*]. Iară socotéla Patriarhuluī Stipi poruncéște : cum ginerile și fratele muerīī să ia pre doă surorī, așijderea și pre doă vére premare.

Pentru ficiorīī de suflet și aī sfântuluī botez.

Glava 195. [*Mateī*]. Feciorīa de suflet o fac uniī, căcī nu nasc copiī, saŭ zice mulțī nasc și mor; și rămân fără coconī, și de ciuda lor mișăiī părințī, iaŭ coconī striinī și și'ī fac lor feciorī sufleteștī cu sfintele molitve, și le sunt aceia ca și feciorīī cariī 'ī-aŭ născut trupéște, și întru rudenie și întru moștenire, și întru spițe.

[*Lége*]. Drept aceia grăiaşte pravila, că nu pot să iaŭ fata moşuluĭ meŭ cea de suflet: pentru că e soră sufletéscă tătânĭ-meŭ.

Pre fata fiiu-meŭ celuĭ sufletesc nu o voiŭ lua muiare. Nicĭ feciorul cel sufletesc pre muiarea tatăluĭ sufletesc şi altele.

[*Nearava luĭ Leu înţeleptul*]. Şi niminea nu va putea să dea pe fiica sa feciorului săŭ celuĭ de suflet.

Intr'altă vréme făcea feciorĭ de suflet fără molitve. Iară în zioa de astăzĭ când va cineva să ia fecior de suflet, el 'l ia cu sfintele molitve şi cu sfintele slujbe şi'l sunt aceia carĭ iaŭ feciorul întru tocméla părinţilor, iară feciorul se face adevărat fecior lor carĭ l'aŭ luat ca şi cum l'ar fi născut trupéşte. Drept aceia de va avea neştine fecior trupesc şi fecior sufletesc, nu pot să se împreune întru nuntă până la al optulea spiţă.

Rudenia aceĭ feciorie de suflet se numără şi se socotéşte până la a opta spiţă ca-şi a sfântuluĭ botez. Numaĭ spre céle ce se sue şi spre céle ce se pogóră: adecă spre părinţĭ şi spre feciorĭ, iară nu întru ceĭ de lăturĭ, ceĭ de lăturĭ zicem pe fraţĭ şi pre surorĭ, carĭ n'aŭ nicĭ o rudenie, într'acea rudenie sufletéscă a aceĭ feciorie de suflet, că un om ce va vrea să ia pre un fecior de suflet, deacia apoĭ frate-său saŭ nepotu-său pot de o iaŭ muiare.

Că şi călugăriţile şi muerile céle ce se ţin curate şi iale'şĭ facŭ fecior de suflet, decĭ şi aceĭ copiĭ carĭ se vor face feciorĭ de suflet, să aibă de la dânsele pe dreptate şi eĭ parte, fără de nicĭ o judecată.

Pentru Sfântul Botez.

Matfei. Sfântul botez iaste naştere Dumnezeéscă şi înnoire sufletuluĭ, şi cine ia copilul de în sfântul botez, acela se chiamă tată sufletesc aceluĭ copil ce aŭ botezat, şi iaste maĭ mare la cel copil decât tată-său carele l'au născut trupéşte. Decĭ cu închezăşuirea sfântuluĭ duh se face tatăl copiluluĭ cel sufletesc frate tatăluĭ său celuĭ trupesc, şi iaste către acel tată al copiluluĭ a doa spiţă. decĭ că e frate, iară către copilul carele aŭ botezat iaste o spiţă, şi alţĭ copiĭ câţĭ aŭ botezat el, o spiţă sunt către dânsul, iară câţĭ copiĭ n'aŭ botezat, aceia sunt a treia spiţă către acel cumătru saŭ naş, ca şi copiĭ fraţine-său. Pentru că cum am zis sunt fraţĭ sufleteştĭ, iară copiĭ aĭ aceluĭ cumătru cu copiĭ carĭ aŭ botezat sunt a doa spiţă. Pentru că acel tată adecă cumătru saŭ naş pre acel copil 'l-aŭ născut trupéşte, iară pre cela lalţĭ sufletéşte, adecă de întru Dumnezeéscă scăldătore, iară copiĭ cumătruluĭ adecă aĭ naşuluĭ carĭ nu 'l-aŭ botezat cu copiĭ luĭ sunt a patra spiţă ca copiĭ unor doĭ fraţĭ, carĭ se chiamă verĭ premarĭ, aşa şi aceia, şi pogorându-se aceştea copiĭ, se socotesc ca şi rudenia de pre sânge, şi se oprese de împreunare întru nuntă până ce vin la a şaptea spiţă: deacia la a opta se des'égă şi fac nuntă neapărat.

[*Săborul 6. Canon 53*]. Grăiaşte şi canonul 53 al şaselui săbor, că maĭ mare iaste rudenia sfântuluĭ botez decât de sânge. Pentr'acea trebue să păzim să căutăm şi spiţele până la opt, deacia atuncĭ să se facă schimbare ca şi de sânge, de se face la a opta. Pentru că de la canon şi dela pravilă maĭ mare iaste rudenia a sfântuluĭ botez decât depre sânge.

Pentru feciorĭ de suflet.

[*Zri*]. Iară feciorĭ de suflet aşa să se facă, cum zice maĭ sus ca şi la sfântul botez. Şi acésta numaĭ pre un obraz adecă în sus şi în jos: ce se zice întru tatăl şi întru copil, iară nu întru fraţĭ şi în surorĭ, pre carĭ zice pravila că sunt de laturĭ. Că aceĭ fraţĭ şi surorĭ aĭ aceluĭ fecior de suflet, nu se améstecă într'acea rudenie sufletéscă, carea aŭ făcut fratele lor cel trupesc, ci de vor vrea lua-vor neapărat pre aceĭ fraţĭ sufleteştĭ aĭ frateluĭ lor.

Copila carea o voiŭ boteza eŭ, pre aceia o va lua frate-meŭ saŭ nepotu-meŭ muiare.

Iară eŭ voiŭ lua muiare pre sora feciorului meŭ de suflet.

Pentru doĭ copiĭ ceĭ va priimi neştine dela sfântul botez, de vor putea să se împreune întru nuntă şi altele bogate de trébĭ pentru Dumnezeescul botez

Glava 196. [*Simeon Solunénul. Acestea tóte pentru sfântul Botez s'aŭ întrebat în zilele preĭ sfântului Patriarch Chir Iosif, leat 781 şăzând la Săbor cu pré sfinţiĭ Arhiereĭ*]. Doĭ ómenĭ carĭ nu-şĭ sunt nicĭ o rudă, iară pre copiĭ lor un naş 'l-aŭ priimit de în sfântul botez. Acuma copiĭ aceia nu se împreună întru nuntă până vor ajunge la a opta spiţă. Pentru că sunt fraţĭ. Că un tată 'l-aŭ născut sufletéşte de în Dumnezeésca scăldătore pe în sfântul botez.

Sócră-mea aŭ priimit un copil de în sfântul botez, şi am priimit şi eŭ ginere-său alt copil, unul bărbătesc şi altul muieresc, óre puté-se-vor împreuna întru nuntă aŭ ba? şi ziseră că vor putea. Pentru că aceĭ copiĭ nicĭ o rudenie nu-'şĭ sunt, nicĭ despre botez nicĭ despre rudenia trupéscă.

Muiarea mea de va fi priimit un copil muieresc şi eŭ altul bărbătesc, puté-vor să se împreune întru nuntă aŭ ba? eĭ porunciră că nu vor putea.

Dar de voĭ avea feciorĭ de trupul meŭ şi voĭ boteza şi un copil, atuncĭ óre putea-vor feciorul meŭ cel trupesc şi cel sufletesc al meŭ să ia doă surorĭ aŭ ba? şi porun-

ciră cum neapărat să se facă acea nuntă.

Doĭ copiĭ ce va boteza un naș de nu se vor apăra, óre puté-vor lua pre doă surorĭ aŭ ba? și poronciră cum și acea nuntă neapărat să se facă.

Óre cine se însură și luă muiare pre fata óre cuĭ, și după vréme muri acea muiare a luĭ, și iară va să ia altă muiare pre care o aŭ botezat socru-săŭ: și poronciră și de acésta că iaste oprire și nu póte să fie.

Pentru robul ertat ca să nu ia pre stăpână-sa nici argațiĭ pre muerile stăpânilor lor.

Glava 197. [*Mateĭ*]. Robul ertat nu va lua pre stăpână-sa, adecă pre muiarea stăpânu-săŭ după mórtea luĭ. Niciĭ argatul, măcar de va vrea și muiarea, ca să nu dea vină întru ómenĭ, că încă viŭ fiind stăpânu-săŭ aŭ umblat cu dânsa.

Pentru că la nunte trebuie să căutăm ce e și cum se cade, și de va curvi saŭ de va spurca neștine pe vre o muiare.

Glava 198. [*Legea și Pravila*] Grăiaște Pravila, că trebue să căutăm pre la nunte nu numaĭ căcĭ se cade: ci să căutăm de se și cuvine.

Socotéla legeĭ saŭ a pravileĭ zice așa, ca pre la nunte trebue să căutăm să vedem acésta, adecă un om va să ia muiare, ce se zice va să se facă o nuntă, și întru spițele rudeniеĭ nu se împédică, drept aceia trebue să căutăm să vedem de va fi bine cum se cade, ce să zice să nu fie bărbatul de 50 anĭ și muiarea de 12 saŭ de 15, saŭ muiarea de 50 și bărbatul de 20, decĭ bine cum se cade și cinstit iaste așa, ca să fie bărbatul și muiarea în vârsta ce e pre lege cum grăesc Dumnezeeștile pravile, iară cum nu se cade și afară de dreptate iaste cum e maĭ sus: să fie bărbatul bătrân și muiarea tânără, saŭ muiarea bătrână, și bărbatul tânăr: care lucru nu iaste numaĭ cum nu se cade, ci încă e rușine, dosadă, imputare, și batjocură.

[*Mateĭ*]. Iar care om va curvi cu vre o muiare, acela pre mașteha aceĭ muiarĭ ce aŭ umblat cu dânsa nu o póte lua muiare: ci va lua a doa vară a eĭ.

Pentru însurarea și ce iaste însurarea.

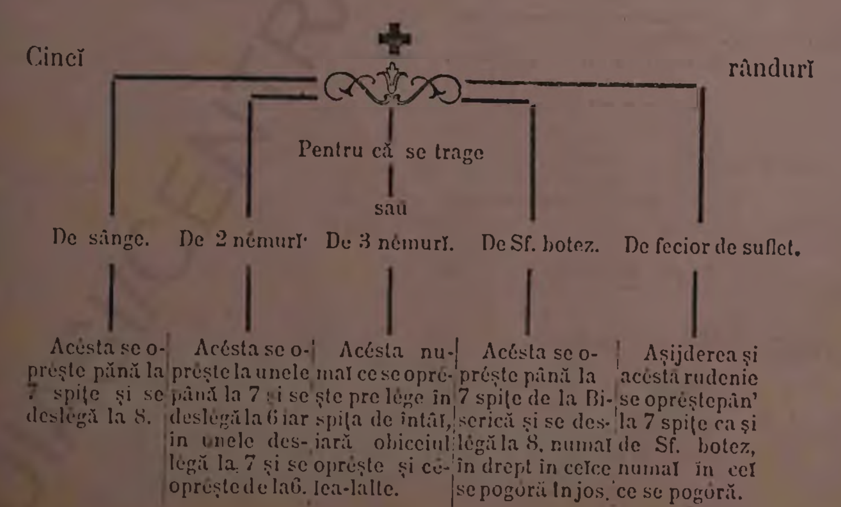
Însurarea se chiamă, că décă se împreună un om cu o muiare pe carea nicĭ o aŭ văzut, nicĭ cu dânsa aŭ vorbit, iară décă se cunună cu ea, atuncĭ el o ia la casa luĭ, și lăcuiaște cu dânsa: adecă șed amândoĭ într'o casă. Încă se maĭ chiamă însurarea, căcĭ că se împreun: și se fac amândoĭ un trup, după cum aŭ zis Domnul Nostru Is. Hs. cu molitve și cu cununie pre lége dela preot.

Cum trebue să se facă însurarea.

Întâĭ trebue să fie slobod despre tóte rudeniile, ca să fie Taina pre lége și sfântă.

A doa să se păzască cum se cade de vârstă, să nu fie bărbatul bătrân, și muiarea tânără, nicĭ muiarea bătrână, și bărbatul tânăr: ci să fie amândoă părțile deopotrivă de anĭ, iară de va întréce o parte maĭ mare, adecă a bărbatuluĭ, atuncĭ iaste bine, iar de va întréce muiarea să fie de zile maĭ mare de bărbat: atuncĭ fórte iaste fără de cale.

Rudenia se împarte în cincĭ.

Rudenia de sânge se împarte în treĭ, în ceĭ ce merg în sus, în ceĭ ce merg în jos, şi în ceĭ de laturĭ.

Ceĭ de sus sînt, tată-meŭ, moşu-meŭ şi strămoşu-meŭ.

Iară ceĭ ce se pogóră sînt, fiiu-meŭ, nepotu-meŭ, şi al doilea nepot : iprocĭ.

Iar ceĭ de laturĭ sînt : frate-meŭ, văru-meŭ şi al doilea văr.

Şi acéstă rudenie se dezlégă până la a opta spiţă.

Scrisórea saŭ semnarea nunţelor.

(*Spiţa 2*). Nu póte neştine să ia pre soră-sa.

Petru aŭ născut.

Nu va fi. Gheorghe fraţĭ pe Maria

Nu póte să ia Gheorghe pe Maria că sînt a doa spiţă.

(*Spiţa 3*). Petru

Nu va fi. Gheorghe fraţĭ Ioan.
| Irina.

Nu póte să ia Gheorghe pe Irina că'ĭ e nepótă de frate, şi iaste a treia spiţă.

(*Spiţa 4*). Niciĭ pre vara premare a luĭ.

Petru

Nu va fi. Gheorghe fraţĭ Ioana.
Toma verĭ premarĭ Maria.

(*Spiţa 5*). Niciĭ pre fata a vérei premare a luĭ

Petru

Nu va fi. Gheorghe fraţĭ Ioan.
Toma verĭ premarĭ Maria.
| Irina.

(*Spiţa 6*). Niciĭ pre a doa vară a luĭ

Petru

Gheorghe fraţĭ Ioana.
Nu va fi. Toma verĭ premarĭ Maria.
Dimitrie al doilea verĭ Anna.

(*Spiţa 7*). Niciĭ pre fata aĭ doa vară a luĭ

Petru

Gheorghe fraţĭ Ioan.
Nu va fi. Toma verĭ premarĭ Teodora.
Dimitrie al doilea verĭ Maria.
| Irina.

(*Spiţa 8*). Póte sǎ ia a treia vară a luĭ neapărat

Petru

Gheorghe fraţĭ Ioana.
Aicea va fi. Toma verĭ premarĭ Teodora
Dimitrie al doilea verĭ Manuil.
Aleesie al treilea verĭ Irina.

(*Spiţa 9*). Lua-va şi pre nepóta a doa vară a luĭ

Petru

Gheorghe fraţĭ Ioana.
Aicea va fi. Toma verĭ premarĭ Maria.
Dimitrie al doilea verĭ Teodora.
| Irina.
| Calea.

Ajunge până aice de rudenia sângeluĭ.

De aicea se începe şi a doua semenţie aşa, adică cuscria.

(*Spiţa 1*). Nu va putea niminea să ia pre mumă şi pre fată.

Petru Maria

Nu va fi. | Irina.

Petru aŭ ţinut pre Maria şi aŭ murit, şi aŭ avut o fată a nume Irina, nu va putea Petru să ia pre Irina să'ĭ fie muiare că 'ĭ-e hiastră şi iaste 1 spiţă.

(*Spiţa 2*). Niciĭ pre mătuşă şi pre nepótă.

Petru Maria.

Nu va fi. | Irina.
| Calea

(*Spiţa 3*). Niciĭ pre mătuşă şi pre a doa nepótă.

Petru Maria.

| Irina.
Nu va fi. | Tomaĭ.
| Teodora.

(*Spiţa 4*). Niciĭ pre mătuşă şi pre a treia nepótă.

Petru Maria.

| Irina.
| Anna.
Nu va fi. | Teodora
| Calea.

(*Spiţa 2*). Nicĭ pre două surorĭ nu póte să le ţie.

Petru Maria surorĭ şi Teodora.

Nu va fi.

(*Spiţa 3*). Nicĭ pre mătuşa cea adevărată şi pre nepótă.

Petru Maria surorĭ Teodora.

Nu va fi. Irina.

(*Spiţa 4*). Nicĭ pre doă vére premarĭ

Petru Maria vére premarĭ Teodora

Nu va fi.

(*Spiţa 5*). Nicĭ pre mătuşa mică şi pre nepótă.

Petru Maria vére premarĭ Teodora.

Nu va fi. Irina.

(*Spiţa 6*). Nicĭ pre doă a doulea vére

Petru Maria a doălea vére Teodora.

Nu va fi.

[*Zri*]. Oprit-aŭ besérica pre acela om să nu ia pre doă a doălea vară. pentru că nu's şapte spiţe ci şase. Pentru că bărbatul şi muiarea o spiţă se socotesc că sunt.

De acésta s'aŭ întrebat în zilele Patriarhuluĭ Nicolae şi s'aŭ oprit de la besérică, şi aŭ eşit zisă saŭ tocmélă şi porunca de la împăratul Chesar Manuil. să nu se facă nicĭ odată acésta.

[*Intr'alt chip*] Petru cu doă a doălea vére cadé-i-se-va? dar cum să se cază, că nunta cea de întâĭ iaste bună şi blagoslovită. iară a doa iaste forte fără de cale şi forte fără de lége, numără măcar spiţele că veĭ afla adevărat. Pentru că cum va putea un bărbat carele aŭ ţinut odată pre al doălea vară şi cealalte fiindu'ĭ cumnată, iară acum să'ĭ fie bărbat, măcar de 'ĭ-ar fi murit bărbatul măcar de o ar fi lăsat.

(*Spiţa 7*). Ci va putea lua pre fata a doălea vară a muieriĭ luĭ.

Petru Maria a doălea véră Teodora.

Va fi. Calea

(*Spiţa 2*). Nu va putea tatăl şi feciorul să ia pre mumă şi pre fată.

Petru Maria

Nu va fi. Ioan Teodora

(*Spiţa 3*). Nicĭ pre moşă şi pre nepótă.

Petru Maria

Nu va fi. Ioan Teodora.

Anna

(*Spiţa 4*). Nicĭ pre mătuşă şi pre a doa nepótă.

Petru Maria

Ioan Teodora.

Nu va fi. Anna.

Calea.

(*Spiţa 5*). Nicĭ pre mătuşă şi pe a treia nepótă.

Petru Maria

Ioan Teodora.

Nu va fi Elena.

Irina.

Calea.

(*Spiţa 3*). Nicĭ tatăl şi fiul pre doă surorĭ.

Petru Maria surorĭ Teodora.

Nu va fi. Ioan

(*Spiţa 4*). Nicĭ pre mătuşa cea adevărată şi pre nepótă.

Petru Maria surorĭ Teodora.

Nu va fi. Ioan Irina.

(*Spiţa 5*). Nicĭ pre doă vére premarĭ.

Petru Maria. vére premarĭ Teodora.

Nu va fi. Ioan

(*Spiţa 6*). Puté-va lua tatăl şi fiul pre mătuşa mică şi pre nepótă.

Petru Maria vére premare Anna.

Hiva Ioan Irina.

(*Spiţa 7*). Pre doă a doălea vére nu vor putea lua.

Petru Maria a doălea vére Elena.

Nu va fi. Ioan

Dar pentru ce am slobozit pre tată şi pre fecior să ia pre mătuşă mică şi pre nepotă, iar pre doă a doălea vére 'ĭ-am oprit a le lua?

Pentru că acel tată şi fecior la mătuşa cea mică şi la nepótă, sînt în loc de tată şi de fiiŭ, iar la céle doă adoălea vére tatăl şi feciorul se fac în loc de cumnaţĭ. şi într'acélea nu li se améstecă numele, iar într'acésta se améstecă, deci în carele li se améstecă numele de rudenie într'acélea e nunta fără de lége.

(*Spiţa 5*). Nicĭ tatăl şi feciorul nu vor lua pre mătuşă mare şi nepótă.

Petru Maria surorĭ Teodora.

Nu va fi. Irina.

Ioan Anna.

(*Spița* 3). NicI moșul și nepotul pre mumă și pre fată.

Petru Maria.

Ioan Irina.

Nu va fi. Gheorghie

(*Spița* 4). NicI moșul și nepotul pre mósă și pre nepótă.

Petru Maria.

Nu va fi. Ioan Toma.

Gheorghie Irina.

(*Spița* 5). NicI pre mósa și pre a doa nepótă.

Petru Maria.

Nu va fi. Ioan Toma.

Gheorghie Irina.

Calea

(*Spița* 4). NicI moșul și nepotul pre doă surorI.

Petru Maria. surorI Irina.

Nu va fi. Ioan

Gheorghie

(*Spița* 5). NicI moșul și nepotul pre mătușa cea adevărată și pre nepótă.

Petru Maria. surorI Elena.

Nu va fi. Ioan Irina.

Gheorghie

(*Spița* 6). Moșul și nepotul lua-vor pre mătușa cea mare și pre nepótă.

Petru Maria. surorI Elena.

AicI va fi Ioan Anna.

Gheorghie Teodora.

(*Spița* 7). Puté-vor lua pre matușa cea mica și pre nepot.

Petru. Maria. vére premarI Teodora

AicI va fi. Ioan Anna

Gheorghie

(*Spița* 6). Moșul și nepotul nu vor putea lua pre doă vére premarI.

Petru Maria vére premarI. Elena.

Nu va fi Ioan

Gheorghie

(*Spița* 7). NicI moșul și al doilea nepot, ca să nu se socotéscă și eI cumnațI.

Petru Maria vére premarI. Elena.

Nu va fi. Ioan

Toma

Gheorghie

(*Spița* 6). Moșul și al doilea nepot vor putea lua pre mósa și pre a doa nepótă.

Petru Maria

Ioan Toma

Fi-va. Gheorghe Irina

Toma Calea

(*Spița* 5). Moșul și al doilea nepot nu vor putea lua pre doă surorI.

Petru Maria surorI Teodora

Ioan

Nu va fi. Gheorghe

Toma

(*Spița* 6). Moșul și al doilea nepot vor putea lua pre mătușa cea adevărată și pre nepótă.

Petru Maria surorI Irina

Ioan Calea

Aicé va fi. Gheorghe

Toma

(*Spița* 1). DoI frațI pe doă surorI nu iaŭ.

Petru frațI Ioan. Maria surorI Elena

Nu va fi.

(*Spița* 5). NicI vor lua pre mătușa cea adevărată și pre nepótă.

Petru frațI Pavel Maria surorI Teodora

Nu va fi. Calea

(*Spița* 6). DoI frațI pre doă vére premarI nu vor putea lua.

Petru frațI Pavel Maria vére premarI Calea

Nu va fi.

(*Spița* 7). DoI frațI vor putea lua pre mătușa mică și pre nepótă.

Petru frațI Pavel Maria vére premarI Elena

Aicé va fi. Calea

(*Spița* 8). DoI frațI iaŭ pre doă a doilea vére.

Fiva. Petru frațI Pavel Maria a doilea vére Elena

(*Spiţa 3*). Doĭ fraţĭ pre mumă şi pre fată nu vor putea lua.

Nu va fi. Petru fraţĭ Pavel Teodora
Irina

(*Spiţa 4*). Nicĭ pre móşă şi pre nepótă nu vor lua.

Nu va fi. Petru fraţĭ Pavel Elena
Irina
Calea

(*Spiţa 5*). Nicĭ pre móşă şi pre a dóa nepótă.

Nu va fi. Petru fraţĭ Pavel Elena
Irina
Teodora
Calea

(*Spiţa 6*). Nicĭ vor lua pre mătuşa mare şi pre nepótă.

Nu va fi. Petru fraţĭ Pavel Maria surorĭ Elena
Teodora
Irina

Spiţa 6. Unchiul şi nepotul vor putea lua pre mătuşă şi pre nepótă.

Fi va. Petru frate Pavel Maria surorĭ Irina
Ioan Elena

Însă când va lua unchiul pre mătuşă, şi nepotul pre nepótă póte fi nunta; iar de va lua nepotul pre mătuşă, atuncĭ nu póte unchiul să ia pre nepótă pentru amestecarea numelor, căcĭ că se fac încurmezişare, iată cum vezĭ aicea maĭ jos.

(*Spiţa 6*) Nu va fi. Petru fraţĭ Pavel Maria surorĭ Elena
Toma Irina

(*Spiţa 7*). Unchiul şi nepotul vor putea lua pre doă vére premarĭ.

Aicĭ va fi. Petru fraţĭ Pavel Maria veră premarĭ Elena
Toma

(*Spiţa 8*). Şi doĭ verĭ premarĭ vor lua pre doă vére premare.

Aicĭ va fi. Petru văr premar Ioan Maria vere premarĭ Calea

Până aicea am scris şi am socotit că va ajunge pentru a doa rudenie.

De aicea vom începe pentru a treia rudenice saŭ ném, saŭ cuscrie, căcĭ că o seminţi, sînt eŭ, alta iaste muiarea mea, şi fratele eĭ, şi alta muiarea fratelu̯ĭ muereĭ méle, cum am zis şi maĭ sus.

(*Spiţa 1*). De va muri muiarea mea, voiŭ putea lua pre sora muereĭ fratelu̯ĭ muereĭ méle.

Va fi. Petru Maria fraţĭ George Teodora surorĭ Calea

(*Spiţa 3*). Iară pre muiarea fratelu̯ĭ muereĭ méle nu voiŭ putea lua.

Nu va fi. Petru Maria fraţĭ Gheorge Ana

(*Spiţa 4*). Ci pre aceia o va putea lua frate-meŭ.

Va fi. Petru fraţĭ Pavel Maria fraţĭ Georghe Ana

(*Spiţa 1*). Pre muiarea hiastrulu̯ĭ meŭ nu voiŭ putea lua.

Nu va fi. Petru Maria
fecior de alt bărbat
Ioan Ana

(*Spiţa 4*). Ci pre aceia o va putea lua frate-meŭ.

Fiva. Petru fraţĭ Pavel Maria
feciorul eĭ cest de jos
Ioan Calea

(*Spiţa 1*). Nicĭ maşteha nu va putea să ia pre cela ce aŭ fost odinióră bărbat hiastreĭ sale.

Nu va fi. Irina Gheorghe carele o-aŭ făcut maĭ nainte cu altă muiare.
Teodora Ioan

(*Spiţa 3*). Daca'mĭ va muri muiarea, voĭ lua pre muiarea unchiulu̯ĭ eĭ.

Fi-va Ioan fraţĭ Gheorghie Anna
Petre Mariea

(*Spiţa 3*). Puté-voĭ lua şi pre hiastra fratelu̯ĭ muerиĭ méle.

Aicea iară va fi. Petru Maria fraţĭ Gheorghe Anna cu alt bărbat făcută
Irina

(*Spița 4*). Am cumnată după soru-mea, și eŭ voiŭ putea lua pre muiarea frăține-săŭ.

Petru frați Irina. Gheorghe frați Ioan Maria.

Va fi.

(*Spița 4*). Iarăşĭ bărbatul fétiĭ méle aŭ luat o nevastă, după un frate al luĭ, deci pre aceia nu voĭ putea lua.

Petru

Nu va fi. Irina Gheorghie frații Ioan Maria

(*Spița 5*). Iară pre sora a aceia neapărat o voiŭ lua.

Petru

Va fi. Irina Gheorghe frațĭ Ioan Maria surori Calea.

(*Spița 6*). Doĭ frațĭ s'aŭ însurat, deci unul are cumnat de pre nevastă'șĭ, altul are cumnat iară de pre nevastă'șĭ, aceia neapărat se vor putea lua.

Gheorghe frați Maria Petru frați Pavel Ana surori Calea

Va fi

(*Spița 5*). Cumnatul și fratele nevésti vor lua pre doă surorĭ.

Petru frați Mariea Gheorghe Irina surori Anna.

Va fi

(*Spița 7*). Cumnatul și fratele nevéstiĭ vor lua pre doă vére premarĭ.

Petru frați Maria Gheorghie Irina vere premarĭ Calea

Va fi

(*Spița 6*). Pre fata luĭ Ioan, și pre nepóta muiereĭ luĭ ceĭ de întâĭ doĭ frațĭ le pot lua neapărat.

Anna surori Maria Ioan Elena Gheorghie frați Dimitrie

Va fi. Irina Calea

(*Spița 6*). Unchiul și ginerile de pre nepóta cea de întâiŭ vor putea lua pre doă surorĭ.

Dimitrie frați Ioan

Va fi și aşa. Anna Nichita Irina surori Calea

De'aŭ murit Anna nepótă-sa, atuncĭ Nichită aŭ luat pre Calea, iar Dimitrie pe Irina.

Pănă aicea să socotéşte de cuscria carea e de a treia rudenie.

De aicea se începe pentru Sfântul botez.

Nu va putea neştine să ia pre ceia ce o aŭ luat de întru sfântul Botez, niciĭ pre mumă-sa, saŭ pre fată, încă nicĭ fiiu-săŭ.

Şi pentru céle ce merg în sus şi céle ce să pogóră în jos aşa zicem, ca şi de pre rudenia de sânge; iară despre ceĭ ce sînt de laturĭ nicĭ cum, şi ceĭ de laturĭ zicem pe frațiĭ şi surorile naşilor, iară nu de ceĭ ce se trag de în naşĭ şi de în finĭ.

[*Caută de vezĭ bine*]. Caută bine, că célea ce sunt de laturĭ nu se apără întru rudenia de botez, şi acésta o arată de în céle 10 răspunsurĭ ale sfântuluĭ Mitropolit de la Iraclia chir Nichita, care aŭ făcut cătră iubitorul de Dumnezeŭ Episcop chir Constantin, şi iaste aşa.

Că o muiare văduvă anume Teodora avea o soră bună anume Maria, deci aŭ născut doĭ coconĭ bărbațĭ anume Gheorghe şi Dimitrie: iară ea aŭ botezat pre Constantin voinicul, deci va sora aceĭ văduve anume Maria să ia pre fata luĭ Constantin după un ficior al eĭ? dezlegarea iaste acésta: Nu se apără Maria de fata luĭ Constantin, pre carele soru-sa l'aŭ priimit de în sfântul botez după fiiu-săŭ să o ia; ci să se facă împreunare ca aceia. Iată şi semnele cum scrie maĭ jos.

(*Spița 5*).
Teodora surori Maria
Constantin

Fi-va Anna Gheoghie frațĭ Dimitrie

De aice înainte caută de vezĭ şi scrisórea sfântuluĭ botez forte cu deadinsul

(*Spița 2*). Zaharia.
aŭ născut | aŭ botezat

Nu va fi pe Gheoghe frațĭ pe Irina.

(*Spița 3*) Zaharia
aŭ născut | aŭ botezat
Gheorghe frațĭ Irina.

Nu va fi Anna

(*Spița 4*). Zaharia
aŭ născut aŭ botezat

Nu va fi Gheorghe frațĭ Irina
Dimitrie vérĭ premarĭ Anna

(*Spița 5*). Zaharia
aŭ născut | aŭ botezat
Gheorghe frațĭ Irina

Nu va fi Dimitrie verĭ premarĭ Anna
Elena

(*Spița 6*). Zaharia
aŭ născut | aŭ botezat

Georghie frațĭ Antonie
Dimitrie vérĭ premarĭ Nicolae
Nu va fi Ioan a doilea verĭ Anna

(*Spița 7*). Zaharia
aŭ născut | aŭ botezat

Gheorghie frațĭ Antonie
Dimitrie verĭ premarĭ Anna
Zaharia aĭ doilea verĭ Teodora
Nu va fi Nicolae |

(*Spița 8*). Zaharia
aŭ născut | aŭ botezat

Gheorghie frațĭ Antonie
Dimitrie verĭ premarĭ Anna
Zaharia aĭ doilea verĭ Teodora
Aicé va fi Vasilie aĭ treilea verĭ Maria

(*Spița 8*). Zaharia
aŭ născut | aŭ botezat

Gheorghie frațĭ Antonie
Dimitrie verĭ premarĭ Anna
Fiva Toma aĭ doilea verĭ Teodora
| Vasilie
| Calea

Și de céle ce se sue în sus, și de céle ce se pogóră în jos, de tóte așa zicem, ca și de céle de sânge. Iară de céle de lăturĭ nicĭ cum.

Insă ceĭ de lăturĭ zicem pe frațiĭ și pre surorile nașilor, adecă eŭ voiŭ lua pe sora nașului meŭ, saŭ el pre soră-mea, saŭ eŭ pre nepotă-sa, saŭ el pre a mea.

Ci încă și eŭ și finu-meŭ vom putea lua pre doă surorĭ, încă și moșul și nepotul de pre sfântul botez așa vor putea lua.

Petru nași Pavel Maria surorĭ Teodora
| |

Pentru rudenia cununieĭ.

Iaste și altă rudenie de pre cununie, care se chiamă pre limbă próstă, nășia saŭ finie și se apără numaĭ de obrazele cumătruluĭ și a nașuluĭ și de copiĭ lor: iară de altă rudă neapărat iaste și blagoslovită, adecă a se împreuna.

Pentru nuntele célea ce se apără și fără rudenie.

Glava 199. Tâmplă-se unele orĭ de într'aceste cincĭ semințiĭ de carele am zis, de se apără nunta a nu se face și fără de rudenie. Adecă cum am zice carele l'aŭ bănuit că aŭ curvit cu vre o muiare, iară de față nu s'aŭ vădit, pre aceia nu va putea să o ia muiare, nicĭ pre mașteha-sa, ci va lua pre a doa vară a eĭ neapărat.

Nicĭ robul ertat pre muiarea mașteheluĭ săŭ după mórtea luĭ, căcĭ că bănuesc ómeniĭ de zic, că până aŭ fost el viŭ aŭ fost umblat cu dânsa.

Nicĭ robiĭ nu vor putea să ia pre stăpânile lor, ca să nu zică că maĭ înainte aŭ fost umblat cu dânsele.

Cine se însóră fără de lége, póte nunta aceia să se strice, și apoĭ să se mărite să ia pre altul, așijderea și bărbatul carele se va însura fără de lége.

Copiiĭ ceĭ adevărațĭ nu se vrednicesc întru numele celor ce sunt copiĭ, nicĭ să priiméscă să chiame pre acela tată adevărat.

In voe să fie celuia ce va vrea să ia pre sora cumătru-săŭ, saŭ a finu-săŭ.

Nu va putea neștine să ia pre fata mueriĭ luĭ carea o aŭ lăsat, care fată s'aŭ născut de într'alt bărbat apoĭ décă s'aŭ despărțit.

Nu póte neștine să ia pre logodita tătâne-săŭ și a frăține-săŭ măcar de nu s'ar fi făcut nicĭ nunta lor.

Nu póte neștine să'șĭ ia muiare pre fata ceia ce o aŭ făcut cu curvie.

Pre sora carea e de în curvie nu va putea neștine să o ia.

Doĭ frațĭ nu pot să se ia adins eișĭ, măcar de vor fi de un tată și doă mumânĭ, saŭ iară de o mumă și doĭ tațĭ: pentru că sînt a doa spiță.

Câțĭ se botéză de un naș, fiind nu toțĭ ai unuia, aceia nu pot uniĭ către alțiĭ să se ia saŭ să se améstece.

Carele'șĭ va boteza pe fiiu-săŭ, acela se desparte de fămeea'șĭ căcĭ că o aŭ făcut soră sufletéscă.

Care om se va amesteca adecă se va culca cu sócra-sa pentru căcĭ va fi fost muiarea luĭ mititică, acela să se facă călugăr, iară muiarea carea aŭ lăsat și ia de se va face călugăriță va avea plată mare, iară de va vrea să se mărite a doa óră nicĭ cum nu se apără.

[*Intrebarea Episcopuluĭ Constantin*]. O fată aŭ luat un bărbat și i s'aŭ citit și molitvele de logodnă și cununia, și amândoĭ nu s'aŭ culcat, iară bărbatul s'aŭ culcat cu sócră-sa și o aŭ îngreuat, de acésta ce se cade să facem?

[*Răspunsul Nichiteĭ Iraclénul*]. Pentr'acésta lucru vom răspunde: că bărbatul acela nu i se cade să ție muiare pre logodita luĭ, și de sócră-sa să se depărteze pentru obiceiul cel răŭ, ca să nu se maĭ ție de aceia.

Cărțile céle vechĭ vrea erta acésta, iară eŭ maĭ bine socotesc să lipséscă despre amândoă décă vrémea ce nu s'aŭ amestecat cu muiarea'șĭ, ci numaĭ cu sócră-sa.

[*Tâlc*]. Tatăl şi feciorul de suflet s'aŭ ertat să ia pre doă surorĭ, de marele dascal de lége eclisiast al mariĭ beséreceĭ: văleato 7041 measeţ octomvrie pentru căcĭ că o aŭ cerut feciorul Iconomuluĭ Caffa chefuli*s*.

Petru Irina, surorĭ Teodora
Ioan

Pentru ómeniĭ carĭ se fac ispravnicĭ şi pentru copiĭ micĭ.

Glava 200. Nicĭ ispravnicul saŭ fiiu-său, nu vor putea să ia pre săraca cărea'ĭ iaste ispravnic până nu se va slobozi isprăvnicia, slobozéşte-se saŭ deslégă-se isprăvnicia décă se face copilul mic de 25 anĭ saŭ de 30, că atuncĭ e în vîrsta deplină: şi décă vor tréce aceĭ 25 de anĭ, iaste volnic să'şĭ céră lucrurile luĭ: adică ce va avea de la ispravnic, şi atuncĭ să i băvéşte ispravnicul de isprăvnicie, atuncĭ are slobozie ispravnicu saŭ fiiu-său să se blagoslovéscă cu ispravnica ceia ce aŭ fost el ispravnic până aŭ crescut.

Nicĭ alăutariul carele zice cu vióra şi alăuta pre la târgurĭ şi pre la sborurĭ, şi pre la nunte: nu póte să ia fată de om bun saŭ de boiariŭ, că uniĭ ca aceia sînt batjocură luĭ Dumnezeŭ şi ómenilor.

Pentru in ce chip se numără saŭ se socotesc naşterile şi spiţele.

Glava 201. [*De in 28 de in cartea împărătéscă*]. De va te întreba cine-va: tată-tău a câte spiţe'ţĭ iaste? tu'ĭ zi una. De'ţĭ va zice dară moşu-tău a câtea spiţă'ţĭ iaste? tu'ĭ zi a doa. Pentru că moşul a născut pre tată-meŭ, şi se făcu o naştere: adecă o spiţă. Décia tatăl iară născu pre mine, iată că sînt doă naşterĭ şi se împlură şi 2 spiţe: iară de'ţĭ va zice dar frate-tău a câtea spiţe'ţĭ iaste? tu'i zi a doa Pentru că pre mine aŭ născut tată-meŭ şi se făcu o naştere, décia iară născu pe frate-meŭ, iată şi altă naştere şi doă spiţe se umplură. Iară de va întreba dară feciorul fraţine-tău a câte spiţe'ţĭ iaste? zi'ĭ că iaste a treia, iar de'ţĭ va zice şi unchiu-tău a câtea spiţe'ţĭ iaste? zi'ĭ a treia. De-ţĭ va zice dară vărul tău premare a câtea spiţe'ţĭ iaste? zi'ĭ a patra. Iară feciorul luĭ? zi'ĭ a cincea. Iară de'ţĭ va zice, dar al doilea văr? zi'ĭ că e a şasea, iar feciorul luĭ a şaptea, iar al treilea văr al tău zi'ĭ că iaste a opta. Iar de'ţĭ va zice dar muiarea ta? zi'ĭ că e o spiţă. Pentru că bărbatul şi femeea nu fac nicĭ o spiţă şi sînt un obraz şi vor fi zice amândoĭ în trup unul. Aşijderea şi de mătuşă şi de móşă şi de tóte de céle ce merg în sus, şi de céle ce se pogóră în jos şi de céle de laturĭ bărbăteştĭ şi muereştĭ, cum s'aŭ zis maĭ sus. Şi întrebându-te în s'altele asijderea socoteşte şi'ĭ răspunde, pentru că aşa ţiind şi socotind şi semnând naşterile şi spiţele de în tocméla cea dréptă nu veĭ cădea saŭ nu veĭ greşi.

[*Caută de vezĭ aicea cu deadinsul*]. Încă şi acésta cu daadinsul să ştiĭ că spiţele sfântuluĭ botez într'alt chip se socotésc către céle de sânge.

Că de te va întreba cine-va: dară tată-tău cel sufletesc a câte spiţe'ţĭ iaste? zi'ĭ că e a una ca şi către tatăl ceĭ trupesc De'ţĭ va zice: dar feciorii luĭ a câte spiţe'ţĭ sînt? zi'ĭ că sînt a doa ca şi nişte copiĭ aĭ unuĭ tată. De'ţĭ va zice: dar tatăl tău cel trupesc cu tatăl tău cel sufletesc a câte spiţe sînt unul către altul? zi'ĭ că sînt a doa, că duhul sfânt a făcut pre dânşiĭ, şi fraţĭ sufleteştĭ s'aŭ făcut, iară de'ţĭ va zice: dar ceia-lalţĭ copiĭ aĭ tatăluĭ tău cel sufletesc, adecă fraţiĭ tăĭ ceĭ sufleteştĭ către tată-tău cel trupesc a câte spiţe sînt? zi'ĭ că sînt a treia cum s'ar tâmpla a fi feciorii de frate adecă nepoţĭ. Iară de'ţĭ va zice dar către fraţiĭ tăi ceĭ trupeştĭ, fraţiĭ tăĭ ceĭ sufleteştĭ uniĭ către alţiĭ a câte spiţe sînt? zi'ĭ că sînt a 4, ca nişte verĭ premarĭ. Aşa şi spre ceia-lalţĭ ce se pogóră asijderea păzind canonul veĭ putea să înţelegĭ tóte spiţele.

In sfântul şi marele post nu póte să se facă nicĭ o nuntă.

Glvaa 202. [*Simeon Soluneanul*]. Intru sfântul şi marele post, nicĭ o legătură a nunteĭ nu póte să se facă, ce se zice: că nicĭ blagoslovenie, nicĭ logodnă, adecă tocmélă, numaĭ acésta ce ştim că s'aŭ făcut de doă orĭ în zilele Sfântuluĭ Patriarh de la Ţarigrad Chir Filoteĭ de mare nevoe, odată s'aŭ făcut legăturĭ crucişĭ, iară altă dată aŭ schimbat engolpiurile o parte către alta, adecă unul către altul, iar nu s'aŭ făcut cu Molitvele ce se zice blagoslovenie, care legăturĭ crucişĭ şi schimbarea carea aŭ schimbat engolpiurile, se chiamă tăria şi neintórcerea tocmélă a nunteĭ pentru că avea odinióră obiceiŭ când vrea să facă acéle legăturĭ crucişĭ saŭ să schimbe engolpiurile, deacia nu maĭ putea aceĭ bărbat şi muiarea să se maĭ despărţă. Deci de atuncĭ pre multe locurĭ se ţine obiceiul acela până astăzĭ, şi fac legăturĭ crucişĭ, şi schimbă şi engolpiurile, şi aşa iaste nunta adevărată. Ci însă acésta ce s'aŭ făcut de doă-orĭ tocmélele nunteĭ de nevoe în postul cel mare, făcutu-s'aŭ în zioa blagoveştêniilor, iară altă dată acésta nu s'aŭ făcut nicĭ odată.

Pentru nunta cea de întâĭ, şi ce iaste nunta, şi pentru nuntă ce e pre lége.

Glava 203. [*Gherman Patriarh*]. Nunta cea de întâĭ carea se face cu fire aceia iaste bună, căcĭ că se apropie omul de Dumnezeŭ pentru curăţia juneĭ şi a feteĭ după cum zice cuvântul.

Nunta iaste împreunarea bărbatuluĭ şi a

muierii, adecă amestecare, saŭ amestecare și moștenire întru tótă viața lor, și omuluĭ celuĭ drept apropiare de Dumnezeŭ.

[*Mateiŭ*]. Nuntele céle ce sînt pre lége, se chiamă célea ce se fac cum zic Dumnezeeștile Pravile, bărbatul să fie pre lége, și muiarea priimită pentru bărbat, adecă junele să trécă de 14 anĭ, și muiarea să fie maĭ mare de 12.

Pentru tocmélelo céle próste și de nimic, carele se fac pre la nunte, și nefăcându-se molitvele pre dânșiĭ

Glava 204. [*Nearcaoa luĭ Leu înțeleptul și al Alecsie Comninul Împărați*]. Când se face nunta cu tocmélele subțirĭ, de nemic, próste, fără de molitve, și fără blagoslovenie, după aceia unul de într'amândoĭ de se va căi: atuncĭ neapărat se despart, și va lua bărbatul altă muiare, și muiarea alt bărbat, iară de se vor fi făcut molitvele blagoslovenia, măcar de nu se vor fi nicĭ împreunat, atuncĭ nunta aceia la acel bărbat și femee iaste pre lége, și locuința nedespărțită: și niminea nu póte să'ĭ despață. Acésta s'aŭ tiposit saŭ ijderit dăpre Neareaoa împăratuluĭ depururea pomenitul Leu înțeleptul și de treĭ orĭ fericitul împăratul Alecsie Comninul.

Pentru cum se chiamă nunta cea de întâĭ, a doa, și a treia, și pentru canonul celor cu doă nunte și celor câte cu treĭ nunte.

Glava 205. [*Grigorie Bogoslovul*]. Cinstitul bogoslov și marele Grigorie zice: că nunta cea de întâĭ iaste lége, a doa iaste ertare, a treia călcare de lége.

[*Marele Vasilie*]. Iară pentru a doa nuntă Marele Vasilie la a patrulea canon al luĭ zice: omul carele se va însura a doa óră, 2 anĭ să nu se cuminece.

[*Postnicul*] Iară Dumnezeescul Patriarh Postnicul zice un an, iară de se va tâmpla să se împreune cu muiarea'șĭ maĭ 'nainte de blagoslovenie: acela are canonul curvariuluĭ: adecă anĭ 7.

[*Marele Vasilie*]. Pentru a treia nuntă iară zice marele Vasile la cel al 4 canon maĭ de sus al luĭ, obicéiŭ am aflat la ceĭ câte cu treĭ nunte, 5 anĭ să nu se cuminece, iară de împreunarea cea trupéscă a muerilor sale să nu se depărtéze, fără numaĭ în vrémea când vor să ia anafora, că pe aceia nuntă nu o chiamă nuntă: ci curvie, și canonire de multe nunte. Că maĭ bine iaste să greșască la o muiare de cât la multe. Pentru aceia și Domnul zicea Samarinénii: Că cincĭ bărbațĭ aĭ ținut iară acum pre cel ce'l țiĭ nu'țĭ iaste bărbat, pentru că maĭ mult aceia nu li se cade a se chema bărbațĭ muierilor, [*Ioan Glava 4 Zacon 12*]. saŭ iale muerĭ bărbaților. Căcĭ că zice să nu'ĭ scóță de în besérică, ci să ia anafora într'acel cincĭ anĭ, décia atuncĭ să se vrednicéscă Sfinteĭ Priceșteniĭ.

[*Iar a luĭ învățătură*]. Și iară acel mare Vasilie la al 4-lea canon al luĭ zice: a lua neștine a treia femée legea bisériceĭ nu ținem, ci însă maĭ bine de cât va curvi omul orĭ unde va sosi, maĭ bine iaste să ia a treia muiare, și nu judecăm lucrul nunțeĭ aceștia să o ertăm, ci însă o vom priimi cum zice sfitocul cel de împreunare.

Priceperea saŭ cunóșterea, că pentru să știe neștine tocmirea împreunărilor, pentru a treia nuntă, și a patra nuntă că s'aŭ făcut vălét 6428.

Glava 206. [*Mateĭ*]. Omeniĭ ceĭ maĭ de demult erta să se facă cununia la un om de treĭ orĭ, iară împăratul Leu înțeleptul se blagoslovi fără de lége și cu a patra muiare, și'l afurisi Patriarhul Nicolae, iară împăratul ruga pe Patriarh să'ĭ iarte a patra însurare, iară Patriarhul nu vru nicĭ cum să'l asculte pentru acéstă mare fără de lége, nicĭ vru să'l iarte. Iară împăratul décă văzu neîntórcerea sufletuluĭ aceluĭ om cum nu va să'l iarte, măniindu-se fórte și urgisindu-se scóse'l de în scaunul Patriarșesc și'l goni, și puse în locul luĭ altul anume Evtimie Singhel, om bun, îmbunătățit, și sfințit. Ci însă și acel Patriarh Evtimie pre acel împărat pre Leu multu'ĭ aduse aminte și'l învăță și'l dosădi pentru aceia fără de lége a patra însurare ce făcuse, și nu'l lăsă să poruncéscă pre la creștinĭ să ia câte a patra muiare. Pentru că zicea Patriarhul cu alțĭ Arhiereĭ, că nu numaĭ ce iaste fără de lége a patra însurare: ci și a treia cum zice marele Vasilie. Pentr'aceia și împărțire se făcu între besérică, și starea împărțiriĭ trecu până la împărăția feciorului luĭ Leu, [*Shizmaticie*]. anume Constantin Porfiroghenitul, și Roman socru-săŭ. Și atuncĭ făcură tocmirea împreunărilor și spune la a câțĭ anĭ de vârsta omuluĭ, va lua bărbatul muiare, și la a câțĭ să nu ia.

[*Zri*]. Însă cațĭ sunt de 40 de anĭ și va lua a treia muiare, și copiĭ de nu vor avea, iară pentru jalea și dragostea ca să facă coconĭ, aceia nu se opresc, iară de vor și avea copiĭ, aceia să fie oprițĭ de a treia nuntă să nu se însóre. Iară de vor veni la a treia nuntă ceia ce n'aŭ coconĭ, atuncĭ să nu se priceștuiască Dumnezeeștilor taĭne anĭ 5. Iară când sunt uniĭ de 30 de anĭ, măcar aibă fiiorĭ măcar n'aibă, aceia 4 anĭ să nu se cuminece Și iară zice: că ceĭ cu treĭ nunte cariĭ sînt de 30 de anĭ de nu vor avea copiĭ aceia după treĭ anĭ să se cuminece, iară de vor avea atuncĭ la al patrulea an cum am zis maĭ sus.

[*Dumnezeeștiĭ Părinți*]. Iară pentru a patra nuntă, aŭ poruncit cu mintea de împreună și cu socotéla și judecata Dumnezeescul sâbor

al Sfinţilor părinţĭ, că nicĭ cum aceia nuntă fără de lége nicĭ odată să nu se facă, iară de va îndrăzni neştine şi se va face nebăgător séma de Dumnezeeasca lége şi pravilă, de va veni într'aceia viaţă porcéscă a patra nuntă; acela să fie afurisit şi lipsit de tótă slujba besériceĭ, şi striin de tot de întrarea bésericiĭ a luĭ Hs. până ce va face despărţire deplin de către aceia locuinţă şi împreunare rea ce s'a făcut, décica de se va despărţi şi'şĭ va veni întru pocaanie şi se va întórce, [*Postnicul*], priiméşte'l iară. Canonul luĭ cum zice Dumnezeescul Postnic să'ĭ fie anĭ 8 să nu se priceştuiască şi metanie şi post şi milostenie să facă, iară de nu se va întórce; atuncĭ să fie striin de traiul creştinilor cum am zis.

[*Marele Vasilie*]. Nuntele carele se fac maĭ multe de treĭ, acelea nunte nu se chiamă, pentru că sînt ca dobitócele şi fără de lége şi spurcaţĭ, şi afară de în rîndul creştinilor. Iară copii care vor naşte de într'a patra nuntă, poruncesc Dumnezeeştile Pravile să nu se chieme adevăraţĭ tătânilor săĭ, nicĭ să'ĭ moştenéscă.

Pentru bogaţi copiĭ cariĭ se chiamă adevăraţĭ, cariĭ hireşi, cariĭ copili şi cariĭ întunecaţi.

Glava 207. Când face neştine copil cu muiarea luĭ cea ce e blagoslovită pre lége, acela copil se chiamă adevărat.

Iară când ţine neştine muiare în casa luĭ neblagoslovită, şi se culcă cu dânsa de faţă, de va face copil se chiamă hireşĭ.

Iară când se culcă cu muiare afară de casa luĭ, acela copil ce va face se chiamă copil.

Iară când va naşte copil şi niminea nu ştie care tată l'aŭ făcut, nicĭ cela ce l'aŭ sămânat, acela se chiamă întunecat.

Pentru nunta fără de lége şi canonul eĭ, şi pentru ceia ce ţin posadnice.

Glava 208. [*Leu şi Constantin împăraţi*]. Nunta cea fără de lége ce se va face, aceia de tot să o despărţĭ şi forte să'l canoneştĭ.

[*Marele Vasilie*]. Iară canonul a aceĭ nunte fără de lége déca se vor despărţi, iaste ca şi celor de amesteeare de sânge, adecă anĭ 15 să nu se priceştuiască.

[*A acelora împăraţi*]. Şi iară porunceim posadnice să nu ţie nimenea în casa luĭ, nicĭ într'alt loc, căcĭ că nu se desparte păcat ca acela de curvie, ci e ca şi curvia. Însă de nu va fi având muiare şi va vrea să se blagoslovéscă cu dânsa de bine, iară de nu va fi vrédnică de dânsul, atuncĭ acela să ia altă femee cu blagoslovenie, iară pre cea-laltă să o gonéscă de în casa luĭ.

[*Nichifor Ispovĕdénul*]. Cine ţine posadnică şi nu va nicĭ să se blagoslovéscă cu dânsa, nicĭ să o lase, pre acela să nu'l priiméştĭ în besérică, nicĭ prinosele luĭ, până ce se va despărţi de tot de dânsa, şi décă se va despărţi, priiméşte'l neapărat, aşijderea şi darurile luĭ, iară aşa să'l canoneştĭ pentru păcatul luĭ.

Pentru cela ce se va cununa cu treĭ muerĭ şi una de întrânsele să se afle fără de lége, óre puté-va să ia alta.

Glava 209. [*Întrebarea către Prea sfântul Patriarh Chir Ioasaf şi către sfântul săbor leat 621, 1560*]. De va lua neştine doă muerĭ pre lége, şi va lua şi a treia fără de lége şi să se cunune cu trustrele, şi căcĭ fu a treia fără pe lége o despărţi besérica, óre póte unul ca acela să se cunune cu altă muiare, décă vréme ce aŭ fost aceia fără de lége?

Răspuns.

Iară prea sfântul Patriarh cu săborul răspunse, neapărat să fie, după porunca Dumnezeeştiĭ pravilĭ care zice, bărbatul şi muiarea, cununia carea va fi fără de lége şi se va cununa, ca şi cum nu s'ar fi cununat aşa se socoteşte, că céle fără de lége nu se socotesc nicĭ se înadeverézĭ, pentru că muiarea de va lua bărbat şi se va afla fără de lége, saŭ bărbatul carele va lua muiare şi se va afla fără de lége, pot de vor vrea fieşĭ carele de într'amândoi să se desparţă, şi după despărţală să se însore saŭ să se mărite.

Pentru ceia ce se prind fraţĭ, ca să nu se facă.

Glava 210. [*Mateĭ*]. Văzând Dumnezeeştiĭ părinţiĭ cum mulţĭ se făcea fraţĭ pre sfânta evanghelie, şi de multe orĭ şi cu molitvele preoţeştĭ, pentru care lucru se făcea fraţĭ deplin prin sfânta besérică, iară apoĭ maĭ pre urmă se lepăda de acea frăţie carea făcuse pre sfânta evanghelie, şi se însura de se împreuna întru nuntă, pentr'aceia veni mare netocmire bésericiĭ, decĭ văzând acésta Dumnezeeştiĭ părinţiĭ cum iaste lucru necinstit şi cum nu se cade, aŭ tăiat acésta şi o aŭ oprit. Décia tocmiră şi poruncirĭ, ca maĭ mult altă datĭ să nu maĭ facă acea prindere de frăţie, iară de va ajunge neştine să o facă, atuncĭ să fie neadevărată şi ca şi când nu s'ar fi făcut nicĭ odată, aşa să se socotéscă. Însă ia neapărat fratele cel de cruce pe sora fratelui săŭ cel de cruce muiare, ci însă aceia cáţĭ se prind fraţĭ până în zioa de astăzĭ forte să se canonéscă, iară pre preotul carele le va citi molitvele şi'ĭ prinde, pre acela poruncesc să se pedepséscă cu lipsa de preoţia luĭ.

Pentru sânge amestecat ce fel iaste, şi ce fel de pedépsă li se va da celora ce vor face şi când se vor pedepsi ceia ce vor fi amestecaţi.

Glava 211. [*Zon. I*]. Sângele amestecat iaste un păcat şi o greşală maĭ rea şi maĭ

cumplită decât précurvia, şi se chiamă sânge amestecat când se va împreuna neştine, cu o muiare ca aceia cu carea nu se vor putea împreuna cu nuntă, după Pravila beséricii.

[*Zac. 2*]. Amestecarea de sânge se face în doă chipuri : chipul de întâiŭ iaste cu nuntă. când se va cununa neştine cu vre o muiare, carea nu'i o aŭ dat pravila. Iară a doa iaste fără de nuntă ce se zice se împreună cu dânsa, încă maĭ 'nainte de cununie.

[*Zac. 3*]. Certarea sângeluĭ mestecat ce se face fără nuntă, iaste ca şi précurvia, măcar că şi zic alţiĭ dascaliĭ, cum cela ce face sânge amestecat să se pedepséscă cu mórte, alţiĭ zic iarăşĭ să se cérte după voia judecătoriuluĭ iară ceĭ maĭ mulţĭ şi ceĭ maĭ mariĭ şi maĭ credincioşĭ dascaliĭ zic : de se va face sânge amestecat, între obrazele ce vor sui şi vor pogorî până întru a doa spiţă : atunceĭ certarea lor iaste mórtea, iară de se va face sânge amestecat întru obrazele ce sunt maĭ sus de a doa spiţă, saŭ cu obraze ce staŭ de o parte : atunceĭ certarea le iaste, după voia judecătoriuluĭ, cum s'ar zice, că mestecătoriul de sânge s'aŭ împreunat trupéşte cu mumă-sa, saŭ cu muma mâĭni-sa, carele sunt obraze de se sue în sus spre spiţa din sus şi a doa, saŭ cu fata sa, saŭ cu fata féteĭ sale, carele sunt şi acéstea obraze carele pogoră în jos spre spiţa de întâĭ şi a doa : atunceĭ se va omorî. Iară de se va împreuna trupéşte cu fata mătuşe-sa, carele iaste obraz de stă de o parte ce se zice alăturea, atunceĭ se va certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 4*] Când nu va fi singur sângele amestecat, ci va fi împreunat şi cu précurvie, saŭ cu silă, atunceĭ răspunsul aceluia numaĭ să'l omóră, cum s'ar zice, orĭ cine se va împreuna trupéşte cu fata sa cea măritată, saŭ şi nemăritată, şi acela ce o prinde cu désila ce să zice de'ĭ face silă şi se împreună cu dânsa : acela n'are nicĭ o nădéjde de a maĭ fi viŭ.

[*Zac. 5*]. Muiarea ce se va împreuna trupéşte cu vre o rudă a eĭ, de va fi de céle obraze ce se sue, saŭ de célea ce se pogóră până a doa spiţă : aceia se va omorî. Iară de va fi de obrazele ce sînt de laturĭ atunceĭ se va certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 6*]. Maĭ cu milă se va certa muiarea de cât bărbatul, la păcatul sângeluĭ amestecat, de vréme ce iaste maĭ próstă şi maĭ lesne spre cădére de cât bărbatul.

[*Zac. 7*]. Cela ce va face mestecare de sânge cu vre o rudă a mueriĭ sale, acela se va certa cu judecata, şi décia nu va maĭ putea să se culce cu muiarea luĭ.

[*Zac. 8*]. Sânge amestecat se chiamă nu numaĭ când se va împreuna cu vre o rudă a luĭ, carea pogoră de în sângele luĭ, saŭ de în sângele mueriĭ luĭ, ci încă şi când se va împreuna cu vre o rudă a luĭ ce'ĭ va fi de în sfântul botez.

[*Zac. 9*]. Deslégă-se nunta ce se va face între ruda cea de sfântul botez, şi vor lua óre ce puţină certare, de vréme ce va créde judecătoriul cum nu s'aŭ ştiut.

[*Zac. 10*]. Cela ce se va însura şi va lua muiare văduvă şi va avea o fată cu bărbatul dintâĭ, de se va cumva împreuna trupéşte cu fata mueriĭ sale, acela face sânge amestecat : şi se va certa cu mórte.

[*Zac. 11*]. Feciorul de se va împreuna cu curva tătâne sĕŭ saŭ cu maştehăsa acela face sânge amestecat şi se va certa cu mórte, măcar că zic uniĭ că se va certa după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 12*]. Tată ce se va împreuna trupéşte cu muiarea feciorului săŭ, acela se va pedepsi cu o pedépsă mare, însă numaĭ nu i se va face mórte.

[*Zac. 13*]. Fratele de se va împreuna cu soră-sa, fără nicĭ o nădejde se va omorî.

[*Zac. 14*]. Cela ce se va împreuna trupéşte cu fata frăţine-săŭ, saŭ a surori-sa, saŭ cu mătuşe-sa, saŭ cu muiarea frăţine-săŭ, saŭ cu sora mueri'şĭ : acela tot sânge amestecat face şi se va certa după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 15*]. Când se vor împreuna trupéşte cu vre o muiare tatăl cu feciorul : atunceĭ se face mestecare de sânge, şi se vor certa amândoĭ cu mórte.

[*Zac. 16*]. Din afară de acéste pedepse ce se pedepséşte mestecătoriul de sânge, încă'l afuriséşte şi beserica.

Pentru mestecarea de sânge carea se face cu nunta.

Glava 212. [*Zac. 1*]. Omul carele face mestecarea de sânge cu nuntă, acela nu se va pedepsi cu mórte : ci numaĭ după cum va fi voia judecătoriuluĭ, ce se zice de va fi boiaren, numaĭ ce'l vor goni şi'l vor scóte de tot de în locul luĭ, şi de în tótă eparhia ce va fi supt mâna aceluĭ judecătoriŭ. Iară de va fi om de jos întâĭ să'l bată, décia să'l isgonéscă şi pre acela, şi acésta trebue să fie când nu vor şti că'şĭ sânt rudă şi se vor împreuna cu nuntă. Iară de se va afla cum s'aŭ ştiut că sunt rudă ş'aŭ făcut nuntă, atunceĭ să se cérte maĭ mult si maĭ cumplit de cum ar fi făcut acéstă greşală fără nuntă ce se zice curvie, déca vréme ce n'aŭ băgat în sémă taina nunteĭ carea se face pentru beserică.

[*Zac. 2*]. Avuţia amândoror obrazelor cari vor face mestecare de sânge : aceia să fie totă Domnéscă. Iară de vor fi având coconĭ cu altă muiare, saŭ muiarea cu alt bărbat dintâĭ încă maĭ nainte de ce se vor fi împreunat : atunceĭ avérea lor se va da acelor coconĭ, iară nu va fi pre séma Domnieĭ.

[*Zac. 3*]. Când se va face mestecare de sânge fără de nuntă, atuncĭ mestecătoriul cel de sânge, nu'șĭ va piarde averea, ci numaĭ ce să va pedepsi.

[*Zac. 4*]. Mestecătoriul de sânge nu va putea la mórtea luĭ să'șĭ dea avérea luĭ orĭ cuĭ va vrea, măcar și cu zapis, căcĭ că nu va fi lucrul stătătoriŭ, că de se va arăta după mórte cum să fie fost mestecătoriŭ de sânge: atuncĭ se vor strica acéle tocmélе tóte, și avuția luĭ totă se va lua pre séma Domnieĭ.

[*Zac. 5*]. Darurile ce se vor dărui unul pre altul la nunta mestecătorilor de sânge, acélea nu vor fi întru nimica: ci se vor lua și acélea Domneștĭ.

[*Zac. 6*]. Iară fecioriĭ ce se vor naște de în mestécătoriĭ ceĭ de sânge, aceia nu vor putea moșteni avérea părinților săĭ, nicĭ vor putea nicĭ într'un chip să se facă să fie cum ar fi de în părințĭ cununațĭ. și acésta va fi când se vor fi născut feciorĭĭ la vrémea ceia ce va fi mestecarea de sânge de față de vor vedea toțĭ, și se vor sti și mestecătoriĭ ceĭ de sânge, și vor cunóșce'șĭ singurĭ greșala. Iară de se vor fi născut coconiĭ la vrémea încă până a nu se cunóște mestecătoriĭ de sânge, cum fac acéstă greșală: atuncĭ feciorii aceia sunt cum ar fi de în părințĭ cununațĭ și vor putea moșteni tot ce vor fi avănd părinții.

[*Zac. 7*]. Nuntele ce se vor face de întru sânge amestecat, ce se zice de în cuscriĭ, saŭ de în semințiĭ carele se pogóră de într'un sânge, saŭ de în cumetriĭ, carele sânt de în sfântul botez: acéstea nunte se vor despărți, cum am și maĭ zis, și nu vor putea acélea obraze dup'aceia să se maĭ căsătorescă, nicĭ cu alte obraze striine.

[*Zac. 8*]. Tineriĭ și ceia ce vor fi încă micĭ de vârstă, de se va prileji să se însóre și să'șĭ ia vre o rudă, aceia să nu se cérte cu mórte ci după voia judecătoriuluĭ și cu multă milă. însă acésta va fi când se vor face marĭ să se despartă, și să nu maĭ facă acest lucru mestecare de sânge, pentru că de vor sta tot într'acéstă înșelăciune: atuncĭ se vor certa deplin ca și ceia-lalțĭ după voia judecătoriuluĭ și fără nicĭ o milă.

[*Zac. 9*]. Iară de vor apuca să nu se facă nunta carea va să fie cu sânge amestecat: atuncĭ nu se vor certa, cum s'ar zice, de vor fi numaĭ logodițĭ saŭ într'alt chip legațĭ cu cuvântul, și făcuțĭ tocmélă: aceia să nu se certe.

[*Zac. 10*]. Nu va putea fie ce feliŭ de mestecătoriŭ de sânge, să șovăiască înaintea judecătoriuluĭ să zică cum n'aŭ știut mestecarea de sânge, fără numaĭ de va fi țăran de ceĭ mojicĭ și proștĭ.

[*Zac. 11*]. Celuĭ mestecătoriŭ de sânge carele nu cunóște nicĭ știe Pravila, aceluia nu dă să aibă certare mare. Însă nu celuia ce nu va cunóște nicĭ un fel de pravile: ci numaĭ celuia ce nu va pricépe.

[*Zac. 12*]. Pravila ceia ce nu o cunosc toțĭ, cum s'ar zice, un om la mórtea luĭ de va lăsa învățătură cu scrisóre, ca să mérgă fata luĭ să lăcuiască în casa cutăruĭ om, pentru care lucru acela să o hrănéscă, și să'ĭ ție tóte bucatele, până va veni vréme de va fi de vârstă de măritat. Drept aceia iaste pravilă cum să nu pótă nicĭ acela nicĭ feciorul luĭ să o ia să'ĭ fie muiare pre aceia ce o aŭ hrănit și o aŭ crescut, acum aceștia de nu vor fi știut acéstă pravilă, și vor fi făcut acéstă greșală, aicea va putea șovăi vinovatul să nu se cérte, iară de va fi lucrul într'alt chip, să știe și să cunóscă toțĭ, atuncĭ nu va putea șovăi vinovatul să zică cum n'aŭ știut.

[*Zac. 13*]. Neștiința mestecătoriuluĭ de sânge sprijenește pre vinovat de pedépsa cea mare, iară așa de nu tote, și maĭ vârtos sprijănește obrazul ce'la ce iaste credincios spre judecătoriŭ, cum să nu fie știut, iară se va certa cela-lalt obraz carele se socotește cum să fie știut, iară de vor fi știut amândoă obrazele smintéla lor, și eĭ tot s'aŭ împreunat: atuncĭ amândoă obrazele se vor certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 15*]. Rudenia carea se face după darul Sfântuluĭ Botez, de vréme ce iaste o rudă, carea nu se póte cunóște de tóte orile, drept aceea déca se face mestecare de sânge întru acéste feliurĭ de obraze, atuncĭ judecătoriul créde cum n'aŭ știut, și nu se va certa nicĭ cum, măcar de și zic o sumă de dascalĭ cum se cade să se cérte depururea, cătușĭ ar fi de miesóră certarea, ce se zice cu banĭ saŭ și cu altele.

[*Zac. 14*]. Cela ce va face nuntă cu smintélă de sânge amestecat cu neștiința, acela în vréme ce'șĭ va cunóște smintéla, de se va despărți numaĭ decât, atuncĭ nu se va certa nicĭ de cum.

[*Zac. 15*]. Iară de se va fi făcut mestecarea de sânge fără de nuntă: atuncĭ nu vor putea să șovăiască să zică cum n'aŭ știut: ce se vor tot certa.

[*Zac. 16*]. Muiarea póte șovăi să zică că n'aŭ știut smintéla nunteĭ sale, și nu se va certa nicĭ cum. Însă când va fi smintéla eĭ smintélă de pravilă, iară când va fi smintéla eĭ depe spre fire: atuncĭ se va certa și ea.

[*Zac. 17*]. Cela ce va ști smintéla rudenieĭ și nu va băga în sémă, ci tot va face el nuntă cu mestecare de sânge, acela de se va căi dup'aceea și de se va împărți de acea nuntă, atuncĭ nu'ĭ va folosi nemica acea căință: ci se va certa după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 18*]. Cela ce va lua asupra luĭ jurământ, care n'aŭ știut că iaste nunta cu smin-

tělă : pre acela să'l crédem. Dar cându'l vom putea créde adevărat? când va avea vre un semn să arate adevărat cum n'au ştiut. Insă nu avem alt maĭ bun semn, de când vom vedea nunta de faţă cu mare pohvală în sfânta besérică, pentru că atuncĭ arată cum n'aŭ ştiut, şi crédem atuncĭ şi jurământul luĭ şi nu se va certa. Iar de'şĭ va fi făcut nunta pre ascuns în casa luĭ : atuncĭ iaste semn cum aŭ ştiut de smintéla luĭ. şi atuncĭ nicĭ jurământul nu'l vom créde, ci se va certa după voia judecătoriuluĭ cu mórte după greşala luĭ, şi după cum va fi şi mestecarea cea de sânge. după cum şi maĭ sus am dat cuvânt de învăţătură.

Urgie tocmită asupra celora ce despart bărbatul de muiare şi muiarea de bărbat, fără cuvânt de vină, şi pentru repondie, cartea cea de despărţélă ce închipuiaşte.

Glava 213. [*Caută de vezĭ*]. Împreunările cu porunca luĭ Dumnezeŭ să fac, şi poruncim să nu se desparţă fără de vină, saŭ pentru să ia darurĭ. saŭ pentru altă dobândă saŭ mită. Iară cela ce se va face vinuitoriŭ să desparţă nunta cea ce e pre lége, fără cuvânt de vină şi fără dealã : acéla se chiamă Antichrist : pentru că Hs. şi Dumnezeul nostru porunceşte noă să lăsăm pre tatăl nostru, şi pre muma nóstră. şi să ne împreunăm cu muerile nóstre, ca să fim cu dânsele un trup. şi aŭ pus lége singur Domnul ca omul să nu fie putérnic a despărţi pre bărbatul şi pre muiarea fără de vină. Iară carele va despărţi fără de vină numaĭ pentru ca să ia mită saŭ darurĭ : acela om nu iaste numaĭ Satana. ci şi Antihrist şi călcătoriŭ de lége, cum ar călca punerea de lége a luĭ Dumnezeŭ, şi iaste vrăjmaş şi protivitoriŭ poruncilor luĭ, carele va să cază fără de vréme de în céstă viaţă şi va să se facă moştnén munciĭ de vécĭ.

Pentru că bărbatul trimête carte de lăsat muieriĭ, şi zéstrele eĭ dobândéşte, pentru céste vine de maĭ jos.

Repundium latinéşte. iară grecéşte se chiamă Diazighion, iară rumânéşte se chiamă cartea cea de despărţală a bărbatuluĭ şi a muiariĭ.

Pentru despărţélele nuntelor, şi vinele mueriĭ, de carele o desparte bărbatul, şi'ĭ dobândéşte zéstrele eĭ.

Glava 214. [*1. Mateĭ*]. De va şti muiarea că niscare omenĭ aŭ vrajbă pre împăratul, aŭ pre Domnul, şi nu va spune bărbatuluĭ eĭ.

[2]. De se va vădi că aŭ curvit şi se va da de faţă cum poruncesc Dumnezeeştile pravile, atuncĭ trebue să dea de faţă vădéla aceea cu mărturiĭ fórte credinciόse. [*Leu şi Constantin împăraţĭ*]. Şi la acea vădire adecă prepunere de curvie. va légea împărătéscă să fie cincĭ mărturiĭ. şi să se jure cum aŭ văzut cu ochiĭ lor curvia carea s'aŭ făcut : deacia atuncĭ să se crézã.

[3]. De va învrăjmăşi viaţa bărbatuluĭ eĭ orĭ în ce chip ce va vrea să afle, saŭ de va hi ştiut pre alţiĭ cariĭ vor fi învrăjmăşind viaţa luĭ şi nu va spune bărbatuluĭ săŭ.

[4]. De se va spăla la baiă cu bărbăţĭ striinĭ fără de voia bărbatuluĭ eĭ. s'aŭ într'alt loc, saŭ va şedea la băuturĭ cu dînşiĭ, adecă pre la mése de veselie.

[5]. De va mănca afară de casă fără de voia bărbatuluĭ eĭ, la casă striină unde nu'ĭ vor fi rudeniile eĭ.

[6]. De va fi având bărbatul eĭ vre o bănuială pre vecinu'şĭ şi'ĭ va zice să nu mérgă în casa aceluia : iară ea va mérge.

[7]. De va mérge la vedérea jocurilor să privéscă fără de voia bărbatuluĭ eĭ. Aşijderea iarăşĭ de va mérge la încurarea cailor să se uite unde alérgă.

Pentru cându'şĭ va piarde zéstrele muiarea carea va fi făcut preacurvie, şi când nu le va piarde.

Glava 215. [*Zac. 1*]. Nu'şĭ va piarde numaĭ zéstrele muiarea ceea ce va fi făcut précurvie : ci încă'şĭ va piarde şi darurile câte 'ĭ-aŭ fost dăruit bărbatul, şi acélea tóte le va lua înapoĭ.

[*Zac. 2*]. Muiarea carea va face précurvie, şi de va vrea să şovăiască să zică cum bărbatul eĭ n'aŭ făcut deplin carea aŭ trebuit să facă cum face bărbatul cu femeia luĭ, saŭ de va zice c'aŭ fost năsilnic de o aŭ fost bătând fără de cale, saŭ va zice cum au făcut de sărăcie. saŭ că nu o hrăneşte, atuncĭ nu'ĭ va folosi nicĭ una de acéstea : ci'şĭ va piarde zăstrêle tóte, şi le va lua bărbatul décă o va lăsa.

[*Zac. 3*]. Când se va afla să nu fie cununaţĭ muiarea cu bărbatul. ci vor lăcui aşa fără de lége şi vor putea să se desparţă fiecând. şi de o va prinde bărbatul făcând précurvie, iară ea va vrea să şovăiască să zică, cum aŭ curvit. iară n'aŭ făcut précurvie, fiind fără de lége. şi necununaţĭ cu bărbatul, iară aşa cu acéstea cu tóte judecătoriul va judeca să'şĭ piarză muiarea tóte zéstrele ce va fi având.

[*Zac. 4*]. Nu va putea bărbatul după ce va fi împărţit de muiare, căcĭ aŭ fost necununaţĭ să o arate cum aŭ fost făcând précurvie la vrémea când aŭ fost lăcuind împreună pentru să'ĭ ia zéstrele : ci décă aŭ fost voia să'ĭ ia zéstrele, aŭ fost să arate la judecătoriŭ cum 'ĭ-aŭ fost făcând muiarea curvie maĭ 'nainte de ce s'aŭ despărţit până a nu isprăvi judecătoriul împărţirea lor.

[*Zac. 5*]. Muiarea ce'şî va piarde zéstrele aceea nu va putea să'şî céra de la bărbat măcar ceva să'I dea de hrană, căcî aŭ facut précurvie.

[*Zac. 6*]. Feciorul ceia ce va face précurvie, déca'şî va piarde zéstrele, acela iaste datoriŭ să'şî hrănéscă pe mumă-sa, însă de se va părăsi de curvie şi va şedea cu cinste, iară de nu va petréce cu cinste, atuncî nicî feciorul nu iaste dator să o hrănéscă.

[*Zac. 7*]. Când va face bărbatul précurvie, atuncî el va despărţi muiarea şi'şî va lua tóte zéstrele câte vor fi ale eî, aşijderea şi ce'I va fi dăruit bărbatul şi tóte ce'I va fi făcut haîne şi alte scule.

[*Zac. 8*]. Încă de nu va fi făcut bărbatul nicî précurvie, ci va fi numaî curvit cu o muiare slobodă, aşa cum ar fi curvă: atuncî muiarea va dobândi tot ce'I va fi dăruit bărbatul şi tóte haînele ce'I va fi făcut şi ale eî tot ce va fi având

[*Zac. 9*]. Încă şi cându'şî va rîde bărbatul de muiare'şî, de va trage, şi va săruta înaintea eî neşî ce muerî slujnice, saŭ alte muerî proste: atuncî încă va dobândi muiarea tot cum scrie şi maî sus, şi încă de va vrea póte să se şi despartă de dânsul.

[*Zac. 10*]. Când va pârâ bărbatul pre muiare la judecătoriŭ că face précurvie cu socotinţă ca aceia ca să'I ia zéstrele, şi alt tot ce va avea, atuncî póte şi ea să'I părăscă pre dânsul cum face précurvie, şi atuncî nu'şî va piarde zéstrele, iară aşa măcar de ar putea să şi arăte muiarea lucrul bărbatuluî, dar ce folos? căcî că se vor certa amândoî într'un chip de précurvarî.

[*Zac. 11*]. Muiarea văduvă cum se va împreuna cu vre un bărbat trupéşte, aceea piarde'şî-va zéstrele tóte şi le vor lua Ispravnicii carii aŭ lasat bărbatul să fie socotitorî caseî'şî, şi acésta va fi maî 'nainte de ce se va împlea anul de cându'I va fi murit bărbatul. Iară după ce'I va tréce anul, atuncî de ar face şi précurvie nu'şî va piarde zéstrele: ci'şî va piarde numaî darurile şi haînele tóte câtu'I va fi făcut bărbatul, şi acéste unélte şi bucate ce vor fi, nu se vor da ispravnicilor bărbatuluî ci se vor lua tóte şi se vor da pre séma Domnieî

[*Zac. 12*]. Bărbatul carele va fi rămas de muiare'şî, şi de va curvi cu fie ce muiare, acela piarde'şî-va tóte darurile ce va fi avut de la femee'şî carele I-aŭ fost dat până aŭ fost vie, încă şi ce'I va fi lăsat şi după mórte.

[*Zac. 13*]. Ispravniciî mueref ceî mórte, când vor vrea să céră şi să ia zéstrele eî înapoî de la bărbat, atuncî acel bărbat de ar putea să arate cum muiarea luî când aŭ fost vie aŭ fost făcând précurvie, atuncî acela ar ţine tóte zéstrele eî.

[*Zac. 14*]. Când se va scula o muiare văduvă şi'şî va cére zéstrele de la ispravniciî bărbatuluî eî celuî mort, iară ispravniciî vor arăta cum face précurvie pentru să'I ţie zéstrele, atuncî aicea trebue să cercetéze judecătoriul de se va afla să se fie jeluit bărbatul de acest lucru, când va fi fost muiarea încă vie, atuncî le va primi mărturiile cum să fie fost aşa, iară de nu va fi jeluit bărbatul nicî odată de muiarea sa necum într'alt chip, ci nicî scârbă n'aŭ avut împreună: atuncî orî câte mărturiî vor zice că aŭ fost muiarea rea, nicî unul să nu crézâ judecătoriul, nicî să o judece muiare rea, nicî să'şî piarză zéstrele.

[*Zac. 15*]. De vréme ce va fi ştiind bărbatul că'I curvéşte muiarea cu alţiî, şi'I va fi şi zis şi s'aŭ şi jeluit de multe orî, iară aşa cu acéstea cu tóte aŭ făcut n'aŭ avut ce maî face, nicî aŭ vrut să o părăscă la judecătoriŭ, ci o aŭ ţinut în casă ca pe o femee'şî şi s'aŭ culcat cu dânsa: atuncî nu maî póte nicî în viaţă necum după mórte să o părăscă la judecătoriŭ cum aŭ facut précurvie, nicî póte să'I oprescă zéstrele nicî alt nemica.

[*Zac. 16*]. Când va erta bărbatul précurvia muerii'şî ce va fi făcut, cu tocmélă ca aceea zicând de o va maî oblici că face acest lucru să o spue judecătoriuluî: şi atuncî să'şî piarză zéstrele.

[*Zac. 17*]. De vréme ce va şti bărbatul adevărat, cum face muiarea luî précurvie: şi el rabdă şi o ţine în casă şi tace, atuncî semnéză lucrul cum o iartă aŭ de voe aŭ de nevoe, acela maî vârtos să se chiame codoşî şi votru muerii sale, fără numaî când nu va şti adevărat lucrul, ci'şî va prepune numaî aşa.

[*Zac. 18*]. De va făgădui bărbatul cu jurământ mueriî luî cum de o va prinde făcând précurvie, nu o va duce la judecătoriŭ, ci numaî ce'I va lua zéstrele şi o va lăsa, iară muiarea de va face acel lucru: atuncî acéstă tocmélă să stea adevărată, adecă să nu'I ia zéstrele, ci o va da pre mâna judecătoriuluî de o va certa ca pe o précurvă, iară zestrea să nu'I ia.

[*Zac. 19*]. Când nu va şti bărbatul că'I face muiarea précurvie, drept aceea nu face nicî o iscusenie asupra eî: atuncî nu se chiamă că o iartă pentru préacurvie ce face.

[*Zac. 20*]. De vreme ce bărbatul va erta précurvia mueriî luî de vre o nevoe saŭ de vre o silă: atuncî nu se chiamă cum să fie ertată.

[*Zac. 21*]. Când va pârâ bărbatul pre muiare'şî la judecătoriŭ cum iaste précurvă, zicând cum el singur I-aŭ fost votru, atuncî îî va lua zéstrele, iară de nu va spune cum aŭ votrit'o el, iară muiarea va arăta cum aŭ fost el votru: atuncî nu'I va putea lua zéstrele. Iară de nu va căuta judecătoriul de zéstre, ci numaî să certe pre cel vinovat:

atuncel va certa pre amândoĭ ca pe nişte vinovaţĭ.

[*Zac. 22*]. De va fi viŭ tatăl muerii ceea ce va face précurvie, carele 'l-aŭ dat zéstrele, şi carele va să moştenéscă zéstrele eĭ după mórtea muerii, atuncĭ bărbatul nu va putea lua zéstrele şi să păgubéscă pre tatăl muerii.

[*Zac. 23*]. Când se va afla neştine un striin, să înzestréze pe vre o muiare pentru sufletul luĭ şi să o mărite cu tocmélă ca acésta cum de va muri muiarea, atuncĭ să vie zéstrele iară la mâna luĭ, atuncĭ de va face ea précurvie, bărbatul eĭ nu va putea lua zéstrele.

[*Zac. 24*]. Tóte acéste chipurĭ ce scriŭ pentru paguba zéstrelor, se socotéşte să fie cum am zis, adecă când nu va avea muiarea coconĭ, iară déca va avea muiarea coconĭ, atuncĭ ale coconilor vor fi zéstrele eĭ, iară nu a altuia nemănuĭ : ce se zice de vor fi coconiĭ cu acel bărbat ce aŭ luat zéstrele, saŭ de va avea şi alţĭ coconĭ cu alt bărbat maĭ de întăĭ, tot aceia vor lua ce va fi.

[*Zac. 25*]. Cela ce se va cununa cu o muiare rea depururea ruşinată şi curvă, dup'aceia de va face aceia muiare şi précurvie : atuncĭ nu va putea bărbatul să'ĭ ia zéstrele.

[*Zac. 26*]. Nu'şĭ va piarde muiarea zéstrele eĭ, de vréme ce nu vor arăta de faţă curvia eĭ deplin să vază toţĭ. Judecătoriul are putére să socotéscă fórte bine, de vor fi mărturiile întregĭ, şi adevărate, şi fórte bune şi credinciόse.

[*Zac. 27*]. Bărbatul ce'şĭ va pârâ muiarea la judecătoriŭ cum aŭ făcut précurvia, ca să'ĭ ia zéstrele, atuncĭ trebue să vădéscă fórte de faţă précurvia eĭ, ce se zice atâta să o arate adevărat cum iaste întru toţĭ credinţă ca aceia, cum lumina sórelui face zioa : iară de nu o va arăta aşa de adevărat, atuncĭ nu va lua nemica de într'acéle zéstre, măcar muiarea de se va şi certa ce-va, pentru nişte prepusurĭ óre carele ce va judecătoriul să vază de la dânsa, cu acéstea cu tóte de vréme ce nu se va arăta un lucru ales pentru aceia précurvie atuncĭ bărbatul nu va lua nemica, de în zéstrele muieri'şĭ.

Vinile bărbatuluĭ de carele 'l lasă muiarea luĭ, şi'şĭ ia zéstrea eĭ şi darurile carele i le-aŭ dat pentru nuntă.

Glava 216. [*A luĭ Armenopulo. 1*]. De va grăi el saŭ va şti pre alţiĭ că grăesc de răŭ asupra împăratuluĭ saŭ a domnuluĭ, şi nu va spune împăratuluĭ saŭ domnuluĭ, saŭ el singur saŭ să poruncéscă cu alt cine-va.

[*2*]. De'ĭ va învrăjmăşi viaţa eĭ orĭ în ce chip va vrea să afle.

[*3*]. De'ĭ va învrăjmăşi întréga înţelepţie a eĭ, adecă curăţia şi va pune pre alţiĭ să o spurce saŭ o va da într'acésta.

[*4*]. De'şĭ va prepune muiarea înaintea judecăţiĭ, saŭ într'alt loc că e curvă, şi nu va putea cu mărturiĭ credinciόse să dea de faţă curvia eĭ : atuncĭ are voe muiarea să'l lase de va vrea ca pe un prepuitoriŭ al eĭ.

[*5*]. De va avea altă muiare în casa luĭ şi va dormi cu dânsa, saŭ în sat, saŭ într'alt loc, şi'ĭ va zice muiarea luĭ, saŭ părinţiĭ eĭ, saŭ alt cine-va odată şi de doă orĭ să se depărteze, iară el nu va vrea să facă părăsire de tot de către acea curvă : atunci'l lasă muiarea luĭ.

Pentru aceste vinĭ de sus nu se lipséşte bărbatul numaĭ de darurile céle dinaintea nunteĭ şi le ia muiarea luĭ, aşijderea şi de zéstrele eĭ : ci încă şi de în averea luĭ cât va fi, saŭ întreial a treia parte de darul cel de înaintea nunteĭ, atâtea să dea, şi tótă dăruirea de înaintea nunteĭ, şi se pedepséşte bărbatul cu pedépsa ce vrea să paţă muiarea. Ci nicĭ muiarea fără de judecată nu póte să'şĭ lase bărbatul, nicĭ bărbatul pre muiare. Drept aceia carele va lua muiarea cu bărbat până nu se va despărţi cu judecată, acela précurvariŭ se chiamă, măcar de aŭ şi fost muiarea în greşală de despărţélă, saŭ şi bărbatul de i se va hi căzut să se desparţă. Ci însă fără de judecată şi fără carte de despărţélă nu póte să se despartă bărbatul şi muiarea.

[*Sămnéze*]. De acésta numaĭ la călugărie póte să se facă, cum am zis să se desparţă fără de judecată cum zic pravilele, că atuncĭ se deslégă nuntele ce să zic se desparte şi fără de carte de lăsat, când va lua chipul şi se va face călugăr, saŭ bărbatul saŭ muiarea.

Desparte-se nunta, când bărbatul nu se află trupéşte cu muiarea luĭ.

Glava 217. [*Mateĭ*]. Desparte se nunta şi déca vor tréce treĭ anĭ după ce se face nunta, şi nu pot să se amestece bărbatul cu muiarea după cum fac ómeniĭ, decĭ de va căuta muiarea să se desparţă de bărbatul eĭ, şi el va mărturisi că adevărat nu póte să se améstece cu dânsa, atuncĭ se desparte muiarea de acel bărbat al eĭ, şi bărbatul de acea muiare a luĭ, şi'şĭ ţine bărbatul bucatele luĭ fără de pagubă şi muiarea zéstrele eĭ numaĭ, iară darurile dinaintea nunteĭ rămân la bărbat, şi nu le ia muiarea.

Despărţirea nunteĭ când bărbatul nu află pre muiarea luĭ fată curată.

Glava 218. [*De în cartea Romaicu Titla 49*]. De se va însura neştine şi va lua muiare, părându'ĭ că va fi fată, iară apoĭ să nu o afle fată curată, atuncĭ aciaşĭ să vădéscă acésta cu arătare saŭ cu mărturie descoperire adeverită de faţă, şi nuntă ca aceia aŭ poroncit un Patrichie să se desparţă, şi muiarea să nu se judece ca o curvă, ce se zice să nu se lipsască

de zéstrele eĭ, pentru că aŭ făcut păcatul maĭ 'nainte de ce aŭ luat bărbat. iară de se va amesteca cu dânsa a doa óră, décia să nu o maĭ despar[ță] ci să o ție.

Desparte-se nunta când se face neștine călugăr, iară muiarea luĭ să se mărite : iară el după vréme va să se facă Arhiereŭ.

Glava 219. [*A luĭ Armenopolu*]. Slobozéște-se adecă desparte-se bărbatul de muiarea luĭ, saŭ muiarea de bărbatul eĭ, când va să se facă călugăr saŭ călugăriță, și fără de voia unul a altuia, și fără de nicĭ o judecată : pentru că maĭ întru bună cale mérge.

Pentru că zice pravila légea că poroncim să fie volnic a se face călugăr și a se despărți de nuntă, orĭ carele va vrea aŭ bărbatul aŭ muiarea, și să n'aibă nicĭ o apărare, pentru că maĭ la bine mérge, adecă întru petrecania și viața ce e tocma îngerilor, iară așa adevărat întâĭ să ia chipul acela ce va să se facă călugăr. décia atuncĭ să fie volnic celalalt să se mărite saŭ să se însore, saŭ bărbatul saŭ muiarea, și carele de într'amândoĭ va rămânea întru cinul mirénilor, acela să aibă de la cela ce se va face călugăr ce va fi pe dreptate partea de moșie, carea vrea să o moștenéscă după mórtea luĭ, orĭ bărbat de va hi orĭ muiare, pentru că și acela ca un mort se socotéște.

[*Matei*]. Iară de se va tâmpla și se va face neștine călugăr, iară muiarea se va mărita, și după trecerea atâta vréme unul ca acela se va arăta că va putea hi harnic de Arhiereŭ, póte să se facă, și nu se opréște pentru însurarea muieriĭ luĭ, căcĭ aŭ fost însurat.

Pentru muiarea de'și va bate bărbatul că se desparte.

Glava 220. [*Leu și Constantin împărați*]. Muiarea de'șĭ va pune cu îndrăznire mâinile asupra bărbatuluĭ'șĭ, adecă să'l bată, saŭ de'l va scârbi și ia să hie grea să omóră copilul în pântecele eĭ să piarză bărbatul nădejdea coconuluĭ : atuncĭ se desparte bărbatul de dânsa și ia pre altă muiare.

Pentru bărbatul de va hi fur, se desparte de dânsul muiarea luĭ.

Glava 221. [*Iară a acelora împărați*]. De va hi viața bărbatuluĭ să tâlhăréscă, adecă să fure și să prade, și să piarză, saŭ să sape mormânte să ia haine, și de se va vădi de acésta, atuncĭ muiarea luĭ se desparte de bărbatu'șĭ, și ia și zéstrele eĭ tóte și daturile céle dinaintea nunteĭ.

[*Zet*]. Socotéște de judecata legiĭ împărăteștĭ ce e maĭ sus, că nu zice pentru furtișagul besérecilor și a mormânturilor : ci de împreună iaste lucrul furtișaguluĭ, cum am zice, de va hi fur bărbatul saŭ muiarea, și se va vădi cu mărturiĭ adevărate că aŭ furat, saŭ ale besérecilor, saŭ ale mormânturilor, saŭ bucate ale ómenilor : atuncĭ se desparte.

Pentru omul rob saŭ muiarea róbă că se desparte.

Glava 222. [*Armenopolu*]. Deslégă-se adecă desparte-se nunta și când se face rob bărbatul saŭ muiarea, și peste treĭ anĭ nu se va auzi nemica că iaste viŭ saŭ vie, unul saŭ altul fie carele dintr'amândoĭ carele s'aŭ robit.

Pentru muiarea carea va fi fost róbă și o vor hi spurcat, să nu o despartă bărbatul.

Glava 223. [*De în Pravila de obște*]. Porunceéște tocmirea legeĭ, întru cartea șase-zeci titla a opta, glava 12, că muiarea care se va spurca de silnicĭ, saŭ de prădătoriĭ carĭ o vor robi și apoĭ va scăpa saŭ se va slobozi și va veni la bărbatu'șĭ, aceia nu se cade să o osândéscă cine-va, nicĭ el să o gonéscă, pentru că fără de voia eĭ i s'aŭ făcut aceia și în silă, drept aceia va acesta canon să i se iarte muieriĭ și să o ție bărbatulu'șĭ iară să nu o despartă, décă vréme ce i s'au făcut în silă fără voia eĭ, și légea besériceĭ porunceéște, muiarea carea se va spurca cu dăsila de păgânĭ, aceia n'are nicĭ un canon.

Pentru bărbatul ce'și va goni muiarea, și o vor spurca alțiĭ acela să nu o despartă.

Glava 224. [*Zonara*]. Bărbatul de'șĭ va goni muiarea afară de casa luĭ, și ea nu va avea ce face și unde va mânea, deacia va vrea să mérgă la vre o rudă a eĭ, saŭ la alt credincios cunoscut priaten, iară pre cale se vor afla niscare ómenĭ făcătorĭ de răŭ și o vor fi spurcat cu dăsila, însă de acésta muiarea nu se osândéște nicĭ se canonéște, nicĭ să desparte de cătră bărbatul eĭ, pentru că vina carea o aŭ spurcat aŭ fost singurul bărbatul eĭ, carele o aŭ gonit afară de casă și tótă greimea și canonul curvieĭ asupra luĭ se dă ca un vinovat păcatuluĭ, iară muiarea rămâne nevinovată, și pentru curvie nu se canonéște nicĭ ia altă pedepsă : numaĭ ce locuiaște în casa bărbatuluĭ'șĭ împreună cu dânsul ca și maĭ 'nainte, un trup și stăpână casiĭ și bucatelor luĭ.

Pentru bărbatul saŭ muiarea gubavĭ că se desparte.

Glava 225. [*Leu și Constantin împărați*]. Desparte-se bărbatul de muiare de va fi mișea saŭ gubavă, asijderea și muiarea se desparte de bărbatu'șĭ de va fi mișel saŭ gubav.

Și de se va tâmpla să aibă acea bólă muiarea, și se va despărți, atuncĭ bărbatul să parte grijă de hrana eĭ până întru tótă viața eĭ ce va trăi.

Pentru rudenia sfântuluĭ botez se desparte.

Glava 226. [*Mateĭ*]. Când va priimi neştine coconul său de la sfântul botez, adecă îl va boteza: atuncĭ se desparte de muiare'şĭ căcĭ că o aŭ făcut soră sufletéscă.

Pentru rudenia fecioriei de suflet că se desparte.

Glava 227. [*Iară a celuĭ de sus*]. De va face neştine fecior de suflet pe ginere-său, atuncĭ se desparte ginerile de fii-sa, pentru că o aŭ făcut soră sufletéscă: drept aceia va lua altă muiare.

Pentru nunta cea fără de lége că se desparte.

Glava 228. [*Iară a celuia.*] Muiarea carea va lua bărbat, şĭ se va afla fără de lége, atuncĭ póte să se lase de dânsul, şi să ia alt bărbat, aşijderea şi bărbatul pre muiare.

Pentru a patra însurare că se desparte.

Glava 229. [*A Dumnezeeştilor dascalĭ*]. A patra însurare se desparte fără de nicĭ o socotélă, pentru că e afară de lége, şi aceia nuntă nu se chiamă ci viaţă porcéscă adecă cum se tăvălesce porcul în tină şi să întină şi se impute, aşijderea şi acea a patra însurare ce se însóră omul.

Pentru nevîrsta nunteĭ că şi aceia se desparte.

Glava 230. [*A Postniculuĭ*] Nunta ceia ce nu e de vîrstă, aceea fără de nicĭ o socotélă să se desparţă, şi nevirsta se chiamă când nu iaste bărbatul de patru-spre-zece anĭ şi muiarea de doĭ-spre-zece: ci maĭ puţin.

Pentru bărbatul carele se va afla cu muiare'şĭ afară de fire că se desparte, şi pentru canonul luĭ.

Glava 231. [*Acésta iaste scris la o Pravilă veche de la Ohrid*]. Bărbatul de se va afla cu muiarea luĭ afară de fire, care lucru iaste afară de firea omenéscă, acela să se desparţă de întru alesul şi blagocestivul ném al creştinilor, ca o amestecare rea şi lucrul ruşinat, şi să se desparţă de dânsul muiarea, fără de cuvântul nemănuĭ şi să'şĭ ia tótă zéstrea eĭ şi darurile céle dinaintea nunteĭ, şi de într'averea luĭ cât va fi a treia parte de darul nunteĭ denainte, atâta să ia.

[*Postnicul şi Grigorie Soluneanul*]. Carele va face cu muiarea luĭ afară de fire, acela preot să nu se facă, ci numaĭ să se desparţă de tot de dânsa, şi déca se va despărţi atuncĭ să se canonéscă cincĭ-spre-zece anĭ să nu se cuminece.

Pentru bărbatul cu muiarea, carĭ vor fi vre uniĭ de intrânşiĭ ereticĭ se desparte

Glava 232. [*Sântul Săbor*]. Canonul 72 al sfântuluĭ săbor porunceşte, că de va lua bărbatul pravoslavnic muiare eretică, saŭ pravoslavnică muiare să ia bărbat eretic, atuncĭ să se desparţă.

[*Sânţiĭ părinţi*]. Iară de se va suferi partea ereticuluĭ să se întórcă de în eres, să se facă pravoslavnic, atuncĭ să nu se desparţă.

Pentru bărbatul carele va avea muiare să se îndrăcéscă şi va să o lase.

Glava 233. [*Nearaoa împăratuluĭ Leu înţeleptul 111 şi 112*]. De va avea neştine muiare carea se îndrăceşte, acela să nu o desparţă, numaĭ ce să o aştépte anĭ treĭ, déca de se va tămădui, să o ţie iar să nu o desparţă, iară de nu se va izbăvi după aceĭ treĭ anĭ de acea patimă a draculuĭ: atuncĭ să o lase şi să ia alta.

Aşijderea şi muiarea de se va tâmpla să vie la bărbatul eĭ patimă ca aceea a draculuĭ, trebue să'l aştépte cincĭ anĭ, iar déca déca se va afla tot într'acea patimă, şi nu se va isbăvi de dânsa, atuncĭ să fie volnică muiarea să se desparţă de bărbatul eĭ şi să ia altul, iară de se va hi tâmplat să hie avut acea bólă saŭ bărbatul saŭ muiarea maĭ 'nainte de ce nu se făcuse nunta: atuncĭ degrab să se desparţă fără de nicĭ o îndoire, şi cum am zis maĭ sus aşa să hie, ca bărbatul să aştépte pre muiare treĭ anĭ, şi să o hrănéscă şi să pórte grijă de tămăduirea eĭ, că aşa porunceşte tocméla 22 a patra titlă a cărţiĭ 24. Aşijderea să facă şi muiarea la bărbatul eĭ, iar a lua alt bărbat voe n'are cum aŭ poruncit maĭ sus până ce se vor împlea aceĭ cincĭ anĭ.

Pentru patima saŭ lovitura ce loveşte pre om şi cade jos de se bate saŭ se tăvăleşte şi'ĭ merg spumele, cum se judece la adevărata marea besérică până astăzĭ.

Glava 234. [*Caută de vezĭ răspunsul Patriarşesc*]. La muma şi stăpâna tuturor bisericilor, ce se zice la adeverita mare besérică, acea patimă a loviturilor aşa se judecă şi se socoteşte de al tutulor biruitoriŭ prea sfântul şi a tótă lumea patriarh, şi de Dumnezeescul şi sfântul luĭ săbor, însă cum şi muiarea de va hi avut acea patimă maĭ dinainte de ce nu se va hi fost blagoslovit cu bărbatul eĭ, şi se va mărturisi de mărturiĭ credinciόse; Atuncĭ degrab se desparte fără de nicĭ o îndoire aceĭ bărbat de către muiarea luĭ, şi'şĭ ia altă muiare. Iară de va fi venit acea patimă muieriĭ déca se va fi fost blagoslovit cu bărbatul eĭ atuncĭ să n'aibă nicĭ o voe nicĭ putére aceĭ bărbat al eĭ să o desparţă adecă să o lase, până întru tótă viaţa luĭ nicĭ într'un chip. Drept aceia de se va tâmpla acea patimă de lovitură să vie şi la bărbat, aşijderea şi muiarea să n'aibă nicĭ o voe să ia

alt bărbat până întru totă viaţa acelui bărbat al ei. Iară cum am zis mai sus de va fi fost avut acea patimă mai 'nainte de ce nu se blagoslovise cu muiarea lui, atunci să aibă voie acea muiare a lui să se desparţă de dânsul fără de nici o îndoire, şi să ia pre alt bărbat neoprită.

De se va tâmpla cuiva să se ducă întru alt loc, şi acolo să ţie posadnice, saŭ să nu trimită muiarii lui cheltuială de hrana vieţei ei, acela să se desparţă.

Glava 235. [*Nichita Mitropolitul Iracliei*]. Muerii căria se va duce bărbatul de la dânsa şi va şedea într'alt loc, şi acolo să ia posadnica să ţie, atunci acea muiare a lui n'are voe să ia alt bărbat, numai ce să'l aştepte trei ani să se întorcă la dânsa, şi acel bărbat să'şi lase posadnica, şi să ţie pre acea muiare pre lége, iară să nu o desparţă, nici ea să nu se mărite a doa oră până va fi bărbatul ei viu; iară daca va muri, atunci să fie slobodă a se mărita cum zice Apostolul.

[*Căută de veci răspunsul Patriarşesc*]. Însă tocméla acésta aşa s'aŭ făcut cu judecata săborului, de Vlădica al tuturor prea sfântul şi a totă lumea Patriarh Chir Dionisie, vă lĕto 7062 meseţa Fevruarie, căci când se tâmplă bărbatului să se ducă într'alt loc şi să se zăbovéscă cinci ani de la casa lui, şi nu'şi va aduce aminte nemică de muiarea lui, saŭ să'i trimeţă de cheltuiala hranei ei, saŭ [illegible], ci o va lăsa de tot făr' de nici un ajutoriŭ, împreunare ca aceia să se desparţă de tot fără de nici o oprélă şi să fie volnică muiarea să'şi ia alt bărbat pre lége. Deci de atunci acéstă tocmélă aşa se judecă de adevărata marea besérică, şi de toţi sfinţii Arhierei, ca pe dreptate şi pre lége ce iaste şi se cade.

Pentru muiarea căria i se va duce bărbatul, saŭ se va face rob, saŭ se va duce la óste şi se va face perit şi ea va vrea să se mărite.

Glava 236. [*Marele Vasilie Canonul 31*]. Canonul 31 al Marelui Vasilie zice, muerii căria i se va duce bărbatul afară într'altă cetate, saŭ oraş saŭ sat, să facă cale, saŭ la óste şi se va face perit, şi décia nu se va mai auzi de dânsul ce s'aŭ făcut, iară muiarea de nu va aştepta să auză mai adevărat de mărturii credinciose să mărturiséscă pentru bărbatul ei muritu-s'aŭ n'aŭ murit şi va vrea să se mărite să ia alt bărbat, acea să se judece ca o curvă.

[*Sinodul 6 Canon 93*]. Însă de se va tâmpla să călătoréscă neştine, saŭ se va duce la óste, şi nu se va auzi de dânsul că trăiaşte, iară muiarea se va mărita, apoi el se va întorce la moşie şi la casă şi apoi va afla muiarea măritată după alt bărbat, atunci de va vrea o va desparţi de acel bărbat şi o va lua ca o femée a lui, décia nici bărbatul carele o aŭ luat, nici acea muiare care l'aŭ luat să pedepsesc, căci ei n'aŭ ştiut că trăiaşte şi iaste viŭ.

Iară de se va tâmpla să nu vrae muiarea pre bărbatul cel de întâiŭ, ci numai pre bărbatul cel de al doilea, atunci să nu o laşi să ia pre acel bărbat al doilea, iară de nu va vrea să se desparţă de voe, atunci să o desparţi şi fără de voia ei, şi ca o curvă să o canoneşti.

[*Leo şi Constantin împăraţi*]. Numai acéle muerii ce se iartă şi nu se canonesc, carele décă'şi văd bărbaţii lor cel de întâi, saŭ vor auzi că trăesc, într'acel cés îşi lasă al doilea bărbaţi al lor, şi merg într'altă casă de şed până'şi vor dobândi bărbaţii lor cel de întâi.

[*Zei*]. Iară muerile carele vor auzi că trăesc bărbaţii lor, sau îi vor vedea că aŭ venit, şi nu vor mérge după dânşii, ci vor să'şi ţie cei bărbaţi al doilea, iară nu pre cel de întâi pre lége; atunce nici o ertăciune lor nu e nici aŭ, numai ce să canonesc ca nişte curve.

[*Armenopolu*]. Bărbatul ce se va duce într'o călătorie, saŭ la óste, şi nu va veni multă vréme, atunci câţi ani se va zăbovi tot să'l aştépte muiarea, iară de nu va veni cărţi de la dânsul, şi va auzi că aŭ murit: atunci numai decât să nu ia alt bărbat, până nu se vor afla mărturii credinciose să mărturiséscă cu jurământ pre Dumnezeeasca şi Sfânta Evanghelie cum ştiŭ de acel om că aŭ murit, atunci să se facă zapis pre mărturia acelor mărturii şi să'l ţie pentru adeverinţă, décia să fie volnică muiarea să ia alt bărbat al doilea pre lége.

[*Neorana a lui Leu înţeleptul împărat*]. Iară pentru cei robiţi Nearaoa lui Leu înţeleptul porunceşte, muiarea să nu aibă vinovăţie, pentru bărbatul ei carele se află în robie să ia alt bărbat, iară de va şi lua alt bărbat, atunci să fie volnic bărbatul ei cel ce'l e pre lége, când va veni de în robie să o desparţă de acel bărbat al doilea, să o ia acel de întâi ca pe un mădular al lui.

[*Matei*]. Afară de vinile céle ce s'aŭ scris mai sus de va îndrăzni cineva să se desparţă de muiarea lui şi să ia alta, acela să se afurisească, şi de la besérică să se gonească până ce se va întorce de o va lua.

Pentru bărbatul ce va lua doă muieri, şi pentru Muierile céle ce [illegible] bărbaţii de [illegible], [illegible] se vor mărita.

Glava 237. [*Zac. 1*]. Cela ce va lua doă muieri şi se va cununa cu amândoă, ce se [illegible] cu una într'un loc, cu alta într'alt [illegible] şi vor fi ele amândoă, acesta [illegible] după [illegible] [illegible] unora ca acelora li s'aŭ [illegible] moarte, iară

în vécul de acum. se cértă după voia judecătoriului. ce se zice saŭ să'l bage în ocnă; saŭ 'I vor purta pre în tărg cu pialea gólă pre tóte ulițele. și să i se ia tóte bucatele să fie Domneștī; pentru că nu i se maī cuvine să aibă bucațe, de vréme ce s'aŭ perdut cinstea și iaste de ocară și de tótă rușinea.

[Zac. 2]. Pre unele locurī pre uniī ca aceștia cariī iaŭ doă muierī, pórtă'ī pre ulițe cu pialea golă șezând călare pre măgariŭ și'ī tot bate cu doă furcī ce tore muerile, așijderea și pre muerī pre cêle ce iaŭ doī bărbațī iară le pórtă cu pieile gôle pre măgarī. și le bat cu doă comănace, saŭ cu doă ișlice.

[Zac. 3] Intr'un chip se cértă muiarea ce va lua doī bărbațī ca și bărbatul ce'ia doă muerī.

[Zac. 4]. Cela ce va avea doă muerī la vrêmea luī cându'ī în tótă vârsta: acela e judecat numaī să fie de mórte.

[Zac. 5]. Cela ce se va cununa cu doă muerī și să fie amândoa vii, acela face prepus să fie eretic. drept aceia trebue să'l întrebe, ce gând are spre taina cununieī carea iaste de o ține besérica; și de se va găsi să fie eretic. atuncī se va certa cu mórte cumplită.

[Zac. 6] Cela ce va lua doă muerī și amândoă jupânése. acela să se cérte după cum va fi voia judecătoriuluī, ci însă voia judecătoriuluī atâta se tinde câtu'ī va lua și viața.

[Zac. 7]. Nicī un vlădică saŭ patriarh nu póte nicī intr'un chip să slobozéscă pe vre un bărbat săși ia doă muerī, saŭ muiarea să'șī ia doī bărbațī.

[Zac. 8]. Muiarea care se va cununa cu un bărbat carele va avea și altă muiare vie, aceia de va putea arăta la judecătoriŭ cu bune și credinciose mărturiī ca acêlea, cum n'aŭ știut că are muiare aceia nu se va certa: iară de nu vor arăta cu mărturiī, atuncī se vor certa amândoī.

[Zac. 9]. Când se va afla cum n'aŭ știut muiarea că are bărbatul și altă muiare, iară după aceia se va arăta si muiarea cea dintâī, atuncī de va putea arăta la judecătoriŭ cum ea n'aŭ știut cum el are și altă muiare, atuncī póte să'șī ia zestrele ce'ī va fi dat, și alt tot ce'ī va fi dăruit. Iară de'ī va fi dăruit și el ceva, atuncī póte să nu'ī dea luī nemic de în ce va fi fost a luī. Iară de se va afla cum mărturiile eī nu sînt deplin nicī adevărate, atuncī cu darurile ce'ī aŭ fost dat bărbatul va piarde și zestrele eī și așa vor fi tóte Domneștī, iară pre dânsa o vor certa împreună cu bărbatul.

[Zac. 10]. Când va lua muiarea al doilea bărbat socotind cum cel dintâī este mort, atuncī de va putea arăta inaintea judecătoriuluī cu mărturiī ca acelea destoinice de a se crêderea cum iară aŭ adeverit cu nedejde să fie mort. atuncī nu se va certa. iară de nu vor fi mărturiile ómenī de credință, și va cunóște judecătoriul că îmblă fără ispravă: atuncī se va certa muiarea.

[Zac. 11]. Tóte Pravilele împărătestī, daŭ voe mueriī să'șī ia al doilea bărbat. când va rămânea de bărbat, o sémă de vreme după cum s'aŭ tocmit, cum s'ar zice dacă se va afla cum 'I-aŭ robit bărbatul. atuncī să'l aștépte cincī anī, numărându'ī de în ce vréme l'aŭ robit, iară de i se va fi dus bărbatul la óste, ce se zice să fie slujitoriŭ, pre acela să'l aștépte patru anī cum aŭ fost aniī ceī vechī de demult. Iară acum într'acest vêc, scrie să aștepte zéce anī.

[Zac. 12]. Cela ce aŭ fost singur țiitoriŭ marele împărat Iustinian, dă învățătură cum să naibă voe nicī putêre să se maī mărite după al doilea bărbat. măcar de ar aștepta câțī anī de mulțī, decă nu va putea ales lucru să înțelégă de bărbatu'șī viŭ e aŭ mort; ci numaī când va înțelége fórte adevărat: atuncī va fi slobodă.

[Zac. 13]. Mórtea bărbatuluī se arată pre vêste, când se aude viŭ e aŭ mort. Iară când se va auzi că iaste loc nu departe, atuncī nu ajunge cu atâta să zică neștine cum aŭ auzit, ci să zică cum l'aŭ văzut cu ochiī mort. atunci să crêză.

[Zac. 14]. Când se va afla numaī o mărturie să zică cum au văzut pre bărbatul cutăria mort, atuncī ajunge atâta să arate cum iaste acela mort. și atuncī cu acéstă mărturie póte muiarea să se mărite să'șī ia și al doilea bărbat.

[Zac. 15]. Póte muiarea să trimiță un om acolo unde 'I-aŭ fost bărbatul să întrebe de viŭ de mort, si cum va spune acela. judecătoriul va crêde și va da voe mueriī să se mărite să'șī ia alt bărbat. Insă trebue să socotéscă judecătoriul de va fi acel om ce aŭ trimis om ca acela să fie destoīnic de a'l putea crêderea.

Pentru cela ce se va afla cu sócră-sa și de canonul lor.

Glava 238. *[Mateiŭ]*. De se va afla cineva cu sócră-sa trupéște. adecă să facă păcat cu muma logodite luī. saŭ cu altă rudenie după trup a eī maī nainte de blagoslovenia logoditeī luī. atuncī să nu se facă aceea nunta. ci să se opréscă. Iară decă se va fi blagoslovit cu femeia luī. atuncī i va fi venit acel păcat de'l va fi făcut împreunare de sânge. atuncī nunta să nu se despărță. ci numaī să se canonéscă ceia ce aŭ făcut amestecarea de sânge.

[Postnicul]. Iară canonul lor iaste anī 12. și'l vor tăia și maī puțin de vor vrea se facă post, metaniī, și milostenie.

Pentru cela ce'șī va despărți muiarea de vrăjul saŭ de vina alteī muerī.

Glava 239. *[Mateiŭ]*. De'șī va despărți,

neştine muiarea, de vina alţiĭ muerĭ aŭ vădună, au fată, atuncĭ nu lasă pravila să ia muiare pre ceea ce aŭ fost vină de ş'aŭ despărţit muiarea luĭ pentru dânsa.

Pentru curvie şi de canonul eĭ.

Glava 240. [*Apostoliĭ, Zac. 48*]. Canonul al sfinţilor apostolĭ poruncéşte, că cine'şĭ va lepăda muiarea fără cuvânt de vină, adecă să o gonéscă de în casa luĭ, atuncĭ nu póte să ia alta, numaĭ ce se afurisésşte.

[*Mateiŭ*]. Carele se va vădi că aŭ îmblat cu o muiare, acela nu póte să o ia întru nuntă, adecă să se blagoslovéscă cu dânsa.

[*Dezlegare*]. Un om aŭ avut muiare, şi aŭ îmblat cu alta, deacia s'aŭ lăsat de acea curvă, şi ş'aŭ ţinut pre muiarea luĭ cea blagoslovită, apoĭ nu s'aŭ mănat multă vréme ci aŭ murit muiarea luĭ cea blagoslovită, deacia el aŭ vrut să ia pre cea ce îmbla cu dânsa maĭ nainte, iară sfinţiĭ părinţĭ déc'aŭ văzut aşa oprit'aŭ acésta cu totulu'şĭ tot nicĭ cum să nu se facă, că măcar de s'aŭ şi lăsat de dânsa de tot şi s'aŭ părăsit, iară până aŭ fost muiarea luĭ vie el aŭ tot îmblat cu dânsa, pentru aceea nu póte acésta să facă nuntă, căcĭ că iaste fără de lege.

[*A luĭ Armenopolu*]. Cine să va vădi întru curvie, măcar de nu va eşi de faţă, acela nu póte să o ia muiare, că l'aŭ bănuit omeniĭ că aŭ îmblat cu dânsa, ca să nu se adevérze bănuiala să zică ómeniĭ că adevărat aŭ îmblat cu dânsa pentru aceea o aŭ luat muiare.

[*Marele Vasilie*]. Iară pentru canonul curvieĭ zice Marele Vasilie, să nu se cuminece anĭ 15.

[*Săborul Anchira*]. Iară sfântul săbor dela Anchira, Canonul 20 porunceéşte, pe précurvariul ca pre un curvariŭ să'l canoneştĭ, adecă anĭ şapte.

[*Canonul 20. Postnicul*]. Iară Dumnezeescul patriarh postnicul porunceéşte după 3 anĭ să se priceştuiască sfinteĭ priceştenil, iară aşa adevărat să mănânce sec la al noălea cés, şi metaniĭ 250, iară de nu vor face acéstea, atuncĭ să fie în canonul de sus, care aŭ zis purtătoriĭ de Dumnezeŭ părinţĭ aĭ săboruluĭ dela Anchira

Pentru omul carele'şĭ va afla muiarea curvind şi va ucide pre dânsa şi pre curvariŭ saŭ o va ucide fără de vină, saŭ fără de voia luĭ.

Glava 241. [*Leu şi Constantin împăraţi*]. De'şĭ va afla neştine muiarea să facă păcate cu alt bărbat, adecă să curvéscă, însă de va ucide pre dânsa, şi pre curvariŭ, acela nu se pedepseşte adevărat de'l va afla în lăuntru în casa luĭ. iară de'l va afla afară de casa, şi'l va arăta cu mărturiĭ credinciόse. atuncĭ se desparte de dânsa, şi'l dobândéşte şi zéstrele cum zic pravilele.

Iară de o va ucide de voe necurvind, acela altă muiare să nu ia, numaĭ ce să se canonéscă anĭ 20 să mănânce sec şi să nu se priceştuiască.

[*Nichifor Ţărigrădénul*]. Iară de o va bate pentru vre o vină, şi pentru o mică lovitură va muri fără de voia luĭ, acela să se certe a treia parte de ucidere. deacia de va vrea se va însura, căcĭ că s'aŭ făcut fără de voia luĭ acea mórte.

Pentru ucidere şi câte feliurĭ de ucideri sunt.

Glava 242. [*Zac. 1*]. De vréme ce vom să grăim şi pentru ucidere, ce se zice pentru mórte de om, întâĭ se cade să ştim, cum un feliŭ de ucidere se chiamă grabnică, iară alta se chiamă apestitóre. Decĭ cea grabnică se chiamă într'acesta chip. când ceĭ ucis nu iaste uciderea a luĭ: ci aŭ fost să ucigă pre altul, iară graba aŭ pripit de aŭ ucis pre dânsul în locul aceluia, uciderea cea maĭ apestitóre aşijderea se chiamă, că aŭ fost să ucigă pre dânsul, iară el aŭ ucis pre altul în locul luĭ: cum s'ar zice, că apestitoriul aŭ pus vina luĭ asupra altuia, şi aŭ ucis pre acela în locul luĭ.

[*Zac. 2*]. A doa se cade să ştim cum alt feliŭ de ucidere se chiamă cu înşelăciune, când se tâmplă cum s'ar zice cu înşelăciune şi cu poftă de ucide unul pre altul. Altă ucidere se chiamă cu nesocotinţă, când cum s'ar zice, nu ar avea neştine nicĭ cu gândul a gândi, nicĭ cu inima a pofti să facă ucidere, ci numaĭ căcĭ se va mânia pre un om de'l va înjura şi'l va bate, deacia dintr'acea bătaie i se va tâmpla mórte, atuncĭ acea ucidere se chiamă pentru nesocotinţa luĭ că s'aŭ nemerită de i s'aŭ prilejit mórtea de mânile luĭ altă ucidere iaste iarăşĭ de se chiamă cu greşală într'acesta chip, când aruncă neştine într'un dobitoc, saŭ într'o pasare cu o piatră, şi se nimeréşte de lovéşte pe vre un om şi'l ucide: acésta se chiamă ucidere cu greşală.

[*Zac. 3*]. A treia să ştim încă maĭ adevărat, în ce chip se chiamă mórte grabnică, când se va prileji doĭ omenĭ să se ia a se pricĭ de în cuvinte până'şĭ vor aduce aminte de vor pomeni de multe lucrurĭ, decĭ deintr'acéle cuvinte se va răni unul la inimă şi'l va birui mânia. şi'ntr'acel ceas va sări asupra luĭ şi'l va ucide de tot într'acel loc. iară de'şĭ va maĭ îngădui firea într'acea dată, şi va maĭ socoti. şi fiind biruit de vrajbă se va apuca şi'l va ucide acésta ucidere iaste maĭ rea de cât ceia de întâĭ: acésta se chiamă mórte apestitóre. pentru că o face omul cu tot deadinsul.

[*Zac. 4*]. A patra să ştim cum ucide unul pre altul şi'l omoră cu fie ce fel de mórte,

saŭ cu mâinile'l sugrumă, saŭ 'l năduşaşte împresurându'l cu ceva până crapă, cum de multe-orĭ se prilejaşte şi acestor coconĭ micşorĭ, cându'ĭ năduşesc în aşternut muerele célea ce'l aplécă, saŭ cându'l va călca cu piciórele, saŭ 'l va ucide cu pumniĭ poncişĭ în inimă până'l va omorî, saŭ 'l va bate cu capul de părête până'l va omorî: acéstea tóte le face pentru să scape de certare cu înşelăciune, iară de se va vădi, atuncĭ acela să se cérte ca un ucigător.

Pentru pedépsa ucigătorilor de ómenĭ ce li se cade după deala lor să li se facă.

Glava 243. [*Zac. 1*]. Pedépsa ucigătoriuluĭ nu iaste alta fără numaĭ mórtea, după cum scrie sfânta Scriptură cea vechiă şi cea nouă, şi după cum daŭ învăţătură pravilele.

[*Zac. 2*]. De ar fi neştine boiaren, saŭ de ar fi femeae, nemică nu se va folosi cu aceia să pótă scăpa de pedépsa ucideriĭ: ci tot se va pedepsi boiarenul şi muiarea, décă vor face uciderea ca şi fieşĭ cine de în ceĭ maĭ proştĭ ómenĭ.

[*Zac. 3*]. Uciderea ce o va face muiarea saŭ robul, saŭ cel slobod, saŭ cunoscut, saŭ necunoscut, aceia depururea tot într'un chip se vor pedepsi.

[*Zac. 4*]. Cela ce va ucide cocon micşor, acela se va pedepsi maĭ cu rea mórte, de cât cela ce ar fi ucis bărbat deplin

[*Zac. 5*]. Cela ce'şĭ va ucide fata în césul ce o va afla curvind cu cine-va, acela nu se va pedepsi ca un ucigătoriŭ.

[*Zac. 6*]. Cela ce'şĭ va ucide muiarea în vrémea când o va găsi curvind cu altul: acela nu se va pedepsi ca un ucigătoriŭ.

[*Zac. 7*]. Cela ce se va apăra de vrăjmaşul luĭ să nu'l ucigă, şi de va ucide el pre dânsul, acela să n'aibă nicĭ o certare, maĭ vârtos la vréme cându'l va vedea că vine asupra luĭ cu arme pentru să'ĭ ia viaţa, iară de va putea să se sprijinéscă într'alt chip cunoscând că n'are putére să'l ucigă, iară el într'o pizmă totuşĭ 'l va ucide, saŭ de'l va ucide într'altă dată, iară nu într'acela cés când venia asupră'ĭ: atuncĭ să aibă certare ca şi ucigătoriul.

[*Zac. 8*]. Cela ce va ucide pre cine-va cu greşală şi fără de voia luĭ, acela să nu se cérte ca un ucigătoriŭ.

[*Zac. 9*]. Cela ce va vrea să scape dinaintea vrăjmaşuluĭ săŭ, şi într'alt chip nu va putea, ci va arunca cu vre-o piatră, iară vrăjmaşul se va pleca, piatra va nemeri pre altul şi'l va ucide, atuncĭ de vréme ce se va afla că'ntr'acel loc n'aŭ fost alţĭ ómenĭ strânşĭ pe lângă acel vrăjmaş, fără numaĭ acela, atuncĭ acela să n'aibă nicĭ o certare ca un ucigător. Iară de vor fi fost ómenĭ mulţĭ strânşĭ prejiur acel vrăjmaş şi el aŭ aruncat cu piatră, atuncĭ se va pedepsi.

[*Zac. 10*]. Cela ce va răni pre altul nu cu rană de mórte, iară el se va lenevi şi nu va păzi curând să se tămăduiască saŭ va fi făcut alt ceva împrotiva raneĭ, aŭ va fi mâncat saŭ băut, şi se va fi obrintit şi dintr'aceia i se va fi tâmplat de va fi murit, atuncĭ cela ce 'l-aŭ rănit nu se va certa ca un ucigătoriŭ, ci maĭ puţin cum va socoti judecătoriul.

[*Zac. 11*]. Orĭ care boiaren va face mórte degrab ce se zice va omorî pre cine-va întâia dată cât vor începe a se prici de în cuvinte, atuncĭ de se va prileji acel boiaren să fie de trébă, şi de folos aceĭ ţărĭ, şi de va avea avuţie, atuncĭ se va pedepsi cu banĭ mulţĭ, după cum va fi voia judecătoriuluĭ, numaĭ căcĭ iaste om de trébă ţăriĭ, iară de nu va da banĭ preste doă treĭ zile, atuncĭ să'ĭ facă mórte şi aceluia; iară de va fi uciderea ce aŭ făcut apestitóre, nu va fi grabnică, cum s'ar zice, décă se vor fi pricit îl va fi ucis peste vr'o doă treĭ zile, saŭ de'ĭ va fi cel ucis ceva rudă, saŭ 'l va fi ucis cu înşelăciune, saŭ alta asémene acestora: atuncĭ nicĭ într'un chip să nu se pedepséscă cu banĭ ci numaĭ cu mórte pentru mórte. Aşijderea şi când se va prileji de va face ucidere vre un boiaren, şi de nu va fi nicĭ de o trébă ţăriĭ, acela de ar da câţĭ banĭ, tot nu se va putea răscumpăra, fără numaĭ când ar da niscare banĭ să ajutoréscă la vre o nevoe a ţăriĭ. Iară care boiaren bogat, se va fi izbăvit cu banĭ de mórtea cea grabnică, şi apoĭ iară'şĭ va fi făcut al doilea rând iară aceа ucidere grabnică, acela nu s'ar putea maĭ plăti cu banĭ, măcar de ar scóte ţara din ce nevoe, saŭ măcar de l'ar ajutori şi alţĭ străinĭ cu ce ar putea să'l plătéscă: tot nu iaste putinţă cu nemica să'l isbăvéscă pre cela ce va fi făcut doă morţĭ grabnice, ci numaĭ să i se dea pedépsă ca unuĭ ucigătoriŭ, iară într'alt chip nu póte fi.

[*Zac. 12*]. Când se va prileji vre un om de clirosul beséricii să facă ucidere grabnică, atuncĭ acela se va pedepsi cu acésta, să'l ducă la o mănăstire departe, să şadă acolo în tótă viaţa luĭ, iară de'şĭ vor prepune că va să fugă, atuncĭ să'l închiză într'o temniţă să zacă acolo până la mórte, iară acum drept ucidere grabnică, de va face cine-va de în cliros, trimitu'l de'l bagă în Catargă, iară drept mórtea cea apestitóre, fac mórte drept mórte.

[*Zac. 13*]. Fie cine de în cliros póte să'şĭ dăruiască cinstea sa orĭ cuĭ va vrea, carea aŭ avut de la besérică, însă să facă acésta maĭ 'nainte de ce'l va osândi judecătoriul spre mórte, şi maĭ 'nainte de ce'l va certa ca pe un ucigătoriŭ.

[*Zac. 14*]. Ucigătoriul încă fără de ce'l vor pedepsi cu mórte, iaste datoriŭ încă să şi plătéscă rudelor celuĭ ucis tóte cheltuialie ce aŭ făcut, cât aŭ dat la vracĭ, şi alte ce se vor fi păgubit pe ranele luĭ. Şi încă maĭ iaste datoriŭ să plătéscă mórtea rudelor, ce se zice să plă-

tescă pre zi câte-va zile înainte, pe cât va fi voia judecătoriului. Dreptatea arată cât ar fi trăit acel mort în lume, și încă iaste dator să hrănescă și coconiĭ celuĭ mort, și încă și pre ceia l'alțĭ omenĭ ce va avea carĭ 'ĭ-aŭ fost el hrănind până aŭ fost viŭ.

[*Zac.15*]. Ucigătoriul nu iaste datoriŭ nicĭ cu o cheltuială, când va fi făcut uciderea în greșală, saŭ când va fi făcut ucidere pentru să scape de vrăjmașul luĭ ca să nu'l ucigă pre dânsul, fără numaĭ de va fi ucis pre altul în locul vrăjmașuluĭ săŭ, cum s'ar zice pre cela ce au intrat la mijloc să'l desparță, sau și cela ce aŭ fost stând aprópe lângă vrăjmaș.

[*Zac. 16*]. Căruia i se va tâmpla să'șĭ ucigă pre tată-săŭ pre acela în zilele céle vechĭ, întâĭ 'l bătea cu vine de boŭ verzĭ forte tare, decia atuncĭ viŭ 'l băga într'un sac și într'acel sac băga și un câne, și un coceș, și o năpârcă, și o maĭmuță, decia'l arunca în mare, sau în apă cu tóte cu acéstea, însă de vrea fi aprope marea, iară de nu, el îl lepăda unde știa niște herĭ selbatice.

[*Zac. 17*]. Iară acuma'ĭ lasă pre voia judecătoriuluĭ de le daŭ mórte maĭ cumplită de cât altora, cum s'ar zice, întâĭ le taie mâna ceia ce aŭ ucis într'acel loc unde aŭ ucis pe tată-său, decia îl légă de códele ca lor, și'l duc trăgându'l pre ulițe până la locul cel de pierzare, decia întâĭ îl taie capul, decia 'l taie șuvițe, sau și'ntr'alt chip după cum va socoti, iară nicĭ într'un chip nu se cade să'l îngrópe în pământ.

[*Zac. 18*]. Cela ce va ucide pre altul, carele au fost ținînd moșiile cuĭva într'acesta chip, ca să cază pre mâna luĭ, atuncĭ de vreme ce se va arăta lucrul c'aŭ făcut una ca acésta, atuncĭ nicĭ el, nicĭ feciorii luĭ nu vor încăpea să moștenescă acéle ocine; ci rămâne moșia să fie Domnescă, de vréme ce nu vor fi alțĭ moșnenĭ de într'aceea spiță care au fost ucigătoriul.

[*Zac. 19*]. Orĭ cine'șĭ va ucide muiarea, sau muiarea pre bărbat, atuncĭ ucigătoriul n'are nicĭ o trébă la ocine, ci se vor da părinților, iară de nu vor fi părinţĭ aĭ aceluĭ ucis, atuncĭ acélea ocine să le fie Domnia.

[*Zac. 20*]. De va lăsa cine-va bucatele și ocinele sale cu zapis vre unuĭ om să fie tóte ale luĭ după mórtea muieriĭ luĭ, sau a vre a unuĭ cocon a luĭ, și decĭ va lua céla zapisul atunce'l va fi urît a aștepta, ci va omori pre ceia ce țin ocinile, ca să apuce maĭ curând el, atuncĭ va piarde acela tot cât'ĭ spune zapisul, și ocinele vor fi Domneștĭ, iară pre acela de în afara de pagubă 'l vor certa întru tot ca și pre un ucigătoriu.

[*Zac. 21*]. Când va fi un om bolnav, și va lăsa ceva să moștenescă mulțĭ puțin ce va avea, și'l va face și zapis, iară acel moștenitor nu va griji de dânsul să'ĭ aducă vre un vraciŭ bun, să'l păzéscă când aĭ dór l'ar tămădui, ci'l va lasă așa negrijit și nesocotit, și de va muri bolnavul, atuncĭ acela'șĭ va piarde moștenirea, și vor fi tóte bucatele și ocinile Domneștĭ.

[*Zac. 22*]. De vréme ce ocinile ucigătoriuluĭ se trag de în bătrânĭ, ce se zice de la părinţĭ, atuncĭ coconiĭ ucigătoriuluĭ nu'șĭ vor piarde ocinile carele li se vine de la moșu-săŭ, nicĭ vor putea să fie Domneștĭ; ci se vor lua numaĭ ocinile ce va fi dobandit ucigătoriul.

[*Zac. 23*]. Cela ce va răni pre altul, și nu'l va omori acela nu'șĭ va piarde moșia, și maĭ vârtos când se va tâmpla după ce se va tămădui de acéle rănĭ, de'l va face și zapis și'l va lăsa pre urma luĭ să'ĭ ție moșule.

[*Zac. 24*]. Cela ce va omori muiarea, acela e ca și cum s'ar omori pre tată-său.

[*Zac. 25*]. Orĭ cine'șĭ va omori muiarea, acela'șĭ va piarde tot venitul ce va fi având de ocinile eĭ, fără numaĭ când o va găsi curvind cu altul, pentru căcĭ că atuncĭ nu va piarde nemica de în tóte veniturile eĭ.

[*Zac. 26*]. Muiarea ce'șĭ va omori bărbatul, aceia nu numaĭ ce'șĭ va piarde veniturile céle ce va fi avut de la bărbat; ci încă și zestrele sale tóte le va piarde că se vor lua Domneștĭ.

[*Zac. 27*]. Când se va prileji un om casnic în viața luĭ să'șĭ dăruiască avuţia sa femeiĭ sale, sau femeia bărbatuluĭ săŭ, acest dar se va adevăra după mórte, iară nu în viață, însă și mortea să le fie de în fire, iară nu de vre o nevoe.

[*Zac. 28*]. Cela ce nu va chiema vraciŭ la bóla mueriĭ luĭ, să'ĭ cumpere de tot feliul de vracevanĭ și de alte de tóte bucatele ce'ĭ vor trebui, și de va muri; atuncĭ de într'aceea bólă piarde-va bărbatul tot venitul ce va avea de pre ocinile mueriĭ'șĭ, sau măcar de 'ĭ-ar fi și dărul ce-va și acela vor lua, sau și alt lucru ce va fi după obiceiul locului, cum s'ar zice orĭ ce ar avea.

[*Zac. 29*]. De se va prileji să nu se afle vraciŭ acolo, atuncĭ iaste datoriŭ bărbatul, să triméță unde va găsi să'l aducă de va fi aprópe, iară de va fi departe nemica nu e datoriŭ.

[*Zac. 30*]. Muiarea de nu va chiema vraciŭ la bóla bărbatuluĭ, saŭ de nu'l va nicĭ socoti, acéia nu piarde nemică de în venitul eĭ ce va avea dela bărbat.

Pentru cela ce'șĭ va ucide pre tată-său saŭ pre mumă-sa, ce'ĭ certare și pedépsă li se cade să ia.

Glava 244. [*Zac. 1*]. Cela ce'șĭ va ucide pre tată-săŭ, și pre mumă-sa, saŭ pre moșu-săŭ, saŭ pre moașe-sa, acela ce'șĭ ucide părinţiĭ, maĭ cumplită pedépsă să aibă de cât alțĭ ucigătorĭ.

[*Zac. 2*]. Ucigătoriul de părinţĭ se chiamă și

cela ce'şĭ va ucide feciorul, saŭ nepotul, saŭ de va lua neştine fecior de suflet, iară apoĭ să'l ucigă, saŭ el pre dânsul, acela se chiamă ucigătoriŭ de părinţĭ, şi se va pedepsi şi acela ca şi uniĭ de aceia.

[*Zac. 3*]. Nu are nevoe nimenilea să'şĭ omóre feciorul măcar în ce greşală l'ar găsi, iară numaĭ când i se va prileji care cumva: atuncĭ să spue judecătoriuluĭ.

[*Zac. 4*] Cela ce va ucide pre vre un diregătoriŭ şi judecătoriŭ al vre unuĭ loc, acela ca şi cel ce'şĭ va ucide părinţiĭ se va pedepsi.

[*Zac. 5*]. Cela ce'şĭ va hicleni moşia şi naşterea de unde a născut, acela maĭ cumplit să'l cérte, de cât pre un ucigătoriŭ de părinţĭ, de vréme ce se cade maĭ bine să'şĭ feréscă şi să'şĭ socotéscă neştine moşia, de cât părinţiĭ ce l'aŭ născut.

[*Zac. 6*]. Ucigătoriul de părinţĭ se chiamă încă şi cela ce'şĭ ucide pe frate-său, saŭ pre soră-sa, saŭ fie pre ce rudă a luĭ.

[*Zac. 7*]. Cela ce'şĭ va ucide muiarea, acela se va certa maĭ cumplit de cum ş'ar ucide pre mumă-sa, aşijderea şi muiarea ce'şĭ va ucide bărbatul.

[*Zac. 8*]. Cela ce va ucide pre tată-său, saŭ pre mumă-sa, şi pentru să'şi maĭ micşoreze certarea va zice c'aŭ greşit într'o mânie saŭ va zice că l'aŭ ucis de frică, că s'aŭ temut să nu ucigă tată-său pre dânsul, atuncĭ să nu i se bage în sémă nemica acéstea răspunsurĭ, măcar de ar zice cât ar zice atuncĭ tot să'l certe ca pe un ucigătoriŭ de părinţĭ.

[*Zac. 9*]. Cela ce va otrăvi pre cela ce e închis în temniţă, ca să nu vază când 'l vor pedepsi şi cându'l vor chinui la locul cel de muncă, acela să se certe după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 10*]. Cela ce va sfătui pre altul să fie ucigătoriŭ de părinţĭ, atuncĭ de se va face cum-va acea ucidere pre sfatul aceluĭ om, acela să'l pedepséscă şi pre dânsul ca şi pre cela ce aŭ făcut uciderea, ca pe nişte ucigătorĭ de părinţĭ.

[*Zac. 11*]. Vracĭul carele va da otravă feciorului să otrăvéscă pre tată-său, acela să i se facă mórte, să'l tae capul.

[*Zac. 12*]. Slugile carele vor umbla şi în sus şi în jos gătind trébe ca acelea réle, ca să se facă ucidere: pre aceia să'l pedepséscă ca şi pre ucigătoriĭ de părinţĭ.

[*Zac. 13*]. Cela ce va cumpăra otravă să dea tătâne-său, pre acela să'l certe ca pre un ucigătoriŭ al părinteluĭ său, măcar că nu va fi putut nemeri să'ĭ o dea. Iară de va fi altul străin cumpărat otravă şi o va fi dat la vre un fecior al cuiva să dea tătâne-său: iară el nu se va fi putut meşterşugui să 'ĭ-o dea: atuncĭ să se certe amândoĭ într'un chip, însă să nu'l omoră, ci să le dea o pedépsă cumplită cum va socoti judecătoriul.

[*Zac. 14*]. Orĭ-care fecior, saŭ slugă, saŭ fie cine va fi, de va şti şi de va cunóşte că vor să ucigă pre cine-va, aŭ cu otravă aŭ cu armă, aŭ fie cu ce fel de mórte, şi de nu va spune să sminléscă acel lucru, acela ca un ucigătoriŭ de părinţĭ să se cérte, împreună cu ceia-lalţĭ cu toţiĭ cariĭ aŭ vrut saŭ a şi făcut uciderea,

[*Zac. 15*]. Cela ce'şĭ va trămite pre fiiul său cel bolnav la casa unde zac caliciĭ şi ómenĭ bolnavĭ, acela'şĭ va pérde puterea cea părintéscă, carea aŭ asupra fiilor, acela fiiŭ de s'ar prileji să ucigă pre tată-său, acela atuncĭ nu s'ar certa ca cela ce'şĭ ucide pre tată-său, ci s'ar certa ca un ucigătoriŭ ce face ucidere grabnică.

[*Zac. 16*]. Aşa într'acesta chip să paţă şi fiiul cela ce va trimite pre tată-său în casa de mişăĭ bolnavĭ.

[*Zac. 17*]. Tatăl cela ce'şĭ va ucide pre feciorul pentru vre o greşală mare care va fi făcut saŭ va fi vătămat pre tată-său, care vătămătură póte să'l osebéscă despre tată-său să n'aibă nemica parte de întru averea luĭ, cum s'ar zice de'l va fi bătut saŭ aŭ fost locuind răŭ împreună, fără nicĭ de o desmerdăciune, şi alte multe ca acestea, atuncĭ acela nu se va certa ca un ucigătoriŭ de părinţĭ, ci se va certa ca acela ce face mórte grabnică.

[*Zac. 18*]. Tatăl carele'şĭ va ucide feciorul cându'l va prinde curvind cu maştehă-sa: acela nu se va chema ucigătoriŭ de părinţĭ: ci se va pedepsi ca cela ce face uciderea grabnică, iară de va fi având tatăl vre o muiare ţiitóre, şi feciorul nu o va şti, nicĭ o va cunóşte, atuncĭ de'l va găsi cu aceia şi va ucide pre feciorul'şĭ: acela să se cérte ca un ucigătoriŭ de părinţĭ.

[*Zac. 19*]. Tatăl carele'şĭ va ucide feciorul pentru ce'şĭ va fi lepadat légea luĭ Hs., acela nu se va certa ca ucigătoriŭ cel de părinţĭ.

[*Zac. 20*]. Cela ce'şĭ va ucide pre tată-său pre carele'l vor fi scos şi gonit de într'acel loc ce aŭ fost locuitoriŭ, să socotéscă că va fi făcut vre o nevoe şi vre o răotate aceluĭ loc, saŭ pentru altă vină mare, atuncĭ să nu se cérte ca un ucigătoriŭ de părinţĭ, iară de se va afla că l'aŭ gonit pentru lucru puţin: atuncĭ să se cérte ca un ucigătoriŭ de părinţĭ.

[*Zac. 21*]. Când se va tâmpla orĭ bărbat orĭ fămee, de'şĭ vor împresura coconul lângă eĭ în aşternut, pentru nesocotinţa lor, neavând grijă cum se cade de coconul lor: atuncĭ aceia să se cérte iară nu cu mórte, ci după voia judecătoriuluĭ, iară de se va afla c'aŭ făcut acest lucru într'adins cu înşelăciune, atuncĭ ca un ucigătoriŭ de părinţĭ să se cérte.

[*Zac. 22*]. Acésta se socoteşte şi spre doicĭ carele aplécă coconiĭ micĭ.

[*Zac. 23*]. Când va fi neştine nebun şi afară

de minte, și de'șI va ucide pre tată-săŭ saŭ pre fiiu-săŭ, aceluia să nu i se dea nicI un fel de certare, pentru căcI că ajunge luI certare cât iaste nebun și fără de minte,

[*Zac. 24*]. Cela ce'șI va ucide pre tată-săŭ saŭ tatăl pre fiiu-săŭ necunoscându'l, cum s'ar zice nóptea, saŭ schimbat într'alte haine, saŭ într'o mestecătură de ómenI mulțI: atuncI iarășI nu se va certa ca un ucigătoriŭ de părințI, iară așa se cade să arate adevărat judecătoriuluI pentru să crează cu credință mare, cum că nu l'aŭ cunoscut. décă vrême ce judecătoriul nu crede, și de se va afla lucrul că nu e de crederea: atuncI tot să se certe ca un ucigătoriŭ de părințI.

[*Zac. 25*]. Cela ce'șI va ucide pre fiiu-săŭ, pentru să scape dinaintea luI să nu'l ucigă: acela să nu se certe nicI cu o certare, cum s'ar zice, învățându'șI feciorul el 'l bate cu măsură ca un tată: atuncI de se va porni fiiu-săŭ, și va începe a lovi pre tată-săŭ, atuncI tatăl póte ucide pre fecior și într'acel ces să'l omóră, și să nu pață nicI o răotate, iar de'l va fi prea trecând cu bătaia cu vrășmășie ca aceia și cu arme: atuncI póte fiiul să se rădice asupra tatăluI săŭ, și atuncI la acea bătae de va ucide unul pre altul, se vor certa ca niște ucigătorI, iară nu de părințI.

[*Zac. 26*]. OrI cine'șI va ucide feciorul carele va fi născut cu niscare sémne saŭ pricI groznice ca acelea, cum ar fi cu capul ca de dobitoc, saŭ cu tot trupul, saŭ de tot cu trupul, să fie lucru ca acela nicI de o trébă, și cum e maI grozav, și cum să nu se poță socoti să fie om, acela ce'l va ucide atuncI să n'aibă nicI o certare. Iară așa trebue să socotim pentru sémne, adecă coconiĭ carI nasc cu 6 dégete, saŭ numaI cu 4, saŭ când vor fi cu treI mânI, saŭ cu treI picióre, saŭ numaI cu o mână, saŭ cu un picior, saŭ să'l fie maI micI dégetile, pentru că atuncI cu acea greșală, el pot să se hrănéscă ca și alțI ómenI fără nicI o smintélă.

[*Zac. 27*]. OrI cine va ascunde și va tăcea uciderea și mórtea tătâne-săŭ saŭ a fiiu-săŭ, saŭ a muereI luI, saŭ muiarea a bărbatuluI, saŭ a frăține săŭ, acela face prepus cum să fie știind, saŭ să fie și soție cu acel ucigătorI, drept aceia să i se dea strânsore să spue, iară de nu să i se dea muncă tare.

[*Zac. 28*]. Când se va afla neștine ucis în casă la muiarea'șI, atuncI să muncéscă pre muiare și pre alțI pre toțI cațI aŭ fost în casă ca să spue cine l'aŭ ucis.

[*Zac. 29*]. OrI cine'șI va găsi fata sa cea de trup curvind cu cine-va, atuncI póte să'l facă mórte, iară insă să ucigă împreună cu dânsa și pre curvariul, și să n'aibă nicI o certare.

[*Zac. 30*]. Așijderea de o va găsi că curvește cu om de în clirosul besérecil, iară póte să'l ucigă pre amândoI și să nu se témă de afurisanie.

[*Zac. 31*]. OrI cine'șI va găsi fata grea de copil, acela póte să o ucigă de tot și să nu i se dea certare de mórte: ci să pață altă órece certare după cum va fi voia judecătoriuluI.

[*Zac. 32*]. Tatăl curveI póte să ucigă încă și pre soția curvariuluI fără nicI o certare.

[*Zac. 33*]. Tatăl curveI póte încă și pre fiiu-săŭ să'l trimeță să'șI ucigă pre soră-sa când va curvi împreună cu curvariul, și pre soția luI de va avea, și să n'aibă nicI o certare, iară de va face feciorul acest feliŭ de ucidere fără de voia tătâne-săŭ: atuncI să se certe cu mórte cumplită.

[*Zac. 34*]. Tatăl curveI încă póte să'șI chiame și priateniI luI să se sfătuiască pentru să'I ucigă fata și pre curvariŭ, și pentru acest sfat nimenile nicI o certare să n'aibă.

[*Zac. 35*]. Curvariul cându'l va găsi tatăl curviI de față curvind și va vrea să'l ucigă, iară curvariul va ucide pre dânsul, acela să se certe ca un ucigatoriŭ, de vrême ce pravila nu'I dă voe să stea împotriva tătăluI curveI.

[*Zac. 36*]. Cela ce va curvi cu muiare cu bărbat, și de'l va găsi de față bărbatul vrând să'l ucigă, iară atuncI va ucide curvariul pe bărbat, acela să se certe ca un ucigătoriŭ, de vrême ce nu s'aŭ dat voe bărbatuluI să'șI ucigă muiarea, și curvariul cându'I va găsi cum s'aŭ dat voe tătăluI.

[*Zac. 37*]. Acéstă putere o dă pravila tătăluI curveI, când se vor tâmpla acéste lucrurI, ce se zice cându'I va afla pre amândoI într'un loc. Iară de'șI va ucide fata, iară curvariul va fugi, nu maI póte décia după câte-va zile să'l maI ucigă. Iară de va fugi fata ucigând el pre curvar, atuncI póte și dup'acea să o ucigă când o va găsi, măcar și în șase lunI, măcar de-ar fugi și într'alt târg saŭ oraș.

[*Zac. 38*]. Tatăl încă are voe să'șI ucigă fata când o va găsi curvind în casa sa unde lăcuiaște cu dânsa, saŭ în casa cumnatu-săŭ iară de o va afla într'altă casă striină, atuncI n'are voe să o omóre.

[*Zac. 39*]. Iară póte adevărat de o va găsi curvind într'acéste doă case ce am zis, iară de va fugi să se ascunză într'altă casă străină, și acolo o va găsi curvind: póte să o ucigă fără nicI de o certare.

[*Zac. 40*]. Cine'șI va împărți fata de la sine și'I va da zestrele tóte, și va lăcui singură de ela-șI, atuncI nu maI are putére décia să'I facă mórte décă o va găsi curvind.

[*Zac. 41*]. Cela ce va avea tată viŭ, acela nu-șI va putea omorî fata, décă o va găsi curvind, pentru că va avea certare.

[*Zac. 42*]. Cela ce va fi vestit de om răŭ, și va fi fost votru la vre o curvie unde-va, saŭ la alt lucru plin de rușine, acela nu-șI

va putea ucide fata când o va găsi curvind, că va avea certare apoĭ.

[*Zac.* 43]. Acéstă putére se dă când vor găsi pre curvariŭ de faţă curvind, fără nemic altă părére, ci singur cu acel lucru fără de ruşine.

[*Zac.* 44]. Fără de ruşine lucru se socotéşte, când se vor afla amândoĭ în aşternut golĭ cu peile, saŭ măcar şi îmbrăcaţĭ, déca vor fi într'un aşternut, saŭ când se vor găsi singurĭ într'o cămără, saŭ cându'Ĭ vor găsi sărutându-se, saŭ de o va ţinea de ţiţe, saŭ cându'şĭ vor arăta unul altuia ruşinele céle ascunse şi acoperite, saŭ când vor vorbi lucrurĭ fără de ruşine, saŭ când vor rîde fără de nicĭ o desmerdăc'une.

[*Zac.* 45]. Acéstă putére ce are neştine să facă mórte fără de certare, nu se tinde departe, ci numaĭ până la tată-său. De vréme ce nicĭ moşu, nicĭ frate, nicĭ fiiŭ nu pot să omóră pre omul său, cându'l vor găsi curvind, şi să n'aibă certare.

[*Zac.* 46]. Ceea ce vor mérge se răpéscă vre o fată, pre aceia se cade pre toţĭ să'Ĭ omóre fără nicĭ o certare, iară de în toţĭ ómeniĭ feteĭ când vor găsi de faţă făcând acel lucru ce se zice când o vor răpi într'acea dată aŭ voe să'Ĭ ucigă, iară déca se va face lucrul, şi vor tréce o zi doă décia n'aŭ putére să'Ĭ ucigă, iară de'Ĭ vor ucide, atuncĭ toţĭ se vor certa cu mórte.

[*Zac.* 47]. Cela ce'şĭ va ucide muiarea când o va prinde curvind într'acel cés, împreună cu curvariul cu tot singurĭ făcând acel lucru, atuncĭ se va certa bărbatul însă nu cu mórte ci cum va socoti judecătoriul şi acésta iarăşĭ de va fi fost curvariul om de folos de potriva bărbatuluĭ, iară de va fi fost vre un om de jos, cum se zice ţăran saŭ vre'un slugoĭ, saŭ vre un măscăricĭ să nu ajungă la cinste de opotrivă cu bărbatul curveĭ, ci se fie mult maĭ prost şi maĭ de nemica, şi de'l va ucide bărbatul pre acela, atuncĭ nemica nicĭ o certare să n'aibă.

[*Zac.* 48]. Bărbatul carele va ucide om de în chrosul besériciĭ, pre carele'l va prinde curvind cu muiarea'şĭ, acela se va certa după cum va fi voia judecătoruluĭ.

[*Zac.* 49]. Cela ce'şĭ va omorî muiarea având cocon în sgău, şi o va găsi de faţă curvind: acela se va certa după voia judecătoruluĭ cum s'ar zice pentru conon.

[*Zac.* 50]. Póte fie cine să'şĭ ucigă sluga sa, şi şi pre cela ce'l ţine fecior de suflet, cându'Ĭ va găsi de faţă curvind cu muiarea luĭ, fără nicĭ o certare, iară sluga saŭ feciorul cel de suflet n'aŭ putére să ucigă pre stăpânu-său, măcar de l'ar găsi gol î tr'un aşternut zăcându'Ĭ cu muiarea.

[*Zac.* 51]. Bărbatul curveĭ care o aŭ prins cu cine va, acela póte să trimeţă pre fiul saŭ la slugă'şĭ, saŭ şi pre altul străin să'Ĭ plătéscă să'Ĭ ucigă muiarea, împreună cu ibovniculu'şĭ cu cel maĭ prost, şi ucigaşiĭ aceia tot să fie fără nicĭ o certare.

[*Zac.* 52]. Bărbatul muiariĭ curve póte să 'şĭ chiame pe fiĭ săĭ şi pre alţiĭ străinĭ să se sfătuiască pentru uciderea muiari'şĭ, şi orĭ câţĭ vor fi într'acel sfat nimenea nicĭ o certare nu va avea.

[*Zac.* 53]. Cela ce va ucide pre cela ce'Ĭ îmblă cu muiarea şi pre muiare, maĭ ales când se va prileji să fie boiaren singur maĭ marele luĭ, saŭ alt judecătoriŭ cine-va: acela nicĭ o certare să n'aibă, însă acésta se socotéşte cându'Ĭ va fi făcut silă acelĭ muerĭ, şi va fi fost fără voia eĭ de va fi curvit: atuncĭ boiarenul, saŭ şi Domnul făcând silă cui-va, se schimbă de în spiţa cea de sus în cea de jos, şi de în Domn se face rob, şi de în boiaren rămâne ca sluga. Pentru aceea scrie cine'l va găsi curvind cu femeia'şĭ: acela să naibă nicĭ o certare de'l va putea ucide.

[*Zac.* 54]. Bărbatul carele va avea muiare curvă, acela póte să ucigă şi pre muiare şi pre cela ce curvéşte cu dânsa cându'Ĭ va găsi de împreună amândoĭ unul pre altul în casa luĭ, iară nu în casă străină, fără numaĭ cându'Ĭ va găsi de faţă în casa sa şi eĭ vor scăpa dinainte'Ĭ şi vor da într'o casă străină, cum am şi maĭ zis, saŭ şi într'alt chip, cându'şĭ va zice omul mueriĭ: nu voiŭ se maĭ mergĭ în cutare casă saŭ în cutare, iară ea va mérge şi nu'l va asculta: atuncĭ de'Ĭ va prinde în vre o casă de acélea, să'Ĭ ucigă şi să'Ĭ omóră pre amândoĭ, şi pre ea şi pre curvariul, şi să n'aibă nicĭ un foliŭ de certare.

[*Zac.* 55]. Nu se va certa bărbatul curveĭ de o va omorî şi pre dânsa împreună cu cela ce aŭ curvit cu dânsa. Iară de va scăpa muiarea până va ucide pre curvariŭ: atuncĭ orĭ când o va găsi atuncĭ să o omóră, fără numaĭ să nu fie făcut pace cu dânsa, că daca va face pace, atuncĭ nu iaste vréme de a o maĭ uciderea.

[*Zac.* 56]. Orĭ carele va fi fără de cin te şi om plin de ruşine şi de tótă ocara, pentru lucrurile luĭ céle réle, saŭ urgisit şi de la judecătoriŭ, de va fi acésta, atuncĭ nu'şĭ va putea ucide muiarea când o va prinde curvă: că va fi apoĭ de certare

[*Zac.* 57]. Cela ce va fi singur curvariŭ şi va avea şi alte muerĭ: acela nu va putea ucide pre curvariul carele va curvi cu muiarea luĭ, fără numaĭ de'Ĭ va fi zis maĭ nainte să nu vorbéscă cu muiarea luĭ. Pentru că atuncĭ de'Ĭ va găsi, póte să'Ĭ ucigă şi să n'aibă nicĭ o certare.

[*Zac.* 58]. Muiarea ce'şĭ va omorî bărbatul cându'l va găsi cu alta, şi de va ucide şi pre

muiare, ce se zice pre curvă, aceia nu se va certa, numaĭ să'ĭ ucigă într'acel cés cându'ĭ va găsi de faţă, iară nu altă dată.

[*Zac. 59*]. Cela ce'şĭ va omorî feciorul cându'l va găsi curvind cu maştehă-sa, atuncĭ se va certa acela, însă nu cu mórte: cĭ maĭ puţin după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 60*]. Feciorul n'are putére să ucigă pre tatul săŭ cându'l va găsi curvind cu muiarea luĭ, pentru că se va pedepsi.

[*Zac. 61*]. Cela ce va zice stăpânu-săŭ de ar fi ce boiaren să nu'ĭ vorbéscă cu muiarea, iară el tot va vorbi, de va face acésta de doă de treĭ orĭ, atuncĭ póte să'l ucigă şi să n'aibă nicĭ o certare.

Pentru ceia ce vor ucide pre neştine cu inşelăciune, ce se zice cu otravă.

Glava 245. [*Zac. 1*]. Orĭ cine va omorî pre altul cu otravă, acela se va certa maĭ răŭ decât cela ce face ucidére cu sabia, saŭ cu altă armă.

[*Zac. 2*]. Cela ce va otrăvi pre cine-va nu numaĭ 'l vor pedepsi cu cumplită certare: ci încă şi coconiĭ luĭ ce vor rămânea pre urmă vor fi neputérnicĭ, fără nicĭ o cinste, şi ruşinaţĭ înaintea tuturor.

[*Zac. 3*]. Pravila ceea ce cértă pre ucigătoriŭ, nu iaste acésta singură şi pentru ceia ce omóră cu otravă, căcĭ că aceia cu otravă maĭ cumplit se vor certa decât ceia ce se cértă pentru mórte graĭnică.

[*Zac. 4*]. Cela ce se ispitéşte să otrăvéscă pre cine-va, şi nu va puţea, aŭ căcĭ nu s'aŭ putut lipi să 'i-o dea, aŭ n'aŭ fost făcută bine, ci-aŭ fost slabă de nu l'aŭ primit: acela să se cérte, iară aşa nu cu mórte. Acésta obicéiŭ iaste de curând în pravilele céste maĭ noă. Iară maĭ de demult în zilele céle vechĭ măcar de nu l'aŭ vrut nicĭ otrăvi: atuncĭ tot 'ĭ-aŭ fost tăind capul.

[*Zac. 5*]. Orĭ cine va avea otravă de o va fi făcând, saŭ o va fi vânzând, şi de se va prileji să otrăvéscă pre cine-va: aceia să se cérte după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 6*]. Cela ce va cumpăra otravă, acela să se cérte după cum va fi voia judecătoriuluĭ pentr'aceea, însă de nu o vor fi încă dat să o bea cine-va, fără numaĭ cela ce aŭ fost cumpărând de va fi vracĭ, decĭ va vrea să o cérce cu erbĭ ca acélea, cu meşteşugul luĭ, să vază poté va face iarbă ca aceia să biruiască putérea otraveĭ, ce se zice să dea iarbă celuĭ otrăvit să nu'ĭ prinză otrava.

[*Zac. 7*]. Cela ce va vinde otravă omuluĭ necunoscut, saŭ nebunuluĭ, saŭ vre unuĭ curve, acela să se cérte, iară nu cu mórte.

[*Zac. 8*]. Otrăvirea iaste un lucru fórte cu nevoie să o arate neştine. Drept aceia judecătoriul de vréme ce va vedea cum mărturiile şi sémnele nu se pot créde, nicĭ ajung să pótă arăta, atuncĭ vine lucrul la muncă, iară maĭ vârtos se cade să muncéscă pre om la ucidérea cea cu otravă, decât la alte morţĭ şi ucidérĭ ce se fac.

Prepusurile şi bănuélele otrăveĭ de unde se iaŭ, să se pótă créde.

[*Zac. 9*]. Muiarea îmblătóre răŭ şi curvă, face prepusurĭ şi bănuiale asupra eĭ, cum să'şĭ fie otrăvit bărbatul.

[*Zac. 10*]. Cela ce aştéptă să moştenéscă ocinile şi avuţia cuiva, acela face prepus şi bănuială cum să fie otrăvit pre acea rudă a luĭ. Iară aşa acest prepus nu se póte lipi să fie când se vor fi prea iubind unul pre altul, şi vor fi având viaţă stătătóre şi bună într'acéstă lume, până va fi fost viŭ.

[*Zac. 11*]. Cela ce va fi cumpărat otravă: acela face prepus cum să fie otrăvit el pre cel mort: maĭ vârtos când se va tăgădui că nu o aŭ cumpărat.

[*Zac. 12*]. Cela ce va găti nişte bucate saŭ băutură şi le va găti furiş, ce se zice pre ascuns, acela face prepus cum să dea altuĭ cuiva să se otrăvéscă.

[*Zac. 13*]. Cine pórtă la dânsul otravă, acela face prepus că aŭ otrăvit el pre neştine.

[*Zac. 14*]. Cine piséză otravă in piuliţe, acela face prepus că va să dea saŭ aŭ dat cuiva.

[*Zac. 15*]. Cine va îngropa pe mort, carele va fi otrăvit şi nu va socoti tóte lucrurile şi obiceiurile, carele s'aŭ apucat într'acel loc de se fac: acela face prepus cum să'l fie el otrăvit.

[*Zac. 16*] Cela ce va îngropa pre cel mort otrăvit, încă fiind cald, şi nu'l va lăsa nicĭ să se racéscă: acela face prepus cum să'l fie el otrăvit.

[*Zac. 17*]. Cela ce ascunde boriturile omuluĭ celuĭ bolnav, şi nu le arată la vracĭ să le vază: acela face prepus cum să'l fie otrăvit el pre bolnav.

[*Zac. 18*]. Cela ce nu va vrea să mănânce din bucatele carele aŭ gătit el singur, şi cându'l vor zice că sint otrăvite: acela face prepus de otrăvit.

[*Zac. 19*]. Cela ce nu'şĭ va face voia rea după mórtea celuĭ otrăvit, ci'ĭ va părea că iaste vesel: acela face prepus cum să'l fie el otrăvit.

[*Zac. 20*] Cela ce nu pune nevoinţă să socotéscă pre cel bolnav, ce se zice pre cel otrăvit, cum l'aŭ fost socotind şi la alte bóle: acela face prepus cum să'l fie el otrăvit.

[*Zac. 21*]. Face prepus încă şi cela ce'l pomenéşte cel otrăvit, şi să'ĭ dea vina luĭ zicênd că l'aŭ otrăvit el.

[*Zac. 22*]. Vrăjmaşul celuĭ otrăvit, face prepus să'l fie otrăvit el.

Pentru ceia ce ucig pre alţiĭ ca să pótă scăpa să nu'ĭ ucigă pre dânşiĭ.

Glava 245. *[Zac. 1].* Cela ce ucide pre omul cela ce vine asupra luĭ să'l ucigă, acela nu se va certa niciĭ cum, iară de va mérge neştine, să ucigă pre cine-va, iară acela'l va timpina şi va ucide pre dânsul, atuncĭ să nu se chiame că l'aŭ ucis neştine: ci să zică că s'aŭ ucis singur.

[Zac. 2]. Orĭ cine va fi vrând să ucigă pre altul în besérică, iară cela-lalt va ucide pre dânsul în besérică, atuncĭ nicĭ cum să nu se cérte ucigătorul, nicĭ pentru loc căcĭ aŭ fost sfânt s'aŭ făcut acolea ucidere.

[Zac. 3]. Besérica nu se spurcă de sânge ce s'aŭ vărsat pe dreptate: ci s'aŭ vrut spurca când s'aŭ vrut vărsa pentru nedreptate şi cu năpaste lucru.

[Zac. 4]. Orĭ-care fată, saŭ şi văduvă curată şi de cinste, de va ucide pre cela ce va să'ĭ facă silă şi va să'ĭ strice fetia, saŭ să o ruşinéze, aceia nu se va certa nicĭ cu un feliŭ de certărĭ. Insă de'l va ucide într'acel ceas ce aŭ vrut să'ĭ facă silă, iară nu altă dată.

[Zac. 5]. Pre cela ce face silă feteĭ, póte şi frate-săŭ şi tatăl feteĭ să'l omóră, însă într'acea vréme cându'ĭ va face silă.

[Zac. 6]. Uciderea ce face neştine de frica altuia pentru să'şĭ scóţă capul din mâna luĭ: acela să n'aibă certare, ce se zice când va arăta ucigătorul la judecătoriŭ, cum s'aŭ spăriat că'l va ucide acela pre dânsul, atuncĭ de va arăta adevărat lucru, şi cu sémne ca acélea ca să pótă créde judecătoriul cum spaima luĭ aŭ fost adevărată şi deplină cum aŭ spus, de va fi mers asupră'ĭ cu armele gole, saŭ cu soţiĭ multe nu ca altă dată, cu omenĭ ca aceia gata de ucidere saŭ cu alte ca acéstea, pentru că de se va afla că sémnele nu sunt adevărare cu credinţă, să pótă créde de acea spaimă, atuncĭ'l va certa, şi şi nu'l va créde judecătoriul că l'aŭ ucis pentru să scape dinaintea luĭ.

[Zac. 7]. Cela ce va ucide pre cela ce'l îngrozéşte că'l va ucide, acela nu se va certa. Acésta iaste când omul cela ce'l îngrozéşte să'l ucigă, face sémne în tóte felurile, şi'l ameninţă şi aduce să'l lovéscă, saŭ când se va găsi în chip ca acela mânios saŭ beat, saŭ la vre un loc ca acela pustiŭ să pótă face ucidere.

[Zac. 8]. Care muiare va apuca sabia bărbatuluĭ-sĭ saŭ cuţit, saŭ altă armă ce va fi pus barbatul supt patu'şĭ, pentru să'şĭ ucigă muiarea, iară de'l va ucide muiarea pre dânsul: atuncĭ să n'aibă nicĭ o certare.

[Zac. 9]. Cela ce va răni pre altul, saŭ de'l va lovi măcar numaĭ odată cu un toiag, atuncĭ póte să'l ucigă de tot cel rănit saŭ cel bătut fără nicĭ o certare, pentru că cela ce lovéşte odată pre acela arată sémnele să maĭ dea şi a doa óră; decĭ nu se cade să'l aştépte neştine, fără numaĭ când se va prileji să dea întâĭ cu armă, aŭ cu toiag, atuncĭ să nu maĭ aştépte a doa óră ci să şi dea dosul să fugă, pentru că de va alerga atuncĭ cel rănit, saŭ cel bătut după dânsul şi'l va ucide: atuncĭ se va certa ca şi un ucigătoriŭ.

[Zac. 10]. Un om de va fi încins cu arme, şi de va da cuĭva o palmă numaĭ, atuncĭ ucide'l-va de tot cel cu palma, şi nu se va certa, fără numaĭ de'l va fi suduit şi'l va fi ocărît maĭ înainte de palmă.

[Zac. 11]. Cela ce va ucide pre cela ce aŭ fost făcut pace cu dânsul, de se va afla că aŭ alergat după dânsul, saŭ aŭ dat asupra luĭ să'l lovéscă, saŭ de'l va fi îngrozit cu sabia smultă, şi de se va spăĭmânta cela-lalt şi'l va ucide: acela nu se va certa nemic, de vréme ce n'aŭ stricat acela pacea, ci cela ce aŭ venit asupra luĭ de l'aŭ îngrozit cu sabia gólă.

[Zac. 12]. Cela ce va lovi cu toiag saŭ cu palma pre cela ce'l va sudui cu cuvântul, acela să se certe după voia judecătoriuluĭ, fără numaĭ cela ce va fi lovit de va fi boiareu, iară cela ce va fi suduit va fi om de jos, că boiareul cela ce aŭ lovit întru nemica nu se cértă.

[Zac. 13]. Nu va putea nimenile să se pue în price, saŭ să stea împrotiva judecătoriuluĭ, de se va afla că face măcar şi ceva asuprélă.

[Zac. 14]. Feciorul nu va putea să se sue împrotiva tătâne-săŭ nicĭ a fraţine-săŭ celuĭ maĭ mare, nicĭ a dascalu-săŭ, nicĭ muiarea a bărbatuluĭ săŭ, nicĭ călugăr a egumenuluĭ săŭ, nicĭ robul saŭ năemitul a stăpânuluĭ săŭ. Drept aceia când va bate tatăl pre fecior, saŭ fratele cel maĭ mare, saŭ dascalul pre ucenic, saŭ bărbatul pre muiare, saŭ egumenul pre călugăr, sau stăpânul pre rob saŭ pre năemit, cându'ĭ vor bate cu măsură şi pre vină: atuncĭ se cade să se plére, însă de se va afla că aceĭ maĭ marĭ trec pe spre măsură şi'şi es din obiceiŭ de'ĭ bat depururea şi fórte cumplit, şi vine lucru de stă în cumpănă de mórte să şi'ĭ ucigă de tot, nu cu toiag saŭ cu biciŭ ci cu arme góle: atuncĭ ceĭ maĭ micĭ vor putea sta împrotiva celor maĭ marĭ, si de se va templa vre una ca aceia: atuncĭ pot să'ĭ ucigă şi de tot şi să n'aibă nicĭ o certare.

[Zac. 15]. Cela ce va începe, întâĭ a sudui, şi a ocărî, şi a se sfădi, şi a se pricí, şi de va ucide pre cela ce'ĭ stă împotrivă de se sfădéşte cu dânsul: acela nu va putea zice maĭ apoĭ cum l'aŭ ucis pentru să scape dinaintea luĭ să nu'l ucigă: ci se va certa ca un ucigător.

[Zac. 16]. Tot omul se cade să fugă de

cela ce'l suduiaşte, pentru să lipsêscă să nu vie lucrul să se facă ucidere, cum s'ar zice, când vezi vrăjmaşul de departe că vine şi de veri putea fugi ca să'ţi sprijineşti viaţa.

[*Zac. 17*]. Cela ce cunóşte că iaste datoriŭ să brodêscă cinstea altuia, aceluia se cade să fugă dinaintei cându'l va vedea că vine suduind; ca să lipsêscă de vina uciderii.

[*Zac. 18*]. Cela ce ar putea să fugă dinaintea celui ce începe a sudui, iară nu va să fugă, atunci de se va prileji a uciderea unul pre altul, ca să scape de cela-lalt cu viaţă, atunci acea ucidere să se cêrte după voia judecătoriului iară nu cu mórte.

[*Zac. 19*] Nu iaste datoriŭ omul să fugă de cuvintele cele de sudalmă când va cunosce că de va fugi, atunci mai răŭ va fi, şi mai răŭ 'l va vătăma cela ce'l suduiaşte.

[*Zac. 20*]. Cela ce iaste fórte gras, şi cela ce iaste fórte slab şi mărşav, saŭ altul ce nu'şi se póte de loc clăti să fugă saŭ să alêrge, acela nu iaste vinovat să fugă de cela ce să scolă asupra lui cu cuvinte de sudalmă, că atunci ar fi mai răŭ, că l'ar goni vrăjmaşul şi l'ar ajunge şi l'ar ucide de l'ar omorî.

[*Zac. 21*]. Cela ce va fi boiaren saŭ slujitoriŭ, acela nu iaste vinovat să fugă dinaintea celuia ce vine spre dânsul suduindu'l, pentru că de va fugi i va fi mai mare ruşinea.

[*Zac. 22*]. Cela ce va ucide pre altul vrând să ucigă pre cela ce l'aŭ suduit : acela nu se va certa, măcar de ar zice alţii că se va certa.

[*Zac. 23*]. Cela ce va ucide pre cela ce va întra la mijloc să'i împarţă, vrând să ucigă pre vrăjmaşul lui, acela nu se va certa.

[*Zac. 24*]. Cela ce va sprijini pre doi vrăjmaşi pentru să'i împarţă când se vor bate amândoi, şi va da de'l va răni unul de într'ânşii, iară el se va scula de va ucide pre cela ce l'aŭ rănit să'l va omorî : acela nu va avea nici o certare.

[*Zac. 25*]. Sprijinitoriul póte să ucigă şi să fie fără de certare, pre cela ce aŭ început sfada s'aŭ făcut asuprêlă, ce se zice aŭ căzut năpaste, căci aŭ izbăvit din mâna lui pre cel drept. Însă acésta să fie când nu'l va putea izbăvi într'alt chip fără numai cu ucidere.

[*Zac. 26*]. Iară de se va prileji sprijinitoriul să ucigă pre cel drept cine voiaşte să scape dinaintea celuia ce'l cade năpaste, pre carele nevoiaşte şi el să'l sprijinêscă să nu'l ucigă, părându'i degrab că iaste acela carele aŭ început sfada, carele ar fi pe dreptate să se ucigă, atunci acela de vrême ce aŭ greşit de aŭ ucis pre cel drept : acela să se certe după cum va fi voia judecătoriului.

[*Zac. 27*]. Cela ce va ucide pre cela ce alêrga să ucigă, şi de ar ucide însă şi pre soţia lui, acela nici o certare să n'aibă.

[*Zac. 28*]. Cela ce va ucide vre un om, vrând să ucigă pre alt cine-va, ce se zice pre vrăşmaşul săŭ, şi acel vrăjmaş şi ucigătoriŭ iaste cela ce aŭ scos întâi sabia pentru să se bată, aicea se socotêşte că acela aŭ început sfada, iară nu să'l bată pentru să scape dinaintei : atunci acela să se cêrte după voia judecătoriului, măcar de ar şi zice alţii să se cêrte cu mórte.

[*Zac. 29*]. Cela ce va ucide pe sprijinitoriŭ cu înşelăciune, ce se zice când nu l'ar ucide nici pentru vre o greşală saŭ pentru căci aŭ vrut să ucigă pe vrăjmaşul'i, ci numai într'adins : atunci şi acela se va omorî.

[*Zac. 30*]. Tot omul are putêre să se bată cu vrăjmaşul cela ce vine asupra lui să'l ucigă saŭ să'i ia bucatele, şi de va vedea nevoia cum într'alt chip nu iaste putinţă să scape dinaintea lui fără numai cu mórte : atunci cel drept de nu va putea scăpa într'alt chip, el să'l ucigă de tot pre cela ce'i cade năpaste, şi nici o certare nu va avea. Acésta se socotêşte şi la bucate într'acesta chip să'şi păzêscă şi bucatele.

Pentru ceia ce ucig pre fur când'l vor prinde furând de faţă.

Glava 247. [*Zac. 1*]. Cela ce va ucide furul când'l va găsi furându'i bucatele, acela nu se va certa, însă de se va afla că aŭ sărit asupra stăpânului cu bucatele, s'aŭ fost de a'l uciderea, acésta se socotêşte când nu va putea într'alt chip să'şi scóţă bucatele dela acel fur fără numai cu mórtea.

[*Zac. 2*]. Póte neştine să'şi strângă priatenii, vecinii, şi alţii străinii cu arme să'şi caute şi să'şi apere bucatele fără nici o certare.

[*Zac. 3*]. Cine va avea la dânsul vre un lucru străin, şi vor veni să'l fure : atunci póte să ucigă pre furii fără nici o smintêlă, ce se zice fără nici o certare, măcar că iaste acel lucru şi străin.

[*Zac. 4*]. Tot omul póte să'şi ia bucatele de la cela ce i le ţine şi i le păzêşte, măcar de s'ar fi pus şi chezaş, cum să-'i dea bucatele tóte de faţă, la vrêmea când s'aŭ tocmit, iară cela cu bucatele tot iaste volnic ori unde'şi va găsi bucatele, tot să şi le ia fie ce vrême va fi.

[*Zac. 5*]. Póte fie cine să ucigă fără certare pre cela ce se găteşte să'l fure, ce se zice văzându'l că pune scară să se suie, saŭ sapă pre supt casă, saŭ sparge păreţii.

[*Zac. 6*]. Nu are voie furul să se bată cu cela ce'l găseşte furând, ce se zice cu păgubaşul, nici să se sprijinêscă să nu'l ucigă, căci l'aŭ furat saŭ aŭ venit să'l fure.

[*Zac. 7*]. Furul cel de nopte acela nu póte nimenile să'l ucigă când va sta de se va arăta, fără numai când se va apuca de răzbói : atunci'l vor ucide fără nici o certare.

[*Zac. 8*]. Tâlharii cei de drum, a furii, pre

aceia de'l va putea fie-cine-I va ucide fără certare şi încă şi pre cel ce fac nóptea pagube la semănăturI saŭ la ţarine.

[*Zac. 9*]. Cine va ascunde funI, saŭ alte legăturI, la niscare ferestri pentru să se sue furul când va veni, saŭ şi pentru să se slobozéscă jos: acela să nu se cérte.

[*Zac. 10*]. Pentru să'şI păzéscă neştine bucatele are voe să ucigă pre fur, însă când acel lucru va plăti mult, cum s'ar zice maI mult decât doI galbenI, iară de nu va plăti lucrul atâta, atuncI nu va putea ucide pre fur, fără numaI când se va apuca de războiŭ de nu se va da să'l prinză pre furul acelui lucru puţintel, saŭ şi fără de acésta când'ul va găsi adeosebI îmblând pentru furtişagul: atuncI iarăşi'l va ucide şi nu va avea certare, măcar de n'ar plăti furtişagul nicI doI galbenI.

[*Zac. 11*]. Păzindu'şI fie cine bucatele, acela n'are voe saŭ putére să stea împotrivă saŭ să se bată cu ómenI ca aceia de folos, cărora se cade luI să li se plécé, şi să'I cinstéscă, numaI de nu'şI va da bucatele unora ca acelora, ci de s'ar pune şi în price cu dânşiI, iară să nu'I vatăme cu ceva nicI săI suduiască pre uniI ca aceia: ci li se plécă depururea şi'I cinsteşte.

[*Zac. 12*]. Nu póte nimenile să ucigă furul când'ul póte să'l lége şi să'l aducă la judecătoriŭ.

[*Zac. 13*]. Nu póte nimenilea să ucigă furul când va fugi şi va lepăda furtişagul ce va fi furat şi se va duce deşert.

[*Zac. 14*]. OrI cine va ucide fur ziua saŭ nóptea, acela nu se va certa. Acésta se socoteşte când îndată va striga furul pre ómeniI luI să'I ajute, saŭ pre veciniI luI, saŭ pre prietenii luI, iară de nu va striga pre uniI ca aceia şi'l va ucide: atuncI să se cérte.

[*Zac. 15*]. Nu e volnic nimenile să ucigă furul nicI zioa nicI noptea când'ul va cunóşte cine iaste, şi când póte pe dreptate să'şI ia bucatele înapoI şi să'l cérte, fără numaI când ş'ar fi furul schimbat hainele să nu'l cunóscă nicI să fie nimenile mărturie să arate lucrul la judecătoriŭ, pentru că atuncI póte să'l ucigă şi să n'aibă certare. Şi ucigătoriul încă se prinde şi se créde zicând că nu ş'aŭ vrut putea într'alt chip scóte bucatele de la fur de nu l'aŭ vrut ucide să'l omóră.

[*Zac. 16*]. Fie cine iaste volnic să se cérte şi să se bată pentru să izbăvéscă nu numaI pre sine de nevoe şi de peire, ci încă şi pe rudele luI şi pe prieateniI luI, şi încă şi pe vrăjmaşiI luI de'l vor chema de nu'l vor chema, măcar de-ar fi cine ar fi, măcar de-ar fi jidov tot e un vrăjmaş ca alalt, şi de ar fi luat şi banI să'I scóţă capul de nevoe.

[*Zac. 17*]. Bărbatul are voe să ucigă pre cela ce va fi făcut vre o răutate muieriI luI.

[*Zac. 18*]. Măcar că are fie cine voe să ajutorésca pre cel asuprit, şi unde va vedea că staŭ cu războiŭ asupra luI să'I scóţă capul, şi să'l izbăvéscă de mórte, iară acest lucru nu iaste nimănuI dat cu vre o silă cum să fie datoriŭ să facă acest ajutor. De multe orI şi cu cuvântul póte se ajutoréscă neştine pre altul până'l va izbăvi de vrăjmaşul carele'I face asuprélă, dar nu iaste nimenile dator cu désila să'l facă să facă acésta, şi de vréme ce va fi om străin, iară nu de ruda luI şi de sângele luI ce se zice frate.

[*Zac. 19*]. Feciorul iaste datoriŭ să ajute tătâne-săŭ când va vedea că staŭ cu războiŭ asupra luI, să'l izbăvéscă de mórte.

[*Zac. 20*]. Slujitoriul iaste datoriŭ să ajute căpitanuluI săŭ.

[*Zac. 21*]. Robul cel cumpărat, iaste datoriŭ să ajute DomnuluI săŭ.

[*Zac. 22*]. Năemitul stăpânuluI săŭ.

[*Zac. 23*]. Muiarea bărbatuluI eI.

[*Zac. 24*]. CeI de loc judecătoruluI lor.

[*Zac. 25*]. Ţara se cade să'şI păzéscă şi să'şI priiască şi să acopere de asupréle pre óameniI pământuluI săŭ.

[*Zac. 26*]. Cela ce'şI va încuia uşa caseI luI pentru să nu între cel asuprit să scape de mâna asupritoruluI, acela să se cérte după cum va fi voia judecătoriuluI.

[*Zac. 27*]. Când se va prileji de va fi un cocon micşor şi slab, şi va veni asupra luI vre un bărbat mare şi maI tare la tóte puterile decât acela: atuncI iaste volnic să se bată cel maI mic şi maI slab cu maI mare arme, decât cum sînt ale celuI ce vine asupra luI, iară de se va afla că cela ce vine asupra luI, şi începe el sfada iaste maI micşor decât dansul şi maI slab: atuncI n'are putére cel maI mare şi maI tare să scóţă maI mare armă să se bată cu cela-lalt saŭ şi tocma, pentru că de se va prileji să scóţă maI mare, şi de se va tâmpla de va ucide pre cel micşor şi slab, atuncI se va certa, măcar de-ar fi şi început răsboiul cel micşor şi slab.

[*Zac. 28*]. Când se va prileji unuI om de'l vor birui, bătându-se la războiŭ, saŭ şi într'alt chip, şi gonindu'l vrăjmaşul luI, de se va prileji acel vrăjmaş al luI să cază jos la pământ, şi de'l va vătăma acolo jos la pământ, fiind căzut, atuncI se va certa de la judecătoriŭ după vătămarea ce'I va fi făcut.

[*Zac. 29*]. Cela ce va ucide pre cela ce alergă după dânsul să'I facă mórte când fugia, cum s'ar zice, bătându-se aŭ dat să'l lovéscă şi n'aŭ nimerit bine, ci 'I-aŭ căutat numaI a da dos şi aŭ început a fugi, iară cela-lalt l'aŭ ajuns şi l'aŭ omorât: acela se va certa după voia judecătoriuluI, însă să socotéscă judecătoriul dară de va fi fugând pentru să'şI maI dobândéscă ajutoriŭ, şi să se întorcă să'l omóre, atuncI de'l va omorî

acela ce'l gonéşte, nu se va certa, saŭ şi într'alt chip când se va prileji, cela ce fuge să fie om de jos, iară cela ce'l gonéşte să fie boiaren, atuncĭ póte să ucigă boiarenul pre cel maĭ mic ce fuge, şi să n'aibă niciĭ o certare.

[*Zac.* 50]. Când se va acolisi un om de altul, nefiindu'ĭ cela nicĭ cu o dealĭ, aşa numaĭ într'o pizmă va vrea să'l ucigă, iară cela încă nu se va da, şi se va sprijini cum va putea deacia bătându-se eĭ amândoĭ, va cunóşte cel asuprit că'l va ucide asupritoriul, văzând el că nu iaste putinţă să'şĭ isbăvéscă viaţa într'alt chip, şi'l va ucide: atuncĭ trebue să arate'la judecătoriŭ cu mărturie, cum acel ucis aŭ început întâĭ stada, şi cum nu'ĭ a fost vinovat, ci de mare nevoe 'l-aŭ ucis ca să scape de mórte, că într'alt chip nu era vréme să pótă scăpa de acel vrăjmaş fără numaĭ cu mórte: atuncĭ de se va afla cum acéle mărturiĭ ce arată acest lucru sunt ómenĭ de jos şi proştĭ, să nu se crézĭ, ci să cérte pre ucigătoriul. Iară de vor fi mărturiile ómenĭ bunĭ şi vestiţĭ de credinţă: atuncĭ să se crézĭ şi să nu se pedepséscă.

Pentru ranele céle de mórte şi pentru céle ce nu vor fi de mórte, cum se vor cunóşte.

Glava 248. [*Zac.* 1]. Ranele unele sînt de mórte, carele sînt şi de nevoe îndemnatóre spre mórte, maĭ vârtos aceste rane ce se ating de inimă, saŭ de creeriĭ capuluĭ, altele iarăşĭ sânt maĭ departe ci acéles nu sînt de mórte: ci se vindecă maĭ pre lesne, cumu's la stinghiĭ şi la pulpele picióreIor, aşijderea şi la mână, acéstea încă de sînt vre unele şi cu grije pentru lăcomia şi poftele céle rele, când va face cum nu se cade cela ce va fi rănit, care lucru măcar că sînt şi de a nu îndemnarea spre cumpene de mórte, iară tot trebue cu socotinţă fără numaĭ de se vor prileji ranele să fie la piept saŭ la grumazĭ şi altele ca acéstea.

[*Zac.* 2]. Cela ce va răni pre altul, şi'l va face rană de mórte, şi de i se va prileji mórte: dintr'acea rănitură: atuncĭ vor vedea tot cum au murit de acea rană, şi'l vor certa pre acela ca şi pre un ucigătoriŭ, măcar de ar muri după acéia cât de târziŭ după câte-va zile, saŭ de nu va fi mers nicĭ la vracĭ să se vrăciuiască, saŭ măcar de va fi dat şi pre vracĭ răŭ să'l fie smintit, saŭ de se va fi şi smintit el singur cu multe lucrurĭ fără de ispravă cu mâncărĭ, băuturĭ şi altele asemenea acestora, ucigătoriul tot se va certa ca un vinovatĭ.

[*Zac.* 3]. Cela ce va răni pre altul şi'l va face rană nu de mórte, iară după acéia pentru destule neputinţe i se va tâmpla mórte atuncĭ nu va putea créde judecătoriul, cum să'ĭ fie mórtea dintr'acéia rană, drept acéia acela nu se cade să se cérte ca un ucigătoriŭ, ci după cum va fi voia judecătoriuluĭ, pentru că acela saŭ aŭ murit pentru vina vraciuluĭ, saŭ pentru nesocotinţa luĭ, ce se zice pentru lăcomia luĭ, şi pentru poftele trupuluĭ cu nesocotinţa luĭ, şi maĭ vârtos când va murĭ curând, preste puţine zile după ce l'aŭ rănit.

[*Zac.* 4]. Cela ce aŭ rănit pre altul, cu rană ca acéia să vie lucrul să stea la cumpăna de mórte, acela se chiamă că aŭ murit de acea rană, şi se va certa ucigătoriul acela cu mórte, măcar de s'ar găsi greşala şi a celuĭ rănit, pentru mâncarea luĭ cea fără de măsură, ce se zice mâncărĭ şi băuturĭ, saŭ şi pentru nemeşteşugul vraciuluĭ.

[*Zac.* 5]. Cela ce va răni pre altul cu rană ca acéia, să nu se cunóscă ce feliŭ de rană iaste, şi de i se va tâmpla mórte de acea rană, acela nu se va chema să fie mort de rană, maĭ ales când nu se va fi păzit nicĭ va fi chemat vracĭ să'l vază, saŭ de ar fi şi chemat, el nu va fi ascultat cumu'l va fi învăţat, saŭ de se va fi smintit singur cu nesocotinţa luĭ, slobozindu-se la bucate şi la băuturĭ, acestea tóte se cade să le arate cela ce l'aŭ rănit, cu mărturie ca acéia cum au făcut tóte acéste greşale ce sînt maĭ sus scrise şi atuncĭ nu se va certa aşa cumplit ca un ucigătoriŭ, iară de nu va arăta unele ca aceste cum am zis şi maĭ sus: atuncĭ certa-se-va cu mórte ca un ucigătoriŭ.

Când se va pedepsi cela ce aŭ rănit pre altul şi când nu se va pedepsi

Glava 249. [*Zac.* 1]. Când se va afla că acel rănit n'aŭ vrut să chiame vracĭ, saŭ de ar fi şi chemat, şi nu l'aŭ chemat la vréme, ci s'aŭ întârziat preste câte-va zile: atuncĭ smintéla morţiĭ va fi despre cel rănit.

[*Zac.* 2]. De va găsi că cel rănit nu ascultă cumu'l învaţă vraciul şi de se va prileji să móră de acea rană: atuncĭ vina morţiĭ'şĭ iaste el singur, iară nu rana.

[*Zac.* 3]. De se va fi cel rănit împreunat cu muiare trupéşte, atuncĭ vina morţiĭ nu e de rană: ci iaste pentru nesocotinţa luĭ.

[*Zac.* 4]. De va fi cel rănit mâncat nescare bucate gréle şi va fi băut nescare băutură tare cum-va, saŭ de va fi umblat în sóre, saŭ în vânt la răcélă: atuncĭ nu'ĭ e mórtea de rană.

[*Zac.* 5]. Când cel rănit va să se tămăduiască cu descântice şi cu farmece, atuncĭ el singur iaste vinovat morţiĭ'şĭ, fără numaĭ de va fi rana de céle de mórte, şi vracĭi se vor fi părăsit, zicând că nu se va tămădui, atuncĭ de nevoe de va chema şi fermecătóre, saŭ descântătore, nu se socotéşte să fie făcut aşa greşală mare, pentru să pótă scăpi cela ce l'aŭ rănit, atuncĭ să nu se cérte cu mórte.

[*Zac. 6*]. De va fi mărturisit cel rănit la mórtea luĭ, cum nu e mórtea de acea rană, ci'l iaste pentru nesocotința și nepaza luĭ, atuncĭ nu vom putea créde, așijderea nu vom créde nicĭ când va zice că e mórtea de acea rană.

[*Zac. 7*]. Când va zice vraciul că iaste rana de mórte saŭ nu de mórte, atunci'l vom créde, maĭ vârtos când se va afla că vraciul este dascal, cum le zic acestora doftorĭ: atuncĭ să créde și maĭ bine de cât ar fi altul maĭ prost bărbiariŭ saŭ descântătoriŭ.

[*Zac. 8*]. Când va zice vraciul cum cutare armă, n'aŭ făcut rană de mórte, iară mărturiile vor zice că rănile de mórte, atunci maĭ crédo-se-va vraciul de cât mărturiile.

[*Zac. 9*]. Orĭ ce va zice vraciul vom créde pentru rană, măcar de nu s'ar jura, saŭ de ar fi vraciul și jidov, saŭ și de altă lége: atuncĭ vom créde maĭ mult.

[*Zac. 10*]. Când se va prileji să nu fie vracĭĭ toțĭ într'un cuvânt, ci uniĭ să zică că rana iaste de mórte, iară alțiĭ să zică că nu iaste de mórte: atuncĭ vom créde pre ceĭ maĭ mulțĭ, saŭ pre ceĭ maĭ bunĭ, saŭ pre ceĭ destoinicĭ, iară nu pre alțiĭ.

[*Zac. 11*]. Iară când vor fi tot uniĭ ca alalțiĭ, amândoă părțile, și la tot meșteșugul se vor potrivi într'o fire și într'un cumpăt: atuncĭ judecătoriul va căuta și va socoti mădulariul cel rănit, deci de va fi mădulariul de céle marĭ ce oblăduesc pre tóte mădulările, atuncĭ va créde pre ceĭ ce zic că iaste rană de mórte, iară de va fi mădulariul din célea maĭ micĭ atuncĭ va créde pre cea-laltă parte de vracĭ, cariĭ zic că rana nu e de mórte.

Pentru cela ce'șĭ face mórte, saŭ bărbat, saŭ muiare.

Glava 250. [*A Postnicului*]. Carele'șĭ va face mórte de voe, pre acela să nu'l slujască nicĭ să'l pomenéscă, căcĭ că s'aŭ dat de voe sufletul sataniĭ ca și Iuda iscariot, iară de'șĭ va fi eșit afară de minte acela ce aŭ luat acea mórte, atuncĭ să se slujască și să se pomenéscă, cum zice prea sfântul Timoteĭ Alesandrénul. Iară de va fi omorît de împuținarea sufletuluĭ săŭ, adecă de frică saŭ de scârbă, saŭ de băsăul omenilor, saŭ într'alt chip s'aŭ omorît, acela să nu se slujască, nicĭ să se facă rugă pentru dânsul, saŭ prinos.

Pentru fata de o va sili neștine să'ĭ strice fetia, saŭ măcar și cu voia eĭ.

Glava 251. [*Apostoliĭ Canonul 66*]. Canonul 66 al sfinților apostolĭ grăiaște, cine aŭ spurcat muiarea saŭ fata cu desila, încă de va fi fost logodită cu cineva, acela să se pedepséscă ca un precurvariŭ, iară de nu va fi fost logodită, atuncĭ să o ia muiare măcar de va fi și săracă, măcar și de rudă de nu va fi de potriva luĭ.

[*Mateĭ*] Cine se va împreuna cu muiarea fată cu voia eĭ și părințiĭ eĭ să nu știe, iară dup'aceia vor prinde de véste, atuncĭ de va vrea să o ia, cela ce 'l-aŭ stricat fetia și vor suferi și părințiĭ, atuncĭ să se facă nunta. Iară de nu vor vrea părințiĭ, vre uniĭ de într'amândoă părțile și de se va împăca cela ce o aŭ stricat, atuncea să'ĭ deă o litră de aur fetiĭ, iară de va fi sărac să dea jumătate de bucatele luĭ, iară de va fi sărac de tot și nu va avea nemica, atuncĭ să'l bată și să'l tunză, și să'l gonéscă.

[*Nearaoa a luĭ Atanasie Patriarhul Alexandriaĭ*]. Iară Nearaoa Patriarhuluĭ dela Alesandria Chir Atanasie, așa porunceşte, muiarea carea'șĭ va lepăda cinstea: și maĭ vârtos de va fi fată și se va culca cu cine-va saŭ se va fi tâmplat de o va fi apucat cu deasila: acela să se pedepséscă cum zic Pravilile, și pedépsa aceluia iaste după cum scrie cartea a 20, a șapte-spre-zecea title în zacealo 8] și zice așa: să i se tae nasul și să dea ceia ce o aŭ stricat a treia parte de în bucatele luĭ, iară de va fi fost cu voia muieriĭ nesilindu-o nimenea, atuncĭ să o tunză și să o dea de rușine, și să plătéscă și glóbă Domnieĭ.

Pentru ceia ce fac silă fételor de le strică fetia, óre ce feliŭ de pedépsă vor avea?

Glava 252. [*Zac. 1*]. Cela ce va face silă vre uniĭ féte, și'ĭ va strica fetia, acela de va fi bogat să'șĭ piarză jumătate de în tótă avuția luĭ cât va avea, iară de va fi sărac atuncĭ să'l bată și să'l gonéscă din locul luĭ.

[*Zac. 2*]. Cela ce va face silă a muiare văduvă, acela se va certa cu banĭ, după destoinicia aceluĭ obraz.

[*Zac. 3*]. Cela ce va face silă vre uneĭ féte ce 'ĭ-o vor fi dat părințiĭ să o hrănéscă, saŭ la mórte o vor fi lăsat pre mâna luĭ să o grijéscă, și să o păzéscă de ce'ĭ vor fi trébele: acela 'șĭ va piarde tot ce va avea și să'l scoță să'l gonéscă de în locul luĭ.

[*Zac. 4*]. Robul saŭ năemitul, saŭ sluga de va face silă fetiĭ stăpânu-săŭ: atuncĭ să'l arză în foc de viŭ, iară de va fi fost cu voia fetiĭ atuncĭ să'ĭ facă mórte și eĭ.

[*Zac. 5*]. Cela ce va face silă vre uniĭ féte saŭ vre uneĭ muerĭ văduvă, și de va fi cu arme și cu soțiĭ, aceluia să i se facă mórte, iară de va fi fost fără arme, atuncĭ să se certe după cum va socoti judecătoriul.

[*Zac. 6*]. Ore când nu se va certa cu mórte cela ce va face silă vre unica? numaĭ atuncĭ când nu o va muta de în casa eĭ, saŭ de în casa părinților eĭ într'alt loc.

[*Zac. 7*]. Orĭ cine va face silă la fata micșoră încă să nu fie de 12 anĭ, acela se va

certa maĭ răŭ de când ar fi fost fata mare de vârstă.

[*Zac. 8*]. Ceia ce fac silă fételor celor micĭ şi încă nu de vârstă, o sémă de pravile pre ceĭ bogaţĭ 'ĭ gonea, şi'ĭ scotea de în tot locul lor, iară pre ceĭ maĭ micĭ 'ĭ trimetea la ocnă până când era voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 9*]. Un feliŭ de pravile zic să se cérte după voia judecătoriuluĭ, altele zic să'l trimiţă la ocnă, altele zic să li se facă mórte.

[*Zac. 10*]. Iară ceaste pravile împărăteştĭ ce sînt maĭ noă, carele se ţin în sémă acum în totă lumea, iale caută şi cercetéză, decĭ de va fi fost acea silă a féteĭ fórte cu o nevoe mare ca aceia, atuncĭ se va omorî vinovatul, iară de va fi fost cu dezmierdăciune, şi cu sburdăciunĭ, şi cu dărĭ, şi cu făgăduinţe, şi fără nicĭ de o nevoe, atuncĭ se va certa vinovatul după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 11*]. Muiarea carea i se va face silă cu voia eĭ, uniĭ zic să se cérte, alţiĭ zic să nu se cérte, iară alte pravile împărăteştĭ zic de va fi muiarea văduvă se va certa după voia judecătoriuluĭ, iară de va fi fată, nu se va certa nicĭ cum.

[*Zac. 12*]. Cela ce va sili fata saŭ pe vre o muiare fie ce feliŭ va fi, acela se va judeca cu judecata Besériceĭ, ce se zice se afuriséşte, şi i se dă canon, şi se judecă iară şi de judecătoriul cel mirenesc, ce se zice se cértă cu mórte, saŭ şi într'alt chip, cum e voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 13*]. Cela ce va fi om de în clirosul Besériceĭ, şi de va sili vre o muiare saŭ vre o fată, pre acela să'l nevoiască Episcopul, să înzestréze fata, iară de va fi mirén, atuncĭ să'l nevoiască judecătoriul aceluĭ loc să o înzestreze.

[*Zac. 14*]. Cela ce va face silă muierĭ celuĭ ce'ĭ va fi lăsat ceva drept suflet la mórtea luĭ, acela se va certa după voia judecătoriuluĭ, şi 'şĭ va piarde acel lucru ce'ĭ aŭ fost dat.

[*Zac. 15*]. Cuconiĭ cariĭ vor naşte de în muiarea ce i se va fi făcut silă, aceia nu vor moşteni nemica de în averea mâne-sa.

[*Zac. 16*]. Cela ce se va fi pedepsit odată, saŭ de doă orĭ, după cum va fi fost voia judecătoriuluĭ şi el nu se va fi pocăit, ci iară va fi făcut silă şi altia, atuncĭ se va certa cu mórte.

[*Zac. 17*]. Cela ce aŭ făcut silă, de va fi om de în clirosul Besériceĭ, acela se va certa după voia judecătoriuluĭ, şi une orĭ se va globi cu banĭ, alte orĭ se lépădă de tot de tagma'şĭ, iară une-orĭ se oprésṭe de Beserică, iară după acéstea după tóte se cade tot să înzestréze fata. Atâta vine veghiată aŭ aceştĭ ómenĭ de în clirosul Besériceĭ, cât nu se baĭ la judecătorĭŭ, nicĭ se iertă pre alţiĭ când fac vreo greşală pentru să nu facă ruşine cinuluĭ Besériceĭ.

[*Zac. 18*]. Cela ce va face silă muierĭ văduvă, acela de va fi om de în cliros, atuncĭ se va închide într'o mănăstire, saŭ într'o temniţă de va şedea până când va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 19*]. Cela ce va sili vreo fată, şi după aceia cu voia eĭ o va lua de o va ţinea în casă de 'ĭ va fi ca o curvă, acela nu se va certa nicĭ cum cu Pravilele céle Împărăteştĭ, ci numaĭ de la Beserică.

[*Zac. 20*]. Muiarea care i se va face silă, şi după'aceia de se va face curvă, aceia nu va putea să'şĭ céră zéstrele de la cela ce'ĭ aŭ făcut silă.

[*Zac. 21*]. Orĭ care muiare, după ce o va sili cine-va, iară ea se va învăţa de se va împreuna de multe orĭ cu acela, aceia nu si chiamă fără de cinste, nicĭ ruşinată, pentru căĭ ajunge că aŭ fost de întâĭ muiare de cinste, iară sila ce'ĭ aŭ făcut de întâia dată aceia birruiaşte şi şi prisosésţe, drept aceia póte să mérgă la judecătorĭŭ să'şĭ céră zéstrele.

[*Zac. 22*]. Căcĭ va certa judecătoriul pre cine-va pentru căcĭ se va fi făcut silă vre uniĭ muierĭ, trebue întâĭ să cerceteze bine ca să vază dar de va fi fost muiarea de cinste, pentru că de va fi fost de ocară, şi muiarea rea şi curvă, atuncĭ nu se va certa nemica cela ce 'ĭ-aŭ făcut silă.

[*Zac. 23*]. Cela ce va face silă vre uniĭ féte ca să o ia să'ĭ fie muiare, acela de va grăbi să se cunune cu dînsa, nu se va certa nemica.

[*Zac. 24*]. Certarea carea se dă în vécul de acum celuĭ ce va face silă vre uniĭ muierĭ, aceia iaste după voia judecătoriuluĭ, şi cum va vrea judecătoriul aşa 'l va certa.

Când iaste dator cel ce va face silă vre uniĭ féte să o înzestréze, şi când o va lua să'ĭ fie muiere.

Glava 253. [*Zac. 1*]. Cela ce va face silă vre uniĭ féte, acela de o va înzestra şi se va cununa cu dânsa să'ĭ fie fămée, atuncĭ nu se va certa nemica, iară de nu va vrea să o ia muiare, atuncĭ judecătoriul cel mirenesc certa-l-va după voia luĭ, şi'l va sili să o înzestréze. Iară judecătoriul Besériceĭ 'l va afurisi, până când se va pocăi şi va face canonul.

[*Zac. 2*]. De nu vor vrea părinţiĭ féteĭ să o dea după cela ce 'ĭ aŭ făcut silă, atuncĭ nu va putea judecătoriul să'l facă cu silă să o dea, ci numaĭ ce'l va sili să o înzestreze acel vinovat.

[*Zac. 3*]. Zéstrele ce se cade să dea cela ce aŭ făcut silă féteĭ ceĭ asuprite, trebue să fie după destoinicia féteĭ, şi după averea silnicului, şi acésta stă pre séma judecătoriuluĭ să răspunză, ca să vie tocmală şi cât va fi zéstrea multă aŭ puţină.

[*Zac. 4*]. Cela ce va face silă vre uniĭ féte, şi el va fi sărac şi nu va putea da zéstrele

cum se cade : atuncĭ să'l pórte pre în târg cu pielea gólă, şi să'l bată pre în tóte uliţile, décia să'l scóţă să'l gonéscă de în tótă eparhia aceluĭ judecătoriŭ.

[*Zac. 5*]. De va fi neştine casnic, şi va face silă vre uniĭ fete, şi apoĭ căcĭ are muiare nu póte să o ia să'ĭ fie muiare, atuncĭ judecătoriul, să'l siléscă să o înzestréze, iară pre dânsul să'l cérte cumu'ĭ va fi voia.

[*Zac. 6*]. De se va prileji să se împarţă nunta care s'aŭ făcut cu fata care 'ĭ-aŭ făcut silă, atuncĭ zéstrele ce 'ĭ-aŭ fost dat când 'ĭ-aŭ făcut silă, acélea nu se vor maĭ întórce la dânsul : ci le va lua fata, şi după viaţa eĭ încă şi ceia ce vor moşteni avérea eĭ.

[*Zac. 7*] Când va dărui fata zéstrele sale aceluia ce 'ĭ-aŭ făcut silă, se chiamă atuncĭ că i le-aŭ dăruit, iară aşa trebue judecătoriul să socotéscă şi să cercetéze fórte bine să nu cum-va fie făcând acest lucru de vre o frică să'şĭ dăruiască fata zéstrele, saŭ cu altă înşelăciune a cuiva, pentru că atuncĭ nu va folosi darul acela : ci se va nevoi să o înzestréz e.

[*Zac. 8*] Când vor fi părinţiĭ feteĭ viĭ, atuncĭ nicĭ într'o sémă de chip nu va putea fata să'şĭ dăruiască zéstrele celuia ce 'ĭ-aŭ făcut silă.

[*Zac. 9*]. Când va sta lucrul în cumpănă, cum de'şĭ va dărui fata zéstrele va vrea să se facă să fi curvă. atuncĭ judecătoriul, siléşte pre vinovat să o înzestréze, şi să o şi mărite cum maĭ degrabă.

[*Zac. 10*]. Când se va face silă feteĭ cu voia eĭ, ce se zice când va vrea şi ea, şi va pofti să se împreune cu bărbat, atuncĭ judecătoriul pentru să răspunză pe dreptate, pentru rândul zéstrelor, trebue să cercetéze cum aŭ fost aceia voe a feteĭ, să vază cândaĭ dór se va fi îndemnat fata după multe linguşale şi făgăduiale ce'ĭ va fi făgăduit, şi încă'ĭ va fi şi dăruit, până o va fi pornit spre împreunare, atuncĭ silitoriul se nevoiaşte numaĭ să o înzestréze, iară de va fi mers fata singură la bărbat de'l va fi ispitit, până'l va fi găsit nechemată de nimenilea : atuncĭ vinovatul nu o va înzestra. Şi iară'şĭ de va fi priimit fata fără atâtea cuvinte, numaĭ căcĭ 'ĭ va fi zis odată, atuncĭ judecătoriul cel mirenesc nu va îndemna pre cela ce 'ĭ-aŭ făcut silă, să o înzestréze. Iară judecătoriul beséricii de nu o va înzestra atuncĭ 'l va afurisi.

[*Zac. 11*]. Zéstrele se cade să le dea silitoriul feteĭ la vrémea când se va mărita, iară să nu'ĭ dea maĭ nainte.

In ce chip se va putea arăta cum să se fie făcut silă fie-căreĭ fete.

Glava 254. [*Zac. 1*]. Cu glasul şi cu ţipetile ce va striga când'ĭ va face silă bărbatul cine va fi, pre carele să auză veciniĭ, şi ceia ce vor tréce pe drum, şi să mărturiséscă, atuncĭ se va arăta cum i s'aŭ făcut silă feteĭ.

[*Zac. 2*]. Arată-se cum s'aŭ stricat fetia feteĭ pre sânge ce se va arăta pre hainile eĭ, şi pre iia feteĭ.

[*Zac 3*]. Când va vrea să arate fata cum aŭ fost fată curată la vrémea când s'aŭ împreunat cu bărbatul, atuncĭ de va jura cum aŭ fost fată întrégă o vom créde, şi acésta încă când vor mărturisi şi veciniĭ, cum aŭ ştiut de fată curată, şi s'aŭ petrecut viaţa cu cinste, iară de va fi avut véste rea, şi veciniĭ nu o vor fi ţiind nicĭ într'o cinste : atuncĭ nu'ĭ vom créde nicĭ jurământul.

[*Zac. 4*]. Véstea când se va auzi că cutăriea 'i-aŭ stricat fetia cutarele. atuncĭ nu iaste acésta arătare la judecătoriŭ, cum acela să'ĭ fi stricat fetia adevărat, iară aşa face prepus, şi bănuială mare fórte.

[*Zac. 5*]. Mărturiile de în casa feteĭ, acélea nu vor putea arăta cum s'aŭ făcut silă feteĭ, ci vor da numaĭ prepus şi bănuială.

[*Zac. 6*]. Când va mărturisi móşa cum iaste fata întrégă, atuncĭ o vom créde, şi acésta încă când va fi muiare ca aceia de cinste moşă, şi de o va fi văzut că iaste fată, şi o va fi socotit bine cum iaste întrégă, şi o aŭ pipăit cu mânile, şi încă de ar fi maĭ fost cu móşa doă muerĭ destoinice de a se crédere, şi învăţate bine la acest meşteşug.

Pentru stricarea copilelor, şi pentru canonul bărbatuluĭ.

Glava 255. [*A luĭ Armenopul*]. Cine va strica vre-o copilă maĭ nainte până nu va ajunge la vârsta eĭ pre lége, aceluia să i se tae nasul, şi jumătate de haine şi de bucatele luĭ să le dea aceĭ fete ce o aŭ stricat.

[*A posnicului*]. Când nu iaste muiarea de 12 anĭ şi maĭ mare, ci maĭ mică de atâta, atuncĭ se canonéşte cela ce aŭ stricat anĭ 12, să nu se cuminece, saŭ şi cu maĭ scădérea cum va părea saŭ cum va socoti Arhiereul saŭ duhovnicul.

Pentru călugăriţă de o va apuca cine-va cu dasila, saŭ copila de stăpânu-săŭ, saŭ altă muiare de cine-va.

Glava 256. [*Nichifor Ţărigrădénul*]. De va apuca cine-va călugăriţa cu dasila, saŭ slujnica de stăpânu-săŭ, saŭ altă muiare de vre-un om, şi se va arăta viaţa eĭ cea de întâĭ bună şi curată, acela 40 de zile să se cérte saŭ 1 an să nu se cuminece, iară de'ĭ va fi fost viaţa eĭ cea de întâĭ maĭ dinainte vréme rea, atuncĭ să se canonéscă ca o curvă, adecă anĭ 6.

[*Marele Vasilie, canon 49*]. Pre slujnica cea apucată cu dasila de stăpânu-săŭ, aceia să nu se canonéscă, iară de se va fi făcut cu voia eĭ, atuncĭ ca o curvă să se canonéscă.

Pentru ce certare se va da celuia ce va răpi muiarea călugăriță.

Glava 257. [*Zac. 1*]. Cela ce va răpi călugăriță dela mănăstire, acela nu se va numaĭ omorî : ci încă și bucatele luĭ tóte se vor da la mănăstire, dela carea aŭ răpit'o.

[*Zac. 2*]. Călugărița carea se va răpi dela mănăstire, pre aceia o vor pune de va lăcui la altă mănăstire, și acolea să o păzéscă fórte cu pază mare.

[*Zac.3*] . Cela ce va răpi vre o muiare călugăriță, saŭ alt obraz ce va fi făgăduit luĭ Dumnezeŭ, și va fi șezând înlăuntru în mănăstire, și de o va răpi cu voia eĭ, iară el nu se va afla să o fie îndemnat saŭ sfătuit, saŭ să'ĭ fie dăruit ceva să o moméscă, saŭ să'ĭ fie făgăduit niscare lucrurĭ saŭ banĭ : acela măcar să nu fie făcut nicĭ una de acéstea, tot se va certa cu mórte, și nicĭ un lucru nu póte să'ĭ ajute să nu'șĭ piarză viața.

[*Zac. 4*]. Cela ce va apuca vre o muiare mirénă dela mănăstire : și acela se va certa cu mórte.

[*Zac. 5*]. Pravila împărătéscă iaste tuturor, cum orĭ cine-va face pace cu obrazul cel asuprit la fie ce greșală : atuncĭ cela ce aŭ asuprit, nu se va certa așa cumplit. Iară la acéstă greșală a răpituluĭ, acéstă pravilă nu se ține în sémă, pentru căcĭ că obrazul cel asuprit iaste Dumnezeŭ carele de întâiŭ se asupréște cu răpitul a neveste luĭ călugăriței. Decĭ cu Dumnezeŭ cine iaste destoinic să facă pace? drept aceia nicĭ un lucru nu póte ajuta răpitoruluĭ călugăriței să nu'șĭ piarză viața.

Pentru ceia ce fac curvie cu călugărițe, acest fel de greșale se chiamă clinéște ierosilia.

Glava 258. [*Zac. 1*]. Ierosilia iaste de multe feliurĭ : decĭ tóte feliurile de greșale cu câte se atinge omul de besérică, tóte acelea se chiamă Ierosilĭ, iară aicea la tocméla aceștiĭ Pravile, acésta Ierosilie se înțelége într'acesta chip, adecă un mirén saŭ fie și grămătic, ce se zice om din cinul besériciĭ, saŭ fie și preoțit, de se va prileji să se împreune trupéște cu vre-o călugăriță, care iaste depururea supt închisórea Mănăstiriĭ, saŭ și dinafară de mănăstire, saŭ când se va împreuna trupéște cu vre o muiare mirénă în besérică, saŭ să se împreune cu vre o muiare ce se va fi făgăduit să fie călugăriță.

[*Zac. 2*]. Tot omul ce va face Ierosilie, acela cu cumplită mórte se va pedepsi.

[*Zac. 3*]. Cela ce va face acest lucru Ierosilie, acela face deodată treĭ păcate marĭ de céle de mórte. Întâĭ sânge amestecat, a doa face precurvie, a treia face furtișag, pentru că tot creștinul saŭ prilejit de are pre călugăriță adevărată soră sufletéscă, decĭ cine o va rușina, verĭ cu voia verĭ fără voia eĭ, acela rușinéză adevărat pe soră-sa, drept aceia iată că se chiamă că aŭ făcut sânge amestecat. Și iarășĭ călugărița se chiamă nevasta luĭ Dumnezeŭ, carea iaste cununată cu Dumnezeŭ, decĭ cine se împreună cu dânsa, acela se împreună cu muiare cu bărbat, drept aceia iată că face precurvie, aicĭ sînt doă păcate marĭ de mórte. A treia, călugărița se chiamă și iaste vas de besérică; decĭ cine o va înstreina de în besérică, și o va spurca, acela iată că face Ierosilie. Și Ierosilos se chiamă maĭ chiar, fur de besérică, drept aceia acela se chiamă că aŭ furat acel vas de besérică, și iată cu un păcat face treĭ păcate de céle marĭ de mórte cum scrie maĭ sus. Drept aceia aceluia alta n'aŭ ce'ĭ face, numaĭ ce'ĭ póte fi că 'l vor omorî numaĭ cu o mórte.

[*Zac. 4*]. Cela ce se va împreuna trupéște cu călugăriță, acela altă certare nu póte să'ĭ maĭ dea, fără numaĭ o mórte, și să i se ia tot ce va avea să se dea Mănăstireĭ de unde iaste călugărița.

[*Zac. 5*]. Orĭ care călugăriță, de va vrea ea singură cu voia eĭ să se împreune cu vre-un bărbat trupéște, pre aceia să o ducă la altă mănăstire să o închiză acolo, și fórte să fie în pază tare, cânda'ĭ cu canon, cu post, cu rugă dór s'ar putea ceva înfolosi, și să fie și celorlalte învățătură bună, ca să aibă frică să se témă, iară altă certare trupéscă nu va avea pentru vinĭ ca acéstea, întâĭ pentru căcĭ că ea nu iaste nicĭ atâta vinovat, cum iaste vinovat bărbatul, de vréme ce aceia șade la Mănăstire, și nu se duce se cérce pe nimenilea, cum e bărbatul de mérge de o moméște, și o prilsteşte. A doa puține călugărițe se fac de bună voia lor, iară maĭ multe se fac cu deasila și cu înșelăturĭ, saŭ maĭ multe și de nevoe, drept aceia judecătoriul să fie cu milă spre dânsele.

[*Zac. 6*]. Cela ce se va însura de va lua muiare călugăriță, acea nuntă nu e destul că iaste de rîs și de batjocură și urâtă tuturor : ci încă se pedepséște și cu mórte.

[*Zac. 7*]. Feciorіĭ carĭ se vor naște de în călugăriță, aceia sînt copiĭ, și nu vor moșteni nimica de în averea mâne-sa.

[*Zac. 8*]. Cela ce se va împreuna cu muiare care încă nu va fi călugăriță, ci numaĭ ce va fi purtând hainele, acela la atâta se va certa ca și când ar fi călugăriță de tot de ispravă.

[*Zac. 9*]. Cela ce se va împreuna cu slujnicile călugărițelor carele sînt dinafară de mănăstire, acela nu se va certa ca cela ce se împreună cu călugăriță, ci se va certa după voia judecătoruluĭ ca un curvarĭ.

[*Zac. 10*]. Nu vor putea părințiĭ nicĭ rudele călugăriței să facă pace cu cela ce se va fi împreunat trupéște cu călugărița lor, iară de ar face și pace, atuncĭ vinovatul nu'șĭ va fo-

Iosi nemica cu acésta pace : ci tot se va pedepsi cu morte.

[Zac. 11]. Cela ce va săruta călugăriţă, acela se va certa după cum va vrea judecătoriul, iară nu cu mórte.

Pentru răpirĭ şi certare se cade să se dea răpitorilor.

Glava 259. [Zac. 1]. Răpitorĭ să chiamă ceia ce vor apuca de vor răpi muiarea cuiva cea de cinste de'şĭ vor râde de dânsa, saŭ vre o fată cocónă, saŭ văduvă, saŭ călugăriţă, saŭ vre un copil, când vor lua pre fiecarĭ cu deasila, şi'ĭ vor duce de într'acel loc unde le va fi voia de se vor mesteca trupéşte.

[Zac. 2]. Certarea răpitorilor iaste numaĭ mórtea.

[Zac. 3]. Cela ce va răpi pe vre-o muiare, acela nu se va certa numaĭ cu mórte, ci încă 'şĭ va piarde şi bucatele, că le va da judecătoriul muereĭ ceĭ răpite de va fi muiarea mirénă, iară de va fi călugăriţă, atuncĭ va da judecătoriul putére să se hrănéscă cu venitul ce va fi de în acéle bucate în tótă viaţa eĭ, şi încă şi după mórtea eĭ, le va da judecătoriul tóte acéle bucate la Mănăstirea dela care aŭ răpit'o.

[Zac. 4]. Nu se va numaĭ omorî răpitoriul, nicĭ 'şĭ va pierde numaĭ bucatele, ci încă şi ceia ce 'l-aŭ sfătuit să răpéscă sau 'ĭ-aŭ dat ajutoriŭ să răpéscă, şi aceia se vor omorî, şi 'şĭ vor piarde şi bucatele, iară de'l vor fi numaĭ sfătuit, iară nu vor fi ajutat la vrémea răpiriĭ, atunci'ĭ vor numaĭ omorî, iară bucatele nu'şĭ vor piarde.

[Zac. 5]. Bucatele răpitoruluĭ tóte se vor da mueriĭ ceia ce o aŭ răpit, măcar că aŭ fost numaĭ cum ar fi neguţată nunta între dânşiĭ.

[Zac. 6]. Părinţiĭ, fraţiĭ, rudele, stăpâniĭ mueriĭ, toţĭ aceştia pot să ucigă de tot pre răpitorĭ, şi să n'aibă nicĭ unul nicĭ o certare, şi încă nu numaĭ pre răpitorĭ ci şi pre soţiile lor, şi pre ceia ce le vor fi într'ajutor, însă numaĭ cându'ĭ vor găsi făcând acel lucru, ce se zice când vor răpi, iară nu altă dată.

[Zac. 7]. Cela ce va răpi copilă pentru sburdăciunea trupuluĭ, acela să paţă ca şi ceia ce scrie maĭ sus, pre acela cine'l va ucide să fie ucis şi nicĭ o certare să nu aibă.

[Zac. 8]. Nu va scăpa răpitoriul să nu se cérte, zicând c'aŭ răpit muiare pentru să se cunune cu dânsa, ci tot se va certa.

[Zac. 9]. Nunta ce se va face după ce s'au răpit, aceea nu e bună, ci iaste un lucru aşa cum nu ş'ar fi fost după cum daŭ învăţătură Praivilele împărăteştĭ, pentru că Pravila Besériciĭ iartă acest feliŭ de nunte, când nu vor avea şi altă smintelă fără de răpirea.

[Zac. 10]. Cela ce va apuca, ce se zice va răpi pe vre o muiare care va fi făgăduită altuĭ bărbat, acela nicĭ cum să nu se pótă cununa cu dânsa, iară încă nicĭ cu alta, nicĭ cu una nu póte să se maĭ cunune acela răpitoriŭ.

[Zac. 11]. Când va răpi neştine ivre o femée şi iarăşĭ o va lăsa de se va întórce la părinţĭ şi acasă'şĭ, şi atuncĭ de se va însura şi să se cunune cu dânsa, aceea nuntă va fi bună, şi nu se va certa ca un răpitoriŭ. Iară de o va fi răpit, şi se va fi şi cununat, acea nuntă nu e bună de nemica, că se va certa ca un răpitoriŭ.

[Zac. 12]. Certarea răpitorilor iaste nu numaĭ spre cela ce răpéşte fată cocónă, ci încă şi spre cela ce răpéşte muiare cu bărbat, saŭ şi despărţiţă de bărbat, saŭ văduvă, saŭ róbă, saŭ fată de suflet, verĭ bogată, verĭ săracă, verĭ cinstită, verĭ fără cinste, tot într'un chip şi cu o certare se vor certa.

[Zac. 13]. Orĭ care rob, saŭ năemit, saŭ slugoiŭ de va răpi vre o fămée, acela nu se va certa numaĭ cu mórte: ci încă'l vor şi arde în foc.

[Zac. 14]. Nu numaĭ răpitoriul se va certa, ci încă şi cine l'aŭ sfătuit, şi ceia ce'ĭ vor fi ajutat şi ceia ce'ĭ vor fi posluşit la aceea trébă la răpit, şi aceia se vor certa toţĭ într'un chip ca şi răpitoriul.

[Zac. 15]. Orĭ cine va ascunde răpitoriul în casa luĭ când va răpi muiarea, acela ca un răpitoriŭ se va certa, şi acela iară numaĭ nu'şĭ va piarde bucatele.

[Zac. 16]. Orĭ care muiare va răpi pe vre un bărbat pentru dezmĭerdăciunea eĭ, aceea ca un răpitoriŭ se va certa şi ea, de vréme ce nu iaste la judecătoriŭ alt nemica, fără tot o certare celuia ce răpéşte fie bărbat fie femée.

[Zac. 17] Muiarea carea va răpi pre altă muiare pentru sburdăciunea trupuluĭ, aceea ca un răpitoriŭ se va certa.

[Zac 18]. Cela ce va răpi copilă, acela ca un răpitoriŭ se va certa.

[Zac. 19]. Cela ce va răpi pe vre un copil, nu pentru dezmĭerdăciunea trupuluĭ, ci să'l ducă cu sine în vre o cale, saŭ la óste, acela să se cérte după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[Zac. 20]. Orĭ cine va răpi cocónă tînără, carea nu va fi încă de vârsta de bărbat, şi de'ĭ va strica fetia, acela să se cérte cu cumplită mórte ce se zice maĭ răŭ decât pre răpitoriŭ, măcar că zic o sémă de dascalĭ, cum de va fi fata mica, atuncĭ răpitoriul să se cérte cu ocnă, şi tóte bucatele luĭ să se dea fetiĭ aceĭ stricate.

[Zac. 21]. Cela ce va strica fetia vre uneĭ cocóne tinere, carea nu va fi încă de vârstă, măcar că nu o aŭ răpit de într'un loc într'-

altă parte, iară tot ca pe un răpitoriŭ să'l cêrte.

[Zac. 22]. Cela ce va răpi vre o muiare și după aceea o va mărita după alt bărbat, acela cu unele ca acéstea nu va putea șovăi, ci tot se va certa ca un răpitoriŭ.

[Zac. 23]. Răpitoriul iaste datoriŭ să înzestrêze pre muiarea carea aŭ răpit, după putérea luĭ, și după putérea și destoinicia muereĭ. Așijderea și judecătoriuluĭ se cade să'l îndémne să o înzestrêze după destoinicia amânduror.

[Zac. 24]. Orĭ care răpitoriŭ nu va priimi légea cumu'l va judeca judecătoriul, ci va alerga la alt judecătoriŭ maĭ mare, nădejduindu-se de altă ispravă maĭ bună, atuncĭ aceea ispravă a doa n'are nicĭ o tarie.

[Zac. 25]. Maĭ mare iaste răpirea când va fi cu soțiĭ multe, și cu multe feliurĭ de arme, și căcĭ să răpește fată de mare boiareu, și atuncĭ judecătoriul va certa maĭ mult decum ar fi răpirea maĭ mică.

[Zac. 26]. Răpitoriul să cêrtă fie în ce loc unde'l vor prinde, cum s'ar zice un om ce va răpi vre o muiare de cinste, de în cetate de în Trigoviște și o va duce la Brașov în țara Ungurêscă, saŭ la Moldova, dup'aceea de se va prilejì să'l prinză aice supt ținutul Tirgoviștiĭ, atuncĭ acela se va pedepsi de la Domnul Muntenesc, iară de se va prinde supt ținutul Brașovuluĭ saŭ a Moldoveĭ, iară se va pedepsi dela biruitoriul loculuĭ aceluia, și atuncĭ nicĭ Domnul de în țara Muntenêscă nu i se cade să'l trimêță acolo de va fi ungur, saŭ sas, saŭ moldovén răpitoriul la județul de la Brașov saŭ la Moldova, nicĭ oblăduitoriul aceluĭ loc spre Domnul țăreĭ Munteneștĭ décă va fi muntén, numaĭ ce se cade să adeverêze judecătoriul, cu mărturiĭ ómenĭ de credință, cum iaste răpitoriŭ, și atuncĭ se va pedepsi și nu'l va maĭ trimete aiurea, iară de vor scrie cărțĭ Domnieĭ unul la altul, și să'l cêră ca pe niște ómenĭ de loc: atuncĭ iaste dator Domnul acela supt care biruire s'aŭ prins răpitoriul să'l trimêță cătră celalalt.

[Zac. 27]. Tóte greșalele până în cincĭ anĭ se săvârșesc, cum s'ar zice orĭ ce feliŭ de greșală de va greși neștine, și de nu'l va pârâ nimenile la judecătoriŭ până în cincĭ anĭ, nu maĭ póte nimenile deacia să'l pârască de în 5 anĭ înainte, iară numaĭ răpitul nu se póte sfârși în cincĭ anĭ, ci după zéce anĭ, încă și maĭ mult póte fie-cine pre răpitoriŭ să'l pârască, și așa să se pedepsêscă ca un răpitoriŭ.

[Zac. 28]. Răpitorul de se va ascunde în beserecă pentru să nu'l pótă lua judecătoriul, iară așa de în beserecă totu'l va prinde și'l va scóte de'l va certa cum i se cade.

[Zac. 29]. Răpitura cea adevărată se cade să aibă acéste doă sêmne. Întâĭ să rădice muiarea de într'un loc să o ducă într'alt loc, a doa să'l facă silă spre cinstea eĭ, iară de va lipsi una de într'aceste doă lucrurĭ, atuncĭ nu iaste răpirea deplină.

[Zac. 30]. Cela ce va răpi muiarea de în casa părinților eĭ și să o ducă la casă'șĭ după ce se va fi culcat cu dânsa, acela nu se va certa.

[Zac. 31]. Cela ce va răpi pre muiare înainte de ce se va culca cu dânsa, iară eĭ î-aŭ fost gândul să se facă călugăriță, măcar că o aŭ și măritat părințiĭ, iară acela tot se va certa ca un răpitoriŭ, iară de se va fi răpit cu voia eĭ, vrând pentru să lăcuiască cu bărbat, atuncĭ nu se va certa, fără numaĭ de o va fi răpit fără de voia eĭ, și cându'ĭ va fi făcut silă, atuncĭ pentru sila ce aŭ făcut se va certa după voia judecătoriuluĭ.

[Zac. 32]. Nu va putea șovăi răpitorul, zicând că iaste mic de zile, de nu'ĭ e vrêmé încă de însurat, ci tot se va cêrta și așa, iară așa maĭ puținel.

[Zac. 33]. Nunta ce se va face între obrazul cel răpitoriŭ, și al ceĭ răpite, atuncĭ sovăiaste răpitoriul și scapă să nu se omóre, iară așa numaĭ ce'șĭ piarde bucatele și le va lua muiarea să fie ale eĭ, iară sfétnicil și ajutătoriĭ răpitoriuluĭ nu se vor putea mântui așa, ci se vor certa după cum va fi voia judecătoriuluĭ, și acésta se zice pentru ceia ce vor fi ajutat la răpit, iară nu pentru ceia ce aŭ ajutat după ce s'aŭ răpit, ce se zice ceia ce'ĭ vor fi priimit în casele lor și'ĭ vor fi ocrotit pre răpitorĭ.

[Zac. 34]. Răpitorul depururea se va certa verĭ fie cu voia muerîĭ verĭ nu fie. De ar fi cu voia muerîĭ, póte fi că nu s'ar certa răpitorul cu mórte, iară dacă nu va vrea muiarea și se va fi răpit cu sila; atuncĭ se va certa cu mórte.

[Zac. 35]. Răpitoriul de se va prilejì să răpêscă călugăriță, și pentru să scape de pedépsa viețiĭ luĭ, va vrea să arate cum aŭ fost cu voia eĭ de s'aŭ răpit, aceluia nu'ĭ va folosi nemica voia eĭ, ci numaĭ ce se va pedepsi cu mórte.

[Zac. 36]. Când va mărturisi muiarea singură de va zice cum s'aŭ răpit cu voia eĭ, ca să scape răpitoriul de pedépsa morțiĭ, atuncĭ se cade să socotéscă bine judecătoriul să nu fie învățătura părinților răpitoriuluĭ, saŭ a rudelor luĭ, cu dare și cu multe meșteșugurĭ, de vor fi plecat muiarea să zică acest cuvânt, cum iaste cu voia eĭ, decĭ să socotéscă tot lucrul pre amăruntul, deaca de se va afla cum sint acéste meșteșugurĭ, atuncĭ răpitoriul numaĭ ce'șĭ va piarde viața iară de se va afla cum muiarea grăiaște de la sa neîndemnată de nimenile, atuncĭ răpitoriul se va certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 37*]. De se va afla cum să fie dat vre un răpitoriŭ banĭ mulţĭ mueriĭ 'nainte de ce aŭ răpit'o pentru să o plece să fie cu voia eĭ, şi să mărturisescă cum s'aŭ răpit cu voia eĭ, atuncĭ trebue să socotescă judecătoriul afară de ceia ce 'ĭ-aŭ dat să nu'ĭ fie făgăduit şi alţiĭ, pentru că de'ĭ va fi făgăduit şi alţiĭ, atuncĭ piarde'şĭ-va viaţa, iară de nu'ĭ va fi făgăduit alt nemica, atuncĭ se va certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 38*]. De vor vrea părinţiĭ feteĭ, şi de vor îndemna pre răpitorĭ să le răpescă fata şi fata nu va vrea: atuncĭ se va certa răpitoriul cu morte.

[*Zac. 39*]. Când se vor iubi amândoĭ, răpitoriul cu fata cea răpită, şi neputând într'alt chip să se împreune, iară pentru dragostea ce aŭ la mijlocul lor se vor sfătui să se răpescă, atuncĭ cum zic o semă de dascalĭ, nu se va certa răpitoriul, de vreme ce iaste cum ar fi un lucru cum ar fi turbat de dragoste, iară alţiĭ şi maĭ mulţ, şi maĭ credincioşĭ dascalĭ zic, cum să se certe cu certare uşoră după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 40*]. Când vor răpi pre o muiare, şi răpitoriĭ vor fi cu sfatul şi ştirea eĭ, şi ea nu va vrea să'ĭ facă silă spre cinstea eĭ, iară răpitoriul o va sili, şi se va culca cu dânsa fără voia eĭ: atuncĭ pentru răpirea nu se va omorî, iară pentru ce aŭ făcut silă i se va tăia capul.

[*Zac. 41*]. Cândva arăta răpitoriul cum nicĭ cum să nu fie tocmiţĭ cu femeia când aŭ răpit'o, ci încă vor fi şi cununaţĭ împreună: atuncĭ nu vor lua nicĭ o certare.

[*Zac. 42*]. Muiarea măcar de ar şi vrea saŭ şi cu sfatul şi cu ştirea eĭ, s'ar răpi şi să'şĭ strice şi fetia, atuncĭ, cu acestea cu tote, muiarea nu se va certa nicĭ cum: numaĭ răpitoriul se certă după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 43*]. Trebue răpitoriul să arate judecătoriuluĭ cu mărturiĭ aceia omenĭ de credinţă, saŭ şi cu gura mueriĭ, cum muiarea aŭ vrut cu voia eĭ să se răpescă, şi atuncĭ se va izbăvi răpitoriul de morte pentru că de nu va pune tot lucrul să fie de faţă să cunoscă toţĭ înaintea judecătoriuluĭ, alta nu va fi ci numaĭ ce'şĭ va perde viaţa

[*Zac. 44*] Când va avea răpitoriul mărturiĭ mulţĭ să mărturisescă cum aŭ răpit pre muiare cu voia eĭ, iară muiarea va avea mărturiĭ cum aŭ răpit'o cu sila, atuncĭ judecătoriul va crede maĭ mult pre mărturiile mueriĭ de ar fi numaĭ doĭ, de cât pre ceĭ mulţĭ mărturiĭ aĭ bărbatuluĭ.

[*Zac. 45*]. Iară de nu vor avea mărturiĭ, nicĭ o parte nicĭ alta, atuncĭ să arate răpitoriul semne ca acelea cu tărie ca să se pótă crede cum s'aŭ făcut răpirea cu voia eĭ, iară semnele ce vor să arate sunt acestea: întâĭ cum muiarea iubea forte pre răpitoriŭ, a doa cum aŭ trimis de l'aŭ chemat să mergă să o găsescă, a treia cum la vremea răpiriĭ n'aŭ strigat să'ĭ vie cineva ajutoriŭ, a patra cum o aŭ găsit cu haine frumose îmbrăcată fiind gata, şi atuncĭ daca va avea aceste semne, nu se va certa cu morte, măcar de ar şi zice ea cu gura eĭ cum aŭ răpit'o cu sila, iară de nu va avea mărturiĭ muiarea saŭ semne să arate acesta lucru, atuncĭ nu o va putea crede judecătoriul.

[*Zac. 46*]. Când va mărturisi muiarea singură cu gura eĭ cum mainte de ce s'aŭ rapit aŭ fost făcută nunta adinsă eĭ'şĭ, atuncĭ de o va afla judecătoriul că face acestă mărturie de în puterea eĭ, saŭ supt ascultarea părinţilor eĭ, atuncĭ o va crede judecătoriul. Iară de va fi în casă şi supt puterea bărbatuluĭ: atuncĭ nu o va crede.

Aicea scriem să se ştie ce pedepse se va da celuia ce răpeşte muiare curvă.

Glava 260. [*Zac. 1*] Nu se va certa ca un răpitoriŭ cela ce va răpi pe vre o muiare curvă, ci se va certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 2*]. Pravilele carele daŭ certare până la morte celora ce răpesc muerĭ cu deasila, acelea se socotesc când e la muiare de cinste, saŭ să fie slobodă saŭ măritată, saŭ fată cocónă.

[*Zac. 3*]. Răpitoriul pentru să fugă de pedepsa vieţeĭ luĭ, va arăta la judecătoriŭ cum acestă muiare mainte de răpit, aŭ curvit cu altul, şi iaste curvă, atuncĭ judecătoriul trebue să caute de va fi fost acea curvie la arătare de faţă, atuncĭ nu se va certa răpitoriul, iară de va fi pre ascuns şi veciniĭ vor zice că iaste muiare bună: atuncĭ răpitorul îşĭ va piarde viaţa.

[*Zac. 4*]. Cela ce va răpi muiare curvă cu voia eĭ: acela nu se va certa nicĭ cum.

[*Zac. 5*]. Cela ce va răpi vre o muiare de cinste, socotind cu asuprelă cum să fie curvă acela nu'şĭ va piarde viaţa: ci se va certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 6*]. Cela ce va răpi muiare curvă, carea se va fi întors de în petrecerea eĭ cea rea şi se va fi cununat cu vre un bărbat cu lege; atuncĭ trebue să cerceteze judecătoriul de se va afla că acea curvă decă s'aŭ cununat ş'aŭ petrecut viaţa cu cinste, atuncĭ va omorî pre răpitoriŭ, iară de va fi curvind şi după ce s'aŭ cununat iarăşĭ: atuncĭ nu'şĭ va piarde viaţa ci se va certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 7*]. Curva se cunoşte pre locul ce lociaşte şi pre haine ce portă, de se va fi pocăit de curvie aŭ ba, decĭ orĭ cine va răpi curvă pocăită acela certase-va cu morte.

[*Zac. 8*]. Când zicem că cela ce va răpi curvă nu se va certa, acesta se socoteşte numaĭ cum că nu'şĭ va perde viaţa, iară într'alt chip tot se va certa după voia judecătoriuluĭ

[*Zac. 9*]. Orĭ cine va răpi muiare curvă și o va ține în casă cu sila, de aceia vor număra zece zile, de când aŭ luat'o și o ține în casă'șĭ, deci acela de nu va da la domnie 200 de talere bătute: atuncĭ ĭ se va tăia o mână.

[*Zac. 10*]. Cela ce va răpi muiare curvă, și de va fi și cu alte soțiĭ lângă sine încă zéce ómenĭ intr'armațĭ, aceluia i se va tăia capul, saŭ cum învață și alțĭ dascalĭ, să se cérte cum va fi voia judecătoriuluĭ, măcar că acéstă voe a judecătoriuluĭ se tinde cum am și maĭ zis pre multe locurĭ până la mórte, și maĭ vârtos când se va răpi fără frica luĭ Dumnezeŭ și fără rușine de ómenĭ.

[*Zac. 11*]. Cel ce va răpi pre vre o muiare de cinste și să o pórte din loc în loc, iară să nu se împreune cu dânsa trupéște, atuncĭ se cade să caute judecătoriul și să ia séma binișior, și de va afla adevărat cum pentru căcĭ s'aŭ căit ce aŭ făcut, pentru aceia nu s'aŭ împreunat cu dânsa, acela nu se va certa cu mórte ci după voia judecătoriuluĭ. Iară de se va afla că nu s'aŭ împreunat pentru altă smintélă ce aŭ avut: atuncĭ se va pedepsi cu mórte.

[*Zac. 12*]. Cela ce va mérge în vre o casă pentru să răpéscă pe vre o muiare, iar nu o aŭ răpit, de acéstea trebue să cerceteze judecătoriul, decĭ de nu o va fi răpit, iară așa dintru sine, căcĭ se va fi căit ce va să facă și va fi fugit deacolea, acela nu se va certa cu mórte, iară de se va afla că nu o aŭ răpit pentru că nu o aŭ găsit acolea, saŭ când vor, fi alergat ómenĭ mulțĭ de nu o vor fi lăsat saŭ și pentru altă smintélă: atuncĭ va certa judecătoriul pre acela cu mórte ca și când o ar fi răpit.

[*Zac. 13*]. Cela ce se ispitéște să răpéscă călugăriță măcar de nu o ar mai răpi, acela totu'șĭ va pérde viața, ca și când o ar răpi și de'ĭ va zice măcar un cuvânt: eșĭ de în mănăstire și eŭ te voiŭ lua să'mĭ fiĭ muiare, și mă voiu cununa cu tine: și numaĭ pentru atâta 'șĭ va piarde viața.

[*Zac. 14*]. Tóte pravilele împreună învață de tóte greșalele, cum cela ce nu va face încă de tot greșala și deplin, acela nu va lua certare deplin, ci numaĭ ce'l va certa maĭ puțin după voia judecătoriuluĭ, așa intr'acesta chip iaste și greșala răpiriĭ, ce se zice când se va face răpirea la muiare de cinste saŭ la fată, saŭ la muiare cu bărbat, saŭ la văduvă, și de nu se va face greșala de tot de ispravă la acest feliŭ de femeĭ: atuncĭ răpitoriul nu se va pedepsi cu mórte, ci maĭ puțin după voia judecătoriuluĭ, iară de va răpi călugăriță, atuncĭ nemica nu'l va folosi. Cum zice pravila a altora a tuturor de altele să nu se omóră, iară numaĭ de se va ispiti să răpéscă călugărița, și de nu o ar maĭ

răpi tot se va certa cu mórte, ca și cum o ar fi răpit adevărat.

Pentru muiarea care rămâne văduvă, și va să se mărite în anul acela.

Glava 261. [*Leu și Constantin împărați*]. Muerii căria'ĭ va muri bărbatul, aceea nu e volnică să ia alt bărbat până nu va trece jalea 1 an. Iară de'ĭ va zice Împăratul saŭ Domnul, atuncĭ póte maĭ nainte până ce n'au trecut acel an de jale să se mărite.

[*A luĭ Armenopolu*]. Pentru doă vinĭ s'aŭ întărit a fi anul de jale unul, ca să nu se mărite muiarea într'ânsul, însă una, ca să nu se tâmple muiarea grea, iară a doa căcĭ iaste datóre pentru cinstea bărbatuluĭ eĭ să jăléscă. Acésta de multe orĭ se află la Dumnezeeștile canóne de spune, că încă muerea care nu umple anul cel de jale, ci se mărită de ia alt bărbat, aceea are și certare saŭ pedépsă.

Pentru muiarea carea va rămânea văduvă și se va mărita, că nu ia de în bucatele bărbatuluĭ eĭ nemic, fără numaĭ de la copiĭ de vor muri, așijderea și bărbatul.

Glava 262. [*Nearaoa a luĭ Leu înțeleptul*] Nearaoa a doa a luĭ Chir Leu înțeleptul așa zice: acésta punere de lége așa o aŭ tocmit împărăția mea. Când va uita muiarea pre bărbatul eĭ, și nu va cinsti împreunarea carea s'aŭ împreunat cu dânsul de s'aŭ făcut un trup: ci va vrea să se mărite, atuncĭ aceea să n'aibă nicĭ odată nimic de într'ale bărbatuluĭ eĭ, nicĭ să dobândéscă darurile cele dinaintea nunțeĭ saŭ alte darurĭ.

Muiarea carea va lua al doilea bărbat, măcar de va fi făcut zapis și de la copiĭ eĭ care 'ĭ-aŭ făcut cu bărbatul cel de întâĭ: șiĭ va fi lăsat vre un lucru ceva, atuncĭ neapărat îl ia.

Muiarea carea va lua al doilea bărbat, și va fi având copiĭ cu bărbatul de întâĭ aŭ fete aŭ coconĭ, și se va tâmpla să móră vre unul de întrânșiĭ, atuncĭ partea luĭ să împarte tuturor fraților luĭ, și ia și acea mumă a lor parte atâta cum ar lua un copil al eĭ frațiĭ celuĭ mort.

[*Semnéză*]. Acésta să o cluhzuiești a face și pentru bărbat când vine la a doă nuntă.

Pentru muiarea măritată care va avea niscare haine, unelte, și nu va spune unde le-aŭ aflat.

Glava 263. [*A luĭ Armenopolu*] Muiarea de va avea niscare haine, saŭ alte sculе și lucrurĭ, și nu rândul'ĭ bărbatul nu va spune cu mărturiĭ credincióse unde le-aŭ aflat, și de unde le are, și de unde le-aŭ adus, arată-se lucrul ca o mărturie adevărată. Că ca o stăpână a caseĭ ce aŭ fost, le are de în

sculele și bucatele bărbatuluĭ săŭ. Drept aceea să fie ale copiilor acea câștigare și moștenire a aceluĭ bărbat al eĭ de o diniôră, să le ție ca pe niște bucate ale lor, saŭ de va și trăi bărbatul și se vor afla acéle haine și scule la măinile eĭ, atuncĭ de va vrea i le ia bărbatul.

Pentru muiarea carea va rămânea văduvă și nu se va mărita, ce va lua de în bucatele bărbatuluĭ eĭ? așijderea și bărbatul.

Glava 264. [*Armenopolu*]. Căriĭ muerĭ va muri bărbatul, și a doa óră nu se va mărita, aceea să aibă trébă să'șĭ ție darurile céle dinaintea nunteĭ și tótă zéstrea eĭ, iară de în bucatele bărbatuluĭ eĭ să aibă parte atâta cât ar avea un copil al eĭ, și cu acélea să fie volnică să facă ce 'ĭ va fi voea. Numaĭ a treia parte de în bucatele eĭ aceea să o păzéscă pentru copii'șĭ.

[*Semnéză*]. Așijderea și bărbatul carele nu se va însura a doa óră, așa să aibă de în bucatele muiariĭ luĭ parte ca și un copil.

Pentru prețuirea zéstrelor și neprețuire, și pentru zéstrele de afară.

Glava 265. [*Mateiŭ*]. Zestrile prețuite pre bărbat rămân de sînt, orĭ de vor muri dobitôcele muerĭĭ carele s'aŭ dat zéstre, orĭ de va fi stricat, și va fi ponosit hainele-șĭ, prețuirea deplin întórce bărbatul îndărăt, iară zéstrea carea nu iaste prețuită, la muiare iaste și dobânda și paguba.

[*Armenopolu*]. Bărbatul de va fi luat zéstre casă, saŭ vie, saŭ alt lucru, și s'aŭ prețuit cum 'l-aŭ fost prețul, décia acel bărbat va fi făcut cheltuială de aŭ dres și aŭ crescut și aŭ zidit acela lucru, atuncĭ trebue să dea prețul aceluĭ lucru cum s'aŭ prețuit când l'aŭ luat, iară celalalt lucru cum l'au dres și l'aŭ făcut atuncĭ rămâne la dânsul, iară de se va face pagubă în acel lucru ce aŭ luat, atuncĭ el iaste datoriŭ să o plătéscă.

[*Leu și Constantin împărați*]. Dobânda și paguba zéstrelor care aŭ luat bărbatul, la dânsul vin.

[*Mateiŭ*]. Bărbatul de va fi și sărac, zéstrea care aŭ luat o plătește.

[*Armenopolu*]. Câte lucrurĭ se vor cumpăra de în zéstrele muerĭĭ, acelea în zéstrele eĭ sînt.

[*Leu și Constantin și Vasilie împărați*]. Iară zéstrile céle de afară nu sînt ale bărbatuluĭ, ci de le va strica bărbatul, și însă muiarea le va fi hărăzit, atuncĭ moștnéniĭ nu le cer, iară de le va fi stricat fără de știrea muerĭĭ, atuncĭ tóte întregĭ să le dea îndărăt, saŭ el saŭ moștnénul luĭ. Pentru că și la zéstrele de afară are muiarea putére ca și la zéstrele eĭ.

[*Iară a acelora împărați*]. Fie ce muiare la zéstrea eĭ cea de afară, și la veniturile eĭ carele'ĭ vin de la rudeniĭ, póte să oblăduéscă, și să hărăzéscă, și să dea, fiindu'ĭ măcar viŭ și bărbatul, iară pe zéstrele eĭ pân' va trăi bărbatul eĭ n'are trébă cu dânsele să le oblăduiască.

Muiarea se prețuiaște de tot împrumutătoriul saŭ datornicul și de va intra muiarea chezașă pentru bărbatul eĭ.

Glava 266. Muiarea are prețuire de tot omul căruia 'ĭ iaste datoriŭ bărbatul, ca ea să'șĭ ia întâiŭ zéstrele eĭ.

[*Leu și Constantin împărați*]. O muiare s'aŭ măritat, și s'aŭ luat zéstrea la casa bărbatuluĭ eĭ, décia se tâmplă bărbatuluĭ eĭ răutate și pagubă, și căzu în datorie, saŭ Domnéscă saŭ la alt fie ce om, décia el muri. De acésta poruncéște acéstă pravilă împărătéscă ca să nu fie volnic nicĭ unul de în datornicĭ să ia vre un lucru ceva de în casa mortuluĭ, până nu'șĭ va lua întâĭ muiarea zéstrile, atuncĭ ce va rămânea să ia fieșĭ care datornic după datoria bărbatuluĭ eĭ, adecă de nu'ĭ va ajunge bucatele pentru tótă datoria carele aŭ dat mult, acela să ia maĭ mult de cât cela ce aŭ împrumutat maĭ puțin, așijderea și cel maĭ cu puțin maĭ puțin să ia.

[*Mateiŭ*]. Și care muiare va vrea să scrie în carte unéltele eĭ, pentru datoria bărbatuluĭ eĭ, saŭ și ea să intre chezașă, acésta nicĭ o putére, nicĭ o adeverință n'are, nicĭ se bagă în sémă măcar de o va face odată, de doă și de multe orĭ, și saŭ de se va face chezașă la datorie Domnéscă, saŭ la alt cineva, tot nu se cunóște acea prinsóre, pentru că așa iaste ca și cum nu s'ar fi făcut nicĭ odată cartea și lucru ca acela. Iară însă adevărat de se va arăta de față cum galbeniĭ aceia ce s'aŭ împrumutat s'aŭ dat pentru tréba ace muerĭ, atuncĭ plătéște ea.

Pentru bărbatul carele va face cheltuială la bóla muerĭĭ luĭ și la mórte.

Glava 267. [*Iară a aceluia*]. De se va afla muiarea cuĭ-va în bólă, și va face bărbatul cheltuială la bóla eĭ, décia ea va muri, și va face cheltuială și la îngroparea eĭ : și va cére să ia de la socru-săŭ carele aŭ moștenit zéstrele fii-sa. De acésta poruncéște acéstă Pravilă, însă câte aŭ cheltuit la bóla muerĭĭ luĭ, să nu ia de într'acelea nemica pentru că un trup aŭ fost cu dânsa, iară câte aŭ cheltuit la îngroparea eĭ, acélea să le ia de la socru-săŭ carele aŭ luat și aŭ ținut zéstrele.

Pentru prețuirea zéstrelor de întâĭ și de a doa.

Glava 268. [*Leu și Constantin împărați*] Un om aŭ luat o muiare, și décă aŭ murit, aŭ luat a doa, și aŭ luat și cu muiarea cea

de întâĭ zêstre și cu cea de a doa : și aŭ murit bărbatul, iară moștênil amândurora muerilor acum eĭ cer și caută să ia bucatele, adecă zéstrele de în bucatele celuĭ mort bărbat. Și de acésta prruncéște acéstă Pravilă împărătéscă ca întâĭ să dea zéstrea cea de întâĭ după aceea a doa de vor prisosi bucate. Iară de se va tâmpla să se afle haine de într'a doa zêstre și se vor arăta adevărat și cu mărturiĭ, atuncĭ să le ia moștênil aĭ doa zêstre, iară moștênil aĭ zestriĭ de întâĭ de într'acelea nu iaŭ, ci vor lua de în bucatele mortuluĭ de va avea, așijderea și moștnênil aĭ zéstreĭ de întâĭ, câte unélte 'șĭ vor cunóște ale lor și se vor afla care aŭ dat zéstre, acélea le iaŭ neoprite, iară de nu va avea de în zestrea de întâĭ nicĭ de într'a doa : însă atuncĭ iaŭ moștnêniĭ zêstrea cea de întâĭ cum am zis maĭ sus, că aceia are prețuire ca o zêstre ce iaste de întâĭ, iară după aceia iaŭ și ceĭ al doilea de vor rămânea să prisosêscă.

Pentru tocmirea bărbatuluĭ și a mueriĭ, și pentru darurĭ ce se vor face între eĭ.

Glava 269. *[A luĭ Mateiŭ]*. De se va tocmi bărbatul cu muiarea luĭ că de va muri să'ĭ moștenéscă ce va avea, tocméla aceea nu iaste bună nicĭ se socotéște. Iară de se va fi fost făcut tocméla de întâĭ, ca de va muri muiarea maĭ nainte, atuncĭ zêstrele'ĭ să rămâie la bărbat, măcar de va fi fost zéstrea și de la tată, atuncĭ iaste acea tocmélă, și décia nu maĭ are trébă tată-său să facă ceva.

[Armenopolu]. Darul de între bărbat și între muiare nu se socotéște, căcĭ că se face pentru dragostea împreunăreĭ trupuluĭ, și pentru ca să nu aibă carte pentru dar, și pentru ca să nu se facă bogatul sărac, și săracul bogat.

[A luĭ Constantin]. La mórtea luĭ orĭ ce va hărăzi neștine mueriĭ luĭ, aceea se socotéște, iară cele de în viața luĭ nu se bagă în sémă.

[A luĭ Leu.] Orĭ ce va hărăzi muiarea bărbatuluĭ ca să ia vreo dregătorie saŭ cinste, aceea se socotéște.

[Vasilie împărați]. Când se va face carte de despărțélă, de se desparte bărbatul de muiarea luĭ, saŭ muiarea de bărbatul eĭ, atuncĭ orĭ ce aŭ dăruit unul pre altul, ca să aibă și să fie acela dar după mórtea luĭ, acela nu se socotéște ci și'l ia.

Pentru darurile ce să fac naintea nunteĭ.

Glava 270. *[Iară a acelora împărați]*. Darurile naintea nunteĭ sînt neînturnate, adecă maĭ nainte de blagoslovenia bărbatuluĭ cu muiarea orĭ ce va hărăzi unul altuia, aceea se socotéște, măcar de se vor și blagoslovi într'acea zi ce vor face darurile.

[Nolegaptos]. De voiŭ dărui mueriĭ méle podóbe saŭ de câte sînt de podóba eĭ, acelea tóte le ia.

De voiŭ hărăzi mueriĭ méle podóbe, adecă lanțurĭ, cercel, inele, gherdane, și câte's ca acéstea saŭ altele câte am grijit pentru numele eĭ, ce se zice am împodobit și am făcut adecă haine : de se va tâmpla să morŭ eŭ, atuncĭ muiarea mea acélea tóte le ia. *[Tâle]*.

Pentru darurĭ, și pentru ce lucrurĭ se întorc darurile iară îndărăt.

Glava 271. Darul iaste dar carele se dă fără de nevoe.

[Armenopolu]. Cine face dar, adecă cine dăruiaște un dar acela nu póte să'l întórcă.

[Mateiŭ]. Darul cela ce se face cu bine, acela nu póte să'l întórcă nicĭ cu cartea împăratuluĭ.

Tot darul ce se face deplin nu să póte strica, fără numaĭ când nu'ĭ are harul.

[Armenopolu. Pentru întórcerea darurilor]. De se va arăta nemulțumitoriu cela ce va lua darul, către cela ce l'aŭ dăruit, și'l va sudui saŭ 'l va mustra și'l va batjocori, saŭ 'l va bate, saŭ îĭ va face pagubă de în lucrurile luĭ, saŭ'l va învrăjmăși viața : saŭ câte darurĭ s'aŭ făcut cu dăruire saŭ cu scrisóre saŭ fără scrisore, și nu le va fi făcut și va arăta de față cu mărturie numaĭ o vină de céle ce scriŭ maĭ sus, atuncĭ se strică acéle darurĭ și merg iară la mâna celuĭ ce le-aŭ dat.

Pentru bărbați și muerĭ de vor rămânea văduvĭ, și le va rămânea coconĭ și va muri, saŭ și de nu vor face, și va muri bărbatul saŭ muiarea fără de cocon, cum se vor împărți hainele lor.

Glava 272. *[Atanasie Patriarhul de la Alecsandria]* Răspunsul prea sfântuluĭ Patriarh de la Alecsandria Chir Atanasie, și a săboruluĭ luĭ, în carele s'aŭ făcut și porunca de pururea pomenituluĭ împărat Andronin Paleologul, și poruncése așa : Că de va muri muiarea cuiva și'ĭ va rămânea copil, décia vor muri și copiĭ, saŭ de va muri bărbatul și'ĭ vor rămânea copiĭ, décia vor muri și copiĭ, atuncĭ să nu se socotéscă acea lége veche, carea zice așa pentru muiare saŭ bărbatul carele va muri și'ĭ vor rămânea copiĭ, saŭ de va muri și copilul, décia partea cea vie carea va rămânea aŭ bărbatul aŭ muiarea, atuncĭ acela să moștenéscă tótă partea mortuluĭ, adecă de tot, iară ticăloșiĭ părințiĭ aĭ mortuluĭ de lipsa coconuluĭ lor carele aŭ murit, și de avuția lor adecă de bucatele lor a se lipsi fără de dreaptă judecată nu se cade.

[Cântă de nezi]. Ca să'șĭ împarță zêstrea muerĭ talul în treĭ părțĭ, și însă o parte să o ție bărbatul saŭ muiarea carea va rămânea, iară

altă parte să o ţie părinţiĭ mortuluĭ: iară cea laltă a treia parte să se facă de pomenă şi de milostenia săracilor şi robiţilor pentru cel mort. Insă acésta o zice când va muri bărbatul saŭ muiarea şi le va rămânea copil, şi copilul nu va trăi ci va muri.

[*Armenopolu*]. Iară ceia ce rămân văduvĭ fără de copiĭ, orĭ bărbaţĭ orĭ muerĭ, acelora să nu le ia bucatele lorŭ, saŭ ce vor avea, nicĭ ceia ce ţin deregătoriĭ Domneştĭ, nicĭ ceia ce ţin în judeţul lor şi în eparhie: adecă pre la casele lor, ci să ţie părinţiĭ saŭ rudenia mortuluĭ a treia parte de bucatele luĭ, iară cea-laltă de în céle treĭ să i se facă de pomenă şi de milostenie, iară cea de a treia să o ţie partea carea va trăi aŭ bărbat aŭ muiare. iară de va muri şi partea care trăiaşte adecă carea rămâne, atuncĭ rudenia luĭ pre lége să le împarţă, iară de nu va avea rudenie, atuncĭ jumătate să ia Domnéscă, iară ceia jumătate săĭ facă de poménă şi milostenie săracilor şi robiţilor.

[*Caută de vezĭ şi socotinţa Patriarhuluĭ de Ţarigrad pentru acéstă Neara ce iaste maĭ sus scrisă a Papeĭ de la Alecsandria*]. Acéstă tocmélă ce e maĭ sus scrisă aşa se judecă până în zioa de astăzĭ de Vlădica al tuturor prea sfântul şi a tótă lumea Patriarh, şi de Dumnezeescul şi sfântul luĭ săbor, că însă muiarea după mórtea eĭ de'Ĭ va rămânea copil, iară apoĭ peste puţină vréme va muri şi copilul, atuncĭ moştnenéşte tatăl copiluluĭ a treia parte de zéstre, cum zice Nearaoa cea de sus a sfântuluĭ Atanasie. Iară şi muiarea de va muri fără de copil, atuncĭ nu ia bărbatul de în zéstrele muiariĭ nemica, numaĭ aşternutul patuluĭ, încă şi acela cu socotinţa şi darurile céle dinaintea nunteĭ carele aŭ dat mueriĭ luĭ, şi acésta să fie după cum e obiceiul, aşijderea şi moşteniĭ mueriĭ iaŭ dela bărbat darurile céle dinaintea nunteĭ, carele aŭ dat luĭ, şi aşa sînt amândoă părţile fără pagubă.

Pentru preţuirea moşteniilor şi pentru moşul de'ĭ va rămânea feciorĭ şi nepoţĭ, cum vor moşteni pre dânsul.

Glava 273. [*Mateiŭ*]. Copii, aŭ parte bărbătéscă aŭ mueréscă, aceia să preţuesc să moştenéscă pre părinţiĭ lor, şi pre mumânĭ, iară nicĭ moşiĭ lor şi nicĭ fraţiĭ tătâni-săŭ nu pot să moştenéscă pre acel tată al lor ce aŭ murit, ci numaĭ aceĭ copiĭ aĭ luĭ.

Insă de'Ĭ va muri moşul şi'Ĭ va rămânea fecior, decia va avea şi nepoţĭ de la un fecior al luĭ ce va fi murit, atuncĭ întră nepoţiĭ în locul Tatăluĭ lor, şi împart avuţia moşu-săŭ împreună cu unchiul fratele tătâne-săŭ tocma în două, şi ia unchiul lor adecă fratele tatăluĭ lor jumătate, iară aceĭ copiĭ orĭ de vor fi parte bărbătéscă, orĭ mueréscă, saŭ micĭ, saŭ marĭ, iaŭ şi eĭ cea-laltă jumătate, şi unchiul n'are nicĭ o preţuială maĭ mult de cât nepoţiĭ luĭ, adecă de cât copiĭ frăţine-săŭ carele aŭ murit.

Pentru cela ce móre fără zapis saŭ fără carte aŭ bărbat aŭ muiare şi copiĭ n'are, ci numaĭ părinţĭ şi fraţĭ, cărora li se va cădea săĭ moştenéscă.

Glava 274. De va muri fecior saŭ fată, şi va trăi tată-săŭ şi mumă-sa, atuncĭ orĭ ce va avea cela ce aŭ murit, părinţiĭ luĭ moştenesc şi iară de va avea fraţĭ şi surorĭ, atuncĭ aceĭ fraţĭ a luĭ n'aŭ nicĭ o voe să céră de în moştenirea frateluĭ lor de la acel tată şi de la acea mumă, ci numaĭ părinţiĭ luĭ 'l moştenesc cum am zis. Iară de nu va avea părinţĭ acel mort, şi va avea moş şi móşă, atuncĭ aceia'l moştenesc de împreună, adecă moşu-săŭ şi móşă-sa, şi fraţiĭ şi surorile'Ĭ. iară de nu va avea moş nicĭ móşă, atunci'l moştenesc fraţiĭ şi surorile'Ĭ carĭ sînt de într'un tată şi o mumă, iară de nu va avea fraţĭ de un tată şi de o mumă, şi va avea alt frate care va fi de un tată şi două mumînĭ, atunci'l moştenéşte frate-săŭ, carele să chiamă (eterothalis, şi eterothalis se chiamă când sînt doĭ fraţĭ de un tată şi doă mumînĭ. Iară Amfithalis se chiamă cela ce iaste de un tată şi de o mumă cu fratele luĭ). Iară de nu va fi avut fraţĭ cela ce aŭ murit, atuncĭ să'l moştenéscă numaĭ rudeniile célea ce'Ĭ vor fi rudă maĭ de aprópe, iară de nu va avea nicĭ rudenie, iară muiare va avea, atuncĭ să moştenéscă acea muiare jumătate de bucatele celuĭ ce 'Ĭ aŭ fost eĭ odinióră bărbat, iară cea-laltă jumătate ia-le să fie Domneştĭ.

Pentru cela ce va muri şi va avea frate de doă mumânĭ şi nepoţĭ aĭ frăţine-săŭ cariĭ vor fi fost cu tatăl lor de un tată şi de o mumă, cariĭ de în tr'înşiĭ le vor moşteni.

Glava 275. [*Mateiŭ*]. De va muri neştine şi'Ĭ va rămânea un frate de altă mumă saŭ de alt tată, şi va remânea şi frăţine-săŭ copiĭ de un tată şi de o mumă, adecă nepoţiĭ luĭ copii frăţine-săŭ de un tată şi o mumă, adecă a frăţine-săŭ cariĭ sînt de un tată şi o mumă: atuncĭ aceĭ copiĭ să preţuesc să'l moştenéscă, iară nu alt cine-va.

[*Leu şi Constantin Impăraţĭ*]. Când nu sînt fraţiĭ de într'un tată şi de într'o mumă a lor, atuncĭ câţĭ fraţĭ sînt de un tată şi doă mumînĭ, saŭ de într'o mumă şi doĭ taţĭ: aceia moştenesc pe fratele lor carele iaste de într'un tată saŭ mumă.

Pentru cela ce móre de nu va avea fraţĭ saŭ nepoţĭ, cuĭ se va cădea să'l moştenéscă şi pentru moştenirea bărbatuluĭ şi a muiareĭ.

Glava 276. [*Iară a acelor împăraţĭ*]. Când va muri neştine şi frate nu va avea, nicĭ co-

piĭ aĭ frătine-săŭ, atuncĭ să'ĭ moștenéscă moștenirea veriĭ luĭ cariĭ vor fi întru spiță maĭ aprópe și de se vor afla mulțĭ așa aprópe într'acea spiță, atuncĭ'l moștenesc toțĭ tocma de împreună.

[*Mateiŭ*]. Că și rudenia de a opta spiță și de nu sunt alțiĭ maĭ aprópe, și eĭ se chiamă întru moștenire, adecă aceĭ de a opta.

[*Leu și Constantin împărați*]. Când móre omul saŭ bărbatul saŭ muiarea, și să nu fie făcut carte, și să n'aibă feciorĭ, niciĭ tată, niciĭ mumă, niciĭ frate, niciĭ sor, niciĭ altă rudenie de pre sânge până la a șasea spiță, atuncĭ bărbatul moștenéște pre muiarea luĭ, saŭ muiarea pre bărbatul eĭ, măcar de vor fi fost și puțină vréme însurațĭ.

Pentru aducerea, adecă de va fi dat tatăl fie-sa zéstre, și aŭ făcut și aŭ tocmit ca să nu maĭ ia de în bucatele luĭ.

Glava 277. [*Mateiŭ*]. Tatăl cându'șĭ mărită fata și să tocméște cu dânsa, ca zéstrea ce 'ĭ-aŭ dat să fie pentru tóte lucrurile eĭ, și maĭ mult să n'aibă trébă în bucatele luĭ. Acea tocmală n'are niciĭ o putére, niciĭ adeverință, niciĭ se opréște fie-sa a nu'l moșteni de va muri fără de carte, dar ce se face? aduce'șĭ ea întâĭ zéstrea carea 'ĭ-aŭ dat tată-săŭ și darul dinaintea nunteĭ și le améstecă cu bucatele tătâne-săŭ și aduc și frațiĭ eĭ haĭnele'șĭ saŭ ce vor avea de le va fi dat tatăl lor când aŭ fost viŭ, și atuncĭ împart toțĭ frațiĭ tocma, și céle ce s'aŭ fost dat zéstre, și céle ce nu s'aŭ fost dat zéstre, iară cartea carea va face saŭ aŭ făcut tatăl lor la mórtea luĭ saŭ muma, aceia să fie adevărat cât aŭ vrut și aŭ scris.

[*Armenopolu*]. Bucatele feciorilor celor marĭ carele le-aŭ dat tatăl lor când aŭ fost viŭ, acélea aduc de le pun la mijloc de va muri fără de carte, iară dobânda care aŭ dobândit cu bucatele lor, carele le-aŭ dat tatăl lor acélea nu le pun la mijloc, ci sunt ale lor, iară frațiĭ lor n'aŭ niciĭ o trebă în dobânzĭ ci numaĭ întru célea ce aŭ luat frațiĭ lor de la aceĭ tată al lor, cum am zis maĭ sus.

Pentru care copiĭ se chiamă adins eĭ 'șĭ oblăduitorĭ și care neoblăduitorĭ.

Glava 278. [*Mateiŭ*]. Feciorii ceĭ adins ei'șĭ oblăduitorĭ, aceia se chiamă pre cariĭ însoră tatăl lor și le dă partea, saŭ câtva parte și se hrănesc eĭ în putérea lor și șed osebĭ de tată-săŭ saŭ și de împreună cu dânsul, saŭ și într'alt chip, saŭ de nu'l va însura și le dă partea și'l face adins ei'șĭ oblăduitorĭ.

Iară copiĭ ceĭ neoblăduitorĭ se chiamă cariĭ n'aŭ luat dela tatăl lor parte nemica, numaĭ ce șed cu dânsul întru plecarea, ascultarea și voia luĭ.

[*Armenopolu*]. Câte bucate va da tatăl feciorilor săĭ la mórtea luĭ ca să le ție, atuncĭ când vor să le împarță toțĭ frațiĭ, acélea nu le pun la mijloc, iară de va fi dat tatăl încă viŭ fiind către feciorii săĭ, împărțéla carea vrea să se împarță, atuncĭ le aduc de le pun tóte la mijloc, iară de va fi zis tatăl lor când aŭ dat acélea ca să le ție feciorii luĭ ce le-aŭ dat, aŭ pentru hărăzélă, saŭ pentru alt dar, atuncĭ să nu le aducă la mijloc adecă la împărțală, ci să fie ale lor, și să fie așa cum aŭ zis stăpânul bucatelor, ce se zice tatăl lor.

Pentru părțile aĭ feciorilor și aĭ fételor, cariĭ aŭ luat dela tatăl lor părțile sale, și murind el iar vor să ia.

Glava 279. [*Armenopolu*]. Împărțirea facese așa, avut'aŭ un om feciorĭ saŭ féte, și aŭ dat feciorilor partea ce li s'aŭ căzut și fételor zéstrea, și s'au făcut adins ei'șĭ oblăduitorĭ, deacia are și alțĭ copiĭ și partea nu le-aŭ dat, pentru că aŭ fost micĭ, iară după acea aŭ murit tatăl lor și carte n'au făcut, saŭ de va fi și făcut, și acelor copiĭ ce le-aŭ dat partea și s'aŭ făcut adins ei'șĭ oblăduitorĭ nu le-aŭ lăsat nemica, iară décă aŭ auzit de acésta aceĭ feciorĭ, nu s'aŭ suferit, ci vor să intre întru moștenirea tătâne-săŭ cu ceia-lalțĭ frațĭ aĭ lor cariĭ n'aŭ luat niciĭ o bucată dela tatăl lor să împarță bucatele tătâne-săŭ tocma, deciĭ judecata purcéde pentru lucrul acesta, și numaĭ de acésta zice Pravila, déca vréme ce vor eĭ să împarță cu ceia-lalțĭ frațĭ tocma atuncĭ să aducă tóte bucatele lor care le-aŭ dat tată-seŭ când aŭ fost viŭ și să le pue la mijloc, așijderea și darurile dinaintea nunteĭ să fie tóte de împreună fraților, deacia atuncĭ să împarță tóte bucatele toțĭ frațiĭ tocma, orĭ parte bărbătéscă de vor fi orĭ muerésca, (acésta se chiamă în pravile, împărțire), iară orĭ cariĭ de în feciorĭ cariĭ sunt parte bărbătéscă va lua bucate, și de în féte zéstre aceia nu pot într'alt chip să între întru moștenire cu ceia-lalțĭ frațĭ cariĭ n'aŭ luat, de nu vor aduce la mijloc orĭ ce le-aŭ dat tatăl lor, haĭne, zéstre, darurile dinaintea nunteĭ, saŭ alte bucate.

Pentru cela ce va avea să ia moștenire până în câțĭ anĭ să se asculte, și pentru datoriĭ până când se vor cére, și pentru alte bogate datoriĭ.

Glava 280. [*Armenopolu*]. Tot omul este volnic să'șĭ céră moștenirea care i se cade să ia dela rudenia luĭ, treĭ-zecĭ de anĭ, iară de nu va fi cerșut până atuncĭ maĭ aŭ zis nemica, acela nu maĭ iaste volnic să céră,

că se cade să fie în moştenire şi în averile célea ce i se cade să ia şi să céră de la rudeniile lui déca vor muri, numai până în trei-zeci de ani, adevărat mai vârtos de va fi neştine să fie fost rob, acela câţi ani de ar face când se va întorce, atunci 'şi va lua moştenirea ori unde va fi, fără de nici o încurmezişare.

Şi surdul şi mutul cére moşia şi moşteneşte.

[*Leu şi Constantin împăraţi*]. Iară datoria se cére pană în 30 de ani, de va trăi omul carele s'aŭ împrumutat, iară de vor fi zăloge, până în 40 de ani se cer.

[*Caută dă vezi acelaşi împărat*]. Datornicul carele se va lepăda că nu e datoriŭ, şi'l vor vădi că e datoriŭ, acela să dea datoria îndoită celuia ce l'aŭ împrumutat, fie ce bucate ce vor fi, cum va socoti datornicul.

Plodurile carele rămân de zălog acélea se socotesc la datorii, şi de vor ajunge să se plătéscă, atunci se daŭ pentru totă datoria, şi deacia se sparge şi zapisul, şi se întórce şi zălogul, iară de vor fi plodure mai multe decât e datoria, atunci să întorc acélea îndărăt ce prisosesc.

[*Caută*]. Plodurile ţarinilor să daŭ şi se socotesc întru datorie, şi nu numai célea ce aŭ luat datornicul, ci încă şi célea ce va fi putut să ia, iară de va fi stricat ţarina aŭ vie, aŭ fie-ce va fi fost luat, atunci are judecată pentru aceea.

[*Zri*]. Omul cela ce aŭ împrumutat pre altul cu zălog, apoi 'l va fi pierdut de nevoe, acela nu se pâraşte, saŭ nu se închină, ci trebue să arate cu adeverinţă că l'aŭ perdut saŭ l'aŭ stricat, pentru că celora ce se tâmplă aşa aceia n'aŭ nevoe de datornic, ci póte déca se tâmplă să se strice lucrul acela, atunci să'şi céră numai datoria, iară de se vor tocmi ad'ns ei'şi şi le va plăcea ca să slobozéscă datornicul pentru piarderea zapiselor saŭ a zălogului: atunci să fie volnici, că acésta se póte fi.

Pentru camătă.

Glava 281. [*Marele Vasilie, Canonul 14*]. Marele Vasilie grăiaşte la al 14 canon, cine ia camătă, de va fi cliric şi va vrea acea dobândă nedréptă şi spurcată să o dea săracilor, deacia să se ferescă de aceea bólă, atunci póte să se facă popă. Pentru că grăiaşte într'alt loc Marile Vasilie [*Zri*] că plugariul ia plodul spicului, şi nu mai caută să ia sămânţa de supt rădăcini, iară cămătnicul el ia şi plodurile şi tot, şi nu'i lipseşte, saŭ nu lasă nemica, fără de pământ sădéşte şi séamănă, şi fără de sămânţă secerá. Pentru acea arama şi argintul carele nu se nasc, iale nasc preste fire, iară pământul carele rodéşte şi face pre firea lui, el remâne pustiiŭ.

[*Leu şi Constantin împăraţi*] De vréme ce aŭ părut la mulţi de cei de mai 'nainte vréme a fi bună şi priimită dobânda cametelor, póte că dór o aŭ vrut pentru sgârcéla şi răutatea datornicilor, ci am socotit saŭ am judecat căci nu i se cade să fie întru viaţa creştinilor, drept aceea să ne părăsim şi să fugim de dânsa pentru că nu lasă sfânta şi Dumnezeiasca pravilă ci o apără; pentr'aceia poruncéşte împărăţia nóstră, să n'aibă voe nici într'o socotélă nimenea a lua dela cineva camătă, ca să nu ne socotim că călcăm şi trécem légea lui Dumnezeŭ, iară de va fi luând cine-va ceva, aceia să se socotéscă întru datorie.

Pentru (falchidiu) acésta falchedia să chiamă lége, saŭ judecată pre limba latinéşte.

Glava 282. [*Mateiŭ*]. Légea carea taie ca şi cum ar tăia secerea (şi acest nume ce zice falchidios, iaste cuvânt românéşte adecă latinéşte) şi iaste légea carea scóte de la ispravnici saŭ dela datornici a treia parte de avuţia părinţéscă, şi se socotéşte cu cunóşterea şi alégerea feciorilor ca mai întâi să aibă pace moştenii cei adevăraţi, şi iaste aşa De să va tâmpla să aibă tatăl 1 fecior, saŭ 2, saŭ 3, până în patru, atunci întâi scot datoriile şi cheltuialele îngrupării lui, şi céle ce se vor da pentru sufletul lui, încă şi plata slugilor saŭ a argaţilor, atunci déacia iau şi copii saŭ feciorii partea cea adevărată a treia a tătâne-săŭ, iară de va avé tatăl 5 copii, atunci iaŭ şi mai mult, adecă jumătate de într'a tătâne-săŭ, iară ceea-l'altă o hărăzéşte tatăl unde'i iaste voia, saŭ unuia de în feciorii lui, saŭ la strein, saŭ unde'i va fi voia, şi de va vrea tatăl să le arunce în mare n'are nimenea trébă a'l opri saŭ să'i ia séma, pentru că zice pravila tocmélele şi légea, adecă tocmélele lui célea ce se lasă de poménă saŭ pentru suflet ispravnicii, acélea poruncim să fie cum scrie mai sus.

Pentru feciorii ca să cinstéscă părinţii lor, şi ca părinţii să nu'şi desparţă feciorii, şi să dea unuia mai mult, altuia mai puţin.

Glava 283. [*Dumnezeeştii Dascali*]. Ascultaţi pre noi feciorii Tatălui vostru şi al Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitoriului nostru al lu Is. Hs., şi faceţi cum vă zicem de vă e voia să vă spăsiţi, pentru că Dumnezeŭ ascultă pre Tată şi pre Mumă, şi face voia şi cererea lor.[*Şi înţeleptul Is. feciorul lui Sirahă*] Carele cinstéşte pe Tată saŭ pe Mumă, acela se izbăvéşte de păcatele lui şi adună vistiariŭ de bunătăţi. Cela ce cinstéşte pre Tată-săŭ saŭ pre mumă-sa acela va trăi mulţi ani. Cui iaste frică de Dumnezeu acela cinstéşte pre Tată-săŭ şi pre Mumă-sa pentru că ruga şi blagoslovenia Tatălui şi a Mumânii întăreşte

casa feciorilor, iară blestemul lor dezrădăcinéză și teméele. Fie-ți milă de Tată-tăŭ și de Mumă-ta la bătrânéțele lor, ca să te izbăvești de tot răul : și în vréme de scârbă 'ți va veni bucurie, și cum se topéște ghiața de sóre, așa vor peri păcatele tale. Că blestemat iaste de Domnul carele va urgisi, și urziséște pre Tată-său și pre Mumă-sa.

[*A luĭ Solomon*]. Grăiaște și Solomon de în Duhul sfânt : fiiule zice cinstéște pre Tată-tăŭ și pre Mumă-ta, ca să'ți fie bine, și iară ; cine va grăi cuvânt de răŭ, adecă va mustra pre Tată saŭ pre Mumă cu mórte să móră : ce se zice care copil va grăi de răŭ adecă va batjocori pre Tată-său și pre Mumă-sa acela rea mórte va să móră, care Tată și Mumă aŭ, sau țin locul facătoruluĭ al Domnuluĭ și Dumnezeuluĭ și Mântuitoruluĭ Nostru Is. Hs. în-tr'acéstă lume, numaĭ ce să se ferésca tot copilul saŭ feciorul, și să iubésca pre Tată-său și pre mumă-sa, ca să nu ia urgie de la Dumnezeŭ și munca de vécĭ, și ca să nu se mustre și să se înjure și să se batjocorésca și el de feciorii luĭ.

[*Postnicul*]. Orĭ cine 'șĭ va iubi saŭ 'șĭ va socoti pre feciorii luĭ ca niște hrămițĭ de altul, pre unul să'l blasteme și de altul să se róge adecă să'l blagoslovésca și pre unul să urgisésca iară pre altul să îndrăgésca : și nu va împărți saŭ nu va da bucatele saŭ părțile lor tuturor tocma, acela ca un urătoriŭ de feciorĭ să nu se pricestuiască Dumnezeeștilor taine până ce se va îndrepta.

Vinile carele fac pre feciorĭ fără de moștenire de în bucatele părinților lor, și pentru feciorul carele se va însura fără de voea tătâne-său.

Glava 284. [*Armenopolu*]. Poruncim tuturor părinților : Părințĭ, Mumânĭ, Moșĭ, Móșe ca Feciorii și Fetele lor, la tocméla de vrémea morțiĭ lor, să nu'ĭ urgisésca de în partea lor cea dréptă, din carea li se cuvine să le dea, nicĭ să'ĭ facă fără de moștenire de la bucatele lor, fără de vinile ce's maĭ jos scrise. [*Vedeți vinile*]. Căcĭ că pentru acéste vinĭ ce se zice fac pe feciorii lor fară moștenire de în bucatele lor.

[*1*]. Cine va rădica mâna pre părinții luĭ și'l va bate, saŭ va zice lor mustrare cum nu se cade, saŭ întru greșală îl va dosădi adecă va bănui că greșesc, saŭ viața lor va vrăjmăși ca să'l omóră.

[*2*]. De se va afla trupéște întru păcat cu maștiha luĭ, saŭ cu posalnica Tătâne-său.

[*3*]. De se va face pârâșĭ asupra Părinților luĭ și pentru acea pâră și clevetire vor cădea în grea pagubă.

[*4*] De se vor afla Părinții zăcând în bólă în multă vreme, saŭ vor fi în sărăcie și în slăbiciune, și feciorii se vor lepăda de dânșiĭ și nu le vor ajuta, nicĭ vor purta grijă de dânșiĭ și să'ĭ chieme Părinții, iară eĭ să nu mérgă la dânșiĭ

[*5*]. De se va tâmpla să se părască Părinții lor de cine-va, și vor chema pe feciorii lor partea bărbătéscă să între chezașĭ, saŭ pentru obraz, saŭ pentru banĭ : adecă pentru datoria lor și eĭ nu vor vrea.

[*6*]. De va fi vrut Tatăl să facă tocméla saŭ carte ca să'ĭ fie după mórte, iară de în feciorii luĭ îl vor fi oprit și înfruntat, iară după aceia de va putea să facă acea tocmélă : atuncĭ e volnic pentru acea vină să'l facă fără de moștenire.

[*7*]. Cine va vrea de în ceĭ părințĭ ce's zișĭ să'șĭ înzestréze fata luĭ, saŭ nepóta după cum 'ĭ va fi putérea, iară ea nu va vrea ci va mérge în cale rea.

[*8*]. Cine se va afla lânged saŭ cu bólă de în ceĭ părințĭ ce's zișĭ, și feciorii luĭ, saŭ de nu va avea feciorĭ saŭ altă rudenie a luĭ, carii vor vrea să moștenésca, de nu vor purta grijă cu totul de dânsul, să'l izbăvésca și să'l tămăduiască, acela e volnic să nu le lase nimica la tocméla cea de mórte a luĭ, iară de se va tâmpla altuĭ cuiva saŭ al luĭ saŭ strein, să'l ia la casa luĭ : și va purta grijă cu nevoință de tămăduiala luĭ, și'l va socoti până la sfârșitul luĭ, atuncĭ acela să'l moștenésca, orĭ a luĭ de va fi orĭ strein.

[*Leu și Constantin împărați*]. Feciorul de va avea Tată, și va lua muiare fără voea și sfatul Tătâne-său : acela să n'aibă de în bunătățile Tatâne-său, nemica, numaĭ ce să fie fără de moștenire, iară de va muri și'l vor rămânea feciorĭ, aceia feciorĭ cer moștenire de la Moșul-său și iaŭ, iară nu și mumă-sa.

Pentru tocméla saŭ cartea ce se face ca să fie și după mórte, și de câți anĭ sînt volnici feciorii și fétele să facă acea tocmélă, și câte mărturii să fie, și pentru frații de vor fi bucatele lor neîmpărțite, și pentru codichel adecă zapis, saŭ răvașel.

Glava 285. [*Matei*]. Tocméla saŭ cartea iaste drépta sfătuire a omuluĭ care va să facă la mórtea luĭ ispravă întru bucatele luĭ și le împarte cum va.

[*Zri*]. Cela ce va să facă tocmélă, saŭ carte aceluia trebue să'ĭ fie mintea întrégă și sănătósă, iar nu trupul.

Voinicul déca va împlea 14 anĭ să facă tocmélă, saŭ carte, iară fata déca va împlea 12 anĭ

Tocméla și cartea cea de pe urmă strică pe cea de întâĭ.

Socotéște-se tocméla și cartea cea nescrisă adecă fără de scrisore, când se află împreună șapte mărturiĭ, și vor arăta tocmitel luĭ sfat. Iară de va fi la un loc unde nu se vor afla

șapte mărturiĭ, atuncĭ potu-se socoti și cincĭ ómenĭ de vor fi bunĭ.

[*Leu și Constantin împĕrațĭ*]. De vor avea niscare bucate frațiĭ, fiind mulțĭ saŭ puținĭ, ale tătâne-săŭ saŭ ale mâne-sa, și va vrea să le împarță și nu le va fi ajuns părțĭ, atuncĭ să ia cineșĭ părticéoa ce i se va veni. Iară de va vrea vre unul de dânșiĭ să facă (tocmélă saŭ carte) nu se opréște pentr'aceea, pentru că numaĭ pre partea luĭ ce i se va tâmpla pre aceea face, iară nu și pre ale fraților.

De se va tâmpla muiarea greciósă carea se va spăla la bae, și va muri acolo înlăuntru, și va face tocmélă nescrisă înaintea a noă muerĭ, și aceea se socotéște.

De va fi neștine într'un loc și va face o tocmélă și se va afla până în treĭ mărturiĭ și aceea să fie adevărată.

Scriitorul cărțeĭ bine mărturiséște de dânsa.

[*Pentru Codicheĭ saŭ Răvășel*]. De va face neștine carte, și va lăsa niscare bucate saŭ fie ce, carele vrea să scrie într'aceea, saŭ alt lucru, iară apoĭ își va aduce aminte șaltele bogatĕ: atuncĭ scrie altă carte, și ia célea ce aŭ lăsat de nu le-aŭ scris în cartea cea de întâĭ, atuncĭ aceia ce aŭ scris maĭ pe urmă se chiamă Catastișel saŭ Răvășel.

Osebéște-se Cartea de răvășel, căcĭ că în Carte și moștnén și nemoștnén fără de nicĭ o încurmezișare se scrie, și Legata, adecă cuĭ ce se cade să ia de în bucatele luĭ, adecă ce se lasă pentru sufletul celuĭ bolnav pomêne și ce va fi, și slobozire, și înainte tocmire și și pre urmă tocmire, iară în Catastișel adecă în Răvăcșl nicĭ unile de acestea.

[*Socotéște de vezĭ*]. Inainte tocmire iaste, tocmirea moșteniriĭ de întâĭ, ce se zice spița cea de întâĭ a moștnénilor.

Pre urmă tocmire iaste, schimbarea de întru oblăduirea moștnénuluĭ de întâĭ întru altă moștenire: cum am zice, să fie cutarele moșnén, iară de nu va fi să fie altul.

In catastișelul saŭ răvășelul cela ce face maĭ pe urmă de tocmélă, adecă de cartea ce'ĭ făcută întâĭ, și e pusă la vre un priéten să stea și scoțĭ de într'aceea o parte și o bărăzeștĭ altuia, ca să fie pentru sufletul și pentru pomêna bolnavuluĭ saŭ a mortuluĭ cu scrisóre și cu mărturiĭ.

Atuncĭ acea tocmélă adecă catastișel saŭ răvășel póte sta și să créde pre cincĭ mărturiĭ ómenĭ bunĭ.

Pentru cartea lucrurilor celora ce sînt supușĭ la un loc, și pentru legata, adecă dările ce dă omul ca să stea la un loc.

Glava 286. [*Leu și Constantin împĕrațĭ*]. Célea ce sînt supuse la un loc, acélea se pun întru câștigările lor, și câștigările se chiamă célea ce face neștine de în munca luĭ, adecă de în călătorie, saŭ de în meșteșug, saŭ de în simbrie, saŭ de în voinicĭĭ. Iară de se va tâmpla să dea părințiĭ către fecior niscare bucate când călătoréște, saŭ vor face cheltuială ca să'l pue la cinste unde va avea dobândă, pre acélea el nu póte să facă carte, ci numaĭ să le îndreptéze către dânșiĭ. Iară întru célea ce aŭ dobândit el cu a luĭ trudă și nevoe, are putére saŭ voe pre dânsele să facă ce va vrea, adecă să'l tocméscă cum 'ĭ va fi voia.

[*Armenopolu*]. Legata saŭ isprava iaste tot lucrul, carele déca móre neștine atuncĭ el lasă orĭ ce'ĭ iaste voia către alt om, nu că lasă aceia pre cuvânt de moștenire adecă să fie al luĭ, ci pentru arătarea prieteniĭ, și cine va lua aceia, acela are să pomenescă mortul cela ce'ĭ o aŭ lăsat.

[*Iară a aceluĭ*]. De'șĭ va da un om casa cuiva să o ție, saŭ să șază într'ânsa, de se va tâmpla să arză, atuncĭ va lua locul cela ce'ĭ o aŭ lăsat ca să fie într'ânsa isprapnic.

[*Leu și Constantin împĕrațĭ*]. De se va da o parte de bucate cuiva ca să fie ispravnic pre dânsele, acela ce le moștenéște trebue saŭ să dea partea bucatelor saŭ prețul lor, iară bucatele care nu sînt despărțite, atuncĭ de tóte orile și în tot locul numaĭ ce se dă prețul ce plătesc.

Pentru ispravnicĭ și pentru vîrsta micilor și maĭ mĕriceilor feciorĭ saŭ coconĭ.

Glava 287. [*Armenopolu*]. Ispravnicul iaste cel ce se dă și se pune de iaste ispavnic copiilor micĭ: ce se zice carele încă nu iaste pre lége în vârsta luĭ deplinŭ, care ispravnic să șază cu dânșiĭ și să ție bucatele lor și să le păzéscă bine, până ce'șĭ vor veni copiiĭ aceia în vârsta ce e pre lége, acela e Ispravnicul.

De va muri neștine și'ĭ vor rămânea copiĭ micĭ necrescuțĭ, și ispravnic lor nu va lăsa, atuncĭ se daŭ lor ispravnicĭ de la Domn.

De va muri o muiare, încă viŭ fiind bărbatul eĭ, iaste volnică să pue și să lase ispravnic fiiu-săŭ.

[*Mateiŭ*]. De vor fura ispravniciĭ bucatele copiilor celor necrescuțĭ, aceia îndoit să le plătéscă.

[*Săborul 4. Canon 3*]. Episcopiĭ, preoțiĭ și călugăriĭ și eĭ se pot face ispravnicĭ copiilor celor necrescuțĭ.

[*Armenopolu*]. Necrescuțĭ se chiamă până în 14 anĭ partea bărbătéscă, iară muieréscă până în 12, și până atuncĭ se grijesc de ispravnicĭ.

Iară crescuțĭ se zic de la 14 anĭ până la doă-zecĭ și cincĭ.

Pentru unélte saŭ zălóge.

Glava 288. [*Iară a celuĭ de sus*]. Unéltele

saŭ zălóge sînt un lucru care dă neștine către alt om să le păzéscă și să le ție.

Și carele'șĭ dă unéltele așa și zălogul, aceluia deĭ e voia să fie adevărat lucrul luĭ, el să ia scrisóre de la omul cela ce'l aŭ dat uneltele și zălógele și încă nu numaĭ scrisóre, ci să chiame și mărturiĭ cinstite și bune să fie.

[Mateiŭ]. De va piarde acéle unélte saŭ zălóge cela ce le-aŭ luat, orĭ de góna furilor aŭ a silnicilor, atuncĭ niciĭ el nicĭ moșténiĭ luĭ le plătesc, însă adevărat cela ce aŭ ținut unéltele saŭ zălógele de nu va fi făcut vre o înșelăciune saŭ vrăjmășie, saŭ de se vor fi tocmit pentru acélea ca de vor peri să fie pagubă și perite.

Pentru răspunsul saŭ judecata judecătorilor celor aleșĭ.

Glava 289. *[Armenopolu]*. Socotința saŭ judecata judecătorilor celor aleșĭ iaste adeverită pre ce s'aŭ făcut acea judecată.

Socotința saŭ judecata judecătorilor celor aleșĭ nu se judecă la altă judecată.

Pentru tocmirĭ.

Glava 290. *[Armenopolu]*. Tótă tocmirea ce se tocméște omul unul cu altul pre un lucru, și cu scrisóre și fără scrisóre, să fie adevărată.

[Mateiŭ]. Câte tocmirĭ sînt făcute fără viclenie, și nicĭ staŭ împrotiva judecăților, acelea se socotesc.

[Légea]. Tocméla când se tocmesc de voe acelea închid și așază lucrurile saŭ tocmélile părinților celora ce staŭ împrotivă și maĭ mult acel lucru și tocméla la judecată nu mérge.

[Neareaoa luĭ Leu înțeleptul]. Tótă tocmirea ce se va face, și va fi și scrisă închipuirea crucéĭ a Mântuitoruluĭ saŭ a sfinteĭ Troițe, crezută și adevărată să fie, pentru adevărarea mărturiilor carii's într'ânsa.

[Armenopolu]. Tocmirile céle fără de lége nu se socotesc, adecă tocmirea carea se face fără de lege, nicĭ trebue nicĭ are nicĭ o putére.

Pentru doĭ soțiĭ unul de într'amândoĭ de va prinde pre altul soțu, fără de voia celuialalt.

Glava 291. *[Zacon]*. Petru și Pavel, cum am zice s'aŭ tocmit amândoĭ și s'aŭ făcut soțiĭ să negoțitorescă, iară apoĭ Pavel aŭ prins soție pre alt om anume Ioan fără de sfatul luĭ Petru, și cere Pavel ca să fie soț și Ioan întru soțirea carea aŭ avut cu Petru; de acésta zice Pravila și porunceéște, că soția soțuluĭ meŭ, nu'mĭ iaste soț mie, însă Petre cu Ioan n'aŭ făcut nicĭ o însoțire, nicĭ s'aŭ supus să fie soție luĭ; dar deca nu l'aŭ făcut soție cum póte să fie? cum am zice Pavel numaĭ ce iaste soție cu Ioan, iară Petru nu: și tótă dobânda saŭ paguba carea va face Pavel cu Ioan numaĭ a lor amândurora iaste, iară nu iaste și a luĭ Petru.

Pentru jurământ.

Glava 292. *[Leu și Constantin împărați]*. Jurământul are putérea judecăților, și cine sufere pre pârâșul luĭ să facă jurământ, pre acela pune judecătoriul, și deacia nu maĭ póte să stea saŭ să grăiască împotrivă către dânsul, căcĭ că aŭ suferit de aŭ făcut jurământ.

De va avea neștine trébă cu cineva, saŭ altul, saŭ judecătoriul va da luĭ să facă jurământ: atuncĭ acolo într'acel cés tae judecata daca va jura.

[Nearaoa luĭ Leu înțeleptul]. Grăiaște și Nearaoa 104 a luĭ Leu înțeleptul, și dă voe ca să se caute lucrul celuia ce aŭ jurat, ca să nu fie jurat strâmb.

[Armenopolu]. La copilul carele nu iaste în vârsta luĭ deplină, aceluia jurământ nu i se dă.

[Mateiŭ]. Jurământul iaste cavânt, carele pentru dânsul se crede adeverința.

[Leu și Constantin împărați]. Cine se jură orĭ despre vre o parte ce'l vor cére să facă saŭ fără de judecată, și va jura, iară după aceia se va arăta că aŭ jurat strâmb, aceluia să'ĭ taie limba: așijderea și mărturiilor carii vor jura strâmb.

Iară alte Pravile saŭ legĭ zic, să se taie mâna celuia ce va jura strâmb.

[De bogațĭ învățătorĭ]. Omenilor răĭ ce se zice cărora nu le e frică de Dumnezeŭ, jurământul lor pre apă să'l scriĭ.

Cine va jura pre Dumnezeŭ strâmb, acela să nu gândescă că'l va uita.

De jurământ să fugĭ, macar de veĭ vrea să jurĭ și drept.

[Grigorie]. Cine se jură strâmb, de Dumnezeŭ se lépădă.

[Bogoslov]. Ferice iaste de cela ce nu se jură orĭ drept, orĭ strâmb.

Pentru feciorĭĭ ca să hrănéscă pe părinții lor.

Glava 293. *[Armenopolu]*. Feciorii se nevoesc să hrănéscă pre părinții lor de vor fi săracĭ, iară a plăti datoriĭ nu se nevoesc, nicĭ feciorii pentru părinți, nicĭ părinții pentru feciorĭ, așijderea și părinții se nevoesc a hrăni pre feciorii lor, iară nu se nevoesc a plăti datorie pentru dânșiĭ.

Pentru plugarul de va ara vre o țarină fără de voia celuia ce a cui este.

Glava 294. *[Iustinian împărat]*. De va merge vre un plugariŭ la vre o țarină, fără de știrea și voia aceluia ce iaste țarina de o va ara și o va semăna; acela să nu'și ne-

mica ăcĭ o aŭ arat saŭ o aŭ semănat, ci să 'ĭ piară și sămânța ce aŭ semănat.

Pentru cela ce va lua boul să lucreze fie ce și va muri și pentru móra căria cumu'ĭ cură apa.

Glava 295. [*Iară a aceluia*]. De va lua neștine boul vre unuĭ om ca să are și va muri boul, atuncĭ să caute judecătoriul, ca înse de va fi murit dobitocul în locul cela ce l'aŭ luat omul ca să lucreze cu dânsul, atuncĭ cela ce l'aŭ luat să nu plătéscă nemica, iară de'l va fi dus într'alt loc și aŭ arat și aŭ murit, atuncĭ să'l plătéscă.

[*Tomujde*]. De va fi o móră și'ĭ va cură apa și va strica țarine saŭ viĭ, atuncĭ cela ce a cuĭ iaste móra să drégă și să facă să nu strice viile saŭ țarinele, iară de nu să opréscă saŭ să strice móra să nu îmble.

Pentru plugarĭ [Vina de întâĭ].

Glava 296. [*Zac. 1*]. Cade-se ca tot plugariul să'șĭ are și să'șĭ lucréze pământul cu dreptate; iară să nu cum-va îndrăznéscă a eși de în hotarul luĭ să apuce hotarul al vecinuluĭ săŭ.

[*Zac. 2*]. De va eși neștine de în hotarul luĭ, și va micșora hotarul vecinuluĭ săŭ, de va face acésta la vrémea pluguluĭ cându'șĭ ară pământul, acela să'șĭ piarză lucrul și ostenéla ce va fi făcut acolo, iară de va fi schimbat hotarul, când ș'aŭ sămănat sămânța, atuncĭ să'șĭ piarză și sămânța și arătura, și tótă róda ce va face acel pământ ce aŭ sămănat pre loc străin, pentru că aŭ călcat hotarul altuia.

[*Zac. 3*]. Orĭ cine de în plugarĭ, de va intra în pământul altuia de'l va ara saŭ 'l va și semăna, și nu va fi întrebat pre stăpânul pământuluĭ, aceluia dăm învățătură să nu ia nemica dintr'acel pământ, nicĭ pentru munca luĭ, nicĭ pentru arătură, nicĭ din róda ce va face, și încă necum alt, ci nicĭ sămânța ce aŭ aruncat acolo nicĭ aceia să nu aibă voe să o ia.

[*Zac. 4*]. De se vor tocmi doĭ plugarĭ să'șĭ schimbe pamânturile mainte de vrémea semănătureĭ, iară după aceia unul de dânșiĭ va vrea să întórcă, atuncĭ de va fi apucat celalalt să fie semănat pământul, nu vor putea întórce, iară de nu va fi semănat nicĭ unul, atuncĭ pot să strice acea tocmélă. Iară de se va prileji cela ce va să strice tocméla să nu fie arat, iară cela-lalt va fi arat, atuncĭ să are și cela-lalt, și décă va ara să întórcă să'șĭ ia cine'șĭ pământul, și să fie o tocmélă stricată.

[*Zac. 5*]. De se vor tocmi doĭ plugarĭ să schimbe niște pământurĭ, verĭ noă, verĭ vechĭ, și de se va afla unul de dânșiĭ să fie luat unul maĭ mic pământ și maĭ prost, atuncĭ acolea să se socotéscă să'ĭ maĭ dea și dintr'alt pământ să fie tocma, iară de le va fi fost tocma așa precum va fi, atuncĭ să nu maĭ dea nemica.

[*Zac. 6*]. De se vor tocmi doĭ plugarĭ să schimbe niscare pământurĭ dinaintea a doĭ saŭ a treĭ mărturiĭ și tocméla lor s'aŭ grăit să fie stătătóre, atuncĭ aceia tocmélă să stea întrégă și adevărată, și neclintită.

[*Zac. 7*]. Un plugar óre carele de se va prileji să aibă a se pârî cu cineva pentru vre un pământ semănat, și nu va întreba întâĭ la judecătoriŭ să vază cumu'ĭ va mérge légea, ci va mérge la pămînt fără ști ea celuia ce l'aŭ semănat, și fără știrea judecătoriuluĭ loculuĭ aceluia, și se va apuca de va secera, acela măcar de'ĭ s'ar și veni să fie a luĭ pe dreptate, iară să nu i se dea nemica, iară de va fi și pârât la judecătoriŭ, și de'ĭ va fi făcut judecătoriul carte să ție el, atuncĭ décă se va afla că aŭ pârât pe strâmb, și n'aŭ avut el trébă: acela de róda ce va fi strîns să întórcă înapoĭ de doă orĭ pre cât va fi luat.

[*Zac. 8*]. Orĭ cine se va afla că aŭ tăiat pădure, saŭ aŭ săpat de aŭ făcut curătură pre locul altuia, și apoĭ de'l va fi lucrat saŭ 'l va fi semănat: de acéstea dăm învățătură să nu ia nemica de într'aceia rodă.

[*Zac. 9*]. De se va fi prilejit cuiva să'ș împarță vre un lucru saŭ vre un loc adins eĭ'șĭ cum s'ar zice, să sape saŭ să coséscă undeva, saŭ alt lucru ce va să facă la vre un loc unde-va, aceia să fie volnicĭ să strice acea tocmélă și acea împărțélă.

[*Zac. 10*]. Doă sate de vor avea céртă pentru hotarul, saŭ pentru pământurĭ, atuncĭ acolo trebue să socotéscă judéțele să facă dreptate, să dea acel loc pentru carele se pricesc, acela să'l dea celora ce se va afla că l'aŭ ținut maĭ multă vréme, fără numaĭ când va fi hotar bătrân ținerea cea veche aceia biruiaște, cum s'ar zice, cum se va afla c'aŭ ținut ceĭ de vécĭ, așa să rămâe neclintită.

[*Zac. 11*]. De va lua neștine vre-un pământ de la vre-un om sărac să'l are, și se vor fi tocmit să le fie în parte, acésta tocmélă să stea pe loc, iar de se vor fi tocmit să'l și samene, atuncĭ iară să fie tocméla adevărată.

[*Zac. 12*]. De se va tocmi vre-un lucrătoriŭ, și de va lua asupra luĭ să lucreze o vie, șĭ va lua și arvună de la stăpân și va începe a lucra, iară dup'aceia se va căi ce aŭ făcut și o va părăsi dea lucrarea : de acésta dăm învățătură, unul ca acela să plătéscă stăpânuluĭ cât va fi fost prețul vieĭ, iară viea tótă să fie a stăpânu-săŭ cum ș'aŭ fost

[*Zac. 13*]. De se va apuca neștine de vre o curătură striină părăsită, să fie mărăcinósă și plină de pădure, de acésta, de vréme ce se va afla că iaste a altuĭ lucrătoriŭ, atuncĭ pentru truda ce va fi pus acolo de o va fi cu-

rățit, treĭ anĭ să se hrănéscă cu róda eĭ, iară déciа să fie iarășĭ a stăpânuluĭ a căruĭ aŭ fost maĭ de mult.

[*Zac. 14*]. Un om óre cine décă va sărăci și va slăbi de nu va maĭ putea să 'șĭ lucréze viea saŭ curătura, saŭ altă ocină ce va avea, saŭ când va fugi de se va înstrăina, atuncĭ acea ocină să fie pre séma Domnieĭ, saŭ a stăpânuluĭ a cuĭ va fi locul, aceia să o ție și să ia róda ce va fi. Iară de se va întórce acel om și va veni la locu'șĭ, atuncĭ să nu aibă nimenile trébă cu ocinele luĭ, nicĭ să i să ceae altă nemica, ci să fie în pace.

[*Zac. 15*]. Țăranul déca va fugi de în sat și'l vor rămânea pământurile, saŭ viile, saŭ curăturile, atuncĭ ceia ce se vor hrăni de într'acélea, aceia să aibă a'l plăti dajdea și tóte răotățile câte's preste an, cum aŭ fost plătind și el când aŭ fost de față. iară de nu vor vrea să plătéscă, pre cât vor lua eĭ de într'aceluĭ fugit, atuncĭ de doă orĭ pre cât aŭ luat să dea judecătoriuluĭ.

[*Zac. 16*]. Ceia ce vor lua ocine pentru datoriĭ, și maĭ vârtos pentru camătă, atuncĭ de vréme ce se va arăta c'aŭ mâncat rodă de într'acéle ocine maĭ mult de șapte anĭ, atuncĭ să socotéscă judecătoriul tot venitul ce va fi fost de'ntr'acea ocină, decĭ jumătate de în tot să numere și să facă să fie capete, să se ușureze de în datorie.

[*Zac. 17*]. Mergând neștine pre un drum, și va afla vre un dobitoc de va fi unde-va vătămat saŭ și mort, atuncĭ fiindu'ĭ milă va spune stăpânu-săŭ, iară stăpânul boulul 'șĭ va prepune pre cela ce 'l aŭ spus, c'aŭ ucis el dobitocul, atuncĭ acela de nevoe să jure pentru vătămătură, iară de mórtea dobitoculuĭ nimenilea nu se judecă.

[*Zac. 18*]. Când va fugi țăranul de la locul și de la stăpânul săŭ, atuncĭ nimenilea necăirea să nu'l priimésca, iară de'l va și primi de o dată, atuncĭ de grabă să'l întórcă înapoĭ la satul luĭ de unde iaste, iară de va fi având vre o trébă ca aceia cu dânsul, acela ce l'aŭ priimit, atuncĭ să aibă a'șĭ spune tréba către Domnul al aceluĭ sat, iară de va meșteșugui într'alt chip, și va călca pravila acésta, atuncĭ să plătéscă la Domnie 12 litre de argint; și 24 de litre boiarenuluĭ celuia ce al cuĭ va fi țăranul, și într'acesta chip să aibă îndemnare dela Domnie să întórcă țăranul să'l ducă de unde aŭ fost, iară el să rămâe cu totă paguba și cheltuiala.

[*Zac. 19*]. De va lua neștine dela altul boŭ să are cu dânsul și va muri boul, atuncĭ să socotéscă județele de se va afla c'aŭ murit boul într'acel lucru ce l'aŭ fost dobândit să lucréze cu dânsul, atuncĭ să nu aibă nicĭ o pagubă, iară de va fi murit într'alt lucru atuncĭ să plătéscă boul deplin.

[*Zac. 20*]. De va lua neștine vre-un dobitoc, cal saŭ boŭ, fără de știrea stăpânuluĭ al cuĭ iaste, și se va duce în vre-o cale unde va vrea, atuncĭ ce va fi plata ce se zice chiria să'ĭ plătéscă îndoit, iară de se va prileji să moră pre cale: atuncĭ să'ĭ dea doă vite drept una, orĭ ce feliŭ de dobitoc va fi.

Pentru ceia ce vor împărți róda ce vor fi sămănat în parte.

Glava 297. [*Zac. 21*]. Un plugariu ce va fi sămănat semânța luĭ în pământ străin, și va fi cheltuit tótă cheltuiala luĭ, acela de va îndrăzni să'șĭ care snopiĭ fără de știrea celuia cu pământul, atuncĭ ca un fur să'șĭ piarză tóta róda de pre acel pământ.

[*Zac 22*]. Partea celuia ce samănă pre locul altuia de va fi sămânța luĭ, și cu tóta cheltuiala, atuncĭ sînt a luĭ noă snopĭ, iară aceluia ce aŭ dat pământul un snop, iară cela ce va împărți într'alt chip, acela iaste blăstemat de Dumnezeŭ.

Pentru ceia ce samănă în parte, acelora cum li se cade să împarță.

Glava 298. [*Zac. 23*]. De va lua vre un plugariŭ pământ străin să samene, și se vor tocmi să împarță în doă cu stăpânul, și décă va veni vremea de nu va lucra pământul bine cum se cade, ci va semăna așa fiete cum, acela să nu ia nemica de în róda ce va face acel pământ, pentru că cu minciunile luĭ aŭ înșelat pre stăpânul pământuluĭ.

[*Zac. 24*]. De va fi luat cine-va vre un lucrătoriŭ vre o vie dela vre un om sărac, ca să o lucréze și se împarța vinul în doă, și acela de nu se va nevoi să lucréze tóte lucrurile la vrémea lor, ci o va numaĭ îngăla saŭ de o va lăsa dezgrădită, acela să'șĭ piarză munca și să nu ia nemica de în róda vieĭ.

[*Zac. 25*]. Plugariul cela ce va lua pământ în parte de la vre un om sărac, iară maĭ nainte de ce va veni vrémea lucruluĭ se va părăsi, și va porunci omuluĭ celuia cu pământul cum nu póte să lucréze, iară el se va lenevi și va lăsa pământul nelucrat, atuncĭ să n'aibă nicĭ o pagubă cela ce aŭ fost năemit pământul.

[*Zac. 26*]. Plugariul carele va lua pământ în parte dela cine-va ce va fi dus în vre o cale, și el se va părăsi, și nu'l va lucra, acela să plătéscă îndoită róda pământuluĭ.

Pentru furtișugul. [Vina a doa].

Glava 299. [*Zac. 27*]. De se va afla vre un lucrătoriŭ de viĭ la vrémea când se sapă viile, atuncĭ să fie furat vre o sapă, saŭ vre un hârleț, saŭ ternocop, și décă va tréce vremea săpatuluĭ se va vădi lucrul, atuncĭ să plătéscă atâta zile, câte aŭ fost trecute de când aŭ furat el sapa. Într'acesta chip va plăti și cela ce va fura secere la vrémea seceratuluĭ, saŭ cuțit la vrémea tăiatuluĭ viilor, saŭ săcurea

când tae omul lémne în pădure, și altele ca acéstea.

[Zac. 28]. De va fura neștine clopot de la dobitoc dela fie ce feliŭ de dobitoc, și de se va vădi: atuncĭ să'l bată ca pe un fur, iară de se va prileji să piae și acel dobitoc: atuncĭ să aĭbă a'l plăti cela ce aŭ furat clopotul.

[Zac. 29]. De se va afla vre un viiariŭ saŭ vre un grădinariŭ să fie furând la locul ce păzéște el: acela să'șĭ piarză simbria și să fie bătut ca un fur.

[Zac. 30]. De se va găsi vre un păstoriŭ de oĭ să fie mulgând oile stăpânu-săŭ furișĭ, și de va fi vânzînd laptele: acela să'șĭ piarză simbria, și să fie bătut fórte.

[Zac. 31]. De va fura neștine prilogul saŭ miriștea altuia, acela să 'I-o plătéscă îndoit.

[Zac. 32]. De va fura neștine cal, saŭ boŭ, acela să'l plătéscă de doă orĭ și să fie bătut fórte, și să plătéscă și trépădul dobitoculuĭ, cât îl va fi purtat.

[Zac. 33]. Cela ce va fi vrut să fure boŭ de în cirédă și va fi gonit pre văcariŭ, și fiind ciréda fără păstoriŭ vor fi dat niscare gadine de vor fi sricat și alte vite: atuncĭ aceluia să i se scóță ochiĭ să fie orb.

[Zac. 34]. Cela ce va fura snopĭ, saŭ va freca spice la vrémea de sécere, pre acela de'l vor prinde să'l bată și să'ĭ ia hainele tóte cu ce va fi fost atuncĭ îmbrăcat.

[Zac. 35]. Ceia ce vor intra în vie, saŭ în pomet pentru să mănânce numaĭ póme: aceia să nu se cérte, iară de se va arăta lucrul cum aŭ mers să fure, atuncĭ să'ĭ bată și să le ia și hainele.

[Zac. 36] Ceia ce vor fura plug saŭ her de plug, saŭ jug, și de se vor găsi: atuncĭ să socotéscă de în ce zi s'aŭ furat până în ce zi s'aŭ găsit, decĭ să plătéscă pe zi câte 12 aspri cariĭ fac 2 costande de argint, saŭ cât se va da unuĭ om ce lucréză pre zi.

[Zac. 37]. Ceia ce vor fura carul altuia, saŭ de'l vor arde, aceia să plătéscă doă prețurĭ.

[Zac. 38]. De vor fi într'un sat niște ómenĭ furĭ și de'ĭ vor prinde cu furtișag, atuncĭ pre aceia să'ĭ bată ca pe niște furĭ, și să întórcă tot celuia ce'ĭ vor fi furat. Iară de vor fura și a doa óră, atuncĭ să'ĭ bată și să întórcă doă prețurĭ celuia cu paguba, iară de vor fura și a treia óră, atuncĭ să le scóță ochiĭ lor să'ĭ orbéscă.

[Zac. 39]. Cela ce va îmbla de va fura nóptea bucate, saŭ alte băuturĭ: aceluia să'ĭ fie certarea ca și altor furĭ.

Pentru păstorĭ ce se zice văcariĭ și boiariĭ cariĭ pasc cirezile [Vina a treia].

Glava 300. [Zac. 40]. Văcariul saŭ boariul de se va lua în ciréda luĭ vre o vită striină dela plug, și se va amesteca cu alte vite, și după aceia se va tâmpla acea vită de o vor strica gadinile, atuncĭ să arate stăpânuluĭ semnul aceĭ vite perite și décă se va cunóște, nu va avea nicĭ o certare.

[Zac 41]. Un văcariŭ de va lua asupra luĭ un boŭ să'l pască și de'l va piarde într'acea zi ce l'aŭ luat, atuncĭ de va spune stăpânusăŭ într'acea zi zicând iată că până în cutare loc 'ĭ-am văzut boul și până în cutare, décia nu'l știŭ ce s'aŭ făcut, de va zice așa nu va plăti boul, iară de nu'ĭ va fi dat știre într'acea zi, atuncĭ va plăti boul.

[Zac. 42]. Văcariul de va lua diminéța bou dela plugariŭ, iară boul nu se va ține în cerédă cu alte vite, ci se va împărți și va intra în niscare pâinĭ, saŭ în viĭ, saŭ în alt ceva și va face pagubă: atuncĭ să plătéscă văcariul paguba, iar simbria să se dea să nu se opréscă.

[Zac. 43]. Văcariul de va lua bou dela plugariŭ să'l pască și de va peri boul, atuncĭ să jure văcariul pe numele luĭ Dumnezeŭ cum n'aŭ făcut el vr'un meșteșug și cum nu știe el nemica de peirea bouluĭ, décia să fie în pace să nu aĭbă nicĭ o pagubă.

[Zac. 44]. De va lua văcariul diminéța boul dela plugariŭ și va fi boul sănătos de nu va avea nicĭ o vătămătură, iară séra se va afla boul aŭ cu piciorul frânt, aŭ cu cornul sărit, aŭ de vre un ochiŭ orbit, saŭ și aiurea vătămat, atuncĭ să jure văcarul cum n'aŭ făcut el vre un vicleșug, și cum nu știe nemica de vătămarea bouluĭ, décia să fie în pace.

[Zac. 45]. De vréme ce va jura văcariul că cum nu știe de peirea bouluĭ, nicĭ de vătămătura luĭ, iară apoĭ se va vădi și se va arăta cu doĭ saŭ cu treĭ mărturiĭ ,ómenĭ de credință cum aŭ jurat strâmb, atuncĭ aceluia să i se tae limba, și să plătéscă paguba celuia cu boul.

[Zac. 46]. Văcariul carele va arunca cu toiagul cela ce paște vacile, și va vătăma vre o vită, aŭ 'ĭ va frânge piciorul, aŭ îĭ va vătăma ochiul, atuncĭ acela nu va fi fără de pagubă: ci va plăti paguba stăpânuluĭ, iară de o va lovi cu piatră, atuncĭ nu va plăti pagubă.

Pentru paguba ce fac dobitócele. [Vina a patra].

Glava 301. [Zac. 47]. De va afla neștine un dobitoc în vie saŭ în țarina cu pâinea, saŭ într'alt loc, și va fi făcând pagubă, și nu va spune stăpânuluĭ al cuĭ iaste boul de vréme ce are a'șĭ cére paguba ce 'ĭ-aŭ făcut atuncĭ, și de va ucide acea vită saŭ îĭ va frânge picĭorele, saŭ o va orbi: atuncea să'ĭ dea dobitoc pentru dobitoc.

[Zac. 48]. Când se va prileji vre un dobi-

loc să'l fie a fâta și va paște pre locul alteia, iară acela cu locul nu'l va îngădui, o va goni de grabă de o va osteni, sau de o va lovi cu ceva, și dintr'acea ostenélă sau lovitură se va prileji de va lepăda : atuncĭ neîngăduitoriul să plătéscă vita.

[*Zac. 49*]. Când va găsi neștine un dobitoc făcând pagubă unde-va la vre un loc, și déca'l va găsi nu'l va mărturisi domnu-său ci'l va tăia urechile, sau códa, sau 'l va orbi, atuncĭ să nu'l maĭ ia stăpânu-său, ci să'l dea alt boŭ sănătos.

[*Zac. 50*]. De va afla neștine râmătoriŭ, saŭ dulăŭ, saŭ și alt dobitoc, stricând și făcând pagubă la locul luĭ, și de odată va spune stăpânu-său, și'l va slobozi, iară el va face și al doilea rând iară'șĭ așa, și de se va prileji și până a treia óră să'l tot facă pagubă, și de'l va tăia códa, saŭ de'l va și ucide : atuncĭ să nu aibă niciĭ o nevoe.

[*Zac. 51*]. De va intra dobitocul în vie, saŭ în pomet și va cădea în vre o grópă, saŭ se va înpăra în gard și va muri, atuncĭ să n'aibă nicĭ o nevoe cela cu via, saŭ cu pometul.

[*Zac. 52*]. Orĭ ce feliŭ de dobitoc vrând să sae, peste gard la vie, saŭ la pomet, și de se va înpăra : atuncĭ să n'aibă nicĭ o pagubă cela cu gardul.

[*Zac. 53*]. De va ucide cine-va vre un dobitoc căcĭ i va fi făcut vre o pagubă odată saŭ și de doă orĭ, și nu va fi spus stăpânu-său să plătéscă paguba : aceluia dăm învățătură să plătéscă acel dobitoc, cela ce l'aŭ ucis.

[*Zac. 54*]. De se va prileji vre un viiariŭ să afle în via luĭ vre un dobitoc făcând pagubă, și nu va merge să spue degrabă celuia cu boul, ci vrând să'l scóță 'l va ucide de va muri, saŭ 'l va frânge vre un picior, saŭ 'l va repezi de se va înpăra în gard, atuncĭ acela să plătéscă boul deplin.

Pentru pagube, ce se vor face în țarină. [Vina a cincia].

Glava 302. [*Zac. 55*]. De va secera neștine în țarină și'șĭ va strânge snopiĭ, și vor fi pre lângă pământul luĭ alte pământurĭ nesecerate, iară el va aduce niscare dobitoc de'l va băga în țarină, și va strica cuiva pâinea, spicele saŭ snopiĭ ; pre acela să'l bată cu 30 de toiage, și să plătéscă tótă paguba ce va fi făcut dobitocul luĭ.

[*Zac. 56*]. De 'șĭ va culége neștine viea, și vor rămânea alalte viĭ neculése ale vecinilor luĭ, iară el va aduce dobitocul său să pască la viea luĭ, și vor face pagubă la viea cuiva : acela încă să aibă certarea celuia-lalt, 30 de toiage, și să plătéscă paguba ce va fi făcut, după cum scrie Pravila.

[*Zac. 57*]. Ceia ce vor avea obiéce aŭ védre, saŭ alte măsurĭ hicléne maĭ micĭ de cât cum a fost obicéiul de véc ; pre aceia fórte să'l certe cu bătae, ca pe niște păgânĭ, și ómenĭ necredinciosĭ ce sînt.

Pentru uciderea dobitócelor. [Vina a șésea].

Glava 303. [*Zac. 58*]. Când va tăia un om niscare lémne în pădure, saŭ va dărâma a niscare dobitóce, și va cădea asupra vre unuĭ dobitoc și'l va omorâ : acela să dea suflet drept suflet.

[*Zac. 59*]. De va dărâma neștine în pădure tăind ramurile de în copacĭ și cu nesocotința luĭ va scăpa săcurea de în mână, și se va prileji de va lovi vre o vită și o va omorâ fără de voia luĭ, acela să dea vită drept vită.

[*Zac. 60*]. Când va mérge neștine să'șĭ aducă niște dobitoc de în câmp și i se va prileji să ia și niște dobitóce striine împreună cu ale luĭ, déci el le va goni și nu le va putea despărți, ci le va aduce până la casa luĭ, și acolo nu le va strânge să le închiză cu ale luĭ, ci le va lăsa pustiĭ, atuncĭ de se va prileji să piară acele dobitóce, saŭ să le mănânce lupiĭ, acela să le plătéscă, să dea dobitoc pentru dobitoc, iară de va fi spus stăpânuluĭ celuia cu dobitocul, și'l va fi arătat și locul unde le-aŭ lăsat, zicând că n'aŭ putut să le aducă, atuncĭ să fie în pace fără nicĭ de o pagubă.

[*Zac. 61*]. Cela ce va întinde lațurĭ, saŭ va îngropa curse pentru se vinéze jigăniĭ, lupĭ, saŭ vulpĭ, saŭ epurĭ, saŭ și altele, și de se va prileji să se prinză vre un dobitoc dumestic, și de va și muri acolea, acela să fie un dobitoc mort, și cela cu lațurile să n'aibă nicĭ o pagubă. Acésta se socotéște maĭ vârtos când va întinde neștine curse la vre o vie, saŭ la vre un pomet, saŭ la alte ceva pentru să prinză pre cariĭ strică róda saŭ alte bucate.

Pentru luptarea a dobitócelor și pentru vătămarea lor.

Glava 304. [*Zac. 62*]. Când vor paște niște vite striine împreună la un loc și va începe una de într'ânsele a se bui, ca să ințărâte pre vre una să se lupte, decĭ împungându-se acele doă vite, și de se vor mesteca și alte vite, și luptându-se iale acolo, se va prileji de se vor vătăma vre unele, saŭ doră vor și omorâ pe vre una, atuncĭ acea pagubă să o plătéscă stăpânul dobitoculuĭ celuia ce aŭ început sfada, așișderea de se va prileji vre un om acolo, și umblând el învăluindu-se să le desparță, de'l vor vătăma și pre dânsul, saŭ de'șĭ va pearde ceva, atuncĭ tótă paguba și aceluia să o plătéscă cela cu boul.

[*Zac. 63*]. Când va veni un dobitoc bătându-se spre altul, iară cela nu'l va da cale ci va sta împrotivă, și de'l va birui pre cela ce vine

asupra luĭ, atuncĭ nicĭ o lége să n'aibă cela cu boul. iară de va birui cel de întâĭ pre cela lalt şi'l va strica. atuncĭ stăpânul aceluia să mérgă la judecătoriŭ şi să'ĭ facă légea să'ĭ dea boul cela ce l'aŭ împuns de l'aŭ stricat, iară de nu'ĭ va plăcea acela, atuncĭ să i se facă plată după cum va fi fost dobitocul luĭ

[*Zac. 64*]. Când se va prileji să se sfădéscă doĭ câinĭ, iară stăpânul unuia va lovi pre cela-lalt, aŭ cu lemn, aŭ cu piatră, aŭ fie cu ce armă, şi de'l va vătăma, atuncĭ să plătéscă celuia cu câinile după cum se vor putea tocmi eĭ amândoĭ.

[*Zac. 65*]. De va avea neştine un câine tare şi dârz, şi va mânca pre toţĭ câiniĭ, şi de se va apuca de vre un câine maĭ slab, şi'l va birui, iară stăpânul săŭ va sta de va privi şi nu'l va despărţi, ci încă'l va amuţa de'l va semeţi, atuncĭ de va vătăma pre cel slab, saŭ de'l va şi omorâ, să plătéscă tótă paguba celuia cu câinele şi să'ĭ dea şi zece toiage.

[*Zac. 66*]. De va ucide neştine câinele păstoresc ce se zice dulăŭ de turmă de oĭ, şi de va tăcea şi nu va mărturisi, şi de se va prileji să dea lupiĭ în oĭ, şi atuncĭ se va vădi cela ce aŭ ucis câinile, atuncĭ să plătéscă tótă paguba câtă se va fi făcut în turmă cela ce aŭ ucis câinile, şi să plătéscă şi preţul dulăuluĭ.

[*Zac.67*] Cela ce va omorâ câiniĭ de turmă cu otravă, aceluia să'ĭ dea o sută de toiage şi să dea doă preţurĭ, pre cât va fi plătind dulăul stăpânuluĭ celuia cu dulăul, iară de va fi făcut vre o pagubă în turmă, atuncĭ să o plătéscă tótă cela ce va fi ucis câinile, căcĭ aŭ omorât pre paznicul turmeĭ, însă de se va mărturisi cum acel câine aŭ fost tare şi s'aŭ fost luptând cu tote gadinile, iară de se va afla că aŭ fost vre un câine prost şi de nicĭ o trébă atuncĭ numaĭ să'l bată, şi să plătéscă îndoit preţul câineluĭ.

[*Zac. 68*]. Orĭ cine de va strica dobitocul altuia măcar de 'l-ar fi fost şi vinovat, şi de se va vădi: atuncĭ să plătéscă paguba celuia cu dobitocul.

Pravila pentru pomĭ. [Vina a şaptea].

Glava 305. [*Zac. 69*]. De va păzi un om un pom, şi'l va créşte de'l va face mare de rodă, într'un loc neîmpărţit, iară după aceia se va prileji de se vor împărţi aceĭ ómenĭ, şi de se va veni acel pom în partea celuia ce nu'l aŭ făcut, atuncĭ să n'aibă nicĭ o trébă cela ce i s'aŭ venit în partea luĭ, ci să'l ţie tot cela ce l'aŭ crescut, iară de nu va putea suferi stăpânul cela cu locul, atuncĭ se'ĭ dea pom drept pom într'alt loc.

[*Zac 70*]. De va sta un pom într'o margine de vie a unuĭ om, şi cu ramurile luĭ va face umbra alţiĭ viĭ ce e lângă a luĭ, ce se zice vieĭ vecinu-săŭ, de acésta dăm învăţătură stăpânul cela cu pomul să'şĭ taie ramurile pomuluĭ céle ce fac sminteală vecinuluĭ.

[*Zac. 71*]. Când va avea neştine pâră cu altul, pentru niscare tufe de vie, saŭ pentru vre un pom şi cunoscând el cum'ĭ vine judecata, iară într'aceia se va scula singur de mintea luĭ fără putére de la judecătoriŭ şi va tăia acéle tufe, saŭ alt pom ce va fi: aceluia dăm învăţătură să i se taie mâinile, saŭ să'ĭ plătéscă preţul aceĭ pagube.

[*Zac 72*]. Acela ce va tăia vie roditóre, saŭ şi sadurĭ: aceluia să'ĭ taie mâinile, şi să plătéscă şi paguba, ce se zice preţul cât va face.

[*Zac. 73*]. Ceia ce vor tăia pomiĭ, şi maĭ vârtos viea; aceia să se cérte ca nişte tâlharĭ.

[*Zac. 74*]. Pomul de va fi bătrîn, saŭ uscat acela nu se chémă pom, aşijderea şi pădureţul carele nu va fi prisădit saŭ altuit, acela nu se chiamă pom: cine va tăia uniĭ ca aceia să n'aibă certarea.

[*Zac. 75*]. Socotéşte şi acésta, că nu se cérte numaĭ cela ce taie pomul cu mâna luĭ ci şi cela ce învaţă saŭ îndémnă pre altul să taie pomĭ, şi aceluia îndoită să'ĭ fie certarea.

Aicea scriem pentru arsurĭ şi pentru tóte felurile de pârjóle. [Vina a opta].

Glava 306. [*Zac. 76*]. De va lăsa neştine pârjol în pometul luĭ ca să'l curăţéscă, saŭ în vie, saŭ în fâneţe, saŭ în livezĭ, şi de va sări focul de acolea şi va arde casa cui-va saŭ aria, saŭ via, acela nu iaste vinovat, şi să n'aibă certare: fără numaĭ când va vedea că iaste vînt mare şi va lăsa atuncĭ pârjol: atuncĭ se va certa.

[*Zac. 77*]. Cela ce va slobozi pârjol în pădure striină şi de vor arde niscare pomĭ: pe acela să'l pecetluiască în mână şi să plătéscă paguba îndoită.

[*Zac. 78*]. Cela ce va arde gardul vieĭ pe acela să'l pecetluiască în mână, şi să'l bată şi să plătéscă îndoit preţul garduluĭ.

[*Zac. 79*]. Ceia ce vor aprinde casa omuluĭ, saŭ aria cu pâne, saŭ aria cu fânul în pizmă, pentru să'şĭ răscumpere despre vre un vrăjmaş ce'ĭ va fi făcut vre o răutate: pre uniĭ ca aceia să'ĭ arză în foc.

[*Zac. 80*]. Ceia ce vor pune foc la grajd saŭ la alt loc unde va sta fânul saŭ paele, acelora să li se tae mânile.

Aicea scriem pentru nĕmiţĭ, [Vina a noa].

Glava 307. [*Zac. 81*]. Năemitul unuĭ om, de va strica dobitocul cui-va, boŭ, saŭ vacă, saŭ óie, saŭ râmătoriŭ, de le va ucide şi le va beli în pădure saŭ fie în ce loc pustiŭ: a-

tuncĭ stăpânul aceluia să plătéscă tótă paguba.

[*Zac. 82*]. Năcemitul de va vrea să fure nóptea, şi se va scula de va scóte oile de în satul, şi de vor da gadinile într'ânsele şi le vor strica: atuncĭ acela să'l spânzure ca pe un tâlhar şi ucigătoriŭ.

[*Zac. 83*]. De va avea un om năcemit, şi va umbla furând nóptea de multe orĭ, saŭ de va goni turma saŭ ciréda cuĭ-va: de acésta dăm învăţătură, să se certe şi stăpânul şi să plătéscă orĭ ce va perі, pentru ca aŭ cunoscut vinile luĭ şi n'aŭ spus.

[*Zac. 84*]. De va da neştine vre un dobitoc la vre un păstoriŭ boeresc să'l pască fără ştirea stăpânu-săŭ, iară păstoriul va piarde acel dobitoc, saŭ 'l va vinde saŭ 'l va strica într'alt chip: acela să fie slobod şi nicĭ o certare să n'aibă nicĭ el nicĭ stăpânu-săŭ.

[*Zac. 85*]. De se va prileji păstoriul cuĭ-va să ia niscare oĭ să pască orĭ în ce feliŭ de tocmélă, şi să fie cu ştirea stăpânu săŭ, şi de va mânca păstoriul acéle vite, saŭ de le va piarde: de acésta dăm învăţătură stăpânuluĭ aceluĭ păstoriŭ, să plătéscă tótă paguba aceluia cu oile.

Pentru cela ce vor zidi, saŭ vor răsădi pre locul altuia. [Vina a zécea].

Glava 308. [*Zac. 86*]. De se va prileji vre un om sărac să'şĭ facă casă, saŭ să răsădéscă vie pre locul altuia, să se apuce să facă tot de în ţélină, după aceia cu vréme de va veni stăpânul locului: atuncĭ să n'aibă voe să răsipéscă casa omuluĭ saŭ via să o scóţă de în rădăcină să o lépede, ci să socotéscă să'ĭ dea loc drept loc, unde'ĭ va plăcea luĭ, iară de nu va vrea cela ce aŭ făcut casa, saŭ via: atuncĭ tot să'ĭ dea loc drept loc, şi să aibă voe cela cu locul să răsipéscă casa şi viia să o lépede de pre locul luĭ, şi să'şĭ ţie locul.

[*Zac. 87*]. Cela ce va zidi saŭ va răsădi pe pământ strein, saŭ va semăna, saŭ va face fie ce lucru fără de ştirea stăpânuluĭ celuia cu locul, de acésta dăm învăţătură, acélea lucrate să n'aibă trébă cu dânsele cela ce aŭ muncit acolea: ci să-şĭ piarză tótă ostenéla, şi necum alta, ci cheltuiala încă să nu'şĭ ia.

[*Zac. 88*]. Cela ce răsădéşte pomĭ pre pământul altuia, saŭ altuiaşte: acela cu acel pământu'şĭ piarde şi prisădirile, şi alte tóte ce va răsădi.

[*Zac. 89*]. Ceia ce vor răsipi casele altora fără de voia judecătoriuluĭ, pentru să'şĭ drégă ale lor case, saŭ de vor strica garduri de la viĭ pentru să'şĭ drégă ale lor viĭ: acelora să li se taie mânile.

[*Zac. 90*]. De va face neştine casă pre loc strein, şi va fi tot lemnul al luĭ, şi tótă cheltuiala: de acésta dăm învăţătură cela ce va oblădui acel pământ, acela să oblăduiască şi casa, după pravila ce zice ca să fie biruitorĭ ceĭ maĭ de sus celor maĭ de jos, decĭ stăpânul aceluĭ pământ depururea să fie biruitoriŭ asupra aceĭ case, cu tóte namestiile eĭ, pentru că nu póte cela ce aŭ zidit casa să se părască la judecătoriŭ pentru cheltuiala ce va fi făcut.

Acéa scriem pentru morĭ. [Vina 11].

Glava 309. [*Zac. 91*]. De se va prileji neştine să fie lăcuitoriŭ într'un sat, şi de va cunoşte vre un loc ca acela bun de móră, şi într'acel sat vor fi toţĭ megiaşĭ, şi acel loc va fi a tot satul, iară el va apuca mainte de toţĭ de va ţine acel loc, şi va face móră, iară apoĭ déca va sfârşi móra se vor scula toţĭ de vor striga asupra luĭ zicând căcĭ aŭ făcut el móră pre locul lor şi nu 'ĭ aŭ întrebat: de acésta dăm învăţătură, ca să întórcă cu toţiĭ tótă acea cheltuială ce va fi făcut, şi să încape toţĭ împreună să ţie fräţéşte acea móră cu tot venitul ce va fi.

[*Zac. 92*]. Când se vor scula nişte megiaşĭ de'şĭ vor împărţi locul cât vor avea în vre un sat, şi dup'aceea în partea unuia de se va găsi un loc de móră, şi se va nevoi de va face móră: atuncĭ nu vor putea să zică nemica ceia-lalţĭ megiaşĭ căcĭ aŭ făcut móra.

[*Zac. 93*]. De se va prileji apa moriĭ să inéce niscare pământurĭ saŭ moşiĭ, saŭ viĭ, saŭ pométe, atuncĭ să plătéscă paguba stăpânul moriĭ, iară de nu să stea oprită móra.

[*Zac. 94*]. De va avea neştine nişte pământurĭ în ţarină, şi se va îndrepta apa moriĭ pentr'acéle pământurĭ: atuncĭ are putére cela cu pământurile să oprésca apa să nu lase să tréca pre locul luĭ, saŭ cum va vrea aşa să facă.

Pentru cela ce va lua cal cu chirie saŭ cu năimire şi'l va încărca saŭ îl va împovăra greŭ.

Glava 310. [*Leu şi Constantin împăraţiĭ*]. Cine va năemi cal şi'l va împovăra, de'l va prea încărca maĭ multĭ de cum'l va fi tocmela, şi'l va beteji, aceluia i se judecă betejala.

[*Armenopola*]. De va năemi cine va cal să mérgă în cutare loc, iară el apoĭ se va duce într'altă parte şi se va tâmpla de va muri calul, atuncĭ să'l plătéscă, pentru că nu s'aŭ dus acolo unde aŭ zis, ci aŭ schimbat călătoria, iară de se va duce la locul unde aŭ zis, şi se va tâmpla de se va beteji calul, saŭ 'l va piarde, atuncĭ cela ce l'aŭ năemit să fie fără de pagubă, adecă să nu'l plătéscă adevărat de nu va fi fost făcut vre o hitlenie şi zăbavă.

Pentru cela ce va lua vie saŭ țarină să o lucreze în parte, și pentru cela ce face cheltuială la un lucru striin.

Glava 311. [*Iustinian împărat*] Lucrătorul de pământ de va lua o țarină să o sémene, și nu o va ara bine saŭ nu va lucra bine, numaĭ ce va arunca sămânța desupra țarinii, acela să nu ia nemica de în plodul acela se va eși.

[*Iară a luĭ*]. De va lua neștine o vie în parte, și o va săpa, și apoĭ iară de o va săpa a doa óră, și va face tot lucrul ce trebue vieĭ, și cum i se va cădea nu o va cercui, plivi, clădi ; acela să nu ia ce va eși de în plodul vieĭ nemica.

Și cine va zidi saŭ va sădi, saŭ va semăna, saŭ va face alt ceva pre loc striin acela să n'aibă nicĭ o voe pre acela lucru să'l oblăduiască, ci încă să'șĭ piarză și cheltuiala ce aŭ cheltuit.

Pentru socotéla zileĭ, și pentru Dumnezeeștile paștĭ, și pentru postul sfinților apostolĭ câte zile sânt, și pentru în an câte săptămânĭ și câte zile are.

Glava 312. Zioa se socotéște de la al șaptelea cés de nópte, până la al șaselea cés al ceia-lalte nopțĭ.

Iară Sfintele Paștĭ ale nóstre Creștinilor, să știțĭ că se sue până în 25 de zile de ale luĭ Aprilie, și se pogóră până în 22 zile de ale luneĭ a lu Martie, iară maĭ mult nicĭ se sue nicĭ se pogóră.

[*Mateiŭ*]. Și câte zile sânt de în zioa Sfintelor Paștĭ, până în doă zile a luneĭ Maĭ, atâta zile iaste și postul Sfinților Apostolĭ.

Anul are zile 365 și césurĭ 6, carele fac săptămânĭ 52 și când iaste visectos, atuncĭ are zile 366.

Pentru care zile să chiamă calande, none și idi.

Glava 313. [*Zonara*]. Calande, se chiamă cele zéce zile ale luneĭ de întâĭ, None se chiamă céle doă-zecĭ de zile, iară Idi, se chiamă céle treĭ-zecĭ.

Pentru 21 de slove ale buchilor céle greceștĭ cine le-aŭ aflat.

Glava 314. [*Zri*]. Să știțĭ că prea înțeleptul Palamid aŭ aflat 16 slove, carele sânt acestea : а, в, г, д, є, і, к, л, м, н, о, п, р, с, т, ѵ.

Iară după dânsul aŭ adaos Cadmos Omilisie încă și alte treĭ slove. о. ф. х.

Drept aceia în mulțĭ anĭ aŭ ținut și aŭ avut acéste noă-spre-zece, décia începătoriĭ neavând ѱ, ѱалида zicé'l Pisalida, și alte multe cuvinte.

Dup'aceia Simonid de la Hio aŭ adaos duoă slove, н și ѡ.

Décia Epiharmos saracusul, aŭ adaos și el treĭ slove : з, ѱ, ѯ.

Și așa s'aŭ implut 24 de Slove ale Buchilor.

[*Chiril sfântul și Mefodie frate-său episcop Morapschicĭ după săborul 6, lét 44, în vrémea a luĭ Mihail împărat grecesc și mumă-sa Teodora și Boris Craiul bulgăresc și Rastița Domnul Moravuluĭ și Costel Domnul Blatesc ot somdamira 6363*]. *Gramatica* o aŭ izvodit întâĭ un Ellin anume Promoteu iară în Roma o aŭ dus un om óre carele anume Crates Maleotes, când l'aŭ trimes împăratul Attal, într'al doilea și al treilea războiŭ Punicesc.

Iară buchile slovenéște le-aŭ făcut singur St. Constantin, carele s'aŭ chemat întru cinul Călugăresc Chiril Filosoful, el le-aŭ făcut, și cărțile aŭ prepus de pe grecéște în puțină vréme și anĭ.

Pentru câte mile țin ostróvele céle marĭ ale mări a tótă lumea.

Glava 315. Măsura Chipruluĭ împrejur, sânt mile 690.

Iară împrejurul Crituluĭ sânt mile 692.

Iară la Evvia, adecă la Evrip mile 450.

Iară la Sichelia, adecă la Țițilia 670.

Iară la Sardo, adecă la Sardonia 690.

Iară la Vretania, adecă la Englitera 500.

Iară la Lesvu ce se zice la Mitilin 260.

La Hiu, adecă la Sacâz 130.

La Rodu 130.

La Peloponisu, adecă la Morea mile 730.

Pentru câțĭ munțĭ marĭ sânt și cum's numele lor.

Glava 316. Întâĭ Alvanios, 2 Casion, 3 Tavros, 4 Ațalios, 5 Olimbul, 6 Araratul, pre carele șezu corabia în vrémea potopuluĭ, 7 Zinos, 8 Lufos, 9 Chirneos, 10 Chitară, 11 Ermonios, 12 Armonos, așa li se chiamă numele acestora munțĭ.

Îndreptarea Legiĭ

și cum că Arhiereilor s'aŭ dat voe și blagoslovenie să înmulțéscă și să împuținéze canónele, și pentru ceia ce să pocăesc să nu'ĭ întórcă nicĭ să se lépede dânșiĭ a nu'ĭ priimi.

Glava 317. [*Săborul 1, Canon 12*]. Canonul 12 al săborului de întâĭ și al doilea dela Anchira și a cincea, Arhiereilor dă voiă să înmulțéscă și să împuținéze păcatele : adecă canonul păcatelor omenilor, așijderea să vază și viața cum petrec și trăesc în lume, orĭ răŭ, orĭ cu întrégă înțelepție, și așa să numere și să socotéscă canonul lor.

[*Săborul dela Cartaghena, Canonul 6*]. Ceia ce se pocăesc și'șĭ spun gândurile lor să'ĭ priimițĭ, a dezlega și a lega păcatele omenilor Arhiereilor s'aŭ dat acésta volnicie, că ar-

duc chipul Apostolilor, cărora Hs. le dede puterea și le zise: Câte de veți lega pre pământ, legate vor fi și în ceriŭ, și câte de veți erta pre pământ ertate și lăsate vor fi și în ceriŭ. [*Mateiŭ 7, 116*].

[*Apostolă, Canon 52*]. Și orĭ carele de întru ceĭ sfinţiţĭ, Arhiereŭ saŭ Preot; carele nu va priimi nicĭ 'l va lua în braţe pre cela ce se întórce de în păcat, ci'l va goni, aceluia să i se ia darul, că scârbéște pre Hs. carele aŭ zis: Bucurie mare se face la ceriurĭ pentru un păcătos ce se pocăiaște. Și pentru spăsania păcătoșilor s'aŭ pogorât de în ceriurĭ și s'aŭ întrupat și nicĭ un păcat nu iaste carele să póta birui milosirdia carea are Dumnezeŭ asupra ómenilor.

Pentru Preotul de va ispovedui fără de voia Arhiereuluĭ săŭ, saŭ se va tâmpla vre o nevoe de'l vor chiema la vre o un bolnav și nu va mérge să'l ispovedéscă.

Glava 318. [*Săborul dela Cartaghen, Canonul 43*]. Canonul 43 al Sfântuluĭ Săbor de la Cartaghena poruncéște, orĭ fie ce Preot, carele va îndrăzni fără de carte ce se chiamă Daltirie a Arhiereuluĭ al aceluĭ ţinut de unde va fi, să priimésca gândurile și ispovedania, să'ĭ ispovedéscă, unul ca acela se canonéște să se pedepsésca multă vréme cu oprirea de preoţia luĭ ca un călcător de Dumnezeeștile Pravile, pentru că nu numaĭ pre dânsul ce s'aŭ pierdut, ci și câţĭ s'aŭ ispovedit la dânsul neispovediţĭ sânt, și câte aŭ dezlegat saŭ aŭ legat neîndreptate sânt.

[*Postnicul*]. De se va tâmpla la nevoe, ca să fie neștine bolnav, și va fi nevoe și acolo Duhovnic nu se va afla, atuncĭ unul ca acela priimește'ĭ gândurile adecă ispovedania, iară de'l vor chema, și nu va mérge, și va muri omul neispovedit acela Preot să se canonéscă treĭ anĭ.

Pentru că se dă și Preoţilor mirénĭ și Ieromonașilor să fie duhovnici, și ce să chiamă duhovnicul, și duhovnicul de va spune cuiva păcatul celuĭ ce se ispovedéște.

Glava 319. [*Valsamon*]. Grăiaște Valsamon la tâlcul Apostolesc la 72 de Canóne, Că și Preoţiĭ, adecă Ieromonașiĭ, și Popiĭ mirénĭ priimesc gândurile adecă ispovedanie, și iartă păcatele, cu isprava și puterea Arhiereuluĭ.

[*Dumnezeeștiĭ Părinţĭ*]. Iară Duhovnic va să se chiame iscoditorŭ care iscodéște lucrurile sufletești carele are omul. Carele sânt ascunse și neaflate, și întru suflet și întru inimă se află.

Decĭ de va lua darul la ispovedanie, acela să fie oprit de slujba Duhovniceĭ câtă-va vréme.

[*Postnicu*]. Duhovnicul de va spune păcatele celora ce'ĭ se ispovedesc acela să aibă canon, cu oprirea de preoţia luĭ treĭ anĭ.

Iară alţĭ învăţătorĭ zic și poruncesc, să'ĭ fie luat darul de tot, și de darul Preoţieĭ și al Duhovniciei, numaĭ acesta să aibă ca să se cuminice Dumnezeeștiĭ Pricéșteniĭ.

[*Legea împărătéscă*]. Iară cetăţéscа lége zice, să i se scoţă limba pe céfă, și să 'ĭ-o tragă până ce va muri.

Iară cela ce va să fie Duhovnic, trebue să fie maĭ mare de patru-zecĭ de anĭ.

Pentru bolnavĭ de vor fi mâncat să se pricéstuiască, și pentru ceĭ canonițĭ, de le va fi la mórte să se cuminice.

Glava 320. [*Nichifor Ţarigrădénul*]. Sfântul Nichifor Patriarhul de la Ţarigrad zice, de va mânca bolnavul carele se afla întru nevoe de mórte, atuncĭ să se cuminece Dumnezeeștilor taine, și să nu se apere căcĭ aŭ mâncat într'acea zi.

[*Soborul 1, Canonul 13*]. Iară de vor fi vre uniĭ canonițĭ ca să nu se cuminece, și le va sosi césul morţiĭ, atuncĭ să se pricéstuiască neapărat, ca să nu se lipsésca de sfinţenie ca acea. Iară de se vor tămădui și se vor scula, atuncĭ iară se fie întru porunciţiĭ anĭ să nu se cuminece.

Pentru de câţĭ anĭ se cade a se ispovedi partea bărbătéscă și muieréscă, și cum se cade tuturor să ne pocăim și preoţiĭ și mirénĭĭ.

Glava 321. [*Ioan Chitrul*]. Sfântul Ioan Chitrul poruncéște că copii partea bărbătéscă după 14 anĭ să se ispovedéscă la Părinţiĭ Duhovnicĭ de păcatele lor, iară partea muieréscă după 12.

[*Simeon Solunéanul*]. Și tuturor ne trebue să ne pocăim, Arhiereĭ, Episcopĭ, Popĭ, Călugărĭ, Călugăriţe, Bărbaţiĭ, Muerile, Mirénĭĭ, și nicĭ unul să nu se despărţă saŭ să fugă de pocaanie, și dela ispovedanie, pentru că toţĭ greșim orĭ cu cuvântul, orĭ cu lucrul, orĭ cu vederea, orĭ cu gândurile, ci trebue să ne pocăim. [*Matféĭ gla. 4, Zac. 4*]. Pentru că și Mântuitorul nostru zice, și al luĭ Botezătoriul Ioan Dumnezeescul Proditecĭ: Pocăiţi-vă că se apropie împărăţia cerurilor. Și David [*Psalm. 144*]: aprópe e, zice, tuturor celora ce chiamă pre dânsul. Decĭ grăesc eŭ iară, și strig tuturor cu mene, pentru darul Mântuitorului nostru să ne pocăim ca să ne spăsim, că și sfinţilor și mirénilor de treabă le iaste ispovedania și pocaania, și mărturiséște de acésta Apostolul. Ispovéduiţi-vă unul altuia greșalile și vă rugaţĭ unul pentru altul ca să vă tămăduiţĭ [*Ioan, Glava 5, Zac. 57*]. De într'acésta arată Apostolul că trebuiaște să se răscumpere tot omul de célea ce aŭ greșit, că nimenea nu iaste fără de păcate, fără numaĭ singur Domnul nostru Is. Hs. ca-

rele fără de păcate s'aŭ întrupat și sfințéște s'aŭ născut: și aŭ trăit și aŭ murit pentru toți izbăvitoriul, și dac'au în vis trăiaște și iaste singur fiind fără de păcate.

Pentru cățĭ se isporedesc de a lor bună voie cum li se cade să se canonéscă.

Glava 322. [*Nichifor Țarigrădénul*]. De'șĭ va ispovedi omul păcatele cu tot sufletul de în bună voe a luĭ, atuncĭ datoriŭ iaste Duhovnicul să facă ranelor a acelora, ușóră vindecare, și canonul cu carele va vrea să canonéscă să'l împarță în treĭ, însă o parte să o pue spre milosirdia de ómenĭ aluĭ Dumnezeŭ, că nimenea nu e fără de păcate, fără numaĭ singur Domnul carele aŭ răscumpărat pre noĭ cu cinstitul luĭ sânge de în mânile diavoluluĭ, și aŭ izbăvit pre noĭ, iară cu a doa parte să canonéscă pre acela ce aŭ făcut păcatele, după putére și după voia luĭ, iară a treia să o ia Duhovnicul, ca cela ce are putére dela Arhiereŭ să deslége și să lége după cum zice nemincinósa gură a Domnuluĭ nostru Is. Hs.

Pentru ceia ce se lépădă de Hs. de voe saŭ de nevoe.

Glava 323. [*Marele Vasilie*]. Carele se va lepăda de Hs. de voe nen voit de niminea, acela numaĭ la mórtea luĭ să se cuminece, iară de se va fi lepădat de multe nevoĭ și munci, carele n'aŭ putut să le rabde: acela 8 anĭ să nu se cuminece.

Iară însă Besérica de acésta până în zioa de astazĭ așa ține. Adecă acéstă tocmire a prea sfântuluĭ Patriarh al Țarigraduluĭ Chir Metodie.

Și iaste așa:

Insă de va fi fost acela copil, pre carele l'aŭ luat și s'aŭ lepădat de lége'șĭ, adecă de Hs. saŭ de frica sa, saŭ de nepricépere, saŭ de neștiință, iară décă ș'aŭ venit și s'aŭ făcut deplin întru vîrsta luĭ, și ș'aŭ adus aminte de pravoslavnica credință a luĭ Hs., carea ținea părinții luĭ, și se va întórce cu tot sufletul spre sfânta Besérică întru pocaanie și ispovedanie, atuncĭ să'ĭ citéscă molitvele de înșelăciune și de curăție în șapte zile, iară a opta să se spéle și să se ungă cu sfântul Mir ca și la ceĭ ce se botéză, și atuncĭ să'l îmbrace cu haine noă, și așa să se priceștuiască Dumnezeéștilor Taine, și décă se va priceștui atuncĭ într'alte opt zile să nu lipséscă nimica dela céta Beséricii ca și ceĭ botezați.

[*Vezĭ bine de tot*]. Iară de va fi fost voinic cela ce s'aŭ lepădat, însă de se va fi lepădat de Hs., atuncĭ să se facă pre dânsul milă adecă milosîrdie. Deacia să postéscă doă sărăcuste, și să păzéscă la sfânta Besérică, întru molitve și posturĭ și rugĭ, și déca se vor împlea céle 2 sărăcuste, atuncĭ să'ĭ, citéscă molitvele de curăție 8 zile, și să zică în tóte zilele Gospodi pomiluĭ o sută de orĭ, și după aceia să se spéle preste tot și așa să'l ungă cu sfântul și marele Mir: și să se facă Liturghie ca să se priceștuiască Dumnezeeștilor Taĭnĭ, și să păzéscă la Besérică și la Liturghie 8 zile.

Iară de se va fi lepădat de Hs. de voe fără de nicĭ o nevoe, acela are canon grósnic și mare, iară pentru iubirea de ómenĭ a luĭ Dumnezeŭ și pentru ertăciunea luĭ să se postéscă de carne 2 anĭ și de oao, și de brânză și de vin de va putea, și să zică Gospodi pomiluĭ în zi 200 de orĭ.

Iară de nu va putea să facă acestea de sus atuncĭ închină'l și'l tocméște maĭ întru bun lucru în care va putea. Iară de va fi neputérnic, el să facă după cum'ĭ va fi putérea luĭ, și décă va împlea aceĭ doĭ anĭ, maĭ nainte de 8 zile să'ĭ citéscă Molitvele de ertăciune, și așa să se priceștuiască și să se facă cum am scris maĭ sus, orĭ bărbat orĭ muiare, numaĭ carele va fi în vârstă deplin.

Și să zică aceste Molitve, către acela ce se întórnă iară la lége'șĭ.

Господȣ помолимся

Праведенъ еси господи и прави сȣди твоя, не бо по сагрѣшение нашихъ сътворилъ еси намъ Преслȣшающе бо заповѣди твоя сами прѣдахомся смерти, сами же яко милосердъ и Владика вѣдкий съобращение наше яко лȣкаво есть, и яко помрѣ Смерть Крѣпость наша, ȣмилосердися на нас спасти благоволи твое създаніе образъ раба пріати, и смерти приближившамся прилоки твоего образа, яко избавилъ еси насъ силы смертныя, и показалъ еси намъ пȣть Спасенія твоимъ свѣтымъ Дȣхомъ Божественное Порожденіе, и спасеши твоею Благодатію въспѣваемъ твое самотреніе, и молимъ ся и милися дѣемъ въ второе твое пришествіе вню же хощеши сȣдити живымъ и мертвымъ, и въздати комȣждо по дѣломъ его, помѣни милости твоя яко отъ вѣка сȣть, и презри, человѣческая наша съгрѣшенія, прости намъ всѣко погрѣшеніе волное и неволное, въ разȣмѣ и въ неразȣміи, нѣсть бо человѣкъ иже живȣ быти и несъгрѣшати ни единъ день бываетъ жизнь его чистȣ. Кто бо похвалится чистȣ имѣти сердце, или кто дерзнетъ чистъ быти сквржин; отъ вси бо или въ словѣ или дѣломъ, съгрѣшихомъ прѣдъ тобою, и ȣстранившіися твоея слави надѣемся оправдатся на страшнѣмъ твоемъ сȣдѣ, не отъ дѣлъ правды, не бо сътворихомъ что благо на земли: нъ отъ вѣры истины, и иже на тебѣ исповѣданіе, еже бо вѣдати тя правдȣ всесъвършенȣю, и познати твою державȣ корень безмерттія: и видѣхомъ и исповѣдȣемъ и вѣрȣемъ яко Ты еси иже отъ несȣщихъ вы еже быти привелъ еси насъ, и отпадшихъ милȣвай, и съгрѣшающимъ приимлай и отъ смерти животворяй,

и молимтисѧ Господи Боже Нашъ, єлика съгрѣшихомъ прѣдъ тобою ꙗко плътоносци, и въ мирѣ прѣбываюци, и волѣзнію обложени, аще въ словѣ или дѣломъ или помышленіемъ, самъ ꙗко благъ и человѣколюбецъ, и милостивъ Владыка, ослаби, остави, презри и прости: съгрѣшеніꙗ Наша и не вѫмѣни ни же вѫйнди съ рабомъ твоимъ въ сѫдъ, ꙗко не оправдитсѧ прѣдъ тобою въсѣкъ живый ꙗко ти єси єдинъ безгрѣшенъ, и пріимаѧй каюцийсѧ, и тебѣ славѫ въсылаемъ Отцѫ и Сынѫ и свѣтомѫ Дѫхѫ. Нынѣ и въсегда и вѣкы вѣкомъ.

După aceia să zică și aceștĭ Psalmĭ 50 și 37 și 102, iar după Psalmĭ să zică Molitva acésta.

Господи помолимсѧ

[10]. Владыко Господи Боже Нашъ, иже Ключа Царствіꙗ твоего Петрѫ Верховномѫ Апостоломъ ѫвѣрилъ єси, и на немъ святѫю твою Церковъ основалъ єси, и даровалъ єси ємѫ силѫ твоимъ даромъ, еже вѧзати и разрѣшати на земли. Ѫслыши насъ ны нѣ иже недостойнѣ молѧщимтисѧ о отнѫцений нинѣшнемѫ твоємѫ рабѫ, и ѫдиви милости твоѧ на немъ спасѧй ѫповающихъ на тѧ. Ты бо рекалъ єси Господи ѫстнами Богоносныхъ твоихъ Пророкъ: обратитисѧ къ мнѣ и обращѫсѧ къ вамъ, ꙗко нехощини съмрьти грѣшникѫ, нъ еже обратитисѧ и живѫ быти ємѫ самъ ѫко человѣколюбецъ, и сего раба твоего отъ прелестиꙗ пѫти възвращающегосѧ, и прозрѣ отъ тебѣ отнѫщение не отвращайсѧ, нъ въ милости посѣти и въ щедротъ приложи, ꙗко Ты єси кающимсѧ Богъ, и на тѧ обращающимъ сѧ Спасъ: и тебѣ славѫ възсылаемъ, съ безначалнымъ ти Отцемъ и прѣсвѣтымъ и благымъ и животворящимъ ти Дѫхомъ. Нынѣ и всегда и въ вѣкы вѣкомъ Аминъ.

Și se face otpust cum se cade.

Pentru de in ce vîrstă se socotesc la Dumnezeŭ păcatele omuluĭ.

Glava 324. [*Anastasie a Dumnezeeștei cetăți Antiohiei*]. Sfinţiĭ părinţiĭ și alţiĭ învăţătoriĭ zic, că după cum e mintea și inţelepciunea omuluĭ așa se socotéște, saŭ de în 12 anĭ saŭ de 11 anĭ înainte. Pentru că veĭ afla copiĭ de 12 anĭ, de vor avea minte maĭ multă de cât omul cela ce iaste de 50 de anĭ, și iară veĭ afla ómenĭ de 25 anĭ și de 30 și maĭ sus, de vor fi având puţină minte, și maĭ puţină de cât copilul acela, ci însă Dumnezeŭ nu socotéște pre ceia ce fac păcate pre anĭ cariĭ aŭ: ci după cum e mintea și inţelepţia omuluĭ cum am zis.

Pentru unul păcătos, carele va face un lucru bun, putea-va lua ertăciune de tóte păcatele ce aŭ fost?

Glava 325. [*Tonjet*]. De aceasta zice că e adevărat, pentru că și cea curvă anume Rava, carea priimi pre iscodele ale luĭ Is. Navin, ia să spăsi, și tâlharul se spăsi pentru credinţa, și curva cu lacrămele'șĭ, și alţĭ mulţĭ păcătoșĭ, cariĭ aŭ făcut lucrurĭ bune toţĭ s'a spăsit.

Pentru de va face un tâlhariŭ o sută de ucidérĭ, décia să'l prinză să'l taie capul, póte fi izbăvit de uciderile ce aŭ făcut de tóte aŭ ba.

Glava 326. [*Dumnezeeștĭ încăţătorĭ*]. De acéstea de tóte vom zice, că numaĭ o ucidere aŭ împlut, adecă aŭ plătit, iară celelalte 99 în vécul ce va să fie: adecă la adoa venire a Domnuluĭ nostru Is. Hs. atuncĭ va să aibă a'șĭ darea séma de dânșele.

Pentru Duhovnic cum i se cade să aibă loc cinstit și sfânt pentru ceia ce 'i se ispovedesc și ce să zică către dânșiĭ, și pentru ceia ce sufer de ţin canonul lor, și pentru ceia ce nu sufer a ţinea.

Glava 327. [*Simeon Soluneanul*]. Duhovnicul trebue să aibă loc cinstit și sfânt, întru carele va să ispovedéscă ómeniĭ, și să ia pre cela ce va să se ispovedéscă cu curată faţă și lină și blândă și cu Dumnezeéscă frică, iară nu cu vre o faţă mâhnită, saŭ îngreoiată, saŭ chip rău: ci cu bucurie multă să mérgă cu cela ce va să i se ispovedéscă la acel sfânt loc, cum trebue iscusiţilor Duhovnicĭ să facă.

Când va Duhovnicul să ispovedéscă pre vre un om, acéste cuvinte trebue să zică către dânsul.

[*Postnicul*]. Caută bine fătul meŭ că Hs. stă desupra ta, așteptându'ţĭ ispovedania, și să nu'ţĭ fie rușine saŭ să te temĭ de mine să ascunzĭ ceva de în păcatele carele aĭ făcut, ci cu îndrăznire și de întru tot sufletul și inima să le spuĭ, ca să iaĭ ertăciune și blagoslovenie dela Domnul nostru Is. Hs. Iară de veĭ ascunde ceva de intr'ânsele atuncĭ tu veĭ să aibĭ păcat îndoit. Ci te păzéște décea vreme ce aĭ venit la vraciŭ să te tămădueștĭ, să nu te ducĭ netămăduit fără vindecare, și va să'ţĭ fie păcat ţie iară nu mie, și așa'l întrébă una și alta. Întâĭ de va fi făcut vre unul de cele 7 păcate de mórte, carele sunt acéstea:

Lepădarea de lége.

Fără nedéjdea de către Dumnezeŭ, carele să chiamă otceaania.

Prea înălţarea, adecă trufia.

Uciderea de voe.

Amestecarea de sânge.

Zăcerea cu bărbat unul cu altul.

Și fără de légea spurcarea saŭ stricarea de copiĭ.

Asijderea și pentru alte păcate, și auzind cuvintele luĭ și păcatele carele sînt, dă'ĭ ca-

non cum zic Pravilele Dumnezeeştilor părinţi, şi cum veĭ vedea bunătatea şi voia luĭ cea bună.

[*Marele Vasilie*]. Şi câţĭ sufer a ţinea canonul lor grăiaşte Marele Vasilie la 83 de canóne ale luĭ, şi nu să priceştuesc zic, pre aceia să'ĭ ţiĭ şi feciorĭ de Duhovnicie. Iară ceia ce nu suferă a ţinea canonul lor, nu lăsa nicĭ pre aceia a se duce fără tămăduire, ci'ĭ învaţă întâĭ şi a doa óră, décia de vor asculta de bine, iară de vor rămâne întru nepocăinţă, şi nu vor vrea să se întórcă de tot [*Semnézd*] atuncĭ tu lasă păcatul să fie asupra lor. Şi să ştiĭ aşa să ţiĭ păcatele celora ce ţi se ispovedesc ca cum ar fi şi ale tale, şi aşa să aĭbĭ grijă a darea sémă Domnuluĭ nostru luĭ Is. Hs, la a doa groznică a luĭ venire.

[*Apostolilor, Can. 52*]. Iară câţĭ nu sufer a ţinea nemic să facă de în canonul carele le daĭ, şi vor eşi dela tine fără vindecare, însă de se vor întórce şi vor veni întru pocaanie, şi se vor pleca să facă canonul lor, priméşte'ĭ şi 'ĭ cuprinde în braţe. Că Domnul nostru zice: N'am venit să chem drepţiĭ, ci păcătoşiĭ întru pocaanie, iară de nu vor vrea, atuncĭ eĭ vor purta greotatea păcatelor sale în zioa judecăţiĭ. Numaĭ ce eştĭ datoriŭ să'ĭ înveţĭ cât veĭ putea, şi să facĭ vindecare spre dânşiĭ, când aĭ dóră veĭ putea să'ĭ facĭ să te asculte.

[*Postnicul*]. Când se va afla om smerit, şi voiaşte să facă în tóte zilele cumu'ĭ va fi putérea metaniĭ, atuncĭ pogóră 1 an maĭ jos de în măsura părţiĭ carea 'ĭ-aĭ dat să nu se priceştuiască.

[*Caută de vezĭ acéstea fórte bine o Duhovnice*]. Iară de va vrea să facă milostenie după cumu'ĭ va fi putérea, atuncĭ 'ĭ erţĭ şi alt an.

Şi de va posti Miercurea şi Vinerea după socotinţa şi porunca Dumnezeeştilor Apostolĭ, érţi'ĭ iarăşĭ şi alt an.

Iară de va vrea să ţie Lunea să nu mănânce carne, şi alt an iară să laşĭ.

Iară de va fi omul acela maĭ jos de 30 de anĭ, iară să laşĭ şi alt an

Iară de va fi maĭ jos de 20, maĭ puţin se canonéşte.

Iară de va vrea să se pocăiască după păcat, şi va vrea să se facă Călugăr, atuncĭ doă părţĭ ale păcatelor luĭ să'ĭ canoneştĭ iară alta să ĭ-o erţĭ.

Iară de va vrea să mérgă în obşte, atuncĭ jumătate de canonul păcatelor luĭ să'ĭ erţĭ.

Iară de nu va vrea ispoveditul să facă de în céle de sus carea am zis, atuncĭ el să împle tocmaĭ porunciţiĭ anĭ aĭ păcatelor luĭ.

[*Zri.*] Şi Duhovniculuĭ i se cade să vază pre omul aŭ tânăr de iaste aŭ bătrân, aŭ tare, aŭ slab, şi locul şi obrazul care aŭ făcut păcatul, şi de va fi făcut de multe bucate saŭ de beţie, saŭ învăţată o aŭ avut şi o aŭ împreunat, saŭ de frică se va fi făcut, saŭ de silă, saŭ de sărăcie, acéstea trebue să vază duhovnicul şi să socotéscă, că tînărul de va greşi are canon maĭ uşor decât cel bătrân cum am zis. Aşijderea şi alte păcate tóte aŭ bogate: drept aceia trebue să le ispitéscă cum s'aŭ făcut, şi atuncĭ să le facă canonul lor după cum se cade, şi după cumu'ĭ voia omuluĭ.

[*Marele Vasilie, Canon. 70*]. Şi de va face şi tocmélă să împuţinéze canonul păcatelor, ca cela ce are putére a lega, şi a dezlega, n'are nicĭ un canon, nicĭ păcat, nicĭ osândă, că povestéşte şi zice cătră noĭ Dumnezeésca scriptură, ceia ce se ispovedesc cu durérea inemiĭ şi a sufletuluĭ, intr'acel cés vine spre dânşiĭ iubirea de ómenĭ a luĭ Dumnezeŭ şi iaŭ ertăciune şi se fac moştnénĭ împărăţieĭ Ceriuluĭ.

Pentru vrăjĭ şi fermecătorie, şi pentru ceia ce merg pe la vrăjitorĭ şi pentru ceia ce pórtă baere.

Glava 328. [*Marele Vasilie Can. 65*]. Canonul 65 al Mareluĭ Vasilie porunceşte, că vrăjitoriul şi cela ce varsă céră, saŭ plumb, cositoriŭ, saŭ carele légă bărbatul şi muiarea să nu se împreune, saŭ va face alt feliŭ de vrăjie, acela anĭ 20 să nu se cuminece.

Şi să ştiţĭ că pre aceia chiamă vrăjitorĭ, cariĭ chiamă draciĭ şi fac vrăjile, pre voile célea ce vor întru stricăciunea ómenilor.

[*Caută de vezĭ bine de acéstă socotélă*]. Încă şi ceia ce aduc vrăjitoriĭ în casele lor să le scóţă vrăjĭ, saŭ cariĭ citesc stélele, saŭ ca să învéţe ceva ce nu ştiŭ, saŭ se duc la vrăjitorĭ, saŭ la vrăjitóre: aceia 5 anĭ să nu se priceştuiască.

[*Săborul de la Anchira, Canon. 24*]. Aşijderea şi ceĭ ce pórtă baere saŭ norocul cesta, ce zic ómeniĭ că are noroc omul, saŭ vor căuta de vor socoti zioa în carea s'aŭ născut bună iaste aŭ rea, aceia să se canonéscă anĭ 5.

Pentru Malachia, adecă cine'şĭ bate mădularul în mânĭ, şi pentru curvie, şi pentru cela ce se culcă cu fémee nebotezată.

Glava 329. [*Postnicul*]. Câţĭ vin la acest lucru de fac Malachie, aceia să mănânce sec zile 40 şi să facă în tóte zilele câte 100 de metaniĭ, iară de nu vor putea să mănânce sec, atuncĭ să nu se priceştuiască 1 an, şi să facă în tóte zilele câte 100 de metaniĭ saŭ 50.

Iară de se va face Malachia între dînşiĭ atuncĭ să mănânce sec 80 de zile, saŭ să nu se priceştuiască anĭ 2 şi să facă în tóte zilele metaniĭ câte 50

Iară de va fi cineva de în partea și rândul sfințiel, și mal nainte de luarea preoțiel va cădea într'acel păcat al Malachiel acela întâl să se canonéscă, décia să se hirotonéscă.

Iară dacă se va face preot va face fără de minte, să fie lipsit de preoție un an, iară de o va face cu minte dup'aceia, atuncI să fie lipsit de preoția lul de tot.

Iară de va face acésta călugărul, canonul lul iaste să mănânce sec zile 60 și să facă metanil în zi câte 80.

Și câte muerl se împreună cu bărbațil adecă cu cineva și nu vor fi făcând lucrul pacatuluI de tot, acélea să se canonéscă în cel canon de mal sus al malachiel.

Și orl cine va curvi zice Dumnezeeseul Grigorie ostrovénul anl 9 să nu se cuminece.

Iară Marele Vasilie zice 7.

Iară Dumnezeeseul Patriarh Postnicul poruncéște după 2 anl să se cuminece, adevărat de va vrea să mănânce sec până la 9 cés, și să facă în zi și metanil 250. Iară de nu va vrea, atuncI să nu se cuminece, cum poruncesc mal sus DumnezeeștiI PărințI.

Iară cine va curvi cu muiare nebotezată: acela 5 anl să nu se cuminece, și să se postéscă și să facă milostenie și metanil.

Pentru amestecarea de sânge.

Glava 330. Carele se va împreuna cu soru-sa întru păcate, caril vor fi de un tată și de o mumă, 20 anl să nu se cuminece.

[*De în canónele Marelui Vasilie*]. De se va afla neștine cu norusa, saŭ la sócrăsa, saŭ la muma sócrel, anl 11

Iar la varasa premare anl 10.

Iar la a doa vară, anl 9.

Iar la cumătrăsa anl 11.

Iar la finăsa carea'l iaste fată sufletéscă, anl 20.

Iar la muiarea frăținesău anl 11.

Așijderea și cela ce se va afla cu doă surorI.

Așijderea și muiarea carea se va afla cu doI frațI.

Iar de să va afla neștine cu maștehăsa, anl 12.

Ci zice Dumnezeeseul Patriarh Postnicul, canonul al acelor păcate ale mestecăril de sânge după vrerea ómenilor face canonul lor cu carele vel să'l canoneștI orl greŭ, orl ușor, cum 'țI e voea.

Pentru muiarea care se află întru mueria eI.

Glava 331. [*Postnicul*]. Muiarea care se află întru mueria eI, după obiceiul firil muereștI, aceia nu se póte priceștui Dumnezeeștilor Taine, până ce se va curăți, nicI intră în Besérecă până în 7 zile nicI se împreună cu bărbatul său'șI până ce se va curăți.

Iară de se va afla în besérică și'I va veni a'i se slobozi firea și se va pricépe și va eși afară într'acel cés, atuncI nu se canonéște, iară de se va pricépe și'I va fi rușine de nu va eși afară, ci va lua anafora, atuncI se canonéște.

Pentru cela ce zace cu bărbat și face cu dobitoc.

Glava 332. [*Grigorie Nischii*]. Al treilea canon al lul sfântul Grigorie Ostrovénul, poruncéște cela ce va face acéstă grozavie a zăcerii cu bărbat anl 18 să nu se cuminece.

Iară Marele Vasilie zice anl 15.

[*Postnicul*] Iară Dumnezeeseul Patriarh Postnicul, poruncéște anl 3 și după trel să se cuminece, adevărat de va suferi să postéscă până la al 9 cés și să mănânce sec, și să facă și câte 200 de metanil, iară de nu va vrea să facă acest canon, să nu se cuminece 15 anl, după socotința de sus a mareluI Vasilie.

[*Marele Vasilie*] Iară spurcătoriul de vită anl 15 să nu se cuminece.

Pentru sodomie orl ce feliŭ va fi și câte feliurI de sodomie sint, și ce feliŭ de certare li să dă.

Glava 333. [*Zac. 1*]. De vréme ce am zis și am scris pentru ceia ce fac silă fételor celor ce sint cocone, și muiarelor văduo și altele, acuma să și stăm tot pre aceia cale să spunem și pentru ceia ce vor face silă la coconI eruzI micI de'I vor spurca, care păcat se chiamă pe spre fire. Acest lucru pe spre fire se face în trel chipurI, întâl când se împreună neștine trupéște cu mumă-sa carea l'aŭ născut, saŭ cu fata'șI, saŭ cu soră-sa, decI acest păcat se chiamă sânge amestecat, al doilea când se împreună neștine pe spre fire cu vre un dobitoc fie ce feliŭ va fi, a treia când se împreună neștine cu fie ce obraz parte bărbătéscă, care lucru mal pre scurt se chiamă sodomie: pentru care lucru vom să arătăm cuvânt răspuns într'acesta chip.

[*Zac. 2*]. SodomlénI nu se cértă numal cu mórte, ci și după mórte trupurile lor le bagă în foc de le ard.

[*Zac. 3*]. OmeniI cel vechI de demult și ElinII pre ceia ce 'I aŭ fost certând cu o mumă mare, pre caril făcea acéstă grozăvie, ce se zice sodomia, și după aceia 'I aŭ fost omorând.

[*Zac. 4*]. Acesta feliŭ sodomlénil se chiamă și sint fără de cinste, și mal nainte încă până a'l ocărî înaintea judecătoriului.

[*Zac. 5*]. SodomlénII mal nainte încă până nu'I vor rușina înaintea judecătoriului, nu sint volnicI cu avuția lor la mórtea lor, să o dea cul vor vrea. Iară de va lăsa neștine cul-va averea lul la mórte și de ar face și zapis, și după aceia se va arăta lucrul cum aŭ fost sodomlén, atuncI stricase vor acélea tocmélele și se vor sparge acélea zapise, cum nu și s'ar fi făcut, și avérea lul totă va fi Domnéscă.

[*Zac. 6*]. Cela ce va face silă vre unuĭ copil, póte acela să'l ucigă de tot, şi nu va avea niciĭ o certare de la judecătoriŭ.

[*Zac. 7*]. După pravila împărătéscă nu va putea nimenile să fie ispravnic vre unuĭ sodomlén nicĭ la un lucru, nicĭ la judecătoriŭ nu va îndrăzni să grăiască pentru sodomlén. Acésta se socotéşte când va fi greşala luĭ arătată de faţă înaintea judecătoriuluĭ, iară de nu va fi arătată greşala: atuncĭ fie cine ar putea grăi pentru dânsul să isprăvéscă ce va trebui la judecătoriu.

[*Zac. 8*]. De se va afla neştine de în clirosul Besériciĭ să fie sodomlén, acela se va sărăci de tóte, după cum scrie Pravila Beséreciĭ, de tot binele ce va fi având de la besérică se va lipsi, şi'l vor opri de la Besérică şi'l vor duce de'l vor închide într'o mănăstire departe, şi maĭ vârtos îl vor lepăda de tot şi cu totul de în cinstea luĭ, şi atuncĭ se va da pre mâna judecătoruluĭ celuĭ mirenesc, să'l cérte cu mórte, ce se zice să'ĭ tae capul, şi acésta se va face când se va afla c'aŭ făcut sodomie numaĭ odată şi deplin. Iară de nu va fi făcut desăvârşit ci va fi făcut numaĭ vărsare pe din afară pintre cópse: atuncĭ nu i se va tăia capul, ci se va certa într'alt chip după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 9*]. Cela ce se chiamă că face sodomie, acela ia şi certarea. Dară nu se chiamă că face sodomie numai cela ce se împreună trupéşte cu partea bărbătéscă, ce se zice cu copil, ci şi cela ce se împreună cu muiarea pe spre fire

* [*Zac*]. *10*. Cela ce se va împreuna singur cu muiarea luĭ, într'alt chip, iară nu cumu'ĭ obicéiul muerilor, aceluia răspunsul luĭ iaste de ispravă să'ĭ facă mórte, şi nu'ĭ va folosi de ar cât şovăi, de vréme ce iaste maĭ grea acésta greşală, când se împreună omul pe spre fire cu femeia luĭ de cât cu striină.

[*Zac. 11*]. Sodomlén se chiamă încă şi cela ce face vărsare cu mâna luĭ, iară de'l va vedea cine-va şi de'l va prinde, atuncĭ nu se va certa cu mórte ci numaĭ cum va fi voia judetoriuluĭ.

[*Zac. 12*]. Orĭ care muiare va meşteşugi de va mérge la altă muiare ca un bărbat cu meşteşugurĭ ca acelea cum am scris şi maĭ sus, şi frecându-se iale acolo de va arunca sămânţa una la alta, ce se zice de vor face acel lucru desăvârşit, să se stâmpere de poftă: atuncĭ pre amândoă să le omóră, iară de nu vor face lucrul deplin, atuncĭ se vor certa maĭ uşor după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 13*]. De se vor afla frecându-se doă muerĭ una pre alta, însă fără nicĭ un meşteşug până când se vor slobozi amândoă: şi acelea se vor certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 14*]. Care muiare va face în loc de bărbat cu vre un copil, aceia să'ĭ facă mórte ca uniĭ sodomlénce, alţiĭ dascălĭ zic să se cérte după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 15*]. Nu va putea judecătoriul nicĭ într-un chip să maĭ micşoréze certarea carea se dă la sodomie, ci depururea le va tăia capetele şi'ĭ va arde în foc, numaĭ să socotéscă judecătoriul când va fi lucrul desăvârşit ce se zice în lăuntru, atuncĭ să'ĭ şi piarză, iară când va fi din afară: atuncĭ să'ĭ cérte după voia luĭ cum am scris şi maĭ sus.

[*Zac. 16*]. Orĭ care sodomlén va face sodomie cu copil saŭ şi alt obraz parte bărbătéscă: aceluia să'ĭ facă mórte şi să'l arză în foc.

[*Zac. 17*]. Cela ce se va împreuna cu vre o muiare pe spre fire dormind în somn, şi că'ĭ va fi muiarea rudă de în sângele luĭ, şi ia dacă se va deştepta va striga: atuncĭ acela să se cérte ca un răpitoriŭ, ce se zice să i se tae capul.

[*Zac. 18*]. Sodomia nu naşte rod, drept aceia nu se smintéşte, să se facă nuntă din rodul sodomlénuluĭ.

[*Zac. 19*]. Greşala sodomieĭ se judecă de la două judecăţĭ, judecătoriul besériciĭ 'l aforiséşte, iară judecătoriul cel mirenesc face'ĭ mórte, şi după mórte trupul luĭ 'l arde în foc.

[*Zac. 20*]. Cela ce va săruta copilă cu rămnă: acela să se cérte după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 21*]. Greşala sodomieĭ se arată cu sémne, şi cu înţelesurĭ.

[*Zac. 22*]. Arată-se încă şi cu mărturiĭ, cariĭ vor zice cum aŭ văzut pre sodomlén apucatu-se de copil, şi vrea să'l întórcă cu faţa în jos cu deasila, şi eĭ aŭ auzit văetându-se ş'aŭ alergat de l'aŭ scos: şi altele ca acéstea.

[*Zac. 23*]. Ţipetele şi strigarea copiluluĭ iaste de faţă semn cum 'l-aŭ făcut sila.

[*Zac. 24*]. Când va dormi neştine într'un pat cu copil tânăr, atuncĭ face prepus mare cum iaste adevărat sodomlén.

[*Zac. 25*]. Când va fi cămaşa copiluluĭ cu sânge, atuncĭ iaste de faţă semn de sodomie.

[*Zac. 26*]. Să prinză neştine copilul cu désila că'l sărute: acela face prepus cum iaste acela sodomlén, fără numaĭ când va fi copilul maĭ jos de zéce anĭ.

[*Zac. 27*]. Ajută fórte mult la arătarea sodomieĭ, véstea celuĭ vinovat ce'ĭ vor zice că iaste sodomlén.

[*Zac. 28*]. Moşa şi vraciul, aceia pot să mărturiséscă, de vréme ce vor fi văzut copilul, şi de vor cunóşte făcut'aŭ sodomie aŭ ba.

[*Zac. 29*]. Cuvântul copiluluĭ nu va arăta la judecătoriŭ greşala sodomieĭ: iară aşa face mare prepus cum să fie vinovat.

[*Zac. 30*]. Certarea sodomieĭ póte judecătoriul să o maĭ micşoréze când se va face în-

tre coconĭ mieşorĭ, carĭ nu vor fi încă de vârstă.

[*Zac. 31*]. Când va păţi copilul acéstă pacoste sodomia, atuncĭ de i se va fi făcut silă atuncĭ nu se va certa.

Pentru ceia ce vor face curvie cu dobitóce, acelora ce certare li se va da.

Glava 334. [*Zac. 1*]. Bărbatul carele se va împreuna cu dobitoc parte fămeiască, saŭ muiarea carea se va împreuna cu dobitoc parte bărbătéscă: celora întâĭ li se tae capetele, dup'aceia se ard în foc cu acel dobitoc împreună; cu carele se va fi împreunat.

Pentru uciderea.

Glava 335. [*Marele Vasilie*]. Canonul 55 al Marelui Vasilie poruncéşte, că cine ucide de voia sa acela anĭ 20 să nu se cuminece.

Iară de va ucide de nevoe anĭ 10.

[*Postnicul*]. Iară Dumnezeescul Patriarh Postnicul grăiaşte în 3 anĭ, adevărat de va vrea să mănânce sec. şi după al 9 ceas şi să facă şi metanie câte treĭ sute în zi.

[*Zri*]. Iară cela ce ucide în răsboiŭ saŭ în tâlhărie anĭ treĭ să nu se cuminece, adevărat de'ĭ vor veni asupră cu sabiĭ, iară de nu va fi venit tâlhariul cu săbiĭ, ci numaĭ ca să fure, iară el putând să fugă şi n'aŭ fugit ci aŭ scos sabia saŭ arma de aŭ ucis pre tâlhariŭ: acela să se canonéscă ca un ucigaş.

Pentru cliric saŭ mirén, de vor bate saŭ va lovi pe vre un om şi va muri, şi ce'ĭ sfinţiţĭ adecă câţi aŭ rândul preoţieĭ de vor bate pre cineva.

Glava 336. [*Apostolii Canonul 65*]. Canonul 65 al Sfinţilor Apostolĭ poruncéşte: Care cliric în mânie saŭ sfadă va lovi pre cine-va, şi de acea lovire va muri, acela se lipséşte de preoţia luĭ de tot fără de nicĭ o ertăciune, iară de va face acésta mirénul: atuncĭ acela să se afuriséscă şi să se canonéscă ca un ucigaş.

Şi iară orĭ care Episcop, saŭ Preot, saŭ Diacon, va bate pre om carele aŭ stricat ceva, orĭ credincios orĭ necredincios, acela să fie lipsit de darul săŭ. Că de'ţĭ va strica ţie preote mirénul, tu să'l vădeştĭ iară să nu'l baţĭ. Ci de acésta Domnul nu ne-aŭ învăţat aşa, ci zic că de te va lovi cine-va preste falca dreptă, tu să întorcĭ şi cea stângă, şi cuĭ vor lua hainele, el să'şĭ scóţă şi cămaşa să i-o dea, şi acéstea sunt poruncile Domnuluĭ: şi trebue să se păzéscă tote, maĭ vârtos preoţiĭ, ca să se facă chipuire şi începătură întru bine omenilor celor mirenĭ.

Aice scriem, cine ce certare vor lua, cariĭ se vor găsi acolea de faţă, unde se va fi făcând vre o sfadă fiind cu arme, şi se va tâmpla de se va face ucidere.

Glava 337. [*Zac. 1*]. De se va afla neştine de faţă unde se va face ucidere, maĭ vârtos fiind cu arme, atuncĭ trebue să cercetéze judecătoriul să vază şi se afle aŭ doră pentru venirea aceluia se va fi blăznit, şi se va fi spăriat cel ucis şi se va fi lăsat de'l vor fi ucis, de se va afla acest lucru să fie adevărat, atuncĭ se va certa tocma ca şi cela ce va fi făcut uciderea şi maĭ vârtos când'l va fi ştiut maĭ de mult cum iaste ucigătoriŭ şi maĭ mult pentru aceia se va fi îngrozit déca'l va fi văzut acolea de faţă, iară de se va fi numaĭ tâmplat acolea, şi nu va fi ştiut nemica cum va să se facă ucidere. şi căcĭ aŭ mers el acolea nimica n'aŭ făcut: atuncĭ nu se va certa.

[*Zac. 2*]. Cela ce se va găsi la un loc de faţă cu arme unde se va tâmpla ucidere, acela se va certa ca şi ucigătoriul, saŭ de va fi mers cu ucigătoriul după ucidere, de'ĭ va fi fost soţie până la lăcaşul luĭ, măcar de n'ar fi făcut altă nemica, căcĭ aŭ fost acolo de faţă.

[*Zac. 3*]. Cela ce va sfătui pe ucigătoriŭ să nu facă ucidere, iară când se va afla acolo de faţă, unde se va face uciderea, şi nu va nevoi de ce va putea să'ĭ disparţă să nu se facă ucidere: acela să se certe tocma ca şi cela ce va fi făcut uciderea.

Sémnele cu carile se cunóşte cel cu arme ce s'aŭ prilejit acolo la sfadă, óre intr'adins aŭ mers acolea aŭ tâmplatu-s'aŭ fără véste.

Glava 338. [*Zac. 1*]. De se va afla neştine acolea de faţă cu arme unde se va face ucidere, şi judecătoriul nu va putea aşa lesne să cunóscă într'adins aŭ mers, aŭ tâmplatu-s'aŭ de s'aŭ nemerit acolea, atuncĭ se cade să fie îngăduitoriŭ şi cu milă, şi să crézà că s'aŭ găsit acolo de faţă neştiind nemica că se va face ucidere: drept aceia nicĭ cum nu se va certa acela.

[*Zac. 2*]. De se va afla la judecătoriŭ maĭ mult de doă sémne, să se arăte cum acela ce s'aŭ găsit acolea la ucidere, aŭ fost mers într'adins să ajute de va trebui: atuncĭ'l va certa ca pe un fur, iară de nu se va găsi semn nicĭ cum, atuncĭ să'l slobozéscă; iară de vor fi numaĭ doă sémne, atuncĭ să'l muncéscă să spue adevărat, iară de va fi numaĭ un semn, atuncĭ să'l dea jurământ să mărturiséscă cum va şti că iaste maĭ adevărat.

[*Zac. 3*]. Un om cu arme când ar putea face să lipséscă dela acel loc unde s'ar face ucidere, iară el nu va să lipséscă: atuncĭ face semn cum s'aŭ găsit acolea de faţă într'adins drept aceia să se certe ca un ucigătoriŭ.

[*Zac. 4*]. Când va fi neştine cu arme şi va face semn, cum s'aŭ tâmplat la acea ucidere, iară n'aŭ mers într'adins, şi încă la acea vreme ce arăta cum lipséşte de la acel loc, acela tot se va certa, de se va afla că acea ucidere s'aŭ făcut puţinel maĭ apoĭ de ce aŭ

lipsit el, şi încă când se va fi Lucurat' căcî se va fi făcut acea ucidere.

[*Zac. 5*]. Ucigătoriul de va fi om striin, carele nu va fi cunoscut nicî odată pre acel om cu arme, carele s'aŭ găsit acolea de faţă la acea ucidere : atuncî nu se va certa.

Cela ce se va prileji la vre o ucidere şi va fi cu arme şi va nevoi să'î împarţă, şi să'î facă să se împace, acela dêca nu va putea nu se va certa nicî cum.

[*Zac. 6*]. Când se va afla neştine la vre o ucidere fără arme, iară armele va fi dat la altul să i le ţie, pentru să pótă şovăi să zică c'aŭ fost fără arme, atuncî trebue să cercetéze judecătóriul, de se va afla cum cela ce aŭ ţinut armele aŭ stătut aprópe de dânsul, ca de'î vor trebui să fie îndemână a le apuca; atunci'l vor certa ca pe un ucigătoriŭ, iară de va afla cum cela ce aŭ ţinut armele, aŭ stătut departe : atuncî va şovăi şi nu se va certa.

[*Zac. 8*]. Când se va prileji neştine cu arme să nemerêscă la un loc după ce se va fi început sfada, şi maî vârtos de va mérge după ce se va fi făcut şi uciderea, şi după ce se va fi rănit, şi el nu va fi nemica rănit la acea ucidere, saŭ să fie zărvit ceva : atuncî nu va avea nicî o certare. Saŭ iarăşî de va fi mers maî apoî şi va fi ceva mestecat, şi va fi zărvit acolo la acea ucidere, acela nu se va certa ca un ucigătoriŭ ci atâta se-va certa pre câtă zarvă şi greşală va fi făcut, după voia judecătoriuluî.

Certarea şi pedêpsa carea vor lua ceia ce vor ajuta vinovatuluî, după ce va face greşala.

Glava 339. [*Zac. 1*]. Cela ce va petrêce pre cel vinovat după ce va face greşala, pentru să'şî pótă scăpa capul, acela se va certa după voia judecătoruluî, însă nu ca cel vinovat. Iară de'l va petrêce pentru să nu'l prinză ómeniî ceî Domneştî, cariî vor fi trimişî într'adins să'l prinză : atuncî se va certa cu mórte.

[*Zac. 2*]. Muiarea carea'şî va ajuta bărbatuluî celuî ce va fi vinovat, după ce se va fi făcut greşala, pentru să nu'l omóră; aceia nu se va certa nicî într'un chip.

[*Zac. 3*]. Cela ce va petrêce pe cel vinovat, după ce va face greşala, şi de'l va petrêce puţin lucru până 'î va arăta calea, şi va fi fără arme : acela nu se va certa nicî cum.

[*Zac. 4*]. Cela ce va petrêce pre ucigătoriŭ după ce va face uciderea, neştiindu'l că iaste ucigătoriŭ, nicî cum aŭ ucis; atuncî într'acea dată, nu se va certa nicî cum.

[*Zac. 5*]. Cela ce va petrêce pe vre un vinovat după ce va face vre o răotate : acela se va certa ca şi cel vinovat, măcar că zic o samă de dascălî cum să nu se cérte, cî numaî după voia judecătoriuluî, iară de'l va fi petrecut maî târziu peste câte-va zile : atuncî nu se va certa.

[*Zac. 6*]. Cela ce va şti că aŭ făcut vre o răotate, şi după ce aŭ făcut acea răotate 'î-aŭ năemit calul luî saŭ il va fi dat să fugă să scape de certare : acela să se cérte după voia judecătoriuluî.

[*Zac. 7*]. Cela ce va ascunde furul saŭ fie ce vinovat, după ce va fi făcut vre o răotate pentru să nu'l prinză păgubaşiî, saŭ ómeniî ceî domneştî, saŭ de'î va da cale de fugă : acela să se cérte după voia judecătoriuluî, măcar că zic uniî să se cérte ca şi vinovatul.

[*Zac. 8*]. Cela ce va ascunde trupul omuluî celuî ucis, ca să nu să ivêscă : acela să se cérte ca şi ucigătoriul.

[*Zac. 9*]. Cela ce va priimi saŭ va ascunde lucrul furat, atuncî de se va găsi cum aŭ ştiut că iaste de furtişag, acela se va certa după voia judecătoriuluî, iară de nu va fi ştiut, atuncî nu se va certa iară de va fi lucrul înpărechiat ştiut-aŭ aŭ n'aŭ ştiut : atuncî crêde judecătoriul să nu fie ştiut.

[*Zac. 10*]. Cela ce va lăuda pe cel vinovat, şi de va zice bine aŭ făcut de aŭ făcut acésta, de acésta dăm învăţătură, de va fi greşala ce aŭ făcut, greşală de cêle marî ce sînt de cap, atuncî se va cerra maî mult decât cel vinovat. Şi acésta se va face, când va fi lăudat pre cel vinovat maî înainte de ce va fi făcut greşala, iară de'l va fi lăudat după ce aŭ făcut greşala : atuncî se va certa tocma ca şi cel vinovat. Iară de nu va fi greşala carea aŭ făcut de în cêle marî, şi de va lăuda mainte de ce va fi făcut greşala : atuncî nu va lua maî multă certare, ci ca şi cel vinovat.

[*Zac. 11*]. Cela ce se va făgădui celuî vinovat, după ce va face greşala să'î ajute la ceva, şi de'î va da ceva ajutoriŭ : atuncî acela se va certa tocma ca şi cel vinovat.

[*Zac. 12*]. Cela ce va petrêce pre cel vinovat, pentru să pótă scăpa, saŭ să'l pótă ascunde unde-va, saŭ să'î facă cale să fugă, saŭ şi într'alt chip cumva, să'l ajutorêscă; acela face prepus cum şi el iaste soţie cu dânsul la greşala care aŭ făcut cel vinovat ,drept aceea să'l muncêscă să spue cu dreptul, fără numaî de nu va fi ajutat atuncî într'acel cêş ce aŭ făcut răotatea, ci maî târziŭ peste câteva zile, saŭ fără numaî când se va arăta de pre alte sêmne, cum acela va fi ştiut óre ce de acea greşală, saŭ iară numaî de va fi fost rudă vinovatuluî, cela ce 'î-aŭ ajutat, drept aceea să chiamă că 'î-aŭ ajutat pentru că 'î aŭ fost omul luî, iară nu 'î-aŭ fost soţie la greşală.

Aicea scriem pentru certarea saŭ pedêpsa carea vor lua ceia ce priimesc pre în casele lor furî şi tâlharî.

Glava 340. [*Zac. 1*]. Cela ce va priimi în casa luî fur saŭ tâlhariŭ cu lucrurî de furti-

șag, acela se va certa ca și furul, iară de va priimi numaĭ pre om, saŭ numaĭ furtișagul numaĭ așa singur, acela se va certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 2*]. Cela ce va priimi în casa luĭ tălhariŭ de drum, pre acela ca pe un tălhariŭ să'l cérte cu mórte.

[*Zac. 3*]. Tot omul iaste datoriŭ dacă va prinde tălhariul să'l dea pre mâna judecătoriuluĭ, și de va ști neștine pe vre un tălhariŭ unde-va și de nu'l va spune judecătoriuluĭ și pre acela, saŭ de va lua dela dânsul ceva banĭ saŭ alte lucrurĭ, și de'l va slobozi cându'l va ținea legat: acela să se cérte ca un tălhariŭ.

[*Zac. 4*]. Cela ce va priimi în casa luĭ tălhariŭ, acela se va certa nu numaĭ cându'l va priimi în casă'șĭ: ci încă de'l va și ascunde, saŭ 'l va petréce și'l va fi soție să nu'l învăluiască cine-va, atuncĭ se va certa ca și tălhariul, iară de'l va fi numaĭ ascuns, atuncĭ nu se va certa ca un tălhariŭ, ci după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 5*]. Cela ce va priimi lucru de furtișag, ce se zice, numaĭ furtișagul, de va priimi de multe-orĭ, căcĭ va fi legat prieteșug cu jurământ cu furul acela, ca furul să fure, iară celă-lalt să ascunză în casa luĭ: atuncĭ acela ca pe un fur să'l spânzure, fie cine ar fi, fie bărbat fie muiare.

[*Zac. 6*]. Cela ce va priimi banĭ saŭ alte lucrurĭ de furat, de la vreun om slujitoriŭ saŭ și într'alt chip ce va fi având pre mâna luĭ banĭ Domneștĭ, saŭ alte lucrurĭ: pre acela'l vor certa ca și pre un fur.

[*Zac. 7*]. Cela ce va priimi furtișag în casa luĭ, și de nu va ști, acela să nu se cérte.

[*Zac. 8*]. Atuncĭ se va certa ca un fur cela ce va priimi lucru de furat în casa luĭ, când va lua ceva pentru să ascunză, saŭ să dobândéscă ceva de într'ânsele.

Aicea scriem pentru ce certare va lua cela ce dă putére și învățătură cuiva, să méargă să facă vre o răotate cuiva.

Glava 341. [*Zac. 1*]. Când dă neștine putére altuia să méargă să facă vre o greșală, acela lucru se face în multe chipurĭ, pentru căcĭ că se face și cu cuvinte de învățătură, cum s'ar zice învață într'acesta chip, până zice să ucizĭ pre cutare om, saŭ să baţĭ pre cutarele, încă se face acesta lucru și cu cuvinte de rugăminte, cum s'ar zice, rogu-te să scoțĭ pre cutarele de în cutare meserére, saŭ altele ca acéstea.

[*Zac. 2*]. Cela ce va zice cuiva de a'șĭ avea cine-va să ucigă pre cutarele, fórte 'i-așĭ mulțemi, saŭ de va zice de așĭ putea face în vre un chip să găséscă cine-va vre un om, saŭ și doĭ să ucigă pre cutarele, eŭ le așĭ plăti forte bine, și încă 'i-așĭ și dărui, acela dă putére și trimite pre acel om să facă aceа ucidere: drept aceea ca un ucigătoriŭ se va pedepsi.

[*Zac. 3*]. Cela ce va zice către slugă'șĭ, saŭ naemit ce va fi, rusine'mĭ iaste și ocară și răotate ca acésta ce 'mĭ aŭ făcut cutare om, nu trebue să lăsăm să nu ne răscumpărăm, acela ș'aŭ dat putére slugiĭ'șĭ cu acéste cuvinte ca să méargă sluga și să se nevoiască să facă acea greșală, drept aceea se va certa pentr'aceea greșală, că ce'ĭ va fi făcut sluga, aceea iaste ca și când ar fi făcut el singur.

[*Zac. 4*]. Cela ce'ĭ va fi dat neștine o palmă peste obraz, saŭ un pumn, și de va zice către cineva, cutarele m'aŭ suduit și m'aŭ bătut tot peste obraz, și mĭ-aŭ făcut atâta rușine, decĭ te rog să mă răscumperĭ de pre dânsul, saŭ și alte cuvinte ca acéstea de'ĭ va zice, pentru să'l poată îndemna să'l izbândéscă, iară acela se va scula și'l va ucide, atuncĭ cela ce l'aŭ îndemnat și l'aŭ trimis nu se va certa ca un ucigătoriŭ, pentru că drept o palmă și drept un pumn ce va da neștine altuia nu se cade să se cérte saŭ să'șĭ răscumpere cu ucidere, că acela de alta l'aŭ rugat și 'i-aŭ zis să'l facă răscumpărare drept palmă, și drept pumn, iară nu ucidere, drept aceea atuncĭ numaĭ singur cela ce va fi făcut uciderea se va certa ca un ucigătoriŭ.

[*Zac. 5*]. Când nu se vor putea alége cuvintele să se știe putére 'ĭ aŭ dat când l'aŭ trimis, aŭ învățătură, cum s'ar zice, acea putére și acea învățătură spre bine l'aŭ fost învățat aŭ spre răŭ, atuncĭ scrie să se maĭ crézã cum să fie fost maĭ mult spre bine decât spre răŭ.

[*Zac. 6*]. Cela ce va zice către cineva de veĭ să ucizĭ pre cutarele ucide'l, atuncĭ nu se chiamă că l'aŭ trimis el să'l ucigă, pentru că asupra luĭ aŭ lăsat putérea să facă cum'ĭ va fi voia.

[*Zac. 7*] Cela ce va zice cuiva să mergĭ de întrebă pe Andreĭ de va vrea să'țĭ zică să mergĭ să ucizĭ pre Ioan, și déca va vrea el ucide'l, atuncĭ cela ce l'aŭ trimis Andreĭ și ucigătoriul: toțĭ într'un chip se vor certa ca niște ucigătorĭ.

[*Zac. 8*]. Cela ce'șĭ va zice slugiĭ: să nu te văz înaintea ochilor meĭ până nu voiŭ auzi c'aĭ făcut ceva vre un lucru ca acela, pentru să'mĭ poțĭ răscumpăra răotatea și rușinea ce ne-aŭ făcut cutarele, și atuncĭ de va mérge sluga și'l va ucide, trebue să cérce judecătoriul să vază ore ce fel de răotate 'ĭ aŭ făcut, și cuĭ aŭ făcut slugiĭ aŭ stăpânu-săŭ? pentru să se știe căruia dintre acei doĭ, saŭ de va fi fost vre o răotate mare ca aceia, să fie lucrul în cumpănă de mórte pentru că de va fi fost într'alt chip lucru

de nemica, atuncĭ cum se va certa sluga ce aŭ ucis, așa se va certa și cela ce l'aŭ trimis, deci de va fi făcut răotatea stăpânu-luĭ, și va fi lucrul puțin, și de va fi și omul de jos și micșor, atuncĭ iaste semn cum 'I-aŭ fost gândul stăpânuluĭ să'l ucigă când s'aŭ trimis sluga, drept aceia într'un chip ce va certa sluga ce aŭ ucis, ca și stăpânul ce l'aŭ trimes, iară de va fi făcut acea răotate slugiĭ, atuncĭ arată sêmnele cum stăpânul când aŭ trimis pre slugă, n'aŭ avut gând că'l va ucide, ci s'aŭ gândit că numaĭ ce'l va sudui, saŭ 'I va face altă nevoe înpotrivă ce le va fi făcut și acela, drept aceia nu se va certa stăpânul cu mórte ca sluga carea va fi făcut uciderea: ci se va certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 9*]. Stăpânul carele va da putére slugiĭ'șĭ să ucigă pre cineva și nu'l va auzi nimenile cându'l va învăța, pentru că'ĭ va șopti la urêche, și el se va duce și va ucide pe vrăjmașul stăpânu-săŭ, aicea trebuie să cercetêze acela judecătoriŭ, ntâiŭ când 'I aŭ dat acea putére, să mérgă să ucigă n'aŭ auzit nimenile? a doa cel ucis de'I va fi fost stăpânu-săŭ cu vrăjmășie de mórte, a treia de va fi grăbit sluga și va fi ucis omul într'acea dată numaĭ cum 'I-a zis stăpânu-săŭ, pentru căcĭ că atuncĭ va crêde judecătoriu cum stăpânul aŭ dat putére slugi'șĭ să'l ucigă, și atuncĭ va certa pre stăpânul slugiĭ ca și pre un ucigătoriŭ, iară da va lipsi vre una de acêstea ce zicem maĭ sus: atuncĭ crêde judecătoriul cum să nu'ĭ fie dat stăpânul putére într'acesta chip ca să'l ucigă, drept accea nu'l va certa ca pe un ucigătoriŭ, ci numaĭ după cum va fi voia judecătoriuluĭ, și acêsta se va face când va da stăpânul putére slugiĭ'șĭ pre ascuns, ce se zice 'ĭ va șopti la urêche, iară de'ĭ va fi dat acêstă putére unuĭ ispravnic al luĭ, pentru să îmble să pârască la judecătoriu pre acel vrăjmaș al luĭ, și să nevoiască să'l omóră, atuncĭ să socotêște lucrul că 'ĭ aŭ dat putére să îmble să'ĭ facă răscumpărare, pentru răotate ce'ĭ va fi făcut, după cum va alêge judecătoriul, iară de se va grăbi, și'șĭ va rêscumpăra el singur fără de judecătoriŭ, ce se zice va ucide singur cu mâna luĭ: se va certa ca și un ucigătoriŭ.

[*Zac. 10*]. Cela ce va zice slugiĭ sale, ia'țĭ un toiag și să nu maĭ viĭ la acêstă casă, până nu'mĭ veĭ face izbândă pentru rușine ce 'mĭ aŭ făcut cutarele, saŭ și cu alte cuvinte de'ĭ va grăi să'l potă îndemna spre rêscumpărare, și încă maĭ vîrtos cându'ĭ va zice de multe orĭ, să'șĭ ia toiagul, atuncĭ sluga de va mêrge, și va ucide pre acela, stăpânul slugiĭ carele l'aŭ trimis nu se va certa ca un ucigătoriŭ: ci numaĭ după voia judecătoriuluĭ, de vrême ce'ĭ va fi zis numaĭ să'șĭ ia toiagul, că aicea arată semnul, cum să'ĭ fie zis să'l bată iară să nu'l ucigă.

[*Zac. 11*] Feciorul saŭ sluga, saŭ ruda, saŭ priatenul, de va ucide pre cel ce va fi făcut vre o răotate tatăluĭ, saŭ stăpânuluĭ, saŭ rudeĭ, saŭ priatenuluĭ, acela nu se va chema să fie făcut acea ucidere cu putérea tatăluĭ, sau a stăpânuluĭ saŭ a rudeĭ, saŭ a priatenuluĭ: drept aceia tatăl, stăpânul, ruda, priatenul, lor s'aŭ făcut răotatea și sudalma pentr'aceia nu se vor certa ca niște ucigătorĭ, și acêsta va fi când feciorul, sluga, ruda, priatenul vor fi ómenĭ bunĭ, și vor avea vêste de ómenĭ bunĭ, și încă când vor fi făcut răscumpărarea atunce'șĭ curând, după ce le vor fi făcut acea vătămare ce cum va fi, neavând vrême să se sfătuiască cu ceĭ scandăliţĭ și vătămațĭ, ce se zice cu ceĭ suduițĭ, iară de vor fi ómenĭ răĭ, feciorul, sluga, stăpânul, ruda, priatenul, și vor avea vêste de răĭ, și de vor fi făcut uciderea târziŭ preste câte-va zile după sfadă, atuncĭ iaste semn cum ceĭ suduițĭ aŭ știut de tocméla uciderii și n'aŭ nevoit să nu se facă, drept aceia se va certa tatăl, stăpânul, ruda, priatenul, carii s'aŭ suduit ca și feciorul și sluga și ruda și priatenul, carĭ aŭ făcut uciderea, și acêsta va fi adecă să nu se cérte ucigătoriĭ ceĭ suduițĭ, cum s'ar zice tatăl, când 'l vor fi suduit certându se de în cuvinte adins eĭ'șĭ, iară nu pentru vre un lucru ce aŭ avut să ia saŭ să dea unul altuia, pentru că de va sudui neștine pre tatăl cuĭ-va pentru niscare lucrurĭ, iară feciorul se va scula de va ucide pre cela ce-aŭ suduit pre tată-săŭ, ca să dobândêscă a-céle lucrurĭ tată-săŭ, și uciderea s'aŭ făcut pentru folosul tătâne-săŭ: atuncĭ iaste semn cum să fie știut și tată-săŭ, drept aceia și tatăl și feciorul ca niște ucigătorĭ se vor certa, acêstea tóte așa se socotesc și pentru slugă spre stăpân, și pentru rudă spre rudă, și pentru priaten spre priaten, încă de se va afla că feciorul la uciderea celuia ce aŭ suduit pre tată-săŭ de va fi făcut cheltuială, atuncĭ iaste semn cum și tatăl și alțiĭ aŭ știut de acea ucidere, și drept aceia ca niște ucigătorĭ se vor certa. Incă se va certa tatăl ca un ucigătoriŭ, când va fi început el a sudui întâĭ pre cela ce l'aŭ suduit, saŭ l'aŭ într'alt chip vătămat, iară feciorul luĭ l'aŭ ucis de aŭ murit pre suduitoriŭ. Iară de nu va fi tatăl început sfada, ci singur suduitoriul: atuncĭ se va certa numaĭ feciorul, așijderea vor fi și ceia-lalțĭ când va ucide feciorul pre cela ce va fi suduit pre tată-săŭ, și de va părea răŭ tătâne săŭ, atuncĭ iaste cum n'aŭ fost cu voia luĭ uciderea, iară de se va bucura tatăl pentru căcĭ aŭ ucis feciorul luĭ pre cela ce l'aŭ suduit: atuncĭ iaste semn cum să fi fost cu știrea luĭ, drept aceia ca niște ucigătorĭ amândoĭ se vor certa.

[*Zac. 12*]. Când va fi lucrul înpărechiat, óre știutaŭ și fostaŭ cu voia luĭ aŭ n'aŭ fost, ce se zice, tatăl, stăpânul, ruda, priatenul, cum va să ucigă pre suduitoriŭ, feciorul, sluga,

ruda, priatenul : atuncĭ judecătorul de va avea niște sémne óre carele cum să fie știut, iară sémnele vor fi micĭ: atuncĭ să'l muncéscă să spue cu dreptul iară de nu vor fi sémne nicĭ cum : atuncĭ ajunge să'l puie numaĭ să jure.

[*Zac. 13*]. Datoriŭ iaste tatăl, stăpânul, ruda, priatenul, să nevoiască în tot chipul să smintéscă să nu se pótă face ucidere de la fecior, de la slugă, de la rudă și de la priaten, iară de nu vor putea face nicĭ într'un chip să smintéscă să nu se facă ucidere : atuncĭ de se va face, nu se vor certa ca ucigătorĭ, ci după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 14*]. Sluga judecătoriuluĭ de va bate pre cela ce va zice că légea carea legiuiaște acest judecătoriŭ nu'mĭ place, drept aceia voiŭ să merg la alt judecătoriŭ, aceia iaste semn cum să'l fie bătut cu voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 15*]. Cela ce va trimite pre altul să facă vr'o greșală, și acela va mérge și va face : atuncĭ aceia amândoĭ se vor certa după certarea aceĭ greșale.

[*Zac. 16*]. Aceia cariĭ vor trimite să facă vre o greșală la vre un loc, și de vor fi într'acel loc ómenĭ mulțĭ, și aceĭ trimișĭ iarășĭ vor fi mulțĭ : atuncĭ de va fi greșala mare, atuncĭ fără nicĭ de un feliŭ de șovăiale, toțĭ câțĭ vor fi se vor certa de la judecătoriŭ, după cum va fi și greșala, pentru greșală de cele marĭ cu mórte, iară de nu va face greșală de céle marĭ, atuncĭ va cerceta judecătoriul carele dintr'aceia va fi maĭ cap, și carele va fi început întâĭ greșala, și cela ce va fi trimis întâĭ să se facă greșala : și atuncĭ pre aceia va certa cu mórte, iară pre ceia-lalțĭ vor certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 17*]. Cela ce va zice acolo unde vor fi strânșĭ niște ómenĭ mulțĭ, de așĭ putea găsi pre cine-va să'mĭ ucigă pre cutarele, saŭ să facă cutare greșală, da'ĭ-așĭ atâțea banĭ, iar óre carele dintr'aceia ómenĭ ar mérge și ar face acea greșală : atuncĭ amândoĭ se vor certa după cum va fi greșala, de vréme ce se chiamă că l'aŭ trămis.

[*Zac. 18*]. Cela ce va trimite pre alt om să facă vre o greșală, acela nu se va certa maĭ mult de cât l'aŭ învățat să facă orĭ ce feliŭ de greșală când l'aŭ trimis, iară acel trimis de va face maĭ mult de cum l-aŭ fost învățătura : atuncĭ acela singur se va certa pentru cel maĭ mult ce aŭ făcut.

[*Zac. 18*]. Cela ce va trimite pre neștine să facă cuiva răotate, iară după aceia iarășĭ să facă împreună chip să zică să nu facă, iară acela tot să'șĭ facă pre cuvântul de întâĭ : atuncĭ se va certa el singur, iară nu cela ce l'au trimis.

[*Zac. 19*]. Celuia ce'l vor da învățătură să facă vre o greșală, și el va primi să facă, iară după aceia să zică celuia ce l'aŭ trimis, nu voiŭ face acea greșală ce m'aĭ învățat să fac, iară după aceia iarășĭ să mérgă să o facă : atuncĭ acela singur se va certa dupe cum va fi munca aceĭ greșale, iară cela ce l'aŭ trimis nicĭ cum nu se va certa.

[*Zac 20*]. Cela ce va trimite cum s'ar zice, pre Ioan să ucigă pre Petru, iar Petru va ucide pre Ioan, atuncĭ cela ce l'aŭ trimis nu se va certa ca un ucigătoriŭ, ci numaĭ după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 21*]. Cela ce va trimite pre Costea să ucigă pre Ioan, iară el nu va ucide pre Ioan ci va ucide pre Pavel : atuncĭ cela ce l'aŭ trimis nu se va certa.

[*Zac. 22*]. Cel trimis când va face arătare cum nu e vinovat la greșala ce l'aŭ pârât, și de va fi acea mărturie să arate numaĭ singur pre dânsul : atuncĭ acela ce l'aŭ trimis să facă greșala, nu va fi slobod de acea greșală ce l'aŭ pârât cu mărturiile ce arată celuia-lalt, iară de va da răspuns cel pârât pentru amândoĭ : atuncĭ vor fi amândoĭ slobozĭ.

[*Zac. 23*]. De va slobozi judecătoriul pre cel vinovat carele aŭ făcut greșala, atuncĭ nu se va chema pentru aceia slobod, și cela ce l'aŭ trimis să facă greșala, așijderea de va slobozi și pre cela ce l'aŭ trimis, atuncĭ iară nu se va chema slobod și cela ce aŭ făcut greșala.

[*Zac. 24*]. Carele va putea face vre o greșală de carele iartă și slobozesc pravilile, cum s'ar zice să'șĭ ucigă fata când va face preacurvie, iară el să triméță pre altul străin să o ucigă : atuncĭ nicĭ unul nicĭ altul nu se vor certa pentru uciderea ce'l aŭ făcut.

[*Zac. 25*]. Cela ce va trimite pre altul să facă preacurvie, acela nu se va certa ca un preacurvariŭ : ci așa maĭ pre ușóră certare i se va da.

[*Zac. 26*]. Orĭ care cocon ce va fi încă nu de vârstă, carele se va găsi tot supt ascultarea părinților, de va trimite vre unul să fie mărturie mincinósă atuncĭ pentru căcĭ iaste încă nu de vârstă tânăr, nu se va putea certa certare deplin, cum se cade la mărturia mincinósă ; ci numaĭ și de acésta cum va vrea judecătoriul, de vréme ce nu iaste putință cel trimis să ia maĭ multă certare decât cela ce va fi trimis.

Aicea scriem pentru ce certare se va da celuia ce mulțimeșe vinovatului, după ce face greșala.

Glava 342. [*Zac. 1*]. Cela ce va mulțemi cuĭ-va după ce va face vre o greșală, acela atâta iaste vinovat ca și cela ce va trimite de va face greșala : drept aceia ca și cel vinovat se va certa, măcar că n'ar avea acela ce mulțiméște nicĭ un folos, nicĭ o dobândă de la acea greșală ce s'aŭ făcut.

[*Zac. 2*]. Mulțemire se chiamă decă face greșala cel vinovat, când i-ar dărui neștine vre un dar ceva banĭ, saŭ alt lucru, saŭ cu

cuvinte de mulțemire să'ĭ mulțiméscă saŭ să'ĭ făgăduiască ceva saŭ să se cucerească luĭ saŭ de'ĭ ar părea bine de acea greșală.

[*Zac. 3*]. Cela ce va priimi saŭ va ascunde pre cela ce face greșala, acela iaste semn cumu'ĭ mulțiméște pentru căcĭ aŭ făcut acea răotate, și așa iaste ca și când l'ar fi trimis să o fac : drept aceia se va certa ca și vinovatul.

[*Zac. 4*]. Cela ce va tăcea și nu va zice nemica celuia ce'ĭ va spune cum aŭ făcut cutare răotate, atuncĭ iaste semn cumu'ĭ mulțiméște : drept aceia se va certa ca un vinovat.

[*Zac. 5*]. Cela ce va da învățătură cui-va să facă vre o greșală, iară după aceia iarășĭ va zice să nu facă, iară acela va face greșala și décă o va face, atuncĭ cela ce l'aŭ fost învățat 'i va mulțemi, atuncĭ se chiamă cum l'ar trimite : drept aceia se va certa tocma ca și cel vinovat.

[*Zac. 6*]. Cela ce se va prinde chezaș dinaintea judecătoriuluĭ pentru cel vinovat : acela nu se chiamă cumu'ĭ mulțiméște.

[*Zac 7*]. Cela ce va zice de vréme ce n'ar fi făcut cutarele cutare greșală, eŭ aș fi făcut'o, că așa mĭ-aŭ fost gândul, acela se chiamă că'ĭ mulțiméște.

[*Zac.8*]. Cela ce se va bucura de preacurvia ce va face altul : acela nu se va certa ca un preacurvariŭ, însă de va fi făcut preacurvia pentru sburdăciunea și pofta luĭ, iară de se va fi îndemnat de pizmă, pentru să facă rușine și ocară bărbatuluĭ mueriĭ : atuncĭ și cela ce se va bucura face semn cum mulțiméște preacurvariuluĭ, și atâta iaste ca și când l'ar fi trimis el să facă preacurvie : drept aceia ca și preacurvariul se va certa.

[*Zac. 9*]. Judecătoriul de nu va putea cunóște cu sémne în ce chip aŭ făcut neștine precurvie, de sburdăciune, aŭ numaĭ pentru să facă rușine bărbatuluĭ aceĭ muerĭ : atuncĭ crédе judecătoriul c'aŭ făcut de sburdăciune.

[*Zac. 10*]. Cela ce va trimite să bată pre altul, acela se va certa ca un vinovat, fără numaĭ de'l va bate în besérică saŭ în mijlocul târguluĭ, pentru că atuncĭ se va certa numaĭ el singur.

[*Zac. 11*]. Cela ce va trimite să bată pre cine-va, iară acela nu'l va numaĭ bate ci'l va ucide de tot, și când cel trimis va bate și'l va ucide de tot, și va fi de față și cela ce l'aŭ trimis : atuncĭ se vor certa amândoĭ ca niște ucigătorĭ. Iară de nu va fi de față când'l va ucide cel trimis, atuncĭ numaĭ ucigătoriul se va certa ca un ucigătoriŭ, iară cela ce l'aŭ trimis se va certa după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 12*]. Cela ce va trimite pre cine-va să ucigă pre altul, iară el numaĭ ce'l va bate saŭ 'l va răni : atuncĭ amândoĭ se vor certa după certarea bătăiĭ saŭ a rănituluĭ, iară nu maĭ mult.

[*Zac. 13*]. Cela ce va învăța pre neștine să facă o greșală, iară maĭ apoĭ se vor împăca, saŭ 'șĭ va fi vre o rudă cu vrăjmașul : atuncĭ cel trimis de va face greșala, se va certa el singur, pentru că cela ce l'aŭ trimis, se chiamă că s'aŭ luat învățătura înapoĭ pentru rudenia ce'șĭ vor fi cu vrăjmașul săŭ.

[*Zac. 14*]. Cela ce va zice pasă de ucide pre Ioan, iară peste un cescuț să'ĭ zică pasă de bate pre Ioan : atuncĭ de va ucide pre Ioan, amândoĭ ca niște ucigătorĭ se vor certa.

[*Zac. 15*]. Cela ce dă învățătură cuĭ-va să facă vre o greșală, și va trece vréme multă, iară după aceia o va face, atuncĭ amândoĭ se vor certa într'un chip ca niște ucigătorĭ, măcar câtă vréme ar fi trecut.

[*Zac. 16*]. Depururea se va certa cela ce învață pre altul să facă vre o greșală, măcar de ar și zice după aceia să nu o facă. Iară de vréme ce'ĭ va fi zis să nu facă cutare greșală și el de o va face, atuncĭ acela ce l'aŭ trimis se va certa maĭ puțin după voia judecătoriuluĭ, iară de nu'ĭ va fi zis să nu o facă : atuncĭ se vor certa amândoĭ după certarea aceĭ greșale orĭ ce greșală va fi.

Pentru furĭ și pentru ceia ce priimesc pre furĭ și tâlharĭ.

Glava 343. [*Marele Vasilie*]. Furul de se va ispovedui de voe, 1 an să nu să priceștuiască, și de va putea, adecă de va fi putérnic să plătéscă ce aŭ furat, iară de'l vor vădi atuncĭ să'ĭ fie canonul luĭ anĭ doĭ.

Iară priimitorul de furĭ, ca și furul să se canonéscă.

[*Postnicul*] Furul carele se va pocăi de voe, zile 40 să nu se cuminece, iară de se va vădi, atuncĭ 6 lunĭ să mănânce sec după 9 cés și metaniĭ în tóte zilele câte 100. Iară tâlhariul se canonéște ca și ucigașul.

Pentru săpătoriul de mormînturĭ și furul de sfinte.

Glava 344. [*Marele Vasilie*]. Carele sapă mormânturile și fură de acolo ceva, acela anĭ 10 să nu se cuminece.

Iară Dumnezeescul Postnic porunceşte anĭ 1, însă de va mânca sec și după al 9 cés și să facă în zi metaniĭ 250.

[*Grigorie Nischiĭ*]. Iar furul de sfinte, adecă carele fură ceva de în biserică acela anĭ 15 să nu se cuminece.

Iară Dumnezeescul Patriarh Postnicul zice, să se facă tocmire și canon de acésta, și preste treĭ anĭ să se cuminece Dumnezeeștilor taine.

Pravile împărătești pentru furtișagurĭ.
[Vina intâĭ].

Glava 345. [*Zac. 1*]. Vom să facem vorbă pentru rândul furtișaguluĭ, decĭ se cade întâĭ să spunem niște lucrurĭ óre carele, pentru ca să putem înțelége maĭ lesne, pedepsele și

certările a tot omul, carile se daŭ pentru fie ce fel de furtișagurĭ.

[Zac. 2]. Trebue de acum să știm cum că și Dumnezeŭ singur urăște lucrul furtișagului, de vréme ce și la învățăturile luĭ Dumnezeŭ la vedére de față tuturor zice de grăiaște, nu fura, și tóte felurile de limbĭ și de semințiĭ, aŭ un lucru grozav, și urgisit, acesta furtișagul. Drept aceea se cade judecătorilor săĭ pedepséscă forte cu marĭ și groznice certărĭ pre furĭ.

[Zac. 3]. Furtișagurile sînt de multe feliurĭ. Un feliŭ iaste de vatămă numaĭ o parte, ce se zice numaĭ pre un om, iară alt feliŭ de furtișag iaste de vatămă pre mulțĭ împreună.

[Zac. 4]. Alt furtișag iaste mare, altul mic, decĭ furtișag mare se chiamă când iaste lucrul furtișaguluĭ de mare preț, saŭ când iaste omul învățat într'acest meșteșug al furtișaguluĭ, saŭ când va fura de la vre un Boiaren saŭ alt om mare de cinste, saŭ când va fi furat niscare prăvăliĭ cu negoț, saŭ când va fi făcut scărĭ să se sue la vre o curte Domnéscă saŭ Boeréscă, saŭ când va săpa casă saŭ va sparge zid, saŭ când va fi sfăramat lacăte: și alte multe ca acestea. Saŭ când fură și pate nevoe tot satul, măcar de ar fi furtișagul cât de micșor. Furtișag mic se chiamă iarășĭ când nu va fi făcut nicĭ unele de acéstea ce am scris maĭ sus.

[Zac 5]. Cade-se să știm cum doă certărĭ se daŭ furuluĭ, decĭ o certare iaste în bucatele luĭ, ce se zice să întorcă înapoĭ tot ce va fi furat, altă certare iaste asupra trupuluĭ săŭ, pentru greșala și răotatea ce va fi făcut.

[Zac. 6]. Omul cela ceĭ vor fura bucatele și avuția, acela póte să cérce pre în tóte casele, pre unde'șĭ va prepune, saŭ va cunóște niscare sémne de furtișag să fie lucrul la arătare, saŭ și căndu'Ĭ va parea adevărat cășĭ va găsi furtișagul de față: însă nu cu putérea luĭ, ci să ia voe și putére de la judecătoriŭ, iară nu așa fiete cum.

[Zac 7]. Maĭ apoĭ de va cunóște judecătoriul, cum acel păgubaș, carele va să cérce casa cuiva iaste vrăjmaș, aceluĭ om cu casa, întru carea va să caute, aicea se cade judecătoriuluĭ să nu'Ĭ dea voe să cérce. Încă se cade judecătoriuluĭ să socoteéscă să nu dea voe nimănuĭ să cérce casa celuĭ ce iaste om de cinste și vestit de om bun, carele maĭ de 'nainte nu va fi avut nicĭ odată cuvinte de om răŭ sau de furtișag.

Pentru furiĭ cariĭ țin drumurile fără arme
(Vina 11).

Glava 346. [Zac. 1]. Carele va ținea drumurile și căile ómenilor de va fura, și însă arme nu va purta cu sine, pre acela săĭ scóță și săĭ gonéscă dintr'acel loc, iară de va fi purtând arme, și va fi furat multe lucrurĭ: pre acela săĭ arunce în ocnă acolo să se pedepséscă, după cum va fi voia judecătoriuluĭ. Și de în cât va avea de va fi vre un fecior de boiariŭ, a treia parte de în bucatele luĭ să se dea la vistieria Domnuluĭ, iară de va fi într'alt chip: atuncĭ săĭ spânzure în furcĭ.

[Zac. 2]. Orĭ carele se va face a vâna pe lângă drum, și de va găsi ceva îndemână să fure saŭ să jehuiască pre cineva, acela de vor cunóște c'aŭ făcut numaĭ odată, atuncĭ săĭ cérte cu ocna, iară de va fi făcut și altă dată, atuncĭ să i se facă mórte.

[Zac. 3]. Când va fura neștine de sparge vre un zid, saŭ ușă, saŭ tron, saŭ alt asemene acestora, de va fi făcut acésta zioa, și de va fi om de rudă bună, atuncĭ săĭ scóță de în locul luĭ, o sémă de vréme, acésta se socotéște de va fi om de ocină zice săĭ scóță din ocinile luĭ câtă-va vréme cât va fi voia judecătoriuluĭ, iară de va fi om maĭ de jos, atuncĭ săĭ bată ca pe un fur, și săĭ trimiță la ocnă câtă-va vréme, iară de va fi făcut acésta nóptea, și de va fi cum am zis om dea firea, atuncĭ să fie scos și gonit de în locul luĭ, până la sfârșitul vieții luĭ. Iară de va fi om de jos, atuncĭ întâi săĭ bată, deacia săĭ trimiță la ocnă să se pedepséscă deapururea acolo.

[Zac. 4]. Cela ce va vrea să fure, și de se va ascunde unde-va la vre un loc până va înopta, atuncĭ décaĭ vor găsi, saŭ săĭ bată forte, saŭ săĭ trimiță la ocnă câtă-va vréme, saŭ săĭ gonéscă din locul luĭ până când va fi voia judecătoriuluĭ.

[Zac. 5]. Carele va fura haine de la bae, asijderea să se cérte, ca și acela ce maĭ sus scrie.

[Zac. 6]. Cela ce va fura lucru puțin de la vre un om mișel, acela când va fura întâi, atuncĭ săĭ bată, iară de va fura și a doa óră, atuncĭ săĭ semnéze la nas deoparte, iară de va fura și a treia óră, atuncĭ să moră în furcĭ.

[Zac. 7]. Cela ce va fura de în casa stăpânu-săŭ lucru măcar cât de puțin, și de 'Ĭ ar fi atuncĭ întâi a fura, acela se va certa maĭ cumplit, întâi săĭ semnéze la nas deoparte: iară de va fura și a doa óră, atuncĭ săĭ spânzure, iară de va fura măcar și de întâi din casa stăpânu-săŭ vre un lucru mare, și atuncĭ săĭ spânzure, să nu caute că e întâĭ.

[Zac. 8]. Carele va fura de în biséricà vre un lucru ce va fi sfințit, măcar de va fi furat atuncĭ întâi, pre acela tot săĭ spânzure, iară de nu va fi sfințit lucrul acela ce aŭ furat, de 'Ĭ ar fi atuncĭ întâi, tot să șiĭ tae nasul, cum scrie maĭ sus, iară de va face și de al doilea rând, atuncĭ săĭ spânzure.

[Zac. 9]. Cela ce va fura găinĭ, gâște și

alte pasărĭ dumésticc, acela de va fura odată de doă ori, a treia óră săʼl spânzure.

[Zac. 10]. Cela ce va fura furtişag mare, pre acela de întâiaşĭ dată săʼl spânzure.

[Zac. 11]. Cela ce va timpina pre neştine în drum nóptea şiʼl va desbrăca, acela de va face şi al doilea rând, atuncĭ săʼl spânzure.

[Zac. 12]. Carele va face treĭ furtişagurĭ, ce se zice, deʼl vor fi prins în treĭ rândurĭ cu furtişag, pre acela săʼl spânzure, însă înţalegând că acele treĭ furtişagurĭ le aŭ făcut tot întrʼun loc, supt oblastia unuĭ Domn şi judecătoriŭ, măcar şi aiurea întrʼalt loc, saŭ fost-ʼaŭ certat pentru acéla, aŭ dóră nʼaŭ fost certat, numaĭ să fie mărturisit adevărat şi de faţă cum le-aŭ făcut.

[Zac. 13]. Cela ce va fi tâlhariŭ de drum, şi de se va fi mărturisit el singur, sau de vor fi mărturisit niscare ómenĭ bunĭ credincioşĭ, saŭ deʼl vor fi prins tâlhărind de faţă: pre acela săʼl spânzure întrʼacel loc unde va fi tâlhărit.

[Zac. 14]. Când vor fi nişte soţiĭ multe de vor ţinea drumul de vor tâlhări saŭ vor fura, atuncĭ pre aceia pre toţĭ săʼĭ spânzure, se nu potă plăti cu mórtea unuia pre ceia-laţĭ pre toţĭ.

[Zac. 15]. Cela ce va vinde feciorul altuia, saŭ robul altuia, saŭ fie pre ce om, acela de va fi boiaren săʼl bage în ocnă, iară de va fi slugă, ce se zice om maĭ de jos, atuncĭ dintâĭ săʼl pórte de codele cailor, deacia săʼl spânzure, iară de va fi om dea firea: atuncĭ saʼĭ taie capul

[Zac. 16]. Dinafară de acéstă cumplită certare ce va lua asupra luĭ cela ce va vinde feciorul saŭ robul altuia, atuncĭ i se cade încă să dea şi preţul ce aŭ luat îndoit părinţilor saŭ stăpânuluĭ aceluĭ rob vândut

[Zac. 17]. Cela ce va fura, óie, saŭ boŭ, saŭ cal, saŭ alt dobitoc de în pădure, saŭ de în câmp, saŭ de în turmă, saŭ de în casă: acela să se cérte cu ocna, până la o sémă de vreme după cum demult va fi fost furtişagul, şi după cum va fi voia judecătoriuluĭ, iară de se va afla cum acel om iaste învăţat a fura depururea, şi va fi făcut şi de altă dată acest lucru: atuncĭ aşa întrʼacel loc ce aŭ furat dobitocul acolea săʼl spânzure în furcĭ

[Zac. 18]. Carele va fura dobitoc ce va fi slobozit pe drum, acela să nu se cérte cu ocna: ci maĭ puţin, după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[Zac. 19]. Cela ce trage apa şi o scóte de în matcă, de o duce la grădină saŭ la pometul luĭ, fără de ştirea judecătoriuluĭ: acela să se cérte ca un fur.

[Zac. 20]. Cela ce va lua de pe lângă drum adăpătorile carele sʼaŭ făcut să se adape călătoriĭ, saŭ de le va strica, acela să se cérte ca un fur.

[Zac. 21]. De va fura neştine vre un lucru ceva, şi de va grăi săʼl întórcă al cuĭ aŭ fost până nu lʼaŭ întrebat: acela să fie ertat de greşală, de ar fi cât lucru mare, iară dacă vor tréce o zi doă şiʼl va da atuncĭ înapoĭ, şi maĭ vârtos când va fi îmblat de va fi cercat, şi va fi întrebat cela cu paguba: atuncĭ de ar şi întórce, tot se va certa ca un fur, după preţul aceluĭ lucru, verĭ va fi mare verĭ mic, verĭ mult verĭ puţin.

[Zac. 22]. Ţiganul, saŭ ţiganga luĭ, saŭ copilul, de va fura odată, saŭ de doă orĭ, saŭ şi de treĭ orĭ, găină, gâiscă, saŭ alt lucru micşor, atuncĭ să se iarte, iară de va fi alt lucru maĭ mare furat, atuncĭ să să se cérte ca şi fie ce fur.

[Zac. 23]. De va cére neştine ceva vre un lucru la altul şi el nuʼĭ va da, iară el se va mânia şi i se va lăuda căʼĭ va face ceva vre o răotate: pre acela săʼl pedepsécă ca pe un fur.

[Zac. 24]. Când va trimite neştine pre altul să fure vre un lucru şi el va mérge de va fura pre cuvântul aceluia, aceştia amândoĭ ca nişte furĭ se vor judeca si se vor certa.

[Zac. 25]. Cela ce va sfătui pe neştine să fure, pre carele nesfătuit de nimenilea depururea fura, atuncĭ acela ce lʼaŭ sfătuit să nu aibă nicĭ o certare, fără numaĭ când va fi sfătuit pre neştine să fie fur, carele maĭ di mult nʼaŭ fost fur: atuncĭ acela să fie de certare.

[Zac. 26]. Cela ce va ajuta furuluĭ orĭ în ce feliŭ, şi mainte de ce va fura, deʼĭ va da niscare lucrurĭ carele sânt de tréba luĭ, cumuʼĭ sfredel, saŭ topor, saŭ funiĭ, saŭ altele multe asémene acestora, saŭ déca va fura săʼĭ rădice furtişagul, saŭ săʼl pórte săʼl ascunză, saŭ măcar singur şi pre fur: pre acela ca pe un fur săʼl cérte, fără numaĭ de va putea arăta cu o credinţă ca aceia cum nʼaŭ ştiut nemica că iaste lucru de furat şi cum iaste om bun.

[Zac. 27]. Un tată, saŭ feciorii luĭ, un frate, saŭ muiarea, saŭ alte chipurĭ asémenea acestora, de vor avea de întru dânşiĭ vre unul să fie fur, şi deʼĭ vor acoperi şi nuʼl vor spune, ciʼl vor ascunde, şi pre dânsul şi furtişagul luĭ: aceia nu se vor certa în loc de furĭ. Dar când nu se vor certa? atuncĭ când nuʼĭ vor fi ajutat nicĭ la un furtişag, nicĭ ʼĭ vor fi sfătuit nicĭ odată să fure, iară de se vor afla cʼaŭ făcut vre una de acéstea: atuncĭ să se cérte toţĭ întrʼun chip.

[Zac. 28]. Cela ce va găsi ceva mergând pre un drum fie ce va fi, verĭ mult verĭ puţin, acela de nu va spune şi să strige să mărturisécă, cum iaste la dânsul acel lucru, şiʼl ţine săʼl dea al cuĭ va fi: acela ca un fur se va certa

[*Zac.* 29]. Carele va găsi pre marginea unii ape marĭ, fie-ce lucru, verĭ mic, verĭ mare, carele'l va fi aruncat apa ca o plavie: atuncĭ acela de nu'l va mărturisi, nu va avea nicĭ o certare.

[*Zac.* 30]. Iară numaĭ când se va fi resturnat vre un car, și vor fi și omeniĭ de față îmblând după alte nevoĭ.

[*Zac.* 31]. Cela ce va lua vre un lucru ceva dela casa ce arde, saŭ când se va răsipi de va cădea într'acea zi ce va fi ars, saŭ se va fi răsipit: acela să se certe ca un fur, după cum va fi prețul aceluĭ lucru ce aŭ apucat, iară de va trece o zi doă, și va sta în vre un loc nebăgat în sémă, ca cum ar fi lepădat, și de'l va lua cine-va de față: atuncĭ să n'aibă nicĭ o certare.

[*Zac.* 32]. Cela ce va lua vre un lucru de la casa ce arde, care lucru de n'ar fi luat ar fi ars acolea, acela să n'aibă nicĭ o certare.

[*Zac.* 33]. Carele va muta hotarul cu putérea luĭ stând cu arme să facă războiŭ, aceluia săĭ dea certare pe trup după cum va fi voia judecătoriuluĭ, iară de va fi mutat furiș singur: aceluia să fie certarea cu banĭ, ce se zice să plătéscă pradă.

[*Zac.* 34]. Cine va lua piatra hotaruluĭ, saŭ măcar lemn ce va fi semnat hotarul, acela de va fi știind că iaste semn de hotar, atuncĭ se va certa ca un fur, iară de se va afla că n'aŭ știut, atuncĭ numaĭ săĭ bată.

[*Zac.* 35]. Cela ce va îndemna pre altul, saŭ va trimite de va muta hotarul: acela să se certe împreună cu cel ce l'aŭ trimis tot un feliŭ de certare.

[*Zac.* 36]. Cine va lua niscare banĭ de va da altuia împrumut, și de nu'ĭ va da acela ce ĭ-aŭ luat: acela ca un fur să se pedepséscă.

[*Zac.* 37]. De va veni neștine la un priiaten să pofteséscă un cal saŭ un boŭ, să mérgă până la cutare loc, și el nu'l va opri ci'l va da, iară el nu va mérge unde aŭ grăit, ci va mérge într'alt loc maĭ departe: acela să se certe ca un fur, cum s'ar zice, un om s'aŭ rugat săĭ daŭ un cal să mérgă călare zece mile de loc, eŭ i l-am dat, el n'aŭ mers călare ci l'aŭ înhămat de aŭ mers 20 de mile, atuncĭ acela să se certe ca și cum l'ar fi furat, iară pentru ce aŭ mers maĭ departe, deosebĭ să aibă certare de aceea.

[*Zac.* 38]. Cine va créde pre neștine de vre un lucru ca acela, și il va da să il ție și să il păzéscă, iară el se va sluji cu dânsul, și 'ĭ va trebui tóte trébele ca și cum ar fi al luĭ: atuncĭ acela să se certe ca un fur.

[*Zac.* 39]. Cela ce va lua banĭ de la cineva ca săĭ ție și 'ĭ va cheltui pe trébele luĭ, decĭ de'ĭ va fi numărat când'ĭ va fi dat, atuncĭ să n'aibă certare, iară de'ĭ va fi pecetluit în pungă și el va fi stricat pecetea: atuncĭ să se certe ca un fur.

[*Zac.* 40]. De vor da cuĭ-va niște avuție să o ție și să o păzéscă, și de o va fi furat cineva de la dânsul, niscare omenĭ de carĭĭ n'aŭ vrut a avea nădéjde, aŭ vor fi spart ușa aŭ răclița, aŭ lacătul ce vor fi fost, saŭ altele ca acéstea: atuncĭ unul ca acela să n'aibă certare, nicĭ iaste datoriŭ să dea nemica, iară de vor lipsi acéstea tocmélele, atuncĭ să se certe.

[*Zac.* 41]. Cela ce va cére de la un om un lucru să ĭĭ ție, iară cela cu lucrul se va fi rugat maĭ de demult să i'l ție: acela de i se va prileji să i'l fure, atuncĭ iaste datoriŭ să i'l plătéscă.

[*Zac.* 42]. Cela ce va zice că 'ĭ aŭ furat avuția ce aŭ fost el păzind, saŭ baniĭ ce aŭ fost luat în datorie, acela iaste datoriŭ să arăte de față lucrul, iară de nu numaĭ să o dea înapoĭ a cuĭ aŭ fost, că de ar și jura nimenilea nu'l va créde, fără numaĭ de ar avea împreună cu jurământul și niscare mărturiĭ saŭ niscare semne ca acelea să pótă arăta adevărat acel furtișag, să pótă cunóște fie cine.

[*Zac.* 43]. Orĭ căruĭ negustător vor da niște banĭ săĭ ție, și'ĭ vor număra înaintea luĭ, iară decolea ĭĭ vor fura și'ĭ vor fi spart ușa și sceriul, și lacătele, și alte ca acéstea, atuncĭ de se va afla când 'ĭ aŭ dat că 'ĭ aŭ zis săĭ începă săĭ cheltuiască, și liĭ va da maĭ apoĭ când'ĭ vor trebui: atuncĭ negustătorul iaste datoriŭ să le dea baniĭ de la sine, iară de nu 'ĭ vor fi zis așa, atuncĭ nu e dator cu nimica.

[*Zac.* 44]. Cine se va face ispravnic vre unuĭ om, și va lua banĭ dela niscare datornicĭ aĭ aceluia, iară el nu va fi ispravnic să se arate cu scrisóre: acela să se certe ca un fur, ce se zice de vréme ce acel banĭ va fi cheltuit pe trébele luĭ.

[*Zac.* 45]. Cela ce se va lega de vre un om zicând că'l iaste dator cu atâțea banĭ și nu'ĭ va fi cu nemica, iară el cu înșelăciune și fără de voia luĭ va lua acea datorie mincinósă: pre acela ca pe un fur săĭ pedepséscă.

[*Zac.* 46]. Când vor avea niște soțiĭ banĭ împreună, și'ĭ vor da la un loc să liĭ ție, iară el va cheltui acel banĭ pe trébele luĭ: pre acela săĭ gonéscă de în locul luĭ, și săĭ ia tóte bucatele câte va avea, iară de va fi om să nu ție baniĭ soțiĭlor, ci când vor vinde, saŭ de în slujbă când vor veni el 'ĭ va strânge, aceluia să i se taie capul, și să i se ia tot ce va avea.

[*Zac.* 47]. Cela ce va strica niscare banĭ aĭ besericiĭ, care banĭ vor fi lăsațĭ de cineva să tocméscă beséricа, și să drégă ce pre unde va fi stricat, saŭ va fi zis să cumpere niscare ocine, saŭ de vor fi niscare banĭ carĭĭ

se strîng de în veniturile beséricii. acela om de va fi cum se zice ispravnic besèricii și va ținea el banii, și dacă'l va cheltui pe trébele lui: acela să n'aibă altă certare, ci să fie gonit de în locul lui și tóte bucatele și ocinile ce va avea. tóte să se dea besericii. iară de nu'i va fi cheltuit cela ce'i ține, ci'i va fi chetuit cela ce'i strânge. și'l aduce de pre unde sânt veniturile și'i dă la vistiariul besé-ricii: acela de va fi făcut una ca acésta și se va adevăra cu mărturii ómeni de cinste și credincioși, atunci certarea lui să fie mór-tea, ce se zice să i se taie capul și să i se ia tot ce va fi având, veri mult ver puțin.

[*Zac. 18*]. Ori cine va fura lucru sfințit, de în loc ca acela cinstit și sfânt. pre acela să'l spânzure, saŭ să'l arză de viŭ în foc: însă de acésta după cum va fi voia judecăto-riului.

[*Zac. 49*]. Cela ce va fura lucru sfințit de în loc nesfințit, saŭ lucru nesfințit de în loc sfințit. acela se va certa după cum va fi voia judecătoriului; iară să nu i se ia viața, fără numai de va fi făcut acel lucru de doă trei ori, după cum spune pravila.

[*Zac. 50*]. Pre cela ce'l vor certa pentru furtișag, măcar ce certare micșoră ar fi pă-țit, acela nu va putea să fie oprit, de se va afla când aŭ făcut furtișagul. c'aŭ fost mai mare de 15 ani, pentru că de ar fi mai jos ce se zice mai mic ar putea fi, iară de va fi și preot și'l vor prinde cu furtișag, atunci să'i lepede de în preoție.

[*Zac. 51*]. Care lucru priimește preotul în besérică pentru ca să le citéscă vre o molitvă, acélea tóte se chiamă sfințite.

[*Zac. 52*]. Cela ce va fura și va vinde nis-care sfinte móște, pre acela să'l cérte cu mórte.

[*Zac. 53*]. Cela ce va fura cruce de în be-sérică, măcar de ar fi și de lemn: acela fură lucru sfințit și de în loc sfințit, certarea lui iaste să'l spânzure, saŭ să'l arză în foc de viŭ.

Aici scriem pentru vama cea domnéscă.
[*Vina 11*].

Glava 347. [*Zac. 1*]. Ori cine va îmbla cu înșelături și nu va plăti vama cea dom-néscă. acela iaste ca un fur. deci se cade să piarză tot negoțul, drept carele nu va fi plătit vama.

[*Zac. 2*]. Cela ce va zice cum n'aŭ știut unde iaste vama, drept aceia n'aŭ plătit vama atunci, de va fi vama pusă de curând și acela va fi străin de departe loc: atunci să se crézä și să'i plătéscă numai vama cea dréptă, iară de va fi vama bătrână și omul va fi de loc, atunci nu'l vor créde, ci'și va piarde tot ne-goțul.

[*Zac. 3*]. Cine va ocoli locul acela unde se cade să plătéscă vamă, saŭ va tréce pre niscare drumuri neimblate, fără numai de ar fi cu știrea vameșilor, iară într'alt chip de va lăsa drumul cel mare: atunci nego-țul să'și piarză.

[*Zac. 4*]. Cela ce va fi luat plată ca să a-ducă niște negoț de în loc în loc, iară el va trece și va ascunde negoțul, și nu va plăti vama: acela iaste datoriŭ să plătéscă stă-pânu-săŭ tot cât aŭ păgubit într'aceia.

[*Zac. 5*]. Vameșul cel ce va afla un dobi-toc încărcat cu negoț și să fi departe de acel loc de unde plătesc vama. acela nu'l va pu-tea lua drept vamă, zicând cumu'i peritoriŭ acel negoț, căci l'aŭ ascuns de vamă. până nu va fi stăpânul de față împreună cu acel dobitoc când l'aŭ găsit.

[*Zac. 6*] Care vameș nu va lua negoțul cel perit singur de la cela ce'l va fi ascuns cu în-șelăciune de vamă. atunci de se va prileji a-celuia mórte. nu va mai putea décia să céră de la feciorul lui. de vréme ce n'aŭ luat ne-mica până aŭ fost tată-săŭ viŭ.

[*Zac. 7*]. Vameșul carele nu'și va lua vama de la neguțătoriŭ până în cinci ani; acela décia nu va putea lua nemica pentru că s'aŭ trecut o vréme.

[*Zac. 8*]. Cela ce va sări asupra vameșilor, când'ul vor tîmpina cu negoțul în cale, și nu va lăsa să cérce negoțul care nu va fi plătit de vamă. atunci acela de în negoț să n'aibă nici o pagubă căci n'aŭ plătit vama, iară așa numai să se cérte pentru căci aŭ stătut îm-potriva ómenilor celor Domnești.

[*Zac. 9*]. Ori care vameș va lua vamă mai mult de cât iaste obicéiul să ia: acela să aibă certare cum va fi voia judecătorului.

[*Zac. 10*]. Ori care vameș va cére vamă de niscare lucruri ce n'aŭ fost obicéiul să se dea vamă, nici iaste cu știrea Domniei: acela de se va afla pentru unele ca acélea să fie luat plată ce se zice vamă. atunci să i se tae capul, însă mainte să dea drept ce aŭ luat a-cea vamă de una patru la vistierie, iară de nu va fi luat, ci numai ce va fi cerșut, tot să se cérte și atunci după cum va fi voia jude-cătoriului.

[*Zac. 11*]. Ori care vameș va face năpastă cuiva, și'i va lua negoțul zicând că nu s'aŭ plătit vama. și el va adevăra că aŭ plătit: a-cela nu numai negoțul va întórce înapoi. ci încă și ca un fur se va certa.

[*Zac. 12*]. Ori care vameș va fi vină ca să nu trécă neguțătorii cu negoț pe la vre o scală făcându-le multă asuprélă, și luându-le mai mult de cum aŭ fost obicéiul: acela iaste datoriŭ totă asupréla. și paguba ce vor fi pă-gubit neguțătorii pentru dânsul, tot să se so-cotéscă și să plătéscă la vistierie.

[*Zac. 13*]. Cela ce va face vamă noă carea n'aŭ fost, saŭ de va mai adaoge cea veche de

cum aŭ fost, atuncĭ de va fi alt judecătoriŭ într'acel loc, să fie maĭ mare de cât dânsul, cum ar fi Domn, pre acela să 'l cérte cu banĭ, ce se zice să'ĭ ia avuţia, şi să'l gonéscă dintr'acel loc în tótă viaţa luĭ, să nu se maĭ afle pre acélea locurĭ.

[*Zac. 14*]. Cela ce va fi Domn, şi nu va avea alt Domn maĭ mare asupra luĭ, acela póte să facă vamă noă cu voia tuturor, însă să plătéscă şi ceĭ de loc, ca şi ceĭ striinĭ, iară nu numaĭ ceĭ striinĭ.

[*Zac. 15*]. Cela ce va fi ertat, acela să nu plătéscă vamă, de vréme ce 'ĭ-aŭ dat Dumnezeŭ un dar ca acela, ci póte să se bucure, şi să se vestéscă cu acel bine, până când se vor împlea 20 de anĭ şi el şi feciorii luĭ, iară nu maĭ mult.

Pentru ceia ce fură în pizma cuiva în loc de batjocură. [Vina 15].

Glava 348. [*Zac. 1*]. Orĭ cine va fura ceva vre un lucru, nu pentru să păgubéscă pre cela ce l'aŭ avut, ci numaĭ pentru să'şĭ rîză şi să'şĭ bată joc de dânsul: acela să se cérte, iară nu ca un fur.

[*Zac. 2*]. Cela ce va mérge să fure şi nu va fura: acela să se cérte după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 3*] Cela ce va apuca slujnica altuia ca să curvéscă cu dânsa, ştiind cum mainte aŭ fost curvă: acela să se cérte, iară nu ca un fur. Iară de va fi fost fată acea slujnică, atuncĭ să să cérte ca un fur.

[*Zac. 4*]. Când va avea neştine vre un lucru la altul, şi nu'l va putea scóte de la dânsul, şi de'ĭ va fura ceva, însă nu maĭ mult ci numaĭ cât va fi preţul aceluĭ lucru: acela să nu aibă nicĭ o certare pentru furtişag.

[*Zac. 5*]. Cela ce va lua pietri de la via altuia, acela ca un fur să să cérte. Acésta se socotéşte aşa şi când sapă neştine piatră de pre hotarul altuia, aceia încă se chiamă furtişag.

[*Zac. 6*]. Cela ce de mare sărăcie va fura iară nu mult, ci numaĭ cât va mânca şi cât se va îmbrăca: acela să se iarte, iară de vor vrea, atuncĭ să'l şi cérte maĭ pre puţin, iară nu ca pe un fur, pentru că să chiamă că aŭ furat de nevoe.

[*Zac. 7*]. Cela ce va fura de la ceia ce sunt depururea vrăjmaşĭ şi pizmaşĭ unuĭ sat, ce se zice aceluĭ loc unde lăcuiaşte, aşijderea şi de la păgânĭ: atuncĭ să se iarte, să nu se cérte.

[*Zac. 8*]. Năemitul de va slujĭ la vre un stăpân şi nu'ĭ va plăti simbria, şi de'ĭ va fura numaĭ atâta pre câtu'ĭ va fi simbria: acela să nu să cérte, ci să fie ertat.

[*Zac. 9*]. Cela ce va fura o hiară sălbatică, saŭ pasere până nu va fi învăţată, acela să nu aibă nicĭ o certare.

[*Zac. 10*]. Cela ce va fura de la tatăl săŭ ver mult, ver puţin, acela nicĭ o certare să nu aibă. Iară de se va prilejĭ să fie vre un om de casa lor la mórtea luĭ să lase ceva aceluĭ fecior: atuncĭ de într'acel lucru al feciorululĭ póte tatăl să ia să'şĭ plătéscă furtişagul.

[*Zac. 11*]. Sluga ce va fura în casa stăpânu-săŭ, de va fura lucru puţin, acela să nu să cérte, iară de va fura lucru mare atuncĭ să să cérte, iară tot maĭ puţin de cum ar fi furat altul.

[*Zac. 12*]. Care muiare va fura pe bărbatu'şĭ aceia să nu aibă certare, nicĭ să aibă strânsore să întórcă ce aŭ luat, ci să se împace cu bărbatulu'şĭ, iară de se va prilejĭ să se desparţă saŭ să móră muiarea: atuncĭ bărbatul să'şĭ ia plata de în zéstrea eĭ. Acéstă pravilă să se socotéscă şi când va fura bărbatul pre muiare.

[*Zac. 13*]. Cela ce va sfătui pre muiare să fure de la bărbatu'şĭ şi să'ĭ dea luĭ, fără numaĭ de vor fi având împreunare rea, pre acela să'l cérte ca pre un précurvariŭ, iară de nu vor fi având mestecătură într'acest chip, atuncĭ să'l cérte ca pe un fur.

[*Zac. 14*]. Muiarea care va fura de la cela ce curvéşte cu dânsa, aceia să se cérte ca un fur, aşijderea şi bărbatul de va fura de la muiarea carea curvéşte cu dânsa: acela iar ca un fur să se cérte.

[*Zac. 15*]. Călugărul carele va fura pre Egumenul, acela nu va avea certare, căcĭ că se chiamă că e fecior, iară aşa numaĭ să aibă strânsore, cât să întórcă tot ce va fi luat.

[*Zac. 16*]. Cela ce va vrea să dobândéscă şi să moştenéscă avuţia cuiva după mórte, şi'ĭ va fura ceva încă fiind viŭ, acela să nu aibă certare, ci numaĭ să întórcă tot ce aŭ furat şi să fie în pace.

[*Zac. 17*]. Cela ce se va îndatori cu ceva la altul, saŭ când'ĭ va da neştine ceva să ţie, iară el va începe într'alt chip după cum va fi voia luĭ, nu cum va vrea cela ce 'ĭ aŭ dat atuncĭ de va vrea stăpânul să priiméscă bine va fi nu se va certa, fără numaĭ când va zice aşa avut-am nădéjde că va priimi aşa, pentru aceia am îndrăznit, atuncĭ trebue aicea să socotéscă judecătoriul acea nădéjde să vază cum iaste? decĭ de va fi cu cale, atuncĭ să'l iarte, iară de nu să'l cérte. Cum s'ar zice, un om aŭ luat un cal de la o rudă a luĭ saŭ de la vre un priaten bun al luĭ, să îmble cu dânsul numaĭ treĭ patru zile, iară el aŭ ţinut calul zéce zile: atuncĭ nădéjdea iaste cu cale să fie, căcĭ iaste omul luĭ saŭ priatenul luĭ cela ce i l'aŭ dat, iară de va lua calul să méargă la óste: atuncĭ nu este cu cale aceia vină.

[*Zac. 18*]. Orĭ cine va zice că l'aŭ ertat pârâşul pentru furtişag ce 'ĭ aŭ făcut, măcar de ar şi zice pârâşul că'l iartă, atuncĭ nemica

nu folosésçe acea ertăciune să nu'l cérte ca pe un fur. décă nu iaste lucrul cu cale să cunóscă judecătoriul pentru ce'l iartă și atuncĭ să créză, că nu să iartă vinovatul de'naintea judecătoriuluĭ. ci până a'l duce la judecătoriŭ.

[*Zac. 19*]. Orĭ cine va fi fără știrea judecătoriuluĭ numaĭ cu voia luĭ, de'șĭ va găsi lucrul în mânile altuia și'l va lua, acela ne cum să nu'l dea înapoĭ. ci nice'șĭ póte să'ĭ maĭ ceae. iară de se va afla că acel lucru n'aŭ fost al luĭ. atuncĭ nu numaĭ lucrul va întórce înapoĭ, ci încă va plăti și prețul celuia ce a cuĭ aŭ fost lucrul.

[*Zac. 20*]. Orĭ care țăran va lua cu voia luĭ, pământul să dea la altul. saŭ casa'șĭ, saŭ alt lucru ce va fi avut, și apoĭ 'l va găsi in mânile altuia. atuncĭ de se va afla c'aŭ fost ómenĭ acolea aprópe pre cariĭ putea el face să'ĭ întrébe, și nu 'ĭ-aŭ întrebat da'l-va înapoĭ. atuncĭ acel lucru și'ĭ perit de la dânsul, iară de'ĭ vor zice ómeniĭ că póte să facă acest lucru saŭ de nu vor fi fost ómenĭ pentr'aceale sate pre împrejur : atuncĭ i se va lăsa să'șĭ ție lucrul.

[*Zac. 21*]. De vréme ce Petru, ce se zice, s'aŭ lăsat avuția luĭ la Pavel să se hrănéscă câtă-va vréme, și atuncĭ după aceia să o moștenéscă Ion. óre acest Ion numaĭ singur cu voia luĭ și fără voia judecătoriuluĭ va scóte afară pre Pavel de într'acea avére ce i s'aŭ dat să se hrănéscă, și să se apuce el să o ție cum ar fi a luĭ ? aicea póte Pavel cu voia judecătoriuluĭ să cérte pre Ion. și să'ĭ ia totă avérea înapoĭ, și încă să'l facă să maĭ dea pre atâta.

[*Zac. 22*]. Un om de va vrea să lase altuĭ cuiva vre un lucru pentru să se hrănéscă, iară cela ce va fi fost maĭ dinainte acel lucru al luĭ atuncĭ nu i'l va lăsa. nicĭ i'l va da să se hrănéscă, ci fără voia judecătoriuluĭ numaĭ singur cu voia luĭ îl va lua, atuncĭ piarde-va totă acea dobândă carea vrea să aibă de vrea fi luat cu judecătoriul.

[*Zac. 23*]. Cela ce se va apuca de vre o vie striină părăsită saŭ de vre o casă pustiită, saŭ de vre o ogradă, saŭ curătură părăsită, să le drégă și să le înoiască cu voia stăpânuluĭ ale cuĭ vor fi fost, și se vor tocmi pre tot anul ca să'ĭ facă plată orĭ mult orĭ puțin. iară décă le va găta și se va hrăni după cum va fi locul, atuncĭ nu va vrea să'ĭ plătéscă cum aŭ grăit : atuncĭ póte stăpânul să'l gonéscă și să'l scóță de într'acel loc și fără voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 24*]. De va muri cela ce aŭ lucrat s'aŭ nevoit viea saŭ curăturile saŭ alt ce va fi, și de nu vor rămânea feciorĭ, saŭ altă rudă pre urmă : atuncĭ póte stăpânul și fără voia judecătoriuluĭ să'șĭ ia acélea tote înapoĭ.

[*Zac. 25*]. Déca va curăți neștine viia, saŭ curătura saŭ ograda, saŭ va drége casa, saŭ altele ca acestea, iară déci se va părăsi și le va lăsa pustiĭ fiind lucrul gata, și vor începe a se strica : atuncĭ stăpânul loculuĭ póte să'l gonéscă, și să'l scóță de într'acel loc și fără știrea judecătoriuluĭ.

[*Zac. 26*]. Când vor avea doĭ ómenĭ pâră pentru vre o vie saŭ pentru vre un pământ, și până a se pârâ unul de într'ânșiĭ va mérge de va secera pământul, saŭ va culége viia fără de voia judecătoriuluĭ : atuncĭ acela 'șĭ piarde tot venitul ce i s'ar cădea pe dreptate. și încă să plătéscă pre cât va fi prețul aceĭ viĭ saŭ aceluĭ pământ.

[*Zac. 27*]. Cela ce'șĭ va lua lucrul de la altul înapoĭ singur cu voia luĭ, și déca va lua de într'acel lucru óre ce puțin folos, atuncĭ i va da celuia lucrul iarășĭ înapoĭ : acela să se cérte și să plătéscă cât va fi prețul și cât va face acel lucru.

[*Zac. 28*]. Când se vor certa doĭ ómenĭ adins ci'șĭ și va scóte de în loc unul pre altul : de vor face acésta amândoĭ într'o zi atuncĭ să nu se cérte. iară de vor tréce câteva zile. atuncĭ să se cérte amândoĭ, și să plătéscă cât va fi prețul aceluĭ lucru.

[*Zac. 29*]. Cela ce se va téme că'l vor scóte de într'o casă. saŭ de într'o vie, saŭ și de alta asémenea acestora, atuncĭ de'l vor scóte fără voia luĭ, de acésta póte să céră voe la judecătoriŭ. să'ĭ dea ómenĭ cu arme să'l păzéscă să nu'l scóță.

[*Zac. 30*]. Când va goni neștine pre stăpân de la bucatele luĭ și i le va lua : acela de va fi nebun nu va avea certare, ci numaĭ ce va fi luat va da înapoĭ. Iară după aceia de se va prileji să se înțeleptéscă, atuncĭ tot să nu se cérte.

[*Zac. 31*]. De se va prileji un tată cu un fecior să se scóță unul pre altul de în bucatele luĭ, fără de știrea judecătoriuluĭ, atuncĭ de ar tréce între dânșiĭ și vreme cât-va, tot nu vor avea nicĭ o certare, iară așa numaĭ ce vor întórce bucatele înapoĭ.

[*Zac. 32*]. Orĭ care Vlădică, saŭ Egumen, saŭ ispravnic, saŭ Călugăr singur cu voia luĭ, și fără știrea judecătoriuluĭ, de va lua vre un lucru al beséreciĭ de la cela ce'l va fi ți-ind, de vréme ce nu va fi făcut sabor să se sfătuiască, acela nu se va certa, iară așa să dea încă pre cât aŭ luat. Iară de va fi făcut și săbor atuncĭ să se cérte.

[*Zac. 33*]. Orĭ care Vlădică, saŭ Egumen, saŭ Ispravnic. saŭ Călugăr, împreună cu tot săborul numaĭ singur cu voia luĭ, de va lua averea Vlădicăĭ ce va rămâne după mórte, saŭ a egumenuluĭ. saŭ a ispravnicului, saŭ a călugăruluĭ, de la cela ce le va fi ținĭnd, însă de se va afla cum acel mort aŭ fost ținĭnd acéle unélte cum să fie ale Beséreciĭ, atuncĭ nu se va certa și să nu dea nemica, iară de le va fi ținĭnd ca în chip de mirenie, acela se

va certa, și să dea înapoi tot ce aŭ luat, și să plătéscă prețul cât vor face acéle lucrurĭ. Iară de nu se va cunóște lucrul, ci va fi cam cu prepus, adecă, fost-aŭ de ale Besérecii aŭ mireneștĭ : atuncĭ iarășĭ nu se va certa.

[*Zac. 34*]. De va împrumuta neștine pre altul saŭ 'ĭ va da în chirie vre o casă, saŭ vre o prăvălie, saŭ alt fie ce va fi, și după aceia singur cu voia luĭ fără știrea judecătoriuluĭ va scóte'l saŭ de'ĭ va lua vre un lucru ca în chip de zălog, acela nu se va certa, iară de nu va fi singur stăpânul cela ce'ĭ aŭ dat banĭ împrumut, saŭ va fi naemit acel loc, ci va fi altul striin, acela să se cérte și să dea înapoĭ cât va fi plătind acel lucru.

[*Zac. 35*]. De va fi neștine Ispravnic vre unuĭ neguțătoriŭ vânzându'ĭ negoțul ce'ĭ aŭ fost trimițind acel neguțitoriŭ, deacia de se va prileji să nu'ĭ mai trimétă alt negoț să vânză, iară el va lua de la altul de va vinde, atuncĭ nu este datoriŭ acel neguțător dintâĭ să dea séma, de se va prileji ceva pagubă într'acel negoț ce aŭ luat el singur măcar de aŭ și fost ispravnic luĭ când aŭ luat acel negoț.

[*Zac. 36*]. Când va judeca un judecătoriŭ strâmb, saŭ când va da voe cuiva și nu va fi înțeles pâra de ispravă amânduror : atuncĭ acela ce va lua ceva vre un lucru cu voia a celuia judecătoriŭ, acela nu va putea să șovăiască să nu plătéscă și alt preț, însă de cum vor prețui acel lucru.

[*Zac. 37*]. Certarea ce zicem să dea de doă orĭ prețul aceluĭ lucru ce s'aŭ luat fără de ispravă, iaste așa : cum s'ar zice, când nu va fi acel lucru de față, atuncĭ să'l plătéscă îndoit, iară de va fi de față, atuncĭ să'l dea înapoĭ, și să dea și prețul cât va plăti acel lucru. Acest obiceiŭ aŭ fost leginit, de leguitoriĭ ceĭ bătrânĭ, iară în vremea de acum ceștĭ maĭ tinerĭ s'aŭ tocmit toțĭ împreună, și aŭ schimbat acea tocmélă într'acesta chip, adecă să dea numaĭ lucrul ce aŭ luat, iară să'l cérte judecătoriul după cum va fi voia luĭ, cum s'ar zice să'l globéscă, saŭ să'l închiză în temniță, saŭ în gros, saŭ într'alt chip orĭ cum va părea pe dreptate, să nu îmble fără ispravă.

[*Zac. 38*]. Niște omenĭ de vor avea la cineva un lucru și'l vor cere, iară el nu'l va da, aceia de se vor sfătui cu toțiĭ și numaĭ singuriĭ cu voia lor fără știrea judecătoriuluĭ de și 'șĭ vor lua lucrul său : aceia să n'aibă nicĭ o certare nicĭ într'un lucru.

[*Zac. 39*]. Un om de bună voia luĭ de va lăsa ceva vre un lucru vre unuĭ om sărac saŭ și bogat de în ce se va fi îndurat pentru sufletul său, și 'ĭ va fi făcut și zapis cu mărturiĭ, iară după aceia se va fi căit ce aŭ făcut, acela cu voia luĭ fără de știrea judecătoriuluĭ, de va trimite niște omeni aĭ săĭ, saŭ și striinĭ și vor lua zapisul cel de dar : aceia nicĭ o certare nu vor avea.

[*Zac. 40*]. Cela ce va avea datoriĭ, și se va fi tocmit cu voia luĭ să ia vre un lucru în preț, acela iarășĭ nu póte lua fără de judecătoriŭ numaĭ singur cu voia luĭ, de vréme ce datoria nu va fi alésă să se știe cĭ vor fi având catastișe, și isvóde adins ei'șĭ, drept aceia trebue întâĭ să'șĭ ia séma prea mărunt și atuncĭ cu voia luĭ singur să'șĭ ia acel lucru ce vor da, iară de va lua maĭ 'nainte, atuncĭ se va certa după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 41*]. Cela ce va face tocmélă cu altul până în cutare vréme de nu'ĭ va da cutare lucru, atuncĭ ca să aibă voe să ia cutare sat, iară de se va prileji satul să nu fie pre mâna luĭ, ci să'l ție altul : atuncĭ nu va putea cu voia luĭ să'l ia, măcar că le-aŭ fost tocmela așa, cĭ aicea trebue putére de la judecătoriŭ, iară de va lua el singur cu voia luĭ atuncĭ va avea certare.

[*Zac. 42*]. Un om de se va tocmi cu altul să'ĭ dea un dobitoc, saŭ alt lucru ce va fi până la o zi, după aceia va socoti într'alt chip și'l va da altuia numaĭ pentru să nu'l dea celuia ce l'aŭ făgăduit : acela să aibă strânsóre să se răscumpere lucrul acela de la cine l'aŭ dat, și să'l dea celuia ce s'aŭ tocmit întâĭ și să aibă și certare după cum va fi voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 43*]. Un om la mórtea luĭ de'șĭ va lăsa cu limbă de mórte, mult puțin ce va avea orĭ cuĭ va vrea el, acela póte singur cu voia luĭ, fără de judecătoriŭ, să'șĭ ia acea rămășiță fără nicĭ o smintélă, și fără nicĭ o certare.

[*Zac. 44*]. Pre cela ce'l vor lăsa să moștenéscă bucatele cuiva, și să se hrănéscă până la o sémă de vréme, acela dacă va veni vrémea póte și singur fără judecătoriŭ, să'șĭ ia acéle bucate, după cumu's făgăduite fără nicĭ o certare.

[*Zac. 45*]. Orĭ cine va fi ispravnic, să moștenéscă avuția vre unuĭ mort, acela póte lua numaĭ singur cu voia luĭ bucatele celuĭ mort orĭ ce va fi mult puțin de la fie cine vor fi, fără numaĭ de le va fi lăsat cu zapis să le ție, și să se hrănéscă până în cutare vréme, atuncĭ caută să îngăduiască până la acea vréme.

[*Zac. 46*]. De va lăsa neștine ceva vre un lucru să se hrănéscă cineva cu dânsul până în cutare vréme, și va fi făcut și zapis, cum de într'acea vréme să caza pre mâna celuia ce va să moștenéscă, cum s'ar zice un om are un cocon mic'or, iară la mórtea luĭ cunoscând că iaste mic'or atuncĭ lasă tóte bucatele luĭ pre mâna unuĭ om bun să le ție și să se hrănéscă cu dânsele, până în cutare vréme, adecă până va fi coconul de vârstă, atuncĭ ca un moștén să le ia, să le ție ei acela ispravnic cumu'șĭ va ținé stăpânul, atuncĭ într'a-

cel cês pôte să ia acêle bucate de la moştén singur cu voia luĭ, fără nicĭ de un judecătoriŭ maĭ vârtos când va scrie zapisul ales, şi înţelegând zicând fără de multe cuvinte, şi fără nicĭ o gâlcêvă.

[*Zac. 47*]. De vor lăsa cuiva drept suflet ceva, atuncĭ nu va putea el singur cu voia luĭ să ia, ci trebuiaşte să ia ispravă de la judecătoriŭ, fără numaĭ acel lucru ce aŭ lăsat drept suflet de va fi învăţătura să facă Besêrică, saŭ Bolniţă, saŭ Ospătărie, ce se zice casă de striinĭ, saŭ gropniţă, şi alte asêmene acestora, pentru că atuncĭ pôte să ia singur cu voia luĭ şi nu'ĭ trebue nicĭ un judecătoriŭ, şi încă maĭ pôte să ia singur, cându'ĭ va alége stăpânul în zapis, iară de va fi într'alt chip, şi de va lua el singur cu voia luĭ, atunci pérde'şĭ-va tot venitul ce vrea el să aibă drept sufletul aceluĭ mort.

[*Zac. 48*]. Carele va lua cu voia luĭ o parte de întru acêle bucate ce s'aŭ dat drept suflet: acela piarde'şĭ-va tôtă acea parte ce aŭ luat singur,numaĭ ce va rămânea cu cea-laltă parte ce aŭ fost ne luată.

[*Zac. 49*]. Cela ce va lua acel lucru ce i s'aŭ dat drept suflet, şi de'l va lua de faţă să vază şi alţiĭ, atuncĭ nu'şĭ va piarde venitul, iară de va lua pre furiş, atuncĭ va piarde şi nu va maĭ putea să cée nemica, pentru că şi ce aŭ luat va da înapoĭ.

Aicea scriem pentru sêmnele furtişaguluĭ. [Vina 16].

Glava 349. [*Zac. 1*]. Furtişagul, de vrême ce iaste un lucru fôrte nu nevoe a'l arăta, drept aceia trebue să se arate cu nişte sêmne ôre carele, şi cu nişte prepusurĭ câteva. Semnul furtişaguluĭ iaste aşa: când se va fura cuĭ-va ceva, atuncĭ să strige cu glas mare, şi să facă gâlcêvă să se cutremure tot într'acel cês când vor fura, şi să arate cum 'ĭ-aŭ spart cămara saŭ uşa, saŭ racla, saŭ lacătul, şi alte asêmenea acestora, acolo unde vor zice c'aŭ fost acel lucru ce s'aŭ furat.

[*Zac. 2*]. Vêstea tuturor şi fuga robuluĭ, ce se zice a năemituluĭ, aceia arată furtişagul, aşijderea când se vor găsi scărĭ pre unde s'aŭ suit, saŭ alte meşteşugure, carele slujesc la descuiat saŭ să strice loc ce va fi închisôre.

[*Zac. 3*]. Trebue încă şi după acêstea sêmne tôte, să se arate cum într'acel loc unde se véde stricat, fost-aŭ acolo înlăuntru acêle lucrurĭ ce zice stăpânul că i le-aŭ furat, şi de va fi om bun şi cu nume bun, atuncĭ ajunge jurământul, iară de nu, trebue altă arătare maĭ bună într'acesta chip, cum acêle lucrurĭ aŭ fost stând tot acolo până ce le-aŭ furat.

[*Zac. 4*]. Celuia ce'şĭ va piarde lucrul, aceluia i se va da jurământ, să spue câte lucrurĭ 'ĭ-aŭ furat, şi cât le-aŭ fost preţul, şi încă câtă pagubă aŭ avut de într'acéle lucrurĭ, şi cât aŭ cheltuit umblând colăcindu-le.

[*Zac. 5*]. Încă şi celuia ce'ĭ vor fi dat vre un lucru să'l păzêscă şi i l'aŭ furat şi aceluia vor da jurământ ca să arate.

[*Zac. 6*]. Încă se dă jurământ, şi celuia ce mută hotarul, pentru ca să arate de'l va fi mutat saŭ de nu'l va fi mutat.

[*Zac. 7*]. De va fi apucat neştine o scrisôre de în mâna vrăjmaşuluĭ săŭ, şi o va fi ars, saŭ o va fi spart: atuncĭ să se dea jurământ celuia cu cartea, iară nu celuia ce aŭ spart, pentru ca să arate ce aŭ fost scris în carte.

[*Zac. 8*]. Când va avea pâră creştinul cu un ovreiŭ, atuncĭ nu se va da jurământ ovreiuluĭ. Jurământul carele se dă împrotiva furuluĭ, acela nu se dă ca să arate el furtişagul, ci numaĭ décă va arăta furtişagul singur furul aŭ de va mărturisi cine-va, atuncĭ se dă jurământ celuia ce s'aŭ pierdut lucrul: ce se zice, păgubaşuluĭ, pentru ca să arate adevărat cât aŭ fost, şi de ce preţ aŭ fost,, şi încă să'şĭ arate cheltuiala.

[*Zac. 9*]. Prepusul furtişaguluĭ se arată pre numele omuluĭ cel răŭ, ce se zice, alt om iaste vestit de om bun, iar altul vestit de om răŭ, aşijderea se cunôşte omul şi pre obicêiul cum aŭ fost învăţat maĭ de mult, iară aşa acêste doă prepusurĭ nu ajung amândôue să facă pre judecător să muncêscă pre cine-va.

[*Zac. 10*]. Cine va trêce pre un drum, pre unde nu 'ĭ-aŭ fost calea să trécă pre acolea, atuncĭ pôte să'şĭ prepue pre acela pentru furtişag, cum s'ar zice, de'l va fi văzut cine-va să trécă pre acolea pre la acel loc, pre unde într'acea zi s'aŭ făcut şi furtişagul şi aceia prepunere: atuncĭ drept aceia pôte să'ĭ dea strânsôre să'şĭ dea sêma ce aŭ umblat pre acolo.

[*Zac. 11*]. Prepusul se face încă şi când vor găsi pre cine-va într'acel loc, unde s'aŭ făcut furtişagul, saŭ de va fi într'alt şi va fi eşit de într'acea casă, saŭ de'l va fi văzut cineva scoţind ceva, saŭ ţiind dedesubt subt haine, saŭ învălit cu alt lucru ceva.

[*Zac. 12*]. Care slugă saŭ năemit va fugi de în casă într'acea zi când s'aŭ făcut furtişagul, aceia dă prepus ôre cum, cum să fie făcut el acel furtişag, atuncĭ ajunge şi pre acela să'l muncêscă, fără numaĭ décă va fi fugit să fie ascuns să nu se vază nicăirea.

[*Zac. 13*]. De se va prileji să se afle al cuĭ-va ver işlic, saŭ altă fie ce haină, saŭ cuţit, saŭ vre o scară de suit, saŭ topor, saŭ fie ce unéltă: acêlea tôte fac prepus de furtişag, de vrême ce s'aŭ găsit într'acel loc, unde s'aŭ făcut furtişagul: şi pre acela să'l muncêscă să arate de va şti.

[*Zac. 14*]. Un om de va fi sărac, şi va încêpe a cheltui banĭ mulţĭ, acela face prepus cum să fie furat, maĭ vârtos cându'şĭ vor şi semăna cu aceia ce s'aŭ furat într'acelea zile

[*Zac. 15*]. Cela ce va avea în casa luĭ meșteșugurĭ bune ca acêlea de furtișag, acela face prepus cum să fie el furat.

[*Zac. 16*]. Un om óre carele ce n'ar avea nicĭ o trébă la acea pagubă, nicĭ l'ar chema nimenile așa fără de nicĭ o strânsóre, și ar mêrge de ar arăta pre cine-va catre judecătoriŭ cum aŭ făcut acel furtișag, și încă ar îndemna să'l și muncéscă : acela face prepus cum să fie făcut el acel furtișag : drept aceia pre acela să'l muncéscă.

[*Zac. 17*] Cela ce ar putea face un furtișag ce va să se facă, și el póte să'l smintéscă să nu se facă, iară el lasă de se face : acela face prepus cum să fie cu știința luĭ acel furtișag.

[*Zac. 18*]. Acéste prepusurĭ nu sunt nicĭ de o trébă judecătoriuluĭ, maĭ vârtos când vor fi împrotiva vre unuĭ om bun, și vestit de lucrurĭ bune, cum s'ar zice, când va fi deosebĭ numaĭ una de acélea, atuncĭ nu e drept nemica, iară de vor fi împreună doă saŭ treĭ, saŭ și patru : atuncĭ 'l vor munci.

[*Zac. 19*]. Și încă face prepunere de furtișag, și acela om ce face pre altul că iaste vrăjitoriŭ și cetitoriŭ de stele.

[*Zac. 20*]. Orĭ la carele vor găsi niscare lucrurĭ de furat, pre acela de va fi om vestit de rău, atuncĭ se cade să'l muncéscă, iară de va fi om bun, atuncĭ să nu'l muncéscă.

[*Zac. 21*]. Fie cine va fi la cela ce vor găsi lucru de furat, și de va zice că nu cunóște pre vânzătoriul cela ce ĭ le-aŭ vândut, saŭ nu'șĭ póte aduce aminte, atuncĭ de va fi om vestit și ales de om bun, saŭ de va fi de în ceia ce vând lucrurĭ ca și acéle multe ce sunt de furat, atuncĭ el să se créză, iară de nu să'l muncéscă.

[*Zac. 22*]. Cela ce vor găsi la dânsul lucru de furat măcar de ar fi și om bun, iară așa de va avea vre un prepus de célea ce am zis, atuncĭ nu va putea fi într'alt chip, ci'l vor munci.

[*Zac. 23*]. Pre cela ce'l vor munci pentru vre un prepus, și de nu va spune nemica, acela altă certare să n'aibă, ci să fie slobod de tote.

[*Zac. 24*]. Cela ce va cumpăra lucru de furtișag, acela să aibă certare de vréme ce se va afla c'aŭ știut că este de furat.

[*Zac. 25*]. Cela ce va cumpăra un lucru preă eftin, acela de vréme ce va fi lucru scump, atuncĭ face prepus cum să fie de furat, drept aceia să aibă certare.

[*Zac. 26*]. Cela ce'ĭ vor dărui lucru de furat, acela să se certe după voia judecătoriuluĭ.

[*Zac. 27*]. Cela ce va cumpăra un lucru carele nu iaste de meșteșugul luĭ, acela face prepus cum să fie de furat.

[*Zac. 28*]. Cela ce va cumpăra lucru de furat, iară dacă va prinde de véste atuncĭ 'l va întórce înapoĭ, și nicĭ baniĭ nu va lua, acela nu va avea certare.

[*Zac. 29*]. Cela ce va cumpăra lucru de furat, și acel lucru va fi de besérică, măcar de n'ar fi nicĭ știut, acela tot să se dea la besérică, și să nu'șĭ ia baniĭ ce aŭ dat.

[*Zac. 30*]. Cela ce va da banĭ împrumut, și'Ĭ va pune zălog lucru de furat : acela să dea acel lucru stăpână-săŭ al cuĭ va fi, și să nu ia nicĭ un ban, și maĭ vârtos când va aduce acel lucru om sărac, saŭ rob, și lucrul va fi de om bogat și de mult preț, atuncĭ atâta ajunge cu cât nu iaste acela om de credință, cu atâta se cunóște că nu'Ĭ al luĭ acel lucru ce pune zălog.

[*Zac. 31*]. Cela ce va cumpăra lucru de furat, știind că acel om iaste rău tâlhariŭ și prădătoriŭ, atuncĭ acela nu iaste datoriŭ să dea acel lucru stăpână-săŭ, până nu'Ĭ va da baniĭ ce aŭ dat.

[*Zac. 32*]. Cela ce va cumpăra un lucru de furat, și va spune tuturor, ca sa ințelégă cum cumpără să'Ĭ dea stăpână-săŭ al cuĭ aŭ fost : acela nu va da lucrul până nu'Ĭ vor da baniĭ.

[*Zac. 33*]. Orĭ care stăpân ce ĭ se va fi furat un lucru, și'l va fi cumpărat cine-va, și el degrabă îĭ va fi dat baniĭ și'șĭ va fi luat lucrul, acela nu maĭ póte să céră baniĭ de la cela ce 'Ĭ-aŭ dat de aŭ răscumpărat.

[*Zac. 34*]. Orĭ cine va cumpăra lucru de furat și'l va da stăpânuluĭ al cuĭ aŭ fost, acela nu póte să'șĭ maĭ céră baniĭ de la dânsul.

Aicea scriem de cinci de întâiŭ pentru care se îndémnă judecătoriul de maĭ micșoréză certarea și pedépsa.

Glava 350. [*Zac. 1*]. Acum vom să spunem vinile pentru carele se îndémnă judecătoriul de maĭ micșoréză certarea și pedépsa celuĭ vinovat, și întâia vină : iaste înșelăciunea, și vicleșugul, pentru căcĭ că greșala ce se face cu înșelăciune și cu vicleșug, aceia este fórte mare, iară greșala ce se face fără de înșelăciune, aceia nu se chiamă nicĭ cum greșală, drept aceia numaĭ ce se caută așa puțin lucru, numaĭ drept légea.

[*Zac. 2*]. După chipurile celor ce vor greși ce féliŭ vor fi, depre acélea va cunóște judecătoriul și va créde de va fi greșit cu înșelăciune saŭ de nu va fi, pentru că cela ce aŭ greșit, de va fi vre un țăran gros și prost, saŭ vre un cocon mic de vârstă, saŭ vre o muiare : atuncĭ nu se va chema să fie greșit cu înșelăciune saŭ cu vre un vicleșug.

Aicea scriem care greșală se chiamă fără înșelăciune.

Glava 351. [*Zac. 1*]. Când face neștine vre o greșală, și pentru acea greșală nu dobândéște nicĭ o cinste, saŭ când va face de vre o frică, saŭ de vre o zburdăciune ; atuncĭ vom créde c'aŭ greșit fără înșelăciune, și maĭ vâr-

toз când va păgubi saŭ va păţi altă nevoe pentru acea greşală.

[*Zac.* 2]. Cine va face vre un lucru de faţă de vor vedea toţĭ, care lucru nu va da pravila să se facă, ci'l va sminti: acela nu se chiamă să fie făcut greşală cu înşelăciune.

[*Zac.* 3]. Cela ce va face greşală cu învăţătura maĭ mareluĭ săŭ, aceia nu se chiamă să fie făcut greşală cu înşelăciune.

[*Zac.* 4]. Cela ce va greşi priatenuluĭ săŭ cel bun, aceia nu se chiamă să fie făcut greşală cu înşelăciune.

[*Zac.* 5]. Cela ce va face greşală de nevoe îndemnându'l meserérea carea are pre mâna luĭ: aceia nu se chiamă c'au greşit cu înşelăciune.

Care greşală se chiamă cu înşelăciune.

Glava 352. [*Zac.* 1]. Cela ce e învăţat a face răotăţĭ, aceia tóte greşalele ce face, acélea sînt cu înşelăciune.

[*Zac.* 2]. Cela ce face lucrurĭ pe spre fire şi din afară de obicéele creştineştĭ: acela se chiamă că face greşale cu înşelăciune.

[*Zac.* 3]. Cela ce va fi ispravnic vre unuĭ cocon micşor, de'ĭ va ţinea bucatele pre urma şi după mórtea părinţilor, şi de va lăcomi să ia ceva de într'acélea bucate fără de blagoslovenie şi fără de ce se vor da la vre o trébă pentru nevoile aceluĭ cocon: aceia se chiamă ca face greşală cu înşelăciune.

[*Zac.* 4]. Cela ce nu face la boeria luĭ după tocmélele şi năravurile ce aŭ fost maĭ de de mult a aceĭ boeriĭ, ci face alte obicée după voia luĭ: acela se chiamă că greşaşte cu înşelăciune.

[*Zac* 5] Cela ce face silă cuĭva să facă vre un lucru fără voia luĭ: acela se chiamă că face greşală cu înşelăciune.

[*Zac.* 6]. Cela ce ar putea face vre o greşală de faţă şi la vedere, iară el face acea greşală pre ascuns să nu'l vază nimenilea: acela face greşală cu înşelăciune, fără numaĭ de va avea cuvânt a grăi, să zică c'aŭ făcut pentru cutare lucru.

[*Zac* 7] Pre ascuns se chiamă şi se face vre un lucru, care lucru nu'l spun celuia ce i s'ar cădea să'l ştie.

[*Zac.* 8]. Cela ce va vătăma fórte răŭ pre cine-va, saŭ de'l va face altă nevoe mare, atuncĭ se chiamă să fie făcut acel lucru cu înşelăciune, şi nu va putea să şovăiască să zică cum nu l'aŭ vătămat cu înşelăciune.

[*Zac.* 9]. Cela ce va asculta şi va face vre o greşală pre cuvântul altuia: acela nu se chiamă că greşaşte cu înşelăciune, fără numaĭ de va fi fost acela ce 'ĭ aŭ zis vre o muiare.

Aicea scriem pentru a doз vină carea micşorézĕ judecătoriul certarea şi pedépsa celuĭ vinovat.

Glava 353. [*Zac.* 1]. Doă vinĭ carea îndémnă pre judecătoriŭ să maĭ micşoréze certarea celuĭ vinovat iaste: Mânia şi sfada, de vréme ce şi Pravila dă învăţătură, cum greşala ce să face cu mânie: aceia să se cérte maĭ uşor.

[*zac.* 2]. Dreptatea şi jalba vinovatuluĭ, aceia póte să'l sprijinéscă la nevoia luĭ când va greşi cum s'ar zice, tatăl cându'şĭ va găsi fata curvind, saŭ bărbatul cându'şĭ va găsi muiarea făcând précurvie cu altul: atuncĭ pentru dréptă jale şi de la inimă durére, de va omorî pre curvariŭ şi pre curvă într'acel cés, atuncea putea-vor şovăi să se cérte maĭ puţin.

[*zac.* 2]. Cela ce se va mânia fiind îndemnat de cuvintele altuia saŭ de lucrul luĭ, şi acela într'acea mânie de'l va vătăma întru ceva, atuncĭ maĭ puţin se va certa, orĭ cu ce vătămare de l'ar vătăma, cum l'ar vătăma când nu l'ar fi întăritat cu mânie asupra luĭ.

[*Zac.* 3]. Cela ce va strica pacea carea aŭ fost făcut cu vrăjmaşul săŭ pentru mânia şi scârba ce s'aŭ scârbit pre dânsul, atuncĭ de se va afla că s'aŭ mâniat şi s'aŭ scârbit pe dreptate parte, se va certa maĭ puţin, iară de se va afla că s'aŭ scârbit pentru un lucru puţin, atuncĭ se va certa de plin.

[*Zac.* 4] Orĭ ce lucru ce se va face cu mânie, şi cu scârbă, acela nu e bun de nemica, că atâta iaste cum nu s'ar fi fost, fără numaĭ când se va face milostenie, că milostenia rămâne în vecĭ neclătită, măcar de s'ar face şi cu scârbă. Iară de va fi fost mânia aşa de mare cât să scótă pre om şi de în minte: atunci nicĭ milostenia nu iaste drept nemica, ca şi cum nu'şĭ s'ar fi făcut.

[*Zac.* 5]. De ar făgădui neştine orĭ ce făgăduinţă să facă, ce se zice să nu se însóre, saŭ să dăruiască cuĭ-va vre un lucru, saŭ să se postéscă, saŭ şi altă fie ce făgăduinţă de ar face, de vréme ce făgăduinţa va fi fost cu mânie, atuncĭ nu iaste datoriŭ cela ce aŭ făgăduit să feréscă acest lucru măcar de ar fi făgăduit şi cu jurământ.

[*Zac.* 6]. De s'ar despărţi neştine de femeia luĭ într'o mânie şi într'o scârbă, saŭ de se va lepăda de feciorul'şĭ şi'l va scóte de în tóte ocinele luĭ, saŭ de s'ar face călugăr, saŭ de s'ar vinde casa, saŭ via, saŭ satul, şi maĭ pre scurt de-ar face ce va face în mânie, atunce acéia nice cum să nu se prinză în sémă, ca şi cum nu s'ar fi fost nemica.

[*Zac.* 7]. Aforisania carea se va face cu mânie, numaĭ aceia se prinde în sémă, şi iaste fórte rea şi cumplită: aşijderea şi de alte orĭ fie ce blestem.

[*Zac.* 8]. Care judecător de va fi mânios şi va judeca pre cineva, şi de'l va isprăvi în vre un chip, acéia judecată nu se cade să fie desăvîrşit, până nu vor tréce treĭ-zecĭ de zile.

[*Zac. 9*]. Cela ce va fi biruit de mânie, şi de va face o greşală într'acea mânie, iară după ce se va desmânia va zice că ce am făcut de am şi greşit bine am făcut, saŭ şi alt cuvânt asémene acestuia, nepărându'I nicI un răŭ căcI aŭ greşit : atuncI acela se va certa pentru acea greşală, şi nu va putea şovăi să zică c'aŭ fost mânios.

[*Zac*]. Cela ce va zice că de mânie aŭ făcut vre o greşală, pre acela nu'I va créde judecătorul : ce trebue să arate acest lucru cu mărturie ómenI de credinţă.

Aicea scriem pentru a treia vină, de carea şovăiaşte cel vinovat să se cérte maĭ puţin de cum i se cade, după greşala ce va fi făcut.

Glava 354. [*Zac. 1*]. A treia vină carea îndémnă pre judecător să mai micşoréze certarea celuI vinovat, iaste nevârsta, pentru căcI că pre bătrânI şi pre coconiI cel ce nu's de vârstă, pre aceia mai puţin 'I cértă Pravila, iară pentru să se înţelégă bine firea şi tocméla PravileI, trebue să spunem bine pre amăruntul înălţimea şi pogorîrea vârsteI omeneştI cum se cade, pentru să înţelégem şi Pravila mai bine, ce se zice care vârstă se chiamă cocon, şi care tânăr în măsură de vârstă, şi carele iaste mic şi carele bătrân.

[*Zac. 2*]. Cocon se chiamă până la al şaptelea an de vârstă. Tânăr în măsură de vârstă se chiamă parte bărbătéscă, de la zéce anI şi jumătate până la 14 anI, iară parte fămeiască de la 9 anI şi jumătate până la 12 anI.

[*Zac. 3*]. Acésta se socoteşte când răotatea tinerilor nu va trécе pre vârsta lor, pentru că de vor fi tineriI forte răI, până mainte de 10 anI şi jumătate, atunce se vor socoti mai sus de 25 anI. Cum aŭ fost óre când un cocon, cum scrie Sfetul Grigorie dvoe slov : cum pentru dése şi multe şi înfricoşate blăsteme şi hule ce făcea când era numaI de 5 anI, atunce'l apucară diavoliI de la mâinile părinţilor luI şi periră cu dânsul, saŭ ca şi alt cocon ce era de 5 anI şi jumătate, decI pentru blăstemele şi ocările ce facea părinţilor, se supărase tuturor cetăţenilor Rimului şi s'aŭ sculat cu toţiI de l'aŭ ucis.

[*Zac. 4*]. Mic se chiamă până în 25 de anI, iară de'colea înainte se chiamă mare, să pótă face tot lucrul.

[*Zac. 5*]. Bătrân se chiamă de la 50 de anI până la 80 de anI.

[*Zac. 6*]. BătrânI când fac vre o greşală, pentru carea învaţă Pravila să se cérte trupeşte, acela se cértă mai puţin de cât cel tânăr, asémene ca şi la tóte greşalele se cértă mai puţin, fără numaI de va fi greşala ce va face bătrânul de in greşalele ce se cértă cu mórte : ce se zice cum e uciderea, pentru căcI că atuncI verI bătrân verI tânăr, tot i se va tăia capul fără nicI o socotinţă, orI cumu'I va fi vârsta.

[*Zac. 7*]. MaI puţin se vor certa ceI bătrânI nu pentru alt, ci pentru căce li se împuţinéză sângele şi putérea simţirilor, şi li se împuţinéză şi mintea; iară de vréme ce va fi el cu tóte bătrâneţe şi cu barba albă şi de va fi bărbat, şi bun şi întreg la simţirI şi la minte atunce de va greşi se va certa ca şi un tânăr.

[*Zac. 8*]. La greşalele carele ce cértă cu banI, atunce se cértă tocma şi cel bătrân ca şi cel tânăr.

[*Zac. 9*]. Măcar că ceI bătrânI la o sémă de greşale se cértă maI puţin, iară drept aceia tot nu póte fi să nu se cérte orI cât de puţin.

Aicea scriem pentru certarea celor tineri.

Glava 355. [*Zac. 1*]. Ceia ce sint maI micI de 25 de anI, aceia maI puţin se vor certa, la tóte greşelele.

[*Zac. 2*]. CoconiI de tot şi cu totul se iartă, orI ce greşale ar greşi.

Aicea scriem pentru certarea coconilor.

Glava 356. [*Zac. 1*]. CariI nu vor fi de măsura vârsteI, aceia de vor şi greşi, atunce maI puţin se vor certa, măcar că sint eI destoinicI să înşale pre toţI cu lucrurile lor.

[*Zac. 2*]. CeI fără de vârstă, aceia maI puţin se vor certa la tóte păcatele céle trupeştI; şi acésta să socoteşte când le lipséşte puţină vréme să vie la măsura vârsteI : ce se zice, să le vie mintea în cap, că de le va lipsi vréme multă până a veni la măsura vârsteI, atunce nu se vor certa nicI cum. Aŭ fost óreunde un cocon, carele mainte până a se împlea 9 anI, el îngrecă pre doica carea'l aplеca, şi de acésta nu iaste a se mira, că mulţI coconI saŭ aflat de micşorI atâta de tarI la fire, cât aŭ putut lucra ca şi ceI marI bărbaţI, cum mărturiséşte de acest lucru şi sfântul Ieronim, scriind la o istorie, către un preot de l'aŭ chemat Vitalie : cum aŭ fost Solomon de unsprezéce anI, când aŭ născut pre fiiu-săŭ pre Rovoam; şi pentru Ahav zice : cum şi acela de 12 anI aŭ fost când aŭ născut pre fiiu-săŭ Ezechia; iară drept aceia acéstă Pravilă iaste deplină şi adevărată, cum ceI maI micI şi fără de vârstă se cértă maI puţin la tóte păcatele şi greşalele trupeştI, şi de se vor împreuna cu o ovreică, saŭ cu alt copil parte bărbătéscă, saŭ cu vre o rudă carea se chiamă mestecare de sânge.

[*Zac. 3*]. Încă şi la greşalele céle marI, ce se zice la ucidere maI puţin se cértă ceia ce nu sint încă de măsura vârsteI.

[*Zac. 4*]. CeI fără de vârstă de vor face

banĭ răĭ calpuzanĭ, aceia nu se vor certa cu tóte certările după cum învăţă Pravila : ci numaĭ după voia judecătoruluĭ, însă nu cu mórte.

[Zac. 5]. La uciderea carea fac coconiĭ adinseisĭ jucând, atunce iaŭ o certare fórte micșoră, cum aŭ fost aceĭ doĭ coconĭ, cariĭ jucându-se cu jucăreile lor, s'aŭ mâniat unul pre altul, și l'aŭ lovit cu cuţitașul cel de condee și l'aŭ junghiat de l'aŭ omorît, și pentru certarea l'au isgonit de într'acel sat de unde aŭ fost făcut mórte, cu învaţătură ca acéia să nu se maĭ intórcă la acel loc, până nu va face pace cu părinţiĭ coconuluĭ celuĭ ucis.

[*Zac. 6*]. Cel nu de vârstă, și la furtișag, aceia maĭ puţin se vor certa, de ar fura și de înlăuntru de în besérică.

[*Zac. 7*]. De va fi neștine nu de vârstă, și de va face vre-o greșală, și pentru căcĭ va fi mic de vârstă se va certa puţinel, iară el de vréme ce nu va fi de vârstă, va face iarășĭ aceea greșală : atuncĭ se va certa maĭ mult de cât cea de intâĭ, iară tot nu cu mórte, măcar de ar și certa Pravila pentru aceea greșală cu mórte.

[Zac. 8]. Orĭ care fără de vârstă va face vre-o greșală și de nu'l vor pîri la judecător până se va face maĭ mare : atunce judecătorul nu'l va certa după vârsta ce va fi avênd atunce, ci după vârsta ce va fi avut atunce când aŭ făcut greșala.

[*Zac. 8*]. De ar vrea de n'ar vrea, judecătorul tot iaste dator să micșoréze certarea celuĭ mic, când va greși, să o micșoréze după voia luĭ, pentru căcĭ că tóte judecăţile feresc acest lucru, ce se zice micșorarea certăriĭ.

Aicea scriem să știțĭ cum se micșoréză certarea celuĭa ce nu'ĭ de vârstă.

Glava 357. [*Zac. 1*]. De vréme ce cel fără de vârstă carele face greșală, de va fi de opt-spre-zéce anĭ mergând, atunce să'l bage în fiară și în temniţă, până în câtă-va sémă de vréme, iară de va fi de 14 anĭ, atunce pentru greșala ce va face se cértă ca și bărbaţiĭ ceĭ marĭ, ce se zice cu mórte, cum e întâĭ furtișagul, saŭ sodomia, atunce'l va bate pre în tot tîrgul, și'l va închide în temniţă cu obédc în picióre ; iar de va fi maĭ sus de 14 anĭ, și nu va ajunge până la 25, și greșala ce va face iaste de cap : atuncĭ iarășĭ se va bate pre în târg și'l vor trimite la ocnă.

[*Zac. 2*]. Cel ce nu e de vârstă, de se va găsi că iaste eretic, saŭ de se-ar prileji să'șĭ ucigă pre tată-săŭ, saŭ pre mumă-sa : atunce nu va putea scăpa cu vârsta, ci se va certa ca și un mare, cum a fost tînărul cela ce otrăvi pre tată-săŭ de vréme ce nu era încă nice de 18 anĭ, și'l tăiară capul, în cetatea Rimuluĭ ; ca și în vrémea luĭ Matheiŭ Voevodul ţăriĭ Munteneștĭ, când taiase capul tătâne-săŭ un copil în cetatea Bucureștilor.

Aicea scriem pentru a patra vină, pentru carea micșoréză judecătorul certarea celuĭ vinovat.

Glava 358. *[Zac. 1]*. A patra vină carea îndémnă pre judecător să micșoréze certarea celuĭ vinovat de cum i se cade iaste : beţia, de vréme ce dă învăţătură Pravila de zice, cum tótă greșala de ar fi cum ar fi de mare, și de se va face la vrémea de beţie, acela nu se va certa deplin după cum spune Pravila, iară așa numaĭ după voia judecătoruluĭ.

[*Zac. 2*]. Omul beat de ar greși tocma și spre chipul Domnuluĭ ţăriĭ : iară așa tot se va certa maĭ puţin.

[*Zac. 3*]. Omul cel beat, de ar înjura, de ar huli, de ar face și jurămînt mincinos, și de ar strica și pacea ce va fi făcut cu vrăjmașul luĭ, acela de pururea șovăiaște și scapă și se cértă, tot maĭ puţin după voia judecătoruluĭ, și maĭ vârtos vinul ce va fi băut văzindu'l limpede și frumos la faţă, și móle și dulce la gustare, de ar fi și înţelept neștine tot să înșală că'ĭ pare că nu se va îmbăta.

[Zac. 4]. Când se va îmbăta neștine cu înșelăciune, maĭ vârtos când va meșteșugui cine-va să'l îmbéte : atuncĭ orĭ ce va greși nu numaĭ va șovăi pentru să scape, ci încă nu se va certa nicĭ cât de puţin.

[*Zac. 5*]. Maĭ puţin se va certa omul cel beat când va fi prea omorît de beţie, decât când ar fi numaĭ în vréme, că atuncĭ se chiamă că nu știe nemica ce face, iară când se va cunóște că nu e prea beat și de va greși : atunce se va certa maĭ mult, iară tot nu cum ar fi treaz.

[Zac, 6]. Bétul carele va face vre-o greșală și'șĭ va cunóște lucrul că de tóte orile când să îmbată iaste răŭ la beţie, și să céirtă și se sfădéște cu toţĭ, acela să se cérte deplin ca și cum ar fi greșit în trezvie, și după cum spune Pravilele și după greșală ce va face, pentru că se cade cine 'șĭ cunóște firea că iaste zglobiv la beţie, acela saŭ să nu'șĭ bea vin nice cum, saŭ să bea puţinel să nu se îmbéte.

[Zac. 7]. Cela ce se va îmbăta într'adins, ca să pótă șovăi la greșala ce va greși, ca pentru să se cérte maĭ puţin : acela nice odată nu va scăpa, ci se va certa deplin.

[*Zac 8*]. Celuia ce'ĭ părea bine după beţie, căcĭ aŭ făcut vre-o greșală, îmbătându-se iarășĭ și lăudându-se zicând : bine am făcut de am făcut așa: acela nu se va certa puţin, ci tocma și deplin după cumva fi scriind Pravila.

[*Zac. 9*]. Cela ce va zice judecătoruluĭ, că

am fost beat când am făcut acéstă greşală, atuncĭ judecătorul nu'l va créde, drept aceia trebue să arate mărturiĭ, care mărturiĭ să mărturiséscă cum 'l-aŭ văzut bând într'acea zi, şi cum aŭ fost borînd şi aŭ fost făcând tote nebuniile beţieĭ, şi alte sémne ca de om beat.

Aicea scriem pentru a cincea vină, pentru carea micşoréză judecătorul certarea.

Glava 359. *[Zac. 1]*. A cincea vină, pentru carea se îndémnă judecătorul a maĭ micşora certarea celuĭ vinovat, iaste acésta: adecă când nu e omul cu tótă mintea, ce se zice eşit de în fire'şĭ nebun, de vréme ce învaţă şi Pravila omul ce va fi de'n afară de minte, acela măcar ce greşală ar face nu se va certa.

[Zac. 2]. Nebunul şi cel de'n afară de minte, acela de se va înţelepţi când-va, atunce nu se va certa pentru greşalele ce aŭ făcut la nebunia luĭ.

[Zac. 3]. Cel ce iaste când şi când nebun, iar nu în tóte zilele, cum se-ar zice, patru lunĭ este nebun şi cincĭ şase lunĭ iaste înţelept, acela feliŭ de va face vre-o greşală în vrémea nebunieĭ luĭ, atuncĭ nu se va certa, iară de va greşi la vrémea carea iaste înţelept, atunce se va certa tocma după cum scrie Pravila ca şi fie-cine; iară de va fi lucrul împărechiat óre nebun aŭ fost aŭ ba când aŭ făcut acea greşală: atunce stă acesta lucru în mintea judecătoruluĭ, să cunóscă despre lucrurile ce vor fi fost pre împrejurul aceĭ greşale.

[Zac 4]. Cela ce va fi cu minte, şi va face vre o greşală, şi pentr'acéia greşală se va pâri la judecător, şi grăind mărturiile, iară el într'acel ceas va nebuni, atunce judecătorul 'l va certa cu banĭ saŭ cu dobitoc; iară de va nebuni el deca va isprăvi judecătorul pira, şi va vrea să'l dea şi vre o certare pe trup: atunce de vreme ce pre nebun nu'l pot certa trupéşte, atunce le va schimba certarea luĭ pre banĭ, şi acésta se va face când nu va maĭ fi nicĭ o nădejde de a se maĭ înţelepţirea cel nebun: iară de va fi nădejde să se înţelepţéscă: atunce judecătorul 'l va pune la pază, până se va înţelepţi să'l certe. Nebunul de ar ucide şi pre tată săŭ, tot nu se va certa nice cum.

Aicea arătăm sémnele nebunuluĭ

Glava 360. *[Zac. 1]*. Cela ce se va face şi se va arăta cum iaste nebun, pentru să scape de certare, iară el nu iaste adevărat nebun, acela se va certa deplin după Pravilă, iară pentru să'l cunóscă judecătorul aŭ doră se face, aŭ adevărat iaste nebun, atunce trebue să'l întrébe judecătorul multe întrebărĭ şi în multe feliurĭ, şi cu multe meşteşugurĭ, şi să întrébe şi pe vracĭ, carĭ forte lesne 'l vor cunóşte de va fi nebun adevărat.

[Zac. 2]. Cela ce va sfătui pre cel nebun să facă vre o greşală, saŭ să'l ajute, cum se-ar zice să'l dea sabie golă, arătându'ĭ pe cine-va să'l ucigă, nu va putea şovăi acela căce a fost el nebun şi aŭ făcut greşala, să nu se certe după Pravilă cela ce va fi sfătuit.

[Zac. 3]. Cel nebun măcar că nu se va certa la nebunia luĭ de va face vre o greşală, iară aşa tot nu se cade să'l slobozéscă de tot să îmble pe drumurĭ slobod: ce să aibă pază să fie pre lângă ómeniĭ luĭ până se va înţelepţi.

Aicea scriem pentru a şasea vină pentru carea micşoréză judecătorul certarea celuĭ vinovat.

Glava 361. *[Zac. 1]*. A şasea vină carea îndémnă pre judecător să maĭ micşoreze certarea celuĭ vinovat, de cum învaţă pravila: iaste obiceiul loculuĭ, după care obicéiŭ cine va greşi nu se va certa nice cum, cum daŭ învăţătură toţĭ dascaliĭ, tocmindu-se toţĭ într'un cuvînt.

[Zac. 2]. Când va fi un lucru cu cale să se certe carele 'l va face, iară acel lucru de vreme ce va fi obicéiul loculuĭ să se facă: atunce acela ce 'l va face nu se va certa nice cum.

[Zac. 3]. Judecătorul judecă câte o dată şi împotriva PravileĬ pentru acest obicéiŭ al loculuĭ, şi de multe orĭ face şi cum 'ĭ iaste voia luĭ.

[Zac. 4]. Lucrurile carele se fac după cum iaste obicéiul loculuĭ, măcar de ar şi fi împotriva fireĭ şi a pravileĭ, iară drept acéia tot nu va certa judecătorul pre cela ce face acel obicéiŭ, măcar că aicea 'l certă Pravila iară la vtoroe prişestvie, va certa Dumnezeŭ cu munca de véc, pre câţĭ o vor face împotriva Dumnezeeştilor Pravile lucrurile fără lége.

Aicea scriem pentru a şaptea vină, pentru carea micşoréză judecătorul certarea

Glava 362. *[Zac. 1]*. A şaptea vină carea immicşorează certarea celuĭ vinovat: iaste mulţimea de ómenĭ, unde se pornesc ca toţĭ să facă vre o răotate, atunce judecătorul nu póte să alégă cine aŭ făcut răotatea, după acéia iară nu póte pre toţĭ să'ĭ certe pentru unul, şi pentru căcĭ că aceste soţiĭ multe, iale se fac în doo feliurĭ, drept acéia trebue să ştim cum unele orĭ sînt împreunaţĭ mulţĭ şi fac toţĭ o greşală, şi iarăşĭ altă dată sînt mulţĭ împreunaţĭ într'una şi numaĭ unul de într'inşiĭ face o greşală, într'acéia nimenea meĭ de în soţiile luĭ n'aŭ înţeles, nice l'aŭ văzut, nice judecătorul póte să'l cunóscă, şi le-

tr'acésta faptă sînt dóo pravile : și întîia pravilă iaste acésta :

[*Zac. 2*]. Când sînt niște ómenĭ mulțĭ strînșĭ la un loc, și fac vre o greșală, atunce drept acea greșală se îndémnă judecătorul să maĭ micșoréze certarea după cum scrie Pravila, iară maĭ vârtos greșala ce vor fi făcut aceĭ mulțĭ se cértă după Pravilă cu mórte atunce, așijderea se îndémnă judecătorul să maĭ micșoréze certarea pentru să nu omóră pre mulțĭ numaĭ pentru o greșală.

[*Zac. 3*]. Când se va prileji în mijlocul a mulțĭ, de vor fi uniĭ de într'ânșiĭ maĭ capete cum s'ar zice ispravnicĭ, atuncĭ la uniĭ ca aceia nu va micșora judecătorul certarea aceĭ greșale pentru ceĭ mulțĭ, pentru că ce că fie la ce greșală, ceia ce sînt capete după pravile se cértă depururea deplin, numaĭ ce îmmicșorézâ certarea celora ce sânt toțĭ într'un chip de vinovațĭ; și nice unul de într'ânșiĭ nu iaste mare saŭ mic.

[*Zac. 4*]. Adoa pravilă zice : când se va tâmpla de între niște ómenĭ mulțĭ să greșască unul de întrânșiĭ, și atunce nice aceia nice judecătorul póte să știe carele au făcut greșala : atuncĭ pre toțĭ să'ĭ slobozéscă de tótă certarea trupéscă, și se vor certa numaĭ cu banĭ, cum s'ar zice, depre o ferestră a uneĭ case unde aŭ fost strânșĭ niște ómenĭ mulțĭ, de acolo s'aŭ aruncat o piatră ș'aŭ ucis pre un om ce aŭ fost trecând pre uliță, iară aceia ce sânt în casă eĭ nu știŭ cine să fie aruncat acea piatră, de care lucru nu póte să fie într'alt chip, ci unul de într'ânșiĭ aŭ aruncat piatra, și el nu va spune : atuncĭ să fie slobozĭ, și numaĭ cu banĭ să se cérte.

[*Zac. 5*]. Când vor fi într'o casă niște ómenĭ mulțĭ lăcuitorĭ, și se va găsi între dânșiĭ unul ucis, și vor arăta sémnele cum să'l fie ucis unul de într'ânșiĭ iară nu mulțĭ, de vréme ce se va afla că are numaĭ o rană iară nu maĭ multe, și nu se știe carele de între dânșiĭ să fie făcut acea ucidere : atuncĭ vor fi toțĭ slobozĭ de certarea ucidereĭ, numaĭ ce se vor certa după voia judecătoruluĭ și nu se va certa nicĭ unul cu mórte. Așijderea iară de ar avea cât de multe rane cel ucis, măcar de ar fi atâta de multe, pre cât ómenĭ vor fi într'acea casă, și să nu știe nimínilea cine să i le fi făcut aceluĭ ucis : atunce toțĭ vor fi slobozĭ de mórte, numaĭ ce se vor certa după voia judecătoruluĭ.

[*Zac. 6*]. Când se va prileji să aibă price niște ómenĭ și vor sări toțĭ cu arme asupra unuia și'l vor ucide cu multe rane, iară să nu fie nicĭ aicea lucru de față, óre cine l'aŭ rănit, și cine nu l'aŭ lovit? atunce toțĭ se vor certa după voia judecătoruluĭ; iară de se va cunóște cariĭ l'aŭ rănit, și cariĭ nu l'aŭ ucis, atuncĭ ucigătoriĭ se vor omorî, iară ceia-lalțĭ ce le-aŭ fost ajutor, atunce se vor certa după voia judecătoruluĭ, iară de nu le vor fi ajutat, ci numaĭ fiind acolea de față vor fi sărit și eĭ cu armele : atuncĭ aceia nu se vor certa.

[*Zac. 7*]. Niște ómenĭ mulțĭ de vor ucide pe vre unul cu rane de mórte, carele una de într'insele singură putea să'l omóră, iară la judecător să nu se pótă adevăra carele l'aŭ omorît : atunce pentru căcĭ sînt mulțĭ, nu se va omorî nicĭ unul, iară așa se vor certa după voia judecătoruluĭ.

[*Zac. 8*]. Când vor ucide mulțĭ pre unul cu rane nu de mórte, care lucru una de într'acelea nu l'ar fi putut omorî, ci tóte împreună l'aŭ omorît, și judecătorul nu știe carele'ĭ va fi făcut rana cea de mórte, numaĭ ce se adeverézâ lucrul, cum l'aŭ ucis toțĭ împreună, atunce pentru mulțimea se va certa toțĭ după voia judecătoruluĭ.

[*Zac. 9*]. Cel ucis de mulțĭ de va avea și rane multe, și deîntr'acélea când unele sînt de mórte, iară altele nu sînt de mórte, și să nu pótă judecătorul să adevereze cine 'ĭ-aŭ făcut mórtea, atuncĭ pentru mulțimea, toțĭ se vor certa după voia judecătoruluĭ, iară de va cunóște judecătorul pre ceia ce aŭ făcut ranele céle de mórte, atunce'ĭ va certa ca pe niște ucigătorĭ : iar cela ce n'aŭ făcut rane de mórte, pre aceia 'ĭ va certa judecătorul după cum va fi voia luĭ.

[*Zac. 10*]. Maĭ marele care va fi cap între multe soțiĭ, și de va fi făcut rană de mórte celuĭ ucis : iară ceia-lalțĭ soțiĭ să'l fie vătămat cu rane nu de mórte : atunce cel maĭ mare se va certa ca un ucigător cu mórte, iară ceia-lalțĭ după voia judecătoruluĭ și după rane care le vor fi făcut fie-carele, însă și atunce se cade fórte să cerceteze judecătorul pre amăruntul, în ce parte de trup aŭ rănit fieș-carele de dânșiĭ, pentru că măcar de n'ar fi făcut toțĭ rane de mórte, alegână fără de cel maĭ mare, iară așa drept aceia maĭ mult se va certa cela ce'l va fi lovit în piept, de cât cela ce'l va fi lovit într'un déget, și maĭ mult se va certa cela ce aŭ făcut rana de 'ĭ-aŭ scos sufletul, de cât ceia-lalțĭ, decĭ orĭ cațĭ vor fi făcut rane de mórte aceia toțĭ se vor omorî, iară ceia-lalțĭ să se cérte după voia judecătoruluĭ.

[*Zac. 11*]. Când se va ucide neștine de mulțĭ și judecătorul nu va ști carele de într'aceĭ mulțĭ l'aŭ ucis : atunce toțĭ se vor certa cu banĭ, saŭ ĭ vor scóte de în moșie, saŭ ĭ vor duce la ocnă.

[*Zac. 12*]. Póte judecătorul să muncéscă pe acela saŭ pre aceia ce vor avea niscare sémne ca acéle cum să fie ucis aceia pre cel mort, măcar de ar fi momit și pre alțiĭ pre mulțĭ într'acea ucidere. Așijderea de va arunca neștine vre o piatră de în vre o casă unde vor fi ómenĭ mulțĭ, și va ucide pre cine-va, atunce iară nu 'ĭ va munci pre toțĭ judecătorul, nice

va putea să'l muncéscă pentru să știe carele iaste de întru toți cela ce aŭ aruncat piatra, iară de va fi carea cumva de într'acești mulți de se vor găsi vre unii să aibă niscare sémne, cum aceia să fie aruncat piatra: atuncĭ pre acela saŭ pre aceia numai ce va munci judecătorul, să spue cum va fi cu dreptul.

Pentru a opta vină, pentru carea micșoréză judecătorul certarea.

Glava 363. [*Zac 1*]. A opta vină pentru carea se îndemnă judecătorul să micșoréze certarea celuĭ vinovat, la greșala ce aŭ făcut: iaste ascultarea carea va face neștine spre Domnul țăriĭ, saŭ spre stăpânul carele i va sluji, și cum zice cartea cea véche la vtorii Zacon la 17 capete: cela ce nu se va pleca, ce se zice ce nu va asculta de judecătorul carele au ales Dumnezeŭ, acela cu mórte voiŭ să móră. Măcar că acest cuvînt al scripturiĭ celĭ vechĭ zice așa, iară așa se socotéște pentru învățătura judecătoruluĭ celuia ce judecă pre lége și pre Dumnezeeștile Pravile, și pe Pravilele céle ce sunt după fire, pentru că cine nu se va pleca supt tăriea învățăturiĭ legiĭ și judecătoruluĭ: acela nu se va certa cu morte pe dreptate și după Pravilă.

[*Zac. 2*]. Cade-se să asculte și să se plece Boiarenuluĭ și maĭ mareluĭ nărodului, însă când vor da învățătură spre lucrurile carele vor fi mărturisite de Pravilele céle împărăteștĭ saŭ de obicéele locului, saŭ de singură firea omenéscă, care lucru să înțelégă când va îmbla neștine pre aceia ascultare, atunce puțină vătămare va face spre aprópele luĭ, iară de vréme ce va acéstă ascultare ce va face neștine spre maĭ marele săŭ, ce se zice spre Domnul săŭ, îmblând de tóte pre voia luĭ, de va greși și va vătăma forte mult pe aprópele fieș-cuĭ: atunce nu se cade ascultătorul să fie acéstă ascultare.

[*Zac. 3*]. Cela ce va ucide pre cine-va, fiind trimis de Boiarenul Săborului, ce se zice de cel maĭ mare al glótelor, atunce póte șovăi să nu se cérte după cum scrie Pravila, care lucru să înțelége într'acest chip: Când'l va trimite cel maĭ mare, și'l va îngrozi de'l va zice că de nu va omori el pre acela, atunce judecătorul va omori pre dînsul, și maĭ vârtos maĭ marele glótelor, de va fi deprins a omori pre uniĭ ca aceia cariĭ nu'l vor asculta; iară de vréme ce nu'l va îngrozi maĭ marele glótelor, și să nu'l zică așa că de nu'l va omorĭ atunce va muri el în locul luĭ, și încă când nu va fi învățat a omori pre ceia ce nu'l ascultă: atuncĭ cela ce va face uciderea nu va putea șovăi să zică că l'aŭ mânat maĭ marele luĭ, ci se va certa după cum scrie Pravila.

[*Zac. 4*]. Rugămintea Domnilor iaste ca și când aŭ îngrozi pre neștine.

[*Zac. 5*]. Orĭ care muiare de frică și de silă ce'ĭ va face Domnul, de se va pleca și va face pre voia luĭ: aceia nu se va certa niciĭ cum.

[*Zac. 6*]. Un judecător de la unĭ tîrg, ce se zice un dregător, nu iaste dator să asculte pre Domnul țăriĭ să muncéscă, saŭ să spânzure pre neștine, cunoscând el că nu e vinovat, și iaste lucru cu asuprélă aceia muncă saŭ aceia mórte, ce maĭ bine'ĭ iaste luĭ să șĭ lase scaunul cel de judecător ce ține, de cât să se plécе învățăturiĭ Domnu-săŭ cea cu asuprélă; iară de nu se va îndura să facă părăsire scaunuluĭ săŭ, atunce trebue să scrie să dea știrea Domnu-săŭ de aceia tocmélă ce 'l-aŭ poruncit, cum iaste lucru cu năpaste, și să socotéscă să maĭ cerceteze, și dup'aceia să aștépte răspuns; iară judecătoriul de va răspunde și al doilea rând, și de va zice de nu verĭ asculta, tu știĭ, saŭ să facĭ cum îțĭ daŭ învățătură și să nu maĭ cerĭ alt lucru saŭ altă vină, saŭ de va zice și într'alt chip, citit'am scrisórea ce ne-aĭ trimis și am înțeles de tot, iară drept aceia să facĭ cum ți-am dat învățătură, iară într'alt chip să nu fie: atunce de va asculta de învățătura maĭ mareluĭ săŭ, va putea șovăi și nu se va certa după Pravile pentru greșala ce va fi făcut pentru ascultare.

[*Zac 7*]. Când va zice judecătorul, cutare lucru l'am făcut, pentru că 'mĭ-aŭ dat învățătură Domnul mieŭ, carele iaste maĭ mare pre o țară, atunce nu'l vom créde acest cuvînt, numaĭ ce trebue să arate acea învățătură a aceluĭ Domn, aŭ cu mărturie aŭ cu scrisóre de mâna Domnuluĭ țăriĭ.

[*Zac 8*]. Un judecător ce va isprăvi și va împle légea altuĭ judecător al alțiĭ eparchiĭ, atuncĭ nu se va certa nice iaste dator acela să cerceteze tocméla aceia să vază dréptă e aŭ cu asuprélă, fără numaĭ de se va pune împrotivă cel vinovat de va zice, cum acéstă lége nu e bună de nimica, de vréme ce se-aŭ făcut de un judecător striin și cum nu i se-aŭ căzut să legiuiască el greșală ca acésta, cum se-ar zice județul Brașovuluĭ căce n'aŭ putut prinde pre un vinovat la mânile luĭ, aŭ făcut lége să fie isgonit de în tóte cetățile câte sînt supt ținutul Craiuluĭ ungurescŭ, și așa aŭ isprăvit cum de va încăpea în mânile vre unuĭ scaun Crăiesc, atunce să aibă a'l tăia capul, și așa aŭ dat știre pre la tóte cetățile țăriĭ Ungureștĭ, iară vinovatul se-aŭ prilejit de se-aŭ prins la mâna județuluĭ dela Sibiiŭ, deaceia având județul la mâna luĭ isprava celuia județ de la Brașov, cum orĭ unde 'l vor prinde să'l taie capul, acum póte într'acel ceas fără nice de o certare ce pre judecata aceluia să'l taie capul, iară de va fi judecata celuia și strîmbă, atunce acela ce 'i-aŭ tăiat capul nu se va certa nice

cum fără numaĭ când va zice vinovatul acelui județ de la Sibiiŭ, ce trĕbă are județul de la Brașov cu mine, saŭ ce puternic e el asupra mea să'mĭ taie capul? de vrĕme ce eŭ nu sînt ungur, ci sînt nĕmț și omul cela ce l'am ucis iaste de în țara Nemțască, și l'am ucis la Ispania, decĭ ce trĕbă are județul de la Brașov cu greșalele ce se fac în țara Nemțĕscă? decĭ atuncĭ acel județ 'l va ținea la închisóre, și va scrie la Craiul unguresc ce vor putea alĕge pentru acest lucru, și după cum va veni răspuns de acolo așa va isprăvi.

[*Zac 9*]. Patriarhul de va scrie la vre un poslușnic al luĭ, și de'ĭ va zice să facă cutare lucru iară de nu veĭ face de greŭ te aforisesc și acel lucru ce'ĭ zice se facă iaste cu năpaste și cu asuprelă: atunce acel poslușnic nu iaste dator să asculte pre Patriarchul, nice aforisania luĭ, iara așa se cade să'ĭ dea știre cu scrisóre cum iaste năpaste. și cum se face asuprelă pre învățătură ce I-aŭ dat. și dup'acĕia să aștĕpte răspuns.

[*Zac. 10*]. Judecătoriul cel mirenĕsc se cade să ispitĕscă și să săvîrșască o lĕge ce va fi legiuit judecătoriul Bisĕricii, de i va parea c'aŭ legiuit drept: însă póte și acela judecătorul mirenesc să cercetĕze tocmela cu mărturiĭ. să pótă cunóște lĕgea ce-aŭ legiuit, de póte fi să'l facă sfârșit, ce să zice certare, aŭ cu mórte aŭ într'alt chip, fără numaĭ de va fi tocmĕlă pentru eresurĭ, pentru că atunce judecătorul cel mirenesc, nu maĭ cercetĕză nemica: ci atunce'șĭ orĭ ce fel de eretic i vor da de la judecătorul Besĕriciĭ de'l va omorî fără de nimica altă îngăduință. și fără nice de o întrebare cum aŭ fost tocmĕla.

[*Zac 11*] Omeniĭ ceĭ Domneștĭ, ce se zice armașiĭ și armășeniĭ și alțiĭ ca dînșiĭ când vor munci, când vor spânzura, saŭ vor tăia capul cuiva, și altele ce vor face cu învățătura Domnuluĭ țăriĭ, atuncea de ar fi învățătura Domnuluĭ la arătare de față să vază toțĭ că iaste cu asuprelă, și cu mare năpaste, aceia nice odată nu se vor certa nice cum nice drept un lucru.

[*Zac 12*] Plugariĭ și alțĭ lucrătorĭ de vor ara în pămînt striin, saŭ de vor culĕge în vie cu învățătura cuiva. când le va fi zis că iaste a lua: atuncĭ nu se vor certa nice cum, fără numaĭ atunce când vor ști lucrătoriĭ că nu iaste a celuia ce I-aŭ pus să lucrĕze acolea acel pămînt, saŭ alt ce va fi, saŭ fără numaĭ când I-ar pune să sĕcere încă fiind crud saŭ să strîngă alte póme într'acest chip, saŭ când le ar zice să mute vre un hotar de in locul luĭ. saŭ unde'l vor pune să lucrĕze și'l vor păzi cu ómenĭ cu arme. saŭ când le vor zice să lucrĕze nóptea. ce se zice să fure: pentru căce că atunce depururea se vor certa și nu vor putea șovăi.

[*Zac. 13*]. Feciorul carele va face vre o greșală pre învățătura tătâne-săŭ, saŭ a mâne-sa, saŭ muiarea pre învățătura bărbatuluĭ eĭ, saŭ robul pre învățatura stăpânu-săŭ: aceia nu se vor certa nice cum de va fi greșala micșoră, iară de va fi greșala mare: atunce se vor certa, însă nu deplin cum scrie Pravila, ce după voia judecătoruluĭ.

Aicea scriem pentru a noua vină, de în carea micșorĕză judecătorul certarea și pedĕpsa celuĭ vinovat.

Glava 364. [*Zac. 1*]. A noa vină pentru carea se îndĕmnă judecătorul să maĭ micșorĕze certarea celuĭ vinovat, de cum cĕrtă Pravilele: iaste neputința și slăbiciunea fireĭ, pentru carea maĭ puțin se vor certa muerile, decât bărbațiĭ la greșalele ce vor face.

[*Zac. 2*]. Muiarea se va certa maĭ puțin de cât bărbatul, când în casa eĭ se vor face banĭ răĭ calpuzanĭ. saŭ când va cumpăra ceva vre un lucru eftin ca să'l vînză maĭ scump. saŭ când va sparge Cartea Domnĕscă, și încă și de se va mesteca în tocmĕla ereticilor, saŭ la jurămînt mincinos, iar când va greși la lucrurĭ, carile se fac împotriva Dumnezeeștiĭ Pravile, și a Pravilii firiĭ omeneștĭ: atuncĭ nu se va certa muiarea maĭ puțin, ce tocma ca și bărbatul.

[*Zac. 3*]. Țăranul cel gros, acela póte șovăi să nu se cĕrte, maĭ ales când va fi mărturie cuiva, și de va grăi cuvinte fără de ispravă fără cale, de se va cunóște lucrul că grăiaște de prostimea luĭ, iară de va grai de învățătura luĭ cea rea: atunce se va certa tocma ca și alțiĭ, așijderea și la alte la tóte greșalele ce va face țăranul cel gros, de va face de grosimea luĭ, atunce maĭ puțin se va certa, iară de va face de în răotatea și felul luĭ cel răŭ: atunce se va certa tocma ca și alalțĭ, și acĕsta iaste în putĕrea judecătoruluĭ să'l judece, de va fi de grosimea luĭ saŭ de nu va fi, fără numaĭ de va fi greșala spre Dumnezeiasca Pravilă, saŭ spre Pravila cea de fire, căce că atunce grosimea luĭ nemica nu'ĭ va folosi nice va șovăi să scape de certare.

Pentru a zĕcea vină, pentru carea judecătorul înmicșorĕză certarea și pedĕpsa

Glava 365. [*Zac. 1*]. A zĕcea vină carea îndĕmnă pre judecător să maĭ micșorĕze certarea vinovatuluĭ: iaste somnul, de vrĕme ce mulțĭ s'aŭ găsit de aŭ făcut multe și minunate lucrurĭ în somn, iară dĕca se deștepta atunce nu ținea minte nemica ce aŭ făcut; cum aŭ fost odată unul de-aŭ fost dormind la Besĕrica luĭ Sveti Venedict la țara frîncĕscă, și aŭ fost eșit de in Besĕrică adormit de aŭ îmblat doao mile de loc. și acolo aŭ găsit pre un copil și l'aŭ ucis de aŭ murit, neavînd nice un lucru cu dânsul. nice l'aŭ știut nice l'aŭ

cunoscut, și iarășI așa adormit s'aŭ întors și s'aŭ dus de aŭ întrat în besérică, iară dimineța n'aŭ știut nemica eșitaŭ afară aŭ n'aŭ eșit. Altă dată iarășI aŭ fost într'un oraș ce s'aŭ chemat Pizan, unul de aceia carele de multe orI eșia nóptea de în casă'șI cu arme, și încungiura tîrgul tot cântând, și iarășI dormind se întorcea de mergea acasă și nu se maI deștepta, și de multe orI priateniI luI déca'l găsia îmblând pe drum eI 'l deștepta și 'l întorcea deștept la casa luI de în carea eșise dormind, saŭ cum aŭ fost o muiare, carea se scula nóptea de'șI frământa pâinea, și o punea de o învălia și o gata de tot numaI să o bage în cuptor, și iarășI adormită, se ducea de să culca în patușI, iară diminéța nu știa cine 'l-aŭ grijit așa pâinea, și așa depururea'I părea că'I fac acésta vecinile eI, ca să rîză cu dînsa : și alțiI mulțI s'aŭ aflat ca acestia, decI pentru acéia s'aŭ făcut acéste pravile.

[*Zac.* 2] Acest fel de ómenI, dormind în somn, de vor bate saŭ vor răni, saŭ vor ucide pre cineva, aceia nu se vor certa după Pravilă, ce după voia judecătoruluI, de vréme ce și somnul se închipuiaște cu mórtea : iară afară de acésta se cade să aibă judecătorul milă la greșalele carele sunt de în fire.

[*Zac.* 3]. Un om cu fămeia luI dormind într'un așternut, de vor împresuraș coconul între eI și'l vor omorî : atunce acesta lucru nu se va chema c'aŭ făcut eI de mintea lor cea rea, ci le-aŭ fost greșală, de vréme ce și judecătorul depururea créde, cum părințiI maI bine 'șI păzesc feciorii, de cât singurI pre sine, saŭ muma nu se va chema să'șI pótă ucide pre fiiu său, fiindu'I de în măruntaele eI, drept acéia nu se vor certa după pravilă ca niște ucigătorI : iară pentru nesocotința lor, atunce se vor certa după voia judecătoruluI.

[*Zac.* 4]. Cela ce va greși dormind, acela se va certa dupa Pravilă, însă când se va face că dorme, iară el adevărat va fi deșteptat.

[*Zac.* 5]. Cela ce va greși dormind, și déca se va deștepta nu se va căi ce-aŭ făcut, ci încă va zice bine am făcut de am făcut așa în somn : acela se va certa după Pravilă și nu va putea să șovăiască.

[*Zac.* 6] Când va dormi neștine, și de va merge să facă vre o răotate, saŭ de va vătămă pre cine-va, atunce póte celalalt să'l ucigă, ca să scape dinaintea luI cu viiață, și nu se va certa, care lucru se socotéște când nu va putea într'alt chip să scape de în mânile luI, ce numaI ce'l caută să'l ucigă.

Acest scrisă pentru a unsprezécea vină carea va micșora judecătorul pedépsa și certarea

Glava 366. [*Zac.* 1] A un-sprezécea vină carea maI micșoréză judecătorul certarea și pedépsa celuI vinovat, iaste dragostea, de vreme ce dragostea se închipuiaște cu beția, așijderea și cu nebunia, iară așa maI vârtos iaste și maI rea chinuire de cât acélea de cât tóte : drept aceia s'aŭ făcut acéstă Pravilă.

[*Zac.* 2]. Cela ce va face vre o greșală fiind îndemnat de dragoste : acela maI puțin se va certa de cum spune Pravila.

[*Zac.* 3]. Cela ce va fi biruit de dragoste, și de va tâmpina vre o fată mergînd pe drum, și o va săruta : acela nu se va certa nice cum, cum aŭ făcut un muncitor de la Athina, pre carele 'l chiăma Opisistratos, carele aŭ zis muerii'șI când 'l îndemna să nu fie într'alt chip, ci să o oră pre cela ce-aŭ sărutat pre o fată fecioriță a lor mergênd pe drum, iară el 'I zise acest cuvînt, de vrê ne ce pre ceia ce ne iubesc și ne sărută, tu zicI să'I omorîm, dară încă ce învățătură veiI da să facem celora ce nu ne vor și ne vor fi cu vrajmășie ?

[*Zac.* 4. OrI care muiare pentru multă dragoste ce va avea cătră ibovnicul eI, de va primi în casa eI furtișagul ce va fi el furat : aceia maI puțin se va certa de cum iaste scris la Pravilă.

[*Zac.* 5]. Dragostea, précurvia și răpirea feteI, și alte greșale ca acéstea șovăesc, ce se zice când ar pune scărI la ferestri să se sue să intre la ibovnicu'șI și altele ca acéstea.

Pentru a doasprezéce vină, carea micșoréză judecătorul pedépsa și certarea.

Glava 367. [*Zac.* 1] A doasprezécea vină carea îndemnă pre judecător să micșoréze certarea celuI vinovat, de cum seriŭ Pravilele: iaste ruda cea alésă, boeria, de vréme ce nice ceI de rudă bună, nice boiariI, nice feciorii lor nu se vor certa cu Catarga, saŭ cu Ocna, ci pentru acélea se vor goni de în moșia lor câtă-va vreme, iară nu se nicI spînzură în furcI ca alțI făcătorI de răŭ, nice se înțépă : ci pentru acélea pentru tóte li se tae capetele, nice pre uliță pre în tîrg nu se pórtă unI ca aceia.

[*Zac.* 2]. Când certă judecătorul, saŭ Pravila pre cine-va cu banI : atunce tocma se certă boiarenul ca și cel sărac.

[*Zac.* 3]. Certarea cea trupéscă carea dă Pravila pentru greșale, de ar fi cât de micșoră aceaia certare déca se va da vre unuI boiaren, acea se chiamă prea mare, de cât când s'ar da fie cuI de ceI maI micI, și iarășI vine lucrul unuI drept altul, cât ar fi de mică certarea carea va fi cu banI la vre un om de ceștI maI micI și proștI, la aceia iaste maI mare de cât s'ar da la un boiaren, drept acéia Pravila schimbă certarea cea trupéscă cu banI, când iaste vre un boiaren, și acéstă cu certare de banI; iară de iaste vre un óm de jos și mișel și sărac, atunce acela se va certa cu certare trupéscă

[*Zac.* 4]. La greșale ca acélea carele sînt la Pravilă, maI marI se daŭ boiarilor de cât săracilor, și maI mult se vor certa boiariI de

cât cel mai mici și mai săraci, cum s'ar zice, de să va afla vre un boiaren hiclén unui Domn, și hain țării, și de s'ar arăta într'acesta chip și unul de cei mai mici, atunce mai mult s'ar certa cel mai mare boiaren, de cât cel mai mic și om mai de jos; așijderea și omul cel mai de jos, de'l vor prinde la războiŭ viu atunce'i vor tăia capul, iar de vor prinde vre un boiaren atunce'l vor spînzura.

[*Zac.* 5]. Greșalele carele fac rușine boiarilor, atunce mai mult să cértă boiarii, de cât cei mai mici și ómenii mai de jos, cum s'ar zice, la greșala votriei se va certa mai mult boiarenul de cât cel mai micșor.

[*Zac.* 6]. La greșalele ce învață Pravila să piarză în furci, cum e hainia, și hicleșugul, când hiclenéște pre Domnul săŭ, atunce se va spînzura și boiarenul ca și cel mai prost, iară așa furcile boiarenului să se facă mai nalte de cât ale celui mai mic.

[*Zac.* 7]. Când va mărturisi neștine minciuni, saŭ va fi eretic, și când nu va asculta de Domnul săŭ, și la lucrul cel ce vor sudui pre Împăratul saŭ pre Domnul locului, atunce într'un chip se vor certa și boiarii și cei mai proști.

[*Zac.* 8]. Cela ce va face o greșală, nădăjduindu-se că nu se va certa căci iaste boiaren, și de va fi scos cuvînt, să fie înțeles cine-va cum să fie zis acest cuvînt, și cum să fie făcut acéstă greșală cu acest gînd: atunce boiarenul se va certa într'o potrivă tocma cu cel mai săraci.

[*Zac.* 9]. Când se va cădea unui boiaren pentru greșală ce aŭ făcut, să'l trimită la ocnă, saŭ să'l bată prin târg, saŭ altă certare să pață, iară judecătorul ca pe un boiaren, atunce va certa cu bani, acésta se face o dată saŭ de doă ori, iară a treia óră de vor mai prinde pre boiaren făcând iarăși acea greșală, atunce se va certa tocma ca și cel om mic și mai prost.

[*Zac.* 10]. La certările célea ce dă Pravila după voia judecătorului, la acélea póte judecătorul să mai împuținéze certarea boiarenului, iară acélea certări ce de față învață Legea si Pravila certarea cum va fi, la acélea nu póte judecătorul să cérte mai puțin pre boiaren de cât pre cel om mai mic și mai de jos.

[*Zac.* 11]. Pentru preacurvie, tocma într'o potrivă se cértă boiarenul ca și cel mai mic.

Pentru a treia-sprezécea vină, pentru carea micșoréză judecătorul pedépsa și certarea.

Glava 368. [*Zac.* 1]. Judecătorul se îndémnă să mai micșoreze certarea celui vinovat, pentru iscusirea și destoinicia lui, cum s'ar zice: de vréme ce neștine va ști vre un meșteșug ca acela frumos si scump, și atât să'l știe de bine, cât să nu se afle altul asemenea lui: atunce acela de va face vre o greșală, mai puțin se va certa; cum aŭ fost odată un lăcătuș bun, carele pentru uciderea ce făcuse, nu l'aŭ omorît, ce l'aŭ isgonit de în locul lui și de în moșia lui, și iarăși la vréme de óste l'aŭ adus, acésta se face când se va arăta meșteșugul lui de față de vor vedea toți, carele va fi tuturor de trébă, și greșala lui trebue să fie așa: adică să nu fie hainit cum-va moșia lui, saŭ să fie fost tâlhar de drum, pentru că atunce nici un meșteșug nu'i va folosi.

[*Zac.* 2]. Când va fi făcut neștine un bine mare locului aceluia unde lăcuiaște, care bine să se pomenéscă depururea, dup'aceia de se va prileji să facă vre o greșală: atunce judecătorul pentru acel bine ce se pomenéște, va certa'l mai puțin de cum se cade, fără numai când va fi acel bine ce aŭ făcut locului, lucru puțin iară greșala lui va fi mare: atunce acel bine ce-aŭ făcut nu'i va fi drept nimica.

[*Zac.* 3]. Binele ce va face neștine locului și moșiei lui, au el aŭ moșii lui, acela'i va folosi ca să se cérte mai puțin saŭ să nu se cérte nice cum la greșale ce va fi făcut, și acésta póte fi când va fi trecut vréme multă de când va fi făcut acel bine, până când aŭ făcut greșala pentru că de se va face acel bine în vrémea carea se va face și greșala: atunce acel bine nu'i va folosi nemica, ca și când nu s'ar fi fost, de ar fi cât de mare, ce se chiamă că va mai micșora óre-ce, cum se ar zice, óre cine fură de la un boiaren o răcliță cu bani, și găséște acolo înlăuntru niște cărți hiclene, carele le scria la niște vrăjmași să vie cu óste să ia acel loc, și déca le-aŭ găsit le-aŭ arătat Domnului acelui loc, și se-aŭ grăbit de aŭ îndreptat și aŭ potolit cum aŭ știut acel lucru, acela adevărat mare bine aŭ făcut acelui loc, iară așa nu l'aŭ făcut cu sfat bun și cu gând bun, cum se cade să se facă binele, ci i-aŭ venit acest bine mare de în furtișagul lui, drept aceia ca un fur se va certa, iară mai marii acelui loc vor face milostenie feciorilor lui, și pre dânsul încă 'l vor certa mai iușor órece puțin lucru, pentru acel bine ce i se-aŭ nemerit.

Aicea scrie pentru a patra-sprezécea vină, carea micșoréză judecătorul pedépsa și certarea.

Glava 369. [*Zac.* 1]. Schimbându'și neștine firea și viiața cea rea ce-aŭ fost având și plecându-se către Dumnezeŭ, aceia îndémnă pre judecător de mai micșoréză certarea, de cum spune Pravila pentru greșala ce aŭ făcut: drept aceia se aŭ făcut acéstă Pravilă.

[*Zac.* 2]. Ovréiul de va face o greșală, și dup'aceia va veni spre credința creștinéscă și se va boteza, acela saŭ nu se va certa nice cum, saŭ se va certa pentru acea greșală de cum învață Pravila, și acéstă lucru să cu tu-

tul în voia judecătoruluĭ, să'l cérte saŭ să nu'l cérte. verĭ mult verĭ puţin.

[Zac. 3]. Ovréiul carele se-aŭ botezat, de va fi luat cevaşĭ cât de puţină certare, pentru greşală ce aŭ greşit încă mainte de botez : atunce judecătorul nice într'un chip nu va putea să'l cérte cum spune Pravila.

[Zac. 4]. Ovréiul décă se va boteza, de ar fi făcut câte păcate şi scârnăviĭ, iară pentru darul botezuluĭ, tóte se vor curăţi, şi va rămânea cum ar fi născut a doa óră : şi atunce póte să fie şi preot, fără nice o smintélă.

[Zac. 5]. Tóte acestea vor fi, când se va face şi creştinul călugăr.

Pentru a cincea-spe-zécea vină, pentru carea micşoréză certarea judecătorul.

Glava 370. *[Zac. 1]*. Judecătorul să îndémnă a maĭ micşora certarea celuĭ vinovat, de cum spune Pravila, când cel vinovat iaste surd saŭ mut, de vréme ce unul de aceia iaste ca şi un cocon micşor, şi ca unul de ceĭ fără minte nebun.

[Zac. 2]. Surdul şi mutul când'ĭ va fi mintea întrégă şi deplină, şi va putea cu măhăitul să arate fieşte căruia firéşĭ şi voia luĭ : atunce se va certa tocma ca şi alalţĭ, iar alţĭ dascalĭ zic; cum mutul să se cérte maĭ puţin, pentru că mărturia carea face mutul cu măhăitul, aceia póte să fie şi cu greşală, fără numaĭ acel mut şi surd de va şti scrie şi să citéscă, pentru că atuncea judecătoru 'l va întreba cu scrisóre, şi el va răspunde iară cu scrisóre, şi atunce póte să'l şi muncéscă pentru să spue şi să'l cérte după Pravilă.

Pentru a şasea-sprezéce vină, pentru carea micşoréză certarea judecătorul.

Glava 371. *[Zac. 1]*. Când va pîrî tatăl pre fiiu-săŭ cel trupesc la judecător, pentru vre o greşală ce va fi făcut, atunce i se va face milă judecătoruluĭ. şi 'l va micşora certarea ce i se-ar cădea după greşala luĭ cum scrie Pravila. Feciorul carele ar fi fugit şi se-ar fi făcut légea după vina luĭ unde'l vor găsi, acolea să'ĭ facă mórte, iară tată-său de'l va prinde şi să'l dea judecătoruluĭ : atunce judecătoruĭ va maĭ micşora certarea luĭ, ce se zice nu'l va omorî ce'l va certa într'alt chip.

[Zac. 2]. De va fi feciorul fugit, pentru că ce va fi greşit împotriva Impărăţieĭ saŭ a Domnieĭ, şi aŭ făcut pagubă ca aceia ţăriĭ : pre acela de'l va prinde tată-său şi de'l va trimite la judecător, atunce maĭ puţin se va certa de la judecător decât de l'ar prinde omul Domnesc.

[Zac. 3]. De vréme ce s'ar prinde neştine feciorul şi l'ar duce de l'ar da pre mâna judecătoruluĭ, nu căce dóră iaste om bun, ci pentru căce să téme să nu'l cumva prinză ómeniĭ ceĭ Domneştĭ : atunce încă se va certa maĭ puţin de cum se cade şi de cum învaţă Pravilele pentru aceia greşală.

[Zac. 4]. Cela ce'şĭ va da feciorul luĭ pe mâna judecătoruluĭ, ca pe un vinovat, atunce de ar fi tată-său şi ovréiŭ, tot maĭ puţin se va certa.

[Zac. 5]. Aşijderea şi feciorul. de va da pre tată-său la judecător ca pe un vinovat, ca să l cérte după greşală : atunce iară maĭ puţin se va certa.

[Zac. 6]. Muma de'şĭ va da feciorul saŭ fata la judecător, ca pe nişte vinovaţĭ : pre aceia maĭ puţin va certa judecătorul, iară aşa nu'ĭ va slobozi de tot.

[Zac. 7] Acéstea tóte ce am zis, pentru darea tatăluĭ pre feciorĭ, şi feciorul pre tată-său, iaste adevărată şi neclătită, după Pravilele împărăteştĭ, şi după cum scriŭ toţĭ dascălii, tocmindu-se toţĭ într'un cuvînt fără nice de o price, iară carele aŭ fost maĭ prost şi maĭ mic nemica nu se-aŭ pus împotriva acelora nice cu unele de câte am zis, iară drept aceia acéstă dare de tată pre fecior, saŭ fecior pre tată nu se-aŭ prilegit nice o dată să fie acesta lucru, să dea tată pre fecior, şi fecior pre tată, până la vrémea unuĭ dascăl mare şi tocmitor de Pravile, numele luĭ era : Farînasc, carele aŭ strâns tóte Pravilele céle Impărăteştĭ şi încă se ispiti şi se nevoi cu învăţătură ca aceia, să cunóscă care Pravile şi obicée se socotesc la oblastiile Creştineştĭ în tótă lumea, acel dascal aŭ fost după Hristos 1598 de anĭ, iară până într'acéstă vréme nu se-aŭ prilejit nice o dată vină şi faptă ca acésta să se legiuiască la judecător, ce se zice tătăl să'şĭ dea feciorul ca pe un vinovat la judecător, ce numaĭ la Polonia, supt oblastia Papeĭ de Roma, acolo ce aŭ dat aşa un tată pre feciorușĭ, care fecior aŭ fost izgonit de în moşia luĭ căce era greşit Impărăţieĭ, iară aicea nu se ţine în sémă Pravila cea de milostivire, ca să cérte maĭ puţin pre fecior, căce l'aŭ dat tată-său, ci l'aŭ certat cumplit, după Pravile, pentru că greşala era sudalmă pre Impărăţie, şi judecăţile la greşale ca acéstea nu deschid Pravila cea de milostivire : ci numaĭ Pravila cea de certare cumplită, pentru ca să nu cumva céră milă. nice tatăl, nice feciorul de la judecăţĭ, ce cum aŭ fost de acésta numaĭ o dată se-aŭ prilejit acest fel de judecăţĭ.

Pentru jurămîntul şi mărturia strîmbă şi de cela ce va lua un lucru asuprit cu jurămînt.

Glava 372. *[Marele Vasilie]*. Carele se jură strîmb de nevoe. saŭ silit, acela anĭ 3 să nu se cuminece, iară de va face jurămînt strîmb şi fără de nevoe, anĭ 11 să fie nepricestuit.

[Postnicul]. Iară de va vrea să mănânce sec şi după 9 cés şi în tóte zilele să facă me-

tanil 250, atunce numaĭ un an să fie necuminecat.

[*Grigorie Nisis*]. Așijderea și mărturisitorul strîmb

Iară cine va jura strîmb, și va lua al cuiva ce va să fie al luĭ și'l va asupri: acela de va lua canon n'are nicĭ o vindecare a se erta, [*Caută de vezĭ fórte bine, o Duhovnice, răspunsul Patriarchuluĭ*], fără numaĭ pînă nu va întórce să dé acea asuprélă de unde aŭ făcut jurămînt strîmb și o aŭ luat: atunce déca o va da se canonéște anĭ 3 se nu se cuminice, și să facă și post și metaniĭ și milostenie, ca să i se facă de dînsul Hristos Dumnezeŭ milă să'l iarte de jurămîntul ce aŭ jurat strîmb, și se-aŭ lepădat de dînsul. Pentru că zice dumnezeescul Grigorie bogoslovul: cine va jura strîmb, acela de Dumnezeŭ se lépădă.

Pentru clevetirea și ţiitoriul de mânie și ascultătoriul la feréstră saŭ când șoptéște unul cu altul el ascultă, și pentru vânzătorul saŭ pârâșul.

Glava 373. [*Psalm. 100*]. Clevetnicul un an să nu se cuminece, că grăiaște Dumnezeescul David: Pre cela ce clevetia pre vecinul săŭ pre acela goniiam

Iară ţiitoriul de mânie, acela să se desparţă de besérică 1 an, și să facă și metaniĭ câte 150 în zi.

[*Ioan Patriarhul, ucenicul Marelui Vasilie*]. Iară ascultătorul la feréstră un an să nu se priceștuiască și metaniĭ câte 15 în zi:

Așijderea și cela ce vinde saŭ pâraște pre altul, și acela un an să nu se priceștuiască, adevărat de se va ispovedi de voe, și va curma a nu maĭ face, iară de nu se va lăsa, atunce să'l gonéscă dela besérica a luĭ Hristos.

Pentru muiarea carea va purta erbĭ saŭ va mânca, ca să nu facă feciorĭ, saŭ de'șĭ va omorî copilul, saŭ de'șĭ va urgisi copilul carele va naște.

Glava 374. [*Marele Vasilie, Canon. 2*]. Carea de in muerĭ va purta erbĭ, saŭ le va mînca ca să nu facă feciorĭ, saŭ va face într'alt chip meșteșug de va omorî copilul în pîntecele eĭ, saŭ 'șĭ va otrăvi zgăul acolo unde să zămisléște copilul ca să nu maĭ facă copil, acéia ca un ucigaș să se canonéscă.

Iară dumnezeescul Postnic poruncéște anĭ 5, saŭ și treĭ să i se facă tocmire și canon atunce să se cuminece, și ceaia ce portă erbĭ de se va lăsa atunce să se canonéscă anĭ 5, saŭ și maĭ puţin.

Iară muiarea carea se va stîrpi, adecă să'șĭ omoră copilul de nevoe un an să nu se priceștuiască, iară de'l va omorî de voe ca un ucigaș să se canonéscă.

[*Tomul IV. Can. 33 și 52*]. Iară céia ce'șĭ va urgisi copilul carele va naște, și'l va lăsa de va muri, și acéia ca ucigașiĭ să se canonéscă.

Iară de se va afla în singurătate saŭ în pustie, atunce de va muri copilul să nu se canonéscă.

[*Zri*]. Iară muiarea carea va adormi și va muri copilul la ţiţă, saŭ 'l va împresura, acéia să fie nepriceștuită anĭ 3, și în tóte zile să se ferésca de carne și de brînză, iară în celea-lalte zile să facă post și milostenie după cumu'ĭ va fi putérea, deacia atunce să se priceștuiască, iară de va fi fost mórtea copiluluĭ, de săturarea bucatelor, saŭ de beţie, saŭ de léne: acéia iaste tocma ca ceĭ ucigașĭ ce ucig de voe; iară de va fi fost de voia diavoluluĭ atunce are ertăciune, numaĭ și acésta cu socotinţă saŭ cu măsură să se canonéscă

[*Soborul Anchirii, Can. 25*]. Iară curvele carele 'șĭ omóră copiiĭ în pîntece'șĭ, saŭ déca'ĭ vor naște acélea 10 anĭ să se canonéscă.

Pentru călugariţă de va ști pre altă călugăriţă că face păcate, și nu va spune stariţiĭ; și de va ști vre un mirean pe altul greșind și nu'l va opri.

Glava 375. [*Marele Vasilie, Can. 70 și 71*]. Călugăriţa de se va afla în mănăstire și va ști pre altă călugăriţă că curvéște, saŭ să fie făcând alt răŭ, carele póte fi de stricăciune și de muncă sufletuluĭ și nu va spune stariţiĭ: acéia atâta să se canonéscă ca cât și céia ce face păcatul.

[*Zri*]. Iară de va ști neștine pre alt cineva făcând păcate, și va putea să'l oprésca de în păcate, să nu maĭ mérgă la dînsele, și nu'l va opri, saŭ 'l va fi întrebat Arhiereul saŭ Duhovnicul și n'aŭ spus, acela să se canonéscă ca și cela ce face păcatul.

Pentru ceia ce mânâncă carne, a fieșĭ cării jigănii mórte, saŭ mursecată.

Glava 376. [*Apostolii, 60*]. Cine va mânca carne mortăcin, saŭ prinsă de hiară, saŭ mursecată, adecă mâncată de lupĭ, saŭ de alte fierĭ, saŭ de pasăre zburătóre, ce se zice de șoĭm, saŭ de altă pasăre, aŭ sugrumată, aŭ necată, saŭ într'alt chip carea se află în curse: acela de va fi popă să i se ia darul preoţieĭ luĭ, iară de va fi mirén să nu se priceștuiască anĭ 2, și să aibă canon post, rugă și milostenie.

Pentru muiarea carea va muri déca va face și pentru moșă când trebue să se priimésca la besérică.

Glava 377. [*Postnicul*]. De va muri muiarea déca va face, maĭ nainte de ce vor

trêce 40 de zile, și se va priceștui dumnezeeștilor tainĭ, canonéște-o, saŭ să facă pentru dinsa liturgiĭ și milostenie cum veĭ ști tu, că acélea se pot, orĭ de va muri, orĭ de va trăi.

[*Nicolae Țărigrădénul*] Iară sfântul Patriarch Țărigrădénul Kyr Nicolae, se-aŭ întrebat de acésta și de altele bogate de Episcopul de la Zitun, ce încă rĕspunsă așa pentru acésta: că femêia de se va tîmpla să nu'ĭ trécă 40 zile să se curățéze, atunce să'ĭ citéscă molitve de curăție. și să nu se priceștuéscă, iară de i se va tîmpla eĭ bólă și să va nevoi să móră, și maĭ nainte de a se împlea cêle 40 de zile de curăție, atunce să se priceștuiască neapărat, și maĭ nainte de priceștenie, de va avê preotul vrême să'ĭ citéscă molitvele de curăție, și atunce să o priceștuiască, iară de se va nevoi fórte: atunce și fără de molitve să se priceștuiască dumnezeeștilor tainĭ, ca să nu móră nepriceștuită. și apoĭ va fi păcatul popeĭ.

[*Postnicul*]. Iară pre móșă carele apucă pre muerĭ și nasc, pre acêia după 8 zile déca va naște muiarea, să o priimêscă la besêrică și să se priceștuiască pentru că slujbă face și ea.

Pentru mortul de se va afla strigoĭ căruia 'ĭ zic vîrcolac, ce trebue să i să facă.

Glava 378. [*Postnicul*]. Dumnezeescul Patriarh Postnicul zice așa: că am auzit în multe orașe și cetățĭ zice făcându-se niște lucrurĭ gróznice și prê slăvite, de mare nepricêpere și de neștiința ómenilor preste lucrul drăcesc. Pentru că vrăjmașul nostru préspurcatul de diavol unde află loc deșert să lăcuiască să'șĭ facă voia, el acolo și lăcuiaște, și de multe orĭ cu nălucirĭ de față întru multe tocmêle trage pre ómenĭ și'ĭ duce spre voia luĭ, ca de tot ticăloșiĭ de eĭ să'ĭ afunde și să'ĭ nêce întru adâncimea peiriĭ a foculuĭ de veci, decĭ lucrul acesta prea fără de lêge și gróznic carele se face de bogațĭ creștinĭ nepricepuțĭ, carele iaste vrêdnic a mare întristare și lacrămĭ. Miru-mă și mă ciudesc și mă îngrozesc a'l povesti. Grăesc uniĭ ómenĭ nepricepuțĭ. cum de multe orĭ când mor ómeniĭ, mulțĭ de într'aceĭ morțĭ zice se scólă de se fac Strigoĭ și omóră pre ceĭ viĭ, ce însă mórtea ce vine de năprasnă și de grab la mulțĭ ómenĭ, nimenea altul nu știe de dînsa, fără numaĭ singur Domnul nostru Iisus Hristos, carele e tocmitorul firiĭ nóstre, iară ceia ce ard pe frațiĭ lor creștinĭ, și fac atâta păcat de mare, îngrozêște-te sóre, și'ĭ acopere întru întunerecule, și tu pămîntule gemĭ și'ĭ înghițĭ, și nu numaĭ pre dînșiĭ ci și pre ceia ce'ĭ îndémnă. Pentru că trupul omuluĭ déca móre nice cum nu póte face nice un lucru fără de suflet, ce déca vrême ce móre trupul, iără sufletul mérge la locul unde i se va porunci de Dumnezeŭ, după cum aŭ făcut orĭ bine orĭ răŭ, iară a se întórce în trup nu póte, până ce va veni singur Domnul la a doa a luĭ venire să judece lumea. Atunce trupurile acêle mórte eșĭ ia cineșĭ sufletul, decĭ cum am zis, cum póte acum fără de suflet să lucréze trupul, adecă să îmble? o mare minune să auză neștine și să se mire, să omóră zic mortul pre viĭ, o nepricéperea ocananicilor și orbia de nu văd că iaste lucrul draculuĭ. și'ĭ înșală de ard trupul asémenelor ca să'ĭ bage în muncă. Bârfesc uniĭ nebunĭ și zic, că multe trupure ale ómenilor déca mor și le îngrópă în pământ. iale nu putrezesc ce se află întregĭ pline de sînge. și acésta iaste nălucă drăcéscă cum am zis. ca să ducă în iad pe creștinĭ. pentru că acela dracul în tot chipul se închipuiaște, și anghel să se facă, și călugăr, și bărbat mirén. și muiare,și copil. și lemn. și toiag, șĭ apă. și sânge și discos. și haină, și om mort: și alte lucrure tóte câte sînt se face. ci însă ca o nălucă. Pentr'acêia nu se cade să crédețĭ acéia ce vedețĭ pe trupul omuluĭ mort, pentru că omul déca móre sînge n'are în trup. dară încă cu cât maĭ vîrtos maĭ mult și maĭ mare șĭ maĭ minunat iaste a socoti acésta neștine, de zic că déca'l îngrópă și face câte va zile în mormînt, se află sânge într'însul. [*Zri*]. Să știțĭ și cum se topéște omul în pământ. décia atunce să crédețĭ. că trupul carele se arată cu sînge iaste nălucă drăcéscă.

[*Nichifor Xanthopul*]. Nichifor Xanthopul la sinaxarul de la sâmbăta lăsateĭ de carne cu alțĭ dascălĭ și povestitorĭ zice și spune cum se topéște omul în pămînt. A treia zi încépe fața omuluĭ a se strica și a se împăejena, și a se îngrozăvi, iară a noa zi începe zidirea trupuluĭ a se deșchia, numaĭ ce rămâne inema, iară la 40 de zile se topéște și inema: Decĭ de acéstă să știțĭ toțĭ creștinĭ. cum ca o nălucă se arată acel trup cu sânge, și să știțĭ că alt trup întreg nu se află în mormînt, fără numaĭ cel afurisit, și se rógă să ia ertăciune, și déca se iartă atunce se topéște ca și alte trupure ale morților, iară sînge n'are: și de vețĭ vrea să știțĭ maĭ bine. că déca iase sufletul omuluĭ de în trup sînge n'are; ascultațĭ: Trupul omuluĭ iaste de 4 stihiĭ. de în sânge zic. de în flegmă, de în tuse și de în hiiare négră, decĭ însă sângele căce e cald iaste de în foc. iară flegma căcĭ iaste rêce iaste de în apă. iară tusea căce iaste umădă. iaste de în văzduh, iară fiarea căce iaste uscată, iaste de în pămînt, iară în vrêmea morțiĭ cu porunca luĭ Dumnezeŭ se împart acêle 4 stihiĭ, și se desparte sufletul, și întâiŭ se desparte stihia sângeluĭ, ca o căldurósă și viitóre ce iaste și viază tot trupul, drept aceia trupurile cêle mórte

hiare aŭ déca mor, și fiegmă și tuse : iară sânge nici cum; stiți acum saŭ auzit ce zice pentru acésta, căce când iase sufletul omului décia nu maĭ are trupul acel sânge, nice nemica se află, iară de acésta cum am arătat maĭ sus de va părea unora ómenĭ că are sînge trupul mortuluĭ și în coșul pântecelui luĭ altele bogate, acélea le face diavolul ca să ducă în muncă pre voĭ creștiniĭ, că multe năluciri maĭ nainte aŭ făcut Satana, în vrémea luĭ Moysi déca muri, vrea să între în trupu'ĭ să prelăstéscă și să'ĭ strice légea; în vrémea Dumnezeeștilor Apostolĭ, cu Simon vrăjitorul, și în vrémea luĭ Sfetiĭ Silivestru Papa de la Roma, și în alte bogate vremĭ și locurĭ aŭ făcut și face ce nu póte, numaĭ ce forte se rușinézä și slăbéște de să biruiaște și se surpă de Domnul nostru Isus Hristos, carele póte și le biruiaște tóte, și omóră și înviază, carele face slabele tarĭ, și tarile slabĭ, carele aŭ făcut ceriul și pămîntul, și tóte câte's pre dînsul, și iaste adevěrat făcător de minunĭ, și vîrtos, și gróznic. însă bine pentru acesta lucru auzit și știțĭ acum, decĭ câțĭ vețĭ să nu mérgețĭ în iad să vă muncițĭ, de acest diavolesc lucru să fugițĭ departe, adecă să nu ardețĭ trupurile morților, nice să crédețĭ câte se arată pre acel trup mort.

[*Caută bine de vezi*]. Iară cine va vrea să facă lucru ca acesta fără lége, poruncéște vîrtos și greŭ acel sfânt Patriarch Postnic, ca de va fi cliric să i se ia darul, și să iasă și de în spița carea se află a cinsti : și să nu se priceștuiască Dumnezeeștilor tainĭ, ci numaĭ la mórte, ca un împreună lucrător de lucrul hitlénuluĭ de diavol, iară de va face acésta mirénul, 20 anĭ în pocanie să lucréze, décia atuncĭ să se améstece cu credincioșiĭ.

[*Caută de vezĭ*]. Să științĭ iară când se va afla trup ca acela carele iaste lucrarea diavoluluĭ, să chemațĭ pe preoțiĭ să citéscă Paraclisul Précistiĭ și să facă și Osfeștenie mică, décia să slujască lyturgie și să rădice și panaghie întru ajutorul tuturor, și să facă și pomênă cu colivă, décia să zică molitvele céle de blăstem, și amîndoao molitvele de blăstem ale botezuluĭ să le citeștĭ pre acéle oase, atuncĭ cu Osfeștenia cea mică carea aĭ făcut să stropeștĭ ómeniĭ cariĭ se vor tîmpla și acolo, și maĭ mult să o verșĭ pe trupul acela, și cu darul luĭ Hristos va fugi dracul de acolo.

Pentru spurcăciune de va cădea în puț, saŭ într'alt vas, saŭ în făină, saŭ grâŭ, saŭ unt de lemn.

Glava 379. [*Postnicul*]. De va cădea șórece, saŭ alt ceva necurat în puț, saŭ în alt ceva, adecă în unt de lemn, sau în vin, atunce cine va mânca de într'însul, treĭ zile să se depărtéze de carne să nu mănînce și de brînză, nice să se priceștuiască Dumnezeeștilor tainĭ în 7 zile.

[*Ioan Chitrul*]. Iară în vas de vin, saŭ de unt de lemn, saŭ de miare, carele va fi plin și va cădea șórece, saŭ altă spurcăciune, saŭ altă jiganie, și se va neca acolo, atunce nu trebue chipul acela ce va fi și se va afla în vasul acela să se lépede ca un spurcat și urît : ci sfințite acélea ce vor fi le vom mânca fără dă nice o îndoire și urîciune, căcĭ că a ne sfii nu putem, iară vasul să se sfințéscă și să fie iară de trébă celuia ce'l are; iară de va putrezi în vas acea jiganie necurată, și va face și viermĭ, atunce orĭ ce fel de bucate vor fi în vas să se lépede să nu se mănînce, iară vasul să se spéle bine și să se sfințéscă și iarășĭ să fie de trébă.

[*Nichifor Țarigradénul*]. Iară spurcăciunea ce va cădea în isvor, adecă în fântînă, saŭ în puț, acéia să o scóță afară să o lépede : și de în apa acéia să scóță 40 vedre, décia atunce să'l sfințéscă cu Aghiasmă mare de la sfînta Bogoiavlenie, și décă o vor sfinți atunce să bea de într'însul fără de păcat.

[*Zri*]. Iară de va cădea în grîŭ, saŭ în făină vre o spurcăciune, și se va neca acolo și se va sfîrși atunce grîul să'l spéle bine și să'l sfințéscă, décia să se facă pîine să se mănînce, iară de va cădea în făină și se va sfîrși acolo, atunce cât loc va ținea și va fi apróape de spurcăciune, să'l ia de în făină și să'l lépede, iară céialaltă să o sfințéscă preotul, décia să se facă pîine să o mănînce fără de păcat, numaĭ de acea făină să nu se facă prescurĭ, pentru că popa nu va putea să slujéscă cu dînsele lyturgie.

Pentru postul ajunuluĭ nașteriĭ a luĭ Hristos, și al bobotezii, și de se vor timpla acéste prazdnice miercurea saŭ vinerea.

Glava 380. [*Ioan Chitrul*]. Ajunul Crăciunuluĭ și al Bobotezii, în ce zi se va tîmpla se postéște de péște și de unt de lemn, numaĭ vin ce să bea, iar de se va tîmpla Sîmbătă saŭ Duminecă, atunce dupe vecernie vom mânca unt de lemn și vom bea și vin.

[*Zri*]. Să stițĭ iară că de se va tîmpla ajunul bobotezii Sîmbăta saŭ Dumineca, atunce nu se ține post într'acéle zile, adecă césurile : ci Vinerĭ vom face ajunul și vom citi Troparile césurilor ale ajunuluĭ, iară décă vom citi césurile și vecernia, atunce mérgem la masă de mâncăm brînză și oao, iară miréniĭ carne, măcar de și ar duce tocméla ajunuluĭ acea Vinerĭ, iar nu o postim, pentru că iaste în céle 12 zile.

[*Postnicul*]. Iară zioa Crăciunuluĭ și a Bobotezii în ce zi se va tâmpla, orĭ Miercurĭ, orĭ Vinerĭ, atunce miréniĭ să mănânce carnea, iar călugăriĭ brînză și oao

Pentru postul sfintelor și marilor părésimi, și a tóte Miercurile și Vinerile, și când se slobozește ajunarea acestor dóo zile, și cum se cade călugărilor și lunea să o păzéscă cu post.

Glava 381. [*Dumnezeeștiĭ dascălĭ*]. Post postim carele aŭ postit Domnul Hristos, sfântul și marele carele se chiamă și iaste Părésemile, cu curăție și pentru a nóstră ertare, și mâncăm o dată în zi sec după vecernie, și legumi fără unt de lemn, iar vin și unt de lemn în tóte Sîmbetile și Duminecile vom mânca, iară péște nicĭ cum, fără numaĭ în zioa Blagoveșteniilor de aceia nicĭ cum.

[*Apostoliĭ canon 68*]. Că zice canonul 68 al sfinților Apostolĭ și poruncéște, orĭ fie-care episcop, aŭ preot, saŭ diacon, saŭ ipodiacon saŭ citeț, saŭ cântăreț, ce nu va posti sfintele Părésimĭ și tóte Miercurile și Vinerile a tot anul: aceluia să i se ia darul, și să se scótă de în cinste ce iaste, iară de va fi mirén să se afuriséscă, fără numaĭ de va fi cineva bolnav.

[*Zonara*]. Dumnezeeștiĭ Apostolĭ vor și poruncesc cum postim sfintele și marile Părésimĭ, tocma să postim Miercurile și Vinerile a tot anul, iară de va fi cum am zis maĭ sus, adecă de va fi sfințit să i se ia darul iară mirénul să se afuriséscă; ce se zice să se canonéscă, adevărat de va fi fără de bólă.

[*Marele Athanasie*]. Cine va dăslega Miercurea saŭ Vinerea, acela răstignéște pe Hristos ca și ovreiĭ pentru că Miercurĭ se-aŭ vîndut iar Vinerĭ se-aŭ răstignit.

[*Caută de vezĭ*] Deslégăse postul Miercuriĭ și al Vineriĭ, când se tâmplă praznic Domnesc și al Preacestiĭ, și de la Pastĭ până la Petedesetniță, și la nașterea a lu Preacestiĭ, și la Usepnovenia luĭ, iară într'ale sfinților Apostolĭ, și ale sfinților Ierarșĭ și ale sfinților Mucenicĭ nu se slobozéște în praznicele acestora a mânca péște. Numaĭ în zioa a doĭ Prăvpreastolnicĭ apostolĭ Petru și Pavel, și în céle 12 zile și în harțĭ când se încépe Triodul și în săptămâna brânziĭ: într'acéstea săptămânĭ se face razdreașenie în tóte

[*Postnicul*]. Iară călugăriĭ, și Lunile să păzéscă a tot anul, ca și Miercurile și Vinerile, cum am luat de la sfințiĭ Părințĭ, dar ce ertăciune va fi călugăruluĭ décă nu va prisosi postul luĭ maĭ mult de cât al mirénilor? că încă maĭ vârtos uniĭ cucérnicĭ de în mirénĭ le păzesc, cu cât maĭ mult călugărilor? pentru că zice sfîntul Simeon făcătorul de minunĭ întru viața luĭ, să postéscă călugărul zice în tóte zilele, și fără de posturile céle ce sînt tocmite și poruncite, iară nu maĭ puțin de al nóolea cés.

Pentru muiarea carea va naște în postul mare și pentru ómeniĭ și muerĭ bolnavĭ cum să nu fie a nu mânca unt de lemn și vin ci numaĭ de carne și de unt să se fie a nu mânca.

Glava 382. [*Timoteiŭ Alexandrénul*]. Muiarea carea va naște în postul cel mare, saŭ în săptămâna cea mare, aceia să nu fie de poruncitul post a se posti de unt de lemn și vin, ci fără de păcat să mânânce și să bea.

Pentru că postul pentru smerenia trupuluĭ se-aŭ făcut, iară ea aflându se bolnavă și slabă, cére și priméște hrană ca să ia putére și sănătate [*Valsamon*]. Și alt cine-va carele va fi slab și bolnav nu se oprêște de zilele carele sînt poruncite a le posti, ci să mânânce unt de lemn și vin, iar carne să nu mânânce măcar de se-ar afla și la mórte, cum grăiaște Valsamon, la povéstea canonuluĭ 68 Apostolicesc.

[*Postnicul*]. Iară Dumnezeescul Patriarch Postnicul grăiaste, că cine va mânca carne saŭ brânză în sfîntul marele post, saŭ Miercurea saŭ Vinerea, acela 4 anĭ să nu se cuminece, și să ia și alt canon greŭ.

Pentru blagoveșteniĭ, de se vor tâmpla în săptămâna cea mare, mânca-vom péște aŭ ba.

Glava 383. [*Dumnezeeștiĭ invățătorĭ*]. Mulțĭ zic de întru Dumnezeeștiĭ Dascălĭ, că în orĭ ce zi de ale săptămâniĭ aceĭ marĭ de se vor tâmpla Blagoveșteniile atuncea să nu mâncăm péște, iar alțiĭ zic să mâncăm.

[*Nichifor Țărigrădénul*]. Iară Dumnezeescul Nichifor Țărigrădénul zice: de se va tâmpla Blagoveșteniile în Joĭ marĭ, saŭ în Vinerea cea mare, să nu greșim să mâncăm unt de lemn și péște.

[*Nichita Serron*] Iară sfântul Mitropolit de la Serron Kyr Nichita, și dumnezeescul Zonara poruncesc, de se vor tâmpla zice Blagoveșteniile orĭ în ce zi de ale săptămâniĭ ceĭ marĭ, atunce să se mânânce péște, fără numaĭ de se va tâmpla în Vinerea cea mare și în Sîmbăta cea mare, și așa ține și muma și stăpâna tutulor Bisérícilor, adevărata marea Besérică într'acéste 2 zile, [*Zonara*] orĭ în care se va tâmpla Blagoveșteniile numaĭ unt de lemn vom mânca și vin vom bea, pentru bucuria lumiĭ și a mântuitoruluĭ dumnezeesc Praznic, iară péște nicĭ cum.

Pentru postul crăciunuluĭ și al sfinților Apostolĭ.

Glava 384. [*Postnicul*]. Postul Crăciunuluĭ și al sfinților Apostolĭ, mâncăm cu sec 3 zile, Lunea, Miercurea și Vinerea, și ținem și de péște, și de unt de lemn și de vin, fără numaĭ carele va hi bolnav, și vom mânca legumĭ fără unt de lemn, ca și în postul cel mare, iară cariĭ vor vrea să placă maĭ bine luĭ

Dumnezeŭ, aceia numaĭ Sâmbăta şi Dumineca să mînce peşte.

Pentru postul de în luna luĭ August al Dómneĭ nóstre sfinteĭ născătóreĭ de Dumnezeŭ.

Glava 385. [*Dumnezeeştiĭ înalţătorĭ*] Pentru dumnezeiasca cinstita Adormire a slăviteĭ şi prea blagosloviteĭ Născătăre de Dumnezeŭ, muma cuvîntuluĭ luĭ Dumnezeŭ, maĭ nalta şi maĭ cinstita de tóte zidirile văzute şi gândite datorĭ sîntem neschimbat toţĭ creştiniĭ sfinţiţiĭ şi mirénii, archiereiĭ, preoţiĭ, diaconiĭ, călugăriĭ, călugăriţele, bărbaţiĭ, muerile, copiĭ marĭ şi micĭ: depururea să cântăm, şi să slăvim pre acea sfântă născătóre de Dumnezeŭ că pentru dân a ne-am izbăvit de în mânile diavoluluĭ şi am luat moşia cea de întiĭ, ce se zice raiul, şi pentru dânsa iară ne nădăjduim să luăm împărăţia ceruluĭ a unuia fiŭ născut al eĭ. pentru că ea iaste scara de la ceriŭ până la pământ, adecă scară cum o aŭ văzut Iacov carea sue la ceriŭ pre ceia ce o cinstesc şi o rógă şi maĭ ales sîntem datorĭ la purtarea de lumină a praznicululuĭ de prestăvirea sfinţieĭ sale, să o cinstim cu tótă smerenia, şi cu dragoste Duhovnicéscă, să'ĭ eşim înainte cu post a 15 zile, întru carele să cinstim şi paraclisurile sfinţieĭ sale, si să postim toţĭ acéiea 15 zile, şi Lunea şi Miercurea şi Vinerea să mâncăm sec, nice unt de lemn să mâncăm, nice vin să bem, pentru cinstea adormiriĭ sfinţieĭ sale, iară în célea lalte zile vom mânca unt de lemn şi vom bea şi vin, iară peşte nice cum, numaĭ într'acea zi a prea luminateĭ şi prea slăviteĭ Preaobrajeniĭ a unuia fiiŭ al sfinţieĭ sale, orĭ în ce zi se va tâmpla vom mânca peşte orĭ în ce zi se va timpla orĭ Miercurea orĭ Vinerĭ, cum grăiaşte dumnezeescul Nichifor Ţărigrădénul.

[*Vezĭ Patriarşesc şi împărătesc răspuns*]. Iară pristăvirea saŭ adormirea sfinţieĭ sale, orĭ în ce zi se va timpla, orĭ Miercurea orĭ Vinerea carne nu vom mânca, ci numaĭ peşte.

Pentru acest post, şi sfîntul Patriarch Kyr Luca, cu cinstitul luĭ săbor, carele se afla atunce al sfinţilor Archiereĭ, şi cu porunca Impărătéscă aŭ tocmit, ca neschimbat să se postéscă acest post, ce se zice acelor 15 zile de adormirea a prea curateĭ Născătóreĭ de Dumnezeŭ de toţĭ blagocestiviĭ creştinĭ, şi niminea să nu facă într'însul razdreşenie de bucate, adecă de carne, saŭ de peşte, fără numaĭ de se va timpla bolnav, şi încă şi aceia să se facă cu ertarea a Archiereuluĭ loculuĭ.

[*Caută de vezĭ*] Insă câţĭ prăznuesc şi cinstesc acea blagoslovită şi cinstită prea slăvită Născătóre de Dumeezeŭ pre la praznicele eĭ, şi în tóte zilele anuluĭ cu rugĭ şi cu posturĭ şi cucerniciĭ, atunce darul sfinţieĭ sale cuprinde pre dânşiĭ, şi darmaşte acéste plate de în destul cu prisosire tuturor creştinilor, după căldura şi pohta a fiecuĭ, pentru că sfinţia eĭ, iaste folositóre neruşinată némuluĭ nostru creştinilor, avînd îndrăznire ca o mumă a luĭ Dumnezeŭ, şi dragoste spre noĭ pentru rudenia trupuluĭ, deci acéstă Dómnă şi Stepână a nostră, fără de cérerea şi ruga nóstră nu lipséşte depururea a se ruga şi a soli pentru noĭ, cu cât maĭ mult încă când o vom cinsti şi o vom slăvi şi vom cére de la dînsa darurile cu credinţă adevărată, atunce de în destul cu prisosire dă şi face bine tuturor după credinţa şi cucernicia a fie-cuĭ, şi izbăvéşte de tóte nevoile.

Pentru postul înălţăriĭ cinstiteĭ crucĭ.

Glava 386. [*Postnicul*]. Postim iar şi în zioa nălţăriĭ cinstiteĭ şi de viaţă făcătóreĭ Cruceĭ, luna Septemvrii 14 orĭ în ce zi se va timpla, orĭ Sîmbătă orĭ Dumineca, saŭ într'altă zi, şi alt nu mâncăm fără numaĭ unt de lemn şi vin, iar peşte nicĭ cum, pentru legarea zileĭ.

Pentru symbol, adecă vearuiŭ vă edinago boga când s'aŭ făcut.

Glava 387. [*Simeon Solunénul*]. Săborul de întiiŭ o aŭ făcut de început pînă aicea adecă pînă la Duha sfetego Gospoda jivotvóreaştago, iară al doilea Săbor o aŭ început de la Gospoda Jivotvoriaştago ije ototţa ishodiaştago, şi o aŭ obîrşit de tot.

Pentru cele 7 sfinte şi a tótă lumea săbórĭ când s'aŭ făcut şi pentru ce.

Glava 388. [*Soborul 1*]. Sfîntul şi a tótă lumea Săborul de întiiŭ 318 purtătorĭ de Dumnezeŭ părinţĭ făcutu s'aŭ la Nichea Vithinieĭ într'al zécele an de împărăţia Mareluĭ Constantin, de la naşterea a luĭ Hristos pînă la acest săbor, vleato 318, şi era maĭ mare la acest săbor Sylvestru şi Iulie de la Roma cea véchie saŭ bătrînă, şi eĭ aŭ trimis pre aceştea, pre Viton şi pre Vichentie, fost'aŭ la acest săbor şi Ţarigrădénul Alexandru, şi de la Alexandria Alexandru, şi el avea împreună népvoitorĭ pre Marele Athanasie fiind diacon, de la Antiochia Evstathie, şi Macarie de la Iérusalim, adunatu-s'aŭ asupra spurcatuluĭ de Arie, carele aŭ fost de la Alexandria, şi s'aŭ unit în spiţa preoţéscă de era preot aceĭ beséricĭ, şi făcea şi zicea spurcatul de dînsul pre fiul şi cuvîntul luĭ Dumnezeŭ zidire şi făptură, iară sfinţiĭ Părinţĭ aĭ aceluĭ săbor propoveduiră, că Tatăl, Fiiul şi sfîntul Duh, numaĭ obrazele ce se desparte, iar întru fiinţă n'aŭ despărţire tocma cinstit Tatăl, Fiiul şi Duhul, de sfinţiĭ 318 de Dumnezeŭ purtătorĭ Părinţĭ, pre toţĭ câţĭ aŭ fost cu aceĭ spurcat de Arie, şi pre aceia aŭ blăstemat şi i-aŭ dat anathemeĭ, drept aceia şi pentru întărirea tocméleĭ beséricii aŭ scris doă zecĭ de canóne.

Al doile săbar.

[*Săbor 2*]. După aceia cu îndreptarea luĭ Dumnezeŭ, adunăse și al doilea sfîntul și a tótă lumea săbor, întru al doilea an de împărăția Mareluĭ Theodosie, cu 52 anĭ maĭ pre urmă de săborul de întîiĭ, și s'aŭ adunat la Țarigrad 150 de episcopĭ, și avea exarch săboruluĭ aceluia, pre Timotheiŭ de la Alexandria și din destul vrédnicul Meletie de la Antiochia, Cyril de la Ierusalim, și Nectarie de la Țarigrad : carele se făcu oglășenie în zilele săboruluĭ acestuia, și se botéză și se hirotoni Țărigradén, și era și Grigorie episcopul de la ostrovul Capadochieĭ, și multul și marele Grigorie bogoslovul, carele ținuse scaunul Țarigraduluĭ, de acia de nevoĭ și de zuhure, el lăsă și se despărți de să duse de ședea la moșia luĭ la Nazianz, și aŭ scris și cuvînt carele îl chiamă de tocmire, căruia i e începătura : (Cacovam vașa osdruzi Pastirie) și cu acéstea cuvinte îngrozi și înfricoșă pre toțĭ episcopiĭ, décia preste puțin sosi și Damas de la Roma cea véche, décia ce porunci acest săbor, tóte le isprăvi acel sfînt Damas. Decĭ acéstă sfîntă cétă a Arhiereilor, goni pre luptătorul de duh pre Machedonie, și luptător de duh ĭ-aŭ zis, căcĭ că grăia hulă spre Duhul sfînt, préspurcatul, și acel Machedonie aŭ fost apucat scaunul Țarigraduluĭ maĭ nainte vréme de l'aŭ ținut cât-va, decĭ acest sfînt săbor blăstemară'l și'l déderă anathemeĭ împreună cu soțiile luĭ, iar pre sfîntul Duh mărturisiră tocma cinstit Tatăluĭ și Fiiuluĭ și Dumnezeŭ adeverit, și nu numaĭ pre aceia déderă anathemeĭ, ce și pre nebunul Apolinarie și pre soțiile luĭ, iar pre Hristos mărturisiră și propoveduiră Dumnezeŭ deplin și om deplin, și numaĭ 7 canóne aŭ făcut.

Săborul al treilea.

[*Săborul 3*]. Iară într'al treĭ-spre-zécelea an de împărăție a luĭ Theodesie cel tînăr, întru Efesul despre Asia s'aŭ făcut al treilea sfînt Săbor, de la al doilea Săbor până la al treilea an trecut anĭ 241, era maĭ mare Săboruluĭ aceluia Cyril de la Alexandria, și ispravnicul al luĭ Celestin al Papeĭ de la Roma cea véche, Uvenalie de la Ierusalim, și Emnon de la Efes, cariĭ s'aŭ adunat acolo părințĭ 200, asupra ereticuluĭ Nestorieĭ, căruia 'Ĭ era moșia de la Antiochia, și s'aŭ făcut Patriarch Țarigraduluĭ, afară de dreptate, decĭ acest préspurcat Nestorie pre unul Domnul Isus Hristos împărția'l în doĭ fiĭ, și zicea'Ĭ că alt fiiŭ iaste carele s'aŭ născut de la Tatăl și altul iaste Hristos carele s'aŭ născut de în Précista, și zicea cum mîntuitorul Hristos că iaste striin de Dumnezeire, așijderea și adeveriteĭ născătóreĭ de Dumnezeŭ, zicea să nu'Ĭ zică născătóre de Dumnezeŭ, ci născătóre de Hristos. Iară acest sfînt săbor al sfinților Părințĭ, propoveduiră luminat, că Hristos iaste Dumnezeŭ de plin, și om deplin, într'un obraz, în doao firĭ, iară sfînta născătóre de Dumnezeŭ fără sămînță preste fire aŭ născut pre Fiiul și Cuvîntul luĭ Dumnezeŭ și al Tatăluĭ pre Domnul nostru Isus Hristos, fără amestecare de bărbat, și fără de durere și geamere, carea aŭ fost fată maĭ nainte de îngrecare, și déc'aŭ îngrecat și déca'l aŭ născut iară aŭ fost fată și adevărat născătóre de Dumnezeŭ așa aŭ poruncit și aŭ propoveduit, iară pre mincinosul Nestorie și pre soțiile luĭ, și pre dogmatele, adecă învățăturile luĭ le déderă anathemeĭ, și aŭ făcut acest săbor canóne 8, décia după góna Nestorieĭ înțelése Ión sfîntul Patriarch de la Antiochia, și află cum s'aŭ făcut săborul maĭ nainte pînă a mérge el, și se scârbi căcĭ goniră pe Nestorie fără de dînsul, décia luo pre episcopiĭ ceia ce să adunase dă venise cu dînsul, și punea vină și bănuia de a scóte de în scaun pe sfetiĭ Cyril și pre Memnon de la Efes, căce fără de cale și fără canonul Beséricii aŭ făcut saborul, și pentr'acéia de la Efes se despărțiră, și avea mare netocmire uniĭ cătră alțiĭ : adecă Anatoleaniĭ și ceia ce era cu fericitul Cyril, iară apoĭ după acéia multă nevoință aŭ făcut împăratul de pace, pînă s'aŭ împăcat uniĭ cu alțiĭ.

Săbarul al patrulea.

[*Săbor 4*]. Iară déca trecură treĭ-zecĭ de anĭ de la al treilea Săbor atuncĭ se făcu sfîntul și a tótă lumea Săbor al patrulea, în anul de întîĭ în carele împărățea blagocestivul Marchan, și se făcu Săborul acesta la Halchedona în vestita cetate a Vithenieĭ 630 de Episcopĭ, și era maĭ mare săboruluĭ acesta Anatolie Țărigrădénul, și Maxim Antiochianul și Iuvenalie Ierusalimnénul, și Pascasin, și Luchinsie Episcopi cu Bonifantie preotul, în locul sfîntuluĭ Leu Papa al Romeĭ cel bătrîne; acel sfînt Papă nu trimése numaĭ pre acestea, cel încă și poslanie minunată trimése, și întăria lucrările săboruluĭ, și chemară Dumnezeeștiĭ Părințĭ aĭ aceluĭ săbor pre cea poslanie; **Stilpul pravoslavieĭ**, și déderă anathemeĭ pre Evtichie archimandritul de la Țarigrad și pre Dioscos de la Alexandria, ca pre nisce răĭ pravoslavniceĭ, carĭ amestecea pre cel întru doao firĭ cunoscut unul Hristos pre Domnul nostru și Dumnezeŭ, și aŭ făcut canóne treĭzecĭ.

Săborul al cincilea.

[*Săbor 5*]. Sfîntul și a tótă lumea săbor al cincilea, făcutu-s'aŭ în Tarigrad, după ce trecuse 102 anĭ de la al patrulea săbor, într'al 18 an de împărăție a luĭ Justinian cel mare și s'aŭ adunat 165 de purtătorĭ de Dumnezeŭ părințĭ, și era maĭ mare Mina Țarigrădénul,

décia décă acesta muri, se făcu Patriarch Evtichie la adunarea săborului, Apolinarie de la Alexandria. Domnos de la Antiochia, iar în locul luĭ Evstachie Patriarchul de la Ierusalim era ispravniciĭ Didim şi Evagrie, iară Vigilie Papa de la Roma era şi el în Ţarigrad, şi orĭ ce porunci acest sfînt Săbor el întări, şi săborul acesta canône n'aŭ făcut. Numaĭ ce deaderă anathemeĭ pre ceia ce învăţa de tocmêle ale luĭ Origen, pre Didim şi pre Evagrie şi pre uceniciĭ lor, şi pre ceĭ ce se pleca şi asculta întru învăţăturile lor, cariĭ vrea să nu socotéscă povestile ellineştĭ întru nemica, ci brodia şi nevoia să le lipéscă şi să le pue la Besérică, şi zicea nebuniĭ de eĭ că sufletul îmblă singur maĭ nainte de zimislirea trupuluĭ: şi întră în trup şi se naşte şi déca móre omul acela, el mérge zic, de să naşte într'alt trup şi iar dacă móre omul acela, atunce se naşte de câte orĭ va, şi iaste zicea şi sfârşenie nesfârşitelor şi vécnicelor munceĭ.

Săborul a şésea.

[*Săbor 6*]. Sfântul al şasele şi a tótă lumea săbor, făcutu-se-aŭ într'al treilea sprezéce an de împărăţie a luĭ Constantin bărbosul, după al cincilea săbor anĭ 128, şi se adunară în Ţarigrad 170 purtătorĭ de Dumnezeŭ părinţĭ, şi era începătoriĭ săboruluĭ acestuia, Georgie Ţărigrădeanul, Theodor şi George preoţiĭ cu ierodiaconul Ioan, aceştea era în locul sfântuluĭ Agathon Papa de la Roma, şi de la Antiochia Theofan hirotonit de acest săbor, iară scaunul Alexandrieĭ şi al Ierusalimuluĭ atunce era pustie saŭ vaduă, căcĭ că acéle eparchiĭ atunce le cuprinsése Agareaniĭ, ce tot se aflară în locurile lor ispravniceĭ şi solĭ, însă de la Alexandria Petru călugărul, iar de la Ierusalim Georghie călugărul şi preotul. Acest sfânt săbor se-aŭ adunat pentru răiĭ slavniceĭ care învăţa tocmélele ale luĭ Serghie, şi era atunce aceia ereticĭ Pir şi Pavel, răiĭ Patriarşĭ aĭ Ţarigraduluĭ: şi Onorie de la Roma. Kyr de la Alexandria, şi Macarie de la Antiochia, Teodor de la Faran, şi Stefan şi Policronie, pre cariĭ déderă'ĭ anathemeĭ acest sfânt săbor, pentru că tocmia de zicea că aŭ avut Hristos Dumnezeŭ o voe şi o lucrare după întrupare, iară aceştĭ sfinţĭ dumnezeeştĭ Părinţĭ aĭ acestuĭ sfînt săbor aŭ poruncit şi aŭ propoveduit, şi aŭ întărit, că aŭ avut după întrupare Domnul nostru Isus Hristos doao voĭ adeverite pre fire şi doao lucrărĭ, nu că despărţ'a obrazele, ci nice o fire de într'amîndoao ale lu Hristos, a Dumnezeiriĭ zic şi a omeniriĭ nu era fără de voe saŭ fără lucrare, şi aŭ făcut şi aceştĭ sfinţĭ Părinţĭ canône 82, pentru sfintele isprăvĭ şi tocmêle ale Mântuitoruluĭ.

Săborul cincea şéselea.

[*Săbor cincea şasele*]. Întru împărăţia lu Justinian al doilea nas tăiat, carele era fecior lu Constantin bărbosul, deci cu porunca împărăţieĭ luĭ adunară-se Archiereĭ 227, la locul carele se chiamă Trulla: acésta era casă prevestită împărătéscă carea se află în Ţarigrad şi se adunară ca să întăréscă al cincilea şi al şaselea săbor, şi să scrie canône de tocmirea Beséricii, şi aŭ împreunat acela al cincilea cu acesta şi le-aŭ pus numele Penthecti: adecă cincea-şasea, ca cum ce ar fi lipsa de la cincea şi de la şasea eĭ o aŭ împlut; pentr'aceia săbor a tótă lumea l'aŭ chemat, şi era maĭ marĭ săboruluĭ acestuia Pavel Ţărigrădeanul, Petru Alexandreanul, Georghie Antiohianul, Anastasie Ierusalimnénul, Ioan de la Noa Justinianopoli, Vasilie al Gorteanilor Mitropolia ostrovuluĭ Crituluĭ, şi era ispravnic a tot săborul sfinteĭ Besérieĭ de la Roma, şi aceştia aŭ făcut canône o sută şi doao.

Săborul al şaptelea.

[*Săbor 7*]. Trecură anĭ 120 de la 6 săbor până la 7 şi se adună al ş ptele săbor la Mitropolia de la Nicheia Vithinieĭ 367 purtătorĭ de Dumnezeŭ bărbaţĭ, într'al optulea an de împărăţia a lu Constantin şi mumă-sa Irina, maĭ marĭ săboruluĭ acestuia era vestitul Tarasie Ţărigrădeanul, Petru Potropopul şi alt Petru preot şi egumen de la mănăstirea a lu sfetiĭ Saveĭ, cariĭ era ispravniceĭ în locul luĭ sfetiĭ Adrian Papa de la Roma, iară Ioan şi Thoma preoţiĭ luminătoriĭ întru post, era ispravniceĭ în locul Patriarşilor dăspre Anatolia, adecă în locul luĭ Politian de la Alexandria: şi a luĭ Theodorit dela Antiochia şi a luĭ Ilie de la Ierusalim, şi acest sfînt şi a tótă lumea săbor, pre luptătoriĭ de icóne, cariĭ zicea icóneĭ lu Hristos şi sfinţilor luĭ, ca sînt idolĭ; deci cu socotinţa a tot sfîntul şi dumnezeescului săbor cu legătură nedezlegată pre aceia 'ĭ-aŭ dat anathemeĭ, şi aŭ tocmit 22 de canóne de folosinţa creştinilor întru anĭ de la zidirea lumeĭ 6296.

Săborul a opta.

[*Săbor 8*]. Săborul al optulea de la Florenţia făcutu-se-aŭ în aniĭ 1430 de la naşterea luĭ Hristos, în luna Iulie 6 într'o zi lunea nv. (52) întru împărăţia Kyr Ioan Paleologul, patriarşind Kyr Iosif, carele se pristăvi acolo la Florenţia, după răsipirea săboruluĭ, şi urgia a lu Dumnezeŭ muri nepricestuit Dumnezeeştilor tainĭ, pentru căcĭ că aŭ iscălit nişte lucrure la acel săbor răŭ, ce se-aŭ făcut şi se-aŭ împreunat cu Latiniĭ. Însă maĭ nainte de adunarea săboruluĭ ce să făcusa în Ţarigrad, slujiră lyturgie Archiereiĭ şi cliriciĭ pre număr 300, întru marea Besérică a cuvîntuluĭ lu Dumnezeŭ Sofia, şi hirotoniră atunce cu voia Impăratuluĭ, şi pre Patriar-

chul Kyr Marco efeseanul alesul esarch al săboruluĭ, deacia ducându-se cu Împăratul făcură doĭ anĭ tocma tot neisprăvind nemica; deacia déca făcură impreunare, iar Kyr Marco efeseanul stînd împotrivă nu vru să iscăléscă, iar fără de dînsul alţiĭ toţĭ aŭ voit şi aŭ iscălit; iar ceia ce era în cetatea Ţarigradului, cliriciĭ şi călugăriĭ şi egumeniĭ, nu vré împreună să slujéscă saŭ să pomenéscă pre ceĭ ce venia de acolo, ci făcea pre dînşiĭ ca pe nişte păgânĭ căcĭ se-aŭ amestecat eĭ cu Latiniĭ, şi mulţĭ se lăsa de Preoţie, şi aşa se făcu împreunarea nu împreunare, ci despărţire.

Pentru sfintele icóne, carele vor fi fórte stricate, ce trebue să se facă de dînsele.

Glava 389. *(Dela otecinic fórte lucru minunat).* Un stareţ prea sfînt, aflase spre părţile Anadol adecă ale Anatolieĭ într'un loc pustiiŭ singur, şi se duse la o pré sfîntă mănăstire, ca să vază fraţiĭ cariĭ era în mănăstire, şi déca se duse acolo trecu puţină vréma şi se războli stareţul o bólă mare, şi pe într'ajutorul Domnuluĭ luo tămăduire şi se sculă de în bólă, şi vru iară să mérgă în pustie la chilia luĭ, iară fraţiĭ 'l rugară ca să şază cu dînşiĭ puţină vréme pentru folosinţa sufletelor lor, însă ascultă sfîntul luĭ Dumnezeŭ stareţ ruga fraţilor, şi aşa rămase, iară afară de mânăstire era o mânăstioră pre numele mântuitoriuluĭ Hristos, şi era departe de mânăstire ca o milă de loc, şi acolo şedea stareţul de învăţa şi tocmia fraţiĭ de spăsenia sufletuluĭ, iar în mănăstióra acéia se afla multe Icóne, fórte stricate, de vechĭ ce era nu le puteaĭ apuca, şi cum le văzu stareţul se înfricoşă să nu cum va să se sfărime să se calce ca pămîntul, şi vru să le bage în foc, deacia déca gândi acésta în cuget, într'o zi adună multe nuiale în curtea mânăstióreĭ aceia şi puse acéle Icone vechĭ şi luo foc şi purcése să'l pue în nuiale unde era acéle Icone vechĭ, iar maĭ nainte până ce să se apropie, veni glas cu tunet mare zicând: nu le arde nu, că de ne veĭ arde veĭ să te daĭ în munca véculuĭ, ci acésta să facĭ să îngropĭ pre noĭ în loc curat, şi cum auzi stareţul aşa, cuprinse'l frică şi cutremur mare, cât de frică căzu si nu putea să grăiască, iară a doa zi déca se sculă, trimése de adună toţĭ fraţiĭ mănăstireĭ şi le spuse acea mare minune ce se făcu şi déca auziră fórte se mirară, atunce făcură în zioa acéia praznic, şi slujiră dumnezeésca lyturgie băgând lemnul aceĭ putred al acelor Icóne într'un cosciug şi cânta slava tebea He bogae Aposloin pohvala, miznicom radovanie, şi făcură văhod cu dînsele, şi atunce le-aŭ îngropat întru sfîntul jertfelnic, şi după acéia sfîntul stareţ i se descoperi de Dumnezeescul înger că câţĭ ard sfintele Icóne osîndă vor să ia a foculuĭ de vécĭ, pentru acéia trebue să căutăm bine şi cu deadinsul scripturile sfinţilor Părinţĭ, ca să nu cădem întru osîndă şi să ne dăm foculuĭ de vécĭ.

Pentru cum se zice pohvala Archiereuluĭ la césurile céle marĭ.

Glava 390. Utverdi Bozse sviatuin pravoslavnuiu vearu hristianskuiu. 3-scze. Mnoga leata sotvori Bozse prieosviasczennomu Mitropolitu sviaticiszoi Mitropolii imerek. Gospodina naszego i vladiku kyr imerek. (şi acésta de 3 orĭ).

Da sochranit Gospod Bog bozsestvenuiu vysotu, bogovideannago Arhiereistva tvoego, neboliecznennu, blagodieistvuiustu, zdravu, i dolgozsivotnu, i kromie vsiakia skrăbi săprotivnhia.

Săhrani utverdi Bozse sego sveatlago klira, să sim blagorodnimi boliari, vă mnoga lieta prieobchozsdeny amin.

Vă mnoga leata Vladyko, vă mnoga leata Vladyko, vă mnoga leata Vladyko.

Tocméla şederĭ nainte a curioşilor patriarşĭ, şi Mitropoliţĭ şi Archiepiscopĭ carele se află până în zioa de astăzĭ de sînt supuse împărăţieĭ Ţarigraduluĭ.

Glava 391.

Roma	Antiochia
Ţarigradul	Ierusalimul carele
Alexandria	se chiamă Elias.

Mitropóliile sunt acelea:

Alcătuirea a deapururea pomenituluĭ Impărat Kyr Andronic II Paleologul cum trebue să fie scaunele ale şederiĭ maĭ sus a Mitropoliilor:

1. Chesaria
2. Efesul
3. Iraclia
4. Agkira
5. Chizicul
6. Filadelfia
7. Nicomidia
8. Nicheia
9 Halchidonul
10, Solunul
11. Tornovul
12. Udriiul
13. Amasia
14. Brusa
15. Neochesaria
16. Iconia
17. Iverria
18. Pisidia
19. Corinthul
20. Monemvasia
21. Athina
22. Paleepatre
23. Trapezonda
24. Larisa
25. Navpacta
26. Filipopoli
27 Radosul
28. Serre
29. Filipul
30. Christupoli saŭ Cavala
31. Smirna
32. Mitilinul
33. Ioanina
34. Dedimothicul
35. Melenicul
36. Neepatre
37. Thiva
38. Enos
39. Cherasunda
40. Deiul

41. Methimna	57. Maronia
42. Christrianopol	58. Peritheoria
43. Lachedemonia	59. Zichinon
44. Paronaxia	60. Drama
45. Mesemvria	61. Necopoli saŭ Nevrocopu
46. Sylivria	62. Ganul
47. Argul și Napliu	63. Rizeul
48. Evrepul	64. Lazia
49. Sofia	65. Vitthia
50. Midia	66. Cafa
51. Sozopoli	67. Heul
52. Anchialul.	68. Limnul
53. Varna	69. Imarul.
54. Dîrstorul	70. Ungrovlachia și
55. Brăileanul	71. Moldovlachia.
56. Caravizinul	

[*Zri*]. Să știți că unii de în Episcopi se-aŭ făcut Mitropoliți, adecă de la Corinth de în Episcopiĭ se-aŭ făcut Mitropolii 2. Argul și Nauplia, și Monemvasia se chiamă ca și 1. exarh a tot Peloponisul, ținînd și locul al Sidiĭ.

De la Paleon Patron, Lachedemonia.

De la Navpactu, Ioaninul.

De la Trianopoli, Ditimotih, Xantie, și Peritheorie.

De la Rodos, Hiul și Co Archiepiscopul.

De la Filipopoli, Hristopoli saŭ Cavala.

De la Udriu, Sozopole.

De la Serron Zihionul.

[*Semnéză de vezi*]. Deacia apoĭ se-aŭ făcut la Ungrovlachia, adecă în țara Munteneéscă doĭ Mitropoliți, și însă unul ține locul al Anchiriĭ, și se chiamă exarch a totă Ungurimea și al Plaiuluĭ.

Iară altul se chiamă Mitropolitul laturiĭ țăriĭ Munteneștĭ spre Severin, și locul ținînd al Amasiĭ, iară acum nu se chiamă acela Mitropolit, ci Episcop, căce că sînt 2 Episcopiĭ subt Mitropolitul țăriĭ Munteneștĭ, adică Rîmnicul și Buzăul, Rîmnicul maĭ mare iară Buzăul maĭ mic, iară Mitropolitul are blagoslovenie de hirotonéște el, și pre Episcopiĭ țăriĭ Ardéluluĭ de în țara Unguréscă, așijderea și pre aceĭ de loc aĭ luĭ.

Iară Mavrovlachia alțĭ doĭ, și în Galațĭ, carea iaste laturea despre Rusia cea mică.

Iară Mitropolitul Rusieĭ să scrie al Chievuluĭ și a totă Rusia, și subt mâna luĭ sînt acéste Episcopiĭ adecă :

Marele Novograd, Cernihovul, Sudalcrotovul, Marele Vladimir, Perciaslavă Rusisco, Marea cetatea Albă, aprópe de Chiev, Sfetiĭ Georgie, la rîul ce se chiam Ros, Poltisca Hazani, Tiferul, Saraiul.

Iară laturea Haliciuluĭ carea iaste a Rosieĭ miciĭ, supuse sînt și eĭ acéste Episcopiĭ : a luĭ Vladimir, Peremislia, Luțisca, Rov, Sholm, Cetatea Albă la gura rîuluĭ ce se chiamă Elinsu.

[*Semnéză de vezi*]. Iară nesupuse sub nice un Patriarch iaste besérica Sîrbilor carea se chiamă Ohridul, carea o aŭ făcut și o aŭ cinstit Impăratul Justinian, carea de în tinerețele luĭ aŭ fost cunoscut, Mitropolia Rusiĭ, a Chipruluĭ și pre acéstea săborul al treilea și a șaselea o aŭ cinstit; a Iverilor, carea aŭ cinstit cu socotința săboruluĭ de la Antiochia supusă maĭ nainte acéia. Archiereiĭ aĭ acestor Mitropoliĭ se hirotonisesc de aĭ lor Episcopĭ.

Supuse sînt și scaunuluĭ sîrbesc, adecă Ohriduluĭ, acéste Episcopiĭ :

Castoria, Scopia, Velevundin, Troadița, Melesova, Miglena, Pelagonia, Prindiana, Strumița, Onisos, Glavinița, Vanțova, Belgradul, Diiul, Lipeĭ, Strimi, Rasos, Deavolis, Stlanița, Greveno, Canina, Devre, Avlahilor.

[*Zri*]. Aflăse scris în Pravila a luĭ Matheiŭ Vlastari, cum și Moldovlachia aŭ fost supusă Ohrideanilor, iară acum nice Ohrideanilor se plécă, nice Tărigrădénuluĭ, și nu știm de unde aŭ luat acéstă putere.

[*Căută de vezi*]. Maĭ sînt încă și carii s'aŭ lepădat de isprăvile Romeĭ, iară acum se supun scaunuluĭ Țărigrădénuluĭ, Mitropoliții și după dînșiĭ Episcopiĭ acéstea : Soluneanul, Corinthénul, Necopojanul, Athinénul, Patronénul.

Archiepiscopiile Țărigrădénuluĭ.

[*Archiepiscopiile Țărigrădénuluĭ*]:	4. Pogoiani
1. Priconisa	5. Elasona
2. Carpathon	6. Co
3. Egina	7. Levcada
	8. Fanariul.

[*Semnéză să știĭ*]. Archiepiscopia de la Pogoiani n'aŭ fost, ci cum povestesc aŭ fost acolo Protopopă supus Patriarchuluĭ de la Țarigrad și aŭ fost șezînd la Pogoianina.

Pentru care mitropolițĭ țin și aŭ pînă în zioa de astăzĭ subt mâinile lor episcopiĭ.

Glava 392. Eraclia a Evropieĭ ține acéstea: a Redestuluĭ, a Panieĭ, a Calipoli, a Peristasuluĭ și Miriofitu, a Metronuluĭ și a Thirilor.

Nicomidia Vithinieĭ ține acésta : a Apoloniadeĭ.

[*Chitrénul căcĭ iaste maĭ mare scaunul, pórta Polistavrion și pórtă la Mante, rîure ca și Mitropolițiĭ*]. Solunul Thetalieĭ ține acésta : a Chitruluĭ, a Casandriĭ, a Servieĭ, a Campanieĭ, a Petreĭ, a Ereulcilor, saŭ a Armadarilor, a Erastu și a sfetiĭ Agoreĭ, a Litieĭ și Rentineĭ, a Peleaniniĭ și a Vardaruluĭ, a Piatamonuluĭ și a Licostomuluĭ.

Turnovénul ține acéstea : a Cervenuluĭ, a Lopțu, și a Preslavuluĭ.

Corinthénul al Peloponisuluĭ ține acéstea : a Damaluluĭ și Pediadon, a Chefalonieĭ, a

Zachinthuluĭ, a Zeminaliĭ și Tarsuluĭ, și Polifengus.

[*Așijderea și Archiepiscopul al Damascuhuĭ*]. Monemvasia al Peloponisuluĭ ține acéstea : a Chithirieĭ, a Methonieĭ, a Coronieĭ, a Elusuluĭ, a Maeneĭ, a Zivnonuluĭ saŭ a Calamateĭ, și a Reontuluĭ.

Athinénul al Eladeĭ ține acéstea: a Diavlieĭ, a Talantieĭ, a Andriĭ, a Schiruluĭ, a Solonosuluĭ, și a Mendinițiĭ.

Paleapatronul al Peloponusuluĭ ține acéstea : a Oleniĭ și a Ternițiĭ.

Trapezondénul al Lazichieĭ ține acéstea : a Caninuluĭ și a Oleosuluĭ.

Larisianul al Eladieĭ ține acéstea : a luĭ Dimitriad, a Lițeĭ și a Grafuluĭ, a Fanaruluĭ, a Zigunuluĭ, a Thavmacului, a Stagonuluĭ, a Lidorichiuluĭ, a Gardicheuluĭ, a Radovisdiuluĭ și a Schiathuluĭ.

[*A fanaruluĭ s'aŭ cinstit întru Episcopie când patriarsea Kyr Ieremia*]. Navpactul al Nicopoiĭ ține acéstea : a Vondițiĭ, a luĭ Aetu, a Aheloului, și a Rigonuluĭ.

Rodoseanul al ostrovuluĭ Chicladuluĭ ține acésta : a Lernisuluĭ.

Filipinénul al Machedonieĭ ține acésta : a Levthe rupoluĭ.

Udrianul al Emimonduluĭ ține una : a Agathopoliĭ.

Mitileanul al Lesvuluĭ ține una : a lu Erisu.

Serroneanul al Machedonieĭ ține acésta : a Ezivonuluĭ.

Ioneanul ține acéstea : a lu Avelas. a lu Vonthrotu, și Glicheon, a lu Drinupol, și a Himnaruluĭ.

Lachedemonénul al Peloponisuluĭ ține acéstea : a Amicleanilor, a Carepoluluĭ, și a Vresteniĭ.

Evripeanul al Epvieĭ ține acéstea : a lu Oșeon, a lu Carest, a lu Porthmu, a lu Avlon, ri a Canalionilor.

Munténul ține acéstea : a Rîmniculuĭ și a Buzăuluĭ.

Moldovénul ține acéstea : Rădăuțul, și a Romanuluĭ și Hușĭ.

[*Amar de urgie Citéște de tot și fórte veĭ jeli și'țĭ va părea rău*]. Maĭ era și alte Mitropoliĭ și Archiepiscopiĭ, și Episcopiĭ, cum se arată scrise, întru alcătuirea Împăratuluĭ Kyr Leu înțeleptul, iară când aŭ fost în zilele împăratuluĭ Kyr Andronic al doilea Paleolog cel maĭ de sus, care împărat Paleolog, pre unele Mitropoliĭ le înălță și le cinsti de în scaune micĭ la maĭ marĭ, și altele marĭ aŭ pogorit întru scaune maĭ micĭ, având putére ca un Împărat, de în carele multe aŭ pustiit și de tot aŭ perit de silinciĭ noștri, și nice Mitropolit se află în Mitropolie, nice Archiepiscop întru Archiepiscopie, nice Episcop întru Episcopie, nice preot pre la Besericĭ, nice călugăr întru mănăstire saŭ la schiturĭ, saŭ la vre o chilie, nice alt creștin mirén în cetate aŭ în oraș, saŭ în sat, ce osînda lor Dumnezeŭ o va vedea, că sunt nespuse judecățile luĭ și neîmblate cărările luĭ. 51 de Mitropoliĭ sunt pustiĭ, și Archiepiscopiĭ 18, și Episcopiĭ 478.

Intru alcătnirea aceluĭ împărat ce am zis maĭ sus, Kyr Leu înțeleptul, sînt 90 de Mitropoliĭ.

Iară într'acelula-lalt, iară ce e maĭ sus zis Kyr Andronic, al doilea Paleolog, sînt 112; și Archiepiscopiĭ doăzecĭ și cincĭ

Pentru Mitropolițĭ, cariĭ se zic preacinstițĭ și esarchĭ, și cariĭ numaĭ preacinsițĭ.

Glava 393. Chesarénul al Cappadochieĭ, Précinstitul Cinstiților și Exarch a tótă Anatolia.

Efesénul Précinstit și Exarch a tótă Asia.

Iraclénul Prîvopreastolnic al Précinstiților și Exarch a tótă Thrachia și Machedonia.

Anchireanul Précinstit și Esarch a tótă Galatia.

Chizicénul, Exarch a tot Elispondul, saŭ preste tot.

Filadelfénul, a tótă Lydia.

Nicomidénul, a tótă Vitinia.

Nicheianul, așijderea.

Halchidonul, așijderea.

Solunénul, a tótă Thesalia.

Tîrnovénul, a tótă Bulgărimea.

Udrianul, a Emimontuluĭ.

Neochesărénul, al Pontuluĭ, Polemoniacu.

Iconeanul, a tótă Licaonia.

Corinthénul, a tot Peloponisul.

Monemvasia, așijderea.

Athineanul, a tótă Ellada

Paleonpatrénul, a tótă Ahaia.

Trapezondénul, a tótă Lazichia.

Larisénul, a doa Thetalia și a tótă Ellada.

Navpacténul, a tótă Etolia.

Fillippopulénul, a tótă Trachia.

Rodosénul, al Nisieĭ Checladuluĭ.

Serronénul, a tótă Machdonia.

Fillippopulénul, așijderea.

Thivénul, a tótă Viotia.

Lachedemonia, a tot Peloponisul.

Ungrovlahul, Précinstit și Exarch a tótă Ungurimea și al Plaiuluĭ.

Moldovénul, al Sucéveĭ și a tótă Moldovlachia.

Iară ceia-lalțĭ Mitropolițĭ, numaĭ Précinstițĭ ce să scriŭ, iară nu și Exarchĭ.

Boeriĭle saŭ cinstele saŭ dregătoriĭle Archiereilor, și tocmirile lor.

Glava 394. [*Rîndul 1*]. Iconomul, Sachelarul, Schevofilaxul, Hartofilaxul, Sacheliul, și Protodectul.

[*Rîndul 2*]. Protonotariul, Logothetul, Canstrisiul, Referendarul, și Ipomnimatograful.

[*Rîndul 3*]. Ieromnimul, Ipomimniseul, Dascalul Evangelieĭ, Dascalul Apostoluluĭ, și Dascalul Psaltirieĭ.

[Rîndul 4]. Epitongonatul. Epitoncriseon, Epideiseon, Epitis Ierascatastaseos, și Epiton Secreton.

[Rîndul 5]. Incepătorul Mănăstirilor, începătorul Besêricilor, maĭ marele Evangelieĭ, începătorul Antimiselor, și începătorul Botezaților

[Rîndul 6]. Ritorul, al doilea al Preoților, Protopopul, al doilea Diaconilor, Protopsaltul, Lambadarul.

[Rîndul 7]. Domesticul straneĭ ceĭ marĭ, Domesticul straneĭ a 2-a, Strîngătorul de ómenĭ, Notarul, începătorul Svetilnelor, începătorul Cănărhanĭ și Tocmitorul.

[Semnézĕ]. Iară Protopopul se-aŭ cinstit să aivă loc, și maĭ sus ședêrea la totă slujba Besêriciĭ, cu protonotarie, adecă să fie maĭ sus de Logofătul.

Iarĕ céste rânduiale ce se daŭ la Ieromonașĭ și Diaconĭ.

Protosingel, Archimandrit, și Singel.

Iarĕ rînduialele céstea-lalte, se daŭ la bărbațĭ mirénĭ.

Protonotaria, Logofeția, Ritoria, Protopsaltia, Lambadaria, cêle doao Domesticiĭ, Notaria, începătoria Svetilnelor, Protocanonarșia, și Tocmitoria.

Lucrurile rânduialelor.

Iconomul iaste, de ține tóte câștigările Besêriciĭ, tocmétșe și casa a Arhiereuluĭ, si Besêrica.

Sachelariul iaste, de ține tóte mănăstirile de călugărĭ și de călugărițe, iaste ispravnic și preîncepătorul mănăstirilor.

Schevofilaxul iaste de ține vasele si tóte odejdiile Besêriciĭ.

Hartofilaxul iaste, ispravnicul tuturor lucrurilor ca o mână dréptă Archiereuluĭ, ținînd întorcăturile și nuntele saŭ logodnele.

Sachileul iaste, carele ține sacheliile și ale Besêriciĭ, avînd ispravnic pre maĭ marele Besêricilor.

Protodectul iaste, folositor robiților, și iaste judecator tuturor lucrurilor de greșală, avînd sub dinsul și pre ceĭ vinovațĭ.

Aceștea șed la sfînta judecată cu Arhiereul.

Protonotarul iaste, ușă celor de afară, și pre pitacure, și maĭ mare notarilor, adecă cărtularilor.

Logofătul iaste de-a scrierea cuvintele, lucrurilor Boiarilor cêle de cinste.

Canstrisiul iaste de a schimbarea Archiereuluĭ.

Referendarul iaste, de a să trimeterea la Împăratul și pre la boiarĭ marĭ.

Ipomnimatograful iaste, de a scrierea lucrurile și a le aducerea aminte.

Ieromnimul iaste, de a ținerea lyturgia a Archiereuluĭ, ținînd și scaunul Besêricilor.

Ipomniscul iaste, de aducerea aminte Arhiereuluĭ în taină.

Dascalul Evangelieĭ iaste, de a tîlcuirea Evangelia.

Dascalul Apostoluluĭ iaste, de a'l tîlcuirea.

Dascălul Psaltirieĭ, iaste de a o tălcuirea.

Epitoncriseon iaste, de aducerea pre aceia ce vor să se judece și i pune pre dînșiĭ unde vor să stea.

Epitongonaton iaste, de a pururea bedernița Archiereuluĭ.

Epitondeiseon iaste, de a trimêterea la Împăratul pentru vinovat.

Epitisierascatastaseos iaste, de a facerea bună tocmire în lăuntru în oltar.

Epitonsecreton iaste, de a încetarea ómeniĭ să nu vorbéscă.

Incepătorul Mănăstirilor iaste, de a luarea séma lor și a purtarea grijă cu Sacheliul împreună.

Incepătorul Besêricilor iaste, de a luarea séma lor și a purtarea grijă cu Sachelul.

Incepătorul Evangelieĭ iaste, de a ținerea Evangelia pre la litiĭ când fac.

Incepătorul Antimiselor, iaste de aducerea pre cariĭ merg la sfînta Pricestanie, și ține și Antimisurile.

Incepătorul botezaților, iaste de a purtarea grijă de ceĭ botezațĭ.

Ritorul iaste, de a spunerea de în scripturĭ.

Al doilea preoților, iaste de a băgarea pe preoțĭ în lăuntru.

Protopopul iaste, maĭ marele oltaruluĭ.

Al doilea Diaconilor, iaste de a băgarea în lăuntru pre Diaconĭ.

Pentru cum scriŭ arhiereiĭ la Papa, Țărigrădénuluĭ, Alexandrieĭ, Antiochieĭ, Ierusalimuluĭ și Ochriduluĭ.

Glava 395. *[Rimuluĭ]*. Prêfericituluĭ, și Prêsfintuluĭ, și întocma îngerilor : întru Hristos părintele părinților : și stăpîn a tóte adeveritele Apostolești Besêricĭ, ca niște robĭ ție nainte căzînd, sărutăm urmele picióerelor Măriеĭ și Prêsfințieĭ tale putêre și domnie.

Țărigrădénuluĭ.

Présfinte al nostru oblăduitor și stăpîn, și a totă lumea Patriarch, dumnezeescule de Dumnezeŭ dăruite, și tot alt orĭ fie ce nume saŭ lucru mare ce țĭ se cuvine, rogumă milostivuluĭ Dumnezeŭ, să dăruiască sănătate sfințieĭ tale, și ca un dumnezeesc și cinstit trup al eĭ întru tocmire și îndreptare al a-

deveritel marel besérecl a lu Hristos a tótă lumea.

Alexăndrénuluĭ.

Présfinte stăpînul mieŭ, Papa și Patriarch al Alexandriel și a tot Egyptul, Pentapoleon, Livia și Ethiopia, întru Duhul sfînt, Dumnezescul și Précinstitul mieŭ Părinte.

Antiochianuluĭ.

Présfinte părintele mieŭ, Patriarchul cetățiĭ a luĭ Dumnezeŭ, al Mareĭ Antiochiĭ, și a tótă Anatolia, întru Duhul sfînt Dumnezeescule și Précinstitul mieŭ Părinte.

Ierusalimnénuluĭ.

Présfinte părintele mieŭ, Patriarchul Ierusalimuluĭ sfîntuluĭ Sion, Syria, Arravia, de céia parte de Iordan, Cana a Galileiuluĭ : și a tótă Palestina, întru Duhul sfînt Dumnezeescule și Précinstitul mieŭ Părinte.

Ochridénuluĭ.

Préfericite Archiepiscópe, a marea întîia Iustinianieĭ a Ochriduluĭ, și a tótă Bulgărimea, întru Duhul sfînt Dumnezeescule și Précinstitul mieŭ Părinte.

[*Semnéză să știĭ*]. Să știĭ că la pitacure, adecă la cărțile Patriarchuluĭ, saŭ a Mitropolituluĭ, saŭ la alt obraz mare, atunce nu scriŭ ceĭ miciĭ pentru adins eiși cum iaste obicéiul, adecă ; că și noĭ sîntem sănătoșĭ ci acésta ce zice, ca sîntem și noĭ sănătoșĭ, se scrie numaĭ la obrazul carele va fi tocma cu cela ce scrie, saŭ și la maĭ miciĭ obraze.

Iară Archiereiĭ când scriŭ la Patriarchul Țarigraduluĭ, atunce déca pecetluesc cartea, eĭ nu scriŭ desupra numele Patriarchuluĭ, adecă să se dea întru sfintele mâniĭ ale luĭ ce numaĭ despre fața carea iaste pecetea cărțiĭ fac treĭ cruciĭ așa.

✝ ✝ ✝

Iară de ceia parte de carte, maĭ jos de legătura pecețiĭ carea iaste în dos legată : acolo scriŭ Archiereĭ numele lor așa : Smereniel Mitropolit Cutare, saŭ episcop Cutare.

Pentru cum scrie Mitropolit către Mitropolit, și cum către Archiepiscop, și cum către Episcop.

Glava 396.

De la Mitropolit către Mitropolit.

Présfinte Mitropolite al sfinteĭ Mitropoliĭ cutare, Précinstite și Exarșe cutare, întru Duhul sfînt iubite frate, și tocma slujitor smereniel nóstre, nădăjduescumă la Dumnezeŭ la carele mă și rog, să dea sănătate sfințieĭ tale, și după Dumnezeescul și cinstitul tăŭ trup întru tocmire și îndreptarea împleriĭ de păstorie turma cea chemată de Hristos carea paștĭ, și întru a nóstră bucurie și veselie sufletéscă.

Conețul se scrie așa : Sănătoșază întru Domnul, présfinte frate și tocma slujitor.

Mitropolitul către Archiepiscop.

Présfinte Archiepiscope al sfinteĭ Archiepiscopiĭ cutare, întru Duhul sfînt iubite frate și tocma slujitor smereniel nóstre, dăruiascăți Dumnezeŭ sănătate sfințieĭ tale, și după dumnezeescul și cinstitul tăŭ trup întru întărire și împlerea de folosința turmeĭ anumenitel de Hristos carea o paștĭ, și întru a nóstră sufletéscă bucurie și veselie.

Conețul : Să petreceĭ sănătos întru Domnul sfinte frate și tocma slujitor.

A Mitropolituluĭ către Episcop

Iubitóre de Dumnezeŭ Episcópe al sfinteĭ Episcopiĭ cutare : întru Duhul sfînt iubite frate, și tocma slujitor smereniel nóstre, dar să aibă bogoliubiata de la Dumnezeŭ a tot puternicul.

Conețul : Și darul Domnuluĭ nostru Isus Hristos să fie cu bogoliubiata.

Așa scrie Mitropolitul la Episcopiĭ luĭ, asijderea și la alțĭ Episcopĭ streinĭ.

Pentru cum scrie Episcopul către Mitropolitul luĭ, și cum către alt Episcop.

Glava 397.

Episcopul către Mitropolitul luĭ.

Présfinte Mitropolite al sfinteĭ Mitropoliĭ cutare, Précinstite și Exarșe cutare : întru Duhul sfînt al nostru oblăduitor și stăpân, să petreceĭ sănătos sfinția ta, și după Dumnezeescul și cinstitul tăŭ trup întru tocmire și întru împlérea de folosința a tótă numenita de Hristos turmă carea paștĭ, iar noao robilor tăĭ de bucurie și de veselie sufletéscă.

Conețul : Iară sfînta rugă a sfințieĭ tale să fie cu noĭ.

Și déca sfîrșaște cartea să scrie maĭ jos așa : smeritul Episcop cutare și robul sfințieĭ tale.

Episcopul către Episcop.

Iubitóre de Dumnezeŭ Episcópe al sfinteĭ Episcopiĭ cutare, întru Duhul sfînt iubite frate și tocma slujitor smereniel nóstre, să petreceĭ sănătos Archieria ta, și după dumnezeescul și cinstitul tăŭ trup întru tocmire și de folosul ómenilor, numeniteĭ de Hristos turmă carea paștĭ și întru a nóstră bucurie și veselie sufletéscă.

Conețul : Petrece sănătos întru Domnul iubite frate și tocma slujitor.

Pentru cum scrie Archiereul la boiarii ceia de la marea besérică.

Glava 398. Cinstite mare Iconome, saŭ Hartofilax al sfinteĭ luĭ Dumnezeŭ mareĭ Besériceĭ, prea dulce și pre iubitul mieŭ frate.

Deci așa scriŭ celor maĭ marĭ, adecă celor marĭ rînduiele ce's maĭ sus scrișĭ.

Iară de la Protonotarul pînă la Ipomnimatograful nu să zic frațĭ : ci cucérniciĭ, și numaĭ ce să scriŭ fiĭ iubițĭ după Duhul.

Iară de la Ieromnimul și ceia-lalțĭ, aceia să scriŭ : cinstițĭ, și Protopopul, și carele e după dînsul

Iară cariĭ n'aŭ rînduială, aceia se scriŭ credincioșĭ dumnezeeștĭ preoțiĭ și diaconĭ.

Iară pe cliriciĭ Archiereilor așijderea'ĭ scriŭ, cinstiților cucérnicilor, și credincioșĭ Dumnezeeștĭ, după rînduiala spițiĭ, fără de marile rînduiale, și frațiĭ, că acéstea într'alte rînduiale nu se-aŭ dat, ce numaĭ întru ale marii Besériceĭ ca o stăpînă și mumă ce iaste tuturor Beséricilor.

Pentru cum scrie Archiereul la cniazul sârbieĭ și la suprujnița luĭ, adecă la Dómnă-sa.

Glava 399. Prea'nalte mare Cniaje a tótă Sîrbia, preînțelépte și prea dulce, cinstite întru Domnul, și prea iubite Kyr cutare, fiiŭ după Duhul smereniei nóstre, dar, pace și milă să se înmulțéscă Domnieĭ Tale de la Dumnezeŭ a tot țiitorul.

La a luĭ Dómnă.

Marea Dómnă a tótă Sîrbia, cinstita, înțelépta și maĭ împodobita Dómnelor, fată întru Duhul sfînt, dar, pace și milă să se înmulțéscă Domnieĭ Tale, de la Hristos Dumnezeul nostru.

Pentru cum scrie Archiereul la jupîn, la boiar mare și la om cinstit.

Glava 400. [*La Jupîn*]. De bună rudă, luminate și prea vitéje Jupîne, întru Duhul sfînt prea iubite fiiŭ smereniei nóstre Kyr cutare, dar, pace și alt tot binele rugămune luĭ Dumnezeŭ să ți se dăruiască dumnetale.

La Boiar mare.

De bună rudă, slăvite, înțelépte, a tótă cinstea și înțelepciunea vrédnice Kyr cutare, dulce și preapohtite fiiŭ după Duhul iubit smereniei nóstre, dar, pace, milă, și orĭ ce alt bine de spăsenie, pohtim să se dăruiască cinstiĭ tale dela Dumnezeŭ a tot țiitorul.

Conețul : Și Domnul Dumnezeŭ să ferescă pre bunul neam al dumnetale fără bólă, cu sănătate și maĭ sus fără de tótă întristarea în mulțĭ anĭ împreglur, Amin.

Acésta așa să scrie la voinic de cinste.

Cinstite și înțelépte Kyr cutare, întru Duchul sfânt fiiŭ după duhul iubit smereniei nóstre, dar hie folosințiĭ tale de la Dumnezeŭ a tot țiitorul.

Conețul : Darul Domnuluĭ mieŭ să fie cu tine, Amin.

Smeritul Mitropolit cutare.

Pentru cum scrie Archiereul către maĭ marele sfet-agorii, și la Egumen și la starițĭ.

Glava 401. Prea cuvióse maĭ mare al sfintuluĭ Munte ce se chiamă Athonul, dulce și prea pohtite după Duhul, iubite frate și fiiul smereniei nóstre, dar, pace, milă, spăsenie sufletéscă, și orĭ ce alt bine de spăsenie, ne rugăm să se dăruiască mariĭ sfințieĭ tale de la Dumnezeŭ a tot țiitorul.

Conețul : Darul și mila luĭ Dumnezeŭ, să fie cu cuviința sfințieĭ tale. Amin.

La Egumen și la Stareț.

Prea cuvióse Cathegumene, al Dumnezeeștiĭ și cinstiteĭ Lavre a sfântuluĭ cutare, și prea dulcĭ și prea iubițĭ Starețĭ aĭ Dumnezeescului săbor, dulcilor și prea pohtiților după Duhul fiĭ smereniei nóstre, dar hie voao tuturor, pace și milă de la Dumnezeŭ a tot țiitorul.

Conețul : Și darul și mila luĭ Dumnezeŭ să fie cu cuviințele vóstre. Amin.

Carte de mărturia Duhovniculuĭ, pentru cela ce va putea hi harnic de Preoție.

Glava 402. Cade-se celora ce vor să slujască sfintelor și dumnezeeștilor Tainĭ, și vor să li se dea în mână slujba puterilor îngereștĭ, ca niște chezașĭ ce sînt lu Dumnezeŭ, déca vréme ce pentru noĭ Dumnezeŭ fără de păcate se-aŭ făcut om, și acea înfricoșată jertfă fără de sînge și slujbă a înfricoșatelor tainĭ, dat-aŭ noao ómenilor, carea o facem întru pomenirea și slavoslovia aceluĭ trup și sînge al stăpânuluĭ, pentru acéia și de propoveduitoriĭ de Dumnezeŭ Apostolĭ, și de purtătoriĭ de Dumnezeŭ Părințĭ ni s'aŭ poruncit, ca ceia ce li se tîmplă să se înalțe la acea închizășuire și rânduială să nu'l sue fără iscodirĭ, ci carele va vrea să fie preot să fie curat și cu tótă cinstea podobit de întru care și acest fiiŭ duhovnicesc al mieŭ, cutare, de în cutare cetate, oraș saŭ sat, întru carea aŭ născut și aŭ crescut, venit'aŭ către mine duhovnicul luĭ, cutare Ieremonach, cerșind a lua mărturie de la mine ca să ia marea rînduială a preoțieĭ, decĭ eŭ pusu-l'am înaintea icóneĭ a stăpânuluĭ Hristos și a sfinteĭ Evangeliĭ, și am iscodit pre dînsul de céle ce aŭ făcut de în copilărie și n'am aflat nemica întru dînsul de céle ce opresc a întra în spiță saŭ în rînduială ca acésta, drept acéia mărturisesc pre dînsul ca un destoinic preoțieĭ, pre fiiul mieŭ de duhovnicie cutare,

și iscălesc cu a mea mână. Eŭ tatăl duhovnicul lui cutare Ieromonach.

Vă leat cutare, measeț cutare, Ieromonach cutare, și duhovnicul luĭ, mărturisesc pre dînsul vrédnic dă preoție.

Pentru cum scrie Archiereul cartea cea tocmită preotuluĭ carea se chiamă daltirie și cartea cea de slobozie.

Glava 403. Pavel, marele Apostol al Domnuluĭ, va și poruncéște să se dea preoților Poslaniĭ tocmile de la ceia ce'ĭ hirotonisesc, de tocmirea preoțieĭ lor, deci uniĭ porunci ca aceia plecându se și acest Kyr cutare, pentru acésta tocmim carte, ca de la noĭ, cu darul Duhuluĭ sfânt a făcătoruluĭ deplin Dumnezeŭ, l'am hirotonit pre Lége și pe Pravilă, citeț, ipodiacon, diacon și preot, și poruncim tuturor celora ce către voĭ va veni acest slobod preot, Archiereilor zic, și preoților, egumenilor, bărbaților și mirénilor Boiarĭ, cum se-aŭ împodobit cu vrednicia preoțieĭ de smerenia nóstră, mărturisit de bărbațĭ vrédniciĭ credinciosĭ, cum iaste vrédnic de rînduială ca acésta, drept acéia și pentru tocmirea și întărirea luĭ dă-se acéstă carte, după cumu'ĭ obicéiul de la noĭ întărită.

Vă leat cutare, meseța cutare, indiction cutare.

Aicea scriem pentru cartea de slobozie.

Smerenia nóstră, cu acéstă carte a nóstră de slobozie facem știre tuturor creștinilor dă pretutindenea, sfințiților și mirénilor, că acest cucernic preot Kyr cutare, pentru căce nu avea aicea loc de a trăi, rugatu-s'aŭ ca cu socotința și cu știrea nóstră să mérgă cătră Țarigrad saŭ aiurea către pravoslavniciĭ Creștiniĭ, pentr'aceia datam luĭ îndeletnicie și slobozie ca să mérgă și să se ducă, ertând pre dînsul și pre acolo să slujască neapărat céle ce sînt ale preoțieĭ, ca un preot harnic și fórte cinstit și blagogestiv, drept acéia se-aŭ făcut și acéstă carte a nóstră de slobozie pentru credința, și se-aŭ dat preotuluĭ Kyr cutare, fiiŭ după Duh al smerenieĭ nóstre.

Cartea de duhovnicie a Duhovniculuĭ când se face.

Glava 404. Smerenia nóstră, dă-se ție cucérniculuĭ întru Ieromonachĭ Kyr cutare, slujba Duhovnicieĭ părintéscă, de care lucru ți se cade să priimeștĭ gîndurile și lucrurile și tot feluĭ de patime ale celora ce vor veni cătră tine la ispovedanie, și să tocmeștĭ pocania a bogatelor păcate, căruia după cumu'ĭ va fi puterea și spăsenia lor, să legĭ acélea ce să cad a lega, și să dezlegĭ célea ce să cad a dăzlega, și ți se cade de veĭ fi călugăr Ieromonach, tu să tunzĭ călugarĭ (adecă să facĭ călugărĭ) chip mic și mare, schimniciĭ cu socotința lor pre Lége, iară pre ceĭ ce veĭ trimite către rînduiala preoțieĭ, așijdere eștĭ dator de lucrurile lor de tóte să'ĭ ispiteștĭ cu dédinsul cum poruncéște Apostoléscа Pravilă ca să nu pentru lénea saŭ vre o răpire ceva să te înșelĭ adins tineșĭ să fie părtaș pacatelor streine (cum am zice după cuvîntul dumnezeescului Apostol). Pentru aceia se-aŭ făcut și acéstă poruncitóre carte a smerenieĭ nóstre, și ți s'aŭ dat să fie de tărie.

Vă leat cutare, meseța cutare.

Cartea de ertăciune carea scrie Archiereul.

Glava 405. Smerenia nóstră, de în darul și mila și putérea a Présfîntuluĭ și de viață începător Duh, carele se-aŭ dat de la mîntuitorul nostru Isus Hristos, dumnezeeștilor și sfinților luĭ Uceniciĭ și Apostoliĭ, a lega și a dăzlega ale ómenilor păcate, zicând lor: Priimițĭ Duh sfînt, orĭ cuĭ vețĭ erta păcatele, ertate să fie lor, și orĭ cuĭ vețĭ ținea ținute să fie, și orĭ câte vețĭ lega pre pămînt să fie legate și în ceriŭ, și orĭ câte vețĭ dăszlega pre pamînt să fie dăzlegate și în ceriurĭ, iară de la aceia și la noĭ unul după altul cu venirea aceluĭ dumnezeesc dar, am ertat și pre fiul iubit al nostru sufletesc, cutare, în câte și el ca un om aŭ greșit, și pre Dumnezeŭ aŭ mustrat și aŭ mîniat, cu cuvîntul, cu lucrul, cu gîndul, și cu tóte simțirile luĭ, saŭ de va hi căzut supt blăstemul Archiereuluĭ saŭ al Preotuluĭ, saŭ al tătînă-săŭ, saŭ al mîne sa, saŭ singur adins elușĭ se-aŭ blăstemat, saŭ va fi jurat strîmb, saŭ orĭ de cine se va fi legat cu afurisanie, saŭ într'alte păcate ale luĭ și el ca un om fiind se-aŭ poticnit, și duhovniculuĭ aŭ ispovedit, și canonul de la dînsul aŭ priimit, decĭ de acéste greșale de tóte și de legăturĭ îl slobozim și'l ertăm, cu puterea și cu darul a tocmitoruluĭ și Dumnezeescului închinător al préputerniculuĭ Duh, iar câte va fi uitat saŭ aicea va hi lăsat neispovedite, și acélea să iarte luĭ milostivul Dumnezeŭ, carele iaste blagoslovit întru vécĭ Amin.

Pentru cum scrie Archiereul Stavropighion, adecă vă drujenie cresta, și cum scrie antimisul.

Glava 406. Stavropighion, saŭ vă drujenie cresta, saŭ rumînéște înfigerea cruciĭ: sfințitu-s'aŭ cu darul prea sfîntuluĭ Duh, și se aŭ blagoslovit de mine smeritul Mitropolit cutare, și se-aŭ dat în cutare cetate saŭ oraș saŭ sat, cutăruia spre ridicare a Dumnezeeștiĭ Beséricĭ a sfîntuluĭ cutare, ridicată de cutare, în vrémea Patriarșieĭ a Prea sfîntuluĭ și a lumiĭ Patriarch Kyr cutare. Vă leat cutare, meseța cutare.

Iară așa se scrie Antimisul

Jertăvnicul dumnezeesc și sfînt, preste carele să obîrșesc dumnezeeștile slujbe, blago-

slovitu-s'aŭ şi s'aŭ sfinţit de Preasfinţitul Mitropolit al sfinteĭ Mitropoliĭ cutare, Preacinstitul şi Exarch cutare. în vrémea Patriarşieĭ a Preşfintuluĭ şi a lumiĭ Patriarch Kyr cutare, pre numele sfintuluĭ cutare. Vă leato, meseţa cutare.

Pentru cum scrie Archiereul carte, când se face săbor şi el nu mérge, ce'şĭ dă sfatul cătră alt Archiereŭ:

Glava 407. Déca vrême ce pentru bogate trebĭ, saŭ bolnăvire, de să nu pot veni să şez la scaun împreună cu sfinţiĭ archiereĭ la sfîntul săbor, iată că datu-mĭ-am sfatul şi am lăsat ispravnic pe Preasfinţitul Mitropolit Kyr cutare, Preacinstitul şi Exarhul cutare, ca in loculŭ mieŭ să dea sfat la tóte, orĭ de ce se vor face în săbor, pe îndreptarea Pravilii, şi pentru întărirea s'aŭ scris acéstă ispravă. Vă leat cutare, cutare.

Pentru cum se scrie praxia Episcopuluĭ.

Glava 408. Déca vreme ce vrea şi trebuia şi la cutare sfîntă Episcopie să se hirotonéscă cătră cuvîntătórele oĭ de acolo grijă şi priveghiare de păstoria spăsenieĭ cum poruncesc dumnezeeştile şi sfintele Pravile, şi smerenia nóstră în grijă multă fiind ca să aflu eĭ să priimêscă folosinţă sufletéscă, căutând aflaiŭ pre cinstitul întru Iermonaşĭ cutare, împodobit cu înţelepţie sufletéscă şi vrédnic saŭ destoinic fórte, şi plecat întru viaţa călugăréscă de în coconie, spre rînduiala Archierieĭ pre acesta chemat am, şi pe Pravilă cu sorţĭ s'aŭ ales, de ceĭ ce se-aŭ aflat la noĭ Archiereĭ şi de iubitoriĭ de Dumnezeŭ Episcopĭ pre nume cutare şi cutare, fraţĭ şi tocma slujitorĭ noao, şi pre acesta hirotonitu'l-am Episcop la acea sfîntă Episcopie cutare, cu chemarea şi cu darul a préa sfintuluĭ şi închinătoruluĭ Duh. Drept aceia dator iaste acest iubitor de Dumnezeŭ Episcop, să mérgă la acea Episcopie carea i se-aŭ tîmplat de la Dumnezeŭ, să pască sufletele pravoslavnicilor de într'însa, şi să facă tóte câte's ale Archierieĭ neapărat. Citeţĭ să semnéze, cântăreţĭ, şi purtătoriĭ de svéştnice, ipodiaconĭ să facă, şi să'ĭ aducă şi la rînduiala preoţieĭ şi duhovnicĭ să pue, şi călugărĭ să facă chip mic şi mare, dumnezeeştiĭ Beséricĭ să sfinţéscă, şi cum am zis câte se cuvine Archiereuluĭ pre lége tóte să facă, şi să se pléce şi smerenieĭ nóste, şi să dea haraciul beséricii pre an. Drept aceia datorĭ sunt şi creştiniĭ de acolo adecă preoţiĭ şi ómeniĭ toţĭ să se cuceréscă luĭ şi să i să pléce întru tóte, şi maĭ vîrtos spre ceia ce va avea cuvînt de spăsenia sufletuluĭ, să'l cinstéscă, să'l iubéscă şi să'ĭ dea luĭ tótă cheltuiala Beséricii, ce e pre lége de la nunte, cérerea de pre la zboryre, cum aŭ fost obiceiŭ maĭ denainte vréme. şi orĭ pre cariĭ va afurisi, să fie afurisiţĭ, şi să aibă voe a lega şi a dăzlega. Pentru care dar şi acéstă a nóstră Praxie de întărire se dă la acest iubitor de Dumnezeŭ Episcop Kyr cutare, frateluĭ şi tocma slujitoruluĭ smerenieĭ nóstre.

~.Meseţa cutare, Văleat cutare, Indiction cutare.

Pentru cum scrie Archiereul carte celuia ce va să tréeă pre în ţară, saŭ preste mare, carele să chiamă de cére tot déuna saŭ pandete.

Glava 409.

Cea pre în ţară saŭ pre uscat.

De bună rudă şi înţelepţilor boiarĭ de în cutare loc, fiĭ după duhul iubiţĭ smerenieĭ nóstre, dar, pace, milă, spăsenie sufietéscă şi sănătate trupéscă şi alt bine tot carele e de spăsenie, rugăm să fie voao de la Dumnezeŭ a tot ţiitorul, acesta om ce aduce acéstă carte a nóstră Kyr cutare, cu soţiile luĭ, vrând să iasă de aicea, purces'aŭ sănătos cu ajutorul şi darul luĭ Dumnezeŭ şi slobozĭ de tótă nevoia, şi vă facem ştire pentru cetatea saŭ oraş, saŭ satul nostru şi de tótă Eparchia, că cu ajutorul luĭ Dumnezeŭ iaste slobod şi nesmintit de nemica, pentr'aceia viind cătră noĭ, cerşut-aŭ carte de mărturie, ca să mărturisim pre dânşiĭ naintea dragostiĭ vóstre, că sînt fără dă nice o bólă şi fără nice o nevoe, drept aceia pentr'acésta priimiţĭ pre dânşiĭ cu faţă lină şi cu pace de tóte nevoile slobozĭ, ca nişte ómenĭ ce aŭ eşit sănătoşĭ de în cetate de la noĭ ce se zice de în cutare loc, cutare, cariĭ fără de nice o pizmă şi nice o înşelăciune pre adeverinţă 'ĭ încredinţăm vóo, darul şi mila Domnuluĭ nostru Isus Hristos să fie cu toţĭ cu voĭ, Amin.

Văleat cutare, i meseţa cutare.

Iară acésta se scrie când mérge pre mare.

De bună rudă şi înţelepţilor boiarĭ de în cutare loc, cutare fiĭ sufleteştĭ smerenieĭ nóstre, dar, pace, milă, spăsenie sufletéscă şi sănătate trupéscă, şi alt bine tot ce e de spăsenie, rugăm să se dea voă de la Dumnezeŭ a tot ţiitorul. Acest om ce aduce acéstă carte a nóstră, Kyr cutare, împreună cu soţiile luĭ eşind de într'acóce, slobozéşte-se într'acolo, cu darul luĭ Dumnezeŭ sănătos împreună cu ceĭ ce merg cu dânsul pre mare, şi 'ĭ dăm în sémă dragostiĭ vóstre sănătoşĭ şi slobozĭ de tótă nevoia, ca nişte ómeni ce aŭ eşit de în cetate, sănătoşĭ, adecă de la noĭ de în cutare loc, cutare, drept aceia rugăm pre voĭ fără de nice o sfială, priimiţĭ pre dînşi cu bucurie, şi cu userdie, crezind mărturia aceştiĭ cărţĭ a nóstră carea fără de nice o pizmă şi fără nicĭ o înşelăciune maĭ adevărat pre voi încredinţéză, mărturie fie Dumnezeŭ a căruĭ darul, a-

jutoriul, și nespusa milă să fie cu toți cu voi Amin.

Vă leato cutare, i meseța cutare.

Smerenii Mitropolit cutare.

Cartea de cêrerea Mănăstirii, carea scrie Archiereul.

Glava 410. Carii vă aflați întru Eparchia nóstră, iubitorĭ de Dumnezeŭ creștinĭ, saŭ pre aiurea pe într'alte părțĭ, cățĭ sînteți a tocmêlelor rîndulul preoțieĭ, și aĭ viețiĭ mirenești, fiĭ sufletești iubițĭ aĭ smereniei nóstre, dar hie vóo, pace și milă de la Dumnezeŭ a tot țiitorul. În știre să fie vóo tuturor că în cutare loc se află o dumnezeiască și sfîntă Mănăstire, carea e cinstită pre numele sfîntuluĭ cutare, de mulțĭ anĭ și vrême învechită, stricată, și fórte trebue să se drégă, să se zidéscă, să se înoiască, și să se întărêscă, ce de acésta n'aŭ putérea călugăriĭ cariĭ se află într'însa și egumenul, decĭ viind către voĭ creștinilor iubitorilor de Dumnezeŭ acești călugărĭ, ca să împărțiți să dați și să miluiți lor spre lucrul acesta cu mână de ajutor, drept aceia cu bucurie și cu userdie și cu dragoste priimițĭ pre dînșiĭ, și vă îndemnați toțĭ de împreună de ajutați lor, și dați la zidirea și la înnoirea a sfinteĭ și aceiĭ Dumnezeeștĭ case cu voe și cu bună dare și cu userdie toțĭ pentru Domnul carele priiméște datoria în loc de dar, și întórce darul în loc de dar, așa faceți cu bună voe toțĭ, ca și poména vóstră depururea să se pomenéscă întru acea sfîntă și Dumnezeiască casă, și să vă faceți voĭ ctitorĭ noĭ, ca și alțiĭ maĭ de demult, să tîmplați și bunătățile de vêcĭ la judecata ce va să fie, cu Hristos Iisus Dumnezeŭ și mântuitorul nostru, darul luĭ și mila cea nespusă, și ertăciunea să fie cu toțĭ cu voĭ, Amin.

Cartea robuluĭ.

Glava 411. Celor ce sunteți și vă aflațĭ întru Eparchia nóstră saŭ și aiurea pentr'alte locurĭ și părțĭ orĭ unde se va tîmpla, pre la ceia ce sînt socotițĭ cu tocmêlele preoțieĭ și a viețeĭ mirenești cariĭ sînteți creștinĭ, dar, milă, pace și blagoslovenie rugăm să fie vóo de la Dumnezeŭ a tot țiitorul. Acest sărac cutare, care e de în cutare loc, cutare, robitu-se-aŭ de tâlhariĭ măriĭ, și se-aŭ răscumpărat drept a cutare, de cutarele. Drept aceia venind către smerenia nóstră, cu chip ticălos și cu lacrăme ca să i se dea cartea nóstră să fie de mărturie luĭ, într'aceia și smerenia nóstră, déc'am adevărat bine de robia luĭ, dat-am cartea nóștră, și vine fórtea cu multă userdie către voĭ blagosloviților creștinĭ, ca să tîmple vre un ajutor pentru slobozia datorieĭ luĭ, decĭ miluițĭ și ajutațĭ pre sufletul scârbit și smerit, ca să se întórcă de în multă sărăcie și de ticăloșia luĭ pentru dragostea Domnuluĭ nostru Iisus Hristos, carele aŭ iubit săraciĭ și pre sine aŭ dat morțiĭ pentru dînșiĭ, carele cu cumpăna dreptățiĭ măsură ale nóstre, și pentru una de în vécul acesta o sută de orĭ maĭ mult, iară în cela ce va să fie viața de vêcĭ, și moșia netrecută carea n'are sfîrșenie, a căruia dar și milă să fie cu toțĭ cu voĭ, Amin.

Pentru cum scrie Archiereul cartea de despărțêlă carea dă mueriĭ când o pâraște bărbatul și nu póte să o dea de față, și va să o lase.

Glava 412. Șezînd prea sfințitul Mitropolit al sfinteĭ Mitropoliĭ cutare, împreună cu cinstițiĭ luĭ cliricĭ, venit'aŭ cutare cu vină de curvie, pîrîndu'șĭ muiarea luĭ, cum se-aŭ plecat către pohta altor bărbațĭ, iară de dragostea carea avea către dânsul se-aŭ lepădat, și de tot s'aŭ spurcat cu dînșiĭ, iar muiarea luĭ déc'aŭ auzit bănuiala și pâra fără dreptate carea o pîrăște bărbatul eĭ, îndemnată de nevoe cerșu de la dînsul să dea de față pîra curvieĭ eĭ, iar el neputând, atunce cerșu muiarea luĭ carte de despărțêlă de către bărbatul eĭ, decĭ după cum zice Légea și Pravila, că bărbatul carele pîraște pe muiarea luĭ și nu arată de față, poruncit-aŭ pentru acéstă vină să se desparță de bărbatul eĭ. Decĭ pentr'aceia și noĭ după judecata Dumnezeeștiĭ Pravile deslupimu-o de tot și o despărțim de către bărbatul eĭ carele e maĭ sus zis cutare, și el cutare de către muiarea luĭ cutarea, ca să fie striinĭ și despărțițĭ unul de altul, și dăm voe aceștiĭ fămeĭ, de va vrea, neapărat să se mărite după alt bărbat, și să'șĭ ia de la cela-lalt bărbat ce aŭ avut maĭ nainte, cutare tóte zestrile eĭ, și darurile ce aŭ făcut naintea nunteĭ, cum poruncesc dumnezeeștile Pravile, și pentru acéstă arătare și întărire, făcutu-s'aŭ și acéstă carte de despărțêlă, și s'aŭ scris într'acéstă dumnezeiască condică a acestiĭ sfinte Mitropoliĭ a nóstre.

Vă leat cutare i indic cutare.

Carte de despărțêlă de curvie.

Glava 413. Șezînd smerenia nóstră, împreună și cu cinstițiĭ noștri cliricĭ, venit-aŭ către noĭ cutare, strigînd că avînd muiare anume cutare, și ea s'aŭ lipsit de întréga înțelepția eĭ, adecă de curăție, curvit'aŭ, spurcatu-s'aŭ de mulțĭ, în multe și bogate vremĭ și locure, de în carele bănuiale unele le-aŭ mărturisit de față cutare mărturie, cutare, mărturisind pre dânsa curvă, într'aceia aŭ cerșut acesta, cutare, să se desparță de dînsa și să ia carte de despărțêlă, ca să pótă lua altă muiare pre lége. Decĭ smerenia nóstră după judecata Dumnezeeștilor Pravile, și după mărturia acelor mărturiĭ vrédnice credinciόse ce's maĭ sus, poruncim întru Duhul

sfînt, despreunată şi despărţită să fie acéstă nuntă, ca de acum striin şi despărţit să fie acest bărbat cutare de cătră muiarea luĭ cutare, aşijderea şi ca de dînsul, şi dăm voe şi slobozie bărbatuluĭ ce e zis maĭ sus cutare, să'şĭ ia altă fămée, şi pentr'acéstă arătare şi întărire s'aŭ făcut şi acéstă carte de despărţélă şi s'aŭ pus într'acéstă dumnezeiască condică văléat cutare.

Carte de despărţélă, cându'ĭ bărbatul legat.

Glava 414. Carte de despărţélă dă-se aceştiĭ fămeĭ anume cutare, de către bărbatul eĭ cutare, după cum zice Pravila: Când bărbatul nu iaste să facă céle bărbăteştĭ, acela se desparte de împreunarea nunţeĭ, după ce vor tréce 3 anĭ. Decĭ aşa cu dédinsul pentr'acésta căutînd, mărturisitu-s'aŭ şi de faţă s'aŭ crezut naintea nóstră. Drept acéia după judecata dumnezeeştiĭ Pravile despreunămu-o de tot, şi o despărţim de cătră bărbatul eĭ carele e maĭ sus zis, cutare, ca să fie eĭ striinĭ şi osebiţĭ unul de alalalt, şi dăm cătră acéstă fămée voe şi slobozie, şi cătră altă nuntă pre lége să se mărite neapărat, şi să'şĭ ia de la bărbatul eĭ cele ce aŭ avut maĭ nainte: cutare, fără lipsă tótă zestrea eĭ, iară darurile de naintea nunteĭ să rămîe la dinsul, după judecata dumnezeştiĭ Pravile, şi pentru acéstă arătare şi întărire s'aŭ făcut şi acéstă carte de despărţélă şi s'aŭ pus într'acest dumnezeesc catastih al aceştiĭ sfinte Mitropoliĭ.

Văleat cutare, meseţa cutare.

Carte de despărţélă, când se duce bărbatul şi nu se maĭ veade.

Glava 415. Şezînd smerenia nóstră, împreună cu cinstiţiĭ cliricĭ, arătă-se înaintea nóstră o fămeae anume cutare, şi spuse noao că aŭ avut bărbat pre lége anume cutare, cu carele aŭ lăcuit câtă-va vréme, şi de a lor bună voe s'aŭ tocmit de amîndoao părţile, ca să mérgă aiurea într'alte părţĭ să slujască, ca să'şĭ căştige să se hrănéscă întru viaţa lor. Intr'acéia el s'aŭ dus, iară ia pre lége aŭ aşteptat până în 5 anĭ, şi véste neviindu'ĭ nice cum se ştie de dînsul, aŭ cuvînt, aŭ scrisóre să'ĭ vestéscă de dînsul, şi aşa fără de hrană fiind, şi nădăjduinduse sa priiméscă de la dînsul ceva de hrana vieţiĭ, iară el cum am zis nu s'aŭ maĭ văzut de tot, şi n'aŭ auzit nemica de dînsul ce s'aŭ făcut, aŭ mort iaste aŭ viŭ, aŭ robitu-s'aŭ, decĭ ea de doao şi de treĭ orĭ venind la noĭ, şi rugându-se să se mărite a doa óră, cerşut-am eĭ mărturiĭ, şi ĭ-am întrebat de va fi adevărat viŭ şi se arată într'atita vréme nevăzut, şi scrisóre de la dînsul saŭ cuvînt n'aŭ priimit, dămu-ĭ voe după Pravilă să se mărite a doa óră, că zice: bărbatul saŭ fămeia de se va robi saŭ nu se va maĭ vedea după 5 anĭ, saŭ măcar de şi trăiaşte, atunce se slobóde nunta şi pentr'acéstă vină şi aŭ adus pentr'acésta mărturiĭ vrédnicĭ credincioşĭ pre cutare, şi cu grea şi nedeslegată afurisanie şi jurământ aŭ mărturisit, cum nu le-aŭ venit véste de cel ce s'aŭ dus ce s'aŭ făcut pînă în 5 anĭ, ci nice el aŭ scrisóre, aŭ cuvînt n'aŭ trimis cătră dînsa, decĭ pricepînd adeverinţa de la dînşiĭ, dătu-ĭ am voe să'şĭ ia alt bărbat pre lége a doa óră. Drept acéia şi acéstă carte de despărţială cu scrisóre s'aŭ scris într'acest catastih

Văleat cutare i meseţa cutare.

Cartea de despărţéla omuluĭ îndrăcit.

Glava 416. Şezînd présfinţitul Mitropolit al sfinteĭ Mitropoliĭ cutare, împreună cu cinstiţiĭ luĭ cliricĭ, veni cutare şi strigă (adecă se plânse) de muiarea luĭ cea luată pre lége, cum iaste îndrăcită, şi cu lanţurĭ de mână şi de picióre o légă, nu numaĭ de doao şi de treĭ ce şi de multe orĭ, iară noĭ rugatu-l'am ca să o maĭ aştepte încă puţină vréme şi să maĭ fie cu dînsa încă anĭ treĭ, iară el n'aŭ vrut să maĭ aştepte pentru nevindecarea a eĭ. Drept acéia cerşut-am luĭ mărturiĭ vrédnice credincioşĭ, cutare, şi ĭ-am ispitit, şi grea afurisanie lor dat-am, şi aŭ mărturisit cu jurămînt, că aşa iaste adevărat, decĭ datu i am voe ca să ia altă fămeae pre lége, după cum zice judecata dumnezeeştiĭ Pravile: orĭ cine zice are fămeae îndrăcită, şi o ţine legată cu lanţurĭ, şi nu póte să'şĭ vie în fire la întréga înţelepţie, de aceia să se desparţă, şi de va vrea, să ia alta i proce, şi pentru arătarea acésta şi întărirea, făcutu-s'aŭ şi acéstă carte de despărţélă, şi s'aŭ pus într'acéstă dumnezească condică. Văleat i meseţa cutare.

Carte de despărţeală pentru când nu trimite bărbatul cheltuială de hrana vieţiĭ mueriĭ luĭ.

Glava 417. Şezînd smerenia nóstră, împreună şi cu cinstiţĭ eĭ cliricĭ, venit-aŭ cutare muiare cutare pîrînd şi jeluind de al săŭ bărbat cutare, şi zicînd, că bărbatul eĭ ce e maĭ sus zis, tocma şase anĭ sînt de când o aŭ părăsit de tot, şi el de când s'aŭ dus, nicĭ o dată ş'aŭ adus aminte de a luĭ muiare şi de a luĭ casă să'ĭ triméţă cheltuială saŭ scrisóre, saŭ alt-ceva vre o dată ajutor cătră hrana vieţiĭ, şi aŭ adus înaintea nóstră mărturiĭ destoinicĭ credincioşĭ anume cutare, cariĭ cu jurămînt şi cu afurisanie nedeslegată aŭ mărturisit cum aŭ zis muiarea. Drept aceia şi noĭ auzind mărturia lor, şi după judecata săboruluĭ a preasfinţituluĭ şi al lumiĭ Patriarch Kyr Dionisie, carele aŭ poruncit să se desparţă bărbat şi muiare ca aceia, când va trece cincĭ anĭ, şi bărbatul nu'şĭ va aduce aminte de muiare, ce o va năpusti de tot, decĭ într'acest

chip și noĭ poruncim pentru acéstea tóte, și o despreunăm de toț și o despărțim pre acéstă fămeae cutare, de bărbatul eĭ cutare, carele e maĭ sus zis, și dăm voe și slobozie aceștiĭ muerĭ să se împreune altuĭ bărbat pre lége. Iară pentru acéstă arătare și întărire făcutu-s'au și acéstă carte de despărțélă, și s'aŭ pus într'acest catastih dumnezeesc al sfinteĭ Mitropoliĭ

Văleat cutare, meseța cutare, Indiction cutare.

Coneț i Bogu Slava

Pervâia cĭasti Nomocanona.

Moleniem ivseakim t ștaniem Stefana Mitropolita, Prevedena iz Ellinskagoo naprostăiĭ Vlascăii iaziik. Trudo liobĭem mnogo Greașnagoo : Daniila Andreana Monaha.

Panonskăiea : Z (7). vă Milostivah Vașih : nezabăivaite.

Nomocanonicul Dumnezeŭ

Având adunate pre tóte canónele ale sfinților Apostolĭ, și ale sfintelor a șapte săbóre ale lumiĭ. și ale celora-lalte săbóre carele s'aŭ făcut pre în bogate locure, carele să chiamă Nameastnice, după acéia și a Mareluĭ Vasilie, și ale altor sfințĭ bărbațĭ și Părințĭ purtătorĭ de Dumnezeŭ, alcătuită cu ruga și îndemnarea Blagocestivuluĭ împărat Chir Ión Comninul de învățătoriul Diacon al mariĭ besérecĭ a luĭ Dumnezeŭ și păzitoriul de pravilă Chir Alexie Aristinu.

Nicaje tștaniem Moliemje i vseachim ubăjdeniem Stefana Mitropolita. Novoo prevedenâi ot Elinscagona prostâii Vlacâii iazic. Trudo liubiem hudeaișagoo v Rasoderțeah : Daniila Andriana Panonscâiea. з. (7).

Canónele sfinților Apostolĭ.

Glava 1. Pentru hirotoniile Episcopilor.

Glava 2. Pentru preotul carele duce sfîntuluĭ Oltariŭ, lapte saŭ miare, saŭ rachiŭ, saŭ dobitóce saŭ legumĭ.

Glava 3. (1) Pentru pómele să se triméță pre la case.

Gla. 5. Pentru preotul carele'ș gonéște preotésa.

Gl. 6. Pentru preotl carele priiméște grijă mirenéscă.

Gl. 7. Pentru ceia'ce fac paștele cu ovréiĭ.

Gl. 8. Pentru preotul carele nu se priceștuiaște.

Gl. 9. Pentru carele nu va să stea la rugă nice aștéptă pînă la pricéștenie.

Gl. 10. Pentru cari se rógă cu ereticul.

Gl. 11. Pentru cela ce se rógă cu cela ce ie luat darul.

Gl. 12. Pentru cela ce priiméște pre carele de într'altă parte e nepriimit.

Gl. 13. Pentru carele va minți că nu e afurisit.

Gl. 14. Pentru ceia ce sar de în scaun în scaun.

Gl. 15. Pentru Clericul carele fuge de la ținutul săŭ și aiurea lăcuiaște.

Gl. 16. Pentru cela ce ține pre unul ca acela cliric, și'l știe cumu'ĭ iaste rândul.

Gl. 17. Pentru cela ce e cu a doa cununie și carele ține posadnică să nu fie preot.

Gl. 18. Pentru să nu se facă popă cine ține lăsată, saŭ văduă. saŭ slujnică saŭ curvă.

Gl. 19. Pentru să nu se pue la cliricie cine va ținea *b* (2) surorĭ saŭ nepóte *b* (2).

Gl. 20. Pentru clíricul să nu între chezaș.

Gl. 21. Pentru cela ce se scopéște dă silă saŭ așa iaste de fire.

Gl. 22. Pentru mirénul ce'șĭ va tăia mădulariul adins cluș.

Gl. 23. Pentru cine se va tăia apoĭ după ce se va face cliric.

Gl. 24. Pentru mirén carele'ș va rătunzi pialea mădularuluĭ.

Gl. 25. Pentru preotul carele se va vădi că curvéște saŭ jură strâmb, saŭ fură.

Gl. 26. Pentru cela ce va să se preoțéscă.

Gl. 27. Pentru preotul carele bate pre credincios saŭ necredincios.

Gl. 28. Pentru cela ce i se ia darul pre dreptate.

Gl. 29. Pentru cel hirotonit pre banĭ.

Gl. 30. Pentru episcopul carele să face cu boiariĭ.

Gl. 31. Pentru episcopul carele fuge fără de vină

Gl. 32. Pentru cel afurisit să fie și de alțiĭ afurisit.

Gl. 33. Pentru preotul carele n'are carte.

Gl. 34. Pentru episcopiĭ să nu pótă face nemica fără de maĭ marele lor.

Gl. 35. Pentru să nu hirotonéscă neștine peste hotar.

Gl. 36. Pentru episcopul noŭ de va blăstema în potriva ómenilor, cariĭ i se-au dat în sémă.

Gl. 37. Pentru să facă episcopiĭ săbóre peste an în toți aniĭ de doă orĭ.

Gl. 38. Pentru să îndreptéze episcopiĭ cu deadinsul lucrurile și tóte tocmélile besériciĭ.

Gl. 39. Pentru preoțĭ și diaconi să nu facă nemica fără de știrea episcopilor.

Gl. 40. Pentru unéltele besériciĭ și ale episcopilor.

(1) Glava 4 lipséște din original la acéstă titulație, deră este prevăzută în canóne.

Gl. 41. Pentru să fie volnic episcopul pre tóte câte's ale besériciĭ lor.

Gl. 42. Pentru să nu fie preotul bețiv saŭ să se jóce în tabliĭ, saŭ în harjale saŭ în țințe saŭ în coinace.

Gl. 43. Pentru să nu fie popa cămatnic.

Gl. 44. Pentru cine se rógă împreună cu ereticiĭ.

Gl. 45. Pentru să nu priméscă popa botezul saŭ jertva carea e de la ereticĭ.

Gl. 46. Pentru cine botéză pre cela ce aŭ fost botezat.

Gl. 47. Pentru mirénul carele'ş gonéşte femeia de în casă şi aduce alta lăsată.

Gl. 48. Pentru cine nu botéză întru Tatăl, şi Fiiul şi în duhul Sfânt.

Gl. 49. Pentru cine nu va boteza întru treĭ afundărĭ. ce într'una.

Gl. 50. Pentru tot clericul ce se va sfii de carne şi de însurare, nu pentru postire şi ținére ci pentru alt eres.

Gl. 51. Pentru clericul şi mirénul bețiv, şi jócă în tablii, saŭ în harjeți, saŭ în țințe, saŭ în coinace.

Gl. 52. Pentru cine nu priiméşte pre ceia ce se întorc la pocaanie.

Gl. 53. Pentru preotul carele nu mânâncă carne. nice vin bea fără numaĭ când se posteşte.

Gl. 54. Pentru clericul carele va mérge fără de nevoe de va mânca la cârciumă.

Gl. 55. Pentru clericul carele mustră pre episcopul.

Gl. 56. Pentru preotul şi diaconul carele'ş bate joc de orb şi de şchiop saŭ de mişel.

Gl. 57. Pentru episcopul carele nu învéță Pravoslavia.

Gl. 58. Pentru preotul carele nu va milui pe clericul sărac.

Gl. 59. Pentru cine bagă în besérică cărțĭ păgâneştĭ.

Gl. 60. Pentru cine să vădéşte în prea curvie, saŭ în curvie, saŭ într'alte vinĭ.

Gl. 61. Pentru cine se lépădă de Hristos.

Gl. 62. Pentru cine va mânca mortăciune, necată. saŭ prinsă de pasărĭ. saŭ mursecată, saŭ de în curse.

Gl. 63. Pentru cine să postéşte Sâmbăta şi Dumineca.

Gl. 64. Pentru cine se rógă împreună cu ovréiĭ.

Gl. 65. Pentru clericul şi mirénul ucigaşĭ saŭ sfădacĭ.

Gl. 66. Pentru cine va apuca fata cu dăsila.

Gl. 67. Pentru cine să hirotonéşte a doaóră.

Gl. 68. Pentru clericul carele nu se postéşte pre păresămĭ şi preste an, Miercurea şi Vinerea.

Gl. 69. Pentru mirénul carele să améstecă în tocmélele ovreéştĭ. saŭ socotéşte ale păgânilor.

Gl. 70. Pentru cine fură céră saŭ unt de lemn de la besérică

Gl. 71. Pentru cine va lua sfintele vase, saŭ sfinte, saŭ alte ceva să'ĭ fie acasă de vre o trébă.

Gl. 72. Pentru episcopul părât şi chemat şi nu va băga sémă.

Gl. 73. Pentru ereticul carele păraşte pre episcop.

Gl. 74. Pentru episcopul ce móre să nu pue el la mórtea luĭ alt episcop

Gl. 75. Pentru cine e şchiop saŭ cu un ochiŭ şi va fi harnic de a fi episcop saŭ preot.

Gl. 76. Pentru orb şi şchiop carele va fi destoinic.

Gl. 77. Pentru să nu se facă cliric carele să îndrăcéşte.

Gl. 78. Pentru să nu se facă episcop numaĭ cât carele e botezat de curând, saŭ carele aŭ venit de întru ce aŭ avut maĭ nainterea.

Gl. 79. Pentru episcopul carele se améstică în lucrurile mireneştĭ.

Gl. 80. Pentru robul să nu fie cliric, saŭ slujnicul.

Gl. 81. Pentru popa Boiariŭ.

Gl. 82. Pentru clericul şi mirénul carele nu va băga în sémă pre împăratul saŭ pre domn: ce'l va mustra.

Gl. 83. Pentru cinstita carte carea se chiamă exicondavivlon şi de altele bogate.

Canónele sfinților Apostolĭ.

Gl. 1. Doĭ saŭ treĭ episcopĭ hirotonesc pre un Episcop.

Tâlc. Treĭ episcopĭ fără nicĭ o încurmezişare trebue să facă pre Episcop. iară nu maĭ puținĭ de atâta, iară de nu vor putea să se împreune la un loc toțĭ Episcopiĭ cățĭ vor fi, de acésta caută la săborul de la Nichea la al patrulea canon.

Gl. 2. Un episcop póte să hirotonéscă pre popă şi pre diacon

Adevĕrat.

Gl. 3. Care preot va duce în oltariul besériciĭ lapte, saŭ miare, saŭ rachiŭ. saŭ dobitóce, saŭ legumĭ, fără de numaĭ de ólă nóo şi strugurĭ. şi unt de lemn, şi tămâe : aceluia să i se ia darul.

Tâlc. A aduce la jertăvnic de acéste socotite ce's maĭ sus, unele ca acéstea sunt Elineştĭ. alta iară sunt Ovreiaşte lepădate, ce numaĭ părga plodurilor celor nóo : adecă a legumilor şi a strugurilor acélea iaste ertat şi slobod să se ducă la vrémea lor, întru mulțumirea luĭ Dumnezeŭ cela ce aŭ dăruit acéstea.

Gl. 4. Legumile să se trimétă pre la case ca maĭ mariĭ să le împarță ş'altora.

Tâlc. Fără de strugurĭ și alte legumĭ carele sânt pârgă, nu se cade să ducă Oltariuluĭ ce să se triméță acasă Episcopilor și preoților ca să le împarță eĭ diaconilor și altor cliricĭ, pentru că strugurul ca o pómă ce e maĭ alésă de într'altă pómă se aduce la besérică că de întrînsul să ia vin de se face slujba a jertviĭ ceiĭ fără sânge

Gl. 5. Preotul careleș va goni fămeaca să o gonéscă, iară de nu o va chema iarășĭ, atunce să i se ia darul.

Tâlc. Orĭ care preot saŭ diacon ce 'șĭ va goni muiarea sa pentru vina smerenieĭ ca să se ție de către dînsa fără de altă vină, să'l afuriseștĭ, iară după afurisanie de se va lăsa într'acéia neîndreptat să i se ia darul și de acésta căută să maĭ afli la a șasele săbor de la Trulla, la 12 canóne, iară așa zicênd.

Gl. 6. Preotul care va lua să pórte grijile mireneștĭ acela să nu fie pópă.

Tâlc. Episcopuluĭ saŭ preotuluĭ saŭ diaconuluĭ, acestora nu li s'aŭ dat voe și ertăciune să priiméscă grijile mireneștĭ pentru dobânda lor cea rea, fără numaĭ ce se chiamă pre lége, adecă de va fi pus Ispravnic pre niscare lucrurĭ ale vre unor copiĭ micĭ care vor fi rămas de la părințĭ săracĭ, să le păzéscă bucatele și pre eĭ până vor créște saŭ se va ceare într'alt chip să fie de ajutorarea văduolor și de a purtarea grijea mișeilor și bolnavilor, iară de se va înfrunta ca să se părăséscă de acélea lucrure mireneștĭ și nu va vrea ce va fi tot într'acea tocmélă, atunce unuia ca aceluia să i se ia darul.

Gl. 7. Să se ia darul și celuia ce face Paștile de odată cu ovreiĭ.

Aderărat.

Gl. 8. Preotul carele nu se va priceștui, acela să'ș spue vina iară de nu va spune să'l afuriséscă, căce că aŭ făcut vinovat pre cela ce slujaște.

Tâlc. Preotul saŭ altul fieșĭ carele din cliricĭ și de în rîndul norieĭ adecă de în preoțĭ ce nu se va priceștui și nu'șĭ va spune vina căce face acésta pre acela să'l afuriseștĭ căce că bănuiaște asupra celuia ce face jertva fără de sânge.

- **Gl. 9.** Să se afuriséscă și cela ce nu stă la rugă și la slujbă la liturghie până la vrémea pricésteniеĭ.

Tâlc. Cine nu aștéptă la besérică ce iase de în besérică încă nefiind sfârșită slujba liturghia ca cum ar face netocmire besériciĭ cade-se acela să se afuriséscă.

Gl. 10. Carele se rógă împreună cu cela ce nu e împreunat creștinilor așijderea și el să fie ca și dînsul.

Tâlc. Cine să rógă împreună cu ereticul în besérică, saŭ în casă acela să fie despărțit dă besérică ca și cela-lalt.

Gl. 11. Cine să rógă împreună cu cela ce'ĭ iaste luat darul, așijderea să fie el ca și dînsul.

Tâlc. Cine să rógă împreună cu cela ce'ĭ iaste luat darul, adecă face liturghie cu dînsul și aceluĭ să i fie luat darul.

Gl. 12. Cine va priimi pre cela ce nu'l vor priimi aiurea, și acela să fie neprimit.

Tâlc. Cine va fi întrebat și ispitit de vre un episcop, iaste priimit sfînteĭ a luĭ Dumnezeŭ besériceĭ aŭ ba? iară el știindu'ș greșalele și neputênd trăpi acea întrebare se va duce de acolo într'altă parte la alt episcop și acela 'l va priimi fără de carte preoțéscă arătându'șĭ nevinovata slujire a viețiĭ luĭ cumu'ĭ curat, acela să fie afurisit și el și cela ce va priimi pre dînsul.

Gl. 13. Cine va fi afurisit, și unde va mérge va prinde tagă că nu e afurisit să fie neprimit și acela.

Tâlc. Carele va fi afurisit de episcopul săŭ décia se va duce la alt episcop și'șĭ va ascunde afurisania și cela-lalt 'l va priimi ca un om ce nu va știe aceluia să i se maĭ mulțéscă afurisania ca unuĭ mincinos și înșălătoriŭ dă besérica luĭ Dumnezeŭ.

Gl. 14. Nu îmbla sărind de în scaun în scaun fără numaĭ când va fi cu socoiéla și înbiala acelor de acolo, când dór veĭ fi maĭ bun și maĭ învățat și încă și acésta cu ruga și cu socotéla a mulțĭ episcopĭ.

Tâlc. Nu se cade patriarhuluĭ, saŭ mitropolituluĭ saŭ episcopuluĭ să'șĭ lase eparchia luĭ și să sără într'alt scaun, fără numaĭ de vor socoti și vor ispiti cariĭ vor fi acolo că le va fi maĭ de folos ca un om maĭ învățat cu învățătură maĭ bună

Pentru că s'aŭ tocmit canonul acesta aicea așa, iar la canonul al șase-spre-zecelea de la săborul Antiochieĭ zice: că episcopul deșert (adecă fără episcopie) la besérică deșartă (adecă fără preot saŭ fără episcop) acela iaste volnic să se priiméscă iară așa să fie cu ispită deplină a săboruluĭ și să fie, și cu voia Mitropolituluĭ, iar de nu va fi deșert (adecă va fi cu episcopie saŭ cu besérică) acela nicĭ cum nu se póte priimi să mérgă la altă cetate, așijderea zice și canonul al cincĭ-sprezecelea al săboruluĭ de la Nichea, așijderea și de la Sardia, canon 1, așijderea și canonul 21 de la Antiochia.

Gl. 15. Fie care cliric ce să va duce saŭ să va depărta de în țara luĭ saŭ de unde lăcuește, și aiurea va lăcui, iar episcopul rugal-va să nu se ducă el nu va asculta să se întórcă iarășĭ, acela să fie nepriceștuit.

Tâlc. Fie-care cliric adecă popă, diacon, saŭ altul de în rînduiala preoțieĭ ce'șĭ va lăsa țara saŭ lăcuința sa și într'altă parte va mége și nu se va întórce rugat fiind de episcopul săŭ și nu va asculta, acela să nu maĭ facă liturghie, iar de să va lăsa într'acéstă netocmire să i se ia

darul şi acolo să se priceştuiască ca un mirên, de acêsta cauta că veĭ afla la săborul Antiochieĭ canonul treĭ.

Gl. 16. Cine va şti şi pre unul ca acela va priimi acela întru judecata luĭ să fie şi el.

Tâlc. De va fi în ştirea episcopuluĭ de acea oprêlă poruncitóre ce va fi asupra aceluĭ cliric, şi'l va ţinea ca pre un cliric, acela să fie afurisit, ca un învăţător saŭ dascăl al neîndreptăriĭ.

Gl. 17. Cine va ţinea fămeae cu a doua cununie saŭ posadnică, acela nu póte să fie nice într'o rânduială bessêricêscă.

Adevărat.

Gl. 18. Cine va ţinea văduo saŭ lăsată de altul saŭ slujnică saŭ curvă, acela să nu fie Preot.

Tâlc. Unul ca acela carele nu va lua muiare fără vină şi fată curată ce va lua pre care va fi supusă de altul saŭ văduo, saŭ slujnică, saŭ curvă, unul ca acela la Preoţie nu se priiméşte.

Gl. 19. Nu s'aŭ dat voe a fi cliric cine va ţinea doao surorĭ saŭ nepóte.

Tâlc. Unul ca acela nu póte fi cliric ce să fie supus supt mare şi grea îngrozire căce trage dup'acêsta încă şi însurarea fără de lége.

Gl. 20. Clericul să nu între chezaş iar de va intra să i se ia cinstea.

Tâlc. Nu se cade cliricului să se amestice în grijile şi în valurile şi în lucrurile judecăţilor pentru dobânda cea rea cum grăiaşte Pavel pentru că de să va tâmpla să fie între doi înşi netocmire pentru niscare lucrure de ale judecăţilor şi nu se va crêde ce'ş va căuta chezaş să'l ia în chizăşie iară atunce cliricul îl va lua în chizăşie ca să'l dea în sêmă la zi urgisinduş a luĭ cinste pentru să ia ceva dobândă, aceluia să i se ia darul, iar de'ĭ va fi milă cliricului de omul acela şi va fi închis într'o inchisóre şi de acolo într'alt chip n'are cum ieşi de nu va intra cine-va chezaş pentru dînsul ca să nu fugă el fiindu'ĭ milă şi se va milostivi. Pentru Dumnezeŭ de'l va priimi şi va intra chezaş pentru dînsul ca să'l dea în sêmă cându'l va cêre: acela cliric nu numaĭ ce nu se scóte de în cinste ce încă se socotêşte a fi şi lăudat că sufletuluş pune pentru altul ca să'l scóţă de în nevoe, iar de se vor judeca cliriciĭ şi'ĭ va cêre cine-va chezaş, atunce el să nu se lépede ce să stea de faţă la vrêmea când trebue să se bage chezaş iar nu pre dobândă, că de va da chezaşul chezăşuirea în sêmă atunce nu i se ia darul saŭ cinstea. Pentru că se află la a patra lucrare carea s'aŭ făcut la Săborul de la Halchidon cum Dumnezeeştiĭ părinţĭ şi slăviţiĭ boiarĭ cariĭ şedea cu dînşiĭ la săbor ne voiră şi îndemnară pre Episcopiĭ Eghipetuluĭ să se inchezăşuiască iar cariĭ nu vor avea chezaş aceea să se crêză cu jurământ.

Gl. 21. Cine va fi scopit dă nevoia ómenilor, adică cu dêsila saŭ aşa va fi de fire născut şi va fi dăstoinic dă preoţie, acela să se facă, iar de să va hi tăiat ba.

Tâlc. Deĭ vor fi scopit dă nevoe, acela n'are canon, ce de va fi harnic de popie de acêsta nu se oprêşte, iar cine să va scopi dă voia luĭ nice cum să slobozéşte, ce încă de va fi şi cliric să i se ia cinstea ca un pizmaş vieţiĭ luĭ şi vrăjmaş tocmiriĭ lu Dumnezeŭ.

Gl. 22. Mirênul de'ş va tăia mădulariul cel de ruşine acela să se afurisêscă şi cliric să nu se facă. *Tâlcul se aŭ pus naintia acestia.*

Gl. 23. Cine se va taia după ce se va face cliric să i se ia aceluia cinstea saŭ darul.

Ca şi cea de întâiŭ.

Gl. 24. Mirênul careleş va rătunzi pielea de la mădulariŭ să se afurisêscă anĭ 3, ca un vrăjmaş trupuluĭ săŭ.

Acêsta ca şi cea de maĭ sus.

Gl. 25. Preotul, episcopul saŭ diaconul carele se va vădi că curvêşte saŭ fură saŭ jură strîmb saŭ nestrîmb, aceluia să i se ia darul iar să nu se şi afurisêscă, ca să nu'ĭ urgiseĭ de doaă.

Tâlc. Destul iaste pedêpsa luăriĭ daruluĭ celuia ce să vădêşte că curvêşte saŭ jură saŭ fură nescare lucrure sfinte, şi pre acela nu se cade a'l şi afurisi ca să nu paţă munca şi pedêpsa îndoit, care lucru iaste de tot fără de omenie.

Gl. 26. Cine-va vrea să se preoţêscă acela întâiŭ să se însóre, numaĭ cântăreţiĭ şi citeţiĭ dêcă se vor face vor putea apoĭ să se însóre.

Tâlc. Nu e voe niciĭ putére după hirotonia preotuluĭ adecă dêcă se va face popă să se însóre şi să fie intr'acea cinste, ce numaĭ acêsta se-aŭ dat să fie citeţilor şi cântăreţilor.

Gl. 27. Preotul carele va bate pre creştin saŭ măcar şi păgân, aceluia să i se ia darul.

Tâlc. Preotul carele va bate pe creştin, saŭ păgân, carele greşaşte vrând să'l îndrepteze şi pentru a luĭ frică şi cêrtă să vază alţiĭ să le fie têmă, să nu cază şi eĭ într'aceiaş greşală făcând înpotriva légiĭ care aŭ zis: cine te lovéşte peste obraz, întórce luĭ şi ceea parte, aceluia să i se ia darul căcĭ că pentru mânia, trufia şi neomenia aŭ făcut acêstă rană adecă bătae, iar de va fi înţelept preotul şi va vedea pre cine-va fără de lége la lucrurile cele sfinte făcând şi'l va bate ca să 'şĭ vie în minte, cum aŭ gonit şi Domnul cu biciul de sfóră de în besêrica legiĭ pre ceea ce făcea neguţătorie într'ânsa: aceluia nu i se va lua darul, pentr'acêea păzitoriĭ de légea bisêriciĭ se chiamă îndreptătorĭ, ca nişte tocmitorĭ ce sînt de la ceĭ părinţĭ maĭ de nainte lucrurĭ ca acêstea să îndreptéze.

Gl. 28. Căruia se va lua darul pe dreptate și apoi iar va îndrăzni să se lipêscă acela să'l desparți, să'l afurisești de tot de besêrică.

Tâlc. Cuĭ i se va lua darul pe dreptate, saŭ pe dreptate de față va fi greșit, și după luarea daruluĭ, iar va îndrăzni a se atinge de Dumnezeiasca liturgie: unul ca acela de tot să se taie de la besêrică ca un mădular putred.

Gl. 29. Cine se va face preot cu banĭ, aceluia să i se ia darul împreună cu cine l'aŭ hirotonit și să fie tot nepriceștuit ca și Simon vrăjitoriul.

Tâlc. Iată acum aicea de doao opriri 'l îngrozêște că amândorura să ia darurile și rămân să fie nice odată priceștuițĭ pentru marea greșală.

Gl. 30. Cine se va face episcop cu boiarii aceluia să 'ĭ să ia darul și să se afurisêscă.

Tâlc. Unul ca acela să se afurisêscă și să i se ia darul ca un om ce aŭ greșit mare greșală, că se cade celuia ce va să se hirotonêscă episcop să se pue și să se alêgă de toțĭ episcopiĭ eparhieĭ, iar de va fi nevoe aĭ strânge pre toțĭ împreună, atunce nice într'un chip să se hirotonêscă de treĭ și să fie cu socotința și acelorlalțĭ.

Gl. 31. Episcopul carele se va osebi, saŭ se va despărți, fără de vină și va face alt oltariŭ, adecă besêrică cu ceia ce l'aŭ priimit acela să fie gonit.

Tâlc. Cine nu va băga în sêmă saŭ va urgisi fără de vină pre Episcopul săŭ, ca un om ce nu se maĭ întôrce către blagocestie nice către dreptate, și'șĭ va aduna cêtă deosebi a luĭ de ómenĭ deș va face alt oltariŭ adecă besêrică: aceluia să i se ia darul ca unuĭ iubitoriŭ de mărie, împreună cu clíriciĭ cariĭ vor urma luĭ, acêsta trebue să se facă de nu se vor întôrce de doao și de treĭ orĭ să rôge pre Episcopul.

Gl. 32. Cine iaste de alțiĭ afurisit, să fie și de alalțĭ.

Tâlc. Carele va fi afurisit de Episcopul săŭ popă aŭ Diacon, viŭ fiind Episcopul carele l'aŭ afurisit, acela nu trebue a fi priimit de altul.

Gl. 33. Popa striin ce nu va avea carte nu se priimêște, iară de va avea să se ispitêscă, dece de va fi îndreptătoriŭ drept să priimêște, iară de nu să i se dea ceva și să se gonêscă.

Tâlc. Nu se cade a priimi pre Popa striin fără de scrisôre, iară de va avea scrisôre să se priimêscă și așa să se ispitêscă de va fi neîndoit, bun, blagocestiv să'l priimeștĭ, iară de va fi protiviteriŭ ve într'un lucru, să i se dea ceva și să se gonêscă.

Gl. 34. Episcopiĭ fără de maĭ marele lor nemica să facă fără numaĭ cineș pre la eparhia lor, așijderea și maĭ marele lor fără dînșiĭ nimica, pentru pacea ce li se cade să aibă.

Tâlc. Nice episcopiĭ nice Mitropolitiĭ, fără de știrea maĭ mareluĭ lor, nu trebue să facă câtuși de cât ceva, nice Episcopul să se rânduiască adins eluș să facă întrebare pentru niscare Dogmate (adecă învățăturĭ ale Lêgiĭ) saŭ niscare lucrure și tocmêle ale besêriciĭ a face, fără numaĭ cêle ce sănt fieș căruia la eparhia, și pre la satele și orașele luĭ, așijderea și maĭ marele fără de știrea lor nu pôte vre unele de acêstea a face, că dêcă nu vor face așa se arată că nu păzesc hotarul păciĭ.

Gl. 35. Nu se cade a hirotoni peste hotar, iar de va face fără știrea episcopuluĭ a cui iaste eparhia, acela să fie nehirotonit cu cela ce l'aŭ hirotonit.

Tâlc. Nu e volnic vre unul de în episcopĭ să hirotonêscă pre cine-va afară de hotarăl eparhieĭ luĭ, iară cine va face acêsta fără de știrea episcopuluĭ a căruĭ iaste eparhia, să i se ia darul și luĭ și celuĭ ce l'aŭ hirotonit el.

Gl. 36. Episcopul carele pus nou, și va blăstema saŭ se va mânia către ómeniĭ ce i se-aŭ dat în mână acela să se afurisêscă până ce va iară priimi, iară de nu'l vor priimi ómeniĭ, să se afurisêscă clíricul, căce n'aŭ învățat glôta, iară episcopul să'ș fie în cinste.

Tâlc. Episcopul carele se va hirotoni noŭ, carele nu se va da să ia grija ómenilor luĭ cariĭ i se-aŭ dat în mână, să fie afurisit până ce'ĭ va iară priimi, iară de va mêrge și nu'l vor priimi ómeniĭ, nu pentru greșala luĭ ce pentru blăstemăția lor, eluș iaste și rămâne episcop, iară clirosul să se afurisêscă tot, căce n'aŭ certat nice aŭ învățat pe nesmerițiĭ ómeniĭ.

Gl. 37. Episcopiĭ de dôă orĭ într'un an să facă săbor să pôrte grijă pentru lucrurile și tocmêlele creștinătățiĭ, însă întâiŭ a patra săptămână de Rusaliĭ, iară adoa óră în luna luĭ Octobrie.

Tâlc. Acest canon al sfinților așa poruncêște, iară și săborul al șasele la a 8-lea canon și al doilea săbor de la Nichea la 6-lea canon poruncesc să se facă Săbor, odată preste an, pre în fieș-care eparhie între Paștĭ și în luna Octobrie.

Gl. 38. Să pôrte grijă cu adeverință episcopiĭ de lucrurile Besêriciĭ și să nu dea vre unele de acêlea rudeloruș fără numaĭ ce va hărăzi ca unor săracĭ.

Tâlc. Nu se cade episcopilor a nu băga sêma de îndreptările și lucrurile besêriciĭ, pentru că eĭ aŭ putêre și voiă să pôrte grijă a le îndrepta; iar rudeniĭ luĭ de vor fi săracĭ să le dea și lor de trêbă câte puținel adecă să'ĭ miluiască numaĭ.

Gl. 39. Preotul și diaconul nemica să nu

facă fără de Episcop, pentru că luĭ i se-aŭ dat ómeniĭ în mână.

Tâlc. Nu e volnic popa saŭ diaconul fără de ştirea episcopuluĭ séŭ să afuriséscă omeniĭ saŭ să înmulţéscă saŭ să împuţineze canonul, saŭ alte ceva de într'acéstea a face, pentru că ómeniĭ Domnuluĭ în mâna Episcopuluĭ se-aŭ dat şi cuvânt cu sémă de sufletele lor de la dînsul va să se céră.

Gl. 40. Ale beséricii şi ale episcopuluĭ unélte, tóte să se pue de faţă ca să se ştie şi ale episcopuluĭ şi besérica să rămâe fără de pagubă.

Tâlc. Cadesă episcopuluĭ pentru célea ce i se daŭ în sémă la episcopie să facă zapis de unéltele luĭ şi de faţă să le pue în sémă, aşijderea şi de ale beséricii ca pentru ale luĭ céle de în viaţa şi după ... órte după sfatul luĭ se aŭ tocmit şi ale beséricii iară sânt în sémă.

Gl. 41. Episcopul iaste volnic peste lucrurile besericilor, pentru că póte grije a îndrepta şi tóte sufletele după cum place luĭ Dumnedeŭ. *Acésta se aŭ tâlcuit de în susul acestuia.*

Gl. 42. Popa ce jócă în óse, în arjeţĭ, în ţinte şi în tabliĭ şi e beţiv, de nu se va părăsi să i se ia darul.

Tâlc. Orĭ Popa, orĭ diaconul carele va juca în arjeţĭ cu óse, saŭ tabliĭ saŭ va fi beţiv, de nu se va părăsi să i se ia darul; cu mult maĭ mult cariĭ aŭ cinstea cea mare a preoţiĭ, jucându-se şi îmbătându-se li se ia darul.

Gl. 43. Cliricul saŭ mirenul, aşijderea făcând săse afurisécsă.

Adevărat.

Gl. 44. Preotul carele împrumutéză şi ia camătă, saŭ să se părăséscă, saŭ să i se ia darul.

Tâlc. Cine cére milă saŭ ia de la altul banĭ de dă în camătă, saŭ ia mită făcênd acésta, saŭ să se părăséscă, saŭ să i se ia darul.

Gl. 45. Cine să rógă împreună cu ereticul, să se afurisécsă să se ia şi darul celora ce vor pune pre acela cliricĭ.

Tâlc. Singur cela ce se va ruga împreună cu ereticiĭ, aŭ preot aŭ diacon acela să se afurisécsă, iară cine va erta pre dinşiĭ să slujéscă ceva ca nişte preoţĭ şi cliricĭ aceluia să i se ia darul.

Gl. 46. Popa carele va priimi botezul şi jertva-ereticéscă să nu fie popă.

Tâlc. Episcopul saŭ popa carele nu se va scârbi-nicĭ se va sfii de botezul carele e făcut de la ereticĭ, cel va priimi, saŭ va priimi céle ce vor fi aduse dă el în loc de jertvă aceluia să i se ia darul, pentru că nu e amestecare luĭ Hs. către dracul saŭ vre o parte cu necredinciosul.

Gl. 47. Cine va boteza pre cela ce aŭ fost botezat şi nu va boteza pre cel spurcat de păgânĭ acela să nu fie popă.

Tâlc. Nu s'aŭ ertat să se botéze cine-va de doao orĭ, decĭ cine-va boteza pre acela de inceput adecă de întîĭ, cu totul să i se ia darul, iar uniĭ în multe chipurĭ pre ceĭ ce se-aŭ botezat creştinéşte numaĭ ce cu miru'ĭ sfinţesc şi carele nu va boteza pre cela ce aŭ luat botezul păgânilor ce'l va priimi ca pre un credincios acela să i se ia darul.

Gl. 48. Mirénul careleş va goni fămeea de in casă, şi va băga alta saŭ curvă saŭ lăsată: acela să fie afurisit.

Tâlc. Cineş va goni muiarea fără de nice o vină de céle ce sânt tocmite pre lége vinĭ, şi va băga alta în casă acela să se afuriséscă.

Gl. 49. Cine nu va boteza în Tătăl şi Fiuşi sfîntul Duh ce va tréce unul ca acela să nu fie preot.

Adevărat.

Gl. 50. Cine nu va boteza în treĭ afundărĭ ce într'una mórtea a Domnuluĭ de care n'aŭ zis Domnul: acela să nu fie popă.

Tâlc. Domnul zicând să botéze întru numele Tatăluĭ şi a Fiiuluĭ şi a sfîntuluĭ Duh, decĭ care episcop aŭ preot va sta în potriva porunciĭ Stăpânuluĭ şi va boteza într'o afundare; ca cum ar arăta botezul acela mórtea Domnuluĭ: aceluia să i se ia darul.

Gl. 51. Fie-care cliric, ce să va scărbi saŭ sfii de vin, de carne şi de însurare nu pentru postire, acela de nu se va îndrepta să i se ia darul.

Tâlc. Ce să zice iaise darul unuia ca aceluia si se goneşte şi de la besérică.

Gl. 52. Cine nu va priimi pre ceia ce să întorc spre pocanie el să fie maĭ nepriimit.

Tâlc. Şi acesta cliric fiind să i se ia darul ca un protivnic Domnuluĭ ce aŭ zis: Bucurie să face în Ceriŭ de un păcătos ce se pocăiaşte.

Gl. 53. Preotul carele nu va mânca carne şi vin nu va bea fără numaĭ de postire aceluĭ să i se ia darul.

Adevărat.

Gl. 54. Cliricul carele se va afla mergând la cârciumă şi mâncând fără de nice o nevoe acela să fie afurisit.

Tâlc. Cliricul carele va fi călătoriŭ şi de nevoe va mérge de va găzdui în cărvăsărie acela să fie ertat, iară fără de nevoe de va mânca în cârciumă să fie afurisit.

Gl. 55. Cliricul de va mustra saŭ va înjura pre episcop aceluia să i se ia darul, iară popa şi diaconul să se afuriséscă.

Adevărat.

Gl. 56. Cineş va bate joc saŭ va rîde de

orb saŭ de șchiop, saŭ de surd, saŭ de alte betejuni, acela să se afuriséscă.

Tâlc. Carele va batjocorî orbul saŭ schiopul saŭ surdul saŭ pre altul carele va avea vre o vătămătură pe trup acela să se afuriséscă, ca un om ce'șĭ rîde de zidirea luĭ Dumnezeŭ.

Gl. 57. Episcopul carele nu va învăța Blagocestie, acela să se afuriséscă, iară de va fi așa neînvățând să i se ia darul.

Tâlc. Cade-se episcopuluĭ să și învețe Clirosul și ómeniĭ rîndul creștinătățiĭ iară cine se va sfii de învățătura acésta și nu va vrea să învéțe acela să se afurisésсă, și după afurisanie de nu se va întórce spre acésta, atuncĭ să i se ia darul.

Gl. 58. Preotul carele nu va milui pe clricul sărac, acela să se afurisésсă, iară carele va fi nemilostiv de tot să i se ia darul.

Adevărat.

Gl. 59. Cine va băga cărțĭ păgâneștĭ în Besérică aceluĭ să i se ia darul.

Tâlc. Cine va citi cărțĭ păgâneștĭ saŭ ereticeștĭ în Besérică și să le socotéscă sfinte aceluĭ să i se ia darul.

Gl. 60. Omul creștin carele se va vădi de curvie aŭ de prea curvie, saŭ de altă greșală acela să nu fie cliric.

Tâlc. Credinciosul carele va fi mustrat de curvie, saŭ de prea curvie saŭ alt lucru de mustrare și se va vădi, acela în Cliros nu se priméște, iar de va fi neștine necredincios și va greși ceva de céle ce am zis maĭ sus décia se va boteza, și după botezuș va păzi viața nevinovată, acela neoprit se priméște întru cliricĭ.

Gl. 61. Cine se lépădă de Hs. acela să fie scos saŭ gonit, iar cine de cliros se va lepăda de se va întórce, atunce acela ca un mirén să fie priimit.

Tâlc. Cine se lépădă de Hs. pentru frica ómenilor, acela să fie scos de la besérică; iar cine nu se va fi lepădat de Hs., ci de numele cliricesc și el fiind cliric, atuncĭ să i se ia cinstea, iară de se va pocăi să se priimésсă ca un mirén.

Gl. 62. Preotul ce va mânca necată saŭ mursecată, aŭ mortăciune aceluia să i se ia darul iar mirénul să se afurisésсă.

Adevărat.

Gl. 63. Cine postéște Sâmbăta saŭ Dumineca fără numaĭ Sâmbătă aceluia să i se ia darul.

Tâlc. Cine va posti Dumineca și altă Sâmbătă fără Sâmbăta Paștelor, aceluia să i se ia darul, iară de va fi acela mirén atuncĭ să se afurisésсă. Caută de acésta la șaselea Săbor, canonul 58.

Gl. 64. Cine se rógă împreună cu ovréiĭ, acela să se afurisésсă.

Tâlc. Carele va intra în Săborul saŭ în Bojnița ovreiască saŭ a Ereticilor și se va ruga cu dânșiĭ împreună însă acela de va fi mirén să se afurisésсă, iară clíricul să i se ia darul ca un om ce pórtă grije de tocmélele ovreeștĭ; iară cine se va ruga în casa numaĭ ereticéscă acela de va fi episcop, aŭ preot, aŭ diacon să se afurisésсă după cum scrie la canonul 45.

Gl. 65. Clíricul carele va hi sfădaciŭ și ucigașiŭ, aceluia să i se ia darul, iar de va fi mirén pre acela să se afurisésсă.

Adevărat.

Gl. 66. Cine va apuca fata cu désila acela să se afurisésсă și să o ia să o ție.

Tâlc. Cine va apuca fata nelogodită cu désila și o va strica acela să se afurisésсă și să n'aibă putére a lua alta ce pre aceia să o ție carea s'aŭ zis măcar d'ar fi și săracă; iară a opta tocmélă ce e în (78) de capet, a 37 de title, a 60 de cărțĭ ce e împărătéscă zice și porunceéște unuia ca aceluia să i se tae nasul, și a treia parte de avuția luĭ să se dea féteĭ ceia ce o aŭ apucat și o aŭ stricat.

Gl. 67. Cine se va hirotoni de doă orĭ acela cu ceĭ ce l'aŭ hirotonit să li se ia darul, fără numaĭ de va fi fost hirotonia cea de întâĭ ereticéscă.

Tâlc. Episcopul saŭ preotul carele va priimi a doa hirotonie să le pară rea și próstă cea de întâiŭ, aceia cu ceĭ ce i-aŭ hirotonit să li se ia darul fără numaĭ de nu se va fi făcut cea de întâĭ de ereticĭ.

Gl. 68. Cine nu se va posti în tuspatru posturile, saŭ Miercurile și Vinerile, pe cliric să'ĭ ia darul, iară pe mirén să'l afuriseștĭ, fără numaĭ de va fi supărat de bólă.

Adevărat.

Gl. 69. Mirénul carele se va amesteca în tocmélele ovreeștĭ saŭ ale păgânilor, pre acela să'l afuriseștĭ, iară pe cliric să i se ia darul.

Tâlc. Cine va purta grijă de céle ovreeștĭ și cu dânșiĭ se va posti, saŭ va prăznui însă acela, de va fi cliric să i se ia darul, iară de va fi mirén să se afurisésсă.

Gl. 70. Cine va fura céră saŭ unt de lemn de în besérică saŭ fie ce, acela să o întórcă încincită.

Tâlc. Lățimea canónelor nu voesc să întórcă furul numaĭ ce aŭ furat : ce încă după aceia să dea de cincĭ orĭ pre atâta.

Gl. 71. Cine va lua sfintele vase să'ĭ fie de ceva la vre o trébă, acela să se afurisésсă.

Tâlc. Cine va duce în casa luĭ să'ĭ fie de trébă niscare lucrurĭ sfinte, vas aŭ sfit Pocroave sfințite, saŭ fie ce de céle ce sânt de

trêba bеséricіI sfinte, acela să se afurisêscă ca un călcătoriŭ de lége.

Gl. 72. Episcopul carele va fi părăt şi'l vor chema şi nu va asculta atunce să'l chiame de 2 şi de treĭ orĭ şi de nu va mérge atuncĭ cum va socoti săborul aşa să se judece.

Tâlc. Episcopul carele va fi părăt de nişte mărturiĭ credinciόse pentru vre o vină şi'l vor chema la judecată el nu va asculta, atunce de acolea nu trebue să'l judece săborul ci să'l maĭ chiame de 2 şi de 3 orĭ, trimiţînd cătră dânsul de tóte orile câte 2 episcopĭ, iară décă nu va băga în sémă ci va rămânea şi nu va mérge la judecată, atuncĭ să ispitéscă vinile de amăndoao părţile şi cum vor socoti şi cum vor afla eĭ despue dănsul aşa să se judece.

Gl. 73. Nu póte pără ereticul pe episcop, nici numaĭ un creştin.

Tâlc. Acest canon tocmit n'aŭ socotit bine de acésta pentru că a nu pără ereticul saŭ a mărturisi de episcop adevărat iaste, iară a nu putea un creştin să pue pără asupra episcopuluĭ minte, pentru că mărturia unuia ce mărturisêşte asupra cuĭ-va nu se priiméşte, iar păra şi de unul şi maĭ de mulţĭ se priiméşte şi se face.

Gl. 74. Episcopul murind nu póte pune episcop în locul săŭ.

Tâlc. Cela ce va să i se dea în mână episcopia, aceluia cadesă să se pue şi să se canonéscă de episcopiĭ eparchieĭ, iară la mórtea luĭ de va vrea să pue el episcop în locul luĭ nu se cade, că nu e drept a face moştnén, şi célea ce sânt ale luĭ Dumnezeŭ să le dăruiască patemelor omneştĭ, că nu e nice un folos, nice datóre bеsérica a luĭ Dumnnzeŭ supt moştnénĭ a o pune.

Gl. 75. Cine va fi schiop, saŭ cu un ochiŭ şi va fi destoinic acela póte-se face episcop.

Tâlc. Cine va fi vătămat pe trup, iară viaţă va avea curată acela a să înălţa la rânduiala Episcopieĭ nu se apără, fără numaĭ cela ce va vrea să fie episcop de va fi surd saŭ orb de tot, căcĭ că unul ca acela nu dóră se apără ca un neharnic şi spurcat, ci ca un om uitat ce nu póte face lucrurile şi tocmelele şi trebile béséricіĭ.

Gl. 76. Carele va fi orb de tot şi surd acela nu se va putea face.

Acésta se-aŭ tâlcuit maĭ sus.

Gl. 77. Carele se îndrăcéşte acela nu se póte face cliric, nicĭ se póte ruga împreună cu credincioşiĭ, iar după curăţie de va hi harnic atuncĭ se va face.

Tâlc. Nu se póte face cliric carele se îndrăceşte, până nu se va izbăvi de dracul, încă nu se nicĭ rógă împreună cu credincioşiĭ iar de se va izbăvi de acea patimă, atuncĭ se priiméşte şi la rugă şi în Cliros, şi de va hi destoinic póte se şi hirotoni.

Gl. 78. Cine să va boteza (adecă va fi botezat de curând) şi maĭ nainte vrême'ş va hi fost petrecut viaţa răŭ, întru răutăţĭ, acela nu se pune episcop numaĭ cât.

Tâlc. Cela ce va hi venit de se va hi botezat de curând, şi va hi avut viaţă rea, saŭ va hi fost măscăriciŭ saŭ vre un tocmitor de ceva răŭ, aceluia nu se cade numaĭ cât să se facă episcop: ci întâi să se ispitéscă şi să i se ia séma, décia atuncĭ fără smintélă să vie la tóte spiţele preoţicĭ şi se póte décia face şi episcop.

Gl. 79. Episcopul carele se va amesteca în tocmélele mireneştĭ acela nu e episcop.

Tâlc. Episcopul carele se va amesteca saŭ se va da întru grijile şi isprăvile mireneştĭ, aŭ popă, aŭ diacon: acela saŭ să se părăséscă saŭ de nu se va pleca să i se ia darul.

Gl. 80. Slujnicul saŭ robul fără de ştirea stăpânu-săŭ, nu póte fi cliric; iar după slobozie de va hi destoinic atunce să se 'nalţe la rânduială.

Tâlc. Nu se cade slujniculuĭ fără de ştirea stăpânusăŭ să se priiméscă întru cliric, iar déca să va slobozi, şi se va arăta vrednic de cliricie atuncĭ să se priiméscă.

Gl. 81. Preotul boiariŭ să nu fie popă, că se cade céle crăieştĭ ale craiuluĭ, şi céle Dumnezeeştĭ a luĭ Dumnezeŭ să fie.

Tâlc. Cine va vrea să ţie rânduială voinicéscă şi grijă preoţéscă aceluia să i se ia darul, că céle ce sânt crăieştĭ trebue să fie ale lu craiŭ, iară céle ce sânt Dumnezeeştĭ a luĭ Dumnezeŭ să fie.

Gl. 82. Cine nu va băga în sémă pre Împăratul şi pre Domnul, ce'l va mustra şi 'l va ocără, acela de va fi cliric să'ĭ se ia darul iar mirénul să se afurisêscă.

Tâlc. Cine va ocără pre Împăratul saŭ pre Domnul pravoslavnicĭ fiind şi creştineşte trăind, însă acela de va fi cliric să i se ia darul, iar de va fi mirén să se afurisêscă.

Gl. 83. Numaĭ cartea care se chiamă Grecéşte (exicondavivlos) accea să vă fie de cinste.

Tâlc. Tuturor cliricilor şi mirénilor numaĭ acéste cinstite şi sfinte cărţĭ datorĭ sânt a citi, adecă de la Biblie de în légea veche 5, Beitia, Ishodul, Levitul, Cisla şi Vtoreiĭ Zacon, A lu Is, naviiu 1, Sudia şi Rut 1. Ţarstvii 4, Paralipomean, Cartea zilelor 2, Esdra 2, Estir 1, Macavei 3, Iov 1, Psaltirea 1, a lu Solomon 3, Pritcea, Eclisiast, Peasnipeasneĭ, Prriscii 16. Şi fără de acéstea şi înţelepţia a mult învăţatuluĭ Sirah. Iară ale legiĭ noao evangheliĭ 4. Mateĭ, Marco, Luca, Ioan, Poslaniĭ ale lu Pavel 14, a lu Petr Pos-

Ianiĭ 2, a lu Ioan 3, a lu Iacov 1, a Iudeĭ 1, şi Deaania Apostolilor.

Şi poruncile ale lu Climent, carele's propoveduite episcopilor, într'o carte ce se chiamă (octovivliis) carele nu trebue să le arătăm de tot, pentru tainele ce sânt într'ânsele, căcĭ că maĭ vârtos, a doilea canon al şaseluĭ Săbor carele se-aŭ făcut în Trulla de tot le lěpădă acele tocmêle, căcĭ că alţiĭ (adecă uniĭ de altă credinţă) aŭ pus nişte lucrure şi tocmêle mincinóse şi străine de tot Blagocestieĭ, adeca creştinătăţiĭ.

Acêstea de la noĭ pentru canóne se scrise voao Episcopilor, drept aceea veĭ dă le veţĭ ţinea vă veţĭ spăsi, şi veţĭ avea pace, iar de vă veţĭ lenevi şi nu le veţĭ ţinea în munca Iaduluĭ veţĭ mêrge, şi de parea veţĭ avea unul asupra altuia războiŭ, şi aşijderea veţĭ păţi muncă pe dreptate cum se cade pentru neascultarea.

Dumnezeŭ cel nevăzut şi făcătoriul tuturor se strângă pre toţĭ pre voĭ pespe pacea Duhuluĭ sfânt şi să vă indreptêze spre tot lucrul bun, drepţĭ, curaţĭ nevinovaţĭ şi fără păcat, şi să vă vrednicêscă cu noĭ vieţiĭ de veacĭ pentru solirea iubituluĭ fiŭ al săŭ Is. Hs. Dumnezeŭ şi Mântuitoriul Nostru, cu carele Slava a prea puterniculuĭ Dumnezeŭ Tată cu sfântul Duh mângâitoriul acmu, şi tot de una şi întru Veciĭ Vecilor. *Amin.*

Sfârşitul canónelor sfinţilor Apostolĭ.

Sfîntul Săbor de întîi a tótă lumea.

Carele s'aŭ făcut la Nichea Vitinieĭ. Adunatu-s'aŭ 318 purtătorĭ de Dumnezeŭ sfinţĭ Părinţĭ, în vrêmea luĭ Constantin cel mare şi mumă-sa Elena, după a zêcelea an de în Părăţia luĭ, după ce trecuse de la naşterea luĭ Hs. anĭ 318, asupra spurcatuluĭ de Arie ca rele zicea şi hulia spurcatul de el că Fiiul şi cuvîntul luĭ Dumnezeŭ iaste zidire şi făptură. Drept acêea Sfinţiĭ Părinţĭ, blăstemară'l şi'l dêderă Anatimeĭ împreună cu toţĭ soţiĭ luĭ, şi pentru întărirea lêgiĭ făcură Doao-zecĭ de canóne.

Gl. 1. Pentru fameniĭ cariĭ se priimesc întru cliros şi cariĭ nu se priimesc.

Gl. 2. Pentru cela ce vine de în viaţă păgânêscă să nu se facă Popă numaĭ cât.

Gl. 3. Pentru să nu ţie neştine în casă fără Mumă şi Soră.

Gl. 4. Pentru să se pue episcopul cu voia a tuturor eparhianilor.

Gl. 5. Pentru ceia ce sânt afurisiţĭ să nu se priimêscă de alţiĭ.

Gl. 6. Pentru fieş care Patriarch cum să le sosêscă oblăduirea lor.

Gl. 7. Pentru Ierusalimlênul să se cinstêscă în loc de episcop.

Gl. 8. Pentru eresul celora ce să chiamă curaţĭ.

Gl. 9. Pentru ceia ce să hirotonesc fără ispită.

Gl. 10. Pentru ceia ce aŭ căzut şi aŭ făcut păcate, şi I-aŭ hirotonit cu ştire saŭ fără ştire.

Gl. 11. Pentru cela ce să lěpădă dă lêge fără nevoe.

Gl. 12. Pentru ceia ce'ĭ silesc să se lêpede şi le pare că vor sta înpotrivă.

Gl. 13. Pentru ceia ce mor să se priceştuiască.

Gl. 14. Pentru ceĭ Oglaşeniceĭ cariĭ cad : adecă sânt oglaşeniceĭ şi greşesc.

Gl. 15. Pentru să nu se mute de în cetate în cetate şi de în loc în loc, niceĭ episcop niceĭ preot, niceĭ diacon.

Gl. 16. Pentru să nu se priimêscă la altă besêrică niceĭ Popă, niceĭ Diacon, dêca fuge de la besêrica luĭ.

Gl. 17. Pentru ceia ce iaŭ camătă.

Gl. 18. Pentru diaconiĭ cum li se cade să fie întru cinul şi rânduiala lor.

Gl. 19. Pentru Pavlicheaniĭ.

Gl. 20. Pentru să nu se facă metaniĭ cu genuchele la pământ, Duminicile şi Sâmbetele şi peste tóte zilele Rusalielor şi în tóte Prazdnicile.

Domneştĭ

a (1) *Săbor. Marele Constandin Papa Silivestro Patriarh. Mitrofan Ţărigrădênul la Nichea, asupra Arieĭ Părinţĭ, 318. Leaş. 50.*

Aci urmêză clişeul maĭ multor sfinţĭ părinţĭ.

Canónele Săborului de la Nichea.

Gl. 1. Fameniĭ să se priimêscă întru clirieĭ.

Tâlc. Zisu-seaŭ şi la canónele Apostoleştĭ, adecă la 22, şi la 23 şi la 24. Carele va fi scopit de nevoe şi va fi destoinic de Preoţie, acela să nu se apere a se înălţa întru clirieĭ, iar carele se va fi tăiat de voe, acela iaste cum şi-ar fi singur ucigaş, şi întru clirieĭ niceĭ cum să nu se priimêscă, ci încă de va fi şi cliric să i se ia darul, deceĭ aşijderea iaste şi socotêla canonuluĭ acestuia.

Gl. 2. Cariĭ vin de în viaţă păgână şi se botêză, aceia să nu se hirotonêscă numaĭ cât până nu se va ispiti într'un an. iar cine va greşi după hirotonie şi se va vădi apoĭ unul ca acela să se părăsêscă de cliricie.

Tâlc. După cum zice canonul 13 al Apostolilor, aşijderea şi acêsta zice, cela ce s'au botezat acuma să nu se pue numaĭ cât episcop saŭ Popă, ca să nu cumva să se ingâmfe ca un om botezat de curând să cază într'o osândă şi în laţul Diavoluluĭ ce se cade unuia ca aceluia după cum zice canonul 11 al săboruluĭ de la Sardia adecă întâĭ să vie la spiţa

de întâi citeţ, [*Semnézǎ*]. ipodiacon şi la altele câte sânt, măcară să facă vrême 1 an décia de se va socoti vrednic de Dumnezei sea preoţie, atuncî să ia marea cinste; cade-se apoî iară că de va greşi după hirotonie şi se va vădi, atuncî să se lipsêscă de daru's.

Gl. 3. Să nu ţie neştine în casă altă muiare fără mumă şi soră, ca acéste feţe să fugă de tótă bănuiala.

Tâle. Fără de acéste obraze cade-se a fugi de tótă prepunerea cea rea, adecă de mumă, de soră şi de mătuşă şi de altă rudenie, iar a lăcui la un loc cu alt cine-va fără cu carele am zis, nu lasă nicî iartă acest canon; nicî al 5-lea canon al 6-luî Săbor de la Trulla, nicî a 18 şi 22. a doile Săbor de la Nichea. [*Semnézǎ*]. nicî Marele Vasilie către un preot Grigorie scriind să se desparţă de ţiitórea muiare zice măcar de iaste şi de 70 de anî şi a lăcui cu dînsa la un loc să nu se socotéscă.

Gl. 4. Episcopul să se pue de toţî eparhianiî iară de vor lipsi de în ceia-laltî treî de în scrisórea ce să vor fi făcut Rânduială : atunce putére să aibă Mitropolitul.

Tâle. Insă de doî saŭ de treî episcopî se hironéşte episcopul după cum zice canonul de întâî al sfinţilor Apestolî : de doî şi de treî să se rînduiască. iară de se va tâmpla tuturor episcopilor aî eparhieî dă vre o nevoe saŭ pentru lungimea căi de nu vor putea să vie, atuncî tot trebue şi eî toţî să facă scrisóre de rânduială la episcopiî cariî sând, şi déca se vor face rânduialele, atuncî după tocmirea sorţilor putére să aibă Mitropolitul ca unuî ce saŭ ales de într'aceî treî rânduiţî, adecă se chiamă maî ales.

Gl. 5. Cari sânt afurisiţî de cine-va pre aceia alţiî să nu'î priimêscă fără numaî de'î vor fi afurisit pentru împuţinarea sufletuluî, saŭ pentru vrajba. Pentru că de unele ca acestea se-aŭ socotit să se facă săbor de doao orî într'un an întru tóte eparchiele, însă odată între Rusaliî iar a doa Tomna.

Tâle. Cade-se după cum zice cuvîntul cel vătămat zice să se tămăduiască de la cela ce l'aŭ betejit. aşijderea şi cela ce s'aŭ afurisit de episcopul săŭ, să nu se priimêscă de altul fără de ispită şi întrebare. ci pre unul ca acela să'l întrebe să'î spue vina afurisanieî şi să o descopere; să nu cumva să'l fie afurisit pe dreptate saŭ pentru mânie, saŭ pentru vrajbă, saŭ pentru altă ceva vină a episcopuluî, ca însă nicî ceî afurisiţî să nu se afurisêscă de fie ce, nicî iar afurisind pe dânşiî episcopiî să nu bage sêmă ce săî priimêscă alţiî fără de întrebare. Ce de doao orî peste an întru tóte eparchiele poruncéşte acest canon să se facă sfânt săbor ca cu mintea tuturoŭ episcopilor aceiî eparchiî. totă întrebarea bésériciî şi tótă îndoirea şi încurmezişarea să se deslége şi să se tocmescă cum zice şi canonul 37 al sfinţilor apostolî, decî cum am scris acolo la canonul 6 al săboruluî de la Trulla şi a 6-lea de la a doilea săbor de la Nichea, adecă pentru împuţinarea cheltuialeî de pre cale a episcopilor ce să vor aduna aŭ tocmit să se facă săbor numaî o dată preste an întru tótă eparchia unde va vrea Mitropolitul să facă intrebare episcopilor între Praznicul sfintelor Paştî şi în luna Octobrie.

Gl. 6. Alexandrénul să fie volnic adecă să oblăduiască pre Eghypet şi pre Livia şi pre Pentapoleos, şi Rinul pre ceia ce sînt supt mâna luî, şi Antiochia, şi alţiî cine'ş pre aî lor iar carele se va face episcop fără de ştirea Mitropolituluî acela să nu fie episcop iar de se vor face Rînduiale de maî mulţî pre canóne (adecă pre tócmélă) şi treî de într'ânşiî vor sta împotrivă aceia să nu fie adevăraţî.

Tâle. Fieş care de în Patriarşî trebue să'şî ţie şi să'î fie de în destul cu ale luî ce aŭ avut maî nainte oblăduirî, iară nu cu altă eparchie a altuî cuî-va care n'aŭ fost de demult de început supt mâna luî să o jehuiască, să o supue, căcî că gâmfare ca acésta iaste a oblăduiriî mireneştî; asijderea se cade şi episcopilor a fieş-căruî eparchiî să cunóscă pre maî marele lor, adecă pre episcopul lor de la Mitropolie care va fi şi fără de ştirea aceluî episcop să nu facă nemica, iară de va face nis-care tocmêle fără ştirea luî, atuncî să nu fie episcop unul ca acela, şi iară de va fi voia Mitropolituluî să se adune episcopiî să facă vre o rânduială saŭ tocmélă ceva şi la acéia voe la un loc nu se vor strânge toţî ci uniî pentru a lor voe rea se vor încurmezişa, atunce maî mult să se ţie tocméla şi rânduiala celor maî mulţî caută la săborul de la Efes Canonul 8, [*semnózǎ*] la Apostolî Canonul întâî şi al doile, şi la Săborul de la Sardichia Canonul treî.

Gl. 7. Episcopul Elias de la Ierusalim să fie cinstit întru Mitropolie şi să aibă întărire şi paza dregatorieî sale.

Tâle. Nearaoa cea de în Titla de întâî carea iaste în cartea de întâî zice : Episcopul Ierusalimuluî zice carele se chiamă Elia adecă patriarchul cade-se după cum zice acest canon episcopuluî Ierusalimuluî să fie cinstit întru cinstea patriarchuluî, pentru că Mitropolia Chesarieî iaste maî nainte de a Palestineî şi după dânsa iaste şi sfânta cetate. Cadese şi Patriarchuluî să'şî ţie a sa cinste, aşijderea să'şî păzéscă şi Mitropolia Chesarieî, a eî deregătorie carea maî nainte se-aŭ făcut, şi caută de acésta la a 12 Canóne al Săboruluî de la Halchidona Gl. 8.

Gl. 8. [*Iaste un eres cariî se chiamă curaţî, cariî zic că décă móre omul nu iaste Pocaanie*]. Ceia ce să chiamă curaţî, de să vor întórce atuncî întâî să mărturisêscă că

se vor spăsi şi vor ţinea tocmélele Besêricil şi se vor împreuna cu a adoa nuntă, şi va erta pre cel ce vor fi greşit, şi aşa caril se vor afla hirotoniţl să'şl fie întru a lul tocmélă, adecă carele va fi adevărat episcop să fie episcop; iară de în cel curaţl de va fi episcop de sate saŭ de oraşă aceia să'şl ţie cinstea de va fi Popă Popă, de va fi Episcop Episcop, pentru că nu pot fi dol Episcopl într'o cetate.

Tâlc. De în ceia ce vin cătră sfânta a lu Dumnezeŭ adeverită Besêrică Apostolêscă însă unil se botéză, iară alţil cu Mir se ung, iară alţil numal ce blastemă tótă alta a lor erésă; adecă caril se-aŭ înşelat de se-aŭ prelstit de un popă anume Navat, al Besêrici Rinulul, şi se-aŭ chemat de dânsul curaţl, zicând că ceia ce greşesc n'aŭ pocaanie, şi apărându-se de a doa nuntă, unil ca aceia de vor veni cătră besêrică şi vor mărturisi şi vor primi a doa nuntă şi pre ceia ce vor greşi şi se vor pocăi vor erta, şi cum am zice mal pre scurt vor urma pre tóte tocmélile Besérecil şi'şl vor blăstema a lor eres şi altele, aceia să se priimêscă şi numal cu sfântul Mir să se ungă, şi însă unil de într'ânşil de vor fi fost şi episcopl iară să'şl fie întru a lor deregătorie numal de se va afla într'acea cetate alt episcop al adeveritel besêricl de va fi fost hirotonit mal nainte de venirea lor (adecă a acelora) că mal nainte se cinstéşte unul ca acela adecă adevăratul episcop cel de întâl şi singur în scaunul episcopiel să şază de cât aceia, pentru că nu se cade 2 episcopl să fie într'o cetate, iară acel episcop carele se-aŭ numenit episcop de curaţl ca un preot să se cinstéscă, iară de va vrea episcopul să'l cinstéscă numele cu nume de episcop, iaste volnic, iară alte lucrure ce se cuvine Episcopiel a lucra nu i se cade.

Gl. 9. Caril se hirotonesc fără ispită şi apol de alţil se vor vădi că aŭ greşit unil ca aceia să se părăsêscă.

Tâlc. Neştine dă se va fi înşelat să greşască; şi fără de ispovedanie saŭ fără întrebare va fi ajuns întâl la spiţa preoţiel saŭ a episcopiel şi după hirotonie se va vădi că aŭ greşit : acela de preoţie să se părăséscă.

Gl. 10. Caril vor fi greşit şi se vor fi hirotonit fără ştire saŭ cu ştire (adecă saŭ vor hi ştiut saŭ nu vor hi ştiut ceia ce se-aŭ hirotonit) acelora să li se ia darurile.

Tâlc. De nu vor fi ştiut greşalele ceia ce aŭ hirotonit celora ce i aŭ hirotonit, saŭ de va fi fost şi în ştirea lor şi de acélea nu vor fi fost băgat séma acéstea nu aduce osânda canonulul besêricil. Ci déca vor pricépe după aceia ceia ce iaŭ hirotonit atuncl ca şi ceia ce aŭ greşit să li se ia darurile.

Gl. 11. Câţl fără nevoe se-aŭ lepădat de lége şi aŭ fost harnicl să tâmple ertăciune, unil ca acéea să se destoinicéscă a ceva ertăciune şi 2 anl să cază cu pocaanie.

Tâlc. Câţl se-aŭ lepădat de lége fără nevoe măcar de vor fi fost şi nedăstoinicl milil mal ales cel de într'ânşil carl se vor pocăi, aceia să se destoinicêscă a ceva milă, însă 3 anl să fie întru cel ce ascultă adecă să stea lângă Dverile céle împărăteştl şi să asculte Dumnezeeştile scripturl, iară după vremea a trel anl să între înlăuntrul curţil Besêricil şi să obârşêscă 6 anl împreună cu ceea ce cad după ambon (adecă mal îndărăt de ambon) şi după ce va trécе vrêmea a 6 anl, décia după alţl 2 anl, să priimêscă starea credincioşilor adecă să stea cu cel credincioşl să fie împreună cu dînşil la rugă până ce se va obârşi liturghia, iară de Dumnezeeasca pricéştenie să nu se apropie într'acel 2 anl ce după aceea să se destoinicéscă şi Sfinţiel Pricéştenil.

Gl. 12. Caril aŭ fost nevoiţl şi le-au părut că vor sta înpotrivă iar apol se-aŭ lepădat de păgânătate şi se-aŭ întors aceea zéce anl să fie despărţiţl căutând firea a fieş căruia de Pocaanie şi déca se va pocăi şi va primi canonul mal cald adecă cu userdie atuncl să i'l dea episcopul mal cu milă iar de'l va priimi mal réce atuncl să il dea mal tare.

Tâlc. Câţl se-aŭ chemat de în Dumnezeescul dar, şi după strânsórea de întâl nevoiţl fură şi se tocmiră să stea păgânilor împotrivă şi aŭ lepădat şi brâul Voiniciel adecă al Cinstelor, iară apol se-aŭ plecat şi se-aŭ întors ca câinil la borătura lor şi seaŭ adaos a înţelepţi iar céle ce sânt ale păgânilor ca să i pue la cinstea de întâi, şi iară să ia slujba; aceia décă se vor întórce, să li se dea Canon de pocaanie în trel anl să asculte, iară până în zéce să cază, décia atuncl să se destoinicéscă Pricéşteniel. Putére are episcopul a împuţina şi a mări Canónele văzând pre ceia ce se întorc cătră Pocaanie, dă se vor întórce cu frică şi cu trăpenie şi cu lacrăme, atuncl să'l slăbêscă mal pre uşor iar de se vor întórce cu mal nesocotinţă şi nebăgare sémă şi cu léne unuia ca acelula mal grea învăţătură să'l dea.

Gl. 13. Caril vor să móră aceia să se priceştuiască iar dă se va sănătoşi vre unul de aceia iar să fie întrebat adecă să se ispovedéscă şi numal ce să fie la rugă cu ceia ce să priceştuesc.

Tâlc. Tot credinciosul la eşirea sufletulul săŭ pentru bună petrecanie să se priceştuiască, iar décă se va sănătoşi atuncl el să fie la rugă cu ceia ce să Priceştuiesc, iar să nu se priceştuiască Dumnezeeştilor Sfinţirl ce déca va împlea întru rugi vrêmea stăril lul décia de atuncl înainte să se destoinicéscă şi acelul dar, adecă pricéşteniel.

Gl. 14. Orl care oglaşeinic va cădea acela

numaĭ treĭ anĭ să asculte; décia să se róge iar cu ceĭ Oglaşeniciĭ.

Tâlc. Doao feliurĭ ale oglaşenicilor sânt; însă uniĭ cariĭ aŭ venit acuma, iar alţiĭ s'aŭ făcut deplin şi maĭ mult să învăţară credinţeĭ, adecă oglaşenicul cel maĭ deplin carele aŭ căzut şi aŭ greşit, acela nu se lasă fără Canon măcar şi sfântul Botez de îndestul de i-aŭ spălat rugina sufletuluĭ ce déca aŭ greşit, tot are canon ce să se împreune cu ceĭ ce ascultă şi după treĭ anĭ iar să se róge împreună cu ceĭ Oglaşeniciĭ şi de acésta caută la Neochesaria la cincilea Canon.

Gl. 15. Niciĭ episcop, niciĭ popă, niciĭ diacon, să îmble de în cetate în cetate, de în oraş în oraş, de în sat în sat, căcĭ că li se cade iar să li se dea în mână Besériciile carele le-aŭ fost datuli-se în mână.

Tâlc. Canonul acesta nu numaĭ ce lépădă de tot schimbările Episcopilor ci încă şi ale preoţilor şi ale Diaconilor aşijderea să facă, la beséricile céle ce se-aŭ închizăşuit şi li se-aŭ dat în mână, iar să se întórcă. Iar Săborul de la Sardia canonul de întâĭ şi al doilea maĭ iute pedepséşte pre uniĭ ca aceia, supunduĭ cu oprirea de pricéştenie să nu se priceştuiască câtă-va vréme.

Gl. 16. Câţĭ Preoţĭ şi Diaconĭ vor fugi dă pre la Beséricĭ aceia să fie nepriimiţĭ la altă besérică, ci să se întórcă la lăcaşul lor, iară cine va aduce de la altul să'l hirotonéscă fără ştirea episcopuluĭ luĭ aceia să nu fie hirotonie.

Tâlc. Acest canon pentr'acéstea adins eluş aşa poruncéşte. Niciĭ un preot zis saŭ Diacon să nu se desparţă de la besérica carea se-aŭ chizăşuit şi i se-aŭ dat în mână şi de alt episcop să se priimescă ce iar să se întórcă la lăcasul săŭ. Iar care episcop va priimi de va aduce cliric de aiurea şi'l va hirotoni şi'l va înălţa la maĭ mare spiţă la Bisérica luĭ, făr de ştirea episcopuluĭ săŭ aceluia să'ĭ hie deşartă hirotonia.

Gl. 17. Cine va lua camătă saŭ mită saŭ jumătate de capete acela striin să fie de Besérică şi luatuĭ darul după hotarul acesta.

Tâlc. Insă cametele de sute sânt când daĭ zécea în doispre-zéce iar maĭ puţin de aceştea sânt a şasea cariĭ se cunosc a fi camătă maĭ mare de tóte; deci orĭ-cine va împrumuta pre cine-va şi va lua aşa cum am zis maĭ sus şi va cére camătă maĭ grea adecă de o sută şi maĭ puţin adecă jumătate de acésta, ce să zice 6, ca cum ar fi uitat scriptura ce zice: Argintul săŭ nu l'aŭ dat în camătă, unul ca acela de va fi de în cliricĭ să i se ia darul, măcar de şi nu zic acéste săbóră adecă canonul *44* a sfinţilor Apostoliĭ, şi Săborul de la Trulla canonul *6* de aicea să i se ia darul: ce când face aşa, adecă ia camătă şi i poruncéştĭ să se părăséscă şi nu va.

Gl. 18. Diaconiĭ întru al lor rând să fie, niciĭ să dea pricéştenie preoţilor, niciĭ să se tinză înaintea maĭ mareluĭ lor, niciĭ în mijlocul preoţilor să şéză, că fără de cale şi fără tocmélă iaste adecă cariĭ fac aşa.

Tâcl. Acest canon aflând făcându-se pre în cetăţĭ şi pre în bogate locure lucrure cum nu se cade şi fără de tocmélă, îndreptéză şi poruncesc, să nu cumva să dea vre un Diacon preoţilor Dumnezeéscă Pricéştenie, niciĭ maĭ nainte de dânşiĭ să se tinză, ci eĭ să ia Pricéştenie după Preoţĭ, saŭ de la episcop saŭ de la Preoţĭ, niciĭ eĭ să şază între Preoţĭ ca să nu cumva aflându-se şezând maĭ sus de dânşiĭ să zică că's maĭ cinstiţĭ, că acesta lucru iaste fórte fără de cale, iară carele nu se va lăsa acela să fie lipsit de Diaconie.

Gl. 19. Pavlicaniĭ să se boteze a doua óră şi décă se vor boteza şi vor fi cliricĭ dă se vor arăta cu viaţă bună potu-se şi hiro'oni, iară de nu se vor arăta cu viaţă bună să li se ia darul, iară Diiconiţile décă se vor întórce se nu se cumva améstece întru hirotonie ce să se socotéscă întru mirénĭ.

Tâlc. Cariĭ vor veni de în eresul Pavlicanilor, aceia a doua óră să se boteze, şi orĭ cariĭ de într'ânşiĭ ca nişte cliricĭ vor fi slujit la Pavlicanĭ aceia décă se vor boteza de vor avea viaţă curată atuncĭ să se hirotonéscă, iară de să vor afla nedestoinicĭ să li se ia darul, de vor veni către adeverita Besérică şi se vor boteza la un loc să fie cu miréniĭ. Pavlicaniĭ sânt cariĭ se trag de la Pavel Samosatul carele prost pentru Hs. aŭ gândit şi aŭ socotit şi zicea că iaste om prost, şi zicea că nu aŭ luat începătură de la Tatăl maĭ nainte de véc ci de la Maria ocananicul de dînsul.

Gl. 20. Nu se cade a face metani cu genuchele la pământ Duminicile şi în zilele Rusaliilor ce dea în piciorile să se róge ómeniĭ.

Tâlc. Nu se cade a pleca genuchile Duminicile şi în zilele Rusaliilor; ce stând drept săţĭ daĭ rugile luĭ Dumnezeŭ: până la *Săşestvie Stago Duha*, după cum aŭ zis mulţĭ Sfinţĭ şi S-tĭ Vasilie şi poruncéşte de zice să se róge tot creştinul stând în picióre; care lucru închipuiaşte că am în vis cu Hrs. drept aceia ni se cade să căutăm céle de sus, zioa cea fără de séră, aceluĭ véc ce va să fie fără sfârşenie.

Coneţul Sfântuluĭ Săbor de întâĭ de la Nichea.

Săborul Sfinţilor Părinţĭ carele se chiamă Naméstnic.

Adunatu-se-aŭ la Mitropolia Anchira Galatieĭ asupra luĭ Pavel Samosatul carele aŭ fost întâĭ începătoriŭ ereselor; carele era episcop la Antiochia, în vrémea luĭ Aurilian împăra-

tul Rîmuluĭ; și se-aŭ făcut acesta Săbor maĭ întâĭ de tóte săbórele. iară se-aŭ pus aicea maĭ pre urmă pentru podóba și împrumsețarea a Săboruluĭ a tótă Lumea; și era maĭ mare la acest sfânt Săbor Vitalie episcopul Antiochieĭ Syrieĭ, Agricolae de la Chesaria Capadochieĭ Sștino Mucenicul Vasilie episcopul de la Amasia carele se-aŭ încununat cu cununa munciĭ : în vrémea luĭ Lichinie muncitoriul de Creștinĭ. Pentru că în vrémea góneĭ mulțĭ creștinĭ nu putură să rabde munca până în sfârșit : ce se plecară Muncitorilor, și se închinară Idolilor, iară apoĭ după acéia se căiră și iară veniră la Pocanie către Sobornicésca și Apostolésca Besérică, décia fu întrebare de Sfințiĭ Părințĭ pentr'acésta cum se va cădea să se priiméscă cariĭ se-aŭ lepădat de Hs. drept aceia de acésta și de alte vinĭ Sfîntul Săbor făcură canóne 25 pentru întărirea Pravoslavieĭ.

Gl. 1. Pentru preotul și Diaconul cariĭ maĭ nainte se vor fi închinat de vor fi făcut Jertvă Idoléscă.

Gl. 2. Pentru ceia ce'ĭ vor fi muncit și după muncă vor fi luat bucate Idoleștĭ.

Gl. 3. Pentru ceia ce aŭ mers de aŭ tămâiat cu tămâie și aŭ mâncat bucate Idoleștĭ.

Gl. 4. Pentru ceia ce aŭ mers cu jale și cu lacrăme de aŭ mâncat.

Gl. 5. Pentru ceia ce se-aŭ înfricoșat numaĭ, și aŭ mers de aŭ junghiat apoĭ saŭ Pocăit.

Gl. 6. Pentru cela ce aŭ avut ale sale bucate și aŭ mâncat împreună cu păgâniĭ.

Gl. 7. Pentru cela ce va fi junghiat de dóo și de treĭ orĭ însă cu sila saŭ de nevoe.

Gl. 8. Pentru cela ce n'aŭ junghiat numaĭ el de voe, ci aŭ îndemnat și pre altul.

Gl. 9. Pentru cela ce vrea să se hirotonéscă Diacon.

Gl. 10. Pentru fata ce sĕ logodéște iară altul o răpéște.

Gl. 11. Pentru cela ce aŭ junghiat maĭ nainte de botez.

Gl. 12. Pentru să nu hirotonéscă episcopul de sate.

Gl. 13. Pentru preoțiĭ cariĭ se lépădă a nu mânca carne.

Gl. 14. Pentru să nu vânză ceva preotul de ale Bésericiĭ.

Gl. 15. Pentru cela ce face păcate cu dobitócele maĭ nainte de 20 de anĭ.

Gl. 16. Pentru stricatul zăcătoriul de dobitóce, și de altele.

Gl. 17. Pentru carele se face episcop și nu'l priimesc la Besérică ómeniĭ cariĭ sânt acolo.

Gl. 18. Pentru carele se făgăduiaște să lăcuiască neînsurat și apoĭ se lépădă.

Gl. 19. Pentru precurvariul și précurva.

Gl. 20. Pentru curvariĭ și curvele cariĭ iaŭ erbĭ de omorîrea copiilor.

Gl. 21. Pentru omul ucigaș de a luĭ voe.

Gl. 22. Pentru omul ce ucide de nevoe.

Gl. 23. Pentru cela ce'ĭ vrăjaște cine-va și bagă niscare lucrure de acélea în casa luĭ ca să afle lécure.

Gl. 24. Pentru o fată ce se va logodi, iar apoĭ logoditul va fi stricat pe soru-sa.

Să știĭ că glava cea de întâĭ și a doa s'aŭ tâlcuit amândoĭ la un loc.

Canónele Sfântuluĭ Săbor de la Anchyra

Gl. 1 și 2. [*Amândoĭ la un loc*]. Preotul și Diaconul cariĭ vor fi junghiat Jertfă Idolilor, décia se vor iară întórce în adeverință aceia numaĭ să'șĭ ție scaunul și cinstea, iar de céle sfinte nemica să nu facă.

Tâlc. Cățĭ de în Preoțĭ și Diaconĭ în vréme de gónă i-aŭ nevoit și aŭ junghiat Idolilor, deacia întru adeverință vor veni căindu-se ce aŭ făcut, aceia datorĭ sînt să'șĭ ție numaĭ scaunul și cinstea, iară a sluji întru céle sfinte n'aŭ eĭ putére cum am zis, Agnețul saŭ potirul să pórte, saŭ să facă Cazanie ómenilor, saŭ să obârșéscă ceva de în sfânta Liturghie nu pot.

Gl. 3. Cariĭ se-aŭ nevoit și se-aŭ pedepsit adevărat și după muncă aŭ luat bucatele de la Idolĭ de nevoe, uniĭ ca aceia să nu să apere dă Pricéștenie, iar de se va fi tâmplat să nu fie greșit nemica atunce de vor vrea potu-se și hirotoni iar așa să fie negreșițĭ.

Tâlc. Cariĭ se-aŭ nevoit și după caznă aŭ luat bucate de céle junghiate Idoluluĭ, și căznindu'ĭ fără de voia lor le-aŭ băgat în gură, așijderea și ceia ce aŭ luat într'acesta chip tămâe întru mânele lor și nevoițĭ fiind de nevoe aŭ aruncat la Idol și vor mărturisi cu totul că sânt creștinĭ și pentru jalea ce li se-aŭ tâmplat depururea întru tóte vor arăta cu hainele, cu chipul și cu viața smerenie ca cum ar fi afară de păcate (adecă fără voe aŭ greșit) uniĭ ca aceia de pricéștenie să nu se oprésca ce să fie întru a lor cinste, iară de vor fi uniĭ ca aceia mirénĭ, de vor vrea să se hirotonéscă, însă de va fi fost viața lor cea maĭ de nainte nevinovată adecă curată, de aceia numaĭ nu să apără a tâmpla cinste ca aceia.

Gl. 4. Cățĭ aŭ fost dușĭ să junghie Idolilor împodobițĭ și aŭ mers de aŭ mâncat, uniĭ ca aceia să cază în 6 anĭ.

Tâlc. Cățĭ i-aŭ nevoit să junghie, saŭ să și aŭ cinat întru Capiște și vor fi mers cu haine luminate și de mult preț împodobițĭ și vor fi mâncat la cină saŭ de vor fi dus și jertvă, uniĭ ca aceia de se vor pocăi să fie la un loc într'un an cu ceia ce ascultă, iară în treĭ anĭ să cază, și după alțĭ doĭ anĭ să priiméscă să stea cu ceĭ credincioșĭ și numaĭ la rugĭ să se în-

preune, iară după ispita acésta să li se obârșéscă canonul, și să se priceștuiască Dumnezeeștil Pricéștenil.

Gl. 5. Caril vor fi mers cu haine de jale și vor fi mâncat cu lacrăme: aceia treî anî să cază, iară de nu vor fi mâncat atuncî doî anî; și să caute să vază fost'aŭ nevoitoriŭ maî nainte întru viața luî,aŭ n'aŭ fost, însă cum se va arăta episcopul aŭ cu milă aŭ fără milă.

Tâlc. Caril vor fi fost nevoițî să intre în Capiștea Idoléscă și să mănânce într'ânsa de vor fi intrat cu veștminte de jale, și vor fi mâncat cu lacrăme aceștia ca cum se-ar sfii de muncă și socotind de tot că fac așa de nevoe pentru tăiarea mădularelor sale, căcî nu pot răbda să ia muncă pentru împlérea voiî celî fără de lége, aceia numaî 3 anî să cază, décia să se priiméscă întru cel credinciosî fără de împreunarea Dumnezeeștil pricéștenil, iară de n'aŭ mâncat ce numaî ce aŭ intrat atunce în doî anî să cază și într'un an să stea cu credincioșil și după aceia treî anî să li se împle pocaania, iară putérea iaste la Episcop cumu'î va vedea că se nevoesc aŭ să lenevesc așa să'î și tocméscă, și să le ispitéscă și ceia viață a lor de maî nainte, carea și cum aŭ fost, deacia și de într'amândoăo tocmirile carea e acuma și ceia ce aŭ fost maî nainte și atuncî saŭ să împuținéze saŭ să înmulțéscă canonul.

Gl. 6. Care om numaî de frică va mérge și va junghia décia se va căi acela cincî anî să cază.

Tâlc. Caril nu se-aŭ dus la muncî ce numaî de frică se-aŭ spăriat și aŭ junghiat, de acia aŭ așteptat până va tréce vrémea aceiî rătăcirî și iară se-aŭ întors spre pocaanie, aceia într'un an să fie întru ceî ascultătorî iar în treî anî cu ceî ce cad, și în doî anî să stea cu credincioșil și numaî să se împreune la rugî décă se vor împlea toțî aceî șase anî atunce să li se sfârșéscă canonul și să se împreune Dumnezeeștil Pricéștenil.

Gl. 7. Cine va avea ale luî bucate și va mânca cu păgânil împreună la prasnicele lor acela doî anî să cază.

Tâlc. Orî cine va mérge la praznicele păgânilor carele se fac pre în bogate locure despărțite, de va mânca cu dânșil având el bucate: acela numaî 2 anî să cază, décia de i va trebui luî de atuncî, el numaî să se împreune cu credincioșil la rugă, socotința episcopuluî să fie că i se cade să ispitéscă să vază cum aŭ fostuî și maî naite viața celuî ce să pocăiaște.

Gl. 8. Cine aŭ junghiat de 2 și de 3 orî însă dă nevoe, acela 7 anî să cază.

Tâlc. Cățî de nevoe aŭ jungheat idolilor nu numaî odată ce și de treî orî, aceia patru anî să cază și doî anî să fie fără de pricéștenie și numaî la rugă să se împreune cu ceî credinciosî, iar după a șaptelea an să i se sfârșéscă canonul deplin.

Gl. 9. Carele n'aŭ junghiat de voe numaî el singur ce aŭ îndemnat și pre altul: acela zéce anî să cază.

Tâlc. Acesta ca un om ce singur pre sine piarde și pre alțiî adună și'î îndémnă întru peire de se va întórce atuncî în treî anî să fie cu ceî ce ascultă, iară într'alțî șase anî cu ceî ce cad, iară într'alt an cu ceî ce staŭ, și să se împreune să stea la rugă cu ceî credinciosî până la sfârșitul liturghieî, și așa déca vor tréce vréme a zéce anî, atuncî să i se împle canonul, și să se destoinicéscă și Dumnezeeștil pricéștenil, iar déca se va ispiti și ceea viață a luî și nu se va afla că aŭ fost bună, atuncî să nu'l slobozeștî la Dumnezeésca prcéștenie.

Gla. 10. Carele va vrea să se hirotonéscă Diacon, de va mărturisi episcopuluî că nu póte să trăiască ne însurat, acela déca se va însura el să se facă Diacon, iar de va tăcea și apoî se va însura, atuncî să se părăséscă de Diiconie.

Tâlc. Acest canon poruncéște, cela ce nu va putea să se ție neînsurat și va spune episcopuluî maî nainte de hirotonie cum va să se însóre, acela să nu se apere, iar de să va însura după hirotonie și va hi spus episcopuluî și'l va fi blagoslovit, atuncî iar să fie într'acea slujbă și cinste, iar carele când se-aŭ hirotonit nu va hi spus că va să lăcuiască neînsurat, iară apoî de să va însura acela să se părăséscă de Diiconie, iară acestuî canon stă împotrivă canonul 6 al 6 Săbor și apără cu totul pre ceî neînsurat ce va veni să se facă ipodiacon și Popă și după hirotonie să se însóre, însă cine acésta va îndrăzni a face poruncéște să li se ia darul și aceî canon a șaselea să se ție iar cesta să se lipséscă.

Gl. 11. Fata de să va fi logodită, iară apoî de altul se va răpi, atuncî să se dea celuî deîntâiŭ.

Tâlc. Acest canon poruncéște de se va fi logodit vre-o fată și după acéea de altul se-aŭ răpit atuncî să o dea logodituluî de întâî, măcar de o va fi și stricat cela ce o aŭ răpit, iar titla: 58, a șapteî cărțî a împăraților, a marî muncî supune pre cela ce aŭ făcut răpirea muerii, așijderea și cela ce aŭ ajutat la răpire, așijderea și ceea ce vor fi îndemnat spre acésta, de acia de va și vrea muiarea cea răpită, măcar și părințil eî să o ție muiare ceî ce o' aŭ răpit nu iartă însă și ceea ce vor împreuna nuntă ca acésta să fie pedepsițî cu închisórea.

Gl. 12. Carele va fi junghiat Idolilor maî nainte de botez, și apoî décă se va boteza să fie nevinovat.

Tâlc. Décă vréme ce sfântul botez, spală

*

tótă rugina sufletéscă, de va fi junghiat jertvă întru laudă Idolilor, maĭ nainte de botez, acela déca se va boteza să fie nevinovat, după acéea de i se va afla viaţa nevinovată, aducesă şi la spiţa preoţieĭ.

Gl. 13. Episcopuluĭ de sate nu póte să hirotonéscă făr de isprava episcopuluĭ.

Tâlc. Acest canon fórte apără tare pre episcopiĭ de sate, făr de isprava episcopuluĭ a hirotoni; iară al 10 canon a săboruluĭ de la Antiohia, [*semnézǎ*] iartă luĭ să facă numaĭ cetеţĭ şi ipodiaconĭ şi jurătorĭ, iar să nu îndrăsnéscă a hirotoni preot saŭ diacon, făr de ştirea episcopuluĭ de în cetate saŭ de în oraş, că supt mâna luĭ iaste supus şi satul, iar marele Vasilie, aflând de la episcopiĭ de sate făcând fără întrebare posluşnicĭ beséricilor, [*semnézǎ*] de multe orĭ şi de preoţĭ şi de diaconĭ cu isprava acelora episcopĭ de sat şi eĭ făcând, drept acéea nu iartă episcopilor de sat să priiméscă eĭ niscare lucrure ale beséricii fără de ştire ce însă să se ispitéscă şi atuncĭ pre aceĭ episcopĭ de sat să-ĭ şi priiméscă, iar să nu-ĭ bage în cliros maĭ nainte până ce nu va spune de lucrurile luĭ ce e de dînsul; iar episcopiĭ de sate să ştiĭ că sânt cariĭ sânt astăzĭ pe în oraşe şi pe în sate dă se chiamă protopopĭ.

Gl. 14. Preotul carele se va lăsa de carne şi numaĭ ce o va gusta acela se póte depărta de dînsa aşa, iar de nu va nicĭ gusta carnea cu vérze, acela să se părăséscă de preoţie.

Tâlc. Popa saŭ diaconul de va gusta numaĭ carnea, apoĭ de i va fi voia iar o póte lăsa, iar carele nu va vrea nicĭ măcar vérzele cu carne să guste aceluia să i se ia darul ca un om ce ispitéşte tocmirea luĭ Dumnezeŭ. şi o lasă şi o lépădă, caută de vezĭ şi la canonul 51 a sfinţilor apostolĭ.

Gl. 15. De vor vrea să vânză preoţiĭ orĭ ceva de ale Beséricii să nu fie volnicĭ ce să fie séma tótă pe episcopul.

Tâlc. Déca móre episcopul, lucrurile beséricii mult puţin ce va fi, trebue să le păzéscă cliriciĭ, saŭ de nu vor fi cliricĭ atuncĭ să le ţie Mitropolitul, ca să le dea fără lipsă tóte în sémă episcopuluĭ carele va vrea să fie la acea beséricǎ, că cliriciĭ dar dă le vor lua şi vor face ale lor ceva. Nicĭ déca va rămânea beserica văduo să nu fie mult fără de episcop ce maĭ multă zăbavă să nu fie de în treĭ lunĭ; fără numaĭ dă se va tâmpla, o vréme cu nevoe să nu pótă fi în demână, iară între acea vréme cliriciĭ de vor lua saŭ vor răsipi saŭ vor vinde de în lucrurile beséricii ce va să n'aibă voe ce să fie pre voia episcopuluĭ. iar de va vrea să întórcă vânzarea atuncĭ să fie volnic să'ş ia lucrul saŭ unélta aceea, iar de i va fi voia el să fie volnic să întórcă şi preţul adecă să nu se lase aceĭ lucru, ce saŭ să'l dea la mâna episcopuluĭ, saŭ să'l plătéscă déca'ĭ va plăcea. Caută la canonul 25 a săboruluĭ de la Halchidon şi la canonul 35 a şaseluĭ săbor de la Trulla.

Gl. 16. Zăcătoriul cu dobitóce maĭ nainte de 20 de anĭ acela 15 anĭ să cază iar de va fi maĭ mare de acéstă vârstă şi va fi căzut şi va avea muiare atuncĭ 25 de anĭ să cază, iară carele va avea muiare şi va fi de *50* anĭ, acela să cază până la eşirea sufletuluĭ.

Tâlc. Capul 81 a titleĭ 32 a şapteĭ cărţĭ împărăteşti zice şi porunceşte zăcătorilor cu dobitóce să li se tae mădulariul cel dă ruşine aşijderea şi celora ce fac cum nu se cade cu parte bărbătéscă pentru care porunceşte canonul acesta de va fi fost maĭ mic de 20 de anĭ să cază în 15 anĭ şi într'alţĭ 5 să stea împreună cu credincioşi şi numaĭ întru rugĭ să se împreune décia să se atingă de Dumnezeésca priceştenie iară cariĭ vor tréce maĭ mult de doao-zecĭ de anĭ şi vor avea muierĭ şi vor cădea într'acéste patime acela să cază să împle 25 de anĭ şi alţiĭ 5 anĭ întru împreunarea Molitvelor. şi după aceia să tâmple împreunarea Dumnezeeştiĭ Sfinţiĭ, iară cariĭ vor cădea după vrémea a *50* de anĭ, şi vor fi avênd muierĭ; acela să cază întru tótă viaţa luĭ şi la sfârşit să se priceştuiască pentru bună petrecanie.

Gl. 17. Stricatul, zăcătoriul cu dobitóce saŭ şi el altora de'l strică : acela să se róge cu ceĭ ce'ĭ bântuiaşte Duhul necurat la un loc.

Tâlc. Déca vréme ce erea necurat cel stricat întru légea luĭ Moisi, aşijderea şi acest canon pre zăcătoriul de dobitóce ca pe un necurat chiamă'l stricat, decĭ va pre uniĭ ca aceia cariĭ fac stricăciune la Muerĭ afară de fire saŭ la bărbaţĭ saŭ la dobitóce stricând pe dânşiĭ saŭ dând şi el altora a luĭ stricăciune ca cum 'ĭ ar trebui să se sature de păcate, acela să se róge împreună cu ceĭ învihoraţĭ. Învihoraţĭ sânt, după cum zice Marele Dionisie, cariĭ sânt cuprinşĭ de duhul viclén, pre cariĭ nu'ĭ lasă să se róge împreună cu credincioşiĭ ci avea loc osebit de eĭ'ş de să ruga acolo. Caută de acésta la canonul 7 şi 63 al Mareluĭ Vasilie şi veĭ afla de aceştea scărândivitorĭ, îngrozirĭ maĭ micĭ adecă maĭ puţin canon.

Gl. 18. Episcopul carele se va face şi nu va vrea să se dea locului în carele se-aŭ chemat, ci va căuta altă episcopie, acela să se afuriséscă iară de va vrea să se socotéscă cu preoţiĭ, el să se încetéze adecă să fie în céta şi în rândul preoţilor, iară de se va încurmezişa şi episcopilor de acolo atuncĭ să se lipséscă şi de cinstea preoţiĭ.

Tâlc. Déca se va face episcopul episcop şi nu va vrea să pórte grijă pentru ce'ĭ se-aŭ dat în mână, şi'l vor goni ómeniĭ şi va încépe a se închizăşui să lăcuiască la altă episcopie într'altă parte şi va face episcopilor de acolo vre o învăluire, acela să se afuriséscă iară de

va vrea să se împreune cu preoţiĭ şi să şază cu dânşiĭ şi tocma să ia cinste, atuncĭ să fie împreunat cu dânşiĭ, iară de va face vre un val împotrivă şi acelor episcopĭ ce sânt de şed acolo răpind s'aŭ apucând niscare lucrurĭ episcopeştĭ atuncĭ şi de acea cinste preoţéscă să fie lipsit.

Gl. 19. Cine se va făgădui să se ţie neînsurat şi apoĭ se va lepăda acela 4 anĭ să se despar(ţă de besérică, şi fétele să nu mérgă către cineva ca către nişte fraţĭ.

Tâlc. Insă acest canon întru lăţime cére şi va aşa. Carele se făgăduiaşte să fie neînsurat şi apoĭ se lépădă, acela să împle canonul aceluĭ ce se însóră a doa óră, şi certarea acelui ce se însóră a doa óră acésta iaste, cum zice Marele Vasile la a patrulea canon, într'un an să se desparţă de besérică, iar alţiĭ de în părinţĭ pre unul ca acela despărţitu-l'aŭ în 2 anĭ, iar acesta Marele Vasile la a 19 canon a luĭ aŭ tocmit zicând, că pentru mărturia ómenilor celora ce zic că nu se vor însura nu ştim fără numaĭ uniĭ de în ómeniĭ cariĭ pre sine adins eiş se-aŭ dat întru céta călugărilor, însă şi de aceĭ ómenĭ cariĭ se făgăduesc să'ş ţie curăţia trebue să fie cea ce se cade adecă să întrébe pre dânşiĭ şi mărturia lor adevărată a o lua, adecă ca să nu cumva să se lépede de mărturia lor, şi să se întórcă către dulcéţa şi iubirea trupuluĭ insă cine aŭ ad unat acest canon şi întru lăţime l'aŭ pus, tocmit'aŭ cine se va făgădui să'şĭ ţie curăţia (adecă neînsurat) şi apoĭ se va lepăda acela să aibă canonul celora ce să însóră a doa óră, iar Marele Vasile zice; cine se va făgădui şi de acéia se va lepăda adecă acela să aibă canonul celor curvarĭ, pentru că canonul unora ca acelora în 7 anĭ iaste, însă 2 să plângă, 2 să asculte iară într'alţĭ 2 să cază i într'unul numaĭ să stea cu credincioşiĭ, iară la al optulea să se priimescă la împreunarea sfinteĭ pricéşteniĭ, cum poruncéşte canonul 60 al Mareluĭ Vasilie, află-se de bogate orĭ uniĭ fiind supuşĭ supt canonul curvieĭ, avînd canon în 4 anĭ, însă într'unul plangând stând denafara curţiĭ besériciĭ, iar într'al dóilea an primescuĭ la ascultare, la al treilea tocmiţĭ la pocaanie cu ceĭ ce cad, iară la al patrulea întru céta ómenilor neluând anafora, şi la al cincilea tâmplând buna pricéştenie, iar cariĭ aŭ muerĭ adevărate şi de bogate se ţin pre taină cum zice canonul 22 al sfîntuluĭ cum aŭ arătat şi aŭ tocmit acest canon aceluia să'ĭ fie pocaania maĭ mică de acelor curvarĭ adecă după a patrulea an să se priceştuiască apără acest canon şi pre fételc céle ce se-aŭ făgăduit a sluji lu Dumnezeŭ nicĭ cum să nu lăcuiască la un loc cu bărbăţiĭ pentru bogate ale lor vinĭ.

Gl. 20. Preacurva şi preacurvariul 7 anĭ să fie desparţiţĭ.

Tâlc. Şi canonul 47 al şaseluĭ săbor de la Trulla prelungéză pocaania curvariuluĭ şapte anĭ cum zice şi acest canon, decĭ într'un an să plângă, doĭ anĭ să asculte, treĭ anĭ să cază şi a 7 să se împreune cu credincioşiĭ; şi aşa să se vrednicéscă pricéşteniei însă de'şĭ va face pocaania cu lacrăme iară canonul 55 al Mareluĭ Vasilie în 15 anĭ canonéşte pre preacurvariul ca în 4 să plângă, în 5 să asculte, în patru să cază, în doĭ să stea împreună cu credincioşiĭ şi după aceia să se vrednicéscă pricéşteniei.

Gl. 21. Curvele carele vor lua erbĭ să nu facă feciorĭ 10 anĭ să cază.

Tâlc. Carele vor lua erbĭ ca să strice rânza unde să zimislesc coconiĭ, 10 anĭ să se pocăiască, însă 2 anĭ afară de curtea besériciĭ stând şi plângând şi treĭ stând lângă uşile céle împărăteştĭ ascultând şi Dumnezeeştile scripturĭ, iară alţĭ patru anĭ înlăuntrul tinziĭ besériciĭ despre partea amvonuluĭ de îndărăt căzând şi cu ceĭ oglaşeniĭ să se împreune (adecă când va zice Diaconul eliţĭ oglaşeni izeiideate, atuncĭ să iasă şi iale afară) iar într'un an să stea cu credincioşiĭ, şi la rugă să se împreună şi aşa după acéste spiţe să se destoinicéscă pricéşteniĭ.

Gl. 22. Omul carele ucide de voe acela la sfârşitul vieţiĭ luĭ să se priceştuiască.

Tâlc. Cine ucide de voe acela la sfârşenia vieţiĭ luĭ să se destoinicéscă pricéşteniei, şi Dumnezeiasca cuminecătură să ia după cum zice acest canon, iară canonul 55 al Mareluĭ Vasilie, depărtéză de pricéştenie pre cela ce aŭ ucis de voe 20 de anĭ, însă 5 anĭ poruncéşte să plângă pre sine, cincĭ să asculte, în 7 să cază, şi în patru să se împreune cu credincioşiĭ, şi după acéia să se împreune pricéşteniei.

Gl. 23. Omul carele ucide de nevoe acela cincĭ anĭ să cază.

Tâlc. Pentru cela ce ucide dă nevoe acest canon zice cincĭ anĭ să se pocăiască, iară canonul 55 al Mareluĭ Vasilie zice 2 anĭ acela să plângă şi cu ceĭ ce ascultă să împle 3 anĭ şi în patru să cază, şi întru unul să stea cu credincioşiĭ, până la al zécelea an să tîmple obârşenie deacia atuncĭ să se destoinicéscă pricéşteniei.

Gl. 24. Vrăjitorul şi cela ce bagă în casa luĭ lécurĭ descântece saŭ curăţie ca să dobândéscă ceva, aceia cincĭ anĭ să cază.

Tâlc. Cine se va da vrăjitoriuluĭ saŭ descântătoriuluĭ, saŭ fărmăcătoriuluĭ, saŭ altora cariĭ vor fi împotriva acestora ca să descopere luĭ pentru ce pohtéşte; saŭ să afle cine'l va fi fărâmecat saŭ acéstea a curăţi ca cum ar vindeca răotate cu răotate, acela să cază în treĭ anĭ şi în doĭ anĭ să se împreune să stea cu credincioşiĭ şi numaĭ la rugă să se împreune şi aşa după 5 anĭ să se

împreune pricêşteniel. [semnézǎ] iar canonul 60 al şaselul săbor de la Trulla depărtéză de pricéştenie, pre unul ca acela 6 anĭ.

Gl. 25. Cine se va logodi cu o fată şi apoĭ va strica pre sora el apoĭ va lua pre cea logodită, iar cea stricată de răotate mare se va spânzura.

Tâlc. Cariĭ vor fi ştiut acela lucru şi vor fi putut să oprêscă de acea spânzurare saŭ mórte rea şi nu vor fi apărat, aceia să fie şi să se judece ca nişte vinovaţĭ aceiĭ uciderĭ şi să se canonéscă zéce anĭ, déci atuncĭ să se împreune şi să se róge cu credincioşiĭ

Iară aşa întâĭ să vie pre rând la céle rânduiale de pocaanie atuncĭ décia să se împreune cu credincioşiĭ şi apoĭ să se priceştuiască.

Conețul a săborului sfinților părinți carii se-aŭ adunat la Anchira.

Săborul sfinţilor părinţĭ carele se chiamă Namestnic.

Al doilea a doa óră după cel de la Aachira şi maĭ nainte de cel de la Nichea cariĭ se-aŭ adunat la Neochesaria carea e apróape de marea pontuluĭ, iar cel de la Nichea se-aŭ pus maĭ naintea acestora pentru maĭ cinstea a totă lumea iar acéstea merg după dânsul şi la acésta iar aŭ fost împreună cu sfinţiĭ părinţĭ şi Sfântul sfeşteno mucenic Vasilevs episcopul Amasieĭ ca şi la céla-lalt Săbor, şi aŭ facut 14 canóne să fie de întărirea beséricil şi a pravoslavnicilor creştinĭ.

Gl. 1. Pentru preotul cerele se va însura.
Gl. 2. Pentru cela ce va lua doă surorĭ.
Gl. 3. Pentru cel ce se însóră de multe-orĭ;
Gl. 4. Pentru cela ce aŭ pohtit şi nu se-aŭ pornit să facă.
Gl. 5. Pentru cela ce greşaşte când iaste în pocaania celor oglaşenicĭ.
Gl. 6. Pentru muiarea greciósă că se botéză când va vrea.
Gl. 7. Pentru să nu mânânce preotul la cela ce se însóră a doa óră.
Gl. 8. Pentru să nu se facă mirénul cliric căruĭ va fi muiarea îmblată cu altul de seaŭ spurcat.
Gl. 9. Pentru popa ce mărturiséşte că aŭ g eşit.
Gl. 10. Pentru Diaconul ce va cădea într'acelaşĭ păcat.
Gl. 11. Pentru să nu se facă popă maĭ nainte până nu va ajunge de 30 de anĭ.
Gl. 12. Pentru să nu se facă preot cela ce să botéză pentru bólă.
Gl. 13. Pentru să nu slujască popa ţăran în besérică de în cetate.
Gl. 14. Pentru să fie şapte diaconĭ întru marea cetate după cum zic deaaniile.

Canónele sfinţilor părinţĭ cariĭ se-aŭ adunat la Neochesaria.

Gl. 1. Preotul de se va însura, atuncĭ să se mute de în cin, iară de va curvi saŭ va précurvi să se scóţa de tot şi să se aducă spre pocaanie.

Tâlc. Preotul carele va lua muiare acela de preoţie să se lase, iar de cinste şi de scaun să se ţie, iar carele va fi curvit saŭ précurvit, acela de tot să se scóţă şi cătrе pocaanie să se aducă.

Gl. 2. Care muiare va ţinea doĭ fraţĭ acéea în viaţa el gonită să fie de la Besérică; iară de i va veni mórtea şi va vrea să se desparţă de va trăi are pocaanie iară de va muri unul dă el într'acea nuntă: cela ce aŭ rămâs nevoeĭ iaste pocaania.

Tâlc. Carea se-aŭ măritat de aŭ luat doĭ fraţĭ şi aŭ petrecut într'acea împreunare fără de lége pre acéea întru totă viaţa el să o gonéştĭ de la besérică, [semnézǎ] caută; şi la Marele Vasilie canonul 23, iară de va veni cătră mórte şi va vrea să se desparţă: atuncĭ de va trăi se priiméşte la pocaanie, şi cum va fi priimită caută la canonul *63* şi *64* ale Marelui Vasilie, iară de va muri unul de într'amândoĭ într'acea împreunare fără de lége atuncĭ anevoe iaste pocaania celuĭ ce va rămânea, căce n'aŭ tăiat nicĭ aŭ îndreptat până aŭ fost împreună acea nuntă fără de lége cu mintea şi cu voea lor.

Gl. 3. Ceea ce să însóră de multe orĭ, acelora iaste vrémea adevărat multa, iară nevoinţa pocaanieĭ lor o tae.

Tâlc. Vrémea canonuluĭ celor însuraţĭ câte de *3* orĭ şi de multe orĭ se află întru al patrulea canon al Marelui Vasilie şi la 80 de canóne a luĭ, că zice cel ce să însóră de *3* orĭ să'l desparţă de besérică *5* anĭ, însă nu de tot să'l depărtezĭ de la besérică, ce în doĭ saŭ în treĭ anĭ să se destoinicéscă să asculte Dumnezeeştile scripturĭ după aceea până va împlea 5 anĭ să stea cu credincioşiĭ, iară de Dumnezeésca pricésteme să se depărtéze, iară cel cu maĭ multe nunte cariĭ ca o curvie greşesc maĭ mult 1 an să plângă, cincĭ să cază, atuncĭ să se priiméscă să stea la un loc cu credincioşiĭ, însă putérea şi voea iaste la episcopĭ, cum zice acest canon, el să împuţinéze vrémea pocaanieĭ cum va vedea petrecania şi credinţa celora ce să vor pocăi.

Gl. 4. Carele aŭ pohtit şi nu se-aŭ pornit să facă acela de Dumnezeŭ izbăvitue.

[Sfetĭ Vasilie]. Orĭ cine va fi vrut cu totă inema să zacă cu muiare şi nevoinţă având spre acéea şi n'aŭ făcut nice aŭ venit întru lucrul pohtiĭ sale, arată-se ca cum se-ar fi izbăvit cu darul celuĭ de sus, iară de va fi pohtit şi se va fi nevoit şi se va fi apropiat de trupul şi nevoinţa luĭ deplin nu o va fi, luat pentru pacostea şi primejdia ce i se va fi tâmplat pe denafară acela canon ca acesta să ia cum zice canonul Marelui Vasilie *66*. pentru Diaconul ce să spurcă întru buze.

Gl. 5. Carele va fi de în cel oglaşeniel şi va greşi acela de va fi îngenuchind şi nu va maî greşi, el să fie întru cel ce ascultă, iară de va greşi şi întru cel ce ascultă atunce de tot să'l depărtezi.

Tâlc. Doao feliurî sânt ale oglaşenicilor, uniî sânt cariî aŭ venit acuma; drept aceea nu's deplin şi după ascultarea Dumnezeeştilor scripturî şi a sfintelor evangheliî aciaş es afară iară alţiî aŭ venit maî nainte de vrême şi se-aŭ făcut maî deplin carî şi după evanghelie şi după molitva oglaşenicilor staŭ şi când zice oglaşeniî *glavirşa gospodri preclonite* iară eî atunce'ş plêcă genuchile (adecă îngenuche) adecă ca maî deplin gustă de chemarea cuvintelor luî Dumnezeŭ, dece aceştea de vor greşi eî se mută de în starea loculuî lor şi se pun la un loc cu ceî ce ascultă numaî iară de vor greşi şi ascultând atunce de tot se gonesc de în besêrică.

Gl. 6. Muiarea greceósă când va vrea se va boteza, că se socotêşte şi se judecă voea a fieş-căruia.

Tâlc. Pentru că nu se apară muiarea greceósă a nu se boteza pentru copilul ce va vrea să nască, că nu se bagă sêmă că dór se botêză rânza mueriî ce va să nască în carea iaste pruncu' şi déca se va naşte şi se va boteza va gândi că se botêză a doua óră (ba nu póte fi aşa ce să se botêze coconul déca va naşte de într'ânsa că nu póte fi botezat şi coconul de într'ânsa déca se botêză ea că încă acela la lumină n'aŭ eşit nicî adins elu's iaste nice are vro ó voe.

Gl. 7. Să nu mănânce preotul la a doa nuntă cu el cêre ertăciune dară cine'l va da ertăciune.

Tâlc. Preotul carele va cununa pre cel cu a doa nuntă datoriŭ iaste să nu mérgă la masă'l şi să nu mănânce împreună cu dânsul că déca vréme ce iaste supt canon cela ce se însóră a doa óră, ce ertăciune va să i dea Preotul carele pentru mâncărî împreună nunta ca aceea.

Gl. 8. Muiarea a fieş căruî mirén ce va curvi nu póte fi cliric iar de va fi cliric şi o va ţinea spurcată atunce se scóte.

Tâlc. Carele va fi în cliricî şi muiarea luî va curvi şi nu o va lăsa acela de în cinste să se schimbe şi să nu cumva să se priimêscă mirênul întru cliricî căruia 'i va fi curvit muiarea.

Gl. 9. De va mărturisi preotul că aŭ greşit déca să nu maî slujască că célea-lalte păcate hirotonia le-aŭ ertat, iar de nu va mărturisi nicî să va vădi singur atunce să fie volnic.

Tâlc. Insă célea-lalte păcate tóte hirotonia le spală numaî ce se apără de păcatele trupuluî de va fi greşit cine-va întru curvie maî nainte şi apoî se va preoţi, şi după hirotonie va mărturisi păcatul, atunce să fie întru scaunul şi întru cinstea preoţilor iară liturghie să nu maî facă; iar de nu va mărturisi singur nicî se va vădi de alţiî de faţă atunce în voea luî iaste orî de va vrea să se lase de preoţie, orî de nu va vrea.

Gl. 10. Aşijderea şi diaconul de va cădea într'acel păcat să fie de în slujbă căzut şi de altă posluşanie a besêriciî să fie.

Talc. Şi diaconul de va fi pornitu-se într' acêeaşî cădêre să se părăsêscă de a maî purtarea Agneţul saŭ Potiriul, saŭ ómeniî a învăţa, saŭ cu totul a sluji ceva de céle preoţeştî numaî ce să fie de altă trébă de a slujirea besêriciî.

Gl. 11. Omul de nu va fi de 30 de anî să nu se facă popă, măcar de ar fi şi harnic să ţie tocméla botezuluî a Mântuitoruluî.

Tâlc. Pentru să nu se facă omul popă maî mic de 30 de anî măcar de ar fi fórte om destoinic şi acest canon poruncêşte, aşijderea şi canonul 14 al Săboruluî de la Trulla.

Gl. 12. Cine se va boteza pentru bólă acela să nu se facă popă fără numaî pentru nevoinţa luî şi a altora şi a împuţinăriî ómenilor.

Tâlc. Insă carele fără de nice o nevoe de céle ce se tâmplă de va cêre botez (Pentru că tótă rugina sufletêscă de în destul spală luî botezul) acela şi preot şi episcop se face cum zice şi poruncêşte canonul 78 al sfinţilor apostolî şi canonul 2 al săboruluî de la Nichea şi al treilea de la Laodichia, şi al 45 de la Cartaghena, iar carele se va boteza pentru bólă iar nu de voe ce dă nevoe va veni la botejiune acela nu se priimêşte într'alt chip la preoţie fără numaî de va avea acêste două lucrurî adecă să'l nevoiască ómeniî şi să fie destoinic şi să se nevoiască după botez cu mare nevoinţă.

Gl. 13. Popiî ţăranî în bisérică de în cetate nu slujesc fără numaî de va lipsi episcopul şi toţî preoţiî de vor lipsi, şi'l vor chema să slujască, însă episcopiî de sate ca nişte tocma slujitorî slujesc având chipul celor şépte-zecî de apostolî.

Tâlc. Preoţiî ceî ce sânt hirotoniţî de episcopî pre la sate nu se iartă a face liturghie în besêrică de în cetate iar de vor lipsi toţî şi vor chema vre unul de în ţăranî la rugă să slujască Liturghia atuncî nu se apără a nu sluji, iar episcopiî de pre la sate ca nişte slujitorî ce sânt episcopilor şi cinstiţî fiind, căcî aŭ chipul acelor 70 de apostolî şi lipsêşte episcopul cetăţiî şi preoţiî de nu e nicî unul atuncî slujesc neapărat în besêrica cetăţiî.

Gl. 14. Şapte Diaconî să fie la Marea besêrică după cum zice dênia sfinţilor Apostolî,

Tâlc. Cum aŭ tocmit a şaselea Săbor de la Trulla la 16 canon, Nu poruncêşte acest canon pentru să slujască aceştî Diaconî tai-

nelor (adecă liturghie) ci pentru tocmirea celora ce li se-aŭ dat în mână pentru să fie depurtarea grijă;și să le fie milă cătră ceia ce's lipsiți, că și cartea dénieĭ poruncéște de acésta ca să se zice de tréba și de slujba Méselor măcar de va fi și mare cetate maĭ mulțĭ de șapte diaconĭ poslujnicĭ nu trebue să fie, iar la slujirea tainelor și cela-lalt cliros carele iaste la beséreciĭ cătră tréba besériciĭ să se tocméscă.

Conețul Săborului sfinților părinți cari se-aŭ adunat la Neochesaria.

Săborul Sfinților părinți carele se chiamă Namestnic.

De la Mitropelia Pellagonieĭ făcutu-se-aŭ după săborul de la Nichea asupra unuĭ eretic anume Evstatie carele (după cum povestéște Ermie Sozomenschiĭ) zice că aŭ fost besériciĭ Armenieĭ maĭ mare Ispravnic și pentru petrecania luĭ cea deșartă călugăréscă aŭ fost început a filosofi și a ijderă multe bărféle și hule împotriva Pravoslavieĭ, drept aceia acest sfânt săbor surpându'ĭ balamuțiile ca unuĭ eretic și întărind Pravoslavia pre dânsul și pre soțiĭ luĭ déderă Anatemeĭ și'l despărțiră de trupul sfinteĭ Beséricĭ ca pe un Mădulariŭ Putred, și făcură canóne 20.

Gl. 1. Pentru cela ce să lépădă de însurare carea e pre lége.

Gl. 2. Pentru cela ce va mustra pre cela ce mănâncă carne fără mortăciune și junghiată Idolilor.

Gl. 3. Pentru cela ce va îndemna pe slugă saŭ argat să fugă da la stăpân.

Gl. 4. Pentru cela ce nu va lăsa pre altul să se cuminece de la popa ce are preotésă.

Gl. 5. Pentru cela ce va zice că besérica luĭ Dumnezeŭ nu e nimica.

Gl. 6. Pentru cela ce va face altele de ale luĭ lucrure afară de besérică.

Gl. 7. Pentru cela ce va face niscare lucrure ale beséreciĭ fără de știrea episcopuluĭ saŭ a preotuluĭ.

Gl. 8. Pentru cela ce dă saŭ ia plodurile ce să aduc la besérică fără de episcop și ispravnicul adecă Iconomul.

Gl. 9. Pentru cela ce nu se ține neînsurat pentru vre un bine ceva.

Gl. 10. Pentru ceia ce'șĭ râd de ceĭ ce să însóră.

Gl. 11. Pentru ceia ce'ĭ chiamă la pace și se lépădă.

Gl. 12. Pentru ceia ce'șĭ bat joc de ceia ce pórtă cușme.

Gl. 13. Pentru muerile ce se vor îmbrăca în haine bărbăteștĭ.

Gl. 14. Pentru câte se lasă de bărbațiĭ lor urând nunta.

Gl. 15. Pentru ceia ce'șĭ lasă coconiĭ și nu'ĭ îndémnă cătră blagocestie.

Gl. 16. Pentru coconiĭ cariĭ fug de părinți credincioșĭ.

Gl. 17. Pentru muerile carile pentru căcĭ le va părea că fac bine de'ș taie cosițile.

Gl. 18. Pentru cela ce se va posti Sâmbăta saŭ Dumineca, fără numaĭ Sâmbăta Paștilor.

Gl. 19. Pentru cela ce se lépădă de posturile besériciĭ.

Gl. 20. Pentru cela ce nu va băga în sémă praznicile sfinților Muceniciĭ.

Canónele sfinților părințĭ cariĭ se-aŭ adunat la Gangra.

După Săborul de la Nichea și aŭ tocmit pre socotélă Canóne 20.

Gl. 1. Cine se lépădă de Nunta cea ce e pre lége să fie nedestoinic.

Gl. 2. Cine va mustra pre cela ce mănâncă carne, fără de mortăcină, și junghiare Idolilor. *Anatema.*

Gl. 3. Cine va îmbia pre slugă, pe slujnică saŭ pe rob să se despartă de stăpân părândul că fac bine. *Anatema.*

Gl. 4. Cine va mustra pre cela ce să priceștuiaște de la preotul cu preotésă. *Anatema.*

Gl. 5. Cine va zice pe nume Dumnezeeștiĭ besériciĭ că i se cade a fi urgisită acela să fie *Anatema.*

Gl. 6. Cine va face alte lucrure ale sale afară de besériciĭ să fie *Anateme.*

Gl. 7. Cine va face niscare lucrure ale besériciĭ fără de știrea episcopuluĭ saŭ a preotuluĭ să fie nedăstoinic.

Gl. 8. De va da cineva saŭ va lua de în venitul besériciĭ, fără de episcopul și de Iconomul carele e tocmit întru facere de bine și cela ce va da și cela ce va lua să fie *Anatema.*

Gl. 9. Și cine va vrea să se ție neînsurat nu pentru vre un bine, ce pentru căcĭ va urâ nunta și acela să fie *Anatema.*

Gl. 10. Cine'ș va bate joc de ceia ce se însóră să fie *Anatema.*

Gl. 11. Cine va chema la pace și nu se vor pleca să se împreune lor ce se vor lépăda și'ș va bate joc de aceia ce face să fie *Anatema.*

Gl. 12. Cine'ș bate joc de ceia ce pórtă cușme : *Anateme.*

Gl. 13. Câte muerĭ se îmbracă în haine bărbăteștĭ : *Anatema.*

Gl. 14. Și câte se despart de bărbațĭ urând nunta să fie *Anatema.*

Gl. 15. Și cățĭ 'șĭ lasă copiĭ și nu'ĭ învață cătră blagocestie și aceia să fie nedăstoinicĭ.

Gl. 16. Și coconiĭ cățĭ fug de părinți credincioșĭ : *Anatema.*

Gl. 17. Și câte muerĭ 'șĭ rătéză părul socotind că fac bine pentru blagocestiă : *Anatema*

Gl. 18. Cine va posti Sâmbăta saŭ Dumineca fără numaĭ Sâmbăta Paștilor : *Anatema.*

Gl. 19. Cine se lépădă de posturile besériciĭ : *Anatema.*

Gl. 20. Și cine nu va băga în sémă Săbórăle și praznicile sfinților Mucenicĭ: *Anatema.*

Tâlcuirea cestor 20 de canóne ale Săboruluĭ de la Gangrea.

Acest săbor se-aŭ adunat și pentru alte trebĭ ale bésériciĭ și aŭ căutat și pentru rândul unuĭ Eustatie și aŭ aflat făcute și tocmite multe lucrurĭ fără de lége de Eusstatie și de ceĭ ce era cu dînsul, iar acéste pravile ale acestuĭ Săbor aŭ lepădat pre acélea ca să nu cumva să cădem întru eresul lor adecă al Masalianilor și cariĭ se chiamă rugătorĭ, că acestea se lépădă și de nunta ce e pre lége și carnea urăsc; adecă de dânsa se sfiesc și nevoiesc pre slugĭ, argațĭ, robĭ să se desparță de stăpânĭ iară eĭ de a gata pre dânșii priimesc; bésericile și oltarele nu bagă în sémă, și de praznicele ce să fac pe într'ânsele la vrémea slujbeĭ deosebĭ eĭ învață să se adune, și învață a se ruga pre în casele lor și fac dăscăliĭ și săbóre de eluşĭ; și fac tainele bésériciĭ fără știrea episcopuluĭ și a preotuluĭ și cum am zice maĭ pre scurt tótă pravila bésériciĭ călcând, făcându'ș lége adins eișĭ deosebĭ, încă fieș-care dentru eĭ cumu'ș aduce aminte hulă spre bésérică și spre a luĭ pagubă așa pune și face, deci pentru acéstea acest Sfânt Săbor aŭ socotit eresurile lor afară să fie lepădate, iar tocmélele bésériciĭ să fie așezate zicând carele se va lepăda de nunta cea ce iaste pre lége, saŭ va mustra pre carele mănâncă carne fără mortăcină și junghetură de la Idolĭ saŭ pre slugĭ, robĭ, argațĭ vor învăța să fugă de la stăpâniĭ lor părându-le că fac bine, și slujba lor să nu o bage în sémă saŭ va mustra pre cela ce să priceştuiaște Dumnezeeștiĭ Sfințiĭ de la popa cu preotésă, saŭ se va despărți de casa luĭ Dumnezeŭ și de bésérică părându'ĭ că face bine, și pre într'alte bésériciĭ va face altă învățătură a luĭ, saŭ va face tainele bésériciĭ nefără de știrea episcopuluĭ saŭ a preotuluĭ nebăgând în sémă pre dânșiĭ, părându'ĭ că maĭ mult póte rugăciunea luĭ saŭ va învăța pentru venitul bésériciĭ carele e dat maĭ nainte vréme pentru facerea de bine pe carele e volnic episcopul și iconomul să zică să nu'l dea bésériciĭ ce să le dea lor și celora ce sânt cu dânșiĭ ca unor sfințĭ saŭ cela ce se ține neînsurat nu se ține pentru a luĭ bine și cinstind nunta ce ca cum o ar huli și urâ : și bătându'ș joc de ceĭ ce se însóră saŭ nu va mérge cu ceĭ ce'l vor chema cu dragoste după obiceiul bésériciĭ să mânânce pâine și vin să bea, ce se va lepăda de dânșiĭ, și chemat fiind să se împreune cu dânșiĭ și nu va mérge de trufă, saŭ pre cela ce să înbogățéște cu dreptate și cu facere de bine, va dosădi saŭ va osândi saŭ va ocără pre cela ce póărtă haine de frinhie, părându'ĭ că sânt alte batjocure și lucrure străine, că văd într'acélea, părându'ĭ că el se va îndrepta saŭ și niscare muierĭ de vor afla haine bărbăteștĭ și se vor îmbrăca bătându'șĭ joc de célea lalte haine muereștĭ, ca cum le ar părea de aceia că iale sânt cinstite și drépte saŭ de bărbat se vor despărți văd ca cum ar urâ nunta, saŭ dĭ lor coconĭ vor părăsi și nu'ĭ vor hrăni ca pe niște coconĭ nice'ĭ învață cum și cât se cade spre buna credință ce în loc de ținére nu póărtă grijă de dânșiĭ, saŭ'ș tund saŭ tac cosițele saŭ fug feciorĭĭ de la părințĭĭ credincioșĭ și cinste cum se cade nu le fac, cum se cade a să cinsti blagogestia, saŭ va călca neștine posturile céle obște ale bésériciĭ carele ne sânt date și așezate și nu le va păzi, Dumineca saŭ Sâmbăta carele va zice să se postéscă fără sâmbăta Paștilor saŭ cine va huli și va urâ ca un trufaș săbórele Praznicele Sfinților Mucenicĭ și Liturghiile și slujbele carele se fac într'ânsele. Orĭ-cine se va afla făcând ceva măcar cât de céstea ce am zis maĭ sus ca cum se-ar văznesi și s'ar bate joc de ceia ce lăcuesc adevărat drept și va călca tocmélele bésériceștĭ și va băga niscare lucrure osebite ale luĭ noao pentru ocară : acela și aceea să fie Anatema *gș* că bésérica laudă și smerenia carea e cu întréga înțelepție adecă curăția, așijderea, și părăsirra lucrurilor mireneștĭ priiméște ținerea și posstirea carea iaste cu cinste și cu blagocestie și cinstéște buna petrecanie a nunteĭ și avuția cu dreptate și cu facere de bine nu ocărăște, și de céle próste și de céle bune îmbrăcaminte, carele nu's făcute pentru îngâmfarea ce numaĭ pentru nevoința și grija trupuluĭ cunóște a lăuda și a cinsti și nu că dóră nu priiméște și pre ceĭ îmbrăcațĭ în haine próste și sparte și vechĭ, ce priiméște (cum am zice maĭ pe scurt) tóte câte se fac de împreună de folos întru numele și mulțemirea luĭ Dumnezeŭ, iară cariĭ priimésc célea ce sânt date și tocmite și așezate de sfințiĭ părințĭ în loc de trufă și de nesocotință și de batjocoră : pre aceia fórte'ĭ lépădă departe și'ĭ urăște și maĭ vârtos pre ceia ce voesc a face unele și altele ca acéstea împotriva blagocestieĭ.

Conețul săboruluĭ sfinților părințĭ cariĭ seaŭ strîns la Gangra.

Săborul Sănților Părinți carele se chiamă Naméstnic.

Care săbor se-aŭ adunat al doilea rând la Antiohia Syrieĭ, în vrémea Împăratuluĭ Costanție feciorul Mareluĭ Costantin, déca să pristăvise Tată-său către Dumnezeŭ după ce trecuse 5 anĭ.

In știre să vă fie că la Antiohia Syrieĭ doao săbóră se-aŭ făcut unul (cum am apucat de am zis maĭ nainte) în vrémea luĭ Av-

rilian Impărat al Romeĭ, că după Valerian aŭ împărăţit Clavdie numaĭ un an décia după dânsul au apucat împărăţia Avrilian şi o aŭ ţinut 6 anĭ.

Decĭ în aniĭ acestuia se-aŭ făcut 1 săbor, asupra luĭ Pavel Samosatul carele aŭ început întîiŭ eresurile, de acésta prinzând de véste îndreptătoriĭ besériciĭ răsăritului, mulţĭ se adunară la Antiohia Syrieĭ unde era episcopul Pavel Samosatul. şi aŭ fost atuncĭ la acel Săbor maĭ marĭ: Evmenie Irslimlénul, Grigorie Neochesarénul, Ciudotvoreţul: Atinodor şi frate-său şi Firmilian al Chesarieĭ Cappadochieĭ.

Décia întîĭ cu învăţătura şi cu arătarea de în Dumnezeésca Scriptură 'l îmfruntară, şi nu'l putură pleca să se lase a nu huli spre Domnul nostru Is. Hrs. drept acéea văzându'l cu mintea bolint fără întórcere. atuncĭ făcură judecată şi rĕspuns toţĭ cu mintea de împreună de'l tăiară de preoţie ca un mădulariŭ putred şi'l procleţiră; el nevrând să lase scaunul beséricel Antiohieĭ atunce săborul Sfinţiĭ Părinţĭ spuseră de acésta luĭ Avrilian Impărat, iară el măcar de era şi elin răspunse să se desparţă de Săborul lor cela ce aŭ stătut împotriva săboruluĭ credincioşilor şi aşa să se gonéscă de la beséricâ, şi scrise şi episcopuluĭ beséricĭĭ Rimuluĭ şi Arhiereilor cariĭ era cu dînsul ca să adeveréze pentru Pavel să vază de'l vor fi scos pe dreptate atuncĭ să'Ĭ gonéscă de la beséricа creştinéscă cum aŭ şi fost (după cum scrie şi Evsevie Pamfiliischii) şi canónele ale aceluĭ Săbor de întâĭ carele se-aŭ făcut la Antiohia nu se află.

Iară sfîntul şi linul săbor, adunatul de Dumnezeŭ a doa óră la Antiohia Luncił Syrieĭ a Finichieĭ, a Palestineĭ, Arabieĭ, a Mesopotamieĭ, a Chilichieĭ, a Isavriĭ, celora ce sânt întru tóte eparchiele într'un suflet sfinţilor şi tocma slujitorĭ. *vă Gsdea Radovitisă*.

Darul şi adeverinţa a luĭ Is. Hrs. Domnul şi Mântuitorul nostru carele cerceteză sfînta Beserică a Antiohianilor, şi strînge săbor cu împreunarea şi cu împăcarea Duhuluĭ: însă altele multe aŭ îndreptat cu învăţătura a sfîntuluĭ şi de pace făcătoruluĭ Duh, carele ne pare că fórte bine sânt tocmite cu multă socotinţă împreună cu socotinţa a nóstră a tuturor Episcopilor cariĭ ne-am adunat la un loc la Antiohia de în bogate eparhiĭ şi am trimes către înţelégerea vóstră cariĭ aţĭ crezut întru Duhul Sfînt, ca aşijderea şi voĭ să gândiţĭ într'un suflet ca şi cum aţĭ fi într'o putére cu noĭ ajutând cu rugile maĭ vârtos ca şi cum aţĭ fi fost aicea cu noĭ împreunaţĭ cu Duhul Sfînt şi tocmélele bune ca acélea cu noĭ să gândiţĭ şi să porunciţĭ şi cu drépta credinţă să le întăriţĭ şi să le Pecetluiţĭ cu tocmirea a Duhuluĭ Sfânt carele am tocmit să fie de întărirea Pravoslavieĭ canóne 25.

Gl. 1. Pentru cela ce se va ispiti să schimbe hotarul Dumnezeeştilor Paşti.

Gl. 2. Pentru cela ce intră în beserică şi se lépădă de Dumnezeésca Pricéştenie.

Gl. 3. Pentru clericul carele'ş lasă al luĭ lăcaş.

Gl. 4. Pentru episcopul careleĭ iaste luat darul de săbor în canónele acestuĭ săbor la 15 şi ale sfinţilor apostolĭ canóne 31.

Gl. 5. Pentru preot şi Diacon cariĭ nu vor băga în sémă pre episcopul.

Gl. 6. Pentru clericul carele e afurisit de episcopul.

Gl. 7. Pentru striinul carele nu pórtă cărţĭ de pace.

Gl. 8. Pentru să nu se dea Preoţilor dă pre la sate cărţĭ de tocmire.

Gl. 9. Pentru să razime episcopiĭ de ştirea Mitropolituluĭ.

Gl. 10. Pentru să pue şi să facă episcopul cel de pre la sate şi jurătorĭ şi citeţĭ. şi Ipodianoĭ şi cântăreţĭ.

Gl. 11. Pentru episcopul saŭ preotul carele va mérge la împăratul saŭ la Domn de voea luĭ.

Gl. 12. Pentru cela ce'Ĭ iaste luat darul şi mérge de dodiiaşte şi supără pe împăratul saŭ pre Domn.

Gl. 13. Pentru episcopul ce va mérge într'altă eparhie să nu hie volnic a face ceva.

Gl. 14. Pentru episcopul carele va fi pârât de niscare greşale.

Gl. 15. Pentru episcopul căruĭ va hi luat darul de toţĭ episcopiĭ eparhieĭ.

Gl. 16. Pentru cela ce va sări la besérică care n'are stăpân fără săbor.

Gl. 17. Pentru cela ce priimeşte hirotonia şi apoĭ de dînsa se lépădă.

Gl. 18. Pentru episcopul carele se hirotonéşte şi apoĭ nu'l priimesc cetăţeniĭ unde mérge.

Gl. 19. Pentru să nu se semneze Mitropolit saŭ episcop făr de săbor şi făr Mitropolit.

Gl. 20. Pentru să se facă săbor de doao orĭ într'un an.

Gl. 21. Pentru episcopul ce va fi îndemnat saŭ silit să se mute.

Gl. 22. Pentru să nu se ducă episcopul într'altă cetate să hirotonéscă pre cine-va la acest Săbor *13* şi *22*.

Gl. 23. Pentru să nu pue episcopul alt episcop la eşirea sufletuluĭ său. adecă la mórte.

Gl. 24. Pentru că se cade ce iaste pe dreptate a besériciĭ să cunóscă şi să păzéscă clirosul.

Gl. 25. Pentru să fie volnic episcopul peste tóte unélte ce sânt ale besériciĭ.

Canónele Sfinţilor părinţî de la Antiohia.

Gl. 1. Cine să va ispiti să schimbe hotarul Dumnezeeştilor Paştî, acela ce va face de va fi mirén să fie scos de la besérică, iar de va fi cliric să i se ia darul şi să se scóţă şi de la besérică.

Tâlc. Zisu se-aŭ şi într'al şaptelea canon al Apostolilor, cine va face Paştile de odată împreună cu ovreiî acela de va fi popă să i se ia darul, deci de acésta şi acest canon zice: orî care mirén va călca hotarul Dumnezeestilor Paştî, de va face împreună cu ovréî, saŭ adins elu'ş va osebi să le facă într'altă vréme, acela să n'aibă împreunare cu creştinii, încă să fie şi de la besérică scos, iar de va fi cliric cela ce face acésta, atuncî să i se ia darul şi să fie lipsit şi de cinstea daruluî, aşijderea şi după luarea daruluî câţî cliricî se vor împreuna cu dînsul.

Gl. 2. Cine va întra în besérică şi va asculta Dumnezéeştile scripturî, décia nu va băga în sémă ce va eşi şi se va lepăda de cuminecătură, acela să fie scos până când va arăta plod de pocaanie décia atunce se va erta şi cela ce să împreună cu ceî nepriceşluiţî. acela încă să fie ne priceştuit, şi cela ce să rógă împreună cu cela ce nu se rógă la besérică, acela să fie vinovat, şi cela ce priiméşte pre cela ce nu vine la besérică şi acela să fie vinovat.

Tâlc. Scos să fie de la besérică şi cela ce nu se împreună ómenilor la rugă ce iase maî nainte de opust, ca cum n'ar băga în sémă şi se-ar întórce de Dumnezcésca pricéştenie, acela dă se va pocăi şi să arate plod de pocaanie, şi să se pocăiască cald atunce să se priiméscă, iară cela ce va priimi pre cela ce nu mérge la besérică şi nu se rógă împreună cu credinciosiî, ce să rógă pre la casa luî, saŭ va face niscare tocméle pre la alte besériceî, acela să fie vinovat ca şi cela ce să împreună celora ce nu se priceştuesc aşa să fie şi el nepriceştuit.

Gl. 3. Orî care cliric 'ş va lăsa lăcaşul luî şi într'altă parte se va duce, saŭ de acolo se va muta şi va lăcui într'alta multă vréme, acela să nu maî slujéscă încă de'l va chema episcopul săŭ şi nu va veni ce de va rămânea într'acea netocmire atunce să i se ia darul şi să nu maî fi stătător şi orî care episcop va priimi pre acel ce'î iaste luat darul acela să se canonéscă de tot săborul ca un dăzlegător legiî bescriciî.

Tâlc. Aşijderea porunceşte şi Apostolescul canon *15* ca şi acesta, să nu cineva vre unul de în preoţiî saŭ de în Diaconî saŭ de în tótă socotinţa preoţieî să'ş lase lăcuinţa luî şi să mérgă într'alta şi în multă vréme acolo lăcuind să slujască şi maî vârtos de va fi chemat de al săŭ episcop şi nu va asculta să se întórcă ce va rămânea întru acea netocmélă, atuncî să i se ia darul, nădéjde dea maî starea să n'aibă, iară şi episcopul carele va priimi pre unul ca acela luatu'î darul în loc de cliric, porunceşte să se canonéscă de tot săborul când se face adunare (adecă Săbor) de toţî episcopiî aî eparchieî, pentru întrebările şi căutările canónelor şi a vrăjmăşieî lor, carele se tâmplă ale besériceî, ca un călcător de lége şi de tocméla besériciî.

Gl. 4. Episcopul căruî iaste luat darul de Săbor, şi episcop, preot şi Diacon, pentru neomenia luî de va sluji liturghie, acela să nu maî aibă stare.

Tâlc. Insă acest cânon aşa arată, aşijderea şi a doi sprezécelea canon, episcopul carele 'î iaste luat darul şi de i se va fi făcut acea judecată rea asupra luî, acela póte să chiame săborul a doa óră şi să se judece de alt sobor maî mare să se îndreptéze fără numaî de va fi îndrăznit acel episcop ce i se va fi luat darul să facă liturghie maî nainte de îndreptarea judecăţiî luî, că de atuncî de va zice că răŭ m'aŭ judecat şi pre nedreptate mi-aŭ luat darul, atuncî va avea voe să şază şi loc de a'şî darea séma a doa óră, iară a cinsprezécelea canon al acestuî Săbor zice, celuia ce i se-aŭ luat darul de toţî episcopiî de eparchie, acela să nu maî pótă chema, ce judecata ce se-aŭ făcut asupra luî să fie aşa întărită, iară la Săborul de la Sardichia la *3* şi la *1* canon, daŭ voe episcopuluî celuî ce i se-aŭ luat darul de toţî episcopiî aî eparchieî să chiame şi să alérge la fericitul episcop de la besérica Romeî ca să se îndrepteze şi la episcopia luî să nu se rânduiască altul până ce va căuta judecata luî episcopul Romeî şi deplin o va face adevărată şi iaste voia acésta maî adevărată şi maî milostivă şi să ţine până în zioa de astăzî.

Gl. 5. Orî ce episcop, preot saŭ diacon carele va părăsi şi va lăsa pre episcopul săŭ şi'ş va face alt oltariŭ şi de'l va chema episcopul de 2 şi de 3 orî şi el nu va băga sémă ce va rămânea într'acea neomenie, acela nevindecat să fie şi luatu'î darul.

Tâlc. Unul ca acela carele nu va cunóşte că lăcuiaşte episcopul întru blagocestie şi în dreptate cum zice canonul *31* al sfinţilor Apostolî ce de trufie şi de gâmfare se va afla după cum zice canonul *10* a săboruluî de la Cartaghena, de se va despărţi adins elu'ş de besérică şi'ş va face alt oltariŭ adecă besérică, şi va trage ómeniî de elu'ş; făcând săbor deosebi, décia 'i va chema de treî orî episcopul şi nu va asculta ce va rămânea într'acea netocmire, acela i se cade de tot să i se ia darul décia să nu maî tâmple nădéjde, de vindecare nice cinstea luî să o maî aibă.

Gl. 6. Clericul carele va fi afurisit de episcopul său, de va fi săbor maĭ mare să mérgă să'l judece adoa óră şi să se ţie acea judecată.

Tâlc. Cela ce 'l aŭ legat póte póte să şi dăzlége, drept acela clericul carele e canonit de episcop şi afurisit, acela nu se cade a'l priimi de altul ca un om fără de canon, de nu se va dăslega de cela ce se-aŭ legat, iară de va judeca sáborul pe cel afurisit şi 'l va lua séma şi va afla că l'aŭ afurisit fără vină şi fără ispravă, atuncĭ póte acel lucru ce se-aŭ făcut răŭ să se îndreptéze şi să se dăzlége şi judecata pentr'acésta rămâne întărită.

Gl. 7. Striinul carele nu pórtă cărţĭ de pace să fie nepriimit.

Tâlc. Intru multe canóne se-aŭ zis şi de acésta ceia ce sânt hirotoniţĭ de străinĭ să nu se priiméscă fără de tocmita carte a episcopuluĭ de la carele aŭ luat hirotonia.

Gl. 8. Episcopul să nu dea cărţĭ de tocmire ţăranilor saŭ numaĭ cătră episcopul vecin

Tâlc. Zisuse-aŭ să se dea cărţĭ tocmite numaĭ episcopilor, şi episcopilor celor de pre la sate carĭ's nevnovaţĭ (adecă curaţĭ) şi clericilor celora ce vor vrea departe loc să se ducă de la casele lor iară preoţilor carii oblăduesc pre la sate, acésta tocmélă maĭ nainte n'aŭ fost, iar cătră vecinul episcop (adecă către carele e aprópe) a scrie pentru nişte clericĭ ca aceia şi a le mărturisi hirotonia şi credinţa şi viaţa lor, iartă-se lor a scrie de acésta.

Gl. 9. De ştirea Mitropolituluĭ să razime toţĭ episcopiĭ şi să nu tocméscă cine-va ceva fără de ştirea luĭ, fără numaĭ ce i se va cădea întru Noria luĭ, şi hirotonie să facă pre ómeniĭ ceĭ curaţĭ fără vină.

Tâlc. Aşijderea într'acesta chip învaţă canonul *34* al sfinţilor Apostolĭ ca şi acest canon de pre la fieş-care eparchie să cunóscă pre maĭ marele lor şi fără de ştirea luĭ nice episcop să facă nicĭ alt maĭ mult să lucréze acolo de céle ce's zise de noĭ fără numaĭ célea ce i se vor cădea fie-căruia pre la casa luĭ, să hirotonéscă preoţĭ şi Diaconĭ şi altele câte vor urma acestora.

Gl. 10. Episcopul de pre la sate să pue jurătorĭ şi Citeţĭ şi Ipodiaconĭ şi Cântăreţĭ, iară preoţiĭ şi diaconiĭ, nu, fără numaĭ episcopul de cetate, iar cine va îndrăzni a călca acésta aceluia să i se ia darul, iar episcopul de la cetate face pre episcopul de pre la sate.

Tâlc. Cade se fie cuĭ să'şĭ ţie a sa măsură şi într'ale sale hotară să petrécă. însă drept aceia şi episcopul de pre la sate dă va îndrăzni a hirotoni preot saŭ diacon fără de céle ce sânt poruncite luĭ, adecă citeţĭ, Cântăreţĭ. Jurătorĭ şi Ypodiaconĭ, aceluia să i se ia darul, măcar de şi pare într'alt chip Mareluĭ Vasilie de acéste spiţe, cum aŭ scris la *13* canóne Sfântul Săborul de la Gangra.

Gl. 11. Episcopul aŭ preotul carele va mérge de voia luĭ la Impăratul saŭ la domn neporuncitu'ĭ de maĭ marele episcop al loculuĭ adecă de Mitropolit: acela să nu cază numaĭ de pricéstenie şi să fie lipsit ce încă şi de deregătorie.

Tâlc. Părinţiĭ cariĭ lépădă pre netocmitul întru toţĭ şi păzesc pre cel ce e bine tocmit, apără şi pre episcopiĭ şi preoţiĭ şi pre alţiĭ cariĭ sânt în socotéla preoţieĭ, fără de scrisórea maĭ mareluĭ lor să nu cum-va să mérgă la Împăratul saŭ la Domn să bată cu gâlcévă urichile luĭ saŭ să'ĭ aducă aminte pentru cineva ceva, pentr'acéia cela ce va mérge la Împăratul saŭ la Domn fără de ştirea Mitropolituluĭ şi a episcopuluĭ a căruĭ iaste eparhia, aceluia poruncesc să i se ia darul şi de Pricéştenie să se lipséscă.

Gl. 12. Cela ce i se aŭ luat darul de va supăra pe Impăratul saŭ pre Domn, şi va cére maĭ mare Săbor, atunce să sufere săborul cel de întîĭ, ca el să'ş caute judecata, iar de va pizmi iar, atuncĭ să n'aibă nicĭ o stare. Caută de acésta la *10* Canóne de la Sardia şi de la Africa adecă de în Cartaghena 106.

Tâlc. Cuĭ se-aŭ luat darul de Săbor şi i va părea că nu l'aŭ judecat drept pre acela nu'l apără canonul pentru întórcerea judecăţiĭ, a nu chema maĭ mare săbor şi de dînsul să i se descopere lucrurile céle ce are pe dreptate ce încă maĭ vârtos să întórcă de acésta şi să facă să'ş caute dreptatea. iar carele nu va vrea să mérgă la maĭ mare săbor să i se judece judecata de dînsul pe dreptate ce să va ispiti a amesteca întru urechile Impăratuluĭ saŭ a domnuluĭ ca să'ĭ facă judecată: acela să nu se dĕstoinicéscă nice a o ertăciune nicĭ să aibă loc a darea lor rĕspuns, nice să aştépte cu nădéjde dă vre o stare ce va vrea să fie (adecă de rândul cinsteĭ a'şĭ veni la loc).

Gl. 13. Episcopul să nu fie volnic în care eparhie va merge să facă ceva saŭ să hirotonéscă saŭ ale sale lucrure a face, iară de va face să fie neadevărate şi luĭ să i se ia darul.

Tâlc. Multe canóne veĭ afla oprind acésta, episcopul carele va mérge de la eparhia luĭ într'alta şi va hirotoni într'însa, saŭ va face alt ceva lucru episcopesc şi de nu va fi fost chemat de cineva cu voia episcopuluĭ a căruĭ iaste ţinutul şi va face aşa cel de dăparte ce va fi trecut de la eparhia luĭ într'alta saŭ va şi face hirotonie saŭ va tocmi niscare lucrurĭ besériceştĭ carele nu se vor cădea luĭ, atuncĭ céle ce vor fi făcut de dânsul să fie neadevărate împreună cu el şi poruncesc să i se ia şi darul.

Gl. 14. Episcopul carele va fi judecat de bogate de episcopiĭ a eparhieĭ, volnic iaste să

maĭ chiame alţiĭ de aprópe să'ĭ dăzlége îndoirea ceia ce stă împotriva judecăţiĭ luĭ.

Tâlc. Fie-care episcop carele e pârăt dă vre o vină, acela trebue să se judece de al luĭ Săbor, iară de vor striga episcopiĭ eparhieĭ judecându'l de vor zice uniĭ nu e vinovat iară alţiĭ vor zice că e vinovat, atunce póte Mitropolitul să chiame a doa óră pre alţĭ episcopĭ aprópe de locul eparhieĭ, ca să dăzlége judecat: céia ce aŭ fost dă se-aŭ făcut într'aceia la alţĭ episcopĭ.

Gl. 15. Episcopul carele va fi judecat de toţĭ episcopiĭ a eparhieĭ acela nu se cade iară aĭ chema să'l judece

Tâlc. Acest canon nu iartă pre cela ce vor fi luatu'ĭ darul toţĭ episcopiĭ a eparhieĭ, pentru acea vină, să se maĭ judece de alţiĭ ce va acea chemare ce se-aŭ adunat să fie întărită acea judecată asupra luĭ carea se-aŭ făcut de toţĭ episcopiĭ eparhieĭ, însă cum am zis la a patrulea canon al cestuĭ Săbor, maĭ vârtos să se ţie acea tocmélă adecă cela ce i va părea că nu e judecat drept acela să maĭ chiame Săborul (cum se-aŭ zis) şi ajutor să tâmple cum se va cădea maĭ cu dreptate şi maĭ cu milă.

Gl. 16. Cine va sări fără de obârşenia Săboruluĭ şi fără de a Mitropolituluĭ săŭ spre besérică ce nu va avea stăpân, măcar de va fi şi el văduŭ fără besérică acela să fie scos.

Tâlc. Episcopul carele nu va avea besérică şi'l va pune Săborul de obârşit la altă besérică carea nu va avea stăpân fiind acolo şi episcopul Mitropolieĭ, acest canonul priiméşte, iară carele va apuca scaunul adins elu'ş în voia luĭ măcar de va fi rugat şi de toţĭ ómeniĭ de acolo acela să fie scos de va vrea să se facă, iară cela ce nu va nevoi nice cum să apuce altă besérică având besérică, canonul 20 al acestuĭ Săbor şi alte canóne bogate, cum se-aŭ scris şi în 14 Canóne Apostoleştĭ nu lasă să ţie altă besérică: ce să fie la besérica ceia ce de întâĭ i se-aŭ dat de la Dumnezeŭ.

Gl. 17. Cela ce va lua hirotonia şi de dânsa va fugi acela să fie nepriceştuit, până ce'ş va veni în fire să o ia.

Tâlc. Carele nu se va pleca să mérgă la besérica ceia ce i se va fi dat în mână să tocméscă ómeniĭ, acela să fie afurisit, iară de se va întórce să fie de folosinţa acelor suflete ce i se-aŭ dat în sémă: atuncĭ să'l priiméscă.

Gl. 18. Episcopul déca se va hirotoni şi nice cum nu'l vor priimi cetăţeniĭ atunce să'ş ţie cinstea şi numaĭ să facă liturghie, aşteptând când'l va slobozi Săborul eparhieĭ.

Tâlc. Cela ce nu'l vor priimi cetăţeniĭ la care cetate se va fi hirotonit, nu pentru a luĭ vină ce pentru neomenia ómenilor, acela şi cinstă'ş ţine, şi a sluji liturghie nu se opréşte şi i se cade să aştépte şi să nu'ĭ trebuie altă putére saŭ să caute vre un ajutor de la niscare puterniciĭ până ce i va porunci într'un chip pentru dînsul tot săborul eparhieĭ.

Gl. 19. De nu va fi Săborul şi Mitropolitul să nu se facă episcop, iară de va fi anevoe a se strângerea toţĭ, atuncĭ să facă rânduiale cu scrisorĭ ceĭ maĭ mulţĭ, déca se va face acesta lucru, atunce de vor sta împotrivă vre uniĭ, să se asculte atunce rânduiala celor maĭ mulţĭ

Tâlc. Zisu-se-aŭ de multe orĭ; niciĭ pre episcop adecă pe Mitropolit, niciĭ pre episcop fără de ştirea altora să nu se rânduiască a se face episcop, iar de nu vor putea toţĭ episcopiĭ eparhieĭ să se adune, la rânduială pentru neîndemână atunce ceĭ maĭ mulţĭ să se adune şi cu scrisórea să se facă de împreună rânduiala de acésta şi aşa déca se va face rânduiala de vor sta vre uniĭ împotrivă cu pri ce atuncĭ să se ţie rânduiala celor maĭ mulţĭ

Gl. 20. Pentru trebile besériciĭ de dóo orĭ în an trebue să se facă săbor întru tóte eparhiele, a patra săptămână de Rusaliĭ şi a zécea zi de Octobrie.

Tâlc. Tocmitul canon al Sfinţilor Apostolĭ scris'aŭ la 37 de canóne de dóo orĭ în an să se facă săbor pe în tóte eparhiele iar aceste 2 săbóră aşa aŭ poruncit (adecă de al optulea canon al 6-luĭ Săbor de la Trulla şi de a şasele Canon a doilea săbor de la Nichea) odată peste an în tóte eparhiele să se facă săbor, între paştĭ saŭ şi în luna Octovrie, şi întrebările Pravilíĭ şi tocmélele să se dăzlége şi să se îndreptéze de eĭ.

Gl. 21. Episcopul carele va fi nevoit de ómenĭ şi de episcopĭ îndemnat a mérge într'alt lăcaş să nu mérgă.

Tâlc. Mutarea episcopilor cariĭ sânt nevoiţĭ şi îndemnaţĭ de alţĭ episcopĭ şi de ómenĭ să cază într'altă lăcuinţă lepădată iaste de tot, [*semndză*] aşijderea zice şi canonul 13 al acestuĭ săbor de acésta fie-care de în episcopĭ să nu se ducă de la lăcaşul luĭ într'altul şi să facă hirotonie s'aŭ să facă alte ceva lucrure episcopeştĭ, fără de ştirea episcopuluĭ a căruĭ va fi dat întru rânduiala ţinutul acela, iar de nu va vrea atuncĭ ca unuĭ vinovat să i se ia şi darul şi ce vor fi făcute de dânsul să fie neadeverite şi neîntărite.

Gl. 22. Să nu mérgă vre un episcop de în cetate în cetate să hirotonéscă, ce cu ştirea episcopuluĭ cetăţiĭ; iară de nu să nu fie întărită niciĭ adevărată hirotonia luĭ şi el să fie vinovat.

Adevărat.

Gl. 23. Episcopul la mórtea luĭ să nu pue alt episcop ce déca el se va pristăvi atunce să fie volnic Săborul să pue carele va putea să fie destoinic.

Tâlc. Nu e putére pristăvindu-se episcopul la mórtea luĭ alt episcop în locul luĭ a.

pune, ce după mórtea luĭ Săborul eparhieĭ cu știrea Mitropolituluĭ eĭ să rânduiască pre cı-rele va putea fi harnic.

Gl. 24. A tot clirosul se cade se păzéscă ce iaste pe dreptate a besériciĭ ca déca se va pristăvi episcopul célea ce sânt ale besériciĭ să le păzéscă, iar céle ale episcopuluĭ după tocmirea luĭ să se socotéscă.

Tâlc. Cade-se episcopuluĭ să'ș facă scrisóre de unéltele luĭ și de faţă să le pue să le așaze așijderea și ale besériciĭ și să le cunóscă și să le păzéscă preoţiĭ și diaconiĭ ca déca se va pristăvi la lăcașul luĭ să fie după tocméla luĭ, iar de nu va face așa atuncĭ acélea tóte să se închine besériciĭ.

Gl. 25. Volnic să fie episcopul peste unéltele besériciĭ, și să aibă trébă cu dânsele cum se cade iar de nu i va ajunge să se împle cu câte are el ce va vrea să cheltuiască unéltele besériciĭ la tréba luĭ și venitul saŭ plodurile ţarinelor în voia luĭ și nu cu știrea cliricilor, acela să fie certat de săbor iar de célea ce vor fi să se dea de tréba săracilor și el le va face ale luĭ și de acélea să dea séma săboruluĭ.

Tâlc. Cela ce se-aŭ băgat chezaș pentru sufletele ómenilor, acela are putére a ţinea multe lucrurĭ a besériciĭ ca să împarţă acélea celora ce li e lipsă, preoţilor și diaconilor și să'ș ia și luĭ de va fi lipsit, la trebile luĭ céle de nevoe, și să fie pentru fraţiĭ cariĭ sânt lângă dânsul striinĭ ca să nu'l părăséscă, și pentru óspeţiĭ ce'ĭ vin, iar de nu i vor sosi acélea de trebĭ ce va alége dobânda și venitul besériciĭ și'l va face al săŭ, și venitul lucrurilor besériciĭ ómenilor luĭ și Rudeniilor 'l va da, ca să înșale și să ascunză venitul besériciĭ : acela de săbor să se adeveréze și să se judece să'ĭ se ia séma cum ispitesc și adeveréză judecata episcopilor.

Conţul săboruluĭ Sfinţilor părinţĭ cariĭ se-aŭ adunat la Antiochia

Săborul Sfinţilor părinţĭ carele se chiamă Nameastnic.

Carele se-aŭ făcut după săborul Sardichieĭ la Laodichia Mitropolia Frighieĭ, adunatu-se-aŭ Sfinţiĭ părinţĭ de pre în bogate locure de aŭ întărit hotarăle Pravoslavieĭ și aŭ făcut *59* de canóne, ca să fie de folosul besériciĭ și nemica n'aŭ maĭ scăzut de în canónele celora-lalţĭ Sfinţĭ părinţĭ, carele sânt acéstea.

Gl. 1. Pentru a doa însurare carele se însóră pre ascuns.

Gl. 2. Pentru ceia ce se-aŭ prins în bogate păcate.

Gl. 3. Pentru cela ce să botéză să nu'l pue numaĭ cât episcop.

Gl. 4. Pentru să nu fie fie rândul preoţesc cămătarnicĭ saŭ mitarnicĭ.

Gl. 5. Pentru să nu se facă hirotoniele întru auzul ómenilor.

Gl. 6. Pentru să nu intre ereticiĭ în besérică.

Gl. 7. Pentru Navatianiĭ și Fotianiĭ și Patru sprezăcéniĭ.

Gl. 8. Pentru Frânciĭ saŭ Frighes de să vor pocăi să se botéze.

Gl. 9. Pentru ceia ce să vor ruga la grobniţele ereticilor.

Gl. 10. Pentru că nu se cade a să însura cu nuntă ereticéscă.

Gl. 11. Pentru muerile carile se chiamă Stariţe de șed maĭ sus.

Gl. 12. Pentru cel cu bună viaţă credincios și iscusit.

Gl. 13. Pentru nealesul cel aleg Miréniĭ.

Gl. 14. Pentru să nu se triméţă Pricéștenie pre în case.

Gl. 15. Pentru să nu se sue pre Ambon fără Felon.

Gl. 16. Pentru cum se cade a ceti evanghelia, apostol și alte sfinte scripturĭ Sâmbetele.

Gl. 17. Pentru să nu se curméze citeniele și psalmiĭ pre la Praznice.

Gl. 18. Pentru să se facă Molitvele vóstre pre la deveti cés și vecerniile.

Gl. 19. Pentru să se aducă în besérică ceia ce sânt întru pocaanie după Molitva oglașeniilor.

Gl. 20. Pentru să nu șază diaconul până nu i se va zice.

Gl. 21. Pentru să nu pipăe sluga saŭ poslujnicul vasul beséreciĭ.

Gl. 22. Pentru să nu pórte poslujnicul orariu.

Gl. 23. Pentru cântăreţiĭ și citeţiĭ așijderea.

Gl. 24. Pentru tot cliricul să fie fără de cârciumă.

Gl. 25. Pentru să nu se dea slugiĭ adecă poslujniculuĭ potirul saŭ agneţul.

Gl. 26. Pentru carele nu va fi pus de episcop să nu jure.

Gl. 27. Pentru cliricul carele chemat să facă pace să nu ţie cu vre uniĭ.

Gl. 28. Pentru să nu aștérnă pre la besériciĭ așternuture.

Gl. 29. Pentru să nu serbéze creștinul Sâmbăta ce Dumineca.

Gl. 30. Pentru că nu se cade a se îmbăia cu muerĭ păgâne.

Gl. 31. Pentru să nu dea creștiniĭ coconiiș la împreunarea ereticilor.

Gl. 32. Pentru să nu se priiméscă prinósele ce să aduse de ereticĭ.

Gl. 33. Pentru să nu se róge împreună cu ereticiĭ saŭ Popijiĭ.

Gl. 34. Pentru să nu cinstéscă pre mucenicii ceĭ mincinoșĭ aĭ ereticilor.

Gl. 35. Pentru să nu se împreune celuĭ

eres ce se chiamă Anghelêni cariĭ zic că s'aŭ zidit lumea de Aggli.

Gl. 36. Pentru să nu se facă preot carele va fi vrăjitor, cimpoitoriŭ saŭ măscăriciŭ cetitor de stêle saŭ făcător de baere.

Gl. 37. Pentru să nu prăznuiască cineva împreună cu ovréiĭ saŭ cu ereticiĭ.

Gl. 38. Pentru să nu se ia de la ovréĭ azimă.

Gl. 39. Pentru să nu se prăznuiască împreună cu păgâniĭ.

Gl. 40. Pentru cela ce e chemat de săbor și se lépădă.

Gl. 41. Pentru cliriciĭ cari's fără cărțĭ de tocmire.

Gl. 42. Pentru cliricul carele îmblă fără carte.

Gl. 43. Pentru să nu lase poslujnicul Dverile bésériciĭ când se face liturghia saŭ slujba.

Gl. 44. Pentru să nu între Muerile în oltariŭ.

Gl. 45. Pentru să nu se priiméscă la botez după 2 săptămânĭ ale postuluĭ Mare.

Gl. 46. Pentru că se cade celuia ce va să se botéze să învéțe credința.

Gl. 47. Pentru cel bolnav ce va să se botéze.

Gl. 48. Pentru să se ungă cu mir cel ce se botéză după botez.

Gl. 49. Pentru să nu se facă liturghie în postul Mare fără Sâmbăta și Dumineca.

Gl. 50. Pentru să nu să dăzlége postul cel Mare în săptămâna cea maĭ de pre urmă Jouĭ.

Gl. 51. Pentru să nu se facă pre părésemĭ Pamete, Mucenicilor fără Sâmbăta și Dumineca.

Gl. 52. Pentru să nu se facă pre părésemĭ nuntă saŭ veselie și jocurĭ de naşterĭ.

Gl. 53. Pentru să nu drângăiască la nunte nice să jóce.

Gl. 54. Pentru preoțiĭ și cliriciĭ să fugă maĭ nainte până nu încep măscăriciĭ.

Gl. 55. Pantru să nu facă mirénul saŭ cliricul răfănélă.

Gl. 56. Pentru să nu între preotul în oltariŭ maĭ naintea episcopuluĭ.

Gl. 57. Pentru să nu se pue episcop la sate saŭ la oraș ce călător adecă exarch.

Gl. 58. Pentru să nu facă preotul liturghie saŭ episcopul pre în case.

Gl. 59. Pentru să nu se cânte saŭ să citéscă alțĭ psalmĭ striinĭ saú să citéscă niscare cărțĭ carele nu va pravila

Canónele sfinților părințĭ de la Laodichia.

Gl. 1. Cel nsurat de dóă orĭ ce nu se va fi însurat pre ascuns cu maĭ puțin canon se îndeletnicéză, însă e maĭ nevinovat.

Tâlc. Carele e însurat de dóă orĭ acela un an se desparte de bésérică, îndeletnicindu-se întru rugă și în post, décia se destoinicéște pricéșteniei, iar de nu se va fi însurat a doaoră cu slobozie și cu lége, ce se va fi culcat maĭ nainte pre taină, și după aceia va fi venit la împreunarea nunteĭ, acela iaste supt canonul curvieĭ.

Gl. 2. Ceia ce trag pre sine de cad în bogate păcate aceia de'ș vor veni în minte să se ispovedéscă și de se va pocăi cum se cade, acela e bine priimit

Tâlc. Toțĭ ceia ce greșesc fieș-carele de'ș va spune păcatele de se vor ispovedi, și se vor pocăi, și de se vor lăsa de tot de răotățĭ décia după cum va fi séma greșaleĭ vor obârși vrémea ceia ce e dată lor de Pocaanie întru rugĭ și întru Pocaanie, atuncĭ să se priiméscă la pricéștenie pentru mila și bunătatea a luĭ Dumnezeu.

Gl. 3. Cel ce e botezat de curând acela să nu fie preot.

Tâlc. Carele e botezat de curând acela nu se pune numaĭ cât întru rânduiala preoțéscă.

Gl. 4. Nu se cade celora ce sânt în rândul clirosuluĭ a se gândi întru reale dobânzĭ, saŭ să împrumutéze întru grêle camete saŭ ușôre; ceea ce fac acéstea de nu vor vrea să se părăséscă atunce să li se ia darul

Tâlc. Camete saŭ mite rândul preoțesc nu iaŭ.

Gl. 5. Hirotoniile întru auzul ómnenilor nu se fac.

Tâlc. Molitvele celora ce să hirotonesc să nu se citéscă cu mare glas, cum am zice să le auză ómeniĭ.

Gl. 6. In bésérică să nu între ereticiĭ.

Tâlc. Nu se iartă nicĭ să slobozéşte ereticul să între în casa lu Dumnezeŭ măcară de și Marele Vasilie pre împăratul Valent întru rândul credincioșilor l'aŭ priimit că încă nu era pravila nice săborul acesta până atunce făcut.

Gl. 7. Navatianiĭ și Fotianiĭ și patru-sprezécéniĭ de nu vor da anatemeĭ alte eresure și ale lor să fie nepriimițĭ iar după ce se vor lepăda și vor da eresurile anatemeĭ atunce să se ungă cu Mir și să se priceștuiască

Tâlc. Acestea de vor da anatemeĭ alte eresurĭ și ale lor atunce se priimesc de bésérică și numaĭ ce se ung cu sfintul Mir, însă, numaĭ Navatianiĭ și Patrusprezécéniĭ.

[*Zri*]. Iar Fotianiĭ le trebuiaşte și sfântul botez al Mântuitoruluĭ, pentru că începătorul lor Fotin multe eresurĭ aŭ înoit, ale luĭ Pavel Samosatul și a lu Savelie, Livosul și a luĭ Mondan, carele învăța și tocmia de zicea că cuvântul a lu Dumnezeŭ nu e de început nicĭ e făcătoriŭ a tóte vécurile nicĭ iaste maĭ na-inte de tóte zidirile ce noŭ și de curând și aŭ luat începătură naștere trupéşte de în fecioră iară cest eres ce se chiamă Patrusprezécénĭ acestea sânt cariĭ în patrusprezéce zile

de ale luniĭ măcar lunĭ saŭ Marţĭ saŭ Miercurĭ saŭ Joea, prăznuiesc învierea Mântuitoruluĭ Nostru Is Hrs. decĭ acestia nu se priimesc ca Navatianiĭ déca se întorc spre pocanie căce că ţin şi cărţĭ hulitóre şi altele bogate ca acéstea réle înţelepţéză.

Gl. 8. Frânciĭ saŭ Frighes de se vor pocăi să se botéze a doa óră şi măcar de vor fi fost la eĭ şi cliricĭ.

Tâlc. Aceştea de se vor pocăi şi se vor lepăda de eresurile lor şi vor veni către nevinovata credinţă şi vor anatimisi eresurile lor atuncĭ să priimesc şi cu tótă nevoinţa se cuprind şi se botéză, măcar de vor fi şi fost în rîndul cliricieĭ Frânceştĭ acestea Frânciĭ ţin eresul de la Mondan şi Prischilla, şi acel Mondan se chema el adins eluş Paraclit (adecă duh Sfânt) şi ţinea doao mueri curve anume Prischilla şi Maximilla; pre carele le puse numele Prsriinţe şi pre un policandil saŭ o cetăţue Francéscă ce o chema Pepuzan elu'ĭ puse numele Ierusalim nuntele erta să se desparţă şi de bucate să se ferésca şi paştile aŭ schimbat şi treĭ obraze a uniĭ firĭ a Dumnezăiriĭ, într'o faţă răŭ o amestecă, învăţa să améstece sânge cu făină şi acea în loc de pricéştenie să o dea şi cine se priceştuia zicea că se lépădă de ruşine creştinéscă.

Gl. 9. Cine se va ruga la grobniţele ereticilor părându'ĭ că's Móşte de Muceniсĭ saŭ va mérge pentru vre o bólă părându'ĭ că se va tămădui acela să se desparţă de besérică până ce se va pocăi şi va mărturisi că aŭ greşit, atuncĭ décia să fie priimit.

Adevărat.

Gl. 10. Nu se cade a împreuna feciorĭĭ creştineştĭ nunteĭ ereticeştĭ.

Adevărat.

Gl. 11. Célea ce se chiamă maĭ marĭ (adecă Stariţe) în besérică să nu şaza maĭ sus.

Tâlc. Neştine carii vor socoti pre unele ca acélea fiind întru rânduialele mireneştĭ să fie când va înaintea clirosuluĭ acélea se apără a sluji că décă vor fi iale nainte dar clirosul cum va oblădui.

Gl. 12. Cel cu bună viaţă carele va fi credincios şi iscusit şi cuvântătoriŭ harnic e de episcopie.

Tâlc. Cade-se episcopuluĭ să fie înţelept, curat şi iscusit întru credinţă şi drept întru viaţă.

Gl. 13. Neales să fie carele e ales de mirênĭ.

Tâlc. Rânduiala şi Sorţiĭ Mitropoliţilor şi a episcopilor pun pre episcopĭ, decĭ carele nu se va înălţa şi nu se va alége la episcopie aşa, ce se va alége de glóta de ómenĭ acela nepriimit iaste şi neales.

Gl. 14. Cariĭ trimet sfînta priceştenie pre în case nedăstoinic să fie.

Tâlc. Carele va vrea să se priceştuiască sfinţiilor acela la besérică să mérgă şi de la preoţĭ când slujesc liturghia să ia pricéştenia cum zice marele Vasilie iar a triméte sfânta pricéştenie într'alte părţĭ pentru blagoslovenie saŭ alt ceva acela să fie nedestoinic.

Gl. 15. Fără de felon niminea să nu se sue pre Ambon.

Tâlc. Nimăruĭ nu se cade să se sue pre Abon fără de tundere Preoţéscă şi fără de blagoslovenia a păstoruluĭ săŭ, şi canonéşte priimiţĭ nicĭ să spue cuvintele luĭ Dumnezeŭ ómenilor, însă niminea alt cine-va să nu citéscă pre Ambon fără numaĭ ceĭ ce sânt îmbrăcaţĭ cu felon.

Gl. 16. Evanghelia şi Apostolul şi alte cărţĭ Sâmbetele să se citéscă.

Gl. 17. Pre la praznice să nu se curméze citeniile şi cântările.

Tâlc. Adunându-se ómeniĭ la besérică către utrăne cade-se între cântărĭ să se citéscă şi citeniĭ şi să nu le laşĭ să cânte tot de una ca să nu ostenéscă ceĭ ce se-aŭ adunat să pléce spre potrivire şi spre léne.

Gl. 18. Devetile şi vecerniele vóstre să se facă.

Tâlc. Fără de Molitvele céle ce sânt poruncite, şi cărţile céle ce sânt rânduite, nu se cade alte Molitve saŭ psalmi Striinĭ a citi saŭ a cânta ce acéste molitve de pururea se facă şi pre la 9 cés şi pre la vecerniĭ.

Gl. 19. După molitva oglaşeniilor se cade a se aduce ceia ce sânt întru pocanie şi după a credincioşilor şi după pacea adecă după sărutare şi numaĭ după ce să face pricéştenie să intre în oltariŭ şi să se priceştuiască.

Tâlc. Acest canon învaţă rîndul şi tocméla molitvelor cum se cade a face şi zice însă întâĭ să obârşéscă Molitva oglaşenilor de acea atuncĭ să aducă în besérică ceia ce sânt întru pocaanie, după aceia a credincioşilor, décia pacea şi sărutarea să se facă şi aşa după sfînta liturghie să se priceştuiască în launtrul oltariuluĭ numaĭ ceia sânt preoţĭ. Acéstea tóte era maĭ nainte vréme că sărutarea arăta pacea şi pacea smirinie iară acum acésta nu fac, că se-aŭ tóte părăsit ca ş'altele multe maĭ de nainte vréme: décia după acéstea fácea liturghia şi atuncĭ se priceştuia credincioşiĭ de la Preoţĭ afară la Dvéră.

Gl. 20. Diaconul să nu şază până nu i va zice preotul.

Tâlc. Să nu şază Diaconul naintea preotuluĭ de nu'ĭ va zice, el, aşijderea şi alţĭ posluşnicĭ aĭ besériciĭ şi cliriciĭ naintea Diaconilor până şi eĭ nu vor zice lor.

Gl. 21. Posluşniciĭ să nu pipăe vasele cinstite.

Tâlc. Să nu pipăe cu mâinile posluşniciĭ

besericiĭ vasele stăpânuluĭ Hs. ce preoţiĭ saŭ diaconiĭ la sfântul prestol să le pórte şi să le aducă.

Gl. 22. Posluşnicululuĭ nu'ĭ se cade să pórte orariŭ niciĭ de la dveri să se lipsescă.

Tâlc. Fie-cuĭ se cuvine să'ş împle posluşania, deci drept acéia datorĭ sânt posluşniciĭ besericiĭ să nu părăsescă nicĭ să lipsescă de la dveri, ce să stea acolo până la sfârşenia taineĭ liturghii Dumnezeeşti, şi ce li se cuvine lor a posluşi să obârşască, iar orariŭ să nu pórte nicĭ eĭ nicĭ citeţiĭ nicĭ cântăreţiĭ, că a purta de acéstea numaĭ Diaconilor iaste dat.

Gl. 23. Cântăreţiĭ şi citeţiĭ nu pot purta orariŭ

Acésta se-aŭ tâlcuit la 22 de canóne.

Gl. 24. Tot clíricul să nu fie cârciumariŭ.

Adevĕrat.

Gl. 25. Dela preot până tocma la rândul ceĭ maĭ dă pre urmă a tuturor preoţilor se opresc a mérge la cârciumă.

Adevĕrat.

Gl. 26. Agneţul şi potiriul nu se dă posluşniculuĭ.

Tâlc. Acesta iaste lucruĭ preoţilor şi al diaconilor iar posluşniciĭ nu li se-aŭ dat voe lucrul lor a face, drept aceia nicĭ agneţul saŭ potiriul să nu dea glótelor.

Gl. 27. Carele nu ie dat voe de la episcop acela nu póte să pue şi să facă jurător.

Tâlc. Şi jurătoriĭ sânt ca şi célea-lalte rânduiale ale cinuluĭ preoţesc, de la episcop iaŭ voe, adecă nu e volnic să tragă la jurământ déca nu e rânduit de episcopul; la spiţă ca acésta acela nu póte nice în lăturĭ pre în case nice pre la besericĭ.

Gl. 28. Clíricul carele va hi chemat să facă pace atuncĭ să nu tragă vre într'o parte că apoĭ strică tocméla.

Tâlc. Nicĭ cliriciĭ nicĭ mireniĭ când sânt chemaţĭ să facă pace să nu tragă ventr'o parte nicĭ să voiască a lua ceva, că cine va face aşa strică tocméla besericiĭ ce numaĭ să mănânce şi să se ducă.

Gl. 29. Pre la besericĭ să nu se aştérnă aşternuture şi veseliĭ şi ospéţe să nu se facă.

Tâlc. Nu se cade casa luĭ Dumnezeŭ a o face lăcaş de obşte şi într'ânsa a aştérne aşternuture saŭ a face într'ânsa célea ce se chiamă dragosti saŭ ospeţe şi în mijlocul besericiĭ a mânca.

Gl. 30. Să nu prăznuiască creştinul sâmbăta ce Dumineca.

Tâlc. Creştinul carele prăznuiaşte Sâmbăta acela să ovreiaşte, drept aceia se cade a lucra într'ânsa adecă într'acea zi şi să prăznuiască Dumineca.

Gl. 31. Nu se cade a se îmbăia cu muierile păgânilor.

Tâlc. Mare batjocorire daŭ nóo creştinilor a ne îmbăia la un loc cu fămeile păgânilor, pentr'acéia acésta ca un lucru păgânesc se lépădă.

Gl. 32. Să nu se dea coconiĭ întru amestecarea ereticilor ce a lua se cade iar nu a da, însă făgăduindu-se a se face creştiniĭ.

Tâlc. Insă a lua feciorii ereticilor cariĭ se făgăduesc a fi creştinĭ şi a'i amesteca împreunarea nunteĭ cu coconiĭ creştineştĭ învăţatu-saŭ şi se-aŭ ertat a fi, iar a da creştiniĭ coconilor întru împreunare ereticilor, de acésta întru multe canóne se-aŭ oprit.

Gl. 32. (1) Blagoslovenia ereticilor iaste dobitocie iar nu blagoslovenie.

Tâlc. Nu se cade a priimi prescurile ereticilor, căcĭ că încă aceia iaste maĭ dobitocie de cât blagoslovenie.

Gl. 33. Nu se cade a se ruga împreună cu ereticiĭ saŭ cu papiştiĭ saŭ Schiismaticiĭ.

Tâlc. Carele se va ruga cu aceştea acela să fie despărţit de beserică. Schismaticiĭ sînt Avdianiĭ carĭ ţin credinţa ca şi a dréptei şi adevărateĭ beserecĭ şi maĭ mulţĭ de dânşiĭ şed pre în Mănăstire şi nu se rógă toţĭ la un loc, mustră şi pre episcopiĭ noştriĭ cariĭ's bogaţĭ şi pre alţiĭ într'altele şi cu ovréiĭ osebindu-se fac paştile, aŭ şi óre-ce osebirĭ protivitóre dă price de tâlcuesc nişte uscăciunĭ a Dumnezeeştiĭ scripturĭ.

Gl. 34. Cine cinstéşte pre Muceniciĭ mincinoşĭ aĭ ereticilor acela să fie Anatema.

Tâlc. Cariĭ cinstesc pre striiniĭ de Dumnezeŭ ca pre nişte Mucenicĭ striinĭ să fie de Dumnezeŭ şi acela.

Gl. 35. Cine se adună lângă ceia ce se chiamă Aggleli şi se apropie de se închină ca unor Idolĭ acela să fie anatema.

Tâlc. Iaste un eres carele se chiamă Aggleanĭ saŭ pentru căcĭ eĭ adins eişĭ se cinstesc ca cinul Agglilor şi aŭ viaţă ca aceia, saŭ căcĭ bârfesc de zic că de îngerĭ se-aŭ zidit lumea, era ş'alţĭ învăţătorĭ cum a spus Marele Pavel la epistolie către colaşénĭ zicând aceĭ învăţătorĭ că nu se cade a zice nóo că mérgem la Dumnezeŭ tatăl pentru Hs. ce zicea că mérgem pentru îngerĭ şi zicea că e firea maĭ mare a îngerilor de căt a luĭ Hs. decĭ acéstă lépădare şi hulă voia şi tocmirea a lu Dumnezeŭ era să fie întru acoprirea smereniĭ cu înţelepţie, drept aceia cariĭ se vor aduna şi se vor ruga deosebĭ şi vor zice că lumea se-aŭ zidit de îngerĭ saŭ pentru îngerĭ mérgem noĭ la Dumnezeŭ şi tatăl acela să fie anatema, ca nişte ómenĭ ce părăsesc pre Domnul nostru Is. Hs. fiiul a lu Dumnezeŭ şi înţelepţéză aprópe de ceia ce se închină şi slujesc idolilor.

Gl. 36. Carele se va făgădui să fie preot

(1) In original glava 32 este trecut de duoă orĭ acest numĕr.

aceluia nu i se cade să fie vrăjitoriŭ saŭ Cimpoitoriŭ saŭ să aibă niscare învățăturĭ rêle, saŭ cititorĭ de stéle saŭ să facă baere.

Tâlc. De se va afla neştine de în preoțĭ saŭ de în tot cinul besêricil, atuncĭ unul ca acela de la besêrică să se scóță.

Gl. 37. Nu se cade a prăznui împreună cu ovrêiĭ şi cu ereticiĭ nicĭ să se priimêscă rămăşițele de la prăznuirile lor.

Tâlc. Nicĭ o împreunare n'are lumina către întunerec drept aceia să nu prăznuiască creştinul împreună nicĭ cu ereticiĭ nice cu ovrêiĭ nicĭ să priimêscă cêlea ce se obârşesc la praznicele lor cum am zice ca azima saŭ altele înpotriva acestora.

Gl. 38. Nu se cade a lua azimă de la ovréĭ saŭ a se împreuna neştine fără de legiĭ lor.

Adevărat.

Gl. 39. Nu se cade a prăznui împreună cu păgâniĭ şi a se împreuna nedumnezeiriĭ lor.

Adevărat.

Gl. 40. Carele va fi chemat la săbor şi se va lepăda, fără de niscare netocmirĭ, acela nu e a nu fi nevinovat.

Tâlc. Pentru îndoirile şi protivirile carele se tâmplă ale besêricil şi pentru întrebarea şi ispitirea canónelor poruncit'aŭ Săborul tuturor episcopilor de în tóte eparchiele într'un an să se facă săbor când va porunci şi va zice episcopul Mitropoliei, dece întru adunarea acésta fiind chemat vre un episcop şi nu va vrea să vie ce singur adins elu'şĭ se va supune supt vină atuncĭ să se canonêscă de săbor însă de nu va fi vrut pentru nebăgarea în sémă iară de nu va fi putut să vie pentru niscare alte nevoĭ potrivitóre atunce să se ia séma să nu se canonêscă.

Gl. 41. Nu se cade cliriculuĭ a îmbla fără de cărțĭ a sloboziel saŭ fără de tocmire.

Tâlc. Nu se iartă de sfintele canóne a se priimi cela ce e hirotonit de într'altă parte neavând cărțĭ de tocmire, drept aceia trebue lor a îmbla pre tocmélă cu cărțĭ cum se cade şi clinicilor de pre la tóte besêricile cu ştirea şi cu porunca episcopuluĭ săŭ să îmble într'altă cetate şi eparchie.

Gl. 42. Pentru că nu se cade, omuluĭ carele e sfințit, preotuluĭ saŭ cliriculuĭ să îmble saŭ să se ducă încătroă-va fără porunca episcopuluĭ.

Adevărat.

Gl. 43. Nu se cade poslujniculuĭ besêricil când se rógă (adecă când se face slujba) să fugă de la Dverĭ măcar cât de puținel.

Tâlc. Pre la sfintele liturghiĭ nu se cade posluşniculuĭ să lase dverile oltariuluĭ măcar cât de puțin şi la rugă să se îndeletnicéze ca să nu se afle urgisind şi nebăgând n sémă pre acea slujbă ce i e dat şi e pus p e dânsa ispravnic a tocmiriĭ besêricil, şi să cinstéscă maĭ bine ruga luĭ.

Gl. 44. In oltariŭ să nu intre muerile.

Tâlc. Nu se-aŭ dat putére muerilor ce încă nicĭ bărbaților mirénĭ să între în oltariŭ cum poruncéşte canonul 67 a şaseluĭ săbor de la Trulla.

Gl. 45. Nu se cade a priimi la botez după doao săptămânĭ a părêsimilor ce datorĭ sunt de începutul aceluĭ post.

Tâlc. Cest canon îndoit póte a lua sêma saŭ după ce va tréce 2 săptămânĭ a părêsimilor vor veni la credință şi vor începe a posti aceia nu se vor putea destoinici botezuluĭ întru marea Sâmbătă căcĭ n'aŭ postit deplin nicĭ aŭ arătat postire şi nevoință de începutul postuluĭ saŭ căce de vor fi venit la credință maĭ nainte de post şi aŭ început a posti décia maĭ nainte până a lua botezul sosi postul, aceea nu aştéptă marea Sâmbătă a se boteza cum aŭ început a posti şi ceĭ de începutul Părêsemilor, ce trebue de într'aceea cariĭ de îndestul se-aŭ postit după doao săptămânĭ să se dăstoinicéscă botezuluĭ iar după ce vor tréce 2 săptămânĭ de părêsimĭ şi de cariĭ le va părea că n'aŭ arătat postire de în destul aceea nu se vor boteza, ce se aştépte şi eĭ să se botéze cu ceca ce vor vrea în Sâmbăta cea mare cum ar fi numaĭ ca aceea priimițĭ ca şi ceea ce se-aŭ postit de într'acea începătură a postuluĭ ca cum ar fi nevoința lor deplin iar nu numaĭ semnată.

Gl. 46. Carele se botéză acela să'ş spue credința episcopuluĭ saŭ Preotuluĭ după a cincea săptămână.

Tâlc. Carele va veni la besêrică să se botéze acela să învéțe să ştie credința, iară când va fi a cincea săptămână să o spue episcopuluĭ saŭ preotuluĭ, că nu se cade numaĭ cât a boteza pre dînşiĭ maĭ nainte până nu vor învăța să ştie credința.

Gl. 47. Carele e bolnav să spue şi acela cât de puțin.

Tâlc. Cine e bolnav şi cére să se botéze acela să învéțe credința întâĭ décia déca se va boteza să ştie că se-aŭ vrednicit Dumnezeesculuĭ Dar.

Gl. 48. Cade-se celora ce să botéză, după botez să se miruiască cu unsórea cerêscă, ca să pótă fi părtaşĭ înpărățieĭ luĭ Hs.

Adevărat.

Gl. 49. Pre părêsemĭ să nu se facă liturghie fără numaĭ Sâmbăta şi Dumineca.

Tâlc. Acest canon n'aŭ trecut de tot, ca se păzéşte că fără de Sâmbăta şi Dumineca şi în zioa sfinteĭ Blagovêşteniĭ nu se face liturghie pre Părêsemĭ ce numaĭ ce se face Préjde Sfeştina, iară la Praznicul Blagovéşte-

nicī nu se face liturghia Préjde Sfeştina ce poruncesc acéste canóne 52 a şaseluī săbor de la Trulla a face liturghie deplin iară pentru alte zile a părésemilor iaste vrême de smerenie şi trebue a aduce către pricépere pe fie care rătăcit, şi pentru acéstă nevoinţă să nu se lase a se pleca către praznice ce adins eluş să se posomorască şi de ale sale să socotéscă ca să tâmple şi să se împle de bucurie sufletéscă maī nainte de vréme.

Gl. 50. Nu se cade pre Părésimi în Săptămâna cea maī de pe urmă Joī a face Razdréşenie.

Tâlc. Cade-se întru tóte zilele patemeī a lu Hs. ale obărşi cu inemă înfrântă cu post şi cu rugă, şi să nu se facă Razreaşenie Postuluī Joī în Săptămâna cea maī de apoī a Părésimilor, ce se cade şi într'acéea a posti şi a mânca sec,

Gl. 51. Nice Pametea Mucenicilor să se facă fără numaī Sâmbăta şi Dumineca.

Tâlc. Pre părésemī fără de Sâmbăta şi Du mineca nice pamete Mucenicilor să nu se facă.

Gl. 52. Nu se cade a face nuntă pre Părésemī nicī bucurie şi veselie de Naştere.

Adevărat.

Gl. 53. Nu se cade a drăngăi (adecă a plesni în palme) saū a juca în sgomotul acela iară cine va face aşa să fie nedăstoinic.

Adevărat.

Gl. 54. Cade-se Preotuluī saū Cliriculuī să se scóle maī nainte de ce încep Cinghiasele.

Tâlc. Poruncéştese creştinilor'carīī merg pre la nunte să se ospetéze cu cinste, iară să nu jóce pri la dinsele saū să drăngăiască (adecă să bată în palme) şi pespre dinsele să facă sunet, că acésta tocmélă nu se cuvine nice e vrédnică tocmélii creştineştī. aşijderea şi preoţiī să nu caute să vază ceva pre la nunte, ce maī nainte de ce vor întra cinghiile saū măscăriciī cariī fac glume să iasă de acolo.

Gl. 55. Răfenea să nu facă nicī mirénul nicī cliricul.

Tâlc. Pentru mâncarea să nu facă răfenea nicī mirénul nicī cliricul.

Gl. 56. Preotul să nu între în oltariū să şază mainte de episcop.

Tâlc. Acii fiind episcopul-şi slujind mainte de venirea luī să nu între Preotul în oltariū şi să şază, că netocmire iaste acésta şi smintire.

Gl. 57. Nu se pune episcop în sat saū în oraş, ce călătorī cariī's trimeşī iar de se va pune vre unul acela nicī o ispravă să nu facă fără de episcopul cetăţiī.

Tâlc. In óre care sat şi ve întru o cetăţue mică în carele póte să fie de îndestul 1 prent acolo nu trebue să se facă episcop, ca să nu se pogóră jos sărăcéşte numele episcopuluī, ce să se triméţă călătorī (călătoriī sânt cariī astă-zī se chiamă exarşiī de se trimet într'ânsele pentru îndreptarea greşalelor a sufletelor) iar de se vor fi făcut alţiī maī nainte însă de în cinste să se schimbe şi nicī o ispravă să nu facă episcopéscă fără de ştirea episcopuluī a cetăţueī ceiī micī supt carele sânt supuse acéle sate şi oraşale.

Gl. 58. Episcopul saū preotul, în casă să nu facă litnrghie.

Tâlc. Pre în case nu se face jertva cea fără de sânge, nicī de episcop nicī de popă, ce se cade a face liturghie întru adeverita besérică; însă canonul *31* a şaseluī săbor de la Trulla iartă şi lasă pre voea episcopuluī să se facă liturghie când'se va tâmpla şi în casa ceea ce să tâmplă de iaste de rugă, iar botez nicī cum ce numaī întru adeveritele beséricī să se vrednicéscă a cinstituluī botez carele va vrea să se botéze cum poruncéşte canonul 59 al aceluiaş Săbor.

Gl. 59. Alţī psalmī striinī saū cărţī netocmite să nu se citéscă pe în beséricī saū să se cânte, ce numaī célea ce's tocmite ale Vechiī şi Noaooi legī, carele sânt acéstea: Băitia, Ishodul, Levit, Cisla, Vtoriiī Zacon, Isus, Sudia, Ruth, Estir. Ţărstv Paralipomean *2* Esdra *2*, psalmiī 150. Pritcea Solomonovâi, Eclisiast, Premudrost, Pésnipésneī, Soov, doisprezéce prsci, Isaia, Ieremia, Iezechiil şi Daniil, înprun şi *22* ale legiī noao, evangheliī *1*, Mateī, Marcu, Luca, Iōn, Deania, Poslaniī adeverite 7, adecă a lu Iacov *1* a luī Petru *2* a luī Iōn *3* a Iudi *1* a luī Pavel 14, căoim *1*, că Corint, că Galat *1*, că Efes *1*, că Filippis *1*, că Colas că Solun *2* că Evriom 1, că Timotheī *2*, că Titu *1*, că Filimon *1*, şi Apocalipsis *1*, iooana Bogoslova.

Coneţul Sfântuluī Săbor de la Laodichia.

Sfântul Săbor a tótă lumea al Sfinţilor părinţī, 150

Cariī se-aū adunat a doa óră în Ţarigrad, într'al doilea an de împărăţia a luī Theodosie cel Mare, maī pre urmă de Săborul cel de întâī de la Nichea după ce trecu-se anī 52, iar de la Hs. era trecuţī anī *362*. Maī mare la acest Săbor era Timoteī Alexandrénul şi fericitul Meletie de la Antiochia, Chiril Ierosalimleanul şi Nectarie Ţărigrădénul carele era oglaşenic în vrémea acestuī săbor, décia se botéză şi se hirotoni Ţarigrădén, era şi Grigorie episcopul de la ostrovul Cappadochieī, şi multul şi marele Grigorie Blagoslov carele ţinu-se scaunul Ţarigraduluī, iar pentru nişte netocmirī şi cerţī lăsă'l şi se duse de şedea la moşia luī la Nazianz, şi scrise cu cuvintele luī céle de învăţătură de îngrozi pre episcopī;

peste puţin sosi şi Damas de la Roma cea véche şi acest sfînt Săbor se-aŭ adunat asupra lu Machedonia carele maĭ nainte apucase de ţinuse scaunul Ţarigradului, de'l goniră împreună cu soţiĭ luĭ şi déderă Anathemeĭ, iar pre duhul sfînt mărturisiră unul fiind Tatăluĭ şi Fiiuluĭ ca pe un Dumnezeŭ adeverit, încă maĭ blăstemară şi pre ceia ce era soţiĭ cu nebunul şi spurcatul Apolinarie, şi mărturisiră pre domnul nostru Is. Hs. cum aŭ luat trup cu minte şi însufleţit adevărat şi ijderără canóne de întărirea Blagocestieĭ către Blagocestivul împărat marele Theodosie şi i le scriseră aşa : Blagocestivuluĭ şi iubitoriuluĭ de Dumnezeŭ împărat Marelui Theodosie.

Sfântul Săbor al episcopilor cariĭ de în bogate eparchiĭ ném adunat în Ţarigrad, însă întâĭ scrisórea cărţiĭ nóstre carea trimétem către Blagocestia ta har fie luĭ Dumnezeŭ carele a cunoscut blagocestia împărăţieĭ tale pentru pacea carea aĭ obşte pre tóte beséricile pravoslavieĭ de întărirea sănătóseĭ credinţe dând şi luĭ Dumnezeŭ mulţemire cum se cade am socotit toţĭ cu mintea împreună câte aŭ făcut sfântul săbor cu scrisóre le trimétem către blagocestia ta şi'ţĭ facem ştire că ném adunat în Ţarigrad după scrisórea blagocestieĭ tale, şi întâĭ am înoit împreunarea carea avém unul către altul, iar după aceia am izvodit şi nişte canóne cam pe scurt, întărind şi credinţa părinţilor de la Nichea şi procletind şi dând Anatemeĭ pre eresurile céle ce se ridica asupra lor, lângă acéstea am poruncit de am întărit şi buna tocmire a canónelor beséricii carele se-aŭ făcut, carele tóte într'acéstă scrisóre a Nóstră le-am scris drept acéia rugăm pre blânzia ta ca să întăreştĭ judecata sfîntuluĭ săbor cu hrisovul blagocestieĭ tale, ca cum aĭ cinstit besérica cu chemarea cărţiĭ aşa să şi obârşeştĭ cu pecetluirea célea ce se-aŭ făcut la Săbor iar Domnul să'ţĭ întăréscă împărăţia cu pace şi cu dreptate şi să o trécă de în ném în ném şi să'ţĭ adaogă lângă putérea acéstă pământéscă să te indulceştĭ şi întru împărăţia ceriurilor şi să petreceĭ cu sănătate întru tóte bunătăţile cum se cade. Dumnezeŭ să'ţĭ dăruiască rugile Sfinţilor părinţĭ aĭ lumiĭ ca unuĭ adeverit blagocestiv şi iubitoriŭ de Dumnezeŭ împărat.

Acéste 8 canone se-aŭ izvodit în Ţarigrad cu darul luĭ Hs. de episcopiĭ cariĭ se aŭ adunat de pre în bogate Eparhiĭ cu chemarea blagocestivuluĭ împărat Marele Theodosie.

Meseţa Iuliu 27.

Gl. 1. Pentru să se ţie credinţa tare carea se-aŭ întărit la Nichea.

Gl. 2. Pentru să nu facă niminea val beséricii afară de hotar.

Gl. 3. Pentru să se cinstéscă Ţarigrădénul după Roma.

Gl. 4. Pentru Maxim Chiniconul să fie striin de episcopĭ.

Gl. 5. Pentru Sfitocul al episcopilor despre apus cariĭ mărturisesc Sfînta Troiţă.

Gl. 6. Pentru răŭ slăviţiĭ şi ceia ce jehuesc.

Gl. 7. Pentru Patru-sprezecéniĭĭ Navatianiĭ, Arianiĭ şi Machedonianiĭ.

Gl. 8. Pentru botejunea uniĭ afundărĭ a Evnomianilor, Savelianilor şi a Frâncilor.

Canónele Sfinţilor Părinţĭ de la Tarigrad.

Gl. 1. Credinţa carea se-aŭ întărit la Nichea să se ţie vârtos, iar eresurilor să hie Anatema.

Adevărat.

Gl. 2. Nimenea să nu facă val beséricĭĭ afară de hotarele luĭ, nicĭ să hirotonéscă, nice besérică să sfinţéscă şi iar beséricele de în limbĭ să ţie întărită obicéiurile părinţilor.

Tâlc. In multe canóne-se-aŭ zis că nu se cade episcopuluĭ striin să trécă şi să sară afară de hotarul luĭ, şi să sminteéscă lucrurile beséricĭĭ, iar beséricele céle ce sânt înr'alte limbĭ de în Eghipet, de în Livia şi de în Pentapoli să ţie tare obicéiurile maĭ de nainte după cum zice Canonul 6 al Săboruluĭ de la Nichea.

Gl. 3. Ţărigrădénul să se cinstéscă după Roma.

Tâlc. Episcopul Ţarigraduluĭ să aibă cinstea a episcopuluĭ de la Roma şi a deregătorielor lor, cum aŭ socotit pentru canonul acesta şi Saborul de la Halchidon la 28 de canóne pentru căcĭ că iaste acesta Ţarigradul acum de se chiamă Noul Rim şi se-aŭ cinstit de împăraţĭ şi de ómenĭ, iar cum zise Pravila Ţărigrădénul să fie cinstit după Roma, nu ca cum ar fi cinstea Rimuluĭ maĭ mare şi a Ţărigrădénuluĭ maĭ mică, ce iaste arătarea vrémiĭ, ca cum ar zice neştine că pre multe locure şi anĭ şi pre multe vrémĭ, aŭ ţinut şi ţine Ţărigădénul cinste tocma ca şi Rimul.

Gl. 4. Maxim Chiniconul să fie striin de episcopĭ şi toţĭ câţĭ vor fi sfinţiţĭ de dânsul să fie lăpădaţĭ şi nesfinţiţĭ.

Tâlc. Pentru că acesta besérica a lu Dumnezeŭ aŭ spart şi de netocmire şi de valure o aŭ umplut, lup în loc de Păstoriŭ se arată, şi tuturor celora ce greşia tóte gata erta, fiind păgân şi răŭ stricătoriŭ de tocméle, cum zice Marele Grigorie, drept aciea acela Maxim striin să fie de episcopĭ şi ceĭ ce vor fi de dânsul hirotoniţĭ orĭ în ce spiţă vor fi să fie nesfinţiţĭ adică să nu fie nicĭ într'o rânduială.

Gl. 5. Cariĭ vor mărturisi pre tătăl şi fiiul şi sfântul Duh o fiinţă acea mărturisire iaste bine priimită.

Adevărat.

Gl. 6. Păgânul jehuitor carele pâraşte asupra episcopuluĭ de va fi vina besĕricéscă să nu o spue, să nu o spue nicĭ altul carele va şti maĭ nainte, să nu o spue nicĭ cel ce nu e împreunat, să nu o spue nicĭ cel scos, să nu o spue nicĭ cela ce va fi pârăt în ceva până nu se va îndrepta el de ale sale, să părască pravoslavnicul cel ce e împreunat, cel ce e neurgisit, cel ce e nepărăt, şi să ducă vina la eparchianĭ; iar de nu va putea atuncĭ să se întórcă către maĭ mare săbor, şi fără de scrisórea aceiĭ patime să nu se asculte; iar fără de acéstea carele va mérge de va amesteca la împăratul saŭ la Domn, acela să fie scos.

Tâle. Cade-se a întreba şi a ispiti de fĕţele şi de viaţa celora ce părăsc pre episcopĭ saŭ pe cliricĭ să nu cumva să fie acela eretic, saŭ urgisit saŭ scos şi neîmpreunat, adecă afurisit, saŭ de alţiĭ părăt pentru vre o vină şi să n'aibă amestecătură de acea vină, şi de vor fi ceea ce părăsc ca aceştea atunce să nu se priimĕscă la întrebare, iar de va fi pravoslavnic şi'ĭ va fi viaţa nevinovată şi de în ceĭ împreunaţĭ (adecă de ceĭ ce se priceştuesc) şi va aduce vină besĕricéscă spre episcop, acela să se priimĕscă şi să spue vina la episcopiĭ eparchieĭ, decĭ eĭ de nu vor putea îndrepta vina episcopuluĭ care e asupra luĭ, atunce mérge părâşul şi la maĭ mare săbor, şi întâĭ să dea scrisóre săboruluĭ de acea vină ce să prinde, ca déca va putea da sĕma adevărat de acea pără ce vădéşte de bine iar de nu să paţă el ce vrea să paţă episcopul; şi atunce aşa să fie păra şi aşa să se priimĕscă, iar de va face altele afară de acéstea, adecă să mérgă să amĕstece la împăratul saŭ la domn părând pre episcop, saŭ va mérge la judecată mirenĕscă saŭ boerĕscă, acela să fie nepriimit la pără, iar ereticul de va fi năpăstuit de episcop atunce nu se apără a nu pără pre eiscop.

Gl. 7. Patrusprezecĕniĭ, adecă Miercuraşiĭ saŭ Arianiĭ, saŭ Navatianiĭ, aceştea sânt carĭ se chĭămă curaţĭ, saŭ Machedonianĭ; saŭ Săvelianiĭ, saŭ Apolinarianiĭ de vor mărturisi credinţa cu zapis să fie priimiţĭ şi cum am zis trebue a'ĭ unge preste tóte simţirile.

Tâle. Aceştea de'ş vor da zapisul de mărturia credinţeĭ lor cum vor créde bine, şi déca 'şĭ vor anatimisi tot eresul atuncĭ să primesc şi numaĭ cu sfântul Myr să se ungă la ochĭ, la Nas, la urechĭ, la gură şi la frunte, şi când'u'ĭ unge zice: Peccata dara duha sftago.

Gl. 8. Evnomianiĭ, Savelianiĭ, şi FrânciĭI cariĭ se botéză numaĭ într'o afundare să se priimĕscă ca Eliniĭ.

Tâle. Uniĭ ca aceştea şi se botéză şi se miruesc căcĭ că se priimesc ca nişte elinĭ, drept aceia trebue şi maĭ nainte de botez să se învĕţe vréme de în destul şi să asculte Dumnezeeştile scripturĭ, după áceia să se botéze deplin şi să'ĭ ungă, şi iată aşa să'ĭ priimeştĭ ca pe nişte ellinĭ, în zioa de întâĭ să'ĭ creştinezĭ, adoa să'ĭ facĭ oglaşenicĭ, să se învĕţe credinţa, iar a treia să facă lepădare adecă să'ş blésteme eresul şi suflare de treĭ orĭ în faţă şi în urechĭ, iar aşa şi eĭ maĭ nainte-să'ş blasteme a lor eres.

Coneţul săboruluĭ al doilea a sfinţilor Părinţĭ cariĭ se-aŭ adunat la Ţarigrad.

Sfintul Săbor al treilea al Sfinţilor Părinţĭ a tótă Lumea.

Adunatu-se-aŭ la Efesul Asieĭ în vrĕmea luĭ Theodosie cel mic doaă sute de sfinţĭ Părinţĭ, de la cel de al doilea până la cesta al treilea trecuse anĭ 41, iar de la Hs. 404. Era maĭ marĭ acestuĭ săbor Chiril Alexandrĕnul, Ispravnicul PapeĭI Chelestin de la Rimul cel vechiŭ, Iuvenalie Ierusalimlĕnul Memnon Efesĕnul, adunatu-se-aŭ asupra ereticuluĭ Nestorie, carele era de moşie de la Antiohia şi se-aŭ făcut patriarh la Ţarigrad, fără cale şi fără dreptate. Acest prea spurcat Nestorie împărţia pre Domnul Nostru Is. Hs. în doĭ fiĭ şi zicea că iaste alt fiŭ cela ce se-aŭ născut de la Tatăl şi altul iaste Hs. carele se-aŭ născut de în Précista, şi cum zicea Mântuitoriuluĭ Hs. că e striin de Dumnezeire aşea zicea şi adeveriteĭ Précistei, zicea să nu'ĭ zică Născătóre de Dumnezeŭ ce născătóre de Hs., iară acest sfînt săbor al acestor Sfinţĭ Părinţĭ, propoveduiră luminat că Hs. iaste Dumnezeŭ deplin şi om deplin într'un obraz şi în doaă firĭ, iară sfînta Nascătóre de Dumnezeŭ care fără de sămânţă pespe fire pre Fiul şi cuvîntul luĭ Dumnezeŭ şi Tatăl, pre Domnul Nostru Is. Hs. adecă fără împreunare de bărbat şi fără durére şi fără gemere, carea maĭ nainte de îngrecare aŭ fost fată curată şi déca l'aŭ îngrecat şi déca l'aŭ născut iară aŭ fost Fată şi adevărat născătóre de Dumnezeŭ aşa aŭ Poruncit şi aŭ propovăduit, iară pre mincinosul Nestorie şi pre soţiile luĭ şi pre dogmatele luĭ dat'aŭ anatemeĭ făcut'aŭ acest sfînt Săbor carele aŭ fost adunat cu porunca luĭ Theodosie împăratul cel mic şi Canóne 9, şi aŭ scris aşa Sfinţiĭ Părinţĭ cătră toţĭ ómeniĭ Pravoslavnicĭ.

Sfîntul a tótă lumea Săbor carele se-aŭ adunat la Efes cu porunca blagocestivilor împăraţĭ, episcopilor, preoţilor, diaconilor, şi a tot omul cariĭ vă aflaţĭ pre în tóte eparhiele şi cetăţile

Adunatu-ne-am Noĭ după porunca cinstiteĭ cărţĭ a blagocestivuluĭ nostru împărat la Mitropolia de la Efes, pentru că se-aŭ lepădat de noĭ uniĭ de întru noĭ pre număr ca 30 pentru puţin lucru, cariĭ n'avea nicĭ o putére cătră împreunarea besĕriciĭ să pótă strica saŭ

să foloséscă de la dînsa saŭ de în rânduiala preoţéscă ceva, pentru că uniĭ de într'ânşiĭ e-reaŭ isgoniţĭ şi luatu-le darul, căce ţinea şi cinstea maĭ de cât tóte eresurile ale lu Nestorie şi ale lu Chelestin, iară în faţă se arată că nu le ţin ce se-aŭ pocăit, drept acéea căcĭ nu vrură să osândéscă cu noĭ pre Nestoria şi să'l procleţéscă, pentr'aceea sfîntul Săbor poruncіră înpreună să fie striinĭ de împreunarea beséricіĭ şi luară de la dînşiĭ deistvuiala adecă putérea arhieréscă cu carea putea să strice seaŭ să foloséscă cui-va, şi am făcut acéste canóne să fie de întărirea beséricіĭ.

Meséţa Iulea *10*

Gl. 1. Pentru Mitropoliţiĭ cariĭ se-aŭ lăsat de Săbor şi de Chelestin se-aŭ lipit.

Gl. 2. Pentru ceea ce să împreună la un loc şi ţin célea ce ţine şi înţelepţéză Nestorie.

Gl. 3. Pentru ceea ce se-aŭ lepădat de preoţia Nestorieĭ.

Gl. 4. Pentru cliriciĭ cariĭ vor face nis-care tocméle de ale lu Chelestin saŭ déle nestorieĭ.

Gl. 5. Pentru cela ce va fi urgisit de episcop şi de Nestorie va fi priimit.

Gl. 6. Pentrn mirénul carele să poncişéză Săboruluĭ.

Gl. 7. Pentru episcopiĭ cariĭ fac altă credinţă fără ceea ce se-aŭ întărit la Nichea.

Gl. 8. Pentru să păzéscă pre în tóte eparhiele céle tocméle ce aŭ fost maĭ nainte curat şi fără nevoe.

Gl. 9. Pentru episcopul Evstatie, carele aŭ ţinut Episcopia fără de nice un folos.

Canónele Sfinţilor părinţĭ de la Efes.

Gl. 1. De se va lăsa Mitropolitul de Săbor şi se va lipi de Chelestin saŭ va face célea ce face el, scos să fie acela şi de altele neîndreptat.

Gl. 2. Şi orĭ care episcop ce se va împreuna saŭ va face célea ce face Nestoria şi acela să fie scos.

Gl. 3. Câţĭ se-aŭ dăzlupit de preoţia Nestorieĭ acela e prea Sfînt iară carele se-aŭ priimit de dînsul să nu fie Popă.

Gl. 4. Orĭ carĭ cliricĭ vor face împreună eresurile a luĭ Chelestin şi ale Nestorieĭ, acelora să li se ia darul.

Gl. 5. Carele se-aŭ urgisit de episcopĭ şi de Nestoria va fi priimit, să fie fără de nicĭ un folos.

[*Aicea e tâlcuirea acestor canóne de sus*]. Nişte Mitropoliţĭ cariĭ se adunase la săborul de la Efes depărtaresă adins eişĭ şi înţelepţia tocmélele Nestorieĭ episcopul Ţarigraduluĭ, carele credea în ómenĭ spurcatul păgân şi înţelepţitoriul ovreeştĭ şi ale luĭ Chelestin episcopul, decĭ uniĭ se-aŭ lipsit şi n'aŭ vrut să se rânduiască acestor păgânĭ şi spurcaţĭ episcopĭ ce încă maĭ vârtos sta înpotriva lor, drept acéea porunci sfîntul Săbor celora ce se vor împreuna Nestorieĭ şi luĭ Chelestin şi cariĭ vor face lucrurile şi tocmélele lor să se scóţă de în cinste şi de la besérică să se lépede, aşijderea şi cariĭ vor fi opriţĭ de preoţie de la episcopiĭ lor, pentru căcĭ nu vor fi ţinut tocmélele lor drept, iară Nestorie şi Chelestinu'ĭ vor fi priimît şi i vor fi şi îndreptat: aceia să nu fie Preoţĭ ce acieaş să li se ia darurile.

Gl. 6. Mirénul de se va inponcişa Saboruluĭ să fie nepriceştuit, iară cliricul încă să fie şi scos,

Tâlc. Cela ce va răzjudeca şi se va împoncişa tuturor lucrurilor celora ce se-aŭ făcut la Săborul de la Efes, saŭ va ispiti a mişca ceva, acela de va fi episcop saŭ cliric, atuncĭ de în rânduiala luĭ să cază de tot, iară de va fi mirén să fie nepriceştuit.

Gl. 7. Episcopul carele va face şi va trage să facă altă credinţă de ceia ce se-aŭ făcut la Nichea, acela să se înstriinéze, iară mirénul afară de în besérică să se scóţă.

Tâlc. Carele va aduce înainte alt săbor Păgânesc şi spurcat, pentru să întórcă şi să piarză credinţă şi tocmirea sfinţilor Părinţĭ cariĭ se aŭ adunat de o a făcut şi o aŭ tocmit la Nichea să o facă elinéşte saŭ ovreiaşte saŭ orĭ în fie ce eres saŭ întorcând pre céea ce vin întru pricéperea adeverinţiĭ, acela de va fi mirén să se anat'miséscă iară de va fi episcop saŭ cliric aceea de episcopie şi de cliricie să se înstriinéze.

Gl. 8. Să se ţie vârtos pre în fieş care eparhie isprăvile şi tocmélele carele aŭ fost maĭ nainte curat şi fără nevoe, iară carele va sta în potrivă să se facă într'alt chip acela să fie nepriceştuit.

Tâlc. Câţĭ episcopĭ în silă supt mâna lor aŭ luat de în altă eparhie ceva carele n'aŭ fost maĭ nainte şi de întâĭ supt dînşiĭ, saŭ vor răpi saŭ apuca de altă episcopie ce vor fi fost a eĭ de maĭ nainte vréme aceea nemica de acélea să nu isprăvéscă nicĭ să ţie ce să le ţie iar ale cuĭ aŭ fost, şi să le dea îndărăt, şi să fie volnicĭ fie-care eparchie aş ţinea ce are curat şi fără nevoe şi să nu se îngânfe să se afunde cu chipul către lucrurile puteriĭ mireneştĭ (adecă să facă în silă ca mireniĭ) iar cine-va aduce alt chip potrivindu-se şi luptându-se pentru acéste poruncite acela de niminea nemica să i se înfoloséscă.

Gl. 9. De acésta datoriŭ iaste tot episcopul să ţie şi să aştépte cu îndelungul că Eustatie fără de folos déca déde dosul şi se lăsă hirotonise în locul luĭ Theodor, iar cela-lalt plângând şi rugându-se cerés cinstea cela ce seaŭ hirotonit în locul luĭ nu e vinovat, că ţine cum am ḑice lăsarea aceluia în loc de vină.

Tâlc. Acest episcop Eustatie fiind fără is-

pravă şi neputând ţinea isprăvile şi unéltele bésericii, şi neputând să împingă pre toţi să nu'l pótă supăra să lăsă de episcopie şi se hirotoni în locul luĭ altul, déci a el mérse la săborul de la Efes, închinându-se, rugându-se cerşinduşĭ episcopia iarăşĭ. şi nu'l ascultară că déca vrémea ce de odată déca se-aŭ lăsat de dânsa şi în locul luĭ se-aŭ hirotonit altul nu maĭ póte: iar el tot cerea să aibă cinstea episcopéscă şi pricéştenia şi socoti sfîntul săbor, fără de nicĭ o încurmezişare să se chiame episcop, să'ş ţie cinstea şi să şază şi la scaun în rând unde'l vor face cinste şi să slujască liturghie iar nu de tot în voea luĭ ce când'l va priimi şi'l va erta episcopul pentru ertarea şi dragostea a luĭ Hs. décia acest sfînt Săbor pentru mila adaóseră şi acésta Săboruluĭ de la Pamfilia şi ziseră pentru lucru ce aŭ făcut Eustatie aŭ acum aŭ maĭ nainte socotiţi'l cum va fi maĭ bine, saŭ să'l puneţĭ la o bésérică ce va fi văduoo saŭ într'alt chip să'l miluiască.

Conețul săboruluĭ Sfinţilor părinţĭ cariĭ se-aŭ adunat la Efes.

Sfîntul Săbor a tótă lumea al 4 al sfinţilor Părinţi.

Adunatu-se-aŭ 630 purtătorĭ de Dumnezeŭ părinţĭ după ce trecuse 30 de anĭ de la săborul al treilea iară de la Hs. 425 în vrémea blagocestivuluĭ împărat Marchian, în vestita cetate Halchidon a Viteniei, şi era maĭ mariĭ al acestuĭ săbor Anatolie Ţărigrădénul, Maxim Antioihanul, Iuvenalie Ierusalimlénul şi Pascasin şi Luchinsie episcopiĭ cu preotul Bonifantie de ţinea locul al prea sfîntuluĭ Leu Papa de la Roma cea véche, carele avea mare slavă şi multă nevoinţă şi râmnă pentru Blagocestie, şi acest sfînt Papă, nu trimése numaĭ pre aceştĭ ispravnicĭ ce încă trimése minunată Poslanie cu carea întăria pre sfîntul săbor şi puseră numele Sfinţiĭ Părinţĭ aceiĭ Poslaniĭ: *Stâlpul Pravoslavieĭ*. şi pre Evtihie Arhimandritul Ţarigraduluĭ şi pre Dioscor al Alexandrieĭ déderă Anatemeĭ şi'ĭ procletiră şi 'ĭ tăiară de la bésérică ca pe nişte mădulare putrede cariĭ amesteca şi împreuna pe unul Hs. cel ce iaste în doaă firĭ cunoscut Domnul şi Dumnezeul Nostru fugând de despărţirea Nestorieĭ pentru necurăţia luĭ, şi aceştea făcură şi dăruiră béséricii pravile 30 ca să fie de întărirea pravoslavieĭ şi de ruşinea Ereticilor. Méseţa Noembre 8.

Gl. 1. Pentru să se ţie canónele tare carele aŭ făcut sfinţiĭ Părinţĭ ale fieş căruĭ Săbor.

Gl. 2. Pentru ceia ce se hirrtonesc pre banĭ.

Gl. 3. Pentru ceia ce priimesc grija caselor mireneştĭ.

Gl. 4. Pentru să nu se zidéscă casă de rugă saŭ Mânăstire fără de ştirea episcopuluĭ.

Gl. 5. Pentru ceia ce se mută de în cetate în cetate.

Gl. 6. Pentru să nu se hirotnéscă cela ce nu va fi fost la bésérică saŭ la Mânăstire fără mărturie.

Gl. 7. Pentru cariĭ vor fi cliricĭ saŭ călugărĭ de se vor întórce întru mirenie saŭ în boerie fără omenie.

Gl. 8. Pentru cliricul carele lăcuiaşte sărăcéşte saŭ Mănăstirea.

Gl. 9. Pentru cliriciĭ carĭ vor avea pără de vor lăsa pre episcopul lor şi vor mérge la judecată mirenéscă.

Gl. 10. Pentru cliricul să nu se pue la un loc să ţie doao bésérici ale cetăţilor.

Gl. 11. Pentru săraciĭ cariĭ le trebue ajutorĭ şi milă.

Gl. 12. Pentru să nu se tac o eparchie să se împarţă să fie doao eparchiĭ.

Gl. 13. Pentru cliricul carele nu va avea carte.

Gl. 14. Pentru pravoslavnicul să nu se împreune cu ereticul.

Gl. 15. Pentru să nu se facă Diiconésă de nu va fi de *40* de anĭ.

Gl. 16. Pentru călugărul şi călugăriţa să nu se însóre saŭ să se mărite.

Gl. 17. Pentru ceia ce ţin în *30* de anĭ niscare ţinuturĭ saŭ ţarine saŭ fie ce.

Gl. 18. Pentru cliriciĭ şi călugăriĭ cariĭ bănuesc spre episcopul.

Gl. 19. Pentru să se facă săbor de doaoo orĭ într'un an.

Gl. 20. Pentru cliricul că nu se pune de într'o cetate într'alta.

Gl. 21. Pentru cliricul saŭ mirénul ne iscusit ce va mustra pre episcop.

Gl. 22. Pentru cliricul carele va răpi niscare unélte la pristăvirea episcopuluĭ.

Gl. 23. Pentru cliriciĭ şi călugăriĭ cariĭ se duc la Ţarigrad fără de ştirea episcopilor săĭ.

Gl. 24. Pentru Mănăstirile carele se fac cu ştirea episcopuluĭ.

Gl. 25. Pentru hirotonia a episcopilor tocma în treĭ lunĭ să se facă, iar să nu trécă vréme maĭ multă.

Gl. 26. Pentru să fie iconom de în cliros pre la tóte béséricile.

Gl. 27. Pentru cliricul şi mirénul cariĭ vor răpi muerĭ.

Gl. 28. Pentru episcopul Romeĭ ceiĭ noaă să fie tocma cinstit cu al Romeĭ ceiĭ vechĭ.

Gl. 29. Pentru cine pogóră pre episcop în în loc de preot.

Gl. 30. Pentru să nu iscăléscă de nu'ĭ va erta şi să'ĭ slobozéscă Arhiepiscopul.

Canónele Sfinților Părinți de la Halchidona.

Gl. 1. Canónele carele aŭ făcut sfinții părinți ale fie căruĭ săbor tare să se ție.

Adevĕrat.

Gl. 2. Care episcop va hirotoni până la ui ban și ceia ce se-aŭ hirotonit de dînsul să cază de în rânduială și cliricií de vor fi fost solitorĭ aceluĭ lucru să cază și eĭ de în spiță, iar mirénií saŭ călugărií să se anathimisésсă.

Tâlc. După cum zice Marele Vasilie: carele vinde darul luĭ Dumnezeŭ cel nevĕndut, acela maĭ rău iaste de cât Machedonia luptătoriul de Duh. Drept acéea carele va hirotoni și cel hirotonit pre banĭ, acela striin să fie de a luĭ spiță, măcar de va hirotoni hie ce spiță de mică de a clirosuluĭ, așijderea și ceia ce vor hi solit pentru acea hirotonie, de vor fi cliricĭ atunce să cază de într'a lor spiță iar de vor fi mirénĭ saŭ călugări să se Anathimisésсă.

Gl. 3. Carií priimesc grija caselor mireneștĭ, aceia vinovațĭ sânt fără numaĭ cându'ĭ va cliema légea să pórte grija vre unor copiĭ micĭ ce vor rămânea săracĭ saŭ 'ĭ va erta episcopul să pórte grija mișeilor și a văduălor.

Tâlc. Carií sânt în rânduiala cliricilor pot să se ia pre în casele mirénilor să fie dea le învăța coconií și slugile cum poruncéște și canonul 10 al săboruluĭ a doile de la Nichea, iar grija lucrurilor să nu priimésсă, iar de nu va vrea acela să fie supt vinuială (adecă certare) iar a fi ispravnic săracilor, mișeilor și văduălor și altor ticăloși se-aŭ ertat așijderea și de în rudenia lor de vor rămânea copiĭ micĭ și légea'ĭ va chema la acésta să pórte grijă pentru rudenie, iar episcopií saŭ călugărií nu se iartă dea firea ispravnicĭ (saŭ Lătinéște curatoris) nicĭ rudeniilor sale ce aceștea toțĭ se pot face ispravnicĭ când móre cine va și rămân une alte să le dea pentru sufletul luĭ după mórtea luĭ, atunce se chiamă uniĭ ca aceia ispravnicĭ după tocméla Nearaleĭ a împăratuluĭ Chir Leu Filosoful.

Gl. 4. Nu se cade a face fără știrea episcopuluĭ, nicĭ casă de rugă nicĭ Mănăstire, ceĭ de în mănăstire să se cucerésсă episcopuluĭ și să nu iasă de în mănăstire până nu'ĭ va lăsa, și sluga fără știrea stăpânu-său să nu se călugărésсă.

Tâlc. Fără de știrea episcopuluĭ cetățiĭ nu se cade mânăstire saŭ besérică a zidi, ce încă și toțĭ călugărií să se cucerésсă luĭ, și să nu iasă de în mănăstire de în carea se-aŭ făgăduit, fără numaĭ cându'l va erta episcopul să fie pentru alt folos, așijderea și sluga saŭ robul fără de știrea stăpânu-său să nu'l priimésсă în mănăstire să se facă călugăr, iar cine va trécе acéste poruncite acela să fie neprіceştuit, așijderea datoriŭ iaste și episcopul să'ĭ fie aminte cum se cade de mănăstirĭ.

Gl. 5. Pentru episcopií saŭ cliricií carií îmblă de în cetate în cetate poruncitu-se-aŭ de acésta să se ție pravila și canonul carea se-aŭ făcut și se-aŭ întărit de sfinții Părințĭ.

Tâlc. Zisuse-aŭ la 13 Canóne a Săboruluĭ de la Antiochia să nu îndrăznésсă episcopul să se mute de în eparhia luĭ într'alta să facă hirotonie, fără de știrea episcopuluĭ al cetățiĭ saŭ să facă alt-ceva lucru episcopesc, iar de nu va vrea atuncĭ și célea ce va face să fie nesocotite, și să'i se facă netocmirií și neomenii luĭ cum aŭ făcut și de aicea să'ĭ fie luat darul de sfînta troiță însă acéstă într'acéstea așa poruncéște canonul acesta.

Gl. 6. Carele nu va fi fost pre la besérici slujind și pre la Mănăstirĭ pre acela să nu te pornéștĭ al hirotoni, iar de nu ca un nehirotonit iaste cel hirotonit.

Tâlc. Carele va vrea să se facă diacon aŭ preot saŭ în fie ce cin besericesc să se pue la un loc pre acela să nu'l priimeștĭ la hirotonie într'alt chip de nu se va fi fost aflat maĭ nainte la besérică de în cetate saŭ la vre un oraș sat, saŭ la mănăstire supt vre o spiță slujind la besérică și fiind la dînsa, iar de va fi fost vre unul slobod și va vrea să se hirotonésсă diacon saŭ preot ne fiind nicĭ la o spiță besericésсă, acela să nu se înfolosésсă de acésta ce deșartă să hie hirotonia ce va fi pre dînsul.

Gl. 7. Carií sânt cliricĭ saŭ călugărĭ de să vor întórce fără de omenie întru slujire voinicésсă saŭ boerie, să fie blăstemațĭ.

Tâlc. Călugării saŭ fie carií ce vor fi tocmițĭ în rândul cliricesc de vor părăsi viața călugărésсă saŭ ceĭ de în cliros așijderea și vor schimba chipul și se vor face slujitorĭ mirénĭ saŭ vor veni întru rândul mirenesc și nu se vor pocăi ca să se întórcă într'acela chip în carele luĭ Dumnezeŭ se-aŭ făgăduit aceia Anatema să fie, acest canon adună și pre Nearaoa a opta a împăratuluĭ Leu Filosoful: zicând care călugăr va lua chipul mirenesc acela să nu se iarte, măcar de și stă împotriva acestuĭ canon și aceștiĭ Nearale, a 11 tocmélă carea iaste în 62 de capete a titleĭ de întâĭ a patra carte împărătésсă.

Gl. 8. Cliricul carele lăcuiaște sărăcéște saŭ Mănăstirea, aceia să caute de oblăduirea episcopuluĭ cetățiĭ iar cine nu va socoti acésta acela să'ș știe canonul.

Tâlc. Și aceștea datorĭ sânt să se supue supt oblăduirea episcopuluĭ cetățiĭ iară de nu se vor cuceri ce vor vrea să facă în voia lor atuncĭ aceia să cază supt certarea pravilií.

Gl. 9. Cliricĭ având unul pre altul ceva năpăstuire, de vor lăsa pre episcopul lor și

vor mérge la judecată mirenéscă, aceia să se canonéscă. așijderea și clíricul de va avea ceva pâră cu episcopul să aștépte săborul.

Tâlc. Nu se cade clíricului când are ceva asupra altuĭ clíric să se judece de judecătoriĭ mireniĭ, ce să se judece de episcopul lor. iară carele va lăsa pre al său episcop și va mérge la judecată mirenéscă, acela să se cérte cu pravila: așijderea și când are clíricul ceva asupra episcopuluĭ atunceĭ datoriŭ iaste să se judece de săborul eparhieĭ. așijderea și episcopul său clíricul, de vor avea vre o trébă asupra Mitropolituluĭ atunce să se judece de exarhul carele e ispravnic adecă de patriarhul supt carele sînt supuse acele eparhiĭ, său de patriarhul Țarigraduluĭ că acéstă putére nice unuia de în patriarșĭ nu se-aŭ dat nice de în pravilă nice de în lége să judece pĕ mitropolitul alt patriarh, fiind el supt alt patriarh, fără numaĭ de Țărigrădénul.

Gl. 10. Nu se cuvine clíricului a fi la dóo bésericĭ de în cetate, iară de va vrea să fie, atunce să se întórcă la cea de întâĭ, iară de să va fi mutat cine-va cumva, acela nice cum să nu se maĭ împreune bésériciĭ de întâĭ.

Tâlc. Unul ca acela nu se iartă a fi supt doĭ episcopĭ și să fie la amândoĭ clíric, ce de va mérge pentru pohta slaveĭ deșarte la maĭ mare bésérică, acela să se întórcă iară la carea aŭ fost întâĭ, iară de se va fi mutat la altă bésérică și se-aŭ făcut clíric cu știrea episcopuluĭ său atunce cu totul să nu se maĭ améstice în lucrurile bésériciĭ de întâĭ iară de nu va vrea atunce să cază de într'a sa cinste căce să améstecă într'acéstea pentru lăcomie.

Gl. 11. Săraciĭ cariĭ se rógă trebuindu-le ajutoriŭ. adecă cariĭ sânt săracĭ acelora să li se dea să îmble cu cărțĭ de pace pentru că cărțile céle tocmitóre se daŭ numaĭ preoților.

Tâlc. Cartea de pace iaste carea se dă celuia ce vine de o cére fără de nice o scandală, carea mărturiséște celuia ce o póртă credința și viața luĭ cea nevinovată, adecă săraciĭ sânt cu cărțĭ de pace ale episcopilor să îmble cerșind ajutoriŭ de milă pespe carele să miluesc de ceĭ marĭ întru ajutoriul lor, iară cărțĭ tocmitóre lor nu trebue că acélea se cuvin a fi preoților. Diaconilor și altora cariĭ sânt și se află în clir os.

Gl. 12. O eparhie nu se tae să fie 2 eparhiĭ iară cine va tăia și o va despărți să nu fie episcop, iară de se va cinsti o cetate cu cărțĭ împărăteștĭ, atunce acel episcop de acolo să ia numaĭ ce va fi al cinstiĭ iară ce vor fi adevărat ale Mitropolieĭ să'ș ție ale sale pe dreptate.

Tâlc. De va mérge vre un episcop către vre un om putérnic și va nevoi să'Ĭ se cinstéscă episcopia luĭ cu nume de Mitropolie și pentr'aceia se va despărți o eparhie în doaoo. acela se cază de în spiță luĭ iară câte de în episcopiĭ vor fi cinstite cu cinstea Mitropolieĭ nu de în nevoința episcopilor ce încă maĭ vârtos pentru facerea de bine a lor său pentru cinstea cetăților aŭ ajuns a se cinsti cu cărțĭ împărăteștĭ atunce acélea să și aibă numaĭ cinstea de nume de mitropolie. iară mitropolia supt care aŭ fost maĭ nainte aceia să'ș ție ce va avea și ce va fi avut cu pace și iară să șază acel episcop al aceiĭ episcopiĭ maĭ sus carele maĭ pe urmă se-aŭ cinstit a fi întru numele mitropolituluĭ de împăratul și episcopiĭ eparhieĭ numaĭ pre acela să aibă Mitropolit și să nu se împarță eparhiile după împărțire și orĭ alt ce va avea întru tótă eparhia lucrure unélte deregătoriĭ episcopeștĭ tóte întregĭ să și le ție și cum am zice maĭ prost și maĭ pe scurt nemica să nu se împarță de céle ce va fi avut pre tocmélă maĭ nainte ale eĭ niciĭ să se dea episcopuluĭ celuĭ ce se-aŭ cinstit.

Gl. 13. Clíricul fără de carte tocmită într'altă cetate să nu'l priiméscă a sluji.

Tâlc. Acésta în multe canóne se află cum am zice cariĭ sânt hirotonițĭ de striiniĭ și cliriciĭ cariĭ de aceștia nu vor purta cărțĭ de tocmire de la episcopiĭ lor. aceia nu se iartă a face liturghie într'altă cetate.

Gl. 14. Cântărețul și citețul carele se va însura cu muiare de altă credință și va naște coconĭ. atunceĭ acel coconĭ să'Ĭ ducă să'Ĭ împreune la bésérică de se vor fi botezat la ereticĭ iară de nu se vor fi botezat atunce să nu'Ĭ maĭ ducă la ereticĭ.

Tâlc. A se împreuna pravoslavnicul cu muiare eretică aceste canóne 10 și 31 de la săboruluĭ Laodichieĭ și canonul 2 al șaseluĭ săbor de la Trulla și acest de aicea poruncesc a nu'Ĭ lăsarea. iară carele de în cântărețĭ și de în citețĭ maĭ nainte de acéste canóne va fi luat muiare de altă credință și aŭ făcut coconĭ de într'însa și coconiĭ se-aŭ botezat de ceĭ ereticițĭ atunceĭ să'Ĭ aducă la împreunarea adevériteĭ bésericĭ, iară de'Ĭ va fi ținând nebotezațĭ atunce să nu se maĭ întórcă să'Ĭ botéze la ereticĭ ce să se desparță de acolo și să'Ĭ ducă la adeverita bésérică și să'Ĭ destoinicéscă Dumnezeesculuĭ botez (adecă să'Ĭ botéze).

Gl. 15. De nu va fi faméia de 40 de anĭ să nu se facă Diaconiță, iară după aceia de va urgisi slujba pentru să se mărite. Anatema.

Tâlc. Nu se cade fămeiĭ a se face Diaconiță maĭ nainte de 40 de anĭ. iară de se va hirotoni fiind de 40 de anĭ și apoĭ după hirotonie se va mărita ca cum ar urgisi darul luĭ Dumnezeŭ aceia să se Anatemiséscă.

Gl. 16. Călugăriĭ său călugărițele să nu se mărite iară de nu să fie nepriceștuițĭ.

Tâlc. Acestea cariĭ vor cădea de întru făgăduirea lor și de în obicéiurile lor se vor lepăda, aceia să fie supușĭ supt cérta neprieceșteniеĭ iară al cinceĭ-zeceĭ și 6-lea canon al ma-

relul Vasilie zice și opréşte pre unil ca aceia ca și canonul de curvie,

Gl. 17. Țăranul și Mojicul de vor ține ceva la casele lor în trel-zecl de anl și nimi-nea nu le va cére atâta vréme, atuncl el să le ție, iar de se va tocmi o cetate cu porunca împărătéscă, atunce să urméze judecăți împărătești și a săborulul, iară ale besêricilor să fie neschimbate.

Tâlc. Besêricile de vor avea niscare venituri pentru niscare lucrure nemutate de la mirénl și în patru-zecl de anl aŭ tăcut nemica nu se-aŭ scornit nice aŭ dodiit pre cine le ținea déca va fi trecut atâta vrême ale cul vor fi fost nu mal pot să le ia, iară de va avea vre o besêrică să ia ceva de la altă besêrică și până în trel-zecl de anl n'aŭ zis nemica ce aŭ tăcut, după aceia de se va scorni peste trecerea atâta vrême, atuncl să nu se bage în sêmă, drept aceia poruncéște și acest canon zicând, de vor fi ținut, niscare episcopl în trel-zecl de anl ceva de la alțl episcopl saŭ de la niscare țăranl saŭ de la vecinl, saŭ de la ceia ce lăcuesc la o margine undeva atuncl să le ție nemutate, iară de se vor fi făcut cuvinte saŭ price între acel treizecl de anl pentru acêlea, (adecă până nu vor fi trecut acel treizecl de anl) atunce ceia ce le țin nu le pot ținea ce să se judece de acelea cu ceia ce le pare că'l napăstuesc de săborul eparhil de aicia să știl că acésta ce zice țăran și mojic să nu'țl pară că sânt niscare cetățl saŭ sate, ce țarine, și însă țăranil sânt carii's în mijlocul țarinel și în sate, iară mojicil sânt carii's pre lîngă dînșil de lăcuesc pre în locure osebite și pustil caril se chiamă veneticl saŭ colibașl, iară de va zidi un împărat o cetate saŭ Domn saŭ boiariŭ saŭ o va înoi, atunce episcopul carele va fi aprópe vecin să nu se pricéscă de dînsa nicl să céră să fie supt voia eparhiel ul, ce să urméze tocmélelor și obicéelor ómenilor cetățil, să o ție și să fie supt eparhia episcopulul celuia ce va vrea să o dea împăratul și cine o aŭ zidit și o aŭ dres.

Gl. 18. Cliricil și călugăril de vor bănui saŭ vor sfătui niscare lucrure de vină, trufindu-se asupra episcopulul de în spița lor să cază.

Tâlc. Jurământul carele se face de împreună și vor sfătui să facă un lucru rău, saŭ să desparță să strice verl fie ce de în boiarl, saŭ de într'alte tocmêle, acela are osândă de în lége mal mare de cât tóte greșalele, drept acéia grăiaște și acest canon că cine face cétă împreună și sfat saŭ să vinuiască asupra episcopulul, aceia să cază de într'alor spiță.

Gl. 19. De doao orl în an să se facă săbor când va vrea episcopul mitropolicl, ca să apere tocmélele céle rêle ce se arată.

Tâlc. Cum se-aŭ zis mal nainte a face săbor de doaoo orl într'un an oprituse-aŭ de canonul a șasea al săborulul al doilea de la Nichea și de al optulea canon al șaselul săbor de la Trulla, pentru ostenéla călătoriel a adunăril Episcopilor, drept aceia poruncesc să se facă numal odată într'un an, de la praznicul sfintelor Paștl, până ce se va sfârși luna Octovrie : ca să strice încolțirile ereticiel carele răsăr și să îndreptéze canonul blagocestiel

Gl. 20. Cliricul de la o cetate nu se pune la altă cetate, iară carele'ș va pustii lăcașul moșiel lul, saŭ de altă nevoe de va mérge la altă besêrică, nevinovat e, iară episcopul de va priimi cliric striin, cu cela ce l'aŭ primit să aibă neîmpreunare.

Tâlc. De acésta în multe canóne se-aŭ zis, cliricul de într'altă cetate să nu se pue la alta fără de știrea episcopulul săŭ, decl și episcopul carele va face cliric pre cliricul striin la episcopia lul, atunce el să fie afurisit și cela ce se-aŭ făcut până ce se va întórce acel cliric la a lul besêrică, iară cliricul carele'ș va pustii moșia de vre o nevoe pre acela cine'l va priimi iaste fără certare.

Gl. 21. Cliricul saŭ mirénul neprocopsit și fără ispravă carele pâraște pre episcop să fie nepriimit.

Tâlc. Cade-se a ispiti bănuialele celora ce pârăsc pre episcopl saŭ pre clirici și să nu se priiméscă la păra lor fără ispită măcar cliricl de vor fi ceia ce pârăsc, măcară mirénl să nu cum-va să fie fost scoșl de la besêrică, saŭ nepricesțuițl saŭ pârâțl de vre o vină și încă nu se vor fi îndreptat saŭ într'alt chip vor fi având viață rea saŭ vor fi de altă credință, că mulțl unil ca aceia voesc să răsvrătéscă, să strice și să améstice tocmélele céle bune besêriceștl, decos și lipesc alte lucrure asupra pravoslavnicilor și nevinovaților episcopl și cliricil.

Gl. 22. Episcopul déca se va pristăvi și niscare ómenl 'l vor răpi ce va avea acela să se greșască de în spița lul.

Tâlc. Câțl de în cliricl după mórtea episcopulul vor jehui unéltele, aceia să se nevoiască și să se pedepséscă de în spița lor.

Gl. 23. Cliricil și călugăril caril merg în Țarigrad fără de știrea episcopulul, de scornesc netocmire și valure, aceia de în cetate să se gonéscă.

Tâlc. Care cliric saŭ călugăr se vor afla în Țarigrad fără de știrea episcopulul săŭ și vor scorni saŭ vor mesteca niscare lucrure besêriceștl aceia să se gonéscă de în cetate și să se căznéscă de ispravnicul besêricil Țarigradulul.

Gl. 24. Care Mănăstire se va fi făcut cu știrea episcopulul, să fie nedăsfăcută, și ce vor fi ale el să fie neschimbate, iar cine să va chizășui a face într'alt chip, nu e să nu fie vinovat.

Tâlc. Mănăstirile carele să zidesc fără de știrea episcopuluĭ, acélea nestătătóre să fie și nesfinte, iar Mănăstirea carea se va zidi cu voia și cu știrea episcopuluĭ cum iaste dreptatea a lu Dumnezeŭ aceia trebue să fie tóte nestricate și să se facă scăpare mirenéscă și să se ție, și să se păzéscă zidirea și întărirea eĭ și tóte tocmélele eĭ să fie nedesfăcute iar cine se va lepăda de acéstea și va călca porunca acésta, acela să fie vinovat și să se canonéscă cu pravila.

Gl. 25. Tocma în treĭ lunĭ să se facă hirotoniele episcopilor, iar de se va tâmpla vre o nevoe ceva, atunce póte-se maĭ prelungi vrémea, iară de nu, cela ce aŭ hirotonit să aibă canonul, iar venitul ce va fi să'l păzéscă Iconomul.

Tâlc. Uniĭ de în mitropoliţĭ zăbovindu-se și nu băgând séma de turmele ce li se-aŭ dat în mână, nicĭ de grija hirotonieĭ episcopilor, déca móre episcopul să hirotonéscă altul până a se împlea acélea acélea treĭ lunĭ poruncintu-se-aŭ într'atâta vréme să se hirotonéscă, fără numaĭ de se va tréce vrémea pentru vre o nevoe saŭ smintélă, iar de va văduì besérica fără de episcop maĭ mult de treĭ lunĭ, fără de nicĭ o nevoe, atuncĭ să se cérte și să se canonéscă mitropolitul căcĭ nu pórtă grijă, iar venitul aceiĭ besériciĭ văduе într'atâta vréme ce va tréce întregĭ și nemișcate să se păzéscă de Iconomul eĭ.

Gl. 26. De în cliros să fie iconom pre la tóte besérecile, iar care episcop nu va băga în sémă acésta, acela nu e să nu fie fără de vină.

Tâlc. Cade-se a tot episcopul să'șĭ facă iconom de într'al săŭ cliros, ca să isprăvéscă pre voia luĭ unélte ale besériciĭ, iară de se va afla vre un episcop isprăvind unélte ale besériciĭ făr de iconom, unul ca acela iaste ca o batjocură Preoţieĭ fiind acea isprăvnicie cu nepricépere fără mărturie de ispravă, drept aceia unul ca acela cu pravila să se îndrepteze.

Gl. 27. Care cliric va răpi vre o muiare aceia să se scoţă de la besérică iar de va fi mirén să fie afurisit, așijderea și ceia ce vor fi îndemnat și vor fi ajutat.

Tâlc. Carele va face răpire muieriĭ, mare osândă are de judecata împărătească și n'are puţină céртă și de la Pravilă, iară de va fi cliric cum zice acest canon să'ĭ se ia darul, iar mirénul și ceia ce aŭ îndemnat și aŭ ajutat luĭ la răpirea muieriĭ să se Anatimiséscă până ce vor da pre acea fată răpită îndărăt, însă de va fi fost maĭ nainte logodită logodituluĭ eĭ, [*semnézŭ*] iară de va fi fost slobodă la părinţiĭ eĭ după cum zice canonul 22 al mareluĭ Vasilie, caută de acésta și la 94, a șaseluĭ săbor.

Gl. 28. Episcopul al Romeĭ ceiĭ Noaoo (adecă al Ţarigraduluĭ) să fie tocma cinstit cu al ceiĭ Vechiĭ pentru schimbarea stéguluĭ, și Pontul, și Asia, și Trachia și Varvariĭ să se hirotonéscă de Ţărigrădénul.

Tâlc. Ţărigrădénul să fie tocma într'o cinste cu episcopul de la Roma, și tocma să facă rugă, pentru căcĭ că se aŭ cinstit acésta de împăraţĭ și de boiarĭ, și să fie supt mâna luĭ Mitropoliele acéstea numaĭ ale Pontuluĭ și ale Asieĭ și ale Trachieĭ și să se hirotonéscă de la dînsul; așijderea și isprăvile episcopilor Varvarĭ să fie iar supt mâna luĭ, pentru că mainte vréme ale Machedonieĭ, și ale Iliricului și ale Tetalieĭ și ale Athineĭ și ale Amorieĭ și a tot uscatul adecă lumea și isprava acestora de în limbĭ era atuncĭ supt mâna Romeĭ.

Gl. 29. Cine va pogorâ pre episcop în loc de popă, aceea iaste furtușag de sfinţie acela e vinovat și nesfinţit, iar carele se va pogorâ fără de vină acela să fie episcop.

Tâlc. Fur iaste de sfinţie și protivnic și vrăjmaș cine pogóră pre Episcop în spiţa preoţéscă, fără numaĭ de 'l va ști episcopul că iaste vinovat și să 'ĭ se ia darul de preoţie, saŭ fără de vre o vină de păcat, iar într'alt chip să nu pótă nicĭ să fie volnic a'l schimbarea saŭ a'l mutarea de în deregătoria episcopéscă.

Gl. 30. Obicéiŭ aŭ eghiplénii (adecă Alexandrénii) să nu iscăléscă ve într'o carte, de nu'ĭ va lăsa Arhiepiscopul într'acéeaș nevinovaţĭ, că nu iscăliră în cartea sfîntuluĭ papeĭ Leu până nu se făcu Arhiepiscopul lor.

Tâlc. Obicéiŭ se-aŭ întărit întru isprava eghiplénilor (adecă Alexandrénilor) fără de isprăvnicia Arhiepiscopuluĭ lor, să nu iscăléscă episcopiĭ, pentru-că de acésta în zilele blagocestivuluĭ împărat Marchian seaŭ adunat sfîntul săbor de la Halchidon pentru Arhiepiscopul de la Alexandrie anume Dioscor, fiind spurcat și eretic, zicând și bârfind că aŭ purtat Domnul trup ca o nălucă; și iaste într'o fire, și adăogea de zicea că aŭ pătimit Dumnezeirea, drept aceea Sfinţiĭ părinţiĭ surpară'l de în scaun și 'l procleţiră, décia décă 'l scóseră pre acel spurcat Patriarh încă nefiind în locul luĭ altul pus, nu se nevoiră nicĭ se îndemnară a scrie carte de acésta sfîntuluĭ și pravoslavniculuĭ Papeĭ Leu, ci se tocmi lor vréme să nu scrie până ce se va hirotoni lor Alexandrénilor episcop, décia atuncĭ așa după porunca luĭ să se iscăléscă, ce rânduiră zicând să dea și să pue chizășuire să nu se lépede nicĭ să se de-parţă de marea cetate a Ţarigraduluĭ iar de nu vor fi având chezaș atunce să se jure pre capul împăratuluĭ ca să aștépte de acéea până ce va dobândi cetatea Alexandrénilor episcop.

Conețul sfîntuluĭ săbor al sfinţilor Părinţĭ cariĭ se-aŭ adunat la Halchidon.

Săborul sfinţilor părinţi carele se chiamă Naméstnic.

Carele se-aŭ făcut la Sardichia, carea acuma se chiamă Sredţea maĭ nainte de cel de la Cartaghen în vrémea împărăţieĭ când împărăţia Constantie feciorul mareluĭ Costantin, dece acest împărat începu a ţinea eresul Arienesc, şi se nevoea să strice şi să schimbe tocmelele şi credinţa carea se făcuse la Săborul de la Nichea, acésta prinse de véste frate-său Consta carele era împărat la Roma cea véche şi se sfătui împreună cu cine era atunce Papă, şi aşa 'ĭ zice Papa să scrie carte să cérte pe frate-său şi aşa îmscrise zicând : de nu te veĭ lăsa zice să nu maĭ turburĭ besérica şi să nu maĭ clăteştĭ Pravoslavnica credinţă bine să ştiĭ că voiŭ rădica mare Războiŭ asupra ta, iară el împotriva luĭ trimése către frate-său zicând, adeveréză şi întrébă pentru credinţă bine, căcĭ că eŭ zice nu ea strică ce mă nevoesc să o întăresc şi aşa făcură amândoĭ pace şi numaĭ cât porunciră să se adune şi să se strîngă Arhiereiĭ să facă Săbor ca să caute să întăréscă credinţa, drept acéea cu porunca amândoror împăraţilor fraţĭ numaĭ de cât se adunară episcopiĭ Răsărituluĭ şi aĭ Apusuluĭ pre număr 341, la Sardichia, carea se chiamă Sreadţĭ, şi mare şi tare întrebare fu de célea ce se aŭ făcut la Nichea, şi de împreună toţĭ mărturisiră acéla şi ijderâră canóne 21, întărind sfinta Credinţă carea o tocmiră Sfinţiĭ Părinţĭ la Săborul de la Nichea şi porunciră ca acéea să se ţie vârtos şi neschimbată, iară pre cariĭ nu o vor ţinea nice vor créde aşa procleţiră'ĭ şi'ĭ déderă Anatemeĭ şi nu făcură numaĭ acéste canóne : ce încă aduseră beséricii tărie de împreună şi folos de obşte tuturor.

Gl. 1. Pentru să nu se mute episcopul de în cetate mică întru maĭ mare.

Gl. 2. Pentru episcopul ce se mută de în cetate în cetate.

Gl. 3. Pentru să nu se mute nicĭ un episcop la vre o cetate nechemat.

Gl. 4. Pentru episcopul ce'ĭ se ia darul şi'ĭ pare că l'aŭ năpăstuit.

Gl. 5. Pentru sorţiĭ şi rânduialele naintea cuĭ se fac.

Gl. 6. Pentru mitropolitul ce va să se rânduiască.

Gl. 7. Pentru să nu se facă episcop într'un sat şi la o mică cetăţue.

Gl. 8. Pentru săracii şi văduă şi pentru ceĭ ce pat nevoe şi n'aŭ nemica.

Gl. 9. Pentru să ajute celora ce fug şi pribegesc către besériceĭ.

Gl. 10. Pentru episcopiĭ cariĭ trimit la împăratul saŭ la Domn pentru niscare rugĭ.

Gl. 11. Pentru să nu se facă episcop oroşanul saŭ ţăranul saŭ bogatul numaĭ cât.

Gl. 12. Pentru episcopul carele'l chiamă alt episcop.

Gl. 13. Pentru să nu'ş lase episcopul a sa besérică maĭ mult dă treĭ săptămânĭ.

Gl. 14. Pentru să nu se zăbovéscă episcopul la oraş saŭ la cetate saŭ la ţarine striine maĭ mult de 3 săptămânĭ

Gl. 15. Şi acest canon a 15, însoţiază pre al 12 al Sfinţilor Apostolĭ.

Gl. 16. Pentru clericul cel afurisit de episcop.

Gl. 17. Pentru să nu priiméscă episcopul cliric striin.

Gl. 18. Pentrn că acest canon a 18 împreună pre a 16-lea şi a 19. Canon al acestuĭ săbor.

Gl. 19. Pentru episcopul ce e gonit fără dreptate de a luĭ norie saŭ eparchie.

Gl. 20. Pentru că şi acesta însoţiază pre canonul a 17 al acestuĭ săbor.

Gl. 21. Pentru episcopul ce va vedea pre episcop mergând la maĭ mariĭ oştiĭ saŭ la a óste.

Canónele Sfinţilor părinţi de la Sardichia.

Gl. 1. Nu se află nice póte fi episcopul de în cetate mare să se mute într'altă maĭ mică, aşijderea de va sări de în mică pre maĭ mare ca un trufaş şi răpitor să fie scos şi întru tótă viaţa luĭ să fie nepriceştuit

Tâle. Acest canon nicĭ cum nu iartă-să se facă schimbărĭ episcopilor ce încă de se vor şi face fórte tare muncéşte pre aceĭ ce se schimbă şi se mută, deci adevărând părinţiĭ de acest lucru, poruncit'aŭ să nu se nevoiască nicĭ un episcop a se muta de în cetate mare în mică, ce de va vrea póte se muta de în cetate mică într'alta maĭ mare de va face acésta pentru trufia saŭ pentru lăcomia poruncit'aŭ sfinţiĭ părinţĭ, unul ca acela să n'aibă a se priceştui nicĭ ca mirénii ce după luarea daruluĭ să fie şi afurisit.

Gl. 2. Orĭ cine se va muta de în cetate în cetate să se pue şi să se lupte a plăcea ómenilor acela nicĭ la mórte să nu se cuminece.

Tâle. Carele va fi atât de îndrăzneţ şi va veni la atâta deşertare şi va cuteza a cére să se mute de în cetate în cetate zicând că'l vor óminiĭ şi va lua de acolo cărţĭ vrednicindu'l să le fie episcop de care lucru adevărat iaste că se-aŭ făcut acéia de în meşteşugul şi de în măestria luĭ de i-aŭ pututu'ĭ pleca cu puţinel óre ceva preţ şi cinste de i-aŭ tras către sine : de vor sta în besérică şi se vor ruga şi'l vor cére de acolo să le fie episcop, decĭ pre unul ca acela ca pe un năvălitor de îndrăznire şi nedomirit fórte'l osândéşte, şi aŭ poruncit nicĭ la eşirea sufletuluĭ de în viaţă să nu se vrednicéscă pricéşteniei (ce să

stil de acésta) că striin și grósnic lucru iaste acesta a nu se priceștui la mórte, de care lucru nu veĭ afla în tóte pravilele niciĭ într'una fiind altă greșală maĭ răŭ certată de cât acésta.

Gl. 3. Nice un episcop să nu se mute vre într'o cetate nechemat, așijderea și episcopul de în eparchie de va avea vre o judecată să nu chiame alțĭ episcopĭ striinĭ iar de nu să judece Rimul și să fie și striin.

Tâlc. In bogate canóne se-aŭ zis că,niminea să nu îndrăznéscă de la lăcașul luĭ să se mute într'altă eparchie, fără numaĭ de'l va chema mitropolitul și episcopiĭ cariĭ vor fi cu dânsul de acésta așa poruncéște acest săbor, așijderea și orĭ carele de în episcopĭ de va avea vre o judecată cu vre un episcop dă în eparchia luĭ pentru vre un lucru și cu dânsul vrea să se judece acela nu iaste datoriŭ niciĭ i se cade să chiame alțĭ episcopĭ înțelegătorĭ saŭ luătorĭ de sémă de într'altă eparchie ce să se judece numaĭ de eparchianiĭ săboruluĭ a eparchieĭ lor, iar de'ĭ va părea că nu'ĭ place judecata ce'l judecă răŭ atunce să se chiame la Roma supt carele iaste supusă acea eparchie și să mérgă și el deci saŭ de dânsul să i se caute judecata saŭ de episcopiĭ ceĭ ce sânt aprópe de eparchia luĭ să i se îndreptéze judecata besériciĭ.

Gl. 4. Déca se va lua darul episcopuluĭ și se va închizășui că va să'ș maĭ caute rândul atunce nu póte să se pue altul în scaun de nu va porunci Rimleanul, ca să'ș caute luarea daruluĭ, saŭ cu sol saŭ cu cărțĭ.

Tâlc. Episcopul carele i se va fi luat darul de episcopiĭ aĭ eparhieĭ, de 'ș va maĭ căuta rândul a doa óră, părându'ĭ că nu l'aŭ judecat drept, atuncĭ la episcopia luĭ nu se rânduiaște altul, până nu va căuta și va lua séma de luarea daruluĭ săŭ Rimlénul, supt carele iaste supus acel săbor ce nu'l aŭ judecat drept, că de într'acest canon are putére și voe Rimlénul al judeca saŭ să scrie către episcopiĭ ceia ce sânt vecinĭ aprópe de a luĭ eparhie, să ia séma episcopuluĭ ce'ĭ se-aŭ luat darul se-aŭ se triméță preoțĭ aĭ luĭ cu episcopiĭ să ispitéscă și să adeveréze acea judecată.

Gl. 5. De vor căută ómeniĭ episcop să'ș pue (adecă de vor cére) și se vor aduna, iară unul de într'ânșiĭ va lipsi atunce să chéme și pre acela, iară déca'l vor chema și nice va vrea să vie nice va scrie, atunce ceĭ rânduiţi să se hirotonéscă.

Tâlc. Acésta acum într'acésta vréme nu se face, a fi rânduialele episcopilor și a se face de cliriceĭ și de dovlitinĭ cetăților, ce acéstea să se tocméscă de Mitropolițĭ și de episcopĭ, cum poruncéște și canonul *13* al săboruluĭ de la Laodichia și a 19 de la Antiohia și altele multe, ce să cade saŭ toțĭ episcopiĭ să fie împreună la sorțĭ, saŭ și ceĭ de dăparte cu cărțĭ și cu scrisorĭ să le dea véste să scrie, că déca nu vor putea veni atunce să se facă rânduialele împreună și cu a lor știre și voe.

Gl. 6. Déca se va pune în scaun Mitropolitul atunce trebue să fie chemațĭ și ceĭ ce sânt aprópe de cetate saŭ de orașul luĭ.

Tâlc. Vrând Mitropolitul să se rânduiască nu se póte aștepta să se chiame toțĭ Mitropolițiĭ la sorțiĭ luĭ pentru isprava ce numaĭ ceĭ ce sânt aprópe de cetate, că alta și într'alt chip iaste când nu póte după cum zice canonul 25, a săboruluĭ de la Halchidon, episcopilor celor văduoo trebue să li se facă hirotoniile între treĭ lunĭ.

Gl. 7. Intr'un sat și oraș mic, în carele va putea fi de în destul un preot, acolo nu se pune episcop, iară de să va face în cetate ómenĭ mulțĭ, atunce nu póte fi să nu fie.

Tâlc. Nu trebuiaște să se pue episcop într'un sat, oraș saŭ într'o cetățue mică în carea póte să fie de în destul un preot, ca să nu se prostéscă numele episcopuluĭ, iară de se va face aceia mică cetățue cu mulțĭ ómenĭ, atunce cadese a se hirotoni episcop și într'acéia.

Gl. 8. Episcopul să îndrăznéscă și să mérgă la împăratul și la domn, pentru săracu și văduă, și pentru ceĭ ce pătimesc bogate nevoĭ, să'ĭ róge să le fie într'ajutoriŭ, și milă de eĭ să'ĭ miluiască, iară să nu mérgă pentr'acesta lucru pre la boiarĭ și ostașĭ și ce pre la acéstea pre diaconul să triméță; acéste 2 canóne 8 și 9, aŭ amândoao un tâlc.

Gl. 9. Celora ce scapă și merg la besériciĭ acelora să li se ajute.

Tâlc. Poruncéște acest canon episcopuluĭ să foloséscă și să ajute săracilor și văduolor și celor nevoiașĭ ce n'aŭ nemica, așijderea și celora ce fug de scapă pre la beséricĭ pentru greșalele și păcatele lor, și să mérgă pentru dânșiĭ la împăratul și la Domn să se róge pentru ertarea, și să céră judecată și isprava pentru ceĭ năpăstuițĭ, și iar pentru acéstea vinĭ, pre episcopiĭ acest canon nu lasă să'ș părăséscă bisericile și să se ducă pre la oaștĭ saŭ aiurea unde iaste împăratul a'l supăra pentru dânșiĭ, ca să nu aducă poreclă episcopilor și mustrare pentru multul val : ce poruncéște să triméță cu rugile luĭ pre Diaconul să róge pre împăratul, iară să nu lase el besérica și să se depărtéze la împăratul pre departe locure.

Gl. 10. Triméțând frate către frate, atunce să prinză Mitropolitul pre acel sol și să scrie către episcopul de la carele aŭ venit ca să adeveréze lucrul aceluĭ sol trimis.

Tâlc. Trimețând episcopul către împăratul saŭ către domn să'ĭ se róge de ceva și pentru acel lucru și către frațiĭ luĭ scriind pre în oștĭ îmblând cu împăratul saŭ cu dom-

nul făcându-se ca cum ar fi chemat de împăratul saŭ de domn să îmble cu dînsul trebue acela să mérgă întâĭ la Mitropolitul săŭ să'şĭ arate rugile şi diaconul saŭ sluga pre carele va vrea să triméţă ca să'ĭ se caute rugile întâiŭ de Mitropolitul luĭ şi să se ispitéscă ca să nu cumva să le fie rugile nedrepte, şi aşa déca'i va ispiti şi'ĭ va adevăra, atuncĭ să'ĭ scrie luĭ şi cărţĭ de tocmire (adecă de credinţă) ca să fie de adevărare şi de întărire celuĭ trimes şi să'l destoinicéscă cu episcopul cela ce îmblă cu împăratul, ca să'ĭ pótă fi într'ajutoriŭ diaconuluĭ.

Gl. 11. Oroşanul, ţăranul, saŭ bogatul, de nu se va sui la sfintele spiţe întâĭ, acela nu póte să se facă episcop, şi sorocul spiţelor să nu fie fórte curând ca să se ispitéscă viaţa credinţeĭ a facereĭ de bine a luĭ, iar de să va pune altul fără de acéstea, acela iaste ca şi un sad noŭ.

Tâlc. [*Zri ot Inoce, aconevdru ceaeş ogn sd n 2 seniz, hoditi n Duha stgo*]. Acest canon nu poruncéşte într'alt chip celora ce vor să se sue să şază întru rânduiala episcopieĭ (adecă acestora) mirénii cariĭ petrec pre la ţarine şi se îndeletnicéză întrânsele (adecă la ţară) saŭ niscare bogaţĭ şi oroşanĭ Negoţetorĭ de nu se vor sui de în spiţă în spiţă, întâĭ citeţ, ipodiaconi, diaconi şi preot să fie slujind acéstea nu pot fi, iar sorocul a fieş-căriĭ spiţă iaste câte un an, ca să se ispitéscă viaţa credinţa lor într'atâta, iar canonul *17* al Săboruluĭ de întâi şi al doilea cariĭ se-aŭ adunat în besérica sfinţilor apostolĭ, aŭ tocmit ca nicĭ unul de în mirénĭ, încă nicĭ de în călugărĭ nu iartă să se sue la nălţimea episcopieĭ aşa de grab, să nu cum va să fie de în viaţă spurcătă ce întâĭ de rând să vie la rânduialele preoţeştĭ pre la fie care cin, împlând şi obârşind légea cea ce e legiuită şi tocmită, décia atuncĭ să priiméscă hirotonia a episcepieĭ.

Gl. 12. Episcopul carele iaste chemat de alt episcop prost fiind cel ce'l aŭ chemat, atunce să nu'l ritoréscă prea des că acésta iaste bănuială şi necinste celuĭ prost şi apoĭ şi logodire episcopieĭ luĭ, şi amândoaoo nu e să nu fie fără de vină.

Adevărat.

Gl. 13. Anevoe lucru iaste fără de mare şi grea nevoe a'ş lăsa episcopul besérica luĭ multă vréme.

Tâlc. Care episcop va mérge într'altă cetate, chemat fiind de episcopul cetăţiĭ, şi cela ce va fi chemat, pre dînsul nu va fi iscusit întru învăţătură, acela să nu învéţe ómeniĭ des, nice să ritoréscă fórte, căcĭ că acésta se arată a face şi a aduce şi a scorni valure şi nebăgare în sémă, episcopuluĭ celuea-lalt ce l'aŭ chemat pre dînsul, şi iară se maĭ pare pentru arătările acéstea ale aceiĭ învăţăturĭ ca cum 'şĭ ar logodi acea besérică striină, şi ca cum ar trage ómeniĭ spre dînsul, şi se nevoiaşte a'ş părăsi besérica carea iaste luĭ dată şi a se muta la aceea, dece pentr'acésta poruncitau Sfîntul Săbor să nu se zăbovéscă maĭ mult de treĭ săptămânĭ de la besérica luĭ episcopul cel priimit, ce să se întórcă îndărăt la ómeniĭ carii's daţĭ pre mână fără numaĭ carele se va zăbovi a o lăsa pentru vre o grea silă, saŭ pentru ve un lucru cu nevoe.

Gl. 14. Episcopul carele va avea ve o căştigare ceva peste hotarul luĭ de va vrea să mérgă la dînsele să nu se zăbovéscă cu sorocul acolo maĭ mult de treĭ săptămânĭ pentru că aşa trebue turma luĭ pre dînsul să aibă ca şi el să fie fără imputare.

Tâlc. De va avea vre unul de în episcopĭ în ţinuturile altor episcopĭ striinĭ niscare câştigurĭ (adecă moşiĭ saŭ veniturĭ) aceia nu se apără a nu mérge ca să'şĭ le caute şi séma plodurilor a lua, iară aşa nu se iartă nicĭ aceia a se zăbovi acolo la satele şi oraşelă striine maĭ mult de treĭ săptămânĭ, ca să nu piară saŭ să se strice şi lucrurile besericilor pentru zăbava, nicĭ să se tinză vina trufieĭ şi a măririĭ lor a se lungi maĭ mult să petrécă într'acea cetate şi loc striin.

Gl. 15. Cine va şti pre cela ce aŭ afurisit episcopul săŭ, şi se va împreuna cu dînsul, acela nu e să nu fie fără de vină.

Tâlc. Cine cu ştire va priimi pre diacon saŭ popa carele e afurisit de al săŭ episcop saŭ vre unul de în cliricĭ şi se va împreuna cu dînsul, adică va sluji liturghie cu dînsul acela nu e să nu fie vinovat, ce să se afuriséscă şi acela, după cum zice al 12 Canon al sfinţilor Apostolĭ.

Gl. 16. Cine va fi urgisit de episcopul mânios, acela să se róge să céră ertăciune să nu cum va să nu fie ne ascultat, iară aşa să fie nepriceştuit până ce va tâmpla ertăciune.

Tâlc. Cliricul saŭ fie cine de se va tâmpla episcopuluĭ a se porni în mânie şi'l va afurisi acela să mérgă la mitropolitul la carele iaste supus episcopul ca să caute vina afurisanieĭ pe drept iaste aŭ ba, decĭ de'l va fi afurisit nefiind vinovat atunce să priiméscă şi să'l iarte; iară mainte până nu va ispiti şi nu va ştĭ nicĭ va pricépe măcară de'l va fi afurisită drept măcar nedrept nu se priiméşte la împreunare (adecă la ertare) ce să fie într'acea îngrozire.

Gl. 17. Sluga saŭ cliricul striin nu se cade a'l pune la vre o spiţă fără de ştire a aceluĭ striin, iar de'l va pune acéea să fie neadevărată.

Tâlc. Nu se cade episcopuluĭ să priiméscă cliricul striin şi să'l pue la vre o rânduială fără de ştirea episcopuluĭ săŭ, iară de va face acésta cine-va şi 'l va pune întru clirosul săŭ

acea rînduială să fie nesocotită şi nebăgată în sémă şi neadevărată.

Gl. 18. Hotarăle zăbăvilor ale episcopilor aŭ putére a le păzi diaconiĭ şi preoţiĭ acelor.

Tâlc. Poruncitu-se-aŭ episcopilor turma lor să nu o lase şi să mérgă să petrécă într'altă cetate fără nu maĭ mult de treĭ săptămânĭ, de acésta, aşa zice acest canou şi pentru diaconĭ şi pentru preoţĭ, şi eĭ să nu'ş lase besériciile maĭ mult de treĭ săptămânĭ.

Gl. 19. De vor scóte pre episcop de în episcopie fără dreptate şi va mérge la striinĭ atunce să'l priimescă până'ş va isprăvi şi va îndrepta acea mustrare.

Tâlc. Gâmfarea şi trufa oprinduă părinţiĭ porunciťaŭ episcopuluĭ să nu şază la episcopie striină vréme multă, iară carele va fi scos pentru mărturisirea credinţiĭ nóstre saŭ pentru îndreptarea adeverinţiĭ de în cetatea luĭ saŭ de în locul luĭ şi va mérge într'altă cetate, acela nu se oprêşte a nu lăcui acolo până ce va putea să'ş afle îndreptare de mustrarea cea ce'ĭ se-aŭ făcut asupră.

Gl. 20. Ne priimit să fie clíricul într'altă parte carele nu va cliriciĭ la besérica la carea se-aŭ cliricit; însă Evtihian şi Museн nu vor putea să'şĭ dobândéscă numele să fie să se chiame episcopĭ, ce însă de vor vrea să se pocăiască putévor să tâmple să se priceştuiască ca mireniĭ.

Tâlc. Acésta în multe canóne se-aŭ zis cum am zice şi de tóte săbórăle să nu se priimescă cliriciĭ striinĭ de alţĭ episcopĭ şi să'ĭ pue pre niscare rânduiale biriceştĭ şi iară maĭ învaţă acest canon de Evtichian şi şi de Moseu, [*Zri*] cariĭ se-aŭ rupt despre credinţa nóstră şi li se-aŭ luat darul porunceşte ca de se vor pocăi şi vor vrea să dobândéscă iară rânduiala episcopiĭ, saŭ măcar numele, să nu se asculte niciĭ să se bage în sémă, ce numaĭ de vor vrea ca nişte mirênĭ la priceştenie să se priimescă.

Gl. 21. Cine se va ispiti a mişca tocmélele céle plăcute de Dumnezeŭ şi bine tocmite acela să nu fie episcop. Episcopul de va vedea pre alt episcop mergând unde va, saŭ la vre o óste, aceluia să nu'ĭ se facă oprire ce să'l întrébe să'ş dea séma întâĭ pentru ce trébă mérge, iar de'ş va da séma într'alt chip să nu'l priimescă.

Tâlc. Cine nu va păzi bine cum place lu Dumnezeŭ, tocmélele ce se-aŭ îndreptat şi se-aŭ întărit, ce cu îngâmfare şi cu trufie va îndrăzni a face alt ceva de într'ânsele: cinstea şi rânduiala episcopieĭ să i se ia, pentru că se-aŭ canonit cu acésta, să nu mérgă neştiine la oştĭ tabără saŭ într'altă parte într'alt chip de nu se va chema cu cărţĭ împărăteştĭ. Cade-se episcopuluĭ celuia ce face cale să fie întrebat şi ispitit de vina şi de lucrul călătorieĭ luĭ, de episcopul de la cela ce aŭ conăcit la dânsul, décia de'l va afla că va mérge la tabără fără de nice o vicleнie, atunce să nu'ĭ se facă nice o împedecare ce încă cu cinste să'l triméţă şi să scrie eparchianilor şi tocma slujitorilor luĭ tuturor, să'l primescă fără osândă, ca pe un călătoriŭ ce face cale pe dreptate şi fără smintélă, iară de'l vor afla mergând la tabără într'alt chip, saŭ vrând să se arate împăratuluĭ saŭ să se róge pentru niscare lucrure fără de trébă carele nu se cuvin luĭ ca unuĭ archiereŭ, atuncĭ să nu'l priimescă nicĭ cărţĭ să scrie luĭ şi nicĭ o rugă, nicĭ o ispravă să nu'ĭ facă.

Coueţul săboruluĭ al sfinţilor Părinţĭ cariĭ se-aŭ adunat la Sardichia.

Săborul Sfinţilor părinţĭ carele se chiamă Naméstnic

Făcutu-se-aŭ când împărăţea la Roma cea vechie Oonorie, iar în Rimul cel Noŭ (adică în Ţarigrad) împărăţia Teodosie cel tînăr. decĭ în vrêmea acestor împăraţĭ adunară-se purtătoriĭ de Dumnezeŭ părinţĭ: 217 la Carchidon carele se ţinea de laturile şi de ţinuturile Africhieĭ, pentru că Cartaghenul iaste o parte a Carchidonuluĭ, iar Carchidonul iaste eparchia Afrighieĭ. Pentru că Africa ţine opt părţĭ de ţinuturĭ, întâĭ era Alexandria şi Pentapol a Livieĭ, şi ceia ce se chiamă pustia ţiindu-se şi de Tripoli, a doa Vizachia, a treia Carchidonul, şi Procunsularia, adică a Antipatuluĭ, décia doao Numidiĭ, adecă cea veche şi cea Noaă, décia treĭ Mavritaniĭ adecă Chesarinsia carea se chiamă Chesaria, décia de la acéstă Mitropolie a Chesarieĭ iaste Sitifensia şi mitropolia eĭ Sitifena, şi Tiggani, căria'ĭ iaste mitropolia Tiggin, şi era ispravniciĭ maĭ mariĭ la acesta săbor Avrilie episcopul de la Karchidon căruia'ĭ zicea papă, şi soliĭ de la Papa de Roma ispravnicĭ în locul luĭ episcopul Favstin şi Filip, şi Aselie preoţiĭ, maĭ era ş'alţi ispravnicĭ aĭ celor eparchiĭ ce am zis maĭ sus trimeşĭ la săbor în locul archiereilor celora ce nu putuse să vie, ce fură şi eĭ ca şi cum ş'ar vor fi fost stăpâniĭ lor cariĭ trimesése pre dânşiĭ, şi acest sfânt săbor tocmiră şi îndreptară şi întăriră credinţa şi canónele tuturor săbórălor, carele se făcuse maĭ nainte de acesta şi făcură canóne de întăria Pravoslavieĭ: *134*.

Carele sânt acéstea:

Gl. 1. Pentru să nu surpe episcop pre episcop fără de ştirea Romeĭ.

Gl. 2. Pentru că se cade Romeĭ să scrie Ţarigrădénuluĭ şi Alexandrieĭ.

Gl. 3. Pentru Preoţiĭ şi Diaconĭ cariĭ aŭ voe să chiame a doa óră judecată să se îndreptéze.

Gl. 4. Pentru episcopul, preotul. diaconul să aibă muierl.

Gl. 5. Pentru să nu se ia camătă.

Gl. 6. Pentru facerea mirului, și de sfinția fételor și pentru ertarea cui-va să fie de slujba ómenilor.

Gl. 7. Pentru preotul carele va vrea să iarte pre cela ce se află în nevoe să slujască oltariulul.

Gl. 8. Pentru să nu se priiméscă fără de întrebare părăsiI la pâra episcopilor.

Gl. 9. Pentru să fie nepricestuit carele se împreună cu cel afurisit.

Gl. 10. Pentru cela ce se afuriséște de episcopul său și nu vine la săbor.

Gl. 11. Și acest canon a 11 are tâlcuirea acestul mal de sus.

Gl. 12. Pentru să judece pre episcop 12 episcopl, șase pre preot și treI pe diacon.

Gl. 13. Petru să se pue epjscopul cu voia tuturor eparchianilor.

Gl. 14. Pentru tréba episcopilor de la Tripolin.

Gl. 15 Pentru să nu se lépede episcopul saŭ clericul de judecata beséricil.

Gl. 16. Pentru să nu se facă Năemitorl, nicl ispravnicl caril sânt în rânduiala sfinției.

Gl. 17. Pentru să ia clericul atâta numaI cât aŭ împrumutat

Gl. 18. Pentru cela ce se hirotonéște să pórte grijă de tocmélele săborului.

Gl. 19. Pentru episcopul cel părât și chemat să'l aștépte doaă lunl.

Gl. 20. Pentru că acest canon a doazecile, împreună și pre al doile sprezéce canon al acestul săbor.

Gl. 21. Pentru feciorii clericilor să nu se împreune cu al ereticilor și cu al păgânilor.

Gl. 22. Pentru să nu dăruiască episcopil și clericil cu ceva pe rudeniile lor caril sânt eretici.

Gl. 23. Pentru să nu trécă episcopul de céia parte de mare.

Gl. 24. Pentru să nu se citéscă alte cărțl, fără numal carele's de trébă,

Gl. 25. Pentru să se feréscă preoțil de ale lor fămel și caril sânt în rânduiale Sfinte pre la vremI când vor să slujască sfintelor.

Gl. 26. Prntru să nu vânză episcopil unéltele beséricil.

Gl. 27. Pentru preotul să nu se botéze daca va greși și se va întórce la pocaanie.

Gl. 28. Pentru clericil cărora li e luat darul să nu chiame judecătorl de peste mare să'l judece.

Gl. 29. Pentru carele se împreună saŭ se pricestuiaște oprit fiind mal nainte de ertăciune.

Gl. 30. Pentru carele pârașțe saŭ cel părât carele'I iaste frică.

Gl. 31. Pentru cela ce se lépădă de cinste mare, nu pentru cucerie ce pentru urgisirea.

Gl. 32. Pentru cela ce maI nainte de hirotonie nu va avea nemica, iară apol după hirotonie va câștiga ceva.

Gl. 33. Pentru să nu vânză preotul unélte ale beséricil fără de știrea episcopulul.

Gl. 34. Pentru să nu îndreptéze nicl să mal adaogă nemica de ale Săborulul de la Ipponl.

Gl. 35. Pentru să nu facă episcopil saŭ clericil, pe feciorii lor volnicl saŭ oblăduitorl maI nainte de ajugerea vârstel.

Gl. 36. Pentru să nu se hirotonéscă cela ce nu ține în casa lui pre toțl pravoslavnicil.

Gl. 37. Pentru să se ducă la besérică numal pâine și vin cu apă amestecat.

Gl. 38. Pentru să nu între clericil, nicl călugăril la văduă și la fetele céle ce să hrănesc de la besérică.

Gl. 39. Pentru să nu se chiame rânduiala preoțiel unul mare altul mic, ce toțI preoțil să fie tocma cinstițI.

Gl. 40. Pentru clericul călător și întră în cârcinma.

Gl. 41. Pentru când vor preoții să slujéscă liturghie să fie postițI.

Gl. 42. Pentru să nu facă clericul mâncărI și băuturI pre la beséricl.

Gl. 43. Pentru să împarță și să fie volnic episcopul să tocméscă pocaania dăspre păcate celora ce să pocăesc.

Gl. 44. Pentru fata carea se lasă de tatăsăŭ ca săș ție fetia.

Gl. 45. Pentru cela ce să botéză să simță saŭ să cunóscă darul.

Gl. 46. Pentru să se citéscă patemele Mucenicilor pre la pametele lor.

Gl 47. Peutru cela ce în vrémea copilăriel se-aŭ botezat de Donatisténi.

Gl. 48. Pentru a doa óră botezare și hirotonie și a doa óră schimbare saŭ mutare a episcopilor.

Gl. 49. Pentru să nu hirotonéscă pre episcop mal puțin de trel episcopl.

Gl. 50. Pentru să cunoscă zioa Paștilor pre la tóte Săbórăle carele să fac preste an.

Gl. 51. Pentru să caute pre în tóte eparhiile lucrurile carele se fac pre la beséricI.

Gl 52. Pentru cela ce se lépădă de chemarea săborulul.

Gl. 53. Pentru episcopul carele va lua clericul striin.

Gl. 54. Pentru să fie volnic Halchidonul să rânduiască pre cine-va vrea.

Gl. 55. Pentru să nu se facă episcop pre în fie ce eparhie fără de știrea celul maI mare.

Gl. 56. Pentru tréba copiilor celora ce seaŭ botezat de Donatisteanl.

Gl. 57. Pentru rămăşiţele idolilor, să piară şi să le strice de tot.
Gl. 58. Pentru ceia ce voiesc a se judeca dă niscare cliricĭ.
Gl. 59. Pentru ospĕţele elineştĭ să se curme a se maĭ face.
Gl. 60. Pentru să nu se strângă Duminicile şi pre la praznice privirĭ.
Gl. 61. Pentru cliricul carele e judecat de episcopul să nu se maĭ judece de nimenea.
Gl. 62. Pentru cela ce vine întru bună viaţă de ; în viaţă măscăricéscă, şi de într'alte meşterşugurĭ rele.
Gl. 63. Pentru slobozirile ce se fac pre la beséricĭ.
Gl. 64. Pentru episcopul Echitie carele se-aŭ urgisit de săbor pre vină.
Gl. 65. Pentru Donatisténiĭ cariĭ se-aŭ despărţit de trupul Domnuluĭ.
Gl. 66. Pentru să róge pre boiarĭ cu cărţĭ ale săboruluĭ.
Gl. 67. Pentru obicéiul ospĕţelor carele's de la păgânĭ să se oprĕscă.
Gl. 68. Pentru carele e hirotonit de donatisténĭ.
Gl. 69. Pentru să se trimĕţă pristavnicĭ să propoveduiască Donatisnénilor pravoslavie.
Gl. 70. Pentru să se ferĕscă episcopiĭ de fămeile lor şi preoţiĭ şi Diaconiĭ.
Gl. 71. Pentru să nu'şĭ lase episcopul scaunuĭ săŭ.
Gl. 72. Pentru să nu se botĕze cineva cu apă de doă orĭ.
Gl. 73. Pentru să se propoveduiască ziua paştilor naintea a zĕcea zi de a luĭ Septemvrie.
Gl. 74. Pentru episcopul carele e dat sol, pentru fie ce nevoinţă saŭ pace a ómenilor.
Gl. 75. Pentru să fie ispravnicĭ saŭ izbânditorĭ.
Gl. 76. Pentru episcopiĭ cariĭ nu merg la săborul carele se face preste toţĭ aniĭ.
Gl. 77. Pentru Echitie după urgia luĭ ce i se-aŭ făcut.
Gl. 78. Pentru cliricul carele se va vădi ve într'o vină.
Gl. 79. Pentru cela ce priimĕşte pre cine-va de la mănăstire striină.
Gl. 80. Pentru să nu scrie episcopul moştnénĭ pre ereticĭ saŭ pre ellinĭ.
Gl. 81. Pentru că şi acest canon sĕmănă cu canonul *64* carele e maĭ nainte de acesta.
Gl. 82. Pentru să nu se facă jertăvnic saŭ besĕrică întru niscare seliştĭ saŭ întru niscare viĭ.
Gl. 83. Pentru să se strice sfărâmăturile de óse ale închinărilor de idolĭ, orĭ în ce loc vor fi, aŭ în pădure aŭ în copaciŭ.
Gl. 84. Pentru să se scrie cărţĭ de la Halchidona şi să se iscălĕscă pre numele tuturor.
Gl. 85. Pentru să urmezĭ celora ce's maĭ marĭ de tine, iar să nu'l urgiseştĭ.
Gl. 86. Pentru să nu se ia darul preoţesc aşa lesne.
Gl. 87. Pentru Maximian Vaghensie.
Gl. 88. Pentru să se dea cărţĭ celor hirotoniţĭ, de la mâna celora ce aŭ hirotonit pre dânşiĭ de la Africa.
Gl. 89. Pentru să nu priimĕscă episcopul cliric striin.
Gl. 90. Pentru să se nevoiască de pururea să împreune pre Donatisténĭ, adeveriteĭ besĕricĭ.
Gl. 91. Pentru învăţătura şi îndreptarea celora de la Donatisténĭ.
Gl. 92. Pentru să se dea besĕricilor folosire şi ajutoriŭ, de la împăraţiĭ şi domniĭ ceĭ blagocestivĭ.
Gl. 93. Pentru eparchiile tuturor episcopilor de la Africa să nu facă săbor obşte.
Gl. 94. Pentru acest canon se-aŭ spus la al *15* canon al acestuĭ săbor.
Gl. 95. Pentru să se dea voe de la împăratul saŭ de la domn, să se pue ispravnicĭ besĕricii.
Gl. 96. Pentru cariĭ n'aŭ avut nicĭ odată al săŭ episcop.
Gl. 97. Pentru să ţie al săŭ episcop, cariĭ se-aŭ întors de la Donatisténĭ.
Gl. 98. Pentru venirea ipodiaconilor de la mănăstirea cea noă, carea se chema a luĭ Gherman.
Gl. 99. Pentru cum aŭ socotit să trimĕţă cărţĭ cătră Inochentie Papa.
Gl. 100. Pentru să nu'ş desparţă neştine muiarea pentru fie ce.
Gl. 101. Pentru să se facă la săbor rugile cĕlea ce se-aŭ tocmit.
Gl. 102. Pentru episcopul carele cĕre de la împăratul saŭ de la Domnul judecată ómenilor.
Gl. 103. Pentru episcopul saŭ cliricul afurisit de la Africa.
Gl. 104. Pentru cela ce va mĕrge cătră împăratul saŭ cătră domn pentru vre o vină ceva.
Gl. 105. Pentru părerea ispravnicilor de tóte trebile asupra Donatisténilor şi a ellinilor.
Gl. 106. Pentru să nu judece un episcop cu a luĭ judecată.
Gl. 107. Pentru să priimĕscă neştine viaţă bună să fie volnic.
Gl. 108. Pentru cela ce zice că aŭ făcut de întâĭ Dumnezeŭ pre Adam mort.
Gl. 109. Pentru ceia ce zic că coconiĭ ceĭ micĭ cariĭ se botĕză nu trag nemica de în păcatul a luĭ Adam.
Gl. 110. Pentru cela ce zice că darul a luĭ Dumnezeŭ are numaĭ ertarea păcatelor.

Gl. 111. Pentru cela ce zice că darul a luĭ Dumnezeŭ numaĭ noă ajută.

Gl. 112. Pentru ceia ce zic că am putea tocmi poruncile și fără de dar.

Gl. 113. Pentru cine va tâlcui cuvântul lu Dumnezeŭ glas.

Gl. 114. Pentru cela ce va răzvrăti, ostavinam dlăghinșa.

Gl. 115. Pentru Donatisténiĭ să fie la vre un scaun.

Gl 116. Pentru ceia ce se întorc de la Donatisténĭ.

Gl. 117. Pentru cela ce se întórce întru pravoslavie să fie fără de vină.

Gl. 118. Pentru cela ce'ĭ va părea că se va îndrepta, nice unul adins elu'ș să nu se judece.

Gl. 119. Pentru să se aducă aminte să pórte grijă cariĭ se lenevesc.

Gl. 120. Pentru judecătoriŭ carele e ales despre amândoă părțile, să fie neîntórsă judecata.

Gl. 121. Pentru episcopul carele nu va băga în sémă de grija ereticilor.

Gl. 122. Pentru cala ce zice că cel neîmpreunat iaste împreunat.

Gl. 123. Pentru preoțiĭ și diaconiĭ urgisițĭ de episcopĭ.

Gl. 124. Pentru episcopiĭ de nu vor putea să vie mulțĭ la săbor.

Gl. 125. Pentru cela ce va îmbrăca pe vre o fată în haine călugăreștĭ, maĭ nainte de 25 de anĭ.

Gl. 126. Pentru să nu mărturiséscă omul carele e afurisit, niciĭ robul, niciĭ slobodul niciĭ măscăriciul, niciĭ ereticul. niciĭ ovrĕiul

Gl. 127. Pentru să nu mărturisească cela ce de multe orĭ aŭ părât și niciĭ una n'aŭ adevărat.

Gl. 128. Pentru să nu mărturiséscă cine iaste de 14 anĭ.

Gl. 129. Pentru pârâșul să nu aducă mărturie de la casa luĭ.

Gl. 130. Pentru episcopul carele zice, că cutarele mi-aŭ spus vina în taină.

Gl. 131. Pentru episcopul carele opréște de pricéștenie pre cel ce nu e vădit în vină.

Gl. 132. Pentru Urban episcopul de la Sichia.

Gl. 133. Pentru scrisorile ale luĭ Chiril al Alexandrieĭ.

Gl. 134. Pentru să nu se priméscă ceĭ nepricestuițĭ la pricéștenie, adecă cariĭ nu's de a nóstră credință întru a nóstră lége de nu se vor face toțĭ ca noĭ pravoslavnicĭ.

Canónele sfinților părințĭ de la Cartaghen.

Gl. 1. De vor lua episcopiĭ darul unuĭ episcop de va vrea să mérgă la Roma să chiame să'l judece: să fie ascultatu, Roma să scrie saŭ să poruncéscă.

Tâlc. Și acest canon ca și al patrulea canon al săboruluĭ de la Sardichia dau voe Romeĭ pentru episcopul saŭ popa, cela ce aŭ mers la dînsul cu darul luat să triméță ómenĭ aĭ luĭ cu episcopul acela săĭ ia séma de la episcopiĭ ceia ce 'Ĭ aŭ luat darul, saŭ să scrie la epsicopiĭ ceia ce sânt aprópe de dînsul (adecă aprópe de a luĭ eparhie) și de dînșiĭ să li se ia séma pentru lucrurile și trebile besériciĭ.

Gl. 2. Déca vréme ce nu se vor afla niscare tocmélele de célea ce se-aŭ făcut la Nichea, trebue Roma să scrie Țărigrădénuluĭ și Alexandrénuluĭ să tocméscă eĭ de acolo acélea.

Tâlc. Ispravniciĭ ceĭ trimeșĭ de Papa al Romeĭ la acest săbor pentru cela ce'Ĭ se-aŭ luat darul și aŭ mers de aŭ spus la papa al Romeĭ după cum aŭ tocmit canonul cela de la săborul Sardichieĭ ca să judece și să ia séma după cum zice tocméla carea se-aŭ făcut la Nichea, și aŭ întrebat pre părințiĭ ceia ce să adunase la acest săbor, ca să adeveréze și să afle acel canon carele aŭ fost de la săborul Nicheiĭ, iar eĭ nețiind minte cum se-aŭ tocmit de săborul Nicheiĭ încă niciĭ având scrise niciĭ adeverite tocmélele céle ce se-aŭ făcut la Nichea, zi-s'aŭ că nu știŭ, décia aŭ socotit și aŭ judecat să scrie Roma către Țarigrădénul și către Alexandrénul, și de la dînșiĭ să se ia în adevărare canónele de la Nichea și eĭ să le adeveréze lor, décia atuncĭ să priiméscă canóne ca acélea tocmélele săboruluĭ de la Nichea întărite și adeverite și așa voiră să se ție, și să puse de dînșiĭ aicea întâĭ, décia aŭ trimes către dânșiĭ sfinți Chiril arhiepiscopul Alexandrieĭ și Attic arhiepiscopul Țarigraduluĭ că n'aŭ aflat pus în canóne să pótă triméte papa cliriciĭ aĭ luĭ să caute eĭ vinile luăriĭ daruluĭ ale episcopilor, și aŭ scris către papa Chelestin cela ce era atuncĭ la Roma să nu maĭ facă de atunce așa să triméță cliriciĭ aĭ luĭ să caute vinile luăriĭ daruluĭ al episcopilor ca să nu bage besériciĭ luĭ Dumnuzeŭ îngâmfarea și nălțimea trufieĭ lumiĭ.

Gl. 3. Preotul și diaconul carele va fi afurisit, acela are voe așijderea să spue adecă să chiame a doa judecată să se judece, deciĭ de va fi adus asupra luĭ afurisania fără de răotate, atunciĭ trebue să fie cum se aŭ întărit.

Tâlc. Acesta canon iaste începere a netocmirilor și a scandalilor, deciĭ clíricul carele e afurisit de episcopul săŭ acela să mérgă să spue Mitropolituluĭ supt carele iaste supusă eparhia aceia să vază pre cale iaste și pre dreptate, iar de va fi lipsind Mitropolitul atunciĭ să mérgă cu episcopul cela ce'l aŭ a-

furisit la episcopiĭ ceia ce sânt aprópe de dînsul să'ĭ judece şi să le ia séma (pentru acéea am zis maĭ sus că acest canon iaste de scandală) că lepădat şi de val lucru iaste şi fără ispravă a mérge episcopul să se judece la ceea ce nu e supus supt dînşiĭ decĭ pentr'aceea pravila adecă canonul acesta nu iaste aşa adevărată să se ţie şi într'alte isprăvi, ce să se ţie ca un săbor ce se-aŭ făcut pre alocurea adică în Cartaghen şi în Africa.

[*Alta*]. Nimínea să nu cunóscă saŭ să învéţe vre o dăspărţire a sfinteĭ troiţe într'alt chip fără de cum se-aŭ întărit la Nichea.

Tâlc. Aşa am luat, aşa crédem, aşa gândim adevărat, a nu cunóşte saŭ a învăţa nicĭ o despărţire de sfînta troiţă, ce una pre dînsa a şti şi tocma cinstită.

[*Alta*]. Indreptările célea ce se-aŭ tocmit la Nichea, carele părinţiĭ noştri le-aŭ adus cu dînşiĭ de la săbor, acélea să se păzéscă.

Tâlc. Célea ce se-aŭ tocmit şi se-aŭ îndreptat întâĭ la Nichea de sfinţiĭ părinţĭ ce se-aŭ adunat, pre acélea şi Săborul acesta le întăréşte şi porunceşte să le păzéscă.

Gl. 4. Episcopul, preotul, diaconul, citeţul şi ţiitoriul, şi aceştea să se ţie de muerile lor ca să pótă fi gata la vrémea slujbeĭ lor.

Tâlc. Insă canonul acesta şi cel de în *25* împreună-se către a *50* canon al acestuĭ săbor şi nu se arată să céră episcopul, preotul şi diaconul să se desparţă de nuntă şi să se depărtéze de muerile lor de tot, ce la vremile lor să se ţie de către dînsele, adecă când se îndeletnicéză la rugă şi la postire şi când fac liturghie, iară al *12* canon al şaseluĭ săbor de la Trulla nu iartă episcopilor să şază cu ale lor fămeĭ déca se vor hirotoni, ce să se desparţă împreunarea de către dînşiĭ, şi acésta n'aŭ poruncit să nu se facă zicând că dór nu trebue nunta şi întorcându-se de către tocméla apostoléscă ce către dragostea spăseniei şi către maĭ binele procopsiriĭ ómenilor şi să nu dea saŭ să zică neştine vre o bănuială spre tocmirea preoţieĭ, iar al *13* canon iar al şaseluĭ săbor aduce ocară şi poreclă pentru tocméla canonuluĭ carea e dată la besérica Rîmuluĭ, adecă Diaconiĭ saŭ preoţiĭ cariĭ vor să se hirotonéscă eĭ să mărturiséscă zicând cum de aicea nainte să nu se maĭ împreune cu ale lor fămeĭ, drept acea porunceşte bărbaţilor, [*Zri împotriva Romeĭ*] celor sfinţiţĭ, carii's preoţĭ, să nu se desparţă de împreunarea céia ce e pre légé, ce să le ţie şi să nu se desparţă de dînsele (adecă unul de către altul) ce numaĭ pre la vrémile lor să se ţie de către lăcuitórele lor, cum porunceşte şi apostolul; décia iar să împreune cu dînsele.

Gl. 5. Fie-cine carele va fi de în mirénĭ ce va lua camătă, iară aşa şi clíricul maĭ mult încă de cât mirénul se osândeşte.

Tâlc. Pentru acesta lucru zice şi canonu apostolesc *11* şi a *17* a săboruluĭ de la Nichea şi a *10* al şaseluĭ săbor de la Trulla a Preotul saŭ diaconul carele va cére şi va lua camătă şi nu se va părăsi de acel lucru acele de în rânduială judecă-se să se scóţă, iar de se va face acésta de mirénu, acela are împutare şi iaste supt vină, şi dă lor vinuială pentru acea dobândă rea, a lăcomieĭ şi nicĭ la preoţie să priimesc, de nu vor cheltui acea dobândă rea săracilor, şi de nu se vor prinde a nu maĭ cădea într'acea bólă a iubiriĭ de argint, după cum zice canonul 14 al mareluĭ Vasilie, cu cât maĭ mult încă sânt vinovaţĭ cliriciĭ cariĭ vor face acesta lucru.

Gl. 6. Carele se va afla ve într'o nevoe şi se va erta sfîntuluĭ jertăvnic a sluji, Preotul să nu facă de în capul luĭ ce să întrébe pre episcop şi cumu'ĭ va zice aşa să facă.

Tâlc. Făptura miruluĭ, adecă sfinţirea fételor cu mir şi când va erta neştine pe cineva să sujéscă ómenilor de acésta să n'aibă popa voe să facă, nice să facă tocmirea sfîntuluĭ myr, nicĭ să sfinţéscă féte, nicĭ să iarte pre ceĭ de în pocaanie, adecă să'ĭ pue împreună cu ómeniĭ ceĭ credincioşĭ şi să'ĭ priceştuiască Dumnezeeştiĭ pricéşteniĭ, acéstea nu se iartă nicĭ să dă voe ale face preoţiĭ, ce acéstea trebue să se facă de episcopĭ. [*Zri opasno*]. Aicea pentru sfinţirea fételor zice că maĭ nainte vréme avea creştiniĭ obiceiŭ a făgădui o tată de într'aĭ lor feciorĭ lu Dumnezeŭ saŭ singure unele féte de în rîvna Dumnezeiască aprinse făgăduiase a feti luĭ Dumnezeŭ în tótă vréme vieţiĭ lor, decĭ acélea le ducea împreună cu Arhiereul şi le sfinţia cu molitve şi le da un loc osebit aprópe de besérică, de le păzea şi le grijea de tóte de ce le trebuia, acélea pre limba grecéscă se chema Aschitrie.

Gl. 7. [*Alta*]. Acest canon ce scrise maĭ sus porunci să se facă ertarea de episcopĭ numaĭ, iar cesta porunceşte cu ştirea episcopuluĭ să se facă acéstea lucrure şi de preoţi.

Gl. 8. Părutaŭ părinţilor pentru ceia ce sânt înplântaţĭ întru urăciunea părăi să nu'ĭ lépede ci să fie priimiţĭ către pără.

Tâlc. Zisu-se-aŭ şi la al şasele canon asfinţilor părinţĭ *150*, cariĭ se-aŭ adunat în Ţarigrad, fără de întrebare să nu se priiméscă părăşiĭ la pâra episcopilor, ce întâĭ să li se caute credinţa lor, şi să se ispitéscă să nu cum va fie ereticĭ, décia să le ispitéscă şi vinile lor să nu cum va fie fost urgisiţĭ şi scoşĭ şi nepriceştuiţĭ saŭ pentru alte greşale vinuiţĭ, fără numaĭ dă se vor fi aflat nevinovaţĭ, pentru greşalele célea ce'ĭ aŭ vinuit, decĭ aşa va şi acest canon, să nu se priiméscă la pâra episcopilor vre unul de ceia ce sânt implântaţĭ întru greşale ca acélea.

Gl. 9. Carele se va priceştui cu cel nepriceştuit şi el să fie nepriceştuit.

*

Tâlc. Cine iaste despărțit adecă afurisit de episcopul său, și altu'l va priimi, știindu'l că e afurisit, și va sluji cu dînsul liturghie afurisit să fie și acela, așijderea și ceia ce se împreună și se priceștuesc cu ereticiĭ, și se rógă împreună cu dînșiĭ și credincioșilor să nu se împreune ce să se scóță de la besérică.

Gl. 10. Carele va fi urgisit de episcopul său déca el nu'l va băga în sémă și va face alt oltariŭ saŭ va sluji acela să fie pedepsit.

Tâlc. Cine va fi afurisit saŭ despărțit de episcopul său și nu va vrea să mérgă la săbor supt carele iaste supt episcopul luĭ să'ĭ caute lucrurile de afurisanie și să se îndreptéze, de aceia adecă de acel lucru fără ispravă ce se va înălța și se va îngâmfa trufindu-se nebăgând în sémă și se va despărți de besérică, adins eluși de'ș va face alt oltariŭ (adecă besérică), și sfinte darure lu Dumnezeŭ va aduce (adecă va sluji liturghie) acela ce va face unele ca acéstea în potriva credințeĭ și a tocmélelor besériciĭ nu e numaĭ să nu fie nepedepsit ce încă să se și afuriséscă.

Gl. 11. Ințelegerea și socotința acestuĭ canon iaste, ca și acestuĭ desupra luĭ ce am scris.

Gl. 12. Episcopul de va cădea ve într'o greșală de nu va putea fi săbor deplin, atunce să'l judece 12 episcopĭ, iară pre popa *6* și pre Diacon treĭ, și să fie și pârâșul.

Tâlc. Episcopul fiind pârât cade-se să se judece de tot săborul, iară de nu vor putea să se adune toțĭ, atunce cum ar fi maĭ de puținĭ să se judece de *12* episcopĭ, iară popa să se judece de *6*, iară diaconul de treĭ, trebuind să fie încă și maĭ mulțĭ de aceștea și să fie de față și cela ce aŭ pârât pre episcop și așa să se caute vinile lor de acésta poțĭ căuta la *8* canóne ale acestuĭ săbor așijderea și la o *106*.

Gl. 13. Déca va porunci cel maĭ mare, atunce și treĭ episcopĭ p'un episcop, și cine se va lepăda de zapisul luĭ saŭ de iscălitură acela să fie pedepsit de judecata de afară.

Tâlc. Când vor să se facă rânduiale saŭ alégerĭ episcopilor pre la episcopiile céle văduoo atunceĭ de vor putea trebue să fie toțĭ episcopiĭ aĭ eparhieĭ cum arată și canonul *4* al săboruluĭ de la Nichea și a *19* de la Antiochia, iară de nu vor putea saŭ pentru îndelungata cale saŭ pentru altă nevoe poruncéște maĭ puținĭ încaĭ să fie treĭ, și să facă rânduiala aceia cu știrea Mitropolituluĭ lor și să se facă la rânduiala aceia cu voca tuturor împreună, cariĭ nu vor fi acolo încă să triméță cărțĭ arătând cum e și cu a lor voe, iară orĭ care de în episcopĭ de va mărturisi și va adevăra pre cineva a fi harnic și destoinic de episcop a fi la rânduiala episcopieĭ, iară apoĭ se va lepăda și va sta împotrivă de mărturia luĭ și de iscălitură și carele va fi fost întâĭ mărturisit de dînsul apoĭ 'l va face nedăstoinic, acela să fie lipsit de cinstea luĭ pentru că și légea pedepséște pre ceia ce aŭ mărturisit rău saŭ în potrivă lor și zice să se judece de boiariĭ târguluĭ, cum poruncéște canonul *11* a titleĭ de întâĭ a cărțiĭ doazecĭ și doaoo.

Gl. 14. Pentru tréba episcopilor de la Tripolin, și 1 episcop la isprăvnicie iaste de ajuns destul.

Tâlc. Insă alțĭ maĭ marĭ aĭ eparhiilor poruncit'aŭ să se alégă doĭ ispravnicĭ episcopĭ saŭ maĭ mulțĭ și să se triméță la Halchidon în toțĭ aniĭ de câte orĭ se fac Săbóră iară de la Tripolin ajunge și un episcop ispravnic, pentru trébă episcopilor.

Gl. 15. Episcopul saŭ clíricul de va cădea ve într'o greșală saŭ 'ĭ se va scorni asupră ceva de va lăsa judecata besériciĭ și va mérge la cea mirenéscă și se va arăta nevinovat, și căcĭ n'aŭ mers la judecătoriĭ besériciĭ acela să'ș cază de într'a sa spiță, fără numaĭ de'l vor fi vădind ceia ce'l pârăsc pentru pizma și pentru niscare patime de'l vor vinui, atuncĭ nu li se ajută, iară de vor alége amândoaă părțile judecătorĭ aceia să nu se lase.

Tâlc. Nu se cade episcopuluĭ saŭ clíriculuĭ să se lépede de judecata besériciĭ, drept aciéa fie carele de într'aceștea de va fi pârât pentru vre o vină și se va lepăda de judecata besériciĭ și se va duce la judecata mirenéscă de'ș va descoperi vinile de la dînșiĭ și se va arăta nevinivat și se va trage judecata de la eĭ: acela să'șĭ piarză a sa spiță, iară de nu va fi vinuiala carea iaste asupra lor de vină ce cu banĭ se va sfătui să dea ca să biruiască pre dînșiĭ, și se vor lepăda de judecata cea de folos și vor mérge la judecățĭ mirenștĭ dă se vor judeca de dînșiĭ, însă de vor alége și se vor prinde cu rămas și vor cére acela lucru pentru carele aŭ biruit aceia iară să'ș piarză a sa spiță, iară de nu vor băga în sémă pentru acea trébă și vor voi să piarză ce aŭ dat ca să pótă birui, atunce să'ș ție a sa spiță, iară de să va fi judecat cineva de episcopĭ și apoĭ a doua óră va chema să se judece la maĭ mariĭ judecătorĭ aĭ besériciĭ și va putea să întórcă judecata lor, acela nu va aduce nicĭ o stricăciune judecătorilor besériciĭ, căcĭ întórce judecata celora lalțĭ, fără numaĭ de vor face judecata în pizmă saŭ 'l vor vinui sah pentru mita de'ĭ vor aduce asupra vină; iară câțĭ de în episcopĭ saŭ de în clíricĭ cariĭ's vinuițĭ și vor alége judecătorĭ aĭ besériciĭ și vor vrea să se judece de dînșiĭ (măcar și maĭ puținĭ de *6* episcopĭ saŭ și de *4* cum am scris la *12* canon al acestuĭ săbor), acelora nu li se cade déca se-aŭ judecat să maĭ chiame să se judece peste judecata lor: ce să stea judecata lor stătătóre pentru că décă vréme ce se îndreptéză cel vinovat cu neiscusirea și cu nedreptatea a judecătoriuluĭ și va zice că fără iscu-

sire și pe nedreptate se-aŭ judecat de dînșiĭ, atunce cela ce aŭ ales judecătoriŭ beséricii cariĭ aŭ socotit că sânt drepțĭ, bunĭ și viața alésă, acela cum se-ar putea priimi de dînșiĭ cum am zice să aducă vre o pâră el asupra bărbaților celor sfințĭ, cariĭ întâĭ 'l-aŭ judecat.

Gl. 16. Episcopul, preotul, Diaconul năemitorĭ saŭ tocmitori să nu se facă.

Citețul déca'ș va fi în vârsta tineré(elor deplin saŭ să se însóre, saŭ să mărturiséscă că se va ținea neînsurat.

Tâlc. Năemitoriĭ și dobânditoriĭ vre unor câștigurĭ (să ia cum am zice de la cineva niscare bucate saŭ moșiĭ până într'o vréme să li'l dea iară, iara ce vor câștiga pre dînsele maĭ mult să fie a lor saŭ se vor băga să pórte grijă de niscare case saŭ lucrure boereștĭ mireneștĭ) pre episcopĭ, preoțĭ, diaconĭ opréște'ĭ acest canon și încă ș'altele bogate, iară citețul déca'ș va ajunge vremea vârsteĭ luĭ și se va apropia de 20 anĭ de va vrea să se facă ipodiacon, adecă déca va împlea anĭ *20* să se hirotonéscă Diacon, cum poruncéște și al *15* canon al șaseluĭ săbor de la Trulla saŭ să se însóre maĭ nainte de hirotonie saŭ să se mărturiséscă a se ținea neînsurat, că după hirotonie nicĭ popă nicĭ diacon n'are voe să se însóre ce acésta s'aŭ dat a fi numaĭ citeților și cântăreților, cum aŭ tocmit șasele canon a șaseluĭ săbor de la Trulla.

Gl. 17. Cliricul carele va da banĭ împrumut să ia numaĭ atâta cât aŭ împrumutat.

Diaconul maĭ nainte de 25 de anĭ nu e diacon și citețiĭ ómenilor să nu se închine.

Mavritania Sitifensis, [*Acésta iaste un ținut al țărăĭ Franceștĭ*] să óblăduiască întru a sa eparhie, că se-aŭ ertat pentru cheltuială multă și pentru îndelungata cale.

Tâlc. Clíricul carele va fi dat cuiva împrumut banĭ saŭ alt ceva, acela nu trebue să ia maĭ mult de cât aŭ dat, ce nnumaĭ ce aŭ dat, iară de va păgubi cine ce aŭ luat, atunce trebue să'ș cunóscă fie cine ce e al săŭ; așijderea iară nice diacon să nu se hirotonéscă maĭ nainte de 25 anĭ nice citețiĭ să iartă date fiind în mâna lor tocmélele beséricii să se împreune ómenilor și să fie supt oblădui rea lor și să se cinstéscă întru petrecanie, cu dînșiĭ să facă ce le vor poruncĭ eĭ.

Laturea Numidichieĭ și Mavritania Sitifensis, ertatu-se-aŭ să nu fie supt oblăduitoriŭ saŭ supt mitropolit, ce însingur arhiereul eĭ să o oblăduiască și să'ș ție eparhia pentru îndelungata eĭ cale căcĭ e departe.

Gl. 18. Care să hirotonéște să pórte grijă și să ia séma de tocmélele céle ce sânt date de la săbóră.

Trupuluĭ mort nu'ĭ se dă pricéștenie pentru că nu mănâncă nicĭ bea. După tocmélele Săboruluĭ carele se-aŭ făcut la Nichea în toțĭ aniĭ să se alégă de Mitropolițĭ de în eparhie doĭ saŭ cațĭ se vor alége ispravnicĭ să se triméță la Săbor.

Tâlc. Carele se va hirotoni episcop saŭ cliric, acela datoriŭ iaste să priiméscă întru urechile luĭ tocmélele ce sânt date de săbóră de la cela ce 'l hirotonéște și să se făgăduiască acéstea tóte să le ție.

Domnul zicând, luațĭ mâncațĭ dar neștine cum va putea da celuĭ mort dumnezeescul trup, pentru că omul mort nice póte să ia nicĭ póte să mănâce, ce încă nicĭ să botéze pre cel mort pentru că nesebuirea preoțéscă nu trebue să socotéscă a fi botezat omul mort fiind.

Acéștĭ părințĭ urmând săboruluĭ de la Nichea, poruncesc să se facă săbor preste an la Halchidona și să triméță mitropolițiĭ eparhiilor de în tóte eparhiile doĭ saŭ câțĭ vor alége eĭ să fie ispravnicĭ acolo la săbor.

Gl. 19. Episcopul carele va fi pârăt décia'l vor chema și el va fi având zăbavă pentru alte trebi acela să aibă ajutoriŭ să'l aștépte doa lunĭ, iară maĭ multe de nu va veni să fie nepricestuit, iară de va veni de față cel pârât iară pârășul va fugi atuncĭ el să fie nepricestuit că pârășul carele va fi pârât saŭ va fi avut vre o vină acela nu póte fi pârăș.

Tâlc. Episcopul pârât fiind de cine-va și va fi chemat de săborul supt carele e supus cu scrisorĭ să vie să'ș dea séma, iară el póte fi având împiedecare de niscare nevoĭ atuncĭ să'ĭ mute sorocul să'l maĭ aștépte ș'altă lună, iară de va tréce și a doaoo lună în zadar și la judecată nu va mérge afurisit să fie până va se va îndrepta, iară întru protivirea acéea însă episcopul cel pârât de va veni de față și va cére îndreptare și judecată pentru pâra ce'ĭ aŭ venit asupră, și pârășul nu va sta de față ce va fugi atunce acel pârăș să fie afurisit; decĭ pentr'acéea trebue ceia ce pârăsc, să li se ispitéscă și credința și viața și de vor fi de întru ceĭ scoșĭ și răĭ, atunce nu se priimesc la pâra lucrurilor și tocmélelor besériceștĭ.

Gl 20. Preotul pârât fiind să'l judece *6* episcopĭ cariĭ vor fi aprópe de orașul saŭ de satul luĭ, iară pre diaconul treĭ, iară pre ceea lalțĭ cliricĭ să le caute judecata și singur episcopul.

Tâlc. De acésta se-aŭ zis și la *12* canóne, preotul déca va fi pârât *6* episcopĭ să'l judece și fiiră de aceștea să fie și episcopul luĭ cu dînșiĭ împreună, pre diaconul treĭ și al luĭ episcop, iară ceea lalțĭ cliricĭ toțĭ cariĭ's maĭ jos de diaconiĭ să se judece numaĭ și de episcopul lor singur, măcară orĭ de ce vină și greșală.

Gl. 21. Feciorii cliricilor să nu se împreune cu aĭ ereticilor și aĭ păgânilor.

Tâlc. Ce încă nicĭ feciorii mirénilor

nu se pot da să se împreune ereticilor întru nuntă, că acesta lucru iaste striin de creştinĭ.

Gl. 22. Episcopul şi clirícĭ să nu dăruiască ceva de în casele sale saŭ să strângă împreună, ereticilor măcară de le-ar fi şi rudenie.

Tâle. Voe aŭ cliricĭĭ şi episcopiĭ să dăruiască lucrurile caselor lor către pravoslavnicĭ orĭ cătră cariĭ vor vrea, iară cătră ereticĭ măcarăle de ar fi şi rudă nemica de în casele lor să le dăruiască, saŭ într'alt chip să strângă de într'avuţia lor vre o dobândă lor ceva.

Gl. 23. Episcopul să nu se ducă de cea parte de mare de nu va lua carte de slobozie de la cel maĭ mare al cetăţiĭ.

Tâle. Nicĭ episcopul, nicĭ clíricul nu trebue să se ducă departe fără de ştirea şi fără de cartea maĭ mareluĭ lor cum arată şi la săborul de la Sardichia şi de la Laodichia.

Gl. 24. Nicĭ o carte să nu se citéscă în besérică de célea ce nu's drépte.

Tâle. Fără de cărţile célea ce sânt îndreptate ale vechieĭ şi ale noaăĭ légĭ, alte scripturĭ şi cărţĭ mincinóse ale păgânilor să nu se citéscă ca nişte sfinte la besérică, ce clíricul carele va face acésta să 'ĭ se ia darul cum porunceşte canonul 59 al sfinţilor Apostolĭ.

Gl. 25. Cariĭ se ating de dumnezeeştile taine acéea să se ţie de soţiile lor pre la vremĭ când trebue.

Tâle. Cade-se celora ce slujesc sfîntuluĭ oltariŭ în vrémea sfintelor slujbe când vor vrea să slujéscă să se păzéscă şi să se ţie de către ale lor fămeĭ ca să pótă dobândi drept célea ce cer de la dumnezeŭ cu ruga şi cu slujba.

Gl. 26. Lucrurile besériciĭ să fie nevândute iar de nu va avea venit atunce cu ştirea episcopuluĭ să se vânză iar de nu va avea vréme de nevoe cela ce va vrea să vânză atuncĭ să întrébe pre vecinĭ şi să 'ĭ chiame să se sfătuiască, iar de nu va face aşa vinovat iaste lu Dumnezeŭ şi Săboruluĭ.

Tâle. Episcopilor nu li se cade să vânză ceva de ale besericilor că căştigurĭ ca acélea şi moşiĭ ale lu Dumnezeŭ sânt pentr'acéea sânt nevândute, iar de va avea neştine vre un sat saŭ moşie saŭ altă căştigare ceva fără venit, şi va vedea besérica cuprinsă întru gréle datoriĭ saŭ într'alte năpăştĭ, şi va vrea acélea să le vânză ca să ia acel preţ să'l dea întru uşurarea datoriilor, saŭ întru alte nevoĭ şi năpăştĭ ce are: acela să nu vânză fără de ştirea mitropolituluĭ carele e al eparchieĭ luĭ şi a episcopilor carĭ's cu dânsul, iară de nu va avea vréme pentru îmbulzirea nevoiĭ luĭ, atuncĭ să chiame pre veciniĭ mărturie să se sfătuiască cu dânsiĭ pentru acel lucru nemutat cum va să'l vânză ca să'ş ţie năpăştile şi nevoile ce aŭ venit asupra besériciĭ pentru carele vinde acel lucru nemutat ca după aceia să spue de faţă de acéstea săboruluĭ iar de nu va păzi acéstea ce în voia luĭ şi în sfatul luĭ va face vânzarea acela iaste vinovat lu Dumnezeŭ şi săboruluĭ şi de cinstea luĭ să fie striin.

Gl. 27. Preotul de va greşi şi apoĭ se va pocăi, acela nu se póte a maĭ boteza a doa óră ca să procopséscă nice iară să hirotonéşte ca un mirén.

Tâle. Preotul de odată de i se va lua darul saŭ diaconuluĭ pentru ve o greşală apoĭ se va pocăi, acela nu póte iară să se hirotonéscă ca un mirén de întâĭ ce încă iar nu póte nicĭ să se botéze neştine adoa óră, văz căcĭ se va boteza că să'şĭ spéle păcatele şi să dobândéscă iar rânduiala preoţilor saŭ a diaconilor căcĭ că un botez cunóştem şi mărturi sim.

Gl 28. Cliricĭĭ cariĭ vor fi părâţĭ şi scoşĭ de vor vinui pre cela ce i-aŭ pârât, atunce să nu chiame despre ceia parte de mare episcopĭ să'ĭ judece, ce să mérgă către al lor episcop şi cătră ceia-lalţĭ cari's luĭ vecinĭ de aprópe, iar de nu să nu fie împreunaţĭ la Africa.

Tâle. Părinţiĭ împreună socotind întru tóte lucrurile célea réle şi să nu supere pre episcopĭ poruncit'aŭ acest săbor de la Africa. cliricĭĭ cariĭ vor fi vinuiţĭ de niscare vinĭ şi'ĭ vor urgisi episcopiĭ lor, décia lor le va părea strâmb, atunce să nu se ducă să chiame dăspre céia parte de mare către Roma saŭ către alţĭ episcopĭ ce să vor afla: ce să mérgă cătră episcopiĭ ceĭ de aprópe vecinĭ, şi cu ştirea episcopuluĭ lor împreună să caute şi să le dăzlége judecata, iar de nu vor face aşa, eĭ să fie nepriimiţĭ întru împreunare, întru tótă Africa.

Gl. 29. Cine se va priceştui maĭ nainte de ertare, acela să fie nepriceştuit, că singur adins elu'şĭ se osândéşte.

Tâle. Cela ce e afurisit iar maĭ nainte dă dăzlegarea afurisanieĭ va face, liturghie, acela singur, adins elu'ş s'aŭ tras asupră osânda.

Gl. 30. Părăşul saŭ cel părât de'ĭ va fi frică de nevoe, atunce să'şĭ alégă un loc de taină.

Tâle. Cine va pără pre cineva acela de va bănui că va păţi vre o nevoe, dăspre partea celuia ce l'aŭ părât, saŭ înpotrivă, cel părât de părâş, acelora trebue cum am zice un loc de taină şi de întărire să vorbéscă să vază iaste adevărat şi óre putea-vor spune lor cu mărturie: ca să nu fugă părăşul de acéle vinĭ pentru frică ca acéia, saŭ cel părât să fugă pre taină de judecată, şi fugând să cază asupra luĭ urgia.

Gl. 31. Carele se va lepăda de maĭ mare cinste acela şi ceia ce are să o piarză.

Tâlc. Cine va fi cinstit de episcopul luĭ și va vrea să'l pue la maĭ mare cinste, pentru lucrul trebiĭ bésériciĭ înălțându'l într'acéia, și nu va vrea nicĭ se va cuceri să o ție nu pentru smerenia ce pentru urgisirea și nebăgarea în sémă : acela să fie lipsit și de stepena în carea slujaște și să'l lase, iar de va fi vre un diacon și se va socoti a fi harnic și destoinic saŭ să se facă popă saŭ să slujască episcopuluĭ fiindu'ĭ viața nevinovată și întru cuvinte iscusit neavând boiari de în destul să'ĭ slujască nicĭ să află alțiĭ pre lângă dânsul, acela de nu va vrea să fie lipsit de în stepena luĭ cum am zis.

Gl. 32. Cela ce maĭ nainte de ce să va hirotoni nu va avea nimica iar apoĭ va căstiga saŭ vor cumpăra vre o moșie, acéia să o aducă să fie a bésériciĭ, fără numaĭ de nu va fi de la rudeniĭ, saŭ o va fi căștigat de dar.

Tâlc. Ceia ce maĭ nainte de episcopie nu vor fi avut bucate ale lor, saŭ și clericiĭ mainte de a se facerea clericĭ fiind prea săracĭ iar déca se vor hirotoni vor căștiga saŭ vor campăra niscare moșiĭ nemutate, acélea să le dea bésériciĭ ca cum le-ar fi dobândit de în venitul eĭ, fără numaĭ de nu vor fi trăgându-se de moșie saŭ despre niscare dăruire adevărat, carele se vor fi făcut către dânșiĭ că de céstea aratăse a fi ale lor.

Gl. 33. Preotul să nu vânză vre un lucru al bésériciĭ fără de știrea a episcopuluĭ, nicĭ episcopul sat fără știrea Săboruluĭ.

Tâlc. Trebue să fie lucrurile bésériciĭ nevândute, iar de va avea vre o nevoe a vinde ceva nemutat să nu vânză episcopul aceea fără de știrea săboruluĭ de nu va vrea, după cum zice canon 26 al acestuĭ săbor, că apoĭ să face vinovat lu Dumnezeŭ, și săboruluĭ și striin și de a luĭ cinste. Așijderea și preotul carele va fi ispravnic vre uniĭ episcopiĭ, pre niscare lucrure să nu fie volnic a vinde fără de știrea episcopuluĭ săŭ ceva al bésériciĭ, saŭ îmblătoriŭ lucru saŭ neîmblătoriŭ.

Gl. 34. De célea ce se-aŭ îndreptat la săborul de la Iponĭ, nemica să nu se maĭ îndreptéze fără numaĭ ce să caute săborul la vréme zioa Paștilor.

Tâlc. Bogate săbóră s'aŭ făcut pre în tóte orașeleAfrichieĭ maĭ nainte vréme și se-aŭ citit la acest săbor și aŭ socotit pentru săborul carele se-aŭ făcut la Ipponĭ Reghio a fi bun, drept aceia poruncit'aŭ părințiĭ să nu priiméscă acel săbor nicĭ scădére nicĭ adăogere, ce numaĭ să cunóscă zioa Paștilor în vrémea săboruluĭ carele se-aŭ făcut la Halchidona ca să nu cumva să strice cine-va îndreptarea lor.

Gl. 35. Episcopiĭ și clericiĭ să nu'șĭ lase feciorii volnicĭ nainte de ce nu'șĭ vor sosi de vârsta creșteriĭ.

Tâlc. Episcopiĭ saŭ clericiĭ nu trebue să'șĭ slobozéscă feciorii de la mâna lor și să'ĭ facă samovolnicĭ maĭ nainte de împlearea vârsteĭ și de întărirea chipurilor și obicéiurilor năravurilor celor bune.

Gl. 36. Carele nu va face în casa luĭ pre toțĭ pravoslavniciĭ, acela nu va putea să se hirotonéscă.

Adevărat.

Gl. 37. Pâine și vin cu apă mestecat numaĭ să se aducă la bésérică.

Tâlc. Nemica maĭ mult să se aducă trupuluĭ și sângeluĭ Domnuluĭ, ce numaĭ pâine și vin amestecat cu apă : cum singur aŭ dat și Domnul Nostru Is. Hs.

Gl. 38. Clericiĭ și călugăriĭ să nu între la văduă saŭ la féte, fără numaĭ episcopiĭ și preoțiĭ ce și eĭ nu singurĭ să între către dânsele ce cu preoțiĭ și diaconiĭ cariĭ le slujesc.

Tâlc. Cade-se cu tótă tăria fételor și văduălor celora ce sânt puse la bésérică și de la dânsa se hrănesc nicĭ clericiĭ nicĭ călugăriĭ nice vre uniĭ de întru óameniĭ ceĭ cinstițĭ să nu intre la dânsele fără de zisa saŭ ruga a episcopilor și a preoților iar de'ĭ va lăsa atunce să nu între singurĭ ce să între către dânsele și episcopiĭ și preoțiĭ cu cariĭ le păzesc.

Gl. 39. Episcopul carele e maĭ mare acela nu e exarch Preoților, ce acela se chiamă episcop scaunuluĭ de întâĭ.

Tâlc. Deregătoria preoțieĭ una iaste și aceia preste tóte, decĭ cesta nu se póte chema marele preoților iar cela preot prost ce toțĭ episcopiĭ și toțĭ preoțiĭ să fie tocma, cum aŭ luat tocma și darul duhuluĭ sfânt, iar episcopul Mitropolieĭ căcĭ are scaunul maĭ mare cu acea adaugere se alége numaĭ episcop mitropoliilor.

Gl. 40. Clericul călător fiind de nu va avea loc aiurea atuncĭ póte intra și în cârciumă.

Tâlc. Clericul de va călători în striinĭ de nu va avea într'altă parte să găzduiască la un loc cinstit, și hrană (adecă bucate) va afla la cârcimă iar într'altă parte nu, atunce să intre să mănânce și să bea.

Gl. 41. De va fi omul mâncat să nu carea cumva să i se dea pricéștenie.

Tâlc. Că și Domnul după cină cu uceniciĭ aŭ făcut paștile ce noaoo nu se cade după glasul cuvântuluĭ lu Dumnezeŭ să urmăm aceluĭ chip ce se-aŭ făcut pentru noĭ : ce să urmăm tocméleĭ bésériciĭ și fiind postițĭ Preoțiĭ să facă Dumnezeiasca taină liturghia așijderea să fie postițĭ și ceia ce se priceștuesc.

Gl. 42. Clericul pre la bésériciĭ să nu facă óspéțe fără numaĭ de i se va tâmpla dă nevoia striinătățiĭ a găzdui, așijderea și miréniĭ de acésta să se apere.

Tâlc. Nu se cade a face sfintele case próste și fără băgare în sémă să le ținem și într'ânsele să mâncăm și așternuture și co-

vóră să aşternem cum am scris şi la canonul 28 al Săborului Laodichiei, fără numai de va face cine-va acésta de nevoe fiind călătoriŭ neavând aiurea unde găzdui.

Gl. 43. Cariĭ se pocăesc de păcate episcopul să le socotéscă pentru pocaanie, iar preotul fără de ştirea luĭ de nu'l va îndemna vre o nevoe să nu iarte şi să slobozéscă pre ceĭ ce să pocăesc.

Tâlc. Cariĭ aŭ luat putére de la Dumnezeŭ a lega şi a dăzlega în potriva numărului păcatelor şi poruncesc de daŭ canon împotriva celora ce să întorc dăspre păcat; preotul fără de ştirea a episcopuluĭ nicĭ a mulţi nicĭ a împuţina nu póte de acéstea nice pre ceĭ ce se pocăesc a erta, măcar de ar lipsi şi episcopul, tot nu pot să'ĭ dăstoinicéscă sfintelor tainĭ.

Gl. 44. Fata carea se dăsparte dă tată-săŭ pentru să'şĭ pótă ţinna curăţia acéea să se pue la un loc cu fămeile céle maĭ cinstite.

Tâlc. Cade-se episcopuluĭ pentru sfintele féte celea ce se despart de la părinţiĭ lor de la cariĭ iale era păzite, acélea cu socotinţă să se pue cu fămeile céle maĭ de cinste, şi să se dea întru pază ca împreună unele cu altele să lăcuiască.

Gl. 45. Carele va vrea să se botéze şi pentru bólă nu va putea să dea răspuns de sine acela când va da acea voe a luĭ cu mărturie, atunce să se botéze, şi măscăriciul dă se va întórce spre pocaanie priimit să fie la mărturie.

Tâlc. Cade-se celuia ce se botéză să simţă saŭ să cunóscă darul ce e cătră dânsul, şi să înţelégă şi să pricépă de célea ce'l întrébă pe taină, iar de va fi vre unul de ceĭ ce nu va putea să răspunză fiind bolnav şi va cére să se botéze, acela atunce să se botéze, când singur de voe va cére să se facă acésta, mărturisindu'şĭ nevoia luĭ, cu mintea a celuĭ bolnav să o ştie cu deadinsul cum cére botezul şi pohtéşte a'l ţinea, că tot omul ce greşaşte şi să pocăiaşte acela priimit iaste la pocaanie măcar măscăricĭ de ar fi, măcar jucătoriŭ glumeţ, măcar orĭ alt fie cine carele în ce viaţă şi traiŭ răŭ ce va fi petrecând.

Gl. 46. Patimele mucenicilor (adecă vieţile şi petrecăniile) pre la pamentele lor să se citéscă.

Adevărat.

Gl. 47. Cariĭ de în copilărie se-aŭ botezat de Donatisteanĭ şi apoĭ se-aŭ lepădat de eĭ nemica de acésta să nu se opréscă şi după mâncare să nu se ducă numaĭ cât ca nişte dăstoinicĭ să se priceştuiască.

Tâlc. Donatisteaniĭ sânt cariĭ se-aŭ ijderât la Africa de la un om ce 'l-aŭ chemat Donat, decĭ acela Donat le-aŭ dat un os să'l ţie în mâinele lor când vor vrea să se împreune pricéşteniei, déciа întâĭ să sărute acela os atuncĭ să se priceştuiască, drept acéia cariĭ se vor fi botezat de aceia de în copilărie şi se vor fi întors şi eresul lor vor fi blăstemat, aceia nu se apără pentru rătăcirea părinţilor la slujba preoţiеĭ a procopsi şi pricéştenie să nu le dea după mâncare, ce acésta să se facă de preoţiĭ nemâncaţĭ fiind şi postiţĭ, scrisam de acésta şi la 41 de canóne.

Gl. 48. Nu se póte face a doile boteză şi a doa óră hirotonie şi mutare episcopilor că un Cresconie lăsându'şĭ Noria luĭ, şi mergând la besérica Cheneu chemat fiind bisériceşte n'aŭ vrut să se plécе, pre acela bocréşte să'l apere.

Tâlc. Carele se-aŭ botezat de pravoslavnicĭ saŭ se-aŭ hirotonit acela nu póte priimi al doilea botez saŭ hirotonie, aşijderea şi episcopul de în cetate într'altă cetate a se muta, şi acesta canon şi alţiĭ nu puţinĭ a bogate săbóră oprescu'l, pentru că acel episcop Cresconie lăsând şi besérica şi lăcaşul luĭ şi ducându-se la Cheneu şi de multe orĭ fråţéşte aducându'ĭ aminte fraţiĭ şi tocma slujitoriĭ luĭ să se lase de acea besérică, iară el nevrând, atunce aŭ tocmit fără de voia luĭ să vie cu porunca boiarilor aĭ cetăţiĭ aceia şi de dînşiĭ cu sila să'l opréscă (adecă să nu'l lase a fi acolo).

Gl. 49. La hirotonia episcopuluĭ să fie de îndestul treĭ episcopĭ, iară nu maĭ puţinĭ.

Tâlc. De vor putea trebue cu ştirea Mitropolituluĭ să se adune toţĭ episcopiĭ aĭ eparhieĭ să alégă episcop, iară de nu vor putea toţĭ să se adune pentru vre o nevoe, atuncĭ cade-se maĭ puţinĭ măcară treĭ să fie, făcându-se alégere şi cu scrisórea celor de departe. [*s'alta într'alt chip*] Episcopul ales fiind de treĭ episcopĭ de se va face pentru dînsul vre o protivire atunce să ia s'alţĭ doĭ, şi aşa lucrurile luĭ de dînşiĭ să se caute, décia de se va arăta curat, atunce să se hirotonéscă.

Gl. 50. In toţĭ aniĭ pre la Săbóră să se caute şi să se spue zioa Paştilor de besérica de la Halchidona.

Tâlc. Săbórăle carele se fac în toţĭ aniĭ la besérica de la Halchidona, acélea să caute să cunóscă zioa Paştilor cum se-aŭ zis şi la canonul treĭ-zecĭ şi patru.

Gl. 51. Cum se-aŭ făcut la săborul de la Ipponi, poruncit'aŭ părinţiĭ ca săbórăle ce să fac în toţĭ aniĭ să cercetéze tóte eparhiile.

Tâlc. La săborul ce va vrea să se facă la Halchidona în toţĭ aniĭ poruncit'aŭ Părinţiĭ, urmând celor ce se-aŭ poruncit la săborul de la Ipponi, să caute şi să cercetéze tocmélele célea ce se-aŭ făcut pre la besérici, în tóte eparhiile, şi orĭ carele nu se vor fi făcut bine să le îndreptéze, iară carele nu le-aŭ dăzlegat pentru a nevoea saŭ neîndemâna, saŭ aŭ

rămas îndoite, acélea să le dăzlége și să le aducă către adeverință.

Gl. 52. Cine se va lepăda de chemarea săborului și nădăjdnindu-se averii lui și bogăției lui dragostea frățéscă va urgisi, acela să se lipsescă dă beserica lui cu silirea boerescă.

Tâle. Cine va pohti striinele lucrure și le va trage spre dînsul, acela să pață cădére ori carele de în episcopi, saŭ și de în preoți de vor trage spre dînșii ómenii de la casa cuiva, și'i vor suțili cu înșelăciune și cu hitlenie că le vor da dascali și învățători, adecă episcopi, și'l va depărta de episcopul de la cela ce aŭ fost supuși întâi, déci a 'l vor chema la săbor să'ș dea séma pentru célea ce'l părăse și pentr'acesta lucru, iară el nu va vrea să vie urgisind dragostea frățéscă și nebăgându'i în sémă, aceia să se lipsescă și de bесéricile lor cu volnicia boerescă.

Gl. 53. Iulian carele aŭ hirotonit Diacon pre citețul a lu Epigon de nu'l va da unde aŭ fost întâi, el să pață urgia hirotoniei lui.

Tâle. In tóte cum am zice săbórele se-aŭ poruncit de acésta ca să nu ia nici un episcop cliricul striin fără de știrea episcopului săŭ și să'l facă al lui, drept acéia și acest episcop Iulian, priimind clіricul a lu Epigon fiind citeț, el l'aŭ făcut diacon, poruncitui-se-aŭ să'l întórcă iar la besérică la carea întâi se-aŭ făcut cliric iară de nu va vrea să fie afurisit, după cum zice canonul săborului de la Halchidon carele stă împotriva canónelor, folosindu'și voii lui, iară canonul 17 al șaselui săbor de la Trulla zice, cine va priimi cliricul altuia și'l va hirotoni, poruncéște să'i se ia darul împreună cu cela ce 'l-aŭ hirotonit.

Gl. 54. Scaunul Halchidonului să fie volnic pre carii va vrea să'i facă mai mari besericilor : măcară de va avea neștine numai un preot și va fi harnic tot sa'l pue la ce stepen va vrea; un episcop póte să hirotonéscă mulți preoți, că nu se află lesne a fi om iscusit către episcopie.

Tâle. Acest săbor fiind de céle ce se-aŭ făcut pre alocurea, iară nu a tótă lumea poruncéște niște lucrure de trébă de la Halchidona să se ție, căce că Avrilie episcopul de la Halchidon urmând canónelor și nevrând să'ș ia cliric fără de știrea episcopului; și într'altă cetate să'l facă cliric saŭ episcop să pue de acia iară cucerindu-se să nu când va să nu dea niscare episcopi de cei ce sânt supt dînsul pre urma lui niscare clirici ai lor să se facă cliric saŭ diacon saŭ preot dă trébă fiind într'altă cetate saŭ întru rânduiala episcopéscă să se rădice, socotit'aŭ de acésta vrednicéște de aŭ împreunat săborului și aŭ ales așa să fie volnic mai marele Halchidonului, de acésta să nevoiască să pórte grija bесéricilor de acolo pre carii clirici va afla vrednici supt episcopiile carele's supt dînsul să'i hirotonéscă mai mari pre la beserici, și măcară de nu va avea neștine preoți mulți ce numai unul, și'l va socoti a fi vrédnic și destoinic și iscusit de episcop fără încurmezișare să'l facă, pentru că anevoe să afla om iscusit a fi episcop : și așa un episcop pre mulți preoți să hirotonéscă.

Gl. 55. De se va erta să se facă episcop la un loc ce n'aŭ mai fost episcopie cu știrea celuia ce oblăduiaște și are putére acolo, atunce acela să'ș ție a sa isprăvnicie, iară cela lalt să n'aibă ce face.

Tâle. Poruncitu-se-aŭ pe în fie care eparhie nice unul de în episcopi să nu se facă, fără de știrea celui mai mare, așijderea nice într'un sat saŭ cetate mică, în carea póte fi de în destul și *1* preot, nice acolo să nu se facă episcop de nu se vor înmulți acélea sate să se pótă socoti cum se cade a se chema episcopie, iară de se va erta să se facă un episcop într'un loc în carele mai nainte n'aŭ fost episcop, cu știrea episcopului celuia ce are putérea și oblăduiaște într'acel loc. acela trebue să ție numai ómenii de unde se-aŭ hirotonit, iară să nu ție să fie ispravnic și într'alt loc.

Gl. 56. Copii mici carii se-aŭ botezat de Donatisteani de se vor pocăi și'ș vor blăstema eresul lor, déci a pentru tréba într'alt chip de vor fi vrédnici atunci să se hirotonéscă.

Tâle. Carii se-aŭ botezat coconi mici de Donatisteanii, și cu a lor minte nemica greșind aceia de vor veni către adeverita besérică și'ș vor anatimisi eresul lor : de acia de vor avea și viață nevinovată aceia la rânduialele preoțești să se aducă (adecă să se facă preoți), ca pentru să aibă Africa clirici de trébă.

Gl. 57. Rămășițele Idolilor de tot să se sfârșască și să piară.

Tâle. Blagocestia țiindu-se și întărită fiind, a poruncit capiștele Idolilor, de în temeliele lor să se dăsrădăcinéze (adecă să se răsipéscă) și să nu se feréscă nici o rămășiță de într'ânsele.

Gl. 58. Cliricul carele va judeca vre un lucru, déci a celora nu va plăcea atunce, el să nu se chiame către mărturie la judecată și tot chipul beséricesc să nu mérgă în silă să mărturiséscă pentru cel vinovat.

Tale. De vor fi vrut neștine să se judece de clirici și'ș vor dăscoperi lucrurile déci a pentru niscare dări a lor se-aŭ lepădat saŭ nu le aŭ plăcut ce se aŭ dus la judecată a lor mai de trébă, atunci la mărturie să nu chiame pe cliricul cela ce'i aŭ judecat, că acésta iaste afară de lége și neîndemnați a mărturisi, căci că ceia ce sânt întru rândulala sfintei slujbe fără de voe nu mărturisesc, că acésta despre partea lui adecă a judecăto-

riuluĭ celuĭ de întâĭ se apără a mărturisi la judecată pentru lucrul cel de întâi căcĭ l aŭ lăsat şi se-aŭ dus la alta.

Gl. 59. Ospêţele ellinéştĭ să se curméze a se maĭ face pentru spurcăciunea lor, pentru că pe mulţĭ creştinĭ trag spre eĭ, iară pre la zilele Mucenicilor să li se facă pameteа.

Tâlc. Spurcatele măscăricĭ ş'alte bogate grozăvirĭ carele sânt ale rătăcirĭ elleneştĭ: acesta canon nu iartă să se facă nicĭ pre la sfintele locure pre unde se fac pametele Mucenicilor, nice pre aiurea, ce poruncéşte unele ca acélea băuturĭ şi ospêţe să se curméze de tot că pre mulţĭ creştinĭ trag de ĭĭ duc întru peire.

Gl. 60. Duminecile şi pre la praznice să nu se strângă la privirĭ.

Tâlc. Cade-se într'aceste Iuminate zile, creştinii să se adune la beséricĭ iar nu se cade să facă într'acéstea privirĭ saŭ alergarea cailor.

Gl. 61. Cliricul carele va fi urgisit cu judecata episcopuluĭ de niminea să nu se judece.

Tâlc. Cliricul carele va fi urgisit pre vină de episcopul, de'ĭ va părea strâmb atunce să se judece a doa óră. iar cu sila saŭ volnicia boiarilor, saŭ cu judecata lor să nu se judece de niminea.

Gl. 62. Cine se va întórce de în meşteşugul măscăricesc întru viaţă bună, acela să nu se maĭ tragă cătră acéea.

Tâlc. Cine va părăsi petrecania măscăricéscă şi se va întórce de va petréce altă viaţă creştinéscă cum se cade, acela să nu se îndémne iară a face meşteşugul măscăriciеĭ, că aŭ fost uniĭ cariĭ fusése scrişĭ la acest meşteşug a măscăriciuniĭ ce avea greotate a se dăsvăţa de acélea.

Gl. 63. Cade-se să cérem de la împăraţie pentru izbăvirile carele se fac pre la beséricĭ.

Tâlc. Légea atuncĭ oblăduind avea obicéiŭ Robiĭ ceĭ ertaţĭ să nu ia slobozire de aiurea ce de la stâlpiĭ împăraţilor, drept acéea poruncit'aŭ acest săbor şi aŭ socotit să triméţă soli să se róge împăratuluĭ, socotind ca cum nu se ar face slobozia robilor pre la beséricĭ să se întórcă légea pentru acésta: ce să fie volnicĭ a face eĭ acésta adevărat.

Gl. 64. Odinióră un Echitie urgisit fiind cu ştirea episcopilor iar el în silă vrând fără de ruşine pentru tocmélele beséricĭĭ să le ţie, socotitu-se-aŭ să fie vrăjmaş.

Tâlc. Episcopuluĭ déca se va urgisi şi'ĭ se va lua darul cu vină, aceluia déca'ĭ va părea strâmb cadeі-se să maĭ chiame a doa óră săborul, iar de se va nevoi fără de ruşine să'ş ţie darul în silă cu judecata boerésсă saŭ mirenéscă, acela nicĭ cum într'alt chip să nu fie saŭ să stea împotriva tocmélelor beséricеştĭ, că de acésta aşa aŭ făcut şi acel Echitie carele fusése odinióră episcop la scaunul de la Ipponi după ce'l judecase episcopiĭ, iar apoĭ pentru vrăjmăşia luĭ cea rea socotitu'l'aŭ să fie vrăjmaş şi protivnic tocmélelor beséricіĭ.

Gl. 65. Câţĭ de în copilărie şi de în blândéţe se despart de besérică şi se duc la Donatisteanĭ, de se-aŭ şi stricat dă spre multa nóstră blânzie: poruncit'aŭ Săborul să se îmbărbătéze şi să'ĭ sculăm de în rătăcire.

Tâlc. Uceniciĭ blânduluĭ şi cuceritului Hs. trebue să'ĭ pórte grijă pentru ceia ce se déspart de adeverita şi Apostoléscа besérică, să se nevoiască în tot chipul cu cucerire şi cu blândéţe să'ĭ strângă şi iară să'ĭ împreune cătră besérică să nu caute numaĭ de grija spăseniilor, iar de a altora să nu gândéscă. Drept acéia şi Donatisteaniĭ cariĭ se-aŭ despărţit de adeveritul trup, şi rătăcirea aŭ priimit, poruncéşte săborul cu blândéţe să se aducă şi să se róge să părăséscă rătăcirea şi adeverinţa să cunóscă cândaĭ dóră pentru dragostea celora ce'ĭ rógă vor priimi blândéţele şi se vor îmbărbăta şi se vor scula de în rătăcire.

Gl. 66. Cade-se cu cărţĭ ale săboruluĭ a mérge pre la boiarĭ ca să ajute adeveriteĭ beséricĭ cea ce e Maică tuturor în carea se urgiséşte boeria şi cinstea a episcopilor.

Tâlc. Cariĭ nu se plécă întru lucrurile cuvintelor şi canónelor acеia se rógă cătră îndreptarea ajutoriuluĭ boeresc, drept acéia şi săborul acesta socotit'aŭ cum se cade să scrie cătră boiariĭ Africhieĭ şi să'ĭ róge ca să ajute adeveriteĭ beséricĭ carea e Mumă tuturor, în carea sânt episcopiĭ urgisiţĭ şi nu pot să se hrănéscă cu boeria daruluĭ lor, fără numaĭ de vor fi de în ceĭ ereticĭ saŭ credincioşĭ neplecaţĭ.

Gl. 67. Ospêţele célea ce se fac de în óbicéiurile păgâneştĭ să se oprеscă.

Tâlc. Nicĭ o împreunare nu e credinciosul cu necredinciosul decĭ pentr'aceia ospêţele carele se fac de păgânĭ pre obicéiurile lor, acélea nu se iartă nicĭ se slobozéşte să se facă şi de creştinĭ.

Gl. 68. Carele va fi hirotonit de Donatisteanĭ, măcar de se va fi chemat şi se va fi pocăit şi maĭ nainte de săbor (ce tot e bine să se spăséscă tot omul) de se va îndrepta: să se priiméscă.

Tâlc. Aceştea Donatisteaniĭ de să vor pocăi şi'şĭ vor Anatimisi a lor eres ertatu-se-aŭ să'ş fie pe a lor cinste şi să se împreune clirosuluĭ al adeveriteĭ beséricĭ, pentru ca să aibă Africa mulţĭ cliricĭ de trébă.

Gl. 69. Poruncitu-se-aŭ să se triméţă soliĭ saŭ pristavnicĭ propoveduind Donatisteanilor pace şi împreunare décă se vor întórce cătră pravoslavnicie.

Tâlc. Aceştĭ părinţĭ n'aŭ poruncit nicĭ aŭ socotit să priiméscă numaĭ pre Donatisteanĭ cariĭ vin cătră adeverita besérică ce încă să

se trimeță pre la dînșiĭ și solĭ saŭ pristavnicĭ rugându'Ĭ și propoveduindule pacea și împreunarea besericilor numaĭ de să vor întórce cătră pravoslavnicie.

Gl. 70. Episcopiĭ, preoțiĭ, Diaconiĭ, să se depărteze de a le lor fămeĭ, pre la vremĭ când vor să se îndeletnicéze și să se împreune tocmélelor besériciĭ, iară alțĭ cliricĭ de acésta să nu se nevoiască ce să'ș păzéscă obicéiul.

Tâlc. Acesta canon poruncéște maĭ de cât tóte, fără încurmezișare, episcopul, preotul, diaconul pre la vremile lor să se feréscă de ale lor fămeĭ, iară canonul *12* al șaselui săbor de la Trulla episcopiĭ după ce vor veni la rânduiala hirotonieĭ dă se vor hirotoni episcopĭ nu iartă să șază cu ale lor soțiĭ (adecă fămeĭ) ca să nu cum va fie de aicea împiédecare ómenilor, puind și scandală, iară al treĭ-sprezécele Canon al aceluiaș săbor poruncéște, diaconiĭ și preoțiĭ déca se vor vrednici hirotonieĭ să nu se mărturiséscă aș lăsa ale lor soțiĭ adecă fămeĭ (cum de acésta se-aŭ ținut pre tocméla pravilit la besérica Romanilor) ce să lăcuiască cu dînsele și să nu se lipséscă de împreunarea ce să cade unul de cătră altul pre la vremĭ, decĭ să țin acélea canóne până astăzĭ, și besérica trăiaște după tocmirea acelora canóne.

Gl. 71. Poruncitu se-aŭ ca nicĭ un episcop să nu'ș lase scaunul cel de întâĭ adevărat al luĭ, și să se ducă cătră altul, saŭ îndeletnicindu-se la tréba luĭ să se zăbovéscă de la al săŭ scaun.

Tâlc. Nu se opréște de multe canóne numaĭ de acésta să se mute episcopul de în cetate în cetate ce încă de va fi și fost scaunul maĭ nainte adevărat al besériciĭ luĭ și'l va lăsa și se va muta cătră altă besérică, fiind într'acelașĭ ținut și va schimba cinstea într'acéia, canonul acesta nu iartă, așijderea nicĭ la tréba luĭ să se îndeletnicéze, pentru care are trébă, să nu cumva să se zăbovéscă despre grija și dăspre dăscălia cu carea învață pre ómenii pentru zăbava luĭ.

Gl. 72. Pentru ceia ce se îndoesc cu mintea botezatu-se-aŭ aŭ ba, poruncitu-se-aŭ să se boteze să nu cum va acea îndoire să'Ĭ lipséscă de Dumnezăiasca curăție.

Tâlc. De acesta lucru a se boteza neștine de doa orĭ bogate canóne apără, fără numaĭ carele së va fi botezat de păgânĭ, iară de să va îndoi cine va cu mintea botezat e aŭ ba, ca cum n'ară putea ști de acésta nicĭ el nicĭ în adevărat de altiĭ, pentru vârsta copilărieĭ și mărturisind el nicĭ într'un chip să'l botéze: atunce fără de nice o îndoire trebue să se botéze, ca să nu cum va pentru îndoirea acéia să se lipséscă de Dumnezeiasca curăție.

Gl. 73. Zisu-se-aŭ, poruncitu-se-aŭ la zioa anuluĭ de săbor, adecă la a zécea zi a luniĭ Septembrie, să se propoveduiască zioa sfintelor Paștĭ.

Tâlc. Poruncit'aŭ săborul și de acésta pre la bogate canóne în toțĭ aniĭ de câte orĭ se va face Săbor la Africa, să cunóscă și zioa Paștilor.

Gl. 74. Poruncéște acesta săbor episcopul carele e dat să fie sol pentru niscare păcĭ ale ómenilor, saŭ celora ce aŭ pribegit pentru niscare nevoĭ și vrăjbĭ, atunce să se trimeță unul de în episcopĭ întru solirea acelora ca să'Ĭ împace, drept acéia și el nu trebue să ție și scaunul cetățiĭ la carea aŭ mers sol ce să nevoiască într'un an să așaze zarva și să'Ĭ împace și să'Ĭ pléce să'șĭ ia episcop, iară de nu va fi putut până într'un an să foloséscă ómenilor nemica, atunce după anul luĭ să se rânduiască alt sol.

Adevărat.

Gl. 75. Să fie ispravnicĭ saŭ isbânditorĭ, ca să n'aibă supărare episcopul.

Tâlc. Pătimind răŭ săraciĭ de la ceĭ maĭ putérnicĭ, décia pentr'acéstea supărând pre episcopul, tocmit'aŭ săborul acesta ca cu chibzuirea a episcopilor să céră de la împăratul să'ș alégă ispravnicĭ ca să căznéscă împotrivă pre ceĭ bogațĭ și să scóță pre ceĭ săracĭ de la putérnicĭ ca episcopiĭ pentru dînșiĭ să fie fără de supărare.

Gl. 76. De câte orĭ preste an se va face săbor iară uniĭ de în episcopĭ nu vor mérge de tóte orĭ, oprindu-se pentru niscare primejdiĭ acelora să le fie de în destul împreunarea besériciĭ lor.

Tâlc. Câțĭ de în episcopĭ la săborul a fieșcăriĭ eparhiĭ nu vor mérge unele orĭ de slăbiciunea bătrânéțelor, saŭ de bólă saŭ fiind împiedecațĭ pentru niscare nevoĭ gréle, atunce nu pot mérge iară de vor fi făcând acésta dă negrijire și de pizmă, poruncituli-se-aŭ frățéște să se cérte, iară canonul acesta arată și feliul bătăiĭ și a cerțiĭ, poruncind, cu episcopiĭ și frațiĭ lor să nuĭ împreune să slujéscă: ce să le ajungă să slujéscă numaĭ pre la bésericile lor.

Gl. 77. Cresconie chemat fiind cu cărțĭ de nu va veni, să se știe rânduiala de asupra luĭ vestită, strigată și luată.

Adevărat.

[Alta într'alt chip]. După urgisirea a lu Echitie, după ruga a tuturor, părut'aŭ părinților a fi bine: să se facă episcop la Ipponi și nemica să nu'Ĭ opréscă a nu se hirotoni maĭ mare besériciĭ.

Tâlc. Déca se-aŭ luat darul a lu Echitie episcopul aceiĭ episcopiĭ, atunce plăcut'aŭ tuturor părinților, să se facă episcop la besérica de la Ipponi, iară ceia ce se află acoloo nemica să nu'Ĭ stea împotrivă a'l opri și a se hirotoni episcop, a fi de folos, și de trébă

bisêricil carea aŭ stătut pustie fară episcop atâta vrême.

Gl. 78. Clíricul de să va vădı ve într'o vină, acela să se nevoiască într'un an să se îndreptéze iară, de va trêce de acel an să fie nepriimit.

Tâlc. Clíricul déca se va vădi într'o vină şi se va urgisi, acela încă mai póte a grăi să se îndreptéze, şi trebue să se nevoiască într'un an să'ş dea séma de faţă nevinovat, iar după ce va trêce anul să nu se priimêscă nicĭ o îndreptare a luĭ la judecată : ce să fie urgisit, iară de va vrea să mai încépă de acolo nainte a se judeca şi a mai face judecată, póte face acésta.

Gl. 79. Cine va priimi pre cineva de la altă mănăstire de'l va aduce către cliricie saŭ să'l pue egumen Mănăstiriĭ luĭ, acela să fie nepricesţuit.

Tâlc. Călugăriĭ datorĭ sunt şi li se cade să se cucerêscă episcopuluĭ al cetăţiĭ saŭ al oraşuluĭ : şi să lăcuiască în mănăstirea în carea se-aŭ făgăduit iară să nu le părăsêscă, fără numaĭ dóră de să vor erta pentru vre un lucru de trêbă de episcopul cetăţiĭ, cum poruncêşte şi canonul al săboruluĭ de la Halchidona, iară de va priimi episcopul pe vre un călugăr, de într'altă mănăstire, saŭ de'l va şi face cliric saŭ Igumen mănăstiriĭ luĭ, acela către ceia-lalţĭ fraţĭ aĭ luĭ şi episcopĭ : să fie neîmpreunat să'ĭ fie de îndestul împreunarea numaĭ a ómenilor săĭ.

Gl. 80. Episcopul carele va scrie moştênĭ, ereticĭ saŭ elinĭ : Anatema.

Tâlc. Aceştea se apără a se pune şi a se lua şi de în cartea moşneniriĭ saŭ Legata, şi de Hrisóvele împărăteştĭ că déca vor rămânea moştnênĭ de la episcopiĭ : însă eĭ nemica nu vor dobândi, ce célea ce vor fi rămas lor : să le ia ómeniĭ, iară de'ĭ vor fi scrişĭ moşnênĭ iără eĭ să moşnêscă pre Anatema.

Gl. 81. Pentru sloboziile carele se fac în bisêricĭ, de la împăraţĭ să se cêră slobozie.

Tâlc. De acésta aşijderea zice şi canonul *63* şi se aŭ tâlcuit acolo.

Gl. 82. De va face oltariŭ (adecă bisêrică) ve într'o selişte saŭ ve într'o vie, în carele nu sânt móşte de mucenicĭ, de nu vor striga ómeniĭ şi vor face val : acéia să se strice, aşijderea şi câte oltare se-aŭ făcut de în descoperirile céle deşarte ale viselor şi nălucilor.

Tâlc. Câţĭ aŭ făcut case de rugĭ şi móştele Mucenicilor într'ânsele n'aŭ pus, fără de voia episcopilor : acélea sânt nesfinte : decĭ pentr'aceia oltarele carele se vor fi făcut pre la seliştĭ şi pre la viĭ, fără de blagoslovenia şi ruga episcopilor şi fără depunerea móştelor aĭ mucenicilor : de va fi putére să se strice iară de va opri acésta a se face glóta şi zarva pornirea ómenilor, atunce încaĭ să priimêscă poruncă : să nu se strângă la dânsa, aşijderea iară câte oltare se-aŭ făcut de în descoperirile céle deşarte ale viselor şi nălucirilor : iară să se strice, că diavolul fiind el întunerecul : el se arată lumină şi se nevoiaşte de acolo cu cucerie să şutilêscă sufletele ómenilor.

Gl. 83. Sfărimiturile de óse de închinarea Idolilor, orĭ în ce loc vor fi, aŭ în pădure, aŭ în munţĭ, aŭ în copacĭ : să se sfărâme să nu se alégă nemica de dânsele.

Tâlc. Nu se cade a sfărâma şi a piarde numaĭ rămăşiţele de óse ale Idolilor şi a sfărâmarea Capiştilor lor : ce orĭ ce sfărâmăturĭ vor fi rămas, ale închinăriĭ de Idolĭ orĭ pre în locure, orĭ pre în pădurĭ, orĭ pre în copace, de în carele unele ca acéstea le cinstea elliniĭ şi mergea la dânşiĭ dă le vrăjea şi le gâcea, şi tripus saŭ treĭ picióre (acesta tripus era la ellinĭ 1 scăunaş cu treĭ picióre şi vrăjia cu dânsul în treĭ anĭ) saŭ de va fi rămas ceva de vrăjire : rătăcirea să se gonêscă şi şi acéstea să piară ca nemica să nu rămâe de în pametea lor.

Gl. 84. Porunci'aŭ acesta săbor să se facă cărţĭ de săborul episcopuluĭ, al bisêriciĭ de la Halchidona, ca un maĭ mare ce iaste tuturor la Africa şi chip tuturor episcopilor : să se triméţă cărţĭ de trébă ale săboruluĭ către boiariĭ Africhieĭ saŭ către alţiĭ : să scrie şi să'şĭ iscălêscă pentru Donatisténĭ şi se-aŭ tocmit acésta pentru căcĭ era anevoe şi ce cădea greŭ a tot ciirosul pentru căcĭ că trimetea de la dânşiĭ adecă de la Săbor la Impăratul saŭ şi la boiarĭ : dă le scria şi le iscălecа cărţile.

Adevărat.

Gl. 85. Să nu cinsteştĭ pre tine adins tineş maĭ nainte de cel maĭ mare de tine, ce să'ĭ urmezĭ, iară cine nu va băga în sémă pre ceĭ maĭ marĭ : el să fie nebăgat în sémă.

Tâlc. Odinióră la Africa şi pre aiurea episcopiile n'avea vre un folos, întru cinstea scaunuluĭ : ce tóte era tocma cinstite, iară episcopul carele să hirotonia întâĭ şi carele se hirotonia după dânsul urma celuia de întâĭ şi se cinstea cel de întâĭ şi în scaun şi întru întrebările canónelor, deacia şi ceialalţĭ cine'ş după vrêmea hirotonieĭ sale urma pre urma lor, decĭ care episcop de în oraşăle, Africhieĭ ce nu va vrea să facă după chipul acesta ce se-aŭ făcut şi se-aŭ tocmit acolo, ce va face nebunéşte de nu va băga în sémă pre ceia ce se-aŭ hirotonit mainte de el, porunci'aŭ săborul să fie el nebăgat în sémă de tot săborul.

Gl. 86. Cuvutdeu chemat fiind de vrăjmaşul luĭ să vie la săborul nostru întâĭ aŭ zis că va veni iară apoĭ aŭ zis că se va lepăda : şi se-aŭ despărţit décă vrême ce aŭ făcut aşa să fie neîmpreunat până ce se va obârşi lu-

crul că nu iaste drept a'ĭ se luarea darul mainte de judecată.

Tâlc. Nu se cade așa pre lesne a lua darul ómenilor celor ce aŭ asupra lor hirotonie nicĭ așa de vinile ce li se tâmplă, pentru că și acest episcop Cuvdutdeu, chemat fiind de vrăjmașul luĭ la săborul acesta să se judece, întâĭ aŭ zis că va veni, iară apoĭ se-aŭ despărțit ca cum s'ar fi lepădat să nu să judece, de acest săbor, decĭ pentr'aceia să fie nepricești pănă ce se va judeca și pănă ce'l se vor împlea lucrurile luĭ, așijderea și episcopia luĭ, să nu fie lipsit de dânsa ce să o ție, pentru că nu se cade nicĭ iaste cu dreptul a se luarea darul cuĭ-va maĭ nainte de judecată.

Gl. 87. Maximian Vagensie să se scóță de la besérică, și altul în locul luĭ să se pue.

Adevĕrat.

Gl. 88. Carele se va fi hirotonit la Africa acela să aducă carte de la mâna celuia ce l'aŭ hirotonit scrisă de mâna luĭ în ce zi și cine aŭ fost acolo.

Tâlc. Pentru ca să nu fie vre o îndoire pentru episcopiĭ cariĭ se-aŭ hirotonit întâĭ saŭ apoĭ la Africa, cade-se celora ce hirotonesc pre dânșiĭ să le dea cărțĭ de la mâna lor adecă praxiĭ: arătând zioa în care se-au hirotonit și ce boiariŭ a fost atunce acolo.

Gl. 89. Un citeț ce odată se va fi făcut la o besérică : acela să nu se priimescă a fi cliric la alta.

Tâlc. A priimi episcopul cliricul striin, și a'l punerea într'altă parte : de acéstatóte săbórăle aŭ oprit însă măcar o dată de se va fi făcut cliric la o besérică și într'ânsa va fi citit ómenilor sfintele cărțĭ, acela a se priimi întru cliros și să fie la alta nu se iartă.

Gl. 90. Fieș-care de în episcopĭ pre la cetățile lor, să mérgă pre la maĭ mariĭ Donatisténilor saŭ să ia cu sine și vre un vecin cândaĭ dóră iară întórce.

Tâlc. Nevoindu-se Dumnezeeștiĭ părințĭ să împreune pre Donatisténĭ adeverileĭ besériceĭ, cariĭ pre sine răŭ se-aŭ despărțit de către dânsa nu se maĭ părăsea rugându'ĭ să lépede vechea rătăcire și adeverința să priimescă, decĭ pentr'aceia părutu-le-aŭ și le-aŭ poruncit că încă se maĭ cade ca fieș-care episcop pre la cetatea luĭ adins eluşĭ să mérgă pre la maĭ mariĭ Donatisténilor saŭ să ia și alt vecin, după aceia să mérgă la dânșiĭ și către dânșiĭ să grăiască pre amăruntul tóte câte's scrise în pravilă și s'altele, deacia așa fiind rugațĭ de nu se vor plecà atunce cu putérea împărătéscă să se lipsescă de bessérícile carele țin.

Gl. 91. Tocmélele céle ce se-au ales atunce să fie către Donatisténĭ iale să fie, într'acéca poruncim că jeluim a ne bucura de îndreptarea lor, și să zicem către ceca ce nu vor să se plece să fie frațĭ noaă, că ni se cade să'ĭ împreunăm pre în bogate locure și vremĭ și să le zicem frațiĭ noștri sânțețĭ pentr'aceea ne împreunăm cu voĭ și vă aducem aminte, și câte vă pare a zice cuvinte drépte pe dreptate voĭ zicețĭ și alégețĭ pre ceĭ ce aŭ crezut acestora, iar de nu, necredința vóstră de aicea se va cunóște.

Adevĕrat.

Gl. 92. Impărațiĭ cariĭ se-aŭ născut întru blagocestie și se-aŭ hrănit întru creștinătate cadeli-se să ajute besericilor pentru că și Pavel odinióră rugat fiind deade voinicĭ într'ajutoriŭ și izbăvi pre aceea de rângirea netocmitorilor ómenĭ.

Tâlc. Blagocestivilor împărațĭ de într'ajutoriul lor bességricilor cer milă și ajutoriŭ drept acéea li se cade să li se dea ca să nu cum va fie obidite de rânjirea netocmitorilor ereticĭ, cum și Pavel odinióră maĭ nainte vréme de rânjirea netocmitorilor ovréĭ cu ajutoriul voinicilor izbăvi.

Gl. 93. Cade-se să se triméță cărțĭ către boiarĭ pentru trebile céle ce sânt de obște ca să róge și să pue nevoință pentru Donatisténĭ să'ș lase eresul și să triméță cărțĭ către stăpânescul saŭ Domnescul scaun și să se facă săbor unde se va cădea, iară de nu vor fi vinile de obște pentru carele se fac săborul : atunce să se judece și pre într'ale lor eparhiĭ.

Tâlc. Pentru să se facă săbor de episcopĭ pre an pre în tóte eparhiile, și pre canóne (adecă pe Pravile) a căota și a dăzlega bogate întâmplărĭ ale bessérícil, de acéstea și acesta săbor poruncéște iară dea se adunarea toțĭ episcopiĭ aĭ eparhiilor Africhieĭ la un loc și a face săbor de împreună de nu vor fi vinile de obște pentru carele li se-aŭ căzut de se-aŭ adunat, atunce nu iartă să se facă într'alt chip ce cine când va și cére să se facă săbor pentru vre o vină ce trebue să fie tot săborul, atunce trebue să se triméță cărțile episcopilor către episcopul cela ce'l iaste scaunul maĭ mare și unde va socoti el loc iscusit a se aduna, acolo să se și adune.

Gl. 94. Un om ce aŭ chemat pre altul cu carele va fi avut judecată să se judece, atunce amândoĭ de'ș vor alége, judecata a maĭ aleșilor să se judece : décia aceea să nu se maĭ judece a doa óră de altiĭ.

Tâlc. Insă légea cea bună așa socotéște pentru judecătoriĭ ceĭ aleșĭ, ca să nu se facă judecata celor aleșĭ într'alt chip de nu se va întreba întâĭ fieșĭ care de în ceĭ ce să judecă să se rămășască : ca orĭ carele de în eĭ, carele nu se va lăsa pre judecata judecătoriluĭ ce aŭ ales eĭ, acela să dea rămasul către cela ce va priimi judecata, căcĭ că nu se ne-

voesc să'ș ia judecata lor, ce acesta lucru pre dînșiĭ stă, drept aceea n'are trébă niciĭ cel chemat pentru judecata luĭ căcĭ că póte și nechemat să n'aibă trébă cu dînșiĭ ce să dea aceea amândoĭ carele nu va vrea să ție acea judecată rămasul celuia-lalt numaĭ cum se-aŭ rămășit că zice légea si de acésta judecătoriul zice fiind de folos, și póte judeca amândoaoo părțile (adecă și pre unul și pre altul) acela de împutérea luĭ nu se póte face judecătoriŭ ales, iară canónele nu zic așa pentru judecătoriĭ ceĭ aleșĭ ce poruncesc ca episcopiĭ saŭ cliriciĭ de vor avea vre o judecată și'ș vor alége niscare episcopĭ judecătorĭ aleșĭ și vor vrea să se judece de dînșiĭ, atunce cela ce va rămânea de judecată după isprăvirea judecățiĭ acela nu se maĭ priimește la alta a se maĭ judeca : ce să ție acea judecată și fără de voea luĭ, iară vina și lucrul cum pare noaoo pentru care lucru nu se iartă după judecata lor, a se maĭ judeca scrisam la *15* canóne ale săborului acestuia.

Gl. 95. Pentru capetele bésériciĭ să se céră ajutorĭ și folositorĭ de la împăratul cariĭ aŭ meșteșug ca să îndreptéze lucrurile și pentru célea ce'ĭ se tâmplă ca niște preoțĭ pre lesne să pótă aduce aminte împăratuluĭ.

Tâlc. Iară aŭ socotit săborul și de acésta ca și la *75* de canóne și aŭ zis de la Impăratul să se céră ispravniciĭ și isbânditorĭ : să li se dea voe a tocmi lucrurile bésériciĭ cariĭ aŭ de acésta slujbă și meșterșug, a îndrepta besérica și să se încurmezișaze saŭ să se lupte pentru tâmplările eĭ ca niște preoțĭ orĭ de câte orĭ 'ĭ se va tâmpla nevoe să pótă pre lesne a aducerea aminte de dînsa împăratuluĭ și de acolo să'șĭ ia tocmire eĭ.

Gl. 96. Cariĭ niciĭ o dată aŭ avut episcop al lor, de nu va scrie tot săborul eparhieĭ și maĭ marele eĭ, să fie și cu știrea celuea ce iaste eparhia aceea, în carea iaste acea besérică : iară într'alt chip nu póte fi.

Tâlc. De va fi vre un ținut unde-va supt vre un episcop décia vor vrea ómeniĭ cum am zice să aibă episcop să nu se asculte de acéea, ce cu ispita a tot săborul eparhieĭ și a mitropolituluĭ eĭ, și să fie și cu înțelégerea episcopuluĭ supt carea acel hotar iaste atunce acésta să se facă iară într'alt chip ba.

Gl. 97. Cariĭ se-aŭ întors de la Donatisténi aceia să'șĭ ție al lor episcop, iară de'ĭ vor ținea fără de știrea săboruluĭ și dacă se va pristăvi episcopul în locul luĭ nu vor vrea să pue altul, ce vor vrea să se împarță cătră altul atunce să fie volniciĭ, așijderea și episcopiĭ cariĭ se-aŭ lepădat de împreunare : să'ș ție numaĭ ómeniĭ cariĭ aŭ ținut, iară după porunca împreunăriĭ împărăteștĭ : fie ce besérică isprava eĭ să'șĭ isprăvéscă.

Tâlc. Donatisténiĭ déca se-aŭ despărțit de besérică și'ș țin aĭ lor episcopĭ poruncitu-li-se-aŭ de să vor întórce eĭ și episcopiĭ lor cătră adeverita besérică : neîndoit să fie iară episcopĭ, măcară de se-aŭ făcut și fără de știrea săboruluĭ, iară déca se vor pristăvi episcopiĭ lor și nu vor vrea să ție alțiĭ de în episcopiĭ lor, ce să vor supune supt putérea și îndreptarea altor episcopĭ, ca să nu se maĭ socotéscă pre eĭ că sânt iară Shismaticĭ, atunce să fie și pre voea lor, iară așa să fie voe să facă acésta să se pue supt adeverita besérica, așijderea și episcopiĭ aĭ Donatisténilor cariĭ se aŭ întors maĭ nainte de ce aŭ poruncit légea împărătéscă să'ș ție isprăvile bésériciĭ Donatisténilor ca niște ómenĭ ce se-aŭ împreunat celora ce sânt acolo și câțĭ ómeniĭ aŭ ținut atunce iară să'ĭ ție și să fie episcopĭ într'ânșiĭ, iară după acea poruncă, Donatisténiĭ măcară de se vor și întórce cătră adeverita besérică măcară nu : atuncĭ să isprăvéscă cineșĭ isprăvile bésériciĭ luĭ.

Gl. 98. Treĭ de în ceĭ ce să chiamă ypodiaconĭ de la noa mânăstire a lu Gherman pentru o pâră căutatu-i-aŭ de treĭ orĭ să stea de față și nu se-aŭ aflat, cădéle-se-ar să se urgiséscă ca niște osândițĭ, iară pentru îmblânzéla bésériciĭ : să se triméță să se afle pentru tréba aceluĭ lucru.

Tâlc. Aceștĭ diaconĭ pârănd pre episcopul Mavrentie, și poruncindule să vie la săborul acesta să'șĭ dea séma pentru vinile carele aŭ adus asupra episcopuluĭ, décia de doaoo și de treĭ orĭ căutându'ĭ și neaflându-se : vrea să se osândéscă ca niște clevetniciĭ pârășĭ, iară pentru îmblânzirea bésériciĭ, poruncise să se triméță vre un judecătoriŭ de într'aĭ săboruluĭ : să caute pre în sate vinele lucrurilor acelor pârășĭ să dea séma cum se cade de față.

Gl. 99. Socotitu-se-aŭ să se triméță cărțĭ cătră Inochentie: să împace besérica Rimuluĭ și Alexandrieĭ una cătră alta.

Tâlc. Pentru nevoile ce să tâmplă, între besérica Rimuluĭ, și Alexandrénilor : plăcut'aŭ săboruluĭ să se triméță cărțĭ ale săboruluĭ cătră Papa Inochentie ca să păzéscă pacea una cătră alta amândoaoo béséricile.

Gl. 100. Cine se vor despărți de împreunare de nu se vor împăca : eĭ să fie așa, iară de nu să se îndémne cătră pocaanie.

Tâlc. Plăcu săboruluĭ acestuia după a evangheliciĭ și a Apostoluluĭ învățătură să nu'ș desparță neștine muiarea și să o scóță pentru fie ce iară de să va tâmpla de în bărbat saŭ de în muiare să se dăzlége împreunarea și nu vor vrea să se împace și să se împreune iară să fie așa lăsațĭ și dăspărțițĭ și să nu se maĭ atingă de altă nuntă. După cuvântul Domnuluĭ că cine zice va lua lăsată acela prea curvește, iară de se va împreuna bărbatul alțiĭ fămeĭ saŭ muerea altuĭ bărbat, atuncea cătră pocaanie să se aducă, și să li

se dea canon ca și preacurvarilor. caută de acèsta la canonul *81*. al șaselul săbor de la Trulla, și la canonul marelul Vasilie, *9* la *35* la *48* și la *76*.

Gl. 101. Plăcu acestul săbor ca rugile, tocmèlele carele se-aŭ adevărat și se-aŭ lămurit la săbòră, acèlea de toți să se facă, orĭ încèperile de întâĭ, orĭ mutările, orĭ blagoslovenìile mânilor și altele ale credințiĭ nicĭ când să nu le părăsim de tot.

Tâlc. Cărțile carele's întărite și adevărate de săbòră, și rugile carele besèrica aŭ priimit: datorĭ sânt toțĭ acèlea să le obârșèscă, adecă cântările cèlea ce sânt la evanghelie; și citeniile sfintelor scripturĭ, orĭ mutările ce se zice rugile pre ambòne. Pespe carele ne dăm și ne mutăm Domnuluĭ, orĭ punerile mâinilor, adecă blagosloveniile cèlea ce se fac cu mâna a episcopuluĭ.

Gl. 102. Cine va cère de la împăratul judecată acela să nu fie episcop.

Tâlc. Episcopul saŭ clíricul vinuit fiind de vre o vină, de va lăsa judecata besèriciĭ și va cère de la împăratul judecătorĭ mirènĭ: acela să fie lipsit de cinstea luĭ.

Gl. 103. Carele va fi la Africa nepricesțuit ducându-se de cèca parte: acela să n'aibă parte către împreunare.

Tâlc. Episcopul saŭ clíricul carele va fi despărțit (adecă afurisit la Africa) acela de se va duce de cèca parte de mare și va îndemna pre episco iĭ de acoio de'l vor priimi întru împreunarea lor: aceea să fie deșerțĭ de cinstea lor ca și dînsul.

Gl. 104. Cine va mèrge către împăratul pentru vre o nevoe, acela de acèsta să facă și să arate (adecă să spue) episcopuluĭ de la Halchidona și al Romeĭ și de la dînșiĭ să ia carte de slobozie, iar de nu va face așa: să fie nepricesțuit.

Tâlc. Carele va vrea să mèrgă de la Africa pentru vre o nevoe la împăratul, orĭ clirie de va fi, orĭ episcop, acela lucru să'l spue de față episcopuluĭ de la Halchidona ca de la dînsul luând cărțĭ și mergând către cel de la Roma să arate pre sine episcopuluĭ de la Roma și să spue și vina drept carea mèrge la împăratul, dècia Rimul dèca'l va ispiti și va socoti că e bine atuncĭ să ia și de la el cărțĭ dânduse într'ajutoriul săŭ către împăratul, iară orĭ carele de în episcopĭ saŭ de în clíricĭ într'alt chip va mèrge către împăratul: acela să fie nepricesțuit, caută de acèsta la *11* canòne ale săboruluĭ de la Antiohia, șĭ la săborul Sardichieĭ la canonul a noa și a zècea.

Gl. 105. Însă de va părea ispravnicilor despre Donatistènĭ și despre ellinĭ, și dăspre credința lor că vor putea face vre un lucru de trèbă, atunce de acèsta să se cèră de la împăratul.

Tâlc. Voe aŭ luat episcopiĭ de la săbor să trimeță sol către împăratul pentru ellinĭ și ereticĭ ca să'ĭ întòrcă de în credința ellinilor și a Donatistènilor și să'ĭ împreune adeveriteĭ besèricĭ pre toțĭ, de acèsta să cèră de la împăratul măcar de și n'aŭ fost pre aiurea de acèsta poruncită.

Gl. 106. Un episcop să nu izbândècă cu a luĭ judecată.

Tâlc. Nu ajunge la luarea daruluĭ preoților și a diaconilor numaĭ judecata unuĭ episcop nicĭ a doĭ ce însă de va fi cel pârit episcop de nu vor putea să se adune mulțĭ episcopĭ când va fi maĭ puținĭ să se judece de *12* episcopĭ, iară preotul de *6* episcopĭ și să fie și al luĭ episcop, diaconul de treĭ și al luĭ, cum poruncesc canònele 12 și 20 ale acestuĭ săbor; decĭ un episcop să nu se facă judecătoriŭ singur pentru vre o vină să scòță pe preot saŭ pre diacon să'l judece cu mintea luĭ și să'l aducă la acesta lucru, fără numaĭ de vor fi ceia ce să judecă de în ceialalțĭ clíricĭ cariĭ sânt maĭ micĭ de diaconĭ că pre aceia 'ĭ judecă singurĭ și episcopul loculuĭ, cum poruncèște canonul *20* la sfârșenia luĭ al săboruluĭ acestuia.

Gl. 107. Fieș cine cu voe slobodă să'ș priimèscă ținère.

Tâlc. Cine, va vrea să facă bine acela de voe să facă iară nu de nevoe pentr'acèea cine's de voea luĭ să'ș priimèscă ținerea, postirea și creștinătatea: iară nu cu sila ce cu voea luĭ și cu sloboda a luĭ minte.

Gl. 108. Cine va zice că ziditul cel de întâĭ adecă Adam dèca'laŭ făcut Dumnezeŭ, de n'ar fi greșit tot aŭ vrut să mòră, iară n'aŭ murit pentru firea greșaliĭ ce pentru luarea firiĭ acela să fie Anatama.

Tâlc. Cariĭ țin de învățăturile a luĭ Pelaghie și a lu Chelestin și se vor face de se vor lipi Nestorieĭ nebunul deșert încă cariĭ vor fi înțelepțind și păgânilor de Maniheĭ și va vi învățând de cèlea ce săborul în tòte zile blăstemă carele va fi înțelepțind acèstea acela nu numaĭ să nu se împreune cu creștiniĭ, ce încă și de la besèrică să se gonèscă afară ca un striin și să fie despărțit de dânsa și de Dumnezeŭ că zic uniĭ de într'acești oeaaniceĭ Chelestin, adecă și Pelagie despe tòtă partea rânduluĭ preoțesc să nu se facă nice preot nice episcep iar eĭ ca niște călugărĭ ce era îmbla de în cetate în cetate și de în sat în sat amestecând și stând împotriva adeverințeĭ și se rădicară spre besèrică în zilele lu Theofil episcopul de la Alexandrie și Inochentie de la Roma: și după multe ostenèle și nevoințe, de acești doĭ episcopĭ osândițĭ fură și afurisițĭ cu zapis, și iară orĭ cine 'va învăța și va zice că de întâiŭ pre Adam l'aŭ făcut să fie mort și pentru luarea firiĭ, mort măcar aŭ greșit, măcar nu, saŭ va zice că co-

conii nu se botêză pentru ertarea păcatelor ca cum nu se-ar trage spre dînşiĭ nemica de în păcatele strămoşilor, şi de acêsta apostolul strigând : că pentru un om aŭ intrat păcatul în lume şi apoĭ pentru păcatul mórtea, saŭ iară va zice că botezul dă ertăciune celora ce greşesc, iară nu dă ajutoriŭ ca să nu maĭ greşască, ce numaĭ de întru nevoinţa nóstră să isprăvêşte acêsta saŭ şi acêsta o priimêşte şi mărêşte darul lu Dumnezeŭ ca să întărêscă pre noĭ să împlem învăţăturile, iară acela va zice şi va învăţa zicând că am fi putut isprăvi noĭ acêsta şi fără de dar de nu va zice acêstea de nevoe acela să fie anatema, că n'aŭ zis domnul că fără de mine anevoe veţĭ putea face acêstea, ce fără de mine nemica nu veţĭ putea face.

Gl. 109. Cine va zice că coconiĭ ceĭ micĭ ce să botêză nicĭ cum nu se trag de în păcatul a luĭ Adam, nice trebue să se curăţêze cu botezul, acela să fie blăstemat de Catara, că pentru unul fu mórtea şi păcatul în tótă lumea.

Gl. 110. Cine va zice că darul a luĭ Dumnezeŭ are numaĭ ertarea păcatelor, iară n'are ajutoriŭ şi pentru cêlea ce vor să fie: acela de doă orĭ să fie supt Catara.

Gl. 111. Cine va zice că darul a lu Dumnezeŭ ajută numaĭ de acêsta adecă a şti ce face (adică a şti cine să cade a face) şi ce ar duce: iară nu póte face nicĭ dă putêre a iubi şi a cunóşte adeverinţa, acela să fie Anatema.

Gl. 112. Cine va propovedui de va zice că fără de darul a luĭ Dumnezeŭ lesne am obârşi poruncile luĭ, acela de treĭ orĭ să fie supt Catara.

Gl. 113. Că fără de mine zice Domnul nemica nu veţĭ putea face.

Acêste patru canóne se-aŭ tâlcuit la capul 110, zicând Grigorie că de vom zice că păcat întru noĭ nu e: înşine ne prelăstim, cine va întórce de va zice că nu se-aŭ zis acêsta adevărat: ce prostêşte, acela să fie Anatema.

Tâlc. Pentru că toţĭ în păcate sântem şi niminea nu e curat dă rugină măcară de'ĭ ară fi tótă viaţa luĭ numaĭ o zi, Anatemeĭ iaste părtaş, cine va zice că se-aŭ zis de Apostol acêstea pentru plecata înţelepţie iară nu adevărat de acêsta (adecă) de vom zice că păcate întru noĭ nu's pre noĭ prelestim, pentru că dêră fi zis de acêsta pentru plecata înţelepţie, n'ar fi zis, pre noĭ prelestim ce ar fi zis înălţămu-ne, că prelestêşte pre sine cela ce iaste rătăcit, prelestit şi minţit: carele nu grăiaşte pre adeverinţă adeverit.

Gl. 114. Cine va întórce de nu va zice pentru ale fie căruia, şi ale multora şi ale luĭ: *Ostavinam dlăghinşa,* anatema, văzând şi pre Daniil după multe zicând mărturisescu'mĭ păcatele şi păcatele óme'nilor mieĭ.

Tâlc. Cine-va răzvrăti de va zice că sfinţĭ rugându-se şi zicând *ostavinam dlăghinşa,* ca nişte ómenĭ ne având păcate n'a fost zicând acêsta pentru sine: ce pentru păcătoşĭ ruga acêsta aduc lu Dumnezeŭ drept aceaea cariĭ zic aşa şi nu le va trebui să se róge pentru toţĭ acela să fie Anatema, pentru că sfînt şi drept era fratele luĭ Dumnezeŭ Iacov apostol, iar zicea că în multe greşim toţĭ, şi Daniil întru ruga luĭ, înmulţitorêşte zicând: greşit'am făcut'am fără de lêge şi altele împotriva acestora, dêcia deosebĭ baducea de zicea: ispovedescu'mĭ păcatele mêle şi păcatele ómenilor mieĭ, Domnuluĭ Dumnezeuluĭ mieŭ.

Gl. 115. Intorcăturile şi împreunările Donatistênilor, carele se fac de bogate orĭ: să fie la scaunul episcopuluĭ lor, carele se-aŭ întors de maĭ nainte de la Donatistênĭ, şi să se împreune adeveriteĭ besêricĭ.

Tâlc. Pentru Donatistêniĭ cariĭ se întorcea se făcea multe îndoirĭ uniĭ ca aceia căruĭ scaun se vrea lipi, dece maĭ nainte de lêgea împărătêscă, carea poruncise pentru împreunarea besêricilor: eĭ se lipia lângă episcopul cela ce să întorsêse de în rătăcire şi se împreuna adeveriteĭ besêricĭ, iară apoĭ după lêgea acea împărătêscă cădêse dă era acêlea locure lângă episcopiĭ ceia ce era aprópe de dînşiĭ, însă carele aŭ fost ţinute de ceĭ donatistênĭ porunciť'aŭ săborul dăzlegând îndoirile şi pricile cêle ce să ijderăse între mijlocul episcopiilor: să se dea acêlea Scaunuluĭ celuia ce maĭ nainte vrême aŭ fost: ce să zice Catolicescĭ besêricĭ.

Gl. 116. Cariĭ se-aŭ întors de la Donat să împarţă părţile, însă ceĭ maĭ mare să împarţă, iară ceĭ maĭ tânăr să'ş alêgă.

Tâlc. De se vor întórce episcopiĭ Donatistênilor către adeverita besêrică, dêcia de vor fi fost niscare unêlte aŭ moşie aŭ alt ceva între dînşiĭ, saŭ măcară şi între alţiĭ adeveriţĭ episcopĭ, întru care unêlte aŭ avut trêbă amândoaoo episcopiile să se împarţă acêlea une altele şi trebĭ aşa carele se împreună între dînşiĭ tocma, însă aşa ca episcopul ceĭ maĭ vechiŭ să împarţă: iară cela maĭ de curând carele se-aŭ făcut după dînsul să'ş alêgă de într'amândoaoo carea va vrea iară de să va tâmplă a fi un loc în carele aŭ fost şezând şi Donatistênĭ i şpravoslavnicĭ, de va fi aprópe de episcopul carele se-aŭ întors de la Donatistênĭ: să'ĭ se dea întreg cu totul luĭ iară de va fi încă maĭ aprópe de adeveritul episcop: aşijderea iară luĭ să'ĭ dea, iară de va fi locul acela carele va fi aprópe de amândoaoo scaunele tocma şi creştiniĭ cariĭ vor fi fost maĭ de nainte vrême într'ânsul şezând, eĭ vor vrea să'şĭ aibă al lor episcop iară ceĭ ce se-aŭ întors de la donat vor vrea să'şĭ ţie

al lor: atuncĭ să se ție socotéla celor maĭ mulțĭ iară de vor fi amândoao părțile tocma atunce tot locul să se dea epicopuluĭ celuĭ ce aŭ fost maĭ nainte.

Gl. 117. Carele se va întórce spe pravoslavie și va ținea în treĭ anĭ un sat, saŭ oraș ce să va fi întors, acela să fie fără de vină și episcopul carele se va fi întors de la Donat și de când se-aŭ întors, de va fi ținut ceva în treĭ anĭ el să ție.

Tâlc. Insă către légea împărătéscă cum se aŭ scris și într'o 100 și 15 glave, zice de se va fi întors vre un episcop de întru vre un eres întru pravoslavie, și de acolo va fi avut ținut vre un loc ceva décia cuĭ 'ĭ se cădea vre unuĭ de întru episcopĭ nu maĭ putea să întórcă acel loc iară după acéle legĭ împărăteștĭ plăcut'aŭ săboruluĭ ca orașul saŭ vre un sat ce se va întórce întru pravoslavie și'l va fi ținut în treĭ anĭ și de nimenea nu va fi căutat nicĭ va fi cerut, nicĭ se va fi rădicat să zică că cel ține: atunce să'ĭ fie fără de vină și să nu'l maĭ céră, căce că în treĭ anĭ, ce l'aŭ ținut episcopul, al căruia erea și vrea să'l céră și să'l caute, iară el nu'l aŭ cerut ce aŭ tăcut, iară de va fi văduit vre o episcopie saŭ vre o besérică carea va fi avut trébă pre satul acela carele de în eres se-aŭ întors și de atunce de când se-aŭ stricat aŭ trecut anĭ 3 décia să se facă episcop într'ânsa așijderea și vre un ținut al episcopilor Donatisténilor, de să va întórce către adeverita besérică, și se va fi ținut multă vréme dece la al lor carele se-aŭ întors întru pravoslavie, décia va veni și epicopul Donatisténul la împreunarea adeveritei credințe, atunce acela să fie volnic în treĭ anĭ de când se-aŭ întors să'ș chiame ținutul acela la scaunul luĭ să pórte grijă de dînșiĭ.

Gl. 118. Carele i va părea a se într'adevăra nicĭ unul de într'aceia adins eluș să nu se îndreptéze, ce să'l judece episcopiĭ ceia ce'ĭ va da cel maĭ mare saŭ cu voea vecinilor celora ce sânt aprópe de dânsul, iară carele va lua carte de la cel maĭ mare ca să ție în silă și în voea luĭ: acela pre sine înșală.

Tâlc. Orĭ care episcop ce'ĭ va părea că are trébă pe vre un ținut carele va fi ținut de alt episcop: acela trebue să mérgă către episcopiĭ luĭ ceĭ maĭ de folos și pentr'aceea să spue iară să nu se facă adins eluș judecător, pentru care'ĭ pare luĭ a se într'adevăra, măcar de se va ispiti și în silă a ținea, iară de va lua și carte pentru să ție ómeniĭ cariĭ ține alt episcop: acela pre sine înșală că nemica nu va putea face luĭ de nu va vrea să lase cu pace și de voe cela ce ține óme-niĭ fără numaĭ de va vrea să'ĭ lase cu pace saŭ să'ĭ prade cu judecata deafară.

Gl. 119. Cariĭ nu vor purta grijă de lucrurile lor céle de trébă și li se va și aduce aminte și nu vor face nemica în șase lunĭ, atunce să se dea altora, cărora vor purta grijă și vor fi puternicĭ să dobândéscă, iară de nu vor fi purtat grijă ca niște tocmitorĭ de casă ca să nu se maĭ ereticéscă ereticiĭ, și să va adevăra acésta episcopilor celora ce vor judeca, atunce să se dea la scaunul celora ce aŭ ales saŭ celora ce aŭ dat.

Tâlc. Niscare episcopĭ de nu vor purta grijă de locurile céle ce sânt de tréba scaunuluĭ lor și li se va aduce aminte de veciniĭ lor, să caute cu dédinsul ca să rădice și să îndémne în tot chipul pre ereticiĭ de acolo să se întórcă către pravoslavie, și după acesta lucru în șase lunĭ nu vor putea face nemica ce vor rămânea și vor ședea așa într'acea nebăgare în sémă, atunce să se dea altuĭ episcop acel loc căruia va fi putérnic pre aceia a'ĭ dobândi; iară de nu se vor fi sculat cu dédinsul ca niște tocmitorĭ de casă ca să nu cumva să se rădice ereticiĭ spre vre o maĭ mare rușine spurcăciune și răotate, ce nădăjduindu-se adins eĭ'ș aŭ tăcut, zicând că'ĭ vor întórce cu tărpenie și cu îndelungă răbdare, décia în mijlocul acestora lucrure și tocmélе, grija lor aŭ luat alțĭ episcopĭ, și se-aŭ într'adevărat acelor locure ale ereticilor și se va adevăra acésta la episcopiĭ cariĭ vor judeca, atunce iară să se dea acéle locure ale scaunelor sale celuia ce aŭ dat cel maĭ mare saŭ celuia ce l-aŭ ales amândoĭ episcopiĭ căcĭ n'aŭ purtat de atunce grijă de tocmire și de învățătură.

Gl. 120. Alesul judecătoriŭ carele va fi ales de doao părțĭ acela iaste neîntors.

Tâlc. Nice episcop nice cliric carele s'aŭ ales episcop judecătoriŭ pre voia luĭ și pe dînsul s'aŭ judecat, după judecata luĭ nu maĭ póte să se maĭ judece a doa óră și de acésta nu se-aŭ zis numaĭ aicia ce și într'alte canóne ale acestuia săbor.

Gl. 121. Episcopul carele nu va băga séma să pórte grija pentru ereticĭ, și aducânduĭ-se aminte de va petréce întru nebăgare de sémă a luĭ și în șase lunĭ nu va griji nemica de întórcerea ereticilor, acela să fie nepriceștuit.

Tâlc. Insă canonul 119, carele se-aŭ scris maĭ nainte, scrie pentru episcopul carele e pus pentru îndreptarea ereticilor și el de aceia petréce fără grijă și nicĭ bagă sémă după ce'ĭ se-aŭ adus aminte de întórcerea lor în șase lunĭ: drept acéia 'l judecă să'ĭ se dea locurile lor altor episcopĭ cărora vor putea să'ĭ întórcă la adeverita credință; iară cest canon aduce'ĭ spre nepriceștuire și poruncéște să fie și afurisițĭ, până ce'ș vor împlea lucrul lor cel ce li se cădea a fi de trébă. Parese că canonul acesta socotéște asta împotriva canonuluĭ *119*, ce de la acela aduce îngrozire spre episcopul ceia ce nu pórtă grijă: de întórcerea

ereticilor, drept aceia nu iaste protivnic acésta ceicalalte, ce însă când se află alt episcop să priiméscă acea grijă a lor, atunce episcopul carele aŭ avut trébă pre acea socotinţă şi n'aŭ purtat grijă de spăsenia lor, să se scóţa şi să se dea acéea grijă celuia lalt iară déca nu va priimi nicĭ altul grija lor nicĭ el nu va purta grijă de întórcerea acelora atunce să se pue supt canonul nepriceştuirii, iară décia după afurisanie de va fi tot într'acea léne: atunce să'ĭ se ia şi darul după cum zice canonul 57 al sfinţilor Apostolĭ.

Gl. 122. Cine va zice unuĭ eretic că e împreunat credincioşilor şi va şti că nu e împreunat: acela să nu fie episcop.

Tâlc. Orĭ care episcop ce va şti pre Donatiştenĭ că nu se-aŭ întors cătră adeverita besérică, saŭ 'ĭ va împreuna cătră pravoslavie zicând că se-aŭ întors: unul ca acela bârfind pentru împreunarea lor şi înşelând besérica a luĭ Dumnezeŭ: să'ĭ fie luat darul.

Gl. 123. Preotul şi Diaconul şi episcopul de vor fi pârâţĭ atunce să chiame episcopiĭ ceĭ de aprópe să'ĭ judece, iară să nu tréca peste mare de cea parte că apoĭ vor fi nepriceştuiţĭ la Africa.

Tâlc. De acésta se poruncéşte întru canonul acestuĭ săbor: Ca nicĭ un preot saŭ Diacon carele va fi urgisit de episcopul săŭ şi nu va băga in sémă judecata şi va vrea să se judece pentr'acéea urgie de va tréce de la Africa de céca parte de mare şi pentru acea vină va mérge la Roma, de acésta să nu fie volnic a face aşa: ce să chiame pre episcopiĭ ceĭ de aprópe şi de dînşiĭ să'ĭ se dăscópere vina, iară de nu va vrea, atunce să fie neîmpreunat la Africa, acésta cumu'm pare se-aŭ oprit pentru nevoile de preste mare ca să nu facă o parte şi alta niscare lucrure noaoo pentru ducerea departe spre striinĭ.

Gl. 124. De nu vor putea veni mulţĭ episcopĭ să fie la săbor: atuncĭ treĭ înşĭ de în tóte eparhiile să se alégă, să tocméscă lucrul acela.

Tâlc. Pentru multe întrebărĭ ale canónelor carele se-aŭ pus maĭ nainte şi n'aŭ chemat pre toţĭ episcopiĭ să se afle la întrebărĭ plăcut'aŭ şi aŭ socotit săborul să n'aştépte să se maĭ adune toţĭ episcopiĭ la acel săbor pentru că va tréce şi se va zăbovi multă vréme ce să alégă treĭ episcopĭ de în tóte eparhiele împreună şi cu Avrilie episcopul besériciĭ de la Halchidon, ca să obârşéscă şi să împle lucrurile şi tocmélele céle ce nu sânt obârşite.

Gl. 125. Orĭ cine aŭ îmbrăcat saŭ va îmbrăca pe vre o fată mainte de doazecĭ şi cincĭ de anĭ ce să zice aŭ îmbrăcat haine călugăreştĭ saŭ va îmbrăca de nevoe cum am zice, rugându-se de acésta căce că va vrea neştine să o răpéscă, saŭ o va îndrăgi vre un silnic saŭ pentru vre o rană de mórte, de acésta pentru aniĭ eĭ acela nemica nu va paţi de săbor

Tâlc. Insă canonul 18 al Mareluĭ Vaslie, pentru fata saŭ copil célea ce se aduce domnuluĭ, şi se lépădă de nuntă, şi'şĭ cinstéşte maĭ nainte viaţa întru sfinţie, zice şi poruncéşte: să nu se facă de 16 şi de 17 anĭ că plânsurile copilăreştĭ cariĭ sânt de atâţea anĭ nu se-aŭ dat voe nice se-aŭ ertat a fi şi a se socoti adevărate, iară pentru carea vine de a eĭ voe, şi de nuntă se lépădă şi se făgăduiaşte că'şĭ va ţinea fetia curăţia, acesta canon zice şi poruncéşte: pentru una ca aceea carea se duce adins ea'ş lu Dumnezeŭ, şi se îmbracă în rase maĭ nainte de 25 anĭ nemica să nu paţă episcopul căcĭ o aŭ îmbrăcat cu sfintele podóbe pentru nevoinţa fetieĭ şi a curăţieĭ, iară de se va tâmpla vre un silnic să aibă pohtă spre dânsa şi va fi vrut să facă logodnă de nuntă saŭ alt răpitoriŭ va fi vrut să o răpéscă şi pentru căcĭ n'aŭ ajuns eĭ să'ş împle pohta lor încă neîmbrăcată fiind într'acela chip ca şi nevăzută va zice că se-aŭ făgăduit lu Dumnezeŭ, iară apoĭ după aceia aŭ îndemnatu-se episcopul de o aŭ îmbrăcat întru sfintele podóbe ca să nu maĭ fie volnică a fugi şi a se lepăda, a nu se face nevastă curată lu Hs. saŭ de multe orĭ prinzându-se mórte a se sfârşi maĭ nainte de 25 de anĭ, iară rudeniile eĭ ar ruga pre episcopul să o brace într'acea sfântă podóbă: ca să nu se pristăvéscă necălugărită iară n'are nevoe.

Gl. 126. Cine e afurisit nu póte mărturisi.

Tâlc. Carele mărturiséşte trebue să fie fără vină, decĭ pentr'aceia nicĭ clíricul nice mirénul afurisit nu se priimeşte la pâra saŭ la mărturia episcopuluĭ saŭ a clíriculuĭ.

Gl. 127. Nicĭ robul nicĭ slobodul, nicĭ cela ce va fi fost pârât când-va de ceva, nice măscăriciul, nicĭ elinul, nicĭ ereticul nicĭ ovréiul nu se priimesc la săbor mărturiĭ.

Tâlc. Niminea să nu priiméscă fără ispită pârăle saŭ mărturiile carele vor fi asupra episcopuluĭ: ce să judece şi să alégă pre ceia ce pârăsc saŭ pre ceia ce mărturisesc să vază ce ómenĭ sânt, după cum zice canonul al şaselea al săboruluĭ 2 Constandinopole, deacia de vor avea viaţă nevinovată şi le va fi credinţa pravoslavnică: priiméşteĭ, iară de vor fi robĭ aceia sânt opriţĭ de légea săboruluĭ să nu pótă mărturisi nicĭ pre o vină a cuiva, nice besérícéscă nice mirenéscă, nice cu mită, nice iară ceĭ slobozĭ să pârască pre stăpânu-săŭ că şi aceştea se opresc de lége a mărturisi de vre o greşală asupra stăpânusăŭ carele'ĭ aŭ slobozit şi să se lépede de cinstiţiĭ 'şi sfinţiĭ lor toţĭ cariĭ se socotesc că'ĭ aŭ slobozit saŭ maĭ nainte aŭ fost pârâţĭ de alţiĭ şi nu se-aŭ maĭ aflat nevinovaţĭ saŭ se-aŭ urgisit în săbor cu judecata împărătéscă

şi pentru pedépsa lor încă nu se-aŭ maĭ îndreptat saŭ vor avea viaţă spurcată ca măscăricił şi văscarnicił saŭ vor fi striinĭ de légea nóstră ca ovrêił, ereticił şi ca ellinił unił ca aceştea nu se priimesc nicĭ la pârăle nicĭ mărturiile episcopilor nicĭ la ale clericilor pentru că nevoinţa lor nu iaste de alt ceva fără numaĭ ce a face şi a lipi cinstił preoţilor bănuiale, batjocurĭ, spurcăciunĭ şi ocărĭ, şi numaĭ de aducerea netocmirił şi valure şi spăimił beséricił.

Gl. 128. Aşijderea şi cela ce va pârâ de multe, şi de nice una nu va putea da sêma adevărat.

Tâlc. Pe dreptate şi acésta nu se priiméşte la pârâ saŭ la mărturie arătându-se pârâş şi fără de cinste fiind de multe vinĭ aŭ pârât pre cine-va şi de faţă de nicĭ una n'aŭ putut să vădéscă nice sêmă să dea.

Gl. 129. Nice carele e de patru-sprezéce anĭ.

Tâlc. Şi acesta la mărturie iaste nepriimit pentru neobârşirea vârstii, că se cade celuia ce va să mărturiséscă să fie după cinstit împreună şi pravoslavnic şi să fie şi întru întrégă vârstă, iară cel mic iaste slab saŭ lunecător cu mintea, iară a *17* glavă a titlei de întâĭ a cărţiĭ *21* nu priiméşte pre cel maĭ mic de doazecĭ de anĭ a mărturisi asupra cuiva pentru vre o vină ceva.

Gl 130. Pârâşul nu póte să aducă mărturie de la casa luĭ.

Tâlc. Mărturiile céle de loc de casă nepriimite şi gonite sânt şi de lége, că zice glava *20* a titleĭ de întâĭ adevărat aşa : Pârâşul nu póte aduce mărturiĭ luĭ de a casă şi iară glava *25* iară aceia title şi cărţĭ, că mărturiile céle de casă gonescu-se mărturiile de casă să ştiĭ cariĭ sânt, sânt cariĭ se află supt oblăduirea cuiva şi siliţĭ fiind le porunceşte a mérge să mărturiséscă de dânsul : uniĭ ca aceia nicĭ pentru dânsul nicĭ pentru altul carele va pârâ pre dânsul la mărturie nu se priimesc nicĭ pentru vina greşalelor saŭ păcatelor iară alt cineva de va vrea saŭ de'Ĭ va trebui să aducă mărturie de într'alte case acela nu opréşte, iară de într'o casă tatăl şi feciorul supt putérea lor fiind şi doĭ fraţĭ cariĭ sânt supt puterea tătână-săŭ împreună asupra cuiva şi pentru cine-va : pot şi mărturisi.

Gl. 131. Episcopul carele va zice că greşala saŭ vina în taină cutarele 'mĭ o aŭ spus iară apoĭ acela om de se va lepăda : episcopul să nu se crézǎ.

Tâlc. Nu trebue a créde pre episcop când zice că cutare cliric 'mĭ aŭ spus vina în taină, pentr'aceea voiŭ să'l depărtez de împreunare adecă de pricéştenie saŭ de spiţă, iară cela ce aŭ spus de'ş va socoti mustrarea sa şi va începe a se lepăda zicând că n'am spus eŭ ţie greşală saŭ păcat ca acela : atunce episcopul să nu se crézǎ nicĭ iară pre dânsul să'l urgiséscă saŭ să'l năpăstuiască.

Gl. 132. Episcopul carele va opri de împreunare pe cliricul săŭ nevădit de vre o greşală : aşijderea să fie oprit şi el de alţiĭ.

Tâlc. Orĭ care episcop de va afurisi pre al săŭ cliric nevădit de vre o greşală, ce numaĭ urgisit saŭ năpăstuit de în mintea luĭ, acela să fie afurisit şi el şi să se înstreineze de împreunarea altor episcopĭ, ca să se păzéscă şi el să nu grăiască lesne asupra cuiva şi apoĭ nu póte să vădéscă de faţă.

Gl. 133. Urban episcopul de la Sechia de nu va îndrepta lucrurile célea ce'Ĭ se cade a îndrepta saŭ să fie fără împreunare saŭ la Roma să se chiame.

Tâlc. Maĭ nainte până nu luase adeverinţa săboruluĭ de la Cartaghen îndreptarea săboruluĭ de la Nichea de la sti Chiril al Alexandrieĭ episcop şi de la Attic episcopul Ţarigraduluĭ eĭ priimea canonul acestuĭ săbor al Sardichieĭ în locul canonuluĭ de la Nichea pentru chemarea episcopilor către episcopul besériciĭ Romeĭ, drept acéea aŭ poruncit pentru episcopul Urban de la Sichis de nu va îndrepta cea célea ce'Ĭ se cade a fi îndreptate de dînsul : atunce să fie afurisit, iară de să va îndoĭ pentru afurisanie, atunce să'l chiame la Roma, şi lucrurile luĭ să'Ĭ le caute şi să'Ĭ le socotéscă Papa, drept acéea şi episcopul Urban de la Sechia, poruncitu-iaŭ ca de nu va îndrepta lucrurile célea ce'Ĭ se cade luĭ a îndrepta : să fie afurisit, iară de'Ĭ va părea strâmb pentru afurisanie, să se chiame la Roma, şi lucrurile luĭ de Papa să se caute.

Scrisorile a lu Chiril de la Alexandria.

Cum aţĭ scris noaoo adeveritele izvóde ale adeverituluĭ săbor al cetăţiĭ Vitinieĭ de la Nichea; iată că le am trimes dragostiĭ vóstre.

A luĭ Attic Ţărigrădénul.

Canónele de la Nichea cum se-aŭ tocmit de părinţĭ trimesu-se-aŭ cum aţĭ scris.

[*Aicea izvodul de la Nichea al credinţeĭ adecă : Vearuio vă edinago boga*]. Crédem într'un Dumnezeŭ, Tatăl a tot ţiitoriul, Făcătoriul văzutelor şi nevăzutelor, şi într'un Domn Is. Hs. Fiul lu Dumnezeŭ, carele aŭ născut de în Tatăl unul născut (ce să zice de în fiinţa Tatăluĭ). Dumnezeŭ de în Dumnezeŭ lumină de în lumină, Dumnezeŭ adeverit de în Dumnezeul adeverit, născut nu făcut, într'oo fiinţă Tatăluĭ pespre carele tóte se-aŭ făcut, pentru noĭ şi pentru a nóstră spăsenie pogorâtus'aŭ, întrupatu-se-aŭ în omenitu-seaŭ, pătimil'aŭ : învis'aŭ şi se-aŭ înălţat la ceriŭ, şi iar va să vie să judece vii şi morţiĭ şi întru duhul sfînt; iară cariĭ zic maĭ nainte vrême că n'aŭ fost şi se-aŭ făcut de în ce n'aŭ fost saŭ de într'alt obraz saŭ fire saŭ

întorcătoriŭ saŭ schimbătoriŭ într'alt chip fiiuluĭ lu Dumnezeŭ pre uniĭ ca aceia Anatimiséşte adeverita şi apostolésca besérică.

Iată şi izvódele săboruluĭ de la Nichea puse cu chipurile céle de întâiŭ carele sânt ale besérici Alexandrieĭ şi ale Ţarigraduluĭ şi adevărate de episcopiĭ lor : adecă de Chiril şi de Attic şi se-aŭ trimes acestuia săbor.

Gl. 134. Cariĭ sânt de noĭ neîmpreunaţĭ, să nu voiţĭ a'ĭ priimi la împreunare, după cum se-aŭ poruncit la săborul Nicheiĭ, că iată şi Apiarie priimit fiind de tine, săboruluĭ stătu împotrivă şi aduse mustrare, iară apoĭ maĭ scrise pre sine saŭ vădire luă şi căzu întru mare suspinĭ.

Tâlc. Priimind părinţiĭ acestea izvódele săboruluĭ de la Nichea célea neîndoite şi adeverite şi ne aflând în canónele lor să se triméţă de la Papa slugile luĭ şi a doa judecăţĭ ale episcopilor şi ale cliricilor să se judece de dînşiĭ, décia scriseră către Chelestin papa al Romeĭ, cariĭ sânt afurisiţĭ de dînşiĭ lesne şi cum nu trebue să nu'ĭ maĭ pue la împreunare nicĭ să priimiţi pre episcopiĭ saŭ cluriciĭ cariĭ se-aŭ urgisit de la bésericĭ şi li se-aŭ luat darul de la noĭ, nicĭ să triméţă preoţiĭ luĭ să ia eĭ séma pentru binele lor, ce de va vrea fieş-carele de în ceĭ ce's urgisiţĭ să se maĭ judece, atunce să se judece de săborul eparhieĭ sale, iară să nu mérgă către săborul a tótă lumea ca să nu pară bésericiĭ lu Hs. pentru trufia lumiĭ, că o aduce spri dînsa, pentr'acéea aŭ tocmit acésta de în lucrurile lor ca să nu maĭ aducă mustrare bésericilor, iară preotul Apiariĭ de la besérica Sicchieĭ căruia pentru adevărata vină 'ĭ se-aŭ luat Darul, décia se-aŭ dus către Chelestin de la Roma de'l aŭ priimit şi'l aŭ trimes cu Favstin episcopul către Africa ca să'ĭ se dea luĭ preoţia iară şi să ia séma şi acelor Tovrachinénĭ, cariĭ fără de ruşine aŭ adus spre dînsul vină de greşală şi aşa de grabă cum nu se cădea tocmiră să fie priimit la împreunare, iară el déca stătu de faţă, aduse imputare săboruluĭ căcĭ nu'l aŭ priimit; drept acéea, părăşiĭ stătură de faţă naintea luĭ şi'l vădiră décia el cu multă price şi încurmezişare lepădându-se fără de ruşine, suspinând de vadnicĭ : de a luĭ voe spuse săboruluĭ de greşalele ce'l vinuise maĭ nainte şi aşa cu lacrăme şi cu suspinĭ se întórse.

Sfârşitul săboruluĭ al sfinţilor părinţĭ cariĭ se-aŭ adunat în Cartaghen.

De în canónele Ţarigraduluĭ pentru Agapie şi Gavadie cariĭ se pricea pre locul episcopieĭ Vostris. *Canon Unul.*

Gl. 1. Nu trebue maĭ mult altă dată pre cel ce să socotéşte că e vinovat să'ĭ se ia darul de doĭ nicĭ de treĭ : ce de maĭ mulţĭ şi cu judecata săboruluĭ eparhieĭ : cum aŭ poruncit şi canónele Apostoleştĭ.

Tâlc. Pentru că săborul acesta déca află pre episcopul Gavadie de la episcopia Vostris luat fiindu'ĭ darul de doĭ episcopĭ, temutu-se-aŭ să nu când va să se maĭ facă acésta şi să se întărescă şi altă dată : drept acéea aŭ poruncit pentru episcopul carele se goneşte întru urgie pentru vre o vină şi i se ia darul acela să nu se judece de doĭ saŭ de treĭ episcopĭ : ce de va fi putére de toţĭ episcopiĭ aĭ eparhieĭ, iară măcară de nu vor fi maĭ mulţĭ măcar să nu fie maĭ puţinĭ de doĭ-spre-zéce, cum porunceşte şi al doĭ-spre-zécelea canon al sfîntuluĭ săbor de la Cartaghen.

Coneţ.

Al 5-lea săbor marele Iustinian, papa Vighimeĭ, Evtihie Ţărigrădénul, la Ţarigrad, asupra lu Origenie carele zicea că are munca sfârşenie, părinţĭ 165: leat 527.

(Urméză clişeul maĭ multor sfinţĭ părinţĭ).

Sfântul şi a tótă lumea săbor al 5-lea.

Făcutu-se-aŭ în cetatea Vizantieĭ adecă a Ţarigraduluĭ, după al patrulea săbor déca trecuse aniĭ 102, iară de la Hs. anĭ 527, într'al optspre-zecelea an de împărăţia a luĭ Iustinian cel mare, şi se adunară 165 sfinţĭ şi purtătorĭ de Dumnezeŭ părinţĭ şi maĭ mariĭ acestuĭ săbor era Mina Ţărigrădénul (ce la adunarea săboruluĭ acesta Mina se pristăvi iară în locul luĭ se făcu Patriarh Evtihie) décia era Apolinarie Alexandrénul, Domnos Antiohianul, Didim şi Evagrie şi Evstohie ispravniciĭ Patriarhuluĭ de la Ierslim, Damian de la Sozopoli, iară Vighilie Papa de la Roma era şi el atunce la Ţarigrad, décia câte poruncĭ acest sfînt săbor el tóte le întări şi le pecetlui, adecă dréptele, credincióşele şi mântuitórele poruncĭ şi pravile carele se făcuse la Halchidona şi la célea-lalte sfinte săbóră tóte le dărmoniră şi le aléseră de neghină şi de plévă şi le luminară lumiĭ Pravoslavieĭ, iară pre acéle eresure ce încolţia şi răsăria pre tóte le dăzrădăcinară şi le procleţiră şi aşa întâĭ scóseră şi procleţiră pre Orighen şi pre tótă scriptura şi învăţătura luĭ, aşijderea şi pe Evagrie şi pre Didim şi pre uceniciĭ lor şi pre ceia ce ascuita şi se pleca Dogmatelor lor adecă scripturiĭ şi învăţăturiĭ lor ca nişte uceniciĭ ce ţinea învăţăturile a luĭ Orighen, cariĭ nu hulia nicĭ lăsa bârfélele Elineştĭ : ce broda şi se nevoia să le adaogă şi să le lipsescă bésericiĭ, şi zicea ocaaniciĭ de eĭ cum sufletul îmblă singur maĭ nainte de tiposirea trupuluĭ şi zicea că intră décia în trup şi se na-

ște și zicea iară că déca móre omul acela el mérge și se naște într'altul, și iar mai zicea déca móre omul acela se naște de câte ori iaste voea și mai bârfea de zicea că nesfârșita muncă are sfârșenie și dracii iară vor să'ș vie la a lor cinste, și mai grăia zicând că Is. nemica nu se desparte de noi ce e tocma asemene noaă, mai balamuțea zicând că nu e Raiul nice e făcut de Dumnezeŭ, mai bârfia zicând că Adam nu'l aŭ făcut Dumnezeŭ cu trup și alte hule multe întunérec scriseră și pre mulți de la sfînta și adeverita besérică pierdură carii scripturi unii le ținea în taină și nu vrea să le arate de față aiavea, căci că la al patrulea sâbor nu se putură vădi tóte (măcar de și lepădară acéstea unii de în sfinții părinți, căci că mai nainte de acel săbor adecă de al patrulea, fusése ț[r]ei vrăjimași procleți, ereticĭ), iară apoi tot se vădiră, décia când începură a se răsfira acéle rele eresuri și învățături viclene întru mulți ómeni atunci se adună și acest sfînt săbor al cincilea și procletiră scripturile lor céle hulitóre.

Zonara.

Asijderea și pre Teodor Mopsuestie Dascalul Nestoriei împreună cu scripturile céle de hulă ale lui, și ca niște zizanii spurcate le lepădară, asijderea și pre Antim și pe Petr, și pre Zoor și pre soțiile lor și capetele și scrisorile céle ce era scrise răŭ și cu rea credință de Teodorit și cât ajutase păgânului de Nestorie de hulise drépta a nostră credință și lége la sfîntul săbor carele se făcuse la Efes. Așijderea împreună cu dînsul și Poslania carea scrisése Iva episcopul Edesului către Marin Persinul acéstea tóte le rupseră de în rădăcină și le lepădară de în mijlocul curatului și alesului grâu al Pravoslaviei nu numai ca niște protivitóre învățăturilor celor drépte: ce cum ar fi asémene a tótă necurăția și ijderără învățăturile besericii céle drept și curat lămurite

Trebue a ști și de acésta.

Că nu știŭ adevăratue aŭ ba, că zice că acest sfînt săbor al cincilea, aŭ priimit pre Theodorit episcopul cetății de la Chyr și pre Iva episcopul Edesului căci zice că aŭ pocăitu-se și se aŭ întors de aŭ priimit și aŭ lăudat si aŭ cinstit pre săborul al patrulea și aŭ blăstemat și aŭ procletit pre Nestoria de față de naintea acestui săbor a tuturor.

Iară trebue a ști.

Ca acest săbor al cincilea canóne n'aŭ făcut: ce numai ce aŭ blăstemat pre acești ereticĭ, iară tocméla canónelor lui le priiméște săborul al șaselea de la Trulla de le adună a fi tot unele cu ale lui după cum veți vedea că scrie acolo.

Sfîntul și a tótă lumea săbor a șaselea.

Făcutu-se-aŭ într'al treĭ spre-zécele an de împărăția a lui Constandin bărbosul nepotul lu Iraclie după ce trecuse ani de la al cincilea *128* iară de la Hs. 656, adunarăse în Țarigrad purtători de Dumnezeŭ părinți *170* și era mai mari la săborul acesta Gheorghie Țărigrădénul. Teodor și Gheorghie preoții cu Ierodiaconul Ioanin în locul sfîntului Agaton Papa de la Roma ispravnici, și Teofan Antiohianul carele se hirotonise de acest săbor, iară scaunul al Alexandriei și al Irslimului atunce era văduă, căci că atunci ținea și cuprinsése limbile Agarénilor pre acéle eparhii, iară așa tot se aflară ispravnici și soli, însă de la Alexandria Petr Monah, iară de la Irslim Gheorghie Monah și Preot. Acest sfînt săbor adunase pentru zloslavnicii iară nu pravoslavnicii carii înoia realele învățături ale lui Serghie și era acești ereticĭ adecă Pir, Pavel răi patriarși ai Țarigradului și Onorie de la Roma și Chyr de la Alexandria și Macarie Antiohianul și Teodor episcopul de la Faran și alte soții al lor, încă și pre ceea ce înoise eresurile la acest sfînt săbor carii'i am scris mai nainte adecă Macarie carele fusése patriarh la Antiohia și Stefan ucenicul lui, dece pre acești ereticĭ, acest sfînt săbor dédera'i Analemei, pentru că îndrăzniră a grăi hulă și a zice că după întruparea Domnului Nostru Is. Hs. au avut o voe și o lucrare, vrând să dăzlége legătura drépteĭ credințe; drept acéea sfinții Părinți ai acestui sfînt săbor blăstemară și procletiră pre acei ereticĭ ca pe niște luptători și vrăjmași de Dumnezeŭ și pre tótă învățătura lor cea de hulă și pre toți pre ceia ce gândesc asémene lor saŭ carii de aicea înainte vor vrea să ție cu ei și fără de pocăanie vor lăcui încă și pre Polihronia Mladoumnago starța, carele balamuția de zicea că póte să scóle pre morții într'acel eres al lui; drept acéea acéle eresure le vădiră și le procletiră, iară învățăturile ale drépteĭ credințe acest sfînt săbor chiar le descoperiră și le luminară, și mărturisiră că aŭ avut Domnul Nostru Is. Hs. după întrupare doaă voi pre fire și doaă lucrări, adevărat așa porunciră și pecetluiră nu că doră împărția chipurile ce căci că nice o fire de într'amândoaă ale lui Hs. (a Dumnezeirii zic și a omenirii) nu era să nu fie fără de voe saŭ fără lucrare, făcut'aŭ și acești sfinți părinți canóne de întăria săborălor ale Pravoslaviei

Pentru săborul a șasea de la Trulla.

In vrémea împărăției al doilea Iustinian Nas cârn carele era fecior lui Costandin Bărbosul, dece cu porunca împărăției lui, adunarăse 227 de Arhierei în Polata carea se

chiamă Trulla, (acésta Trulla era o casă împărătéscă fórte mare și frumósă de se afla în Țarigrad) și se adunară să înadeveréze săborul a cincea și a șaselea și să scrie și canónele pentru tocmirea besériciĭ, drept acéea împreunară săborul a cincea și cu al șasea și le puseră numele Pendecti adecă cincea a șasea, cum am zice lipsa a celuĭ de a cincea și aceluĭ de a șasea o împlură, pentr'aceia 'ĭ puseră numele săbor a tótă lumea, și era maĭ mare la săborul acesta Pavel Țărigrădénul Petr Alexandrénul, Gheorghie Antiochianul, Anastase Ierslimlénul, Ioan de la Noa Iustinianopol, Vasilie al Mitropolieĭ Gorteanilor a ostrovuluĭ Critulúĭ, și ispravnic făiind a tot săborul în locul sfinteĭ besériceĭ de la Roma, așa se află în cărțile céle vechĭ împărăteștĭ scris cu iscălitura a fieș-căruĭ Patriarch cariĭ aŭ fost pre aceiașĭ vréme și numele și deregătoria, măcar de și zic Latiniĭ și Papijiĭ că nu trebue să fie și să se chiame acesta săbor al șaselea a tótă lumea, căcĭ n'aŭ fost la acest săbor și ispravniciĭ aĭ papeĭ cum aŭ fost și la cela-lalt șase săbor carele se-aŭ făcut și se-aŭ adunat și cu voia luĭ în vrémea luĭ Constandin bărbosul, iară și acesta săbor se-aŭ făcut după puțină vréme cu porunca împăratuluĭ Iustinian Nas cârn, drept aceia atâta sfințiĭ părințĭ întâĭ n'aŭ putut răbda atâta minciunĭ ale lor, carele aŭ băgat atunce în pravilele aceluĭ săbor, când a fost legațiĭ adecă ispravniciĭ și soliĭ papeĭ în locul luĭ, drept aceia acest sfânt și a tótă lumea săbor porunci, déca vréme ce papa nu póte veni pentru îndelungata cale, încaĭ să vie ispravniceĭ în locul luĭ să fie împreună cu noĭ căce se-aŭ făcut săborul în eparchia nóstră, pentr'acéia de atuncĭ se făcu price împotrivă uniĭ cu alțiĭ și nu vrură niceĭ birotonie să maĭ ia (cum povestéște Costandin Chesarevscăiĭ), iară la acest sfânt săbor aceștea toțĭ aŭ fost: adecă Solunénul, Dardanul, Iraclia Trachieĭ, Corinténul, Ravenscăiĭ și Vasilie Critscăiĭ, carele era ispravnic besériciĭ Rimuluĭ și aŭ și iscălit și aŭ păcetluit și aŭ întărit adeveritele pravile și canóne ale acestuĭ sfânt săbor carele se-aŭ făcut *98*.

Poslania sfințitor Părinți către cinstitul împărat.

Blagocestivuluĭ și iubitoriuluĭ de Hs. împărat Iustinian. Sfântul și a tótă lumea săbor carele se-aŭ adunat după amenințarea Dumnezeiască cu porunca a blagocestieĭ tale puterĭ într'acéstă cetate împărătéscă de Dumnezeŭ păzită. Ogdsea Radovitisca.

Darul cel Dumnezeesc nespus al izbăvitoriuluĭ și al mântuitoriuluĭ nostru Is. Hs. carele cuprinse tótă lumea și propoveduirea a adeverinței a făcătoriuluĭ de viață, carea se sămână în urechile tuturor, însă ómeniĭ ceia ce ședea întru întunérecul nepriceperiĭ, văzură mare lumină a pricéperiĭ și se izbăviră de în legăturile nepricéperiĭ, împărăția ceriuluĭ se schimbă de robia cea de demult, iară maĭ marele zmeilor mintea mareluĭ Asirie, carele se surpă și căzu pentru trufia de în lumina cea fericită de întâĭ și frumósă acum se biruiaște de ceĭ robițĭ de întâĭ, și cu putérea cuvântuluĭ carele se-aŭ întrupat se face striin a tótă rușinea și de tótă putérea cum scrie : *[psal. 9]*, că armele vrăjmașuluĭ periră și se sfârșiră de tot pentru că slujba cea cuvântătóre pretutindenea se înlegiui și se sfințéște și se aduce și se cóce póma întrégă. și Dumnezeŭ junghindu-se și împățindu-se pentru paza trupurilor împreună și a sufletelor, îndumnezeiaște pre ceia ce se priceștuesc, drept acéia și draciĭ fug, și sfântul săbor al ómenilor carele se adună pre la besériceĭ, pre taină se sfințéște și hrana raiuluĭ tuturor se dăschise și cum am zice de tot se făcură tóte noaoo, iară décă vréme ce diavolul pizmătoriul și ucigătoriul de ómenĭ de o dată stătu împotriva prea puterniculuĭ Dumnezeŭ acela'ș iară stând împotrivă și îngrecând și născând răotatea a lepădăriĭ de lége neputând răbda văzând pre noĭ sculându-ne și rădicându-ne de în greșala călcăriĭ și la ceriŭ ducându-ne pentru începătoriul nostru adecă pentru Hs. carele aŭ dat pre sine izbăvire pentru noĭ, acela zmeŭ zice nu se maĭ lăsă a nu maĭ rădica săgétele răotățiĭ rănind pre ceĭ credincioșĭ ca să se desparță de deistvuiala a Duhuluĭ, a cinstiĭ și a daruluĭ, iară bunuĭ vitéz cel începătoriŭ saŭ căpitanul spăseniеĭ nóstre (Dumnezeŭ zic) carele aŭ făgăduit noaoo plata a biruințiĭ nu lăsă pre noĭ fără de ajutoriŭ întru tóte némurile într'acéstă milă de loc a viețiĭ aceștia ce cu arma blagocestieĭ ne într'armă împotriva celora ce rădică războiŭ asupra luĭ cariĭ scósem și dăzgolim spata cea sufletéscă a Duhuluĭ sfânt carea iaste cuvântu lu Dumnezeŭ și așa ne lovim și ne cioenim cu viclénul și sparsem munca luĭ carea erea asupra nóstră și ne făcum nastavniceĭ turmelor îndreptând pre ómenĭ pre căile Domnuluĭ ca să nu cumva să alunece să șovăiască să cază de în bine întru fără de lége pentru nedomirirea pentru că se cădea celuia ce aŭ dăruit noao petrecanie și viață, carele se-aŭ pogorât cu atâta smerenie de în mărime să schimbe némul nostru și că'l chiame către sine și să'l înalțe, și să fie tare calea nóstră după cum ne o aŭ arătat cu luminătoriĭ și dascaliĭ besériciĭ îndreptând luminat Dumnezeiaște urmele nóstre și pornindu-le și deșteptându-le către evanghelie cărora le iaste petre-

cania și viața în ceriure, [*Filipis Glava 3 Zo : 216*], după cum zice Dumnezeescul apostol : drept aceia și noĭ acuma cariĭ ne petrecem viața cu léne și ne dorm gândurile deșarte, ca fără de pază să pótă intra tâlhariul de vrăjmaș și câte puțin câte puțin fură bunătatea ca un diavol și aduce multă răotate noaă în loc de bunătate, iară Hs. Dumnezeul nostru carele iaste marele cârmaciŭ corăbieĭ a tótă lumea rădică pre tine adeverit blagocestiv împărat izbăvitoriŭ și cârmacĭ îndreptătoriŭ bun noaă îndreptând cuvintele cu judecata păzind adeverința tot de-una, făcând judecată și dreptate pre mijlocul pământuluĭ, și umblând pre cale cu curăție carele cu a luĭ înțelepție te-aŭ născut și te-aŭ păzit și te-aŭ hrănit și te-aŭ îmfrămsețat cu bunătățile și te-aŭ împlut de Dumnezeescul duh, și te-aŭ arătat ochiu lumiĭ cu curăția și cu luminarea mințiĭ luminând luminos saŭ chiar pre ceĭ ce sânt supt putérea ta căruia 'țĭ aŭ dat besérica sa, și te-aŭ învățat să te învețĭ întru légea eĭ zioa și nóptea spre întocmirea și îndreptarea ómenilor cariĭ 'țĭ sânt supt mână, carele aĭ ajuns cu căldura dragostiĭ către Dumnezeŭ de aĭ rămnit de aĭ întrecut pre Finees și aĭ împuns păcatul cu sulița blagocestieĭ și a pricéperiĭ și aĭ voit să scoțĭ turma de în răotate și de în peire pentru că se cade celuia ce aŭ luat învățătura de la cel de sus ca să îndreptéze némul omenesc să nu caute numaĭ de trebile și de lucrurile luĭ și să'și îndreptéze numaĭ a luĭ viață : ce să spăséscă și să izbăvéscă și pre ceĭ ce's biruițĭ și oblăduițĭ de valurĭ și de multă clătire și turburare a păcatelor, și necațĭ și învihorățĭ de tóte duhurile viclene, carele turbură de tóte părțile pe trupurile smerenieĭ nóstre, pentru că céle 2 sfinte și a tótă lumea săbóră carele se-aŭ adunat într'acéstă cetate păzită de Dumnezeŭ împărătéscă; însă unul aprópe de Dumnezeiască pristăvire a luĭ Iustinian; iară altul a fost în vrémea blagocestiveĭ Paméti a împăratuluĭ nostru Constandin tatăl blândețelor tale, carele pentru credința a părinților si să arate tainele nicĭ cum n'au făcut sfintele canóne ca și célea-lalte 4 sfinte săbóră a tótă lumea pespe carele însă se depărtéză ómeniĭ de în reaoa și maĭ prósta viață si se schimbă întru maĭ bună și maĭ naltă viață de acum înainte de să fac limbă sfântă sfinție împărătéscă pentru care Hs. aŭ murit cariĭ de multe netocmirĭ ale patimelor era trașĭ. [*Evreom pos. 1. gl. 10*]. sparțĭ și rumțĭ și puțin nu se tăiară și nu se despărțiră de Dumnezeescul staul și puțin nu alunecară să cază de întru îndreptarea bunătățiĭ cu uitarea și cu neștiința a mințiĭ și cum am zice Apostoléște pre fiul a luĭ Dumnezeŭ călcară și sângele légiĭ cu carele se sfințică eĭ ocărâră și batjocorâră darul duhuluĭ carele fu de obștea tuturor, deci pre aceĭ ómenĭ aleșĭ fórte aĭ voit și'țĭ aŭ fost voia să'ĭ adunĭ, închipuitute-aĭ luĭ Hs. carele căuta rătăcita oae pre în măgurĭ și pre în munțĭ, ca să o aducă să o bage în curtea sa, și să o plece să păzéscă Dumnezăeștile învățăturĭ și porunceĭ pentru carele ne despărțim de lucrurile morților și inviem. Acéstea tóte le aĭ înțeles și le aĭ adevărat pentru spăsenia și izbăvirea ómenilor, și aĭ căutat pre Dumnezeŭ după cum zice cuvîntul : cine caută pre Domnul acela află cunóștere înțelepție cu dreptate, și cariĭ caută pre dînsul, drept aceia află pace, porunceit'aĭ să se adune acest săbor a tótă lumea de Dumnezăŭ ales ca cu lumina într'un suflet pre mulțĭ să împreune și să se nevoiască cum se cade să se îndrepteze, așijderea de vor fi și rămas niscare rămășițe ale răotățiĭ Ellineștĭ saŭ ovreeștĭ și se vor fi amestecat în coptul și adeveritul grâu, tóte de în rădăcină să se zmulgă și să se rumpă și să se plivéscă ca niște zizaniĭ pléve și neghinĭ, ca să se arate spicul țarineĭ besériciĭ curat. Pentru că unde sânt adunațĭ cu numele mieŭ, acolo în mijlocul lor, sânt și eŭ după cum aŭ zis glasul Domnuluĭ, și iară și aŭ strigat noaă cu Ieremia : căutațimă cu tótă inema vóstră și mă voiŭ arăta voaă, drept acéia după porunca blagocestieĭ tale adunatune-am într'acéstă cetate împărătéscă de Dumnezeŭ păzită și am scris cinstite și sfinte canóne, pentr'acela ne rugăm blagocestieĭ tale strigând ca cum se-aŭ adunat maĭ nainte săbor de sfințiĭ părințĭ și se-aŭ făcut de pururea pomenițiĭ blagocestiviĭ aĭ noștri împărațĭ Teodosie și alțiĭ, într'acéstă împărătéscă cetate de Dumnezeŭ păzită și aĭ cinstit sfinta besérică cu chemarea cărților, așijderea și blagocestia ta célea ce sânt scrise de noĭ cu blagocestivul hrisov și iscălitură, acuma să le întărești și să le pecetluieștĭ de tot, iară Domnul să'țĭ întăréscă împărăția cu pace și cu dreptate și să o petréca de în ném în ném, și să'țĭ adaogă lângă putérea acéstă pământéscă și îndulcirea și hrana a împărățieĭ ceriurilor.

Zonara.

Scrisórea acésta iaste Preadoslovie pentru scrisórea canónelor și către împăratul Iustinian Nascărn. de la săbor trimésă povestind cum și pentru ce lucru și vină se-aŭ făcut adunarea acestuĭ săbor, cu porunca împărătéscă și pentru că célea 2 săbóră a tótă lumea adecă cel de a cincea ce să zice și cel de a șasea, însă unul se-aŭ făcut în vrémea împărățieĭ a lu Iustinian cel mare, iară cela-lalt când împărăția Costandin Bărbosul carele era tată acestuia, către carele cuvîntul împăratuluĭ Iustinian Nascărnĭ aŭ făcut ispită și întrebare și judecată pentru Dogmate, și n'aŭ făcut canóne ca céle-lalte săbóră de maĭ

nainte să fie de întărirea béséricil și de folosul credincioșilor ómenĭ, pentr'aceia cu grija aceluĭ împărat ce am zis, se făcură ca să nu rătăcéscă ómeniĭ cu uitarea minții de în viața cea îmbunătățită, și să se pléce către viața cea fără de folos, și să alunece să cază de tot în râpa răotăților într'aceia porunci să se strângă săbor și aicea se adunară aceĭ părinţĭ și canóne făcură de împlură lipsa acelor săbóră ce nu făcuse canóne, și apoĭ rógă cartea acésta (adecă Poslania acestor părinţĭ) pre împăratul ca să înadeverze și să întăréscă și să pecetluiască și el cu a luĭ scriptură și iscălitură canónele carele's făcute de acest săbor, de acéstă pecetluire și întărire se rógă, décia se întórce în rugă de rógă pre Dumnezeŭ pentru împăratul și așa sfârșéște cuvîntul.

Incepătura, a săboruluĭ a 6, carele se-aŭ făcut la Trulla: și aŭ făcut canóne 98.

Gl. 1. Pentru să fie credinţa sfinţilor apostolilor ne curmată.

Gl. 2. Pentru Tocmélele sfinţilor apostolĭ carele se chiamă Diataghe carele's făcute de Climent, ca să nu se priiméscă pentru niște rătăcirĭ ereticeștĭ.

Gl. 3. Pentru preoţiĭ cariĭ se însóră câte de doaă orĭ și nu se pocăesc.

Gl. 4. Pentru clericul și mirénul cariĭ se ating de nevasta luĭ Dumnezeŭ.

Gl. 5. Pentru preotul famen să nu ţie slujnică saŭ alta.

Gl. 6. Pentru să nu se însóre neștine după hirotonie.

Gl. 7. Pentru să nu șază Diaconiĭ maĭ sus de preoţĭ.

Gl. 8. Pentru să se facă săbor odată într'un an.

Gl. 9. Pentru să nu între clericul la cârciumă fără nevoe.

Gl. 10. Pentru să nu ia camătă episcopul saŭ Diaconul.

Gl. 11. Pentru să nu chiemĭ ovréĭ dohtor, nicĭ să te îmbăezĭ cu dînșiĭ.

Gl. 12. Pentru să nu lașĭ muiarea fără numaĭ de veĭ ajunge la altă spiţă preoţéscă maĭ mare.

Gl. 13. Pentru preotul și Diaconul să nu spargă nunta cea pre lége măcar de și opresc Romaniĭ.

Gl. 14. Pentru că se cade să fie popa de anĭ 30, Diaconiĭ de 25, iară Diaconiţele de patru-zecĭ.

Gl. 15. Pentru că se cade Ipodiaconilor să fie de 20 de anĭ.

Gl. 16. Pentru ceia ce zic să fie șapte Diaconĭ.

Gl. 17. Pentru episcopiĭ cariĭ priimesc clericĭ striinĭ și'ĭ hirotonesc.

Gl. 18. Pentru mutarea de în calea păgânilor.

Gl. 19. Pentru maĭ marele bésériciĭ, să înveţe pre ómeniĭ pre la praznice și Duminecile.

Gl. 20. Pentru episcopul să nu învéţe săborul într'altă cetate.

Gl. 21. Pentru cela ce'ĭ se ia darul de purure și rămâne în céta mirenéscă.

Gl. 22. Pentru cela ce e hirotonit pre banĭ.

Gl. 23. Pentru cela ce dă sfinta pricéștenie, și cére mangâri saŭ banĭ.

Gl. 24. Pentru clericul saŭ Călugărul carele va privi la încurarea cailor.

Gl. 25. Pentru cela ce va ţinea saŭ aŭ ţinut până în treĭzecĭ de anĭ niscare săticéle, Moșióre, Seliștóre : cum le va ţinea.

Gl. 26. Pentru preotul carele va cădea într'o nuntă fără de lége.

Gl. 27. Pentru clericul să nu se îmbrace în haină ce nu'ĭ se cuvine.

Gl. 28. Pentru să nu ducă neștine să împarţă strugurĭ în loc de jertva cea fără de sânge.

Gl. 29. Pentru să nu se facă răzdréșenie în săptămâna cea maĭ de pre urmă în joĭ marĭ.

Gl. 30. Pentru Preoţiĭ cariĭ sânt pre la béséricĭ pre în păgânĭ și'șĭ lasă preotésele.

Gl. 31. Pentru să nu se facă liturghie în casa de rugă fără de știrea episcopuluĭ

Gl. 32. Pentru cresul celora ce slujesc cu apă.

Gl. 33. Pentru carele iaste destoinic de preoţie, și nefiind tuns ia blagoslovenie.

Gl. 34. Pentru clericiĭ saŭ călugăriĭ cariĭ se vor strînge cétă și vor face jurământ depreună.

Gl. 35. Pentru déca va muri episcopul să păzéscă clirosul uncaltele mult puţin ale episcopii

Gl. 36. Pentru tocméla a cincĭ scaune.

Gl. 37. Pentru episcopul carele pentru năpădirea varvarilor nu se va întórce la scaun.

Gl. 38. Pentru cetatea carea se înoiaște de la împăratul.

Gl. 39. Pentru să'ș ţie isprava noa cetate a luĭ Iustinian.

Gl. 40. Pentru cela ce va vrea să se călugăréscă, să fie de 10 anĭ iară nu maĭ micĭ

Gl. 41. Pentru purtătoriĭ de rase, și carĭ nu's tunșĭ și sihastriĭ.

Gl. 42. Pentru cela ce va vrea să între n peșteră.

Gl 43. Pentru cela ce va vrea să fugă de tótă furtuna lumiĭ : să fie volnic.

Gl. 44. Pentru călugărul saŭ cela ce'ș ţine curăţia : de să va însura.

Gl 45. Pentru cum se cade să se aducă la jertăvnic célea ce vin să se călugăréscă.

Gl. 46. Pentru călugăriţa să nu iasă singură de în Mânăstire.

Gl. 47. Pentru să nu dórmă, nice călugăriţa în mănăstirea de bărbaţĭ, nice călugărul în mânăstirea de fămeĭ.

Gl. 48. Pentru despărțirea fămeiĭ, celuia ce după hirotonie va să ia episcopie.

Gl. 49. Pentru mânăstirile carele se fac cu știrea episcopuluĭ.

Gl. 50. Pentru să nu jóce saŭ să dănțuiască mirénul.

Gl. 51. Pentru nicĭ să fie măscăriciŭ.

Gl. 52. Pentru să nu se facă liturghe în postul cel mare fără Sâmbăta și Dumineca și la praznicul Blagoveșteniilor.

Gl. 53. Pontru ceia ce priimesc copiĭ de în botez.

Gl. 54. Pentru nuntele carele's fără de lége.

Gl. 55. Pentru ceia ce postesc sâmbetele.

Gl. 56. Pentru Arméniĭ, cariĭ mănâncă pre părésemĭ sâmbetéle oaoă și brânză.

Gl. 57. Pentru să nu aducă la jertăvnic: miare și lapte.

Gl. 58. Pentru mirénul carele singur se priceștuiaște.

Gl. 59. Pentru să nu se facă botez, pre în căsuțele céle de rugă: carele sânt în mijlocul unor case.

Gl. 60. Pentru cela ce dă voe se îndrăcéște.

Gl. 61. Pentru Vota și Vrumaliile ale zborurilor Elleneștĭ și a altor obicéiure ale lor.

Gl. 62. Pentru citeniile Mucenicilor: carele se-aŭ făcut de Ellinĭ.

Gl. 63. Pentru să nu facă cazaniĭ mireniĭ și pentru aprinzările de foc pre la lunĭ noao.

Gl. 64. Pentru să prăznuiască tot omul în săptămâna după Paștĭ.

Gl. 65. Pentru să nu se mănânce sânge.

Gl. 66. Pentru să nu se strice Dumnezeiasca carte.

Gl. 67. Pentru să nu între mirênul în oltariŭ fără numaĭ împăratul saŭ domnul.

Gl. 68. Pentru să nu vorbéscă muerile la besérică.

Gl. 69. Pentru să nu trebue cuĭva să învéțe obicéiurĭ ellineștĭ.

Gl. 70. Pentru să nu se împreune pravoslavnicul cu ereticul.

Gl. 71. Pentru să nu se închipuiască pre fața pământuluĭ chipul cruciĭ.

Gl. 72. Pentru să nu se facă praznice nicĭ veseliĭ Duminecile nice covóră să se aștérnă.

Gl. 73. Pentru să fie nepriimită cântarea celuia ce cântă răŭ fără tocmélă și fără podóba besériciĭ.

Gl. 74. Pentru să nu se facă casa a luĭ Dumnezeŭ târguire.

Gl. 75. Pentru să nu se spéle la bae omul împreună cu fămée.

Gl. 76. Pentru să nu cócă merinzĭ împohiva Naşteri Précestiĭ.

Gl. 77. Pentru să nu se lipséscă neștine de besérică fără numaĭ de mare nevoe.

Gl. 78. Pentru să nu zică la Stâiĭ Boje Paspnâisa nasradi

Gl. 79. Pentru să nu semnéze miel în chipul luĭ Hs.: ce pre dânsul adevărat.

Gl. 80. Pentru robul slobozit de stăpân.

Gl. 81. Pentru să nu se dea pricéștenie trupuluĭ celuĭ mort.

Gl. 82. Pentru cariĭ nu știŭ nice's mărturisițiĭ că se-aŭ botezat.

Gl. 83. Pentru să nu se strângă curve spre alunecarea sufletelor.

Gl. 84. Pentru preacurva și preacurvariul.

Gl. 85. Pentru să nu bage dobitoc în besérică

Gl. 86. Pentru să se postéscă sâmbăta cea mare până la miază nópte.

Gl. 87. Pentru să nu se facă metaniĭ după Vohodul vecérnieĭ Sâmbeteĭ.

Gl. 88. Pentru cela ce dă și ceia ce ia erbĭ omorâtóre de pântece.

Gl. 89. Pentru muiarea cáriaĭ se va duce bărbatul de nu se va maĭ vedea, și maĭ nainte dă ce nu'ĭ va veni véste se va mărita.

Gl. 90. Pentru cela ce jură cu jurământure ellineștĭ.

Gl. 91. Pentru ceia ce răpesc muerĭ.

Gl. 92. Pentru ceia ce se întorc de în ereticĭ.

Gl. 93. Pentru cela ce va zăcea cu fămeia, și fără băgare în sémă va întra în besérică.

Gl. 94. Pentru cela ce ia pre logodita de altul.

Gl. 95. Pentru ceia ce aduc de acasă carne friptă preoților.

Gl. 96. Pentru să nu se zugrăvéscă zugrăviĭ grozave și fără de cinste cum nu se cade.

Gl. 97. Pentru cum se cade a priceștuĭ pre credinciosul curatelor taine.

Gl. 98. Pentru părintele duhovnic să aibă socotélă a socoti canónele pocaanieĭ.

6. Săbor, Costandin Bărbos, isprarnicĭ Papeĭ. Agathon și Teodor, și Gheorghie, Gheorghie Țărigrădénul la Țarigrad, asupra luĭ Onocie papa, și lu Serghie și Pir părințĭ 170, lét 656.

Urmézä clișeul maĭ multor Sf. Părințĭ.

Sfintul și a tótă lumea săbor 5, 6:

Gl. 1. Credința apostolilor să fie netăiată și cea ce s'aŭ întărit la Nichea să fie deplin: că aŭ stricat spițele învățăturiĭ Arieĭ, carele aducea de bârfia pentru o ființă a Dumnezăiriĭ.

Tâlc. Acest săbor se-aŭ adunat în vrémea a lu Iustinian Nascârn, și aŭ poruncit să fie adevărate și canónele apostoleștĭ și șase săbóră ale lumiĭ, și célea de pre alocurea șapte

carele maĭ nainte se-aŭ făcut, și să se ferêscă netăiate și nestricate și aŭ pus tocmitele canóne să fie de vindecarea sufletelor și de tămăduirea patimelor, și aceiaș întâĭ adeverézâ tocmirea canónelor apostoleștĭ, décia pecetluiaște și sfintele canóne ale săbórălor lumiĭ și ale celora ce se-aŭ făcut pre în bogate locure.

Săborul 1. Săborul de întâĭ făcutu-se-aŭ în Nichea: în zilele sfîntuluĭ împărat marele Costandin, asupra spurcatuluĭ de Arie, răul cestiv carele zicea și învăța altă Dumnezăerie păgânéscă saŭ cum am zice maĭ pe prost mulțĭ Dumnezeĭ, și îndrăznia de zicea că fiul luĭ Dumnezeŭ, domnul nostru Is. Hs., adeveritul Dumnezeŭ: iaste zidire, iară nu o ființă luĭ Dumnezeŭ și Tatăluĭ.

Săborul 2. Al doilea săbor se-aŭ făcut în Țarigrad în vrémea împăratuluĭ Teodosie cel mare, asupra a Machedonieĭ protivitoriul de duh: carele hulia spre duhul sfînt și zicea că nu iaste el Dumnezeŭ, ce străin cu Dumnezăirea de Tatăl, către acesta și spre Apolinarie de la Laodichia, și Savelie de la Livia, cariĭ socotia și zicea că trupul Domnuluĭ Nostru și Dumnezeuluĭ Is. Hs. iaste fără de suflet și fără de minte.

Săborul 3. Al treilea săbor se-aŭ făcut în vrémea luĭ Teodosie cel mic asupra spurcatuluĭ Nestorie închinătoriul de ómenĭ, carele pe Hs. despărția și tăia, și zicea că iaste om prost iară nu Dumnezeŭ întrupat, și învăța de zicea spre unul Hs. adeveritul nostru Dumnezeŭ: doĭ fiĭ și doaoo obraze, și pe prea sfînta fecióră Maria carea aŭ născut pre adeveritul Dumnezeŭ, Domnul Nostru Is. Hs: nu'ĭ zicea bogorodițu ce hristorodițu.

Săborul 4. Al patrulea săbor se-aŭ făcut în Halchidon în vrémea a luĭ Marchian, cumnatul de soră a luĭ Teodosie cel mic, asupra luĭ Dioscor și Evtihie. Cariĭ bârfia de zicea cum se-aŭ făcut ca o nălucă întruparea a lu Dumnezeŭ și Mântuitoriul Nostru Is. Hs. și zicea că iaste într'o fire și împărția de zicea că aŭ pătimit Dumnezăirea.

Săborul 5. Iară al cincilea săbor se-aŭ făcut în Țarigrad în vrémea luĭ Iustinian cel mare, asupra nebunuluĭ Oriben Evagrie și Didim, cariĭ înoia făpturile bârfitóre ale Ellinilor și bârfia fară de minte de zic a că trupurile carile acuma purtăm, déca vor muri nu vor învia, și Raiu adeverit nu se-aŭ făcut de la Dumnezeŭ nicĭ iaste și Adam nu s'aŭ zidit cu trup, și zicea că munca are sfârșenie si cum vor să'ș vie dracii iară la cinul de întâĭ: și alte hule multe bârfind.

Săborul 6. Iară al șasele săbor făcutu-se-aŭ în Țarigrad, în vrémea a luĭ Costandin Pogonatul, asupra luĭ Teodor episcopul Fariĭ, Onorie al Romeĭ, Chyr al Alexandrieĭ, Serghie și Fyr, Pavel și Petr, cariĭ se-aŭ făcut episcopi Țarigraduluĭ și a altora cariĭ eresurile lor și le înoia, decĭ aceștĭ protivitorĭ de Dumnezeŭ și păgânĭ spurcațĭ învăța și zicea, că o voe și o lucrare are, Domnul nostru Is. Hs. și după întrupare, penir'acéia se-aŭ dat Anatemeĭ de săborul acesta, iară canóne nu se-aŭ făcut nicĭ de săborul a cincilea, carele se-aŭ făcut în vrémea a luĭ Iustinian cel mare, nicĭ de al șasele săbor carele se-aŭ adunat în vrémea luĭ Costandin Pogonatul, că săborul carele se-aŭ făcut în vrémea lu Costandin Pogonatul chiamăse al șaselea: așijderea și cela ce s'aŭ făcut în vrémea fiiuséŭ Nascârn iară se chiamă a șasele, că așa aŭ socotit săborul: să fie amândoaoo unul. că acesta se-aŭ făcut după 27 de anĭ, și episcopiĭ cariĭ se-aŭ adunat aicea maĭ mulțĭ de cât acolo făcut'aŭ Săborul de aŭ căutat pentru întrebările și tocmélele izvódelor lor sânt aŭ nu sânt.

Săborul de în vrémea lu Teodosie cel mare să fie întărit și nestricat că aŭ pogorât pre Machedonie, carele zicea că Duhul sfînt iaste rob.

Părințiĭ cariĭ se-sŭ adunat la Efes în vrémea luĭ Teodosie cel mic doaă sute de blagocestivĭ surpat'aŭ pre Nestorie carele zicea că Domnul iaste om prost.

De pururea pomenițiĭ cariĭ se-aŭ adunat la Halchidona în vrémea luĭ Marchian, surpat'aŭ pre Evtihie carele îndrăznea a zice de marea taină că se-aŭ făcut ca o nălucă, atunce aŭ surpat și pre Nestorie și Dioscorie cariĭ bârfia să se strice tocmélele săbórălor.

La împărătésca cetate adunatu-se-aŭ 165, în vrémea luĭ Iustinian, asupra luĭ Orighen, carele zicea că sufletelor și trupurilor nu va fi înviare, și aŭ anatimisit pre Teodorit carele aŭ scris Chyril la 12 glave.

La Țarigrad iară în vrémea luĭ Iustinian, adunatu-se-aŭ săbor de aŭ surpat pre Onorie de la Roma și pre Serghie de la Țarigrad cariĭ zicea că o voe și o lucrare aŭ avut Domnul Nostru Is. Hs. și după întrupare.

Gl. 2. Invățăturile sfinților Apostolĭ de Climent făcute, pentru încăperile și furările altor ereticĭ: să fie neîntărite.

Tâlc. Intru apostoleștile canóne, către cărțile Legiĭ Vechĭ și Noaă și către tocmélele apostolilor carele le-aŭ făcut Climent în céle opt cărțĭ, peruncituni-se-aŭ să le ținem cinstite și sfințite, iară acest canon poruncéște să se lépede, nu pentru alt ceva, ce pentru bogate lucrure. Copile și striine de creștinătate ale ereticilor, carele bagă întrânsele spre spargerea bésériciĭ, drept aceia poruncéște să se scóță ca să se întemeiaze și să se întăréscă turma creștinéscă.

Gl. 3. Preoțiĭ cariĭ vor fi însurațĭ de doao orĭ și nu se vor pocăi să li se ia darul, iar de vor lăsa răotatea și se vor părăsi câtă-va vréme atunce cel ce se-aŭ rănit și cel ce se-

aŭ însurat fără de lége: nu póte să blagoslovéscă, iar ceia ce se vor însura după hirotonie aceia să fie lipsițĭ în câtă-va vréme să nu procopséscă întru rânduialele lor, adecă să se canonéscă, iară apoĭ de'ș vor pricépe răotatea că aŭ făcut răŭ adecă se vor lăsa de împreunare aceia să'ș ție numaĭ cinstea șederiĭ maĭ sus iară popia nu. iară după hotarul (adecă tocméla) acésta de vor fi fost oprițĭ și eĭ nu vor fi băgat în sémă acea oprélă, de tot să le fie luat darul.

Tâlc. Părințiĭ săboruluĭ acestuia îndreptând răotatea cea ce să făcuse și dăzrădăcinând și cea ce vrea să fie: făcut'aŭ canonul acesta;. și poruncesc: ca câțĭ de în preoțĭ și de în diaconĭ vor lua a doa muiare maĭ naintea de venirea acestuĭ săbor, și aŭ fost până ce aŭ venit eĭ (adecă le-aŭ ținut până ce s'aŭ adunat săborul) nepocăițĭ de nu se-aŭ despărțit de fără de legile nunte, aceia cu pravila să fie scoșĭ și să li se ia darul și să se pue la un loc să fie cu mirénìĭ, iară câțĭ-maĭ nainte de venirea săboruluĭ 'șĭ vor fi cunoscut folosința de să vor fi lăsat, și vor fi gonit acea împreunare rea, aceia să se părăséscă de preoție'și să se canonéscă în câtă-va vreme și numaĭ să'ș ție cinstea șederiĭ scaunuluĭ maĭ sus cum aŭ fost șezând, și să le soséscă numaĭ acea ședére maĭ sus. către domnul plângând să li se iarte păcatul carele l'aŭ făcut de în nepricépere, pentru că nu se cade celuia ce se-aŭ rănit pre altul a blagoslovi, ce și preoțiĭ și diaconiĭ cariĭ se vor fi însurat cu o fămée văduă fiind maĭ nainte de hirotonie; așijderea și ceia ce după hirotonie se-aŭ însurat însă de preoție nu se vor părăsi de tot, ce să se opréscă de sfânta liturghie, și să se canonéscă câtă-va vréme. deacia iară să fie la ale lor spițe arătând cum dăzlégă fără de légea împreunare. și niciĭ cum să nu se sue la altă spiță maĭ mare: ce să fie în rândul în carele se-aŭ aflat, însă acéstea poruncitu-se-aŭ să se facă pentru milă și ertăciunea cum se-aŭ zis maĭ nainte de venirea săboruluĭ. iară de atunce încóce după hotarul și canonul acesta, nu iartă să se facă nice unele de acéstea, ce după botez încă și cela ce se va împletecì cu adoa nunta, saŭ posadnică va ținea. saŭ văduă va lua. saŭ scósă de altul, saŭ róbă, saŭ cinghiasă: acela să nu pótă fi episcop, aŭ preot, saŭ diacon. saŭ ypodiacon, după cum aŭ poruncit canónele șépte-spre-zéce și opt-spre-zéce ale sfinților apostolĭ.

Gl. 4. Cliricul carele se va atinge de nevasta a luĭ Dumnezeŭ aceluia să i se ia darul iară mirénul să se afuriséscă.

Tâlc. Inse canonul acesta, pre cela ce se va amesteca féteĭ ceia ce se-aŭ nevestit și se aŭ sfințit luĭ Dumnezeŭ: de va fi cliric, ia'l darul, iară de va fi mirén afuriséște'l, iară canonul 18 al mareluĭ Vasilie, pre unu, ca acela socotéște'l ca pre un preacurvariŭl și la pricéștenie, pre unul ca acela într'alt chip nu'l priiméște, de nu se va lăsa întâĭ de acel păcat.

Gl. 5. Și preotul famen să nu ție slujnică saŭ alt obraz: fără numaĭ de céle ce's fără bănuială.

Tâlc. A ținea în casă fămeile cele sfințite, măcar de sânt și famenĭ, măcar forte bătrânĭ: canonul acesta apără ca și poslania Mareluĭ Vasilie către Popa Grigorie; fără numaĭ de vor fi de în fămeile obraz de în céle fără bănuială: adecă mumânĭ, surorĭ și mătușĭ de tată saŭ de mumă și altele ca acéstea, iară cine va călca acéstea poruncĭ, poruncéște să'ĭ ia darul, pentru că acesta canon aduce maĭ mult spre famenĭ, că măcară de vor fi și mirénĭ și vor lăcui cu muerile carele nu vor fi de în obrazele rudenieĭ célea ce sânt fără de bănuială, uniĭ ca aceia să se afuriséscă.

Gl. 6. Carele se-aŭ hirotonit de se va însura să'ĭ să ia darul că de va vrea să se hirotonéscă, acela trebue întâĭ să se însóre.

Tâlc. Insă canonul săboruluĭ de la Anchira poruncéște pentru cela ce va să se facă Preot saŭ Diacon și întâĭ se va mărturisi când se va face cum nu va ședea neînsurat ce va lua muiare și după hirotonie va veni la nuntă de se va însura să'ș ție a sa slujbă. iară acest canon lépădă pre acela canon și de totul deșartă pe preotul și diaconul, și ypodiacon cariĭ se vor însura după hirotonie urmând canonuluĭ *26* al Apostolilor: și poruncéște ca cine va îndrăzni a face acésta după hirotonie să'ĭ se ia darul. și dă voe fie'ș căruia mainte de hirotonie pre légea nunteĭ să se împreune muieriĭ.

Gl. 7. Diaconul carele va avea vre o rânduială de nu va fi ispravnicul patriarchuluĭ saŭ al episcopuluĭ: să nu șază maĭ sus de preoțĭ ce să fie maĭ jos de toțĭ.

Tâlc. Trufele mirenestĭ și șederile nainte Dumnezăieștiĭ părințĭ scoțându-le de la besérică poruncesc: nicĭ un diacon să nu'șază maĭ sus de preotul măcară de ar avea fie ce rânduială mare și cinste a besériciĭ, fără numaĭ când va fi trimes într'altă cetate și loc ispravnic în locul Mitropolituluĭ saŭ al patriarchuluĭ: pentru niscare întrebărĭ și niscare semi ale canónelor și ale bescricilor. atunce să cinstéște ca și cum ar împlea locul aceluia ce l'aŭ trimes, iară de va îndrăzni vre unul de în diaconĭ trebuindu'ĭ într'alt chip boieréște în silă să șază maĭ sus de popa: atunce să să urgiséscă de a sa spiță. și să fie maĭ jos de toțĭ diaconiĭ

Gl. 8. Déca vréme ce nu va putea să se facă săbor de doaoo orĭ în toțĭ aniĭ lângă

Paşti şi în luna lu Octovrie încaĭ să se facă odată

Tâlc. Pentru primejdiile şi nevoile ce se tâmplă episcopilor de supărările păgânilor, de nu pot face săbor de doaă orĭ într'un an : tocmitu-se-aŭ de canónele acestea şi seaŭ poruncit ca să se facă săbor în toţĭ anĭ odată, lângă Paştĭ şi în luna Octovriĭ.

Gl. 9. Opritu-se-aŭ a întra cliricii la cârciumă, opritu-se-aŭ încă maĭ vârtos şi a ţinea ne cum să intre; decĭ saŭ să se părăséscă saŭ să li se ia darul.

Tâlc. Nu se cade cliricilor să ţie prăvălie de cârciumă şi să neguţătorésсă într'ânsele, că de vréme ce se opréşte a intra în cârciumă striină, cu cât maĭ mult nu trebue a ţinea el cârciuma şi altora într'ânsa nu se cade a sluji; iară cine va înŭrăzni a face acésta şi nu va asculta să se părăsésсă : săĭ se ia darul aceluia.

Gl. 10. Episcopul, preotul şi diaconul cari vor lua camătă : de nu se vor părăsi să li se ia darul.

Adevărat.

Gl. 11. Aluaturile saŭ azimele ovréilor să fie scuipate; iar cine va chema dohtoriĭ lor, saŭ se va îmbăia cu eĭ împreună : acela să se afurisésсă.

Tâlc. Nu e nicĭ o împreunare creştinilor către ovréĭ, drept acéia orĭ cine se va afla mâncând de într'ale lor azime saŭ va chema pre dânşiĭ spe vrăciuire săĭ dohtorésсă saŭ într'alt chip cumva va lăcui cu dânşiĭ : acela de va fi cliric săĭ se ia darul, iară de va fi mirén să se afurisésсă.

Gl. 12. Zisu-se-aŭ să nu scoţĭ muiarea, adecă să nu te desparţĭ de dânsa : ce să gândeştĭ să procopseştĭ maĭ bine, şi iară poruncim celuia ce să hirotonéşte maĭ mare : să nu maĭ lăcuiască cu muiare

Tâlc. Insă canonul apostolesc a 5 aşa porunceşte : că nicĭ episcop, nice popă nice diacon fără de socotinţa smereniei nu póte să scóţă muiarea luĭ, iară cine va face acésta canonéşte'l, şi de se va lăsa neîndreptat săĭ se ia şi darul, iară acest canon nu iartă pre episcopĭ după ce vor veni la hirotonia episcopéscă, să şază cu ale lor muerĭ, şi acésta făcând nu că doră nu sufere saŭ se lépădă de tocmélele céle maĭ de nainte ce aŭ tocmit Apostoli : ce brodind pentru maĭ buna procopsire a spăseniei ómenilor şi să nu dea vre o vină spre tocméla preoţéscă, că zice dumnezeescul apostol : faceţĭ tóte întru slava a lu Dumnezeŭ, fiţĭ nepoticnire şi ovréilor şi ellinilor, şi beséricii lu Dumnezeŭ cum placu şi eŭ tuturor întru tóte nu caută folosinţa mea ce ca să se spăsésсă mulţĭ, faceţivă asémenea mie ca şi eŭ luĭ Hs. episcopul carele va face aşa şi după hirotonia episcopieĭ va lăcui cu a luĭ muiare; porunceşte acesta canon într'alt chip să nu fie ce săĭ se ia darul.

Gl. 13. Déca vréme ce RomaniĭI voesc săş lase muerile, întâĭ diaconiĭ şi popiĭ cariĭ vor să se facă preoţĭ, iară noĭ nu voim aşa : ce întărim însurările celora ce vor să se facă diaconiĭ şi preoţiĭ.

Tâlc. De şi ţine canónele pre tocmélă besérica Romanilor ca cela ce va să se hirotonésсă diacon saŭ popă : să mărturisésсă mainte de hirotonie ca să nu se maĭ atingă de a luĭ mueare, ce de împreunare să se despărţă ce însă acésta iaste ca cum ar sta împotriva încredinţăriĭ şi adeverinţiĭ apostoleştĭ, şi e nepriimită acestuĭ canon, drept acéea porunceşte preoţiĭ saŭ diaconiĭ cariĭ pre lége se-aŭ însurat : nicĭ cum să nu se desparţă, ce săş păzésсă împreunarea către fămeile lor; şi să se păzésсă de a nu se împreunarea către dînsele pre la vremĭ numaĭ când li se cade; adecă la vrémea postuluĭ, şi când vor vrea să slujască sfintele tainĭ, ca să pótă pre lesne dobândi célea ce cer de la Dumnezeu, iară cariĭ se vor ispiti aş scóte ale lor fămeĭ pentru smerenia, acea să se afurisésсă, deacia de se va lăsa neîndreptat săĭ se ia darul, după cum zice canonul 5 al sfinţilor şi Dumnezeeştilor apostolĭ.

Gl. 14 şi 15. Cade-se când va să se hirotonésсă popa să hie de 30 de anĭ şi diaconul de 25 şi diaconiţa de 40 de anĭ, şi ypodiacon de anĭ 20.

Tâlc. De se vor afla niscare ómenĭ fórte destoinicĭ a hi preoţĭ, nicĭ unul să nu se hirotonésсă nice într'un rând preoţesc, mainte de poruncita lor vréme, iară orĭ cine se va face popă mainte de treĭ-zecĭ de anĭ, saŭ diacon mainte de 25 saŭ ypodiacon mainte de 20, şi diaconiţa carea se va face mainte de *40*, şi ypodiaconul mainte de anĭ *20* acelora să li se ia darul

Gl. 16. Să ştiĭ carele zice să fie şapte diaconĭ după cum aŭ zis deaania, că nu e cuvîntul acesta pentru slujirea tainelor ce pentru lucrurile şi trebile celora ce slujesc.

Tâlc. Canonul 14 al săboruluĭ de la Neochesaria, îndemnat fiind de în cartea deanieĭ, poruncit'aŭ să se facă câte 7 diaconĭ pre la fie ce cetate măcară fie şi prea mare să fie de slujba tainelor; iară cest canon zice aşa că acel săbor pentru cartea deanieĭ n'aŭ socotit bine, că acel cuvînt nu zice de 7 diaconĭ că zice atunce într'acea vréme nu era grijă apostolilor de ómenĭ să slujască Dumnezeeştilor tainĭ : ce pentru rânduiala şi socotinţa şi slujba méselor, carea era de tréba a tuturor celora ce se adunase atunce, dece pentr'acéea şi beséricile nu se lépădă a nu ţinea după cum zice canonul acela, să ţie 7 diaconĭ să fie de slujba Dumnezeeştilor tainĭ : ce fieş carea după cumuĭ va fi venitul aşa

să aibă și câtuiala preoților, diaconilor și a altor cliricĭ

Gl. 17. Cine va priimi clericul striin și'l va hirotoni luĭ; aceluia să 'ĭ se ia darul, împreună cu cela ce'l aŭ hirotonit.

Tâlc. Nu se iartă nice unul de în cliricĭ, fără de știrea episcopuluĭ săŭ: să se pue la altă besĕrică, iară de va priimi vre un episcop pe cliricul striin, fără de carte de ertăciune a episcopuluĭ săŭ și'l va pune la besĕrica luĭ și'l va ținea într'aceiaș rânduială ce aŭ fost, saŭ îlŭ va hirotoni măcară și într'altă spiță maĭ mică: să li se ia darul amândurora.

Gl. 18. De se va muta neștine pentru supărarea păgânilor dĕca vor înstcea, iară să se mute către besĕrica acĕea ce'ĭ se-aŭ dat în mână iară după așezare de nu se va întórce: să se afurisĕscă.

Tâlc. Însă cliricul carele pentru vre o supărare, se va despărți de la besĕrica cĕea ce'ĭ se-aŭ dat în mână și se va duce către altă besĕrică, și'l va priimi episcopul cela ce va fi acolo și'l va împreuna cliricilor: aceluĭ să se ia darul împreună cu cela ce'l aŭ priimit cum poruncĕște canonul: 17. ce am scris maĭ sus; iară de se va fi mutat cliricul de la besĕrica cĕea ce s'aŭ făcut cliric pentru supărarea păgânilor saŭ pentru altă primejdie, dĕcia de să va fi potolit lucrul pentru care vină aŭ fugit și nu va vrea iară să se întórcă la besĕrica luĭ la carea se-aŭ făcut cliric: atunce să se afurisĕscă, împreună cu episcopul cela ce'l ține până ce se va întórce: dară pentru care vină cesta se afurisĕște, iară celuea 'ĭ se ia darul: căce că cesta de pre urmă aŭ făcut acĕsta dă nevoe, iară cel de întâĭ aŭ fugit fără de vină, și hirotonia episcopuluĭ săŭ carea aŭ pus pre dînsul o aŭ rușinat și de dînsul 'ș aŭ bătut joc.

Gl. 19. Cel maĭ mare al besĕricii 'ĭ se cade în tóte zilele maĭ ales Duminecile să spue învățăturile, și să nu tâlcuiască nice să învĕțe de ale lor: ce cum aŭ priimit de la sfinții părinți.

Tâlc. Episcopilor li se cade să învĕțe poporul în tóte zile, și pre ómenĭ să'ĭ învĕțe învățăturile blagocestieĭ, maĭ ales Duminecile, ca de va întreba cine-va pre dînșiĭ, de în Dumnezaeștile scripturĭ, atunce să nu spue acĕlea de întru mintea lor: ce cum aŭ vățat și aŭ tâlcuit luminătoriĭ și dascaliĭ besĕriciĭ de în scripturile și cărțile lor, că acĕsta măestrie și iscusire bună se cade lor a ști: adecă învățăturile ce aŭ dat Dumnezĕeștiĭ părinți, și de pre acĕlea să dăzlĕge întrebările de carele'ĭ vor întreba, iară să nu dăzlĕge întrebările dă pre cuvintele lor nicĭ să se pue să adune cuvinte de ale lor, să nu cum va doră să nu se pricĕpă a dăzlega acĕlea singurĭ: apoĭ să cază departe de adevărita învățătură; iară cine nu va purta grijă de popor și de ómenĭ și nu le va spune învățăturile creștinătățiĭ, pre acela canonul 57 al sfinților apostolĭ întâiul afurisĕște: dĕcia dĕca se va lăsa întru lĕne să'ĭ se ia și darul.

Gl. 20. Episcopul să nu învĕțe săborul într'altă cetate cum nu'ĭ se cade, iară de să va porni vre un episcop, acela să fie lipsit de episcopie și să slujască slujba popĕscă iară nu episcopĕscă.

Tâlc. Episcopul carele va face acĕsta pentru trufa și îngâmfarărea și pentru urgisirea a episcopuluĭ de acolo de nu'l va băga în sĕmă: ce va învăța în săbor nevoindu-se a rușina pre cela-lalt, și a'l batjocori, logodindu'șĭ luĭ nainte scaunul striin: acela pe dreptate să se lase de episcopie, că cine pohtește ale striinilor, acela să lipsĕște și de ale sale, și să se pogóre în locul popesc, și lucrurile carele fac eĭ acĕlea să facă și el.

[*Semnĕză*]. Semnĕză să știĭ și de acĕsta, când se pogóră episcopul în locul Popeĭ, pentru că canonul 29. al săboruluĭ de la Halchidona zice și chiamă pre pogorârea episcopuluĭ ce să pogóră întru spița popĕscă; furare de sfinție protivnică, și să se tie acest canon vârtos că se-aŭ izvodit de într'adeveritul canon.

Gl. 21. Carele'ĭ se ia darul de pururea și se pune cu mirĕniĭ: de să va pocăi acela numaĭ să se rază, iară de nu să lase părul să'ĭ crĕscă.

Tâlc. Preotul saŭ diaconul de li se va fi luat darul: acĕea cinste și ședĕre maĭ sus să aibă, și trebue să'ș tunză capul ca și ceia lalțĭ cliricĭ, iară de'ĭ se va fi luat darul pentru vina greșalelor a păcatelor, și se va fi pus în locul mirĕnilor, atunce de va lăsa păcatul de voea luĭ pentru carele se-aŭ lipsit de dar și de cinste, și'șĭ va căuta către întórcere: atunce să'șĭ tunză capul ca și clicriciĭ; iară de nu se va lăsa de greșale de voea luĭ, ce va vrea să le facă: atunce să'ș lase părul să crĕscă, ca al mirĕnilor, ca un om ce voiaște maĭ bine a cinsti petrecania lumiĭ, de cât viața cerĕscă.

Gl. 22. Carele se-aŭ hirotonit pre banĭ: aceluia să'ĭ se ia darul împreună cu cela ce'l aŭ hirotonit.

Adevărat.

Gl. 23. Cine va da Dumnezeiasca pricĕștenie și va cĕre mangârĭ saŭ alt ceva de la cel ce să priceștuese: aceluia să'ĭ se ia darul.

Gl. 24. Cliricul saŭ călugărul, de va privi la încurarea cailor, saŭ când vor vrea cinghieasele să între la nuntă, de nu vor eși maĭ nainte: să li se ia darul.

Tâlc. Cliricul cându'ĭ chemat la nuntă, și nu se va scula să fugă maĭ nainte până nu

intră înşelătórele şi batjocoritórele jocure, atunce nu'ĭ se ia darul numaĭ cât : ce când va face acésta şi nu va vrea să se lase de nu se va părăsi, atunce'ĭ se ia darul, aşijderea şi cela ce iase de privéşte la încurarea cailor.

Gl. 25. Petrecăniile Şeliştilor şi ale săticélelor de le va fi ţinut cine-va în treĭ zecĭ de anĭ şi nu le va maĭ fi căutat niminea : atunce să le ţie neapărat; iară de'ĭ va fi zis şi se va fi pricit cu cela ce le ţinea în mijlocul acelor anĭ : atunce are voe să'şi le caute.

Tâle. Petrecăniile seliştóreleor zice cum am scris la 17 canóne al săboruluĭ de la Halchidona, ţarinele céle ce's osebi de besérică nicĭ sânt de împreună carele sânt cu totul pre la nişte sate, saŭ oraşure, carele acum se chiamă ţarine singureştĭ; iar săticélele sânt ţarinele carele sânt în mijlocul locurilor saŭ satelor, decĭ care episcop va fi ţinut acel săticel saŭ locuinţă de seliştóră în treĭzecĭ de anĭ şi vor fi fost ale altuĭ episcop şi n'aŭ poruncit a scorni într'acel *30* de anĭ nice o amestecătură, atunce să le ţie ne mişcate, iară de să va fi făcut pentru acélea între amândoĭ episcopiĭ vre o price, maĭ nainte de trécerea acelor *30* de anĭ, atunce de acésta să fie volnic cela ce'ĭ va părea că e a luĭ şi să năpăstuiaşte, să'şĭ o alégă cu săborul eparhieĭ.

Gl. 26. Preotuĭ carele va cădea într'o însurare fără de lége şi 'ĭ se va lua darul, acela să se împreune numaĭ şederiĭ şi de tot să se desparţă de spurcăciune.

Tâle. Orĭ care preot ce va fi luat mainte de hirotonie mueare aŭ văduă, aŭ ţopană, aŭ cinghiasă, saŭ alta de céle lepădate ce sânt întru necurăţie, acela de preoţie să se părăséscă, iară la şedérea preoţilor să se împreune şi o nuntă ca acéea fără de lege să se desparţă, pentru carea de preoţie se lipsi.

Gl. 27. Cliricul să nu se îmbrace cu haine carele nu'ĭ se cade nicĭ în casă, nicĭ pre cale, iar de nu va face aşa, o săptămână să se canonéscă.

Adevărat.

Gl. 28. Poruncitu-se-aŭ pentru strugurĭ, déca se aduc la besérică să se blagoslovéscă, şi să se împarţă, iar maĭ mult jertva cea fără de sânge de într'înşiĭ niminea să nu îndrăznéscă a se atinge să facă.

Tâle. A aduce strugurĭ la besérică la vréme când li se cade şi a se blagoslovi de preoţĭ şi a'ĭ darea celor ce cer, de acésta canonul *3* al sfinţilor apostolĭ iartă, iară a'ĭ împreunarea jertveĭ ceĭ fără de sânge şi a'ĭ împărţi ómenilor împreună amândoaoo, nu lasă acesta canon ce opréşte, şi porunceşte să nu cumva să maĭ îndrăznéscă vre unul de în preoţĭ, iară de nu carele va face acésta să'ĭ se ia darul.

Gl. 29. Uniĭ de în părinţĭ la zioa de taină vecera déca cina eĭ făcea liturghie, ce de acésta socotit'aŭ la săbor să nu se maĭ facă, nicĭ să facă razdraşenie în postul cel mare în săptămâna cea maĭ de pre urmă : Joĭ, ca să nu cumva să se socotéscă că urgiséşte şi nu bagă în sémă tot postul.

Tâle. Însă săborul de la Cartaghen la *41* de canóne aŭ poruncit ca să se obârşéscă sfintele de ómenĭ postiţĭ, fără numaĭ o zi ce iaste a anuluĭ în care se face adeverita veceră; iară acest canon păzind şi ţiind vârtos cu dédinsul, nicĭ de acésta zi nu lasă aşa : ce porunceşte şi într'acea zi (adecă în joĭ marĭ) preoţiĭ să fie postiţĭ, atunce să slujéscă liturghie, aşijderea şi ómeniĭ postiţĭ fiind să se priceştuiască, ca să nu facem necinste nicĭ să urgisim tot postul pentru călcarea uneĭ zile.

Gl. 30. Preoţiĭ cariĭ sânt pre la bésericile carele's pre în păgânĭ de se vor tocmi vre uniĭ de într'înşiĭ să se desparţă de locuinţa împreunăriĭ a fămeilor sale : décia nice cum nice într'un chip să nu maĭ lăcuiască cu dînsele.

Tâle. Preotul carele'ş va scóte muiarea luĭ, pentru vina a buniĭ cuceriĭ aŭ diaconĭ fiind acela poruncit'aŭ canonul *5* al apostolilor, să se afuriséscă saŭ să'ĭ se ia darul de nu se va pleca să o ţie iară'ş, pentru că uniĭ de în preoţĭ cariĭ sânt pre la bésericĭ păgâne părândule că fac maĭ bine óre ce, de în canonul apostolesc, ci nu'ş gonesc fămeile lor, ce tocmesc cu dînsele să se feréscă unul de către împreunarea altuia, decĭ tocmire ca acésta a acelor popĭ de în păgânĭ porunceşte acesta canon să nu se lépede, drept acéia eĭ cu dînsele să nu maĭ lăcuiaacă, nicĭ într'un chip cacum ar da arătare întrégă şi deplină obicéiurilor sale, decĭ, săborul acesta daŭ lor şi socotesc de maĭ slobozesc de acésta, pentru lepădatul şi înstriinatul obicéiŭ şi pentru socotinţa a împuţinăriĭ lor de suflet.

Gl. 31. De nu va fi cu ştirea a episcopuluĭ să nu se facă liturghie în casa de rugă.

Tâle. Însă canonul 57 al săboruluĭ de la Laodichia apără pre episcop, şi pe preot a face liturghie orĭ în fie-ce casă de rugă, iară cest canon, întórce şi porunceşte cu ştirea episcopuluĭ a căruĭ iaste ţinutul să facă liturghie în căsuţele célea de rugă, carele sânt în lăuntrul caselor, iară cela ce va face fără de ştirea luĭ (adecă a episcopuluĭ) 'ĭ se ia darul.

Gl. 32. Zlatoust stricând eresul celora ce slujesc cu apă, când zice : şi aŭ murit domnul şi se-aŭ sculat vin aŭ luat, acésta luând şi socotind Arméniĭ : eĭ slujesc numaĭ cu vin neştiind (ocaanniciĭ) că şi acel Zlatoust, şi Vasilie şi Iacov, cu vin amesteeat cu apă aŭ slujit, aşijderea şi noaoo as'aŭ dat a sluji, iară cine va sluji numaĭ cu vin saŭ numaĭ cu

apă, iară nu cu amândoaoo amestecate : aceluia să se ia darul.

Tâlc. Tâlcul a luĭ Zlatoust iaste de la Evanghelia luĭ Matheĭ, iară Armeniĭ rătăciţĭ fiind întru eresul celora ce slujesc cu apă nevoitu-se-aŭ să strice celora ce slujesc jertva cea fără de sânge numaĭ cu apă, drept aceia, eĭ slujesc numaĭ cu vin fără de apă nepricepând spurcaţiĭ că într'acésta se véde tot meşterşugul sfîntuluĭ : ca să strice eresul celora ce slujesc numaĭ cu apă, şi să'ĭ pléce să slujéscă şi eĭ cu vin, nu numaĭ cu apă, iară lor părându-le că le stă împotrivă să'ĭ înfruntéze, se lépădă de apă a băga, şi nedomirindu-se numaĭ cu vin slujesc ocaaniciĭ, că şi aceĭ Hrisostom, şi marele Vasilie, şi fratele a lu Dumnezeŭ Iacov, vin amestecând cu apă liturghie făcea, şi noaoo aşa aŭ dat să slujim, iară orĭ care preot saŭ diacon saŭ episcop ce nu va face curata jertvă (adecă liturghie) după acésta tocmélă a apostolilor şi a purtătorilor de Dumnezeŭ părinţĭ să'ĭ se ia darul ca celuĭ ce mărturiséşte că e taină próstă şi se lépădă de învăţăturile céle ce sânt date de la sfinţiĭ părinţĭ.

Gl. 33. Carele va fi destoinic de hirotonie, şi va fi de ném preoţesc, apoĭ de va fi şi de alt ném numaĭ destoinic să fie, acela se se hirotonéscă, şi carele nu va fi tuns şi nu va fi luat blagoslovenie, acela pre ambon să nu cetéscă sfintele cuvinte.

Tâlc. Cariĭ sânt în laturea armenéscă urmând obicéiuluĭ ovreesc, iar eĭ primesc întru cliros, numaĭ pre ceĭ ce sânt de ném preoţesc; décia şi ceia ce n'aŭ luat blagoslovenie de episcopie, iar eĭ se amestecă întru tunderea preoţéscă de sfinţesc cântăreţĭ şi poruncesc să citéscă ómenilor sfintele cărţĭ pre ambon, deci pentru acéste doaoo vinĭ acest canon lepădându-le porunceşte, să nu se caute némul céluĭ ce va să se aducă întru cliros ce de acésta să ispitéscă numaĭ de va fi destoinic, niciĭ să iarte pre cine-va să cânte saŭ să citéscă pre ambon, fără numaĭ cela ce va avea blagoslovenie pre pravilă şi va fi luat tunderea preoţéscă de la episcopul săŭ; iară cine va face afară de acéstea ce am zis şi am poruncit să'ĭ se ia darul.

Gl. 34. Orĭ cariĭ cliriciĭ saŭ călugărĭ cariĭ vor face jurământ de împreună saŭ se vor strînge cétă saŭ niscare merşteşugure asupra episcopuluĭ saŭ a clirîcilor : aceia de în spiţa lor să cază.

Adevărat.

Gl. 35. Pristăvindu-se episcopul, clirosul să'ĭ păzéscă unéltele ce va avea iară de nu va fi cliric : atunce mitropolitul să le păzéscă până la hirotonia altuia.

Tâlc. După pristăvirea episcopuluĭ niciĭ cliriciĭ luĭ niciĭ mitropolitul n'are voe să ţie saŭ să ia ceva de în unéltele saŭ bucatele besérícilor ce rămân văduă; ce trebue tóte să se păzéscă cum se cade de aceĭ cliricĭ, până ce se va hirotoni alt episcop; iară de nu va fi rămas niciĭ un cliric la acea besérică, atunce să le păzéscă nestricate Mitropolitul, şi să le dea tóte episcopuluĭ celuia ce va vrea să se hirotonéscă.

Gl. 36. Ţărigrădénul cu Roma să le fie cinstile, amândurora tocma după dînşiĭ Alexandrénul ; după aceştea Antiohianul, décia Ierslimlénul.

Tâlc. Tărigrădénul să se cinstéscă tocma într'o potrivă cu Roma ; că aşa se-aŭ zis la al treile canon al săboruluĭ al doilea de la Ţarigrad, şi la canonul 28 al săboruluĭ a patra de la Halchidona, ca să nu se socotéscă al doilea după Roma ; ce după vréme, aşa se cade a socoti şi de aicia să fie adevărat după punerea înainte a vremiĭ; iară nu a cinstiĭ că după multă vréme a cinstiĭ beséricĭĭ Romanilor, dobândit'aŭ cinstea tocma, şi acest scaun al Ţarigraduluĭ şi cinstindu-se cetatea acésta şi luând mărie tocma ca şi Roma cea bătrînă de săbor şi de împăraţĭ pentru mutarea scaunuluĭ.

Gl. 37. Episcopul carele nu se va întórce la scaun pentru năpădirea Varvarilor, acela unde va fi şi acolo să'şĭ ţie scaunul şi să se hirotonéscă, şi tóte câte's ale preoţieĭ să le facă adevărat.

Tâlc. De se va hirotoni un episcop şi nu va putea să mérgă la cetatea ce se-aŭ hirotonit într'însa să şază pentru năpădirile Varvarilor : acela a face şi a pune preoţĭ şi aşedea în catedră, şi a face célea ce'ĭ se cade episcopilor, să nu se apere : ce tóte să fie volnic a le face, şi cinstea catedriĭ să aibă şi hirotonie a bogaţĭ cliricĭ pre pravilă cum se cade să facă, şi tóte câte se vor face de dînsul pe socotinţa pravilii : să fie adevărate, pentru că nevoia carea o aŭ adus vrémea, nu se póte socoti a fi luĭ urgisire să se micşoréze cinstea a episcopieĭ luĭ.

Gl. 38. De se va înoi vre o cetate de împăratul saŭ va vrea să se înoiască : atuncĭ tocmélele cetăţiĭ şi ale ómenilor, şi lucrurile tocmélele lor beséricĭĭ să urméze.

Tâlc. O cetate véche ce să va înoi de împăratul saŭ va vrea să se înoiască : aceia să fie supt noria episcopuluĭ celuia ce s'aŭ scris şi s'aŭ pus supt eĭ atunce să'ş dea datul, măcară de va fi aprópe încă şi de eparhia altuĭ episcop, acela ce iaste aprópe să nu'ş izbândéscă pre dînsa : adecă să n'aibă trébă, ce să urméze tocmélelor şi hrisóvelor cetăţiĭ şi ale săboruluĭ, cum se-aŭ poruncit şi la 17 glave ale săboruluĭ de la Halchidona.

Gl. 39. Maĭ marele al noăĭ cetăţĭ a luĭ Iustinian carele se-aŭ mutat cătră tot Elispondul (Elespondul se chiamă ţinutul Măriĭ Negre) să fie maĭ mare, şi să se hirotonéscă de

aĭ săĭ episcopĭ iar déca se va muta, iară se aibă trébă cu acea eparhie Tărigrădénul cum se-aŭ tocmit de acésta lucrul la Efes.

Tâlc. Atunce când era maĭ mare Ioan la ostrovul Chipruluĭ (acésta iaste Nea Iustinianopoli) pentru împresurările Varvarilor și pentru izbăvirea robieĭ păgânilor, când supuseră creștinésca puté e a Chipreanilor, atunce se mută de la ostrovul Chipruluĭ și aŭ pribegit la eparhia Elispondulul (adecă a măriĭ négre) atunce Țarigradul 'l aŭ ertat să fie ispravnic și volnic pre episcopiile Elispondulul și ă fie maĭ mare pre tóte episcopiile câte's într'acea eparhie și iale să aibă pre dînsul începătoriŭ și de la aĭ lor episcop să se hirotonéscă. cum se-aŭ poruncit și la săborul de la Efes, iar déca se va izbăvi Chiprul de către mânile păgânilor, atunce iar să vie tóte episcopiile și Mitropoliile ale Elespondulul, către scaunul Țarigrădénuluĭ.

Gl. 40. Cine va vrea să se călugăréscă să se călugăréscă de 10 anĭ, măcar de aŭ și poruncit Dumnezăescul Vasilie ca cela ce va vrea să se tunză să fie de *17* anĭ ce cum zic și apostoliĭ că aŭ închizășuit pre o fămeae besériciĭ de șapte anĭ fiind văduă și Părinții aŭ poruncit zicând să se facă Diaconiță de *40* de anĭ, ca să se maĭ întăréscă besérica, drept acéea și noĭ pecétea semnăm la vréme.

Tâlc. Însă canonul *18* al Marelui Vasilie zice că ceea ce se leapădă de nuntă și se aduce Domnuluĭ, treb e să fie de 16 anĭ saŭ și de 17 anĭ, ca obicéiurile și făgăduințele eĭ să fie adevărate iar de să va lepăda de acéstea fără scăpare se muncéște. că glasurile copilăreștĭ zice a unora ca acestora nu se cade a le socoti adevărate. iar canonul acesta zice să nu se priiméscă carele va vrea să se călugăréscă maĭ mic de *10* anĭ ce să se pue unul ca acela, să se ispitéscă bogată vréme cu socotința egumenuluĭ, dóră va chibzui că va créște de să va îndemna maĭ spre bun folos, către tocméla și traiul viețiĭ călugăreștĭ. iar maĭ miciĭ de aniĭ ce aŭ zis marele Vasilie să nu se facă, ca pentru să se vază besérica, cu mila luĭ Dumnezeŭ maĭ tare și să'l mérgă mainte și să'l sporéscă și pe credincioșiĭ să'l arate către paza poruncilor, maĭ tarĭ și maĭ vârtoșĭ, decĭ pentr'acesta cuvânt sfințiĭ părinții aŭ micșorat vrémea Diiconieĭ, și aŭ dat să se hirotonéscă de *40* de anĭ ca să sporéscă besériciĭ către maĭ bine măcar de și poruncește apostolul că văduа céea ce va să se alégă la besérică, se fie de *60* de anĭ.

Gl. 41. Purtătoriĭ de rase și pustnicul carele e netuns, de nu se va tunde să lăcuiască în Mânăstire, acela de în cetate să se gonéscă.

Tâlc. Pustiniciĭ cum am zice cariĭ îmblă încungiurând cetățile și orașele împăroșindu'șĭ capetele și rase négre purtând, aceea saŭ să mérgă la Mânăstire să'șĭ tunză părul și portul altor călugărĭ să priiméscă, iar de nu vor face acésta pustiniciĭ dĕ pre în cetățĭ și dăpre în orașe să se gonéscă ca să nu batjocuréscă făgăduința cea de împreună, adecă cea de obște, și să șază la pustie, de acolo de unde numele'șĭ aŭ câștigat și aŭ luat.

Gl. 42. Carele va vrea să se închiză într'o peșteră acela să petrécă întâiŭ întru mânăstire *3* anĭ, deacia să maĭ lăcuiască na'ntea încizătóreĭ, și alt an, și așa să intre și să nu maĭ iasă, fără numaĭ cându'l va pripi mórtea saŭ către folosința a mulțĭ.

Tâlc. Cine va vrea să între într'o închisóre și a'ș luarea aminte de ale luĭ singur cade-i-se maĭ întâĭ să intre în mânăstire, și în vrémea a treĭ anĭ să se smeréscă întru frica a luĭ Dumnezeŭ maĭ mareluĭ Mânăstiriĭ, deacia să se ispitéscă voia luĭ de episcopul loculuĭ, de voe și cu tótă inema îmbrățiséză viață ca acéia, aŭ ba? și să mărturiséscă pohtéște el într'acela chip aŭ ba? deacia să maĭ aștépte ș'alt an afară de închisóre, ca să se înfoloséscă maĭ mult, ca să arate că nu voeește singurătatea pentru deșarta slavă și cinste, ce pentru a luĭ bine, deacia după împlérea a atâta vréme de se va afla cineva stătătoriŭ întru mintea sa atunce să se închiză și de acolo să nu maĭ iasă fără numaĭ de'ĭ va cădea vre o supărare pentru folosul a mulțĭ, saŭ pentru altă nevoe ce'l va îngrozi; atunce cu blagoslovenia a episcopuluĭ loculuĭ aceluia să iasă, iar de va eși fără de acéste vinĭ ce se-aŭ zis, întâĭ să se închiză fără de voia luĭ, décia să se pedepséscă, cu posture și cu alte strîmturĭ, ca să afle tămăduire pentru împuținarea sufletuluĭ săŭ, adecă pentru frica, cunoscând după cum zice scriptura că niminea nu'ș pune mâna pe Raliță și să se întórcă înapoĭ și apoĭ să pótă fi îndreptat la împ răția ceriuluĭ.

Gl. 43. Volnicu'l tot omul carele va vrea să fugă de furtuna lumiĭ, și în mânăstire să intre, acela să se priiméscă.

Tâlc. Dumnezeŭ și tatăl nostru zicând: carele va veni către mine nu'l voiŭ scóte afară, drept aceia volnicu'l tot creștinul de furtuna a mareluĭ vihor a lumiĭ să fugă și în mânăstire să mérgă să se încue, măcar pentru fie ce păcat ce va face că ceia ce pururea se pocăesc pre aceia i priiméște Dumnezeŭ. drept acéea să nu'l împédece nicĭ să'l opréscă nicĭ un chip de către umplérea voiĭ lor.

Gl. 44. Călugărul de să va însura saŭ va curvi, acela să se priiméscă după canonul curvariuluĭ.

Tâlc. Călugărul de să va însura saŭ va măcar și curvi, acela tocma se canonéște ca și canonul curvarilor și canonul lor iaste

7 anĭ, după cum zice canonul 56 al mareluĭ Vasilie, 2 anĭ să plângă, 2 să asculte, 2 să cază și într'un an să se pue cu credincioșiĭ iar la al 8 să se priimêscă lá pricêștenie.

Gl. 45. Părinţiĭ să nu'șĭ îmbrace fêtele în haine de mătase când le duc să se călugărêscă, și așa să ia chipul : că acêsta iaste aducere aminte de trecătórea lume.

Tâlc. Unele de în fămeĭ când vrea părinţiĭ lor să le călugărêscă, întâĭ le îmbrăca cu haine de mătase și cu altă podóbă cu tótă, cu aur și cu pietri împistrită cu mărgăritariŭ și cu mătăsurĭ și așa le ducea, décia așa împodobite cu mult preţ sluja oltariuluĭ, iară apoĭ lepăda acea podóbă numaĭ cât, și lua blagoslovenia chipuluĭ dă se îmbrăca în haine négre călugăreștĭ, drept acéea părinţĭ poruncesc să nu se maĭ facă acêsta de acum nainte, că nu e lucru cinstit nice drept, nice se cuvine, carea de voca eĭ aŭ lepădat tótă bucuria lumiĭ, și viaţa Dumnezăească aŭ îmbrăţișat și'șĭ aŭ întărit gândurile să fie neîntórse și așa la mânăstire aŭ mers, apoĭ să'ș vie iară pentru unele ca acêlea să'șĭ aducă aminte de trecătórea și putreda lume, de carele se-aŭ făgăduit să le uite; iară apoĭ să'ș turbure sufletul de valurile furtuniĭ vihoruluĭ lumiĭ să o bată în cóce și în colea, ca să nu pótă plânge, nice să pótă arăta umilinţa inemiĭ.

Gl. 46. Călugăriţa nu e volnică să iasă de în mănăstire fără de blagoslovenia stariţeĭ și când va vrea să iasă să nu iasă singură : ce cu alta maĭ bătrînă, și când va vrea să mâce afară; așijderea și călugărul, de nu va fi cu ertăciunea egumenuluĭ, de în Mânăstire să nu iasă.

Tâlc. Călugăriţa, a mânca vre o dată pentru fie ce lucru afară de Mânăstire : acest canon de tot aŭ oprit de acesta lucru, iară de'ĭ se va tîmpla vre o nevoe să iasă de în Mânăstire, atunce cu știrea și blagoslovenia stariţiĭ să iasă, și iară să se întórcă să lăcuiască într'ânsa, de acêsta nu se aŭ apărat, ce încă se iartă a se face, însă și acêsta să se adaogă, să nu iasă singură : ce cu alta maĭ bătrînă și maĭ matoră ce va fi în mănăstire; așijderea nice călugărul să nu fie volnic a eși de în mânăstire : fără de blagoslovenia celuĭ maĭ mare, iară cine va călca acêstea poruncĭ : acela săĭ se dea canon ca să se pótă înfolosi.

Gl. 47. Nicĭ muiarea să nu dórmă în mânăstirea bărbaţilor : nicĭ bărbatul în mânăstirea muerilor.

Adevărat.

Gl. 48. Carea se-aŭ despărţit de cela ce va să ia episcopie, déca se va hirotoni, iară iase să între într'o mânăstire prea departe de mânăstirea a episcopieĭ și să aibă socotinţă de episcop.

Tâlc. Ca pentru să nu fie smintire și potic nire ómenilor, cade-se după tocméla ce se-aŭ făcut de împreună de se-aŭ despărţit de bărbatul eĭ și el déca aŭ mers către scaunul episcopieĭ, atuncĭ ia după hirotonia luĭ să mérgă întru mânăstire ca după hirotonia luĭ să fie de ela'ș departe de episcopie, iară socotinţa eĭ tótă să se facă de episcopul.

Gl. 49. Câte mânăstirĭ se fac cu știrea episcopuluĭ, atunce să nu se maĭ facă lăcuinţe mireneștĭ : nice să se maĭ dea ómenilor mirenĭ.

Tâlc. Așijderea scrie canonul 24, și al patrulea al săboruluĭ de la Halchidona, și opréște a să zidi mânăstire fără voia episcopuluĭ loculuĭ.

Gl. 50 și 51. Nice mirénuluĭ nu se cade să glumêscă să jóce.

Tâlc. Nice trebue să fie jucătoriŭ, nice privitoriŭ unde alérgă caiĭ, nice la vânature, că mirênul se afurisêște, iară cliriculuĭ ĭ se ia darul, că și mirêniĭ fiind creștinĭ : cade-li-se cu cinste să trăiască, drept acéea canonul zice, cariĭ glumesc saŭ fac jocure pre la corture, saŭ se fac măscăricĭ și adună ómeniĭ către privire saŭ se îndeletnicéză către vânător : afurisêște'ĭ, iară cliriciĭ cariĭ vor face orĭ fie care de într'acêstea să li se ia darul.

Gl. 52. Preste tóte părésemile să fie liturghia preajde Sfeștinaca fără Duminecile și Sâmbetele, și zioa blagoveșteniilor.

Tâlc. Vina pentru care lucru întru tóte părésemile fără Sâmbăta și Duminecea și zioa blagoveșteniilor nu se face liturghie, ce fác preajde Sfeștnnaca : Scrisu-se-aŭ cum ne pare la 48 de canóne, ale săboruluĭ de la Laodichia.

Gl. 53. Coconiĭ cariĭ priimesc de în botez nu'ĭ lăsa să se împreune cu coconiĭ mumâniĭ, iară de'ĭ va neștine împreuna : după împreunare el să cunóscă și canonul.

Tâlc. Rudenia carea e dă pre suflet acéea este maĭ mare de cât rudenia trupêscă, drept acéea acesta canon face'ĭ părtașĭ canonuluĭ curvarilor, pre cela ce aŭ priimit de în slîntul boteză pre un cocon și apoĭ să se însóre să ia pre mumă-sa : decĭ întâĭ se cade să se desparţă acéea nuntă.

Gl. 54. Nu erta să se ia vară cu văr nicĭ fată și mumă pre fecior și pre tată nicĭ fêtele surorĭ pre tată și pre fecior nice pre doĭ fraţĭ: iară de va face neștine acêsta după despărţire șapte anĭ să cază.

Tâlc. Și acêstea de să vor face nunte ca niște lepădate să se desparţă, și cariĭ se vor fi împreunat acestora, după cum zice acesta canon și 64 al mareluĭ Vasilie : într'un an să plângă, doĭ anĭ să asculte, treĭ anĭ să cază și a șaptelea să se pue cu credincioșiĭ și așa de să vor pocăi cu lacrăme : să se destoinicéscă Dumnezeeștiĭ pricêșteniĭ.

Gl. 55. Romaniĭ pre părêsemiĭ postesc

Sâmbetele, iară săborul aŭ adusu'şĭ aminte: să ţie şi eĭ după canonul apostolesc.

Tâlc. Prinzând de véste acest sfint săbor de cariĭ sînt în cetatea Romeĭ cum calcă canonul *60* al sfinţilor apostolĭ, carele aŭ poruncit să nu se postéscă altă Sâmbătă saŭ Duminecă fără de Sâmbăta cea mare, decĭ aŭ poruncit acest săbor, besériciĭ Romanilor, acesta canon apostolesc să'l ţie şi eĭ nemişcat.

Gl. 56. Arméniĭ pre părésemĭ Sâmbetele mănâncă oaă şi brânză într'acéea, se-aŭ poruncit în tótă lumea să se ferescă de acésta iară de nu să se afuriséscă.

Aderĕrat.

Gl. 57. La jertăvnic nu se cade nicĭ trebue să se aducă miare şi lapte.

Aderĕrat.

Gl. 58. Mirénul să nu se priceştuiască adins cluş: iară de nu şapte zile să se afuriséscă.

Tâlc. Nu se cade mirĕnuluĭ adins cluş să se precestuiască Dumnezăeştiĭ tainĭ, fiind acolo episcopul saŭ preotul, saŭ Diaconul, iară cine va face acésta: porunciť'aŭ săborul să se afuriséscă o săptămână, ca să se pedepséscă să nu înţelepţéze şi să gândéscă să facă céle ce nu'ĭ se cade nicĭ 'ĭ se cuvine să facă.

Gl. 59. Fără de căscióră de rugă nu se póte face botezul, în mijlocul casiĭ, iară cine nu va păzi acésta: cliriculuĭ 'ĭ se ia darul iară mirénul se afuriséşte.

Tâlc. Insă în cămara cea de rugă carea iaste în mijlocul casiĭ, canonul *31* al acestuĭ săbor aŭ slobozit să slujască într'însa cu ştirea episcopuluĭ iară canonul 57 al săboruluĭ de la Laodichia de acésta n'aŭ slobozit să se facă de episcop saŭ de preot, iară botezul să se facă întru nişte case de rugă ca acélea acesta canon nu lasă: ce zice cariĭ vor să se dăstoinicéscă Dumnezăesculuĭ botez: aceea să mérgă la adeveritele besériciĭ şi într'însele dar ca acesta să priiméscă, iară de nu, cine va tréce acéstea poruncĭ, de va fi cliric să'ĭ se ia darul, iară mirénul să se afuriséscă.

Gl. 60. Cine de voea sa se va îndrăci, acela să cază supt canonul celor îndrăciţĭ.

Tâlc. Carele pre sine va învăţa de céle ce am zis, de însutăşie saŭ de îndrăcie, acela şase anĭ să cază, aşijderea şi cela ce póртă ursul, şi cela ce créde Imarménul şi norocul: acela să fie afară dă besérică, că carele să lipéşte Domnuluĭ (după cum z'ce Apostol) un duh iaste, aşijderea iară adevărat iaste că cela ce să lipéşte draculuĭ, apropiese de împreunarea luĭ şi amândoĭ un duh sînt, drept acéea carele se face de voea sa îndrăcit şi se închipuiaşte de face ale luĭ lucrure, şi supune pre sine a strimturĭ ca acéstea, acela să se canonéscă cu canonul celuea ce adevărat se îndrăcéşte, cu post şi cu strimturĭ: şi să se chimbe de întru lucrurile şi răotăţile drăceştĭ.

Alt tâlc. Cariĭ urméză obicéiurilor păgânilor, şi vrăjilor saŭ cariĭ daŭ pre sine spre jucărĭ saŭ cântece, ca să învéţe de în céle lucrure lepădate, aşijderea şi cariĭ se daŭ la ceia ce póртă urşiĭ, saŭ alte hierĭ către batjocura şi rătăcirea celor maĭ proştĭ, şi Imarménuluĭ şi noroculuĭ şi celora ce spun némul omuluĭ şi cariĭ cred vrăjitorilor férĕmecătorilor şi celora ce să chiamă gonitorĭ de norĭ. Porunciť'aŭ de aceştea sfintul săbor şase anĭ să cază ca să stea cu ceĭ ce cad *4* anĭ, apoĭ într'alţĭ doĭ anĭ să se pue cu ceĭ credincioşĭ şi aşa să se dăstoinicéscă Dumnezăeştilor tainĭ, iar de să vor lăsa neîndreptaţĭ şi după certare nu se vor părăsi de într'acéle meşterşugure Ellineştĭ, atunce de la besérică cu totul să se rumpă.

Gl. 61. Să se lépede de în petrecania creştinéscă célea ce să chiamă Vota şi célea ce se chiamă Vrumalia, (Vrumalia se chiamă zborurile şi praznicile Ellineştĭ): şi Calandele (Calandele se chiamă începăturile lunilor) şi jocurile dă pre la Bozi şi podóbele muereştĭ şi obrazele céle de ţapĭ şi satiriĭ şi strigarea pre în téscurĭ a lu Dionis, şi rîsul de pre în Plitare, iar cariĭ nu se vor părăsi după acesta canon să fie vinovaţĭ.

Tâlc. Calande sânt zilele a fieş căriĭ lunĭ céle de întâĭ, în carele avea obicéiŭ Ellininiĭ de făcea nişte jertve, iar Vota şi Vrumalia acéstea era nişte praznice Ellineştĭ, pentru că Vrumos era porecla a lu Dionis, aşijderea şi altele asémene acestora carele tóte le oprese părinţiĭ a le face creştiniĭ, opresc iar şi jocul muerilor de pre la zborure carele pornesc pre ómenĭ spre sutilirĭ văzândule şi câte se făcea de ómeniĭ şi de muerile Ellineştĭ cu numele Dumnezăilor lor celor mincinoşĭ, şi poruncesc să nu se îmbrace bărbaţiĭ în haine muereştĭ nicĭ muerile în haine bărbăteştĭ, carele făcea pre la praznicele lu Dionis jucând, aşijderea iar să nu pue pre eĭ nice féţe cu păr flocóse nicĭ de ţapĭ nice de satirĭ, însă obrazele acéle flocóse sânt făcute a fi de batjocura unora, iar céle de ţapĭ sânt făcute a îndemna spre jale şi spe întristare, iar satiriĭ era numaĭ când făcea praznic lu Dionis, pentru că satiriĭ zicea că sânt jucătoriĭ lu Dionis horă împrejurul luĭ; nicĭ să chiame şi să pomenéscă numele lu Dionis pre la Teascure când calcă vinul nicĭ să râză şi să răcnéscă când bagă vinul pre în Plytare, iar Dionis să chiăma că iaste Dumnezăul ellinilor, învăţătoriul beţieĭ şi dătătoriul vinuluĭ, carele ş'acuma fac ţăraniĭ, neştiind ce fac, drept acéia părinţiĭ scoţând şi lepădând de întru viaţa creştinilor, tóte deşertările şi rătăcirile

dolesti, nu lasă să facă creştinii câte de rând se-aŭ zis în canonul acesta; ce de vor fi carii fac, acéstea cliricĭ poruncéşte să li se ia darul, iară mirénii de vor fi să se afuriséscă.

Gl. 62. Citeniile de mucenicĭ carele se aŭ făcut de Ellinĭ să nu le bage în besérică.

Tâlc. Citeniile mucenicilor carele se-aŭ făcut şi se-aŭ scris de Ellinĭ către ocara mucenicilor a luĭ Hs. acélea nu se cade să se citéscă pre la besérici: ce focului să le dea, iar de se va afla neştine priimindu-le să fie anatema.

Gl. 63. Mirénul să nu învéţe nicĭ să spue cazanie că aŭ dóră sânt toţĭ proroci aŭ dóră sânt toţĭ apostolĭ?

Tâlc. Datoriŭ iaste fieş cine să'şĭ cunóscă rândul săŭ şi să nu se facă păstoriŭ oilor, fiind picior el, să se facă lor cap, ce să se plécе cinuluĭ care e de la Dumnezeŭ dat şi să'şĭ deschiză urechile, spre cuvîntul de dăscălie al celuea ce aŭ luat darul, pentru că nu sânt toţĭ prorocĭ, nicĭ toţĭ apostolĭ, drept aceia mirénii să nu spue cazanie nicĭ să radice cuvinte de întru învăţăturĭ, trăgând lor şi voind să fie în rânduiala dăscălieĭ.

[*Altul*]. Aprinzările de foc pe în prăvălii pre la lunĭ Noaoo, şi le săru: acélea să se strice.

Tâlc. Uniĭ ómenĭ aprinzând focure, naintea prăvăliilor saŭ pre dănaintea caselor şi cânta lângă dînsele după obicéiurile celor dă demult. Părinţiĭ stricându-le poruncesc, ca însă de să va afla cliricul unele ca acéstea făcând, să'ĭ se ia darul iar mirénul să se afurisésсă, [*Zri*], pentru că şi Manascia împărat cu vrăjile trecându'şĭ coconiĭ pre în văpaia foculuĭ mânie pre Dumnezeŭ.

Gl. 64. In săptămâna cea de după Paştĭ, tot creştinul să prăznuiască.

Tâlc. Cade-se să prăznuiască creştiniĭ şi să se bucure întru psalmĭ şi întru cântărĭ, pre la sfintele besériсĭ preste tótă săptămâna ceia ce iaste după sfinta înviere a luĭ Hs. Dumnezeul nostru.

Gl. 65. Cliricul carele va mânca sânge, aceluia să'ĭ se ia Darul, iară mirénul să se afurisésсă.

Adevărat.

Gl. 66. Să nu stricĭ Dumnăzăeştile cărţĭ, nicĭ le da să le strice, de nu va fi putredă de tot.

Tâlc. Nu se cade cui-va să strice ceva de în tóte cărţile de în légea véche saŭ de în légea noaoo, şi maĭ ales de într'ale sfinţilor învăţătorĭ saŭ să le dea batjocoritorilor de cărţĭ, saŭ celora ce vând mirosélе să le vânză, să le spargă şi să le strice fără numaĭ de va fi mâncată de moliĭ saŭ putredă de apă saŭ într'alt chip va fi stricată, iar cine va călca ce am poruncit, acela într'un an să se afurisésсă.

Gl. 67. Nicĭ unul de în mirénĭ să nu între în oltariŭ, fără numaĭ împăratul saŭ domnul.

Tâlc. Oltariul să fie ne călcat de mirénĭ, iar împăratul şi domnul nu se opréşte a întra într'ânsul, orĭ când va vrea să aducă dar lu Dumnezeŭ.

Gl. 68. Muerile nu se-aŭ slobozit să grăiască ceva în besérică.

Tâlc. De vor vrea ceva să învéţe acasă să'ş întrébe bărbaţii'ş.

Gl. 69. Carele'ĭ va trebui să învéţe de împreună, obicéiurile ellineştĭ dă se tăvălesc şi adun ómenĭ să privéscă saŭ se împodobéşte afară de cum 'ĭ se cade acela să se afurisésсă.

Tâlc. Carele va fi învăţat légea creştinéscă apoĭ 'ĭ va trebui să învéţe obicéiurile ellineşiĭ, şi se va înălţa pre obicéiŭ tocma la privire, ca să'l vază ce face saŭ va face célea ce să chiamă Chiliotas (adecă tăvălire) saŭ se va îmbrăca întru niscare podóbe, carele sânt afară de cum se cade creştinilor, acela să se afurisésсă.

Gl. 70. Cine se va însura cu ereticĭ aceea nuntă adeverită nu e, iar de vor vrea să lăcuiască unul credincios şi altul eretic, atunce de vor vrea să fie

Tâlc. Nu se cade Pravoslavniculuĭ să se împreune cu fămeae eretică saŭ iară de să vor afla niscare ómenĭ să fie necredincioşĭ şi se vor fi împreunat nunteĭ pre lége, déciа unul de într'înşiĭ va fi venit la credinţă iară céea laltă să va fi ţinut încă supt rătăcire şi iară într'alt chip. [*1 Cor. gl. 7*], atunce de va vrea credinciosul să şază cu cea necredinciósă: să nu se desparţă după cum zice dumnezăescul apostol: că se sfinţéşte bărbatul necredincios de muiarea credinciósă şi muiarea necredinciósă de bărbatul credincios.

Gl. 71. Crucea ce va fi semnată pre pământ să se strice.

Tâlc. Cade-se noaoo să punem tótă nevoinţa, să facem cinste cum se cade făcătoreĭ de viaţă cruciĭ pespe carea neam izbăvit de căderea cea dă demult, şi de va face cine-va chipul cruciĭ pre pămênt jos acéea să se strice ca ceea ce îmbla să nu calce, nice să se batjocurésсă stégul biruinţeĭ nóstre.

Gl. 72. Pre la besérici nu se fac ospéţe şi praznice nice covóră să aştern, iară cariĭ nu se vor părăsi să se afurisésсă.

Tâlc. Nu se cade besérica a luĭ Dumnezeŭ a o socoti casă próstă, şi într'însa să se facă ospéţele, şi în lăuntru să mănânce saŭ să aştérnă covóră, ce carele va face acésta, de nu se va părăsi să se afurisésсă.

Gl. 73. Glasul celuia ce cântă şi carele citéşte la besérică fără podóbă şi fără tocmélă iaste nepriimit.

Tâlc. Cu dăschidere şi cu multă rugă se cade să cântăm luĭ Dumnezeŭ carele véde

céle ascunse să nu se cânte cu vaete netocmite și să se nevoiască cu firea către strigare, că învăța sfîntul cuvînt pre fii lu Izrail, zicând fiți smeriți, și de Dumnezeŭ temătorĭ, așijderea iar să nu se cânte ceva cum nu se cade și de célea ce nu se cuvin tocmélir besériciĭ.

Gl. 74. In sfînta curte a bésériciĭ cârciumă să nu se facă, nice bucate vânzătóre deșarte carele va face de într'acéste doaoo să se afuriséscă.

Tâlc. Poruncéște Mântuitoriul nostru și Dumnezeŭ casa lu Dumnezeŭ să nu se facă casă de negoțătorie: drept acéia nu trebue în lăuntrul sfinteĭ grădinĭ a bésériciĭ a face cârciumă, nice bucate să se pue saŭ alte vânzărĭ să se facă, iară orĭ cine se va arăta că face vre unele de acéstea : acela să se afurisérscă.

Gl. 75. Creștinul împreună cu fămeae nu se îmbăiază : însă de va fi cliric i se ia darul, iară de va fi mirén, se afurisérște.

Adevărat.

[*Altul*]. Carele s'aŭ botezat : să'ș mărturiséscă credința, în săptămână Joea.

Tâlc. Cade-se celuia ce vine la Dumnezăescul botez, (cum poruncéște și canonul 46 al săborului de la Laodichia) : să învéțe credința în joia a fieș-căria săptămânĭ, și să o mărturiséscă și să o grăiască naintea Preotuluĭ saŭ a episcopuluĭ.

Gl. 76. Carele va face merinzĭ saŭ alt ceva pentru nașterile după praznicul Précestiĭ : acela să se afurisécscă.

Tâlc. Nu se cade de acésta a zice saŭ a scrie ceva noĭ preoțiĭ. dă nespusa naștere a féteĭ carea pespe fire și graiŭ aŭ născut pre neîncăputul cuvânt trup, drept acéea cine se va afla cocând merinzĭ după zioa nașteriĭ adeverituluĭ nostru Dumnezeŭ și acélea le va da cuiva, în loc de cinstea zăceriĭ și nașteri a curateĭ maicĭ a luĭ Dumnezeŭ, acela de va fi cliric să'ĭ se ia darul iar de va fi mirén să se afurisécscă că fără de durére mărturisim Dumnezeiasca naștere de în Précesta ca și îngrecarea fără de sămânță.

Gl. 77. Carele fără de nevoe se va lipsi de bésérică treĭ săptămânĭ acela să fie nepricestuit.

Tâlc. Carele fără de grea nevoe saŭ o nelisnire óre cum se va lipsi de bésérică treĭ săptămânĭ; de va fi cliric să'ĭ se ia darul, iară mirénul să se afurisécscă.

Gl. 78. Carele va adaoge la sfetăii boje de va zice Raspnăiisa : acela să fie eretic.

Tâlc. Povestéște-se că în zilele împărățieĭ a luĭ Teodosie cel mic, când era cu Litiea la câmp, înălțatu-se-aŭ în sus un copil și în mult cés fu nevăzut și acolo aŭ zis Dumnezăescul glas zicând : să nu maĭ pue la sfetăii boje să zică răspnăiisea nas radi, cum aŭ fost bârfind nebunul Pavel Samosatul, pentr'acéia orĭ cine va împreuna cântăriĭ a luĭ sfetăii boje, glas ca acela : [*Damas gl. 3*]. ca un eretic să se anatimiséscă, aflaveĭ de acésta și la Damaschin la a treia glavă, povestind maĭ lat : pentru Grstagoo, și pentru ce vină se-aŭ rădicat copilul.

Gl. 79. Să nu semnezĭ miel pre chipul luĭ Hs. ce adevărat singur sfinția sa.

Tâlc. Mielul se-aŭ luat în chipul adeverituluĭ Hs. Dumnezeul nostru, drept acéea nu trebue a cinsti chipul maĭ întâĭ de cât adeverința, și să nu scriem Miel întru cinstitele icóne arătându'l Predce cu degetul : ce singur adevărat Hs și Dumnezeul nostru să se semnéze pespe în omenire cu scrisórea șarurilor.

Gl. 80. Robul carele'l slobozéște stăpânusăŭ : naintea a doaoo mărturiĭ să'l slobozéscă.

Adevărat.

Gl. 81. Trupuluĭ mort nu se cade să se pricestuiască.

Tâlc. Pentru că se-aŭ scris, luațĭ de mâncațĭ iar trupurile mórte nicĭ a lua, nicĭ a mânca nu pot. drept acéea nimenea să nu dea Dumnezăeasca și sfânta pricéștenie trupurilor mórte.

Gl. 82. Cariĭ nu vor ști nice vor mărturisi că se-aŭ botezat acéia să se botéze.

Tâlc. Cățĭ nu știŭ de în nevârsta copilărieĭ lor botezatu-se-aŭ aŭ ba, nice se află niscare marturiĭ credincióse să știe adevărat botezațĭ sânt : atunce neîndoițĭ fără de nice o poticnire să se botéze.

Gl. 83. Cine va strînge curve spre aluncearea și perzarea sufletelor: acela să se afurisécscă.

Adevărat.

Gl. 84. Muiarea carea va fi lăsată de bărbat, și va lua altul preacurvă iaste, și carele'ș lasă muiarea și ia alta (după cum zice Domnul) așijderea preacurvariŭ iaste.

Adevărat

Gl. 85. In bésérică nu se bagă dobitoc : fără numaĭ când se va tâmpla în cale mare nevoe.

Tâlc. Cine de mare nevoe când nu va fi alt lăcaș, de'șĭ va băga asinul săŭ în sfînta bésérică : de va fi cliric să'ĭ se ia darul, iară mirénul să se afurisécscă.

Gl. 86. In Sâmbăta cea mare până la miezul nopțeĭ să ne îndestulăm cu postul adecă să ne postim.

Tâlc. Insă Matheiŭ zice, că aŭ învins Domnul Sâmbătă, de vréme, iară Luca la miezul nopțeĭ, decĭ se cade în Sâmbăta cea mare a posti până la miezul nopțiĭ : deacia atunce cine va vrea să mănânce ca să înțelégă de în cuvintele cestor Evanghelіștĭ că aŭ învins Domnul la vrémea a miază nópte.

Gl. 87. După vohodul vecerniceĭ Sâmbeteĭ

să nu se facă metanil până la vehodul vecernieI a DuminiceI.

Tâlc. De la purtătorii de Dumnezeŭ PărinţI, pe pravilă am luat să nu plecăm genuchiul la pământ Duminicile ca cum am cinsti înviarea Domnului; drept acéia părinţiI aŭ făcut canonul acesta credincioşilor, arătând cum trebue să se facă paza acésta, ca să nu se uite, ca după văhodul de la vecernia SâmbeteI, cariI fac preoţiI cătră oltariŭ, de atuncI să nu se maI facă metanil până la céea laltă séră, după văhodul vecerniI al DuminiceceI, ca noI să prăznuim înviarea nóptea şi zioa întrégă deplin.

Gl. 88. Şi cine dă şi cine ia erbI omorâtóre de pântece sânt aceia omorîtorI de ómenI.

Tâlc. Supt canonul ucigaşilor zace, şi cariI iaŭ şi cariI daŭ erbI omorâtóre de feciorI.

Gl. 89. Care bărbat se va duce de nu se va maI vedea, fămééa de nu'I va veni véste că aŭ perit, ca maI nainte se va mărita: acéia preacurvéşte, iară de se va întórce bărbatul de va vrea să o ia volnic e.

Tâlc. Lipséşte acestuI canon Nearaoa luI Iustinian, carea iaste într'a şéptea titlă a 28 de cartea împărătéscă, şi poruncéşte şi acéia zicând, o fămée de va avea un bărbat ostaş şi se va duce la óste şi'I va veni véste că aŭ perit, atunce într'alt chip n'are cum să se pótă mărita după alt bărbat: până nu va afla adevărat de la maI marele număruluI (adecă al oştiI) la carele bărbatul eI aŭ fost slujind, stând înainte şi sfânta Evanghelie să aducă aminte de lucrurile luI, mărturisind adevărat cum bărbatul eI aŭ murit, pomenirI ca acéstea să ia, deacia după încredinţare ca acésta încă să maI aştépte vréme de un an, iară cine se va mărita după altul fără paza acésta şi ea 'şi cela ce o aŭ luat: să se pedepséscă ca nişte preacurvarI, *[Zri]* iară de va fi păzind ea paza acésta şi apoI se vor afla mincinoşI ceia ce o aŭ încredinţat cu jurământ: atunce aceia să li se ia slujba şi să dea 10 litre de aur, cătră cela ce l'aŭ minţit, şi s'aŭ prins de aŭ zis că aŭ murit, iară el de va vrea să'ş ia muiarea, nu se apără.

Gl. 90. Carele se jură cu jurământul Ellinesc, acela să se canonéscă că se afuriséşte.

Adevărat.

Gl. 91. Şi ceia ce îndémnă şi ceia ce iaŭ de răpesc muiarea: de vor fi cliricI să li se ia darul, iară mirénil să se anatimiséscă.

Tâlc. Aşa răspunde acestuI canon 27 al săboruluI de la Halchidona, scrisu-se-aŭ de noI într'acela până nu vor duce răpitoriI pre cea răpită la logoditul eI, de va fi fost logodită, iară de nu va fi fost să o ducă la părinţI, fiind mirénI, până atunce de Anatemă să nu scape.

Gl. 92. CariI se întorc de în ereticie, aşa să se priiméscă. ArianiI, MachedonianiI, NavatianiI, CuraţiI, SlângaciI şi patru-sprezecéniI, adecă MiercuraşiI şi Apolinaris, décă'ş vor anatimisi tot eresul pre aceşte'I ungem numaI cu sfîntul Myr, la frunte, la ochI, la nărI, la gură, la urechI şi semnându'I zicem: Peceată dar Duha sfetago.

Tâlc. UniI de în ereticI se botéză, iară alţiI numaI cu sfîntul mir ce se ungu, iară alţiI anatimisindu'şI tot eresul se priimesc la pricéştenie. Dar căce ceI ce să botéză şi căce ceI ce să ung cu mir şi căce ceia ce anatimisesc tot eresul lor şi al altora, numaI cu acésta îndăstulându-se la pricéştenie să priimesc. Canonul acesta'I arată; măcară de vor fi venit şi de în multe eresure. când PavlichianiI (cariI se trag de la Pavel Samosatul şi alţI ereticI) vor veni cătră pravoslavnica credinţă priimindu'I să se botéze ca nişte EllinI, în zioa de întâI cérem să'şI anatimiséscă eresa lor şi să'I facem aşa câte puţinel creştinI, iară a doa zi să'I învăţăm cuvântul adeverinţeI, deacia în célea lalte să'I învăţăm ce trebue şi aşa déca'I vom închizăşui besériciI şi să asculte Dumnezăeştile scripturI, atunce'I destoInicim şi DumnezeesculuI botez.

Tâlc. PavlinisteaniI să'I botezăm de a doa óră, EvnomianiI, MondanisteaniI, SavelianiI şi toţI câţI vor fi de într'ânşiI priimiţI ca nişte EllinI, în zioa de întâI să'I facem creştinI iară a doa zi oglaşenI, iar a treia zi să le cetim molitvele céle de blăstem suflând de treI orI în obraz şi în urechI, şi aşa să'I învăţăm şi să'I facem să se zăbovéscă în besérică, să asculte scripturile, deacia atunce să'I botezăm, iar ManiheiI şi Umentiani, şi MarchionisteaniI, şi SaverianiI şi alţiI cariI vor fi de în eresure asémene acestora, trebue să li se dea să'ş anatimiséscă tot eresul, şi aşa să se pricestuiască SfinteI pricéşteniI.

Alt tâlc. Carii'ş cresc părul şi'l împletesc saŭ 'l văpsesc, saŭ 'l încreţesc, tocmindu-şe spre stricarea celora ce'l vor vedea, acceia să se afuriséscă.

Tâlc. CariI'ş împodobesc capul şi'ş înfrîmţeşéză părul cu împletiturI cătră stricăciunea celor maI proştI, şi petrec cu léne deaceea poruncit'aŭ săborul să se afuriséscă pentru că se cade petrecania nóstră să fie curată şi cu frică să ne apropiem luI Dumnezeŭ cu cât ne va fi putérea pentru curăţiile de în viaţă, şi să împodobim cu bunătăţI pre omul cel de în lăuntru şi pre cel de din afară.

Gl. 93. Carele va zăcea cu muiare şi nu va băga sémă nemica ce va intra în besérică acela să se scóţă afară şi de în oglaşenie, décia de nu se va păzi să i se ia darul saŭ să se afuriséscă.

Tâlc. CariI vor face sfintele besériciI case próste şi vor intra într'ânsele fără băgare în sémă măcar de vor fi şi neînsuraţI: aceia să se scóţă afară şi de în oglaşeniI, aşijderea şi

ceia ce șed cu muerĭ și merg la besérică, iară orĭ carele ce nu va păzi acésta, ce va ținea sfintele besériceĭ fără semuire: acela de va fi cliric să i se ia darul iar mirénul să se afuriséscă.

Gl. 94. Preacurvariŭ iaste carele ia pre logodita altuia.

Aderđrat.

Gl. 95. Uniĭ ómenĭ frig carne pre în besériceĭ ovreiaște pre cariĭ de'ĭ va certa cine-va să ia ceva de la eĭ acela să nu fie preot, iară de va aduce aicea cine va de a casă după cum place celuia ce le aduce atunce să le ia, iară așa aducerea aceea să se facă afară de besérică.

Tâlc. Uniĭ ómenĭ despre laturile Armenieĭ aducea mădulare de carne de frigea întru sfintele case, unele despărțite de dânșiĭ și le da preoților, făcând ovreiaște, deciĭ de acésta prinzînd de véste părinții ce să face, oprese a se maĭ face și poruncesc să nu fie preoțiĭ volniciĭ a cére mădularele acélea despărțite de carne, ce să le sosésca cât place de le dă cel ce aduce și aducerea lor, afară să fie de besérică, iar de nu, carele va face într'alt chip să se afurisésca.

Gl. 96. Zugrăviile carele îndémnă vederea omuluĭ către răotățĭ să nu se zugrăvésca, iar cine va călca acésta să se afurisésca.

Tâlc. Ochiiţĭ drept să vază și tótă paza să ferésca inema ta, așa poruncéște înțelepția, pentr'aceia socotit'aŭ părinții cum se cade anzugrăviile carele se fac pre scândurĭ, pre păretare, saŭ pre zidure de strică mintea omuluĭ și îndémnă pre ceia ce le văd către răotățĭ, de acum nainte să nu se maĭ facă iară cine va trece acésta poruncit'aŭ săborul să se afurisésca.

Gl. 97. Carele va vrea să se cuminece, acela să'ș pue mâinile în chipul cruceĭ pre pept și să ia cu gura, iar carele va face vas de aur saŭ de alt lucru ceva să ia în locul mânilor acela să se afurisésca.

Tâlc. Pre tótă simțirea a zidirilor întréce zidirea omuluĭ carele e zidit pre obrazul lu Dumnezeŭ, drept acéea iaste casă și trup a luĭ Hs. după cum zice Dumnezăescul apostol, deciĭ orĭ carele ce va vrea să se împreune Dumnezăeștiĭ pricéșteniĭ, și nu o va lua cu gura, închipuindu'șĭ mâinile în chipul cruciĭ, ce va face vas de aur saŭ de alt lucru în locu mânilor, [*Zri*] ca pespe acela să priimésca Dumnezăescul dar și să se vrednicésca aceiĭ pricéșteniĭ, afurisit să fie el și cela ce'ĭ o dă ca niște ómenĭ ce cinstesc maĭ întâĭ lucrul fără de suflet, de supt mâna de cât chipul luĭ Dumnezeŭ.

Gl. 98. Maĭ de cât tóte să se socotésca cătiirea a păcatelor și să caute către întórcere și așa să se socotésca mila.

Tâlc. Poruncit'aŭ părinții canónele de tóte păcatele pusu-le-aŭ să fie de tótă socotéla, celuia ce aŭ luat putérea de la Dumnezeŭ a lega și a dăzlega ca el să caute cătiirea păcatuluĭ și să caute întórcerea păcătosuluĭ și așa să împarță mila să aducă vindecare tocma împotriva putériĭ celuĭ bolnav, că tot cuvântul luĭ Dumnezeŭ și celuia ce'ĭ se-aŭ rânduit oblăduirea de păstorie, într'acésta iaste și stă adecă să rădice rătăcita óe, iar să nu o împingă să o surpe în prăpastia nepricéperiĭ, și pre cel mușcat de șarpe să'l tămăduiască, aŭ cu maĭ iuțĭ și tare erbĭ saŭ cu maĭ moĭ și maĭ blânde.

Sfârșitul șaseluĭ săbor, al sfinților părinți cariĭ se-aŭ adunat la Trulla

Sfântul a tótă lumea săbor a 7-lea.

Făcutu-se aŭ decă trecură anĭ *120* de la șasele săbor până la șaptele, și se adună a șaptele săbor la Mitropolia Nicheiĭ de la Vitinia *367* purtătoriĭ de Dumnezeŭ bărbațĭ într'al optulea an de împărăția lu Costandin și a mânesa Irineĭ, maĭ mariĭ săboruluĭ acestuia era vestitul Tarasie patriarchul Țarigraduluĭ, iară ispravniciĭ în locul sfintuluĭ Andrian papa de la Roma, era cuceritul Petr Protopopul sfinteĭ besériceĭ de la Roma, și alt Petr preot și Igumen al cinstiteĭ lavre a sfintuluĭ Saveĭ de la Roma încă și Ioan și Toma preoțiĭ luminațiĭ cu postul; fiiind ispravniciĭ în locul Patriarșilor despre Anatolie, adecă a lu Politian papa de la Alexandria, Teodorit de la Antiochia și Ilie al Ierslimuluĭ, și acest sfînt și a tótă lumea săbor, adunatu-se-aŭ asupra celora ce se lépăda de închinarea cinstitelor și sfintelor icóne că eĭ ocaaniciĭ de eĭ pe Hs. adeveritul nostru Dumnezeŭ nu îndrăzniră să'l hulésca de tot iară cu lucrurile și cu faptele tot gândea să'l ocărască și să'l hulésca și fără omenie ca niște spurcațĭ îndrăzniră a zice că cine se închină sfinteĭ luĭ Icóne, acela zice se închină ca și unuĭ idol, pespe carea se gonéște și fuge înșelăciunea idolésca și de toțĭ era batjocorite, și le târîea pre mijlocul târguluĭ și le călca arzându-le și sculpându-le făcând multă jale, ocară și întristare naintea creștinilor, unele ca acéstea făcând și pre alte sfinte icóne ale altor sfințĭ așijderea și pe creștiniĭ cariĭ le cinstia muncia'ĭ și'ĭ gonea și cu rea mórte'ĭ omorâea, neștiind nice aducându'șĭ aminte ocaaniciĭ pentr'acélea lucrure ce făcea cum rădică maĭ vârtos răsboiŭ asupra luĭ Hs. și a sfinților luĭ, și pentr'acéea pre eĭ singurĭ se dédeură cu blăstem foculuĭ de véciĭ, iară sfinta icónă a luĭ Hs. adecă chipul noĭ o cinstim ca cum n'am sta într'acea vedére, ce pentru vedérea și pespe vedére noĭ ne înălțăm și ne rădicăm mintea și ni o întărim către cel de sus, și așa îndulcindu-ne de apropiare către Dumnezeŭ ne sfințim cu mila și cu darul luĭ, drept acéea

acest sfânt săbor a tótă lumea cu toţiĭ împreună şi cu răspunsul şi socotinţa a tot Dumnezăescul şi sfântul săbor cu legătură nedăzlegată deaderăĭ anatemeĭ pre iconomaşiĭ, cariĭ zicea că icóna luĭ Hs. şi ale sfinţilor sânt idoliĭ şi aŭ făcut 22 de canóne ca să fie de întărirea şi de folosul pravoslavnicilor creştinĭ.

Vleato osătvorenia Sveata. *6296.*

Incepătura săboruluĭ de la Nichea adoa óră, carele aŭ făcut canóne 22.

Gl. 1. Pentru să se întăréscă Dumnezăeştile canóne cu dragoste şi cu userdie.

Gl. 2. Pentru să ştie episcopul tótă Dumnezăiasca scriptură.

Gl. 3. Pentru să fie neîntărită tótă rânduiala carea să face de boiarĭ mirénĭ.

Gl. 4. Pentru de va cére episcopul aur saŭ argint de la ceia ce sânt supt dânsul.

Gl. 5. Pentru ceia ce vin dă se pun la Cliros pespe dar saŭ cu mită.

Gl. 6. Pentru să se facă săbor o dată peste an.

Gl. 7. Pentru să se pue sfintele móşte la târnosanie pre în beséricile carele nu's târnosite cu dânsele.

Gl. 8. Pentru să nu se priiméscă ovréiĭ lésne şi curând.

Gl. 9. Pentru cela ce va face carte pre ascuns în potriva sfintelor icóne.

Gl. 10. Pentru cliricul carele'ş lasă a luĭ moşie.

Gl. 11. Pentru să fie iconom pre la tóte beséricile de într'al săŭ cliros.

Gl. 12. Pentru să fie neîntărite şi nevândute bucatele saŭ unéltele de episcop saŭ de egumen.

Gl. 13. Pentru ceia ce să amestecă cu episcopia saŭ cu Mânăstirea.

Gl 14. Pentru să nu citéscă pre ambon carele nu va fi hirotonit de episcop.

Gl. 15. Pentru să nu se pue un cliric la doaă beséricĭ.

Gl. 16. Pentru împodobirea a episcopuluĭ şi a cliricului în haine frumóse saŭ se ung cu miroséle.

Gl. 17. Pentru cela ce va vrea să zidéscă mânăstire.

Gl. 18. Pentru să nu se pue muerĭ la episcopiĭ saŭ la Mânăstirĭ.

Gl. 19. Pentru să nu se céră argint de la ceia ce vin la rânduiala preoţéscă.

Gl. 20. Pentru să nu mânânce la un loc călugăriĭ şi călugăriţele.

Gl. 21. Pentru să nu iasă călugărul, saŭ călugăriţa de într'a sa mânăstire.

Gl. 22. Pentru să nu mânânce deosebĭ singurĭ cu muerile, nice ceia ce se făgăduesc a se ţinea neînsuraţĭ, nice cariĭ vor să se preoţéscă nice călugăriĭ.

7 săbor la Constandin şi Irina isprarnicii papeĭ Andrian Petr şi Petr, Tarasie Ţărigrădénul la Nichea, asupra hulitorilor de icóne; părinţĭ 360, vă leato 708.

(Urmézá un clişeŭ cu sf. părinţĭ).

Canónele sfântuluĭ săbor a 7.

Gl. 1. Dumnezăeştile canóne cu userdie le întărim ale sfinţilor apostolĭ şi céle şase săbóră a tótă lumea şi céle ce s'aŭ făcut pre în bogate locure, încă şi ale sfinţilor părinţĭ aĭ noştri cariĭ se-aŭ luminat şi s'aŭ însufleţit de întru unul şi acelaş Duhul sfînt; deci pre cariĭ eĭ aŭ anatimisit anatimisimu'ĭ, pre cariĭ aŭ surpat surpămu'ĭ, cărora aŭ luat darul, luămu'l şi noĭ, pre cariĭ aŭ afurisit afurisimu'ĭ, şi pre cariĭ aŭ canonit, canonimu'ĭ.

Tâle. În zilele luĭ Costandin Nepotul trăclétuluĭ şi urâtoriuluĭ de Dumnezeŭ Cupronim şi a mânisa Irina, cariĭ era de la Atina, adunatu-se-aŭ a doa óră la Nichea de se-aŭ făcut acesta săbor *367* de purtătorĭ de Dumnezeŭ părinţĭ, cu sfatul şi cu socotinţa lu *Tarasie* sfîntul archiepiscop de la Ţaragrad, şi adunarea lor se-aŭ făcut asupra luptătorilor de Icóne; ce să zice ceia ce dosădea crestinĭ şi pre aceia anatimisiră, iară besérici aŭ dat podóba cea de întâĭ şi să se ţie şi obrazele icónelor, şi bine aŭ poruncit cu dragoste şi cu userdie să se sărute, aşijderea iară întăriră şi sărutară să se închine şi chipuluĭ cinstiteĭ crucĭ, şi adevărară canónele ale prea lăudaţilor şi sfinţilor apostolĭ şi ale celor şase sfinte săbóră ale lumiĭ şi ale celor ce se-aŭ adunat pre la bogate locure; décia cariĭ aŭ fost anatimisiţĭ de dînşiĭ anatimisescu'ĭ, şi eĭ, iară cariĭ se-aŭ urgisit de li se-aŭ luat darul pentru vre o vină aşijderea'ĭ urgisesc; şi acestea pre ceĭ afurisiţĭ afurisescu'ĭ, şi ceĭ ce sânt supuşĭ supt canon, tocmaĭ canonesc, neadăogând saŭ scoţând nemica, de în célea ce aŭ pus şi aŭ tocmit sfinţiĭ apostolĭ şi purtătoriĭ de Dumnezeŭ părinţĭ.

Gl. 2. Cine va vrea să se facă episcop să ştie psaltirea şi să nu o ştie prost, ce cu userdie, sfintele canóne, sfînta evanghelie cartea apostolului, şi tótă Dumnezăeasca scriptură; iar de nu să nu se hirotonéscă.

Tâle. Carele va vrea să se aducă la spiţa episcopieĭ, cadeise cu totul să ştie psaltirea şi să o tâlcuiască ca să învéţe şi pe clirosul carele e supt dînsul aşa să o ştie şi el décia să se ispitéscă vârtos şi de Mitropolitu', de va putea şti cu dédinsul sfintele canóne, sfînta evanghelie, cartea a Dumnezăescului apostol Pavel şi tótă Dumnezăeasca scriptură şi mintea lor să ispitéscă, şi să pricepă scripturile, pentru că tocméla şi bogăţia arhieriei (după

cum zice marele Dionisie) iaste meşteşugul cel adeverit al Dumnezăeştilor scripturi şi aşa de va avea minte şi pricepere să se hirotonéscă, iar de nu să nu se hirotonéscă, pentru că aŭ zis Dumnezeŭ pespe Proorocul Osie: [*Osie gl. 3*]. acela zice înţelégerea mea aŭ lepădat lepădatevoiŭ şi eŭ să nu'mĭ slujeştĭ nicĭ preot să'mĭ fiĭ.

Gl. 3. Tótă alegerea care se face de boiarĭ mirénĭ să nu fie adevărată.

Tâlc. Intru multe canóne zisuse-aŭ cum trebue de vor putea să facă alégere de toţĭ episcopiĭ a fieş-căriĭ eparhiĭ pentru cela ce vine să se înalţe la episcopie, iară de nu măcară să facă rânduiala împreună de treĭ: şi să fie la acea rânduială şi scrisorile celora ce lipsesc; [*Zri*], iară cine va fi ales de boiarĭ mirénĭ şi prespe dînşiĭ va lua vre o besérică, acéea punere nu e numaĭ netare ce carele dobândéşte arhieria saŭ preoţia într'acesta chip: aduce asupra luĭ luarea daruluĭ şi afurisanie.

Gl. 4. Poruncim să nu cumva să gândéscă episcopul, a cére aur saŭ argint saŭ alt chip ceva de la cliricĭ saŭ călugăriĭ cariĭ's supt dînsul, iară carele va cére aur saŭ alt chip saŭ se va afla pentru patema şi userdia luĭ cea rea de va opri pe cine-va de liturghie saŭ va afurisi pre cine-va vre unul de în cliriciĭ luĭ. saŭ va închide besérica cinstită ca să nu se facă într'însa sfintele ale lu Dumnezeŭ slujbe: acela să fie supus patimeĭ luĭ pentru că zice Petr apostol: nu paşteţĭ turma cu necăjire ce cu voe după Dumnezeŭ, nu cu dobânzĭ réle: ce cu userdie, nu ca cum aţĭ oblădui poporul şi cliriciĭ: ce ca nişte chipure ce sânteţĭ turmeĭ.

Tâlc. A canoni şi afurisi, de acésta iaste dată de întru sfintele canóne episcopilor ca stricăciunile cliricilor celor ce sânt supt dînşiĭ saŭ ale s'altor ómenĭ: Duhovnicéşte şi părinţéşte să se îndreptéze; iară cine va fi având putérea acésta de vor afurisi pre cineva saŭ 'ĭ vor canoni pentru patima userdieĭ lor cea rea, saŭ vor cére aur saŭ alt ceva: aceia pe dreptate să cază supt patima lor, ca să se învéţe şi să ştie să nu canonéscă dobitocéşte.

Gl. 5. Cariĭ se laudă pentru darea auruluĭ că se-aŭ pus la besérică, şi dosădesc şi ocărăsc pre ceĭ ce sânt aleşĭ pentru bunătăţile şi se-aŭ pus la besérică fără de dărĭ: socotit'aŭ săborul acela să'şĭ ia cinul său cel maĭ de jos, iară de nu se va lăsa, să se canonéscă, iară cine va face acésta întru hirotonie: acela să se tae de pricéştenie ca şi Simon Vrăjitoriul de Petr.

Tâlc. Cuvîntul şi bunătatea se cade întâĭ a se cinsti, şi trebue să se pue întru clirosul bésericiĭ, ceea ce se află fără de darea auruluĭ, iară să nu fie dosădiţĭ şi ocăriţĭ de ceea ce sânt puşĭ la besérică cu niscare dărĭ: ce maĭ vârtos încă să fie lăudaţĭ pentru bunătatea vieţiĭ aleşĭ fiind de Duhul sfînt, iară cariĭ se vor lăuda pespe acea spurcată dare şi cu acel hitlén obicéiŭ, care e striin de Dumnezeŭ şi de tótă sfinţia cu faţă descoperită şi cu gură fără de ruşine, de dosădesc pe cliriciĭ ceea ce sânt puşĭ la besérică fără dărĭ: aceia să se scóţă de în rândul lor şi să se pue în spiţa cea maĭ de jos, iară de nu se vor lăsa tot dosădindu'ĭ: atunce cu canon să se îndreptéze, însă acéstea le am zis pentru clirosul ce se alége; iară câţĭ dobândesc hirotonia pentru niscare banĭ: să se ia darul şi lor şi celora ce'ĭ aŭ hirotonit.

Gl. 6. Déca vréme ce nu se va putea face săbor de doaă orĭ într'un an cum aŭ socotit părinţiĭ maĭ nainte vréme, socotit'aŭ iară (după cum aŭ zis săborul a şasea) să se facă măcară odată într'un an, iară de va opri vre un domn saŭ boiariŭ să se afurisésca, iară episcopul carele se va lenevi să se canonéscă. iară déca se va face săborul de va lua ceva Mitropolitul de la episcopĭ, atunce să'ĭ se céră împătrat.

Tâlc. Intăréşte şi acest săbor să se facă săbor a tótă eparhia odată într'un an, iară de se va afla vre un boiariŭ al ţinutuluĭ aceluia apărând adunarea episcopilor carea se face pentru tocmélele, lucrurile şi rîndurile evangheliеĭ: [*Zri*]. acela să se afurisésca, aşijderea şi mitropolitul carele se lenevéşte a face acésta fără de nice o primejdie şi nevoe: acela pe pravilă cade supt canon şi maĭ poruncéşte încă acesta săbor să nu fie volnic mitropolitul a lua ceva de în céle ce aduc episcopiĭ cu dînşiĭ aŭ dobitoc, aŭ alt ceva; iară de se va vădi că ia ceva de la dînşiĭ: să'ĭ se céră acéea împătrată.

Gl. 7. Să se pue sfintele móşte la târnosanie în sfintele bésericĭ, cu molitve cumu'ĭ obicéiul în carele nu sânt, iară cine va târnosi fără de acéstea să'ĭ se ia darul, ca unuĭ călcătoriŭ de tocmélele bésericiĭ.

Tâle. Insă câte bésericĭ se vor fi zidit maĭ nainte de săborul acesta fără de rugile episcopilor cum se cade şi fără de móştele sfinţilor mucenicĭ: poruncitu-se-aŭ de acesta săbor să se pue într'însele móştele sfinţilor şi să facă şi târnosanie cum se cade, iară câţĭ de în episcopĭ după săborul acesta se vor afla târnosind bésericĭ fără de móştele sfinţilor urgisituiaŭ să li se ia darul ca nişte călcătorĭ aĭ tocmélelor bésericiĭ.

Gl. 8. Ovréiĭ nu trebue să'ĭ priiméştĭ: de nu se vor arăta că se întorc cu inemă curată.

Adevărat.

Gl. 9. Cine se va afla făcând pre ascuns vre o carte, împotriva cinstitelor icóne, acela de va fi de în rândul preoţesc să'ĭ se ia darul, iară mirénul saŭ călugărul: să se afurisésca.

Adevărat.

Gl. 10. Cliricul carele'ş va lăsa locaşul

luĭ și se va duce la altul fără știrea episcopuluĭ său și a Țărigrădénuluĭ: acela să nu se priiméscă nice în casă nice la besérică, iară carele va face acésta, și nu se va părăsi aceluia să'ĭ se ia darul, iară de vor face acésta cu știrea celora ce am zis, atunce iară să nu se priiméscă să ia grijĭ mireneștĭ saŭ de vor și lua eĭ să se părăséscă, iară de nu să li se ia darul.

Tâlc. Clíricul striin de va mérge să între la împărătésca cetate, acela nu trebue fără de știrea episcopuluĭ săŭ, și a patriarhuluĭ Țarigraduluĭ să se priiméscă la fie ce casă saŭ besérică, iară de se va priimi de cine-va fără de știrea lor, și va rămânea neîntorcându-se către lăcasul luĭ: atunce se'ĭ se ia darul, iară cu știrea lor intrând într'aceia păzită de Dumnezeŭ cetate de va intra ve într'o casă atunce nu'ĭ se cade să se facă maĭ nainte socotitoriŭ de ceva, saŭ maĭ mare saŭ ispravnic; ce numaĭ póte să fie de învățătura coconilor . și a robilor, a slugilor de a le citirea Dumnezăceștile scripturĭ, iară de va priimi aceste grijĭ carele am zis maĭ sus: acela saŭ să se părăséscă saŭ să'ĭ se ia darul.

Gl. 11. Mitropolitul carele nu va face iconom mitropolieĭ, atunce să facă patriarhul, și episcopuluĭ mitropolitul, cum aŭ socotit de aŭ tocmit săborul de la Halchidona, așijderea și de Mânăstirĭ.

Tâlc. Cade-se pre la tóte bésericile să fie iconom de în clirosul eĭ cu știrea a episcopuluĭ ca să îndreptéze lucrurile bésericiĭ cum se cade cum porunceéște și canonul *26* al săborului de la Halchidona, iar de vor vrea niscare episcopĭ de acésta eĭ adias ciși pot să și iconoméscă eĭ singurĭ, iar pe mitropoliĭ patriarhul să pue iconom iar pre episcopiĭ mitropolitul lor într'acesta chip să fie și de mânăstirĭ carele n'aŭ iconom.

Gl. 12. După socotéla și tocméla a sfinților apostolĭ lucrurile, unéltele saŭ bucatele episcopieĭ saŭ ale mânăstiriĭ să fie neoblăduite și nevândute de episcop saŭ de egumen, iar episcopul saŭ egumenul carele va face acésta acela să se izgonéscă.

Tâlc. Unéltele bésericiĭ maĭ vârtos céle ce's adins ialeș făcute de moșie ale eĭ, trebue să fie nevândute și nemișcate, iară câte sânt de céle nemișcate ce nu daŭ nicĭ un câștig ce încă aduc pagubă bésericiĭ, acélea să nu se dea boiarilor carĭ sânt pre acela loc; ce să se dea clíricilor saŭ plugarilor, iar cine va călca poruncitele, acela de va fi episcop să se gonéscă de în episcopie iară igumenul de în mânăstire, ca niște ómenĭ răĭ ce răsipesc céle ce sânt adunate.

Gl. 13. Cine ce aŭ luat de la mânăstire saŭ de la episcopie de nu le vor da aceia de vor fi de în cinul preoțesc să li se ia darul, iară de vor fi mirénĭ saŭ călugărĭ să se afuriséscă, că unéltele și bucatele și lucrurile episcopieĭ saŭ ale mânăstiriĭ sânt neoblăduite, carele's făcute de episcopĭ saŭ de egumenĭ, saŭ de alt cine-va date și inchinate lu Dumnezeŭ, că de la mâna luĭ cum veĭ îndrăzni să le iaĭ.

Tâlc. Bucatele saŭ mult puțin ale bésericiĭ trebue să fie nevândute, și nerăsipite, cu cât maĭ mult încă nu se cade să răpéscă saŭ să deșarte bésericile lor și mânăstirile și să le facă locașurĭ mireneștĭ, decĭ carĭ vor lua acélea și de nu vor vrea să le dea unde aŭ fost întâĭ, aceia de vor fi de în rândul preoțesc să li se ia darul, iară de vor fi călugărĭ saŭ mirénĭ să se afuriséscă și să fie osândițĭ de Tatăl, fiul și duhul sfînt și să mérgă unde viermiĭ nu mor și focul nu se stinge ca niște ómenĭ ce fac bésérica luĭ Dumnezeŭ casă próstă de neguțătorie.

Gl. 14. Niminea să nu citéscă pre ambon de nu va fi hirotonit de episcop, să fie păzită acésta și de călugărĭ, iar egumenul carele va avea hirotonie de la episcopul, acela numaĭ în mânăstirea luĭ să hirotonéscă citeț, și protopopul să hirotonéscă citeț.

Tâlc. De nu va avea neștine tundere preoțéscă să nu fie luat de la hirotonia a episcopuluĭ: acela la săbor să nu citéscă pre ambon sfintele ale luĭ Dumnezeŭ cărțĭ, [*Zri*]. așijderea să nu facă acésta nice călugărul, iară igumeniĭ carĭ vor fi preoțĭ și aŭ luat de la episcopĭ igumenia mânăstiriĭ cu hirotonie: acelora li se dă voe să hirotonéscă citețĭ, numaĭ într'a sa mânăstire, ce și protopopiĭ să facă citețĭ cum porunceéște și canonul *10* al săboruluĭ de la Antiohia uniĭ ca aceia să facă ypodiaconĭ și jurătorĭ, măcară de și marele Vasilie nu iartă fără de știrea luĭ a priimi pri cine va la slujba bésericiĭ. pentru alégerea și punerea unora ca acelora că apoĭ petrec întru léne și nu fórte bagă sémă.

Gl. 15. La Țarigrad nu se cade clíricului să se pue la doaă bésericĭ, iară afară la alte bésericĭ pentru lipsa ómenilor se pune; iară de nu'ĭ va ajunge să se hrănéscă, eĭ să se bată și cu alt meșterșug care e de tréba ómenilor.

Talc. Nu póte neștine a doĭ domnĭ sluji, că saŭ pre unul va urâ și pre altul va îndrăgi, saŭ unuia va sluji și pre altul nu va băga în sémă; pentr'acéea și dobânzile céle réle carele se fac pentru tocmélele bésericeștĭ, [*Matei gl. 6*]. ca niște striine de Dumnezeŭ săborul acesta le lépădă și nu iartă în Țarigrad unde sânt mulțime de preoțĭ să se pue un cliric la doaoo bésericĭ, ce să fie la o besérică, iară de nu'ĭ va sosi hrană de viață câtu'ĭ va trebui, de cât 'ĭ daŭ luĭ: porunceéștei-se unuia ca aceluia să se apuce să se hrănéscă cu ș'alt meșterșug, și de într'acela să'ș ia hrană trupuluĭ pentru că așa aŭ făcut și apostolul, cum singur grăiaște: trebilor méle zice și celora

ce era cu mine slujit'aŭ lor acéste mânĭ, iară afară la alte besériceĭ pentru lipsa și împuținarea ómenilor se póte și pune.

Gl. 16. Episcopiĭ saŭ clirіciĭ cariĭ se vor împodobi în haine luminate saŭ se vor unge cu mirurĭ saŭ miroséle : aceia să se părăséscă iară de nu se vor lăsa : să se canonéscă.

Adevĕrat.

Gl. 17. Cine va vrea să facă Mânăstire, acela de va avea de într'ajuns atunce să încépă lucrul, și de tot să'l obârșéscă, iară de nu să se opréscă de episcopul carele oblăduiaște acela ținut. [*Zri*] acésta să se păzéscă și de mirénĭ și de călugărĭ.

Adevĕrat

Gl. 18. Nu se cade fămeiĭ să fie la episcopiĭ saŭ la Mânăstirĭ, iară cine va îndrăzni a face acésta să se canonéscă, iar de nu se va părăsi să'ĭ se ia darul, ce și unde va mérge episcopul saŭ egumenul nice o muiare să nu'ĭ slujască saŭ să'ĭ se arate : ce să șază de osebi până ce se va duce.

Tâlc. Fără poticală ni se cade noaoo a fi și la ceĭ de afară : după cum zice Dumnezăescul apostol, drept acéea nu se cade fămeiĭ a ședea pre la episcopiĭ saŭ pre în mănăstirĭĭ de bărbațĭ; iar cine va îndrăzni a ținea róbă saŭ slobodă la episcopie saŭ la mânăstire pentru vre o slujbă, aceluea poruncesc părințiĭ : să se canonéscă, iar după canonire de nu le vor goni, ce vor erta încă să maĭ șază la episcopie saŭ în mânăstire : poruncesc să li se ia darul, iar de să va duce episcopul saŭ egumenul la vre un sat al episcopieĭ saŭ al mânăstiriĭ și se va tâmpla a fi acolo muerĭ atunce să nu'ĭ slujască iale, nice să le poslușéscă până ce se vor duce eĭ de acolo : ce să șază deosebi într'alt loc pentru nebănuiala până ce se vor duce.

Gl. 19. Cine va lua banĭ de la ceia ce vin de să lipesc rânduluĭ preoțesc saŭ viețiĭ călugăreștĭ, însă acela de va fi episcop saŭ egumen saŭ de în fieș ce rânduială preoțéscă : acela saŭ să se părăséscă saŭ să'ĭ se ia darul, iară starița să se gonéscă, și să se dea supt smerenie, așijderea și egumenul carele nu va fi preot, iară célea ce's închinate de ceĭ ce vin măcar de vor ședea măcar de nu : [*Zri*] să rămâe în mânăstire, fără numaĭ de va fi vina celuĭ maĭ mare.

Tâlc. Cariĭ cer banĭ de la ceĭ ce vin la rânduiala besériciĭ saŭ întru viața călugăréscă, orĭ episcopĭ de vor fi orĭ egumenĭ orĭ de în fie ce cin al preoțieĭ : aceea saŭ să se părăséscă făcând acéstea saŭ să li se ia darul, iar de va fi stariță carea face acésta și va cére banĭ de la célea ce vin să se călugăréscă : [*Zri opasno*] acéea să se gonéscă de în mânăstire și să se dea într'altă mânăstire să fie sub smerenie : așijderea să se gonéscă și egumenul carele nu va fi preot și să se ducă să fie sub smerenie într'altă mănăstire, iar cela ce va fi preot soséșteĭ osânda luăriĭ daruluĭ, iar cariĭ aduc bucate de voe pentru dinșiĭ saŭ pentru coconiĭ lor, de le închin mănăstiriĭ și luĭ Dumnezeŭ : acélea se cade să fie în mânăstire după făgăduiala lor, măcar de vor ședea acolo ceĭ ce le-aŭ adus, măcar de vor eși de în mânăstire fără numaĭ de vor eși de vina celuĭ maĭ mare.

Gl. 20. Să nu fie aprópe mânăstirile și împotrivă, niciĭ să se pue într'însele călugărĭ și călugărițe, niciĭ singurĭ să vorbéscă saŭ să lăcuiască : ce și orĭ ce de va aduce bărbatul pe dreptate afară să stea să dea ce aduce și rudenia să'ș o vază când va fi de față cu dînsa și starița.

Tâlc. Tótă întărirea aŭ pus părințiĭ să nu se adaogă vre o vină viețiĭ călugăreștĭ, drept acéea aŭ poruncit să nu mănânce la un loc călugăriĭ și călugărițele, niciĭ să aibă vorbă unul către altul deosebi singurĭ, ce de va vrea călugărul să'ș vază măcar pe vre o rudenie, atunce fiind de față starița să vorbéscă cu ea, și orĭ ce va aduce călugărul la călugărițe pentru tréba viețiĭ, de la mânăstirea de călugărĭ, atunce el să stea afară de mânăstire și de acolo să o dea stariței.

Gl. 21. Călugărul saŭ călugărița să nu fie volnic a lăsa mânăstirea lor și într'altă să intre, iar de va veni atunce să se priiméscă ca un striin, iar să nu se priiméscă fără de știrea egumenuluĭ.

Tâlc. Insă a se priimi striinéște călugărul saŭ călugărița carea mérge într'altă mânăstire canonul acesta iartă, ca să nu se ducă de nevoe să rămâie la mireanĭ, iară a'ĭ lua și a'ĭ primi și a'ĭ punerea în rândul fraților fără de știrea a egumenuluĭ lor nu se iartă.

Gl. 22. Bărbațiĭ mirénĭ a mânca cu muerile nu e apărat iară ceĭ ce sânt într'un chip osebițĭ nu se cade să mănânce deosebi în laturĭ cu muiarea, fără numaĭ când vor fi niscare bărbațĭ și muerĭ cucérnice și temătorĭ de Dumnezeŭ, iară în cale călugărul saŭ bărbatul sfințit de nu vor fi purtând cu dînșiĭ ce li's de tréba trupuluĭ atunce să conăcéscă în cărvăsărie.

Tâlc. Bărbațiĭ mirénĭ a mânca cu niscare muerĭ nu pentru niscare cântece curveștĭ și sataneștĭ, ce cu mulțemire și cu frica a luĭ Dumnezeŭ fără de vină lucru iaste, iară ceia ce aŭ viață tăcută și se osebesc într'un chip și se tocmesc luĭ Dumnezeŭ să șază și să tacă singurĭ : aceluea cu totul nu'ĭ se cade să mănânce de eluși cu fămeea, fără numaĭ de vor vrea să mănânce cu niscare muerĭ saŭ bărbațĭ temătorĭ de Dumnezeŭ, ca să se facă și acea mâncare, către îndreptare sufletéscă, iară pre cale de nu va avea neștine merinde bucate, dăse voe și călugăruluĭ și

omuluĭ sfinţit să conăcéscă în cărvăsărie. saŭ în casă, pentru tréba ce'ĭ se támplă.

Sfârşitul şaptelui săbor carele se-aŭ făcut a doa óră la Nichea.

Graniţa Mdraea a sfintuluĭ săbor a şaptea.

	e	d	z	i	th
z	·····Г	····І	···Р	··Ц	·Ѣ
d	·····Д	····К	···С	··Ч	·Ю
e	·····Б	····А	···Т	··Ш	·Ѫ
ă	·····Ж	····М	···У	··Щ	·Ѧ
g	·····Ѕ	····Н	···Ф	··Ъ	·Я
v	·····З	····О	···Х	··Ы	·Ѣ
a	·····И	····П	···Ѡ	··Ь	·Ѣ

Evdoc 10 mucenicĭ Alex. Blagoreaţ, Gheorghe Bogoslov, Petr.
t s n p v r s

Preot, Uspen Vozdvij. Vred, Roj, Creş, Srealeţ.
v c s c r p n

Săborul carele se chiamă 1 şi 2.

Carele se-aŭ făcut în besérica sfinţilor Apostolĭ.

Zonara.

Săborul acesta scrisu-se-aŭ aşa, sfîntul şi marele săbor 1 şi 2 făcutu-se-aŭ în Ţarigrad întru prea cinstita besérică a sfinţilor şi prea lăudaţilor apostolĭ în zilele lu Fotie Patriarhul de la Ţarigrad; când ţinea stégul-împărăţieĭ greceştĭ Vasilie Machedon, déca trecuse 75 de anĭ de la şaptele săbor. Acéstă scrisóre face a mira pre ceia ce o citesc, cum acesta săbor fiind numaĭ unul iară apoĭ se chiama 1 şi 2, zice-să ca se-aŭ fost adunat săbor într'acea besérică ce am zis a sfinţilor apostolĭ şi se-aŭ pricit pravoslavniciĭ cu zoslavnicii, adecă creştiniĭ cu ereticiĭ, şi socotiră pravoslavniciĭ pentru tăria cum tocmise să scrie ce grăise şi ce isprăvise la acel săbor, iară ereticiĭ nu lăsa să scrie ce tocmise ca să nu se arate eĭ biruiţĭ şi urgisiţĭ iară glóta credincioşilor să se întărescă, [*Zri*] şi se pricea de acésta. şi atâta se pricirâ şi nu'ĭ lăsa să scrie până ce scóseră şi săbiile şi vrea să se bată să se tac; şi aşa se sparse şi se răsipi acea adunare şi săbor de ântâĭ, şi nu putură scrie ce tocmise şi aşa rămaseră neisprăvite; iară apoĭ după trecerea a câtă va vréme iară se adună şi se făcu săbor într'aceiaş besérică, şi ijderâră a sfătui iară de acéléşĭ cuvinte şi tocmélе: şi aşa atunce scriseră lucrurile ş cuvintele céle de folosul creştinilor pentru dogmate drept acéea fiind adevărat unul iară eĭ ziseră să se chiame aşa adecă cel de întâĭ şi a doilea, căce se adunase de doaoo orĭ Părinţiĭ, [*Zri*] şi la al doile adecă adoa óră făcură şi scriseră tóte lucrurile şi tocmélele şi întrebările céle ce tocmise şi grăise şi le întăriră cu şapte-spre-zéce canóne.

Incepătura săboruluĭ de întâĭ şi cel de a doa óră de în Ţarigrad. Carele se-aŭ făcut în besérica sfinţilor apostolĭ şi aŭ făcut canóne 17.

Gl. 1. Pentru cela ce zidéşte mânăstire fără de ştirea a episcopuluĭ.

Gl. 2. Pentru să nu tunză pre cine-va de nu va fi de faţă egumenul: căruia se cade să'l ţie întru cucerie.

Gl. 3. Pentru să caute egumenul pre călugăriĭ cariĭ fug.

Gl. 4. Pentru să nu fugă călugărul de la a luĭ mânăstire.

Gl. 5. Pentru să nu se tunză cine-va curând, până nu se va ispiti întâĭ.

Gl. 6. Pentru ceia ce vor să se călugărescă întâĭ să'şi dea ce aŭ.

Gl. 7. Pentru să nu facă episcopul mânăstire a luĭ noaă, şi a luĭ episcopie să părăsescă.

Gl. 8. Pentru episcopĭ saŭ preoţĭ saŭ diaconĭ saŭ mirénĭ de să vor scopĭ de în eĭ cine-va.

Gl. 9. Pentru să nu bată preoţiĭ pre ceia ce greşesc saŭ vor urgisi pre ceĭ necredincioşĭ.

Gl. 10. Pentru ceia ce fură sfintele vase.

Gl. 11. Pentru ceia ce sânt aleş întru cliros: să nu se améstice întru dregătoriele mireneştĭ.

Gl. 12. Pentru să nu se facă botez pre în căşuţele céle de rugă carele 's pre în mijlocul caselor.

Gl. 13. Pentru preoţiĭ şi Diaconiĭ cariĭ vor şti ve într'o vină pre episcopul săŭ.

Gl. 14. Pentru episcopul carele va şti întru vină pe mitropolitul săŭ.

Gl. 15. Pentru episcopul saŭ mitropolitul cariĭ aşijderea vor îndrăzni asupra patriarhuluĭ.

Gl. 16. Pentru să nu se rădice nicĭ un episcop nicĭ într'un chip, unde cel mare încă iaste viŭ.

Gl. 17. Pentru cela ce va vrea să se hirotonéscă episcop, de în mirénĭ saŭ de în călugărĭ, să nu'l nalţe numaĭ de cât.

Canónele sfintuluĭ săbor, carele se-aŭ făcut în besérica sfinţilor apostolĭ de în Ţarigrad.

Gl. 1. Fără de ştirea a episcopuluĭ, niminea să nu fie volnic a zidi mânăstire, ce să ştie să facă şi molitvă de zidire şi să scrie în carte de cójă, tóte ce va da la dânsa şi să o pue la episcopie, şi să nu fie volnic cel ce o aŭ zidit nice să pue egumen nice să se facă el adins elu'şi egumen fără de ştirea episcopuluĭ. [*Zri*].

Gl. 2. Orĭ cine se va porni să tunză pre cine-va nefiind acolo egumenul cela ce'ĭ se cade să'l priiméscă să'l ţie supt cucerie; însă aceluia să i se ia darul, iară cel tuns să'l dea episcopul într'o mânăstire să fie supt smerenie.

Gl. 3. Orĭ care călugăr de va fugi de la mânăstirea luĭ şi se va duce într'altă mânăstire saŭ va mérge la un lăcaş mirenesc: cel ce l'aŭ priimit să se afuriséscă până ce'l va întórce iară de va fi pus undeva de episcopul: fără de vină să fie.

Gl. 4. Orĭ care egumen nu'ş va căuta pre călugăriĭ ceĭ ce fug să'ĭ priiméscă şi să'ĭ tămăduiască acela să se afuriséscă.

Gl. 5. Niminea să nu se vrednicéscă chipuluĭ călugăresc până nu se va ispiti în treĭ anĭ să se arate putea-va fi destoinic, fără numaĭ cându'ĭ va scurta vrémea vre o bólă grea, iară un om cucerit ce lăcuiaşte singur, aceluia ajunge'ĭ de ispită vréme de 6 lunĭ, iară igumenul carele va face afară de sorócele acéstea: să'ĭ se ia egumenia, şi să fie supt smerenie; iară cel călugărit să se triméţă cu deadinsul într'o mânăstire adevărată: acolo să se îndreptéze.

Gl. 6. Cade-se celora ce vor vrea să se călugăréscă, întâĭ să'ş dea ce are mânăstiriĭ, iară de nu-şi le va da, atunce ce eĭ vor aduce să le oblăduiască mânăstirea, iară de'ş vor face ale lor ceva şi nu le va da mânăstiriĭ, atunce de faţă să le vânză egumenul, saŭ episcopul: şi să se împarţă săracilor; iară cela ce le-a făcut ale luĭ: să se canonóscă, aşa să fie de acésta şi la călugăriţă.

Gl. 7. Nice unul de în episcopĭ să nu fie volnic a'ş face mânăstire a luĭ noaă, şi a luĭ episcopie să părăséscă, iară cine va îndrăzni a face acésta: să se canonéscă, şi ce aŭ făcut ca o striină să fie episcopuluĭ.

Gl. 8. Orĭ care episcop, aŭ preot, aŭ diacon va scopi pre cineva saŭ cu mânile sale, saŭ cu porunca, saŭ el pre sine: aceluia să'ĭ se ia darul, iară de va fi mirén să se afurisescă, fără numaĭ de'l va fi nevoind să se tae pentru bólă, că acésta iaste tămăduire iară nu vrăjmăşie trupuluĭ.

Gl. 9. Preoţiĭ de vor bate pre credincioşiĭ greşind, saŭ pe necredincioşiĭ urgisindu'ĭ aŭ cu ale sale mânĭ, saŭ vor porunci: acelora să li se ia darul, că trebue să învéţe şi să certe pre ceĭ netocmiţĭ şi răĭ; cu socotinţa învăţăturiĭ şi cu canóne beséricestĭ: iară nu cu bătae şi cu rane, iară de nu vor asculta, cade-se să'ĭ chiame cătră boiariĭ ceĭ mirénĭ de afară: să'ĭ aducă spre înţelepţie.

Gl. 10. Cariĭ vor lua spre a lor dobândă saŭ să le trebue spre trébă nesfinţită, sfîntul potiriŭ, aŭ discosul, aŭ alt ceva, aŭ lingura aŭ cela ce se chiamă aer, aŭ cum am zice maĭ pe scurt orĭ ce de în sfintele vase, aŭ de în vestminte: aceluia să'ĭ se ia darul că însă una iaste lucru de spurcăciune dă le spurcă, iară alta iaste fur de sfinte, iară cariĭ vor da afară de besérică, vase saŭ veşminte întru trébă ce nu e de sfinţie lor saŭ altora: acela să se afurisescă, iară cariĭ de tot le vor lua: aceea să se osândéscă ca furiĭ de sfinte.

Gl. 11. Orĭ cariĭ de ceĭ ce sânt aleşĭ întru cliros de să vor amesteca întru deregătoriile mireneştĭ saŭ se vor face ispravnicĭ pre în case saŭ pre în sate: aceia să se gonéscă de în cliros, că nu póte sluji luĭ Dumnezeŭ şi draculuĭ.

Gl. 12. Niminea să nu facă liturghie în căşuţa carea se află în mijlocul casiĭ, saŭ să botéze, într'ânsa, fără de ştirea episcopuluĭ, că aceluiua'ĭ se ia darul, dece să fie scoşĭ afară de cliros cariĭ fără de ştirea episcopuluĭ vor sluji liturghie, în cămărâle carele's de rugă în mijlocul caselor, iară cariĭ vor îndrăzni afară de acésta: acelora să li se ia darurile, şi ceĭ ce li se vor împreuna să se afurisescă.

Gl. 13. Orĭ care preot aŭ diacon, cum am zice va şti pre episcopul săŭ greşind, deacia neştiind săborul, el maĭ nainte va fugi de la dânsul şi nu va pomeni numele luĭ, aceluia să'ĭ se ia darul şi să se lipséscă de tótă cinstea preoţéscă iară ceia ce'l vor urma luĭ de vor fi preoţĭ să'ş cază de într'a lor cinste, iară de vor fi călugărĭ saŭ mirénĭ: să se afurisescă până ce se vor întórce.

Gl. 14. Şi iară aşijderea orĭ care episcop, ce va îndrăzni de acésta aşa a face, asupra mitropolituluĭ săŭ, iară să'ĭ se ia darul, că se cade fieş-căruia, să'ş caute a sa măsură.

Gl. 15. Aşijderea şi fie care episcop saŭ mitropolit ce va îndrăzni a face unele ca acestea asupra patriarchuluĭ: iară să fie striin de tótă sfinţia, iară de va fugi neştine de la vre unul nu pentru vina greşaliĭ ce pentru vre un eres, saŭ vor fi urgisiţĭ de săbor saŭ de sfinţiĭ părinţĭ: aceia să fie priimiţĭ şi să fie vrednicĭ cinstiĭ ca nişte pravoslavnicĭ.

Gl. 16. Nicĭ într'un chip să nu se sue neştine la episcopie, în carea încă iaste viŭ cel ce iaste într'ânsa; că se cade întâĭ să se caute vina celuia ce vor să'l gonéscă; iară cine se va lenevi de turma luĭ, necuprins de bólă saŭ de împărătéscă saŭ Patriarşască,

poruncă și se va duce de să va zăbovi vrême de 6 lunĭ : acela de rânduiala și de cinstea a episcopiei să fie striin.

Gl. 17. Carii vor să se hirotonêscă episcopĭ de în mirênĭ saŭ de în călugări, aceia să nu se înalțe așa numaĭ cât : ce să împle vrêmea carea iaste pre lége tocmită, în tôte cinurile ale spițelor preoțeștĭ, pentru că uniĭ dă se și nalță așa de grab la nălțime ca acêsta și procopsesc întru bunătățĭ, iară așa rar drept acêea pentr'acêsta poruncim de aice nainte să nu se maĭ facă acêsta.

Sfârșitul săborului de întâĭ și al doilea.

Canônele carele se-aŭ făcut de sfântul săbor.

Intru pomenita și vestita besérică a cuvântuluĭ lu Dumnezeŭ Sofia, făcutu-se-aŭ săbor și aŭ adevărat și aŭ întărit săborul a șaptelea a tôtă lumea și aŭ lepădat și aŭ stricat tôtă rătăcirea shimaticêscă și ereticêscă în vrêmea luĭ Fotie patriarchul Țarigraduluĭ și canône aŭ făcut numaĭ treĭ în chipul și slava sfinteĭ Troițe.

Gl. 1. Pentru ceia ce vor fi supt blăstemul și legătura saŭ vor fi luatu-le darul de Roma.

Gl. 2. Pentru cela ce se va pogorâ de în nălțimea arhierêscă întru viața Schimniciei.

Gl. 3. Pentru mirênul să nu închiză nicĭ să bată pre episcop fără de vină.

Canônele săboruluĭ de în besérica sfinteĭ Sofiĭ.

Gl. 1. Cariĭ vor fi fost supt legătură saŭ luatule darul saŭ anatema de Roma : așa să fie și de Țărigrădênul, așijderea iar și cariĭ vor fi de Țărigrădênul să fie și de Roma.

Gl. 2. Orĭ carele ce să va pogorâ de în nălțimea arhierieĭ întru viața schimniciei : acela să nu se maĭ amêstece întru rânduiala Arhieriei.

Gl. 3. Orĭ care de în mirênĭ ce va închide pre episcop saŭ 'l va bate saŭ fără de vină sau'l va scorni ceva asupră : acela să fie anatema.

Sfârșitul și acestor treĭ canône și până aicea se sfârșiră și canônele tuturor săbôrălor.

Pentru sfântul și marele Vasilie.

Acest vitêz bărbat aŭ eșit de în nevoința lumiĭ și'ș aŭ luat plata nevoințiĭ luĭ cu multă dragoste, ce maĭ nainte de pristăvirea sa ca pentru să nu fie cêta creștinilor fără de Păstoriŭ, numaĭ de cât să dêde părinteluĭ Vasilie semn, adecă luptă pentru credință asupra vrăjmașilor, și'm pare că toțĭ știŭ că maĭ toțĭ aŭ gustat de în dulcéța mieriĭ carea cura de în limba luĭ pentru că pre aceia ereticĭ și vrăjmașĭ aĭ adeverințiĭ, ca și pre aceștĭ, de acum cu asupră'ĭ birui și'ĭ biruiaște și cu lumina învățăturilor celor multe besérica lumină maĭ lumiuat de cât sôrele și cum birui pre bitleniile întunêrecului, însă cu câtu-e firea cea cuvântătôre maĭ bună de cât cea fără de suflet, atâta e și despărțirea a lucrăriĭ amânduror că lumina și zările unuia tinzânduă pre pământ numaĭ ce dăruiaște îndrăznire cu dulcéță celora ce sânt supt dânsa, iar lumina și zările ale ceiĭ cuvântătôre de când aŭ fost până în zioa de astăzĭ, nu întrêce numaĭ pre firea cea cuvântătôre carea e pre pământ, ce pătrunde și văzduhul și covârșêște și ceriul, și de multa dulcéță împle și pre cêtele îngereștĭ pentru că de vrême ce se face bucurie la ceriŭ pentru un păcătos ce să pocăiaște, dar acest sfânt încă până era în lume și apoi déc'aŭ eșit de în lume cu învățăturile céle multe fără număr bune se arată trăgând pre ômenĭ în tôte zilele către pocaanie, și nu va zice niminea că nu veselêște pre dânsul în tôte zilele firea îngerêscă, și aŭ făcut și către sfintul Amfilohie episcopul Iconiei treĭ Poslaniĭ, împărțite în 84 de pravile, și fără de acêstea s'alte glavizne de tot feliul de vinĭ.

Sfântul și marele Vasilie de în Poslaniile céle ce aŭ trimes către Amfilohie episcopul Iconiei și către Dior și către alțiĭ ôre cariĭ rânduite pre opt zecĭ și patru de canône.

Incepătura canônelor mareluĭ Vasilie de în poslania de întâĭ.

Gl. 1. Pentru eretic și schismastic, și carele e afară de săbor.

Gl. 2. Pentru meșterșugul muieriĭ ce'ș strică copiiĭ.

Gl. 3. Pentru diaconul ce va curvi.

Gl. 4. Pentru câțĭ anĭ să desparte cel cu doaă cununiĭ și câțĭ cel cu treĭ.

Gl. 5. Pentru ereticul cela ce la môrte se pocăiaște : să se priimêscă.

Gl. 6. Pentru carea se-aŭ făgăduit luĭ Dumnezeŭ de se va mărita.

Gl. 7. Pentru stricătoriĭ de copiĭ și de dobitôce și de prea curvie.

Gl. 8. Pentru multe felurĭ de ucidere.

Gl. 9. Pentru muiarea carea prea curvêște și apoĭ prea o curvêște altul.

Gl. 10. Pentru să nu nevoeștĭ a se hirotoni pre cela ce aŭ jurat de se va hirotoni.

Gl. 11. Pentru cine ucide de nevoe.

Gl. 12. Pentru a doa însurare.

Gl. 13. Pentru cela ce să bate pentru creștinătate.

Gl. 14. Pentru cela ce ia camătă, de se va îndrepta să fie priimit la preoție.

Gl. 15. Pentru și pasările ceriuluĭ că li e nașterea și lor de în mare.

Gl. 16. Pentru Neeman că iaste mare de la Dumnezeŭ iar nu e mare el lu Dumnezeŭ.

Gl. 17. Pentru preotul Vianor, carele aŭ jurat să nu facă liturghie.

Gl. 18. Pentru fétele célea ce cad, déca se mărturisesc.

Gl. 19. Pentru ómenii carii se lépădă de însurare. și se făgăduesc să'ș ție curăția.

Gl. 20. Pentru fétele carele sânt în cres· apoĭ se pocăesc și se mărită

Gl. 21. Pentru bărbatul cela ce curvéște, muiarea luĭ să'l ție iar muiarea de va curvi să nu o ție bărbatul.

Gl. 22. Pentru cela ce răpéște pre cea logodită.

Gl. 23. Pentru să nu ție fratele pre fămeia frăține-săŭ.

Gl. 24. Pentru văduа carea se hrănéște de la besérică de se va mărita: să se urgiséscă.

Gl. 25. Pentru cela ce aŭ stricat fata nainte de nuntă, de o va ține să fie ertat.

Gl. 26. Pentru cela ce se-aŭ însurat curvéște de se va despărți maĭ bine'ĭ.

Gl. 27. Pentru preotul carele se va fi însurat fără de lége și nu va fi știut.

Gl. 28. Pentru cela ce să rógă să se părăsésсă de carne de porc, acéca iaste un lucru de batjocură.

Gl. 29. Pentru să fie un lucru lepădat cine se jură să facă maĭ vârtos altuia răŭ.

Gl. 30. Pentru carele răpéște.

Gl. 31. Pentru ceia ce să mărită maĭ nainte până nu'ĭ vine véste că'ĭ aŭ murit bărbatul.

Gl. 32. Pentru clíricul carele cătră mórte greșaște.

Gl. 33. Pentru ceia ce naște pre cale și de cocon nu pórtă grijă.

Gl. 34. Pentru célea ce curvesc și de duhovnic sânt înfruntate, să nu fie afară de săbor.

Gl. 35. Pentru muiarea carea se va despărți fără de vină.

Gl. 36. Pentru muiarile ostașilor carele pentru peirea bărbaților să mărită după alții.

Gl. 37. Pentru cela ce va lăsa striina și va lua sloboda.

Gl. 38. Pentru carea se duce fără știrea tătâne-săŭ.

Gl. 39. Pentru ceia ce lăcuiaște cu prea curvariul.

Gl. 40. Pentru slujnica saŭ róba carea pe sine de voe se dă.

Gl. 41. Pentru văduа carea se mărită.

Gl. 42. Pentru feciorii și robiĭ cariĭ fără de știrea stăpânilor și a oblăduitorilor lor se însóră.

Gl. 43. Pentru cela ce aŭ lovit saŭ aŭ bătut cătră mórte. și cel ce aŭ început și cela ce aŭ ajutat.

Gl. 44. Pentru diaconița carea va fi curvit cu ellin.

Gl. 45. Pentru creștinul carele mustră pre Hs.

Gl. 46. Pentru muiarea carea se va fi măritat după bărbat lăsat și nu va fi știut.

Gl. 47. Pentru postitoriĭ și purtătoriĭ de târsine.

Gl. 48. Pentru cea lăsată de bărbat.

Gl. 49. Pentru róba saŭ slujnica silită de stăpânu-săŭ.

Gl. 50. Pentru a treia nuntă.

Gl. 51. Pentru cliriciĭ cariĭ cad în păcate.

Gl. 52. Pentru ceia ce nu pórtă grijă de cocon déca'l naște: pentru pustiirea saŭ nu va avea îndemână de ce'ĭ trebuesc.

Gl. 53. Pentru văduа carea se răpéște cătră a doa nuntă.

Gl. 54. Pentru canónele ucigașilor și a bogate chipure de păcate.

Gl. 55. Pentru cariĭ es împotriva tâlharilor, și pentru uciderea de voe și de nevoe.

Gl. 56. Pentru fata carea'ș cade de în cuvânt.

Gl. 57. Pentru cine fură și se pocăiaște.

Gl. 58. Pentru zăcătoriul de partea bărbătéscă.

Gl. 59. Pentru zăcătoriul de dobitóce.

Gl. 60. Pentru jurătoriul strâmb.

Gl. 61. Pentru vrăjitoriul fărămecătoriul și cine dă erbĭ.

Gl. 62. Pentru furul de mormântare.

Gl. 63. Pentru carele se împreună cu sorusa.

Gl. 64. Pentru nunta carea razimă întru rudenie.

Gl. 65. Pentru citețul de va fura nunta.

Gl. 66. Pentru preoțiĭ și diaconiĭ cariĭ se spurcă numaĭ în buze.

Gl. 67. Pentru cariĭ vor ști greșala a fie cuĭ și o vor ascunde.

Gl. 68. Pentru ceia ce se daŭ vrăjitorilor saŭ altora ca acestora.

Gl. 69. Pentru cela ce se lépădă de Hs.

Gl. 70. Pentru ceia ce iaŭ voe și putére a lega și a dăzlega.

Gl. 71. Pentru carele se va spurca cu sora de un tată și de o mumă.

Gl. 72. Pentru cariĭ se spurcă cu cumnatele'ș.

Gl. 73. Pentru ș'alte canóne a bogate capete.

Gl. 74. Pentru cela ce ia 2 surorĭ.

Gl. 75. Pentru cela ce va spurca pe maștehăsa.

Gl. 76. Pentru ceĭ cu multe nunte.

Gl. 77. Pentru ceĭ ce se lépădă de lége de nevoe.

Gl. 78. Pentru cela ce jură de nevoe.

Gl. 79. Pentru cela ce créde descântătoriĭ, fărmecătoriĭ și alții asemene acestora.

Gl. 80. Pentru că nu trebue a socoli vrémea ce năraval.

Gl. 81. Pe în epistolia cătră Amfilohie.
Gl. 82. Pentru Grigorie popa să se despartă de muiarea ce ținea în casă.
Gl. 83. Pentru cătră protopopiĭ de pre la sateș i orașă.
Gl. 84. Pentru episcopiĭ să nu hirotonéscă pre banĭ.
Gl. 85. Pentru locurile, canonirĭ ale pocaanieĭ cum sânt și câte sânt, de carele zice Sfeti Vasile să plângă și să asculte și să cază și să stea cu credincioșiĭ.

Stăii Vasilie Velichi.

(Urméză clișeul sfîntuluĭ Vasilie cel mare).

Canónele sfîntuluĭ și al mareluĭ Vasilie.

Gl. 1. Carele iaste striin de credință acela e eretic, iară carele e spe vre o întrebare de céle ce să pot vindeca acela e shismatic; iar ceia ce se adun, aceia se chiamă neplecațĭ aceștea saŭ ceia lalțĭ afară de săbor să fie.

Tâlc. Botezul carele e de ereticĭ iaste nepriimit; iară botezul de shismatic și de la ceĭ ce sânt afară de sinagogă, iaste priimit.

[*Utca și tel*]. Pepuziniĭ zic luĭ Montan că iaste paraclit drept aceia și cățĭ sânt botezațĭ într'acela: nebotezațĭ sânt, a curați lor botez, și acelor ce staŭ naintea apeĭ și a postitorilor, măcar că e și nepriimit căcĭ lipsesc de duhul sfînt: iară pentru socotința, să fie priimit. Cariĭ nu se împreună adeveriteĭ beséricĭ, împartu-se în treĭ părțĭ, în ereticĭ, în shismaticĭ și în ceĭ ce's afară de sinagogă; decĭ ereticiĭ sânt cariĭ de tot se-aŭ instriinat de credința carea e despre Dumnezeŭ cum sânt Pepuzaniĭ, Manihei, Ualentianiĭ, Marchianiĭ și alțĭ mulțĭ.

[Caută cu dédinsul să vezĭ eresurile, aicea să le științ fórte bine]. Pentru că Pepuzaniĭ chiamă pre Montan Paraclit, și doaoo muerĭ Prischilla și Maximilla, carele curvéște se-aŭ culcat cu dînsul, eĭ le țin ca pe niște proroci̧țe. Nuntele fără socotință le despart. Paștile întorc; treĭ tocmélе a uniĭ Dumnezăirĭ o amestecă într'un obraz, și altele păgânéște ca acéstea socotesc.

Iar Maniheiĭ aduc doaoo începăturĭ împotrivă și tocma putérnice, și zic că o începătură iaste, a luminiĭ, iar alta a întunéreculuĭ și fac pre sórele și pre luna Dumnezeŭ, și zic că Diavolul iaste începătoriŭ tuturor lucrurilor, și nunta carea iaste pre lége, zic că e a draculuĭ, și pricéștenia carea o daŭ celor ce să pocăesc, socotesc că e făr de lége, și zic că Domnul când se-aŭ întrupat n'aŭ luat omenire nemica, și trag de zic că crucea și mórtea și înviarea cum nu se-aŭ făcut adevărat: și alte hule mii tocmesc de grăesc multe.

Iar Ualentianiĭ lepădă înviarea trupuluĭ, lepădé-se și de légea véche. Prorociĭ citesc și tâlcuesc cătră eresul lor, niște basne tocmese și zic că Hs. de în ceriŭ aŭ pogorât trupul și ca pe într'un solinariŭ aŭ trecut pre în sfânta fecéóră: și alte hule multe, bârfesc fără sémă.

Iar Marchianiĭ sânt Masalianiĭ cariĭ se chiamă și Evtihite, cariĭ aŭ eresul lor cu multe capete și cu multe nume.

[*Semnéză să știĭ*]. Decĭ aceștea toțĭ de să vor întórce de în eresul lor, și vor veni spre nevinovata credință: să se botéze, pentru că ne lepădăm noĭ de botezul lor.

Iar shismaticiĭ sânt cariĭ se-aŭ rumt de se-aŭ despărțit de la besérică, și Donatisténiĭ și ceĭ ce să chiamă curațĭ și ceĭ ce staŭ naintea apeĭ și postniciĭ, aceștea de să vor întórce cătră adeverita besérică și'ș vor anatimisi eresul lor: să se priiméscă ca niște botezațĭ.

Iară ceĭ ce sânt afară de săbor saŭ sinagogă sânt Episcopiĭ saŭ preoțĭĭ cariĭ fură părâțĭ saŭ osândițĭ pentru vre o greșală ceva și se lipsiră de liturghie și de slujbă și nevrând să se pléce praviliĭ: ce adins eiși Domnéște saŭ Boeréște în silă s'aŭ izbândit și scaun și liturghie saŭ slujbă și besérică s'aŭ făcut alta și aŭ plecat pre uniĭ după învățătura lor ca să le urméze și să lase adeverita besérică, dece uniĭ ca aceia de se vor întórce să se pocăiască: să se adune iară într'un trup al beséricĭĭ.

Gl. 2. Muiarea carea 'ș strică la începătura îngreecărиĭ, când de va strica să nu facă feciorĭ: ucigașă iaste.

Tâlc. Muiarea greciósă când ia erbĭ ca să omóră pre cel ce aŭ îngrecat, ucigașe iaste; și să nu socotim că de va fi fost în pântece închipuit saŭ și neînchipuit, căce că cum ar socotise maĭ spre mult, și de multe orĭ morĭ și iale și coconiĭ și după cumu'ĭ socotința lor: doaoo ucidérĭ se fac, însă una celuĭ ce ar vrea să se facă iară alta pântecelui mueriĭ; dece unele ca acélea *10* anĭ se canonesc, doĭ anĭ să plângă, treĭ anĭ să împle întru ceĭ ce ascultă, și în patru să fie cu ceĭ ce cad, și într'un an să stea împreună cu ceĭ credincioșĭ și așa după vrémea a zécea anĭ să se împreune Dumnezeeștiĭ Pricéșteniĭ.

Gl. 3. Diaconul de va curvi să se mute în locul mirénilor, iară de pricéștenie să fie neapărat.

Tâlc. Soséște urgia luăreĭ daruluĭ diaconuluĭ că nu maĭ are nădéjde, iară să'ș mai ia locul de unde aŭ căzut, drept acéea nu se cade a'ĭ se aduce asupră doaoo pedepse: ce neapărat să se vrednicéscă Dumnezăeștiĭ pricéșteniĭ.

Gl. 4. Afuriséște-să un an saŭ doĭ cel ce să însoră a doa óră, iară cel ce să însoră a treia óră, treĭ și patru și cincĭ, după cumu'ĭ acuma obicéiul.

Tâlc. Marele Vasilie nu ia de în pravilă de priiméşte pre cei ce să însóră de trei ori şi sânt afurisiţi în cinci ani, ce de în obicéiu şi nărav, drept acéea şi el porunceşte să nu'i scóţă afară de besérică de tot şi să'i împreune cu cei ce plâng: ce doi ani saü trei să se vrednicéscă să asculte Dumnezăeştile scripturi, décia iartă lor să stea cu credinciosii, şi numai la rugi să împreune pre dînşii, iară de bunătatea pricéşteniei să se depărtéze şi aşa déca vor arăta ceva plod de pocaanie: să se pue în locul celora ce să priceştuesc de trupul şi de sângele stăpânului nostru Hs.

Gl. 5. Ereticul carele se va pocăi la mórte cu socotinţă să fie priimit.

Tâlc. Ereticul carele va ajunge'l mórtea şi se va pocăi, nu se cade a'i priimi fără socotinţă şi ne ispitit: ce să'i ispiteşti pocaania lui, adeverit iaste aü ba, şi dóră are plod de nevoinţă mărturisindu'l către spăsenie căce va fi căci'ş va vâdi greşul şi'ş va răscumpăra bunătăţile cu lacrăme şi cu inemă înfrântă.

Gl. 6. Carea se-aü făgăduit lui Dumnezeü acéea să nu se mărite.

Tâlc. Fata carea se-aü mărturisit, să nu se mărite, şi aü cinstit întâi mai bine şi aü îndrăgit să lăcuiască întru viaţă sfîntă decât mirenéscă, décia de făgăduinţa ei se va lepăda şi se va da curveştilor bucurii şi se va mărita, acéea nu se chiamă nuntă: ce curvie saü cum am zice după cum zice canonul *18* al acestui mare Vasilie; prea curvie: drept aceea nice într'un chip să fie acéea nuntă: ce să se desparţă.

Gl. 7. Stricătorii de copii şi stricătorii de dobitóce şi preacurvarii 15 ani, tâlharii şi fărămăcătorii şi ceia ce slujesc idolilor, după obicéiul cel de demult să se priiméscă după 20 de ani.

Adevărat.

Gl. 8. Carele va lovi muiarea cu secure ucigaşu 'i, carele va arunca piatră în câine şi va lovi om, acela iaste ucigaş dă nevoe; aşa şi carele va bate cu curea şi cu vargă, iar carele va da la sfadă băţ saü sabie de 'l va beteji în fie ce loc şi va muri, ar duce a fi şi acea ucidere de voe saü şi cela ce aü dat sabia aşijderea tot iaste de voe, şi tâlhariul şi ostaşul şi carele pentru fie ce vină ce dă iarbă de omóră om şi aceia iaste ucidere de voe şi muerile célea ce daü erbi de nu fac feciori şi célea ce iaü: de voe ucidere iaste şi acésta.

Tâlc. Uciderile însă unele sânt de voe iar altele de nevoe, iară altele aprópe de céle de voe, dece carele va arunca săcure asupra cuiva şi'l va ucide şi carele va scóte cuţitul să ucigă pre cine-va, şi tâlharii şi ostaşii unii ucigându'i pentru avuţie, iară alţii de faţă pe vrăjmaşii lor: aceştea se socotesc că sânt ucigaşi de voe, aşijderea şi célea ce daü erbi omorâtóre de pântece şi célea ce le iaü şi célea ce vor să tragă pre ibovnicii lor către dînsele de multă dragoste şi'i adapă cu erbi şi le fac mintea de întunecézá şi nebunesc saü móre cela ce le-au băut: [*Zri*] şi acésta se socotéşte ucidere de voe, iară cine aruncă piatră în câine saü în pom ca de fiară să se apere saü de în pom póme să scuture şi fără de voea lui va ucide om, saü carele va bate pre cine-va cu curea saü cu nuia ca să'l facă bun pentru greşala lui şi'l va omorâ: acela iaste întru uciderile célea fără de voe, iară cine va da la sfadă băţ saü sabie saü cuţit şi va lovi pre cine va în fie ce loc şi'l va omorâ acéea iaste aprópe de ucidere de voe, căci că n'aü făcut acéea ca să'şi izbândéscă pre vrăjmaş: ce ca să'l desparţă, iară n'aü vrut nice'i aü fost voea să'l ucigă de tot ce să arată lucrul că aü fost cuprins de patima mâniei, drept acéea fără de milă aü rădicat mâna de aü lovit pre omul tare cu lemnul, drept acéea nu iaste acésta ucidere de tot de voe: ce e aprópe de voe.

Gl. 9. După cum zice cuvîntul Domnului că bărbatul şi muiarea carii se desparte fără cuvânt de curvie, amândoi se urgisesc tocma într'o potrivă, iar obicéiul nu desparte de împreunare pe curvariul şi pe prea curvariul de făméе iar carea văduă fiind se va mărita după un bărbat văduü, saü după altul se va mărita de să va tâmpla acéea nu e preacurvă, iar cine'ş va lăsa şi va mérge după alta, şi elu'i preacurvariü, şi muiarea céia ce şade cu dînsul şi face să preacurvéscă şi pre ceia ce aü lăsat.

Tâlc. Măcar Domnul de şi urgiséşte tocma într'o potrivă pre bărbatul carele se desparte de către muiarea lui, fără cuvânt de curvie, şi muiarea carea se desparte, iară aşa de către bărbat, iar obicéiul besérícii de acésta într'alt chip porunceşte să se facă, însă bărbatul carele curvéşte şi preacurvéşte porunceşte să'l ţie muiarea lui; deci muiarea de'ş va lăsa bărbatul băgându'i vină căce lăcuiaşte în curvie şi el va lua altă muiare: vina şi păcatul al muiarii iaste căci mérge după altă muiare, aşijderea şi ceia ce se-aü împreunat lui lăsată fiind nu se va chema prea curvă, iar ceia ce aü lăsat pre dânsul de să va mărita după altul neîndoit preacurvă iaste; iară şi împotrivă bărbatul de'ş va lăsa muiarea fără cuvânt de curvie şi va lua altă muiare: şi acela ca un preacurvariü se socotéşte, pentru că face pre carea aü lăsat să preacurvéscă căce se mărită după alt bărbat şi céea ce lăcuiaşte cu dînsul preacurvă iaste, [*Zri*] căci aü luat bărbatul altţia. Acéstea sînt tocmélele ale acestui canon, pentru că era volnici atunce de în légea céia ce lăcuia împreună, fără cuvânt de vină şi fără cu-

vânte de bătae, să se desparță unul de altul, iară astăzi, nicĭ bărbat, nice muiare nu póte să se desparță de împreunare: fără numaĭ de va fi vre o vină adevărată.

Gl. 10. Episcopul carele iaste ales să fie episcop, iară apoĭ pentru vre o primejdie va jura, zicând că nu va să se hirotonéscă: pre unul ca acela nu'l nevoi, ce să cade să se caute și feliul jurământuluĭ, și cuvintele, și semnarea pentru ce aŭ jurat și adaugerea prea amărunt în cuvinte, deacia de va fi de unde-va vre o mângâiare a jurământuluĭ: să'ĭ se iarte luĭ acel jurământ ce'ĭ pare că aŭ jurat, și'ĭ se poruncéste să se hirotonéscă, iară de va fi nice cum nice o scăpare și se va erta să se hirotonéscă și el despre tóte părțile se va afla jurându-se cum nu'ĭ iaste voia să se hirotonéscă: atunce se cade a lăsa de tot pre unul ca acela.

Gl. 11. Cine ucide de nevoe acela *10* anĭ să se pocăiască.

Adevărat.

Gl. 12. Ceia ce sânt însurațĭ, câte de doaă orĭ nu pot fi cliricĭ, că pre aceea ce's câte cu doaă nunte, oprescu'ĭ de preoție și alte canóne multe,

Adevărat.

Gl. 13. Carele se bate pentru creștinătatea, de va și izbândi: *3* anĭ să se depărtéze de pricêștenie.

Tâlc. Uciderile de pre în războie socotit'aŭ părinții să nu se socotéscă ucidérĭ cum poruncéște și marele Athanasie cătră călugărul Amun zicând: că se cade să se vrednicéscă a mare cinste, ceia ce aŭ izbândit întru războe, și să li se rădice stâlp arătând și propoveduind izbândile lor cum aŭ biruit pre vrăjmaș, și făcând lucru pre lége și vrednic de laudă, drept acéea și acest bărbat mare socotința lor nu o lépădă căcĭ aŭ izbânditus pre vrăjmaș pentru întréga înțelepție și buna credință, ce zice că iaste bine și poruncéște unul ca acela să se depărtéze numaĭ de pricêștenie 3 anĭ, pentru căcĭ nu'ĭ sânt mânile curate.

Gl. 14. Cine ia camătă de se va părăsi: să se priiméscă la preoție.

Tâlc. Părăsirea aceluia așa iaste: nedrépta dobândă carea o aŭ adunat de pre camătă: să o răsipéscă săracilor, și să se prinză că nu va maĭ cădea într'acea bólă a iubiriĭ de argint.

Gl. 15. Pasările ceriuluĭ și peștiĭ măriĭ zis'aŭ scriptura că le iaste naștere împreună amândurora de în mare și aŭ adus celea ce îmblă pre cărările măriĭ pentru Chițiĭ ceĭ marĭ și célea ce le sânt pialea de scoică, de în carele nu e nice un péște.

Gl. 16. Marele Neeman, carele e mare de la Domnul, nu iaste mare el Domnuluĭ: ce stăpânu-său.

Tâlc. Intr'céste doao capete nu iaste să pótă fi acéstea, ce e tâlcuirea scripturiĭ cuvintelor celor nedomirite de la sfeti Amfilochie, când aŭ scris la marele Vasilie, decĭ sfinția sa cătră întrebările luĭ céle nedomirite, așa'ĭ face și răspunsul.

Gl. 17. Preotul Vianor aŭ jurat și apoĭ seaŭ pocăit, pentru lesnirea aceluia jurământ să fie priimit.

Tâlc. Acest preot supărat fiind de óre cine și neputând purta acea supărare a luĭ de turburare jură să nu maĭ facă liturghie deacia se-aŭ pocăit și vrea să facă liturghie ș'aŭ întrebat de acésta pre marele Vasilie, putea-va fi priimit? și poruncéște ca după pocaanie aceluĭ jurământ ce lesne l'aŭ făcut: să'l priiméscă, iară să nu facă liturghie pre în zborurile ómenilor pentru scandala a multora: ce de osebĭ să slujéscă rândurĭ preoțeștĭ (adecă să facă liturghie).

Gl. 18. Părinții priimia déca trecea un an pre fétele céle ce cădea după ce să mărturisia că'ș vor ținea curăția, ca să se maĭ întăréscă besérica. Fata aceea ce s'aŭ mărturisit ca'ș va ținea curăția, apoĭ aŭ căzut chemămănuoo preacurvă și preacurvariŭ și cela ce o va ținea; drept acéia fata céia ce să rógă și mărturiséște că va trăi nemăritată, trebue să se socotéscă să fie tocma de șépte-spre-zéce anĭ.

Tâlc. Carea se-aŭ lepădat să nu se mărite și va fi cinstit viața cea sfîntă, și se va fi adus Domnuluĭ de va călca acea mărturie ce s'aŭ mărturisit și va urgisi împreunarea cea ce are cătră ginerele Hs, și se va da întru curvéștile bucuriĭ, una ca aceea se chiamă preacurvă și nu se priiméște la besérică în-tr'alt chip până nu se va părăsi de păcate și să se desparță de acea nuntă fără de lége déca se va despărți de aceia și se va pocăi: atunce să obârșéscă vrémea celuia ce greșaște întru preacurvie, ca să fie în 15 anĭ ca Dumnezăeștilor tainĭ nepriceștuită, de într'aceĭ 15 anĭ în patru să plângă, în cincĭ să se pue întru ceĭ ce ascultă Dumnezăeștile scripturĭ iară în patru să cază, și în doĭ cu ceĭ credincioșĭ să stea, și la rugĭ să se împreune și după 15 anĭ să obârșéscă deplin, décia să se vredniceéscă Dumnezăeștiĭ priceștenii, măcară de și zice acest canon carea se rógă să fie în rândul fételor, trebue să fie de 16 anĭ saŭ și de 17 anĭ, ca de atunce să fie tare despre gândurĭ réle, și să'ș ție și împlérea cuvântuluĭ, iară de nu se va lăsa de împreunare atunce neapărat să se muncéscă, iară canonul *40* al șeseluĭ săbor de la Trulla zice, cela ce pohtéște să ia jugul călugăresc și iaste de 10 anĭ: să se priiméscă, ca besérica a luĭ Dumnezeŭ să se facă maĭ tare, și ca adunarea credincioșilor să fie adevărată și tare cu da-

rul a luĭ Dumnezeŭ, către paza învățăturilor și a tocmélelor.

Gl. 19. Carele se făgăduiaște că nu se va însura și mărturiséște adevărat: cadese să se întrébe, ca de se va schimba să se canonéscă.

Tâlc. Pentru bărbațiĭ cariĭ se lépădă să nu se însóre, și voesc să'ș ție curăția, cadese să fie întrebațĭ de episcopul locului adevărat iubesc viață ca aceea aŭ ba? și déca va lua mărturia luĭ adevărat, să o ție vârtos ca de atunce de vor cădea către viața cea iubitóre de trup, și iubitóre de dulcéță: atunce să priiméscă canonul curvarilor.

Gl. 20. Fata carea va fi în eres, deacia se va pocăi și se va mărita: nu se urgiséște, că câte grăiaște légea, celor de în lége grăiaste.

Tâlc. Muerile céle credinciósc carele se făgăduesc că'ș vor ținea curăția, să nu se mărite, iară apoĭ de mărturia lor se vor lepăda: acélea cad supt canonul preacurvieĭ; iară carele vor fi întru eres și se vor făgădui să'ș ție curăția, după acéea de să vor mărita și la besérică vor veni, acélea nu se urgisesc, ce déca se vor boteza fără de vină să fie, că carele întru obște jugul a luĭ Hs. n'aŭ purtat, acélea nice légea luĭ știŭ.

Gl. 21. Bărbatul carele e însurat și va cădea de va curvi cu cea ce nu e măritată: muiarea luĭ să'l ție, acela se socotéște a fi curvariŭ iar nu preacurvariŭ.

Tâlc. Bărbatul carele are muiare și va face păcat cu alta carea e slobodă de nuntă (adecă nemăritată) acela nu se va judeca ca un preacurvariŭ ce ca un curvariŭ, drept acéea nu se va canoni nicĭ cu canonul preacurvieĭ, și acésta se face pentru ținérea obicéiuluĭ că muiarea de se va spurca de alt bărbat poruncéștese de bărbatul eĭ să se gonéscă, iar bărbatul de va curvi poruncéștese să nu se lase de muiarea luĭ ce să'l priiméscă.

Gl. 22. Cine va răpi fată logodită: acela să o dea logodituluĭ eĭ, iar de va fi nelogodită să o dea ómenilor eĭ și lucrul de știrea lor să razime, de vor vrea să facă nuntă, iar acela să fie supt canonul curvieĭ.

Tâlc. Insă acest canon va așa de va fi răpită de cine-va muiarea cea logodită: acela să o întórcă la casa eĭ, orĭ părințiĭ eĭ bogațĭ de vor fi orĭ frațĭ, orĭ alțiĭ, pentru sărăcia eĭ, și de atunce să'ĭ se dea voe de vor vrea să o dea să o mărite după cela ce o aŭ răpit, să fie volniceĭ, [*Zri opasno*] iar Titla 58 a cărțiĭ 60 a ceiĭ împărăteștĭ: nu iartă acésta să se facă măcară de va și vrea muiarea cea răpită, măcară și părințiĭ eĭ să o mărite după celce o aŭ răpit: ce zice părințiĭ cariĭ vor împreuna acea nuntă să se gonéscă și să se închiză într'altă parte, iar canonul 91 al sa-sáluĭ săbor de Trulla, [*Zri*] pre mirénul carele răpéște muiarea la împreunarea nunteĭ, zice să'l anatimiséscă; și trebue să socoteștĭ canonul acela după putérea acestuĭ canon, deacia poruncéște așa carele ține muiare răpită, întâĭ să nu'l priiméscă bésérica, maĭ nainte până nu o va da juneluĭ celuĭ ce aŭ fost logodită, iar de va fi fost nelogodită: să o dea la ómeniĭ eĭ, saŭ la părinți'ș, saŭ la frați'ș, saŭ la alțĭ ispravniceĭ, iar décă o va da atunce Anatemisania loc n'are; iară carele va strica muiarea maĭ nainte de nuntă pre taină saŭ cu sila, deacia pre lége se va însura de o va lua: trebue aceluia să cunóscă pocaanie în patru anĭ, într'unul să plângă la ușa beséricií, a doilea să se priiméscă să stea cu ceĭ ce ascultă, a treilea să se pue să fie cu ceĭ ce cad jos, iară a patrulea să stea împreună cu credincioșiĭ și să se împreune cu dânșiĭ la rugĭ, și așa după patru anĭ să se vrednicéscă Dumnezăeștiĭ pricéșteniĭ.

Gl. 23. Nu póte ținea fratele pe muérea altuĭ frate.

Adevărat.

Gl. 24. Văduа carea va fi împreunată în rânduл celora ce se hrănesc de la besérică, de să va mărita să se urgiséscă, iar omul văduu de se va însura, acela să cunóscă numaĭ canonul celor ce se însóră de doa orĭ, iar văduа carea va fi de *60* de anĭ și se va mărita nepriceștuită să fie până ce să va părăsi de acea necurăție, iar carea se va mărita maĭ nainte de *60* de anĭ, acéea saŭ acela va atingese de greșala și de vina aceluea.

Tâlc. Văduăle carele sânt alése întru rândul văduălor și de la besérică se hrănesc de să vor mărita: acélea să nu se maĭ vrednicéscă de la besérică nice cu o socotélă, ce să se urgiséscă, drept acéea carele nu vor fi de anĭ *60* nu se cade să se alégă să se pue în rândul văduălor, iară de va fi văduă de anĭ *60* și iară va trage să ea bărbat: acéea până nu se va părăsi de patima necurățieĭ, până atunce să nu se vrednicéscă Dumnezăeștiĭ priceșteniĭ.

Gl. 25. Cine ține pre ceea ce o aŭ stricat mainte de cununie ertatue să o ție: iară pocaanie să cunóscă.

Tâlc. Cine va vrea să ție muiarea carea mainte de nuntă o aŭ stricat aceluea'ĭ se iartă să o ție, iar pentru stricăciune, să priiméscă canon, în patru anĭ cum am scris la *22* de canóne,

Gl. 26. Carele se-aŭ însurat curvéște maĭ bine e să se despartă, iar de se va fi însurat și nu va vrea să se despartă să se iarte, iar așa să ia canon.

Tâlc. Nunta într'acéste lucrure iaste curată și cinstită, adecă să fie curată de curvie, drept acéea curvia nicĭ iaste nuntă, nicĭ iaste începătură bună nunteĭ, ce păcat și călcare

Dumnezăeştiĭ legĭ, drept acéea, cine se va strica cu muiarea maĭ bine iaste de va putea să o lase; iar de nu vor putea unul de cătră altul nice cum nice într'un chip să se desparţă, şi de atunce se vor tocmi şi vor vrea însuraţĭ să şază, atunce să se lase aşa să fie ca să nu se facă alt ceva maĭ răŭ şi să priimésea să ţie canonul şi pocaania curvarilor.

Gl. 27. Preotul carele nu va fi ştiut şi va fi luat nuntă fără de lége; acela să'ş ţie numaĭ şedérea maĭ sus; iară de liturghie să fie lipsit.

Tâlc. De va fi luat neştine maĭ nainte de preoţie o muiare şi nu va fi ştiut că e văduă, saŭ curvă, saŭ cinghiasă, saŭ de céle ce jócă supt corture saŭ alta óre cum de în céle ce apără preoţia, décia va veni la spiţa preoţieĭ şi se va cunóşte şi se va adevăra fără de légea nuntă, acela să se împreune numaĭ la şedérea cinstiĭ preoţilor, iar de leturghie să se oprésca de tot că'l soséşte ertarea neştiinţiĭ luĭ, iară cela ce e betég a blagoslovi pre altul, este o socotinţă cum nu se cade, că blagoslovenia iaste un dar al sfinţieĭ, iară carele n'are acésta pentru greşala neştiinţiĭ, acela cum va putea să dea altora?

Gl. 28. Un lucru de baljocură iaste când se rógă omul să se părăsésca de carnea porculuĭ ce acela de va vrea să mănânce să fie priimit.

Tâlc. Rugase óre cine să se părăsésca de carnea porculuĭ, de batjocură lucru iaste acesta, căce se făgăduiaşte şi se rógă fără sebuială că nu e nice o zidire a luĭ Dumnezeŭ lepădată, carea să mănâncă, cu mulţemire, drept céea cadese să'l erţĭ şi să'l blagosloveştĭ să mănânce carne de céea ce se-aŭ rugat să se părăsésca; şi să se învéţe şi să se cérte, să nu facă făgăduinţă cătră Dumnezeŭ nebunéşte şi nepedepsit fără ispravă.

Gl. 29. Cine va jura pentru ceva, maĭ vârtos să facă altuia răŭ: acesta iaste un lucru lepădat; drept acéea nu opri numaĭ acela lucru a nu se face, ce încă şi pre cela ce'l jedraşte acela jurământ, şi le fă tămăduială îndoită, opréşte şi'l învéţă să nu jure şi să nu rămâe întru jurămănture să facă altuia răŭ.

Tâlc. Boiariĭ saŭ maĭ mariĭ să nu se jure să facă răŭ celora ce sânt maĭ miсĭ de eĭ, că ce folos iaste când jură neştine să facă răŭ cuiva celuĭ ce e supt mâna luĭ, şi va să'ş adeveréze saŭ să'ş întărésca viclenia luĭ: cu chip de cucerie; [*Zri opasno*]. drept acéea pre unul ca acela tămăduiaşte'l îndoit, însă într'un chip învaţă'l cértă'l să nu jure lesne, iară într'alt chip să nu fie nice să petrécă într'acéle jurămănture réle; că nice luĭ Irod nu'l fu nice un folos, că de n'ară fi jurat nu se-ar fi făcutu-se ucigaş prooroculuĭ, [*Zri*] că acel jurământ trebue să se ia şi să se ţie să fie nemutat, carele jură să păzésca judecăţile luĭ Dumnezeŭ îndreptate, iară ceia ce să rădică şi se jură să facă păcat şi să facă răŭ cuiva, acela jurământ cade-se să se strice şi să se spargă de tot.

Gl. 30. Carele va răpi, treĭ anĭ să cază, iară văduа de va mérge după bărbat, nu e vinovată răuluĭ.

Tâlc. Pentru vinuiala celuea ce răpéşte muiare, scrisu-se-aŭ la acéstă Poslanie la *22* de canóne şi la *91* de canóne a şaseluĭ săbor carele se-aŭ făcut la Trulla, iară acest canon aduce şi de acésta, carele răpéşte şi cariĭ ajută luĭ la răpire treĭ anĭ să fie afară de rugă şi de molitve, şi să se pue să stea cu ceia ce cad. însă acesta canon se dă lor după ce vor duce acea răpită fată la ómeniĭ eĭ; iară într'alt chip să nu se priimésca la besérică, acéstea sânt pentru răpitóre, iară văduа de va mérge după bărbat nestricată şi nesilită, atunce acel lucru ce se face fără de vină iaste.

Gl. 31. Muiarea carea se va mărita maĭ nainte de ce'l va veni véste că i aŭ murit bărbatul: précurvéşte.

Adevărat.

Gl. 32. Cliricul carele va greşi cătră mórte de în spiţă să se pogóre: şi cu mireniĭ să se pricéştuiască, că nu'l se cade să'l osândeştĭ pentru acéea îndoit.

Tâlc. Păcatul carele pogóră cătră mórte iaste dulciaţa trupuluĭ, dece orĭ care cliric va curvi [*Zri*] acela de în spiţa preoţieĭ, se pogóră iară de Dumnezăeasca pricéştenie nu se apară: ce cu mireniĭ să se priceştuiască.

Gl. 33. Care fămeae va naşte într'o cale, şi dă cel ce să va naşte nu va purta grijă ce va muri: acéea ucigaşă iaste.

Adevărat.

Gl. 34. Socotit'am pentru muearea ce e prea curvă, şi se-aŭ înfruntat de Duhovnicul eĭ să nu fie afară de săbor: ce până'ş va împlea canonul, să stea în săbor fără de pricéştenie.

Tâlc. Muearea daca va face précurvie şi'şĭ va ispovedi păcatul şi pentru cucerie se va erta de tatăl eĭ de Duhovnic, acéea nu se priiméşte să iasă afară de săbor şi ca o curvă să se cunóscă bărbatuluĭ eĭ, ca să nu se facă asupra'Ĭ vina morţiĭ, ce poruncesc părinţiĭ să fie nepriceştuită şi să stea cu muerile credincioşilor până ce'ş va împlea vrémea să se răscumpere de păcatul précurvieĭ, că de să va pune cu ceia ce plâng şi cu ceia ce ascultă, bănui'ş va bărbatul de va zice că aŭ prea curvit, drept acéea să nu cum va să o ucigă.

Gl. 35. Muiarea de să va despărţi fără de vină nu e să nu fie vinovată, iar bărbatul ce rămâne de ia: nevinovat iaste.

Tâlc. Carea'ş va lăsa bărbatul şi de cătră dînsul se-aŭ despărţit fără de vină, acéea supt pocaanie să fie saŭ încă de să va mărita după

alt bărbat, atunce se judecă ca și o prea curvă după cum zice a noa canon, iară bărbatul carele aŭ rămas de dînsa : vrédnic iaste ertăciunil, drept acéea de va lua ș'altă mueare el fără de canon iaste.

Gl. 36. Muérile ostașilor carele pentru peirea bărbaților, adecă déca le pier bărbații la óste, iale să mărită după alții, mai ertate sânt de céle lante, carele déca li se duc bărbații și nu vor să aștépte.

Tâlc. Amândoaoo muerile se supun supt canonul précurviei într'un chip ori de va fi a unui voinic ce să va duce unde va să se hrănéscă, iar ea nu va aștepta să'i vie véste murit'aŭ aŭ ba ce să va mărita după altul saŭ va fi a vre unui ostaș și ea mai nainte până ce nu va prinde de véste bine cu dédinsul, [Zri]. de mórtea bărbatului'ș, se va mărita după altul iară cum trebue ostășóe lor să știe și să întrébe de mórtea și de peirea bărbaților lor, murit'aŭ aŭ ba, poruncéște Nearaoa a lui Iustinian 117, la a șaptea titlă carea iaste în cartea împărăției 22, a căria putére se-aŭ scris și în canonul 89 a șaselui săbor de la Trulla; iară acest canon dă óre ce ertăciune muerilor ostașilor de cât celora lalte muerl, a cărora li se duc bărbații în cătrova și pier, iară iale neauzind mai nainte bine de mórtea lor se mărită că trebue a socoti fórte cu mare socotire, pentru ceia ce merg către mórte de peirea lor murit'aŭ aŭ ucisui'aŭ la óste.

Gl. 37. Cine va lăsa striina adecă lăsată de altul și va lua sloboda adecă slobodă de bărbat, pentru cea de întâi să se canonéscă iară pentru a doa nevinovat să fie.

Tâlc. Cine va lua muiare lăsată de altul, décia pre acéea va lăsa și se va însura de va lua alta pre lége : pentru cea de întâi să fie vinovat cu canonul précurviei, pentru că cela ce ia lăsata précurvéște, iar pentru cea de a doa slobodă nu e vinovat.

Gl. 38. Carea se duce fără de știrea tătânăsĕŭ ca o curvă se judecă, iar de să vor împăca părinții și le va părea că vor avea tămăduială pentru lucru ce se aŭ făcut : să fie iară așa în trei ani să se pocăiască.

Tâlc. Carii sânt supt cei mai mari și'i țin supt oblăduință, acéea fără de știrea mai marilor lor nu pot să se împreune nuntei, iară de să vor împreuna nemica nu fac, ce acea împreunare să fie neîntărită. Fétéle carele se duc după bărbați fără de știrea părinților săi : acélea să se supue supt canonul précurviei, iar după acéea nunta ce se-aŭ făcut fără de știrea părinților de o vor priimi și de vor vrea să fie nedespărțită, însă că nu se-aŭ făcut de întâi cu știrea lor : să nu se priiméscă la pricéștenie numai de cât : ce după 3 ani să se priiméscă.

Gl. 39. Care fămeae va lăcui cu précurvariul : acéea întru tótă viața ei précurvéște.

Tâlc. Insă pentr'aceea nepiimită iaste la besérică una ca aceea, iar déca se va părăsi de păcate atunce'ș vine la pocaanie, și'i se îndreptéză greșala ei, iar de va rămânea în précurvie : atunce iaste neîndreptată și ne priimită.

Gl. 40. Róba saŭ slujnica carea se va da ea adins ca'ș bărbatului curvéște póte-se împreuna cu știrea stăpânu-sĕŭ, iar célea ce să fac fără de știrea oblăduitorilor lor nu's adevărate.

Adevărat.

Gl. 41. Văduа de se va mărita fără de vină iaste, după cum zice Apostolul.

Adevărat.

Gl. 42. Feciorul și robul de să va însura fără de știrea stăpânu-sĕŭ nu e să nu fie fără de vină.

Adevărat.

Gl. 43. Carele aŭ lovit pre cine-va cu rană de mórte și cel ce aŭ început, și cel ce aŭ ajutat : ucigași de ómeni sânt.

Tâlc. De să va certa neștine întru mânie, și îngrozindu'l va lovi'l de va muri și întâi el va fi început de'l va fi lovit, măcar de'l va fi lovit și cela lalt, vrând să'ș izbândéscă împotrivă'l va fi lovit : acela ucigaș iaste, deci acęștea amândoi (de vei vrea să știi) de voe iaste acéstă ucidere aŭ de nevoe, aŭ cu cedichis 'l aŭ lovit de'l aŭ omorât, saŭ cum se vor judeca, pentru fie cu ce'l va fi lovit; caută că vei afla la optulea canon al acestii poslanii.

Gl. 44. Diaconița de va curvi cu Ellin și se va pocăi șapte ani să cază.

Tâlc. Iată de acésta aicea arată a fi doaă canoniri, că Diaconița să lipséște de spița ei și apoi priiméște și pocaanie în șapte ani și se lipséște de sfinta pricéștenie numai căce aŭ curvit cu Ellinii.

Gl. 45. Cine se-aŭ făcut creștin și apoi 'ș va bate joc de Hs. aceluea nice un folosu'i iaste de chemare.

Tâlc. Credința fără de lucrure mórtă iaste că nemica nu foloséște creștinului căci se chiamă creștin déca se lépădă de făgăduialele a lui Hs. și Dumnezăeștile lui Pravile și légi calcă, și cu lucrure reale lui mustră și'ș bate joc.

Gl. 46. De să va fi măritat neștine și va fi luat un bărbat lăsat și nu va fi știută, décia cea de întâi a lui mueare se va arăta și va lăsa a doa și va lua cea de întâi, cea de a doa căce n'aŭ știut se socotéște ca o curvă, drept acéea de va vrea volnică să fie de a se mărita, iar mai bine ar fi de nu s'ară mărita.

Adevărat.

Gl. 47. Postitorii și purtătorii de târsine și lăpădătorii să se botéze, a doa óră, căce că de vor și zice că ne am botezat în Tatăl

și Fiul și Duhul sfînt, iară să știĭ că hulesc ca și Marchion că zic luĭ Dumnezeŭ că e făcătoriŭ de răŭ : [Zri] drept acéea de nu se vor boteza a doa óră să fie neprimițĭ.

Tâlc. Acest mare luminătoriŭ besériciĭ la canonul săŭ cel de întâĭ după socotința cuvântuluĭ aŭ priimit botezul Postnicilor și a Navatianilor cariĭ se chiamă curațiĭ, și aŭ poruncit numaĭ cu sfîntul mir să se ungă aceea cariĭ vin la adeverita credință și'ș anatimisesc eresurile lor, iară aicea zice după isprava și socotința ce s'aŭ priimit acolo. postitoriĭ și alțiĭ : să se botéze a doa óră pentru eresul lor căce sânt de odrasla Marchionistênilor că urăsc și aceștea ca și aceia nunta și se lépădă să nu bea vin, și zic că zidirea a luĭ Dumnezeŭ iaste spurcată, însă canonul șapte al săboruluĭ de la Laodichia și al 7 al săboruluĭ de la Țarigrad și canon 92 al șaseluĭ săbor de la Trulla, Navatianilor și al Curaților și a patrusprezecénilor botez priimesc déca vor veni la besérică și déca vor anatimisi tóte eresurile, așijderea și al lor, atunce să se Myruiască numaĭ cu myr, fruntea, ochiĭ, nările, gura și urechile.

Gl. 48. Carea va fi lăsată de bărbat să petrécă așa, iară de să va mărita catră altul preacurvéște, după cum zice cuvântul Domnuluĭ.

Tâlc. De va lua neștine pe vre o muiare lăsată preacurvéște iară maĭ vârtos iaste muiarea prea curvă, căce că ea și pre bărbat face'l preacurvariŭ pentru împreunarea eĭ, drept acéea trebue și se cade care muiare iaste lăsată de bărbat să șază nemăritată.

Gl. 49. Carea e stricată cu dăsila, n'are vină și róba saŭ slujnica apucată fiind cu dăsila de stăpânu-săŭ n'are vină.

Tâlc. Róba saŭ slujnica carea o apucă stăpânu-săŭ cu dăsila ea n'are vină : nice se canonéște.

Gl. 50. Carele e cu treĭ cununiĭ, acéea nuntă fără de lége e (cum zice sfetâiĭ Grigorie), și unele ca acélea le urașțe besérica ca niște spurcăciunĭ, iară se socotesc că e maĭ bună de cât înălțarea curvieĭ.

Tâlc. Insă légea mirenéscă sufere a treia însurare și copiĭ cariĭ se nasc de într'ânsa, zice să le fie pre lége și'Ĭ chiamă și întru moștenire, iară canónele pre cela ce e însurat a treia óră nu'l priiméște : [Zri] ce'l țin ca o spurcăciune de la besérică, iară așa iaste maĭ mare și maĭ spurcată de cât curvia; drept acéea să nu se supue întru osândirea săboruluĭ, adecă cel cu treĭ nunte să nu se pue cu ceea ce plâng, nice să se batjocuréscă ca ün urgisit în săbor ce într'alt chip, adecă în cincĭ anĭ să se pocăiască, însă în doĭ saŭ și în treĭ să se destoinicéscă de să asculte Dumnezăeștile scripturĭ cu cea ce ascultă, stând la dverile besériciĭ, și alțĭ doĭ cu credincioșiĭ să ce împreune cu dînșiĭ la rugĭ decia așa să se pue la locul celora ce se pricestuesc Dumnezăeștiĭ sfințirĭ.

Poslania a treia.

Gl. 51. ClericiĬ de vor cădea în păcate, orĭ, de vor fi slujind orĭ de vor fi hirotonițĭ : de în spița lor să cază.

Tâlc. Slugile besériciĭ orĭ în ce spiță vor fi a preoților saŭ a diaconilor saŭ a ipodiaconilor, a cântăreților saŭ a citeților saŭ de vor fi și nehirotonițĭ, ca cum se arată aprinzătoriĭ de candele, și ceia ce li's date în mână să păzéscă sfintele dveri ale oltariuluĭ; aceștea de vor cădea în curvie; numaĭ o pedépsă aŭ, adecă să cază de în slujba lor carea aŭ.

Gl. 52. Muiarea carea nu va purta grija naștериĭ eĭ ce să va lăsa așa, acéea ca o ucigașă iaste, iar de va fi în pustie saŭ nu va avea îndemână de célea ce'Ĭ sânt de trébă fără de vină iaste.

Adevărat.

Gl. 53. Róba slujnica văduă de să va răpi cătră a doa nuntă nu fórte greșaste iar așa să ție canonul acelora ce să însóră de doă orĭ.

Tâlc. Pentru că róbele slujnicile fără de știrea stăpânilor, a se împreuna nunteĭ nu pot, drept acéea róba slujnica văduă când se face a se răpi de cine-va și aŭ tras nunta cătră ia parese că nu e greșală fórte mare acéea, pentr'acéea de răpirea muerilor celor slobode nu vor avea loc de certare pentru că măcară de se-aŭ făcut a se și răpi iar așa de voea lor aŭ mers drept acéea și canónele nu judecă nice socotesc acélea ce să face a se răpi și se duce : [Zri] ce voea eĭ cocotesc pentr'acéea acea nuntă a eĭ să fie adeverită de va vrea stăpânu-săŭ, iară așa să ție canonul celor ce's însurațĭ câte de doao orĭ.

Gl. 54. Canónele ucigașilor după împărțirea tocmélelor lor să lățesc și se strîng.

Tâlc. Canónele ale ucigașilor de voe și de nevoe împărțite le-aŭ pus și le-aŭ tocmit acest mare învățătoriŭ al besériciĭ, iar cătră nevoea ce să tâmplă a le înmulți saŭ ale scurta, [Zri] pusu-se-aŭ să fie în știrea și în voea celuea ce aŭ luat putére a lega și a dăzlega adecă a arhiereuluĭ.

Gl. 55. CariĬ es împotriva tâlharilor celora ce sânt afară, aceea să se opréscă de buna pricéștenie, iar cliriciĭ să se lipséscă de spiță.

Tâlc. După cum zice cuvântul Domnuluĭ tot omul ce va scóte cuțitul de cuțit să móră, drept acéea cariĭ vor eșĭ împotriva vrăjmașilor tâlharilor și'Ĭ vor ucide, aceea supt canon să fie și de vor fi mirenĭ dumnezăeștiĭ pricéșteniĭ să nu se împreune, iar de vor fi cliricĭ să li se ia Darul.

[*Zri*] Ucigașul de voe anĭ *20* să cază, iar carele ucide dă nevoe anĭ *10*, preacurvariul anĭ *15*.

Carele va ucide de voe apoĭ de să va pocăi acela *20* de anĭ să fie ne împreunat Sfinţieĭ, și aceĭ 20 de anĭ așa să i se tocmêscă în patru anĭ trebue să plângă, stând afară de ușa casiĭ de rugă ; rugând pe credincioșiĭ ceia ce întră să facă rugă pentru dînsul rĕscumpărându'șĭ a luĭ fără de lége, iară după aceĭ *4* anĭ să se pue întru ceĭ ce ascultă și în *5* anĭ cu dînșiĭ să iasă, iar în patru să stea numaĭ cu credincioșiĭ și pricêștenie să nu ia, iară déca va împlea aceștĭ anĭ : să se pricesțuiască.

Orĭ carele va ucide de nevoe acela anĭ *10* să fie nepriceștuit, adecă doĭ să plângă, treĭ să asculte, patru să cază și doĭ să stea fără de pricêștenie.

Prea curvariul anĭ *15* să nu se priceştuiască; *4* să plângă, *5* să asculte Dumnezăeștile scripturĭ; 4 să cază, 2 să stea cu credincioși, împreunându-se cu dînșiĭ numaĭ la rugi : după acéea să se priceştuiască.

Gl. 56. Fata carea se-aŭ făgăduit să'ș ţie curăţia apoĭ aŭ căzut, acéea să obârșêscă vrémea de pocaanie a preacurvieĭ, așijderea și călugăriţa carea se obeștuéște și apoĭ cade.

Adevĕrat.

Gl. 57. Cine fură și se va pocăi anĭ *1* iară de să va vădi și alt an.

Tâlc. Carele fură și adins elu'ș se pocăiaște și furtișagul ce aŭ făcut n'aŭ spus ce să va vădi de cine-va acela să se pocăiască anĭ *2* și așa să'ĭ se împarţă; un an să stea cu ceia ce cad, iar altul cu credincioșiĭ și să se împreune cu dînșiĭ la rugă, décia după trecerea a doĭ anĭ să se vrednicéscă cuminecăturiĭ.

Gl. 58. Zăcătoriul cu bărbat ca un prea curvariŭ.

Adevĕrat.

Gl. 59. Așijderea și carele face cu dobitóce de'ș va ispovedi spurcăciunea și păgânătatea luĭ.

Adevĕrat.

Gl. 60. Carele jură strâmb anĭ 10, doĭ să plângă, treĭ să asculte, 4 să cază, 1 să stea cu credincioșiĭ, décia atunce să se vrednicéscă pricêșteniĭ.

Adevĕrat.

Gl. 61. Vrăjitoriul și carele dă erbĭ : iaste ca și cela ce ucide.

Tâlc. Uniĭ ca aceștea să ţie canonul celora ce ucig.

Gl. 62. Carele fură mormânturile *10* anĭ ca și cel ce jură strâmb.

Adevĕrat.

Gl. 63. Carele se împreună cu sorusa : ca un ucigaș.

Tâlc. Insă sora de va fi de un tată și de o mumă cu carea se-aŭ amestecat fratele, de într'acelaș tată și de într'aceiaș mumă născuţĭ fiind eĭ, acela să se canonêscă ca ucigașul de voe anĭ *20*, iar așa întâi să se părăsêscă de acel lucru păgân fără de lége, iar de va fi sora vitregă numaĭ de tata saŭ numaĭ de mumă, acela treĭ anĭ să plângă, în treĭ anĭ să se priimêscă la ascultare, în treĭ anĭ să cază și la a zécea an să se priimêscă, după acéea să stea cu credincioșiĭ alţĭ doĭ anĭ la rugă; décia de atunce să se vrednicéscă buniĭ pricêșteniĭ, cum poruncéște canonul al doilea.

Gl. 64. Nunta carea razimă întru rudenie iaste ca și preacurvia.

Tâlc. Orĭ carele se apără pentru rudenia a lua muiare pre lége cu nuntă, acela om de va greși la acea fămeae : să priimêscă pocaania prea curvarilor, pentru că canónele celora ce cad întru preacurvie sânt în multe feliure, drept acéea și cariĭ se împreună cu rudenia, canóne ca acéstea priimesc, aciaș numaĭ cât poruncesc așa și canonul *71* și *72* carele'ș va lăsa muiarea luĭ cea ce ţine pre lége și va lua alta și carele va lua *2* surorĭ pre în bogate vremĭ și va și lăcui cu dînsele, acela se supune greșaliĭ preacurvieĭ, ce nu se canonéște ca acela ce aŭ prea curvit după însurare în *15* anĭ : ce în șapte anĭ să se oprêscă de pricêștenie, *1* an să plângă, *2* să asculte, *3* să cază, și a 7 să stea cu credincioșiĭ.

Gl. 65. Citeţul carele se va logodi, de va strica maĭ nainte de nuntă pre logodită, să fie lipsit de citeţie, iară după un an să fie priimit ; iară furul de nuntă să se scóţă, așijderea și sluga adecă poslușnicul besériciĭ.

Tâlc. Citeţul carele se va logodi cu muiare și maĭ nainte până nu e făcută nunta cu dînsa se va strica, acela *1* an să fie deșert, décia atunce după aceea să'l priimêscă să citéscă, iară maĭ la mare procopsire să nu se înalţe, ce'ș fie în spiţa luĭ și să nu se maĭ mute, acesta canon să se ţie și spre poslușniciĭ beséricиĭ, carii's nehirotoniţĭ așa scrie și canonul 5 de la Neochesaria.

Gl. 66. Preotul și diaconul, de vor mărturisi că se-aŭ spurcat numaĭ în buze, de liturghie să se oprêscă, iară de priceștuit să se priceştuiască; iară de se va arăta că va greși ceva maĭ mult : să li se ia darul.

Tâlc. A se spurca în buze în multe feliurĭ se tâlcuiaște; ce pentru un lucru rĕŭ nu trebue a scrie; drept acéea orĭ carele de în diaconĭ saŭ de în preoţĭ ce va cădea în greșală ca acésta : acela să priimêscă canon după cum zice acéstă pravilă.

Gl. 67. Cine va pricépe greșala a fie cuĭ și o va ascunde : într'o potrivă să se canonêscă.

Tâlc. Orĭ cine va ști pre cine va greșind,

întru céle greşale ale păcatelor ce se-aŭ zis maĭ sus şi nu le va spune, ce ascunzând fără de légea acéea se va vădi: acela să priiméscă pocaanie potrivă cu cela ce o face, şi într'atâta vréme să priiméscă pocaanie, în cât aŭ făcut şi acel răŭ.

Gl. 68. Cine va da pre sine vrăjitorilor, saŭ altora fie cărora, unora ca acestora: acéea să împle vrémea ucigaşilor.

Tâlc. Insă cine va da pre sine vrăjitorilor saŭ fărămecătorilor saŭ lecuitorilor, ca să învéţe merştersugul lor cel răŭ: acela să se canonéscă ca şi cela ce ucide de voe; iară cine va créde vrăjitoriĭ; sau'ĭ va băga în casa luĭ, pentru vre o aflare saŭ pentru curăţia lécurilor saŭ să descópere nişte lucrurĭ nespuse, acela *6* anĭ să se canonéscă, cum poruncéşte canonul *61* al şaseluĭ săbor de la Trulla şi canonul *79* al aceştiĭ pravile, a treia poslanie a mareluĭ Vasilie.

Gl. 69. Carele se lépădă de Hs. în tótă viaţa luĭ să se pocăiască.

Tâlc. Cine se va lepăda de Hs. trebue să plângă tótă vrémea vieţiĭ luĭ, iară la eşirea sufletuluĭ săŭ să se cuminece.

Gl. 70. Carele aŭ luat putérea a lega şi a dăzlega orĭ cărora de în ceĭ ce greşesc de în céle păcate ce se-aŭ zis maĭ sus de'ĭ va vedea cu mare înfrângere a inemiĭ: atunce să le micşoréze vrémea.

Tâlc. Pocaanie se-aŭ făcut de tóte păcatele, iară celuea ce'ĭ se-aŭ dat în mână de la Dumnezeŭ putére, a lega şi a dăzlega, cum va vedea înfrângerea inemiĭ la ispovedanie a fieş-căruia; de va vrea să împuţinéze vrémea pocaanieĭ: nu va avea nice o vină.

Gl. 71. Carele se va spurca cu sora de un tată şi de o mumă: acela să nu între în casa de rugă până ce se va părăsi, décia dă se va dăştepta să se părăséscă şi va veni spre pocaanie, atunce treĭ anĭ să asculte, treĭ anĭ să cază şi la a zécea să se priiméscă făr de priceştenie, şi doĭ anĭ să stea la rugă: décia să se priceştuiască.

Adevĕrat.

Gl. 72. Aşa şi pentru ceia ce'ş iaŭ cumnatele sale. Canonul acestea se-aŭ tâlcuit la 64 de canóne.

Gl. 73. Carele'ş va lăsa muiarea şi alta va lua, preacurvariŭ iaste, şapte anĭ să cază.

Gl. 74. Şi acest canon se-aŭ tâlcuit iară la acel canon la *64*.

Acesta chip să se ţie şi pentru ceea ce iaŭ doaă surorĭ, măcar de va fi şi pre în bogate vremĭ.

Adevĕrat.

Gl. 75. Carele va spurca pe maştehă-sa, canonéşte-se ca şi cela ce spurcă pre sorusa.

Adevĕrat.

Gl. 76. Ceea ce's cu multe nunte sânt ca dobitócele, ce însă după a patru-lea an să se priiméscă

Tâlc. Uniĭ ca aceia de vor lăsa acea urăciune, şi se vor despărţi de acea nuntă fără lége, *4* anĭ să se pocăiască, macară de şi iaste maĭ mare păcat de cât curvia. Insă un an să plângă şi în treĭ să cază, décia aşa să se priiméscă.

Gl. 77. Cariĭ calcă credinţa saŭ légea dă nevoe. *8* anĭ să cază; iară de voe anĭ doaăzecĭ.

Tâlc. Insă câţĭ pentru năpădirile păgânilor aŭ păţit iuţĭ nevoĭ şi réle muncĭ, décia durerile neputându-le răbda maĭ mult: aŭ călcat credinţa a luĭ Dumnezeŭ, jurăminture păgâneştĭ aŭ făcut, şi aŭ gustat adecă aŭ mâncat fără de lége ceva de célea de la Idolĭ, acestea de să vor pocăi şi de să vor întórce cu lacrăme şi cu inemă înfrântă: atunce să se pue în treĭ anĭ ceĭ ce plâng, în doĭ cu ceĭ ce ascultă şi într'alţĭ treĭ cu ceĭ ce cad, décia se vor priimi la pricéştenie, iară câţĭ fără de mare nevoe se-aŭ lepădat de credinţa luĭ Dumnezeŭ şi se-aŭ atins de mésele dracilor, şi aŭ jurat jurăminture ellineştĭ aceştia în treĭ anĭ să plângă, în doĭ să asculte în treĭ să împle întru ceĭ ce cad şi într'alţĭ treĭ să stea cu credincioşiĭ la rugă: şi aşa după *12* anĭ buniĭ pricéşteniĭ să se cuminece.

Gl. 78. Carele va fi jurat dă nevoe: priimit să fie după şase anĭ, iară carele de a luĭ voe: anĭ doi-spre-zéce.

Tâlc. Juratu-se aŭ óre cine fiind judecătoriŭ să nu facă cutare lucru, să nu scrie adecă să nu iscălescă pentru o urgie ce vine asupra óre cuĭ, décia de altul maĭ mare şi maĭ silnic nevoit fiind aŭ călcat jurământul, unul ca acela pentru acea silire şi nevoe zace supt pocaanie maĭ uşóră, în şase anĭ să se canonéscă, iară fără de nice o silă de va călca jurământul: acela în doĭ anĭ să fie cu ceia ce ascultă; în cincĭ cu ceia ce cad şi într'alţĭ doĭ să se priiméscă cu ceĭ credincioşĭ şi la rugi cu dînşiĭ să se împreune, şi aşa după *12* anĭ trupuluĭ a luĭ Hs. să se destoinicéscă.

Gl. 79. Cariĭ cred vrăjitoriĭ saŭ bagă vre uniĭ în casele lor pentru aflarea lécurilor: aceia *1* an să plângă, un an să asculte, treĭ să cază, şi într'unul să stea cu credincioşiĭ, décia să'l priiméscă.

Adevĕrat.

Gl. 80. Nu socoti vrémea ce socotéşte năravul celuea ce se pocăiaşte iară de'ş vor rămânea întru păcate şi se vor împoncişa: atunce tu caută dă'ţĭ spăséşte al tăŭ suflet.

Tâlc. Pocaaniile şi canónele se aŭ împărţit cum se-aŭ scris, drept acéea nu trebue a căuta către vrémea canónelor: ce către năravul pocaanieĭ, şi să cauţĭ către lacrăme şi către inemă înfrântă şi smerenie vârtósă, *[Zri opasno]* acelora ce fac păcate

şi se părăsesc de răŭ şi se ispovedesc, de caută pre domnul cu tot sufletul. Vrêmea anilor lor razimă să o scurtéze pre cela ce aŭ luat putére a lega şi a dăzlega, iară de nu se vor rumpe lesne ceea ce greşesc şi să se părăséscă de al lor obicéiŭ şi vor alége a sluji maĭ bine păcatuluĭ şi dulceţiĭ trupuluĭ de cât domnuluĭ, şi nu vor vrea să tâlcuiască după viaţa evangheliei, unora ca acelora nu iaste a le zice nemica cuvânt de certare, că la ómeniĭ ceĭ nesmeriţĭ şi înponcişaţĭ ce nu ascultă, n'avem a le da nice o învăţătură, că cela ce spăséşte să'ş spăséscă al luĭ suflet.

De în poslania luĭ Sfetăiĭ Vasilie cătră Amfilohie.

Gl. 81. Cumu e întru bureni de's unele maĭ reale de cât céle bune, aşa socotim a fi şi în cărnure, întru bureniĭ Sterigóca şi în cărnure carnea de Ghypion saŭ de corb, drept acéea să nu mănânce neştine carele va avea minte carne de porc, nice să se atingă de carnea de câine, fără numaĭ dă nevoe, iar aşa cine va mânca aşa de nevoe, acela n'aŭ făcut fără de lége.

Cine va fi prins de va cădea întru patima necurăţieĭ de se va împreuna fără de lége cătră doaă suroriĭ, acéea nu se socotéşte a fi nuntă, niciĭ în besérică să între maĭ nainte până nu se vor despărţi unul de altul, că în deşert bârféşte carele tâlcuiaşte de zice că până va trăi muiarea luĭ nu va lua pre sora eĭ ca să nu pizméscă una pe alta, iar déca va muri se curmă şi pizma, şi iaste loc de bârfire de zice să ia pre sora mueriĭ luĭ carea aŭ murit, iar noaă acésta ne place aşa, adecă să nu întriĭ nice să te apropiĭ cătră rudenia trupuluĭ nice cum, ce să descoperĭ ruşinea lor, că déca vrême ce cariĭ se împreună bărbatul cu fămeaea de se fac amândoĭ un trup, atunce pespe mueare se face sorusa rudă bărbatuluĭ, drept acéea să nu ia pre muma saŭ pre fata mueriĭ luĭ, aşijderea nice pre mumăta saŭ pre fata a ta, aşijderea nice măcară pre soruta.

De în poslania a luĭ Sfetăiĭ Vasilie cătră preotul Grigorie ca se desparţă de cătră dînsul, pre acea muiare ce şedea împreună cu dînsul.

Gl. 82. Neinsurarea acésta 'ĭ iaste cinstea: să se desparţă neştine de petreeania mueréscă, că se cade să nu facem poticnire saŭ scandală frateluĭ, drept acéea urmând părinţilor de la Nichea porunciť'am să nu ţie mueare striină, ce să o desparţă, de tine şi de casa ta, [Zri] iar de nu vă veţĭ îndrepta ce veţĭ îndrăzni a sluji liturghie, să fie anatema şi ceia ce te vor priimi să'ş cază de în cinste.

De în epistolia sfîntuluĭ cătră protopopĭ.

Gl. 83. Curăţiţĭ besérica şi goniţĭ de la dînsa cariĭ's nedăstoiniciĭ şi căutaţĭ de priimiţĭ pre ceea lalţĭ cariĭ's harniciĭ, să nu puneţĭ în socotélă saŭ la vre o rânduială nice pre unul pînă nu'l veţĭ şti şi întâĭ până nu'l veţĭ aduce la noĭ, mirénul de'l veţĭ şti şi se va socoti a fi de slujbă: să nu'l puneţĭ fără de a nóstră ştire şi întrebare.

Adevărat.

Cătră episcopiĭ cariĭ's supt mâna luĭ să nu hirotonéscă pre banĭ.

Gl. 84. Cariĭ hirotonesc pre banĭ iar eĭ tocmesc lucrul aşa, zicând că nu luăm întâĭ, saŭ niciĭ împreună de o dată; iar apoĭ iaŭ deciĭ luare iaste aceia, măcară deaĭ lua cât, măcară întâĭ măcar apoĭ şi acésta iaste lucrul iubiriĭ de argint, carea iaste închinarea idolilor, [Zri], drept acéea pentru puţinĭ banĭ nu cinstirăţĭ maĭ întâĭ pe idoliĭ de cât pe Hs. niciĭ vă închipuiţĭ Iudeĭ vânzând şi luând a doa óră, pre carele numaĭ o dată pentru noĭ se aŭ răstignit, pentru că satele şi mânile carele vor lua unele ca acélea chemase-vor satul sângeluĭ

Gl. 85. *Pentru câte locure sânt ale canoniriĭ şi cum şi în ce chip sânt. Pentru locure sânt de canonire, ale celuia ce se pocăiaşte să plângă, să asculte, să cază, să stea cu credincioşiĭ.*

Ce iaste plângerea?

1. Plângerea iaste ca omul cel păcătos déca greşaşte; să stea afară de besérică şi afară şi de curtea saŭ tinda beséricii şi câţĭ întră în besérică naintea tuturor să cază şi să'ĭ róge plângând cu lacrăme ca să se róge pentru dînsul, că acela ce plânge iaste lepădat afară de curtea saŭ tinda beséricii, ca să se pocăiască aşa cât vrême'ĭ va fi poruncită.

Ce iaste ascultarea?

2. Ascultarea iaste ca omul cel păcătos déca greşaşte să asculte Dumnezăeasca scriptură, stând lângă uşile céle împărăteştĭ ale beséricii, pentru că cela ce ascultă, acela stă în curte saŭ în tindă, iară în besérică nu e ertat nice are voe să între până va săvârşi porunciţi luĭ anĭ.

Ce iaste căderea?

3. Căderea iaste adecă posluşania, cela ce greşaşte să stea în lăuntrul în besérică, maĭ îndărăt de partea ambonuluĭ, pentrr că cela ce cade, acela stă în besérică până la sfinta Evanghelie, iară décia după sfinta evanghelie când zice Diaconul: Eliţi oglaşeniĭ izăiidéte, atunce iase şi el cu oglaşeniĭ şi stă afară de besérică, până ce se sfârşéşte Dumnezăeasca slujbă.

Ce iaste starea cu credincioșiĭ.

4. Starea cu credincioșiĭ iaste că stă omul cu credincioșiĭ în besérică în lăuntru până la sfârșenia Dumnezăeștiĭ slujbe; iară Sfinteĭ Pricéșteniĭ nu se Priceștuiaște, până ce'șĭ împle poruncita luĭ vréme, iară déca'ș împle vrémea stând cu credincioșiĭ, atunce să și vrédnicéște împreunariĭ sfinteĭ Tainĭ a prea sfintuluĭ trup și prea curatuluĭ sânge a Domnuluĭ Is. Hs. deci cu acéste patru locure se obârșéște și se împle tótă pocania. Drept acéea cadese episcopuluĭ, saŭ preoților Duhovnici tótă vrémea, a canoniriĭ, orĭ multă orĭ puțină, tot pre acéste *4* locure să o împarță, și așa să curățéze de păcate pre cela ce să căiaște și să pocăiaște.

Sfârșitul canónelor de în poslaniile marelui Vasilie.

Răspunsurile canoneștĭ ale luĭ Timotheĭ, Sfintul episcop al Alexandrieĭ, unul de în ceĭ sfințĭ părințĭ 150 cariĭ se-aŭ adunat la Țarigrad, făcute către ceea ce venea către dinsul de'l întreba.

Pentru episcopĭ și clirici.

Intrebarea 1. Un copil oglașenic ca de șépte anĭ, adecă om deplin făcându-se liturghia, de'ĭ va veni prilej neștiind se va cumineca: ce trebue să se facă de dînsul?

Respuns. Trebue zice să se botéze că de Dumnezeŭ se-aŭ chemat.

Spollon. Să se știe că după Dionisie cel mare carele aŭ fost al *11* episcop la Alexandria, acéstea aŭ episcopit: Theona, Maxim, Petr, Sfeștino Mucenic. Ahila, Alexandr, Atanasie, Grigorie, Arian Capadox, iară Atanasie, Luchie, Arian iară Petr, deacia acest mare Timoteĭ se-aŭ rădicat pre scaun într'al patrulea an de împărăția luĭ Teodosie cel mare, și aŭ adunatu-se săbor *150* de sfințĭ părințĭ, asupra luĭ Machedonie luptătoriul de duh, iară după 7 anĭ pristăvise către Domnul și aŭ lăsat Diadoh în urma luĭ pre Theofil.

Tâlc. Intrebat fu acest sfânt părinte de va fi pus un copil saŭ om deplin întru ceĭ chemațĭ oglașenĭ și încă nu se va fi botezat cu sfintul botez, iară făcându-se liturghia déci'a'ĭ se va fi prilejit vréme, neștiind de se va Priceștui, necăzându-i-se să se priceștuiască maĭ nainte de botez, nice se-aŭ pus într'acel rând fără nebăgare în semă; ce trebue să se facă de acésta? și răspunse zise, trebue să se botéze, pentru că aŭ mers fără de hitlenie, și tâmplând'ĭ se prilej neapărat fiind de niminea se-aŭ priceștuit sfintelor darure, părându-le acelor credincioșĭ că iaste și el oglașen drept acéea se cuminecă parsesa de Dumnezeŭ se-aŭ chemat cum zice și sfântul Apostol Petr pentru Cornilie, și alțiĭ aĭ lui, eĭ șezând zice căzu pre dânșiĭ Duhul sfint și grăia cu limbile și mărea pre Dumnezeŭ, cum scrie în cartea déanieĭ nice póte neștine a opri apa, a nu se boteza uniĭ ca aceia cariĭ aŭ luat Duh sfint ca și noĭ, de acésta numaĭ ce aŭ zis Timoteĭ, déca vréme ce e chemat de Dumnezeŭ și se-aŭ socotit vrednic pricéșteniei: trebue să se botéze.

Intrebarea a 2. Carele iaste oglașen și va fi îndrăcit și va vrea el saŭ ómeniĭ luĭ, ca să ia sfântul botez: cădeai-se-va să ia aŭ ba, maĭ vârtos de'ĭ va fi aprópe să móră? caută de acésta canonul 77 al sfinților Apostolĭ, și canonul *60* al șaseluĭ săbor.

Răspuns Cel îndrăcit de nu se va curăți de dracul, adecă de duhul necurat, acela nu póte lua sfintul botez, iară lângă eșirea sufletuluĭ să se botéze.

Tâlc. Cel îndrăcit arată-se că iaste lăcaș drăcesc, dece se socotéște că acel Duh necurat, de nară afla luĭ lăcaș destoinic pre omul nară lăcui într'ânsul, cum va putea fi între amândoĭ să se priimésca într'ânsul doaă lucrure împoncișate? drept acéea carele e oglașen și nu se-aŭ curățit de duhul ce'l supără, acesta părinte n'aŭ socotit a fi vrédnic de Dumnezăescul botez, iar de va fi murind zice să se botéze ca să nu se pristăvéscă, și să n'aibă parte de darul botezuluĭ, să se ducă nesemnat și fără de céle ce'ĭ trebue pre cale.

Intrebarea a 3. De va fi îndrăcindu-se un om ce va fi creștin cădeai-se-va să se priceștuiască aŭ ba? caută de acésta la canon 77 al sfinților apostolĭ și canonul *60* al șaseluĭ săbor.

Răspuns. De nu va spune tainele nice într'alt chip cumva va huli; acela să se cuminece; însă nu în tóte zilele ce'ĭ ajunge într'o săptămână o dată Dumineca.

Tâlc. Zisese că Iuda aŭ spus tainele câte se-aŭ învățat de Domnul, și le-aŭ descoperit ovréilor, cu carele aŭ încredințat pre dânșiĭ și zicea că nu iaste sfinția sa Dumnezeŭ ce om prost, iară carele se îndrăcéște de va fi nebunind toť de una, de va spune și va huli, nicĭ tainele va putea mărturisi, nicĭ se va destoinici a se priceștui și se socotéște ca și cela ce nu știe ce face, [*Zri*] iar de va avea părăsire unele orĭ lăsându'l altele orĭ apucându'l, și în vrémea céea ce'l merșterșugéște de ia pricéștenia, atunce el încépe a huli: acela nu se cade numaĭ a nu se priceștui, ce încă nicĭ cu credincioșiĭ să nu se socotéscă, nicĭ împreună cu dânșiĭ să se róge că acest Dumnezăesc părinte zice pentru cel îndrăcit și pentru cela ce unele orĭ 'l lasă altele orĭ 'l apucă când nu e îndemnat de diavolul, de nu va zice să hulésca nemic către credință: atunce póte să se și cuminece pricésteniei.

Intrebarea a 4. De va fi neștine oglașen fiind bolnav și'șĭ va fi eșind de în minte și nu va putea să'ș mărturisésca credința, iar ó-

menii luĭ vor fi rugându-se ca să ia sfîntul botez cum se-ar cădea pôte lua aŭ ba?

Caută de acésta aicea la al doilea canon, caută la *12* canône al săboruluĭ de la Neochesaria, la canône *46* ale săboruluĭ de la Laodichia, şi la canon *45* ale săboruluĭ de la Cartaghen.

Răspuns. Cadese a lua de nu'l va fi supărând Duhul necurat.

Tâlc. Intrebarea aŭ fost pentru oglaşen şi e bolnav de'ş iase de în minte carele cându'l botéză el întrébă şi nu póte să zică răspunsurile, de va puté-se unul ca acela să se botéze? iar răspunsul iaste aşa că se cade şi se cuvine şi aşa fiind să se botéze, pentru că fiind oglaşen aŭ arătat voe bună cumu'ĭ iaste dragă credinţa şi'ş va arăta voia luĭ cea bună, măcar de n'aŭ nice ajuns să răspunză botezându-se, iar de va fi supărându'l zice Duhul necurat să nu se botéze ce să'ĭ se facă luĭ cum maĭ sus se-aŭ zis.

Intrebarea a 5. Muiarea de se va lipi cu bărbatul eĭ nóptea adecă bărbatul cu muiarea şi se va face împreunare, cădéi-se-va a se cumineca aŭ ba? caută de acésta aicea la *13* canône şi la poslania a luĭ Dionisie către Vasilida la treĭ capete.

Răspuns. Nu li se cade apostolul strigând să nu se lipséscă unul de altul fără numaĭ când se vor tocmi să se ţie pre la vrémĭ ca să se pótă ruga; deacia iar să'ş vie la loc să se împreune, ca să nu supere pre voĭ satana pentru ţinerea vóstră.

Tâlc. Intrebarea acésta iaste pentru ceea ce sânt însuraţĭ pre lége, şi într'acéca nópte se vor împreuna unul cu altul, de se vor putea cumineca? iar răspuusul zice aşa, că nu li se cade, ca să fie întărit cuvîntul graiuluĭ care aŭ zis marele Pavel.

Intrebarea a 6. Muiarea oglaşenică de'ş va fi dat numele ca să se botéze, iară căci'ĭ se-aŭ făcut cură rea cumu'ĭ obicéiul muerilor, în zioa botezuluĭ, cădéiseva a se boteza într'acea zi aŭ tréceova?

Tâlc. Cadese a tréce până ce se va curăţi:

Intrebarea a 7. Muearea de va vedea că iaste în cură rea cumu'ĭ obicéiul muerilor, óre putéva să se apropie de tainĭ într'acea zi aŭ ba?

Rĕspuns. Nu se cade până ce se va curăţi, caută de acésta la pocaania a lu Dionisie către Vasilida *glav. 2.*

Tâlc. Cariĭ vor să se destoinicéscă Dumnezăesculuĭ botez: aceea să se scrie de ceea ce slujesc besériciĭ, muiarea zice déca se va întórce şi va vrea să se botéze, iar apoĭ se va lunătăci când se cade să se botéze? iar acest sfînt părinte aŭ răspuns de acésta: [*Zri*] déca se va curăţi, că până nu vor tréce zilele carele'ş pre lége tocmite, până atunce tot se socotéşte că iaste întru necurăţie, drept acéea nicĭ să se botéze, nicĭ să se cuminece măcar de se va fi şi botezat.

Intrebarea a 8. Muiarea de va naşte in postul paştilor, cădéiseva să postéscă şi să nu bea vin căce aŭ născut?

Respuns. Postul se-aŭ făcut ca să smeréscă trupul, decĭ déca vreme ce iaste trupul întru slăbiciune şi bólă, cadese să se pricestuiască bucatelor şi băuturiĭ, şi să ţie cum va vrea şi cum va putea.

Tâlc. Intrebat fiind muiarea zice carea va naşte în postul cel mare al paştilor, cădéiseva a bea vin şi să dăzlége postul? şi aŭ rĕspuns că postul se-aŭ făcut pentru smerenia trupuluĭ, decĭ déca vréme ce trupul iaste slab şi bolnav saŭ într'alt chip ce nu póte tréce pedepsele postuluĭ, ce încă maĭ vârtosu'ĭ trebue tărie şi zidire: cadese carea naşte pre post, adecă în postul ce să face pentru paştile să şi mănânce şi vin să bea.

Intrebarea a 9. Oare cadese cliriculuĭ să se róge naintea Arianilor saŭ altor ereticĭ, aŭ nu'ĭ strică luĭ nemica când face rugă adecă liturghie

Rĕspuns. La Dumnezăeasca liturghie diaconul strigă, maĭ nainte de sărutare, cariĭ sânt nepriceştuiţĭ eşiţĭ, drept acéea nu se cade să fie acolo, de nu se vor făgădui că se vor pocăi, şi se fugă de eres.

Tâlc. Intrebarea iaste pentru cliric de póte să se róge naintea ereticilor, adecă a sluji liturghie, şi aŭ răspuns când vor să se ducă sfintele la sfîntul preastol, atunce să zice celor nespurcaţĭ cariĭ sânteţĭ nepriceştuiţĭ eşiţĭ adecă oglaşeniĭ izăiidéte; decĭ déca vréme ce nu se lasă şi oglaşeniĭ să fie acolo la Dumnezăiasca jertvă, dar ereticul cum va sta, fără numaĭ zice de să vor făgădui să se pocăiască şi să se lase de eres, décia atunce socotesc a nu fi înlăuntrul beséricií, ce afară cu oglaşeniĭ şi până nu se vor făgădui că se vor lăsa de eres, nicĭ cu oglaşeniĭ să nu se pue să stea ce să se gonéscă.

Intrebarea a 10. De va fi cineva bolnav şi va fi selbezit fórte de multa bólă şi va veni sfîntul post al paştilor, cadeise să postéscă, aŭ faceva razdraşenie şi să ţie ca şi alţiĭ ce va putea, aŭ mâncava unt de lemn şi să bea vin pentru multă slăbiciune şi bólă?

Rĕspuns. Bolnavul se slobozéşte să mănânce şi bucate şi băutură să bea, şi să ţie ce va putea, că cela ce e veştejit şi selbezit de slăbiciunea bóleĭ 'ĭ se cade să mănânce unt de lemn.

Tâlc. Intrebarea iaste pentru bolnavul şi selbezitul, de'ĭ se va cădea adevărat să se postéscă în postul paştilor în loc ce se-ar lăsa şi nu'ĭ se-ar erta saŭ să mănânce unt de lemn şi să bea vin pentru bólă? iară rĕspunsul zice că cela ce e selbezit de bólă cadeise să mănânce şi unt şi vin să bea, şi să târpé-

sĕ cum va putea, adecă saŭ peste tot postul saŭ în câte-va zile, după socotinţa celuia ce'l va fi îndreptând (adecă a Duhovnicului) însă semnat lucru iaste de acésta şi într'acest canon şi in acel dea opta că postul părĕsimilor paştilor mâncare sécă iaste şi încă depărtéză şi de vin. [*Zri*] iară unii zic într'acéste canóne într'amândoaoo, că postul paştilor iaste numaĭ săptămâna sfintelor patime, iară nu e zic post tóte părĕsimile.

Intrebarea a 11. Zisaţĭ o dată clericul de va asculta nunta fără de lége dece de va fi nunta fără de lége, clericul nu'ĭ se cade să se impreune păcatelor striine.

Tâlc. Clericilor zice li se cade când sânt chemaţĭ la facerea nuntelor ca să se róge şi să împreune pre ceia ce să însóră; décia de va auzi că iaste nunta fără de lége, să nu se ducă, nicĭ să se róge, nicĭ să facă liturghie, nicĭ să se împreune păcatelor striine.

Intrebarea a 12. Care mirén se va săblăzni în vis şi va întreba pe cliric zicând óre póte'ĭ se erta să se priceştuiască într'acea zi au ba? Caută de acésta la epistolia luĭ Dionisie carea scrie cătră Vasilida *gl. 4.*

Rĕspuns. Insă de va fi fost acea pohtă de muiare: nu'ĭ se cade, iar de'l va fi supărând satana ca pentru vina acéia să'l instriinéze de pricéştenia Dumnezăeştilor tainĭ: cadeise să se priceştuiască; pentru că diavolul carele supără, într'acéea vréme când 'ĭ se cade a se priceştui, nu se maĭ părăséşte a nu'ĭ face dodială ca acéea.

Tâlc. Pentru ceia ce să sablăznesc, cărora li se face de le cură sămânţa trupuluĭ, de acésta zice părintele acesta, carele se-aŭ săblăznit de'ĭ va fi adus mintea gând de pohtă de muiare şi de va fi întrat şi va fi venit de acolo săblăznirea şi vărsarea sămânţeĭ, atunce nu'ĭ se cade să se priceştuiască, că se cade că décă vréme ce aŭ spurcat gândul celuia ce se-aŭ săblăznit acea tâmplare, [*Zri*] dar cu gând ca acela cum va putea să se apropie de sfinţie? iară de va nu va fi gândind nice unele de acéstea, zice că iaste primejdia draculuĭ, ca aşa să'l înstriinéze de dumnnzăiasca priceştenie, drept acéea se cade să se priceştuiască, că de va şti şi de va prinde de véste hitlénul, de om îndreptat ca acela de câte orĭ va pricépe că va să se priceştuiască; nu va maĭ curma vrăjmăşind omuluĭ; să'ĭ facă pacoste să nu se priceştuiască sfintelor.

Intrebarea a 13. Cariĭ sânt însuraţĭ şi împreunaţĭ întru nuntă, în ce zi de ale săptămâneĭ li se cade să se desparţă şi să se feréscă de împreunarea, unul cătră altul şi în carele să fie volnicĭ?

Răspuns. Carele am zis maĭ nainte şi acum le zic. Apostolul zice să nu se lipséscă unul de altul, fără numaĭ de să vor tocmi pre la bogate vremĭ ca să pótă fi gata de rugă. şi iarăşĭ adins elu'ş socotéşte ca să nu supere zice pre voĭ satana pentru neţinerea vóstră, cadese într'alt chip să nu fie fără de nice o nevoe Sâmbăta şi Dumineca să se feréscă, pentruţcă într'acéstea zile jertva Duhovnicéscă saŭ sufletéscă: se face Domnuluĭ.

Intrebarea a 14. Neştine de nu'ş va fi în fire saŭ va fi nebun şi se va omorâ saŭ se va surpa de undeva să móră cădéi-se-va să'ĭ se facă liturghie aŭ ba; Caută de acésta la canon 77 al sfinţilor apostolĭ şi la canon *60* al şaseluĭ săbor. şi la acesta la a *3* şi la a *2*.

Răspuns. Carele iaste cliric cade-i-se să socotéscă de acésta de va fi făcut acésta adevărat fiind afară de minte (adecă nebun) de bine că de multe orĭ vrând uniĭ ca aceia să dobândéscă folosinţa lor ce pohtesc, bârfesc de zic că nu'şĭ aŭ fost în fire, unele orĭ de supărarea şi primejdiile ómenilor, saŭ într'alt chip pentru nebăgarea în sémă aŭ făcut acela lucru; [*Zri*] drept acéea nu trebue să se facă pentru dânsul poménă saŭ liturghie căce că el luĭ adins elu'ş se-aŭ făcut ucigaş; drept acéia se cade clericuluĭ cu totulu'ş, să caute cum are socotinţă ca să nu cază supt păcat.

Tâlc. Intrebarea iaste pentru cela ce nu'ĭ e mintea sănătósă ce întorcându-se de în minte se omóră cu a luĭ mână, saŭ se surpă de într'o râpă, de móre, de'ĭ se va cădea unuia ca aceluia să'ĭ se facă rugă, poménă şi liturghie? şi aŭ răspuns de aŭ zis omul adevărat de'ş va eşi de în minte şi nu va şti ce face, şi se va omorâ cu a luĭ mână saŭ se va surpa de undeva, saŭ într'alt chip se va omorâ atunce pentru unul ca acela să se facă rugă, poménă şi liturghie. Cade-se de acésta cu deadinsul a socoti, pentru ceia ce sânt chemaţĭ la rugă să nu cumva să se omóră cu mâna lor aŭ înbăsăŭ aŭ pentru scârbă saŭ într'alt chip ştiind ce face [*Zri*] că pentru uniĭ ca aceia nu se cade nice rugă nice poménă nice liturghie a face: că singuir luĭ adins elu'ş ucigaş iaste.

Intrebarea a 15. O muiare de se va îndrăci de duhul necurat, atâta cât să o şi lége cu lanţure, deacia bărbatul va zice că nu pocĭ să mă ţiŭ de voia trupuluĭ, şi va vrea să ia alta, cădéi-se-va să ia alta aŭ ba? Caută de acésta canonul 77 al sfinţilor Apostolĭ şi canonul *60* al şaseluĭ săbor, şi de într'acéstea al *2* şi a *3*.

Răspuns. Pentru acésta nicĭ aflu ceva, nicĭ n'am ce răspunde; căcĭ că iaste lucru al preacurvieĭ.

Tâlc. Intrebarea acésta iaste pentru bărbatul căruia'ĭ iaste muiarea nădușită de Dulhul necurat, adecă în carea lăcuiaşte Duhuhitlén, şi nebunéşte atâta cât o légă cu lanţure ca să nu se omóre saŭ pre altul să vateme saŭ

nu va putea să'ș vie în fire saŭ să se împreune cu dânsul, deacia va zice bărbatul că nu póte lăcui cu ea, ce va să ia altă muiare pre lége, decĭ cŭ de acésta mă mir, și nu pocĭ ce voiŭ zice; că bărbatul carele se va logodi fiindu'ĭ muiarea vie și să ia alta, alta nu socotesc a fi ce numaĭ prea curvie; *[Zri]* iara Nearaoa a luĭ Leu înțeleptuluĭ împărat, dă voe bărbatuluĭ celuia ce'ĭ se nebunéște fămĕia în tótă vrémea saŭ de pururea: să spargă nunta; iar décă va sparge nunta să fie volnic bărbatul, să'ș ia altă fămée pre lége.

Intrebarea a 16. De va postise óre cine ca să se priceștuiască, deacia spălânau'ș gura, saŭ în bae fiind, nevrând va înghiți apă: óre cădéi-se-va a se priceștui?

Răspuns. Așa că de va afla vină a'l apăra de pricéștenie: maĭ des va face acésta.

Intrebarea a 17. Ore noĭ ceștea ce auzind des cuvântul a luĭ Dumnezeŭ, și nu'l facem óre fivom supt blăstem aŭ ba?

Răspuns. Măcar de și nu facem, iar căcĭ nu priimim, cadeni-se să ne urgisim și să ne dosădim căcĭ că auzind noĭ nu băgăm sémă, că o parte de spăsenie iaste și de acésta când ne dosădim și ne urgisim noĭ adins noi'ș.

Intr. 18. De în ce vârstă se socotesc păcatele de la Dumnezeŭ.

Răspuns. Cătră pricéperea și cătră socotința a fieș-căruia, însă unora de în vârsta a *12* anĭ, iar altora și maĭ marĭ.

Tâlc. Zi-s'aŭ și aŭ răspuns că socotéște Dumnezeŭ păcatele omuluĭ, cătră pricéperea și socotința a fieș-căruia: pentru că uniĭ de în coconĭ, fiindu-le firea maĭ iute, și maĭ vârtos trézvă, eĭ numaĭ cât aleg de socotesc binele și răul; iar alțiĭ sănt maĭ apesțiĭ și maĭ zăbavnicĭ cu pricéperea mințiĭ, și cad; drept acéea unora aŭ zis, că le socotéște Dumnezeŭ păcatele de în vârsta a *12* anĭ, iar altora de maĭ marĭ și maĭ desăvârșit.

Sfârșitul întrebărilor și răspunsurilor, ale luĭ Sfeti Timoteĭ.

Intrebărĭ și răspunsure săbornicești, făcute de pururea pomenitul patriah Chyr Nicolae.

Intrebare. Ore cade-se călugăruluĭ să între la sfîntul jertăvnic că'l opréște Canon *33* al sfîntuluĭ săbor, carele se aŭ făcut la Trulla; carele nu va fi tuns orĭ cine măcar și călugăr să nu se sue pre ambon, să cânte saŭ să citéscă, așijderea zice și canonul *21* de la Laodichia și a *15* și canon a *11* al săboruluĭ carele se-aŭ adunat a doa óră la Nichea?

Răspuns. Călugărul carele nu e hirotonit și se va sui pre ambon ca un citeț, să facă slujba citețuluĭ: opritu-se-aŭ. iar la jertăvnic a intra pentru aprinderea lumânărilor și a candelor carele (nu va avea nicĭ o vină de greșală) gândesc că nu se va cădea a'l opri pentru cinstea chipuluĭ călugăresc.

Intrebare. Ore cade-se Sâmbăta a nu face metanĭĭ cu genuchele la pământ, ca și Duminecа și peste Rusalĭ aŭ ba?

Răspuns. De pravilă nu se opréște, iar mulțĭ ómenĭ căcĭ nu e Sâmbăta post nice metaniĭ fac.

Intrebare. Ore cade-se a posti în luna luĭ August aŭ ba?

Răspuns. Maĭ nainte era postul în vrémea acésta, iară căcĭ se-aŭ tâmplat în vrémea acésta, de să făcea posturile păgâneștĭ: se-aŭ mutat drept acéea încă și de în ómenĭ, mulțĭ postesc postul acesta.

Intrebare. Ore cade-se îndrăcituluĭ să se împreune sfintelor?

Răspuns. Insă sfîntul Timoteĭ, întru întrebările luĭ aŭ zis într'un chip și sfîntul Apostol într'alt chip și alțiĭ maĭ de pre urmă într'alt chip, iar noĭ socotim așa că de să va supăra neștine de hérea négră cum se-ar părea că se îndrăcéște: acela nu se opréște, iar de va fi adevărat îndrăcindu-se, atunce nicĭ cum să nu se destoinicéscă sfintelor, că lumina cătră întunerec n'are nicĭ o împreunare.

Intrebare. Ore cade-se de célea ce aduc la besérică, adecă prescurĭ și băuturĭ, să le mănânce preotul fără socotélă, și unde va vrea și cum va vrea și óre cadei-se să le mănânce ca pâinea próstă aŭ ba?

Răspuns. Insă fărâmăturile célea ce le înalță ba nicĭ cum: ce numaĭ în besérică să se mănânce, până ce să vor tóte cheltui adecă mânca, iară célea lalte maĭ multele, să nu le mănânce cu lapte saŭ cu caș, cu brânză saŭ cu pește saŭ cu carne: ce cu tocméla și cu mare socotință și de osebĭ singure maĭ nainte fără de alte bucate.

Intrebare. Călugărul de'ĭ se va tâmpla orĭ fie ce primejdie de cele ce vatămă sufletul, deacia va vrea să fugă, iar maĭ marele luĭ 'l va afurisi, ce va face, care de într'amândoaoo nu va băga în sémă acea vătămare a sufletuluĭ aŭ afurisanie.

Răspuns. Cade-se de acésta zice, pentru primejdia ce se betejaște de'ĭ va fi a'ĭ avea nevoe: el să fugă de acolo într'altă parte, iar de afurisanie și de legarea celuĭ ce iaste maĭ mare nicĭ în sémă să nu o grijeștĭ.

Intrebare. Igumenul pristăvindu-se lăsat'aŭ altul în locul săŭ, deacia 'l aŭ afurisit, ca să nu fugă, iară el după bóla luĭ aŭ fugit: ce se cade a face pentru acea legare?

Răspuns. Legătura e fără sémă și când légă pre omul așa dobitocéște, drept acéea nu e nice tare și cela ce se-aŭ legat să mérgă la Arhiereŭ, să'ș spue cumu'ĭ iaste rândul și să se dăzlége de acea legătură.

Intrebare. Ore cade-se preotuluĭ celuia ce'ĭ se aŭ luat darul pespe vină. saŭ de voe vădit fiind el adins elu'ș de într'a luĭ minte, pocăindu-se el și'ș lasă preoția, să zică Bla-

gosloven Vetnaş şi boje uştidri naş, saŭ Ils. istinăii Vĕt naş saŭ să cădéscă cu cădelniţa, saŭ să intre să se priceştuiască, înlăuntrul jertăvnicului, adecă în oltariu aŭ ba?

Răspuns. Ca nice cum zice ce să se pue în locul mirénilor.

Intrebare. Ce póte fi de zice marele Vasilie întru canónele céle micĭ să fie fără de blagoslovenie; după măsura greşalil ce iaste acésta?

Rĕspuns. Iaste acésta să lipséscă pre neştine de blagoslovenia ce să dă în besĕrică.

Intrebare. Carii sânt opriţĭ de sfînta pricéştenie, óre cadeli-se a mânca Panachie saŭ Anaforă?

Rĕspuns. Aflăm la viaţa lu sfeti Teodor Sicheotul: pre unil ca acéia oprise.

Intrebare. Ore cade-se a canoni pre cineva cu pravila a lui Sfeti Ioan Postnicul?

Rĕspuns. Pravilă ca acéea pentru pogorîrea cea multă ce face a eĭ: pre mulţĭ aŭ perdut, drept acéea carii greşesc şi sânt cu minte bună pot să se îndreptéze şi cu acésta.

Alte întrebărĭ de în pravilă ale luĭ Timoteĭ prea sfintul episcop de la Alexandria.

Intrebarea 1. Póte suge copilu când'l botezat atunce de curând la muiare când'l întru obicina muerésca, adecă când se lunătăcéşte şi să dórmă cu dânsa în pat?

Rĕspuns. De nu va putea face pentr'acea trébă într'alt chip, dă nevoe póte, să nu se desparţă muma de cocon, că una se tocméşte şi se socotéşte să nu cum va să ţie iale şi să fie urgisite, pentru cinstea tainiĭ de să se feréscă să nu'ş apléce coconiĭ, pentru că sfintele nu se spurcă de niminea, drept acéea să'ş apléce muma coconul şi să 'l culce cu dîusa, cum se-aŭ zis dă nevoe déca nu va putea face într'alt chip.

Intrebarea a 2. Muiarea carea va fi oglaşenică de va fi tocmită să se botéze cu coconul eĭ, şi de năprazuă se va tâmpla coconuluĭ nevoea morţiĭ şi se va boteza maĭ nainte de mumă-sa, óre putea-va mumă-sa să'l apléce ne aflându-se creştină să'l apléce saŭ de nu va putea mumă-sa să dea hrănicea coconuluĭ şi putea-va să dórmă la un loc în pat cu al eĭ fiŭ?

Rĕspuns. Şi aicea iară nevoea le drége, să se ţie zice întrebarea ceiĭ de întâĭ adecă acestuĭ canon ce e dăsupra cestuea, pentru că de acéstea se socotéşte mintea şi punerea înainte, care punere se-aŭ tocmit întâĭ să se botéze şi aŭ venit cu tótă voea, drept acéea trebue acéstea a căuta şi a socoti, iară să nu socotim pe prost lucrurile célea ce urméză.

Intrebarea a 3. Muiarea dă se va fi destoinicit Dumnezăescului botez, décia maĭ nainte până nu'ĭ va tréce săptămâna de curăre, numaĭ câtu'ş va vedea curărea obicéiuluĭ eĭ cum iaste al muiarilor, aceia cădeai-se-va întâĭ să se cuminece aŭ ba, şi în pat să dórmă aŭ după ce se va curăţi şi se va spăla?

Rĕspuns. Pentru cinstea botezuluĭ să se cuminece, închizăşuindu-se Naşul eĭ şi luânduă în chizăşie cum va păzi céea laltă vréme de o va împlea că légea şi tocméla a eĭ iaste să facă şi să împle şi în célea lalte zile şi'ĭ se cade să se spéle décia numaĭ o dată.

Intrebarea a 4. Ore coconul de curând născut tâmplându-i-se nevoe de mórte, maĭ nainte de zioa săptămâniĭ: putea-se-va chema şi să se botéze?

Rĕspuns. Póte pentru că adevărat se-aŭ făcut acéstă tocmélă la besérică, căce că om deplin se naşte în lume.

Intrebarea a 5. Oglaşenicul de să va pristăvi fără de véste nebotezat, óre cădea-i-se-va să se facă rugă de dînsul saŭ citenie saŭ să se îngrópe cu creştiniĭ aŭ ba?

Rĕspuns. De se va mărturisi c'aŭ petrecut slujind cu dédinsul, şi nu se-aŭ lipsit de besĕrică pentru nebăgarea în sémă, de va fi petrecut aşa să'ĭ se facă rugă, citeniĭ şi îngrupare cu creştiniĭ iară să nu cercăm nicĭ să ispitim noĭ, judecăţile şi îndreptările céle nesocotite ale luĭ Dumnezeŭ.

Intrebarea a 6. Oglaşenicul carele va fi chemat de în păgânĭ de se va înşela şi se va priceştui sfintelor tainĭ: óre cădea-i-se-va după acéea să se botéze aŭ ba?

Rĕspuns. Unul ca acela trebue să se curăţéze cu baea înoiriĭ a doa óră căcĭ că seaŭ chemat supt dar, că de nu se va naşte neştine a doa óră aşa (după cum zice glasul Domnuluĭ): nu va putea întra împărăţia ceriuluĭ.

Intrebarea a 7. Oglaşenicul carele e chemat de în limbĭ adecă de în păgânĭ de va fi om desăvârşit şi se va îngârli cu o muiare, décia'l va certa neştine, iară el nu va băga în sémă nice va păzi, décia într'acela loc 'ĭ se va prinde ciuma saŭ mórtea óre cădea-i-se-va pentru frica ciumeĭ saŭ a morţiĭ să se botéze numaĭ cât aŭ ba?

Rĕspuns. Să nu se botéze de nu se va dăzgârli de tot să nu maĭ lăcuiască într'acea viaţă.

Intrebarea a 8. Preotul de va rămânea singur şi'l va ruga să facă botez, cum se va cădea să'l tocmĕscă, óre întâĭ naintea osfeşteniéĭ să'l facă oglaşen şi să'l ungă cu unt, aŭ după ce să va lepăda să sfinţéscă Iordanul, adecă apa scăldătóreĭ, aŭ să'l botéze numaĭ cât după osfeştenie şi va lăsa scăldătórea şi nu va eşi să'l lépede de duhul necurat?

Rĕspuns. Să facă întâĭ lepădarea, décia

atunce să mérgă să facă o osfeştenia apeï décia atunce săʼl botéze.

Intrebarea a 9. Popa când botéză de vor fi acolo şi alţĭ popĭ óre el va face lepădarea aŭ aceea?

Rĕspuns. Insă de va fi diaconul acolo, el să facă lepădarea, iar cela lalt săʼl botéze purcezând eĭ amândoĭ, ce să zice unul cu altul întru cinstea ce aŭ luat.

Intrebarea a 10. Ore are voe Diaconul să gătéscă pre ceĭ oglaşeniĭ, să se lépede aŭ ba?

Rĕspuns. Fórte încă că maĭ vârtos al diaconilor iaste acesta lucru.

Intrebarea a 11. Ore póte citeţul saŭ ypodiaconul să ducă pre oglaşenic să se botéze şi să strige saŭ să chiame adecă să pue numele celor oglaşeniţ aŭ ba?

Rĕspuns. De nu va fi diaconul acolo volnicue ypodiaconul săʼĭ ducă iară de nu se va afla niciĭ ypodiaconul de nevoe ducăʼĭ şi citeţul.

Intrebarea a 12. Ore are voe popa pre la adeveritele săbóră să dea evanghelia Diaconuluĭ să o citéscă ipodiaconul, nefiind alt diacon aŭ ba?

Rĕspuns. Să dea căʼĭ se cade déca nu e Diacon.

Intrebarea a 13. Ore cade-se diaconuluĭ saŭ Arhidiaconuluĭ, să dea popeĭ sfîntul potir aŭ ba?

Rĕspuns. Volnicue, are voe, cade-i-se.

Intrebarea a 14. Ore cade-i-se Diaconilor aʼĭ priimi după frângerea sfîntuluĭ Agneţ să împarţă cinstitul trup a luĭ Hs. fărâme aŭ ba?

Rĕspuns. De va fi acolea episcopul, naintea luĭ nu póte, iar de nu va fi şi de să va tâmpla glótă póte face şi acésta să o facă, socotindu-se diaconul al doilea de către preotul cel de întâĭ după ce va frânge agneţul să li-l dea lor.

Intrebarea a 15. Ore cade-se preotuluĭ fiind în cinul călugăresc şi să se încingă cu brâu carele se chiamă catromenoi, şi aşa să slujască liturghie aŭ ba?

Rĕspuns. In canonul Alexandrieĭ acésta nu se află.

Intrebarea a 16. Ore cade-se preotuluĭ purtând legătura capuluĭ (adecă fachelion) să facă liturghie aŭ să o lépede şi aşa să slujască?

Rĕspuns. De va avea chipul orariuluĭ să o pórte, iar de nu să nu fie volnic nice cum să o pórte.

Intrebarea a 17. După pricéştenie de va prisosi să rămâe ceva întru sfîntul potiriŭ şi ceea ce vor vrea să se cuminece nu vor fi să potrivéscă niciĭ cela ce aŭ slujit nu va putea acéea a face pentru vre o vină, niciĭ alt cine va, óre cădéi-se-va să se ţie până a doa zi aŭ ba?

Rĕspuns. Cade-se celuea ce slujaşte fórte bine să cumpănéscă lucrul ca să nu prisoséscă, iar de nu o va cumpăni nice o va socoti, atunce să o pue bine cu pază, décia când va fi diminéţa el să le potrivéscă fórte bine cu grózá şi frică.

Intrebarea a 18. De să va tâmpla să se strice cinstitele darure şi nu vor putea la pricéştenie a se potrivi a óre cădea-se-va săʼl arză aşa cu vasul aŭ numaĭ aşa góle. aŭ cum am zice maĭ pe scurt să se arunce adecă să se lépede în apa râuluĭ aŭ cum va cădea să li se facă?

Rĕspuns. Insă întâĭ se caŭe multă socotinţă a face să nu se lase să se strice iar de să va tâmpla a se face acésta de léne şi de nepurtarea grijă, atunce nice se cade a se arde niciĭ să se lépede: ce să gătéscă potiriul să le tocméscă cu vin dulce şi aşa să le potrivéscă.

Intrebarea a 19. Déca vréme ce acest obicéiŭ de noĭ aşa se-aŭ ţinut orĭ în ce zi se vrea tâmpla ajunul naşteriĭ sfinte a luĭ Hs. şi a sfinteĭ bogoiavleniĭ orĭ Sâmbăta orĭ Duminecea noĭ nu le dăzlegam ce făcém liturghie Duminecă diminéţa şi ne priceştuém şi ne botezam, iară când era séra iar făcém liturghie Abdinieĭ [*Slujba*] şi iarăş ne priceştuiam óre cădea-se-ar de acésta a face aşa aŭ ba?

Rĕspuns. Noĭ la Alexandria am socotit şi am tocmit pentru naşterea Domnuluĭ şi Dumnezeuluĭ şi Mântuitoriuluĭ nostru Is. Hs, nice cum să nu ne postim, nice săbor să facem, iară pentru sfînta Bogoiavlenie, numaĭ acésta ce se-aŭ tocmit adecă zicem să fie post şi Săbor, că de multe orĭ se tâmplă a fi Duminеca, drept acéea se face răzdréşenie după socotinţa sfinţilor părinţiĭ după sfîntul săbor şi după botezul apelor, şi iarăşĭ se ţine pentru tocméla şi pentru lége, ca alt niminea nemica să nu se priceştuiască fără numaĭ apă, décia aşa se cade să se facă Razdréşenie postuluĭ pentru Duminecea şi să se ţie pentru légea praznicului cum se-aŭ zis pre înţelépta tocmélă a celora ce aşa aŭ tocmit şi aŭ dat fiind înţelepţĭ şi ispravniciĭ credincioşĭ aĭ sfinteĭ beséricĭ.

Intrebarea a 20. Ore după pricéştenie şi după ce va aduna în potiriul sfînt şiʼl va acoperi preotul, saŭ Diaconul, şi vor veni niscare ómenĭ vrând să se priceştuiască putea-va săʼl descópere şi să gătéscă sfîntul potiriŭ şi să dea de întrʼânsul aŭ ba?

Rĕspuns. Insă cade-se Diaconuluĭ saŭ preotuluĭ să aştépte şi să îngăduiască să nu acópere, ce de câte orĭ câţĭ vor veni săʼĭ aştépte, iară de vor veni uniĭ fără nădéjde şi fără aşteptare, şi se va tâmpla de va fi acoperit: atunce să gătéscă potiriul şi săʼĭ priceştuiască, şi ce va rămânea a doa zi să potrivéscă.

Intrebarea a 21. De va veni saŭ se va apropia vre un eretic să se priceştuiască saŭ să ia blagoslovénie la masă, cădea-i-se-va a avea aŭ ba? căcĭ că mulţĭ sânt carĭ vin de într'ânşiĭ până şi diaconiĭ lor ca cum;ară fi făcându-se călătorĭ.

Rĕspuns. Nu se cade fără numaĭ dóră de va întra vre unul în besérică şi va înşela fiind glótă multă, atunce carele'ĭ va da şi nu'l va cunóşte pentru îmbulzirea glóteĭ: nevinovat iaste

Intrebarea a 22. De vor fi niscare ómenĭ hirotoniţĭ; saŭ de în ceĭ ce vor vrea să se hirotonéscă, décia li se va tâmpla niscare primejdiĭ şi se vor lepăda de hirotonie, saŭ de vor mânca şi vor bea cum bogaţĭ aŭ făcut, óre pre uniĭ ca aceea cădeali-se-va a'ĭ priimi la pricéştenie aŭ ba?

Rĕspuns. Canonul adecă pravila aşa 'ĭ ţine să se priimĕscă ca nişte mirenĭ ce se zice de se vor întórce spre pocaanie să se pocăiască.

Intrebarea a 23. Nişte ómenĭ după ce se-aŭ pus în rândul clirosuluĭ, le-aŭ murit făméile; décia aŭ luat altele, uniĭ féte, alţiĭ văduă, alţiĭ şi lăsate adecă curve, o óre cădéliseva a'ĭ priimi la liturghie aŭ ba?

Rĕspuns. Pravila pre uniĭ ca aceia nu'ĭ priiméşte: ce cu totuluĭ gonéşte, căcĭ că nu cad numaĭ în greşala celora ce's câte cu doao cununiĭ, ce după ce se pun în rândul cliriciеĭ şi fac acésta îndoesc păcatul, şi încă maĭ mult îndoesc neertarea, cătră ceea ce fac fără de cale de iaŭ văduă şi curve.

Intrebarea a 24. Oare cine se-aŭ călugărit şi aŭ bărfit saŭ le-aŭ părut răŭ, iar apoĭ aŭ eşit de în mănăstirea lor şi se-aŭ hirotonit, décia după hirotonie aŭ lepădat de tot chipul călugăresc şi se-aŭ însurat, cădeseva a'ĭ priimi la liturghie saŭ la pricéştenie aŭ ba?

Rĕspuns. Nepriimiţĭ să fie de tot la liturghie, că e un lucru ce nu se cade fiind călugărĭ şi după hirotonie să se însóre.

Intr. 25. Oare cadese a citi cărţile céle deafară adecă ale Ellinilor aŭ ba?

Rĕspuns. Una ca acésta se cade a socoti făptura cărţilor şi acelor ce le citesc.

Intrebarea a 26. Ereticiĭ déca se întorc la adeverita besérică drept ce nu'ĭ botezăm a doa óră?

Rĕspuns. De se-ar face acésta nu se-ar întórce omul aşa curând de în eres, fiindu'ĭ ruşine să se botéze a doa óră: ce cu punerea mânilor a preotuluĭ pre dînsul şi pespe rugăciunea luĭ, ştie ar sări Duhul sfînt întru ómenĭ, cum mărturiséşte déania Apostolilor.

Intrebarea a 27. De sĕ va boteza un copil apoĭ orĭ pentru fie ce primejdie se va face uitare de botez, şi după acéea va fi vre o îndoire pentr'acésta ce se va cădea a face, să se botéze aŭ ba?

Rĕspuns. De va fi vre o bănuială ca acésta pentru cela ce va vrea să se botéze carele 'l va boteza aşa să zică: de nu te-aĭ botezat botezute întru numele tatăluĭ, şi a fiiuluĭ şi a sfîntuluĭ Duh.

Invăţătură adecă pildă pentru oglaşenie.

O mueare 'şi-aŭ dat numele să se botéze, şi se-aŭ pus în rând şi se-aŭ învăţat tainele vrând să ia botezul, décia fără de véste 'ĭ aŭ sosit mórtea şi au murit, décia se făcea îndoire pentru dînsa de să va cădea cu cinste să se ingrópe şi pentru dînsa liturghie să se facă, décia tâmplându-se Arhiepiscopuluĭ să trécă pe acolo, iar mumă-sa opritu-laŭ şi 'l aŭ întrebat, el aŭ zis să îmble să întrébe pentru lucru ce se-aŭ făcut, [*Zri*] care cliric ştie şi în ce besérică ş'aŭ dat numele, şi de va afla adevărat că aŭ făcut aşa, ertat'aŭ şi aŭ blagoslovit să se îngrópe cu cinste, zicând că cu voea eĭ cea bună făcutu-se-aŭ creştină măcar de o aŭ răpit şi mórtea: că nespuse sânt sfaturile şi tocmélele ale luĭ Dumnezeŭ.

Invăţătură alta saŭ a doa.

O muiare aŭ făcut doĭ coconĭ gémenĭ, décia a zécea zi de naşterea eĭ lovituiaŭ vărsatul, atunce unul de în coconiĭ eĭ văzându'l Mumă-sa ca'l e nevoe mers'aŭ la sfînta besérică de 'l aŭ botezat, décia după 2 anĭ crescut'aŭ coconiĭ şi aŭ vrut muma-sa să 'l botéze şi pre cel nebotezat şi n'aŭ putut cunóşte carele aŭ luat sfîntul botez, mers'aŭ la popa şi'l aŭ spus zicând, copilul mieŭ carele 'l am botezat de *10* zile fiind déc'aŭ crescut voiŭ să botez şi cela-lant şi nu pot să cunosc şi să stiŭ acuma carele e botezat, ce'mĭ zicĭ să fac? [*Zri*]. acésta déca aŭ zis preotul, adus'au aminte aŭ Sfetăi Chyril Arhiepiscopul Alexandrieĭ, şi aŭ zis amândoĭ să se boteze, zicând preotuluĭ aşa să botezĭ pre amândoĭ zicând: carele nu se-aŭ botezat botezul întru numele Tatăluĭ şi al fiiuluĭ şi al duhuluĭ sfînt, acum şi pururea şi în vecia Véculuĭ Amin.

Invăţătură de în canónele Apostolilor.

Intrebare. La canónele sfinţilor apostolĭ am aflat, muearea de va naşte şi de 5 zile fiind coconul 'ĭ va fi răŭ cădéiseva să se botéze? [*Respuns*]. şi aşa am aflat cum copilul să se botéze iară altă muiare să'ĭ aplécе coconul; iară mumă-sa să nu se culce în pat adecă cu bărbatul; până ce vor trécе zile *40* până ce se va curăţi muma copiluluĭ.

Alta.

Intrebare. Iară am maĭ aflat că muiarea carea e deplină carea se-aŭ făcut creştină după *1* saŭ *2* zile, saŭ măcară după câte zile de ar fi déle săptămâniĭ, şi'ş va vedea obicéiul eĭ curând: óre cădéiseva să se cuminece? [*Rĕspuns*]. şi am aflat cum în casa eĭ să se cuminece iară în besérică să nu între, pană ce se va curăţi cea ce se-aŭ botezat de curând.

Întrebarea a luĭ Sfetăi. Timoteĭ.

Intrebare. Carele iaste oglaşen şi va fi îndrăcit şi va vrea el saŭ ómeniĭ luĭ ca să ia Sfîntul botez? óre cădéiseva să'l ia aŭ ba, şi încă maĭ vârtos de va fi lângă mórte?

Rĕspuns. Îndrăcitul de nu se va curăţi şi izbăvi de Duhul necurat nu póte lua Sfîntul botez, iară de'ĭ va fi să móră să se botéze.

Intrebărĭ trimise de episcopul Costandin cătră prea fericitul Nichita mitropolitul Iraclici, şi răspunsurile luĭ cătră acel arhiereŭ, fórte de trébă şi de folos.

Intrebare. O muiare jupânésă va să se mărite a doa óră şi cére şi se rógă cu lacrăme, să ia blagoslovenia a doaĭ cununiĭ de la Arhiereul loculuĭ într'acea sfîntă besérică: ceriŭ dăzlegare de acésta să'mĭ spuĭ?

Rĕspuns. Insă o iubitóre de Dumnezeŭ episcópe, adeverinţa nu lasă a cununa pre ceĭ câte cu doaă nunte; iară obicéiul de la marea besérică unele ca acéstea nu lépădă: ce încă şi pre gineriĭ cariĭ's însuraţĭ a doa óră pun cununĭ şi de acésta niminea necăirea nu se-aŭ pârât, drept acéea şi tu nu'ţĭ fie frică a pune cununĭ pre dînşiĭ iară aşa li se cade unul saŭ şi doĭ anĭ să se opréscă de pricéştenia sfintelor tainĭ, şi popeĭ carele aŭ citit molitvele nu'ĭ se cade să mănânce împreună cu dînşiĭ.

Intrebare. O văduă jupânésă avea o fată de 7 anĭ cum (zicea mumă-sa) décia o aŭ logodit după un bărbat de 15 anĭ şi aŭ făcut legare cu zapise, arătând că după împlearea altor 5 anĭ să se facă obrucenia şi nunta, décia mumă-sa nu se-aŭ suferit aşa ce aŭ venit la besérica nóstră dă ceare şi se rógă să'ĭ se citéscă molitvele de obrucenie, maĭ nainte de împlerea tocmeliĭ acelora 5 anĭ, iară besérica nu'ĭ opréşte a nu se face acésta pentru 2 lucrure: una căce iaste copila de anĭ cam tinără, iară alta căce sânt putérniceĭ amândoaoo părţile (adecă şi uniĭ şi alţiĭ) ce să nu cum va să se facă vre un lucru cum nu se cade căce sânt eĭ putérniceĭ drept acéea besérica nu dă voe să se facă logodna până ce se vor împlea aceĭ 5 anĭ, décia aşa să facă amândoaă părţile după legarea zapiselor şi cum se-aŭ tocmit întreb şi de acésta să mă dăzlegĭ?

Rĕspuns. Déca vréme ce se-aŭ făcut zapise numaĭ pre tocmélă ca acésta de vor vrea să strice acésta şi să nu céră darurile ce se-aŭ dăruit întâĭ: atunce eĭ să strice, că nu e nice o oprélă; iară de vor vrea să ţie tocméla; să nu se desparţă; nice să ia Molitva obruceniеĭ; nice să citéscă preotul cununia maĭ nainte, până ce va ajunge fata să împle 5 anĭ; iară eŭ de acésta socotesc şi într'alt chip, [*Zri opasno*] că în pare că sócra va să tragă nunta la dînsa că mă tem că se-aŭ culcat ginerile pre dînsa, dece de se va fi făcut acésta atunce ca nu se apără acésta a face (adecă nu se opréşte a nu lua pre ginere'ş), iară nunta décia a fii-sa să nu se facă după dînsul în véc, pentru amestecarea de sânge; drept acéea opreaşteĭ déca fac legătură de nuntă (adecă după ce se tocmesc) şi nice după molitva obruceniеĭ să nu fie volniceĭ să între pre în casele socreştĭ, să mănânce şi să bea împreună cu sócra şi cu logodita, ce maĭ bine să'ĭ goneştĭ să şază cine'ş pre acasă şi că maĭ răŭ lucru nu iaste alta, pentru că de într'o mie dabia va eşi de acolo unul nevătămat şi nespurcat, iară ceia-lalţĭ toţĭ spurcaţĭ vor eşi, décia nunta anevoe se va face, drept acéea apără să nu se facă, mâncărĭ ca acéstea împreună, nice să mérgă singurĭ fiindule molitvele citite.

Intrebare. Părintele mieŭ sfinte, o fată aŭ luat un bărbat pre lége spre carele'ĭ se-aŭ dat şi blagoslovenie de obrucenie şi se-aŭ făcut şi molitvele, décia bărbatul se-aŭ dus de acasă'ş la alt sat să lăcuiască, şi acolo aŭ luat o posadnică (cum spune fata), şi ea aŭ aşteptat venirea bărbatuluĭ anĭ treĭ, şi ea acuma dă nevoe cére să ia alt bărbat, ce mă rog sfinţieĭ tale să'mĭ dăzlegĭ şi pentru acésta?

Rĕspuns. Acela posadnica să lase, iară de muiarea luĭ să nu se lase; aşijderea şi ea cătră altul să nu se împreune, că muiarea iaste slobodă déca'ĭ móre bărbatul, iară până iaste viŭ nice cum: după cum zice sfîntul Apostol.

Intrebare. Incă şi de acésta maĭ întreb o fată aŭ luat un bărbat şi'ĭ se-aŭ făcut blagoslovenie de logodnă şi molitvele de cununie fără împreunare décia aŭ căzut cu sócră-sa şi aŭ îngrecat, rogute să'mĭ dăzlegĭ şi de acésta?

Rĕspuns. Pentru acesta lucru răspuns'am episcopieĭ tale şi maĭ nainte, când 'mĭ aĭ trimes scrisóre de maĭ întrebat pespe nepoteŭ Chyr Ioan, iară aşa şi acuma stând de faţă vom rĕspunde; bărbatuluĭ 'ĭ iartă să'ş ţie muiarea luĭ, iară sócra să se depărtéze de dânşiĭ pentru răul obicéiŭ, ca să nu se maĭ tragă la dânsa ş'altă dată.

Intrebare. O muiare văduă născut'aŭ un copil, deacia se-aŭ dus la casa unuĭ popă zicându'ĭ că e al luĭ copilul şi l'aŭ lepădat la casa popeĭ, şi se duce muiarea să'şĭ dea séma. Preotul lepădându-se iară ea mirându-se de acea arătare şi nedomirindu-se ce va să facă cum va putea face să'ş înadeveréze lucrul, muiarea vrea să'ş obârşéscă lucrul cu jurământ şi se nevoiaşte popa să'ş cază de în spiţă şi nu e cum zic uniĭ să fie ea curvă, să se dăzlége şi acésta de folosinţa sfinţieĭ tale, ca un rob al sfinţieĭ tale acésta 'ţĭ-am scris?

Rĕspuns. Greşalele nu se dăzlégă cu pârârea deplin numaĭ căce'ĭ va pârâ să se créză

numaĭ de cât? glasul a mărturiilor bune să'ĭ încredinţeze cu jurământ să spue. iară pre curvă nice cum să nu se asculte, ce pe preot să'l laşĭ întru judecata a luĭ Dumnezeŭ, şi'ĭ va face sfinţia sa, judecată curând şi fără postélă.

Intrebare. Sfîntul meŭ părinte ore cade-se călugăruluĭ carele e trimes să tunză pre altul, adecă să'l facă călugăr, şi să'l facă şi schimnic aŭ ba?

Rĕspuns. Un om ce n'are un dar saŭ alt ceva acela nu póte să dea altuia, drept acéia carele iaste călugăr nu póte face schimnic.

Intrebare. Incă şi de acésta maĭ întreb să'mĭ dăzlegĭ, care popă se va fi călugărit, după acéea va veni de se va face schimnic: cade-i-se a sluji liturghie? şi iară de nu se va fi călugărit şi se va face popă, iară după acéia se va schimnici, putea-va sluji, întreb şi de acésta?

Rĕspuns. Canonul acesta pentru arhiereŭ să grăiaşte că după ce se vor îmbrăca în chipul schimniciéĭ sfinte să nu maĭ slujască întru rânduiala arhierescă că în locul sfinţieĭ ceiĭ nalte aŭ luat chipul smerenieĭ, [*Zri*] iară preoţilor acesta chip şi acéstă tocmélă se ţine adecă să facă liturghie în mânăstirile céle ce se-aŭ tuns, iară aiurea nice cum.

Intrebare. După acéstea şi de acésta încă maĭ întrebu, de va fi un călugăr singur cădéi-se-va să se ducă într'un loc să tunză pre alt călugăr, nefiind alţĭ călugărĭ cu dânsul?

Rĕspuns. Canonul şi pravila acésta aşa voiaşte să nu călugăreştĭ pre niminea fără de stareţ, iară de'l va tunde să'ĭ se ia darul, iară, a fi ş'alţĭ călugărĭ cu cela ce va vrea să călugărescă pre cineva de acésta niminea nicĭ cum aŭ scris, iar trebue când'l face tot să fie acolea şi alţiĭ să nu cumva să fie fost Arhimandritul singur când l'aŭ călugărit, décia, [*Zri*] să fie îndoire unora să zică călugăritu-se-aŭ nu se-aŭ călugărit, şi nu vor fi auzit ce vor prinde véste şi vor auzi că călugăriĭ se-aŭ lepădat de călugărie, şi petrec mireneşte şi apoĭ să n'aĭbă cine'ĭ vădi cum aŭ fost călugăriĭ.

Intrebare. Un copil ce va avea Duhovnic pre un călugăr décia va vrea să se tunză fără de ştirea părinteluĭ şi Duhovniculuĭ săŭ fără nicĭ o nevoe şi să fie carele va tunde pre dînsul de într'alt hotar putea-va fi acésta aŭ ba?

Rĕspuns. Pentru cela ce va să se călugărescă poruncitu-se-aŭ la pravilă să facă în Mănăstire un an după acéea să se călugărescă că nu e nicĭ o nevoe să fie acolo părintele şi Duhovnicul luĭ nicĭ iară să fie de în hotarul luĭ carele'l călugăreşte, pentru că aflăm mulţi de în sfinţĭ cum aŭ luat sfîntul chip pre în laturĭ striine şi pre în bogate hotară şi n'aŭ fost acolo nicĭ unul de într'înşiĭ nicĭ măcară părintele şi al lor duhovnic.

Intrebarea unuĭ Arhimandrit.

Intrebare. Ore cine aŭ vrut să se facă preot şi se-aŭ dus să'şĭ ispovedéscă păcatele şi greşalele sufletuluĭ săŭ. către părintele al luĭ Duhovnic. décia părintele şi al luĭ duhovnic, mers'aŭ de aŭ mărturisit cum feciorul luĭ cel de duhovnicie iaste destoinic a fi preot care lucru se-aŭ şi făcut deacia déc'aŭ trecut câtăva vreme iar cela ce se-aŭ hirotonit venit'aŭ la părintele luĭ duhovnic zicând: Părinte uĭtat'am să'ţĭ fiŭ spus şi alt păcat carele 'l oprea să se facă el preot: întreb şi de acésta cadei-se să preoţéscă aŭ ba?

Rĕspuns. Cine n'aŭ spus întâĭ păcatul carele'l opréşte de popie, décia pentru căcĭ nu l'aŭ spus se-aŭ făcut popă, iar după acéea déca va fi cunoscut: să'ĭ se ia darul, şi de hirotonie ce se-aŭ făcut pentru neştiinţă nu e nicĭ un folos.

Intrebare. O muiare văduă avut'aŭ o sor bună anume Maria şi aŭ făcut doĭ coconĭ parte bărbătéscă, décia'ĭ se-aŭ făcut cumătru pentru sfîntul botez un voinic anume Costandin decĭ Maria sora văduăĭ ispiteşte-se să ia după un cocon al eĭ pre fata a luĭ Costandin?

Rĕspuns. Nu se opréşte Maria a nu lua după fiiu-săŭ pre fata a luĭ Constandin, pre carea sorusa o aŭ priimit de în sfîntul botez: ce să se facă nuntă ca acéea.

Intrebare. Alt óre cine aŭ luat o muiare a doa nuntă şi el şi ea şi aŭ făcut amândoĭ un cocon parte bărbătéscă şi bine aŭ fost certat, pedepsit şi învăţat de eĭ, după acéea învăţat'aŭ şi sfînta scriptură decĭ acel copil iaste'ĭ voia să se facă Preot?

Răspuns. Carele se naşte de într'adoa nuntă şi de într'a treia de'ş va fi petrecut viaţa luĭ bine nu se opréşte acela a nu se face preot: că el pentru părinţĭ n'are nicĭ un păcat.

Intreb. Fost aŭ un cliric păzitoriŭ de cărţile besériciĭ, decĭ venitul cărţilor besériciĭ méle le scria pre ascuns iar altele de tot le lua decĭ făcând acéstea paremĭ cum mĕ cam pricep să'mĭ ia besérica şi unele orĭ mărturiséşte greşala către uniĭ, iar alte orĭ nu: rogumă sfinţieĭ tale şi de acésta să'mĭ dăzlegĭ?

Rĕspuns. Păzitoriul de cărţĭ şi cliricul besériciĭ tale de va fi mers naintea cuĭ-va să mărturiséscă saŭ să spue că ia venitul besériciĭ tale iar altele e'l-aŭ şi scris, sear cădea mărturia luĭ să se adeveréze cu semn ceva saŭ pespe glasul mărturiilor ce le vor fi auzit să se nevoiască de va fi luat ceva să dea cum pentru dânsul aŭ

mărturisit mărturiile măcar de va fi făcut acésta măcar nu; décia după Paştĭ numaĭ cum vor trĕce, veţĭ să vă adunaţĭ numaĭ cât toţĭ fraţiĭ iş episcopiĭ mieĭ să veniţĭ la Iraclia; însă pentru un lucru ca să facem săborul anuluĭ, iar alta ca să se facă sorţi pentru besĕricile cĕle văduă, atunce să vie şi al tăŭ hartofilax să stea de faţă să'ş dea séma de lucrul luĭ, şi cu socotinţa tuturor cum vor afla că se cade, aşa se va tocmi, ce însă maĭ bine'Ĭ se cade luĭ să'ţĭ întórcă ceva de în venitul păziriĭ cărţilor, ca să tâmple ertăciune (adecă să'l erţĭ) de cât se vie de faţă naintea a tot săborul şi apoĭ să fie de ruişnea acestora a tuturor, şi'ş va cădea şi de în cinstea luĭ; iar de'l veĭ vedea blând şi milostiv, şi dóră va face cum se cade atunce póte că se va izbăvi de necinstea ce'l vine asupră; iar de nu va vrea să facă acésta: el să vie cu tine de faţă şi cum va părea sfintelor pravile, aşa se va şi face.

Iscălitura. al tăŭ Iraclia.

Porunca mareluĭ Vasilie către preot pentru Dumnezăeasca liturghie.

Nevoiaştete o preote, să te facĭ lucrătoriŭ neruşinat îndreptând drept cuvântul adevĕrinţiĭ, să nu staĭ niciĭ o dată în săbor având vrăjbă cu cineva, ca să nu goneştĭ de la tine pre mângăitoriul (adecă pre Duhul sfînt) în zi de săbor să nu te'pârăştĭ cu cineva nicĭ să grăeştĭ împotrivă cuĭ-va: ce şezĭ în besĕrică de te rógă şi citéşte până în césul ce'ţi se cade să obârşeştĭ dumnezăeasca taină, décia aşa să staĭ înaintea jertăvniculuĭ cu deschidere şi cu curată inemă să nu priveştĭ încóce şi în colea ce cu gróză şi cu frică să staĭ naintea împăratuluĭ ceresc şi pentru îngăduiala şi plăcérea ómenilor să nu te grăbeştĭ să scurtezĭ molitvele nicĭ să'ţĭ fie ruşine de faţa omuluĭ: ce caută numaĭ către împăratul carele 'ţĭ stă înainte şi puterile carile staŭ împregiurul luĭ, făte harnic şi dăstoinic Dumnezăeştilor pravile, nu face liturghie cu cariĭ nu suferă pravila. Caută de vezĭ naintea cuĭ staĭ, cum slujeştĭ şi cuĭ împarţĭ: să nu uiţĭ porunca stăpânuluĭ şi a sfinţilor Apostolĭ, pentru că zice să nu daţĭ sfintele câinilor, şi mărgăritariul nu'l răsipirăţĭ naintea porcilor, păzéştete de câinĭ: şi proce. Caută să nu greşeşti să'ţĭ fie frică de ómenĭ să daĭ pre fiul al luĭ Dumnezeŭ în mâinile nedăstoinicilor, nu'ţĭ fie frică nicĭ ruşine nicĭ de Domn nicĭ de boiariĭ pământuluĭ nicĭ măcar de împăratul carele pórtă stemă într'acela ceas când slujeştĭ, şi cari's destoinicĭ de pricéştenie, dă-le dar cum şi tu singur iaĭ, şi cărora nu porunceşte Dumnezăésca pravilă nu le da, ce să socotéscă ca nişte păgânĭ, şi de nu se vor întorce amar lor şi vaĭ de eĭ şi de ceia ce'Ĭ vor priceştui. Caută cŭ trĕbă şi lucru n'am, tu veĭ vedea pentru lĕnea saŭ negrija ta să nu laşĭ să se apropie saŭ să se atingă de Dumnezăeştile tainĭ Păianjen, muscă, Şórece saŭ alt ceva, nice să se ude saŭ să mucezéscă, saŭ să le ia cineva în mâinĭ de în ceĭ ce sânt nesfinţiţĭ şi neharnicĭ. Acésta şi altele asémene acestora păzind saŭ de veĭ păzi spăsiveĭ pre tine şi pre ceĭ ce vor asculta pre tine.

Învăţătura a luĭ Zlatoust către preotul.

[Caută de vezĭ os pre os, şi păzéşte]. Cadese preotuluĭ să fie cinstit şi netrufaş, şi către ceĭ răĭ gróznic, şi către ceĭ bunĭ blând; şi să se ţie iscusit şi să fie cu toţĭ obşte şi să nu fie osânditoriŭ ce să fie tămăduitoriŭ să tămăduească pre toţĭ, şi cucernic şi să nu se facă tuturor rob; să fie cu faţa vĕselă şi blândişor, să fugă de înşelătură şi el să nu înşéle pre altul nicĭ să se pléce întru neomenie, nicĭ să căză să se facă rob cum place ómenilor, însă către ceĭ bunĭ să fie smerit iară către ceĭ răĭ şi zvăpaiaţĭ mare şi tare.

Nichifor patriarhul, Ţărigrădénul pentru Preot.

Cade-se preoţilor când ispovedesc şi descoper lucrure nevăzute şi nearătate, la besĕrică să nu le arate, nice să'l scóţă la săbor: ce acela ce priiméşte gândurile, el să aşaze şi să'Ĭ tocméscă pre pocaaniile ce li se cade lor, după voia cea bună a fie-căruia ca să arate plod de pocaanie pentru că nu se socotéşte vrĕmea căcĭ aŭ făcut multe păcate: ce năravul şi voca cea bună a omuluĭ.

Marele Vasilie pentru pricéştenie.

Bine e şi de folos lucru iaste a se priceştui Dumnezăeştilor tainĭ în tóte zilele, singur de acésta Hs. grăind: cine'm va mânca trupul şi'm va bea sângele avéva viaţa de vĕc, iară noĭ în tóte săptămânile de 4 ori să ne priceştuim în săptămână, Duminecă, Miercurĭ, Vinerĭ şi Sâmbătă şi în cĕle-lalte zile de va fi Pamétea vre unuĭ sfînt, iară de nu va fi preotul acolo saŭ să facă liturghie şi va lua neştine pricéştenia cu a luĭ mână, şi singur pre sine se va priceştui: nu e vinovat; pentru că şi preotul la besĕrică dă anaforă sfîntă şi carele o ea o ţine şi o prinde cu tótă putérea, şi aşa o duce la gură.

Sfârşenia aicea a tótă pravila.

Catastih cu Dumnezeŭ al ceştiĭ cărţĭ. Carele are multe învăţăturĭ de trĕbă, ale Dumnezăeştilor bogoslovĭ şi dascălĭ, şi întrebări şi rĕspunsurĭ a sfîntuluĭ Anastasie patriarhul, a Dumnezăeştiĭ MariĭCetăţĭ Antiohieĭ.

Gl. 1. Că sfînta troiţă iaste în treĭ obraze iară un Dumnezeŭ iaste iar nu treĭ şi omul iaste pre chipul lu Dumnezeŭ şi cuvântul a

lu Dumnezeŭ adecă Hs. are doaă moştenirĭ ca şi cuvântul omuluĭ.

Gl. 2. Că Dumnezeŭ iaste nevăzut şi nescris şi neînchipuit.

Gl. 3. Pentru câte cinurĭ şi câte firĭ ale îngerilor sânt.

Gl. 4. Pentru lucrurile carele făcu Dumnezeŭ în fieş-care zi şi în ce zi se odihni : şi pentru lumina carea iase diminéţa.

Gl. 5. Pentru câte ceriurĭ sânt.

Gl. 6. Pentru când şi pentru ce căzu Diavolul.

Gl. 7. Că lumea de patru stihiĭ stă şi omul de în patru Stihiĭ se-aŭ făcut, şi pentru ce se chiamă omul om şi Adam pentru ce se chiamă Adam.

Gl. 8. Pentru în ce loc a trupuluĭ omuluĭ se află fieş-care Stihie.

Gl. 9. Pentru când zidi Dumnezeŭ pre Adam şi în ce lună şi în câte zile, de ale lunii şi câtă vrême făcu în raiŭ.

Gl. 10. Déca făcu Dumnezeŭ pre Adam de în pământ căcĭ nu făcu şi pre muiare ce o scóse de în cóstă.

Gl. 11. Pentru blagorodia şi ce iaste blagorodia : adecă când zice omul că se trage de rudă mare.

Gl. 12. Pentru cum se face omul în pântecele fămeiĭ, şi de în mădulare care mădulariŭ se face întâiŭ şi iară de într'ânsele carele móre maĭ pre urmă.

Gl. 13. Pentru cum sémănă copiĭ tătânesăŭ saŭ mănisa şi de unde se hrănéşte coconul în pântece.

Gl. 14. Pentru copiĭ cariĭ se fac adecă se nasc ologi saŭ într'alt chip betégĭ, de ce lucru se face aşa.

Gl. 15. Pentru cincĭ simţirĭ ce aŭ dat Dumnezeŭ omuluĭ : şi carele acélea sânt

Gl. 16. Că şapte vârsate are omul şi carele sânt şi cum se chiamă.

Gl. 17. Pentru în ce loc de al trupuluĭ omuluĭ lăcuiaşte sufletul.

Gl. 18. Pentru sufletul omuluĭ că iaste chipul al luĭ Dumnezeu şi ce lucru iaste, şi de unde să ţine şi cum lucréză în trup şi déca se desparte unde mérge şi unde lăcuiaşte până la a adoa venire a luĭ Hs. carele va să judece lumea.

Gl. 19. Pentru morţiĭ cunóşte-vor uniĭ pre alţiĭ acolo unde merg şi bogatul cum cunoscu de se rugă luĭ Avraam şi luĭ Lazar, şi'ş aduse aminte şi de cincĭ fraţĭ cariĭ era la casa luĭ, şi că sufletul iaste făr de mórte şi că sufletul şi trupul se facu amândoa împreună de o dată.

Gl. 20. Pentru treĭ părţĭ ale sufletuluĭ, a cuvântatoriuluĭ şi a postitoriuluĭ şi a mâniosuluĭ.

Gl. 21. Pentru fiul şi cuvântul a luĭ Dumnezeŭ domnul nostru Is. Hs. pentru ce aŭ trebuit să se întrupéscă.

Gl. 22. Pentru drepţĭ cum se-aŭ botezat şi pentru păgânĭ drept ce nu se-aŭ botezat.

Gl. 23. Pentru de unde ni s'aŭ pus numele şi ne chemăm noĭ creştiniĭ creştinĭ.

Gl. 24. Pentru crucea carea facem pe trupul nostru când ne închinăm, şi cum să o facem şi ce închipuiaşte.

Gl. 25. Pentru unde se-aŭ scris tus 4 stâlpĭ evangheliеĭ şi cui le-aŭ făcut de se închipuesc.

Gl. 26. Pentru de ce vină 'şĭ perd sfintele darul carele aŭ.

Gl. 27. Pentru sfintele icóne ce arată ca să ne închinăm la iale cu dragoste şi usârdie, iar nu cu slujirea.

Gl. 28. Pentru cincĭ lucrure pre carele se odihnéşte Dumnezeŭ şi carele sânt acélea.

Gl. 29. Pentru nărocul şi de se va cădea creştinilor să créză şi să mărturiséscă nărocul.

Gl. 30. Pentru viaţa omuluĭ de'ĭ va fi pus soroc atâţa anĭ să trăiască pentru că uniĭ zic că iaste, iară alţiĭ zic că nu e.

Gl. 31. Pentru cum aŭ fost trăind ómeniĭ maĭ nainte vrême mulţĭ anĭ.

Gl. 32. De unde iaste de se află mulţĭ ómenĭ de intâea saŭ de începuta naşteriĭ lor şi de în vârsta copilărieĭ de sânt pre fire blânzĭ, cuceriţĭ, bunişorĭ, iar alţiĭ mânioşĭ, şi alţiĭ iubesc viaţa lumiĭ aceştia, şi uniĭ sânt curvarĭ, iar alţiĭ nu li's dragi muerile, iar altora li's dragi, şi uniĭ sânt postnicĭ şi alţiĭ sânt slobozi la mână de daŭ, iar alţiĭ nu daŭ şi uniĭ sânt fără de pocaanie şi fără de grijă şi lenevoşĭ

Gl. 33. Pentru coconĭ óre mérgevor în muncă pentru părinţiĭ lor.

Gl. 34. Pentru vise carele's adeverite şi carele nu's adeverite.

Gl. 35. Pentru ce iaste acel efud péspe carele întreba preotul pre Dumnezeŭ, şi pentru podóba preotuluĭ şi pentru céle 12 pietri alése, şi la cuvântul carele zice numele micŭ domnuluĭ şi nu l'am arătat lor.

Gl. 36. Pentru răotăţile ce ne fac noaă păgâniĭ, cu porunca a luĭ Dumnezeŭ le fac aŭ ba.

Gl. 37. Pentru ómeniĭ ceĭ răĭ şi ne dăstoinicĭ cariĭ se fac stăpânĭ şi oblăduesc pre ómenĭ póte fi de la Dumnezeŭ aŭ ba.

Gl. 38. Pentru ceia ce cad saŭ se neacă óre cu porunca şi cu împărţéla şi cu îngrozirea a luĭ Dumnezeŭ pat acéea aŭ de în primejdia şi lucrul draculuĭ.

Gl. 39. Pentru ce lucru iubéşte Dumnezeŭ firea a nóstră a ómenilor şi o aŭ slăvit maĭ mult de cât a îngerilor.

Gl. 40. Pentru ce aŭ ertat Dumnezeŭ de

tot pre satana, să supere și să se lupte pe creștinĭ și nu'l perdu de tot.

Gl. 41. Pentru ce lucru satana n'aŭ făcut atâta eresure într'altă lége ce numaĭ într'a creștinilor.

Gl. 42. Ore diavolul iaste vinovat curvieĭ și tuturor păcatelor și cadese să'l mustrăm și să'ĭ imputăm aŭ ba.

Gl. 43. Pentru care molitvă și cuvânt de în sfînta scriptură fug dracii și li e frică.

Gl. 44. Pentru păgân și ovréiŭ cariĭ vor face multe bunătățĭ, puteavor lua împărăția ceriuluĭ aŭ ba.

Gl. 45. Pentru creștiniĭ cariĭ vedem că facă păcate și Dumnezeŭ le dă bine și aŭ și de tóte și apoĭ scapă și de multe nevoĭ.

Gl. 46. Pentru cuvântul carele zice Dumnezeŭ pespe proorocul Agghieĭ: al mieŭ iaste argintul și aurul, și'l voiŭ da cuĭ voiŭ vrea.

Gl. 47. Pentru ciumă de va fi într'un loc și de va fugi cine-va putea-va scăpa de mórte adecă de ciumă aŭ ba?

Gl. 48. Ce póte fi că vedem pre uniĭ ómenĭ dreptĭ când le iase sufletul eĭ se muncesc în multe zile, iară mulțĭ păcătoșĭ cu pace fără de nice o muncă numaĭ cât de grab mor.

Gl. 49. Pentru trupurile nóstre ale ómenilor, carele multe se-aŭ ucis și de multe fierĭ și de pasărĭ zburătóre se-aŭ mâncat saŭ în mare se-aŭ necat și de multe fierĭ și peștĭ se-aŭ mâncat și se-aŭ stricat și se-aŭ mistuit în rânzele fierilor și ale jigăniilor și se-aŭ despărțit și se-aŭ răsipit, acélea trupure cum se vor strânge, iară să vie la învieare, adecă la judecată a doa venire a domnuluĭ nostru Is. Hs.

Gl. 50. Pentru cutremur cum se face.

Gl. 51. Pentru fulgere și tunete cum se fac.

Gl. 52. Pentru sfârșenia lumiĭ póte-se ști și să aibă soroc în ce vréme se va face.

Gl. 53. Pentru sfînta B-ță câțĭ anĭ aŭ trăit aicea în lume

Gl. 54. Alegerĭ de în cuvintele a multorĭ dascalĭ de în bogate și multe pravile și canóne, poruncĭ și învățăturĭ pentru preoțĭ și pentru liturghie.

Că sfînta troiță iaste în treĭ obraze, iară un Dumnezeŭ iaste nu treĭ și omul iaste pre chipul a luĭ Dumnezeŭ, și cuvântul a luĭ Dumnezeŭ adecă Hs. are doa naștere ca și cuvântul omuluĭ.

Gl. 1. Dumnezăiasca și sfânta troiță (cum zic bogosloviĭ beséricïĭ), iaste în treĭ obraze: Tatăl, fiul și duhul sfînt, iară unul de altul nu e despărțit pentru că la locul carele se chiamă Drinti, mamvri se-aŭ arătat luĭ Avraam în treĭ fețe ale omuluĭ, cum se véde scris la canonul Troicinic la 8 peas la glasul 5, de carea zice și o grăiaște Iona Damaschin: Iacoda edinago oteráieși dreavle, iavea Gpsdtva Troenâii să stav iavil sea esi Boje moi vă obraz celcov Avraamu, poioștu tvoiu derjavu edinstvennuiu; însă bine că seaŭ arătat în treĭ obraze, iară singur unul iaste Dumnezeŭ, Dumnezeŭ tatăl, Dumnezeŭ fiul, Dumnezeŭ și Duhul sfînt. și lumină Tatăl, lumină fiul, lumină și duhul sfânt și tus tréle iaste o lumină și tus tréle iaste unul Dumnezeŭ iară nu treĭ; și aŭ o putére și o oblăduire, și o domnie și o împărăție și iaste sfînta troiță o ființă nedăspărțită neamestecată și făcătóre de viață și tatăl singur pre sine cunóște și iaste ne născut, iară fiul iaste născut de în tatăl nespus maĭ nainte de vécĭ; iară duhul sfînt iaste eșitoriŭ de la tatăl, cum zice fiul Tunetuluĭ Ioan Bogoslov și evanghelistul la 15 glave ale luĭ; egdaje, priidet, utea și tel egoji az posliivam ot Otța: Duh istinnâii ije ot Otța ishodit, toi sveadeatel stvuet omnea, luațĭ pildă să științĭ de la om carele iaste pre chipul a luĭ Dumnezeŭ cum iaste un om și sânt treĭ lucrure întru el nedăspărțite adecă mintea, cuvântul și graiul și nice mintea iaste despărțită de cuvânt nice graiul ce să zice glasul de în cuvânt: ce împreună cu mintea se arată cuvântul cu glasul și nice glasul iaste despărțit de cuvânt nice cuvântul de în minte, și acéstea treĭ aŭ o fire pentru că într'un om sânt tustréle și atâta se chiamă minte omenéscă și cuvânt omenesc și glas omenesc: ca și cum aĭ zice Tatăl fiul și Duhul sfînt sânt un Dumnezeŭ pentru că mintea se chiamă tatăl iară cuvântul Fiul, iară graiul adecă glasul chemându'l Duhul sfînt Dumnezeŭ Tatăl adecă mintea; Dumnezeŭ fiul adecă cuvântul (pentru că iaste de în minte ce să zice de la tatăl născut). Dumnezeŭ duhul sfînt, pentru că și glasul iase și tréce adecă vine de la minte, care glas iaste graiul, carele arată mintea și cuvântul împreună, și nice unul nu iaste maĭ mare de într'acéstea treĭ, ce tocma e tatăl tocma e fiul, tocma e Duhul sfînt. un Dumnezeŭ tustréle, și iaste fără începătură și fără sfârșenie, Făcătoriul ceriuluĭ și al pământuluĭ și a tuturor câte's într'ânsele, și grijitoriul tuturor și cum are cuvântul omuluĭ doaă naștere, una de în minte când va să facă ceva lucru, atunce'l naște de în mintea luĭ și déca'l naște de în minte niminea nu'l știe, fără numaĭ singură mintea carea'l aŭ născut, décia acela lucru déca'l va naște pre în buze și'l va scóte (adecă cuvântul): atunce'l aude și'l știe tot omul, așa și fiul și-cuvântul a luĭ Dumnezeŭ și a tatăluĭ: doaă naștere are, însă una (cum am zice) de la Tatăl nespus carea niminea nu o știe: ce numaĭ singur tatăl, iară a doa naștere carea se-aŭ născut trupéște: de în prea sfînta și pururea curata fecióră, născătórea de Dum-

nezeŭ Mariam. Propoveduitu-se-aŭ și a făcut ucenicĭ și se-aŭ vestit în totă lumea; și aŭ cunoscut tocmirea intru păriĭ luĭ și aŭ crezut intr'ânsul, și acéste doaă naşterĭ ale sale ale fiuluĭ şi cuvântul a luĭ Dumnezeŭ le mărturisesc. Dumnezăescul Ioan Damaschin, și frate-sĕŭ Dumnezăescul Cosma, și alţĭ dumnezăeştĭ dascalĭ și însă Ioan zice la glasul vtorâĭ al osmoglasniculuĭ, Pervoveacinomu ot Otţa rodjusa Bojiio Slovu vă plaştşusea izdvaii Maria și la cetvărtăii glas zice *yi* ot Otţa tvoe rojdenie. vezlétno est i nevidimo i vă plăştenie i zdvâi nei zglanio cele ine izrecinno. iară dumnezăescul Cosma zice la canonul Dumnezăeștiĭ întrupări a Domnuluĭ. Pervoveaci nomu ot Otţa rojdşusea netlénno *Sru* ivă posleadnica ot dvâi vă plaştenu bez seamene: iproceaea.

Pentru că Dumnezeŭ iaste nevăzut și nescris și neînchipuit. Gl. 2.

[*Dumnezdeștĭ bogoslovĭ*]. Dumnezăésca fire a luĭ Dumnezeŭ iaste nevăzută și nescrisă: şi neînchipuită, nevăzută adecă nu se véde, şi ne închipuită ce să zice nu póte cine-va să o asémene, saŭ să o spue; saŭ să o socotéscă cu vre un lucru, saŭ să o facă ve într'un chip, aŭ de om, aŭ de dobitoc, dar cine va putea să vază lucrul carele nu e putinţă a'l vedea saŭ să zugrăvéscă zugravul lucrul care nu'l aŭ văzut? Dumnezeŭ aŭ zis luĭ Moysi: iaco nic toje vidit tiţe moe i jiv budet; adecă nicĭ un om va vedea faţa mea și să fie viŭ. Singur unul născut aŭ zis că pre Dumnezeŭ niminea nicĭ o dată 'l aŭ văzut, dar sufletul carele iaste nevăzut déca se va dĕscărca și va lepăda împiedecarea de nainte'ĭ, ce să zice trupul, atunce véde pre nevăzutuĭ Dumnezeŭ, adecă sufletul cel drept; și sufletul iaste tocma cu îngeriĭ; [*Zri*] pentru că şĭ el iaste nevăzut și fără de morte, și pentru căcĭ sânt îngeriĭ nevăzuţĭ de pururea văd pre cel nevăzut: ce se zice pre Dumnezeŭ, și nepipăit se chiamă Dumnezeŭ, pentru că n'are nicĭ o pipăială cum iaste omul, adecă trupul omenia carele iaste trup adunat de în patru stihiĭ.

Și căutaţĭ de vedeţĭ la slava a luĭ Arhistratig, unde zice: Cistea iaco nevesestven nevesestvenagoo zriși, ce să zice a'l avea ca un fără de trup ce eştĭ priveştĭ și tu pre Dumnezeŭ cel fără de trup, și la slava a luĭ Stăii Antonie zice: zerţalom razreaşenom Antonie, cistea zrișii. Sfĕtuiu Troiţu adecă maĭ nainte de ce se stricase fanurile ce se zice déca se-aŭ stricat, adecă déca aŭ murit trupul tăŭ pre pămĕnt carele era fan sufletuluĭ tăŭ, acuma vezĭ curat pre sfinta Troiţă pentru că nu te maĭ împiadecă trupul, care împiedecare (adecă trup) iaste o vină saŭ un lucru de nu vedem pre Dumnezeŭ. Zerţala ce să zice Fan: închipuiaşte trupul, și lumina carea iaste în lăuntru în fănariŭ, închipuiaşte sufletul [*Zri*]. Iar Domnul nostru Is. Hs. iaste scris și nescris, scris de pre trup adecă se zugrăvéşte ca un om, pentru că aŭ luat trup şi se-aŭ făcut tocma noaă ómenilor, și seaŭ arătat și aŭ făcut tóte ale trupuluĭ numaĭ fără de păcate. cum zice sfîntul apostol Petr la epistoliile sale; carele păcat n'aŭ făcut nicĭ hitlenie se-aŭ aflat în gura luĭ, iar Dumnezăirea nu se scrie, ce să zice nu se zugrăvéşte; fiind cum am zis că niminea pre Dumnezeŭ n'aŭ văzut nice va putea să'l vază.

Pentru câte cinurĭ și câte firĭ de îngerĭ sânt, Gl. 3.

[*Dionisie areopagit*]. Fire iaste una cum iaste şi a ómenilor una. iară cinure sânt noaă: Angheli, arhangheli, începăturĭ, oblăduirĭ. puterĭ, Domniĭ, Șestocrilaţiĭ serafimĭ și Mnogoocitaea heruvimiĭ şi scaunele.

Pentru lucrurile carele făcu dumnezeŭ în fieş-care zi; şi în ce zi se odihni, și pentru lumina carea iase diminéţa. Gl. 4.

[*De în bâitia*]. În zioa de întâĭ făcut'aŭ îngeriĭ și lumina, a doa tărie ceriuluĭ: a treea Pământul, copaciĭ, erburile: şi jigăniile pământuluĭ, a patra sórele, luna şi alte stéle, a cincea marea, Peştiĭ, și fierile măriĭ; a şasea ceriul, iară a şaptea se-aŭ odihnit de acéste lucrure ale sale de tóte: carele's maĭ sus; carea zi a şaptea iaste Sâmbăta, ce să zice odihnă și ia să ascultaţĭ pentru lumina, de carea zice maĭ sus, că o aŭ făcut Dumnezeŭ în zioa de întâĭ.

[*Semnézd să ştiĭ Zri*]. Lumina de carea zise Dumnezeŭ să fie lumină și fu lumină, acéea era de dăspărţia nóptea și zioa, şi acésta nu e a sóreluĭ, ce dă ţie voea să ştiĭ ce iaste lumina acésta ascultă: Lumina acésta iaste carea răsare şi luminézā lumea diminéţa: maĭ nainte de eşirea sóreluĭ; și să nu gândéscă cineva că acésta lumină dóră iaste a sóreluĭ carea iase diminéţa şi luminézā lumea maĭ nainte de eşirea sóreluĭ: (cum am zis maĭ sus) ce acésta iaste de carea zice dumnezăésca scriptură și zise Dumnezeŭ să se facă lumină şi se făcu lumină şi era atunce lumină multă și prea luminósă acea lumină; iar Dumnezeŭ o despărţi și o déde luminărilor. adecă sóreluĭ și luniĭ şi stélelor şi lăsă de luminézā și diminéţa; că de ar fi stătut aceа lumină întrégă să nu o fie despărţit Dumnezeŭ n'ar putea nicĭ om nicĭ dobitoc nicĭ altă jiganie a pământuluĭ să rabde multă căldură și ardere și lumina aceiĭ luminĭ, drept acéea Dumnezeŭ carele aŭ făcut tóte cu înţelepţie aŭ împărţit și acésta lumină, în céle ce am zis maĭ sus, decĭ când răsare sórele şi se arată în lume atunce acea lumină carea luminézā zioa iaste a sóreluĭ.

Pentru câte ceriurĭ sânt. Gl. 5.

[*Marele Atanasie de la Alexandria*]. Acéstă întrebare pre mulţĭ omenĭ pune întru gândure, şi se smintesc, ce însă cartea luĭ Moysi Băitia zice că sânt doaă ceriurĭ, iar Sfetăn Pavel, apostol treĭ ceriure aŭ văzut, iar proorocul David la 148 de psalmĭ zice că sânt 4 ceriure adecă Hvalite, Nsba, nsbă, ce dă vă iaste voea să ştiţĭ acéstă socotinţă pre amăruntul; ia pildă de la noĭ ómeniĭ ca cumue firea a nóstră a ómenilor de să chiamă un om, iar apoĭ ómenii mulţĭ sânt: aşa se chiamă şi un ceriŭ şi multe întru Dumnezăeasca scriptură.

Pentru când şi pentru ce căzu Diavolul. Gl. 6.

[*Togojde*]. Socotesc uniĭ cariĭ nu ştiŭ de zic, că căcĭ n'aŭ vrut să se închine omuluĭ adecă luĭ Adam pentr'acéea aŭ căzut; ce însă acéstea sânt cuvinte ale ómenilor, ce să ştiţĭ că acésta iaste adeverinţa că diavolul aŭ căzut maĭ nainte de în ceriure încă până nu făcuse pre omul; şi vina luĭ aŭ fost pentru trufia cum zice proorocul Isaia: că aŭ gândit să'ş pue scaunu'l désupra norilor ceriuluĭ şi să fie tocma luĭ Dumnezeŭ celuĭ de sus, pentr'acéea aŭ căzut, şi aŭ luat pentr'acéea zăpodiile iaduluĭ, şi în loc de lumină întunerécul şi altele împotriva acestora.

Pentru că lumea stă şi se ţine de 4 Stihii, şi omul de 4 stihiĭ, se-aŭ făcut, şi pentru ce să chiamă omul om, şi luĭ Adam pentru ce'ĭ se puse numele Adam. Gl. 7.

De patru stihiĭ se ţine lumea, a sóreluĭ, a aeruluĭ, a pământuluĭ: şi a apeĭ şi dear lipsi de într'acéste stihiĭ numaĭ una, nicĭ un lucru al créşteriĭ nu s'ar face, nicĭ ar créşte; aşijderea şi omul făcutu-se-aŭ de 4 stihiĭ: de sânge, de flegmă, de tuse, şi de hiare, adecă de caldură şi umezélă şi răcélă şi de uscare, ce se zice de în foc, de în apă de în aer şi de în pământ; însă sângele căce e cald iaste de în foc iar flegma carea e réce iaste de în aer, iară tusea căce e umedă: iaste de în apă, iar hiarea căce e uscată iaste de în pământ; ce însă stihiile céle nalte ale lumiĭ sânt acéstea doaoo: Sórele şi Aerul, iar jos sânt stihiĭ pământul şi apa, aşa şi a omuluĭ, doaă stihiĭ ce să văd iaste sângele şi flegma, iar alte doaă ce nu se văd: iaste fiearea cea plăviţă şi négră. Pământ aŭ luat Domnul şi aŭ făcut pre omul şi aşa l'aŭ împărţit într'acelea 4 stihiĭ de sus cum aŭ făcut şi lumea, şi omul se chiamă susprivéşte adecă caută céle de sus pentru că alte jiganiĭ caută jos, iar céle de sus le caută şi le véde numaĭ omul ce să zice să se sue la moşie de în carea aŭ căzut ce însă Dumnezeŭ déca aŭ făcut pre omul: puise numele Adam şi acest nume iaste ovreesc, pentru că ovreaiĭ zic pământuluĭ Damaĭ, pentr'acéea se chemă ziditul cel de întâĭ Adam, căcĭ că e scos de în pământ saŭ şi într'at chip, pentru că începutul luĭ *A* se chiamă Anatoli (adecă răsăritul), iar *D* se chiamă Disis adecă apusul, iară cela-lalt *a* se chiamă arctos adecă miază-nópte, iar *m* se chiamă Mesemvria adecă miază-zi.

Pentru în trupul omuluĭ în ce loc se află fieş-care Stihie. Gl. 8.

[*Ypocrat către Galinon ucenicul luĭ*]. Trupul omuluĭ făcutu-se aŭ (cum aţĭ auzit) de 4 stihiĭ: de sânge, de flegmă, de fiare plăviţă şi de négră, şi fieş-care stihie stă pre la locul eĭ, sângele stă despre partea dréptă désupra ficaţilor, fiarea plaviţă iaste despre partea stângă désupra Splineĭ, iar hiarea négră iaste désupra Rânichilor, iar flegma iaste la piept desupra plumâniĭ, şi sângele iaste cald, umăd şi dulce, hiarea plăviţă iaste caldă adecă ferbinte şi ucată şi amară, iar hiarea négră iaste réce şi uscată şi cam acră şi flegma iaste réce şi umădă şi sărată şi acéstea tóte la vrémea lor: se înmulţésc şi cresc, şi primăvara iaste de în 17 zile ale luniĭ luĭ Februarie până în 17 zile de ale luniĭ luĭ Maiŭ; hiarea plăviţă créşte pre la vrémea secerişuluĭ, adecă vara ce să zice de în *18* zile ale luniĭ luĭ Maĭ până în 14 zile deale luniĭ a luĭ Avgust, iar hiarea négră créşte tómna şi se începe de 15 zile deale luniĭ Avgust şi se sfârşéşte în luna luĭ Noembrie în *13*, iar flegma créşte iarna, şi iarna se începe de *14* zile deale luniĭ luĭ Noembrie şi ţine până în *14* zile deale luniĭ luĭ Februarie, ce însă sângele răsuflă pre nas, iară fiarea plăviţă pre urechiĭ, iar hiarea négră pre ochĭ iară flegma pre în gură, şi acéstea *4* stihiĭ se împart în *4* vârste ale omuluĭ, în vârsta de întâiĭ carea iastea daca se face omul până în *14* anĭ: oblăduiaşte sângele într'adoa vârstă oblăduiaşte hiarea plăviţă carea iaste de în *14* anĭ până în *28*, într'atreia vârstă oblăduiaşte hiarea négră carea iaste de în *28* de anĭ până la *50*, iar într'apatra vârstă oblăduiaşte flegma; până întru tóte bătrîneţele omuluĭ.

Pentru când aŭ zidit Dumnezeŭ pre Adam şi în ce lună şi în câte zile deale luniĭ, şi câtă vréme aŭ făcut în raiŭ. Gl. 9.

[*Dumnezeeştiĭ Dascăliĭ*]. Făcut'aŭ Dumnezeŭ pre Adam în luna luĭ Martie 25 în zi Vinere, şi aŭ fost în raiŭ numaĭ şase césure pentru că al treilea cés se-aŭ zidit iară al şaselea aŭ călcat şi a noa aŭ eşit de în raiŭ.

Déca făcu Dumnezeŭ pre bărbatul de în pământ, căce nu făcu şi pre mueare, ce o scóse de în cósta luĭ. Gl. 10.

[*Anastasie patriarh al sfinteĭ şi a mariĭ cetăţĭ, Antiohieĭ*]. Ca pentru să n'aibă vină şi cuvânt bărbaţiĭ să se laude să zică că maĭ

bun iaste pământul bărbatului de cât al muerii, pentru că noi carii sântem de în pământul bărbatului sântem mai buni și mai tari și mai înțelepți și mai dichisiți, de cât voi carii sânteți de în pământul muerese și voi carii sânteți de în pământul muerese : sânteți slabi adecă cu puțină tărie și spărcați și slabi de inemă : și fricoși după cumu'i firea muerêscă. Insă Domnul nostru acel Dumnezeŭ, înțeleptul ispravnic carele aŭ făcut tôte cu înțelepție cêstea ce să văd și cele ce nu se văd pentr'aceea aŭ făcut numai pre bărbat de în pământ și muearea de în côsta lui numai pentru acest lucru ce am adus aminte mai sus : ca să nu se laude și să se slăvêscă bărbații.

Pentru blagorodia și ce iaste blagorodia. Gl. 11.

[*Agapi Diaconul*]. Intru blagorodia părinților nice un om să nu se laude că toți sântem de într'un pământ, adecă de în nêmul strămoșului Adam și ceea ce pôrtă hainele cêle scumpe să nu se laude, adecă bogații și carii se află în sărăcie, și în bôle și în slăbiciuni lămuriți și sânt îmbrăcați în haine sărăcești și de la case dări aștêptă, pentr'acéea să nu ne lăudăm într'ale lumii și pre nêm ci să ne nevoim în tot chipul întru bunătăți cinstite și bune că blagorodia omului iaste bunătatea lui, adecă lucrurile lui cêle bune carele se pedepsêște dă le face că avuția iaste trecătôre, drept acéea unele ori sânt ômenii bogați iar altele ori săraci.

Blagorodia iaste (zice Dumnezeescul bogoslov) ferirea chipului și a alerga cu tôtă putêrea spre podôbă, că toți ômenii aŭ pre chip ce să zice minte și cuvânt și Duh iară asémene n'aŭ toți ce numai bărbații cei îmbunătățiți sfinți. și asemânarea iaste acêsta, [*Grigorie bogoslov într'alt chip pentru blagorodia*]. să se asémene omul lui Dumnezeŭ, déca vréme ce iaste Dumnezeŭ drept : să fie și omul drept, déca iaste Dumnezeŭ adevărat să fie și omul adevărat, iaste Dumnezeŭ milostiv și iubitor de ômeni să fie și omul milostiv și iubitor de ômeni și să se închipuiască omul celora ce sânt asémenea lui Dumnezeŭ, căce că pentracéea iaste pre chipul lui, iară păzirea chipului iaste că'ți aŭ dat Dumnezeŭ minte ca să vezi bine și să chibzuești să faci bine : ca să te spăsești, Datuțeaŭ cuvânt ca să grăești, cuvântul al lui Dumnezeŭ, iară să nu hulești nici să mustri, nice să părăști. Datuțeaŭ duh ca să faci cuvântul de trêbă a tot binele și chip se chiamă omul, [*semnêză să știi*] carele aŭ eșit de la chipul cel de întâi, adecă carele se-aŭ zidit de la Dumnezeŭ, care Dumnezeŭ iaste firea chipului de întâi, iar omul iaste punerea și darul obrazului și zidirea a lui Dumnezeŭ, iar firea obrazului a lui Dumnezeŭ : iaste fiul și cuvântul a lui Dumnezeŭ, neschimbatul obraz al Tatălui. Dumnezeŭ a făcut numai pre om, iară altul al doile n'aŭ făcut să fie unul prost țăran, iar altul de bună rudă.

S'alta pentru blagorodia.

[*Lev*]. Cum căutăm dobitôcele pre lucrurile lor și pe îndreptări carele sânt feliu bun, saŭ carele sânt sălbatice, așa trebue a căuta și feliul cel bun al ômenilor nu pe strămoșii și pe rudă : ce de în lucrurile și îndreptările sale cêle bune ce are și face.

[*Tâlcuirea acestui*]. Cum vedem și ispitim dobitôcele de vrednicie și de pedepsite și de bărbăția lor, aŭ de fel bun sânt, aŭ sălbatece și nepedepsite și fără de folos așa trebue să căutăm și să vedem și ruda cea bună a ômenilor să nu căutăm părinții unor copii ce aŭ fost vrêdnici și cu bun feliŭ să zicem că dôr vor fi coconii lor așa, ce să căutăm pedêpsa și lucrurile și îndreptările acelor copii de vor fi harnici și cu bun feliŭ, pentru că de vor fi fost părinții ai vre unor copii cu bun feliŭ carii aŭ ajuns cinste într'acésta de în minte și de în bunătate ce aŭ avut și de în pedêpsa și de în bune lucrure, iar coconi lor se-aŭ făcut protivnici fără minte neiscusiți nepedepsiți și de nemica, întrebute ce folos saŭ ce cinste aŭ de în blagorodia Părinților săi ? ia să luați pildă de acesta.

[*Porêște*]. Un voinic era odiniôră și de pedêpsă și de bunătate ce avea vrednicise de la împărăție : și se făcu boiar Palatei, adecă divanului împăratului, și pentru hărnicia ce să cinsti Tatăl : avea și feciorii lui cinste și slavă, ce nici unul nu sporiea întru pedêpsa și bunătatea tătâne-său numai ce avea obicéiŭ împotrivă nepedêpsa, nefolosința neiscusirea, și vărvăria, muri tatăl lor rămaseră acei copii, și pentru căci nu ajunseră întru bunătatea și pedêpsa tătâne-său, nu se vredniciră întru cinstea tătâne-său, însă de în cêle darure ce avea tată-său nemica alt nu moșteniră : ce numai numele, adecă le zicea feciorii cutărui boiariŭ; și era rușine mare și dosadă pre dânșii fiind tatăl lor harnic, iar feciorii să se ijderêscă fără folos și nepedepsiți că omului bunătatea și pedêpsa și isprăvile cêle bune : iaste'i blagorodia și feliul cel bun : iar nu împărățiile, domniile, boeriile și avuțiile.

Pentru cum se face omul în pântecele muerii și de în tôte mădularele care mădulariŭ se face întâi și iară de într'ânsele carele môre mai pre urmă. Gl. 12.

[*Ypocrat*]. Când se împreună bărbatul cu fămêea lui, și muiarea cu bărbatul său, acolo unde se împreună iaste mațul muerii deschis și aștêptă să priimêscă sămânța bărbatului carea va să lêpede, dêcia dêcă se varsă și intră în mațul muerii, aciaș se în-

chide și se amestecă cu sângele muerii, și se face ca o fărâmă de carne și stă așa până în noao zile, décia atunce décă se împlu acéle 9 zile se pojvicéște și stă pojvicit până în 40 de zile, și la 40 de zile se poliméște chip de cocon și se însufleţéște : adecă trupul cu sufletul se împreună ce se zice se face, însă a treia lună se mișcă coconul în pântecele muerii : iară a noa naște.

[*Marele Atanasie*]. Iar marele Atanasie așa zice cum e când se împreună cu oţelu și cum se lovesc scapără: așa și de împreunarea bărbatului și a muerii (cu tocmirea lui Dumnezeŭ) acolo aciaș se face trupul cu sufletul.

[*Prea înţeleptul Alexandru*] Zice și înţeleptul Alexandru, nicĭ un om să nu gândéscă că iaste fără de suflet sămânţa bărbatului : ce însufleţită cade în maţul muerii; și créște și se înmulţește iar ce e fără de suflet nicĭ créșie, nicĭ se înmulţéște, decĭ omul în pântecile muerii întâĭ se polimește inema'ĭ și se închipuiaște până a treia zi, deacia atunce se închipuiaște și cela-lalt trup tot, care inemă décă móre omul întâĭ mor tóte mădularele, decia atunce móre și inema. Și să ascultaţĭ să vedeţĭ cum mor mădularele omuluĭ când se apropie omuluĭ să móră, atunce tot trupul, mânile, piciórele și célea-lalte mădulare tóte încep a răci și rămân mórte pentru că stihia sângeluĭ carea iaste de înviază tot trupul : aŭ eșit de într'ânsele și aŭ rămas mórte și nemișcate; atunce vine tot sângele de se strînge la inemă și aciaș se desparte de se duce și de la inemă și aciaș móre și inema, pentru carea iaste cum am zis în pântecile muerii intâĭ se poliméște inema omuluĭ, și décă móre cum aţĭ auzit maĭ sus întâĭ mor tóte mădularele iar maĭ pre urmă și inema însă déca iase stihia sângeluĭ de la om carea mérge acolo de unde o aŭ luat Domnul : atunce iase și sufletul; drept acéea trupurile cele mórte sânge n'aŭ ce numaĭ hiare, flegmă, și tuse carele și iale es după acéea décă iase stihia sângeluĭ, și în mormânt alt nu rămâne, fără numaĭ hiarea adecă ce e uscată, carele iaste pământul cela ce aŭ luat Dumnezeŭ de în pământ ; pentr'acéea pământul ţine ce e al săŭ, iar célea lalte treĭ stihiĭ merg fieș-carea pre la al eĭ loc, căldura adecă sângele : în foc, răcéla adecă flegma în aer, iar tusea carea iaste umezélă merge în apă.

[*Nichifor Xandopol*]. Iar Nichifor Xandopol pentru nașterea omuluĭ așa grăiașe că se face în pântecele muerii când se împreună bărbatul cu dânsa întru pohta trupéscă a treia zi să semnéză inema; a noa zi se poliméște trupul, iar la patru-zecĭ de zile se închipuiaște faţa coconuluĭ de tot, așa și în pământ iar așa se strică adecă a treia zi încépe faţa luĭ de în albire și de în luminată ce iaste și de în frâmţeșare a se strica și a se face împăiejenată, și neînfrâmţeșată adecă grozavă; iară la a noa zi încépe zidirea trupuluĭ a se despărţi și a se dăschecea, numaĭ ce inema iaste întrégă, iară décă se împlu 40 de zile : atunce să risipéște și inema acéea.

Pentru cum séměnă copiiĭ tătâne-săŭ saŭ mânesa și de unde se hrănéște coconul în pântecele mâne-sa. Gl. 13.

[*Ypocrit*]. Să știţĭ că sămânţa bărbatuluĭ când cade în maţul muerii acole când se împreună unde'ș varsă și ia sângele atunce de va fi sămânţa bărbatuluĭ maĭ multă de cât sângele muerii séměnă copilul săŭ tătâne-săŭ saŭ vre uniĭ rudeniĭ a luĭ, iară de va fi sângele muerii cela ce varsă maĭ mult de cât sămânţa bărbatuluĭ atunce séměnă mânesa saŭ rudenieĭ sale, [*semnéză să știĭ*], iară coconul acolo unde se află în maţul muerii hrănéște-se de sângele eĭ și nu răsuflă pre gură ce pre buric.

Pentru cariĭ se nasc ologĭ saŭ într'alt chip betégĭ, de ce lucru se fac așa. Gl. 14.

[*Ioana Postimnica*]. Légea a luĭ Moysi, așijderea și sfinţiĭ părinţĭ aĭ beséricii. Dumnezéescul postnic și alţiĭ oprese muerile când se lunătăcesc pre la sfârșitul luniĭ : să nu se culce și nicĭ să se împreune cu bărbaţiĭ muerile pentru că dohtorii zic și iaste adevărat, că sângele care are muiarea într'ânsa și în tóte lunile cură afară de într'ânsa, acela iaste maĭ mult de firea muerii, că prea bunul Dumnezeŭ cu socotinţa luĭ cea Dumnezăiască aŭ văzut maĭ nainte și aŭ tocmit când sânt greciόse muerile să se hrănéscă coconiĭ în pântecele lor de acel sânge pentr'acéea când nu's muerile grecióse, ia'l el varsă afară ca niște sânge ce prisoséște maĭ mult, iară când îngrecéză acia'ș stă înlăuntru sângele acela ca să se hrănéscă coconul și de acés'a cunosc muerile că sânt grecióse, când nu văd că le cură lunătăcia pe vrémea luniĭ aceea cum le e obicéiul, drept acéia de să va tâmpla a îngreca muiarea cându'ĭ cura sângele : aciaș se opréște acel sânge și se amestecă împreună cu sămânţa bărbatuluĭ și se face cocon, și acel cocon de în legătură iaste putred. Pentru că sângele cel răŭ al muerii'ș stricat, carele vrea să lépede aŭ rămas într'ânsa și se aŭ amestecat cu sămânţa bărbatuluĭ și se-aŭ făcut coconul și trupul luĭ iaste putred, iară décă se naște coconul, atunce saŭ olog se face; saŭ gubav, saŭ altă bólă dobândéște pe trup și după câtă-va vréme putrezescu'ĭ mădularele saŭ mânile saŭ piciórele saŭ alt mădulariŭ saŭ parte de a trupuluĭ și acéle bóle sânt fără tămăduială și fără de léc. Căcĭ că pre uniĭ soséște când sânt micĭ adecă de în copilărie iară alţiĭ când sânt câtarăţĭ; iară pre alţiĭ când sânt junĭ, iară pre alţiĭ

când sânt bătrânĭ după fire și după felul ce are fieș-carele; pentr'acéea pravilele și legile le-aŭ oprit ca să nu se facă ómenĭ stricațĭ saŭ într'alt chip betégĭ de sânt semnațĭ întru ómenĭ ceca-lalțĭ să se mustre chipul a luĭ Dumnezeŭ și carĭ nu țin nice păzesc vrémea curărĭĭ sângeluĭ pre la sfârșitul lunĭĭ al muerilor sale, aceea sânt supt mare canon.

[*Semnéză să știĭ*]. Drept acéea de în ovréĭ puținĭ veĭ afla betégĭ și cum am zice maĭ nice unul, pentru că păzesc acéstă poruncă, ce le poruncise Moysi și'șĭ lasă muerile lor până ce tréce vrémea lunătăcieĭ lor, deacia atunce se spală cu îmbăiare și se curățéză de tot de acel sânge, atunce se culcă bărbatul cu muiarea'ș, drept acéea se cade fieș-cuĭ să se păzéscă de acest lucru scârnav? pentru binele ce am zis maĭ sus.

[*Semnéză să știĭ*]. Povestesc unĭĭ dascălĭ că în vrémea luĭ Moysi născutu-se-aŭ un copil și aciaș se-aŭ stricat, iar déca auzi Moysi știind că acésta nu se face de altă vină ce numaĭ când se împreună muiarea cu bărbatul săŭ când se află în lunătăcie, chemă pre tatăl copiluluĭ și pre mumă să și'ĭ întrebă: iar eĭ spuseră adevărat cum când aŭ fost curând mueriĭ sângele se-aŭ împreunat cu dânsa și aŭ îngrecat déca auzi Moysi aciaș porunci de uciseră cu pietre pre tatăl copiluluĭ iar pre muiare o ertă căcĭ că muiarea iaste róbă bărbatuluĭ nice poruncéște nice oblăduiaște pe trupul eĭ ce bărbatul oblăduiaște.

Pentru cincĭ simțirĭ carele aŭ dat Dumnezeŭ omuluĭ și carele sânt acélea. Gl. 15.

[*Dumnezeeștiĭ inețătorĭ*]. Omul are cincĭ simțirĭ. Intâĭ iaste vedérea și vedérea iaste cu carea véde, a doa iaste auzirea, adecă cu carea aude. A treia iaste gustarea, adecă cu carea mănâncă, a patra iaste mirosela, adecă cu carea miroséște, a cincea iaste pipăirea adecă cu carea apucă și pipăe; și acéste 5 simțirĭ una de alta e despărțită. Vedérea iaste maĭ mare de cât auzirea pentru că maĭ credincios lucru iaste a vedea de cât a auzi, că de multe orĭ auzim un lucru și acela iaste minciună, iară când véde neștine acela e lucru adeverit, pentr'acéea iaste maĭ mare vederea de cât auzirea, și iar maĭ mare iaste gustarea de cât mirosela, pentru că de multe orĭ sânt niște lucrure de mirosesc și iale sânt amară saŭ dulcĭ, așijderea iar și gustarea iaste maĭ mare de cât pipăirea; pipăirea se chiamă cum am zis apucare adecă cu care apucĭ, că de multe orĭ pipăĭ un lucru și acela iaste amar saŭ acru saŭ alt ceva răŭ și de în pipăială nu'l cunoștĭ, iar déca'l guștĭ, atunce'l cunoștĭ, vezĭ că gustarea sémănă că iaste maĭ mare de cât pipăirea, bine că de șí apucĭ și pipăĭ iară de nu veĭ băga în gură'ți să guștĭ; nu poțĭ cunóște, și acéste 5 simțirĭ datu-le-aŭ Dumnezeŭ omuluĭ la trupul luĭ și'l aŭ împodobit să aibă acéste darure și'ĭ le-aŭ dat să'ĭ trebue de bine, [*adecă podóba omuluĭ de la Dumnezeŭ*] iar nu de răŭ, datui-aŭ vedére ca să vază câte aŭ făcut ispravnicul pentru acel om? ca să'l cinstéscă și să'l slăvéscă în tóte zilele. Datui-aŭ auzire ca să auză cuvintele luĭ Dumnezeŭ și poruncile și ce zice Dumnezeiasca scriptură, datui-aŭ gustare ca să se hrănéscă de în cuvintele a luĭ Hs. și câte aŭ zis la sfinta luĭ evanghelie, datui-aŭ mirosélă ca să priiméscă mirisma duhuluĭ sfint: să petrécă pre voia aceluĭ Duh, datui-aŭ pipăială să pipăe ca să facă milostenie la săracĭ, și să se închine și să slăvéscă pe prea putérnicul Dumnezeul nostru.

Pentru că șapte vârste are omul și carele sânt și cum se chiamă. Gl 16.

[*Dumnezăeștiĭ dascălĭ*]. Cocon iaste omul
1. déca naște până la 4 anĭ, copil se chia-
2. mă de la patru anĭ până la patru-spre-
3. zéce, cătărig iaste de în 15 anĭ până în
4. doaă-zecĭ și doĭ, voinic adecă june iaste
5. de în doaă-zecĭ și treĭ de anĭ până în 42
6. bărbat iaste de în 42 de anĭ până în 56,
7. iară bătrân iaste de la 56 până la 69,
iară matur iaste de la 70 de anĭ până la optzecĭ: décia maĭ mult neputință și durerĭ și bóle.

Pentru în ce loc de al trupuluĭ lăcuiaște sufletul. Gl. 17.

[*Dumnezăeștiĭ bogoslovĭ*]. Bogosloviĭ besériciĭ zic că sufletul omuluĭ iaste viață și obărșenie: tuturor mădularelor trupuluĭ, pentru că el dă tótă putérea și tótă lucrarea trupuluĭ, iară de va întreba cineva unde stă sufletul? ziceva că stă în cap, și adevărat grăiaște, ce însă nu e numaĭ în cap, iară de va zice că e și la inemă; adevărat grăiaște, ce nu e numaĭ acolo: ce e cum zic bogosloviĭ și filosofiĭ, că sufletul iaste tot întru tot trupul și întru tóte mădularele, și iaste lucru neîmpărțit și nedespărțit, adecă nu se împarte nicĭ se desparte, ce maĭ mult lucréză în cap, și maĭ mare și maĭ vrednicéște adecă cugetul, ținerea minte, năluca, vedérea, auzirea, și altele asémenea acestora.

[*Ioan Dam*]. Iară Dumnezăescul Ioan Damaschin zice, că sufletul omuluĭ se află în treĭ locure maĭ de trébă ale trupuluĭ și cum încépe raza sóreluĭ într'un loc și intră într'o casă de o luminéză tótă, așa și sufletul, în treĭ locure ale trupuluĭ lăcuiaște de luminéză și înviază tot trupul, lăcuiaște sufletul la inemă și despre partea capuluĭ din dărăt carele se chiamă Ellinéște Cotylon, iară pre limba prostă se chiamă acutis adecă ceafă, și în vinele céle împărăteștĭ într'acéste treĭ

locure lăcuiaşte sufletul cum am zis, drept acéia în ce cés se va vătăma inema saŭ vîna cea împărătéscă se va tăia şi va cura sânge mult saŭ céfa se va beleji şi se va tăia: aceeaş într'acel cés se desparte sufletul de trup, şi móre omul de tot. Iară de'ţĭ e voia să te într'adeverezĭ şi să te încredinţezĭ cum se află sufletul într'acéle treĭ părţĭ ale trupuluĭ, vezĭ că tae omuluĭ picióre le, mâinile. daŭ betejunĭ pre cela-lalt trup şi a mulţĭ varsă şi maţele şi se betejesc grumaziĭ şi gâtlejul, şi capul şi iarăş le cóse dohtorul: şi scapă ómeniĭ de mórte, iară de să va face betejală saŭ vătămare într'acéle treĭ locure carele am zis maĭ sus: móre omul că maĭ mult n'are nice o vindecare, şi lăcuiaşte sufletul într'acéste 3 părţĭ ce am zis şi dă întru tot trupul putérea cea vie a sa.

Pentru sufletul omuluĭ că iaste chipul a luĭ Dumnezeŭ şi ce lucru iaste şi de unde se ţine şi cum lucréză în trup şi déca se desparte unde mérge şi unde aştéptă până la a doa venire a luĭ Hs.: carele va să judece lumea. Gl. 18.

[*Anastasie al cetăţiĭ luĭ Dumnezeŭ Marea Antiochie*]. Ştie tot omul că omul se-aŭ chemat pre chipul şi pre semănarea a luĭ Dumnezeŭ, pentru că multe de célea ce sânt întru Dumnezăiasca fire (adecă a luĭ Dumnezeŭ) ascunse, iale se cunosc după fiinţa Dumnezăiască întru sufletul nostru carele iaste un obraz şi un chip după dar iar nu după fire. Acésta iaste carea voiŭ să zic. Noĭ mărturisim firea a luĭ Demnezeŭ a fi neînţeleguтă ce să zice nu póte niminilea să o înţelégă întru mintea sa; iaste şi nenumenită: de n'are nume şi nevăzută: adecă nu se véde şi neapucată: că nu se pipăe şi neputredă: că nu putrezéşte pre fire adecă după fire mărturisim şi crédem pentr'acéea şi sufletul fiind pre chipul luĭ Dumnezeŭ. nu cumu'ĭ e firea ce după dar. pentr'acéea iaste nevăzut sufletul ómenilor, după fiinţa nóstră adecă nu'l véde niminea, nespus, ce să zice negrăit, că nu póte niminea să'l lămuréscă a'l spune, încă maĭ iaste şi neputred şi fără de mórte, iar după dar iaste şi lucrătoriŭ, pentru că omul naşte pre om şi lucréză meşterşugure cuvinte, şi măestriĭ, fiind şi acel suflet de chipul a luĭ Dumnezeŭ, că déca vréme ce iaste Dumnezeŭ nespus şi sufletul iaste nespus, iaste Dumnezeŭ fără de mórte şi sufletul fără de mórte. déca iaste Dumnezeŭ neputred, şi sufletul neputred, déca iaste Dumnezeŭ nepipăit şi sufletul iaste neapucat. Dumnezeŭ gânditoriŭ, şi el iaste gânditoriŭ, adecă cu mintea gândéşte, Dumnezeŭ tocmitoriŭ tuturorş i sufletul iaste tocmitoriŭ cum am zis, de naşte pre alte suflete şi tocméşte cetăţĭ, oraşe. locure, case, palate, besériceĭ, Mânăstiriĭ: şi alte lucrure nalte şi maĭ frumóse. Viĭ sădéşte. pomĭ. grădinĭ, morĭ face corăbiĭ face: şi alte meşterşugure câte vezĭ că face omul carele le naşte mintea carea iaste lucru fórte înţelept al sufletuluĭ şi Domn al fiinţiĭ omuluĭ şi acésta iaste pre chipul al luĭ Dumnezeŭ, ce célea ce le are Dumnezeŭ nevedérea, neînţelégerea, nespunerea, nepipăirea, neputrezirea; nemórtea: acéstea le are de feliŭ, iar sufletul omenesc le are după darul a luĭ Dumnezeŭ; pentr'acéia se chiamă omul pre chipul a luĭ Dumnezeŭ: iar pre feliŭ nu, şi iară pre chip şi după dar iar nu pre feliŭ pentru că chipul luĭ Dumnezeŭ cel ce e pre feliŭ, iaste fiiul şi cuvântul a luĭ Dumnezeŭ, neschimbat chip al tatăluĭ deci pentr'acéea se chiamă sufletul că are firea a luĭ Dnmnezeŭ după dar: căcĭ iaste chipul a luĭ Dumnezeŭ cum am zis. Drept acéea cumu's uniĭ de întru ómenĭ cariĭ nu pot să spue firea sufletuluĭ carele iaste după chipul a luĭ Dumnezeŭ carea'ĭ iaste firea şi de în ce ném iaste de în véci: aşijderea nu ştie să spue şi ce iaste sufletul omuluĭ ce cum arată Dumnezeŭ puterile sale şi lucrările sale cu zidirĭ zic pământeştĭ cu céstea ce se văd adecă ale ceriuluĭ, ale pământuluĭ ale Aeruluĭ şi ale lumiĭ, şi ploile şi cutremurile, şi mările, şi sfinţia sa e nevăzut: aşa şi sufletul nostru cel nevăzut cu al săŭ trup carele să véde ca o lume arată ale sale lucrure. Şi cum şade Dumnezeŭ maĭ pe desupra de ceriure, şi iaste oblăduitoriŭ tuturor lucrurilor: aşa şi desupra ceriuluĭ guriĭ omuluĭ staŭ ce e în cap adecă crieriĭ în chipul a luĭ Dumnezeŭ, care crierĭ ţin mintea oblăduitórea tuturor lucrurilor omuluĭ, de tocméşte, aşază, grijaşte şi îndreptéză şi isprăvéşte tóte ale omuluĭ, şi împodobéşte ca o podóbă pre lucrurile luĭ. Drept acéa de să va tâmpla cuiva să se rănéscă ce s'ă zice să se betejéscă în creştetul capuluĭ unde sânt crieriĭ aciaş pătiméşte mintea, décia de acolo nu se curăţéză nice ţine minte omul ca de întâĭ şi iar ce e dea cuvântarea sufletul lucréză cu inema iar ce e dea pohtirea lucréză cu ficaţiĭ şi ce e dea râderea lucréză cu splina şi răsuflă cu plumâna, iar mădulariul omuluĭ adecă ce e dea naşte să facă copiĭ lucréză cu rânichiĭ, încă iar ce e de mânia omuluĭ, adecă mânia lucréză cu sângele şi ce e dea cunóşte cunóşte cu ochiĭ şi vorba cu limba, pentr'acéia déca se tae limba décia omul numaĭ póte grăi, şi déca se desparte sufletul de trup rămânu'ĭ tóte nemişcate, iar sufletul iaste iar fără de mórte, iar déca sa va scula trupul atunce el ia pre suflet ca cum ar fi şi el neputred după sculare, décia şi lucrurile trupuluĭ sânt atunce şi iale neputrede (adecă după scularea trupuluĭ) şi acéstea le-am zis pentru ceia ce mor în

păcate, ca să vază și să cunoscă de ce bucurie și de ce bine se lipsesc, iar câte suflete aŭ priimit pre Duhul sfînt pentru lucrurile lor cele bune și se-aŭ făcut ca un dichis și trap al Duhului sfînt, pare'mĭ că cu darul și cu luminarea a Duhului sfînt și după mórtea trupuluĭ (pentru că sufletul iaste fără de mórte) vor să se bucure și să slavoslovéscă luminat pre cuvântul a luĭ Dumnezeŭ, și va să se róge sufletul pentru alt suflet, cum vedem și aflăm de în sfintele scripturĭ, décia déca se desparte sufletul de trup, [*Zri. psal. 115*]. atunce să lipséște și de gândurĭ și ascultațĭ să vedețĭ ce grăiaște David pentru ceia ce mor: că într'aceea zi perivor tóte gândurile luĭ și nu'ș gândéște nice de un lucru, însă déca se desparte sufletul de trup atunce are voe doă zile de se duce cu îngerul unde va el aicea jos în lume pre loc pre unde va, [*Zri. ostiurimice*] dece sufletul de multă dragoste a trupuluĭ căce se-aŭ despărțit de dînsul: unele orĭ merge în casă unde era întru viața luĭ, altele orĭ la mormânt unde iaste îngrupat trupul de carele se-aŭ despărțit; iară sufletul cel îmbunătățit și drept, mérge de îmblă pre la locurile unde avea obicéiŭ, dă se închina și se ruga pentru spăsenia luĭ, și așa face doaă zile pre pământ, iară a treia zi se duce îngerul cu acel suflet la ceriŭ și stă înaintea grózneculuĭ și prea luminatuluĭ judecătoriŭ: dă se închină naintea luĭ Dumnezeŭ, iară déca se închină atunce cu porunca a luĭ Dumnezeu ducesă cu îngerul dă'ĭ arată prea frumósele în tot feliul lăcașurile sfinților cariĭ aŭ făcut voea sfințieĭ sale în lume și nesocotita fericire a mirosenieĭ raiuluĭ și acéstea tóte le véde sufletul, décia după lucrurile ce aŭ făcut, dau'ĭ loc până ce va veni Domnul să judece lumea: să plătéscă fieș-cuĭ după lucrurile luĭ.

[*Semnéză să știĭ unde se află sufletele*]. Iară pentru unde se află în zioa de astăzĭ sufletele drepților și ale păcătoșilor, zice așa acest sfînt și Dumnezeesc Anastasie, cum de acésta niminea n'aŭ zis nice aŭ grăit prea amăruntul adevărat, ce însă numaĭ am văzut și am aflat de în dumnezeeștile cuvinte ale stăpânuluĭ cum sufletele drepților: [*Antonie*] sânt în raiŭ cu sufletul sfîntuluĭ tâlhariŭ pentru că și Dumnezeescul Antonie lăcuitoriul de în pustie, așa aŭ văzut și el, pentru locul sufletelor: [*Pamvo*]. cum sufletele drepților în raiŭ sânt așijderea și bogonosețul Pamvo: și alțĭ bogațĭ de în sfințiĭ părințĭ, așijderea și prea sfîntul Ioan Leastvicinicul așa zice. [*Ioan Least*]. tâlhariul carele aŭ zis către stăpânul pomenéștemă Dómne întru împărăția ta: atunce tot raiul moșteni și Dumnezeescul Solomon zice: [*Solomon*]. Sufletele drepților în mâna luĭ Dumnezeu și nu se va atinge de dînsele munca, iară pentru sufletele păcătoșilor tótă légea véche și légea noaă zice că se află intru legăturile iaduluĭ ca și cum ar fi niște ómenĭ răĭ în temniță și zac acolo până li se face séma viețiĭ lor să piară, [*Pentru sufletele păcătoș*]. așa se află și sufletele păcătosilor ca într'o temniță, până va veni dreptul și înfricoșatul judecătoriŭ Hs. Dumnezeŭ la a doa a luĭ venire: să judece lumea. [*David psal. 9*]. Grăiaște și Dumnezeescul David pentru păcătoșĭ să se întórcă păcătoșiĭ întru iad, dece acest cuvânt ce va să zică: să se întórcă, arată adevărat că sufletele păcătoșilor astăzĭ întru iad sânt.

Pentru morțiĭ putévor cunóște unul pre altul acolo unde aŭ mers, și bogatul cum cunoscu de se rugă lu Avraam și luĭ Lazăr, și'șĭ aduse aminte și de ceĭ cincĭ frațĭ cariĭ era la casa luĭ și cum sufletul iaste fără de mórte, și cum se fac împreună sufletul și trupul. Gl. 19.

[*Anastase, al Domn. cetăți marea Antioh*]. Vedem și știm că cu tóte cu céle ce zice la bogatul și la Lazăr povestea acéea o aŭ zis Hs. cu chipure și cu pilde: iară nu cu lucrul, iară căcĭ iaste pildă décolo iaste adevărat, întâĭ că niminea încă n'aŭ intrat până acum nicĭ în Gheenă adecă în matca foculuĭ, nice întru împărăție, până ce va veni vrémea sculărilor trupurilor, dece déca vréme ce iaste trupul în grópă ce limbă aŭ avut bogatul să grăiască și să céră o picătură de apă ca să'ș poată stinge arderea ce avea? adoa cum nu se văd în iad, ceia ce să trimet acolo, ceia ce să răpesc pespe norĭ? ce să zice drepțiĭ pentru că'ĭ duc sus la ceriŭ: la împărăția a luĭ Dumnezeŭ, dece cum a .. zis maĭ nainte încă nu se-aŭ făcut munca deplin saŭ plata desăvârșit; adecă séma: [*Zri*]. nice păcătoșilor, nicĭ drepților pentru că ce dreptate ar fi să greșască împreună trupul și cu sufletul, décia să se muncéscă sufletul fără de trup, saŭ să se încununéze. ia ascultă pre dumnezeescul Pavel, unde învață și zice pentru ceĭ drepțĭ: fiind zice să se muncéscă pentru credință, drept acéea încă n'aŭ luat platele și făgăduialele, și iară zice că fieș-care de întru noĭ va să ia célea ce a făcut cu trupul luĭ, dece va să zică așa de acésta și va să arate că fără de trup nemica nu face sufletul nice va să ia de nu se vor împreuna amândoĭ, [*Zri*] drept acéea să nu gândéscă cine-va că sufletul după mórtea trupuluĭ se strică saŭ se răsipéște ca un fum saŭ ca un nor, cum iaste sufletul și duhul dobitócelor și al jigăniilor: ce ca ascultă pe Hs. unul chip și unul fără de mórte al sufletelor nóstre, cum ne învață și zice, nu vă fie frică de ceia ce ucig trupul vostru: că sufletul nu'l pot ucide, [*Mateĭ Zac. 37*]. drept acéea sufletele sânt după mórtea trupuluĭ o ființă carea iaste un lucru de nu se strică nicĭ să răsipéște ca fumul și ca norul; nic

iaste făcut mai nainte de cât trupul, după bârfélele a lui Orighen pentru că omul în zgăul muerii nu samână sămânța făr de suflet : ce vine de face om însuflețit cu sufletul și cu trupul desăvârșit, pentru că trupul făr de suflet n'are chip, nici sufletul făr de trup n'are chip ; numai sufletul dobitocului iaste cela ce se face pespe Duhul văzduhului, întru mișcare vie, întru sângele dobitocului, care suflet a dobitocului are acésta că iaste făcut de în céle 4 stihii și déca móre dobitocul : să răsipéște iară într'acélea, iar sufletul omului iaste o ființă cuvântătóre fără de mórte și gânditóre, și n'are acésta, să fie de în stihii ce e numai de la Dumnezeu cum știe singur numai Dumnezeu, și de acolo de unde știe sfinția sa, și cum știe așa 'l aŭ tocmit, care suflet nu iaste începătoriŭ numai : [*Zri*], ce iaste fără de sfârșenie, pentru că și coconi carii lépadă de într'ânsele muerile déca se închipuiaște trupul și móre în zgăul muerii. Sufletul coconului aceluia nu móre nice piare ce tot iaste viŭ și nu se strică, 'numai ce să adună cu noi tóte sufletele ómenilor cu trupurile la înviarea înaintea a lui Dumnezeŭ cu lucrarea cea nespusă a acelui prea putérnic Dumnezeŭ acéstea zisem cu puține cuvinte : pentru rândul sufletului. [*cunóștere un. cu alț. la împăr. psalm. 102*]. Iar pentru cum se cunosc unii cu alții într'acea lume de sus nesfârșită carea n'are sfârșenie, de acésta Dumnezeescul David zice : ia coh Duh proidet vnem i nebudet i ne poznaetsea ctomu measta svoego; adecă sufletul carele aŭ eșit de în lume apoi nu o va cunóște, căci că aŭ eșit de întunérec, de mérge la lumină dar de tot acolo cum vor cunóște unul pre altul ? care suflete nice o dată n'aŭ văzut unul pre altul gol în lumea acésta, pentru că cunoștința se face pre semne și de alégeri și despărțire ce are unul de cătră altul iar sufletul déca móre omul n'are nice o alégere, nice un semn de cătră altul, numai ce sânt la tóte o semănare pre feliŭ; și iar déca se vor scula adecă déca vor învia nu vor avea cunoștință pre feliu unul de altul, pentru că acolo nu iaste nici micșorare nici mărirea trupului, nici mueréște nici bărbătéște nici albi nici negri, nici coconi nici bătrâni : ce cum aŭ fost Adam când 'l aŭ zidit Dumnezeŭ în raiŭ, așa vor să înviaze toți carii aŭ murit de începuta lumii, ca și grăunțele adecă sămânța céea ce cade de în spini și în pământ se-aŭ îngrupat mici și nu răsar iară mici : ce să fac pline de spice, cum aŭ fost mai nainte de ce nu căzuse de în spice, pentru că sfinții părinții zic : Naștерea ómenilor iaste, că vor să se facă ceea ce aŭ murit ca omul cel de întâi și de început, ce să zice ca Adam, cum am zis mai sus, deci cu socotință chiară, nice un om nu va să cunóscă unul pre altul : ce numai cu Dumnezăiască înțelepție. [*Gl. 19. Zac. 61*]. vor cunóște pre mulți, pentru că zice și la evanghelie pentru ovreai : Văzreat nai egoje probodoșa, adecă zice cum vor să cunóscă ovreaii pe Hs. pe carele 'l aŭ împuns cu sulița, și acolo vor lua isprava focului de véci cu dracii. [*Ioan Zlatoust*]. Zice și Dumnezeescul Zlatoust pentru sufletele cum se cunosc în lumea de sus și aduce pilda de la evanghelie că bogatul de carele zice la evanghelie carele se îmbrăca în Caftane și în zarpale după mórte aŭ cunoscut pre Avraam carele fusése mort de atâțea ani, și nice sémnele'i știa nice altă cunóștere avea la dînsul ce încă zise : Părinte Avraame și'l cunoscu cum iaste Tată a multe limbi, și cum iaste acel Avraam minunat, și să înțelégeți și să știți de acésta pre ce sémne 'l cunoscu saŭ pre ce graiŭ că aŭ dóră aŭ vorbit vre o dată cu dînsul ? să știți că acéle suflete ce să cunosc după mórte de n'ară avea darul a lui Dumnezeŭ nu'ș ar fi adus aminte cum aŭ avut 5 frați în lume și aducându'și aminte de lume și de casă cum zice, drept acéea suflete iară cunosc lumea și pre ceia ce sânt în lume, iară 5 frați de carii zice mai sus va să zică de cinci simțiri ale omului, ce însă iară cum cunoscu bogatul pe săracul Lazăr carele nu mai era cu împuțiciunea ranelor și sărac, cumu'l cunoscu în lume déca vréme ce zic unii că nu se cunosc sufletele ? ce e cum am zis mai sus sufletele cunosc unul pre altul cu darul lui Dumnezeŭ și iară : saŭ cu darul a lui Dumnezeŭ, saŭ cum zice Evanghelia : soséște până aicea atâta că se cunosc sufletele într'acea lume iară pentru suflet cum iaste fără de mórte am spus multe socotéle, [*Zri*] și iară vom mai zice de în célea ce am adevărat ale sfinților părinți că bogații eretici mai vârtos Orighen zicea că sufletele sânt făcute mai nainte, și déca se poliméște trupul în zgăul muerii după *10* de zile déca îngrecéză muerea atunce vine sufletul de înviază trupul și de acésta zicea minciună și orbéște : ca un orbit de dracul, iară adeverința iaste așa, când se împreună bărbatul cu muiarea, cu lucrarea și cu tocméla a lui Dumnezeŭ facese trupul împreună cu sufletul, și ia ascultă pre Moysi să vezi ce zice, cum când aŭ făcut Dumnezeŭ pre omul făcut'aŭ numai un bărbat și numai o muiare, și le zise : créșteți și vă înmulțiți și împleți pământul, décia zice și socotéște némul cum de acolo se-aŭ născut cutarele și cutarele, și mult lățéște lumea, iară nu zice cum aŭ poruncit Dumnezeŭ bărbatului cu muiarea lui să facă trupure și el să bage sufletele: ce pre omul aŭ făcut însuflețit. Trupul și sufletul și sămânța lui iaste însuflețită și cum iaste el cuvântătoriŭ : așa iaste și sămânța lui cuvântătóre, și pentru ca să înțelegeți bine nebune eretice socotélă chiară,

iară nu sus în vânt de céle ce zicĭ ia spune'mĭ văzut'aĭ vre un dobitoc să se hrănéscă nefiind viŭ şi însufleţit, cum bârfeştĭ dă zicĭ tu? [*Zri O, ereticule*]. că şi în zgăul mueriĭ déca ar fi acel trup al copiluluĭ fără de suflet, déca cade sămânţa bărbatuluĭ în zgăul mueriĭ, până în *10* de zile de n'ar fi vie şi însufleţită: aŭ nu s'ar împuţi si aŭ n'ar putrezĭ? iară tu vezi că cade o picătură de apă adecă sămânţa şi acéea se hrănéşte şi face cap cu obraz, cu nas, cu ochi, cu mânĭ, cu picióre şi cu alte mădulare trupuluĭ: şi tu veĭ să nu fie viŭ însufleţit şi să se hrănéscă? ce fără de minte eştĭ a socoti acesta lucru că de ar fi aşa cum bârfeştĭ tu, nu se-ară mişca adins elu'ş în pântecele mueriĭ de n'ar fi carele 'l mişcă: ce să zice cela ce'l mişcă carele iaste sufletul. [*Zri pentru ceia ce zic că nu se face sufletul cu trupul împreună de o dată*] şi ia vezi la om că déca móre căce nu maĭ are suflet carele iaste de'l mişcă: rămâne trupul mort şi nemişcat şi décia nu maĭ îmblă nice maĭ grăiaşte: ce numaĭ câte puţin câte puţin putrezéşte în pământ căcĭ că nu maĭ are suflet carele'l înviază; ce însă sufletul déca vréme ce înviază trupul, el iaste fără de mórte, şi nice un om nu póte să înţelégă saŭ să pricépă ce iaste sufletul, numaĭ orĭ ce am priceput de stăpânul Hs. şi maĭ nainte de proorocĭ, cariĭ zic că sufletul după dar ce are, iaste pre chipul a luĭ Dumnezeŭ, drept aceea noĭ ómeniĭ ne ducem în munca véculuĭ căcĭ că mustrăm chipul a luĭ Dumnezeŭ cu păcatele carele facem. Pentr'acéea şi besérica se rógă de numele ómenilor şi zice: obraz esm neizrecemăia slavi tvoea, aştei iaz vâi noşu săgreaşeniih iproceaca; adecă chip sânt eŭ omul al slaveĭ tale Dómne aceiĭ nespuse măcar de şi port pre mine sémnele păcatelor méle, iară tot chipul tăŭ sânt, pentr'acéea pre mine carele sânt zidirea ta miluiaştemĭ. şi iară la slava mareluĭ Antonie zice: eje po obrazu săbliudăiĭ nevredimu i procea, adecă tu aĭ păzit ce aŭ fost pre chip, adecă sufletul tăŭ nebetejit, adecă nevătămat, iară eŭ ocaanicul de mine 'lam stricat cu păcatele. pentr'aceea zice Dumnezeescul Grigorie Bogoslov pricea-stih sea obrazu inesăhranih, adecă eŭ am avut părtăşie de în chipul fiuluĭ şi a cuvântuluĭ luĭ Dumnezeŭ, al neschimbatuluĭ chip al tatăluĭ şi nu'l am păzit, adecă cu păcate 'l am stricat; chipul va să zică sufletul pentr'acéea aŭ luat al nostru chip, adecă făcutu-se-aŭ om cu suflet şi cu trup, ca pe chip să spăsescă şi trupul să'l facă fără de mórte, ce să zice fiul şi cuvântul a luĭ Dumnezeŭ se-aŭ priceştuit ce să zice se-aŭ împreunat cu chipul omuluĭ ce să zice cu înţelegătoriul suflet şi trup, ca să spăsescă pre chipul, adecă gânditoriul suflet al omuluĭ, şi să facă fără de mórte şi pe trup, carele era dezbrăcat de chip.

Pentru treĭ părţĭ ale sufletuluĭ: a cuvântătoresc a pohtitoresc, şi a mânios. Gl. 20.

[*Grigorie Niscăii*]. Marele Grigorie Nischii de meşterşugul şi de înţelepţia cea mare a sufletuluĭ aşa zice; treĭ lucrure sânt carele se văd la suflet: Cuvântătoriŭ, pohtitoriu şi mânios. Intr'acéste treĭ ale sufletuluĭ aflăse şi bunătatea şi răotatea.

[*Pentru cuvântător*]. Bunătatea cuvântătoriuluĭ iaste ca cum ar fi neştine pravoslavnic, întru propoveduirea apostolilor, carea o aŭ adeverit Dumnezeeştiĭ părinţĭ de se-aŭ adunat după vréme de aŭ făcut săbóră a tótă lumea, şi pre în bogate locure. Insă bunătatea cuvântătoriuluĭ iaste să ştie binele ce iaste să'l ţie, şi răul ce iaste să se ferescă să iubéscă blagocestia şi lucrurile céle bune, iară ne blagocestia să urască, aşijderea şi faptele păcatelor: acésta iaste bunătatea cuvântătoriuluĭ, iar răotatea cuvântătoriuluĭ iaste neblagocestia adecă când se lépădă neştine de lége'ş, adecă de domnul nostru Is: Hs; lumina cea adeverită carea luminéză pre tot omul cela ce vine în lume, adecă la dînsul la Hs. şi altele câte dăşertéză besérica a luĭ Dumnezeŭ şi anatimiséşte şi maĭ pe scurt să zică neştine bunătatea cuvântătoriuluĭ iaste câte vin de sânt de spăsenia sufletuluĭ, iar răotatea cuvântătoriuluĭ iaste: câte duc pre om în muncă de la mic până la mare.

Cuvântător.

are bunătatea sufletuluĭ şi drépta credinţă şi lucrurile céle bune,	iară răotatea are neblagocestia şi lucrurile céle réle.

[*Pentru pohtitoresc*]. Bunătatea pohteĭ iaste ca să'ş ţie neştine tótă dragostea luĭ şi pohta: la domnul nostru Is. Hs.; şi întru poruncile luĭ, şi nemica să nu cinstéscă maĭ mult deale lumiĭ aceştia: de cât dragostea a luĭ Dumnezeŭ, pentru că bunătatea fără de ajutoriul luĭ Dumnezeŭ nu se isprăvéşte cum zice Dumnezeescul Iacob brat Bojii, acésta iaste bunătatea cea bună a pohtiriĭ, iar răotatea a pohtiriĭ iaste, când iubéşte cine-va dulcéţa lumiĭ, averea, slava, cinstea: şi tótă podóba trupuluĭ, carele pornesc pre omul în curvie, şi într'alte răotăţĭ dievoleştĭ.

Pohtitoresc.

Bunătate are să iubéscă pre Dumnezeŭ, şi pentru dragostea a luĭ Dumnezeŭ, tóte ale lumiĭ aceştia să nu le bage în sémă.	Răotate are dulcéţa iubirea de banĭ, curvia, preacurvia, zăcérea cu bărbat, şi de frica a lu Dumnezeŭ de tot nu se teme.

[*Pentru mânios*]. Mânia are bunătate când se mânie cine-va asupra Diavoluluĭ să zică că tu drace 'm zice să curvesc, să prea curvesc, să ucig, să fac voile tale, ce eŭ nu te ascult, numaĭ ce'ț zic să fugi departe de mine, căcĭ că Hs. al mieŭ iaste cu mine, și câte răotățĭ veĭ brodi să faci mie, nemica nu poțĭ să'm facĭ, pentru că asupra sufletuluĭ mieŭ n'aĭ putére. Acésta iaste bunătatea a Mâniitoriuluĭ, adecă a mânieĭ; să se mânie tot creştinul asupra draculuĭ, și spre lucrurile céle réle, să gonéscă de la dînsul gândurile draculuĭ și ale tuturor păcatelor, iar răotatea mânieĭ iaste întâĭ pizma, ținérea de mânie îndelung, aducerea aminte de răŭ și muzăvirea carea face și bătăi și tóte zărvile și uciderile.

Mâniearea.

Insă bunătate are să se mânie spre diavolul numaĭ care 'l îndémnă tóte păcatele la om să se feréscă de aducerile aminte ale draculuĭ

Iar răotățĭ are să pizméscă să ție mânie mult să aducă aminte de răŭ să muzăviréscă să ridice cuțit și lemn pre om.

Pentru fiul și cuvântul a luĭ Dumnezeŭ domnul nostru Is. Hs. pentru ce aŭ trebuit să se întrupéze : Gl. 21.

[*Dumnezdeşt. blagocestivĭ*]. Spune-vom și de acésta că pentru multe lucrure și vini căcĭ că era toțĭ ómeniĭ, dă desupt înpăcat și imblestemul ce luase Adam, pentru neascultarea porunciĭ a luĭ Dumnezeŭ, drept aceea se-aŭ căzut cela ce aŭ vrut să spăséscă pre păcătoșĭ : să fie striin de tot păcatul. Pentru că un Vraciŭ bolnav dăznodat, adecă să'ĭ fie tóte vinele stricate, acela nu póte să tămăduiască nice pre un bolnav : ce trebue vraciul să fie sănătos și să se ducă să vază pre bolnav și să'ĭ fie mintea întrégă și mânile sănătóse, ca să apuce strângerea cu mânile'ș și cu mintea să pricépă bóla, deci déca vréme ce era toțĭ ómeniĭ jos împăcat cine în multe cine în puține, pentr'acéea nu putea om pre om spăsi, ca cum se-ar afla doĭ înșĭ într'o Mare cu grea furtună, și nu póte unul altuea să ajute și atâta se nevoeaște unul ca și altul. Iar Domnul nostru Is. Hs, zice fiul și cuvântul a luĭ Dumnezeu, carele era fără de nice un păcat (pentru că trupul care aŭ luat luatul'aŭ fără de păcate, și se făcu dohtor sufletelor 'și trupurilor) neavând sfinția sa nice o bólă ce aŭ fost desăvârșit Dumnezeŭ și om desăvârșit, dece cu săvârșenia luĭ aŭ spăsit lumea, adecă pre ómenĭ, pentr'aceea se-aŭ căzut să se întrupéze acela numaĭ fără de păcate, dar căce n'aŭ venit înger? [*Intrebare, răspuns*] căcĭ că tainele tatăluĭ nu le pricépe, fără numaĭ fiul și cuvântul luĭ, unul fiind singur Hs, carele iaste o ființă cu tatăl cum și altul om carele nu cunóște mintea altuĭ om : [*rezĭ pentru ceea ce zic că pricep pre alt om, ce'mĭ te pórtă*], ce numaĭ cuvântul omuluĭ cunóște a luminite încă iar nice un înger nu iaste făcător ce el iaste făptura a luĭ Dumnezeŭ, penrt'aceea n'aŭ putut îngerul să ia trup să se facă om, dece pentr'acésta aŭ trebuit singur fiul și cuvântul a luĭ Dumnezeŭ să se întrupéze că putea să facă tot lucrul, încă tot omul era jos în mórte și toțĭ mergea în iad, și pre toțĭ 'ĭ ținea iadul, dar cum ar fi putut cine-va aŭ prooroc aŭ altul să spăsésca pre omul carele aŭ mers în iad înpreună cu alțiĭ : iară domnul nostru Is. Hs. măcar de aŭ și murit și aŭ mers în iad, mers'aŭ cu mult maĭ de grab, nu să rămâe acolo ca alțiĭ, ce pentru să scóță și pre alțiĭ de acolo și ia ascultă întâĭ pre David ce zice : ghi văzvel esi ot ada Dșu moiu, adecă tu Dómne un Dumnezeŭ (măcar de eștĭ și de trupul mieŭ) scos'aĭ sus de în iad sufletul mieŭ și aŭ putrezit în pământ trupurile tuturor ómenilor, iar trupul stăpânuluĭ Hs. nice o dată nice cum n'aŭ putrezit, pentru că iadul nu putea să'ĭ înghiță ca pe alțiĭ cariĭ avea bogate păcate. [*palm. 15*]. ia ascultă să vezi ce zice David; ni dasij prepodovnomu svoemu videati istleanie, acuma de într'acéstă proorocie ia Damaschin și zice : Vă grobeaje istleanie ne videa stoe tealo și Stăñ Cosma : tealo votvoistlênie ne videa Vldeo, nije dșatvoea vă ae dea stranno leapno ostavlena baistă; adecă trupul tăŭ domnul mieŭ n'aŭ văzut în iad putrejune, nice sufletul tăŭ în iad n'aŭ rămas neostavlena vâistă, închipuiaște de zice n'aŭ rămas iară strannoleapno se chiamă minunat și ca pentru să știĭ ce va să zică, tleanie și istleanie; tleanie se chiamă stricare de într'un lucru într'altul, ce s ăzice de în viață în mórte, iar istleanie să chiamă cum aĭ zice, trupul omuluĭ saŭ al altuea acolo unde iaste umăd să se strice să se facă pământ, acéstă stricare n'au văzut trupul Domnnluĭ Is. Hs. că 3 zile aŭ fost în pământ adecă în mormânt și așa aŭ stătut tot deuna sfântl luĭ trup ca în cés ce aŭ murit, [*Zri opasno să știĭ*] pentru că Dumnezeŭ și de la acel trup mort nice o dată n'aŭ lipsit pentr'acéea zice : Vă grobea ploschi vă adeaje sădșe io iaco bog vă raije să razboini com i na preastolea beașe 605 : i procea, decĭ alt ceva n'aŭ văzut trupul al luĭ Hs. ce numaĭ mórte, ce să zice despărțéla a sufletuluĭ de trup, 3 zile, și nicĭ dumnezeirea aŭ lipsit de trupul cel mort nicĭ de la sufletul cel îndumnezeit nice de în mormânt nice de în iad ce încă nicĭ de către scaunul părințesc, ca un Dumnezeŭ ce iaste pretutinderea și tóte le obârșéște; încă trebuia acésta fiiul și cuvântul a luĭ Dumnezeŭ, să ia trup ca să înșale pre diavolul să se bată cu dânsul și să'l biruiescă. Pentru că diavolul când'l

duse în munte să vază împărăţiile atunce de ar fi fost numaĭ om iar nu Dumnezeŭ şi om, 'l ar fi înşelat; cum aŭ înşelat şi pre Adam căruia 'ĭ zise că de veţĭ mânca de în pom o vă veţĭ face şi voĭ Dumnezeĭ, şi cu trufia acésta'l înşelă, aşa făcu şi luĭ Hs. şi'ĭ zise: dă eştĭ fiul a luĭ Dumnezeŭ zi pietrilor să se facă pâine şi acésta aŭ făcut diavolul ca să chibzuiască cu mintea, trufia omeniriĭ a luĭ Hs. că iaste Dumnezeŭ şi să ştie de dânsul de va fi adevărat el-şi fiul cuvântul a luĭ Dumnezeŭ, carele vrea să se întrupéze ca să împédece şi să strice tocméla spăseniеĭ ómenilor ce stăpânul Hs. 'ĭ se cădea să ascunză Dumnezeirea ca să prinză pre diavolul, să'l cufunde cum face şi pescariul cel bun, carele pórtă undiţa şi are fier şi pe din afară pune îmbucătura carea déca o véde péştele şi nu ştie cumu'ĭ de în lăuntru fierul adecă undiţa mérge să îmbuce îmbucatura aceea şi înghite împreună şi fierul şi se cufundă şi se prinde în putérea fieruluĭ. Aşa şi fiul şi cuvântul a luĭ Dumnezeŭ avut'aŭ trupul ca o îmbucătură, iară Dumnezeirea carea era înt'rânsul în trup: înşelă pre diavolul, zicând să se bată cu trupul, iar el se bătu cu Dumnezeirea, şi fu biruit; [*Damasc.*] pentr'acéia zice Dumnezeescul Damaschin. Plăti'o oblojen iaco lestnoe undiţăi bojest vennoio siloio tvoeio zmia popral esi, adecă tu aĭ pus pe din afară împregiur trupul ca şi înşalătura în undiţă ce să zice îmbucătura şi o mâncă şarpele adecă diavolul, şi se prinse pespre Dumnezeiasca a ta putére cum prinde şi păscariul péştele, încă trebuia şi se cădea fiuluĭ şi cuvântuluĭ a luĭ Dumnezeŭ să ia trup ca să pătimésă trupul câte aŭ pătimit singur Hs. la patima a sfinţieĭ sale ca să tămăduiască céle 5 simţirĭ ale luĭ Adam, carele cu dînsele aŭ călcat porunca a luĭ Dumnezeŭ căcĭ că Adam aŭ gândit cu mintea să se facă Dumnezeŭ, drept acéea se-aŭ făcut Dumnezeŭ om, ca să tămăduiască acel păcat a luĭ Adam carele gândi cu mintea să se facă Dumnezeŭ, mâncă de în pom şi zise că iaste dulce şi bun pentr'acéea şi trupul stăpânuluĭ Hs. al adeveritulu Dumnezeŭ mâncă hiare şi oţet ca să tămăduiască păcatul a mâncăriĭ luĭ Adam, apucat'aŭ Adam de lemn cu mânile, pentr'acéea stăpânul Hs. ţinutu-ş'aŭ palmele: ca să tămăduiască acea apucare ce aŭ apucat Adam. Văzu Adam pomul şi zise cum iaste, pentr'acéea scuipat fu stăpânul în obraz ca să tămăduiască vedérea; nu ascultă Adam porunca a luĭ Dumnezeŭ: iară stăpânul se făcu ascultătoriŭ tatăluĭ până la mórte ca să tămăduiască neascultarea a luĭ Adam [*Zri olinbimice*] mirosi Adam plodul pomuluĭ drept acéea Hs. cu împuţiciunea cea rea a oţetuluĭ şi a hieriĭ când vrea să le bea ţămădui miroséla plodului pomuluĭ, carele mâncă Adam; luă Adam blăstem să îmble pre mărăcinĭ şi pre pălămidă, drept acéea puseră în capul stăpânuluĭ: cununa de mărăcinĭ: ca să tămăduiască acel blăstem, îmblă Adam în raiu şi se duse să mănânce de în pom pentr'acéea, se ţintui stăpânul la picióre: ca să tămăduiască acel păcat, dece pentru acéste vinĭ şi pentru altele multe carele nu le-am scris ca să nu maĭ lungim cuvântul, se-aŭ întrupat fiul şi cuvântul a luĭ Dumnezeŭ, şi se-aŭ răstignit, şi a pătimit ca să spăsésă pre omul.

Pentru drepţiĭ cum se-aŭ botezat, şi pentru ceĭ necredincioşĭ cum nu se-aŭ botezat. Gl. 22.

[*Dumnezdeştiĭ Dascalĭ*]. Déca vrémea ce se-aŭ făcut trupul omuluĭ de în céle 4 stihiĭ déca móre iale să răsipesc iară într'acéle, aşa aŭ fost şi pentru Hs., adecă sângele şi Apa carele aŭ curs de întru sfînta a luĭ cóstă, curs'aŭ în stihiile orĭ unde aŭ curs ale prorocilor, ale drepţiĭor şi într'ale tutulor ómenilor şi aflându-le se-aŭ botezat, iară de va zice cine-va că déca vréme ce aŭ curs în stihiile tuturor ómenilor aŭ botezat stihiile şi ale păcătoşilor şi ale păgânilor, spune-vom noĭ şi de acésta că nu iaste aşa, ce de vă iaste voia să ştiţĭ adevărat ascultaţĭ: cum cură apa şi adapă şi créşte câte află sădite şi verzĭ, iară câte află uscate nu le foloséşte, numaĭ ce le lasă iar uscate cum aŭ fost aşa să socotiţĭ să ştiţĭ şi de acésta că numaĭ drepţiĭ se-aŭ botezat iară nu şi păcătoşiĭ.

Pentru noĭ creştiniĭ de unde ne am numénit dă ne chemăm creştinĭ. Glava 23.

[*Marin Preotul adeveritde la Hiu şi daicas*]. De la Hs. ne chemăm noĭ creştiniĭ creştinĭ, că maĭ nainte ne chemam Nazorei şi Galileĭ, iar déca se răsipiră apostoliĭ pre în laturile lumiĭ, mérse Petr şi alţĭ óre cariĭ la Antiohia şi pr'o poveduiră pe Hs. şi de atuncĭ începură ucenici a se chema creştinĭ, cum zice Luca la deaania Apostolilor: de în cariĭ uniĭ aŭ şi ţin numaĭ numele, iară darul şi lucrurile creştinilor n'aŭ. Numele şi darul aŭ, ceea ce sânt adeveriţĭ uciniciĭ şi soţĭ luĭ Hs. pentru cariĭ grăiaşte Hs. că voĭ sânteţĭ soţiĭ mieĭ, de veţĭ păzi poruncile méle şi iară de veţĭ păzi cuvântul mieŭ adevărat veţĭ fi uceniciĭ mie: cum aŭ fost apostoli şi alţiĭ creştinĭ adevăraţĭ, iară acuma sânt toţĭ cuceriţĭ, Smeriţĭ şi trăpitorĭ, şi săraciĭ de voe şi alţiĭ într'alt chip asémene, decĭ déca vréme ce sânt următorĭ adevăraţĭ luĭ Hs. se chiamă creştinĭ. Stăpânul Hs. frate se chiamă uns cum am zis, pentru că aŭ fost uns de Duhul sfînt, într'acesta chip şi creştiniĭ ceĭ adevăraţĭ sânt unşĭ de duhul sfînt şi fac plodurile luĭ carele le numără Pavel către Galateanĭ şi zice: Plodje Dşa Stgo est liubov radost, mir, dălgoterpie, blagocest, Milosârdie

Vearu, Cratost i văzderjanie. Ploduľ cel de întâĭ se chiamă dragostea a luĭ Dumnezeŭ ale căruia iaste slavoslovia blagodarenia, adeverita închinare, cătră vecinĭ. [*Gl. 5*]. dragoste, dece O creştine când slăveştĭ şi te închinĭ luĭ Dumnezeŭ întru tóte lucrurile cum aŭ făcut Hs. atunce eştĭ a luĭ Hs. şi te chemĭ adeverit creştin, [*Zac. 213*], iară când tu nu slăveştĭ nicĭ mulţimeştĭ, nice te închinĭ luĭ Dumnezeŭ, [*Plod. 1*]. ce încă huleştĭ pre dînsul şi crucea luĭ şi credinţa luĭ şi altele multe asémene, atunce eştĭ om drăcesc. iară nu creştin.

Plod 2. Al doilea plod al sfîntuluĭ Duh iaste bucuria, nu a lumiĭ aceştia şi a trupuluĭ ce a pricéperilor şi a sufletuluĭ, pentru că adevăratul creştin cându'şĭ véde pricéperile luĭ curăţite de tóte păcatele şi împodob'te de tóte bunătăţile. atunce se bucură întru inema luĭ. bucurie sufletéscă, macăr de'ĭ se tâmplă şi pe din afară de multe orĭ, [*Semnézǎ sǎ ştiĭ*] a avea scârbe şi primejdiĭ şi muncĭ ca Dumnezăeştiĭ apostolĭ cariĭ era mustraţĭ şi munciţĭ fórte de păgânĭ iară eĭ cum zise Luca era bucuroşĭ şi véselĭ pentru-că Hristos făcuse'ĭ vrédnicĭ să fie mustraţĭ pentru numele sfinţieĭ sale; şi ia ascultaţĭ pilda, un om carele iaste în casă'şĭ şi o véde spurcată şi grozavă cadeise să se întriştéze. aşijderea şi tu când 'ţĭ vezĭ tótă pricéperea la curată şi împodobită de tótă bunătatea: atunce ţi se cade să te bucurĭ sfinţéşte şi sufletéşte. iară cându'ţĭ iaste sufletul tot stricat de păcate: atunce'ţĭ se cade să te întristezĭ înlăuntrul (ce să zice în taină) inimiĭ tale, iară pe dinafară petrecĭ şi te bucurĭ, şi ţie numaĭ numele de creştin: iară dar n'aĭ.

Plod 3. Al treilea plod al Duhuluĭ iaste şi se chiamă, Pacea, carea aŭ avut Hs. spre toţĭ şi forte o aŭ îndrăgit. şi o lăsă apostolilor când zise: Pacea daŭ voaă pacea mea lasu voaă, drept acéea adeveriţiĭ creştinĭ: iubesc şi ţin acea pace, iar tu când eştĭ făcător de scandală şi iubeştĭ să sémenĭ vrăjbĭ şi plévé intru ómenĭ şi urăştĭ pacea, atunce nu eştĭ creştinesc: ce dievolesc.

Plod 4. Al patrulea plod iaste îndelug răbdarea carea o aŭ avut Hs. că aŭ răbdat multe nevoĭ, multă sărăcie, multe patime până la mórte, drept acéea şi tu să voeştĭ să rabzĭ, tote scârbele lumiĭ şi tótă strimtura şi zgârcéla: pentru dragostea a luĭ Dumnezeŭ şi pentru nădéjdea vieţiĭ ceiĭ de sus; iară cându 'ţĭ aducĭ aminte de réle adecă de răotăţĭ carele'ţĭ trunéte Dumnezeŭ pentru spăsenia sufletuluĭ tăŭ, iar tu facĭ pre Dumnezeŭ nedrept căce te pedepséşte iară nu pre alţiĭ ómenĭ, atunce tu n'aĭ darul creştinuluĭ ce numaĭ numele.

Plod 5. Al cincilea plod iaste şi se chiamă al dulceţiĭ şi al bunătăţiĭ că tuturor iaste dulce şi bun, adevărit'aŭ pre drepţiĭ întru dreptate şi laudă lucrurile lor, îndréptă pre ceĭ ce greşise cu dragoste. mângâia pre ceĭ scârbiţĭ bucurase cu ceia ce să bucura şi cu ceĭ întristaţĭ se întrista, drept aceia şi tu când te veĭ asemâna luĭ Hs. într'acéstea întru tóte: atunce eştĭ creştin, iar când sânt la tine tóte lucrurile împonciş te şi'ţĭ pare rău pentru sporul şi pentru bună petrecanie a frateluĭ tăŭ a creştinuluĭ, şi te bucurĭ şi'ţĭ pare bine pentru răotatea luĭ, şi aĭ s'altele asémenea acestora, atuncĭ cumu'ţĭ voiŭ zice creştin? ba ce încă maĭ vârtos om dievolesc.

Plod 6. Al şaselea plod iaste bunătatea carea o aŭ avut Hs. că tuturor aŭ fost făcătoriŭ de bine, atâta cât şi viaţa s'aŭ dat pentru dragostea nóstră, drept acéea şi tu când 'ţĭ e milă de fratele tăŭ creştinul şi hrăneştĭ flămândul şi adăpĭ înseţoşatul, când îmbracĭ săracul şi priimeştĭ pe striinul şi altele ca acéstea facĭ, atunce eştĭ adevărat creştin, iar tu când nu 'ţĭ e milă nemica de fratele tăŭ creştinul numaĭ ce'ĭ facĭ răŭ şi'l jehueştĭ şi'l răpeştĭ şi'ĭ face nedreptate şi'l pârăştĭ şi'l împrumutezĭ cu dobândă şi camată şi facĭ alte multe nedreptăţĭ: atunce cum veĭ să te chemĭ creştin?

Plod 7. Al şaptelea plod, al duhuluĭ: chiamăsă credinţa carea o aŭ avut Hs. şi tot-deuna o are, pentru căce făgăduiaşte: face făgăduiaşte'ţĭ că de veĭ păzi légea şi să nu'ţĭ facĭ priatenĭ striinĭ, ce să zice vrăjmaşiĭ luĭ draciĭ, să'ţĭ dea raiul şi aşa va fi, iar tu te făgăduești când te botezĭ să fiĭ tot deuna al sfinţieĭ sale soţ, şi să nu faci voile diavoluluĭ, drept acéea, tu dă veĭ face cum te aĭ făgădu't şi veĭ fugi de dracul ca să nu facĭ voile luĭ: atunce adevărat eştĭ creştin, iar când tu te facĭ mincinos şi necredincios şi păgân şi nu facĭ voile a luĭ Dumnezeŭ, atunce cumu'ţĭ va zice neştine că eştĭ creştin.

Plod 8. Al optulea plod al duhuluĭ iaste blândéţele, carele tot de una pururea Hs. leaŭ avut. şi cându'l grăia de răŭ sfinţia nu grăia răŭ şi când pătimia (cum zice Apostolul) nu îngrozia: ce încă era smerit şi tăcut ca un miel, [*Mateĭ. Glc. 11*]. şi zicea celora ce vrea să fie adeveriţĭ creştinĭ: învăţaţi-vă de mine că blând sânt şi smerit cu inema. drept acéea şi tu când eştĭ smerit şi tăcut, atunce aĭ darul numeluĭ creştinesc, iar când eştĭ trufaş şi măreţ şi nu suferi nicĭ o dată să'ţĭ zică cine-va alt ceva fără de numele tăŭ, şi înjurĭ. mustri. şi îngrozeştĭ, te lauzĭ şi blăstemĭ, huleştĭ şi pârăştĭ, atunce cumu'ţĭ voiŭ zice creştin?

Plod 9. Al noălea plod al duhuluĭ sfînt chiamă-se ţinerea carea o aŭ avut Hs. întâĭ de bucate că nu mânca maĭ mult de câtu'ĭ priimia firea omenéscă, a doa de somn, că de multe orĭ petrecea tótă nóptea la ruga a

luĭ Dumnezeŭ, drept acêea cela ce să ține de bucate și de somn și de alte prisosêle ca acêstea : acela are și dar și nume de creștin, iară tu, când cheltueștĭ tótă zioa la bucate multe și în somnurĭ rêle și fugi de la besêrică ca dracul de cruce și alergi la curvif, la preacurvif, la jehuirĭ și la alte zborure dievoleștĭ, [glav. 5. Zac. 213] atunce cum nu'țĭ voiŭ zice că eștĭ om drăcesc, iară nu creștin, vezĭ o, frate, carif sânt adevărațiĭ creștinĭ, zice Dumnezăescul Pavele către Galateanĭ : a ije hvâi sut pleat raspeașa să strmi ipohomi, adeveritul creștin cade-i-se să răstignêscă patimele și pohtele trupuluĭ, și atunce se face priaten luĭ Hs., drept acêea cum se-aŭ răstignit Hs. așijderea și creștinuluĭ se cade să se răstignêscă adecă să'ș omóră tóte mădularele trupuluĭ ce se zice și ale păcatelor, [Glav. 3. Zac. 257], cum zice acel dumnezeesc Pavel către Colaseanĭ, fugițĭ de curvie, de necurăție, de patimă, de reaoa pohtă și de lăcomie, adecă iubirea de argint, pentru carele vine urgia luĭ Dumnezeŭ pre fii necuceriеĭ carif sânt numaĭ cu numele de creștin : iară lucrurile a luĭ Hs. nu fac.

Pentru crucea carea facem pe trupurile nóstre când ne închinăm și cum se cade să o facem și ce închipuiaște. Glav. 24.

[*Dumnezeeștiĭ Dascalĭ*]. Creștinul când se închină cadei-se să'ș împreune cêle *3* dégete ale mâniĭ drêpte, cel de întâĭ al doilea și al treilea, că aceștea închipuesc treĭ fêțe ale dumnezeiriĭ, sfinteĭ troițe în carele crêde și iaste botezat întru numele eĭ adecă al tatăluĭ al fiiuluĭ, și al sfintuluĭ duh, și mărturisêște treĭ fêțe ale aceiĭ Dumnezeeștiĭ troițe, iară acêsta ce'țĭ puĭ mâna sus la cap închipuiaște capul ceriuluĭ, iară cându'țĭ pogorĭ mâna jos la mijlocuĭ trupuluĭ închipuiaște pămîntul, pre carele se-aŭ pogorât fiiul și cuvântul a luĭ Dumnezeŭ de la ceriŭ pre pământ, dă se-aŭ întrupat de în sfîntul pământ al depururea fecióreĭ Născătóreĭ de Dumnezeŭ pentru spăsenia nóstră a ómenilor, iară când rădicĭ mâna de la mijlocul trupuluĭ și o suĭ sus dăspre partea drêptă, adecă la umăr, închipuiaște slăvita înălțare a aceluĭ fiŭ și cuvânt a luĭ Dumnezeŭ, carele se-aŭ înălțat dă pre pământ la ceriŭ și aŭ șezut din a drêpta scaunuluĭ a luĭ Dumnezeŭ și a tatăluĭ, iară când aducĭ mâna dăspre partea drêptă la stânga închipuaște a doa venire a aceluĭ fiŭ a luĭ Dumnezeŭ a domnuluĭ si mântuitoruluĭ nostru Is. Hs. carele va să judece lumea, iară cându'țĭ pogorĭ mâna dăspre partea stângă până la picióre jos închipuiaște iadul în carele va să muncêscă Hs. Dumnezeŭ pre toțĭ pre ceia ce n'aŭ făcut voile sfinției sale, ce se-aŭ lepădat și le-aŭ călcat.

Pentru unde se-aŭ scris tus patru evangheliștiĭ și carele de eĭ într'al cuĭ chip se-aŭ făcut. Glava 25.

[*A luĭ Mateĭ întâĭ*]. Intâĭ a luĭ Mateĭ evanghelie scrisu-s'aŭ singur Mateĭ apostol la Ierslim pre limba ovreiască în chip de om heruvim după văzneșenie dêc'aŭ trecut *8* anĭ și dăpre ovreiaște o aŭ prepus Ioan grecêște; care evanghelie scrie și povestêște de naștere trupêscă a domnuluĭ nostru Is. Hs. cum se-aŭ făcut om pentru noĭ ómeniĭ de în Dumnezeescul și sfîntul sânge al depururea fecióreĭ și slăviteĭ născătóreĭ de Dumnezeŭ, a sfinteĭ luĭ Maice, a spăseniеĭ nóstre a creștinilor și zice : Cniga rosdtva Is. ha sna Davida iproceea.

[*Marco a 2*]. Iar al doilea stâlp de evanghelie a luĭ Marco scrisu-se-aŭ la Alexanriia de Marco apostol în chip de leu după Văznešenie dêc'aŭ trecut *10* anĭ carele închipuiaște împărăția și domnia a fiuluĭ luĭ Dumnezeŭ a Domnuluĭ nostru Is. Hs. carele iaste împărat împăraților și domn domnilor și al ceriuluĭ și al pământuluĭ și zice acest evaghelist : zacealo evanghelia Is. Hs. sna bojiia, iacoje est pisanno vă Porrțeah, se az posăilaio Aggla moego preadlițem tvoim ije ugotovit putvoi predtoboiu, acêsta ce zice că voiŭ triméte îngerul meŭ și altele vezĭ bine că arată putére împărătêscă.

[*Luca a 3*]. Iar al treilea stâlp de evanghelie al Lucăĭ; scrisu-se-aŭ la Roma în chip de junc, dêc'aŭ trecut după văzneșenie 15 anĭ, carele închipuiaște și arată tocmêla și rândul preoțesc și arhieresc și se începe de la Zaharia Preotul și zice : Ponej ubo mnozi naceașa ciniti poveast iproceea.

[*Ioan a 4*]. Iar al patrulea stâlp de evanghelia luĭ Ioan scrisu-se-aŭ de singur Ioan Apostol în ostrovul Pamoșuluĭ în chip de Vultur zburătoriŭ, după văzneșenie dêc'aŭ trecut anĭ *32*. Pentru că vulturul sbóră în sus așa și el grăind lucrure de bogoslovie maĭ nalte : Vă naceala bea slovo : iproceea pentr'aceea scriŭ pe Ioan în chip de vultur.

Pentru ce vină pierd sfintele darul carele aŭ. Glava 26.

[*Teodorit episcopul chiruluĭ*]. La Daniil prooroc face poveste Teodorit și zice : Când aŭ robit Navhodonosor Ierslimul și luă acêlea sfinte vase de le spurcă întru bucatele lor și întru altele fără de cale, ce la acêle sfinte nu putea nimenia să între la dânsele nice să se tinză să le pipăe acolo unde era acêstea tóte unde se zice la staa stâih numaĭ Arhiereul ce intra de cădea într'un an o dată și de vrea fi necurat numaĭ cât tăia'l Dumnezeiasca dreptate și bine științĭ deozan cum văzu o dată căruța carea purta chivotul, [*Andreĭ Can. Vel*]. ce să zice tronul în carele

era sfinta sfinților și se întórse să cază că-ruța aceea, atunce mérse și el să ajute ca să facă bine și căcĭ nu fu de în preoțĭ : tăie'l Dumnezăiasca dreptate și muri, drept acéia zice stăiĭ Andreĭ la marele canon al luĭ pen-tr'acesta lucru : posluji bojestvennaim să drăigatlnea ce să zice cu frică și cu cutre-mur.

[*Intrebare cu mirare*]. Aicea de acésta aŭ întrebat uniĭ și zicea că ovréiĭ cariĭ era ómenĭ curațĭ aĭ lu Dumnezeŭ și numaĭ căcĭ nu era preoțĭ cățĭ se tindea la sfintele și Dumnezăe-știle lucrure pentru ce muria? iar Navhodo-nosor cu ómeniĭ luĭ carĭ era închinătorĭ de i-doliĭ și necurațĭ cum luară acéle sfinte de le spurcară când prădară Ierslimul și le făcură de tótă slujba rea și de rușine : și nu pățiră nicĭ un răŭ?

[*Razreașenie*]. Zice de acésta acel Teodorit că până ce sânt ómeniĭ luĭ Dumnezeŭ, întru poruncile luĭ și întru darul luĭ : ș'acélea sfinte tóte'ș țin darul, pre carele sfințéște-le Dum-nezeŭ pentru cuceria și sfinția ómenilor, iară când urgisește Dumnezeŭ pre niște ó-menĭ pentru păcatele lor, atunce și acélea pierdu'ș darul carele aŭ că Dumnezeŭ 'l ia, măcar de și pedepséște dumnezeŭ iarășĭ pre ceia ce aŭ pedepsit ómeniĭ luĭ cum aŭ pedep-sit pre Nabhodonosor carele spurcară acele sfinte vase ale besériciĭ cu posadnicele luĭ, că Dumnezeŭ cu vrăjmașiĭ luĭ ceĭ fără de lége păgânĭ : pedepséște pre credincioșĭ ca să se țelomudréscă să se întórcă să vie la poca-anie, dece de să vor întórce Dumnezeŭ se face milostiv asupra lor, de iartă și izbăvéște pre dânșiĭ de patimile munciĭ și nevoiĭ, iară eĭ de nu se vor întórce atunce să izbândéște cuvântul Apsotoluluĭ carele zice de vețĭ vrea să mă ascultațĭ dulcețile pământuluĭ vețĭ mânca, iară de nu vețĭ vrea să mă ascultațĭ : spata pre voĭ va junghia, că gura domnuluĭ aŭ grăit acéstea.

Pentru sfintele icóne ce arată ca să ne închi-năm lor cu dragoste și userdie iară nu cu slujirea. Glava 27.

[*Dumnezeeștiĭ Dascalĭ*]. Dragoste se chiamă o iubire și o apropiare a unuĭ lucru, cum aĭ zice, pentru dragostea fiuluĭ mieŭ, văz și iu-besc obrazul celuia carele are o dragoste și o semnare a fiuluĭ mieŭ, acésta se chiamă cu dragoste, iară slujirea se chiamă când acea icónă a unuĭ sfînt saŭ a luĭ Hs să crezĭ și să mărturiseștĭ că iaste acela Hs. și cinsteștĭ a-cea icónă ca pre Dumnezeŭ saŭ pre sfîntul a cuĭ iaste icóna ca pe sfîntul acela : atunce mergĭ în muncă; ce icóneĭ a luĭ Hs. saŭ a su-fletuluĭ : să 'Ĭ te închinĭ pentru numele a luĭ Hs. saŭ a sfintuluĭ, pentru că zice marele Va-silie : cinstea icóneĭ vine pespe chipul cel de întâĭ, și la săbor zice cine nu se va închi-na chipuluĭ Domnuluĭ nostru Is. Hs. cu dra-goste iar nu cu slujire : [*Zri opasno*]. să fie anatema, științĭ acuma ce iaste cu dragoste și cu slujirea, însă obicéiŭ avea împărațiĭ să'șĭ pue în mijlocul târguluĭ chipurile lor, adecă stâlpiĭ, aŭ de marmură săpate, aŭ de zugră-vie zugrăvite și cățĭ trecea închinase icóne-lor pentru cinstea împăratuluĭ, și acésta zice cinstea icóneĭ vine pespre chipul cel de întâĭ ce să zice la împăratul carele se chiamă chi-pul de întâĭ. iară nu slujia nice se închina, nice slujia icóneĭ ca împăratuluĭ într'acesta chip să socoteștĭ și pentru sfintele icóne.

Pentru cincĭ lucrure pe carele se odihnéște Dumnezeŭ, și carele sânt acélea. Gl. 28.

[*Porunca 1*]. Intâĭ iaste curata rugă și ruga curată iaste să aibĭ dragoste și dreptate spre fratele tăŭ creștinul, ca să se pótă auzi ru-găciunea ta către Dumnezeŭ.

2 A doa poruncă iaste citirea psalmilor, saŭ cu mulțĭ ómenĭ saŭ și singur de eluș a-decă să te nevoeștĭ la beséricа ta să cânțĭ și să slăveștĭ pre Dumnezeŭ cum te veĭ afla cum am zis saŭ cu mulțĭ saŭ de eluș, că zice și Dumnezeescul David : Vaspoiu Gvsi don-deje esmă.

[*Psalm. 145*]. 3. A treia poruncă iaste cite-nia dumnezeeștilor cuvinte ale duhuluĭ ce să zice să citéscă neștine dumnezăiasca scriptu-ră, tot de una carea iaste plină tótă de cu-in-tele dumnezeesculuĭ Duh, pentru că dumne-zeeștiĭ proorocĭ, dumnezeeștiĭ Apostoliĭ, dumnezeeștiĭ părințĭ, dumnezeeștiĭ dascalĭ câte aŭ zis și aŭ scris, tóte le-aŭ zis cu darul și luminarea a duhuluĭ sfânt.

4 A patra poruncă iaste aducerea aminte cu durérea inemiĭ de păcate și de mórte și de judecată ce va să fie, ce să zice cu inemă înfrântă, să'ș aducă aminte neștine de păca-tul luĭ, să se întórcă cu tot sufletul și să'ș aducă aminte de judecată ce va să fie, a dom-nuluĭ nostru Is. Hs. carele va să judece lu-mea, și să'ș aducă aminte de mórte căriea'Ĭ sântem datorĭ toțĭ ómeniĭ să'Ĭ plătim, că de 'ș va aduce aminte omul cum va să móră, nicĭ odată nu va face răŭ.

5. A cincea poruncă iaste rucodélia, adecă carea ț-e-aŭ dat să facĭ să trăieștĭ în lume, aŭ meșterșug aŭ negoțătorie aŭ altă măes-trie fie ce va fi să'l facĭ drept, bun, să nu în-șelĭ și să o facĭ rea, nice să iaĭ cuĭ-va vre un lucru ceva să'l înșeli saŭ fără dreptate că célea ce să adună cu înșelăciune și cu ne-dreptate curând să răsipesc și pier. Maĭ bine iaste să dobândéscă neștine puțin lucru (zice Solomon) cu dreptate; de cât să câștigi mult cu nedreptate și Sirah zice, [*Saomon Sirax*] galbeniĭ cariĭ se strîng cu înșelăciune și fără dreptate ca râul vor să se usuce și ca tune-tul în plóie : așa vor să cură, adecă vor să

fugă de la mânile luĭ, şi el de dînşiĭ va să se lipsĕscă.

Pentru nărocul şi de se va cădea creştinilor să mărturisĕscă şi să se laude în Năroc. Glava 29.

[*Anastasie a Dumnezeeştiĭ cetăţĭ a mariĭ Antiohieĭ*]. Nărocul 'l aŭ fost socotind şi'l aŭ pus numele aprópe de Ellinĭ, care năroc iaste o isprăvnicie în lume nesocotită maĭ nainte; povĕstea va să zică că nărocul nu iaste alt ceva fără numaĭ ce socotĕşte omul maĭ nainte ce să zice nesocotind cum va trăi în lume şi cum se va griji 'ĭ vine ce'ĭ vine asupră cum aĭ zice aŭ răŭ facu aŭ bine aŭ de voiŭ sluji aŭ de nu voiŭ sluji, aŭ de voiŭ lucra aŭ de nu voiŭ lucra, aŭ de voiŭ păţi nevoe, aŭ de nu voiŭ păţi, [*Zri să ştiĭ*] şi zice că orĭ ce'mĭ vine asupră nărocului'm iaste; ce acesta de'ĭ va socoti şi'l va zice neştine: acela iaste păgân şi fără de lĕge. [*Zri să ştiĭ de zodia omuluĭ*] iar creştinul să grijască şi să socotĕscă înainte să mărturisĕscă pre Dumnezeŭ împreună cu tóte, iar care creştin va mărturisi nărocul, acela aŭ căzut de în tocmĕla şi înţelepţia creştinilor, cum aŭ fost ellinii, de socotia lucrurile cĕle deşarte şi de nimica, că aceia ellinii. tóte câte venia la ómenĭ le scria zicând că le iaste de în stĕle şi de în năroc, şi de în stĕle va să zică că cĕle 7 planete adecă: Cron, Zevs, Asis, Sórele, Afrodit, Ermis şi Luna carele se chiamă 7 zodiĭ, zic că fieş care de acĕstea aŭ câte o fire saŭ şi maĭ multe şi orĭ cine se va naşte într'acela cĕs, când se mişcă fieş care de într'acĕle stĕle zic că iaste şi va să fie în firea eĭ, ce trebuiaşte să facă după firea luĭ şi să vie fieş carele cumu'l pórtă acea zodie, [*ursitură*] carea are firea acĕea în carea se-aŭ născut, drept acĕea tóte câte se tâmplă ómenilor zicea ca firea luĭ 'l aŭ născut într'acĕea şi nărocul ce aŭ vrut să se tâmple omuluĭ aceluia 'ĭ aŭ urat aşa, ce de acĕstea bârfia nebunĕşte şi neînvăţat şi fără de minte cum zicea şi Fariseiĭ, cariĭ zicea că naşterea a fie căruea şi Imarmenul ce să zice nărocul luĭ aduce'l de vine ce vine fie-căruea în lume: ce acĕsta nebunĕşte şi fără pri.epere zicea, şi pentru ceia ce slujia nărocului ca luĭ Dumnezeŭ, zice Dumnezeĕsca scriptură, şi vădĕşte nepricĕperea şi păgânătatea lor şi zice. vaĭ de ceia ce gătesc masă diavoluluĭ adecă cariĭ fac jertve şi mese mesăturile nărocului, că aŭ făcut jertve cu dobitócele şi amestecăturĭ, adecă cu vărsărĭ de vinurĭ şi de unt de lemn pre foc; [*pentru Astrologhiĭ*]. şi pentru Astrologhiĭ zice să stea şi să vă scóţă astrologhiĭ ceriuluĭ că acum trimĕte Dumnezeŭ urgia luĭ, ce să vie Astrologhiĭ să vă păzĕscă, şi iară ovreiĭ vor să arză ca nuialele în foc, şi nu'ş vor izbăvi sufletul lor de în văpae, adecă voĭ cariĭ crĕdeţĭ în naşterile ómenilor şi şi în zodiĭ şi în Năroc, acum v'aŭ urgisit Dumnezeŭ şi v'aŭ dat în foc ca nuialele, lasă să vă scóţă Nărocul şi minuţiile şi zodiile. Aşijderea şi domnul bate'ş joc de neînţelepţia acelora ómenĭ şi zice unde'ţĭ sânt Astrologhiĭ să'ţĭ spue acum răotăţile cĕlea ce vor să'ţĭ vie asupră.

[*Semnĕză să ştiĭ*]. Va să zică Stăii Anastasie că nicĭ naşterea ómenilor şi stihiile carele se fac nice nărocul iaste adeverit că de ar fi adeverit naşterea ómenilor pre Zodiĭ şi pre Năroc, când vine urgie a luĭ Dumnezeŭ n'ară muri într'un cĕs *100* saŭ *200* saŭ o mie de ómenĭ, nice într'o corabie unde sânt atâta suflete şi aŭ bogate naşterĭ şi bogate nărocure nu se-ar neca într'un cĕs atâta ómenĭ născut fiind unul într'o stihie şi altul într'alta, şi unul în năroc bun, altul în năroc răŭ, şi mor toţĭ într'un cĕs, şi ce veĭ maĭ mult, ca şi în vrĕmea a luĭ Faraon de necă Dumnezeŭ atâta miĭ de ómenĭ numaĭ într'o certă, şi în vrĕmea potopuluĭ, şi la Sodoma, şi în vrĕmea lu Ezechie împărat, când era Isaia prooroc, veni ingerul domnuluĭ şi tăe într'o nópte optzecĭ şi cincĭ de miĭ de Asiriĭ, şi avea bogate naşterĭ şi bogate nărocure; ce n'ar fi folosit nice dohtoriĭ, nice legile ar fi făcut dreptate într'acĕea vrĕme. [*Zri unde e nărocul*]. Ce însă vom zice că naşterea şi nărocul şi tóte ale tuturor iaste Dumnezeŭ, carele ţine în mânile sale şi viaţa şi mórtea, şi plătĕşte fieş căruia datoria după lucrurile luĭ, şi de va muri păcătosul împreună cu dreptul să nu te mirĭ, pentru că păcătosul muri că'ĭ tăe Dumnezeu calea ca să nu facă maĭ multe păcate să se pedepsĕscă maĭ mult, iară dreptul de aŭ murit, murit'aŭ că'ĭ aŭ fost dea muri, ce să zice om să móră, şi dĕscărcă maĭ curând trupul de pre dinsul, carele era legat cu sufletul: ca să nu greşĕscă să mĕrgă să se muncĕscă, şi lăsă tóte fricile, şi nevoile ale aceştiĭ lumi putrede, şi trăiaşte în vĕcĭ. Bine de va zice că trăiaşte şi păcătosul şi dreptul în vecie în cĕea lume: ce drepţiĭ merg în viaţa vĕcĭnică şi sfîntă iară păcătoşiĭ în munca de vĕcĭ.

[*Semnĕză*]. Sfîntul carele începe cuvântul adecă dumnezeescul Anastasie va să arate cu sfinţiĭ părinţĭ că cĕlea ce zic Ellinii că sânt nărocure, şi naşterea carea se naşte tot omul a zodiilor; sânt minciunĭ şi bârfĕle, că singur dumnezeŭ iaste carele are putĕrea pre tóte, că de ar fi acĕlea adevărate, a tot omul n'ar trebui nicĭ Dohtoriĭ, nice ajutor de alt ceva; nice ar fi caznă a legilor pre ceia ce fac răŭ: ce încă nice alt lucru carele se tâmplă ómenilor nu li s'ar tâmpla, fără numaĭ fieş-căruia ce'ĭ ar fi să paţă, şi arată sfîntul cu dumnezeeştiĭ dascali cariĭ zic atâta socotĕle frumóse şi adeverite cât fie

cine carele va avea minte desăvârșit, încă și ceia ce aŭ puținä: le dă să cunóscă cum grăesc minciunĭ acel Ellini, [*Grigorie ostrov*] și întâĭ aduce pre stâĭ Grigorie Nischii carele zice că aŭ auzit mulțĭ zicând de acéste lucrure și râzând aŭ zis să vă aduceți aminte de dohtorul cel mare al Ellinilor carele scrie și spune întru socotélele vrăjitoreștĭ ale dohtorieĭ, când vezĭ zice un om bolnav de va muri, de nu va muri, poți'l cunóște pre sémnele trupuluĭ [*Semnézä*]. Și cum era un dohtor anume Rodios și atâta de bine știa merștergușul dohtorieĭ, cât cu erbile lungia viața aceluea ce vrea să móră curând, deci nu sta nicĭ la naşterea omuluĭ, nice la nărocu'Ĭ, nice în césul când negrea de vrea să móră, căcĭ că el știea numaĭ cu erbi să lungéscă viața a aceluĭ bolnav, și acel dohtor era de pururea bolnav, și știa să facă numaĭ atâta cum am zis să lungéscă zilele trupuluĭ săŭ cu dohtoriele deaciea strică alte socotéle carele zicea Ellinil, că naşterea omuluĭ și nărocul luĭ aduce'Ĭ să pață nevoĭ în lume, iar noĭ vedem în zioa de astăzĭ că de va lovi neștine pre cine-va cu o sabie și să'l vază toțĭ dohtoriĭ și alt om tot să zică că'l aŭ rănit de mórte și de nu'l vor vrăciui va muri omul, iar déca o ar vindeca acea rană se-ar tămădui și ar scăpa de mórte, iar de'l ar lăsa nevindecat ar muri, aceluea nu'Ĭ aŭ fost naşterea luĭ nicĭ nărocul luĭ să móră: căcĭ că erbile 'l aŭ tămăduit.

[*Semnézä*]. Spune și Esop o pildă și râde de ceea ce cred acéstea lucrure, care Esop aŭ fost Ellin înțelept, era zice un Astrolog, și ședea la târg de căuta și privea naşterile și nărocurile a fieș căruia, décia tâmplăse ore cuĭ de'Ĭ spuse nărocul, și eși de la dinsul, iară peste puțin cés întîmpină pre Astrolog alergând, și'l întrebă unde alergi tu astrologule? el zise spuse'mĭ óre cine că'm sparg casa și o fură; iară cela'Ĭ răspunse și zise; dar cum știĭ nărocul altora iar al tăŭ nu știĭ? déca vréme ce iaste așa, minciunĭ aĭ spus și mie și altora, déca nu'țĭ știĭ tu nărocul tăŭ și striștea, ce însă noĭ acésta zicem carea iaste adeverit: că în mâna a luĭ Dumnezeŭ staŭ și cereștile și pământeștile și mórtea și viața și altele tóte, și nărocul și naşterea, iară pre astrologhiĭ cade-se vrednicéște să créză neștine (cum ațĭ auzit) că le sânt cuvintele mincinóse și pilde adecă bârféle, numaĭ acésta iaste noaă creștinilor să avem frică în inemile nóstre adeverit la Dumnezeŭ și pre dinsul să upovăim și să nădăjduim: căruia i se cade slava în vécĭ Amin.

Pentru viața omuluĭ are vréme cu soroc, câți anĭ va trăi, căce că uniĭ zic că are, iar bogațĭ zic că n'are. Glava 30.

[*Anastasie al Dumnezeeștiĭ cetățĭ al mariĭ Antiohiĭ*]. De acésta vom zice că viețiĭ omuluĭ nu e nicĭ un soroc pus, nicĭ iaste vre unuĭ om vrémea scrisă maĭ nainte, saŭ socotélă atâța anĭ să trăiască; ce sfatul și voea a luĭ Dumnezeŭ când va atunce móre omul și cum va zice saŭ va împărți acela: așa iaste și sorocul viețiĭ omuluĭ adecă voea a luĭ Dumnezeŭ; iară cătră ceea ce iubesc pricea și zic în tot chipul să arate viața omuluĭ cu soroc și aniĭ a fieș căruĭ om cătră acela vom răspunde de vom zice nu se va afla la Dumnezeŭ să fie făcut vre un lucru să fie fără de cale, acésta niminea să nu o socotéscă și iară'șĭ de ar fi fost maĭ nainte o hotărâre și o zicere a viețiĭ a tot omul atâta anĭ să trăiască câțĭ să războlesc nicĭ odată nu se-ară ruga niminea vre-unuĭ sfînt, nice ar chema vre o dată pre dohtor pentru că acea hotărâre ce aŭ hotărât maĭ nainte Dumnezeŭ ar fi adevărată, însă hotarul și sorocul a viețiĭ a tot omul iaste porunca a luĭ Dumnezeŭ carea niminea nu póte să o pricépă, carea se chiamă nedomirită de minte de om, iar de ar fi hotărâre saŭ soroc viețiĭ omuluĭ, tiposit maĭ nainte să trăiască atâta, de acésta spune apostolul cătră corinténĭ: [*Gl. 11*]. Iaco iadâii ipiea tealo i crăvga, nedostoinea, sudsebea, iast i piet. [*Zac 119*] sego radi sutneațiĭ, otvas balni: i speat dovolni. Adecă décă nu sânt destoinicĭ pentru păcatele lor să se priceștuiască de trupul și sângele Domnuluĭ, drept acéea uniĭ bolnăvesc și uniĭ mor. [*Semnézä*]. Va să zică că nu iaste hotărâtă viața omuluĭ: ce numaĭ de păcate vine la bogațĭ și bóle și morțĭ, drept acéea sfătuiaște și Solomon și zice să nu facĭ nimănuilea răŭ, să nu facĭ nimănuilea fără de lége ca să nu morĭ maĭ nainte de vrémea ta, drept acéea cu adâncimea înțelepțieĭ a luĭ Dumnezeŭ carele cunóște maĭ nainte mórtea omuluĭ, și cunóște ce'Ĭ iaste de folosul luĭ și ce'Ĭ iaste de peire, drept acéea 'Ĭ ia când'Ĭ pare luĭ și'Ĭ lasă iară cât'Ĭ pare, după nespusa luĭ înțelepție și acea înțelepție a luĭ Dumnezeŭ nespusă iaste sorocul viețiĭ a tot omul; [*Damasc*]. drept acéea Damaschin vrând să cinstéscă acea nespusă înțelepție a luĭ Dumnezeŭ carele pune hotar întru viața a tot omul zice la ceia ce să pristăvesc: Neizra cennoio glubinoio Mudeosti tvoea opredealiaeși jivet iprovidişi smirt; icăjizni inoi preineaniaeși iaco blgo utroben iprocea, adică cu adâncimea înțelepțieĭ tale cea nespusă carea nu póte neștine să o spue: puĭ hotarul viețiĭ omuluĭ și privéștĭ maĭ nainte mórtea și'l ducĭ într'altă viață maĭ bună că un milossârd ce eștĭ, însă am vrea să zicem și altele maĭ multe de acéstea: ce soséște cât am scris, ce încă să știțĭ și acest puțin carele aŭ zis marele Vasilie; într'o poslanie de mângăiare: carea scrie unuĭ prieten al luĭ creștin

şi'ĭ zice să nu plângă nice să tânguiască de fratele său căce aŭ murit, că Dumnezeŭ aŭ făcut ómeniĭ ca să slujască în lumea luĭ o slubşóră, după lucrul carele le-aŭ dat să lucréze; cum ar fi un împărat carele ia la casa luĭ de tot felul de slugĭ ca să'ĭ se umple Palata şi să slujască cine'ş după slujba ce va fi vrédnic, décia acel stăpân décă nu'ĭ maĭ trebue acea slugă pentru bogate vini ce aŭ făcut gonéşte'l şi ia altul, aşa şi Dumnezeŭ are pre ómenĭ în lume să împle pământul şi să slujéscă cine'ş ce'ĭ se-aŭ dat, iară décă nu'ĭ trebue a'ĭ fi slugă şi a'ĭ sluji, el ia şi vine altul în locul luĭ, drept acéea la Dumnezeŭ stă să trăiască omul: aŭ vréme multă aŭ puţină şi voia şi înţelepţia a luĭ Dumnezeŭ, iaste sorocul şi hotarul vieţiĭ a fieş-căruĭ om.

Pentru cum trăia ómeniĭ ceĭ maĭ de nainte vréme şi anĭ mulţĭ. Glava. 31.

[*Dumnezeeştiĭ Dascalĭ*]. In vrémea acéea tótă nedumnezeirea era întru némul ómenilor ce să zice să închina şi credea în idolĭ: iar nu credea întru adeveritul Dumnezeul nostru făcătoriul ceriuluĭ şi al pământuluĭ şi tóte câte's într'ânsul, drept acéea tocmi Dumnezeŭ (carele aŭ făcut tóte cu înţelepţie) de trăia ómeniĭ aceia mulţĭ anĭ ca să se întórcă de închinarea idolilor şi de în lucrurile diavoluluĭ, să vie întru pricépere Dumnezeiască să créză drept întru adeveritul Dumnezeŭ şi să facă voile luĭ, iară némul cel de pre urmă ce să zice noĭ creştiniĭ am cunoscut adeverinţa credinţă, lumina de vécĭ carea luminéză pre tot omul carele vine în lume, adecă la domnul nostru Is. Hs. şi întru neînceputul luĭ tată, şi întru Dumnezeescul şi sfîntul tocma fiind al luĭ Duh pentr'aceia nu venim într'atâta multă viaţă lungă căce sântem întăriţĭ întru sfinta Troiţă, şi căcĭ că lumea acésta iaste mórte: iară împărăţia a luĭ Dumnezeŭ iaste viaţă de vécĭ şi nesfîrşită şi căcĭ sântem fiĭ după dar pespe dumnezescul botez, pentr'aceia ne iubéşte şi ne scóte de în mórte şi ne sue la viaţa de vécĭ, la moşia nóstră cea de întâĭ carea se chiamă raiul.

[*Zri*]. Socotiţĭ să ştiţĭ şi într'alt chip pentr'acesta lucru: adecă cu cât se apropie sfârşenia lumiĭ să se facă coneţul: cu atâta şi ómeniĭ li se împuţinéză aniĭ: adecă trăesc vréme puţină.

De undeee de se află mulţĭ ómenĭ de începutu naşteriĭ lor şi de în vârsta tinerieĭ, pre feliŭ sânt blăuzĭ, smeriţĭ, bunişorĭ, iară alţiĭ iuţĭ la mânie, şi uniĭ iubesc viaţa lumi aceştia iară alţiĭ sânt curvarĭ, uniĭ iubesc muerile, alţiĭ le urăsc, şi uniĭ sânt ţiitorĭ adecă postnicĭ, uniĭ sânt slobozĭ la mână de daŭ iară alţiĭ nu daŭ, şi uniĭ sânt nepocăiţĭ şi petrec fără de grije şi cu lénc. Gl. 32.

[*Anastasie al cetăţiĭ luĭ*] *Dumnezeŭ Marea Antiohie*]. Pespe acéstea vom zice căce că Dumnezeŭ nu iaste să facă pre cest om să'ş ţie curăţia iară pre altul curvariŭ şi pre unul urgisitor adecă mânios şi pre altul răbdătoriŭ şi pre altul scump iară altul eftin şi slobod să dea, dar ce? sânt nişte vinĭ carele urméză şi îmblă pre feliul stihiilor trupuluĭ, cu carele cu acéstea şi cu vrémile şi cu năravurile se fac ómeniĭ aşa.

[*Semnéză*]. Dă se va afla înmulţire ce să zice creşterea călduriĭ stihieĭ adecă a sângeluĭ, în césul zimisliriĭ coconuluĭ când îngrecéză muiarea: atuncĭ copilul acela se face cald întru amestecărĭ carele iubéşte viaţa lumiĭ aceştia şi acela iaste şi slobod la mână a da. Iar de va îngreca muiarea la purcéderea stihiĭ ceiĭ receĭ, ce să zice a flegmeĭ atunce se face copilul cu firea réce şi nepriceputŭ adecă cu minte puţină, iar când îngrecéză muiarea întru stihia cea uscată adecă a hieriĭ a pământuluĭ zic, atunce face pre om de ţine răotatea, şi om amar şi privighetor adecă fără somn şi răŭ, iar de va îngreca muiarea întru stihia cea umădă carea iaste apa atunce face coconul fără grijă şi lenevos, de iubeşte lucrure pământéştĭ şi e lacom, căcĭ că de vom zice că îngrecéză muiarea de face copil cu porunca a luĭ Dumnezeŭ, unul viclén altul bun, şi unul nedătătoriŭ lesne, iar altul lesne dătătoriŭ şi altulu'ş ţine curăţia iar altuluĭ iubitoriŭ de muerĭ nu putem să zicem că nicĭ omul cela ce'ş ţine curăţia se va afla să aĭbă plată, nicĭ curvariul muncă căcĭ aŭ făcut Dumnezeŭ pre acela curvariŭ şi pre cela lalt de'ş ţine curăţia: ce încă nice cel mânios nu iaste destoĭnic muncilor de la Dumnezeŭ căcĭ că aşa 'l aŭ făcut Dumnezeŭ, pentru că Dumnezeŭ carele iaste drept şi acea dreptate n'aŭ făcut pre unul să fie ucigaş şi pre altul smerit şi pre unul iute la mânie iar pre altul milostiv, şi altul nemilostiv, că mare nedreptate ar fi să muncéscă pre un curvariŭ saŭ pre un nemilostiv saŭ pre un ucigaş, aşijderea şi într'alte păcate întru tóte saŭ în bunătate: ce ómeniĭ se fac de în feliul stihiilor cum aţĭ auzit.

[*Semnéză*]. Ce însă de te va întreba neştine zicând că aşa am născut eŭ cum séŭ tâmplat de m'aŭ făcut părinţiĭ mieĭ şi pre feliŭ sânt aşa cum mă voiŭ munci saŭ cum voiŭ avea plată de la Dumnezeŭ? Răspunde că pentr'acéea séŭ făcut praviiele şi legile, făcutuséŭ cazaniile: carele sânt ca un frâŭ, să contenéscă firea a fieş-căruia ca să păzéscă poruncile ale luĭ Dumnezeŭ, ca să aĭbă plată aprópe de Dumnezeŭ. Căce că de voiŭ naşte eŭ întru fire să fiŭ pohtitoriŭ la muerĭ, atunce eŭ saŭ cu post saŭ cu altă strimtură a trupuluĭ: contenesc firea trupuluĭ mieŭ să nu curvéscă, atuncĭ voiŭ păzi poruncile lu Dumnezeŭ şi stric firea feleluĭ în care m'am născut:

ca să păzesc poruncile a lui Dumnezeŭ și atunce'm va da Dumnezeŭ plată, decĭ pentr'acéca néŭ dat Dumnezeŭ minte ca să ne socotim si să ne grijim cu mintea nóstră și să ne fie mintea stăpână și Domn ticălóselor patime adecă celor reale; și iar de m'am născut eŭ să fiŭ cu mintea grósă și cu pricepere puţină poruncitaŭ noaă Dumnezeŭ să facem domirire și minte subţire; Cu ce? cu învăţătura Dumnezeeștilor scripturĭ cu nevoinţă de pururea să întrébe pre fieș-carele, carele are minte să învéţe și el și să înţelégă, adecă să biruiască și să învingă grosimé'ș cu nevoinţa și cu înţelepţia altora, iar de veĭ zice cum va putea fi acésta? [*Semnézŭ*]. atunce tu ia pildă de la o piatră saŭ de la un fier saŭ și de la o piatră fără de preţ adică Adamant ce să zice diamant carele n'are tăiare adică nu se póte tăia și cu frecare, frécă în tóte zile și se netezesc tóte și să și strică, iar piatra și marmura fă o fune de un lucru ce e maĭ móle carele iaste părul décia tu frécă cu dînsa în tóte zilele Marmura saŭ piatra că o tae funea cum se véde la multe puţure și pe într'alte locure, iar pentru piatra diamant de care am zis nice un fier nu'l prinde, [*Semnézŭ*] iar meșteriĭ care'l fac aŭ aflat niște cenușe de pun și cu acéea 'l frécă de'l curăţézá și'l dreg și'l fac luminos, drept acéea pravilele, legile și poruncile a luĭ Dumnezeŭ și învăţăturile și îndreptările luĭ; acelea sânt carele dreg și îndrépteză pre cale pre firile ómenilor célea reale întru bune. Și iar de va naște neștine scump și ne milostiv pre acela 'l învaţă scripturile și maĭ vârtos Dumnezăiasca Evanghelie pilda a săracululĭ Lazăr, și a celuĭ bogat nemilostiv și iară pilda acelui ce i se îndestuli adecă 'ĭ se înmulţiră tóte și sĕ socotea să facă atâta lucrure, iară îngerul zise luĭ, nebune, drept acéea de acésta chiamă pre toţĭ scumpiĭ nebunĭ, [*Zri pentru Scumpĭ*] dară unde iaste maĭ mare nebunie să fie neștine rob argintuluĭ și auruluĭ, carele le vedem toţĭ în tóte zilele și în tot césul murind uniĭ și'ș lasă avuţia pre pământ; căce că nu pot să o ia, iară săracul sufletul până ce iaste în lume iaste încărcat de greotăţile lumiĭ, iară déca móre trupul atunce se ușuréză de asupra luĭ, și mérge duhul în lumea de sus slobod de într'acéstă tină a acestiĭ lumĭ trecătóre, adevărat de va avea bune făcute. Dar nu iaste acesta un lucru frumos să socotéscă neștine să se foloséscă să'ș înfrângă și să'ș conteneséscă scumpeatea luĭ să se facă eftin ca să aibă acolo plată, ? [*Caută de vezĭ, o iubitóre de lume*]. și cu avearea luĭ aicea să cumpere palate și lucrure carele nu i aŭ văzut ochii, nice urechile 'i aŭ auzit (cum zice Dumnezeescul Pavel) în céea laltă lume unde le are Dumnezeŭ gătite pentru drepţii, numaĭ că ce va da aicea de în argint și de în aur, carele le póte să le fure fieș care tâlhariŭ și ce zic încă numaĭ tâlhariul, ce și copiĭ, fraţiĭ luĭ, rudenia luĭ, urăscușĭ viaţa căce nu véd ceasul când va muri ca să'ĭ ia cum maĭ curând ce are, iară el nu va să cumpere lucrure acolo la ceriŭ unde nice viermiĭ nice furiĭ niciĭ alt ceva le strică vre odată, dară cum nu póte fi unul ca acela adevĕrat fără de minte. Drept aceia n'are niminea ce vinui căcĭ m'am născut eŭ așa și căcĭ așa voiŭ să mor și nemica nu voiŭ avea plată de la Dumnedeŭ. Și iară un om ce va fi ucigaș aŭ n'aŭ lăsat Dumnezeŭ legile să pedepséscă și să pedepséscă pre ucigaș : ca să'ș conteneséscă firea cea de ucidere carea aŭ că aŭ lăsat să ia mórte de vor ucide pre cine-va [*omul ucigaș. Mateĭ Zac 12*] saŭ aŭ n'are atâta minte acela om ca să socotéscă, că de va ucide pre om : ucide pre unul carele iaste de a luĭ feliŭ, ia să vadă dobitócele célea ce sânt tóte de o fire și de un feliŭ : că nice odată nu ucide una pre alta. Și iară omul mânios nu póte să'ș conteneséscă mânia décă mérge de naintea omuluĭ ce să mânie și să'ș aducă aminte cum se mânie pre icónă adecă pre chipul a luĭ Dumnezeŭ, care Dumnezeŭ va să se mânie asupra luĭ : căce se aŭ mâniat pre chipul sĕŭ, [*omul mânios*] saŭ au dóră nu'ĭ aŭ poruncit să iubeștĭ pre vecinul tăŭ ca și pre tine saŭ au dóră n'aŭ zis iubiţĭ vrăjmașiĭ voștri și bine faceţĭ lor, că ce iubiţĭ priateniĭ voștri ? că așa fac și păgâniĭ : drept acéea întru tóte feliurile ce să nasc ómeniĭ după himus [*Mateĭ Zac 15*] adecă stihiile ce să află părinţiĭ lor cându'ĭ sémănă, așa aŭ și multe tămăduirĭ și frâne ca să tămăduiască și să pedepséscă firea lor : ca să aibă plată de la Dumnezeŭ, și pentr'acéstea avem atâta și atâta pilde.

[*Semnézŭ*]. Ore știĭ bine că de nu va mânca neștine nice va bea : nu trăiaște; iară am vĕzut pre mulţĭ de ceia ce mănâncă și béŭ mult și curvariĭ fugind de în lume și sĕ duc în pustie și cu atâta post ce aŭ făcut și cu atâta strinturĭ și sgârcéle ale trupuluĭ lor aŭ urât mâncarea și băutura cea multă și curvia și s'aŭ făcut trupurile (cum am zice) nesimţitóre și mórte de acéstea lucrure. Și iarăș óameniĭ ucigași și iubitorĭ de viaţă cariĭ iubesc viaţa lumiĭ, cumu'ș daŭ trupurile întru multe muncĭ ca cum ar păţi altul iară nu el, și să pohtéscă mórtea ca să dobândéscă împarăţia ceriuluĭ, și într'alte feliurĭ și firĭ rele ale omuluĭ întru tóte : pline sânt învĕţăturile beséricii și vieţile și traiurile sfinţilor și de curvarĭ și de prea curvarĭ și de ceia ce mănâncă și béŭ mult și de ceĭ scumpĭ și de ceĭ iuţĭ la mânie și răĭ, [*frumos maĭ de tot*], ia vezĭ pre propodbna Maria Eghiptenina curvă că dînsa și cât'de hrănită cu mâncărĭ și băuturĭ numaĭ căci'ș opri trupul cum să sfinţi, caută de vezĭ și la otecinice că's pline de acéstea, vezĭ câţĭ muceniciĭ 'șĭ aŭ dat sîngele

pentru Hs. carii era bărbaţi şi ucigaşi viteji. ia vezi iar câţi n'aŭ dat nemănui nice odată de într'avérea lor, iară apoĭ 's vîndură ce a vea mult puţin avérea lor şi le dédera săracilor pen'ru Hs. şi iară câţi de cei iuţi la mănie : se smeriră şi se făcură blânzi pre la atâtă schituri, câţi tâlhar se făcură sfinţi, câţi furi, câţi curvari, câţi răi, câţi beţivi, bărbaţi, muerĭ, féte, împĕraţi, domni, boiari, bogaţi, patriarşi, Mitropoliţi, episcopi, egumeni, popi, diaconi şi călugări se munciră pentru Hs. şi'ş infrânară firile lor cu légile şi învĕţăturile luĭ Dumnezeŭ. Drept acéia nu se tâmpla cuiva să afle vină întru păcate să zică căce va să facă pohtele sale că aşa m'am născut şi aşa 'mi e feliul şi firea Drept acéia se rógă luĭ Dumnezeŭ de acésta şi proorocul David şi zice : Ne ucloni Srdţa moego vă slovesa lucapstvia : eje nepstevati vinăi ogreasc. adecă Domne nu'mi plecà inema mea întru cuvinte viclĕne, cu care cuvinte să afla vini întru păcatele méle. [*David psalm 140*] Drept acéia fie-cine iaste nesebuit de nu va să'ş vie întru adeverinţă să se îndrepteze.

Pentru copii de se vor munci pentru părinţii lor gl. 33.

[*Iar a luĭ Anastasie*]. Pentru lucrul cesta ce zic că plătéşte Dumnezeŭ păcatele până la al treilea ném, adecă, pre feciori, pre nepoţi şi pre al doilea nepoţi ia să ascultaţi. Dumnezeŭ zice că nu vor muri feciorii pentru părinţii lor nici părinţii pentru feciori, ce fieş cine va să móră pentru al luĭ păcat. [*Glav 18 Ierem 31*]. Drept acéia zice si pespe Iezechiile Proroc : carea iaste óstea ce vine la voi. Părinţii aŭ mâncat acrimea adecă agurida, iar dinţii copiilor vostri aŭ stripezit. Drept acéia grăiaşte domnul, viŭ eŭ, acésta óste ce vine să bată pre altă óste nu va să fie pentru alt ceva : ce numai pentru ceia ce aŭ mâncat agurida, şi aŭ stripezit, şi tóte sufletele sânt ale méle, şi sufletul care va greşi : acela va să móră şi cela ce să va naşte nu va lua păcatul de la cela ce aŭ făcut păcat. Sfîntul va să zică aşa că pentru cel cuvînt ce zice Dumnezeŭ, că dă păcatul părinţilor până la al treilea ném. Va să zică că nu va să paţă copilul muncă saŭ pedépsă trupéscă, aŭ sufletéscă pentru părinţii luĭ : ce acésta iaste socotinţa şi înţelégerea acestuia cuvânt : că un tată aŭ adunat avére şi avuţie multă, cu nedreptăţi şi cu rele chipure şi năravure aşa de céle îmblătóre ca şi de céle neâmblătóre, de acia le aŭ lăsat coconilor, şi căce sunt adunate rĕŭ pe nedreptate şi de jah, pentr'aceea nu se vor bucura de dânsele nice copii luĭ nice nepoţii luĭ, nice al doilea nepoţi care se chiamă al treilea ném, nice le vor moşteni bine, iar ceia ce zice până la al treilea ném acésta arată că de să vor bucura feciorii tĕi de dénsele, iar nepoţii tăi nu se vor bucura, şi de se vor bucura nepoţii tăi de dénsele, iar al doilea nepoţi nu se vor bucura, ce numai acolo se vor da nedreptăţile părinţilor, şi de acéia zice Dumnezeŭ că va da Dumnezeŭ păcatele adecă nedreptăţile şi jehuirile până la al treilea ném ce să zice să piară şi să se sfârşéscă acéle nedreptaţi de într'acel ném. Iar de va zice neştine dar ce strică copii carii n'aŭ făcut nice o nedreptate să piérză acélea bucate şi ei să sărăcéscă ? ascultă Acéia nu pierd nemica de al săŭ, ce pierd acéle cé's adunate pe nedreptate, carele n'aŭ fost ale lor, nice ale părinţilor lor numai ce aŭ fost striine jehuite şi răpite. Şi încă putem zice că Dumnezeŭ iubéşte copii acéia : să'i dăscarce de nedreptăţile părinţilor lor, să nu cumva să fie avuţia lor fórte încărcată de nedreptăţi să se afunde în undele şi nădlabii şi în valurile diavolului, cum pate şi o corabie ce iaste pré încărcată şi să o lovéscă o mare furtună şi să nu lépede să se uşuréze corabia ca să se potă lupta cu valurile, cu vihorâle şi cu vânturile, ca să nu se afunde să se nece. Drept acéia la bucatele şi avuţiile carele sunt răŭ adunate pedepséşte Dumnezeŭ pân' la a treilea rudă iar nu la trup saŭ la suflet căce că ar fi mare nedreptate aprópe de Dumnezeŭ. Pentr'acéia singur Dumnezeŭ zice : cine'ş cu păcatul luĭ va să móră şi nu va lua copilul păcatul tatănesăŭ, adecă fie-cine după păcatele ce face se va pedepsi. Drept acéia aduce pildă şi zice : Părinţii mănâncă agurida iar copii lor le strepezesc, ce să zice că cine va mânca agurida acéluia vor strepezi şi dinţii. Adecă cine face păcatul : acela va să se şi pedepséscă. Pentru că ce tată aŭ prea curvit vre odată iară apoi copilul să aibă dulcéţa prea curviei, carele póte încă că n'aŭ fost născut saŭ care tată aŭ ucis când va vre un om şi tu sa zici că copilul aŭ vărsat sângele acéluia ce se-aŭ ucis, iar copilul póte că încă n'aŭ fost născut. Drept acéia de acésta iaste mare nedreptate, ori de ce păcat ce face tatăl să fie părtaş şi copilul căce că pe trupul luĭ şi pre sufletul luĭ are păcatele acélea tatăl carele aŭ făcut cu trupul şi cu sufletul săŭ, iar nedreptăţile (cum am zis) carele jehuiaşte, şi răpéşte de strînge avuţie nedréptă şi o lasă aicea (că nu póte să o ia cu dînsul) acela aŭ făcut doaă lucruşe, că aŭ luat el cu sine şi s'aŭ dus cu păcatul nedreptăţi : iar une altele şi strînsórea păcătósă şi fără dreptate, le lasă copiilor săi, şi nepoţilor şi al doilea nepoţi. Drept acéia ca nişte adunătură striină fuge iar de la mânile lor, de acia cela ce ţine une altele şi strînsórea striină, rămâne gol, adecă de nedreptăţile tătânĕ săŭ; cum pate un om ce ară număra nişte galbeni striini carii 'i dă altuia, ca nişte striini ce nu's ai luĭ, iar luĭ nu'i rămâne ne-

mica, fără numaĭ rugina : dacă păcatele nedreptăţiĭ.

[*Isaia*] Zice şi proorocul Isaia : se cele i dealo ego: adecă fie cine'ş portă al săŭ lucru naintea-sa, şi dreptul, iar are naintea sa dreptatea luĭ, drept acéia zice domnul : O! tu casa a lu Iil, pre fieş-cine de întru voĭ voiŭ să jude, după calea a fie căruea.

Pentru vise carele sânt adevĕrate şi carele nu sânt adevĕrate Glava 34.

[*Acelu̦iaş Anastasie*] Vin la om multe vise, căcĭ că ţine întru mintea luĭ acel lucru ce iubeşte să câştige şi să dobândéscă tótă zioa, deacia nópte 'l véde în vis, vin visele şi pespe dracĭ, vin şi de la stomah când prea mănâncă omul mult şi se îmbată, vin şi de la Dumnezeŭ, că de multe orĭ Dumnezeeştiĭ ângerĭ cu visure îngrozesc şi spară pre noĭ, şi de multe orĭ şi sufletul ca un cuvîntătoriŭ şi gânditoriŭ ce iaste : cunóşte maĭ nainte şi arată omulu nişte lucrure, însă drept acéea câte vise va vedea omul, pentru îndreptarea şi întórcerea de în răŭ la bine : acélea să le şi iubéscă.

[*Caton*] Pentru vise spun şi înţelepţiĭ ceĭ de afară adecă Caton. Elica aşte etoo iacoje ojidaet i văsnea taiajde neetaet, adecă câte are omul întru mintea luĭ când iaste dăşteptat, iară déca adórme acéleş véde şi în vis.

Pentru ce iaste acel Efud pespe carele întreba preotul pre Dumnezeŭ şi pentru podóba preotuluĭ, şi pentru doaŭ-spre-zéce pietri scumpe şi pentru cuvântul carele zice Domnul numele mieŭ şi nu 'l am arătat lor. Glava 35.

[*Anastasie al Dumnezeeştiĭ cetăţĭ Mariĭ Antiohiĭ*] Acesta nume să'l spue neştine semnéză saŭ arătare saŭ izbăvire. Şi chipul (adecă) vedérea luĭ era de o palmă, ţesut ca un rotocol pre piept, adecă ca un Golpiŭ de mătase cu sârmă de aur, şi de meşterşug pestriţ, impistrită, iară în mijloc avea ca o stea tot de aur, iară despre o parte şi de alta : doaă pietri zmaragd: şi pre un Zmaragd era scris câte 6 rude a lu Iil, pre altul iară aşa 6 şi se făcea amândoaă tus dósprezéce rude, adecă acelor 12 feciorĭ a luĭ Iacov, căce că acel nêm se chiamă 12 rude, iar între aceĭ doĭ zmaragdi era o piatră de Adamant şi când vrea să întrebe preotul pre Dumnezeŭ pentru ve un lucru, atunce 'l lega întru Epomidă.

[*Semnéză*]. Epomida era o haină alarhiereuluĭ, carea o punea la umăruş : ca şi în ziua de astăzĭ Omoforul. Şi Epomida acéea o aducea peste umăr denainte pre piept, cum vine şi omoforul, décia când vrea să întrébe preotul pre Dumnezeŭ pune'ş mâinile legate de desuptul Epomidiĭ, de aciaş tindea palmele de desupt, şi punea marginile epomidiĭ desupra pre palme'şĭ, şi căutând la acel Efud : întreba pre Dumnezeŭ, de ce vrea să întrébe, iară piatra acéea de Adamant aciaş strălucia (déca plăcea luĭ Dumnezeŭ acea întrebare ce întreba Preotul) şi arunca mare lumină şi zări afară, iară de nu plăcea luĭ Dumnezeŭ sta numaĭ în tocméla eĭ şi décia maĭ mult nu strălucia, iară de vrea Dumnezeŭ să dea ómeniĭ săĭ sabii : se făcea sângerată, iară de vrea să vie mórte saŭ ciumă să făcea négră.

[*Zlatoust pentru podóba preotul*]. Iar Arhiereul în vrémea cea de demult véche, când vrea să între la staa Stăih : se îmbrăca într'o haină carea se chiema Podir adică de în cap până la picióre aşijderea şi Epomida, încă maĭ îmbrăca ş'altă îmbrăcăminte de venia până la cópse, încă maĭ îmbraca ş'alta carea o chema Loma, şi era dindărăt la marginile haineĭ carea ajungea până la picióre încă maĭ purta florĭ de rondiĭ, grecéşte Antiroas roncus adecă ciecurĭ saŭ chenafurĭ ca florile de rondie şi clopoţeĭ, iar desupra capuluĭ purta tiara ce să zice corivantion care să chiamă mitră Arhieréscă şi un rocolaş de aur făcut ca o potcóvă în carele era scris numele a luĭ Dumnezeŭ şi desupra pre umăre purta doĭ zmaragdĭ şi pre unul era scris 6 rude ale lu Iil şi pre altul alte şase carele zice maĭ sus, iară dinainte pre piept era acel Efud şi pre dînsul era 12 pietre scumpe. [*Semnéză*] Ce să cade să vază neştine cum era acéle împărţéle altele şi socotélele altele, căcĭ că Dumnezeŭ adevărat nu se odihnéşte pre haină de porfiră şi pre Iachint : ce'ş zugrăvéste chipul sfinţieĭ sale pe florile céle trupeştĭ ale bunătăţilor căcĭ că Dumnezeŭ de s'ar fi odihnind adevĕrat, pre acéle podóbe scumpe : ce ar putea fi ? căce că maĭ nainte pentru Aaron, nu îmbrăcă pre Moysi: ce Moysi era gol de podóbele preoţeştĭ, iară apoĭ el îmbrăca pe preoţĭ şi cu apă nu se spălă : iară el pre alţiĭ spăla, cu unsóre nu se unse : iară pre alţiĭ el 'l ungea, el haină preoţéscă nu îmbrăcă; iară pre alţĭ preoţĭ îmbrăca; pentru ce ? ca să ştiĭ că nu trebuesc atâta podóbe celora ce sânt desăvârşit la Dumnezeŭ : ce'l spăsesc numaĭ bunătăţile luĭ, drept acéea pre chipul preotuluĭ zugrăvéşte bunătăţile, însă sus la cap numele a luĭ Dumnezeŭ şi dinainte spre piept : cuvântul al luĭ Dumnezeŭ iar jos florile şi plodurile, adecă îndreptările bunătăţilor.

Numele celor doaŭ-spre-zéce rude ale lu Iil şi lângă dânsele apropiérea celor doaŭ-spre-zéce pietri ce era pre Efud.

1. Ruvim	—	Sardion
2. Simeon	—	Topazie
3. Levi	—	Zmaragd
4. Iuda	—	Antrax
5. Dan	—	Samfir
6. Neftalim	—	Aspis

7. Gad	—	Yachynt
8. Asir	—	Ahatis
9. Isahar	—	Ametisos
10. Zavulon	—	Hrisolitos
11. Iosif	—	Viritaios
12. Ven'amin	—	Onihitis

Stăiĭ Epifanie episcopul de la Chypru pentru cêle doaŭ-spre zêce pietri scumpe carele era ținuite pre Efud.

1. Sardion căricaʼĭ zic Vavilonénă iaste o piatră de 'ĭ iaste firea ca focul și ca sângele; carea se face în țara Vavilonuluĭ carea iaste către Asirênĭ șʼ iaste luminósă și are și putére dohtorêscă de vindecă carea este de trébă dohtorilŏr la unflăturĭ, și la rane carele se fac de fier: ungând cu dânsa ranele și umflăturile.

2. Topaziașiaste maĭ roșie de cât Antroca și se face la un oraș ce să chiamă Topazi la India. Care Pazie o frécă dohtoriĭ pe o grease și décă o frécă nu iase de într'nsa rușală: ce rămâne în zéma acéca ca laptele, adecă albastră, deacia ceia ce o frécă împlu vase cât vor, și cât de o ar freca nicĭ împrejurul eĭ nicĭ la cumpănă scade nice nemica: numaĭ ce stă tot într'un chip cum ș'aŭ fost și nu se strică, și acea apă ce iase de într'ânsa când o frécă: iaste fórte de folos la ochĭ când dor, încă și la ceĭ ce nebunesc, adecă cariĭ 'șĭ es din minte: numaĭ cum li o va da să bea se tămăduiaște.

3. Smaragdul carele iaste vérde, scotul ca o rădăcină de în munțiĭ Indieĭ, și de acolo 'l sapă varvariĭ și'l află de'l tae iară putérea luĭ iaste de astâmpărare sêtea și dé'șĭ vedérea fața într'ânsa ca într'o oglindă.

4. Antraxul iaste oxiu roșu și se face la Harchidona Livieĭ, adecă a varvarieĭ, carea se chiamă Africa. Și povestesc cum nu se afla zioa: ce nóptea, că dă pară ca o faclie saŭ ca un cărbune lasă schînteĭ, și după un cés iar se potoléște, de acia cunoscânduă ceea ce o caută că iaste acéea, merg la lumina eĭ și o află, iar déca o află o iaŭ și când o țin și o duc, orĭ cu ce haine de o ar acoperi: zările eĭ tot es afară.

5. Zafirul iaste can mohorât (saŭ grecéște paracochinizi) și se face la Sarachinia și la India. Și când o freeĭ să o ameasteeĭ cu lapte de muére, [*semnézĕ să știĭ*], și să ungĭ durerile carele sânt și se chiamă umflăturĭ, numaĭ cât se tămăduesc. Incă și tablele céle ale legiĭ carele déde Dumnezeŭ luĭ Moisi, era de Zafir.

6. Aspis iaste în chipul smaragduluĭ și se află la gura unuĭ râŭ ce se chiamă Termodontos, apróape de alt râŭ carele se chiamă Amatundios al Chypruluĭ carea iaste fórte de trébă la ceia ce'ĭ lovesc năbădăĭcile, adecă la ceia ce'ĭ lovesc lovitur̆ și cad jos de se tăvălesc și le mérge spumele.

7. Yachint, și acésta iaste can mohorât (saŭ grecéște paracochinizi) și se află la mĭjlocul laturilor Schitieĭ. Schitia se chiamă tóte laturile miezĭĭ nópte, unde lăcuesc ceia ce să chiamă Schiti, cum aĭ zice: Tătarâĭ, Unguriĭ, Rumâniĭ, Rușiĭ și acéle némure tóte carele sânt în laturile a miază nópte, adecă Gothiĭ. Dece acolo în pustia Schitieĭ ceiĭ marĭ, iaste o prăpastie, adecă o crăpătură forte adâncă, cât nu póte omul acolo să îmble. Și acea prăpastie iaste îngrădită cu munțĭ nalțĭ despre amândoaă părțile, și sus de în vârhul eĭ de-ar căuta cine va să se plêce, nu póte vedea fundul nice pământul jos al aceiĭ prăpastiĭ. Că de adâncime se întunecéză ca și cum aĭ căuta într'o mare fumedenie, întru care prăpastie, trimet împărațiĭ acolo de șed pre ceĭ vinovațĭ, și junghe Mieĭ, Berbeeĭ, și déca 'ĭ belesc eĭ aruncă carnea jos în crăpătura prăpastieĭ, iară pietrile să lipesc de carnea micilor, iară vulturiĭ cariĭ lăcuesc sus pe pietrile munteluĭ, cătră mirosêla cărniĭ se pobóră jos și răpesc miciĭ și 'ĭ aduc în sus afară, iară pre carne sânt pietrile lipite. Décia mâncând vulturiĭ carnea pietrile rămân désupra pre marginile munților, iar aceĭ vinovațĭ privesc unde aŭ dus vulturiĭ acea carne și merg de adună acéle pietri scumpe și așa trimet împărațiĭ de de le iaŭ, și aŭ lucrare ca acésta, că de le va pune cineva pre cărbunĭ aprinșĭ, iale nu se strică, iară cărbuniĭ se sting, și nu numaĭ acésta ce încă de le va apuca cineva pre acéle pietri și să le învăluiască într'o cârpă și să le bage în foc să le ție désupra, cela ce le ține arde: iar cârpa nu arde, încă maĭ povestesc cum sânt forte de trébă acéle pietri: la muerile célea ce vor să fête ca să nască lesne.

8. Piatra Ahatis mohorâtă iaste, saŭ grecéște paracochinizi, și acésta se află spre laturile Schitieĭ, putére de vrăcire ca acésta are, că de va mușca pre om scorpia saŭ ohea saŭ alt șarpe, cum veĭ freca cu dînsa pre om la frunte, aciaș se tămăduiaște.

9. Ametisos, și acéea iaste can mohorâtă saŭ grecéște Paracochinizi și lasă văpae adâncă, adecă multă, și se află la munțiĭ Varvarieĭ pre lângă marginea măriĭ, iară cine o va purta la dînsul numaĭ să 'ĭ se atingă de trup: cât vin de-ar bea nice odată nu se îmbată.

10. Hrisolit, iaste ca în chipul auruluĭ saŭ grecéște Parahrisizi și se află într'o piatră carea se chiamă freatidi adecă puț, aprópe de marginea bălțiĭ Ahiemenidiĭ, a Vavilonuluĭ, pentru că Vavilonul și puțul pietriĭ aceia: chiamă'l Ahemenida. Acea piatră de o veĭ freca, tămăduiaște pre ceia ce aŭ piatră cariĭ nu'ș pot lăsa udul, așijderea și de durérea înfrângeriĭ mădulariuluĭ și de stomah, și de tóte lucrurile pânteceluĭ tămăduiaște.

11. Virillion, carea îndulcéște saŭ grecéște

glihhizi și se face aprópe de țărmurii muntelui carele se chiamă Tavru. Carele iaste înlăuntru la Anatolie. iar lucrare de tămăduire acésta n'are.

12. Onnyhion, carea iaste plăviță și se află și acéea la acelaș munte al Tavrulul.

Teodorit episcopul Chyrului, pentru cuvântul carele zice numele mieŭ Domnul și nu'l arătaiŭ lor.

[*Semnézŭ să știĭ Slovele de în cap luĭ Hs.*]. Iovață Dumnezeŭ pre Moysi, pre carele 'l aŭ destoinicit a toată mila dragostea și cinstea, căcĭ că acel nume carele nu 'l arată patriarșilor iar luĭ Moysi 'l arătă. Pentru că zise către dînsul : eŭ sânt *o, ó, n; o, ó, n* zice Dumnezeŭ.

Acest nume adecă : *o o n* aprópe de ovréĭ se chiamă nespus: adecă nu póte neștine să 'l spue, căcĭ că ovréiĭ aŭ oprit pre toțĭ să nu 'l spue cine-va pre limba lor. Carele se scrie cu patru slove. pentr'acéea se chiamă Tetragrammaton ce să zice cetveropismennago, romănéște de patru slove, acésta se scria și pre acel rotocol de aur carele era făcut ca o potcóvă, care o punea pe fruntea arhiereuluĭ și era lipită de mitra céea ce purta și acéea se chiamă ovreiaște Aïa, iară samariténii pre limba lor Iaves.

Pentru răotățile carele fac noaŭ limbele adecă păgânii, oare cu porunca a luĭ Dumnezeŭ le fac aŭ ba? Glava 36.

[*Anastase al Dumnezeeștiĭ mariĭ cetăți Antioh.* ∩ potcóvă] Iubitoriul de ómeni și dreptul judecătoriŭ domnul nostru *Is. Hr*, când greșim de multe orĭ dă pre noĭ la vrăjmașĭ nu să ne piarză ci să ne pedepséscă, cum zic lu Iïl pespe Ieremia prooroc: aveți nădéjde ómeniĭ mieĭ aducêndu-vĕ aminte de Iïl, vândutu-vă întru limbĭ nu a fi de peire ce căcĭ ațĭ urgisit voĭ pre Dumnezeŭ carele v'aŭ făcut. drept aceia vă deade în mâinile vrăjmașilor. Iară noaă ni să cade să știm că pentru păcatele nóstre de multe orĭ óre dăm în mâinile vrăjmașilor păgânĭ. după judecata cea dréptă a luĭ Dumnezeu că zice Isaia pentru Iïl : cine aŭ dat întru răpire și întru robie pre Iacov adecă pre ómeniĭ ovreilor și pre Iïl celora ce'l prădară déd'el Dumnedeŭ că 'I aŭ greșit și nu vrea să îmble în căile luĭ. nice să asculte légea luĭ, și dice proorocul Isaia că aŭ dus pre dînșiĭ urgia mânieĭ sale iar resboiul carele era asupra lor zicea : aŭ dóră nu póte mâna domnuluĭ să păzéscă și să isbăvéscă saŭ se-aŭ supărat urechiĭ luĭ ca să nu auză ce păcatele vóstre despart între voĭ și întru Dumnedeŭ și pentru păcatele vóstre s'aŭ întors fața ca să nu 'I se facă milă că mânile vóstre sunt legate cu sângele nedreptățiĭ și degetele vóstre cu păcate și buzele vóstre aŭ grăit fără de lége și limba vóstră se învață nedreptate și nicĭ unul nu grăéște drept nice iaste judecată adevĕrată. Așijderea zice și Iezechil că de la fața a luĭ Dumnezeŭ : eŭ zice voios vă daŭ în sabie și toțĭ vețĭ să cădețĭ junghéțĭ. adecă vețĭ să murițĭ, pentru că câte v'am grăit nu m'ațĭ ascultat și ațĭ făcut viclenie ce să zice răŭ naintea mea, și celea ce n'am vrut voĭ le ațĭ ales. Și iarășĭ maĭ grăéște acest așa. Și vor cunóște tóte limbile că pentru păcatele seaŭ robit casa a luĭ Iïl. că saŭ lepădat de mine, și eŭ 'mĭ am întors fața de către dînșiĭ și am dat pre dânșiĭ în mâinilevrăjmașilor lor și după fără de legile lor așa aŭ făcut lor.

[*Ot ishod*]. Și zice Domnul către Moisi, nicĭ uniĭ văduă saŭ mișa să nu 'I facețĭ răŭ să nu cum-va să strige la mine și eu auzire voiŭ auzi strigarea lor și mă voiŭ urgisi cu mânie : ce apoĭ vor rămânea muerile vóstre vaduă și copiĭ voștri săracĭ.

[*Ot Levit*]. Și zice Domnul către Moisi, de vețĭ îmbla întru poruncile méle și să păzițĭ învĕțăturile méle să le facețĭ, davoiŭ ploaă mea la vrémea eĭ și pămîntul 'șĭ va da rodele luĭ și pomiĭ 'șĭ vor da plodul lor și va ajunge area pre cules, iară culesul va ajunge sămânța. Adecă se va înmulți viața nóstră, și vețĭ mânca pâinea vóstră de îndestul și veți ședea pre pământul vostru păziți împrejur și voiŭ da pace în pământul vostru, și vețĭ domni fără de frică, și nu va fi niminea să vă înfricoșeze, și voiŭ piarde tóte hierile ceale reale de în pământul vostru și răsboiul nu va trécе pre în țara vóstră și vețĭ goni vrăjmașiĭ voștriĭ și vor cădea junghéțĭ naintea vóstră cu frică, și cincĭ de în voĭ vor goni o *100* și o *100* vor goni miĭ și se vor omorâ vrăjmașiĭ voștri cu sabia și voiŭ căuta pre voĭ de vă voiŭ blagoslovi și o vă voiŭ créște și o vă voiŭ mulți și voiŭ pune légea mea cu voĭ și vețĭ mânca vechile vechilor adecă să prea îmbătrînițĭ și de la fața mea vețĭ scóte de în noaă vechĭ și voiŭ pune légea mea întru voĭ, și nu o va urâ sufletul mieŭ și voiŭ îmbla întru voĭ și o vă voiŭ fi Dumnezeul vostru, iar voĭ ómeniĭ mieĭ, și eŭ voiŭ fi Domnul Dumnedeul vostru, iar de nu vețĭ vrea să ascultațĭ acéstea ce am zis să facețĭ poruncile méle ce vețĭ sta împotriva lor și nu vețĭ băga séma nicĭ vețĭ socoti sufletul vostru întru judecățile méle să nu facețĭ tóte poruncile méle și eŭ voiŭ face vouă așa. Dă-voiŭ asupra vóstră sărăcia, râea, bóla și să se lége cu mahramă ochiĭ voștri și sufletul vostru să se împuțineze și să piară și vețĭ semăna semințele vóstre în deșert și le vor mânca vrăjmașiĭ voștri și voiŭ pune pe voĭ obrazul mieŭ și vețĭ cădea (adecă vețĭ peri) naintea vrăjmașilor voștri și o vă vor goni ceea ce vă urăsc și vețĭ fugi negonindu-vă nimenea. Deacia și într'acea pedépsă ce vă

veţĭ pedepsi de nu mă veţĭ ascu'ta voiŭ să adaog să vă pedepsesc cu rane deşarte, peste păcatele vóstre şi voiŭ să stric mustrarea trufieĭ vóstre şi voiŭ să fac ceriul ca fierul, şi pământul ca arama pentru voĭ, şi va să fie putérea vóstră deşartă şi pământul vostru nu va să'ş dea Plodul şi pomiĭ ţarinelor vóstre nu'ş vor da rodurile lor; şi iară de nu veţĭ îmbla drept ce împonciş şi nu mĕ veţĭ asculta: voiŭ să adaog spre voĭ rane bube după păcatele vóstre şi voiŭ să trimeţ spre voĭ fierile sălbatice ale pământuluĭ să vă mănânce şi să vă strice tóte dobitócele şi să vă împuţineze, şi căile vóstre vor fi dăşérte iară de nu vă veţĭ pedepsi cu acéstea: ce încă veţĭ îmbla spre mine împonciş îmbla-voĭ şi eŭ cu voĭ împonciş cu mânia mea, şi voiŭ să vă rănesc de şapte orĭ pentru păcatele vóstre, şi voiŭ să aduc asupra vóstră spata: să izbândesc legiĭ mêle, şi vă veţĭ mânca pre la satele vóstre, şi voiŭ triméte mórte pre voĭ (adecă ciumĭ), şi veţĭ mânca trupurile feciorilor voştri şi ale fetelor vóstre, şi vă veţĭ da în mânile vrăjmaşilor voştri şi vă vor semăna limbile şi vă vor triméte afară cu spata care va să vie asupra vóstră, care iaste foc, grindină, fómete, ciumă, lăcuste dinţiĭ hierilor, scorpiile, şerpiĭ, suli meşdriţile, sabia, acéstea tóte se-aŭ făcut pentru izbânda păcătoşilor: cariĭ nu vor să se întórcă să se părăséscă să vie la pocanie să se iarte.

Pentru ómeniĭ ceĭ răĭ şi nedăstoinicĭ, cariĭ se fac stăpânĭ şi oblăduesc ómeniĭ: óre de la Dumnezeŭ aŭ ba. Glava 37:

[*Anastasie al Mariĭ şi Dumnezeeştĭ cetăţĭ. Antioh.*] Acésta ce să face aşa de iaŭ ómeniĭ ceĭ răĭ şi nevrédniceĭ stăpânica; iaste a luĭ Dumnezeŭ depărtare saŭ slobozie, drept acéea le dă oblăduirea, căce că sânt ómeniĭ răĭ şi viclénĭ, pârâţĭ, clevetitorĭ, plinĭ de pizmă şi de muzavirie, învăţăturile luĭ nu fac, drept acéea iaste urât de Dumnezeŭ şi despărţit, dece ca pentru să'ĭ pedepséscă, şi să'ĭ smeréscă, le dă stăpânĭ ca nişte muncitorĭ şi svăpăiaţĭ şi sălbatecĭ, după cumu 'ĭ inema ómenilor şi se împle cuvântul al luĭ Dumnezeŭ carele zice: Voiŭ să vă daŭ domn Vlădicĭ stăpânĭ, după cum vă sânt şi inemile vóstre.

Pentru ceea ce să surpă de cad de pre niscare râpe, saŭ cariĭ se nécă, óre acéléa patule cu porunca şi cu împărţéla şi cu îngrozirea a luĭ Dumnezeŭ, aŭ de înlucrarea diavoluluĭ. Glava 38.

[*Iar aceliaş a luĭ Anastas.*] Dumnezăiasca scriptură zice că neispitite sânt judecăţile a le luĭ Dumnezeŭ si fără de urme cărările luĭ, urma se chiamă urmele omuluĭ, iară urmez va să zică un om carele caută urmele altuea, să vază unde mérge, însă judecăţile ale luĭ Dumnezeŭ şi căile luĭ nu póte cineva să le caute să le vază nice să le afle, şi acésta iaste adevărat, iară ceia ce mor cu mórte iute, acéia nu mor toţĭ pentru păcatele lor. Căce că feciorii a luĭ Iov cariĭ era drepţĭ se prăpădiră în casa lor carea să strică şi muriră. Aşijderea şi Hs. ne învaţă şi zice de acésta că nu era maĭ păcătoşĭ ceĭ 18 bărbaţĭ de cât ceia ce şedea în Ierslim, pre cariĭ căzu pirgul a luĭ Siloam şi 'ĭ pierdu de pre faţa pământuluĭ. Dece de acésta ne învăţăm, că nu numaĭ ceĭ păcătoşĭ mor mórte rea, ce de multe orĭ şi drepţiĭ, pespe nişte lucrure nevăzute, adecă nearătate şi ascunse tainĭ de Dumnezeŭ.

[*Caută să ştiĭ cum mor ómeniĭ şi drepţĭ şi păcăt*]. Carele acéstea se fac în treĭ chipure, întâiŭ pentru nişte ómenĭ drepţĭ, de multe orĭ Dumnezeŭ iartă să fie omorâţĭ, aŭ de fierĭ, aŭ de cutremure, aŭ de înecare, aŭ de fulgere saŭ de niscare căderĭ ca să se spére ceea lalţĭ să zică, că déca vreme ce păţi acel om drept rău ca acela: dar încă noĭ păcătoşiĭ ce vom să pţim, şi déca vréme ce dreptul dabia se spăséşte; dar necuratul si păcătosul unde se va arăta? A doa iară într'alt chip, póte că dóră aŭ niscare greşale micĭ şi cu acea îngrozire ertă Dumnezeŭ să paţă acel rău: ca să se afle desăvârşit drepţĭ aprópe de Dumnezeŭ. A treia iară într'alt chip că uniĭ ca nişte putérnicĭ ce sânt, aŭ luat păcatele ómenilor, adecă cariĭ sânt Domnĭ şi stăpânĭ, şi păcatele ómenilor sânt pe créştetul stăpânuluĭ, şi de multe orĭ se daŭ întru mórte rea pentru priimirea ce aŭ luat pre ómenĭ şi face pedepsa acéea şi pentru dânşiĭ, iară pentru ómeniĭ marĭ izbăvire. [*Caută de vezĭ să ştiĭ Domnii, boiariĭ, bogaţĭ, patriarşiĭ, Vlădiciĭ, egumeniĭ, cum mor aşa de grab.*] Pentru că şi Hs. pentru păcatele nóstre, se răni şi luă mórte: ca să ne spăséscă. Drept acéea cunoscând acésta să nu ne mirăm când auzim căce că pre Isaia Prooroc: laŭ tăiat cu hirăstrăul, şi pe Ión botezătorul capul iaŭ tăiat şi pre Stefan Pervo Mucenic: cu pietri laŭ ucis şi pre apostol Petr 'laŭ răstignit şi alţĭ sfinţĭ mulţĭ aŭ căzut în reale nevoĭ şi morţĭ dece pentru acéstea treĭ chipure lasă Dumnezeŭ de pat sfinţiĭ şi drepţiĭ morţĭ iuţĭ. Aşijderea iară se face mórte iute şi spre ómeniĭ ceĭ viclenĭ în treĭ chipure: întâiŭ póte că cad aceia întru gróznica pedépsă a luĭ Dumnezeŭ, ca să se îndreptéze să'ş ţie curăţia să se întórcă să se pocăiască saŭ ca să afle ceia ce mor acolo o părticea de ertarea păcatelor, pentru că mulţĭ află acolo izbăvire, cărora li se desparte sufletele de trupure cu amară mórte [*Mateĭ gl. 11.*] *zac 42.* Şi acésta vrând să o arate Domnul, zicea pentru nicte oraşe, carele nu vrea să'ĭ priméscă propoveduirea că pământul Sodomeĭ şi a Gomoriĭ va să le fie

mai iusor la zioa judeţuluĭ, de cât ceia ce n'aŭ priimit propovedurea.

[*Semnézǎ sǎ ştiĭ*]. Tâlcul zice cǎ Sodomitênii căcĭ aŭ luat atâta mórte de amarǎ pentru pǎcatele lor vor sǎ fie maĭ ertaţĭ la acea zi a judecăţiĭ la a doa venire a luĭ Hs, căcĭ cǎ au luat pedépsǎ pe trupurile lor aicea jos în lume. A doa iarǎ dupǎ urgia a luĭ Dumnezeŭ şi iar dupǎ îngrozire cum aŭ fost în vrémea a luĭ Faraon, şi în vrémea potopuluĭ. Căcĭ cǎ unĭĭ ómenĭ sǎ pedepsesc numaĭ aicea cum se pedepsi şi sǎracul Lazǎr, iar alţiĭ iar şi aicea într'un chip şi acolo într'altul. Drept acéea nu zice nice'ţ par rǎŭ, când vezĭ cǎ cade omul undeva şi móre saŭ se nécǎ, saŭ móre altǎ mórte rea, sǎ ziceĭ ce póte fi acésta óre cum se nécǎ? óre sosi césul, aŭ fǎrǎ de vréme muri, aŭ de la diavolul iaste'ĭ acésta? ce sǎ ştiĭ cǎ de multe orĭ de în nesocotinţa luĭ şi dǎ neruşine, cade în primejdiĭ şi în rǎotăţĭ şi în morţĭ Cum pat ceia ce vǎd cǎ se schimbǎ vrémea iarna de se face furtunǎ şi déca vǎd aşa atunce es cu corabia afarǎ de în pristanişte, décia cad adins ciş într'alte nevoĭ, ca niste adinsciş oblăduitorĭ ce sânt, niciĭ Dumnezeŭ vrând, nice diavolul, ce acéstea şi altele asemenea acestora, dupǎ adins eluş oblăduitoriŭ şi dupǎ Domnie ce are omul le face, căce iaste adins eluş oblăduitoriŭ. [*Mateĭ gl. 10 Zac. 37*]. Pentru cǎ Hs. zice: cǎ şi pǎrul capuluĭ vostru tot iaste numǎrat. Adevǎrat iaste de acésta, căce cǎ satana nu numaĭ la ómenĭ n'are putére: ce încǎ nice la dobitóce: cum de acésta mǎrturiséşte sfinta evanghelie, drept acéea unele de într'aceste morţĭ, se fac cum am zis de multe orĭ: dupǎ urgia a luĭ Dumnezeŭ, pre ceea ce fac pǎcate şi nu se pocăesc, cǎ şi de potop şi de Sodom: ce s'aŭ fǎcut iaste scris, cǎ ceĭ rǎĭ sânt întru mórte gróznicǎ adecǎ înfricoşatǎ de carea póte sǎ se ciudéscǎ neştine. Cǎ zice David: mórtea pǎcătoşilor iute e, [*Psal. 33*] şi când mérge furtuna sǎ piarǎ necuratul adecǎ pǎcătosul. A treia iarǎ facuse patimele într'alt chip, dupǎ despǎrţirea a luĭ Dumnezeŭ, cum fu la feciorii a luĭ Iov, şi altele iar numaĭ dupǎ cum ştie Dumnezeŭ: căcĭ cǎ ştie singur cum se fac, şi nice'ĭ plac sǎ se facǎ nice le opréşte sǎ nu se facǎ, pentru cǎ singur Hs. zice la evanghelie: aŭ nu se vând 2 pasǎri drept un ban şi una de într'ânsele nu va cǎdea ce sǎ zice sǎ mórǎ fǎrǎ de ştirea tatǎluĭ mieŭ celuĭ de în ceriŭ, şi acéstea zicea ca sǎ arate cǎ nu se face nice un lucru şi sǎ nu'l ştie, iarǎ sǎ zicǎ cineva cǎ dórǎ nu lucrézǎ întru tóte, póte cǎ şi de în voia a luĭ Dumnezeŭ, de multe orĭ mor unĭĭ cǎtrǎ oprenia lor cum am zis, căcĭ cǎ şi Mavrichie împǎrat se rugǎ luĭ Dumnezeŭ în lumea acésta, sǎ'ş ia pedépsa şi munca pǎcatelor sale, şi vǎzu în visul luĭ pre un împǎrat prea slǎvit, carele'ĭ zise sǎ'l dea cu muiarea şi cu feciorii luĭ în mânile muncitoruluĭ Focǎĭ, carele lucru şi fu; şi tǎe capul împǎratuluĭ şi al împǎrǎtései, şi toţĭ copiĭ, şi décia stǎtu împǎrat acela Foca, despǎrţirea a luĭ Dumnezeŭ pentru pǎcatele ómenilor.

[*Vezĭ minunat şi înfricoş.*] Şi alta iar, era un aschitén carele strǎlucea în lume de bunǎtăţile luĭ şi de minunĭ ce făcea, şi avea şi un ucenic smerit în pustie, iar într'o zi se duse ucenicul la un sat carele'l ţinea un stǎpân rǎŭ şi iute şi'l aflǎ mort într'acea zi, pre carele'l ducea toţĭ ómeniĭ sǎ'l îngrópe cu cădiĭ şi cu făcliĭ cu mare cinste, iar décǎ se întórse poslujnicul la pustie aflǎ pre bogonoseţul pǎrinte şi al sǎŭ dascal mâncat de o leoaicǎ, însǎ décǎ vǎzu acésta mirǎse şi se îngrozi şi începu a'ş eşirea de în fire a împutarea şi a zice şi cum am zice a se judeca cu Dumnezeŭ zicând: unde e judecata ta cea dréptǎ dómne? cel Domn hitlén şi rǎŭ carele fórte te mânie, acela cum se pristǎvi cu atâta cinste iarǎ cest sfânt carele fórte'ţĭ slujea nóptea şi zioa iarǎ acuma sǎ mórǎ gróznicǎ mórte ca acésta? Decĭ acéstea şi altele împotriva acestora zicând şi judecând cǎtrǎ Dumnezeŭ, veni naintea luĭ îngerul Domnuluĭ şi'ĭ descoperi, [*Imputare ucenicul cǎtrǎ Dumnezeŭ pentru ceĭ ce se îngrópǎ cu multǎ cinste*] cǎ acel boiariŭ era de tot rǎŭ şi hitlén: iar un lucru bun făcuse, iarǎ pentru acea cinste ce luǎ la întruparea luĭ, luat'aŭ acea platǎ a aceluĭ biné carele fusese fǎcutǎ, şi se duse acolo de tot osândit în Ghena foculuĭ, iar dascǎlul tǎŭ aŭ fǎcut tóte câte plac lu Dumnezeŭ, decĭ aŭ avut şi el ca un om puţin óre ce pǎcate pentr'aceea aŭ luat pedépsa amara mórte a pǎcatuluĭ aceluia aicea, iar acolo aŭ mers la împǎrǎţia ceriuluĭ a luĭ Dumnezeŭ curat fiind de tot. Drept acéea dragilor nu se cade sǎ osândim de tot pre ceea ce cad în rêle morţĭ sǎ zicem cǎ pentru pǎcatele luĭ aŭ luat într'acesta chip mórte ca acésta, căcĭ cǎ nu póte nicĭ un om sǎ socotéscǎ curat şi sǎ cunóscǎ cu ce judecatǎ şi cu ce tainǎ tocméşte unele ca acéstea Dumnezeŭ, căcĭ cǎ de multe orĭ aŭ venit la unĭĭ ómenĭ morţĭ într'acéstea chipure, dupǎ bogate tocmêle nearǎtate: cum aţĭ auzit cǎ am zis maĭ sus.

[*Vezĭ despǎrţirea şi isbânda*]. Sǎ vedeţĭ ce s'aŭ fǎcut şi în casa luĭ David: ca sǎ tǎmǎduiascǎ rǎul ce se fǎcuse. Fiind el împǎrat luǎ muiarea a luĭ Urie şi prea curvi cu ea. Drept acéea depǎrtase Dumnezeŭ, iarǎ fiiusǎŭ apucǎ cu sila pe fiesa şi făcu pǎcate cu ea, adecǎ fratele cu sora. Şi acésta despǎrţire se facu pentru pohta ce pohti el pre muiarea bǎrbatuluĭ, şi déde platǎ în casa luĭ ruşine ca acésta: pentru ruşinea ce făcu el în casa luĭ Urie.

[*Zlatoust pentru cutremur şi cum cade oameniĭ în primejdiĭ*]. De întru ómeniĭ ceĭ dreptĭ

nu iaste vre unul să n'aibă şi câte ceva greşală adecă păcat. Şi iară'ş de întru ômenil cel păcătoşl nu iaste vre unul să n'aibă făcut şi câte ceva bine. Dece când vezl pre vre un drept că se răboleşte, sau cade vre într'o primejdie, nu te spăimânta şi te cutremura: ce te socoteşte întru a ta minte şl zi: acest om drept adevărat eŭ gândesc ca un om ce iaste că aŭ făcut ceva puţină greşală, drept acéea aicea o ia acuma, iară acolo să nu se muncéscă. Şi iar dă vel vedea pe vre un păcătos să jăhuiască şi să lăcoméscă, şi să facă mil de răotăţl şi apol să fie petrecând bine, nu te mira: ce zi acest păcătos carele face mil de răotăţl şi nu pate nicl un răŭ, să ştil că aŭ făcut ôre ce bine, drept acéea acuma'l ia aicea ca acolo să se muncéscă.

[*Marele Vasilie pentru bolnăvire. Zac. 149*]. Bôlele carele vin la ômenl nu sânt tôte de feliŭ: ce vin multe bôle şi de la Dumnezeŭ pentru o pedépsă a păcatelor. Şi de acésta aŭ zis Stăii Pavel: Că pentr'acésta vină sânt unil bolnavl şi bogaţil mor; ce să şti căcl ne pedepsim aicea, pedepsimu-ne ca să nu ne osândim în ceea lume, şi când bolnăveşte cine va zice să aducă dohtoru; atuce'l ca să vază să cunôscă ce'l e bôla: ce tot ni e nădejde la Dumnezeŭ, carele ţine viaţa şi môrtea cum face şi plugariul carele sémănă bine săminţa în pământ, iară décia sămânţa nu'şl o aşteptă să facă rodă multă de în meşteşug şi de în plugăria lul: ce'ş lasă nădéjdea pre Dumnezeŭ şi'l se rôgă să împlodéscă şi să înmulţéscă sămânţa lul, încă şi cârmaciulul dau'l cârma înmânl ca şi vraciulul pre bolnav, ce nu stă la cârmacl să îndreptéze pre ômenl caril sânt în corabie, pentr'acéea ne rugăm lu Dumnezeŭ carele are putére în tôte: să'l îndreptéze. Drept aceia şi bôlele tôte nu le drége nice le face să'l tămăduiască dohtoriile: saŭ vrăciuirile ce le socotim ca nişte ajutoriŭ firil omeneştl, şi atunce nu ne nădăjduim pre dohtorie, ce ne lăsăm tôtă putérea la Dumnezeŭ, carele ţine sănătatea şi môrtea, şi viaţa.

Pentru ce lucru iubéşte Hs. firea a nôstră a ômenilor mal mult de cât a îngerilor şi o slăvi. Glava 39.

[*Aceluiaşi Anastasie a Dumnezeeştil şi marii cetăţi Antioh*]. Pentr'acésta vrul'aŭ să zică, ideaje umnajise greah, izobiluet Blgdtă. Adecă acolo la ômenil ceia ce li se mulţéşte păcatul, acolo mal mult prisoséşte darul, ce către aceia pôte să le stea şi împotrivă zicând că seară cădea mal mult să se spăséscă şi dracil căcl că la dinşil cu mult mal mult se-aŭ înmulţit păcatul de cât la nol, şi tot se înmulţéşte. Drept acéea ascultă pre dumnezeescul Pavel carele te învaţă chipul întrupăril a lul Hs. şi a multa bunătate ş milă. carea aŭ arătat noaă, căcl că spune taina carea mal nainte aŭ zis Dumnezeŭ mainte de vécl, adecă bunătatea carea aŭ arătat ômenilor, că veni dă se făcu om să izbăvéscă pre ômenl de păcate, şi de munca dracululŭ, drept acéea mal mult iubéşte Dumnezeŭ să'l fie tocméla întru némul ômenilor, de cât într'altă zidire în tôtă; în doă chipure: întâl ca o zidire a mânilor sale, şi căcl iaste tiposul tocmiril întrupăril sale viŭ văzut şi nevăzut, mort şi fără de môrte ca şi Hs. Adoilea chip căcl se-aŭ făcut noaă ômenilor, unul născut, şi o fiinţă, şi tocma asémene om, şi pentru o socotélă pre fire şi pre nărav ce are şi iubéşte întru apropiarea lul tocma iubit, şi de rudă şi o fiinţă a lul.

[*Zri opasno*]. Aicea face sfîntul o mirare adecă o întrebare şi zice: pentru ce vină iubéşte Dumnezeŭ şi slăvi firea ômenilor, mal mult de cât a îngerilor? însă întâl să ştil, filosofil Ellinilor zic: că tot omul carele zidéşte niscare lucrure într'alte chipure nu'l iubéşte nice are atâta dragoste la dînsele atâta de multă ca célea ce le face cu ale sale mânl. Cum al zice că aŭ moştenit multe ţarine şi case, şi vil saŭ şi aŭ cumpărat şi le iubéşte ca nişte bucate şi lucrure ale lul, iar de ar sădi o vie, saŭ să pue un pom, saŭ să zidéscă o casă cu mânile sale, acélea iubéşte şi le îndrăgeşte mal mult de cât altele de tote câte are, căcl că'l socoteşte că iaste lucrul mânilor lul 'şi'l ocroteşte şi'l adapă şi'l apléeă ca cum ar fi un copil născut de dînsul. Drept acéea Hs. fiul şi cuvântul a lu Dumnezeŭ adeverit: cu ale sale mânl adecă cu Dumnezeéscea lucrare zidi pre omul, iar célea lalte zidirl câte aŭ făcut începând de la îngerl numal cu cuvântul zise şi se făcură şi porunci şi se zidiră, cum zice şi Dumnezeescul Grigorie Bogoslov: I Aco bg i otţ perveac pomâisliv agglâschia si lâi i Nesnâiea i pomâişlenia slova beaşe dealu isplănenie i Dhom sevĕrşenie. Adecă zice că Dumnezeŭ şi tatăl întâi socoti să fie putérile îngereştl, adecă mainte de alte zidirl socoti să fie toţl îngeril iar socotinţa lul era lucrul, şi se obârşi cu cuvântul lul şi cu Duhul sfînt se împlu adecă cinurile îngerilor, după acéea făcu ceriul şi pământul şi tôte câte's într'ânsele, zidi omul; ţărână luă de în pământ (cum zice Moysi) şi iar acela bogoslov Grigorie zice, văzătoriŭ şi gânditoriŭ, mort şi fără de môrte: adecă văzut cu trupul, gânditoriŭ şi nevăzut cu Duhul, mort cu trupul şi fără de môrte cu sufletul, Povelicestva i malosti; adecă o parte a mărimel sufletulul nevăzut şi a chipulul lu Dumnezeŭ, iar alta a micşorăril adecă a trupulul. Drept acéea Hs. ca o zidire a sa ce iaste omul: iubéşte'l şi'l iaste drag acela mal mult de cât îngeril. Iar căce se-aŭ făcut şi acel om cu suflet gânditoriŭ şi cu trup de pământ: drept acéea era mort şi

fără de mórte. Mort cu trupul, fără de mórte după în Dumnezeitul suflet, văzut cu omenia nevăzut cu Dumnezeirea, și déca vrême ce aŭ luat de în firea nóstră, și se-aŭ făcut asémene noaă ómenilor pentr'acéea iubêște și firea omenéscă maĭ mult de cât a îngerilor, întâĭ căce iaste zidirea mânilor sale cum am zis maĭ sus, iar a doa că se-aŭ făcut într'o ființă și o iubire și întâĭ născut ómenilor cu a doa naștere carea se chiamă a Dumnezeesculuĭ botez și de ar fi iubit maĭ bine pre îngerĭ: se-ar fi făcut înger, de ar fi venit să spăséscă lumea și ar fi făcut îngeriĭ, și pre chipul și pre asemănarea luĭ, ce căce iubi zidirea mânilor luĭ pre ómenĭ cum am zis: vru de luă trup omenesc să spăséscă lumea, iprocea.

Pentru ce slobozi Dumnezeŭ pre satana să se lupte cu creștiniĭ iar nu'l pierdu de tot Glava 40

[Anastasie al Dumnezeeșiĭ marĭ cetățĭ Antioh]. De nu se ar arăta vrăjmașul niciĭ iscusiții ostașĭ și vitéjĭ și priateniĭ împăratuluĭ nu se-ar vedea și de nu se ar face luptă și răsboiŭ, nice izbânda se-ar vedea, nicĭ cununĭ, nice plate s'ar face. Ascultă că zic parimiile: cum veĭ să cunoștĭ cariĭ sânt vitéjiĭ saŭ priateniĭ împăratuluĭ, de nu se vor arăta vrăjmașiĭ și luptătoriĭ împăratuluĭ să se bată, saŭ să'ĭ cunóscă că'ĭ sânt priatenĭ? și de nu s'ar face vrajbă și luptă n'aĭ putea să daĭ izbândă cuiva, de nu'l aĭ vedea să se bată și să biruiască, ce nice iară pune cunună în cap a unuĭ biruitoriŭ, cum era la ceĭ maĭ de de mult iar în zioa de astă-zĭ pun un rămas și zic: cine va alerga maĭ tare de alțiĭ să ia acel dar, adecă acel rămas, așa și carele se bate și biruêște pe vrăjmașiĭ săĭ, ar lua acea cinste și acea cunună, saŭ și orĭ cine se luptă și dă jos pre cela ce să luptă cu dânsul, să ia cutare dar, și așa se arată biruitoriĭ și ceĭ ce sânt biruițĭ, întru lucrure ca acéstea ce am zis. Drept acéea și Hs. aŭ slobozit pre Satana ca un vrăjmaș și începătoriŭ de rĕzbóe și luptătoriŭ, să se bată și să se lupte în tóte zilele cu creștiniĭ ca să se arate biruitorĭ de biruiesc pre diavolul să'l pue jos la piciórele lor: să calce pre șerpĭ și pre scorpiĭ ce să zice pre meșteșugurile ale diavoluluĭ și pre tótă putérea luĭ. Drept acéea cum era ceĭ maĭ dă demult de semna pre toțĭ pre ceea ce vrea să se lupte ca să nu facă vre unul hitlenie să zică că eŭ sânt carele am biruit. Așa și preotul când botéză pre ómenĭ, unge'ĭ cu sfîntul myr, la mânĭ, la picióre, la frunte, la inemă și pretutindenea. Și când'l unge la picióre zice, să calce pre șerpĭ și pre scorpiĭ și pre tóte putérea vrăjmașuluĭ, iară la mânĭ zice: spre tot lucrul bun, iară la inemă zice: inemă curată zidește întru mine Dómne, iară la frunte zice: Semnése spre noĭ lumina fețiĭ téle dómne și acésta o face căce că semnéză și întrarméză ca pe cea ce am zis că merg să se bată, și unsórea cu carea se unge la picióre ungesc: ca să fie vârtos în credință, iară la mânĭ, ca să albă putére să se bată cu diavolul, iară la inemă ca să albă inemă adeverită și tare, întru credința a luĭ Hs. iară la frunte ca să privéscă întru mintea sa putérea a luĭ Dumnezeŭ și frica luĭ. Și acéstea sânt de carele zice stâiĭ Pavel: să punem coiful duhuluĭ și zaoa credințiĭ, adecă platoșa și tóte armele duhuluĭ, pentru ce? Căce că zice iară acel Sti Pavel, neast nam vran că crăvi i pleati: năcă na cealo islasti miro derjța, mira veaca sego, adecă cu tótă putérea și oblăduirea și domnia a draculuĭ: vom să ne batem, și bătând se vor arăta carĭ sânt vitéjiĭ și credincioșiĭ împăratuluĭ și priateniĭ, adecă aĭ Domnuluĭ nostru *Is. Hs.*, drept acéea aŭ ertat Dumnezeŭ să supere dracul pre némul ómenilor, adecă al creștinilor, căcĭ că de țe-ar fi numele de vitéz și să nu te văz cu cine téĭ bătut, nu te țiŭ că eștĭ vitéz, cum veĭ putea zice unuea priaten credincios, de nu'l veĭ vedea că face vitejie. Drept acéea fiind diavolul vrăjmaș, și luptătoriu și supărătoriu se cunosc și priateniĭ și biruitoriĭ; și vitéjiĭ întru credința a luĭ *Hs.*, și fie carele 'ș ia cununa luĭ, și cinstea și plata sa după biruința ce aŭ făcut, și așa se arată aleșiĭ a luĭ *Hs.* Drept acéea să nu'țĭ pară într'alt chip când vezĭ că cad creștiniĭ, întru niscare primejdii de la diavolul.

Că pentru ce vină nu făcu satana, atâta eresure într'altă lége, ce numaĭ într'a creștinilor. Glava 41.

[Iar a aceluiaș Anastas.]. De acésta vom spune că alte legĭ ale limbilor tóte carele n'aŭ botez sânt iubite de dracul și nu maĭ pórtă grijă săĭ dodiéscă și să le biruéscă căce că sânt ale luĭ, iar cu légea a luĭ *Hs.* se luptă și se bate, pentru acéea bagă atâta eresure ca să póta să o biruéscă. Pentru că credința a luĭ Hs. numaĭ ce iaste protivnică luĭ, și'l bate și'l oblăduéște și'l robéște și domnéște pre el, și căce iaste acesta lucru adevĕrat, poțĭ le cunóște și ști de acésta, că maĭ nainte de ce nu venise *Hs.* pre pământ altă limbă nu era să se închine luĭ Dumnezeŭ, ce numaĭ a ovréilor, și diavolul nu putea să se bată maĭ mult cu alt ném fără numaĭ cu acela, drept acéea se împărțiră rudele și împărățiile a lu Iil, și de multe orĭ se bătea o credință cu altă, și le băga satana deavea multe felurĭ de credințe și de eresure, ce încaĭ de se ar fi bătut întru eresure și întru schismaticia lor, pentru credința a luĭ Dumnezeŭ. (Cumu's uniĭ astăzĭ ca toțĭ ereticiĭ, de socotesc că cred eĭ maĭ bine întru Dumnezeŭ de cât alțiĭ) și ar fi fost maĭ puțin rău: ce să bătea pentru idolĭ cum poțĭ vedea în cartea

împărăţiilor, Căse lupta unul cu altul zicând: acest Dumnezeŭ al închinării de Idolĭ iaste maĭ bun de cât al luĭ, încă şi de la prooroci de acêsta poţĭ şti: că zice Ieremia: Pocislugrad Iilea beaşe i boziih,i cresăi praznăia vearăiih, irazdealeniaih. Adecă tóte cetăţile avea câte un mincinos nume de dumnezeŭ idolilor şi i se închina; şi tóte oraşele 's ţinea eresul luĭ şi despărţire una de alta. Pentr'acêea 'ţĭ spuĭ că cumu'ĭ acuma era şi atunce în tot nêmul carea era limbă păgână şi ţinea o credinţă, căce că era păgânĭ şi aĭ diavoluluĭ, iară blagocestivul nêm al luĭ Iil cum era acela împărţit cum am zis maĭ sus, aşa şi acuma légea a luĭ Hs. carea iaste blagocestivă credinţă pentr'acêea iaste împărţită, că se bate în tóte zilele diavolul cu dînsa, fiindu'ĭ vrăjmaşă adecă credinţa, şi să nu'ţĭ pară într'alt chip cum adeverita légea luĭ Hs. pespe lucrarea diavolului se-aŭ despărţit, atunce de adeverita era de atunce lége a luĭ Iil, că aşa e şi acuma cu eresurile şi cu despărţirile adecă cu shismaticiile. Că diavolul voiaşte să dobândéscă ceva, de într'acea lége carea iaste vrăjmaşă luĭ, aŭ nu ştiĭ că păgânul nu se bate cu ómeniĭ luĭ-ce să bate cu omeniĭ blagocestivĭ, şi saŭ cu înşelăciunĭ saŭ cu darure; saŭ mile saŭ cu vrăjmăşiĭ saŭ cu războiŭ de faţă îmblă de iscodéşte în tóte zilele să dobândéscă şi să biruiască păganul pre blagocestivul; aşa face şi diavolul cu aĭ săĭ ómenĭ şi cu ceia ce sânt în voea luĭ, nu se bate cu dînşiĭ nice pórtă vre o grije de eĭ că sunt toţĭ aĭ luĭ, iară cu ceia ce sânt striniĭ iar nu aĭ luĭ, caută pre tóte căile să'ĭ dobândéscă şi să potă să'ĭ aducă cu céta luĭ. Văzut'aĭ vre o dată pre vre un fur să aibă viĭ şi ţarine, aŭ alte bucate să caute în tóte zilele să plângă şi să răpéscă dentr'acêlea ale luĭ: adevărat ba n'aĭ văzut, ce caută să ia de la striine şi să prade şi să jehuiască, ca se le împreune cu ale sale să le facă maĭ multe. Aşa şi diavolul acêstea caută în tóte zile. Pentr'acêea şi sfinţiĭ părinţĭ şi singur domnul nostru Is. Hs. povestesc pentru ceĭ lacomĭ, căce iubesc maĭ mult şi cêle striine: eĭ se fac asêmene diavoluluĭ carele cu totă nevoinţa şi cu tot meştерşugul, caută să dobândéscă ce e striin ce să zice pre ómeniĭ a luĭ Dumnezeŭ cariĭ sânt striniĭ şi lepădaţĭ de dânsul acêsta iaste adeverinţa şi socotéla cum aţĭ auzit, carea face diavolul atâta eresurĭ şi shismaticiĭ întru ómeniĭ domnuluĭ.

Oare diavolul iaste vinovat, a tot păcatul, şi a totă curvia, şi cadese să'l blestemăm aŭ ba. Glava 42.

[*Aceluiaş Anastasie, a Dumnezeeştii şi marii cetăţi Antioh. Pentru ceĭ ce zic că ne-aŭ împins diavolul de am făcut cutare saŭ cutare lucru*]. Diavolul pe nimenea nu îndémnă, numaĭ ce samănă de desupt pre ascuns, iară obiceiul cel răŭ iaste cela ce îndémnă pre om: drept acêia obiceiul cel răŭ iaste cu mult maĭ răŭ viclén şi maĭ tare de cât diavolul, drept acêea trebue să împutăm noaă,că diavolul pune gândurile şi sêmănă naintea ta totă răotatea, dar tu cându'l cunoşti că e raŭ că ce'l facĭ? iară cându'ţĭ vine gândul al luĭ Dumnezeŭ şi pricepĭ că iaste gând bun, drept ce'l laşĭ şi nu'l facĭ? ce te duce să alegĭ în căĭ rêle şi cum nu se cade, carele plac diavoluluĭ: ca să te muncéscă, iară nu veĭ să iubescĭ să alergĭ în căĭ bune, şi în lucrure cinstite şi bune carele plac luĭ Dumnezeŭ şi ómenilor, óre diavolul face acêstea ce facĭ aŭ obiceiul tăŭ cel răŭ: ştiŭ că veĭ zice ca să te întreptezĭ diavolul m'a îndemnat, că mi-aŭ adus gândurile şi obiceiul cel rêŭ, nu veĭ putea zice cum nu ţi-aŭ adus şi Dumnezeŭ multe gândure şi bune şi încă maĭ multe de cât ale diavoluluĭ, şi n'aĭ vrut să facĭ ale luĭ Dumnezeŭ. Drept acêia diavolul strică ca un începătoriŭ al gânduluĭ: ce şi tu stricĭ maĭ mult carele facĭ maĭ bine voea draculuĭ de cât a luĭ Dumnezeŭ.

Pentru care molitvă şi cuvânt de în sfânta scriptură iaste frică dracilor. Glava 43.

[*Iar-aceluş Anastas*] Nişte sfinţĭ bărbaţĭ purtătorĭ de duhul sfînt, povestia că aŭ văzut pe draciĭ cu ochiĭ, unde mergea la dînşiĭ ca să'ĭ bage în primejdiĭ, iară eĭ, pespe putérea a luĭ Dumnezeŭ goniaĭ şi fugea de la dînşiĭ. Insă într'o zi cu porunca a luĭ Dumnezeŭ, fură ţinuţĭ draciĭ, sfinţiĭ întrebară pre dînşiĭ şi ziseră; de în légea véche şi noaă care cuvânt înfricoşază pre dînşiĭ? şi răspunseră draciĭ de ziseră: înfricoşază pre noĭ totă Dumnezeiasca scriptură, iară maĭ ales de tóte ne înfricoşază începătura psalmuluĭ 67, adecă: davăscrîsiet Bâ, ida razăii dutsea vrazi egoo: i daveajeat otliţa ego nanavideaştii ego, iaco istezaet dim da işteznut, iacotaet vosc otliţa ognea, tacoo da pogvanut greaşnităi otliţa ba, a Pravedniţi văzraduiutsea. Cum auzim cuvintele acêstea, într'acel cês slăbéşte putérea nósră, şi ne răsipim şi fugim de la omul acela departe şi nu putem să ne apropiem de dînsul, nice să'l maĭ vedem, că foc iase de la dînsul ca să ne arză.

Pentru păgânul şi ovréiul cariĭ vor face multe bunătăţi, putea-vor să ia împărăţia ceriurilor, aŭ ba. Gl. 44.

[*A aceluiaş Anastas*] Domnul zise către Nicodim, adevăratu'ţ zic, că cine nu se va naşte a doaă óră cu apă şi cu duhul: nu va întra la împărăţia ceriuluĭ, drept acéea bine că iaste adevărat că nu întră la împărăţia ceriuluĭ cel nebotezat şi păgân, iară aşa nu'ş piarde plata cu acea bună petrecanie carea 'ĭ dă Dumnezeŭ, şi avuţie şi hrană şi cu alte înşelăciunĭ ale lumiĭ aceştia, cum auzi acel bogat: aduţĭ

aminte că aĭ luat bunătăţile tale întru viaţa ta; şi iar în véc ce va să fie are mare despărţire de cât cel păgân carele n'aŭ făcut bunătăţĭ, pentru că cum sânt aprópe lângă Dumnezeŭ, multe lăcaşure pentru ceĭ drepţĭ, aşa sânt şi la ceĭ păcătoşĭ multe feliurĭ de muncĭ.

[*Intrebare cu deadinsul*] Dar cum zise Apostol Petr, că în tóte limbile cariĭ se vor téme de Dumnezeŭ şi se facă dreptate: sânt primiţĭ la Dumnezeŭ: [*respuns*] Când zicea Apostol Petr acesta cuvânt era (cum am zice) tótă lumea păgână, şi tóte limbile fără nume, dece într'acéca vréme ce se temea de Dumnezeŭ şi făcea dreptate (cum zice la dénia apostolilor pentru Cornilie sutaşul) era priimiţĭ la Dumnezeŭ pentru bunele luĭ fapte şi pentru bunele luĭ lucrure, şi aŭ óvréiŭ era, aŭ Ellin să se témă de Dumnezeŭ, cum era Nineviténiĭ şi priéteniĭ a luĭ Iov, toţĭ pentru lucrurile lor céle bune, era priimţĭ la Dumnezeŭ iar déca veni propoveduirea a luĭ *Hs.* [*Mat. zac 35*] şi Apostoliĭ ne învăţară să ne botezăm, ascultă ce zice *Hs.*, către apostolĭ, orĭ în ce cetate ce veţĭ mérge şi nu vor priimi pre voĭ, atunce eşiţĭ afară de în cetate şi vă scuturaţĭ şi prahul de pre picórele vóstre, şi o lăsaţĭ celora ce lăcuesc acolo, că adevărat vă grăesc că maĭ uşor va fi Sodomuluĭ şi Gomoruluĭ la zioa judecăţiĭ, de căt locurile célea ce n'aŭ priimit cuvântul a luĭ Dumnezeŭ, decĭ dar cum va să fie priimit la Dumnezeŭ cela ce nu cinstéşte proorocia a luĭ Hs., nice créde într'ânsa, pentru că omul carele iaste într'acesta feliŭ nice de Dumnezeŭ 'ĭ e frică, nice face dreptate. Aşa să socoteşti şi de cea ce zice Sti. Pavel: că mainte de propoveduirea a luĭ Hs., era slavă şi cinste la omul carele făcea bine, întâiŭ la ovréĭ şi la Ellinĭ, iar după propoveduirea a luĭ *Hs.*, zice, de va fi şi îngeriŭ să vie de la ceriŭ să spue vóă altele de célea ce am spus noĭ: acela să fie Anatema.

[*Semnéză.*] Sfântul acesta va să zică că acéstă întrebare de va fi aŭ óvréiŭ, aŭ păgân şi să facă lucrure bune, putease-va spăsi şi să fie priimit la Dumnezeŭ, aŭ ba? de acésta aŭ întrebat cela ce aŭ întrebat, pentru că zice Dumnezeŭ pespe prooroci, orĭ cine va face lucrure bune, şi să'ĭ fie frică de Dumnezeŭ, acela iaste priimit la Dumnezeŭ, şi acésta aŭ zis Dumnezeŭ, şi le-aŭ şi vrut, maĭ nainte de ce nu venise să se întrupéscă, iară déca veni şi se întrupă şi învăţă pre ómenĭ cum vor să trăiască şi cum vor să petrécă, ceca ce vor vrea să fie priimiţĭ la Dumnezeŭ: li se cade să se nască a doa óră de în duhul şi de în apă cum am zis, de le va fi voia să ia împărăţia ceriurilor, căce că acésta iaste adevărat: că cine nu se va boteza să se facă fiŭ luminiĭ a duhuluĭ sfânt să spéle păcatele céle vechi întru sfântul botez si acel blăstem ce déde Dumnezeŭ pre Adam să se facă fiŭ luĭ Dumnezeŭ şi moşnén împreună cu Hs., nice unul nu e priimit la Dumnezeŭ, adecă la împărăţia ceriurilor, şi câţĭ nu priimesc botezul, aceia nu pot să'şĭ dea séma la zioa judeţuluĭ, când vor vrea să ia munca de vécĭ cu draciĭ, să zică că nu sciŭ nimica.

Pentru bogaţĭ creştinĭ pre cariĭ vedem că fac păcate şi lor li se dă bine de la Dumnezeŭ, şi li e şi bine şi şi scap şi de multe nevoĭ. Glava 45.

[*Acelui aş Anastas a Dumnezeeştiĭ şi mariĭ cetăţĭ Antioh.*] Judecăţile a luĭ Dumnezeŭ sânt nesocotite şi neispitite, carele nu póte neştine nice să le înţelégă nice să le ispitéscă. Drept acéea se cade să nu osândéscă nimine pe vre un om păcătos. până la acéea zi a judecăţiĭ ce să zice a Domnuluĭ, că zice eclisiast: Că iaste drept zice care lucru se strică cu dreptatea luĭ, şi iaste iar fără de lége, care lucru rămâne nestricat întru răutatea luĭ, iară uniĭ păcătoşĭ văzând că aŭ bogate greşale adecă păcate; iară pre taină fac alte bunătăţĭ marĭ, iară noaă ómenilor ne pare cum sânt păcătoşi, iară aprópe de Dumnezeŭ sânt drepţi. [*Caută vezĭ bine de şar, omul.*] Iară unora drepţĭ le pare pentru bunătăţĭ ce aŭ făcut şi se măresc fórte, iară nu se smeresc: ce pentru măria lor vor su ia osânda fariseuluĭ, însă bogaţi de în blagoslovenia părinţilor lor se vrednicesc miliĭ a lu Dumnezeŭ, ca şi Solomon pentru tată-său David, pentru că zise Dumnezeŭ către acel Solomon: [*Pre cine blagoslovi părinţiĭ*] n'aĭ păzit poruncile méle şi învăţăturile méle célea ce ţe-am poruncit, puntr'acéea voiŭ să'ţĭ sparg împărăţia ta, de la mânile tale, şi voiŭ să o daŭ slugiĭ tale luĭ Rovoam decĭ întru viaţa ta nu voiŭ face acésta pentru numele tătânetăŭ luĭ David. [*ghf, gla 30.*] alţiĭ iară cariĭ sânt hitlénĭ şi pre urma lor vor să se pocăiască eĭ privăd înţelepţia a luĭ Dumnezeŭ şi părăsesc acéle lucrure hitléne carele făcuse şi viu la voile a luĭ Dumnezeŭ, ia vezĭ pre Sti Pavel, carele era gonacĭ beséricii a luĭ Hs., şi vrăjmaş, propoveduiriĭ, şi că ce vrea să se facă propoveduitoriŭ evangheliei, Dumnezeŭ maĭ nainte privăzu de dînsul: ca şi cum ar fi fost de început propoveduitoriŭ beséricii, şi iarăşĭ alţiĭ căce se pocăesc şi se întorc şi iaŭ dulcéţa luĭ Dumnezeŭ, care dulcéţă adecă bunătate celora ce li se înţelinéză inema şi nu se pocăesc: se face mâncare pedepselor carele va să ia acolo, cum era bogatul în vrémea luĭ Lazăr, căruia Dumnezeŭ 'ĭ déde tot binele ca să se pocăiască. [*Pavel.*] Iară luĭ maĭ mult 'ĭ se înţelenia inima întru răŭ iară acea dulcéţă a luĭ Dumnezeŭ care se făcea la dînsul era ca să se pocăiască. De acésta zice apostol Pavel: au nu cunoşti că dulcéţa a lu

Dumnezeŭ te duce întru pocanie? iar cu înțelenirea inemiĭ tale și cu nepocaanie strângĭ vistiariú pentru tine urgie în zioa judecățiĭ, a descoperirilor și a dréptei judecățĭ a lu Dumnezeŭ. carele va să plătéscă fie cuĭ după lucrurile luĭ, și acésta cunoscând Dumnezeescul David [*psl. 36*] sfătuéște și zice: Nerevnui speaioștemu vputisvoem, celcu tvoreaștemu bezzaconie. Adecă să nu voeștĭ să te aséменĭ și să pohteștĭ la cela ce se îndreptéză în calea sa, adecă la omul carele face răŭ, că păcătoșiĭ vor peri, ce să zice se vor strica, iară vrăjmașiĭ Domnuluĭ, în cés ce se vor slăvi și se vor nălța: răsipise-vor ca fumul. Drept acéia nu'țĭ fie frică când se îmbogățéză omul și i se îmulțéște slava că de grab se va usca ca iarba, și iar zice: Văzuiŭ pre păgânul prea înălțându-se și trufindu-se ca copaciĭ chedruluĭ de livan și trecuiŭ și nu'l văzuiŭ acolo, și căutaiŭ pre dînsul și nu se află nicĭ locul luĭ, ce veĭ zice iar cum se pustii numaĭ cât scăzu peri ca un vis pentru fără de légea luĭ, și lăsă avuția sa altora, și ocaanicul se făcu și maĭ ocaanic, și slava cea deșartă și trecătóre și stricătóre de suflet: ca un vis trecu; drept acéia cum se cade zicea înțeleptul: nu ferici slava păcătosuluĭ, căcĭ că nu știĭ carea 'ĭ va fi întórcerea, adecă carea va să mérgă sus în jos, nice să'țĭ pară bine pentru petrecania cea bună a păcătoșilor: că căile lor vor fi tocma cu léspezĭ drése și pardosite ca să pótă îmbla. iar pre la căpătâie sânt grópe adâncĭ, ce vor cădea de se vor prăpădi să nu se maĭ vază ca și faraoniténiĭ.

[*Semnéză de învață a nu osândi*]. Sfîntul va să zică așa că de veĭ vedea pe vre un om credincios să facă păcate, iar Dumnezeŭ 'ĭ dă tot binele în lume, iar eŭ saŭ alt om bun nu avem nicĭ un bine, de acésta 'țĭ zice cât dear trăi omul să nu'l clevetești nicĭ să'l osândeștĭ, iar alțĭ sfințĭ părințĭ zic: nice pre păgân nice pe necredincios nice o dată să nu'l daĭ diavoluluĭ cât va trăi, că nu știĭ până la sfârșitul luĭ, dar de se va spăsi maĭ bine de cât cela ce gândeștĭ tu că e sfînt. [*Pentru ceia ce le zic ómeniĭ: o ce om sfînt*], de aceia să socoteștĭ iar să țiĭ pre uniĭ sfințĭ și să'ĭ fericeștĭ, iar eĭ pre ascuns să aibă marĭ păcate, și la sfârșenia lor să fie de peire, drept acéea aŭ păcătos de veĭ vedea că are avuție multă să nu socoteștĭ căce iaste păcătos și 'ĭ e bine în lume, nice să'l osândeștĭ. Că cine știe dar de va fi având niscare lucrure bune în taină saŭ de va fi și prea om viclén răŭ, iar Dumnezeŭ căci privea de (cum am zis) că până la sfârșenia luĭ va să să facă el rob să se spăséscă, și iară altul are blagoslovenia părinților, care părințĭ era robi luĭ Dumnezeŭ și moșnénĭ împărățieĭ sale: ce pentru dragostea părinților săĭ măcar de ar fi și vrédnic muncilor, Dumnezeŭ 'ĭ dă bună petrecanie aicea în lume, ca după ce 'ĭ va eși sufletul să se bucure diavolul de dînsul.

Pentru curântul carele zice Dumnezeŭ cu proorocul Agghei că al mieŭ iaste argintul și aurul și'l voiŭ da cuĭ voiŭ vrea. Gl. 46.

[*A aceluiaș Anastas*]. Ceia ce zice că al mieŭ iaste argintul și aurul: Dumnezeŭ aŭ zis, iar ceia ce zice cuĭ voiŭ vrea 'l voiŭ da nu se aŭ scris nice Dumnezeŭ aŭ zis. Ce acéstă adăogere iaste a ómenilor celor fără de minte și făcătorĭ de răŭ, drept acéia nicĭ unul, de la războe saŭ de la robiĭ, saŭ de la furtișagurĭ, [*Aggei Glav. 2*] saŭ de la mărturiĭ strâmbe, saŭ de jahure saŭ de mite, saŭ de camete, carele aŭ luat de în nedreptățĭ, și jahure și aŭ strâns avuție, nu póte să zică cineva că acel om s'aŭ îmbogățit de la Dumnezeŭ: ce de la hitlénul, adecă de la diavolul și de la păcate, și numaĭ cela ce aŭ strîns argint și aur ce să zice avuție de în trudă dréptă și fără de păcate aceia pot să zică împreună cu Iov: Domnul ni-o aŭ dat, domnul ni-o aŭ luat, iar ceia ce adună avuție nedréptă în deșert mulțimesc luĭ Dumnezeŭ: Și ia ascultațĭ de acel Iov să vedețĭ ce zice: Avuția carea e adunată fără dreptate lepăda-se-va, și iar pentru ceĭ drepțĭ, se strînge. avuția păgânilor; [*Pentru ceia ce strîng avuții reale*]. adecă păgâniĭ și nedrepțiĭ, adună avuție și fac vistiare pentru ceĭ drepțĭ, pentru că eĭ nice o dată nu se bucură de dînsa: ce iar mérge la ómeniĭ ceĭ drepțĭ și buni, și iarăș zic, că eŭ cunosc o bólă rea pentru avuția ceia ce o țineți aprópe lângă un om, [*Solomon*] pentru răotatea luĭ, adecă o avuție nedréptă iaste ca o bólă la un om carea o strânge lângă dînsul, pentru că de multe orĭ și avuția rea, carea să strânge cu nedrept, vedem că iaste ca o bólă rea, mâncându'l zioa și nóptea să plătéscă cu răŭ, el și câțĭ aŭ luat de la dînsul avuție. Zice și Solomon: cela ce adună nedreptățile sufletuluĭ săŭ, adună pentru alții, și întru binele luĭ vor să se hrănéscă și să se bucure alțiĭ. Bună iaste avuția la ceia ce până o aŭ făcut n'aŭ făcut nedreptățĭ.

[*Marele Vasilie de într'al săŭ curînt către ceĭ ce se îmbogățesc.*] Caută să nu strângĭ avuția, cu miĭ de trude și de ostenéle fără dreptate, că adunĭ prahul păcatelor pentru tine și pentru alțiĭ cariĭ vor să o moștenéscă, să arză și să se muncéscă răŭ pentru răotate ce țe'ai făcut singur adins tineș și căce aĭ lăsat târguire otrăvită altora ce să dice copiilor. [*Semnéză*] socoéla iaste acésta că avuția cea nedréptă carea o lasă către alțiĭ, acéea iaste vina la dînșiĭ ceea ce o vor moșteni: să pață mult răŭ? căcĭ că iaste nedréptă. Drept acéea un om ce va să facă baniĭ cu nedreptate, doaă răotățĭ pate: una că dobândésce nedreptatea păcatuluĭ, a doa că face ș'alt păcat că lasă a-

vuţie nedréptă carea de grab se duce şi piare. [*Grigorie bogoslov Semnézǎ*]. Poruncéştene şi Dumnedeescul Grigorie Bogoslov: să nu ne amestecăm avuţiile nóstre cealea ce's făcute bine, cu avuţia cea făcută răŭ, căce că de într'aceastea nedrépte va să se strice avuţia nóstră cea dréptă, ca nisce molii ce mănâncă pânza.

Pentru ciumǎ când iaste într'un loc, şi de va fugi, putea-va sǎ scape de mórte aŭ ba? Glava 47.

[*A aceluiaş Anestas*]. Socotéla carea spune de ciumă, şi taina iaste adâncă şi anevoe să o înţelégă neştine, întru mintea luĭ, şi puţinĭ sânt carii vor putea să o ia întru minte, însă auzit'am de înţelepţĭ ómenĭ, cum iaste taină a luĭ Dumnezeŭ, adecă ascunzătórea carea nu ştie niminea, fără numaĭ Dumnezeŭ, şi iaste pentru pedépsa ómenilor. Povestesc uniĭ că se face Ciuma [*Mateĭ gl. 10*] de în vânturĭ reale şi socotesc că se face fără de porunca a lu Dumnezeŭ. Ce ia să ascultaţĭ: doaă pasărĭ drept un ban, nicĭ una de într'ânsele nu móre pre pămênt fără de voia tatăluĭ mieŭ cel de în cerure. Drept acéea şi aceale lucrure carele sânt ale aeruluĭ şi tótă lumea pre firea lor lucrézǎ cu porunca a luĭ Dumnezeŭ, fac şi lucrările lor, ce însă aŭ cu aere aŭ cum-va într'alt chip se face ciumă cu porunca a lu Dumnezeŭ se face, iară de veĭ fugi de în loc să scapĭ, faceveĭ ca cela ce zice prooroculĭ: [*Isai. gl. 26*] ucraiitesca vă malcaelico, dondeje mimoidet gneav *gsn*: adecă zice Dumnezeŭ cu gura prooroculuĭ, să fugĭ până va tréce mânia a luĭ Dumnezeŭ, drept acéea vom zice şi noĭ, ascundeţi-vĕ puţin cu pocaanie şi cu inemă înfrîntă când'aĭ dórǎ va tréce mânia a lu Dumnezeŭ, daca vom ruga pre Dumnezeŭ cu tot sufletul, că judecata a luĭ Dumnezeŭ iaste multă fără fund, şi nu ştim ce va Dumnezeŭ să facă noaă. Acésta ştim că orice face tóte sânt bune şi drépte, şi în mâna luĭ, marginele pămêntuluĭ, şi tótă dihania vie, şi cum va aşa ne face, ca un putérnic şi domn ce iaste tuturor, şi tocméşte tóte lucrurile omeneştĭ cătră folosul al fie cuĭ.

De unde putem socoti cǎ vedem pre uniĭ ómenĭ dreptĭ când vor sǎ mórǎ, iarǎ eĭ se nevoesc în multe zile, iarǎ mulţĭ pǎcǎtoşĭ mor numaĭ cât curând cu pace, fǎrǎ de nice o muncǎ. Glava 48.

[*Aceluiaş Anastasie al Dumnezeeştii, şi marii cetǎţĭ, Antiohia.*]. Tóte judecăţile ale lu Dumnezeŭ, a le şti cineva nu póte; drept acéea iaste bine să nu le ispitim mult, însă socotind vom zice, că de multe orĭ şi ómenĭ bunĭ, saŭ maĭ nainte de mórte saŭ la mórte se muncesc, ca noĭ să vedem să ne înfricoşăm să ne putem înţelepţi ca să ne pocăim, căcĭ că se támplă şi acelor ómenĭ drepţĭ ca nişte ómenĭ ce sânt, de aŭ câte ceva greşală şi pentru acea muncă ce iaŭ aicea la vremea morţiĭ lor eĭ să curăţézǎ de tot, şi merg fără de păcate în mânile luĭ Dumnezeŭ, iară păcătoşiĭ care mor fără de nice o muncă, însă aceia aŭ avut puţin óre ce bine făcut şi 'ş iaŭ plata aceluĭ bine aicea, drept acéea n'aŭ vĕzut nice o muncă pe trup, nice mainte de mórtea lor nice la mórte, pentr'acéea déca vréme ce 'şaŭ luat bunătăţile lor în viaţă, ducuse neopriţĭ ocaanicii în munca foculuĭ de véc.

Pentru trupurile nóstre ale ómenilor, carele multe seau ucis şi de miĭ de hierĭ şi de paserĭ seaŭ mâncat, saŭ în mare seaŭ necat şi de miĭ de hierĭ şi de peştĭ se aŭ mâncat şi seaŭ stricat, şi seaŭ mistuit în pântecele hierilor şi ale jigǎniilor şi seaŭ topit acolo, şi aŭ trecut acéle trupure cum se vor aduna iarǎ sǎ vie la înviare, adecǎ la judecata a doa venire a Domnuluĭ nostru Is. Hs. gl. 49

[*Iarǎ aceluiaş Anastas*]. Pentru scularea trupurilor nóstre a tuturor ómenilor carele vor să înviaze la a doa venire a Domnuluĭ nostru *Is. Hs.*, la carea va să judece tótă lumea, mărturisim că vine césul şi acuma iaste când morţiĭ vor auzi glasul a lu Dumnezeŭ şi vor învica. [*Ion. Gl. 5*]. Că de vom créde cum Dumnezeŭ iaste prea putérnic şi adevĕrat pre om 'laŭ adus de în ce n'aŭ fost în ce iaste, cu mult iaste maĭ lesne să facă a doua óră, şi să învoiască zidirea carea aŭ făcut şi mórtea o aŭ răsipit, adecă o aŭ făcut ţărână, iar de vom créde cum zise David ca în mânile luĭ sânt marginile pămêntuluĭ, orĭ unde de ar mérge trupul să se potolésca, [*psalm 94*] saŭ să stea, saŭ să se mănânce în mânile ale lu Dumnezeŭ iaste, şi apa şi focul, şi hierile şi pasările, iar de la aceale hierĭ şi jigăniĭ, va să scóţă acela trup ce aŭ luat de'l aŭ mâncat, saŭ de unde se-aŭ necat, orĭ de unde aŭ ars. Căci că trupul carele aŭ murit nu piare: ce de se va strica trupul saŭ de miĭ de hierĭ, saŭ de alte vinĭ, iar merge acolo, de unde se-aŭ făcut în céle patru stihiĭ, adecă sângele întru căldura sóreluĭ şi umezéla în apă adecă tusea şi uscăciunea în pământ adecă fiarea, şi răcéla în văzduh ce să zice flegma, şi ca un zălog staŭ la dînsele şi să ţin până la vrémea învieriĭ, la carea înviare, putérea a luĭ Dumnezeŭ le ia de la acéle stihiĭ şi le înviază: iar cum aŭ făcut de întâĭ când aŭ luat de într'ânsele şi aŭ făcut pre om.

Pentru cutremur cum se face. Glava. 50.

[*Ioan Damaschin*]. Cutremurul într'acesta chip se face. Pământul se îngrecézǎ de vânt, adecă i se umplu vinele luĭ, deacia când pursé le vântul, să iasă de în vinele pământuluĭ, însă vânt fiind mult iar vinele fiind

strimte, atunce nevoiaște-se vântul forte să iasă, și când va să iasă, scutură și cutremură tot pământul acolo unde sânt aprope vinele acélea unde iaste vântul într'ânsele, iară nu cutremură tot pământul ce numaĭ (cum am zis) acolo unde iaste aprope vântul, și să nu cum-va să nu crédeţĭ acésta că așa iaste cum auziţĭ, luaţĭ pildă de la noĭ ómeniĭ, că de multe orĭ când se împlu vinele nóstre de vânt și purcéde să iasă, scutură tot trupul și 'l smeréște și ni e frică forte tare de mórte, și atunce iase vântul cald de în nările nóstre, iar déca iase ne izbăvim de acea bólă. iară pentru cuvântul Dumnezeescului David carele zice : Priziracaĭ na zemlu, it vorcaĭ us treastisea. [*Psal. 103*]. Acésta numaĭ o dată se-aŭ făcut, când se răstigni Domnul nostru Is. Hs, că căută de pre cruce pre pământ și atunce se cutremură tot, adecă se făcu cutremur în tótă lumea. [*Mateĭ gl. 27*] și se întunecă sórele și tâmpla besériciĭ se sparse, pietrile se despicară. Mormânturile se deschiseră. morţiĭ se sculară de pe în grópe și se arătară a mulţĭ.

[Zri]. Să se știe și de acésta că nevoindu-se vântul și eșind de pre gaurile pământuluĭ : bubuiaște și sparge pământul într'acela loc, într'acéea arată și pedeapsă dumnezeiască. cum și aiurea scrie. că fulgerul tunetul și cutremurile, arată urgia și mânia pedepsiĭ a luĭ Dumnezeŭ.

Pentru fulgere și pentru tunete cum se fac. Glava 51.

[Aceluiaș Anastas a Dumnezeeștiĭ și mariĭ cetăţĭ-Antioh]. Noriĭ adunându se și înmulţindu-se sus către ceriŭ. pripindu'ĭ vîntul să vie unul de o parte altul de alta, împreună-se și se clocnesc tare, și lovindu-se unul cu altul așa tare iase foc. decĭ clocnirea aceia iaste tunetul iar focul iaste fulgerul și însă tunetul se face maĭ nainte de fulger, iar noĭ ómeniĭ, întâĭ vedem fulgerul carele se face maĭ pre urmă de tunet, și ia să ascultaţĭ să vedeţĭ cum se face acésta. Vedérea omuluĭ adecă să vază niștine, véde curând ce va să vază iar a auzi zăbovéște auzi ce a ce iaste, pentr'aceia se chiamă vedérea ascuţită, iar auzirea zăbavnică. drept acéea tunetul zăbovim a'l auzi. iar fulgerul noĭ 'l vedem curând. [*Semnéză*]. Și luaţĭ pildă de la ceia ce'ĭ pri veștĭ de departe tăind lémne, și vedem securea numaĭ cât unde lovéște, iar sunetul degrab nu'l auzim, numaĭ déca tréce puţin cés, atunce auzim și sunetul; [*Semnéză*]. încă să maĭ știţĭ și acésta că de împreunarea și clocnirea norilor cum am zis se face fulgerul, carele nu iaste stricătoriŭ adecă răŭ. că tréce curând, iar când se lovesc noriĭ atunce de va cădea foc de în ceriu și să se împreune cu fulgerul, atunce acel fulger vine pre pământ și ce află arde, carele se chiamă cheravnos, adecă când zicem noĭ că trăsnéște pre fie ce lucru.

Cumu e oţelul i scrémenea când le clocneștĭ iale sună și lasă foc, așa și noriĭ déca se lovesc unul cu altul fac. și lasă sunet și foc, adecă tunet și fulger : și așa iaste.

Pentru sfârșenia lumiĭ, are hotar, adecă soroc în ce vréme se va face. Glava 52.

[*Iar aceluiaș Anastas*]. Domnul știe tóte maĭ nainte de ce nu's făcute. însă zic sfinţiĭ părinţĭ când se va împlea lumea cea de sus atunce se va face și sfârșenia lumiĭ, adecă déca se va împlea socotéla și numărul al ómenilor celor dreptĭ pre numărul îngerilor cariĭ căzură, ca să se împle acel loc. al aceluia din carele aŭ căzut. cum zice Dumnezăescul Grigorie Bogoslov : Cade-se să se împle lumea cea de sus. Și de acésta zice ca cum 'l ar întreba neștine când va să se sfârșéscă acéstă lume? și zice la cuvîntul nașteriĭ a luĭ Hs : Hs. povelevaet ne să protiv liaiasea. adecă déca vréme ce zice Hs așa. să nu stăm împotrivă. dar unde grăiaște Hs? grăiaște la Evanghelie când zice : Mnogi obiteli u otţa moego sut. isplăniti podobaet vsea. adecă multe lăcașure sânt aprope. lângă tatăl mieŭ. și se cade să se împle tóte. dece de la acest cuvânt ia Dumnezeescul Anastasie, și răspunde celora ce'l întrebă de zic, óre iaste vrémea hotărâtă când va vrea să se sfârșască lumea aŭ ba? și zice că nu e hotărâtă : ce déca se vor împlea acéle locure ce s'aŭ deșertat când aŭ căzut cinul îngeresc? atunce se va sfârși și lumea. Dar cum va să se împle? déca se vor face atâta sfinţĭ și dreptĭ, să mérgă în locul acelor îngerĭ : să se împle lăcașurile ale lu Dumnezeŭ, și când auzi multe lăcașure, va să zică : fieș cine după lucrurile sale. așa 'ĭ iaste și lăcașul aprope lângă Dumnezeŭ. într'alt chip sânt lăcașurile apostolilor. într'alt chip a Proorocilor, într'alt chip a mucenicilor. într'alt chip a propovednicilor, într'alt chip a Drepţilor. într'alt chip ale călugărilor. într'alt chip a devestăvnicilor; drept acéea cânt în besérică și zice : Mnogi obiteli utebra sp sut. podo. toa niin vă seam razdaliami. pomearea dobrodeateli. cum am zice că după măsura a bunătăţiĭ a fieș-căruia. împarţu-se și lăcașurile carele sânt aprópe lângă Dumnezeŭ. ce iarăș tot un lăcaș iaste, *[Zri opasno]*. că o curte iaste a luĭ Hs. tótă. drept acéea să aibă și lărgate locure. și toţĭ sânt slugi luĭ Hs. cumu e o curte a unuĭ împărat carea are de tot feliul de obate. și orĭ de taină loc. de va fi al împăratuluĭ iaste. aŭ hasna de avuţie unde ţine cămara saŭ averea împărătescă. saŭ al cinste maĭ jos saŭ maĭ sus. tot iaste după destoinicia a fie căruia. măcar de au și fost maĭ mică slujba împăratuluĭ, toţĭ se chiamă slu-

gile împăratuluĭ şi robiĭ luĭ, măcar de sânt eĭ şi pre în bogate despărţirĭ, iară aşa o curte a împăratuluĭ eĭ închide. Drept acéea, sfârşenia lumiĭ n'are vréme cu soroc: ce numaĭ când se va împlea cinul carele aŭ căzut, şi să împle tóte curţile adecă tóte lăcaşurile de sfinţĭ şi de ómenĭ drepţĭ: atunce va fi şi sfârşenia lumiĭ.

Pentru sfânta născătóre de Dumnezeŭ Precestaea, câţĭ anĭ aŭ trăit aicea în lume. Gl. 53.

[De la leatopiseţ]. Trăit'aŭ pre pământ sfanta născătórea de Dumnezeŭ cincĭzecĭ şi noaă, când aŭ intrat întru Staa Stăih era de treĭ anĭ, şi aŭ fost acolo înlăuntru anĭ unsprezéce şi lunĭ treĭ, şi când'ĭ blagovesti eĭ îngerul, era de patrusprezéce anĭ şi treĭ lunĭ, iară când născu pre domnul nostru Is. Hs. pre pământ era de cincĭ sprezéce anĭ. Şi aŭ fost după naşterea domnuluĭ pre pământ, împreună cu fiul eĭ unul născut, anĭ treĭ zecĭ şi treĭ, décia după înălţarea Domnuluĭ aŭ trăit anĭ unspre-zéce. Toţi aniĭ vieţiĭ eĭ ce aŭ trăit aicea în lume aŭ fost 59.

Invăţăturĭ alése a bogaţĭ dascalĭ, de în bogate canóne, pentru Preoţĭ, şi pentru liturghie poruncĭ. Glava 54.

[Dumnezeeşti Dascalĭ]. Preoţiĭ nu vor păţi nemica aicea, că pedépsa lor eĭ aşteptă acolo munca de vécĭ, numaĭ de nu se vor părăsi de liturghie şi de păcate şi să se pocăiască vrednicéşte cum se cade.

Pentru că de va veni preotul saŭ diaconul întru căderea de curvie saŭ într'alt ceva în fie ce păcate, carele opreaşte pre dînşiĭ de preoţie, de se vor pocăi, de pricéştenia dumnezeesculuĭ dar nu se opresc.

Maĭ nainte de tóte cine se vrednicéşte a se face slugă lu Dumnezeŭ, nice o dată nu 'ĭ se cade a sta naintea jertăvniculuĭ, şi să aibă urăciune asupra cuĭ-va: ce întâĭ să se împace cu cela ce e învrăjbit, décia atunce să încépă a face liturghie.

Nu se cade preotuluĭ să pórte haină scurtă la liturghie: ce lungă până tocma jos la călcâe, asijderea iară nice stihariŭ de lână, ce cu frică cu grijă şi cu dédinsul să păzéscă tóte veşmintele beséricii.

Nice iară să'ĭ fie ruşine de cine-va saŭ frică, nice de ar fi singur împăratul să dea sfântul dar celor nedăstoinicĭ, până nu se vor părăsi de păcate, şi să se pocăiască vrednicéşte cu durére şi cu inemă înfrântă.

Că ceia ce vor fi aleşĭ să facă liturghie şi vor da curatul trup şi sânge al luĭ Hs. spurcaţilor, celora ce sânt cuprinşĭ de fie ce patimă necurată a curvieĭ, saŭ învrăjbiţĭ unul cu altul saŭ făcând nedreptate cuiva saŭ vor fi beţivĭ saŭ furi saŭ de fie ce păcat, carele opreşte pre dînşiĭ, de dumnezeiasca pricéştenie, şi maĭ nainte de ce nu se vor fi curăţit le vor da sfîntul dar, preoţĭ ca aceea osândi-se-vor, ca Iuda cela ce aŭ vândut pe domnul Hs.

Cade-se Preotuluĭ să numere ómeniĭ ceia ce vor vrea să se pricéştuiască, décia atunce să facă sfintele cesture în potiriŭ, iară de să vor tâmpla să prisoséscă, nice cum să nu îndrăznéscă să le pogribéscă numaĭ singur, să se osândéscă ca un lacom: ce să le dea preotul numaĭ tunşilor, adecă călugărilor saŭ diaconilor hirotoniţĭ, măcar şi a doa óră, iar de nu se vor împlea să le dea şi la mirénĭ, însă cariĭ vor fi maĭ nainte aleşĭ adecă gata de cuminecătură, iar citeţul şi cliricul: nu li se cade să se apropie de dumnezeeştile taine, nice mirénul să se atingă de sfintele saŭ să ţie cadélniţa: nice cum.

Iar potiriul să'l acópere preotul saŭ diaconul şi să'l clătéscă a doa óră cu vin câte puţin şi de odată cu apă, şi să'l şteargă cu burétele fórte bine cu dédinsul.

Să nu cum-va să nu porţi grije de sfintele şi pentru negrija şi nesocotinţa ta să se apropie de dînsele şórecele, saŭ musca saŭ pasăre saŭ să laşi darurile să se strice că apoĭ te veĭ osândi fórte la gróznica zi a judecăţiĭ şi în véc ce va să fie.

Molitvennic trebue să aibĭ, şi să nu citeştĭ Molitvele de grab şi înspăimat şi grozav: ce cu rugă curată.

Nice de va fi agneţul grozav să'l taĭ să'l bagĭ la potiriŭ, nicĭ vin împuţit saŭ răŭ saŭ acru, saŭ oţeţit: ce tóte să le iaĭ curate şi să amestecĭ vinul cu apă întru sfîntul potiriŭ iar să nu facĭ numaĭ cu vin.

Nice iară să pórte preotul la sfîntul jertăvnic haină grozavă şi nespălată, şi cum am zice maĭ pre scurt: trebue tóte pre tocmélă să se facă ale sfinteĭ tainĭ liturghiĭ, ca să se facă sfînta fără de sânge jertvă cu bună priimire, iar cariĭ eĭ vor sluji cu destoinicie viaţa de vécĭ să moştenéscă cu darul luĭ Hs.

Pentru liturghie.

Veniţĭ iar de ascultaţĭ iubiţiĭ mieĭ fraţĭ cariĭ întraţĭ în besérica a luĭ Dumnezeŭ să povestese voaă ca să obârşim vrémea liturghieĭ cu multă pază, frica a luĭ Dumnezeu să avem întru inimile nóstre, şi nicĭ cât să nu vorbim întru besérica a luĭ Dumnezeŭ.

Că cum stă omul cu frică şi cu deadinsul cu cucerie naintea împăratuluĭ şi a Domn, ca să nu cumva să se pornéscă împăratul saŭ domnul cu vre o vină spre dânsul, şi cu atâta cutremur şi ostenélă ne cucerim la un împărat şi domn, trecătoriŭ şi pământesc, şi naintea împăratuluĭ şi domnuluĭ nice frate pe frate îndrăznéşte a striga, iară de'l va şi striga acelaş să schimbă faţa împăratuluĭ şi a domnu, iară noĭ stând înaintea vecĭnicului

împăratuluĭ nostru și Dumnezeŭ la besérică nimineа să nu îndrăznéscă a grăi către cine-va ce numaĭ să vă hie mintea întru cântărĭ și la rugă și la citeniĭ, să nu ocărâm besérica, Vorbind, răzând, dormind, căutând în cóce și încolea, lenevindu-ne fără grijă, schimbând picióre le și înmulţind scuĭpatul și lărgind ochiĭ în tóte părţile.

Aculta și socotéște ce grăiaște ruga ta, și limba ta. Pasan nin viotichin apotometa merimnan oston vasilea ton olon ipodoxomeni. Slovenéște zice: Vseacuio niea jitenscuio ot verjem peceal, iaco trea vseah, podemlioște; adecă acuma să lepădăm tótă grija luméscă ca să priimim pre împăratul tuturor, împăratul împăraţilor și cariĭ vor să se spăséscă cadelise să se înţelepţéze și să tacă la vrémea de rugă, iar cariĭ se vor îndeletnici întru bârfele îmbulziţĭ de dracul de tóte părţile atunce nu'ș va schimba Dumnezeŭ faţa spre noĭ fără dreptate, ce pre dreptul pentru nesebuirile nóstre, nu numaĭ pentru păcatele nóstre ce încă și pentru căce nu cértă pre eĭ preoţi, și păstoriĭ.

Iar ceĭ alesĭ și învăţaţĭ de preoţĭ și nu ascultă pre uniĭ ca aceia de grab să se scóţă și să se gonéscă de în sfînta a luĭ Dumnezeŭ besérică, că mare păcat iaste lor.

Iar eĭ de vor zice că nu știŭ cânta saŭ citi niciĭ socotesc saŭ nu înţeleg ce să grăesc, atunciĭ zicevoiŭ voaă, décă vréme ce tot césul liturghieĭ, staţĭ afară de besérică întru nebăgare în sémă și în răsure pentru ceea nu socotiţĭ céle ce să grăesc și slujba ce să face în besérică.

Diaconul zice: Dveriĭ, dveriĭ, care dveriĭ zice, să nu gândeștĭ că zice numaĭ ale besériciĭ ce și ale inemiĭ și ale sufletuluĭ, ca să nu ni se îndeletnicéze mintea întru lucrurile lumeștĭ.

Să venim și la simbolul credinţeĭ, când zice diaconul. Vănmeam, ca să luăm aminte și să socotim cuvintele carele se grăesc.

Zicem văruio vĕ edinago Boga otţa vse derjitelă tvorţa Neacu i zemli vidimăimje văseam i ne vidimăim, ivă edinago gospoda Is. Hs. Stana bojia edinorodnago ot oţa, rojednago preajde vseh veac; i proceaea; deaiia zice: vă edinu sfetuio sabarnuio i apostoliscuio ţercov.

Pentru ce e sfîntă? Pentru că Dumnezeŭ lăcuiaște într'ânsa; pentru ce e săbornicéscă? peutru că Dumnezeŭ în tóte limbile ceia ce cred și se botéză biserica a luĭ Dumnezeŭ 'Ĭ priiméște, că singur Hs. grăiaște cine va veni către mine, pre acela nu'l voiŭ scóte afară.

După aceia zice diacoul: Staneam dobrea, nu zice de starea picióre lor, ci zice să nu fiĭ cu piciórele înlăuntru, iară afară mintea 'ţĭ cugetă, nu înlăuntru cu piciórele, iară afară cu mintea porţĭ grijă pentru boĭ, vacĭ, caĭ, oĭ, ţarine, grădinĭ, moșiĭ, banĭ, viĭ, sate, romănĭ, saŭ pentru gândurile céle necurate și ale altor lucrurĭ lumeștĭ.

Staneam să strahom; dar ce e să stăm cu frică? iaste să staĭ la liiurghie cu tótă priceperea dumnezeiască și cu tot sufletul.

Văimeam stoe văznoșenie; dar ce e văimeam? iaste să asculţĭ cu tótă inema cuvintele céle ce să zic de la preot iară să nu'ţĭ nălucești mintea într'altă parte.

Diaconul zice sămirom prinosite; iară noĭ răspundemu'Ĭ mlist mira jertva hvalemia, mlist zice să miluieștĭ săraciĭ, mir iar zice să aibĭ cu toţiĭ pace, jertva hvalemia zice ca să priiméscă Dumnezeŭ aceа jertvă ce stă înainte pre sfîntul prestol, pespe slavoslavia inemiĭ și buzelor tale ca un bun și iubitoriŭ de ómenĭ ce iaste.

Preotul zice gorea imeaim sărdţa iară noĭ împreunăm zicând că gŭ și ne trebue mila luĭ să miluim pre ceia ce sânt în nevoĭ, flămânzind, însetoșind, striiniĭ, goliĭ, ceia ce zac în bóle și ceĭ de pe în temniţe, pentru că besérica și sfânta liturghie pre ceia ce fac bine poménéște zicând pomeani gŭ. plodonoseaștih văstâih tvoih tartevah i pominaioștih niștia.

Preotul zice: Pobeadnuio peasnă, ca pentru darul luĭ Dumnezeŭ să fim păziţĭ să trimétem sus luĭ Dumnezeŭ cântarea a trisfetoe cucerin l și rugându-ne ca să izbăvéscă pre noĭ Dumnezeŭ de tóte păcatele și să spăséscă sufletele nóstre.

Ce se cade și preotuluĭ să învéţe ómeniĭ de în tóte scripturile, că scriptura móe pre om, maĭ vârtos de cât untul și veseléște inima maĭ vârtos de cât vinul; ce iaste maĭ tare de cât piatra? nemica; și ce iaste maĭ móle de cât apa? iar picarea picăturiĭ pătrunde piatra, [*Zri. o Arhiereule și preote*]. așa și preotul carele învaţă cu dédinsul pre ómenĭ de în scriptură móe inimile ómenilor maĭ vârtos de cât untul și le veseléște maĭ vârtos de cât vinul: că scriptura nu veseléște pântecele: ce inema.

Nu se cade Arhiereuluĭ saŭ preotuluĭ să'ș învéţe ómeniĭ luĭ cu urgie, ci cu blândéţe și cu înţelepţie și să nu arunce ómenilor cuvânt de spaimă că cum aruncă neștine o piatră într'o fântână curată și limpede de o turbură așa și cuvântul cu urgie, nu sălbătăcéște pre ceĭ slabĭ numaĭ ci turbură și pre ceĭ tarĭ ce pot.

[*Pentru ceĭ ce nu șed în besérică*]. Uniĭ de în ceĭ nesocotitorĭ ce nu fórte grijesc nu numaĭ a pestit întră și merg în besérică. Ce și déca întră, neavând dor saŭ grije de zăbavă ce se aŭ zăbovit eĭ se lenevesc și șed. Darceĭ se-aŭ dat să se odihnéscă și să șéză: Celor bătrânĭ și neputérniciĭ și în bóle și în du-

[illegible]rI fiind, iară [illegible]iI sânt sănătoşI. şi şed. a-[illegible]a sunt boilor şi văcarilor celora ce [illegible] rézemă în ceomage Déci[illegible], după zăbava ce să zăbovesc ii se maI adauge lor, încă s'alt păcat ale nebăgărilor în sémă.

CâţI de într'ale boiarilor slugI ca nişte stâlpi de lemn, ca nişte stâlpi de piatră, ca nişte omenI fără de trup, ca fără de suflet, şi nemişcaţI, staŭ naintea boiarilor lor ca să placă omenilor cestora ce astăzI sânt, iară mâine nu sânt, iară noI stând naintea luI Hs. nu băgăm séma nicI grijim de împăratul cel vecinic şi fără de mórte, şi alt nemica nu căutăm adecă nu vedem fără numaI pre ceea ce'I vedem că se pricestuese, şi ne nevoim să eşim ca şi câinile ce muşcă furiş, furând cinstea sfintelor darure.

[*Pentru ceĭ ce nu staŭ cu fricĭ în besérică*]. Ome, când viI de intri la besérică a lu Dumnezeŭ de multe cuvinte ale tale şi de multe bărfele ale tale, tu cheltueştI tótă vrémea liturghieI, neascultând Dumnezeeştile cuvinte şi graiurI, carele nu le poţi şi nicI le poţI învăţa că nu pohteştI citenia ci pohteştI bărfirea.

[*Eclis. Gl. 4*]. Că satana întru sămânţa bunelor grăunţe ale liturghieI samănă plévele, mărăciniI, scaiI şi pălămida, adecă gândurI spurcate şi cuvinte deşarte şi bârféle, pentru nebăgarea în sémă.

Că inema înţelepţilor iaste în casa de plângere, iară inema nebunilor iaste în casa de veselie.

Să nu urgisim de tot uniI pre alţiI a nu'I învăţa şi a nu'I îndrepta cătră pocaanie, că învăţătura acésta care învaţă pre noI să urgisim pre Dumnezeŭ, şi lucrurile céle bune ale luI, iaste rea, că într'acéea vor urgisi pre cela ce aŭ zis unul altuea, multă nevoinţă cu dédinsul să arătaţI.

Coneţ i Bogu Slava

Amin.

Davşomu i darovavşomu, menea hudomu, Ponac[illegible] alea. i săverşnie videali.

(*urmézĕ un clişeŭ representând un înger cu o cruce de gât*).

CATASTIHUL ACESTEĬ SFINTE ȘI DUMNEZEEȘTĬ PRAVILE.

CAPETELE CĂRȚIĬ ACEȘTIIA DE PRAVILĂ.

*

Catastihul al doilea

Al pravilelor împărăteşcĭ, alése de în sfitocul împăratuluĭ Iustinian, pentru multe feliurĭ de judecăţĭ cu tot răspunsul lor tot pe rând arătate, fie-ce glavă, cu tóte începăturile eĭ după greşalele fieşcuĭ, cine va căuta de grabă să pótă afla carea în ce loc şi fóie se află.

Sfrăşitul catastihuluĭ pravileĭ impărăteştĭ.

LEGILE
PROPRIETATII IN DOBROGEA

STUDIU ASUPRA PROPRIETĂȚIĬ FONCIARE, ȘI ÎN SPECIAL ASUPRA DOMENULUI PUBLIC ÎN IMPERIUL OTOMAN

URMAT DE

CODICELE OTOMAN DIN 1858

ASUPRA

PROPRIETAȚII FONCIARE ȘI ALTE LEGI MAI RECENTE

(după ediția din anul 1880)

Traduse în romănesce de : **GEORGE M. GHICA**

PREFAȚA TRADUCĔTORULUĬ

Prin publicațiunea de față, am căutat să satisfac o trebuință, în general simțită, făcend accesibile publiculuĭ nostru texturile legilor principale, carĭ regulĕză proprietatea fonciară în Imperiul Otoman, și care, astă-dĭ încă, sunt în vigóre in Dobrogea.

De și s'aŭ publicat la Constantinopol maĭ multe colecțiunĭ ale legilor otomane, traduse în limbele grécă și francesă, aceste voluminóse colecțiunĭ, însă, sunt greŭ de avut, și în cea maĭ mare parte ele nu presintă un interes direct pentru noĭ.

Am făcut, dar, o alegere a acelor legĭ, a căror cunoscință mi s'a părut indispensabilă spre a se putea aprețui regimul actual al proprietățiĭ în Dobrogea.

Aceste legĭ sunt :

1. Codicele proprietățiĭ fonciare, promulgat în anul Hedgireĭ 1274—1858.

2. Reglementul tapuelor (titlurile posesoriĭ) din 1275—1859.

3. Legea coloniilor străine din 1273—1857.

4. Legea din 17 Muharem 1284—21 Maiŭ 1867, modificând disposițiunile Codiceluĭ proprietățiĭ fonciare, relative la moscenirea posesiunelor pe pămînturile domeniale.

5. Legea din 27 Saban 1286—19 Noembrie 1869 asupra vîndărĭ silite, pentru datoriĭ, a proprietăților imobiliare.

Codicele proprietățiĭ fonciare a avut de obiect a regula regimul proprietățiĭ fonciare în urma reformelor întroduse în Imperiŭ prin Tanzimat. Multe din disposițiunile acestuĭ codice se referă la o stare de lucrurĭ anteriore, și la prescripțiunĭ ale legeĭ religióse; ele ar fi, dar, greŭ de înțeles, dacă nu s'ar cunósce diferitele fase prin care a trecut regimul proprietățiĭ în țĕrile musulmane, și caracterul ce i s'a dat prin legile religióse.

In alăturatul studiŭ am examinat origina proprietățiĭ fonciare în țĕrile musulmane, prescripțiunile legilor religióse carĭ privesc la dênsa, regimul ce a domnit în Turcia, înaintea nouelor reforme ; am analisat, în sfârșit, disposițiunile legilor astă-dĭ în vigóre, cu privire maĭ ales la starea lucrurilor în Dobrogea.

Presint publiculuĭ acéstă lucrare cu cea maĭ mare sfială ; sper însă că defectele și lipsurile eĭ vor fi judecate cu indulgență în considerațiunea dificultăților ce presintă studiul uneĭ legislațiunĭ, atât de diferită de a nóstră.

STUDIŬ

Asupra proprietăţeĭ fonciare şi, in special, asupra domenuluĭ public in Imperiul Otoman.

Printre reformele din Imperiul Otoman, inaugurate prin Hati-Sheriful din Gülkhane şi Hati-Humaium din 1856, una din cele maĭ însemnate este, negreşit, cea privitóre la proprietatea fonciară. Prin suprimarea concesiunelor feudatare, s'a desfiinţat privilegiul claselor carĭ esploataŭ în profitul lor munca cultivatoruluĭ, şi s'a stabilit egalitatea posesiunelor teritoriale, ca corolar al egalităţeĭ tutulŏr supuşilor otomanĭ în privinţa drepturilor şi sarcinilor publice.

Daca proprietatea absolută, în sensul legislaţiunilor din occident, formézä, încă esceptiunea în Turcia, daca legiuitorul, in contra intereselor economice şi fiscale ale Statuluĭ, s'a oprit a face un pas înainte, spre a transforma în proprietate absolută posesiunele particularilor pe domenul public, care coprinde aprope întregul teritoriŭ al Imperiuluĭ trebue să atribuim acésta, nu atât dificultăţilor materiale, cât caracteruluĭ religios al prescripţiunilor legislative pe care s'a intemeiat formarea domenuluĭ public în ţĕrile musulmane.

Legislaţiunea musulmană a ocupat lumea învăţată din occident, maĭ ales de la sfîrşitul seculuĭ trecut încóce.

Printre autoriĭ ceĭ maĭ însemnaţĭ vom cita pe domniĭ d'Ohsson (1), Hammer (2) Ducorroy (3) de Tornaw (4), carĭ aŭ publicat studiĭ asupra întregeĭ legislaţiunĭ musulmane, religiósă şi civilă. In special, asupra proprietăţĭ teritoriale, d. Dr. Worms (5) a publicat în *Journal Asiatique* studiĭ remarcabile. D. Belin (6), care a ocupat mult timp postul de interpret al Ambasadeĭ franceze la Constantinopol, în studiul ce a publicat tot în *Journal Asiatique*, a adăogat la numerósele texturĭ originale citate şi traduse de d. Worms, texturile privitóre la proprietatea fonciară esṫrase din cartea de jurisprudenţă, *Multeka*, scrisă în limba arabă de Ibrahim el Halebi, mort în Constantinopol în anul 1549; ea s'a editat cu comentariĭ de Mehmed el Meocufati în anul 1841. La acésta d. Belin a adăogat traducţiunea codiceluĭ proprietăţiĭ fonciare promulgat în 1858, şi prin care s'a regulat regimul proprietăţiĭ în urma reformelor semnalate maĭ sus. Acéstă traducţiune s'a reprodus textual în ediţiunea francesă a coṫlecţiuneĭ legilor otomane.

Trebue să regretăm că d. Belin n'a însoţit acéstă traducţiune de comentariele sale, şi că s'a mărginit a espune starea proprietăţiĭ teritoriale în Imperiul otoman înaintea introduceriĭ nouelor reforme. Acelaşĭ regret trebue să'l esprimăm în privinţa studiuluĭ d-luĭ de Tischendorf (7), apărut în anul 1872. Mărginindu-se în cercul însemnat prin titlul cartisale, d-sa ne dă un tabloŭ complect al sistemuluĭ concesiunilor feudatare, şi indică numaĭ, prin câ e-va cuvinte, caracterul general al ultimelor reforme prin care s'a desfiinţat acel sistem.

Daca, dar, în partea istorică a acestuĭ studiŭ am putut să ne întemeiăm pe autorităţĭ numeróse şi ilustre, acest sprijin ne a lipsit, la esplicaţiunea legislaţiuneĭ astă-dĭ în vigóre. Credem, însă, că texturile legeĭ vor da fie-căruia mijlocul de a controla conclusiunile nóstre şi de a îndrepta erorile ce am putut comite.

I.

Despre isvórele legislaţiuneĭ la Musulmanĭ.

Legile civile la musulmanĭ, ca şi cele religiose, aŭ de basă fundamentală Coranul.

Acéstă origină divină a dat, în esenţa lor, instituţiunilor sociale ale numeróselor popóre carĭ aparţin Islamuluĭ, un caracter teocratic şi uniform; ele sunt nestrămutabile ca şi dogmele religóse.

Ca codice religios şi civil, Coranul nu presintă, însă, o operă metodică şi complectă, îmbrăţişând tóte cestiunile relative la cult şi la viaţa socială. Cele 114 capitole, din care el se compune, aŭ fost comunicate de Maho-

(1) Tableau général de l'Empire Ottoman, 7 vol. Paris 1788—1824.
(2) Des osmanischen Reichs Staats Verfassung. Viena 1815.
(3) Legislation musulmane sunnite rite hanefi, publicată în *Journal Asiatique*, aniĭ 1848—1853.
(4) Das moslemische Recht. Leipzig 1855. Tradus din rusesce in limba germană, şi din acésta în limba francesă de d. Eschbach, profesor la facultatea din Strasburg sub titlul: Le droit musulman exposé d'après les sources, Paris 1860.
(5) Recherches sur la constitution de la propriete territoriale dans les pays musulmans. *Journal Asiatique*, annees 1845—1853.
(6) Etude sur la propriété fonciere en pays musulmans et spécialement en Turquie. Rite Hanéfite. *Journal Asiatique*, annees 1861—1862.
(7) Das Lehnswesen in den Moslemischen Staaten, insbesondere im Osmanischen Reiche. Leipzig 1872.

cu credincioşilor. în foĭ separate (surate) şi în diferite rândurĭ pe timpul cât a durat misiunea sa. Fie-care capitol, pe lângă scopul principal de a propaga noua religiune, avea de obiect a satisface o trebuinţă a momentuluĭ, a regula cestiunĭ de dogme şi de drept, după cum ele se presentaŭ, modificând adesea decisiunĭ anteriore. De aceea disposiţiunile relative la căsătorie, la filiaţiune, la succesiunĭ, la epitropiĭ şi la contracte le găsim risipite şi espuse în mod cu totul incomplect în diferite capitole; maĭ multe cestiunĭ importante sunt cu totul omise, precum spre exemplu dreptul de proprietate despre care nu se face nicĭ o menţiune. Daca considerăm întinsele regiunĭ şi diversitatea popórelor supuse Islamuluĭ, vom recunósce, împreună cu Cantu (1), că tocmaĭ brievitatea disposiţiunelor legislative şi lacunele ce presintă Coranul a înlesnit propagarea luĭ prin posibilitatea de a da texturilor o interpretaţiune maĭ conformă cu moravurile propriĭ ale fie căreĭ naţiunĭ şi cu cerinţele timpuluĭ.

După mórtea luĭ Mahomet, succesoriĭ luĭ aŭ avut recurs, în casurile neprevědute în Coran, la ordinile verbale (hedith) ale Profetuluĭ şi la precedentele stabilite de dênsul; aceste disposiţiunĭ, basate pe tradiţiune, *sunnah*, formézǎ a doua basă a legislaţiuneĭ musulmane.

«Actele luĭ Mahomet, dice d. de Tornauw(2), ne coprinse în Coran, şi ordinile sale verbale n'aŭ, după credinţa mahometană, aceaşĭ autoritate absolută ca voinţa luĭ Dumnedeŭ manifestată în mod formal; ele însă, ca decisiunĭ şi acte personale ale Profetuluĭ, trebue să serve de normă, în casurile neprevădute în Coran. Adunarea şi redacţiunea acestor tradiţiunĭ a trebuit să dea nascere la variante şi la controverse... Afară de câte-va cestiunĭ relative la fixarea unor puncte de dogme, variantele şi controversele asupra acestor *hedith*, aŭ avut maĭ ales de obiect drepturile personale ale luĭ Ali (nepotul şi ginerele luĭ Mahomet) şi ale descedenţilor luĭ, şi la acésta trebue atribuită causa principală a mareĭ scisiunĭ produsă în Islam între Sunniţiĭ şi Schiiţiĭ (Adeleiţiĭ)».

Intâia colecţiune a acestor tradiţiunĭ fu făcută sub Califatul luĭ Abu Bekr, cu concursul soţilor Profetuluĭ (eshab saŭ *sahabé*); la acésta se adaogară cu timpul colecţiunile făcute de alţĭ soţĭ aĭ luĭ Mahomet, şi astă-dĭ Secta Sunnuţilor admite şase cărţĭ, coprindênd adevěratele tradiţiunĭ şi ordinile verbale ale Profetuluĭ.

«Secta Sunnuţilor maĭ admite, că a treia basă a ligislaţiuneĭ eĭ, decisiunile celor d'ântâiŭ patru Califĭ».

Trebue, în sfârşit, să adogăm doctrinele stabilite de fondatoriĭ celor patru riturĭ ortodoxe în care se împarte Secta Sunnuţilor.

Aceste patru riturĭ, carĭ 'şĭ-aŭ luat numele de la fondatoriĭ lor, Abu Hanifa, Hanbal, Shafei şi Malek, unite asupra dogmelor fondamentale, presintă óre-care divergință în cestiunĭ secundare de jurisprudenţă religiósă şi civilă (3).

La Otomanĭ domnesce, maĭ ales, doctrina Hanifită.

Aceste sunt elementele din care se compune legislaţiunea religiósă a Islamuluĭ; ea nu suprimă prerogativa cea maĭ înaltă a Suveranuluĭ, de a edicta legĭ nouĭ conform trebuinţelor timpuluĭ: ele însă nu pot fi în contradicţiune cu legile religióse, ceea ce se constată printr'un fetva emis de capul corpuluĭ teologic şi juridic, Muftiu (la Otomanĭ Sheik-ul-Islam). Hammer în Istoria Imperiuluĭ Otoman (4), caracterisă ast-fel isvórele legislaţiuneĭ otomane, arătate maĭ sus:

«In Turcia, dice el, ca în tot orientul, legile date de suveran formézǎ a patra basă a dreptuluĭ public (cele-l-alte treĭ sunt: Coranul, cuvîntul luĭ Dumnedeŭ; Sunnah, cuvîntul Profetuluĭ; decisiunile celor patru marĭ Imamĭ, saŭ părinţĭ aĭ bisericeĭ Islamite). (5) Cu tóte că natura lor diferă, în mod esenţial, de cele-l-alte treĭ isvóre ale legislaţiuneĭ musulmane, ele nu sunt în contradicţiune cu ele, fiind-că ele n'aŭ de obiect de cât a le completa şi a le interpreta după trebuinţele Statuluĭ. De aceea ele se numesc *Urfi*, adică legislaţiunea accesorie. Colecţiunea lor se numesce Kanunname, carte saŭ drept canonic, de la cuvîntul grecesc: *kanón*, denominaţiune care nu trebue luată în sensul de drept eclesiastic, ci de drept politic».

In aceştĭ din urmă anĭ s'a publicat la Constantinopol o nouă colecţiune de legĭ «*Dustur*», între care şi noul codice al proprietăţiĭ fonciare.

Acest codice ne dă un exemplu maĭ mult despre distinţiunea ce se face în dreptul public musulman între legislaţiunea religiosă şi cea politică. In articolul 2 se dice, că, legislaţiunea şi procedura relativă la proprietatea privată, aflându se în cărţile de juris-

(1) Istoria Universală, ediţiunea francesă t. X.
(2) Op. citat. trad. francesă, pag. 20.
(3) Abu Hanifa, născut la Cafa, în anul hedgireĭ 80, mort în închisóre la Bagdad în anul 159. — Malek-Ibn-Enes, născut 93—95, mort 177.— Mohamed-Ibn-Edris-al-Shafei, născut in 150 al hedgireĭ, mort 204. — Ahmed-Ibn-Hanbal, născut in 164, mort 241 al hedgireĭ. Vedĭ de Tornouw op. citat, pag. 25.
(4) Ediţiunea francesă, t. I, p. 115.
(5) Acésta este exact pentru Sunnuţĭ; Schiiţiĭ nu recunosc de cât pe Ali şi pe descenţiĭ luĭ ca adevěraţiĭ Imamĭ.

prudență religiósă *(figh)*, nu sunt regulate prin acel codice, care n'are de obiect de cât posesiunile pe domeniile Statului.

Ca să ne formăm, dar, o ideie complectă despre regimul proprietățiĭ, trebue să recurgem la jurisprudența religiósă, cu atât maĭ mult că într'însa găsim basele după care s'a constituit domenul public și esplicațiunea însemnătățeĭ ce el a păstrat în societățile musulmane.

Vom examina, dar, originile proprietățiĭ teritoriale după legile religióse, sub dominațiunea Califilor, întru cât, însă, acésta va fi necesar pentru apreciarea nuoeĭ stărĭ de lucrurĭ introdusă în Imperiul Otoman prin ultimele reforme.

II.

Despre constituirea proprietățiĭ teritoriale sub dominațiunea arabă, și despre regimul proprietățeĭ în Imperiul Otoman înaintea reformelor Tansimatuluĭ.

Resbelul sfânt, *djihad*, a fost mijlocul predicat de Mahomed prentru întemeiarea și propagarea Islamuluĭ; drepturile recunoscute biruitoruluĭ prin legile religióse, aŭ determinat condițiunile făcute persónelor și pămîntuluĭ în țĕrile cucerite.

«Faceți resbel, dice Profetul (1), celor carĭ nu cred în Dumnedeŭ, și în diua judecățiĭ, carĭ nu consideră ca oprit ceea ce a oprit Dumnedeŭ și apostolul sĕŭ, și carĭ, avênd scripturĭ, s'aŭ depărtat de la adevĕrata credință, combateți'ĭ până ce vor plăti tributul și se vor smeri. — Dacă părințiĭ, copiiĭ, frațiĭ voștriĭ, nevestele și rudele vóstre, daca bunurile lungescĭ, comerciul vostru, casele vóstre vĕ sunt maĭ scumpe de cât Dumnedeŭ, apostolul sĕŭ și resbelul sfînt, așteptați-vĕ la judecata luĭ Dumnedeŭ, el nu ajută pe ceĭ răĭ. — Ceĭ carĭ părăsesc țara lor spre a combate pe cărările luĭ Dumnedeu, se vor înălța înaintea luĭ, eĭ vor fi fericițĭ: Domnul le promite misericordie și resplată în grădinile unde vor gusta plăcerĭ neîntrerupte și în care vor locui în eternitate».

Prin ceĭ carĭ posedă scripturĭ, se înțelege evreĭ, creștinĭ, și, în general, popórele carĭ aŭ de basă a religiuneĭ lor monoteismul.

Mahomet admite origina divină a cărților mosaice și a evangeliilor:

«Credem, dice el (2), credem în Dumnedeŭ, în ceea ce el ne-a trimis, în ceea ce el a destăinuit luĭ Abraham, Ismail, Iacob și celor douĕ-spre-dece triburĭ, credem în cărțile sfinte pe carĭ le-a priimit Moise, Iisus și Profețiĭ; nu facem nicĭ o osebire între ele, suntem supușĭ voințeĭ luĭ Dumnedeŭ, suntem musulmanĭ».

Profetul face, dar, o mare osebire între popórele monoteiste și cele idolatre; pentru ceĭ d'întâiŭ nu se cere, în mod absolut, convertirea lor la islamism, supunerea lor și plata tributuluĭ este scopul resbeluluĭ sfînt. Cât pentru idolatriĭ, nu se admite nicĭ o concesiune: convertirea lor saŭ resbel până la exterminațiune, acésta este singura alternativă pentru dênșiĭ.

«Tentațiunea idolatrieĭ, dice Coranul (3), este maĭ rea de cât măcelul. Combatețĭ pe idolatriĭ, până ce nu maĭ vețĭ avea să vĕ temețĭ de tentațiune, și până când va fi un singur cult al unuĭ singur Dumnedeŭ».

Am reprodus aceste texturĭ, fiind-că credem că caracterul devastator ce l'aŭ avut resbelele prin care s'a lățit dominațiunea Islamuluĭ, trebue atribuit, nu atât spirituluĭ de intoleranță al Coranuluĭ, cât stăreĭ de barbarie în care se aflaŭ cuceritoriĭ arabĭ.

Mahomet muri, curênd după consolidarea potereĭ sale în peninsula arabică, și înainte de a fi putut întreprinde cucerirĭ în alte țĕrĭ. Găsim, dar, în viéța sa, puține exemple despre sórta făcută poporațiunilor de alte religiunĭ cădute sub dominațiunea sa.

In al 5-lea an al hedgireĭ el combătu pe evreiĭ din Coraiza, carĭ ajutaseră pe Coreichițĭ la încongiurarea Medineĭ; resultatul acestuĭ resbel de rĕsbunare fu, că toțĭ bărbațiĭ fură ucișĭ, femeile și copiiĭ datĭ robieĭ, iar teritoriul se împărți între biruitorĭ.

Maĭ blândă fu purtarea sa în privința evreilor din Khaibar, oraș important luat în al 7-lea an al hedgireĭ; locuitoriĭ fură lăsațĭ în posesiunea proprietăților lor, supuindu-se la plata tributuluĭ, haradjŭ, fixat la jumĕtate din recolta anuală; numaĭ têrgul Fardak, cu teritoriul sĕŭ, dependinte de Khaibar, deveni proprietatea luĭ Mahomet conform prescripțiuneĭ din Coran, c'a cincea parte din pradă aparține trimisuluĭ luĭ Dumnedeŭ.

Fu reservat succesorilor luĭ Mahomet a întinde, cu repediciunea fulgeruluĭ, dominațiunea Islamuluĭ, și a crea vastul imperiŭ al Califilor, care, abia douĕ deceniĭ după mórtea Profetuluĭ, se întindea preste Siria, Mesopotamia, Persia, Egiptul și o mare parte a córstelor nordice din Africa.

Principiile de drept, pe carĭ sunt basate disposițiunile luate de Califĭ în țĕrile cucerite, sunt ast-fel esplicate de celebrul jurisconsult Iman-Mohamet-Sheibani (4), disciplul luĭ Hanifa:

(1) Coran, Cap. IX, vers. 21, 22, 24, 29: după traducțiunea francesă a d-luĭ M. Kasimirsk. Paris, 1852.
(2) Coran, Cap. III, vers. 78.
(3) Coran, Cap. II, vers. 187—188.
(4) Siiari-Kebir, q. II, p. 334, citat de Belin, op. cit. Journ. Asiat. 1861, pag. 425.

«Emirul, pus de Calif în capul armateĭ însărcinată a năvăli în ţĕrile necredincioşilor, trimite, maĭ întâiŭ, locuitorilor invitaţiunea de a îmbrăcişa islamismul. Dacă priimesc, eĭ rĕmân liberĭ, nimenĭ nu póte să'ĭ atace în persóna saŭ bunurile lor, şi pămĕnturile lor devin uchrie libere; dar, dacă ţara se cuceresce prin putere, dreptul armateĭ la împărţirea teritoriuluĭ şi a prădeĭ este incontestabil. Daca, însă, intervine o capitulaţiune, stipulând că teritoriul nu va fi împărţit între biruitorĭ, carĭ renunţă la dreptul lor, în acest cas, pămîntul rĕmâne în mânile vechilor stăpânĭ, şi devine *haradjiié*, iar tributul *haradjul*, ce i se impune, se va afecta la trebuinţele armateĭ şi ale comunităţiĭ musulmane. Într'un cuvînt, legea prescrie că niciĭ un teritoriŭ nu póte fi declarat haradjiié; de cât după ce aŭ fost luat cu puterea; o dată dreptul biruitoruluĭ astfel bine stabilit, se stipuléză c'aceştia renunţă la dreptul lor, şi că pamîntul se va lăsa vechilor posesorĭ; în asemenea condiţiunĭ, este incontestabil că pămîntul devine haradjiié, şi tributul care i se impune se întrebuinţéză în folosul biruitorilor şi al comunităţeĭ musulmane în general».

Iar cartea de jurisprudenţă, *Multeka*, dice: (1).

«Imamul împarte între musulmanĭ teritoriul cucerit prin putere, saŭ confirmă pe indigenĭ în posesiunile lor, impunênd capitaţiunea *(djizié)* pe persóne şi *haradjul* pe pămînt.

«Orĭ-ce teritoriŭ, al căruĭ locuitorĭ aŭ îmbrăţişat islamismul, saŭ care, după ce a fost cucerit cu putere s'a împărţit între biruitorĭ, este pămînt *uchrie*, liber. Este *haradjiié* orĭ-ce teritoriŭ cucerit prin putere şi lăsat indigenilor, precum şi orĭ-ce teritoriŭ, a căruĭ poporaţiune a capitulat».

Capitulaţiunea avea de obiect a garanta locuitorilor vieţa, averea şi libertatea cultuluĭ. In capitulaţiunea Ierusalimuluĭ (637), care a servit de tip celor ulteriόre, se stipuléză prin art. I: «Creştiniĭ din nobila cetate, supuindu-se musulmanilor, vor conserva exersiciul religiuneĭ lor, eĭ nu vor putea, însă, clădi biserice nouĭ în oraş saŭ pe teritoriul lor;» iar prin art. XV: «Califul asigură creştinilor vieţa, averea lor şi libertatea cultuluĭ. Protecţiunea Impĕratuluĭ credincioşilor va fi imediată şi perpetuă (2)».

In virtutea acestor stipulaţiunĭ, comunitatea păstra dreptul de administraţiune a intereselor sale; capiĭ bisericeĭ aveaŭ dreptul de juridicţiune civilă, şi în óre-carĭ marginĭ chiar criminală, în afacerile dintre membriĭ comunităţeĭ; iar locuitoriĭ, plătind capitaţiunea, păstraŭ proprietatea deplină asupra averilor imobiliare din interiorul comuneĭ; locuinţele lor eraŭ scutite de orĭ-ce dare, ca şi locuinţele musulmanilor.

Cât pentru proprietatea rurală, precum capitaţiunea era tributul de supunere impus persóneĭ, haradjul era tributul impus pămîntuluĭ; vom vedea maĭ jos condiţiunile în carĭ aceste pămînturĭ se lăsaŭ în posesiunea indigenilor.

Să reamintim că capitaţiunea, cu formele sale de percepţiune umilitóre, s'a desfiinţat prin hati-humaium din 1856, înlocuindu-se prin contribuţiunea militară *ianei-askeriié*, impusă locuitorilor carĭ nu fac personal serviciul în armată.

Numaĭ pămîntul musulmanuluĭ este *uchrie* liber; el este proprietatea sa *mülk* (3), adică întrégă şi absolută ca proprietatea occidentală.

Pămîntul *uchrié*, plătesce uşurul, dijma, însă, sub titlul de *zekiat*, pomană, ce orĭ-ce musulman trebue să plătéscă din prisosul săŭ, conform prescripţiunilor Coranuluĭ.

Zekiat, după definiţiunea dată de Multeka, este abandonarea, darea în deplina proprietate ce face cine-va, în numele luĭ Dumnedeŭ şi fără cuget de căştig a uneĭ părţĭ din averea sa, în proporţiunea fixată de lege, şi în favorul musulmanilor săracĭ (4).

Proprietatea uchrie perde acest caracter, daca trece, prin vîndare la un nemusulman, cu tóte că devine proprietatea mulk a acestuia, el plătesce, însă, haradjul; proprietatea redevine *uchrié*, daca se întórce din noŭ la un musulman.

«Daca, dice Multeka, un zimmi cumpără de la un musulman un pămînt *uchrié*, el va plăti pentru acest pămînt haradjul»; fiind-că adaogă comentatorul, uşurul (dijma) este un act al cultuluĭ, care nu se póte îndeplini de cât de musulmanĭ «Daca, însă prin preempţiune, saŭ în urma anulăriĭ vîndereĭ pămîntul se întórce la un musulman, el redevine pămînt uchrié».

O excepţiune remarcabilă la aceste principiĭ s'a făcut în favorul Tribuluĭ arab Beni-Taghlib, care profesa religiunea creştină. Aceştĭ arabĭ, făcênd sumisiunea lor sub condiţiunea de a păstra religiunea lor, fură supuşĭ la plata capitaţiuneĭ. Vĕdênd, însă, în acéstă

(1) Estras din texturile traduse de Belin. Journ. Asiat. 1861, pag. 112.

(2) Vedĭ textul întreg al acesteĭ capitulaţiunĭ, compusă de XV articole: Cantu, istoria universală. Ed. fr. t. VIII. pag. 110. Art. 2—14 conţin prescripţiunĭ relative la vestminte: şi la regulĭ poliţienescĭ.

(3) Mulk insemnéză orĭ-ce bun liber, alienabil. La aceeaşĭ rădăcină aparţin derivatele: *melik*, rege: *malik*, proprietar; memluk, rob; memleket, provincie, principat ca Moldova şi Valahia. (Vedĭ Belin, Journ. Asiat. 1861, pag. 400).

(4) Vedĭ texturile din *Multeka* privitóre la zekiat. Belin, op. cit. p. 390. O mare parte din impositele la musulmanĭ aŭ acest caracter de zekiat.

dare o umiliațiune, eĭ rugară pe Califul Omar a'ĭ asimila, în privința denominațiuneĭ dărilor cu musulmaniĭ. Califul priimi rugăciunea lor. și transformă capitațiunea într'un îndoit zekiat, ușur (1).

In privința haradjuluĭ, estragem din Multeka următórele disposițiunĭ :

«Haradjul este de două felurĭ :

1-iŭ Haradjul-mucasémé (proporțional).

«Când Imamul, dice comentatorul, ia o țéră prin putere, el impune asupra pămînturilor haradjul, pe care îl fixéză la a cincea, la a patra parte, și chiar la jumătate din recoltă, precum a făcut'o Profetul la Zhaibar ; cuotitatea ordinară este a decea parte, ea nu póte trece peste jumătate.

«Ca ușurul, acest haradjiŭ depinde de recolta pămêntuluĭ.

«Cu alte cuvinte, adaogă comentatorul, percepțiunea acestuĭ haradj, depinde ca ușurul de produsul recolteĭ, cu singura osebire că cel dintâiu este o dare tributară, în fapt, însă ușurul nu este alt ceva de cât *haradjul mucasémé*. 2-lea Haradjul-vazifé (adecă fix, impus asupra fonduluĭ, iar nu asupra recolteĭ), acest haradj nu póte trece peste cuotitatea fixată de Omar pentru Seuad din Irac.

«Pămîntul nu datoresce haradjul, daca apa care îl uda s'a retras, saŭ daca s'a întâmplat o inundațiune, saŭ în fine, daca recolta a perit din causa rĕuluĭ timp.

«El se datoresce, din contra, daca posesorul lasă pămîntul necultivat, din greșala sa.

«El se datoresce, asemenea, daca posesorul se face musulman, saŭ daca pămîntul se cumpără de către un musulman.

«Ușurul nu se datoresce pe recolta unuĭ pămînt haradjiié. Cu alte cuvinte, aceste două dărĭ nu pot fi cumulate.

«Haradjul-vazifé nu se va cere de două orĭ când pămîntul dă două recolte.

«Alt-fel se urméză în privința ușurului și a harardjuluĭ-mucasémé ; daca pămîntul dă două recolte; se va plăti îndoit ușur și îndoit mucasémé.

Am vĕdut, că pămînturile uchrie perd acest caracter daca trec la un nemusulman; din disposițiunile de maĭ sus, resultă că pămînturile haradjiié păstraŭ acest caracter, chiar daca treceaŭ în posesiunea unuĭ musulman, saŭ dacă posesoriĭ, se făceaŭ musulmanĭ după cucerire. Acésta este conform cu principiul care domină în legislațiunea musulmană și după care, clasificarea, o-dată făcută în momentul cuceririĭ, între pămînturile uchrié și tributare, nu se maĭ putea schimba în urmă.

In unele țĕrĭ, pămînturile aŭ fost lăsate indigenilor cu titlul de proprietate absolută, mulk, în altele cu titlul de simplă posesiune. In acest din urmă cas teritoriul se declára, domen public, *vacuf* (2) național ; statul devenea proprietarul fonduluĭ, iar locuitoriĭ nu păstraŭ de cât folosința pămîntuluĭ. Asemenea se declaraŭ vacuf național pămînturile, aĭ căror locuitorĭ n'aŭ obținut o capitulațiune, saŭ care aŭ fost abandonate de dênșiĭ.

Ca vacuf aceste pămînturĭ sunt inalienabile, și rămân consacrate în folosul întregeĭ comunitățĭ musulmane.

Celebrul jurisconsult Mavredi, clasând pămînturile în categoriele însemnate maĭ sus, se esprimă în modul următor în privința pămînturilor haradjiié (3) :

«Pămînturile, dice el, pentru care necredincioșiĭ aŭ obținut o capitulațiune, sunt pămînturile haradjiié propriŭ dis; ele sunt de două felurĭ : 1° Cele a căror locuitorĭ aŭ emigrat, ast-fel c'aŭ cădut, fără luptă, în mâna musulmanilor, ele devin *vacuf* național, și sunt supuse haradjuluĭ, ca un fel de cens saŭ locațiune perpetuă, chiar daca, în interesul general, el nu s'ar percepe pe un timp óre-care. Cuotitatea acestuĭ haradj nu se póte schimba, fie posesorul musulman saŭ zimmi, și acésta, din causa caracteruluĭ de imobilisațiune ce s'a dat acestor pămînturĭ, care sunt inalienabile.

«2° Pămînturile de a doa categorie sunt cele care aŭ fost lăsate indigenilor, și pentru care s'a stipulat că ele vor rămânea în posesiunea lor, cu condițiune de a plăti haradjul. Ele se sub-împart iarășĭ în două categoriĭ : 1° Cele pentru care s'a stipulat că indigeniĭ se desbrac de drepturile lor de proprietarĭ mulk în favorul musulmanilor. Acest fel de pămînturĭ, intră, atuncĭ, în categoria acelor aĭ căror locuitorĭ aŭ emigrat, ele devin *vacuf* al națiuneĭ musulmane, și li se impune haradjul, cens saŭ *udjret*, chirie, care continuă a fi datorit chiar daca locuitoriĭ trec la islamism. Aceștĭ locuitorĭ aŭ un drept de precădere asupra folosințeĭ pămîntuluĭ, pe cât timp eĭ observă condițiunile stipulate, căcĭ precum nu se póte lua locataruluĭ lucrul închiriat de dênsul, ast-fel nicĭ eĭ nu pot fi deposedațĭ de

(1) Bolin, Jour. Asiat. 1861, pag. 484, după Caussin de Perceval: Essai sur l'isteire des Arabes, v. III, p. 523.

(2) Vacuf indică orĭ-ce lucru inalienabi și consacrat în perpetuu scopuluĭ fixat de fondator. Acest cuvînt se aplică maĭ cu osebire fondațiunilor piose și de bine-faceri, domenul public se desemnă cu preferință prin cuvintele *crazie-miriié*.

(3) Estras din *Kitab-e'akkiam-esultanie*, reprodus în textul original și în traducțiune de d. Worms, op. citat. Jour. Asiat. 1842, la titlul despre haradjŭ, pag. 381 - 384.

Maverdi, mort la Bagdat în anul Hedg. 450 (1058), unul din ceĭ maĭ celebri scriitorĭ arabĭ.

pămînturile lor, fie ca eĭ să persiste în necredinţa lor, saŭ că se fac musulmanĭ.

«2º Daca indigeniĭ aŭ cerut să păstreze proprietatea *mulk* a pămînturilor lor, şi să nu fie expropriaţĭ cu condiţiune de a plăti haradjul, acest haradj trebue considerat, în acest cas, ca un fel de djizié, şi trebue plătit de dênşiĭ pe cât timp rĕmân dedaţĭ politeismuluĭ (1); eĭ sunt scutiţĭ de acéstă plată daca trec la Islamism. Este permis acestor tributarĭ a vinde pămînturile lor cuĭ vor voi, la musulmanĭ saŭ la zimmi. Daca vîndarea se face către unul d'aĭ lor, pămîntul rĕmâne supus haradjuluĭ; iar dacă cumpărătorul este musulman, pămîntul devine liber».

Vedem dar că, pămînturile lăsate indigenilor cu titlul de proprietate absolută, încetézâ de a fi haradjiié daca trec la un musulman, fiind-că ele n'aŭ fost declarate vacuf naţional.

Proprietatea mulk a nemusulmanuluĭ este posedată de dênsul în aceleaşĭ condiţiunĭ ca şi proprietatea mulk a musulmanuluĭ; ea face parte din patrimoniul sĕŭ, şi urmézâ, în ceea ce privesce moştenirea statului personal, adică, după ideile islamuluĭ, legile religióse, juridicţiunea religiósă la care aparţine proprietarul.

Pămîntul declarat vacuf naţional ese din patrimoniul indigenuluĭ, care cum dice Maverdi, păstrézâ numaĭ un drept de precădere asupra folosinţeĭ aceluĭ pămînt.

Natura acesteĭ posesiunĭ este definită de un alt autor, citat de d. Worms în modul următor:

«Pămîntul, dice Nahmy (2), lăsat poporaţiuneĭ biruite în aceste condiţiunĭ, (adică când a fost declarat vacuf), i se concedă ca mijloc de subsistenţă, iar nu cu titlu de proprietate; locuitoriĭ nu pot vinde un asemenea pămînt care nu intră în moştenirea celor decedaţĭ, nu devine proprietatea celor carĭ trec la islamism; într'un cuvînt, aceste pămînturĭ sunt considerate ca pradă».

Trebue, însă, de acum să atragem atenţiunea asupra distincţiuneĭ importante ce urmézâ a se face îndre dreptul individual al fie-căruĭ posesor în parte, şi dreptul comuneĭ saŭ, maĭ bine dis după ideile jurisprudenţeĭ musulmane, dreptul obşteĭ locuitorilor uneĭ comune; distincţiune ce, după noĭ, nu s'a precisat în mod destul de clar de autoriĭ pe carĭ 'ĭ-am putut consulta. Fie-care individ în parte n'are, în adevĕr, de cât un drept de posesiune personal, a căruĭ conservare este subordonată maĭ multor condiţiunĭ din care cea principală este obligaţiunea de a cultiva pămîntul; dreptul sĕŭ de posesiune nu se transmitea, cel puţin la început, moştenitorilor sĕĭ naturalĭ, de cât într'un mod forte mărginit; obştea însă, a comuneĭ, a păstrat un drept de folosinţă exclusiv pentru unele, şi un drept de precădere pentru tóte pămînturile carĭ făceaŭ parte din teritoriul sĕŭ, în momentul cuceririĭ. Ast-fel comuna are un drept exclusiv şi inalienabil asupra locurilor de păşunare de iarnă şi de vară; aceste locurĭ nu pot face obiectul unor concesiunĭ din partea Suveranuluĭ; locuitoriĭ comuneĭ aŭ un drept de precădere asupra locurilor cultivabile din coprinsul teritoriuluĭ comuneĭ.

Respectul ce l'a avut tot-d'a-una legiuitorul pentru o stare de lucrurĭ o-dată stabilită, s'a arătat şi în acéstă privinţă atât în legile vechĭ, cât şi în noul cod.

Conduşĭ de consideraţiunĭ politice, de téma de a nu slăbi spiritul resbelnic în armată, Califiĭ s'aŭ oprit a împărţi între trupe pămînturile cucerite, şi aŭ preferit, cel puţin la început, a le plăti solda în banĭ.

Găsim, asemenea în istoria cuceririlor, atât ale Califilor, cât şi în urmă, ale Sultanilor Otomanĭ, puţine casurĭ în care s'a lăsat indigenilor proprietatea mulk a pămînturilor lor; putem cita, ca exemplu, partea din Irac, numită Seuad, între Bagdad şi Cufa; se pare, asemnea, că la cucerirea Egipetuluĭ, Copti fură lăsaţĭ în proprietăţile lor ca rĕsplată a ajutoruluĭ ce dederă în contra Rumilor; nu vorbim de Arabia, care, ca légăn al islamuluĭ, a fost considerată de la început ca pămînt *uchrie*.

«Pămînturile de dijmă, dice Cantu (3), (prin acésta autorul înţelege pămînturile uchrie şi mulk) nu se află de cât în Arabia, în Irac-Arabi, în Turcia asiatică şi în regiunile de la Bagdad şi de la Bassora. De la Omar în-cóce, tóte cuceririle Islamuluĭ aŭ fost declarate vacuf, adică fondaţiunĭ pióse în interesul comunităţiĭ musulmane».

Aceste fapte istorice explică formarea vastuluĭ domen public în ţĕrile musulmane, domen, care coprinde aprópe întregul teritoriŭ al imperiuluĭ.

Elementul, dar, principal al domenuluĭ public se compune de pămînturile, haradjiié declarate vacuf naţional; la acésta se adaogă, ca în tóte cele-l-alte State, proprietăţile particulare rĕmase vacante prin desherenţă; maĭ trebue să menţionăm, că al treilea element, aşa numitele pămîntur̆ mórte, *merat*, ele constituesc o categorie osebită a domenuluĭ public, din causa regulelor speciale la care ele sunt supuse prin legislaţiunea musulmană.

Origina acesteĭ legislaţiunĭ speciale se esplică de sine în acele ţĕrĭ, unde, regiunĭ de

(1) Espresiune cu totul improprie, disposiţiunea se aplică la toţi aceĭ carĭ nu aparţin Islasmului.
(2) Op. cit. Journ. Asiat. 1842, pag. 360.
(3) Histoire universelle, t. XIV, p. 217.

cele mai fertile, sunt încongiurate de imense deşerturi, lipsite de apă saŭ acoperite de nisipuri; munca omuluĭ, spre a rupe o parte din aceste pămînturi sterile, şi a le face productive, trebuia să fie încuragiată din partea legiuitoruluĭ.

«Mevat, dice Hidaia, se aplică la orĭ-ce pămînt, improductiv, fie din lipsa de apă, fie din faptul inundaţiuneĭ, saŭ din orĭ-ce causă ce opresce cultivarea luĭ; el se numesce *mevat*, mort, fiind-că, ca şi lucrul lovit de mórte, el nu se póte întrebuinţa.

La început, dar, cuvîntul *mevat* se aplica la pămînturile improductive din causa condiţiunilor fisice în care ele se aflaŭ. In dorinţa, însă, de a încuragia agricultura, maĭ ales în provinciile devastate şi despoporate prin resbel, acéstă cualificaţiune s'a întins la tóte pămînturile rĕmase inculte, neposedate de nimenĭ şi situate departe de comune; acéstă depărtare, în lipsă de alte elemente spre a o determina, trebuia să fie destul de mare, pentru ca de acolo glasul omuluĭ să nu se pótă audi. (Dispoziţiune reprodusă în noul Codice, art. 6).

«Orĭ-cine, a dis Profetul, dă viéţă unuĭ pămînt mort devine proprietarul luĭ.

Cestiunea a se sci dacă posesorul dobândea, de drept, proprietatea mulk a pămîntuluĭ mevat cultivat de dênsul, saŭ dacă pentru acésta trebuia concesiunea Suveranuluĭ, a dat loc la controverse între jurisconsulţĭ.

Legile otomane, urmând doctrina luĭ Hanifa, cer, pentru acésta, concesiunea Suveranuluĭ; dobândirea chiar a simpleĭ posesiunĭ este subordonată permisiuneĭ obţinută de la autoritate (art, 103 şi 132 din Cod. propr. fonciare).

Gerarea directă a domenuluĭ public ar fi cerut înfiinţarea uneĭ vaste şi complicate administraţiunĭ cu o comptabilitate rigurósă, cu organe multiple în tóte provinciile. Dificultatea de a organisa un asemenea serviciŭ, şi afară de acésta, deprinderile comune din orient, aŭ dat nascere, sub Califĭ, la sistemul de concesiunĭ numite «*Ikta*».

Ikta este, după definiţiunea luĭ Macrizi (1), o tăietură, o bucată deslipită din pămîntul Statuluĭ în favorul unuĭ particular. Aceste concesiunĭ aveaŭ de obiect: 1º pămînturile *mevat* mórte, necultivate şi neposedate de nimenĭ, după definiţiunea dată maĭ sus, şi proprietăţile vacante, devenite proprietatea Statuluĭ prin deserenţă. Suveranul este în drept a le conceda cu titlu mulk, cu obligaţiunea din partea concesionaruluĭ a cultiva pămîntul; concesiunea i se retrăgea dacă lăsa pămîntul neproductiv în curs de treĭ anĭ de a rîndul; şi acésta pe temeiul unuĭ *hedith* al Profetuluĭ care dice: orĭ-cine, în curs de treĭ anĭ, va lăsa improductiv pămîntul ce posedă, perde drepturile sale asupra aceluĭ pămînt. Acest fel de *ikta* se chiema temlik, proprietate liberă.

2º Percepţiunea haradjuluĭ şi a diferitelor dărĭ ale locuitorilor pe pămînturile haradjiiě. Aceste concesiunĭ nu se puteaŭ face de cât pe timp mărginit, maximum pe viéţă, şi numaĭ în favovul casteĭ militare; ele nu puteaŭ să fie date cu titlu perpetuŭ, şi cu dreptul de transmisiune prin moştenire, fiind că acésta ar fi constituit o alienaţiune piezişă a unuĭ teritoriŭ declarat vacuf naţional; de acea, acest fel de *ikta* se chiema *istighal*, usufruct. Era oprită concedarea prin *ikta*, a percepţiuneĭ uşuruluĭ, adică dijma datorită de proprietăţile libere ale musulmanilor.

3º Explotaţiunea de mine, cariere, morĭ, tîrgurĭ şi alte bunurĭ de asemenea natură; în aceste concesiunĭ, pe lângă suma plătită pentru dobândirea lor, se cuvinea Statuluĭ o parte în beneficiile exploataţiuneĭ saŭ o chirie anuală; acest *ikta* se chiema *istirfac* în participaţiune. (2).

Concesiunile de a doua categorie, cu mult cele maĭ importante, aŭ avut, la început, caracterul uneĭ arenduirĭ făcută în interesul fisculuĭ; ast-fel Califul Osman împărţind în *ikta* percepţiunea dărilor din Seuad, obţinu un venit de 50 milióne dirhemĭ, (3) pe când acel teritoriŭ, administrat direct sub predecesorul sĕŭ Omar, nu produsese de cât 9 milióne.

Osman, cel întâiŭ, şi apoĭ, succesoriĭ luĭ, depărtându-se, din ce în ce maĭ mult, de la politica predecesorilor lor, începură a împărţi concesiunĭ, saŭ pentru a resplăti serviciĭ făcute pe câmpul de resbel, saŭ pentru a înlocui solda trupelor. Concesionariĭ percepeaŭ, în folosul lor, haradjul şi cele-l'alte dărĭ.

Acest sistem de concesiunĭ, însă, n'a ajuns niciĭ o dată sub Califĭ, la desvoltarea şi la organisaţiunea ce i s'a dat în Imperiuĭ Otoman, unde el servi la crearea uneĭ aristocraţiĭ feudatare a căriĭ sórtă a urmat fasele prin care a trecut istoria militară a otomanilor; precum domnia luĭ Suleiman, cel mare, a marcat apogeul puteriĭ otomane, astfel ca a fost şi epoca în care acéstă instituţiune a ajuns la desvoltarea eĭ cea maĭ strălucită; şi, iarăşĭ, slăbirea eĭ treptată, prin abusurile care o depărtaŭ, din ce în ce maĭ mult, de la caracterul eĭ primitiv, a mers în pa-

(1) Citat de Belin Journ. Asiad. 1562. pag. 182.

(2) Resumat al expunerii luĭ Ibn-Djemaa reprodusă de D. Worms, Journ. Asiat. 1843 p. 293. Vedĭ şi Belin ib. pag. 186.

(3) Valórea reală a unuĭ *dirhem* era aprope de un franc. Vedĭ „Hammer" Histoire de l'Empire Ottoman, T. I. pag. 384, nota.

ralel cu căderea puteriĭ militare a Imperiuluĭ.

Studiul istoric al acesteĭ instituţiunĭ neîntrând în cadrul nostru, ne vom mărgini a arăta, pe scurt elementele eĭ constitutive.

Osman şi succesoriĭ luĭ împărţiră, aprópe tot teritoriul Imperiuluĭ în concesiunĭ feudatare printre Sipahiĭ, cavalerĭ, formând elita trupelor şi a naţiuneĭ otomane, cu obligaţiunea, pentru dênşiĭ, a sta tot-d'auna gata spre a merge, la întâia chemare în apărarea imperiuluĭ.

Reglementul privitor la aceste concesiunĭ făcut sub Murad I (1375) a fost în vigóre aprópe douĭ seciolĭ, până la Suleiman cel mare; în acel regulament, dar, avem să căutăm disposiţiunile prin care s'a dat acesteĭ instituţiuni o organisaţiune atât de puternică.

Numaĭ sipahiĭ şi fiĭ de sipahĭ eraŭ în drept a primi concesiunĭ feudatare.

Feudul era ereditar în linia bărbătéscă, şi se întorcea la Stat numaĭ după stingerea familiĭ.

Feudele se împărţeaŭ, după importanţa veniturilor, în feude micĭ, *timar*, ale căror veniturĭ eraŭ inferióre sumeĭ de 20 miĭ aspri (leĭ) şi în feude marĭ, *ziamet*, cu veniturĭ de la 20 miĭ leĭ în sus.

Sipahiul era obligat să stea cu locuinţa în feudul săŭ, şi să mérgă sub drapel, la întâia chemare, în persónă şi însoţit de un număr de călăreţĭ echipaţĭ (djebeli) în raport cu venitul feuduluĭ săŭ. Pentru fie-care sumă de treĭ miĭ aspri, din care se compunea venitul săŭ, el trebuia să echipeze câte un om.

In schimbul acestor obligaţiunĭ feudatarul era substituit tuturor drepturilor statuluĭ asupra pămînturilor coprinse în concesiunea sa; el percepea în folosul săŭ dijma şi tóte dările la care eraŭ supuşĭ cultivatoriĭ. El libera acestor cultivatorĭ actele de posesiune numite tapu (1), şi percepea taxele cuvenite la liberarea lor.

Aceste eraŭ elementele constitutive ale concesiunilor feudatare numite timar şi ziamet, ele coprindeaŭ întregul teritoriŭ al Imperiuluĭ. Feudatariĭ eraŭ clasaţĭ după rangul ce ocupaŭ în armată: «eĭ formaŭ, dice Belin, o reţea cu legăturĭ strînse în tóte părţile sale: după sipahiul, prototipul acestor feudatarĭ militarĭ veneaŭ: subaşi (oficerul), alai-bei (colonelul) sandjac-beĭ (generalul) şi în fine, Beilerbeĭ (saŭ Beglerbeg), comandantul cap»; divisiunea politică a Imperiuluĭ era, ast-fel, legată cu organisaţiunea militară.

Aceştĭ feudatarĭ ziamet şi timar, aŭ putut forma, sub Soleiman cel mare, o cavalerie de 200,000 ómenĭ.

Trebue să maĭ menţionăm, ca să complectăm acest tabloŭ, concesiunile privitóre la domenile statuluĭ numite *Khas*, bunurĭ ale săbiĭ. «Domeniile, Khas, dice d'Ohsson (2) sunt afectate funcţiuneĭ de guvernor general spre a înlocui léfa acestuĭ funcţionar: veniturile sunt aceleaşĭ ca ale ziametelor şi timarĭ, cu osebire că ele aparţin funcţiuneĭ iar nu persóneĭ. Titulariĭ eraŭ datorĭ a echipa un djebeli, călăreţ pentru fie-care sumă de 5 miĭ aspri, eĭ se osibeaŭ şi prin acésta de ziameţ şi timarĭ».

Tóte aceste instituţiunĭ, şi modificările ce li s'aŭ adus după timpurĭ, nu maĭ presintă astă-dĭ de cât un interes istoric. Prin noile reforme, statul a luat administraţiunea directă a domenuluĭ public.

Trecem dar la examinarea regimuluĭ astădĭ în vigóre, întemeiat pe codicele proprietăţiĭ fonciare din 1858, şi pe legile maĭ recente.

III

Despre regimul proprietăţiĭ în vigóre în Turcia, după codicele din 1858 şi legile maĭ recente.

Codicele din 1858 imparte tot pămîntul din Turcia în cincĭ categoriĭ:

1. pămîntul *mülk*, adecă proprietatea privată absolută.

2. pămîntul *miriie*, domenul public, proprietatea statuluĭ.

3. pămîntul *mevcufe*, de mână mórtă, inalienabil.

4. pămîntul metruke, lăsat pentru usul public.

5. pămîntul mevat, mort.

Proprietatea mülk.

După definiţiunea art. 2 proprietatea *mülk* este acea de care proprietarul póte dispune în mod absolut. Am arătat maĭ sus că dreptul de moştenire asupra bunurilor mülk urméză statul personal al proprietaruluĭ; acéstă regulă o găsim confirmată prin disposiţiunile din art. 2 care dice că proprietatea imobiliară mulk, se transmite prin moştenire ca averea mobiliară, şi este supusă legilor religióse.

Art. 2 admite patru felurĭ de proprietăţĭ mulk:

1º. Proprietăţile situate în interiorul comunelor.

Acéstă disposiţiune, a căreĭ origină am vĕdut'o în capitulaţiunile acordate poporelor învinse, determină starea legală a comunelor faţă cu Statul: trebue însă să observăm, că în fapt sub administraţiunea otomană, nu

(1) Tapu derivă de la [illegible], a se închina, şi de acolo, vine înţelesul ce i se dă, de act de servitute, de vasalitate, el este titlul de posesiune, constatând starea tributară a pămîntului, (Belin Journ. Asiat : 1862 pag. 195).

(2) d'Ohsson t. VII p. 379 citat de Belin. Journ. Asiat. 2. p. 203.

comuna, ci administrațiunea dispune de locurile libere în interiorul comunelor (1).

2º. Pămînturile care distrase din domenul public aŭ fost date, cu titlul mülk, la diferite persóne spre a se folosi de ele în tóte condițiunele unuĭ plenum dominium, *milkiet*, conform prescripțiunilor legi religióse.

3º Pămînturile de dijmă, *uchriié*, adică cele împărțite între biruitorĭ pe timpul cuceririĭ.

4º Pămînturile haradjiié care la aceeașĭ epocă aŭ fost lăsate indigenilor cu titlu mulk supunêndu-se la plata haradjuluĭ care putea să fie de două felurĭ, haradjul-*mucaséme*, imposit proporțional impus asupra recolteĭ, și *haradjul-muvazzar*, imposit fix impus asupra pămîntuluĭ. Haradjul-muvazzar este haradjul *vazife*, despre care am tratat maĭ sus. Proprietățile *uchriié* și haradjiié nu presintă un interes pentru noĭ. După câte scim nu s'a făcut niciĭ o impărțélă de teritoriŭ între biruitorĭ, la cucerirea Dobrogeĭ, al căreĭ pămînt a devenit *vacuf* național, domen public.

Avem, dar, să ne ocupăm numaĭ de proprietățile distrase după vremĭ, din domenul statuluĭ, și date, cu titlul mulk, la diferite persóne.

Actele pe care se póte întemeia o asemenea proprietate sunt concesiunea emanată de la munificența suveranuluĭ, saŭ vîndarea făcută de către stat.

Lunga posesiune, prescripțiunea, póte ea fi opusă statuluĭ și constitui un titlu la proprietatea mulk a unuĭ pămînt care făcea parte din domenul public?

Noĭ nu esităm a respunde în mod negativ, pe temeiul axiomeĭ de drept că nimenĭ nu póte prescrie în contra titluluĭ în virtutea căruia el posedă, și pe temeiul art. 103 din codice.

Orĭ cine este în drept a ocupa și cultiva un pămînt al domenuluĭ public neposedat de nimenĭ; acésta constitue o stare legală recunoscută de lege, după cuvêntul Profetuluĭ, că orĭ cine este în drept a readuce la viéță un pămînt mort, mevat. Art. 103 din cod. prevede casul în care cine-va ocupă și cultivă un pămînt fără să fi obținut permisiunea prealabilă a autorității, dreptul de posesiune dobândit prin acest fapt se recunósce de autoritate, și actul de posesiune i se liberéză fără taxă. (art. 12 din regl. tapuelor). Un fapt, dar, nu numaĭ tolerat dar chiar încuragiat de stat, și din care resultă un drept de posesiune determinat de lege, nu póte da nascere la prescripțiune pentru dobândirea proprietățiĭ absolute.

A doua întrebare ce se presintă, se înțelege tot pentru pămînturile posedate pe domenul public, afară din orașe și alte comune, este acea de a se sci care sunt dovedile ce se pot admite pentru justificarea alegațiuneĭ ca titlurile de proprietate, adică concesiunea Suveranuluĭ saŭ actul de vîndare al Statuluĭ, s'aŭ distrus, saŭ s'aŭ perdut.

Nu este îndoială că registrele autentice ale Archiveĭ Statuluĭ, Defter-Khane, fac dovadă suficientă. In lipsa lor, însă, credem că numaĭ după un început de dovadă scrisă, consistând în acte autentice, emanate după vremĭ de la autoritățile administrative competente, și din care se constată ca posesorul a fost tot d'auna considerat ca proprietar, numaĭ după acest început de dovadă scrisă, dicem, s'ar putea recurge și la cele-lalte mijlóce de dovedire. Argumentul *possideo quia possideo* nu se póte opune Statuluĭ, căcĭ presumpțiunea este în favorul seŭ.

Spre a fi complect în enumerarea diferitelor felurĭ de proprietățĭ mülk, articolul 2 ar fi trebuit se menționeze o specie particulară de proprietățĭ mülk aflate pe domenul public; voim să vorbim de sădirile și clădirile făcute pe un pămînt miriié; ele devin proprietatea *mülk* a posesoruluĭ, și sunt supuse legilor religióse, iar fondul rămâne proprietatea Statuluĭ și este supus prescripțiunilor din codice. Acest fel de proprietate nu este alt ceva de cât embaticul din legislațiunea nóstră.

Vom vedea, maĭ jos, disposițiunile prin care legiuitorul a căutat să concilieze între ele cele două legislațiunĭ la carĭ sunt supuse aceste proprietățĭ.

Am arătat în partea istorică a acestuĭ studiŭ că codicele din 1858 nu se ocupă de proprietatea mülk, care, după cum dice art. 2, este regulată prin cărțile de jurisprudență religiósă. (figh).

El nu se ocupă asemenea de proprietățile de mână mórtă *vacuf*, acele adică, dice art. 4, care, fiind *mülk* la origină, aŭ devenit *vacuf* prin îndeplinirea formelor prescrise de legea religiósă (sheriat).

Să observăm, pentru a ne familiarisa cu limbagiul juridic musulman, că legiuitorul evită a da acestor bunurĭ *vacuf*, cualificațiunea de *mülk*, căcĭ acésta ar implica o contradicțiune; cuvîntul mülk, după cum am arătat maĭ sus, indică un obiect liber; alienabil, iar vacuf arată un lucru *imobilisat*, de care nu se póte dispune în mod liber. Se póte de-

(1) Ca exemplu putem cita un proces ce s'a ivit în Tulcea între un particular și administrațiunele domenilor statuluĭ, puțin timp după luarea în posesiune a Dobrogeĭ; un loc pe care se află o clădire a statuluĭ revendica pe temeiul unuĭ titlu liberat de autoritatea administrativă locală, și purtând o dată anterióră construireĭ aceleĭ clădirĭ.

clara vacuf, adică imobilisa, și obiecte mobiliare de tot felul.

Legea mai admite constituirea în vacuf de pămînturi domeniale, de către suveran saŭ de către particularĭ, cu autorisațiunea suverană.

Statul rĕmâne proprietarul fonduluĭ și numaĭ dijma și cele-l-alte dărĭ, în totalitate saŭ în parte, sunt constituite vacuf în folosul fondațiuneĭ pióse.

Posesoriĭ pămînturilor constituite vacuf în modul acesta, aŭ aceleașĭ drepturĭ și obligațiunĭ ca posesoriĭ pe pămînturile miriie propriŭ dis ; osebirea numaĭ este că fondațiunea piósă este substituită statuluĭ pentru percepțiunea dărilor.

Spre a evita confusiunea și repetirile art. 4, reservă cuvîntul *vacuf*, pentru proprietățile de mână mórtă care aŭ fost posedate de fondatorĭ cu titlu mülk; iar pămînturile domeniale afectate fundațiunilor pióse le chiamă *mevcufe*, care, de altminterĭ, are acelașĭ înțeles ca cuvîntul *vacuf*.

Codicele se ocupă, dar, numaĭ de pămînturile miriié și mevcufé, de pămînturile metruke și de pămîntrile mevat, mórte.

Pămînturile miriié.

Sunt miriié, după art. 3, țarinile, locurile de adăpost și de pășune de vară și de iarnă, pădurile și alte domeniĭ, a căror folosință se dă în arendă de guvern, și care se dobândeaŭ, altă-dată, la cas de vîndare saŭ de vacanță, prin concesiunĭ și permisiunĭ liberate de către feudatarĭ *timar* și *ziamet*, considerațĭ ca stăpânĭ aĭ pămîntuluĭ (sahibi-erz), și maĭ târdiŭ de către *multesimi* și muhasili ; iar acum, după desființarea acestuĭ ordin de lucrurĭ, prin permisiunea și concesiunea agentuluĭ *ad-hoc* al guvernuluĭ. Ceĭ carĭ dobândesc aceste posesiunĭ primesc un titlu de posesiune numit *tapu*, învestit cu semnul împărătesc, Tughra. Tapu este o plată anticipată (mu'adjélé), care se face în schimbul dreptuluĭ de posesiune și se varsă pe comptul tesauruluĭ în mâinile agentuluĭ competent.

Am vĕdut maĭ sus, origina cuvîntuluĭ tapu și ce era instituțiunea feudatarilor timar și ziamet.

Multesimi eraŭ mandatariĭ înalților demnitarĭ aĭ Porțiĭ, pentru strângerea veniturilor ce li se concedaŭ sub titlu de arpalik (banĭ pentru orz), iar Muhasil se chiema demnitarul care obținea concesiunea întreguluĭ venit al unuĭ sandjak, sub titlul de *malikiané* (ca proprietate) (1). Aceste creațiunĭ datéză de la epoca decadențeĭ instituțiunelor feudatare.

Pămînturile miriié, după sensul propriŭ, ar trebui să însemneze tot domenul Statuluĭ, tóte pămînturile care depind de miri, tesaurul public; articolul 3, însă, restrânge acéstă cualificațiune la pămînturile care, *la cas de vîndare saŭ de vacanță*, se dobândesc prin actele de posesiune numite tapu. Acésta presupune o stare de lucrurĭ preexistentă, căcĭ legea nu prevede de cât alienațiunele din partea posesorilor și concesiunele din partea statuluĭ, la cas de vacanță. Explicațiunea ne o dă origina istorică a acestor pămînturĭ miriié, care nu sunt altele de cât pămînturile Haradjié, ale jurisprudențeĭ religióse, lăsate indigenilor și declarate vacuf național; pămînturĭ asupra posesiuneĭ cărora locuitorĭ aŭ păstrat un drept de preferință. Drepturile recunoscute comunelor și locuitorilor indigenĭ prin capitulațiunele și prin jurisprudența religiósă, s'au întins la comunele din noŭ înființate, și aŭ devenit dreptul public pentru tóte comunele din Imperiŭ.

Pămînturile mevat.

Pămînturile miriié aŭ ca limite pămînturile mevat a căror definițiune este reprodusă în art. 6 și 103 după cea dată de jurisprudența religióse : mevat, mórte sunt locurile deșerte, inculte care nu sunt posedate de nimenĭ, nu sunt afectate trebuințelor poporațiunelor și se întind departe de comune și cantóne, la o depărtare de unde vocea umană nu se póte audi la punctul extrem al locurilor locuite, adică la o depărtare de o milă și jumătate séŭ aprópe o jumătate oră.

Orĭ cine este în drept a ocupa și cultiva asemenea locurĭ, spre a le reda viață, cum a dis Mahomed. Art. 103 cere, în adevăr, autorisațiunea prealabilă a autorităţeĭ, acésta, însă, ca măsură de ordine, căcĭ cel care nu s'a conformat acesteĭ prescripțiunĭ, nu perde dreptul dobândit la tapu, care i se liberéză fără altă taxă de cât plata de 3 leĭ prețul hârtieĭ. (Art. 29 din regl. tapuelor),

Art. 6 și 103 determină cualitatea de pămînt mort, prin situarea sa departe de locurile locuite. Acésta este exact, însă ca regulă generală numaĭ, căcĭ art. 105 numĕră între pămînturile mevat, și așa numitele *otlac*, chiar daca ele s'ar afla printre pămînturile miriié locuite și cultivate. *Otlac* sunt pămînturile mevat, prin constituțiunea lor fisică, adică care nu pot fi cultivate și produc numaĭ o iarbă măruntă pentru pășunare.

- Dreptul de usucapiune pentru aceste otlacurĭ nu se recunósce; după art. 105 locuito-

(1) Hammer; Histoire de l'Empire Ottoman 1. 15 pag. 155.

riĭ din comunele în circumscripțiunea cărora ele se află, se pot folosi de apă și de iarbă pentru pășunarea vitelor, fără a plăti nicĭ o dare; aŭ, însă, dreptul și străiniĭ de a duce vitele lor pe acele *otlacurĭ*, plătind tesauruluĭ taxa cuvenită, iar comuneĭ nimic. (1)

Pămînturile metruke.

Pentru a termina cu diferitele categoriĭ de pămînturĭ enumerate în art. 1, ne rĕmâne să examinăm pămînturile metruke, lăsate pentru usul public.

Art. 5 imparte pămînturile metruke în două categoriĭ : 1[o] pămînturile care, ca calea publică, spre exemplu, sunt lăsate pentru usul comun al poporațiunelor.

2[o] Cele care, precum locurile de pășunare, sunt lăsate în folosul uneĭ comune, al unuĭ canton, saŭ al maĭ multor comune și cantóne întrunite.

Intre locurile lăsate în folosul esclusiv al uneĭ comune, putem să cităm afară de izlazurĭ, părțile din pădurĭ numite *baltalik* (date spre tăere), afectate trebuințelor casnice ale locuitorilor uneĭ comune. (art. 91, 92) și ăriile, *khirmen* ieri. (art. 34) destinate obșteĭ locuitorilor.

Codicele este împărțit în treĭ Cărțĭ care se ocupă succesiv, cea d'întâiŭ de pămînturile miriié și meveufé, cea de a doua de pămînturile metruke și mevat, iar cea de a treia de diferite felurĭ de proprietățĭ necoprinse în categoriile precedente. In realitate acéstă din urmă carte conține disposițiunĭ relative tot la pămînturile din categoriile de maĭ sus, ast fel găsim disposițiunĭ relative la arboriĭ venițĭ pe pămînturĭ miriié, meveufé, metruke și mevat, la diferite incapacitățĭ de a moșteni; art. 103 reguléză dreptul de proprietate asupra minelor și carierelor, aflate pe pămînturĭ mulk saŭ miriié.

Putem considera ca o categorie specială, proprietățile bisericilor și ale mănăstirilor, prevĕdute la art. 122; ca vacufurile ale fondațiunelor pióse musulmane ele sunt considerate ca bunurĭ de mână mórtă.

Putem asemenea considera ca formând o categorie specială a domenuluĭ public marginile măriĭ. Pămînturile câștigate prin umpluturĭ asupra măriĭ, cu autorisațiunea suverană se dobândesc cu titlul de proprietate mulk (art. 132).

Nu putem urma în expunerea nóstră fără a cădea în dese repetărĭ, divisiunile din codice; credem că vom reuși maĭ bine a da un tabloŭ clar și complect al disposițiunilor din codice, examinându-le sub punctul de vedere al drepturilor și obligațiunelor atribuite comunelor și particularilor în raporturile lor cu Statul.

Dăm cuvintelor comună și canton, sensul ce'l aŭ în limbagiul ordinar al uneĭ aglomerațiunĭ, maĭ mare saŭ maĭ mică de locuitorĭ; ca circumscripțiune administrativă comuna (casaba) se póte compune de maĭ multe cantóne(2), este, însă, evident că, vorbind de proprietățile situate în interiorul comunelor, de vetrele acestor comune, Codicele nu putea să aibă în vedere acele circumscripțiunĭ administrative.

Fie care comună, oraș, sat saŭ cătun, are teritoriul sĕŭ asupra căruia, după categoria pămînturilor metruke, mevat saŭ miriié din care el se compune, obștea are un drept de folosință colectiv saŭ individual. Limitele circumscripțiuneĭ fiă-căreĭ comune se determina prin actele de delimitare ce unele din ele posedă prin tablourile cadastrate alcătuite pre Cazale și Sandjak, și aflate la archivele (Defter-Khane) imperiale saŭ ale Vilaetuluĭ; și în sfîrșit prin limitele comunelor învecinate.

Fisionomia acestor teritoriĭ nu póte fi aceeașĭ în tóte provinciele din Turcia, ea depinde de condițiunele particulare fisice și economice ale fiă-căriĭ regiunĭ. Legea a trebuit să aibă în vedere tóte aceste condițiunĭ, tóte obiceiurile din diferite regiunĭ ale vastuluĭ imperiŭ; ea a trebuit să se ocupe de acele întinse locurĭ de pășunare din regiunile unde poporațiunele păstorescĭ merg vara cu vitele lor la munte, și se coborâ érna la câmp, și tot într'un timp să satisfacă trebuințele poporațiunelor din regiunele agricole. Maĭ trebue considerat că multe din disposițiunile ce găsim în lege, n'aŭ fost menținute de cât din causa respectuluĭ ce l'a avut, totd'auna legiuitorul, pentru drepturile o dată dobândite; de aceea se face atât de des mențiune în lege de posesiunĭ esistente *ab-antiquo*, și înscrise în registrele archiveĭ imperiale.

Ca princip fondamental al legiĭ putem admite presumpțiunea legală că tot teritoriul uneĭ comune este miriié, și supus prescrip-

(1) In Dobrogea afară din Delta Dunăriĭ nu găsim acele pămînturĭ mevat din art. 6 și 103, care se întind departe de locuințe și nu sunt posedate de nimenĭ. Fie-care comună are circumscripțiunea sa limitată prin teritoriile celor lalte comune. Câte-va comune în județul Tulcea, maĭ multe în județul Constanța au fost părăsite pe timpul resbeluluĭ, pămînturile acestor comune, însă, n'a intrat prin acest fapt, în categoria pămînturilor mevat, căcĭ dreptul de posesiune a emigrațĭlor esistă încă, conform legiĭ organice a Dobrogiĭ.

(2) Nota din edițiunea francesă pusă la art. 2 pentru a explica cuvêntul *cariié*, canton, reproduce în mod greșit explicațiunea dată de D. Belin. Journ. Asiat. 1862 pag. 292.

Carie (qarie) dice D. Belin, însemnéză o aglomerațiune de locuitorĭ, formând circumscripțiunea cea maĭ mică, comuna (casaba) se compune de maĭ multe cantóne.

ţiunelor art. 8 după care totalitatea pămînturilor nu se pôte conceda, în bloc, obştei locuitorilor comuneĭ, saŭ la câţĭ-va din eĭ numaĭ, ci trebue împărţite întrе toţĭ locuitoriĭ, priimind fie-care, pentru partea sa, un titlu de posesiune individual.

Obştea locuitorilor, are un drept de preferinţă asupra acestor pămînturĭ, la cas de vîndare saŭ de vacanţă, dar şi acest drept nu se pôte exersa de către locuitorĭ de cât în mod individual.

Ast-fel, conform art. 45, locuitoriĭ aŭ dreptul de preempţiune asupra loculuĭ din circumscripţiunea comuneĭ lor, ce s'ar vinde unuĭ locuitor din altă comună; iar la cas de vacanţă prin deces, eĭ formézä după art. 59, al 9-lea grad, şi vin imediat după rudele colaterale, şi copărtaşiĭ în rândul persónelor cu drept de preferinţă la concedarea acestor pămînturĭ. Daca sunt maĭ mulţĭ locuitorĭ din comună carĭ reclamă acest drept, art. 59 dispune ca pămîntul să se imparţă între eĭ; daca acésta nu se pôte, să se dea celuĭ maĭ întrebuinţat; daca toţĭ aŭ aceeaşĭ lipsă, aceluia dintre eĭ care a făcut un serviciŭ activ în armată; şi în sfîrşit, la cas de neputinţă de a face o alegere, se decide prin sorţĭ. Termenul fixat de lege pentru exersarea acestuĭ drept este de un an de la deschiderea succesiuneĭ. Pămîntul numaĭ atuncĭ se dă prin licitaţiune de administraţiune, când a devenit adevĕrat vacant, cum dice art. 60. prin nepresentarea, în termenul legal, a niciunuia din locuitorĭ cu drept de preferinţă.

Ca excepţiune la presumpţiunea legală, indicată maĭ sus, o comună pôte poseda în mod colectiv locurĭ de păşunare, unele părţĭ de pădurĭ, şi alte pămînturĭ clasate de lege în categoria pămînturilor metruke. Aceste sunt: 1 izlazurile, locurile de păşunare numite mer'a (art. 97 şi urm.). 2 locurile de păşunare numite *iailac* şi *chîşlac* (art. 101). 3 părţile de pădurĭ numite *baltalic* (art. 30, 91 şi 92) şi în sfîrsit, diferite locurĭ de o importanţă maĭ mică, precum ăriile comunale.

Izlazul, mer'a este coprins în teritoriul comuneĭ: am dat, maĭ sus, explicaţiunea cuvintelor iailac şi chîşlac, aceste locurĭ de păşunare de vară şi de iarnă, se întrebuinţézä în special pentru oĭ, în munţĭ şi la câmp.

Locurile de păşunare nu pot fi posedate în mod exclusiv de comune, de cât daca aŭ fost afectate *ab-antiquo* la acéstă destinaţiune, şi dacă aŭ fost inscrise în asemenea cualitate în registrele archiveĭ imperiale (art. 98 şi 101); aceste condiţiunĭ sunt imperios cerute, şi nicĭ o modificare ulteriórä nu se pôte aduce la întinderea lor, determinate *ab-antiquo*.

O osebire este de semnalat între mer'a şi locurile iailac şi chîşlac.

Destinaţiunea izlazuluĭ, mer'a nu se pôte schimba sub nicĭ un cuvînt; el nu se póte conceda cu tapu, nu se pot face pe cênsul arăturĭ, plantaţiunĭ saŭ construcţiunĭ; acest pămînt, dice art. 97, trebue pururea să remână ca izlaz.

Din contra, destinaţiunea locurilor iailac şi chîşlac se pôte schimba, ele se pot preface în locurĭ de cultură, acésta, însă, cu consimţimîntul obşteĭ locuitorilor (art. 101); pe cât timp remân afectate păşuneĭ vitelor, ele nu pot fi concedate cu tapu.

Prescripţiunea nu se pôte invoca pentru aceste două felurĭ de pămînturĭ, şi în general în nicĭ o contestaţiune relativă la pămînturĭ metruke.

N'am putut constata în Dobrogea, cel puţin în judeţul Tulcea, existenţa unor izlazurĭ, posedate de comune în condiţiunile art. 97 şi 98.

După obiceiul loculuĭ, se observă la cultivarea pămîntuluĭ, o rotaţiune bienală, lăsându-se o parte să se odihnéscă douĭ anĭ; acéstă parte servă ca izlaz; de aceia la locuitoriĭ din Dobrogea cuvîntul mer'a 'şĭ-a schimbat înţelesul ce'Ĭ dă legea, şi se aplică la întregul teritoriŭ al comuneĭ. Munţĭ în care să se afle locurĭ de păşunare de vară, *iailac* nu există în Dobrogea; masivul muntos şi păduros, din partea de nord între Isaccea, Măcin şi Babadag, n'are, pentru acésta, proporţiunĭ destul de marĭ.

Pămînturile *chîslac* (chîsle în limbagiul local) se află în Dobrogea; după cât, însă, am putut constata, nu în condiţiunile art. 101 ca pămînturĭ metruke, ci ele sunt posedate cu tapu, conform art. 24.

Baltalik se chiamă o parte de pădure afectată *ab-antiquo* trebuinţelor unuĭ oraş saŭ sat, şi de care numaĭ locuitoriĭ din acel oraş saŭ sat se pot folosi pentru îndestularea trebuinţelor casnice (art 91). Nicĭ asemenea Baltalikurĭ, nu cred să fi existat în Dobrogea.

Trebue să observăm aci, că codicele proprietăţiĭ fonciare nu conţine nicĭ o disposiţiune privind, în special, pădurile statuluĭ; acésta fiind-că Statul este proprietarul tutulor arborilor crescuţĭ de sine pe pămînturile domeniale miriié saŭ mevat. La pădurile statuluĭ privesce art. 106 când oprescе concedarea cu tapu a pămînturilor acoperite cu arborĭ, maĭ ales cele mevat.

Sub regimul Otoman, şi conform usuluĭ consacrat *ab-antiquo*, locuitoriĭ aveaŭ dreptul de a lua din pădurile statuluĭ lemne pentru trebuinţele lor casnice, precum şi de a duce vitele lor spre păşunare.

Aceste drepturĭ s'aŭ prevĕdut în Reglementul pădurilor din 1 Ianuarie 1870(1) — Art. 5 din acel Reglement dice:

(1) Vedĭ acel Reglement, în colecţiunea legilor otomane, ediţiunea francesă. Partea III pag. 500.

«Locuitoriĭ comunelor sunt autorisaţĭ a lua, în mod gratuit, din pădurile statuluĭ, lemne pentru trebuinţele lor, precum lemne pentru clădirea şi repararea locuinţelor, ambarelor, grajdurilor, carelor, instrumentelor aratoriĭ, precum şi lemnele de încăldit necesariĭ pentru casele lor. Asemenea vor putea lua în mod gratuit, lemnele şi cărbuniĭ ce vor transporta cu propriile lor care saŭ vite spre a le vinde la bazarul comuneĭ lor. Cu tóte acestea, când va fi cestiune de cuantităţĭ considerabile, saŭ de vîndarea lor în alte bazarurĭ de cât acela al comuneĭ lor, eĭ vor plăti o taxă. Locuitoriĭ comunelor vor fi asimilaţĭ comercianţilor, pentru lemnele cu care ar voi să facă un negoţ».

In privinţa dreptuluĭ de păşunare art. 13 dispune:

«In toţĭ aniĭ, muhtarul din fie-care comună, va remite agentuluĭ forestier local un tabloŭ arătând specia şi numĕrul vitelor, ce locuitoriĭ doresc să ducă în pădurile statuluĭ.

Pe timpul resbeluluĭ, administraţiunea de atuncĭ, a supus luarea lemnelor din pădurile statuluĭ, la plata unor taxe, fixate după cualitatea şi grosimea lemnelor. Acest sistem, s'a menţinut provisoriŭ de administraţiunea domenielor, până la regularea regimuluĭ forestier.

Dispoziţiunele legiĭ privitóre la locurile metruke de o însemnătate maĭ mică, ăriĭ, pieţe şi tîrgurĭ n'aŭ trebuinţă de comentariĭ.

In resumat, posesiunea din partea comunelor de pămînturĭ domeniale, în mod colectiv şi exclusiv, ca pămînturĭ *metruké*, formézã excepţiunea în lege, care, ca regulă generală, nu admite de cât posesiunele individuale. Acésta se explică prin interesul fiscal ce are statul a nu perde taxele ce percepe la diferitele mutaţiunĭ ale posesiunelor cu tapu; de altminterĭ, comuna formézã sub regimul otoman, o persóna morală, capabilă de a poseda proprietăţĭ imobiliare. Ne remâne să examinăm natura posesiunelor individuale pe pămînturile domeniale.

Vom analisa, întâiŭ, disposiţiunele principale relative la drepturile şi obligaţiunele posesoruluĭ, pe de o parte, şi pe de alta ale statuluĭ, ast-fel precum le găsim formulate în codice, şi vom examina, apoĭ, daca, prin disposiţiunele legilor ulteriore, s'a modificat în esenţa eĭ, natura acestor drepturĭ.

Dreptul de posesiune pe domeniele statuluĭ se dobîndesce:

1. Prin moştenire;

2. Prin dreptul de preferinţă saŭ preempţiune, acordat în cas de deces, şi în lipsă de moştenitorĭ direcţĭ, rudelor colaterale ale decedatuluĭ, şi locuitorilor comuneĭ unde pămîntul este situat.

3. Prin diferitele transacţiunĭ admise de dreptul comun, pentru trasmisiunea între viĭ a proprietăţiĭ, cu titlul oneros saŭ grătuit.

4. Prin concesiunea făcută de stat la cas de vacanţă.

Vom avea ocasiunea a arăta disposiţiuniie privitóre la aceste patru modurĭ de acuisiţiune, când vom examina drepturile şi obligaţiuniie posesoruluĭ.

Dreptul de posesiune se maĭ dobêndesce:

5. Prin ocupaţiunea pămînturilor mevat mórte spre a le cultiva, după cum am vĕdut maĭ sus.

6. Prin dreptul de permanenţă care se dobândesce, dice art. 78 «de orĭ-cine, avênd saŭ nu vre un titlu legal saŭ just, va fi posedat şi cultivat, fără contestaţiune, în un period de dece anĭ pămînturĭ miriié şi mevcufe; în acest cas pămîntul nu maĭ póte fi considerat ca vacant, şi urmézã a se libera posesoruluĭ un noŭ tapu, fără plată de taxă».

Tóte modurile de acuisiţiune enumerate maĭ sus, daŭ dreptul posesoruluĭ a obţine de la stat titlul de posesiune tapu, care trebue liberat, după diferitele categoriĭ, cu, saŭ fără plată de taxă.

Plata anticipată *mu'adjélé*, din art. 3 consistă dintr'o taxă proporţională de 5 la sută asupra valoriĭ pămîntuluĭ, şi dintr'o taxă de 3 leĭ turcescĭ cheltuiala hârtieĭ.

Evaluarea fonduluĭ, pentru fixarea taxeĭ se face de comisiunĭ de expertisă; pămînturile ce se conced de guvern, se pun în licitaţiune. (1)

Reglementul asupra tapuelor are de obiect organisarea acestuĭ serviciŭ. Intregul acest serviciŭ depinde de Ministerul de Finance, şi se concentra la Directiunea Archivelor Imperiale din Constantinopol. In urma organisaţiuneĭ Vilaietelor prin legea organică din

(1) Credem interesant a da un extract a condiţiunelor unor asemenĭ licitaţiunĭ publicate în Constantinopol în diarul Djeridei-havadis, şi reproduse de d. Belin in Journ. Asiat. 1861 pag. 436. Imobilele puse în vîndare şi situate în Rumelia şi Anatolia eraŭ de diferite categoriĭ: hanurĭ, prăvăliĭ, fabricĭ de tors mătase, livedĭ, viĭ, chisle, etc.

In condiţiunile licitaţiuneĭ se dicea că pămînturile care, ab-antiquo, aŭ fost mülk, se vor adjudeca cu acelaşĭ titlu, pentru care avea să se libereze adjudecatarului un titlu constatând dreptul săŭ de proprietate mülk; pamînturile *vacuf* pe care se aflaŭ sădirĭ sau clădirĭ mulk, se vindeaŭ cu condiţiunea de a rĕmânea în aceleaşĭ condiţiunĭ; actul de vîndare urma sa se libereze, pentru fond de către administraţiunea vacufelor, iar pentru sădirile şi clădirile mulk de către mehkéme.

Darea în posesiunea *tesarüf* a livezilor, tarlalelor, şi alte pămînturĭ miriié se făcea în condiţiunele codiceluĭ art. 1—8. Domnul Belin ne arată, tot la locul citat, că în anul 1860 vîndĕrile prin licitaţiune a pămînturilor vacante miriié, au produs, 1,010 pungĭ sau 505,000 leĭ.

1867, o ordonanţă vizirială, a înfiinţaĭ la reşedinţa fie-căruĭ Vilaiet câte o administraţiune a arhivelor, reservându-se Ministeruluĭ de Finance concedarea pămînturilor de o valóre maĭ mare.

Posesorul cu tapu al unuĭ pămînt miriié se chiamă tesarif, saŭ mütesarif, în opposiţiune cu malik, mülksahibi, proprietar. Statul este proprietarul fonduluĭ; el a luat administrarea directă a intereselor sale, care, odinióră se exersaŭ, în numele sěŭ, de concesionariĭ feudatarĭ, consideraţĭ ca stăpânĭ aĭ pămîntuluĭ» *sahibi-erz*.

«Modul de proprietate, dice Belin (1), indicat prin expresiunea tesarif însemnéză un drept de proprietate, fiind că posesorul culege rôdele, el póte dispune de dênsul, în unele casurĭ, chiar prin vîndare; cu tóte acestea detentorul n'are asupra acestuĭ imobil proprietatea civilă. Intr'un cuvênt, el nu se bucură de acéstă proprietate, de cât cu condiţiunea de a plăti o dare anuală către vacuf saŭ către stat, după cum acea proprietate este *mer*, *cujé* saŭ *miriié*; în unele casurĭ proprietatea trebue să facă act de vasalitate, detentorul fiind obligat a'şĭ procura un noŭ titlu de posesiune care stabilesce natura, şi, prin urmare, origina acestuĭ pămînt. Găsim acĭ o analogie óre-care, însă nu complectă cu *dominium bonitarium* al Romanilor.

«Tesariful presintă asemenea, sub óre-care privirĭ, o afinitate cu emfiteosa şi cu dreptul de superficie din legislaţiunea romană; în sensul acesta, că statul, nepulênd cultiva însuşĭ aceste pămînturĭ, caută, ca cel maĭ bun mijloc de exploataţiune, a le da în arendă, cu termen lung, spre a'şĭ asigura un venit fix şi periodic».

Am reprodus acéstă definiţiune, cu tóte că ea nu prea este făcută în termenĭ juridicĭ, şi nu este suficientă, fiind-că din explicaţiunele ce ne dă d. Belin, putem, cel puţin vedea cea ce posesiunea cu tapu nu este.

Să observăm, maĭ întâiŭ, că plata uneĭ dărĭ anuale, adică dijma, nu constituie o condiţiune a posesiuneĭ cu tapu. Am vědut, când am expus originile proprietăţiĭ la musulmanĭ, că dijma este un adevěrat imposit perceput asupra tutulor pămînturilor cultivate, orĭ-care ar fi titlul cu care ele se posedă; pentru pămînturile *uchriié*, libere ale musulmanuluĭ, acéstă dare, uşur, are un caracter religios, în realitate, însă, dice jurisconsultul musulman, ea nu este alt-ceva de cât haradjul *mucaséme*, proporţional; pentru pămînturile haradjiié, haradjul constitue un tribut; acest caracter însă, l'a perdut dijma, în urma reformelor carĭ aŭ stabilit egalitatea înaintea dărilor către Stat. — De aci resultă, fie dis în trécĕt, cu privire la regularea proprietăţiĭ în Dobrogea, că dijma, transformarea eĭ în o dare bănéscă, este cu totul străină de cestiunea proprietăţiĭ. Alt-ceva este taxa tapuluĭ ce se plătesce la cas de vacanţă saŭ de alienaţiune; acéstă taxă nu maĭ are astă-dĭ caracterul unuĭ act de vasalitate ce'l avea odinióră, (definiţiunea d-luĭ Belin are în vedere raporturile între posesorĭ şi feudatarĭ timar şi ziamet), ea se percepe, însă, de proprietarul fonduluĭ Statul ca un drept ce i se reservă de lege în raporturile sale cu tesariful; acéstă taxă, dice art. 3 din Cod., este un *mu'adjélé*, o plată anticipată, care se face în schimbul dreptuluĭ de posesiune. De aceia, ea nu trebue confundată cu taxele de transmisiune ce se percep la noĭ; vom vedea că taxa tapuluĭ nu se percepe în casurile în care legea admite transmiterea pămîntuluĭ, cu titlul de moştenire, la uniĭ din moştenitoriĭ naturalĭ aĭ posesoruluĭ.

Tesariful nu dobêndesce proprietatea absolută a pămîntuluĭ miriié, Statul rĕmâne proprietarul subsoluluĭ, iar tesariful n'are drept de cât asupra superficieĭ. Acest drept de superficie este el, cel puţin, întreg şi absolut? Nicĭ acésta nu se póte admite, fiind-că, fără a vorbi de dreptul de proprietate ce avea Statul asupra unor specíĭ de arborĭ, drept desfiinţat astă-dĭ, posesiunea este subordonată maĭ multor condiţiunĭ şi obligaţiunĭ, carĭ daŭ Statuluĭ, în cualitatea sa de proprietar, un drept permanent de control şi de intervenţiune.

Posesiunea cu tapu se póte asimila, sub unele privirĭ, cu un usufruct alienabil şi transmisibil prin moştenire, însă la uniĭ, numaĭ, din moştenitoriĭ naturalĭ aĭ posesoruluĭ; în alte casurĭ, ea se apropie cu totul de embatic.

Fără a avea pretenţiunea de a formula o definiţiune complectă şi satisfăcĕtóre întru tóte, putem dice, că posesiunea cu tapu de pămînturĭ domeniale, constitue o posesiune sui generis a legislaţiuneĭ otomane, o desmădulare parţială în favorul posesoruluĭ a drepturilor de proprietate asupra superficieĭ, alienabilă şi transmisibilă la uniĭ din moştenitoriĭ naturalĭ aĭ posesoruluĭ; Statul rĕmânênd proprietarul subsoluluĭ, şi păstrând un drept de control asupra întrebuinţăriĭ ce face posesorul de pămîntul sěŭ.

Examinarea disposiţiunelor prin care se determină raporturile între posesor şi Stat, proprietarul fonduluĭ, ne va convinge c'acest fel de posesiune este cu totul propriŭ legislaţiuneĭ otomane.

Posesorul are dreptul de a se folosi de pămîntul sěŭ, de a'l cultiva, direct saŭ prin arendare, după cum îl povăţuesce interesele sale. Acésta însă, nu este numaĭ un drept al

(1) Journ. Asiat. 1862 pag. 159.

sĕŭ, este și o datorie, o condițiune principală la care este subordonată posesiunea sa.

El este obligat să cultive pămîntul ce posedă, și el perde dreptul sĕŭ, daca lasă pămîntul improductiv treĭ anĭ d'a-rêndul fără scusă valabilă (art. 68). Scusele admise de lege sunt: lăsarea de a se odihni pămîntul pe timpul necesar, după obiceiurile locale; necesitatea de a lăsa, pe un timp óre-care, necultivate, după retragerea apelor, pămînturile carĭ aŭ fost inundate; captivitatea în timp de resbel. La aceste scuse, enumerate de art. 68, trebue să adăogăm cea prevedută de art. 72, adică emigrarea pentru un motiv legitim. Emigratul conservă dreptul sĕŭ de posesiune; «daca, însă, dice art. 72, eĭ (emigrațiĭ) nu se întorc în termen de treĭ anĭ din diua în care aŭ încetat motivele legitime care 'ĭ-aŭ silit să plece, și daca lasă, ast-fel necultivate pămînturile lor, acestea vor fi supuse la formalitatea tapueluĭ».

După dispozițiunile din Codice, posesorul nu avea proprietatea arborilor venițĭ naturalmente pe pămîntul sĕŭ; el nu putea să le tae, și, la cas de contravențiune, el trebuia să despăgubéscă pe Stat (art. 28); numaĭ prin cultivarea acestor arborĭ, saŭ altoirea, el dobîndea proprietatea lor (art. 26.)

Posesorul nu póte să schimbe destinațiunea loculuĭ, fără autorisațiunea administrațiuneĭ; el nu póte, fără acéstă autorisațiune, să sape pămîntul spre a face cărămidĭ saŭ olane, la cas de contravențiune, el trebue să plătéscă Statuluĭ valórea pămîntuluĭ (art. 12). Asemenea, el nu póte face plantațiunĭ saŭ construcțiunĭ fără acéstă autorisațiune, autoritatea este în drept de a le desființa (art. 25, 31). Cu tóte acestea, o prescripțiune de 3 anĭ se admite prin art. 25 în favorul posesoruluĭ, pentru sădirile făcute de dînsul; după trecerea de 3 anĭ, autoritatea nu le maĭ póte desființa, și posesorul dobîndesce proprietatea mülk asupra lor.

Acéstă prescripțiune de treĭ anĭ nu se prevede și pentru clădirĭ (art. 31); ele însă devin proprietatea mülk a posesoruluĭ; legea trebue interpretată ast-fel, că autoritatea este în drept a opri lucrările de construcțiunĭ; nu póte, însă, să pue să se dărâme construcțiunile terminate.

Posesorul are dreptul de a înstrăina pămîntul sĕŭ cu titlu gratuit saŭ oneros; înstrăinarea, însă, trebue să se facă cu permisiunea prealabilă a autorităţiĭ; «fără acéstă autorisațiune, dice art. 36, înstrăinarea a orĭ-căruĭ pămînt miri este nulă și fără valóre. Dreptul de posesiune a aqueroruluĭ este esentialmente subordonată aceteĭ permisiunĭ».

Nu putem insista în destul asupra importanțeĭ dispozițiunilor tutelare conținute în art. 36. Acest articol este corolarul dispozițiunilor din art. 8 și 130, care oprese de a se conceda pămînturile destinate la hrana locuitorilor, în bloc, la una, saŭ la câte-va persóne numaĭ, spre a forma exploatațiunĭ întinse, expunênd pe locuitoriĭ din comunele rurale a cădea în starea de proletarĭ, și silindu'ĭ, ast-fel, de a emigra. Statul, prin art. 130, își reservă dreptul, acolo unde condițiunile locale o permit, de a ceda loturĭ maĭ marĭ de pămînturĭ, spre a forma exploatațiunĭ agricole maĭ importante; dar acésta nu trebue să se facă cu risicul de a se despopora comunele rurale.

Art. 36 are, dar, de scop principal, de a feri poporațiunile în contra unor speculațiunĭ, a căror efect ar fi de a distruge întrégа economie a legeĭ, întemeiată pe o înțeléptă prevedere, pe adevĕratele interese economice ale orĭ-căreĭ țĕrĭ.

Uniĭ s'aŭ încercat a contesta importanța dispozițiunelor din art. 36; s'a susținut că legiuitorul subordonând alienațiunele uneĭ permisiunĭ prealabile obținută de la autoritate, n'a înțeles alt-ceva de cât de a cere îndeplinirea formalităților necesare pentru liberarea tapueluĭ, nevoind să țină în sémă transacțiunile ce s'ar face fără îndeplinirea acestor formalitățĭ. Ca dovadă, se aduce dispozițiunile din Reglementul tapuelor, care nu prevede niciĭ o formalitate de îndeplinit pentru obținerea autorisațiuneĭ prealabile; se adaogă, că condițiunea din art. 36, în înțelesul ce'ĭ dăm noĭ, se putea admite, până la un punct órecare, când era oprită urmărirea pămînturilor miriie, pentru datoriĭ către particularĭ; dar c'acéstă dispozițiune nu maĭ are niciĭ un înțeles, după ce, prin legĭ ulteriόre, s'aŭ autorisat aceste urmărirĭ. La acésta rĕspundem, că daca Reglementul tapuelor nu prevede formalitățĭ speciale pentru obținerea autorisațiuneĭ prealabile, întrégа, însă, procedură, prescrisă pentru liberarea tapueluĭ, dă administrațiuneĭ un mijloc de control sigur și eficace, spre a se împotrivi alienațiunelor ce s'ar face în detrimentul intereselor Statuluĭ. Ca dovadă, este în destul să se citéscă formele prescrise de art. 3 din Reglement. Către autoritatea administrativă se înaintéză actele relative la vîndare; autoritatea administrativă liberéză actul de posesiune provisoriŭ, «după ce aŭ luat informațiunile necesare»; autoritatea administrativă face raportul sĕŭ către Direcțiunea Archivelor pentru liberarea titluluĭ definitiv. Este, dar, evident că, daca vîndarea se face în condițiunĭ vătĕmătóre pentru Stat, autoritatea póte refusa liberarea actuluĭ provisoriŭ, arĕtând în raportul sĕŭ motivele pentru carea vîndarea nu trebue autorisată. Cât pentru argumentul tras din legile maĭ recente, vom examina maĭ jos aceste legĭ și importanța lor; vom observa, însă, de

acum, că însușĭ editorul colecțiuneĭ francese a legilor otomane, în nota pusă la art. 36, de și arată că importanța practică a acestuĭ articol, s'a micșorat fórte, după ce s'a autorisat urmărirea pămînturilor miriiĕ pentru datoriĭ și ipotecarea lor, totușĭ nu conchide la abrogarea luĭ.

Și noĭ dicem, că în transacțiunele ordinare autorisațiunea dată de către autoritate, se confundă cu formalitățile liberăriĭ tapueluĭ; dar, în circumstanțe grave, când prin evenimente extraordinare, starea normală a lucrurilor este sguduită, când poporațiunele sunt puse în mișcare, și interesele economice ale uneĭ regiunĭ întregĭ sunt amenințate, atuncĭ prerogativa reservată Statuluĭ, își dobĕndesce întrégă eĭ valóre

Urmând cu examinarea drepturilor și a obligațiunilor posesoruluĭ, vom menționa pentru memorie, căcĭ aceste disposițiunĭ sunt abrogate, că art. 115 din codice oprea urmărirea pămînturilor miriiĕ pentru datoriĭ către particularĭ; posesorul putea, însă, conform art. 116, 117 și 118, să asigure pe creditorul sĕŭ printr'o vîndare simulată și ipotecară numită firagh-bilvefa, care reamintesce contractul fiduciar din dreptul roman. Acéstă vîndare simulată, însă, n'avea efectele sale de cât pe timpul cât trăia deb'torul, și daca lăsa moștenitorĭ naturalĭ direcțĭ.

La cas de deces, Codicele nu recunoscea cualitatea de moștenitorĭ de cât copiilor și părinților decedatuluĭ (art. 56, 56 și urm.). Daca decedatul nu lăsa niciĭ copiĭ, niciĭ părințĭ, ceĭ-l-alțĭ moștenitorĭ naturalĭ nu veneaŭ, de drept la moștenire: pămîntul devenea vacant, iar frațiĭ, nepoțiĭ de fiĭ, și soțul supra-viețuitor eraŭ pușĭ în rîndul persónelor carĭ aŭ un drept de preempțiune asupra acestuĭ pămînt (art 59). Daca, însă, se află pe acest pămînt sădirĭ saŭ clădirĭ, acestea intră în patrimoniul decedatuluĭ, și moștenitoriĭ naturalĭ, recunoscuțĭ de legile civile și religióse, le moștenesc ca orĭ-ce altă avere saŭ proprietate a defunctuluĭ; moștenitorul natural, daca nu este nicĭ fiŭ, nicĭ părinte al decedatuluĭ, trebue să plătéscă taxa tapueluĭ pentru pămîntul pe care se află acele sădirĭ saŭ clădirĭ.

Am examinat până aci drepturile și obligațiunile posesoruluĭ. Cât privesce Statul el, după cum am vĕdut, păstra proprietatea arborilor venițĭ naturalmente; el rĕmâne proprietarul subsoluluĭ, și, ca consecuență, el este proprietarul minelor și carierelor care se află pe aceste pămĕnturĭ (art. 107); pe când aceste mine aparțin proprietaruluĭ pămîntuluĭ, când ele se află pe pămînturĭ mülk, saŭ în interiorul comunelor.

Acestea sunt raporturile de drept, stabilite prin Codice, între posesorul cu tapu de pămînturĭ miriiĕ, și Statul.

Prin legĭ succesive s'aŭ adus însemnate modificărĭ în aceste raporturĭ, lărgindu-se mult drepturile posesoruluĭ.

O lege din 1867 a întins dreptul de moștenire la frațĭ, surorĭ, nepoțĭ de fiĭ și la soțul supra-viețuitor; adică la acele rude, carĭ, după art. 59 din Codice, n'aveaŭ de cât un drept de preempțiune; ele aŭ fost admise a moșteni d'a-dreptul, fără a plăti taxa tapueluĭ; ceĭ-l'alțĭ moștenitorĭ naturalĭ, recunoscuțĭ de legile civile și religióse, tot aŭ rĕmas exclușĭ de la moștenire.

Ca compensațiune a lărgireĭ dreptuluĭ de moștenire, și a împuținăriĭ casurilor de desherență, legea din 1867 a impus plata, o-dată pentru tot-d'a-una, a uneĭ dijme și jumĕtate repărțită pe un period de cincĭ anĭ.

O altă lege din 1869 permite urmărirea pămînturilor miriiĕ pentru plata datoriilor posesoruluĭ, chiar după mórtea acestuia. Din prețul eșit la licitațiune, Statul ia o parte, cea-l-altă este lăsată creditorilor.

Vom menționa, în fine, ordonanța din 1870 (1), prin care Statul renunță la dreptul ce'l avea asupra arborilor venițĭ naturalmente pe pămînturile miriiĕ; ordonanța abrogă toțĭ articoliĭ din Codice relative la drepturile Statuluĭ asupra arborilor de felul acesta, și astfel posesorul a devenit stăpân pe întrégă superficie a pămîntuluĭ domenial posedat de dînsul.

Aceste legĭ și ordonanțe, modificat'aŭ ele natura posesiunelor pe domenile Statuluĭ? Posesorul cu tapu, dobîndit'a el proprietatea absolută asupra acestor pămînturĭ?

Nu găsim nimic în aceste disposițiunĭ care să justifice o asemenea conclusiune:

Dreptul de preempțiune ce'l aveaŭ uniĭ din moștenitoriĭ naturalĭ aĭ posesoruluĭ, s'a preschimbat în un drept de moștenire, rĕmânĕnd, însă, exclușĭ ceĭ-l-alțĭ moștenitorĭ admișĭ de legile civile și religióse; ca compensațiune pentru împuținarea casurilor de desherență, Statul a impus o dare extraordinară de o dijmă și jumĕtate.

Autorisațiunea de a se urmări posesiunele cu tapu pentru plata de datoriĭ, încă maĭ puțin póte constitui o schimbare în natura acestor posesiunĭ. Intre vîndarea silită și înstrăinările de bună voe, ce, cu óre-care restricțiunĭ, este îndreptățit posesorul a face, nu vedem o diferință esențială de cât numaĭ că caracterul real al dreptuluĭ, ce'l are posesorul asupra superficieĭ s'a determinat în mod complect. Cât pentru drepturile Statuluĭ asupra fonduluĭ, asupra tutulor produselor subsoluluĭ, ele aŭ remas intacte. Acum, ca și înain-

(1) Vedĭ. despre acéstă ordonanță, nota de la art. 28 din Cod. Propr. fonciare.

tea acestor modificărĭ, Statul continuă a fi considerat ca proprietarul fonduluĭ, şi titlul posesoruluĭ nu s'a schimbat, şi astădĭ el se chiamă tesarif.

Vom termina cu observaţiunea ce am făcut'o la inceput; trebue să căutăm în caracterul religios ce l'a avut constituirea domenuluĭ public în ţĕrile musulmane, motivul principal care a oprit pre Guvernul Otoman de a preface posesiunele domeniale în proprietăţĭ depline şi absolute.

CODICELE
PROPRIETĂŢIĬ FONCIARE

(PROMULGAT IN ANUL HEDGIREI 1274—DE LA HRISTOS 1858)

Titlul Preliminariŭ

Art. 1. Pămîntul e clasat, în Turcia, în cincĭ categoriĭ :

1º Pămîntul *mülk* proprietate privată absolută.

2º Pămîntul *miriié*, domen public proprietatea Statuluĭ.

3º Pămîntul *mevcufé*, bun de mână mórtă, nesupus mutaţiuneĭ.

4º Pămîntul *metruké*, lăsat pentru usul public.

5º Pămîntul *mevat*, mort.

Art. 2. Pămînturile *mülk*, saŭ de proprietate privată, sunt de patru felurĭ :

1º Cele carĭ se află în interiorul comuneĭ saŭ al cantónelor (1) şi la marginea acestor circonscripţiunĭ, în un perimetru de o jumătate deunum (2), cel mult, acésta ca complement al locuinţelor.

2º Pămînturile care, distrase din domenul public, aŭ fost date, cu titlu *mülk*, la diferite persóne, spre a se folosi de ele în tóte condiţiunele unuĭ *plenum dominium (milkiiet)*, conform prescripţiunilor legiĭ religióse.

3º Pămînturile de dijmă-*uchrié* adecă cele carĭ, împărţindu-se pe timpul cuceririĭ între biruitorĭ, li s'aŭ dat în deplină proprietate.

4º Pămînturile numite *haradjiié*, care la aceeaşĭ epocă, aŭ fost lăsate şi confirmate în posesiunea indigenilor (nemusulmanĭ).

Haradjul pămîntuluĭ este de două felurĭ :

Haradjul *mucasémé*, imposit proporţional, care, după importanţa produsuluĭ pămîntuluĭ, se póte urca de la a decea parte la jumătate din recoltă.

Haradjul *muvazar*, imposit fix, impus asupra pămîntuluĭ

Pămîntul *mülk*, este lăsat la intréga dispositiune a proprietaruluĭ; el se transmite prin moştenire, ca proprietatea mobiliară şi póte face obiectul prescripţiunilor legiĭ privitóre la constituirea în vacuf, la amanet, saŭ ipotecă, la donaţiunĭ şi la drepturile de preempţiune şi de preferinţă,

Pămînturile *uchrié* şi *haradjié*, la cas de mórte a proprietaruluĭ fără moştenitor, se întorc la domenul public (*beit ul mal*) şi devin ast-fel *miriié*.

Legislaţiunea şi procedura relativă la aceste patru felurĭ de bunurĭ *mülk*, aflându-se în cărţile de jurisprudenţă religiósă (*figh*) nu vor fi tratate aci.

Art. 3. Pămînturile *miriié*, depind întru tóte de domenul public. Acestea sunt câmpurile, locurile de adăpost şi de păşune de vară şi de iarnă, pădurile şi alte domeniĭ a căror folosinţă se da în arendă de către guvern şi care se dobândeaŭ altă dată, la cas de vîndare saŭ de vacanţă, prin concesiunĭ şi permisiunĭ liberate de către feudatarĭ *timar* şi *ziamet*, consideraţĭ ca stăpânĭ aĭ pămîntuluĭ (*sahibi-erz*) şi, maĭ târdiŭ, de către multezimĭ şi muhasilĭ. Acest ordin de lucrurĭ fiind desfiinţat, posesiunea acestor pămînturĭ se va dobândi de acum înainte, prin permisiunea şi concesiunea agentuluĭ *ad-hoc*, al guvernuluĭ. Ceĭ carĭ vor dobândi aceste posesiunĭ vor priimi un titlu de posesiune numit tapu investit cu *Tughrana* Imperială. Tapu este o plată anticipată, (*mu'adjéle*), care se face în schimbul dreptuluĭ de posesiune şi se varsă pe comptul tesauruluĭ în mânile agentuluĭ competent.

Art. 4 Pămînturile *mevcufé*, sunt de două felurĭ :

1º Cele care, fiind *mülk*, la origină aŭ devenit vacuf prin îndeplinirea formelor prescrise de legea religiósă (*sheriat*). Aceste pămînturĭ depinde de administraţiunea vacufuluĭ, care are asupra lor tóte drepturile de proprietate; ele, prin urmare, nu sunt supuse legilor civile (*canun*), ci condiţiunelor aşedate de fondatorĭ, Codicile acesta nu se ocupă de vacufurile de acéstă categorie.

(1) Cantonul este o aglomeraţiune de locuinţe maĭ mică de cât comuna.
(2) Măsură de suprafaţă, vedĭ art. 131 din acest codice.

2º Pămînturile care, distrase din domenul public, aŭ fost constituite în vacufurĭ, saŭ de către Sultanĭ, saŭ de către particularĭ, cu autorisaţiunea Suveranuluĭ. Fiind că vacufurile de acest fel nu sunt alt-ceva de cât concedarea din partea guvernuluĭ, pentru o destinaţiune specială, a uneĭ părţĭ din veniturile publice, precum dijma şi alte dărĭ *(rusum)* ele nu constituesc vacufurĭ reale şi propriŭ dise. De altminterĭ cele maĭ multe vacufurĭ din Imperiŭ aparţin acesteĭ categoriĭ, şi fiind-că, ast-fel, pămînturile aŭ devenit vacufurĭ, în mod subsidiar, în urma destinaţiuneĭ speciale la care aŭ fost afectate, tot aşa ca pămînturile *uchriié*, ele sunt supuse disposiţiunelor legiĭ civile coprinse maĭ jos. Osebirea numaĭ, este, că taxele de înstrăinare *(firagh)* de transmitere prin moştenire *(intical)*, şi de acuisiţiune a pămînturilor vacante, care, când este vorba de proprietăţĭ curat ale Statuluĭ, se varsă în tesaurul public-*miri*, trebue vărsate, pentru aceste vacufurĭ, la casa administraţiuneĭ vacufuluĭ.

De câte orĭ, în disposiţiunile acestuĭ codice relative la pămînturile vacuf, se va întrebuinţa espresiunea «pămînturĭ mevcufé» trebue înţeles acest fel de vacufurĭ, care aŭ dobândit acéstă însuşire in un mod subsidiar, prin destinaţiunea specială la care ele aŭ fost afectate.

Aceste vacufurĭ se împart în două clase:

Una în care fondul aparţine Statuluĭ, care percepe dijma şi cele l'alte dărĭ *(rusumat)* şi numaĭ taxa de posesiune, adecă preţul cumpărăriĭ dreptuluĭ de folosinţă, remâne afectată la o destinaţiune specială.

In cea l'altă clasă, fondul aparţine Statuluĭ, dijma, însă, şi cele-lalte veniturĭ precum şi taxele pentru dobêndirea posesiuniĭ, sunt afectate uneĭ destinaţiunĭ speciale. Disposiţiunile legiĭ civile *(canunié)*, relative la vêndarea şi la transmiterea prin moştenire, nu sunt aplicabile la aceste pămînturĭ, numaĭ administraţiunea vacufuluĭ are dreptul a le cultiva direct saŭ prin arendare, iar veniturile se întrebuinţéză conform disposiţiunelor luate de fondatorĭ.

Art. 5 Pămînturile *metruke*, sunt de două felurĭ:

1º Cele care, precum spre esemplu, calea publică sunt lăsate pentru usul comun al poporaţiunelor.

2º Cele care, precum, locurile de păşunare, sunt lăsate în folosul uneĭ comune saŭ al unuĭ canton, saŭ al maĭ multor comune şi cantóne întrunite.

Art. 6. Pămînturile *merat*, sunt locurile deşerte care, neaflându-se în posesiunea nimenuĭ şi nefiind lăsate saŭ afectate poporaţiuneĭ, se întind departe de comune şi cantóne, la o depărtare de unde vocea umană nu se póte audi la punctul estrem al locurilor locuite, adică la o depărtare de o milă şi jumătate saŭ aprópe, o jumătate oră.

Art. 7. Acest Codice este împărţit în treĭ Cărţĭ:

Cartea I. Domenul public-*erazii-miriié vé mevcufé.*

Cartea II. Pămînturĭ abandonate şi pămînturĭ mórte *erazii-metruké vé merat.*

Cartea III. Diferite felurĭ de proprietăţĭ neclasate în categoriile precedente.

CARTEA I.

Domenul public.

TITLUL I.

Despre diferitele modurĭ de acuisiţiune a posesiuneĭ pe pămînturile domenuluĭ public.

Art. 8. Totalitatea pămînturilor uneĭ comune saŭ a unuĭ canton, nu póte fi concedată în bloc obşteĭ locuitorilor, saŭ, prin alegere, la unul numaĭ saŭ la doĭ din eĭ. Aceste pămînturĭ se vor concede, în parte fie-căruĭ locuitor, şi i se va remite un titlu de posesiune tapu, constatând dreptul sĕŭ de posesiune.

Art. 9. Pămînturile *miriié*, arabile vor putea priimi, direct saŭ prin locaţiune, orĭ-ce cultură, precum grâŭ, orz, orez, roibă şi alte grâne. Ele nu pot să remână necultivate fără scusă valabilă şi bine constatată, precum se arată la titlul despre desherenţă.

Art. 10. Livedile care se cosesc *ab-antiquo* şi care plătesc dijma, sunt considerate ca pămînturĭ cultivate, posesiunea lor se dă cu tapu. Posesorul, singur, póte să se folosésca de iarbă; el este în drept a depărta pe orĭ ce străin. Aceste livedĭ, cu autorisaţiunea autorităţiĭ competente, se pot ara şi semâna.

Art. 11. Posesorul, cu tapu, a unuĭ loc de arătură, este singur în drept de a se folosi de iarba numită *Kilimba*, pe care o lasă să crescă spre a permite pămîntuluĭ de a se odihni după trebuinţă. El este în drept a opri intrarea vitelor străine.

Art. 12. Nimenĭ fără permisiunea prealabilă a autorităţiĭ competente, nu póte să sape pămîntul ce posedă, spre a face cărămidĭ saŭ olane. La cas de contravenţiune, fie acest pămînt *miriié* saŭ *mevcufé*, el va plăti în folosul tesauruluĭ, preţul pămîntuluĭ întrebuinţat, după valórea locală.

Art. 13. Posesorul cu tapu póte opri pe orĭ-cine a trece pe pămîntul săŭ; deca, însă, există *ab-antiquo*, un drept de trecere, posesorul nu se va putea împotrivi.

Art. 14. Nimenĭ fără autorisaţiunea şi intervenirea posesoruluĭ, nu póte de la sine, să întrebuinţeze pămîntul altuia, să cládéscă clăi pe dênsul şi să facă în mod arbitrar orĭ-ce alt act de posesiune.

Art. 15. Daca toțĭ, saŭ unul din co-posesorĭ, cer împărțirea unuĭ pămînt posedat în indivisiune, și care se póte împărți ast-fel ca fie-care părtaș să se pótă folosi de partea ce'ĭ va reveni, în acest cas partea fie-căruia se va alege de către autoritatea competintă în presența părților saŭ a representanților lor, fie prin tragere la sorțĭ, după formele stabilite de legea religiósă, fie prin orĭ-ce alt mijloc echitabil, ținĕndu-se sémă, după natura loculuĭ de diferitele calitățĭ ale pămîntuluĭ. Daca aceste pămînturĭ nu se pot împărți, ele vor continua a fi posedate în indivsiunne, și nu li se va aplica sistemul numit *muhaiat*, adică alternarea între coposesorĭ.

Art. 16. După împărțirea pămîntuluĭ în formele prescrise prin articolul precedent, și după ce fie-care din coposesorĭ, însemnându'șĭ hotarele, va fi obținut tradițiunea părțeĭ sale, și va fi intrat în posesiunea eĭ, nu se va maĭ putea cere anularea partagiuluĭ, spre a se procede la o nouă repartițiune.

Art. 17. Partagiul nu se póte face fără autorisațiunea și ministeriul autorităţiĭ competente. Partagiul făcut în afară din aceste condițiunĭ, s'ar considera ca nul și neavenit.

Art. 18. Daca coposesoriĭ saŭ uniĭ din eĭ sunt minorĭ, partagiul pămînturilor susceptibile de divisiune, precum se arată la art. 15, se va face prin mijlocirea tutorilor. Asemenea se va procede în privința individilor în stare de alienațiune mintală; partagiul se va face prin mijlocirea tutorilor lor.

Art. 19. Cel care are singur posesiunea, cu tapu, de pădurĭ saŭ *pernalykurĭ* (1) le póte tăia spre a le preface în locurĭ de arătură.

Daca, însă, aceste pădurĭ saŭ *pernalykurĭ* se posedă în mod colectiv, unul din coposesorĭ, nu póte, fără consimțimîntul celor alțĭ să le taie spre a le preface în locurĭ de arătură; ceĭ-l'alțĭ devin coposesorĭ aĭ locurilor curățite fără consimțimîntul lor.

Art 20. Afară de casurile unde există o scusă valabilă, constatată pe cale judecătoréscă, precum minoritate, nebunie, silă saŭ absență, nicĭ o acțiune nu va fi primită pentru pămînturĭ care aŭ fost posedate, cu tapu, în curs de dece anĭ fără contestațiune. In curs de dece anĭ, de la încetarea causeĭ de scusă, acțiunea va fi primită; după trecerea acestuĭ termen, ea va fi respinsă. Daca, însă, deținitorul recunósce c'a luat și cultivat acel pămînt în mod arbitrar, în acest cas nu se va ține sémă de timpul ce a trecut nicĭ de posesiune, și pămîntul se va restitui adevĕratuluĭ stăpân.

Art. 21. Când se restitue un pămînt, luat și cultivat în mod arbitrar saŭ violent, dar pentru care s'aŭ plătit dările regulat, usurpatorul nu va fi obligat a plăti chirie, saŭ despăgubire sub cuvînt că pămîntul s'a depreciat. Acésta se aplică și la pămînturile minorilor saŭ smintiților.

Art. 22. Când se restitue un pămînt luat și cultivat în mod arbitrar saŭ violent, cel care revendică póte, prin mijlocirea autorităţeĭ competente să pună să se redice semănăturile făcute de usurpator, saŭ iarba ce a lăsat să crésсă; el n'are dreptul de a'șĭ însuși acele semănăturĭ saŭ fînețe.

Art. 23. Individul care a luat un pămînt în locațiune, nu dobîndesce nicĭ un drept de permanență, prin faptul că l'a cultivat și s'a folosit de dênsul, în un lung șir de anĭ, pe cât timp este cunoscută cualitatea sa de locatar; posesorul va fi tot-d'auna în drept a lua înapoĭ pămîntul sĕŭ.

Art. 24. Nu există nicĭ o osebire între pămînturile cultivate și cele care *ab-antiquo* aŭ servit particularilor ca locurĭ de pășune de iarnă saŭ de vara (chîslac saŭ iailac), saŭ care sunt posedate cu tapu; se esceptă locurile de pășune afectate la trebuințele a treĭ saŭ cincĭ comune.

Posesoriĭ particularĭ unor locurĭ de pășune iailac saŭ chîslac vor plăti dările *iaĭliakié* și *chișlakié*, în proporțiune cu venitul acestor locurĭ.

Art. 25. Nimenĭ, fără autorisațiunea autorităţiĭ competente, nu póte sădi pe pămîntul ce posedă vii saŭ arborĭ roditorĭ; la cas de contra-venţiune, tesaurul are dreptul, în termen de treĭ anĭ, să le scóță; daca, după trecerea acestuĭ termen, sădirile aŭ ajuns în stare de a produce róde, ele vor remânea neatinse.

Sădirile făcute fără voea autorităţiĭ, dar pentru care a trecut termenul de treĭ anĭ, precum și cele făcute cu voea autorităţiĭ nu urmézā condițiunea pămîntuluĭ; ele devin *mülc*, proprietatea posesoruluĭ pămîntuluĭ; numaĭ dijma se va percepe din produsul anual, iar asupra pămîntuluĭ, pe care se află sădirile nu se póte pune darea fixă *mucatéa*.

Art. 26. Cel care va altoi saŭ cultiva arborĭ venițĭ naturalmente pe pămîntul ce posedă, fie singur fie în devălmășie, va dobîndi asupra lor dreptul de proprietate *mülk*, și nicĭ autoritatea nicĭ coposesoriĭ nu vor avea nicĭ un amestic în proprietatea acestor arborĭ, de la care numaĭ dijma se va percepe.

Art. 27. Nimenĭ nu póte face act de proprietar, altoind saŭ cultivând, fără autorisațiunea posesoruluĭ, arborĭ crescuțĭ naturalmente pe pămînt străin; posesorul pămîntuluĭ póte să'l oprésсă. Daca altoirea s'a făcut, posesorul póte cere, prin autoritate, scóterea acelor arborĭ.

Art. 28. Orĭ-ce arbor, roditor saŭ neroditor, fără escepțiunea, din următórele specĭ : *pa-*

(1) Pernalyk. quercus illex, tufan (nota din edițiunea francesă).

lamud, nucul, castanul, carpenul, şi stejarul, crescut naturalmente în un pămînt miriiè, urméză condiţiunea pămîntuluĭ; produsul aparţine posesoruluĭ pămîntuluĭ, tesaurul percepe dijma. Arboriĭ veniţĭ în mod natural, nu pot fi tăiaţĭ saŭ scoşĭ de către posesorul pămîntuluĭ, saŭ de către orĭ-cine altul. Cel care ar tăia saŭ ar scóte vre un arbor, va plăti tesauruluĭ valórea luĭ (1).

Art. 29. Cel care, cu permisiunea autorităţiĭ competente, va fi sădit pe pămîntul ce posedă arborĭ neroditorĭ, dobândesce asupra lor proprietatea mülk; el singur le póte tăia saŭ scóte din rădăcină; orĭ cine altul le-ar tăia, ar fi supus la plata valóreĭ lor. Aceste felurĭ de dumbrăvĭ sunt impuse la o dare fonciară *(idjareĭ-zémin)* echivalentă cu dijma, ţinêndu-se sémă de valórea pămîntuluĭ, după localităţĭ.

Art. 30. Afară de pădurile abandonate în munţĭ (*mubah*) şi cele afectate la usul comunelor, pădurile care sunt destinate trebuinţelor casnice (2), şi care transmiţêndu-se de la tată la fiŭ saŭ cumpărându-se, sunt posedate cu tapu, nu pot fi tăiate de cât de posesoriĭ lor. Posesorul póte opri, pe orĭ-cine de a face tăierĭ în acele pădurĭ; daca tăierea s'a făcut, se va plăti tesauruluĭ valórea arborilor în picióre. Pentru pămîntul pe care se află aceste pădurĭ, tesaurul (*miri*) percepe darea *idjareĭ-zamin;* echivalentă cu dijma. Procedura privitóre la aceste pădurĭ, este aceaşĭ ca pentru pămînturile *miriiè*.

Art. 31. Nu este permis a se ridica construcţiunĭ nouĭ pe un pămînt *miriiè*, fără permisiunea prealabilă a autorităţiĭ competente; la cas de contravenţiune, administraţiunea domenielor póte să ordone derîmarea lor.

Art. 32. Daca posesorul unuĭ pămînt *miriiè* are trebuinţă, după împrejurărĭ, să facă construcţiunĭ, el va putea, cu permisiunea autorităţiĭ competente, să clădéscă gospodăriĭ, morĭ, ogrăzĭ, şopróne, şure, grajdurĭ, ambare, tîrle etc. Cât pentru aşedarea uneĭ suburbe saŭ a unuĭ sat, pe un loc unde nu se află niciĭ o urmă de construcţiunĭ, obţinerea unuĭ decret imperial este necesar, căcĭ, în asemenea cas, permisiunea, numaĭ, a autorităţiĭ nu este suficientă.

Art. 33. Nimenĭ, niciĭ posesorul niciĭ orĭ-cine altul, nu póte îngropa un mort în un pămînt posedat cu tapu; la cas de contravenţiune, cadavrul, daca nu este încă redus în cenuşă, se va desgropa, prin intervenirea autorităţiĭ competente, şi se va transfera aiurea; daca nu se maĭ află niciĭ o remăşiţă, pămîntul care îl acoperea se va nivela.

Art. 34. Locul distras dintr'un pămînt miriiè, ca să serve de arie (*khirmen*), şi a căruĭ posesiune, de ordinar, se dă prin tapu cu titlu particular saŭ comun, este supus legislaţiuneĭ celor l'alte pămînturĭ miriiè, bătăturile (*khirmen*) de la saline, se află în aceleaşĭ condiţiunĭ. Aceste locurĭ sunt supuse la o dare fixă (*mucateïzemin*), echivalentă cu dijma.

Art. 35. 1° Daca cine-va face în mod arbitrar construcţiunĭ saŭ sădirĭ în un pămînt, aflat în posesiunea legitimă a uneĭ alte persóne, acésta, prin intervenirea autorităţiĭ competente, are dreptul se derîme acele construcţiunĭ, şi se scóţă sădirile din rădăcină.

2° Daca cine-va face construcţiunĭ saŭ sădirĭ pe totalitatea unuĭ pămînt posedat in devălmăşie, fără autorisaţiunea coposesorilor, aceştia vor putea urma, în privinţa părţilor ce li se cuvin, după cum se prescrie la § 1 din acest articol.

3° Când cine-va, avênd un titlu legal saŭ just, dobêndit prin una din causele carĭ daŭ dreptul de posesiune, adică: cumpărătórea de la o altă persónă saŭ de la miri, suposiţiunea că pămîntul este vacant (*mahlul*), saŭ, în sfârşit, transmisiunea prin moştenire paternă saŭ maternă, când, dar, acea persónă a făcut construcţiunĭ saŭ sădirĭ pe pămîntul posedat în acest mod, şi când, în urmă, o altă persónă reclamă şi constată dreptul săŭ asupra aceluĭ pămînt, în acest cas, daca valórea clădirilor saŭ a sădirilor întrece aceea a pămîntuluĭ, se va plăti reclamantuluĭ valórea pămîntuluĭ, care va rămâne în posesiunea proprietaruluĭ clădirilor şi a plantaţiunelor. Daca, din contra, pămîntul valoréză maĭ mult, preţul clădirilor saŭ al sădirilor se va plăti proprietaruluĭ lor, şi ele vor deveni proprietatea reclamantuluĭ, posesorul pămîntuluĭ.

4° In fine, daca cine-va face clădirĭ saŭ sădirĭ pe o parte de pămînt posedat în devălmăşie fără autorisaţiunea coposesorilor, se va procede la împărţirea terenurilor, conform disposiţiunelor din art. 15; daca locul, pe care se află clădirile saŭ sădirile, cade în

(1) Dintr'o notă, aflată la expunerea de motive a Regulamentului forestier, resultă că drepturile reservate Statului asupra arborilor veniţi naturalmente pe pămînturi miriiè, posedate de particulari cu tapu, s'aŭ desfiinţat. Iată coprinsul acelei note:

"După Codicele rural Otoman, dice acea ordonanţă, arborii veniţĭ naturalmente pe pămînturile domeniale (arazii-miriiè) aparţin Statului, şi posesorul fondului trebue să'l despăgubéscă de arborii ce exploatéză.

"Acéstă disposiţiune, fiind prejudiciabilă proprietarilor, şi trăgênd după sine depreciarea proprietăţiĭ agricole, toţĭ articoliĭ din Codicele rural, care consacră drepturile Statuluĭ pe aceĭ arbori, sunt abrogaţĭ prin ordonanţa imperială cu data din 16 Shvai 1286 — 6 (18) Ianuarie 1870.

(2) Bois destiné à l'affouage; spre a se înţelege disposiţiunele din acest articol trebue observat, că posesorul cu tapu a acestor păduri avea dreptul de a lua numaĭ lemnele pentru trebuinţele sale casnice, Statul fiind considerat ca proprietar al pădurii, drept, la care Statul a renunţat prin ordon. din 1870 citată maĭ sus.

partea unuia din coposesorĭ, se va procede conform disposiţiunelor din § 2 al acestuĭ articol.

TITLUL II

Despre alienaţiunea (Firagh) a pămînturilor miriié.

Art. 36. Posesorul, cu tapu, al unuĭ pămînt, este liber a'l înstrăina cu titlu gratuit, saŭ cu un preţ convenit între părţĭ, cu permisunea prealabilă a autorităţiĭ competinte. Fără acéstă autorisaţiune orĭ-ce înstrăinare de pămînturĭ miriié este nulă şi fără valóre. Dreptul de posesiune a acherorulul este, esenţialmente, sub-ordonat acesteĭ permisiunĭ; de aceea, daca acherorul ar înceta din viaţă, înainte de a fi obţinut acéstă permisiune, cel care a înstrăinat pămîntul, îl póte lua îndărăt, precum şi moştenitoriĭ luĭ; în lipsa acestora, pămîntul va fi supus formalităţiĭ tapueluĭ, şi cumpărătorul va avea un recurs în contra succesiuneĭ, spre a priimi înapoĭ sumele ce ar fi respuns; aşa dar, orĭ-ce mutaţiune, este, în tóte casurile, subordonată permisiuneĭ autorităţiĭ. Orĭ-ce vîndare făcută cu permisiunea autorităţiĭ, trebue să fie însoţită de consimţimîntul cumpărătoruluĭ saŭ a mandataruluĭ săŭ.

Art. 37. Fiind-că, pentru cumpărarea de pămînturĭ miriié, nu se cere de cât permisiunea autorităţiĭ, daca vîndĕtorul ar înceta din viaţă, după ce a dobândit acea permisiune, dar maĭ înainte ca cumpărătorul să fi putut scóte titlul tapu, vîndarea rămâne bună şi pămîntul nu póte fi considerat ca devenit vacant (*mahlul*).

Art. 38. Individul care va fi înstrăinat pămîntul sĕŭ cu titlu gratuit, adică fără să fi specificat vre-un preţ, nu va fi priimit, nicĭ el nicĭ moştenitoriĭ luĭ, a reclama, în urmă, un preţ pentru înstrăinarea aceluĭ pămînt. Dar daca vîndarea s'a făcut cu autorisaţiunea autorităţiĭ, şi daca cumpărătorul nu rĕspunde preţul convenit, vîndĕtorul, saŭ moştenitoriĭ luĭ, aŭ dreptul de a cere restituirea pămîntuluĭ. Daca preţul s'a plătit nu maĭ póte avea loc nicĭ proces, nicĭ restituirea pămîntuluĭ.

Art. 39. Persóna care, îndeplinind formele legiuite, va fi înstrăinat pămîntul sĕŭ cu titlu gratuit saŭ oneros, şi cu permisiunea autorităţiĭ, nu maĭ este primită a reveni asupra acesteĭ înstrăinărĭ.

Art. 40. Daca un individ, după ce a vîndut pămîntul sĕŭ, cu permisiunea autorităţiĭ, îl maĭ vinde uneĭ alte persóne, fără consimţimîntul întâiuluĭ cumpărător, vîndarea din urmă este nulă.

Art. 41. Posesorul unuĭ pămînt în indivisiune, nu póte aliena partea sa, cu titlu gratuit saŭ oneros, fără autorisaţiunea coposesoruluĭ. La cas de a se efectua alienaţiunea, coposesorul are dreptul în termen de cincĭ anĭ, de a rescumpăra pămîntul, plătind valórea luĭ, la epoca intentăriĭ acţiuneĭ. După trecerea acestuĭ termen, chiar daca s'ar propune scusa de minoritate, de alienaţiune, saŭ de absenţă în ţĕrĭ depărtate, nicĭ o acţiune nu va maĭ fi primită. Daca, în timpul vîndĕriĭ, coposesorul a refusat autorisaţiunea sa, dar a respins oferta ce i s'a făcut, el nu maĭ va fi priimit, în urmă, a cere să rescumpere acel pămînt.

Art. 42. Când dintre maĭ mulţĭ coposesorĭ, unul voesce să vîndă partea sa, nu se va putea face nicĭ o osebire între ceĭ-l-alţĭ coposesorĭ. Daca toţĭ vor să facă achisiţiunea aceleĭ părţĭ, eĭ o pot cumpăra în comun; daca dânsa s'a vîndut unuia, numaĭ, din copărtaşĭ, ceĭ-l-alţĭ pot rescumpăra, fie-care partea ce'ĭ revine. Disposiţiunile articoluluĭ precedent sunt aplicabile şi în casurile prevĕdute în acest articol.

Art 43. Daca cine-va vinde, chiar cu permisiunea autorităţiĭ, însă fără mandat, un pămînt străin saŭ partea asociatuluĭ sĕŭ, şi daca vîndarea nu se validéză de către posesorul legitim, pămîntul se va lua înapoĭ de la cel care l'a cumpărat.

Art. 44. Posesorul unuĭ pămînt pe care se află sădirĭ saŭ clădirĭ *mülk*, nu'l póte înstrăina cu titlu gratuit saŭ oneros; nicĭ uneĭ alte persóne de cât numaĭ proprietaruluĭ acelor sădirĭ saŭ clădirĭ, căcĭ pămîntul urméză condiţiunea acestor sădirĭ şi clădirĭ. Daca vîndarea s'a făcut către o altă persónă, proprietarul sădirilor saŭ clădirilor are un termen de dece anĭ pentru a rescumpăra pămîntul, cu preţul ce 'l va fi avĕnd, când se face cererea; în acest cas nu sunt admise scusele de minoritate, alienaţiune mintală saŭ de aflarea în locurĭ depărtate.

Art. 45. Daca posesorul, cu tapu, de pămînturĭ situate în circumscripţiunea uneĭ comune, le vinde uneĭ persóne stabilită în altă comună, locuitoriĭ din comuna unde sunt situate acele pămînturĭ, aŭ dreptul, în termen de un an, de a le rescumpăra, cu preţul cu care aŭ fost vîndute.

Art. 46. Dreptul de *shuf'a*, adică dreptul de preempţiune al vecinuluĭ pentru proprietăţile absolute (*emlak*), nu se aplică la pămînturile *miriié* şi *mevcufé*; şi dar, la cas de vîndarea acestor pămînturĭ, vecinul n'are dreptul de preempţiune.

Art. 47. Când se vinde un pămînt cu indicaţiunea numĕruluĭ de deunumurĭ şi dirale ce conţine, se va lua de normă întinderea arătată. Daca, însă, în actul de vîndare s'aŭ arĕtat şi determinat semnele de hotare, nu maĭ importă a se cunósce întinderea şi se

ține în sémă numaĭ limitele indicate. Ast-fel, spre esemplu, daca vîndĕtorul a arătat și determinat semnele pămîntuluĭ ce vinde, și tot într'un timp a declarat că el are o întindere de 25 deunumurĭ, și daca, în urmă se constată c'adevĕrata întindere este de 32 deunumurĭ, vîndĕtorul, saŭ moștenitoriĭ luĭ, nu vor putea lua înapoĭ acest prisos, saŭ cere un adaos la prețul convenit. Asemenea, daca pămîntul n'ar conține de cât 18 deunumurĭ, cumpărătorul nu póte cere să i se restitue din prețul convenit, echivalentul celor 7 deunumurĭ lipsă.

Art. 48. Arboriĭ veniți naturalmente pe pămîntul ce se vinde, urméză condițiunea acestuia, și sunt coprinșĭ în vîndare. Daca însă, asupra vîndĕriĭ, vîndĕtorul a declarat starea *mülk* a arborilor, în acest cas cumpĕrătorul nu le va putea lua în posesiune, fără învoială specială pentru cumpĕrarea lor.

Art. 49. Când proprietarul unor arborĭ, viĭ saŭ construcțiunĭ, sădite saŭ clădite pe un pămînt de tapu le-a vîndut cu concursul autorităţiĭ, se procede la vîndarea și a pămîntuluĭ tot cu concursul autorităţiĭ, către cumpĕrătorul acelor arborĭ, viĭ saŭ construcțiunĭ. Se procede tot ast-fel în privința pădurilor, când pămîntul este al statuluĭ (erzi-miri) iar arboriĭ sunt mülk (1).

Art. 50. Indivizii de amĕndouĕ sexe, în stare de minoritate, imbecilitate saŭ nebunie sunt incapabilĭ de a înstrăina pămînturile ce le aparțin; daca eĭ aŭ făcut o asemenea înstrăinare și înceteză din viață, înainte de a fi ajuns la majoritate saŭ de a fi redobândit sănătatea, moștenitoriĭ direcțĭ moștenesc aceste pămînturĭ, în condițiunile arătate maĭ jos; în lipsă de moștenitorĭ din acéstă categorie, pămînturile vor fi supuse formalităţiĭ tapueluĭ.

Art. 51. Indivizii, de ambe sexe, în stare de minoritate, imbecilitate saŭ nebunie nu pot să facă achisițiunĭ. Daca, însă acésta presintă un câștig saŭ folos, tutoriĭ saŭ curatorii, pot, în asemenea calitate, face achisițiunea în numele acelora.

Art. 52. Tutoriĭ de minorĭ, de amĕndouĕ sexe, nu pot vinde și nu pot face achisițiunea pămînturilor transmise prin moștenire saŭ trecute în posesiunea pupililor lor sub orĭ-ce titlu, sub cuvînt că sunt datoriĭ de plătit, saŭ cheltuelĭ de făcut pentru întreținere saŭ alte trebuințe. Daca eĭ le vînd saŭ le cumpără, minoriĭ aŭ un termen de dece anĭ, de la majoritate, saŭ din ziua în care aŭ devenit capabilĭ, pentru a revendica pămînturile lor. Daca eĭ înceteză din viață înainte de majoritate, pămînturile trec la moștenitoriĭ lor direcțĭ, iar, în lipsa acestora, ele vor fi supuse formalităţiĭ tapueluĭ. Cu tóte acestea, daca exploatațiunea agricolă posedată de minor, nu se póte administra de tutore, fără a împovăra pe minor, și daca se constată c'acéstă gospodărie cu dependințele sale are o valóre óre-care, și c'ar fi contrariŭ intereselor minoruluĭ a o lăsa să se deterioreze, în acest cas se va procede la vîndare, conform prescripțiunelor legiĭ religióse. Iar, daca se constată judecătoresce, că conservarea, numaĭ, a pămîntuluĭ, fără clădirĭ și dependințe, ar fi păgubitóre minoreluĭ, în acest cas, obținĕndu-se actul legal (religios) de autorisațiune, se va putea vinde și pămîntul împreună cu clădirile. Efectuându-se vîndarea în acest mod, minorul nu va fi primit, la majoritate, să céră restituirea acelor pămînturĭ și dependințe, se va procede în acelașĭ mod pentru indivizii în stare de smintire saŭ nebunie.

Art. 53. Daca posesorul, bărbat saŭ femee, de sădirĭ saŭ construcțiunĭ aflate pe pămînturĭ miriié saŭ mevcufé, se află în stare de minoritate, de smintire saŭ nebunie, tutorele póte vinde acele sădirĭ saŭ construcțiunĭ, conform prescripțiunilor legeĭ religióse, el póte vinde și pămîntul, dependinte de aceste bunurĭ *mülk*.

TITLUL III (2)

Despre transmisiunea pămînturilor miriié prin moștenire (Intiqual)

Ar. 54. La încetarea din viață a posesoruluĭ, bărbat saŭ femee, de pămînturĭ *miriié* saŭ *mevcufé*, acestea trec în părțĭ egale, în mod gratuit și fără formalitatea cumpĕrăriĭ, la copiĭ luĭ de amîndouĕ sexe, aflațĭ la fața loculuĭ saŭ așezațĭ în alte localităţĭ. Daca defunctul lasă numaĭ băețĭ saŭ numaĭ fete, și uniĭ și alțiĭ moștenesc singurĭ, fără formalitatea cumpĕrăriĭ. Daca, la încetarea din viață a posesoruluĭ, soția luĭ este însărcinată, pămînturile vor rĕmânea în statu-quo până la ușurare.

Art. 55. Pămîntul miriié saŭ mevcufé a căruĭ posesor móre fără descendențĭ, trece, în mod gratuit la tată saŭ, și, în lipsa acestuia la mumă sa.

Art. 56. Daca uniĭ din copiĭ defunctuluĭ există și sunt presențĭ, iar alțiĭ lipsesc, în condițiunile numite *ghaïbeti-muncatia*, «dis-

(1) Transacțiunile privitóre la bunurile *mülk*, sunt supuse proceduriĭ stabilită prin jurisprudența religiósă (*şeri*), cele privitóre la posesiunile pe pămînturile domeniale, sunt supuse proceduriĭ speciale prescrisă în acest codice și în reglementele asupra tapuelor.

(2) Disposițiunile acestuĭ titlu, s'aŭ modificat prin legea din 1284—1867 care a acordat dreptul de moștenire fraților și soțuluĭ supraviețuitor. Ca compensațiune, pentru împuținarea casurilor de desherență în favorul statuluĭ, s'a impus posesorilor pe pămînturĭ domeniale, o dare estraordinară equivalentă cu o dijmă și jumĕtate.

pariţiune absolută» pămînturile se daŭ copiilor existenţĭ şi presenţĭ. Cu tóte acestea, daca absentul se întórce în termen de treĭ anĭ după mórtea tatăluĭ saŭ a mumeĭ sale, saŭ daca se constată existenţa luĭ, el va lua partea sa. Tot ast-fel se va urma la cas de absenţă a tatăluĭ saŭ a mumeĭ.

Art. 57. Pămînturile individuluĭ dispărut, despre care nu se scie daca maĭ trăesce saŭ nu, vor trece, treĭ anĭ după dispariţiunea sa, la copiĭ sĕĭ; în lipsa acestora la tatăl şi, dacă acesta a încetat din viaţă, la mumă. Dacă nu esistă nicĭ unul din aceştĭ moştenitorĭ, pămînturile vor fi supuse formalităţiĭ tapuluĭ; adică dacă, în rîndul arĕtat maĭ jos, se află moştenitorĭ colateralĭ, pămînturile li se vor da, plătind taxa pentru tapu. In lipsă de moştenitorĭ colateralĭ, pămîntul se va adjudeca prin licitaţiune celuĭ care va oferi preţul cel maĭ avantagios.

Art. 58. Soldatul din armată, aflat în serviciŭ activ în altă localitate, chiar daca a dispărut, în condiţiunele luĭ *ghaïbeti-muncatia*, moştenesce pămînturile lăsate de părinţĭ şi copiiĭ sĕĭ. Aceste pămînturĭ nu pot fi concedate nimenuĭ, înaintea constatăriĭ legale (religiósă) a încetăriĭ luĭ din viaţă. Dacă pămînturile s'aŭ vîndut, el are dreptul, orĭ când s'ar întórce, de a le lua înapoĭ şi de a fi pus în posesiunea lor. Spre a se păstra, însă, drepturile tesauruluĭ în privinţa dărilor, dacă soldatul dispărut, n'are rude şi n'a lăsat un representant, însărcinat cu administrarea avereĭ sale, pămîntul se va încredinţa uneĭ alte persóne spre a'l esploata, şi a asigura, ast-fel perceperea dărilor.

TITLUL VI (1)

Mahlulat, vacanţa, desherenţa pămînturilor miriié.

Art. 59. Daca posesorul, bărbat saŭ femee, al unuĭ pămînt móre, fără a lăsa nicĭ tată, nicĭ mamă, acest pămînt se va da:

1° Frateluĭ sĕŭ primar saŭ consângen, plătind taxa pentru tapu, adică, pentru un preţ care se va fixa prin esperţĭ nepărtinitorĭ şi carĭ cunosc întinderea şi valórea pămîntuluĭ în raport, după localităţĭ cu producţiunea luĭ.

Acest moştenitor are un termen de dece anĭ pentru a reclama pămîntul, şi a cere restituirea luĭ.

2° In lipsă de frate, primar saŭ consângen, pămîntul se va da, cu plata taxeĭ tapuluĭ, soreĭ primare saŭ consângene, fie ca dênsa să locuiască saŭ nu în oraşul saŭ în satul, unde este situat pămîntul. Dreptul eĭ de revendicaţiune este de cincĭ anĭ.

3° In lipsă de soră primară saŭ consângenă, pămîntul se va da, cu plata taxeĭ tapuluĭ, şi în porţiunĭ egale, la copiĭ, bărbaţĭ şi femeĭ, aĭ fiuluĭ. Dreptul lor de revendicaţiune este de dece anĭ.

4° In lipsă de copiĭ aĭ fiuluĭ, pămîntul se va da, cu plata taxeĭ tapuluĭ, soţuluĭ supravieţuitor. Dreptul sĕŭ de revendicaţiune este de dece anĭ.

5° In lipsa soţuluĭ supravieţuitor, pămîntul se va da, cu plata taxeĭ tapuluĭ, şi în porţiunĭ egale, fraţilor şi surorilor uterinĭ. Dreptul lor de revendicaţiune este de cincĭ anĭ.

6° In lipsă de fraţĭ şi surorĭ uterinĭ, pămîntul se va da, cu plata taxeĭ tapuluĭ, şi în porţiunĭ egale, copiilor, bărbaţĭ şi femeĭ aĭ fieĭ. Dreptul lor de revendicaţiune este de cincĭ anĭ.

7° In lipsa acestora, daca pe acel pămînt se află sădirĭ saŭ construcţiunĭ mülk, el se va da, cu plata taxeĭ tapuluĭ, şi în porţiunĭ egale, persónelor carĭ aŭ moştenit, direct, acele sădirĭ saŭ construcţiunĭ. Dreptul lor de revendicare este de 10 anĭ.

Acestea sunt diferitele grade de rudenie, carĭ daŭ dreptul la tapu; maĭ departe, acest drept nu există.

8° In lipsă de moştenitorĭ, în gradele arĕtate maĭ sus, pămîntul se va da, cu plata taxeĭ tapuluĭ, coposesorilor saŭ cointeresaţilor. Dreptul lor de revendicaţiune este de cincĭ anĭ.

9° In lipsă de coposesorĭ saŭ cointeresaţĭ, pămîntul se dă, cu plata tapuluĭ, ţĕranilor din localitate, carĭ ar avea trebuinţă. Dreptul lor de revendicaţiune este de un an. Daca sunt maĭ mulţĭ locuitorĭ din sat carĭ aŭ trebuinţă de pămîntul supus formalităţiĭ tapuluĭ, şi se arată doritorĭ de a'l lua, el se va împărţi între dênşiĭ, daca acésta nu presintă vre un inconvenient. La cas, însă, de a nu se putea împărţi pămîntul, fără inconvenient, el se va da aceluia dintre doritorĭ, care ar avea maĭ mare trebuinţă. Daca toţĭ aŭ de-o-potrivă lipsă, el se va da aceluia care a servit în armata activă şi s'a întors la vatra luĭ, după espirarea termenuluĭ. Daca nu se află nicĭ unul din doritorĭ în acéstă condiţiune, alegerea se va face prin sorţĭ. După ce pămîntul se va fi adjudecat cu modul acesta, nimenĭ nu va maĭ putea să'l reclame, sub nicĭ un cuvînt.

Art. 60. Daca posesorul, bărbat saŭ femee móre fără moştenitorĭ direcţĭ, adecă, fără a lăsa nicĭ copiĭ, nicĭ tată, nicĭ mumă, şi fără moştenitorĭ colateralĭ, în condiţiunile arătate maĭ sus, saŭ daca aceştia perd dreptul lor la tapu, prin refusul de a plăti taxa cuvenită, pămîntul, atuncĭ devine vacant, şi se adjudecă prin licitaţiune. Daca moştenitoriĭ co-

(1) Casurile de desherenţă s'aŭ împuţinat prin legea din 1867, vedĭ nota de la titlul III de maĭ sus.

laterall sunt minorl, saŭ în stare de nebunie, perderea dreptuluĭ lor nu se póte pronunța nicĭ în contra lor, nicĭ în contra tutorilor lor.

Art. 61. Termenile pentru revendicațiune fixate maĭ sus, în favorul colateralilor, încep a curge de la încetarea din viață a posesoruluĭ: în acel period, eĭ aŭ dreptul de a obține de la *miri* concedarea pămîntuluĭ, plătind taxa tapueluĭ, chiar daca el s'ar fi dat uneĭ alte persóne. După expirarea acestor termini nicĭ o reclamațiune nu va maĭ fi primită. Causele de scusă întemeiate pe minoritate, starea de nebunie, șederea saŭ călătoria în locurĭ depărtate, nu sunt admise în procesele de revendicațiune a dreptuluĭ la tapu. Cel care, din una din aceste cause, ar lăsa să trécă termenul pentru reclamațiune, perde dreptul la tapu.

Art. 62. Daca dintre colateralĭ de acelașĭ grad uniĭ pierd dreptul lor prin refusul de a plăti taxa tapueluĭ, părțile lor se vor putea lua de cei-lalțĭ, plătind taxa cuvenită.

Art. 63. Pămînturile vacante, carĭ nu s'aŭ putut transfera colateralilor, bărbațĭ saŭ femeĭ, îndreptățițĭ la tapu, în stare de minoritate, nebunie saŭ aflațĭ în locurĭ depărtate, se vor da cu plata taxeĭ tapueluĭ, colateralilor de acelașĭ grad saŭ din gradul următor, reservându-se celor d'întâiŭ dreptul de revendicațiune în terminile fixate de lege; în lipsa altor colateralĭ, saŭ perdênd aceștia dreptul lor, concedarea se va face prin licitațiune.

Art. 64. Daca cel îndreptățit la tapu în întâiul grad din cele nouĕ clase arătate maĭ sus perde dreptul săŭ prin refusul de a lua pămîntul cu tapu, acesta se va oferi celuĭ îndreptățit în al doilea grad, și așa maĭ departe, la cas de refus, pînă la cel din urmă grad. Daca cel îndreptățit la tapu móre înainte de a fi retras tapuele, dreptul sĕŭ nu trece la copiĭ și la cei-l-alțĭ moștenitorĭ aĭ sĕĭ.

Art. 65. Daca cel îndreptățițĭ la tapu sunt minorĭ saŭ în stare de nebunie, tutoriĭ saŭ curatoriĭ lor pot, daca acésta este spre folos, face achisițiune în comptul acestora, plătind taxa tapueluĭ.

Art. 66. Când posesorul unuĭ pămînt cultivat, pe care se află și plantațiunĭ saŭ construcțiunĭ, aparținând în absolută proprietate (*mülk*) uneĭ alte persóne străină familieĭ, când acel posesor móre fără a lăsa colateralĭ cu drept la tapu, acel străin va avea dreptul de preferință, și pămîntul, după cererea sa, i se va concede pentru valórea luĭ; daca pămîntul s'a dat altuia, fără ca maĭ întâiŭ să-ĭ se fi oferit, dênsul are dreptul, în termin de dece anĭ, a'l reclama, pentru valórea luĭ, în ḑiua cereriĭ.

Art. 67. Soldaților, carĭ aŭ făcut un serviciŭ activ și personal de cincĭ anĭ în armata regulată, li se vor conceda în mod gratuit, cincĭ deunumurĭ din pămîntul pentru care aŭ dreptul la tapu; pentru prisos li se vor aplica disposițiunile legiĭ civile ca la toțĭ ceĭ în drept la tapu.

Art. 68. Orĭ-ce țarină care, fără vre-unul din motivele maĭ jos arătate și bine constatate adecă :

Odihna pămîntuluĭ un an, doĭ saŭ și maĭ mult, după trebuință, dar acésta în mod cu totul excepțional și conform usurilor localĭ.

Necesitatea de a lăsa pe un timp óre-care necultivate, pămînturile care aŭ fost inundate, până ce, după retragerea apelor, ele vor deveni cultivabile.

Saŭ, în fine captivitatea posesoruluĭ în timp de resbel.

In afară de aceste condițiunĭ orĭ-ce țarină ar remânea necultivată, saŭ direct de către posesorul saŭ indirect, prin locațiune, și ar sta ast-fel, improductivă treĭ anĭ de-a rândul, va fi supusă formalitățiĭ tapueluĭ, fie ca posesorul să se afle la fața loculuĭ saŭ să călătoréscă în locurĭ depărtate. Daca posesorul primitiv doresce să o ia din noŭ, el va fi primit plătind taxa tapueluĭ, după valórea pămîntuluĭ. Daca el nu face acéstă cerere, pămîntul se va da prin licitațiune.

Art. 69. Pămîntul care a fost inundat în un lung interval, nu este supus, din acéstă causă, formalitățiĭ tapueluĭ, după retragerea apelor; vechiul posesor are dreptul a'l administra și a'l cultiva ca în trecut, acest drept trece, după mórte, la copiĭ, la tată saŭ la mumă, și în lipsa acestora la colateralĭ avênd drept la tapu, plătind taxa cuvenită.

Daca, însă, după retragerea apelor; posesorul saŭ moștenitoriĭ săĭ direcțĭ, nu îngrijesc de acel pămînt, și, fără scusă valabilă, îl lasă neproductiv treĭ anĭ de-a rândul, el va fi supus formalitățiĭ tapueluĭ.

Art. 70. Nu va fi supus formalitățiĭ tapueluĭ, pămîntul care, după ce a stat, fără scusă valabilă, improductiv în timp de doĭ anĭ, s'a vîndut de posesor saŭ a trecut, din causa morțiĭ la copiĭ, la tatăl saŭ la muma acestuia, și a fost lăsat, de către noul posesor, încă un an saŭ doĭ, în starea de părăginire în care se afla sub posesorul precedent.

Art. 71. Daca posesorul unuĭ pămînt lăsat improductiv în curs de treĭ anĭ consecutivĭ, fără scusă valabilă, móre fără să'l fi vîndut prin intervenirea autorităţiĭ, copiĭ, tatăl saŭ muma luĭ, nu vor putea să moștenéscă acel pămînt în mod gratuit. Li se va oferi a'l lua plătind taxa tapueluĭ; daca eĭ refusă, saŭ daca posesorul a murit fără a lăsa moștenitorĭ direcțĭ nu se maĭ vor căuta colateralĭ avênd drept la tapu, ci pămîntul se va conceda prin licitațiune.

Art. 72. Daca toțĭ saŭ o parte din locui-

torii unui oraş saŭ sat părăsesc ţara pentru o causă legitimă, pămînturile posedate de dênşiI nu sunt supuse pentru acésta. formalităţiĭ tapueluĭ; daca, însă, să părăsesce ţara fără motiv valabil, saŭ dacă locuitoriĭ nu se întorc în termen de treĭ anĭ din ḑiua în care aŭ încetat motivele legitime care i aŭ silit să plece, şi daca lasă, ast-fel necultivate pămînturile lor, acestea vor fi supuse formalităţiĭ tapueluĭ.

Art. 73. Pămîntul posedat de un soldat dus în serviciŭ activ şi personal în alte localităţĭ, şi care ar remânea necultivat, nu este supus formalităţiĭ tapueluĭ, pe cât timp nu se va constata încetarea din viaţă a posesoruluĭ. Daca. din întîmplare, pămîntul s'ar fi dat uneĭ alte persóne, soltatul, întorcêndu-se la vatra sa, după espirarea termenuluĭ de serviciŭ, îl póte lua înapoĭ de la orĭ-cine l'ar deţine.

Art. 74. Când un individ, bărbat saŭ femee, a căruĭ esistenţă se cunósce, dar care lipsesce în călătorie, moştenesce un pămînt aflat în succesiunea părinţilor saŭ a copiilor săĭ, şi nu se întórce spre a'l cultiva, saŭ dacă nu dă altuia, înscris saŭ alt-fel mandatul de a îngriji de el. şi îl lasă, astfel, neproductiv treĭ anĭ de-a rândul fără scusă legitimă, în acest cas pămîntul va fi supus formalităţiĭ tapueluĭ.

Art. 75. Daca la încetarea din viaţă a posesoruluĭ nu se scie daca moştenitorul direct. care este absent. în condiţiunele luĭ *ghaibeti muncatia*, trăesce încă saŭ este mort. pămîntul va fi supus formalităţeĭ tapueluĭ. Reaparând. însă moştenitorul. în termen de treĭ anĭ de la mórtea posesoruluĭ. dênsul are dreptul de a lua înapoĭ pămîntul fără cheltuelĭ. După espirarea acestuĭ termen el perde orĭ-ce drept la acel pămînt.

Art. 76. Pămînturile minorilor, aĭ smintiţilor saŭ nebunilor, nu pot fi supuse, în nicĭ un cas, la formalitatea tapueluĭ. din causă că sunt lăsate în părăginire. Daca tutoriĭ le lasă necultivate treĭ anĭ consecutivĭ. fără scusă valabilă, eĭ vor fi invitaţĭ, de către autoritatea competinte, a le cultiva însăşĭ saŭ prin alte persóne. Daca eĭ refusă, saŭ nu sunt în stare de a o face, în acest cas, şi numaĭ ca să nu rĕmăie păragin, pămîntul se va da în locaţiune, prin îngrijirea autorităţiĭ competinte. Preţul locaţiuniĭ se va vĕrsa în mânile tutoreluĭ în comptul pupileluĭ, care, la majoritate saŭ după însănĕtoşire, va lua înapoĭ pămîntul de la locatar.

Art. 77. Daca un colateral de gradul întâiŭ deţine în mod ascuns pămîntul devenit vacant, fără să'l fi obţinut de la miri. şi daca acésta se constată înaintea expirăriĭ termenuluĭ de ḑece anĭ de posesiune, pămîntul i se va conceda cu plata taxeĭ tapueluĭ. datorită la epoca când a luat pămîntul în posesiune. Daca el refusă, şi daca se află alt colateral, al căruĭ termin fixat de lege, după categoria la care aparţine, n'a expirat, pămîntul se va conceda acestuia. Daca nu există alt colateral. saŭ daca drepturile luĭ sunt perimate, pămîntul se va conceda prin licitaţiune. Daca individul, care a luat pămîntul în mod arbitrar, şi l'a cultivat în curs de maĭ puţin de ḑece anĭ. este strĕin de familia defunctuluĭ, pămîntul se va lua înapoĭ şi se va conceda celuĭ în drept la tapu, la epoca când s'a luat în mod arbitrar.

Art. 78. Dreptul de permanenţă se dobîndesce de către orĭ-ce persónă care, avênd saŭ nu vre-un titlu legal saŭ just, va fi posedat şi cultivat fără contestaţiune, în un period de ḑece anĭ pămînturĭ miriié saŭ mevcufé; în acest cas, pămîntul nu maĭ póte fi considerat ca vacant, ci urmézǎ a se libera posesoruluĭ un noŭ tapu fără plată de taxă. Daca, însă, acea persónă declară şi recunósce că pămîntul, fiind vacant. ea 'şĭ l'a însuşit fără drept, i se va propune a lua pămîntul, plătind taxa tapueluĭ, fără a se ţine sémă de dreptul de preempţiune; daca dînsa refusă, pămîntul se va adjudeca prin licitaţiune.

Art. 79. Nu se va reclama nimic, sub titlu de chirie saŭ pentru micşorarea valóreĭ pămîntuluĭ de la persóna aceea, care, precum se arată în precedentele două articole, însuşindu'şĭ în mod arbitrar pămînturĭ vacante, miriié saŭ mevcufé le va fi cultivat şi va fi plătit dările pămîntuluĭ.

Art. 80. Daca posesorul uneĭ *tarla* (ţarină) móre după ce o va fi semănat, fără să lase moştenitorĭ direcţĭ, acea tarla se va concede, prin autoritatea competentă, colateralilor avînd drept la tapu, saŭ la orĭ-ce altă persónă; Semănăturile se vor considera ca făcênd parte din succesiunea posesoruluĭ decedat; noul posesor n'are dreptul nicĭ să le desfiinţeze, nicĭ să reclame de la succesiune verĭ o chirie. Tot ast-fel se va urma în privinţa erbeĭ semănate saŭ îngrijită prin irigaţiunĭ. Cât pentru iarba venită în mod natural, fără munca defunctuluĭ, ea nu trece la moştenitorĭ.

Art. 81. Moştenitoriĭ unuĭ proprietar de construcţiunĭ saŭ sădirĭ *mülk* construite saŭ sădite, cu permisiunea autorităţiĭ pe locurĭ miriié, posedate cu tapu, moştenesc cu titlu *mülk* acele construcţiunĭ saŭ sădirĭ, şi nu vor avea de plătit pentru pămînt de cât taxele de succesiune, după valórea luĭ estimativă. Pămîntul se va conceda, în mod gratuit moştenitorilor, fie-căruia, în raport cu partea sa în moştenire; acésta se va transcrie în registrele Archivelor imperiale, şi se va însemna în actele liberate părţilor.

Art. 82. Când morĭ, ogrăḑĭ, tîrle saŭ alte

construcțiunĭ *mülk*, înființate pe un pămînt miri, aŭ cădut în desăvârșită ruină, pămîntul e supus formalităţiĭ tapuleluĭ, el se va conceda proprietaruluĭ construcţiunilor, daca acesta o cere; la cas contrariŭ, el se va adjudeca altuia. Daca, însă, acest pămînt a trecut în posesiunea proprietaruluĭ clădirilor prin moștenire directă saŭ alt-fel, și daca plătesce către *miri* chiria fixă *(idjarèï magtua)*, dînsul nu va putea fi deposedat.

Art. 83. Când arborĭ și viĭ *mülk*, sădițĭ în un pămînt miri, posedat cu tapu, se usucă saŭ se scot din rădăcină și nu maĭ remâne urmă de sădire, pămîntul e supus formalităţiĭ tapuleluĭ; el se va conceda proprietaruluĭ sădirilor, daca acesta o cere; la cas contrariŭ el se va adjudeca altuia. Daca, însă, acest pămînt a trecut în posesiunea proprietaruluĭ sădirilor, prin moștenire directă saŭ alt-fel, dînsul nu va putea fi deposedat.

Art. 84. Orĭ-ce pămînt *iaïlac* saŭ *chișlac*, posedat cu tapu și care, fără scusă valabilă, va fi remas neocupat în timp de treĭ anĭ consecutivĭ, și pentru care nu se vor fi plătit dările, va fi supus formalităţiĭ tapuleluĭ.

Art. 85. Orĭ-ce livede (*ciair*) posedată cu tapu, și de la care se percepe dijma *ab-antiquo*, nu se va fi cosit treĭ anĭ consecutivĭ, fără scusă valabilă, va fi supusă formalităţiĭ tapuleluĭ

Art. 86. Daca pe timpul când un colateral, cu drept la tapu asupra unuĭ pămînt, este să fie pus în posesiune plătind taxa tapuleluĭ, se presintă un străin care oferă o taxă maĭ mare spre a i se da pămîntul, nu se va ține în sémă acéstă supra ofertă.

Art. 87. După adjudecarea, prin licitațiune, a unuĭ pămînt vacant, miriié saŭ mevcufé, nu se va priimi niciĭ o ofertă pentru supralicitare, sub cuvînt că nu s'a liberat, încă, adjudecataruluĭ, titlul de posesiune.

Cu tóte acestea, daca, după adjudecarea de pămînturĭ vacante, se constată c'adjudecarea s'a făcut în mod fraudulos, cu un preț inferior taxeĭ tapuleluĭ, se va cere, în termin de dece anĭ, ca adjudecatarul să completeze taxa tapuleluĭ. Daca el refusă, i se va restitui prețul plătit, și pămîntul se va adjudeca din noŭ. După trecerea terminuluĭ de dece anĭ, o asemenea cerere nu se va maĭ putea face. Se va procede tot ast-fel în privința pămînturilor vacante, concedate, cu tapu, la colateralĭ îndreptățițĭ la tapu.

Art. 88. Agentul tapuleluĭ nu póte, în circumscripțiunea sa, și pe tot timpul funcțiunelor sale, să cumpere pămînturĭ vacante, saŭ supuse formalităţiĭ tapuleluĭ. El nu póte dobîndi posesiunea de cât, numaĭ, a pămînturilor coborîte prin moștenire de la tatăl, muma, saŭ de la copiĭ seĭ.

Art. 89. Când un edeficiŭ, constituit vacuf, și construit pe un pămînt miriié, cade cu desăvârșire în ruină, daca administratorul vacufuluĭ nu'l repareză și nu plătesce către miri chiria (*idjaré*) a pămîntuluĭ, acesta se va lua din mânele administratoruluĭ, și se va da celuĭ care se va arăta doritor. Daca, însă, administratorul face reparațiun le necesare, saŭ daca plătesce către miri chiria pămîntuluĭ, el va remânea nesupĕrat. Se va urma tot ast-fel când pămîntul este mevcufé și clădirea a devenit vacuf al uneĭ alte fondațiunĭ.

Art. 90. Daca o vie saŭ o livede de pomĭ a căror pămînt este miriié, iar arborif saŭ vița sunt vacuf, s'a ruinat în ast-fel de grad în cât nu maĭ există arborĭ saŭ viță, și daca administratorul vacufuluĭ lasă în părăsire acea vie saŭ livede în timp de treĭ anĭ consecutivĭ, fără scusă valabilă și fără să plătéscă către miri chiria pămîntuluĭ (*mucateaï-zemin*), daca, în fine, dênsul nu pune acel imobil în starea luĭ primitivă, făcênd sădirĭ noue, în acest cas pămîntul va fi supus formalităţiĭ tapuleluĭ. Se va procede tot ast-fel, când pămîntul este *mevcufé* iar arborif saŭ vița sunt *vacuf* al uneĭ alte fondațiunĭ.

CARTEA II.

Pămînturile lăsate pentru usul public și pămînturile mórte.

TITLUL I.

Despre pămînturile lăsate pentru usul public.

Art. 91. Arborif din dumbrăvile numite *baltalik*, destinate *ab-antiquo*, pentru usul unuĭ oraș saŭ sat, vor fi tăiațĭ numaĭ de către locuitorif acelor localitățĭ; nimenĭ altul n'are dreptul de a face tăierĭ; tot ast fel se va urma și în privința dumbrăvilor și pădurilor afectate *ab-antiquo* la trebuințele maĭ multor orașe saŭ sate; locuitorif din alte localitățĭ nu pot să facă tăierĭ. Aceste dumbrăvĭ și pădurĭ nu sunt supuse la niciĭ o dare.

Art. 92. Nu se póte da nimănuĭ posesiunea cu tapu, particulară saŭ colectivă, a uneĭ părțĭ din dumbrăvĭ saŭ pădurĭ, afectate locuitorilor uneĭ comune, spre a face din acea parte o dumbravă reservată, saŭ spre a tăia arborif și a curăți locul. Daca cine-va ar dobândi asemenea posesiune, locuitorif aŭ tot-d'a-una dreptul a o lua înapoĭ.

Art. 93. Nimenĭ nu póte să facă construcțiunĭ saŭ plantațiunĭ pe o cale publică. La cas de contravențiune, construcțiunile se vor dărâma și plantațiunile se vor desființa; în un cuvînt nimenĭ nu póte face act de proprietar pe calea publică; orĭ-ce contravențiune va fi pedepsită.

Art. 94. Edificiile destinate cultuluĭ, precum

şi pieţile lăsate în interiorul saŭ la marginea oraşelor şi satelor, pentru staţionarea carelor şi a vitelor, sunt în aceeaşĭ categorie ca calea publică. Aceste locurĭ nu pot fi nicĭ vîndute nicĭ cumpĕrate; daca cine-va 'şĭ le-ar însuşi, locuitoriĭ aŭ dreptul de a se opune.

Art. 95. Locurile înscrise în registrele archivelor imperiale ca lăsate şi afectate, *ab-antiquo*, pentru tîrgurĭ şi bâlciurĭ, nu se pot nicĭ vinde nicĭ cumpĕra; nu se pôte da posesiunea esclusivă a acelor locurĭ nimenuĭ; orĭ-ce încercare de însuşire din partea cuĭ-va va fi oprită. Darea înscrisă la archivă pentru aceste locurĭ, se va plăti la hazna.

Art. 96. Locul de arie *(Kirmen ieri)* afectat, *ab-antiquo*, în general, tuturor locuitorilor unuĭ sat, nu se pôte nicĭ vinde nicĭ cumpĕra, el nu se pôte sparge spre a fi cultivat; nu este permis a se face nicĭ o construcţiune pe dînsul; el nu pôte face obiectul uneĭ concesiunĭ cu tapu, cu titlu particular saŭ colectiv: locuitoriĭ aŭ dreptul de a se opune la orĭ-ce încercare de usurpaţiune. Locuitoriĭ din alt sat nu pot transporta grânele lor pe acea arie spre a le treiera.

Art. 97. In izlazul afectat *ab-antiquo* unuĭ sat, singurĭ locuitoriĭ din acel sat pot duce vitele lor, cele din alte sate sunt oprite. Izlazul afectat, *ab-antiquo*, turmelor din două saŭ maĭ multe sate, va servi la păşunarea în comun a vitelor din acele sate, orĭ-care ar fi satul în circumscripţiunea căruia se află acel izlaz. Izlazurile de acest fel nu se pot nicĭ vinde nicĭ cumpĕra; nu se vor putea, face pe dênsele nicĭ ogrădĭ, nicĭ tîrle nicĭ orĭ-ce altă construcţiune, precum, asemenea, nicĭ plantaţiunĭ; daca cine-va ar contraveni la acésta, locuitoriĭ aŭ dreptul, la orĭ-ce epocă, să cĕră desfiinţarea construcţiunilor saŭ a plantaţiunilor. Nu se va permite nimenuĭ a sparge aceste izlazurĭ spre a face locurĭ de arătură; orĭ-ce încercare de abatere va fi oprită: aceste locurĭ urmézā să rĕmâe de a pururea ca izlazurĭ.

Art 98. Orĭ-care ar fi întinderea pămîntuluĭ lăsat şi considerat, *ab-antiquo*, ca izlaz (mer'a), singură acea întindere determinată constitue izlazul; nicĭ o delimitare ulteriórā nu va fi ţinută în sémā.

Art. 99. Orĭ-care ar fi numĕrul vitelor aparţinĕnd gospodărielor unuĭ canton saŭ aĭ uneĭ comune, şi care obicĭnuit se trămit la păşune, nu se va putea opri trimiterea aceluiaşĭ numĕr. Cât privesce, însă, alte izlazurĭ, carĭ, *ab-antiquo*, aŭ fost afectate, în mod esclusiv, diferitelor gospodăriĭ fiind-că ele nu intra în categoria pămînturilor *metruke*, ca izlazurile afectate, *ab-antiquo*, obsteĭ locuitorilor din comune saŭ cantóne, singur posesorul ciftliculuĭ, de care depind asemenea izlazurĭ este în drept să'şĭ pască vitele pe dênsele: el pôte opri intrarea vitelor străine. Posesiunea izlazurilor de acéstă categorie, se dobêndesce prin tapu, şi se procede în privinţa lor ca pentru cele-l-alte pămînturĭ *miriié*.

Art. 100. Orĭ-care ar fi numĕrul vitelor ce un ţĕran obicĭnuesce să trimiţă pe izlazul comuneĭ, el nu va putea fi oprit de a trămite şi prăsila. Când va fi strîmtorare pentru vitele satuluĭ, nicĭ un locuitor nu va fi în drept să aducă, spre păşunare, alte vite de cât ale sale. Când un ţĕran străin se aşadă în sat, şi'şĭ clădesce o locuinţă *(iourt)*, el pôte, sub condiţiune să nu existe strîmtorare pentru vitele satuluĭ, să aducă d'aiurea vitele sale, spre a le trimite pe izlazul comuneĭ. Ţĕranul care va fi cumpĕrat casa unuĭ locuitor din comună, va putea trimite pe izlazul comunal, acelaşĭ numĕr de vite ca predecesorul sĕŭ.

Art. 101. Folosinţa erbeĭ şi a apeĭ de la *iaïlac* şi *chişlac* înscrise în registrele archivelor imperiale, ca fiind afectate, *ab-antiquo*, în mod esclusiv, uneĭ saŭ maĭ multor comune, aparţine numaĭ locuitorilor din acele localităţĭ. Locuitoriĭ din alte comune carĭ se vor folosi de acea iarbă şi de apă, vor plăti către *miri*, după mijlócele lor, dările *iaïlachié* şi *chislachié*. Posesiunea esclusivă a acestor locurĭ nu se pôte da prin tapu; ele nu pot fi cultivate fără consimţumîntul locuitorilor.

Art. 102. Prescripţiunea nu se pôte invoca în contestaţiunile relative la pămînturile *metruké*, precum dumbrăvĭ şi pădurĭ, drumurĭ şi pieţe publice, izlazurĭ, locurĭ de adăpost şi de libera păşunare (1) de vară şi de iarnă, lăsate, *ab-antiquo*, pentru usul poporaţiuniĭ locale.

TITLUL II

Despre pămînturile mórte (mevat)

Art. 103. Sunt considerate ca pămînturĭ mórte locurile părăsite, inculte, precum munţĭ, locurĭ pietróse, *pernalicurĭ* şi *otlacurĭ* (2) care nu sunt posedate de nimenĭ cu tapu, care nu sunt afectate, *ab-antiquo*, la usul locuitorilor din comune saŭ cantone, şi care sunt depărtate de acele localităţĭ, la o distanţă, de unde, la estrema limită a locuinţelor, nu se pôte audi strigătul unuĭ om, avĕnd un glas tare. Orĭ-ce individ ar avea trebuinţă de asemenea locurĭ, pôte, cu permisiunea autorităţiĭ şi cu condiţiune de a se supune luĭ *beit-elmal* să cureţe acele locurĭ şi să le cultive. Disposiţiunile legiĭ civile, relative la pămînturile *mezrua* (semĕnate) li se vor aplica. Daca, însă,

(1) Vaine pature. — (2) Locurĭ de păşiune.

cel care, cu permisiunea autorităţiĭ, precum se arată maĭ sus, a dobêndit un asemenea pămînt spre a'l curăţi, îl lasă *in statu-quo* treĭ anĭ de a rîndul, fără scusă valabilă, pămîntul se va da altuia. Pe de altă parte, daca cineva, fără permisiunea autorităţiĭ a curăţit şi cultivat asemenea locurĭ, i se va cere plata tapuuluĭ, în contra căria i se va libera titlul de concesiune.

Art. 104. Orĭ-cine pôte tăia lemne de foc şi de construcţiune pe munţiĭ *mubah*, carĭ nu fac parte din pădurile afectate, *ab-antiquo*, comunelor. Pentru arboriĭ ce se taie şi iarba ce se strînge pe acele locurĭ nu se plătesce dijmă. Nicĭ o parte din aceştĭ munţĭ *mubah* nu se pôte despărţi, şi da cu tapu spre a deveni pădure particulară.

Art. 105. Daca, afară de izlazurile destinate vitelor unuĭ canton saŭ ale uneĭ comune, se află în circumscripţiunea aceĭ localităţĭ şi otlacurĭ, locuitoriĭ se vor folosi de iarba şi apa acelor otlacurĭ; cel care va aduce vite de alte localităţĭ, va plăti către *miri* o dare *otlac*, într'o proporţiune convenabilă, ţĕraniĭ nu'ĭ vor putea esclude, nicĭ vor putea pretinde o parte din acéstă dare de *otlac*.

CARTEA III.

Diferite felurĭ de proprietăţĭ care nu intră în categoriile precedente.

Art. 106. Nicĭ un arbor venit naturalmente pe un pămînt *memtukĕ*, *mercufĕ miriiĕ*, *metruke* şi *merat*, nu pôte fi posedat cu tapu. Atât numaĭ, că arboriĭ veniţĭ naturalmente pe un pămînt *miriiĕ* saŭ *mevcufĕ* se posedă ca dependinţă a pămîntuluĭ, precum se arată la titlul despre posesiune.

Art. 107. Minele de aur, de argint, de aramă, de fer, diferitele cariere de piatră, de gyps, minele de puciósă, de salpetru, de cărbunĭ, de sare etc., care se descoperă în pămînturĭ miriiĕ, posedate de orĭ-cine, aparţin Statuluĭ (*Beit-el Mal*); posesorul pămîntuluĭ n'are dreptul se şi le însuşéscă, nicĭ să reclame o parte din produsul lor.

Asemenea orĭ-ce mină se descoperă în un pămînt mevcufĕ din categoria *takhsiçat*, adecă avênd o destinaţiune specială, aparţine tot Statuluĭ; posesorul pămîntuluĭ şi vacuful n'aŭ nicĭ un drept asupra eĭ.

Posesorul, însă, al pămîntuluĭ miriiĕ saŭ mevcufĕ, va fi despăgubit de valórea părţiĭ din pămîntul sĕŭ, care, prin punerea în esploatare a mineĭ, se va lua din posesiunea sa. In pămînturile metruke şi mevat, a cincea parte din produsul minelor ce se descoperă revine Statuluĭ şi restul persóneĭ care le-a descoperit.

Minele descoperite în pămînturĭ mülk, în interiorul oraşelor şi satelor, aparţin proprietaruluĭ pămîntuluĭ.

Minele de materiĭ fusibile, aflate în pămînturĭ *uchriiĕ* şi *haradjiiĕ* aparţin Statuluĭ, pentru a cincea parte, iar restul proprietaruluĭ pămîntuluĭ; cele care nu conţin materiĭ fusibile, aparţin, în totalitate proprietaruluĭ pămîntuluĭ.

In ceia ce privesce monetele antice şi moderne şi comorile de orĭ-ce fel, ale căror proprietar e necunoscut, legislaţiunea se află în cărţile de jurisprudenţă religiósă.

Art. 108. Ucigaşul nu pôte moşteni pămîntul victimeĭ sale, el n'are drept la tapu asupra aceluĭ pămînt.

Art. 109. Pămîntul unuĭ musulman nu se moştenesce de copiiĭ şi părinţiĭ luĭ nemusulmanĭ; asemenea pămîntul unuĭ nemusulman nu trece, prin moştenire la copiiĭ saŭ părinţiĭ luĭ musulmanĭ. Nemusulmanul n'are drept la tapu pentru pămîntul unuĭ musulman, şi *vice-versa*.

Art. 110. Pămîntul unuĭ supus otoman nu trece prin moştenire la copiiĭ saŭ părinţiĭ luĭ, supuşĭ străinĭ: supusul străin n'are drept la tapu pentru pămîntul unuĭ supus otoman.

Art. 111. Pămîntul individuluĭ care a abandonat naţionalitatea otomană, nu trece, prin moştenire la copiiĭ şi parinţiĭ luĭ, fie aceştia supuşĭ otomanĭ saŭ străinĭ; pămîntul devine vacant prin acest fapt, şi, fără să se caute daca sunt persóne care ar avea drept la tapu, el se va adjudeca prin licitaţiune.

Art. 112 Robul, bărbat saŭ femee, care, cu consimţimîntul stăpânuluĭ sĕŭ, şi prin mijlocirea autorităţiĭ, va fi dobêndit posesiunea saŭ concesiunea unuĭ pămînt, nu va putea fi deposedat de către stăpânul sĕŭ nicĭ înainte, nicĭ după desrobire; acesta nu va putea interveni în gerarea acestuĭ pămînt, precum nicĭ moştenitoriĭ sĕĭ. Dacă robul móre fără să fi fost desrobit, pămîntul nefiind transmisibil prin moştenire, nimenĭ altul nu va avea drept la tapu de cât asociaţiĭ şi cointeresaţiĭ saŭ locuitoriĭ din comună, carĭ ar avea trebuinţă, afară numaĭ daca pe acel pămînt se află construcţiunĭ şi arborĭ *mülk*. Dacă stăpânul robuluĭ are pe acel pămînt arborĭ şi clădirĭ *mülk* el are preferinţa cu dreptul de revendicaţiune în termen de dece anĭ, plătind taxa tapuuluĭ. Daca robul móre după desrobirea sa, pămîntul trece prin moştenire, la copiiĭ saŭ părinţiĭ sĕĭ liberĭ. In lipsa acestora, şi dacă nu se află pe acel pămînt clădirĭ saŭ arborĭ mülk, nicĭ fostul stăpân nicĭ copiiĭ acestuia n'aŭ drept la tapu, ci rudele libere ale desrobituluĭ; pămîntul li se va concede cu plata taxeĭ tapuuluĭ. In lipsă de rude libere, pămîntul se va da prin licitaţiune. Dacă, în fine, pămîntul are pe dênsul clădirĭ şi arborĭ *mülk*, el se va da, cu plata taxeĭ tapuuluĭ,

moştenitoruluĭ care a moştenit acele clădirĭ şi plantaţiunĭ mülk.

Art. 113. Vîndarea siluită de pămînturĭ *miriié* şi *mevcufé* făcută de către o persónă supusă intimidaţiuneĭ este nulă. Daca cel care a dobêndit acele pămînturĭ prin siluire şi violenţă le vinde, saŭ daca ele trec la moştenitoriĭ sĕĭ, persóna care a îndurat violenţa saŭ siluirea, şi după mórtea eĭ, copiiĭ şi părinţiĭ eĭ, aŭ dreptul de revendicaţiune; daca ea móre fără moştenitorĭ direcţĭ, pămîntul nu va fi considerat ca vacant, ci va remânea în posesinnea detentoruluĭ.

Art. 114. Nu sunt valabile vîndĕrile şi concesiunele de pămînturĭ miriié saŭ mevcufé făcute cu condiţiunĭ, cualificate de ilegale prin legea religiósă, precum, spre esempiu, condiţiunea de a se însărcina cu îngrijirea cuĭ-va până la mórtea luĭ, asigurându'ĭ o bună existenţă. Prin urmare vîndĕtorul şi moştenitoriĭ sĕĭ aŭ dreptul de revendicaţiune pentru causă ilicită în contra cumpĕrătoruluĭ, şi moştenitorilor luĭ, precum şi în contra persóneĭ la care ar fi trecut prin a doua vîndare.

Art. 115 (1). Creditorul nu póte să'şĭ însuşéscă pămîntul posedat de debitorul sĕŭ, în schimbul creanţeĭ sale, niciĭ să urmăréscă vîndarea luĭ. La mórtea debitoruluĭ, fie ca acesta să aibă saŭ nu avere mobiliară, pămîntul va trece la moştenitoriĭ luĭ direcţĭ, şi în lipsa acestora se va supune formalităţiĭ tapueluĭ.

Art. 116. Pămîntul miriié şi mevcufé nu se póte da ca gagiŭ, dacă, însă, debitorul, în schimbul datorieĭ sale, şi prin mijlocirea autorităţiĭ, vinde creditoruluĭ sĕŭ pămîntul ce posedă, cu condiţiune de a i se restitui orĭ-când va desface datoria, adecă daca face o vîndare simulată şi ipotecară numită *fragh bilrefa*, în asemenea cas debitorul nu póte să céră restituirea pămîntuluĭ, până ce, maĭ întâiŭ, nu va fi plătit datoria sa fie acésta cu saŭ fără termin.

Art. 117. Daca debitorul, după ce a vîndut creditoruluĭ sĕŭ pămîntul ce posedă, în forma şi în condiţiunile de maĭ sus, se află la termen fixat, în imposibilitate de a plăti datoria sa, şi daca, a dat creditoruluĭ sĕŭ mandatul *devriié*, substituind pe acesta, în mod complect, persóneĭ sale, desbrăcându-se de facultatea de a revoca mandatul, în aceste condiţiunĭ, creditorul mandatar va putea, pe cât timp trăesce, încă, debitorul sĕŭ, să urmăréscă vîndarea aceluĭ pămînt spre a se despăgubi de creanţa sa. Asemenea daca debitorul a dat mandat uneĭ a treia persóne, acésta, la expirarea terminuluĭ fixat, va putea să vîndă pămîntul spre a desface pe creditor.

Art. 118. Daca debitorul, după ce a vîndut pămîntul sĕŭ în forma şi în condiţiunile de maĭ sus, móre înaintea desfaceriĭ datorieĭ sale, lăsând moştenitoriĭ direcţĭ, adică copiĭ, pe tatăl saŭ pe muma sa, creditorul saŭ moştenitoriĭ luĭ, aŭ dreptul de a face oprire asupra aceluĭ pămînt, şi moştenitoriĭ nu pot să'l ia în stăpânire până ce nu vor plati datoria. Daca debitorul vîndĕtor móre fără moştenitorĭ direcţĭ, creditorul n'are dreptul de oprire; pămîntul devine vacant, şi e supus legislaţiuneĭ respective.

Art. 119. Acţiunea de înşelăciune saŭ fraudă la vîndarea şi cumpărarea de pămînturĭ mevcufé în general este primită între vîndĕtor şi cumpărător; după mórtea, însă, a vîndĕtoruluĭ, moştenitoriĭ luĭ nu maĭ vor fi priimiţĭ a intenta asemenea acţiune, şi pămîntul nu va fi considerat ca vacant.

Art. 120. E bună şi valabilă vîndarea de pămînturĭ miriié şi mevcufé făcută în timpul ultimeĭ bóle; pămîntul vîndut, ast-fel, prin intervenirea autorităţiĭ, nu va trece la moştenitoriĭ direcţĭ, niciĭ va fi supus la formalitatea tapueluĭ.

Art. 121. Nimenĭ, fără să fi fost maĭ intâiŭ învestit prin patentă suverană (*mülknamé*), cu dreptul de proprietate plină şi întrégă asupra pămînturilor, pe care n'are de cât un simplu drept de posesiune, nu le póte constitui în *vacuf*, a uneĭ fondaţiunĭ óre-care.

Art. 122. Pămînturile legate, *ab-antiquo*, de o biserică saŭ monastire, şi inscrise, în asemenea calitate, în registrele archivelor imperiale, nu pot fi posedate cu tapu; ele nu pot fi niciĭ vîndute niciĭ închiriate; din contra, daca unele pămînturĭ, care tot-d'auna se posedaŭ cu tapu, aŭ trecut prin un mijloc óre-care în mânile călugărilor, saŭ dacă sunt actualmente, posedate fără tapu ca legate de monastire, se va aplica în privinţa acestor pămînturĭ legislaţiunea pămînturilor miriié, şi ca în trecut, posesiunea se va da cu tapu.

Art. 123. Vechia albie a unuĭ lac saŭ riŭ, care ar presenta un pămînt apropriat pentru cultură, se va conceda prin licitaţune, şi va fi supusă legislaţiuneĭ pămînturilor miriié.

Art. 124. In contestaţiunele relative la cursul uneĭ ape de bĕut saŭ de irigatiune, se va ţine sémă de starea lucrurilor *ab-antiquo*.

Art. 125. Nu este permis a duce vitele prin viĭ, livedĭ şi câmpurĭ numite *keuk-terké*. Chiar acolo unde acésta era un obiceiŭ vechiŭ, fiind-că obiceiul nu póte da dreptul cuĭ-va de a păgubi pe altul, proprietarul vitelor va fi invitat să veghéze, ca vitele sale să nu intre în acele locurĭ până după recoltă; dacă neţiind séma de acest avis, ar lăsa să intre

(1) Articolĭ 115, 116, 117 şi 118, sunt parte abrogaţĭ parte modificaţĭ prin legea din 1869 care permite urmărirea pămînturilor domeniale pentru datoriĭ ale posesorilor.

vitele sale, el va fi respundĕtor de paguba caŭsată şi dator să despăgubéscă pe proprietarul loculuĭ. După recoltă se va urma conform vechiuluĭ obiceiŭ.

Art. 126. Daca semnele vechielor limite ale oraşelor şi satelor aŭ dispărut, saŭ nu se maĭ vĕd, se vor alege, dintre locuitoriĭ comunelor vecine, ómenĭ bĕtrânĭ şi demnĭ de încredere carĭ cu intervenirea autorităţiĭ (religiósе), vor arăta cele patru părţĭ ale vechelor hotare, şi se vor pune semne nouĭ; unde trebuinţa va cere.

Art. 127. Dijma asupra recolteĭ, orĭ-unde ar fi situată aria, pe care dênsa este strânsă, e datorită numaĭ de comuna de unde provine recolta. După acelaşĭ principiŭ, rusumurile şi dările fixe de chirie impuse asupra locurilor *iaĭlac*, *cĭşlac* şi *otlac*, asupra ogrăḑilor, morilor ş. c. l. sunt datorite de comunele, în a căror circumscripţiune ele se află.

Art. 128. In oreziştile înserise în archivele imperiale, datoria de a îndrepta cursul detoriorat al apeĭ, incumbă acelui̯a care sémănă acea orezişte. Folosinţa se dobândeşte prin tapu, ca pentru pămînturile miriiĕ, cu osebire numaĭ că se vor păzi obiceiurile stabilite *ab-antiquo* în locurile unde se cultivă orezul.

Art. 129. Posesiunea pămînturilor numite *khiassé*, atribuite, înaintea tanzimatuluĭ spahiolor şi alţiĭ, acelor numite *bahténé*, atribuite *Vzinughanilor*, organisaţiunĭ desfiinţate astăzĭ, şi, în fine, posesiunea pămînturilor care se concedaŭ, odinióră, cu tapu, de către agenţiĭ forestierĭ, asemenea suprimaţĭ, se va dobêndi de acum înainte, prin tapu, şi în mutaţiunele prin vîndare, moştenire saŭ concesiŭne, se va urma conform legislaţiuneĭ pămînturilor miriiĕ.

Art. 130. Pămînturile coprinse în teritoriul uneĭ comune locuită, nu pot fi concedate (*ihalé*) uneĭ singure persónă, numaĭ spre a înfiinţa o esploataţiune agricolă. Daca, însă, locuitoriĭ comuneĭ s'aŭ risipit, precum s'a dis maĭ sus, şi dacă, supuindu-se pămîntul la formalitatea tapueluĭ, se recunósce imposibilitatea de a se aduce alţĭ agricultorĭ, spre a'ĭ aşeza în comună şi a da acestia fisionomia sa primitivă, prin concedarea pămîntuluĭ în lotur̆ĭ, fie-căruĭ locuitor în parte, se va putea, în acest cas, concede pămîntul în bloc, la una saŭ maĭ multe persóne spre a înfiinţa o esploataţiune agricolă.

Art. 131. *Ciftlic*, ca termin juridic, însemnéză ţarina ce se cultivă într'un an, cu un plug cu doĭ boĭ. Intinderea luĭ este, pentru un pămînt de întâia calitate de la 70 la 80 deunumurĭ, de a doua calitate de 100, de a treia calitate de 130 deunumurĭ.

Deunumul este de 40 paşĭ ordinarĭ (geometricĭ) în lung şi în larg, saŭ 1600 coţĭ pătraţĭ (1). Orĭ ce bucată maĭ mică de cât deunumul se chiamă *kyt'a* (bucată).

In limbagiul usual, însă, se înţelege prin *Ciftlic*, pămîntul împreună cu ecaretele, vitele, semînţele, instrumentele aratoriĭ şi alte accesoriĭ necesare uneĭ esploataţiunĭ. Când proprietarul unuĭ asemenea ciftlic móre fără moştenitorĭ direcţĭ saŭ indirecţĭ (avênd drept la tapu) ciftlicul se adjudecă prin licitaţiune de către *miri*. Dacă el nu lasă moştenitorĭ direcţĭ avênd dreptul la *intical*, asupra pămîntuluĭ, ci numaĭ colateralĭ avênd drept la tapu, aceştia moştenesc ecaretele, vitele, productele ş. c. l., iar cât pentru pămînturile dependinte de ciftlic, eĭ vor dobêndi posesiunea lor plătind taxa tapueluĭ. Daca eĭ refusă, aceste pămînturĭ numaĭ, fără a se atinge ecaretele, proprietatea lor mülk hereditată, se vor adjudeca prin licitaţiune.

Art. 132. Orĭ-ce individ care cu autorisaţiunea suverană, va fi umplut un pămînt câştigat asupra mări, devine proprietar (malic) al aceluĭ pămînt. Daca, însă, în termen de treĭ anĭ de la diua autorisaţiuniĭ, nu face nicĭ o întrebuinţare de dînsul, el perde dreptul luĭ, şi orĭ-ce altă persónă, obţinênd o nouă autorisaţiune, va putea să umple acel loc şi să dobândéscă proprietatea luĭ. Orĭ-ce pamînt câştigat asupra măriĭ, fără autorisaţiune, fiind proprietatea Statuluĭ, se va vinde de către miri, persóneĭ care l'a umplut. Daca ea refuză, pămîntul se ve pune în licitaţiune şi se va adjudeca celuĭ care va oferi preţul cel maĭ avantagios.

REGULAMENT ASUPRA TAPUELUI

Saŭ titlu posesoriŭ

(1275—1859).

CAPITOLUL I.

Art. 1. In provinciĭ concesiunea pămînturilor domeniale este atribuită împiegaţilor însărcinaţĭ cu administraţiunea financelor departamentuluĭ şi sub-guvernatorilor, represintând pe proprietarul pămîntuluĭ (2).

(1) Lungimea coţuluĭ întrebuinţate în comerciŭ, variază în diferitele provinciĭ ale Turcieĭ de la 68 centimetri in sir, coţul de architect este de 75 centimetre. La Constantinopol şi în provinciile din prejur deunumul se măsura cu coţul de architect, şi are, prin urmare, o superficie de 900 metre patrate (Veḑi Bellin Journ. Asiat. nota la acest articol). După câte am putut constata personal aceeaşi măsură se întrebuinţeză şi în Dobrogea.

(2) In urma organisaţiuniĭ Vilaietelor, făcută prin legea din 1867, o ordonanţă Vizirială a instituit, în fiecare Vilaiet o autoritate speciala însărcinată cu operaţiunile privitóre la concesiunea pămînturilor domeniale; în capul acesteĭ administraţiunĭ se află un director al archivelor.

Art. 2. Autoritățile însărcinate cu interesele agricole nu pot interveni la vîndarea, transmiterea și concesiunea acestor pămînturĭ în alt mod, de cât ca simpli membri aĭ consiliuluĭ însărcinat cu aceste operațiunĭ.

Art. 3. Cel care voesce să vîndă un pămînt al sĕŭ, trebue să obție un certificat purtând sigiliul Imamuluĭ și al notabililor suburbiĭ saŭ satuluĭ, constatând: a) că vîndĕtorul posedă în realitate acel pămînt; b) prețul vîndĕriĭ; c) districtul și comuna unde el este situat; d) limitele și numĕrul deunumurilor. Vîndĕtorul și cumpĕrătorul, saŭ împuterniciții lor, se presintă apoĭ la Consiliul local spre a depune acel certificat împreună cu taxa vîndĕriĭ. Vîndarea proectată trebue declarată sub guvernatoruluĭ saŭ autorităților fiscale după localitatea unde se face declarațiunea la comună, la arondisment saŭ la departament. Un titlu posesoriŭ (tapu) se va libera concesionaruluĭ, pe basa aceleĭ declarațiunĭ, îndată ce se vor fi luat informațiunele necesare și se va fi făcut înregistrarea. Daca actul de vîndare se încheie în o comună, titlul posesoriŭ, însoțit de un raport arĕtând depunerea taxeĭ, se trimite autorităților administrative superióre, care'l înregistrézǎ și'l reține la dênsa trimițĕnd un raport al sĕŭ către Archivele din Constantinopol, împreună cu titlu posesoriŭ (tapu), spre a se însemna vîndarea pe marginea luĭ, daca titlul este noŭ, saŭ, la cas contrariŭ, să se libereze unul noŭ. Când vîndarea se face la reședința arondismentuluĭ, raportul se trimite, direct, de către acéstă autoritate la Archive.

Art. 4. Când posesorul unor pămînturĭ situate în provincie voesce să le vîndă uneĭ persóne cu locuința în Constantinopol, trebue obținut un certificat al Consiliuluĭ de arondisment respectiv, constatând posesiunea; vîndĕtorul și cumpĕrătorul, saŭ împuterniciții lor, se presintă apoĭ la grefa Archivelor Imperiale, spre a face declarațiunele cerute de lege; daca există un tapu noŭ, vîndarea se va inscrie la marginea luĭ, daca nu există tapu se va libera unul noŭ. De câte orĭ, însă, urméză a se libera un tapu noŭ, directorul archivelor trebue să informeze autoritatea administrativă competentă, spre a se face cercetările necesare la fața loculuĭ.

Art. 5. Când posesiunea de pămînturĭ se transmite prin moștenire, imamul și notabiliĭ (primar, ajutóre, proestos) aĭ suburbieĭ saŭ aĭ satuluĭ, liberézǎ un certificat învestit cu sigiliul lor, și constatând: 1) că decedatul poseda, în adevĕr, acele pămînturĭ; 2) valórea lor aproximativă, și 3) că cel căruia ele se transmit are, conform art. 54 și 55 din legea pămînturilor, un drept esclusiv asupra lor. Taxele și raportul se vor trimite archivelor, conform art. 3; pe temeiul acestor acte transmisiunea se va efectua.

Art. 6. Cel care dobîndesce posesiunea de pămînturĭ plătesce, sub titlul de spese, cincĭ la sută din prețul vîndĕreĭ; la cas de a se face o declarațiune falșă, spre a se micșora taxa, se va procede la o evaluare imparțială și taxa se va plăti pe basa aceĭ evaluărĭ. Când înstreinarea se face cu titlu gratuit, se percepe cincĭ la sută asupra valoriĭ, după estimațiune. Când se constitue o ipotecă, cel care o constituie plătesce, ca spese, 2 ½ la sută din datorie.

Art. 7. Când se face un schimb se procede la prețuirea pămînturilor, și spesele de 5 la sută se plătesc asupra jumĕtățiĭ prețuluĭ evaluat, respundĕnd fie-care contractant o parte, adică 2 ½ la sută.

Art. 8. Asemenea la transmiterea de pămînturĭ prin moștenire, se percepe, ca spese, 5 la sută asupra valoriĭ estimative.

Art. 9. Afară de spesele specificate maĭ sus, se maĭ percepe treĭ leĭ, ca preț al hârtieĭ, când se liberézǎ un titlu noŭ (senet) și se plătesce de cumpĕrător saŭ de persóna către care s'a făcut transmiterea.

Art. 10. Când se vînd pămînturĭ care nu s'aŭ transmis, conform disposițiunilor legiĭ, cumpĕrătorul plătesce cincĭ la sută, asemenea plătesce și vîndĕtorul cincĭ la sută; daca se liberézǎ un tapu noŭ, se maĭ percepe treĭ leĭ ca preț al hârtieĭ.

Art. 11. Pe temeiul declarațiuniĭ satuluĭ saŭ a suburbieĭ, se va adresa Archivelor un raport, spre a se libera titlurĭ noĭ: 1° la detentoriĭ de pămînturĭ fără titlurĭ (afară de pămînturile aparținênd domenuluĭ public, și care se dețin în mod fraudulos), plătĭndu-se spesele, precum taxa de transmitere și prețul hârtieĭ; 2° plătindu-se numaĭ prețul hârtieĭ: a) posesorilor de titlurĭ vechĭ, liberate de spahiĭ locatarĭ și alțĭ: b) celor carĭ aŭ perdut titlurile lor, trecute în registrele oficiale.

Art. 12. Concesiunea de pămînturĭ necurățite se face gratis și fără spese, conform art. 103 din legea pentru pămînturĭ; se va libera, pentru dênsele un titlu noŭ plătindŭ-se 3 leĭ prețul hârtieĭ. Aceste pămînturĭ când țin de așeḑăminte pióse, se scutesc de dijmă pe un an saŭ duoĭ.

Art. 13. Autoritățile administrative și fiscale trebue să veghieze ca pămînturile necurățite să se concede numaĭ la persóne dispuse a le curăți și a le cultiva; trebue, cu osebire, să observe ca pămînturile situate pe munțĭ și lăsate pentru utilitate publică să nu se concede și să nu se ia de nimenĭ, spre a servi de așeḑare; acestor autoritățĭ incumbă asemenea, de a concede pentru cultură, pămînturile care nu sunt posedate cu tapu.

Art. 14. Tapuele imprimate care se vor libera posesorilor de pămînturĭ, pórtă la cap Tughraua Imperială, imprimată, ele arată arondismentul și satul unde sunt situate pămînturile, limitele și numĕrul hectarelor.

Art. 15. In ceea ce privesce *ciftlicurile* posedate cu titlurĭ Imperiale de proprietate, se vor păzi condițiunele conținute în acele documente.

Art. 16. Când sunt persóne care, în virtutea art. 59 din codicele proprietățiĭ fonciare, aŭ un drept de preferință pentru pămînturĭ supuse tapueluĭ, se va procede de către consiliul administrativ local, la o cercetare la fața loculuĭ, și se vor învita ceĭ în drept, după rêndul lor, a priimi concesiunea, pentru suma ce se va fixa de către consiliul menționat maĭ sus într'un mod maĭ just și nepăgubitor pentru tesaur; daca propunerea se priimesce, concesiunea se face fără licitațiune înaintându-se raport despre cele urmate.

Prețuirea, însă, a consiliuluĭ menționat, este suficientă numaĭ când întinderea acestor pămînturĭ e maĭ mică de cât 100 hectare; când întinderea e maĭ mare, trebue, pe lângă prețuirea consiliuluĭ de arondisment, și acea a consiliuluĭ departamental; pe temeiul acestor două estimațiunĭ pămînturile se concedă fără licitațiune. In nicĭ un cas, aceste cercetărĭ și estimațiunĭ nu pot servi de pretext ca să se amâne liberarea tapueluĭ; ceĭ îndreptățițĭ la tapu după lege, nu pot perde dreptul lor.

Art. 17. Daca ceĭ în drept la tapu renunță, se va procede la concesiunea acestor pămînturĭ, prin licitațiune, în favorul aceluia, care va oferi prețul cel maĭ mare.

Art. 18. Pămînturile care, din lipsa de persóne avênd drept la tapu, saŭ din causa renunțăriĭ acestora, aparțin Statuluĭ, și care, conform art. 77 din codice, urmézá a se conceda prin licitațiune, se pun în licitațiune de către consiliul administrativ de arondisment, daca ele n'aŭ o întindere maĭ mare de 100 hectare; daca întinderea este între 100 și 500 hectare se face o a doua licitațiune la consiliul administrativ departamental; pentru pămînturile de la 500 hectare în sus, după cele două licitațiunĭ făcute de către consiliile menționate maĭ sus, se va procede la o nouă licitațiune la Ministerul Financelor, căruia urmézá a se face raport. Acéstă din urmă licitațiune trebue sĕvêrșită cel târdiŭ în treĭ lunĭ de la primirea, la Constantinopol, a raportuluĭ. Codicele proprietățiĭ fonciare arată, cu amănuntul, pe ceĭ în drept la tapu; acest drept, însă, se mărginesce la pămînturile împărțite în loturĭ proporționate cu trebuințele celor în drept când aceștia sunt țĕranĭ, carĭ aparțin la cea din urmă clasă a celor cu drept de preferință; de aceea când e cestiune de pămînturĭ a căror divisiune ar fi păgubitóre precum pămînturile de o întindere mare, cele care depind de un ciftlic, dreptul la tapu se întinde numaĭ până la al 8-lea grad, precum se arată la art. 59 din Codice.

Art. 19. Sumele percepute pentru concesiunea acestor pămînturĭ de către stat, precum și spesele de vîndare și de transmitere, și prețul hârtieĭ se varsă la Tesaurul Imperial.

Art. 20. Cel care va aduce la cunoscința guvernuluĭ existența de pămînturĭ, despre care autoritatea respectivă n'avea cunoscință; va primi, drept renumerare, cincĭ la sută din prețul adjudicațiuniĭ acestor pămînturĭ, după sevêrșirea licitațiuniĭ și efectuarea concesiuneĭ.

Art. 21. Indată ce se va fi sevêrșit vîndarea, transmiterea saŭ concesiunea unuĭ pămînt, și se vor fi rĕspuns spesele, se va libera, fără amânare, noulul posesor, un certificat investit cu sigiliul Consiliuluĭ, prin care se autorisă a poseda și cultiva pămîntul, până la sosirea titluluĭ de posesiune.

Art. 22. La reședința fie-căruĭ arondisment, se ține un registru special a pămînturilor situate în fie care comună, în care se înscriŭ, vîndêrile, transmiterile și concesiunile acestor pămînturĭ.

Art. 23. Raportul avênd de obiect liberarea titlurilor de posesiune se pune în plic și se trimite direct, prin postă, la grefa Archivelor Imperiale; este, însă, permis a se încredința raportul nouluĭ posesor, după cererea sa, spre a'l presenta însușĭ la Archive.

Art. 24. Tóte procesele de înșelăciune saŭ fraudă, tóte contestațiunile de asemenea natură, relative la pămînturile domeniale, și care se judecă după legea religiósă, se vor urmări în presența funcționarilor *ad-hoc* aĭ financelor saŭ a delegaților lor, ca represintanțĭ aĭ proprietaruluĭ pămîntuluĭ.

CAPITOLUL II

Despre dreptul posesorilor de pămînturĭ de a le ipoteca pentru datoriĭ.

Art. 25. Codicele proprietățiĭ fonciare permite posesoruluĭ de pămînturĭ domeniale, a le ipoteca, spre a garanta plata uneĭ datoriĭ; dar daca debitorul móre fără a lăsa nicĭ un moștenitor, creditorul ipotecar nu póte reține aceste pămînturĭ în schimbul creanțeĭ sale; un tapu 'ĭ este necesar spre a lua posesiune. Cu tóte acestea, în virtutea ordonanțeĭ din 9 Ramazan 1274, el póte urmări vîndarea acestor pămînturĭ. Următórele disposițiunĭ se vor observa la ipotecarea pămînturilor domeniale.

Art. 26. Imprumutatul împreună cu împrumutătorul vor declara la consiliile administrative din comună, arondismentul saŭ de-

partamentul unde sunt domiciliațĭ, în presența agentuluĭ local al financelor, întinderea și limitele pămîntuluĭ ce se dă în ipotecă, suma împrumutată, dobênda stipulată, și convențiunea ipotecară. Pe temeiul acesteĭ declarațiunĭ, se încheе un act autentic și se dă creditoruluĭ, în deposit, tapuele acestuĭ pămînt, făcêndu-se, despre tóte acestea, mențiune sumară în un registru special. Spre a se radia ipoteca, la desfacerea datoriĭ, părțile se vor presinta din noŭ la Consiliul competent; actul de ipotecă și tapuele se restitue, făcêndu-se observațiunile necesare în registre.

Art. 27. Vîndarea pămînturilor ipotecate nu se póte urmări. Daca, însă, conform art. 117 din codicele proprietățiĭ fonciare, debitorul a numit ca împuternicit al seŭ pe creditor saŭ o altă persónă spre a urmări vîndarea, acestia, la cas de neplată a datorieĭ, la termenul fixat, pun în licitațiune pămîntul ipotecat, prin ministerul agentuluĭ competent; vîndarea se va efectua în termen de la 15 dile la două lunĭ maximum. Este bine înțeles că numirea împuternicituluĭ trebue să fie făcută chiar în actul autentic de ipotecă; sub pedépsă de a nu se maĭ putea numi în urmă.

Art. 28. Dacă debitorul móre înainte de a se fi achitat, succesiunea sa respunde de acéstă datorie ca de orĭ-ce altă obligațiune. La cas, însă de a nu fi lăsat altă avere, saŭ când acésta nu acoperă datoriile, moștenitoriĭ direcțĭ, adică copiĭ, tatăl și muma, nu pot lua în posesiune pămîntul ipotecat, fără a desface, maĭ întâiŭ, datoria. Dacă defunctul n'a lăsat moștenitorĭ direcțĭ, și dacă se află persóne avênd drept la tapu, taxa proporționaiă de transmisiune nu se va fixa prin bună înțelegere, ci prin licitațiune; din prețul obținut, o sumă echivalentă cu venitul unuĭ an al pămîntuluĭ se reține pe comptul tesauruluĭ, în locul taxeĭ fixe pentru tapu, restul se va afecta la plata datoriilor defunctuluĭ.

Art. 29. Daca prețul adjudecațiuneĭ nu acoperă datoria ipotecară, creditorul nu póte urmari alte pămînturĭ necoprinse în actul de ipotecă.

Art 30. Actul (de ipotecă) făcut sub semnătură privată, în contra dispozițiunelor de maĭ sus, este nul și neavenit.

Procesele relative la ipotecĭ sunt de competința consiliuluĭ local respectiv, care va statua în presența agentuluĭ fiscal competent.

CAPITOLUL III

Despre Ciftlicurile minorilor.

Art. 31. Când Ciftlicurĭ, în înțelesul obicĭnuit al acestuĭ cuvînt, adecă, bunurĭ compuse de ecarete, vite, viĭ și alte proprietățĭ și de pămînturĭ domeniale, trec prin moștenire, la minorĭ, ele vor fi conservate în starea în care se află până la majoritate, daca ele se pot arenda pe un preț anual care să representе de la 2 ½ la 5 la sută din valórea estimativă a fonduluĭ, și cu condițiune ca proprietățile și vitele să se dea cu *șepțel de fer*, adică cu condițiune de a se pune la loc lucrurile care ar dispare saŭ ar peri.

Art. 32. Când partea cea maĭ mare a bunurilor care compun un ciftlic sunt obiecte mobile, și când deteriorarea ecaretelor n'ar putea produce de cât un prejudiciŭ minim în comparațiune cu valórea pămîntuluĭ, bunurile mobiliare se vor vinde fără întârdiere, iar pămînturile se vor arenda.

Art 33. Dacă, conform legiĭ religióse, se constată, prin esperțĭ că bunurile imobiliare coprinse într'un ciftlic, precum grădinĭ, viĭ, morĭ și alte ecarete, aŭ o valóre considerabilă, și că deteriorarea lor ar causa un prejudiciŭ considerabil minoreluĭ, ele se vor vinde prin licitațiune publică, Se va procede apoĭ și la vîndarea pămînturilor care depind de acele bunurĭ, trimițêndu-se la Archivele Imperiale actul de vîndare și raportul cerut. Asemenea este permis a se vinde o dată cu o casă pămîntul care depinde de dênsa, și a căruia preț s'ar micșora, dacă nu s'ar vinde împreună cu casa.

CONDIȚIUNĬ

Statornicite de guvernul Imperial pentru priimirea în Turcia de coloniĭ străine.

(1273—1857)

Art. 1. Coloniștiĭ vor face, maĭ întâiŭ, jurămînt că vor fi tot-d'auna credincioșĭ către M. S. I. Sultanul, și că priimesc însușirea de supușĭ aĭ Imperiuluĭ, fără cea maĭ micĭ reservă saŭ restricțiune.

Art. 2. Eĭ se vor supune, în tóte privințele, legilor actuale și viitóre ale Imperiuluĭ.

Art. 3. Ca toțĭ ceĭ-l'alțĭ supușĭ aĭ Imperiuluĭ, coloniștiĭ vor fi ferițĭ de orĭ ce piedică în esersiciul cultuluĭ lor, și se vor bucura, fără nicĭ o osebire, de aceleașĭ privilegiurĭ religióse ca tóte cele-l'alte clase dintre supușiĭ Imperiuluĭ. Dacă, în localitățile ce li se vor desemna de guvern pentru instalarea lor s'ar afla capele de ritul lor, în număr îndestulător, eĭ vor face în ele devoțiunele lor; iar dacă aŭ să formeze sate nouĭ, eĭ vor solicita și vor obține de la guvernul Imperial permisiunea de a'șĭ construi capelele trebuincióse.

Art. 4. In provinciile imperiuluĭ cele maĭ convenabile pentru instalarea lor, se vor alege dintre pămînturile disponibile ale Statuluĭ, cele maĭ roditóre și maĭ sănătóse, și se va însemna și conceda fie-căruia porțiunea de pămînt de care ar avea trebuință, în raport cu

mijlócele sale, spre a se îndeletnici cu agricultura saŭ cu orĭ-ce altă meserie.

Art 5. Coloniştiĭ aşedaţĭ pe pămînturile disponibile ale Statuluĭ, ce li se acordă în mod gratuit, vor fi scutiţĭ de orĭ ce retribuţiune teritorială şi personală, în curs de şase anĭ, daca sunt stabiliţĭ în Rumelia, şi de doŭĭ-spre-dece în Asia.

Art. 6. Asemenea, vor fi scutiţĭ coloniştĭ de serviciul militar, saŭ de echivalentul în banĭ, ceĭ din Rumelia pe şase anĭ, şi ceĭ din Asia pe doŭĭ-spre-dece anĭ.

Art. 7. După espirarea acestuĭ termin de scutire, coloniştiĭ vor fi supuşĭ la tóte retribuţiunile şi dările, pe acelaşĭ picior ca toţĭ ceĭ-l'alţĭ supuşĭ aĭ imperiuluĭ.

Art. 8. Coloniştiĭ nu vor putea vinde pămînturile ce li se acordă de către guvern în mod gratuit, de cât după trecerea de 20 anĭ, cel puţin.

Art. 9. Ceĭ carĭ, înaintea espirăriĭ acestuĭ termen, vor voi să părăsescă ţara şi să iasă de sub atârnarea Imperiuluĭ, vor restitui pămînturile guvernuluĭ. Asemenea eĭ vor fi datorĭ a lăsa guvernuluĭ, fără indemnitate, tóte construcţiunile făcute de dênşiĭ pe aceste pămînturĭ şi care nu vor maĭ fi considerate ca proprietăţĭ ale lor.

Art. 10 Coloniştiĭ se vor supune autorităţilor Cazaleĭ şi ale Sandjaculuĭ de care depind satele saŭ tîrgurile unde se vor aşeda; eĭ vor fi administraţĭ şi ocrotiţĭ de acele autorităţĭ ca ceĭ-l'alţĭ supuşĭ aĭ Imperiuluĭ.

Art. 11. Daca, înaintea espirăriĭ termenilor de scutire, aceştĭ colonĭ ar fi obligaţĭ să schimbe locuinţele lor şi să se aşede într'o altă localitate din Imperiŭ, acésta li se va permite, dar termenul de scutire a retribuţiunilor şi dărilor va curge tot de la epoca când li s'a concedat, întâiŭ pămîntul.

Art. 12. Aceştĭ colonĭ trebue să fie ómenĭ oneştĭ, agricultorĭ şi meseriaşĭ, fără să fi fost criminalĭ saŭ să fi avut o purtare neonestă in ţara lor. Guvernul Imperial îşĭ reservă dreptul de a goni din Imperiŭ pe ceĭ despre carĭ s'ar dovedi maĭ în urmă, c'aŭ fost criminalĭ saŭ c'aŭ avut o purtare rea în ţara lor.

Art. 13. Fiind-că trebue să se acorde fiecăria din familiile care vor voi să vie în Turcia pentru colonisare, o întindere de pămînt în raport cu mijlócele sale, va trebui, înaintea porniriĭ acestor familiĭ spre Turcia să se supue guvernuluĭ împerial, de către legaţiunele şi consulaturile sale respective, registre conţiind, cu amănuntul, numele, cualităţile, profesiunile acestor familiĭ, precum şi mijlócele de care ele dispun; se hotărasce că fiecare familie trebue să posede, cel puţin, o sumă egală cu 60 medjidie de aur (aprópe 1350 francĭ).

Art. 14. Atât la plecarea din străinĕtate, cât şi la sosirea acestor coloniştĭ în Turcia, consuliĭ sublimeĭ Porţĭ, în străinĕtate, şi autorităţile Imperiale, în ţară, le vor da tóte inlesnirile trebuinciόse pentru transportul avutuluĭ lor. Pasapόrtele li se vor libera gratis de către toţĭ consuliĭ otomanĭ. Consiliul Tansimatuluĭ, însă, găsesce de trebuinţă, de câte orĭ s'ar presenta familiĭ cu dorinţa de a merge în Turcia ca coloniştĭ, să se informeze guvernul Imperial, cel puţin cu doue lunĭ înainte, pentru ca să aibă timpul să desemne, în provincia Imperiuluĭ ce s'ar alege pentru aşedarea lor, locurĭ convenabile, şi pentru ca, ast-fel, la sosirea lor în Turcia, ele să nu fie expuse la perdere de timp şi la osteneli. Instrucţiunĭ în sensul acesta se vor da representanţilor şi consulilor Imperiuluĭ în străinĕtate.

LEGE

relativă la lărgirea dreptuluĭ de moştenire asupra pămînturilor miriié şi mevcufé.

(17 Muharem 1284—21 Maiŭ 1867)

Spre a înlesni transacţiunele privitóre la proprietatea fonciară, a desvolta agricultura şi comerciul, şi, printr'însele, avuţia şi prosperitatea ţĕriĭ, urmĕtórele disposiţiunĭ legislative aŭ fost hărăzite de către M. S. I. Sultanul, în privinţa transmiteriĭ bunurilor de mâna mórtă, şi a bunurilor domeniale posedate cu tapu.

Art. 1. Sunt menţinute disposiţiunele codiceluĭ proprietăţiĭ fonciare *(Erazi Kanunnamesi)*, care stabilesc dreptul de moştenire în favorul copiilor de amêndouĕ sexe, în porţiunĭ egale, asupra bunurilor emiriié şi mevcufé.

In lipsă de copiĭ, carĭ constitue gradul 1-iŭ, moştenirea acestor bunurĭ trece în porţiunĭ egale şi fără nicĭ o sarcină, moştenitorilor după gradele subsecuente :

La al 2-lea grad : nepoţilor, adică fiilor şi fiicelor din 1-iul grad.

La al 3-lea grad : tatăluĭ şi mumeĭ.

La al 4-lea grad : fraţilor primarĭ şi fraţilor consângenĭ.

La al 5-lea grad : surorilor primare şi surorilor consângene.

La al 6-lea grad : fraţilor uterinĭ.

La al 7-lea grad : surorilor uterine.

La al 8-lea grad, în lipsă de moştenitorĭ, la gradele de maĭ sus, soţuluĭ supravieţuitor, saŭ soţieĭ supravieţuitóre.

Art. 2. Moştenitorul din gradul cel maĭ apropiat, exclude pe toţĭ moştenitoriĭ gradelor inferióre. Spre exemplu, nepoţiĭ nu pot

moşteni daca există copiĭ, părinţiĭ sunt escluşĭ prin nepoţĭ. şi aşa maĭ departe.

Cu tôte acestea, copiĭ fiilor şi fiielor predecedaţĭ intră în locul acestora şi moştenesc, prin representaţiune, în moştenirea moşuluĭ saŭ a moşeĭ, partea părinteluĭ lor predecedat.

Pe de altă parte, soţul supravieţuitor saŭ soţia supravieţuitôre are dreptul la o parte din moştenire, când se aflã faţă cu moştenitoriĭ de la al 3-lea grad (tatăl şi muma) inclusiv, în jos, pînă, inclusiv la al 7-lea grad (surorile uterine).

Art. 3. Regimul *Firaghil-bil-réfa* usitat pentru a constitui un bun imobiliar ca garanţie a uneĭ datoriĭ, şi condiţiunele în care bunurile imobiliare, neipotecate, vor putea fi urmărite pentru plată de datoriĭ, precum şi procedura, pe timpul cât trăesce proprietarul şi după mórtea luĭ, vor fi determinate prin reglemente speciale.

Art. 4. Regulile aplicabile bunurilor emiriié şi mevcufé, vor fi aplicate întru tôte gospodăriilor şi bunurilor imobiliare, posedate cu titlul numit *Mülkname*. Darea, însă, anuală, plătită de către aceste gospodăriĭ şi bunurĭ, va continua a se percepe după regulile ce le sunt propriĭ.

Art. 5. Sunt, asemenea, menţinute disposiţiunele codiceluĭ proprietăţiĭ fonciare privitôre la plantaţiunele şi clădirile aflate pe pămîntuĭ *emiriié* şi *mevcufé*.

Art. 6. Acéstă lege va fi pusă în vigóre din diua promulgăriĭ eĭ. Se va publica o nouă ediţiune a codiceluĭ (*Kanunnamei-Erazi*) şi a reglementuluĭ (*nizamnamé*) asupra tapueluĭ, conforme cu nouile disposiţiunĭ suverane edictate maĭ sus.

DISPOSIŢIUNĬ FISCALE

Relative la aplicarea legiĭ de maĭ sus.

Dreptul de moştenire asupra bunurilor imobiliare emirie şi mevcufé, dependinte de domenul Statuluĭ (*Beit-ul-mal*), era mărginit, până acum, la copiĭ şi la părinţiĭ proprietaruluĭ.

Spre a întări dreptul de proprietate asupra acestor bunurĭ, în mânele posesorilor, cercul moştenitorilor, la aceste bunurĭ, s'a lărgit, prin noua lege promulgată prin Irade Imperial cu data de astă-dĭ.

In vederea folóselor, ce posesoriĭ acestor bunurĭ vor trage din acéstă concesiune şi drept compensaţiune pentru perderea causată tesauruluĭ, prin supresiunea dreptuluĭ de desherenţă (*mahlul*), în fine, în contra nouluĭ drept concedat proprietarilor de pămînturĭ, se decide că Statul va percepe ecuivalentul uneĭ dijme şi jumĕtate (15 la sută) a produsuluĭ anual al pămîntuluĭ. Find-că însă, achitarea în o singură dată, şi plata în numerar, ar putea fi onerósă pentru proprietarĭ, acéstă percepţiune se va împărţi pe un period de cincĭ anĭ, şi se va plăti asupra recolteĭ, în natură saŭ în banĭ, după voinţa proprietaruluĭ.

Repartiţiunea pe cincĭ anĭ se va face în modul următor:

In întâiul an (1283) se va plăti a treia parte din o dijmă şi jumĕtate; adică jumătate din dijma perceputã, până acum, asupra recolteĭ pămînturilor emirié şi mevcufé. Spre exemplu proprietarul care varsă actualmente o kilă ca dijma, va vĕrsa, peste acea kilă, încă o jumĕtate kilă.

In anul al doilea se va plăti un sfert al dijmeĭ; adică, proprietarul care plătesce acum o kilă drept dijmă va plăti, peste acea kilă, încă un sfert de kilă.

In aniĭ al 3-lea, al 4-lea şi al 5-lea, percepţiunea va fi de un sfert ca în al douilea an. La expirarea anuluĭ al 5-lea, proprietarul nu va maĭ avea de plătit de cât dijma normală.

Acéstă dijmă şi jumătate, ce se percepe în contra nouluĭ drept acordat, precum se arată maĭ sus, va fi exigibilă numaĭ de la proprietariĭ bunurilor *emiriié* şi *mevcufé*; ea cade în sarcina proprietaruluĭ, când bunul este dat cu arendă.

Acéstă dare este mărginită la pămînturile *emiriié* şi *mevcufé*, posedate cu tapu; ea nu va fi exigibilă asupra produsuluĭ maslinilor, duditor, al viilor şi altor arborĭ roditorĭ.

O taxă de 15 la sută se va percepe în cincĭ termene, împărţite pe un period de cincĭ anĭ, în aceleaşĭ condiţiunĭ şi proporţiunĭ ca pentru pămînturile cultivate, asupra produselor saŭ veniturilor ale pămînturilor necultivate, precum locurile de ernare (*chîşlac*) şi de păşunare (*yailak*) posedate cu tapu.

Se va urma în privinţa pămînturilor posedate prin *mülkname* (concesiune imperială) ca pentru pămînturile *emirié*; disposiţiunĭ ulteriore vor fi, însă, luate în ceea ce privesce darea anuală ce cade asupra pămînturilor coprinse în categoria *emlaki-humayum*.

LEGE

asupra vîndĕriĭ silite a proprietăţilor imobiliare pentru plata de datoriĭ.

(27 Şaban 1286 — 19 Noembre 1869).

Art. 1. Proprietăţile dedicate, pe care se află saŭ nu clădirĭ, posedate în virtutea uneĭ îndoite chiriĭ (*bil-idjaréteïn*) (1), precum şi

(1) *Idjaretein* care insemenéză literalmente "două chiriĭ, constitue caracterul esenţial al proprietăţiĭ vacuf. Intiia chirie, numită. *Idjarei Muedjélé* "chirie anticipată,, se plătesce la luarea in posesiune şi cea de a doua *Idjarei Müedjélé* "chirie cu termen, care se plătesce în fie care an de către posesorul unuĭ bun vacuf.
(Explicaţiune oficială dată la legea din 1284—1857 relativă la succesiunea bunurilor vacuf).

pămînturile domeniale, se vor vinde fără consimţimîntul debitoruluĭ, ca proprietăţile ordinare, pentru plata de datoriĭ recunoscute prin judecată (*makium-bih*).

Art. 2. Dacă debitorul dovedesce că póte să se libereze de datoria sa, cu dobênda legală şi cheltuelĭ, în termen de treĭ anĭ, din venitul proprietăţilor sale şi daca cedéză creditoruluĭ saŭ strîngerea acestor veniturĭ, în asemenea cas proprietăţile nu se vor vinde.

Art. 3. Daca împlinirea uneĭ creanţe, întemeiată pe o sentinţă judecătoréscă, s'a încredinţat uneĭ a treia persónă, care, priimind sarcina, a comunicat acésta debitoruluĭ sĕŭ, acea persónă se va bucura de acaleaşĭ privilegiurĭ ca creditorul primitiv, şi va putea urmări vîndarea proprietăţilor imobiliare ale debitoruluĭ.

Art. 4. Proprietăţile debitoruluĭ nu se pot vinde pe temeiul uneĭ sentinţe supuse apeluluĭ, saŭ dată în lipsă, înaintea espirăriĭ termenuluĭ de oposiţie.

Art. 5. Creditorul care cere punerea în vîndare a imobililor debitoruluĭ sĕŭ, trebue se adreseze la reşedinţa acestuĭ din urmă, prin autoritatea executivă, un avis în formă, împreună cu o copie după sentinţă.

Art. 6. Nu se va putea cere punerea în vîndare a imobiluluĭ, înaintea expirăreĭ termenuluĭ de 31 dile de la remiterea avisuluĭ. Daca, după remiterea avisuluĭ, se lasă să trécă 91 dile fără a se cere vîndarea, va trebui să se trimiţă un al doilea avis, şi se trécă alte 31 dile pentru ca cererea punereĭ în vîndare se fie valabilă.

Art. 7. Formalităţile prescrise de articoliĭ 5 şi 6 o dată îndeplinite, autoritatea esecutivă va trămite un împiegat special care va opera secuestru; el va încheia douĕ acte asemenea care vor cuprinde un resumat al sentinţeĭ tribunaluluĭ, data aceleĭ sentinţe, însărcinarea dată împiegatuluĭ, natura imobiluluĭ, situaţiunea şi limitele luĭ. Daca imobilul secuestrat este un otel, o casă, o magasiă, ş. c. l., va trebui să se arate numele oraşuluĭ saŭ al tîrguluĭ unde este situată acea proprietate, precum şi numele strădeĭ, numĕrul însemnat pe pórtă şi natura imobilelor învecinate. Daca e cestiune de o ţarină, de un câmp ş. c. l., va trebui asemene să se arate numele satuluĭ şi al localităţiĭ unde se află acest imobil, precum şi întinderea luĭ aproximativă. Daca pe acest pămînt sunt construcţiunĭ saŭ arborĭ va trebui să se specifice numĕrul şi natura lor. Va trebui în fine să se menţioneze tribunalul care a dat otărîrea, precum şi numele, pronumele şi locul de reşedinţă a reclamantuluĭ.

Art. 8. Punerea în licitaţiune se va anuncia prin avise speciale şi prin diare cu 21 dile înainte. Aceste avise vor fi afipte în locurile cele maĭ centrale ale oraşuluĭ unde se va face licitaţiunea.

Art. 9. Licitaţiunea duréză 61 dile; la expirarea acestuĭ termin imobilul se adjudecă celuĭ ce a oferit maĭ mult, şi adjudecaţiunea se notéză provisoriŭ de către autoritatea executivă pe actul de adjudecaţiune.

Daca într'un termen de 31 dile, de la data de maĭ sus, se presintă un concurent oferind cincĭ la sută maĭ mult, licitaţiunea se reîncepe; imobilul se adjudică celuĭ din urmă concurent care va plăti preţul eşit la licitaţiune şi cheltuelile; Secţiunea competentă remite atuncĭ adjudicataruluĭ titlurile de proprietate.

Art. 10. Daca adjudicatarul refusă de a lua în posesiune imobilul, licitaţiunea va reîncepe, şi paguba care ar resulta va fi în sarcina aceluĭ adjudicatar precum şi cheltuelile licitaţiuneĭ.

Art. 11. Impiegaţiĭ însărcinaţĭ cu punerea în licitaţiune a imobiluluĭ precum şi membriĭ tribunaluluĭ carĭ aŭ ordonat vîndarea luĭ nu pot concura la licitaţiune la cas de contravenţiune eĭ vor fi supuşĭ la pedepsele edictate de lege.

Art. 12. Cel care va împedica libertatea licitaţiunilor se va pedepsi conform art. 218 din codicele penal.

Art. 13. Daca cine-va ar veni să revendice ver un drept de proprietate asupra imobiluluĭ pus în licitaţiune, el va trebui să intenteze acţiunea sa înainte de adjudicaţiunea definitivă; iar în cas de a se respinge acţiunea sa prejudiciul causat prin împedicările aduse licitaţiuneĭ va cădea în sarcina luĭ. O asemenea acţiune nu se póte primi, în urma adjudicaţiuneĭ definitive de cât daca reclamantul dovedesce că a fost împedicat prin cause legitime de a intenta acţiunea sa înaintea adjudicaţiuneĭ.

Art. 14. Daca un creditor nu cere vîndarea imobiluluĭ debitoruluĭ sĕŭ în termenul prescris, un alt creditor are dreptul de a face acésta.

Art. 15. Daca o parte din proprietăţile imobiliare ale unuĭ debitor este de ajuns pentru a plăti datoria sa, se va vinde, dacă va fi faţă, partea ce va voi el, iar daca el va fi absent, se va căuta a se ocroti interesele luĭ.

LEGIUIRILE

EPHORIEĬ SPITALELOR CIVILE DIN BUCURESCĬ

şi ale

EPITROPIEĬ SPITALELOR ŞI OSPICIELOR CASEĬ SF. SPIRIDON DIN IAŞĬ

PROGRAME DE CONCURSURĬ

PROGRAMA
Concursuluĭ de externat.
(1880)

Art. 1. Studenţiĭ facultăţiĭ de medicină cari vor presenta un certificat că aŭ trecut examenul anuluĭ I-iŭ de facultate şi că aŭ intrat în anul al II-lea sunt admişĭ a concura pentru externat la spitalele eforieĭ.

Art. 2. Concursul va fi public şi se va ţine odată pe an începând la 1 Decembre. Juriul examinator se compune din treĭ membriĭ traşĭ la sorţĭ dintre mediciĭ secundarĭ definitivĭ aĭ spitalelor.

Art. 3. Stagiul de externat va fi de doĭ anĭ, şi se va socoti de la I-iŭ Ianurie.

Art. 4. Concursul consistă în două cestiunĭ :

a) O cestiune înscrisă, şi

b) O cestiune orală.

Art. 5. Cestiunile sunt ridigiate de juriul examinator, imediat înaintea şedinţeĭ şi trase la sorţ, de unul dintre candidaţĭ.

Cestiunea scósă este una şi aceia pentru toţĭ candidaţiĭ din aceiaşĭ serie.

Cestiunile vor fi din anatomia descriptivă, osteologie, artrologie şi miologie şi una din fisică chimie saŭ zoologia medicală.

Pentru cestia orală se acordă candidatuluĭ 10 minute de reflecţiune şi 10 minute de vorbit, iar pentru proba scrisă cel mult 4 ore şi va fi sub privegherea unuia din membriĭ juriuluĭ.

Nu este permis candidatuluĭ a consulta cărţĭ saŭ note, sub pedépsă de a fi esclus din concurs de juriŭ.

Art. 6. Notele se vor da între 0—20, şi se vor suma pe catalog, atât în cifre cât şi în litere fără corecţiunĭ saŭ răsăturĭ.

Art. 7. Fie-care membru de juriŭ va nota în parte pentru fie-care candidat şi pentru fie-care probă.

Notele se vor ţine secrete şi după fie-care probă terminată catalogul notelor semnat, se va sigila într'un plic şi 'l va da preşedinteluĭ juriuluĭ.

Art. 8. Preşedintele juriuluĭ, va trimite ast-fel tóte plicurile cu catalógele la Eforie, imediat după terminarea fie-căreĭ probe, împreună cu procesul-verbal privitor pentru acea probă.

D'asupra pliculuĭ se va nota numele membrilor din juriŭ şi felul probeĭ.

Art. 9. Aceste plicurĭ, se vor deschide la finele concursuluĭ de d-niĭ Eforĭ, cari regulézá clasificaţia conform notelor.

PROGRAMA
Concursuluĭ de internat.
(1880)

Art. 1. La concursul de internat, sunt admişĭ numaĭ externiĭ cari aŭ făcut stagiul de doĭ anĭ regulat şi aŭ avut bună conduită, presentând pentru acésta, certificat din partea medicilor primarĭ respectivĭ, precum şi un certificat din partea decanuluĭ facultăţiĭ că candidatul a intrat în anul al 4-lea al facultăţeĭ.

Art. 2. Stagiul de internat va fi de douĭ anĭ, şi se va socoti de la 1 Ianuarie.

Art. 3. Concursul va fi public şi se va ţine o dată pe an, începênd la 1 Decembrie. Juriul se va compune din treĭ membriĭ traşĭ la sorţ, un medic primar ca preşedinte şi douĭ dintre medicĭĭ secundari.

Art. 4. Concursul consistă din treĭ cestiunĭ:

a) Composiţ a scrisă, care va fi din anatomia descriptivă saŭ anatomia regiuneĭ ;

b) Cestiunea orală, care va fi din phisiologia saŭ din patologia generală ;

c) Cestiunea practică, va fi esaminarea unuĭ pacient la pat din spitalele eforieĭ.

Cele d'întâĭ două cestiunĭ se face în localul cancelarieĭ eforieĭ, iar proba practică în spitale.

Pentru composiţia scrisă se acordă candidatuluĭ 4 ore de redacţiune sub privegherea unuĭ membru din juriŭ.

Pentru cestiunea orală 10 minute de reflecţiune şi 10 minute de vorbit, iar pentru proba practică 15 minute de esaminare şi vorbire.

Art. 5. Nu este permis candidatuluĭ se consulte cărţĭ saŭ note, sub pedêpsa escludereĭ de la concurs de către juriŭ.

Art. 6. Cestiunile sunt redigiate de juriul esaminător imediat înaintea şedinţeĭ şi trase la sorţ de unul din candidaţĭ.

Cestiunile vor fi in număr indoit de numĕrul membrilor juriuluĭ.

Cestiunea scrisă, este una şi aceiaşĭ pentru toţĭ candidaţiĭ din aceiaşĭ serie.

Art. 7. Notele se vor da între 0—20. şi se vor semna pe catalog atât în cifre cât şi în litere fără corecţiunĭ saŭ răsăturĭ

Fie-care membru din juriŭ va nota în parte pentru fie-care candidat şi pentru fie-care probă.

Art. 8. Notele se vor ţêne secrete şi după fie-care probă terminată, catalogul notelor semnat, se va sigila într'un plic şi 'l va da preşedintelui juriuluĭ, care le va trimite ast-fel tóte plicurile cu catalóge la Eforie, imediat după terminarea fie-căreĭ probe împreună cu procesul-verbal privitor pentru acea probă. D'asupra pliculuĭ se va nota numele membrilor din juriŭ şi felul probeĭ.

Aceste plicurĭ se vor deschide la finele concursuluĭ de d-niĭ Eforĭ carĭ reguléză clasificaţia conform notelor.

PROGRAMA

Pentru concursul de medic primar al serviciuluĭ oculistic

(1880)

Art. 1. Concursul este public.

Juriul se compune din 7 membri, patru traşĭ la sorţ dintre mediciĭ primarĭ aĭ spitalelor eforieĭ, doui dintre profesoriĭ facultăţiĭ de medicină şi delegatul guvernuluĭ conform legiĭ sanitare.

Art. 2. Concursul consistă în patru probe adică :

a) Composiţiunea scrisă ;

b) Examinarea a treĭ pacienţĭ de ochĭ ;

c) Practicarea a două operaţiunĭ oculare ;

d) Presentarea unuĭ memoriŭ.

Art. 3. Proba scrisă consistă în descripţiunea unuĭ morb de ochĭ din materia oftalmologică, care va fi una şi aceiaşĭ pentru toţĭ candidaţiĭ, trasă la sorţ în ḑioa concursuluĭ, de către un candidat.

Numĕrul cestiunilor vor fi îndoit de numĕrul membrilor din juriŭ.

Pentru acéstă lucrare, se acordă 4 ore de redacţiune şi va avea loc în cancelaria eforieĭ.

Candidaţiĭ n'aŭ voe să consulte cărţĭ saŭ note.

Candidaţiĭ vor fi sub privigherea unuĭ membru din juriŭ în timpul redactăriĭ composiţiuneĭ.

Candidaţiĭ după ce vor termina, vor preda composiţiunea membruluĭ însărcinat cu supravegherea, care le pune într'un plic sigilat şi le va înmâna d-luĭ preşedinte al juriuluĭ.

Citirea acesteĭ probe, se va face de autor în şedinţa plenară sub controlul candidatuluĭ ce urméză.

Art. 4. Pentru proba clinică candidaţiĭ vor trece-o în seriĭ de câte treĭ, pe fie-care ḑi, pentru fie-care serie se va alege şease pacienţĭ, din carĭ se va trage unuĭ la sorţ, de către un candidat şi care va fi acelaşĭ pentru una şi aceiaşĭ serie.

Fie-care candidat examinéză pe pacient 15 minute, reflectă 15 minute şi va expune 15 minute.

Candidaţiĭ carĭ urméză vor fi isolaţĭ într'o cameră fără a comunica cu exteriorul.

Art. 5. Operaţiunile se vor practica în amfiteatrul spitalelor eforieĭ, pentru fie-care operaţie se acordă candidatuluĭ 10 minute.

Juriul va redacta cestiunile operaţiunilor în numĕr îndoit de al membrilor, cestiunele vor fi din medicina operatóre oculară.

Cestiunele se vor trage la sorţ.

Una şi aceiaşĭ operaţie va fi pentru toţĭ candidaţiĭ din aceiaşĭ serie dacă vor fi cadavre.

Art. 6. La probele clinice şi operaţiunĭ pe cadavru, candidaţilor din ver ce serie nu le este permis să asiste la examinarea pacienţilor, saŭ la facerea operaţiunilor şi la expunerea ce se va face de candidaţĭ asupra pacientuluĭ saŭ operatiuneĭ ce execută.

Art. 7. Memoriul presentat de candidat trebue să fie redigiat asupra unuĭ subiect din oftalmologie, după cum el va alege, cu observaţiunĭ propriĭ culese saŭ din practica sa nosocomială saŭ din practica privată.

Acest memoriŭ urméză să fie tipărit şi depus preşedinteluĭ juriuluĭ în ḑiua începereĭ concursuluĭ.

Argumentaţia acestuĭ memoriŭ, se va face în modul urmĕtor :

Când candidaţiĭ vor fi maĭ mulţĭ la numĕr, se vor împărţi în seriĭ de câte patru.

Argumentaţia acestuĭ memoriŭ va dura o oră :

Candidaţiĭ care combat memoriul aŭ dreptul fie-care de a face critică în timp de ḑece minute, iar susţinĕtorul are drept a răspunde într'un têmp îndoit.

Art. 8. Note se daŭ între 0—20 şi se vor semna pe catalog, atât în cifre cât şi în litere fără corecţiunĭ saŭ răsăturĭ.

Art. 9. Fie-care membru din juriŭ va nota în parte pentru fie-care candidat şi pentru fie-care probă.

Notele se vor ţêne secret şi după fie-care şedinţă terminată, catalogul semnat de membri se va sigila într'un plic şi îl va da preşedinteluĭ.

Presedintele juriuluĭ, va trimite ast-fel tóte plicurile cu catalogul la Eforie, imediat după terminarea fie-căreĭ probe, împreună cu procesul-verbal privitor la acéstă probă.

D'asupra pliculuĭ, se va nota numele membrilor din juriŭ şi felul probeĭ.

Aceste plicurĭ se vor deschide la finele

concursuluĭ de d-niĭ eforĭ, carĭ reguléză clasificaţia conform notelor.

PROGRAMA

Concursuluĭ de medicĭ primarĭ la serviciul medical şi la consultaţiĭ gratuite. (1880)

Art. 1. Concursul este public, juriul se compune din 7 membriĭ, patru traşĭ la sorţĭ dintre mediciĭ primarĭ aĭ spitalelor eforieĭ, doui dintre profesoriĭ facultăţiĭ de medicină şi delegatul guvernuluĭ conform legeĭ sanitare.

Art. 2. Concursul consistă în treĭ probe adică:

a) Composiţia scrisă;

b) Esaminarea a treĭ pacienţĭ luaţĭ din diferite spitale;

c) Presentarea unuĭ memoriŭ.

Art. 3. Proba scrisă, consistă în descripţia unuĭ morb din patologia internă, care va fi una şi aceiaşĭ pentru toţĭ candidaţiĭ, trasă la sorţĭ în ḍiua concursuluĭ de către un candidat.

Numĕrul cestiunilor va fi îndoit de numĕrul membrilor din juriŭ.

Pentru acéstă lucrare s'acordă 4 ore de redacţie şi va avea loc în cancelaria eforieĭ.

Candidaţiĭ n'aŭ voe să consulte cărţĭ saŭ note.

Candidaţiĭ vor fi sub priveghierea unuĭ membru din juriŭ în timpul redactăreĭ composiţiuneĭ.

Candidaţiĭ după ce vor termina, vor preda composiţia membruluĭ însărcinat cu supraveghierea, care le va pune sub plic sigilat tóte aceste lucrărĭ şi le va înmâna d-luĭ preşedinte al juriuluĭ.

Citirea acesteĭ probe se va face de autor în şedinţa plenară, sub controlul candidatuluĭ ce îl urméză.

Art. 4. Pentru proba clinică, candidaţiĭ vor trece-o în seriĭ de câte treĭ pe fie-care ḍi, pentru fie-care serie se vor alege şase pacienţĭ, din carĭ se va trage unul la sorţĭ de către unul din candidaţĭ şi care va fi acelaş pentru una şi aceiaşĭ serie.

Candidaţiĭ carĭ urmĕză, vor fi isolaţĭ într'o cameră fără a comunica cu exteriorul.

Fie-care candidat examinéză pe pacient 15 minute, va reflecta 15 minute şi va expune 15 minute.

La probele clinice, candidaţilor nu le este permis să asiste la examinarea pacientuluĭ şi la expunerea ce se va face asupra luĭ.

Art. 5. Memoriul presentat de candidat, trebue să fie redigiat asupra unuĭ subiect medical, după cum el va alege, cu observaţiĭ propriĭ culese saŭ din practica sa nosocomială, saŭ din practica privată. Acest memoriŭ urmézá să fie tipărit şi depus preşedinteluĭ juriuluĭ în ḍiua începeriĭ concursuluĭ.

Argumentaţia acestuĭ memoriŭ se va face în modul următor:

Când candidaţiĭ vor fi maĭ mulţĭ la numĕr, se vor împărţi, în seriĭ de câte patru.

Argumentaţia unuĭ memoriŭ va dura o oră.

Candidaţiĭ carĭ combat memoriul aŭ drept fie-care de a face critică în timp de 10 minute, iar susţinĕtorul are drept a respunde într'un timp îndoit.

Art. 6. Notele se daŭ între 0—20 şi se va pune pe catalog atât în cifre cât şi în litere fără corecţiĭ saŭ răsăturĭ.

Art. 7. Notele se vor ţine secrete şi după fie-care şedinţă terminată, catalogul notelor semnat de membru se va sigila într'un plic şi 'l va da preşedinteluĭ.

Preşedintele juriuluĭ va trimete ast-fel tóte plicurile cu catalógele la eforie, imediat după terminarea fie-căriĭ probe împreună cu procesul-verbal privitor pentru acea probă.

D'asupra pliculuĭ, se va nota numele membrilor din juriŭ şi felul probeĭ.

Aceste plicurĭ se vor deschide la finele concursuluĭ de d-niĭ eforĭ carĭ reguléză clasificaţia conform legilor.

PROGRAMA

Concursuluĭ de medic primar la serviciul chirurgical şi la consultaţiĭ gratuite pentru chirurgie. (1880)

Art. 1. Concursul este public.

Juriul se compune din 7 membriĭ, patru traşĭ la sorţĭ dintre mediciĭ primarĭ aĭ spitalelor eforieĭ, doĭ dintre profesoriĭ facultăţiĭ de medicină şi delegatul guvernuluĭ conform legiĭ sanitare.

Art. 2. Concursul consistă în patru probe:

a) Composiţia scrisă;

b) Esaminarea a treĭ pacienţĭ luaţĭ din diferite spitale;

c) Esecutarea a douĕ operaţiunĭ pe cadavru;

d) Presentarea unuĭ memoriŭ.

Art. 3. Proba scrisă, consistă în descripţia unuĭ morb din patologia chirurgicală, care va fi una şi aceiaşĭ pentru toţĭ candidaţiĭ, trasă la sorţĭ în ḍiua concursuluĭ de către un candidat.

Numĕrul chestiunilor va fi îndoit de numĕrul membrilor din juriŭ.

Pentru acéstă lucrare s'acordă 4 ore de redacţiune şi va avea loc în cancelaria eforieĭ.

Candidaţiĭ n'aŭ voe să consulte cărţĭ saŭ note.

Candidaţiĭ vor fi sub priveghierea unuĭ membru din juriŭ în timpul redactăriĭ composiţiuniĭ.

Candidaţiĭ după ce vor termina, vor preda

composiţia membruluĭ însărcinat cu supravegherea, care le va pune sub plic sigilat tóte aceste lucrărĭ şi le va înmâna d-luĭ preşedinte al juriuluĭ.

Citirea acesteĭ probe se va face de autor în şedinţa plenară, sub controlul candidatuluĭ ce'l urméză.

Art. 4. Pentru proba clinică, candidaţiĭ vor trece în seriĭ de câte treĭ pe fie-care di, pentru fie-care serie se vor alege şése pacienţĭ, din carĭ se va trage unul la sorţĭ de către un candidat şi care va fi acelaşĭ pentru una şi aceiaşĭ serie.

Fie-care candidat examinéză pe pacient 15 minute, va reflecta 15 minute şi va expune 15 minute. Candidaţiĭ carĭ urméză, vor fi isolaţĭ într'o cameră, fără a comunica cu exteriorul.

Art. 5. Operaţiunea pe cadavru se va face în amfiteatrul spitaluluĭ, pentru care s'acordă candidatuluĭ 10 minute, juriul va redacta cestiunea operaţiunilor în numĕr îndoit de acela al membrilor.

Unul din candidaţĭ trage la sorţĭ cestiunea operaţieĭ care va fi una şi aceiaşĭ pentru toţĭ candidaţiĭ dintr'o serie.

Art. 6. La probele clinice şi operaţiunĭ pe cadavre, candidaţilor din orĭ-ce serie, nu le este permis să asiste la examinarea pacienţilor, saŭ la facerea operaţiunĭĭ şi la expunerea ce se va face asupra pacientuluĭ, saŭ operaţiuniĭ ce execută.

Art. 7. Memoriul presentat de candidat, trebue să fie redigiat asupra unuĭ subject de chirurgie, după cum el va alege cu observaţiunĭ propriĭ culese, saŭ din practica sa nosocomială saŭ din practica privată.

Acest memoriŭ urméză să fie tipărit şi depus preşedinteluĭ juriuluĭ în diua începeriĭ concursuluĭ.

Argumentarea acestuĭ memoriŭ, se face în modul următor :

Când candidaţiĭ vor fi maĭ mulţĭ la numĕr, se vor împărţi în seriĭ de câte patru.

Argumentaţiunea unuĭ memoriŭ va dura 1 oră. Candidaţiĭ carĭ combat memoriul aŭ dreptul fie-care d'a face critică în timp de dece minute, iar susţiitorul are drept a rĕspunde într'un timp îndoit.

Art. 8. Notele se daŭ între 0—20 şi se va semna pe catalog atât în cifre cât şi în litere fără corecţiunĭ saŭ răsăturĭ.

Art. 9. Fie-care membru din juriŭ, va nota în parte pentru fie-care candidat şi pentru fie-care probă.

Notele se vor ţine secrete şi după fie-care şedinţă terminată, catalogul notelor, semnat de membriĭ, se va sigila într'un plic şi 'l va da preşedinteluĭ.

Preşedintele juriuluĭ va trimite ast-fel tóte plicurile cu catalógele la eforie, imediat după terminarea fie-căreĭ probe, împreună cu procesul-verbal privitor pentru acéstă probă.

D'asupra pliculuĭ se va nota numele membruluĭ din juriŭ şi felul probeĭ ; aceste plicurĭ se vor deschide la finele concursuluĭ de d-niĭ eforĭ, carĭ reguléză clasificaţia conform notelor.

PROGRAMA

Pentru concursul de internĭ în farmacie

(1870)

Art. 1. Posturile de internĭ în serviciul farmaciilor eforieĭ se dă prin concurs, la care sunt admişĭ eleviĭ şcóleĭ de farmacie carĭ aŭ trecut cu succes esamenul de asistent.

Numĕrul posturilor şi diua concursuluĭ sunt anunciate de către eforie.

Art. 2. Juriul acestuĭ concurs se compune din 3 membriĭ : Directorul farmacieĭ centrale, un medic al spitalelor şi un farmacist cl. I.

Art. 3. Acest concurs consistă din douĕ probe :

a) Proba practică, care are de obiect prepararea unuĭ medicament saŭ a uneĭ recepte.

b) Proba orală, care are de obiect chimia anorganică, partea relativă la preparaţiunile farmaceutice.

Art. 4. Pentru proba orală se acordă fie-căruĭ candidat 10 minute de reflexiune şi alte 10 pentru expunere.

Cestiunile puse de juriŭ vor fi în numĕr îndoit de cât acela al candidaţilor şi se va trage la sorţ o singură chestiune pentru toţĭ candidaţiĭ, carĭ vor fi ascultaţĭ într'o singură şedinţă.

Art. 5. Ordinea ascultăreĭ candidaţilor se va fixa prin sorţ.

Art. 6. Notele ce se vor da candidaţilor, vor fi după scara de apreciare coprinsă între 0—20.

Fie-care membru al juriuluĭ va nota în parte, la fie-care probă pentru fie-care candidat; aceste note vor sta secrete până la finele concursuluĭ.

Art. 7. Clasificaţiunea concurenţilor se va face de juriŭ la ultima şedinţă, când se va dresa un proces-verbal despre resultatul general şi despre aptitudinea probată de candidaţĭ.

Art. 8. Catalógele cu notele date de fie-care membru la ambele probe, vor fi înaintate eforieĭ d'o dată cu procesul-verbal menţionat în articolul precedent şi cu clasificaţiunea candidaţilor.

PROGRAMA

Pentru concursurile de farmaciştĭ

(1869)

Art. 1. Posturile de farmaciştĭ din servi-

ciul spitalelor eforieĭ se daŭ prin concurs care se va ținè înaintea unuĭ juriŭ compus din 5 membri: un medic al spitalelor eforieĭ, 2 profesorĭ aĭ scóleĭ de farmaciă, un farmacist delegat de corporațiunea farmaciștilor din Capitală și directorul farmacieĭ centrale a eforieĭ.

Art. 2. La concursul pentru posturile de farmaciștĭ cl. I, se admit candidațiĭ carĭ posed diploma de licențiat în farmacie (Magistru) avênd un stagiŭ de 3 anĭ de practică ca farmacist cl. II, în serviciul eforieĭ.

Art. 3. Posturile de farmaciștĭ cl. I, se daŭ pe un stagiŭ de 3 anĭ în urma concursuluĭ ce se va ținè.

La acest concurs se admit candidațiĭ carĭ aŭ dobândit diploma de licențiat în farmacie (Magistru).

In cas de lipsă de licențiațĭ în farmacie, se vor admite la acest concurs și asistențiĭ cari aŭ un stagiŭ de 2 anĭ și cari aŭ depus cu succes esamenul de asistent.

Art. 4. Aceste concursurĭ constaŭ din 3 probe:

a) Proba orală;

b) » înscrisă;

c) » practică.

Art. 5. Proba orală, va avea de object chimia organică și anorganică; proba înscrisă, materia medicală. Pentru redacțiunea probeĭ înscrise se acordă candidaților 4 ore sub privegherea unuia din membriĭ juriuluĭ.

Proba practică, consistă într'o analisă cualitativă, însoțită de descrierea moduluĭ de procedare la analise.

Art. 6. Din fie-care materie și pentru fie-care probă, se vor pune cestiunĭ îndoite de cât numĕrul candidaților, și se va trage la sorțĭ o cestiune singură pentru toțĭ candidațiĭ dintr'o serie.

Art. 7. Pentru proba orală, se acordă candidatuluĭ 10 minute pentru reflecțiune și alte 10 pentru expunere. In timpul reflecțiuneĭ, candidatul va fi separat de colegiĭ sĕĭ și observat spre a nu comunica cu nimenĭ.

Pentru proba analiseĭ cualitative, se acordă candidatuluĭ maximum 7 ḑile. Acéstă lucrare se esecută în localul destinat de eforie, care liberéză în acelașĭ timp și materialul necesariŭ la aceste lucrărĭ. In timpul analiseĭ, candidatul nu va putea consulta de cât cărțile. Se acordă asemenea candidatuluĭ și o ḑi pentru observarea redacțiunilor.

Art. 8. Cestiunile și rĕspunsurile se vor face în limba română. Fie-care membru notéză pe fie-care candidat pentru fie-care probă, ținênd sémă de ordinea ideilor și modul redacțiuneĭ. Notele se vor da după scara de apreciare între 0—20.

Art. 9. Președintele juriuluĭ va îngriji, ca pentru fie-care ședință, să se subscrie de toțĭ membriĭ un proces-verbal constatând regularitatea lucrărilor.

Art. 10. Procesele-verbale împreună cu catalógele, se vor pune într'un plic sigilat, spre a rĕmânea secrete până la terminarea concursuluĭ.

Art. 11. La ultima ședință, președintele împreună cu membriĭ juriuluĭ. proced la clasificarea concurenților și dreséză un proces-verbal asupra merituluĭ general al concurenților și capacităţiĭ ce a putut să desvolte fie-care candidat în parte.

Art. 12. Catalógele cu nota generală și cu notele date de fie-care membru la fie-care probă, se vor înainta eforieĭ dimpreună cu procesul-verbal care s'a vorbit la articolul precedent, precum și cu compositiile candidaților și observațiile juriuluĭ.

Art. 13. In cas de divergință de opinie între membriĭ juriuluĭ în privința clasificăreĭ candidaților, minoritatea 'șĭ va exprima în scris opiniunea sa motivată.

Art. 14. Decisiunea majorităţiĭ juriuluĭ, fiind aprobată de eforie, remâne definitivă.

PROGRAMA

Concursuluĭ pentru ocuparea postuluĭ de móșe-primară și directrice a institutuluĭ Maternitatea din Bucurescĭ.

Art. 1. Concursul se va ținè în localul Institutuluĭ Maternitatea din Bucurescĭ; el va fi public și se va face numaĭ în limba Română.

Art. 2. Nu se admit la acest concurs, de cât móșe Române, cari, pe basa uneĭ diplome în regulă, aŭ dreptul de libera practică a moșituluĭ în țéră, și cari aŭ eserci tat arta lor cel puțin patru anĭ în public, saŭ cari aŭ servit în unul din institutele de nascere din țéră, cel puțin douĭ anĭ.

Se vor prefera móșele de etatea medie, vĕduve. și cu familie cât maĭ puțin numerósă.

Art. 3. Concurentele sunt datóre a presenta eforieĭ spitalelor civile din Bucurescĭ, cel mult cu cincĭ ḑile înaintea concursuluĭ, tóte actele prin cari se probéză dreptul lor de admisibilitate, și cari sunt cele următóre:

a) Actul de nascere, prin care să se probeze și naționalitatea.

b) Diploma de móșă și certificatul de libera practică în țéră

c) Certificate prin cari să se probeze, că a practicat patru anĭ ca móșă în public, saŭ că a funcționat ca móșă internă douĭ anĭ în verĭ unul din institutele de nascere din țéră.

d) Certificat de bună conduită eliberat de șeful serviciuluĭ institutuluĭ de nascere în care a funcționat, saŭ semnat de cincĭ concetățenĭ din localitatea unde a practicat arta sa, și legalisat de autoritatea comunală a aceleĭ localităţĭ.

*

Art. 4. Juriul concursuluĭ se compune din cincĭ membriĭ și anume: Profesorul de clinica obstetricală și profesorul de teorie obstetricală din scóla institutuluĭ de nascere, douĭ medicĭ primarĭ aĭ spitalelor eforieĭ din Bucurescĭ, și un delegat al ministeruluĭ de Interne.

Președintele se va alege de către membriĭ.

Art. 5. Concursul va consista în două probe:

a) Proba orală saŭ teoretică, și

b) Proba clinică saŭ practică.

Art. 6. Proba orală va trata:

a) O chestiune de anatomie generală umană, saŭ specială a părților genitale femenine, și

b) O chestiune asupra sarcinelor, facerilor și a lehusieĭ lor, atât regulate, cât și neregulateĭ cu arătarea conduite, ce moșa are să observe în cursul unor asemenea facerĭ și lehusiĭ.

Pentru fie-care din aceste probe se acordă concurentelor câte 15 minute de gândire (reflecțiune) și alte 15 minute pentru rĕspuns.

Art. 7. Proba clinică saŭ practică va consista:

a) In examinarea uneĭ femeĭ lehuze, pentru constatarea sistematică a sarcineĭ, a timpuluĭ eĭ și a condițiunilor facereĭ ce aștéptă acea femee;

b) In examinarea uneĭ femeĭ lehuze, pentru constatarea condițiunilor în cari acea femee se află atât în privința stăreĭ eĭ generale, cât și în privința stăreĭ părților eĭ genitale;

c) In esercitarea unora din manipulațiunile, saŭ operațiunile cele maĭ necesare în practica móșelor, saŭ pe fantom, saŭ fiind posibil chiar pe vre-o lehuză în ființă.

Pentru acéstă probă, se acordă concurentelor câte 15 minute pentru fie-care esaminare, și câte 10 minute pentru manipulațiunile, saŭ operațiunile obstetricale.

Art. 8. Clasificația se va face de către membriĭ juriuluĭ pentru fie-care probă în parte, punĕndu-se nota de la 0 până la 20.

Art. 9. In ultima ședința juriul va resuma tóte notele dobândite de concurente la fie-care probă în parte, și formuléză ast-fel nota generală pentru fie-care din ele; apoĭ încheie un proces-verbal despre urmarea și resultatul concursuluĭ, desemnând pe aceea din concurente, care a întrunit numĕrul cel maĭ mare de note.

Acest proces-verbal, se înaintéză de către președintele juriuluĭ, dimpreună cu tóte actele Eforieĭ spitalelor civile.

Art. 10. In cas de egalitatea notelor, se va prefera aceea din concurente, care se va găsi în condițiunile menționate în aliniatul 2-lea de sub art. 2 din acéstă programă.

RROGRAMA

Pentru concursul medicilor secundarĭ din serviciu de pathologie internă (medicină) la adulțĭ.

(1883)

Art. 1. Concursul este public și se va anunța prin Monitorul oficial cu 4 lunĭ înainte. Juriul se compune din 3 membri, 1 din partea spitalelor Eforieĭ tras la sorțĭ dintre șefiĭ de serviciŭ aĭ specialităților respective, 1 din partea facultățeĭ de medicină ales de consiliul profesoral și 1 delegat al guvernuluĭ conform legeĭ sanitare.

Art. 2. Ceĭ cari vor dori a se presenta la concurs urméză să fie Românĭ saŭ naturalisațĭ, avĕnd titlu de Doctorĭ în medicină cu dreptul d'a esersa profesia medicală în țară, după legile în vigóre.

Art. 3. Inscrierea la concurs se póte face până în prediua concursuluĭ;

Art. 4. Concursul consistă în 2 probe, adecă: proba scrisă și proba clinică;

Art. 5. Proba scrisă va trata 2 questiunĭ, una din patologia internă (medicină) și alta din patologia chirurgicală (chirurgie). Aceste cestiunĭ vor fi trase la sorțĭ d'unul din candidațĭ și vor fi aceleașĭ pentru toțĭ candidațiĭ;

Numĕrul cestiilor va fi înduoit de numĕrul membrilor din juriŭ.

Pentru fie-care din aceste lucrărĭ se acordă 4 ore de redacțiune și va avea loc în două ședințe consecutive în cancelaria Eforieĭ.

Art. 6. Proba clinică consistă în esaminarea a 3 bolnavĭ din spitalele generale; Juriul va alege pentru acest scop, din serviciile respective de medicină, treĭ paciențĭ cari vor fi aceiașĭ pentru toțĭ candidațiĭ uneĭ seriĭ;

Pentru fie-care pacient se acordă candidatuluĭ 10 minute de esaminare, 10 minute de reflexie sub priveghiere și 10 minute pentru espunere.

Art. 7. Notele se daŭ între 0—20 și se vor semna pe catalog atât în cifre cât și în litere, fără corecțiunĭ saŭ răsăturĭ; — Fie-care membru din juriŭ ia nota în parte pentru fie-care candidat și pentru fie-care probă;

Notele se vor ține secret și după fie-care ședință terminată, catalogul notelor, semnat, se va sigila într'un plic și'l va da Președinteluĭ juriuluĭ;

Președintele juriuluĭ va semna tóte plicurile cu catalóge, le va trimite la Eforie imediat după terminarea fie-căreĭ probe împreună cu procesul-verbal privitor pentru acea probă; d'asupra pliculuĭ se va nota numele membruluĭ din juriŭ și felul probeĭ.

Art. 8. Aceste plicurĭ se vor deschide la finele concursuluĭ de dd. Eforĭ cari reguléză clasificarea conform notelor;

Cei d'întâiŭ clasaţi aŭ dreptul a ocupa numai locurile pentru cari s'a publicat concurs, şi alegerea locurilor vacante se va face în ordinea clasificărei.

PROGRAMĂ

Pentru concursul medicilor secundari în serviciu de pathologie externă (chirurgie) la adulţi.

(1883)

Art. 1. Concursul este public şi se va anunţa prin *Monitorul Oficial* cu patru luni înainte.

Juriul se compune din 3 membri, 1 din partea spitalelor Eforiei tras la sorţi dintre şefii de serviciu ai specialităţilor respective, 1 din partea facultăţii de medicină ales de consiliul profesoral şi 1 delegat din partea guvernului conform legei sanitare.

Art. 2. Cei cari vor dori a se presenta la concurs urmeză să fie români saŭ naturalisaţi, avênd titlu de doctori în medicină cu dreptul d'a esercita profesia medicală în ţară după legile în vigóre.

Art. 3. Inscrierea la concurs se póte face pînă în prediua concursului.

Art. 4. Concursul consistă în 3 probe: proba scrisă, proba clinică şi proba de operaţie.

Art. 5. Proba scrisă va trata 2 cestiuni, una din patologia internă (medicină) şi alta din patologia chirurgicală (chirurgie). Aceste cestiuni sunt trase la sorţi de unul din candidaţi şi vor fi aceleaşi pentru toţi candidaţii. Numĕrul cestiunilor va fi înduoit de numĕrul membrilor din juriŭ. Pentru fie-care din aceste lucrări se acordă 4 ore de redacţiune şi va avea loc în două şedinţe consecutive în cancelaria Eforiei.

Art. 6. Proba clinică consistă în esaminarea a 2 bolnavi din spitalele generale.—Juriul va alege pentru acest scop, din serviciele respective de chirurgie, doui pacienţi cari vor fi aceiaşi pentru toţi candidaţii unei serii.

Pentru fie-cari pacient se acordă candidatului 10 minute de esaminare, 10 minute de reflexie si 10 minute pentru espunere.

Art. 7. Proba operatóre consistă în facerea unei operaţii asupra unui cadavru din amfiteatru spitalelor de adulţi.

Pentru esecutarea operaţiunei se acordă candidatului 15 minute. Juriul va redacta cestiunea operaţiunilor în numĕr înduoit de acela al membrilor din juriŭ;

Unul din candidaţi trage la sorţi cestiunea operaţiunei care va fi una şi aceeaşi pentru toţi candidaţii dintr'o serie.

Art. 8. Notele se daŭ între 0–20 şi se vor semna pe catalog atât în cifre cât şi în litere, fără corecţiune saŭ răsături;

Fie-care membru din juriŭ va nota în parte pentru fie-care candidat şi pentru fie-care probă.

Notele se vor ţine secret şi după fie-care şedinţă terminată, catalogul notelor semnat se va sigila într'un plic şi'l va da preşedintelui juriului.

Preşedintele juriului va semna tóte plicurile cu catalóge, le va trimite la Eforie, imediat după terminarea fie-cărei probe, d'impreună cu procesul-verbal privitor pentru acea probă.

D'asupra plicului se va nota numele membrului din juriŭ şi felul probei.

Art. 9. Aceste plicuri se vor deschide la finele concursului de dd. Efori cari reguléză clasificaţia conform notelor.

Cei d'întâiŭ clasaţi aŭ drept a ocupa numai locurile pentru cari s'a publicat concurs şi alegerea locurilor vacante se va face în ordinea clasificărei.

PROGRAMA

Pentru concursul medicilor secundari în serviciu de patologie internă (medicină) la copii.

(1883)

Art. 1. Concursul este public şi se va anunţa prin *Monitorul Oficial* cu 4 luni înainte.

Juriul se compune din trei membri, unul din partea spitalelor Eforiei, tras la sorţi dintre şefii de serviciŭ ai specialităţilor respedtive, unul din partea Facultăţii de medicină ales de consiliul profesoral, şi un delegat al guvernului conform legii sanitare.

Art. 2. Cei cari vor dori a se presenta la concurs urméză să fie români saŭ naturalisaţi, avénd titluri de doctori în medicină, cu dreptul de a exercita profesia medicală în ţară după legile în vigóre.

Art. 3. Inscrierea la concurs se póte face până în prediua concursului.

Art. 4. Concursul constă în două probe adică:

Proba scrisă şi proba clinică.

Art. 5. Proba scrisă va trata două cestiuni, una din patologia internă (medicina) şi alta din patologia chirurgicală (chirurgia).

Aceste cestiuni sunt trase la sorţi de unul dintre candidaţi şi vor fi aceleaşi pentru toţi candidaţii.

Numĕrul cestiunilor vor fi înduoite de numĕrul membrilor din juriŭ.

Pentru fie-care din aceste lucrări se acordă 4 ore de redacţiune şi va avea loc în două şedinţe consecutive în cancelaria Eforiei.

Art. 6. Proba clinică constă în esaminarea a trei bolnavi din spitatul de copii.

Juriul va alege pentru acest scop din serviciul respectiv de medicină trei pacienţi, cari vor fi aceiaşi pentru toţi candidaţii unei serii.

Pentru fie-care pacient se acordă candidatuluî 10 minute de esaminare, 10 minute de reflexie sub priveghere, şi 10 minute pentru espunere.

Art. 7. Notele se daŭ între 0—20 şi se vor semna pe catalog atât în cifre cât şi în litere, fără corecţiune saŭ răsăturî.

Fie-care membru din juriŭ va nota în parte pentru fie-care candidat şi pentru fie-care probă.

Notele se vor ţine secret, şi după fie-care şedinţă terminată, catalogul notelor semnat se va sigila într'un plic şi-l va da preşedinteluî juriuluî.

Preşedintele juriuluî va semna tóte plicurile cu catalóge, le va trimite la Eforie imediat după terminarea fie-căreî probe împreună cu procesul-verbal privitor pentru acea probă.

D'asupra pliculuî se va nota numele membruluî din juriŭ şi felul probeî.

Art. 8. Aceste plicurî se vor deschide la finele concursuluî de d-niî Eforî, carî regulézâ clasificaţia conform notelor.

Ceî d'întâiŭ clasaţî aŭ dreptul a ocupa numaî locurile pentru carî s'a publicat concursul şi alegerea locurilor se va face în ordinea clasificăreî.

PROGRAMA

Pentru concursul medicilor secundarî în serviciul de pathologie externă (chirurgie) la copiî.

(1883)

Art. 1. Concursul este public şi se va anunţa prin Monitorul oficial cu 4 lunî înainte. Juriul se compune din treî membriî, unul din partea spitalelor Ephorieî, tras la sorţî dintre şefiî de serviciŭ aî specialităţilor respective, unul din partea facultăţeî de medicină ales de consiliul profesoral şi un delegat al guvernuluî conform legeî sanitare.

Art. 2. Ceî carî vor dori a se presenta la concurs trebue să fie românî saŭ naturalisaţî, avênd titlu de doctorî în medicină, cu dreptul de a esersa profesia medicală în ţară după legile în vigóre.

Art. 3. Inscrierea la concurs se póte face până în predina concursuluî.

Art. 4. Concursul consistă în treî probe adecă: Proba scrisă, proba clinică şi proba de operaţie.

Art. 5. Proba scrisă va trata două chestiunî, una din pathologia internă (medicina) şi alta din pathologia chirurgicală (chirurgia).

Aceste cestiunî sunt trase la sorţî de unul dintre candidaţî şi vor fi aceleaşî pentru toţî candidaţiî.

Numĕrul candidaţilor va fi îndoit de numĕrul membrilor din juriŭ

Pentru fie-care din aceste lucrărî se acordă 4 ore de redacţiune şi va avea loc în două şedinţe consecutive în cancelaria Eforieî.

Art. 6. Proba clinică consistă în esaminarea a 2 bolnavî din spitalul de copiî, juriul va alege pentru acest scop din serviciul respectiv de chirurgie douî pacienţî carî vor fi aceiaşî pentru toţî candidaţiî uneî serii.

Pentru fie-care pacient se acordă candidatuluî 10 minute de esaminare, 10 minute de reflecţie sub priveghere, şi 10 minute pentru espunere.

Art. 7. Proba operatorie consistă în facerea uneî operaţiunî asupra unuî cadavru de copil din amfiteatrele respective.

Pentru esecutarea operaţiuneî se acordă candidatuluî 15 minute.

Juriul va redacta cestiunea operaţiunelor în numĕr îndoit de acela al membrilor din juriŭ.

Unul din candidaţî trage la sorţî cestiunea operaţiuneî care va fi una şi aceeaşî pentru toţî candidaţiî dintr'o serie.

Art. 8. Notele se daŭ între 0—20 şi se va semna pe catalog atât în cifre cât şi în litere fără corecţiunî saŭ rĕsăturî.

Fie-care membru din juriŭ va nota în parte pentru fie-care candidat şi pentru fie-care probă.

Notele se vor ţine secret şi după fie-care şedinţă terminată, catalogul notelor semnat se va sigila într'un plic şi îl va da Preşedinteluî juriuluî. Preşedintele juriuluî va semna tóte plicurile cu catalóge, le va trimite la Eforie imediat după terminarea fie-căreî probe împreună cu procesul-verbal privitor pentru acea probă.

D'asupra pliculuî se va nota numele membruluî din juriŭ şi felul probeî.

Art. 9. Aceste plicurî se vor deschide la finele concursuluî de D. D. Eforî carî regulézâ clasificaţia conform notelor.

Ceî d'întâiŭ clasaţî aŭ drept a ocupa numaî locurile pentru carî s'a publicat concursul şi alegerea locurilor vacante se va face în ordinea clasificăreî.

PROGRAMA

Pentru concursul mediculuî secundar în serviciu de obstretică.

(1883)

Art. 1. Concursul este public şi se va anunţa prin Monitorul Oficial cu 4 lunî înainte.

Juriul se compune de treî membriî, unul din partea spitalelor Eforieî, tras la sorţî dintre şefiî de serviciî aî specialităţilor respective, unul din partea Facultăţeî de medicină ales de consiliul profesoral şi un delegat al Guvernuluî conform legeî sanitare.

Art. 2. Ceî carî vor dori a se presenta la concurs urméză să fie Românî saŭ naturali-

sațĭ, avênd titlu de doctorĭ în medicină cu dreptul de a esersa profesia medicală în țară după legile în vigóre.

Art. 3. Inscrierea la concurs se póte face pînă în prediua concursuluĭ.

Art. 4. Concursul consistă în treĭ probe adecă :

Proba scrisă
» Clinică
» de operație pe fantomă.

Art. 5. Proba scrisă va trata douĕ cestiunĭ; una din pathologia internă (medicina) și alta din pathologia chirurgicală (chirurgia).

Aceste cestiunĭ sunt trase la sorțĭ de unul dintre candidațĭ și vor fi aceleașĭ pentru toțĭ candidațiĭ.

Numĕrul cestiunilor vor fi îndoit de numĕrul membrilor din juriŭ.

Pentru fie-care din aceste lucrărĭ se acordă 4 ore de redacțiune și va avea loc în douĕ ședințe consecutive în cancelaria Eforieĭ.

Art. 6. Proba clinică consistă în esaminarea a 2 femeĭ gravide saŭ lehuze din Institutul Maternitatea.

Juriŭl va alege pentru acest scop din serviciul respectiv douĕ femeĭ gravide saŭ lehuze care va fi aceleașĭ pentru toțĭ candidațiĭ uneĭ seriĭ.

Pentru fie-care femee gravidă saŭ lehusă, se acordă candidaților 10 minute de esaminare, 10 minute de reflexie sub priveghere și 10 minute pentru expunere.

Art. 7. Proba operatorie consistă în facerea operațiuneĭ asupra fantomeĭ. Pentru esecutarea operațiuneĭ se acordă candidatuluĭ 15 minute.

Juriul va redacta cestiunea operațiunilor în numĕr îndoit de acela al membrilor din juriŭ.

Unul din candidațĭ trage la sorțĭ cestiunea operațiuneĭ, care va fi una și aceeașĭ pentru toțĭ candidațiĭ dintr'o serie

Art. 8. Notele se daŭ între 0—20 și se va semna pe catalog atât în cifre cât și în litere fără corecțiunĭ saŭ rĕsăturĭ.

Fie-care membru din juriŭ va nota în parte, pentru fie-care candidat și pentru fie-care probă.

Notele se va ține secrete și după fie-care ședință terminată, catalogul notelor semnat se va sigila într'un plic și îl va da Președinteluĭ juriuluĭ

Președintele juriuluĭ. va semna tóte plicurile cu catalóge, le va trimite la Eforie imediat după terminarea fie-căreĭ probe împreună cu procesul verbal privitor pentru acea probă.

D'asupra pliculuĭ se va nota numele membruluĭ din juriŭ și felul probeĭ.

Art. 9. Aceste plicurĭ se vor deschide la finele concursuluĭ de DD. Eforĭ carĭ regulézĕ clasificația conform notelor.

Ceĭ d'întâiŭ clasațĭ aŭ drept a ocupa numaĭ locurile pentru carĭ s'a publicat concursul, și alegerea locurilor vacante se va face în ordinea clasificăreĭ.

PROGRAMA

Pentru concursul mediculuĭ secundar în serviciul de maladiĭ mintale (ospiciul Mărcuța).

(1883)

Art. 1. Concursul este public și se va anunța prin Monitorul oficial cu 4 lunĭ înainte.

Juriul se compune de treĭ membriĭ, unul din partea spitalelor Eforieĭ tras la sorțĭ dintre șefiĭ de serviciŭ aĭ specialităților respective, unul din partea Facultățeĭ de medicină ales de Consiliul profesoral și un delegat al Guvernuluĭ conform legeĭ sanitare.

Art. 2. Ceĭ carĭ vor dori a se presenta la concurs urmézĕ să fie românĭ saŭ naturalisațĭ, avênd titlul de doctorĭ în medicină cu dreptul de a esersa profesia medicală în țară după legile în vigóre.

Art. 3. Inscrierea la concurs se póte face pînă în prediua concursuluĭ.

Art. 4. Concursul consistă în douĕ probe adică.

Proba scrisă și
» clinică.

Art. 5. Proba scrisă va trata douĕ cestiunĭ. una din patologia internă (medicina) și alta din patologia chirurgicală (chirurgia).

Aceste cestiunĭ sunt trase la sorțĭ de unul dintre candidațĭ și vor fi aceleașĭ pentru toțĭ candidațiĭ.

Numĕrul cestiunilor vor fi îndoit de numĕrul membrilor din juriŭ.

Pentru fie-care din aceste lucrărĭ se acordă 4 ore de redacțiune și va avea loc în douĕ ședințe consecutive în cancelaria Eforieĭ.

Art. 6. Proba clinică consistă în esaminarea a 3 bolnavĭ din ospiciul Mărcuța.

Juriul va alege pentru acest scop din serviciul respectiv treĭ paciențĭ carĭ vor fi aceiașĭ pentru toțĭ candidațiĭ uneĭ seriĭ.

Pentru fie-care pacient se acordă candidatuluĭ 10 minute de esaminare, 10 minute de reflexie sub priveghere și 10 minute pentru expunere.

Art. 7. Notele se daŭ între 0—20 și se vor semna pe catalog, atât în cifre cât și în litere fără corecțiunĭ saŭ răsăturĭ.

Fie-care membru din juriŭ va nota în parte pentru fie-care candidat și pentru fie-care probă.

Notele se va ține secrete și după fie-care ședință terminată, catatogul notelor semnat, se va sigila într'un plic și 'l va da Președinteluĭ juriuluĭ.

Președintele juriuluĭ va semna tóte pli-

curile cu catalóge, le va trimite la Eforie imediat după terminarea fie-căreĭ probe, împreună cu procesul verbal privitor pentru acea probă.

D'asupra pliculuĭ se va nota, numele membruluĭ din juriŭ şi felul probeĭ.

Art. 8. Aceste plicurĭ se vor deschide la finele concursuluĭ de DD. Eforĭ, carĭ regulézā clasificaţia conform notelor.

Ceĭ d'întâiŭ clasaţĭ aŭ dreptul a ocupa numaĭ locurile pentru carí s'a publicat concursul şi alegerea locurilor vacante se va face în ordina clasificăreĭ.

PROGRAMA

Pentru concursul de profesore de teoria arteĭ moşituluĭ la scóla de la institutul Maternitatea.

(1870)

Art. 1. Postul de profesor de arta moşituluĭ se va da prin concurs, care va fi publicat în *Monitorul Oficial* cu şase lunĭ înainte de epoca fixată.

Art. 2. Se vor admite la acest concurs dd. doctorĭ în medicină. carí vor presenta condiţiunea următóre: D'a fi doctor în medicină cu dreptul d'a esersa libera practică în ţeră.

Art. 3. Candidaţiĭ se vor înscri la cancelaria Eforieĭ spitalelor Civile, într'un registru ad-hoc care va fi deschis de la ḑiua publicăreĭ luĭ.

Art. 4. Fie-care candidat înscriindu-se va presenta actele doveditóre de împlinirea condiţiilor de admitere la concurs.

Art. 5. Cu 20 ḑile înainte de epoca fixată pentru concurs, registrul de înscriere se va închide.

Art. 6. Până la acéstă epocă candidaţiĭ vor aduce la Eforiă memoriul cerut prin art. X.

Acest memoriŭ trebue să fie imprimat.

Candidaţiĭ vor depune 60 esemplare din carí 30 se vor da la Facultatea de medicină pentru domniĭ profesorĭ, 5 membrilor juriuluĭ, 5 bibliotecéĭ facultăţeĭ de medicină, 15 bibliotecelor din Bucurescĭ şi Iaşĭ şi 5 pentru Eforiă.

Art. 7. Juriul concursuluĭ se va compune din cincĭ membri, dintre carĭ douĭ vor fi aleşĭ dintre profesoriĭ facultăţeĭ de medicină şi treĭ dintre mediciĭ şefĭ de serviciŭ aĭ spitalelor Eforieĭ.

Un membru delegat de consiliul permanent al instrucţiuneĭ publice va presida juriul, fără drept de vot.

Art. 8. Un candidat are dreptul să recuze pe un membru din juriŭ, când amânduoĭ aŭ fost adversarĭ într'un mod patent.

Art. 9. Fie-care membru din juriŭ notéză pentru fie-care probă, dând o notă candidatuluĭ după scara de apreciare între 0—20.

Art. 10. Concursul va consista în treĭ probe.

a) presentarea unuĭ memoriŭ asupra căruia se vor face argumentaţiunĭ.

b) esaminarea a două casurĭ obstetricale.

c) o lecţiune orală.

Art. 11. Subiectul memoriuluĭ se va alege de candidat şi va fi din obstetrică.

Art. 12. Argumentaţiunile memoriuluĭ vor dura o oră şi se vor face pe rând de douĭ candidaţĭ.

Atacantul va vorbi în timp de dece minute, iar apărătorul îĭ va rĕspunde în un timp înduoit şi va vorbi cel din urmă.

Art. 13. Pentru proba clinică candidaţiĭ vor trece în seriĭ de câte patru pe ḑi cel mult.

Pentru fie-care serie se vor alege opt femeĭ gravide saŭ lehuze şi se vor trage la sorţĭ câte două de fie-care candidat

Candidaţiĭ vor esamina bolnavele în presenţa juriuluĭ, pentru care li se acordă un timp de dece minute; eĭ vor vorbi asemenea un timp egal.

Art. 14. Proba orală va fi din obstetrică; cestiunea se va trage la sorţĭ şi va fi una pentru toţĭ candidaţiĭ carĭ vor trece în aceeaşĭ ḑi.

Numĕrul cestiunilor vor fi înduoite de numĕrul candidaţilor.

Art. 15. Se acordă candidatuluĭ treĭ-ḑecĭ minute pentru reflecţiune şi 30 minute pentru a vorbi asupra aceleĭ cestiunĭ.

REGULAMENT

DE DATORIILE ŞI ATRIBUŢIUNILE MEDICILOR PRIMARI

(1871)

Art. 1. Mediciĭ primarĭ depĕnd de Eforie şi aŭ respundere de tot ce se petrece în serviciile lor.

Art. 2. Mediciĭ secundarĭ precum şi tot personalul ataşat în secţiunea lor sunt subordonaţiĭ medicilor primarĭ.

La cas când mediciĭ secondarĭ şi personalul subordonat lor nu'şĭ vor îndeplini datoriile, mediciĭ primarĭ sunt în drept a le face observaţiunile cuvenite, saŭ a raporta Eforieĭ.

Art. 3. Mediciĭ primarĭ vor începe visita bolnavilor la 7 ore diminéţa vara, şi la 8 ore

iarna, făcênd tot de o dată studenţilor internĭ şi externĭ explicaţiunile clinice ce vor crede necesarie pentru complectarea învĕţămêntuluĭ lor medical.

Art. 4. Mediciĭ primarĭ. înainte de a începe visita matinală, se vor informa din registrul şi raportul dilnic ce'l va presenta internul de guardă de tot ce s'a petrecut în diua precedentă în secţiunea lor.

Art. 5. Mediciĭ primarĭ în timpul visiteĭ vor esamina pe fie-care bolnav în parte, făcêndu'ĭ diagnosticul, prescriindu'ĭ medicaţiunea şi alimentaţiunea cuvenită.

In acelaşĭ timp eĭ vor îngriji ca tóte observaţiunile relative la mersul bóleĭ şi la tratamentul bolnavilor să fie notate fie-care di pe tabletele respective.

Art. 6. Mediciĭ primarĭ, după terminarea visiteĭ, vor subscrie fóia de receptură şi aceea de alimentaţiune, după ce însă le vor revisui şi nota în litere suma totală a diferitelor cantităţĭ de medicamente şi alimente prescrise.

Art. 7. Orĭ-ce mĕsură relativă la higiena bolnavilor aflaţĭ într'o secţiune, privesce pe medicul primar respectiv.

Art. 8. In cas de declarare a uneĭ bóle epidemice într'o secţiune, medicul primar respectiv este dator a lua pe dată mĕsurile higienice cuvenite, raportând tot de o dată şi Eforieĭ.

Art. 9. Mediciĭ primarĭ sunt datorĭ a inspecta alimentaţiunea dilnică a bolnavilor şi a raporta Eforieĭ despre cualitatea şi cuantitatea constatată.

Art. 10. Osebit de visita matinală mediciĭ primarĭ sunt datorĭ a veni la spital pentru orĭ-ce cas grav când vor fi însciinţaţĭ de medicul secondar saŭ internul de guardă pentru necesitatea presenţiĭ lor.

Art. 11. La finele fie-căriĭ lunĭ şi an D-niĭ mediciĭ primarĭ vor înainta Eforieĭ un raport statistic de bolnaviĭ trataţĭ în secţiunile lor.

Acest raport va coprinde tot de o dată şi observaţiunile medicale detailate asupra bólelor celor maĭ interesante ce aŭ avut a trata în cursul luneĭ saŭ al anuluĭ.

Art. 12. Mediciĭ primarĭ vor pune a se face în presenţa lor desecţiunĭ patologice asupra acelor cadavre carĭ vor crede de cuviinţă, vor dicta protocolul autopsieĭ şi il va trece în registrul respectiv.

Art. 13. Mediciĭ primarĭ, după invitaţiunile Eforieĭ, vor lua parte ca membriĭ la concursurĭ şi la orĭ-ce comisiunĭ Eforia va crede de cuviinţă a 'ĭ chema.

Art. 14. Mediciĭ primarĭ, în cas de bólă, vor însciinţa pe medicul secondar spre a face visita matinală.

Dacă bola va dura maĭ mult de cât 2 dile vor raporta Eforieĭ, pentru obţinerea unuĭ congediŭ.

REGULAMENT

DE DATORIILE ŞI ATRIBUŢIUNILE MEDICILOR SECUNDARI

(1871)

Art. 1. Mediciĭ secondarĭ sunt subordonaţĭ Eforieĭ şi medicilor primarĭ aĭ serviciilor la carĭ sunt ataşaţĭ.

Art. 2. Mediciĭ secondarĭ vor priveghia d'aprópe pe interniĭ şi externiĭ din serviciŭ, ca dênşiĭ să 'şĭ îndeplinéscă îndatoririle lor cu tótă exactitatea cerută.

Art. 3. Mediciĭ secondarĭ vor priveghia servitoriĭ servicielor, ca dênşiĭ să'şĭ îndeplinéscă datoriile lor cu cea maĭ mare esactitate şi să trateze pe bolnavĭ cu cea maĭ mare bună voinţă şi umanitate. Asemenea medicul secondar va menţine disciplina între bolnavĭ în lipsa medicululuĭ primar.

Art. 4. Mediciĭ secondarĭ vor îndeplini cu esactitate tóte ordinile medicalĭ ale primaruluĭ.

Asupra tratamentuluĭ bolnavilor mediciĭ secondarĭ se vor conforma întocmaĭ sistemuluĭ de căutare al medicilor primarĭ. Asemenea vor ţine cancelaria serviciuluĭ şi vor îndeplini tóte lucrările înscrise şi alte ordine din serviciŭ. d-lor vor asista pe primarĭ la tóte operaţiunile şi vor face însuşĭ pansamentele în casurile maĭ grave şi maĭ delicate.

In casurĭ escepţionale carĭ reclamă o îngrijire fórte de aprópe, mediciĭ secondarĭ se vor conforma întocmaĭ instrucţiunilor medicilor primarĭ.

Art. 5. Mediciĭ secondarĭ vor avea locuinţa în spital saŭ aprópe de spital, însă locuinţa afară numaĭ după decisiunea specială a Eforieĭ. In lipsa d-lor se va îngriji ca internul de serviciŭ să scie unde póte să'ĭ găséscă.

Art. 6. Mediciĭ secondarĭ, la orele hotărâte pentru visita matinală, şi după trebuinţă şi maĭ nainte vor fi datorĭ a se afla prin salónele bolnavilor, şi în timpul visiteĭ tot-déuna lângă medicul primar. Va raporta în scurt primarilor despre starea bolnavilor.

Art. 7. Mediciĭ secondarĭ în tóte dilele, între 4 şi 5 ore după amiadă, vor face singurĭ contra visită, asistaţĭ de internĭ, şi vor ordona

prescripțiile necesare bolnavilor iscălind în condicile respective.

Art. 8. Medicii secondari vor fi datori a se încredința în tóte dilele, dacă alimentele și bĕuturile sunt bune și suficiente. Afară de visitele sus citate vor fi datorĭ a maĭ revisui salónele încă o dată înaintea medulul nopțiĭ.

Art. 9. Medicii secundarĭ vor pregăti în tóte dilele raportul de mișcarea bolnavilor și 'l vor trimite Eforieĭ tot-déuna la 10 ore diminéța.

Art. 10. Medicii secondarĭ vor îngriji, sub a lor responsabilitate, să se ție în regulă registrele de intrare și eșire a bolnavilor, foile de visită și tăblițele; eĭ vor obliga internii serviciuluĭ, vor îngriji asemenea ca observațiunile medicale, însemnările tratamentuluĭ și a diferitelor operațiunĭ, să fie lucrate cu acuratețâ și esactitate din partea internilor.

Art. 11. Medicii secondarĭ vor fi datorĭ ca tot-déuna la începutul fie-căria lunĭ să formeze un raport statistic de bolnaviĭ căutațĭ în cursul luneĭ espirate precum și la finele fie-căruĭ an un asemenea raport anual; aceste raporturĭ vor fi revisuite și sub-scrise de d-l medic primar respectiv care le și înainteză Eforieĭ.

Art. 12. Medicii secondarĭ sunt datorĭ a primi în păstrarea d-lor, instrumentele și objectele de pansamente, și le vor conserva în bună stare avĕnd pentru dênsele și un inventariu.

Instrumentele perdute se vor plăti de d-lor.

Art. 13. Medicii secondarĭ, la cas de mórtea a vre-unuia din bolnavĭ, vor face cuvenita inspecție mortuluĭ, și vor ingriji să nu fiă transportat din salon, de cât treĭ ore după încetarea luĭ din viață liberând în urmă bilet de constatarea morțiĭ.

Art. 14. Medicii secondarĭ vor fi datorĭ a face disecțiunĭ patologice asupra acelor cadavre ce d. medic primar va crede de cuviință; aceste disecțiunĭ se vor face 36 ore după mórtea bolnavuluĭ și în cas de absință a primaruluĭ eĭ vor dicta protocolul autopsieĭ.

Vor face singurĭ, pentru museul patologic al spitaluluĭ, tóte preparațiile patologice cele maĭ însemnate, conformându-se pentru acésta regulamentuluĭ special șefuluĭ lucrărilor anatomo-patologice.

Art. 15. Medicii secondarĭ, la cas de absență a primaruluĭ, vor fi datorĭ a dirigea singurĭ serviciul cu cea maĭ mare esactitudine.

Art. 16. Medicii secondarĭ, cu permisiunea celor primarĭ, pot lipsi de la serviciul d-lor 24 ore, iar pentru maĭ mult timp vor fi datorĭ a cere Eforieĭ un congediŭ, anexând și permisiunea mediculuĭ primar, și neputêndu'l înlocui cu altul, medicul primar va face visita de séră.

Art. 17. Durata esercițiuluĭ mediculuĭ secondar la spitalele Eforieĭ, este de patru anĭ de la data intrăriĭ în funcțiune.

REGULAMENT

DE DATORIILE ȘI ATRIBUȚIUNILE MEDICILOR INSĂRCINAȚI CU CONSULTAȚIUNILE GRATUITE

(1871)

Art. 1. Consultațiunile gratuite se vor face numaĭ în localurile destinate de Eforie.

Art. 2. Consultațiunĭ gratuite se fac în tóte dilele fără escepțiune la ora destinată.

Art. 3. Numaĭ bolnaviĭ adevĕrat săracĭ, după aprecierea mediculuĭ, aŭ drept la medicamente gratuite.

Art. 4. Medicii destinațĭ pentru consultațiĭ gratuite, și medicii spitalelor respective pot elibera ordonanțe gratuite.

Art. 5. Ordonanțele se vor scrie dublu: 1-iu pe o foe lată (recetă) cu numele, etatea, adresa, diagnosticul bolnavuluĭ și numĕrul matricul; 2-lea pe un registru matricul.

Art. 6. Medicul va fi asistat de douĭ saŭ maĭ mulțĭ elevĭ carĭ vor fi însărcinațĭ cu înregistrarea bolnavilor și ordonanțelor.

Art. 7. Medicul va da medicamentele necesariĭ tuturor bolnavilor esternĭ și numaĭ acelor presențĭ la consultațiĭ.

Medicamentele vor fi prescrise pe cât se va putea maĭ simple și maĭ puțin costisitóre.

Art. 8. Fie-care ordonanță va fi sub-semnată de medicul respectiv.

Art. 9. La consultațiĭ gratuite, pot fi liberate și biletur̆ pentru băĭ în stabilimentele Eforieĭ.

Art. 10. Registrul bolnavilor și ordonanțelor va fi sub-semnat de medicul respectiv tot-déuna după finirea lucrărilor cuoditiane.

Art. 11. Bolnaviĭ vor fi îndemnațĭ a aduce sticlele necesariĭ pentru medicamente licuide. In cas escepțional, unde va ordona medicul, se va libera și sticlele.

Art. 12. La finele fie-căriĭ lunĭ, medicii consultanțĭ trămit Eforieĭ un raport în care se relată numĕrul bolnavilor și diferitele observațiunĭ făcute de dênșiĭ.

REGULAMENT

DE ATRIBUŢIUNILE ŞI DATORIILE INTERNILOR

(1880)

Ar. 1. A urma în tratamentul bolnavilor, pat cu pat, visitele şefilor la carĭ sunt ataşaţĭ.

Art. 2. A asista la consultaţiile gratuite.

Art. 3. A scrie foile şi caetele de visită, asemenea şi de darea medidamentelor, a supraveghea şi controla distribuirea medicamentelor.

Art. 4. A aplica aparatele de fracturĭ, făcênd şi pansamentele de orĭ-care importanţă ce le sunt încredinţate.

Art. 5. A supraveghia aplicaţia tuturor pansamentelor de mică chirurgie, carĭ, sub responsabilitatea internilor, pot fi confiate externilor.

Art. 6. Va priveghia ca pansamentele confiate externilor să fie conform articoluluĭ precedent, făcute cu tótă îngrijirea cerută, făcênd şi însuşĭ cu mâna sa pansamentele ranelor delicate saŭ ranele de operaţie esecutată, carĭ îĭ sunt special confiate de medicul Primar.

Art. 7. Internul trebue să îngrijéscă ca atât eĭ cât şi externiĭ să nu încépă pansamentele maĭ nainte de a pregăti tóte necesariile pentru pansament, ca ranele să nu fie expuse mult timp aeruluĭ atmosferic.

Asemenea nu trebue să părăséscă salónele maĭ nainte de a termina tóte pansamentele după cuviinţă.

Art. 8. Interniĭ vor complecta tabelele şi receptele de la patul bolnavilor cu acurateţă şi esactitudine concurând ast-fel la stricta esecutare a tot ce le este ordonat.

Art. 9. A revisui în tóte dilele dacă distribuirea medicamentelor s'a urmat întocmaĭ după prescripţiune, priveghind însuşĭ rigurósa esecutare a acesteia şi revisuind condica medicamentelor prescrise pe fie-care di.

Art. 10. A visita o dată saŭ de două orĭ, în intervalul visitelor medicilor, bolnaviĭ ce le sunt special recomandaţĭ.

Art. 11. In intervalul de la o visită la alta interniĭ pot, conform indicaţiilor foilor saŭ caetelor de visită şi regulamentelor alimentariĭ, să facă restricţiunĭ saŭ să prescrie medicamente, saŭ alimente carĭ li se vor părea necesariĭ după schimbarea venită în starea bolnavilor, cu îndatorire însă de a da o strictă lămurire şefuluĭ de serviciŭ saŭ secundaruluĭ la viitórea visită.

Art. 12. Internul fie-căruĭ serviciŭ va însoţi pe medicul secundar la visita de séră; internul va face singur visita de séră în absenţa mediculuĭ secundar, şi după autorisaţiunea acestuia saŭ a mediculuĭ primar.

Art. 13. La fie-care serviciŭ este dat ca ajutorŭ un elev în farmacie, care ia special note de medicamentele importante ca să pótă priveghia stricta lor esecutare sub responsabilitatea mediculuĭ secundar.

Art. 14. Elevul în farmacie are aceleaşĭ îndatorirĭ ca esterniĭ gata a satisface cererile de medicamentele ce'i se fac.

In casurĭ importatnte va încunosciinţa pe farmacistul-şef spre a putea esecuta în grabă orĭ-ce trebuinţă.

Art. 15. Fie-care intern este responsabil de esecuţia regulamentuluĭ de faţă în ceea ce concernă serviciul la care este ataşat; el nu trebue să părăséscă sălile, de cât după ce s'a asigurat că a împlinit cu esactitate pansamentele şi orĭ-ce altă ordonanţă a mediculuĭ.—Va priveghia şi controla distribuţia medicamentelor, informând pe internul de gardă de orĭ-ce lucru extraordinar şi recomandând special bolnaviĭ gravĭ, pentru carĭ trebue să aibă o îngrijire deosebită.

Art. 16. In fie-care di toţĭ eleviĭ internĭ sunt datorĭ a subscrie în registrul de presenţă.

REGULAMENT

PENTRU DATORIILE ŞI ATRIBUŢIUNILE EXTERNILOR DIN SERVICIUL SPITALELOR EFORIEI

(1880)

Art. 1. Externiĭ datoresc supunere medicilor şi internilor serviciuluĭ.

Art. 2. Externiĭ urméză regulat visitele medicilor supunêndu-se ordinelor lor saŭ celor ce li se transmit de internĭ atât pentru tratamentul bolnavilor din spitale cât şi pentru consultaţiunile gratuite şi primirea pacienţilor când sunt hotărîţĭ pentru acest serviciŭ

Art. 3. Externiĭ execută, sub privigherea medicilor secundarĭ și a internilor, pansamentele și diferite operațiunĭ de mică chirurgie; nu trebue se încépă pansamentele maĭ nainte de a pregăti tot ca rănile să nu fie câtușĭ de puțin expuse aeruluĭ exterior atmosferic.

Art. 4. Externilor le este cu totul oprit să facă orĭ ce operațiune, afară numaĭ când vor fi autorisațĭ de mediciĭ saŭ interniĭ serviciuluĭ.

Art. 5. Externiĭ trebue să se afle în tot timpul visiteĭ și să nu părăséscă sălile până când pansamentele nu vor fi terminate.

Art. 6. Eĭ ajută medicilor și internilor la ținerea foilor și caetelor de visită, însă sub responsabilitatea medicilor și internilor, de către carĭ se certifică și subscrie aceste lucrărĭ.

Art. 7. Externul care va absenta de la serviciŭ în timp de o lună de dile nemotivat, care nu va urma regulat serviciul seŭ și care nu va avea o bună conduită, va fi suspendat pe un timp mărginit și timpul suspendăreĭ nu se va socoti în stagiul cerut de douĭ anĭ.

Art. 8. Externul nu este liber a intra în salónele pacienților de cât numaĭ în timpul visiteĭ saŭ, escepțional, cu permisiunea medicilor de serviciŭ.

REGULAMENT

DE DATORIILE ȘI ATRIBUȚIUNILE INTERNILOR DE GUARDĂ ÎN SPITALE.

(1880)

Art. 1. Serviciul de di începe după terminarea visiteĭ matinale.

Art. 2. Interniĭ fac serviciul de di după un tabloŭ ce se va forma de mediciĭ Primarĭ pentru fie-care lună, și care se va afișa în cancelaria serviciuluĭ și la pórta spitaluluĭ.

Art. 3. Internul trebue să fie curat îmbrăcat, gata a da în orĭ-ce moment ajutórele necesariĭ, și nu se póte desbrăca în timp de 24 óre ale serviciuluĭ seŭ.

Nu va eși din spital sub niciĭ un cuvênt și niciĭ nu póte să pună pe altul în locu'ĭ, afară de casurĭ de bólă, când se va înlocui de colegul seŭ care urméză, sub pedépsă d'a fi suspendat pe un timp mărginit.

Art. 4. In cas când verĭ un bolnav ar avea vr'o reclamație, internul este dator să'l asculte cu bună-voință, să facă dreptate, și apoĭ să raporteze, la cea d'întâĭ visită, mediculuĭ.

Art. 5. De câte orĭ va fi chemat de infirmierĭ saŭ de verĭ un alt impiegat la verĭ un cas grav în spital, va merge pe dată și va ordona saŭ va face ceea ce va găsi de cuviință, afară d'acésta, bolnaviĭ gravĭ și nuoĭ operațĭ trebue visitațĭ de maĭ multe orĭ, dioa și chiar nóptea, conform recomandațiuneĭ speciale ce va primi de la mediciĭ respectivĭ.

Art. 6. Internul de serviciŭ, în tóte casurile grave și extraordinare, va înșciința grabnic pe medicul secundar și pe șeful de serviciŭ, iar el ia îndată mĕsurile ce crede de cuviință, chemând și pre ceĭ lalțĭ internĭ din serviciŭ spre consultare făcĕnd operațiile urgente în cas de primejdie, precum: aplicația aparatelor, comprese saŭ legăturĭ de arteriĭ; iar dacă gravitatea casuluĭ îl opresce de a opera singur cu colegiĭ seĭ, neputând asuma responsabilitatea trebue să înșciințeze grabnic pre medicul primar saŭ pre medicul secundar și, în absența lor, pre verĭ-ce alt medic al spitalelor, care va avea locuință maĭ cu apropiere de spital.

Art. 7. Va îngriji ca aparatele de pansament să fie tot-d'auna aprovisionate cu tóte cele necesare, nu numaĭ pentru trebuințele jurnaliere, dar și pentru accidente extraordinare, precum rănirĭ grave.

Art. 8. Internul de serviciŭ este dator să îngrijéscă ca bolnaviĭ îndărătniciĭ, carĭ nu voesc a lua medicamentele prescrise, să ia medicamentele de față cu dânșiĭ potrivit ordonanțeĭ medicale; dacă va întâmpina anevoințĭ, se va sili a face pe bolnavĭ să înțelégă cu vorbe bune, dacă și atunciĭ nu va voi, să raporteze șefuluĭ de serviciŭ la visita viitóre.

Art. 9. Va priveghia ca persónele străine, părințiĭ saŭ rudele bolnavilor, să nu intre în sale înaintea prânzuluĭ saŭ după 4 ore séra; dacă acésta se va întâmpla, îĭ va face să înțelégă cu vorbe delicate, dar în cas de nesupunere, va chema pre portar care este dator să 'ĭ poftéscă afară.

Art. 10. Va priveghia ca bolnaviĭ să se culce la ora fixă, adecă la 8 ore vara și la 7 ore iarna.

Art. 11. In visitele de inspecție ce se fac nóptea, să pună cea maĭ mare linisce, ca să nu supere somnul bolnavilor, observând special pe ceĭ gravĭ bolnavĭ saŭ recomandațĭ în îngrijirea sa.

Art. 12. Nu va lăsa să intre în sala bolnavilor niciĭ un aliment, afară de cele prescrise de șeful serviciuluĭ.

Asemenea va îngriji ca bolnaviĭ să se ţină în curăţenie; ventilatoriile să fie deschise pentru aerisirea salónelor, şi în timpul de vară să se lase ferestrele deschise din partea sórelui.

Art. 13. Când în prognosticul unuĭ bolnav se prevede mórtea, internul de gardă va anunţa pe intendentul, ca să pótă din vreme învita preotul religiunei murindului, ast-fel ca asemenea bolnaviĭ să nu móră nicĭ odată fără a fi primit consolaţiunile religiunei sale.

Art. 14. Când un bolnav móre, internul este dator a nota ora încetăreĭ din viaţă spre a comunica d-luĭ medic secundar care este dator a constata mórtea şi a forma actul cerut de Oficerul stăreĭ civile.

Art. 15. Internul de serviciŭ dă cuvenitul ajutor medicilor respectivĭ pentru priimirea bolnavilor.

Art. 16. El priimesce, sub responsabilitatea sa, pe bolnaviĭ ce se vor presenta în intervalul de la o visită la alta şi ordonă medicamentele şi alimentele de neapărată trebuinţă.

Art. 17. Internul de serviciŭ va scrie, pentru toţĭ bolnaviĭ intraţĭ: numele, profesiunea, naţionalitatea, religiunea, numele părinţilor, etc., şi va prescrie medicamentele necesare, şi să ia cu îngrijire sciinţă de tóte amănuntele bóleĭ, ca să pótă raporta.

Dacă bolnavul nu va putea rĕspunde la întrebărĭ, trebue să se ia sciinţă de la conducĕtoriĭ sĕĭ.

Art. 18. Trebue să aibă băgare de sémă specială asupra natureĭ bóleĭ, data începereĭ şi mijlócele de vindecare întrebuinţate, să însemne cu îngrijire dacă are verĭ un început de tratament în alt spital saŭ acasă, însemnând tóte aceste pe foĭ ca observaţiunĭ.

Art. 19. Internul de serviciŭ primesce în fie-care diminéţă de la predecesorul sĕŭ informaţiune de starea bolnavilor maĭ gravĭ ca să pótă îngriji de dênşiĭ în cursul serviciului sĕŭ de 24 ore, precum şi deosebitele evenimente.

Art. 20. Este dator a ţine registrul de mişcarea dilnică a bolnavilor.—Acest registru se va presenta în tóte dilele medicului primar respectiv, care póte face observaţiunile ce ar găsi de cuviinţă asupra stăreĭ şi ţinereĭ spitaluluĭ saŭ asupra conduiteĭ internilor saŭ externilor ataşaţĭ la serviciul lor.

Art. 21. Interniĭ, în absenţa medicilor respectivĭ, sunt obligaţĭ a informa pe intendent de tot ce s'a putut întempla extraordinar în serviciul ce le este confiat.

Art. 22. Internul de serviciŭ va fi responsabil de orĭ-ce neorânduială s'ar întâmpla din neesecutarea regulamentuluĭ de faţă în timp de 24 ore.

REGULAMENT

DE ATRIBUŢIILE ŞI DATORIILE SUPRAVEGHETÓRELOR DIN SERVICUL SPITALELOR EFORIEĬ

(1877)

Art. 1. Supraveghetórele aŭ de misiune stricta esecutare a ordinelor şi prescripţiunilor medicilor şi d'a veghea la buna îngrijire a bolnavilor aflaţĭ în căutarea secţiuniĭ lor.

Art. 2. Supraveghetórele vor fi direct sub ordinele mediculuĭ primar şi secondar al secţiuneĭ respective.

Art. 3. In interiorul spitaluluĭ ele vor purta tot-déuna costumul regulamentar.

Art. 4. Ele sunt datóre să urmeze pe medic la visita de diminéţa şi séra, atât spre a raporta mediculuĭ ceea ce s'a întêmplat pacientuluĭ în intervalul visitelor, cât şi spre a lua cunoscinţă de ordonanţele mediculuĭ pentru fie-care pacient.

Art. 5. Ele vor asista tot-déuna la împărţirea alimentelor şi vor îngriji ca fie-care pacient să'şĭ priiméscă după fóia de dietă alimentele prescrise de medic.

Art. 6. Ele vor da medicamentele după indicarea internuluĭ.

Art. 7. Supraveghetórele vor îngriji neapărat ca pacienţiĭ să fie curaţĭ, să se spele pe mânĭ şi pe figură şi să se peptene în tóte dilele, afară de casurĭ oprite de medicĭ.

Art. 8. Vor îngriji ca sălile, mesele şi tóte obiectele trebuincióse pacienţilor să fie în bună stare şi perfectă curăţenie.

Vor îngriji asemenea ca schimbarea rufărieĭ de îmbrăcăminte şi aşternut, precum şi reînoirea paelor de la saltele să se facă conform regulamentelor şi a ordinuluĭ mediculuĭ. Conservarea obiectelor de pansament ale secţiuneĭ şi curăţenia lor este obligatorie supraveghetórelor.

Art. 9. In intervaluĭ visitelor, dacă se va întêmpla ceva vr'unuĭ pacient, supraveghetórea este datóre a raporta internuluĭ de guarda care va lua mĕsurile trebuincióse.

Art. 10. Verĭ-ce obiecte de carĭ supraveghetórele vor avea trebuinţă în îndeplinirea datoriilor lor, 'şi le vor procura prin înţelegere cu internul serviciuluĭ, care va presenta mediculuĭ bonurĭ speciale pentru acele obiecte.

Art. 11. Supraveghetórele sunt obligate a visita de maĭ multe orĭ sălile diua şi nóptea,

spre a vedea daca infirmierele sunt la postul lor şi daca îngrijirea pacienţilor este în bune condiţiunĭ.

Art. 12. Ele vor veghea şi vor impune infirmierelor d'a avea în tot-dâuna o conduită bună şi umană în tratarea bolnavilor.

Art. 13. Vor îngriji ca muribundiĭ să aibă patul încungiurat de un paravan ca să scutéscă pe ceĭ-l'alţĭ pacienţĭ de vederea unuĭ asemenea aspect.

Art. 14. Ridicarea morţilor din sălĭ se va face pe cât se va putea maĭ în secret şi în grabă.

Art. 15. Supraveghetórele vor avea la ordinele lor pe tóte servitórele secţiuneĭ în tot ce privesce esecutarea instrucţiunilor de maĭ sus.

Art. 16. Supraveghetórele, în casul când vor vedea trebuinţă a depărta pe o infirmieră, vor raporta mediculuĭ primar, care va decide.

Art. 17. Supraveghetórele vor avea locuinţa în spital, de unde nu se pot absenta sub niciĭ un pretext fără permisiunea mediculuĭ.

REGULAMENT

PENTRU ATRIBUŢIUNILE ŞI DATORIILE INTENDENŢILOR ÎN SERVICIUL SPITALELOR EFORIEI

(1871)

§ I. Dispoziţiunĭ de ordine şi poliţiă în Spitale

Art. 1. Intendenţiĭ sunt subordonaţĭ Eforieĭ şi responsabilĭ de tot ce privesce serviciul administrativ al spitaluluĭ.

Art. 2. Sub a lor ascultare şi supunere sunt puşĭ toţĭ amploiaţiĭ administrativĭ, infirmieriĭ şi servitoriĭ; şi pentru verĭ-ce neorânduială, greşélă sau abatere din datoriile prescrise lor, însuşĭ intendenţiĭ sunt responsabilĭ.

Art. 3. Intendenţiĭ îşĭ aŭ locuinţa în spital şi nu vor putea lipsi de cât în afacerĭ de serviciŭ, şi, în cas de bólă, se vor suplini prin sub-intendenţĭ; acésta însă după autorisaţiunea prealabilă a Eforieĭ.

Art. 4. Intendenţiĭ sunt datorĭ să inspecteze continuŭ sălile bolnavilor.

Vor îngriji d'a se ţine o bună curăţenie.

Vor îngriji ca salónele să fie încăldite în timp de iarnă după temperatura cerută de dd. medicĭ respectivĭ, şi ca, în timpul nopţiĭ, salónele, coridórele, privatele şi orĭ-ce alte încăperĭ de serviciŭ să fie în tot-d'auna iluminate.

Vor îngriji pentru curăţenia curţilor şi întreţinerea grădinelor în bună stare.

Art. 5. Intendenţiĭ sunt datorĭ a veghia pentru buna ordine şi linisce în spital.

Art. 6. Eĭ vor rĕspunde lefile amploiaţilor îndată ce priimesc baniĭ de la Eforie. Pentru acésta vor ţine un registru în care va semna fie-care în drept, ḑiua primiriĭ lefiĭ sale.

Art. 7. Pentru lucrările de construcţiunĭ din nou saŭ reparaţiunĭ, precum şi la predarea diferitelor obiecte de alimentaţiune şi altele, pentru carĭ Eforia are angagiaţĭ antreprenorĭ, dd intendenţĭ sunt datorĭ a veghia ca aceştia să-şĭ îndeplinéscă angagiamentele în conformitate cu condiţiunile speciale ale contractelor. Pentru verĭ-ce contravenţiunĭ, sunt datorĭ a raporta Eforieĭ.

Art. 8. Intendenţiĭ sunt datorĭ ca, la finitul fie-caruia an, să facă din noŭ catagrafie de zestrea spitaluluĭ, specificând starea în care se găsesce.

Acéstă catagrafie o vor înainta Eforieĭ, cel mult la finele luniĭ luĭ Ianuarie.

Art. 9. Intendenţiĭ sunt datorĭ să înainteze la Eforie compturile pentru cheltuelile făcute cu întreţinerea spitaluluĭ în cursul uneĭ lunĭ, cel mult după 15 ḑile ale luniĭ următóre.

§ II. Disposiţiunĭ pentru obiectele zestrale şi de serviciŭ.

Art. 10. Intendenţiĭ aŭ, sub îngrijirea şi rĕspunderea lor, tóte obiectele zestrale ale spitaluluĭ pe cari le vor priimi sub formă de inventariŭ.

Art. 11. Pentru obiectele de rufărie ale d-luĭ antreprenore respectiv, intendenţiĭ aŭ a păstra regulile următóre:

a) Sunt datorĭ a da d-luĭ antreprenor chitanţă pentru numĕrul paturilor echipate, avĕnd tótă muniţia prevĕḑută prin contract.

b) Pentru obiectele ce se daŭ la spălat sunt datorĭ a îngriji ca guarderobista d-luĭ antreprenor să le înlocuéscă la moment cu altele curate.

c) Intendenţiĭ vor îngriji a avea în spital un numĕr de paturĭ reservă ce are a se fixa după importanţa serviciilor fie-căruĭ spital.

d) Intendenţiĭ sunt responsabilĭ pentru orĭ-ce obiecte se vor perde din cele coprinse în chitanţele date d-luĭ antreprenor. Asemenea vor avea rĕspundere dacă se vor găsi paturile ne-echipate cu tóte obiectele necesariĭ carĭ sunt prevĕḑute în contract.

e) Intendenţiĭ sunt datorĭ d'a recomanda infirmierilor să nu permiţă bolnavilor a um-

bla fără papucĭ şi d'a nu se culca cu ciorapĭ. pantalonĭ şi mantalele de postav, căcĭ pentru orĭ-ce stricăciune a acestora. provenită din rea întrebuinţare, vor fi responsabilĭ.

f) Intendenţiĭ sunt datorĭ să îngrijéscă ca saltelele murdare să nu se păstreze în locurĭ umede saŭ alte locurĭ unde sunt supuse putrediciuneĭ.

Art. 12. Intendenţiĭ sunt datorĭ să îngrijéscă ca obiectele de îmbrăcăminte şi de aşternut ale bolnavilor să fie în tot-de-una curate şi bine spălate.

Nu vor putea permite d'a se pune la paturile bolnavilor rufărie care nu e bine spălată. In acest cas vor îndatora pe antreprenor a o preschimba conform art. 25 din contract.

Art. 13. Intendenţiĭ sunt datorĭ ca îndată ce un bolnav ese din spital să puie d'a se preschimba salteaua şi paele aceluĭ pat; şi numaĭ când un bolnav a zăcut puţin timp, vor rĕmânea neschimbate; acésta însă cu consimţimîntul d-lor medicĭ.

§ III. Dispoziţiunĭ pentru hrana bolnavilor.

Art. 14. Intendenţiĭ sunt datorĭ să îngrijéscă pentru hrana bolnavilor după foile de alimentaţiune, prescrise şi sub-semnate de dd. medicĭ respectivĭ.

Vor îngriji ca alimentaţiunea bolnavilor să fie în tot-d'a-una de bună cualitate şi suficientă.

Vor îngriji asemenea ca alimentaţiunea să fie în tot-d'a-una preparată la orele 12 pentru dejun şi la orele 6 pentru prânḑ, datorĭ fiind a asista şi la distribuţiunea lor.

§ IV. Dispoziţiunĭ pentru admiterea şi înscrierea bolnavilor.

Art. 15. Intendenţiĭ n'aŭ dreptul d'a se pronuncia pentru priimirea bolnavilor în spital.

La cas când li se vor trimite bolnavĭ de către diferite autorităţĭ sunt datorĭ a îngriji ca, în lipsa dd. Medicĭ respectivĭ, să'ĭ priiméscă interniĭ de guardă.

Art. 16. La admiterea bolnavilor, intendenţiĭ sunt datorĭ să céră de la internul de serviciŭ biletul de intrare, după care urméză a'ĭ înscrie în registrul respectiv cu tóte notiţele indicate într'însul precum şi cu cele cerute de d. Oficier al stăriĭ civile.

Art. 17. Când se vor priimi în spital bolnavĭ rănițĭ, bătuţĭ, otrăviţĭ, casurĭ de deflorațiune, precum şi când asemenea bolnavĭ încetéză din viaţă, intendenţiĭ sunt datorĭ a lua sciinţele trebuinciόse de la dd. Medicĭ respectivĭ şi vor comunica casul d-luĭ prim-procuror, conform art. 28 din procedura penală.

Pentru asemenea casurĭ dd. Intendenţĭ vor nota pre lângă bóla de care este atins bolnavul, şi persóna anume care'l a adus în spital, locul, comuna, plasa, judeţul, în carĭ locuesce; în ce împrejurare, cum şi de către cine 'i s'a pricinuit bóla de care suferă.

D-niĭ intendenţĭ vor avea grijă a culege aceste sciinţe de la bolnav, saŭ de la persóna care'l a însoţit.

§ V. Dispoziţiunĭ generale.

Art. 18. Indată după intrarea bolnavilor în spital, intendenţiĭ vor înregistra hainele, baniĭ, precum şi orĭ-ce alte obiecte, ce a avut bolnavul cu dênsul, atât în registrul respectiv cu tóte desluşirile despre starea lor, cât şi în dosul tăbliţelor de la patul la care s'a aşeḑat.

Hainele precum şi orĭ-ce alte obiecte se vor păstra în magazia respectivă, strânse, în formă de pachet, pe care se va ataşa un bilet cu numele bolnavuluĭ şi ḑiua intrăriĭ luĭ în spital, ca ast-fel la eşire să i se pótă cu înlesnire preda.

Art. 19. Când un bolnav móre, hainele luĭ se vor da rudelor sub luare de iscălitură în registrul respectiv; iar dacă nu vor fi reclamate de nimenĭ în timp d'o lună, atuncĭ, după autorisaţiunea d-lor medicĭ primarĭ, se vor împărţĭ la săraciĭ ce es din spital, saŭ se vor arde.

Art. 20. Dacă verĭ-unul din bolnavĭ va cere să 'şĭ facă testamentul, intendentul va încunosciinţa despre acésta de urgenţă pe Eforie, spre a se lua mĕurile prevĕḑute de lege în asemenea casurĭ.

REGULAMENT

DE ATRIBUŢIILE ŞI DATORIILE MOŞEI PRIMARE ŞI DIRECTRICE A INSTITUTULUI «MATERNITATEA»

(1871)

I. Móşa primară şi directrice. se numesce, prin concurs, dintre móşele române, carĭ aŭ făcut studiul în scólele Institutelor de nascere din Bucurescĭ saŭ Iasĭ. O programă specială va precisa modul ţineriĭ aceluĭ concurs.

II. Móşa directrice, depinde direct de medicul primar al Institutuluĭ de nascere. şi are să conducă, după ordinele acestuia şi în înţelegere continuă cu medicul secundar, tot serviciul privitor atât la nascerile ce se să-

vărşesc în institut, cât şi la îngrijirile ce urmĕză a se da lehuzelor şi copiilor nouĭ născuţĭ. Pe lângă acĕsta, mĕşa directrice maĭ este obligată a iniţia, în esercițiurile practice, şi pe elevele mĕşe din cursul practic al scólei din institut.

III. Mĕşa directrice are, sub ordinele sale, pe tóte cele-l'alte mĕşe interne şi eleve practicante, precum şi pe tóte infirmierele şi infirmieriĭ din Institut. Ea are să esercite asemenea şi priveghereа asupra garderobuluĭ, asupra cuhnieĭ spitaluluĭ, şi este în drept să reclame la vr'o trebuinţă urgentă şi ajutorul atât al internilor serviciuluĭ cât şi al intendentuluĭ spitaluluĭ.

IV. Mĕşa directrice, va locui în interiorul institutuluĭ, şi nu'ĭ va fi permis a primi, în locuinţa sa, pentru şedere saŭ petrecere, alte persóne strĕine, fie chiar rude ale sale.

V. Mĕşa directrice va renunţa la orĭ-ce clientelă privată afară de institut, şi nu va putea lipsi din serviciul sĕŭ în cursul dileĭ, de cât un timp fórte scurt, lăsând tot-dĕuna sciinţă, unde se póte găsi la trebuinţă. Este cu desĕvĕrşire oprită a petrece nóptea afară din institut.

VI. Niciĭ o persónă strĕină nu va putea intra în salónele lehuzelor fără sciinţa şi permisiunea mĕşeĭ directrice. Persónele carĭ ar voi să visiteze lehuzele în dilele lăsate libere pentru asemenea visite, vor fi anunţate de portar mĕşeĭ directrice care, chemând infirmierele salónelor respective, le va ordona a conduce pe acele persóne la lehuzele de carĭ se interesĕză. In timpul acestor visite, infirmierele sunt datóre a nu părăsi salónele lor, observând ca visitatoriĭ să nu facă verĭ o desordine care ar turbura liniştea celor-l-alte lehuze din salóne.

VII. Orĭ de câte orĭ se va presenta vre o femee pentru intrare în căutarea institutuluĭ, mĕşa directrice, în lipsa medicilor spitaluluĭ, este datóre a esamina acea femee, şi a se pronunţa dacă urmĕză a se primi saŭ nu in spital. Numaĭ pe acele femeĭ le póte primi în lipsa medicilor în spital, carĭ sunt gravide şi ajunse cel puţin în a 8-a lună a sarcineĭ saŭ carĭ presintă semne de facere începută, fie la termenul natural, saŭ înainte de acest termen (aborturĭ, facerĭ premature): femeĭ bolnave de orĭ ce bólă, nefiind gravide, se vor respinge; daca încă se găsesc bolnave şi gravide saŭ lehuze, mĕşa directrice le póte primi, însă numaĭ provisoriŭ, pînă la visita medicală, aşezându le în camere separate de cele-l'alte lehuze.

VIII. Mĕşa directrice are să observe, ca nicĭ o femee primită, saŭ pentru facere, saŭ pentru ver ce bólă din lehuzie, să nu fie aşezată în pat pînă ce nu va fi maĭ întâiŭ primenită cu haine curate ale spitaluluĭ şi nu va fi bine spălată pe piciόre şi pe orĭ-care altă parte murdară a corpuluĭ.

După aşezarea femeiĭ în patul de nascere, mĕşa directrice are să facă în presenţa mĕşeĭ interne şi a elevelor mĕşe dejurne, o esaminare cât maĭ minuţiósă şi complectă dând, cu acĕstă ocasiune, mĕşelor eleve, tóte deslusirile, atât asupra moduluĭ cât şi asupra resultatuluĭ esaminăreĭ sale, şi stăruind ca şi ele să se eserciteze, în presenţa sa, şi după instrucţiunile ce le va da în tóte procedeurile uneĭ asemenea esaminărĭ. După acĕsta, mĕşa directrice recomandă pe femeea esaminată în îngrijirea mĕşeĭ interne căria 'ĭ va prescrie conduita ulteriόră ce are să observe.

Din timp în timp, mĕşa directrice se va asigura daca cursul facereĭ urmĕză regulat, iar pe femeile ce nasc pentru prima óră, le va asista însăşĭ în momentele terminăreĭ nasceriĭ copiluluĭ şi eşirea placenteĭ.

IX. Orĭ când mĕşa directrice va constata, saŭ la prima esaminare, saŭ maĭ târdiŭ în cursul facerilor, verĭ o neregularitate ce ar putea amenința buna aflare, saŭ chiar viaţa mameĭ saŭ a copiluluĭ, ea va fi datóre a încunosciinţa despre acĕsta imediat pe mediciĭ spitaluluĭ arĕtând, printr'un bilet special, casul pentru care reclamă ajutorul lor. Pînă la sosirea medicilor, mĕşa directrice va da femeeĭ tot ajutorul prescris în asemenea casurĭ, făcĕnd tot-d'o dată în prevederea necesităţeĭ vre uneĭ operaţiunĭ şi tóte preparativele ce va crede necesariĭ.

X. Mĕşa directrice va îngriji ca lehuzele, din sala de facere, să se mute, după timpul prescris, în salónele destinate pentru lehuze, observând ca patul în care se pune lehuza, să aibă aşternutul curat şi salonul să nu fie infectat de vr'o lehuză atinsă de vr'o bólă contagiósă. Afară de visitele medicale la carĭ şi mĕşa directrice are să asiste, ea va visita şi singură de maĭ multe orĭ pe di, şi chiar în timpul nopţeĭ, tóte lehuzele de prin salóne, observând cu deamănuntul starea în care ele se află, dând, şi cu acĕstă ocasiune, deslusirile cuvenite mĕşelor eleve practicante carĭ aŭ să o însoţĕscă. Asemenea mĕşa directrice este datóre de a supra-veghia diminĕţa şi sĕra ca curăţirea şi primenirea lehuzelor şi scăldarea copiilor să se facă în bună regulă şi ca prescripţiunile speciale, ce se vor ordona la visitele medicale, să se esecute cu scrupulositatea cerută.

XI. Mĕşa directrice va îngriji ca distribuirea şi administrarea medicamentelor ordonate să se facă întocmaĭ după prescripţiunile medicilor. Ea va păstra asemenea şi cheia de la dulapul cu medicamentele de reservă şi, la cas de trebuinţă va libera pe cele necesare.

XII. Mĕşa directrice va asista la distribuţiunea alimentelor, observând ca ele să fie

de calitate bună, bine preparate și în cantitatea prescrisă în fóia de dietă, fiind în drept a respinge pe cele ce va constata că nu sunt în condițiunĭ satisfăcĕtóre. Asemenea ea este datóre a visita des și cuhnea institutuluĭ, spre a se încredința dacă carnea și cele-l'alte ingrediente sunt de calitate bună și în cantitățile corespundĕtóre cu numĕrul porțiunilor prescrise în fóia de dietă. Despre orĭ-ce neajungere constatată va raporta mediculuĭ primar la proxima visită matinală.

XIII. Móșa directrice are să observe și starea tuturor objectelor necesare la îngrijirea lehuzelor, precum: a paturilor, a meselor, a vestmintelor, a plăpămilor, a așternutuluĭ și a rufărieĭ și să arate la timp lipsurile ce se vor găsi în serviciŭ. Ea are anume să se încredințeze continuŭ, dacă rufăria institutuluĭ se păstrézǎ bine de către garderobistă și dacă se aduce de la spălătorie bine spălată, și póte respinge garderobisteĭ rufele care le va găsi rĕŭ spălate saŭ în stare deteriorată.

XIV. Móșa directrice are să îngrijéscă, ca nu numaĭ în interiorul salonuluĭ de facere și a celor de lehuzie, ci și în antreurile, coridórele și în tóte atenanțele localuluĭ institutuluĭ, să domine tot-d'auna cea maĭ perfectă curățenie și chiar împregiurul localuluĭ. Móșa primară póte cere intendentuluĭ ca să facă a se esecuta de către infirmierĭ tot aceiașĭ curățenie scrupulósă și a se depărta orĭ ce imondice carĭ ar putea da loc la desvoltarea de miasme și la infectarea aeruluĭ.

XV. La tóte îngrijirile ce móșa directrice este obligată a da femeilor atât în timpul nascereĭ cât și al lehuzieĭ, ea este datóre a observa conduita cea maĭ umană; ea póte și trebue să fie tot-d'auna severă, fără însă a întrebuința în observațiunile ce ar fi nevoită să facă celor abătute de la regulă, espresiunĭ aspre saŭ chiar ofensătóre. In casurĭ de nesupunere persistentă precum și la desordine iscate din causa unor discordiĭ între lehuze, ea trebue să raporteze medicilor, la proxima lor visită.

XVI. Orĭ când móșa directrice, la controlul sever ce are să eserciteze asupra móșelor interne și asupra elevelor practicante, ar constata din partea lor cea maĭ mică abatere de la atribuțiunile impuse de regulele sciințeĭ saŭ ale serviciuluĭ, ea este în drept a le face observațiunile cele maĭ seriόse și în cas de repețirea unor asemenea abaterĭ, ea trebue să arate acestea mediculuĭ primar și póte cere chiar depărtarea din serviciŭ a celor ce nu voesc a se supune regulilor prescrise. Asemenea móșa directrice este în drept a observa și a cere ca și tot cel-lalt personal însărcinat cu îngrijirea lehuzelor să îndeplinéscă îndatoririle luĭ cu punctualitatea și scrupulositatea cerută. Infirmierile ce nu s'ar supune ordinelor sale repetate, póte să le depărteze imediat din serviciŭ, cerĕnd intendentuluĭ înlocuirea lor cu altele maĭ ascultătóre.

REGULAMENT(1)

PENTRU REGIMUL ALIMENTAR ÎN SPITALE ȘI OSPICIE

Regulile alimentare din Spitale și Ospicie, cuantitatea și felurimea alimentelor, carĭ asigură serviciul și reguléză comptabilitatea, sunt și trebue supuse disposițiunilor cuprinse în presentul regulament, după cum urméză:

§ I. Prescripția și gradarea alimentăriĭ pacienților.

Art. 1. Pacienții pot fi supușĭ, după prescripția dilnică a medicilor, la unul din următórele grade de alimentare:

a) Dieta absolută
b) » simplă
c). Regimul ordinar.
d) Regimul estraordinar saŭ acordare de suplimente.

Art. 2. Dieta absolută.—In acéstă dietă pacientul nu primesce de cât una supă de chimen.

Art. 3. Dieta simplă.— Pacientul în dieta simplă primesce, după prescripția medicală, de la 1—3 porțiĭ supe saŭ bulióne simple saŭ 100 dr. lapte.

Art. 4. Regimul ordinar. — Pacientul căruia i se prescrie acest regim, primesce:

Diminéța: Una porție supă de chimen, în cuantitate de 100 dr., la prepararea căreia se va întrebuința: grăsime 3 dr., făină 3 dr., sare 2 dr., chimen la 10 porțiĭ 2 dr. și pâne prăjită 5 dr. — In lunele de vară, supa de chimen póte fi înlocuită printr'un oŭ fert saŭ 100 dr. lapte de óie. — Acésta însă numaĭ atuncĭ când nu va trece peste suma de 5 banĭ; în acest cas se póte prescrie și 25 dr. pâne de fiă-care pacient.

(1) Acest Regulament s'a elaborat de o comisie alésă de Colegiul medical al Spitalelor și aprobat de Eforie prin jurnalul No. 212 din anul 1879.

La prând.—1. Una supă de vacă în cuantitate de 100 dr. de pacient, şi la prepararea căreia se va întrebuinţa : Zarzavat jum. ban, 5 dr. farinage (orez, fidea, arpăcaş etc.), şi 2 dr. seŭ fert cu carnea.— 2. Una mâncare carne de vacă compusă din : 50 dr. carne, 75 dr. legume verdĭ saŭ 25 dr. uscate, (afară de orez care va fi de 15 dr.), 5 dr grăsime, 5 dr. făină, 4 dr. cépă uscată şi 2 dr. sare.

La preparaţia mâncărilor cu morcovĭ, gulii saŭ prune se va maĭ întrebuinţa şi 3 dr. zahăr de fiă-care porţiă.

Séra.—Aceleaşĭ porţiĭ ca şi la prând.

Din cele 100 dr. carne întrebuinţată pentru ambele mâncărĭ se vor estrage maĭ întâiŭ supele.—Iară pentru bolnaviĭ cu dieta simplă se acordă câte 15 dr. carne de fie-care porţiă de supă.

In ceia ce privesce institutul Maternitatea se va compta de fiă-care lehuză cu dieta simplă câte 100 dr. carne pentru orĭ-câte supe se vor prescrie.

Art. 5. Pânea se va prescrie în general regimuluĭ ordinar, cuantitatea eĭ o fixéză medicul. — Când însă acea cuantitate va trece peste 200 dr., pentru escedent se va libera un bon special de medicul primar.

Medicul primar póte prescrie : jimblă, franzelă saŭ mămăligă printr'un bon special ; însă jimbla şi franzela nu se acord generalmente de cât acelor bolnavĭ carĭ sunt supuşĭ dieteĭ simple.

Art. 6. Alimentaţia estraordinară saŭ suplimentele.—Alimentaţiile estraordinare se vor prescrie de d-niĭ medicĭ primarĭ prin bonurĭ speciale, tăiate din o condică à souche, felul lor se va regula după epocele anuluĭ şi nu pot consista de cât din :

1. *Supe,* — de găină, puiŭ, miel saŭ pesce, acră saŭ dulce. — Cuantităţile acordate pentru una supă sunt : $1/6$ din o găină, $1/4$ din un puiŭ, 50. dr. carne de miel saŭ pesce, iar legumele şi farinagele, acelea şĭ prescrise pentru regimul ordinar.—Supa acră se va prepara cu borş 100 dr., oţet 2 dr. saŭ sare de lămâiă 1 dr la 5 supe.

2. *Fripturĭ,*— de vacă, porc, miel, găină, puiŭ saŭ pesce.—Cuantităţile acordate pentru una porţie sunt : 50 dr. carne de vacă, porc, miel şi pesce, $1/6$ din o găină şi $1/4$ dintr'un puiŭ plus 2 dr. de sare.

3. *Chiftele,* — de carne de vacă prăjite,—Cantităţile acordate pentru una porţie sunt : 50 dr. carne, împărţită în 2 chiftele, 4 dr. grăsime, 1 dr. sare, 3 dr. făină, 2 dr. ceapă uscată şi 3 dr. pâne.

4. *Lăpturĭ.*—Lapte dulce, bătut saŭ iaurt se pot prescrie în cantitate de 100 dr. Lapte cu orez saŭ griş, la prepararea căruia se va întrebuinţa 100 dr, lapte, 10 dr. orez saŭ griş şi 4 dr. zachăr. —Cafea cu lapte, la care se va întrebuinţa 100 dr. lapte, 3 dr. cafea şi 6 dr. zachăr.

5. *Brânzeturĭ.* —Brânză albă saŭ caşcaval se pot acorda la o porţiă de la 25 până la 50 dr.

6. *Compoturĭ.* — De prune, mere, pere şi vişine. Pentru prepararea uneĭ porţiĭ de compot se acordă 100 dr. fructe prôspete saŭ 50 dr. fructe uscate şi 10 dr. zachăr

7. *Ouĕ,* — o porţiă se compune dintr'un oŭ fert.

8. *Fructe,*—se acordă la o porţiă 50 dr. mere, pere, strugurĭ, vişine saŭ 1 portocală saŭ 1 lămâe.

9. *Băuturĭ.*— vin alb ordinar, rachiŭ, ţuică, saŭ bere. —Pentru o ḑi la un pacient nu se póte acorda maĭ mult de 50-100 dr. vin alb, bere până la 100 dr. ; rachiŭ saŭ ţuică până la 25 dr.

Numaĭ în casurĭ de epidemiĭ dd. medicĭ primarĭ pot prescrie şi alte băuturĭ suplimentare, ce vor găsi de cuviinţă.

Art. 7. Din tóte aceste diferite alimente estraordinarĭ, dd. Medicĭ primarĭ aŭ dreptul a prescrie unuĭ saŭ două felurĭ acelor pacienţĭ, carĭ nu primesc regimul ordinar ; iar la aceĭ cu regimul ordinar un singur fel, şi acéstă din urmă prescripţie nu se póte acorda de cât maximum la 10 pacienţĭ din 100.

Vinul se póte prescrie cu orĭ ce regim, însă în proporţiă de 20 la sută din numĕrul pacienţilor.

Art. 8. Pentru copiĭ de la etatea 1-2 anĭ se va prescrie numaĭ lapte, supe, ouĕ şi pâne, a căreĭ cuantitate o fixéză medicul primar ; iar pentru aceĭ de la 2-6 anĭ se póte acorda jumătate din porţiile fixate pentru regimul ordinar şi estraordinar.—Copiĭ de la 6-14 anĭ pot primi porţiile întregĭ, după reglementul regimuluĭ pentru adulţĭ.

Art. 9. D-niĭ medicĭ primarĭ aŭ facultatea a prescrie pacienţilor şi regimul postuluĭ. — In acest regim :

Diminéţa.—Supa de chimen se va înlocui printr'o supă de linte în cuantitate de 100 dr., la prepararea căreia se acordă 10 dr. linte 3 dr. cépă uscată şi 2 dr. sare.

La prând. — Se va da :

1º Una supă de linte saŭ fasole, în cuantitate de 100 dr., la prepararea căreia se va întrebuinţa 10 dr. legume, 3 dr. cépă uscată şi 2 dr. sare.

2º Una porţie mâncare de fasole, prune saŭ legume verḑi, pentru prepararea căreia se acordă cuantităţile prevĕḑute la art. 4, înlocuindu-se grăsimea prin unt-de-lemn saŭ uleiŭ.

Séra, ca la prând.

Mâncările se prepară pe numĕrul pacienţilor aflaţĭ în spital diminéţa, portiţa celor eşiţĭ se va da celor intraţĭ, după cum vor ho

tări d-niĭ medicĭ; iar la cas când nu se vor completa, atuncĭ mâncările rĕmase se vor împărţi la ceĭ-l-alţĭ pacienţĭ şi Eforia va ţine în sémă mâncăriie regimuluĭ ordinar.

§ II. Modul prescripţieĭ în foile de dietă saŭ prin bonurĭ speciale.

Art. 10. Prescripţia regimuluĭ alimentar se face tot-d'a-una de medicul primar cu glas tare ca pacientul să sciă ce are a primi.

Art. 11. Internul de guardă, sub dictarea mediculuĭ respectiv, noteză îndată porţiele acordate fie-căruĭ pacient pe foia de dietă saŭ pe bonurile speciale scóse dintr'o condică à-souche.

La terminarea visiteĭ se adună sumele din foia de dietă şi cele din bonurĭ, se noteză suma atât în cifre cât şi în litere şi apoĭ se sub-semnă de medicul primar şi secondar.

Foile de dietă şi bonurile scrise curat şi fără ştersăturĭ saŭ adause d'asupra liniélor se predaŭ intendenţilor pentru distribuirea alimentelor şi regularea compturilor.

Prescripţiunile contrariĭ acestuĭ regulament, vor fi considerate de intendent ca nule şi neavenite şi vor fi şterse cu cernélă roşiă din foile de dietă saŭ bonurĭ, comunicând acésta mediculuĭ primar la cea d'întâiŭ visită.

Când o cifră presintă îndoială se va lua tot-d'a-una ca valórea cea maĭ mică.

La finele fie-căreĭ lunĭ, intendentul va aduna tóte foile de dietă şi bonurile speciale, le va trece în două compturĭ, carĭ se vor înainta Eforieĭ cu tóte actele justificative, cel maĭ târdiŭ 15 dile după espirarea luneĭ.

Art. 12. Intendentul este direct responsabil de predarea cuantităţilor prevĕdute prin presentul regulament.

Art. 13. Distribuirea alimentelor la bucătărie se va face de sub-intendent.

Orele de distribuţie sunt: Supa de chimen vara la 6 ore, iarna la 7 ore, prândul la 12 ore, iar mâncarea de séra la 6 ore.

Acéstă distribuţie este special controlată numaĭ de dómnele supraveghetóre, fie-care la serviciul la care este ataşată; fiind datóre a da un raport esact la visita de a doua di mediculuĭ primar, despre calitatea alimentelor.

Tot supraveghetórele priimesc de la magasia intendentuluĭ, vinul şi pânea prescrise în serviciul lor.

Pentru «Maternitatea» acest control este încredinţat dómneĭ móşe directóre.

Iar pentru spitalele unde nu există supraveghetóre, controlul se esercită de dd. medicĭ secundarĭ.

Internuluĭ de guardă 'ĭ este oprit a avea orĭ-ce amestec în controlul alimentăriĭ bolnavilor. Remâne ast-fel abrogate disposiţiunile prevĕdute în regulamentul atribuţiunilor şi datoriilor internilor.

§ III. Nutrimentul internilor, elevelor móşe de guardă şi al supraveghetórelor.

Art. 14. Internilor de guardă, elevelor-móşe de guardă precum şi supraveghetórelor li se acordă:

Diminéţa, 100 dramurĭ lapte şi 50 dramurĭ jimblă.

Dejunul, 100 dr. jimblă, 50 dr. friptură de vacă, 100 dr. cartofĭ prăjiţĭ preparate cu 6 dr. grăsime şi 4 dr. sare.

Cartofiĭ se pot înlocui cu alte legume carĭ însă nu vor trece peste preţul cartofilor.

Prândul. Una porţie supă de carne de vacă, una mâncare legume cu carne, una friptură de vacă şi 100 dr. jimblă. Cuantităţile ce se vor întrebuinţa la mâncările de la prând sunt cele prescrise de art. 4. Supraveghetórele vor priimi şi 100 dr. vin pe di.

Orele pentru distribuirea mâncăriĭ vor fi tot acele fixate pentru bolnavĭ.

Art. 15. Orĭ-ce alte disposiţiunĭ prevĕdute în regulamentele anterióre şi relative la regimul alimentar în spitale, sunt şi rămân abrogate.

REGULAMENT

PENTRU INTREŢINEREA RUFĂRIEI DIN SERVICIUL SPITALELOR EFORIEI

(Aprobat prin jurnalul No. 159, din 22 Octombre, Anul 1875).

1. La primirea de la Stabilimentul de spălat a unuĭ rând de rufărie spălată, intendentul va veghea ca lengera ataşată la Spital saŭ Ospiciŭ, să revisuiască fie-care bucată, alegând pe acele carĭ aŭ trebuinţă de reparaţiune.

Intendentul sub nicĭ un cuvînt nu va tolera a se da prin sălĭ rufăria ruptă saŭ descusută.

2. Obiectele de rufăriă şi îmbrăcăminte, carĭ aŭ trebuinţă de reparaţiune se vor trimite îndată la atelierul de la Ospiciul Mărcuţa, cu o listă în dublu după modelul No. 86, semnat de intendent.

Una din aceste liste se înapoiază intendentuluĭ cu semnătura de primire a intendentului Ospiciuluĭ Mărcuţa şi a şefeĭ atelieruluĭ.

3. Şefa atelieruluĭ va îngriji pentru grab-

nica reparațiune a rufărieĭ, pe care o va înapoia intendentuluĭ respectiv după lista cu care a primit'o și va semna de primire.

4. Obiectele de rufărie, pe carĭ șefa atelieruluĭ le va constata că nu se maĭ pot repara, se vor înapoia în starea în care s'aŭ priimit la atelier, arătându-se numĕrul acestor bucățĭ la colóna respectivă a modeluluĭ Nr. 86.

5. Obiectele înapoiate de la atelier ca usate și ne maĭ putênd fi reparate se vor depune de intendentul respectiv la magasia centrală.

O comisiune compusă de șeful serviciuluĭ spitalelor, și de revisorul spitalelor, va constata în presența intendentuluĭ printr'un proces-verbal încheiat în dublu, starea acestor obiecte.

6. Acest proces-verbal va servi de temeiŭ intendentuluĭ, pentru descărcarea luĭ și pentru excluderea din inventare a acestor obiecte usate, carĭ vor remâne depuse la magasia centrală.

7. Pe basa acestuĭ proces-verbal carĭ se va înainta Eforieĭ prin șeful serviciuluĭ spitalelor și cu aprobarea Eforieĭ, se va elibera din magasia centrală rufărie nouă, spre a înlocui pe cea scósă ast-fel din serviciŭ.

Ingrijitorul magasieĭ centrale va trimite la atelier rufăria usată spre a servi la reparațiune saŭ spre a se preface în diferite obiecte de pansament și scamă.

Predarea și priimirea acesteĭ rufăriĭ se va face după greutate în kilograme.

Remășițele de cârpiturĭ se vor aduna și trimete la magasia centrală.

REGULAMENT

PENTRU PRIMIREA ȘI EȘIREA SMINTIȚILOR DIN SPITALELE DE SMINTIȚI

Art. 1. Orĭ-ce individ declarat de smintit prin vr'un act medical, se póte primi în căutarea spitaluluĭ de smintițĭ, după cererea uneĭ autoritățĭ saŭ a unuĭ particular.

In cele-l'alte spitale nu se pot primi smintițĭ de cât provisoriŭ pentru fixarea diagnoseĭ saŭ ca transit (aflațĭ în transport pentru un ospiciŭ de smintițĭ).

Art. 2. Autoritățile carĭ sunt în drept de a lua inițiativa pentru aședarea unuĭ smintit într'un spital special sunt: instanțele judecătorescĭ, prefectura poliţieĭ și în lipsă prefectura de județ, primăriile urbane și pentru comunile rurale subprefecturile; acestea din urmă vor raporta îndată prefecturelor respective.

Art. 3. De câte orĭ o autoritate înaintéză pe vr'un smintit la spitalul de smintițĭ, trebue să'l însoțiască de o chârtie formală către medicul primar al stabilimentuluĭ, însoțită de act medical în original saŭ în copiă legalisată; iar daca smintitul este interdis, în loc de act medical el va fi însoțit de un estract de sentința judecătorescă prin care a fost interdis.

Art. 4. La casurĭ grave, unde s'a constatat acte de violență comisă în public, smintitul se póte înainta la Ospiciŭ și fără act medical, însă autoritatea administrativă, care va fi luat acéstă mĕsură, va arĕta anume acéstă împrejurare în adresa eĭ către medicul Ospiciuluĭ.

Art. 5. Particulariĭ carĭ sunt în drept a cere aședarea unuĭ smintit în spitalul de smintițĭ, sunt: părințiĭ, curatoriĭ, epitropiĭ, rudele acestuia, și în lipsa lor amiciĭ și chiar veciniĭ.

Art. 6. Daca smintitul este fără midlóce, particulariĭ carĭ vor lua inițiativa pentru aședarea luĭ în spital, se vor adresa către autoritățile administrative orĭ poliţienescĭ cerênd a se constata de medicĭ starea luĭ mintală, spre a se putea înainta apoĭ la spital.

Art. 7. Particulariĭ carĭ vor fi constatat starea mintală a pacientuluĭ printr'o consultație privată de medicĭ, se pot adresa d'a dreptul administrațieĭ spitalicescĭ de care depinde spitalul, cerênd pe temeiul unuĭ act medical, aședarea smintiților în acel Ospiciŭ.

Art. 8. Cererea de admitere făcută către autoritățile citate în art. 6 și 7 va fi dată în scris, subscrisă de ceĭ în drept și legalisată de autoritățile administrative locale; în acea hârtie se va arĕta numele, prenumele, profesia, religia, etatea, domiciliul atât al pătimașuluĭ cât și al petiționaruluĭ, însemnându-se tot-d'o-dată și gradul de rudenie, orĭ felul de relațiune ce ar fi avênd acest din urmă cu smintitul.

Art. 9. Certificatul medical, menționat la art. 3 și 7, trebue să arate felul și gradul alienațiuneĭ mintale, precum și tóte particularitățile. Acest certificat nu póte servi de cât 15 ḑile de la eliberarea luĭ.

Art. 10. La cas de urgență, medicul primar al spitaluluĭ póte primi provisoriŭ pe un

individ şi fără certificat medical, se va raporta despre acésta în 24 ore administraţiei speciale de care depinde şi care orânduesce o comisiă medicală spre a esamina starea mintală a pacientului. Daca admiterea de urgenţă a fost provocată de către o autoritate administrativă, acésta va fi datóre a îngriji ca, în termen de trei dile, constatarea sus menţionată să se împlinéscă.

Art. 11. Autorităţile administrative cari aŭ ordonat aşedarea unui smintit major în spitalul de alineaţi, sunt datóre d'a încunosciinţa fără întârdiere cel mult în termen de 3 dile pe procurorul local, saŭ daca smintitul este din alt district şi pe acela al districtului respectiv cât se va putea mai curênd; asemenea aŭ să urmeze şi administraţiile spitalicesci, când particularii se adreséză la dênsele.

Art. 12. Intendentul spitalului va ţinea o condică şnuruită, numerotată şi sigilată de administraţia spitalicéscă superióră, de care depinde stabilimentul, în care se va înscrie, îndată după primirea unui smintit, numele, prenumele, profesia, etatea, religiunea, naţionalitatea şi domiciliul sĕŭ, precum şi al acelui a care a cerut admiterea în Ospiciŭ. Daca bolnavul este trimis de vr'o autoritate, se va însemna acésta, numĕrul hârtiei şi dosarul unde s'a depus hârtia; se va menţiona sentinţa judecătorescă de interdicţiune, daca esistă, şi numele epitropului, asemenea şi certificatul medical de primire.

Se va mai însemna într'acéstă condică, data admiterei bolnavului precum şi aceea a eşirei lui saŭ a morţei, cu arĕtare de numĕrul dilelor câte s'a aflat în spital.

Art. 13. Indată ce un smintit 'şi-a redobândit sĕnătatea şi medicul primar 'l declară că este în stare a eşi din Ospiciu, se liberéză prin ordinul sĕŭ fără nici o amânare, dându-i-se în mână un bilet de liberare din Ospiciŭ, fără arĕtarea diagnosei bólei de care a suferit.

Art. 14. Daca, însă, individul este nevârstnic saŭ interdis, ori acusat de vr'o crimă înaintea unei instanţe judecătoresci, medicul primar al Ospiciului va însciinţa acea autoritate care 'l a trimis la Ospiciŭ.

Art. 15. Daca vr'o rudă, curator saŭ epitrop al unui smintit, saŭ chiar şi particular, care va fi cerut admiterea lui, reclamă d'a se libera acel individ înainte d'a fi vindecat, se póte libera d'a-dreptul, dându-se în séma reclamantului după cererea lui înscrisă şi formală; daca însă pacientul ar fi primejdios pentru el însuşi, atunci medicul ospiciului va raporta despre acésta administraţiunei şi nu'l va libera de cât după autorisaţia şi după temeiul garanţiei formale ce va fi dat postulantul d'a îngriji ca smintitul să nu fie în posiţia de a săvârşi nici un fapt vătămător.

Art. 16. Indată ce un smintit se primesce în Ospiciŭ, ese saŭ móre, medicul primar va face un buletin unde va descri causa admiterei, eşirei saŭ a morţii individului, numĕrul acelor aflaţi în fiinţă, pe care 'l va înainta administraţiei superióre de care depinde stabilimentul.

(Monitorul oficial Nr. 78 din 9/21 Aug. 1867).

REGULAMENT

DE ADMITEREA BOLNAVILOR PENSIONARI ÎN OSPICIUL MĂRCUŢA ŞI TRATAMENTUL LOR (1867)

Art. 1. In secţiunea instituită anume în Ospiciul Mărcuţa se va admite bolnavii cu pensiune în modul următor:

Art. 2. Acéstă secţiune se va administra de intendentul Ospiciului şi deservită de personalul medical respectiv.

Art. 3. Admiterile şi eşirile bolnavilor din acéstă secţiune se vor face conform regulamentului în vigóre al ospiciului Mărcuţa.

Art. 4. Pensiunea ce cată a se plăti pentru fie-care bolnav în acéstă secţiune se fixéză la suma de lei opt-deci pe lună; ea va fi rĕspunsă de familia saŭ curatorul bolnavului, în tot-d'auna pe trei luni înainte.

In casul când nu se va respunde la începutul fie-căruĭ trimestru pensiunea, bolnavul va fi înapoiat familiei, iar daca felul şi gradul alienaţiunei de care va fi afectat, nu va permite congediarea sa, atunci bolnavul va fi transferat în secţiunea comună.

Art. 5. Pentru casul când, în cursul trimestrului, bolnavul ar înceta din viéţa, saŭ se va libera, pensiunea plătită rĕmâne în beneficiul Ospiciului.

Art. 6. Primirea pensiunei trimestriale se va face de Intendenţa Ospiciului de către care se va libera o recepisă, dintr'un registru special, subsemnată de Intendent şi vidată de medicul primar al Ospiciului.

Sumele primite de intendent se vor vârsa în casa Eforiei prin îndeplinirea formalităţilor cerute de legea comptabilităţei generale a Statului.

Art. 7. Pensiunea de 80 lei se socotesce numai pentru nutriment şi cele-l'alte cheltueli

ordinare de întreţinere anume indicate în tabloul de mai jos.

Art. 8. Ascernutul, îmbrăcămintea şi încălţămintea bolnavuluĭ pensionar se vor procura de familia saŭ de curatorele luĭ în limitele midlócelor sale pecuniare.

TABELA

De modul şi felul alimentaţiuneĭ bolnavilor.

Diminéţa

O dulcéţă.
O cafea cu lapte cu franzelă.

La dejun

2 ouĕ, omlet saŭ ochiurĭ.
50 dr. friptură de vacă cu salată.
Una franzelă pentru tótă diua.

Prânzul

100 dr. carne de vacă.
100 dr. zarzavat diferit.
Untură, făină, sare şi cépă a 6 dramurĭ.
De 10 orĭ pe lună friptură de pasĕre
De 10 orĭ pe lună câte 50 dramurĭ compot diferit.
De 10 orĭ pe lună câte 25 dramurĭ pilaf de orez.
Vinul şi tutunul după cerere şi trebuinţă.

Cheltuelĭ ordinare pentru întreţinerea pensionarilor, calculat pe un an, pentru 24 paturĭ.

	Leĭ
Pentru 30 stânjenĭ lemne de foc socotit câte 2 stânjenĭ de sobă în timpul ierneĭ şi 1 stânjen pe lună la bucătărie.	2100
Pentru 525 oca gaz trebuincios într'un an la 6 lămpĭ	310
Pentru 114 oca rapiţă trebuinciósă într'un an la 7 candele.	212
Pentru 10 lumînărĭ pe séră în salónele şi odăile personalului, pe an . .	210
Pentru léfa uneĭ îngrijitóre a 60 leĭ pe lună, pe an	720
Pentru nutrimentul acesteĭ îngrijitóre a 60 banĭ pe di	219
Pentru léfa a 2 servitóre şi 2 servitorĭ a 40 leĭ pe lună, pe an	1920
Pentru nutrimentul lor a 20 banĭ pe di de unul, pe an	292
	6013

Analogia pe lună leĭ 501, banĭ 8.
Iar de un pat pe lună leĭ 20 banĭ 87 ½.

RECAPITULAŢIA

Cheltuelile lunare pentru un pat.

	Leĭ
Pentru nutriment	51
» cheltuelile de întreţinere .	20, 87 ½
» tratamentul medical . .	8, 12 ½
Suma	80 leĭ —

REGULAMENT

DE LICITAREA BUNURILOR ADMINISTRATE DE EFORIA SPITALELOR CIVILE DIN BUCURESCĬ

(publ. în Monit. No. 253 din 13 Febr. 1882).

Art. 1. Arendarea bunurilor caseĭ spitalelor se face prin licitaţie publică orală ţinută la Eforie în Bucurescĭ în presenţa eforilor spitalelor.

Art. 2. Casierul eforieĭ este însărcinat cu primirea garanţiilor.

Art. 3. Când eforia va găsi de cuviinţă va putea ţine licitaţie şi la prefecturile districtelor.

Despre ţinerea licitaţiuneĭ.

Art. 4. Licitaţiunea se va face succesiv pentru fie-care bun în parte, după ordinea în care este înscris în tabloul publicat.

Art. 5. Spre a se putea ţine licitaţiune, trebue să fie cel puţin 2 concurenţĭ pentru un bun.

Art. 6. Daca două saŭ maĭ multe persóne vor lua una şi aceiaşĭ moşie, fie de la adjudecaţiune, fie în urmă prin cesiune saŭ alt-fel, ele sunt solidar responsabile către eforie fără vre o altă declaraţiune din partele.

Art. 7. Fiă-care adjudecaţiune se va înscrie în registrul anume format, arătându-se numele concurenţilor şi sumele oferite.

Art. 8. Persóna asupra căreia se adjudecă sub-scrie în registru, precum şi concurenţiĭ ceĭ-alţĭ daca vor fi presenţĭ.

Art. 9. Verĭ-ce persónă care în cursul licitaţiuneĭ va întrebuinţa vre o manoperă cu scop de a specula asupra licitaţiunilor publice, depărtând pe concurenţĭ prin darurĭ, promisiunĭ saŭ alte midlóce, spre a face să scadă preţul bunuluĭ pus în licitaţie, se va pedepsi conform art 351 din codul penal. Serviciul respectiv într'un asemenea cas va încunosciinţa îndată pe procuror pentru a constata delictul.

Despre garanţiile provisoriĭ.

Art. 10. Pentru a putea fi admişĭ la con-

curență, doritoriĭ urmézã sã depunã o garanție echivalentã cu un sfert din arenda periodului actual.

Când vre-un bun nu ar fi arendat saŭ închiriat, garanția provisorie se va fixa de Eforie.

Art. 11. Acéstã garanție provisorie sã fie în numerar saŭ efecte publice.

Efectele publice se vor admite pe valórea lor nominalã, când acésta va fi ordonat prin vre-o lege specialã saŭ prin prețul fixat de Eforie, când nu existã în favórea lor o asemenea disposițiune expresã.

Despre supra-licitație.

Art. 12. Supra-licitațiile prin oferte, se pot depune în termen de 8 dile libere de la dioa adjudecațiuniĭ, la Eforie.

Art. 13. Oferta spre a putea fi primitã, urmézã sã fie de 10 la sutã peste cifra adjudecațiuneĭ și însoțitã de garanția prevĕdutã la art. 10, plus aceĭ 10 la sutã, declarând ofertorele cã va menține acel preț la altã licitațiune.

Art. 14. Oferta fiind primitã, se va ține o altã licitațiune, liberându-se primuluĭ adjudecãtor garanția provisorie ce a depus.

Art. 15. Acea licitațiune nu se va face de cât dupã o nouã publicațiune prin *Monitorul Oficial*, începĕndu-se concurența de la suma oferitã.

Art. 16. Ofertantul nu 'șĭ va putea trage oferta sub niciĭ un cuvînt, maĭ înainte de a se fi adjudecat moșia la a doua licitațiune asupra uneĭ alte persóne.

Dacã ofertatorul va refusa a menține prețul oferit, va perde garanția depusã în profitul caseĭ spitalelor și moșia se va rearenda în comptul sĕŭ, fãrã niciĭ o somațiune saŭ judecatã.

Art. 17. Daca nu se va presinta un alt concurent la a doua licitațiune de cât acela care a fãcut oferta, atunci bunul se va adjudeca asupra sa.

Despre confirmarea adjudecațiunilor.

Art. 18. Adjudecațiunea nu va fi definitivã, de cât numaĭ dupã aprobarea Eforieĭ.

Art. 19. Bunurile al cãror resultat obținut la licitațiune, nu se vor confirma, se vor pune din noŭ în licitațiune, înapoindu-se garanțiile provisoriĭ acelora ce le vor fi depus.

Despre garanțiile definitive.

Art. 20. Se acordã adjudecãtorului un termen de 60 dile, care va curge de drept și fãrã somațiune niciĭ judecatã, din dioa licitațiuneĭ, spre a depune saŭ complecta garanția definitivã, prevĕdutã la art. 4, din condițiunile contractuluĭ.

Art. 21. Aceĭ carĭ vor contraveni disposițiunilor art. 20, vor perde garanțiile provisoriĭ depuse la licitațiune și moșiile se vor pune din noŭ în rearendare, în comptul d-lor, fãrã somațiune saŭ judecatã, iar deficitul resultat se va îndeplini din garanția provisorie și averea sa, prin legea de urmãrire.

Contract de arendare.

Intre Eforia spitalelor civile din Bucurescĭ de o parte și D. . . . , domiciliat în comuna. . . . . . , strada . . . . . . No. . . , județul . . . . . , de altã parte, a intervenit urmãtorul contract de arendare.

1. Noĭ, Eforĭ aĭ spitalelor civile, dãm în arendã. . . . . . . proprietatea numitã. . . . . din județul . . , plasa. . . , comuna. . . . . a acesteĭ case, pe termen de. . . anĭ, începĕtorĭ de la 23 Aprile 1883, pânã la aceiașĭ datã 188. . , cu prețul de leĭ . . . , pe fiecare an, convenit între ambele pãrțĭ și cu condițiunile urmãtóre :

2. Sub-semnatul . . . , declar cã iaŭ în arendã proprietatea Eforieĭ, numitã maĭ sus, pe termenul fixat de . . anĭ, de la 23 Aprile 1883, pânã la aceiașĭ datã 18. . , cu prețul arĕtat maĭ sus.

3. Pentru asigurarea îndeplinireĭ îndatoririlor ce sub-semnatul am luat prin acest contract și a tuturor disposițiunilor condițiunilor la carĭ ne-am obligat, am depus cauțiune consistând în . . . și la cas de neîndeplinire din parte'mĭ a obligațiunilor stipulate aci, onor. Eforie a spitalelor civile este în drept sã dispunã de dânsa conform art. 8 din condițiunile de maĭ jos.

Condițiunĭ.

1 Arendașul va avea dreptul asupra moșieĭ arendatã, în virtutea contractuluĭ sĕŭ, la exploatarea tutulor veniturilor și folóselor moșieĭ, afarã de restricțiunile și opririle determinate de administrațiune prin condițiunile aci înserate.

Viile, livedile saŭ verĭ-ce alte pãrțĭ de pãmînt, cu numirĭ carĭ nu sunt prevĕdute în acest contract și carĭ nu s'aŭ arendat deosebit, ca fãcĕnd parte din acéstã moșie, aparțin arendașuluĭ, ca exploatator al moșieĭ.

Arendașul este obligat a încunosciința pe eforie oficial, pe datã ce ar întâmpina asemenea cas; în casul contrariŭ, va fi responsabil el și garantul sĕŭ, chiar rĕmâind acele pãrțĭ nepustiite și în necultivare, de tot venitul cât vor sta într'o asemenea posițiune, pânã la a lor arendare și dupã prețul ce va resulta la licitațiune.

La cas d'a se face o asemenea denunțare, arendașul nu va avea niciĭ un drept de despãgubire în contra eforieĭ, când acésta n'ar putea reuși, pe cãile legale, d'a intra în posesiu-

nea loculuĭ arĕtat; saŭ ar crede că este maĭ bine a nu lua verĭ-o mĕsură pentru a intra în posesiunea loculuĭ în cestiune.

2. Eforia arendéză moşia ast-fel precum o posedă, adică : în devălmăşie, cu călcărĭ etc., atât în privinţa calităţeĭ, cât şi a întindereĭ; fără nicĭ o altă rĕspundere.

La cas când s'ar face vre-o rectificare saŭ corecţiune asupra delimităreĭ locurilor cedate foştilor clăcaşĭ, arendaşul nu va avea dreptul la cererĭ de despăgubire, chiar daca s'ar lua vre-o porţiune de pămînt din partea rĕmasă proprietăţeĭ, care i se arendéză prin acest contract, saŭ daca s'ar constata că foştiĭ clăcaşĭ aŭ posedat maĭ mult de cât li se cuvenea după legea rurală.

3. Arenda anuală, adică acea resultată la adjudecare, se va rĕspunde de arendaş, în monetă după cursul fisculuĭ, în 4 căştiurĭ de o potrivă. adică : la 2 Ianuarie, 2 Aprile, 2 Iulie şi 2 Octombre al fie-căruĭ an.

Deosebit de arendă, arendaşul va rĕspunde de la sine tóte impositele existente cerute de Stat, de comună, şi de judeţ, d'impreună cu decimele lor, şi acelea carĭ s'ar maĭ adăoga peste impositele actuale, privitóre la acéstă proprietate şi carĭ sunt în sarcina arendaşuluĭ.

Asemenea va rĕspunde şi taxele de timbru şi înregistrare ale acestuĭ contract.

Sub nicĭ un cuvînt arendaşul nu va putea oprì rĕspunderea căşturilor la termenile indicate maĭ sus. El nu va putea intenta proces în contra Eforieĭ, dacă maĭ întâiŭ nu va fi rĕspuns căştiurile ce ar datora până la ḑi cu procentele lor, precum şi impositele.

4. Arendaşul va depune o garanţie definitivă în numerar saŭ efecte publice, echivalentă cu jumĕtate din preţul arendeĭ unuĭ an.

Efectele publice, in privinţa cărora vor esista disposiţiunĭ exprese stabilite prin vre-o lege specială, precum : scrisurĭ funciare, titlurĭ de rentă, rentă amortisabilă, obligaţiunĭ de Stat, etc., vor fi primite pe valórea lor nominală, cele-alte efecte publice admise de lege drept garanţie, vor fi primite pe preţul ce se va fixa de eforie.

Cupónele obligaţiunilor nu se vor libera de cât după ce se va constata că s'a rĕspuns arenda, precum şi impositele pentru carĭ arendaşul va presenta cuvenitele recepise.

5. Când arendaşul nu va plăti căştiurile la termenile fixate prin art. 3, Eforia are facultatea, fără somaţiune nicĭ curs de judecată, să pună în rearendare proprietatea şi să o adjudece cu orĭ ce preţ, în comptul garanţieĭ şi avereĭ arendaşuluĭ abătut.

Rearendarea se face în urma uneĭ simple publicaţiunĭ prin *Monitorul Oficial*, în termenul încuviinţat de eforie.

Prin singurul fapt al neplăţeĭ arendeĭ la timp de către arendaş, Eforia intră în dreptul sĕŭ d'a considera contractul resiliat, fără somaţiune nicĭ judecată. Ea are atuncĭ facultatea, printr'o simplă cerere către administraţiune, să reclame depărtarea arendaşuluĭ din exploatarea moşieĭ.

Eforia rĕmâne liberă d'a adjudeca exploatarea moşieĭ, după desluşirile art. 6, a suspenda rearendarea saŭ a o căuta în regie.

Când suspendă rearendarea saŭ caută moşia în regie, atuncĭ, fostul arendaş se apără de orĭ-ce deficit şi nu rĕmâne responsabil de cât de datoria din trecut.

6. Rearendarea moşieĭ în comptul arendaşuluĭ, se va face cu tóte semănăturile aflate în pămînt, cu tóte îmbunătăţirile făcute şi cu tóte productele neculese încă, fără ca arendaşul, în comptul căruia se licitéză exploatarea moşieĭ, să aibă dreptul la vre-o despăgubire pentru acésta şi fără ca Eforia să aibă către noul arendaş vre o responsabilitate pentru produsul moşieĭ.

Atât arendaşul cât şi garantul sĕŭ nu se pot plânge saŭ reclama în contra Eforieĭ, dacă acésta va găsi de cuviinţă cu ocasia rearendăreĭ, să céră de la concurenţĭ garanţie de altă natură de cât aceea care s'a dat de arendaşul în socotéla căruia se rearendéză moşia.

7. Arenda neplătită precum şi deficitul ce va resulta din rearendare, se va împlini în total precum se prevede maĭ jos.

Eforia se va despăgubi după cum va crede maĭ folositor intereselor sale, saŭ din productele arendaşuluĭ, din vite, mobile, instrumente, saŭ din ver-ce alt se va găsi pe moşie; saŭ din garanţia acestuia, fără somaţiune, comandament prealabil saŭ curs de judecată, ci numaĭ în puterea legeĭ de urmărire.

Ast-fel dacă garanţia va fi în banĭ se va vărsa în casa Eforieĭ ca venit, de va fi cu efecte publice se vor vinde după cursul dileĭ prin licitaţiune publică, în termenul ce va găsi de cuviinţă Eforia, şi care se va publica prin *Monitor*, fără somaţiune saŭ altă formalitate, iar de va fi în ipotecă, vinderea se va face conform legeĭ de urmărire.

Când se va urmări garanţia arendaşuluĭ, garantul sĕŭ nu are dreptul de a rădica nicĭ o reclamaţiune saŭ contestaţiune în contra încasăreĭ saŭ vindereĭ garanţieĭ.

Suma pentru care Eforia va urmări garanţia arendaşuluĭ, se va considera atât în faţa arendaşuluĭ cât şi a garantuluĭ sĕŭ, ca certă şi lichidă.

In cas de neajungere se va procede prin legea de urmărire la vinderea verĭ-căreĭ alte averĭ a arendaşuluĭ, fără somaţiune saŭ comandament prealabil, nicĭ judecată.

Deficitul provenit din rearendare, se va împlini odată pe tot cursul anilor până la expirarea contractuluĭ arendaşuluĭ în comptul

căruia s'a rearendat moșia. El nu va avea drept nicĭ prin contestare nicĭ prin intentare de proces, să suspende efectele legiĭ de urmărire pentru împlinirea câștiurilor neplătite, saŭ deficitele resultate din rearendare. Asemenea nu póte pretinde pentru acésta nicĭ un procent, după cum nu póte pretinde diferința în plus ce ar resulta prin rearendare.

8. Pentru baniĭ ce arendașul va datora Eforieĭ, va plăti procente de 10 la sută pe an, din ḑioa ce era dator a'ĭ rĕspunde până la desfacere, fără a prejudeca verĭ-ce alte despăgubirĭ ce Eforia 'ĭ póte cere și carĭ ar proveni din nerespectarea vre uneia din clausele acestuĭ contract. Procentele vor curge de drept fără somațiune saŭ cerere în judecată.

9. Prelungirea termenuluĭ de plată saŭ de diferite alte înlesnirĭ, ce póte găsi de cuviință Eforia să acorde arendașuluĭ, nu póte fi invocată de garant pentru a se descărca de consecințele garanțieĭ luĭ.

La cas d'a 'i se acorda vre-un termen saŭ păsuire, Eforia este în drept a cere altă garanție peste acea depusă.

10. Când arendașul, din diferite împregiurărĭ, se pune în posiție de a'șĭ vedea moșia scósă la licitațiune, persóna care o garantéză este în drept să céră de la Eforie concedarea moșieĭ pe séma sa, fără altă licitațiune, dacă se înțelege va primi-o cu aceleașĭ condițiunĭ, plătind dênsul sumele datorite de garantul sĕŭ.

11. Arendașul nu este liber a subarenda moșia fără prealabilă autorisare a Eforieĭ și în casul când 'i s'ar acorda o asemenea voe, noul arendaș va rĕspunde pentru ver-ce deteriorărĭ ar exista din orĭ-ce împregiurărĭ la moșie.

12. Aflându-se pe proprietatea Eforieĭ locurĭ pentru fabricarea cărămideĭ saŭ exploatarea nisipuluĭ, orĭ a petrelor, saŭ elemente pentru fabricarea varuluĭ saŭ a ipsosuluĭ, arendașul póte profita de acestea după o prealabilă autorisare a Eforieĭ. Eforia va determina într'un asemenea cas condițiunile și modul exploatăreĭ, precum și partea de care trebue să profite dênsa peste prețul arendeĭ, fără prejudiciul contractelor existente la proprietățile unde asemenea exploatărĭ aŭ loc deja.

De asemenea aflându-se pe moșie mine, minerce, saŭ cariere nepuse încă în exploatare, dar pe carĭ Eforia ar voi să le exploateze, arendașul este dator a da terenele trebuinciόse pentru asemenea exploatărĭ, precum și pentru orĭ-ce alte trebuințe ale Eforieĭ primind drept despăgubire 20 leĭ de fie-care pogon, ce 'i se va lua din posesiune.

El nu va avea nicĭ un drept asupra celor puse deja în exploatare, carĭ sunt și rĕmân a se arenda prin osebit contract.

Acea despăgubire recunoscută o-dată de Eforie, se va opera în fie-care trimestru din arendă, până la finele contractuluĭ.

Arendașul nu va primi nicĭ o despăgubire când va fi el însușĭ concesionarul mineĭ, minereeĭ saŭ carierei.

13. Fiind viĭ pe moșie, carĭ nu s'aŭ arendat deja la alte persóne prin osebit contract, arendașul se va bucura de dênsele și va fi dator a le lucra la timp, a le pune araciĭ trebuincioșĭ, a complini cu butașĭ lipsurile ivite pe fie-care an, a o lucra ast-fel în cât la expirarea termenuluĭ viea să rĕmână în cea maĭ perfectă stare.

Asemenea va procede arendașul și la moșiile unde sunt livedĭ de prunĭ, nucĭ etc., nevîndute la alte persóne prin osebit contract.

Arendașul este obligat a complini cu a luĭ cheltuială lipsurile saŭ uscăturile ivite în timpul arendăreĭ, precum și a le curăți de mărăcinĭ și bălării.

14. Arendașul este obligat a ține în cea maĭ bună stare podurile stătătóre saŭ plutitóre, carĭ se vor afla în întinderea moșieĭ și ale căror taxe nu sunt saŭ nu se vor desființa prin lege, saŭ carĭ nu sunt în posesia județuluĭ orĭ a comuneĭ, saŭ date la alțĭ contraccił, căcĭ asupra celor date și asupra celor-l'alte, nu va avea nicĭ un drept saŭ datorie.

Eforia nu este responsabilă pentru distrugerea în parte saŭ în total a podurilor din orĭ-ce causă ar proveni conform art. 49.

La cas când Statul, Eforia, județul saŭ comuna, ar construi pe moșie podurĭ nouĭ de piatră, de fer, de cărămidă saŭ de lemn, în locul celor astădĭ existente, întreținerea lor nu va maĭ privi pe arendaș, ci, taxele ce vor produce, vor privi pe comptul Statuluĭ, Eforieĭ, județuluĭ saŭ comuneĭ, fără vre-o pretențiune de despăgubire din partea arendașuluĭ.

Dacă între două părțĭ ce forméză trupul întreg al moșieĭ, se află un pod de la care arendașul va fi în drept a percepe taxe, locuitoriĭ de pe acea proprietate, vor fi apĕrațĭ de asemenea taxe.

Taxele ce urméză a se lua pentru trecere pe asemenea podurĭ saŭ pe acele prevĕdute maĭ sus, vor fi cele legiuite saŭ orĭ-cum va regula guvernul.

In casul când tableie de taxe ale podurilor, ce aparțin proprietățeĭ, s'ar strica saŭ s'ar șterge literile de pe dênsele, arendașul este obligat a le preface cu a sa proprie cheltuială.

Arendașul este și rĕmâne responsabil pentru ómeniĭ însărcinațĭ cu serviciul pădurilor și carĭ vor fi pe comptul sĕŭ.

Arendașul la intrarea în stăpânire va primi podurile ce privesc pe séma proprietățeĭ, de

la vechiul arendaș cu inventariŭ de starea în care se află.

Dacă podurile vor fi în stare próstă saŭ într'un numĕr maĭ mic de cât le-a primit fostul arendaș, și dacă noul arendaș nu va refera Eforieĭ, atuncĭ de la întâia lună de la intrarea sa în esploatarea moșieĭ, noul arendaș este presupus că le-a primit în cea maĭ perfectă stare și în numĕr complect.

15. Tóte morile, moriscele și piuele aflate pe moșie privesc pe séma arendașuluĭ, afară de acelea pe carĭ Eforia le va fi arendat la alte persóne cu deosebit contract.

Arendașul este dator a preda morile la expirarea contractuluĭ tot în starea în care le-a primit, luându-se țancu petrelor, și la expirarea contractuluĭ va fi dator a lăsa altele nouĭ tot de aceeașĭ calitate și mărime.

Pentru orĭ câte alte 'ĭ va maĭ trebui 'și le va procura singur, fără a putea cere verĭ-o despăgubire pentru acésta, precum și pentru orĭ câte alte reparațiunĭ vor fi trebuinciόse la morĭ, zagăze, lese, stăvilare și lumine, pe carĭ arendașul este dator a le face cu propria sa cheltuială.

16. Când după vre-o mĕsură guvernamentală, județiană saŭ comunală, saŭ din causă de forță majoră, morile s'ar distruge saŭ s'ar desființa, arendașul nu va avea niciĭ un drept de despăgubire conformându-se art. 49.

17. Daca morile saŭ moriscele nu se vor fi arendat împreună cu moșia, ci prin deosebit contract, atuncĭ arendașul moșieĭ nu va avea nicĭ un drept asupra lor, nicĭ de a cere verĭ-o despăgubire.

Cât pentru morile carĭ serveaŭ în trecut pentru trebuințele monastirilor, schiturilor saŭ metócelor, arendașul este dator a lăsa liberă măcinarea fără nicĭ o plată a cantităților de producte necesarĭ pentru trebuința acelor monastirĭ, schiturĭ saŭ metóce.

Asemenea va permite pășunarea vitelor unor asemenea așecjăminte fără verĭ o plată, socotit câte o vită mare saŭ douĕ micĭ la 4 călugărĭ saŭ călugărițe.

18. Heleșteele nu privesce pe séma arendașuluĭ moșieĭ, dacă vor fi arendate prin deosebit contract.

19. Arendașul nu este liber să topéscă in saŭ cânepă în heleșteele saŭ bălțile populate cu pescĭ, nicĭ a vâna pescele prin tăerea eleșteuluĭ, fiind obligat a se conforma cu noile mĕsurĭ ce se vor lua pentru pescuit.

20. In timpul vĕrsăreĭ apelor, când pescele intră în bălțĭ, orĭ-ce pescuire este interdisă.

21. Arendașul este obligat a nu împedica în orĭ ce chip intrarea pescilor în bălțile ce comunică una cu alta.

22. Arendașul este cu deosebire oprit ca la curățirea privalelor și rîulețelor, carĭ fac comunicație între bălțĭ cu ape curgĕtóre, a le săpa maĭ jos de cât nivelul bălților spre a nu se putea scurge apele dintr'ênsele.

23. Arendașul este dator la expirarea contractuluĭ să lase bine curățite canalurile, carĭ fac comunicație între bălțĭ cu apele curgĕtóre.

24. Dacă arendașul va voi să construiască verĭ-un baragiŭ necesar pentru irigațiune, va face a sa declarare Eforieĭ, care va procura, de va găsi propunerea avantagiósă, orĭ-ce înlesnire de care póte dispune, pentru executarea uneĭ asemenea lucrărĭ, fără însă a fi obligată. Propunerea acésta va fi respinsă d'a dreptul daca nu se va alătura pe lângă dênsa aprobarea unuĭ om special și dacă nu va fi însoțită de obligațiunea înscrisă din partea uneĭ asemenea persóne, că va conduce lucrarea până la terminarea eĭ.

25. Când arendașul ar voi să dreneze verĭ-un teren óre-care, simpla sa cerere aprobată de Eforie este de ajuns.

26. Arendașul nu are nicĭ un drept asupra pădureĭ saŭ părților de pădure aflate pe moșie și nicĭ un alt amestec în acele pădurĭ, afară de obligațiunile prevĕdute prin art. 27 din acest contract.

In cas când împreună cu moșia s'ar da spre esploatare și parchete de pădure, arendașul este supus, în ceea-ce privesce pădurea, la tóte regulile și condițiunile stabilite de Eforie pentru exploatarea pădurilor.

27. La moșiile unde vor fi pădurĭ, atât prin insule cât și prin cele-l'alte părțĭ, paza lor precum și a hotarelor moșieĭ este încredințată arendașuluĭ, care va fi responsabil de orĭ ce călcărĭ se vor face de către vecinĭ, și despre carĭ nu va încunosciința pe Eforie în termen de 15 cjile.

Asemenea este responsabil de delictele comise în pădure direct saŭ indirect, rĕspundênd în banĭ prețul lemnelor tăiate, conform următóreĭ tarife; rĕmânênd dênsul în drept a se despăgubi de la persónele carĭ aŭ comis delictul. El se va supune constatărilor ce se vor face chiar în lipsa sa de agențiĭ Eforieĭ cu autoritatea locală, fără a fi nevoe de a fi chemat.

Prețul ce se va constata, prin modul arĕtat aci, se va socoti cert și exigibil și se va încasa de la arendaș fără somațiune nicĭ judecată ci numaĭ prin mijlocul legeĭ de urmărire.

Tarifă de preţul arborilor tăiaţi fără autorisaţiune din pădurile Eforieĭ spitalelor civile (delicte).

Circonferenţa	ARBORI DE 1 CLASA				ARBORI DE 2 CLA.		ARBORI DE 3 CLA.	
	Amenda pe decimetru		Amenda pe arbore		Amenda pe arbore		Amenda pe arbore	
decimi	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1	—	50	—	50	—	30	—	20
2	1	—	2	—	1	—	—	50
3	1	5	3	15	1	57	—	78
4	1	10	4	40	2	20	1	10
5	1	15	5	75	2	87	1	43
6	1	25	7	50	3	75	1	87
7	1	35	9	45	4	72	2	36
8	1	45	11	60	5	80	2	90
9	1	55	13	95	6	97	3	48
10	1	65	16	50	8	25	4	12
11	1	80	19	80	9	90	4	95
12	1	95	22	40	11	70	5	85
13	2	10	27	30	13	65	6	82
14	2	25	31	50	15	75	7	87
15	2	40	36	—	18	—	9	—
16	2	60	41	60	20	80	10	40
17	2	80	47	60	23	80	11	90
18	3	—	54	—	27	—	13	50
19	3	20	60	80	30	40	15	20
20	3	40	68	—	34	—	17	—
21	3	60	75	60	37	80	18	95
22	3	80	83	60	41	80	20	90
23	4	—	92	—	46	—	23	—
24	4	20	100	80	50	40	25	20
25	4	40	110	—	55	—	27	50

Şi urmînd in aceiaşĭ progresiune adică câte 20 banĭ de fie-care decimetru.
NB. Decimetru se socotesce de o jumĕtate palmă decimală.

OBSERVAŢIUNI

1). Prin arborii de 1-a clasă, se înţelege tóte varietăţile sau speciele de stejar, ulm, frasin şi nuc.

2). Prin a 2-a clasă se înţelege tóte esenţele reşinóse, brad, fag, carpen, arţar, palten, jugastru, teiŭ, arborĭ fructiferi şi cornul.

3) Prin a treia clasă se înţelege tóte cele-alte esenţe.

4) Dacă tăierea arborilor va fi din reserve, amenda va fi dublă tarifeĭ.

5). Tăindu-se ramurile saŭ causându-se alte stricăciunĭ arborilor, se va plăti jumĕtate preţul arboreluĭ.

6). Bătătorirea de teren în pădure prin locuinţe, prin cărbunărie etc., se va plăti ƒece leĭ stânjenul pătrat, desfiinţându-se tot de o-dată pregătirile existente pe acel teren.

28. Sub niciĭ un pretext arendaşul nu va fi apĕrat de acéstă plată, de cât în casurĭ de forţă-majóră. dacă spre exemplu: delictul s'a comis de un numĕr considerabil de ómenĭ, pe carĭ nu'ĭ a putut împedica etc. In asemenea casurĭ este îndatorat a-şĭ formula prin administraţiunea locală acte constătătóre, pe carĭ să le înainteze Eforieĭ în termen de o lună cel mult, de la comiterea delictuluĭ. Casul de întârdiere îl face responsabil directamente către Eforie.

29. Intâmplându-se ca în durata acestuĭ contract, saŭ chiar şi de maĭ nainte să fi fost saŭ să se pună în exploatare pădurea ce se află pe moşie, arendaşul moşieĭ n'are niciĭ un amestec în tot timpul arendăreĭ în părţile de pămînt ce compun parchetele vîndute spre exploatare. Nu póte cere niciĭ o despăgubire pentru prejudiciile ce 'i s'ar causa cu ocasia acesteĭ tăierĭ saŭ pentru cârciumele ce va voi să înfiinţeze cumpărătorul pădureĭ, în interesul sĕŭ, la gura pădureĭ precum niciĭ pentru drumurile ce vor trebui deschise spre a se scóte lemne din pădure.

Poenile, livedile de fên ce se vor afla în pădure, rĕmân în folosul arendaşuluĭ a cosi fênul de pe dênsele, fără a le ara şi fără a se opune ca esploatatorul pădureĭ să'şĭ aşede lemne pe unul saŭ două pogóne dintr'însele în tot cursul anuluĭ, dacă pădurea ar fi pusă în exploatare.

In cas când Eforia ar voi să înseminţeze aceste poenĭ, livedĭ saŭ ochiurĭ. arendaşul nu póte avea drept de cerere de despăgubire.

Dreptul de păşunarea vitelor prin pădure, dreptul de ghindă, jir, colţarĭ şi alte fructe pădurescĭ sunt ale arendaşuluĭ numaĭ pe locurile, unde agenţiĭ silviciĭ vor permite-o în

scris și motivat. Asemenea arendașul nu va avea nicĭ o pretențiune pentru ghinda ce se va culege de agențiĭ Eforieĭ saŭ alțĭ însărcinațĭ aĭ séĭ pentru însĕmânțărĭ de pădurĭ, nicĭ pentru ghinda ce se va oferi pe loc spre a se însĕmânța pădurea rărită.

Pentru stricăciunea causată prin pășune în locurile oprite, se va estima după numĕrul și felul vitelor adică : leĭ 1 pentru un porc, leĭ 2 pentru o oae, leĭ 3 pentru un cal, o vacă, un vițel saŭ un mânz și leĭ 5 pentru un bivol saŭ o capră.

Dacă pădurea va fi maĭ mică de 10 anĭ amenda va fi înduoită, fiind supus arendașul la despăgubire fără somațiune saŭ judecată ca și în casul prevĕdut la art. 27 și 28.

30. Când se va aplica legea silvică, Eforia este în drept a face modificările necesare fără vre-o pretențiune din partea arendașuluĭ.

31. Numĕrul gardianilor de pădure și hotare necesarĭ fie-căreĭ proprietățĭ este notat în publicațiunea de arendare.

Arendașul este obligat a lăsa în disposiția fie-căruĭ gardian de hotare saŭ de pădure câte 6 pogóne pămînt cultivabil. Acésta însă numaĭ la moșiile a cărora întindere arabilă va trece peste 200 pogóne.

Deosebit de acésta arendașul va rĕspunde Eforieĭ suma de leĭ nouĭ 350, pentru fie-care gardian de pădure saŭ hotare, care sumă unindu-se cu aceea a arendeĭ se va trece în contract.

32. Proprietățile Eforieĭ unde embaticurile se obicĭnuia a se strânge de arendașul moșieĭ, se vor strânge și de acum înainte tot de dênsul, întru cât ele nu vor fi rĕscumpărate, conform cu titlurile embaticarilor.

Despre embaticurile de carĭ profită arendașul se vor desființa saŭ rescumpăra în durata acestuĭ contract, conform legeĭ, arendașul nu va pretinde la Eforie nicĭ o despăgubire.

33. Arendașul este dator a observa sub a sa rĕspundere ca embaticariĭ să nu ocupe maĭ mare întindere de loc de cât aceea coprinsă în documentele ce le posed, nicĭ să posede locurĭ destinate pentru viĭ, fără a avea viĭ cultivate pe dênsele.

In cas contrariŭ va raporta pe dată Eforieĭ reclamând în acelașĭ timp la autoritatea județuluĭ pentru respectarea drepturilor Eforieĭ.

In dată după intrarea în posesie a moșieĭ, arendașul va fi dator a da Eforieĭ relațiunĭ detaliate pe a sa rĕspundere de numĕrul embaticarilor de pe proprietatea ce i se arendéză, de titlurile și drepturile lor.

34. Venitul bâlciurilor și târgurilor privesce pe séma proprietățeĭ și arendașul va profita de dênsul în condițiunile regulate de guvern și plătind de la sine orĭ-ce taxe puse asupră-le. Sub nicĭ un pretext arendașul nu se póte opune la deschiderea saŭ formarea bâlciurilor saŭ târgurilor.

35. Arendașul este dator a întreține cu a sa cheltuială tóte clădirile aflate pe moșie, ast-fel în cât la expirarea contractuluĭ să le lase în starea în care le-a primit.

36. Pentru hotarele moșieĭ arendașul va fi rĕspundĕtor de orĭ-ce călcărĭ s'ar face pe moșie și despre cari dênsul n'ar încunosciința pe Eforie.

El este asemenea obligat a respecta și a face să se respecte de vecinĭ liniile și movilele de hotare saŭ orĭ-ce alte semne, când proprietatea va fi hotărnicită, iar când nu va fi va susține statul-quo, după posițiunea foștilor arendașĭ.

37. Dacă se va întêmpla ca în cursul arendăreĭ să se adaoge saŭ să se rădice din posesiunea arendașuluĭ vr'o porțiune de pămînt, în urma vre unuĭ proces, atuncĭ atât adaosul cât și perderea privesce pe arendaș.

38. Arendașul este dator să preînoiască brasdele hotarelor, movilele și verĭ-ce semne cu a sa cheltuială și pe a sa rĕspunedere : va justifica despre acésta la finele fie-căruĭ an printr'o arĕtare înscrisă, certificată de primăria locală și de gardianiĭ numițĭ de Eforie.

39. La moșiile unde sunt saŭ se vor face planurĭ economice, arendașul va fi dator, nu numaĭ d'a îngriji să nu se preschimbe vre-unul din semne, dar se va conforma întru tóte planuluĭ economic, neputênd face nicĭ o modificare, fără specială autorisare a Eforieĭ.

40. Arendașul este dator a da terenul necesar pentru construirea liniilor ferate și șoselelor pe căile naționale județéne și comunale, precum și pentru întreținerea lor, fără nicĭ un fel de despăgubire.

41. Arendașul n'are nicĭ un amestec în interiorul monastirilor, schiturilor saŭ metócelor, ce se vor afla în coprinsul moșieĭ. El va lăsa la disposiția superiorilor respectivĭ, grădinele de legume saŭ arborĭ fructiferĭ, pe cariĭ superioriĭ le vor fi posedând la facerea acestuĭ contract.

Unde nu va fi stabilită o asemenea posesiune, arendașul va lăsa superiorilor de monastirĭ, schiturĭ, metóce saŭ bisericĭ, asemenea grădinĭ, în întindere de 2 pogóne. La cas de neînțelegere, arendașul se va supune decisiuneĭ Eforieĭ.

42. Proprietariĭ moșiilor învecinate cu acelea ale Eforieĭ nu pot lua în arendă pe acestea din urmă nicĭ prin eĭ înșiĭ nicĭ prin vre-un orânduit din partele. Urmând ast-fel Eforia are facultatea a'l depărta din moșie, fără somație saŭ judecată, și a'ĭ supune pe dênșiĭ cât și pe garanțiĭ lor la despăgubirea pagubelor ce se va causa din rearendare.

Dacă în cursul contractuluĭ arendașul va deveni proprietar pe moșia vecină, atuncĭ rĕ-

mâne în facultatea Eforieĭ a resilia contractul.

43. La proprietățile de baltă, unde se vor afla pădurĭ de salcie, se vor împărți acele pădurĭ în 5 părțĭ, avênd arendașul pe fie-care an dreptul de exploatare și pășune, numaĭ în partea ce i se va destina pentru acel an. Orĭ-ce întârḑiere de dare de parchet, nu póte da arendașuluĭ drept de vre-o pretențiune de despăgubire.

Tăerea se va face numaĭ la înălțimea de 3 metri, adică din scaun, iar la părțile de pădure care are scaunul format maĭ sus, se va forma un noŭ scaun la înălțimea stipulată maĭ sus.

La cas când arendașul se va abate din condițiunile prescrise, asupra moduluĭ exploatăreĭ acelor părțĭ de pădure, urmarea sa, considerându-se ca delict, va fi supus la despăgubire după cum prescrie art. 27 către Eforie, fără somațiune nicĭ judecată.

44. De la termenul arendăreĭ moșieĭ, și chiar de la primirea contractuluĭ, arendașul va avea dreptul Eforieĭ, pentru a constrânge pe fostul arendaș ca să asiste la inventarierea moșieĭ și a tutor ecaretelor sale, ce arendașul este obligat a face împreună cu autoritatea administrativă locală. Nevenind vechiul arendaș, lucrarea se va face chiar în lipsă'ĭ.

Inventariŭ se va face în treĭ exemplare, sub-scrise de toțĭ ceĭ presențĭ, și dintre carĭ un exemplar se va conserva la comună, altul se va înainta Eforieĭ cel mult în interval de 15 ḑile după facerea luĭ.

Arendașul este obligat a încunosciința pe Eforie, maĭ din vreme de ḑiua decisă pentru facerea inventariuluĭ, și când ea nu va trimite un delegat din parte'ĭ, atuncĭ inventariul se va forma și în absență'ĭ.

Arendașul care nu va forma inventariŭ, maximum în termen de treĭ lunĭ de la primirea contractuluĭ, se va considera că a primit moșia și tóte ecaretele în cea maĭ bună stare, după cum urméză a li se preda.

Lipsa de ecarete saŭ orĭ-ce zestre a moșieĭ, nu dă nouluĭ arendaș nicĭ un drept de a cere vr'o despăgubire ; nicĭ stricăciunea ecaretelor nu'ĭ constitue dreptul de a pretinde de la Eforie reparațiunĭ saŭ vr'o indemnisare.

45. Arendașul, la finele contractuluĭ saŭ la scóterea sa din posesiunea moșieĭ, este dator să predea în termen de o lună cel mult, nouluĭ arendaș, tótă zestrea moșieĭ după inventariul făcut la intrarea sa în stăpânire, conform articoluluĭ de maĭ sus.

Asemenea va preda și tóte ecaretele înființate de dênsul în durata contractuluĭ sĕŭ, căcĭ după acest termen Eforia saŭ arendașul cel noŭ, va avea dreptul să facă in absență'ĭ acest inventar, și dênsul va fi supus fără să pótă objecta la despăgubire, fără somațiune nicĭ judecată, a verĭ căror stricăciunĭ se vor constata prin inventariŭ că a adus moșieĭ saŭ ecaretelor sale, conform estimațiuneĭ ce se va face de autoritatea administrativă locală, chiar cu ocasia aceluĭ inventariŭ.

46. In genere ver-ce stricăciunĭ făcute la moșie și constatate pe calea prescrisă de art. 45, arendașul rĕmâne responsabil a le plăti fără somațiune nicĭ judecată ci numaĭ prin mijlocul legeĭ de urmărire.

47. Arendașul este liber a face orĭ-ce îmbunătățirĭ saŭ construcțiunĭ pe moșia Eforieĭ cu ale sale propriĭ cheltuelĭ.

Aceste ameliorațiunĭ saŭ construcțiunĭ rĕmân proprietatea Eforieĭ și arendașul nu este în drept a cere vre-o despăgubire, atuncĭ chiar când din causa sa contractul s'ar desființa maĭ înainte de expirarea termenuluĭ de arendare.

48. Arendașul va asigura ecaretele moșieĭ în contra incendiuluĭ pe perióda contractuluĭ, căcĭ alt-fel va fi responsabil de pagubele ce s'ar causa prin incendiŭ. In cas de sinistru, despăgubirea cuvenită se va rĕspunde de societatea de asigurare d'a dreptul către Eforie ; pentru care sfârșit se va stipula acéstă condițiune în polița de asigurare.

49. Arendașul ia asupra sa tóte casurile fortuite, saŭ de forță majoră, atât cele ordinare cât și cele extra-ordinare, și nicĭ un motiv de cas fortuit, atât prevĕdut cât și neprevĕdut, nu va putea da drept arendașuluĭ la cererĭ de scăḑĕmênt saŭ orĭ-ce alte pretențiunĭ.

50. Arendașul care ar voi a face pe proprietate construcțiunĭ de zid și magaziĭ sistematice, va adresa în scris cererea sa către Eforie însoțită de planurile și devisele lucrăreĭ elaborate de un architect recunoscut și în numĕr îndouit, carĭ, cercetându-se de Eforie, le va aproba de va găsi de cuviință.

51. Arendașul este liber, afară de casul prevĕdut maĭ jos, a face pe tómnă la finele contractuluĭ orĭ-ce arăturĭ și semĕnăturĭ va voi, iar dacă nu va maĭ lua în arendă moșia, arendașul cel noŭ va face secerișul și treerișul semĕnăturilor și rodu 'l va împărți pe din douĕ cu arendașul cel vechiŭ. Mijlocind neînțelegere pentru acésta, vechiul arendaș va face tótă cheltuiala pentru strêngerea acelor semĕnăturĭ și va da celuĭ noŭ deciuéla îndouită.

Daca însă noul arendaș, va declara vechiuluĭ arendaș, prin administrația locală, că este gata a face dênsul arăturile de tómnă, atuncĭ vechiul arendaș este dator a da celuĭ noŭ tóte facilitățile pentru a esecuta asemenea arăturĭ, îngăduind pășunarea vitelor cu carĭ se va servi noul arendaș.

Se înțelege că noul arendaș este dator a lucra ast-fel în cât să nu vatăme întru nimic

drepturile vechiuluĭ arendaș, saŭ strîngerea productelor sale.

Pentru semănăturile ce va găsi actualul a-rendaș făcute de fostul arendaș în tómna acestuĭ an, se va conforma contractuluĭ în virtutea căruia vechiul arendaș a posedat moșia.

52. Inginerii saŭ orĭ-carĭ alțĭ agențĭ aĭ Eforieĭ aŭ dreptul de a inspecta aplicarea și esecutarea condițiunilor de față.

53. Arendașul este obligat a da Eforieĭ și orĭ-căror agențĭ aĭ sĕĭ, sciințe înscrise saŭ verbale de carĭ vor avea trebuință, relativ la moșia ce ține în arendă, dându-le și tot ajutorul sĕŭ pentru verĭ-ce anchete și lucrărĭ cum și pregătind chiar martorĭ și orĭ-ce alte asemenea vor fi de trebuință, fără a putea cere vre-o despăgubire, privind în comptul sĕŭ plata corespondențeĭ ce va întreține cu Eforia.

54. Orĭ-ce violare a acestor condițiunĭ constatată numaĭ de agențiĭ Eforieĭ, constitue Eforieĭ dreptul d'a desființa contractul și d'a rearenda moșia urmându-se într'acésta prescripțiile stipulate la art. 5.

55. Garanția depusă de arendaș nu 'i se póte elibera de cât în urma uneĭ cererĭ înscrisă adresată Eforieĭ presentându-se următórele acte :

a) Chitanța ce va poseda pentru depunerea aceleĭ garanțiĭ.

b) Inventariul ecaretelor sub-scris de noul arendaș și legalisat de autoritatea comunală locală, constatând că acele ecarete n'aŭ suferit nicĭ o stricăciune.

c) Declarația silvicultoruluĭ Eforieĭ că n'a făcut nicĭ o stricăciune pădureĭ de va fi pe proprietate.

d) Chitanțele casieruluĭ Eforieĭ de achitarea arendeĭ înscrisă într'acest contract.

e) Declarația nouluĭ arendaș certificată de autoritatea locală, că hotarele moșieĭ s'a conservat și preînoit conform art. 38

f) Recepisele de respunderea impositelor fiscale, județene și comunale.

56. Când pentru o proprietate vor fi douĭ saŭ maĭ mulțĭ arendașĭ carĭ vor semna împreună contractul, aceștia vor fi solidarĭ responsabilĭ pentru tóte obligațiunile coprinse într'acest contract.

57. Moscenitoriĭ unuĭ arendaș decedat vor fi ținuțĭ solidaricesce de tóte sarcinile contractuluĭ.

58. Atât când Eforia va intenta proces contra arendașuluĭ saŭ a garantuluĭ, cât și în casul când aceștia vor intenta proces contra Eforieĭ, arendașul 'șĭ alege domiciliul în Bucurescĭ, strada . . . . . Nr. . . unde se vor da citațiunĭ, orĭ-ce hotărârĭ, somațiunĭ saŭ comandamente etc. sau se vor lăsa cu proces-verbal conform legeĭ de procedură.

59. Arendasul aparținênd vre-uneia din protecțiunile streine, nu póte nicĭ o-dată invoca calitatea sa de strein în privința obligațiunilor ce 'șĭ-a luat prin acest contract.

Pentru esecutarea acestor obligațiunĭ, precum și pentru orĭ-ce diferință în privința acésta, arendașul este supus legilor țereĭ și jurisdicțiuneĭ esclusive a tribunalelor pămîntene.

60. In cas de rearendarea moșieĭ pe comptul arendașuluĭ, cel care 'l va înlocui în arenda moșieĭ va plăti impositele tóte, adică acelea ce se vor afla înscrise în rolurile de percepțiune, ne putênd pretinde a plăti numaĭ pe suma cu care i s'a rearendat moșia.

Nr. 753. 1882, Februarie 9.

REGULAMENT

DE LICITAȚIUNE PENTRU ESPLOATARE DE PĂDURI ALE EFORIEI (1876)

Dispozițiunĭ preliminare.

Art. 1. Esploatarea pădurilor caseĭ spitalelor se face prin licitațiune publică orală, ținută la Eforie, în Bucurescĭ, în presența eforilor spitalelor.

Casierul Eforieĭ este însărcinat cu primirea garanțiilor.

Art. 2. Când Eforia va găsi de cuviință va putea ține licitațiune și la prefecturile districtelor.

Despre publicațiunĭ

Art. 3. Nu se va ține o licitațiune fără o prealabilă publicațiune prin *Monitorul Oficial*.

Publicațiunea se va face în termeniĭ prevĕduțĭ la art. 47 și 50 din legea comptabilitățeĭ.

In publicațiune se va face cunoscut locurile unde are a se ține licitațiunile, precum și diua fixată pentru acésta.

Art. 4. Condițiunile arendăriĭ, precum și acest regulament, se vor publica cel puțin o dată pentru fie-care periódă de arendare, d'impreună cu anunciul pentru ținerea licitațiuneĭ.

Despre ținerea licitațiuneĭ.

Art. 5. Spre a se ține licitațiune trebue să fie cel puțin douĭ concurențĭ pentru o pădure.

Art. 6. Dacă două saŭ maĭ multe persóne vor lua una și aceeașĭ pădure, fie de la adjudecațiune, fie în urmă prin cessiune saŭ altfel, ele sunt solidar responsabile către Eforie, fără vre-o altă declarațiune din parte-le.

Art. 7. Fie-care adjudecare se va înscrie în registrul anume format, arĕtându-se numele concurenților și sumelor oferite.

Art. 8. Persóna asupra căreia se adjudecă subscrie în registru, precum și concurențiĭ ceĭ-alțĭ, dacă vor fi încă presențĭ.

Membriĭ Eforieĭ certifică cu semnăturile lor resultatul licitațiuneĭ.

Art. 9. Verĭ-ce persónă care, în cursul licitațiuneĭ, va întrebuința ver-o manoperă cu scop de a specula asupra licitațiunilor publice, depărtând pe concurențĭ prin daruri, promisiunĭ saŭ alte mijlóce, spre a face să scadă prețul pădureĭ pusă în licitațiune, se va pedepsi conform art. 351 din codul penal. Serviciul respectiv, într'un asemenea cas, va însciința îndată pe procuror pentru a constata delictul.

Despre garanțiile provisoriĭ.

Art. 10. Pentru a putea fi admișĭ la concurență, doritoriĭ urmézĕ să depue o garanție echivalentă cu jumĕtate din estimația pădureĭ care 'i se va face cunoscut de Eforie.

Art. 11. Acéstă garanție provisorie să fie în numerar saŭ efecte publice.

Despre supra-licitațiunĭ.

Art. 12. Ofertele se pot depune în termen de 5 dile, de la diua adjudecațiuneĭ, la Eforie.

Art. 13. Oferta, spre a putea fi primită, urméză să fie de 10 la sută peste cifra adjudecațiuneĭ, și însoțită de garanția prevĕdută la art. 10, plus aceĭ 10 la sută.

Art. 14. Oferta fiind primită, se va ține o a doua licitațiune, eliberându-se primuluĭ adjudecător garanția provisorie ce a depus.

Art. 15. A doua licitațiune nu se va face de cât după o nouă publicațiune prin *Monitorul Oficial*, începĕndu-se concurența de la suma oferită.

Art. 16. Ofertantul nu 'șĭ va putea trage oferta sub nicĭ un cuvînt, maĭ înainte de a se fi adjudecat pădurea la a doua licitațiune asupra uneĭ alte persóne.

Daca ofertantul va refusa a menține prețul oferit, va perde garanția depusă, în profitul caseĭ spitalelor, și pădurea se va rearenda în comptul sĕŭ, fără nicĭ o somațiune saŭ judecată.

Art. 17. Daca nu se va presenta un alt concurent la a doua licitațiune, de cât acela care a făcut oferta, atuncĭ pădurea se va adjudeca asupra ofertatoruluĭ.

Despre confirmarea adjudecațiunilor.

Art. 18. Adjudecațiunea nu va fi definitivă de cât numaĭ după aprobarea Eforieĭ.

Art. 19. Pădurile, al căror resultat obținut la licitațiune nu se va confirma, se vor pune din noŭ în licitațiune, înapoindu-se garanția provisorie saŭ oferta celuĭ ce o va fi depus.

Despre garanțiile provisoriĭ.

Art. 20. Se acordă adjudecătorilor un termen de 40 dile, care va curge de drept și fără somațiune nicĭ judecată de la confirmare, spre a depune saŭ complecta garanția definitivă, prevĕdută la art. . . din condițiunile contractuluĭ de maĭ jos.

Art. 21. Aceĭ carĭ vor contraveni disposițiunilor art. 20, vor perde garanțiile provisoriĭ depuse la licitațiune, și pădurile se vor pune din noŭ în rearendare în comptul d-lor fără somațiune saŭ judecată, și deficitul resultat se va împlini pe aceeașĭ cale prin legea de urmărire.

No. 6,389 — 1876, Septembre 28.

Eforia spitalelor civile.

Esploatarea pădurilor pe periodul 18....188...

CONTRACT

Partea de pădure de pe proprietatea caseĭ spitalelor. . . . . . . din județul . . . . . . plasa . . . . . . se dă în esploatare d-luĭ . . . domiciliat în . . . . . pe termen de . . . . . anĭ silviceĭ, socotit de la întâiŭ Octombre anul 18. . până la ântâiŭ Aprilie 18. . cu suma de leĭ. . . . . pe fie-care an, și cu următórele condițiunĭ generalĭ și specialĭ :

CONDIȚIUNI GENERALI

TITLUL I.

Despre adjudecațiune.

Art. 1. Afară de clause speciale, tóte parchetele de pădure ce se daŭ în tăere se vor adjudeca în total, fără garanție de întindere, de numĕrul de arborĭ, de etate și calitate. Antreprenorul nu va fi în drept a face nicĭ o pretențiune, în scop de a dobândi resiliare de contract, orĭ reducerĭ de preț, saŭ schimbare de parchet, pentru poenĭ, locurĭ gole, lacurĭ, smârcurĭ, șanțurĭ, drumurĭ, parchete saŭ locurĭ ce ar presenta dificultățĭ pentru esploatare saŭ scóterea lemnelor.

Art. 2. Afară de clause speciale, vîndarea se face prin licitațiune, cu strigare, o dată pentru totă partea de pădure ce se pune în esploatare pentru periodul de cincĭ anĭ 18.... până la 18.. iară prețul ce va resulta, va fi arenda anuală saŭ rata ce are a se rĕspunde de antreprenor pentru fie-care parchet saŭ an.

Art. 3. In ceea ce privesce procedarea licitațiunel, se va urma conform regulamentului Eforiel inserat mal sus, avênd antreprenorul a se conforma punctualmente celor prescrise prin acel regulament, fără nicl o opunere din parte'l.

Art. 4. Antreprenorul va depune o garanție definitivă, echivalentă cu preciul arendel unul an, care garanție va fi în numerar, efecte publice, precum și în ipotecă.

In acest din urmă cas, antreprenorele va consimți a da Eforiel o inscripțiune ipotecară pe imobilul oferit ca garanție, pênă la suma echivalentă cu arenda anuală a pădurel.

Art. 5. Pentru a se cunósce adevărata valóre a imobilulul ce se afectéză ca ipotecă, și spre a se putea aprecia până la ce sumă se póte garanta cu dênsul, se va lua venitul sêŭ ast-fel precum figuréză în rolul direcțiunel contribuțiunilor directe, și se va înmulți cu o sută, resultatul înmulțirel se va împărți cu 7; iară resultatul împărțirel se va lua pe jumêtate și, conform articolulul acesta, aceațiumătate constitue valórea până la care numal Eforia primesce inscripțiunea de ipotecă.

Pentru imobilele ce nu sunt încă supuse la imposit, se va lua de basă, spre a se cunósce venitul lor, contractele cu o dată certă, anterióră arendărel.

Art. 6. Rĕmâne în facultatea Eforiel a face prin verl-ce alte midlóce, espertisa venitulul care va fi putut figura în rolurl, fără ca antreprenorul să aibă dreptul a reclama în contra evaluărel făcută.

Art. 7. Pentru garanțiile în numerar Eforia va plăti un procent de 5 %, după șése decl dile de la depunerea lor în casă.

Art. 8. Antreprenorul, pentru câte se ating de condițiunile generale saŭ speciale ale esploatărel pădurel, precum și garantul sêŭ, va fi supus legilor țérel, atât în termenul antreprisel sale, cât și în tot timpul, până la desăvârșita răfuire, fără a se putea apăra întru nimic cu ajutorul protecțiunel ce vor avea, nicl dênșil, nicl alt cine-va, sub cuvînt de asociațl saŭ moștenitorl al lor.

TITLUL II.

Despre prețul vîndĕrel și alte obligațiunl accesoril.

Art. 9. Prețul adjudecațiunel 'l va respunde antreprenorul la 20 August al fie-căruI an din cel mărginițl pentru antreprisa sa, la casieria Eforiel, Bucuresci, strada Colțel Nr. 38, în monetă după cursul fiscului.

Art. 10. Pentru anul întêiŭ însă, prețul adjudecărel se va rĕspunde la dece dile după aprobarea licitațiunel, și antreprenorul numal după acésta va avea dreptul a cere autorisarea de exploatare.

Art. 11. Afară de prețul adjudecatiunel și de clause speciale contraril, antreprenorul va rĕspunde Eforiel lel noul 360 pentru doul guardl de pădure, fără a se putea scădea antreprenorul de acéstă plată, sub cuvînt că a plătit direct guardilor.

Art. 12. Eforia are facultatea a înființa saŭ nu aceștl guardl, fără ca antreprenorul să'șl pótă crea verl-un drept de pretențiune și fără a putea considera pe guardl ca servitorl al sĕl.

Art. 13. Când antreprenorul nu va plăti arenda la termenul fixat prin contractul de față, Eforia are facultatea, fără somațiune, nicl judecată, a pune în rearendare partea de pădure saŭ cuantitatea lemnelor neesploatate de dênsul, făcênd adjudecațiunea cu verl-ce preț în comptul garanțiel și averel antreprenorulul abătut.

Art. 14. Asemenea rearendărl se fac în urma unel simple publicațiunl prin *Monitorul oficial*, în termenul încuviințat de Eforie.

Desposedarea antreprenorulul se va face fără somațiune nicl judecată.

Art. 15. Despăgubirea cuvenită Eforiel, atât pentru sumele datorite cât și pentru deficitul ce va resulta la licitațiune, se va face și în chipul următor:

Garanția de va fi în banl, banil se vor vĕrsa în casa Eforiel; de va fi în efecte publice, se vor primi asemenea la casă pe cursul dilel; de va fi în ipotecă, Eforia va cere vîndarea imobilulul, fără somațiune, nicl judecată, prin legea de urmărire.

Suma pentru care Eforia va cere vîndarea imobilulul se va considera, atât în fața antreprenorulul cât și a garantelul, ca licuidă și exigibilă. In cas de neajungere se va procede conform legel de urmărire, asupra verl-cărel alte averl a antreprenorulul fără somațiune nicl judecată.

Art. 16. Deficitul provenit din rearendare se va împlini o dată pe tot cursul anilor, până la expirarea contractulul antreprenorulul, în comptul căruia s'a rearendat pădurea.

El nu va avea drept, nicl prin contestare, nicl prin intentare de proces, să suspende efectele legel de urmărire pentru împlinirea câștiurilor neplătite, saŭ deficitelor resultate din rearendare.

Asemenea nu póte pretinde pentru acésta nicl un procent, după cum nu póte pretinde diferința în plus ce ar putea resulta la rearendare.

Art. 17. Pentru banil ce antreprenorul va datora Eforiel, va plăti procente de 15 la sută din dioa ce era dator a il rĕspunde până la desfacere, fără a prejudeca verl-ce alte despăgubirl ce Eforia il póte cere, provenite din ne-respectarea ver-uneia din clausele acestul contract. Procentele vor curge de drept fără

somațiune saŭ cerere prin judecată. Sub nicĭ un pretext antreprenorul nu va putea opri rĕspunderea câștiurilor la termenile indicate maĭ sus. El nu va putea intenta proces Eforieĭ fără a fi rĕspuns maĭ întâiŭ câștiurile ce ar datora cu procentele lor.

Art. 18. Antreprenoriĭ nu sunt liberĭ a sub-arenda saŭ transmite contractul către altă persónă fără o prealabilă autorisare a Eforieĭ, care nu va putea acorda cererea de cât dacă antreprenorul va fi achitat câștiurile și dacă noul antreprenor va lua asupra sa rĕspunderea pentru ver-ce delicte saŭ deteriorărĭ va fi făcut primul antreprenor, asigurându-se Eforia cu garanție, conform acestuĭ contract. Eforia își reservă facultatea d'a acorda saŭ refusa cererea de sub-arendare saŭ transmitere.

Art. 19. Antreprenorul, pentru rĕspunderea regulată a câștiurilor, va fi supus legeĭ de urmărire.

Art. 20. Prelungirea termenilor de plată saŭ de diferite alte înlesnirĭ ce póte găsi de cuviință Eforia a acorda antreprenorilor, nu póte fi invocată de garanțĭ, pentru a se descărca de consecințele garanțieĭ lor.

Asemenea nu se póte plânge antreprenorele saŭ garantele sĕŭ, dacă Eforia va găsi de cuviință, cu ocasiunea rearendăreĭ a cere de la concurențĭ garanție de altă natură de cât aceea care s'a dat de antreprenorul în socotéla căruia s'a rearendat pădurea.

Art. 21. Când antreprenorul din diferite împregiurărĭ se pune în posițiune de a 'șĭ vedea pădurea scósă la licitațiune, persóna care a garantat este în drept a cere de la Eforie concedarea pădureĭ pe séma sa fără altă licitațiune, dacă se înțelege va primi-o cu aceleașĭ condițiunĭ, plătind dânsul sumele datorite de către garantul sĕŭ.

La cas de a i se acorda vre-un termen saŭ păsuire, Eforia este în drept a 'ĭ cere altă garanție peste cea depusă.

Art. 22. Antreprenorul este obligat a declara domiciliul sĕŭ real și a notifica ver-ce schimbare a acestuĭ domiciliŭ. In tot cursul durateĭ acestuĭ contract, precum și pentru ver-ce acțiune s'ar nasce din acest contract, în urma expirăreĭ luĭ, tóte citațiunile, somațiunile, comandamentele prealabile, hotărîrile, într'un cuvînt tóte actele de procedură, se vor considera ca legalmente predate la domiciliul declarat în acest contract, saŭ notificat în urmă.

Art. 23. Antreprenorul va rĕspunde de la sine impositele și taxele fiscalĭ, județene saŭ comunale, precum și timbrul, asemenea și taxa de înregistrare de 2 la %, conform art. 28 și 32 din legea timbruluĭ.

Adaosul de imposite fiscale va privi pe Eforie, iară pentru scădĕmintele ce se vor face de Stat, antreprenoriĭ vor rĕspunde Eforieĭ sumele ce eraŭ obligațĭ a le rĕspunde Statuluĭ.

TITLUL III.

Despre exploatare, scóterea lemnelor din pădure, predarea parchetelor și primirea lor.

Art. 24. Afară de clause speciale contrariĭ, exploatarea părțeĭ pădureĭ vîndută se va urma în curs de cincĭ anĭ silvicĭ de la 1 Octombre 18.... până la 1 Aprilie 18 .... cu obligațiune ca în fie-care an, să se exploateze partea ce se va delimita și care se va arăta în clausele specialĭ ale exploatăreĭ fie-căria pădurĭ și în rândul însemnat prin acele clause.

Art. 25. Verĭ-ce abaterĭ de la acest articol saŭ schimbarea de ordine a exploatăreĭ, saŭ exploatare prin anticipație, constatată de agentul Eforieĭ și de autoritatea comunală respectivă, va constitui un delict, care va obliga pe antreprenore ca să plătéscă valórea lemnelor tăete după tarifa aflată în contractele de arendarea moșielor Eforieĭ.

Art. 26. Exploatarea în pădurile regulate a se trata printr'un alt mod de cât tăerea de parchete, cu saŭ fără reservă de arborĭ, se fixéză prin clause speciale.

Art. 27. Antreprenorul este obligat a lăsa netăiat numĕrul de arborĭ de reservă ce se specifică și fixéză prin clause specialĭ, pentru fie-care parchet, precum arborĭ marcațĭ ca semne de parchete saŭ hotare.

Art. 28. Dacă antreprenorele nu va lăsa arboriĭ de reservă și ceĭ alțĭ, precum se arată maĭ sus, și carĭ vor fi prevĕdețĭ prin clausele specialĭ, el va fi dator, după constatarea făcută numaĭ de autoritatea locală și agentele Eforieĭ, chiar în lipsa antreprenoruluĭ, să plătéscă îndată caseĭ spitalelor valórea arborilor ce vor lipsi, estimațĭ după prețurile locale în valórea îndoită.

Art. 29. Verĭ-ce antreprenore, care înainte de a începe tăerea, va declara că nu se află în parchetul ce urméză a exploata în anul acela, arborĭ de reservă în numĕrul, esențele, dimensiunile și calitățile prevĕdute prin clausele specialĭ, se angagiază, chiar prin declarațiunea luĭ, ca să plătéscă îndată câte 25 francĭ pentru fie-care di ce ar întrebuința agentele silvic pentru constatarea celor declarate. Se înțelege că antreprenorele este supus la acéstă penalitate numaĭ în casul de a se constata contrariul de ceia ce a declarat.

O asemenea declarațiune făcută după ce a început tăerea, va fi considerată ca nulă și va trage după dênsa aplicarea tutulor penalităților prevĕdute pentru tăerea arborilor reservațĭ.

Art. 30. Antreprenorele este obligat ca, la 1 Septembre al fie-căruia an al antrepri-

seĭ sale, să adreseze la Eforie cerere înscris pentru a 'i se elibera parchetul aceluĭ an, cuvenit spre exploatare. In lipsa uneĭ asemenea cererĭ parchetul nu 'i se va da.

Autorisaţia pentru exploatarea parchetuluĭ se va da de Eforie printr'o adresă d'a dreptul către primăria respectivă, care va da antreprenoruluĭ parchetul în primire, fiind bine înţeles că acésta se va urma după rĕspunderea arendiĭ anuale. Se va forma un proces-verbal despre acéstă operaţiune, și se va înainta Eforieĭ, împreună cu chitanţa antreprenoruluĭ pentru primirea parchetuluĭ. Agentele Eforieĭ va deschide maĭ înainte pe faţa pămîntuluĭ liniile necesariĭ, încheind, pentru acéstă lucrare, un proces-verbal în unire cu primăria locală, unde se va lăsa copie.

Antreprenorele, primind de la primărie parchetul, va semna și acel proces-verbal, care va rămânea în cancelaria autorităţeĭ comunale.

Art. 31. Afară de clause specialĭ, lemnele se vor tăia tóte d'a-rândul fără osebire, marĭ și micĭ, cu toporul la 15 centimetre d'asupra feţeĭ pămîntuluĭ, ast-fel în cât apa de plóie să nu pótă sta pe tulpină adică tăerea piezișă. Rădăcinele însă, vor rĕmânea întregĭ și neatinse. Asemenea se vor tăia saŭ potrivi din noŭ, tulpinile cele vechĭ, dându-li-se tăetura prevĕḑută maĭ sus.

Art. 32. Este oprit antreprenoruluĭ a descoji (jupui) lemnele maĭ înainte de a le da jos la pămînt, sub penalitatea de a plăti valórea lor estimată tot ca la art. 25.

Pe unde va trece o dată cu toporul, antreprenorul nu va fi liber, sub nicĭ un cuvînt, a se maĭ întórce cu tăerea, la contra urmare va plăti valórea îndoită a lemnelor ce va tăia în urmă pe unde a trecut deja cu toporul.

Art. 33. Tăerea lemnelor va fi liberă în fie-care an de esploataţiune numaĭ de la 1 Octombre până la finele luĭ Martiŭ, când va fi tótă pădurea curăţită de lemnele tăete, afară de clausele prevĕdute în condiţiunile specialĭ.

Art. 34. Este oprit antreprenorul, în tot cursul antrepriseĭ sale, de a băga saŭ de a lăsa să pășuneze vite de ale sale, saŭ străine, în partea pădureĭ vîndute, esploatate saŭ în curs de esploatare, cum și de a vătăma lemnele de reservă, orĭ prin vite, orĭ prin neîngrijirea ómenilor, saŭ cu carele de transport, la din contra, va fi responsabil antreprenorul de vătămarea ce va aduce pădureĭ.

Art. 35. Sub nicĭ un cuvînt antreprenorul nu va putea face cărbunĭ în coprinsul pădureĭ, afară de pădurile unde, după posiţiunea loculuĭ, s'ar prevede o asemenea permisiune în clausele specialĭ ale fie-căreĭ pădurĭ în osebĭ. Pentru violarea acesteĭ disposiţiunĭ, Eforia va cere despăgubire antreprenoruluĭ de 10 leĭ pentru fie-care stânjen pătrat.

Art. 36. Lemnele netăete saŭ cele tăete, dar carĭ la termenul de 1 Aprilie al fie-căruĭ an se vor afla pe partea esploatată, vor deveni proprietatea Eforieĭ, fără dreptul de despăgubire pentru antreprenor, liberă fiind Eforia a le vinde verĭ-căruĭ și când ar voi.

Art. 37. In ḑiua de 1 Aprilie, primarul comuneĭ respective, după adresa ce va primi de la Eforie, va opri cu totul lucrarea în pădure, până ce agentul silvic al Eforieĭ va constata printr'un proces-verbal starea în care se află parchetul, adică partea pădureĭ ce s'a esploatat.

Tot în acest proces-verbal se va constata dacă în cele-l'alte privinţe antreprenorul a făcut esploatarea aceluĭ parchet întocmaĭ după condiţiunile stipulate, saŭ de a urmat abaterĭ saŭ neimplinirĭ și carĭ anume:

De s'a urmat abaterĭ, agentul Eforieĭ le va evalua pe fie-care, pe basele condiţiunilor generalĭ și celor specialĭ ale esploatăreĭ pădureĭ, și antreprenorul va fi dator a rĕspunde pe dată valórea lor, fiind supus legeĭ de urmărire. Despăgubirea ce 'i se va cere se socotesce ca certă și exigibilă. Asemenea constatărĭ se vor putea face chiar în lipsa antreprenoruluĭ.

Din acea ḑi parchetul va trece sub imediata privegliere a guarḑilor, carĭ vor avea îngrijire ca nicĭ o vită să nu maĭ calce în parchet.

Art. 38. Lemnele tăete antreprenorul le va putea așeḑa orĭ unde în parchetul succesiv, chiar și prin poenile alteĭ seriĭ de parchete, destul să nu aducă verĭ-o stricăciune antreprenorilor moșieĭ, în beneficiul cărora sunt lăsate aceste poenĭ.

Art. 39. Sunt obligaţĭ antreprenoriĭ:

1. A îngriji ca drumurile din întrul pădureĭ puse în esploatare, să fie libere în tot-d'auna, spre a nu se întrerupe saŭ împedica comunicaţiunea.

2. A restatornici și a repara acele drumurĭ, movile de hotare, podeţe și orĭ-ce alte stricăciunĭ vor ocasiona cu tăerea și scóterea lemnelor din pădure.

Art. 40. Dacă din esploatarea pădureĭ s'ar strica un drum comunal saŭ podurile și podeţele aflate pe el, antreprenorul va fi dator a face tóte reparaţiunile trebuinciόse pentru a fi pus în bună stare într'o întindere ce nu va putea fi maĭ mare de una sută metriĭ, de la marginea parchetuluĭ în exploatare.

Art. 41. Cârciuma ce se obicĭnuesce a se înfiinţa pe timpul esploatăreĭ, o va așeḑa antreprenorul în una din marginile pădureĭ dată în tăere; vitele acele ce se vor aduna acolo, nu vor putea pășuna în pădure saŭ în tăeturĭ, sub nicĭ un cuvînt.

Art. 42. Antreprenorele va fi obligat, ca la finele esploatăreĭ cantonuluĭ ce a luat, să predea, în bună stare, stâlpiĭ saŭ tăbliţele puse la fie-care cap de parchet precum asemenea sunt datorĭ a face şi muşoróe în jurul acelor stâlpĭ.

Art. 43. Verĭ ce violare a acestor condiţiunĭ, şi constatată, saŭ de agentele Eforieĭ, saŭ de autoritatea administrativă locală, în presenţa saŭ absenţa antreprenoruluĭ, constitue Eforieĭ, afară de dreptul de despăgubire, prevĕdut prin articolele precedente şi pe acela de resiliare a contractuluĭ şi rearendarea pădureĭ in comptul antreprenoruluĭ şi garantuluĭ cu verĭ ce preţ, conform art. 13

Art. 44. Antreprenorele ia asupra sa tóte casurile fortuite, atât cele ordinare cât şi cele extraordinare, şi nicĭ un motiv de cas fortuit, atât prevĕdut cât şi neprevĕdut, nu'ĭ va putea da dreptul la cererĭ de despăgubirĭ saŭ la verĭ ce pretenţiunĭ.

Art. 45. Eforia 'şĭ reservă dreptul a pune în esploatare şi alte părţĭ din aceeaşĭ pădure.

Art. 46. Antreprenorele este obligat a da Eforieĭ, saŭ verĭ căror agenţĭ aĭ seĭ, sciinţe înscrise saŭ verbale, de cari vor avea trebuinţă, relative la pădurea ce esploatéză, dând şi tot ajutorul, pentru verĭ ce anchete şi lucrărĭ, martorĭ etc., fără a putea cere vr'o despăgubire, privind în comptul sĕŭ, plata corespondenţeĭ ce va întreţine cu Eforia.

Art. 47. Garanţia depusă de antreprenore, nu 'i se póte elibera, de cât în urma uneĭ cererĭ înscrise către Eforie, presentând următórele acte :

1. Chitanţa ce va poseda, pentru depunerea aceleĭ garanţiĭ

2. Declaraţiunea silvicultoruluĭ Eforieĭ, că nu a făcut vr'o stricăciune pădureĭ, şi că 'şĭ a îndeplinit tóte angajamentele contractuluĭ.

3. Recepisele casieruluĭ Eforieĭ, de achitarea arendeĭ, prescrisă printr'acest contract.

4. Recepisele de respunderea impositelor fiscalĭ, judeţene saŭ comunalĭ.

Art. 48. Când, pentru o proprietate, vor fi doĭ saŭ maĭ mulţĭ antreprenorĭ, carĭ vor semna împreună contractul, aceştia vor fi solidarĭ responsabilĭ pentru tóte obligaţiunile coprinse într'acest contract.

Moscenitoriĭ unuĭ antreprenor decedat, vor fi ţinuţĭ solidaricesce de tóte sarcinile contractuluĭ.

Art. 49. Atât când Eforia va intenta proces contra antreprenorilor, saŭ a garanţilor, cât şi în casul când aceştia vor intenta proces contra Eforieĭ, domiciliul de alegere, al tutulor părţilor, este în Bucurescĭ şi intentarea acţiuneĭ se va face la tribunalul de Ilfov.

Art. 50. Antreprenorele, aparţinênd verĭ uneia din protecţiunile streine, nu póte nicĭ o-dată invoca calitatea sa de strein în privinţa obligaţiunilor ce 'şĭ a luat prin acest contract.

Pentru esecutarea acestor obligaţiunĭ, precum şi pentru verĭ ce diferinţă, în privinţa acésta, antreprenorul este supus legilor ţĕreĭ şi jurisdicţiuneĭ exclusive a tribunalelor pămîntene.

Art. 51. In cas de rearendarea pădureĭ, pe comptul antreprenoruluĭ, cel care 'l va înlocui în esploatarea pădureĭ, va plăti impositele tóte, adică în aceiaşĭ sumă ca şi predecesorele sĕŭ, nepulênd pretinde a plăti numaĭ pe suma cu care 'ĭ s'a rearendat pădurea.

Art. 52. Antreprenorul este dator, la fiecare termen, pentru plata câştiurilor, să înfăţişeze casierieĭ Eforieĭ, saŭ casierieĭ generale de district, recepisele de respunderea impositelor, ce este dator a plăti de la sine, conform art. 23. Despre acéstă plată se va face menţiune de casier, în dosul recepiseĭ ce se eliberéză pentru plata câştiurilor.

Art. 53. Verĭ ce sumă datorită de antreprenor, fie arendă, imposite, saŭ verĭ ce alt, sub verĭ ce titlu ar fi, se vor îndeplini, la cas de neplată, prin aplicarea legeĭ de urmărire, din vîndarea lemnelor tăete, precum şi din vîndarea vitelor, mobilelor, instrumentelor saŭ verĭ căror altor obiecte s'ar găsi la faţa loculuĭ, fiind tot asemenea urmărit prin legea de urmărire obligatóre pentru arendaş.

REGULAMENT

ASUPRA PENSIUNILOR FUNCŢIONARILOR EFORIEI SPITALELOR DIN BUCURESCI SI EPITROPIEI GENERALE A SPITALELOR SI OSPICIELOR CASEI SFANTULUI SPIRIDON DIN IAŞI.

(Decr. Nr. 2979 din 19 Dec. 1880).

TITLUL I

§ 1. Disposiţiunĭ generale.

Art. 1. Eforia spitalelor civile din Bucurescĭ şi Epitropia generală a spitalelor şi ospicielor caseĭ St. Spiridon din Iaşĭ, deservă pensiunĭ funcţionarilor seĭ, carĭ se vor afla în condiţiunile maĭ jos notate.

§ 2. Condițiunĭ cerute pentru a dobêndi dreptul la pensiunĭ.

Art. 2. Toțĭ funcționariĭ și împiegațiĭ de ambele sexe, laicĭ saŭ eclesiasticĭ, retribuițĭ de către respectivele case, aŭ dreptul la o pensiune de retragere, conform cu disposițiunile presentuluĭ regulament, pentru care sfîrșit trebue să suporte, în tot timpul funcțiuneĭ, fără distincțiune și fără a le putea cere înapoĭ în nicĭ un cas, următórele rețінerĭ :

a) O reținere de 5 la sută din sumele ce primesc sub titlul de tratament saŭ sub orĭ-ce altă denumire, afară de diurnă ;

b) O reținere de jumĕtate léfa în prima lună de numire din noŭ saŭ reintegrare ;

c) O reținere de jumĕtate din sporul lefeĭ în prima lună, în cas de inaintare a funcționaruluĭ.

Art. 3. Dreptul la pensiunea de retragere se capĕtă la etate de 50 anĭ împlinițĭ.

Art. 4. Este dispensat de condițiunea vêrsteĭ stabilită maĭ sus, titularul care s'ar constata, că nu maĭ este în stare de a funcționa din causa sănĕtățeĭ.

Art. 5. Pensiunea de retragere se baséză pe cel din urmă tratament de orĭ-ce natură, supus la rețineri, de care cel în drept s'a bucurat în momentul încetăreĭ sale din funcțiune, fără însă ca acésta să pótă verĭ o-dată trece peste suma de 6,000 leĭ pe an.

Art. 6. Acéstă pensiune se reguléză pentru fie-care an de serviciŭ cu a 25-a parte din cel din urmă tratament, după cum se specifică la art. 5 de maĭ sus.

Cu tóte acestea :

a) Pentru un serviciŭ de 8 anĭ împlinițĭ, pensiunea va fi de o treime din cel din urmă tratament ;

b) Pentru un serviciŭ de 14 anĭ împlinițĭ, pensiunea va fi de doue din treĭ părțĭ din cea din urmă retribuțiune ;

c) Pentru un serviciŭ complect de 20 anĭ împlinițĭ, pensiunea va fi întrégă retribuțiunea cea din urmă, de care s'a bucurat titularul ;

d) Pentru orĭ-ce fracțiune de câte un an peste fie-care din termenile de 8 și 14 anĭ, maĭ sus stabilite, se va adăoga la pensiunea fixată pentru acel termen, încă a 50-a parte din tratament, pentru fie-care an de serviciŭ.

Art. 7. In orĭ-ce cas însă, pensiunea nu va putea fi maĭ mare de cât maximum determinat prin art. 5 de maĭ sus.

Art. 8. Prin escepțiune, pot obține pensiunĭ, orĭ care ar fi vêrsta lor și durata serviciuluĭ ce aŭ adus, funcționariĭ carĭ, printr'un accident grav, resultând din exercițiul funcțiuneĭ lor, ar fi pușĭ în imposibilitate de a continua funcționarea.

Art. 9. In casul prevĕdut de articolul precedent, pensiunea se va calcula pentru întregul termen în care s'ar afla funcționând titularul, fără însă ca acéstă să pótă exceda maximum determinat prin art. 5, de maĭ sus.

TITLUL II

Despre drepturile urmașilor.

Art. 10. Pensiunea se deschide în persóna urmașilor unuĭ funcționar cu dreptul la pensiune, în modul următor :

a) Vĕduva funcționaruluĭ care va fi trăit în ligitimă căsătorie cu soțul eĭ, ceĭ puțin 5 anĭ până la încetarea luĭ din viéță, va primi doue treimĭ din pensiunea ce ar fi primit saŭ primea soțiul sĕŭ, după cum maĭ sus se specifică, dacă ar fi trăit ; iar dacă va avea și copiĭ minorĭ legitimĭ, legitimațĭ saŭ adoptațĭ, va primi pensiunea întrégă ce ar fi primit soțiul sĕŭ dacă ar fi trăit. Copiĭ adoptațĭ nu vor putea avea acest drept, dacă nu va fi trecut 2 anĭ de la data actuluĭ de adopțiune până la încetarea din viéță a fucționaruluĭ saŭ pensionaruluĭ ;

b) Copiĭ orfanĭ aĭ funcționaruluĭ saŭ pensionaruluĭ vor avea dreptul la pensiunea întrégă ce s'ar fi cuvenit tatăluĭ lor ;

c) Părințiĭ, tatăl saŭ muma, unuĭ funcționar saŭ pensionar încetat din viéță, fără soție saŭ copiĭ, vor avea dreptul la jumĕtate din pensiunea ce ar fi primit fiul lor dacă ar fi trăit. Pentru a se deschide acest drept, însă, în persóna părinților, aceștia, urméză să aibă cel puțin vêrsta de 60 anĭ împlinițĭ și să probeze lipsa lor de midlóce cu acte de paupertate în regulă.

Art. 11. Când, din diferite cause, orfaniĭ minorĭ aĭ funcționaruluĭ vor fi pușĭ sub o tutelă, alta de cât aceea a vĕduveĭ mame, atuncĭ pensiunea se va împărți în 2 părțĭ egale între vĕduvă și copiĭ funcționaruluĭ.

Art. 12. Când există minorĭ și dintr'o căsătorie anterióră, atuncĭ jumĕtate din pensiune se va da vĕduveĭ îndreptățită, iar cea altă jumĕtate se va împărți în părțĭ egale între copiĭ din diferite căsătoriĭ.

Art. 13. Daca vĕduva cu copiĭ va trece în altă căsătorie saŭ va înceta din viéță, pensiunea va fi reversibilă asupra minorilor, după cum se specifică în al. 2 de sub art. 10 și următoriĭ de maĭ sus.

Art. 14. Vĕduva fără copiĭ, care va trece în altă căsătorie, va perde dreptul la pensiune.

TITLUL III

Despre fondul pensiunilor.

Art. 15. Fondul caseĭ pensiunilor se compune :

a) Din capitalul aflat adĭ în casa pensiunilor;

b) Din reținerile prevědute la art. 2, de mai sus;

c) Din sumele rěmase prin stingerea pensiunilor;

d) Din pensiunile acelor carĭ ar ocupa o funcțiune retribuită de respectivele case, la cas când ar opta pentru salariul acelei funcțiunĭ, saŭ care ar cădea în disposițiile art. 40, de maĭ jos.

TITLUL IV

Despre casa pensiunilor.

§ 1. Despre comitetul pensiunilor.

Art. 16. Casa pensiunilor formézǎ un serviciŭ distinct de acela al respectivelor case, lucrézǎ însǎ sub controlul și priveghiarea acestora.

Art. 17. Acest serviciŭ se va dirigea de un comitet, compus precum urmézǎ:

1) De un efor saŭ directorul Eforiei, cu titlul de președinte;

2) Doui funcționarĭ superiorĭ aĭ respectivelor case, carĭ vor numěra cel puțin un termen de 7 anĭ în serviciul administrațiuneĭ centrale;

3) Unul din advocațiĭ respectivelor case;

4) Doui medicĭ din ceĭ maĭ vechĭ în serviciul spitalelor;

5) Casierul respectivelor case.

Art. 18. Președintele și casierul sunt de drept membriĭ în acest comitet, iar ceĭ-l'alțĭ vor fi aleșĭ prin vot de către funcționariĭ respectivelor case și confirmațĭ de d-niĭ eforĭ.

Art. 19. Membriĭ comitetuluĭ, aleșĭ, vor funcționa în timp de 3 anĭ și vor putea fi realeșĭ.

Art. 20. Secretarul va fi ales dintre membriĭ comitetuluĭ, prin buletin secret și cu majoritatea voturilor celor presențĭ, pe termen de 3 anĭ, și va putea fi reales.

Art. 21. Casierul respectivelor case va avea și sarcina de casier al comitetuluĭ pensiunilor.

§ 2. Despre atribuțiunile comitetuluĭ și administrațiunea fonduluĭ pensiunilor.

Art. 22. Președintele convócǎ adunările verĭ de câte orĭ urmézǎ să se ia o decisiune, și conduce lucrările.

Art. 23. Comitetul nu póte ține ședințe fără 5 membriĭ presențĭ, și nu póte lua niciĭ o decisiune fără majoritate absolută a membrilor presențĭ.

In cas însǎ când după o chemare, comitetul nu se va putea întruni în numěr de 5 membriĭ, la a doua convocare comitetul póte delibera și în numěr de patru, președintele avênd vot preponderator.

Art. 24. Tóte decisiunile și lucrările comitetuluĭ sunt supuse la aprobarea respectivelor case.

Expediarea lucrărilor comitetuluĭ se face de către secretarul serviciuluĭ.

Art. 25. Comitetul este însărcinat cu lichidarea pensiunilor.

El dirige prin președintele seŭ și priveghiazǎ tóte lucrările relative la adunarea veniturilor și la plata cheltuelilor.

Ordonanțeazǎ prin președintele seŭ plata pensiunilor și a diferitelor cheltuelĭ.

Art. 26. Secretarul, in unire cu casierul comitetuluĭ, presintǎ, la finele fie-căruia trimestru, compturĭ de veniturĭ și cheltuelĭ, pe carĭ comitetul le verifică și, în urmă, le înaintézǎ respectivelor case.

Art. 27. La finele fie-căruia trimestru, comitetul este obligat a revisui casa de banĭ, constatând situațiunea prin proces-verbal.

Art. 28. Compturile anuale ale caseĭ pensiunilor se înaintézǎ respectivelor case spre verificare.

Art. 29. Comitetul este însărcinat cu pregătirea budgetuluĭ de veniturile și cheltuelile caseĭ pensiunilor, pe care 'l va supune la aprobarea caseĭ respective.

Art. 30. Comitetul va ține o ședință pe fie-care lună pentru regularea celor de maĭ sus. El va putea ține și alte ședințe extraordinare, după convocarea președinteluĭ, orĭ de câte orĭ se va simți necesitate pentru acésta.

TITLUL V

Disposițiunĭ de ordine și de comptabilitate.

Art. 31. Nicĭ o pensiune nu póte fi lichidată de cât după ce maĭ întâiŭ funcționarul va fi admis de către respectiva casă a'șĭ exercita drepturile sale de retragere.

Art. 32. Orĭ-ce cerere de pensiunĭ se va adresa la comitetul pensiunilor însoțită de următórele acte:

a) Certificatul caseĭ respective, constatátor de admiterea funcționaruluĭ la exercitarea drepturilor la retragere, după cum se vorbesce în art. 31 de maĭ sus, și de numěrul anilor servițĭ, precum și retribuțiunea ce a avut, după cum s'a specificat maĭ sus;

b) Actul de nascere saŭ, în lipsa luĭ, acte doveditóre de etate.

Art. 33. Urmașiĭ funcționarilor carĭ aŭ dreptul la pensiune, pe lângă actele maĭ suscitate, vor maĭ presenta și titlurile lor, în virtutea cărora pretind pensiune.

Art. 34. Lichidarea pensiunilor se face de comitet pe basa actelor presentate.

Decretul de concesiunea pensiuneĭ se dă de către casa respectivă, după recomandațiunea comitetuluĭ pensiunilor, publicându-se și în *Monitorul oficial.*

Art. 35. Pensiunile se lichidéză după durata serviciuluĭ, se calculéză pentru fie-care an de serviciŭ. după cum se specifică maĭ sus, și se plătesc lunar.

In calculul total se va lăsa la o parte fracțiunile dĕ lună și de leĭ.

Art. 36. Folosința pensiuneĭ începe din dioa când cel în drept a împlinit etatea de 50 anĭ; iar pentru urmașiĭ seĭ folosința va începe de a doua di după încetarea din viéță a funcționaruluĭ saŭ pensionaruluĭ.

Art. 37. Acéstă folosință încetéză pentru urmașiĭ funcționaruluĭ saŭ pensionaruluĭ în următórele casurĭ:

a) Când véduva a trecut în altă căsătorie:

b) Când orfaniĭ minorĭ aŭ devenit majorĭ, saŭ s'ar fi căsătorit, orĭ aŭ decedat, în carĭ casurĭ se va aplica, de va fi locul, disposițiunile alin. 1, de sub art. 10, de maĭ sus;

c) Când ambiĭ părințĭ aĭ funcționaruluĭ saŭ pensionaruluĭ vor fi încetat din viéță.

Art. 38. Orĭ-ce funcționar care se va fi constatat că a deturnat banĭ saŭ material, saŭ care va fi comis malversațiunĭ, perde dreptul la pensiune, chiar în casul când ar fi lichidat sumele deturnate.

Asemenea, vor perde acest drept, aceĭ funcționarĭ carĭ se vor fi abătut de la serviciul lor pentru banĭ, pentru care vor fi fost condamnațĭ la o pedépsă aflictivă saŭ infamantă.

Aceștĭ din urmă însă, în cas de reabilitare, vor fi restabilițĭ în drepturile lor.

Art. 39. Când un pensionar reintră în serviciŭ activ, are dreptul de a opta între pensiunea ce primea și onorariul ce 'i se oferă.

Art. 40. Dreptul de a obține și a se folosi de o pensiune se suspendă prin circumstanțele carĭ fac să se pérdă calitatea de român, în timpul privațiuneĭ de acéstă calitate.

Art. 41. Lichidațiunea saŭ restabilirea la pensiune, nu póte da loc la nicĭ un compt pentru trecut.

TITLUL VI

Disposițiunĭ transitoriĭ relative numaĭ la Eforia spitalelor civile din Bucurescĭ.

Art. 42. Se recunósce existența caseĭ pensiunilor Eforieĭ spitalelor civile din Bucurescĭ, de la 16 Octombre 1864; prin urmare, toțĭ funcționariĭ carĭ vor fi servit saŭ servesc încă Eforieĭ de la acea epocă se vor regula la pensiune, atât pentru trecut cât și pentru viitor, conform cu disposițiunile presentuluĭ regulament.

Art. 43. Pentru acest sfîrșit, se va deschide în cancelaria acesteĭ case un registru în care să sub-scrie toțĭ funcționariĭ și pensionariĭ carĭ voesc a beneficia de disposițiunile presentuluĭ regulament.

Art. 44. Toțĭ aceĭ funcționarĭ carĭ, în termen de treĭ lunĭ de la aprobarea presentuluĭ regulament, nu vor fi subscris în registru, conform cu cele prescrise în articolul precedent, se vor considera ca voind a rĕmânea în privința trecutuluĭ sub imperiul regulamentuluĭ diseĭ Eforiĭ, din 6 Aprilie 1875, și a celor-l'alte disposițiunĭ, relativ la pensiunĭ, carĭ, de altmintrelea, pentru ceĭ carĭ vor adera la presentul regulament în privința trecutuluĭ și pentru toțĭ în viitor, sunt și rĕmân în totul abrogate.

EPITROPIA GENERALA
A CASEĬ SPITALELOR St. SPIRIDON

REGULAMENT

PENTRU ORGANISAREA SERVICIELOR MEDICALE ECONOMICE ȘI ADMINISTRATIVE ALE OSPITALELOR ȘI OSPICIELOR CASEI SFÂNTULUI SPIRIDON DIN IAȘI.

TITLUL I.
Serviciul medical
CAPIT. I.
Colegiul medical
SECȚIA I.
Compunerea colegiuluĭ medical.

Art. 1. Colegiul medical este compus de un Președinte care va fi unul dintre membriĭ Epitropieĭ generale, de un vice-președinte unul din mediciĭ primarĭ aĭ spitaluluĭ Central, cel maĭ în vârstă, din ceĭ-l-alțĭ mediciĭ primarĭ și secondarĭ aĭ spitaluluĭ Central și ospiciilor din Iașĭ, și primul farmacist, și de un secretar medic secundar numit de Epitropie.

Votul medicilor primarĭ va fi separat de acel al medicilor secondarĭ.

Persónele carĭ prin cunoscințele lor teoretice și practice pot lumina colegiul în diferite chestiunĭ, vor putea asista la ședințele colegiuluĭ, când vor fi anume chemate de președintele colegiuluĭ, saŭ de loco-țiitorul sĕŭ.

Un impiegat numit de Epitropia generală va îndeplini funcțiunile de registratore și archivist al colegiuluĭ.

Art. 2. Mediciĭ primarĭ și secondarĭ ai spitalelor filiale din districte pot asista la ședințele colegiuluĭ medical, opiniunile lor în orĭ ce materie vor fi notate în procesele verbale de ședință.

Art. 3. Colegiul medical va supune aprobăreĭ Epitropieĭ generale regulamentul sĕŭ interior.

Art. 4. Colegiul medical este obligat a se aduna fără convocare în cea întâiŭ lune a fie căreĭ lunĭ la ore 8 după amiadă în ședință ordinară, și la cas de trebuință, de câte orĭ va fi convocat de președintele colegiuluĭ.

El va ține ședințele sale în localul spitaluluĭ central.

Art. 5. Colegiul deliberă și emite opiniunile sale asupra tuturor cestiunilor ce ĭ se vor recomanda de Epitropia generală, și supune generaleĭ Epitropiĭ din propria sa inițiativă tóte măsurile privitóre la igiena și salubritatea aședămintelor Caseĭ sf. Spiridon, precum și tóte măsurile de ameliorare de luat în interesul bolnavilor și al serviciilor spitalicescĭ.

Art. 6. Colegiul medical va controla lucrările statistice a tuturor stabilimentelor și va regula, priveghia, contopi și face deducerile sciințifice resultând din acele raporturĭ prin secretariul colegiuluĭ.

Art. 7. Președintele saŭ loco-țiitoriul sĕŭ póte delega o comisiune din sânul coleg. medical pentru inspectarea farmacieĭ, casa morților, colecțiunile sciințifice și preparatele anatomico-patologice din spitalul central; acea comisiune îșĭ va supune raportul sĕŭ, la cea întâĭ ședință a colegiuluĭ.

Art. 8. Colegiul medical emite opiniunile sale după majoritatea voturilor; minoritatea este obligată a'șĭ da osebita socotință motivată.

In cas de paritate de voturĭ, votul președinteluĭ saŭ a locoțiitoruluĭ sĕŭ va fi preponderent.

Art. 9. Opiniunile colegiuluĭ în orĭ-ce materie vor fi formulate prin procese-verbale pentru fie-care ședință, aceste procese-verbale vor fi comunicate Epitropieĭ generale în copie prin organul președinteluĭ.

Secretarul redige procesele-verbale ale ședințelor colegiuluĭ medical și contra-semnéză tóte actele sale.

Art. 10. Decisiunile coleg. medicaĭ fiind de natură consultativă, nu se pot esecuta

mai înainte de a fi aprobate de Epitropia generală.

Art. 11. Colegiul medical nu póte ţinea şedinţele sale, nicĭ a delibera de cât cu presenţa cel puţin a majorităţeĭ membrilor luĭ. Totuşĭ în casurĭ urgente şi grave şedinţele se vor putea ţine şi deliberaţiunile vor putea urma cu numĕrul membrilor presenţĭ.

Atribuţiunile preşedintelui colegiuluĭ medical.

Art. 12. Preşedintele coleg. medical este însărcinat cu privigherea poliţieĭ tuturor spitalelor şi ospiciilor dependente de Casa sfîntul Spiridon; cu luarea măsurilor privitóre la buna stare a tuturor serviciilor spitalicescĭ şi cu aplicarea tuturor regulamentelor. El esercită tóte atribuţiunile sub autoritatea Epitropieĭ generale.

Art. 13. Preşedintele primesce tóte actele ce i se vor comunica de Epitropia generală; informaţiunile ce i se vor da de mediciĭ tuturor stabilimentelor caseĭ, şi diferitele plângerĭ din partea personaluluĭ spitalicesc, pe carĭ le supune generaleĭ Epitropie spre regulare dând opiniunea sa motivată. El ţine tótă corespondenţa colegiuluĭ prin ajutorul cancelarieĭ sale, şi sub-semnéză tóte actele şi corespondenţa privitóre pe colegiŭ şi atribuţiunile sale.

Art. 14. Preşedintele convócă colegiul în şedinţă extra-ordinară de câte orĭ o crede necesară, saŭ după o anume cerere din partea Epitropieĭ generale.

Art. 15. Preşedintele comunică colegiuluĭ tóte informaţiunile şi lucrările ce va primi. El are poliţia şedinţelor colegiuluĭ şi conducerea desbaterilor; el regulézá ordinea desbaterilor, el îngrijesce a se prelucra decisiunile colegiuluĭ, şi le expediază.

Art. 16. Dacă colegiul medical ar pune în discuţiune cestiunĭ incompatibile cu atribuţiunile sale, saŭ dacă ar părăsi ordinea precisată, atuncĭ preşedintele saŭ locţiitorul sĕŭ este în drept a închide desbaterile raportând Epitropieĭ generale pentru a regula cele de cuviinţă.

Art. 17. Preşedintele va aduna prin organul Epitropieĭ generale raporturile statistice lunare şi anuale spre a le putea presenta colegiuluĭ şi va insista spre a se îndeplini în privinţa acelor raporturĭ prescripţiunile stabilite la art. 6 din regulamentul de faţă.

Art. 18. Preşedintele coleg. medical are dreptul de a inspecta tóte stabilimentele dependente de Casa sf. Spiridon şi de a observa dacă mediciĭ, farmaciştiĭ, şi toţĭ ceĭ-l-alţĭ funcţionarĭ aĭ serviciuluĭ economic şi administrativ aĭ spitaluluĭ, clerul din serviciul spitaluluĭ, şi servitoriĭ inferiorĭ aĭ secţiilor respective îşĭ îndeplinesc serviciul cu esactitate şi umanitate. Constatând abaterĭ el va denunţa casul şefuluĭ serviciuluĭ respectiv şi va informa pe Epitropia generală spre a lua măsurile necesariĭ pentru reprimarea rĕuluĭ. El póte delega pentru inspecţiunĭ speciale pe unul din mediciĭ primarĭ membru al colegiuluĭ, cu învoirea Epitropieĭ generale.

Art. 19. Preşedintele va priveghia a se păstra în bună stare biblioteca spitaluluĭ, obiectele chirurgicale şi tótă zestrea care privesce specialmente serviciul medical al spitalelor, şi va propune Epitropieĭ generale măsurile necesariĭ pentru sporirea şi îmbogăţirea colecţiunilor sciinţifice.

Art. 20. Preşedintele coleg. medical distribue pe fie-care lună serviciul de gardă între mediciĭ secundarĭ aĭ spitaluluĭ central din Iaşĭ, şi comunică Epitropieĭ generale, înaintea începereĭ luneĭ, tabloul format pentru acésta.

Art. 21. In cas când preşedintele ar crede că luminele colegiuluĭ medical ar putea înlesni aplicarea regulilor spitalicescĭ, el va propune colegiuluĭ a face o inspecţiune după facultatea ce i se dă prin art. 7 şi pe basa opiniuneĭ colegiuluĭ, el va proceda la lucrările cuvenite din parte'ĭ.

Art. 22. Preşedintele coleg. medical va ţinea o condică de presenţă în care vor iscăli membriĭ, şi la finele fie-căruĭ trimestru va refera pe membriĭ absentaţĭ nemotivaţĭ Epitropieĭ.

Art. 23. Atribuţiunile preşedinteluĭ prevĕdute la §§ 13, 15, 16, 17, 19, 20, 21, se pot esercita şi de vice-preşedinte în cas de absentare a celuĭ d'întâĭ.

CAPIT. II.

SECŢIA I.

Atribuţiunile medicilor primarĭ.

Art. 24. Mediciĭ primarĭ sunt subordonaţĭ Epitropieĭ generale şi datoresc epitropilor respect şi ascultare, eĭ corespund direct pentru afacerile de serviciŭ cu Epitropia.

Medicul primar este dator a face în secţiunea pusă sub administrarea sa visita matinală în fie-care ḑi la orele prescrise.

Medicul primar este singur în drept a tracta pe bolnaviĭ din secţiunea sa, şi responsabil pentru ordonanţele ce va da. El este dator a esamina pe bolnavĭ cu atenţiune, va indica diagnosa morbuluĭ, va ordona tratamentul şi regimul alimentar, carĭ tóte se vor nota în caetele respective observând normele prescrise pentru spital. Medicul primar se va informa cu deamănuntul de tot ce s'a petrecut în secţia sa de la visita cea maĭ din urmă şi va regula îndeplinirea lipsurilor constatate urmând casurĭ grave şi urgente carĭ ar com-

promite siguranţa stabilimentuluĭ şi liniştea bolnavilor, el pe de o parte va lua măsurile provisoriĭ ce le va crede necesarie, putênd chiar suspenda pe culpabil, iar pe de alta va raporta imediat Epitropieĭ propunênd măsurile ce ar crede necesarie.

Art. 25. In casurĭ de bóle dubióse, urgente şi de mare gravitate, medicul primar se va consulta cu colegiĭ sĕĭ din spital şi va priimi avisul lor pentru causa la care aŭ fost chemaţĭ; asemenea va urma şi la întâmplărĭ, când s'ar cere vre-o operaţie dificilă. La asemenea ocasiunĭ mediciĭ chemaţĭ vor fi datorĭ a veni cât se va putea maĭ curând. Nefiind la stabiliment maĭ mulţĭ mediciĭ, atuncĭ medicul stabilimentuluĭ în care se va întâmpla vre-un cas din acele maĭ sus arătate, va invita pe mediciĭ spitalelor saŭ aĭ ospiciilor celor maĭ apropiate din urbă saŭ judeţe, spre a se uni la consultaţiunile propuse.

Art. 26. Nefiind cu putinţă din diferite cause a se întruni la consultaţiune mediciĭ din ceĭ arătaţĭ prin articolul precedent, medicul va putea consulta colegiĭ sĕĭ prin înscris, dându-le informaţiunile cele maĭ detaliate asupra casuluĭ pentru care sunt chemaţĭ a opinia, şi va primi opiniunile lor tot înscris.

Art. 27. Pe lângă obligaţiunile arătate maĭ sus primarul secţiuneĭ chirurgice din spitalul central va îndeplini următórele condiţiunĭ:

a) El va face însuşĭ operaţiunile importante şi acele carĭ ar presenta óre-care gravitate.

b). La casurĭ grave şi urgente el va da ajutorul sĕŭ în cele-l-alte secţiunĭ ale spitaluluĭ de câte orĭ va fi invitat de către mediciĭ respectivĭ.

c). El va rĕspunde pentru tóte instrumentele, bandajele şi maşinele secţiuneĭ sale dispunênd a se păstra tóte instrumentele după un inventar în dublu subscris de el, şi contra-semnat de secondarul secţieĭ, din care unul se va păstra în dulapul insrumentelor.

d). El va deprinde treptat pe secondariĭ sĕĭ la esecutarea operaţiunilor şi va anunţa pe mediciĭ din spital de ora efectuăreĭ operaţiunilor celor maĭ grele.

Aceste regule se vor aplica prin analogie şi la spitalele şi ospiciile filiate.

Art. 28. Medicul primar va îngriji ca secondarul sĕŭ să îndeplinéscă tóte îndatoririle ce'l privesc pentru aducerea şi distribuirea medicamentelor la orele şi după regulele prescrise. va surveghia ca medicamentele să fie date bolnavilor în cualitatea şi cuantitatea ordonată prin recepte, şi va controla tot-d'auna registrul receptelor după regulile stabilite.

Art. 29. Primarul secţieĭ va îngriji a se ţinea în bună stare şi în curent registrul bolnavilor intraţĭ şi eşiţĭ, va dispune a se ţinea un diar lămurit despre casurile carĭ probabilminte ar putea deveni obiectul uneĭ cercetărĭ judecătorescĭ. Va observa şi subscrie biletul şi fóia observaţiunilor de la capul bolnavilor, raporturile şi tóte lucrările atingĕtóre de serviciul secţieĭ şi va esecuta espediarea acelor lucrărĭ. El va priveghia a se menţinea în bună stare şi curăţenie, vasele, lengeria şĭ tóte obiectele puse în serviciul secţieĭ, va ordona şi va insista a se face curăţirea, aerisirea, încăldirea şi luminarea cuvenită prin camerile bolnavilor, prin coridóre şi prin latrine, şi va avea dreptul de a visita, feredeele, bucătăria şi spălătoria, spre a se încredinţa dacă serviciul este bine îndeplinit. Observând vre o abatere el va regula îndreptarea eĭ, şi va raporta imediat Epitropieĭ.

Art. 30. Medicul primar va participa ca membru în tóte comisiunile în carĭ va fi numit de Epitropie pentru facerea inventarelor farmacieĭ, pentru controlărĭ şi informaţiunĭ de tot felul şi pentru deosebitele lucrărĭ relative la serviciul medical.

El va face după mórtea fie-căruĭ bolnav care a zăcut în secţia sa, o declaraţiune către oficerul stăreĭ civile după regulile prescrise de lege.

Art. 31. Medicul primar va însciinţa imediat pe Epitropia generală, iar aceĭ de la spitalele şi ospiciile filiale pe Epitropia locală, despre casurile în carĭ după lege este a se face vre-o constatare medico-legală spre a se putea încunosciinţa pe autoritatea competentă. El va anunţa la moment Epitropieĭ casurile de hydrophobie, de bóle mintale şi alte afecţiunĭ contagióse spre a se putea lua din timp măsurile cuvenite.

Art. 32. Medicul primar care în serviciul sĕŭ în casurile de maĭ sus se va arăta negligent fără motive legale bine constatate, va fi responsabil de abaterile sale înaintea Epitropieĭ generale.

Art. 33. Medicul primar va face să se esecute de secondariĭ sĕĭ autopsiile orĭ când s'ar cere pentru verificarea diagnosticuluĭ saŭ pentru adunarea de observaţiunĭ medicale şi va face a se înscrie în fóia de observaţiunĭ tóte lesiunile anatomo-patologice.

Art. 34. Medicul primar va indica secondaruluĭ sĕŭ casurile cele maĭ importante pentru carĭ trebue a se lua observaţiunile complecte

Art. 35. Medicul primar este dator a veghia de a se elibera pe bolnaviĭ din secţia sa îndată după însănătoşare.

Art. 36. Pentru bolnaviĭ carĭ vor sta în cura secţiuneĭ treĭ lunĭ fără a se însănătoşa, medicul primar va consulta cu un alt coleg dacă bolnavul maĭ póte rămâne în căutarea secţiuneĭ pentru un timp maĭ îndelungat,

care este în acest cas tratamentul a se adopta pentru acel bolnav, saŭ dacă bolnavul trebue a fi considerat ca incurabil şi esclus din spital.

Dacă în urma consultuluĭ s'ar menţine pe bolnav în spital, şi cu tóte aceste după un noŭ interval maximum de treĭ lunĭ bolnavul nu se va însănătoşa şi se va declara incurabil, şi dacă nu va fi cu putinţă a se aşeda pe acel bolnav în alte stabilimente specialmente destinate pentru morbul de care suferǎ, atuncĭ medicul primar va refera Epitropieĭ, spre a lua mĕsurile cuvenite pentru reintegrarea bolnavuluĭ la domiciliul luĭ.

Art. 37. Medicul primar va preveghia prin medicul de gardă ca visitarea bolnavilor de către rude saŭ alte persóne private să se facă numaĭ în dilele şi la orele destinate.

El va da ordine stricte a se opri cu desăvârşire aducerea, din afară, de bĕuturĭ, medicamente, obiecte de nutriment saŭ orĭ-ce alte obiecte prin camerile bolnavilor saŭ ale gardienilor, afară de acele esaminate, şi anume tolerate de medicul secondar, saŭ de medicul de gardă.

El va controla ca eşirea convalescenţilor saŭ a gardienilor din spital să nu se pótă efectua fără bilete de permisiune, eliberate de medicul secondar în fie-care cas special.

Art. 38. Mediciĭ primarĭ vor putea face observaţiunile lor bolnavilor carĭ s'ar purta într'un mod necuviincios şi în cas de recidivă, eĭ le vor putea aplica pedepse uşóre prin oprirea de a fi visitaţĭ de rude saŭ de amicĭ şi prin punerea la dietă. Dacă şi după aceste bolnavul ar rĕmâne incorigibil, el va fi expulsat imediat referând casul Epitropieĭ.

Art. 39. Medicul primar va priveghia ca bolnaviĭ din secţia sa să fie trataţĭ cu îngrijire şi cu multă umanitate, va ordona ca bolnaviĭ să fie spelaţĭ, tunşĭ, bărbieriţĭ în tot-d'auna şi nu va permite nimăruĭ a ocupa pe bolnavĭ cu lucrările secţieĭ, saŭ a'ĭ supăra întru cât de puţin.

El va îngriji a se da ajutorul spiritual bolnavilor cuprinşĭ de bóle grave conform regulilor stabilite la titlul II din acest regulament, şi va învoi preotuluĭ de serviciŭ saŭ acelor carĭ vor fi chemaţĭ a veni lângă bolnav spre a'ĭ da mângăerea sufletéscă, şi a îndeplini în orĭ-care moment datoriile religióse.

Art. 40. Medicul primar va face prin concursul inferiorilor secţieĭ a se menţinea prin camerile bolnavilor linistea cea maĭ absolută şi apoĭ cu desăvârşire intrarea copiilor prin secţiile şi coridórele spitaluluĭ.

Art. 41. Medicul primar nu va putea elibera vre un act testimonial pentru bolnaviĭ carĭ aŭ zăcut saŭ se află zăcênd în secţia sa, fără învoirea Epitropieĭ.

Art. 42. Medicul primar va fi cu luare aminte a nu se face cheltuelĭ zadarnice în detrimentul caseĭ spitalelor, observând tótă economia posibilă.

El va observa la ordonarea medicamentelor saŭ a nutrimentuluĭ, a se păzi regulile stabilite prin instrucţiunile date de Epitropia generală.

El nu va îngădui a se scóte medicamentele saŭ nutrimentul din secţie şi va controla esacta distribuţiune a medicamentelor şi nutrimentuluĭ la bolnavĭ pentru carĭ eraŭ destinate.

El va priveghea a nu se face o rea întrebuinţare cu materialul destinat pentru secţia sa, şi cu obiectele şi ustensilele cuprinse în inventariul secţiuneĭ, observând ca aceste obiecte şi ustensile să fie bine întreţinute şi bine conservate.

Art. 43. La finele fie-căreĭ lunĭ, precum şi la finele fie-căruĭ an, medicul primar respectiv va controla, subscrie şi trimete Epitropieĭ generale prin preşedintele colegiuluĭ medical, pentru stabilimentele din Iaşĭ, şi prin Epitropiile locale pentru cele-l'alte stabilimente, un raport statistic în dublu esemplar despre mişcarea bolnavilor din secţiunea sa; acest raport va fi elaborat de medicul secondar respectiv.

Pe lângă raportul statistic, la finele anuluĭ, medicul primar va maĭ trimite Epitropieĭ generale un raport sciinţific elaborat cu concursul secondaruluĭ sĕŭ asupra caracteruluĭ bólelor, tratamentuluĭ lor, operaţiunilor făcute, cum şi observaţiunile exacte a bólelor celor maĭ interesante, observate în cursul anuluĭ în secţiunea sa.

Art. 44. Medicul primar, la cas de o scurtă absenţă, va fi suplinit de secondarul sĕŭ. La cas de vacanţă a postuluĭ, Epitropia va regula ce va crede de cuviinţă.

Art. 45. Mediciĭ primarĭ vor putea obţine congediŭ de 30 dile în totul în cursul unuĭ an, fiind obligaţĭ a cere aceste congediĭ de la Epitropie şi propunênd pe locoţiitoriĭ lor pe a lor respundere.

Art. 46. Medicul primar va putea da congediŭ pentru 3 dile secondaruluĭ sĕŭ, acesta lăsându-ĭ un locoţiitor, şi a încunosciinţa pe Epitropie despre congediul acordat. Orĭ-ce congediŭ care va trece peste treĭ dile nu va putea fi acordat dacă nu va fi cerut şi obţinut de la Epitropia generală.

Art. 47. Medicul primar esercită autoritate complectă în secţiunea încredinţată administraţieĭ sale, el va fi ascultat şi respectat de secondarul sĕŭ şi de subalterniĭ secţiuneĭ sale. La cas de abatere în serviciŭ din partea mediculuĭ secondar saŭ subalternilor secţiuneĭ, primarul le va face remustrările sale verbal saŭ prin înscris. Intêmplându-se recedive, el va raporta faptul Epitropieĭ, care

singură este în drept a inflige alte penalităţi ce va crede de cuviinţă.

Art. 48. Pe lângă atribuţiunile de mai sus, medicii primari ai spitalelor şi ai ospiciелor se vor conforma cu instrucţiunile speciale prescrise pentru aceste institute.

Art. 49. Regulile prescrise mai sus sunt aplicabile întocmai pentru medicii primari din tóte spitalele şi ospiciile aflate sub administraţia Epitropiei generale a casei sfântului Spiridon.

Pe lângă aceste regule, medicii primari ai ospiciilor de alienaţi, de infirmi şi de copii părăsiţi, vor observa tóte regulamentele şi instrucţiunile speciale relativ la aceste stabilimente.

Art. 50. Medicul primar care nu va îndeplini cu esactitate regulele prescrise mai sus, va fi supus următórelor penalităţi: pentru întâia abatere i se va face observaţiune în scris de către Epitropia generală; pentru doua abatere îndeplinită în acelaşi an, el va fi amendat cu a treia parte din salariul lunar ce primesce pentru funcţiunea sa; pentru a treia abatere întêmplată în acelaşi an, el va fi amendat cu întregul salar pe o lună; pentru a patra abatere întêmplată în acelaş an, el va putea chiar să fie destituit din funcţiune.

Art. 51. Medicul primar care 'şi va îndeplini cu regularitate serviciul sĕŭ, va fi remunerat cu o gradaţiune proporţională ce va cresce din 5 în 5 ani, şi care va fi regulată de onorabila Epitropie.

Medicii primari nu pot fi transferaţi de la o secţiune la alta fără a fi trecut concursul deschis pentru acea secţiune

SECŢIA II a.

Atribuţiunele medicilor secondari.

Art. 52. Medicii secondari fiind subordonaţi Epitropiei generale şi medicilor primari respectivi, ei datoresc acestora nemijlocita ascultare în tot ce privesce serviciul medical al secţiunei la care funcţionézǎ.

Art. 53. Atribuţiunile şi îndatoririle medicilor secondari, sunt cele prescrise prin presentul capitul.

§ 1. El va face visită dilnică împreună cu primarul sĕŭ şi a'i da lămuririle cuvenite despre starea fie-căruĭ bolnav şi despre tot ce s'aŭ petrecut în secţiunea sa de la cea din urmă visită a primarului sĕŭ.

§ 2. Deosebit de acésta, el va merge în secţiunea respectivă ori când va cere trebuinţa, spre a revedea pe bolnavii cari 'i sunt specialmente încredinţaţi, şi a se informa în tot-d'a-una dacă serviciele se esecută strict şi după instrucţii.

§ 3. El va asculta cu luare aminte ordonanţele primarului sĕŭ şi 'l va înscinţa de îndată la cas când starea ar reclama vre o modificaţiune la acele ordonate.

§ 4. El va merge în camerile bolnavilor ori când va fi chemat, spre a regula cele de cuviinţă pentru bolnavii noi intraţi, şi la împrejurări grave şi îndoelnice va avisa imediat pe medicul primar spre a regula casul.

§ 5. Deosebit de visitele ordinare, el va visita secţiunea şi în timpuri nehotărite, spre a se încredinţa dacă bolnavii şi servitorii sunt la posturile lor, dacă 'şi îndeplinesc îndatoririle, şi dacă nu s'aŭ comis vre o faptă necuviinciósă.

§ 6. El va priveghea ca medicamentele şi bucatele să se împartă la bolnavi la orele şi după regulile prescrise, va gusta însuşi mai înainte de împărţire nutrimentul bolnavilor, şi se va încredinţa dacă medicamentele sunt în cuantitate şi cualitate după ordonanţă, şi la cas când ar constata că cele aduse n'aŭ fost după ordonanţe, va cere prepararea altor medicamente înscinţând pe primarul sĕŭ.

§ 7. El va trata pe bolnavi cu blândeţe şi umanitate, şi va obliga sub a sa respundere pe infirmierii secţiei sale a se purta cu bolnavii cu cea mai mare umanitate, menţinênd în secţii liniştea cea mai perfectă.

§ 8. El va păstra secretul profesional vis-a-vis de particulari.

§ 9. El va ordona a încunosciinţa din timp util pe spiritualul respectiv despre bolnavii în pericol saŭ acei apropiaţi de mórte, spre a le da ajutórele prescrise de religiune.

§ 10. El va îndeplini la rêndul sĕŭ serviciul de gardă în întregul spital, conform instrucţiunelor relative la acel serviciŭ.

Art. 54. Medicul secondar va administra însuşi bolnavilor acele remedii eroice ce'i va recomanda primarul sĕŭ, şi va invita pe personalul inferior cum să administreze pe cele-l'alte remedii

El va arĕta infirmierilor secţiunei la care funcţionézǎ, tot ce se atinge de serviciul lor; şi va ordona curăţirea, aerisirea, luminarisirea, şi încăldirea camerilor bolnavilor, a coridórelor şi a retiradelor.

Art. 55. Medicul secondar va priveghea ca lengeria, vasele pentru nutriment şi tote instrumentele şi obiectele secţiei sale să se păstreze în starea cea mai bună, şi va păstra anume un inventar făcut şi subscris de el pentru totă zestrea secţiunei pentru care este rĕspundĕtor.

Art. 56. Medicul secondar, şi în lipsa lui medicul de gardă, nu va îngădui prin secţii şi camerile bolnavilor, a se introduce din afară, bĕuturi, mâncări, medicamente, saŭ alte obiecte afară de acele esaminate şi anume tolerate de el, şi va opri cu totul umblarea prin camerile bolnavilor a copiilor şi

a altor persóne străine, observând ca visitarea bolnavilor de rude şi cunoscuţĭ, să se facă numaĭ în ḑilele, de la orele prescrise prin instrucţiĭ.

Art. 57. Medicul secondar va putea permite, în casurĭ importante, eşirea convalescenţilor şi infirmierilor din spital pentru un timp determinat anume arĕtat prin biletul de învoire, eliberat de el; asemenea el va putea permite în casurĭ esceptionale, comunicarea bolnavilor cu rudele lor saŭ alte persóne şi în alte timpurĭ ale sĕptĕmâneĭ. El va putea face observările sale bolnavilor carĭ vor comite necuviinţĭ, şi la casurĭ grave, va avisa pe medicul primar spre a lua disposiţiĭ pentru reprimarea necuviinţelor.

Art. 58. Serviciul inferior şi poliţia secţieĭ fiind încredinţată personalmente medicului secondar, el păstrézä deplina autoritate în secţia sa, reprimă, exclude provisoriŭ pe infirmieriĭ nesubordonaţĭ saŭ cu conduita rea, privegheză asupra moralităţiĭ infirmierilor secţieĭ, primesce orĭ-ce cererĭ şi tânguirĭ din partea lor, şi le reguléză în competenţa sa.

El nu va putea întrebuinţa personalul inferior al secţiuneĭ sale, de cât numaĭ în serviciul prescris prin regulamentele şi instrucţiunile relative la acel serviciŭ.

Art. 59. Medicul secondar va îngriji de tóte necesităţile secţieĭ să fie îndestulate, avênd dreptul a cere de la Epitropie tóte obiectele trebuitóre serviciuluĭ. El va justifica totd'a-una lipsa, stricarea saŭ usarea acelor obiecte şi va înscrie în registrul respectiv obiectele adăugite şi acele scóse din serviciŭ.

Art. 60. Medicul secondar nu se va absenta din spital maĭ înainte de îndeplinirea celor ordonate de primarul sĕŭ, şi a tuturor îndatoririlor prescrise prin instrucţiunĭ; la eşirea sa din secţiune, el va informa pe medicul de gardă despre casurile carĭ pot reclama presenţa mediculuĭ şi un ajutor maĭ osebit.

Art. 61. In lipsa mediculuĭ primar de la serviciŭ, medicul secondar îndeplinesce tóte funcţiunile acestuia până la reîntórcerea sa, fiind obligat ca la împlinirea de treĭ ḑile a absenţeĭ mediculuĭ primar să înscünţeze pe Epitropie.

Dacă medicul primar va lăsa suplinitor pe un alt coleg dependinte de Casa sf. Spiridon cu autorisarea Epitropieĭ, medicul secondar va îndeplini serviciile sale pe lângă suplinitorul medic, după prescripţiunile stabilite prin instrucţiunile de faţă.

Art. 62. Medicul secondar va putea obţine de la medicul primar un congediŭ, dacă acesta se va însărcina a conduce funcţiunile secondaruluĭ sĕŭ. Congediile pentru un timp maĭ îndelungat se pot obţine numaĭ de la Epitropie, cerêndu-se în forma prescrisă la art. 45 şi 46 din regulamentul de faţă pentru mediciĭ primarĭ. Aceste congediĭ nu pot fi acordate pe maĭ mult de 30 ḑile pe an.

Art. 63. Neînţelegerile ce s'ar ivi între medicul primar şi medicul secondar în serviciŭ, saŭ dintre mediciĭ secondarĭ, din causa serviciuluĭ, se vor resolvi numaĭ de Epitropie, care va asculta pe ambele părţĭ, şi va emite hotărîrea sa.

Art. 64. Medicul secondar va ţine registrul bolnavilor secţiuneĭ, intraţĭ, eşiţĭ şi morţĭ cu lămurire de etatea lor, religiunea, naţionalitatea, profesiunea, locul nasceriĭ, natura bóleĭ, timpul intrăreĭ, al eşireĭ saŭ al morţeĭ.

El va face descrierea decursuluĭ bóleĭ la bolnaviĭ trataţĭ în secţiune, cu descrierea afecţiunilor şi a lesiunilor ce s'ar descoperi la esaminările făcute. El va scrie caetul ordonanţelor medicale, va pregăti lista nutrimentuluĭ după ordonanţa primaruluĭ sĕŭ, şi o va trimete, îndată după terminarea visiteĭ, iconomuluĭ respectiv spre a regula pregătirea bucatelor. El va îndeplini în general lucrările privitóre la secţiunea în care funcţionéză.

Art. 65. Medicul secondar va pregăti şi prelucra, la finele fie-căreĭ lunĭ, şi la finele fie-căruĭ an, un raport statistic în dublu exemplar, pe care îl va încredinţa primaruluĭ secţiuneĭ spre observare şi înaintare către Epitropie.

Art. 66. Medicul secondar va pregăti şi va trimete în fie-care ḑi Epitropieĭ raportul de mişcarea bolnavilor, el va comunica în fie-care ḑi, secţieĭ primireĭ, lămurire înscris de paturile vacante în secţia sa.

Art. 67. Mediciĭ secondarĭ vor face tratamentul bolnavilor conform sistemuluĭ ce se va adopta de mediciĭ primarĭ, eĭ nu vor putea schimba ordonanţele primaruluĭ, de cât numaĭ în casurĭ de neapărată trebuinţă, fiind obligaţĭ atunceĭ a refera medicilor primarĭ respectivĭ, despre acésta la cea întâĭ visită.

Art. 68. Medicul secondar şi, în lipsa sa, medicul de gardă, va face constatarea morţeĭ, şi nu va permite scóterea cadavruluĭ din cameră de cât numaĭ după trecere de treĭ ore de la mórte, dând ordine severe ca cadavrul să fie acoperit şi transportat cu luare aminte şi respect la camera morţilor, şi punându-ĭ la o mână ţidulă în care va arăta: numele defunctuluĭ şi patul în care a zăcut, ordonând aplicarea soneteĭ electrice.

Art. 69. Pe lângă obligaţiunile arătate maĭ sus, mediciĭ secondarĭ de la secţia chirurgică vor fi datorĭ:

a). Să asiste pe medicul primar respectiv la operaţiunile carĭ el va esecuta în spital.

b). Să esecute cu învoirea primaruluĭ res-

pectiv operațiunile cari n'ar presenta vre-o gravitate.

c). La casurĭ de urgență absolută și când primarul n'ar putea fi însciințat la timp, să facă la bolnaviĭ noĭ sosițĭ, chiar și cele alte operațiunĭ cerute de urgență, consultându-se în asemenea cazurĭ cu colegiĭ lor.

d). Să esecute eĭ înșușĭ pansamentele cele grele și să priveghieze pe servitorĭ saŭ pe elevĭ la facerea celor maĭ ușóre.

e). Să păstreze în bună stare tóte instrumentele, bandagele și mașinele ce li s'aŭ încredințat pentru trebuințele secțiunei.

Art. 70. Mediciĭ secondarĭ sunt obligațĭ a face autopsiile recomandate de primarĭ la cadavrele morților din secțiunea lor; eĭ vor face descrierea microscopică.

Piesele importante găsite pe cadavre le vor depune la museul patologic.

Art. 71. In cas când medicul primar nu ar veni la visită până la un cuart de oră, după ora prescrisă pentru începerea visiteĭ sale, atuncĭ medicul secondar va începe visita singur, conform regulilor stabilite, și va avisa pe medicul primar despre ordonanțele date, și despre lucrările săvârșite de el în lipsa sa.

Art. 72. In cas de bólă saŭ de vr'o altă împrejurare care ar împedeca pe medicul secondar de a lua parte la serviciul secțieĭ, el va însciința imediat pe primarul sĕŭ spre a regula aprobarea aceleĭ absențe, și a îndeplini funcțiunea sa pe cât timp el va lipsi de la post.

Art. 73. Medicul secondar nu va îngădui a se primi în secție bolnavĭ îmbrăcațĭ cu straile lor propriĭ; asemenea el nu va permite priimirea bolnavuluĭ maĭ înainte de a fi spĕlat la feredeul spitaluluĭ, tuns și bărbierit după regulă.

Art. 74. Dacă din întâmplare ar afla la bolnavul priimit în secție, banĭ saŭ alte obiecte carĭ nu s'aŭ declarat și poprit la cancelaria biurouluĭ priimireĭ, tóte acele obiecte cu anume declarație le va încredința funcționaruluĭ de la biuroul priimireĭ, însărcinat cu priimirea bolnavuluĭ, spre maĭ departe lucrare.

Art. 75. Funcțiunile de medic secondar în vre unul din spitalele din Iașĭ sunt incompatibile cu funcțiunile carĭ ar necesita absentarea medicululĭ din oraș.

Art. 76. Medicul secondar care va contraveni regulelor prescrise maĭ sus și acele prescrise la secția III, capitol II, despre serviciul de gardă și de inspecțiune, va fi supus următórelor penalitățĭ: Pentru I-a abatere 'i se va face observațiune înscris de Epitropie; pentru a doua abatere întâmplată în acelaș an, va putea fi amendat cu a treia parte din salarĭul ce priimesce pe lună, pentru a treia abatere întâmplată în acelaș an, el va putea fi amendat cu întreg salariul ce 'l priimesce pe lună; pentru a patra abatere întâmplată în acel an, el va putea chiar fi destituit din funcțiune.

Art. 77. Regulile stabilite maĭ sus se vor aplica întocmaĭ pentru mediciĭ secondarĭ din tóte spitalele și ospiciile aflate sub administrarea Epitropieĭ generale a Caseĭ sf. Spiridon.

SECȚIA III-a

Atribuțiunile medicilor de gardă și inspecțiune.

Art. 78. In fie-care spital saŭ ospiciŭ unde se află în serviciŭ maĭ mulțĭ medicĭ primarĭ și secondarĭ, serviciul de gardă și de inspecțiune, se va îndeplini de mediciĭ secondarĭ, fie-care la rândul luĭ, după regularea ce se va face pe fie-care lună de președintele colegiuluĭ medical.

Asemenea unde va fi un medic primar și un medic secondar, serviciul de gardă și de inspecțiune se va face de medicul secondar, în înțelegere cu medicul primar, și în marginile prescrise prin instrucțiunĭ.

Art. 79. Medicul de gardă în spitalele unde se află maĭ mulțĭ medicĭ secondarĭ, va îndeplini următórele îndatoririĭ.

a). El se va afla gata în orĭ-care timp de di saŭ nópte a da adjutorul cerut bolnavilor de prin secțiile spitaluluĭ și a menținea ordinea în tóte serviciile timp de 24 ore.

b). El va visita adese orĭ, chiar și nóptea, salele bolnavilor spre a regula cele necesare pentru persónele noŭ sosite, saŭ carĭ ar avea trebuință de ajutorul medical, și pentru a observa dacă se păzesc regulile prescrise.

c). El va primi pe bolnaviĭ carĭ se vor aduce în timpul gardeĭ sale, și va face a se înscrie în registrele respective, conform regulelor prescrise pentru serviciul de recepțiune; el va ordona a se spĕla, curăți și îmbrăca în hainele spitaluluĭ pe bolnavul primit, a se aședa hainele bolnavuluĭ la garderoba spitaluluĭ, iar pentru baniĭ și obiectele de valóre aflate la el, se va conforma art. 74. El va putea, în cazuĭ urgente, a elibera pe bolnaviĭ ce ar cere eșirea lor din spital.

d). Indată după eșirea sa din serviciul de gardă, el va raporta medicilor primarĭ respectivĭ despre persónele carĭ le-aŭ primit saŭ eliberat în timpul serviciuluĭ sĕŭ, cum și Epitropieĭ despre tóte desordinile de óre-care gravitate ce va constata în spital.

e). El va priveghia ca aparatele și instrumentele de ajutor pentru casurĭ extra-ordinare, să se țină de-a-pururea în bună stare și curățenie.

f). Medicul de gardă va da tóte ajutórele cerute de bolnavĭ în casurĭ grave, și refera la

visita de diminéță medicului primar respectiv, despre aceea ce s'aŭ petrecut în timpul gardeĭ sale.

g). Pe lângă îndatoririle de maĭ sus, medicul de gardă va fi dator a inspecta bucătăria, băile și chiar farmacia, făcênd poliție în tot cuprinsul spitaluluĭ.

Art. 80. Serviciul de gardă și de inspecțiune, se va face pe rând de către mediciĭ secondarĭ; numele secondaruluĭ de gardă se va afișa la ușa biurouluĭ de recepțiune, serviciul de gardă va dura 24 ore; el va începe la 12 ore din di, și va conteni a-doua di tot la acel timp, când atuncea medicul de gardă va fi inlocuit prin un alt medic secondar, căruia 'i se va preda serviciul.

Art. 81. In cas de bólă saŭ alte împrejurărĭ grave medicul de gardă va putea fi înlocuit în timpul serviciuluĭ sĕŭ cu învoirea președinteluĭ colegiuluĭ medical prin un alt medic secondar, însă pe a sa rĕspundere; acéstă suplinire se va afișa la ușa biurouluĭ de recepțiune.

Art. 82. In spitalele și ospiciile unde se află numaĭ un singur medic, el va fi dispensat de serviciul de gardă și de inspecțiune, și va îndeplini numaĭ îndatoririle ce 'i se impun prin instrucțiunile relative la mediciĭ primarĭ și secondarĭ.

SECȚIA IV.

Atribuțiunile medicilor însărcinațĭ cu priimirea bolnavilor în spitale și ospiciĭ.

Art. 83. In spitalele și ospiciile unde serviciul medical este împărțit în două saŭ maĭ multe-secțiunĭ, serviciul de recepțiune se va face de un medic primar cu ajutorul unuĭ medic secondar din diferite secțiunĭ anume destinate pentru priimire. La stabilimentele unde va fi în serviciŭ numaĭ un medic primar și un secondar, recepțiunea bolnavilor se va face de medicul primar, conform regulelor stabilite prin instrucțiunile presente.

Art. 84. Priimirea bolnavilor se va face în tóte dilele de la 8 până la 10 ore diminéța, iar persónele carĭ vor fi cuprinse de bóle grave se vor primi în orĭ-ce oră a dileĭ saŭ a nopțeĭ de medicul de gardă.

Art. 85. Sunt admișĭ a se trata în spitale și ospiciĭ :

1). Moribundiĭ lipsițĭ de tot felul de adăpost.

2). Contusiile grave și rănițiĭ prin verĭ-un accident

3). Detunațiĭ, înecațiĭ, turbațiĭ și strengulațiĭ.

4). Orfaniĭ și vagabondiĭ bolnavĭ.

5). Aceĭ cuprinșĭ de bóle interne grave saŭ de bóle chirurgicale și lipsițĭ de mijlóce.

6). Bolnaviĭ trimișĭ de autoritățile statuluĭ, de autoritățile județene și comunale saŭ de către particularĭ, toțĭ aceștia conform angajamentelor esistente cu administrațiile spitalicescĭ pentru curarisirea lor

7). Bolnaviĭ recomandațĭ de către persónele carĭ'șĭ aŭ reservat acest drept la facerea vre uneĭ donațiunĭ în favórea spitaluluĭ.

8). Aceĭ cuprinșĭ de bóle sifilitice în locurile unde nu sunt spitale propriĭ pentru curarisirea lor și carĭ ar fi lipsițĭ de mijlóce.

Bolnaviĭ însemnațĭ la alin 1, 2 și 3 din art precedent se vor primi cu preferință, fără deosebire și fără considerațiune către mijlócele de carĭ ar putea dispune, chiar dacă nu s'ar găsi paturĭ vacante.

Art. 86. Nu se vor primi în spitale și ospiciĭ :

a). Bolnaviĭ de ciumă, holeră, anghină difterică, variola saŭ alte afecțiunĭ contagióse pe carĭ colegiul medical le-ar declara periculóse pentru siguranța institutuluĭ.

b). Bolnaviĭ incurabilĭ.

c). Infirmiĭ și alienațiĭ carĭ se cuvine a fi aședațĭ în stabilimentele speciale respective.

d). Membriĭ diferitelor comunitățĭ carĭ dispun de vre-un spital în acea localitate. Totușĭ aceste persóne vor fi primite când bóla lor ar reclama vre o operațiune chirurgicală.

Art. 87. Presentându-se la biuroul de recepțiune maĭ mulțĭ bolnavĭ, și nefiind locurĭ pentru toțĭ, se vor preferi :

a). Bolnaviĭ cuprinșĭ de afecțiunĭ acute periculóse.

b). Bolnaviĭ a căror bólă necesitéză vre o operațiune chirurgicală urgentă

c). Morbosiĭ carĭ vinŭ din locurĭ depărtate, și nu aŭ vre un sprijin saŭ mijlóce de locuire

Art. 88. Bolnaviĭ carĭ vor suferi de bóle ușóre vor căpăta gratuitamente consultațiunea medicală și remediile necesare de la mediciĭ biurouluĭ de recepțiune spre a se curarisi la locuința lor.

Art. 89. Medicul primar, însărcinat cu priimirea bolnavilor, este obligat a se presenta la biuroul de recepțiune la orele destinate; el va esamina fără osebire cu blândețe și luare aminte pe toțĭ bolnaviĭ venițĭ; va face primirea lor după numĕrul paturilor vacante și conform instrucțiunilor presente.

El va regula, ca funcționarul de la biuroul priimireĭ se înscrie imediat, în registrul general al biurouluĭ de primire, pe fie-care bolnav admis.

Registrul de primirea bolnavilor va fi împărțit în rubricĭ prin carĭ se va arăta : data priimireĭ bolnavilor, numele și pronumele lor, domiciliul, etatea, profesiunea, religiunea, starea sa civilă, bóla de care sufere, timpul de când a început acea bólă, numele persóneĭ saŭ al autoritățeĭ care 'l a recomandat.

Se va păstra, în registrul general al primirei, o rubrică specială în care se va înscrie la timp data eșirei bolnavului din spital, a transferărei sau a morței luĭ. El va ordona a se elibera pentru fie-care bolnav trecut în registrul de primire un bilet de intrare care va cuprinde:

a). Numĕrul curent cu care s'a înscris în registrul general de primire.

b). Numele și pronumele bolnavuluĭ.

c). Baniĭ, obiectele și hârtiile de valóre, straĭle și orĭ-ce alte obiecte aflate la bolnav.

d). Secția și camera unde s'a regulat a se curarisi.

Biletul va fi sub-scris de medicul primar al biurouluĭ de recepțiune saŭ, în lipsă, de medicul secondar de serviciŭ.

După îndeplinirea acestor regule, medicul primar va ordona ca bolnavul să fie spălat, curățit și îmbrăcat în hainele spitaluluĭ, și apoĭ transportat împreună cu biletul de primire la secția unde este recomandat spre a se regula așeḑarea luĭ în patul de zăcere de către medicul secondar al aceleĭ secțiĭ, conform instrucțiunilor relative la serviciul sĕŭ.

Art. 90. Medicul primar va ordona ca straile, baniĭ, obiectele și hârtiile de valóre și orĭ-ce alte obiecte ale bolnavuluĭ, trecute în biletul de primire, să se înregistreze imediat și în registrul respectiv al biurouluĭ de primire, încredințându-se straile și obiectele fără valóre, funcționaruluĭ însărcinat cu păstrarea lor, spre a le așeḑa la camera destinată pentru ele, iar baniĭ, hârtiile și obiectele de valóre aflate la bolnav, carĭ de asemenea vor fi trecute în registru de primire, le va înainta onor. Epitropiĭ care va regula păstrarea lor în casieria generală până la eșirea bolnavuluĭ.

Art. 91. Medicul primar este obligat a restitui bolnavuluĭ vindecat, prin cunoscința mediculuĭ secondar al secțieĭ în care s'a aflat zăcând, saŭ a mediculuĭ de gardă, straele, baniĭ, obiectele și hârtiile de valóre, și tote cele-l-alte obiecte găsite la el după biletul și registrul de primire, și a face sub a sa răspundere de a se iscăli în registrul respectiv primirea lor de cel în drept.

El va regula ca, îndată după trecerea din viață a vre-unuĭ bolnav care s'a aflat în cura spitaluluĭ, să însciințeze pe Epitropie, arătând ce anume baniĭ, obiecte și hârtiĭ de valóre, strae saŭ alte obiecte aŭ rĕmas de la defunct, spre a se regula cele necesare; el nu va putea elibera sub nicĭ un cuvînt lucrurile bolnavuluĭ trecut din viață, rudelor sale saŭ altor persóne, fără învoirea înscrisă a Epitropieĭ.

El va obliga pe fucționarul însărcinat cu păstrarea hainelor bolnavilor a-șĭ îndeplini serviciul cu esactitate și a se afla present tot-d'a-una la orele de recepțiune; va priveghia ca hainele bolnavilor puse spre păstrare la garderobă să fie tot-d'a-una aerisite și bine conservate; el va îngriji ca hainele bolnavilor cu afecțiunĭ molipsitóre să fie deosebite și păstrate la o parte, după ce maĭ întâiŭ vor fi curățite.

Art. 92. Medicul primar al biurouluĭ de recepțiune va avea un numĕr de paturĭ neocupate, pentru casurĭ grave neprevĕḑute.

Art. 93. In stabilimentele de alienațĭ, de infirmi, și de prunciĭ părăsițĭ, primirea se va face de mediciĭ primarĭ aĭ acelor așeḑăminte, conform instrucțiunilor speciale.

Art. 94. Medicul secondar al biurouluĭ primireĭ este obligat a asista tot-d'a-una la recepțiunea bolnavilor; el va ajuta pe medicul primar în lucrările recepțiuneĭ, va face însușĭ recepțiunea bolnavilor în absența primaruluĭ, îndeplinind pe lângă regulile ce 'ĭ se impun prin instrucțiunile relative la serviciul sĕŭ, și regulile prescrise pentru serviciul de recepțiune.

Art. 95. Medicul secondar al secțieĭ primireĭ este obligat a asista tot-d'a-una la recepțiunea bolnavilor; el va ajuta pe medicul primar în lucrările recepțiuneĭ, va ținea registrul general al primireĭ bolnavilor și registrul hainelor, obiectelor și banilor după biletul de primire și, în absența primaruluĭ sĕŭ, va face însușĭ recepțiunea bolnavilor, îndeplinind pe lângă regulele ce 'ĭ se impune prin instrucțiunile relative la serviciul sĕŭ, și regulele prescrise prin serviciul de recepțiune.

SECȚIA V-a.

Serviciul custoḑilor, infirmierilor și gardienilor.

Art. 96. Infirmieriĭ și infirmierele, custodiĭ și custodele, gardieniĭ și gardienele, angajațĭ în serviciul spitalelor și ospiciilor Caseĭ sfântuluĭ Spiridon, datoresc respect și cea maĭ absolută ascultare medicilor respectivĭ, în tot ce privesce serviciul spitalicesc.

Eĭ vor îndeplini cu esactitate și bună-voință următórele îndatorirĭ:

1). Vor asista tot-d'a-una la visitele medicilor spre a le da lămuririle cerute și a primi ordinele lor.

2). Vor împărți bolnavilor slabĭ, sub ordinele și privigherea medicilor respectivĭ, medicamentele aduse de la farmacie, se vor îngriji ca suferindiĭ în putere să le ia singurĭ la timpul hotărît.

3). Vor priveghea să nu intre persóne străine prin camerile bolnavilor în timpul oprit, și nu vor îngădui sub nicĭ un cuvînt a se introduce de afară prin secțiile spitaluluĭ obiecte de mâncare saŭ de bĕutură, medicamente saŭ alte obiecte carĭ n'ar fi fost maĭ

înainte esaminate, şi anume tolerate de medicul respectiv. Eĭ vor insciința tot-d'auna pe medic când s'ar ivi vr'o opunere din partea cul-va, saŭ când s'ar întêmpla vr'o neregularitate prin secțiĭ saŭ prin camerile bolnavilor.

4). Vor ținea în cea maĭ mare curățenie camerile bolnavilor, odăile de retragere şi coridoarele secțiuneĭ, precum şi mobilierul din ele, şi vor priveghea ca bolnaviĭ să păzéscă curățenia prescrisă.

5). Vor îngriji ca paturile din camerile secțiuneĭ lor să se afle în bună regulă, mindirele să fie reînoite şi paele schimbate tot-d'auna; vor primi de la garderoba spitaluluĭ prin persóna anume însărcinata pentru acésta şi cu anume listă dată de ea, efectele trebuitóre pentru serviciul secțieĭ, şi le vor înapoia la cerere, păstrându-le în cea maĭ bună curățenie sub a lor respundere.

6). Vor păstra cu îngrijire scama, albiturile, efectele şi ustensilele ce le sunt încredințate, şi vor încunosciința la timp pe medicul respectiv pentru articolele stricate saŭ perdute.

7). Vor îngriji cu bună voință şi devotament de toțĭ bolnaviĭ secțiuneĭ şi maĭ cu osebire de bolnaviĭ slabĭ, şi vor priveghea ca bolnaviĭ în putere să se curețe singurĭ, şi să se îmbrace la timpul hotărât.

8). Vor aduce nutrimentul ordonat de mediciĭ de la bucătăria spitaluluĭ în vasele anume destinate, cu grăbire şi cu curățenie, servind pe bolnavĭ cu blândețe şi împărțindu-le hrana conform prescripțiunilor medicale.

La cas când s'ar ivi vre-o reclamație asupra cualităţeĭ bucatelor, eĭ vor insciința imediat pe medicul respectiv.

9). Vor conduce cu precauțiune pe bolnavĭ la camera băilor şi vor comunica băiaşuluĭ tóte instrucțiunile date de medicĭ spre a se esecuta întocmaĭ, şi cerênd trebuința, eĭ vor da ajutor la spĕlarea bolnavilor.

Tot eĭ vor aduce pe bolnavĭ îndărât şi 'ĭ vor aşeḍa în paturile lor.

10). Vor înscĭința îndată pe medicul secondar şi pe preotul de serviciŭ, în cas când vre un bolnav ar fi în pericol, saŭ când vre unul din eĭ ar voi a se confesa şi comunica, saŭ când ar voi să facă vr'o disposiție testamentară.

11). Vor priveghea ca persónele cari vin pentru visitarea bolnavilor să se pórte cu linişte şi bună cuviință şi nu le vor îngădui să dea vre un obiect bolnavilor fără învoirea mediculuĭ respectiv.

12). Vor încunosciința îndată pe medicul respectiv când, după luarea medicamentelor prescrise, s'ar ivi la bolnavĭ vre un simptom neaşteptat, saŭ când ar observa îngreuierea afecțiuneĭ.

13). Vor aplica bolnavilor cataplasmele, clistirele şi oblogelele prescrise, şi vor opera spĕlarea saŭ ungerea bolnavilor cu medicamente prescrise.

14). Vor aerisi, curăți şi încăldi camerile bolnavilor după ordonanțele medicale, şi vor îngriji a se afla în cameră apa trebuitóre de cualitate bună şi în cuantitate îndestulă precum şi tóte obiectele cari servesc pentru comoditatea bolnavilor.

15). Vor trata pe bolnavĭ cu blândețe şi umanitate, ascultând tânguirile lor cu luare aminte, şi vor îndeplini cererile lor, întru cât aceste nu vor fi contrarie regulilor prescrise de medicĭ.

16). Vor îngriji ca, în camerile de zăcere, să se păziască cea maĭ mare linişte, rânduială şi curățenie, şi să se observe tóte regulile de higienă ce s'ar prescrie de mediciĭ respectivĭ.

17). Atât ḍiua cât şi nóptea, infirmierele şi gardienele, se vor afla în camera bolnavilor spre a observa starea şi purtarea lor, şi vor îngriji de tóte cele trebuitóre bolnavilor, ocupându-se cu pregătirea aşternuturilor, curățirea şi aşeḍarea obiectelor de schimb, cu îmbunătățirea celor stricate şi cu alte afacerĭ privitóre pe secție.

Art. 97. Infirmieriĭ şi gardieniĭ de ambele sexe, vor îndeplini îndatoririle ce li se impun, fie-care în secțiunea la care este ataşat; eĭ nu vor putea fi întrebuințațĭ sub nicĭ un cuvînt în afacerĭ particulare saŭ afară de secția lor, şi nu se vor putea absenta nicĭ-o-dată din spital fără învoirea înscrisă a mediculuĭ secondar.

Art. 98. Infirmieriĭ şi gardieniĭ sunt obligațĭ a face serviciul de gardă la intrările şi eşirile spitaluluĭ; a transporta materialele trebuitóre în serviciul secțiilor, şi a îndeplini tóte lucrările stabilimentuluĭ, conform ordinilor ce li se vor da de medicul respectiv.

Art. 99. Indatoririle maĭ sus prescrise privesc şi pe custodiĭ, gardieniĭ şi infirmieriĭ de ambele sexe din ospiciile de alienațĭ.

Pe lângă aceste, eĭ vor îndeplini şi următórele serviciĭ :

1). Custodele primar va îngriji a se menținea, de către gardienĭ şi infirmierĭ, cea maĭ mare linişte şi ordine prin camerile alienaților ; el va face a se esecuta măsurile disciplinare ordonate de medicul stabilimentuluĭ, şi va încunosciința pe medicul saŭ, în lipsa luĭ, pe intendentul institutuluĭ despre abaterile ce ar descoperi.

2) Va îngriji ca infirmieriĭ şi gardieniĭ să țină în bună stare şi curățenie, camerile, mobilierele, aşternutul şi îmbrăcămintea alienaților.

3). El va împărți între gardienĭ și infirmierĭ serviciile secțiuneĭ de o potrivă, spre a nu fi ocupat unul maĭ mult de cât altul.

4). El va priveghia ca alienațiĭ să nu comunice cu alienatele de prin cele-l'alte secțiĭ, le va da ordine severe gardienilor și infirmierilor a nu lăsa prin camere cuțite saŭ alte obiecte cu cari s'ar putea vătăma alienațiĭ.

5). El nu va îngădui a se visita stabilimentul saŭ alienațiĭ de persóne străine fără învoirea espresă a medicului; va îngriji a nu se întreține între alienațĭ cu rudele saŭ cunoscuțiĭ lor fără cunoscința și învoirea mediculuĭ, și va opri cu desăvârșire a se da alienaților mâncări, bĕuturĭ, saŭ alte obiecte cari n'ar fi fost anume permise de medic.

6). El se va încredința în fie-care séră dacă custodiĭ aŭ încuiatŭ ușile și ferestrele de la camerile și antretele stabilimentuluĭ; va lua și păstra la el tóte cheile încuetorilor până a doua ḑi, și va visita nóptea secțiunile alienaților de câte orĭ va cere trebuința.

7). El va ordona custoḑilor de serviciŭ a ținea închise tot-d'auna ușile și ferestrele de la camerile furioșilor, și nu va îngădui eșirea lor din cameră fără învoirea medicului.

8). El va îngriji ca custodiĭ și infirmieriĭ să nu iriteze saŭ să nu maltrateze pe alienațĭ, să nu 'ĭ ocupe cu lucrărĭ fără învoirea mediculuĭ, și să nu 'ĭ lase singurĭ prin camere saŭ prin alte locurĭ ale stabilimentuluĭ.

Art. 100. Neîndeplinirea îndatoririlor serviciuluĭ și orĭ ce alte abaterĭ din partea custodilor primarĭ, custoḑilor, gardienilor și infirmierilor de ambele sexe, se vor mărgini și înfrâna de medicul respectiv conform dreptuluĭ ce 'i se va da prin instrucțiunĭ.

TITLUL II.

Serviciul religios.

Art. 101. Atribuțiunile preoților însărcinațĭ cu serviciul religios în spitale și ospiciĭ sunt următórele:

a). Eĭ sunt obligațĭ a celebra tot-d'auna, în paraclisul, saŭ biserica stabilimentuluĭ, serviciul Dumneḑeesc conform dogmelor bisericeĭ resăritene ortodoxe.

b). Eĭ vor boteza fără escepțiune toțĭ copiiĭ noŭ născuțĭ în coprinsul stabilimentuluĭ.

c). Eĭ vor administra comunicătura suferindilor aflațĭ în căutarea spitaluluĭ, și cari ar cere acésta, și acelor pe cari mediciĭ respectivĭ 'ĭ ar declara greŭ bolnavĭ și cari n'ar fi în stare a o cere.

d). El va conduce la mormînt corpul bolnavuluĭ trecut din viață, săvârșind rugăciunile prescrise de religiune.

e). Eĭ vor visita prin secțiĭ, la órele stabilite saŭ când vor fi cerutĭ, pe bolnaviĭ destinațĭ de medic, și pe ceĭ muribunḑĭ, spre a le da mângâerile și încuragerile religióse.

f). Eĭ vor săvârși din propria lor inițiativă, în coprinsul stabilimentuluĭ, misterele religiuneĭ ortodoxe rĕsăritene.

Art. 102. Bolnaviĭ carĭ vor fi de altă confesiune, aflându-se în posițiunea prevĕḑută la articolul precedent, vor primi ajutorul spiritual de la ministrul religiuneĭ lor, care se va chiema la timp de impiegațiĭ stabilimentuluĭ după ordinul mediculuĭ respectiv.

Art. 103. In cas de abatere a preoților însărcinațĭ cu serviciul religios prin spitale și ospiciĭ, de la îndatoririle ce le impune, medicul respectiv, prin administratorul stabilimentuluĭ, va face cunoscut imediat Epitropieĭ generale, spre a se lua mĕsurĭ pentru reprimarea, amendarea saŭ destituirea preotuluĭ negligent saŭ delicuent.

Art. 104. La spitalele din Iașĭ, denunțarea se va face de președintele colegiuluĭ medical, saŭ de primarul secțiuneĭ.

TITLUL III.

Serviciul economic și administrativ

SECȚIA I.

Atribuțiunile intendentuluĭ econom.

Art. 105. Intendentul Econom fiind subordonat Epitropieĭ generale și Administrațieĭ stabilimentuluĭ la care funcționéză, el le datoresce respect și nemijlocita ascultare în tot ce privesce serviciul economic și administrativ. El va avea locuința sa în interiorul încăperilor spitaluluĭ.

Intendentul econom este obligat a îndeplini următórele îndatorirĭ:

1). El va priveghia ca subeconomul (chelariul), portarul, bucătarul, pitarul, grădinarul, suiulgiul, vezeteul, îngrijitorul morților și tot cel-alt personal inferior al spitaluluĭ, să fie presențĭ la posturile lor, și să îndeplinéscă îndatoririle ce li sunt impuse, cu strictețĕ și la timp.

2). El va inspecta în orĭ-ce timp al ḑileĭ și al nopțeĭ, tóte încăperile din cuprinsul ogrăḑeĭ spitaluluĭ, spre a se încredința dacă serviciile s'aŭ îndeplinit după regulă, și dacă nu s'a întêmplat nimic necuviincios.

3). El va lua din timp mĕsurile necesare spre a preveni pericolele cari ar putea compromite siguranța stabilimentuluĭ, și va ținea tot-d'auna în bună stare ustensilele necesare pentru casurĭ de incendiŭ.

4). El va îngriji a se ținea în cea maĭ mare curățenie coridórele, reteredele, locuințele servitorilor, bucătăria, pităria, spălătoria, feredeile și tóte cele alte încăperĭ din ograda spitaluluĭ; va regula curățirea latrinelor la

timp şi va face a se transporta necurăţeniile şi gunóele la locurile destinate.

5). El va ordona a se curăţi tot-d'auna o-geagurile de la camerile bolnavilor şi de la cele-alte încăperĭ din ograda spitaluluĭ, va îngriji a se mătura ulucele de pe acoperemîntul stabilimentuluĭ; şi la timpurĭ de zăpezĭ grele, va regula curăţirea omătuluĭ.

6). El va priveghea a se ţinea în bună stare trăsurile, hamurile, uneltele şi tóte cele-alte obiecte puse în serviciul spitaluluĭ şi al ogrădeĭ, va îngriji ca vitele stabilimentuluĭ să fie bine nutrite şi îngrijite; ca hrana lor să le fie împărţită cu economie şi la timp, şi va priveghia ca vitele să nu fie împovărate cu sarcinĭ grele, saŭ maltratate.

7). El va priveghea a se face luminarisirea şi încăldirea necesară prin camerile, coridórele şi cele-alte încăperĭ ale spitaluluĭ, la timpul cuvenit şi în marginile prescripţiunilor medicale; va îngriji ca lemnele date funcţionarilor stabilimentuluĭ, şi acele ce se consumă la feredeie, bucătărie, pităríe, spălătoríe, farmacie şi pe la alte serviciĭ, să fie date după trebuinţa şi în cuantitatea prescrisă prin instrucţiunĭ.

8). El va avea privegherea asupra pivniţilor spitaluluĭ, beciurilor cu verdeţurĭ, a gheţăriilor, lemnărieĭ, şi asupra localuluĭ destinat pentru păstrarea furajiuluĭ, spre a se ţine şi conserva în bună stare tóte aprovisionările şi va îngriji ca împărţirea acelor obiecte să se facă cu economie, şi după trebuinţele stabilimentuluĭ.

9). El va priveghea asupra serviciuluĭ grădinelor şi apăducurilor spre a se face cu esactitate şi la timp, şi nu va îngădui grădinaruluĭ a specula cu arborii şi florile destinate pentru grădinele şi florăria stabilimentuluĭ.

10). El va privighea a se ţinea în bună stare edificiile şi tóte cele-l-alte clădirĭ ale spitaluluĭ; va însciinţa pe Epitropie despre tóte stricăciunile ce va constata la acele încăperĭ, arătând din ce motive aŭ provenit, spre a se lua mĕsurĭ de înbunătăţire.

11). El nu va permite a se scóte din spital obiecte carĭ constitue averea stabilimentuluĭ şi nicĭ a se întroduce în spital bĕuturĭ, medicamente, saŭ alte obiecte oprite pentru bolnavĭ.

12). El va priveghia a nu se introduce în spital saŭ în ograda luĭ, persóne carĭ nu sunt în serviciul stabilimentuluĭ, şi nu va îngădui infirmierilor şi gardienilor a părăsi posturile lor fără învoirea înscrisă a medicilor respectivĭ; el va îngriji ca visitarea bolnavilor de către rude, amicĭ şi necunoscuţĭ să se facă conform regulelor prescrise prin instrucţiunĭ.

13). El va priveghia ca cadavrele puse la camera morţilor, să fie spălate, îmbrăcate şi transportate cu tótă cuviinţa la locul de înmormîntare; va îngriji ca gardianul însărcinat cu curăţirea, luminarisirea, încăldirea şi păstrarea obiectelor de la camera morţilor, să'şĭ îndeplinéscă serviciul cu esactitate.

14). El va ţinea o listă esactă de tóte persónele ce se vor înmormînta cu spesele spitaluluĭ, şi va constata tot-d'auna dacă cadavrul a fost îmbrăcat după regulă, pus în secriul sĕŭ, şi întovărăşit de preotul spitaluluĭ până la locul înmormîntăreĭ; acea listă o va presenta Epitropieĭ la finele fie-căreĭ lunĭ, d'impreună cu observările sale.

Art. 106. Economul intendent este obligat a însciinţa pe Epitropie la timpul cuvenit, despre obiectele necesare pentru aprovisionarea stabilimentuluĭ; va arăta tóte condiţiile reclamate, şi mĕsurile cele maĭ practice, spre a se regula procurarea acelor obiecte.

Art. 107. Intendentul econom se va presenta în fie-care ḑi la medicul spitaluluĭ, şi va primi de la el tóte informaţiile pentru îmbunătăţirile ce ar fi a se face în serviciile spitalicescĭ; va esecuta disposiţiunile ce i se vor comunica, întru-cât acele disposiţiunĭ vor fi basate pe instrucţiunĭ.

La cas contrar el va raporta imediat Epitropieĭ tóte împrejurările cu deamăнuntul pentru a primi deslegare.

Art. 108. Intendentul econom are poliţia internă şi externă a spitaluluĭ şi privegherea asupra tuturor persónelor aflate în serviciul inferior al spitaluluĭ. El va îngriji ca acele persóne să fie cu bună conduită şi garantate în serviciul lor după regulele stabilite de autoritatea respectivă.

El va priveghea ca gardieniĭ, infirmieriĭ, laboranţiĭ farmacieĭ, persónele din serviciul garderobeĭ şi al spĕlătorieĭ, uşieriĭ de la antretele spitaluluĭ şi de la cancelaria Epitropieĭ, să fie la posturile lor, şi să'şĭ îndeplinéscă cu linişte şi esactitate îndatoririle la carĭ sunt angagiaţĭ.

Pentru orĭ-ce abatere din partea lor, el va însciinţa pe şefiĭ respectivĭ de serviciŭ, spre a le aplica penalităţile prescrise prin instrucţiunĭ.

La cas când delicuenţiĭ nu s'ar corige şi ar repeţi greşelile, el va arăta Epitropieĭ împrejurările spre a se regula cele de cuviinţă.

El va îngriji ca persónele aflate în serviciul administrativ şi economic, să nu fie substrase de la lucrările spitaluluĭ, şi nu le va permite a se ocupa cu afacerĭ particulare.

Dacă verĭ-unul din servitorĭ s'ar abate la fapte necuviinciόse, saŭ s'ar opune a îndeplini cu esactitate serviciul la care este angagiat, el îĭ va face observările cuvenite, şi în cas de recidivă, va însciinţa pe Epitropie spre a lua mĕsurile ce le va crede necesare.

Art. 109. Intendentul econom va îngriji

ca persónele angajate, cu contracte în serviciul spitalului saŭ pentru diferite lucrărĭ, să-şĭ îndeplinéscă îndatoririle cu esactitate, şi la cas de abatere, constatând faptul, va încunosciinţa pe Epitropie.

Art. 110. Intendentul econom fiind obligat a menţine liniştea şi ordinea în tot coprinsul spitalulul, în limitele celor stabilite prin instrucţiunile de faţă, va raporta în fie-care di Epitropieĭ despre tot ce s'a petrecut în cursul ultimelor 24 de ore. Intêmplându-se casurĭ grave carĭ ar compromite ordinea şi siguranţa bolnavilor, el va însciinţa imediat pe Epitropie, saŭ în lipsa vre-unuia din Epitropĭ, pe directorele Epitropieĭ, despre tóte necuviinţele ce s'aŭ intâmplat, şi până la regulare, el va lua măsurĭ provisoriĭ pentru oprirea rěuluĭ, ţinênd pe delicuent sub priveghere.

Art. 111. Intendentul econom nu va îngădui prin ogrădile şi încăperile stabilimentuluĭ; cânĭ, mascurĭ, pasĕrĭ, saŭ alte animale străine, şi va îngriji ca vitele spitalului să fie ţinute închise la locurile destinate.

Art. 112. Intendentul econom va îngriji ca tótă averea spitaluluĭ, pusă sub administraţiunea sa, să se păstreze în bună stare după un anume registru inventar, subscris de el şi de autoritatea de care depinde, păstrându'l la cancelaria sa, spre a fi vĕdut tot-d'auna; de câte orĭ verĭ un obiect ese din serviciŭ, saŭ se adauge, intendentul este dator a aduce registrul la Epitropie spre a se nota scăderile şi adăugirile.

In stabilimentele unde nu sunt garderobiere, serviciul obiectelor şi garderoba se va îndeplini de intendentul econom, prin ajutorul sub-intendentuluĭ (chelaruluĭ) şi celor-lalţĭ servitorĭ, conform regulelor prescrise la secţiunea II-a, a presentuluĭ titlu.

Art. 113. Intendentul econom va primi de la furnisorĭ în fie-care di la orele hotărîte, saŭ va procura însuşĭ provisiunile crude şi le va încredinţa bucătaruluĭ şi pitaruluĭ spre a le întrebuinţa în facerea nutrimentuluĭ, după prescripţiunile ordonanţelor medicale.

El va priveghia ca nutrimentul bolnavilor să fie bine preparat şi pregătit în timpul hotărît, îngrijind ca distribuirea să se facă cu grăbire, cu curăţenie şi linişte, şi cu mĕsurile prescrise prin insrucţiunile relative la regimul alimentar.

El va îngriji ca infirmieriĭ să se presinte în vestibulul bucătărieĭ saŭ a pităriei cu vasele trebuitóre şi mesele de transport, şi va ordona a se împărţi fie-căruia porţiunile prescrise de medicĭ, obligându-ĭ a se reînturna imediat prin camerile bolnavilor spre a nu se rĕci nutrimentul.

El va îngriji ca vasele bucătărieĭ şi ale pităriei să fie spoite şi tóte uneltele de serviciŭ să fie bine curăţite şi întreţinute.

El va fi present tot-d'auna la împărţirea nutrimentuluĭ, vinuluĭ şi pâneĭ, spre a nu se urma abaterĭ.

El va îngriji ca nutrimentul infirmierilor şi a celor-l'alţĭ servitorĭ aĭ spitaluluĭ, să fie bine preparat şi în cuantitatea prescrisă după norma budgetară.

El va ordona a se împărţi hrana între servitorĭ, în mĕsurĭ egale, şi va îngriji ca gardieniĭ şi infirmieriĭ să priméscă hrana lor pe rênd, spre a nu rĕmânea bolnaviĭ singurĭ prin camerile lor.

Art. 114. Intendentul econom va îngriji ca mâncarea şi bĕutura bolnavilor să fie distribuite de treĭ orĭ pe di, la orele următóre:

Pentru lunele de la 1 Aprilie şi până la 30 Septembrie distribuţia se va face:

La 6 ore diminéţa.
La 12 ore din di.
La 6 ore séra.

Pentru lunele de la 1 Octombrie şi până la 1 Aprilie:

La 7 ore diminéţa.
La 1 oră din di.
La 7 ore séra.

Relativ la bolnaviĭ cuprinşĭ de afecţiunĭ grave, el se va înţelege cu mediciĭ respectivĭ asupra timpuluĭ în care să li se dea nutrimentul prescris prin ordonanţe.

El va îngriji ca servitoriĭ, gardieniĭ şi infirmieriĭ să aibă masa lor în comun de două orĭ pe di la orele fixate şi în localul destinat de Epitropie.

Art. 115. Intendentul econom îndată ce va primi de la mediciĭ respectivĭ, ordonanţele pentru nutrimentrul bolnavilor, le va controla şi va ordona îndeplinirea lor. Constatând însă în prospectele dilnice saŭ in ordonanţe, erorĭ carĭ ar face a se întrece alocaţia budgetară, el se va înţelege imediat asupra acestuĭ cas cu medicul respectiv, spre a se pune acele ordonanţe în regulă, şi când medicul ar persista în ele, economul intendent va esecuta pentru moment ordonanţele precum sunt, însă atuncĭ el va însciinţa pe Epitropie, spre a lua mĕsurĭ de îndreptare.

Art. 116. Intendentul econom va îngriji ca neajunsurile în cuantitatea pâneĭ, nutrimentuluĭ şi a vinuluĭ, descoperite de către medicĭ, să se complecteze imediat după ordonanţe

Dacă nutrimentul ar fi rĕŭ preparat, el îl va înlocui prin un altul pe comptul persónelor din a căror greşală a resultat réua preparare a nutrimentuluĭ.

Art. 117. Intendentul econom va înlesni tot-d'auna medicilor spitaluluĭ, constatarea cuantităţeĭ şi a cualităţeĭ nutrimentuluĭ, vinuluĭ şi pâneĭ; El va supune la observarea

acestor funcționarĭ medicalĭ, tóte vasele și uneltele cu carĭ se procură nutrimentul și pânea, spre a se încredința dacă sunt curate și bine întreținute.

Art. 118. Colegiul medical și președintele seŭ, avênd dreptul de a inspecta bucătăria, pităria și pivnițele spitaluluĭ, intendentul econom le va pune la disposițiune toate objectele ce i se vor cere, pentru a le înlesni observarea și constatarea.

Art. 119. Intendentul econom se va povățui de programele regimuluĭ alimentar ce i se vor da de Epitropie, fiind obligat a se menținea strict în regulele stabilite prin ordonanțe și programe, și nu va putea micșora saŭ spori nutrimentul bolnavilor saŭ al servitorilor.

Art. 120. Intendentul econom va îngriji ca sălile bolnavilor să fie încăldite de ordinar, de la 1 Octombrie până la 1 Aprilie, și peste acéstă regulă, de câte orĭ se va prescrie de mediciĭ respectivĭ; gradul căldureĭ, se va însemna de medicĭ.

Art. 121. Intendentul econom va ținea registrele trebuitóre serviciuluĭ administrativ și economic, conform instrucțiunilor speciale, și va înscrie în ele tóte operațiunile serviciuluĭ seŭ. El este obligat a presenta Epitropieĭ, cel maĭ târdiŭ până la 15 ale fie-căreĭ lunĭ, sama gestiuneĭ sale pe luna precedentă, dimpreună cu compturile spre a se controla și licuida de Epitropie, și vor fi responsabilĭ de gestiunea lor, nu numaĭ către Epitropia generală, dar și justiciabilĭ înaintea Curțeĭ de compturĭ.

Art. 122. Intendentul econom va păstra un registru despre toțĭ gardieniĭ, infirmieriĭ și ceĭ-l'alțĭ servitorĭ aĭ spitaluluĭ, în care va arĕta, numele și pronumele servitoruluĭ, etatea, religiunea, domiciliul, data intrăreĭ în serviciŭ, léfa cu care s'a angajat, conduita lor și data eșireĭ lor din serviciŭ.

Art. 123. Intendentul econom care nu va îndeplini cu esactitate regulele prescrise maĭ sus, va fi supus următórelor penalitățĭ: pentru întêia abatere, i se va face observație înscrisă de Epitropie; pentru a doua abatere întêmplată în acelaș an, el va fi amendat cu a treia parte din salarul lunar ce primesce pentru funcțiunea sa; pentru a treia abatere întêmplată în acelaș an, va fi amendat cu întregul salar pe una lună; pentru a patra abatere întêmplată în acelaș an, el va fi destituit din funcțiune.

La cas de orĭ-ce abatere care ar da a presupune rea credință din partea intendentuluĭ, saŭ când el n'ar ținea comptabilitatea luĭ întocmaĭ după regulele prescrise, orĭ dacă el n'ar da compturile de gestiune la epocele fixate, el va putea fi destituit chiar de la prima abatere fără prejudiciul dăreĭ în judecată, dacă va fi loc, și Epitropia generală va avea drept de despăgubire din garanția ce va avea depusă, de orĭ-ce lipsurĭ saŭ daune causate caseĭ.

SECȚIA II.

Atribuțiunile garderobiereĭ.

Art. 124. Garderobiera angajată în serviciul garderobeĭ spitaluluĭ saŭ a ospiciuluĭ, este obligată a îndeplini următórele indatorirĭ:

1). Va păstra sub a sa respundere tóte objectele ce i se vor încredința de autoritatea stabilimentuluĭ; le va deosebi după felul și cualitatea lor, și le va trece pe partidĭ în registrul general al garderobeĭ, păstrându-le sub încuetóre în localul ce se va destina de Epitropie.

2). Va regula aerisirea și scuturarea objectelor în tot-d'auna, și va îngriji ca acele supuse stricăciuneĭ, să fie aședate la o parte prin despărțiturele dulapurilor; va lua tóte mĕsurile necesare pentru buna păstrare a objectelor și ferirea lor de stricăciune.

3). Va cere autorisarea Epitropieĭ pentru scóterea din serviciŭ a objectelor usate și stricate, și scăderea lor din registrul garderobeĭ. Va întrebuința objectele scóse din serviciul la cârpirea și îmbunătățirea acelor maĭ puțin stricate, în peticĭ și în scamă, și va propune Epitropieĭ vîndarea acelora carĭ nu vor putea primi acéstă întrebuințare.

4). Va priveghea ca objectele puse în serviciul spitaluluĭ să fie tot-d'auna ținute în stare bună și curate; va regula a se primi cu anume listă de la gardienele saŭ infirmierele pe carĭ le va destina medicul secondar, tóte rufele negre și objectele ce nu se maĭ pot întrebuința, și le va înlocui imediat prin altele, cel puțin de două orĭ pe sĕptĕmână saŭ și maĭ adese-orĭ daca va cere trebuința.

5). Va regula ca rufele primite de la gardiene, să fie deosebite pe secțiunĭ și spĕlate a parte pe secțiunĭ, maĭ cu sémă acele ce provin din secțiile unde se tratéză bolnaviĭ cu afecțiunĭ contagióse; va îngriji ca spĕlarea objectelor să se facă cu luare aminte spre a nu se strica, și să se scótă din ele tótă necurățenia.

6). Va îngriji ca oghialurile, pernele și saltelele de la paturile bolnavilor, să fie înfațate de două orĭ pe sĕptĕmână, iar lâna de prin saltele, spĕlată orĭ când va cere trebuința.

7). Va avea, sub a sa privegheare și ascultare, personalul spĕlătorieĭ și cusătórele; va îngriji că objectele puse în serviciul garderobeĭ și spĕlătorieĭ să fie curate și bine întreținute.

8). Va primi și va îndeplinĭ ordinele date de mediciĭ primarĭ aĭ spitaluluĭ saŭ de Epi-

tropî pentru objectele ce sunt a se lua din reservă, spre a se pune în serviciul bolnavilor; va preda acele objecte în primirea medicilor secondarî respectivî, sub chitanţă, scădêndu-se din registrul garderobeî după regula prescrisă.

9). Va priveghea ca personalul: garderobeî, spělătorieî, şi cusătórele, să'şî îndeplinéscă serviciul cu esactitate şi linişte.

Pentru orî-ce abaterî, ea le va face remustrările cuvenite, şi în cas când nu s'ar îndrepta saŭ ar repeţi greşalele, ea va încunosciinţa pe Epitropie spre regulare.

Art. 125. La cas când garderobiera ar întâmpina în îndeplinirea serviciuluî seŭ, vre o opunere din partea custodilor, gardienilor saŭ infirmierilor, ea va înscîinţa îndată pe medicul primar respectiv spre a regula cele de cuviinţă.

Intâmplându-se ca regularea mediculuî primar să nu fie satisfăcĕtóre, atuncî ea va însciinţa pe Epitropie despre tóte împrejurările şi va aştepta hotărîrea eî.

Art. 126. La finele fie-căruî an, garderobiera va presenta Epitropieî, un tabloŭ general despre tóte objectele din reserva garderobeî şi din serviciul spitaluluî, cu arĕtare de câte s'aŭ aflat la începutul anuluî, câte s'aŭ sporit, şi câte s'aŭ scos din serviciŭ în cursul anuluî, şi ce anume objecte sunt a se face din noŭ pentru complectarea garderobeî.

Art. 127. Garderobiera care nu va îndeplini cu esactitate regulele prescrise maî sus, va fi supusă următórelor penalităţî: Pentru întâia abatere i se va face observare înscrisă de Epitropia stabilimentuluî; pentru a doua abatere întâmplată în acelaş an, va putea fi amendată cu a treia parte din salarul ce primesce pentru funcţiunea sa; pentru a treia abatere, întâmplată tot în acelaş an, va putea fi amendată cu întregul salar pentru una lună; pentru a patra abatere întâmplată în acelaş an, va putea fi destituită.

La cas de orî ce abatere, care ar da a presupune rea credinţă din partea garderobiereî, saŭ când n'ar justifica lipsa objectelor de garderobă, ea va putea fi destituită chiar de la prima abatere fără prejudiciul dăreî în judecată, dacă va fi loc.

SECŢIA III.

Atribuţiunile portaruluî.

Art. 128. Portarul fiind subordonat Epitropieî stabilimentuluî la care funcţionéză, datoresce şefilor seî respect şi ascultare, în tot ce privesce serviciul la care este angajat; el va avea locuinţa în stabiliment, şi va îndeplini următórele îndatorirî:

1). Va sta în permanenţă la intrarea stabilimentuluî, va închide şi deschide pórta la orele hotărîte prin instrucţiunele speciale, şi va priveghea a nu se scóte afară din spital objecte care constitue zestrea stabilimentuluî, şi nicî a se introduce înîntru objecte de mâncare, de bĕutură, medicamente saŭ alte objecte oprite pentru bolnavî, şi pentru servitoriî spitaluluî.

2). Nu va permite, fără învoirea intendentuluî saŭ a mediculuî de serviciŭ, a se introduce în întrul spitaluluî persóne carî nu sunt în serviciul stabilimentuluî.

Dacă vre o persónă streină ar insista a intra în spital pentru afacerî saŭ alte interese, el este obligat a însciinţa pe intendent, saŭ în lipsa sa, pe medicul de serviciŭ, spre a da cuvenita permisiune de intrare.

In tot casul, el se va purta în privinţa lor cu modestie, după cuviinţă.

3). Va întêmpina şi primi cu blândeţe pe bolnaviî veniţî la orele de recepţiune; le va arĕta localul serviciuluî de primire, şi le va da tóte informaţiunile de carî vor avea trebuinţă.

4). Va îngriji ca bolnaviî aduşî peste orele de recepţiune, în orî-care timp al dileî saŭ al nopţeî, să fie transportaţî imediat la biuroul de primire, încunosciinţând pe intendentul spitaluluî pentru a regula cele de cuviinţă.

5). Nu va îngădui gardienilor şi infirmierilor a eşi din stabiliment fără învoirea înscrisă a mediculuî respectiv, şi nicî celor-l'alţî servitorî aî stabilimentuluî, fără învoirea intendentuluî.

6). Va îngriji ca visitarea bolnavilor de către rudele saŭ cunoscuţiî lor, să se facă numaî în dilele şi orele prescrise prin instrucţiunile speciale, saŭ, pentru cele-l'alte dile şi ore, după permisiunile speciale ce se vor da de mediciî respectivî.

Dacă va întâmpina resistenţă la împlinirea serviciuluî sĕŭ, din partea personaluluî stabilimentuluî saŭ altor persóne străine, orî dacă ar observa necuviinţe saŭ alte fapte carî ar compromite siguranţa stabilimentuluî saŭ liniştea bolnavilor, el este dator a încunosciinţa imediat pe intendentul stabilimentuluî spre a regula cele de cuviinţă.

7). Nu va putea părăsi postul sĕŭ fără învoirea intendentuluî, fiind obligat a arĕta timpul absenţeî sale, precum şi pe persóna care urméză a'l înlocui până la înturnarea sa.

8). Nu va putea încredinţa nimănuî cheile de la pórta stabilimentuluî, fiind obligat a le avea de-a-pururea la sine.

Art. 129. Neîndeplinirea îndatoririlor serviciuluî, şi orî-ce alte abaterî din partea portaruluî, se vor mărgini şi înfrâna de Epitropie în fie-care cas special, după gravitatea faptuluî, prin amendî saŭ prin destituire.

TITLUL IV

Disposițiunĭ generale.

Art. 130. Pe lângă disposițiunele stabilite prin regulamentul de față, toțĭ funcționariĭ caseĭ spitalelor, vor fi datori a se conforma instrucțiunilor speciale ce se vor da de generala Epitropie, pentru serviciul lor.

Art. 131. Sunt și remân abrogate de astădĭ înainte tóte disposițiunile din regulamentele și instrucțiunile date până astădĭ, atingĕtóre de serviciule prevĕdute prin regulamentul de față, și carĭ ar fi contrarie disposițiunilor acestuĭ regulament.

REGULAMENT

PENTRU CONCURSURILE MEDICILOR PRIMARI ȘI SECONDARI DIN OSPITALELE CASEI ST. SPIRIDON DIN IAȘI.

(Monitoru Nr. 138 din 17 Sept. 1882).

CAP. I.

Regulament pentru mediciĭ primarĭ.

§ 1. Posturile de medicĭ primarĭ se daŭ prin concurs; concursul va fi public.

§ 2. Nu se admit la concursul pentru posturile de medicĭ primarĭ la ospitalele caseĭ st. Spiridon, de cât mediciĭ românĭ cu dreptul de liberă practică în România, carĭ vor fi avĕnd cel puțin 2 anĭ ca medicĭ secondarĭ în verĭ unul din spitalele caseĭ st. Spiridon saŭ în orĭ-care alt spital din țeră, saŭ cari vor fi avĕnd 4 anĭ de practică.

Acéstă disposițiune nu se va aplica și la ocuparea posturilor de medicĭ primarĭ pentru ospitalele dotate cu un numĕr maĭ mic de 80 paturĭ, la carĭ sunt de ajuns douĭ anĭ de practică pentru a concura.

Mediciĭ revocațĭ dintr'un post de medic primar saŭ secondar al caseĭ spitalelor sfântuluĭ Spiridon, nu maĭ pot fi admișĭ la concursul publicat pentru ocuparea aceluiașĭ post.

§ 3. Când un post de medic primar s'a declarat vacant, generala Epitropie va publica concursul prin foile oficiale cel puțin cu 3 lunĭ, și cel mult cu 6 lunĭ, înainte de dioa concursuluĭ.

§ 4. Pentru spitalele din Iașĭ, postul vacant va fi suplinit, până la concurs, de cel maĭ vechiŭ dintre mediciĭ secondarĭ aĭ spitaluluĭ central: tot așa se va urma și la spitalele filiale din țeră, unde sunt medicĭ secondarĭ; iar unde aceștia lipsesc, suplinitorul se va putea lua dintre alțĭ medicĭ românĭ cu dreptul de liberă practică în țeră.

§ 5. Suplinirea nu va putea trece peste 6 lunĭ, afară numaĭ când la concurs nu s'a presentat, saŭ nu s'a admis nicĭ un candidat.

Suplinirea se va da altuĭ medic, când suplinitorul nu s'a presentat la concursul publicat.

§ 6. Concursul se va face înaintea unuĭ juriŭ care va fi compus în modul următor și anume:

a) Pentru postul de medic primar al secțiuneĭ chirurgice și al secțiuneĭ sifilitice din spitalul central, juriul examinator se va compune: 1) din 4 medicĭ primarĭ aĭ caseĭ st. Spiridon, trașĭ la sorțĭ de președintele saŭ vice-președintele colegiuluĭ medical, și 2) de un delegat al ministeruluĭ de interne. Acest delegat va fi un chirurg și profesor de chirurgie de la una din facultățile de medicină din țeră.

b) Tot în modul acesta se va compune juriul și pentru ocuparea posturilor de medicĭ primarĭ de la secțiunile medice din ospitalul central, cu deosebire că delegatul ministeruluĭ de interne va fi un medic primar și profesor de medicină internă al uneĭ din facultățile de medicină din țeră;

c) Pentru postul de medic primar și profesor de obstetrică la institutul Gregorian, vor fi în juriŭ 3 medicĭ primarĭ aĭ caseĭ, un delegat al ministeruluĭ de interne și unul al ministeruluĭ de culte și instrucțiune publică. Acest delegat va fi un profesor de obstetrică de la facultatea din Bucurescĭ.

d) Pentru ospiciul alienaților, delegatul ministeruluĭ de interne, va fi asemenea un specialist în bólele mentale, profesor la una din facultățile de medicină din țeră. Pe lângă acésta, în casurile de maĭ sus, a. b. c., se va maĭ trage la sorțĭ unul saŭ douĭ medicĭ suplinitorĭ după trebuință.

§ 7. Pentru compunerea juriuluĭ se vor chiăma: 1) toțĭ mediciĭ primarĭ în activitate aĭ spitalelor st. Spiripon din Iașĭ, 2) mediciĭ primarĭ de la spitalele filiale din Galațĭ, Botoșanĭ, Neamțu, Roman și Bârlad, 3) mediciĭ primarĭ aĭ ospitaluluĭ central retrașĭ în pensiune, 4) medicul șef al orașuluĭ Iașĭ.

§ 8. Transportul și diurna delegaților din Bucurescĭ, și a medicilor din alte orașe, va fi pe comptul generaleĭ Epitropiĭ. Delegațiĭ din Iașĭ nu vor avea dreptul la diurnă.

§ 9. Eșind la sorțĭ 2 medicĭ primarĭ, înrudițĭ până în al treilea grad, medicul cel maĭ tinĕr va fi recusat.

§ 10. Străinii cari încă mai funcţionéză ca medici primari în spitalele şi ospiciile depen- dinte de casa st. Spiridon, nu vor putea fi a- leşi ca membri ai juriului examinator.

§ 11. Membrii juriului, înainte de a pro- cede la lucrare, vor fi datori a depune jură- mîntul, pe onóre şi consciinţă, că 'şi vor îm- plini datoria fără părtinire.

§ 12. Juriul verifică titlurile candidaţilor, prevědute la § 2; îi primesce saū îi respinge de la concurs cu majoritate de voturi; el ju- decă contestările făcute de candidaţi. Apelu- rile contra decisiunii juriului se vor face la generala Epitropie.

§ 13. Candidaţii vor putea face cerere de înscriere la generala Epitropie până la 15 dile libere înainte de diua concursului, înso- ţind cererea lor de actele necesare.

§ 14. Pentru tóte concursurile de medici primari vor fi 4 probe :

a) Una scrisă, pentru care se acordă 4 ore;

b) Una orală, pentru care se acordă o ju- mătate oră: 10 minute de reflectat, 20 mi- nute de vorbit;

c) Una clinică, unde pentru fie-care bolnav se acordă 10 minute de examinat şi 20 mi- nute de vorbit;

d) O teză imprimată, care trebue să fie de- pusă la Epitropia generală, odată cu cererea de înscriere.

§ 15. Notele vor fi de la 1—20 Nota de ad- misibilitate este de 240 pentru fie-care probă. Concursul va dura o di, saū şi mai mult dacă va cere trebuinţa.

§ 16. Fie-care membru din juriū 'şi va pre- găti catalogul mai înainte, pe numele seū, şi sub-semnat de dênsul : cu numele candida- ţilor şi a probelor în care, după finirea fie- cărei probe, el va pune nota meritată de candidat, în litere şi fără corecturi. După fie- care probă se va dresa un proces-verbal, şi tóte catalógele se vor depune sigilate la pre- sedintele juriului. După finirea tuturor pro- belor, se va face adunarea notelor în pre- senţa membrilor juriului, despre care iarăşi se va dresa un proces-verbal. Resultatul con- cursului se va anunţa în şedinţă publică de preşedintele, faţă fiind toţi membri juriului, şi se va comunica imediat generalei Epitro- pii.

§ 17. Pentru ospitalul central şi ospitalele filiale ale casei st. Spiridon, unde există sec- ţiuni speciale, concursul va urma în modul următor :

I. *Pentru secţiunea medică şi ospiciul de infirmi (Galata).*

a) Proba scrisă va fi o cestiune din pato- logia internă, trasă la sorţi dintr'un număr de 5 cestiuni.

b) Proba orală va fi, asemenea, din pato- logia internă şi se va trage la sorţi din 5 ces- tiuni; plus o operaţiune de urgenţă;

c) Pentru proba clinică, se vor trage la sorţi trei casuri din numěrul de 10 bolnavi coprinşi de bóle interne, şi după 10 minute de examinare, candidatul va descrie pe larg fie-care cas în mod sciinţific şi practic.

d) Tesa va fi o cestiune de medicină in- ternă pe care candidatul 'şi va alege-o după voinţă; ea va coprinde cel puţin 5 observa- ţiuni personale asupra bólei descrisă în ea. Din acéstă teză tipărită, se va trămite un număr de 10 exemplare generalei Epitro- pii cu 8 dile înainte de diua concursului.

II. *Pentru secţiunea sifilitică* se va urma ca şi la secţiunea medică, însă :

a) Proba scrisă se va da din sifilografie saū dermatologie ;

b) Proba orală asemenea va fi din sifilo- grafie saū dermatologie ;

c) Proba clinică va consta din trei casuri de sifilografie saū dermatologie, plus două ope- raţiuni speciale, cu descrierea metódelor şi a regiunei operate.

d) Teza va fi un subiect relativ la specia- litatea sifilitică saū dermatologică.

III. Pentru secţiunea chirurgică se va pro- cede ca şi la secţiunea medică, însă :

a) Proba scrisă va fi o cestiune din pato- logia externă;

b) Proba orală va consta din trei cestiuni; una luată din întréga chirurgie; una specială din bólele de ochi saū de urechi, cu opera- ţiunile ce ar necesita şi două mari opera- ţiuni executate pe cadavre, indicându-se di- feritele metóde şi anatomia regiunei operate;

c) Proba clinică va consta din trei casuri de bóle chirurgicale ;

d) Teza va fi un subiect de chirurgie.

IV. Pentru instiutul Gregorian se va pro- cede în modul arătat la § 17. III, însă :

a) Proba scrisă va fi specială, luată din arta obstetricală ;

b) Proba orală va fi asemenea o cestiune din arta obstetricală, plus 3 operaţiuni, din cari una chirurgicală, specială din obstetrică, şi două manopere obstetricale, indicându-se diversele metode şi anatomia regiunei ope- rate ;

c) Proba clinică va consta din 3 casuri de graviditate saū lehuzie, descrise pe larg în mod sciinţific şi practic ;

d) Teza va fi un subiect de ginecologie ;

e) Considerând că medicul primar de la institul Gregorian este tot-o-dată şi profesor de ginecologie, apoi candidatul va face, în curs de o oră, şi o lecţiune orală asupra u- nei cestiuni ginecologice ce i se va da cu 24 ore mai înainte. Nota meritată, în urma a- cestei lecţiuni, se va trece la rubrică : apti- tudine didactică şi metodologică.

V. Pentru ospiciul de alienațĭ :

a) Proba scrisă va fi o cestiune din bólele mintale;

b) Proba orală va coprinde două cestiunĭ : una din medicina internă și una din bólele mintale;

c) Proba clinică va consta din treĭ casurĭ de bóle mintale, plus o operațiune de urgență;

d) Teza va fi specială din bólele mintale saŭ psichiatrie.

VI. *Pentru ospitalul de copiĭ.*

a) Proba scrisă va fi asupra unuĭ subiect din patologia internă infantilă;

b) Proba orală va fi din patologia externă infantilă;

c) Proba clinică va fi din 3 casurĭ de bóle interne și chirurgicale infantile; plus o operațiune de urgență;

d) Teza va fi din patologia internă saŭ externă infantilă.

§ 18. Pentru spitalele filiale unde nu există secțiunĭ speciale:

a) Proba scrisă va fi din patologia externă (§ 17, I, a);

b) Proba orală va fi din patologia internă (§ 17, I, b);

c) Proba clinică va consta din patru casurĭ de bóle, 2 casurĭ de chirurgie și 2 casurĭ din medicina internă, plus 2 operațiunĭ chirurgicalĭ;

d) Teza va fi din medicină saŭ chirurgie.

§ 19. Tóte probele date de membriĭ juriuluĭ vor fi aceleașĭ pentru toțĭ candidațiĭ; ele se vor trage la sorțĭ de către unul dintre dênșiĭ.

§ 20. Membriĭ carĭ aŭ calitatea de a face parte din juriŭ, vor primi fie-care de la generala Epitropie (cu opt dile înainte de concurs), câte un exemplar din tóte tezele tipărite pe cari citindu-le vor aprecia valórea lor și, cerênd trebuința, vor face candidaților în dioa hotărîtă obiecțiunele lor, la cari eĭ vor fi datorĭ a respunde fie-căruĭ membru timp de 10 minute.

§ 21. Dacă, după publicarea concursuluĭ, făcută în două rêndurĭ în timp de un an, nu se va presenta de cât un singur și acelașĭ candidat, atuncĭ juriul va procede la examinarea luĭ, conform regulamentuluĭ de față și întrunind el nota minimală de 240 puncte, va putea fi recomandat spre întărire pentru postul vacant.

CAP. II

Regulament pentru mediciĭ secondarĭ.

§ 22. Posturile de medicĭ secondarĭ se daŭ prin concurs.

§ 23. Nu se admit la concursurile pentru posturile de medicĭ secondarĭ aĭ caseĭ St. Spiridon, de cât mediciĭ românĭ, avênd dreptul de liberă practică în regatul Românieĭ.

§ 24. Concursurile se vor ține în urma publicațiunilor ce se vor face de Epitropia caseĭ St. Spiridon din Iașĭ.

§ 25. Devenind vacant un loc de medic secondar, Epitropia generală va numi provisoriŭ pe un medic român carele va îndeplini serviciul până la ținerea concursuluĭ, ce se va publica prin *Monitorul oficial*, cel puțin cu 3 lunĭ înainte.

§ 26. Candidațiĭ respectivĭ vor cere înscrierea la generala Epitropie, până cu opt dile înainte de dioa concursuluĭ, însoțind cererea lor de actele necesare.

§ 27. Medicul suplinitor nu va putea ocupa provisoriŭ un atare post maĭ mult de 6 lunĭ, afară numaĭ când la concursul respectiv candidațiĭ nu vor fi întrunit notele cerute pentru admisibilitate.

Suplinirea se va da altuĭ medic când suplinitorul nu s'a presintat la concurs.

§ 28. Juriul examinator se va compune din 5 medicĭ primarĭ aĭ caseĭ, trașĭ la sorțĭ, avênd și un suplinitor.

§ 29. Concursul va consista din patru probe:

a) Proba scrisă va fi asupra unuĭ subiect din patologie internă saŭ externă, orĭ din ginecologie;

b) Proba orală se va da din higienă și medicină legală;

c) Proba clinică se va compune: din 2 casurĭ din medicină internă, din 2 casurĭ de chirurgie și 2 casurĭ de ginecologie;

d) Proba operatorie va consta din 2 operațiunĭ de urgență chirurgice și obstetricale.

§ 30. Tóte probele date de juriŭ vor fi aceleașĭ pentru toțĭ candidațiĭ și se vor trage la sorțĭ de către unul dintre dênșiĭ.

§ 31. Pentru elaborarea probelor se vor observa regulile prevĕdute la § 17, pentru concursul medicilor primarĭ.

§ 32. Nu vor putea fi admișĭ concurențiĭ carĭ, ca cifră generală, vor întruni maĭ puțin de 240 puncte la cele patru probe.

§ 33. Dacă după publicarea concursuluĭ de două orĭ în timp de un an, pentru ocuparea unuĭ post de medic secondar, nu se va presenta de cât un singur și același candidat, atuncĭ juriul va procede la examinarea luĭ, conform regulamentuluĭ de față, și, întrunind el nota minimală, 240 puncte, va putea fi recomandat spre întărire pentru postul vacant.

§ 34. Durata unuĭ secondariat de la data decretuluĭ Regal, este de 5 anĭ, rĕmânênd ca Epitropia apreciind conduita și valórea intelectuală a secondaruluĭ, să maĭ prelungéscă acest termen.

Paragraf adițional.

§ 35. Epitropia generală are dreptul de a delega pe unul dintre membriĭ seĭ pentru a

asista, atât la concursul medicilor primarĭ, cât şi la al medicilor secundarĭ.

Acest regulament s'a elaborat şi aprobat de Epitropia generală a caseĭ spitalelor sfântuluĭ Spiridon din Iaşĭ, conform art. 29, din al. 4, legea organică, a serviciuluĭ sanitar.

Epitropĭ: *Dr. A. Fetu, V. Gheorghian şi Alex. Varnav Liténu.*

Director, *D. Filostrat.*

Aprobat de ministerul de interne prin ofisia Nr. 5294, din 26 Iulie 1882.

LEGE

PENTRU VÎNDAREA PROPRIETĂŢILOR MICI DEPENDINTE DE EPITROPIA SPITALELOR ST. SPIRIDON DIN IAŞI.

(*Decr. Nr. 484 din 19 Martie 1876*).

Art. 1. Se autoriză vîndarea prin licitaţie a proprietăţilor micĭ, dependinte de Epitropia spitalelor caseĭ Sf. Spiridon din Iaşĭ, anume arĕtate în tabloul anexat aci, carĭ nefiind producĕtóre nu aduc nicĭ un folos caseĭ Epitropieĭ, conform legeĭ şi regulamentuluĭ privitor la proprietăţile Statuluĭ, esceptându-se acelea a căror alienare va fi interdisă prin actele de donaţiune.

Art. 2. Baniĭ ce se vor aduna din aceste vîndărĭ, se vor întrebuinţa în cumpĕrarea de imobile rurale, după cum s'a destinat şi preţul adunat din proprietăţile deja vîndute şi carĭ se vor maĭ vinde, în virtutea legeĭ din 29 Ianuarie 1873.

Tabloul micelor proprietăţĭ ale caseĭ spitalelor Sf. Spiridon din Iaşĭ, situate în diferite localităţĭ, şi carĭ de şi nu sunt trecute în legea din 29 Ianuarie 1875, însă trebue a se vinde.

Judeţul Iaşĭ.

1. Hanul pronumit Zoe, venit anual leĭ 1,410.
2. Dughéna pronumită Borcilă, venit anual leĭ 376.
3. Locul pronumit Hulturésca.
4. Crăşma pronumită Borcilă, venit anual leĭ 141.
5. Teatru naţional, venit anual leĭ 6,480 banĭ 12.

Judeţul Botoşanĭ.

6. Pămîntul pronumit Domnésca saŭ Gaibana.
7. Două fălcĭ din imaşul, tîrgul Hârlău, venit anual leĭ 51, banĭ 20.

Oraşul Botoşanĭ.

8. O căsuţă numită Apostol, venit anual leĭ 58, banĭ 75.
9. Un loc cu un bordeiŭ situat în faţa spitaluluĭ din Botoşanĭ.

Judeţul Putna.

10. O vie din Podgoria Nicoreştĭ, piscul Corbuluĭ, comuna Costa-Lupu.

Oraşul Focşanĭ.

11. O dughénă pronumită Frige-Linte, venit anul leĭ 212.

Judeţul Bacău.

Oraşul Ocna.

12. Un loc cu vad de móră.
13. Via de 3 pogóne, în comuna Tîrgul-Trotoşu.

Judeţul Tutova.

Oraşul Bîrlad.

14. Locul cu clădirile de pe el în care a fost spitalul.
15. Un loc sterp în strada Strâmbă.
16. Un loc sterp în strada Talpalarilor.
17. Un loc sterp în strada Sf. Dumitru, venit anual leĭ 47.

LEGE

PENTRU SCUTIREA CASEI SPITALELOR SF. SPIRIDON DIN IAŞI DE TAXA DE TRANSMITERE

(*Decr. Nr. 428 din 26 Febr. 1875*).

Art. unic. Taxa de transmitere aşedată prin legile din Octombre 1860 şi Martie 1862 nu este aplicabilă bunurilor dependinte de casa spitalelor sântuluĭ Spiridon din Iaşĭ.

In consecuenţă, aceste bunurĭ vor fi scutite de disa taxă cu incepere de la trimestrul Ianuarie 1874, scădându-se prin rolurile de imposite.

CONDIŢIUNÎ

PENTRU ESECUTAREA ÎN ANTREPRISĂ A LUCRĂRILOR DE REPARAŢIE ŞI CONSTRUCŢIUNI DIN NOU LA EPITROPIA CASEI ST. SPIRIDON DIN IAŞI.

Despre adjudecaţie şi garanţie.

Art. 1. Nimenî nu este admis a concura la licitaţia uneî lucrărî, orî care ar fi, de cât după ce maî ântâî va dovedi prin certificate în regulă că a maî esecutat lucrărî technice cu pricepere şi onestitate în ţeră saŭ şi în străinătate, saŭ va fi persónă technică recunoscută inginer saŭ arhitect.

Vor fi respinşî de la licitaţie concurenţiî carî esecutând lucrărî aŭ dovedit incapacitate, rea credinţă, saŭ carî prin procedărî neleale aŭ provocat procese.

Art. 2. Orî-ce concurent admis la licitaţie va presenta imediat o garanţie provisoră în banî saŭ efecte publice ecuivalentă cu 10 % din estimaţia lucrărilor.

Acest deposit va sta drept asigurare din partea persóneî asupra căreia s'a adjudecat lucrarea, până în termen de 10 dile de la aprobarea Epitropieî, când adjudecătorul va trebui să depuie garanţia definitivă. Garanţia definitivă va fi ecuivalentă cu 10 % din suma totală a devisuluî estimativ, când scădĕmîntul resultat la licitaţie nu va întrece 10 % sub devis; Când scădĕmîntul va fi maî mare de 10 %, garanţia definitivă va fi ecuivalentă cu scădĕmîntul sub devis; Când scădĕmîntul va întrece peste 20 % garanţia nu va fi maî mare de 20 %.

Aceste garanţiî vor fi în banî, efecte publice saŭ imobile nesupuse la vre-o sarcină, conform regulelor prescrise la art. 52 din legea comptabilităţeî Statuluî şi art. 33 din legea domeniilor, publicată în *Monitorul Oficial* Nr. 80 din 1872 şi anume : că garanţiile ipotecare vor fi primite cu un scădĕmînt de jumătate din valórea lor. Valórea acestor garanţiî se va constata prin recipisa de plată a impozituluî; venitul înscris în rolurî este considerat ca 7 % din valórea fonduluî (adică se înmulţesce venitul cu 100 şi se divide prin 7).

Art. 3. După aprobarea adjudecaţiuneî de Epitropia spitalelor, adjudecătorul în terminul prevĕdut de art. 2, trebue să depuie garanţie definitivă, şi atuncî i se va înapoia garanţia provisorie.

In casul când antreprenorul nu va depune garanţia definitivă în 10 dile după aprobare, despre care va lua singur cunoscinţă de la Epitropie, va perde garanţia provisorie în profitul caseî fără judecată şi fără nicî o pretenţiune, recunoscêndu-se pus în întârdiere prin espirarea termenuluî, şi prin singurul fapt al neîndeplinireî condiţiunilor citate maî sus, fără prealabilă somaţie saŭ chemare în judecată; lucrarea se va putea scóte din noŭ în licitaţie.

Art. 4. Garanţia definitivă nu se va putea înstrăina sub nicî un pretext, va rămâne întrégă şi neatinsă de alte sarcinî până la esecutarea definitivă a lucrărilor, şi numaî când lucrările nu vor fi terminate în condiţiunile stipulate, şi la termen; va servi la acoperirea deficituluî prin scóterea din noŭ în licitaţie, saŭ esecutare în regie după alegerea Epitropieî.

Art. 5. Garanţia definitivă va maî servi a acoperi daunele şi deficitele ce ar resulta pentru Epitropie, în cas când contractul nu s'ar îndeplini întocmaî, saŭ din orî carî alte împrejurărî dăunătóre ocasionate de antreprenor.

Epitropia va usa în acest cas de garanţie fără prealabilă somaţie şi fără judecată, destul numaî să se constate acel deficit saŭ pagubă.

Acéstă constatare se va face de o comisiune compusă din un architect delegat de casă, de un altul arhitect delegat de antreprenore, şi de preşedintele tribunaluluî, carî constituindu-se în comisiune de arbitri, vor pronuncia fără drept de apel.

Când garanţia va fi ipotecară, Epitropia o va scóte imediat în vîndare fără judecată, şi fără ca antreprenorul să aibă drept a invoca legea comună.

Când garanţia va fi în efecte publice, se va scóte în vîndare după o publicaţie de 15 dile, şi preciul vîndereî se va incasa de Epitropie; afară de garanţia definitivă pentru siguranţa uneî lucrărî, antreprenorul, este răspundĕtor cu întréga sa avere, mobilă şi imobilă, pentru tóte deficitele, pagubele şi obligaţiunile ce ar decurge din acéstă antreprisă, şi care nu s'ar acoperi cu garanţia.

Art. 6. Adjudecaţia se va urma pe seriele de preciurî statornicite prin devis şi aprobate de Epitropie.

Concurenţiî înainte de adjudecare sunt ţinuţî a lua cunoscinţă de preciurî şi de lucrărî la cancelaria Epitropieî, unde vor primi tóte lămuririle dorite, ne maî putênd reveni sub nicî un pretext asupra lor în urma adjudecăreî.

Orî-ce adjudecare nu este valabilă de cât după aprobarea Epitropieî; în cas de ne aprobare concurentul nu va putea pretinde

nicĭ o despăgubire restituindu-i-se simplu numaĭ garanția depusă.

Art. 7. De odată cu subscrierea contractuluĭ, antreprenorul va declara neapărat și domiciliul sĕŭ în Iașĭ, indicând anume despărțirea, strada și casa unde 'șĭ stabilesce domiciliul sĕŭ, persóna la care 'șĭ alege domiciliul sĕŭ.

Art. 8. Antreprenorul este obligat a scóte cu a sa cheltuială copiĭ de pe planurĭ, devis, și caete de însărcinărĭ, pe carĭ Epitropia după confruntare cu originalele le va certifica.

Despre esecutarea lucrărilor.

Art. 9. Sub nicĭ un cuvînt antreprenorul nu va putea trece asupra alteĭ persóne, totalitatea saŭ parte din lucrările adjudecate asupra sa, fără consimțimîntul înscris al Epitropieĭ.

In cas de a se descoperi asemenea urmare, arhitectul saŭ inginerul dirigent, asistat de 2 marturĭ, va dresa un proces-verbal, și Epitropia în urma acesteĭ constatărĭ este în drept: saŭ a resilia contractul, saŭ a face o nouă adjudecare în comptul antreprenoruluĭ fără judecată.

Antreprenorul este dator a începe lucrările îndată după încheierea contractuluĭ, afară numaĭ când caetul de însărcinărĭ ar prevedea anume epocă. In orĭ-ce cas însă antreprenorul este ținut maĭ înainte de a începe lucrul să facă cunoscut arhitectuluĭ saŭ inginerului diua când are să încépă. Nicĭ o lucrare de zidărie nu se va esecuta între lunile Octombrie și April, afară numaĭ de permisiunea scrisă a arhitectuluĭ saŭ inginerului dirigent.

Antreprenorul este dator a se conforma întocmaĭ deviselor, proectelor și caetelor de însărcinărĭ precum și instrucțiunilor scrise ce i se vor da de delegatul Epitropieĭ.

Inainte de începerea lucruluĭ, antreprenorul este dator a verifica tóte planurile și dimensiunile la fața loculuĭ spre a se încredința de esactitatea lor, și pentru orĭ-ce nepotrivire, va reclama spre a se face cuvenitele îndreptărĭ; odată însă lucrul început de către antreprenor, nicĭ o reclamație în acest sens nu va fi admisă.

Art. 10. Dacă în urma adjudecăreĭ saŭ în cursul lucrăreĭ va fi necesitate a se face modificărĭ în plus saŭ în minus, antreprenorul este dator a le esecuta în prețul devisuluĭ cu scădĕmîntul eșit la licitație, însă după autorisațiunea scrisă a Epitropieĭ generale.

Aceste adăugirĭ saŭ scăderĭ se va face în condițiunile de maĭ jos.

a). Lucrările adăugite vor trebui să fie deja cuprinse de devizul estimativ, prin urmare cu analisă de prețurĭ fixate.

b). In cas de a nu fi cuprinse în tabela de analise se va face analisa nouelor categoriĭ de prețurĭ, pe prețurile ce aŭ servit de basă, plus dacă va fi necesitate prețurile oficiale.

c). In cas de adăugire saŭ scădere suma totală adăugită saŭ scădută nu va putea trece de 20 % maximum din valórea contractuluĭ de licitație.

d). In cas de adăugire și scădere simultanee, suma saŭ diferința de compensare, nu va trece în plus saŭ minus peste 20 % din valórea contractuluĭ de licitație.

Art. 11. In punctul lucrăreĭ se va ținea tot-d'a-una un registru numerotat și parafat de către arhitect și antreprenore, unde se vor înscrie tóte ordinile ce se vor da antreprenoruluĭ în privința conduccreĭ și moduluĭ esecutărĭĭ, și antreprenorul va fi dator a subsemna în acest registru la orĭ-ce cerere a arhitectuluĭ, spre a constata că aŭ luat cunoscință de ordinile ce s'aŭ dat.

In cas de refus al antreprenoruluĭ, arhitectul va subscrie în locul sĕŭ constatând acésta.

Art. 12. Antreprenorul va avea în totd'auna la lucru un numĕr suficient de lucrătorĭ oneștĭ și capabilĭ.

Arhitectul saŭ inginerul dirigent este în drept a îndepărta orĭ-ce lucrătorĭ pentru nesupunere, lipsă de capacitate și probitate. Antreprenorul remâne respundĕtor de orĭ-ce fraude saŭ vițiurĭ de construcțiunĭ se vor comite de lucrătorĭ.

De asemenea tóte casurile fortuite ordinare și extraordinare ce s'ar putea întâmpla până la predarea definitivă a lucrăreĭ, sunt în sarcina numaĭ a antreprenoruluĭ.

Antreprenorul trebue să fie esact în plata materialelor și lucrătorilor, pentru a efectua buna și solida esecutare a lucrărilor. In cas de a se dovedi contrarul, Epitropia 'șĭ reservă dreptul a face din oficiŭ acele plățĭ, din sumele ce va avea se priméscă antreprenorul art. 1488 c. civ.

Art. 13. Antreprenorul este dator a-șĭ procura cu a sa cheltuială magaziele necesare pentru deposite și pregătirea materialelor, cum și uneltile necesare; vor fi de asemenea în sarcina sa, orĭ ce lucrărĭ de îngrădire, luminat și întreținere a lucrărilor până la presarea definitivă.

Materialul necesar construcțiunilor se vor lua din locurile arătate în devis și caetele de însărcinărĭ, alegĕndu-se cele de calitatea cea maĭ bună, și nu vor putea să fie întrebuințate la lucru până ce maĭ întâĭ nu vor fi primite de architect saŭ inginerul dirigent. Dacă se va suprinde și dovedi că antreprenorele a întrebuințat materiale de próstă cualitate, saŭ rea construcție, în fine abaterĭ technice în ceea ce privesce modul de a construi, architectul saŭ inginerul dirigent, va avea drep-

tul a pune un termin conrespundĕtor pentru refacerea acelor lucrărī, şi înlocuirea materialuluī; iar în cas de refus din partea antreprenoruluī, referând Epitropieī, arhitectuluī saŭ ingineruluī, vor esecuta aceste lucrărī pe comptul şi rĕspunderea antreprenoruluī; acéstă măsură se va aplica antreprenoruluī până la recepţia definitivă.

Art. 14. Intrebuinţarea de material în alte dimensiunī de cât acele din devis, se va face după învoirea arhitectuluī saŭ ingineruluī fără însă o adăogire de preţ asupra contractuluī.

Când dimensiunile vor fi maī micī, dacă nu vor fi constructiv dăunătóre, se vor admite însă cu scăderea proporţională.

Art. 15. Când antreprenorul va trebui să dărâme vre-o construcţie veche, materialele se vor scóte şi clasa cu îngrijire făcĕndu-se un inventar semnat de arhitect saŭ inginerul dirigent, şi când antreprenorul este autorisat a întrebuinţa acel material, va trebui să elibereze chitanţă delegatuluī Epitropieī de dimensiunī şi calitate.

Despre plăţī şi situaţiī.

Art. 16. Antreprenorul are dreptul a cere acompturī asupra lucrărilor esecutate în condiţiunile următóre:

a). Asupra materialuluī adunat, antreprenorul are dreptul la un acompto, când situaţia ar fi ecuivalentă cu 25 % din totalul lucrărilor.

b). Când starea lucruluī represintă un total ecuivalent cu 75 % din totul lucrăreī.

c). Achitarea sumeī totală după primirea definitivă potrivit situaţieī definitive.

d). In situaţiile de lucrărī nu vor intra de cât acele admise şi recunoscute de bune, şi conform angajamentuluī.

e). La orī-ce situaţie de lucrărī, se va face proprire de 10 % asupra lucrărilor esecutate, şi la cele de material de 20 % pentru siguranţa lucrărilor de esecutat.

f). Garanţia nu se va elibera de cât după primirea definitivă a lucrăreī.

Art. 17. Pentru lucrările afară din oraşul Iaşī, dacă antreprenorul cere facerea uneī situaţiunī de lucrărī, şi nu se va găsi în condiţiunile de maī sus, saŭ cere a se face primirea, fără a fi complect terminată lucrarea, cheltuelile de transport şi diurne ale persónelor însărcinate de Epitropie, vor fi în sarcina antreprenoruluī, plătindu-se imediat din cea întâī situaţie ce se va face asupra lucrărilor.

LEGIUIRĬ POLITICE

ŞI CELE EMANATE

DE LA MINISTERIUL DE EXTERNE

LEGE

AUTORISÂND GUVERNUL ROMÂN CA SĂ INCHEE CONVENŢIUNI DE COMERCIŬ CU DIFERITELE GUVERNE STRĔINE.

(*Decr. Nr. 1414 din 24 Iulie 1876*).

Art. 1. Guvernul este autorisat a preschimba cu diferitele guverne strĕine carĭ aŭ început sau 'şĭ propun negocierĭ pentru încheerea de convenţiunĭ de comerciŭ cu România, declaraţiunĭ prin carĭ, sub condiţiune de reciprocitate, se acordă acestor din urmă, pentru un termen de 9 lunĭ, tratamentul dat Austro-Ungarieĭ prin corpul convenţiuneĭ de comerciŭ încheiată la 10 (22) Iunie 1875.

Este bine înţeles că avantagele speciale date Austro-Ungarieĭ numaĭ în calitate de Stat limitrof, nu se vor întinde în privinţa celor-alte State carĭ nu se află în acéstă condiţiune.

LEGE şi CONVENŢIUNE

DE COMERCIŬ ÎNTRE ROMÂNIA ŞI AUSTRO-UNGARIA, ŞI ALTE ACTE RELATIVE LA CESTIUNE.

(*Decr. Nr. 915 din 25 Maiŭ 1876*).

LEGE

Art. unic. Convenţiunea de comerciŭ încheiaată la Viena, la 22 Iunie (st. n.) anul curent, (1875) între România şi Austro-Ungaria împreună cu anexele ce o însoţesc, sunt aprobate.

CONVENŢIUNE

(*ratificată la 20 Maiŭ (1 Iunie) 1876*).

Guvernul Majestăţeĭ Sale Impĕratul Austrieĭ, Rege al Boemieĭ etc., şi Rege apostolic al Ungarieĭ, şi

Guvernul Alteţeĭ Sale Principele Românieĭ, de o potrivă animaţĭ de dorinţa de a întinde şi desvolta relaţiunile comerciale între Statele lor respective, aŭ hotărît a încheia în acest scop o Convenţiune şi aŭ numit ca plenipotenţiarĭ, adică:

M. S. Impĕratul-Rege pe domnu Jules Comite Andrassy de Csik-Szent-Kiraly şi Kraszna-Horka, Consilierul sĕŭ intim, ministru al Caseĭ Sale şi al afacerilor străine, Mare-Cruce al ordinuluĭ sf. Stefan, etc., etc. şi

A. S. Principele Românieĭ pe domnu George Costa-Foru, agentul Sĕŭ diplomatic, Mare-Cruce al ordinuluĭ Franţ-Iosef, etc., etc., carĭ, după ce 'şĭ-aŭ comunicat puterile lor găsite în bună regulă, s'aŭ învoit asupra următórelor articole:

I.

Va fi plină şi întrégă libertate de comerciŭ şi de navigaţiune între supuşiĭ Monarchieĭ Austro-Ungare şi aceia aĭ Principatuluĭ Românieĭ, carĭ vor putea să se stabiléscă fie-care pe teritoriul celuĭ-alt Stat. Supuşiĭ M. S. Impăratul-Rege în România şi supuşiĭ A. S. Principele Românieĭ în Austro-Ungaria, saŭ de s'ar stabili în porturile, oraşele orĭ verĭ-ce alte locurĭ din ambele teritoriĭ, saŭ de ar resida acolo în mod provisoriŭ, nu vor fi supuşĭ, în esercițiul comercĭuluĭ saŭ al industrieĭ lor, la nicĭ un drept, imposit, taxă saŭ patentă, sub orĭ-ce denumire ar fi, altele saŭ maĭ ridicate de cât cele ce vor fi percepute de la naţionalĭ; privilegiile, scutirile, imunităţile şi favorile de ori-ce natură de carĭ s'ar bucura, în materie de comerciŭ şi de industrie, supuşiĭ uneia din înaltele părţĭ contractante, vor fi comune supuşilor celeĭ-alte. Se înţelege că prin acéstă disposiţiune nu se derógă la legile şi ordonanţele în vigóre în statele celor două înalte părţĭ contractante

şi aplicabile tuturor streinilor în general:

1. In Austro-Ungaria, la legile relative la comerciul de colportagiŭ şi la esercițiul farmaciel, şi

2. In România, la legile şi prescripțiunile relative la prohibițiunea de a dobândi şi poseda imobile rurale. (vedĭ art. IV).

II.

Neguțătoriĭ, fabricanțiĭ şi industrialiĭ în genere, carĭ vor putea proba că aŭ achitat în țara în care residă drepturile şi impositele necesare pentru esercițiul comerciuluĭ şi al industrieĭ lor, nu vor fi supuşĭ pentru acésta la nici un drept saŭ imposit ulterior în cea altă țară, când vor călători saŭ vor face să călătoréscă comişiĭ saŭ agențiĭ lor, saŭ cu, saŭ fără eşantilióne, în interesul esclusiv al comerciuluĭ saŭ al industrieĭ ce exersézā şi în scopul de a face cumpărătorĭ saŭ de a primi comisióne.

Supuşiĭ statelor contractante vor fi reciproc tratațĭ ca şi naționaliĭ când vor merge din o țară în cea-altă pentru a vizita bâlciurile şi târgurile în scopul de a exercita acolo comerciul lor şi de a debita productele lor.

Supuşiĭ uneea din înaltele părți contractante, cari exercită meseria de căruțaşĭ între diversele puncte ale celor două teritorie saŭ carĭ se daŭ la navigațiunea maritimă orĭ fluvială, nu vor fi supuşĭ, pentru esercițiul acestor meseriĭ şi industriĭ, la niciĭ o taxă industrială saŭ specială pe teritoriul celeĭ alte.

Niciĭ o pedică nu se va aduce la libera circulațiune a pasagerilor, şi formalitățile administrative, relative la documentele de voiaj, vor fi restrânse la strictele exigințe ale serviciuluĭ public la trecerea fruntarielor.

III.

Supuşiĭ fie-căria din cele două înalte părțĭ contractante vor fi scutițĭ, pe teritoriul celeĭ-alte, de orĭ-ce serviciŭ militar, pe uscat şi pe mare, atât în trupa regulată cât şi în garda națională. Eĭ vor fi asemenea dispensațĭ de orĭ-ce funcțiune oficială obligătore, judiciară, administrativă saŭ municipală, de locuința militară, de orĭ-ce contribuțiune de resbel, de orĭ-ce rechisițiune saŭ prestațiune militară, de orĭ-ce natură ar fi, afară totuşĭ de serviciile carĭ sunt ataşate posesiuneĭ saŭ locațiuneĭ de imobile precum şi de prestațiunile saŭ rechisițiunile militare la cari sunt supuşĭ toțĭ naționaliĭ în calitatea lor de proprietarĭ saŭ de locatarĭ de imobile.

Eĭ nu vor putea fi supuşĭ, niciĭ personal niciĭ pentru mobilele saŭ imobilele lor, la alte datoriĭ, restricțiunĭ, taxe saŭ imposite, de cât acelea la carĭ vor fi supuşĭ şi naționaliĭ.

IV.

Româniĭ în Austro-Ungaria şi Austriaciĭ şi Unguriĭ în România, vor avea reciproc dreptul de a dobêndi şi poseda bunurĭ de orĭ-ce natură şi de orĭ-ce fel, mobiliare saŭ imobiliare, şi vor putea dispune liber de dênsele prin cumpĕrătóre, vîndare, donațiune, permutațiune, contract de căsătorie, testament, succesiune şi prin orĭ-ce alt act, în aceleaşĭ condițiunĭ ca naționaliĭ, fără a plăti drepturĭ, contribuțiunĭ şi taxe altele saŭ maĭ urcate de cât acelea la cari sunt supuşĭ naționaliĭ în virtutea legilor (v. art 1).

V.

Cele două înalte părțĭ contractante iaŭ îndatorirea de a nu împedica comerciul reciproc al supuşilor lor prin niciĭ o prohibițiune de importațiune, de exportațiune saŭ de transit.

Cu tóte acestea nu sunt supuse acestor disposițiunĭ articolele următóre: tutunul sub tóte formele sale, sarea, armele, pudra (praful de puşcă) şi munițiunile de resbel. Nu sunt coprinse în acéstă restricțiune: puşcile, pistólele şi armele de comerciŭ cu obiectele şi cartuşele indispensabile pentru a lor întrebuințare.

Se vor putea asemenea lua mĕsurĭ prohibitive:

1. In ce priveşte poliția sanitară şi maĭ cu sémă în interesul sănĕtățeĭ publice şi conform principielor internaționale adoptate pentru acésta, şi

2. In circumstanțe excepționale, pentru ce priveşte provisiunile de resbel.

Niciĭ una din cele două înalte părțĭ contractante nu va supune pe cea-altă la o prohibițiune de importațiune saŭ exportațiune care nu va fi fost aplicabilă în aceleaşĭ circumstanțe la tóte cele-alte națiunĭ.

VI.

Cât despre cuantumul, garanția şi percepțiunea drepturilor de importațiune şi exportațiune precum şi în ce privesce transitul, fiecare din cele două înalte părțĭ contractante se obligă a face pe cea-altă să se folosésçă de orĭ-ce favóre, privilegiŭ saŭ scădere în tarifele drepturilor, la importațiunea saŭ exportațiunea articolelor menționate saŭ nu în Convențiunea de față, ce una din ele ar putea acorda uneĭ a treia puterĭ. Orĭ-ce favóre saŭ imunitate concedată maĭ târdiŭ uneĭ al treilea Stat se va întinde imediat, fără condițiune şi prin acésta chiar, la cea altă parte contractantă.

Disposițiunile cari preced nu se aplică de loc:

1. La favorile acordate acum saŭ cari s'ar

putea acorda ulterior altor State limitrofe spre facilitarea circulăriĭ pe fruntariĭ, și

2. La obligațiunile impuse uneia din cele două înalte părțĭ contractante prin angajamentele uneĭ uniunĭ vamale deja contractată saŭ care ar putea să se contracteze pe viitor.

VII.

Productele soluluĭ și industrieĭ Românieĭ carĭ vor fi importate în monarhia Austro-Ungară și carĭ sunt destinate, saŭ pentru consumațiune, saŭ pentru întreposit, saŭ pentru reexportațiune, saŭ pentru transit, vor fi supuse acolo aceluiașĭ tratament și nu vor fi pasibile de drepturĭ niciĭ maĭ rădicate nicĭ altele de cât productele națiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

VIII.

Obiectele de proveninţă saŭ de manufactură austriacă saŭ ungară vor fi exportate spre România libere de drepturĭ de vamă, afară de articolele afectate de un drept de eșire vis-à-vis de națiunile cele maĭ favorisate.

IX.

Obiectele de proveninţă saŭ de manufactură austriacă saŭ ungară enumerate în tariful A, alăturat pe lângă Convențiunea de față, și importate pe uscat saŭ pe mare în România, vor fi admise acolo libere de orĭ-ce drept de intrare.

Obiectele de aceeașĭ proveninţă saŭ manufactură enumerate în tariful B, anexat pe lângă acéstă Convențiune, și importate pe uscat saŭ pe mare în România, vor fi admise în schimbul achităriĭ drepturilor de intrare indicate în disul tarif, coprinḑĕdu-se și tóte drepturile adiționale.

Obiectele și productele de proveninţă saŭ de manufactură austriacă saŭ ungară, carĭ nu sunt enumerate în tarifele A saŭ B, vor fi supuse, la intrarea lor în România la plata unuĭ drept unic de importațiune de 7% din valórea lor la locul de origină și fixat conform art. XII și XVII din Convențiunea de față.

In plata acestuĭ drept de 7% vor fi coprinse tóte drepturile adiționale.

Se înțelege că drepturile ad-valorem vor fi înlocuite prin o comună înțelegere, îndată și pe atât pe cât se va putea, prin drepturĭ specifice echitabile pe greutate și calculabile érășĭ pe basa de 7%.

Până ce se va efectua acéstă reducțiune, importatoriĭ austriacĭ și ungurĭ vor avea facultate de a alege între drepturile ad-valorem prevĕḑute de acéstă Convențiune și drepturile specifice achitabile pe greutate saŭ numer și determinate, saŭ de către un tarif român general, sau de către o Convențiune specială încheiată cu o terție putere.

X.

Se va preleva în România, asupra mărfurilor de orĭ-ce natură exportate pe uscat saŭ pe mare din Principatul Român în Monarchia Austro-Ungară, la eșirea lor și drept înregistrare, drepturile specificate în tariful român al drepturilor de eșire promulgat de A. S. Principele Românieĭ cu data din Sinaia de 6 August 1872. Se înțelege că drepturile de eșire în cestiune nu vor trece nicĭ-odată peste 1% din valórea mărfurilor exportate.

Acéstă disposițiune nu este aplicabilă în casurile prevĕḑute de art. XVIII din acéstă Convențiune.

Vor fi asemenea scutite de acest drept de eșire, afară de articlele deja indicate în sus numitul tarif, articlele enumerate în tariful C, alăturat pe lângă presenta Convențiune.

Guvernul român își reservă pe lângă acésta de a isbi zdrențele și șifónele, zdrențele de hârtie și maculatura exportate din România, cu aceleașĭ drepturĭ de eșire la carĭ aceste obiecte ar fi supuse la exportarea din Austro-Ungaria.

XI.

Mărfurile de orĭ-ce natură, venind din unul din cele două teritorie saŭ mergĕnd la unul din ele, vor fi reciproc scutite în cel-l'alt de orĭ-ce drept de transit, saŭ când ar transita direct saŭ când, în timpul transituluĭ, ar trebui să fie descărcate, depuse și reîncărcate.

XII.

Drepturile ad-valorem, în casurile în carĭ le prevede Convențiunea de față, vor fi calculate după valóre la locul de proveninţă a obiectuluĭ importat, adăogându-se cheltuelele de transport, de asigurare și de comision necesare pentru importațiune în unul din cele două teritorie până la fruntarie.

Importatorul va trebui să adaoge, pe lângă declarațiunea sa scrisă, constatând valórea mărfeĭ importată, o factură indicând prețul real și emanând de la fabricant saŭ de la vîndĕtor.

XIII.

Certificate de origină vor fi cerute de cele două înalte părțĭ contractante pentru a stabili origina națională a óre căror mărfurĭ importate saŭ exportate și designate prin o comună înțelegere. Pentru acésta importatorul va trebui să presinte la vama celei-alte țĕrĭ, saŭ o declarațiune oficială făcută înaintea unuĭ magistrat funcționând la locul de expedițiune; saŭ un certificat liberat de șeful serviciuluĭ vămilor de la biuroul de exportațiune, saŭ un certificat liberat de agențiĭ consularĭ aĭ țereĭ în care importațiunea trebue făcută și carĭ residă în locurile de expedi-

ţiune saŭ în porturile de îmbarcare. Factura mărfurilor în chestiune, presentată biuroului de vamă respectiv, va putea, prin escepţiune, ţine loc de certificat de origină.

XIV.

Dacă vama, în cele 24 ore după ce i se va fi presentat declaraţiunea, crede insuficientă valórea declarată, va avea dreptul de a reţine mărfurile, plătind importatoruluĭ preţul declarat de dênsul, mărit cu 10 %. Acéstă plată va trebui să fie efectuată în cele 15 ḑile carĭ vor succeda declaraţiunea, și drepturile, dacă vor fi fost percepute, se vor restitui în acelașĭ timp.

XV.

Importatorul, contra căruia vama uneĭ din cele două ţĕrĭ va voi să exerciteze dreptul de preemţiune stipulat de articolul precedent, va putea, în cele 8 ḑile după ce i se va fi comunicat decisiunea vămeĭ în acéstă privinţă, dacă preferă, să céră estimaţiunea mărfeĭ de către experţĭ. Aceeașĭ facultate va avea și vama când nu va găsi de cuviinţă a recurge imediat la preemptiune; ea va trebui însă să comunice importatoruluĭ decisiunea sa în privinţa acesteĭ expertise în cele 24 ore după ce acésta 'ĭ va fi presentat declaraţiunea sa.

XVI.

Dacă expertiza constată că valórea mărfeĭ nu trece cu 5 % peste cea declarată de importator, dreptul se va percepe după suma din declaraţiune.

Dacă valórea trece cu 5 % peste cea declarată, vama va putea, după cum va voi, să exerciteze preemţiunea saŭ să percépă dreptul pe valórea determinată de experţĭ.

Acest drept va fi mărit cu 50 % drept amendă, dacă evaluaţiunea experţilor este cu 10 % superióră valóreĭ declarate.

Cheltuelile de expertisă vor fi în sarcina declarantuluĭ, dacă valórea determinată prin decisiunea arbitrală exceḑéză cu 5 % valórea declarată; in casul contrar ele vor fi în sarcina vameĭ.

XVII.

In casul prevĕḑut de art. XV, ceĭ doĭ arbitri experţi vor fi numiţĭ, unul de către declarant și cel-l'alt de către șeful local al serviciuluĭ vămilor; în cas de partagiŭ, saŭ chiar în momentul constituireĭ arbitragiuluĭ, dacă declarantul o cere, experţiĭ vor alege un al treilea arbitru; dacă nu se pot învoi, acesta va fi numit de către președintele tribunaluluĭ de comerţ al loculuĭ. Dacă biuroul de declaraţiune se află la o depărtare de maĭ mult de un miriametru de reședinţa tribunaluluĭ de comerţ, cel de al treilea arbitru va putea să fie numit de către președintele tribunaluluĭ celuĭ maĭ apropiat.

Decisiunea arbitrală va trebui să fie pronunţată în cele 8 ḑile după numirea arbitrilor.

XVIII.

Pentru a favorisa schimbul reciproc al productelor pe fruntaria celor două ţĕrĭ, obiectele următóre vor fi admise și exportate înamêndouĕ părţile, cu obligaţiune de a le întórce, scutite timpural de drepturile de intrare și de eșire și conform ordonanţelor vamale și reglementelor emanate prin un comun acord de la cele două înalte părţĭ contractante:

a). Tóte mărfurile, afară de alimente, carĭ, eșind din liberul trafic pe teritorul uneia din cele două înalte părţĭ contractante, vor fi expediate la bâlciurĭ și têrgurĭ pe teritorul celeĭ-alte, saŭ carĭ, fără acéstă destinaţiune, vor fi transportate pe teritorul celeĭ-alte părţĭ contractante pentru a fi depuse în întreposítele saŭ megazinele de vamă, precum și eșantiliónele importate reciproc de comisiĭ-voiagiorĭ aĭ caselor austriace, ungare saŭ române cu condiţiune ca tóte aceste mărfurĭ și eșantilióne să fie întórse în ţara de unde provin într'un termen stabilit de maĭ nainte.

b). Vitele conduse din un teritor în cel-alt al têrguluĭ saŭ la pășcut. In acest ultim cas scutirea de drepturĭ de intrare și de eșire va fi întinsă și asupra productelor respective, precum: laptele, untul și brânza produse în timpul ședereĭ pe cel-alt teritor și vitele născute în acelaș timp precum și asupra efectelor și mobilieruluĭ ţĕranilor saŭ păstorilor cari însoţesc vitele.

c). Obiectele destinate a fi reparate fără ca natura și denominaţiunea lor comercială să sufere o schimbare esenţială.

d). Sacurile pentru ambalagiŭ și butóele góle purtând semne de întrebuinţare.

XIX.

Mărfurile supuse tratamentuluĭ de intrare pe cauţiune și trecênd imediat din teritorul uneia din cele două înalte părţĭ contractante pe acela al celeĭ-alte nu vor fi de loc desfăcute (déballées), și peceţile nu vor fi rădicate și înlocuite, sub reserva de a se fi îndeplinit cerinţele serviciuluĭ combinat pentru acesta.

In general, formalităţile serviciuluĭ vamal vor fi simplificate și expediţiunile se vor efectua în acelașĭ loc, prin organul uneĭ singure autorităţĭ, și vor fi accelerate cât se va putea maĭ mult.

XX.

Cele două înalte părţĭ contractante vor îngriji a aduna în aceeașĭ localitate, pe cât va fi cu putinţă, biourile lor de vamă stabilite pe fruntarie, pentru ca operaţiunile vamale, la trecerea mărfurilor de la un teritor la altul, să se pótă efectua simultaneŭ.

XXI.

Dacă una din cele două înalte părțĭ contractante crede necesar a stabili, saŭ a face să se stabilescă de către autoritățile municipale și altele, un drept noŭ saŭ un supliment al drpeptulul de axisă saŭ de consumațiune asupra unuĭ articol de producțiune saŭ de fabricațiune națională prevĕdut prin Convențiunea de față, articolul similar străin va putea fi imediat grevat la importațiune de un drept egal.

Prin urmare mărfurile din teritorul uneia din cele două înalte părțĭ contractante nu vor fi pasibile, la intrarea lor în teritorul celeĭ alte, de niciĭ un drept de axisă saŭ de consumațiune, sub orĭ-ce numire ar fi, dacă mărfurile de aceeașĭ natură nu sunt niciĭ produse niciĭ fabricate în acéstă ultimă țară.

XXII.

Mărfurile de orĭ-ce natură originară din Austro-Ungaria și importate in România, și mărfurile de ori-ce natură originară din România și importate în Austro-Ungaria, nu vor putea fi supuse nicĭ de autoritățile Statuluĭ nicĭ de administrațiunile municipale saŭ altele la drepturĭ óre-cari de axisă saŭ de consumațiune superióră acelora carĭ grevézä saŭ ar greva mărfurile similare de producțiune națională.

XXIII.

Cele două înalte părțĭ contractante se angajéză a coopera, prin mijlóce convenabile, pentru a împedica și pedepsi contrabanda dirigétă contra teritoriilor lor, a acorda în acéstă privință orĭ-ce asistență legală amploiaților celuĭ-alt Stat însărcinațĭ cu supraveghercea, a 'ĭ ajuta și a le comunica, prin impiegațiĭ de finanțe și de poliție, precum și prin autoritățile locale în genere, tóte informațiunile de carĭ vor avea trebuință pentru exercițiul funcțiunilor lor.

In acest scop reglemente speciale se vor face prin comună ințelegere.

XXIV.

Supușiĭ uneia din cele două înalte părțĭ contractante se vor bucura pe teritoriul celeĭ alte de aceeașĭ protecțiune ca și naționaliĭ, pentru tot ce privesce mărcile de fabrică și de comerciŭ precum și desemnurile și modelurile de orĭ-ce fel

Guvernul Alteţeĭ Sale Principul Românieĭ va presenta Camerelor române și va căta să facă a se sancționa, în termenul de un an o lege asupra mărcilor, desenurilor și modelurilor de fabrică și de comerț, conform disposițiunilor generalmente admise in acéstă materie.

Dreptul esclusiv de a exploata un desen saŭ un model industrial saŭ de fabrică nu póte avea, în folosul Austriacilor și Ungurilor în România, și al Românilor în Austro-Ungaria, o durată maĭ lungă de cât cea fixată prin legea țěreĭ în privința naționalilor. Dacă desenul saŭ modelul industrial aparține domenuluĭ public în țéra de origină, el nu póte fi obiectul uneĭ bucurărĭ (jouissance) exclusive în cea-altă țéră.

Disposițiunile precedente sunt aplicabile mărcilor de fabrică și de comerț.

XXV.

Supușiĭ M. S. Impěratul și Rege nu vor putea reclama în România proprietatea esclusivă a uneĭ mărcĭ, a unuĭ model saŭ a unuĭ desemn de nu aŭ depus două exemplare din ele la grefa tribunaluluĭ de comerț din Bucurescĭ.

De asemenea, supușiĭ românĭ nu vor putea reclama în Austro-Ungaria proprietatea esclusivă a uneĭ mărcĭ, a unuĭ model saŭ a unuĭ desemn, dacă nu aŭ depus două exemplare saŭ la camera de comerț din Viena saŭ la cea din Buda-Pesta.

XXVI.

Nicĭ un drept special, orĭ-care ar fi, nu se percepe nicĭ pe năvile pe Dunăre, nicĭ pe mărfurile carĭ se află pe aceste năvĭ, afară de drepturile de trecere (péage) plătibile de năvĭ la gurile Dunăreĭ și la Porțile-de-Fer.

Tot asemenea va fi și pentru mărfurile importate saŭ exportate reciproc pe Dunăre carĭ, după ce aŭ achitat drepturile de intrare saŭ de eșire stabilite prin presenta Convențiune, nu ar fi supuse la nicĭ un drept adițional. Cu tóte acestea taxele actualmente în vigóre în porturile Dunăreĭ și stabilite în singurul scop de a ameliora staționarea vaselor și de a favorisa esecuțiunea unor lucrărĭ publice, destinate a facilita încărcarea saŭ descărcarea mărfurilor, se vor putea preleva și pe viitor cu titlu de un drept adițional special, atât de la vase cât și de la mărfurĭ în condițiunile reglementelor speciale publicate în acéstă privință.

Prin urmare mărfurile importate în România saŭ exportate din acest Stat pe Dunăre, și supuse la plata drepturilor de intrare și de eșire specifice și achitabile pe greutate, vor fi supuse, în orașele situate pe malurile acestuĭ rîŭ și pentru efectele sus indicate, la un drept adițional de 5 % din suma drepturilor de intrare respective carĭ sunt de plătit în virtutea Convențiuneĭ de față.

Mărfurile importate saŭ exportate tot pe acéstă cale și supuse la plata drepturilor ad-valorem vor fi pasibile, tot cu acelașĭ titlu, de un drept adițional special de $^1/_2$ % din valórea lor constatată în conformitate cu presenta Convențiune.

De asemenea bastimentele și corăbiile de

orĭ-ce fel, carĭ se vor opri în porturile şi oraşele de pe malul român al Dunăreĭ, vor avea, când vor uza de cheiurile Statuluĭ saŭ ale comunelor, să plătéscă, tot cu acelaşĭ titlu şi pentru aceléşĭ efecte, o taxă de cheagiŭ de 20 centime pe tonă şi după gradaţiunea următóre: pe a treia parte a tonagiuluĭ, dacă cantitatea mărfurilor îmbarcate saŭ debarcate nu trece peste a treia parte; pe două treimĭ, dacă ea trece peste a treia parte şi nu ajunge la două treimĭ; pe tot, dacă trece peste două treimĭ din coprinderea (portée) utilisabilă a corăbieĭ.

Nicĭ o corabie care atinge, în timpul unuia şi aceluiaş voiaj, saŭ în susul saŭ în josul rîuluĭ, maĭ multe schele de pe malul român, nu va putea fi supusă la plata taxelor de cheagiŭ carĭ, în totalitatea lor, ar exceda suma acestor drepturĭ calculate pe 20 centime pe tótă coprinderea vasuluĭ.

Tonagiul vaselor va fi stabilit după sistemul şi regulile adoptate de comisiunea Europénă a Dunăreĭ. Bastimentele de Stat, de poştă saŭ de pasagerĭ carĭ usézā de cheiurĭ, vor fi scutite de plata acesteĭ taxe, şi vor fi menţinute, pe lângă acésta, tóte cele-alte scutirĭ acordate vaselor până acum sub orĭ-ce titlu ar fi.

XXVII.

Până în momentul în care se vor face regulamentele de navigaţiune saŭ de poliţie fluvială pentru Dunăre, prevĕdute de art. 17 al tratatuluĭ din Paris de la 1856, legile şi prescripţiunile promulgate în acéstă privinţă de fie-care din cele două înalte părţĭ contractante vor fi combinate, pe cât se póte, prin o comună înţelegere şi în interesul desvoltăreĭ navigaţiuneĭ pe Dunăre, şi adaptate principielor în vigóre pe tot parcursul rîuluĭ şi maĭ cu sémă pe partea sa în jos de Isaccea.

XXVIII.

Tóte facultăţile acordate până acum, de ambele părţĭ, navigaţiuneĭ fluviale pe Dunăre, vor fi menţinute în viitor şi întinse pe cât se va putea.

Vapórele carĭ fac un serviciŭ regulat de transport vor putea opera pe Dunăre, chiar în timpul nopţeĭ, încărcările şi descărcările fără nicĭ o întârdiere. Căpitaniĭ acestor vapóre saŭ representanţiĭ lor vor depune, la sosirea lor la biurourile saŭ organele de vamă, o declaraţiune specificând mărfurile descărcate. Funcţionariĭ de vamă vor putea opera, în cas de trebuinţă, visite şi căutărĭ pe vase cu asistenţa organelor consulare ale ţéreĭ căreĭ aparţin aceste vase şi carĭ residă în acelaşĭ loc. Citaţiunea ce va fi adresată pentru acésta consulilor, vice-consulilor şi altor organe consulare respective, va arăta o oră precisă: şi dacă aceste organe consulare ar neglige de a merge în persónă saŭ de a se representa prin un delegat, se va procede în absenţa lor. Nicĭ o penalitate nu se va aplica căpitanuluĭ unuĭ vapor, dacă numĕrul coletorilor descărcate este inferior aceluia pus în declaraţiunea presentată, când căpitanul saŭ cel în drept nu va fi negligiat de a informa pe biuroul de vamă imediat după descărcarea totală efectuată în o staţiune, înainte însă ca vama să fi constatat diferinţa.

Căpitaniĭ acestor vapóre nu vor fi primiţĭ a se presenta înaintea autorităţilor locale pentru a forma custoditul saŭ alte documente analoge şi carĭ nu ar fi indispensabile.

XXIX.

Companiile de navigaţiune şi proprietariĭ vapórelor carĭ fac un serviciŭ regulat de transport pe Dunăre, vor putea dobândi, la debarcaderile staţiunilor vapórelor lor, terenurile necesariĭ pentru instalarea biurourilor, atelierurilor şi magazinelor lor, şi le va fi permis de a stabili în acele locurĭ magazine speciale carĭ vor fi considerate ca intreposite de îndată ce vor rĕspunde la tóte cerinţele legilor ţéreĭ în vigóre asupra acestuĭ punct.

XXX.

Avĕnd în vedere circumstanţele escepţionale create relaţiunilor comerciale dintre Monarchia Austro-Ungară şi Principatul Româniéĭ pe acea parte a teritoriilor lor, unde frontariele lor se ating imediat, ca şi pe calea Dunăreĭ, şi considerând caracterul special al comerciuluĭ care, prin condiţiunile soluluĭ şi al natureĭ productelor celor două ţérĭ, este un compliment indispensabil pentru existenţa locuitorilor reciprocĭ, s'a convenit, cu acéstă ocasiune, în privinţa acestuĭ comerţ, un aranjament special ale căruĭ stipulaţiunĭ se găsesc consemnate în un act adiţional care face parte integrantă din acéstă Convenţiune.

XXXI.

Convenţiunea de faţă va remânea în vigóre în timp de 10 anĭ din diua schimbăreĭ ratificărilor. In casul când nicĭ una din înaltele părţĭ contractante nu ar fi notificat, cu 12 lunĭ înainte de finele acesteĭ periόde, intenţiunea sa de a face să'ĭ înceteze efectele, ea va remânea obligatorie până la expiraţiunea unuĭ an din diua în care una saŭ alta din cele două înalte părţĭ contractante o va fi denunţat.

Disposiţiunile carĭ preced vor fi esecutoriĭ în ambele State o lună după schimbarea ratificărilor.

Cele două înalte părţĭ contractante 'şĭ reservă dreptul de a introduce maĭ târdiŭ, şi

prin o comună înțelegere, în acéstă Convențiune, modificațiunĭ carĭ s'ar crede conforme spiritului și principiilor sale și a căror oportunitate ar fi demonstrată de experiență.

XXXII.

Convențiunea de față va fi ratificată și ratificările vor fi schimbate în Bucurescĭ cât se va putea maĭ iute.

Drept care plenipotențiariĭ respectivĭ aŭ semnat'o și aŭ pus pe dênsa sigiliul armelor lor.

Făcută în îndoit exemplar în Viena, la 22 Iunie 1875.

(Sem.): **G. Costa-Foru.** (L. S.) (Sem.): **Andrassy.** (L. S)

TARIF A.

LA INTRAREA IN ROMANIA

NUMIREA ARTICOLELOR	Basa	Drepturĭ
Cerealele în general.	Scutite de drepturĭ.	
Petroliŭ brut și rafinat.		
Lemne de construcțiune.		
Mineralurĭ de fer.		
Fer și oțel brut, în vergele saŭ drugĭ, prismatice saŭ rotunde.		
Pieĭ brute.		
Cărbunĭ de pămînt (huliă, lignit etc.)		
Cărțĭ în general, opere de cartografie în foĭ volante saŭ legate în atlaz, gravure, litografiĭ și fotografiĭ în foĭ volante saŭ legate în album, opere de muzică gravate, litografiate saŭ imprimate cu litere mobile.		
Instrumente și aparate de demonstrațiune, servind pentru trebuința învĕțămêntuluĭ de orĭ-ce grad.		
Obiecte de artă și de curiositate, destinate pentru museele publice saŭ pentru colecțiunile private.		
Mașine cu abur în general, fixe saŭ mobile.		
Mașine și instrumente agricole de orĭ-ce fel.		
Mașine de orĭ-ce fel, carĭ servă pentru esercițiul uneĭ profesiunĭ saŭ uneĭ industriĭ óre-care.		
Seurĭ și produsele dintr'însele (stearină, oleină, etc.), în general, tóte materiile prime destinate pentru fabricațiunea luminărilor de stearin și a săpunuluĭ, precum și productele accesoriĭ, necesariĭ la acéstă fabricațiune.		
Zdrențe și cârpe de orĭ-ce fel.		
Materiĭ tinctoriale și produse chimice necesariĭ pentru industrie.		

TARIF B.

DREPTURI LA INTRARE IN ROMANIA

Nr. curent	NUMIREA ARTICOLELOR	Unitățĭ asupra căror a se implinese drepturile.	Taxa drepturilor la importație.	Tara la sută din greutatea brută (1)
1	**Zahar :**			
	a). Rafinat, căpățânĭ, bulgărĭ saŭ pisat ; candel zahar de fructe și zahar topit.	100 K. N.	20 fr.	12 în lădĭ și în butóe.
	b). Zahar brut și casonad (în făină).	»	12 »	4 în sacĭ saŭ baloturĭ.
	c). Siropurĭ și melase	»	6 »	

(1) Pentru mărfurile carĭ, conform presentuluĭ tarif nu sunt pasibile de cât de un drept maxim de 7 leĭ și 50 banĭ, pentru suta de chilograme, precum și pentru acelea carĭ n'aŭ nicĭ o indicațiune de dare, drepturile vor fi percepute pe brut.

Nr. curent.	NUMIREA ARTICOLELOR	Unități asupra cărora se implinesc drepturile.	Taxa drepturilor la importație.	Tara la sută din greutatea brută.
2	**Bere :**			
	a). In butelii și ulcióre	»	15 fr.	20 în lădi 25 în butóe duble.
	b). In butóe	»	$8^1/_2$ »	15 în butóe simple.
3	**Spirtóse destilate de tot felul,** precum : rachiuri, alcooluri, rom, arrac, esență de punciŭ, licoruri și alte spirtóse cu zahar saŭ fără zahar	»	25 »	20 în lădi 25 în butóe duble, 15 în butóe simple.
4	**Ceară :**			
	a). Brută, albă saŭ galbenă de ori-ce fel . . .	»	45 »	
	b). Lucrată, albă saŭ galbenă, precum : lumânări, figuri, flori saŭ alte preparațiuni de ori-ce fel	»	55 »	12 în lădi și butóe.
5	**Lumânări de stearin și de spermanțet** de ori-ce fel	»	25 »	
6	**Săpunuri** de ori-ce fel, afară de săpunurile de parfumerie	»	15 »	
7	**Hârtie și papeterii :**			
	a). Ordinare, adică : hârtii vinete saŭ altele de ambalagiŭ, simple saŭ zmolite, cartóne ordinare, hârtie de sticlă, hârtie de lustru și alte similare	»	8 »	
	b). Hârtie fără numire specială	»	19 »	16 în lădi și
	c). Hârtii zugrăvite de ori-ce fel	»	40 »	6 în baloturi
	d). Hârtii de lux, adică : hârtii poleite saŭ argintuite, hârtii cu ornamente în relief saŭ tăiate, hârtii de scrisori, cu monograme saŭ desenuri și plicuri corespundětóre, hârtie de China ; precum și obiecte de hârtie simplă, saŭ combinată cu alte materii afară de metaluri prețióse, de petre fine și semi-fine, de mărgén adevěrat, de mărgăritare fine, de chilibar, de jais și de sidef	100 K. N.	60 fr.	16 în lădi și 6 în baloturi
8	**Țesěturi de lână :**			
	a). Ordinare, adică : pături de rând cu pěr lung (pături țoluri) postavuri, aba și dimie, postav brut, covóre de lână de tot felul, cu bucata saŭ cu metru	»	30 »	
	b). Postavuri și alte țesěturi analoge cu postavurile neimprimate, precum și flanele de ori-ce fel, albe saŭ colorate.	»	58 »	
	c). Ori-ce alte țesěturi de lână nearătate mai sus la literile *a* și *b* afară de șaluri și de dantele ; asemenea ori ce articole de pasmanterie, năsturărie și panglicărie de lână.	»	90 »	15 în lădi, 6 în balot.
	d). Articole de bonetărie de lână, de ori-ce fel, chiar garnite cu alte țesěturi		150 »	
	e). Pâsle de ori-ce fel, precum și următórele articole de pâslă : tălpi, șoșoni cu saŭ fără tălpi și pălării de pâslă gróse pentru trebuința țěranilor și soldaților	»	25 »	

Nr. curent.	NUMIREA ARTICOLELOR	Unităţi asupra cărora se împlinese drepturile.	Taxa drepturilor la importaţie.	Tara la sută din greutatea brută.
9	**Tesĕturĭ de bumbac :**			
	a). Ordinare, precum : neînălbite, nespălate, nevăpsite, nelucrate, nefasonate, feştilĭ împletite, resilurĭ, fileurĭ şi brâurĭ	»	20 fr.	
	b). Semi-fine, precum : lucrate, spălate, văpsite (afară de cele imprimate) fasonate saŭ nu. .	100 K. N.	25 »	
	c). Fine, precum : imprimate, ţesĕturĭ cu chenarurĭ.	»	45 »	15 în lăzĭ 6 în balot.
	d). Extra-fine, precum : tul englez, bobinete, muselină, linon, gaz şi alte ţesăturĭ uşóre, afară de dantele	»	90 »	
	e). Articole de pasmanterie şi de panglicărie .	»	80 »	
	f). Articole de bonetărie de bumbac, de orĭ-ce fel, chiar garnite cu alte ţesĕturĭ.	»	150 »	
10	**Pelărie (pieĭ argăsite) şi lucrurĭ de piele :**			
	a). Pelărie ordinară neavĕnd numire specială.	100 K. B.	40 »	
	b). Pelărie fină, precum văpsite, afară de pelea care este numaĭ înegrită, bătute, lustruite, aurite saŭ argintuite, precum şi peĭ argăsite şi tăbăcite, peĭ de mănuşĭ, pele marochin, saftian peĭ disc de castor etc.	»	70 »	16 în lădĭ 12 în panere 6 baloturĭ.
	c). Lucrurĭ de pele ordinare, precum : lucrurĭ de cismar, de şelar, de hămurar, de giamantănar, de pele ordinară, chiar combinate cu alte materiĭ, afară de cele enumerate la Nr. 7 d).	100 K. N.	45 »	
	d). Lucrurĭ de pele fină (afară de mănuşĭ), adică cele enumerate maĭ sus la litera *c*, chiar combinate cu alte materiĭ, afară de cele arătate la Nr. 7 d).	»	90 »	16 în lădĭ 12 în panere 7 în baloturĭ
11	**Obiecte de cauciuc (1) :**			
	a). Ordinare, precum : articole de cauciuc fără lustru, nevăpsite, nespălate chiar combinate cu alte materiĭ, afară de cele arĕtate la Nr. 7, d)	»	45 »	Tara aceiaşĭ ca la Nr. 10.
	b). Fine, precum : articole de cauciuc cu lustru, văpsit, stampat, chiar combinate cu alte materiĭ afară de cele arĕtate la Nr. 7 d) . . .	»	90 »	
12	**Obiecte de lemn :**			
	a). Cu totul ordinare, precum : lucrărĭ de dogar, de tîmplar, de strungar, gróse, brute, lucrărĭ de caretaş şi alte obiecte de lemn cioplite şi tăiate simplu, obiecte de coşurĭ de nuele ordinare, tóte aceste articole nicĭ văpsite, nicĭ lustruite, nicĭ poleite, nicĭ combinate cu alte materiĭ.	100 K. B.	2 »	
	b). Ordinare, precum : lemne tăiate subţirĭ, parcheturĭ nemarchetate ; plută în placă, foĭ, talpă şi dopurĭ, tóte aceste articole brute. . .	»	5 »	
	c). Fine, precum : scule de menagiŭ (mobile) parchete marchetate, precum şi tóte acele articole arĕtate maĭ sus la literile *a* şi *b*, văpsite, lustruite şi poleite, chiar combinate cu meta-			

(1) Articole de guta-perka sunt supuse regimuluĭ celor de cauciuc.

Nr. curent	NUMIREA ARTICOLELOR	Unităţĭ asupra cărora se împlinesc drepturile.	Taxa drepturilor la importaţie.	Tara la sută din greutatea brută.
	lurĭ comune, cu pele ordinară, cu trestie, cu trestie de mare şi alte materiĭ fibróse vegetale.	100 K. N.	9 fr.	16 în lădĭ şi în butóe, 9 în baloturĭ.
	d). Extra-fine, precum: lucrărĭ de lemn marchetate, incrustate, sculptate; lucrărĭ fine de strungar şi de coşar, de lemn poleit, *horloges de la Forêt Noire*, lemn de marchetărie, şi în genere, tóte articolele nearĕtate maĭ sus la literile *a*, *b* şi *c*, chiar combinate cu alte materiĭ, afară de cele indicate la Nr. 7. d) în fine mobile umplute, îmbrăcate saŭ nu . . .	»	50 »	
13	**Sticle:**			30 în lăzĭ şi în butóe, 20 în panere şi în jumătate de lădĭ.
	a). Turnată, fără lustru, gravată, sculptată, fasonată, masivă; tóte aceste obiecte, necolorate, netăiate	»	20 »	
	b). Tăiate, colorate, văpsite, aurite, argintate; sticle de policandru	»	50 »	
14	**Ape minerale** naturale şi factice, în butelĭĭ şi urciore.	100 K. P.	1 »	
15	**Instrumente:**			
	a). Clavire, piane şi pianine	valóre	6 %	
	b). Orĭ-ce alte instrumente de musică	»	5 %	
	c). Instrumente de astronomie, de chirurgie, de optică (afară de lunete montate, binoclurĭ şi lornete de teatru), de matematicĭ, de fisică şi de chimie (pentru laboratoriĭ).	100 K.	scutite	
16	**Colorĭ preparate**, lichide saŭ solide, în praf, în tăbliţe, în băşicĭ, în cojĭ de scoicĭ, în flacóne saŭ în cutiĭ cu saŭ fără accesoriile lor.	100 K. B.	60 »	

TARIF C.

LA EŞIREA DIN ROMANIA

NUMIREA ARTICOLELOR	Basa	Drepturĭ
Sare;	Scutite de dreptul de eşire.	
Tutun foĭ saŭ fabricat sub tóte formele sale;		
Făine;		
Cărţĭ, opere de cartografie şi de musică, imprimate în România;		
Vinurĭ şi oţeturĭ;		
Rachiurĭ, alcoolurĭ şi bere;		
Petroliŭ brut şi rafinat;		
Productele minelor exploatate în România;		
Producte manufacturate în general.		

ACT ADIŢIONAL

Pentru a da traficuluĭ districtelor fruntariilor respective înlesnirile reclamate de trebuinţele comerciuluĭ dilnic, cele două înalte părţĭ contractante aŭ convenit asupra celor ce urmeză:

1. Vor remânea libere de orĭ-ce drept de vamă la importaţiune şi exportaţiune prin fruntariile Austro-Ungară şi Română în Austro-Ungaria şi în România:

a). Tóte cantităţile de mărfurĭ al căror drept de împlinit nu se urcă la cifra totală de doĭ kreiţarĭ v. a. saŭ 5 la sută din franc.

b). Iarbă, fĕn, pae, frunde, fĕn pentru ambalagiŭ şi pentru astupat, plante furagere,

trestie de mare și trestie ordinară, plante viĭ (butacĭ de vie), cereale în bobe saŭ în spicurĭ, plante leguminóse, cânepă și in nebătute, cartofi;

c). Stupĭ cu albine viĭ;

d). Sânge de animale;

e). Lapte dulce și lapte bătut;

f). Cărbunĭ de lemn, de pămînt, turbă, cărbunĭ de turbă;

g). Pietre pentru clădit și de cioplit, pietre pentru pavagiŭ și pietre de móră, pietre ordinare pentru ascuțit, gresiĭ ordinare pentru cóse și secerĭ, tóte pietrile saŭ tăiate saŭ netăiate — dar nicĭ cioplite nicĭ tăiate cadrat — sgură, petrișĭ, nisip, var și ipsos crud, margă, argil, și în general orĭ-ce fel de pămînt ordinar care servă pentru facerea cărămidilor, ólelor, pipelor și vaselor;

h). Cărămidile;

i). Tărâțele, făina de rapiță și alte resturĭ de fructe tescuite și uscate și de sĕmînță oleaginósă;

j). Cenușe vegetabilă saŭ de cărbunĭ de pămînt, gunoiŭ pentru îngrășat pămîntul, lichid turbure de vin, lavurĭ, orz copt în coptor pentru bere, cojĭ de fructe, balagure, sfărămăturĭ de pétră saŭ de humă, lavurĭ de aur saŭ de argint, pămînt de mocirlă;

k). Pâine și făină în cantitate de 10 chil.
Carne próspătă » » » 4 »
Brânză » » » 2 »
Unt próspăt » » » 2 »

2. Vor rĕmânea asemenea libere de orĭ-ce drept de vamă la importațiune în Austro-Ungaria prin fruntariile Austro-Ungară și Română, precum și pe Dunăre prin tóte porturile acestuĭ fluviŭ, atât din România cât și din Austro-Ungaria, cerealele în general, product al pămîntuluĭ Românieĭ.

3. Vinurile de orĭ-ce fel, productul pămîntuluĭ Austro-Ungarieĭ, importate în România prin căile arĕtate în articolul precedent, vor plăti la intrarea lor în România, saŭ în butóe saŭ în butiliĭ, un drept ad-valorem de 5 ½ la sută.

Vinurile Românieĭ vor intra prin tóte fruntariile Austro-Ungarieĭ neplătind, fie în butóe fie în buteliĭ, de cât drepturile de intrare acordate națiuniĭ celeĭ maĭ favorisate, fără ca posițiunea lor de astădĭ să fie în nicĭ un cas agravată.

4. Vor fi scutite de drepturile de vamă de importațiune și de exportațiune și se vor bucura de libera trecere afară de căile vamale, animalele de muncă, instrumentele agricole, mobiliarul și lucrurile ce țĕraniĭ, domiciliațĭ la marginile fruntariilor, vor importa saŭ vor exporta prin linia vamală pentru lucrările lor agricole saŭ prin schimbarea domiciliuluĭ lor.

5. Animalele viĭ, importate dintr'un teritor pe cel-l'alt, nu vor plăti reciproc, la intrarea lor, de cât drepturile de importațiune carĭ sunt saŭ vor fi percepute în Austro-Ungaria în comerțul de fruntarie, conform stipulațiunilor tractatelor încheiate în acéstă privință cu națiunile cele maĭ favorisate.

6. Făinele și farinósele alimentare, produs al industrieĭ Austro-Ungarieĭ, vor fi libere de orĭ-ce drept de vamă la importațiune în România prin frontierele Austro-Ungară și Română, precum și pe calea Dunăreĭ prin tóte porturile acestuĭ rîŭ.

7. Productele pămîntuluĭ proprietăților supușilor celor două înalte părțĭ contractante, cari s'ar găsi despărțite prin linia-fruntarie Austro-Ungară și Română de locuințe și ferme, vor fi scutite de drepturile de intrare și eșire, când se vor transporta în aceste clădirĭ (locuințe saŭ ferme).

Concesiunile coprinse la Nr. 1 și la Nr. 4, sunt cu tóte acestea limitate pentru locuitoriĭ unuĭ loc d'a lungul fruntarieĭ care nu ar trece în Austro-Ungaria și în România distanța de 10 chilometri.

8. Cele două înalte părțĭ contractante se vor înțelege asupra precauțiunilor și mĕsurilor de luat pentru a putea acorda unor localitățĭ, unde se va crede de trebuință, libera trecere afară de căile vamale a obiectelor cari sunt scutite, în Austro-Ungaria și în România, de drepturile de vamă atât la intrare cât și la eșire, conform legilor și reglementelor fie-căria țĕrĭ.

PROTOCOL FINAL.

In momentul de a proceda la semnătura Convențiuneĭ de comerț, încheiată astădĭ între Austro-Ungaria și România, plenipotențiariĭ subsemnațĭ aĭ guvernuluĭ M. S. Impĕratul-Rege și aĭ guvernuluĭ A. S. Principele Românieĭ aŭ făcut, în privința articolelor maĭ jos menționate din acéstă Convențiune, reservele și declarațiunile următóre:

Art. I. Prin cuvintele «bunurĭ imobile rurale» inserate la ultimul aliniat al art. I nu s'a înțeles a se exclude casele și construcțiunile de orĭ-ce fel stabilite pe aceste bunurĭ imobile rurale și cari sunt de o potrivă supuse aceleiașĭ restricțiunĭ.

Se înțelege în acelașĭ timp, între cele două părțĭ contractante, că, prin disposițiunea acestuĭ articol, nu s'a voit a se deroga la drepturile fie-căruia guvern de a lua prin legĭ și reglemente tóte mĕsurile necesariĭ de poliție și de siguranță, și maĭ cu sémă acelea relative la stabilirea orĭ-căruĭ individ în o comună rurală cu autorisațiunea numaĭ a consiliuluĭ municipal; totușĭ aceste legĭ și ordonanțe nu vor putea împedica în nicĭ un mod libertatea de comerț și nu vor trebui să

atingă drepturile și privilegiile stipulate reciproc prin Convențiunea de față în favórea naționalilor celor două țĕrĭ.

Art. II. Plenipotențiarul român declară că guvernul sĕŭ are intențiunea de a revoca, în cel maĭ scurt timp și înainte de executarea acesteĭ Convențiunĭ, regulamentul care cere astădĭ ca acela care trece frontiera să aibă asupra luĭ óre-care sumă de banĭ.

Art. IV. Este bine înțeles că prin dispositiunile acestuĭ art. IV cele două înalte părțĭ contractante nu înțeleg de loc a deroga la restricțiunile făcute de ultimul aliniat al art. I, în privința dreptuluĭ de a dobêndi și poseda bunurĭ imobile rurale.

Art. VII. Tariful convențional actualmente în vigóre în Austro-Ungaria compunêndu-se din tarifele speciale anexate la tractatele de comerț încheiate de Austro-Ungaria cu Franța, la 11 Decembre 1866, cu Italia la 23 Aprilie 1867, cu Uniunea vamală a Germanieĭ la 9 Martie 1868 și cu Marea-Britanià, la 30 Decembre 1869, rĕmâne înțeles că, în urma principiuluĭ națiuniĭ celeĭ maĭ favorisate, de care se bucură România în virtutea Convențiuneĭ de față, ea va participa în viitor la tóte beneficiile, consecințele și modificațiunile cari ar resulta din o schimbare ulterióră a acestor tractate și tarife speciale.

Art. IX. Ambele înalte părțĭ contractante s'aŭ învoit de a întruni, îndată după ce se va încheia Convențiunea de față prin schimbarea ratificațiunilor, o comisiune mixtă care va fi însărcinată a completa, în timp de patru lunĭ, tariful convențional despre care s'a vorbit în art. IX și X, atât pentru drepturile de importațiune cât și pentru acelea de exportațiune.

La cas când comisiunea nu se va înțelege în acest timp, se va proceda, îndată după acésta, pentru art. neregulate la elaborarea unuĭ tarif specific pe piciorul unuĭ drept ad-valorem de 7 la sută, luând de basă valorile austriace și ungare din tabloul de comerciŭ Austro-Ungar pe anul 1873 și adăogite cu 15 la sută. Acéstă lucrare se va săvêrși în 15 diile.

Este convenit că cuvintele «coprindêndu-se și drepturile adiționale» de la alin. 2, nu se referă de loc la chestiunea axiselor în România, care este regulată de art. XXI al Convențiuneĭ.

Este asemenea convenit că libertatea de comerț nu va putea fi nicĭ o dată împedicată de nicĭ o disposițiune de monopol saŭ alta, care ar putea fi în contradicțiune cu disposițiunile Convențiuneĭ de față și maĭ ales cu cele din art. V și XXI.

Art. XIII. La cas de trebuință, cele două înalte părțĭ contractante se vor înțelege împreună asupra mărfurilor pentru cari necesitatea de a se cere certificate de origină ar fi demonstrată.

Art. XVIII. Relativ la aliniatul b de la art. XVIII. se înțelege că pentru tóte vitele cari nu se întorc, afară de acelea cari ar muri în timpul păscutuluĭ, se va plăti, la întórcerea turmelor, drepturile de importațiune respective.

Art. XX. In interesul comerțuluĭ, plenipotențiariĭ Austro-Ungar și Român exprimă dorința ca biurourile vamale Austro-Ungar și Român să trateze pe cât se póte simultaneŭ mărfurile supuse operațiunilor lor.

Cât despre stabilirea biurourilor mixte de vamă, cele două înalte părțĭ contractante vor cădea de acord asupra principiilor de adoptat în acéstă privință. Cu tóte acestea se înțelege de acum că aceste principiĭ nu vor putea fi altele de cât cele cuprinse în tractatul de comerț și de vamă încheiat între Austro-Ungaria și Uniunea vamală a Germanieĭ la 9 Martie 1868.

Art. XXI și XXII. Disposițiunile acestor articole nu ating întru nimic drepturile comunelor de a pune taxe asupra bĕuturilor și licuidelor, comestibilelor, combustibilelor, furagelor și materialelor la intrarea lor în comună, chiar când aceste articole nu ar avea similare în România.

Cu tóte acestea, aceste drepturĭ nu vor putea fi superióre taxelor celor maĭ aridicate prevĕdute de legile române astădĭ în vigóre. Maximul drepturilor despre care este vorba în acest cas este regulat de legile române:

Din 29 Noembre 1871 Nr. 262;
Din 14 Februare 1875 Nr. 328;
Din 14 Februare 1875 Nr. 330;
Din 19 Februare 1875 Nr. 376;
Din 25 Februare 1875 Nr. 420;
Din 25 Februare 1875 Nr. 421;
Din 26 Februare 1875 Nr. 425;
Din 20 Martie 1875 Nr. 588;
Din 20 Martie 1875 Nr. 589;

precum și prin art. 84 din legea de la 25 Noembre 1871.

Art. XXIV. S'a convenit ca, dacă proiectul de lege în chestiune nu ar obține asentimentul Camerilor, guvernul M. S. Împĕratul-Rege să nu fie de loc legat prin articolul de față.

Art. XXVI. Plenipotențiariĭ Austro-Ungar și Român recunosc că drepturile adiționale prevĕdute ca escepțiune la principiile enunciate la art. XXVI nu pot autorisa pe guvernul princiar a introduce modificațiunĭ cari ar greva mărfurile saŭ vasele cu un drept óre-care superior taxelor indicate în articolul în chestiune.

Presentul protocol, care va fi considerat ca aprobat și sancționat de cele două gu-

veine fără altă ratificaţiune specială, prin simplul fapt al schimbăreĭ ratificaţiunilor pentru Convenţiune, la care se raportéză, a fost dresat în îndoit exemplar.

In Viena, la 22 Iulie. 1875.

(Sem.): **G. Costa-Foru** (Sem.): **Andrassy**
(L. S.) (L. S.)

Acéstă Convenţiune s'a votat de Senat şi de Adunarea deputaţilor Românieĭ, d'impreună cu legea.

NOS FRANCISCUS IOSEPHUS PRIMUS

Divina Favente Clementia Austriae Imperator, Apostolicus Rex Hungariae, Rex Bohemiae. Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Ilyriae; Archidux Austriae; Magnus-Dux Cracoviae: Dux Lotharingiae. Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae, Magnus-Princeps Transilvaniae, Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. :

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Quum a Nostro Plenipotentiario atque illo Serenissimi Principis Romaniae ad stabiliendas ac amplificandas inter Imperium Nostrum et Romaniam commercii navigationisque relationes Viennae die vigesima secunda mensis Iunii anni praeteriti conventio inita et signata fuit, illustrissimo ac magnifico, dilecto, Nobis et fideli Iulio Comiti Andrássy a Csik-Szent-Király et Kraszna, Horka, intimo consiliario Nostro, domus Caesareae Nostrae nec non rerum cum exteris gerendarum Ministro, ordinisque St. Stephani Regis Hungarici Apostolici Magna Crucis equiti, plenam ad hoc potestatem impertimur ut nomine Nostro ratificationis instrumentum ad conventionem praedictam conficiat et signet. In quorum fidem majusque robur praesentes plenipotentiae Nostrae tabulas manu Nostra signavimus sigilloque Nostro appresso muniri jussimus. Dabantur in urbe Nostra Vienna die septima mensis Maji anno Domini millesimo octingentesimo septuagesimo sexto, Regnorum Nostrorum vigesimo octavo.

FRANCISCUS IOSEPHUS
m. p.

Andrássy
m. p.

(Sigillum Imperatoris)

Ad mandatum Sacrae Caesareae et Regiae Apostolicae Majestatis proprium:

Ios. liber Baro a Schwegel
m. p.

Consiliarius aulicus ac ministerialis.

En vertu des ordres de Sa Majesté l'Empereur et Roi, le Soussigné, Ministre de la Maison Impériale et des affaires étrangères, ratifie le contenu de la Convention de commerce conclue entre le Gouvernement de Sa Majesté l'Empereur et Roi et celui de Son Altesse le Prince de Roumanie, à Vienne le 22 Juin 1875, et déclare que les stipulations de cette Convention seront fidèlement observées et exécutées dans toute leur teneur.

En foi de quoi le Soussigné a signé le présent document de sa propre main et lui a fait apposer le sceau du Ministère Impérial et Royal des affaires étrangères.

Fait à Vienne, la 9 Mai 1876.

(L. S.) **Andrássy**
m. p.

Sceau du Ministère Impérial et Royal des affaires étrangères.

CAROL I,

Prin graţia luĭ Dumnedeŭ şi voinţa naţională, Domn al Românilor;

La toţi de faţă şi viitorĭ sănătate;

Asupra raportuluĭ ministruluĭ Nostru secretar de Stat la departamentul afacerilor străine sub Nr. 5,186.

Facem cunoscut şi încredinţăm prin coprinsul celor pe faţă la toţĭ şi la fie-cine pe care 'ĭ privesce, că D. M. Kogălniceanu, ministru al afacerilor străine, este autorisat a ratifica în numele Nostru Convenţiunea de comerţ încheiată în Viena la 10 (22) Iunie 1875 între plenipotenţiarul Nostru şi plenipotenţiarul Maiestăţeĭ Sale Imperatoreĭe Austrieĭ şi Rege al Ungarieĭ.

Drept aceea am sub-seris cu mâna Nóstră acéstă plenipotenţă, şi am poruncit să se întărescă, aplicându-i-se sigiliul Nostru.

Dat în Bucurescĭ în a doua decea ḑi a luneĭ Maĭ, anul 1876 şi al unspre-ḑecelea al Domnieĭ Nóstre.

CAROL.

Ministru secretar de Stat la departamentul afacerilor străine,
M. Kogălniceanu. Nr. 897.

En vertu des ordres de Son Altesse le Prince, le soussigné. Ministre des affaires étrangères, ratifie le contenu de la Convention de commerce conclue entre le Gouvernement de Sa Majesté l'Empereur et Roi et celui de Son Altesse le Prince de Roumanie à Vienne le 10/22 Juin 1875 et déclare que les stipulations de cette Convention seront fidèlement observées et exécutées dans toute leur teneur.

En foi de quoi le soussigné a signé la présent document de sa propre main et lui a fait apposer le sceau du Ministère Princier des affaires étrangères.

Fait à Bucarest, le 20 Maĭ (1 Juin) 1876.

(L. S.) **M. Kogălniceano.**

Les soussignés s'étant réunis pour procé-

der à l'échange des ratifications de la Convention de commerce conclue le $^{10}/_{22}$ Juin 1875 entre l'Autriche-Hongrie et la Roumanie, les instruments de ces ratifications ont été produits et ayant été trouvés exacts et concordants, l'échange en a été opéré.

En foi de quoi, les soussignés ont dressé le présent procès-verbal qu'ils ont signé en double expédition et revêtu de leurs cachets.

Fait à Bucarest, le 20 Mai (1 Juin) 1876 a mil huit cent soixante seize.

Henri Baron de Calice: Agent diplomatique d'Autriche-Hongrie (L. S.)

M. Kogalniceano: Ministre des affaires étrangères de Roumanie. (L. S.)

Domnilor miniștrii,

Domnul Agent diplomatic al Imperiuluĭ Austro-Ungar, prin nota sa din 12 (24) Maĭ anul curent, m'a informat că Corpurile Legiuitóre ale Monarchieĭ imperiale și regéscă aŭ aprobat Convențiunea de comerț încheiată de plenipotențiariĭ Austro-Ungarieĭ și aĭ Românieĭ, în 22 Iunie 1875, și că acéstă Convențiune a fost ratificată după plenipotența ce Majestatea Sa Imperială și Regéscă a acordat Exelențieĭ Sale Comitelui Andrassy, ministrul seŭ al afacerilor străine. Prin urmare, Baronul de Calice 'mi comunică că a primit instrumentul respectiv cu instrucțiunile cuvenite spre a proceda la schimbarea ratificațiunilor în timpul cel maĭ scurt.

Domnul Agent diplomatic al Austro-Ungarieĭ motivă cererea sa pe împrejurarea că Convențiunea în cestiune trebuind să se pună în lucrare o lună după schimbarea ratificațiunilor, este neapĕrat că acest act internațional să fie aplicat 'nainte de 1 Iulie st. v., dată la care, după comunicațiunea ce am făcut tuturor representanților Staturilor străine, prin nota mea din 4 (16) Maiŭ, Nr. 4,554, urméză a se aplica noul nostru tarif vamal. Tot o-dată D. Baron de Calice 'mĭ-a dat copie după patenta imperială cu data din 7 Maĭ (st. n.) prin care Majestatea Sa Imperială și Regéscă a împuternicit pe ministrul Sĕŭ de externe, Comitele Andrassy, de a ratifica, în numele Sĕŭ, disa Convențiune.

Cercetând, domnilor miniștri, lucrările cari se află în cancelaria ministeruluĭ nostru de externe, privitóre la acéstă Convențiune, am constatat că guvernul se află în fața unuĭ act internațional definitiv. In adevĕr acéstă Convențiune este încheiată de plenipotențiariĭ Majestățieĭ Sale Imperatorele Austrieĭ și Rege al Ungarieĭ și al Alteței Sale Domnul Românilor *sub singura reservă a aprobăreĭ Corpurilor Legiuitóre*. Acéstă aprobare s'a și dat de puterile legiuitóre din Viena, Pesta și Bucurescĭ.

Prin urmare, precum am maĭ dis, aparține Cabinetuluĭ din 27 Aprilie numaĭ de a supune acest act internațional Domnuluĭ spre ratificare și din partea Românieĭ și de a opera preschimbarea exemplarelor ratificate.

Sunt însă dator a vĕ aduce la cunoscință o particularitate care s'a petrecut tot în timpul predecesorilor noștri la putere.

In luna Ianuarie trecut, diarele streine aŭ menționat că în parlamentul din Viena și anume în sînul comitetuluĭ economic, însărcinat de a examina Convențiunea de comerciŭ maĭ sus numită, un numĕr de deputațĭ ar fi emis strania pretențiune, că, prin încheierea Convențiuneĭ cu România, înțelegea că Austria tot îșĭ păstra drepturile (?) ce ar avea în privința Românieĭ, în puterea tractatelor de comerciŭ încheiate între Monarchia Austro-Ungară și între Turcia (?) și că comitele de Chlumecky, ministru de comerț cis-lathanian, ar fi aderat la acea stranie teorie.

D-l ministru din afară al Românieĭ, prin depeșa sa cu data din 29 Ianuarie, de îndată a și invitat pe agentul nostru din Viena, onorabilul d. G. Costa-Foru, plenipotențiarul român, care a negociat și subscris acéstă Convențiune în numele Inălțimeĭ Sale Domnuluĭ Românieĭ, de a cere explicațiune guvernuluĭ austriac în privința declarațiuneĭ comiteluĭ de Chlumecky și de a face reservele sale.

Agentul nostru, prin depeșa sa din $^{13}/_{23}$ Februarie, a rĕspuns ministeriuluĭ că, potrivit ordinelor primite, a declarat Excelenției sale Comiteluĭ Andrassy, carele a negociat și a subscris disa Convențiune în numele Majestățeĭ Sale Imperatoruluĭ-Rege, că, daca declarațiunea ministruluĭ de comerciŭ este exactă și se susține de guvernul austro-maghiar, Convențiunea nu se va ratifica de către guvernul român.

Prin nota sa din $^{12}/_{24}$ Februarie, d-l Costa-Foru 'comunică ministerului nostru de externe că demarșele sale aŭ fost incoronate cu deplin succes, căcĭ Exelenția sa ministru de externe al Austro-Ungarieĭ 'ĭ-a declarat în mod categoric *că Convențiunea va fi ratificată fără cea maĭ mică modificare*, și că România nu este și nu póte fi legată de cât prin ceea ce a subscris.

Spre maĭ buna d-vóstră lămurire, am onórea a vĕ pune sub ochĭ însășĭ acéstă notă a agintelui nostru, cu data din $^{12}/_{24}$ Februarie, Nr. 126.

In fața uneĭ asemenea declarațiunĭ categorice ;

In fața dreptuluĭ străvechiŭ al Românieĭ— drept de care țéra nóstră a făcut întrebuințare chiar în timpurile cele maĭ critice — acela de a 'șĭ regula singură afacerile sale comerciale și vamale ;

In faţa autonomieĭ Românieĭ, a libertăţeĭ sale de comerciŭ şi a dreptuluĭ eĭ de a legifera în materiĭ de comerciŭ, ce 'ĭ sunt garantate prin vechile nóstre tratate cu Inalta Pórtă, cât şi prin tratatul din Paris;

In faţa dreptuluĭ nostru, întrebuinţat în tóte dilele de a regula afacerile şi interesele nóstre internaţionale prin convenţiunĭ încheiate cu Statele străine;

In faţa recunósceriĭ din partea imperiilor Austro-Ungarieĭ, Germanieĭ şi Rusieĭ, al dreptuluĭ Românieĭ în special de a încheia convenţiunĭ comerciale.

Sub-scrisul afirm încă o-dată, sus şi tare, că în afacerile eĭ materiale, în regularea relaţiunilor sale materiale şi vamale cu puterile străine, România nu recunósce de lucrătóre şi îndatoritóre pentru sine de cât legile şi tarifele vamale votate de Corpurile sale Legiuitóre şi sancţionate de Domnul ţéreĭ, că orĭ-ce modificare la acestea, nu se póte face şi impune comerciuluĭ nostru, de cât prin convenţiunile şi aşedémintele încheiate de noĭ înşine, şi că prin urmare tratatele străine, încheiate de State străine, nu aŭ şi nu pot avea nicĭ caracter îndatoritor, nicĭ putere în coprinsul ţéreĭ nóstre.

Că aşa fiind, între Statul Austro-Ungar şi Statul Român, nicĭ un alt tratat, nicĭ un alt aşedĕmênt din diua ratificăreĭ, nu póte avea caracter îndatoritor şi lucrare de cât Convenţiunea încheiată între plenipotenţiariĭ ambelor Staturĭ, cu data din 10/22 Iunie 1875, Convenţiune pe care România o va executa în mod leal şi sincer în tot timpul durateĭ sale.

Aşa fiind vĕ rog, d-lor miniştriĭ, să mĕ autorisaţĭ ca, dobêndind sancţiunea Domnéscă, să pot procede la săvĕrşirea actelor trebuitóre pentru schimbarea ratificaţiuneĭ acesteĭ Convenţiunĭ şi promulgarea eĭ în România.

Prin referat deosebit, mĕ păstrez de a vĕ supune un şir de mĕsurĭ a cărora aplicare se reclamă prin acest act internaţional.

Ministru afacerilor străine, **Kogălniceanu**
Nr. 5,184. 1876, Maĭ 20.

Astădĭ, Joĭ 20 Maĭ 1876, consiliul luând în privire referatul d-luĭ ministru de externe, Nr. 5,184;

Considerând că Convenţiunea încheiată la 10/22 Iunie 1875 între imperiul Austro-Maghiar şi între România a devenit un fapt îndeplinit, fiind că ea a fost încheiată între plenipotenţiariĭ ambilor Domnitorĭ, numaĭ sub reserva aprobăreĭ Corpurilor Legiuitóre, că acéstă aprobare s'a dat de parlamentele din Viena, Pesta şi Bucurescĭ;

Că ratificarea din partea Impĕratuluĭ Austro-Ungarieĭ este deja făcută la 7 Maiŭ, adică înaintea constituireĭ ministeruluĭ actual;

Considerând că România nu póte să fie obligată de cât la ceea ce a subscris;

Considerând că declaraţiunile făcute atât în sînul comitetuluĭ economic, cât şi în parlamentele din Viena şi Pesta, în de afară de cele stipulate în Convenţiune, nu sunt şi nu pot fi obligatoriĭ pentru România, precum nicĭ cele declarate de miniştriĭ Românieĭ în parlamentul din Bucurescĭ, nu pot fi obligatoriĭ pentru Austro-Ungaria;

Că în contra celor dise de miniştriĭ Austro-Ungarĭ, la parlamentele din Viena şi Pesta, guvernul român, prin agentul sĕŭ la Viena, a protestat şi a declarat că nu le póte primi ca îndatoritóre pentru România;

Că ministerul afacerilor d'afară al imperiuluĭ Austro-Ungar, Excelenţa Sa Contele Andrassy a recunoscut acest adevĕr, că România nu póte să fie obligată de cât la ceea ce a subscris, precum acésta resultă din depeşa agentuluĭ român, cu data din 12/24 Februarie 1876, consiliul, proclamând şi el din parte'ĭ acest principiŭ de drept internaţional, decide;

D. ministru de externe, cerênd şi obţinênd aprobarea Măriceĭ Sale Domnitoruluĭ, va procede la schimbarea ratificaţiuneĭ instrumentelor Convenţiuneĭ maĭ sus citată. Tot o-dată d. ministru de externe, prin agentul sĕŭ din Viena, va reînoi protestul guvernuluĭ român, în contra declaraţiunilor ministeruluĭ Austro-Maghiar, maĭ sus citate, carĭ, în drept şi în fapt, nu aŭ şi nu pot avea un caracter îndatoritor pentru România.

D. ministru de finanţe potrivit declaraţiuneĭ sale că va lua mĕsurĭ energice pentru a se aplica neapĕrat noul tarif vamal la 1 Iulie 1876, consiliul ia act de acéstă declaraţiune şi otărasce neapĕrata aplicare acestuĭ tarif la sus arĕtata di.

Acest proces-verbal se va aduce la îndeplinire de către d. ministru de externe, după ce maĭ întâiŭ va dobêndi aprobarea Măriceĭ Sale.

(Semnaţiĭ): *M. Kostaki, Kogălniceanu, I. Brătianu, Slăniceanu, G. Vernescu, G. Chiţu, M. Ferichide.*

LEGE și CONVENȚIUNE

DE COMERCIŬ ȘI DE NAVIGAȚIUNE ÎNTRE ROMÂNIA ȘI RUSIA.

(Decr. Nr. 2013 din 21 Oct. 1876).

LEGE

Art. unic. Convențiunea de comerciŭ și de navigațiune încheiată între România și Rusia, la 15 (27) Martie 1876, este aprobată.

(Acéstă lege împreună cu convențiunea anexată la ea s'a votat și adoptat de Adunarea deputaților și de Senat).

CONVENȚIUNE

(ratificată la 21 Oct. 2 Novem. 1876.)

Guvernul Măriei Sale Domnului Românieĭ și guvernul Majestățeĭ Sale Impĕratuluĭ tuturor Rusiilor, animațĭ de dorința de a înlesni și desvolta relațiunile comerciale între ambele State, aŭ hotărât de a încheia pentru acest sfârșit o convențiune de comerciŭ și de navigațiune, și aŭ numit de plenipotențiarĭ aĭ Lor:

Măria Sa Domnul Românieĭ, pe ministrul Sĕŭ secretar de Stat la afacerile străine Ión Bălăcénu, etc., etc.

Și

Majestatea Sa Impĕratul tuturor Rusiilor, pe agintele Sĕŭ diplomatic și consul general în Bucurescĭ, consilierul de Stat actual Ión Zinoview, cavaler al ordinelor ruse: sântul Wladimir a 3-a clasă, sânta Ana a 2-a clasă cu coróna imperială, și sântul Stanislas a 2-a clasă cu coróna imperială, etc., etc.

Carĭ, după ce 'șĭ-aŭ comunicat depline puterĭ respective, găsite în bună și regulată formă, aŭ convenit asupra următórelor articole:

Art. 1. Va fi reciproc deplină și întrégă libertate de comerciŭ și de navigațiune pentru bastimentele și naționaliĭ Inaltelor Părțĭ contractante în orașele, porturile, rîurile saŭ alte locurĭ din ambele State a cărora intrare este actualmente permisă saŭ va putea fi pe viitor supușilor și navelor orĭ-căreĭ alte națiunĭ străine.

Româniĭ în Rusia și Rușiĭ în România vor putea reciproc, conformându-se legilor țéreĭ, a intra, călĕtori și ședea în tótă libertatea în orĭ-care parte ar fi din teritoriile și posesiunile respective, pentru a'șĭ căuta de afacerile lor, și se vor bucura pentru persónele lor și bunurile lor de aceeașĭ protecțiune și siguranță ca și naționaliĭ.

Vor putea esersa în tótă întinderea ambelor teritoriĭ industria, a face comerciul atât cu ridicata cât și cu măruntul, a închiria saŭ a poseda case, magasiĭ, prăvăliĭ, saŭ pămînturile de carĭ vor avea trebuință, fără a fi supușĭ, fie pentru persónele lor saŭ bunurile lor, fie pentru a esersa comerciul lor saŭ industria lor, la taxe generale saŭ locale, nicĭ la imposite saŭ obligațiunĭ, de orĭ-ce natură ar fi, altele saŭ maĭ oneróse de cât acelea carĭ sunt saŭ vor putea fi stabilite asupra naționalilor.

Se înțelege, cu tóte acestea, că stipulațiunile ce preced nu derogă întru nimic la legile, ordonanțele și regulamentele speciale în materie de comerciŭ, de industrie, de poliție și de siguranță generală, în vigóre în fie-care din ambele țĕrĭ, și aplicabile la toțĭ străiniĭ în general, și, în ceea ce privesce România, legilor și prescripțiunilor relative la prohibițiunea de a cumpăra și de a poseda bunurĭ în imobile rurale.

Art. 2. Româniĭ în Rusia și Rușiĭ în România vor avea deplină libertate de a cumpăra, de a poseda și de a înstrăina, pe tótă întinderea teritoriilor și posesiunilor respective, orĭ-ce fel de proprietate ce legile țéreĭ permit saŭ vor permite supușilor orĭ-căreĭ națiunĭ străine de a cumpăra saŭ de a poseda.

Vor putea a le dobândi și dispune de dênsele prin vîndare, donațiune, schimb, căsătorie, testament saŭ în orĭ-care alt mod ar fi, în aceleașĭ condițiunĭ carĭ sunt saŭ se vor stabili în privința supușilor orĭ-căreĭ alte națiunĭ străine, fără a fi supușĭ la taxe, imposite saŭ sarcinĭ, sub orĭ-ce denumire ar fi, altele saŭ maĭ ridicate de cât acelea carĭ sunt saŭ vor fi stabilite asupra naționalilor.

Vor putea asemenea esporta liber produsul din vîndarea proprietățeĭ lor și bunurile lor în general fără a fi supușĭ a plăti, ca străinĭ, pentru esportațiune, alte drepturĭ, saŭ maĭ ridicate de cât acelea ce naționaliĭ ar rĕspunde în asemenea circumstanțe.

Art. 3. Româniĭ în Rusia și Rușiĭ în România vor fi reciproc scutițĭ de orĭ-ce serviciŭ personal, saŭ în armata de uscat și de mare, saŭ în guardă și miliție națională, de orĭ-ce contribuțiune, saŭ în banĭ saŭ în natură, pentru a înlocui serviciul personal, de orĭ-ce împrumut forțat și de orĭ-ce prestațiune saŭ rechisițiune militară.

Sunt, cu tóte acestea, esceptate sarcinele carĭ sunt atașate la posesiune sub óre-care titlu a uneĭ proprietățĭ, precum prestațiunile și rechisițiunile militare la carĭ toțĭ naționaliĭ pot fi chemațĭ a se supune ca proprietarĭ fonciarĭ saŭ ca arendașĭ.

Vor fi asemenea dispensaţĭ de orĭ-ce sarcină şi funcţiune judiciară şi municipală.

Art. 4. Corăbiile române şi încărcămîntul lor într'un port al Rusieĭ şi, reciproc, corăbiile ruse şi încărcămîntul lor în Romînia, la sosirea lor, saŭ direct din ţéra de origine saŭ din altă ţéră, şi orĭ-care ar fi locul provenințeĭ saŭ destinaţiunea încărcămîntuluĭ lor, se vor bucura în tóte privinţele de acelaşĭ tratament ca şi corăbiile naţionale şi încărcămîntul lor.

Niciun drept, taxă saŭ sarcină óre-care, pusă, sub orĭ-care denumire ar fi, pe corpul corăbieĭ, pe pavilionul sĕŭ saŭ pe încărcămîntul sĕŭ, şi perceput în numele saŭ în profitul guvernuluĭ, al funcţionarilor publicĭ, al particularilor, al corporaţiunilor saŭ al orĭ-cărora stabilimente, nu se va impune bastimentelor unuia din ambele State în portul celuĭ-alt, la sosirea lor, pe timpul şedereĭ lor şi la eşirea lor, la care nu ar fi asemenea şi în aceleaşĭ condiţiunĭ impus corăbiilor naţionale.

Art. 5. Naţionalitatea bastimentelor va fi admisă, şi de o parte şi de cea-laltă, după legile şi regulamentele particulare ale fie-căreia ţĕrĭ, după titlurile şi patentele liberate căpitanilor saŭ patronilor de autorităţile competinte.

Art. 6. In tot ceea ce privesce aşedarea corăbiilor, încărcarea şi descărcarea lor în porturĭ, rade, havre, basine, fluviĭ, rîurĭ saŭ canalurĭ, şi în general pentru tóte formalităţile şi disposiţiunĭ óre-carĭ la carĭ pot fi supuse corăbiile de comerţ, echipagiul şi încărcămîntul lor, nu se va acorda corăbiilor naţionale în unul din ambele State niciĭ un privilegiŭ şi nicĭ o favóre care nu va fi asemenea şi pentru corăbiile celuĭ-alt; voinţa Inaltelor Părţĭ contractante fiindca, sub acest raport, bastimentele române şi bastimentele ruse să fie tratate pe piciorul uneĭ perfecte egalităţĭ, şi să se bucure reciproc de avantagele acordate naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 7. Căpitaniĭ şi patroniĭ bastimentelor române şi ruse vor fi reciproc scutiţĭ de orĭ-ce obligaţiune de a recurge în porturile respective ale ambelor State la expediţionariĭ oficialĭ, şi vor putea, prin urmare, a se servi liber saŭ de agenţiĭ lor consularĭ respectivĭ, saŭ de expediţionariĭ ce vor desemna eĭ singurĭ, numaĭ să se conforme, în casurile prevĕdute de codul de comerţ şi regulamentele vamale române şi de codul de comerţ şi regulamentele vamale ruse, disposiţiunilor cărora presinta clausă nu acordă nicĭ o derogaţiune.

Art. 8. Disposiţiunile din presenta Convenţiune nu sunt de loc aplicabile la navigaţiunea pe lângă mal saŭ cabotagiŭ, care rĕmâne esclusiv reservată, în fie-care din ambele ţĕrĭ, pavilionuluĭ naţional.

Este bine înţeles că disposiţiunile acestuĭ articol nu derogă întru nimic la principiile admise de congresul din Viena şi consacrate prin tratatul din Paris în privinţa fluviilor carĭ despart saŭ traversă maĭ multe State.

Art. 9. Nicĭ corăbiile ruse, nicĭ mărfurile carĭ se află pe bordul acestor corăbiĭ nu vor plăti în porturile ţĕrmuluĭ român al Dunăreĭ nicĭ un drept special, de cât numaĭ taxele actualmente în vigóre în aceste porturĭ şi stabilite pentru singurul sfârşit de a se ameliora staţiunea corăbiilor şi de a favorisa executarea unor lucrărĭ publice destinate a înlesni încărcarea şi descărcarea mărfurilor.

Sub raportul acestor taxe ale dreptuluĭ de cheagiŭ, precum şi sub tóte cele-lalte, corăbiile şi mărfurile ruse vor fi asimilate în porturile române cu corăbile şi mărfurile naţionale, precum şi cu acelea ale naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 10. Companiile de navigaţiune ruse precum şi proprietariĭ vapórelor carĭ fac un serviciŭ regulat de transport pe Dunăre, vor putea cumpăra în schelele române, la debarcaderele staţiunilor vapórelor lor, terenul necesar pentru instalarea biurourilor lor, atelierelor şi magasinelor, şi le va fi permis a stabili magasine speciale, carĭ vor fi considerate ca întreposite, îndată ce vor rĕspunde la cerinţele legilor române în vigóre asupra acestuĭ punct.

Art. 11. Se înţelege că stipulaţiunile din presenta Convenţiune vor fi aplicabile la tóte bastimentele carĭ navigă sub pavilion rus, fără nicĭ o distincţiune între marina comerciantă rusă propriŭ ḑisă şi aceea care aparţine maĭ cu deosebire mareluĭ ducat al Finlandeĭ.

Art. 12. Se face esceptiune la stipulaţiunile presenteĭ Convenţiunĭ, în ceea ce privesce avantagele al cărora obiect sunt saŭ vor putea fi produsele pescărieĭ naţionale.

Art. 13. Mărfurile de orĭ-ce natură, produse ale industrieĭ saŭ soluluĭ unuia din ambele State, carĭ pot saŭ vor putea fi legal importate în cel-alt, saŭ a fi esportate saŭ pe uscat saŭ pe apă, nu vor fi supuse la nicĭ un drept de intrare saŭ de eşire, altul de cât acelea ce vor avea a plăti produsele similare orĭ-căreea alte naţiunĭ străine cea maĭ favorisată.

Art. 14. In tot ceea ce privesce drepturile de vamă, la intrare şi la eşire prin fruntariile de uscat şi de mare, drepturĭ de importaţiune, de esportaţiune şi altele, cele două Inalte Părţĭ contractante 'şĭ promit reciproc de a nu acorda nicĭ o scădere de taxă, privilegiŭ, favóre saŭ imunitate óre-care supuşilor şi produselor unuĭ alt Stat, care să nu fie asemenea şi îndată întins, fără condiţiune, naţio-

nalilor și produselor respective din ambele țerĭ; voința celor două Inalte Părți contractante fiind ca, pentru tot ceea ce privesce importațiunea, exportațiunea, transitul, întrepositul, reexportațiunea, drepturile locale, curtagiŭ, tarifele și formalitățile de vamă, percum și tot ceea ce privesce esercițiul comerciuluĭ și industrieĭ, Româniĭ în Rusia și Rușiĭ în România să se bucure de tratamentul națiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 15. Nicĭ o prohibițiune la importațiune saŭ esportațiune nu se va putea stabili de una din Inaltele Părțĭ contractante în privința celeĭ-alte care nu va fi în acelașĭ timp aplicabilă la tóte cele-alte națiunĭ străine, esceptându-se, cu tóte acestea, prohibițiunile saŭ restricțiunile timporariĭ ce unul saŭ cel-alt guvern ar crede necesar de a stabili în ceea ce privesce contra-banda de resbel saŭ pentru motive sanitare.

Art. 16. Pentru a se înlesni transitul produselor ruse prin teritoriul român, s'a convenit:

a). Că tóte produsele carĭ, în virtutea presenteĭ Convențiunĭ, ar putea fi întroduse fără plată de drepturĭ de vamă în România, vor fi asemenea scutite de taxele de exportațiune și de întórcere, precum și de taxele de plombagiŭ, cu condițiune de a se verifica la intrare și la eșire și sprijinite, în acest din urmă cas, de un titlu de origine de la vama de plecare;

b). Că cauțiunea în numerar ce espeditoriĭ în transit de produse nefabricate vor avea a depune la vama de intrare română nu va trece, în niciĭ un cas, suma drepturilor de importațiune ce aceste produse ar fi avut a suporta în virtutea presenteĭ Convențiunĭ, daca ar fi fost destinate pentru România, cu esceptiune pentru dișiĭ expeditorĭ a ține compt la vamă, afară de cauțiunea maĭ sus specificată, de taxele de plombagiŭ recunoscute exigibile, și a se supune verificărilor de intrare și de eșire arĕtate maĭ sus; și

c). Că produsele nefabricate vor putea fi păstrate de expeditor și în deplina sa disposițiune pe un termen de șése lunĭ în antreposítele române, conform legilor și regulamentelor speciale stabilite în acéstă privință.

Art. 17. Orĭ-ce reproducțiune în unul din ambele State, a mărcilor de fabrică saŭ de comerciŭ puse în cel-alt pe ore-carĭ mărturĭ, pentru a constata originea și calitatea lor, precum și orĭ-ce punere în vîndare saŭ în circulațiune de produse investite cu mărcĭ de fabrică saŭ de comerciŭ române saŭ ruse, contra-făcute în orĭ-ce țéră străină, vor fi cu severitate interdise pe teritoriul ambelor țĕrĭ și pasibile de pedepsele prevĕdute de legile țĕreĭ.

Operațiunile ilicite menționate în presentul articol vor putea da loc, înaintea tribunalelor și după legile țĕreĭ unde aŭ fost constatate, la o acțiune în daune-interese valabil exersată de partea lezată, contra celora ce s'a făcut culpabilĭ.

Naționaliĭ unuia din ambele State, carĭ vor voi să'șĭ asigure în cel-alt proprietatea mărcilor lor de fabrică saŭ de comerciŭ, vor fi datorĭ a le depune esclusiv, adică: mărcile de origine română la St.-Petersburg la departamentul comerciuluĭ și manufacturelor, și mărcile de origine rusă la Bucurescĭ la grefa tribunaluluĭ de comerciŭ.

In cas de îndoială saŭ de contestațiune, se înțelege că mărcile de fabrică saŭ de comerciŭ, cărora se aplică presentul articol, sunt acelea carĭ, în fie-care din ambele țĕrĭ, sunt legal dobândite, conform legislațiuneĭ țĕreĭ lor, de industrialiĭ și comercianțiĭ carĭ se servesc cu densele.

Guvernul MărieĭSale Domnuluĭ RomânieĭAvertissement propuindu-șĭ a presenta în curând Camerelor române o lege asupra mărcilor de fabrică și de comerciŭ, presentul articol nu va deveni aplicabil de cât după ce legea în chestiune, conform disposițiunilor generalmente admise în acéstă materie, va fi pusă în vigóre.

Art. 18. Relațiunile comerciale ale Rusieĭ cu regatele SuedieĭȘi Norvegieĭ și Statele și țĕrile limitrofe ale Asieĭ fiind regulate prin stipulațiunĭ speciale în privința comerciuluĭ de fruntariĭ și independinte de reglementele ce se aplică comerciuluĭ străin în general, cele două Inalte Părțĭ contractante convin ca disposițiunile speciale coprinse în tratatul încheiat între Rusia și Suedia și Norvegia la 26 Aprilie (8 Maiŭ) 1838, precum și acelea ce sunt relative la comerciŭ cu cele-l'alte State și țĕrĭ maĭ sus menționate, nu vor putea în niciĭ un cas, fi invocate pentru a modifica relațiunile de comerciŭ și de navigațiune stabilite între cele două Inalte Părțĭ contractante prin Convențiunea de față.

Art. 19. Convențiunea de față va rĕmânea în vigóre în timp de dece anĭ, cu începere din diua schimbăreĭ ratificațiunilor. In cas când niciĭ una din Inaltele Părțĭ contractante nu ar fi notificat, cu 12 lunĭ înainte de finele acesteĭ periódo, intențiunea sa de a face, să'ĭ înceteze efectele, ea va rĕmânea obligatorie până la expirarea unuĭ an, din diua în care una saŭ alta din cele două Inalte Părțĭ contractante o va fi denunțat.

Disposițiunile carĭ preced vor fi executoriĭ în ambele State o lună după schimbarea ratificărilor. Cele două Inalte Părțĭ contractante își reservă dreptul de a introduce maĭ târdiŭ, prin o comună înțelegere, în acéstă Convențiune, modificațiunile carĭ s'ar crede conforme spirituluĭ și principiilor sale și a

cărora oportunitate ar fi demonstrată de experienţă.

Art. 20. Convenţiunea de faţă va fi ratificată şi ratificările vor fi schimbate în Bucurescĭ cât se va putea maĭ iute.

Drept care Plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ semnat'o şi aŭ pus pe dênsa sigiliul armelor lor.

Făcută în Bucurescĭ, la 15 (27) Martie anul Mântuireĭ 1876.

Semnaţĭ: **Iôn Bălăcênu.—I. Zinoview.**

ARTICOL SEPARAT

In momentul de a procede la semnătura Convenţiuneĭ de comerciŭ şi de navigaţie încheiată astă-dĭ între România şi Rusia, Plenipotenţiariĭ sub-semnaţĭ, al Măriceĭ Sale Domnuluĭ Românieĭ şi al Majestăţeĭ Sale Impăratuluĭ tuturor Rusiĭlor, aŭ făcut următôrea declaraţiune :

Favorile carĭ sunt saŭ vor fi acordate în România, prin stipulaţiunĭ speciale saŭ adiţionale, unuĭ Stat limitrof ôre-care, şi reducţiunile saŭ scutirile de drepturĭ a cărora aplicaţiune este saŭ va fi restrânsă la ôre-carĭ fruntariĭ saŭ locuitorilor ôre-cărora districte, vor fi întinse sub acelaşĭ titlu naţionalilor şi produselor ruse.

Presintele articol separat va avea aceeaşĭ putere şi aceeaşĭ durată ca Convenţiunea de comerciŭ şi de navigaţiune încheiată cu data de astă-dĭ.

Drept care plenipotenţiariĭ respectivĭ 'l aŭ semnat şi învestit cu sigiliul armelor lor.

Făcut în Bucurescĭ la 15 (27) Marte, anul Mântuireĭ 1876.

Semnaţĭ : **Iôn Bălăcênu.—I. Zinoview.**

Acest articol împreună cu Convenţiunea şi legea pentru aprobarea eĭ s'a votat şi adoptat de Adunarea deputaţilor şi de Senat.

Божіею поспѣшествующею милостію

МЫ АЛЕКСАНДРЪ ВТОРЫЙ,

Императоръ и Самодержецъ

Всероссійскій,

Московскій, Кіевскій, Владимірскій, Новогородскій; Царь Казанскій, Царь Астраханскій, Царь Польскій, Царь Сибирскій, Царь Херсониса Таврическаго, Царь Грузинскій: Государь Псковскій и Великій Князь Смоленскій, Литовскій, Волынскій, Подольскій и Финляндскій; Князь Эстляндскій, Лифляндскій, Курляндскій и Семигальскій, Бѣлостокскій, Корельскій, Тверскій, Югорскій, Пермскій, Вятскій, Болгарскій и иныхъ: Государь и Великій Князь Новагорода низовскія земли, Черниговскій, Рязанскій, Полотскій, Ростовскій, Ярославскій, Бѣлозерскій, Удорскій, Обдорскій, Кондійскій, Витебскій, Мстиславскій и всея Сѣверныя страны Повелитель; и Государь Иверскія, Карталинскія и Кабардинскія земли и области Арменскія; Черкаскихъ и Горскихъ Князей и иныхъ Наслѣдный Государь и Обладатель; Наслѣдникъ Норвежскій, Герцогъ Шлезвигъ-Голштинскій, Стормарнскій, Дитмарсенскій и Ольденбургскій, и прочая, и прочая, и прочая.

Бывшіе Дипломатическій Агентъ и Генеральный Консулъ Нашъ въ Бухарестѣ Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Зиновьевъ и Румынскій Министръ Иностранныхъ Дѣлъ Балачано въ силу данныхъ имъ полномочій заключили и подписали въ Бухарестѣ 15/27 Марта сего года торговую конвенцію заключающуюся въ 20 статьяхъ и въ приложенной къ ней отдѣльной статьѣ. Принявъ и утвердивъ по зрѣломъ обсужденіи помянутую конвенцію Мы уполномочили Государственнаго Канцлера Нашего Свѣтлѣйшаго Князя Александра Горчакова подписать декларацію о ненарушимомъ соблюденіи и исполненіи содержащихся въ сей конвенціи условій.

Во удостовѣреніе чего Мы сіе Наше полномочіе собственноручно подписавъ повелѣли утвердить Государственною Нашею печатью. Дано въ Ливадіи тридцатаго Сентября тысяча восемь-сотъ семьдесятъ шестаго года, царствованія же Нашего въ двадцать второе лѣто.

АЛЕКСАНДРЪ.

(М. П.)

Государственный Канцлеръ Князь Горчаковъ.

Prin mila luĭ Dumneḑeŭ,

NOI ALEXANDRU AL DOUILEA,

Impĕrat şi Autecrator
A tuturor Rusiilor,

de Moscova, Kiev, Vladimir, Novgorod; Ţar de Kazan, Ţar de Astrakan, Ţar al Polonieĭ, Ţar al Siberieĭ, Ţar al Hersonisuluĭ, Tavrideĭ, Ţar al Gruzieĭ, Domnitor al Pscovuluĭ şi Prinţ moştenitor al Smolensculuĭ, Lituanieĭ, Volinieĭ, Podolieĭ şi Finlandeĭ, Prinţ al Estlandieĭ, Liflandeĭ, Curlandeĭ şi Semigalieĭ, Samoghitieĭ, Belostoculuĭ, Karelieĭ Tveruluĭ, Iugoruluĭ, Permeĭ, Veatkeĭ, Bolgarieĭ şi altor; Domn şi Prinţ moştenitor al Novogorodului de jos, al Cernigovuluĭ, Razaneĭ, Poloţkuluĭ, Rostovuluĭ, Iaroslavuluĭ, Belozerseluĭ, Udoruluĭ, Odborsculuĭ, Kondieĭ, Vitebsculuĭ, Mstislavuluĭ şi a tuturor regiunilor Septentrionale; Suveran şi Domn al pămînturilor Iverieĭ, Cartalinieĭ şi Kabardinieĭ şi a provincieĭ Armenieĭ, a Prinţilor Cercasienĭ şi de Gorse şi a altor Domn moştenitor şi Suveran; moştenitor al Norvegieĭ, Gerţog de Şlesvig-Golştein, Stormarn, Ditmarsen şi Oldemburg, şi cele-l-alte, şi cele-l-alte şi cele-alte.

Foştiĭ agentele diplomatic şi consul gene-

ral al Nostru în Bucurescĭ, Consilierul de Stat actual Zinoview şi ministru al afacerilor străine al României Bălăcénu, pe basa mandatelor ce li s'aŭ dat, aŭ încheiat şi iscălit în Bucurescĭ, la 15 (27) Martie acest an, Convenţiunea comercială, compusă de 20 articole şi de anexatul la ea articol. Primind-şi întărind, după o matură chibzuire, acea convenţiune, Noĭ am împuternicit pe cancelarul Imperiuluĭ Nostru Serenisimul Prinţ Alexandru Gorciakow a subsemna declaraţiunea de inviolabila conservare şi esecutare a condiţiunilor coprinse în acea convenţiune.

Şi spre încredinţare, Noĭ iscălind acest mandat al Nostru, am ordonat a'l întări cu punerea sigiliuluĭ Nostru.

Dat în Livadia, în ḑioa de treĭ-ḑecĭ Septembre, anul una mie opt-sute şépte ḑecĭ şi şése; iar a domnieĭ Nóstre al douĕ-ḑecĭ şi doilea an.

(L. S.) ALEXANDRU.

Cancelarul Imperiuluĭ,
Prinţ **Gorceakow.**

En vertu des ordres de Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies, le soussigné Chancelier de l'Empire ratifie la Convention de commerce conclue entre le gouvernement de Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies et celui de Son Altesse le Prince de Roumanie à Bucarest le 15 (27) Mars 1876, ainsi que l'article séparé y appartenant et déclare que les stipulations de cette Convention et de l'article séparé seront fidèlement observées et exécutées dans toute leur teneur.

En foi de quoi, le soussigné Chancelier de l'Empire a signé le présent document de Sa propre main et lui a fait apposer le sceau du Ministère Impérial des Affaires Etrangères.

Fait à Livadia, le 4 Octobre 1876.
Gortchacow. (L. S.)

In virtutea ordinilor Majestăţeĭ Sale Imperatoruluĭ tuturor Rusiilor, sub-semnatul Cancelar al Imperiuluĭ ratifică Convenţiunea de comerciŭ încheiată între guvernul Majestăţeĭ Sale Imperatorele tuturor Rusiilor şi acela al Măriei Sale Domnitoruluĭ Românieĭ la Bucurescĭ, la 15 (27) Martie 1876, precum şi articolul separat făcĕnd parte din ea, şi declară că stipulaţiunile acesteĭ Convenţiunĭ şi ale articoluluĭ separat, vor fi cu fidelitate observate şi esecutate în totă a lor coprindere.

Spre credinţă, sub-semnatul Cancelar al Imperiuluĭ, a semnat acest document cu propria sa mână şi a făcut să se pună pe el sigiliul Ministeriuluĭ Imperial al Afacerilor Străine.

Făcut la Livadia, la 4 Octombre 1876.
Gorceakow. (L. S).

En vertu des ordres de Son Altesse le Prince de Roumanie, le soussigné, ministre des affaires étrangères, ratifie la Convention de commerce conclue entre le gouvernement de Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies et celui de Son Altesse le Prince de Roumanie à Bucarest, le 15 (27) Mars 1876, ainsi que l'article séparé y appartenant, et déclare que les stipulations de cette Convention et de l'article séparé seront fidèlement observées et exécutées dans toute leur teneur.

En foi de quoi, le soussigné, ministre des affaires étrangères, a signé le présent document de sa propre main et lui a fait apposer le sceau du Ministère Princier des Affaires Etrangères.

Fait à Bucarest, le 21 Octobre 1876.
N. Ionesco. (L. du S.)

In virtutea ordinelor Măriei Sale Domnitoruluĭ Românieĭ, subsemnatul, ministru al afacerilor străine, ratifică Convenţiunea de comerciŭ, încheiată între guvernul Majestăţeĭ Sale Imperatoruluĭ tuturor Rusiilor şi acela al Măriei Sale Domnitoruluĭ Românieĭ în Bucurescĭ, la 15 (27) Marte 1876, precum şi articolul separat, aparţinênd diseĭ Convenţiunĭ, şi declară că stipulaţiunile Convenţiuneĭ despre care e vorba şi ale articoluluĭ separat, vor fi cu fidelitate observate şi esecutate în totă cuprinderea lor.

Drept care, subsemnatul, ministru al afacerilor străine, a subscris documentul de faţă cu propria sa mână şi a pus pe el sigiliul Ministeriuluĭ Princiar al Afacerilor Străine.

Făcut la Bucurescĭ, la 21 Octombre 1876.
N. Ionescu. (L. S.)

Les soussignés s'étant réunis pour procéder à l'échange des ratifications de la Convention de commerce conclue le 15 (27) Mars 1876, entre la Russie et la Roumanie, les instruments de ces ratifications ont été produits et ayant été trouvés exacts et concordants, l'échange en a été opéré.

En foi de quoi, les soussignés ont dressé le présent procès-verbal qu'ils ont signé en double expédition et revêtu de leurs cachets.

Fait à Bucarest, le 21 Octobre (2 Novembre), mil huit cent soixante-seize.

Baron D. Stuart.	**N. Ionesco.**
Agent diplomatique et consul général de Russie.	Ministre des affaires étrangères.
(L. S.)	(L. S.)

Subsemnaţiĭ întrunindu-se pentru a proceda la preschimbarea ratificărilor Convenţiuneĭ de comerciŭ, încheiată la 15 (27) Martie 1876, între Rusia şi România, instrumentele acestor ratificărĭ aŭ fost produse şi găsindu-se esacte şi concordând între ele, s'a operat preschimbarea lor.

Drept care, subsemnaţiĭ aŭ dresat acest proces-verbal, pe care l'aŭ subscris în îndoblă expediţiune şi l'aŭ învestit cu sigiliurile lor.

Făcut la Bucurescĭ, la 21 Octombre (2 Novembre), anul una mie opt-sute-şépte-deci şi şése.

Baron D. Stuart	**N. Ionescu.**
Agent diplomatic şi consul general al Rusieĭ.	Ministru afacerilor străine.
(L. S.)	(L. S.)

CONVENŢIUNE provisorie COMERCIALĂ

ÎNTRE ROMÂNIA ŞI SERBIA.

(aprobată de Domn asupra rap. Minist. de Externe Nr. 12638 din 10 Oct 1877).

(Traducţiune română).

DECLARAŢIUNE

Guvernul Inălţimeĭ Sale Prinţuluĭ Carol al Românieĭ şi guvernul Inălţimeĭ Sale Prinţuluĭ Milan al Serbieĭ dorind a regula, în mod provisoriŭ, relaţiunile între ambele ţérĭ pe timpul necesar pentru negoţiarea şi încheiarea uneĭ convenţiunĭ de comerciŭ, subsemnaţiĭ, autorisaţĭ în regulă pentru acest sfârşit, s'aŭ învoit asupra următórelor dispoşiţiunĭ:

Productele de origină saŭ de provenință română, carĭ vor fi importate în Serbia, şi productele de origină saŭ de provenință sêrbă, carĭ vor fi importate în România, vor fi reciproc supuse, în ceea-ce privesce drepturile de importaţiune, de esportaţiune, de transit, în ceea-ce privesce reesportaţiunea, curtagiul, întrepositul, drepturile locale şi în ce privesce formalităţile vamale, la acelaşĭ tratament ca şi productele naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Guvernul Inălţimeĭ Sale Prinţuluĭ Carol al Românieĭ şi guvernul Majestăţeĭ Sale Imperatoruluĭ Austrieĭ, Rege al Ungarieĭ, înţvoindu-se, de a'şĭ asigura óre-carĭ avantagie speciale pentru schimbul şi circulaţiunea productelor din districtele limitrofe, aceste avantagie nu vor fi reclamate de Serbia.

Presentul arangiament provisoriŭ va înceta la 31 Decembre 1877.

Drept care, subsemnaţiĭ aŭ alcătuit declaraţiunea de faţă, în dublu esemplar, şi 'ĭ aŭ pus pe dênsa sigiliul armelor lor.

Ministrul afacerilor străine al Inălţimeĭ Sale Prinţuluĭ Românieĭ,	Ministrul afacerilor străine al Inălţimeĭ Sale Prinţuluĭ Serbieĭ,
Kogălnicénu.	**Ristici.**

Bucurescĭ, 3 (15) Octombre 1877.
Belgrad, 22 Septembre 1877.

LEGE şi CONVENŢIUNE

DE COMERCIŬ INTRE ROMANIA ŞI ELVEŢIA.

(Decr. Nr. 2762 din 13 Dec. 1878).

LEGE

Articol unic. — Convenţiunea de comerciŭ încheiată la 18 Martie 1878, între România şi Elveţia, este aprobată.

CONVENŢIUNE

(ratificată la 4 Decembrie 1878).

Guvernul Măriei Sale Domnitoruluĭ Românieĭ şi consiliul Federal al Confederaţiuneĭ Elveţiene, dorind a regula raporturile de comerciŭ ce esistă între ambele ţérĭ, aŭ decis, într'un comun acord, de a încheia, pentru acest sfêrşit, o convenţiune de comerciŭ şi aŭ numit de plenipotenţiarĭ aĭ lor, anume:

Guvernul Măriei Sale Domnitoruluĭ Românieĭ:

Pe d. Ion de Bălăcênu, agentul Sĕŭ diplomatic la Viena;

Consiliul Federal al Confederaţiuneĭ Elveţieĭ;

Pe d. I. I. de Tschudi, trimisul Sĕŭ estraordinar şi ministru plenipotenţiar pe lângă Majestatea Sa Imperială şi Regală Apostolică, la Viena,

Carĭ, după ce 'şĭ aŭ comunicat deplinile lor puterĭ, găsite în bună şi cuvenită formă, aŭ convenit asupra articolelor următóre:

Art. 1. Ambele Inalte părţĭ coctractante îşĭ garantéză reciproc tratamentul naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate în tot ceea ce privesce importaţiunea, esportaţiunea şi transitul. Fie-care din ele se angagiază a face să profite cel-alt de orĭ-ce favóre, privilegiŭ saŭ scădere de drepturĭ la importaţiune, la espor-

taţiune saŭ la transit, ce ar putea acorda u-neĭ a treia puterĭ.

Dispositiunile ce preced nu se aplică la favórele actualmente acordate; saŭ carĭ vor putea fi acordate în urmă, de către Inaltele părţĭ contractante Statelor limitrofe, pentru înlesnirea circulaţiuneĭ saŭ schimbul produselor din districtele de frontieră.

Art. 2. Mărfurile de orĭ-ce natură, originală din unul din ambele ţĕrĭ şi importate în cel-alt, nu vor putea fi supuse la drepturĭ de axis saŭ comunale, superióre acelor carĭ împovărézá saŭ vor împovăra mărfurile similarĭ ale producţiuniĭ naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 3. Objectele pasibile unuĭ drept de intrare, carĭ vor servi de monstră şi carĭ vor fi importate în Elveţia, de către voiajoriĭ unor case române, saŭ în România, de către voiajoriĭ unor case elveţiene vor avea drept din o parte şi din alta. (prin îndeplinirea formalităţilor vamale necesariĭ pentru a opera reesportaţiunea saŭ reintegraţiunea în întreposit), la restituirea drepturilor ce vor fi fost depuse la intrare.

Art. 4. Fabricanţiĭ şi neguţătoriĭ românĭ, precum şi agenţiĭ voiajorĭ mergĕnd în Elveţia, vor putea face acolo cumpĕrăturĭ şi vîndĕrĭ pentru trebuinţele industrieĭ lor, şi a procura comandele lor cu saŭ fără monstră, însă fără a colporta din mărfurĭ. Va fi reciprocitate, în România, pentru fabricanţiĭ şi neguţătoriĭ elveţienĭ şi pentru agenţiĭ lor voiajorĭ.

Art. 5. Certificate de origină vor fi reclamate de către Inaltele părţĭ contractante, pentru stabilirea naţionalităţeĭ unor óre-carĭ mărfurĭ importate, după desemnarea prealabilă şi într'un comun acord, acelor mărfurĭ.

In cas contrariŭ, importatorele va trebui să presinte la vamă, saŭ o declaraţiune făcută înaintea unuĭ magistrat cu reşedinţa în locul de espediţiune, saŭ un certificat liberat de şeful de serviciŭ al biuroulul vamal de esportaţiune saŭ un certificat liberat de un agent consular al ţĕreĭ în care importaţiunea va trebui să fie făcută şi residând în locul de espediţiune.

Intr'un mod escepţional factura mărfurilor va putea ţine loc de certificat de origină.

Art. 6. Convenţiunea de faţă este încheiată pentru şépte anĭ, începĕtorĭ din diua schimbăreĭ ratificaţiunilor. In casul când nicĭ una din Inaltele părţĭ contractante n'ar fi notificat, cu doue-spre-dece lunĭ înainte de sfîrşitul disului period, intenţiunea sa de a face să înceteze efectele acesteĭ convenţiunĭ, ea va rĕmânea obligatorie până la espirarea unuĭ an, socotit din diua în care saŭ una saŭ alta din ambele Inalte părţĭ contractante o va denunţa.

Art. 7. Acéstă convenţiune va fi ratificată, şi ratificările eĭ vor fi schimbate la Viena în termen de şése lunĭ, saŭ maĭ curĕnd, dacă se póte.

Drept care, plenipotenţiariĭ aŭ semnat convenţiunea de faţă şi aŭ pus pe ea sigiliul armelor lor.

Făcut la Viena, în dublu original, la treĭ-decĭ Martie, anul una mie opt sute şéptedecĭ şi opt (30 Martie 1878).

I. de Bălăceanu — *Tschudi*
(L. S.) — (L. S.)

Articol adiţional.

Subsemnaţiĭ plenipotenţiarĭ aĭ RomânieĬ şi aĭ Elveţieĭ, în virtutea autorisaţiuneĭ guvernelor lor, aŭ convenit asupra articoluluĭ adiţional de maĭ jos:

a). Impletiturile şi ţesĕturile de pae nemenţionate în *tabloul drepturilor Vamale* elaborat de către comisiunea mixtă, conform art. IX din convenţiunea încheiată la 22 Iunie, 1875, vor plăti, la intrare în România, douĕ-decĭ francĭ (20 fr.) ca drepturĭ pentru suta de chilograme (100 chilg.).

b). Césornicile cu capacele de metal natural (neargintat saŭ aurit, saŭ capacele argintate saŭ aurite), vor plăti, la intrarea în aceeaşĭ ţĕră, şépte-decĭ şi cincĭ centime (0 fr. 75 c.) de piesă, cu condiţiunea că vor purta gravat saŭ imprimat în interiorul capacelor cuvîntul: *Metal.*

Acest articol adiţional va avea aceeaşĭ putere şi aceeaşĭ valóre ca şi cum ar fi fost textul înserat în corpul convenţiuneĭ.

Va fi ratificat de ambele Inalte părţĭ contractante şi ratificările vor fi schimbate chiar o dată cu acelea ale convenţiuneĭ.

Drept care, plenipotenţiariĭ aŭ semnat actul de faţă în dublu original şi 'l aŭ învestit cu sigiliul armelor lor, la Viena, la 30 Martie 1878.

Iôn de Bălăcénu. — *Tschudi*
(L. S.) — (L. S.)

(Votate de Adunare şi de Senat)

Nous Charles I, Prince de Roumanie, ayant pour agréable la convention de commerce conclue à Vienne, la trente Mars 1878, entre la Roumanie et la Suisse, par les plénipotentiaires des deux Etats, avec un article additionel du même jour, convention dont la teneur suit:

Le gouvernement de Son Altesse le Prince de Roumanie et le conseil fédéral de la Confédération Suisse, désirant régler les rapports de commerce qui existent entre les deux pays, ont décidé, d'un commun accord, de conclure, à cet effet, une convention de commerce étant nommé pour Leurs plénipotentiaires, savoir:

Le gouvernement de Son Altesse le Prince

de Roumanie, monsieur Jean de Balatchano, Son agent diplomatique à Vienne;

Le conseil fédéral de la Confédération Suisse, monsieur I. I. de Tschudi, Son envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique à Vienne;

Lesquels, après s'être communiqué, Leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article I. Les deux hautes parties contractantes se garantissent réciproquement le traitement de le nation la plus favorisée, en tout ce qui concerne l'importation, l'exportation et le transit. Chacune d'elles s'engage à faire profiter l'autre de toute faveur, privilége ou abaissement de droits à l'importation, à l'exportation ou au transit, qu'elle pourrait accorder à une tierce Puissance.

Les dispositions qui précedént ne s'apliquent point aux faveurs actuellement accordées, ou qui pourront être accordées ultérieurement par les hautes parties contractantes, aux Etats limitrophes, pour faciliter la circulation et l'échange des produits des districts-frontières.

Article II. Les marchandises de toute nature, originaires de l'un des deux pays et importées dans l'autre, ne pourront être assujetties à des droits d'accèse, d'octroi ou de communes, supérieurs à ceux qui grèvent ou gréveront les marchandises similaires de la production de la nation la plus favorisée.

Article III. Les objets passibles d'un droit d'entrée, qui serviront d'échantillon et qui seront importés en Suisse, par des voyageurs de maisons roumaines, ou en Roumanie par des voyageurs de maisons Suisses, auront droit, de part et d'autre (moyennant l'accomplissement des formalités de douane nécessaires pour en opérer la réexportation ou la réintégration en entrepôt) à la restitution des droits qui auront été déposés à l'entrée.

Article IV. Les fabricants et marchands roumains, ainsi que leurs commis-voyageurs, voyageant en Suisse, pourront y faire des achats et des ventes, pour les besoins de leur industrie, et recueillir des commandes, avec ou sans échantillons, mais sans colporter des marchandises. Il y aura réciprocité en Roumanie pour les fabricants et marchands Suisses et pour leurs commis-voyageurs.

Article V. Des certificats d'origine pourront être réclamés, par les hautes parties contractantes, pour établir la nationalité de certaines marchandises importées, après désignation préalable et d'un commun accord de ces marchandises.

Le cas echéant, l'importateur devra présenter à la douane, soit une déclaration faite devant un magistrat siégeant au lieu d'expédition, soit un certificat delivré par le chef do service du bureau de douane d'exportation, soit un certificat délivré par un agent consulaire du pays dans lequel l'importation devra être faite et résidant au lieu d'éxpédition.

Exceptionnellement, la facture des marchandises pourra tenir lieu de certificat d'origine.

Article VI. La présente convention est conclue pour sept ans, à partir du jour de l'échange des ratifications. Dans le cas où aucune des hautes parties contractantes n'aurait notifié, douze mois avant la fin de la dite période, son intention d'en faire cesser les effets, elle demeurera obligatoire, jusqu'à l'expiration d'une année à partir du jour ou l'une ou l'autre des deux hautes parties contractantes l'aura dénoncée.

Article VII. La présente convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Vienne dans le délai de six mois, ou plus tôt, si faire se peut.

En foi de quoi les plénipotentiaires ont signé la présente convention et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Vienne, en double original, le trente Mars, mil huit cent soixante dix huit (30 Mars 1878).

I. de Balatchano (L. S.) — **Tschudi** (L. S.)

Article additionnel.

Les soussignés, plénipotentiaires de la Roumanie et de la Suisse, en vertu de l'autorisation de leurs gouvernements sont convenus de l'article additionnel ci-dessus.

a) Les «Tresses et Tissus de Paille» non mentionnés dans le tableau de droits de douane, elaboré par la commission mixte, conformément a l'article IX de la convention conclue le 22 Juin 1875, paieront à l'entrée en Roumanie, vingt francs (20 frs.) de droits par cent kilogrammes (100 kilogr.).

b) Les montres à boîtes en métal naturel (non argenté ou doré, ou avec boîtes argentées ou dorées) paieront à l'entrée dans le même pays, soixante quinze centimes (0 fr. 75 cent.) par pièce, à la condition qu'elles porteront gravé ou frappé à l'intérieur de la boîte, le mot; «métal».

Le présent article additionnel aura la même force et la même valeur que si'l était textuellement inseré dans le corps de la convention.

Il sera ratifié par les deux hautes parties contractantes et les ratifications en seront échangées en même temps que celles de la convention elle-même.

En foi de quoi, les plénipotentiaires ont signé le présent acte en double original et l'ont revêtu du sceau de leurs armes, à Vienne, le trente Mars, mil huit cent soixante dix-huit (30 Mars 1878).

I. de Balatchano — Tschudi
(L. S.) — (L. S.)

Nous approuvons, ratifions et confirmons, la convention ci-dessus, promettant de la faire exécuter et observer selon sa forme et teneur, sans permettre qu'il y soit contrevenu en aucune sorte ou manière que ce soit.

En foi de quoi, Nous avons signé les présentes lettres de ratification et y avons fait apposer Notre sceau princier.

Donné à Bucarest le 18-ème jour du mois d'Octobre, de l'an de grâce mil huit cent soixante-dix-huit et le treizième de notre règne.

(L. S.) CHARLES

Par le prince.
Le ministre des affaires étrangères,
Kogalniceano.

Procès-verbal.

Les soussignés s'étant réunis, aujourd'hui le quatrième jour du mois de Décembre mil huit cent soixante dix huit, afin de procéder à l'échange des ratifications de la convention de commerce conclue entre Monsieur I. de Balatchano, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Son Altesse Royale le Prince de Roumanie près Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique, au nom de Son Altesse Royale le Prince de Roumanie, et Monsieur I. I. de Tschudi, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de la Confédération Suisse, près Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique, au nom du haut conseil fédéral Suisse, l'échange des instruments constatant la dite ratification et datés de Bucarest le dix-huit Octobre mil huit cent soixante-dix-huit et de Berne le dix-neuf Août mil huit cent soixante dix huit a été effectué; en foi de quoi les soussignés ont munis le présent procès-verbal de leurs signatures et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Vienne en double exemplaire, le jour, mois et année comme ci-dessus.

I. de Balatchano — Tschudi
(L. S.) — (L. S.)

LEGE şi CONVENŢIUNE

DE COMERCIŬ ÎNTRE ROMÂNIA ŞI GRECIA.

(Decretu Nr. 993 din 24 Martie 1880).

Art. unic. Convenţiunea de comerciŭ încheiată la 6 (18) Aprilie 1878, între România şi Grecia, este aprobată.

CONVENŢIUNE

(ratificată la 15 (27) Aprilie 1880).

M. S. R. Domnul Românieĭ şi M. S. Regele Elenilor, animaţĭ de dorinţa de a facilita şi desvolta relaţiunile comerciale şi maritime, stabilite între ambele State, aŭ hotărît de a încheia, pentru acest sfârşit, o convenţiune de comerciŭ şi de navigaţiune şi a numit plenipotenţiariĭ Lor, adica:

A. S. R. Prinţul Românieĭ, pe D. Mihail Kogălnicênu, ministrul Seŭ al afacerilor străine, Mare Cruce a ordinuluĭ Stéoa Românieĭ, membru al ordinuluĭ Hohenzollern I-a clasă, Mare Cruce a Vulturuluĭ Roşu al Germanieĭ, Mare Cruce a Corónei de fier a Austro-Ungarieĭ, Mare Cruce a ordinuluĭ St. Ana a Rusieĭ, Mare Cordon al ordinuluĭ Medjidie, etc. etc.

M. S. Regele Elenilor, pe D. Cleon Rizo Rangabé, consulul Seŭ general la Bucurescĭ, cavaler al ordinuluĭ regal al Mântuitoruluĭ, şi comandor al ordinuluĭ imperial şi regal Franţ Josef, etc. etc.

Carĭ, după ce 'şĭ aŭ comunicat puterile lor respective, găsite în bună regulă, s'aŭ învoit asupra următórelor articole:

Art. 1. Va fi reciprocamente plină şi întrégă libertate de comerciŭ şi de navigaţiune pentru bastimentele şi naţionaliĭ înaltelor Părţĭ contractante în oraşele, porturile, rîurile, saŭ orĭ-carĭ locurĭ din ambele State a cărora intrare este actualmente permisă, saŭ va putea fi pe viitor, supuşilor şi navelor orĭ-căreia alte naţiunĭ străine.

Româniĭ în Grecia şi Eleniĭ în România, vor putea, reciprocamente, conformându-se legilor ţĕreĭ, intra, călĕtori, saŭ şedea, în tótă libertatea, în orĭ care parte ar fi a teritoriilor şi posesiunilor respective pentru a'şĭ căuta de afacerile lor; se vor bucura, spre acest sfârşit, pentru persóna şi bunurile lor de aceeaşĭ protecţiune şi siguranţă ca şi naţionaliĭ.

Vor putea pe tótă întinderea ambelor teritoriĭ, să esercite industria, să facă comerciul, atât cu rădicata, cât şi cu mărunţişul, să închirieze saŭ posedeze case, magazii, prăvăliĭ, saŭ locurĭ de carĭ vor avea trebuinţă, fără a fi supuşĭ, fie pentru persóna saŭ

bunurile lor, fie pentru a esersa comerciul şi industria lor, la taxe generale sau locale, nicI la imposite sau obligaţiunI de orI-ce natură ar fi, altele saŭ maI onerose de cât acelea carI sunt saŭ vor putea fi stabilite asupra naţionalilor.

Se înţelege, cu tóte acestea, că stipulaţiunile ce preced nu derógă în nimic la legile, ordonanţele şi reglementele speciale, în materie de comerciŭ, de industrie, de poliţie şi de siguranţă generală, în vigóre, în fie-care din ambele ţărI, şi aplicabile la toţI străinii în general, şi maI ales în ceea ce privesce România, legilor şi prescripţiunilor relative la prohibiţiunea de a cumpĕra şi de a posede bunurI, imobile rurale, saŭ case şi clădirI de orI-ce fel stabilite pe aceste bunurI, imobile rurale.

Art. 2. RomâniI în Grecia şi EleniI în România, vor avea deplină libertate de a cumpĕra, de a poseda şi de a înstrăina, pe tótă întinderea teritoriilor respective, orI ce fel de proprietate ce legile ţăreI permit saŭ vor permite supuşilor orI-căria alte naţiunI străine de a cumpĕra, saŭ de a poseda.

Vor putea a le dobândi şi dispune de dênsele prin vîndare, donaţiunI, schimb, căsătorie, testament, saŭ prin orI-care alt mod ar fi, în aceleaşI condiţiunI carI sunt saŭ se vor stabili în privinţa supuşilor orI-căreI alte naţiunI străine, fără a fi supuşI la taxe, imposite saŭ sarcinI sub orI-ce denumire ar fi altele saŭ maI rădicale de cât acelea carI sunt saŭ vor fi stabilite asupra naţionalilor.

Vor putea asemenea exporta liber produsul din vîndarea proprietăţeI lor şi bunurile lor în general fără a fi supuşI să plătéscă, ca străinI, pentru exportaţiune, alte drepturI saŭ maI rădicate de cât acelea ce naţionaliI ar rĕspunde în asemenea circumstanţe.

Art. 3. RomâniI în Grecia şi EleniI în România, vor fi, reciproc, scutiţI de orI-ce serviciŭ personal, saŭ în armata de uscat şi de mare, saŭ în guardă şi miliţiI naţionale, de orI-ce contribuţiune, saŭ în banI saŭ în natură, pentru a înlocui serviciul personal; de orI-ce împrumut forţat şi de orI-ce prestaţiune saŭ rechisiţiune militară.

Sunt, cu tóte acestea, esceptate sarcinele carI sunt ataşate la posesiunea, sub óre-care titlu, a uneI proprietăţI precum prestaţiunile şi rechisiţiunile militare la carI toţI naţionaliI pot fi chemaţI a se supune ca proprietarI fonciarI saŭ ca arendaşI.

Vor fi asemenea dispensaţI de orI-ce sarcină şi funcţiune judecătorescă saŭ municipală.

Art. 4. Corăbiile române şi încărcămîntul lor în Grecia şi, reciproc, corăbiile elene şi încărcămîntul lor într'un port al RomânieI, la sosirea lor, saŭ direct din ţéra de origină saŭ din altă ţéră, şi orI-care ar fi locul proveninţeI saŭ destinaţiunea încărcămîntuluI lor, se vor bucura, în tóte privinţele, de acelaşI tratament ca şi corăbiile naţionale şi încărcămîntul lor.

NicI un drept, taxă saŭ sarcină óre-care, pusă sub óre-care denumire ar fi, pe corpul corăbieI, pe pavilionul sĕŭ, saŭ încărcămîntul sĕŭ şi perceput în numele saŭ în profitul guvernuluI, al funcţionarilor publicI, al particularilor, al corporaţiunilor saŭ al orI-căror stabilimente, nu se va impune bastimentelor unuia din ambele State în portul celuI-alt la sosirea lor, pe timpul şedereI lor şi la eşirea lor, care nu ar fi asemenea şi în aceleaşI condiţiunI impus corăbiilor naţionale.

Art. 5. Naţionalitatea bastimentelor va fi admisă, şi de o parte şi de cea-altă, după legile, regulamentele particulare ale fie-căria ţărI, după titlurile şi patentele liberate căpitanilor saŭ patronilor de autorităţile competinte.

Art. 6. In tot ceea ce privesce aşedarea corăbiilor, încărcarea şi descărcarea lor în porturI, rade, havre, basine, fluviI, rîurI saŭ canalurI, şi în general pentru tóte formalităţile şi orI-carI disposiţiunI la carI pot fi supuse corăbiile de comerciŭ, echipagele şi încărcămintele lor, nu se va acorda corăbielor naţionale, în unul din ambele State, nicI un privilegiŭ şi nicI o favóre care nu va fi asemenea şi pentru corăbiile celuI-alt; voinţa înaltelor PărţI contractante fiind, sub acest raport, că bastimentele române şi bastimentele elene să fie tratate pe piciorul uneI perfecte egalităţI, şi să se bucure, reciproc, de avantagiile acordate naţiuneI celeI maI favorisate.

Art. 7. Corăbiile române carI intră într'un port al GrecieI şi, reciproc, corăbiile elene carI intră într'un port al RomânieI, carI n'ar veni să descarce de cât o parte din încărcămîntul lor, vor putea, conformându-se, cu tóte acestea, legilor şi regulamentelor Statelor respective, a păstra, pe bordul lor, partea din încărcămîntul ce ar fi destinat pentru un alt port, saŭ din aceiaşI ţéră, saŭ din alta, şi a'l reesporta, fără a fi constrânşI să plătéscă, pentru acéstă din urmă parte din încărcămîntul lor, nicI un drept de vamă.

Art. 8. Căpitanul şi patroniI bastimentelor române şi elene vor fi reciproc scutiţI de orI-ce obligaţiune de a recurge, în porturile respective a ambelor State, la espediţiunea oficială, şi vor putea, prin urmare, a se servi liber, saŭ de consuliI şi vice-consuliI lor, saŭ de espediţionariI pe carI 'I vor desemna eI înşi-şI numaI conformându-se, în casurile prevĕdute de codul de comerciŭ român şi codul de comerciŭ elen, disposiţiunilor cărora presinta clausă nu acordă nicI o derogaţiune.

Art. 9. Disposiţiunile din presentul tratat nu sunt de loc aplicabile la navigaţiunea pe lângă mal saŭ cabotagiŭ; care rĕmâne esclusiv reservată, în fie-care din ambele ţĕrĭ, pavilionuluĭ naţional.

Cu tóte acestea corăbiile române şi elene vor putea trece dintr'un port al unuia din ambele State în unul saŭ maĭ multe porturĭ ale aceluiaşĭ Stat, saŭ pentru a depune tot saŭ parte din încărcămăntul lor adus din străinătate, saŭ pentru a compune orĭ complecta încărcămăntul lor.

Este bine înţeles că disposiţiunile acestuĭ articol nu derógă intru nimic la principiile admise de congresul din Viena şi consacrate prin tratatul din Paris, în privinţa fluviilor carĭ despart saŭ traversă maĭ multe State.

Art. 10. Vor fi cu totul scutite de drepturile de tonagiŭ şi de espediţiune în porturile fie-căruia din ambele State:

1. Corăbiile carĭ, intrate pe lest din orĭ-care loc ar fi, se vor reîntórce pe lest;

2. Corăbiile carĭ, trecĕnd de la un port al unuia din ambele State în unul saŭ maĭ multe porturĭ ale aceluiaşĭ Stat, în condiţiunile determinate de paragraful al douilea al articoluluĭ precedinte, vor justifica că aŭ achitat deja aceste drepturĭ;

3. Corăbiile carĭ, intrate cu un încărcămănt într'un port, saŭ de bună-voe saŭ forţate prin un accident óre-care, vor eşi fără să fi făcut niciĭ o operaţiune de comerciŭ.

In cas de a fi forţate nu vor fi considerate ca operaţiune de comerciŭ, debarcarea şi reîncărcarea mărfurilor pentru repararea corăbieĭ, transbordarea pe o altă corabie, în cas de nenavigabilitate a celeĭ d'ânteiŭ, cheltuelile necesariĭ pentru reaprovisionarea echipagelor şi vinderea mărfurilor stricate, când administraţiunea vămilor va da autorisaţiunea.

Art. 11. Orĭ-ce corabie a uneia din ambele Puterĭ, care va fi silită de timpul urît saŭ prin un accident de mare, de a se refugia într'un port al celeĭ-alte Puterĭ, va avea libertatea de a se repara, de a se aprovisiona cu tote objectele de carĭ va avea trebuinţă, şi de a reintra în mare, fără să plătéscă alte drepturĭ de cât acelea ce ar fi achitate, într'un asemenea cas, de către un bastiment sub pavilion naţional.

In cas de naufragiŭ saŭ de spargere, corabia saŭ remăşiţile sale, chârtiile de bord şi tóte bunurile şi mărfurile carĭ se vor scăpa, saŭ produsul vinderel, daca ea se va face, se vor preda proprietarilor saŭ agenţilor lor după a lor reclamaţiune.

Intervenţiunea autorităţilor locale pentru scăparea corăbiel nu va da loc la percepţiune de cheltuelĭ de nicĭ un fel, afară de acelea ce ar necesita operaţiunile de scăpare şi conservarea objectelor scăpate precum şi acelea cărora ar fi supuse, în asemenea cas, corăbiile naţionate.

Inaltele Părţĭ contractante se învoesc, pe lângă acestea, ca mărfurile şi efectele scăpate să nu fie supuse la plata a nicĭ unuĭ drept de vamă, dacă însă nu le vor destina pentru consumaţiunea interióră.

Art. 12. Se face escepţiune la stipulaţiunile presentuluĭ tratat, în ceea ce privesce avantagiele al cărora object sunt saŭ vor putea fi produsele pescărieĭ naţionale.

Art. 13. Mărfurile de orĭ-ce natură, produse ale industrieĭ saŭ soluluĭ unuia din ambele State, carĭ pot saŭ vor putea fi legal importate în cel-alt, saŭ a fi esportate, saŭ pe uscat saŭ pe apă, nu vor fi supuse la nicĭ un drept de intrare saŭ de eşire altul de cât acela ce vor avea a plăti produsele similare a orĭ căreia alte naţiunĭ străine cea maĭ favorisată.

Art. 14. In tot ceea ce privesce drepturile de vamă, la intrare şi la eşire prin fruntariele de uscat şi de mare, drepturĭ de importaţiune, de esportaţiune şi altele, cele douĕ Inalte Părţĭ contractante 'şĭ promit reciproc de a nu acorda nicĭ o scădere de taxă, privilegiŭ, favóre saŭ imunitate óre-care supuşilor şi produselor unuĭ alt Stat care să nu fie asemenea şi îndată intim, fără condiţiune, naţionalilor şi produselor respective din ambele ţĕrĭ; voinţa celor douĕ înalte Părţĭ contractante fiind ca, pentru tot ceea ce privesce importaţiunea, exportaţiunea, transitul, intrepositul, reexportaţiunea, drepturile locale, curtagiul, tarifele şi formalităţile de vamă, precum şi tot ceea ce privesce esercitiul comerciuluĭ şi industrieĭ, Românĭĭ în Grecia şi Elenĭĭ în România, să se bucure de tratamentul naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 15. Nicĭ o prohibiţiune la importaţiune saŭ esportaţiune nu se va putea restabili de una din înaltele Părţĭ contractante în privinţa celeĭ-alte, care nu va fi, în acelaş timp, aplicabilă la tóte cele-alte naţiunĭ străine, esceptându-se, cu tóte acestea, prohibiţiunile saŭ restricţiunile timpurariĭ ce unul saŭ cel-alt guvern, ar crede necesar de a stabili în ceea ce privesce muniţiunile de resbel saŭ pentru motive sanitare.

Art. 16. Nicĭ corăbiile elene nicĭ mărfurile ce se vor găsi pe bordul acestor corăbiĭ nu vor plăti, în porturile după ţĕrmul român al Dunăreĭ, nicĭ un drept special, afară de taxele actualmente în vigóre în aceste porturĭ, şi stabilite pentru singurul sfĕrşit de a se îmbunătăţi staţionamentul corăbiilor, şi a se înlesni execuţiunea a câtor-va lucrărĭ publice destinate a înlesni încărcarea şi descărcarea mărfurilor.

In privinţa acestor taxe, a dreptuluĭ de

cheagiŭ, precum și sub tóte cele-alte, corăbiile și mărfurile elene vor fi asimilate în porturile române cu corăbiile și mărfurile națiunei celeĭ maĭ favorisate.

Art. 17. In ceea ce privesce proprietatea mărcilor de fabrică, mărcilor saŭ etichetelor mărfurilor și desemnelor saŭ modelelor industriale, cetățeniĭ fie-cărcia din ambele țerĭ, se vor bucura în cea-altă țéră de aceleașĭ drepturĭ ca și naționaliĭ, conformându-se reglementelor în vigóre. Presenta disposițiune, va avea plinul și întregul seŭ efect îndată ce ambele Părțĭ contractante vor hotărî, prin un schimb de declarațiunĭ, formalitățile pentru împlinirea cărora se va sub-ordona bucurarea drepturilor conferite de o parte și de cea-altă naționalilor respectivĭ.

Art. 18. Disposițiunile articolelor precedente asupra tratamentuluĭ națiuneĭ celeĭ maĭ favorisate nu se referă de loc.

In România favorile carĭ sunt acordate prin stipulațiunĭ speciale și adiționale unuĭ Stat limitrof, și reducțiunilor și scutirilor de drepturĭ a cărora aplicațiune este restrînsă la câte-va fruntariĭ, saŭ locuitorilor câtor-va districte, pentru a înlesni comerciul de-fruntarie.

Art. 19. Convențiunea de față va rĕmânea în vigóre în timp de 7 anĭ, cu începere din diua schimbăreĭ ratificațiunilor. In cas când nicĭ una din înaltele Părțĭ contractante nu ar fi notificat, cu 12 lunĭ înainte de finele acestuĭ period, intențiunea sa de a face să'ĭ înceteze efectele, ea va rĕmânea obligatorie până la espirarea unuĭ an, din diua când una saŭ alta din cele două înalte Părțĭ contractante o va fi denunciat.

Disposițiunile carĭ preced vor fi executoriĭ în ambele State, o lună după schimbarea ratificărilor.

Cele două inalte Părțĭ contractante 'șĭ reservă dreptul de a introduce maĭ târdiŭ, prin o comună înțelegere, în acéstă convențiune, modificațiunile carĭ s'ar crede conforme spiritului și principiilor sale, și a căror oportunitate ar fi demonstrată de esperiență.

Art. 20. Convențiunea de față va fi ratificată și ratificațiunile vor fi schimbate în Bucurescĭ cât se va putea maĭ iute.

Drept care plenipotențiariĭ respectivĭ aŭ semnat'o și aŭ pus pe dénsa sigiliul armelor lor.

Făcută în Bucurescĭ, în dublu exemplar, la 6 (18) Aprilie 1878.

(L. S.) (Semnat): *M. Kogălniceanu.*

(L. S.) (Semnat): *C. R. Rangabe.*

(Votate de Adunare și de Senat).

LEGE și TRATAT

DE COMERCIŬ ȘI DE NAVIGAȚIUNE ÎNTRE ROMÂNIA ȘI ANGLIA.

(Decr. Nr. 1832 din 27 Iunie 1880.) (votate de Adunare și de Senat).

LEGE

Art. unic. Tratatul de comerciŭ și navigațiune încheiat la 24 Marte (5 Aprile) 1880 între România și Anglia este aprobat.

TRATAT

(ratificat la 30 Iunie (12 Iulie) 1880).

M. S. R. Domnul Românieĭ și M. S. Regina Regatuluĭ Mareĭ-Britaniĭ și Irlandeĭ, animațĭ de dorința de a regula, într'un mod satisfăcĕtor, relațiunile comerciale și maritime între cele două State, aŭ hotărât să încheie, în acest scop, un tratat de comerciŭ și de navigațiune, și aŭ numit plenipotențiarĭ aĭ lor, adică:

M. S. R. Domnul Românieĭ pe: D. Vasile Boerescu, ministrul Seŭ secretar de Stat la departamentul afacerilor străine, Mare Cruce al Ordinelor Stéoa Românieĭ, Coróna de Fer, Coróna Italieĭ etc. etc. etc., M. S. Regina Regatuluĭ-Unit al Mareĭ Britaniĭ și Irlandeĭ, pe D. William Arthur White, Esquire, membru aĭ prea onorabiluluĭ ordin al Baieĭ, trămis extraordinar și ministru plenipotențiar al Majestățeĭ Sale pe lângă A. S. R. Domnul Românieĭ.

Carĭ, după ce 'șĭ-aŭ comunicat deplinele lor puterĭ, găsite în bună și cuvenită formă, s'aŭ învoit și aŭ formulat articolele următóre:

Art. I. Va fi deplină și întrégă libertate de comerciŭ și navigațiune, într'un mod reciproc, între supușiĭ celor două Inalte Părțĭ Contractante, carĭ vor putea, și uniĭ și alțiĭ, să se stabilésca liber pe teritoriul celeĭ-alte țerĭ.

Supușiĭ Românĭ în teritoriele (coprindéndu-se și Coloniile și Posesiunile streine) Majestățeĭ Sale Britanice, și supușiĭ Britanieĭ în România, vor putea reciproc, conformându-se legilor țereĭ, să intre, să călĕtorésca, să petrécă în tótă libertatea, în orĭ-ce parte ar fi a teritoriilor respective, pentru a îngriji de afacerile lor; eĭ se vor bucura în acest scop, pentru persónele și bunurile lor, de acéeașĭ protecțiune ca și naționaliĭ saŭ ca supușiĭ

orĭ-căreĭ alte a treia ţĕrĭ, cea maĭ favorisată în acéstă privinţă.

El vor putea să'şĭ exerciteze industria, să facă comerciŭ, atât cu rădicata cât şi în detaliŭ, în totă întinderea celor două teritoriĭ, fără a fi supuşĭ, fie în ceea ce privesce persónele saŭ bunurile lor, fie în ceea ce privesce exercitarea comerciuluĭ saŭ industrieĭ, la taxe generale saŭ locale, la imposite saŭ obligaţiunĭ de orĭ-ce natură ar fi, altele saŭ maĭ onerose de cât acele carĭ sunt saŭ vor putea fi stabilite asupra naţionalilor saŭ supuşilor orĭ-căreĭ a treia ţĕrĭ, cea maĭ favorisată în acéstă privinţă.

Drepturile, privilegiurile, exempţiunele, imunităţile şi orĭ-ce favorĭ de carĭ s'ar bucura, în materie de comerciŭ saŭ industrie, supuşiĭ Inaltelor Părţĭ Contractante, saŭ carĭ sunt şi vor fi acordate supuşilor uneĭ a treia puterĭ, vor fi întinse supuşilor celeĭ-alte.

Supuşiĭ Românĭ în teritoriile (coprindĕndu-se Coloniile şi Posesiunile străine) Majestăţeĭ Sale Britanice, şi supuşiĭ Britanicĭ în România, vor avea deplina libertate de a dobândi, de a poseda, de a aliena, în totă întinderea teritoriilor respective, orĭ-ce fel de proprietate pe care legile ţĕreĭ permit saŭ vor permite supuşilor orĭ-căreĭ alte naţiunĭ străine de a dobândi saŭ de a poseda.

El vor putea să dobândéscă acéstă proprietate şi să dispue de dênsa prin vindere, donaţiune, contract de căsătorie, testament şi prin orĭ-care alt mod, în aceleaşĭ condiţiunĭ carĭ sunt saŭ vor fi stabilite în privinţa supuşilor orĭ-căreĭ alte naţiunĭ străine, fără a fi supuşĭ la taxe, imposite saŭ sarcinĭ, sub orĭ-ce denumire ar fi, altele şi maĭ ridicate de cât acele carĭ sunt saŭ vor fi stabilite asupra supuşilor străinĭ saŭ asupra naţionalilor. El vor putea asemenea să exporteze liber produsul vîndĕreĭ proprietăţeĭ şi în genere bunurile lor, fără ca să fie supuşĭ de a plăti, ca străinĭ, din causa exportaţiuneĭ, drepturĭ altele saŭ maĭ ridicate de cât acele pe carĭ naţionaliĭ saŭ supuşiĭ orĭ-căreĭ alte a treia puterĭ, cea maĭ favorisată în acéstă privinţă, ar trebui să achite în asemenea împrejurărĭ.

El vor fi scutiţĭ de orĭ-ce funcţiune oficială obligatorie, judiciară, administrativă saŭ municipală. El se vor bucura asemenea de tratamentul naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate în ceea ce privesce dreptul de a sta înaintea tribunalelor, urmărirea şi apărarea drepturilor lor, şi in ceea ce privesce visitele domiciliare, la domiciliurile, fabricile, magasinurile, saŭ prăvăliile lor.

Supuşiĭ Românĭ în teritoriile (coprindĕndu-se Coloniile şi Posesiunile străine) Majestăţeĭ Sale Britanice, şi supuşiĭ Britanicĭ în România, vor fi reciproc scutiţĭ de orĭ-ce serviciŭ personal, fie în armatele de uscat saŭ de mare, fie în guardele saŭ miliţiile naţionale, de cuartier militar, de orĭ-ce contribuţiune, fie în banĭ, fie în natură destinată să ţină loc de serviciŭ personal, de orĭ-ce împrumut forţat, de orĭ-ce prestaţiune saŭ rechisiţiune militară.

Sunt însă exceptate sarcinile carĭ sunt alipite posesiuneĭ, sub orĭ-ce titlu, a unuĭ bun imobiliar, precum şi prestaţiunile şi rechisiţiunile militare la carĭ toţĭ naţionaliĭ pot fi chemaţĭ a se supune, în calitate de proprietarĭ fonciarĭ.

Art. II. Productele pămîntuluĭ şi manufacturelor, precum şi mărfurile venind din România şi importate în ţĕrile (coprindĕndu-se Coloniile şi Posesiunile străine) Majestăţeĭ Sale Britanice, şi productele pămîntuluĭ şi manufacturelor, precum şi mărfurile venind din ţĕrile (coprindĕndu-se Coloniile şi Posesiunile străine) Majestăţeĭ Sale Britanice, carĭ vor fi importate în România, nu vor fi supuse pentru consumaţiune, întreposit, reexportaţiune saŭ transit, la drepturĭ saŭ taxe alte, saŭ maĭ ridicate, fie generale, fie locale, fie municipale; şi vor fi tratate, în tóte privinţele, ca productele pămîntuluĭ saŭ manufacturilor ale naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate. Nu se va percepe în România la exportaţiunea orĭ-căreĭ mărfĭ pentru teritoriile (coprindĕndu-se Coloniile şi Posesiunile străine) Majestăţeĭ Sale Britanice, nicĭ în teritoriile (coprindĕndu-se Coloniile şi Posesiunile străine) Majestăţeĭ Sale Britanice, la exportaţiunea orĭ-căreĭ mărfĭ pentru România, drepturĭ altele saŭ maĭ ridicate de cât cele la carĭ sunt supuse productele similare la exportaţiunea lor pentru o a treia ţĕră cea maĭ favorisată în acéstă privinţă.

Nicĭ una din Inaltele Părţĭ Contractante nu va putea stabili, în privinţa celeĭ-alte, nicĭ o prohibiţiune la importaţiune, la exportaţiune, saŭ transit, care să nu fie aplicabilă, în circumstanţe identice, uneĭ a treia ţĕrĭ cea maĭ favorisată în acéstă privinţă.

Asémenea supuşiĭ Românĭ în ţĕrile (coprindĕndu-se Coloniile şi Posesiunile streine) Majestăţeĭ Sale Britanice, şi supuşiĭ Britanicĭ în România, se vor bucura de tratamentul naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate, în tot ce privesce taxele locale şi comunale, formalităţile de vamă, curtagiul maritim şi tratamentul probelor saŭ modelurilor întroduse de călĕtoriĭ de comerciŭ, şi în tot ce se raportă la comerciŭ.

Art. III. Guvernul Român se îndatoresce a întroduce în tariful stabilit la Viena, de comisiunea mixtă conform articoluluĭ IX al Convenţiuneĭ încheiate între România şi Austro-Ungaria, la 22 Iunie 1875, modificaţiunile şi reducţiunile următóre, purtând asupra articolelor maĭ jos enumerate.

Art. 267. *Culorile* nepreparate, ordinare nedenumite, preparate cu uleiŭ, grund, servind la clădirĭ, batele, etc. *la carĭ s'aŭ addogat*: și acelea carĭ vor veni în vase mai marĭ de cât cele menționate la art. 266.

Tarifa convențională . 24 leĭ la 100 kil.
Reducerea. . . . . 16 » » 100 »

Art. 345. *Pâslă*, de tot felul, precum și objecte de pâslă următóre: Tălpĭ, șoșonĭ, cu saŭ fără tălpĭ (chiar de pele), și pălăriĭ de pâslă ordinară pentru usul țĕranilor și al soldaților.

Tarifa convențională . 25 leĭ 100 kil.
Reducerea . . . . 20 » 100 »

Art. 376. *Torturĭ* (fire) *de bumbac* simple, pentănat, neînălbite (écrus) saŭ înălbite, numite în România creț, crețișor și extra-creț.

Tarifa convențională . 21 leĭ 100 kil.
Reducerea . . . . 15 » 100 ».

Art. 377. *Torturĭ* (fire) *de bumbac*, resucite în două saŭ maĭ multe fire, neînălbite (écrus) saŭ înălbite.

Tarifa convențională . 31 leĭ 100 kil.
Reducerea . . . . 20 » 100 »

Art. 395. *a)*. (1) Țesĕturĭ de *jută* fórte ordinară, neînălbite saŭ înălbite.

5 leĭ 100 kilograme.

b). Pânză neînălbită fórte ordinară.

10 leĭ 100 kilograme.

Art. 465. *Petrol* (păcură) brut și rafinat, *la care s'a addogit*, «oleiŭ de șist.»

Art. 494. *Cimente* naturale și *cimente* preparate.

Tarifa convențională . 0.70 leĭ 100 kil.
Reducerea. . . . . . . 0.60 » 100 »

Art. 499. *Olăria* ordinară, *la care s'a addogit și*. «talerile ordinare imprimate în două culorĭ, carĭ vin în coșurĭ» *ștergĕndu-se acestea de la art. 500, unde se afla sub rubrica* «Olăria semi-fină.»

Art. 505. *Sticlă*. modelată, în formă, depolită, gravată, sculptată, fasonată, masivă, *la care să se specifice* «turnată, netăiată, neșlifuită.

Art. 538. *Aramă*, alamă, bronz în plăcĭ.

Tarifa convențională . 20 leĭ 100 kil.
Reducerea. . . . . . . 15 » 100 »

Art. 543. *A se suprima de la nota I a acestuĭ articol*, «lagăre și bucele pentru machinĭ».

Art. 548. *Cositor* brut în plăcĭ, bucățĭ, etc.

Tarifa convențională . 16 leĭ 100 kil.
Reducerea. . . . . . . 15 » 100 »

Art. 572. *Raliurĭ* de fer și oțel

Tarifa convențională . 1,75 leĭ 100 kil.
Reducerea. . . . . . . Liber.

Art. 573. *Șine de fer* pentru róte;

Tarifa convențională . 1,90 leĭ 100 kil.
Reducerea. . . . . . . Liber.

Art. 575. *Tinichea și fer* în table.

Tarifa convențională . 5 leĭ 100 kil.
Reducerea . . . . 3,50 leĭ 100 kil.

Art. 581. Objecte diverse, piese și *accesoriĭ de machinĭ*; de fontă brută.

Tarifa convențională . 3 leĭ 100 kil.
Reducerea . . . . Liber.

Art. 586. *Pirónе* și cue de fer negru.

(Tarifa convențională 4 leĭ 100 kil.). și

Art. 587. *Cuie de sîrmă* de la Nr. 42 în sus (Tarifa convențională 8 leĭ 100 kilogr.), *să se întrunéscă într'un singur articol sub denumirea de* «piróne și cuie de fer negru și de sîrmă».

Reducerea 4 leĭ 100 kilograme.

Art. 592. *Lanțurĭ* de fer maĭ marĭ de un centimetru.

(Tarifa convențională 7 leĭ 100 kilogr.) și

Art. 593. *Lanțurĭ* de fer maĭ micĭ de un centim.(Tarifa convențională 12 leĭ 100 kil.) *să se întrunéscă într'un singur articol sub denumirea* «Lanțurĭ de fer altele de cât pentru navo».

Reducerea 7 leĭ 100 kilograme.

Art. 598. *Paturĭ de fer* ornamentate *la carĭ s'a addogat* «paturile de metal, precum fer, alamă, bronz, etc.»

Art. 600. Objecte nedenumite de fer și de oțel smălțuite, spoite, etc. (Tarifa convențională 15 leĭ 100 kilograme). și

Art. 601. *Objectele de fer și oțel semi-fine.* (Tarifa convențională 25 leĭ 100 kilograme); *să se întrunéscă într'un singur articol conținĕnd amĕndouĕ denumirile.*

Reducerea 15 leĭ 100 kilograme.

Art. 604. La objectele *de tinichea albă și de tablă de fer*, văpsite saŭ smălțuite: *s'a addogat și objectele* «galvanisate».

Art. 619. Cuțităria ordinară de fer saŭ de oțel, forfice ordinare, montate pe lemn, os, corn saŭ alte materiale ordinare

Tarifa convențională 40 leĭ 100 kilograme.
Reducerea . . . . . . 20 » 100.

Art. IV. Drepturile *ad-valorem*, în casurile unde presentul tratat le prevede, vor fi calculate după valóre la locul de provenența objectuluĭ importat, mărite cu cheltuelile de transport, de asigurare și de comision necesariŭ pentru importațiunea într'unul din ambele teritoriĭ până la portul de descărcare saŭ locul de intrare.

Importatorele trebue a alătura pe lângă declarațiunea sa scrisă, constatând valórea și specificarea mărfeĭ importate, o factură indicând prețul real și emanând de la fabricant saŭ vîndĕtor. Daca vama, în cele 24 ore după care declarațiunea 'ĭ va fi presentată, consideră că valórea declarată este nesuficientă, dênsa va avea dreptul d'a reține mărfurile, plătind importatoruluĭ prețul declarat de el mărit cu 10 %.

(1) Sacele și covórele de jută pură urmézã regimul țesĕturilor de jută, adică sunt supuse taxeĭ de 5 leĭ pentru 100 kilograme.

Acéstă plată trebue efectuată în cele cincĭ-spre-dece dile carĭ aŭ urmat declaraţiuneĭ, şi drepturile, dacă aceste aŭ fost percepute, vor fi restituite în acelaş timp.

Art. V. Supuşiĭ Românĭ în teritoriile (coprindêndu-se Coloniile şi Posesiunile străine) Majestăţiĭ Sale Britanice şi supuşiĭ Britanieĭ în România, se vor bucura de aceleaşĭ drepturĭ ca şi naţionaliĭ, saŭ carĭ sunt acordate acum saŭ vor putea fi acordate în viitor supuşilor uneĭ a treia ţerĭ, cea maĭ favorisată în acéstă privinţă, în tot ceea ce privesce mărcile, desemnurile şi etichetele de fabrică saŭ de comerciŭ, precum şi modelurile şi probele pentru fabricanţĭ.

Fie bine înţeles, că aceĭ carĭ vor voi a profita de disa protecţiune vor trebui să îndeplinéscă formalităţile cerute de legile ţĕrilor respective.

Art. VI. Orĭ-ce reducţiune în tarifele drepturilor la importaţiune saŭ la exportaţiune, precum şi orĭ-ce favóre saŭ imunitate, pe care una din Inaltele Părţĭ contractante ar putea-o acorda supuşilor saŭ comerciuluĭ saŭ navigaţiuneĭ uneĭ a treia Puterĭ, va fi întinsă imediat şi fără condiţiune celeĭ-alte.

Art. VII. Năvile Române şi încărcămintele lor în teritoriile (coprindêndu-se Coloniile şi Posesiunile straine) Majestăţeĭ Sale Britanice şi năvile Britanice şi încărcămintele lor, în România, la sosirea lor dintr'un port óre-care şi orĭ-care ar fi locul origineĭ saŭ a destinaţiuneĭ încărcămêntuluĭ lor, se vor bucura, sub tóte raporturile, de acelaş tratament ca şi năvile naţionale şi încărcămintele lor.

Stipulaţiunea precedentă se va aplica la tot ce concernă modul d'a trata, drepturile şi sarcinile locale în porturĭ, basinurĭ, dokurĭ, rade, rîurĭ şi canalurĭ, a ambelor ţerĭ, la pilotagiu şi în general la tot ce concernă navigaţiunea.

Orĭ-ce favóre saŭ exempţiune, sub acest raport, saŭ orĭ-ce privilegiĭ în materiă de navigaţiune, acordat de una din Inaltele Părţĭ contractante uneĭ a treia puterĭ, va fi întinsă, în acelaş timp şi fără condiţiune, celeĭ-alte părţĭ.

Tóte năvile carĭ, conform legilor Române, trebue a fi considerate ca năvĭ Române, şi tóte năvile carĭ, după legile Mareĭ Britaniĭ, trebue a fi considerate ca năvĭ Britanice, vor fi considerate respectiv, pentru aplicaţiunea presentuluĭ tratat, ca năvĭ Române saŭ Britanice.

Cu tóte acestea, se face excepţiune disposiţiunilor carĭ preced în ceea ce privesce cabotagiul, al căruĭ regim rĕmâne supus legilor respective ale ambelor ţerĭ.

Art. VIII. Fie-care din cele două Inalte Părţĭ Contractante va putea numi consulĭ generalĭ, consulĭ, vice-consulĭ, pro-consulĭ, şi agenţĭ consularĭ pentru a resida în porturile şi oraşele, teritoriilor, celeĭ-alte puterĭ. Insă, numiţiĭ oficierĭ consularĭ nu vor putea intra în funcţiune, de cât după ce vor fi agreaţi şi admişĭ în formele obicĭnuite, de guvernul pe lângă care sunt acreditaţĭ. Eĭ vor exercita aceleaşĭ funcţiunĭ, şi se vor bucura de aceleaşĭ privilegiurĭ, exempţiune şi imunităţĭ carĭ sunt saŭ vor fi acordate oficierilor consularĭ aĭ naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. IX. Orĭ-ce vas de resbel saŭ corabie de negoţ a uneia din Inaltele Părţĭ Contractante, care va fi silită, de furtună saŭ de orĭ-ce alt accident, să se refugieze într'un port al celeĭ-alte, va avea libertatea de a se căpătuşi cu scândurĭ şi de a se îndestula cu tóte objectele ce vor fi trebuincióse şi de a pleca pe mare, fără a plăti alte drepturĭ de cât acelea carĭ vor fi achitate, în asemenea împrejurărĭ, de către un vas naţional.

Dacă însă patronul verĭ uneĭ corăbiĭ de negoţ, ar avea necesitatea de a se desface de o parte din mărfurile sale, pentru a subveni la cheltuelele sale, el nu va întêlni niciĭ o împedicare din partea autorităţilor locale; patronul însă va fi ţinut să se conformeze ordonanţelor şi tarifelor din locul unde a abordat.

Dacă s'ar întêmpla ca un vas de resboiŭ saŭ o corabie de negoţ a uneia din Inaltele Părţĭ Contractante să fie aruncat saŭ să facă naufragiŭ pe côstele celeĭ-alte, acest vas saŭ corabie precum şi rĕmăşiţele sale, provisiunile şi greementul (pânze, catarte, frânghiĭ etc.) şi tóte efectele şi mărfurile carĭ vor fi scăpate, înţelegêndu-se chiar cele ce se vor fi aruncat în mare, saŭ produsul vindĕreĭ lor, de vor fi fost vêndute, precum şi tóte chârtiile găsite pe bordul unuĭ asemenea vas saŭ corabie, naufragiată saŭ asvârlită pe côstă, vor fi predate proprietarilor saŭ agenţilor acestora, în urma reclamaţiuneĭ din partea lor, de către oficieriĭ saŭ funcţionariĭ Românĭ saŭ Britanicĭ, carĭ ar fi, după legile şi ordonanţele guvernelor lor respective, însărcinaţĭ cu protecţiunea, conservaţiunea şi privegherea proprietăţilor naufragiate. În lipsa proprietarilor saŭ a agenţilor la faţa loculuĭ, disul vas precum şi objectele şi greementele sus menţionate, vor fi predate de oficieriĭ şi funcţionariĭ sus menţionaţĭ consulu/uĭ general, consuluĭ, vice-consuluĭ saŭ agentuluĭ consular, Român saŭ Britanic, în districtul căruia naufragiul saŭ înămolirea se va fi întêmplat, în urma reclamaţiuneĭ sale, presentată în termenul pe care 'l a fixat legile ţĕreĭ. Disiĭ funcţionarĭ consularĭ, proprietarĭ saŭ agenţĭ, nu vor putea plăti nimic alt de cât cheltuelile ce vor fi necesitat operaţiunile de scăpare şi conservaţiunea objectelor scăpate precum şi acele la carĭ ar fi supuse vasele naţionale.

Cu tóte acestea, s'a convenit că dacă proprietarul efectelor şi mărfurilor, saŭ agentele seŭ, nu se va găsi la faţa locului, dar se va întêmpla să fie un indigen al ţĕreĭ în care naufragiul saŭ înămolirea s'a întêmplat, efectele saŭ mărfurile care 'ĭ aparţin, saŭ după întêmplare, produsul vîndĕreĭ, nu vor rĕmânea în mâinile funcţionarilor consularĭ, ci vor fi depuse, după legile dise ţĕrĭ, pentru ca să fie predate celuĭ în drept.

Mărfurile şi efectele scăpate de naufragiŭ vor fi scutite de orĭ-ce drept de vamă, afară numaĭ de casul când vor fi date consumaţiuneĭ, şi în acest cas, vor plăti aceleaşĭ drepturĭ ca şi cum ar fi fost importate de corăbiile naţionale.

In casul fie de odihna forţată, fie de înămolire saŭ de naufragiŭ, consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ respectivĭ, vor fi autorisaţĭ, dacă proprietarul saŭ patronul saŭ verĭ-un agent al proprietaruluĭ nu e presinte, saŭ daca e presinte, în urma cereriĭ sale, să intervină pentru a da concursul compatrioţilor lor.

Intervenţiunea autorităţilor locale când proprietariĭ, agenţiĭ lor, căpitanul saŭ funcţionariĭ consularĭ, se găsesc la faţa loculuĭ, se vă mărgini întru a menţine ordinea şi a da concursul lor acţiuneĭ acestor persóne, pentru ca să îngrijéscă să se observe regulamentele în vigóre, pentru intrarea şi eşirea efectelor şi mărfurilor scăpate şi pentru ca drepturile de carĭ ar fi pasibile să fie achitate.

In casul însă de absenţă nu numaĭ a proprietaruluĭ, căpitanuluĭ saŭ a altor agenţĭ, ci şi a cousulilor generalĭ, consulĭ, vice-consulĭ saŭ agenţĭ consularĭ şi până la sosirea lor, autorităţile locale vor avea grije de a lua mĕsurile necesariĭ pentru protecţiunea indivizilor şi conservaţiunea efectelor naufragiate.

Art. X. Oficeriĭ consularĭ Românĭ în teritoriile (coprindêndu-se Coloniile şi Posesiunile străine) Majestăţeĭ Sale Britanice, şi oficeriĭ consularĭ Britanicĭ în România, vor primi de la autorităţile locale înlesnirile acordate de lege, saŭ conform dispoziţiunilor tratatelor încheiate cu o'a treia putere, pentru restituţiunea marinarilor desertorĭ aĭ ţĕreĭ lor respective.

Art. XI. Ratificaţiunile presentuluĭ tratat se vor schimba la Bucurescĭ în cel maĭ scurt termen posibil. El se va pune în execuţiune imediat, şi va rĕmâne în vigóre în timp de 10 anĭ socotiţĭ din dina schimbăreĭ ratificaţiunilor. In casul când niciĭ una din cele douĕ Părţĭ Contractante nu va fi făcut să se notifice 12 lunĭ, înaintea espiraţiuneĭ a diseĭ periode de dece anĭ, intenţiunea sa de a face să înceteze efectele presentuluĭ tratat, el va rĕmâne în vigóre până la espiraţiunea unuĭ an, socotit din dina când una saŭ cea-altă din cele douĕ Părţĭ Contractante, va face denunciaţiunea sa.

Drept care Plenipotenţiariĭ aŭ semnat presentul tratat şi aŭ pus pe dênsul sigiliurile lor.

Făcut în dublu original la Bucurescĭ, în . . Martie, 1880.

PROTOCOL

Procedând la subsemnarea tractatuluĭ de comerciŭ şi de navigaţiune, încheiat cu data de astă-dĭ între România şi Marea-Britanie, Plenipotenţiariĭ ambelor Puterĭ aŭ convenit următórele:

Coloniile Africeĭ de Sud, exprimându'şĭ dorinţa d'a nu fi coprinse în stipulaţiunile disuluĭ tractat, remân afară de previsiunile sale.

De asemenea orĭ-ce Colonie Britanică saŭ Posesiune străină a Majestăţeĭ Sale Britanice, va avea facultatea de a opta ast-fel ca să nu fie coprinsă în stipulaţiunile presentuluĭ tratat, cu condiţiune ca, acéstă opţiune, să fie notificată cel mult în şese lunĭ de la ratificaţiunea tratatuluĭ. Clausele tratatuluĭ nu vor fi aplicate niciĭ uneĭ coloniĭ Britanice nici Posesiunĭ streină a Majestăţeĭ Sale Britanice, care va fi făcut notificaţiunea de maĭ sus.

Drept accea sub-semnaţiĭ Plenipotenţiarĭ aŭ dresat presentul Protocol, în dublu original, şi după ce 'i s'a dat cetire, în cuvenita formă, aŭ pus semnăturile lor.

Bucurescĭ, în . . . Martie, 1880.

LEGE şi CONVENŢIUNE

DE COMERCIŬ ŞI DE NAVIGAŢIUNE ÎNTRE ROMÂNIA ŞI ITALIA.

(Decr. No. 392 din 19 Febr. 1881), (votate de Adunare şi de Senat).

LEGE

Art. unic. Convenţiunea de comerciŭ şi navigaţiune, încheiată la 11 (23) Martie 1878, între România şi Italia este aprobată.

CONVENŢIUNE

(ratificată la 1 (13) Martie 1881).

M. S. Principele Românieĭ şi M. S. Regele Italieĭ, animaţĭ de dorinţa de a înlesni şi

desvolta relaţiunile comerciale şi maritime stabilite între ambele State, a hotărît de a încheia, pentru acest sfârşit, o convenţiune de comerciŭ şi de navigaţiune, şi a numit de plenipotenţiarî aî Lor:

M. S. Domnul Românieî pe D. Michail Georgiade Obedenaru, fost profesor la Universitatea din Bucurescî, membru al societăţeî academice române, oficer al ordinuluî *Stéua României*, decorat cu ordinul *Bene-merenti* al Românieî, secretar gerant al agenţieî române diplomatice la Roma;

M. S. Regele Italieî pe Excelenţa Sa Augustin Depretis, cavaler al ordinuluî suprem al *Anonciadeî*, marele cordon al *S. S. Mauricé şi Lazăr* şi al *Corónei Italieî*, deputat la Parlament, preşedintele Sĕŭ la consiliŭ şi ministru al afacerilor străine, etc. etc.;

Carî, după ce 'şî-aŭ comunicat deplinele lor puterî respective, găsite în bună şi regulată formă, aŭ convenit asupra articolelor următóre:

Art. 1. Va fi reciproc deplină şi întrégă libertate de comerciŭ şi de navigaţiune între România şi Italia. Supuşiî şi navele respective vor avea liberă intrare în oraşele, porturile, rîurile saŭ în alte locurî din ambele State, a cărora intrare este actualmente permisă saŭ va putea fi pe viitor supuşilor şi navelor orî-căreî alte naţiunî străine.

Art. 2. Româniî în Italia şi Italieniî în România vor avea reciproc o liberă primire la tribunale de justiţie, conformându-se legilor ţĕreî, atât pentru a reclama, cât şi pentru a apĕra drepturile lor în tóte ramurile de jurisdicţiune stabilite de legî. Eî vor putea întrebuinţa, în tóte instanţele, advocaţî, represintanţî judiciarî şi agenţî de orî-ce clase, autorisaţî de legile ţĕreî, şi se vor bucura, sub acest raport, de aceleaşî drepturî şi avantage carî sunt şi vor fi acordate naţionalilor.

Art. 3. Româniî în Italia şi Italieniî în România vor fi reciproc scutiţî de orî-ce serviciŭ personal, saŭ în armata de uscat şi de mare saŭ în gardă şi miliţie naţională, de orî-ce contribuţiune saŭ în banî saŭ în natură, destinată a înlocui serviciul personal, de orî-ce imprumut forţat şi de orî-ce prestaţiune saŭ rechisiţiune militară.

Sunt, cu tóte acestea, esceptate sarcinile carî sunt ataşate la posesiunea sub óre-care titlu a uneî proprietăţî, precum prestaţiunile şi rechisiţiunile militare la carî toţî naţionaliî pot fi chemaţî a se supune ca proprietarî fonciarî saŭ ca arendaşî.

Vor fi asemenea dispensaţî de orî-ce sarcină şi funcţiune judiciară saŭ municipală.

Art. 4. Navele române şi încărcămîntul lor în Italia şi, reciproc, navele italiene şi încărcămîntul lor în România, la sosirea lor saŭ direct din ţéra de origină saŭ din altă ţéră, şi orî-carî ar fi locul provenințeî saŭ destinaţiunea încărcămîntuluî lor, se vor bucura în tóte privinţele, de acelaş tratament ca şi navele naţionale şi încărcămîntul lor.

Nicî un drept, taxă saŭ sarcină óre-care pusă sub orî-care denumire ar fi, pe corpul naveî, pe pavilionul sĕŭ saŭ pe încărcămîntul sĕŭ şi perceput în numele saŭ în profitul guvernuluî, al funcţionarilor publicî, al particularilor, al corporaţiunilor saŭ al orî-căror a stabilimente, nu se va impune bastimentelor unuia din ambele State în porturile celuî-alt, la sosirea lor, pe timpul şedereî lor şi la eşirea lor, care nu aŭ fi asemenea şi în aceleaşî condiţiunî impus navelor naţionale.

Art. 5. Naţionalitatea bastimentelor va fi admisă, şi de o parte şi de cea-altă, după legile şi regulamentele particulare ale fie-căreia ţĕrî, după titlurile şi patentele liberate căpitanilor saŭ patronilor de autorităţile competinte.

Art. 6. In tot ceea-ce privesce aşedarea navelor, încărcarea şi descărcarea lor în porturî, rade, havre, basine, fluviî, rîurî saŭ canalurî, şi, în general, pentru tóte formalităţile şi disposiţiunî óre-carî la carî pot fi supuse şi navele de comerciŭ, echipagiul şi încărcămîntul lor, nu se va acorda navelor naţionale în unul din ambele State nicî un privilegiŭ şi nicî o favóre care nu va fi asemenea şi pentru navele celuî-alt; voinţa Inaltelor părţî contractante fiind ca, sub acest raport, bastimentele române şi bastimentele italiene să fie tratate pe piciorul uneî perfecte egalităţî şi să se bucure reciproc de avantagele acordate naţiuneî celeî maî favorisate.

Art. 7. Navele române, intrând în un port al Italieî şi, reciproc, navele italiene, intrând în un port al Românieî, carî nu ar veni să descarce de cât o parte din încărcămîntul lor, vor putea, conformându-se, însă, legilor şi reglementelor Statelor respective, să conserve pe bordurile lor partea încărcămîntuluî ce ar fi destinată pentru un alt port, saŭ din aceiaşî ţéră saŭ din alta, şi a 'o reexporta, fără a fi constrânse a plăti, pentru acéstă din urmă parte a încărcămîntuluî lor, nicî un drept de vamă.

Art. 8. Căpitaniî şi patroniî bastimentelor române şi italiene vor fi reciproc scutiţî de orî ce obligaţiune de a recurge, în porturile respective ale ambelor State, la espediţionariî oficialî, şi vor putea, prin urmare, a se servi liber saŭ de consuliî şi vice-consuliî lor, saŭ de espediţionariî ce vor desemna eî singurî, numaî să se conforme, în casurile prevĕdute de codul de comerciŭ român şi în codul de comerciŭ italian, disposiţiunilor cărora clausa de faţă nu acordă nicî o derogaţiune.

Art. 9. Disposiţiunile acestuî tratat nu sunt nicî cum aplicabile la navigaţiunea pe

lângă mal saŭ cabotagiŭ, care rĕmâne esclusiv reservată, în fie-care din ambele țĕrĭ pavilionuluĭ naționaľ.

Cu tóte acestea navele române și italiene vor putea trece dintr'un port al unuia din ambele State în unul saŭ în maĭ multe porturĭ ale aceluiașĭ stat, saŭ pentru a depune în totul saŭ în parte încărcămîntul lor, adus din străinătate, saŭ pentru a compune saŭ complecta încărcămîntul lor.

Este bine înțeles că dispositiunile acestuĭ articol nu derogă întru nimic la principiile admise de congresul din Viena și consacrate prin tratatul din Paris în privința fluviilor carĭ despart saŭ traverséză maĭ multe State.

Art. 10. Vor fi cu totul apĕrate de drepturile de tonagiŭ și de espedițiune în porturile fie-căruia din ambele State:

1. Navele carĭ, intrate neîncărcate din orĭ-ce loc ar fi, vor pleca neîncărcate;

2. Navele carĭ, trecĕnd dintr'un port al unuia din ambele State în unul saŭ în maĭ multe porturĭ ale aceluiașĭ Stat, în condițiunile determinate prin al douilea paragraf al articoluluĭ present, vor justifica eĭ aŭ achitat deja acele drepturĭ;

3. Navele carĭ, intrate cu un încărcămînt într'un port, saŭ de bună voe saŭ de oprire forțată, vor eși fără să fi făcut niciĭ o operațiune de comerciŭ.

In cas de oprire forțată, nu vor fi considerate ca operațiunĭ de comerciŭ debarcarea și reîncărcarea mărfurilor pentru reparațiunea naveĭ, operațiunea de a le transborda pentru causă de nenavigabilitate a bastimentuluĭ pe o altă navă, cheltuielile necesariĭ pentru reaprovisionarea echipagelor și vîndarea mărfurilor stricate, când administrațiunea vămilor va fi dat pentru acésta autorisațiune.

Remâne bine înțeles că stipulațiunile acestuĭ articol nu privesc la drepturile sanitare, a cărora percepere va continua d'a fi esclusiv regulată după legislațiunile respective.

Art. 11. Orĭ-ce navă a uneia din ambele Puterĭ, carĭ va fi silită de timp reŭ saŭ de un accident de mare de a se refugia în un port al celeĭ-alte Puterĭ, va avea libertatea de a se repara, de a'șĭ procura tóte obiectele ce 'ĭ vor fi necesariĭ și de a reintra în mare, fără să aibă a plăti alte drepturĭ de cât acelea ce ar fi achitate, în asemenea circumstanțe, de un bastiment sub pavilion național.

In cas de naufragiŭ saŭ de sfărâmare, nava saŭ sfărămăturile sale, chârticle de bord și tóte averile și mărfurile ce aŭ fost scăpate, saŭ produsul vîndĕriĭ, dacă a avut loc, vor fi remise proprietarilor saŭ agenților lor, după reclamațiunea lor.

Intervențiunea autorităților locale în scăpare nu va da loc la perceperea de cheltuelĭ de orĭ-ce natură, afară de acelea ce ar necesita operațiunile de scăpare și conservarea obiectelor scăpate, precum și acelea la carĭ ar fi supuse, în asemenea cas, navele naționale.

Inaltele părțĭ contractante convin, afară de acésta, ca mărfurile și efectele scăpate să nu fie supuse la plata niciĭ unuĭ drept de vamă dacă însă nu sunt destinate consumațiuneĭ interióre.

Art. 12. Se face excepțiune la stipulațiunile tratatuluĭ de față în ceea ce privesce avantagele a cărora obiect sunt saŭ vor fi produsele pescuireĭ naționale.

Art. 13. Mărfurile de orĭ-ce natură, produsele industrieĭ saŭ a soluluĭ unuia din ambele State, carĭ pot saŭ vor putea fi asemenea legalmente importate în cel-alt, saŭ a fi exportate, fie pe uscat, fie pe apă, nu vor fi supuse la niciĭ un drept de intrare saŭ de eșire altul de cât acela ce vor avea a plăti produsele similarĭ a orĭ căreĭ alte națiunĭ străine cea maĭ favorisată.

Guvernul român se angagiază a micșora drepturile de intrare carĭ, după tariful hotărît la Viena de către comisiunea mixtă, conform art. 9 din convențiunea încheiată între România și Austro-Ungaria la 22 Iunie 1875, sunt impuse actualmente produselor următóre, și anume:

I. Nr. 62, orez, de la francĭ 3, 15 suta de chilo, la francĭ, 2, 50.

II. Obiectele de sticlă culorate, în formă de mărgăritare falșe, de mărgĕnurĭ falșe și jeurĭ falșe, articole numite în românesce *mărgele* (mărgele colorate și mărgele negre). Aceste obiecte, adăogate în tarif sub Nr 506 bis, vor plăti dreptul de 38 francĭ suta chilo.

Art. 14. In tot ceea ce privesce drepturile de vamă la intrare și la eșire prin frontierile de uscat și de mare, drepturĭ de importațiune, de esportațiune și altele, ambele Inalte părțĭ contractante 'șĭ promit reciproc de a nu acorda niciĭ o scădere de taxă, privilegiŭ, favóre saŭ imunitate óre-care supușilor și produselor celuĭ-alt Stat care nu va fi asemenea și îndată întinsă, fără condițiune, naționalilor și produselor respective a ambelor țĕrĭ; voința amândoror Inaltelor părțĭ contractante fiind-că pentru tot ceea ce privesce importațiunea, exportațiunea, transitul, întrepositul, reexportațiunea, drepturile locale, curtagiul, tarifele și formalitățile de vamă, precum și pentru tot ceea ce are raport la exercițiul comerciuluĭ și a industrieĭ, - Româniĭ în Italia și Italieniĭ în România, se bucură de tratamentul națiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 15. Niciĭ o prohibițiune la importațiune saŭ la exportațiune nu va putea fi stabilită de către una din Inaltele părțĭ contractante în privința celeĭ-alte care nu va fi, în același timp, aplicabilă la tóte cele-alte

naţiunĭ streine. afară însă de prohibiţiunile saŭ restricţiunile temporariĭ ce unul saŭ celalt guvern ar găsi necesariŭ de a stabili pentru acest finit în ceea ce privesce muniţiunile de resbel saŭ pentru motive sanitare.

Art. 16. Nicĭ navele italiene, nicĭ mărfurile cari se găsesc pe bordul acelor nave, nu vor avea a achita în porturile ţĕrmuluĭ român a Dunăreĭ nicĭ un drept special, de cât taxele actualmente în vigóre în acele porturĭ, şi stabilite cu singurul scop de a se amelora staţionarea navelor şi de a se favorisa executarea unor lucrărĭ publice destinate a înlesni încărcarea şi descărcarea mărfurilor.

Sub raportul acestor taxe a dreptuluĭ de cheiagiŭ cum şi a tuturor celor-alte, navele şi mărfurile italiene vor fi asimilate în porturile române navelor şi mărfurilor naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 17. Orĭ-ce reproducţiune, în unul din ambele State, a mărcilor de fabrică şi de comerciŭ puse în cel-alt pe óre-carĭ mărfurĭ, pentru a constata origina şi calitatea lor, precum şi orĭ-ce punere în vîndare saŭ în circulaţiune a produselor învestite cu mărcĭ de fabrică saŭ de comerciŭ române saŭ italiene, falsificate în orĭ-ce altă ţeră străină, vor fi sever interdise pe teritoriul amênduror Statelor, şi pasibile de pedepsele prevĕdute de legile ţereĭ.

Operaţiunile ilicite, menţionate în acest articol, vor putea da loc, înaintea tribunalelor şi după legile ţereĭ unde aŭ fost constatate, la o acţiune în daune-interese valabil exersată de partea lezată contra celora ce s'aŭ făcut culpabilĭ.

Naţionaliĭ unuia din ambele State, carĭ vor voi să 'şĭ asigure în cel-alt proprietatea mărcilor lor de fabrică saŭ de comerciŭ, vor fi datorĭ a le depune esclusiv, adică: mărcile de origină română la una din prefecturile Regatuluĭ, şi mărcile de origină italiană la Bucurescĭ, la grefa tribunaluluĭ de comerciŭ.

In cas de îndoială saŭ de contestaţiune, se înţelege că mărcile de fabrică saŭ de comerciŭ, cărora se aplică articolul de faţă, sunt acelea carĭ, în fie-care din ambele State, sunt legal dobêndite, conform legislaţiuneĭ ţereĭ lor, de industrialiĭ şi comercianţiĭ carĭ se servesc cu dênsele.

Guvernul Măriei Sale Domnuluĭ Românieĭ, propunêndu-şĭ de a presenta în curênd Camerelor române o lege asupra mărcilor de fabrică şi de comerciŭ, articoluluĭ de faţă nu va deveni aplicabil de cât după ce legea în cestiune, conform disposiţiunilor generalmente admise în acéstă materie, va fi pusă în vigóre.

Art. 18. Fie-care din Inaltele părţĭ contractante va avea facultatea d'a stabili consulĭ generalĭ, consulĭ, vice-consulĭ şi agenţĭ consulari în porturile, oraşele şi localităţile teritoriuluĭ celor-alte părţĭ, unde o altă putere óre-care va avea permisiunea de a stabili asemenea funcţionarĭ.

Aceştĭ funcţionarĭ vor fi reciproc admişĭ şi recunoscuţĭ, presentând previsiunile lor după regulele şi formalităţile stabilite în ţĕrile respective, şi se vor bucura de tóte puterile, prerogativele, imunităţile şi privilegiile carĭ sunt saŭ vor fi acordate agenţilor de aceeaşĭ clasă a naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 19. Convenţiunea de faţă va rĕmânea în vigóre în timp de ḑece anĭ începênd din ḑiua în care se vor schimba ratificaţiunile. In casul când nicĭ una din Inaltele părţĭ contractante nu va fi notificat cu douĕ-spre-ḑece lunĭ înainte de sfĕrşirea ḑiseĭ periode, intenţiunea de a 'ĭ face să înceteze efectele, convenţiunea va rĕmânea obligatorie până la espirarea unuĭ an, socotit din ḑiua în care una saŭ alta din ambele înalte părţĭ contractante o va fi denunţat.

Disposiţiunile cari preced vor fi executoriĭ în ambele State, o lună după schimbul ratificaţiunilor.

Cele douĕ Inalte părţĭ contractante 'şĭ reservă dreptul de a introduce, maĭ târḑiŭ şi în comun acord, în acéstă convenţiune, modificaţiunile cari se vor socoti conforme spirituluĭ şi principiilor sale şi a cărora oportunitate va fi demonstrată prin esperienţă.

Art. 20. Convenţiuena de faţă va fi ratificată şi ratificaţiunile vor fi schimbate la Roma, cât se póte maĭ curênd.

Drept care plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ semnat'o şi aŭ pus pe ea sigiliul armelor lor.

Făcută la Roma, în dublu esemplar, la 23 Martie 1878.

(Semnat), *Obedenaru.*

(Semnat), *Depretis.*

(L. S.) (L. S.)

LEGE și TRATAT

DE COMERCIŬ ÎNTRE ROMÂNIA ȘI BELGIA.

(Decr. Nr. 389 din 19 Febr. 1881) (votate de Adunare și de Senat).

LEGE

Articol unic.—Tratatul de comerciŭ, încheiat la 2 (14) August 1880, între România și Belgia, este aprobat.

TRATAT

(Ratificat la 13 Martie 1881).

M. S. R. Domnul Românieĭ și M. S. Regele Belgilor, animațĭ de dorința de a înlesni și desvolta relațiunile comerciale stabilite între cele două țĕrĭ, aŭ hotărît să închee, pentru acest scop, un tratat, și aŭ numit plenipotențiarĭ aĭ Lor respectivĭ:

M. S. R. Domnul Românieĭ, pe d. Mitilineu, comandor al ordinuluĭ Sĕŭ *Stéoa Românieĭ* etc., ministrul Sĕŭ reședente pe lângă M. S. Regele Belgilor;

M. S. Regele Belgilor, pe d. Frère-Orban, Mare Cruce al ordinuluĭ Sĕŭ *Leopold* etc., ministru de Stat, ministrul Sĕŭ al afacerilor străine.

Carĭ, după ce 'șĭ-aŭ comunicat deplinile lor puterĭ respective, găsite în bună și cuvenită formă, aŭ convenit asupra următórelor articole:

Art. 1. Va fi reciproc deplină și întrégă libertate de comerciŭ și de navigațiune între supușiĭ celor două Inalte Părțĭ contractante, carĭ vor putea, și uniĭ și alțiĭ, să se stabilésca liber pe teritoriul celeĭ alte țĕrĭ.

Româniĭ în Belgia și Belgiĭ în România vor putea, reciproc, conformându-se cu legile țĕreĭ, să intre, să călĕtorésca saŭ să petrécă în tótă libertatea, în orĭ-ce parte a teritoriilor respective, spre a 'șĭ căuta de afacerile lor; eĭ se vor bucura, spre acest finit, pentru persónele și bunurile lor, de aceeașĭ protecțiune ca și naționaliĭ.

Eĭ vor putea, în tótă întinderea celor două teritoriĭ, să exercite industria, să facă comerciŭ, atât cu rădicata cât și în detaliŭ, fără a fi supușĭ, nicĭ pentru persónele și bunurile lor și nicĭ pentru exercițiul comerciuluĭ saŭ al industrieĭ lor, la taxe generale saŭ locale, nicĭ la imposite saŭ obligațiunĭ de orĭ-ce natură ar fi, altele saŭ maĭ onerόse de cât acelea carĭ sunt saŭ vor putea fi stabilite asupra naționalilor; privilegiile, exempțiunile, imunitățile și orĭ-ce favorĭ de carĭ s'ar bucura, în materie de comerciŭ și industrie, supușiĭ uneia din Inaltele părțĭ contractante, vor fi comune și pentru supușiĭ celeĭ-alte.

Art. 2. In ceea ce privesce dreptul de a dobândi, a poseda saŭ a înstrăina orĭ-ce fel de proprietate mobiliară saŭ imobiliară, Româniĭ în Belgia saŭ Belgiĭ în România, se vor bucura de drepturile supușilor Statuluĭ celuĭ maĭ favorisat.

Eĭ vor putea, în aceste marginĭ și în aceleașĭ condițiunĭ ca și supușiĭ Statuluĭ celuĭ maĭ favorisat, să dobândéscă asemenea proprietățĭ și să dispună de dênsele prin cumpĕrare, vindere, donațiune, schimb, contract de căsătorie, testament, moscenire, saŭ în orĭ-ce alt mod ar fi, fără a fi supușĭ la taxe, imposite orĭ sarcinĭ, sub orĭ-ce denumirĭ ar fi, altele saŭ maĭ urcate de cât acelea carĭ sunt stabilite pentru naționalĭ.

Eĭ vor putea asemenea să exporte libere produsul vîndăreĭ proprietățiĭ lor și în general al bunurilor lor, fără a fi ținuțĭ a plăti drepturĭ altele saŭ maĭ urcate de cât acelea ce naționaliĭ ar fi avênd a plăti în asemenea împregiurărĭ.

Art. 3. Neguțătoriĭ, fabricanțiĭ și industriașiĭ în genere aĭ uneia din cele două țĕrĭ contractante, călĕtorind în cea-altă țéră, saŭ făcĕnd să călĕtorésca printr'ênsa comișiĭ și agențiĭ lor — fie cu saŭ fără mostre — în interesul exclusiv al comerciuluĭ saŭ al industrieĭ ce exercită, și cu scop de a face cumpĕrărĭ saŭ a primi comisiunĭ, vor fi tratațĭ, în ceea ce privesce patenta, ca și neguțătoriĭ, fabricanțiĭ și industriașiĭ națiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Este însă bine înțeles, că stipulațiunile de maĭ sus nu derógă întru nimic de la legile și regulamentele carĭ sunt în vigóre în fie-care din cele două țĕrĭ și aplicabile la toțĭ străiniĭ, în ceea ce privesce comerciul de colportagiŭ.

Supușiĭ părților contractante vor fi reciproc tratațĭ ca și naționaliĭ, când vor merge dintr'o țéră într'alta, pentru a visita bâlciurile și tĕrgurile, cu scop de a exercita acolo comerciul lor și a debita productele lor.

Nicĭ o împedicare nu se va pune la libera circulațiune a călĕtorilor, și formalitățile administrative, relative la documentele de voiagiŭ vor fi restrânse la cerințele stricte ale serviciuluĭ public pentru trecerea fruntariilor.

Art. 4. Româniĭ în Belgia și Belgiĭ în România vor fi reciproc scutițĭ de orĭ-ce serviciŭ personal, fie în armatele de uscat și de mare, fie în guardele saŭ milițiile naționale, de quar-

tirul militar, de orĭ-ce contribuţiune, fie în banĭ, fie în natură, destinată a ţine loc de serviciŭ personal, de orĭ-ce împrumut forţat și de orĭ-ce prestaţiune saŭ rechisiţiune militară. Sunt, cu tóte acestea, esceptate sarcinile legale ce sunt legate de posesiunea, cu un titlu óre-care, a unuĭ bun imobiliar, precum și prestaţiunile și rechisiţiunile militare la cari toţĭ naţionaliĭ pot fi chiemaţĭ a se supune ca proprietarĭ funciarĭ saŭ arendașĭ.

Eĭ vor fi, de asemenea, dispensaţĭ de orĭ-ce funcţiune oficială obligatóre, judiciară, administrativă saŭ municipală, orĭ-care ar fi.

Rĕmâne înţeles că orĭ-ce favóre saŭ scutire ce s'ar acorda în urmă, în acéstă materie, supușilor uneĭ ţĕrĭ străine, de către una din cele două părţĭ contractante, se va întinde îndată și de drept și asupra supușilor celeĭ-alte părţĭ.

Art. 5. Niciĭ una din părţile contractante nu va supune pe cea-altă la o prohibiţiune de importare, exportare sau transit, care nu s'ar aplica, în acelașĭ timp, și la tóte cele-alte naţiunĭ, afară de mĕsurile speciale, pe cari cele două ţĕrĭ 'șĭ reservă a le stabili într'un scop sanitar saŭ în vederea unor evenimente de resbel.

Art. 6. Cât despre suma, garanţia, și perceperea drepturilor de importaţiune și exportaţiune, ca și, în ceea ce privesce transitul, reexportaţiunea, întrepositul, drepturile locale și formalităţile vamale, fie-care din cele două Inalte părţĭ contractante, se obligă a face să profite cea-altă parte de orĭ-ce favóre, de orĭ-ce privilegiŭ saŭ scădere în tarife, la importaţiunea saŭ la exportaţiunea articolelor menţionate saŭ nu în acéstă convenţiune, pe cari una din ele ar fi putut să le acorde uneĭ a treia puterĭ. De asemenea, orĭ-ce favóre saŭ imunitate ce s'ar acorda maĭ târdiŭ uneia a treia puterĭ, se va întinde imediat, fără condiţiune și prin acest fapt însușĭ, și asupra celeĭ-alte părţĭ contractante.

Art. 7. Productele soluluĭ și ale industrieĭ din România, și în special grânele cari vor fi importate în Belgia și cari sunt destinate, fie pentru consumaţie, fie pentru întreposit, fie pentru reexportaţiune, fie pentru transit, vor fi supuse la acelaș tratament, și nu vor fi pasibile de drepturĭ altele niciĭ maĭ urcate de cât productele naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 8. Obiectele de provenință, de producţiune saŭ de manufactură belgiană, cari se vor importa în România, și productele similare, carĭ se vor exporta cu destinaţiunea pentru Belgia, în orĭ-ce mod și pe orĭ-ce cale, nu vor fi supuse la niciĭ un regim vamal altul saŭ maĭ oneros de cât acela care este saŭ va fi acordat naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Este bine înţeles că dreptul de intrare în România asupra sticleĭ de origină belgică, coprins la finele art. 504 al tarifuluĭ român, sub însemnarea de: *sticla de gémurĭ saŭ sticla în foĭ, de culórea sa naturală (verde, jumĕtate albă și albă de tot)*, va fi fixat la 5 francĭ pentru 100 pe kilo, și că dreptul de intrare asupra pânzeĭ de in neinălbită (écrue), de tóte calităţile, coprinsă la art. 398 al diseĭ tarife, și alta de cât pânzeturile menţionate la art. 395 și 396 de acelaș tarif, este fixat la 45 francĭ pentru 100 de kilo.

Art. 9. Mărfurile de orĭ-ce natură, venind din una din cele două ţĕrĭ saŭ mergênd în ver-una din ele, vor fi reciproc scutite, în cea-altă, de orĭ-ce drept de transit, fie ca ele să trécă direct, fie ca, în timpul transituluĭ, să trebuiască a fi descărcate, depuse și reîncărcate, fără prejudiţiul regimuluĭ special care, în conformitate cu art. 5, s'ar putea stabili în privinţa erbeĭ de pușcă și a armelor de resbel.

Art. 10. In ceea ce privesce expediţiunea vamală a mărfurilor supuse la un drept *ad valorem*, productele și importatoriĭ din una din cele două ţĕrĭ vor fi trataţĭ în cea-altă, sub tóte raporturile, ca și importatoriĭ și productele din ţéra cea maĭ favorisată.

Art. 11. Navele române și caricurile lor vor fi tratate în Belgia, și navele belgiane și caricurile lor vor fi tratate în România, cu totul pe piciorul navelor naţionale și al caricurilor lor, orĭ-care ar fi punctul de plecare al navelor saŭ destinaţiunea lor, și orĭ-care ar fi originea caricurilor și destinaţiunea lor.

Orĭ-ce privilegiŭ și orĭ-ce scutire, acordată în acéstă privinţă uneĭ a treia Puterĭ de către una din Inaltele părţĭ contractante, se vor acorda îndată și fără niciĭ o condiţiune și celeĭ-alte părţĭ.

Cu tóte acestea se face excepţiune la dispoziţiunea precedentă, în ceea-ce privesce avantagiile particulare ce există saŭ vor putea să existe pentru productele pescărieĭ naţionale într'o ţéră saŭ cea-altă.

Art. 12. Naţionalitatea bastimentelor va fi admisă, de o parte și de cea-altă, după legile și regulamentele particulare fie-căreĭ ţĕrĭ, prin titlurĭ și patente liberate căpitanilor, patronilor saŭ corăbierilor de către autorităţile competinte.

Art. 13. Navele române, intrând într'un port al Belgieĭ și, reciproc, navele belgiane, intrând într'un port al Românieĭ, și carĭ n'ar veni de cât pentru a completa caricurile saŭ a descărca o parte din ele, vor putea, conformându-se cu legile și regulamentele Statelor respective, să conserve pe bordul lor partea din caric care ar fi destinată pentru un alt port, fie din aceiașĭ ţéră, fie dintr'o altă ţéră, și să o respecteze, fără a fi ţinute a plăti pentru acéstă din urmă parte a caricului lor, niciĭ un drept afară de acelea pentru suprave-

ghiare, carĭ însă nu se vor putea percepe de cât după taxa fixată pentru navigaţiunea naţională.

Art. 14. Vor fi cu totul scutite de drepturile de tonagiŭ şi de expediţiune în porturile fie-căreĭ din cele două ţerĭ:

1. Navele carĭ, intrate cu lest din orĭ-ce loc ar fi, vor pleca tot cu lest;

2. Navele carĭ, trecênd de la un port al uneia din cele două ţerĭ, în unul saŭ maĭ multe porturĭ ale aceleiaşĭ ţerĭ, vor justifica că aŭ achitat deja aceste drepturĭ;

3. Navele carĭ, intrate cu un caric într'un port, fie cu voie, saŭ prin o oprire (relaş) forţată, vor eşi fără a fi făcut nicĭ o operaţiune de comerciŭ.

In cas de oprire forţată nu se vor privi ca operaţiunĭ de comerciŭ debarcarea şi reîncărcarea mărfurilor pentru reparaţiunea naveĭ, transbordarea pe o altă navă în cas de inavigabilitate a celeĭ d'ânteiŭ, cheltuelile necesare pentru reaprovisionarea echipagelor şi pentru vîndarea mărfurilor avariate, când administraţiunea vămilor va fi dat autorisaţiunea pentru acésta.

Art. 15. In cas când o navă a uneia din cele două Inalte părţĭ contractante ar fi aruncată saŭ ar naufragia la ţărmurile celeĭ-alte, acéstă navă se va bucura acolo, atât pentru bastiment cât şi pentru caric, de favorile şi imunităţile ce legislaţiunea fie-căreĭ din ţerile respective acordă navelor sale proprii în asemenea împregiurărĭ.

Se va da tot ajutorul şi tótă asistenţa căpitanuluĭ şi echipagiuluĭ, atât pentru persónele lór, cât şi pentru navă şi pentru caric. Operaţiunile relative la scăpare se vor face în conformitate cu legile ţereĭ. Vor fi însă admişĭ consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ respectivĭ a supraveghia operaţiunile relative la reparaţiunea saŭ la reaprovisionarea saŭ la vîndarea, de va fi loc, a navelor aruncate saŭ naufragiate la ţerm.

Tot ce se va fi scăpat din navă şi din caric, saŭ produsul acestor obiecte, dacă se vor fi vîndut, se va restitui proprietarilor saŭ celor carĭ 'ĭ vor representa, şi nu se vor plăti spese de scăpare maĭ marĭ de cât acelea la carĭ vor fi supuşĭ naţionaliĭ, în asemenea casurĭ.

Inaltele părţĭ contractante maĭ convin ca mărfurile scăpate să nu fie supuse la plata nicĭ unuĭ drept de vamă, afară numaĭ dacă se vor destina la consumaţiunea interióră.

Art. 16. Nu vor avea să plătéscă nicĭ navele belgiane şi nicĭ mărfurile din bordul acestor nave, pe Dunăre şi în porturile de pe ţărmul Român al Dunăreĭ, nicĭ un drept special, afară de drepturile de cheagiŭ ce sunt a se plăti astă-dĭ de către nave la gurile Dunăreĭ şi la Porţile-de-fer, şi afară de taxele astă-dĭ în vigóre în porturile de pe ţărmul Român al Dunăreĭ, şi stabilite cu singurul scop de a îmbunătăţi staţionarea vaselor şi a favorisa executarea unor lucrărĭ publice óre-carĭ, destinate a facilita încărcarea şi descărcarea mărfurilor.

Sub raportul acestor taxe, al dreptuluĭ de cheagiŭ precum şi sub tóte cele-alte raporturĭ, navele şi mărfurile belgiane vor fi asimilate în porturile române cu navele şi mărfurile naţionale, precum şi cu acelea ale naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Societăţile de navigaţiune şi proprietariĭ bastimentelor, făcênd un serviciŭ regulat de transport pe Dunăre, vor putea să dobândéscă la debarcare staţiunĭ pentru vasele lor, terenurile necesare pentru instalarea biurourilor, atelierelor şi depositelor lor, şi le va fi permis a stabili pe dênsele magasine speciale, carĭ se vor privi ca întreposite, îndată ce vor corespunde la tóte cerinţele legilor ţereĭ în vigóre în acéstă privinţă.

Art. 17. Acest tratat va rĕmânea în vigóre în timp de dece anĭ, cu începerea din diua schimbăreĭ ratificaţiunilor. In cas când nicĭ una din Inaltele părţĭ contractante nu va fi notificat, cu două-spre-dece lunĭ înainte de finele disuluĭ period, intenţiunea sa de a face să înceteze efectele luĭ, acest tratat va rĕmâne obligatoriŭ până la expirarea unuĭ an, cu începere din diua când una saŭ cea-altă din cele două Inalte părţĭ contractante 'l va fi denunţat.

Disposiţiunile ce preced vor fi executoriĭ în cele două ţerĭ o lună după schimbarea ratificărilor.

Cele două Inalte părţĭ contractante 'şĭ reservă dreptul de a introduce maĭ târdiŭ şi în comună înţelegere, în acest tratat, modificaţiunĭ, carĭ se vor judeca comforme cu spiritul seŭ şi cu principiile sale, şi a căror oportunitate se va proba prin esperienţă.

Art. 18. Acest tratat se va ratifica şi ratificaţiunile se vor schimba la Bruxelles cât se va putea maĭ curând.

Drept care plenipotenţiariĭ respectivĭ 'laŭ semnat şi aŭ pus pe dênsul sigiliurile lor.

Făcut la Bruxelles, în dublu esemplar, în diua a patru-spre-decea a luneĭ August, o mie opt sute opt-decĭ.

(Semnat), *M. Mitilineu.*

(Semnat), *Frère-Orban.*

(L. S.) (L. S.)

LEGE şi CONVENŢIUNE

COMERCIALĂ ÎNTRE ROMÂNIA ŞI GERMANIA

(Decretu Nr. 1757 din 2 Iulie 1881), (votate de Adunare şi de Senat).

LEGE

Articol unic. Convenţiunea de comerciŭ, împreună cu ale eĭ anexe, încheiată între România şi Germania, la 14 Noembre 1877, este aprobată.

CONVENTIUNE

(ratificată la 10 Iulie 1881).

Guvernul M. S. Impĕratul Germaniei, etc., şi guvernul A. S. Principeluĭ Românieĭ, animaţĭ de dorinţa de a înlesni şi desvolta relaţiunile comerciale, stabilite între cele douĕ ţĕrĭ, aŭ hotărît de a încheia, pentru acest scop, o convenţiune. Pentru acest sfârşit aŭ fost numiţĭ plenipotenţiarĭ, din partea M. S. Impĕratul Germanieĭ, D. Otton Hüber, consilierul Sĕŭ intim superior de regenţă, şi D. Paul Reichardt, consilierul Sĕŭ intim de legaţiune; şi din partea A. S. Principeluĭ Românieĭ, D. Alexandru Degré, agentul Sĕŭ diplomatic la Berlin, carĭ, după ce 'şĭ aŭ comunicat deplinele lor puterĭ respective, găsite în bună şi regulată formă, aŭ convenit asupra articolelor următóre:

Art. 1. Va fi, de o parte şi de alta, o deplină şi întrégă libertate de comerciŭ şi navigaţiune între supuşiĭ celor douĕ înalte părţĭ contractante, carĭ vor putea şi uniĭ şi alţiĭ sĕ se stabiléscă în libertate pe teritoriul celeĭ-alte ţĕrĭ.

Germaniĭ în România şi Româniĭ în Germania, vor putea, reciproc, conformându-se legilor ţĕreĭ, să intre, să călĕtoréscă saŭ să se aşeḑe în tótă libertatea în orĭ-care parte a teritoriilor respective, pentru a'şĭ căuta de afacerile lor; pentru acest sfârşit eĭ se vor bucura, în cât privesce persónele şi averile lor, de aceeaşĭ protecţiune şi siguranţă ca şi naţionaliĭ.

Eĭ vor putea, în tótă întinderea celor douĕ teritoriĭ, să exerciteze industria, să facă comerciŭ cu rădicata şi în detaliŭ, fără a fi supuşĭ, nicĭ pentru persónele lor, nicĭ pentru averile lor, nicĭ pentru a exercita comerciul saŭ industria lor, la taxele generale saŭ locale, nicĭ la imposite saŭ obligaţiunĭ de orĭ-ce natură ar fi ele, altele saŭ maĭ apăsătóre de cât acele carĭ sunt, saŭ vor putea fi, stabilite asupra naţionalilor; privilegiile, scutirile, imunităţile şi orĭ-ce alte favorurĭ de carĭ s'ar bucura, în materie de comerciŭ şi industrie, supuşiĭ uneia din înaltele părţĭ contractante, vor fi comune supuşilor celeĭ-alte.

Art. 2. In cât privesce dreptul de a câştiga, de a poseda saŭ înstrăina, orĭ-ce soiŭ de proprietate mobilă saŭ imobilă, Germaniĭ în România şi Româniĭ în Germania, se vor bucura de drepturile supuşilor Statuluĭ celuĭ maĭ favorisat.

Eĭ vor putea în aceste limite şi sub aceleaşĭ condiţiunĭ, ca şi supuşiĭ Statuluĭ celuĭ maĭ favorisat, a obţine şi a dispune prin cumpărare, vînḑare, donaţiune, schimb, contracte de căsătorie, testamente, moscenire saŭ prin orĭ-ce alt chip, fără a fi supuşĭ la taxe, imposite saŭ sarcine, sub orĭ-ce denumire ar fi, altele saŭ maĭ rădicate de cât acele carĭ sunt saŭ vor fi stabilite asupra naţionalilor.

Eĭ vor putea de asemenea sĕ exporteze în libertate produsul vînḑĕreĭ proprietăţeĭ lor şi a averilor lor în general, fără a fi ţinuţĭ să plătéscă drepturĭ altele saŭ maĭ rădicate de cât acele pe carĭ naţionaliĭ vor avea a le achita în o asemenea circumstanţă.

Art. 3. Negocianţiĭ, fabricanţiĭ şi industrialiĭ în general, carĭ vor putea proba, după chipul usitat în raporturile internaţionale, că sunt patentaţĭ în regulă, în una din aceste calităţĭ în ţéra unde residéză, nu vor fi supuşĭ, sub acest titlu, la nicĭ un drept saŭ imposit ulterior în cea-altă ţéră, când vor călĕtori saŭ vor trămite în călĕtorie comisionariĭ saŭ agenţiĭ lor (cu saŭ fără probe, însă fără a colporta mărfurĭ) în interesul esclusiv al comerciuluĭ saŭ al industrieĭ care o esercită şi cu scop de a face cumpĕrărĭ saŭ de a primi comisióne.

Este înţeles, cu tóte acestea, că stipulaţiunile precedente nu se abat în nimic de la legile şi regulamentele carĭ sunt în vigóre în fie-care din cele douĕ ţĕrĭ şi aplicabile la toţĭ străiniĭ, în cât privesce negoţul şi colportagiul.

Supuşiĭ părţilor contractante vor fi reciproc trataţĭ ca şi naţionaliĭ când se vor duce dintr'o ţéră în alta, pentru a visita bâlciurile şi târgurile cu scop de a esercita comerciul lor şi de a vinde productele lor.

Nicĭ o pedică nu se va aduce libereĭ circulaţiunĭ a pasagerilor, şi formalităţile administrative, relative la documentele de călĕtorie, vor fi restrânse la strictele exigenţe a serviciuluĭ public la trecerea fruntariilor.

Art. 4. Germaniĭ în România şi Româniĭ în Germania, vor fi reciproc scutiţĭ de orĭ-ce ser-

viciŭ personal, saŭ în armatele de uscat şi de mare, saŭ în gardele şi miliţiele naţionale, de cartiruirea militară, de orĭ-ce contribuţiune saŭ în banĭ saŭ în natură, destinată a înlocui serviciul personal, de orĭ-ce împrumut silit şi de orĭ-ce prestaţiune saŭ rechisiţiune militară. Sunt esceptate, cu tóte acestea, sarcinile carĭ sunt legate de posesiune, sub un titlu óre-care de imobil, precum şi prestaţiunile şi rechisiţiunile militare la carĭ pot fi chemaţĭ a se supune toţĭ naţionaliĭ, ca proprietarĭ fonciarĭ saŭ arendaşĭ.

Vor fi de asemenea dispensaţĭ de orĭ-ce funcţiune oficială obligatorie, judecătoréscă, administrativă saŭ municipală.

Art. 5. Inaltele părţĭ contractante se angagiază a nu împedeca comerciul reciproc între cele două ţerĭ prin nicĭ o prohibiţiune de import, de export saŭ de transit.

Escepţiunĭ nu vor putea avea loc de cât :

a). Pentru tutun sub tóte formele sale, sare, pulbere ;

b). Când este vorba de a preveni bólele periculóse, contagióse saŭ pentru alte motive privitóre la salubritatea şi siguranţa publică;

c). Privitor la provisiunile de rĕsboiŭ în circumstanţe escepţionale.

Nu sunt coprinse în acéstă restricţiune puscile, pistólele şi armele de comerciŭ cu obiectele şi cartuşele indispensabile pentru întrebuinţarea lor.

Nicĭ una din cele două înalte părţĭ contractante nu va supune pe cea-altă la o prohibiţiune de import saŭ de export (a. c.), care să nu fi fost aplicabilă în aceleaşĭ împregiurărĭ tuturor celor-alte naţiunĭ.

Art. 6. In cât se atinge de suma, garanţia şi percepţiunea drepturilor de import, de export, precum şi cele privitóre la transit, la reexport, la intreposit, la drepturile locale şi la formalităţile vamale, fie-care din cele două înalte părţĭ contractante se angagiază a face să profite cea-altă de orĭ-ce favóre, de orĭ-ce privilegiŭ saŭ scădĕmênt în tarife la importul saŭ exportul articolelor menţionate saŭ nu în convenţiunea de faciă pe care una din ele ar fi putut să acorde uneĭ a treia putere. Asemenea orĭ-ce favóre saŭ imunitate acordată maĭ târḑiŭ uneia a treia puterĭ, va fi imediat întinsă fără condiţiune şi prin chiar acest fapt asupra celeĭ-alte părţĭ contractante.

Disposiţiunile precedente nu se aplică :

I. Favorilor actualmente acordate saŭ carĭ vor putea fi acordate, maĭ în urmă, altor state limitrofe pentru a înlesni circulaţiunea în judeţele mărginaşe.

II. Obligaţiunilor impuse uneia din cele două înalte părţĭ contractante, prin angagiamentele uneĭ uniunĭ vamale, deja contractate saŭ carĭ vor putea fi pe viitor.

Art. 7. Productele pămîntuluĭ saŭ a industrieĭ Românieĭ carĭ vor fi importate în Germania şi carĭ sunt destinate, saŭ la consumaţiune, saŭ la întreposit, saŭ la reexport, saŭ la transit, vor fi supuse la acelaşĭ tratament şi nu vor fi pasibile de drepturĭ nicĭ altele nicĭ maĭ rădicate de cât productele naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 8. Obiectele de provenință saŭ de manufactură germană enumerate în tariful A. alipit la convenţiunea de faciă şi importate pe mare saŭ pe uscat în România, vor fi admise libere de orĭ-ce drept de intrare. Obiectele de aceeaşĭ provenință saŭ manufactură, enumerate în tariful B, anexat la convenţiunea de faţă şi importate pe mare saŭ pe uscat în România, vor fi admise achitând drepturile de intrare, indicate în ḑisul tarif, împreună cu tóte drepturile adiţionale.

Vor fi scutiţĭ de drepturile de eşire la exportul din România în Germania, pe uscat saŭ pe mare, afară de articolele actualmente scutite de aceste drepturĭ, articolele enumerate în tariful C, alipit la convenţiunea de faţă.

Drepturile de eşire, esistând actualmente în România, nu vor fi adăogate în timpul durateĭ convenţiuneĭ de faţă.

Nu vor fi de asemenea supuse drepturilor de eşire la exportul lor din România alte obiecte de cât acele carĭ sunt actualmente atinse.

Germania se va bucura de altmintrelea, în privinţa obiectelor menţionate în anexe şi chiar în privinţa altor obiecte, fără restricţiune, de drepturile naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 9. Mărfurile de orĭ-ce natură venind din unul din cele două teritoriĭ saŭ mergênd acolo, vor fi reciproc scutite în cea-altă de orĭ-ce drept de transit, saŭ că ele trec direct în transit, saŭ că în timpul transituluĭ vor trebui să fie descărcate, depositate şi reîncărcate.

Art. 10. In ceea ce privesce expediţiunea vamală a mărfurilor supuse la un drept ad-valorem, importatoriĭ şi productele uneia din cele două ţerĭ vor fi, sub tóte raporturile, tratate în cea-altă ca importatoriĭ şi productele ţereĭ cele maĭ favorisate.

In casurile unde vama, cu tóte că ea are, după legislaţiunea în vigóre, dreptul de a opri pe séma sa, în cas când valórea declarată n'ar fi suficientă, ar renunţa la exerciţiul acestuĭ drept, mărfurile vor fi imediat înapoiate importatoruluĭ, cu condiţiune ca acesta să ia angagiamentul, sub cauţiune îndestulătóre, de a plăti drepturile şi amendile carĭ ar putea resulta din expertisă.

Vama va putea să ia probele trebuincióse pentru expertisă.

Art. 11. Mărfurile pentru carĭ ar trebui

indicat de a se cere certificate de origină, vor fi la trebuinţă hotărîte în comun acord.

In regulă generală, importatorul va trebui să presinte la vama celeĭ-alte ţerĭ, saŭ o declaraţiune oficială făcută dinaintea unuĭ magistrat cu reşedinţă la locul expediţiuneĭ, saŭ un certificat eliberat de şeful serviciuluĭ vămilor al biurouluĭ competent, saŭ un certificat eliberat de agenţiĭ consularĭ aĭ ţereĭ în care trebue să fie făcut importul şi care reşedă în locurile expediţiuneĭ saŭ în porturile de îmbarcare. Factura mărfurilor în cestiune presentată la biuroul respectiv al vămeĭ, va putea, în mod escepţional, să ţie loc de certificat de origină.

Art. 12. Obiectele menţionate maĭ jos vor fi, cu condiţiune de a fi reexportate, admise şi exportate de amêndouĕ părţile fără niciĭ o plată:

a). Tóte mărfurile (afară de alimente) carĭ, nefăcênd parte din liberul trafic pe teritoriul uneia die cele douĕ înalte părţĭ contractante, vor fi expediate la bâlciurile şi têrgurile pe teritoriul celeĭ-alte, saŭ carĭ, fără acéstă destinaţiune, vor fi transportate pe teritoriul celeĭ-alte părţĭ contractante, pentru a fi depuse în intrepositele saŭ magasiile vămeĭ, apoĭ probele importate reciproc, de agenţiĭ comercialĭ a caselor germane saŭ române, cu condiţiune că tóte aceste mărfurĭ şi aceste probe să fie aduse în ţéra de unde provin ele, într'un timp hotărât maĭ înainte;

b). Obiectele destinate la reparaţiune, fără însă ca natura şi denominaţiunea lor comercială să sufere vre-o schimbare esenţială;

c). Saciĭ de ambalagiŭ, butóele góle etc., avênd semne că aŭ fost întrebuinţate.

Art. 13. Dacă una din cele douĕ înalte puterĭ contractante va judeca necesar de a stabili saŭ a face să se stabiléscă de cătră autorităţile municipale saŭ de altele, un noŭ drept de accisă saŭ de consumaţiune saŭ un supliment a unuia din aceste drepturĭ, asupra unuĭ articol de producţiune saŭ fabricaţiune naţională prevĕdut prin convenţiunea de faţă, articolul similar străin va putea fi imediat supus la importarea unuĭ drept legal.

In consecinţă, mărfurile importate din teritoriul uneia din cele douĕ înalte părţĭ contractante nu vor fi pasibile, la intrarea pe teritoriul celeĭ-alte, de niciĭ un drept de accisă saŭ consumaţiune, sub orĭ-ce denumire ar fi, daca mărfurile de aceiaşĭ natură nu sunt niciĭ produse niciĭ fabricate în acéstă din urmă ţéră.

Art. 14. Mărfurile de orĭ ce natură originară din Germania şi importate în România, şi mărfurile de orĭ-ce natură originară din România şi importate în Germania, nu vor putea fi supuse, niciĭ de autorităţile Statuluĭ, niciĭ de administraţiunile municipale saŭ altele, la óre-carĭ drepturĭ de accisă saŭ de consumaţiune superióre celor carĭ apasă saŭ vor apăsa mărfurile similare ale producţiuneĭ naţionale.

Art. 15. Disposiţiunile articolelor 13 şi 14 nu vor afecta în nimic dreptul legal al comunelor de a supune la taxe vamale saŭ accise bĕuturile şi lichidele, comestibile, combustibile, furajurile şi materialele, la intrarea lor în comună, chiar când aceste articole n'ar avea similare în ţéra respectivă. Cu tóte acestea în România aceste drepturĭ nu pot fi superióre taxelor respective cele maĭ rădicate, prevĕdute prin legile române actualmente în vigóre.

Art. 16. Indată ce protecţiunea modelurilor, desemnurilor şi a mărcilor de fabrică saŭ de comerciŭ, precum şi aceea a mărcilor saŭ etichetelor mărfurilor saŭ a ambalagiurilor lor va fi regulată în România, prin o lege, conform principiilor generalmente admise în acéstă materie, înaltele părţĭ contractante vor face un arangiament prin care se va garanta supuşilor fie-căreĭ din cele douĕ părţĭ, în teritoriul celeĭ-alte, aceiaşĭ protecţiune ca şi naţionalilor în tot ce privesce modelele, desemnurile saŭ mărcile de fabrică saŭ de comerciŭ, saŭ mărcile saŭ etichetele mărfurilor saŭ a ambalagiurilor lor.

Art. 17. Corăbiile germane şi încărcările lor vor fi tratate în România şi corăbiile române şi încărcările lor vor fi tratate în Germania, cu totul pe acelaşĭ picior ca şi corăbiile naţionalilor şi a încărcărilor lor, orĭ-care fie punctul de plecare al corăbiilor saŭ destinaţiunea lor, şi orĭ-care fie origina încărcărilor şi destinaţiunea lor.

Orĭ-ce privilegiŭ şi orĭ-ce scutire acordată, în acéstă privinţă uneĭ a treia puterĭ, de către una din înaltele părţĭ contractante, va fi acordată imediat şi fără condiţiune şi celeĭ-alte.

Se face cu tóte acestea escepţiune de la disposiţiunile precedente, în ceea ce privesce avantagiile particulare carĭ se vor raporta, în una saŭ în alta din ţerĭ, la productele pescuireĭ naţionale.

Art. 18. Naţionalitatea bastimentelor va fi admisă, de o parte şi de alta, după legile şi regulamentele particulare a fie-căreĭ ţerĭ, prin mijlocul titlurilor şi a patentelor liberate căpitanilor, patronilor saŭ corăbierilor, de cătră autorităţile competinte.

Art. 19. Corăbiile germane, intrând în un port al Românieĭ, şi reciproc, corăbiile române intrând în un port al Germanieĭ, carĭ nu vor veni de cât pentru a completa încărcătura lor saŭ a descărca o parte din încărcarea lor vor putea, conformându-se cu tóte acestea legilor şi regulamentelor Statelor respective, să conserve pe bordul lor partea

încărcăreĭ care va fi destinată pentru alt port, saŭ din ţéra aceea saŭ din alta, şi s'o exporteze fără a fi constrânse să plătéscă, pentru acéstă din urmă parte a încărcăreĭ, verĭ-un drept afară de acele de surveghere, care nu vor putea fi percepute de alt-mintrelea de cât după suma fixată pentru navigaţiunea naţională.

Art. 20. Vor fi cu totul scutite de drepturile de tonagiŭ şi de expediţiune în porturile fie-căreia din cele două ţerĭ :

1. Corăbiile carĭ, intrate cu lest de orĭ-ce parte ar fi, vor pleca iar cu lest.

2. Corăbiile carĭ, trecênd din un port al uneia din cele două ţerĭ în unul saŭ maĭ multe porturĭ din aceeaşĭ ţéră, vor justifica că aŭ plătit deja aceste drepturĭ.

3. Corăbiile carĭ, intrate cu încărcare în un port, saŭ cu voe, saŭ din amânare silită, vor eşi fără să fi făcut vre o operaţiune de comerciu.

In cas de amânare silită, nu vor fi considerate ca operaţiunĭ de comerciŭ, desbarcatul şi reîncărcatul mărfurilor, pentru reparaţia corăbieĭ, transbordamentul pe o altă corabie în cas de nenavigabilitate a celuĭ ânteiŭ, cheltuelile necesare saŭ aprovisionarea echipagelor şi vinderea mărfurilor stricate, când administraţiunea vămilor va fi eliberat autorisaţiunea.

Art. 21. In cas de sfărâmare saŭ de naufragiŭ a uneĭ corăbiĭ din una din cele două înalte părţĭ contractante pe côstele celeĭ-alte, acéstă corabie se va bucura, atât pentru bastiment cât şi pentru încărcare, de favorile şi imunităţile pe carĭ legislaţiunea fie-căreĭ din ţările respective o acordă proprielor sale corăbiĭ în asemenea împregiurare. Se va da tot ajutorul şi asistenţa căpitanuluĭ şi echipagiuluĭ atât pentru persóne cât şi pentru corabie şi încărcătura eĭ. Operaţiunile relative la scăpare vor avea loc, conform legilor ţéreĭ. Cu tóte acestea consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ respectivĭ vor fi admişĭ a surveghea operaţiunile relative la repararea saŭ aprovisionarea saŭ la vîndarea, daca va avea loc, a corăbiilor sfărâmate saŭ naufragiate pe côstă. Tot ce se va fi scăpat din corabie saŭ încărcare, saŭ produsul acestor obiecte, dacă aŭ fost vîndute, se va înapoia proprietarilor saŭ representanţilor, şi nu se va plăti cheltuelĭ de scăpare maĭ marĭ de cât acele la carĭ ar fi supuşĭ naţionaliĭ în asemenea casurĭ.

Inaltele părţĭ contractante convin, pe lângă acésta, că mărfurile scăpate nu vor fi supuse la plata niciĭ unuĭ drept de vamă, afară numaĭ când vor fi destinate pentru consumaţiunea interióră.

Art. 22. Nicĭ corăbiile germane, nicĭ mărfurile ce se vor afla pe bordul lor, nu vor avea să plătéscă pe Dunăre şi în porturile malului român al Dunăreĭ nicĭ un drept special, afară numaĭ de dreptul de vamă, ce plătesc actualmente corăbiile la gurele Dunăreĭ şi la Porţile de fer şi taxele actualmente în vigóre în porturile maluluĭ român al Dunăreĭ şi stabilite cu singurul scop de a ameliora staţionarea corăbiilor şi favorisa esecuţia unor lucrărĭ publice, destinate a înlesni încărcarea şi descărcarea mărfurilor.

Sub raportul acestor taxe, a dreptuluĭ de cheiagiŭ, cum şi a tutulor celor-alte, corăbiile şi mărfurile germane vor fi asimilate în porturile române, corăbiilor şi mărfurilor naţionalilor precum şi a celor a naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 23. Companiile de navigare şi proprietariĭ de vase, făcênd un serviciŭ regulat de transport pe Dunăre, vor putea lua la debarcaderile staţiunelor vaselor lor, terenurile necesare pentru instalarea de biurourĭ, ateliere şi deposite, şi le va fi permis de a stabili magasine speciale carĭ vor fi considerate ca antreposite de îndată ce ele vor rĕspunde la tóte exigenţele legilor în vigóre în ţéră în acéstă privinţă.

Art. 24. Dispositiunile convenţiuneĭ de faţă sunt aplicabile fără nicĭ o escepţiune mareluĭ ducat de Luxemburg în cât el va fi coprins în sistemul vamal saŭ de imposit german.

Art. 25. Convenţiunea de faţă va rĕmânea în vigóre în timp de 10 anĭ începênd din diua când se vor schimba ratificaţiunile. In casurile când înaltele părţĭ contractante, saŭ nicĭ una din ele, nu vor fi notificat cu 12 lunĭ înainte de sfârşirea diseĭ perióde, intenţiunea de a face să'ĭ înceteze efectele, convenţiunea va rĕmânea obligatorie până la expirarea unuĭ an, începênd în diua când una saŭ alta din cele două înalte părţĭ contractante o va fi denunţat.

Dispositiunile carĭ preced vor fi esecutoriĭ în cele două ţerĭ o lună după schimbul ratificaţiunilor.

Cele două înalte părţĭ contractante'şĭ reservă dreptul de a introduce maĭ târdiŭ şi în comun acord modificaţiunĭ carĭ se vor socoti conform spirituluĭ şi principielor acesteĭ convenţiunĭ, şi a căruĭ oportunitate va fi demonstrată prin experienţă.

Art. 26. Convenţiunea de faţă va fi ratificată şi ratificaţiunile vor fi schimbate la Berlin cât se póte maĭ curênd.

Drept care plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ semnat'o şi aŭ pus pe ea sigiliul armelor lor.

Făcut la Berlin, în dublu exemplar, la 14 Noembre, 1877.

(Semnat), **A. Degré.** (Semnat), **Hüber.**
(L. S.) (L. S.)
(Semnat), **Reichardt.**
(L. S.)

TARIF A.

LA INTRAREA IN ROMANIA

NUMIREA ARTICOLELOR	Basa	Drepturi
Cerealele în general, făine şi făinóse alimentare.	Scutite de drepturi.	
Petroliŭ brut şi rafinat.		
Lemne de construcţie.		
Mineralurĭ de fer.		
Fer şi oţel brut, în vergele saŭ drugĭ, prismatice saŭ rotunde.		
Piel brute (próspete, uscate saŭ sărate).		
Cărbunĭ de pămînt (hulie, cok, antracit, lignită, turbă, etc.)		
Cărţĭ în general, opere de cartografie, în foĭ volante saŭ legate în atlaz, gravurĭ, litografiĭ şi fotografiĭ, în foĭ volante saŭ reunite în album, opere de muzică gravate, litografiate saŭ imprimate cu litere mobile.		
Instrumente saŭ aparate de demonstraţiune, servind pentru trebuinţa învăţămêntuluĭ de orĭ-ce grad.		
Obiecte de artă şi de curiositate, destinate pentru museele publice saŭ pentru colecţiunile private.		
Maşine cu abur în general, fixe saŭ mobile.		
Maşine şi instrumente agricole de orĭ-ce fel.		
Maşine de orĭ-ce fel, carĭ servă pentru esercițiul uneĭ profesiunĭ saŭ uneĭ industriĭ óre-care; maşine de cusut.		
Seurĭ şi produsele dintr'însele (stearină, oleină, etc.), în general, tóte materiile prime destinate pentru fabricaţiunea lumînărilor de stearin şi a săpunuluĭ, precum şi productele accesoriĭ, necesariĭ la acéstă fabricaţiune.		
Zdrenţe şi cârpe de orĭ-ce fel.		
Materiĭ tinctoriale şi produse chimice necesariĭ pentru industrie.		

Tariful de faţă este aprobat pentru a fi anexat la convenţiunea de comerciŭ, încheiată astă-dĭ între România şi Germania.

Berlin, 14 Noembre 1877.

A. Degré, Hüber, Reichardt.

Tarif A.— Anexat la convenţiunea de comerciŭ, încheiată la 14 Noembre 1877 între România şi Germania.

TARIF B.

DREPTURI LA INTRARE IN ROMANIA

Nr. curent	NUMIREA ARTICOLELOR	Unităţi asupra cărora se impli-nesc drepturile.	Taxa drepturilor la importaţie.	Taxa la sută din greutatea brută (1)
1	**Zahăr :**			
	a. Rafinat, căpăţânĭ, bulgărĭ saŭ pisat; zahăr-candel, zahăr de fructe şi zahăr topit . . .	100 K. N.	20 fr.	12 în lădĭ şi în butóe.
	b. Zahar brut şi casonad (în făină).	»	12 »	4 în sacĭ saŭ baloturĭ.
	c. Siropurĭ şi melase.	»	6 »	

(1) Pentru mărfurile carĭ, conform presentuluĭ tarif nu sunt pasibile de cât de un drept maximum de 7 leĭ şi 50 banĭ, pentru suta de chilogramme, precum şi pentru acelea carĭ n'aŭ nicĭ o indicaţiune de tare, drepturile vor fi percepute pe brut.

Nr. curent.	NUMIREA ARTICOLELOR	Unitățĭ asupra cărora se implinesc drepturile.	Taxa drepturilor la importație.	Tara la sută din greutatea brută.
2	**Bere :** a). In buteliĭ și ulciore	100 K. N.	15 fr.	20 în lădĭ 25 în butóe duble.
	b). In butóe	»	8½ »	15 în butóe simple.
3	**Spirtóse destilate de tot felul,** precum: rachiurĭ, alcoolurĭ, rom, arrac, esență de punciŭ, licorurĭ și alte spirtóse cu saŭ fără zahăr.	»	25 »	20 în lădĭ 25 în butóe duble, 15 în butóe simple.
4	**Ceară :** a). Brută, albă saŭ galbenă de orĭ-ce fel . . .	»	43 »	
	b). Lucrată, albă saŭ galbenă, precum: luminărĭ, figurĭ, florĭ saŭ alte preparațiunĭ de orĭ-ce fel.	K. N. 100	55 »	12 în lădĭ și butóe.
5	**Lumînărĭ de stearin și de spermanțet** de orĭ-ce fel	»	25 »	12 în lădĭ și butóe.
6	**Săpunurĭ** de orĭ-ce fel, afară de săpunurile de parfumerie	»	15 »	
7	**Hârtie și papeteriĭ :** a). Ordinare, adică: hârtie vênătă saŭ altele de ambalagiŭ, simple saŭ zmolite, cartóne ordinare, hârtie de sticlă, hârtie de lustru și alte similare	»	8 »	
	b). Hârtie fără numire specială	»	19 »	
	c). Hârtiĭ zugrăvite de orĭ-ce fel	»	40 »	
	d). Hârtie de lux, adică: hârtiĭ poleite saŭ argintuite, hârtiĭ cu ornamente în relief saŭ tăiate, hârtiĭ de scrisorĭ, cu monograme saŭ desemnurĭ și plicurĭ corespundĕtóre, hârtie de China, precum și obiecte de hârtie simplă, saŭ combinată cu alte materiĭ, afară de metale prețióse, de petre fine și semi-fine, de mărgên adevĕrat, de mărgăritare fine, de chihlibar, de jais și de sidef	»	60 fr.	16 în lădĭ și 6 în baloturĭ
8	**Țesĕturĭ de lână :** curate saŭ amestecate cu alte producte de cât cu mătase: a). Ordinare, adică: păturĭ de rând cu pĕr lung (păturĭ, țolurĭ), postavurĭ pentru bluze de rând, dise de halina (aba, zeghie, dimie,) postav brut, covóre de lână de tot felul, cu bucata saŭ metru	100 K. N.	30 »	
	b). Postavurĭ și alte țesĕturĭ analoge postavurilor neimprimate, precum și flanelele de orĭ-ce fel, albe saŭ colorate.	»	58 »	15 în lădĭ, 6 în balot.
	c). Orĭ-ce alte țesĕturĭ de lână nearătate maĭ sus la literile *a* și *b* afară de șalurĭ și de dantele, asemenea orĭ și ce articole de pasmanterie, năsturărie și panglicărie de lână	»	90 »	
	d). Articole de bonetărie de lână, de orĭ-ce fel, chiar garnisite cu alte țesĕturĭ.	»	90 »	
	e). Pâsle de orĭ-ce fel, precum și următórele articole de pâslă: tălpĭ, școșonĭ cu saŭ fără			

Nr. curent.	NUMIREA ARTICOLELOR	Unităţĭ asupra cărora se implinesc drepturile.	Taxa drepturilor la importaţie.	Tara la sută din greutatea brută.
	tălpĭ şi pălăriĭ de pâslă gróse pentru trebuinţa ţĕranilor şi soldaţilor	100 K. N.	25 »	
9	**Ţesĕturĭ de bumbac,** curate saŭ amestecate cu in, saŭ cu sîrmă de metal subţire :			
	a). Ordinare, precum : neînălbite, nespălate, nevăpsite, nelucrate, nefasonate, feştilĭ împletite, resilurĭ, fileurĭ şi brâurĭ	100 K. N.	20 fr.	15 în lădĭ, 6 în baloturĭ
	b). Semi-fine, precum : lucrate, spălate, văpsite (afară de cele imprimate) fasonate saŭ nu. .	»	25 »	
	c). Fine, precum : imprimate, ţesĕturĭ cu chenarurĭ.	»	45 »	
	d). Extra-fine, precum : tul englez, bobinete, muselină, linon, gaz şi alte ţesĕturĭ uşóre, afară de dantele	»	90 »	
	e). Articole de pasmanterie, de năsturărie şi de panglicărie.	»	80 »	
	f). Articole de bonetărie de bumbac, de orĭ-ce fel, chiar garnisite cu alte ţesĕturĭ	»	80 »	
10	**Pielărie (pieĭ argăsite) lucrurĭ de piele :**			
	a). Pielărie ordinară neavênd numire specială.	100 K. B.	40 »	
	b). Pielărie fină, precum: văpsite, afară de pielea care este numaĭ înegrită, bătute, lustruite, aurite saŭ argintate, precum şi pieĭ argăsite şi tăbăcite, pieĭ de mânuşĭ, piele de marochen, saftian, pieĭ dise de castor etc	100 K. B.	70 »	
	c). Lucrărĭ de cismar, de şelar, de hămurar, de giamantănar, de piele ordinară, chiar combinate cu alte materiĭ, afară de cele enumerate la Nr. 7 d).	100 K. N.	45 »	16 în casă, 12 în panere, 6 în baloturĭ
	d). Lucrurĭ de piele fină (afară de mănuşĭ), adică cele enumerate maĭ sus la litera *c*, chiar combinate cu alte materiĭ, afară de cele arătate la Nr. 7 d).	»	90 »	
11	**Obiecte de cauciuc (1) :**			
	a). Cu totul ordinare, precum : articole de cauciuc fără lustru, nevăpsite, neimprimate, chiar combinate cu alte materiĭ, afară de cele arătate la Nr. 7, d)	»	45 »	Tara ca la Nr. 10.
	b). Fine, precum : articole de cauciuc cu lustru, văpsit, imprimat, chiar combinat cu alte materiĭ afară de cele enumerate la Nr. 7 d) . .	»	90 »	
12	**Obiecte de lemn :**			
	a). Cu totul ordinare, precum : lucrărĭ de dogar, de tîmplar, de strung, gróse, brute, lucrărĭ de caretaşĭ şi alte obiecte de lemn cioplite şi tăiate simplu, obiecte de coşurĭ de nuele ordinare, tóte aceste articole nicĭ văpsite, nicĭ lustruite, nicĭ cu lac, nicĭ văruite, nicĭ poleite, nicĭ combinate cu alte materiĭ	100 K. B.	2 »	
	b). Ordinare, precum : lemne tăiate subţirĭ, parcheturĭ nemarchetate, plută în placă, foĭ, talpă şi dopurĭ, tóte aceste articole brute. . .	»	5 »	
	c). Fine, precum : scule de menagiŭ (mobile)			

(1) Articole de guta-perca sunt supuse regimuluĭ celor de cauciuc.

Nr. curent.	NUMIREA ARTICOLELOR	Unități asupra cărora se implinesc drepturile.	Taxa drepturilor la importație.	Tara la sută din greutatea brută.
	parchete marchetate, jucăril de copil, precum și tóte articolele desemnate maĭ sus la literile *a* și *b*, văpsite, lustruite, cu lac, vernite, poleite, chiar combinate cu metale comune, cu pele ordinară, cu trestie de mare și alte materiĭ fibróse vegetale	100 K. N.	9 fr.	16 în lădĭ și în butóe, 9 în baloturĭ.
	d). Ornice de Pădurea-Neagră, creióne, compus în lemn saŭ nu.	»	30 »	
	e). Extra-fine, precum : lucrărĭ de lemn marchetate, incrustate, sculptate ; lucrărĭ fine de strungar și de coșar de lemn poleit, lemn de marchetărie și în genere tóte articolele nearătate maĭ sus la literile *a*, *b* *c* și *d*, chiar combinate cu alte materiĭ, afară de cele indicate la Nr. 7, d) în fine mobilele umplute, îmbrăcate saŭ nu	100 K. N.	50 »	
13	**Sticle :**			30 în lăzĭ și în butóe. 20 în panere și în jumătățĭ de lădĭ.
	a). Turnată, fără lustru, gravată, sculptată, fasonată, masivă ; tóte aceste obiecte, necolorate, netăiate	»	20 »	
	b). Tăiate, colorate, văpsite, aurite, argintate ; sticle de policandru	»	50 »	
14	**Ape minerale,** naturale și factice, în butelii și urcióre.	100 K. B.	1 »	
15	**Instrumente :**			
	a). Clavire, piane și pianine	valóre	6 %	
	b). Orĭ-ce alte instrumente de musică	»	5 %	
	c). Instrumente de astronomie, de chirurgie, de optică (afară de lunete montate, binocle și lornete de teatru), de matematicĭ, de fisică și de chimie (pentru laboratoriĭ).	»	scutite	
16	**Colorĭ preparate,** lichide saŭ solide, în praf, în tăblițe, în bășicĭ, în cojĭ de scoicĭ, în flacóne saŭ în cutiĭ, cu saŭ fără accesoriile lor.	100 K. B.	60 »	

Tariful de față este aprobat pentru a fi anexat la convențiunea de comerciŭ încheiată astă-dĭ între România și Germania.

Berlin, 14 Noembre 1877.

A. Degré, Hüber, Reichardt.

Tariful B, anexat la convențiunea de comerciŭ, încheiată la 14 Noembre 1877, între România și Germania.

TARIF C.

LA EȘIREA DIN ROMANIA

NUMIREA ARTICOLELOR	Basa	Drepturi
Sare ;	Scutite de dreptul de eșire.	
Tutun foĭ saŭ fabricat sub tóte formele sale ;		
Faine ;		
Cărțĭ, opere de cartografie și de musică, imprimate în România ;		
Vinurĭ și oțelurĭ ;		
Rachiurĭ, alcoolurĭ și bere ;		
Petroliŭ brut și rafinat ;		
Productele minelor exploatate în România ;		
Productele manufacturate în general.		
Tariful de față este aprobat pentru a fi anexat la convențiunea de comerciŭ, încheiată astă-dĭ între România și Germania.		
Berlin, 14 Noembre 1877.		
A. Degré, Hüber, Reichardt.		
Tariful C. anexat la convențiunea de comerciŭ, încheiată la 14 Noembre 1877, între România și Germania.		

LEGE și TRATAT

DE COMERCIŬ ȘI DE NAVIGAȚIUNE ÎNTRE ROMÂNIA ȘI OLANDA.

(Decr. Nr. 2282 din 28 August 1882.)

LEGE

Art. unic. Tratatul de comerciŭ și de navigațiune încheiat între regatul Românieĭ și regatul Țĕrilor-de-Jos, la Bucuresci, la 5 (17) Iunie 1881, este aprobat.

TRATAT DE COMERCIU ȘI DE NAVIGAȚIUNE

încheiat la Bucuresci, în 5 (17) Iunie 1881, între România și Olanda.

(ratificat la 28 August (9 Septembre) 1882).

Majestatea Sa Regele Românieĭ și Majestatea Sa Regele Țĕrilor-de-Jos, animațĭ de aceeașĭ dorință de a ameliora și întinde relațiunile de comerciŭ și navigațiune între cele două State respective, aŭ hotărît de a încheia pentru acest sfârșit un tratat, și aŭ numit de plenipotențiarĭ aĭ Lor :

Majestatea Sa Regele Românieĭ, pe D. D. Brătianu, președinte al consiliuluĭ de miniștri și ministru al afacerilor străine :

Majestatea Sa Regele Țĕrilor-de-Jos, pe D. I. A. Keun, cavaler al ordinuluĭ *Leul Nerlandes*, oficier al ordinuluĭ *Coróna de Stejar a Luxemburguluĭ*, comandor al ordinuluĭ *Stéoa Românieĭ*, etc. etc., însărcinat de afacerĭ al Țĕrilor-de-Jos ;

Carĭ, după ce 'șĭ-aŭ comunicat deplinele lor

Sa Majesté le Roi de Roumanie et Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, également animés du désir d'améliorer et d'étendre les relations de commerce et de navigation entre Leurs Etats respectifs, ont résolu de conclure un traité à cet effet, et ont nommé pour Leurs plénipotentiaires, savoir :

Sa Majesté le Roi de Roumanie, Monsieur D. Bratiano, président du conseil des ministres et ministre des affaires étrangeres ;

Sa Majesté le Roi des Pays-Bas, Monsieur I. A. Keun, chevalier de l'ordre du *Lion Néerlandais*, officier de l'ordre de la *Couronne de Chêne de Luxembourg*, commandeur de l'ordre de *l'Etoile de Roumanie*, etc. etc., chargé d'affaires des Pays-Bas ;

Lesquels, après s'être communiqué leurs

puterĭ respective, găsite în bună şi regulată formă, aŭ convenit asupra articolelor următóre :

Art. I. Supuşiĭ respectivĭ celor două înalte părţĭ contractante vor fi asimilaţĭ naţionalilor pentru tot ce privesce exerciţiul comerciuluĭ, industrieĭ şi plata impositelor.

Vor fi asimilaţı cu supuşiĭ naţiuneĭ străine celeĭ maĭ favorisate, în ceea-ce privesce posiţiunea lor personală sub tóte cele-alte raporturĭ.

Vor avea dreptul de a exercita în libertate religiunea lor şi acel de a dobândi, poseda şi înstrăina, în orĭ-ce mod, orĭ-ce fel de proprietate ce legile ţereĭ saŭ tratatele ce sunt a se încheia, permit saŭ vor permite supuşilor orĭ-căreĭ alte naţiunĭ de a poseda.

Disposiţiunile ce preced nu derogă întru nimic la distincţiunile legale dintre persónele de origină occidentală şi orientală în posesiunile neerlandese, şi ale archipeluluĭ oriental, distincţiunĭ carĭ vor fi asemenea aplicabile supuşilor Românieĭ, în aceste posesiunĭ.

Art. II. Productele soluluĭ şi ale industrieĭ regatuluĭ Românieĭ, din orĭ-ce parte ar veni, şi tóte mărfurile, fără deosebire de origină, venind din România, şi carĭ vor fi importate în Ţĕrile-de-Jos saŭ în coloniile lor, nu vor fi supuse, fie pentru consumaţiune, întreposit, transit saŭ reexportaţiune, la drepturĭ saŭ taxe altele saŭ maĭ rădicate, fie generale, fie locale, fie municipale, şi vor fi tratate, sub tóte raporturile, ca productele soluluĭ saŭ a manufacturelor naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Reciproc productele soluluĭ şi ale industrieĭ din regatul Ţĕrilor-de-Jos şi din coloniile sale, din orĭ-ce parte ar veni, şi orĭ-ce marfă fără deosebire de origină, venind din acest regat şi din coloniile sale, şi carĭ vor fi importate în România, nu vor fi supuse, fie pentru consumaţiune, întreposit, reexportaţiune şi transit, la drepturĭ şi taxe altele saŭ maĭ rădicate, fie generale, fie locale, fie municipale, şi vor fi tratate sub tóte raporturile ca productele soluluĭ şi ale industrieĭ naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Aceste disposiţiunĭ nu se aplică :

1. La bonificarea extra-ordinară de 7 la sută de care se bucură, sub titlul de scădĕmênt, asupra dobândeĭ dreptuluĭ de axiz, sările de mare brute de origină francesă, importate pe mare direct din Francia în Ţĕrile-de-Jos, niciĭ la francisa de drepturĭ de intrare acordate statelor indigene ale archipeluluĭ oriental pentru importaţiunea productelor lor în coloniile Ţĕrilor-de-Jos ;

pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants :

Article I. Les sujets respectifs des deux hautes parties contractantes seront assimilés aux nationaux pour tout ce qui regarde l'exercice du commerce, de l'industrie et le payement des impôts.

Ils seront assimilés aux sujets de la nation étrangère la plus favorisée en ce qui regarde leur position personnelle sous tous les autres rapports.

Ils auront le droit d'exercer librement leur religion et celui d'acquérir, de posséder et d'aliéner, de quelque manière que ce soit, toute espèce de propriété que les lois du pays ou les traités à conclure permettent ou permettront aux sujets de toute autre nation de posséder.

Les dispositions qui précèdent ne dérogent pas aux distinctions légales entre les personnes d'origine occidentale et orientale dans les possessions néerlandaises et de l'archipel oriental, distinctions qui seront également applicables aux sujets de la Roumanie, dans ces possessions.

Article II. Les produits du sol et de l'industrie du royaume de Roumanie, de quelque part qu'ils viennent, et toutes les marchandises, sans distinction d'origine, venant de Roumanie, et qui seront importés dans les Pays-Bas ou dans leurs colonies, ne seront assujettis, soit pour la consommation, l'entrepôt le transit ou la réexportation, à des droits et taxes autres ou plus élevées, soit générales, soit locales, soit municipales, et seront traités, sous tous les rapports, comme les produits du sol ou des manufactures de la nation la plus favorisée.

Réciproquement, les produits du sol et de l'industrie du royaume des Pays-Bas et de ses colonies, de quelque part qu'ils viennent, et toute marchandise, sans distinction d'origine, venant de ce royaume et de ses colonies, et qui seront importés en Roumanie, ne seront assujettis, soit pour la consommation, l'entrepôt, la réexportation et le transit, à des droits et taxes autres ou plus élevées, soit générales, soit locales, soit municipales, et seront traités sous tous les rapports comme les produits du sol et de l'industrie de la nation la plus favorisée.

Ces dispositions ne s'appliquent pas :

1. A la bonification extraordinaire de 7 pour cent dont jouissent, à titre de déchet, sur les taux du droit d'accise, les sels marins bruts d'origine française, importés directement de France dans les Pays-Bas par mer, ni à la franchise de droits d'entrée accordée aux états indigènes de l'archipel oriental pour l'importation de leurs produits dans les colonies des Pays-Bas ;

2. La avantagiurile speciale acordate adĭ în România Imperiuluĭ Austro-Ungar și celuĭ Rus, pentru reducerea drepturilor a cărora aplicațiune este restrânsă la anume fruntariĭ saŭ la locuitorĭ din anume districte, cu scopul de a înlesni comerciul de fruntarie.

Art. III. Cele două înalte părțĭ contractante 'șĭ garantéză reciproc tratamentul națiuneĭ străine celeĭ maĭ favorisate pentru tot ce privesce transitul și exportațiunea.

Art. IV. Tratamentul reservat pavilionuluĭ național pentru tot ce privesce navele saŭ caricul lor, va fi reciproc garantate în totul și în orĭ-ce circumstanță navelor celor două înalte părțĭ contractante, în regatul Românieĭ precum și în regatul Țĕrilor-de-Jos și coloniile sale.

Naționalitatea bastimentelor va fi admisă dintr'o parte și din cea-altă conform legilor și regulamentelor speciale a fie-căreia țĕrĭ prin titlurĭ și patente eliberate căpitanilor saŭ patronilor de autoritățile competinte.

Aceste disposițiunĭ nu se aplică la cabotagiul în România și în coloniile Neerlandese, reservat pavilionuluĭ național.

Sub aceste puncte de vederĭ, înaltele părțĭ contractante 'șĭ garantéză tratamentul națiuneĭ străine celeĭ maĭ favorisate, afară de privilegiurile acordate în ceea ce privesce cabotagiul în coloniile Neerlandese poporelor indigene ale archipeluluĭ oriental.

Art. V. Orĭ-ce reducere de tarif, orĭ-ce favóre, orĭ ce imunitate ce una din înaltele părțĭ contractante va acorda supușilor, comerciuluĭ, productelor soluluĭ saŭ ale industrieĭ saŭ pavilionuluĭ uneĭ a treia putere, va fi imediat și fără condițiune întinsă celeĭ-alte înalte părțĭ.

Niciĭ una din înaltele părțĭ contractante nu va supune pe cea-altă la o prohibițiune saŭ sarcină legală sub unul din aceste raporturĭ, care n'ar fi aplicată în acelașĭ timp tuturor celor-alte națiunĭ.

Art. VI. Supușiĭ uneia din înaltele părțĭ contractante se vor bucura în statele celeĭ-alte de aceiașĭ protecțiune ca și naționaliĭ pentru tot ce privesce proprietatea mărcilor de comerciŭ și de fabrică, sub condițiune de a împlini formalitățile prescrise în acéstă privință de legislațiunea respectivă a celor două țĕrĭ.

Art. VII. Convențiunea de față va rĕmânea în vigóre în timp de 10 anĭ, începĕnd din dioa în care se vor schimba ratificațiunile. In casul când nicĭ una din înaltele părțĭ contractante nu va fi notificat cu 12 lunĭ înainte de sfârșirea diseĭ perióde intențiunea de a'ĭ face să înceteze efectele, convențiunea va rĕmânea obligatorie până la expirarea unuĭ an,

2. Aux avantages spéciaux accordés actuellement en Roumanie à l'Empire d'Autriche-Hongrie et à celui de Russie, pour la réduction des droits dont l'application est restreinte à certaines frontières ou aux habitants de certains districts, afin de faciliter le commerce de foontière.

Article III. Les deux hautes parties contractantes se garantissent réciproquement le traitement de la nation étrangère la plus favorisée pour tout ce qui concerne le transit et l'exportation.

Article IV. Le traitement réservé au pavillon national pour tout ce qui regarde les navires ou leur cargaison, sera réciproquement garanti en tout point et en toute circonstance aux navires des deux hautes parties contractantes dans le royaume de Roumanie comme dans le royaume des Pays-Bas et ses colonies.

La nationalité des bâtiments sera admise de part et d'autre d'après les lois et règlements particuliers de chaque pays au moyen des titres et patentes délivrés aux capitaines ou patrons par les autorités compétentes.

Ces dispositions ne s'appliquent pas au cabotage en Roumanie et dans les colonies Néerlandaises, réservé au pavillon national.

A ces égards, les hautes parties contractantes se garantissent le traitement de la nation étrangère la plus favorisée, sauf les privilèges accordés quant au cabotage dans les colonies Néerlandaises aux peuples indigènes de l'archipel oriental.

Article V. Toute réduction de tarif, toute faveur, toute immunité que l'une des hautes parties contractantes accordera aux sujets, au commerce, aux produits du sol ou de l'industrie ou au pavillon d'une tierce puissance, sera immédiatement et sans conditions étendue à l'autre de ces hautes parties.

Aucune des hautes parties contractantes ne soumettra l'autre à une prohibition ou charge légale sous un de ces rapports, qui ne serait appliquée en même temps à toutes les autres nations.

Article VI. Les sujets de l'une des hautes parties contractantes jouiront dans les états de l'autre de la même protection que les nationaux pour tout ce qui concerne la propriété des marques de commerce et de fabrique, sous la condition de remplir les formalités prescrites à ce sujet par la législation respective des deux pays.

Article VII. La présente convention restera en vigueur pendant dix années, à partir du jour de l'échange des ratifications. Dans le cas où une des hautes parties contractantes n'aurait notifié, douze mois avant la fin de la dite période, son intention d'en faire cesser les effets, la convention demeurera obligatoire jusqu'à l'expiration d'une année à partir du jour

socotit din dioa în care una saŭ alta din ambele înalte părţĭ contracrante o va fi denunţat.

Art. VIII. Convenţiunea de faţă va fi ratificată şi ratificaţiunile vor fi schimbate în Bucurescĭ cât se pote maĭ curând.

Drept care, plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ semnat'o, şi aŭ pus pe ea sigiliul lor.

Făcut la Bucurescĭ, în dublu original, la 5 (17) Iunie 1881.

D. Brătianu. (L. S.) **I. A. Keun.** (L. S.)

où l'une ou l'autre des deux hautes parties contractantes l'aura dénoncée.

Article VIII. La présente convention sera ratifiée, et les ratifications en seront échangées à Bucarest aussitôt que faire se pourra.

En foi de quoi les plénipotentiaires l'ont signée et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Bucarest, en double original, le 5 (17) Juin mile-huit-cent quatre-vingt-un.

D. Bratiano. (L. S.) **I. A. Keun.** (L. S.)

Schimbul ratificărilor s'a făcut la Bucurescĭ, în 28 August (9 Septembre) 1882.

Certificat de secretarul general al ministerului afacerilor străine,

George M. Ghica.

LEGE şi TRATAT

CONSULAR ÎNTRE ROMÂNIA ŞI ELVEŢIA.

(Decr. Nr. 20 din 8 Ianuarie 1881), (votate de Adunare şi de Senat).

LEGE

Art. unic. — Tratatul consular încheiat, la 2 (14) Februarie 1880, între România şi Elveţia este aprobat.

TRATAT

(Ratificat la 31 Ianuarie 1881).

M. S. R. Domnul Românieĭ şi Consiliul Federal al Confederaţiuneĭ Elveţiane, dorind a înlesni şi desvolta maĭ mult relaţiunile deja esistente între ambele State, aŭ hotărât de a încheia pentru acest sfârşit un tratat consular şi aŭ numit ca plenipotenţiariĭ lor, anume:

M. S. R. Domnul Românieĭ pe d. Ión Bălăcénu, trămisul Sĕŭ extra-ordinar şi ministru plenipotenţiar pe lângă Majestatea Sa Imperială şi Regală Apostolică;

Şi consiliul federal al Confederaţiuneĭ Elveţiane pe d. I. I. de Tschudi, trămisul sĕŭ extra-ordinar şi ministru plenipotenţiar pe lângă Majestatea Sa Imperială şi Regală Apostolică;

Carĭ, după ce 'şĭ aŭ comunicat deplinile lor puterĭ, aflate în bună şi cerută formă aŭ convenit asupra art. următóre:

Art. 1. Fie-care din Inaltele părţĭ contractante va avea facultatea de a stabili un consul general, consulĭ şi vice-consulĭ, în oraşele, porturile şi localităţile teritoriuluĭ celeĭ-alte părţĭ.

Numiţiĭ agenţĭ vor fi reciproc admişĭ şi recunoscuţĭ, după presentarea previsiunilor lor, după regulele şi formalităţile stabilite între Statele respective. — Execuatorul necesar pentru liberul exerciţiŭ al funcţionarilor lor va fi eliberat, fără plată, şi după presentarea disuluĭ execuator, autoritatea superióră de la locul de reşedinţă va lua imediat mĕsurile necesare ca să'şĭ pótă împlini datoriile funcţiuneĭ lor, şi ca să fie admişĭ să se bucure de scutirile, prerogativele, imunităţile, onorurile şi privilegiile respective la acéstă funcţiune.

Cu tóte acestea, ambele înaltele părţĭ contractante 'şĭ reservă dreptul de a determina reşedinţele unde nu le vor conveni de a admite funcţionarĭ consularĭ; dar este bine înţeles că, în acéstă privinţă, ambele guverne nu 'şĭ vor opune respectiv nicĭ o restricţiune, care nu va fi comună în ţéra lor, la tóte celealte naţiunĭ.

Guvernul care a acordat execuatorul va avea facultatea de a 'l retrage, indicând motivele pentru carĭ el a credut de cuviinţă de a lua acéstă mĕsură.

Art. 2. La cas când un funcţionar consular ar exercita un comerciŭ saŭ industrie, el va fi ţinut să se supună, în ceea ce privesce comerciul saŭ industria sa, la aceleaşĭ legĭ şi usurĭ la carĭ sunt supuşĭ, în acelaşĭ loc, în ceea ce privesce comerciul şi industria lor, naţionaliĭ, şi în acest cas consuliĭ comercianţĭ aĭ naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Afară de acésta, este înţeles că, când una din înaltele părţĭ contractante va alege de consul general al sĕŭ, consul saŭ vice-consul, într'un oraş, port saŭ localitate a celeĭ alte părţĭ, pe un supus al acestia, disul funcţionar consular va urma de a fi considerat ca supus al Statuluĭ căruia aparţine, şi că, prin urmare, va fi supus legilor şi regulamentelor carĭ cârmuesc naţionaliĭ în locul reşedinţeĭ lor, fără însă ca acéstă obligaţiune să pótă jigni în orĭ-ce ar fi exerciţiul funcţiunilor

sale, nicĭ a atinge inviolabilitatea archivelor consulare.

Art. 3. Consulul general, consuliĭ şi vice-consuliĭ Românieĭ în Elveţia, şi reciproc consulul general, consuliĭ şi vice-consuliĭ Confederaţiuneĭ Elveţiane în România, vor putea pune d'asupra porţeĭ exteriòre a consulatuluĭ general, consulatuluĭ, saŭ vice-consulatuluĭ, armele ţĕreĭ lor, cu inscripţiunea: *Consulatul general, consulatul, saŭ vice-consulatul.*

Eĭ vor putea asemenea arbora pavilionul ţĕreĭ lor pe casa consulară în ḑilele de solemnităţĭ publice, precum şi în alte circumstanţe obicĭnuite.

Este bine înţeles că, aceste semne exteriòre nu vor putea fi nicĭ o-dată intrepretate ca constituind un drept de asil, dar vor servi maĭ ales a arăta naţionalilor reşedinţa consulară.

Art. 4. Funcţionariĭ consularĭ, carĭ nu sunt supuşĭ ţĕreĭ unde 'şĭ-aŭ reşedinţa, nu vor putea fi somaţĭ a se înfăţişa ca martorĭ înaintea tribunalelor.

Când justiţia locală va avea trebuinţă de a lua de la dênşiĭ vre-o declaraţiune juridică, ea va fi datòre de a se transporta la domiciliul lor, pentru a o primi prin graiŭ, saŭ a delega, pentru acest scop, un funcţionar competinte saŭ a o cere prin scris.

Art. 5. Archivele consulare vor fi inviolabile, şi autorităţile locale nu vor putea, sub nicĭ un pretext şi nicĭ într'un cas, visita saŭ sechestra chârtiile carĭ vor face parte din aceste archive.

Aceste chârtiĭ trebuesc să fie tot-d'auna cu totul separate de registrele şi chârtiile relative la comerciul saŭ industria ce ar putea exercita consulul general, consuliĭ saŭ vice-consuliĭ respectivĭ.

Art. 6. Când un funcţionar consular va înceta din viĕţă fără a lăsa pe loc un înlocuitor desemnat, autoritatea locală va procede imediat la punerea sigiliilor pe archive, în presenţa unuĭ agent consular al uneĭ naţiunĭ amice şi a douĭ supuşĭ aĭ ţĕreĭ consululuĭ încetat din viĕţă, saŭ, în lipsa acestora din urmă, a douĭ notabilĭ localĭ.

Procesul-verbal al acesteĭ operaţiunĭ va fi încheiat în două expediţiunĭ, şi unul din ambele exemplare va fi trămis consululuĭ general al naţiuneĭ defunctuluĭ, saŭ în lipsa consulului general, funcţionaruluĭ consular maĭ în apropiere.

Ruperea sigiliilor va avea loc, pentru remiterea archivelor la noul funcţionar consular, în presenţa autorităţeĭ locale şi a persònelor carĭ, asistând la punerea ḑiselor sigiliurĭ, ar locui încă în acea localitate.

Art. 7. Funcţionariĭ consularĭ aĭ ambelor State vor avea dreptul de a primi în cancelariile lor şi la domiciliul părţilor interesate, tòte declaraţiunile şi alte acte de resortul jurisdicţiuneĭ voluntare ce vor putea să aibă de făcut neguştoriĭ şi supuşiĭ din Statul lor.

Vor fi asemenea autorisaţĭ a primi, în calitate de notarĭ, disposiţiunile testamentare ale naţionalilor lor.

Vor avea încă dreptul de a încheia, în aceiaşĭ calitate, în cancelariile lor, tòte actele convenţionale între naţionaliĭ lor şi alte persòne din ţĕră în care 'şĭ-aŭ reşedinţa, şi asemenea, tòte actele convenţionale relative la supuşiĭ acesteĭ din urmă ţĕrĭ, numaĭ cu condiţiune, bine înţeles, ca aceste acte să se refere la bunurĭ situate saŭ la afacerĭ ce sunt a se trata pe teritoriul naţiuneĭ representate de funcţionarul consular, înaintea căruia ele vor fi încheiate.

Copiile şi extractele acestor acte, formal legalisate de ḑişiĭ funcţionarĭ şi sigilate cu sigiliul consular, vor face probă, atât înaintea justiţieĭ cât şi în afară, fie în România fie în Elveţia, cu acelaşĭ titlu ca şi originalele, şi vor avea aceiaşĭ putere şi valòre ca şi cum ar fi fost încheiate înaintea unuĭ notar saŭ înaintea unuĭ oficier public din ambele ţĕrĭ, numaĭ ca aceste acte să fi fost redactate în formele cerute de legile Statuluĭ căruĭ aparţin funcţionariĭ consularĭ şi ca să fi fost în urmă supuse timbruluĭ şi inregistrăreĭ, precum şi celor-alte formalităţĭ, asupra materieĭ, în ţĕra unde actul va trebui să 'şĭ primèscă execuţiunea.

Funcţionariĭ consularĭ respectivĭ vor putea traduce şi legalisa orĭ-ce fel de documente emanate de la autorităţile saŭ funcţionariĭ ţĕreĭ, şi aceste traducţiunĭ vor avea, în ţĕra reşedinţeĭ lor, aceiaşĭ putere şi valòre ca şi cum ar fi fost făcute de interpreţĭ juraţĭ.

Art. 8. Când un Român ar murĭ în Elveţia fără să lase moştenitorĭ cunoscuţĭ, nicĭ executorĭ testamentarĭ, autorităţile elveţiane vor avisa despre acèsta pe funcţionarul consular român, în arondismentul căruia decesul a avut loc, pentru ca să transmită interesaţilor informaţiunile necesare.

Aceiaşĭ încunosciinţare se va face de către autorităţile competinte române funcţionarilor consularĭ elveţianĭ, când un Elveţian ar muri în România fără să lase moştenitorĭ cunoscuţĭ nicĭ executorĭ testamentarĭ.

Autorităţile competinte ale localităţilor unde s'a întâmplat decesul sunt datòre a lua, în privinţa bunurilor mobiliare şi imobiliare ale defunctuluĭ, tòte mĕsurile conservatòre prescrise de legislaţiunea ţĕreĭ pentru succesiunile naţionalilor.

Art. 9. Funcţionariĭ consularĭ românĭ în Elveţia şi funcţionariĭ consularĭ elveţianĭ în România se vor bucura, în mod reciproc, de tòte puterile, atribuţiunile, prerogativele, scu-

tirile și imunitățile de carĭ se bucură, saŭ se vor bucura pe viitor, funcționariĭ consularĭ de acelașĭ grad aĭ națiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 10. In cas de împedicare, de absență saŭ de mórte a consululuĭ general, consulilor saŭ vice consulilor, cancelarĭ saŭ secretarĭ, carĭ vor fi fost presentațĭ de maĭ 'nainte în ḑisa lor calitate, autorităților respective, vor fi admișĭ, deplin drept, a exercita ad-interim funcțiunile consulare, și se vor bucura în timpul acela de scutirile și privilegiile carĭ sunt prevĕḑute de presentul tratat.

Art. 11. Consulul general, consuliĭ saŭ vice-consuliĭ ambelor țĕrĭ vor putea, în exercițiul puterilor ce le sunt atribuite, a se adresa la autoritățile circumscripțiunilor lor pentru a reclama în contra orĭ-căreĭ infracțiunĭ la tratatele saŭ convențiunile existente între ambele țĕrĭ, și în contra orĭ-căruĭ abus de care naționaliĭ lor vor avea a se plânge.

In lipsa unuĭ agent diplomatic al țĕreĭ lor, eĭ vor putea chiar recurge la guvernul Statuluĭ în care 'șĭ-aŭ reședința.

Art. 12. Presentul tratat va fi ratificat, și ratificațiunile se vor preschimba la Viena, în un termen de opt lunĭ saŭ maĭ curĕnd, de se va putea.

El va remâne în vigóre pe timpul de ḑece anĭ, cu începere din ḑiua preschimbăreĭ ratificațiunilor. In casul când nicĭ una nicĭ alta din înaltele părțĭ contractante nu ar fi notificat, cu douĕ-spre-ḑece lunĭ înainte de sfârșitul ḑisuluĭ period de ḑece anĭ, intențiunea sa de a face să 'ĭ înceteze efectele sale, presentul tratat va rĕmâne obligatoriŭ până la espirarea unuĭ an, socotit din ḑiua în care una saŭ cea-altă din ambele înalte părțĭ contractante 'l va denunța.

Spre credința cărora, plenipotențiariĭ respectivĭ aŭ sub-scris tratatul de față și aŭ pus pe el sigiliul armelor lor.

Făcut la Viena, în dublu exemplar, la 14 Februarie 1880.

(Semnat), *I. I. de Tschudi.*

(Semnat), *I. de Balaceanu.*

(L. S.) (L. S.)

LEGE și CONVENȚIUNE

CONSULARĂ ȘI DE STABILIRE ÎNTRE ROMÂNIA ȘI ITALIA.

(Decr. Nr. 390 din 19 Febr. 1881), (votate de Adunare și de Senat).

LEGE

Articol unic. — Convențiunea consulară și de stabilire, încheiată între România și Italia, la 5 (17) August 1880, este aprobată.

CONVENȚIUNE

(Ratificată la 1 (13) Martie 1881)

M. S. R. Domnul Românieĭ și M. S. Regele Italieĭ, dorind a regula stabilirea supușilor Lor, și a determina, cu tótă întinderea și claritatea posibilă, drepturile, privilegiile și imunitățile reciproce ale consulilor, vice-consulilor saŭ agenților consularĭ, precum și funcțiunile lor și obligațiunile la carĭ vor fi respectiv supușĭ în cele douĕ țĕrĭ, aŭ hotărît să închee o convențiune, și aŭ numit, pentru acest scop, de plenipotențiarĭ aĭ Lor însă:

M. S. R. Domnul Românieĭ, pe d. Basile Boerescu, mare cruce al ordinuluĭ Sĕŭ *Stéoa Românieĭ*, mare cruce decorat cu marele cordon al ordinuluĭ *Coróna Italieĭ*, mare cordon al ordinuluĭ *Corónei de Fer* a Austrieĭ, etc., etc., ministrul Sĕŭ secretar de Stat la departamentul afacerilor străine:

M. S. Regele Italieĭ pe onor. d Iosef, comite Tornielli-Brusati de Vergano, senator al Regatuluĭ, comandor al ordinuluĭ *Sânțiĭ Mauriciŭ și Lazar*, mare cruce decorat cu marele cordon al ordinuluĭ *Coróna Italieĭ*, etc., etc., trămisul Sĕŭ extra-ordinar și ministru plenipotențiar pe lângă M. S. R. Domnul Românieĭ; carĭ, după ce 'șĭ-aŭ comunicat ale lor depline puterĭ, găsite în bună și cuvenită formă, aŭ convenit asupra următórelor articole:

Art. 1. Va fi între România și Italia amicie perpetuă și libertate reciprocă de stabilire.

Româniĭ, fără nicĭ o distincțiune, vor fi primițĭ și tratațĭ în Italia, în ceea ce privesce persónele și bunurile lor, pe acelaș picior și în acelașĭ mod precum sunt saŭ vor putea să fie tratațĭ în viitor cetățeniĭ țĕreĭ.

Italieniĭ, în mod reciproc, fără nicĭ o distincțiune, vor fi primițĭ și tratațĭ în România, în ceea ce privesce persónele și bunurile lor, pe acelașĭ picior și în acelașĭ mod precum sunt, saŭ vor putea să fie tratațĭ în viitor, cetățeniĭ țĕreĭ.

Prin urmare, cetățeniĭ fie-căruĭ din cele douĕ State, ca și familiile lor, daca se vor conforma cu legile țĕreĭ, vor putea, liberĭ, să călĕtorescă, să petrecă și să se stabilescă în orĭ ce parte a teritoriuluĭ, fără ca, în ceea ce privesce paspórtele și permisele de petre-

cere şi autorisaţiunea de a'şi exercita profesiunea, să fie supuşi la nicĭ o taxă, sarcină, saŭ condiţiune, altele de cât acelea la cari sunt supuşĭ şi cetăţeniĭ ţěreĭ.

Principiul egalităţeĭ de tratare pentru cetăţeniĭ celor douě ţěrĭ, fiind recunoscut pentru tot ceea ce privesce exerciţiul comerciuluĭ şi al industrieĭ, în art. 14 al convenţiuneĭ de comerciŭ şi de navigaţiune din 23 Martie 1878, este convenit că Româniĭ în Italia şi Italieniĭ în România vor putea să facă comerciŭ, fie cu ridicata, fie în detail, să exercite orĭ-ce profesiune saŭ industrie, să ia cu chirie şi să ocupe casele, magasinele, prăvăliile, stabilimentele, cari le vor fi necesare, să efectueze transporturĭ de mărfurĭ şi de banĭ, şi să priméscă consemnaţiunĭ, fie din întru, fie din ţěrĭ streine, fără ca, pentru tóte saŭ pentru unele din aceste operaţiunĭ, să fie supuşĭ la obligaţiunĭ saŭ la sarcinĭ maĭ marĭ şi maĭ oneróse de cât acelea la cari sunt saŭ vor putea să fie supuşĭ naţionaliĭ, afară de precauţiunile de poliţie cari se întrebuinţéză în privinţa supuşilor naţiunilor celor maĭ favorisate. Eĭ vor fi, şi uniĭ şi alţiĭ, pe un picior de perfectă egalitate în cumpĕrările lor, ca şi în tóte vîndările lor, liberĭ de a stabili şi a fixa preţul efectelor, mărfurilor şi objectelor orĭ-cari ar fi, atât importate cât şi naţionale, fie că le vînd în întru, fie că le destină pentru exportaţiune, numaĭ ca să se conformeze exact cu legile şi cu regulamentele ţěreĭ. Eĭ se vor bucura de aceeaşĭ libertate pentru a'şĭ face afacerile eĭ singurĭ, a presenta la vamă propriile lor declaraţiunĭ, saŭ a întrebuinţa, pentru acest scop, pe cine vor crede de cuviinţă, împuterniciţĭ, factorĭ, samsarĭ, agenţĭ şi consemnatarĭ saŭ interpreţĭ, în cumpĕrarea saŭ în vîndarea bunurilor, efectelor saŭ mărfurilor lor. Eĭ vor avea de asemenea dreptul de a îndeplini tóte funcţiunile cari li se vor încredinţa de către compatrioţiĭ lor saŭ de către streinĭ, saŭ de către naţionalĭ în calitate de împuterniciţĭ, factorĭ, agenţĭ, consemnatarĭ saŭ interpreţĭ.

In fine eĭ nu vor plăti, pentru comerciul saŭ industria lor, în oraşele saŭ localităţile celor douě State, fie că se stabilesc în ele saŭ că locuesc într'ênsele timpurariŭ, drepturĭ, taxe saŭ imposite, sub orĭ-ce denumire ar fi, altele saŭ maĭ urcate de cât acelea carĭ se vor percepe de la naţionalĭ şi de la supuşiĭ naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate, şi privilegiile, imunităţile saŭ alte favorĭ óre-carĭ, de carĭ se bucură saŭ se vor bucura în viitor, în materie de comerciŭ şi industrie, cetăţeniĭ celor douě State, vor fi comune şi pentru cetăţeniĭ celuĭ-alt Stat.

Art. 2. Cetăţeniĭ unuia din cele douě State contractante, locuind saŭ stabiliţĭ fiind pe teritoriul celuĭ-alt, şi cari vor voi să se întórcă în ţéra lor, saŭ cari vor fi retrimişĭ acolo prin sentinţă judiciară saŭ printr'o mĕsură de poliţie legal-adoptată şi executată, saŭ după legile asupra cerşetorieĭ saŭ a bunelor moravurĭ, vor fi primiţĭ eĭ şi familiile lor orĭ când şi în orĭ-ce împregiurare, în ţéra din care sunt originarĭ, şi unde'şĭ vor fi conservat drepturile conform cu legile.

Art. 3. Dreptul de alibinat neesistând nicĭ în România nicĭ în Italia, cetăţeniĭ celor douě State contractante vor putea să ia posesiune şi să dispună de o moscenire care li se va cuveni, în virtutea uneĭ legĭ saŭ a unuĭ testament, pe un teritoriŭ óre-care al celuĭ-alt Stat, întocmaĭ ca şi cetăţeniĭ ţěreĭ, fără a fi supuşĭ la alte condiţiunĭ saŭ la condiţiunĭ maĭ oneróse de cât aceştia. Eĭ vor putea să succédă şi să ia posesiune de moscenire, prin eĭ înşişĭ, saŭ prin împuterniciţĭ lucrând în numele lor, şi după formele ordinare ale legeĭ, întocmaĭ ca şi cetăţeniĭ ţěreĭ. In lipsă de moscenitorĭ saŭ de representanţĭ, moscenirea (hoirie) va fi tratată în acelaş mod în care se va trata, în circumstanţe asemĕnate, aceea a unuĭ cetăţén al ţěreĭ. In tóte aceste privinţe eĭ nu vor plăti asupra valóreĭ bunurilor nicĭ un imposit, nicĭ o contribuţiune orĭ sarcină alta saŭ maĭ mare de cât acelea la care sunt supuşĭ cetăţeniĭ ţěreĭ. In tóte casurile va fi permis cetăţenilor celor douě părţĭ contractante să 'şĭ exporte bunurile saŭ productul vîndăreĭ bunurilor lor, şi anume cetăţeniĭ românĭ de pe teritoriul italian, şi cetăţeniĭ italianĭ de pe teritoriul român; liberĭ şi fără a fi supuşĭ a plăti la exportaţiune verĭ-un drept óre-care în calitate de străinĭ, şi fără a trebui să achite drepturĭ altele saŭ maĭ marĭ de cât acelea la cari vor fi supuşĭ însuşĭ cetăţeniĭ ţěreĭ.

Art. 4. In timp de pace ca şi în timp de resbel, nu se va putea impune saŭ cere, în nicĭ o împregiurare, pentru bunurile unuĭ cetăţén, al uneia din cele douě ţěrĭ contractante, pe teritoriul celeĭ-alte, taxe, drepturĭ, contribuţiunĭ orĭ sarcine, altele saŭ maĭ marĭ de cât s'ar impune orĭ s'ar exige pentru aceeaşĭ proprietate, dacă ea ar fi a unuĭ cetăţén al naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate. Maĭ este bine înţeles că nu se va percepe nicĭ se va exige de la un cetăţén al unuia din cele douě State, care se va găsi pe teritoriul celuĭ-alt, nicĭ un fel de imposit altul saŭ maĭ mare de cât acelea cari se vor putea impune orĭ percepe de la un cetăţén al ţěreĭ orĭ al naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Art. 5. Cetăţeniĭ românĭ în Italia, şi cetăţeniĭ italienĭ în România, se vor bucura de cea maĭ constantă şi maĭ completă protecţiune pentru persónele şi pentru bunurile lor. In consecinţă, pentru a fi admişĭ să stea în judecată, cetăţeniĭ celor douě State nu vor fi obligaţĭ, nicĭ de o parte nicĭ de cea-altă, de cât la aceleaşĭ condiţiunĭ şi for-

nalitățî prescrise pentru înșiî naționaliî, și vor fi dispensațî, de drept, de orî-ce cauțiune sau deposit, care, sub orî-ce denumire ar fi, se póte exige de la străiniî ce pledéză contra naționalilor, după legislațiunea țéreî unde se va intenta acțiunea.

Art. 6. Românii în Italia, și Italieniî în România, se vor bucura reciproc de beneficiul asistențeî judiciare, ca și însușî naționaliî, conformându-se cu legea țéreî în care se va cere asistența.

In tóte casurile certificatul de paupertate trebue a se libera străinuluî, care cere asistența, de autoritățile reședințeî sale obicînuite. Dacă nu șade în țéra unde s'a formulat cererea, certificatul de paupertate se va aproba și legalisa de agentul diplomatic al țéreî unde trebue a se presenta certificatul. Când străinul șade în țéra unde s'a făcut cererea, se vor maî putea lua informațiunî pe la autoritățile națiuneî din care face parte.

Art. 7. Când un cetățén italian, care posedă bunurî pe teritoriul regatuluî Italieî, va fi declarat în stare de faliment saŭ de bancrută, creditoriî românî, dacă esistă, vor fi admișî a face să valoreze ipotecele lor pe acelașî picior, ca și creditoriî ipotecarî italienî, și vor fi plătițî, fără distincțiune, din disele bunurî, după gradul și după ordinea inscripțiuneî lor.

Creditoriî chirografarî, ca și creditoriî simpli, vor fi tratațî, fără distincțiune, facă eî parte dintr'una saŭ din cea-altă din cele două țérî, în conformitate cu legile în vigóre în Italia.

Aceleașî disposițiunî se vor aplica în România, în privința Italienilor creditorî ipotecarî, chirografarî saŭ simpli creditorî aî unuî Român, declarat în stare de faliment saŭ de bancrută, care posedă bunurî pe teritoriul Principatuluî.

Art. 8. In tot ce privesce stabilirea supușilor respectivî pe teritoriile lor, dobândirea și transmiterea proprietățeî, ca și eserciţiul profesiunilor industriale, cele două Inalte părțî contractante 'șî promit, reciproc, să nu acorde nicî un privilegiŭ, favóre saŭ imunitate vre-unuî alt Stat, care să nu se întindă de asemenea și de îndată și asupra supușilor lör respectivî.

Art. 9. Cele două guverne contractante se obligă a face să se remită semnificațiunile saŭ citațiunile judiciare, și a face să se execute comisiunile rogatoriî în materie civilă și comercială, prin autoritățile lor respective, pe cât legile țéreî nu se vor opune la acésta.

Recepisele semnificațiunilor și citațiunilor se vor libera reciproc, dacă se vor cere.

Semnificațiunile, citațiunile și comisiunile rogatoriî, se vor transmite pe cale diplomaticî.

Cheltuelile ocasionate cu remiterea semnificațiunilor și a citațiunilor saŭ cu executarea comisiunilor rogatoriî vor rĕmânea în sarcina Statuluî de la care se cere.

Arangiamentul ce resultă pentru România și Italia, din schimbarea notelor făcută în Bucurescî la 21 și 13 (25) Iulie 1873, este confirmat. In consecință, guvernul român va trămite tot-d'auna, însoțite de o traducțiune francesă, actele ce va voi să facă a se intima în Italia, și guvernul italian, din parte-î, va anexa tot d'auna o traducțiune francesă a actelor ce doresce să facă a se intima în România.

Cele două guverne vor accepta reciproc actele traduse în franțuzesce, însărcinându-se cu traducerea lor în limba țéreî, în cas când legile judiciare ar definde intimațiunea unuî act, orî-care ar fi, într'o limbă străină.

Art. 10. Citațiunile saŭ notificațiunile actelor, declarațiunile saŭ interogatoriile martorilor, raporturile esperților, actele de instrucțiune judiciară și, în general, orî-ce act care trebue a se executa, în materie civilă saŭ comercială, după comisiunea rogatorie a tribunaluluî uneî țérî pe teritoriul celeî-alte, trebue să 'șî priméscă executarea pe chârtie netimbrată și fără plată de cheltuelî.

Totușî acéstă disposițiune nu se va raporta de cât la drepturile datorite în asemenea cas guvernelor respective, și nu va coprinde, nicî într'un chip, nicî indemnitățile datorite martorilor, nicî emolumentele ce ar putea să se datoreze funcționarilor saŭ advocaților însărcinațî cu procedura (avoués), orî de câte orî intervențiunea lor va fi necesară, după legî, pentru împlinirea actuluî cerut.

Art. 11. Otărîrile (sententiae) în materie civilă și comercială, pronunțate de tribunalele unuia din cele două State contractante și legalisate în regulă, vor avea pe teritoriul celuî-alt, îndată ce vor fi dobândit forța lucruluî judecat, aceiașî putere, ca și hotărîrile pronunțate de tribunalele țéreî. Cu tóte acestea, disele hotărîrî nu se vor putea executa, și nu vor produce efectele lor, în ceea ce privesce ipotecele, de cât după ce tribunalul competinte al țéreî, unde urméză ca ele să 'șî priméscă execuțiunea, le va fi declarat executoriî, în urma uneî jedecățî pronunțate în formă sumarie și în care se va constata:

1. Că hotărîrea a fost pronunțată de o autoritate judiciară competinte;
2. Că citațiunea părților s'a făcut în regulă;
3. Că părțile aŭ fost representate legal saŭ declarate în lipsă, iarășî în mod legal;
4. Că hotărîrea nu conține nicî o disposițiune contrarie ordineî publice saŭ dreptuluî public al Statuluî. Hotărîrile de carî se vorbesce maî sus, vor trebui să fie însoțite de o traducțiune legalisată în regulă în limba țé-

reĭ, unde vor trebuĭ să'şĭ priméscă execuţiunea, saŭ în limba francesă.

Partea interesată, fie direct, fie prin intermediul tribunaluluĭ care a pronunţat hotărîrea, va putea să céră ca să 'i se dea puterea executorie.

Scrisórea rogatorie care se va espedia pentru acest scop se va putea transmite chiar pe cale diplomatică.

In acest din urmă cas, când partea interesată nu va numi un procurator însărcinat a cere ca să se dea hotărîreĭ forţa executorie, un asemenea procurator se va numi din oficiŭ de către tribunalul către care s'a îndreptat cererea.

Rĕmâne înţeles că, cheltuelile de judecată vor trebui, în tóte casurile, să rĕmână în sarcina părţilor.

Art. 12. Actele de notariat, chiar dacă vor fi făcute înainte de stipulaţiunea presenteĭ convenţiunĭ, vor avea reciproc în cele douĕ State aceiaşĭ forţă şi valóre ca şi când ar fi fost făcute şi primite de autorităţile locale saŭ de notariĭ din localitate, cu condiţiune ca, forma prescrisă pentru ḑisele acte, să fi fost observată, şi ca drepturile şi taxele stabilite de legile celor douĕ ţĕrĭ să fi fost plătite.

Cu tóte acestea, actele notariale de carĭ se vorbesce maĭ sus, nu vor putea avea forţa executorie pe care le acordă legea, de cât în urma unuĭ decret al autorităţeĭ judiciare competinte din localitatea unde ele vor avea să'şĭ priméscă execuţiunea. Aceste acte vor trebui să fie presentate autorităţeĭ judiciare, însoţite de o traducţiune, legalisată formal, în limba francesă saŭ în limba ţĕreĭ unde vor trebui să'şĭ priméscă executarea.

Art. 13. Guvernul român şi guvernul italian, dorind a asigura comunicarea actelor relative la starea civilă a supuşilor lor respectivĭ, se obligă a'şĭ libera reciproc espediţiunĭ legalisate cum se cuvine de pe actele de nascere, de căsătorie şi de deces, şi de pe actele relative la dobândirea saŭ la perderea naţionalităţeĭ, ca şi de pe sentinţele de anulare a căsătorieĭ, privitóre la cetăţeniĭ italienĭ saŭ românĭ.

Acéstă comunicare se va face la fie-care treĭ lunĭ, pe cale diplomatică, fără cheltuelĭ, în forma usitată în fie-care ţéră.

Actele de carĭ se vorbesce maĭ sus vor fi însoţite de o traducţiune în limba ţĕreĭ căreia se vor transmite, saŭ în limba francesă.

Art. 14. Articolul 18 al convenţiuneĭ de comerciŭ şi de navigaţiune făcută la Roma, în 23 Marte 1878, în virtutea căreia s'a dobândit de Inaltele părţĭ contractante facultatea de a stabili consulĭ, vice-consulĭ şi agenţĭ consularĭ, în porturile, oraşele şi localităţile teritoriuluĭ celeĭ-alte părţĭ, unde va fi permis a stabili asemenea autorităţĭ şi uneĭ alte puterĭ óre-care, exequatorul necesar pentru liberul eserciţiŭ al funcţiunilor ḑişilor agenţĭ, li se va libera fără cheltuelĭ şi, la presentarea ḑisuluĭ exequator, autoritatea superióră a loculuĭ reşedinţeĭ lor va lua îndată mĕsurile necesare, pentru ca eĭ să se pótă achita de datoriile sarcineĭ lor, şi ca să fie admişĭ la bucurarea scutirilor, prerogativelor, imunităţilor, onorurilor şi privilegiilor ce se légă de dênsa.

Art. 15. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ, supuşĭ Statuluĭ care 'ĭ numesce, se vor bucura de scutirea cuartiruluĭ şi a contribuţiunilor militare, a contribuţiunilor directe, impuse de Stat, de provinciĭ saŭ de comune, şi a căror percepţiune se face pe liste nominale, afară numaĭ dacă nu vor fi impuse asupra posesiuneĭ de bunurĭ imobile saŭ pe interesele unuĭ capital întrebuinţat în Statul unde ḑişiĭ agenţĭ 'şĭ esercită funcţiunile.

Acéstă scutire nu va putea însă să se aplice consulilor generalĭ, consulilor, vice-consulilor saŭ agenţilor consularĭ, carĭ esercită comerciul saŭ o profesiune saŭ o industrie óre-care; urmând, în acest cas, ca numiţiĭ agenţĭ să fie supuşĭ la plata taxelor datorite de orĭ-care alt străin în aceléşĭ condiţiunĭ.

Eĭ nu vor putea să fie puşĭ în stare de arest, afară de cât pentru actele pe carĭ legislaţiunea penală a celor douĕ ţĕrĭ le califică ca crime şi le pedepsesce ca atarĭ, şi, dacă vor fi comercianţĭ, constrângerea corporală nu li se va putea aplica.

Eĭ vor putea să pună d'asupra porţeĭ esterióre a consulatuluĭ saŭ vice-consulatuluĭ scutul armelor naţiuneĭ lor cu acéstă inscripţiune: *Consulatul* saŭ *vice-consulatul.....*

Eĭ vor putea de asemenea să arboreze pavilionul ţĕreĭ lor, d'asupra caseĭ consulare în ḑilele de solemnităţĭ publice, ca şi în alte împregiurărĭ obicînuite, însă numaĭ dacă nu vor şedea în oraşul unde se află legaţiunea ţĕreĭ lor.

Este bine înţeles că, aceste semne esterióre nu vor putea nicĭ-odată să fie interpretate ca şi cum ar constitui un drept de asil, însă vor servi înainte de tóte a desemna naţionalilor locuinţa consulară.

Consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ saŭ agenţĭ consularĭ, vor putea de asemenea să arboreze pavilionul naţional şi pe bastimentul pe care se vor sui în port pentru exerciţiul funcţionarilor lor.

Art. 16. Când justiţia uneia din cele douĕ ţĕrĭ va avea să priméscă vre-o declaraţie juridică saŭ vre-o deposiţie de la un consul general, consul, vice-consul saŭ de la un agent consular, cetăţén al Statuluĭ care 'l a numit, şi care nu exercită comerciul, ea 'l va invita

înscris a se presenta înaintea eĭ, şi în cas de împedicare, va trebui să'ĭ céră mărturia înscrisă, saŭ să se transporte la locuinţa saŭ la cancelaria sa pentru a o lua din viŭ graiŭ.

Numiţiĭ agenţĭ vor trebui să satisfacă acéstă cerere în termenul cel maĭ scurt posibil.

Art. 17. In cas de împedicare, de absenţă saŭ de încetare din viaţă a consulilor generalĭ, a consulilor şi vice-consulilor saŭ a agenţilor consularĭ, eleviĭ consulĭ, cancelarĭ şi secretarĭ, carĭ vor fi fost presentaţĭ maĭ înainte, în citatele lor calităţĭ, autorităţilor respective, vor fi de drept admişĭ, după ordinea lor erarchică, a esercita funcţiunile consulare *ad-interim*, fără ca autorităţile locale să pótă opune vre-un obstacol. Din contra, acestea vor trebui să le dea asistenţă şi protecţiune şi să le asigure, în timpul gestiuneĭ lor interimare, bucurarea de scutirile, prerogativele, imunităţile şi privilegiile, recunoscute reciproc prin acéstă convenţiune agenţilor serviciuluĭ consular.

Art. 18. Archivele consulare vor fi tot-d'auna inviolabile, şi autorităţile locale nu vor putea, sub niciĭ un pretext, să visiteze saŭ să confisce hârtiile carĭ fac parte dintr'ênsele.

Aceste hârtiĭ vor trebui să fie tot-d'auna cu desĕvârşire separate de registrele şi hârtiile relative la comerciul saŭ la industria ce ar putea să esercite funcţionariĭ consularĭ respectivĭ.

Art. 19. Consuliĭ generalĭ şi consuliĭ, vor putea să numéscă vice-consulĭ saŭ agenţĭ consularĭ în oraşele, porturile şi localităţile arondismentelor lor consulare respective, sub reserva aprobăreĭ guvernuluĭ teritorial.

Aceştĭ agenţĭ vor putea să fie aleşĭ fără deosebire între cetăţeniĭ celor 2 ţerĭ, ca şi între străiniĭ, şi vor fi învestiţĭ cu un brevet liberat de consulul care 'ĭ va fi numit şi sub ordinele căruia vor trebui să fie puşĭ. Eĭ se vor bucura de aceleaşĭ privilegiĭ şi imunităţĭ, stipulate prin convenţiunea din 23 Marte 1878, ca şi prin presenta convenţiune, afară de escepţiunile consacrate prin art. 5 din acéstă din urmă convenţiune.

Art. 20. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ aĭ celor două ţerĭ vor putea să se adreseze la autorităţile arondismentuluĭ lor, pentru a reclama contra orĭ-căreĭ infracţiunĭ la tratatele saŭ convenţiunile existente între cele două ţerĭ, şi contra orĭ-căruĭ abus, de care ar avea să se plângă naţionaliĭ lor. Când reclamaţiunile lor nu ar fi primite de aceste autorităţĭ, eĭ vor putea să aibă recurs, în lipsa unuĭ agent diplomatic al ţereĭ lor, la guvernul Statuluĭ unde 'şĭ aŭ reşedinţa.

Art. 21. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ aĭ celor două ţerĭ, saŭ cancelariĭ lor, vor avea dreptul de a primi în cancelariile lor, la domiciliul părţilor şi pe bordul navelor naţiuneĭ lor, declaraţiunile ce vor avea să le facă căpitaniĭ, ómeniĭ echipagiuluĭ şi pasageriĭ, neguţătoriĭ şi orĭ-ce alţĭ supuşĭ aĭ ţereĭ lor.

Eĭ vor fi de asemenea autorisaţĭ a face şi primi ca notarĭ disposiţiunile testamentariĭ ale naţionalilor lor şi orĭ-ce alte acte notariale, chiar când aceste acte ar avea de obiect de a oferi ipotecă, în care cas li se vor aplica disposiţiunile speciale în vigóre în cele două ţerĭ. Numiţiĭ agenţĭ vor maĭ avea dreptul de a primi în cancelaria lor orĭ-ce acte convenţionale făcute între unul saŭ maĭ mulţĭ naţionalĭ aĭ lor şi alte persóne din ţéra unde 'şĭ aŭ reşedinţa, şi chiar orĭ-ce act convenţional privitor numaĭ la cetăţeniĭ acesteĭ din urmă ţerĭ, cu condiţiune însă, bine înţeles, ca aceste acte să se refere la bunurĭ situate, saŭ la afacerĭ ce sunt a se trata pe teritoriul naţiuneĭ din care face parte consulul saŭ agentul de înaintea căruia se vor face. Copiile saŭ estractele de pe aceste acte, legalisate în regulă de numiţiĭ agenţĭ, şi sigilate cu sigiliul oficial al consulatelor, vice-consulatelor saŭ agenţiilor consulare, vor fi credute atât în justiţie cât şi afară din justiţie, fie în Italia, fie în România, cu acelaş titlu ca şi originalele, şi vor avea aceiaşĭ putere şi valóre, ca şi când ar fi fost făcute de înaintea unuĭ notar saŭ a unuĭ alt oficer public dintr'o ţeră saŭ din alta, numaĭ ca aceste acte să fie redigéte în formele cerute de legile Statuluĭ din care fac parte consuliĭ şi vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ, şi ca să fi fost, în urmă, supuse timbruluĭ şi înregistrăreĭ, şi tuturor celor-alte formalităţĭ cerute în ţéră unde actual va trebui să'şĭ priméscă execuţiunea.

In casul când s'ar nasce o îndoială asupra autenticităţeĭ espediţiuneĭ unuĭ act public înregistrat la cancelaria unuia din consulatele respective, confruntarea cu originalul nu se va putea refusa celuĭ interesat, care va face cererea şi care va putea să asiste la acéstă colaţiune, dacă va găsi de cuviinţă.

Consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ respectivĭ, vor putea să traducă şi să legaliseze orĭ-ce fel de documente emanate de la autorităţile saŭ de la funcţionariĭ ţereĭ lor: şi aceste traducţiunĭ vor avea, în ţera unde 'şĭ aŭ reşedinţa, aceiaşĭ putere şi valóre, ca şi când ar fi fost făcute de către interpreţiĭ juraţĭ aĭ ţereĭ.

Art. 22. In cas de încetare din viaţă a unuĭ supus al uneia din părţile contractante pe teritoriul celeĭ-alte, autorităţile locale vor trebui să însciinţeze îndată pe consulul general, pe consul, pe vice-consul saŭ pe agentul consular, în a căruia circumscripţiune se va fi întâmplat decesul. Acestia, din parte-le,

vor trebui de asemenea să înscciinţeze autorităţile locale, dacă vor fi informaţi cel d'ânteiŭ.

Când un Român va muri în Italia, saŭ un Italian în România, fără a fi făcut testament, şi fără a fi numit executor testamentar, saŭ când moscenitoriĭ, fie naturalĭ fie desemnaţĭ prin testament, ar fi minorĭ, incapabilĭ saŭ absenţĭ, saŭ când executoriĭ testamentarĭ numiţĭ nu s'ar afla la locul unde se va deschide succesiunea, consuliĭ generalĭ, consulii şi vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ aĭ naţiuneĭ defunctuluĭ, vor avea dreptul să procedeze succesiv la operaţiunile următóre:

1. Să pună sigiliile, fie din oficiŭ, fie după cererea părţilor interesate, pe tóte efectele, mobilele şi hârtiile defunctuluĭ, prevenind despre acéstă operaţiune pe autoritatea locală competinte, care va putea să asiste şi să pună asemenea sigiliile sale.

Acéste sigiliĭ, ca şi acelea ale agentuluĭ consular, nu vor putea să se rădice, fără ca autoritatea locală să asiste la acéstă operaţiune.

Cu tóte acestea, daca în urma unuĭ avertisment adresat de către consul saŭ de către vice-consul autorităţeĭ locale, pentru a o invita să asiste la rădicarea îndoitelor sigiliĭ, ea nu se va fi presentat în termen de 48 de ore, cu începere de la primirea avisuluĭ, acest agent va putea să procedeze singur la disa operaţie;

2. Să formeze inventariul tuturor bunurilor şi efectelor defunctuluĭ, în presenţa autorităţeĭ locale, dacă, în urma notificaţiuneĭ sus indicate, ea va fi credut de trebuinţă a asista la acest act.

Autoritatea locală va pune semnătura sa pe procesele-verbale dresate în presenţa sa fără ca pentru intervenţiunea sa de oficiŭ în aceste acte, ea să pótă cere drepturĭ de orĭ-ce fel ar fi;

3. Să ordone vîndarea prin licitaţiĭ publice a tuturor obiectelor mobiliare ale succesiuneĭ, carĭ ar putea să se deterioreze şi a celor carĭ se conservă cu greŭ, precum asemenea şi a recoltelor şi efectelor, pentru a căror vîndare se vor presenta împregiurărĭ favorabile;

4. Să depună la loc sigur efectele şi valorile inventariate; să conserve suma creanţelor ce se vor realisa, ca şi productul rentelor ce se vor percepe, în casa consulară saŭ să le confieze vre-unuĭ comerciant ce ar presenta tótă garanţia. Aceste deposite vor trebui să aibă loc, într'un cas saŭ în cel-alt, în înţelegere cu autoritatea locală; care va fi asistat la operaţiunile anteriόre, dacă, în urma convocaţiuneĭ menţionate la paragraful următor, supuşiĭ ţéreĭ saŭ aĭ uneĭ a treia puterĭ s'ar presenta ca interesaţĭ la succesiunea *ab-intestat* saŭ testamentare.

5. Să anunţe încetarea din viaţă şi să convóce prin jurnale din localitate şi din ţéra defunctuluĭ, daca va fi trebuinţă, pe creditoriĭ ce ar putea să esiste în contra succesiuneĭ *ab-intestat* saŭ testamentare, pentru ca să 'şĭ pótă presenta titlurile respective de creanţă, justificate în tótă regula, în termenul fixat prin legile fie-căreia din cele două ţérĭ.

Dacă se vor presenta creditorĭ în contra succesiuneĭ testamentare saŭ *ab-intestat*, plata creanţelor lor va trebui să se efectueze în termen de 15 dile de la închiderea inventaruluĭ, când vor exista resurse carĭ să se pótă afecta pentru acéstă trebuinţă, iar în cas contrar, îndată ce se vor fi putut realisa fondurile necesare prin mijlóce maĭ convenabile; saŭ în fine în termenul stabilit în comun acord între consul şi majoritatea interesaţilor.

Când consuliĭ respectivĭ ar refusa plata, în tot saŭ în parte a creanţelor, alegând insuficienţa valorilor succesiuneĭ pentru satisfacerea lor, creditoriĭ vor avea dreptul de a cere de la autoritatea competinte, dacă vor găsi că este de folos pentru interesele lor, facultatea de a se constitui în stare de unire.

Acéstă declaraţiune obţinută pe căile legale stabilite în fie-care din cele două ţérĭ, consuliĭ saŭ vice-consuliĭ vor trebui să remită îndată autorităţeĭ judiciare saŭ sindicilor falimentuluĭ, după competinţa respectivă, tóte documentele, efectele saŭ valorile ce aparţin succesiuneĭ testamentare saŭ *ab-intestat*, rĕmânênd disiĭ agenţĭ însărcinaţĭ a representa pe moscenitoriĭ absenţĭ, pe minorĭ şi pe ceĭ incapabilĭ.

In tóte casurile, consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ nu vor putea libera succesiunea saŭ produsul eĭ moscenitorilor legitimĭ saŭ mandatarilor lor, de cât după exipirarea unuĭ termen de şése lunĭ, cu începere din diua în care se va fi publicat prin diare înscciinţarea despre încetarea din viaţă;

6. Să administreze şi să lichideze eĭ singurĭ, saŭ prin o persónă pe care o vor numi, sub rĕspunderea lor, succesiunea testamentară saŭ *ab-intestat*, fără ca autoritatea locală să aibă a interveni în disele operaţiunĭ, afară numaĭ când supuşĭ aĭ ţéreĭ saŭ aĭ uneĭ a treia puterĭ ar pretinde drepturĭ în succesiune; căcĭ, în acest cas, când s'ar ivi dificultăţĭ provenite maĭ cu sémă din o reclamaţiune óre-care, ce ar da loc la contestaţiunĭ, consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ, ne-avênd nicĭ un drept pentru a termina saŭ a resolva aceste dificultăţĭ, tribunalele ţéreĭ vor fi competinte, după cum le aparţine, de a lua mĕsurĭ saŭ a judeca.

Numiţiĭ agenţĭ consularĭ vor lucra atuncĭ ca representanţĭ aĭ succesiuneĭ testamentare

saŭ *ab-intestat*, adecă conservând administraţiunea şi dreptul de a lichida definitiv disa succesiune, precum asemenea şi de a efectua vîndările de efecte în formele maĭ sus anunţate; eĭ vor veghia asupra intereselor moscenitorilor şi vor avea facultatea de a desemna avocaţĭ însărcinaţĭ a susţine drepturile lor dinaintea tribunalelor. Este bine înţeles că eĭ vor remite acestor tribunale tóte chârtiile şi documentele propriĭ a lumina chestiunea supusă judecăţeĭ lor.

Pronunţându-se judecata, consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ vor trebui să o execute, dacă nu vor face apel, şi vor continua atuncĭ de drept cu lichidaţiunea care se va fi suspendat până la încheierea litigiuluĭ;

7. Să organise, dacă va trebui, tutela saŭ curatela, conform cu legile ţeriĭor respective.

Art. 23. Când un Român în Italia şi un Italian în România va înceta din viaţă într'un loc unde nu s'ar găsi un agent consular al naţiuneĭ sale, autoritatea teritorială competinte va procede, conform cu legislaţiunea ţereĭ, la inventariarea efectelor ce va fi lăsat, şi va fi ţinută a da sémă, în termenul cel maĭ scurt posibil, de resultatul acesteĭ operaţiunĭ ambasadeĭ saŭ legaţiuneĭ, care va fi competinte, saŭ consulatuluĭ orĭ vice-consulatuluĭ celuĭ maĭ apropiat de locul unde se va fi deschis succesiunea *ab-intestat* saŭ testamentară.

Insă, din momentul când agentul consular cel maĭ apropiat de locul unde se va deschide disa succesiune *ab-intestat* saŭ testamentară se va presinta în persónă saŭ va trimite un delegat la faţa loculuĭ, autoritatea locală, care va fi intervenit, va trebui să se conforme celor prescrise la articolul precedent.

Art. 24. Când un supus al Inaltelor părţĭ contractante se va găsi interesat în succesiunea deschisă pe teritoriul celeĭ-alte părţĭ, fie de unul din naţionaliĭ seĭ, fie de un indigen, fie de supusul uneĭ a treia puterĭ, autorităţile locale vor trebui să informeze pe autoritatea consulară cea maĭ apropiată, despre deschiderea succesiuneĭ.

Art. 25. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ aĭ celor două State, vor avea o competinţă exclusivă asupra actelor de inventariŭ şi asupra celor-alte operaţiunĭ practicate pentru conservarea bunurilor şi a obiectelor de orĭ-ce natură, lăsate de marinariĭ şi pasageriĭ din ţéra lor, fie în timpul călĕtorieĭ, fie în portul sosireĭ lor.

Valorile şi efectele ce aparţin marinarilor saŭ pasagerilor supuşĭ aĭ uneia din cele două Inalte părţĭ contractante, şi carĭ aŭ încetat din viaţă pe bordul unuĭ vas al celeĭ-alte părţĭ, se vor trămite, în portul sosireĭ, la consulul naţiuneĭ respective, pentru a se remite autorităţeĭ ţĕreĭ defunctuluĭ.

Art. 26. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ vor putea să mérgă în persónă, saŭ să trămită delegaţĭ pe bordul navelor naţiuneĭ lor, după ce vor fi fost admişĭ la libera practică; să facă interogatoriul căpitanilor şi al echipagiuluĭ; să examine chârtiele de bord, să priméscă declaraţiunile asupra voiagiuluĭ lor, a destinaţiuneĭ lor şi a incidentelor întêmplate pe drum; să dreseze manifestele şi să faciliteze expediţiunea navelor lor; în fine să 'ĭ însoţéscă dinaintea tribunalelor şi prin biurourile administrative ale ţĕreĭ, pentru a le servi ca interpreţĭ şi agenţĭ în afacerile ce vor avea să urmăréscă, saŭ în cererile ce ar avea să facă.

Este convenit, că funcţionariĭ de ordine judiciară şi oficieriĭ şi agenţiĭ vamalĭ nu vor putea, în nicĭ un cas, să opereze nicĭ visite, nicĭ cercetărĭ pe bordul navelor, fără a fi cerut prealabil şi la timp, asistenţa consuluthe saŭ a vice-consululuĭ naţiuneĭ de care aparţin aceste nave. Eĭ vor trebui de asemenea să prevină, la timp oportun, pe numiţiĭ agenţĭ consularĭ, pentru ca să 'ĭ asiste la declaraţiunile ce căpitaniĭ şi echipagiurile vor avea să facă d'inaintea tribunalelor şi la administraţiunile locale, spre a evita ast-fel orĭ-ce eróre saŭ falsă interpretaţiune, care ar putea să vatăme esacta administraţiune a justiţieĭ.

Citaţiunea care se va adresa în cele două casurĭ maĭ sus arĕtate consulilor şi vice-consulilor va indica o oră precisă, şi dacă consuliĭ şi vice-consuliĭ ar negligea de a merge în persónă saŭ a face să fie representaţĭ prin un delegat, se va proceda în lipsa lor.

Intervenţiunea consulilor saŭ a vice-consulilor nu se va cere însă pentru îndeplinirea formalităţilor ordinare de către autorităţile locale la sosirea şi la plecarea navelor, conform cu regulamentele poliţienescĭ, vamale orĭ sanitare, asistenţa lor nefiind necesară de cât în casurile când ar fi cestiunea de procedurĭ judiciare saŭ administrative.

Art. 27. In tot ce privesce poliţia porturilor, încărcarea şi descărcarea mărfurilor, şi siguranţa mărfurilor, bunurilor şi efectelor, se vor observa legile, ordonanţele şi regulamentele ţĕreĭ.

Consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ vor fi însărcinaţĭ exclusiv cu menţinerea ordineĭ interióre pe bordul navelor de comerciŭ ale naţiuneĭ lor; eĭ vor judeca singurĭ contestaţiunile de orĭ-ce natură ce s'ar ivi între căpitaniĭ şi oficiăriĭ vasuluĭ şi între mateloţĭ, şi, în special, acelea relative la soldă şi la îndeplinirea angagiamentelor reciproc contractate.

Autorităţile locale nu vor putea interveni de cât atuncĭ, când desordinele ivite pe bordul navelor ar fi de natură a turbura liniscea şi ordinea publică pe uscat saŭ în port, saŭ când s'ar găsi amestecată o persónă din ţéră saŭ care nu ar face parte din echipagiŭ.

In tóte cele-alte casurĭ, autorităţile maĭ sus numite se vor mărgini a da tot sprijinul consulilor şi vice-consulilor saŭ agenţilor consularĭ, dacă vor fi chemate de dênşiĭ, pentru a face să se aresteze şi să se conducă la închisóre orĭ-ce individ înscris în rolul echipagiuluĭ, orĭ de câte orĭ, pentru un motiv orĭ-care ar fi, numiţiĭ agenţĭ ar găsi de cuviinţă.

Art. 28. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ vor putea face să se aresteze şi să se retrămiţă, fie pe bord, fie în patria lor, marinariĭ şi orĭ-ce altă persónă ce ar face parte din echipagele navelor de comerciŭ şi de resbel ale naţiunilor lor, şi carĭ vor fi desertat pe teritoriul uneia din Inaltele părţĭ contractante.

Pentru acest scop, eĭ vor trebui să se adreseze înscris către autorităţile locale competinte, şi să justifice, prin presentarea registrelor bastimentuluĭ saŭ a roluluĭ echipagiuluĭ, saŭ când vasul va fi plecat, presentând o copie autentică saŭ un estract de pe aceste documente, cum că persónele reclamate făceaŭ într'adevĕr parte din echipagiŭ.

După acéstă cerere, ast-fel justificată, remiterea desertorilor nu se va putea refusa.

Se va maĭ da numiţilor funcţionarĭ consularĭ tot spijinul şi tótă asistenţa pentru căutarea şi arestarea acestor desertorĭ, carĭ vor fi conduşĭ în închisorile ţéreĭ şi vor fi deţinuţĭ acolo după cererea şi cu cheltuelile consuluiuĭ, vice-consuluiuĭ saŭ agentuluĭ consular, până când acesta va găsi o ocasiune de a'ĭ retrimete în patria lor.

Acéstă închidere nu va putea dura maĭ mult de cât 3 lunĭ, după a căror expirare şi după ce se va fi dat un avis consululuĭ cu 3 ḑile înainte, se va pune în libertate prisonierul, care nu se va maĭ putea închide din noŭ pentru acéstă causă.

Cu tóte acestea, dacă desertorul va fi comis vre-un delict pe uscat, autoritatea locală va putea să amâne estradiţiunea până când tribunalul 'şĭ va fi dat sentinţa, şi până când acesta 'şĭ va fi primit deplină şi întrégă execuţiune.

Inaltele părţĭ contractante convin ca marinariĭ saŭ alte individe din echipagiŭ, şi supuşĭ aĭ ţéreĭ în care se va efectua deserţiunea, să fie exceptaţĭ din stipulaţiunile presentuluĭ articol.

Art. 29. Orĭ de câte orĭ nu vor fi stipulaţiunĭ contrarie între armatorĭ, încărcătorĭ şi asigurătorĭ, cestiunile relative la avariile ce navele celor două părţĭ vor fi suferit pe mare, fie că intră în porturile respective cu voinţă saŭ prin relaş forţat, se vor judeca de consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ aĭ naţiuneĭ lor, afară numaĭ dacă în aceste avariĭ vor fi interesaţĭ şi supuşĭ de aĭ ţéreĭ în care residă ḑişiĭ agenţĭ saŭ aceĭ aĭ uneĭ a treia puterĭ; în acest cas, şi în lipsa unuĭ compromis amiabil între tóte părţile interesate, ele vor trebui să se judece de autoritatea locală.

Art. 30. Când o navă care aparţine guvernuluĭ saŭ unor supuşĭ aĭ uneia din Inaltele părţĭ contractante va naufragia saŭ va fi aruncată la ţérm pe litoralul celeĭ-alte, autorităţile locale vor trebui să aducă faptul la cunoscinţa consuluiuĭ general, a consuluiuĭ, a vice-consuluiuĭ saŭ a agentuluĭ consular al circumscripţiuneĭ saŭ, în lipsă, a consuluiuĭ general, a consuluiuĭ, vice-consuluiuĭ saŭ agentuluĭ consular cel maĭ apropiat de locul accidentuluĭ.

Tóte operaţiunile relative la scăparea navelor române carĭ ar naufragia saŭ da de fund în apele teritoriale ale Italieĭ, se vor dirige de consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ aĭ Românieĭ; de asemenea tóte operaţiunile relative la scăparea navelor italiene carĭ ar naufragia saŭ s'ar înomoli în apele teritoriale ale Românieĭ, se vor dirige de consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ, saŭ agenţiĭ consularĭ aĭ Italieĭ.

Este convenit însă că, dacă proprietarul efectelor saŭ mărfurilor, saŭ agentul, să nu se afle la faţa locului, saŭ este un indigen al ţéreĭ în care s'a întêmplat naufragiul saŭ înămolirea, efectele saŭ mărfurile sale, saŭ produsul vîndăreĭ lor, dacă se va fi făcut vîndare, nu vor rĕmânea în mânele funcţionarilor consularĭ, ci se vor depune după legile numiteĭ ţărĭ, pentru ca să fie remise celuĭ în drept.

Intervenţiunea autorităţilor locale nu se va face în cele două ţărĭ de cât pentru a asista pe agenţiĭ consularĭ a manţine ordinea, a garanta interesele scăpătorilor străinĭ de echipagiŭ, şi a asigura executarea disposiţiunilor ce sunt a se observa pentru intrarea şi eşirea mărfurilor scăpate.

In absenţa şi până la sosirea consulilor generalĭ, consulilor, vice-consulilor saŭ agenţilor consularĭ, saŭ a persóneĭ ce eĭ vor delega pentru acest scop, autorităţile locale vor trebui să ia tóte mĕsurile necesare pentru protecţiunea individelor şi pentru conservarea obiectelor ce se vor fi scăpat din naufragiŭ.

In cas de îndoială asupra naţionalităţeĭ navelor naufragiate, disposiţiunile menţionate în presentul articol, vor fi de competinţa esclusivă a autorităţeĭ locale.

Art. 31. Maĭ este convenit ca consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ saŭ agenţĭ consularĭ din fie-care din cele două ţĕrĭ, să se bucure în cea-altă ţéră de tóte privilegiile, imunităţile şi prerogativele ce sunt saŭ vor maĭ fi acordate agenţilor de aceiaşĭ clasă a naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate.

Este înţeles că, dacă aceste privilegiĭ şi imunităţĭ se vor acorda cu condiţie de reciprocitate saŭ cu alte condiţiunĭ speciale, aceste condiţiunĭ vor trebui să fie îndeplinite de guvernele respective saŭ de agenţiĭ lor.

Art. 32. Cele două Inalte părţĭ contractante sunt înţelese ca, diferendele ce s'ar putea ivi în privinţa interpretaţiuneĭ saŭ a execuţiuneĭ acesteĭ convenţiunĭ, saŭ în privinţa consecinţelor infracţiuneĭ uneia din stipulaţiunile sale, să se supună, când se vor fi epuisat mijlócele pentru aranjarea lor directă printr'un acord amiabil la judecata unor comisiunĭ arbitrale, iar resultatul unuĭ asemenea arbitragiŭ va fi obligatoriŭ pentru cele două guverne.

Membriĭ numitelor comisiunĭ se vor alege de cele două guverne în comun acord; în lipsă de care, fie-care parte va numi pe propriul sĕŭ arbitru saŭ un număr egal de arbitri, iar arbitriĭ numiţĭ vor numi un altul după alegerea lor.

Procedura arbitrală va fi, în fie-care cas special, determinată de părţĭ; în lipsă de care, însuşĭ colegiul de arbitri va avea facultatea de a o determina prealabil.

Art. 33. Convenţiunea presentă va fi în vigóre în timp de cincĭ anĭ, cu începere din diua schimbăreĭ ratificărilor; când niciĭ una din Inaltele părţĭ contractante nu va notifica celeĭ-alte cu un an înainte de expirarea acestuĭ termen, intenţiunea sa de a face să înceteze efectele sale, ea va continua să remână în vigóre în timp de încă un an, cu începere din diua în care o va denunţa una saŭ cea-altă din cele două Inalte părţĭ contractante.

Stipulaţiunile ce preced vor fi executoriĭ în cele două State îndată după schimbarea ratificărilor.

Art. 34. Convenţiunea presentă se va ratifica şi ratificaţiunile se vor schimba la Bucurescĭ, îndată ce se va putea face.

Drept care plenipotenţiariĭ respectivĭ 'şĭ-aŭ pus semnăturile şi sigiliile lor.

Făcută în dublu original, în Bucurescĭ, la (cincĭ) şépte-spre-dece August al anuluĭ mântuireĭ una mie opt sute opt decĭ.

(Semnat), *B. Boerescu.*

(Semnat), *G. Tornielli*

(L. S.) (L. S.)

Declaraţiune.

In momentul de a proceda la semnătura convenţiuneĭ consulare şi de stabilire încheiat în acéstă di, sub-semnaţiĭ plenipotenţiarĭ aĭ A. S. R. Domnul Românieĭ şi M. S. Regele Italieĭ, voind, după autorisaţiunea ce aŭ primit, să fixeze într'un mod precis sensul articoluluĭ ântéiŭ al diseĭ convenţiunĭ, declară că acest articol nu aduce nicĭ o atingere disposiţiunilor paragrafuluĭ cincĭ al articoluluĭ şépte din Constituţiunea Românieĭ, relative la regimul proprietăţeĭ fonciare.

Presenta declaraţiune va fi considerată ca făcĕnd parte integrantă din convenţiunea sus-menţionată şi va fi ratificată în acelaş timp.

Drept care plenipotenţiariĭ respectivĭ 'şĭ-aŭ pus semnăturile şi sigiliile.

Făcută în dublu original, în Bucurescĭ, la (cincĭ) şépte-spre-dece August al anuluĭ mântuireĭ una mie opt-sute opt decĭ.

(Semnat), *B. Boerescu.*

(Semnat), *G. Tornielli*

(L. S.) (L. S.)

LEGE şi CONVENŢIE CONSULARĂ

ÎNTRE ROMÂNIA ŞI STATELE-UNITE ALE AMERICEĬ

(Decr. Nr. 688 din 4 Martie 1883), (Votate de adunare şi de senat)

LEGE

Articol unic. — Convenţiunea consulară, încheiată la 5 (17) Iunie 1881, între România şi Statele-Unite ale Americeĭ, este aprobată.

CONVENŢIUNE CONSULARĂ

între

România şi statele-Unite ale Americeĭ

(Ratificată la 1/13 Iunie 1883.

M. S. Regele Românieĭ şi Statele-Unite ale Americeĭ, insufleţiţĭ de o potrivă de dorinţa de a determina în tótă întinderea şi claritatea putinciósă, drepturile, privilegiile şi imunităţile reciproce ale agenţiior consularĭ respectivĭ, precum şi funcţiunile lor şi obligaţiunile la carĭ eĭ vor fi supuşĭ în cele două ţĕrĭ, aŭ hotărît să închee o convenţiune consulară, şi aŭ numit de plenipotenţiarĭ aĭ lor, însă:

M. S. Regele Românieĭ pe domnu D. Brătianu, preşedintele consiliuluĭ Sĕŭ de miniştriĭ, ministru al afacerilor streine, etc.;

Statele-Unite ale Americeĭ pe domnu Eugeniŭ Schuyler, însărcinat de afacerĭ şi consul general;

Carĭ, după ce 'şĭ aŭ preschimbat deplinele lor puterĭ, găsite în bună şi cuvenită formă, aŭ convenit asupra următórelor articole :

Art. 1. Fie-care din Inaltele Părţĭ contractante consimte a admite consulĭ generalĭ, consulĭ, vice-consulĭ şi agenţĭ consularĭ aĭ celeĭ-alte în tóte porturile, oraşele şi localităţile sale, afară de localităţile unde ar fi un inconvenient de a admite asemenea agenţĭ.

Acéstă reservă însă, nu se va aplica uneia din Inaltele Părţĭ contractante, fără a se aplica de asemenea orĭ-căreĭ alte puterĭ.

Art. 2. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ aĭ fie-căreĭ din cele două Inalte părţĭ contractante se vor bucura reciproc, în Statele celeĭ-alte, de tóte privilegiile, scutirile şi imunităţile de carĭ se bucură agenţiĭ de acelaşĭ rang şi de aceeaşĭ calitate aĭ naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate. Numiţiĭ agenţĭ, înainte de a fi admişĭ la exerciţiul funcţiuneĭ lor şi a se bucura de imunităţile ce se légă de dênsa, vor trebui să producă o comisiune în forma stabilită de legile ţĕrilor lor respective. Guvernul fie-căreia din cele două Inalte Părţĭ contractante le vor libera, fără nicĭ o cheltuială, esecuatorul necesar pentru eserciţiul funcţiunilor lor, şi, producĕnd acest act, se vor bucura de drepturile, prerogativele şi imunităţile acordate de presenta convenţiune.

Art. 3. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ, cetăţenĭ aĭ statuluĭ care 'ĭ a numit, nu vor putea să fie arestaţĭ preventiv de cât în cas de crimă calificată şi pedepsită ca atare de legislaţiunea locală, eĭ vor fi scutiţĭ de cuartir militar, de orĭ-ce serviciŭ, fie în armata regulată de uscat şi de mare, fie în garda naţională saŭ civică, orĭ în miliţiĭ; eĭ vor fi de asemenea scutiţĭ de tóte contribuţiunile directe în profitul Statuluĭ, al provinciilor saŭ comunelor impuse de persónă, fie cu titlu de capitaţiune, fie pentru proprietăţile lor, afară numaĭ dacă vor fi impuse asupra posesiuneĭ de bunurĭ imobile seŭ asupra intereselor unuĭ capital întrebuinţat în Statul unde ḑişiĭ agenţĭ îşĭ exercită funcţiunile. Acéstă scutire însă nu se va putea aplica consulilor generalĭ, consulilor, vice-consulilor şi agenţilor consularĭ, carĭ ar esercita o profesiune, o industrie saŭ un comerciŭ óre-care, numiţiĭ agenţĭ trebuind în acest cas să fie supuşĭ la plata taxelor datorite de orĭ-ce alt strein în aceleaşĭ condiţiunĭ.

Rĕmâne cu totul înţeles că consuliĭ respectivĭ dacă sunt negocianţĭ vor fi supuşĭ, în ceea ce privesce arestul preventiv pentru fapte de comerciŭ, la legislaţiunea ţĕreĭ în care îşĭ exercită funcţiunile lor.

Art. 4. Când justiţia uneia din cele două ţĕrĭ va avea să priméscă verĭ-o declaraţiune juridică saŭ deposiţiune de la un consul-general, consul, vice-consul saŭ agent consular, cetăţén al Statuluĭ care 'l a numit şi neexercitând nicĭ un comerciŭ, ea îl va invita în scris a se presenta înainte'ĭ, şi, în cas de împedecare, va trebui să 'ĭ céră mărturie prin scris, saŭ să se transporte la locuinţa saŭ cancelaria sa, spre a o obţine din viŭ graiŭ.

Ḑisul agent va trebui să satisfacă acéstă cerere în termenul cel maĭ scurt posibil.

In tóte casurile de crime prevĕḑute de art. 6 din amendamentele la Constituţiunea Statelor-Unite, prin care dreptul de a chema martorĭ în favórea lor este asigurat persónelor acusate de crime, înfăţişarea ḑişilor agenţĭ va fi cerută cu tótă deferenţa ce se cuvine demnităţeĭ consulare şi datoriilor sarcineĭ lor. Acelaş tratament va fi acordat consulilor Statelor-Unite în România în casurile similare.

Art. 5. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ vor putea să aşeḑe d'asupra uşeĭ esteriore a cancelariilor lor un scut al armelor naţiuneĭ lor, cu o inscripţiune purtând aceste cuvinte : consulatul-general, consulatul, vice-consulatul saŭ agenţia consulară a RomânieĬ saŭ a Statelor-Unite.

Eĭ vor putea de asemenea să arboreze drapelul naţiuneĭ lor, afară de capitala ţĕreĭ, dacă acolo se va găsi o legaţiune. Eĭ vor putea de asemenea să arboreze pavilionul naţional pe batelul pe care se vor sui pentru a 'şĭ esercita funcţiunile.

Art. 6. Cancelariile consulare vor fi inviolabile în tóte timpurile. Autorităţile locale nu vor putea să le calce sub nicĭ un pretecst. Ele nu vor putea în nicĭ un cas să visiteze nicĭ să poprêscă hârtiile ce vor fi închise acolo. Cancelariile consulare nu vor putea servi; în nicĭ un cas, ca locurĭ de asil, şi când un agent al serviciuluĭ consular va fi angagiat în alte afacerĭ, hârtiile relative la consulat se vor ţine separate.

Art. 7. In cas de deces, de împedecare saŭ de absenţă a consulilor-generalĭ, consulilor, vice-consulilor şi agenţilor consularĭ, cancelariĭ saŭ secretariĭ lor, după ce caracterul lor oficial se va fi notificat ministeruluĭ afacerilor streine în România saŭ departamentuluĭ de Stat din Washington, vor fi admişĭ de drept a gera în mod interimar afacerile posturilor respective, şi se vor bucura, pe cât va dura acéstă gestiune temporară, de tóte drepturile, prerogativele şi imunităţile acordate titularilor.

Art. 8. Consuliĭ generalĭ şi consuliĭ vor putea, pe cât legile ţĕreĭ lor le permit să numéscă, cu aprobarea guvernelor lor respective, vice-consulĭ şi agenţĭ consularĭ în oraşele, porturile şi localităţile coprinse în arondismentul lor. Aceştĭ agenţĭ vor putea să fie aleşĭ fără deosebire printre românĭ, cetăţeniĭ Statelor-Unite saŭ cetăţeniĭ altor ţĕrĭ. Eĭ vor

fi învestiţĭ cu o comisiune regulată şi se vor bucura de privilegiile stipulate în acéstă convenţiune în favórea agenţilor serviciuluĭ consular, supunêndu-se la esceptiunile stipulate în art 3 şi 4.

Art. 9. Consuliĭ-generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ vor avea dreptul de a se adresa la autorităţile administrative saŭ judiciare, fie în România, ale Statuluĭ, districtuluĭ saŭ comuneĭ, fie în Statele Uniuneĭ, ale statelor saŭ ale muncipalităţilor, în tótă întinderea arondismentuluĭ lor consular, pentru a reclama în contra orĭ-căreĭ infracţiunĭ a tractatelor saŭ convenţiunilor esistente între România şi Statele-Unite, şi pentru a protege drepturile şi interesele naţionalilor lor. Dacă nu se va da satisfacere reclamaţiuneĭ lor, disiĭ agenţĭ vor putea, în lipsa unuĭ agent diplomatic al ţěreĭ lor, să recurgă direct la guvernul ţěreĭ în care îşĭ esercită funcţiunile lor.

Art. 10. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ vor avea dreptul de a primi în cancelariile lor, saŭ în locuinţa lor privată, în aceea a părţilor saŭ pe bordul bastimentelor, declaraţiunile căpitanilor şi echipagiurilor vaselor din ţéra lor, ale pasagerilor ce se află pe bord şi ale orĭ-căruĭ cetăţén al naţiuneĭ lor. Disiĭ agenţĭ vor avea, osebit de acésta, dreptul de a primi, conform cu legile şi cu regulamentele ţěreĭ lor, în cancelariile saŭ biurourile lor, tóte actele convenţionale făcute între cetăţenĭ aĭ ţěreĭ lor şi cetăţeniĭ saŭ alţĭ locuitorĭ aĭ ţěreĭ unde *eĭ residă, şi chiar tóte actele acestor din urmă*, cu condiţiune însă ca aceste acte să aibă raport la nisce bunurĭ situate saŭ la afacerĭ ce sunt a se trata pe teritoriul naţiuneĭ de care va ţine consulul saŭ agentul înaintea căruia se vor fi făcut.

Espediţiunile diselor acte şi documente oficiale de orĭ-ce fel, fie în original, fie în copie saŭ în traducţiune, autentificate şi legalisate cum se cuvine de către consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ, şi investite cu sigiliul lor oficial, vor fi credute în justiţie la tóte tribunalele din România şi din Statele-Unite.

Art. 11. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ respectivĭ vor fi însărcinaţĭ esclusiv cu menţinerea ordineĭ interióre pe bordul navelor de comerciŭ ale naţiuneĭ lor, şi vor hotărî singurĭ asupra tuturor diferendelor ce se vor fi ridicat pe mare saŭ se vor ridica în porturĭ între căpitaniĭ, oficeriĭ şi ómeniĭ de echipagiŭ, cu orĭ-ce titlu ar fi, şi în special pentru regularea salariilor şi esecutarea angagiamentelor consimţite reciproc. Autorităţile locale nu vor putea să intervină de cât atuncĭ când desordinele ivite ar fi de natură a turbura liniscea şi ordinea publică pe uscat saŭ în port, saŭ când o persónă a ţěreĭ, saŭ nefăcênd parte din echipagiŭ, s'ar găsi amestecată.

In tóte cele-alte casurĭ, autorităţile maĭ sus citate se vor mărgini a da tot sprijinul consulilor şi vice-consulilor saŭ agenţilor consularĭ, dacă vor fi chemate de eĭ pentru a face să se aresteze şi să se ducă la închisóre orĭ-ce individ înscris în rolul echipagiuluĭ, orĭ de câte orĭ, pentru un motiv óre-care, numiţiĭ agenţĭ vor crede de cuviinţă.

Art. 12. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ, vor putea face să se aresteze oficeriĭ, mateloţiĭ şi tóte cele-alte persóne ce fac parte, cu orĭ-ce titlu ar fi, din echipagiurile bastimentelor de resbel saŭ de comerciŭ ale naţiuneĭ lor, şi carĭ ar fi preveniţĭ saŭ acusaţĭ de a fi desertat de pe disele bastimente, spre a 'ĭ retrimite pe bord saŭ a 'ĭ transporta în ţéra lor. Pentru acest scop eĭ se vor adresa înscris către autorităţile locale competinte ale ţěrilor respective, şi le vor cere înscris pe aceştĭ desertorĭ, justificând, prin producerea registrelor bastimentuluĭ saŭ a roluluĭ echipagiuluĭ, saŭ prin alte documente oficiale, că ómeniĭ pe carĭ 'ĭ reclamă fac parte din disul echipagiŭ.

Asupra acesteĭ cererĭ, ast-fel justificată, remiterea desertorilor nu li se va putea refusa, afară numaĭ dacă se va proba cum se cuvine că eĭ eraŭ cetăţenĭ aĭ ţěreĭ unde se cere estradiţiunea, în momentul înscriereĭ lor în rol. Li se va da tot ajutorul şi tótă protecţia pentru căutarea, prinderea şi arestarea acestor desertorĭ, carĭ vor fi chiar deţinuţĭ şi păziţĭ în închisorile ţěreĭ, după cererea şi cu spesele consulilor, până când aceştĭ agenţĭ vor fi găsit o ocasiune de a 'ĭ porni. Dacă însă acéstă ocasiune nu s'ar presinta într'un termen de 3 lunĭ, cu începere din dioa arestăreĭ, desertoriĭ vor fi puşĭ în libertate şi nu vor maĭ putea să fie arestaţĭ pentru aceiaşĭ causă.

Când desertorul va fi comis verĭ-un delict şi când tribunalul, care este în drept a se pronunţa asupră'ĭ, reclamă şi esercită acest drept, remiterea se va amâna pênă când judecata tribunaluluĭ se va fi pronunţat şi esecutat.

Art. 13. Când nu vor esista stipulaţiunĭ contrariĭ între armatoriĭ, încărcătoriĭ şi asigurătoriĭ, tóte avariile încercate pe mare de către navele celor două ţěrĭ, fie că ar trage de bună voe în port, fie că s'ar găsi în oprire (relâche) forţată, se vor regula de consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ aĭ ţěrilor respective.

Dacă însă locuitorĭ de aĭ ţěreĭ saŭ cetăţenĭ aĭ uneĭ a treia naţiunĭ s'ar găsi interesaţĭ în citatele avariĭ, şi părţile n'ar putea să se înţelégă de bună-voe, recursul la autoritatea locală competinte se va face de drept.

Art. 14. Tóte operaţiunile relative la scăparea navelor române naufragiate la ţěrmu-

rile Statelor-Unite şi ale navelor din Statele-Unite naufragiate la ţĕrmurile Românieĭ, se vor dirige de consuliĭ-generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ celor două ţerĭ respective şi pĕnă la sosirea lor, de către agenţiĭ consularĭ respectivĭ, acolo unde va esista o agenţie în locurile şi porturile unde n'ar esista o agenţie, autorităţile locale vor avea să ia, până la sosirea consululuĭ în al căruĭ arondisment s'ar fi întêmplat naufragiul, şi care va trebui să fie prevenit imediat, tóte mĕsurile necesare pentru protegiarea individilor şi pentru conservarea efectelor naufragiate.

Autorităţile locale, de altminterĭ, nu vor avea să intervină de cât pentru a menţine ordinea, a garanta interesele scăpătorilor, dacă sunt streinĭ echipagiurilor naufragiate, şi a asigura esecutarea disposiţiunilor ce sunt a se observa pentru intrarea şi eşirea mărfurilor scăpate.

Este bine înţeles că aceste mărfurĭ nu vor fi supuse la nicĭ un drept de vamă, afară numaĭ dacă vor fi destinate a fi date consumaţiuneĭ în ţéra unde s'a întâmplat naufragiul.

Intervenţiunea autorităţilor locale în aceste diferite casurĭ nu va ocasiona nicĭ un fel de spese, afară de acelea la carĭ vor da loc operaţiunile de scăpare şi conservare a obiectelor scăpate precum şi acelea la carĭ ar fi supuse în asemenea cas navele naţionale.

Art. 15. In cas de deces al unuĭ român în Statele-Unite saŭ al unuĭ cetăţén al Statelor-Unite în România, dacă nu se va găsi nicĭ un moscenitor cunoscut saŭ nicĭ un esecutor testamentar instituit de către defunct, autorităţile locale competinte vor informa despre acéstă împregiurare pe consuliĭ saŭ pe agenţiĭ consularĭ aĭ naţiuneĭ de care ţinea defunctul, pentru ca să se pótă da cunoscinţă imediat părţilor interesate.

Consuliĭ-generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ vor avea dreptul de a interpune în persónă saŭ prin delegat orĭ-ce act în locul moscenitorilor saŭ al creditorilor absenţĭ saŭ minorĭ, până când aceştia vor fi representaţĭ cum se cuvine.

Art. 16. Convenţiunea presentă va rĕmânea în vigóre în timp de 10 anĭ, cu începere de la schimbarea ratificărilor, carĭ se vor da conform Constituţiunilor respective ale celor două ţerĭ, şi se vor schimba în Bucurescĭ cât se va putea maĭ curând.

In cas când nicĭ una din părţĭ nu ar fi notificat, cu două-spre-dece lunĭ înainte de espirarea disuluĭ period de dece anĭ, intenţiunea sa de a nu reînoi acéstă convenţiune, ea va continua să rĕmână în vigóre încă un an şi aşa înainte din an în an până la espirarea unuĭ an, cu începere din dioa când o parte saŭ cea-altă o va fi denunţat.

Drept carĭ plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ semnat'o şi sigilat'o în dublă espediţiune.

Făcută în Bucurescĭ, la 5 (17) Iunie 1881.

(L. S.) (Semnat) **D. Brătianu.**

(L. S.) (Semnat) **Eugène Schuyler.**

LEGE şi CONVENŢIUNE

CONSULARĂ ÎNTRE ROMÂNIA ŞI BELGIA

(Decret Nr. 825 din 30 Martie 1881), (votate de Adunare şi de Senat).

LEGE

Articol unic. — Convenţiunea consulară încheiată la 31 Decembre 1880 (12 Ianuarie 1881), între România şi Belgia, este aprobată.

CONVENŢIUNE

(ratificată la 30 Martie (11 Aprilie) 1881).

M. S. R. Domnul Românieĭ şi M. S. Regele Belgilor, însufleţiţĭ de o potrivă de dorinţa de a determina în tótă întinderea şi claritatea putinciósă drepturile, privilegiile şi inmunităţile reciproce ale agenţilor consularĭ respectivĭ, precum şi funcţiunile lor şi obligaţiunile la carĭ eĭ vor fi supuşĭ în cele două ţerĭ, aŭ hotărât să încheie o convenţiune consulară, şi aŭ numit de plenipotenţiarĭ aĭ Lor, însă:

M. S. R. Domnul Românieĭ, pe d. B. Boerescu, mare cruce al ordinuluĭ *Stéoa Românieĭ*, mare cruce al ordinuluĭ *Leopold al Belgieĭ*, etc., etc., etc., ministrul Sĕŭ al afacerilor străine;

M. S. Regele Belgilor, pe d. Iosef Jooris, oficiăr al ordinuluĭ *Leopold*, mare cruce a ordinuluĭ *Isabela Catolica a Spanieĭ*, comandor al ordinelor *Notre Dame de la Conception de Villa Vicosa al Portugalieĭ* şi *Danebrog al Danemarceĭ*, comandor de numĕr al ordinuluĭ *Carol III al Spanieĭ*, etc., etc., etc., ministrul Sĕŭ resedinte pe lângă M. S. R. Domnul Românieĭ;

Carĭ, după ce 'şĭ-aŭ schimbat ale lor depline puterĭ respective, găsite în bună şi cuvenită formă, aŭ convenit asupra următórelor articole:

Art. 1. Fie-care din înaltele părţĭ contrac-

tante consimte a admite consulĭ generalĭ, consulĭ, vice-consulĭ şi agenţĭ consularĭ aĭ celeĭ-alte în tóte porturile, oraşele şi localităţile sale, afară de localităţile unde ar fi un inconvenient de a admite asemenea agenţĭ.

Acéstă reservă însă, nu se va aplica uneia din înaltele părţĭ contractante, fără a se aplica de asemenea orĭ-căreĭ alte Puterĭ.

Art. 2. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ aĭ fie-căreia din cele două înalte părţĭ contractante, se vor bucura reciproc, în Statele celeĭ-alte, de tóte privilegiile, scutirile şi immunităţile de carĭ se bucură agenţiĭ de acelaşĭ rang şi de aceiaşĭ calitate aĭ naţiuneĭ celeĭ maĭ favorisate. Numiţiĭ agenţĭ, înainte de a fi admişĭ la exerciţiul funcţiunilor lor, şi a se bucura de immunităţile ce se légă de dênsele, vor trebui să producă o comisiune în forma stabilită de legile ţerilor lor respective. Guvernul fie-căreia din cele două înalte părţĭ contractante le vor libera, fără niciĭ o cheltuială, execuatorul necesar pentru exerciţiul funcţiunilor lor, şi, producênd acest act, se vor bucura de drepturile, prerogativele şi immunităţile acordate de presenta convenţiune.

Art. 3. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ, cetăţenĭ aĭ Statuluĭ care 'ĭ-a numit, nu vor putea să fie arestaţĭ preventiv de cât în cas de crimă, calificată şi pedepsită ca atare de legislaţiunea locală; eĭ vor fi scutiţĭ de cuartir militar, de orĭ-ce serviciŭ, fie în armata regulată, de uscat şi de mare, fie în garda naţională saŭ civilă saŭ în miliţiĭ; eĭ vor fi de asemenea scutiţĭ de tóte contribuţiunile directe în profitul Statuluĭ, al provinciilor saŭ comunelor, impuse pe persóne, fie cu titlul de capitaţiune, fie pentru proprietăţile lor; afară numaĭ dacă vor fi impuse asupra posesiuneĭ de bunurĭ imobile sau asupra intereselor unuĭ capital întrebuinţat în Statul unde dişiĭ agenţĭ 'şĭ exercit funcţiunile. Acéstă scutire însă nu se va putea aplica consulilor generalĭ, consulilor, vice-consulilor saŭ agenţilor consularĭ, carĭ ar exercita o profesiune, o industrie saŭ un comerciŭ óre-care, numiţiĭ agenţĭ trebuind, în acest cas, să fie supuşĭ la plata taxelor datorite de orĭ-ce alt străin în aceleaşĭ condiţiunĭ.

Art. 4. Când justiţia uneia din cele două ţerĭ va avea să priméscă verĭ-o declaraţiune juridică saŭ deposiţiune de la un consul general, consul, vice-consul saŭ agent consular, cetăţén al Statuluĭ care 'l a numit şi neexercitând niciĭ un comerciŭ, ca 'l va invita în seris a se presenta înainte'ĭ, şi, în cas de impedicare, va trebui să 'ĭ céră mărturia prin seris, saŭ să se transporte la locuinţa saŭ cancelaria sa, spre a o obţine din viŭ graiŭ.

Dişul agent va trebui să satisfacă acéstă cerere in termenul cel maĭ scurt posibil.

Art. 5. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ vor putea să aşede d'asupra uşeĭ exteriόre a cancelariilor lor un scut al armelor naţiuneĭ lor, cu o inscripţiune purtând aceste cuvinte: consulatul general, consulatul, vice-consulatul saŭ agenţia consulară a Românieĭ saŭ Belgieĭ.

Eĭ vor putea de asemenea să arboreze drapelul naţiuneĭ lor, afară de capitala ţereĭ, dacă se va găsi acolo o legaţiune. Eĭ vor putea de asemenea să arboreze pavilionul naţional pe batelul pe care se vor sui în port pentru a 'şĭ exercita funcţiunile.

Art. 6. Cancelariile consulare vor fi inviolabile în tóte timpurile. Autorităţile locale nu vor putea să le calce sub niciĭ un pretext. Ele nu vor putea în niciĭ un cas să visiteze niciĭ să poprésca chârtiile ce vor fi închise acolo. Cancelariile consulare nu vor putea servi, în niciĭ un cas, ca locurĭ de asil, şi când un agent al serviciuluĭ consular va fi angagiat în alte afacerĭ, chârtiile relative la consulat se vor ţine separate.

Art. 7. In cas de deces, de împedicare saŭ de absenţă a consulilor generalĭ, consulilor, vice-consulilor şi agenţilor consularĭ, cancelariĭ saŭ secretariĭ lor, după ce caracterul lor oficial se va fi notificat ministeruluĭ afacerilor străine din România, saŭ ministeruluĭ corespundĕtor din Belgia, vor fi admişĭ de drept a gera în mod interimar afacerile posturilor respective, şi se vor bucura, pe cât va dura acéstă gestiune timporarie, de tóte drepturile, prerogativele şi immunităţile acordate titularilor.

Art. 8. Consuliĭ generalĭ şi consuliĭ vor putea, pe cât legile ţereĭ lor le permit, să numéscă, cu aprobarea guvernelor lor respective, vice-consulĭ şi agenţĭ consularĭ în oraşele, porturile şi localităţile coprinse în arondismentul lor. Aceştĭ agenţĭ vor putea să fie aleşĭ fără distincţiune între Românĭ şi Belgiĭ, saŭ între cetăţeniĭ altor ţĕrĭ. Eĭ vor fi investiţĭ de o comisiune regulată şi se vor bucura de privilegiile stipulate în acéstă convenţiune în favόrea agenţilor serviciuluĭ consular, supunêndu-se la excepţiunile stipulate în art. 3 şi 4.

Art. 9. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ vor avea dreptul de a se adresa la autorităţile administrative saŭ judiciare, fie, în România, ale Statuluĭ, districtuluĭ saŭ comuneĭ, fie, în Belgia, ale Statuluĭ, provincieĭ saŭ comuneĭ, în tótă întinderea arondismentuluĭ lor consular, pentru a reclama în contra orĭ-căreĭ infracţiunĭ a tratatelor saŭ convenţiunilor existente între România şi Belgia, şi pentru a protege drepturile şi interesele naţionalilor lor. Dacă nu se va da

satisfacere reclamaţiunei lor, dişiĭ agenţĭ vor putea, în lipsa unuĭ agent diplomatic al ţĕreĭ lor, să recurgă direct la guvernul ţĕreĭ în care 'şĭ exercită funcţiunile lor.

Art. 10. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ vor avea dreptul de a primi în cancelariele lor, saŭ în locuinţa lor privată, în aceea a părţilor saŭ pe bordul bastimentelor, declaraţiunile căpitanilor şi echipagiurilor vaselor din ţĕra lor, ale pasagerilor ce se află pe bord şi ale orĭ-căruĭ alt cetăţén al naţiuneĭ lor. Dişiĭ agenţĭ vor avea, osebit de acésta, dreptul de a primi, conform cu legile şi regulamentele ţĕreĭ lor, în cancelariile saŭ biurourile lor, tóte actele convenţionale făcute între cetăţenĭ aĭ ţĕreĭ lor şi cetăţeniĭ saŭ alţĭ locuitorĭ aĭ ţĕreĭ unde eĭ residă, şi chiar tóte actele acestor din urmă, cu condiţiune însă ca aceste acte să aibă raport la nisce bunurĭ situate saŭ la afacerĭ ce sunt a se tracta pe teritoriul naţiuneĭ de care va ţine consulul saŭ agentul înaintea căruia se vor fi făcut.

Expediţiunile diselor acte şi documentele oficiale de orĭ-ce fel, fie în original, fie în copie saŭ în traducţiune, legalisate cum se cuvine de către consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ, şi investite cu pecetea lor oficială, vor fi credute în justiţie la tóte tribunalele din România şi Belgia.

Art. 11. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ respectivĭ vor fi însărcinaţĭ esclusiv cu menţinerea ordineĭ interióre pe bordul navelor de comerciŭ ale naţiuneĭ lor, şi vor hotărî singurĭ asupra tutulor diferendelor ce se vor fi rădicat pe mare saŭ se vor rădica în porturĭ între căpitaniĭ, oficiăriĭ şi ómeniĭ de echipagiŭ, cu orĭ-ce titlu ar fi, şi în special pentru regularea salariilor şi executarea angagiamentelor consimţite reciproc. Autorităţile locale nu vor putea să intervină de cât atuncĭ când desordinile ivite ar fi de natură a turbura liniscea şi ordinea publică pe uscat saŭ în port, saŭ când o persónă a ţĕreĭ saŭ nefăcĕnd parte din echipagiŭ s'ar găsi amestecată.

In tóte cele-alte casurĭ autorităţile maĭ sus citate se vor mărgini a da tot sprijinul consulilor şi vice-consulilor saŭ agenţilor consularĭ, dacă vor fi chemate de eĭ, pentru a face să se aresteze şi să se ducă la închisóre orĭ-ce individ înscris în rolul echipagiuluĭ, orĭ de câte orĭ, pentru un motiv óre-care, numiţiĭ agenţĭ vor crede de cuviinţă.

Art. 12. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ vor putea face să se aresteze oficiăriĭ, mateloţiĭ şi tóte cele-alte persóne ce fac parte, cu orĭ-ce titlu ar fi, din echipagiurile bastimentelor de resbel saŭ de comerciŭ ale naţiuneĭ lor, şi carĭ ar fi preveniţĭ saŭ acusaţĭ de a fi desertat de pe disele bastimente, spre a'ĭ retrămite pe bord saŭ a'ĭ transporta în ţéra lor. Pentru acest scop eĭ se vor adresa în scris către autorităţile locale competinte ale ţĕrilor respective şi le vor cere în scris pe aceştĭ desertorĭ, justificând, prin producerea registrelor bastimentuluĭ saŭ a roluluĭ echipagiuluĭ, saŭ prin alte documente oficiale, că ómeniĭ pe carĭ 'ĭ reclamă fac parte din disul echipagiŭ.

Asupra acesteĭ singure cererĭ, ast-fel justificată, remiterea desertorilor nu li se va putea refusa, afară numaĭ dacă se va proba cum se cuvine, că eĭ eraŭ cetăţenĭ aĭ ţĕreĭ unde se cere estradiţiunea, în momentul înscriereĭ lor în rol. Li se va da tot ajutorul şi tótă protecţiunea pentru căutarea, prinderea şi arestarea acestor desertorĭ carĭ vor fi chiar deţinuţĭ şi păziţĭ în închisorile ţĕreĭ, după cererea şi cu spesele consulilor, până când aceştĭ agenţĭ vor fi găsit o ocasiune de a 'ĭ porni. Dacă însă acéstă ocasiune nu s'ar presenta într'un termen de douĕ lunĭ, cu începere din diua arestăreĭ, desertoriĭ vor fi puşĭ în libertate şi nu vor maĭ putea să fie arestaţĭ pentru aceiaşĭ causă.

Când desertorul va fi comis vre-un delict, şi când tribunalul, care este în drept a se pronuncia asupră'ĭ, reclamă şi exercită acest drept, remiterea se va amâna până când judecata tribunaluluĭ se va fi pronunţat şi executat.

Art. 13. Când nu vor esista stipulaţiunĭ contrariĭ între armatoriĭ, încărcătoriĭ şi asigurătoriĭ, tóte avariile încercate pe mare de către navele celor douĕ ţĕrĭ, fie că ar trage de bună voe în port, fie că s'ar găsi în oprire (relâche) forţată, se vor regula de consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ aĭ ţĕrilor respective.

Dacă însă locuitorĭ de aĭ ţĕreĭ saŭ cetăţenĭ aĭ uneĭ a treia naţiunĭ s'ar găsi interesaţĭ în citatele avariĭ şi părţile n'ar putea să se înţelégă de bună voe, recursul la autoritatea locală competinte se va face de drept.

Tóte operaţiunile relative la scăparea navelor române naufragiate la ţĕrmurile Belgieĭ şi ale navelor belgiane naufragiate la ţĕrmurile Românieĭ se vor dirige de consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ celor douĕ ţĕrĭ respective şi, până la sosirea lor, de către agenţiĭ consularĭ respectivĭ, acolo unde va esista o agenţie; în locurile şi porturile unde nu ar exista agenţie, autorităţile locale vor avea să ia, până la sosirea consuluĭ în al căruĭ arondisment s'ar fi întêmplat naufragiul, şi care va trebui să fie prevenit imediat, tóte mĕsurile necesare pentru protegiarea individilor şi pentru conservarea efectelor naufragiate.

Autorităţile locale, de alt-minterĭ, nu vor avea să intervină de cât pentru a manţine

ordinea, a garanta interesele scăpătorilor, dacă sunt străinĭ echipagiurilor naufragiate, şi a asigura executarea disposiţiunilor ce sunt a se observa pentru intrarea şi eşirea mărfurilor scăpate.

Este bine înţeles că aceste mărfurĭ nu vor fi supuse la nicĭ un drept de vamă, afară numaĭ dacă vor fi destinate a fi date consumaţiuneĭ în ţéra unde s'a întêmplat naufragiul.

Intervenţiunea autorităţilor locale în aceste diferite casurĭ nu va căşuna nicĭ un fel de spese, afară de acelea la carĭ vor da loc operaţiunile de scăpare şi conservare a obiectelor scăpate, precum şi acelea la carĭ ar fi supuse în asemenea cas navele naţionale.

Art. 14. In cas de deces al unuĭ Român în Belgia saŭ al unuĭ Belgian în România, dacă nu se va găsi nicĭ un moscenitor cunoscut saŭ nicĭ un executor testamentar instituit de către defunct, autorităţile locale competente vor informa despre acéstă împregiurare pe consuliĭ saŭ pe agenţiĭ consularĭ aĭ naţiuneĭ de care ţinea defunctul, pentru ca să pótă da cunoscinţă imediat părţilor interesate.

Consuliĭ generalĭ, consuliĭ, vice-consuliĭ saŭ agenţiĭ consularĭ vor avea dreptul de a interpune în persónă saŭ prin delegat orĭ-ce act în locul moscenitorilor saŭ al creditorilor absenţĭ saŭ minorĭ, până când aceştia vor fi representaţĭ cum se cuvine.

Art. 15. Convenţiunea presentă va rĕmânea în vigóre în timp de dece anĭ, cu începere de la schimbarea ratificărilor, carĭ se vor da, conform Constituţiunilor respective ale celor două ţĕrĭ, şi se vor schimba în Bucurescĭ, în timp de treĭ lunĭ de dile.

In cas când nicĭ una din părţĭ nu ar fi notificat cu 12 lunĭ, înainte de expirarea disuluĭ period de dece anĭ, intenţiunea sa de a nu reînoi acéstă convenţiune, ea va continua să rĕmână în vigóre încă un an, şi aşa înainte din an în an până la expirarea unuĭ an, cu începere din dioa când o parte saŭ cea-altă o va fi denunţat.

Drept care plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ semnat-o şi sigilat-o în dublă expediţiune.

Făcută în Bucurescĭ, la 31 Decembre 1880 (12 Ianuarie 1881).

B. Boerescu. (L. S)

J. Jooris. (L. S.)

Lunĭ, 30 Marte (11 Aprilie), la ministerul afacerilor străine, între D. B. Boerescu, ministru secretar de Stat la departamentul afacerilor străine, şi D. Josif Jooris, ministru reşedinte al Belgieĭ, s'aŭ preschimbat ratificările convenţiuneĭ consulare încheiate între România şi Belgia, la 31 Decembre 1880 (12 Ianuarie 1881).

Cu ocasiunea preschimbăreĭ ratificăreĭ acesteĭ convenţiunĭ s'a încheiat protocolul al căruĭ text urméză:

Protocol.

In momentul de a procede la schimbarea ratificărilor convenţiuneĭ consulare încheiate la 31 Decembre 1880 (12 Ianuarie 1881), la Bucurescĭ, sub-semnaţiĭ, plenipotenţiarĭ aĭ Majestăţeĭ Sale Regeluĭ Românieĭ şi aĭ Majestăţeĭ Sale Regeluĭ Belgieĭ, voind, după autorisaţiunea ce aŭ primit, a fixa într'un mod precis sensul art. 3 din disa convenţiune, declară că acest articol trebue să fie interpretat în modul următor: Rĕmâne înţeles că consuliĭ respectivĭ, dacă sunt neguţătorĭ, vor fi pe deplin supuşĭ, în ceea ce privesce arestul preventiv pentru fapte de comerciŭ, legislaţiuneĭ ţĕreĭ în care exercită funcţiunile lor.

Drept care plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ semnat presentul protocol şi aŭ pus pe dênsul sigilile lor.

Făcut în Bucurescĭ, în dublu exemplar, la 30 Marte (11 Aprilie) anul 1881.

B. Boerescu. (L. S.)

J. Jooris. (L. S.)

LEGE şi CONVENŢIUNE

PENTRU PROTECŢIUNEA PROPRIETĂŢII INDUSTRIALE ŞI A MĂRCILOR DE FABRICĂ ÎNTRE ROMÂNIA ŞI BELGIA.

(Decr. Nr. 1322 din 24 Maiŭ 1881), (votate de Adunare şi de Senat).

LEGE

Articol unic. Convenţiunea pentru protecţiunea proprietăţiĭ industriale şi a mărcilor de fabrică, încheiată între România şi Belgia în Bucurescĭ, la 24 Februarie (8 Martie) 1881, este aprobată.

CONVENŢIUNE

(ratificată la 8 Iunie 1881).

M. S. Regală Domnul Românieĭ şi M. S. Regele Belgieĭ, dorind, într'un comun acord, să încheie o convenţiune pentru a asigura protecţiunea proprietăţeĭ industriale şi co-

merciale în schimbul dintre România şi Belgia, aŭ numit de plenipotenţiarĭ aĭ Lor respectivĭ:

M. S. Regală Domnul Românieĭ, pe D. B. Boerescŭ, mare cruce al ordinuluĭ *Stéua României*, mare cruce al ordinuluĭ *Leopold* al Belgieĭ etc., etc., etc., ministru Sĕŭ al afacerilor străine.

M. S. Regele Belgieĭ, pe D. Joseph Jooris, oficiăr al ordinuluĭ *Leopold*, mare cruce al ordinuluĭ *Isabella Catolica* al Spanieĭ, comandor al ordinuluĭ *Notre Dame de la conception de Villa Vicosa de Portugal* şi *Danebrog* al Danemarceĭ, comandor de numĕr al ordinuluĭ *Carol III* al Spanieĭ etc., etc., etc., ministru Sĕŭ reşedinte pe lângă M. S. Regală Domnul Românieĭ.

Carĭ, după ce 'şĭ aŭ comunicat ale lor depline puterĭ, găsite în bună şi cuvenită formă, aŭ convenit asupra articolelor următóre:

Art. I. Cetăţeniĭ belgianĭ în România şi cetăţeniĭ românĭ în Belgia se vor bucura, în ceea ce privesce mărcile de fabrică şi de comerciŭ, de aceiaşĭ protecţiune ca şi naţionaliĭ.

Art. II. Pentru a asigura mărcilor lor protecţiunea consacrată prin articolul precedent, cetăţeniĭ uneia din părţile contractante vor trebui să îndeplinéscă formalităţile prescrise de legea şi regulamentele celeĭ-alte.

Art. III. Convenţiunea presentă va fi executorie în dece dile după publicarea sa şi va rĕmânea în vigóre până la expirarea a douĕ-spre-dece lunĭ ce vor urma după denunţarea făcută de una saŭ de cea-altă din înaltele părţĭ contractante.

Art. IV. Convenţiunea presentă se va ratifica şi ratificaţiunile sale se vor schimba la Bruxelles în timp de treĭ lunĭ saŭ maĭ înainte, dacă va fi cu putinţă.

Drept care, ceĭ duoĭ plenipotenţiarĭ aŭ semnat'o în dublu original şi aŭ pus pe dênsa sigiliile lor respective.

Făcută în Bucurescĭ, la 24 Februarie (8 Martie) 1881.

B. Boerescu. (L. S.) **J. Jooris.** (L. S.)

LEGE şi CONVENŢIUNE

INTRE ROMÂNIA ŞI BELGIA PENTRU ASISTENŢA JUDICIARĂ.

(Decr. Nr. 1883 din 20 Iulie 1881).

LEGE

Articol unic. Convenţiunea pentru asistenţa judiciară încheiată între România şi Belgia, la Bucurescĭ în 4 Marte (20 Februarie) 1881, este aprobată.

CONVENŢIUNE

(ratificată la 13 August 1881).

Alteţa Sa Regală Domnul Românieĭ şi Majestatea Sa Regele Belgilor dorind, într'un comun acord, să încheie o convenţiune pentru a asigura reciproc beneficiul asistenţeĭ judiciare naţionalilor celeĭ-alte părţĭ contractante, aŭ numit pentru acest scop de plenipotenţiarĭ aĭ Lor, însă:

Alteţa Sa Regală Domnul Românieĭ: pe D. B. Boerescu, mare cruce al ordinuluĭ *Stéoa Românieĭ*, mare cruce al ordinuluĭ *Leopold* al Belgieĭ etc., etc., etc., ministru Sĕŭ al afacerilor străine;

Majestatea Sa Regele Belgilor: pe D. Joseph Jooris, oficer al ordinuluĭ *Leopold*, mare cruce al ordinuluĭ *Isabela catolică a Spanieĭ*, comandor al ordinelor *Notre Dame de la conception de Villa Vicosa de Portugal şi Danebrog* al Danemarceĭ, comandor de numĕr al ordinuluĭ *Carol III al Spanieĭ* etc., etc., etc., ministrul Sĕŭ reşedinte pe lângă Alteţa Sa Regală Domnul Românieĭ,

Carĭ, după ce 'şĭ aŭ comunicat ale lor depline puterĭ găsite în bună şi cuvenită formă aŭ convenit asupra articolilor următorĭ:

Art. I. Supuşiĭ înaltelor părţĭ contractante se vor bucura reciproc de beneficiul asistenţeĭ judiciare, ca şi însuşĭ naţionaliĭ, conformându-se cu legea ţĕreĭ în care se va reclama asistenţa.

Art. II. In tóte casurile certificatul de paupertate trebue să fie liberat străinuluĭ care cere asistenţa prin autorităţile reşedinţeĭ sale obicĭnuite. Dacă străinul nu şéde în ţéra unde s'a făcut cererea, certificatul de paupertate va fi aprobat şi legalisat de agentul diplomatic al ţĕreĭ unde certificatul trebue a se produce.

Când străinul şéde în ţéra unde s'a făcut cererea, se vor maĭ putea lua informaţiunĭ şi pe lângă autorităţile Statuluĭ de care ţine.

Art. III. Româniĭ admişĭ în Belgia şi Belgianiĭ admişĭ în România la beneficiul asistenţeĭ judiciare, vor fi dispensaţĭ, de drept, de orĭ ce cauţiune saŭ deposit, care se póte cere, sub orĭ-ce denumire ar fi, străinilor ce pledéză în contra naţionalilor, de către legislaţiunea ţĕreĭ unde acţiunea va fi introdusă.

Art. IV. Convenţiunea presentă s'a în-

cheiat pentru cincĭ anĭ, cu începere din ḑioa schimbărel ratificaţiunilor.

In cas când nicĭ una din înaltele părţĭ contractante nu va fi notificat, cu un an înainte de expirarea acestuĭ termen, intenţiunea sa de a face să înceteze efectele sale, convenţiunea va continua să fie obligatorie încă un an, şi aşa înainte din an în an cu începere din ḑioa când una din părţĭ o va fi denunciat.

Art. V. Convenţiunea presentă se va ratifica şi ratificaţiunile sale se vor schimba la Bruxelles pe cât se va putea de curând.

Drept care plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ semnat'o şi aŭ pus pe dênsa sigiliul lor.

Făcut în Bucurescĭ în dublu exemplar la 4 ale lunĭ Martie (20 Februarie) 1881.

B. Boerescu. (L. S.) **J. Jooris.** (L. S.)

LEGE şi CONVENŢIUNE

DE ESTRADIŢIUNE ÎNTRE ROMÂNIA ŞI BELGIA

(Decr. Nr. 588 din 19 Februarie 1881), (votate de Adunare şi de Senat).

LEGE

Art. unic. Convenţiunea de estradiţiune încheiată între România şi Belgia, la 3(15) August anul 1880, împreună cu protocolul anexat la ea, sunt aprobate.

CONVENŢIUNE

(ratificată la 13 Martie 1881).

M. S. R. Domnul Românieĭ şi M. S. Regele Belgilor dorind, într'un comun acord, să încheiă o convenţiune cu scop de a regula estradiţiunea preveniţilor, acusaţilor şi condamnaţilor, aŭ numit ca plenipotenţiarĭ aĭ Lor respectivĭ :

M. S. R. Domnul Românieĭ pe d. Mitilineu, comandor al ordinuluĭ Sêŭ *Stéoa Românieĭ*, ministrul Sêŭ reşedinte pe lângă M. S. Regele Belgilor, etc. etc.

M. S. Regele Belgilor pe d. Frère Orban, Mare cordon al ordinuluĭ Sêŭ *Leopold*, mare cordon al *Steleĭ Românieĭ*, ministru de Stat, ministrul Sêŭ al afacerilor străine, etc. etc.;

Carĭ, după ce 'şĭ-aŭ comunicat ale lor depline puterĭ, găsite în bună şi cuvenită formă, aŭ convenit asupra următórelor articole :

Art. 1. Guvernele Românieĭ şi Belgieĭ se obligă a'şĭ preda reciproc individiĭ urmăriţĭ, puşĭ în prevenţiune saŭ în acusaţiune, saŭ condamnaţĭ ca autorĭ saŭ complicĭ pentru una din crimele saŭ delictele indicate maĭ jos, la art. 2, şi comise pe teritoriul celeĭ-alte.

Cu tóte acestea, când crima saŭ delictul ce dă loc la estradiţiune se va fi comis afară din teritoriul părţiĭ care cere, se va putea da urmare cereriĭ, când legislaţiunea ţereĭ de la care se cere autorisă urmărirea acelorașĭ infracţiunĭ comise afară din teritoriul sêŭ.

Art. 2. Aceste crime şi delicte sunt :

1. Paricidul, infanticidul, asasinatul, otrăvirea, omorul ;

2. Loviri date saŭ rănirĭ făcute cu voinţă şi cu premeditare, saŭ carĭ vor fi causat o bólă cu aparinţa nevindecabilă, o incapacitate permanentă de a lucra personal, perderea usagiuluĭ absolut al unuĭ organ, o mutilare gravă saŭ mórtea, fără intenţiune de a o da ;

3. Bigamia, răpirea de minorĭ, violul, avortarea ; atentatul la pudóre, comis cu violinţă; atentatul la pudóre, comis fără violinţă, asupra persóneĭ saŭ cu ajutorul persóneĭ unuĭ copil de un sex saŭ de cel-alt, în etate maĭ mică de 14 anĭ ; atentatul la moravurĭ prin escitarea, înlesnirea saŭ favorisarea obicĭnuită, pentru a satisface pasiunile altuia, a desfrênăreĭ saŭ corupţiuneĭ minorilor de un sex saŭ de cel-alt ;

4. Răpirea, tăinuirea, supresiunea, substituţiunea saŭ suposiţiunea unuĭ copil ; expunerea saŭ părăsirea unuĭ copil ;

5. Incendiul ;

6. Distrugerea de construcţiunĭ, maşine cu vapor saŭ aparate telegrafice.

7. Distrugerea de documente saŭ alte chârtiĭ publice ;

8. Asociaţiunea de făcĕtorĭ de rele, furtul, hoţia, estorsiunea ;

9. Ameninţările de a atenta contra persónelor saŭ proprietăţilor, supuse la pedepse criminale ; ofertele saŭ propunerile de a comite o crimă saŭ a participa la dênsa, saŭ acceptarea diselor oferte saŭ propunerĭ ;

10. Atentatul la libertatea individuală şi la inviolabilitatea domiciliuluĭ, comis de particularĭ ;

11. Falsificarea de monetă, coprinḑênd contrafacerea şi alteraţiunea moneteĭ, emisiunea şi punerea în circulaţiune a moneteĭ contrafăcute saŭ alterate, contrafacerea saŭ falsificarea efectelor publice saŭ a biletelor de bancă, a titlurilor publice saŭ private ; emisiunea saŭ punerea în circulaţiune a acestor efecte, bilete saŭ titlurĭ contrafăcute saŭ falsificate ; falşul în scripte saŭ în depeşele telegrafice şi intrebuinţarea acestor depeşĭ, efecte, bilete saŭ titlurĭ contrafăcute,

fabricate saŭ falsificate; contrafacerea saŭ falsificaţiunea sigiliilor, timbrelor, tiparelor de oţel (poinçons) şi mărcilor; întrebuinţarea sigiliilor, timbrelor, tiparelor de oţel (poinçons), cupónelor de transport, timbrelor postale şi mărcilor contrafăcute saŭ falsificate, şi întrebuinţarea prejudiţiabilă a adevĕratelor sigilii, timbre, tiparurĭ de oţel, cupóne de transport, timbre postale şi mărcĭ;

12. Mărturia falşă şi declaraţiunile falşe ale experţilor saŭ interpreţilor, subornaţiunea marturilor, experţilor saŭ interpreţilor;

13. Jurămĕntul falş;

14. Concusiunea, deturnarea făcută de funcţionariĭ publicĭ, corupţiunea funcţionarilor publicĭ;

15. Bancruta fraudulósă şi fraudele comise la falimente;

16. Escrocheriile, abusul de încredere şi amăgirea;

17. Părăsirea de către căpitan, afară de casurile prevĕdute de legile celor două ţĕrĭ, a unuĭ vas saŭ bastiment de comerciŭ saŭ de pescărie;

18. Naufragiarea, perderea, distrugerea de către căpitan saŭ de către oficiăriĭ şi ómeniĭ echipagiuluĭ, deturnarea de către căpitan a unuĭ vas saŭ a unuĭ bastiment de comerciŭ saŭ de pescărie; aruncarea saŭ distrugerea fără trebuinţă a tot saŭ a parte din caric, alimentelor şi efectelor de bord; drumul falş (darea uneĭ falşe direcţiunĭ în călĕtorie), împrumutarea fără necesitate pe corpul, provisiunea saŭ echipamentul vasuluĭ, saŭ punerea sub emanet orĭ vîndarea mărfurilor saŭ victualiilor, saŭ trecerea in compt a unor avariĭ saŭ cheltuielĭ presupuse; vîndarea vasuluĭ fără împuternicire specială, afară de casul de inavigabilitate; descărcarea mărfurilor fără raport prealabil, afară de casul unuĭ pericol iminent; furtul comis pe bord, alteraţiunea alimentelor saŭ mărfurilor, comise pe bord prin amestecarea unor substanţe vătămătóre; atacul saŭ resistenţa cu violinţă şi cu faptul în contra căpitanuluĭ de către maĭ mult de a treia parte a echipagiuluĭ; refusul de a asculta ordinele căpitanuluĭ saŭ oficiăruluĭ de bord pentru scăparea vasuluĭ saŭ a caricului, cu loviturĭ şi rănirĭ; complotul contra siguranţeĭ, a libertăţeĭ saŭ a autorităţeĭ căpitanuluĭ; luarea vasuluĭ de către marinarĭ saŭ pasagerĭ prin fraudă saŭ cu violinţă în contra căpitanuluĭ;

19. Tăinuirea objectelor dobĕndite prin mijlocirea uneia din crimele saŭ delictele prevĕdute de acéstă convenţie.

Estrădarea va putea asemenea să aibă loc şi pentru tentativa acestor crime saŭ delicte, când ea se pedepsesce după legislaţiunea celor două ţĕrĭ contractante.

Art. 3. Când s'ar presenta unele casurĭ ce ar intra în categoria faptelor prevĕdute de articolul precedent, şi în cari estradiţiunea individuluĭ reclamat ar părea contrariă, în ceea-ce privesce consecinţele sale, principiilor de umanitate, admise în legislaţiunea celor două State, fie-care din cele două guverne 'şĭ reservă dreptul de a nu consimţi la acéstă estradiţiune; motivele refusuluĭ se vor aduce la cunoscinţa guvernuluĭ care reclamă.

Art. 4. Individul estrădat nu va putea să fie nicĭ urmărit, nicĭ pedepsit, în ţéra căreia i se va fi acordat estradiţiunea, nicĭ estrădat uneĭ a treia ţĕrĭ pentru o crimă şi un delict óre-care neprevĕdut în acéstă convenţiune şi anterióră estradiţiuneĭ, afară numaĭ dacă nu va fi avut, într'un cas saŭ într'altul, libertatea de a părăsi din noŭ sus disa ţéră în timp de o lună de dile după ce a fost judecat, şi, în cas de condamnare, după ce va fi fost graţiat.

Asemenea nu va putea să fie nicĭ urmărit nicĭ pedepsit pentru o crimă saŭ un delict prevĕdut de convenţiune, anterior estradiţiuneĭ, dar altul de cât acela care a motivat estradiţiunea, fără consimţimĕntul guvernuluĭ care a predat pe estrădat şi care va putea, dacă va găsi de cuviinţă, să céră producerea unuia din documentele menţionate la articolul 10 al acesteĭ convenţiunĭ.

Consimţimĕntul acestuĭ guvern se va cere asemenea pentru a permite estradiţiunea inculpatuluĭ către o a treia ţéră. Totuşĭ, acest consimţimĕnt nu va fi necesar, când inculpatul va fi cerut spontaneŭ să fie judecat saŭ să'şĭ facă pedépsa, saŭ când nu va fi părăsit, în termenul maĭ sus fixat, teritoriul ţĕreĭ căreia a fost predat.

Art. 5. Disposiţiunile acestuĭ tratat nu sunt de loc aplicabile asupra persónelor ce s'aŭ făcut culpabile de vre-o crimă saŭ de vre-un delict politic, saŭ în legătură cu o asemenea crimă saŭ cu un asemenea delict. Persóna care a fost estrădată pentru una din crimele saŭ delictele comune, menţionate la art. 2, nu póte, prin urmare, în nicĭ un cas, să fie urmărită saŭ pedepsită în Statul căruia i s'a acordat estradiţiunea, pentru o crimă saŭ un delict politic comis de dĕnsul înainte de estradiţiune, nicĭ pentru un fapt conex cu o asemenea crimă saŭ cu un asemenea delict politic, afară numaĭ dacă va fi avut libertatea de a părăsi din noŭ ţéra în timp de o lună de dile după ce va fi fost judecat, şi, în cas de condamnare, după ce 'şĭ va fi făcut pedépsa saŭ după ce va fi fost graţiat.

Nu va fi privit ca delict politic nicĭ ca fapt conex cu un asemenea delict, atentatul contra persóneĭ şefuluĭ unuĭ Stat străin saŭ contra aceleia a membrilor familieĭ sale, când acest atentat va constitui faptul, fie de omor, de asasinat saŭ de otrăvire.

Art. 6. Estradițiunea nu va putea avea loc dacă, de la comiterea faptelor imputate, de la urmăririĭ saŭ de la condamnare, se va fi dobândit prescripțiunea acțiuneĭ saŭ a pedepseĭ, conform legilor țěreĭ în care s'a refugiat prevenitul saŭ condamnatul.

Art. 7. In niciĭ-un cas şi pentru niciĭ-un motiv, înaltele părțĭ contractante nu vor putea fi ținute a'şĭ preda pe naționaliĭ lor, afară de urmăririle ce sunt a se exercita în contră-le în țěrile lor, conform cu legile în vigóre.

Art. 8. Dacă individul reclamat se urmăresce orĭ se condamnă în téra unde s'a refugiat, pentru o crimă saŭ un delict comis în aceiaşĭ țéră, estradițiunea sa se va putea amâna până când urmăririle se vor părăsi, saŭ până când individul va fi achitat saŭ absolvit, saŭ până când işĭ va fi făcut pedépsa.

Art. 9. Estradițiunea se va acorda chiar atuncĭ când condamnatul, acusatul saŭ prevenitul, ar fi împedicat prin acest fapt a'şĭ împlini angagiamentele contractate către particularĭ, carĭ vor putea tot-d'auna să facă să valoreze drepturile lor pe lângă autoritățile judiciare competinte.

Art. 10. Cererile de estradițiune se vor adresa pe cale diplomatică.

Estradițiunea se va acorda după producerea, fie a judecățeĭ saŭ a hotărâreĭ de condamnare, fi a ordonanțeĭ Cameręĭ de consiliŭ saŭ a hotărâreĭ Camereĭ de punere sub acusațiune, saŭ a actuluĭ de procedură criminală emanat de la judecătorul competinte, care va decreta formal saŭ va opera de drept trămiterea prevenituluĭ saŭ a acusatuluĭ înaintea jurisdicțiuneĭ represive.

Ea se va acorda de asemenea asupra înfățişăreĭ mandatuluĭ de arestare saŭ a orĭ-căruĭ alt act învestit cu aceiaşĭ putere, liberat de autoritatea străină competintă, cu condițiune ca aceste acte să conțină arătarea precisă a faptuluĭ pentru care aŭ fost liberate.

Actele maĭ sus indicate se vor libera în original saŭ în expedițiune autentică în formele prescrise de legislațiunea guvernuluĭ care reclamă estradițiunea, şi vor fi însoțite de o copie a těxtuluĭ legeĭ aplicabile şi, pre cât va fi cu putință, de semnalementul individuluĭ reclamat, saŭ de orĭ-ce altă indicațiune de natură a constata identitatea, şi, în cas de necesitate, de o traducțiune în limba francesă. Estradițiunea va avea loc după formele şi regulele prescrise de legislațiunea guvernuluĭ de la care se cere.

Art. 11. In cas de urgență, străinul se va aresta provisoriŭ pentru unul din faptele enumărate în art. 2, după avisul dat pe cale diplomatică ministeruluĭ afacerilor străine, şi indicând existența unuia din documentele menționate la art. 10.

Arestarea va fi facultativă, când cererea va fi parvenit direct uneĭ autorităţĭ judiciare saŭ administrative a unuia din cele două State; însă acéstă autoritate va trebui să procedeze fără întârdiere la tóte interogatoriile şi investigațiunile, de natură a verifica identitatea saŭ dovedile faptuluĭ încriminat, şi, când se va presenta vre o dificultate, să dea compt ministruluĭ afacerilor străine de motivele carĭ 'l ar fi obligat a amâna arestarea reclamată.

In tóte casurile, străinul se va pune în libertate dacă, în termen de treĭ sěptěmânĭ după arestarea sa, el nu va primi comunicarea unuia din documentele de carĭ se vorbesce.

Arestarea se va face după formele şi regulile prescrise de legislațiunea guvernuluĭ de la care se cere.

Art. 12. Obiectele furate saŭ găsite în posesiunea individuluĭ a căruĭ estrădare se cere, instrumentele saŭ uneltele de carĭ s'ar fi servit pentru a comite crima saŭ delictul ce 'i se impută, ca şi tóte piesele de convicțiune, se vor preda Statuluĭ reclamant, când autoritatea competinte a Statuluĭ de la care se cere va fi ordonat remiterea lor, chiar în casul când estradițiunea, după ce se va fi acordat, n'ar putea să aibă loc din causa morțeĭ saŭ a fugeĭ prevenituluĭ.

Acéstă remitere va coprinde de asemenea tóte obiectele de aceiaşĭ natură, pe carĭ le va fi ascuns saŭ depus în téra unde se va fi refugiat, şi carĭ s'ar găsi aci maĭ târdiŭ.

Sunt însă reservate drepturile celor de al treilea asupra obiectelor menționate, carĭ trebue să li se înapoieze fără cheltuelĭ, îndată ce procesul criminal saŭ corecțional va fi terminat.

Art. 13. Cheltuielile de arestare, de întreținere şi de transport ale individuluĭ a căruĭ estradițiune se va fi acordat, precum şi acelea de consemnațiune şi de transport al obiectelor carĭ trebuiesc a se restitui saŭ remite, conform articoluluĭ precedent, vor rěmânea în sarcina celor două State, în limitele teritoriilor lor respective.

Cheltuielile de transport şi altele, făcute pe teritoriul Statelor intermediare, vor fi în sarcina Statuluĭ reclamant.

Art. 14. Este stipulat formal că estradițiunea pe cale de transit, pe teritoriile respective ale Statelor contractante, a unuĭ individ, care nu ține de țéra transituluĭ, se va acorda asupra simpleĭ producerĭ în original saŭ în expedițiune autentică, a unuia din actele de procedură menționate, după cas, în art. 10 de maĭ sus; cu condițiune ca faptul ce servă de basă a estradițiuneĭ, să fie coprins în acéstă convențiune şi să nu intre în dispositiunile art. 5 şi 6.

Art. 15. Când, în urmărirea uneĭ afacerĭ penale, nepolitice, unul din cele două guverne

va găsi de trebuinţă să asculte martorĭ domiciliaţĭ în cel-alt Stat, saŭ să facă orĭ-ce alt act de instrucţiune judiciară, se va trămite, pentru acest scop, o comisiune rogatorie, însoţită, în cas de necesitate, de o traducţiune în limba francesă, pe cale diplomatică, şi 'i se va da urmare, observându-se legile ţĕrei în care va trebui să aibă loc ascultarea martorilor saŭ actul de instrucţiune.

Comisiunile rogatoriĭ, emanate de la autoritatea competentă străină, şi carĭ tind a face să se opereze. fie o visită domiciliară, fie confiscarea (saisie) corpuluĭ delictuluĭ saŭ a pieselor de convicţiune, nu se vor putea executa de cât pentru unul din faptele enumerate la art. 2, şi sub reserva esprimată la paragraful din urmă al art. 12.

Guvernele respective renunţă la orĭ-ce reclamaţiune ce ar avea de obiect restituirea cheltuielelor ce resultă din executarea comisiuneĭ rogatoriĭ, în casul chiar când ar fi vorba de o espertisă, cu condiţiune însă ca acéstă espertisă să nu fi provocat maĭ mult de cât o vacaţiune.

Art. 16. In materie penală, nepolitică, când va trebui să se facă notificaţiunea unuĭ act de procedură saŭ a uneĭ judecăţĭ, emanate de la autoritatea uneia din ţĕrile contractante, către un individ ce se află în cea-altă ţĕră, piesa transmisă pe cale diplomatică se va semnifica persóneĭ, după cererea ministeruluĭ public al loculuĭ de reşedinţă, prin mijlocirea unuĭ oficier competinte, şi originalul prin care se constată notificaţiunea, învestit cu visa, se va trămite pe acelaşĭ cale guvernuluĭ care cere, fără nicĭ o restituire de cheltuelĭ.

Art. 17. Dacă, într'o causă penală, nepolitică, este necesară comparițiunea personală a unuĭ martor, guvernul ţĕreĭ unde se află martorul 'l va îngagea să urmeze invitaţiuneĭ ce 'i se va face, şi, în acest cas, 'i se vor acorda cheltuelĭ de drum şi de şedere după tarifele şi regulamentele în vigóre în ţĕra unde va trebui să se asculte. Persónele cu reşedinţa în România saŭ în Belgia, chiămate ca martorĭ înaintea tribunalelor uneia din cele două ţĕrĭ, nu vor putea să fie urmărite nicĭ deţinute pentru fapte saŭ condamnărĭ criminale anteriόre, nicĭ sub pretext de complicitate a faptelor, obiect al procesuluĭ, unde vor figura ca martorĭ.

Când, într'o causă penală, nepolitică, instruită în una din cele două ţĕrĭ, producerea de piese, de convicţiune saŭ de documente judiciare, se va judeca utilă, cererea se va face pe cale diplomatică, şi i se va da urmare—afară numaĭ dacă se vor opune consideraţiunĭ particulare—cu obligaţiune de a înapoia piesele.

Guvernele contractante renunţă la orĭ-ce reclamaţiune de spese ce vor resulta, în limitele teritoriilor lor respective, din trămiterea şi restituirea pieselor de convicţiune şi a documentelor.

Art. 18. Cele două guverne se obligă a'şĭ comunica reciproc, asemenea fără restituire de cheltuelĭ, decisiunile de condamnare pentru crime şi delicte de orĭ-ce fel, ce se vor fi pronunciat de tribunalele unuia din cele două State contra supuşilor celuĭ-alt. Acéstă comunicare se va face prin trămiterea pe cale diplomatică a unuĭ buletin saŭ extract în limba francesă, către guvernul ţĕreĭ de care ţine condamnatul, pentru a fi depus la grefa tribunaluluĭ competinte.

Fie-care din cele două guverne va da, în acéstă privinţă, instrucţiunile necesare autorităţilor respective.

Art. 19. Convenţiunea de faţă s'a încheiat pentru cincĭ anĭ de dile, cu începere din diua schimbăreĭ ratificaţiunilor ; ea va fi executorie în dece dile de la publicarea sa, şi va rĕmânea în vigóre până la espirarea unuĭ an, cu începere din dioa când unul din cele două guverne va fi declarat că voesce să facă să înceteze efectele sale.

Art. 20. Convenţiunea presentă se va ratifica, şi ratificările se vor schimba la Bruxelles până în şése lunĭ, saŭ maĭ curênd, dacă se va putea.

Drept care, ceĭ douĭ plenipotenţiarĭ aŭ semnat'o în dublu original şi aŭ pus pe dânsa sigiliile lor respective.

Făcută la Bruxelles, la 15 August 1880.

M. Mitilineu. *Frère-Orban.*
(L. S.) (L. S.)

PROTOCOL

In momentul de a procede la semnătură, sub-semnaţiĭ aŭ convenit asupra celor următóre :

Art. 3 n'are altă întindere de cât a face ca estradiţiunea, pentru crimele carĭ atrag după sine pedépsa cu mórte, să depindă de asigurarea prealabilă dată pe cale diplomatică că, în cas de condamnare, acéstă pedépsă nu se va executa.

Presentul protocol va avea acelaşĭ putere şi acelaşĭ durată ca şi convenţiunea de estradiţiune din care face parte integrantă.

Făcută la Bruxelles, la 15 August 1880.

M. Mitilineu. *Frère-Orban*
(L. S.) (L. S.)

PROTOCOL[1]

LA CONVENŢIUNEA CONSULARĂ ŞI DE STABILIRE ÎNTRE ROMÂNIA ŞI ITALIA

In momentul de a procede la schimbarea ratificărilor convenţiuneĭ de stabilire şi consulară încheiată la 5 (17) August 1880, în Bucurescĭ, sub-semnaţiĭ, plenipotenţiarĭ al M. S. R. Domnuluĭ Românieĭ, şi al M. S. Regeluĭ Italieĭ, voind, după autorisaţiunea ce aŭ primit, a fixa, într'un mod precis, sensul paragrafuluĭ 3 al art. 15 din dîsa convenţiune, declar că acest paragraf trebue să fie interpretat în modul următor: Remâne înţeles că consuliĭ respectivĭ, daca sunt neguţătorĭ, vor fi pe deplin supuşĭ, în ceea ce privesce arestul preventiv, pentru fapte de comerciŭ, legislaţiuneĭ ţereĭ în care exercită funcţiunile lor.

Drept care, plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ semnat presentul protocol, şi aŭ pus pe dânsul sigiliile lor.

Făcut în Bucurescĭ, in îndoit original, la 1 (13) Martie 1881.

B. Boerescu. (L. S.)

G. Tornielli. (L. S.)

LEGE şi CONVENŢIUNE

ÎNTRE ROMÂNIA ŞI ITALIA PENTRU ESTRADIŢIA CRIMINALILOR

(Decr. Nr. 391 din 19 Febr. 1881.) (votate de Adunare şi de Senat).

LEGE

Articol unic. Convenţiunea de estradiţiune a criminalilor, încheiată între România şi Italia, la 5 (17) August 1880, este aprobată.

CONVENŢIUNE

(ratificată la $^1/_{13}$ Martie 1881)

M. S. R. Domnul Românieĭ şi M. S. Regele Italieĭ, dorind, într'un comun acord, să închee o convenţiune cu scop de a regula estradiţiunea făcĕtorilor de rele, aŭ numit de plenipotenţiarĭ aĭ Lor, însă:

M. S. R. Domnul Românieĭ, pe D. Basile Boerescu, mare cruce al ordinuluĭ Sĕŭ *Stéoa României*, mare cruce decorat cu marele cordon al ordinuluĭ *Coróna Italieĭ*, mare cordon al ordinuluĭ *Corónei de Fer* a Austrieĭ, etc., etc., ministru Sĕŭ secretar de Stat la departamentul afacerilor străine;

M. S. Regele Italieĭ, pe onor. D. Iosef, comite Tornielli-Brusati de Vergano, senator al Regatuluĭ, comandor al ordinuluĭ *Sânţiĭ Mauriciŭ şi Lazar*, mare cruce decorat cu marele cordon al ordinuluĭ *Coróna Italieĭ* etc., etc., trămisul Sĕŭ extra-ordinar şi ministru plenipotenţiar pe lângă M. S. R. Domnul Românieĭ; carĭ, după ce 'şĭ aŭ comunicat ale lor depline puterĭ, găsite în bună şi cuvenită formă, aŭ convenit asupra următórelor articole:

Art. 1. Guvernele Românieĭ şi Italieĭ se obligă a'şĭ preda reciproc individiĭ urmărițĭ puşĭ în preventiune saŭ în acusaţiune, saŭ condamnaţĭ ca autorĭ saŭ complicĭ pentru una din crimele saŭ delictele indicate maĭ jos la art. 2, comise pe teritoriul unuia din cele douĕ State contractante, şi carĭ se vor fi refugiat pe teritoriul celuĭ-alt.

Cu tóte acestea, când crima saŭ delictul, care dă loc la estradiţiune, se va fi comis afară din teritoriul părţeĭ care cere, se va putea da urmare cerereĭ, când legislaţiunea ţĕreĭ, căreia se cere estradiţiunea, autorisă urmărirea aceloraşĭ infracţiunĭ comise afară din teritoriul sĕŭ.

Art. 2. Aceste crime şi delicte sunt:

1. Paricidul, infanticidul, asasinatul, otrăvirea, omorul.

2. Lovirĭ date saŭ rănirĭ făcute cu voinţă şi cu premeditaţiune, saŭ carĭ vor fi causat o bólă cu aparinţă nevindecabilă, o incapacitate permanentă de a lucra personal, perderea absolută a usagiuluĭ unuĭ organ, o mutilaţiune gravă, saŭ mórtea fără intenţiunea de a o da.

3. Bigamia, răpirea de minorĭ, violul, avortarea, atentatul la pudóre comis cu violinţă; atentatul la pudóre comis fără violinţă asupra persóneĭ saŭ cu ajutorul persóneĭ unuĭ copil de un sex saŭ de cel-alt, în etate maĭ mică de 14 anĭ; atentatul la moravurĭ, prin escitarea, înlesnirea saŭ favorisarea obicĭnuită, pentru a satisface pasiunile altuia; a desfrânăreĭ saŭ a corupţiuneĭ minorilor de un sex saŭ de cel-alt;

4. Răpirea, tăinuirea, supresiunea, substituirea saŭ suposiţiunea unuĭ copil, espunerea saŭ părăsirea unuĭ copil;

5. Incendiul;

(1) Acest protocol se trece, detaşat de Convenţiune din causa apariţieĭ sale târḑie în Monitorul official, ceea ce a ocasionat scăparea din vedere de a se fi trecut la locul sĕŭ — care este la pagina 633 colóna 2-a, sub *Declaraţiune*. — Se va nota dar acolo spre a nu se face confusiune.

6. Distrugerea de clădirĭ, machine cu vapor saŭ aparate telegrafice;

7. Distrugerea de documente saŭ alte chârtiĭ publice;

8. Asociațiunea de făcĕtorĭ de rele; furturile;

9. Amenințările de a atenta contra persónelor saŭ proprietăților, carĭ se pedepsesc în România cu munca silnică saŭ cu reclusiunea numaĭ, iar în Italia cu pedépsa de mórte, munca silnică saŭ cu reclusiunea;

10. Atentatul la libertatea individuală și la inviolabilitatea domiciliuluĭ, comis de particularĭ;

11. Falsificarea de monetă, coprindĕnd contra-facerea și alterațiunea moneteĭ, emisiunea și punerea în circulațiune a moneteĭ contra-făcute saŭ alterate, contra-facerea saŭ falsificarea efectelor publice saŭ a biletelor de bancă, a titlurilor publice saŭ private; emisiunea saŭ punerea în circulațiune a acestor efecte, bilete saŭ titlurĭ contra-făcute saŭ falsificate; falsurile în scripte saŭ în depeșile telegrafice, și întrebuințarea acestor depeșĭ, efecte, bilete saŭ titlurĭ contra-făcute, fabricate saŭ falsificate; contra-facerea saŭ falsificarea sigiliilor, timbrelor, tiparelor de oțel (poinçons) saŭ mărcilor, cu escepțiunea celor particulare saŭ ale negutătorilor; întrebuințarea sigiliilor, timbrelor, tiparelor de oțel (poinçons) și mărcilor contra-făcute saŭ falsificate, și întrebuințarea prejudițiabilă a adevĕratelor sigiliĭ, timbre, tipare de oțel și mărcĭ;

12. Mărturia falsă și declarațiunea falsă a experților saŭ interpreților, subornațiunea martorilor, esperților saŭ interpreților;

13. Jurămĕntul falș;

14. Concusiunea, deturnarea comisă de funcționarĭ publicĭ; corupțiunea funcționarilor publicĭ;

15. Bancruta frauduló́să, și fraudele comise în falimente;

16. Escrocheria, abusul de încredere și amăgirea;

17. Părăsirea de către căpitan, afară de casurile prevĕdute de codul maritim al celor două țĕrĭ contractante, a unuĭ vas saŭ bastiment de comerciŭ saŭ de pescărie;

18. Naufragiarea, perderea, distrugerea de către căpitan saŭ de către oficiărĭ saŭ de către ómeniĭ echipagiuluĭ, deturnarea de către căpitan a unuĭ vas saŭ bastiment de comerciŭ saŭ de pescărie, aruncarea saŭ distrugerea fără necesitate a tot saŭ a parte din caric, din alimente și din efectele de bord, drumul falș, (darea uneĭ false direcțiunĭ în călĕtorie), împrumutul fără necesitate pe corpul, provisiunea saŭ echipamentul vasuluĭ, saŭ punerea emanet orĭ vîndarea mărfurilor saŭ victualiilor, saŭ trecerea în compturĭ a unor avariĭ saŭ cheltuelĭ fictive; vîndarea vasuluĭ fără împuternicire specială, afară de casul de inavigabilitate, descărcarea mărfurilor fără raport prealabil, afară de casul unuĭ pericol iminent; furtul comis pe bord; alterațiunea alimentelor saŭ a mărfurilor comisă pe bord prin amestecarea de substanțe vătămătóre; actul saŭ resistența cu violență și cu faptul în contra căpitanuluĭ, făcut de maĭ mult de a treia parte din echipagiŭ; refusul de a asculta ordinele căpitanuluĭ saŭ ale oficiărilor din bord pentru scăparea vasuluĭ saŭ a cariculuĭ, cu loviturĭ și rănirĭ; complotul în contra siguranțeĭ, a libertățeĭ saŭ a autorităţeĭ căpitanuluĭ; luarea vasuluĭ de către marinarĭ saŭ pasagerĭ, prin fraudă saŭ violență contra căpitanuluĭ;

19. Tăinuirea obiectelor obținute prin una din crimele saŭ delictele prevĕdute prin acéstă convențiune.

Estradițiunea va putea asemenea să aibă loc și pentru tentativa acestor crime saŭ delicte, când ea se pedepsesce de legislațiunea celor două țĕrĭ contractante.

Art. 3. Estradițiunea nu se va acorda niciodată pentru crime saŭ delicte politice. Individul care s'ar preda pentru o altă infracțiune la legile penale, nu se va putea urmări saŭ condamna, în niciun cas, pentru o crimă saŭ un delict politic comis înainte de estradițiune, și nicĭ pentru vre-un fapt conex cu o asemenea crimă saŭ delict. Asemenea nu se va putea urmări saŭ condamna pentru nicĭ una din crimele saŭ delictele anterióre estradițiuneĭ, și carĭ nu sunt prevĕdute în acéstă convențiune, saŭ carĭ nu aŭ format obiectul cerereĭ, afară numaĭ dacă, pedepsit fiind saŭ achitat pentru crima saŭ delictul care a dat loc la estradițiune, el ar fi negligiat a părăsi țéra înainte de termenul de o lună de dile, saŭ ar veni din noŭ acolo.

Art. 4. Estradițiunea nu va putea să aibă loc dacă, în urma faptelor imputate, a urmăriref saŭ a condamnăreĭ, se va fi dobândit prescripțiunea acțiuneĭ saŭ a pedepseĭ, conform legilor țĕreĭ în care s'a refugiat prevenitul saŭ condamnatul.

Art. 5. In nicĭ un cas și pentru nicĭ un motiv înaltele părțĭ contractante nu vor putea fi ținute a'șĭ preda pe naționaliĭ lor afară de urmăririle ce sunt a se face contră-le în țéra lor, conform cu legile în vigóre.

Art. 6. Când individul urmărit saŭ pus în prevențiune, saŭ acusat, saŭ condamnat, nu va fi niciĭ Român nicĭ Italian, saŭ când crima saŭ delictul s'a comis afară din teritoriul părților contractante, de un individ care nu aparține Statuluĭ de la care se cere estradițiunea, guvernul va putea să informeze despre acéstă cerere, în casul întâiŭ, pe guvernul de care ține individul reclamat, în casul

al douilea, pe guvernul pe al căruĭ teritoriŭ s'a comis crima saŭ delictul; şi când unul din aceste guverne va reclama, la rândul sĕŭ, pe acelaşĭ indvid, pentru a'l da în judecata tribunalelor sale, guvernul, către care se va fi adresat cererea de estradiţiune, va putea, după alegerea sa, să'l predea unuia saŭ celuĭ-alt guvern.

Când individul reclamat de una din părţile contractante, va fi reclamat în acelaşĭ timp şi de unul saŭ maĭ multe alte guverne, el se va putea preda guvernuluĭ care cere estradiţiunea pentru crima saŭ delictul cel maĭ grav, iar în cas când tóte crimele saŭ delictele ar fi de aceeaşĭ gravitate, individul în cestiune va putea să fie predat guvernuluĭ a căruĭ cerere va purta o dată maĭ veche.

Art. 7. Când individul reclamat este urmărit saŭ condamnat în ţéra unde s'a refugiat, pentru o crimă saŭ un delict comis chiar în acea ţéră, estradiţiunea sa se va putea amâna până când urmăririle vor fi părăsite, saŭ până când individul va fi achitat saŭ absolvit, saŭ 'şĭ va fi făcut pedépsa.

Art. 8. Estradiţiunea se va acorda chiar atuncĭ când condamnatul, acusatul saŭ prevenitul, ar fi împedicat, prin acest fapt, a'şĭ îndeplini angagiamentele contractate către particularĭ, carĭ vor putea tot d'a-una să facă să valoreze drepturile lor pe lângă autorităţile judiciare competinte.

Art. 9. Cererile de estradiţiune se vor adresa pe calea diplomatică, însă cererile guvernuluĭ român, prin intermediarul legaţiuneĭ M. S. R. Domnuluĭ Românieĭ, la Roma, iar cererile guvernuluĭ italian prin intermediarul legaţiuneĭ Majestăţeĭ Sale Regele Italieĭ, la Bucurescĭ.

Estradiţiunea se va acorda pe basa înfăţişăreĭ, fie a judecăţeĭ saŭ a hotărîreĭ de condamnare, fie a ordonanţeĭ camereĭ de consiliŭ saŭ a hotărîreĭ cameréĭ de punere sub acusaţiune, saŭ a actuluĭ de procedură criminală, emanat de la judecătorul competinte, care va decreta formal saŭ va opera de drept trămiterea prevenituluĭ saŭ a acusatuluĭ înaintea jurisdicţiuneĭ represive.

Ea se va acorda de asemenea asupra înfăţişereĭ mandatuluĭ de arestare saŭ a orĭ-căruĭ alt act învestit cu aceeaşĭ putere, liberat de autoritatea străină competentă, cu condiţiune însă ca aceste acte să conţină arătarea precisă a faptuluĭ pentru care aŭ fost liberate.

Actele maĭ sus indicate se vor libera în original saŭ în copie autentică, în formele prescrise de legislaţiunea guvernuluĭ care reclamă estradiţiunea, şi vor fi însoţite de o copie a textuluĭ legeĭ aplicabile, şi, pe cât va fi cu putinţă, de semnalementul individuluĭ reclamat, saŭ de orĭ-ce altă indicaţiune de natură a constata identitatea sa.

Estradiţiunea străinuluĭ se va face conform cu legislaţiunea fie-căreea din cele două ţĕrĭ, şi, în România, după o instrucţiune sumară, făcută de autoritatea judiciară, pentru a constata identitatea individuluĭ, şi a se încredinţa dacă faptul de care este acusat este prevĕdut de acéstă convenţiune.

Art. 10. In cas de urgenţă, străinul se va aresta provisoriŭ, pentru unul din faptele enumerate la art. 2, după avisul dat, pe cale diplomatică, ministruluĭ afacerilor străine, şi indicând existenţa unuia din documentele menţionate la art. 9.

Arestarea va fi facultativă când cererea va fi parvenit direct uneĭ autorităţĭ judiciare saŭ administrative a unuia din cele douĕ State; însă acéstă autoritate va trebui să procedeze fără întârdiere la orĭ-ce interogatoriĭ şi investigaţiunĭ de natură a verifica indentitatea saŭ dovedile faptuluĭ încriminat, şi când se va presenta verĭ-o dificultate, să dea sémă ministruluĭ afacerilor străine, despre motivele ce o ar fi silit a amâna arestarea reclamată.

In tóte casurile, străinul se va pune în libertate dacă, în termen de o lună de la arestarea sa, el nu va primi comunicarea unuia din documentele de carĭ este vorba.

Arestarea se va face după formele şi după regulele prescrise de legislaţiunea guvernuluĭ de la care se cere.

Art. 11. Objectele furate saŭ găsite în posesiunea individuluĭ a căruĭ estradare se cere, instrumentele saŭ uneltele de carĭ s'ar fi servit pentru a comite crima saŭ delictul ce 'i-se impută, ca şi tóte piesele de convicţiune, se vor libera Statuluĭ reclamant, când autoritatea competinte, a Statuluĭ de la care se cere, va fi ordonat remiterea, chiar în cas când estradiţiunea, după ce a fost acordată, nu s'ar putea face din causa morţeĭ saŭ a dosireĭ prevenituluĭ.

Acéstă remitere va coprinde asemenea tóte objectele de aceeaşĭ natură pe carĭ le va fi ascuns saŭ depus în ţéră unde se va fi refugiat, şi carĭ s'ar găsi acĭ maĭ târdiŭ.

Sunt însă reservate drepturile celor de al treilea, asupra objectelor menţionate, carĭ trebue să li se înapoeze fără cheltuelĭ, îndată ce procesul criminal saŭ corecţional va fi terminat.

Art. 12. Cheltuelĭ de arestare, de întreţinere şi de transport ale individuluĭ a căruĭ estradiţiune se va fi acordat, precum şi aceea de consemnaţiune şi de transport al objectelor, carĭ trebue a se restitui saŭ remite, conform articoluluĭ precedent, vor rĕmânea în sarcina celor douĕ State în limitele teritoriilor lor respective.

Cheltuelile de transport şi altele, făcute pe teritoriul Statelor intermediare, vor fi în sarcina Statuluĭ reclamant.

In cas când transportul pe mare s'ar crede preferabil, individul de estradat se va conduce la portul Statuluĭ de la care se cere, şi care va desemna pe agentul diplomatic saŭ consular acreditat de guvernul reclamant, cu ale căruĭ spese prevenitul va fi îmbarcat.

Art. 13. Este stipulat formal, că estradiţiunea pe cale de transit pe teritoriile respective ale Statelor contractante, a unuĭ individ care nu ţine de ţéra transituluĭ se va acorda după simpla producere, în original saŭ copie autentică, a unuia din actele de procedură menţionate, după cas, în articolul 9 de maĭ sus, cu condiţiune însă ca, faptul, care servă de basă a estradiţiuneĭ, să fie coprins în acéstă convenţiune, şi să nu intre în disposiţiunile art. 3 şi 4.

Art. 14. Când, în urmărirea uneĭ afacerĭ penale, nepolitice, unul din cele două guverne ar găsi de trebuinţă să asculte martorĭ domiciliaţĭ în cel-alt Stat, saŭ să facă orĭ-ce alt act de instrucţiune judiciară, se va trămite pentru acest scop o comisiune rogatorie, pe calea diplomatică, şi 'i se va da urmare, conform legilor ţěreĭ, în care va trebui să se urmeze ascultarea martorilor saŭ actul de instrucţiune.

Comisiunile rogatoriĭ emanate de la autoritatea competinte străină, şi carĭ ar avea de scop a face să se opereze, fie o perchisiţiune domiciliară, fie confiscarea (saisie) corpuluĭ delictuluĭ saŭ a pieselor de convicţiune, nu se vor putea executa de cât pentru unul din faptele enumerate la art. 2 şi sub reserva esprimată la paragraful din urmă al art. 11.

Guvernele respective renunţă la orĭ-ce reclamaţiune ce ar avea de object restituirea cheltuelelor făcute cu executarea comisiuneĭ rogatoriĭ, chiar în cas când ar fi vorba de o espertisă, cu condiţiune însă că acéstă espertisă să nu fi provocat maĭ mult de cât o vocaţiune.

Art. 15. In materie penală, nepolitică, când notificarea unuĭ act de procedură saŭ a uneĭ judecăţĭ, către un Român saŭ către un Italian, se va părea necesară guvernuluĭ român şi reciproc, piesa transmisă pe cale diplomatică, se va semnifica persóneĭ după cererea ministeruluĭ public al loculuĭ de reşedinţă, prin mijlocirea unuĭ oficier competinte; iar originalul prin care se constată notificaţiunea, învestit cu visa, se va trămite pe aceiaşĭ cale guvernuluĭ care cere, fără niciĭ o restituire de cheltuelĭ.

Art. 16. Dacă, într'o causă penală, nepolitică, va fi necesară comparițiunea personală a unuĭ martor, guvernul ţěreĭ, unde se află martorul, 'l va angagea să urmeze invitaţiuneĭ ce 'i se va face, şi, în acest cas, 'i se vor acorda cheltuelĭ de drum şi de şedere, după tarifele şi regulamentele în vigóre. În ţéra unde va trebui să se asculte Persónele cu reşedinţa în România saŭ în Italia, chemate ca martorĭ înaintea tribunalelor uneia din cele două ţěrĭ, nu vor putea să fie urmărite niciĭ deţinute pentru fapte saŭ condamnărĭ criminale anteriore, niciĭ sub pretext de complicitate în faptele ce formézá objectul procesuluĭ, în care ele figurézá ca martorĭ.

Când, într'o causă penală, nepolitică, instruită în una din cele două ţěrĭ, s'ar găsi de folos producerea de piese de convicţiune saŭ de documente judiciare, cererea se va face pe cale diplomatică, şi dacă nu se vor opune consideraţiunĭ particulare, 'i se va da urmare, cu obligaţiunea de a se înapoia piesele.

Guvernele contractante renunţă la orĭ-ce reclamaţiune de spese, provenite în limitele teritoriilor lor respective, din trămiterea şi restituirea pieselor de convicţiune şi a documentelor.

Art. 17. Cele două guverne se obligă a'şĭ comunica reciproc, iarăşi fără restituire de cheltuelĭ, decisiunile de condamnare pentru crime şi delicte de orĭ-ce fel, carĭ se vor fi pronunciat de tribunalele uneia din cele două State contra supuşilor celuĭ-alt.

Acéstă comunicare se va face prin trămiterea, pe cale diplomatică, a judecăţeĭ pronunciate şi rěmasă definitivă către guvernul ţěreĭ de care ţine condamnatul, pentru a se depune la grefa tribunaluluĭ competinte.

Fie-care din cele două guverne va da, în acéstă privinţă, instrucţiunile necesare autorităţilor respective.

Art. 18. Convenţiunea de faţă nu va fi executorie de cât în 10 dile de la publicarea sa, în formele prescrise de legile celor două ţěrĭ.

Ea s'a încheiat pentru 5 anĭ de dile, cu începere din diua schimbăreĭ ratificaţiunilor.

In cas când niciĭ unul din cele două guverne nu ar fi notificat, cu 6 lunĭ înainte de finele disuluĭ period, intenţiunea sa de a face să înceteze efectele eĭ, ea va rěmânea obligatorie încă pentru un an, şi aşa înainte, din an în an.

Art. 19. Convenţiunea de faţă se va ratifica, şi ratificaţiunile se vor schimba în Bucurescĭ, cât se va putea maĭ curênd.

Drept care, ceĭ doĭ plenipotenţiarĭ respectivĭ 'şĭ-aŭ pus semnăturile şi sigiliile lor.

Făcută în dublu original, la Bucurescĭ, în 5 (17) August, 1880.

(Semnat). *B. Boerescu.*

(Semnat), *G. Tornielli.*

(L. S.) (L. S.)

LEGE şi CONVENŢIUNE

DE ESTRADIŢIUNE INTRE ROMÂNIA ŞI ŢERILE-DE-JOS.

(Decretu Nr. 689 din 4 Martie 1883).

LEGE

Articol unic. Convenţiunea de estradiţiune încheiată la 13 Septembre 1881, între România şi Ţĕrile-de-Jos, este aprobată.

CONVENŢIUNE

(ratificată la 6 (18) Maiŭ 1883).

M. S. Regele Românieĭ şi M. S. Regele Ţĕrilor-de-Jos hotărând, într'un comun acord, să încheie o convenţiune pentru estrădarea făcĕtorilor de rele, aŭ numit în acest scop ca plenipotenţiarĭ aĭ Lor respectivĭ:

M. S. Regele Românieĭ pe domnul Michail Mitilineu, comandor al ordinuluĭ Sĕŭ *Stéoa Românieĭ*, etc., ministrul Sĕŭ resident pe lângă curtea Ţĕrilor-de-Jos;

M. S. Regele Ţĕrilor-de-Jos pe baronul Constant Théodore de Lynden de Sandenburg, mare cruce al ordinelor *Leul Neelandez* şi *Corôna de Stejar de Luxemburg*, cavaler de ântêia clasă al ordinuluĭ *Leul de aur al Caseĭ de Nassau*, mare cruce al ordinuluĭ *Stéoa Românieĭ*, etc., şambelanul şi ministrul Sĕŭ al afacerilor streine;

Pe domnul Antoine Ewoud Jean Modderman, comandor al ordinuluĭ *Leul Neerlandez*, etc., ministru Sĕŭ de justiţie;

Carĭ, după ce 'şĭ aŭ comunicat deplinele lor puterĭ, găsite în bună şi cuvenită formă, s'aŭ învoit asupra articolilor următorĭ:

Art. I. Guvernul Românieĭ şi guvernul Ţĕrilor-de-Jos se îndatoresc a 'şĭ preda reciproc, conform regulelor determinate prin articoliĭ următorĭ, afară de naţionaliĭ lor, pe individiĭ condamnaţĭ, acusaţĭ saŭ preveniţĭ pentru verĭ-una din crimele saŭ delictele enumerate maĭ jos, comise afară din teritoriul părţeĭ de la care se cere estrădarea:

1. Atentat contra vieţeĭ Suveranuluĭ saŭ a membrilor familieĭ sale;

2. Omor, asasinat, paricid, infanticid, otrăvire;

3. Ameninţărĭ de atentat contra persónelor, ce se pedepsesc ca şi crimele;

4. Avortare;

5. Rănirĭ saŭ lovirĭ cu voinţă, orĭ comise cu premeditare, dând nascere uneĭ maladiĭ saŭ incapacităţĭ de lucru personal în timp de maĭ mult de 20 dile.

6. Violare saŭ orĭ-ce alt atentat la pudóre comis prin violenţă;

7. Atentat la moravurĭ, escitând, favorisând saŭ înlesnind de ordinar desfrînarea saŭ corupţiunea tinerimeĭ de unul saŭ de cel-alt sex în vêrsta maĭ mică de 21 anĭ;

8. Bigamie,

9. Răpire, tăinuire, supresiune, substituţiune saŭ suposiţiune a unuĭ copiĭ;

10. Răpire de minorĭ;

11. Contrafacere, falsificare, alteraţiune saŭ rôdere (tocire) a moneteĭ, saŭ participaţiune voluntară la emisiunea moneteĭ contra-făcute, falsificate, alterate saŭ rôse;

12. Fals comis în privinţa peceţiĭor Statuluĭ, biletelor de bancă, efectelor publice şi a tiparelor de oţel (poinçons), timbrelor şi a mărcilor de chârtie-monetă şi a timbrelor postale;

13. Fals în scriptele publice saŭ autentice, de comerciŭ saŭ de bancă, saŭ de scriptele private, afară de falsurile comise în paspôrte, foile de drum şi certificate;

14. Mărturie mincinósă, subornaţiune de marturĭ, jurămênt fals;

15. Corupţiune de funcţionarĭ publicĭ, concusiune, sustragere saŭ deturnare comisă de perceptorĭ saŭ depositarĭ publicĭ;

16. Incendiare voluntară;

17. Distrugere saŭ dărâmare cu voinţă, prin orĭ-ce mijloc ar fi, în tot saŭ în parte a edificiilor, podurilor, (zăgazurilor) saŭ şoselelor, saŭ a altor construcţiunĭ aparţinênd altuia;

18. Jefuire, stricăciune adusă productelor, mărfurilor, efectelor, proprietăţilor mobiliare, comisă de o grupă saŭ bandă şi cu forţă făţişă;

19. Perdere, naufragiare, distrugere saŭ stricăciune ilegală şi voluntară a corăbiilor saŭ altor vase (*baraterie*);

20. Rescólă şi rebeliune a pasagerilor pe bordul uneĭ corăbiĭ contra căpitanuluĭ şi a ômenilor din echipagiŭ contra superiorilor lor;

21. Faptul de a fi pus în pericol cu voinţă un convoiŭ pe o cale ferată;

22. Furt;

23. Escrocherie;

24. Abus de semnătură pusă în alb;

25. Deturnare saŭ risipă în prejudiţiul proprietaruluĭ, posesoruluĭ saŭ detentoruluĭ bunurilor saŭ valorilor, carĭ nu s'aŭ încredinţat de cât cu titlul de deposit saŭ pentru o lucrare salariată (abus de încredere);

26. Bancrută fraudulósă.

Sunt coprinse în calificaţiunile precedente

tentativa şi complicitatea, când ele sunt pedepsite de legislaţiunea ţĕreĭ căreea se cere estrădarea.

Art. II. Estrădarea nu va avea loc :

1. In casul uneĭ crime saŭ unuĭ delict comis în o a treia ţéră, când cererea de estrădare va fi făcută de guvernul acesteĭ ţĕrĭ ;

2. Când cererea va fi motivată de aceiaşĭ crimă saŭ delict pentru care individul reclamat a fost judecat în ţéra căreia se cere şi pentru care a fost condamnat, absolvit saŭ achitat ;

3. Dacă prescripţiunea acţiuneĭ saŭ a pedepseĭ este dobândită după legile ţĕreĭ căreia se cere estrădarea înainte de arestarea individuluĭ reclamat saŭ dacă arestarea nu s'a sĕvĕrşit încă înainte de a fi citat dinaintea tribunaluluĭ spre a fi ascultat.

Art. III. Estrădarea nu va avea loc pe cât timp individul reclamat este urmărit pentru aceiaşĭ crimă saŭ delict în ţéra căreia se cere estrădarea.

Art. IV. Dacă individul reclamat este urmărit saŭ suferă o pedépsă pentru o altă infracţiune de cât aceea care a dat loc cerereĭ de estrădare, estrădarea sa nu va putea fi acordată de cât după sfîrşirea urmăriréĭ în ţéra de la care se cere estrădarea, şi în cas de condamnare, de cât după ce va fi suferit pedépsa saŭ ce va fi fost graţiat.

Cu tóte acestea, dacă în acest timp urmărirea s'ar putea prescri după legile ţĕreĭ care cere estrădarea, ea va fi acordată afară numaĭ dacă consideraţiunĭ speciale nu s'ar opune, şi numaĭ sub obligaţiunea de a înapoia pe estrădat îndată ce urmărirea se va termina în ḑisa ţéră.

Art. V. Se stipuléză în mod espres că individul estrădat nu póte fi niciĭ urmărit niciĭ pedepsit, în ţéra căreia se acordă estrădarea, pentru o crimă saŭ un delict óre-care neprevĕdut prin convenţiunea de faţă şi anterior estradăreĭ sale şi că nicĭ nu va putea fi estrădat pentru o asemenea crimă saŭ delict unuĭ al treilea Stat fără consimţimêntul aceluia care a acordat estrădarea, afară numaĭ dacă nu ar fi avut libertatea de a părăsi din noŭ ţéra sus disă în timp de o lună după ce a fost judecat şi în cas de condamnare după ce a suferit pedépsa saŭ după ce a fost graţiat.

Art. VI. Dispoziţiunile tratatuluĭ de faţă nu sunt aplicabile nicĭ de cum persónelor carĭ s'aŭ făcut culpabile de vre o crimă saŭ vr'un delict politic. Persóna care a fost estrădată pe temeiul uneia din crimele saŭ delictele comune menţionate la art. I, nu póte prin urmare în nicĭ un cas a fi urmărită saŭ pedepsită în Statul căruia s'a acordat estrădarea, pentru o crimă saŭ delict politic comis de dénsa înaintea estrădăreĭ, nicĭ pentru un fapt conex cu o ast-fel de crimă saŭ delict politic.

Art. VII. Estrădarea se va cere pe calea diplomatică ; ea nu se va acorda de cât când se va produce originalul saŭ o copie autentică, fie a uneĭ sentinţe de comdamnare, fie a uneĭ ordonanţe de punere sub acusaţiune saŭ de trămitere înaintea justiţieĭ represive de legislaţiunea ţĕreĭ care face cererea; şi arătând crima saŭ delictul de care e cestiune precum şi dispositiunea penală care este a 'i se aplica.

Art. VIII. Obiectele găsite în posesiunea individuluĭ reclamat se vor libera Statuluĭ reclamant, dacă autoritatea competinte a Statuluĭ de la care se reclamă a ordonat remiterea lor.

Art. IX. Streinul a căreĭ estrădare se cere pentru unul din faptele menţionate la art. I va putea fi arestat provisoriŭ în fie-care din cele două ţĕrĭ, după formele şi regulele prescrise de legislaţiunile lor respective.

Art. X. In aşteptarea cerereĭ de estrădare pe calea diplomatică, streinul a căruĭ estrădare se póte cere pentru unul din faptele menţionate la art. I póte fi arestat provisoriŭ după formele şi regulele prescrise de legislaţiunea ţĕreĭ căreia se cere estrădarea.

Arestarea provisorie se va putea cere :

In România, de către judecătorul de instrucţiune saŭ orĭ-care alt oficer al justiţieĭ ;

In Ţĕrile-de-Jos, de către orĭ-care judecător de instrucţiune (judecător-comisar), saŭ orĭ-care oficer al justiţieĭ.

Art. XI. Streinul arestat provisoriŭ, în modul arătat de articolul precedent, va fi pus în libertate dacă în termen de două-ḑecĭ dile de la data mandatuluĭ de arestare provisorie cererea de estrădare pe cale diplomatică, însoţită de documentele cerute, nu va fi făcută, afară numaĭ dacă arestarea ar trebui menţinută pentru un alt motiv.

Art. XII. Când în urmărirea uneĭ afacerĭ penale unul din guverne ar socoti necesară ascultarea de martorĭ carĭ s'ar găsi în cel-alt Stat, se va trămite pe calea diplomatică în acest scop o comisiune rogatorie, şi 'i se va da curs observându-se legile ţĕreĭ unde martoriĭ vor fi invitaţĭ să se înfăţişeze.

Cu tóte acestea, în cas de urgenţă, autoritatea judiciară din unul din State va putea adresa direct o comisiune rogatorie autorităţeĭ judiciare din cel-alt Stat.

Orĭ-ce comisiune rogatorie avĕnd de scop de a cere ascultarea de martorĭ, va trebui să fie însoţită de o traducţiune franceză.

Art. XIII. Dacă în o causă penală înfăcişarea personală a unuĭ martor din cea-altă ţéră ar fi necesară saŭ dorită, guvernul sĕŭ il va invita a se conforma invitaţiuneĭ ce 'i s'ar fi făcut şi, în cas de a consimţi, 'i se va

acorda cheltuelĭ de drum şi de şedere, după tarifele şi reglementele în vigóre în ţéra unde ascultarea va avea loc, afară de casul când guvernul care cere (ascultarea martoruluĭ) va socoti că trebuesce alocată o maĭ mare indemnitate martoruluĭ.

Nicĭ un martor, orĭ-care ar fi naţionalitatea sa, care, fiind citat în una din cele două ţĕrĭ, se va înfăţişa de bună voe înaintea judecătorilor celeĭ-alte ţĕrĭ, nu va putea fi urmărit saŭ deţinut acolo pentru fapte saŭ condamnaţiunĭ criminale anteriόre, nicĭ sub cuvînt de complicitate în faptele carĭ fac obiectul procesuluĭ în care el va figura ca martor.

Art. XIV. Când în o causă penală confruntarea vr'unor criminalĭ deţinuţĭ în cel-alt Stat, saŭ chiar comunicarea vre unor piese de convicţiune saŭ vre unor documente carĭ s'ar găsi în mânele autorităţilor din cea-altă ţéră, s'ar crede folositóre saŭ necesară, cererea lor se va face pe calea diplomatică şi acolo 'ĭ se va da urmare afară dacă consideraţiunĭ speciale se opun la acésta şi cu obligaţiunea de a înapoia pe criminalĭ şi piesele.

Art. XV. Trecerea prin teritoriul uneea din părţile contractante a unuĭ individ predat de o a treia putere celeĭ-alte părţĭ, şi neaparţinĕnd ţĕreĭ prin care trece, va fi acordată pe simpla producere, în original saŭ în copie autentică, a unuia din actele de procedură menţionate la art. VII, destul numaĭ ca faptul servind de basă a estradăreĭ să fie coprins în presenta convenţiune şi să nu intre în previsiunile articolelor II şi IV, şi ca transportul să se facă, în ceea-ce privesce escorta, cu concursul funcţionarilor ţĕreĭ care a autorisat trecerea pe teritoriul eĭ.

Cheltuelile de trecere vor fi în sarcina ţĕreĭ reclamante.

Art. XVI. Guvernele respective renunţă de o parte şi d'alta la orĭ-ce reclamaţiune pentru restituire de cheltuelĭ de întreţinere, de transport şi altele, carĭ ar putea resulta, în limitele teritoriilor lor respective, de estrădarea preveniţilor, acusaţilor saŭ condamnaţilor, precum şi la acelea carĭ ar resulta din esecutarea comisiunilor rogatoriĭ, a transportuluĭ şi a înapoiereĭ criminalilor de confruntat, şi din trimiterea şi restituirea pieselor de convicţiune saŭ documentelor.

In casul când transportul pe mare ar fi socotit ca preferabil, individul de estrădat va fi condus la portul pe care 'l va desemna agentul diplomatic saŭ consular al guvernuluĭ reclamant, cu cheltuelile căruia va fi îmbarcat.

Art. XVII. Presenta convenţiune nu va fi esecutorie de cât din a două-decea ḑi după promulgarea sa în formele prescrise de legile celor două ţĕrĭ.

Ea va urma a 'şĭ avea efectele sale în timp de şése lunĭ după ce va fi fost denunţată de unul din cele două guverne.

Ea va fi ratificată şi ratificările se vor preschimba cât de curĕnd se va putea.

Spre credinţă pleniporenţiariĭ respectivĭ aŭ semnat presenta convenţiune şi aŭ investit'o cu sigiliul armelor lor.

Făcută în duplă espediţiune, la Haga, în 13 Septembre 1881.

(L. S.) (Semnaţĭ) : *M. Mitilineu, de Lynden de Sandenburg, A. E. I. Modderman.*

LEGE şi CONVENŢIUNE

ÎNTRE ROMÂNIA ŞI RUSIA ÎN VEDEREA TRECEREĬ ARMATEĬ RUSE PRIN ROMÂNIA.

(votate de corpurile legiuitóre şi prom. cu decr. Nr. 899 şi 900 din 21 Aprile 1877.)

LEGE

Art. unic. Convenţiunile încheiate între România şi Rusia, în vederea trecereĭ armateĭ ruse prin România, sunt aprobate.

CONVENŢIUNE

Lucrând de acord cu cele-alte marĭ Puterĭ, pentru a ameliora condiţiunile de esistenţă ale creştinilor supuşĭ dominaţiuneĭ Sultanuluĭ, guvernul Imperial al Rusieĭ a atras atenţiunea Cabinetelor garante asupra necesităţeĭ de a asigura într'un mod eficace esecutarea reformelor cerute de la Pórtă.

Pentru că escitarea musulmanilor şi slăbiciunea învederată a guvernuluĭ otoman nu lasă a se spera mĕsurĭ seriόse de esecutare din partea autorităţilor turce, o intervenţiune militară din afară póte deveni necesarie. In casul când desvoltarea ulteriόră a afacerilor politice în Orient ar sili pe Rusia a asuma acéstă sarcină şi a dirige armata sa în partea Turcieĭ din Europa, Guvernul Imperial, dorind a respecta inviolabilitatea teritorială a Statuluĭ Român, a convenit de a încheia cu Guvernul Alteţeĭ Sale Domnuluĭ Carol I o convenţiune specială relativă la trecerea trupelor ruse prin România.

Prin urmare, a fost designaţĭ ca plenipotenţiarĭ :

Din partea Majestăţeĭ Sale Imperatoruluĭ

tuturor Rusiilor, Baronul Dimitri Stuart, consiliar de Stat, agent diplomatic şi consul general al Rusieĭ în România, cavaler al ordinuluĭ St. Vladimir clasa III. al St. Aneĭ clasa II, al St. Stanislas clasa II, şi al ordinelor străine: Leul şi sórele clasa II cu placă, Medgidie clasa III. Muntenegru clasa II cu placă şi al Cruceĭ de oficer al Mântuitoruluĭ;

Din partea Alteţeĭ Sale Domnul Românieĭ, D. M. Kogălniceanu, ministrul Sĕŭ al afacerilor străine, Mare Cruce al ordinuluĭ St. Ana clasa I, al Corónei de fer clasa I, al Vulturuluĭ Roşu clasa I, al Medgidie clasa I, etc.,

Carĭ, după ce 'şĭ aŭ preschimbat deplinele lor puterĭ, găsite în bună şi regulată formă, s'aŭ învoit asupra articolelor următóre:

Art. I. Guvernul Alteţeĭ Sale Domnuluĭ Românieĭ Carol I asigură armateĭ ruse, care va fi chemată a merge în Turcia libera trecere prin teritoriul Românieĭ, şi tratamentul reservat armatelor amice.

Tóte cheltuielele carĭ ar putea fi ocasionate de trebuinţele armateĭ ruse, de transportul sĕŭ precum şi pentru satisfacerea tuturor trebuinţelor sale, cad naturalmente în sarcina Guvernuluĭ Imperial.

Art. 2. Pentru ca nicĭ un inconvenient saŭ pericol să nu resulte pentru România din faptul trecereĭ trupelor ruse pe teritoriul sĕŭ, Guvernul Majestăţeĭ Sale Imperatorul tuturor Rusiilor se obligă a menţine şi a face a se respecta drepturile politice ale Statuluĭ Român, ast-fel cum resultă din legile interióre şi tratatele esistânde, precum şi a menţine şi a apĕra integritatea actuală a Românieĭ.

Art. 3. Tóte detaliurile relative la trecerea trupelor ruse, la relaţiunile lor cu autorităţile locale, precum şi tóte învoelile carĭ ar trebui să fie luate pentru acest sfârşit, vor fi consemnate într'o convenţiune specială care va fi încheiată de delegaţiĭ ambelor guverne, şi ratificată în acelaşĭ timp ca şi cea de faţă, şi va intra în lucrare de o-dată.

Art. 4. Guvernul Alteţeĭ Sale Domnuluĭ Românieĭ se obligă a obţine pentru Convenţiunea de faţă precum şi pentru cea menţionată la art. precedent ratificarea cerută de legile române şi a face imediat esecutoriĭ stipulaţiunile coprinse într'ênsa.

Drept aceea, plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ pus pe Convenţiunea de faţă semnăturile lor şi sigiliul armelor lor.

Făcut în Bucurescĭ, la 4 (16) Aprilie, anul graţieĭ una mie opt sute şépte-ḑecĭ şi şépte.

(Semnat) BARON DIMITRI STUART.

Agent diplomatic şi consul general al Rusieĭ în România.

(L. S.)

(Semnat) M. KOGĂLNICEANU.

Ministru afacerilor străine al Românieĭ.

(L. S.)

Pentru esecutarea articoluluĭ III al Convenţiuneĭ, încheiată astă-ḑĭ, sub-semnaţiĭ plenipotenţiarĭ aŭ convenit de a regula prin convenţiunea specială de faţă învoielele relative la trecerea trupelor Imperiale ruse, precum şi raporturile lor cu autorităţile locale.

Art. I. Guvernul român acordă armateĭ ruse usul căilor ferate, comunicaţiunilor fluviale, drumurilor, poştelor şi telegrafelor Românieĭ, şi pune la disposiţiunea sa resursele materiale ale ţĕreĭ, pentru necesităţile de aprovisionament, de furagiurĭ şi de transport după modul şi condiţiunile stipulate în articoliĭ ce urméză.

Art. II. Relaţiunile autorităţilor militare ruse cu autorităţile locale se vor face prin mijlocirea comisarilor specialĭ românĭ numiţĭ spre acest sfârşit. Un comisar general român va fi delegat pe lângă comandantul cap al trupelor ruse pentru tótă durata trecereĭ lor prin România.

Art. III. Comisariĭ românĭ vor fi căpuiţĭ de tóte datele (données) relative la resursele materiale (precum furagiurĭ, aprovisionamente, cărăuşie, paie, încălḑit, etc.) ce póte procura ţĕra în percursul trupelor ruse, atât în lungul liniilor căilor ferate, cât şi pe ţĕrmurile Prutuluĭ şi Dunăreĭ, cu indicaţiunea preţurilor aproximative a acestor objecte la puncturile unde vor trebui a fi predate, a cantităţilor ce ar putea fi date şi a epocelor la carĭ predarea lor ar putea fi cu putinţă.

Art. IV. Autorităţile militare ruse, după ce vor lua cunoscinţă de datele menţionate în articolul precedent şi vor decide cantităţile de producte ce le vor fi necesariĭ şi puncturile unde vor trebui a fi predate, se vor înţelege cu comisariĭ românĭ asupra moduluĭ de predare. Prin urmare aprovisionamentele se vor face pentru comptul armateĭ ruse, saŭ de către autorităţile române cu preţurile convenite, saŭ cu concursul lor, prin sumisionamente, comisiune, cumpărare directă etc.

Art. V. Se va procede tot ast-fel pentru tóte achisiţiunile carĭ ar fi necesariĭ pentru campament, bivuac, transportul trupelor, bagagelor lor, materialuluĭ şi muniţiunilor de resbel, precum şi pentru furniturile spitalelor, ambulanţelor şi farmaciilor. Autorităţile române vor înlesni satisfacerea acestor trebuinţe.

Art. VI. Guvernul român pune la disposiţiunea armateĭ ruse tóte liniile ferate ale ţĕreĭ pentru transportul sĕŭ, acel al materialuluĭ, al bagagelor şi aprovisionamentelor ce o însoţesc, precum şi acelora al cărora transport ar putea fi necesariŭ maĭ târḑiŭ. Pentru aceste transporturĭ, armata imperială va fi pe deplin asimilată armateĭ princiare şi se va bucura de aceleaşĭ drepturĭ şi prerogative ca acéstă din urmă, în tot ce privesce

obligaţiunile companiilor drumurilor de fer în privinţa trupelor şi altor condiţiunĭ şi detaliurĭ stipulate, pentru transporturile militare, prin caeturile de însărcinărĭ ale companiilor, şi legile şi regulamentele în vigore în România. Cât pentru tarifele de transport, guvernul român se obligă a priori pentru o reducţiune de patru-ḑecĭ la sută asupra tarifelor ordinare şi se reservă de a regula detaliurile acesteĭ cestiunĭ prin o înţelegere ulterióră cu companiile.

In ceea ce privesce însă cheltuielile şi plăţile adiţionale, precum înregistrărĭ, manipulaţiunĭ şi altele, se va procede după cum se practică pentru transporturile militare române.

Art. VII. Ministrul lucrărilor publice al Românieĭ va da, asupra cerereĭ şefuluĭ comunicaţiunilor militare ruse, ordinile şi instrucţiunile necesariĭ administraţiunilor căilor ferate române, pentru a asigura cu cel maĭ mare succes şi celeritate posibilă transportul armateĭ Imperiale cu materialul, bagagele, aprovisionamente, etc., după un plan ce va trebui a fi hotărît maĭ d'înainte precum se va stipula maĭ la vale. Trenurile militare vor avea prioritatea asupra tutor celor-alte trenurĭ, esceptându-se trenul postă şi fără prejudiciŭ pentru transporturile trupelor române. La trebuinţă numĕrul trenurilor ordinare de călĕtorĭ va putea fi provisoriŭ redus, şi circulaţiunea trenurilor de mărfurĭ chiar pe deplin oprită, în cas de necesitate.

Art. VIII. Pentru transportul trupelor imperiale şi al materialuluĭ lor pe linia Iaşĭ-Ungheni, care are aceeaşĭ lărgime ca drumurile de fer ruse, o unitate şi continuitate a condiţiunilor technice a mişcăreĭ se vor stabili în urma uneĭ înţelegerĭ între ambele administraţiunĭ, pentru a se evita orĭ-ce întârḑiere saŭ transbordament la frontieră.

Art. IX. Pentru a se obţine unitatea necesarie în serviciul liniilor române spre asigurarea transportuluĭ celuĭ maĭ grabnic şi celuĭ maĭ regulat al armateĭ ruse cu bagagele eĭ, muniţiunĭ, material de resbel şi aprovisionamente de orĭ-ce fel, se va institui, sub direcţiunea ministeruluĭ lucrărilor publice, un consiliŭ central, compus de delegaţiĭ diferitelor companiĭ, carĭ posedă părţĭ din reţéoa română. Un comisar numit de şeful comunicaţiunilor militare a armateĭ imperiale, va fi delegat pe lângă ministerul lucrărilor publice pentru a facilita raporturile cu autorităţile militare ruse.

Mişcarea şi serviciul pe tóte liniile reţeleĭ române se vor face provisoriŭ sub direcţiunea imediată a consiliuluĭ central, ale căruia disposiţiunĭ ministrul lucrărilor publice le va face a concorda cu exigenţele şi trebuinţele ce ĭ vor fi esprimate de şeful comunicaţiunilor militare, în privinţa transporturilor în cestiune.

Art. X. Direcţiunea superióră şi priveghearea transporturilor armateĭ imperiale vor aparţine şefuluĭ comunicaţiunilor militare aĭ acesteĭ armate. Pentru a asigura regularitatea şi continuitatea serviciuluĭ acestor transporturĭ, el va lucra prin mijlocirea comisaruluĭ român, delegat ad-hoc pe lângă dênsuĭ, şi va provoca prin organul sĕŭ tóte mĕsurile necesariĭ pentru acest sfârşit.

Art. XI. Şeful comunicaţiunilor militare va avea facultatea de a cere, prin mijlocirea comisaruluĭ român, delegat pe lângă dênsuĭ saŭ prin propriul sĕŭ delegat pe lângă consiliul central, esecutarea tuturor lucrărilor necesariĭ pentru sporirea şi securitatea mişcăreĭ atât pe liniĭ cât şi în gare, şi materialuĭ rulant, precum plate-forme, rampe, căĭ de garagiŭ, îmbraşamente auxiliare, gare provisoriĭ, apropriaţiunĭ de vagóne de mărfurĭ şi trucurĭ pentru transportul ómenilor, cailor şi materialuluĭ etc. Tóte cheltuelele ocasionate prin aceste lucrărĭ vor fi în sarcina armateĭ ruse; modul esecutăreĭ lor va fi regulat între ministrul lucrărilor publice şi şeful comunicaţiunilor militare al armateĭ ruse.

Art. XII. In cas de urgenţă, şeful comunicaţiunilor militare va avea facultatea, în urma uneĭ înţelegerĭ prealabile cu comisarul român, a înlocui prin mijlócele de carĭ dispune tot ceea ce ar lipsi şi ar ameninţa să împedice mişcarea armateĭ ruse. Va putea face de a se suspenda imediat de către comisarul român şi a cere de la ministrul lucrărilor publice depărtarea împiegaţilor şi agenţilor subalternĭ a cărora rea voinţă ar putea da temerĭ de primejdiĭ.

Art. XIII. Dacă trebuinţele de comunicaţiune ale armateĭ ruse ar face necesare construirea pe teritoriul român a unuĭ noŭ tronşon (tronchon) saŭ îmbranşament de cale ferată, lucrările vor fi esecutate prin îngrijirea autorităţilor militare ruse, cu cheltuiala guvernuluĭ imperial. Guvernul român va înlesni aceste lucrărĭ şi se va însărcina cu îngrijirile necesariĭ pentru a asigura armateĭ ruse dreptul de a se bucura timpurariŭ de terenurile indispensabile pentru instalarea acestor tronşóne saŭ ambranşamente pe basele adoptate în România pentru lucrările de utilitate publică. Când aceste liniĭ vor deveni inutile, materialurile mobile întrebuinţate la construirea lor vor fi la disposiţiunea guvernuluĭ rus, iar lucrările esecutate vor deveni proprietatea guvernuluĭ român fără nicĭ o remuneraţiune.

Art. XIV. Esploatarea reţeleĭ române se va face de către companiile şi administraţiunile esistinde, sub direcţiunea consiliuluĭ menţionat la articolul IX al Convenţiuneĭ de-

faţă. Companiile vor fi indemnisate pentru tóte transporturile efectuate după tariful care se va stabili conform articolului VI. Aceste companiĭ vor fi asemenea despăgubite pentru tóte stricăciunile carĭ ar putea fi comise în materialul lor prin greşala trupelor ruse.

Art. XV. Planul transportuluĭ trupelor, livretele de mersul trenurilor militare, formele şi detaliurile rechisiţiunilor de transport, documentele de comptabilitate şi de control, termenele şi modul plăţeĭ, precum şi raporturile de stabilit în timpul transportuluĭ, între trupele ruse şi agenţiĭ localĭ aĭ căilor ferate române, vor fi regulate imediat după încheierea Convenţiuneĭ de faţă de către comisarĭ ad-hoc. Companiile şi administraţiunile căilor ferate vor fi datóre de a le procura tóte documentele şi materialurile necesariĭ pentru compunerea acestuĭ plan, a livretelor de mers şi detaliurilor de serviciŭ şi de a le da cel maĭ mare concurs. Tóte cestiunile de detaliŭ, regulate de către aceştĭ comisarĭ şi consemnate într'o instrucţiune specială care va fi aprobată de şeful comunicaţiunilor militare al armateĭ imperiale şi de comisarul român, delegat pe lângă dênsul, vor fi obligatoriĭ atât pentru trupele ruse cât şi pentru împiegaţiĭ căilor ferate.

Art. XVI. In timpul pasagiuluĭ armateĭ imperiale, tóte crimele şi delictele carĭ ar fi comise de împiegaţiĭ căilor ferate cu intenţiunea de a împedica saŭ de a opri transportul trupelor saŭ de a pune în pericol securitatea trenurilor militare, vor fi pedepsite după legile române esistânde şi cu aceiaşĭ rigóre ca cum ar fi dirigiate contra armateĭ română.

Art. XVII. Guvernul român acordă armateĭ ruse usul postelor şi telegrafelor Statuluĭ şi companiilor căilor ferate cu acelaşĭ titlu cu care se bucură autorităţile române ale căror cheltuielĭ nu sunt trecute în budgetul Statuluĭ. Prin urmare depeşele oficiale ruse vor avea prioritatea asupra corespondenţeĭ private. Pentru a nu împiedica serviciul ordinar al telegrafelor, armata rusă va avea facultatea, orĭ-unde trebuinţa se va simţi, de a lega cu cheltuiala sa de stâlpiĭ telegrafieĭ aĭ Statuluĭ şi aĭ companiilor un fir telegrafic al eĭ şi de a aşeḑa aparaturĭ pentru usul seŭ particular. Aceste fire vor fi păzite şi conservate după cum sunt firele române şi fără altă cheltuială particulară pentru armata rusă, în sarcina căreea însă vor rĕmânea reparaţiunile.

Art. XVIII. Se va stabili la spatele armateĭ ruse o linie şi puncturĭ de etape (étapes) esceptându-se oraşul Bucurescĭ unde nu vor fi trupe ruse. Este bine înţeles că trupele nu se vor opri de cât acolo unde vor fi silite de trebuinţele odihneĭ saŭ de obstacole independinte de voinţa lor, şi numaĭ pentru timpul strict necesariŭ spre acest sfârşit. In lungul linieĭ şi punturilor de etape precum şi pe linia mişcăriĭ trupelor se vor putea aşeḑa magasiĭ şi deposite de hrană, furagiurĭ, aprovisionamente de orĭ-ce natură, cuptóre pentru pâne şi pesmeţĭ, bucătăriĭ pentru preparaţiunea hraneĭ trupelor, etc. Locurile necesariĭ pentru acest sfârşit vor fi angajate de comisariĭ armateĭ ruse cu concursul comisarilor românĭ, cu aceleaşĭ condiţiunĭ ca şi pentru trebuinţele Statuluĭ. Se va procede tot ast-fel în ceea-ce privesce achisiţiunea materialelor necesariĭ pentru construirea şi instalarea diselor stabilimente.

Art. XIX. Bolnaviĭ şi răniţiĭ armateĭ ruse vor fi trataţĭ şi îngrijiţĭ în stabilimente sanitare organisate pentru acest sfârşit pe linia de comunicaţiune şi de etape, orĭ unde comandantul cap rus va găsi indispensabil, afară de oraşul Bucurescĭ, şi pe cât se va putea afară de centrurile marĭ de populaţiune, esceptându-se spitalurile pentru răniţĭ. Autorităţile române vor da concursul lor şi vor acorda tóte înlesnirile pentru instalarea stabilimentelor sanitare precum şi pentru închirierea edificiurilor necesariĭ pentru asemenea întrebuinţare. In localităţile unde nu s'ar găsi spitale ruse, bolnaviĭ vor putea fi admişĭ provisoriŭ, în marginile posibiluluĭ în stabilimentele sanitare române, plătindu-se cheltuielile de întreţinere şi de tratament.

Art. XX. In localităţile unde o oprire s'ar recunósce necesarie în timpul treceriĭ trupelor ruse, în condiţiunile stipulate prin articolul XVIII, aceste trupe se vor bucura de înlesnirile de locuinţă şi campament ce li se vor procura prin îngrijirile autorităţilor locale. Dacă prin acest fapt ar deveni necesariĭ retribuţiunĭ, ele vor fi regulate prin o înţelegere între comisariĭ respectivĭ.

Art. XXI. Pe linia de comunicaţiune a armateĭ imperiale, în localităţile unde necesităţile militare ar reclama numirea de comandanţĭ de etape ruse, aceştĭ comandanţĭ vor comunica cu autorităţile locale prin mijlocirea comisarilor românĭ, prevĕḑute la articolul II.

Art. XXII. Armata rusă va avea facultatea de a stabili podurĭ şi comunicaţiunĭ fluviale la puncturile unde se va recunósce necesar şi de a face lucrările indispensabile pentru a asigura şi protege aceste trecerĭ. Guvernul român va pune, pentru acest sfârşit, la disposiţiunea armateĭ rusă bărcile, bateturile etc., ce'şĭ va putea procura şi pe cât trebuinţele armateĭ sale îĭ vor permite, precum şi cuantitatea necesară de lemne de construcţiune şi alte materialurĭ cu retribuţiune echitabilă.

Art. XXIII. Tóte plăţile de efectuat cu ocasiunea treceriĭ trupelor ruse prin Romă-

nia, atât guvernuluĭ princiar, cât şi companiilor căilor ferate şi particularilor, vor fi calculate pe basa unităţiĭ monetară română saŭ francesă. Se vor putea face, saŭ în numĕrătóre, saŭ prin bonurĭ în regulă, emanând de la comandantul armateĭ imperială şi plătibile de casele acesteĭ armate, în termen de două lunĭ cel mult. Forma bonurilor, termeniĭ, modul şi locurile de plată şi de control, vor fi regulate şi aduse la cunoscinţa publiculuĭ în urma uneĭ înţelegerĭ între comandantul cap al armateĭ rusă şi comisarul general român

Art. XXIV. Guvernul român acordă Guvernuluĭ rus pentru durata şedereĭ trupelor imperiale în România şi dincolo de Dunăre, libera importaţiune pe teritoriul sĕŭ, fără plată de drepturĭ, şi liberul transit al tutor articolelor şi obiectelor de aprovisionament, de furnitură, de material şi de muniţiunĭ de resbel, destinate usuluĭ armateĭ imperiale, şi chiar acelora a cărora intrare în România s'ar găsi prohibită prin regulamentele române.

Art. XXV. Dacă s'ar întêmpla deserţiunĭ din trupele ruse în timpul trecereĭ lor prin România, autorităţile Princiare vor da concursul lor pentru dovedirea şi arestarea culpabililor asupra indicaţiunilor ce li se vor da de autorităţile militare ruse. Desertoriĭ arestaţĭ vor fi predaţĭ în mânile comandanţilor militarĭ ruşĭ ceĭ maĭ apropiaţĭ de locul unde arestarea a fost efectuată.

Art. XXVI. Tóte casurile şi diferendurile cari s'ar putea ivi cu ocasiunea trecereĭ trupelor ruse prin România şi cari n'ar fi prevĕdute prin Convenţiunea de faţă, vor fi regulate într'un comun acord prin comisariĭ numiţĭ ad-hoc de comandantul-cap al trupelor ruse şi comisarul general român.

Drept aceea plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ pus pe convenţiunea suplimentară de faţă semnăturile lor şi sigiliurile armelor lor.

Făcută în îndouit esemplar, în Bucurescĭ, la 4 Aprilie, anul graţieĭ una mie opt sute şépte-decĭ şi şépte.

(Semnat) BARON D. STUART

Agent diplomatic şi consul general al Rusieĭ în România.

(Semnat) M. KOGALNICEANU

Ministru afacerilor străine în România.

In momentul de a procede la semnătura şi la preschimbarea esemplarelor Convenţiuneĭ speciale, regulând învoelile relative la trecerea trupelor imperiale ruse prin România, sub-semnaţiĭ Plenipotenţiarĭ al Majestăţeĭ Sale Imperatoruluĭ tuturor Rusiilor şi al Alteţeĭ Sale Domnuluĭ Românieĭ, declară, prin presentul, că scutirile acordate prin art. XXIV guvernuluĭ Rusieĭ nu se vor putea întinde asupra tutunurilor şi tabacurilor, al cărora monopol în România este concedat uneĭ companiĭ străină. Prin urmare, dacă guvernul rus doresce ca trupele imperiale, cu ocasiunea trecereĭ lor prin principat, să se bucure de favorĭ escepţionale pentru tutunurĭ şi tabacurĭ, autorităţile ruse se vor înţelege direct cu regia tutunurilor, pentru ca acéstă administraţiune să nu pótă formula contra guvernuluĭ român nicĭ o cerere de daune şi interese, basată pe violarea drepturilor de monopol ce 'ĭ este concedat.

Făcut în îndouit esemplar, în Bucurescĭ, la 4 (16) Aprilie, anul graţieĭ una mie opt sute şépte-decĭ şi şépte.

(Semnat) BARON STUART

(Semnat) M. KOGALNICEANU

TRACTATUL DE PACE

DIN BERLIN AST-FEL CUM ESTE INSERAT ÎN «MONITORUL OFICIAL» AL IMPERIULUI GERMAN NR. 165, DIN 4 (16) IULIE 1878.

(inserat în Monitorul ofic. român din 11 Iulie 1878)

Au nom de Dieu Tout-Puissant.

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse, Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohême etc. et Roi Apostolique de Hongrie, le Président de la République Française, Sa Majesté la Reine du Royaume-Uni de la Grande Bretagne et d'Irlande, Impératrice des Indes, Sa Majesté le Roi d'Italie, Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies et Sa Majesté l'Empereur des ottomans, désirant régler dans une pensée d'ordre Européen conformément aux stipulations du Traité de Paris du 30 Mars 1856, les questions soulevées en Orient par les événements des dernières années et par la guerre dont le traité préliminaire de San Stefano a marqué le terme, ont été unanimement d'avis que la réunion d'un Congrès offrirait le meilleur moyen de faciliter leur entente.

Leurs dites Majestés et le Président de la République Française ont, en conséquence, nommé pour leurs Plénipotentiaires savoir

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse :
le Sieur *Othon*, prince de *Bismark*, Son Président du Conseil des Ministres de Prusse. Chancelier de l'Empire,
le Sieur *Bernard Ernest de Bülow*, Son Ministre d'Etat et Secrétaire d'Etat au Département des Affaires Etrangères,
et
le Sieur *Chlodwig Charles Victor*, prince de *Hohenlohe-Schillingsfurst*, prince de *Ratibor et Corvey*, Son ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire près la République Française, Grand Chambellan de la Couronne de Bavière;
Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohême, etc. et Roi Apostolique de Hongrie :
le Sieur *Jules* Comte *Andrassy de Csik, Szent-Kiraly* et *Karszna Horca*, Grand d'Espagne de 1-ère classe, Conseiller Intime Actuel, Son Ministre de la Maison Impériale et des Affaires Etrangères, Feld Maréchal-Lieutenant dans Ses armées,
le Sieur *Luis* comte *Karoly de Nagy-Karoly*, Chambellan et Conseiller Intime Actuel. Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire près Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse,
et
le Sieur *Henri* Baron de *Haymerle*, Conseiller Intime Actuel, Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire près Sa Majesté le Roi d'Italie;
Le président de la République Française :
le Sieur *William Henri Waddington*, Sénateur, Membre de l'Institut, Ministre Secrétaire d'Etat au Département des Affaires Etrangères;
le Sieur *Charles Raymond de La Croix de Chevrière*, Comte de *Saint-Vallier*, Sénateur, Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire de Erance près Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse,
et
le Sieur *Félix Hippolyte Desprez*, Conseiller d'Etat. Ministre Plénipotentiaire de première classe, chargé de la direction des affaires politiques au Ministère des Affaires Etrangères;
Sa Majesté la Reine du Royaume-Uni de la Grande Bretagne et d'Irlande, Impératrice des Indes :
le très-honorable *Benjamin Disraeli*, comte de *Beaconsfield*, Vicomte *Hughenden* Pair du parlement, Membre du très-honorable Conseil Privé de Sa Majesté, Premier Lord de la Trésorerie de Sa Majesté et Premier Ministre d'Angleterre.
le très-honorable *Robert Arthur Talbot Gascoyne Cecil*, Marquis de *Salisbury*, comte de *Salisbury*, vicomte *Cranborne*, baron *Cecil*, Pair du parlement, Membre du très-honorable conseil privé de Sa Majesté, principal secrétaire d'Etat de Sa Majesté au département des Affaires Etrangères,
et
le très-honorable Lord *Odo William Léopold Russell*, membre du conseil privé de Sa Majesté, Son ambassadeur Extraordinaire et plénipotentiaire près Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse;
Sa Majesté le Roi d'Italie :
le Sieur *Luis*, comte *Corti*, Sénateur, Son Ministre des Affaires Etrangères,
et
le Sieur *Eduard*, comte de *Launay*, Son ambassadeur Extraordinaire et plénipotentiaire près Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse;
Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies :
le Sieur *Alexandre*, prince *Gortschacow*, Son chancelier de l'Empire,
le Sieur *Pierre*, comte de *Schouvaloff*, général de cavalerie, Son Aide-de-camp général, membre du conseil de l'Empire et Son ambassadeur Extraordinaire et plénipotentiaire près Sa Majesté Britanique,
et
le Sieur *Paul d'Oubril*, conseiller privé actuel, Son ambassadeur Extraordinaire et plénipotentiaire près Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne. Roi de Prusse;
et
Sa Majesté l'Empereur des Ottomans :
Alexandre Carathéodory-Pacha, Son Ministre des Travaux Publics,
Mehmed Ali-pacha, muchir de ses armés,
et
Sadoulah Bey, son ambassadeur Extraordinaire et plénipotentiaire près Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne. Roi de Prusse;—

Lesquels, suivant la proposition de la Cour d'Autriche-Hongrie et sur l'invitation de la Cour d'Allemagne, se sont réunis à Berlin munis de pleins pouvoirs qui ont été trouvés en bonne et dûe forme.

L'accord s'étant heureusement établi entre eux, ils sont convenus des stipulations suivantes:

Article 1. La Bulgarie est constituée en principauté autonome et tributaire sous la suzeraineté de S. M. I. le Sultan; elle aura un gouvernement chrétien et une milice nationale.

Article 2. La principauté de Bulgarie comprendra les territoires ci-après :

La frontière suit, au Nord, la rive droite du Danube depuis l'ancienne frontière de Serbie jusqu'à un point à déterminer par une commission Européenne à l'Est de Silistrie et, de là, se dirige vers la Mer Noire au Sud de

Mangalia qui est rattaché au territoire roumain. La Mer Noire forme la limite Est de la Bulgarie. Au Sud la frontière remonte, depuis son embouchure, le thalweg du ruisseau près duquel se trouvent les villages Hodzaköj, Selam-Kiöj, Aivadsik, Kulibe, Sudzuluk; traverse obliquement la vallée du Deli Kamcik, passe au Sud de Belibe et de Kemhalik et au Nord de Hadzimahale, après avoir franchi le Deli Kamcik a 2 $^{1}/_{2}$ kilomètres en amont de Cengei; gagne la crête à un point situé entre Tekenlik et Aidos-bredza et la suit par Karnabad Balkan, Prisevica Balkan, Kazan Balkan, au Nord de Kotel, jusqu'à Demir Kapu. Elle continue par la chaîne principale du Grand Balkan, dont elle suit toute l'étendue jusqu'au sommet de Kosica.

Là, elle quitte la crête du Balkan, descend vers le Sud entre les villages de Pirtop et de Duzanci, laisses l'un à la Bulgarie et l'autre à la Roumélie Orientale jusqu'à ruisseau de Tuzlu Dere, suit ce cours d'eau jusqu'à sa jonction avec la Topolnica, puis cette rivière jusqu'à son confluent avec Smovskio Dere près du village de Petricevo, laissant à la Roumélie Orientale une zône de deux kilomètres de rayon en amont de ce confluent, remonte entre les ruisseaux de Smovskio Dere et la Kamenica suivant la ligne de partage des eaux, pour tourner au Sud-Ouest à la hauteur de Voinjak et gagner directement le point 875 de la carte de l'état-major Autrichien.

La ligne frontière occupe en ligne droite le bassin supérieur du ruisseau d'Ichiman Dere, passe entre Bogdina et Karaüla, pour retrouver la ligne de partage des eaux séparant les bassins de l'Isker et de la Marica, entre Camurli et Hadzilar, suit cette ligne par les sommets de Velina Mogila, le col 531, Zmailica Vrh, Sumnatica et rejoint la limite administrative du Sandjak de Sofia entre Sivri Tas et Cadir Tepe.

De Cadir Tepe, la frontière, se dirigeant au Sud-Ouest, suit la ligne de partage des eaux entre les bassins du Mesta Karasu d'un côté, et du Strûma Karasu de l'autre, longe les crêtes des montagnes du Rhodope appelées Demir Kapu, Iskoftepe, Kadimesar Balkan et Aiji Gedük jusqu'à Kapetnik Balkan et se confond ainsi avec l'ancienne frontière administrative du Sandjak de Sofia.

De Kapetnik Balkan la frontière est indiquée par la ligne de partage des eaux entre les vallées de la Rilska reka et de la Bistrica Planina et suit le contrefort appelé Vodenica Planina pour descendre dans la vallée de la Strûma au confluent de cette rivière avec la Rilska reka, laissant le village de Batakli à la Turquie. Elle remonte alors au Sud du village de Jelesnica, pour atteindre, par la ligne la plus courte, la chaîne de Golema Planina au sommet de Gitka et y rejoindre l'ancienne frontière administrative du Sandjak de Sofia, laissant toutefois à la Turquie la totalité du bassin de la Suha reka.

Du Mont Gitka, la frontière Ouest se dirige vers le mont Crni Vrh par les montagnes de Karvena Jabuka, en suivant l'ancienne limite administrative du Sandjak de Sofia, dans la partie supérieure des bassins de Egrisu et de la Lepnica, gravit avec elle les crêtes de Babina polana et arrive au mont Crni Vrh.

Du mont Crni Vrh, la frontière suit la ligne de partage des eaux entre la Strûma et la Morawa par les sommets du Streser, Vilogolo et Mesid Planina, rejoint par la Gacina, Crna Trava, Darkovska et Drainica plan, puis, le Descani Kladanec, la ligne de partage des eaux de la Haute Sukowa et de la Morawa, va directement sur le Stol et en descend pour couper à 1000 mètres au Nord-Ouest du village de Segusa la route de Sofia à Pirot. Elle remonte en ligne droite sur la Vidlic Planina et de là, sur le mont Radocina dans la chaîne du Kodza Balkan, laissant à la Serbie le village de Doikinci et à la Bulgarie celui de Senakos.

Du sommet du mont Radöcina la frontière suit vers l'Ouest la crête des Balkans par Ciprovec Balkan et Stara Planina jusqu'à l'ancienne frontière orientale de la Principauté de Serbie près de la Kula Smiljova Cuka, et, de là, cette ancienne frontière jusqu'au Danube qu'elle rejoint à Rakovitza.

Cette délimitation sera fixée sur les lieux par la Commission Européenne où les Puissances signataires seront représentées. Il est entendu :

1. Que cette commission prendra en considération la nécesité pour S. M. I. le Sultan de pouvoir défendre les frontières du Balkan de la Roumélie Orientale.

2. Qu'il ne pourra être élevé de fortifications dans un rayon de 10 kilomètres autour de Samakow.

Article 3. Le Prince de Bulgarie sera librement élu par la population et confirmé par la S. Porte avec l'assentiment des Puissances. Aucun membre des dynasties régnantes des Grandes Puissances Européennes ne pourra être élu Prince de Bulgarie.

En cas de vacance de la dignité princière, l'élection du nouveau Prince se fera aux mêmes conditions et dans les mêmes formes.

Article 4. Une assemblée de notables de la Bulgarie, convoquée à Tirnovo, élaborera, avant l'élection du Prince, le réglement organique de la Principauté.

Dans les localités où les Bulgares sont mêlés à des populations Turques, Roumaines, Grecques ou autres, il sera tenu compte des

droits et des intérêts de ces populations en ce qui concerne les élections et l'élaboration du réglement organique.

Article 5. Les dispositions suivantes formeront la base du droit public de la Bulgarie:

La distinction de croyances religieuses et des confessions ne pourra être opposé à personne comme un motif d'exlusion ou d'incapacité en ce qui concerne la jouissance des droits civils et politiques, l'admission aux emplois publics, fonctions et honneurs ou l'exercice des différentes proffessions et industries, dans quelque localité que ce soit.

La liberté et la pratique extérieure de tous les cultes sont assurées à tous les ressortissants de la Bulgarie aussi bien qu'aux étrangers et aucune entrave ne pourra être apportée soit à l'organisation hiérarchique des différentes communions, soit à leurs rapports avec leurs chefs spirituels.

Article 6. L'administration provisoire de la Bulgarie sera dirigée jusqu'à l'achèvement du réglement organique par un commissaire Impérial Russe. Un commissaire Impérial Ottoman ainsi que les consuls délégués ad-hoc par les autres Puissances signataires du présent Traité seront appelés à l'assister à l'effet de contrôler le fonctionnement de ce régime provisoire. En cas de dissentiment entre les consuls délégués, la majorité décidera et, en cas de divergence entre cette majorité et le commissaire Impérial Russe ou le commissaire Impérial Ottoman, les Représentants des Puissances signataires à Constantinopole, réunis en Conférence, devront prononcer.

Article 7. Le regime provisoire ne pourra être prolongé au delà d'un délai de neuf mois à partir de l'échange des ratifications du présent Traité.

Lorsque le réglement organique sera terminé, il sera procédé immédiatement à l'élection du Prince de Bulgarie. Aussitôt que le Prince aura été institué, la nouvelle organisation sera mise en vigueur et la Principauté entrera en pleine jouissance de son autonomie.

Article 8. Les Traités de commerce et de navigation ainsi que toutes les conventions et arrangements conclus entre les Puissances étrangères et la Porte et aujourd'hui en vigueur sont maintenus dans la Principauté de Bulgarie et aucun changement n'y sera apporté à l'égard d'aucune Puissance avant qu'elle n'y ait donné son consentement.

Aucun droit de transit ne sera prélévé en Bulgarie sur les marchandises traversant cette Principauté.

Les nationaux et le commerce de toutes les Puissances y seront traités sur le pied d'une parfaite égalité.

Les immunités et privilèges des sujets étrangers ainsi que les droits de juridiction et de protection consulaires tels qu'ils ont été établis par les capitulations et les usages resteront en pleine vigueur tant qu'ils n'auront pas été modifiés du consentement des parties intéressées.

Article 9. Le montant du tribut annuel que la Principauté de Bulgarie paiera à la Cour Suzeraine en le versant à la banque que la S. Porte désignera ultérieurement sera déterminé par un accord entre les Puissances signataires du présent Traité, a la fin de la première année du fonctionnement de la nouvelle organisation. Ce tribut sera établi sur le revenu moyen du territoire de la Principauté.

La Bulgarie devant supporter une part de la dette publique de l'Empire, lorsque les Puissances détermineront le tribut. elles prendront en considération la partie de cette dette qui pourrait être attribuée à la Principauté sur la base d'une équitable proportion.

Article 10. La Bulgarie est substituée au Gouvernement Impérial Ottoman dans ses charges et obligations envers la compagnie du chemin de fer de Roustchouk-Varna, à partir de l'échange des ratifications du présent Traité. Le réglement des comptes antérieurs est réservé à une entente entre la S. Porte, le gouvernement de la Principauté et l'administration de cette compagnie.

La principauté de Bulgarie est de même substituée, pour sa part, aux engagements que la S. Porte a contractés tant envers l'Autriche-Hongrie qu'envers la compagnie pour l'exploitation des chemins de fer de la Turquie d'Europe par rapport à l'achévement et au raccordement ainsi qu'à l'exploitation des lignes ferrées situées sur son territoire.

Les conventions nécessaires pour régler ces questions seront conclues entre l'Autriche-Hongrie, la Porte, la Serbie et la Principauté de Bulgarie immédiatement après la conclusion de la paix.

Article 11. L'armée Ottomane ne séjournera plus en Bulgarie; toutes les anciennes forteresses seront rasées auxfr ais de la Principauté dans le délai d'un an ou plus tôt si faire se peut; le Gouvernement local prendra immédiatement des mesures pour les détruire et ne pourra en faire construire de nouvelles. La S. Porte aura le droit de disposer à sa guise du matériel de guerre et autres objets appartenant au Gouvernement Ottoman et qui seraient restés dans les forteresses du Danube deja évacuées en vertu de l'armistice du 31 Janvier ainsi que de ceux qui se trouveraient dans les places fortes de Schoumla et de Varna.

Article 12. Les propriétaires musulmans

ou autres qui fixeraient leur résidence personnelle hors de la Principauté pourront y conserver leurs immeubles en les affermant ou en les faisant administrer par des tiers.

Une commission turco-bulgare sera chargée de régler, dans le courrant de deux annés, toutes les affaires relatives au mode d'aliénation, d'exploitation ou d'usage pour le compte de la S. Porte, des propriétés de l'Etat et des fondations pieuses (vacoufs) ainsi que les questions relatives aux intérêts des particuliers qui pourraient s'y trouver engagés.

Les ressortissants de la Principauté de Bulgarie qui voyageront ou séjourneront dans les autres parties de l'Empire Ottoman seront soumis aux autorités et aux lois ottomanes.

Article 13. Il est formé au Sud des Balkans une province qui prendra le nom de «Roumélie Orientale» et qui restera placée sous l'autorité politique et militaire directe de S. M. I. le Sultan, dans des conditions d'autonomie administrative. Elle aura un gouverneur géneral chrétien.

Article 14. La Roumélie Orientale est limitée au Nord et au Nord-Ouest par la Bulgarie et comprend les territoires inclus dans le tracé suivant :

Partant de la Mer Noire, la ligne frontière remonte depuis son embouchure, le thalweg du ruisseau près duquel se trouvent les villages Hodzakiöj, Selam Kiöj, Aivadsik, Kulibe, Sudzuluk, traverse obliquement la vallée du Deli Kamcik, passe au Sud de Belibe et de Kemhalik et au Nord de Hadzimahale, après avoir franchi la Deli Kamcik à 2½ kilomètres en amont de Cengei; gagne la crête à un point situé entre Tekenlik et Aidos-Brezda, et la suit par Karnabad Balkan, Prisevica Balkan, Kazan Balkan, au Nord de Kotel jusqu'à Demir Kapu. Elle continue par la chaîne principale du Grand Balkan dont elle suit toute l'étendue jusqu'au sommet de Kosika.

A ce point, la frontière occidentale de la Roumélie quitte la crête du Balkan, descend vers le Sud entre les villages de Pirtop et de Duzanci, laissés l'un à la Bulgarie et l'autre a la Roumélie Orientale, jusqu'au ruisseau de Tuzlu Dere, suit ce cours d'eau jusqu'à sa jonction avec la Topolnica, puis cette rivière jusqu'à son confluent avec Smovskio Dere près du village de Petricevo laissant à la Roumélie Orientale une zone de deux kilomètres de rayon en amont de ce confluent, remonte entre les ruisseaux de Smovskio Dere et la Kamenica, suivant la ligne de partage des eaux, pour tourner au Sud-Ouest, à la hauteur de Voinjak et gagner directement le point 875 de la carte de l'état-major autrichien.

La ligne frontière coupe, en ligne droite, le bassin supérieur du ruisseau d'Ichtiman Dere, passe entre Bogdina et Karaula, pour retrouver la ligne de partage des eaux séparant les bassins de l'Isker et de la Marica, entre Camurli et Hadzilar, suit cette ligne par les sommets de Velina Mogila, le col 531, Zmailica Vrh, Sumnatica et rejoint la limite administrative du Sandjak de Sofia, entre Sivri Tas et Cadir Tepe.

La frontière de la Roumélie se sépare de celle de la Bulgarie au mont Cadir Tepe en suivant la ligne de partage des eaux entre le bassin de la Marica et de ses affluents d'un côté et du Mesta Karasu et de ses affluents de l'autre, et prend les directions Sud-Est et Sud, par la crête des montagnes Despoto Dagh, vers le mont Kruschowa (point de départ de la ligne du Traité de San Stefano).

Du mont Kruschowa, la frontière se conforme au tracé déterminé par le Traité de San Stefano, c'est-à-dire la chaîne des Balkans noirs (Kara Balkan), les montagnes Kulaghy-Dagh, Eschek-Tschepellü Karakolas et Ischiklar d'où elle descend directement vers le Sud-Est pour rejoindre la rivière Arda, dont elle suit le thalweg jusqu'à un point situé près du village d'Adacali qui reste à la Turquie.

De ce point, la ligne frontière gravit la crête de Bestepe Dagh qu'elle suit pour descendre et traverser la Maritza à un point situé à 5 kilomètres en amont du pont du Mustafa Pacha; elle se dirige ensuite vers le Nord par la ligne de partage des eaux entre Demirhanli Dere et les petits affluents de la Maritza jusqu'à Küdeler Baïr, d'où elle se dirige à l'Est sur Sakar Baïr, de là, traverse la vallée de la Tundza allant vers Büjük Derbend, qu'elle laisse au Nord, ainsi que Soudzak. De Büjük Derbend, elle reprend la ligne de partage des eaux entre les affluents de la Tundza au Nord et ceux de la Maritza au Sud, jusqu'à hauteur de Kaibilar qui reste à la Roumélie Orientale, passe au Sud de V. Almali entre le bassin de la Maritza au Sud et différents cours d'eau qui se rendent directement vers la Mer Noire, entre les villages de Belevrin et Alatli, elle suit au Nord de Karanlik les crêtes de Vosna et Zuvak, la ligne qui sépare les eaux de la Duka de celles du Karagac-Su et rejoint la Mer Noire entre les deux rivières de ce nom.

Article 15. S. M. le Sultan aura le droit de pourvoir à la défense des frontières de terre et de mer de la province en élevant des fortifications sur ces frontières et en y entretenant des troupes.

L'ordre intérieur est maintenu dans la Roumélie Orientale par une gendarmerie indigène assistée d'une milice locale.

Pour la composition de ces deux corps dont les officiers sont nommés par le Sultan, il sera tenu compte, suivant les localités, de la religion des habitants.

S. M. I. le Sultan s'engage à ne point employer de troupes irrégulières telles que Bachibozouks et Circassiens dans les garnisons des frontières. Les troupes régulières destinées à ce service ne pourront, en aucun cas, être cantonnées chez l'habitant. Lorsqu'elles traverseront la province, elles ne pourront y faire de séjour.

Article 16. Le gouverneur général aura le droit d'appeler les troupes ottomanes dans les cas où la sécurité intérieure de la province se trouverait menacée. Dans l'éventualité prévue, la S. Porte devra donner connaissance de cette décision ainsi que des nécessités qui la justifient aux Représentants des Puissances à Constantinople.

Article 17. Le gouverneur général de la Roumélie Orientale sera nommé par la S. Porte, avec l'assentiment des Puissances, pour un terme de cinq ans.

Article 18. Immédiatement après l'échange des ratifications du présent Traité, une Commission Européenne sera formée pour élaborer, d'accord avec la Porte Ottomane, l'organisation de la Roumélie Orientale. Cette commission aura à déterminer, dans un délai de trois mois, les pouvoirs et les attributions du gouverneur général ainsi que le régime administratif, judiciaire et financier de la province, en prenant pour point de départ les différentes lois sur les Vilayets et les propositions faites dans la huitième séance de la Conférence de Constantinople.

L'ensemble des dispositions arrêtées pour la Roumélie Orientale fera l'objet d'un Firman Impérial qui sera promulgué par la Sublime Porte et dont elle donnera communication aux Puissances.

Article 19. La Commission Européenne sera chargée d'administrer, d'accord avec la Sublime Porte, les finances de la province jusqu'à l'achèvement de la nouvelle organisation.

Article 20. Les Traités, conventions et arrangements internationaux de quelque nature qu'ils soient, conclus ou à conclure entre la Porte et les Puissances étrangères, seront applicables dans la Roumélie Orientale comme dans tout l'Empire Ottoman. Les immunités et privilèges acquis aux étrangers quelle que soit leur condition, seront respectés dans cette province. La S. Porte s'engage à y faire observer les lois générales de l'Empire sur la liberté religieuse en faveur de tous les cultes.

Article 21. Les droits et obligations de la S. Porte en ce qui concerne les chemins de fer dans la Roumélie Orientale sont maintenus intégralement.

Article 22. L'effectif du corps d'occupation Russe en Bulgarie et dans la Roumélie Orientale sera composé de six divisions d'infanterie et de deux divisions de cavalerie et n'excédera pas 50.000 hommes. Il sera entretenu aux frais du pays occupé. Les troupes d'occupation conserveront leurs communications avec la Russie, non seulement par la Roumanie d'après les arrangements à conclure entre les deux Etats, mais aussi par les ports de la Mer Noire, Varna et Bourgas, où elles pourront organiser, pour la durée de l'occupation, les dépôts nécessaires.

La durée de l'occupation de la Roumélie Orientale et de la Bulgarie par les troupes Impériales Russes est fixée à neuf mois, à dater de l'échange des Ratifications du présent Traité.

Le gouvernement Impérial Russe s'engage à terminer, dans un délai ultérieur de trois mois, le passage de ses troupes à travers la Roumanie et l'évacuation complète de cette Principauté.

Article 23. La Sublime Porte s'engage à appliquer scrupuleusement dans l'île de Crète le règlement organique de 1868 en y apportant les modifications qui seraient jugées équitables.

Des règlements analogues adaptés aux besoins locaux, sauf en ce qui concerne les exemptions d'impôt accordées à la Crète, seront également introduits dans les autres parties de la Turquie d'Europe pour lesquelles une organisation particulière n'a pas été prévue par le présent Traité.

La Sublime Porte chargera des commissions spéciales, au sein desquelles l'élément indigène sera largement représenté, d'élaborer les détails de ces nouveaux règlements dans chaque province.

Les projets d'organisation résultant de ces travaux seront soumis à l'examen de la Sublime Porte qui, avant de promulguer les actes destinés à les mettre en vigueur, prendra l'avis de la comission Européenne instituée pour la Roumélie Orientale.

Article 24. Dans le cas où la Sublime Porte et la Grèce ne parviendraient pas à s'entendre sur la rectification de frontière indiquée dans le treizième protocole du Congrès de Berlin, l'Allemagne, l'Autriche-Hongrie, la France, la Grande Bretagne, l'Italie et la Russie se réservent d'offrir leur médiation aux deux parties pour faciliter les négociations.

Article 25. Les provinces de Bosnie et d'Herzégovine seront occupées et administrées par l'Autriche-Hongrie. Le gouvernement d'Autriche-Hongrie ne désirant pas se charger de l'administration du Sandjak de Novibazar qui s'étend entre la Serbie et le

Monténégro dans la direction Sud-Est jusqu'au delà de Mitrovitza, l'administration ottomane continuera d'y fonctionner. Néanmoins, afin d'assurer le maintien du nouvel état politique ainsi que la liberté et la sécurité des voies de communication, l'Autriche-Hongrie se réserve le droit de tenir garnison et d'avoir des routes militaires et commerciales sur toute l'étendue de cette partie de l'ancien vilayet de Bosnie.

A cet effet, les gouvernements d'Autriche-Hongrie et de Turquie se réservent de s'entendre sur les détails.

Article 26. L'indépendance du Monténégro est reconnue par la Sublime Porte et par toutes celles des Hautes Parties contractantes qui ne l'avaient pas encore admise.

Article 27. Les Hautes Parties contractantes sont d'accord sur les conditions suivantes :

Dans le Monténégro, la distinction des croyances religieuses et des confessions ne pourra être opposée à personne comme un motif d'exclusion ou d'incapacité en ce qui concerne la jouissance des droits civils et politiques, l'admission aux emplois publics, fonctions et honneurs ou l'exercice de différentes profession et industries, dans quelque localité que ce soit. La liberté et la pratique extérieure de tous les cultes seront assurées à tous les ressortissants du Monténégro ausi bien qu'aux étrangers, et aucune entrave ne pourra être apportée soit à l'organisation hiérarchique des différentes communions, soit à leurs rapports avec leurs chefs spirituels.

Article 28. Les nouvelles frontières du Monténégro sont fixées ainsi qu'il suit :

Le tracé partant de l'Ilinobrdo, au Nord de Klobuk, descend sur la Trebinjcica vers Grancarevo qui reste à l'Herzégovine, puis remonte le cours de cette rivière jusqu'à un point situé à un point situé à un kilometre en aval du confluent de la Cepelica et, de-là, rejoint, par la ligne la plus courte, les hauteurs qui bordent la Trebinjcica. Il se dirige ensuite vers Pilatova, laissant ce village au Monténégro, puis continue par les hauteurs dans la direction Nord, en se maintenant, autant que possible, à une distance de 6 kilomètres de la route Bilek-Korito-Gacko, jusqu'au col situé entre la Somina-Planina et le mont Curilo, d'où il se dirige à l'Est par Vratkovici, laissant ce village à l'Herzégovine, jusqu'au mont Orline. A partir de ce point, la frontière—laissant Ravno au Monténégro—s'avançe directement par le Nord, Nord-Est en traversant les sommets du Lebersnik et du Volujak, puis descend par la ligne la plus courte sur la Piva, qu'elle traverse, et rejoint la Tara en passant entre Crkvica et Nedvina. De ce point, elle remonte la Tara jusqu'à Mojkovac d'où elle suit la crête du contrefort jusqu'à Siskojeszéro. A partir de cette localité, elle se confond avec l'ancienne frontière jusqu'au vilage de Sokulare. De là, la nouvelle frontière se dirige par les crêtes de la Mokra Ramina, le village de Mokra restant au Monténégro, puis elle gagne le point 2,166 de la carte de l'état major autrichien en suivant la chaîne principale et la ligne du partage des eaux, entre le Lim d'un côté, et le Drin, ainsi que la Cievna (Zem) de l'autre.

Elle se confond ensuite avec les limites actuelles entre la tribu des Kuci-Drekalovici d'un côté, et la Kucka-Krajna ainsi que les tribus de Klementi et Grudi de l'autre, jusqu'à la pleine de Podgorica, d'où elle se dirige sur Plavnica, laissant à l'Albanie les tribus des Klementi, Grudi et Hoti.

De là, la nouvelle frontière traverse le lac près de l'Ilot de Gorica-Topal et, à partir de Gorica-Topal, elle atteint directement les sommets de la crête, d'où elle suit la ligne du partage des eaux entre Megured et Kalimed, laissant Mrkovic au Monténégro et rejoignant la mer Adriatique à V. Kruci.

Au Nord-Ouest, le tracé sera formé par une ligne passant de la côte entre les villages Susana et Zubci et aboutissant à la pointe extrême Sud-Est de la frontière actuelle du Monténégro sur la Vrsuta-Planina.

Article 29. Antivari et son littoral sont annexés au Monténégro sous les conditions suivantes :

Les contrées situées au Sud de ce territoire, d'après la délimitation ci-dessus déterminée, jusqu'à la Bojana, y compris Dulcinjo, seront restituées à la Turquie.

La commune de Spica, jusqu'à la limite septentrionale du territoire indiqué dans la description détaillée des frontières, sera incorporée à la Dalmatie.

Il y aura pleine et entière liberté de navigation sur la Bojana pour le Monténégro. Il ne sera pas construit de fortifications sur le parcours de ce fleuve, à l'exception de celles qui seraient nécessaires à la défense locale de la place de Scutari lesquelles ne s'étendront pas au de-là d'une distance de six kilomètres de cette ville.

Le Monténégro ne pourra avoir ni bâtiments ni pavillons de guerre.

Le port d'Antivari et toutes les eaux du Monténégro resteront fermées aux bâtiments de guerre de toutes les nations.

Les fortifications situées entre le lac et le littoral sur le territoire monténégrin seront rasées et il ne pourra en être élevé de nouvelles dans cete zône.

La police maritime et sanitaire, tant à Antivari que le long de la côte du Monténégro,

sera exercée par l'Autriche-Hongrie au moyen de bâtiments légers garde-côtes.

Le Monténégro adoptera la législation maritime en vigueur en Dalmatie. De son côté l'Autriche-Hongrie s'engage à accorder sa protection consulaire au pavillion marchand monténégrin.

Le Monténégro devra s'entendre avec l'Autriche-Hongrie sur le droit de construire et d'entretenir à travers le nouveau territoire monténégrin une route et un chemin de fer.

Une entière liberté de communications sera assurée sur ces voies.

Article 30. Les Musulmans ou autres qui possèdent des propriétés dans les territoires annexés au Monténégro et qui voudraient fixer leur résidence hors de la Principauté pourront conserver leur immeubles en les affermant ou en les faisant administrer par des tiers.

Personne ne pourra être exproprié que légalement pour cause d'intérêt public,et moyennant une indemnité préalable.

Une commission Turco-Monténégrine sera chargé de régler dans le terme de trois ans toutes les affaires relatives au mode d'aliénation, d'exploitation et d'usage pour le compte de la Sublime Porte des propriétés de l'Etat et de particuliers qui s'y trouveraient engagés.

Article 31. La Principauté de Monténégro s'entendra directement avec la Porte Ottomane sur l'institution d'agents monténégrins à Constantinople et dans certaines localités de l'Empire Ottoman où la nécéssité en sera reconnue.

Les Monténégrins voyageant ou séjournant dans l'Empire Ottoman seront soumis aux lois et aux autorités Ottomanes suivant les principes généraux du droit international et les usages établis concernant les Monténégrins.

Article 32. Les troupes du Monténégro seront tenues d'évacuer dans un délai de vingt jour à partir de l'échange des ratifications du présent Traité ou plus tôt, si faire se peut, le territoire qu'elles occupent en ce moment en dehors des nouvelles limites de la Principauté.

Les troupes Ottomanes évacueront les territoires cédés au Monténégro dans le même délai de vingt jours. Il leur sera toutefois accordé un terme suplémentaire de quinze jours tant pour quitter les places-fortes et pour en retirer les approvisionnements et le matériel, que pour dresser l'inventaire des engins et objets qui ne pourraient être enlevés immédiatement.

Article 33. Le Monténégro devant supporter une partie de la dette publique ottomane pour les nouveaux territoires qui lui sont attribués par la traité de paix, les Représentants de puissances à Constantinople en détermineront le montant de concert avec la S. Porte sur une base équitable.

Article 34. Les Hautes Parties contractantes reconnaissent l'indépendance de la Principauté de Serbie en rattachant aux conditions exposées dans l'article suivant.

Article 35. En Serbie, la distinction des croyances religieuses et des confessions ne pourra être opposée à personne comme un motif d'exclusion ou d'incapacité en ce qui concerne la jouissance des droits civils et politiques, l'admission aux emplois publics, fonctions et honneurs ou l'exercice des différentes professions et industries, dans quelque localité que ce soit.

La liberté et la pratique extérieur de tous les cultes seront assurées à tous les ressortissants de la Serbie aussi bien qu'aux étrangers, et aucune entrave ne pourra être apportée soit à l'organisation hiérarchique des différentes communions, soit à leurs rapports avec leurs chefs spirituels.

Article 36. La Serbie reçoit les territoires inclus dans la délimitation ci-après :

La nouvelle frontière suit le tracé actuel en remontant le thalweg de la Drina depuis son confluent avec la Save, laissant à la Principauté le Mali Zwornik et Sachar, et continue à longer l'ancienne limite de la Serbie jusqu'au Kopaonik, dont elle se détache au sommet du Kanilug. De là, elle suit d'abord la limite occidentale du Sandjak de Nisch par le contrefort Sud du Kopaonik, par les crêtes de la Marica et Mrdar Planina, qui forment la ligne de partage des eaux entre les bassins de l'Ibar et de la Sitnica d'un côté, et celui de la Toplica de l'autre, laissant Prepolac à la Turquie.

Elle tourne ensuite vers le Sud par la ligne du partage des eaux entre la Brvenica et la Medvedja, laissant tout le bassin de la Medvedja à la Serbie, suit la crête de la Goljak Planina (formant le partage des eaux entre la Kriva Rjeca d'un côté, et la Poljanika la Veternica et la Morawa de l'autre) jusqu'au sommet de la Poljanica. Puis elle se dirige par le contrefort de la Karpina Planina jusq'au confluent de la Koinska avec la Morawa, traverse cette rivière, remonte par la ligne de partage des eaux entre le ruisseau Koinska et le ruisseau qui tombe dans la Morawa près de Neradovce, pour rejoindre la Planina Sv. Ilija au dessus de Trgoviste. De ce point, elle suit la crête de Sv. Ilija jusq'au Mont Kljuc, et, passant par les points indiqués sur la carte par 1516 et 1547 et par la Babina Gora, elle aboutit au Mout Crni Vrh.

A partir du Mont Crni Vrh, la nouvelle

délimitation se confond avec celle de la Bulgarie, c'est-à-dire :

La ligne frontière suit la ligne de partage des eaux entre la Struma et la Morawa par les sommets du Streser, Vilogolo et Mesid Planina, rejoint par la Gacina, Crna Trava, Darkosvka et Drainica plan, puis le Descani Kladanec, la ligne de partage des eaux de la Haute Sukowa et de la Morawa, va directement sur le Stol et en descend pour couper à 1000 mètres au Nord-Ouest du vilage de Segusa, la route de Sofia à Pirot. Elle remonte, en ligne droite, sur la Vidlic Planina, et, de là, sur le Mont Radocina, dans la chaîne du Kodza Balkan, laissant à la Serbie le village de Doikinci et à la Bulgarie celui de Senakos.

Du sommet du Mont Radocina, la frontière suit vers le Nord-Ouest la crête des Balkans par Ciprovec Balkan et stara Planina jusqu'à l'ancienne frontière orientale de la Principauté de Serbie près la Kula Smiljova cuka et, de là, cette ancienne frontière jusqu'au Danube qu'elle rejoint à Rakowitza.

Article 37. Jusqu'à la conclusion de nouveaux arrangements, rien ne sera changé en Serbie aux conditions actuelles des relations commerciales de la Principauté avec les pays étrangers.

Aucun de droit de transit ne sera prélévé sur les marchandises traversant la Serbie.

Les immunités et privilèges des sujets étrangers, ainsi que les droits de juridiction et de protection consulaire tels qu'ils existent aujourd'hui, resteront en pleine vigueur tant qu'ils n'auront pas été modifiés d'un commun accord entre la Principauté et les Puissances intéressées.

Article 38. La Principauté de Serbie est substituée, pour sa part, aux engagements que la Sublime Porte a contractés, tant envers l'Autriche-Hongrie qu'envers la compagnie pour l'exploitation des chemins de fer de la Turquie d'Europe par rapport à l'achèvement et au raccordement ainsi qu'à l'exploitation des lignes ferrées à construire sur le territoire nouvellement acquis par la Principauté.

Les conventions nécessaires pour régler ces questions seront conclues, immédiatement après la signature du présent Traité, entre l'Autriche-Hongrie, la Porte, la Serbie et, dans les limites de sa compétence, la Principauté de Bulgarie

Article 39. Les musulmans qui possèdent des propriétés dans les territoires annexés à la Serbie et qui voudraient fixer leur résidence hors de la Principauté, pourront y conserver leur immeubles en les affermant ou en les faisant administrer par des tiers.

Une commission Turco-Serbe sera chargée de régler, dans le délai de trois années, toutes les affaires relatives au mode d'aliénation, d'exploitation ou d'usage pour le compte de la S. Porte, des propriétés de l'Etat et des fondations pieuses (Vakoufs) ainsi que les questions relatives aux intérêts des particuliers qui pourraient s'y trouver engagés.

Article 40. Jusqu'à la conclusion d'un traité entre la Turquie et la Serbie, les sujets Serbes voyageant ou séjournant dans l'Empire Ottomman seront traités suivant les principes généraux du droit international.

Article 41. Les troupes Serbes seront tenues d'évacuer, dans le délai de quinze jours à partir de l'échange des ratifications du présent Traité, le territoire non compris dans les nouveles limites de la Principauté.

Les troupes Ottomanes évacueront les territoires cédées à la Serbie dans le même délai de quinze jours. Il leur sera toutefois accordé un terme suplémentaire du même nombre de jours, tant pour quitter les places fortes et pour en retirer les approvisionnements et le matériel, que pour dresser l'inventaire des engins et objects qui ne pourraient être enlevés immédiatement.

Article 42. La Serbie devant supporter une partie de la dette publique ottomane pour les nouveaux territoires qui lui sont attribués par le présent Traité, les Représentants à Constantinople en détermineront le montant, de concert avec la S. Porte, sur une base équitable.

Article 43. Les Hautes Parties contractantes reconnaissent l'indépendance de la Roumanie en la rattachant aux conditions exposées dans les deux articles suivants.

Article 44. En Roumanie, la distinction des croyances religieuses et des confessions ne pourra être opposée à personne comme un motif d'exclusion ou d'incapacité en ce qui concerne la jouissance des droits civils et politiques, l'admission aux emplois publics, fonctions et honneurs ou l'exercice des différentes professions et industries, dans quelque localité que ce soit.

La liberté et la pratique extérieure de tous les cultes seront assurées à tous les ressortissants de l'Etat Roumain aussi bien qu'aux étrangers, et aucune entrave ne sera apportée soit à l'organisation hiérarchique des différentes communions, soit à leurs rapports avec leurs chefs spirituels.

Les nationaux de toutes les Puissances, commerçants ou autres, seront traités en Roumanie, sans distinction de religion, sur le pied d'une parfaite égalité.

Article 45. La Principauté de Roumanie rétrocède à S. M. l'Empereur de Russie la portion du territoire de la Bessarabie dé-

taché de la Russie en suite du traité de Paris de 1856, limitée à l'Ouest par le thalweg du Pruth, au midi par le thalweg du bras de Kilia et l'embouchure de Stari-Stamboul.

Article 46. Les îles formant le delta du Danube ainsi que l'île des Serpents, le sandjak de Toultcha comprenant les districts (Cazas) de Kilia, Soulina, Mahmoudié, Isaktcha, Toultcha, Matchin, Babadagh, Hirsova, Kustendjé, Medjidié, sont réunis à la Roumanie. La principauté reçoit en outre le territoire situé au Sud de la Dobroutscha jusqu'à une ligne ayant son point de départ à l'Est de Silistrie et aboutissant à la Mer Noire au Sud de Mangalia.

Le tracé de la frontière sera fixé sur les lieux par la commission Européenne instituée pour la délimitation de la Bulgarie.

Article 47. La question du partage des eaux et des pêcheries sera soumise à l'arbitrage de la commission Européenne du Danube.

Article 48. Aucun droit de transit ne sera prélevé en Roumanie sur les marchandises traversant la principauté.

Article 49. Des conventions pourront être conclues par la Roumanie pour régler les priviléges et attributions des consuls en matière de protection dans la principauté. Les droits acquis resteront en vigueur tant qu'ils n'auront pas été modifiés d'un commun accord entre la principauté et les parties intéressées.

Article 50. Jusqu'à la conclusion d'un traité réglant les priviléges et attributions des consuls entre la Turquie et la Roumanie, les sujets roumains voyageant ou séjournant dans l'Empire Ottoman et les sujets ottomans voyageant ou séjournant en Roumanie jouiront des droits garantis aux sujets des autres Puissances Européennes.

Article 51. En ce qui concerne les entreprises de travaux publics et autre de même nature, la Roumanie sera substituée, pour tout le territoire cédé, aux droits et obligations de la Sublime Porte.

Article 52. Afin d'accroître les garanties assurées à la liberté de la navigation sur le Danube reconnue comme étant d'intérêt européen, les Hautes Parties contractantes décident que toutes les forteresses et fortifications qui se trouvent sur le parcours du fleuve depuis les Portes de fer jusqu'à ses embouchures, seront rasées et qu'il n'en sera pas élevé de nouvelles. Aucun bâtiment de guerre ne pourra naviguer sur le Danube en aval des Portes de fer, à l'exception des bâtiments légers destinés à la police fluviale et au service des douanes. Les stationnaires des Puissances aux embouchures du Danube pourront toutefois remonter jusqu'à Galatz.

Article 53. La commission Européenne du Danube, au sein de laquelle la Roumanie sera représentée, est maintenue dans ses fonctions et les exercera dorénavant jusqu'à Galatz dans une complète indépendance de l'autorité territoriale. Tous les traités, arrangements, actes et décisions relatifs à ses droits, privilèges, prérogatives et obligations sont confirmés.

Article 54. Une année, avant l'expiration du terme assigné à la durée de la commission Européenne, les Puissances se mettront d'accord sur la prolongation de ses pouvoirs ou sur les modifications qu'elles jugeraient nécessaires d'y introduire.

Article 55. Les règlements de navigation, de police fluviale et de surveillance depuis les Portes de fer jusqu'à Galatz seront élaborés par la commission Européenne assistée de délégués des Etats riverains et mis en harmonie avec ceux qui ont été ou seraient édictés pour le parcours en aval de Galatz.

Article 56. La commission Européenne du Danube s'entendra avec qui de droit pour assurer l'entretien du phare sur l'île des Serpents.

Article 57. L'exécution des travaux destinés à faire disparaitre les obstacles que les Portes de fer et les Cataractes opposent à la navigation est confiée à l'Autriche-Hongrie. Les Etats riverains de cette partie du fleuve accorderont toutes facilités qui pourraient être requises dans l'intérêt des travaux.

Les dispositions de l'article VI du traité de Londres, du 13 Mars 1871, relatives au droit de percevoir une taxe provisoire pour couvrir les frais de ces travaux sont maintenues en faveur de l'Autriche-Hongrie.

Article 58. La S. Porte cède à l'Empire Russe en Asie les territoires d'Ardahan, Kars et Batoum avec ce dernier port, ainsi que tous les territoires compris entre l'encienne frontière Russo-Turque et le tracé suivant :

La nouvelle frontière partant de la Mer Noire conformément à la ligne déterminée par le traité de Stan-Stefano, jusqu'à un point au Nord-Ouest de Khorda et au Sud d'Artwin, se prolonge en ligne droite jusqu'à la rivière Tchouroukh, traverse cette rivière et passe à l'Est d'Aschmischen, en allant en ligne droite au Sud pour rejoindre la frontière Russe indiquée, dans le Traité de San-Stefano à un point au Sud de Nariman, en laissant la ville d'Olti à la Russie. Du point indiquée près de Nariman, la frontière tourne à l'Est, passe par Trebenec qui reste à la Russie et s'avance jusqu'au Pennek-Tschaï.

Elle suit cette rivière jusqu'à Bardouz puis se dirige vers le Sud, en laissant Bardouz et

Jönikioy à la Russie. D'un point, à l'Ouest du village de Karaougan, la frontière se dirige sur Medjingert, continue en ligne directe vers le sommet de la montagne Kassadagh et longe la ligne de partage des eaux entre les affluentes de l'Araxe au Nord et ceux du Mourad Son au Sud, jusqu'à l'ancienne frontière de la Russie.

Article 59. S. M. l'Empereur de Russie déclare que Son intention est d'ériger Batoum en port franc, essentiellement commercial.

Article 60. La vallée d'Alaschkerd et la ville de Bayazid cédées à la Russie par l'article XIX du traité de San-Stefano font retour à la Turquie.

La Sublime Porte cède à la Perse la ville et le territoire de Khotour tel qu'il a été déterminé par la commission mixte anglo-russe pour la délimitation des frontières de la Turquie et de la Perse.

Article 61. La Sublime Porte s'engage à réaliser, sans plus de retard, les améliorations et les réformes qu'exigent les besoins locaux dans les provinces habitées par les Arméniens et à garantir leur sécurité contre les Circassiens et les Kurdes. Elle donnera connaissance périodiquement des mesures prises à cet effet aux Puissances qui en surveilleront l'aplication.

Article 62. La Sublime Porte ayant exprimé la volonté de maintenir le principe de la liberté religieuse en y donnant l'extension la plus large, les parties contractantes prennent acte de cette déclaration spontanée.

Dans aucune partie de l'Empire Ottoman la diférence de religion ne pourra être opposée à personne comme un motif d'exclusion ou d'incapacité en ce qui concerne l'usage des droits civils et politiques, l'admission aux emplois publics, fonctions et honneurs au l'exercice des différentes professions et industries.

Tous seront admis, sans distinction de religion, à témoigner devant les tribunaux.

La liberté et la pratique extérieure de tous les cultes sont assurées à tous et aucune entrave ne pourra être apportée soit à l'organisation hiérarchique des différentes communions, soit à leurs rapports avec leurs chefs spirituels.

Les écclesiastiques, les pèlerins et les moines de toutes les nationalités voyageant dans la Turquie d'Europe ou la Turquie d'Asie jouiront de mêmes droits, avantages et privillèges.

Le droit de protection officielle est reconnu aux agents diplomatiques et consulaires des Puissances en Turquie, tant à l'égard des personnes susmentionnées que de leurs établissements religieux, de bienfaisance et autres dans les Lieux Saints ailleurs.

Les droits acquis à la France sont expressément réservés et il est bien entendu qu'aucune atteinte ne saurait être portée au statuquo dans les Lieux Saints.

Les moines du Mont Athos, quel que soit leur pays d'origine, seront maintenus dans leurs possessions et avantages antérieurs et jouiront, sans aucune exception, d'une entière égalité de droits et prérogatives.

Article 63. Le traité de Paris du 30 Mars 1856 ainsi que le Traité de Londres du 13 Mars 1871 sont maintenus dans toutes celles de leurs dispositions qui ne sont pas abrogées ou modifiées par les stipulations qui précèdent.

Article 64. Le présent Traité sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Berlin dans un délai de trois semaines ou plus tôt si faire se peut.

En foi de quoi, les plénipotentiaires respectifs l'ont signé et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Berlin, le treizième jour du mois de Juillet, mil huit cent soixante dix-huit.

(L. S.) signé: **V. Bismarck.**
(L. S.) » **B. Bülow.**
(L. S.) » **Hohenlohe.**
(L. S.) » **Andrássy.**
(L. S.) » **Károlyi.**
(L. S.) » **Haymerle.**
(L. S.) » **Waddington.**
(L. S.) » **Saint Vallier.**
(L. S.) » **H. Desprez.**
(L. S.) » **Beaconsfield.**
(L. S.) » **Salisbury.**
(L. S.) » **Odo Russell.**
(L. S.) » **L. Corti.**
(L. S.) » **Launay.**
(L. S.) » **Gortchacow.**
(L. S.) » **Schouvaloff.**
(L. S.) » **P. d'Oubril.**
(L. S.) » **Al. Carathéodory.**
(L. S.) » **Mehmed Ali.**
(L. S.) » **Sadoullah.**

Certifié conforme à l'original,
signé: **Radowitz.**
» **Mouy.**

LEGE și ACT ADIȚIONAL

LA ACTUL DIN 1865 RELATIV LA NAVIGAȚIUNEA GURELOR DUNĂREI ÎN ARMONIE CU STIPULAȚIUNILE TRACTATULUI DIN BERLIN.

(Decr. Nr. 1246 din 5 Maĭ 1882).

LEGE

Articol unic. Actul adițional la actul-public din 1865, elaborat de comisiunea europeană a Dunăreĭ și subsemnat la 28 Maĭ 1881 de către delegatul Românieĭ împreună cu delegațiĭ celor-alte Puterĭ în disa comisiune, se aprobă.

ACT-ADIȚIONAL

(Traducțiune din limba francesă).

Puterile representate în sânul comisiuneĭ europene a Dunăreĭ, în virtutea tractatuluĭ de la Paris, din 30 Martie 1856, și România, care a fost chemată să facă parte într'ânsa prin articolul 53 al tractatuluĭ de la Berlin, din 13 Iulie 1878,

Dorind a pune actul-public, din 2 Noembre 1865, relativ la navigațiunea gurelor Dunăreĭ, în armonie cu stipulațiunile tractatuluĭ din Berlin, care stabilesce că disa comisiune europeană «va exercita de aci înainte «funcțiunile sale până la Galațĭ, cu o desăvârșită independență de autoritatea teritorială, și că tóte tractatele, arangiamentele, «actele și decisiunile relative la drepturile, «privilegiile, prerogativele și obligațiunile «sale sunt confirmate ;»

Aŭ numit ca plenipotențiarĭ aĭ lor, însă :

M. S. Regele Românieĭ, pe D. colonel Eustațiŭ *Pencovicĭ*, colonel de stat-major, oficiăr al ordinuluĭ național al *Steleĭ Românieĭ* ;

M. S. Imperatorul Germanieĭ, Rege al Prusieĭ, pe D. Iohannès *Arendt*, consulul Săŭ la Galațĭ, comandor al ordinuluĭ *Francisc Iosef*, oficiăr al ordinelor Imperiale *Osmanie* și *Medjidie* de a 4-a clasă ;

M. S. Imperatorul Austrieĭ Rege al Bohemieĭ etc. și Rege Apostolic al Ungarieĭ, pe D. Ernest. Baron de *Haan*, consulul Săŭ la Galațĭ, cavaler al ordinuluĭ *Francisc Iosef*, comandor al *Steleĭ Românieĭ*, decorat cu ordinul Imperial *Medjidie* de a 3-a clasă, etc.;

Presidentul Republiceĭ Francese pe D. Camille-Eugène-Pièrre *Barrère*, secretarul Săŭ de ambasadă de ântéia clasă ;

M. S. Regina Regatuluĭ Unit al Mareĭ Britaniĭ și al Irlandeĭ, Impĕrătésă a Indiilor, pe D. Herbert Taylor *Siborne*, colonel în armata Sa ;

M. S. Regele Italieĭ, pe D. Nicola *Revest*, consulul Săŭ la Galațĭ, cavaler al ordinelor *Coróna Italieĭ* și *Sf. Ana* ;

M. S. Imperatorul tuturor Rusiilor pe D. Alexandru *Romanenko*, consilier de Stat, consul al Săŭ la Galațĭ, cavaler al ordinelor *St. Vladimir* de a 3-a clasă, al *S-teĭ Ana* și al *St. Stanislas* de a 2-a clasă, etc.

M. S. Imperatorul Otomanilor, pe Constantin Effendi Stefan *Carathéodory*, consilierul Săŭ de Stat, funcționar de primul rang, a doua clasă, decorat cu ordinul imperial *Medjidie* de a 3-a clasă ;

Carĭ, după ce aŭ produs deplinele lor împuternicirĭ găsite în bună și cuvenită formă și de pe carĭ o copie certificată s'a depus în archivele comisiuneĭ europene, aŭ convenit asupra următórelor disposițiunĭ adiționale la actul-public din 2 Noembre 1865 :

Art. 1. Drepturile, atribuțiunile și imunitățile comisiuneĭ europene a Dunăreĭ, ast-fel cum ele resultă din tractatele de la Paris, din 30 Martie 1856, și de la Londra, din 13 Martie 1871, din actul-public de la 2 Noembre 1865, precum și din actele și decisiunile anteriόre tractatuluĭ de la Berlin, din 14 Iulie 1878, vor continua a predomni în raporturile sale cu nouile State riverane, și efectul lor se va întinde până la Galațĭ, afară de modificațiunile specificate acĭ maĭ jos.

Art. 2. Agentul specialmente însărcinat cu poliția fluviuluĭ, in jos de Galațĭ și afară de portul Sulineĭ, va purta de aci înainte titlul de inspector al navigațiuneĭ pe Dunărea-de-Jos, și va fi, ca și în trecut, asistat de un cancelar și de supraveghiătorĭ împărțițĭ pe diferite secțiunĭ fluviale ale resortuluĭ săŭ, și toțĭ pușĭ sub ordinele sale.

Inspectorul navigațiuneĭ, cancelarul inspecțiuneĭ, precum și supraveghiatoriĭ secțiunilor fluviale, căpitanul portuluĭ Sulina și tot personalul pus sub ordinele acestuĭ din urmă, sunt numițĭ pe către comisiune, cu simpla majoritate a vocilor și fără deosebire de naționalitate. Eĭ pot de asemenea fi revocațĭ de către dânsa.

Inspectorul navigațiuneĭ și căpitanul portuluĭ Sulina îndeplinesc funcțiunile lor sub autoritatea directă a comisiuneĭ, care 'ĭ retribuesce, și în mânele căreia eĭ, cum și subordonațiĭ lor, fac jurămêntul legal.

Eĭ se pronunță, în calitate de judecătorĭ de prima instanță, asupra contravențiunilor

comise în întinderea resorturilor lor respective, în materie de poliţie a navigatiuneĭ, şi hotărîrile lor sunt date în numele comisiuneĭ europene a Dunăreĭ.

Art. 3. Controlul operaţiuneĭ caseĭ de navigaţiune de la Sulina nu va maĭ fi încredinţat unuĭ agent special : el va fi exercitat în mod exclusiv de comisiunea europénă saŭ de autoritatea care'ĭ va succeda, şi acésta în forma cum este saŭ cum va fi determinată de disa comisiune saŭ autoritate.

Modul perceperei taxelor şi administrarea caseĭ de navigaţiune de la Sulina vor putea fi modificate prin decisiune luată cu unanimitatea vocilor, în şedinţă plenară.

Art. 4. Dispositiunea finală a art. 14 al actuluĭ-public din 1865, se modifică în acest sens, că interdicţiunea de a întrebuinţa vre-o parte din sumele provenite din taxele percepute de la bastimentele de mare saŭ din împrumuturile realisate prin mijlocul afectaţiuneĭ acestor taxe, pentru a acoperi costul lucrărilor saŭ cheltuelelor administrative ale uneĭ secţiunĭ fluviale, situată în sus de Isaccea, este limitată la partea fluviuluĭ situată în sus de Galaţĭ.

Art. 5. Comisiunea europénă este însărcinată cu întreţinerea şi administraţiunea tutulor farurilor carĭ compun sistemul de luminare al gurelor Dunăreĭ : prin urmare, partea alicotă representând drepturile de far în totalitatea taxelor percepute la Sulina va rĕmânea întrégă în casa de navigaţiune.

Art. 6. Regulamentele sanitare aplicabile gurelor Dunăreĭ, coprindéndu-se într'ênsele şi tarifele taxelor sanitare, vor fi elaborate şi modificate, în înţelegere cu comisiunea europénă, de către consiliul internaţional care se va institui la Bucurescĭ.

Regulamentele actuale vor rĕmânea în vigóre până la un noŭ ordin sub reserva dreptuluĭ pentru comisiunea europénă de a cere abrogaţiunea imediată a acelora carĭ ar fi în oposiţiune cu interesele navigaţiuneĭ şi cu principiile enunciate în articoliĭ 18, 19 şi 20 aĭ actuluĭ-public din 2 Noembre 1865.

In scopul de a determina într'un mod precis înţelesul stipulaţiunilor disuluĭ articol 20, relative la mĕsurile de carantină propriŭ dise, puse în vigóre în timp de epidemie, este bine înţeles şi convenit că aceste mĕsurĭ sunt esclusivemente aplicabile năvilor şi voiagiorilor de provenință brută şi în porturile ne-infectate, şi că orĭ-ce mĕsură esceptională şi restrictivă trebue să fie suprimată pentru intercursa între porturile fluviuluĭ, îndată ce epidemia a devenit generală pe ţĕrmurile sale.

Şi pentru a facilita, în timp de epidemie, menţinerea poliţieĭ fluviale, s'a maĭ convenit ca inspectorul navigaţiuneĭ, cancelarul inspecţiuneĭ şi supraveghiătoriĭ secţiunilor, să continue, ca şi în trecut, a circula liber pe fluviŭ, sub singura condiţiune de a se supune, în cas de compromisiune, mĕsurilor reglementare la carĭ sunt supuşĭ agenţiĭ sanitarĭ. Aceleaşĭ imunitățĭ vor fi, în cas de trebuinţă, acordate inginerilor, impiegaţilor şi uvrierilor comisiuneĭ europene.

Art. 7. In ceea ce privesce specialmente administraţiunea serviciuluĭ sanitar la Sulina, consiliul internaţional din Bucurescĭ se va înţelege cu comisiunea asupra numireĭ şi retribuţiuneĭ personaluluĭ sanitar, asupra instalăreĭ şi funcţionăreĭ biurourilor, asupra stabilireĭ şi întreţinereĭ unuĭ lazaret, asupra moduluĭ de perceptiune al taxelor sanitare şi asupra destinaţiuneĭ produsuluĭ lor, care va forma un fond special.

Art. 8. Pentru a asigura, pentru tot-d'a-una, personaluluĭ precum şi proprietăților şi lucrărilor comisiuneĭ europene beneficiul neutralităţeĭ ce'ĭ este garantat prin articoliĭ 21 al actuluĭ-public din 2 Noembre 1865, şi 7 al tractatuluĭ de la Londra din 15 Marte 1871, inginerĭĭ, impiegaţiĭ şi lucrătoriĭ comisiuneĭ europene vor putea să pórte pe o brăţară, cu câmpul albastru, literele C. E. D. Maĭ mult, ea nu va fi ţinută să arboreze pe stabilimentele sale de orĭ-ce natură şi pe vasele sale alt pavilion de cât al sĕŭ, care este compus din cincĭ făşiĭ paralele, perpendiculare pe lemn, dispuse în ordinea următóre a culorilor lor : roşu, alb, albastru, alb şi roşu, făşia albastră avênd o lăţime înduoită de aceea a fie-căreia din cele-alte făşiĭ şi purtând literile C. E. D. în alb.

Art. 9. Tóte dispositiunile actuluĭ-public din 2 Noembre 1865, la carĭ nu se derógă în mod espres prin presentul act-adiţional, păstréză forţa şi valórea lor.

Regulamentul de navigaţiune şi de poliţie şi tariful drepturilor de navigaţiune vor fi revizuite maĭ în urmă de comisiunea europénă pentru a fi puse în acord cu starea de lucrurĭ creată prin tractatul de la Berlin.

Art. 10. Presentul act va fi ratificat.

Fie-care din înaltele părţĭ contractante, 'l va ratifica în un singur exemplar. Instrumentele de ratificare vor fi depuse, în termen de un an saŭ maĭ curênd, de se va putea, în arhivele comisiuneĭ europene a Dunăreĭ.

Drept care, delegaţiĭ plenipotenţiarĭ respectivĭ aŭ semnat presentul act-adiţional şi aŭ pus pe dênsul peceţile lor.

Făcut la Galaţĭ, în a doué-decĭ-şi-opta di a luneĭ Maiŭ a anuluĭ una-mie opt-sute opt-decĭ şi unu.

Semnaţĭ, *Arendt, E. de Haan, Camille Barrère, H. T. Siborne, N. Revest, Pencovicĭ, Romanenko, Const. Et. Carathéodory.*

Depunerea ratificaţiunilor în archivele comisiunei europene la Galaţi, s'a făcut la 8 (20) Maiŭ 1882.

Certificat de secretarul general al ministerului afacerilor străine, *George M. Ghika.*

LEGE şi CONVENŢIUNE

ÎN PRIVINŢA REPATRIEREI PRISONIERILOR TURCI

(Decr. Nr. 877 din 13 Aprilie 1879), (votate de Corpurile legiuitóre).

LEGE

Articol unic. Convenţiunea încheiată la 23 Noembre 1878, între plenipotenţiariĭ A. S. R. Domnul Românieĭ, şi plenipotenţiariĭ Majestăţeĭ Sale Imperatuluĭ Otomanilor, în privinţa repatriereĭ prisonierilor turcĭ, este aprobată.

CONVENŢIUNE

Majestatea Sa Impĕratul Otomanilor şi A. S. R. Principele Românieĭ, de o potrivă animaţĭ de dorinţa de a repatria pe prisonieriĭ de resbel, aŭ hotărât de a încheia spre acest sfârşit o convenţiune şi aŭ numit ca plenipotenţiarĭ:

Majestatea Sa Impĕratul Otomanilor pe Suleyman-paşa, general de brigadă, şi pe Azarian Effendi, funcţionar al Sublimeĭ Porţĭ.

A. S. R. Principele Românieĭ pe colonelul Alexandru Budiştênu, comandant al pieţeĭ Bucurescĭ şi pe sub-intendentul Balaban, director de serviciŭ la ministeriul de resbel.

Carĭ după ce 'şĭ aŭ schimbat deplinele lor puterĭ aflate în bună şi regulată formă, aŭ convenit asupra articolelor următóre:

Art. 1. Repatriarea prisonierilor de resbel se va face îndată după ratificarea convenţiuneĭ de faţă.

Art. 2. Cheltuelile de întreţinerea prisonierilor de resbel restituiţĭ saŭ morţĭ în interval, se vor constata şi aproba de delegaţiĭ ambelor guverne şi în urmă divisate în două periόde distincte.

Prima se socotesce din diua în care aŭ fost prinşĭ până la încetarea hostilităţilor, şi a doua coprinde perioda ce remâne de la încetarea hostilităţilor, până la repatriarea lor.

Art. 3. Plata totaluluĭ primeĭ părţĭ a cheltuelilor de întreţinere, enunciate la articolul precedent, se va face în 14 scadenţe egale, distanţe una de alta de 6 lunĭ, ast-fel ca în 7 anĭ, cu începere din diua ratificăreĭ presenteĭ Convenţiunĭ, va trebui ca totul să fie pe deplin achitat.

Visteria imperială va libera spre acest sfârşit bonurĭ de tesaur, represintând fie-care unul din termene.

Art. 4. Plata celeĭ de a doua părţĭ a cheltuelilor enunciate la articolul II, va fi făcută în 3 lunĭ, cu începere din diua ratificăreĭ Convenţiuneĭ de faţă, şi visteria imperială va libera spre acest sfârşit bonurĭ de tesaur imediat după ratificarea acesteĭ Convenţiunĭ.

Art. 5. Presenta Convenţiune va fi ratificată, şi ratificările eĭ vor fi schimbate la Bucurescĭ, 15 dile după semnarea eĭ, saŭ maĭ curênd de se va putea.

Drept care, plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ semnat-o şi au pus pe dênsa sigiliul armelor lor.

Făcut la Bucurescĭ, la două-decĭ şi treĭ Noembre, (cincĭ Decembre), una mie opt sute şépte-decĭ şi opt

Semnaţĭ: *Suleiman, Azarian.*

Semnaţĭ: *Colonel Budiştênu, sub-intendent Balaban.*

Articol adiţional.

Sub-semnaţiĭ plenipotenţiarĭ aĭ Majestăţeĭ Sale Imperatorele Otomanilor şi aĭ Alteţeĭ Sale Regale Principele Românieĭ, în virtutea autorisaţiuneĭ guvernelor lor, şi conform cu articolul II al Convenţiuneĭ semnată astă-dĭ, constată şi clasifică, că cheltuelile ocasionate guvernuluĭ român, pentru întreţinerea prisonierilor de resbel otomanĭ, din dioa când aŭ fost prinşĭ până la 1 (13) Noembre 1878, se urcă la suma de un milion patru sute două-decĭ şi treĭ miĭ patru sute opt-decĭ şi douĭ francĭ, şase-decĭ şi cincĭ centime, (1,423,482 francĭ 65 centime).

Totalul primeĭ părţĭ a cheltuelilor enunciate la articolul 4 din Convenţiune se urcă la suma de opt sute şése-decĭ şi treĭ miĭ patru sute opt-decĭ şi douĭ francĭ şése-decĭ şi cincĭ centime, (863.482 francĭ 65 centime).

Totalul celeĭ de a doua părţĭ a cheltuelilor enunciate la articolul IV, împreună şi cu cheltuelile de transportul prisonierilor până la Galaţĭ, se urcă la suma de cincĭ sute, şase-decĭ miĭ francĭ (560,000 francĭ).

Tóte aceste sume vor fi plătibile la termenile arătate în convenţiune, în monetă metalică.

Este bine înţeles că cheltuelile ocasionate Românieĭ pentru întreţinerea acelorasĭ prisonierĭ, cu începere de la 1 (13) Noembre 1878,

până la îmbarcarea la Galaţĭ, se vor adăoga la suma plătibilă în treĭ lunĭ, în virtutuea art. 4 al Convenţiuneĭ.

Dispoziţiunile de faţă vor avea aceiaşĭ forţă şi aceiaşĭ valóre ca şi când vor fi textual inserate în corpul Convenţiuneĭ.

Făcut la Bucurescĭ, în dublu original, la douĕ-decĭ şi treĭ Noembre (cincĭ Decembre), una-mie opt-sute şépte-decĭ şi opt.

Semnaţĭ : *Suleiman, Azarian.*

Semnaţĭ : *Colonel Budiştēnu, sub-intendent Balaban.*

LEGE

PENTRU REŢINEREA DE 2 LA SUTĂ DIN SUMELE CE VA PLĂTI GUVERNUL RUS PENTRU DAUNE PRIN TRECEREA ARMATELOR RUSESCI PRIN ŢERĂ.

(Decretu Nr. 1492 din 8 Iunie 1881).

Art. 1. Guvernul este autorisat a reţine 2 la sută din sumele ce se vor plăti de guvernul rus pentru daunele causate prin faptul trecereĭ armatelor rusescĭ prin ţĕră, şi acĕsta pentru a face faţă la cheltuelile necesitate de diurnele şi materialul cancelarieĭ comisariatuluĭ general însărcinat cu constatarea şi lichidarea acestor daune.

Art. 2. Pentru timpul de 6 lunĭ, incepĕnd de la 1 Iunie 1881, sumele necesariĭ pentru cheltuielile comisariatuluĭ se fixĕză la 19,990 leĭ.

Art. 3. Guvernul este autorisat a împrumuta suma de 19,990 leĭ, cu dobĕndă de 5 la sută pe an, de la casa de depunerĭ, consemnaţiunĭ şi de economiĭ. Acĕstă sumă se va înapoia diseĭ case îndată ce Statul va fi încasat reţinerile menţionate în art. 1.

ARANGIAMENT

ÎNTRE ROMÂNIA ŞI BELGIA PENTRU COMUNICAREA ACTELOR PRIVITÓRE LA STAREA CIVILĂ A SUPUŞILOR LOR.

(Decretu Nr. 387 din 19 Februarie 1881).

Guvernul român şi guvernul belgian, dorind să asigure comunicarea actelor privitóre la starea civilă a supuşilor lor respectivĭ, aŭ convenit asupra celor ce urméza :

Art. 1. Cele douĕ guverne contractante se angagiază a'şĭ remite reciproc, la epocile determinate şi fără cheltuelĭ, expediţiunĭ în regulă, legalisate de pe actele de nascere, de pe actele de recunóscere a copiilor naturalĭ, când aceste din urmă acte vor fi fost încheiate de un oficiăr al stăreĭ civile, de pe actele de căsătorie şi de mórte, făcute pe teritoriul lor şi privitóre la cetăţeniĭ celuĭ-alt Stat.

Art. 2. Transmiterea actelor de mórte se va întinde, afară de acĕsta, la persónele decedate în Belgia şi carĭ aŭ fost născute, saŭ, după informaţiunile date autorităţilor locale, domiciliate în România.

Tot ast-fel va fi pentru actele de mórte ale persónelor decedate în România, şi carĭ aŭ fost născute saŭ aŭ avut, după informaţiunile date autorităţilor locale, domiciliul în Belgia.

Art. 3. Oficiăriĭ de stare civilă în România şi în Belgia 'şĭ vor da mutual avisurĭ, pe cale diplomatică, despre recunóscerile şi legitimările de copiĭ naturalĭ înscrişĭ în actele de căsătorie.

Art. 4. La fie-care 6 lunĭ, expediţiunile diselor acte făcute în cursul semestruluĭ precedent se vor remite, de guvernul român, legaţiuneĭ Belgieĭ din Bucurescĭ, şi, de guvernul belgian, legaţiuneĭ române din Bruxelles.

Art. 5. Actele redigiate în România şi actele făcute în Belgia, în limba flamandă, vor fi însoţite de o traducţiune francesă, certificată în regulă de autoritatea competentă.

Art. 6. Este bine înţeles că liberarea saŭ acceptarea expediţiunilor diselor acte nu va prejudeca cestiunile de naţionalitate. Actele de stare civilă cerute de o parte şi de alta, după reclamaţiunea particularilor, neînsoţită de un certificat de paupertate, vor rĕmânea supuse la plata drepturilor exigibile în fie-care din cele douĕ ţĕrĭ.

Art. 7. Declaraţiunea presentă va produce efectele sale cu începere de la 1 (13) Aprilie viitor.

Drept care, sub-semnaţiĭ, autorisaţĭ în regulă, aŭ semnat'o, la Bucurescĭ, în dublu original, la 4 Marte (20 Februarie) 1881.

B. Boerescu. (L. S.)

J. Joorls. (L. S.)

DECRET și ARANGIAMENT

INTRE ROMÂNIA ȘI BELGIA ÎN PRIVINȚA INTERVENȚIEI POSTALE PENTRU ÎNCASAREA EFECTELOR DE COMERCIU, FACTURI, VALORI COMERCIALE, ETC.

DECRETU

Nr. 2106 din 17 August 1881.

În urma raportuluĭ ministruluĭ Nostru secretar de Stat la departamentul afacerilor străine, sub Nr. 15.863;

Avênd în vedere jurnalul consiliuluĭ Nostru de miniștri, sub Nr. 8, încheiat în ședința sa din 14 August 1881;

Avênd în vedere aci anexatul arangiament, încheiat, la 14 August 1881, între guvernul Românieĭ și cel al Belgieĭ, în privința intervențiuneĭ postale pentru încasarea efectelor de comerciŭ, facturĭ, valorĭ comerciale, etc.;

Avênd în vedere facultatea acordată atât prin art. 13 și 15 din convențiunea uniuneĭ postale universale, încheiată în Paris la 1 Iunie 1878, cât și prin art. 6 al arangiamentuluĭ internațional pentru schimbul mandatelor postale, încheiat în Paris la 4 Iunie 1878, votate de Corpurile legiuitóre prin legea de la 1 Marte 1879, sancționată prin decretul Nostru, sub Nr. 441.

Am decretat și decretăm:

Art. 1. Arangiamentul în cestiune, este aprobat.

ARANGIAMENT

Guvernul M. S. Regele Românieĭ și guvernul M. S. Regele Belgilor, dorind să întindă relațiunile postale între ambele țĕrĭ, pentru serviciul încasăreĭ efectelor de comerciŭ, a chitanțelor și a altor valorĭ comerciale, și usând de facultatea ce le este lăsată de art. 13 și 15 al convențiuneĭ uniuneĭ postale universale, încheiată la Paris la 1 Iunie 1878, și de art. 6 al arangiamentuluĭ internațional pentru schimbul mandatelor postale, încheiate la Paris la 4 Iunie 1878, aŭ convenit asupra articolelor următóre:

Art. 1. Locuitoriĭ ambelor țĕrĭ contractante pot face a se opera prin poștă încasarea efectelor de comerciŭ, a chitanțelor și a orĭ-ce alte valorĭ comerciale, plătibile fără cheltuielĭ, fie în România fie în Belgia, și a căror sumă nu întrece peste una mie leĭ saŭ una mie francĭ pe trămitere.

Cu tóte acestea, administrațiunile postale ale ambelor țĕrĭ vor putea în urmă, într'un comun acord, să urce acest maximum și să se însărcineze a face să se protesteze efectele de comerciŭ.

Art. 2. Suma valorilor de încasat prin poștă trebue să fie exprimată de către expeditorul însușĭ. în moneta țĕreĭ însărcinată cu încasarea.

Art. 3. Nu se admite o plată parțială. Fie-care titlu trebue să fie plătit întreg într'o singură dată.

Art. 4. Trămiterea valorilor de încasat se face sub formă de scrisóre recomandată; plicul se adreséză de deposant la biuroul care are a încasa baniĭ. Se remite deschis la biuroul expeditor.

Aceiașĭ trămitere póte conține maĭ multe valorĭ de încasat de către acelașĭ biuroŭ de poștă de la diferițĭ datornicĭ și în folosul aceleiașĭ persóne.

Art. 5. Nu se percepe pentru orĭ-ce scrisóre recomandată, adresată unuĭ biuroŭ de poștă spre îndeplinirea art. 4 precedent, de cât o taxă fixă de 25 banĭ în România și de 25 centime în Belgia.

Plata acesteĭ taxe trebue să se efectueze de expeditorul valorilor în timbre postale ale țĕreĭ de origină, ea aparține întrégă administrațiuneĭ acesteĭ țĕrĭ.

Art. 6. Administrația postelor însărcinată cu încasarea, percepe asupra sumeĭ fie-căreĭ valorĭ încasată o retribuție calculată, adică:

In România 10 banĭ de fie care 20 leĭ saŭ fracțiune de 20 leĭ, fără să pótă trece peste 50 banĭ.

In Belgia 10 centime de fie-care 20 francĭ saŭ fracțiune de 20 francĭ, fără să pótă trece peste 50 centime.

Produsul acesteĭ retribuțiunĭ nu dă loc la nicĭ un decompt între ambele administrațiunĭ.

Art. 7. Prisosul sumeĭ încasată se preface, de către biuroul care a operat încasarea, într'un mandat postal în folosul depunĕtoruluĭ, după deducțiunea taxelor de timbre, dacă sunt, și de taxa proporțională fixată prin art. 3 din arangiamentul de la 4 Iunie 1878, care taxă este împărțită în jumĕtate între ambele administrațiunĭ.

Maximum mandatelor postale ce se pot elibera de către o parte și alta pentru lichidarea valorilor încasate este de 1000 leĭ saŭ 1000 francĭ.

Administrațiunile ambelor țĕrĭ contractante vor putea micșora maĭ departe, într'un comun acord, taxele și drepturile percepute în virtutea aceluĭ articol și a art. 5 și 6 precedente.

Ele vor determina eventualmente condițiunile cu carĭ se vor efectua protestele efec-

telor neplătite, precum și modul de lichidare a cheltuelilor de protest.

Art. 8. Valorile carĭ n'aŭ putut fi încasate sunt înapoiate depunĕtoruluĭ, scutite de orĭ-ce plată de port, fără ca administrațiunea postelor, însărcinată cu încasarea, să fie ținută la nicĭ o mĕsură de conservare, saŭ de constatație de orĭ-ce natură pentru neplată.

Sunt asemenea înapoiate trămiterile carĭ trec peste maximum fixat de art. 1 precedent, precum și titlurile neregulate.

Art. 9. La cas de perdere, afară de casul de forță majoră, saŭ a scrisoreĭ recomandate conținĕnd valorile de încasat, saŭ chiar a valorilor, în totul saŭ în parte, se plătesce depunĕtoruluĭ o despăgubire de 50 francĭ, în condițiunile determinate prin art. 6 al convențiuneĭ de la 1 Iunie 1878.

La cas de perdere a sumelor încasate, administrațiunea care a operat încasarea este ținută a plăti întreg sumele perdute.

Art. 10. Administrațiunile postale celor două țĕrĭ contractante nu sunt supuse la nicĭ o rĕspundere pentru întârdierea transmitereĭ scrisorilor recomandate, conținĕnd valorile de încasat, a înseșĭ acestor valorĭ și a mandatelor de plată.

Art. 11. Acest arangiament nu aduce nicĭ o atingere la legislațiunea interióră a ambelor State contractante, în tot ce nu este prevĕdut în acest arangiament, și anume în ceea ce privesce taxele de timbre aplicabile la titlurile de încasat. Suma acesteĭ taxe este pusă în sarcina depunĕtoruluĭ.

Art. 12. Fie-care din ambele administrațiunĭ postale a țĕrilor contractante are dreptul, în circumstanțe extra-ordinare, de natură a justifica mĕsura. de a suspenda provisoriŭ serviciul încasărilor, sub condițiune de a însciința de îndată. la trebuință prin telegraf, pe cea-altă administrațiune.

Art. 13. Disposițiunile arangiamentuluĭ internațional. din 4 Iunie 1878, sunt aplicabile. la tot ce nu este contrariŭ stipulațiunilor din acest arangiament, mandatelor postale eliberate în virtutea art. 7 precedent, pentru rambursarea valorilor încasate prin poștă.

Art. 14. Ambele administrațiunĭ desemnéză, fie-care în ceea ce o privesce, biurourile postale avĕnd căderea de a face serviciul încasărilor.

Ele reguléză modul depositului și a trămitereĭ valorilor de încasat și tóte cele-alte mĕsurĭ de detaliŭ saŭ de ordin, necesare pentru a asigura executarea acestuĭ arangiament.

Disposițiunile stabilite in virtutea acestuĭ articol se pot modifica de către ambele administrațiunĭ de câte orĭ ele, într'un comun acord, vor recunósce necesitatea.

Art. 15. Acest arangiament se va pune în lucrare din diua în care ambele părțĭ vor conveni. îndată după ce se va face promulgarea, conform legilor particulare ale fie-căruĭ din ambele State, și va rĕmâne obligatoriŭ din an în an până ce una din părțile contractante ar însciința pe cea-altă, însă cu un an înainte, de intențiunea sa de a face să înceteze efectele luĭ.

In tot timpul acestuĭ din urmă an, arangiamentul va urma de a rĕmânea în deplina și întrêga sa lucrare, fără prejudiciul lichidăreĭ și a solduluĭ compturilor după expirarea disuluĭ termen.

Spre credință, sub-semnațiĭ, ministru afacerilor streine al M. S. Regele Românieĭ și ministru reședinte al M. S. Regele Belgilor la Bucurescĭ, aŭ făcut acest arangiament. pe care 'l aŭ învestit cu sigiliile lor.

Făcut la Bucurescĭ, în 14 (26) August 1881.

C. A. Rosetti (L. S.) **I. Jooris** (L. S.)

Observațiune.

Arangiamentul de față va avea efectele sale din diua de 15 (27) Septembre a. c., după cum s'a stabilit între ambele părțĭ contractante.

DECRET

Nr. 61 DIN 13 IANUARIE 1882

și

DECLARAȚIUNEA ÎNCHEIATĂ LA 7 (19) IANUARIE 1882, ÎNTRE GUVERNUL ROMÂNIEI ȘI ACELA AL GERMANIEI, ÎN PRIVINȚA PROTECȚIUNEI RECIPROCE A MĂRCILOR DE FABRICĂ SAŬ DE COMERCIŬ, ÎN VEDEREA ART. XVI DIN CONVENȚIUNEA COMERCIALĂ ÎNTRE ROMÂNIA ȘI GERMANIA, DE LA 14 NOEMBRE 1877, CARE PREVEDE INCHEIEREA UNEI ASEMENEA DECLARAȚIUNI.

DECRET

Art. 1. Declarațiunea în cestiune este aprobată.

DECLARAȚIUNE

Guvernul M. S. Regele Românieĭ și guvernul M. S. Impĕratul Germanieĭ dorind, con-

form art. XVI din convențiunea de comerciŭ între România și Germania, din 14 Noembre 1877, a asigura o protecțiune reciprocă mărcilor de fabrică saŭ de comerciŭ române și germane, sub-semnațiĭ, deplin autorisațĭ pentru acésta, aŭ convenit asupra următórelor disposițiunĭ:

Art. 1. Supușiĭ românĭ în Germania și supușiĭ germanĭ în România se vor bucura, în ceea ce privesce mărcile de mărfurĭ saŭ ale ambalagiurilor lor și mărcile de fabrică saŭ de comerciŭ, de aceeașĭ protecțiune ca și naționaliĭ.

Art. 2. Pentru a asigura mărcilor lor protecțiunea consacrată prin articolul precedent, supușiĭ uneia din părțile contractante vor trebui să îndeplinescă condițiunile și formalitățile prescrise de legile și de regulamentele celeĭ-alte.

Art. 3. Arangiamentul de față va avea forța și vigórea unuĭ tratat, până la expirarea a două-spre-dece lunĭ ce vor urma după denunțarea făcută de una saŭ de cea-altă din părțile contractante.

El va fi executoriŭ de la data publicăreĭ oficiale în ambele țĕrĭ.

Drept care, sub-semnațiĭ aŭ încheiat declarațiunea de față și aŭ pus pe dênsa sigiliul armelor lor.

Făcut în dublu, în Berlin, la 7 (19) Ianuarie 1882.

Liteanu. (L. S.)

Hatzfeldt. (L. S.)

LEGE

PENTRU ADERAREA REGATULUI ROMÂN LA CONVENȚIUNEA METRULUI, DIN 20 MAIŬ 1875.

(Decr. Nr. 741 din 6 Martie 1883).

Art. 1. Guvernul este autorisat a da aderarea sa la convențiunea internațională a metrului, din 20 Maiŭ 1875.

Art. 2. Se acordă guvernuluĭ un credit estra-ordinar de 13,651 leĭ, pentru plata contributivă a RomânieĬ la comitetul internațional de mĕsurĭ și greutățĭ, de la anul 1876 până la finele anuluĭ 1882.

Art. 3. Acest credit se va acoperi din fondul prevĕdut în budgetul general al Statuluĭ pe esercițiul 1883—1884 pentru deschiderea de credite suplementare și estra-ordinare.

CONVENȚIUNEA METRULUI

Sub-scrisă la Paris, în 20 (8) Maiŭ 1875.

Art. 1. Inaltele Puterĭ contractante se légă a fonda și a întreține cu spese comune un biuroŭ internațional de mĕsurĭ și greutățĭ, sciințific și permanent, a căruia reședință va fi Parisul.

Art. 2. Guvernul frances va lua disposițiunile necesare pentru a facilita achisițiunea saŭ, de va avea loc, construcțiunea uneĭ clădirĭ speciale, afectată acesteĭ destinațiunĭ, în condițiunile regulamentuluĭ anexat la presenta convențiune.

Art. 3. Biuroul internațional va funcționa sub direcțiunea și privigherea esclusivă a unuĭ comitet internațional de mĕsurĭ și greutățĭ, pus și acesta sub autoritarea uneĭ conferințe generale a mĕsurilor și greutăților, formată de delegațiĭ tutulor Puterilor contractante.

Art. 4. Presedința conferințeĭ generale a mĕsurilor și greutăților este atribuită presedinteluĭ AcademieĬ de sciințe din Paris.

Art. 5. Organisarea biuroulu, precum și compunerea și atribuțiunile comitetuluĭ internațional și a conferințeĭ generale a mĕsurilor și greutăților sunt determinate prin regulamentul anexat la convențiunea de față.

Art. 6. Biuroul internațional de mĕsurĭ și greutățĭ este însărcinat:

1. Cu tóte comparațiunile și verificațiunile nouilor prototipurĭ ale metruluĭ și chilogramuluĭ;

2. Cu conservarea prototipurilor internaționale;

3. Cu comparațiunile periodice a etalónelor naționale cu prototipurile internaționale și cu originalurile lor, precum și comparațiunile termometrelor etalóne;

4. Cu comparațiunile nouilor prototipurĭ cu etalónele fundamentale a mĕsurilor și greutăților nemetrice, întrebuințate în diferite țĕrĭ și în sciință;

5. Cu etalonagiul și comparațiunile regulelor geodesice;

6. Cu comparațiunea etalónelor și a scărilor de precisiune, a cărora verificare va fi cerută, saŭ de guverne, saŭ de societățĭ învățate, saŭ chiar de artiștĭ și de învĕțătorĭ.

Art. 7. Personalul biurouluĭ se va compune de un director, de douĭ adjuncțĭ și de numĕrul necesar de impiegațĭ.

Cu începere de la epoca în care comparațiunea nouilor prototipurĭ va fi fost efectuată și în care aceste prototipurĭ vor fi împărțite diferitelor State, personalul biurouluĭ va fi

redus în proporţiunea ce se va crede convenabilă.

Numirile personaluluĭ biurouluĭ vor fi notificate guvernelor Inaltelor părţĭ contractante de către comitetul internaţional.

Art. 8. Prototipurile internaţionale ale metruluĭ şi kilogramuluĭ, precum şi originalele lor, vor rĕmâne depuse în biuroŭ; accesul la deposit va fi reservat unicamente comitetuluĭ internaţional.

Art. 9. Tóte spesele de stabilire şi de instalare ale biurouluĭ internaţional de mĕsurĭ şi greutăţĭ, precum şi cheltuelile anuale de întreţinere şi acele ale comitetuluĭ, vor fi acoperite prin contribuţiunĭ de către Statele contractante, stabilite după o scară basată pe populaţiunea lor actuală.

Art. 10. Sumele, representând partea contributivă a fie-căruia din Statele contractante, vor fi vĕrsate la începutuluĭ fie-căruĭ an, prin intermediarul ministeruluĭ afacerilor străine al Franciei, la casa de depunerĭ şi de consemnaţiunĭ la Paris, de unde ele vor fi retrase după mĕsura trebuinţelor, prin mandate ale directoruluĭ biurouluĭ.

Art. 11. Guvernele, carĭ ar usa de facultatea reservată fie-căruĭ Stat de a acceda la presenta convenţiune, vor fi ţinute să achite o contribuţiune a căreia mărime va fi determinată de comitet pe basele stabilite la art. 9, şi care va fi afectată la ameliorarea materialuluĭ sciinţific al biurouluĭ.

Art. 12. Inaltele părţĭ contractante 'şĭ reservă facultatea de a aduce, de comun acord, presenteĭ convenţiunĭ, tóte modificările a căror utilitate se va demonstra de esperienţă.

Art. 13. Acéstă convenţiune va putea fi denunţată de una saŭ de cele-alte din Inaltele părţĭ contractante în termen de 12 anĭ.

Guvernul care ar usa de facultatea de a face să înceteze efectele eĭ, în ceea ce 'l privesce, este ţinut a notifica intenţiunea sa cu un an înainte, şi va renunţa prin însuşĭ acest fapt la tóte drepturile de coproprietate asupra prototipurilor internaţionale şi asupra biurouluĭ.

Art. 14. Presenta convenţiune va fi ratificată conform legilor constituţionale, particulare fie-căruĭ Stat. Ratificările se vor schimba la Paris, în termen de 6 lunĭ saŭ şi maĭ curênd de se va putea. Ea va fi pusă în esecutare cu începere de la 1 Ianuarie 1876.

In credinţa acestora, plenipotenţiariĭ respectivĭ aŭ sub-scris'o şi 'i-aŭ aplicat sigiliile lor.

Făcut în Paris, la 20 Maiŭ 1875.

Anexa Nr. 1.

REGULAMENTUL

Art. 1. Biuroul internaţional de mĕsurĭ şi greutăţĭ va fi stabilit într'un local special, presentând tóte garanţiile necesare de linisce şi de stabilitate.

El va coprinde, afară de localul apropriat deposittuluĭ de prototipurĭ saŭ pentru instalarea comparatorilor şi balanţelor, un laboratoriŭ, o bibliotecă, o sală a arhivelor, cabinete de lucru pentru funcţionarĭ şi locuinţe pentru personalul de gardă şi de serviciŭ.

Art. 2. Comitetul internaţional este însărcinat cu achisiţiunea şi apropriarea localuluĭ, precum şi cu instalarea serviciilor la carĭ el este destinat.

In cas când comitetul nu ar găsi un local convenabil pentru a face achisiţiunea luĭ, se va construi un asemenea local sub direcţiunea sa şi după planurile sale.

Art. 3. Guvernul frances va lua, în urma cerereĭ comitetuluĭ internaţional, dispoziţiunile necesare pentru a face ca biuroul să fie recunoscut ca un stabiliment de utilitate publică.

Art. 4. Comitetul internaţional va face să se esecute instrumentele necesare precum: cumpĕrăturĭ pentru etalónele cu trăsăturĭ şi cu capete, aparate pentru determinarea dilataţiuneĭ absolute, balanţe pentru cumpănirile în aer şi în gol, comparatoriĭ pentru regulele geodesice, etc.

Art. 5. Spesele de achisiţiune saŭ de construcţiune pentru localul şi cheltuelile instalaţiuneĭ şi cumpĕrarea instrumentelor şi a aparatelor, nu vor putea întrece, la un loc, suma de leĭ 400,000.

Art. 6. Budgetul cheltuelilor anuale este evaluat, precum urméză:

A. Pentru ânteiul period al confecţionăreĭ şi al comparaţiuneĭ nouilor prototipurĭ:

	Francĭ.
a) Retribuţiunea directoreluĭ . . .	15,000
Retribuţiunea a 2 adjuncţĭ, a 6.000 fr.	12.000
Retribuţiunea a 4 ajutóre a 3,000 fr	12,000
Aputamentele unuĭ mecanic portar .	3.000
Léfa a 2 băeţĭ de biuroŭ a 1,500 fr.	3,000
Totatul retribuţiunilor.	45,000
b) Indemnităţĭ pentru învăţaţiĭ şi artiştiĭ carĭ, în urma cereriĭ comitetuluĭ, vor fi însărcinaţĭ cu lucrărĭ speciale. Intreţinerea clădireĭ, cumpĕrarea şi repararea instrumentelor, încălzirea, iluminarea, spese de biuroŭ. .	24,000
c) Indemnitatea pentru secretariĭ comitetuluĭ internaţional de mĕsurĭ şi greutăţĭ	6,000
Total.	75,000

Budgetul anual al biurouluĭ va putea fi modificat, după trebuinţă, de către comitetul internaţional, în urma propunereĭ directoreluĭ, însă fără ca să pótă trece peste suma de 100,000 fr.

Orĭ-ce modificaţiune la budgetul anual, ce

se va crede necesară de comitet, în limitele indicate de budgetul anual şi fixate de presentul regulament, va fi adusă la cunoscinţa guvernelor contractante.

Comitetul va autorisa pe directorul, în urma cererei sale, a opera virimente de la un capital la cel-alt al budgetuluĭ ce 'i s'a acordat.

B. Pentru periodul posterior distribuţiunei prototipurilor :

	Francĭ
a) Retribuţiunea directoreluĭ. . . .	15.000
Retribuţiunea adjunctuluĭ.	6,000
Apuntamentele mecanicului portar. .	3,000
Léfa unuĭ băiat de biuroŭ.	1.500
	25.500
b) Pentru biuroŭ.	18,500
c) Indemnitatea pentru secretarul comitetuluĭ internaţional.	6,000
	50,000

Art. 7. Conferinţa generală, menţionată la art. 3 din convenţiune, se va întruni la Paris, în urma convocăreĭ comitetuluĭ internaţional, cel puţin o-dată la fie-care 6 anĭ.

Ea are de misiune a discuta şi provoca mĕsurile necesare pentru propagarea şi perfecţionarea sistemuluĭ metric, precum şi a sancţiona nouile determinaţiunĭ metrologieĭ fundamentale ce se vor fi făcut în intervalul întrunirilor sale. Ea primesce raportul comitetuluĭ internaţional asupra lucrărilor desăvârşite şi procede, prin scrutin secret, la reînoirea pe jumĕtate a comitetuluĭ internaţional.

Voturile în sĕnul conferinţeĭ generale aŭ loc pe State ; fie-care Stat are drept la un vot.

Membriĭ comitetuluĭ internaţional iaŭ parte de drept la întrunirile conferinţeĭ. eĭ pot să fie tot o-dată delegaţiĭ guvernelor lor.

Art. 8. Comitetul internaţional, menţionat la art. 3 al convenţiuneĭ, va fi compus de 14 membri, aparţinênd toţĭ diferitelor State.

Ântâiaşĭ dată el va fi format de ceĭ duoĭ-spre-dece membri aĭ vechiuluĭ comitet permanent al comisiuneĭ internaţionale din 1872 şi de amênduoĭ delegaţiĭ carĭ, la numirea acestuĭ comitet permanent, obţinuse cele maĭ multe sufragiĭ după membriĭ aleşĭ.

La reînoirea pe jumĕtate a acestuĭ comitet internaţional, membriĭ carĭ vor eşi vor fi maĭ ânteiŭ aceĭ carĭ, în caŝ de vacanţă, se vor fi ales provisoriŭ în intervalul dintre două sesiunĭ ale conferinţeĭ; cel-alţĭ vor fi desemnaţĭ prin sorţĭ.

Membriĭ carĭ ies vor fi realigibilĭ.

Art. 9. Comitetul internaţional dirige lucrările privitóre la verificarea nouilor prototipurĭ, şi în genere tóte lucrările metrologice ce Inaltele părţĭ contractante vor decide a se esecuta în comun.

El e, maĭ departe, însărcinat a priveghia conservarea prototipurilor internaţionale.

Art. 10. Comitetul internaţional se constitue alegênd el însuşĭ, cu scrutin secret, pe preşedintele şi pe secretarul sĕŭ. Aceste numirĭ vor fi notificate guvernelor Inaltelor părţĭ contractante.

Preşedintele şi secretarul comitetuluĭ şi directorul biurouluĭ trebue să aparţie la ţĕrĭ diferite.

O dată constituit, comitetul nu póte proceda la nouĭ alegerĭ saŭ numirĭ, de cât treĭ lunĭ după ce toţĭ membri vor fi fost încunosciinţaţĭ despre acésta de către biuroul comitetuluĭ.

Art. 11. Până la epoca, în care nouile prototipurĭ vor fi terminate şi distribuite, comitetul se va întruni cel puţin o dată pe an ; după acéstă epocă, reuniunile sale vor avea loc o dată la duoĭ anĭ.

Art. 12. Hotărârile comitetuluĭ vor fi luate cu majoritatea voturilor ; în cas de paritate, votul preşedinteluĭ este preponderant. Decisiunile nu sunt valabile de cât dacă numĕrul membrilor presenţĭ este de cel puţin jumĕtate plus unul a membrilor carĭ compun comitetul.

Sub reserva acesteĭ condiţiunĭ, membriĭ absenţĭ aŭ dreptul de a delega voturile lor membrilor presenţĭ, cari vor justifica despre acéstă delegaţiune. Acciaşĭ urmare va avea loc pentru nominaţiunile cu scrutin secret.

Art. 13. In intervalul dintre o sesiune şi alta, comitetul are dreptul de a delibera prin corespondinţĭ.

In acest cas, pentru ca decisiunea să fie valabilă, e de trebuinţă ca toţĭ membriĭ comitetuluĭ să fi fost chemaţĭ a emite avisul lor.

Art. 14. Comitetul internaţional al mĕsurilor şi greutăţilor îndeplinesce provisoriŭ vacanţele cari ar putea să se producă în sînul sĕŭ ; aceste alegerĭ se fac prin corespondinţĭ, fie-care din membri fiind chemat a lua parte la dênsele.

Art. 15. Comitetul internaţional va elabora un regulament amĕnunţit pentru organisarea şi lucrările biurouluĭ, şi va fixa taxele ce vor fi de plătit pentru lucrărĭ estraordinare, prevĕdute in art. 6 al convenţiuneĭ.

Aceste taxe vor fi afectate perfecţionăreĭ materialuluĭ sciinţific al biurouluĭ.

Art. 16. Tóte comunicările comitetuluĭ internaţional cu guvernele Inaltelor părţĭ contractante vor avea loc prin intermediul representanţilor lor diplomaticĭ la Paris.

Pentru tóte afacerile a căror soluţiune va aparţine administraţiuneĭ francese, comitetul va avea recurs la ministerul afacerilor străine al Franciei.

Art. 17. Directorul biurouluĭ precum şi adjuncţiĭ sunt numiţĭ cu scrutin secret de către comitetul internaţional.

Impiegaţiĭ sunt numiţĭ de director.

Directorul are voce deliberativă în sînul comitetuluĭ.

Art. 18. Directorul biurouluĭ nu va avea acces la locul depositului prototipurilor internaţionale al metruluĭ şi al chilogramuluĭ de cât în virtutea uneĭ resoluţiunĭ a comitetuluĭ şi în presenţa a douĭ din membriĭ seĭ.

Locul depositului prototipurilor nu se va putea deschide de cât cu treĭ cheĭ, din cari una va fi în posesiunea directoruluĭ arhivelor Franciei, a doua în mâna preşedinteluĭ comitetuluĭ şi a treia în mâna directoruluĭ biurouluĭ.

Numaĭ etalónele din categoria prototipurilor internaţionale vor servi la lucrările ordinare de comparaţiunĭ ale biurouluĭ.

Art. 19. Directorul biurouluĭ va adresa, in fie-care an, comitetuluĭ : 1. Un raport financiar asupra socotelilor eserciţiuluĭ precedent, despre care i se va da descărcare după ce se vor fi verificat ; 2. Un raport asupra stăreĭ materialuluĭ ; 3. Un raport general asupra lucrărilor de stabilit în cursul anuluĭ ce s'a terminat.

Comitetul internaţional va adresa din parte'ĭ, tuturor guvernelor Inaltelor părţĭ contractante, un raport anual asupra întreguluĭ operaţiunilor sale sciinţifice, technice şi asupra acelor ale biurouluĭ.

Preşedintele comitetuluĭ va da socotélă conferinţeĭ generale despre lucrările terminate de la epoca celeĭ din urmă sesiunĭ.

Raporturile şi publicaţiunile comitetuluĭ şi ale biurouluĭ vor fi redactate în limba francesă. Ele sunt imprimate şi comunicate guvernelor Inaltelor părţĭ contractante.

Art. 20. Scara contribuţiunilor de care este vorba la art. 9 al convenţiuneĭ se va stabili precum urmézā :

Cifra populaţiuneĭ esprimată în . . va fi înmulţită :

Cu coeficientul 3, pentru Statele în cari sistemul metric este obligator ;

Cu coeficientul 2, pentru Statele în cari el nu este de cât facultativ ;

Cu coeficientul 1, pentru cele-alte State.

Suma productelor, ast-fel obţinute, va forma numĕrul de unităţĭ prin cari se va împărţi cheltuiala totală. Cotientul va da suma unităţeĭ cheltueleĭ.

Art. 21. Spesele de confecţiune a prototipurilor internaţionalĭ, precum şi a etalónelor şi a tipurilor destinate a'ĭ întovărăşi, vor fi purtate de către Inaltele părţĭ contractante după scara stabilită la articolul precedent.

Spesele comparaţiuneĭ şi a verificăreĭ etalónelor, cerute de Statele caiĭ nu participă la presenta convenţiune, se vor regula de către comitet, conform cu taxele fixate în virtutea art. 15 al regulamentuluĭ.

Art. 22. Presentul regulament va avea aceiaşĭ putere şi valóre ca şi convenţiunea la care e anexat.

Anexa Nr. 2.

DISPOSIŢIUNI TRANSITORII

Art. 1. Tóte Statele represintate în comisiunea internaţională a metruluĭ, întrunită la Paris în 1872, fie ele saŭ nu părţĭ contractante, a presenteĭ convenţiunĭ, vor primi prototipurile ce vor fi comandat, şi cari le vor fi predate în tóte condiţiunile de garanţie determinate de comisiunea internaţională menţionată.

Art. 2. Antéia întrunire a conferinţeĭ generale a mĕsurilor şi a greutăţilor, menţionată la art. 3 al convenţiuneĭ, va avea maĭ ales de obiect a sancţiona aceste nouĭ prototipurĭ şi a le repărţi între Statele cari le-aŭ cerut.

In consecinţă, delegaţiĭ tuturor guvernelor representate în comisiunea internaţională din 1872, precum şi membriĭ secţiuneĭ francese, vor face de drept parte din acéstă ântéiŭ întrunire pentru a concura la esecuţiunea prototipurilor.

Art. 3. Comitetul internaţional, menţionat la art. 8 al regulamentuluĭ, este însărcinat de a primi şi de a compara între dênsele nouile prototipurĭ, conform cu decisiunile sciinţifice ale comisiuneĭ internaţionale din 1872, şi a comitetuluĭ sĕu permanent, sub reserva modificărilor ce esperienţa va putea să arate în viitor.

Art. 4. Secţiunea francesă a comisiuneĭ internaţionale rĕmâne însărcinată cu lucrările ce i s'aŭ încredinţat pentru construcţiunea nouilor prototipurĭ, cu concursul comitetuluĭ internaţional.

Art. 5. Spesele de fabricaţiune a talónelor metrice, construite de către secţiunea francesă, vor fi restituite de către guvernele interesate, după preţul costuluĭ pe unitate, care se va determina de către menţionata secţiune.

Art. 6. Comitetul internaţional este autorisat a se constitui imediat şi a face tóte studiile preparatoriĭ, necesare pentru punerea în esecutare a convenţiuneĭ, fără a se lega la verĭ-o cheltuială înaintea preschimbăreĭ ratificaţiunilor menţionateĭ convenţiunĭ.

LEGE[1]

PENTRU ORGANISAREA MINISTERIULUI AFACERILOR STRĂINE

(promulgată cu decr. Nr. 605 din 15 Martie 1873) cu modificările ce 'i s'aŭ făcut prin legile promulgate cu decretele Nr. 105 din 28 Februarie 1877,—Nr. 266 din 9 Febr. 1878,—şi Nr. 1215 din 1 Maiŭ 1882.)

PARTEA I

TITLUL I

Dispoziţiunĭ generalĭ

Art. 1. Serviciul general al Ministeriuluĭ afacerilor străine se împarte precum urmézā:

Administraţia centrală;

Serviciul esterior şi

Representaţiunea Românieĭ în străinătate.

Art. 2. Serviciile ce compun administraţiunea centrală, serviciul esterior şi represintaţiunea în străinătate, sunt puse sub autoritatea ministruluĭ afacerilor străine, care exersă direcţiunea superiórā şi controlul relaţiunilor internaţionalĭ.

TITLUL II

Atribuţiunile principalĭ ale Ministeruluĭ afacerilor străine.

Art. 3. Ministrul afacerilor străine execută şi interpretă tratatele şi convenţiunile, are lucrările politicĭ, relative la aceste acte, tratézā cestiunile de limite şi de estradiţiune, se ocupă cu proiectele de convenţiunĭ, pregătesce tratatele de comerciŭ şi de navigaţiune, cere şi dă ratificarea acestor instrumente, studiază cestiunile relative la protecţiunea comerciuluĭ român în ţĕrĭ străine, şi acelea carĭ resultă din reclamaţiunile comerciuluĭ străin în ţérā, discută cestiunile relative la starea civilă a străinilor, se ocupă cu instrucţiunea reclamaţiunilor în materiĭ de interes privat, cu succesiunĭ şi altele, transmite actele judiciare şi comisiunile rogatoriĭ, observă p'aceste din urmă, tratézā afacerile contenciose carĭ urmézā a fi apreciate după disposiţiunile actelor diplomatice, după acelea ale legilor şi conform principielor dreptuluĭ internaţionale şi dreptuluĭ gintelor, pregătesce formele pentru obţinerea execuatoruluĭ in privinţa recunósceriĭ consulilor generalĭ, consulilor şi vice-consulĭ, cere autorisaţiunĭ pentru priimirea şi purtarea ordinilor străine, pregătesce reglementele de navigaţiune, observă executarea lor, se ocupă şi se pronunţă asupra cestiunilor relative la privilegiurile, imunităţile şi franşise diplomatice, este însărcinat cu legalisarea şi vidimarea actelor traduse din limba română în o limbă străină şi vice-versa, apĕră interesele române în străinĕtate, tratézā afacerile politicĭ, discută conflictele de jurisdicţiune iscate între autorităţile române şi autorităţile consulare, întreţine corespondinţe cu aginţiĭ diplomaticĭ şi consuliĭ generalĭ acreditaţĭ pe lângă guvernul ţĕreĭ, întreţine asemenea corespondinţă cu agenţiĭ Românieĭ în străinătate, se pune în raport în casurĭ determinate cu ministriĭ afacerilor străine aĭ diferitelor Staturĭ, combină mĕsurile carĭ să satisfacă adevĕratele interese ale ţĕreĭ, apĕră drepturile acestea în faţa încălcărilor ce li s'ar face, antamézā şi conduce negociărĭ de diferite naturĭ cu guvernele străine, liberézā pasporturile, deplinele puterĭ, comisiunile, redige, dă şi priimesce scrisorile de notificărĭ, de creanţe şi altele, tratézā reclamaţiunile românilor contra guvernelor străine şi reclamaţiunile străinilor contra guvernuluĭ român, se ocupă de tóte cestiunile carĭ ating, atât domenul politic cât şi domenul comerciale, afectând amândouĕ interesele d'o-dată, resumă situaţiunea exteriórā şi interiórā prin circulărĭ şi, în fine, dă direcţiune tuturor afacerilor carĭ fac obiectul raporturilor internaţionalĭ existinte între Români şi ţĕrile străine.

TITLUL III

Administraţiunea centrală.

Art. 4. Ministrul afacerilor străine este asistat d'un secretar general care este tot odată şi directore al cancelarieĭ.

Art. 5. Acest funcţionar are douĕ felurĭ de atribuţiunĭ: atribuţiunĭ inherinte posiţiuniĭ sale de secretar general şi atribuţiunĭ resultând din cualitatea sa de directore al cancelarieĭ.

Ca secretar general:

a. Expediază în numele ministruluĭ şi subscrie pentru ministru tótă corespondenţa, afară de instrucţiunile şi lucrările politice, raporturile către Domn, referatele către consiliul de ministri şi corespondinţa cu corpurile legiuitóre, carĭ tóte sunt reservate ministruluĭ;

b. Inlocuiesce pe minisru în cas de absinţă saŭ împedecare, când acesta este ocupat de afacerĭ d'un ordin superior saŭ ia parte la desbaterile corpurilor legiuitóre.

(1) Vedĭ legea suplementară care urmézā şi care este în legărură cu acésta.

Ca director al cancelariei :

a. Priimesce corespendința, distribue lucrările carī se fac după resoluțiunile sale, se ocupă în special de tóte cestiunile carī au trebuință d'un studiŭ serios pentru a le supune ministruluĭ cu observațiunile sale; pregătesce lucrările relative la disposițiunī generalī, și trateză tóte afacerile de resortul Ministeruluĭ afacerilor străine și carī nu intră în atribuțiunile specialī ale fie-căruia din serviciŭ parțiale maĭ jos însemnate;

b. Asicură unitatea și armonia în mersul administrațiuniĭ centrale a Ministeruluĭ;

c. Revisuiesce și priveghiază lucrarea funcționarilor și supune ministruluĭ direct saŭ prin șefiĭ de serviciŭ partea cea maĭ importantă cu esplicațiunile ce casul ar putea necesita.

Art. 6. Ministrul este autorisat a delega secretaruluĭ general orĭ-ce alta din atribuțiunile sale.

Art. 7. Serviciile speciale ale ministeruluĭ afacerilor străine se împart după cum urmeză:

a) Divisiunea politică, la care se atașéză cabinetul ministeruluĭ, biuroul de personal și al ordinelor și biuroul interpretatuluĭ;

b) Divisiunea consulară, a convențiunilor internaționale și contențiosuluĭ, la care se atașéză biuroul de navigațiune și statistica mișăreĭ porturilor;

c) Divisiunea comptabilitățeĭ, la care se atașéză tot ce privesce material și paspórte, și

d) Biuroul archiveĭ și registratureĭ.

Art. 8. Divisiunea politică se compune din șeful divisiuneĭ, șeful de cabinet al ministruluĭ, douĭ șefĭ de biuroŭ clasa I și un șef de biuroŭ clasa II. Unul din șefiĭ de biuroŭ clasa I se va ocupa în special de mișcarea personaluluĭ și cu tot ce privesce la ordinele de decorațiunī naționale saŭ străine.

Postul de șef al cabinetuluĭ ministruluĭ se va îndeplini, când va fi trebuință, de unul din secretariĭ clasa II, detașat de la vre-una din legațiunile în ființă.

Art. 9. Lucrările de resortul acesteĭ divisiunĭ sunt: corespendența politică saŭ diplomatică cu legațiunile țĕreĭ și representanțiĭ guvernelor străine; corespondența confidențială a ministruluĭ, cifrarea și descifrarea depeșelor, citirea obligatorie a diarelor străine și facerea notițelor necesariĭ a se pune în vederea ministruluĭ; rectificarea, prin comunicate saŭ corespondințe la diare, a nuvelelor și aserțiunilor false privitóre la cestiunile de ordine politică sau economică carĭ intereséză țéra; conservarea, clasarea și înregistrarea corespondențeĭ confidențiale; tot ce privesce la mișcarea personaluluĭ intern și extern dependinte de acest minister și la serviciul ordinelor saŭ decorațiunilor; traducerea și certificarea actelor de resortul acesteĭ divisiunĭ.

Art. 10. Interpretatul atașat la acéstă divisiune se compune din treĭ interprețĭ jurațĭ; un interpret pentru limba grécă, un interpret pentru limba germană și un interpret pentru limba rusă.

Aceștĭ funcționarĭ se ocupă, fie-care în parte și sub a sa responsabilitate personală cu traducțiunea oficială a actelor emanând de la diferitele autoritățĭ saŭ cerute de administrațiunea centrală. Eĭ confruntă și legaliséză actele presintate de particularĭ pentru a fi presintate fie înaintea justițieĭ fie înaintea administrațiuneĭ.

Art. 11. Divisiunea consulară, a contențiosuluĭ și a convențiunilor internaționale, se compune din un șef al divisiuneĭ, douĭ șefĭ de secțiune, douĭ șefĭ de biuroŭ clasa II, de șeful biurouluĭ navigațiuneĭ și treĭ copiștĭ.

Unul din șeĭĭ de secțiune cu ajutorul sĕŭ are redacțiunea în limba francesă a corespondențeĭ cu representanțiĭ puterilor străine și cel-alt în limba română cu ministerele și diferitele autoritățĭ din țĕră, precum și cu representațiunea Românieĭ în străinătate în ce se atinge de afacerile de resortul acesteĭ divisiunĭ.

In atribuțiunile acestuĭ serviciŭ intră:

Tóte afacerile contențiose isvorând din aplicațiunea convențiunilor internaționale comerciale, consulare și de extradițiĭ cu statele străine; adunarea datelor și sciințelor necesariĭ pentru negociarea și închiăerea unor asemenea convențiunī, corespondența cu tóte autoritățile din țĕră și afară din țĕră și orĭ-ce alte lucrărĭ privitóre la aceste materiĭ.

Ceĭ duoĭ șefĭ de secțiune îndeplinesc tot de o-dată și funcțiunile de translatorĭ jurațĭ; unul pentru actele traduse din limba română în cea francesă și cel-alt din limba francesă în cea română.

Conformitatea traducțiunilor se certifică de fie-care șef de secțiune în parte sub a sa responsabilitate personală.

Șeful de biuroŭ, care lucréză pe lângă șeful secțiuneĭ consulare, este însărcinat și cu păstrarea și ținerea în bună stare a bibliotecеĭ.

Biuroul de navigațiune și de statistică se ocupă în special cu tóte lucrările privitóre la executarea regulamentelor de navigațiune și polițieĭ porturilor, precum și cu lucrările relative le acordarea dreptuluĭ de arborarea pavilionuluĭ român, liberarea actelor de romanisație, corespondența cu delegatul român din sênul comisiunilor internaționale a Prutuluĭ și a Dunăreĭ, mișcarea porturilor și corespondența cu căpitaniĭ acestor porturĭ.

Art. 12. Divisiunea comptabilitățeĭ se compune din un șef al divisiuneĭ, un ajutor, cu

gradul de şef de biuroŭ clasa I, un ţiitor de registre şi un copist.

Art. 13. Atribuţiunile şi lucrările acesteĭ divisiunĭ sunt:

Pregătirea la tĕmp a budgetuluĭ general al ministeruluĭ, repartiţiunea creditelor, verificarea compturilor şi pieselor justificative pentru chieltuelĭ, ordonanţarea plăţilor, liberarea mandatelor, verificarea compturilor de veniturĭ ale legaţiunilor, consulatelor, căpităniilor de port şi ale prefecturilor, în ceea ce privesce veniturile paspórtelor, redacţiunea corespondenţeĭ asupra tuturor materiilor de comptabilitate, facerea lichidăreĭ cheltuelilor de serviciŭ, indemnisărĭ de voiagiŭ şi altele.

In atribuţiunile acesteĭ divisiunĭ sunt date şi lucrările privitóre la confecţionarea şi expediarea registrelor, paspórtelor şi a materialuluĭ ministeruluĭ şi celor-alte autorităţĭ dependinte de dênsul.

Art. 14. Biuroul archiveĭ şi registratureĭ se compune de un şef de biuroŭ clasa I pentru archivă şi un ajutor; biuroul registratureĭ de un şef al registratureĭ şi un ajutor.

Şeful archiveĭ este însărcinat cu conservarea şi clasarea corespondenţeĭ despre care întocmesce o tabelă analitică, cu colecţiunea actelor şi documentelor diplomatice, conservarea decretelor şi decisiunilor relative la administraţiunea generală, cu cercetarea şi darea tuturor informaţiunilor cerute pentru orĭ ce alt serviciŭ public saŭ privat, dar, în acest din urmă cas, cu autorisaţiunea secretaruluĭ general.

Şeful registratureĭ este însărcinat cu primirea şi expeduirea corespondenţeĭ al căreĭ estras se trece în registrul ad-hoc.

Art. 15 din legea din 1873 este suprimat.

TITLUL IV

Omeniĭ de serviciŭ.

Art. 16. Personalul ómenilor de serviciŭ al administraţiuniĭ centrale se compune de:

Un şef şi curier al Ministeruluĭ;
Un lipean călare;
Patru lipeanĭ pedestri;
Un îngrijitor;
Douĭ odăiaşĭ.

TITLUL V

Retribuţiunea administraţieĭ centrale.

Art. 17. Tratamentul personaluluĭ administraţiuneĭ centrale este fixat precum urméză:

Secretarul general şi directorele, léfă leĭ 740 şi diurnă leĭ 260, pe lună.

Şeful divisiuneĭ politice léfă leĭ 740 pe lună.

Şeful divisiuneĭ consulare, a contenţiosuluĭ şi convenţiunilor internaţionale, léfă leĭ 740 pe lună.

Şeful divisiuneĭ comptabilităţeĭ, léfă leĭ 500 şi diurnă leĭ 100, pe lună.

Şefiĭ de secţiune, léfă leĭ 450 pe lună fie-care.

Şefiĭ de biuroŭ clasa I, léfă leĭ 400 pe lună fie-care.

Şefiĭ de biuroŭ clasa II, léfă leĭ 280 pe lună fie-care.

Interpreţiĭ, léfă leĭ 250 pe lună fie-care.

Şeful archiveĭ, léfă leĭ 400 pe lună.

Şeful registratureĭ, léfă leĭ 300 pe lună.

Caligraful, ţinĕtorul de registre de la comptabilitate şi ajutórele de la archivă şi registratură, léfă leĭ 200 pe lună fie-care.

Copiştiĭ, léfă leĭ 150 pe lună fie-care.

Art. 18. Salariul ómenilor de serviciŭ este cel următor:

Şeful şi curierul, pe lună leĭ 150.
Un lipean călare pe lună leĭ 120.
Patru lipeanĭ pedestri pe lună leĭ 80 fie-care.
Ingrijitorul leĭ 140 pe lună.
Un odăiaş leĭ 60 pe lună.

TITLUL VI

Dispositiunĭ specialĭ.

Art. 19. Pe lângă funcţionariĭ Ministeruluĭ pot fi admişĭ în diferite biurourĭ surnumerarĭ saŭ ataşaţĭ, carĭ nu vor primi tratamente şi al căror numĕr va fi limitat după trebuinţele serviciuluĭ.

Art. 20. Nimenĭ nu va putea fi înaintat la o funcţiune superióră, de cât după un serviciŭ de treĭ anĭ cel puţin al funcţiuniĭ graduluĭ ce ocupă.

Cu tóte acestea se póte deroga de la acéstă regulă, când va fi vorba d'a rĕsplăti un serviciŭ special saŭ dovedĭ d'o capacitate şi d'un zel extraordinar, constatate prin o decisiune ministerială şi pentru funcţiunile de şef de biuroŭ în sus, după îndeplinirea condiţiunilor cerute de articolul următor:

Art. 21. Nimenĭ nu póte fi numit în administraţiunea centrală în funcţiunĭ superióre postuluĭ de şef de biuroŭ, până nu va rĕspunde înaintea uneĭ comisiunĭ de examen, compusă de treĭ membriĭ numiţĭ prin decret domnesc şi sub preşedinţa ministruluĭ asupra materiilor următóre:

1. Istoria politică modernă şi istoria principalelor tratate;
2. Statistica şi principiĭ generalĭ de economiă politică;
3. Dreptul gintelor;
4. Dreptul public naţional şi străin;
5. Elementele coduluĭ civil, titlul preliminar, cartea 1-ia (despre persóne), cartea a 3-a, titlul 1-iŭ, (despre succesiunĭ);
6. Stil diplomatic, depeşe, note, etc.;
7. Sistemul comercial: legislaţiunea, tarifele, politica comercială şi tratatele carĭ pri-

vesc pe România, fapte comercialĭ, mişcarea comerciuluĭ diferitelor ţerĭ, transitul, marina mercantilă, indicaţiunĭ asupra relaţiunilor şi schimburilor Romàniei cu pieţele cele maĭ importante, situaţiunea diverselor ramure ale industrieĭ române;

8. Regulamentele consulare ale diferitelor ţerĭ, organisaţiunea, atribuţiunile, jurisdicţiunea consulară;

9. Dreptul public maritim;

10. Limba francesă.

Art. 22. Funcţionariĭ Ministeruluĭ aflaţĭ în serviciŭ înaintea promulgăriĭ legiĭ de faţă nu pot fi înaintaţĭ, în cas de vacanţă, la un grad superior, de cât după ce se vor supune la examenul prevĕdut şi vor rĕspunde cu succes asupra materiilor acolo indicate.

Acéstă disposiţiune se aplică şi celor-alţĭ cari, după promulgarea legiĭ. aŭ fost numiţĭ în gradurĭ inferiorĭ celuĭ de şef de biuroŭ.

Art. 23. Nimenĭ nu va fi numit în funcţiunĭ inferióre postuluĭ de şef de biuroŭ până nu va produce diploma de bacalaureat; licenţiaţiĭ în litere vor fi tot-d'auna preferaţĭ.

Art. 24. Funcţionariĭ Ministeruluĭ nu pot ocupa d'o-dată niciĭ un alt post retribuit de Stat saŭ d'o altă administraţiune, fie publică saŭ privată.

Art. 25. Surnumerariĭ saŭ ataşaţiĭ aŭ dreptul a aspira d'o potrivă cu cel-alţĭ funcţionarĭ după capacitatea şi aptitudinea lor la functiunile până la cea de şef de divisiune inclusiv, după ce se vor supune la examenul prevĕdut la art. 22. Aceştia vor fi tot-d'auna preferaţĭ persónelor străine Ministeruluĭ.

Art. 26. Funcţionariĭ administraţiuniĭ centrale 'şĭ perd posturile pentru casurile următóre:

Abus de încredere şi divulgare de secretele postuluĭ; *b.* conduită nedemnă de caracterul ce pórtă; *c*, imoralitatea probată prin fapte dovedite; *d*, delapidare de banĭ publicĭ.

Destituirile pentru aceste patru casurĭ se vor face în urma uneĭ anchete, compusă din treĭ funcţionarĭ superiorĭ saŭ egalĭ inculpatuluĭ.

Art. 27. Pedepsele disciplinare de aplicat după gravitatea faptelor sunt:

Avertismentul simplu, reprimanda, privaţiunea tratamentuluĭ, suspensiunea, revocarea.

Cele d'ânteiŭ patru pedepse se fac prin decisiunea ministerială, éră revocarea prin decret domnesc.

Sumele reţinerilor operate asupra tratamentelor, în virtutea pedepselor disciplinare, sunt distribuite la finele anuluĭ între surnumerarĭ.

Art. 28. Funcţiunile de şef al divisiuniĭ politice (şef de cabinet) sunt tot-d'auna îndeplinite de o persónă care se bucură de tótă confienţa ministruluĭ. D'aceea numirea în aceste funcţiunĭ nu este supusă regulilor ordinare de admisiune, de revocare şi înaintare în administraţiunea centrală. Ministrul alege pe şeful de cabinet saŭ din personalul administraţiuniĭ centrale saŭ afară din Minister, şi supune numirea sa la aprobarea Domnitoruluĭ.

Art. 29. Un regulament special va fixa orele de venire şi de plecare precum şi alte disposiţiunĭ de serviciŭ interior, şi împiegaţiĭ cari vor contraveni regulilor stabilite prin disul regulament vor fi pasibilĭ de penalităţile indicate la art. 27.

PARTEA II

TITLUL VII

Serviciul exterior.

Art. 30. Administraţiunea marineĭ mercantile depinde de ministerul afacerilor străine. Serviciul porturilor face parte din acéstă administraţiune.

TITLUL VIII

Atribuţiunile căpitanilor de port.

Art. 31. Căpitaniĭ porturilor sunt însărcinaţĭ cu partea executivă a administraţiuniĭ marineĭ mercantile şi serviciul porturilor.

Căpitaniĭ porturilor aŭ calitatea de ofiţerĭ publicĭ în privinţa actelor maritime de competinţa lor; aceste acte sunt acte publice şi legale. Aceştĭ funcţionarĭ sunt însărcinaţĭ cu poliţia judiciară în port pentru delicte corecţionale şi contravenţiunĭ poliţienescĭ, fiind de competinţa lor d'a le constata şi d'a înainta actele procuroruluĭ respectiv în termen de 24 ore.

Pentru delictele criminale vor informa îndată pe procurore pentru a fi constatate de acesta din urmă.

Căpitaniĭ porturilor sunt în drept a se pronuncia asupra contravenţiunilor la regulamentele de poliţia porturilor ş'a aplica amendile prevĕdute prin aceste regulamente.

Căpitaniĭ de porturĭ sunt arbitriĭ în acţiunĭ maritime cari nu trec peste suma de 300 leĭ, eĭ execută regulamentele de navigaţiune, sunt însărcinaţĭ cu priveghierea buneĭ ordine în porturĭ, cu recensimĕntul maritim, cu îndeplinirea instrucţiunilor sanitare, cu aşedarea bastimentelor în port, şi cu observarea încărcărilor şi descărcărilor, constată capacitatea vaselor, înscrie şi clasifică pe vâslaşĭ şi marinarĭ, şi în fine observă executarea disposiţiunilor prevĕdute de codul de comerciŭ prin cartea III (pentru negoţul maritim).

TITLUL IX

Art. 32 şi **33** aŭ fost înlocuiţĭ prin legea de la 1 Maiŭ 1882 pentru serviciul Navigaţiuneĭ şi Poliţia fluvială.

TITLUL X

Art. 34, 35 şi 36 suprimate prin faptul retrocedăreĭ Basarabieĭ.

PARTEA III

TITLUL XI

Representaţiunea Românieĭ în străinătate

Atribuţiunile eĭ.

Art. 37. Ţéra este representată în străinătate prin trămişĭ diplomaticĭ, consulĭ şi aginţĭ de comerciŭ saŭ delegaţĭ.

Art. 38. Aceştĭ trămişĭ întreţin relaţiunĭ politice cu guvernul pe lângă care sunt acreditaţĭ. Trămişiĭ şi consuliĭ aŭ cualitatea de oficiarĭ aĭ stăriĭ civile observând dispoziţiunile Coduluĭ civil de la cartea I-a (despre persóne). Exersă funcţiunile de judecătorĭ în materie civilă şi comercială pentru diferendele iscate între Românĭ şi funcţiunile de notarĭ şi depositarĭ, conform disposiţiunilor legilor ţéreĭ. Indeplinesc, în limitele usurilor şi convenţiunilor diplomatice, tóte actele conservatoriĭ, în cas de absinţă saŭ de deces al unuĭ român în străinătate. Legalisă, percepênd taxele legale, actele şi documentele destinate a fi produse în România. Liberéză pasporturĭ, conformându-se regulamentelor asupra materieĭ, patente de sănătate, acte de viéţă, protege şi asistă pe naţionaliĭ lor pentru afacerĭ de interes privat.

Art. 39. Consuliĭ, agenţiĭ şi delegaţiĭ Românĭ, stabiliţĭ în porturile străine, aŭ dreptul de poliţie şi de inspecţiune asupra navelor şi ómenilor de echipagiŭ, şi execută în ceea ce'ĭ privesce disposiţiunile din codul de comerciŭ pentru negoţul maritim (cartea III).

Art. 40. Un regulament special va precisa maĭ pe larg atribuţiunile representaţiuniĭ întregĭ a ţériĭ în străinătate, conform dreptuluĭ comun şi în raport cu posiţiunea ce li se crează, şi va fixa taxele ce cancelariile respective sunt în drept a preleva sub diferite titlurĭ pentru actele ce sunt chiămate a face. Aceste taxe pentru carĭ se va ţine o comptabilitate, conform legilor ţéreĭ, se vor vĕrsa la finele fie-căruĭ trimestru în casa Statuluĭ.

TITLUL XII şi XIII

Personal şi retribuţiunĭ.

Art. 41—46 suprimate. (Vezĭ legea suplimentară de la 14 Febr. 1879).

Art. 47. Corespondinţa confidenţială între departamentul afacerilor străine şi aginţiĭ seĭ, raporturile, memoriurile şi alte documente adresate de aceştĭ din urmă în cualitatea lor oficială, sunt proprietatea Statuluĭ şi se depun în archiva generală a Ministeruluĭ.

LEGE SUPLIMENTARĂ (1)

RELATIVĂ LA LEGAŢIUNILE ŞI CONSULATELE ROMÂNE ÎN STRĂINĂTATE, PRECUM ŞI LA ADMINISTRAŢIA CENTRALĂ A MINISTERULUI AFACERILOR STRĂINE

(promulgată cu decret. No. 274 din 14 Febr. 1879) cu modificaţiile introduse prin legea promulgată cu decr. Nr. 1679 din 26 Iunie 1885, inserată în Monitorul Oficial de la 2 Iuliŭ 1885.

TITLUL I

Legaţiunĭ.

Despre personalul diplomatic

Art. 1. Sunt instituite legaţiunĭ în posturile următóre:

1. Athena.
2. Berlin.
3. Belgrad.
4. Constantinopole.
5. Londra.
6. Paris.
7. Petersburg.
8. Roma.
9. Viena.

Aceştĭ represintanţĭ vor putea fi însărcinaţĭ de guvern să'l represinte şi pe lângă alte curţĭ carĭ nu sunt enumerate în acest articol.

Art. 2. Titlul şi clasa agenţilor diplomaticĭ sunt determinate prin decret domnesc, în urma avisuluĭ consiliuluĭ de miniştri.

Secretarul general al ministeruluĭ va putea obţine un grad diplomatic onorific în aceleaşĭ condiţiunĭ.

Art. 3. Secretarĭ de legaţiune, fie de clasa I, fie de clasa II, ataşaţiĭ de Legaţiune şi interpreţĭ sunt aşedaţĭ la diferitele posturĭ diplomatice; eĭ pot primi titlul şi face funcţiunile de cancelarĭ.

Art. 4. Nu se vor admite în serviciul intern saŭ extern al ministeruluĭ afacerilor străine de cât ataşaţĭ de legaţiune retribuiţĭ carĭ vor justifica că aŭ satisfăcut serviciuluĭ militar. Atribuţiunile ataşaţilor în minister se vor determina de secretarul general, iar în Legaţiune de şeful misiuneĭ.

(1) Vedi legea precedente cu care este în legătură.
(2) Vezi pag. 683 pentru infiinţarea Legaţiuneĭ din Bruxelles.

Ca şi represintanţiĭ ţěreĭ şi secretariĭ de Legaţiune, ataşaţiĭ vor putea face tot saŭ parte din lucrările prevědute la art. 38 din legea pentru organisarea ministeruluĭ afacerilor străine, de la 16 Martie 1873, după o prealabilă delegaţiune a şefuluĭ lor.

Art. 5. Dragomaniĭ pot fi ataşaţĭ la legaţiunile din Orient.

Art. 6. Ataşaţiĭ de legaţiune se vor numi dintre tineriĭ carĭ posedă o diplomă de doctor saŭ licenţiat, după ce se vor justifica de cunoscinţele prevědute la art. 21 al legeĭ de la 16 Martie 1873.

Nu vor putea fi numiţĭ secretarĭ de legaţiune de clasa II de cât aceĭ ataşaţĭ carĭ aŭ făcut un stagiŭ de cel puţin duoĭ anĭ în administraţiunea centrală.

Ataşaţiĭ de legaţiune de clasa I carĭ vor funcţiona maĭ mult de treĭ anĭ, vor putea obţine titlul de secretar de legaţiune de clasa III, fără ca acest titlu să le constitue un drept la altă retribuţiune de cât aceea pe care le o acordă presenta lege.

Secretariĭ de legaţiune de clasa I şi şefiĭ divisiunilor politică şi consulară din ministerul afacerilor străine, după cincĭ anĭ de serviciŭ în aceste funcţiunĭ, pot obţine titlul onorific de consiliarĭ de legaţiune.

Prin derogaţiune la disposiţiunile de maĭ sus, consuliĭ generalĭ, după 5 anĭ de serviciŭ, pot fi numiţĭ secretarĭ de legaţiune de clasa I; iar consuliĭ, secretarĭ de legaţiune de clasa II.

Art. 7. Tratamentul fix al fie-căruĭ cap de misiune instituit prin art. 1 este de 1,500 leĭ pe lună, afară de acela al titularilor posturilor din Athena şi Belgrad, care este fixat la cifra de 1,000 leĭ pe lună.

Capul misiuneĭ maĭ primesce, pe lângă acest tratament fix, o sumă sub titlu de cheltuielĭ de represintare, de cancelarie, de uşierĭ şi altele. Acéstă sumă, care este determinată după condiţiunile particulare ale fie-căruĭ post şi scumpetea relativă a vieţeĭ în fie-care reşedinţă, formézá un capitol special în budgetul anual al ministeruluĭ afacerilor străine conform tabloului acĭ anexat sub litera A.

Art. 8. Secretariĭ de ântéia clasă se vor bucura de un tratament fix de 1,000 leĭ pe lună.

Secretariĭ de a doua clasă şi secretariĭ interpreţĭ, de un tratament fix de 600 leĭ pe lună.

Ataşaţiĭ de legaţiune de clasa I se vor bucura de un tratament fix de 300 leĭ pe lună, iar ceĭ de clasa II de un tratament fix de 200 leĭ pe lună.

Art. 9. Insărcinaţiĭ de afacerĭ prin interim când titularul legaţiuneĭ este în congediŭ care trece peste opt dile saŭ când postul este vacant, aŭ drept la o treime ce se va lua din cheltuielile de represintare afectate capuluĭ misiuneĭ.

Represintanţiĭ ţěreĭ în străinătate nu pot, în nicĭ un cas, lipsi de la postul lor fără o prealabilă autorisare a ministruluĭ.

Când acéstă lipsă va trece peste opt dile, se va obţine încuviinţarea regală prin mijlocirea ministruluĭ.

Lipsa de la post fără autorisarea regală peste acest termen va atrage de drept perderea întregilor cheltuelĭ de represintare pe tot timpul absenţeĭ, afară de treimea acordată secretaruluĭ care gerézá afacerile legaţiuneĭ.

Art. 10. Chiria localuluĭ legaţiunilor este înscrisă anual în budgetul ministeruluĭ afacerilor străine.

TITLUL II
Consulate.

Despre personalul consular.

Art. 11. Personalul consulatelor, prevědute la art. 41 din legea organică a ministeruluĭ afacerilor străine, este împărţit în două categoriĭ:

1. Consulĭ retribuiţĭ.
2. Consulĭ neretribuiţĭ.

In casul în care, în lipsă de cetăţenĭ românĭ localĭ, guvernul ar fi nevoit să numéscă vre-un străin în funcţiunile de consul neretribuit, acesta nu va avea de cât un caracter comercial.

Art. 12. Personalul consulatelor de prima categorie se compune:

a). De consulĭ generalĭ carĭ pot primi şi titlul de agenţĭ politicĭ saŭ însărcinaţĭ de afacerĭ.

b). De consulĭ

c). De vice-consulĭ.

Art. 13. Personalul consulatelor de a doua categorie se compune:

a). De consulĭ generalĭ.

b). De consulĭ saŭ vice-consulĭ.

c). De agenţĭ consularĭ.

Art. 14. Se vor putea stabili autorităţĭ consulare retribuite de orĭ-ce grad la dece puncte unde guvernul va găsi de cuviinţă.

Art. 15. Cancelarĭ şi interpreţĭ retribuiţĭ pot fi ataşaţĭ la diferite posturĭ consulare de 1-a categorie.

Art. 16. Titlul şi gradul acestor consulate se vor fixa prin decret domnesc.

Art. 17. Infiinţarea saŭ suprimarea consulilor de a doua categorie se face prin decret domnesc.

Art. 18. In ţěrile în cari se află o legaţiune română, consulatele de diferite graduri sunt puse sub autoritatea capuluĭ misiuneĭ diplomatice.

Art. 19. O lege specială va determina condiţiunile de admisibilitate şi de înaintare al personaluluĭ consular.

Art. 20. Juridicţiunea civilă şi criminală

a consulilor se esercită conform drepturilor resultând din dreptul ginţilor, din stipulaţiunile convenţionale saŭ din usul consacrat.

In materie civilă şi comercială, consulul, asistat de doui asesori aleşi dintre conaţionalii notabili, judecă tóte contestaţiunile între Românĭ. Apelurile contra sentinţelor consulare sunt făcute înaintea curţeĭ de apel din Bucuresci.

In materie criminală şi de simplă poliţie (crime, delicte saŭ convenţiunĭ), se urmézā ast-fel:

In materie de simplă contravenţiune, consulul judecă singur şi fără apel; în materie de delict, consulul judecă asistat de douĭ asesorĭ, cu reserva dreptuluĭ de apel la curtea din Bucuresci. — In materie de crimă, consulul este însărcinat cu instrucţiunea şi prevenitul este trămis, cu procedura şi piesele de convicţiune, la parchetul procuroruluĭ general pe lângă curtea din Bucuresci.

Apelul contra tuturor acestor acte se va face în termenul prevĕdut de legile ţereĭ.

Aceste termene vor fi sporite cu două lunĭ, când actele emană de la consulate aşedate în ţĕrile limitrofe, şi cu şése lunĭ când emană de la consulate aşedate în tóte cele-alte ţĕrĭ.

Art. 21. Tratamentul personaluluĭ consulatelor este fixat conform tabloului aci anexat sub lit. B.

Art. 22. Chiria localuluĭ consulatelor retribuite este înscrisă anual în budgetul ministeruluĭ afacerilor străine.

TITLUL III.

Administraţiunea centrală.

Despre personalul administraţieĭ centrale.

Art. 23. Personalul şi tratamentul administraţieĭ centrale rĕmâne ast-fel precum este astă-dĭ, cu adaosul unuĭ caligraf a 200 leĭ pe lună şi cu un adaos a 50 leĭ pe lună pentru ceĭ doui şefĭ de secţiunĭ din minister. Iară acel al porturilor conform tabloului aci anexat sub lit C.

Art. 24. Denumirea funcţionarilor şi clasificarea ierarchică, după care funcţionariĭ îşĭ îndeplinesc atribuţiunile lor şi sunt subordonaţĭ unii altora, vor face obiectul unuĭ regulament special.

TITLUL IV.

Dispositiunĭ transitoriĭ.

Art. 25. Orĭ-ce dispositiunĭ contrariĭ legeĭ de faţă sunt şi remân abrogate.

TABLOUL A.

Legaţiunĭ.

Cheltuielĭ de represintare, de cancelarie, uşierĭ şi altele, acordate anual capilor de legaţiune la:

Athena	leĭ 10,000
Berlin	» 36,000
Belgrad	» 12,000
Constantinopole	» 36,000
Londra	» 36,000
Paris	» 36,000
Petersburg	» 36,000
Roma	» 30,000
Viena	» 36,000

Dragomanul legaţiuneĭ din Constantinopole va avea peste léfa sa actuală o diurnă de . . . . » 3,600

TABLOUL B.

Consulatele

Tratamentul mensual al consulilor şi acel al personaluluĭ ataşat după trebuinţă la diferitele posturĭ consulare:

	Léfă	Cheltuelĭ de represintare
Consulul general	leĭ 1,000	—
Consulul din capitala Bulgarieĭ	» 1,000	1,000
Consulul	» 800	—
Vice-consulul saŭ cancelar	» 400	—
Interpretul	» 300	—

TABLOUL C.

Statul pursonaluluĭ porturilor.

Portul Brăila

1 Căpitan cu leĭ 300 léfă pe lună, pe an 3,600 leĭ.

1. Dragoman cu leĭ 150 léfă pe lună, pe an 1,800 leĭ.

1 Copist cu leĭ 120 léfă pe lună, pe an 1,440 leĭ.

4 Guardianĭ cu leĭ 60 diurnă pe lună fiecare, pe an 2,880 leĭ.

Portul Galaţĭ.

1 Căpitan cu leĭ 300 léfă pe lună, pe an 3,600 leĭ.

1. Dragoman cu leĭ 150 léfă pe lună, pe an 1,800 leĭ.

1 Copist cu leĭ 120 léfă pe lună, pe an 1,440 leĭ.

4. Guardianĭ cu leĭ 60 diurnă pe lună fiecare, pe an 2,880.

Portul Severin.

1. Căpitan cu leĭ 250 léfă pe lună, pe an 3,000 leĭ.

2 Guardianĭ cu leĭ 60 diurnă pe lună fiecare, pe an 1,440 leĭ.

Portul Giurgiu.

1 Căpitan cu leĭ 250 léfă pe lună, pe an 3,000 leĭ.

2. Guardianĭ cu leĭ 60 diurnă pe lună fiecare, pe an 1,440 leĭ.

Total general: 28,320.

LEGE[1]

PENTRU ÎNFIINȚAREA LEGAȚIUNEI ROMÂNE PENTRU BELGIA ȘI OLANDA CU REȘEDINȚA LA BRUXELLES.

(Decr. Nr. 158 din 16 Februarie 1880).

Art. 1. Se înființéză pentru Belgia și Olanda, cu reședința la Bruxelles, o legațiune română.

Art. 2. Personalul acesteĭ legațiunĭ se va compune din :

a) Un cap de misiune cu apuntamente lunare de 1500 leĭ.

b) Un secretar de clasa I cu apuntamente lunare de 1000 leĭ.

Art. 3. Titularul acesteĭ legațiunĭ va priimi, pe lângă apuntamentele fixe, precisate în precedentul articol, suma de 18000 leĭ sub titlul de cheltuelĭ de representare.

REGULAMENT

ASUPRA ADMINISTRAȚIUNEI CENTRALE A MINISTERULUI AFACERILOR STRĂINE. (2)

(Decr. Nr. 1908 din 8 Iulie 1880).

TITLUL I.

Împărțirea serviciilor și ierarchie.

Art. 1. Administrațiunea centrală a ministerulŭ afacerilor străine coprinde :

Cabinetul ministerului, secretariatul general, divisiunea politică, divisiunea consulară și contențiosul, divisiunea comptabilitățeĭ.

Art. 2. Aceste serviciĭ se subîmpart și se deservesc în modul următor :

I. Cabinetul ministeruluĭ are un șef de cabinet.

II. Secretariatul general se compune de un secretar general, care este și director general al ministeruluĭ.

III. Divisiunea politică, divisiunea consulară și a contențiosuluĭ și divisiunea comptabilitățeĭ are fie-care în capul sĕŭ, un director special. Așa :

I. Divisiunea politică se compune din un director al divisiuneĭ politice și din douĭ secretarĭ.

In divisiunea politică maĭ intră și serviciul interpreților, compus de maĭ mulțĭ interpreți.

III. Divisiunea consulară se compune din un director al divisiuneĭ consulare și contențiosuluĭ și din alțĭ capĭ de secțiune și capĭ de biuroŭ.

In divisiunea consulară maĭ intră :

a). Serviciul de navigațiune și de statistică;

b). Serviciul archiveĭ și registratureĭ.

IV. Divisiunea comptabilitățeĭ, însărcinată cu ținerea comptabilitățeĭ și manipularea fondurilor ministeruluĭ, din țéră și din străinătate, se compune din un director cu alțĭ capĭ de biuroŭ.

Art. 3. Ministrul va putea alătura până la treĭ atașațĭ neretribuițĭ, pe lângă diversele divisiunĭ ale ministeruluĭ, dintre junĭĭ carĭ vor avea diplome de licențiat orĭ doctor, și un venit personal de cel puțin șése miĭ leĭ pe an.

Art. 4. Clasificarea ierarchică și asimilarea funcționarilor din administrațiunea centrală a ministeruluĭ cu gradele personaluluĭ diplomatic și consular din străinătate, lăsat a se regula prin regulament după art. 24 din legea suplimentară relativă la legațiunĭ și consulate, se stabilesce în modul următor :

a). Secretarul general este asimilat cu trămisul extra-ordinar și ministru plenipotențiar ;

b). Directoriĭ divisiunilor politice, consulare și comptabilitățeĭ sunt asimilațĭ ceĭ d'ântêiŭ cu secretariĭ de legațiune clasa I, și ceĭ-alțĭ cu consuliĭ generalĭ ;

c). Secretariĭ din divisiunea politică sunt asimilațĭ cu secretariĭ de legațiune clasa II;

d). Capiĭ de secțiunĭ și capiĭ de biuroŭ clasa I din cele-alte divisiunĭ sunt asimilațĭ cu consuliĭ, și ceĭ de clasa II cu vice-consuliĭ.

Art. 5. Aceștĭ funcționarĭ se bucură de tratamentul coprins în budget.

După un serviciŭ în același grad de 5 anĭ, în cariera diplomatică consulară, saŭ în minister, și când eĭ aŭ dat probe de discrețiune și capacitate, li se póte acorda, prin decret domnesc, titlul onorific al graduluĭ represen-

(1) Vedĭ cele două legĭ precedente,

(2) Acest regulament a abrogat pe acela promulgat la 29 Ianuarie 1874, trecut în volumul II al colecțieĭ legilor de Hajoreanu, la leg. Minist. de externe, pagina 8. Maĭ multe din articolele acestuĭ regulament aŭ fost modificate prin promulgarea legilor de la 14 Februariu 1881 și 24 Iuniŭ 1885.

taţiunei esteriôre cu care eĭ sunt asimilaţĭ, şi pot avea dreptul a ocupa funcţiunile corespundĕtôre graduluĭ lor.

Art. 6. Dobândind gradul cu care sunt asimilaţĭ, eĭ aŭ dreptul a purta, la ceremoniile oficiale, uniforma graduluĭ de asimilare ce aŭ dobândit.

TITLUL II

Atribuţiunĭ.

Art. 7. Funcţionariĭ ministeruluĭ afacerilor străine sunt datorĭ, fie-care în cercul compentinţeĭ sale, a esercita atribuţiunile ce le sunt date prin legile şi regulamentele ministeruluĭ afacerilor străine, şi a se conforma instrucţiunilor şi ordinilor superiorilor lor.

Art. 8. Secretarul general este capul imediar al tuturor împiegaţilor ministeruluĭ de orĭ-ce grad.

El are dreptul a priveghea esacta aplicare a legilor şi regulamentelor acestuĭ minister, a stărui ca fie-care împiegat să 'şĭ împlinéscă datoriile şi a face, la trebuinţă, a se aplica pedepsele disciplinare.

Art. 9. Atribuţiunile principale ale secretaruluĭ general sunt :

a). Espediază în numele ministeruluĭ şi subscrie pentru ministru tótă corespondenţa, afară de instrucţiunile şi lucrările politice, raporturile către Domn, referatele către consiliul de ministri şi corespondenţa cu Corpurile Legiuitóre care tóte sunt reservate ministruluĭ ;

b). Inlocuesce pe ministru când acesta lipsesce saŭ când este ocupat cu afacerĭ în afară, saŭ când trebue să asiste la lucrările Corpurilor legiuitóre ;

c). Primesce şi deschide corespondinţa, afară de aceia care este personal a ministruluĭ; împarte lucrările la diferitele biurourĭ, observă ca ele să se facă conform apostilelor ce se vor fi pus, esaminéză cestiunile carĭ aŭ trebuinţă de studiŭ spre a le supune apoĭ ministruluĭ cu observaţiunile sale, pregătesce tóte lucrările carĭ aŭ un caracter de generalitate, in fine se ocupă cu tóte afacerile carĭ nu pot intra în atribuţiunile speciale ale uneia din divisiunile ministeruluĭ.

d). Asigură unitatea şi concordanţa în lucrările generale ale ministeruluĭ.

e). Conduce şi controléză lucrările funcţionarilor şi supune ministruluĭ direct saŭ prin capiĭ serviciilor, acele lucrărĭ carĭ merită a fi esaminate saŭ cunoscute şi de ministru ;

f). Observă ca notificările resultând din acte saŭ corespondenţe ale suveranilor străinĭ cu suveranul Românieĭ, precum şi alte fapte relative la raporturile internaţionale, să fie publicate în capul părţeĭ oficiale a *Monitoruluĭ oficial.*

Art. 10. Ministrul va putea delega secretaruluĭ general orĭ-care alta din atribuţiunile sale.

Art. 11. In cas de bólă saŭ de congediŭ al secretaruluĭ general, ministru va desemna persóna care are să'ĭ ţină locul şi să'ĭ esercíteze atribuţiunile în timpul lipseĭ.

Art. 12. Secretarul general va priveghea formarea registruluĭ pentru statul de serviciŭ al tuturor funcţionarilor administraţiuneĭ centrale, precum şi al personaluluĭ representaţiuneĭ esteriôre.

El va forma un tabloŭ pentru întréga representaţiune diplomatică şi consulară străină din România.

Anuarul ministeruluĭ, ca şi cartea verde pentru actele diplomatice, se vor publica prin îngrijirea secretaruluĭ general, a directoruluĭ divisiuneĭ politice şi a şefuluĭ de cabinet.

Art. 13. Atribuţiunile principale ale şefuluĭ de cabinet sunt :

«Corespondinţa particulară ministruluĭ, cererile de audienţă, afacerile ce ministrul 'şĭ reservă, studiile preparatoriĭ pentru a facilita lucrările ministruluĭ, cifrarea şi descifrarea telegramelor, precum şi orĭ-ce alte lucrărĭ cu care ministrul saŭ secretarul general 'l vor însărcina.

«Şeful de cabinet va espune pe fie-care di ministruluĭ resumatul diarelor străine şi indigene în ceea ce privesce interesele ţěreĭ şi interesele generale ale Europeĭ. El va redacta articole spre a combate asertiunile false, eronate saŭ vătămătóre ţěreĭ carĭ s'ar afla coprinse în diare.

El va îngriji a se ţine în curent capiĭ misiunilor române din străinătate despre tóte cestiunile importante ale dileĭ.

Art. 14. Şeful cabinetuluĭ va maĭ avea în atribuţiunile sale : conservarea, complectarea şi regularea bibliotecеĭ ministeruluĭ.

El va îngriji ca biblioteca să se înavuţéscă cu cele maĭ bune opere de drept internaţional şi maĭ ales cu colecţiunea tuturor tratatelor şi actelor diplomatice carĭ se referesc la dreptul public şi la istoria politică a Românieĭ.

Un cap de biuroŭ din divisiunea politică va lucra pentru acest scop cu capul cabinetuluĭ.

Art. 15. Direcţiunea divisiuneĭ politice va avea în atribuţiunile sale :

«Redactarea actelor şi corespondenţeĭ politice ; instrucţiunile diplomatice.

«Resumarea lucrărilor interióre sĕptĕmânale spre a se comunica legaţiunilor române.

«Negocierile, tratatele, convenţiunile, declaraţiunile politice de orĭ-ce natură, afară de acelea carĭ privesc comerciul şi navigaţiunea.

«Esecutarea şi interpretarea tratatelor şi

convenţiunilor, fruntariile, relaţiunile postale, cestiunile relative la pasporturĭ.

«Relaţiunile politice cu diferitele legaţiunĭ.

«Depline puterĭ şi ratificărĭ; scrisorĭ de notificare, de creanţă, de rechemare; ceremonialul; audienţe diplomatice, privilegiurĭ şi scutirĭ diplomatice.

«Conservarea şi clasarea tuturor tratatelor şi convenţiunilor, încheiate între România şi alte State.

«Observarea dacă s'a modificat în ceva acele acte, dacă ele se esecută fidel, şi dacă a espirat termenul validităţeĭ lor.

Art. 16. Direcţiunea divisiuneĭ consulare şi a contenţiosuluĭ coprinde în serviciul sĕŭ: serviciul consular şi contenţios propriŭ dis, serviciul de navigaţiune şi statistică; serviciul archiveĭ şi registratureĭ.

Art. 17. Acéstă direcţiune are în atribuţiunile sale:

«Redactarea actelor şi corespondenţelor relative la cestiunea comercială;

«Succesiunile deschise în străinătate;

«Reclamaţiunile supuşilor românĭ contra guvernelor străine;

«Tarifele drepturilor de intrare, de eşire şi de transit;

«Cestiunile de navigaţiune;

«Regimul porturilor sub punctul de vedere comercial;

«Consulatele: organisarea, legile şi regulamentele lor;

«Relaţiunile cu agenţiĭ consularĭ;

Formalităţile pentru obţinerea esecuatoruluĭ pe numele agenţilor consularĭ străinĭ;

«Negociarea actelor publice privitóre la comerciŭ şi la navigaţiune;

«Cestiunile comerciale relative la tratatele politice;

«Relaţiunile cu guvernele străine în materiĭ comerciale;

«Extradiţiunile;

«Transmisiunea actelor judiciare şi comisiunile rogatorie;

«Legalisărĭ şi vise.

Art. 18. Un cap de biuroŭ din acéstă divisiune se va ocupa maĭ în special:

Cu lucrările relative la acordarea dreptuluĭ de arborare a drapeluluĭ român; cu liberarea actelor de romanisare; cu executarea regulamentelor pentru poliţia porturilor şi ţĕrmurilor române; cu corespondenţa; cu comisarul român în sĕnul comisiuneĭ Europeane a Dunăreĭ şi în aceea a Prutuluĭ; cu mişcarea porturilor, şi cu corespondenţa cu căpitaniĭ acestor porturĭ.

Art. 19. Atribuţiunile divisiuneĭ comptabilităţeĭ sunt cele următóre:

«Lucrărĭ relative la redacţiunea şi la discuţiunea budgetelor;

«Tratamentul funcţionarilor; materialul administraţiuneĭ centrale;

«Comptabilitatea departamentuluĭ;

«Corespondenţa cu capiĭ de misiunĭ şi cu consuliĭ românĭ asupra tuturor cestiunilor de comptabilitate;

«Lichidarea cheltuelilor de serviciŭ, indemnisărĭ;

«Verificarea compturilor legaţiunilor şi consulatelor;

«Ţinerea şi verificarea compturilor pentru actele timbrate;

«Primirea sumelor trămise de la legaţiunĭ şi consulate, şi regularea încasăreĭ lor la ministerul de finance;

«Perceperea taxelor pentru brevetele ordinuluĭ român.»

Art. 20. Un cap de biuroŭ din acéstă divisiune se ocupă maĭ în special cu lucrările relative la personalul diplomatic, consular şi administrativ, cu numirile în funcţiunĭ, cu permutărĭ şi revocărĭ.

«El va ţine, sub conducerea secretaruluĭ general, un tabloŭ despre statul serviciilor funcţionarilor ministeruluĭ de esterne;

«El se va maĭ ocupa cu lucrările relative la conferirea ordinuluĭ *Stéoa Românieĭ* şi cu acelea relative la conferarea altor medaliĭ;

«Va forma şi va conserva ast-fel tabloul tuturor celor ce posedă acel ordin saŭ acele medaliĭ şi se va ocupa cu brevetele lor;

«Va îngriji ca statutele ordinuluĭ să se observe întocmaĭ. Va regula cererile de autorisaţiune ale persónelor ce voesc a purta decoraţiunĭ străine.

Art. 21. Capul serviciuluĭ archiveĭ este însărcinat cu clasificarea şi conservarea corespondenţeĭ;

El va forma o tabelă analitică şi chronologică pentru aflarea cu înlesnire a actelor relative.

El va păstra tóte actele diplomatice, tóte legile, decretele, regulamentele şi decisiunile relative la administraţiunea ministeruluĭ.

El nu va putea permite nimenuĭ a lua cunoscinţă de actele din archivă saŭ a lua copiĭ după dênsele, de cât numaĭ fiind autorisat de secretarul general.

Art. 22. Capul serviciuluĭ registratureĭ este însărcinat cu primirea şi espediarea corespondenţeĭ oficiale după care el va transcrie un resumat într'un registru special.

După corespondenţa confidenţială nu se va transcrie nicĭ un resumat, ci se va înscrie în registru, dându-i-se un numĕr de ordine şi menţionând numaĭ subiectul corespondenţeĭ.

Art. 23. Interpreţiĭ aşedaţĭ pe lângă minister aŭ afară de atribuţiunile specificate prin legea organică a ministeruluĭ, îndatorirea de a citi pe fie-care di diarele străine în

limba pe care o posedă fie-care, vor face estrase din acele diare, şi le vor da capuluĭ de cabinet spre a se comunica pe fie-care di ministruluĭ.

Când se vor trata cestiunĭ maĭ importante, eĭ vor face traducţiunĭ întregĭ după acele articole, spre a se comunica ministruluĭ.

Art. 24. In biurourile ministeruluĭ se pot admite, prin decisiune ministerială, până la douĭ supra-numerarĭ, carĭ vor avea cel puţin diploma de bacalaureat.

Art. 25. Secretariĭ de legaţiune pot fi ataşaţĭ provisoriŭ la divisiunea politică, pentru a fi însărcinaţĭ cu lucrărĭ speciale.

Asemenea consuliĭ şi vice-consuliĭ pot fi ataşaţĭ la divisiunea consulară şi administrativă.

TITLUL III.

Despre disciplină.

Art. 26. Toţĭ impiegaţiĭ ministeruluĭ afacerilor străine aŭ, ca cea maĭ principală datorie, aceea a *discreţiuneĭ.*

Orĭ-ce impiegat, care va lipsi de la acéstă datorie, póte fi expus la pedépsa cea maĭ severă, aceea a destituireĭ.

Art. 27. Toţĭ impiegaţiĭ vor fi datorĭ a se afla în minister în tóte dilele de lucru la orele reglementate, şi vor stărui la lucru cel puţin şése ore d'arândul.

Art. 28. Un registru de presenţă se va afla depus în fie-care divisiune.

Fie-care impiegat va sub-scri în acest registru de presenţa sa la orele fixate, atât pentru venire cât şi pentru plecare.

Acest registru se va închide şi se va subscrie de capul divisiuneĭ la orele fixate.

El se va inspecta de directorul general.

Art. 29. Impiegatul care nu s'a conformat acesteĭ îndatorirĭ, saŭ care a lipsit fără concediŭ, saŭ fără o causă legitimă admisă de secretarul general, va perde remunerarea pentru dilele cât a fost în neregulă, în folosul supra-numerarilor, conform art. 27 din legea organică a ministeruluĭ afacerilor străine.

Art. 30. Directoriĭ saŭ capiĭ de divisiunĭ sunt direct responsabilĭ de orĭ-ce toleranţă şi de neobservarea acestor regulĭ.

Art. 31. Comptabilitatea nu va libera remunerarea unuĭ funcţionar fără o declaraţiune înscrisă a directoruluĭ saŭ capuluĭ divisiuneĭ respective că nu este a se opera nicĭ o reţinere asupra remunerăreĭ impiegatuluĭ.

Art. 32. Directorul saŭ capul divisiuneĭ va supune secretaruluĭ general, şi acesta ministruluĭ, orĭ-ce abatere de la datorie a unuĭ funcţionar, orĭ-ce act de indiscreţiune, saŭ care ar compromite demnitatea caracteruluĭ sĕŭ, spre a se judeca dacă este lor a se aplica o pedépsă disciplinară.

Neregularitatea şi negligenţa în serviciŭ, lipsirile dese, nemotivate, saŭ fără concediŭ, pot asemenea da loc la aplicarea uneĭ pedepse disciplinare.

Art. 33. Pedepsele disciplinare sunt: avertismentul, reprimanda, reţinerea onoraruluĭ până la o lună, suspendarea. Aceste pedepse se pronunţă şi se aplică prin decisiune ministerială. Ele se pot aplica treptat saŭ orĭ-care dintr'énsele după gravitatea faptuluĭ; Când se va pronunţa revocarea saŭ destituirea unuĭ impiegat, va trebui un decret domnesc.

Art. 34. Este cu totul oprit impiegaţilor ministeruluĭ de orĭ-ce grad, de a primi şi vorbi cu persóne străine ministeruluĭ, în orele de cancelarie, când ele n'aŭ o afacere în minister, saŭ de a comunica orĭ-cuĭ aceia ce se face saŭ se lucréză în minister.

Urmând alt-fel, se espune la o pedépsă disciplinară saŭ şi la revocare, după împrejurărĭ.

Este oprit asemenea impiegaţilor de a trece de la un biuroŭ la altul, şi de a se informa de ceea ce se lucréză în alt biuroŭ.

Art. 35. Petiţiunile particularilor şi cererile de informaţiunĭ se vor presinta numaĭ secretaruluĭ general, la orele fixate spre a se primi.

Art. 36. Impiegaţiĭ 'şĭ cer concediŭ de la ministru, avĕnd şi aprobarea şefuluĭ lor imediat.

Art. 37. Dacă un impiegat lipsesce 15 dile de la postul sĕŭ, fără concediŭ saŭ după espirarea concediuluĭ dat, el se póte socoti ca demisionat.

TITLUL IV.

Despre numirĭ.

Art. 38. Numirea în funcţiune a impiegaţilor a căror léfă trece peste 150 leĭ pe lună, se face prin decret domnesc asupra raportuluĭ ministruluĭ. Numirea funcţionarilor cu léfa maĭ jos de 150 leĭ pe lună, se face prin decisiune ministerială.

Art. 39. Funcţionariĭ aŭ drept la léfa postuluĭ lor de la data decretuluĭ de numire, daca nu se va fi dispus alt-fel. Acest drept încetéză de la data primireĭ demisiuneĭ saŭ de la aceia a revocăreĭ.

TITLUL V.

Despre ómeniĭ de serviciŭ.

Art. 40. Oameniĭ de serviciŭ aĭ ministeruluĭ vor avea o uniformă ce se va determina după gradul şi natura serviciuluĭ fie-căruia.

Eĭ vor înainta după ordinea ierarchieĭ lor, potrivit cu meritul şi vechimea fie-căruia.

Art. 41. Şeful ómenilor de serviciŭ va avea dreptul de priveghiare şi de control asu-

pra lor. Orĭ-ce numire saŭ depărtare a unuĭ om de serviciŭ, se va face de către secretarul general în urma unuĭ raport al șefuluĭ serviciuluĭ.

Art. 42. Acest șef este în acelașĭ timp și intendentul localuluĭ ministeruluĭ și va fi însărcinat cu conservarea localuluĭ și a mobilieruluĭ ministeruluĭ.

El va avea un inventar general de tóte objectele ministeruluĭ. Acest inventar va fi subscris de secretarul general și de comptabil.

El va îngriji de curățenia și reparațiile ce se fac localuluĭ.

Va priveghia ca biourourile să fie deschise la orele reglementare. Va fi responsabil de perderile. alterările saŭ stricăciunile de acte saŭ de objecte ce s'ar întêmpla din causa negligențeĭ sale.

In ințelegere cu comptabilul, el va cumpĕra și va distribui tóte furnimentele trebuinciόse pentru biourourile ministeruluĭ.

TITLUL VI.

Disposițiunĭ finale.

Art. 43. Regulamentul din 29 Ianuarie 1874, este și rĕmâne abrogat.

REGULAMENTUL și TARIFUL CONSULAR

(Decr. Nr. 1731 din 12 Iunie 1880).

TITLUL I

Personalul și circumscripțiunile.

Art. 1. Personalul consulatelor române este împărțit în două categoriĭ:

1. Consulĭ retribuițĭ;
2. Consulĭ neretribuițĭ.

Art. 2. Personalul consulatelor de prima categorie se compune din:

1. Consulĭ generalĭ, carĭ pot primi și titlu de agențĭ politicĭ saŭ însărcinațĭ de afacerĭ;
2. Consulĭ;
3. Vice-consuliĭ;
4. Cancelarĭ saŭ secretarĭ și intrepreṭĭ.

Art. 3. Personalul consulatelor de a doua categorie se compune din:

1. Consuliĭ generalĭ;
2. Consulĭ saŭ vice-consulĭ:
3. Agențĭ consularĭ

Acestia, în cas de lipsă de cetățenĭ românĭ localĭ, se pot lua și dintre străiniĭ localĭ, ceĭ maĭ considerațĭ și maĭ influențĭ. Eĭ însă vor avea, în tóte casurile, numaĭ un caracter comercial.

Art. 4. Titlul și gradul consulatelor se vor fixa prin decret domnesc.

Inființarea saŭ suprimarea consulilor de a doua categorie se face prin decret domnesc.

Numirea personaluluĭ consulatelor se face prin decret domnesc.

Numirea unuĭ agent consular se va face după prealabila recomandare a consuluĭuĭ în circumscripțiunea căruia are a se stabili agenția.

Art. 5. In țĕrile în carĭ se află o legațiune română, consulatele din diferite categoriĭ sunt puse sub autoritatea capuluĭ legațiuneĭ.

Consuliĭ vor corespunde direct cu capul legațiuneĭ sale, când esistă, saŭ cu ministru, când nu esistă o legațiune.

Consuliĭ însă în general pot corespunde direct și cu ministru, în casurĭ urgente saŭ când acesta 'ĭ va autorisa, saŭ spre a'ĭ adresa raporturile ce 'ĭi se cer prin acest regulament.

In orĭ-ce cas, eĭ vor comunica capuluĭ lor respectiv aceea ce a corespondat cu ministru, când va esista o legațiune locală.

Când consulul general are titlul de agent politic saŭ însărcinat de afacerĭ, el se află în relațiunĭ directe cu ministrul și depinde de acesta, încunosciințând însă pe capul legațiuneĭ respective despre tóte cestiunile importante care 'l pot interesa.

Art. 6. Intinderea teritorială, în care se esercitéză juridicțiunea și competința fie-căruĭ consulat, se stabilesce prin decisiune ministerială.

Dacă va fi vorba numaĭ de agenție consulară. acéstă circumscripțiune este, de obște, întinderea orașuluĭ unde agentul residéză, saŭ și maĭ departe, dacă ast-fel se va specifica prin decisiunea ministerială.

Art. 7. Interpreṭiĭ consulatelor se numesc în urma recomandăreĭ consululuĭ.

Ómeniĭ de serviciŭ se numesc de consulĭ, în urma aprobăreĭ ministeruluĭ.

Art. 8. Este oprit unuĭ consul de ântéia categorie a se însărcina și cu alte consulate străine, saŭ cu protecțiunea altor supușĭ străinĭ, fără autorisarea prealabilă a ministruluĭ afacerilor străine.

Cu tóte astea, în casurĭ urgente, eĭ pot a se însărcina provisoriŭ a protege și alțĭ străinĭ, saŭ a păstra în deposit arhivele altor consulate străine, rĕmâind numaĭ a informa despre acésta pe ministrul afacerilor străine și pe capul legațiuneĭ respective.

TITLUL II

Funcționarea personalului consulatelor.

§ 1.— Funcționarea consulatelor de ântêia categorie.

Art. 9. Nicĭ un impiegat consular nu póte părăsi postul sêŭ, maĭ mult de treĭ dile, fără un congediŭ acordat.

Congediul se acordă: *a)* Pentru consulĭ, de către capul legațiuneĭ, dacă se află, saŭ de către ministru, în lipsa uneĭ asemenea legațiunĭ; *b)* Pentru vice-consulĭ și ceĭ-alțĭ impiegațĭ aĭ consulatuluĭ. de către consulĭ; *c)* Pentru consuliĭ, carĭ sunt și agențĭ politicĭ saŭ însărcinațĭ de afacerĭ, de către ministrul afacerilor străine, încunoscințându-se și capul legațiuneĭ respective.

Art. 10. Orĭ-ce congediŭ, care va trece peste treĭ lunĭ, o-dată saŭ pe rând acordat într'un an, nu póte fi valabil fără încuviințarea ministruluĭ.

Art. 11. Cel ce va lipsi o lună de la postul sêŭ fără congediŭ, se va considera demisionat.

Art. 12. In cas de absență a consuluhuĭ, din causă de congediŭ, saŭ din orĭ-ce altă causă, 'ĭ va ține locul cancelarul, saŭ secretarul sêŭ. In lipsa acestuia, locul 'i se va ține de un vice-consul saŭ de un impiegat al legațiuneĭ respective desemnat de capul legațiuneĭ.

Art. 13. Dacă congediul consuluhuĭ va trece peste 15 dile, saŭ dacă locul sêŭ este vacant, suplinintele de consul va avea dreptul la a treia parte din remunerarea consuluĭ, și la cheltuelile acordate consuluhuĭ pe timpul cât va dura gerarea consulatuluĭ.

Reținerea din remunerarea consuluhuĭ nu se face când consulul lipsesce în trebuința serviciuluĭ și după aprobarea capuluĭ legațiuneĭ saŭ a ministruluĭ de externe.

Când va lipsi în congediŭ peste 15 dile consulul general, care este agent diplomatic saŭ însărcinat de afacerĭ, saŭ când postul sêŭ este vacant, suplinitorul va primi numaĭ a treia parte din cheltuelele de representare acordată capuluĭ misiuneĭ.

Art. 14. In cas de congediŭ saŭ de lipsă a unuĭ vice-consul, care va trece peste o lună, consulul îl va putea suplini, dacă va crede de trebuință, prin cancelarul sêŭ. Acesta va avea acelașĭ drept la remunerare, după cum este prevêdut prin art. precedent, și cu escepțiunea casuluĭ când lipsa vice-consuluĭ va avea loc pentru trebuința serviciuluĭ, după încuviințarea consuluĭ saŭ a capuluĭ legațiuneĭ.

Art. 15. La fie-carĭ treĭ lunĭ, fie-care consul va trămite ministeruluĭ de externe și capuluĭ legațiuneĭ, un raport detailat asupra comerciuluĭ localitățeĭ unde se află, asupra stăreĭ sănătățeĭ publice, asupra intereselor comerciuluĭ român din acea localitate, asupra legilor, usurilor și reglementelor locale relative la comerciŭ, și, în general, asupra tutulor cestiunilor ce pot interesa comerciul și industria locală, saŭ carĭ se pot afla în orĭ-carĭ relațiunĭ cu comerciul și industria română, precum și asupra datelor statistice și prețuluĭ mărfurilor și productelor din localitate. Extracte din aceste raporturĭ se vor publica prin *Monitorul Oficial*.

Art. 16. In fie-care consulat saŭ vice-consulat, se va face un inventar, în dublu esemplar, de tóte actele și objectele consulatuluĭ aparținênd Statuluĭ.

Acest dublu esemplar se va sub-scrie de titular, și va rĕmânea unul în cancelaria consulatuluĭ și altul se va trămite ministeruluĭ de externe.

Noul titular va primi inventarul de la cel vechiŭ, saŭ de la cel ce îl represintă, va subscrie de primire și va da chitanță.

Adaosele saŭ scăderile făcute în cursul anuluĭ se vor înscrie asemenea.

Titulariĭ vor fi responsabilĭ de tot ceea ce se coprinde în inventariĭ.

§ 2.—Funcționarea consulatelor de a doua categorie.

Art. 17. Consuliĭ onorarĭ se numesc în urma avisuluĭ luat de la capul legațiuneĭ de care eĭ depind, saŭ și fără acest avis, când nu există legațiune în acea țĕră.

Vice-consuliĭ saŭ agențiĭ consularĭ, când se admite trebuința înființăreĭ lor, se numesc după recomandarea consulilor în a căror circumscripțiune se aflu, făcută capuluĭ legațiuneĭ, când o așa legațiune există, saŭ ministruluĭ de externe, când legațiune nu există. Se va nota și întinderea juridicțiuneĭ lor.

Aceștĭ vice-consulĭ saŭ agențĭ consularĭ lucrézà sub rĕspunderea consulilor de carĭ depind.

Art. 18. Consuliĭ generalĭ saŭ consuliĭ din acéstă categorie nu pot părăsi postul lor, saŭ lipsi maĭ mult de o lună fără autorisarea capuluĭ legațiuneĭ de care depind saŭ a ministruluĭ de externe, când nu se află legațiune, și fără a însărcina pe altă persónă care să le țină locul.

Asemenea autorisare vor cere și vice-consuliĭ saŭ agențiĭ consularĭ de la consulul de care depind.

Fie-care din aceștia va încunosciința capuluĭ sêŭ respectiv diua întórcereĭ sale la post.

Consuliĭ generalĭ și consuliĭ de a doua categorie vor trebui, la fie-carĭ șése lunĭ, să raporteze capuluĭ legațiuneĭ respective, dacă există așa legațiune, și ministeruluĭ de externe notițe generale asupra comerciuluĭ

din localitate, asupra legăturei sale cu acela al Româniel, şi asupra ori-căror alte fapte de comerciŭ, de statistică şi de higiena publică.

Art. 19. In cas de mórte, de demisiune saŭ de dispensă de serviciŭ a unei persóne din aceste consulate, ministrul de externe, în înţelegere cu capul legaţiunel respective, dacă există, va regula înlocuirea persónel şi regularea serviciuluĭ consulatuluĭ.

Registrele şi actele consulatuluĭ saŭ agenţiel consulare de acéstă categorie, precum şi alte objecte carĭ vor fi proprietatea Statuluĭ, se înscriŭ într'un inventariŭ regulat şi se transmit nouluĭ titular, când cel vechiŭ încetéză funcţiunile sale.

§ 3.—Dispoşiţiunĭ comune pentru funcţionarea consulatelor din ambele categoriĭ.

Art. 20. Consuliĭ, vice-consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ sunt datorĭ a se conforma legilor, regulamentelor şi tractatelor existente între România şi acel Stat. Eĭ vor îndeplini instrucţiunile ce primesc de la capiĭ lor respectivĭ, de la capul legaţiunel saŭ de la ministrul de externe.

Când consulul general este şi agent politic saŭ însărcinat de afacerĭ, el se află sub imediata direcţiune şi control al ministruluĭ de externe.

Art. 21. Consuliĭ şi vice-consuliĭ maĭ aŭ datoria:

1. De a apĕra pe Românĭ şi interesele lor din localitate, exercitând tóte drepturile câte li se dă prin tractate şi usurile locale;

2. De a înscrie într'un registru matricul, pe an şi după ordinea alfabetică, pe toţĭ supuşiĭ românĭ majorĭ din circumscripţiunea consulatuluĭ.

Inscripţiunea se va face gratis şi va coprinde numele, pronumele, vĕrsta, profesiunea şi domiciliul persónel, locul sĕŭ de origină, numele şi vĕrsta soţieĭ sale şi a copiilor sĕĭ minorĭ.

Acest registru se va reînoi la fie-care dece anĭ;

3. De a esecuta darea pe apă a vaselor române naufragiate, conform tractatelor şi usurilor locale;

4. De a da şi viza paspórte la supuşiĭ românĭ şi la străiniĭ carĭ merg în România.

Agenţiĭ consularĭ aŭ dreptul numaĭ de a viza paspórte;

5. De a da şi viza patente de sănĕtate;

6. De a priveghea ca căpitaniĭ şi ómeniĭ vaselor de comerciŭ să se conforme legilor şi tractatelor.

Art. 22. Consuliĭ, vice-consuliĭ, agenţiĭ consularĭ nu vor avea a percepe alte drepturĭ pentru actele ce sunt chemaţĭ a face, de cât cele însemnate prin alăturatul tarif.

Art. 23. Este oprit consulilor, cu reşedinţa într'un Stat, în care se află o legaţiune română, a avea raporturĭ oficiale directe cu guvernul central al aceluĭ Stat. Orĭ-ce cerere vor avea să facă către acesta o vor adresa capuluĭ legaţiunel, de care depinde. Se exceptă casurile judecate urgente.

Art. 24. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ saŭ vice-consuliĭ, din orĭ-ce categorie, nu vor avea dreptul a cere de la guvern rembursarea cheltuelilor făcute pentru trebuinţa serviciuluĭ lor, de cât atuncĭ când ele vor fi fost prealabil autorisate de minister; şi a acelor pentru repatriarea naţionalilor săracĭ saŭ scăparea şi ajutorul naţionalilor naufragiaţĭ, de cât atuncĭ când, acestea se vor găsi juste şi fondate de către capul legaţiunel, dacă există, şi de către ministrul de externe.

TITLUL III

Atribuţiunile consulilor.

Art. 25. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ aŭ atribuţiunĭ administrative, de oficerĭ aĭ stărel civile şi de juridicţiune civilă şi penală.

§ 1.—Atribuţiunĭ administrative.

Art. 26. Paspórtele se daŭ de consulĭ, în numele Domnitoruluĭ Româniel, numaĭ naţionalilor, cu reşedinţa în circumscripţiunea lor, şi carĭ nu aŭ asemenea pasporturĭ, saŭ reînoesc pe acelea ce aŭ avut.

Art. 27. Nu se iaŭ taxe pentru darea de paspórte saŭ viza lor:

a) De la ceĭ ce călĕtoresc pentru serviciile Statuluĭ român;

b) De la ceĭ săracĭ.

Art. 28. Vizarea paspórtelor străine se face de către consulĭ şi agenţiĭ consularĭ cu plata prevĕdută în tariful alăturat.

Sunt dispensaţĭ de plata acesteĭ taxe:

a) Agenţiĭ diplomaticĭ şi consuliĭ străinĭ saŭ curieriĭ de cabinet, în cas de reciprocitate;

b) Străiniĭ carĭ sunt dispensaţĭ pe basa convenţiunilor internaţionale.

Art. 29. In cas de dare saŭ vizare de pasporturĭ pentru naţionalĭ, consuliĭ trebue să aibă în vedere legile şi regulamentele militare române, spre a observa dacă individul, avĕnd etatea cuvenită, s'a conformat acelor legĭ şi regulamente.

Art. 30. Taxele percepute de consulĭ pentru liberarea saŭ vizarea paspórtelor, trebue a fi notate pe însuşĭ pasport. Tot aşa se va urma pentru casurile când nu se ia taxă.

Art. 31. Consuliĭ trec într'un registru tóte aceste taxe şi notéză casurile când nu s'a luat nicĭ o taxă. La finele fie-căruĭ trimestru, se înaintéză ministeruluĭ afacerilor esterne atât taxele cât şi o copie după acest registru.

Art. 32. Consulii, ca oficeri de poliția sanitară maritimă, aŭ dreptul de poliție și de inspecțiune asupra vaselor și ómenilor de echipagiŭ, executând, în cele ce 'i privesce, dispozițiunile codicei de comerciŭ pentru negoțul maritim. Eĭ vor raporta imediat și vor comunica ministeruluĭ orĭ-ce act și informațiunĭ asupra stăreĭ sanitare din localitate.

Art. 33. Eĭ vor preda părților interesate, fie direct, fie prin autoritatea locală, citațiunile de judecată ce 'li se vor trămite de ministerul afacerilor străine și vor înapoia chitanțe de primire.

Dacă consulul scie că persóna citată se află în circumscripțiunea unuĭ alt consulat, el va expedui citațiunea acestuia, pentru ca acesta să o predea părțeĭ.

Art. 34. Consulii vor anunța ministeruluĭ și legațiuneĭ respective orĭ-ce încetare din viață a naționalilor întêmplată în circumscripțiunea lor și pe care ar cunósce-o; precum și deschiderea uneĭ succesiunĭ, la care sunt chemațĭ naționalĭ, carĭ nu se află la fața loculuĭ.

Art. 35. Consulii din ântêia categorie pot să primêscă personal procure pentru administrarea saŭ lichidarea uneĭ succesiunĭ, la care sunt chemațĭ naționalĭ, când vor avea consimțimêntul ministeruluĭ afacerilor străine.

Consulii d'a doua categorie nu pot primi asemenea procure

Este oprit consulilor din orĭ-ce categorie d'a trămite celor în drept totul saŭ parte din objectele făcênd parte din o succesiune, fără o cerere a lor formală.

Art. 36. Consulii din ântêia categorie pot primi în deposit objectele și fondurile provenite din succesiunĭ române, licuidate de autoritatea locală saŭ de mandatarĭ specialĭ. Înse banĭ și objectele prețióse se vor transmite îndată ministeruluĭ afacerilor străine, dacă moștenitoriĭ se află în țéră, și dacă nu există vre-o oposițiune din partea creditorilor saŭ altora în drept.

Art. 37. In cas d'a se administra și licuida o succesiune română de către un consul din ântêia categorie, el va înscri regulat și după ordinea dateĭ, într'un registru special, tóte operațiunile și comptabilitatea succesiuneĭ.

Art. 38. Orĭ-ce chitanță dată pentru primirea de către ceĭ în drept a objectelor și fondurilor provenite din o succesiune deschisă în străinătate, se va trămite ministeruluĭ afacerilor străine, pentru ca acesta să o conserve în archiva sa

Art. 39. Consulii nu pot primi niciĭ un deposit voluntar. Se face excepțiune numaĭ pentru consulii de ântêia categorie, carĭ pot primi deposite necesariĭ saŭ cari provin din moscenirĭ deschise în circumscripțiunea lor.

Art. 40. Orĭ-ce deposit ast-fel depus, saŭ orĭ-ce retragere de deposit trebue certificată printr'un prescript verbal trecut într'un registru special, în care se vor înscri monetele, valorile și objectele depuse saŭ retrase, proveniența lor și causa depositulur.

Art. 41. Sumele, objectele prețióse saŭ valorile depuse se vor păstra sub cheiă de către consul, după ce înse vor fi închise în saciĭ saŭ cutiĭ, carĭ vor purta, pe din afară, numĕrul depositulu, numele depositaruluĭ, și chiar, după casurĭ, natura objectelor și suma banilor depușĭ.

Art. 42. Consulii de ântêia categorie aŭ voe de a vinde efectele provenite din succesiunile naționalilor morțĭ în circumscripțiunea lor, când aceste succesiunĭ se administrézâ saŭ se licuidézâ de dênșiĭ, cu autorisarea ministeruluĭ, și când este pericol de deteriorare, saŭ când acésta se reclamă de un alt just motiv. Sumele provenite din atarĭ vênderĭ se consideră ca deposite de banĭ.

Art. 43. Sumele, valorile și efectele publice ale Statuluĭ, depuse în cancelaria consulară, sub titlu menționat maĭ sus, se vor trămite, prin ministerul afacerilor străineĭ la casa de depunerĭ și consemnațiunĭ dacă în curs de doĭ anĭ ceĭ în drept nu le ar reclama.

Art. 44. La finele fie-căruĭ semestru, consulii sunt datorĭ sĕ facă un estract după registrul menționat la art. 40 și sĕ înainteze ministeruluĭ afacerilor străine, în exemplar dublu, o listă minuțiósă a depositelor aflate în cancelarie.

In acéstă listă semestrială, trebue sĕ figureze tóte objectele vêndute, retrase saŭ transmise caseĭ de depunerĭ și consemnațiunĭ, în cursul semestruluĭ, și se va nota numele și calitatea persóneĭ în a căreĭ primire aŭ fost date.

Art. 45. Pentru deposite de objecte saŭ de fondurĭ provenite din naufragie, din salariul desertorilor marineĭ comerciale, și din sumele destinate pentru garanția plățeĭ taxelor datorite de către vasele naționale tesauruluĭ public saŭ ómenilor de mare, consulii se vor conforma cu legile maritime saŭ cu instrucțiunile ce li se vor da.

Art. 46. Pe lângă esercitarea funcțiunelor atribuite consulilor de codicele de comerciŭ și de alte legĭ pentru marina comercială, eĭ se vor conforma, în raporturile lor cu marina națională militară saŭ de comerciŭ, și cu dispozițiunile următóre :

Art. 47. Vor veghia ca drapelul național să fie întrebuințat conform cu legile și cu regulamentele, denunțând ministeruluĭ afacerilor străine abusurile și infracțiunile ce ar descoperi.

Art. 48. Ajungênd la cunoscința consulilor că óre care vas național saŭ străin, pregătesce, în porturile circumscripțiuneĭ lor, operațiunĭ menite să violeze legile vamale saŭ

maritime ale Statuluĭ, saŭ neutralitatea, saŭ blocul decretat de către guvernul Român, acel consulĭ vor lua informaţiunĭ pe cât se va putea maĭ exacte asupra feluluĭ şi scopuluĭ acelor operaţiunĭ şi vor anunţa imediat pe ministerul afacerilor străine.

Art. 49. La cas de bólă epidemică saŭ contagiósă în locul reşedinţeĭ consulatuluĭ, saŭ în a verĭ-ce altă localitate a circumscripţiuneĭ sale, consulul respectiv trebue să dea de scire căpitanilor vaselor naţionale, carĭ ar fi să se apropie de acea localitate, spre a'şĭ lua precauţiunile.

Art. 50. Căpitanilor vaselor naţionale, carĭ ar fi să se apropie de mal saŭ să intre în comunicaţiune cu uscatul, consuliĭ trebue să dea de scire despre blocul decretat saŭ realisat deja în portul reşedinţeĭ lor, despre resbelul declarat saŭ început, saŭ despre o altă împrejurare specială, pentru care este în interesul căpitanilor saŭ armatorilor să'şĭ ia mĕsurile cuvenite.

Art. 51. Fiind de datoria consulilor să dea asistenţă activă vaselor şi equipagelor naţionale, dacă ajunge la cunoscinţa lor că vre-un vas naţional se află în pericol de naufragiŭ, vor lua de urgenţă disposiţiunile cuviincióse ca să'ĭ vină adjutórele necesare, 'ĭ vor întrebuinţa, direct saŭ prin mijlocirea autorităţeĭ locale, tóte mijlócele posibile pentru salvarea equipagiuluĭ şi a vasuluĭ.

Art. 52. Când vre-un vas al marineĭ militare naţionale are să intre în vre-un port saŭ în vre-o radă a reşedinţeĭ consulare, consulul trebue să facă cunoscut comandanteluĭ ce onoruriĭ trebue să i-se dea, conform regulamentelor şi usurilor.

Art. 53. Consuliĭ şi comandanţiĭ marineĭ militare naţionale 'şĭ vor comunica mutual tóte informaţiile carĭ interesézá serviciul Statuluĭ saŭ comerciuluĭ maritim.

Art. 54. Marinariĭ din marina comercială, condamnaţĭ de consulĭ saŭ de tribunalul consular la vre-o pedépsă, şi persónele carĭ trebuesc conduse în ţéră din causa vre-uneĭ acusărĭ, trebuesc primiţĭ şi păziţĭ în vasele marineĭ Statuluĭ, carĭ s'ar afla în port saŭ în radă, când consulul va face o asemenea cerere înscris comandanteluĭ.

Art. 55. Consuliĭ pot să céră asistenţa, şi chiar, după gravitatea circumstanţelor, să facă apel la forţa vaselor de marină a Statuluĭ, în casurĭ de resbel civil saŭ evenimente extra-ordinare, saŭ când acéstă asistenţă este necesară pentru esecuţiunea unor instrucţiunĭ superióre ce eĭ aŭ primit. In acest din urmă cas, aceste instrucţiunĭ se vor comunica comandanteluĭ.

Cererea se va face înscris; comandantele, care crede că nu póte adera la acésta, va rĕspunde tot înscris consululuĭ, arătându-ĭ cuvintele ce are, şi în acelaşĭ timp va raporta ministeruluĭ de resbel.

Art. 56. Desertând verĭ-ce individ de la un vas al marineĭ Statuluĭ, consuliĭ, în urma denunţăreĭ scrisă a comandanteluĭ, vor lua, fie direct, fie prin mijlocirea autorităţeĭ locale, mĕsurile necesare spre a căuta şi a aresta pe acel individ.

Art. 57. Desertorul arestat se va conduce la vas şi se va preda comandanteluĭ; dar dacă vasul ar fi plecat şi în lipsă de vre-un alt vas al marineĭ Statuluĭ, consulul va ţine în închisóre pe desertor şi'l va trămite în ţéră cu prima ocasiune cuviinciósă.

Art. 58. Cheltuielele pentru arestarea şi trămiterea în ţéră a desertorilor din marina militară a Statuluĭ, se vor avansa de consulĭ şi 'ĭ se vor înapoia de ministerul de resbel, în urma înaintăreĭ noteĭ respective.

Art. 59. Consuliĭ pot să céră comandanţilor vaselor marineĭ Statuluĭ pasagiul gratuit pentru repatriarea persónelor sărace saŭ naufragiate.

Art. 60. Trebuind să se desbarce de către vre-un bastiment de resbel un individ bolnav, spre a fi căutat într'un spital saŭ aiurea, comandantele vasuluĭ va informa pe consul, care va avea grije de dénsul, precum şi de repatriarea luĭ, când va fi vindecat.

Dacă persóna desbarcată aparţine marineĭ militare, cheltuelile pentru căutarea şi repatriarea sa se vor înapoia consululuĭ de către ministerul de resbel.

Art. 61. In orĭ-ce consulat de port, se va ţine un registru de intrarea şi eşirea bastimentelor naţionale în radele saŭ porturile circumscripţiuneĭ, şi de natura mărfeĭ ce aŭ încărcat saŭ descărcat. Un estract după acest registru se va înainta, la finele fie-căruĭ trimestru saŭ semestru, ministeruluĭ afacerilor străine.

Art. 62. Când un vas s'a vêndut de un străin unuĭ naţional, saŭ când un naţional a făcut să 'ĭ se construéscă un vas în străinătate, consulul îĭ póte da un pasavant provisoriŭ, cu autorisaţiunea ca să ridice bandiera naţională.

Daca vasul se va îndrepta spre ţéră, în pasavant se va face vorbire că vasul este autorisat a intra în orĭ-ce port al ţereĭ.

Daca vasul nu se va îndrepta spre ţéră, pasavantul va avea valóre pênă la sosirea patentelor regulate, pe carĭ consulul trebue să le céră îndată de la ministerul afacerilor străine; acestea sosind, pasavantul provisoriŭ se va retrage şi se va înainta ministeruluĭ.

Iar dacă, din causa apropiăreĭ cu România, se pot cere şi avea patentele regulate maĭ nainte de plecarea vasuluĭ, consulul va aştepta aceste patente, şi se va abţéne de a libera pasavantul provisoriŭ.

Art. 63. In casul prevědut de articolul precedent, consulul, înainte d'a libera pasavantul, va cere o garanţie, spre a se asigura de plata taxelor ce vasul 'ĭ va datora, când îĭ va retrage pasavantul provisoriŭ. Consulul va raporta îndată despre acestea ministrului afacerilor străine.

Art. 64. Daca căpitanul unuĭ vas naţional va perde în călĕtorie hârtiile vasuluĭ sĕŭ, consulul, încredinţându-se că perderea nu este simulată, póte să'ĭ libereze un pasavant, care 'ĭ va servi până la întórcerea vasuluĭ în ţéră, când 'i se va procura nouĭ hârtiĭ regulate.

Art. 65. Inainte d'a libera pasavantul menţionat în articolul precedent, consulul va fi dator a esamina şi a lua încredinţarea formală de la căpitan că, asupra actuluĭ de naţionalitate perdut, nu eraŭ înscrise note relative la acte translative saŭ declarative ale proprietăţeĭ vasuluĭ, şi va înscri pe pasavant tóte anotaţiunile carĭ, după declaraţiunile căpitanuluĭ, aŭ fost înscrise pe actul perdut.

Art. 66. Pe pasavantul liberat de către consulĭ unuĭ vas naţional, trebue înscrişĭ ómeniĭ echipagiuluĭ, cu indicaţiune precisă a numeluĭ lor, a loculuĭ de nascere, a vêrsteĭ, a semnalementelor şi maĭ ales a numĕruluĭ de inscripţiune aflat în matricula fie-căruĭ individ înrolat, a salariuluĭ şi a serviciuluĭ la care va fi destinat.

Art. 67. Consulul trebue să aibă voia ministeruluĭ afacerilor străine pentru reînoirea roluluĭ de echipagiŭ, care se cere când fila s'a umplut.

Dacă însă bastimentul se îndreptéză spre ţéră, saŭ se află într'un port prea depărtat, şi are să călĕtorescă către nisce localităţĭ unde o să fie prea dificil să 'i se trămită rolul cel noŭ, consulul are facultatea d'a adăoga o filă la cel vechiŭ, ţinĕndu-se de modelul sĕŭ şi făcĕnd o însemnare de adăogire.

Art. 68. Consuliĭ saŭ vice-consuliĭ din ântĕia categorie, trebue, după cererea părţeĭ interesate, să transcrie într'un registru special actele translative saŭ declarative ale proprietăţeĭ vasuluĭ.

Art. 69. Transcripţiunea se va face numaĭ după ce se va menţiona de dênsa în actul de naţionalitate al vasuluĭ şi se va face vorbire într'ênsa de acéstă menţiune.

Art. 70. Părţile interesate, carĭ ar cere transcripţiunea unuĭ act translativ saŭ declarativ de proprietatea unuĭ vas, trebue să presinte consuluĭ două copiĭ formale după actul de transcris, dacă acesta a fost făcut înaintea uneĭ autorităţĭ publice, saŭ două esemplare originale, dacă a fost făcut sub semnătura privată.

Una din sus-ḑisele copiĭ saŭ esemplare va fi conservată în archiva consulatuluĭ, iar cea-altă va fi înaintată de consul căpitanuluĭ portuluĭ român unde este înscris vasul, notificând tot o-dată numele persónelor carĭ vor avea să facă plăţile după tariful în vigóre.

Art. 71. In cas de vêndare voluntară a unuĭ vas naţional, consulul din ântĕia categorie, înainte d'a primi actul relativ, va cere dovedile cum că proprietarul saŭ coproprietariĭ vêndĕtorĭ 'şĭ-aŭ dat consimţimêntul.

Făcêndu-se vêndarea, fie voluntară, fie silită, a unuĭ vas naţional către o persónă străină, consulul va lua chârtiile vasuluĭ şi le va înainta ministeruluĭ afacerilor străine, împreună cu un certificat care va constata data vîndăreĭ şi darea jos a pavilionuluĭ român.

In acelaş timp, va reţine sumele carĭ vor trebui plătite pentru taxele cuvenite; aceste sume se vor trămite ministeruluĭ afacerilor străine spre a se vĕrsa în casa Statuluĭ.

Art. 72. Consuliĭ din ântĕia categorie, la finele fie-căruĭ trimestru, vor trămite ministeruluĭ un stat al mişcăreĭ echipagelor vaselor naţionale în circumscripţiunea consulatuluĭ; acest stat va indica îmbarcarea şi desbarcarea echipagiuluĭ vasuluĭ de la care s'a desbarcat marinarul înrolat şi vasul în care s'a îmbarcat: va indica călĕtoria efectuată de acel marinar şi va arăta numĕrul individilor carĭ aŭ desertat saŭ aŭ rĕmas în streinătate pentru alte motive.

La acest stat se vor alătura libretele de matriculare ale individilor desertorĭ, carĭ aŭ fost depuse de căpitanul respectiv la oficiul consular.

Art. 73. Acţiunea consulilor în operaţiunile relative la un vas de comerciŭ naufragiat, saŭ caricul sĕŭ, va fi subordinată dispoziţiunilor convenţiunilor internaţionale in vigóre, şi, în lipsa unor asemenea convenţiunĭ, legilor şi obiceiurilor locale.

Art. 74. Consuliĭ vor trebui, cu tóte acestea, să se abţină de orĭ-ce ingerinţă directă în aceste operaţiunĭ când se vor afla faciă pe locul sinistrutuĭ persónele, societăţile saŭ corporaţiunile interesate, saŭ agenţiĭ lor, afară numaĭ dacă verĭ-o persónă interesată va face cererea formală, şi va avansa fondurile necesare, saŭ va oferi o cauţiune proprie a asigura plata cheltuelilor la cas când objectele scăpate n'ar fi suficiente spre a acoperi aceste cheltuelĭ.

Art. 75. Numaĭ când ar fi absenţĭ proprietarul vasuluĭ saŭ al cariculuĭ, căpitanul saŭ patronul vasuluĭ, şi orĭ-ce altă persónă cu caracter legal de a'ĭ representa, şi când, după aprecíarea esperţilor, ar resulta, în mod vĕdut, că produsul objectelor de scăpat ar putea să acopere cheltuelile necesariĭ pentru acea scăpare, consuliĭ vor trebui, personal saŭ prin delegat, să ordone, să întreprindă şi să dirige tóte acele operaţiunĭ, carĭ nu ad-

mit întârdiere, şi carĭ pot scăpa vasul saŭ caricul de ruină, stricare saŭ perdere.

Indată însă ce consulul va afla numele proprietaruluĭ vasuluĭ saŭ al cariculuĭ, îl va încunosciinţa direct despre nenorocirea întêmplată, şi 'l va invita să intervină personal saŭ prin procuratorĭ, şi, când unul din acestia va sosi, consulul va suspenda orĭ-ce acţiune a sa.

Art. 76. Afară de casurile prevĕdute de articolele precedente, acţiunea consulilor, în cas de naufragiŭ, se va mărgini în acestea:

a) Să caute a se aduna tóte probele pentru constatarea desastruluĭ;

b) Să primêscă şi să legaliseze tóte actele şi documentele relative la acésta, şi carĭ vor avea putere înaintea autorităţilor Statuluĭ;

c) Să susţină şi să protége persónele interesate pe lângă autorităţile locale;

d) Să contribue la încetarea saŭ împăcarea tuturor neînţelegerilor ce s'ar ivi;

e) Să ia chârtiele vasuluĭ naufragiat şi maĭ ales actul de naţionalitate, rolul echipagiuluĭ şi jurnalul nautic;

f) Să apere interesele şi individiĭ carĭ făceaŭ parte din echipagiŭ, prin ţinerea plăţeĭ salariilor lor şi a sumelor necesariĭ pentru repatriarea lor, saŭ să caute a 'ĭ plasa. Consuliĭ vor raporta despre tóte acestea ministruluĭ de esterne şi capuluĭ legaţiuneĭ respective, de va fi.

Art. 77. In cas de desertare a vre unuĭ individ al echipagiuluĭ unuĭ vas naţional de comerciŭ, consulul, în urma denunţăreĭ căpitanuluĭ, va face tóte demersurile pentru a'l prinde şi a'l consemna la bordul căpitanuluĭ, cerênd ajutor de la autoritatea competinte, când cu guvernul local esistă tractat pentru consemnarea reciprocă a marinarilor desertorĭ. Asemenea, consulul se va sili a căuta şi a preda pe individiĭ de marină comercială naţională, inculpaţĭ de insubordinaţiune către căpitanĭ saŭ stăpênĭ, saŭ de alte delicte.

Denunţarea saŭ cererea căpitanuluĭ saŭ patronuluĭ, ca şi deposiţiunile martorilor, de vor fi, se vor consemna într'un prescript-verbal.

§ 2. — *Atribuţiunĭ de oficierĭ aĭ stăreĭ civile.*

Art. 78. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ saŭ vice-consuliĭ din ântéia categorie, îndeplinesc funcţiunea de oficerĭ aĭ stăreĭ civile, în circumscripţiunea lor, pentru actele de nascere, de mórte şi de căsătorie. Pentru a esercita aceste atribuţiunĭ, fie-care din acestia are facultatea d'a delega, când lipsesce, pe un alt oficer al consulatuluĭ.

Delegaţiunea se face printr'un prescript-verbal, care rĕmâne depus în archiva consulatuluĭ, anecsându-se la registrele de stare civilă.

Art. 79. Acest registru, póte fi unul singur, saŭ în treĭ esemplare, de nascere, de căsătoriĭ, de decese, după numĕrul naţionalilor din circumscripţiune.

Art. 80. Pentru esercitarea atribuţiunilor lor de oficerĭ aĭ stăreĭ civile, consuliĭ se vor conforma cu disposiţiunile codiceluĭ civil asupra acesteĭ materiĭ.

Art. 81. Consulul, saŭ cel ce 'l înlocuesce, pórtă eşarpă naţională, când primesce declaraţiunea de căsătorie şi pronunţă unirea soţilor în numele legeĭ.

Art. 82. Consuliĭ vor îngriji maĭ ales:

a) ca în actul de nascere, să se arate domiciliul saŭ locul de origină al tatăluĭ nouluĭ născut, saŭ numaĭ al mumeĭ dacă tatăl nu este cunoscut; *b)* ca în actul de căsătorie, să se arate domiciliul cel din urmă al soţilor; *c)* ca în actul de mórte, să se arate domiciliul din urmă al repausatuluĭ. In cas de căsătorie, chiar dacă unul saŭ ambiĭ viitorĭ soţĭ vor resida în oraşul unde se află consulul, căsătoria nu se va celebra, până ce nu se va aduce maĭ ânteiŭ consululuĭ certificat autentic că publicaţiunea s'a făcut şi la ultimul domiciliŭ ce a avut unul saŭ ambiĭ soţĭ. Menţiune despre acésta se va face în actul de căsătorie.

Art. 83. Daca în cursul anuluĭ nu s'a înscris nicĭ un act în registrele stăreĭ civile, consulul va înainta ministeruluĭ un certificat constatând acésta.

Art. 84. Fie-care registru va trebui, la finele anuluĭ, să fie închis şi parafat de consul. O copie după dênsul, autentificată ca esactă, se va trimite ministeruluĭ, pentru ca acesta să o înainteze tribunaluluĭ de Ilfov.

Registrul în original nu va eşi din cancelaria consulatuluĭ, de cât când acésta se va cere de ministru, pentru a se compara cu copia, saŭ pentru o altă trebuinţă.

Art. 85. Copiile după registrele stăreĭ civile trămise de consul, se vor verifica anual de către primul procuror al tribunaluluĭ, şi apoĭ se vor înainta primaruluĭ capitaleĭ, spre a le transcri în registrele stăreĭ civile din capitală.

Daca procurorul va observa ceva neregularităţĭ, le va comunica, prin ministerul justiţieĭ, ministeruluĭ de esterne, pentru ca acesta să ia mĕsurile cuvenite pentru îndreptare.

Art. 86. Consuliĭ vor ţine un registru special, în care vor trece, în total saŭ în estras, actele de stare civilă ce li se vor presenta şi carĭ vor fi făcute de alte autorităţĭ străine, precum şi actele pentru nascerile saŭ casurile de mórte, întêmplate pe un vas în timpul călătorieĭ sale, carĭ se vor fi redactat de căpitanul, stăpĕnul saŭ patronul vasuluĭ, conform art. 45 şi 71 din cod. civil.

Copia autentificată de consul după acest registru, se va trămite asemenea anual mi-

nisterului de esterne, pentru ca acesta să'l comunice procurorului și primăriei capitalei.

Art. 87. Consulii pot să libereze copii autentice după actele de stare civilă înscrise în registrele lor, saŭ în acelea ale vice-consulilor.

Art. 88. Publicațiunile de căsătorie se vor afige la ușia cancelariei, saŭ într'un alt loc al cancelariei, care să fie maĭ bine espus la vedere. De asupra loculuĭ de afigere se va înscri cu litere mari. «*Publicațiunĭ pentru căsătorie*».

§ 3. — Atribuțiunĭ de juridicțiune civilă și penală.

Art. 89. Pe basa art 38, 39 și 40 din legea pentru organisarea ministeruluĭ afacerilor străine, și a art. 20 din legea suplimentară din Februarie 1879, relativă la legațiunile și consulatele române din străinătate, se specifică, în modul următor, juridicțiunea civilă și criminală a consulilor :

a) JURIDICȚIUNEA CIVILĂ

Art. 90. Consulii generali, consulii și vice-consulii, din ânteia categorie aŭ dreptul de a esercita, în circumscripțiunea lor, tóte atribuțiunile câte le aŭ tribunalele de notariat din țeră.

Eĭ esercită și tóte drepturile câte le aŭ tribunalele în materie de tutelă și curatelă, în privința naționalilor, aflațĭ în circumscripțiunea lor, carĭ aŭ trebuință de asemenea protecțiune.

Art. 91. Consulii nu pot primi, legalisa saŭ autentifica vre un act, de cât după ce maĭ ânteiŭ aŭ constatat identitatea persónelor contractante. Dacă actul este făcut în virtutea uneĭ procure saŭ autorisațiunĭ speciale, actul de procură saŭ de autorisațiune va remâne depus în archiva consulatuluĭ.

Art. 92. Actele relative la proprietățile nemișcătóre trebue să coprindă, pe cât se póte maĭ lămurit, descripțiunea acelor imobile, cu indicațiunea natureĭ lor, a comuneĭ în care se află, a numĕruluĭ cadastruluĭ dacă esistă, și a hotarelor lor, în cât să se pótă constata identitatea imobilelor.

Consulii, carĭ vor regula asemenea acte, vor informa despre acestea pe ministerul afacerilor străine și pe capul legațiuneĭ, la finele fie-căruĭ trimestru.

Art. 93. Testamentul făcut pe mare, care se va depune în mânele consulului, se va trămite de acesta, conform art. 877 din codul civil, ministeruluĭ de interne, pentru a'l înainta la grefa tribunaluluĭ domiciliuluĭ testatoruluĭ.

Dacă testatorul nu a avut domiciliŭ în România, acest testament se va depune la ministerul de esterne, pênă ce se vor arăta ceĭ în drept.

Art. 94. Este oprit consulilor a da comunicațiune cuiva despre cele coprinse în testamente, când acestea sunt deschise, maĭ înainte de a le înainta ministeruluĭ, conform art. precedent.

Art. 95. Depunêndu-se în mânele consulilor acte saŭ înscrisurĭ, cu scop d'a se libera părților interesate copiă după dênsele, consulii vor trece într'un registru, în total saŭ în prescurtare, coprinsul acelor acte saŭ înscrisurĭ.

Art. 96. Consulii vor înscri asemenea într'un registru, cu numĕr și după ordinea chronologică, tóte actele ce eĭ aŭ făcut, aŭ liberat, aŭ legalisat, aŭ autentificat.

Art. 97. Consulul nu póte legalisa veritatea sub-semnăturelor puse pe înscrisurile private, dacă acele semnăturĭ n'aŭ fost puse în presența sa și a doui marturĭ, și dacă n'a constatat identitatea părților contractante.

Art. 98. Când consulul general, consulul saŭ vice-consulul, din ânteia categorie, va avea să judece, în materie civilă saŭ comercială, o contestațiune între doui supușĭ românĭ, el va fi asistat de doui asesorĭ, aleșĭ dintre conaționaliĭ notabilĭ.

Apelurile contra sentințelor consulare sunt făcute înaintea curțeĭ de apel din Bucurescĭ.

Termenul apeluluĭ este cel prevĕdut de legile țereĭ. Acest termen este sporit cu două lunĭ când actele emană de la consulate așezate în țerile limitrofe, și cu șése lunĭ când emană de la consulate așezate în tóte cele-alte țerĭ.

Art. 99. Alegerea judecătorilor chemațĭ pe fie-care an a forma tribunalul consular, se va face de la 1—15 Decembre al anuluĭ care expiră, și aceĭ judecătorĭ intră în funcțiune cu începerea anuluĭ noŭ.

Art. 100. Trebuind să se instituéscă un tribunal consular în cursul anului, membriĭ numițĭ vor rĕmânea în funcțiune numaĭ pentru anul curent; înse eĭ pot fi chemațĭ și pentru aniĭ următorĭ. Aceeașĭ disposițiune se aplică și când va lipsi unul din judecătoriĭ ce aveaŭ să judece.

Art. 101. Judecătoriĭ asesorĭ vor trebui a jura înainte d'a intra în funcțiune.

Art. 102. Naționaliĭ notabilĭ din localitate se vor chema a judeca pe rând, așa ca sarcina să se împartă cât maĭ egal între toțĭ.

Dacă unul nu va putea veni să judece, se va chema un altul în locul sĕŭ.

Art. 103. Tribunalul consular este presidat de capul consulatuluĭ saŭ de cel ce 'l înlocuesce.

Acest tribunal 'șĭ pronunță hotărîrea sa

conform proceduref civile și după majoritatea voturilor.

Art. 104. Hotărârea se va scri și pronunța în limba română. Desbaterile saŭ apărarea se pot face și în altă limbă înțelesă de judecătorĭ.

Art. 105. Aceĭ carĭ voesc să fie admișĭ ca apărătorĭ înaintea tribunalelor consulare trebue să adreseze o cerere consululuĭ.

Consulul, după ce va lua informațiunĭ asupra capacităței și moralităței persóneĭ, va admite saŭ va respinge cererea.

Art. 106. Consulul póte să retragă autorisațiunea dată, când va avea motive seriόse pentru a face acéstă.

Art. 107. Lista defensorilor admișĭ va fi afișată în sala audiențelor tribunaluluĭ consular.

Art. 108. Orĭ-ce cerere de judecată adresată consululuĭ, va fi trecută într'un registru de către impiegatul însărcinat cu funcțiunea de cancelar.

Acest registru se va împărți în colóne în caiĭ se va nota :

a) Numele, pronumele și locuința reclamantuluĭ;

b) Numele, pronumele și locuința persóneĭ contra căreĭ este adresată cererea;

c) Obiectul și natura litigiuluĭ;

d) Diua înfățișăreĭ;

e) Actele ce vor fi fost depuse pentru susținerea pretențiuneĭ.

Art. 109. Citațiunile se vor înmâna părților prin agențiĭ consulatuluĭ, saŭ prin alțĭ agențĭ localĭ, după usul loculuĭ.

Când părțile aŭ luat conoscință de termen, prin declarațiunea lor înscrisă, nu va maĭ fi trebuință de citațiunĭ.

Art. 110. Cererile de judecată se primesc, și citațiunile se fac, fără altă taxă saŭ cheltuélă de cât aceea ce s'a făcut pentru predarea citațiuneĭ părților.

Art. 111. Dacă părțile saŭ una din ele va invoca proba testimonială, se va urma conform cu cele coprinse în procedura română.

Art. 112. Causele se vor trata după ordinea fixată de consul și fără interupțiune.

Art. 113. Părțile saŭ mandatariĭ lor trebue să se pórte cu respectul cerut și li se póte interdice d'a maĭ vorbi, dacă ar abusa de cuvênt, saŭ când crede tribunalul că s'a lămurit.

Art. 114. Se va ține un prescript-verbal de audiență; în acest prescript se va nota într'un mod somar :

1) Numele și pronumele consululuĭ și judecătorilor;

2) Locul ședințeĭ, anul, luna, diua și ora;

3) Afacerile tractate în ședința aceea, sentințele pronunțate saŭ amânările făcute;

4) Orĭ-ce incident al audiențeĭ.

Prescriptul-verbal va fi sub-semnat de consul și de impiegatul însărcinat cu funcțiunea de cancelar.

Art. 115. Desbaterile fiind închise, părțile vor presenta tribunaluluĭ actele și resumatul apărăreĭ lor.

Tribunalul se va retrage spre a chibsui, și va pronunța sentința în modul și forma prescrisă de procedura civilă română.

Art. 116. Sentințele date în lipsă se pot reforma prin oposițiune, în modul și în forma prescrisă de procedura română.

Art. 117. Sentința pronunțată se va trece într'un registru special, după ordinea chronologică, și se va comunica părților cum s'a făcut și pentru citațiunĭ.

Art. 118. Orĭ-ce prescript-verbal de cercetare la fața loculuĭ, de interogatoriŭ saŭ de alte acte judecătorescĭ, se va conserva în archiva consulară.

Părțile interesate pot cere copie după aceste procese-verbale.

Art. 119. Registrele de tutelă și curatelă se vor ține de consulĭ, conform cu cele coprinse în codicele civil.

Registrul tutelelor va coprinde, special pentru fie-care tutelă, însemnările următóre :

a) Numele, pronumele, condițiunea, etatea și domiciliul persóneĭ sub tutelă :

b) Numele, pronumele, condițiunea și domiciliul tutoreluĭ și membrilor consiliuluĭ de familie;

c) Actul pe care se baséză calitatea de tutore;

d) Data deschidereĭ tuteleĭ, aceea a inventariuluĭ și a adunărilor consiliuluĭ de familie;

e) Un resumat al hotărîrilor consiliuluĭ luate și aprobate;

f) Data presentațiuneĭ și a aprobăreĭ socotelelor anuale de administrațiune.

Registrul curatelelor va coprinde însemnările următóre :

a) Numele, pronumele, condițiunea, etatea și domiciliul persóneĭ puse sub curatelă;

b) Numele, pronumele, condițiunea și domiciliul curatoreluĭ și membrilor consiliuluĭ de familie;

c) Data începereĭ curateleĭ;

d) Actul pe care se baséză calitatea de curatore:

e) Un resumat al hotărîrilor consiliuluĭ de familie.

Art. 120. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ și vice-consuliĭ, din a doua categorie, ca și agențiĭ consularĭ, nu aŭ alte atribuțiunĭ de juridicțiune civilă de cât următórele :

1) De a da dată certă, adică a legalisa și autentifica actele sub-semnătura privată, dacă acele acte s'aŭ sub-scris înaintea consululuĭ și față cu douĭ martorĭ, după ce consulul va fi constatat maĭ ântéiŭ identitatea părților contractante.

2) D'a primi testamentele cari li s'ar depune de supuşiĭ românĭ, indicând pe plic data aceleĭ depunerĭ, şi înaintându-le imediat la consulul de ântêia categorie cel maĭ apropiat saŭ la capul legaţiuneĭ de care depinde.

3) D'a lua notă de cererea de transcripţiune a actelor translative saŭ declarative de proprietatea vaselor.

Eĭ nu vor opera acéstă transcripţiune, ci se vor mărginĭ a transmite cererea consululuĭ de ântêia categorie cel maĭ apropiat.

4) D'a pune sigiliile şi a face inventariul averiĭ unuĭ supus român, mort în localitate, fără succesorĭ saŭ representanţĭ legalĭ presenţĭ; şi de a avisa pe autoritatea consulară de ântêia categorie cea maĭ apropiată, saŭ pe capul legaţiuneĭ, spre a se lua mĕsurile ulteriore.

5) D'a protegia şi a asigura, prin inventariĭ, punere de custodĭ şi orĭ-ce alte acte conservatóre, şi prin intervenţiunĭ la autorităţile locale, persónele şi averea naufragiaţilor după un vas român, saŭ interesele persónelor supuse române, absente din localitate, fără representant legal, şi de a cărora urmă nu se scie.

6) Eĭ pot, afară de agenţiĭ consularĭ, lua asupră-le administraţiunea succesiunelor saŭ averilor supuşilor românĭ, remaşĭ fără representant legal, pênă la regularea lor prin ministerul de esterne, căruĭ 'ĭ vor raporta.

7) Pot asemenea face demersurile necesariĭ pentru recuperarea vaselor române naufragiate, a instrumentelor şi mărfurilor după dênsele.

Vor raporta despre acésta capuluĭ legaţiuneĭ celuĭ maĭ apropiat şi ministeruluĭ de esterne.

8) De a sigila, a păstra şi protegea averile şi persóna supuşilor românĭ, din circumscripţiunea lor, remaşĭ fără representant legal, pênă la regularea tuteleĭ saŭ curateleĭ lor prin consulul din ântêia categorie cel maĭ apropiat saŭ prin capul legaţiuneĭ, cărora se va raporta imediat.

9) D'a judeca tóte contestaţiunile dintre ómeniĭ echipagiuluĭ unuĭ vas român, şi patronul, căpitanul saŭ stăpênul vasuluĭ, conform disposiţiunilor de negoţ-maritim din cod. de comerciŭ român.

b). JURIDICŢIUNEA PENALĂ

Art. 121. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ, din ântêia categorie, vor esercita, în localităţile unde pot s'o facă în virtutea tratatelor internaţionale şi usurilor locale, atribuţiunĭ judiciare în materie criminală şi de simplă poliţie, în modul următor:

In materie de simplă contravenţiune, consulul judecă singur şi fără apel.

In materie de delict, consulul judecă, asistat de douĭ asesorĭ, cu reserva dreptuluĭ de apel la curtea din Bucurescĭ.

In materiă de crimă, consulul este însărcinat cu instrucţiunea, şi prevenitul este trimis, cu procedura şi actele de convicţiune, la parchetul procuroruluĭ general pe lângă curtea din Bucurescĭ.

Apelul, în materie de delict, se va face în termenul prevĕdut de legile ţereĭ, sporit cu douĕ lunĭ, când consulatul va fi aşedat în ţerile limitrofe, şi cu şése lunĭ când consulatul va fi aşedat în alte ţerĭ.

Art. 122. Consulul va judeca contravenţiunile şi delictele, după principiile generale coprinse în cod. de procedură penală.

Instrucţiunea consulară-penală se va face, pe cât putinţa va sta, tot după aceléşĭ principiĭ.

Art. 123. Consulul judecă şi orĭ-ce contravenţiune la disciplina marineĭ; el va pronuncia pedepse disciplinariĭ contra ómenilor echipagiuluĭ, când acésta se va cere de patronul vasuluĭ.

Art. 124. Când sentinţa ce consulul este în drept a pronunţa va deveni definitivă, el va lua mĕsurĭ pentru esecutarea eĭ.

Art. 125. Dacă printr'ênsa se pronunţă arestarea, consulul va esecuta acea arestare după modul usitat în reşedinţa sa, şi după principiile cod. de procedură penală. Dacă arestarea nu se póte esecuta, din causă că condamnatul a părăsit locul reşedinţeĭ consulare, consulul va trimite sentinţă, în copie, ministeruluĭ afacerilor streine, cu formula esecutoriă, pentru esecutarea eĭ. El va arăta ministruluĭ, dacă va putea, locul unde a fugit comandantul.

Art. 126. Când prin sentinţă se pronunţă pedepse pecuniare, consulul o póte esecuta din averea condamnatuluĭ, conform formalităţilor practicate în localitatea unde se face esecutarea, însĕ maĭ ântêiŭ consulul va trebui să invite formal pe condamnat a plăti în cancelaria consulară, şi într'un termen fixat, suma la care a fost condamnat.

Art. 127. In acelaş mod se va procede şi pentru plata cheltuelilor de judecată, după ce se vor licuida.

Art. 128. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ din a doua categorie, şi agenţiĭ consularĭ, nu aŭ alte atribuţiunĭ penale de cât acelea de poliţie şi de inspecţiune asupra vaselor româneĭ şi ómenilor echipagiuluĭ lor, putênd judeca şi esecuta sentinţele lor, pentru contravenţiunile şi delictele ce aceştĭ ómenĭ aĭ echipagiuluĭ aŭ comis pe bord. Judecata şi esecutarea se vor face conform cu cele prescrise pentru consuliĭ de ântêia categorie, şi pe cât le va fi permis prin tractate, prin usurile şi legile locale.

TITLUL IV

Despre corespondența consulară.

Art. 129. Corespondența oficială cu interiorul Statuluĭ român o țin consuliĭ numaĭ cu ministerul afacerilor streine.

Art. 130. La cas de urgență, și când interesul serviciuluĭ public reclamă, consuliĭ pot corespunde direct și cu autoritățile politice și judiciare ale județelor mărginașe.

Art. 131. Corespondența oficială va fi scrisă în limba română. Consulilor d'a doua categorie, ministeriul póte acorda facultatea d'a se servi de limba francesă.

Art. 132. Corespondența espediată se va trece într'un registru special. Cea primită se va conserva în original.

Art. 133. Fără o autorisare specială a ministeruluĭ afacerilor streine, consuliĭ nu pot publica nimica din corespondențele urmate saŭ documentele ce posedă, nicĭ scrie și subscrie broșure saŭ articole politice prin diare.

TITLUL V

Atribuțiunile agenților consularĭ.

Art. 134. Agențiĭ consularĭ esercitéză juridicțiunea lor numaĭ în ocolul orașuluĭ unde residéză saŭ al localitățeĭ care li s'a desemnat. Eĭ nu pot delega alte persóne spre a'ĭ înlocui.

In cas de bólă saŭ de lipsă timporară de la reședința lor, consulul de care depinde póte numi o altă persónă spre a le ține locul provisoriŭ.

Art. 135. La finele fie-căruĭ semestru eĭ sunt ținuțĭ să comunice cunsululuĭ, de care depind, variațiunile urmate în registrul naționalilor.

Art. 136. Când li se cere transcripțiunea de acte translative saŭ declarative de proprietatea vaselor, agențĭ consularĭ vor lua notă și vor trămite consululuĭ de care depind însușĭ actele, în douĕ copiĭ, daca s'a făcut în formă publică, saŭ în douĕ esemplare, dacă s'a făcut în formă privată, și consulul va lua mĕsurile cuvenite.

Art. 137. Murind vre un național, saŭ făcĕnd naufragiŭ vre un vas național, agentul consular trebue să raporteze îndată consululuĭ, și va urma ordinile ce 'i se vor da.

Pĕnă la sosirea ordinelor, el va lua tóte mĕsurile cuvenite ca să sigileze și să conserve averea supusuluĭ român mort în localitate, fără representant legal, precum și să ajute pe naufragiațiĭ în pericol, și să asigure interesele naționalilor absențĭ, conform convențiunilor internaționale, și, în lipsa lor, conform legilor și usurilor locale.

Art. 138. Agențiĭ consularĭ nu pot lua asupră-le, fără autorisațiunea consululuĭ, saŭ fără o procură specială din partea interesaților, administrațiunea moștenirilor naționalilor, saŭ să facă demersurile necesarie pentru recuperarea vre unuĭ vas naufragiat, a instrumentelor luĭ saŭ a mărfeĭ după dênsul.

Art. 139. Este interdis agenților consularĭ să priméscă orĭ-ce fel de deposite, și să acorde pasavante bastimentelor cumpĕrate de la un strein saŭ construite în streinătate.

Fondurile, valorile saŭ obiectele prețióse, provenind din succesiunĭ naționale saŭ din rĕmășițele de naufragiŭ carĭ li s'a încredințat, trebue transmise, în termenul cel maĭ scurt, consululuĭ de care depind, când moștenitoriĭ nu s'ar afla presențĭ.

Art. 140. La cas d'a fi oneros pentru naționaliĭ reședințĭ în circumscripțiunea verĭcăreĭ agențiĭ consulare, a se transporta la reședința consulatuluĭ spre a obține pasportul, agentul consular va înainta cererea respectivă consululuĭ.

Paspórtele liberate în asemenea împrejurărĭ trebue sub-scrise de persónele, pe séma cărora s'aŭ dat, în presența agentuluĭ consular, care 'șĭ va adăoga semnătura sa, notând și dioa în care înmânarea pasportuluĭ se va efectua.

Art. 141. Agențiĭ consularĭ nu pot corespunde oficial de cât cu consulul de la care depind, afară numaĭ când ar avea autorisațiune saŭ ordine speciale d'a scri direct ministeruluĭ afacerilor străine saŭ capuluĭ legațiuneĭ.

Asemenea, în casurĭ urgente, și maĭ ales când sănĕtatea publică ar cere-o, eĭ se pot adresa direct ministeruluĭ de afacerĭ străine.

Art. 142. Corespondența oficială, trămisă de agențiĭ consularĭ, va fi copiată într'un registru, înadins ținut pentru acésta.

TITLUL VI.

Despre tarife și comptabilitate.

§. I

Despre tarife.

Art. 143. Consuliĭ generalĭ, consuliĭ și vice-consuliĭ, de orĭ-ce categorie, saŭ agențiĭ consularĭ în casurile anume prevĕdute, vor percepe taxe după alăturata tarifă ce ministerul e în drept a fixa, conform cu art. 40 al legeĭ pentru organisarea ministeruluĭ afacerilor străine.

Art. 144. Pe orĭ-ce act saŭ pe orĭ-ce copie, se va nota taxa incasată, articolul tarifeĭ aplicat, și numĕrul sub care percepțiunea a fost trecută în registru.

Consulii maĭ trebue să dea căpitanilor saŭ patronilor marineĭ comerciale un compt, vidat de dênşiĭ, în care se va descri drepturile incasate, pe basa tarifeĭ, şi cheltuelile făcute.

Art. 145. In localităţile unde moneta naţională, saŭ acea care este recunoscută ca equivalentă, este primită în transacţiunile comerciale. drepturile fixate în tarifă se percep în monetă naţională saŭ în monetă locală.

In localităţile unde moneta naţională n'are curs, taxele se vor plăti în monetă locală.

Art. 146. Tonelagiul vaselor mercantile pentru percepţiunea drepturilor se va constata din actul naţionalităţeĭ.

Fracţiunile tonelatelor se vor socoti ca tonelate, dacă sunt maĭ marĭ de cât jumĕtate; fiind maĭ micĭ, nu se vor socoti.

Art. 147. Patentele de sănĕtate se vor libera saŭ vida gratis de către consul (saŭ cu plata taxeĭ fixată pentru vasele naţionale) bastimentelor străine, aparţinênd Statelor cari aplică acelaş sistem vaselor naţionale.

Art. 148. Consulii pot să céră depunerea anticipată a taxelor datorite, conform tarifeĭ, pentru actele ce li se cer, afară de casurile de juridicţiune penală.

§. II

Ţinerea comptabilităţeĭ.

Art. 149. Pe lângă registrele ce eĭ sunt ţinuţĭ a ţine, după acest regulament, consuliĭ vor trebui să maĭ aibă un registru special pentru taxele încasate.

Perceperea taxelor se va înscri după ordinea chronologică.

Fie-care inscripţiune în registru trebue să pórte un numĕr, care va începe de la 1 Ianuarie şi se va închide la 31 Decembrie.

Art. 150. Fie-care articol de percepere trebue însoţit cu o notiţă sumarie a actuluĭ de la care el provine, cu numele şi pronumele persóneĭ care a plătit, şi articolul tarifeĭ care s'a aplicat.

Actele liberate gratis trebuesc asemenea înregistrate cu indicaţiunea motivuluĭ, pentru care aŭ fost scutite de taxe.

Art. 151. La finele fie-căruĭ trimestru, consuliĭ şi agenţiĭ consularĭ vor înainta ministeruluĭ afacerilor străine un tabloŭ de tóte perceperile făcute în acel period, împreună cu taxele, percepute spre a se vĕrsa în casa Statuluĭ.

Art. 152. Dacă, din taxele percepute, consulul ar avea să scadă cheltuelĭ făcute de dênsul, ca şi în casul când el ar avea să reclame de la ministru plata unor aşa cheltuelĭ, va trebui să formeze un tabloŭ detailat de acele cheltuelĭ, însoţit de actele carĭ vor justifica facerea lor, şi le va înainta ministeruluĭ.

Scăderile admise se vor bonifica în favórea consuluiuĭ.

Art. 153. Dacă în cursul trimestruluĭ, nu se va efectua niciĭ o percepere, consuliĭ vor constata faptul într'un raport pe care 'l vor înainta ministeruluĭ afacerilor străine.

Art. 154. Afară de tablourile trimestriale, consuliĭ vor trămite ministeruluĭ, la finele fie-căruĭ an, un raport general despre cheltuelile făcute şi veniturile încasate.

Art. 155. Consuliĭ sunt responsabiliĭ, faţă cu guvernul, de partea ce se cuvine tesauruluĭ public din taxele încasate de oficiurile consulare dependinte de dênşiĭ.

Art. 156. Este oprit consulilor de a trage poliţe asupra guvernuluĭ, chiar când ar fi cestiunea de a obţine plata unor cheltuelĭ lichidate saŭ admise pentru plată.

Art. 157. Consuliĭ şi vice-consuliĭ de a doua categorie, şi agenţiĭ consularĭ, vor fi datorĭ, pentru taxele ce aŭ dreptul a percepe, a ţine aceeaşĭ comptabilitate ca şi consuliĭ de ântâia categorie.

Disposiţiunĭ generale.

Art. 158. Tóte actele emanate de la consulĭ, vice-consulĭ şi agenţĭ consularĭ vor purta sigiliul oficiuluĭ.

Art. 159. Pentru înălţarea drapeluluĭ şi pentru aşedarea armelor ţereĭ, consuliĭ se vor conforma tractatelor şi convenţiunilor; în lipsa acestora, eĭ vor urma usurile ţereĭ şi aceea ce se face de alţĭ consulĭ străinĭ.

Art. 160. Toţĭ consuliĭ generalĭ, consuliĭ şi vice-consuliĭ, de orĭ-ce categorie, precum şi agenţiĭ consularĭ, aŭ dreptul de a purta uniforma ce le este prescrisă prin decret domnesc, după rangul fie-căruia.

Disposiţiunĭ finale.

Art. 161. Acest regulament, împreună cu alăturatul tarif. va intra în aplicare de la 1 Septembrie 1880.

TARIF CONSULAR

Nr. de ordine	NATURA ACTULUI	BASA PERCEPŢIUNEI	Dreptul de plătit Lei
	Secţiunea I. *Acte de stare civilă* (1)		
1	Pentru liberarea orī-căreī expediţiī după actele de stare civilă, precum declaraţie de nascere, căsătorie saŭ deces, copie după registrele stăreī civile saŭ extracte după acele registre, afipte de publicaţiunea căsătorieī, certificate de publicaţiunī saŭ că nu s'a ivit oposiţie la căsătorie, precum şi copie după orī-care alte acte saŭ documente carī însoţesc actele de nascere, căsătorie saŭ deces, traducţiune de documente saŭ acte de stare civilă dintr'o limbă străină şi legalisarea acesteī traducţiunī, şi orī-ce alte declaraţiī, copiī saŭ certificate relative la starea civilă. . . . . . , .	Pentru un act.	5 —
2	Copie după un act de căsătorie care va coprinde şi o legitimare a unuī copil natural	Pentru un act.	10 —
	Secţiunea II *Acte de juridicţiune civilă şi comercială* (2)		
3	Actele de consimţimênt la emancipaţiune, (c. c. art. 422) la adopţiune (c. c. art. 318), oposiţiunī la sentinţele date în lipsă, numire de experţī, prescripte verbale de expertiză, de relaţiunī de experţī şi interpreţī, recusare de judecătorī saŭ experţī, revocare de arbitri, declaraţiune de primirea uneī hereditățī cu saŭ fără beneficiŭ de inventar, saŭ de renunţare la succesiune, acte de cauţiune, (1652 c. civ.) de compromis şi de întărire de sentinţe de arbitri (art. 342 356 şi 358 pr. civ.) (3).	Pentru prima cólă. . . . . . Pentru fie-care cólă în plus. . .	6 — 3 —
4	Incheerī şi ordonanţe preparatoriī (art. 159 până la 161 pr. civ.). . . .	Pentru prima cólă. . . . . . Pentru orī-ce cólă în plus. . . .	6 — 3 —
5	Sentinţe definitive	Drept fix	10 —
6	Sentinţe esecutoriī prin provisiune .	Pentru prima cólă. . . . . . Pentru orī-ce cólă în plus. . .	10 — 5 —
7	Publicaţiunī judiciare.	Pentru prima cólă . . . . . . Pentru orī-ce cólă în plus . . .	5 — 2 50

(1) Pentru inscrierea în registrul stăreī civile a uneī declaraţiunī de nascere, căsătorie sau mórte, nu se va percepe nicī o taxă.
Asemenea se vor da gratis orī-ce copiī după registrele stăreī civile acelora carī vor proba paupertatea lor.
(2) Actele de jurisdicţiune civilă şi comercială se fac gratis acelor cari vor proba paupertatea lor, afară de actele coprinse sub Nr. 14, 15. 16, 17, 18. 19 şi 21.
(3) Aceste taxe se percep atât pentru dresarea actelor enumerate în original cât şi pentru copia liberată după cererea părţeī interesate.

Nr. de ordine	NATURA ACTULUI	BASA PERCEPŢIUNEI	Dreptul de plătit Leĭ
8	Anchete şi interogatorie făcute afară din audienţă, visite la faţa loculuĭ, transferărĭ de justiţie (pr. civ. art. 159 pênă la 161 şi 211-241, 222-226), secuestru saŭ poprire de mobile (art. 406 pênă la 468 pr. c.) licitaţiunĭ şi alte asemenea (art. 536 şi următor pr. civ.)	Pentru fie-care vacaţiune. . . .	10 —
9	Copia orĭ-căruĭ act de juridicţiune civilă şi comercială	Pentru fie-care cólă.	5 —
10	Compromis, numire şi revocare de arbitri.	Pentru fie-care act	10 —
11	Desfacere de societate fără liquidaţiune, sequestre convenţionale (art. 1,627-1,631) şi orĭ-ce alt act bilateral saŭ colectif nespecificat	Pentru fie-care cólă.	10 —
12	Mandat general saŭ special (art. 1,535 cod. civ.)	Idem.	15 —
13	Prorogarea, ratificarea saŭ confirmarea luĭ, consimţimênt la căsătoriă (art. 59 c. c.). Cerere de poprirĭ în casurile prevĕdute de procedura civilă, proteste (4) (Art. 168—171 codul comerciale) ratificare saŭ recunóscere de obligaţiunĭ şi în general orĭ-ce act unilateral necoprins aci şi care ar fi de juridicţiune notarială.	Pentru fie-care act	9 —
14	Vêndare de mobile cu licitaţie saŭ în orĭ-ce alt mod (5) constituţiune de venit (6) (7) transferare de proprietate, succesiunĭ, legaturĭ, cesiune de orĭ-ce drept.—Donaţiune între viĭ.	Până la 1,000 leĭ drept fix . . . De la 1,000 leĭ în sus drept proporţional	10 1 %
15	Contract de locaţiune, cesiune, anulare saŭ prelungire de locaţiune (art. 1,410 şi următoriĭ c. c.).	Drept fix până la 1,000 leĭ. . . Drept prop. de la 1,000 în sus. .	5 1 %
	Vêndare de imobilă voluntară saŭ silită.	Drept fix până la 1,000 leĭ . . . Drept prop. de la 1,000 leĭ în sus.	20 2 1/2 %
16	Contracte de societate, (8) modificare, continuare şi desfacere de societate, de lichidare, (art. 1491 şi următoriĭ c. civ.) contracte matrimoniale (9) (art. 1,223 şi următoriĭ c. civ.) transacţiune (art. 1,704 şi 1,717 ibid.) cesiune de bunurĭ către creditorĭ (art. 1122, 1127 ibid.), lichidarea şi împărţirea uneĭ proprietăţĭ indivise.	Până la leĭ 500, drept fix . . . . De la leĭ 500 până la leĭ 20,000 . . De la 20,000 leĭ până la 100,000 leĭ şi maĭ mult . ;	10 1/2 % 1/1 %

(4) Dacă protestul se face pentru maĭ multe poliţe trase asupra uneia şi aceiaşĭ persónă se va percepe leĭ 1 banĭ 50 pentru fie-care poliţă, peste dreptul datorit pentru cea d'ĕntâiu.

(5) Asupra valoreĭ resultate.

(6) Asupra valoreĭ venituluĭ pe un an. Sĕŭ

(7) Asupra venituluĭ multiplicat cu 20, dacă este perpetuu; şi cu 10 dacă este pe viaţă, saŭ trece peste 10 anĭ şi asupra unuĭ capital egal cu venitul acumulat, dacă acest venit este constituit pentru 10 anĭ saŭ maĭ puţin.

(8) Asupra capitaluluĭ social.

(9) Asupra valoreĭ zestri. Dacă zestre nu esistă se cere numaĭ dreptul fix.

Nr. de ordine	NATURA ACTULUI	BASA PERCEPŢIUNEI	Dreptul de plătit Leĭ
17	Certificat de proprietate.	Pĕnă la leĭ 1.000 gratis, de la leĭ 1,000 pĕnă la leĭ 20,000 . .	$^1/_4$%
		De la leĭ 20,000 pĕnă la leĭ 100.000 şi maĭ mult	$^1/_8$%
18	Concordat (art. 251 cod. comerc.). .	Pentru unul	10
19	Testament public (art. 860 c. civ.) act de presentaţiunea orĭ deschiderea unuĭ testament mistic (art. 864 şi 867) prescript-verbal de depositarea unuĭ testament mistic saŭ unuĭ testament olograf (859 C. C.).	Idem.	15
20	Legalisare de semnătură pusă pe acte private	Pentru fie-care act	5
21	Certificat de viaţă pentru încasare de veniturĭ saŭ pensiĭ anuale (10).	De la leĭ 1,000 în sus.	5
		Saŭ pĕnă la 1,000	3
22	Certificat de viaţă pentru orĭ-ce alt motiv nespecificat.	Pentru fie-care act	5
23	Inventariŭ şi orĭ-ce alt prescript verbal de juridicţiune notarială nespecificat.	Pentru fie-care vacaţiune. . . .	12
24	Pentru orĭ-ce alt act de notariat nespecificat	Pentru fie-care act	6
25	Copia verĭ-căruĭ-act de notariat . .	Idem.	5
	Secţiunea III.		
	Acte relative la navigaţiune (11) . . .		
	a) *Bastimente pĕnă la 50 tone capacitate* (12).		
26	Espediţiunea unuĭ bastiment când n'a făcut nicĭ o operaţiune de comerciŭ (13)	Taxă fixă	5
27	Când numaĭ a descărcat total saŭ parţial.	Idem.	6

(10) Certificatele de viaţă pentru individĭ carĭ se bucură de o pensiune a Statuluĭ de leĭ 500 anual, saŭ maĭ puţin, se vor da gratis fără distincţiune de condiţiune socială.

(11) Operaţiunile făcute de consul saŭ de o persónă delegată din parte'ĭ, relative la un naufragiŭ nu plătese nicĭ o taxă afară de rambursarea cheltuelelor de transport şi de şedere.

(12) Sub acéstă denumire se înţelege :
1. Relaţiunea căpitanuluĭ la sosirea sa.
2. Certificat de sosire saŭ de plecare.
3. Raport relativ la starea sanitară.
4. Visarea jurnaluluĭ nautic şi al rolului de echipagiŭ.
5. Visarea saŭ legalisarea manifestelor de intrare şi de eşire.
6. Declaraţiune de simplă fermuire.
7. Deposit şi prescripte-verbale de deposit de orĭ-ce act compus de căpitanul cu ocasiunea deşertăreĭ, a uneĭ crime saŭ delict, a uneĭ nascerĭ, a unuĭ deces, deposit de testamente, de inventariŭ făcut pe mare, precum şi de obiectele descrise în inventariŭ.
8. Visa uneĭ patente de sănătate.
9. Act de deposit şi de cauţiune de sume destinate pentru cheltuelele de repatriare, de bólă şi de îngropare de marinarĭ.
10. Orĭ-ce certificat cerut de autoritatea locală ca să acorde permisiunea de eşirea unuĭ bastiment.

(13) Nu se consideră ca operaţiune de comerciŭ :
1. Darea şi primirea de scrisori şi de mostre (échantillons).
2. Cumpĕrarea de orĭ-ce provisiune saŭ unelte de corabie necesare pentru călĕtorie.
3. Desbarcare din causă de forţă majoră de pasagerĭ într'un port care nu este acela al destinaţiuneĭ.
4. Desbarcare şi reimbarcare de marfă pentru reparaţiunea naveĭ, transbordul asupra unuĭ alt vas în cas de a nu maĭ putea urma călĕtoria şi vĕndarea mărfurilor avariate.
5. Simplul contract de nolagiŭ când operaţiunea relativă trebue efectuată într'un alt port.

Nr. de ordine	NATURA ACTULUI	BASA PERCEPŢIUNEI	Dreptul de plătit Lei
28	Când a descărcat şi încărcat total saŭ parţial în acelaşĭ port	Idem.	10
	b). *Navele de la 50 pênă la 500 tone capacitate.*		
29	Espediţiunea unei nave când n'a făcut nicĭ o operaţiune.	Taxă proporţională pentru fie-care tonă	00 10
30	Dacă a descărcat total saŭ parţial .	Idem.	00 15
31	Dacă a descărcat şi a încărcat totalul saŭ parţial în acelaşĭ port . . . . . . Navele a cărora capacitate trece peste 500 tone vor plăti pentru prisosul tonelor jumĕtate taxa proporţională. Dacă aceste vase aŭ maĭ plătit taxa integrală la vre-o cancelarie consulară, oprindu-se pentru a face escala şi operaţiunĭ comerciale în cursul uneĭ călĕtoriĭ, ele vor plăti numaĭ o taxă proporţională de 10 banĭ pênă la 500 tone(14).	Idem.	00 20
32	Vase carĭ fac numaĭ pescuit de coraliŭ saŭ de peşte (15)	Dreptul fix pentru fie-care lună începută.	1
33	Insemnare asupra roluluĭ de îmbarcarea saŭ desbarcarea pasagerilor . .	Pentru fie-care pasager îmbarcat saŭ desbarcat	1
34	Certificat de abordare forţată, cu însemnarea timpuluĭ cât a ţinut, liberat unuĭ bastiment cu vele saŭ unuĭ vapor.	Pentru fie-care certificat	1
35	Dresarea manifestuluĭ de intrare saŭ de eşire când e cerut.	Drept pentru fie-care bastiment de la 50 tone în jos.	50
		De la tone 51 în sus.	3
36	Espunere extra-ordinară (16) a căpitanuluĭ, cu saŭ fără cercetare de marinarĭ saŭ de pasagerĭ	Pentru fie-care act	12
37	Preschimbărĭ la rolul de equipagiŭ(17).	Pentru fie-care marinar îmbarcat saŭ desbarcat	1
38	Certificat de visită a unuĭ bastiment	Pentru fie-care certificat.	5
39	Adaose de foĭ la jurnalul de navigaţie saŭ la rolul equipagiuluĭ	Pentru fie-care fóe	1 50
40	Inlocuirea roluluĭ de equipagiŭ în cas de a se perde (18).	Pentru fie-care rol.	3 —
41	Inlocuirea unuĭ jurnal nautic în cas de a se perde	Pentru fie-care jurnal	7 —
42	Inlocuirea unuĭ pasavant coprindêndu-se şi rolul de equipagiŭ. Dacă bastimentul este de o capacitate maĭ mică de 50 tone	Dreptul fix.	8 —

(14) Peste 500 tone nu se va plăti nimic.

(15) Ast-fel de vase nu sunt supuse la visarea hârtiilor de bord de cât la cas de prima venire şi de plecare definitivă de la un port, şi nu plătesc nicĭ o altă taxă sub acest titlu.

(16) Espunerea căpitanuluĭ la sosirea sa se consideră ca extraordinară tot-d'auna când are de obiect abordarea sau stabilirea de avariĭ bănuite saŭ efectuate.

(17) Nu se plătesce nicĭ un drept pentru marinarĭ lovițĭ de o nenorocire óre-care, saŭ pentru alte persóne îmbarcate sau desbarcate, în virtutea unuĭ ordin consular, saŭ gratis şi pentru faptă umanitară din partea căpitanuluĭ.

(18) După declaraţiunea adeverită şi subscrisă de căpitan pe însuşi actul destinat a înlocui rolul perdut.

Nr. de ordine	NATURA ACTULUI	BASA PERCEPŢIUNEI	Dreptul de plată Leĭ
	Dacă este de o capacitate maĭ mare.	Dreptul fix.	12 —
43	Visa patenteĭ de sănătate, saŭ rectificarea hârtiilor de bord, saŭ altor documente când acéstă visă ar fi necesară cu ocasiunea înapoereĭ, spre plecare, a actelor de bord.	Pentru fie-care visă saŭ rectificare.	1 50
44	Convenţiune de înrolare de equipagiŭ.	Pentru fie-care convenţiune . . .	5 —
45	Permisiune la marinarĭ naţionalĭ ca să se îmbrace pe vase străine. . . .	Pentru fie-care permisiune . . .	1 —
46	Substituirea unuĭ căpitan saŭ patron de bastiment (19)	Pênă la 50 tone	5 —
		De la tone 50 în sus	10 —
47	Ordonanţa consululuĭ în materiĭ maritime, homologarea unuĭ regulament de avarie, prescript verbal de depunere de jurămênt din partea espertilor (20) şi act de abandonare a unuĭ vas saŭ a mărfeĭ	Pentru prima fóe.	5 —
		Pentru fie-care fóe în plus . . .	1 50
48	Contractul de închirierea uneĭ corăbiĭ (art. 430 cod. com.)	Asupra preţuluĭ convenit. . . .	¼ %
49	Dresarea uneĭ poliţe de caricu (cărţuliĭ de încărcare (art. 438 ibid.) . . .	Pentru fie-care esemplar	1 —
50	Dresarea uneĭ poliţe saŭ a unuĭ contract de asigurare maritimă (art. 490 ibid.)	Idem.	10 —
51	Anularea saŭ modificarea disuluĭ contract	Pentru fie-care act	5 —
		Dreptul fix asupra celor ânteiŭ 1,000 leĭ	6 —
		Asupra sumelor de la 1,000 leĭ pênă la 20,000	½ %
		Asupra sumelor carĭ trec peste 20,000 pênă la 100,000 şi maĭ mult.	¼ %
52	Contract de împrumutare a la grosa, saŭ de împrumutare asupra mărfeĭ, conform art. 472 al cod. de comerciŭ .	Dreptul fix pênă la leĭ 1,000. . .	5 —
53	Vîndare cu licitaţiune de marfă, vîndarea unuĭ vas saŭ a uneĭ părţĭ dintr'ènsul, a bărcelor, a uneltelor de mare, saŭ a objectelor descrise în inventariul bastimentuluĭ	Asupra sumelor excedente pênă la leĭ 100,000 şi maĭ mult, drept proporţional	1 %
54	Vîndarea prin contract a unuĭ bastiment saŭ a uneĭ părţĭ dintr'ènsul, a bărcelor, saŭ a uneltelor de mare, saŭ de alte objecte descrise în inventarul bastimentuluĭ	Dreptul fix pênă la leĭ 1,000 . . .	10 —
		Pentru sumele excedente pênă la 100,000 leĭ şi maĭ mult	½ %
55	Drept de deposit asupra sumelor provenite din rĕmăşiţe de naufragiŭ (21) .	Pentru fie-care sută de leĭ . . .	3 —
56	Copiă colaţionată, estract ad-literam,		

(19) In dreptul fix se coprinde anotaţiunea relativă făcută asupra roluluĭ de equipagiu şi asupra actelor necesariĭ pentru asemenea substituire.
(20) Dacă intervenirea espertilor este urmată de încheerea unuĭ act formal înaintea consululuĭ, menţiunea dăreĭ de jurămênt trebue făcută la începutul aceluiaşĭ act şi atuncĭ nu se va plătĭ niciĭ un drept special.
(21) Fracţiunea nu se calculéză dacă este maĭ mică de leĭ 50.

Nr. de ordine	NATURA ACTULUI	BASA PERCEPŢIUNEI	Dreptul de plătit Leĭ
	înregistrare ad-literam, (22) publicaţiune prin afişare a prescriptelor verbale saŭ altor documente relative la navigaţiune	Pentru fie-care cólă	3 50
	Secţiunea IV. *Acte administrative.*		
57	Paşpórte (vedĭ art. 29 regul. consular)	Pentru fie-care	10 —
58	Pasavante	Idem	6 —
59	Visa pe paşpórte române	Idem	2 —
60	Visa pe paşpórte saŭ pasavante pentru călĕtoriĭ făcute la dese intervale în vecinătatea reşedinţeĭ purtătoruluĭ acestor documente	Idem	50
61	Visa pe paşpórte străine	Idem	5 —
62	Patente de sănătate pentru un vas român orĭ străin (vedĭ art. 147 regulamentul consular)	Idem	10 —
63	Visa pe o patentă de sănătate la un vas străin	Pentru fie-care	3
64	Patente de protecţiune	Idem	10
65	Certificate de imatriculare liberate la cetăţeniĭ româniĭ stabiliţĭ în circonscripţiunea consulatelor române (23)		
	a) Pentru neguţătorĭ şi proprietarĭ	Pe an pentru fie-care	5
	b) Pentru meseriaşĭ	Idem	3
66	Certificat de sănătate pentru marfă saŭ pentru pasagerĭ	Fie-care certificat	5
67	Visarea manifestuluĭ sĕŭ verĭ-căruĭ alt document al unuĭ bastiment străin când este cerut	Idem	3
68	Certificat de origină, de destinaţiune saŭ de desbarcare		
	Dacă marfa pentru care se cere certificatul preţuesce maĭ puţin de cât l. 300	Pentru fie-care certificat	3
	Dacă are o valóre maĭ mare	Idem	6
69	Legalisarea orĭ-căruĭ act	Pentru fie-care legalisare	5
70	Pentru orĭ-ce certificat, declaraţiune saŭ viză de ordine administrativă nespecificat în secţiunea de faţă......	Idem	3
	Secţiunea V. *Acte diverse.*		
71	Pentru depositele prevĕḑute de art. 39 al regulamentuluĭ consular (24)	Asupra valoreĭ drept proporţional pe an fără sub-divisiunĭ mensuale.	1 %
	Pentru depositul de obiecte volumi-		

(22) Acéstă înregistrare se referă numaĭ la actele carĭ n'aŭ fost făcute înaintea unuĭ oficiŭ consular.
(23) Aceste taxe se vor plăti întregĭ fără sub-divisiunĭ mensuale.
(NB) Când cetăţeniĭ românĭ după trecerea de o lună de la stabilirea lor în circonscripţiunea unuĭ consulat naţional, nu se vor presinta spre a cere a fi imatriculaţĭ, atuncĭ taxele pentru certificatele de imatriculaţiune se vor plăti dublu, imatriculaţiunea însă se va face tot-d'a-una gratis.
(24) Sunt susceptibile de a plăti dreptul de deposit tóte fondurile şi efectele de proprietate privată care în casurile prevĕḑute de art. 39, se încredintez în mâinele consulilor, cu condiţiune însă să fi fost făcut formal un act relativ la deposit, conform art. 40 din regulament. Acest drept proporţional se percepe când se retrage depositul.

Nr. de ordine	NATURA ACTULUI	BASA PERCEPŢIUNEI	Dreptul de plătit Lei	
	nóse, se va plăti, când trebuinţa va cere, afară de dreptul de 1 la sută, chiria localuluĭ unde se vor păstra acele obiecte.			
	Pentru depositul de registre, documente, şi orĭ-ce chârtiĭ saŭ înscrisurĭ .	Pentru fie-care act anual, fără de sub-divisiunĭ mensuale	5	
72	Orĭ-ce procese-verbale în casurile nespecificate în tariful de faţă. . . . Decrete, certificate, declaraţiunĭ neprevĕdute în acest tarif.	Pentru fie-care cólă	3	
73	Cópiă.—Copiă colaţionată, extract analitic, înregistrare adliteram, publicaţiune prin afipt de documente saŭ de verĭ-ce alt act, în casurĭ neprevĕdute şi nespecificate de tariful de faţă . . .	Pentru prima cólă	5	—
		Pentru orĭ-ce cólă în plus. .	3	—
74	Copia unuĭ act în uă limbă streină, saŭ traducţiunea în limba română, certificarea a aceluĭ act.....	Pentru prima cólă	7	—
		Pentru orĭ-ce cólă în plus. . . .	3	50
75	Vacaţiunile oficerilor consularĭ, la facerea saŭ subsemnarea de testamente, la punerea saŭ ridicarea de sigiliĭ, la facere de inventariĭ, la sechestre, la licitaţiĭ şi la orĭ-ce alte asemenea acte făcute în oraşul de reşedinţă al consulatuluĭ....	Pentru fie-care vacaţiune. . . .	12	—
76	Indemnitatea pentru cheltuelile de transport vice-consululuĭ, interpreţilor, cancelaruluĭ, orĭ aceluia care împlinesce locul cancelaruluĭ, oficerilor consularĭ saŭ guardilor consularĭ (25).	Suma totală a cheltuelilor făcute .		
77	Indemnitate de şedere a consululuĭ general şi a consululuĭ când se va transporta într'altă localitate din circonscripţia consulatuluĭ (26).	Pentru fie-care di	20	—
78	Indemnitate de şedere a vice-consululuĭ, a interpretuluĭ, a cancelaruluĭ, a persónei care îndeplinesce funcţiunea de cancelar saŭ a verĭ-căruĭ alt oficer consular.	Idem.	12	—
79	Indemnitate de şedere a gardilor saŭ a altor persóne ataşate la serviciul consulatuluĭ (27).	Idem.	8	—

(25) Nota unor asemenea cheltueli ce agenţiĭ consularĭ trebue să facă cu cea maĭ mare exactitate şi strictetă, trebue încredinţată de consul.

(26) Magistraţiĭ cărora s'a dat însărcinarea de a ajuta pe consul în administraţia justiţieĭ se consideră egalĭ cu însuşĭ consulul când este de determinat partea indemnităţeĭ lor de şedere.

(27) Aceste indemnităţĭ de şedere se vor da diferitelor persóne prevĕdute în § 77, 78 şi 79, pentru cheltuelile ce sunt silite a face.

REGULAMENT

PENTRU LEGAŢIUNILE ROMÂNE DIN STREINĂTATE

(Decretu Nr. 1830 din 25 Iunie 1880).

TITLUL I.

Personalul diplomatic.

Art. 1. Personalul legaţiunilor din străinătate, însărcinat cu serviciul diplomatic, se compune:

a) Din trămişi extra-ordinarĭ şi miniştriĭ plenipotenţiarĭ;

b) Din miniştri residenţĭ;

c) Din secretarĭ de legaţiune de ântêia şi a doua clasă.

Fie-care din aceştia se numesc prin decret domnesc, în urma propunereĭ ministruluĭ afacerilor străine.

Eĭ trebue să aibă calitatea de cetețén român. Nu pot face comerciŭ.

In casurĭ esceptionale, se pot numi şi trămişĭ extra-ordinarĭ în misiune timporarie.

Art. 2. Capul uneĭ legaţiunĭ va putea fi însărcinat. prin decret domnesc, a represinta pe guvernul român şi pe lângă suveranĭ şi guvernele altor State, carĭ nu sunt enumerate în legea suplimentară relativă la legaţiunĭ şi în cea de la 16 Februarie 1880.

Art. 3. Secretariĭ de legaţiunĭ fac şi funcţiunea de cancelarĭ.

Se pot numi şi interpreţĭ la diferite posturĭ diplomatice, unde trebuinţa va cere.

Dragomaniĭ pot fi ataşaţĭ la legaţiunile din Orient. Dragomanul legaţiuneĭ din Constantinopoli este asimilat cu primul secretar de legaţiune.

Art. 4. Se pot numi la diferite legaţiunĭ, prin decret domnesc, şi ataşaţĭ neretribuiţĭ.

Eĭ se consideră ca făcênd parte din personalul diplomatic şi se vor numi de preferinţă în posturile de secretarĭ aĭ II saŭ de consulĭ.

Numĕrul lor pentru fie-care legaţiune nu pôte să trécă peste douĭ, şi nu se pôte numi de cât dintre tineriĭ carĭ aŭ o diplomă de doctor saŭ licenţiat, şi un venit personal anual de cel puţin şése miĭ leĭ.

Condiţiunile de admisibilitate şi de înaintare pentru întregul personal al legaţiunilor se vor determina prin anume lege.

Art. 5. La ântêia sa numire, orĭ-ce representant diplomatic, de orĭ-ce grad, va trebui să depună jurământ, după ritul sĕŭ, în presenţa ministruluĭ de externe. Dacă nu s'a putut saŭ sunt dificultăţĭ a se depune verbal acest jurământ înaintea ministruluĭ, representantul 'l va face în scris şi 'l va subscri, trămiţêndu'l ministruluĭ.

Art. 6. Orĭ-ce representant diplomatic, care este numit într'o legaţiune, saŭ care părăsesce o legaţiune, trebue să constate, printr'un proces-verbal, că a luat, în cutare ḑi, posesiunea şi gerarea legaţiuneĭ, saŭ că a părăsit în cutare ḑi legaţiunea, lăsând posesiunea saŭ gerarea eĭ cutăreĭ persóne. Acest proces-verbal se va trămite ministeruluĭ.

Art. 7. Fie-care cap de misiune diplomatică maĭ primesce, pe lângă tratamentul sĕŭ fix, o sumă determinată sub nume de cheltuelĭ de representare, de cancelarie, etc.

Art. 8. In cas de numire saŭ de strămutare a unuĭ representant diplomatic, ministrul de externe va fixa, în înţelegere cu dênsul, termenul când representantul va trebui să se afle la noua sa reşedinţă.

Dacă representantul nu se va afla la reşedinţa sa în ḑiua fixată, şi nu va putea justifica causa întârḑiereĭ, saŭ dacă nu a intervenit o înţelegere prealabilă între dênsul şi ministrul de externe spre a modifica termenul fixat, representantul va perde parte proporţională din cheltuelile de representare, pentru timpul întârḑiereĭ.

Art. 9. Capul misiuneĭ va trebui să comunice ministeruluĭ ḑioa în care orĭ-ce impiegat din personalul legaţiuneĭ a luat posesiune orĭ a lăsat funcţiunea sa din legaţiune.

Art. 10. Chiria localuluĭ legaţiuneĭ—dacă legaţiunea nu se află într'o casă a Statuluĭ— este în sarcina Statuluĭ. Acéstă chirie se plătesce cu anticipaţiune pe trimestru saŭ semestru, după contract care urméză a se supune la aprobarea ministruluĭ şi în limitele creditelor budgetare.

Sunt asemenea în sarcina Statuluĭ cheltuelile de postă şi telegraf, pentru serviciul Statuluĭ, precum şi alte cheltuelĭ, carĭ vor fi făcute cu scirea şi aprobarea ministeruluĭ.

Art. 11. Sunt în sarcina capuluĭ legaţiuneĭ, adică a cheltuelelor de representare, sumele trebuinciôse pentru întreţinerea localuluĭ, cele pentru cancelarie, pentru încăldit şi luminat, pentru plata servitorilor şi uşierilor, pentru înfiinţarea şi repararea sigiliuluĭ, drapeluluĭ şi armelor ţĕreĭ.

Acolo unde Statul va avea un local al sĕŭ saŭ numaĭ mobilele legaţiuneĭ, se va numi un portar, care va fi considerat şi ca intendent, şi va avea sub a sa îngrijire şi respundere localul şi mobilele.

Art. 12. Când capul legaţiuneĭ are un concediŭ peste 15 ḑile, saŭ când postul sĕŭ este

vacant, secretarul saŭ acela care 'l înlocuesce provisoriŭ, va avea dreptul la a treia parte din cheltuelele de representare, de vreme ce pe timpul cât el gerézǎ, sarcinele acelor cheltuelĭ sunt pe séma sa.

Art. 13. Antêiul şi al duoilea secretar aŭ dreptul a ocupa fie-care o camerǎ în localul legaţiuneĭ.

Dacǎ capul legaţiuneĭ nu voesce saŭ nu póte a le acorda asemenea camerǎ, le va plǎti o parte analogǎ de indemnisare, adecǎ pentru secretariĭ de clasa ântêia leĭ 1.000. şi pentru ceĭ de clasa duoa 600 leĭ pe an.

Art. 14. Când capul misiuneĭ este chemat saŭ reţinut în ţêrǎ de cǎtre ministru, pentru trebuinţa serviciuluĭ saŭ pentru a lucra în minister, el are drept la alocaţiunile postuluĭ sĕŭ, conform cu art. 12, şi la cheltuelĭ de cǎlĕtorie.

Art. 15. Mĕsurile disciplinariĭ pentru funcţionariĭ administraţiuneĭ centrale din ministerŭl de externe, prescrise de legea organisǎreĭ acestuĭ minister, se aplicǎ, în aceleaşĭ casurĭ, şi funcţionarilor uneĭ legaţiunĭ.

TITLUL II.

Atribuţiunile şi funcţionarea personaluluĭ diplomatic.

Art. 16. Capiĭ legaţiunilor aŭ misiunea de a întreţine relaţiunĭ politice permanente cu Suveranul şi guvernul Statuluĭ pe lângǎ carĭ sunt acreditaţĭ. Eĭ vor lucra ca sǎ se observe tratatele şi imunitǎţile ce vor esista, sǎ apere tóte interesele politice şi comerciale ale Statuluĭ, şi sǎ protege pe acelea ale particularilor românĭ.

Art. 17. Dacǎ în locul reşedinţeĭ sale nu se aflǎ un consul român de ântêia categorie, capul legaţiuneĭ va maĭ esercita şi tóte atribuţiunile acelor consulĭ, conform legeĭ şi regulamentuluĭ privitóre la consulĭ, şi când intervenţiunea 'i s'ar cere de partea interesatǎ.

In acelaşĭ mod, capul legaţiuneĭ va esercita şi atribuţiunile consulilor de a doua categorie, în lipsa unuĭ aşa consul de la reşedinţa sa.

El se va conforma ast-fel cu art. 38, 39 şi 40 din legea pentru organisarea ministeruluĭ de externe.

Art. 18. Capiĭ legaţiunilor vor avea dreptul a percepe, pentru actele ce fac, aceleaşĭ taxe şi drepturĭ ca şi cele percepute de cǎtre consulĭ prin tariful alǎturat la regulamentul consular.

Art. 19. Tóte actele carĭ es din legaţiune trebue sǎ pórte sigiliul legaţiuneĭ cu armele ţêreĭ.

Actele fǎcute în ţêrǎ nu vor fi admise de cǎtre legaţiunĭ, precum şi actele emanate de la legaţiunĭ, nu vor fi admise de cǎtre autoritǎţile din ţêrǎ, dacǎ nu vor fi legalisate, şi unele şi altele, de cǎtre ministerul de externe.

Art. 20. Capul legaţiuneĭ este strâns ţinut a urma instrucţiunile ce primesce de la guvernul sĕŭ.

Va adresa ministruluĭ de externe raporturĭ speciale, oficiale saŭ confidenţiale, asupra fie-cǎruĭ cas ce se tratézǎ.

El va fi cu ministrul în raporturĭ permanente şi pentru orĭ-ce alte cestiunĭ de interese generale, politice saŭ economice asupra cǎrora va raporta cel puţin o-datǎ la douĕ lunĭ.

Corespondenţa se va face în limba românǎ, afarǎ de casul când va fi vorba a se reproduce saŭ a se da séma de convorbirĭ ţinute cu ómeniĭ politicĭ din locul reşedinţeĭ.

Art. 21. Ca şef suprem al împiegaţilor, capul legaţiuneĭ va împǎrţi lucrǎrile între eĭ, şi va fixa orele de lucru.

El va face ca cancelaria sǎ fie deschisǎ, în dilele de lucru, la orele cele maĭ potrivite pentru serviciul public.

Art. 22. La cas de absenţǎ saŭ de împedicare, titularul legaţiuneĭ se înlocuesce cu ântêiul secretar; în lipsa acestuia, cu al douilea secretar, saŭ, în lipsǎ, cu un ataşat. Dacǎ nu va fi present nicĭ unul din aceştia, înlocuirea se va face prin cel numit înadins de minister.

In cas de a se lǎsa vacantǎ legaţiunea, capul legaţiuneĭ, maĭ înainte de a pleca dupǎ ordinile ce va fi primit, va propune ministeruluĭ cǎruia din legaţiunile strǎine ar fi maĭ bine a se încredinţa apǎrarea intereselor supuşilor românĭ şi conservarea archiveĭ. El nu va pleca de la reşedinţa sa maĭ înainte de a primi ordinile ministeruluĭ, afarǎ de casurĭ cu totul urgente, şi pe carĭ va putea a le justifica.

Art. 23. In cas de plecare a capuluĭ misiuneĭ fǎrǎ veste, saŭ fǎrǎ sǎ fi fost posibil ca sǎ se gereze legaţiunea de un altul, saŭ sǎ se încredinţeze apǎrarea intereselor române uneĭ legaţiunĭ strǎine, cel maĭ apropriat consul român, de ântêia saŭ a doua categorie din acel Stat, va lua de drept, *ex oficio*, archiva în pǎstrarea sa şi va protege interesele române, raportând îndatǎ ministeruluĭ.

Art. 24. Când gerarea uneĭ legaţiunĭ se încredinţézǎ unuĭ representant strǎin, saŭ uneĭ alte persóne, care nu face parte din corpul diplomatic, saŭ unuĭ consul al Românieĭ, de a doua categorie, persóna care va preda cancelaria, afarǎ numaĭ dacǎ a primit de la minister ordine contrariĭ, va trebui sǎ închidǎ şi sǎ pecetluiascǎ dicţionarul cifrat şi corespondenţa confidenţialǎ a legaţiuneĭ, dându-le în pǎstrarea, saŭ celuĭ însǎrcinat cu gerarea legaţiuneĭ saŭ unuĭ consul al Românieĭ cel maĭ apropiat.

Va lua chitanţǎ de primire şi o va trǎmite ministeruluĭ, fǎrǎ întârdiere. Asemenea chi-

tanță va lua și de primirea celor-alte acte de la gerant.

Art. 25. Este oprit personalului diplomatic român a se însărcina cu gerarea timporară a afacerilor uneĭ alte legațiunĭ saŭ consulat străin, fără autorisațiunea prealabilă a ministeruluĭ afacerilor externe.

In cas de urgență, se póte lua însărcinarea provisorie de a protege pe aceĭ supușĭ străinĭ și de a primi în deposit archiva legațiuneĭ sau consulatuluĭ străin, raportând însă îndată ministeruluĭ de externe.

Art. 26. La fie-care schimbare a titlurilor legațiuneĭ se va face, în întreit esemplar, un inventar de objectele cancelarieĭ și ale legațiuneĭ, sub-scris fie-care esemplar de titularul legațiuneĭ care plécă, și de acela care intră.

Dacă titularul vechiŭ a încetat din viață, moștenitoriĭ săĭ, dacă sunt presențĭ în localitate, vor fi invitațĭ să asiste la inventariare, făcĕndu-se mențiune despre acésta în actul de inventariŭ. Dacă eĭ nu sunt presențĭ, saŭ dacă nu se află o altă persónă care să represinte pe repausat saŭ pe moștenitoriĭ săĭ, se vor invita doĭ alțĭ naționalĭ, străinĭ de oficiŭ, carĭ să asiste ca martorĭ la facerea inventariuluĭ.

Unul din originalele inventariuluĭ se conservă în arhiva legațiuneĭ, un altul se dă în primirea titularuluĭ ce se retrage, saŭ moștenitorilor luĭ, și un al treilea se trămite ministeruluĭ afacerilor externe.

Art. 27. Maĭ înainte de a se închide inventariul, noul titular 'l compară cu cel vechiŭ, în presența fostuluĭ titular saŭ a persóneĭ care 'l represintă, și constată dacă din inventariul cu care fostul titular primise legațiunea lipsesce vre un object din cele menționate într'ĕnsul și face mențiune despre acésta în inventariul cel noŭ.

Art. 28. Când titularul uneĭ legațiunĭ părăsesce provisoriŭ postul sĕŭ, póte să facă un inventariŭ în presența și cu concursul aceluia care are să gereze legațiunea.

In orĭ-ce cas însă, când nu s'a făcut un așa inventariŭ, și dacă titularul uneĭ legațiunĭ nu se va maĭ întórce la reședința sa, inventariul se va face în dublu esemplar numaĭ de către titularul cel noŭ, în presența și cu concursul persóneĭ care va fi gerat legațiunea. Unul din esemplare va rĕmânea în archiva legațiuneĭ, altul se va trămite ministeruluĭ.

Rĕspunderea de lipsa objectelor saŭ actelor legațiuneĭ va privi pe vechiul titular care n'a asistat la facerea inventariuluĭ, saŭ nu 'l a făcut maĭ înainte de a pleca de la postul sĕŭ.

Art. 29. Capiĭ legațiunilor sunt responsabilĭ de tóte objectele saŭ mobilele legațiuneĭ cumpĕrate saŭ date de Stat, de archive, de registre, cărțĭ, legĭ, regulamente, circularĭ, imprimate și de tótă corespondința oficială saŭ confidențială, primită saŭ trămisă de capul legațiuneĭ și care devine și rĕmâne proprietatea Statuluĭ, fără a putea cine-va să'șĭ-o însușéscă.

Art. 30. Titularul uneĭ legațiunĭ nu póte corespunde, oficial saŭ confidențial, de cât cu singur ministrul al afacerilor externe.

In casurĭ urgente, și când cuvinte seriόse de serviciŭ o reclamă, el póte corespunde direct și cu autoritățile politice saŭ judiciare din țéră, ale județelor mărginașe cu Statul unde se află, raportând însă îndată despre acésta ministeruluĭ afacerilor externe.

Art. 31. Coresdondența primită saŭ espediată de capul legațiuneĭ, va fi înregistrată în resumat într'un registru special.

Acéstă corespondență, ca și orĭ-ce alt document oficial al legațiuneĭ, nu se va comunica niciĭ uneĭ persóne străine, nicĭ se va publica fără ordinul și autorisațiunea ministeruluĭ afacerilor externe.

Art. 32. Capul legațiuneĭ nu va putea asemenea publica, sub-scris de dĕnsul, nicĭ un articol prin diarele române saŭ străine, nicĭ o operă tipărită, asupra uneĭ cestiunĭ ce se légă direct orĭ indirect cu politica generală saŭ locală a dileĭ, fără maĭ întâiŭ a cere speciala autorisare a ministeruluĭ de externe.

Aceiașĭ disposițiune se aplică și pentru secretariĭ saŭ atașațiĭ legațiuneĭ.

Art. 33. Când legațiunea va avea a comunica saŭ a trămite ceva acte saŭ documente uneĭ alte autorĭtățĭ din țéră, o va face prin mijlocirea ministeruluĭ afacerilor externe.

TITLUL III.

Despre concediĭ și geranțĭ.

Art. 34. Capul legațiuneĭ va cere concediŭ de la ministru de externe.

Acest concediŭ, afară de casurĭ grave, saŭ când trebuința serviciuluĭ o va cere, nu póte trece peste treĭ lunĭ, în cursul unuĭ an.

Art. 35. Ministrul de externe are dreptul a reține pe un cap de misiune în capitală spre a lucra în minister.

In asemenea cas el nu se consideră ca cum ar fi în concediŭ, și are drept la întréga sa remunerare ca cap de legațiune, și la cheltuelile de representațiune scădute prin partea cuvenită aceluĭ care geréză legațiunea.

Art. 36. Când capul legațiuneĭ se află în concediŭ, el va arĕta ministruluĭ de externe locul reședințeĭ sale pe timpul concediuluĭ.

Acesta va putea tot-d'auna întrerumpe concediul și invita pe representant să mérgă la postul sĕŭ, când trebuința serviciuluĭ o va cere.

Art. 37. Secretariĭ și ceĭ-alțĭ impiegațĭ aĭ legațiuneĭ vor cere concediŭ de la capul le-

gaţiuneĭ, care 'l va da când serviciul nu va suferi, şi anunţând despre acésta pe minister.

Art. 38. Când capul legaţiuneĭ va obţine concediŭ, el va lăsa gerarea legaţiuneĭ unuĭ din secretariĭ sĕĭ după rândul ierarhieĭ, conform art. 22, şi regulându-se cheltuelile de representare după cum s'a dis la art. 12.

Art. 39. In cas de mórte, de suspendare, de rechemare saŭ de revocare, a capuluĭ legaţiuneĭ, tot unul din secretarĭ, după rândul ierarhieĭ, va avea gerarea de oficiŭ, saŭ pênă când ministrul va hotărî.

Secretarul gerant, în asemenea cas, va avea dreptul la a treia parte a cheltuelilor de representare.

Art. 40. Când nu va esista secretar, gerarea legaţiuneĭ se va încredinţa de ministru unuĭ anume trămis, care se va bucura de tratamentul de secretar şi de a treia parte a cheltuelilor de represintare.

Art. 41. Când capul legaţiuneĭ este chemat în ţeră din causa încetăreĭ relaţiunilor diplomatice cu Statul unde el funcţiona, saŭ pentru interesul serviciuluĭ, el va continua a se bucura de alocaţiunile postuluĭ sĕŭ.

Art. 42. Perceperea şi înscrierea taxelor luate de către capiĭ legaţiunilor pentru diferitele acte, se vor face conform tarifeĭ şi regulilor stabilite pentru consulĭ şi cu aceeaşĭ comptabilitate.

Art. 43. Impiegaţiĭ diplomaticĭ aĭ uneĭ legaţiunĭ nu pot primi darurĭ saŭ onorurĭ de la un guvern străin, maĭ nainte de a cere autorisarea guvernuluĭ lor.

Art. 44. Impiegaţiĭ uneĭ legaţiunĭ nu pot să întreţină raporturĭ oficiale cu guvernul local saŭ cu diplomaţiĭ străinĭ, fără o anume însărcinare din partea titularuluĭ legaţiuneĭ, când acesta va fi presinte, saŭ din partea ministeruluĭ, când el va lipsi. In aceste relaţiunĭ cu diplomaţiĭ străinĭ şi cu împiegaţiĭ guvernuluĭ local, eĭ vor urma direcţiunea ce li se va desemna, şi se vor conforma instrucţiunilor ce li se vor da.

Art. 45. Când se va crede de folos, se va putea ataşa pe lângă legaţiunĭ oficerĭ din armată saŭ din marină, cu titlul de *ataşaţĭ militarĭ*.

Regularea misiuneĭ lor se va face prin înţelegere între ministrul afacerilor externe şi cel de resbel. Aceştĭ ataşaţĭ depind de titularul legaţiuneĭ pentru orĭ-ce privesce raporturile lor cu autorităţile locale, însă primesc instrucţiunĭ de la ministerul lor respectiv, şi corespund direct cu acesta pentru orĭ-ce se raportă la materiile technice ale arteĭ militare, comunicând raporturile lor şi capuluĭ legaţiuneĭ.

Ataşaţiĭ militarĭ se numesc cu scrisóre ministerială şi nu dobêndesc nicĭ un drept în cariera diplomatică pentru serviciul acesta.

Solda lor, precum şi alte indemnităţĭ, li se plătesc de ministerul de resbel

La ceremoniile publice eĭ asistă în uniformă, împreună cu personalul legaţiuneĭ.

Art. 46. Afară de ataşaţiĭ neretribuiţĭ şi de ataşaţiĭ militarĭ, este oprit capilor legaţiunilor a se servi pentru conducerea afacerilor cu alte persóne străine de cariera diplomatică şi nedependinte de ministerul afacerilor externe.

Art. 47. Tot personalul diplomatic este ţinut a avea uniforma prescrisă prin decret domnesc.

Art. 48. Acest regulament va intra în aplicare la 1 Septembre 1880.

DECRET şi REGULAMENT(1)

PENTRU FICSAREA COSTUMULUĬ REPRESENTANŢILOR ROMÂNIEĬ ÎN STRĂINĂTATE

(1871)

REGULAMENT

I. Haĭna de postav civit închis, gulerul drept şi cu un rând de nasturĭ; pantalonul de casimir alb cu o bandă de aur; gileta de casimir alb cu un rând de nasturĭ, sabie de sidef şi aur, dréptă, în lungul pulpeĭ; nasturĭ auriţĭ, cu armele ţereĭ,; capela francesă. garnită cu pene albe;

II. Agentul diplomatic la Constantinopol va purta broderia pe pept, la guler, la mânicĭ şi glurul haineĭ, ecusonul la spate;

III. Ceĭ-alţĭ agenţĭ vor purta broderia, pe pept, cu bagueta, la guler şi la mânicĭ, ecusonul la spate;

IV. Secretariĭ ânteiŭ vor purta broderia la guler şi la mânicĭ;

V. Ataşaţiĭ, secretarul al II-lea, dragomanul şi cancelarul de la agenţiĭ, vor purta broderia la guler şi la mânicĭ, şi pantalonul de culórea haineĭ cu o bandă de aur, capela garnită cu pene negre;

VI. Delegaţiĭ saŭ agenţiĭ Românieĭ în diferite porturĭ vor avea uniforma indicată la art. 5 al acestuĭ regulament.

(1) Acest Regulament este trecut şi în vol. II (apendice) al colecţieĭ legilor Bujoreanu, la partea legiuirilor emanate de la Minist. de externe, pag. 10.

Art. ultim (al Decretuluĭ). Acest costum se va purta la recepţiunile saŭ ceremoniile la carĭ agenţiĭ apar învestiţĭ de caracterul lor oficial.

REGULAMENT

RELATIV LA POLIŢIA PORTURILOR ŞI MALURILOR DUNĂRENE ALE ROMÂNIEI (1)

(Decr. Nr. 706 din 24 Martie 1879).

TITLUL I

Poliţia porturilor

CAPITOL I

Regulĭ generale asupra bastimentelor sosind în porturĭ, staţionând saŭ eşind.

Art. 1. Bastimentele sunt ţinute a se conforma strict disposiţiunilor presentuluĭ regulament şi injoncţiunilor ce le sunt adresate de către împiegaţiĭ căpităniilor de port spre esecuţiunea acestor disposiţiunĭ.

Art. 2. Bastimentele, intrând în port saŭ eşind, vor avea arborat pavilionul lor naţional.

Căpitanul, patronul saŭ conductorul, trebue a fi pe bord la intrarea bastimentuluĭ în port saŭ la eşire.

Art. 3. Bastimentele cu aburĭ intrând în port saŭ eşind, vor diminua forţa lor; cele cu pânze vor avea numaĭ pânzele necesariĭ spre a putea guverna.

Art. 4. Bastimentele, intrând, staţionând saŭ eşind, vor avea ancorele lor suspendate la gruĭ éră nu fixate la bordagiŭ; în casurĭ necesariĭ, ele vor fi lăsate pênă la apă.

Art. 5. Bastimentele carĭ ar avea pe bord praf de puşcă saŭ de mină, catran, smólă saŭ alte resinóse precum şi licuide inflamabile, sunt ţinute ca îndată după sosirea lor în port şi înainte d'a acosta cheul, să declare căpităniel.

Niciĭ într'un timp şi sub nicĭ un motiv, aceste bastimente, nu vor putea avea lumină de foc pe bordul lor, fie lampă, fie lanternă, fie ţigară, pênă ce asemenea materiĭ nu sunt descărcate.

Căpitaniĭ, patroniĭ saŭ conductoriĭ bastimentelor avênd pe bord materiĭ esplosibile, le vor depune, conform alin. II al art. 198, din presentul regulament; înainte de acéstă operaţiune, aceste bastimente sunt ţinute a avea un pavilion roşu la catartul dinainte.

Art. 6. Bastimentele cu patenta brută, vor avea arborat un pavilion galben la catartul dinainte şi vor remâne în óre-care distanţă de un alt vas saŭ de cheŭ până la venirea căpitanuluĭ de port.

Art. 7. Căpitaniĭ saŭ patroniĭ bastimentelor pe bordul cărora s'ar afla cadavre aduse din alte state, sunt ţinuţĭ a anunţa căpităniel îndată după sosirea în port.

Art. 8. Căpitaniĭ, patroniĭ saŭ conductoriĭ diferitelor bastimente, sunt ţinuţĭ a arunca ancora numaĭ în locul ce li se desemnă de căpitanul portuluĭ saŭ de delegatul sĕŭ.

O dată ancorate, bastimentele se légă prin cablurĭ solide de pariĭ saŭ belciugele stabilite spre acest sfârşit, saŭ de bastimentele deja ancorate.

Art. 9. Când bastimentele remorquate vor trebui a lega saŭ ancora în port, remorquerele nu pot molla cablurile de remorquă înainte ca corpurile aduse să fie în securitate.

§ I

Despre actele de bord şi depunerea interogatoriuluĭ.

Art. 10. Orĭ-ce bastiment de comerciŭ intrând într'unul din porturile dunărene ale Românieĭ, este ţinut a avea pe bord:

1. Un rol de echipagiŭ în regulă, constatând identitatea ómenilor ce s'ar afla pe bord.

2. Un act liberat de autoritatea sa naţională indicând locul şi anul construcţiuneĭ bastimentuluĭ, numele proprietaruluĭ, adâncimea trăgênd încărcat şi neîncărcat, numĕrul tonelor de capacitate, pavilionul, etc.

3. O patentă de sănĕtate.

4. Un act, care nu va fi maĭ vechiŭ de un an, liberat de autoritatea competinte, încredinţând că bastimentul se găsesce în stare bună de navigabilitate.

Plutele vor avea un act cu care să se pótă constata, în regulă, identitatea lor şi aceia a ómenilor aflaţĭ pe dênsele, şi o patentă de sănĕtate.

Este înţeles că căpitaniĭ, patroniĭ, piloţiĭ saŭ conductoriĭ diferitelor bastimente practicând navigaţiunea maritimă saŭ fluvială, vor avea lângă dênşiĭ, intrând în aceste porturĭ, diplomele saŭ brevetele ce le aŭ fost liberate de autorităţile de carĭ depinde.

(1) Vedĭ regul. modificător care urmézâ.

Art. 11. Căpitanul, patronul saŭ conductorul bastimentuluĭ sosit în port, este ţinut a depune, în cele 24 ore carĭ urméză de la sosire, actele de bord, la oficiul căpitanieĭ prin mijlocirea căruia se transmit, dacă este trebuinţă, autorităţiĭ consulare respective (1), după confrontarea lor cu interogatoriuĭ de care e vorba în articolul următor. Patenta de sănĕtate însă, rĕmâne în oficiul căpitanieĭ în tot tĕmpul şedereĭ bastimentuluĭ în port.

Art. 12. Tot în intervalul prevĕḑut de articolul precedent, căpitanul, patronul saŭ conductorul bastimentuluĭ sosit în port, este ţinut să complecte interogatoruĭ (imprimat) ce i-se presintă de căpitanul portuluĭ, constatând condiţiunile în carĭ sosesce bastimentul (2).

Manifestul saŭ statul general al mărfurilor destinate importaţiuneĭ, conform art. 66 din legea generală a vămilor, se depune direct la biuroul de vamă.

Art. 13. După depunerea actelor de bord şi complectarea interogatoriuluĭ, căpitanul, patronul saŭ conductorul, primesce certificatul căpitanuluĭ de port constatând împlinirea, la oficiul sĕŭ, a formalităţilor de sosirea bastimentuluĭ.

Acest certificat trebue a se presinta la orĭ-ce cerere a agenţilor însărcinaţĭ cu poliţia portuluĭ.

Art. 14. Batelele de pasagerĭ (3) făcĕnd curse regulate, pentru a se accelera operaţiunile lor, sunt dispensate de depunerea actelor de bord (4).

§ II

Despre savură.

Art. 15. Căpitaniĭ saŭ patroniĭ bastimentelor venind din mare cu savură, sunt ţinuţĭ a presinta căpitanieĭ de port certificatul autorităţeĭ din Sulina constatând cuantitatea savureĭ cu care a urcat Dunărea plecând din acel port.

In casul când bastimentul ar călca în apă maĭ puţin de cât indicaţiunea din certificatul numit maĭ sus, căpitanul saŭ patronul bastimentuluĭ este ţinut a justifica cu certificatul verĭ-unuĭ alt port unde ar susţine că ar fi maĭ lăsat din savură.

Art. 16. Este interḑis, în mod absolut, bastimentelor a arunca în fluviŭ savura lor; asemenea este interḑis celor cu vapor pentru sgura saŭ cenuşa produsă prin arderea cărbunilor.

Art. 17. Numaĭ în locurile şi la distanţa ce s'ar desemna de către căpitanul de port, căruia deja aŭ fost fixate de autoritatea superióră a judeţuluĭ, se va putea descărca savura, sgura saŭ cenuşa.

Punţile pentru descărcarea lor, vor fi îndestul de late şi strânse ast-fel ca să nu se pótă strecura nimic în apă (5).

Art. 18. Este oprit descărcarea savureĭ, sgureĭ saŭ cenuşeĭ, în timpul după apusul sóreluĭ până la rĕsărit.

Savura descărcată va fi, de preferinţă, întrebuinţată pentru îmbunătăţirea portuluĭ.

CAPITOL II

Disposiţiunĭ speciale pentru bastimentele staţionând.

Art. 19. Orĭ-ce căpitan, patron saŭ conductor al unuĭ bastiment cu pânze saŭ cu aburĭ, al unuĭ ceam, navrat, şlep, pletă, plută etc., staţionând în port ancorat saŭ legat la cheŭ saŭ mal, este ţinut a veghia ca vasul sĕŭ să nu causeḑe niciĭ pagube altor vase, niciĭ degradaţiunĭ cheurilor, semnalelor saŭ altor stabilimente pe apă şi pe mal servind navigaţiuneĭ; el e dator asemenea a avea aceiaşĭ grije pentru bastimentul sĕŭ.

Art. 20. Orĭ-ce bastiment staţionând în port, este ţinut a avea pe bord atâţia ómenĭ din ecuipagiŭ câţĭ ar fi de trebuinţă a face manevrele ce s'ar cere.

Pentru ceamurĭ, navrate, plute, etc. un custode este indispensabil a le păzi.

Art. 21. In tot timpul staţionăreĭ în port, bastónele şi contra-bastónele de flocurĭ vor fi scóse, vergile de jos ale pânzelor vor fi dirigiate în lungul borduluĭ spre a nu gena alte bastimente.

Art. 22. Căpitanul, patronul saŭ conductorul care ar ţine bastimentul sĕŭ la ancoră, este dator a indica locul eĭ printr'o plută.

Art. 23. Nicĭ un bastiment deja ancorat saŭ legat în port nu póte a'şĭ schimba locul fără permisiunea căpitanuluĭ de port.

Ele sunt însă ţinute a schimba locul când acésta ar fi recunoscut necesariŭ de căpitanul portuluĭ.

Art. 24. Când pentru un motiv óre-care un bastiment saŭ plută, etc., este obligat a întinde un cablu saŭ lanţ d'acurmezişul apeĭ, aceste legăturĭ trebue să fie mollate îndată ce un alt bastiment se presintă a trece.

Art. 25. Pânzele bastimentelor staţionând în port nu vor putea fi întinse de cât pe un timp liniştit. Ele vor trebui strânse înainte de apunerea sóreluĭ.

Art. 26. Nicĭ un foc de armă nu este permis în port atât *ḑiua* cât şi *nóptea*.

(1) A se vedea art. 60 şi 61.
(2) V. art. 159 şi următórele.
(3) Prin batele pe pasagerĭ se înţelege şi acele numite de poştă.
(4) A se vedea art. 51.
(5) Acéstă măsură se va observa şi la descărcarea saŭ încărcarea cărbunilor saŭ altor asemenea materiale.

Art. 27. Destrucţiunea prin asphysie a şóricilor saŭ a verminei, nu se va putea opera în port fără o specială autorisaţiune a căpitanuluĭ de port.

Art. 28. Sunt ţinuţĭ căpitaniĭ, patroniĭ saŭ conductoriĭ a nu lăsa liber pe bordul bastimentuluĭ lor staţionând, câinĭ, maimuţe saŭ alte animale.

Art. 29. Orĭ ce căpitan, patron saŭ conductor este ţinut a restabili liniştea pe bordul bastimentuluĭ saŭ când ar fi turburată prin certurĭ sgomotóse. In casurĭ de bătăĭ şi când dênşiĭ n'ar putea ajunge la un resultat satisfăcĕtor, sunt ţinuţĭ a anunţa îndată căpitanuluĭ de port spre a lua acesta disposiţiunĭ conform art. 152, de maĭ jos.

Art. 30. Căpitaniĭ, patroniĭ saŭ conductoriĭ bastimentelor staţionând, sunt ţinuţĭ a anunţa îndată căpitanuluĭ de port orĭ-ce cas, privind bordul ce comandă: abordagiŭ, avarie, furt, mórte pe bord, înecare, etc.

Art. 31. Nicĭ un bastiment staţionând, nu va putea permite acostarea la dênsul, a uneĭ barce saŭ şalupe venind de la malurile Statelor vecine afară de casurĭ de forţă majoră saŭ când barca orĭ şalupa ar avea o espresă permisiune a căpitanuluĭ de port.

Art. 32. Când pentru cas de forţă majoră, s'a permis uneĭ barce saŭ şalupe venind de la verĭ-unul din malurile Statelor vecine, a acosta la un bastiment staţionând, căpitanul, patronul saŭ conductorul acestuia, este ţinut a anunţa îndată căpitanieĭ de port.

Art. 33. Nicĭ un bastiment staţionând nu va putea da asil pe bord ómenilor streinĭ de echipagiul sĕŭ, pentru carĭ, căpitanul, patronul saŭ conductorul bastimentuluĭ n'ar fi sigur că eĭ nu sunt urmăriţĭ de verĭ-o autoritate.

Art. 34. Căpitaniĭ, patroniĭ saŭ conductoriĭ bastimentelor staţionând, nu vor putea refusa darea în mânele căpitanuluĭ de port a unuĭ individ care, urmărit de autorităţĭ, ar căuta refugiŭ pe bordul acestor bastimente.

Art. 35. Căpitaniĭ saŭ patroniĭ bastimentelor cu pasagerĭ pe bordul cărora s'ar găsi, ca pasagerĭ, individĭ urmăriţĭ de diferitele autorităţĭ pentru delicte şi crime de drept comun, nu vor putea refusa, staţionând în port, darea lor în mânele căpitanuluĭ de port când acesta 'ĭ va cere.

Art. 36. Bastimentele cu pasagerĭ, staţionând, când pentru un cas óre care ar fi necesariŭ după cererea căpitanuluĭ de port, asistenţa consuluĭuĭ naţiuneĭ de care depinde, nu vor putea părăsi portul înainte de sosirea consuluĭuĭ, nicĭ pentru motiv că este ora tarifuluĭ de plecare.

Art. 37. Nicĭ un bastiment staţionând, nu va putea refusa arborarea pavilionuluĭ sĕŭ, când acésta s'ar cere de către căpitanul portuluĭ.

Art. 38. Este oprit, în regulă generală, a se încăldi, în interiorul portuluĭ, smólă saŭ catran, pe bordul bastimentelor.

Verĭ-când o fumegaţiune ar fi necesară pe bordul unuĭ bastiment staţionând, căpitanul saŭ patronul va cere, înainte de verĭ-ce mĕsură, autorisaţiunea căpitanuluĭ de port spre a destina loc conform art. 146 de maĭ la vale.

Numaĭ în timp de ḑi sunt permise asemenea operaţiunĭ.

Art. 39. Căpitaniĭ, patroniĭ saŭ conductoriĭ vor observa a nu se face usagiŭ pe bastimentele lor staţionând, de cât de lampe cu uleiŭ saŭ lanterne închise.

Art. 40. Când focul se manifestă pe bordul unuĭ bastiment în port, căpitanul saŭ ómeniĭ de guardă carĭ ar fi presenţĭ, vor pune îndată bastimentul la larg unde primesce ajutorul necesariŭ.

Art. 41. Orĭ-ce bastiment staţionând în port, legat la mal saŭ la ancora, trebue să aibă, în timpul nopţiĭ, un fanal cu lumina albă, pus la o înălţime suficientă pentru a fi visibil din tóte părţile.

Art. 42. Este oprit bastimentelor a lua matelоţĭ pe bordul lor fără autorisaţiunea căpitanuluĭ de port.

Dacă prin deces, desertare, saŭ licenţiare bastimentul are trebuinţă de alţĭ mateloţĭ pentru a completa echipagiul sĕŭ, căpitanul, patronul saŭ conductorul, trebue să presinte, pe nouiĭ angagiaţĭ, căpitanuluĭ de port.

Art. 43. Verĭ-cine din echipagele vaselor staţionând, ar găsi pe Dunăre saŭ în Dunăre diferite lucrurĭ provenite din naufragiŭ, este ţinut a declara şi preda îndată oficiuluĭ căpitanuluĭ de port care fixéză recompensa după importanţa lucruluĭ.

Art. 44. Toţĭ navigatoriĭ în port nu vor putea refusa serviciul pentru care vor fi propriĭ când, în cas de pericol, s'ar cere de căpitanul portuluĭ.

§ 1

Despre bastimentele la schelă şi despre operaţiunile lor.

Art. 45. Orĭ-ce bastiment la schelă este dator a permite trecerea peste dênsul a cablurilor bastimentelor vecine saŭ şi legarea de dênsul a acestor bastimente. Asemenea este dator a permite trecerea pe bordul sĕŭ a mărfurilor ce ar încărca saŭ descărca bastimentele aflate la schelă spre larg.

Art. 46. Numaĭ Joca şi Dumineca póte eşi un bastiment din schelă.

Bastimentul care, terminându-şĭ operaţiunea la schelă, ar obţine consimţimêntul căpitanilor bastimentelor vecine spre a'ĭ face loc liber de eşire în alte ḑile de cât acele prescrise maĭ sus, trebue să aibă şi permisiunea căpitanuluĭ de port.

Art. 47. Sunt obligaţĭ căpitaniĭ saŭ patroniĭ bastimentelor în schelă, a face loc liber de eşire în ḑilele prevĕḑute prin articolul precedent bastimentuluĭ care 'şĭ-a terminat operaţiunea la schelă.

Art. 48. Bastimentul ocupând cheiul şi trebuind a'l ceda, va fi ajutat, în schimbarea loculuĭ, de tóte mijlócele bastimentuluĭ care vine a'l ramplasa.

Echipagele se vor ajuta reciproc în schelă în casurĭ de necesitate.

Art. 49. Căpitaniĭ, patroniĭ saŭ conductoriĭ bastimentelor sunt ţinuţĭ a face îndestul de late şi solide punţile de încărcare saŭ descărcare.

Art. 50. Afară de escepţiunile făcute pentru bastimentele notate în art. 51 şi 52 de maĭ jos, niciĭ un bastiment nu va putea începe încărcarea saŭ descărcarea fără ca căpitanul, patronul saŭ conductorul să fi obţinut de la căpitanul de port certificatul prescris de art. 13.

Art. 51. Batelele de pasagerĭ, conform art. 14 de maĭ sus, fiind dispensate de depunerea actelor de bord, vor putea încărca şi descărca când vor avea şi mărfurĭ să ia din port saŭ să lase, fără certificatul de care e vorbă în articolul precedent, păzind însă disposiţiunile art. 74 din legea generală a vămilor, în ceea ce privesce încărcarea, şi art. 75 din aceiaşĭ lege, pentru descărcare.

Afară de obligaţiunile către biuroul vamal, representanţiĭ persónelor saŭ companiilor cărora vor aparţine batelele, printr'o declaraţiune generală dată la biuroul căpitanuluĭ de port, vor lua asupră-le însărcinarea căpitanilor în ceea ce privesce complectarea în 24 ore a interogatoruluĭ cerut de art. 12 de maĭ sus, numaĭ când ar avea şi mărfurĭ să lase saŭ să ia. Eĭ se vor angaja asemenea a rĕspunde de orĭ-ce contravenire a ómenilor compunĕnd echipagele, la regulele prescrise pentru poliţia porturilor.

Art. 52. Batelele cu vaporĭ de mărfurĭ (1) construite pentru navigaţiunea fluvială, precum şi vasele, fără pânze, cunoscute sub numele de şlepurĭ şi plete, vor putea începe descărcarea numaĭ, şi fără certificatul menţionat în art. 13, păzind disposiţiunile art. 75 din legea generală a vămilor.

Căpitaniĭ saŭ patroniĭ şi conductoriĭ lor orĭ representanţiĭ persónelor saŭ companiilor cărora aparţine aceste bastimente sunt ţinuţĭ, cu tóte acestea, a se conforma art. 12 de maĭ sus de şi aŭ început descărcarea.

Incărcarea nu póte fi permisă fără certificatul cerut de art. 13.

Art. 53. Este oprit căpitanilor, patronilor saŭ conductorilor de bastimente a 'ĭ îngădui pe proprietariĭ saŭ consemnatariĭ mărfurilor destinate importaţiuneĭ saŭ esportaţiuneĭ, să descarce saŭ să încarce, în timpul de nópte (de la apusul până la rĕsăritul sóreluĭ) (2).

Batelele de pasagerĭ, prevĕḑute la art. 51 de maĭ sus, vor putea încărca saŭ descărca şi în timp de nópte, păzindu-se, bine înţeles, disposiţiunile alin. II al aceluiaş articol.

Bastimentele notate în art. 52 vor putea, asemenea, descărca şi nóptea.

Art. 54. Când batelele cu vaporĭ, de mărfurĭ, şlepurile fără pânze şi pletele, despre care e vorba în art 52 de maĭ sus, ar descărca în timp de nópte, sunt ţinuţĭ căpitaniĭ saŭ conductoriĭ lor orĭ representanţiĭ persónelor saŭ companielor cărora aparţin aceste bastimente a depune la căpitănia portuluĭ interogatoriul, îndată ce acest oficiŭ s'a deschis. Actele de bord se vor depune conform art. 11.

Art. 55. Căpitaniĭ, patroniĭ saŭ conductoriĭ bastimentelor aflate în port, nu vor permite proprietarilor saŭ consemnatarilor de mărfurĭ a încărca saŭ descărca in ḑilele de sĕrbătorĭ indicate la art. 136 când cancelariile portuluĭ sunt închise pentru operaţiunile comerciale, niciĭ două ore din ḑilele de lucru, de la 12—2.

Spre sciinţa bastimentelor, ḑilele de sĕrbătóre şi cele două ore de repaus din ḑilele de lucru, bandiera portuluĭ nu va flota.

Art. 56. Disposiţiunile articoluluĭ precedent nu sunt aplicabile şi bastimentelor de pasagerĭ când ar lua saŭ lăsa şi mărfurĭ; la sosirea şi plecarea acestora, cancelariile portuluĭ, conform art. 28 din legea generală a vămilor, sunt deschise la orĭ-ce ḑi şi la orĭ ce oră.

Art. 57. Căpitaniĭ, patroniĭ saŭ conductoriĭ diferitelor bastimente avĕnd de efectuat operaţiunĭ în porturile saŭ la malurile Românieĭ, vor observa, în ceea ce privesce, disposiţiunile legeĭ generale a vămilor spre a nu cădea în penalităţile prescrise osebit de acea lege, pentru ce se raportă la datoriile către vamă.

Art. 58. Indată ce bastimentul 'şĭ-a terminat operaţiunea se va muta, dacă trebuinţa va cere, la locul ce'ĭ desemnă căpitanul portuluĭ saŭ delegatul sĕŭ, unde rĕmâne până la plecare.

CAPITOL III

Disposiţiunĭ speciale pentru bastimentele părăsind portul.

Art. 59. In regulă generală, niciĭ un bastiment nu póte sălta ancora de plecare, fără un «permis» al căpitanuluĭ de port.

(1) V. şi art. 55.
(2) Intre batelele cu vaporĭ de mărfurĭ, intră şi remorquerile când ar avea şi pe bordul lor mărfurĭ.

Acest act, ţinênd locul viseĭ de plecare pe rolul de echipagiŭ, va fi presintat de căpitanul, patronul saŭ conductorul bastimentuluĭ, celor-alte porturĭ la care ar aborda.

Art. 60. Bastimentul încărcat cu mărfurĭ destinate esportaţiuneĭ este ţinut a justifica căpităniei de port, prin presintarea actelor legalĭ (declaraţiune, recepisă și manifest visat) că a satisfăcut obligaţiunilor pretinse de către biuroul de vamă.

Orĭ-ce bastiment mercantil este ţinut asemenea, înainte de a sălta ancora de plecare, a achita plata amenḑilor de care se va fi făcut pasibil în timpul ședereĭ în port, fie ca infracţiune la legea generală a vămilor, fie pentru contravenţiunĭ la disposiţiunile presentuluĭ regulament; va restabili degradaţiunile ce va fi făcut și va despăgubi pe reclamanţĭ de daunele ce s'ar constata juste.

Pentru acest sfêrșit, actele depuse la căpitănia portuluĭ împreună cu «permisul» prescris la articolul precedent, sunt cea din urmă espediţiune pentru bastimentele de plecare.

Art. 61. Căpitanul, patronul saŭ conductorul bastimentuluĭ ale căruia acte de bord, conform disposiţiunilor art. 11 din presentul regulament, ar fi depuse la autoritatea consulară de care depinde, primesce două asemenea «permisurĭ» spre a putea lăsa unul la ḑisa autoritate, în basa căruia să'ĭ elibereze actele de bord.

Art. 62. Niciĭ un bastiment nu va putea părăsi portul fără ca căpitanul, patronul saŭ conductorul să'șĭ ia actele de bord depuse la căpitănia portuluĭ.

Art. 63. Batelele de pasagerĭ, pentru carĭ, conform alin. II al art. 51 de maĭ sus, se fac responsabilĭ representanţiĭ cărora aparţin aceste batele, vor putea părăsi portul și fără «permisul» menţionat în art. 59 de maĭ sus.

Art. 64. Orĭ când un bastiment care, după ce 'șĭ-a primit espediţiunile pentru plecare, ar fi reţinut de verĭ-o causă, saŭ, pentru interese private, ar voi să'șĭ prelungescă șederea în port, peste 24 ore, căpitanul, patronul saŭ conductorul depune espediţiunile în oficiul căpităniei portuluĭ unde rĕmân până în ḑiua plecăreĭ.

Dacă prelungirea ședereĭ va fi maĭ mare de treĭ ḑile, căpitanul, patronul saŭ conductorul primesce un noŭ «permis» de plecare.

Art. 65. Bastimentele părăsind portul, vor retrage cablurile îndată ce acestea vor fi deslegate.

CAPITOL IV

Disposiţiunĭ privind barcele saŭ șalupele în port.

Art. 66. Orĭ-ce barcă saŭ șalupă venind de la malurile Statelor vecine, fie cu pasagerĭ, fie cu objecte de consumaţiune saŭ deșerte, va trage numaĭ la locul destinat în port pentru asemenea vase.

Conductoriĭ lor sunt ţinuţĭ a se presinta îndată la biuroul căpitanuluĭ de port.

Art. 67. Este cu totul oprit barcelor saŭ șalupelor, venind de la malurile Statelor vecine, a acosta un bastiment staţionând în port, fără o espresă permisiune a căpitanuluĭ de port.

Art. 68. Sunt ţinuţĭ conductoriĭ barcelor saŭ șalupelor plutind printre bastimentele staţionând în port saŭ pe lângă aceste bastimente, a trage la ţĕrm îndată după prima somaţiune verbală a capitanuluĭ de port saŭ a împiegaţilor sub ordinile luĭ.

Art. 69. Conductoriĭ barcelor saŭ șalupelor venite în schelă, cu pesce, fructe saŭ alte comestibile supuse observaţiuneĭ medicale, sunt opriţĭ a le descărca pe cheŭ saŭ mai înainte d'a se opera visita.

Eĭ sunt ţinuţĭ a lua înapoĭ, la plecarea lor, objectele găsite de medic vătămătóre sănătăţiĭ.

CAPITOL V

Regule pentru bastimentele carĭ se întêlnesc saŭ se întrec, în limitele porturilor.

Art. 70. In regulă generală, este interḑis unuĭ bastiment de a întrece bastimentul care urmêză aceiașĭ cale, și la două bastimente mergênd în sens contrariŭ de a se întâlni asupra punctelor unde portul nu présintă o lărgime suficientă.

Art. 71. Niciĭ un bastiment nu póte a se dirige în curmezișul caleĭ urmată de un alt bastiment, spre a'ĭ împedica cursa luĭ.

Când un bastiment urcând fluviul se găsesce expus a întêlni un bastiment coborând asupra unuĭ punct unde portul nu oferă o lărgime suficientă, trebue a se opri în josul pasagiuluĭ până ce trece cel-alt bastiment; dacă bastimentul care urcă este angajat în pasagiŭ în momentul întêlnireĭ, bastimentul coborând este ţinut a arunca ancora ce trebue să aibă tot-d'auna înapoĭ, și d'a se opri în sus până ce calea sa este liberă.

Art. 72. In trecerile strimte de prin porturĭ, bastimentele cu aburĭ nu pot a se apropia la o mică distanţă de bastimentele carĭ preced.

Art. 73. Când două bastimente cu aburĭ saŭ două bastimente cu pânze navigând cu un vênt favorabil se întêlnesc în port avênd cale în sens contrariŭ, acela care urcă rîul trebue a manevra către malul stâng, și acela care coboră, către malul drept, ast-fel ca amêndouă să vină spre tribord (drépta), precum este de usagiŭ la mare. Tot asemenea și când întêlnirea este între un bastiment cu aburĭ

şi un bastiment cu pânze navigând cu un vênt favorabil.

Căpitanul saŭ patronul care se abate de la aceste regule trebue a proba, în cas de avariĭ, că a fost în imposibilitate d'a le observa, in lipsă de care, este responsabil înaintea autorităţilor competente, despre accidentele survenite.

Este, afară de acestea, ţinut a da semnalele prescrise la art. 75 şi 76 de maĭ jos.

Dacă douĕ bastimente cu aburĭ daŭ de odată acelaşĭ semnal, semnalul bastimentuluĭ coborând face regula.

Art. 74. Când douĕ bastimente cu aburĭ mergênd în sens contrariŭ sosesc la o curbă ce ar fi într'un port, dênsele trebue a'şĭ da semnalele prescrise la art. 75 şi 76 de maĭ jos, şi acela care este în jos se opresce până ce cel-alt trece.

Art. 75. Dacă un bastiment cu aburĭ vrea să întrécă pe un alt bastiment cu aburĭ mergênd în acelaş sens, dă semnalul înainte d'a-l ajunge la mică distanţă, prin cincĭ loviturĭ de clopot saŭ de fluer, şi mişcă un pavilion cu hampă peste aripa dinainte saŭ ridică la jumĕtatea catartuluĭ un pavilion albastru în timp de ḑiua, saŭ un fanal luminat, cu sticle albe, în timp de nópte. Asupra acestor semnale, bastimentul mergênd înainte s'abate la stînga liberând pasagiŭ celuĭ-alt bastiment care ia la drépta; îndată ce bastimentul care urméză se află la distanţă de o jumĕtate lungime de bastiment de acela care precede saŭ de códa convoiuluĭ remorquat de dênsul, acest din urmă trebue a micşora mersul sĕŭ până ce este întrecut.

Art. 76. Când un bastiment cu pânze mergênd maĭ iute ajunge un alt bastiment cu pânze şi vrea să'l întrécă, dă semnalul strigând cu tromba la timp pe cel dinainte, care este ţinut a'ĭ libera pasagiŭ în vênt.

Dacă un bastiment cu aburĭ vrea să întrécă un bastiment cu pânze mergênd în acelaş sens ca dênsul, îĭ dă semnalele prescrise de art. 75 înainte de a'l ajunge la mică distanţă, şi trece sub vîntul bastimentuluĭ cu pânze.

Art. 77. Orĭ-ce bastiment cu aburĭ este ţinut a evita bastimentele ce întâlnesce mergênd în voia apeĭ, fie urcând, fie coborând rîul.

Bastimentul plutind pieziş în voia apeĭ trebue, din partea sa, când întâlnesce alte bastimente, fie cu pânze, fie cu aburĭ, a se îndrepta în linie paralelă cu malul, ca să nu dea loc de cel maĭ mic obstacol pasagiuluĭ.

Art. 78. Căpitaniĭ saŭ conductoriĭ remorquerelor navigând cu saŭ fără convoiŭ, sunt ţinuţĭ a observa tóte dispoziţiunile ce preced; eĭ trebue în special a se conforma prescripţiunilor art. 75 şi 76, când un convoiŭ vrea să întrécă un altul; afară de acest din urmă cas douĕ convoiurĭ nu pot nicĭ o dată a se afla, în limitele porturilor, unul lângă altul, fiind în mişcare.

In cas de întêlnire cu bastimentele cu pânze saŭ cu aburĭ, avênd cale în sens contrariŭ, remorquerul, dacă urcă rîul, are facultatea d'a se abate de prescripţiunile art. 73 de maĭ sus, pentru a se ţine afară din curent, dacă póte face acésta fără pericol pentru bastimentele întâlnite.

Remorquerul este ţinut încă, dacă usézâ de acéstă facultate, a da semnalele prescrise de art. 75 şi 76 de maĭ sus.

Art. 79. In regulă generală, orĭ-ce bastiment cu vaporĭ care nu remorquă un convoiŭ, precum şi orĭ-ce bastiment cu pânze navigând cu un vênt favorabil, trebue a libera pasagiŭ unuĭ convoiŭ de bastimente remorquate. In lipsă de spaţiŭ suficient pentru acest fapt, căpitaniĭ şi conductoriĭ, atât aĭ remorquerelor cât şi aĭ bastimentelor remorquate, sunt ţinuţĭ, chiar în casul când semnalele prescrise de art. 75 şi 76 de maĭ sus n'aŭ fost date, de a se abate, conform disposiţiunilor ḑiselor articole, şi de a aşeḑa într'o singură linie bastimentele conduse în remorquă.

Căpitaniĭ şi conductoriĭ remorquerelor şi bastimentelor remorquate trebue, afară de acestea, în tóte casurile de întâlnire cu alte bastimente, a apropia, pe cât e posibil, unele de altele, bastimentele conduse în remorquă în convoiŭ spre a libera celor-alte bastimente un pasagiŭ suficient larg.

Art. 80. Conformându-se regulelor prescrise de articolele 70—79 carĭ preced, bastimentele trebue a ţine compt de tóte pericolele navigaţiuneĭ, în porturĭ, şi a avea atenţiune asupra circumstanţelor particulare carĭ pot face necesariŭ o derogaţiune la aceste regule, spre a se feri de un pericol imediat.

CAPITOL VI.

Regule pentru navigaţiunea în timp de nópte în limitele porturilor.

Art. 81. Orĭ-ce bastiment cu aburĭ intrând în port, eşind saŭ trecênd în timp de nópte (între apusul şi rĕsăritul sóreluĭ) trebue a avea o lumină albă în capul trinchetuluĭ visibilă la o distanţă suficientă, o lumină verde la tribord şi o lumină roşie la babord.

Focurile din laturĭ vor avea pe despre bord paravane, plecând de la pupa spre prora, ast-fel ca focul verde să nu pótă fi zărit din babord înainte, nicĭ focul roşu din tribord înainte.

Bastimentele cu pânze (maritime) vor avea aceleaşĭ focurĭ ca bastimentele cu aburĭ, cu escepţiune de focul alb din capul trinchetuluĭ pe care sunt ţinute a'l suprima.

Bastimentele cu pânze, construite numaĭ

pentru navigaţiunea fluvială, vor avea la bunpres un fanal cu lumina roşie.

Bastimentele cu aburĭ remorquând unul saŭ maĭ multe alte bastimente, vor avea, afară de focurile lor din laturĭ, două focurĭ albe aşedate unul d'asupra altuia în vĕrful catartuluĭ spre a se distinge de cele-alte bastimente cu aburĭ.

Pentru aplicaţiunea regulelor prescrise în presentul articol, orĭ-ce bastiment cu aburĭ care nu merge de cât prin ajutorul pânzelor sale, este considerat ca bastiment cu pânze, şi orĭ-ce bastiment a căruia maşină este în acţiune, de şi ar avea şi pânze, este considerat ca bastiment cu aburĭ.

Plutele, cémurile, navratele, saŭ alte de felul lor, intrând în port, eşind saŭ trecênd, vor avea treĭ forurĭ albe în vĕrful catartuluĭ aşedate unul d'asupra altuia, saŭ, în lipsă de catart, câte un foc alb la fie-care din colţurile lor.

CAPITOL VII.

Regule pentru casurĭ de înomolire şi de naufragiŭ, în limitele porturilor.

Art. 82. Orĭ-ce bastiment înomolit în limitele unuĭ port, este ţinut de a striga la bastimentele carĭ s'apropie, înainte d'a le lăsa să ajungă la mică distanţă, pentru a le vesti de imobilitatea sa.

Plutele, cĕmurile, navratele înomolite în port, cari nu vor fi în stare de plutire în cele 24 ore, vor putea fi uşurate şi desfăcute chiar, la trebuinţă, prin iniţiativa căpitanuluĭ de port, în comptul proprietaruluĭ lor.

Art. 83. Dacă un bastiment face naufragiŭ, căpitanul saŭ patronul luĭ, este dator a pune tóte silinţele pentru a'l trage imediat către mal, ast-fel ca să nu fie angajat în părţile de navigaţiune ale portuluĭ.

Căpitanul, patronul saŭ conductorul vasuluĭ naufragiat precum şi echipagiul sĕŭ rĕmân pe bord saŭ pe mal, în apropiere de locul sinistruluĭ, până ce se va dresa procesul-verbal menţionat în art. 149. Le este însă interdis a înstreina, sub orĭ-ce pretext, orĭ-ce ar fi din caric, din material, ancore, lanţurĭ, cablurĭ, etc. etc.

Art. 84. Dacă căpitanul portuluĭ judecă necesar a se lua imediat mĕsurĭ în interesul general, căpitanul, patronul saŭ conductorul bastimentuluĭ naufragiat, trebue îndată, după somaţiunea căpitanuluĭ de port, saŭ a declara că părăsesce bastimentul sĕŭ, saŭ a lucra cu echipagiul ce are, sub ordinele căpitanuluĭ de port; acesta dirige scóterea până in punctul unde încetéză d'a maĭ fi o operaţiune de utilitate publică spre a deveni o afacere de interes privat.

Bastimentul a căruia scótere a fost operată prin îngrijirea căpitanuluĭ de port, póte fi reţinut, spre a acoperi cheltuielile ocasionate cu acéstă operaţiune şi cu întreţinerea materialuluĭ.

Art. 85. Orĭ-ce lucrărĭ întreprinse de către proprietarĭ, asiguranţĭ saŭ alţiĭ avĕnd drept, în scopul d'a opera scóterea bastimentelor naufragiate şi a cariculuĭ lor, se efectuéză sub surveghęrea căpitanuluĭ de port saŭ a agenţilor sĕĭ, şi pot fi momentan interdişĭ, dacă operaţiunea este de natură a causa vr'o pedică óre-care plutireĭ în port.

Art. 86. Dacă, afară de casul de urgenţă prevĕdut la art. 84 de maĭ sus, scóterea carcaseĭ saŭ sfărămăturile bastimentuluĭ naufragiat este judecată necesariŭ, proprietariĭ, asiguranţiĭ saŭ alţiĭ avĕnd drept, trebue a o efectua în luna notificaţiuneĭ ce li se face spre acest sfârşit; în casul contrariŭ, lucrările se vor putea esecuta din oficiŭ de către căpitanul portuluĭ în limitele determinate prin sus citatul articol 84; bastimentul naufragiat, cu aparatele sale saŭ sfărămăturile lor, sunt specialmente afectate, în acest cas, plăţeĭ cheltuielilor de scótere.

TITLUL II.

Despre visitele vamalĭ.

Art. 87. Când se va crede necesar a se opera o visită saŭ a se face cercetărĭ vamalĭ pe bordul unuĭ vas mercantil acostat la cheŭ saŭ ancorat în port, şeful perceptor vamal saŭ acela care represintă interesele regieĭ tutunurilor, vor anunţa căpitanuluĭ de port (1)

Art. 88. Dacă visita de care e vorba în articolul precedent ar fi cerută pentru bordul unuĭ bastiment sub pavilion streín, acésta se va opera şi prin asistenţa consuluĭ saŭ vice-consululuĭ naţiuneĭ căria aparţine pavilionul (2).

Dacă consulul saŭ vice-consulul ar neglige de a merge în persónă, la ora fixată, saŭ de a trămite un delegat din parte-ĭ, se va procede în lipsă-ĭ (3). Menţiune despre acésta se face în procesul-verbal dresat după efectuarea operaţiuneĭ visiteĭ.

Art. 89. Operaţiunea visitelor cerute de şeful perceptor vamal saŭ de acela representând interesele regieĭ tutunurilor, fie pe un

(1) Căpitanul portuluĭ saŭ delegatul sĕŭ însoţesce la asemenea operaţiunĭ pe şeful perceptor vamal, saŭ pe acela representând interesele regieĭ tutunurilor.

(2) Pentru acest sfârşit, căpitanul portuluĭ va adresa consululuĭ saŭ vice-consuluĭ o citaţiune în care va indica ora precisă a visiteĭ de efectuat. Este înţeles că acestă citaţiune nu'şi va avea locul în localităţile unde nu este consul sau vice-consul; în asemenea cas, visita se va efectua în asistenţa căpitanuluĭ de port.

(3) Însă în asistenţa căpitanuluĭ de port.

bastiment naţional saŭ străin, se va putea efectua în tóte ḑilele fără escepţiune de sĕrbătorĭ.

TITLUL III.

Poliţia cheurilor saŭ malurilor, în porturĭ.

CAPITOL I.

Disposiţiunĭ privind bastimentele şi marinariĭ lor.

Art. 90. Orĭ-ce bastiment trebue a lega cablurile sale, cât maĭ jos posibil, de pariĭ portuluĭ spre a preveni accidentele ce nasc din scăparea celor legate prea sus, precum şi spre a nu împedica comunicaţiunea.

Pe sub cheurĭ saŭ malul normal al rîuluĭ este oprit a se bate parĭ pentru legarea bastimentelor(1), barcelor, saŭ pentru alt sfârşit fără autorisaţiunea căpitanuluĭ de port (2).

Cablurile, şi maĭ cu osebire lanţurile legate pe cheŭ, vor fi înfăşurate cu pânze saŭ alte materiĭ în partea ce calcă pe muchea cheuluĭ.

Art. 91. Este oprit a se construi, repara saŭ a se sfărâma un bastiment, nemaĭ făcĕnd serviciŭ, pe un alt loc de cât pe acela ce s'ar desemna de către căpitanul portuluĭ.

Sfărâmăturile ce s'ar face prin reparaţiunea saŭ calfatagiul bastimentelor, vor fi strânse şi transportate în locul ce s'ar arăta de către impiegaţiĭ căpităniеĭ, fără a se arunca în Dunăre.

Art. 92. Este oprit a se săpa gropĭ pe terenul afectat portuluĭ fără o specială autorisaţiune a căpitanuluĭ de port.

Gropile ce în urma acesteĭ autorisaţiunĭ s'ar face în port pentru trebuinţe de reparaţiunĭ bastimentelor, vor fi astupate de ómeniĭ acestora îndată ce aŭ terminat.

Art. 93. Bastimentele sunt ţinute a face să se mĕture în faţa fie-căruia, orĭ de câte orĭ ar fi trebuinţă, gunóele ce s'ar forma prin descărcarea saŭ încărcarea mărfurilor, şi a le transporta în locurile ce s'ar desemna.

Imondicele fie-căruĭ bastiment vor fi transportate tot în asemenea locurĭ de unde vor fi ridicate prin îngrijirea căpităniеĭ.

Art. 94. Este oprit marinarilor diferitelor bastimente a eşi pe uscat cu arme.

Căpitaniĭ saŭ patroniĭ vor observa ca marinariĭ să nu aibă niciĭ cuţite, când le permite eşirea pe mal.

Art. 95. Marinariĭ nu pot eşi pe uscat după apunerea sórelui.

Căpitaniĭ saŭ patroniĭ vor lua un «permis» înscris de la căpitanul de port ca sentinela să lase trecerea liberă.

CAPITOL II.

Despre mărfurile pe cheiŭ.

Art. 96. Proprietariĭ, consemnatariĭ saŭ comisionariĭ vor depune mărfurile lor, destinate importaţiuneĭ saŭ esportaţiuneĭ, pe locul desemnat de căpitanul portuluĭ.

Debarcarea mărfurilor este oprită în alt loc de cât pe cheiŭ saŭ pe malul normal al rîuluĭ, acolo unde nu este cheiŭ, afară de escepţiunile când mărfurile s'ar transporta de o dată cu descărcarea în hangarele saŭ magasinele de cari se face menţiune în art. 75 şi 114 din legea generală a vămilor.

Art. 97. Mărfurile nu vor putea rĕmâne pe cheiŭ saŭ imediat pe malul normal al rîuluĭ, maĭ mult de treĭ ḑile fără a da loc la amenda prescrisă de art. 223 şi la transportarea lor din oficiŭ conform disposiţiunilor articoluluĭ următor.

Pentru acest sfârşit, ceĭ interesaţĭ vor depune la căpitănia portuluĭ, în ḑiua începereĭ descărcăreĭ, o declaraţiune înscrisă.

Art. 98. Mărfurile debarcate şi neridicate în termenul fixat prin articolul precedent, vor fi transportate din oficiŭ de către căpitănie pe comptul şi risicul contravenientuluĭ, în magasinele vamalĭ saŭ în alte locurĭ retrase în (limitele portuluĭ) în lipsă de aceste magasine.

Mărfurile, în asemenea casurĭ, vor fi reţinute până ce părţile interesate vor achita taxele de magasinagiŭ, cheltuelile de transport şi amendile ce s'ar pronunţa.

Art. 99. Materiile grele saŭ altele cari prin natura lor ar împedica circulaţiunea, precum: pétră, cărămidă, cărbunĭ, ţiglă, ancore, cazane, catarte, scândurĭ saŭ alte lemnăriĭ în cuantităţĭ marĭ, nu vor fi primite pe cheiŭ saŭ imediat pe malul normal al rîuluĭ. Ele vor fi depuse, de o dată cu descărcarea, pe loc maĭ retras ce s'ar desemna de căpitanul portuluĭ, saŭ în magasinele indicate în articolul 114 din legea generală a vămilor.

Art. 100. Mărfurile uşóre, pentru facilitarea operaţiunilor debarcăreĭ, vor putea fi depuse şi sub malul normal al rîuluĭ în timpul apelor scăḑute, însă tot sub restricţiunile art. 97 şi 98 de maĭ sus.

Art. 101. Mărfurile uşóre descărcate sub malul normal al rîuluĭ, vor fi ridicate şi înainte de espirarea termenuluĭ de treĭ ḑile, când căpitanul portuluĭ, constatând crescerea apelor, ar soma pe proprietarul saŭ consemnatarul lor.

Dacă ridicarea acestor mărfurĭ nu se va efectua conform somaţiuneĭ căpitanuluĭ de port, se va usa de disposiţiunile art. 98, a-

1) Vedĭ alin. II al art. 8.
(2) Acéstă autorisaţiune va fi dată numaĭ în casurĭ de forţă majoră.

fară de amenda de care e vorba în art. 97 de mai sus.

Art. 102. Proprietariĭ saŭ consemnatariĭ mărfurilor, sunt ţinuţĭ a justifica căpitanuluĭ de port casurile, independinte de voinţa lor, carĭ 'ĭ-aŭ oprit a ridica mărfurile la termen. Numaĭ în casurĭ de forţă majoră vor putea fi dispensaţĭ de amenda prescrisă.

Art. 103. Mărfurile destinate esportaţiuneĭ sunt supuse tutor disposiţiunilor articolelor 97 până la 102 inclusiv.

Art. 104. Locurile ce se vor desemna din oficiŭ de către căpitănia de port pentru depunerea materialelor indicate la art. 99, destinate importaţiuneĭ saŭ esportaţiuneĭ, de şi retrase de cheiŭ saŭ de malul normal al rîuluĭ, nu vor putea rĕmâne ocupate un timp maĭ lung de douĕ-deceĭ ḑile fără ca proprietariĭ saŭ consemnatariĭ carĭ aŭ cerut loc pentru depunerea lor să nu fie supuşĭ la amenda prescrisă de art. 223 precum și la despăgubirea cheltuelilor ce ar ocasiona transportarea lor în alte părţĭ, în casurĭ necesariĭ.

Declaraţiunea de care e vorba în art. 97, de maĭ sus, este obligatorie și pentru asemenea mărfurĭ.

Art. 105. Mărfurile depuse pe cheiŭ saŭ imediat pe malul normal al rîuluĭ, nu vor putea fi grămădite maĭ înalt de 1 metru 50 cent. şi vor fi aşedate ast-fel ca să rămâe o lărgime de, cel puţin, 1 metru între dênsele şi estremitatea borduluĭ despre rîŭ.

Art. 106. Disposiţiunile art. 104 de maĭ sus nu sunt aplicabile materialelor destinate usuluĭ bastimentelor ; pentru acestea se vor destina însă locurĭ retrase unde să pótă rĕmâne maĭ mult timp fără să împedice circulaţiunea.

Art. 107. Orĭ-ce fel de mărfurĭ, în casurĭ când prin diferite evenimente, ar fi descărcate saŭ s'ar descărca pe sub malurĭ, vor fi ridicate de către proprietariĭ saŭ consemnatariĭ lor îndată după somaţiunea căpitanuluĭ de port. In casul contrariŭ se va usa de disposiţiunile art. 98, şi proprietariĭ saŭ consemnatariĭ lor se fac pasibilĭ de amenda prescrisă la art. 223.

Art. 108. Materiile veninóse destinate importaţiuneĭ nu vor putea fi descărcate înainte ca proprietariĭ saŭ consemnatariĭ unor asemenea mărfurĭ să facă cunoscut căpitanuluĭ de port spre a observa ca materiile să fie închise în lăḑĭ duble ast-fel ca nicĭ un parcel să nu pótă fi respândit pe pămênt.

§ I.

Disposiţiunĭ finalĭ titluluĭ III.

Art. 109. Toţĭ lucrătoriĭ ocupaţĭ pe cheiurĭ saŭ malurĭ sunt puşĭ, în timpul orelor de lucru, sub autoritatea căpitanuluĭ de port.

Dênşiĭ nu vor putea refusa a da ajutor, după cererea căpitanuluĭ de port, manevrelor ce s'ar judeca necesariĭ în casurĭ de pericol.

Art. 110. Conductoriĭ trăsurilor ocupate pe terenul afectat portuluĭ, vor da ascultare agenţilor căpitănieĭ în ceea ce privesce ordinea pe acest teren.

Art. 111. Toţĭ carĭ aŭ, pe terenul afectat portuluĭ, stabilimente vênḑênd diferite articole, vor închide înainte de a înopta.

Dênşiĭ vor preveni, fie-care în stabilimentul sĕŭ, orĭ-ce cas de natură a turbura liniscea.

Art. 112. Este oprit, pe terenul afectat portuluĭ, a se lăsa libere animale de orĭ-ce fel. Rîmătoriĭ, nicĭ chiar priponiţĭ, nu vor putea fi pe acest teren (1).

Art. 113. Este oprit a se scălda în limitele portuluĭ.

TITLUL IV.

Poliţia malurilor afară din porturĭ

CAPITOL I.

Despre bastimentele staţionând şi despre operaţiunile lor.

Art. 114. Nicĭ un bastiment nu va putea ancora la malul român, afară din limitele porturilor, dacă nu ar avea operaţiunĭ autorisate de administraţiunea superióră conform art. 102 şi 165 din legea generală a vămilor, saŭ dacă nu ar fi constrâns prin forţa majoră.

Art. 115. Orĭ-ce bastiment pentru care s'ar obţine autorisaţiunea administraţiuneĭ superióre, conform art. 102 şi 165 din legea generală a vămilor, pentru a putea încărca saŭ descărca la malul român afară din limitele unuĭ port, este ţinut a împlini la căpitănia portuluĭ respectiv (2) tóte formalităţile cum dacă ar fi în port (3).

(1) Animalele (maĭ cu sémă rîmătoriĭ) pentru esport, nu vor putea fi aduse pe terenul afectat portuluĭ de cât în ḑiua încărcăreĭ lor; pentru cele de import, se vor împlini formalităţile vamalĭ îndată ce s'aŭ descărcat spre a putea părăsi acest teren în acceiaşĭ ḑi.

Incărcarea saŭ descărcarea lor se va face cât maĭ mult posibil spre limitele portuluĭ, conform designaţiuneĭ căpitanului de port. Cu tóte acestea, proprietariĭ saŭ consemnatariĭ vor restabili degradaţiunile ce ar ocasiona animalele lor.

(2) V. art. 138 (alin. b).

(3) Spre a se putea observa de apróре disposiţiunile art. 70 din legea generală a vămilor, şeful perceptor vamal dintr'un port, în urma autorisaţiuneĭ data de administraţiunea superióră pentru un încărcament saŭ descărcăment la un punct afară din limitele portuluĭ, va comunica căpitanuluĭ acelui port, îndată ce a permis începerea operaţiuneĭ. — Căpitanul de port, primind anunciul vamal, va îngriji pentru depunerea actelor de bord, liberând certificatul menţionat la art. 13 din acest regulament.

Art. 116. Căpitaniĭ, patroniĭ saŭ conductoriĭ bastimentelor găsite ancorate saŭ legate la malul român afară din limitele portuluĭ, sunt ținuțĭ a justifica funcționarilor vamalĭ și celor însărcinațĭ cu paza frontiereĭ, că aŭ de efectuat operațiunĭ autorisate, saŭ, contrariŭ, că aŭ fost silițĭ de cas de forță majoră. Numaĭ ast-fel vor fi dispensațĭ de amenda prescrisă la art. 224.

Art. 117. Bastimentul care, silit prin cas de forță majoră, a trebuit să arunce pe mal o parte din mărfurile sale, este ținut a anunța pe dată pichetuluĭ de pază celuĭ maĭ apropiat precum și căpitănieĭ portuluĭ respectiv spre a se constata casul.

Este înțeles că căpitanul, patronul saŭ conductorul unuĭ asemenea bastiment urmézǎ a se supune mĕsurilor legale ce s'ar lua pentru a se preveni orĭ-ce importațiune clandestină a mărfurilor aflate pe mal.

Art. 118. Orĭ-ce bastiment oprit afară din limitele portuluĭ, la malul român, cu autorisațiunea administrațiuneĭ superióre pentru operațiunĭ conform art. 102 și 165 din legea generală a vămilor, saŭ prin cas de forță majoră, trebue a avea în timp de nópte un fanal cu lumina albă pus saŭ la estremitatea uneia din vergile cele marĭ saŭ în orĭ-ce altă parte aparentă a bastimentuluĭ, despre fluviŭ, ast-fel ca să se pótă vedea tot așa de bine din sus cât și din jos.

Plutele, cémurile, navratele vor avea câte un foc la fie-care din colțurile despre apă numaĭ.

Pe timp de cêță, bastimentele cu aburĭ vor da semnale prin sunetul clopotuluĭ, cele-alte prin trombă saŭ cu vocea. Aceste semnale se repetă din cincĭ în cincĭ minute.

CAPITOL II.

Despre halagiŭ

Art. 119. Lărgimea căiĭ de halagiŭ, pentru afară din porturĭ, se fixézǎ la minimum douĕ-decĭ picióre englese socotit de la malul normal al fluviuluĭ (1). Trăsurile și pietoniĭ, vor putea face usagiŭ pe acéstă cale.

Art. 120. Este cu totul oprit a se săpa șanțurĭ d'a-curmezișul căiĭ de halagiŭ dacă proprietarul țĕrmuruluĭ nu se va însărcina a restabili comunicațiunea printr'o punte.

Art. 121. Bastimentele, avĕnd operațiunĭ la malul român, afară din porturĭ, conform art. 102 și 165 din legea generală a vămilor, nu se vor putea lega douĕ saŭ maĭ multe bord-la-bord în lungul căiĭ de halagiŭ.

Art. 122. Dacă douĕ bastimente esercitând halagiul în sens contrariŭ se întâlnesc în lungul maluluĭ român, acela care urcă fluviul se abate ast-fel ca să lase a trece cel-alt.

Daca un bastiment operând halagiul cu animale întâlnesce pe un altul cu braçe de ómenĭ, acest din urmă trebue a libera trecerea celuĭ-alt.

In casul când un bastiment esercitând halagiul întâlnesce pe un altul legat la mal, căpitanul acestuĭ din urmă trebue să permită mateloților bastimentuluĭ în halagiŭ de a veni pe bordul sĕŭ pentru a transporta frânghia de halagiŭ.

Art. 123. Bastimentele, operând halagiul pe malul român, sunt ținute, asupra semnalelor ce vor da bastimentele navigând, să se tragă spre mal cât maĭ mult posibil.

Este bine înțeles că și căpitaniĭ bastimentelor navigând, trecĕnd pe lângă acele carĭ ar opera halagiul vor ține compt de responsabilitățile la carĭ sunt chemațĭ când prin negligență saŭ rea voință ar causa pagube bastimentelor în halagiŭ.

TITLUL V.

Despre pescarĭ.

Art. 124. Nicĭ un vas (pescuind de meserie) nu va putea esercita pescuitul pe Dunăre (2) fără o autorisațiune a căpitănieĭ portuluĭ respectiv (3).

Art. 125. Intreprinđĕtoriĭ secțiunilor părțiĭ române a șenaluluĭ Dunăreĭ sunt ținuțĭ ca învoirile ce ar face diferiților pescarĭ să le depună înscrise căpitănieĭ portuluĭ respectiv în urma cărora, acest oficiŭ, să pótă libera autorisațiunea prescrisă la articolul precedent (4).

Art. 126. Este cu totul oprit pescarilor în

Comandantul companieĭ de dorobanțĭ, oficeriĭ și impiegațiĭ sub ordinile luĭ, carĭ vor permite o operațiune de încărcare saŭ descărcare, la un punct afară din limitele portuluĭ, fără a se asigura de certificatul căpitanuluĭ portuluĭ respectiv, menționat la art. 13 din presentul regulament, vor fi pasibilĭ de amenda prescrisă la art. 70 din legea generală a vămilor.

(1) Căpitaniĭ de port, fie-care în secțiunea sa, observă asupra libertățiĭ căiĭ de halagiŭ, opunêndu-se la orĭ-ce obstacol s'ar ridica pe dênsa. Eĭ vor lua disposițiunĭ, prin înțelegere cu comandanțiĭ companiilor de frontieră respectivĭ, a libera calea afectată halagiuluĭ, de tufișurĭ, arborĭ, ganturĭ, case saŭ alte construcțiunĭ.

Pentru aceste din urmă vor raporta și cere ministeruluĭ autorisațiune.

(2) In partea, se înțelege, despre malul român.

(3) Căpitaniĭ de port vor ține, fie-care pentru secțiunea sa, un tabloŭ de tóte vasele carĭ aparțin maluluĭ român, exercitând pescuitul pe Dunăre. Numele proprietaruluĭ fie-căruĭ vas și comuna ce locuesce se înscrie asemenea în tabloŭ. Fie-care căpitan de port este obligat a face, în secțiunea sa, inspecțiunĭ pe Dunăre, cât maĭ des posibil, spre a se asigura daca aceste vase se găsesc în regulele prescrise aci.

(4) Căpitaniĭ de port nu vor libera nicĭ o autorisațiune de pescuit de cât numaĭ în basa învoeleĭ înscrisă ce vor depune întreprinđĕtoriĭ secțiunilor părțiĭ române a șenaluluĭ Dunăreĭ și numaĭ pentru termenul învoit de aceștia.

genere a trece călĕtorĭ de la un mal la altul, pe afară din limitile porturilor.

In limitele porturilor vor putea opera asemenea treceri însă numaĭ prin locurile destinate pentru acest sfârşit şi cu permisiunea căpitanilor de port.

Art. 127. Pescariĭ vaselor autorisate sunt datorĭ, la cas de pericol, a da asistenţă şi ajutor autorităţilor frontiereĭ.

Art. 128. Gardurĭ saŭ gărdurele, fie ale pescarilor învoiţĭ saŭ altora, fie ale întreprindĕtorilor părţiĭ române a şenaluluĭ, sunt cu totul oprite pe Dunăre.

TITLUL VI.

Despre morile plutind spre malul român.

Art. 129. Morile plutitóre esistente saŭ a cărora plutire, conform alin. II art. 60 din legea generală a vămilor, s'ar maĭ autorisa spre malul Românieĭ de către ministerul finanелor prin înţelegere cu acela al afacerilor sfreine (1), sunt supuse obligaţiunilor prescrise sub titlul de faţă.

Art. 130. Morile cu autorisaţiune a pluti spre malul român, vor fixa şi schimba posiţiunea ancorelor lor conform ordinuluĭ căpitanuluĭ de port respectiv (2). Ele nu se vor putea muta din loc fără a avisa pe acest funcţionar care dă autorisaţiunea cuvenită, dacă nu se aduce prin acésta vre-o împedicare navigaţiuneĭ.

Art. 131. Orĭ-ce móră cu autorisaţiune a pluti spre malul român, este obligată a avea în timpul de nópte (de la apusul până la rĕsăritul sóreluĭ) o lanternă, cu sticle albe, iluminată, aşeḑată în laturea despre apă, ast-fel, ca să pótă fi vĕḑută tot aşa de bine din sus cât şi din josul fluviuluĭ.

Fie-care móră este asemenea ţinută a avea pe laturea despre mal scris, destul de visibil, numele proprietaruluĭ eĭ.

Art. 132. Nicĭ într'un timp, morile plutitóre spre malul român, nu vor îngădui a acosta la dênsele bărcĭ venind de la un mal strein. In timpul de nópte este oprit trecerea de la mal la móră şi vice-versa, afară de casurĭ de forţă majoră.

Perchisiţiunĭ vamale vor fi libere pe aceste morĭ în orĭ-ce timp.

Art. 133. In sĕrbătorile paşteluĭ saŭ ale crăciunuluĭ, 3 ḑile la fie-care, morile suspendă funcţiunea în porturĭ.

Art. 134. Proprietariĭ saŭ arendaşiĭ (dacă vor fi arendate) aĭ morilor plutitóre spre malul român, sunt responsabilĭ de amendile ce s'ar pronunţa pentru contravenţiunĭ la disposiţiunile de sub titlul de maĭ sus.

TITLUL VII.

Serviciul căpităniilor.

Art. 135. Căpităniele de port fiind legate în serviciŭ cu biurourile vamale, vor avea cancelariile deschise în tóte ḑilele, afară de sĕrbătorile indicate la articolul următor, de la rĕsăritul sóreluĭ până la 12 ore şi de la 2 până la apusul sóreluĭ.

Bandiera portuluĭ va flota în timpul cât cancelaria e deschisă, sub privegherea şi rĕspunderea căpitanuluĭ de port.

Art. 136. Duminecile (în carĭ intră şi Duminecа paştelor a căreĭ sĕrbătóre continuă treĭ ḑile) precum şi cele-alte 12 sĕrbătorĭ marĭ ale anuluĭ (3), cancelariile vor fi închise numaĭ pentru operaţiunile comerciale propriŭ dise; iar pentru trecerea călĕtorilor şi pentru alte trebuinţe urgente, cancelariile vor fi deschise în orĭ-ce ḑi şi la orĭ-ce oră.

Art. 137. In porturile unde nu sunt instituite căpitĕniĭ până la înfiinţarea lor, comandantul companieĭ de frontieră împlinesce atribuţiunile căpitanuluĭ de port, conformându-se disposiţiunilor regulamentuluĭ de faţă şi legilor în vigóre.

TITLUL VIII.

Despre căpitaniĭ de port.

CAPITOL I.

Esercitiul funcţiuneĭ căpitanilor de port. Atribuţiunile lor.

Art. 138. Esercitiul funcţiuneĭ căpitanilor de port este :

a) In port ; pe apă şi pe uscat în limitele carĭ se vor fixa de către o comisiune prin iniţiativa ministeruluĭ afacerilor streine în înţelegere cu ministerul de finance (4).

(1) Căpitaniĭ de port, fie-care în secţiunea sa, vor observa ca morile plutitóre, cu autorisaţiunea a funcţiona spre malul român, să nu împedice nicĭ calea halagiuluĭ, nicĭ navigaţiunea bastimentelor.

(2) Asupra fixăreĭ şi schimbăriĭ posiţiuneĭ ancorelor morilor plutitóre, căpitaniĭ de port vor ţine sémă de alin. II al art. 60 din legea vamală, şi în casul când, în vecinătatea imediată a punctelor unde se vor afla biurourĭ de vamă saŭ pichete de pază, nu vor putea staţiona aceste morĭ fără a gena libertatea căiĭ halagiuluĭ saŭ navigaţiuneĭ bastimentelor, vor raporta ministruluĭ afacerilor streine.

(3) Nascerea născĕtóreĭ de Dumneḑeŭ la 8 Septembre. — Inălţarea st. Crucĭ 14 Septembre.— Intrarea în biserică 21 Noembre.—Nascerea Mântuitoruluĭ 25, 26 şi 27 Decembre.—Botezul Domnuluĭ 6 Ianuarie.—Intâmpinarea Domnuluĭ, 2 Februarie.—Buna-Vestire 25 Marte.— Schimbarea la faţă 6 August.— Adormirea Maiceĭ Domnuluĭ 15 August.—Intrarea Domnuluĭ în Ierusalim saŭ Dumineca d'înaintea Paştelor.—Inălţarea Domnuluĭ Joĭ la 40 ḑile după Paşte.—Pogărârea Sântuluĭ Spirit şi S-ta Treime (o ḑi) la 50 ḑile după Paşte (v. decretul No. 1,391 din Iulie 1874).

(4) In acéstă comisiune va lua parte şi comandantul flotileĭ.—Spre sciinţa navigatorilor limitele porturilor se vor desemna, prin îngrijirea căpitanuluĭ de port, prin table prinse pe parĭ înfipţĭ la fie-care estremitate a portuluĭ.

b) Afară din port; la orī-ce punct unde un bastiment ar opera in tótă întinderea cât biuroul vamal al unuī port are drepturile sale de vămuire.

Art. 139. Atribuţiunile căpitanilor de port sunt prevĕdute, în special, la art. 31 din legea organică a ministeruluī afacerilor străine (1).

Regulamentul marineī comerciale române şi regulamentul de punere în aplicaţiune a legilor pentru stabilirea şi percepţiunea taxeī de cheagiu (2), fac parte din atribuţiunile căpitanuluī de port. Dênsul este chemat a observa să se esecute conform disposiţiunilor coprinse într'ênsele.

Pe lângă legea generală a vămilor, în ceea ce 'ī privesce disposiţiunile eī, legea monopoluluī tutunurilor va face, nu maī puţin căpitanilor de port, objectul uneī serióse privegherī asupra bastimentelor staţionând (3).

Dênşiī vor face inspecţiunī pe bastimentele de comerciŭ spre a se asigura de sinceritatea interogatoruluī depus.

Legea timbruluī, privind actele căpitănieī saŭ alte legī şi regulamente privind maī mult saŭ maī puţin pe acest oficiŭ, vor fi aplicate de căpitănie în directa responsabilitate a căpitanuluī de port.

CAPITOL II

Instrucţiunī asupra datoriilor căpitanilor de port. (Pentru poliţia porturilor).

Art. 140. Poliţia porturilor dunărene ale Românieī fiind încredinţată căpitanilor de port, dênşiī esecută saŭ face a se esecuta disposiţiunile presentuluī regulament.

Dênşiī vor raporta ministeruluī afacerilor streine despre lucrările de ameliorare necesariī porturilor, precum şi despre verī-ce eveniment, descoperire saŭ fapt, survenite la cunoscinţa lor şi neprevĕdute în regulamentul de faţă care ar putea interesa navigaţiunea şi Statul. O asemenea notificare se va face şi autorităţiī superióre a judeţuluī.

Art. 141. Căpitaniī de port, în privinţa actelor maritime, avênd calitatea de oficerī publicī, numaī dênşiī se pot introduce, de drept, pe bordul bastimentelor staţionând (4).

Art. 142. Căpitaniī de port vor observa de aprópe tot ce atinge siguranţa bastimentelor staţionând în port, intrând saŭ eşind; vor îngriji ca piloţiī practicī să posede actele de capacitate pentru conducerea unuī bastiment.

Art. 143. Căpitaniī de port vor sonda apele în tótă întinderea portuluī orī de câte orī s'ar simţi trebuinţă, pe a lor rĕspundere, ţinênd, într'un registru, compt ḑilnic de crescerea saŭ scăderea lor.

Dênşiī vor îngriji a pune semnale destul de visibile în părţile portuluī periculóse navigaţiuneī, precum sunt prundurile, petrile, carcasele etc.

Art. 144. Căpitaniī de port vor asista la darea în apă (lanciamentul) a bastimentelor şi vor lua disposiţiunile cuvenite pentru ca aceste manevre să nu causeze verī-un accident.

Art. 145. Desemnând locul de operaţiune diferitelor bastimente, căpitaniī de port vor observa a lăsa între dênsele spaciul recunoscut indispensabil.

Bastimentele diferitelor societăţī avênd deja debarcadere in porturī, vor fi libere a acosta la dênsele.

Art. 146. Verī-când, în timp de ḑiua, fumigaţiunile ar fi necesariī pe bordul unuī bastiment, căpitanul de port va fixa locul operaţiuneī la o distanţă de, cel puţin, 100 metri de alte vase şi nu va permite aprinderea foculuī până nu se va asigura că pe acel bord se găsesce materiile, instrumentele şi braţele necesariī spre serviciŭ în cas de incendiŭ.

Art. 147. Pentru bastimentele încărcate cu materiī inflamabile, căpitaniī de port vor destina locurī pe o linie retrasă ca în cas de incendiŭ să pótă cu înlesnire lua largul unde se dă tot ajutorul de scăpare.

Dênşiī, în cas de incendiŭ în oraşele aprópe de port, observând forţa şi direcţiunea vên-

(1) Art. 31 din legea organică: căpitanii porturilor sunt insărcinaţī cu partea esecutivă a administraţiuneī marineī mercantile şi cu serviciul porturilor.

Căpitanii porturilor aŭ calitatea de oficerī publicī in privinţa actelor maritime de competinţa lor; aceste acte sunt acte publice şi legale. Acestī funcţionarī sunt însărcinaţī cu poliţia judiciară in port pentru delicte corecţionale şi contravenţiunī poliţienescī fiind de competinţa lor d'a le constata şi d'a înainta actele procuroreluī respectiv in termen de 24 ore. Pentru delictele criminale vor informa indată pe procuror pentru a fi constatate de acesta din urmă.

Căpitanii porturilor sunt in drept a se pronunţa asupra contravenţiunilor la regulamentele de poliţia porturilor şi a aplica amenḑile prevĕdute prin aceste regulamente.

Căpitaniī de porturī sunt arbitri în acţiunī maritime carī nu trec peste suma de 300 leī, eī esecută regulamentele de navigaţiune, sunt însărcinaţī cu privegherea buneī ordine în porturī, cu recensementul maritim, cu îndeplinirea instrucţiunilor sanitare, cu aşeḑarea bastimentelor în port şi cu observarea încărcărilor şi descărcărilor, constată capacitatea vaselor, înscriu şi clasifică pe văslaşī şi marinarī şi în fine observă esecutarea disposiţiunilor prevĕdute de codul de comerciu prin cartea III (pentru negoţul maritim).

(2) V. Monitorul oficial No. 127 din 1874.

(3) V. art. 71, 106 şi 107 din regulamentul de aplicaţiune al legeī monopoluluī tutunurilor.

(4) Fără asistenţa căpitanuluī de port nicī o intervenţiune, asupra bastimentelor, nu va avea loc din partea autorităţilor Române. Visitele vamale se vor opera conform titluluī II de maī sus, în asistenţa saŭ prin intervenţiunea căpitanuluī de port.

tuluĭ spre port, vor disposa strângerea pânzelor și vor face rondurile și visitele necesariĭ pentru menținerea ordineĭ și esecuțiunea manevrelor ce ar maĭ judeca de trebuință.

Art. 148. Căpitanul de port, în casurĭ de necesitate și când patronul saŭ alțĭ aflațĭ pe bastiment ar refusa esecuțiunea ordinuluĭ, va avea facultatea a molla, a lega saŭ a întări cablurile orĭ a face alte asemenea manevre în comptul și pe rĕspunderea lor.

Un stat de cheltuelĭ se va da îndată patronuluĭ saŭ consemnatáruluĭ sĕŭ.

Art. 149. In cas de naufragiŭ, înomolire saŭ avarie, căpitanul portuluĭ dă ajutorul cel maĭ urgent pentru a asigura scăparea caricululuĭ, a bastimentuluĭ și aparatelor luĭ și pentru a apĕra interesul general al navigațiuneĭ.

Indată după naufragiŭ, căpitanul portuluĭ dresézá, despre circumstanțele accidentuluĭ, un proces-verbal de pe care trimite copie certificată autorităților competinte.

El procede asemenea, după cererea uneia din părțĭ, și în casurĭ de avariĭ, maĭ cu sémă când acestea sunt causate prin abordagiŭ.

Art. 150. Căpitaniĭ de port vor observa ca pavilionul bastimentelor naționale să fie în conformitatea legeĭ sancționată și promulgată la 8 Martie 1872 (1).

La sĕrbătorile naționale precum și la cele notate la art. 136 de maĭ sus, dênșiĭ vor observa asemenea ca bastimentele aflate în port, să arboreze pavilionul lor național; esceptiune când timpul nu permite.

Art. 151. Căpitaniĭ de port vor urmări cu tótă rigórea pe contravenitoriĭ la dispositiunile regulamentuluĭ de față saŭ pe ceĭ carĭ, făcêndu-se culpabilĭ de verĭ-ce alt delict, ar fi urmărițĭ de autoritățile Române.

Pentru verĭ-ce contravenire la dispositiunile acestuĭ regulament necesitând aplicațiunea uneĭ amende, căpitaniĭ de port vor dresa proces-verbal în care vor fixa suma amendeĭ prescrisă, și pe care 'l vor sub-semna dênșiĭ.

Pentru constatările de infracțiunĭ la legea generală a vămilor, se va avea în vedere lin. VI al art. 176 din acea lege.

Pentru delictele saŭ verĭ-ce altă constatare de resortul căpităniceĭ, pe apă saŭ pe mal, procesele-verbale se vor redige în forma prescrisă de legea specială.

Tóte procesele-verbalĭ, pe lângă dată, vor purta și numĕrul de ordin al lucrărilor cancelarieĭ.

Art. 152. Când verĭ-cine s'a făcut culpabil de vre-unul din delictele pedepsite de codul penal, căpitanul de port, cu asistența oficeruluĭ de guardă (2) depune pe culpabil în arestul portuluĭ (3) până la dresarea procesuluĭ-verbal cu care 'l trămite ministeruluĭ public (4).

Actele de bord nu se înapoiază bastimentuluĭ care refusă căpitanuluĭ de port predarea culpabiluluĭ, de asemenea delicte, până n'ŭ se pronunță procurorele căruia se trămite procesul-verbal.

Art. 153. Căpitaniĭ de port vor da concursul lor oficielor vamalĭ poprind, prin ținerea actelor de bord, (sub pedépsă de 500 leĭ amendă, în cas contrariŭ) (5) plecarea orĭ-căruĭ bastiment abătut la legile și regulamentele carĭ tind la asigurarea drepturilor fisculuĭ, și intervenind, conform dispositiunilor titluluĭ II de maĭ sus, pentru visitarea borduluĭ culpabil saŭ suspect de operațiunĭ fraudulóse.

Art. 154. Spre a putea menține buna ordine în porturĭ și spre a asigura fisculuĭ drepturile sale, căpitaniĭ porturilor vor cere, în casurĭ de trebuință, asistența companieĭ de frontieră residată în fie-care port (6).

Art. 155. Căpitaniĭ de port vor face inspecțiunĭ pe apă, ḑiua și nóptea, în giurul bastimentelor staționând, spre a se asigura dacă nu se uneltesc contrabande saŭ se comit alte infracțiunĭ la regulamentul de față.

Pentru acest sfârșit și pentru orĭ-ce alte dispositiunĭ ce prin osebite articole sunt chemațĭ a esecuta căpitaniĭ de port, pe lângă fie-care căpitănie de I-a clasă vor fi douĕ bărcĭ cu șése mateloțĭ aĭ flotileĭ; la cele de a II-a clasă câte o barcă și patru mateloțĭ aĭ flotileĭ, și la cele de a III-a clasă câte o barcă și doĭ mateloțĭ.

Art. 156. Când esactitatea capacitățeĭ unuĭ bastiment va fi bănuită saŭ în cas de fraudă, căpitanul portuluĭ procede la mĕsurarea luĭ împreună cu un oficer al flotileĭ române (7).

Tot asemenea se procede și la mĕsurarea bastimentelor carĭ ar solicita autorisațiunea d'a arbora pavilionul român. De resultat se dresédă proces-verbal.

Art. 157. Când diferitele bastimente, ve-

(1) Albastru la hampă, galben în mijloc și roșu la margine.
(2) Pe bordul bastimentelor străine guarda nu se póte introduce de cât în casurĭ grave, și atuncĭ, dacă căpitanul bastimentuluĭ însușĭ ar consimți la acesta.
(3) Arestul portuluĭ, este acela al companieĭ de frontieră din fie-care port.
(4) Pentru delictele criminale se va chema procurorele (v. nota Nr. 1 art. 139).
(5) V. art. 70 din legea generală a vămilor.
(6) Comandanțiĭ acestor companiĭ, oficeriĭ și impiegațiĭ sub ordinile lor carĭ prin rea voință saŭ negligență ar refusa a da la prima cerere a căpitanuluĭ de port asistența necesară, se vor pedepsi, conform legeĭ speciale, după constarea făcută de o comisiune mixtă.
(7) In lipsă de oficer al flotileĭ române, acéstă funcțiune se va putea împlini de un căpitan de bastiment.

nind în porturile române, nu ar avea actul menţionat la alin. sub. Nr. 4 de sub art. 10 de maĭ sus, saŭ că acest act ar fi nerevisuit de maĭ mult de un an, se va procede la constatarea buneĭ lor stărĭ conform disposiţiunilor articoluluĭ următor.

Art. 158. Pentru constatarea buneĭ stărĭ a diferitelor bastimente cari fac navigaţiunea maritimă saŭ fluvială, se va institui în fie-care port o comisiune de surveghere compusă de căpitanul portuluĭ, un căpitan de bastiment şi duoĭ esperţĭ numiţĭ, pentru un an întreg, de ministerul afacerilor strĕine.

Dacă bastimentul este sub pavilion strĕin constatarea se va face şi în present a consululuĭ saŭ delegatuluĭ sĕŭ.

Procesul-verbal de constatare, ce va fi făcut prin prestare de jurămênt, va rĕmâne în archiva căpităniei, iar o copie autentică va fi dată căpitanuluĭ bastimentuluĭ care va fi dator a o presenta la orĭ-ce cerere.

Acéstă constatare póte, la trebuinţă, să fie ordonată la orĭ-ce loc şi în orĭ-ce timp când încărcătoriĭ ar cere-o înainte de încărcarea bastimentuluĭ.

Plutele sunt scutite de acéstă constatare.

§ I.

Despre interogatoriŭ

Art. 159. Interogatorul se pretinde de la orĭ-ce bastiment de comerciŭ, fie el cu pânze, fie cu aburĭ, fie fără pânze şi fără aburĭ, precum şlep, pletă, ceam, navrat, plută etc. care sosesce dintr'un port maritim saŭ fluvial, încărcat saŭ deşert.

Interogatorul se depune la căpitănia portuluĭ o dată cu actele de bord, afară de escepţiunile prevĕdute la art. 51 unde se esplică, pentru bastimentele de pasagerĭ când ar avea şi mărfurĭ, modul depunereĭ interogatoriuluĭ.

Art. 160. Locurile lăsate în alb pe interogatoriŭ se complectă, în ceea ce privesce sosirea, de către căpitan, patron saŭ conductor al bastimentuluĭ sosit, saŭ cu adjutorul cuĭ va voi afară de funcţionariĭ căpităniei cărora le este cu totul interdis a lua parte la complectarea lor.

Art. 161. Căpitanul de port observă ca interogatoriul ce 'i se depune, să aibă condiţiunile cerute de a putea fi admis: semnat de căpitanul, patronul saŭ conductorul care 'l depune şi bine complectat, maĭ cu osebire în ceea ce privesce aliniatele următóre.

La «provenință» să fie numit portul unde a încărcat marfa, saŭ dacă e deşert, portul primitiv din care a plecat bastimentul, şi apoi se citéză porturile intermediare la cari a maĭ abordat.

La «deşert saŭ încărcat şi cu ce;» dacă caricul este de un singur fel, se numesce natura cariculuĭ şi în ce cantitate (în tonele naţiuneĭ bastimentuluĭ); dacă este de maĭ multe felurĭ, se arată colectiv fie-care fel şi greutatea luĭ în tone, cum: ferărie, lemnărie, coloniale, manufactură etc. Când mărfurile sunt embalate, se indică numĕrul fie-căruĭ colet, conţinutul şi greutatea luĭ în tone saŭ în orĭ-ce altă greutate care înregistrându-se, se transformă de căpitanul portuluĭ, în tone englese, conform art. 203.

Detaliul se face pe manifestul ce se predă direct biurouluĭ vamal conform art. 66 din legea vamală.

Dacă bastimentul sosesce deşert şi are savură, se notéză cătăţimea.

Căpitanul de port pune pe interogatoriŭ diua primireĭ şi numĕrul de ordin la care se înregistréză bastimentul.

Art. 162. Orĭ-ce bastiment operând prin puncte afară din limitele portuluĭ, este considerat cum dacă ar opera în port; pe interogatoriŭ, însă, se notéză la ce punct, din secţiunea portuluĭ, operéză bastimentul.

Art. 163. Plecarea bastimentuluĭ se notéză pe acelaşĭ interogatoriŭ, de căpitanul portuluĭ, după declaraţiunea saŭ manifestul vamal, dacă bastimentul pléca încărcat; asemenea se notéză numĕrul declaraţiuneĭ, numele încărcătoruluĭ, destinaţiunea etc.

Art. 164. Este bine înţeles că bastimentul al căruia încărcămênt ar avea destinaţiune pentru maĭ multe porturĭ, sosind într'un port saŭ plecând dintr'ênsul, în interogatoriul sĕŭ nu se trece nimic maĭ mult de cât numaĭ partea încărcămêntuluĭ destinat pentru acel port saŭ luat din acel port.

Când un bastiment sosit încărcat, a declarat în interogatoriŭ caricul pentru acest port, în speranţa de a'l vinde aci, şi va trebui să plece tot cu acelaşĭ caric saŭ numaĭ cu o parte dintr'ênsul, menţiune despre acésta se va face pe interogator la plecare.

Art. 165. Observaţiunile ce figuréză uneorĭ pe visele rolurilor, precum şi schimbarea eventuală a pavilionuluĭ, a căpitanuluĭ naveĭ saŭ a proprietaruluĭ, etc. se vor nota pe interogator la alineatul «observaţiunĭ».

Marinariĭ lăsaţĭ saŭ luaţĭ, se notéză asemenea pe interogator la plecare, în acelaş aliniat.

Art. 166. Interogatorul rĕmâne în archiva căpităniei. El va fi confruntat cu manifestul vamal orĭ de câte orĭ căpitanul de port ar avea îndouială asupra sincerităţeĭ luĭ, în ceea ce privesce caricul.

§ II.

Instrucţiunĭ în privinţa savureĭ.

Art. 167. Căpitaniĭ de port vor confrunta certificatul saŭ certificatele de cari e vorba

în art. 15 de mai sus, cu adîncimea ce bastimentul trage în apă prin greutatea savurei. Aceste acte se vor înapoia căpitanului saŭ patronului bastimentului care ar voi să plece din port iarăşĭ cu savura cu care a venit.

Când bastimentul ar lăsa o parte din savura cu care a venit voind să plece din port cu restul, căpitanul portului constată pe certificatul autorităţeĭ din Sulina, câte picióre de savură s'a descărcat din câte trăgea în apă la sosire.

Dacă bastimentul, plecând încărcat cu mărfurĭ, lasă savura în port, certificatul saŭ certificatele de carĭ e vorba maĭ sus se vor anula şi opri la căpitănie.

Art. 168. Când un bastiment ar lua savură dintr'un port al Românieĭ, căpitanul portuluĭ 'ĭ liberéză un certificat semnat de dênsul şi sub sigiliul oficiuluĭ sĕŭ, constatând câte piciόre trage în apă.

§ III.

Juridicţiunea căpitanilor de port, şi instrucţiunĭ relative la acésta.

Art. 169. Căpitaniĭ de port, pe lângă amendile ce sunt chemaţĭ a aplica pentru contravenţiunĭ la disposiţiuniie acestuĭ regulament, ca arbitri numiţĭ de lege sunt asemenea în drept, pentru cause maritime, a se pronunţa definitiv asupra reclamaţiunilor ce nu trec suma de 300 leĭ, privitóre la despăgubirĭ :

1. Pentru stricăciunĭ causate prin colisinne saŭ abordagiŭ, vaselor plutitóre ;
2. Pentru plăţile datorite marinarilor ;
3. Pentru recompensele ce s'ar cuveni celor carĭ aŭ ajutat a scăpa o navă de naufragiŭ saŭ carĭ aŭ scos mărfurĭ avariate.
4. Pentru plăţile piloţilor şi lucrătorilor întrebuinţaţĭ pe bastimente.
5. Pentru verĭ-ce diferend pornit în contra echipagiuluĭ uneĭ nave, până la suma sus arătată.

Art. 170. Dacă pretenţiunea nu este maĭ mare de 300 leĭ, căpitanul portuluĭ, după ce ia cunoscinţă de causă ascultând şi partea reclamantă, decide printr'un proces-verbal în care arată considerantele.

Asupra pretenţiunilor de stricăciunĭ, reparaţiunĭ saŭ construcţiunĭ, căpitanul portuluĭ nu va decide înainte d'a face o espertisă împreună cu un căpitan de bastiment şi un meşter constructor fără ca aceştia să aibă verĭ-o rudenie cu părţile interesate.

Art. 171. Pretenţiunile în sus de suma de 300 leĭ şi asupra cărora căpitanul de port nu ar reuşi să împace părţile, vor fi constatate şi păstrate în cancelaria căpităniei de unde ceĭ interesaţĭ să'şĭ pótă la timp procura copiile ce le-ar trebui.

Art. 172. Când căpitanul saŭ alţĭ ómenĭ aĭ echipagiuluĭ unuĭ bastiment gata de plecare, ar fi reclamaţĭ pentru datoriĭ vechĭ private, căpitanul de port se va mărgini a se conforma art. 388 din codul de comerţ, cartea III.

Bastimentul gata de plecare, reclamat pentru neplata mărfeĭ încărcată saŭ pentru alte cause de asemenea importanţă, va fi reţinut numaĭ pentru 24 ore, şi acésta pe respunderea reclamantuluĭ. Dacă în acest interval căpitănia n'ar primi avisul autorităţeĭ competinte pentru secuestrarea cariculuĭ saŭ continuarea reţinereĭ bastimentuluĭ, căpitanul de port permite plecarea.

Art. 173. Căpitanul de port va constata asemenea tóte reclamaţiunile ce 'ĭ ar adresa căpitaniĭ, patroniĭ saŭ conductoriĭ diferitelor bastimente contra încărcătorilor, descărcătorilor saŭ altora pentru neplata de navlu, întârdiere etc. şi le va libera certificatele cu carĭ să'şĭ pótă sprijini drepturile lor.

§ IV

Despre bastimentele de resbel.

Art. 174. Orĭ-ce bastiment de resbel, naţional saŭ strein, sosind într'unul din porturile dunărene ale Românieĭ, este întêmpinat de către căpitanul portuluĭ, care mergênd pe bord, desemnă comandantuluĭ de bastiment locul ce urméză a ocupa, şi 'ĭ dă informaţiunĭ despre posiţiunea şi profunditatea apeĭ.

Art. 175. Căpitaniĭ de port vor observa ca bastimentele de resbel staţionând, să fie în óre-care depărtare de cele de comerţ, atât pentru siguranţa celor d'ânteiŭ cât şi pentru a se putea accelera operaţiunile celor din urmă.

Pentru acest sfârşit, dênşiĭ, primind anunciŭ despre venirea unuĭ bastiment de resbel, ţin în reservă un loc convenabil.

Art. 176. Căpitanul de port, după ce a dat informaţiunile necesarii, cere comandantuluĭ bastimentuluĭ de resbel sub pavilion străin, o simplă notă indicând locul de provenință, numele bastimentuluĭ, numele comandantuluĭ, numĕrul persónelor de echipagiŭ şi al tunurilor.

Art. 177. Indată ce a părăsit bordul unuĭ bastiment de resbel sub pavilion străin, căpitanul de port face cunoscut oficiaĭ prefectureĭ, comandantuluĭ garnisoneĭ locale şi ministeruluĭ afacerilor străine, ora sosireĭ dând şi cele-alte informaţiunĭ conţinute în articolul precedent.

Art. 178. In ceea ce privesce libera eşire şi intrare a ómenilor compunênd equipagele bastimentelor de resbel în genere, căpitaniĭ de port vor lua înţelegere cu comandanţiĭ companiilor de frontieră carĭ vor da ordin în consecinţă.

Art. 179. Căpitanii de port, în interval de 24 ore, întorc visitele oficiale ce primesc de la comandanții diferitelor bastimente de resbel.

Art. 180. Afară de nota prescrisă la art. 176 de mai sus, căpitanii porturilor nu vor cere bastimentelor de resbel nici un act de bord; numai patenta de sănătate care se înapoiază vizată la plecare.

Art. 181. Căpitanii de port se vor opune veri-cărei disposițiuni ar avea de scop violarea bordului unui bastiment de resbel. Comandanții lor veghéză înși-le asupra mateloților compunênd echipagele, spre a nu comite infracțiuni la legea vamală saŭ la aceia a monopolului tutunurilor.

Art. 182. Veri-ce abatere a echipagiului unui bastiment de resbel la datoriile de ordine în port, dacă comandantul bastimentului, în urma intervențiunei căpitanului de port, nu disposă a nu se mai repeta abaterile, acesta raportă ministerului afacerilor străine încunosciințând și pe autoritatea superióră a județului.

Art. 183. Indată după plecarea din port a bastimentului de resbel sub pavilion străin, căpitanul portului anunciă oficial prefecturei, comandantului garnisonei locale și ministerului afacerilor străine.

§ V

Disposițiuni sanitare.

Art. 184. Căpitanii de port sunt ținuți a se informa, cât mai des, dacă prin părțile malului opus domnesce o perfectă sănătate. In casuri de epidemii saŭ epizootii, prin acele părți vor anuncia îndată consiliului de igienă publică și salubritate, raportând și ministerului.

Art. 185. In casuri de bóle contagióse ivite afară din țéră, căpitanii de port vor observa și esecuta instrucțiunile consiliului medical superior (1), esercitând poliția pentru a purga carantina bastimentelor cu patenta brută.

Art. 186. Căpitanii de port vor începe liberarea de patente brute, în casuri de bóle contagióse în țéră, îndată ce vor primi avisul consiliului medical superior și nu vor înceta a libera asemenea patente de cât la primirea unui noŭ avis, pentru acest sfêrșit, al aceluiaș consiliŭ.

Patentele nete saŭ brute vor fi semnate mai ânteiŭ de medicul portului saŭ al orașului.

Căpitanul de port care, în timp de bóle contagióse în țéră și avênd ordinul a libera patente brute, 'și-ar permite a libera patente nete, va fi trămis înaintea ministerului public ca infractar al legilor chemat a aplica.

Art. 187. Bastimentele cu patentă brută vor fi întêmpinate, la sosirea lor în port, de căpitanul portului însoțit de medic. Căpitanul de port esecută instrucțiunile de cari e vorba în art. 185 de mai sus, și disposițiunile ce ar mai lua medicul.

Art. 188. Căpitanii de port vor observa a nu se introduce în țéră pesce, fructe saŭ veri-ce alte comestibile fără a fi observate de medicul portului saŭ al orașului.

§ VI

Despre cadavrele găsite.

Art. 189. Când s'ar vedea d'asupra apei saŭ la mal cadavre de ómeni înecați, căpitanul de port, în casul când după cercetările ce va face, ar constata că înecarea nu a provenit prin violență, permite înmormîntarea corpului, înaintând procesul-verbal ministerului public și un estract dintr'acest proces, oficerului stărei civile.

Pentru mai multă asigurare, la constatarea casului, căpitanul de port chiamă pe medicul portului saŭ al orașului spre a se pronuncia.

Art. 190. Objectele de valóre ce s'ar găsi asupra unui înecat saŭ rêmase de la dênsul pe veri-un bastiment din port (când înecarea se va fi întêmplat în port) se vor da rudelor lui sub inventariŭ, dacă se presintă rude; în casul contrariu, objectele se vor depune la comuna respectivă. (2)

Dacă înecatul este din supușii străini, objectele se remit consulatului respectiv.

Art. 191. Căpitanii de port proced tot în modul prescris de cele doue articole precedente, când primesc raporturile căpitanilor diferitelor bastimente anunciând încetarea din viață pe bord, a veri-unuia din ómenii echipagiului.

§ VII

Introducțiunea în țéră a cadavrelor aduse din străinătate.

Art. 192. Căpitanul de port, primind raportul bastimentului pe bordul căruia s'ar afla cadavrul vre-unei persóne mórtă în țéră străină, chiamă pe medicul portului saŭ al orașului care, introdus pe bord, se pronunță dacă sicriul este hermetic închis pentru ca sănătatea publică să nu fie amenințată (3).

Despre constatarea făcută, căpitanul portului dreséză proces-verbal pe care 'l sem-

(1) Vedi și *Monitorul oficial* Nr. 221 din 1871 „pentru carantină".
(2) Comuna, după cererea căpitanului de port, ia mĕsuri urgente pentru înmormîntarea cadavrului.
(3) Vedi și regulamentul pentru transportul cadavrelor omenesci, titlul III și IV, publicat în *Monitorul oficial* Nr. 3 din 1877.

nēză dânsul, medicul şi căpitanul saŭ patronul bastimentuluĭ pe care se află cadavrul.

Acéstă constatare remâne în cancelaria căpităniei.

Art. 193. Când se cere libera introducţiune în ţéră a corpuluĭ pentru care s'a făcut constatarea prescrisă de articolul precedent, căpitanul portuluĭ cere actul de deces al autorităţeĭ loculuĭ unde persóna a încetat d'a trăi, şi dresézā proces-verbal despre cele maĭ principale declaraţiunĭ atât ale aceluia care a făcut cererea (inscrisă) de introducţiune, cât şi ale rudelor carĭ vor fi însoţit corpul; reproduce actul de deces adică: numĕrul luĭ, numele mortuluĭ, în ce loc a murit şi în ce di, sexul, etatea etc. Dacă sicriul nu lasă a se vedea prin sticlă faţa mortuluĭ spre a se constata identitatea, menţiune despre acésta se face în procesul-verbal. Menţiune se face asemenea şi despre constatarea de care e vorba în articolul precedent.

Toţĭ ceĭ carĭ aŭ făcut declaraţiunĭ asupra acesteĭ constatărĭ, vor semna procesul-verbal.

O copie de pe acest proces-verbal se va înmâna celuĭ care a depus actul mortuar, éră originalul proces împreună cu actul mortuar, se vor înainta ministeruluĭ public.

Un estract din procesul-verbal se trămite oficeruluĭ stăreĭ civile.

CAPITOL III

Instrucţiunĭ asupra datoriilor căpitanilor de port. (Pentru poliţia cheurilor saŭ malurilor în porturĭ).

Art. 194. Intreţinerea cheurilor saŭ malurilor, parilor, belciugelor, semnalelor (1) saŭ altor construcţiunĭ publice, va fi observată de căpitaniĭ de port avĕnd în vedere dispoziţiunile art. 60 şi 235 din presentul regulament.

Orĭ-ce degradaţiune nerestabilită saŭ neplătită, de către ceĭ cariĭ aŭ causat'o, va remâne în sarcina căpitanuluĭ de port care n'a observat

Art. 195. Căpitaniĭ de port nu vor permite construcţiunea saŭ stabilirea fie de către companiĭ saŭ societăţĭ de comerciŭ saŭ de navigaţiune, fie de către alţĭ particularĭ, a niciĭ unuĭ cheŭ, debarcader saŭ alte stabilimente de asemenea natură, până nu vor primi avisul ministeruluĭ afacerilor străine că planul a fost comunicat guvernuluĭ şi aprobat.

Art. 196. Cheurile saŭ malurile vor fi întreţinute, prin iniţiativa căpitanuluĭ de port, în perfectă curăţenie în interesul higieneĭ, facilităţeĭ operaţiunilor comerciale şi preveniref incendiuluĭ.

Pentru mărfurĭ saŭ lucrurĭ ce s'ar afla pe cheurĭ saŭ malurĭ respândind mirosurĭ vătĕmătóre sĕnătăţeĭ publice, căpitanul de port, în casul când prin propria sa iniţiativă nu ar putea ajunge la un resultat satisfăcĕtor, va cere consiliuluĭ de higienă publică şi salubritate a disposa şi a esecuta mĕsurile ce ar lua acest consiliŭ (2).

Art. 197. Căpitaniĭ de port vor cere tuturor acelor carĭ ar esercita o profesiune pe malurile porturilor să justifice plăţile patentelor ce urmézā să aibă (3). Asemenea vor cere să li se presinte recepisele de plată a diferite alte contribuţiunĭ, tuturor acelor carĭ sub verĭ-ce titlu aŭ operaţiunĭ în porturĭ, cărora legea specială exige verĭ-o dare. Pentru ceĭ carĭ nu vor fi în regulă, se va lua mĕsurile dictate de acea lege spre a fi înscrişĭ şi achitaţĭ la timp

Art. 198. Pentru construcţiunĭ, reparaţiunĭ saŭ calfatagiul bastimentelor precum şi pentru cătrănirea cordagelor, căpitaniĭ de port vor desemna locurĭ propriĭ.

Dênşiĭ vor surveghia debarcarea şi conducerea cu cheltuiala proprietaruluĭ saŭ representantuluĭ sĕŭ, a materiilor esplosibile aflate pe bastimentele sosind, în pudrăriile Statuluĭ saŭ în magagine nominalĭ (4), acésta înainte ca bastimentul s'acoste cheul. Asemenea materiĭ nu vor putea fi reluate pe bord de cât la plecarea bastimentuluĭ şi tot sub aceleaşĭ precauţiunĭ.

Art. 199. Căpitaniĭ de port, desemnând locurĭ pentru depunerea mărfurilor pe cheurĭ saŭ malurĭ, în limitele portuluĭ, vor observa esecuţiunea disposiţiunilor coprinse în capitolul II de sub titlul III de maĭ sus.

Declaraţiunile prescrise de art. 97 şi 104, vor purta numĕrul de ordin şi data primireĭ în cancelarie.

CAPITOLUL IV

Instrucţiunĭ căpitanilor de port, relative la trecerea Persónelor distinse.

Art. 200. Când, pe un bastiment ce sosesce în port, se va vedea flotând o bandieră care anunţă aflarea unuĭ Personagiŭ pe bord, căpitanul portuluĭ, după ce va lua cunoscinţă de titlul aceleĭ Persóne, se pune la disposiţiunea Sa şi anunţă îndată prefectuluĭ districtuluĭ (dacă este timp şi dacă reşedinţa districtuluĭ este aprópe de port).

Art. 201. Dacă voiagiul Persónelor distinse este de la Turnu-Severin în josul Dunăreĭ saŭ de la Sulina în sus, căpitaniĭ acestor două porturĭ, pe lângă cele prescrise în artico-

(1) Fie pe cheŭ saŭ mal, fie pe apă.
(2) V. *Monitorul Oficial* Nr. 214, din 1874.
(3) V. art. 53 din legea contribuţiunilor directe.
(4) V. art. 114 din legea generală a vămilor.

lui precedent, îndată după plecarea bastimentuluĭ, vor anunța, prin telegraf, ministerului afacerilor străine, notând și ora părăsireĭ portuluĭ.

Art. 202. Căpitaniĭ porturilor Severin saŭ Sulina, aflând de sosirea în port a unuĭ Personagiŭ care ar voiagia incognito, se vor mărgini a anunța confidențial, prin telegraf, ministrului afacerilor străine, îndată după plecarea bastimentuluĭ.

TITLUL IX.

Intreținerea registrelor căpităniilor. Regulĭ asupra mișcăreĭ porturilor și asupra compturilor căpităniilor.

CAPITOL I.

Despre registre

Art. 203. Registrul bastimentelor fiind o copie a interogatorielor, căpitanul de port reproduce în tot conținutul interogatoruluĭ.

In colóna «câte tone mărfurĭ» căpitanul portuluĭ transformă orĭ-ce greutate a mărfurilor destinată importațiuneĭ saŭ sportațiuneĭ și notate pe interogator, în tone englese (register tons).

Numĕrul tonelor englese va fi calculat după greutatea mărfurilor indicată pe interogator (avĕnd în vedere naționalitatea bastimentuluĭ), cu factoriĭ stabilițĭ de comisiunea Europénă a Dunăreĭ, pentru nave al căror tonagiŭ oficial diferă de sistemul engles.

Alte greutățĭ ce s'ar nota pe interogator maĭ micĭ de *tona și last* prevĕdute în tabloul citat maĭ sus, se vor transforma de căpitănia de port, după importanța lor, tot în tone englese.

Cele-alte registre vor fi intreținute conform indicațiunilor din fie-care colónă.

Art. 204. Registrul de amendĭ se trămite ministeruluĭ o dată cu comptul general relativ conform art. 209 maĭ jos.

Tot-odată, se înaintéză și registrul constatând primirea apuntamentelor, de către funcționariĭ căpităniei în curgerea anuluĭ precedent.

Cele-alte regis[tre] remân în archiva căpitănieĭ.

Verĭ-ce trăsu[ră,] răsătură saŭ altă alterațiune în registr[e a]trage responsabilitatea căpitanuluĭ de p[ort].

CAPITOL II.

De[spre] mișcarea porturilor

Art. 2[05]. In fie-care diminéță, până la 9 ore, căp[itanul] de port comunică prin telegraf, red[acți]uneĭ *Monitoruluĭ Oficial*, mișcarea port[ului] din diua precedentă și prețul diferitelor producte de pe cualitate, etc., conform imprimatelor relative.

Art. 206. Tabloul destinat a indica mișcarea (mensual) a porturilor este, ca și interogatorul, de două felurĭ: unul pentru bastimentele de mare și cel-alt pentru cele de rîurĭ. Fie-care tabloŭ se completă după registrul bastimentelor, conform titluluĭ din fie-care colónă.

Orĭ-ce vas fără vapor se va înscrie între bastimentele cu pânză.

Art. 207. In primele treĭ dile ale începutuluĭ fie-căreĭ lunĭ, căpitanul de port trămite ministeruluĭ câte un esemplar de fie-care tabloŭ, conținĕnd mișcarea portuluĭ din luna precedentă.

Tabloul general se trămite în câte treĭ esemplare de fie-care, în cele d'ântâiŭ 15 dile ale începutuluĭ de an.

CAPITOL III.

Despre compturĭ și vĕrsarea banilor.

Art. 208. La începutul fie-căreĭ lunĭ, căpitaniĭ de port depun la casieria generală a districtuluĭ, sumele ce vor fi încasat în curgerea luneĭ precedente, fie din liberarea de acte de bord bastimentelor naționale saŭ alte taxe prevĕdute în regulamentul marineĭ comerciale române, fie din foĭ timbrate, fie din amendĭ.

Verĭ-ce ramură de venit se depune în parte spre a se obține recepise separate.

Art. 209. Nu maĭ târdiŭ de cât în cele treĭ dile ale începutuluĭ fie-căreĭ lune, căpitaniĭ de port espediază ministeruluĭ compturĭ separate alăturând și recepisa casiereĭ la comptul relativ.

In cele d'ântâiŭ 15 dile ale începutuluĭ fie-căruĭ an, se trămite ministeruluĭ compturĭ generale.

O dată cu comptul general de amendĭ se înaintéză și registrul «cu matcă» al anuluĭ precedent.

§ 1

Dispozițiunĭ finalĭ titluluĭ IX.

Art. 210. Tóte registrele, tablourile, compturile, interogatoriile, certificatele constatând împlinirea, de către bastimente, a formalităților de sosire, permisiunile de plecarea bastimentelor, permisele pentru reintrarea pe bord a căpitanilor de bastimente, autorisațiunile de pescuit, certificatele constatând starea bastimentelor, certificatele de savură, telegramele de mișcarea jurnalieră a porturilor, permisele de 48 ore, saŭ alte foĭ necesariĭ căpităniilor, sunt imprimate (cu locurĭ albe pentru complectarea lor) și se vor trămite de minister, după cererea căpitanilor de port,

câte un numĕr óre-care după trebuinţa porturilor.

Interogatorul și autorisaţiunea de pescuit, sunt timbrate «un leŭ».

Permisul de 48 ore (care se liberéză după cererea căpitanilor, patronilor saŭ conductorilor bastimentelor cari 'șĭ aŭ actele de bord depuse la căpitănia portuluĭ) este timbrat 25 banĭ conform alin. 5 al art. 13 din legea timbruluĭ.

Actele de bord pentru bastimentele naţionale, sunt supuse taxelor prescrise în regulamentul marineĭ comerciale. Ele se liberéză de minister după raportul esplicativ al căpitanuluĭ de port la care este adresată cererea bastimentuluĭ.

Art. 211. Este oprit căpitanilor de port a întrebuinţa alte acte imprimate saŭ manuscrise peste cele ce trămite ministerul, fără autorisaţiunea ministeruluĭ.

TITLUL X.

Uniforma căpitanilor de port.

Art. 212. Căpitaniĭ de port vor avea uniforma graduluĭ precum urméză :

Căpitanii de I clasă, uniforma căpitanilor flotileĭ Române însă, fără epolete, și în loc de fir galben, fir alb de argint peste tot, nasturiĭ de metal alb.

Pantalonul cu paspoal alb.

Spada cu téca de pele, mânerul de metal alb. Dragon și centuron de fir alb în forma celor ce portă căpitaniĭ flotileĭ.

Tricornul cu fir alb.

Mica ţinută, întocmaĭ ca aceia a căpitanilor flotileĭ însĕ cu fir alb.

Căpitaniĭ de a II clasă, întocmaĭ ca uniforma locotenenţilor flotileĭ, fără epolete și în loc de fir galben, fir alb. Pantalonul cu paspoal alb

Mica ţinută asemenea ca aceia a acestor locotenenţĭ însă, cu fir alb.

Căpitaniĭ de a III clasă, întocmaĭ ca uniforma sub-locotenenţilor flotileĭ, fără epolete și în loc de fir galben, fir alb. Pantalonul cu paspoal alb.

Mica ţinută, ca a acestor sub-locotenenţĭ, însĕ cu fir alb.

Pentru epolete (marea ţinută) tóte treĭ clasele, vor avea o ancoră cu lanţ cusute cu fir alb pe o placă de catifea culórea postavuluĭ uniformeĭ, în lăţime de cincĭ centimetri, și prinsă în cusătura mâniceĭ și într'un nasture mic de metal alb în apropierea cusătureĭ guleruluĭ.

Ancora va fi aplicată ast-fel ca ghiarele să vină în partea despre mână iară drugul spre gât.

Placa va rĕmâne liberă un centimetru în partea de jos (despre mână), iară în laturile celor două ghiare ale ancoreĭ, placa va remâne liberă jumĕtate centimetru în fie-care lature, ast-fel ca lărgimea ghiarelor să coprindă patru centimetri. Lungimea druguluĭ va fi de 8 centimetri și grosimea luĭ, jos, de jumĕtate centimetru mergând proporţional subţiat ca la capul despre belciug să remână ò grosime de un sfert centimetru. Belciugul druguluĭ va fi întors pe sub drug; lanţul cusut șerpuind, asemenea pe sub drugul ancoreĭ, eșind proporţional afară din fie-care lature a druguluĭ până la jumĕtate centimetru, și va merge spre ghiare (jumĕtate centimetru maĭ jos de vârful lor). Lungimea și grosimea ghiarelor vor fi proporţionat cu mărimea druguluĭ; asemenea și crucea druguluĭ.

Placa va avea pe tóte marginile un paspoal de mătase alb.

Art. 213. In ḑilele de serviciŭ, mica ţinută este de rigóre.

Uniformele celor-alţĭ funcţionarĭ aĭ căpităniilor se vor prescrie de ministerul afacerilor străine prin decisiune ministerială.

TITLUL XI.

Despre contravenţiunĭ.

CAPITOL I.

Fixaţiunea amendilor.

§ I.

Contravenţiunile la dispoziţiunile titluluĭ I (asupra poliţieĭ porturilor).

Art. 214. Contravenţiunile la disposiţiunile ver-unuia din articolele 2 până la 4 inclusiv, saŭ la ver-unul din articolele 7 până la 11 inclusiv, la primul aliniat al art. 12, la al douilea aliniat al art. 13 saŭ la unul din articolele 20 pênă la [illegible]6 inclusiv, 28 până la 32 inclusiv, 37, 39, 4[illegible] până la 49 inclusiv, la art. 58, la al douilea aliniat al art. 59, la art. 64 saŭ 65, se vor pedepsi cu o amendă de leĭ 5 cel puţin și de leĭ [illegible] cel mult.

Pentru contravenţiunea la art. 43, pe lângă amenda de maĭ sus, contravenientul va perde și dreptul la recompensa.

Art. 215. Contravenţiunile la articolele 5, 6, 27, 38 saŭ 40; se vor amenda cu 50 leĭ cel puţin și cu 300 leĭ cel mult.

Art. 216. Nejustificarea conform art. 15, saŭ contravenţiune la art. 16 relativ la aruncarea în fluviŭ a savureĭ, sgureĭ saŭ [illegible]ușeĭ, se pedepsesce cu o amendă de 100 leĭ cel puţin și de 500 leĭ cel mult.

Art. 217. Sunt pedepsite cu o amendă de 25 leĭ cel puţin și de 100 leĭ cel mult contravenţiunile la disposiţiunile ver unuia din articolele 17, primul aliniat al art. 18, art. 19, saŭ la ver unul din articolele 70 până la 7[illegible]

inclusiv, la art. 81, la primul aliniat al art.82 saŭ la primul aliniat al art. 84 din presentul regulament.

Pentru contravenţiune la art. 19, maximum amendeĭ póte fi ridicat până la 1000 leĭ în casul când se va constata că contravenţiunea a fost comisă de bună voe, prin rea credinţă şi de natură a compromite securitatea bastimentelor, cheurilor, semnalelor saŭ altor stabilimente servind navigaţiuneĭ, fără prejudiciŭ, se înţelege, de restabilirea la care contravenientul va fi obligat în orĭ-ce cas.

Art. 218. Căpitaniĭ, patroniĭ saŭ conductorii contravenind disposiţiunilor art.33 până la 36 inclusiv, sunt pedepsiţĭ cu amenda de 50 leĭ cel puţin şi de 500 leĭ cel mult.

Art. 219. Contravenţiunile la disposiţiunile art. 50, la al douilea şi al treilea aliniat al art. 52, la art. 53, 54 saŭ la primul aliniat al art. 55, la al douilea aliniat al art. 60 saŭ la art. 62, se vor pedepsi cu o amendă de 25 leĭ cel puţin şi de 200 leĭ cel mult.

Pentru contravenţiune la art. 62, maximum amendeĭ se va putea urca până la 5000 leĭ, când bastimentul ar părăsi portul fără a fi satisfăcut obligaţiunilor pretinse de art. 60 (v. şi art. 234).

Art. 220. Pentru contravenţiune la articolele 66, 67 şi 69, conductoriĭ barcelor saŭ şalupelor vor fi supuşĭ la amenda de 5 leĭ cel puţin şi de 30 leĭ cel mult.

Pentru contravenţiune la art. 68, când conductorul nu ar trage la mal îndată după somaţiune, maximum amendeĭ va putea fi ridicat până la 60 leĭ.

§ II.

Contravenţiunĭ la disposiţiunile titluluĭ II (asupra visitelor vamalĭ).

Art. 221. Orĭ-ce căpitan, patron saŭ conductor s'ar opune la visitarea borduluĭ seŭ, conform disposiţiunilor articolelor 87, 88 şi 89 din presentul regulament, se face pasibil de o amendă de cel puţin 300 leĭ şi de 5000 leĭ cel mult, afară de amenda prevĕdută pentru contravenţiune la art. 62, daca căpitanul, patronul saŭ conductorul, opunĕndu-se la visitarea borduluĭ, ar pleca din port cu bastimentul fără să 'şĭ reia actele de bord.

§ III.

Contravenţiunĭ la disposiţiunile titluluĭ III (asupra poliţieĭ cheurilor saŭ malurilor în porturĭ).

Art. 222. Orĭ-ce contravenţiune la disposiţiunile ver-unuia din articolele 90 până la 94 inclusiv, la primul aliniat al art. 95, la art. 96 (daca mărfurile nu sunt din cele indicate la art. 99 saŭ dacă nu sunt din cele cari se pot bucura de facultatea art. 100), la disposiţiunile art. 99 (când acele materiale ar fi descărcate sub cheurĭ saŭ malurĭ saŭ imediat pe dênsele), la disposiţiunile articolelor 105 saŭ 108, saŭ la al douilea aliniat al art. 109, la art. 110 până la 113 inclusiv, sunt pedepsite cu o amendă de 5 leĭ cel puţin şi de 50 leĭ cel mult.

Art. 223. Contravenţiunile la art. 97, 104 saŭ 107, vor fi pedepsite cu o amendă de 20 leĭ cel puţin şi de 100 leĭ cel mult.

§ IV.

Contravenţiunĭ la disposiţiunile titluluĭ IV (asupra poliţieĭ malurilor afară din porturĭ).

Art. 224. Orĭ-ce căpitan, patron saŭ conductor în contravenţiune la disposiţiunile ver unuia din articolele 114 saŭ 115 (dacă nu vor justifica conform art. 116), saŭ la disposiţiunile art. 117, este pedepsit cu o amendă de 50 leĭ cel puţin şi de 500 leĭ cel mult.

Art. 225. Contravenţiunile la disposiţiunile ver unuia din art. 118, 120, 121, 122 saŭ la disposiţiunile primuluĭ aliniat al art. 123, sunt pedepsite cu o amendă de 25 leĭ cel puţin şi de 100 leĭ cel mult.

§ V.

Contravenţiunĭ la disposiţiunile titluluĭ V, (asupra pescarilor).

Art. 226. Sunt pedepsite cu o amendă de 10 leĭ cel puţin şi de 50 leĭ cel mult, contravenţiunile la disposiţiunile art. 124, la al douilea aliniat al art. 126 saŭ la disposiţiunile art.127.

Art. 227. Contravenţiunĭ la disposiţiunile art. 125 şi 128, amenda va fi de 25 leĭ cel puţin şi de 100 leĭ cel mult. Iară pentru contravenţiune la primul aliniat al articoluluĭ 126 pe lângă acéstă amendă se va lua pescaruluĭ şi dreptul de pescuit, pentru un an.

§ VI.

Contravenţiunĭ la disposiţiunile titluluĭ VI, (asupra morilor).

Art. 228. Orĭ-ce contravenţiune la articolele 130 până la 133 inclusiv, este pedepsită cu o amendă de 25 leĭ cel puţin şi de 100 leĭ cel mult.

§ VII.

Pavilionul naţional.

Art. 229. Este pedepsit cu o amendă de 10 leĭ cel puţin şi de 50 leĭ cel mult bastimentul care servindu-se de pavilionul român, nu 'l ar avea în regulă conform noteĭ articoluluĭ 150.

§ VIII.

Refus de primirea căpitanilor de port pe bordul bastimentelor staţionând.

Art. 230. Orĭ-ce refus de primire a căpitanuluĭ de port saŭ a delegatuluĭ sĕŭ pe bordul bastimentelor staţionând, dă loc la o amendă de 50 leĭ cel puţin şi de 500 leĭ cel mult.

Pe lângă amendă, se póte interdice echipagiuluĭ bastimentuluĭ, dreptul de a comunica cu uscatul pe timp cât bastimentul insistă a refusa primirea căpitanuluĭ de port pe bastiment.

§ IX.

Ofense şi ameninţărĭ.

Art. 231. Orĭ-ce ofensă saŭ orĭ-ce ameninţare adusă în contra agenţilor dependinţĭ de căpitănia unuĭ port, în exerciţiul funcţiuneĭ lor, când gravitatea nu ar atrage pedepsile prevĕdute de codul penal pentru ultragiŭ adus funcţionarilor publicĭ în exerciţiul funcţiuneĭ lor, este pedepsită cu o amendă de 10 leĭ cel puţin şi de 100 leĭ cel mult.

In casurĭ de insulte grave, se usézā de dispoziţiunile art. 152 din presentul regulament.

CAPITOL II.

Regulĭ pentru aplicaţiunea amendilor.

Art. 232. Amendile nu sunt aplicabile pentru contravenţiunile constatate că aŭ fost ocasionate prin casurĭ de forţă majoră.

Art. 233. Maximum amendeĭ póte fi îndoit în cas de recidivă.

Este recidivă pentru bastimentele de mare când cele două contravenţiunĭ sunt comise fără ca bastimentul să fi părăsit Dunărea în interval.

Pentru bastimentele construite pentru navigaţiunea fluvială, este recidivă când contravenţiunea se repetă în spaţiul unuĭ an.

Art. 234. Afară de amendile la carĭ sunt condamnaţĭ, contravenitoriĭ pot fi urmăriţĭ pentru reparaţiunĭ, despăgubirĭ etc., la carĭ ar da ocasiunĭ.

Art. 235. Sunt civil responsabilĭ de infracţiunĭ saŭ degradaţiunĭ :

Proprietarul, cu bastimentul sĕŭ, pentru căpitanul, patronul saŭ conductorul bastimentuluĭ.

Căpitanul, patronul saŭ conductorul, pentru ómeniĭ de echipagiŭ aĭ borduluĭ ce comandă.

Armatoriĭ, commettanţiĭ, stăpâniĭ, pentru agenţiĭ, lucrătoriĭ saŭ servitoriĭ lor.

Părinţiĭ saŭ tutoriĭ, pentru copii şi pupiliĭ lor.

Art. 236. Amendile se împlinesc, pentru contravenţiunile bastimentelor, înainte de plecarea acestora.

Când ar contraveni art. 62, bastimentul culpabil se va urmări conform dispoziţiunilor prevĕdute în codul de comerciŭ, prin cartea III.

De la contravenitoriĭ străinĭ de echipagele bastimentelor, amendile se împlinesc saŭ îndată după constatarea contravenţiuneĭ, saŭ prin urmărire, conform dispoziţiunilor legeĭ speciale de urmărirĭ în materie de datoriĭ către Stat, de către agenţiĭ respectivĭ, prin iniţiativa căpitanuluĭ de port.

Pentru contravenitoriĭ, străinĭ de echipagele bastimentelor, carĭ nu vor consemna amenda la oficiul căpitănieĭ de port îndată după constatarea contravenţiuneĭ, şi nicĭ nu ar fi probe că sunt în posiţiune a rĕspunde amendile prin aplicaţiunea dispoziţiunilor legeĭ de urmărirĭ, se vor aplica dispoziţiunile art. 30 din cod. penal.

Dispoziţiunĭ finale.

Art. 237. Comandantul flotileĭ este însărcinat şi cu inspecţiunea porturilor, până la numirea unuĭ inspector.

O dată pe an, dânsul va face inspecţiune generală la tóte căpităniile de port. Resultatul acestor inspecţiunĭ se va înainta direct ministeruluĭ afacerilor străine.

Afară de inspecţiunea generală, ministerul afacerilor străine se va putea adresa direct comandantuluĭ flotileĭ pentru orĭ-ce altă inspecţiune saŭ anchetă relativ la căpităniile de port.

Art. 238. Pentru cheltuelile ce vor necesita întreţinerea porturilor şi orĭ-ce alte îmbunătăţirĭ, ministerul afacerilor străine se va adresa ministeruluĭ lucrărilor publice care, conform art. 1 din legea din 1874, asupra fonduluĭ de jumĕtate la sută, va avisa de urgenţă.

Art. 239. Presentul regulament, cerut de legea generală a vămilor şi prevĕdut de legea organică a ministeruluĭ afacerilor străine, va intra în vigóre la 1 Iulie 1879.

Sunt abrogate, cu începere de la acéstă dată: 1, dispoziţiunile regulamentuluĭ din 1845 şi 2, dispoziţiunile regulamentuluĭ din 1856, relative la poliţia porturilor dunărene ale Românieĭ.

—

Art. 240. (adiţional). Dispoziţiunile presentuluĭ regulament se vor aplica în totul şi în porturile saŭ malurile maritime ale Românieĭ cu excepţiune, se înţelege, de acele dispoziţiunĭ carĭ nu se pot aplica de cât în porturile şi malurile dunărene.

REGULAMENT

PENTRU MODIFICAREA ART. 137 DIN REGULAMENTUL DE POLIŢIE AL PORTURILOR DUNĂREI (1)

(Decr. din 8 Iunie 1881).

Art. 1. Art. 137 din Regulamentul porturilor de la 24 Martie 1879, se modifică precum urméză :

«In porturile unde nu esistă căpitănil de port speciale, şi până la înfiinţarea lor, Ministeriul afacerilor străine va încredinţa esercitiul funcţiunilor de căpitan de port comandanţilor militarĭ de graniţă saŭ şefilor biurourilor vamale saŭ orĭ căror altor amploiaţĭ civilĭ localĭ, precum diversele circumstanţe ale localităţilor respective vor face a se judeca util serviciuluĭ public.

LEGE

PENTRU ÎNFIINŢAREA UNUĬ INSPECTOR GENERAL ŞI UNUĬ SUB-INSPECTOR AĬ NAVIGAŢIUNEĬ PENTRU SUPRAVEGHIAREA REGLEMENTELOR ÎN MATERIE DE POLIŢIE ŞI NAVIGAŢIUNE (2)

(Decr. Nr. 1216 din 1 Maiŭ 1882).

Art. 1. Pentru serviciul de navigaţiune, administraţia marineĭ de comerciŭ, poliţia fluvială şi maritimă, şi inspectarea regulată a porturilor, se înfiinţéză în ministerul afacerilor străine un inspector general al navigaţiuneĭ şi un sub-inspector, carĭ vor avea a supraveghia stricta observare a reglementelor în materie de poliţie şi navigaţiune.

Art. 2. Serviciul porturilor se va face de căpitaniĭ de port, conform legilor şi reglementelor în fiinţă, sub privigherea şi controlul inspectoruluĭ general şi al sub-inspectoruluĭ, înfiinţaţĭ prin articolul precedent.

Art. 3. Căpităniile de port se divid în treĭ clase :

Cele de clasa I se compun dintr'un căpitan, un dragoman ajutor, un copist şi patru gardianĭ.

La portul Constanţa vor fi şi duoĭ piloţĭ.

Cele de clasa II se compun de căpitan, un ajutor copist şi douĭ gardianĭ.

La cele de clasa III, serviciul căpităniei se va face de comandanţiĭ puncturilor.

Art. 4. Clasificarea porturilor se va face de consiliul de ministriĭ după raportul ministruluĭ de externe, conform trebuinţeĭ şi importanţeĭ fie-căruĭ port.

Art. 5. Apuntamentele se fixéză precum urméză :

a) Inspectorul general, léfă pe lună leĭ 740, diurnă pe lună leĭ 260;

b) Sub-inspectorul, léfă pe lună leĭ 400 şi diurnă pe lună leĭ 200;

c) Căpitaniĭ de port clasa I, léfă pe lună leĭ 400 şi diurnă pe lună leĭ 200;

d) Căpitaniĭ de port clasa II, léfă pe lună leĭ 300 şi diurnă pe lună leĭ 100;

e) Ajutoriĭ dragomanĭ la căpităniile de clasa I, léfă pe lună leĭ 250,

f) Copiştiĭ, léfă pe lună leĭ 200;

g) Piloţiĭ pe lună diurnă leĭ 150:

h) Gardianiĭ, diurnă pe lună leĭ 80.

Disposiţiunĭ finale.

Art. 6. Un regulament va determina condiţiunile de admisibilitate şi înaintare în aceste funcţiunĭ, va fixa instrucţiunile pentru detaliele de serviciŭ a fie-căruia din aceştĭ funcţionarĭ, va determina pedepsele disciplinare ce le sunt aplicabile şi, în fine, va fixa tariful taxelor de cancelarie ce vor percepe în profitul tesauruluĭ, pentru acte de jurisdicţiune graciósă de competenţa lor.

(1) Vedĭ Regulamentul precedent şi cele următóre.
(2) Vedĭ legile şi regulamentul precedente şi regulamentul care urméză.

REGULAMENTUL

PERSONALULUI SERVICIULUI DE NAVIGAȚIUNE ȘI AL PORTURILOR (1)

1. Condițiunĭ de admisibilitate.

(Decr. Nr. 1174 din 22 Maiŭ 1882).

Art. 1. Nimenĭ nu va fi numit în verĭ-una din funcțiunile serviciuluĭ de navigațiune și al porturilor, dacă nu va îndeplini următórele condițiĭ generale :

1) Să fie român de nascere saŭ naturalisat ;

2) Să aibă etatea de 24 anĭ cel puțin și de 50 cel mult ;

3) Să fi avut tot-d'auna o conduită corectă;

4) Să fi satisfăcut legeĭ recrutăreĭ.

Art. 2. Guardianiĭ de port vor fi aleșĭ, pe cât se va putea, dintre marinariĭ carĭ aŭ servit douĭ anĭ pe un bastiment de resbel saŭ comerciŭ și dintre guardianiĭ actualĭ carĭ aŭ servit corect în acéstă funcțiune cel puțin patru anĭ, sciind să scrie și să citéscă și cunoscênd regulele portuluĭ și manevra bastimentelor, pentru intrarea, staționarea și eșirea lor din port.

Eĭ vor trebui să vorbéscă limba italiană și gréca.

Art. 3. Piloțiĭ de port vor fi aleșĭ dintre marinariĭ cu experiență, sciind a scri și citi și vorbind bine limba italiană saŭ gréca.

Eĭ vor trebui să scie a manevra bine și cu precisiune bastimentele cu velle și cu aburĭ, pentru intrarea și eșirea lor din port ; să cunóscă regulile portuluĭ. codul internațional de semnale și întrebuințarea luĭ.

Art. 4. Copiștiĭ vor trebui să posédă cel puțin un certificat de absolvirea a patru clase secundare orĭ comerciale. Pe lângă acésta, vor fi supușĭ la probă asupra scriptureĭ și limbeĭ francese, italiană saŭ grécă.

Art. 5. Dragomaniĭ ajutorĭ trebue să fi servit în marina de resbel saŭ de comerciŭ, orĭ în administrația porturilor. să cunóscă două din patru limbĭ străine : francesă, germană. italiană saŭ grécă.

Pe lângă acestea, vor trebui să posédă următórele cunoscințe :

Legile și regulamentele în vigóre ale navigațieĭ pe Dunăre și ale porturilor ;

Manevra, ancorarea și legarea bastimentelor în port. Ajutorul ce trebue să dea în cas de naufragiŭ, înomolire saŭ incendiĭ pe bord. Mĕsurile de precauțiune ce trebuesc luate în port în timp de furtună saŭ incendiŭ pe bord;

Legile financiare și fiscale relative la porturĭ ;

Legile și regulamentele privitóre la serviciul sanitar ;

Codul internațional de semnale și întrebuințarea luĭ.

Art. 6. Căpitaniĭ de port clasa II vor fi aleșĭ : dintre oficiăriĭ de marină carĭ aŭ servit douĭ anĭ pe un bastiment ; dintre căpitaniĭ de armata de uscat carĭ aŭ trecut scóla militară și carĭ aŭ servit tot-d'auna corect ; dintre actualiĭ căpitanĭ de port carĭ aŭ îndeplinit cu esactitate aceste funcțiunĭ în timp de patru anĭ, și dintre dragomaniĭ ajutorĭ carĭ aŭ dat probe de activitate în funcțiunea lor.

Eĭ vor trebui să cunóscă două din patru limbĭ streine : francesă, germană, italiană saŭ grécă.

Pe lângă cunoscințele cerute dragomanilor ajutorĭ, căpitaniĭ de port clasa II vor trebui să posédă și următórele :

Noțiunĭ asupra diferitelor speciĭ de bastimente de fer și de lemn, resbel și comerciŭ, cu velle și cu aburĭ ;

Calculul tonagiuluĭ.

Art. 7. Căpitaniĭ de port clasa I vor fi aleșĭ dintre oficiăriĭ de marină cu gradul de căpitan cel puțin, carĭ aŭ servit duoĭ anĭ pe bastimentele de resbel ; dintre căpitaniĭ de lung curs aĭ marineĭ de comerciŭ, și dintre actualiĭ căpitanĭ de port carĭ aŭ îndeplinit cu esactitate acéstă funcțiune în timp de patru anĭ.

Eĭ vor trebui să cunóscă două din patru limbĭ străine : francesă, germană, italiană saŭ grécă.

Pe lângă cele cerute la art. 5 și 6. căpitaniĭ de port clasa I vor trebui să posédă și următórele cunoscințe :

Principiĭ de drept internaționaĭ maritim : libertatea mărilor, poliția mărilor, fluviilor și porturilor;

Noțiunĭ de negoțul maritim și diferite transacțiunĭ comerciale maritime ;

Descripțiunea diferitelor mașine cu aburĭ și motorilor întrebuințațĭ la bastimente ;

Manevra bastimentelor cu velle și cu aburĭ,

Condițiunile buneĭ stărĭ de navigabilitate a bastimentelor cu velle și cu aburĭ ,

Diferite cale întrebuințate pentru scóterea bastimentelor afară spre a le repara.

Art. 8. Inspectorul general va fi ales dintre oficiăriĭ superiorĭ aĭ marineĭ de resbel care va fi avut în timp de patru anĭ un comandament superior în acéstă armă.

(1) Vedi legile și regulamentele precedente.

Art. 9. Sub-inspectorul va fi ales din oficiării de marină cu gradul de căpitan cel puțin, care va fi servit duoi ani pe un bastiment de resbel; din căpitanii de port clasa I și din personalul serviciului central de navigațiune posedând cunoscințe complecte de regulile navigației și ale porturilor.

2. Inaintări.

Art. 10. Impiegații porturilor pot, după un stagiü de duoi ani, a fi inaintați într'un post imediat superior, dacă îndeplinesc condițiunile speciale de admisibilitate în acest din urmă post, specificate în regulamentul de față.

3. Atribuții și datorii.

Art. 11. Inspectorul general este însărcinat cu inspecția regulată a porturilor și veghiază, sub ordinile directe ale ministrului de externe, ca legile și regulamentele privitóre la serviciul de navigațiune și de poliție fluvială și maritimă să fie strict observate și uniform aplicate. Raportéză ministrului despre inspecțiuni.

El este însărcinat cu poliția navigațiunei afară din porturi, în apele române. Face anchete ordonate de ministru și supune resultatul la apreciarea sa.

Art. 12. Toți impiegații căpităniilor de port sunt sub autoritatea și supraveghiarea directă a inspectorului general.

Art. 13. Inspectorul general studiază și propune ministrului tóte mĕsurile ce trebuesc luate pentru îmbunătățirea porturilor și pentru înlesnirea operațiunilor bastimentelor în porturi, la cheuri saü la dane.

Art. 14. Inspectorul general va supune ministrului tóte reclamațiunile ce va primi în serviciü, fie de la subalterni, fie de la cei de al treilea, însoțindu-le cu observațiunile și aprecierile sale.

Art. 15. Sub-inspectorul este ajutorul inspectorului general și 'l póte suplini la trebuință în tóte actele de competința sa, fie în puterea unei delegațiuni speciale, fie în cas de lipsă.

Art. 16. In exercițiul funcțiunei sale, subinspectorul dă relații inspectorului care, la rândul sĕü, le transmite ministrului, cu observațiunile cuvenite.

Art. 17. Căpitanii porturilor îndeplinesc, sub ordinile ministrului de externe și sub controlul inspectorului general, atribuțiunile prevĕdute la art. 31 din legea organică a ministerului afacerilor străine, de la 29 Ianuarie 1874 și în regulamentul de la 24 Martie 1879.

Ei adreséză raporturile de serviciü ministrului de externe.

Art. 18. Instrucțiile privitóre la amĕnuntele serviciului căpitanilor de port sunt stabilite prin titlurile VIII și IX din regulamentul porturilor din 24 Martie 1879.

Art. 19. Căpitanii de port vor avea deferință către prefecții respectivi și vor executa tóte ordinele privitóre la siguranța publică, la mĕsurile cari aü un caracter internațional și la serviciul general al Statului.

Art. 20. Pentru regulele sanitare, căpitanii porturilor vor executa cu punctualitate tóte instrucțiunile primite de la serviciul central-sanitar al ministerului de interne.

Art. 21. Căpitanii porturilor sunt personal responsabili de tóte sumele ce vor încasa, fie din chârtii timbrate, fie din amende, fie din ori-ce alte taxe legiuite, precum și de conservarea în bună stare a mobilierului și materialului oficiului.

Art. 22. Căpitanii porturilor și impiegații ce le sunt subordinați sunt datori a veghia cu grijă la execuțiunea legilor, regulamentelor și instrucțiunilor șefilor lor, precum și la manținerea prestigiului autorităței lor, usând cu strictețǎ, dar în acelaşi timp cu moderațiune și tact, de puterea ce le dă în acéstă privință legile și regulamentele în vigóre.

Ei sunt datori a se purta cu bună cuviință și politeță către tóte persónele cu cari vor veni în contact.

Vor primi cu bună-voință tóte cererile și reclamațiunile ce li se vor adresa și le vor da cursul legiuit fără întârdiere, fără părtinire saü favóre.

Afară de sumele ce sunt în drept a încasa, după legi, în profitul tesaurului, le este absolut interdis de a primi saü pretinde vre-o remunerațiune, sub ori-ce formă ar fi pentru serviciile făcute.

Art. 23. Nici un impiegat din acest serviciü nu va lipsi de la post fără o permisiune specială saü concediü în regulă.

Inspectorul, sub-inspectorul și căpitanii de port cer concediul de la minister, cei d'întéiü d'a dreptul, cei-alți prin organul inspectorului.

In casuri urgente, inspectorul și căpitanii de port pot acorda subalternilor lor permisiune cel mult de cinci dile de a lipsi de la post.

4. Pedepse disciplinare.

Art. 24. Abaterile de la datorii saü negligența în serviciü a impiegaților se pedepsesc, după gravitatea faptelor, cu: I, avertisment; II, reprimandă; III, amendă de la 5 până la 100 lei; IV, privațiunea retribuțiunei pe 15 dile; suspensiunea pentru o lună cu privațiunea întregei retribuțiuni, și, în fine, VI, destituirea.

Primele două pedepse se daü prin ordin de serviciü de către minister saü de către inspectorul general.

Cele trei următóre se pronunță prin decisiune ministerială, după raport motivat al inspectorului general.

Destituirea se decretéză de Rege, după o anchetă scrupulósă făcută de ministru prin inspectorul general.

Art. 25. Se va ține de inspector un registru în care se va nota modul cum fie-care împiegat 'șĭ îndeplinesce datoriile, și pedepsele la carĭ va fi fost supus.

Disposițiunĭ transitoriĭ.

Art. 26. Impiegațiĭ actualĭ aĭ porturilor, după un an de dile de la data presentuluĭ regulament, vor fi supușĭ la un examen înaintea uneĭ comisiunĭ numită de ministru asupra cunoscințelor cerute prin disposițiunile articolelor 5, 6 și 7 precedente.

Copiștiĭ, piloțiĭ și guardianiĭ vor fi examinațĭ de inspectorul general.

LEGE

PENTRU INSTITUIREA ORDINULUI STÉOA ROMÂNIEĬ (1).

(Decr. Nr. 1108 din 10 Maiŭ 1877).

TITLUL I.

Organisarea și compunerea ordineĭ.

Art. 1. Ordinea *Stéoa Românieĭ* este instituită pentru a recompensa serviciile militare și civile făcute Statuluĭ român.

Art. 2. Inălțimea Sa Domnitorul este Capul Suveran și Marele Maestru al ordineĭ.

Art. 3. Ordinea *Stéoa Românieĭ* coprinde :

Cavalerĭ, oficerĭ, comandanțĭ, marĭ oficerĭ și marĭ crucĭ.

Art. 4. Membriĭ ordineĭ sunt numițĭ pe viéță ; numĕrul lor este fixat la 1,000 ast-fel împărțițĭ :

Cavalerĭ	500
Oficerĭ	300
Comandanțĭ	120
Marĭ oficerĭ	60
Marĭ crucĭ	20

Art. 5. Străiniĭ vor fi admișĭ a purta decorațiunea déră nu fac jurămêntul, niceĭ sunt coprinșĭ în cadrele determinate la art. 4.

Art. 6. Forma decorațiuneĭ și chipul de a o purta se vor determina prin un regulament special.

TITLUL II.

Admiterea și înaintarea în ordine.

Art. 7. Nimenĭ nu póte fi admis în ordine, de cât în ântêiul grad de cavaler.

Art. 8. Spre a fi numit la un grad superior este indispensabil să fi trecut prin gradul inferior.

Art. 9. La crearea ordineĭ Inălțimea Sa Domnitorul va putea numi îndată, fără a se supune prescripțiunilor art. 7 și 8, un numĕr de membri aĭ ordineĭ represintând a 4-a parte a fie-căreia categoriĭ.

Art. 10. Rănile grave și faptele meritoriĭ, în tóte ramurele activitățeĭ umane, pot dispensa de condițiunile cerute prin art. 7 pentru admiterea saŭ înaintarea în ordine.

Art. 11. Propunerile vor trebui să esplice cu amĕnuntul fapta pentru care se cere decorațiunea. Ele vor fi transmuse pe cale erarchică ministruluĭ competinte, care le va presenta Capuluĭ Statuluĭ.

Art. 12. Nimenĭ nu va putea purta decorațiunea graduluĭ la care a fost numit saŭ înaintat, de cât după îndeplinirea tutor formelor prescrise de regulament, afară numaĭ daca Domnitorul 'ĭ ar fi dat singur decorațiunea.

TITLUL III.

Pensiunĭ, brevete și prerogative.

Art. 13. Militariĭ cavalerĭ aĭ ordineĭ vor primi o pensiune precum urméză :

Sub-oficeriĭ	240	leĭ pe an
Caporaliĭ	180	» »
Soldațiĭ	144	» »

Art. 14. Brevetele învestite cu semnătura Domnitoruluĭ și contra-semnate de ministrii respectivĭ, se vor elibera tutor membrilor ordineĭ numițĭ saŭ înaintațĭ.

Art. 15. Pentru toțĭ cavaleriĭ și oficeriĭ ordineĭ purtând decorațiunea în mod aparinte, soldațiĭ sub arme vor lua la umăr. Pentru cele-alte grade superióre, se va presenta arma.

TITLUL IV.

Disciplina membrilor ordineĭ.

Art. 16. Calitatea de membru al ordineĭ se perde pentru aceleași cause carĭ fac a se perde calitatea de cetățean român.

Art. 17. Drepturile și prerogativele de membru al ordineĭ se suspendă și pentru a-

(1) Vedĭ regulamentul următor.

celeașĭ cause carĭ fac a se suspenda și drepturile de cetățean român.

Art. 18. Capul Statuluĭ, după raportul ministruluĭ respectiv, póte suspenda în tot saŭ în parte esercițiul drepturilor și prerogativelor, precum și pensiunea ce le este acordată și chiar a esclude din rândurile ordineĭ pe membriĭ condamnațĭ de o jurisdicțiune órecare, când natura delictuluĭ și gravitatea pedepseĭ pronunțate contra lor cer aplicarea acesteĭ mĕsurĭ.

Disposițiunĭ generale.

Art. 19. Se va publica în toțĭ aniĭ, prin îngrijirea și sub direcțiunea ministrilor respectivĭ, un anuar al ordineĭ.

Art. 20. Tóte cestiunile atingĕtóre de punere în aplicațiune a acesteĭ legĭ vor face obiectul unuĭ regulament de administrațiune publică.

REGULAMENTUL

ORDINULUI STÉOA ROMÂNIEI

(Decr. Nr. 2001 din 6 Aug. 1885).

TITLUL I.

Forma decorațiuneĭ și chipul de a o purta.

Art. 1. Decorațiunea *Stéoa-Românieĭ* este o cruce cu smalț albastru, încungiurată de rade, purtând Coróna Regéscă. Centrul cruceĭ este de smalț roșiu, încongiurat cu ramurĭ de stejar verdĭ, avĕnd pe o parte vulturul cu devisa *In fide salus*, iar pe cea-altă parte cifra Regeluĭ.

Art. 2. Crucea, cu smalț albastru, este de argint penrru Cavalerĭ, și de aur pentru Oficerĭ, Comandorĭ, Marĭ Oficerĭ și Marĭ-Crucĭ.

Diametrul este de 40 milimetri pentru Cavalerĭ și Oficerĭ și de 60 milimetri pentru Comandorĭ și Marĭ-Oficerĭ.

Art. 3. Cavaleriĭ port decorațiunea pe partea stângă a peptuluĭ, atârnată de o cordea moarată roșie, cu marginile albastre închise, fără rosetă.

Oficeriĭ o port la acelașĭ loc și cu aceeașĭ cordea, însă cu rosetă.

Comandoriĭ port decorațiunea la gât, legată cu o cordea moarată roșie, cu marginĭ albastre, însă maĭ lată de cât a oficerilor și a cavalerilor.

Mariĭ-Oficerĭ port pe partea stângă a peptuluĭ o placă saŭ stea cu opt rade înduoite, diamantate, peste tot de argint, cu un diametru de 90 milimetri. Pe stea se aflâ crucea întocmaĭ ca la cele-alte grade, avĕnd vulturul în centru cu devisa *In fide salus*. Afară de acésta eĭ port la gât și crucea de Comandor.

Mariĭ-Crucĭ port o cordea lată moarată roșie, cu marginĭ albastre închise, în formă de eșarpă, trecĕnd pe d'asupra umĕruluĭ drept, și la vĕrful căreia este legată o cruce ca acea de Comandor, avĕnd însĕ un diametru de 70 milimetri.

Eĭ port pe partea stângă a peptuluĭ o placă întocmaĭ ca aceea a Marilor-Oficerĭ, însĕ de un diametru de 95 milimetri.

Art. 4. Pentru militarĭ, forma decorațiuneĭ este tot ca cea pentru civilĭ, cu diferința numaĭ că fie-care clasă are pe decorațiune douĕ spade suspendate d'asupra cruceĭ.

Art. 5. Militariĭ însă, numițĭ membriĭ aĭ ordinuluĭ pentru fapte meritoriĭ sĕvĕrșite în timp de resbel, vor purta pe decorațiune douĕ spade încrucișate, carĭ la cavalerĭ și oficerĭ vor figura și pe pandlică.

Art. 6. Insemnul de resbel cu spade încrucișate, în gradul de cavaler, póte fi conferit, prin decret special, militarilor membri aĭ Ordinuluĭ, spre a'l purta alăturĭ cu insemnele civile saŭ militare ale orĭ-căruĭ grad.

TITLUL II

Admiterea și înaintarea în ordin.

Art. 7. In timp de pace, spre a fi cine-va admis în ordinul *Stéua Românieĭ*, trebue să fi îndeplinit cu distincțiune 18 anĭ de funcțiunĭ civile saŭ militare.

Art. 8. Nimenĭ nu póte fi admis în ordin de cât în ânteiul grad de Cavaler.

Art. 9. Spre a fi numit la un grad superior este indispensabil să fi trecut prin gradul inferior, adică :

1) Pentru gradul de oficer, treĭ anĭ în acel de cavaler ;

2) Pentru gradul de Comandor, doĭ anĭ în acel de Oficer ;

3) Pentru gradul de Mare-Oficer, treĭ anĭ în acel de Comandor ;

4) Pentru gradul de Mare-Cruce, cincĭ anĭ în acel de Mare-Oficer.

Art. 10. Fie-care campanie se socotesce îndouit militarilor pentru evaluarea anilor cerețĭ de art. 7 și 9, însă nu se póte socoti nicĭ o-dată de cât o campanie într'un an, a-

fară de casurî excepţionale, carî trebuesc determinate printr'un decret special.

Art. 11. In timp de resbel, faptele strălucite şi rănile grave pot dispensa condiţiunile cerute prin art. 7 şi 9 pentru admiterea saŭ înaintarea în ordinul *Stéua României.*

Art. 12. In timp de pace cum şi în timp de resbel, serviciile extraordinare în funcţiunile civile saŭ militare, în sciinţe saŭ arte, şi, în genere, în tóte ramurile activităţeĭ umane, pot asemenea dispensa de condiţiunile prescrise pentru admiterea şi înaintarea în Ordin.

Art. 13. In casurile prevĕdute pentru dispensa menţionată în articolele precedente, faptele strălucite, rănile saŭ serviciile extraordinare, trebuesc constatate în mod explicit în decretul de numire.

Propunerile vor trebui să explice cu amĕnuntul fapta pentru care se cere decoraţiunea. Ele vor fi transmise, pe calea ierarchieĭ, ministruluĭ afacerilor străine, care le va presinta Regeluĭ.

Art. 14. Afară de casurile extraordinare menţionate în precedentele articole, nu se vor face numirĭ saŭ înaintărĭ în Ordin, de cât la 1 Ianuarie şi la 10 Maiŭ şi numaĭ în marginile vacanţelor ce vor exista în Ordin.

Art. 15. In luna care precede fie-care din aceste epoce, ministerul afacerilor străine va redigia lista vacanţelor, conform art. 4 din lege, şi va lua ordinele Regeluĭ pentru împărţirea ce este a se face între diferitele ministere.

Art. 16. Nimenĭ nu va putea purta decoraţiunea graduluĭ în care a fost numit saŭ înaintat, de cât după îndeplinirea tutulor formelor prescrise, afară numaĭ dacă Regele 'ĭ-ar fi dat singur decoraţiunea.

TITLUL III

Prerogativele membrilor.

Art. 17. Pentru toţĭ Cavaleriĭ şi Oficeriĭ, purtând decoraţiunea în mod aparinte, soldaţiĭ sub arme vor lua la umĕr. Pentru celealte grade superióre se va presinta arma.

Art. 18. Mariĭ-Crucĭ sunt asimilaţĭ cu generaliĭ de divisie; Mariĭ-Oficerĭ cu generaliĭ de brigadă; Comandoriĭ cu coloneliĭ; Oficeriĭ cu căpitaniĭ: şi Cavaleriĭ cu locotenenţiĭ şi sub-locotenenţiĭ.

Art. 19. Onorurile militare funebre pentru persónele decorate cu Ordinul *Steleĭ României*, şi cari n'aŭ fost militarĭ, se vor da la domiciliul mortuluĭ saŭ la biserică, adică acolo unde se sĕvĕrşesce serviciul religios.

Pentru darea acestor onorurĭ, trupa este aşeḍată în faţa caseĭ repausatuluĭ saŭ în faţa bisericeĭ.

Pe timpul ridicăreĭ corpuluĭ şi al trecereĭ cortegiuluĭ, trupa presintă arma pentru Mariĭ-Crucĭ; iar pentru Mariĭ-Oficerĭ stă cu arma la umĕr; toboşariĭ şi corniştiĭ saŭ musica sună saŭ cântă marşul funebru. După trecerea cortegiuluĭ trupa reintră în casarmă

Art. 20. Pentru darea acestor onorurĭ, trupa se alcătuesce dintr'un regiment cu drapel şi musică pentru Mariĭ-Crucĭ; iar pentru Mariĭ-Oficerĭ un batalion cu musica; o companie cu musică pentru Comandorĭ; iar pentru Oficerĭ şi Cavalerĭ, un pluton fără musică.

Art. 21. In lipsă de trupă de infanterie, aceste onorurĭ se vor da de către trupele de cavalerie, cari vor fi pe jos.

Art. 22. In garnisónele unde trupele nu suficiază pentru darea onorurilor funebre, unităţile de trupă fixate maĭ sus pot fi micşorate în raport cu forţa trupeĭ de care dispune garnisona.

Art. 23. Insemnele decoraţiunilor vor fi depuse pe cosciug.

Art. 24. Numĕrul străinilor, admişĭ a purta decoraţiunea, nefiind limitat, eĭ nu sunt supuşĭ regulelor de numire şi de înaintare în Ordine, ca Româniĭ, şi nu beneficiază de drepturile şi prerogativele acordate acestora prin lege şi regulamentul de faţă.

TITLUL IV

Disciplina membrilor ordinuluĭ.

Art. 25. Calitatea de membru al ordinuluĭ *Stéua României* se perde pentru aceleaşĭ cause cari fac a se perde şi calitatea de cetăţian român.

Art. 26. Drepturile şi prerogativele de membru al ordinuluĭ *Stéua României* se suspendă pentru aceleaşĭ cause carĭ fac a se suspenda şi drepturile de cetăţian român.

Art. 27. Miniştriĭ justiţieĭ şi resbeluluĭ transmit ministeruluĭ afacerilor străine copiĭ după tóte hotărîrile în materie criminale, corecţionale saŭ de poliţie, pronunţate contra veri-unuia din membriĭ Ordinuluĭ.

Art. 28. Orĭ de câte orĭ se va face recurs în casaţiune contra uneĭ hotărîrĭ dată în materie criminale, corecţionale saŭ de poliţie relativă la un membru, procurorul general pe lângă curtea de casaţiune va însciinţa fără întârḍiare pe ministrul justiţieĭ, care va încunosciinţa despre acésta pe ministrul afacerilor străine.

Art. 29. Procuroriĭ generalĭ, pe lângă curţile de apel, şi comisariĭ regescĭ, pe lângă consiliurile de resbel, nu pot executa nicĭ o pedépsă infamantă în contra unuĭ membru al Ordinuluĭ, maĭ înainte ca acesta să fi fost degradat.

Art. 30. Pentru acéstă degradare, preşedintele curţeĭ de apel, după rechisitorul procuroruluĭ, saŭ preşedintele consiliuluĭ regesc, pronunţă, îndată după citirea judecăţeĭ, formula următóre:

«Aĭ lipsit la onóre; declar, în numele membrilor Ordinuluĭ *Stéua României*, că aĭ încetat de a maĭ fi membrul Luĭ».

Art 31. Capiĭ militarĭ vor trimite ministruluĭ de resbel o dare de sémă de tóte pedepsele grave de disciplină, carĭ aŭ fost aplicate membrilor de sub ordinele lor. Ministrul de resbel transmite copie după acésta ministruluĭ afacerilor străine.

Art. 32. Casarea unuĭ membru al ordinuluĭ, sub-oficer în activitate, și trimiterea unuĭ soldat, membru al Ordinuluĭ, la compania de disciplină, nu se póte face de cât după autorisarea ministruluĭ de resbel.

Ministrul nu póte da acéstă autorisare de cât după ce a informat pe ministrul afacerilor străine, care va lua ordinele Regeluĭ.

Art. 33. Regele, după raportul ministruluĭ respectiv, póte suspenda în tot saŭ în parte exercițiul drepturilor și prerogativelor, precum și pensiunea ce le este acordată, și chiar a exclude din rêndurile Ordinuluĭ pe membriĭ condamnațĭ de o juridicțiune óre-care, când natura delictuluĭ și gravitatea pedepseĭ pronunțată contra lor cer aplicarea acesteĭ mĕsurĭ.

TITLUL V

Administrațiunea Ordinuluĭ.

Art. 34. Administrațiunea Ordinuluĭ este încredințată ministruluĭ afacerilor străine, în calitate de cancelar al Ordinelor.

Ministrul afacerilor străine lucréză direct cu Regele, Marele-Maestru.

Art. 35. Secretarul general al ministeruluĭ afacerilor străine dirige lucrările privitóre la Ordinul *Stéua României*.

TITLUL VI

Brevete.

Art. 36. Brevetele ce se vor libera membrilor Ordinuluĭ vor fi semnate de Rege și contra-semnate de ministrul afacerilor străine.

Pentru Mariĭ-Crucĭ și Mariĭ-Oficerĭ, ele vor fi în original; iar pentru cele-alte grade, în copie după decretul de numire.

Disposițiunĭ generale.

Art 37. Oficeriĭ stăreĭ civile sunt datorĭ a comunica ministeruluĭ afacerilor străine încetarea din viață a orĭ-căreĭ persóne decorate cu ordine române saŭ străine.

Art. 38. Regulamentele din 28 Iunie 1878 și 18 Februarie 1880 sunt și rĕmân abrogate.

LEGE

PENTRU INSTITUIREA DECORAȚIUNEĬ NAȚIONALE, NUMITĂ CORÓNA ROMÂNIEĬ (1)

(Decr. Nr. 1211 din 10 Maiŭ 1881).

Art. 1. Se institue o decorațiune națională, numită *Coróna României*.

Art. 2. Condițiunile și modalitatea conferireĭ acesteĭ decorațiunĭ se vor stabili printr'un anume regulament.

REGULAMENTUL

ORDINULUI CORÓNA ROMANIEI

(Decr. Nr. 2002 din 6 August 1885).

TITLUL I

Organisarea și compunerea Ordinuluĭ.

Art. 1. Ordinul *Coróna României*, instituit prin legea de la 10 Maiŭ 1881, în memoria proclamăreĭ Regatuluĭ, este destinat a resplăti serviciile aduse Statuluĭ.

Art. 2. Regele este Mare-Maestru al Ordinuluĭ.

Art. 3. Ordinul e împărțit în 5 clase, carĭ vor lua denumirile de Marĭ-Crucĭ, Marĭ-Oficerĭ, Comandorĭ, Oficerĭ și Cavalerĭ.

Art. 4. Membriĭ Ordinuluĭ sunt numițĭ pe viață; numĕrul lor nu va întrece pentru Marĭ-Crucĭ, 25; pentru Marĭ-Oficerĭ, 80; pentru Comandorĭ, 150; pentru Oficerĭ, 300.

Art. 5. Decorațiunile acordate străinilor nu sunt coprinse în limitele fixate maĭ sus.

TITLUL II

Forma decorațiuneĭ și modul de a o purta.

Art. 6. Decorațiunea acestuĭ Ordin este o cruce cu ramurĭ egale; fie-care ramură e de

(1) Vedĭ regulamentul care urméză.

smalț roșu, avênd împregiur o dungă albă, între ramurĭ e cifra regală. In midlocul crucei e un medalion cu două fețe; partea de d'a-supra conține Coróna-Regală de oțel, pe smalț roșiu; împregiur, pe un cerc de smalț alb, e scris, în partea superióră: *Prin noi înșine*, și în partea inferióră, *14 Martie 1881*. Rever-sul medalionuluĭ pórtă scris la midloc, pe smalț roșu: *10 Maiŭ*; și împregiur, pe un cerc alb: *1866, 1877, 1881*.

Crucea e atârnată de o panglică albastru-inchís, cu câte o dungă pe fie-care lature de colórea oțeluluĭ.

Art. 7. Cavaleriĭ port pe partea stângă a pieptuluĭ, atârnată de panglică, crucea pres-crisă la art. 1, în mărime de 40 milimetri, a-vênd cifra regală, între ramurĭ, de argint.

Oficeriĭ port aceeașĭ cruce, însă cu cifra re-gală, între ramurĭ, de aur, și cu rosetă pe panglică.

Comandoriĭ port crucea cu cifra de aur, în mărime de 60 milimetri, atârnată la gât.

Mariĭ-Oficerĭ port insemnul la gât ca Co-mandoriĭ, și pe pept o stea de argint cu 8 rade, în mărime de 85 milimetri, avênd în midloc medalionul de smalț cu coróna de o-țel și inscripțiunea împregiur.

Mariĭ-Crucĭ port crucea în mărime de 70 milimetri, atârnată de un cordon, purtat de la umĕrul drept la cópsa stângă.

Eĭ maĭ port pe pept o stea de argint cu 8 rade, în mărime de 90 milimetri, avênd pe dênsa crucea în mărimea insemnuluĭ de Co-mandor.

TITLUL III

Prerogativele membrilor.

Art. 8. Pentru Cavaleriĭ și Oficeriĭ Ordi-nuluĭ, purtând decorațiunea în mod aparinte, soldațiĭ sub arme vor lua la umer. Pentru persónele decorate cu cele-alte grade supe-rióre ale Ordinuluĭ, se va presinta arma.

Art. 9. Onorurile militare funebre se vor acorda, precum se specifică maĭ jos, persóne-lor carĭ aŭ fost decorate cu Ordinul *Coróna Românieĭ*.

Pentru darea acestor onorurĭ trupa va fi așezată în fața caseĭ mortuluĭ saŭ a bisericeĭ, adică acolo unde se sĕvĕrșesce serviciul re-ligios, și se va compune:

Pentru Mariĭ-Crucĭ, dintr'un batalion cu drapel și musică;

Pentru Mariĭ-Oficerĭ, dintr'o companie cu musică;

Pentru Comandorĭ, dintr'o companie fără musică;

Pentru Oficerĭ și Cavalerĭ, dintr'un platon fără musică.

Pe timpul ridicăreĭ corpuluĭ și al trecereĭ cortegiuluĭ, trupa presintă arma, pentru Ma-riĭ-Crucĭ, și ia la umer pentru Mariĭ-Oficerĭ; tobosariĭ și corniștiĭ saŭ musica sună saŭ cântă marșul funebru, apoĭ reintră în ca-sarmă.

Art. 10. In lipsă de trupă de infanterie, aceste onorurĭ se vor da de către trupele de cavalerie, carĭ vor fi pe jos.

Art. 11. In garnisónele unde trupele nu suficiază pentru darea onorurilor funebre, u-nitățile de trupă, fixate maĭ sus, pot fi mic-șorate în raport cu forța trupeĭ de care dis-pune garnisóna.

Art. 12. Insemnele decorațiunilor vor fi depuse pe cosciug.

Disposițiunĭ transitoriĭ.

Art. 13. Tóte disposițiunile regulamentu-luĭ Ordinuluĭ *Stéua Românieĭ* de la 6 August 1885, și anume cele coprinse în art. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, în cele de sub titlurile IV și V și în art. 36 și 37, sunt aplicabile și Ordinu-luĭ *Coróna Românieĭ* în ceea ce privesce ad-miterea și înaintarea, disciplina membrilor, brevetele și administrațiunea Ordinuluĭ.

Art. 14. Regulamentul de la 10 Maiŭ 1881 este abrogat.

REGULAMENTUL

MEDALIEI SERVICIU CREDINCIOS.

(Decr. Nr. 882 din 8 Apr, 1878).

Art. I. Se institue o medalie cu devisa *Serviciŭ Credincios*, avênd două clase, care se va acorda drept resplătire pentru servicia care nu intră în prevederea legeĭ din anul 1877, Iunie, pentru instituirea ordinuluĭ *Stéoa Ro-mânieĭ*.

Art. II. Medalia se dă pe viață.

Art. III. Dreptul de a o purta este perso-nal și nu se transmite în nicĭ un cas.

Art. IV. Numĕrul medaliilor acordate este nedeterminat.

Art. V. Medalia se va acorda atât pămên-tenilor, cât și străinilor.

Art. VI. Medalia se compune: cea de clasa I dintr'o piesă de metal galben cu un diametru de 30 m.m. și o grosime de 2½ m.m.

forma sa este rotundă; cea de clasa II dintr'o piesă de metal alb avênd aceleaşî dimensiunî şi formă.

Medaliile de amêndouă clasele pórtă pe o parte (avers) în relief armele ţěreî, pe partea opusă (revers) stampat în relief cuvintele *Serviciŭ Credincios*, încongiurate de o ghirlandă de stejar şi laurî carî se unesc jos printr'o fundă.

Medalia pórtă pe partea superióră coróna domnéscă şi un inel prin care se trece panglica.

Art. VII. Panglica este de moar albastru, avênd la margine câte o dungă (lisereŭ) de fir de argint. Panglica este în total lată de 30m.m., iar dunga pe margine de 2½ m.m.

Art. VIII. Medalia se pórtă pe partea stângă a peptuluî.

Art. IX. In nicî un cas nu se póte purta numaî panglica singură.

Art. X. Numaî capul Statuluî are dreptul a acorda medalia.

Art. XI. Medalia se acordă prin decret domnesc, în urma raportuluî ministruluî afacerilor străine, şi decretul se publică prin *Monitorul oficial*.

Art. XII. Un brevet sub-scris de capu Statuluî, purtând sigiliul domnesc şi contrasemnat de ministrul de externe, se va da odată cu medalia.

Art. XIII. Medalia se perde din aceleaşî cause din carî se perde şi cualitatea de cetăţian român.

Strěiniî o vor perde în urma condamnăreî prin sentinţă la o pedépsă infamantă.

Art. XIV. Se va ţine la minister un registru special pentru înscrierea succesiv a acelor căror s'a acordat medalia.

Acest registru va coprinde deosebit de numele medaliatuluî şi numěrul cu data expeduireî brevetuluî, precum şi clasa medalieî transmisă.

REGULAMETUL

CRUCEI COMEMORATIVE ELISABETHA

(Decr. Nr. 2270 din 7 Octombre 1878).

Art. I. Se institue o cruce comemorativă, care va purta numele de *Crucea Elisabetha*.

Art. II. Crucea Elisabetha se va conferi tuturor dómnelor carî, prin căutarea răniţilor saŭ bolnavilor, aŭ dat concursul lor în timpul campanieî din 1877—1878.

Art. III. Crucea se va conferi asemenea dómnelor carî, prin instalare de spitale, înzestrarea ambulanţelor saŭ prin ofrande însemnate, aŭ contribuit la alinarea suferinţelor răniţilor şi bolnavilor în timpul acesteî campaniî.

Art. IV. Măria Sa Dómna, cu autorisarea Măriei Sale Domnitoruluî, conferă Crucea Elisabetha; ea se dă pe viaţă.

Art. V. Crucea se acordă prin decret Domnesc, în urma raportuluî D-luî ministru afacerilor străine, raport autorisat de Măria Sa Dómna.

Decretul se publică prin *Monitorul oficial*.

Art. VI. Un brevet subscris de ministrul afacerilor străine, constatând numěrul şi data decretuluî de conferire, se va da împreună cu crucea.

Art. VII. Dreptul de a o purta este personal şi nu se transmite în nicî un cas.

Art. VIII. Numěrul crucilor acordate este determinat în limitele art. 2 şi 3.

Constatarea dreptuluî de a dobêndi crucea se face prin certificate în regulă ale corpurilor saŭ serviciilor respective, arătând îndeplinirea condiţiunilor stabilite de art. 2 şi 3 ale regulamentuluî de faţă.

Art. IX. O dată acest numěr stabilit definitiv, nu se maî póte acorda Crucea Elisabetha în afară de ceî îndreptăţiţî prin decretul de faţă.

Art. X. Crucea este de bronz aurit, fundul mat sadea, lungimea ramurilor Cruceî este de 43 milimetre, lăţimea de 6 milimetre, grosimea de 2 milimetre, forma este cea bizantină a Bisericeî Rěsărituluî.

Crucea are pe marginile ramurilor o dungă albă în colóre naturală a oţeluluî şi în mijloc un medalion, încungiurat de un cerc de oţel. Fundul medalionuluî este asemenea de bronz aurit mat şi pórtă pe o parte cifra Măriei Sale Dómneî şi pe cea-altă legenda *Alinare* şi *Mângâere*, şi în mijloc milesimul $\frac{1877}{1878}$

In partea superióră a Cruceî se află un inel de bronz aurit, prin care se petrece panglica.

Art. XI. Crucea Elisabetha se va purta atârnată de o funtă de panglică de moar albastru deschis, lată de 40 milimetre, avênd la margine câte o vargă de fir de aur în lăţime de 10 milimetre.

Art. XII. Crucea se pórtă pe uměru

*

stâng, avênd aparentă pe partea din afară cifra Măriei Sale Dómnei.

Art. XIII. Se va întocmi un registru special în dublu esemplar, în care se va înscri numele, locul nascerei şi posiţiunea persónelor cărora se va fi acordat Crucea Elisabetha.

Un esemplar se va remite Măriei Sale Dómnei, iară cel-alt se va păstra la ministerul afacerilor străine.

Art. XIV. Străinele carĭ ar îndeplini condiţiunile stabilite de art. II şi III ale regulamentuluĭ de faţă vor putea dobêndi Crucea Elisabetha, şi se va ţine un registru deoşebit pentru acestea.

Art. XV. Crucea Elisabetha şi drepturile eĭ se perd după o condamnare prin sentinţă la o pedépsă infamantă.

Art. XVI. Străinele vor perde aceste drepturĭ prin condamnare judecătorêscă la o pedépsă infamantă.

CEREMONIALUL CURŢEI.

RECEPŢIUNEA MINISTRILOR STRĂINĬ

(13 Octombre 1883)

Ceremonialul cu care se primesc în audienţă domnêscă ministriĭ plenipotenţiarĭ şi ministriĭ reşedinţĭ aĭ suveranilor străinĭ acreditaţĭ pe lângă A. S. R. Domnul, se stabilesce precum urméză :

La sosire, trămisul străin informéză despre venirea sa pe ministrul afacerilor străine, fie printr'un secretar al legaţiuneĭ, fie prin scrisóre, şi 'ĭ cere ḑioa şi ora spre a'l visita şi a'ĭ da copie de pe scrisorile sale de creanţă.

Ministrul afacerilor străine ia ordinele A. S. R. pentru primirea solemnă la Palat.

Ḑiua audienţeĭ fiind fixată de A. S. R., mareşalul curţeĭ previne de acésta pe ministrul afacerilor străine, care, la rêndul seŭ, informă pe trămisul putereĭ străine.

In ḑiua hotărîtă pentru audienţă, un adjutant domnesc merge la ospelul legaţiuneĭ cu două trăsurĭ ale curţeĭ, din carĭ cea destinată ministruluĭ străin va fi de mare gală, şi 'l conduce la Palat. Adjutantul invită pe şeful de misiune a se urca în prima trăsură, punêndu-se la stânga sa. Ceĭ-alţĭ membriĭ aĭ legaţiuneĭ iaŭ loc în a doua trăsură.

La Palat garda ia armele şi tobele sună.

Ministrul străin este primit în josul scăreĭ de onóre de doĭ oficierĭ de ordonanţă, şi în capul scăreĭ de doĭ adjutanţĭ domnescĭ carĭ'l introduc împreună cu suita sa în salonul de recepţiune, unde se află ministrul afacerilor străine, mareşalul curţeĭ şi casa militară a A. S. R. Mareşalul curţeĭ anunţă A. S. R. Domnuluĭ pe trămisul străin, pe numele şi titlurile sale, după care apoĭ ministrul străin este invitat a trece în apartamentul în care se află A. S. R., fiind faţă ministrul de esterne.

Trămisul străin pronunţă câte-va cuvinte şi depune scrisorile sale de creanţă în mânele Domnuluĭ, care apoĭ le remite ministruluĭ afacerilor străine.

A. S. R. Domnul, însoţit de ministrul străin şi de ministrul de esterne, trece în urmă în salonul unde se află mareşalul curţeĭ, personalul legaţiuneĭ şi casa militară domnêscă. Aci, trămisul străin presintă A. S. R. personalul misiuneĭ.

Când A. S. R. concediază pe ministrul străin, acesta este recondus cu acelaşĭ ceremonial care a presidat la sosirea sa.

In timpul audienţeĭ, ministrul afacerilor străine se ţine la stânga Domnuluĭ.

După terminarea recepţiuneĭ la A. S. R. Domnul, trămisul străin este condus în apartamentele A. S. R. Dómneĭ de mareşalul Curţeĭ, care 'l va presinta A. S. R., fiind înconjurată de Curtea Sa.

Pentru audienţele oficiale ce aŭ de scop remiterea de decoraţiunĭ străine A. S. R. Domnuluĭ de către trămişiĭ străinĭ, acestia sunt primiţĭ în acelaşĭ mod, cu deosebire numaĭ că representantul străin este introdus, în asemenea ocasiunĭ, împreună cu personalul legaţiuneĭ înaintea A. S. R. Domnuluĭ, faţă fiind ministrul afacerilor străine şi casa civilă şi militară Domnêscă.

(Minist. afacerilor străine)

LEGIUIRĬ

ADMINISTRATIVE, JUDEȚIANE

ȘI COMUNALE

LEGE[1]

PENTRU SUPRIMAREA JUDECĂTORIILOR DE OCÓLE ȘI TRECEREA ATRIBUȚIILOR LOR LA SUBPREFECȚI

(Decr. Nr. 853 din 15 Maiŭ 1875).

Art. 1. Până la reorganisarea judecătoriilor de ocóle și plășĭ se suprimă judecătoriile de clasa III-a, iar atribuțiunile lor se vor da provizoriŭ subprefecților și, în orașul Reni, polițaiuluĭ, conform legeĭ din 25 Aprilie 1867.

Art. 2. Circumscripțiunea teritorială a judecătoriilor din orașele de reședință se întinde și asupra plășeĭ în care cade acel oraș.

Se esceptéză de la acéstă regulă orașul Bucurescĭ și Iașĭ.

In orașele unde sunt douĭ judecătorĭ, acel de la ocolul I va coprinde în circumscripțiunea sa și plasa în care cade orașul.

Art. 3. După promulgarea acesteĭ legĭ tóte procesele pendinte la judecătoriĭ plășilor în carĭ cad orașele de reședință, se vor judeca de judecătoriĭ din acele orașe.

Art. 4. Acéstă lege se va pune în aplicare o lună după promulgarea eĭ.

Creditul necesar acestuĭ serviciŭ, de la 15 Februarie 1875 până la aplicarea legeĭ, se va înscri în budgetul anuluĭ 1875 asupra resurselor generale.

LEGE

PENTRU STÂRPIREA LOCUSTELOR.

(Decr. Nr. 1097 din 20 Iunie 1875).

Art. 1. Toțĭ locuitoriĭ din comunele rurale, daŭ câte un om de fie-care familie pentru stârpirea locustelor

Art. 2. Aceștĭ locuitorĭ nu vor fi luațĭ într'o distanță maĭ mare de 20 chilometriĭ de la locul unde se vor afla locuste.

Art. 3. Comitetul permanent, prin înțelegere cu prefectul, fixéză comunele ce vor coopera la stârpirea locustelor din locurile anume indicate.

El otărasce periódele în carĭ trebue să se facă acéstă lucrare și numĕrul de ómenĭ ce are a da comuna în fie-care period.

Art. 4. Locuitoriĭ ce vor lucra la stârpirea locustelor, vor fi dispensațĭ în acel timp de ḑilele ce datoréză pentru lucrul drumurilor.

Art. 5. Prefecțiĭ, sub-prefecțiĭ și primariĭ esecută mĕsurile adoptate pentru stârpirea locustelor.

Art. 6. Toțĭ aceĭ ce se vor dovedi că aŭ tras în folosul lor propiu orĭ banĭ, saŭ ḑilele de muncă saŭ aŭ făcut vr'o scutire în contra acesteĭ legĭ, vor fi pedepsițĭ cu închisórea de la o lună până la douĭ anĭ, și cu amendă împătrită de valórea munceĭ saŭ banilor ce vor fi deturnat în folosul lor.

Art. 7. D. ministru de interne va da instrucțiunĭ asupra mijlócelor celor maĭ practice și maĭ lesniciósе, după carĭ să se procedeze la stârpirea locustelor, când se în grópă, când sunt ológe și când încep a zbura.

(1) Abrogată prin legile pentru judecătoriile comunale și de ocóle din 9 Martie și 29 Iulie 1879.

INSTRUCŢII ESENŢIALI

PENTRU EXTERMINAREA LOCUSTELOR

(Circulara Minist. de interne Nr. 9732 din 21 Iunie 1875).

I. Exterminarea semințeĭ locustelor.

Exterminaţia seminţeĭ îngropate de locuste se face: 1, tómna, numaĭ de cât după a lor îngropare; 2, în lunile de iarnă pe timpul moinelor, şi 3, la începutul primăvereĭ, dacă seminţele ernate în pămênt, nu s'aŭ supus putredŏiciuneĭ şi sunt a învia.

Lucrările, întreprinse pentru exterminarea locustelor, sunt următórele:

1. Aratul şi grăpatul câmpiilor.
2. Aratul cu rariţa şi
3. Desgropatul seminţelor cu sape.

1. *Aratul şi grăpatul câmpiilor.*

Scopul spargeriĭ pămêntuluĭ, în care se află ouăle îngropate se coprind în aceea că; stricând tărimea pămêntuluĭ unde sunt ouăle îngropate şi sconţêndu-se d'asupra pămêntuluĭ, prin deasa grăpare lesne se găsesc. Se presupune că, după acésta, ouăle ce se află în cuĭburĭ, urméză să fie supuse stricăciuniĭ din causa igrasieĭ şi a gerurilor, saŭ a servi de nutriment la feluritele insecte şi paserĭ. Spre a ajunge la acest scop, cel maĭ priincios mijloc este a ara în suprafaţă, fiind-că de s'ar ara maĭ adânc, atuncĭ érăşĭ s'ar îngropa cuiburile locustelor şi n'ar maĭ rĕmânea nimic pe faţa pămêntuluĭ. După acésta, locurile arate se grăpéză de maĭ multe orĭ, de este cu putinţă cu maĭ multe grăpĭ. Pentru grăpare se întrebuinţéză grape cu dinţiĭ de fer, saŭ cu greble de fer.

Pe pămênturile moĭ, adică acelea carĭ aŭ fost înaintea acestia cu semĕnăturĭ, este îndestul numaĭ a le grăpa fără vre o arătură, dacă pămêntul nu e fórte tare.

De şi cele maĭ multe încercărĭ aŭ dovedit adevĕratul folos, fiind-că, în cele maĭ multe locurĭ, după arătură şi grăpare, locustele n'aŭ maĭ înviat, însă a maĭ fost de multe orĭ împregiurărĭ unde arăturile şi grăpările, nu numaĭ că n'aŭ impedicat învierea locustelor, ba încă printr'acésta a şi grăbit'o.

Incă nu este dovedit, pentru ce acele mijlóce, n'aŭ adus acelaş profit pretutindenĭ. Se înţelege acolo unde întreprinderea n'a fost ajunsă la ţinta trebuită, arătura se făcea fórte adâncă, şi grăparea, n'avea numĕrul trebuincios de grăpi, aşa în cât numaĭ puţine cuiburĭ cu ouă se scotea de-asupra şi murea; iar rĕmăşiţa rĕmânea în întrul pămêntuluĭ. Alt-fel este cu anevoinţă a presupune că cuĭburile scóse să pótă fi nesupuse putredŏireĭ de igrasie şi rĕceliĭ şi de aceea nu este îndoială că arĕtura şi grăparea désă, negreşit va extermina seminţele locustelor.

In orĭ-ce împregiurare, pentru maĭ bun profit, este de neapĕrat, pe timpul grăpăreĭ, a scóte femeile şi copii pentru strângerea cât s'ar putea maĭ mult a cuiburilor şi a ouălor locustelor. Este fórte folositor ca pe câmpurile grăpate să se scóţă rîmătoriĭ, fiind-că, aceştĭ rîmatorĭ cu plăcere mănâncă tóte seminţele locustelor ce se află scóse d'asupra pămêntuluĭ fără să li se pricinuiască cât de puţin rĕŭ.

Primăvara, înaintea înviereĭ locustelor, în locul grăpăreĭ locurilor arate, cu înlesnire se póte scóte vitele, pentru bătătorirea locurilor arate. Prin acéstă bătătorire se forméză o tărime de pămênt, în cât locustele, cele de curând inviate, nu sunt în stare a sparge pămêntul, şi mor sub pămênt. Urmările pot fi de o potrivă, dacă bătătorirea se va face chiar şi fără a se face arăturĭ în urma unor ploĭ destul de marĭ.

2. *Aratul cu pluguri saŭ rariţă cu 7 colţurĭ.*

In timpul din urmă cu mare avantagiŭ s'aŭ întrebuinţat, pentru exterminarea seminţelor locustelor, rariţe aşa numite în Basarabia. Aceste rariţe nu numaĭ că sapă pămêntul, dar încă şi scot cuiburile d'asupra pămêntuluĭ şi le fărâmă, din care cauză seminţele se risipescŭ. De aceea, acolo pe unde a trecut rariţa şi în urma eĭ în curmeziş saŭ în cruciş grapa de fer, rĕmân puţine cuiburĭ întregĭ.

Pentru arat trebue 2 părechĭ de boĭ şi 2 ómenĭ; unul să ţie córnele rariţeĭ şi altul să mâne boiĭ; cu o asemenea rariţă se póte ara într'o ḑi 2 pogóne de pămênt.

La întrebuinţarea rariţeĭ e de neapĕrat a îngriji ca să se lase în pămênt în aceeaşĭ adâncime în care se află cuiburile îngropate.

3. *Scóterea seminţelor de locuste din pămênt cu sape.*

Cel maĭ adevĕrat mijloc pentru exterminarea locustelor, care urméză să fie considerat de toţĭ, se conchide în strângerea cuiburilor după ce maĭ întâiŭ se vor scóte cu sape; cu chipul acesta se extermineză locustele maĭ cu desăvêrşire.

Lucrătorii se aşéză la óre-care distanţă, unii cu sape, şi alţiĭ cu saci, ceĭ d'ântéiŭ scot culburile, iar ceĭ d'al doilea le adună în sacĭ. Pentru fie-care douĭ lucrătorĭ se destinéză un loc otărît de pămênt. Seminţele adunate pot fi desfiinţate prin ardere, înecăciune saŭ îngropare în gropĭ adâncĭ, d'asupra cărora se pune pămênt mult. Negreşit, o asemenea lucrare cere mâinĭ multe, şi póte fi lucrătóre, numaĭ acolo unde este îndestulă populaţie, şi unde locustele s'aŭ îngropat fórte des în cele maĭ marĭ masse în micĭ distanţe. Orĭ cât de încet s'ar continua acéstă lucrare, însă nu se cere multă ostenélă, ci numaĭ grăparea cu câte 20 grape saŭ maĭ multe şi de maĭ multe orĭ pe acelaşĭ loc; la care încă nu se póte încredinţa că seminţele vor fi supuse putrediriĭ. Desgroparea seminţelor locustelor cu sape cu abundenţă se face în acele locurĭ unde se obicĭnuesce punerea porumbuluĭ, fiind-că cultivatoriĭ sunt deprinşĭ a săpa porumburile de câte douĕ orĭ pe vară. In orĭ-ce împregiurare desgroparea să fie întrebuinţată acolo, unde nu se póte ara şi grăpa, şi anume pe costişe, în grădinĭ cu pometurĭ şi în pădurĭ.

Exterminarea seminţelor locustelor se recomandă ca cel maĭ sigur mijloc pentru desrădăcinarea acestor rĕutăciόse insecte. Intr'adevĕr, pentru exterminarea seminţelor, lucrările se fac tómna şi iarna şi la începutul primăveriĭ, prin urmare în ast-fel de timpurĭ ale anuluĭ, când locuitoriĭ sunt liberĭ de întreprinderile lor, şi eşirea lor în acéstă lucrare nu 'ĭ prea îngreuéză. Afară de acésta cu exterminarea unuĭ cuib al locustelor, se extermineză de o dată până la o sută de insecte ce o să învieze, de aceea de atâtea orĭ se uşuréză ostenelile văratice în exterminarea locustelor. Acest mijloc încă, dă proprietarilor acel profit că câmpiile lor nu rĕmân neîntrebuinţate, pentru că după exterminarea seminţelor locustelor dintr'ênsele tómna, ele pot fi iarăşĭ semĕnate primăvara cu alte bucate.

Spre încheiăre trebue să adăogăm, că exterminarea seminţelor locustelor se póte face numaĭ acolo unde locustele 'şĭ pun seminţele în cele maĭ dese masse; acolo însă unde ele 'şĭ îngrop seminţele rar, munca grăpăreĭ saŭ strângerea seminţelor, este fórte anevoiósă din causă că locustele aŭ ocupat distanţă fórte mare; de aceia urméză ca în casul acesta să se adaste învierea lor primăvara, şi atuncĭ să se extermineze când încep ele a se aduna masse.

II. Exterminarea locustelor după a lor înviere.

Exterminarea locustelor se face pe la începutul înviereĭ lor, până în aripare, şi atuncĭ când se apropie timpul năpârlireĭ şi îngropăreĭ seminţelor.

Cel ântâiŭ period al existenţeĭ locustelor; când aŭ eşit din cója ouălor, fiind aşa de tinere, în cât abia se pot târî, iar după aceea numaĭ timpul acesta se póte socoti ca cel maĭ favorabil, pentru definitiva exterminare a acestor insecte vătămĕtóre. Atuncĭ nicĭ o ḑi, nicĭ o oră să nu se pérdă, ca să nu li se dea timpul a se desfăşura până la al doilea period, saŭ până la înaripare, când tóte mijlócele pentru a lor exterminare vor aduce puţin folos.

Mĕsurile şi instrumentele ce se iaŭ pentru exterminarea locustelor pedestre, sunt cele următóre:

1, ardere; 2, călcarea saŭ bătătorirea cu herghelii de caĭ: 3, îngroparea în şanţurĭ; 4, târnurĭ de mărăcinĭ, 5, hărdac; 6, prindĕtorĭ; 7, cancióge, velinţe şi ciururĭ şi 8, prindĕtorĭ căiăreţĭ.

1. *Arderea.*

Locustele cele tinere, cari abia aŭ înviat, fórte lesne se extermineză cu foc, pentru acésta de cu séră se pun pae saŭ buruienĭ pe acele locurĭ unde ele sunt grămădite, şi până la rĕsăritul sóreluĭ, când locustele şed în nemişcare, daŭ foc din tóte părţile. Daca la darea foculuĭ se întémplă a fi vêntul princios ardereĭ, atuncĭ rĕmân fórte puţine. Distanţa loculuĭ pe care se dă foc, urméză să fie încongiurată cu lucrătorĭ, spre a nu lăsa să fugă locustele şi să le mature în foc.

Dar fiind-că paiele aŭ óre-care valóre şi uneorĭ fórte însemnătóre, la caz de lipsă de recoltă, atuncĭ pentru acésta este bine să se întrebuinţeze gunóe şi buruenĭ, cari prin ardere se perd şi dă o flacără maĭ mare. Pentru acésta trebue, ca din vreme şi chiar tómna să se coséscă şi să se aşeḑe în grămeḑĭ împrejurul locurilor, unde se aştéptă învierea locustelor.

2. *Călcatul cu herghelii.*

Exterminarea locustelor atât celor pedestre de primăvară, cât şi celor de tómnă, când încep a năpârli şi a se îngropa, se póte face cu înlesnire prin strivirea cu herghelii.

Pentru acésta se scot ómenĭ de le incongióră din tóte părţile şi nu le lasă a se împrăştia, după acésta se aduce vre'o duoĭ, treĭ caĭ şi'ĭ gonesc în forma treeratuluĭ şi cu chipul acesta ouăle se strivesc şi se amestecă cu pămênt, iar altele se strivesc în cât nu maĭ pot fi vătămătóre.

Aflarea de faţă a vre-o câţĭ-va călăreţĭ este de trebuinţă spre a nu lăsa să se deosebéscă caiĭ; la acésta pot fi întrebuinţate şi cireḑĭ de vite, însă oile să nu se întrebuinţeze la acéstă lucrare, fiind-că ostenéla multă le este

vătămătóre, și afară de acésta, ele mănâncă locustele din cari se îmbolnăvesc și mor. Acéstă lucrare se póte face în orĭ-ce oră a dileĭ.

3. Ingropatul în șanțurĭ.

Cel maĭ ușor și folositor mijloc pentru exterminarea locustelor, este a le goni cu târnurĭ în șanțurĭ saŭ în gropĭ ce într'adins pentru acésta s'aŭ făcut, și apoĭ de viĭ le îngrópă. In timpul acela uniĭ din lucrătorĭ sap gropĭ saŭ șanțurĭ în adâncime de 3 palme și tot atât de late cu părețĭ aplecate ca, să nu pótă să iasă locustele de acolo, iară alțĭ lucrătorĭ după numĕrul lor prin ronturĭ ocolesc locul acela unde sunt aședate locustele și prin târnurĭ și măturĭ le gonesc în șanțurĭ. După căderea lor în șanțurĭ, numaĭ de cât se apropie femeĭ saŭ copiĭ ce sunt într'adins scoșĭ cu măturĭ și nu le lasă să iasă din gropĭ. până se umple cu dênsele gropile saŭ șanțurile. Atuncĭ lucrătoriĭ încălțațĭ cu cisme după ce maĭ ântâĭ aruncă pămênt peste ele. intră în întru și le calcă cu piciórele, în urmă astupă șanțurile cu țărână și le bătătătoresc cu mac. Pămêntul care se aruncă peste dênsele trebue să fie de ajuns ca să nu iasă mirosul cel greŭ al locustelor strivite, care este atât de tare în cât pricinuesce vĕrsătură ómenilor și nepoftă de mâncare.

Ca să nu pótă scăpa și partea rĕmasă de locuste, de desăvârșita exterminare, se repetă aceeașĭ lucrare. Pentru care este cel maĭ favorabil timp, când se perde roua și sórele cu radele sale încăldesce locustele, după care ele se fac maĭ mișcătóre și fórte săritóre, se iaŭ la gónă, la care alte unelte nu trebuesc de cât numaĭ lopețĭ de fier și de lemn, măturĭ saŭ târnurĭ, trompete și clopote.

Pe câmpiile cu semĕnăturĭ ast-fel de lucrare se face cu înlesnire, acolo unde proprietariĭ de la ântêia ivire a locustelor voesc a renunța la vre-o câte-va decimĭ de pogóne cu semĕnăturĭ. In casul acela bucatele ce se coc, sunt cu desăvârșire negre, se înconjóră de ómenĭ cu târnurĭ; bucatele se cosesc, locustele cad după dênsele, iară paiele se așédă în clăĭ; după care gonirea locustelor se face cu chipul sus arătat. Acolo unde proprietariĭ nu voesc să renunțe, locustele cu iuțélă se împrăștie în cele maĭ întinse distanțe, și devine lucru, orĭ a se cosi sutimĭ pe pogóne cu bucate, saŭ a le prinde cu alte mijlóce ce vor fi maĭ puțin folositóre.

La a doua crescere a locustelor. când încep să umble cu iuțélă, mijlocul de exterminare ce se întrebuințéză cu mare folos, este ca observând mișcarea și îndreptarea lor, să se facă înainte-le, douĕ saŭ treĭ rândurĭ de șanțurĭ adincĭ în depărtare unul de altul de 50 saŭ 75 stânjenĭ. Lungimea șanțurilor depinde de distanța ocupată de massa locustelor. Pe lângă aceste șanțurĭ se fac vre-o câte-va brazde cu plugurĭ, pentru-că locustele maĭ bucuros merg pe drumul gata de cât prin iarbă. In lungul șanțurilor trebue să fie ómenĭ cu târnurĭ ca să opréscă trecerea locustelor peste șanțurĭ; alțĭ lucrătorĭ cu măturĭ conservă pe margini ca să nu apuce locustele altă direcție. Locustele ce s'aŭ încăldit de ântâia lucire a sórelui, pléca înainte, dă peste brazde, se grămădesc acolo și apoĭ se îndrepléză spre șanțurĭ. După căderea lor în șanțurĭ, uniĭ din lucrătorĭ încălțațĭ fiind cu cisme se aruncă în șanțurĭ și le calcă, éră alțiĭ cu iuțélă le îngrop; parte din lucrătorĭ cu măturĭ grăbesc la al doilea șanț, și la al treilea. Duca locustele s'a lungit la vre o câte-va chilometre atuncĭ urméză să se facă alte șanțurĭ, saŭ din vreme, orĭ în timpul operăriĭ.

Une orĭ se isbutesce prin ajutorul brazdelor, daca locustele trec aprópe de holdele cu bucate, atuncĭ cu îngrijire să se îndrepteze pe câmpiile în apropiere ce nu sunt semĕnate, și cu asemenea lucrare se mântuesc holdele cu bucate.

Exterminarea locustelor înviate în nisipurĭ se póte face numaĭ cu acel mijloc ce se arată maĭ sus, fiind-că, cu alte instrumente nu se pot extermina.

4. Grape.

De la ântêia di a învierei locustelor să se începă exterminarea lor cu grape cu chipul următor:

Distanța ocupată de locuste, se împarte în ronturĭ. Fie-care ront trebue să aibă în curmeziș până la 80 saŭ 90 stânjenĭ, la care ront se destinéză câte 20 ómenĭ. din cari 10 saŭ 15 să fie cu grape, cu câte o pereche boĭ. 2 cu lopețĭ de fer, iar ceĭ-alțĭ cu târnurĭ, cu măturĭ și cu lopețĭ. Grapele se așédă una după alta și continuă mișcarea lor în forma semicerculuĭ până la centrul rontuluĭ.

Pe timpul întrebuințăreĭ grapelor. mânătoriul cailor, urméză să stea pe scândura ce este aședată d'asupra mărăcinilor spre a se face maĭ grea; iară pe cele trase cu boĭ se pun felurite greutățĭ, precum: pietre și sacĭ umplutĭ cu pămênt și altele.

Intrebuințarea grapelor, a grindilor lungĭ și gróse împreună cu strivirea cu herghelii, saŭ ciredĭ, se póte socoti unicele mijlóce în exterminarea locustelor în periodul năpârlireĭ lor și a îngropăreĭ semințelor. Insă în timpul acela lucrările urméză a se face negreșit în rĕvĕrsatul dorilor, așa ca, până la rĕsăritul sórelui, locul ocupat de locuste să fie curățat cu desăvêrșire; alt fel îndată ce a rĕsărit sórele și atmosfera se încăldesce, locustele îndată sboră. După rĕsăritul sórelui exterminarea locustelor póte fi favorabilă nu-

maĭ când este igrasie saŭ frig, când ele se fac grele de rĕcelile nopturne, amorţesc şi cu anevoinţa se ridic.

5. Prinḑĕtorĭ cu mânele.

Prinḑĕtórea cu mâĭnele este o róbă cu sac pe rotiţe micĭ. Infiinţarea acestuĭ obiect atât este de simplă în cât o póte face fie-care locuitor. Prinḑĕtórea se compune: 1, din două văsle ca de caic; 2, dintr'o osie cu două rotiţe de scândură, şi al 3, dintr'un sac de pânză întins pe o ciurciuvea cuadrată cu capac la gură.

Mijlocul întrebuinţăriĭ prinḑetóreĭ de mână este următorul: lucrătorul va pune înaintea sa prinḑĕtórea, şi o împinge înainte, şi trecĕnd în fuga o distanţă óre-care, se înapoiază la locul acela de unde a plecat, şi acolo locustele prinse se restorn în grópa ce înadins este pregătită pentru acest sfârşit; după acésta acciaşĭ lucrare continuă.

Pentru regulata lucrare, lucrătorul urméză a merge unul după altul în ast-fel de regulă ca să apuce din locul acela pe care a trecut cel din nainte. Lucrarea acésta se va face în revĕrsatul ḑorilor şi aprópe la apunerea sórelui, când locustele se adună în grămeḑĭ.

Preferinţa prinḑĕtórelor cu mânele se conchide în aceea că, ele sunt maĭ micĭ de cât cele-alte instrumente şi nu sunt aşa vătĕmătóre erburilor şi bucatelor, de şi nu putem ḑice că nu vatămă nimic, din potrivă că désa întrebuinţare într'un loc se calcă multe bucate, şi cu tóte acestea a trece numaĭ o dată prin holdele unde se află locustele este de neajuns, fiind-că numaĭ o parte din locuste cad în sacĭ, iar cea maĭ mare parte la aplecarea spicurilor cad la pămênt şi după trecerea a óre-căruĭ timp, iar se agaţă de spicurĭ. Pentru întrebuinţarea acestuĭ instrument nu se cere putere mare, de aceea femeile şi copii pot fi întrebuinţaţĭ în acéstă lucrare.

Nu sunt de ajuns numaĭ prinḑĕtorile cu mâinĭ, fără altele, pentru complecta exterminare a insectelor când sunt fórte grămădite, şi maĭ cu sémă în periodul repedeĭ mişcărĭ.

6. Ciururĭ şi zăblae.

Afară de acésta, la neajungerea prinḑĕtórelor se întrebuinţéză cu succes ciure şi pânze. Cu ciure se prind locustele ca şi cu cancióce, iar pânza se întrebuinţéză pe de laturĭ, către care se légă prăjinĭ. Douĭ lucrătorĭ iaŭ pânza din două părţĭ şi o trag cam aplecată pe d'asupra erbiĭ saŭ a bucatelor adunând locuste în mare cătăţime.

7, Prinḑĕtórea călăreţă.

Prinḑĕtórea călăreţă, se compune dintr'o scândură lungă, de patru metrĭ şi lată de 1 şi jumĕtate, dintr'o cercevea cu pânză întinsă, înaltă de 1 şi jumĕtate metri şi din trebuincióse obiecte pentru înhămatul cailor saŭ a boilor.

Mijlocul întrebuinţăriĭ prinḑĕtóreĭ călăreţă este cel următor:

La fie-care prinḑĕtóre se înhamă douĭ caĭ saŭ 2 perechĭ de boĭ şi se află opt ómenĭ muncitorĭ: douĭ pentru aranjarea cailor saŭ boilor, iar şése pentru deşertarea prinḑĕtóreĭ la sosire la şanţ şi pentru îngropatul locustelor prinse, precum asemenea şi pentru facerea altor şanţurĭ. După o asemenea aranjare a lucrătorilor şi a înhămatuluĭ la prinḑĕtóre a cailor saŭ boilor, lucrătoriĭ destinaţĭ pentru mânatul cailor se pun d'asupră-le şi es în partea aceea a şanţuluĭ unde este aruncat pămĕnt, merg înainte, adică făcĕnd ront până se înapoiază la locul de unde aŭ plecat. Atuncĭ se opresce prinḑĕtórea şi ceĭ douĭ lucrătorĭ ce se află aşteptând lângă şanţ, o rĕstórnă în şanţ spre a se vĕrsa locustele.

După aceea fără perdere de timp lucrătoriĭ plécă iarăşĭ în facerea ronturilor.

Locustele ce se varsă în şanţurĭ se acoper cu pămĕnt şi se calcă cu picióre le.

In intervalul îngropăreĭ şi călcăreĭ locustelor, prinḑĕtórea ce din noŭ s'a umplut cu locuste prinse, se înapoiază iarăşĭ spre şanţ, tóte acestea se repet de maĭ multe orĭ. Iar ceĭ-alţĭ ómenĭ lucrătorĭ nu se ocupă cu alt de cât numaĭ fără întrerupere cu îngroparea locustelor şi facerea altor şanţurĭ.

Se înţelege de sinesĭ, că la acéstă lucrare în exterminarea locustelor se cere iuţélă şi o unire generală, de aceea urméză ca aicĭ să fie întrebuinţate tóte puterile lucrătorilor şi a calilor; cea maĭ mică zăbavă şi neregulă póte să causeze multă stricăciune în lucrare.

Caiĭ urméză să fie des schimbaţĭ, cel puţin după facerea de ḑece ocolirĭ. Numaĭ prin stricta păzire a acesteĭ operaţiĭ, se va putea ajunge la deplina îndestulare.

Ca şi la întrebuinţarea prinḑĕtorilor de mânĭ, prinḑĕtórea locustelor cu prinḑĕtorĭ călăreţe se face diminéţa saŭ maĭ bine séra. Prinḑĕtórele călăreţe urméză să mérgă treptat, fiind-că la acéstă mişcare trépăt, nu apucă să sbóre locustele; de aceea în timpul arşiţeĭ sórelui, când locustele se află în repedea mişcare pe pămĕnt iar nu pe d'asupra holdelor, lucrările nu pot fi avantagióse.

Când este pămĕntul fórte umed în urma ploilor, întrebuinţarea prinḑĕtóreĭ călăreţe este fórte avantagiósă.

III. Locustele zburătóre.

A se estermina locustele zburătóre este fórte greŭ. In timpul acela când ele se îndreptéză spre câmp, se pot lua la góna din câmpiile cu semĕnăturĭ cu următórele mijlóce: 1. Cu zgomot, cu larmă, cu tobe şi chiar cu puscĭ. Pentru acésta se scóte un óre-care numĕr de locuitorĭ, se aşéză în óre-care depărtare unul de altul şi bat în obiectele metalice: cóse, tingirĭ şi altele, şi cu mare larmă gonesc locustele dincolo în cotro bate vêntul; în urma lor urméză altă linie de ó-

menĭ pedestri care sperie partea remasă până când dispar tóte din vedere.

Imprejurul semĕnăturilor pe cari voesc a le mântui de locustele zburătóre se împrăștie felurite obiecte arzĕtóre precum : clăĭ de fên stricat saŭ paie, de buruenĭ și chiar gunoiŭ, și când sosesc zburând stolurĭ de locuste, atuncĭ acele obiecte se aprind, din care fumul eșit este fórte supărător locustelor și ele sunt silite a sbura în altă parte.

Locustele gonite din vre-o câte-va locurĭ fiind ostenite și înflămândite trebue ca, în spre sêră, să se lase unde-va, atuncĭ silințele lucrătorilor să fie întrebuințate în acel loc, spre a le goni și a nu le lăsa să se așeze pe holdele vecinilor, ci pe pădurĭ, orĭ pe câmpiĭ nesemănate.

Când locustele se arată așa de târdiŭ când grâul a început a se cóce, atuncĭ ele mănâncă numaĭ paie, retezând spicurĭ cari cad pe pămênt; în casul acesta pentru adunarea spicurilor căduțe se întrebuințéză cu mare succes greble călărețe.

REGULAMENT

PENTRU ORGANISAREA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA MONITORULUĬ OFICIAL

(Decr. Nr. 1862 din 21 Septembre 1876).

Disposițiunĭ generale.

Art. 1. Serviciul Monitoruluĭ oficial forméză o singură direcțiune și este dependinte de ministerul de interne.

Art. 2. Direcțiunea Monitoruluĭ oficial coprinde următórele serviciĭ și biurourĭ :

a). Direcțiunea.
b). Comptabilitatea.
c). Serviciul corectorilor Monitoruluĭ.
d). Serviciul special de zețărie al Monitoruluĭ.
e). Serviciul expedițiuneĭ Monitoruluĭ.
f). Registratura.
g). Arhiva.

CAPITOLUL I

Numirea personaluluĭ.

Art. 3. Personalul Monitoruluĭ este de două categoriĭ :

a). Personal administrativ, retribuit cu lefĭ și diurne.

b). Personal uvrier retribuit numaĭ cu diurne.

Art. 4. Directorul Monitoruluĭ este recomandat d'adreptul de ministru și întărit de Domnitor.

Art. 5. Toțĭ funcționariĭ direcțieĭ Monitoruluĭ oficial sunt numițĭ de ministru în urma recomandațiuneĭ directoruluĭ.

Art. 6. Paginatorul Monitoruluĭ se recomandă de director ministruluĭ prin referat motivat. Ministrul, aprețiând, aprobă saŭ respinge recomandațiunea.

Personalul uvrier și al expedițieĭ se numesc și se depărtéză d'adreptul de director. Asemenea numirĭ și depărtărĭ se fac cunoscute ministruluĭ printr'un referat al directoruluĭ, spre a'ĭ dobândi aprobarea.

Art. 7. Atât pentru personalul administrativ cât și pentru cel uvrier, directorul va avea în vedere ierarchia, meritele și conduita.

Art. 8. Toțĭ funcționariĭ retribuițĭ cu lefĭ vor depune jurămêntul legiuit la intrarea lor în funcțiune, la direcție.

CAPITOLUL II

Secțiunea I.

Budget.

Art. 9. Budgetul anual al Monitoruluĭ oficial se va lucra de director, observând ca alocațiunile pentru personal și material să fie în conformitate cu trebuințele și după experiența dobêndită în aniĭ trecuțĭ; el se supune ministruluĭ, și, după ce se adoptă, se încorporéză în budgetul general al ministeruluĭ de interne.

Secțiunea II.

Veniturĭ.

Art. 10. Veniturile Monitoruluĭ oficial se compun :

a). Din abonamentele comunelor la Monitor (socotit a 36 leĭ pe an abonamentul).

b). Din abonamentele particularilor la Monitor (socotit a 36 leĭ pe an abonamentul și a 20 leĭ pe șĕse lunĭ).

c). Din publicațiunile judiciare de materie civilă (socotit a 5 leĭ pentru publicațiunile a căror lungime nu trece peste 50 liniĭ, și a 10 leĭ pentru publicațiunile ce trec peste 50 liniĭ).

Publicațiunile de materie corecțională și criminală precum și acelea în cari Statuĭ are interes saŭ proces, sunt scutite de plata taxeĭ. Asemenea sunt scutite și publicațiunile acelea cari se apără de instantele judecătorescĭ pentru causă de paupertate și altele.

d). Din anunciurile particulare, socotit a 30 banĭ linia de 30 litere pentru prima pu-

blicăţiune, éră pentru inserarea a 2-a, 3-a şi maĭ departe se plătesce 20 banĭ linia pentru fie-care repetire. Dacă se cere de particularĭ ca anunciurile să fie cu litere marĭ, încadrate şi cu spaciĭ largĭ, plata se face pe numĕrul rândurilor ce ar ocupa întregul spaciŭ al anunciuluĭ.

e). Din inserţiunĭ şi reclame, socotit a 60 banĭ linia pentru prima inserţiune, éră la cas de a se repeta a doua óră şi maĭ departe, repetirile se vor plăti cu 30 banĭ linia, precum se reguléză la paragraful precedent.

f). Din publicaţiunele primăriilor, comitetelor permanente şi altor asemenea autorităţĭ, socotit a 60 banĭ rândul de 30 litere.

g) Din vêndarea cu exemplarul a Monitoruluĭ, socotit a 25 banĭ exemplarul.

h). Din diverse.

Art. 11. Publicaţiunile tuturor ministerelor şi autorităţilor sunt scutite de plată şi se trec gratis în foia oficială.

Secţiunea III.

Cheltuelĭ.

Art. 12. Cheltuelele direcţiuneĭ Monitoruluĭ pentru personal şi material sunt prevĕdute specialmente în budgetul anual al ministerului de interne.

Art. 13. Comptabilul-casier, cu concursul verificatoruluĭ, forméză statele lunare ale personaluluĭ şi mandatele de plată după prevederile şi în marginile budgetare, cu următórele îndatorirĭ :

a). De a se asigura de identitatea tuturor funcţionarilor carĭ semnez statele şi condica de plată.

b). De a prevedea în state reţineriile legiuite pentru pensiĭ; a trece la economiĭ sumele resultate din absenţele compositorilor Monitoruluĭ, conform legilor şi instrucţiunilor financiare şi de comptabilitate precum şi legeĭ pensiunilor.

Statele de lefĭ şi diurne se semnéză de director şi se contra-semnéză de comptabilul casier, iară mandatele de plată se semnéză de ministru saŭ de delegatul sĕŭ şi se contra-semnéză de comptabilul-casier.

Art. 14. Pentru orĭ ce cheltuelĭ ordinare, mărunte şi de cancelarie se va cere deslegarea ministruluĭ când cumpĕrarea veri unuĭ obiect ar trece peste suma de 100 leĭ, iară pentru cele de maĭ mic preţ, ele se vor cumpĕra cu autorisaţia directoruluĭ, în mĕsură cu trebuinţele lunare.

La finele fie-căreĭ lunĭ, directorul va observa cheltuelele urmate în cursul luneĭ, în vederea chitanţelor autorisate, va pune visa pe actele justificative şi le va încredinţa comptabiluluĭ-casier, spre a emite mandatele de plăţile cuvenite în vederea articolelor budgetare.

Art. 15. Pentru plăţile materialuluĭ a căruĭ aprovisionare este prevĕdută în contracte saŭ autorisată de ministru, cererile celor în drept se adreséză directoruluĭ care autoriză plăţile, comptabilul-casier verifică cifrele în vederea contractuluĭ saŭ autorisaţieĭ ministruluĭ, semnéză compturile saŭ actele justificative pentru exactitatea sumelor cuvenite de plată celor în drept, emite mandatele pe carĭ le contra-semnéză şi le supune ministruluĭ spre semnare.

CAPITOLUL III

Secţiunea I.

Directorele.

Art. 16. Directorele este responsabil de buna administraţie a Monitoruluĭ.

Art. 17. El corespondéză direct cu tóte autorităţile din ţéră pentru tóte afacerile direcţiuneĭ.

Art. 18. Atât referatele direcţiuneĭ către ministru cât şi corespondenţa eĭ cu autorităţile se semnéză de director şi se contrasemnéză de şefiĭ biurourilor respective, carĭ sunt responsabilĭ de lucrările atribuite serviciilor lor.

Art. 19. Când pentru efectuarea unor lucrărĭ importante se simte trebuinţă de autoritatea superióră a semnătureĭ ministruluĭ, în acest cas, asemenea lucrărĭ se semnéză de ministru şi se contra-semnéză de director.

Art. 20. Atribuţiunile directoruluĭ Monitoruluĭ sunt următórele :

a). A primi şi a da curs, prin resoluţiunĭ, la tóte chârtiile intrate precum şi a semna eşirea saŭ corespondenţa atribuită acestuĭ serviciŭ.

b). A traduce depeşile primite din străinătate şi a le supune aprobăreĭ ministruluĭ, dacă va crede necesariŭ.

c). A face revisia paginilor Monitoruluĭ şi a le semna *bun de imprimat*, fără care autorisaţiune nu se vor putea pune sub presă.

d). A citi tóte diarele române şi a nota părţile privitóre la administraţia ţéreĭ, pe carĭ le va supune ministruluĭ spre observare.

e). A face escursiunile exigiate de serviciul Monitoruluĭ, când asemenea escursiunĭ ar fi reclamate de ministere saŭ din propria sa iniţiativă.

f). A asista la serbările naţionale, oficiale şi altele pentru a da sémă în Monitor de dênsele.

g). A priveghea ca sub-directorul, corectoriĭ şi serviciul expediţieĭ Monitoruluĭ să'şĭ împlinéscă datoriile.

h). A priveghea la încheiarea socotelelor şi înaintarea lor la Curtea de compturĭ pentru tot trecutul.

i). A nu autorisa inserarea publicaţiunilor

trămise de autorităţĭ, dacă ele nu vor fi separate de adresă saŭ nu vor fi însoţite de taxa legiuită.

j). A citi anunciurile particulare şi a nu autorisa publicarea lor dacă vor conţine: polemice, ofense saŭ lucrurĭ nedemne de a figura în fóia oficială.

Art. 21. Sub-directorul ţine locul directorului în tóte atribuţiunile sale la cas de bólă, absenţă saŭ congediŭ.

Art. 22. Atribuţiunile speciale ale sub-directoruluĭ sunt următórele:

a). A efectua tótă lucrarea de corespondenţă a Monitoruluĭ.

b). A contra-semna tóte hârtiile afară de cele de comptabilitate, şi de primirĭ de banĭ saŭ recipise, carĭ se contra-semneză de comptabilul-casier.

c). A nu esecuta asemenea lucrărĭ maĭ cu semă cele de comptabilitate, până ce nu vor fi maĭ ântâiŭ înregistrate, trecute şi regulate de serviciul comptabilităţeĭ.

Art. 23. Monitorul oficial va purta semnătura directoruluĭ pe partea dréptă, iară pe partea stângă *Imprimeria Statuluĭ.*

Secţiunea II.

Comptabilitatea

Art. 24. Comptabilul-casier are următórele atribuţiunĭ speciale:

a) De a face, cu concursul verificatoruluĭ seŭ, corespondenţa părţeĭ de comptabilitate a direcţiuneĭ după resoluţiunile directoruluĭ.

b) De a ţine un jurnal de casă în care va trece cu desluşire şi după exiginţele formelor de comptabilitate, tot numerariul intrat din orĭ-ce proveninţă.

c) De a ţine un registru de recepise cu mateă (à souche) cu rubricĭ speciale în care va trece sumele încasate şi a libera şi trămite recepise tuturor autorităţilor şi persónelor în drept, în schimbul banilor încasaţĭ.

Comptabilul-casier va controla tot-d'auna registrul de recepise cu jurnalul de casă, spre a se asigura dacă sumele corespund.

d) De a ţine registre de partidĭ în carĭ va trece datoriile după abonamentele la Monitor şi datoriile autorităţilor după anunciurĭ.

e) De a ţine un registru special în care va trece tóte recepisele primite, cu desluşire de proveninţa lor şi pentru ce a nume material.

f) Va ţine un registru special de sumele în parte a fie-căruĭ articol din budget, unde va trece succesiv cheltuelele făcute pentru personal şi material, în mesură cu emiterea ordonanţelor de plată, carĭ asemenea se vor trece cu desluşire, spre a se cunósce tot-d'auna situaţia budgetară.

g) Va maĭ ţine o condică de plata soldeĭ personaluluĭ direcţiuneĭ, care se va semna de toţĭ la primirea banilor.

Tóte aceste registre şi condicĭ se păstreză de comptabilul-casier, care este responsabil de dênsele.

Art. 25. Pentru ţinerea tuturor registrelor enumerate la paragrafele articoluluĭ precedent precum şi altora de carĭ se va simţi trebuinţă, în interesul serviciuluĭ, comptabilul-casier, care are la disposiţia sa un verificator şi copiştĭ, se va conforma şi va satisface tuturor exiginţelor legiuite de comptabilitate, fiind responsabil şi justificabil înaintea curţeĭ de compturĭ.

Pentru acest sfârşit, el va depune garanţia prevědută de art. 16 (modificat) din legea comptabilităţeĭ, care se va depune caseĭ de consemnaţiunĭ şi care nu se va putea ridica de acolo de cât numaĭ de curtea de compturi, după ce se va fi pronunţat asupra gestiuneĭ sale.

Art. 26. Vĕrsămintele banilor încasaţĭ se vor face de comptabilul-casier, la 1 şi 16 a fie-căreĭ lunĭ, la casieria centrală, şi vor fi însoţite de declaraţiunĭ. Recepisele de vĕrsăminte se vor trece în jurnalul de casă şi se vor păstra de comptabilul casier.

Art. 27. Garanţiile provisoriĭ provenite din licitaţiĭ atât de la Monitor cât şi Imprimerie cât şi altele se păstréză de comptabilul-casier, care este responsabil de dênsele, iară cele definitive, carĭ se primesc tot de dênsul, se trămit caseĭ de depunerĭ şi consemnaţiunĭ, recipisele căria se păstréză de comptabilul-casier.

Art. 28. Comptabilul-casier va fi dator a primi orĭ-ce sume se va vĕrsa de la Imprimerie, dând recepise şi ţinênd un registru deosebit de aceştĭ banĭ, putênd da compt despre dênşiĭ directoruluĭ Imprimerieĭ.

Secţiunea III.

Serviciul corectorilor Monitoruluĭ.

Art. 29. Serviciul corectorilor Monitoruluĭ se îndeplinesce de treĭ corectorĭ.

Art. 30. Corectoriĭ sunt responsabilĭ de corecture, carĭ urméză a fi esecutate la timp, fără greşelĭ şi conform manuscriptelor. La cas când manuscriptele ar avea neînţelesurĭ, absurdităţĭ saŭ scăpărĭ din vedere, carĭ dacă s'ar publica ast-fel, s'ar atrage critică, corectoriĭ trebue să consulte pe director saŭ sub-director, care va autorisa îndreptărĭ simple, iar pentru cifre şi altele importante, directorul va fi dator a înapoia manuscriptele autorităţilor respective, cu observaţiunile sale, spre a se trămite corigiate.

Art. 31. Corectoriĭ vor fi datorĭ a se afla la postul lor nu numaĭ în orele reglementare,

deră şi în orĭ-ce timp vor fi reclamaţĭ de serviciŭ.

Art. 32. Corecturile se vor face ânteiŭ pe colone, al douilea pe paginĭ şi chiar a treia óră, de va cere trebuinţa.

Art. 33. Corectorii sunt ţinuţĭ a semna paginile ce corecteză, carĭ se păstreză de paginator şi se depun de acesta în arhiva serviciuluĭ expediţiuneĭ Monitoruluĭ, împreună cu rulourile manuscriptelor.

Art. 34. Unul din corectorĭ, desemnat de director, va face sumariul materieĭ ce intră în fie-care numĕr de Monitor.

Secţiunea IV.

Atelierul de zeţărie al Monitoruluĭ

Art. 35. Acest atelier este însărcinat cu compunerea Monitoruluĭ, al căruĭ şef este paginatorul.

La cas când compositoriĭ Monitoruluĭ nu ar fi de ajuns pentru efectuarea lucrăreĭ diaruluĭ, direcţia Monitoruluĭ va putea împrumuta lucrătoriĭ trebuincioşĭ de la direcţia Imprimerieĭ.

Art. 36. Paginatorul maĭ are următórele îndatoririĭ speciale :

a) De a lua publicaţiunile de la registratură, semnând de primirea lor într'o condicuţă, de a le împărţi pe specĭ, a pune imediat în lucru pe cele declarate urgente de director, a face să nu se aglomereze niceĭ să se întârdieze publicarea lor, căcĭ remânênd fără efect saŭ cu termene expirate din negligenţa sa, va fi responsabil.

b) De a aşeda în rulourĭ tótă materia publicată în diua precedentă împreună cu paginele : *bun de imprimat*, şi a le încredinţa serviciuluĭ expediţiuneĭ Monitoruluĭ, făcênd pe şeful expediţiuneĭ a semna într'o condică de transport de primirea lor. O asemenea condică, paginatorul o va depune arhivaruluĭ la finele anuluĭ.

c) De a forma paginile şi de a arangea materia, precum se prevede la următorul articol.

Art. 37. Clasificarea şi arangiarea pe paginĭ a materieĭ Monitoruluĭ:

I. Partea Oficială

a) Mesagiile şi decretele domnescĭ.
b) Raporturile la M. S. Domnitorul.
c) Referatele miniştrilor.
d) Jurnalele consiliilor de miniştri.
e) Circularele ministerielor şi autorităţilor superióre şi alte asemenea lucrărĭ oficiale.

II. Partea neoficială

f) Comunicate, dărĭ de sémă despre ceremoniale şi alte asemenea ;
g) Depeşĭ telegrafice ;
h) Resumatele şi şedinţele Corpurilor legiuitóre ;
i) Diverse.

III. Publicaţiunile oficiale

j) Anunciurile ministeriilor şi autorităţilor superióre.
l) Anunciurile judecătorescĭ ;
m) Anunciurile administrative ;
n) Publicaţiunĭ diverse, oficialĭ şi oficióse.

IV. Publicaţiunile particulare

o) Inserţiunĭ şi reclame ;
p) Anunciurĭ diverse.

Art. 38. Plecarea din capitală şi întórcerea M. M. L. L. Domnitoruluĭ şi Dómneĭ se va anunţa pe scurt d'asupra sumariuluĭ.

Art. 39. Se face escepţiune acelor publicaţiunĭ oficiale carĭ, fiind de o importanţă mare, se vor publica pe ultima pagină cu caractere *compacte*, după cererea autorităţeĭ de la care emană saŭ după găsirea cu cale a direcţiuneĭ.

Secţiunea V.

Serviciul expediţiuneĭ Monitoruluĭ

Art. 40. Şeful expediţiuneĭ Monitoruluĭ cu concursul împachetătorilor, carĭ sunt subordonaţĭ luĭ, are obligaţiunea strictă ca expedierea fie-căruĭ numĕr de Monitor să o esecute regulat în tóte dilele, atât în capitală prin împărţitoriĭ destinaţĭ acestuĭ serviciŭ cât şi a îngriji ca pachetele pentru districte să fie predate la timp poşteĭ, spre a nu se întârdia pornirea lor la destinaţiune.

Pentru tóte predările, el va face pe impiegaţiĭ respectivĭ a semna de primire în condicuţe de transport.

Art. 41. Pentru exemplarele în reservă, pentru abonamentele comunelor, districtelor, particularilor, pentru cele destinate autorităţilor şi Corpurilor legiuitóre, pentru vêndarea cu exemplarul etc., el va purta registrele şi condicile necesariĭ cu tóte deslușirile, spre a se pune, la orĭ-ce moment, în evidenţă o situaţiune exactă.

Directorul şi sub-directorul vor observa tot-d'auna acele registre şi condicĭ şi vor introduce modificările şi adausele ce vor crede necesariĭ în interesul serviciuluĭ.

Art. 42. Şeful expediţiuneĭ va purta un registru special de tóte exemplarele în reservă, făcêndu-i-se adausele şi scădémintele eventuale basate pe primirĭ, vêndĕrĭ, şi predărĭ în formă. Acest inventariŭ va fi observat în tóte Sâmbetele de director saŭ sub-director, şi, după controlul ce'ĭ va face, va pune visa.

Art. 43. Depositul Monitoruluĭ va fi în magasia Imprimerieĭ în secţiunea destinată

de care este responsabil șeful expedițiunei.

Art. 44. Șeful expedițiunei va primi de la paginator rulourile ce conțin materia tipărită în fie-care numĕr de Monitor, le va conserva sub a sa respundere, iară după expirarea a treĭ anĭ se vor depune în regulă magasineruluĭ spre a se vinde ca maculatură.

CAPITOLUL IV.

Registratura și archiva.

I. Registratorul

Art. 45. Registratorele va primi cu semnătura sa, tóte chârtiile trimise de autoritățĭ cu orĭ-ce alăturărĭ, (afară de banĭ carĭ se primesc de comptabil-casier) precum și petițiunĭ etc., pe carĭ le supune directoruluĭ spre a le da cursul cuvenit prin resolutiunĭ.

Asemenea chârtiĭ nu se vor presenta directoruluĭ de cât inregistrate, iară petițiunile învestite cu timbre legale.

Art. 46. Registratorul cu concursul adjutoruluĭ sĕŭ este ținut a purta următorele registre și condicĭ :

a) Un registru general în care va trece, în resumat, tóte hârtiile intrate la numĕrul curent, data, numĕrul ce pórtă, adresa autorităței și numĕrul Monitoruluĭ în care s'a înserat publicațiunea ;

b) Un alt registru general în care va trece, în resumat, tóte hârtiile eșite la numĕrul șirului, data și numirea autorităței.

c) O condică pentru transportul pachetelor și banilor cu declarațiĭ ;

d) O condică pentru transportul expedițiuneĭ de tot felul ;

e) O condică de publicațiunĭ, anunciurĭ etc. pe carĭ le va preda paginatoruluĭ sub luare de semnătură și acésta în tóte dilele îndată după resularea hârtiilor de către director.

Art. 47. Tóte hârtiile cu lucrarea terminată de registratură, acesta le va încredința archivaruluĭ, sub luare de semnătură.

Registratorele este obligat a primi în tóte dilele de la poștă expedițiunea adresată direcțiuneĭ.

Art. 48. La finele anuluĭ, registratorele va preda archivaruluĭ tóte condicile și registrele încheiate, sub a sa semnătură.

II. Archivarul.

Art. 49. Archivarul primesce și respunde de tóte hârtiile ce se depun în archivă. El nu póte, sub niciĭ un motiv, a se feri de rĕspundere, sub pretext că hârtiile s'aŭ rătăcit, s'aŭ perdut orĭ sustras, fiind dator saŭ a însemna într'un caiet orĭ condică, hârtiile, dosarele, registrele etc., ce predă, la cererea diferiților funcționarĭ spre a face lucrărĭ după dênsele, saŭ a'ĭ pune să semneze de primirea lor provisorie.

Art. 50. Archivarul va ține un jurnal de masă în care va trece, pe partea stângă, hârtiile intrate cu coprinderea lor în resumat, numĕrul, data etc., iară pe partea drêptă, hârtiile eșite și lucrarea celor intrate, spre a se cunósce tot-d'auna intrările și eșirile în tótă regula.

Art. 51. Dosarele vor fi formate după diferitele speciĭ de lucrărĭ și cât se póte maĭ multe spre a se facilita căutarea și urmărirea sistematică a fie-căreĭ ramure de serviciŭ.

Asemenea dosare vor fi anuale.

Art. 52. Archivarul este obligat a maĭ ținea :

a) Un opis general de tóte dosarele, registrele, condicile, etc., câte se găsesc în archivă și pentru fie-care an în parte ;

b) Un alt opis special pentru anul lucrător;

c) Un memoriŭ de tóte chârtiile, cu deslușire de numĕrul jurnaluluĭ, al dosarelor unde se găsesce atașate, data, numĕrul respunsurilor etc.

d) Un registru de tóte actele ce se liberéză din archivă autorităților, după cererĭ formale, saŭ cele ce se găsesc cu cale de direcțiune a li se trimite, adecă dosare, registre, condicĭ etc. ca ast-fel să se pótă cunósce în orĭ-ce timp unde sunt depuse.

Art. 53. La finele fie-căreĭ lunĭ archivarul, după ce va fi regulat tóte hârtiile lucrate pe dosare, va fi dator a le cóse, și, la cas de împovărare, va aduce un cusător ce se va plăti cu diua din fondul cheltuelelor mărunte.

Art. 54. După expirarea anuluĭ, archivarul va lua în primire tóte actele, registrele, condicĭ etc., de la diferite biurourĭ și serviciĭ ce nu i le vor fi remis în cursul anuluĭ, le va încheia pe tóte, le va semna și le va presenta directoruluĭ spre a le pune visa.

Art. 55. Indată ce curtea de compturĭ se va fi pronunciat asupra ultimeĭ gestiunĭ, într'un mod definitiv, archivarul este obligat ca tóte dosarele, registrele, condicile etc., asupra cărora va fi trecut curtea de compturĭ, să le numeroteze, parafeze și sigileze, îngrijind a se trimete de direcțiune la arehiva Statuluĭ.

Art. 56. Atât archivaruluĭ cât și registratoruluĭ le este interdis a libera copiĭ după hârtiĭ saŭ a arăta lucrările din dosare și orĭ-ce alte asemenea, fără scirea și autorisarea directoruluĭ.

CAPITOLUL V.

Incheerea socotelelor.

Art. 57. La finele anuluĭ, comptabilul-casier, cu concursul verificatoruluĭ sĕŭ, va încheia socotelile Monitoruluĭ, după tóte prevederile și exigințele legeĭ de comptabilitate,

carĭ se vor înnainta curţeĭ de compturĭ în termenul legiuit.

Art. 58. Specialmente, comptabilul-casier, după încheierea jurnaluluĭ de casă şi a celor-alte registre, va forma un bilanţ în care se vor prevedea fondurile încasate din diferite resurse, de vĕrsările făcute la tesaur şi de numerariul şi datoriile rĕmase la începutul anuluĭ.

Art. 59. Şeful expediţiuniĭ Monitoruluĭ va face tabloŭ de numĕrul şi valórea exemplarelor de Monitor aflate în fiinţă la începutul anuluĭ, şi de cele vĕndute în cursul anuluĭ, pe care 'l va presenta comptabiluluĭ-casier; cele-alte socotelĭ fiind de resortul comptabilităţeĭ.

Art. 60. După ce se vor complecta tablourile socotelelor, comptabilul-casier va procede la încheiarea bilanţuluĭ general de situaţia Monitoruluĭ în care se va face prevĕdut tot capitalul, adică: numerariul rĕmas la finele anuluĭ precedent; datoriile rĕmase asupra particularilor şi autorităţilor tot ale anuluĭ precedent; valórea materialuluĭ aflat în fiinţă la 1 Ianuarie; valórea materialuluĭ intrat în magasie în cursul anuluĭ etc. Pe contra-pagină se vor notifica vĕrsările de banĭ la tesaurul public din ceĭ încasaţĭ în cursul anuluĭ; valórea materialuluĭ eşit din magasie în cursul anuluĭ; datoriile rĕmase asupra autorităţilor şi particularilor la finele anuluĭ; valórea materialuluĭ rĕmas în fiinţă la finele anuluĭ; numerariul rĕmas în fiinţă la 1 Ianuarie anul viitor etc.

CAPITOLUL VI.

Orele de lucru.

Art. 61. Toţĭ funcţionariĭ administrativĭ aĭ Monitoruluĭ sunt ţinuţĭ a veni la cancelarie în tóte dilele de lucru, la 10 ore diminéţa şi a eşi la 4 ½ post-meridiane.

La direcţiune se va ţine un registru în care vor semna toţĭ funcţionariĭ ora venireĭ şi plecăreĭ. Registrul va sta deschis de la ora 10—11; iară la 4 şi jumĕtate se va nota într'ênsul ceĭ ce vor fi plecat înainte de ora fixată.

Art. 62. Este scutit de înscriere în acest registru, directorele a căruĭ funcţiune exige escursiunĭ pe la ministere şi alte trebuinţe de serviciŭ.

Art. 63. Dacă în cursul uneĭ lunĭ se va constata maĭ multe absenţe nemotivate, venirĭ şi plecărĭ neregulate saŭ refusul verĭ unuia de a semna în registru, pentru prima óră se va da abătutuluĭ un avertisment verbal, pentru a doua óră înscris, iară pentru a treia óră se va considera ca demisionat.

Art. 64. Personalul atelieruluĭ de zeţărie şi al expediţiuniĭ Monitoruluĭ este ţinut a lucra de la ora 8 diminéţa şi până la 6 ore séra.

Atât paginatorul Monitoruluĭ cât şi şeful expediţieĭ vor deschide registre de presenţă şi absenţă a lucrătorilor, spre a se urma conform prevederilor acestuĭ regulament.

Art. 65. La casurĭ urgente, toţĭ funcţionariĭ şi lucrătoriĭ sunt obligaţĭ a lucra şi preste orele reglementare după ordinele date de director, cu saŭ fără despăgubire pentru uvrierĭ, după găsirea cu cale a directoruluĭ, precum şi a rĕmânea de serviciŭ când se va simţi trebuinţă.

CAPITOLUL VII

Congediĭ.

Art. 66. Directorele este în drept a acorda congedie pentru casurĭ de bólă şi împregiurărĭ seriόse până la 15 dile, în curs de an, tuturor funcţionarilor şi lucrătorilor.

Directorele, pentru cerere de congediŭ, se va adresa ministruluĭ.

Art. 67. Congediile carĭ ar trece peste 15 dile, numaĭ ministrul este în drept a le acorda, consultând şi pe director, dacă va crede necesariŭ.

LEGE

PENTRU ÎNTRUNIREA POSTURILOR DE REDACTOR AL «MONITORULUI OFICIAL» ŞI ACEEA DE DIRECTOR AL IMPRIMERIEI STATULUI.

(Decr. Nr. 407 din 1 Martie 1877).

Art. unic. Redactorul *Monitoruluĭ oficial* va fi tot de o dată şi directorele imprimerieĭ Statuluĭ, avĕnd ca salariŭ leĭ 400 pe lună, şi leĭ 200 diurnă.

LEGE

MODIFICÁTÓRE A LEGEI ORGANICE DIN ANUL 1871, PENTRU REORGANISAREA SERVICIULUI GENERAL DE STATISTICĂ DIN ROMÂNIA.

(Decret. Nr. 416 din 1 Martie 1877).

Art. 1. Postul de ajutor verificator prevĕdut prin art. 3, lit. c din lege, se desfiinţéză.

Atribuţiunile ajutoruluĭ verificator se vor îndeplini de către secretar-referent.

Art. 2. Dreptul membrilor comisiuneĭ centrale de statistică, dat prin art. 5 din lege, de a se bucura de o diurnă de 10 leĭ pentru dilele de presenţă, se desfiinţéză.

Art. 3. Retribuţiunile lunare prevĕdute prin art. 25 din lege, se reduc pentru capul oficiuluĭ la suma de leĭ 450, pentru archivar la leĭ 185, pentru copist la leĭ 110.

ORDONANŢA MINISTERULUI DE INTERNE

PENTRU CONGEDIILE FUNCTIONARILOR ADMINISTRATIVĪ DIN DISTRICTE.

Nr. 16134 din 10 August 1879.

Anul una mie opt sute şépte-decĭ şi nouĕ, luna August, în 10 dile.

Noĭ ministru secretar de Stat la departamentul de interne.

Avênd în vedere că sunt funcţionarĭ ca prefecţĭ şi sub-prefecţĭ cum şi impiegaţĭ inferiorĭ carĭ se cred în drept a pleca afară din circumscripţiunile lor administrative, şi a lipsi maĭ multe dile de la postul lor, fără ca să fi obţênut în regulă congediul cuvenit de la autorităţile superióre;

Considerând că acest mod de procedare este prejudiciabil serviciuluĭ în tóte privinţele,

Am decis:

Art. 1. Prefecţiĭ şi sub-prefecţiĭ nu vor pleca în afară din circumscripţiunile lor respective, fără ca maĭ ânteiŭ să fi primit în scris încuviinţarea congediuluĭ cerut, pentru prefecţĭ de la ministerul de interne; éră pentru sub-prefecţĭ de la prefectura respectivă.

Art. 2. Funcţionariĭ inferiorĭ nu vor lipsi de la postul lor de cât cu încuviinţarea în scris a congediuluĭ cerut de la şefiĭ respectivĭ de serviciurĭ.

Art. 3. Ver-şi-care funcţionar, dependinte de ministerul de interne, va lipsi, afară de cas de bólă constatat, de la postul sĕŭ fără congediŭ încuviinţat în regulă, va perde salariul pe tot timpul absenţeĭ sale de la post şi la casurĭ grave póte atrage chiar destituirea.

Art. 4. şi cel din urmă.—D. secretar general va aduce cele de maĭ sus întocmaĭ la îndeplinire.

Ministru **Kogălniceanu.**

LEGE ASUPRA STRĂINILOR

(Decret din 6 Aprile 1881).

Art. 1. Străinul care 'şĭ are domiciliul saŭ reşedinţa sa în România şi care, prin purtarea sa, în timpul şedereĭ sale în ţéră, ar compromite siguranţa interióră saŭ exterióră a statuluĭ, saŭ ar turbura linîştea publică, saŭ ar lua parte la lucrărĭ avênd de obiect resturnarea ordineĭ politice saŭ sociale în ţéră saŭ în străinătate, va putea fi constrâns de guvern de a se depărta din locul în care se află, saŭ de a locui într'un loc anume determinat, saŭ chiar de a părăsi ţéra.

Art. 2. Decisiunea ministerială de espulsiune, luată de Consiliul de Ministri, saŭ aceea prin care se obligă străinul la o reşedinţă determinată, saŭ la schimbarea reşedinţeĭ actuale, se va notifica străinuluĭ pe calea administrativă, şi va fi nemotivată. Ea va arăta termenul în care străinul va trebui să execute ordinul de espulsiune saŭ de schimbarea reşedinţeĭ, şi acest termen nu va putea fi maĭ scurt de 24 ore.

Art. 3. Primind ordinul de espulsiune, străinul va trebui să arate punctul de la fruntariĭ prin carĭ voesce să trécă, şi în casul acesta, 'i se va remite o fóia de drum, prin care se va regula itinerariul ce va avea să urmeze şi timpul cât va avea dreptul să se

popréscă în fie-care localitate, până la frontieră.

In cas de a contraveni la vre-una din aceste disposiţiunĭ străinul va fi condus afară din ţéră prin forţa publică.

Art. 4. Guvernul va ordona espulsiunea din ţéră a străinuluĭ care va fi părăsit oraşul saŭ localitatea în care i se va fi prescris anume să locuiască.

Art. 5. Străinul care, în urma espulsiuneĭ sale din ţéră, reintră pe teritoriul Românieĭ, va fi arestat imediat şi tradus pentru faptul acesta, înaintea poliţieĭ corecţionale, care 'l va condamna la închisóre corecţională de la 5 ḑile până la 6 lunĭ. După terminarea pedepseĭ, el va fi condus la frontieră, prin forţă publică, fără a maĭ avea dreptul să indice punctul prin care voesce să iasă din ţéră.

Art. 6. Străinul din noŭ venit în ţéră, şi care nu va avea un domiciliŭ saŭ reşedinţă cunoscută, va fi dator, în termen de 10 ḑile de la sosire, saŭ de la promulgarea legeĭ de faţă, să obţină o carte de liberă petrecere de la autoritatea poliţienéscă saŭ *adminisrativă locală*, pentru timpul cât va arăta că voesce să stea saŭ să călĕtorésca prin ţéră.

Un regulament de administraţie publică va determina procedura de urmat pentru aplicaţiunea practică a acesteĭ disposiţiunĭ.

Art. 7. Nu va fi considerat ca delict politic, nicĭ ca fapt conex al unuĭ asemenea delict, atentatul în contra persóneĭ Şefuluĭ unuĭ Stat străin, saŭ în contra membrilor familieĭ sale, când acest atentat constitue faptul de omucidere, de asasinat saŭ de otrăvire.

REGULAMENT

PENTRU BILETE DE LIBERĂ PETRECERE ÎN ROMANIA

(Decr. Nr. 2542 din 30 Oct. 1881).

Art. I. Orĭ-ce străin, călĕtor saŭ reşedinte în România, este dator a lua un bilet de liberă petrecere.

Biletul de liberă petrecere nu se va putea libera de cât în virtutea unuĭ pasport.

Art. II. Numaĭ prefecturile de judeţe, iar în Bucurescĭ şi Iaşĭ, prefecţiĭ de poliţie, aŭ dreptul a da bilete de liberă petrecere. Se face escepţiune la acéstă regulă pentru comunele litoraluluĭ Dunăreĭ şi Măreĭ-Negre, unde nu se află reşedinţă de judeţ. In aceste comune, biletele de liberă petrecere se pot libera de sub-prefecţiĭ saŭ administratoriĭ respectivĭ.

Art. III. Călĕtorul care vine în România se va presenta la prefectura judeţuluĭ celuĭ maĭ apropiat, 24 ore după sosirea sa, spre a'i se viza pasportul şi a lua asemenea bilet.

Autoritatea care va libera biletul, va reţinea în a sa păstrare pasportul străin. Acest act se va înapoia cu viza cuvenită străinuluĭ pentru eşirea sa din ţéră.

Sunt dispensaţĭ de acéstă îndatorire, călĕtoriĭ a căror petrecere în ţéră va fi maĭ scurtă de cât pe un termen de 30 ḑile. Acéstă învoire de petrecere scurtă se va constata prin viza pusă pe pasport.

Art. IV. După expirarea termenuluĭ de 30 ḑile, străiniĭ, carĭ se vor găsi fără bilete de liberă petrecere, se vor considera ca fără document de călĕtorie.

Art. V. Călĕtoria în ţéră pe la têrgurĭ şi comune rurale, fără bilete de liberă petrecere, este oprită, şi ea se va considera ca o infracţiune a regulamentuluĭ de faţă; iar străinul ca neavênd document de călĕtorie.

In prevederea acestuĭ articol nu intră cărăuşiĭ şi străiniĭ de pe fruntariile ţěreĭ, carĭ intră ḑilnic cu bilete pe termen de câte-va ḑile pentru interese de comerţ şi carĭ urméză a se înapoia tot-d'auna după expirarea termenuluĭ biletuluĭ.

Art. VI. Otelieriĭ şi particulariĭ, carĭ vor primi călĕtorĭ străinĭ, sunt îndatoraţĭ a da poliţieĭ saŭ autorităţeĭ comunale, unde nu este organisată poliţie specială, cel maĭ târḑiŭ 12 ore după sosirea călĕtoruluĭ, o fóe pe care va fi scris numele şi pronumele, profesiunea şi data pasportuluĭ persónelor străine, ce aŭ primit spre găsduire.

In comunele rurale şi têrgurile unde nu sunt poliţaĭ, primariĭ vor respinge tot-d'auna din comună, fără a fi necesitate de o autorisare specială a ministeruluĭ de interne, pe orĭ-ce străin care s'ar afla fără bilet de liberă petrecere, bilet de identitate saŭ pasport vizat.

Tot o asemenea disposiţiune se va lua şi contra aceluĭ ce s'ar găsi cu biletul de liberă petrecere, avênd termenul expirat.

Sub-prefecţiĭ în inspecţiunile lor prin comunele rurale, târgurĭ şi târguşóre, se vor informa tot-d'auna dacă disposiţiunile acestuĭ articol sunt aplicate saŭ nu de primarĭ.

Art. VII. Biletul de liberă petrecere se liberéză fără nicĭ o taxă şi fără cerere înscrisă.

Serviciul paspórtelor la tóte autorităţile

respective. va fi în permanenţă în tóte dilele de lucru saŭ sĕrbătorī până la 8 ore séra.

Art. VIII. Prefecţiĭ poliţiilor capitaleĭ şi a oraşuluĭ Iaşĭ cum şi aceĭ de judeţe, nu vor putea lua mĕsurĭ de espulsiunea nicĭ unuĭ străin din ţéră pentru lipsă de biletul de liberă petrecere saŭ pentru orĭ-ce alt motiv.

Eĭ vor trebui însă a aduce tot-d'auna la cunoscinţa ministeruluĭ de interne asemenea casurĭ, pentru ca acesta, esaminând condiţiunea străinuluĭ, să se pronunţe dacă cade în categoria acelor a căror autorisare de espulsiune din ţéră se dă de ministerul de interne, saŭ a acelora pentru carĭ urmézā, conform legeĭ asupra străinilor, să se pronunţe consiliul de miniştri.

Art. IX. Treĭ-decĭ dile de la publicarea presentuluĭ regulament, toţĭ străiniĭ reşedinţĭ în ţéră, fie în comune urbane fie în cele rurale, saŭ călĕtoriĭ cu termene maĭ lungĭ de 30 dile, vor trebui să posédă bilete de liberă petrecere.

După espirarea termenuluĭ de maĭ sus, străiniĭ ce se vor găsi fără asemenea bilete, se vor considera ca aflătorĭ în ţéră fără documente în regulă, şi vor fi supuşĭ mĕsurilor poliţieneştĭ în privinţa unor aşa străinĭ.

LEGE

PRIN CARE SE AUTORISĂ STATUL A ÎMPRUMUTA DE LA CASA DE DEPUNERĬ SUMELE NECESARE PENTRU A VENI ÎN AJUTORUL SĂTENILOR LIPSIŢI DE HRANĂ DIN CAUSA RELEI RECOLTE A ANULUI 1881.

(Decr. Nr. 761 din 20 Martie 1882).

Art. 1. Statul e autorisat a cumpĕra porumb, spre a veni în ajutorul sătenilor lipsiţĭ de hrană din causa releĭ recolte a anuluĭ 1881.

Cumpĕrătorile se vor face de către o comisiune de treĭ membriĭ, numiţĭ de ministerul de interne.

Art. 2. Comisiunea, ast-fel compusă, va decide asupra cererilor de porumb ale comisiunilor districtuale, prevĕdute maĭ jos, în mod absolut şi în proporţiunile ce va găsi cu cale.

Art. 3. Durata lucrărilor comisiuneĭ va fi de 6 lunĭ, începĕtóre de la 10 Martie curent.

Art. 4. La expirarea mandatuluĭ sĕŭ, comisiunea va înainta înalteĭ curţĭ de compturĭ comptul sĕŭ general de cumpĕrătóre şi predărĭ, cu acte justificative în regulă.

Art. 5. In judeţele în carĭ lipsa de porumb este simţită, se institue comisiunĭ compuse: din prefectul local, din preşedintele consiliuluĭ judeţian şi din preşedintele comiţiuluĭ agricol. Aceste comisiunĭ examinéză cererile de ajutóre ce li se adreséză, fie de administraţiune, fie direct de locuitoriĭ în lipsă, prin autoritatea comunală, statuézā asupra lor şi intervin prin ministerul de interne la comisiunea prevĕdută la art. 1 din presenta lege.

Este bine înţeles că aceste ajutóre nu se vor împărţi de cât numaĭ la ţĕranĭ şi numaĭ la aceia dintre ceĭ carĭ se va dovedi că sunt în imposibilitate absolută de a'şĭ procura porumbul necesar din propriile lor resurse.

Art. 6. Guvernul e autorisat să împrumute la casa de depunerĭ, consemnaţiunĭ şi economiĭ din Bucurescĭ, sumele necesariĭ pentru plata porumbuluĭ cumpĕrat şi acoperirea cheltuelilor ce vor resulta din aplicaţiunea acesteĭ legĭ.

Sumele împrumutate nu vor putea trece peste maximum de 2,000,000 leĭ, iar dobênda va fi de cel mult 5 la sută.

Ele se vor restitui caseĭ de depunerĭ cu dobênda cuvenită prin anuităţĭ semestriale, de câte a 12-a parte din capitalul împrumutat, cu începere de la 1 Ianuarie 1883. In acest scop, ministerul de finance va prevedea prin budgetul de cheltuelĭ în fie-care an sumele necesariĭ.

Art. 7. Săteniĭ ajutaţĭ cu porumb vor achita valórea lor către Stat fără dobêndă în 5 anĭ, începĕtorĭ de la 1 Ianuarie 1883, prin plăţĭ trimestriale, carĭ se vor percepe de odată cu dările directe şi în aceleaşĭ condiţiunĭ. Se vor întocmi rolurĭ pe comune şi locuitorĭ pentru regularitatea perceperеĭ acestor datoriĭ.

Veniturile, provenind din încasarea acestor banĭ, se vor înscrie de ministerul financelor în fie-care an şi până la achitare, prin budgetul Statuluĭ de veniturĭ.

LEGE

PENTRU REDUCEREA NUMĔRULUI SUB-PREFECŢILOR LA 110.

(Decr. Nr. 827 din 25 Martie 1882).

Art. 1. Numĕrul sub-prefecţilor se reduce, cu începere de la 1 Aprilie 1882, la 110.

Art. 2. La sesiunea de tómnă guvernul va presinta o lege pentru fixarea nouilor circumscripţiunĭ ale judeţelor şi plăşilor.

Până la sesiunea viitóre ordinară, guvernul va întruni administrarea circumscripţiunilor actuale după numĕrul sub-prefecţilor.

LEGE

PENTRU OPRIREA LOTERIELOR.

(Decret. Nr. 181 din 18 Ianuarie 1883).

Art. 1. Loteriile de orĭ-ce fel sunt oprite.

Guvernul însă póte autorisa, după formele hotărîte prin un regulament votat în consiliul de miniştri, loteriĭ de obiecte mobile, numaĭ pentru scopurĭ de bine-facere saŭ numaĭ în vedere de a încuragia arţile.

Art. 2. Se socotesc loteriĭ şi ca atarĭ sunt interdise: vîndĕrile prin tragere la sorţĭ de imobile, de mobile saŭ de mărfurĭ; vîndĕrile carĭ oferă şi prime saŭ beneficiĭ datorite noroculuĭ, şi în genere orĭ-ce operatiunĭ presentate publiculuĭ şi carĭ 'l ar face să spere în un câştig datorit noroculuĭ.

Art. 3. Orĭ-ce contravenţiune la cele proibite prin articolele de maĭ sus se va pedepsi cu pedepsele prevĕdute în art. 350 din codul penal. Cât însă pentru loteriile de imobile, confiscările prevĕdute prin acel articol se vor înlocui, pentru proprietarul imobiluluĭ pus în loterie, prin o amendă, care se va putea ridica până la valórea la care se va preţui imobilul.

Art. 4. Se vor pedepsi cu aceleaşĭ pedepse din art. 350, din codul penal, autoriĭ, întreprindĕtoriĭ saŭ agenţiĭ de loteriĭ române orĭ străine, saŭ de operaţiunĭ ce sunt asemĕnate cu loteriile.

Art. 5. Se pedepsesc cu aceleaşĭ pedepse prevĕdute în art. 350 codul penal:

a) Aceĭ carĭ vor negocia, distribui saŭ împrăştia în public, prin orĭ-ce midlóce, bilete saŭ liste orĭ anunciurĭ de loteriĭ neautorisate din ţéră saŭ străinĕtate;

b) Aceĭ carĭ vor anunţa prin diare, prin afişe saŭ vor vesti în public, în orĭ-ce mod, fiinţa saŭ folósele vre-uneĭ loteriĭ neautorisate din ţéră orĭ din străinĕtate;

c) Aceĭ carĭ vor introduce în ţéră bilete, liste saŭ anunciurĭ de loteriĭ din străinĕtate.

Art. 6. Dirigintele orĭ-căruĭ oficiŭ postal va opri orĭ-ce bilete, anunciurĭ saŭ liste de loteriĭ neautorisate, sub bandă orĭ plicurĭ deschise, şi le va înainta procuroruluĭ respectiv.

REGULAMENT

PENTRU APLICAREA LEGEI ASUPRA OPRIREI LOTERIILOR

(Decr. Nr. 573 din 21 Febr. 1883).

Art. 1. Autorisarea uneĭ loteriĭ nu se póte acorda, de cât dacă ea este organisată în scop de bine-facerĭ saŭ pentru încuragiarea artelor.

Câştigurile pot consta, fie în obiecte mobile anume determinate, fie în sume de banĭ.

Art. 2. Scopurĭ de bine-facere se socotesc acele carĭ aŭ în vedere uşurarea miseriilor saŭ nenorocirilor, carĭ aŭ un caracter general, carĭ resultă dintr'un desastru şi carĭ apasă asupra uneĭ localităţĭ.

Se consideră asemenea ca scopurĭ de bine-facere şi acele carĭ 'şĭ propun întreprinderea a orĭ-ce lucrare folositóre, destinată să serve spre utilitatea publică.

Incuragiarea artelor se numesce aceea care are de obiect să producă la artiştiĭ lipsiţĭ de mijlóce o emulaţiune şi un zel, carĭ ar putea

să se întórcă spre profitul artelor, saŭ scăpându'ĭ de miserie, saŭ facilitându-le studiile, saŭ procurând, după mórtea lor, ajutóre văduvelor saŭ copiilor lor.

Art. 3. Cererile de autorisare pentru înfiinţare de loteriĭ, prevědute în art. I din legea din 18 Ianuarie 1883, vor fi adresate ministeruluĭ de interne.

Ele vor arăta lămurit:

a) Scopul loterieĭ;

b) Suma până la concurenţa căreia se cere a se emite bilete;

c) Numěrul biletelor de emis și valórea fie-căruia;

d) Numele și pronumele, profesiunea și domiciliul acelora carĭ 'șĭ propun a organisa loteria, saŭ dacă ea se întreprinde de o societate de bine-facere constituită, numele și pronumele președinteluĭ societăţeĭ și al casieruluĭ însărcinat cu primirea banilor;

Atât particularіĭ cât și societăţile carĭ ar cere asemenea autorisaţiunĭ, trebue să'șĭ aibă domiciliul în ţéră;

e) Localitatea unde loteria va avea să fie organisată și unde se va efectua tragerea;

f) Angagiamentul formal luat, sub a lor semnătură, de tóte persónele de maĭ sus, că vor fi personal rĕspundĕtóre de întrebuinţarea banilor la scopul pentru care eĭ s'aŭ adunat, și pentru care s'a autorisat loteria;

g) Listă de obiectele puse la loterie saŭ de sumele carĭ vor constitui câștigurile.

Art. 4. Ministerul de interne primind cererea de care maĭ sus se vorbesce, o va trimite uneĭ comisiunĭ compusă: din prefectul judeţuluĭ, din primarul orașuluĭ și din procurorul tribunaluluĭ loculuĭ unde loteria are să se organiseze, spre a esamina oportunitatea aceleĭ cererĭ și a'șĭ da avisul dacă autorisaţiunea se póte saŭ nu acorda.

In orașul Bucurescĭ, prefectul de poliţie va face parte din comisiune în locul prefectuluĭ de judeţ.

Art. 5. Comisiunea se va întocmi în urma adreseĭ ministeruluĭ de interne către prefectul local. Ea se va întruni în cel maĭ scurt timp, va lua informaţiunile cele maĭ sigure asupra scopuluĭ și necesităţeĭ loterieĭ, asupra moralităţeĭ și solvabilităţeĭ acelora carĭ voesc să o organiseze, asupra posiţiuneĭ lor în societate, asupra identităţeĭ semnăturelor lor cu cele din cerere.

Ea va referi ministeruluĭ de interne despre tóte acestea în timp cel mult de 15 ḑile, dându'șĭ și avisul asupra încuviinţăreĭ cerereĭ.

Ministerul de interne luând cunoscinţă de informaţiunile primite și de avisul comisiuneĭ, va acorda saŭ refusa autorisaţiunea cerută.

Art. 6. In cas când autorisaţiunea ar fi acordată, comisiunea va determina condiţiunile în carĭ loteria va avea să se efectueze, spre a se asigura sinceritatea operaţiuneĭ și corectitudinea proceдureĭ.

Aceste condiţiunĭ vor fi îndată publicate, prin stăruinţa celuĭ ce a obţinut autorisaţiunea, prin *Monitorul oficial*, printr'un ḑiar din localitate și printr'altul din Capitală, sub pedépsă de a 'i se retrage autorisaţiunea acordată.

Art. 7. Comisiunea va obliga pe organisatorul loterieĭ să presinte registre cu matcă, din carĭ se vor detașa biletele de loterie și carĭ vor fi vizate pe tóte paginele de unul din membriĭ comisiuneĭ.

Fie-care bilet va conţine, imprimat pe dênsul, afară de numěrul sěŭ de ordine, numěrul total al biletelor de pus în circulaţiune.

Art. 8. Comisiunea va fixa, încă, localul unde tragerea urméză să se efectueze și ḑiua când acea tragere va trebui să aibă loc.

Tragerea uneĭ loteriĭ autorisate va trebui să se efectueze negreșit într'un oraș din ţéră, care să fie în acelașĭ timp și capitală de judeţ.

Diua trageri se va fixa pentru o epocă care va trebui să cadă cel mult 6 lunĭ după acordarea autorisăreĭ. Ea va fi adusă la cunoscinţa publicului prin tóte miḑlócele de publicitate posibile.

Cu tóte acestea, dacă va fi absolută necesitate, comisiunea va putea acorda o prelungire de termen pentru plasarea biletelor, fără a putea, însă, trece peste alte 6 lunĭ.

După împlinirea acestuĭ noŭ termen, loteria va trebui neapărat să fie trasă.

Inainte de a se proceda la tragere, organisatoriĭ loterieĭ vor fi datorĭ să depună la primărie tóte matcele biletelor puse în circulaţiune. Eĭ vor fi datorĭ să depună acolo și sumele de banĭ saŭ obiectele promise ca câșcig.

Art. 9. In ḑiua trageri, membriĭ comisiuneĭ, saŭ unul din eĭ, delegat de ceĭ-alţĭ, se vor aduna în localul hotărît pentru tragere, se vor încredinţa prin eĭ înși-șĭ că tóte numerile aŭ fost puse în urnă, vor asista la tragere și vor veghea ca ea să se facă în condiţiunĭ de o absolută corectitudine.

Proces-verbal se va încheia despre tóte acestea.

Numěrul saŭ numerile câștigătóre vor fi îndată publicate prin *Monitorul oficial*, printr'un ḑiar din localitate și printr'altul din Capitală.

Art. 10. Proprietarul numěruluĭ saŭ numerilor câștigătóre va fi dator să se presinte spre a'șĭ reclama câștigul în termen de 6 lunĭ cel mult, socotite din ḑiua trageriĭ, sub pedépsă de a nu maĭ fi primit în urmă.

Dacă în timp de 6 lunĭ nimenĭ nu se presintă, sumele de banĭ se vor da, și obiectele

câştigate se vor vinde prin licitaţiune în profitul bine-facereĭ pentru care loteria a fost organisată.

Art. 11. Indată ce proprietarul numĕruluĭ saŭ numerilor câştigătóre se va presinta, membriĭ comisiuneĭ vor verifica biletul saŭ biletele înfăţişate, le vor confrunta cu mătcile lor, şi, găsindu-le bune, le vor viza încă o-dată şi vor da ordin sĕ se libereze sumele saŭ obiectele câştigate.

Biletele ast-fel vizate vor fi conservate în timp de şése lunĭ, după care timp se vor arde.

Art. 12. In timp de treĭ lunĭ cel mult după tragerea loterieĭ, aceĭ carĭ aŭ obţinut autorisaţiunea să o organiseze, vor fi datorĭ să presinte comisiuneĭ, acte justificative, prin carĭ să dovedéscă că baniĭ prinşĭ din vîndarea biletelor aŭ fost întrebuinţaţĭ in scopul pentru care loteria a fost autorisată.

Daca scopul bine-facereĭ va consista în lucrărĭ a căror esecuţiune reclamă maĭ mult de 3 lunĭ pentru a se efectua, organisatoriĭ loterieĭ vor fi obligaţĭ să justifice că le-aŭ depus la casa de consemnaţiunĭ saŭ la casieria judeţuluĭ.

Art. 13. Membriĭ comisiuneĭ vor esamina actele justificative presintate de organisatoriĭ loterieĭ, vor lua tóte informaţiunile ce vor crede de cuviinţă pentru a se convinge de esactitudinea celor coprinse într'însele, şi, găsindu-le în regulă, vor încheia proces-verbal constatător că scopul loterieĭ a fost întocmaĭ împlinit şi vor da certificat despre acésta celor în drept.

In cas contrariŭ, însă, vor însciinţa parchetul tribunaluluĭ, care va urmări pe delicuenţĭ ca abusatorĭ de încredere.

Art. 14. Tombolele vor fi supuse acelorașĭ regule, numaĭ în ce se atinge de obţinerea autorisaţiuneĭ şi de justificarea întrebuinţăreĭ banilor prinşĭ din vîndarea biletelor. Ele vor fi scutite de cele-alte formalităţĭ. Cu tóte acestea, unul din membriĭ comisiuneĭ va asista la tóte operaţiunile tomboleĭ, şi, după efectuarea eĭ, va constata, chiar în séra aceea, prin proces-verbal, ce sume s'aŭ adunat din vîndarea biletelor.

REGULAMENT

PENTRU IMPĂRŢIREA ŞI ORGANISAREA ADMINISTRATIVĂ A DOBROGEI

(Decr. Nr. 2533 din 13 Noembrie 1878).

TITLUL I

Impărţirea Dobrogeĭ în districte şi plăşĭ.

Art. 1. Teritoriul coprins între gurile Dunăreĭ, ţinutul Dobrogeĭ, şi pămĕnturile învecinate, hotărîte la Nord de talvegul braţuluĭ Chilia, la Sud prin linia de delimitare ce plécă de la Silistra şi se opresce la Mangalia, se împarte în treĭ judeţe: judeţul Tulcea, judeţul Küstengea şi judeţul Silistra-Nouă, avĕnd de reşedinţe ale autorităţitor superióre oraşele cu aceleaşĭ nume.

Art. 2. Judeţul Tulcea se compune din patru plăşĭ: Tulcea, Sulina, Măcin şi Babadag.

Plasa Tulcea coprinde tóte satele din fostul Caimea-Camlîk, afară de Larikioiu. Maĭ coprinde: Isaccea, Nicolişel, Teliţa şi Celicdere, ce făceaŭ altă dată parte din Müdürlikul Isaccel, şi încă tóte satele pendinte altă dată de Müdürlîkul Mahmudei.

Plasa Sulina coprinde: oraşul Sulina, tóte satele pendinte de vechia căimăcămie cu acelaşĭ nume, precum şi satele ce compuneaŭ fostul Müdürlîk al Chilieĭ. I se adaogă insula Şerpilor.

Plasa Măcin coprinde: oraşul Măcin şi tóte satele vecheĭ căimăcămiĭ cu acelaşĭ nume, maĭ adăogândui-se satele: Giaferca, Taiţa, Diglis-Monastir, Cocoş-Monastir şi Giafer-Islam, pendinte altă dată de Isaccea.

Plasa Babadag coprinde: oraşul Babadag şi tóte satele ce compuneaŭ fostul caimacamlîk cu acelaşĭ nume. I se adaogă satul Sarikioi.

Art. 3. Judeţul Küstenge se compune din treĭ plăşĭ: Küstenge, Hârşova şi Mangalia.

Plasa Küstenge coprinde tóte satele vecheĭ căimăcămiĭ cu acelaşĭ nume.

Plasa Hârşova coprinde oraşul Hârşova şi tóte satele fostuluĭ caimacamlîk.

Plasa Mangalia coprinde oraşul Mangalia şi tóte satele vecheĭ căimăcămiĭ cu acelaşĭ nume, până la hotarul despre principatul Bulgarieĭ.

Art. 4. Judeţul Silistra-Nouă se compune din două plăşĭ: Mejidie şi Silistra-Nouă.

Plasa Mejidie coprinde oraşul Mejidie şi tóte satele caimacamlîkuluĭ de altă dată şi Cernavoda afară de Rasova.

Plasa Silistra Nouă coprinde: Rasova şi tóte satele aflate între plăşile Mejidie şi Mangalia de o parte, Dunărea şi hotarul despre principatul Bulgarieĭ de cea-altă.

Art. 5. In oraşele Tulcea, Küstenge şi Rasova se înfiinţéză câte o poliţie de clasa I-iŭ.

Art. 6. In oraşele şi tĕrgurile: Kilia, Mah-

mudie, Isaccea și Cernavoda se va înființa câte o poliție de clasa II-a:

Art. 7. Comisarii de poliție, sub-comisarii și tot personalul poliției esterne, în orașele unde s'a hotărât a exista poliție,se vor înființa, după trebuință, în urma recomandărilor prefectului de district către ministrul de interne.

Comuna.

Art. 8. Fie-care sat formézǎ o comună.

Art. 9. Comuna este administrată de către primar, asistat de un consiliŭ compus de patru persóne locuitori stabiliți într'ênsa, aleși de către consătenii lor, conform obiceiurilor localităței.

TITLUL II

Despre prefect.

Art. 10. Prefectul, în districtul sěŭ, este representantul guvernului central.

El are, sub îngrijirea și respunderea sa, ordinea publică și, prin urmare, garanția proprietăței, a averei, a onórei, a libertăței individuluĭ și ocrotirea drepturilor libertăței tuturor cultelor.

Art. 11. Prefectul administrézǎ districtul sěŭ, de o cam dată, după legile și obiceiurile locale, dând tot ajutorul administrației întru esecutarea întocmaĭ a reglementelor celor-alte ministere.

Art. 12. Ca representant al guvernuluĭ central, el are la disposiția sa, în marginile legeĭ, puterea publică.

Art. 13. El, în acéstă calitate, are întâiul pas la tóte recepțiunile, primesce tóte felicitările.

El observă mersul tutor serviciilor și părerile sale, când crede necesariŭ, le supune la aprețiarea ministruluĭ respectiv.

Art. 14. Toți funcționarii administrativi și polițienesci sunt sub ordinile sale.

Art. 15. Prefectul este obligat ca în fie-care 15 dile să raporteze ministeriilor respective îmbunătățirile și reformele ce crede necesar a se introduce în legislația locală actuală care să înlesnéscă pe cât s'ar putea apropierea de legislația generală a țĕreĭ.

Ast-fel, școla, administrația comunală și județiană, serviciul sanitar și drumurile de comunicație, vor face objectul primelor disposiții la cari prefectul va fi dator a da tótă seriósa sa solicitudine.

Mĕsurile propuse și adoptate de ministeriele respective și aprobate de Domnitor, prefectul le va face cunoscut populațieĭ prin ordonanță și le va esecuta întocmaĭ

Art. 16. Ținta la care prefectul cată a se sili să ajungă, va fi legislația generală a țĕreĭ. Pentru a ajunge însă la acésta este obligat a lua mĕsuri prudinți, lăsând timp populațieĭ locale a se pătrunde de folósele noulor reforme.

Art. 17. In ori-ce cas prefectul este ținut a nu trece peste legile generale ale țĕreĭ.

Este lăsat la inteligența sa să nu aplice însă unele părți cari ar fi în contradicere cu deprinderile și cu legislația locală.

Menținerea iubireĭ și a înfrățireĭ între diferitele culte și naționalități, prin respectarea datinelor și dogmelor fie-căruia cult, va face prima preocupațiune a prefectuluĭ.

Locuitorii Dobrogeĭ (aĭ Românieĭ transdanubiene) fiind considerați ca fiĭ aĭ aceleași Români, toți se vor bucura de o potrivă de aceleași îngrijiri și drepturi, și prefectul este însărcinat cu acésta.

Art. 18. Prefectul lucrézǎ sub ordinile directe ale ministruluĭ de interne, esecutând în același timp ordinile tutor celor-alți ministri în atribuțiunile lor.

Art. 19. Prefectul este supus la tóte celealte îndatoriri către diferitele ministere, întocmaĭ ca și ceĭ-alți prefecți aĭ țĕreĭ.

Despre administratorii de plăși.

Art. 20. Administratorii, în circumscripția încredințată lor, aŭ aceleași îndatoriri și drepturi ca și prefectul.

Art. 21. Administratorul lucrézǎ sub ordinile prefectuluĭ. El îĭ înlesnesce tóte sciințele culese la localitate și prin rapórte sĕptĕmânale le supune la aprețierea prefectuluĭ, care apoĭ le studie și le modifică conform îndatoririlor sale.

Despre polițaĭ.

Art. 22. Polițaiĭ sunt direct sub ordinile prefectuluĭ și administrézǎ poliția în marginile legilor și obiceiurilor esistenți locale și conform instrucțiilor prefectuluĭ.

El are sub ordinile sale tótă poliția locală.

Despre primarii de comune.

Art. 23. Primarul este numit de către prefect dintre ceĭ cinci locuitori aleși aĭ comuneĭ.

Religiunea nu este un obstacol la numirea primaruluĭ. Prefectul va căuta însă, în alegere, a avea în vedere religiunea profesată de ceĭ maĭ mare număr.

Art. 24. Primarul, asistat de consilieri, îngrijesce și ia mĕsurile cuvenile pentru poliția rurală, pentru paza buneĭ ordine și liniscei între locuitori și pentru îndeplinirea ordinilor ce ar primi de la autoritatea superióră,

In cas de crime saŭ de delicte, el urmăresce și descoperă pe autorii lor până la sosirea administratoruluĭ de plasă, căruia 'ĭ va fi făcut cunoscut îndată comiterea faptuluĭ.

El va încunosciința în tot-d'auna pe administratorul de plasă despre ori-ce turburare saŭ neorânduială întêmplată între locuitori.

Art. 25. Consiliul comunal, sub președința

primaruluĭ, va căuta să împace tóte neînțelegerile dintre locuitoriĭ comuneĭ. Are îndatorirea de a lua tóte mĕsurile necesariĭ pentru prosperarea intereselor generale ale comuneĭ. Este responsabil pentru verĭ-ce desordine din causa religiuneĭ, va acorda egală protecțiune tutor cultelor, va îngriji pentru buna stare a scóleĭ și a templelor religiuneĭ.

Art. 26. Prin mijlócele de carĭ póte dispune, consiliul comunal va face ca stradele și căile de comunicațiune de pe teritoriul comuneĭ să fie întreținute în condițiunĭ satisfăcĕtóre.

Art. 27. Primarul se va supune ordinilor administratoruluĭ de plasă.

El va putea cere adjutorul forțeĭ publice pentru restabilirea ordineĭ, în cas când va fi turburată în interiorul comuneĭ.

Administratorul 'l va putea suspenda, când 'l ar dovedi abătut de la datoriile sale.

Prefectul numaĭ póte revoca.

Art. 28. Când s'ar constata că consiliul comunal nu corespunde îndatoririlor sale, administratorul îĭ suspendă exercițiul autorităței sale și va raporta prefectuluĭ, care póte disolva consiliul și ordona altă alegere.

Art. 29. In comunele de reședință a prefectureĭ, prefectul póte presida adunarea consiliuluĭ comunal, verĭ de câte orĭ va crede de cuviință. Póte delega să 'l înlocuiască pe directorul prefectureĭ.

Art. 30. Alăturatul stat care fixéză numĕrul funcționarilor și apuntamentele lor se va aplica pentru Dobrogea până ce Corpurile Legiuitóre vor organisa prin lege acéstă parte a Românieĭ.

Statul personaluluĭ funcționarilor administrativĭ în Dobrogea.

Nr persónelor	NUMIREA FUNCȚIONARILOR	TRATAMENTE De fie-care pe lună: Leĭ	Diurne	La toțĭ pe an
	Prefectura I.			
	Prefect	800	700	18,000
	Director	600	200	9,600
	Șef de biuroŭ	300	100	4,800
2	Adjutóre	200	100	7.200
	Translator	300	—	3,600
	Registrator-arhivar	200	50	3,000
4	Copiștĭ	200	—	9,600
	Odăiaș	—	80	960
	Spese de cancelarie	—	100	1,200
	Personalul celor-alte două prefecturĭ	—	—	115,920
	Administrațiile de plase.			
9	Administratorĭ de plase	400	400	86.400
9	Adjutóre I	300	100	43,200
9	Adjutóre II și translatorĭ	300	100	43,200
9	Registratorĭ-arhivarĭ	150	50	21.600
18	Copiștĭ	150	—	32.400
9	Odăiașĭ	—	60	6,480
	Spesele de cancelarie	—	50	5,400
	Poliția clasa I.			
	Polițaiŭ	400	200	7,200
	Adjutor	300	100	4,800
	Șef de biuroŭ	200	50	3,000
	Registrator și arhivar	200	—	2,400
	Translator	200	—	2,400
2	Copiștĭ	150	—	3,600
	Odăiaș	—	60	720
	Spese de cancelarie	—	50	600
	Personalul celor-alte două polițiĭ tot de clasa I	—	—	49,440

Nr. persónelor	NUMIREA FUNCŢIONARILOR	TRATAMENTE De fie-care pe lună Lefi	Diurne	La toţi pe an
	Poliţia de clasa II.			
	Poliţaiŭ	300	100	4,800
	Adjutor	200	--	2,400
	Registrator şi arhivar	180	—	2,160
	Translator	200	—	2,400
	Copist	150	—	1,800
	Odăiaş	—	50	600
	Spese de cancelarie	—	40	480
	Personalul celor-alte treĭ poliţiĭ de clasa II.	—	—	43,920

RECAPITULAŢIE.

	Total pe an
3 Prefecturĭ	173,880
9 Administraţiĭ de plasă	238.680
3 poliţiĭ clasa I-a	74,160
4 Poliţiĭ clasa II-a	58,560
Total general	545,280

REGULAMENT

RELATIV LA ATRIBUŢIUNILE COMISARILOR SPECIALI DE POLIŢIE LA GARILE CĂILOR FERATE.

(Decr. Nr. 502 din 23 Martie 1876).

Art. 1. Conform art 32 din legea asupra poliţieĭ şi esploatăreĭ căilor ferate, promulgată prin înaltul decret Nr. 389, din 4 Martie, se institue comisarĭ specialĭ de poliţie în garele principale ale căilor ferate.

Art. 2. Aceştĭ comisarĭ sunt numiţĭ de ministerul de interne, după propunerea prefecţilor de poliţie în oraşele Bucurescĭ şi Iaşĭ, şi a prefecţilor de judeţe în cele-alte oraşe.

Art. 3. Eĭ primesc ordinile şi instrucţiile prefectuluĭ pentru tot ce privesce serviciul lor şi nu depind de cât de dênsul.

Art. 4. Comisariĭ de poliţie la gară sunt auxiliarĭ aĭ procurorilor şi învestiţĭ de puterea şi de atribuţiunile conferate prin legile actuale comisarilor localĭ de poliţie.

Art. 5. Numirea şi înaintarea lor sunt supuse disposiţiunilor în vigóre pentru comisariĭ localĭ de poliţie.

Art. 6. Acţiunea comisarilor de poliţie de gară nu se exercită de cât în limitele găreĭ pe lângă care sunt ataşaţĭ şi a dependinţelor acesteĭ gărĭ.

Art. 7. Comisariĭ de poliţie de gară aŭ în atribuţiunile lor tot ce privesce atât mĕsurile de securitate şi de poliţie generală, cât şi mĕsurile de poliţie ordinară, carĭ nu se ating de serviciul curat al exploataţiuneĭ căilor ferate.

Eĭ trebue să vegheze maĭ cu sêmă la observaţiunea din partea publiculuĭ a mĕsurilor relative la menţinerea buneĭ ordine în garele şi dependinţele lor, precum :

I. Intrarea, staţionarea şi circularea trăsurilor publice şi particulare în curţile şi dependinţele staţiunilor.

a) Locul de staţionare a tuturor trăsurilor, precum : diligenţe, omnibuse, birjĭ, trăsure particulare, căruţe şi alte vehicule se desemnă de către comisarul de poliţie al găreĭ.

Pe cât se póte, în acéstă privinţă, el se va consulta cu şeful găreĭ.

b) Trăsurile nu pot intra saŭ eşi din curţile garelor de cât pe părţile saŭ barierele indicate de comisarul de poliţie de gară.

In cas de a nu fi de cât o singură pórtă, intrarea şi eşirea se va regula de agenţiĭ poliţienescĭ, ast-fel în cât să se evite orĭ-ce îmbulzélă.

c) Trăsurile ce intră în curţile gărilor trebue să circule cu băgare de sémă şi să nu se

așeze pentru staționare de cât la locul destinat;

d) Când sosesc saŭ plécă d'o dată maĭ multe trăsurĭ, ele să ia șirul și să nu caute a se întrece;

e) Publicul care vine la gară pentru trenul ce plécă, are întâitatea asupra voiajorilor de la trenul ce sosesce;

f) Diligențele, omnibusele și căruțele se vor aședa la o parte în locul ce le este destinat și le este poprit a se amesteca în rândurile celor-alte trăsurĭ;

g) Diligențele, omnibusele, vor purta pe laturile exteriore numele otelurilor la carĭ aparțin saŭ indicarea localităților ce ele servă.

In interiorul fie-căruĭ compartiment vor purta numĕrul persónelor ce póte conține, prețul unuĭ loc, prețul bagajuluĭ, precum și cantitatea bagajuluĭ ce se póte lua fără plată.

Conductoriĭ acestor trăsurĭ sunt datorĭ să pórte o livrea saŭ un semn distinctif.

h) Intrarea în gara de mărfurĭ este permisă numaĭ expeditorilor și persónelor ce vin pentru afacerile lor;

i) In curtea acesteĭ gărĭ nu pot intra de cât trăsurile carĭ încarcă și descarcă mărfurile și cele ale persónelor venite cu trebuință;

j) Pentru staționare, încărcare și descărcare, trăsurile se așédă d'a-lungul cheuluĭ și la locul ce le este destinat;

k) Vitele la sosire saŭ plecare vor intra saŭ eși pe pórta indicată de comisarul de poliție al găreĭ.

l) Vitele nu pot intra în gară înaintea momentuluĭ fixat pentru a se începe încărcarea prin regulamentul de exploatațiune;

m) Este interzis introducerea în gară a dobitócelor nărăvite, primejdióse saŭ atinse de bólă lipiciósă care ar putea să compromită securitatea publică saŭ sănătatea celor-alte dobitóce.

II. Menținerea buneĭ ordine la casa de vândarea biletelor și de înregistrarea bagajelor.

a) Fie-care pasager trebue să trécă la casa de bilete la rândul sĕŭ și fără favóre;

b) Este cu totul oprit a se clădi prin curțile gărilor maghernițĭ, a înființa mese saŭ lavițe spre a se face orĭ-ce fel de comerț;

c) Cerșetoritul precum și orĭ-ce cerere importună pentru pasagerĭ este interdis;

d) Toțĭ aceia carĭ vor turbura buna ordină, strigând, înjurând, lovind saŭ carĭ se vor afla în stare de beție vor fi urmărițĭ conform legeĭ;

e) Manținerea buneĭ ordine pe cheurile de îmbarcare la sosirea saŭ plecarea trenurilor, spre a înlătura orĭ-ce accident provenit din imprudența publiculuĭ.

Art. 8. Comisariĭ de poliție de gară aŭ de datorie să intervie direct saŭ după cererea șefilor de gară pentru manținerea din partea publiculuĭ a buneĭ ordine și pentru observațiunea regulamentelor și prescripțiunilor de exploatare.

Art. 9. Comisariĭ polițienescĭ de la gară sunt datorĭ să dea comisarilor de supraveghere administrativă concursul ce le-ar fi necesar pentru îndeplinirea funcțiunilor lor.

Art. 10. Pentru orĭ-ce constatare de crime, delicte saŭ contravențiunĭ atingĕtóre de poliția ordinară, comisariĭ polițienescĭ de la gară vor încheea prescripte-verbale în dublu exemplar, din carĭ unul spre a se trămite parchetuluĭ și altul spre a se păstra în archiva prefectureĭ.

Art. 11. Eĭ raporteză în fie-care di prefecților despre serviciul care le este încredințat.

Art. 12. Uniforma lor este cu totul conformă celeĭ a celor-alțĭ comisarĭ de poliție.

Art. 13. Regulamentul de față va fi adus la cunoscința publiculuĭ și afipt în tóte garele drumuluĭ de fer.

LEGE

PENTRU ORGANISAREA POLIȚIEI CAPITALEI

(Decr. Nr. 867 din 31 Martie 1882.)

Art. 1. Personalul polițieĭ Capitaleĭ și retribuțiunile luĭ se fixéză precum urméză:

	Leĭ pe lună
Un prefect de poliție	1,000
Un comisar director	500
Douĭ comisarĭ inspectorĭ de cl. I, a 500	1,000
Treĭ comisarĭ inspectorĭ clasa II, a 400	1,200
Un cap al divisieĭ de urmărĭ și informațiunĭ	400
Un ajutor	250
Duoĭ capĭ de biuroŭ, a 160	320
Un archivar	160
Treĭ copiștĭ, a 100	300
Un cap al divisieĭ administrative și judiciare	300
Duoĭ capĭ de biuroŭ, a 160	320

	Lei pe lună
Un archivar.	160
Treī copiştī. a 100	300
Un registrator de intrare . . .	160
» » » eşire	160
Un casier.	260
Un copist ajutor	100
Un cap al aresturilor	150
Un translator cu diurnă	
Un fotograf cu diurnă	
Un ajutor de fotograf cu diurnă	
Un camerist cu diurnă	
Dece comisarī clasa I, a 200 . .	2,000
Cincī-decī comisarī cl. II, a 150 .	7,500
Cincī-decī şi cincī sub-comisarī, a 120	6,600

Una sută dece sub-comisarī clasa II plătiţī de comună şi primind de la Stat numaī o diurnă.

Art. II. Impărţirea oraşuluī în secţiunī poliţienescī şi fixarea circumscripţiunilor se va face printr'un regulament de administraţiune publică ; acésta în ceea ce privesce raporturile lor de pură administraţiune poliţienéscă cu capul poliţieī, şi fără să atingă disposiţiunile coprinse în legile existente, carī determină atribuţiunile funcţionarilor menţionaţī în legea de faţă ca agenţī aī poliţieī judiciare şi auxiliarī aī ministeruluī public.

Art. III. Orī-ce disposiţiunī anteriore contra legeī de faţă, sunt şi rĕmân abrogate.

LEGE

PENTRU MODIFICAREA UNOR ARTICOLE DIN LEGEA CONSILIURILOR JUDEŢIANE ÎN VIGÓRE

(Decr. Nr. 610 din 28 Februarie 1883).

Art. I. Articolele următóre din legea judeţiană în vigóre se modifică după cum urmeză :

Art. 2. Consiliul judeţian se compune din 24 membri.

Alegĕtoriī colegiuluī I şi II pentru Cameră se întrunesc într'un singur colegiŭ I şi aleg 8 membri pentru consiliul judeţian.

Alegĕtoriī colegiuluī III pentru Cameră se întrunesc într'un singur colegiŭ II şi aleg 8 membri.

Delegaţiī colegiuluī IV din comunele rurale şi urbane pentru Cameră se întrunesc într'un singur colegiŭ III şi aleg 8 membri.

Art. 4. Consiliul judeţian alege din sĕnul sĕŭ 3 membri carī compun comitetul permanent, şi care se presidă de catre unul dintr'ênşiī ales tot de consiliul judeţian.

Art. 5. Pe lângă numĕrul de 3 membri din carī are a se compune comitetul, consiliul va alege şi 3 supleanţī. carī vor înlocui pe membriī în dilele ce vor lipsi, supleantul avênd a primi léfa membruluī ce lipsesce pe dilele ce va fi în lucrare.

In cas de absenţă a preşedinteluī, cel maī în vĕrstă dintre membriī presenţī indeplinesce funcţiunea de preşedinte al comitetuluī permanent.

Art. 6. Pe lângă consiliul judeţian şi comitetul permanent funcţionéză un secretar numit de consiliŭ.

Acest secretar este tot-de-odată şi referentul statistic al judeţuluī. El îndeplinesce acéstă funcţiune după instrucţiunile serviciuluī central de statistică.

Art. 23. Nimenī nu póte refusa funcţiunile de membru al consiliuluī judeţian la care s'ar alege, nicī a se demisiona înaintea termenuluī mandatuluī sĕŭ, de cât pentru cuvintele următóre :

a) Vĕrsta de 60 anī împliniţī ;

b) Orânduirea în serviciul Statuluī şi mandatul de deputat saŭ senator ;

c) Indeplinirea anterióră de funcţiunea de consilier în curs de un termen dea-rândul ;

d) Bóla şi infirmitatea corporală saŭ altă forţă majoră dovedită.

Consiliul judeţian hotărasce asupra admisibilităţeī cuvintelor refusuluī.

Orī-cine, fără legiuite cuvinte, admise de consiliul judeţian, ar refusa disele funcţiunī saŭ s'ar demisiona înaintea termenuluī mandatuluī sĕŭ, se va îndatora a plăti o amendă de la 150 până la 500 leī, în folosul judeţuluī.

Câtimea amendeī se pronunţă de consiliul judeţian şi încasarea eī se urmăresce de către comitetul permanent.

Art. 25. Mandatul de consilier judeţian este incompatibil cu orī-ce funcţiune salariată de Stat, judeţ saŭ comună, orī plătiţī prin remisă, în carī intră şi primarii cu ajutórele lor, precum şi cu calitatea de preot şi monach.

Nu pot fi consilierī : arendaşiī saŭ locatariī proprietăţilor judeţuluī, şi contracciī de diferite antreprise pentru lucrărī ale judeţuluī.

Acéstă disposiţiune nu se aplică funcţiuneī de profesor de universitate, de liceŭ saŭ de scóle speciale întreţinute de Stat.

Art. 29. Tóte sesiunile sunt deschise şi

închise, în numele Regeluï, de prefectul judeţuluï.

Lipsa prefectuluï la deschiderea sesiunilor, nu împedică pe consiliŭ de a se constitui şi a'şi urma lucrările.

La ântêia întrunire a consiliuluï din noŭ ales, cel maï în vêrstă dintre membri presidă, şi duoï dintre ceï maï tinerï 'l asistă ca secretarï.

După verificarea titlurilor, consiliul procede la alegerea de un preşedinte, duoï vicepreşedinţï şi duoï secretarï, formând ast-fel biuroul sĕŭ definitiv, pentru tóte sesiunile anuluï.

La deschiderea sesiuneï ordinare din anul următor şi până la formarea nouluï biuroŭ definitiv anual, consiliul este presidat de fostul preşedinte.

Membriï biurouluï din anul espirat pot fi realeşï.

Art. 36. Şedinţele consiliuluï judeţian sunt publice; cu tóte acestea, după cererea preşedinteluï saŭ a 5 membri, orï a prefectuluï, el se constitue în şedinţă secretă, şi după ce ia cunoscinţă acolea de obiectul pentru care s'a cerut şedinţa secretă, decide cu majoritate de voturï a membrilor presenţï, dacă discuţiunea şi hotărîrea asupra aceleï cestiunï urmézä saŭ nu a se continua şi da în public.

Deliberaţiunile carï aŭ de obiect votarea budgetuluï şi a impositelor ce urmézä a se aşeḑa asupra judeţuluï, precum şi cercetarea socotelilor, nu pot fi nicï o-dată secrete.

Art. 50. Cheltuelile judeţuluï sunt :

1-iŭ, obligatoriï, şi 2-lea, facultative.

Obligatoriï sunt tóte cheltuelile ce legea pune în sarcina judeţuluï, şi pe carï consiliul e dator a le trece neapĕrat pe fie-care an în budgetul judeţuluï.

Ele sunt maï cu osebire următórele :

1. Chiria şi reparaţiunï localurilor pentru tribunal, prefectură şi casarma de călăraşï şi dorobanţï, destinate judeţuluï; cumpĕrarea şi întreţinerea mobilieruluï trebuitor pentru acestea;

2. Lefile membrilor comitetuluï permanent, aceea a secretaruluï consiliuluï judeţian şi a celor-alţï împiegaţï ce depind de acest consiliŭ, precum şi tóte cheltuelile cancelarieï;

3. Infiinţarea când vor ajunge mijlócele, iar până atuncï chiria localuluï, precum şi întreţinerea şi mobilarea închisorilor civile ale judeţuluï, în carï nu se coprind însă închisorile centrale atârnate direct de Stat;

4. Intreţinerea drumurilor şi podurilor judeţiane, precum şi a altor lucrărï publice ce legea le-ar pune în sarcina judeţuluï;

5. Lefurile şi cheltuelile de drum, până la cifra ce se va fixa prin o disposiţiune specială, a inginerilor şi a altor împiegaţï de podurï şi şosele în serviciul judeţuluï;

6. Cheltuiala tipărireï listelor electorale ale judeţuluï şi a listelor juraţilor;

7. Cheltuiala drumurilor membrilor consiliuluï ce s'ar trămite de către el cu verî-o însărcinare în judeţ;

8. Cheltuiala aşeḑămintelor de instrucţiune conform legeï de instrucţiune publică; ajutorul ce s'ar acorda comunelor sărace pentru instrucţiunea primară;

9. Intreţinêrea spitalelor şi aşeḑămintelor de bine-facere atârnate de judeţ; cheltuiala întreţinereï copiilor găsiţï (lepădaţï), şi a smintiţilor întru cât aceştia nu ar găsi adăpostire în aşeḑămintele Statuluï, ale judeţelor saŭ ale particularilor, astă-ḑï în fiinţă, şi întru cât s'ar recunósce de consiliŭ saŭ de comitetul permanent neputinţa comunelor, respective de a acoperi acea cheltuială;

10. Cheltuiala organisăreï şi întreţinêreï unuï serviciŭ de postă de scrisorï între oficiile postale ale Statuluï, astăḑï esistente, cu reşedinţele plăşilor şi staţiunile căilor ferate;

11. Procentele saŭ anuităţile pentru stingerea împrumuturilor saŭ pentru plata construcţiunilor şi a orï-ce lucrărï publice ce ar fi contractat judeţul;

12. O sumă destinată pentru cheltuelile întêmplătóre şi neprevĕḑute ale judeţuluï.

Cheltuelile facultative se votéză de consiliŭ în marginile miḑlócelor ce rĕmân judeţuluï după acoperirea cheltuelilor obligatoriï.

In afară de cheltuelile obligatoriï impuse judeţelor prin acest articol saŭ prin legï speciale, nicï o altă cheltuială saŭ sporire de cheltuială nu se va putea impune judeţelor peste cifrele budgetuluï votat de consiliul judeţian.

Art. 68. Sunt supuse aprobăreï Regeluï, înainte de a se pune în lucrare, încheierile consiliuluï asupra obiectelor următóre :

1. Budgetul cheltuelilor judeţuluï şi miḑlócele pentru a le acoperi;

2. Imprumuturile pe carï judeţul s'ar vedea nevoit a le contracta, şi carï ar trece peste suma de 10 până la 100 miï leï;

3. Construcţiunea de drumurï, podurï, canale, edificiï şi alte lucrărï publice, făcute, în total saŭ în parte, cu cheltuiala judeţuluï, când valórea lor totală ar trece peste 20 miï până la 100 miï leï, saŭ când anuităţile pentru plata unor asemenea lucrărï ar fi stipulate pe un termen maï lung de un an până la 10 anï şi nu ar covârşi o ḑecime a venituluï anual al judeţuluï;

4. Crearea de stabilimente de folos public pe cheltuiala judeţuluï;

5. Cumpĕrările, schimburile, înstrăinările şi transacţiunile judeţuluï privitóre la averï

mobiliare a căreĭ valóre ar trece peste o decime până la cincĭ decimĭ a venitului anual al judeţuluĭ;

Actele menţionate în aliniatul precedent, relativ la averĭ imobiliare, carĭ sunt de o valóre maĭ mică de 3 decimĭ din venitul anual al judeţuluĭ;

Incheierile consiliuluĭ asupra obiectelor prevĕdute în aliniatele precedente, carĭ vor fi de o valóre maĭ mare saŭ pe termene maĭ lungĭ, orĭ ar reclama anuităţĭ, carĭ ar covêrşi o decime din venitul anual al judeţuluĭ, sunt supuse aprobăreĭ prealabile a Corpurilor legiuitóre;

Iar acele de o valóre inferióră şi pe termene carĭ nu trec peste esercitiul unuĭ budget se pun în lucrare d'a dreptul după hotărîrea consiliuluĭ;

6. Regulamentele privitóre la interesele speciale ale judeţuluĭ.

Art. 74. Guvernul póte amâna o sesiune începută a consiliuluĭ judeţian pe timp maximum de 3 lunĭ; el póte disolva comitetul permanent şi consiliul judeţian, în deosebĭ saŭ de o-dată, pentru cas de neîntrunire regulată, neîndeplinirea obligaţiunilor anume prescrise de lege saŭ păşirea peste atribuţiunile sale.

Disolvarea unuĭ consiliŭ judeţian saŭ comitet permanent nu prejudecă urmărirea pe calea justiţieĭ a membrilor pasibilĭ de penalitate pentru fapte prevĕdute de lege.

Amânarea sesiuneĭ şi disolvarea se pronunţă prin decret regesc, după încheierea motivată a consiliuluĭ de miniştri.

In cas de disolvare numaĭ a comitetuluĭ, se chiamă în lucrare supleanţiĭ şi consiliul este convocat spre a alege pe supleanţĭ.

Membriĭ din comitetul disolvat nu perd calitatea de consilier afară de casul şi pe timpul cât vor fi urmăriţĭ în justiţie.

La cas de disolvare numaĭ a consiliuluĭ judeţian, membriĭ comitetuluĭ permanent funcţioneză numaĭ până la întrunirea nouluĭ consiliŭ; acesta, după întrunirea sa, procede imediat la alegerea unuĭ noŭ comitet permanent.

Membriĭ din noŭ aleşĭ, fie în comitet, fie în consiliŭ, împlinesc termenul mandatuluĭ celor pe carĭ 'ĭ înlocuiesc.

Art. 77. Demisiunile consilierilor trebue a se adresa consiliuluĭ; când acesta n'ar fi adunat, comitetuluĭ permanent.

Vacanţele prin anulare, opţiune saŭ demisiune, mórte saŭ perderea uneĭ saŭ maĭ multor condiţiunĭ de eligibilitate a vre-unuĭ membru, se anunţă prefectuluĭ.

Acesta, în urmarea împărtăşireĭ consiliuluĭ judeţian saŭ a comitetuluĭ permanent, convócă, conform legeĭ, colegiul respectiv, pentru a procede până în douĕ lunĭ la o nouĕ alegere.

Un colegiŭ electoral nu póte fi convocat de cât când vacanţa ivită în consiliŭ ar fi de cel puţin douĭ consilierĭ aleşĭ de acelaşĭ colegiŭ.

Art. 81. Membriĭ comitetuluĭ permanent şi supleanţiĭ lor se aleg pe câte un termen de douĭ anĭ.

Membriĭ eşiţĭ pot fi realeşĭ.

Art. 83. se suprimă.

Art. 85. Fie-care membru primesce pe an o léfă de 3,000 leĭ nouĭ; iar în oraşele: Bucurescĭ, Iaşĭ, Craiova, Brăila, Galaţĭ, Ploescĭ, Tulcea şi Constanţa, câte 3,600 leĭ nouĭ pe an.

Art. 101. se suprimă.

Art. 103. Preşedintele comitetuluĭ permanent însuşĭ espediază şi esecută tóte încheierile, fie ale acestuĭ comitet, fie ale consiliuluĭ general, şi cere concursul prefectuluĭ orĭ cându'l crede necesar.

Prefectul este obligat a da tot-d'auna concursul cerut, afară de casurile de recurs prevĕdute la art. 104 al legeĭ astădĭ în vigóre, care va deveni art. 102.

Art. II. In termen de o lună de la promulgarea presenteĭ legĭ se va procede la nouĭ alegerĭ, conform legeĭ de faţă.

Consiliele judeţiane şi comitetele permanente, aflate în fiinţă la promulgarea presenteĭ legĭ, vor continua lucrarea lor până la instalarea nouilor aleşĭ.

Art. 110 din legea în vigóre şi orĭ-ce alte dispositiunĭ contrariĭ legeĭ de faţă rĕmân suprimate.

LEGE(1)

PRIN CARE SE FIXEZĂ DECIMELE JUDEŢIANE ASUPRA CONTRIBUŢIUNILOR DIRECTE CĂTRE STAT LA MAXIMUM DE DOUĔ.

(Decr. Nr. 1667 din 7 Iunie 1882).

Art. 1. Consiliurile judeţiane vor putea vota şi înscrie în budgetele lor anuale, decimĭ judeţiane asupra contribuţiunilor directe către Stat, până la maximum de douĕ.

(1) Vedĭ legea care urmeză.

Aceste decimĭ nu se vor putea percepe de cât după ce budgetele vor fi sancţionate de M. S. Regele, în urma recomandaţiuneĭ ministeruluĭ de interne.

Art. 2. Când consiliurile ar găsi că este nevoie pentru osebite îmbunătăţirĭ, a spori decimele lor peste maximum de două, sporul nu se va putea percepe de cât numaĭ după ce votul Consiliuluĭ ar fi aprobat prin anume lege de ambele Corpurĭ legiuitóre şi sancţionate de M. S. Regele.

LEGE[1]

PRIN CARE SE FIXEZĂ DECIMELE JUDEŢENE ASUPRA CONTRIBUŢIUNILOR DIRECTE CĂTRE STAT LA MAXIMUM DE TREĬ.

(Decr. Nr. 1151 din 31 Martie 1884).

Art. 1. Consiliile generale de judeţe vor putea vota şi înscrie în budgetele lor anuale decimĭ judeţene asupra contribuţiunilor directe către Stat, până la maximum de treĭ.

Aceste decimĭ se vor putea percepe după ce budgetele vor fi sancţionate de M. S. Regele, în urma propuneręĭ ministruluĭ de interne; în cas de a fi maĭ mult de două decimĭ, va fi necesitate şi de aprobarea consiliuluĭ de miniştriĭ.

Art. 2. Tóte disposiţiunile contrariĭ presenteĭ legĭ, sunt şi rĕmân abrogate.

LEGE

PENTRU ABROGAREA CIRCUMSCRIPŢIILOR COMUNELOR RURALE FIXATE PRIN LEGEA DIN 1874 ŞI RESTABILIREA CELOR FIXATE PRIN LEGEA DIN 1864.

(Decr. Nr. 1515 din 4 August 1876).

Art. 1. Circumscripţiunile comunelor rurale, fixate prin legea din 1874, se abrogă şi se înlocuesce cu circumscripţiunile legeĭ din 1864.

Art. 2. Consiliile comunale rurale se vor alege de îndată din noŭ şi se vor compune după legea din 31 Martie 1864.

Art. 3. Budgetele comunelor rurale până la 1877, vor rĕmânea cele esistente, atât în privinţa cheltuelilor cât şi a veniturilor, repărţindu-se însă de către comitetele permanente după numĕrul contribuabililor din fiecare comună.

Art. 4. Lefile împiegaţilor comunelor rurale se vor fixa din noŭ în raport cu veniturile acestor comune.

Art. 5. In privinţa percepţiunilor se conservă circumscripţiunile fixate prin legea din 1874.

LEGE

PENTRU POLIŢIA MUNICIPALĂ.

(Decr. Nr. 1498 din 12 Iunie 1878).

Art. 1. Tóte comunele urbane sunt autorisate a avea o poliţie municipală.

Art. 2. Primariĭ comunelor urbane, adjutórele lor, comisariĭ şi inspectoriĭ municipalĭ vor avea dreptul ca şi ceĭ-alţĭ agenţĭ aĭ poliţieĭ judiciare, a constata, conformându-se cu procedura penală, contravenţiunile la regulamentele şi ordonançele ce consiliile comunale sunt indrituite de lege a face şi a trămite pe contravenienţĭ înaintea justiţieĭ competinte spre a'şĭ primi penalitatea.

(1) Vedĭ legea precedentă.

LEGE

PENTRU MANȚINEREA ȘI ESECUTAREA ART. 7 DIN LEGEA RURALĂ DE LA 15 AUGUST 1864.

(Decr. Nr. 251 din 29 Februarie 1879).

Art. 1. Tóte actele prin cari un sătén, saŭ moștenitoriĭ séĭ, va fi înstrăinat saŭ va înstrăina, va fi ipotecat saŭ va ipoteca, prin testament saŭ între viuĭ, către vre-o persónă alta de cât comuna saŭ vre un sătén, pămênturile ce le are în virtutea legeĭ pentru proprietatea rurală din 15 August 1864. sunt și vor fi nule, conform art. 7 din menționata lege.

Se înțelege că, potrivit legeĭ din 1864, învoirea dată sătenilor de a cumpĕra pămênturĭ de ale fostilor clăcașĭ a fost și este mărginită numaĭ în favórea cultivatorilor săteni cari, ne fiind clăcașĭ în anul 1864, nu aŭ avut asemenea pămênturĭ. Acéstă învoire a fost și este individuală și mărginită pe întinderea de pămênt recunoscută unuĭ fost clăcaș prin legea din 1864.

Art. 2. Asemenea sunt și vor fi nule orĭ-ce alt act, fie autentic, fie sub sémnătură privată, direct saŭ indirect, deghisat saŭ prin persóne interpuse, prin care, în fraudă și cu violarea menționateĭ legĭ din 15 August 1864. un sătén, orĭ moștenitoriĭ séĭ, va fi înstrăinat orĭ ipotecat, și se va fi desproprietărit de pămênturile ce le are în virtutea menționateĭ legĭ, și cari sunt inalienabile în timp de 30 anĭ.

Art. 3. Nulitatea actelor, prevĕḑute prin articolele precedente, se va declara de tribunalul local.

Art. 4. In timp de 3 lunĭ cel mult de la data promulgăreĭ acesteĭ legĭ, consiliul județén al fie-căruĭ județ, convocat în sesiune estraordinară, va alege din sênul séŭ treĭ saŭ maĭ mulțĭ membriĭ spre a face pentru fie-care plasă a județuluĭ, un tabloŭ statistic despre tóte pămênturile sătenilor carĭ se vor afla în una din categoriile coprinse în art. 1 și 2, și arĕtătoriĭ de numele fie-căreia din părțĭ, de domiciliul lor, de numele și domiciliul acelora cari vor fi urmașiĭ lor, de natura și obiectul actuluĭ intervenit între părțĭ, de condițiunile cunoscute saŭ coprinse în acele acte, de usul ce s'a făcut cu acele pămênturĭ de către noul posesor, de data actelor și de durata posesiuneĭ, de îmbunătățirile ce s'aŭ putut face pe dênsele. Se va înscrie în acest tabloŭ venitul curat, socotit în leĭ, ce fie-care pămênt, pe pogon calculat, a putut produce în timpul durateĭ posesiuneĭ. Se va putea însemna asemenea în acea statistică, la rubrica respectivă, orĭ-ce alte observațiunĭ se vor crede de cuviință.

Acéstă statistică se va face de către fie-care membru ales al consiliuluĭ județian care va merge la fața loculuĭ. însoțit de un delegat al prefectuluĭ și de primarul comuneĭ respective.

Tablourile statistice ale tutulor plășilor din județ se vor depune înaintea consiliuluĭ județian, care le va controla și le va da o formă definitivă, în termen de 15 ḑile cel mult de la convocarea sa.

Art. 5. Tabloul general al statisticeĭ fie-căruĭ județ se va înainta de către comitetul permanent la tribunalul județuluĭ, cincĭ ḑile cel mult după aprobarea sa.

Art. 6. Președintele tribunaluluĭ va cita, după ordinea inscripțiunilor în tabloŭ, prin administrațiunea locală, pe ambele părțĭ saŭ pe representanțiĭ lor, dacă ele nu maĭ sunt în viéță saŭ incapabile ca să se înfățișeze înaintea tribunaluluĭ, într'un termen scurt, cu actele ce vor fi avênd, pentru ca el să hotărască.

Tótă procedura înaintea tribunaluluĭ va fi somară, și afacerea se va considera ca urgentă.

Actele de procedură vor fi gratuite și nicĭ o taxă nu se va percepe, precum nicĭ o cheltuială de judecată nu se va pronunța în contra uneia saŭ alteia din părțĭ.

Procurorul va lua conclusiunĭ în aceste cestiunĭ.

Art. 7. Dacă la ḑiua înfățișereĭ una din părțĭ nu se va înfățișa, de și va fi primit citațiunea, se va face o a doua citare, când tribunalul va judeca în lipsa uneia saŭ ambelor părțĭ, fără alt drept de oposițiune.

Art. 8. Hotărîrea tribunaluluĭ va fi definitivă, fără apel nicĭ recurs; ea va fi esecutorie.

Esecutarea eĭ se va face îndată ce 'ĭ-se va pune formula esecutorie, fără nicĭ o cheltuială, și cu derogațiune la dreptul comun, prin administrațiunea locală.

Art. 9. Actele de cari vorbesce art. 1 din acéstă lege se vor declara nule de tribunal, îndată ce se va constata esistența lor.

Actele de cari tratéză art. 2 atuncĭ se vor anula, când tribunalul, după aprețiarea ce va face, va judeca că ele în adevĕr constitue o violare saŭ o fraudă la art. 7 al legeĭ din 15 August 1864, adică că ele conțin o ipotecă ascunsă, saŭ că în realitate sătenul orĭ moștenitoriĭ luĭ s'aŭ desproprietărit de pămênturile la cari aveaŭ drept după menționata lege.

Art. 10. In cas când tribunalul va pronunța nulitatea actelor și va hotărî restituirea pămênturilor la legitimiĭ lor proprietarĭ, el se va rosti și asupra cestiuneĭ dacă va fi loc la despăgubire saŭ nu.

Dacă noul posesor a posedat pămênturile în timp de 5 anĭ de la data actuluĭ, atuncĭ se vor compensa folósele ce el a tras din acele pămênturĭ cu prețul ce dedese pentru a le dobêndi, și restituirea lor se va face fără nicĭ o altă despăgubire saŭ înapoiare de preț.

Dacă acele pămênturĭ s'aŭ posedat maĭ puțin de cincĭ anĭ, atuncĭ prețul primit de sătén se va restitui nouluĭ posesor, hotărând tribunalul cantitatea prețuluĭ de restituit după mărimea aceluĭ preț și după folósele ce noul posesor trăsese din acele pămênturĭ.

In tot casul însă, și îndată ce hotărîrea va deveni esecutorie, sătênul se va pune în posesiunea pămêntuluĭ sĕŭ, éră prețul ce el va avea să restitue îl va plăti saŭ de o dată și integral, saŭ în porțiunĭ maĭ micĭ și la diferite epoce, după cum va hotără judecata.

Art. 11. In casul când sătênul va pretinde că prețul coprins în act este maĭ mare de cât acela pe care 'l a primit în realitate, el va fi admis a dovedi acésta prin tot felul de probe și chiar prin simple presumpțiunĭ.

Art. 12. Când pe pămênturile luate de la sătén se vor fi făcut clădirĭ, plantațiunĭ saŭ orĭ-ce fel de alte îmbunătățirĭ, venitul saŭ folósele ce ele aŭ dat se vor calcula numaĭ pe venitul curat ce pămêntul ar fi produs prin esploatarea sa, dacă nu s'ar fi făcut acele clădirĭ saŭ îmbunătățirĭ.

Posesorul restituind pămêntul sătênuluĭ, liber va fi să 'șĭ aridice, de va voi, tóte îmbunătățirile făcute asupra loculuĭ, afară numaĭ dacă sătênul nu va voi să conserve și acele îmbunătățirĭ plătind valórea lor. Pentru acésta se dă fostuluĭ posesor un termen de treĭ lunĭ din ḑiua de când sătênul s'a repus în posesiunea bunurilor sale, spre a'șĭ aridica îmbunătățirile făcute saŭ a se înțelege cu sătênul.

Art. 13. In tóte casurile când sunt clădirĭ, plantațiunĭ saŭ îmbunătățirĭ făcute de posesor pe asemenea pămênturĭ, el va fi în drept să curme orĭ-ce pretențiunĭ de restituire de pămênt saŭ de compensațiunĭ, oferind și dând sătênuluĭ alte pămênturĭ în schimbul celor ce'i le luase, de aceeașĭ întindere și calitate ca acelea ce le avusese după legea din 15 August 1864, căcĭ schimburile făcute cu pămênturĭ de aceeașĭ calitate și cantitate nu se consideră ca o înstreinare saŭ desproprietărire a sătenilor, și nu intră în previsiunile acesteĭ legĭ.

Art. 14. Aceĭ carĭ de la promulgarea acesteĭ legĭ, prin acte directe orĭ indirecte, formale saŭ simulate, vor cumpĕra orĭ vor lua ipotecă de la sătenĭ pe locurile ce eĭ aŭ după legea din 15 August 1864, vor vedea anulate acele acte ale lor, autentice saŭ sub scrise private, prin hotărîrea definitivă a tribunaluluĭ local, dată și pronunțată în urma cerereĭ sătênuluĭ saŭ după inițiativa procuroruluĭ, conform articolelor 6, 7, 8 și 9 din acéstă lege, în favórea nouluĭ posesor.

LEGE

PENTRU TOCMELILE DE LUCRĂRI AGRICOLE.

(*Decr. Nr. 1357 din 18 Maiŭ 1882*).

CAPITOLUL I.

Despre tocmelile de lucrărĭ agricole supuse legeĭ de față.

Art. 1. Tocmelile de lucrărĭ agricole supuse legeĭ de față sunt:

a) Invoelile în banĭ, prin carĭ cultivatorul se obligă a lucra cu ḑiua saŭ cu mĕsura, la următórele și anume muncĭ agricole: arat, semănat, grăpat, prășit, săpat, secerat, cosit, cules, adunat, treerat și cărat la fânărie, la arie și la magazia de pe moșie.

b) Invoelile pentru închirierea pămênturilor de pășune, (islaz saŭ imaș) pentru carĭ cultivatorul se obligă ca drept chirie să respundă: pe lângă o plată în banĭ și muncă.

c) Invoelile prin carĭ se dă cultivatoruluĭ o parte de pămênt pentru fênéță saŭ arătură, spre a'l întrebuința saŭ cultiva pe séma luĭ, în schimbul căruia el se obligă ca drept chirie să respundă banĭ și muncă, saŭ muncă și parte din recoltă, saŭ și una și alta.

d) Invoelile pentru închirierea de locurĭ de pășune, de fênéță saŭ de arătură, pentru carĭ cultivatorul se obligă a rĕspunde plata în banĭ; transporturile de cereale la schele și gară, lucrul viilor și al grădinilor, angagiamentele de serviciĭ cu anul și cu luna, privitóre la cultura și exploatarea pămêntuluĭ; acestea numaĭ întru cât privesce autentificarea actuluĭ, iar esecuțiunea rĕmâne în dreptul comun.

Art. 2. Clausele penale și acele de soli-

daritate în contractele de lucrări agricole sunt prohibite.

Art. 3. Contractele pentru lucrări agricole nu se pot încheia de cât între cultivatorii agricolĭ, în persóne, şi între aceĭ ce esploatéză moşiĭ, orĭ împuterniciţiĭ acestor din urmă.

Aceste contracte trebue să coprindă obiectul învoeleĭ, preţul, natura şi felul lucrăreĭ, precum şi epoca la care să se esecute.

CAPITOLUL II.

Despre formele la carĭ sunt supuse contractele agricole şi despre termene.

Art. 4. Tóte tocmelile pentru lucrări agricole coprinse în acéstă lege, trebue să fie autentificate şi înregistrate de către autoritatea comunală respectivă, prin îndeplinirea formelor prevědute la capitolul III de maĭ jos.

Art. 5. Numaĭ autoritatea comunală a domiciliuluĭ muncitoruluĭ contractant este competentă a legalisa şi înregistra contracte de lucrărĭ agricole.

Muncitorul agricol, însă, póte încheia contracte agricole şi în altă comună, sub condiţiunea de a presinta un certificat de la primarul domiciliuluĭ seŭ, că nu are contractată o asemenea lucrare în comuna sa, saŭ că s'a angagiat numaĭ pentru o parte din munca ce póte esecuta.

Acest certificat, věďut de primar, rěmâne anexat la registrul tocmelilor, unde s'a înregistrat actul.

Refusul primaruluĭ de a libera un asemenea certificat constitue delictul de refus de serviciŭ, legalmente datorit, şi se pedepsesce conform art. 190 din codul penal.

Primarul care a legalisat contractul unuĭ agricultor din altă comună, este obligat a comunica, cel mult în termen de 3 dile, primaruluĭ comuneĭ unde domiciliază agricultorul, copie legalisată după acest contract, sub luare de dovadă.

Primarul care va contraveni acesteĭ disposiţiunĭ va fi, în cas de reclamaţiune, pasibil de o amendă de la 50 leĭ la 100 leĭ.

Art. 6. Primariĭ şi scriitoriĭ comuneĭ carĭ vor legalisa tocmelĭ de lucrărĭ agricole a unor locuitorĭ din altă comună, fără certificatul prevědut la articolul 5, vor fi supuşĭ la o amendă de 50 până la 100 leĭ, în folosul comuneĭ, şi persona vătěmată rěmâne în drept a cere despăgubire pe calea ordinară pentru prejudiciul ce ar suferi din faptul primaruluĭ şi a scriitoruluĭ.

Art. 7. Sunt de drept nule, îndată ce ar aduce vătămare uneĭ a treia persóne, învoelile ce s'aŭ făcut cu locuitoriĭ din altă comună fără să fi înfăţişat certificatul prevědut la art. 5.

Art. 8. Tocmelile pentru muncă nu pot fi îndeplinite de cât în localitatea pentru care a fost contractate şi numaĭ la lucrarea coprinsă în contract.

Ele nu pot fi cedate în nicĭ un cas de cât de la agricultorul actual către cel ce 'l ar succeda în esploatarea aceleiaşĭ moşiĭ.

Art. 9. Tocmelile pentru lucrările prevědute la art. I, aliniatul *a*, se vor putea încheia pe termen până la duoĭ anĭ agricolĭ.

După trecerea de duoĭ anĭ de la promulgarea legeĭ de faţă, tocmelile acestea nu se vor maĭ putea încheia de cât pe termen de un an.

Contractele prevědute la aliniatele *b* şi *c* nu se vor putea încheia de cât pe termen de treĭ anĭ agricolĭ.

Autorităţile comunale sunt oprite a legalisa şi înregistra contracte agricole pe termene maĭ îndelungate.

Art. 10. Anul agricol determinat prin presenta lege începe la 1 ale luneĭ Martie şi se termină la sfârşitul luneĭ Februarie care urméză.

Art. 11. Tocmelile agricole se vor putea încheia orĭ-când în cursul anuluĭ, pentru aniĭ următorĭ imediaţĭ, pe termenele prevědute la art. 9.

Contractele de tocmelĭ agricole, însă, nu aŭ puterea legală de cât din momentul ce aŭ fost legalisate şi înregistrate de autoritatea comunală.

Orĭ-ce tocmélă încheiată pentru alţĭ anĭ de cât aceia ce urméză imediat, nu póte fi nicĭ legalisată, nicĭ înregistrată de autoritatea comunală.

CAPITOLUL III.

Despre înregistrarea şi îndeplinirea tocmelilor agricole.

Art. 12. Fie-care consiliŭ comunal rural va avea un registru parafat şi legalisat de comitetul permanent, în care se vor transcrie pe rând, după data presentăreĭ lor, şi se vor numerota, tóte tocmelile pentru lucrărĭ agricole în întregul lor.

La sfârşitul fie-căruĭ act de tocmélă va urma sub-scrierea ambelor părţĭ contractante şi legalisarea consiliuluĭ comunal, contra-semnată de scriitorul comuneĭ.

Persónele carĭ nu sciŭ carte pun degetul pe semnul cruceĭ.

Art. 13. Contractele agricole nu vor putea fi legalisate de autoritatea comunală şi trecute în registrul prevědut la art. 12, de cât după ce se vor citi în faţa şi audul părţilor contractante.

Părţile contractante vor declara prin graiŭ că cele coprinse în contract sunt conform cu libera lor voinţă şi că nu aŭ să opună nicĭ o contestaţiune.

Dacă primarul saŭ nici unul din consilierĭ nu vor sci a scrie și a citi, formalitățile prevĕdute maĭ sus se vor îndeplini în presența a duoĭ martorĭ, cu sciință de carte, propușĭ de locuitorii contractanțĭ, carĭ vor fi cu preferință din localitate. Aceștĭ martorĭ vor subsemna în josul actuluĭ, după semnăturile părților că aŭ fost față.

Indeplinirea tuturor formalităților coprinse în acest articol se va constata prin actul de legalisare sub pedépsă de nulitate a contractuluĭ.

Art. 14. Fie-care registru va coprinde actele încheiate si legalisate de autoritatea comunală în cursul unuĭ an agricol.

Ele vor purta următorul titlu:

«Registru pentru tocmelĭ agricole.

«Județul. . . . . .

«Plasa saŭ plaiul. . . . . .

«Comuna . . . .

«Anul agricol. . . . .»

Verĭ ce răsĕtură, vĕrsare de cernélă, rupere saŭ schimbare de rând și de numĕr în aceste registre, va aduce primaruluĭ și scriitoruluĭ comuneĭ câte o amendă până la 50 leĭ.

La cas de faptă înadins și cu rea credință, pentru schimbarea numĕruluĭ, modificarea, denaturarea cu viclenie, dregerea saŭ falsificarea actelor de tocmelĭ, primarul și scriitorul comuneĭ, pe lângă amendele de maĭ sus, se vor supune pedepselor prescrise în codul penal.

Art. 15. In fie-care an agricol la finitul luneĭ Februarie, registrele tocmelilor de lucrărĭ agricole se vor încheia de primar și consiliul comunal, se vor verifica printr'un membru delegat al comitetuluĭ permanent și se vor păstra în cancelaria comuneĭ.

Părțile contractante pot cere orĭ-când să li se comunice copiĭ legalisate după actele lor respective din aceste registre și autoritățile comunale sunt datóre a le îndeplini cererea.

Art. 16. Consiliile județene saŭ comitetele permanente aŭ tot-d'auna dreptul de a revisui registrele de tocmelĭ agricole și a culege sciințele de carĭ vor avea necesitate.

Ele sunt obligate să trămită comunelor cel mult până la 1 Ianuarie al fie-căruĭ an registrele formate conform art. 12 și 14.

Art. 17. Aceĭ carĭ esploatéză moșiĭ, fie proprietarĭ fie arendașĭ, sunt îndatorațĭ a socoti pe agricultorĭ la finitul fie-căreĭ campanie anuale, și a depune până la 1 Martie următor, la cancelaria comuneĭ, listele de rĕmășițele de muncă și de banĭ resultând din tocmelĭ agricole ce ar maĭ avea pe la locuitorĭ.

Maĭ sunt îndatorațĭ a libera fie-căruĭ muncitor în parte chitanțe tipărite dintr'un registru cu matcă, pentru tóte lucrările ce li s'aŭ făcut după contracte, în carĭ se va arăta rĕmășițele saŭ lichidarea.

Art. 18. Sumele datorate pentru muncă nu pot fi reținute pentru verĭ-o altă datorie.

Nu intră în acéstă restricțiune sumele împrumutate muncitoruluĭ spre a'șĭ cumpĕra instrumente și vite de muncă, întru cât aceste sume vor fi lichide și exigibile.

Art. 19. Nu se póte preface în contractărĭ de muncă agricolă nicĭ o datorie care provine din daraverĭ străine de lucrărĭ agricole prevĕdute în acéstă lege.

Sumele date muncitoruluĭ spre a'șĭ cumpĕra instrumente și vite de muncă, nu sunt coprinse în restricțiunile de maĭ sus.

Art. 20. In cas când din causa cultivatoruluĭ moșieĭ saŭ din nevoința muncitoruluĭ, socotelile nu sunt încheiate conform disposițiunilor art. 17, nevoința unuia saŭ a altuia se constată prin proces-verbal încheiat de primar în urma prevestireĭ formale a părțeĭ îndărătnice, făcută prin autoritatea comunală, după cererea părțeĭ stăruitóre. In acest cas, socotéla se va face în fața primaruluĭ asistat de un consilier și un scriitor. Ea devine îndatoritóre pentru amêndouĕ părțile, cu drept de apel la judecătorul de plasă în termen de 15 dile de la comunicare.

Art. 21. Pentru rĕmășițele de muncă, muncitoriĭ agricolĭ se pot învoi a le esecuta în anul viitor saŭ a le plăti în banĭ.

Plata se va regula după prețul munceĭ prevĕdut in contract, iar în lipsă de acéstă după prețul curent în timpul când era să se facă munca.

Inscrisul prin care muncitorul se constitue dator pentru prețul rĕmășițelor de muncă, legalisat de autoritatea comunală, după formele prevĕdute la art. 13, face credință înaintea justițieĭ ca act autentic.

Art. 22. Nu se pot stipula dobêndĭ la sumele resultând din rĕmășițe de munceĭ, din orĭ-ce avansurĭ bănescĭ saŭ din tocmelĭ agricole prevĕdute de presenta lege.

Art. 23. Consiliile județene, în fie-care an, în cele d'ânteiŭ ședințe din sesiunea lor ordinară, luând și avisul comițiilor agricole și consiliilor comunale rurale, vor constata prin tarife prețul muncilor agricole anuale.

Aceste tarife vor fi întocmite în deosebĭ pentru fie-care regiune a județuluĭ (plaiurĭ, potgorie saŭ câmp), și pe diferitele epocĭ ale anuluĭ, precum și pe natura și felul munceĭ, cu diua saŭ cu mĕsura.

Ele vor servi ca norme de prețurĭ curente la lichidarea tocmelilor dintre părțĭ când contractul n'ar fi stipulat prețul.

Tarifele ast-fel întocmite se vor publica prin *Monitorul oficial*, și prin orĭ-ce alte midlóce locale, și vor sta afișate în cancelariile comunale respective în tot cursul anuluĭ următor.

CAPITOLUL IV

Despre jurisdicţiune şi esecuţiune.

Art. 24. Esecutarea contractelor pentru tocmelĭ agricole se face de către primarul local şi ajutórele sale.

Aceştia vor chema pe datornicĭ la lucrul pentru care s'aŭ tocmit cu contract.

Când muncitorul se va împotrivi, cultivatorul are dreptul, prin concursul primaruluĭ şi în presenţa unuĭ consilier comunal, să tocméscă alţĭ muncitorĭ pentru săvêrşirea lucruluĭ, după preţurile curente în localitatea şi la momentul lucruluĭ, în socotéla muncitoruluĭ nesupus.

Acest preţ, constatat prin proces-verbal, se va împlini de către autoritatea comunală din propria avere a debitoruluĭ, cu formele prescrise la articolul următor, esceptându-se casa şi pămêntul dobêndit prin legea rurală şi averea pe care legea o scóte de sub urmărire.

In cas când nu s'ar putea găsi alţĭ muncitorĭ în locul celor ce s'aŭ împotrivit a esecuta munca pentru cari eraŭ tocmiţĭ şi ar resulta pagube din acéstă causă, cultivatorul este în drept a se adresa autorităţilor judecătorescĭ, pentru despăgubirea sa din averea debitoruluĭ.

Art. 25. Urmărirea avereĭ debitoruluĭ se va face de către primar, în virtutea procesuluĭ-verbal prevĕdut în articolul precedent.

Vîndarea se va face în cincĭ dile libere de la data înregistrăreĭ cerereĭ de urmărire pentru ceĭ presenţĭ, şi în dece dile libere pentru ceĭ absenţĭ.

Vîndarea se va publica printr'un afiş alipit pe uşa primărieĭ; afişul va coprinde numaĭ diua vîndĕreĭ, suma pentru care se face urmărirea şi averea urmărită a debitoruluĭ; creditorul fixésă preţul de la care va începe licitaţiunea.

Termenul vîndăreĭ se va face cunoscut şi debitoruluĭ de către primar, d'o-dată cu alipirea afişuluĭ pe uşa primărieĭ.

Contestaţiunile se vor adresa consiliuluĭ comunal, care le va judeca în mod definitiv în termen de patru dile pentru ceĭ presenţĭ şi nouĕ dile pentru ceĭ absenţĭ, de la notificarea punereĭ în vîndare a avereĭ debitoruluĭ.

Hotărîrile date în urma vîndĕreĭ nu vor avea nicĭ un efect în privinţa cumpĕrătoruluĭ; vîndarea însă a avereĭ datornicululĭ scutită de lege, este nulă de plin drept.

Primarul care va săvêrşi asemenea vîndare se va pedepsi cu închisóre corecţională de la 15 dile până la 2 lunĭ.

Art. 26. Orĭ-care ar fi învoiala încheiată între cultivatorul de moşie şi lucrătorul agricol, acesta nu va putea fi esecutat nicĭ urmărit, conform legeĭ de faţă, pentru două din dilele lucrătóre ale săptĕmâneĭ. Vinerea şi Sâmbăta, cari sunt lăsate pentru propriile sale lucrărĭ agricole când le va avea de făcut.

Art. 27. Când cultivatorul nu va plăti muncitoruluĭ la termenul stipulat preţul munceĭ făcute, saŭ în cas când termenul nu va fi stipulat, îndată după efectuarea munceĭ, autoritatea comunală, în urma uneĭ somaţiunĭ formale făcute datornicululĭ, după reclamaţiunea muncitoruluĭ şi în termen de 5 dile libere, va proceda la esecutarea debitoruluĭ pentru împlinirea preţuluĭ datorit, prin aceiaşĭ procedură prevĕdută la art. 25 de maĭ sus.

Art. 28. Contractele prin cari acelaş muncitor se angagiază la maĭ multe persóne, se vor esecuta după ordinea în care acele contracte vor fi fost trecute în registrul tocmelilor agricole.

Art. 29. Când munca nu se póte face din cause independente de voinţa părţilor, locuitorul va fi obligat a face în acelaşĭ an alte muncĭ agricole echivalente, dacă nu va fi angagiat aiurea, saŭ va restitui banĭĭ daţĭ pentru acea muncă fără dobândă, fiind datoria considerată ca personală.

Art. 30. După ce s'a terminat seceratul grânelor, culesul porumbuluĭ saŭ a altor plante, dijmuitul trebue să se încépă şi să continue fără întrerupere, afară de casul de forţă majoră, cel maĭ târdiŭ după dece dile, pentru fie-care categorie de recolte.

In cas de întârdiere, fie din partea cultivatoruluĭ, fie din partea muncitorilor, dijmuirea se va face din oficiŭ de către primar, asistat de către doĭ consilierĭ, după care partea presentă va fi liberă a'şĭ rădica partea eĭ de recoltă, îndeplinind maĭ ântêiŭ condiţiile tocmeleĭ privitóre la operaţia dijmuituluĭ.

Primarul şi consilieriĭ vor constata acéstă operaţiune prin proces-verbal, după care se va comunica copie legalisată părţeĭ absinte, în termen cel mult de 24 ore.

Nu se va putea însă proceda la acéstă operaţiune, de cât numaĭ în urma uneĭ somaţiunĭ formale din partea autorităţeĭ comunale, în care se va arĕta şi diua hotărîtă pentru dijmuit.

Art. 31. In cas de contestaţiune la mĕsurătórea pogónelor saŭ fălcilor date în lucru saŭ în chirie, primarul comuneĭ este dator a verifica mĕsurătórea şi a o constata prin proces-verbal.

CAPITOLUL V

Sancţiunĭ şi penalităţĭ.

Art. 32. Tóte plângerile provenite din tocmelĭ agricole se vor judeca de către instanţele judiciare ordinare ale loculuĭ unde tocméla trebue să se esecute, după legile în vigóre relative la competinţă.

Prin acésta însă nu se va suspenda esecutarea prevědută la art. 24 şi 25.

Judecata se va face de urgenţă şi fără plată de timbru.

Art. 33. Orî-ce pretenţiunî, resultând din tocmelî agricole, din verî-ce parte, se prescriŭ în douî anî de la espirarea termenuluî de rěfuială prevědut în legea de faţă, daca în acest interval nu a urmat reclamaţiune.

Art. 34. Primarul şi ajutórele sale carî, cu rea credinţă, va refusa să procédă la esecutarea contractelor de muncî agricole, conform articolelor 24, 25, 30 şi 31 din legea de faţă, se vor pedepsi cu închisóre de la 15 dile la 2 lunî, îndatorându-se a plăti şi daunele isvorâte din acest delict.

Iar dacă din parte-le nu va fi fost de cât o simplă negligenţă, atuncî vor rěmâne rěspundětorî numaî de daune către partea vătămată.

Art. 35. Primarul şi ajutórele sale, cari, fie prin înţelegere cu una din părţî, în vedere de verî-un folos, fie prin alte manopere fraudulóse, vor trece peste atribuţiile lor determinate prin presenta lege, înregistrând saŭ esecutând acte abătute de la disposiţiile legiî, orî esecutându-le prin călcarea legeî saŭ săvěrşind şi alte abaterî prevědute în legea penală, se vor face culpabilî de delictul de abus de putere şi se vor pedepsi ca atare, conform art. 147 şi 148 din cod. penal.

Art. 36. Primarul şi scriitorul comuneî cari nu se vor conforma prescripţiunilor articolelor 12, 13 şi 15 din presenta lege, făcênd ceea ce legea interdice de a face, saŭ nefăcênd ceea ce legea ordonă de a face, se vor pedepsi conform coduluî penal ca falsificatorî de acte publice.

Nu se pot sustrage de la penalitatea prevědută maî sus primariî şi consilieri respectivî, sub cuvînt că ar fi primit ordinele scrise saŭ verbale de la autorităţî superióre pentru legalisarea saŭ nelegalisarea, pentru esecutarea saŭ neesecutarea, unuî act de tocmélă agricolă.

CAPITOLUL VI

Disposiţiunî transitoriî.

Art. 37. Contractele agricole esistente la epoca promulgăreî presenteî legî, întru cât vor fi conforme disposiţiunilor legeî din 1872, sunt şi rěmân respectate, cu singura escepţiune prevědută la articolul următor.

Esecutarea şi lichidarea lor însă nu se póte face de cât conform disposiţiunilor legeî de faţă.

Părţile contractante pot, de comun acord, să modifice acele contracte spre a le pune în armonie cu disposiţiile aceste legî.

Art. 38. Contractele agricole în banî, actualmente esistente, pe termene maî lungî de cât cele prescrise la art. 9, nu vor beneficia de esecutarea escepţională prevědută la articolele 24 şi 25 de cât pentru ceî ântéiŭ douî anî ce urméză promulgarea legeî de faţă.

Pentru aniî următorî muncitoriî contractanţî pot, saŭ să rescumpere contractele saŭ să le reinoiască la timp, conform cu cele prescrise prin noua lege.

Art. 39. Tóte legile şi disposiţiunile atingětóre de tocmelî agricole şi esecutarea lor, contrariî legeî de faţă, sunt şi rěmân desfiinţate.

LEGE

PENTRU MODIFICAREA UNOR ARTICOLE DIN LEGEA COMUNALĂ DIN 31 MARTIE 1864 ŞI REPUNEREA SA ÎN VIGORE ŞI ÎN CÂT PRIVESCE COMUNELE URBANE

(*Decr. Nr. 2721 din 4 Noembre 1882*).

Art. I. Până la votarea uneî nouî legî organice pentru consiliile comunale, se repune în vigóre legea de la 31 Martie 1864, cu modificările următóre:

La art. 19, înlocuirea celor din urmă treî aliniate cu cuvintele următóre:

Şi pentru comunele cu o populaţie maî mare de 15,000 locuitorî, de un membru maî mult pentru fie-care 10,000 saŭ fracţiune din 10.000 locuitorî ce va trece peste numěrul de 15,000.

La art. 22, înlocuirea vechiuluî text cu cel următor:

Colegiul electoral comunal se compune: I, în comunele urbane de alegětoriî colegiilor I, II şi III, şi de delegaţiî colegiuluî al IV-lea pentru Cameră, carî aŭ domiciliul lor real în comună. Eî forméză un singur colegiŭ, şi aleg prin scrutin de listă pe membriî consiliuluî comunal.

Alegerea delegaţilor colegiuluî al IV-lea, se face conform disposiţiilor legeî electorale pentru Cameră.

In comunele rurale, de alegětoriî colegiilor I, II şi IV, avênd domiciliul real în comună. Eî forméză un singur colegiŭ şi votéză direct prin scrutin de listă pentru alegerea consiliuluî.

Art. 23, până la 31 inclusiv. se suprimă înlocuindu-se cu următorul text:

Listele electorale definitive pentru Cameră, servesc şi pentru alegerile comunale.

In termen de 10 dile după ce aceste liste vor rĕmânea definitive, consiliul comunal va estrage și publica o listă electorală comunală.

Contestațiunile contra acesteĭ operațiunĭ se vor adresa și judeca după aceleașĭ regule și în aceleașĭ termene, ca și pentru listele electorale pentru Cameră.

La art. 46, 47, 80 și 122, se suprimă orașul Ismail și se adaogă între orașele principale comunale : Constanța și Tulcea.

La art. 52, 69, al. 3; 72 și 77, al. 2, în locul cuvintelor. «pentru cele 7 orașe» se va dice «pentru cele 8 orașe».

La art. 49, adăogirea cuvintelor următóre :

A județuluĭ și a comuneĭ, persónele carĭ aŭ contracte de întreprinderĭ orĭ furniturĭ ale comuneĭ, saŭ acelea carĭ ocupă locurĭ de directorĭ, administratorĭ orĭ funcționarĭ aĭ societăților, avênd asemenea contracte cu comuna.

Acéstă disposiție nu se aplică funcțiuneĭ de profesor al facultățiĭ, liceelor și al scólelor speciale carĭ sunt întreținute de Stat.

La art. 70 se suprimă ultimul aliniat.

La art. 79 se suprimă frasa : «aceștia însă pot apela la comitetul permanent».

La art. 83 și 84, înlocuirea vechilor texturĭ cu cele ce urmézĕ :

Art. 83. In comunele urbane și rurale, primariĭ și ajutoriĭ lor se aleg de consiliul comunal dintre membri sĕĭ, cu majoritate absolută a voturilor exprese la ântĕiul scrutin și cu majoritate relativă la al duoilea. Eĭ se confirmă în comunele urbane prin decret regesc, iar în comunele rurale prin ordonanțe ministeriale.

Până la confirmare, eĭ girézĕ provisoriŭ afacerile comuneĭ.

Art. 84. Numĕrul ajutorilor este în raportul următor cu acela al consilierilor :

Pentru consiliile cu 5—7 membri, 1 ajutor.

Pentru consiliile cu 9—11 membri, 2 ajutóre.

Pentru cele maĭ numeróse, câte un ajutor maĭ mult peste fie-care cincĭ saŭ fracțiune de 5 membri, trecênd peste 11.

In comunele rurale, compuse din maĭ multe cătune, vor fi atâtea ajutóre câte cătune. Eĭ vor exercita, ca delegațĭ aĭ primaruluĭ, tóte atribuțiunile acestuia în cătunele respective.

La art. 85 se suprimă ultima frasă care începe ast-fel : «In comunele urbane, etc».

La art. 109 se suprimă aliniatele II și III.

La art. 119 se adaogă :

Plata cheltuielilor prevĕdute prin legea organică a gardeĭ naționale locale și contribuțiunea proporțională la cheltuielile inspectoratuluĭ general.

In afară de cheltuielile obligatoriĭ impuse comunelor prin acest articol, saŭ prin legĭ speciale, nicĭ o altă cheltuială saŭ sporire de cheltuelĭ nu se va putea impune comunelor peste cifrele budgetuluĭ votat de consiliul comunal.

La disposițiunile transitoriĭ se suprimă aliniatele III, IV și V, înlocuindu-se cu cel următor :

Tóte prescripțiunile legeĭ electorale pentru Cameră, relative la operațiunile alegereĭ, vor fi aplicabile și la alegerile comunale.

Aliniatul VI se modifică după cum urmézĕ :

Pentru astă una dată alegerile consiliilor comunale, în tótă țera, se vor face în dioa de 20 Ianuarie viitor, pe baza uneĭ liste electorale comunale, făcută de consiliul comunal și publicată conform art. 23, în termen de 10 dile de la promulgarea legiĭ de față.

Până la nouile alegerĭ, se prelungesce puterile actualelor consiliĭ comunale în tótă țera.

Art. II. Orĭ-ce legĭ contrariĭ celeĭ de față sunt și rĕmân abrogate.

REGULAMENTUL

PERCEPEREI TAXEI MARCATULUI MĔSURILOR DE CAPACITATE, GREUTATE ȘI LUNGIME IN ORAȘUL BUCURESCI.

(Ordonanța Primaruluĭ Nr. 17596 din Decembre 1874).

Art. 1. Primăria orașuluĭ Bucurescĭ institue un oficiŭ special pentru verificarea și marcarea periodică a tutor mĕsurilor de capacitate, greutate și lungime carĭ pot servi și în comerciŭ.

Art. 2. La începutul fie-căruĭ an în primele 15 dile ale luneĭ Ianuarie se vor presinta oficiuluĭ comunal pentru verificare și marcare tóte mĕsurile de capacitate, de greutate și lungime, destinate a servi în comună în cursul anuluĭ. — Oficiul verificând mĕsurile prin comparațiune cu etalónele primărieĭ și constatând deplina esactitate le va marca după cum se specifică în regulamentul de față.

Marcele vor represinta în miniatură armele comuneĭ și cifrele anuluĭ în care mĕsura va putea servi.

Art. 3. Taxa fie-căreia marce este de *treĭ*-

ḑecĭ banĭ conform legiĭ pentru maximum taxelor comunale din 22 Noembre 1871.

Art. 4. In cursul anuluĭ se vor putea verifia şi marca tóte mĕsurile din noŭ fabricate saŭ importate şi cumpărate spre a servi precum şi acele cari s'ar repara spre a servi.

Art. 5. Orĭ-ce fabricant comerciant saŭ industriaş, care va întrebuinţa mĕsurĭ saŭ greutăţĭ neverificate şi nemarcate de oficiul primărieĭ saŭ marcate cu marca altuĭ an de cât a celuĭ curgĕtor, va fi urmărit ca contravenit şi se va pedepsi conform previsiunilor coduluĭ penal.

Art. 6. Toţĭ agenţiĭ auxiliarĭ aĭ poliţieĭ judecătorescĭ precum şi agenţiĭ municipalĭ sunt obligaţĭ a revisui în tóte magasinele şi localităţile unde se fac vînḑĕrĭ şi schimburĭ dacă greutăţile şi mĕsurile sunt marcate conform regulamentuluĭ de faţă. Contra-venţiunile se vor constata conform regulilor ordinarĭ. Eĭ pot să le verifice de cătră oficiul special dacă chiar mĕsurile cari port marca regulamentară sunt conforme cu etalonul şi nu sunt alterate într'un chip accidental saŭ fraudulos.

In cas de a fi alterate mĕsurile şi greutăţile se vor confisca conform art. 394 din codul penal iar proprietarul lor va fi supus penalităţeĭ prescrise de acelaş cod art. 336 şi 393 paragraf 6.

Art. 7. Fiă-care vas de aramă de capacitate de 10 oca şi cari se numesc vadră, va trebui să pórte patru marce, două la gură şi două la fund pe din afară.

Dacă vadra este de lemn cele patru mărcĭ se vor aplica prin ferul ars pe din întru.

Art. 8. Pe fie-care baniţă de lemn saŭ de fer se va aplica 7 mărcĭ.

Art. 9. Fiă-care vas de o oca va purta treĭ mărcĭ din cari una la gură şi două la fund, la ambele laturĭ pe din afară.

Art. 10. Fiă-care vas de două sute dramurĭ saŭ de una sută dramurĭ va purta iarăşĭ treĭ mărcĭ întocmaĭ ca cel de o oca.

Art. 11. Fiă-care vas de cincĭ-ḑecĭ dramurĭ saŭ de două-ḑecĭ şi cincĭ dramurĭ va purta două mărcĭ, una la gură şi alta la fund.

Art. 12. Pe fiă-care stânjen şi pe fie care cot se va aplica câte două mărcĭ, una la fiecare capăt.

Art. 13. Fie-care cântar mare saŭ mic va purta două mărcĭ, o marcă pe topă şi alta pe mecanism.

Art. 14. Fie-care balanţă (dramurĭ) va purta asemenea două mărcĭ aplicate pe tiriziĭ.

Art. 15. Fie-care bucată din greutăţile numite dramurĭ va purta o marcă.

Se va observa tot-d'auna că acéstă marcă să nu adaoge greutatea mĕsureĭ.

Art. 16. Mĕsurile şi greutăţile farmaciştilor sunt scutite de tacsa marcatuluĭ.

Pentru administrarea venituluĭ.

Art. 17. Cheltuelile perceperiĭ acestuĭ venit se vor acoperi chiar din resursele sale.

Art. 18. Acest regulament s'a votat şi aprobat de consiliul comunal în şedinţa sa de la 14 Noembre 1874 şi se va pune în aplicaţiă de la 1 Ianuarie 1875, căcĭ este aprobat şi de d. ministru de interne prin adresa sa cu Nr. 21,286.

Instrucţiunĭ asupra perceperiĭ în regie a taxeĭ marcăreĭ mĕsurilor de capacitate şi greutate.

Despre perceperea taxeĭ.

Art. 1. Dreptul de a percepe taxe în oraşul Bucurescĭ pentru marcatul mĕsurilor de capacitate, greutate şi lungime, conform legiĭ asupra maximuluĭ taxelor comunale, aparţine esclusiv comuneĭ.

Art. 2. Administraţia acestuĭ venit şi perceperea taxeĭ de câte 50 banĭ de fie-care marcă conform citateĭ legĭ şi regulamentul respectiv votat de consiliul comunal în regie prin un delegat al primărieĭ care va derecta acest serviciŭ şi va supraveghia pe toţĭ însărcinaţiĭ cu dênsul.

Art. 3. Acest serviciŭ va începe a funcţiona de la Ianuarie 1875, şi va fi instalat în localul primărieĭ unde se află întreprenorul actual.

El se va compune de personalul următor:

1. Revisor care va fi şef al serviciuluĭ şi perceptor plătit cu remisă de 10 la sută.

1. Controlor care va ţine condicele cu matcă avênd o remisă de 5 la sută.

2. Lucrătoriĭ plătiţĭ de primărie a 100 leĭ unul pe lună.

Art. 4. Revisorul ca manipulator de banĭ publicĭ va fi obligat a depune o cauţiune de 1000 leĭ.

Art. 5. Vĕrsările sumelor încasate se va face de acest delegat la casieria comunală la finele fie-căreia sĕptĕmânĭ, dacă însă în cursul sĕptĕmâneĭ încasările vor întrece suma de 1000 leĭ, atuncĭ vĕrsările la casa comunală se vor face şi maĭ 'nainte de finele sĕptĕmâneĭ.

Aceste încasărĭ se vor face până la finele fie-căruĭ trimestru, cu operaţiunĭ de tresorerie şi chitanţele casieruluĭ vor fi liberate din un registru special.

Art. 6. Pentru încasarea acestuĭ venit delegatul primărieĭ va fi obligat a ţine un registru cu matcă de chitanţe numerotat, parafat şi sigilat de primărie; aceste chitanţe vor purta un numĕr curent şi data emitereĭ lor corespunḑĕtóre cu matcele urmându-se ast-fel de la începutul până la finele fie-căruia an.

Fie-care chitanţă nu va conţine într'ênsa

maĭ mult de cât taxa plătită de comerciante pentru un fel de mĕsură.

Art. 7. Revizorul însărcinat cu percepetrea acestuĭ venit este obligat a preda compturĭ mensuale la divisia comptabilităţeĭ, care va verifica aceste compturĭ cel mult în opt ḑile de la depunerea lor.

Remisele cuvenite atât revisoruluĭ, cât şi controlului se vor plăti cu mandate date ca operaţiunĭ de tresorărie la finele fie-căreia lunĭ pe basa sus arătatelor compturĭ.

Art. 8. Casierul comunal este ţinut a încasa acest venit după registrele cu matcă cu observare de a nu lăsa nicĭ o dată rĕmăşiţe asupra delegatuluĭ.

Art. 9. Revisorul este obligat a forma un rol despre tóte stabilimentele din oraş ce se servă cu mĕsurĭ de capacitate, greutate şi lungime, spre a se urmări pe fie-care an aplicarea mĕsurilor şi încasarea taxelor.

La facerea acestuĭ rol se vor lua de basă şi rolurile de contribuţiunĭ.

Formarea şi aplicarea mĕsurilor.

Art. 10. Mărcile se vor forma şi aplica în modul următor :

a) Asupra mĕsurilor de capacitate şi lungime se va aplica un timbru săpat în oţel, în coprinderea următóre :

B 30, comuna Bucurescĭ, 1875 şi armele primărieĭ.

Acest timbru se va aplica la începutul fiecăruia an.

b) Asupra cântarelor, balanţelor şi altele carĭ indică greutatea, acest timbru va fi săpat într'un ciocan de oţel în formă rotundă care se va aplica asupra topurilor şi a mecanismuluĭ cântarelor, etc.

c) Asupra baniţelor, vedrelor, etc. marca va fi un timbru săpat în fier cu aceiaşĭ coprindere care se va arde în foc şi se va aplica asupra lor.

Art. 11. Mărcile de la litera a. din art 10 vor fi incrustate asupra uneĭ bandelice de alamă.

Aceste mărcĭ după ce se vor incrusta cu maşina în maĭ multe miĭ de bucăţĭ în presenţa unuĭ consilier adjutor al primărieĭ şi pentru care se va dresa proces-verbal de numĕrul lor, se vor da cu numĕr revisoruluĭ cu ordinul oficial după trebuinţă, iar restul lor împreună cu maşina se va sigila şi se vor da în păstrarea casieruluĭ comuneĭ care va ţine un compt regulat de numĕrul mărcilor predate.

Lipirea acestor mărcĭ cu plumb asupra mĕsurilor se va face printr'un industriaş special ales de revizor şi în presenţa sa.

Art. 12. Aplicarea mĕsurelor de la litera b şi c din art. 10 se va face numaĭ în defaţa revisoruluĭ şi conservarea maşinelor cu aceste mărcĭ se va lăsa în păstrarea sa; aceste maşine în fie-care séră se vor închide, sigila şi păstra până a doua ḑi la deschiderea serviciuluĭ sub privegherea sentineleĭ de la casa oraşuluĭ.

Art. 13. Pentru orĭ-ce rea întrebuinţare a acestor maşinĭ, făptuitorul va fi pasibil de penalitatea prevĕḑută în codul penal.

Art. 14. Nicĭ o marcă nu se va putea aplica asupra nicĭ unuĭ fel de mĕsurĭ până ce maĭ ânteiŭ acestea nu vor fi cumpĕrate şi verificate cu etalónele primărieĭ.

Revisorul este respunḑĕtor despre esactitatea acestor verificărĭ, iar la cas de abatere de la datoriile sale şi de constatare a vre-unuĭ fapt prejudiţiabil primărieĭ saŭ publiculuĭ el va fi pedepsit conform legiĭ penale.

Art. 15. Comuna nu are nicĭ o rĕspundere pentru deteriorarea mĕsurelor ce se aduce spre marcat dacă prin marcare s'ar altera în ceva.

(Acest articol se va prevedea chiar în josul chitanţelor ce se vor libera pentru plata taxeĭ).

Art. 16. Toţĭ d-niĭ comercianţĭ carĭ se servea cu mĕsurĭ, sunt obligaţĭ a le presinta la oficiul de marcare în cele de ânteiŭ 15 ḑile ale luniĭ Ianuarie din fie care an, conform art. 2 din regulamentul respectiv, având acele mĕsurĭ în bună stare, drepte şi gata a primi asupra lor aplicarea mărcilor.

Contravenţiunĭ şi penalităţĭ.

Art. 17. Orĭ-ce mĕsurĭ întrebuinţate în comerciŭ fără mărcile periodice ale comuneĭ sunt oprite de legile în vigóre; ele se vor confisca şi tóte mĕsurile alterate, spre dauna publiculuĭ, chiar când ele ar purta marca legiuită.

Posesoriĭ unor asemenea mĕsurĭ se vor da judecăţiĭ ca conveniţĭ la legile şi regulamentele în vigóre.

Art. 18. Delegatul primaruluĭ şi toţĭ agenţiĭ poliţienescĭ şi comunalĭ aŭ dreptul a priveghea şi revisui mĕsurile în tóte magazinele şi stabilimentele, iar agenţiĭ auxiliarĭ aĭ poliţieĭ judiciare vor trimite în cercetarea judecăţeĭ actele ce ar dresa şi mĕsurile ce vor găsi în condiţiunile arătate la art. 17.

Agenţiĭ comunalĭ carĭ vor fi tolerat cu sciinţă saŭ prin negligenţa lor comiterea unor asemenea contravenţiunĭ, vor fi destituiţĭ, fără prejudiţiul altor pedepse de se vor fi făcut culpabilĭ de vre un delict.

Pentru asemenea pedepse se va interveni de primărie la poliţie în privinţa agenţilor poliţienescĭ carĭ vor fi comis aceiaşĭ abatere.

Art. 19. La finele fie-căruia trimestru revisorul va presinta un stat coprinḑĕtor de tóte cheltuelile făcute în cursul trimestruluĭ pentru acésta cu personalul cât şi cu materialul în limitele aprobăreĭ date de primărie, şi pe basa mandatelor plătite de dânsul.

Casierul comunal după ce acest stat va fi fost vizat şi aprobat de primar, va face o încheiere asupră'ĭ, şi deducênd din suma încasată cheltuelile coprinse în acest stat va face prisosul venit la casa comunală, liberând recepisa caseĭ şi anulând recepisele specialĭ eliberate conform art. 5.

Mandatul şi statul anulate prin casier se vor alătura la dosarul compturilor serviciuluĭ de marcare ţinut la biuroul veniturilor, iar şeful comptabilităţeĭ va supune pentru descărcarea revisoruluĭ încheierea trecută chiar pe registrul cu matcă al revisoruluĭ semnătureĭ primaruluĭ.

Aceste instrucţiunĭ vĕdute şi aprobate de primar se vor comunica casieruluĭ comunal, şefuluĭ comptabilităţeĭ, d-luĭ prefect al poliţieĭ şi comisarilor comunalĭ de administraţie spre esecutare întocmaĭ ; iar aplicarea lor se va începe de la 1 Ianuarie 1875, publicându-se şi prin *Monitor* şi diarul *Presa* (la partea comunală) spre sciinţa tuturor de obşte.

1874, Decembre 21.

LEGE

PENTRU TAXELE CERUTE A SE ÎNFIINŢA ÎN COMUNA CAPITALEI BUCURESCI

(Decr. Nr. 376 din 19 Februarie 1875).

Art. I. Sunt abrogate tóte legile saŭ decretele speciale anteriore cari reguléză imposítele şi taxele ce se percep în comuna Bucurescĭ, contrariĭ disposiţiunilor legeĭ de faţă.

Art. II. Maximul impositelor tixat prin legea maximuluĭ taxelor sunt obligatoriĭ pentru capitala Bucurescĭ cu modificările, adaosele saŭ scăderile următóre :

A. Pentru inscripţiune în registrele oficeruluĭ stăreĭ civile, se va percepe :

§ I. Pentru căsătoriile săvârşite în ţéră şi în străinătate.

Leĭ	B.	
2	—	La o dotă (zestre) până la 1,000 leĭ.
2	—	La miă, la o dotă de la 1,000 leĭ în sus.

Pentru dotele constatate în imobile, va servi de basă pentru perceperea acesteĭ taxe, chitanţa liberată conform legeĭ de înregistrare.

§ II. Pentru divorţurĭ.

Pentru înscrierea hotărîrilor definitive de divorţ în registrele de căsătorie ce se ţin de oficeriĭ stăreĭ civile, conform art. 276 din cod. civ., se va percepe :

Leĭ	B.	
5	—	De la lucrătorĭ saŭ meseriaşĭ.
20	—	De la proprietarĭ, capitaliştĭ şi ceĭ cu profesiunĭ libere.

Pentru copiĭ saŭ estracte de acte.

Pentru o copie saŭ un estract de pe un act de stare civilă, se va percepe

Leĭ	B.	
2	—	De la lucrătorĭ saŭ meseriaşĭ.
10	—	De la proprietarĭ, capitaliştĭ saŭ ceĭ cu profesiunĭ libere.

B. Pentru fie-care metru liniar de pavaj pe an se vor percepe următórele taxe împărţite în 5 clase :

Clasa I.

Leĭ	B.	
8	—	Stradele pavate cu peatră cubică şi canalizate.

Clasa II.

Leĭ	B.	
6	—	Stradele pavate cu peatră cubică şi necanalisate.

Clasa III.

Leĭ	B.	
4	—	Stradele pavate cu pétră de rîŭ şi canalisate.

Clasa IV.

Leĭ	B.	
1	—	Stradele pavate cu pétră de rîŭ ş necanalisate.

Clasa V.

Leĭ	B.	
—	30	Stradele şoseluite.

Vor fi scutite de aceste taxe stradele cari nu intră în ver una din categoriile de maĭ sus.

Stradele macadamate, cu asfalt, cu lemn cubic, saŭ pavate cu orĭ-ce alt sistem, se vor asimila stradelor cl. I.

Perceperea taxelor de pavagiŭ şi a decimelor comunale se va face pe trimestru în conformitate cu legea de percepţiune, şi în cas de întârdiere, prin aplicarea legeĭ de urmărire.

C. Pentru construcţiunĭ, reparaţiunĭ radicale saŭ întreţineri, se va percepe:

§ *I. Pentru construcţiunĭ din noŭ, de fie-care metru pătrat de suprafaţă a construcţiuneĭ*

In circumscripţiunea I.

Leĭ	B.	
—	50	pentru o casă cu un etaj.
1	—	pentru o casă cu două etaje (beciul saŭ mansardele se consideră ca etaje).
2	—	pentru o casă cu treĭ etaje.
3	—	» » cu patru etaje.

In circumscripţiunea II.

—	40	pentru o casă cu un etaj.
—	75	» » cu două etaje (beciul saŭ mansardele se consideră ca etajurĭ).
1	—	pentru o casă cu treĭ etaje.
1	75	» » cu patru etaje.

In circumscripţiunea III.

—	30	pentru o casă cu un etaj.
—	50	» » cu două etaje (beciul saŭ mansardele se consideră ca etaje).
—	75	pentru o casă cu treĭ etaje.
1	—	» » cu patru etaje
—	20	» » în paiantă saŭ scândurĭ, carĭ vor fi permise numaĭ în acéstă circumscripţiune.

§ 2. *Pentru reparaţiunĭ radicale, plata biletuluĭ şi autorizaţie.*

In circumscripţiunea I.

Leĭ	B.	
25	—	pentru o casă cu un etaj.
50	—	» » cu două etaje.
75	—	» » cu treĭ etaje.
100	—	» » cu patru etaje.

In circumscripţiunea II.

20	—	pentru o casă cu un etaj.
30	—	» » cu două etaje.
45	—	» » cu treĭ etaje.
50	—	» » cu patru etaje.

In circumscripţiunea III.

10	—	pentru o casă cu un etaj.
15	—	» » cu două etaje.
20	—	» » cu treĭ etaje.
25	—	» » cu patru etaje.

§ 3. *Pentru reparaţiunĭ de simplă întreţinere, plata biletuluĭ de autorizaţie.*

In circumscripţiunea I.

Leĭ	B.	
5	—	pentru o casă cu un etaj.
10	—	» » cu două etaje.
15	—	» » cu treĭ etaje.
20	—	» » cu patru etaje.

In circumscripţiunea II.

Leĭ	B.	
3	—	pentru o casă cu un etaj.
5	—	» » cu două etaje.
8	—	» » cu treĭ etaje.
12	—	» » cu patru etaje.

In circumscripţiunea III.

2	—	pentru o casă cu un etaj.
3	—	» » cu două etaje.
5	—	» » cu treĭ etaje.
7	—	» » cu patru etaje.

Aceste circumscripţiunĭ se vor determina prin o chibzuire a consiliuluĭ comunal, aprobată de consiliul miniştrilor şi confirmată de Domnitor.

§ *IV. Reparaţiunile de întreţinere în întrul clădirilor, precum: tavanurĭ din noŭ, sobe, etc., şi spoitul saŭ văpsitul în întrul saŭ exteriorul, precum şi reparaţiunile micĭ de tencuială externă vor fi scutite de taxe:*

D. Se va percepe 4 decimĭ de la tóte contribuţiunile directe către fisc, a contribuabililor din comuna Bucurescĭ. — Acest imposit se va aplica şi asupra proprietăţilor Statuluĭ din comună.

E. Asupra tuturor insemnelor, servind a indica felul comerciuluĭ saŭ numele comersanţilor, se va percepe:

Leĭ	B.	
3	—	Pe an în circumscripţia I.
1	50	» » » » II.
—	50	» » » » III.

F. De la ceĭ ce obţin dreptul de a face comerţ cu pompe funebre, se va percepe 5 la sută din valórea fixată de consiliul comunal, pentru fie-care clasă de pompe, şi se vor îndatora a înmormênta gratis pe săraciĭ din comună.

G. In locul taxelor prevĕdute în legea maximuluĭ la articolele corespundĕtóre se vor percepe în Bucurescĭ, saŭ se vor înfiinţa din noŭ şi se vor percepe:

—	20	La ocaoa de sare de lămâe.
—	5	» » » peatră acră.
—	5	» » » anason (sămânţă)
—	5	» » » chimion.
—	50	» » » caracatiţă.
2	—	» » » icre de chefal.
4	—	La vadra de vin ce se importă în comună, adus în butóie până la 30 vedre saŭ în buteliĭ, calculat după conţinutul buteliilor.
2	—	La ocaua de liqueur introdus, în butóe saŭ în butiliĭ.
1	50	La vadra de bere, adusă saŭ fabricată în comună.
—	50	La ocaua drojdiĭ bere.
—	20	La vadra de spirt saŭ rachiŭ, de orĭ-ce fel, pentru fie-care grad, după alco-

Lei	B.	
		olometru luĭ Wagner, la temperatura de 14 grade.
—	8	La vadra de spirt saŭ rachiŭ de prune, tescovină, drojdiĭ, asemenea la fie-care grad, la temperatura de 14 grade.
—	50	La vadra de oţet, adus saŭ fabricat în comună.
1	—	La ocaua de rom saŭ cognac, adus în orĭ-ce fel de vase.
1	50	La vadra de petroleŭ (gaz).
—	10	Pentru un clondir de borvis.
—	20	La ocaua de zahăr.
—	40	» » » cafea.
—	40	» » » surogată de orĭ-ce fel.
—	40	» » » ciocolată.
—	10	La ocaua de fructe, precum: portocale, lămâĭ, chitre, strugurĭ de Malaga, stafide, zmochine, rodiĭ, castane, curmale şi migdale.
2	—	La ocaua de fructe glacés (lesurĭ) şi orĭ-ce fel de fabricate, compoturĭ saŭ conserve, aduse în cutiĭ, borcane saŭ sticle.
—	40	La ocaua de sardele, pesce şi orĭ-ce fel de conserve aduse în cutiĭ de tinichea, sticle saŭ borcane.
—	2	La ocaua de pescărie uscată, afumată saŭ în saramură, fără distincţiune de proveninţă.
2	—	La ocaua de parafină.
2	—	» » » ceaiŭ.
—	20	La funtul de luminărĭ de stearin saŭ parafină (adică pachetul în greutate de 175 dramurĭ).
1	—	La ocaua de chibriturĭ, (coprindênd şi daraoa).
—	5	Pentru fie-care vită, înhămată saŭ înjugată la o trăsură, încărcată cu orĭ ce povară, ce va intra în comună (jugăritul).
—	30	Pentru un car saŭ sanie cu cărămidă.
1	—	Idem idem cu 1, 2, 3 saŭ 4 trăgĕtorĭ ce intră în comună cu cherestea, saŭ pentru fie-care 500 ocale povară de asemenea natură.
1	—	Pentru un car saŭ sanie cu var, cu 4—6 trăgĕtorĭ.
—	50	Pentru un car saŭ sanie cu 1, 2 saŭ 3 trăgĕtorĭ.
—	50	Pentru un car saŭ sanie cu pae de orz saŭ ovĕz.
2	—	Pentru un car saŭ sanie cu fên saŭ paie de meiŭ, cu 4 saŭ maĭ mulţĭ trăgĕtorĭ.
1	50	Pentru un car saŭ sanie cu 1, 2 saŭ 3 trăgătorĭ.
2	—	Pentru fie-ce stânjen de lemne.
1	—	Pentru un car saŭ sanie cu lemne, tras cu 4 vite, scutindu-se carele saŭ săniele cu buturugĭ saŭ rădăcinĭ.
—	50	Idem, idem, cu lemne tras cu 1, 2 saŭ 3 vite, idem.
3	—	Pentru tăeatul uneĭ vite marĭ.
1	—	Idem a unuĭ viţel saŭ râmător.
—	50	Idem a uneĭ oĭ, capre saŭ berbec.
—	25	Idem a unuĭ miel.
1	—	La chila de orz saŭ ovĕz.
—	50	La suta de ocale pentru cântăritul obiectelor.
40	—	Pe an dreptul de a avea stabilimente de bragagerie, simigerie, covrigărie şi plăcintărie.
8	—	La sută asupra chirieĭ anuale a ospelelor, cafenelelor şi grădinilor publice.
1	—	Până la 5 leĭ pe ḑi, pentru panorame, diorame şi expoziţiunĭ de animale.
100	—	Pe an asupra unuĭ teasc saŭ lin mare cu care se stôrce struguriĭ în oraş, dincoa de barieră.
50	—	Idem, pentru un teasc mic, asemenea.

LEGE

PENTRU CONTRACTAREA UNUĬ ÎMPRUMUT DE CĂTRE PRIMĂRIA COMUNEI BUCURESCI ÎN SUMA DE 8,000,000 LEI.

(Decr. Nr. 1168 din 1 Iulie 1875).

Art. unic. Comuna Bucuresci, pentru plata datoriilor ce are, este autorisată a se împrumuta cu suma de opt milióne leĭ efectiv, amortisabil în curs de 30 anĭ cu o anuitate maximum de 790,000 leĭ, carĭ se vor prevedea în acest timp în budgetul comuneĭ, şi se vor acoperi cu venitul liber de axise.

Acest împrumut se va putea realisa după cum comuna va găsi maĭ în avantagiul eĭ, fie prin publicitate şi concurenţă, fie prin bună învoială, fie prin subscripţiune publică, cu facultatea de a emite obligaţiunĭ la purtător saŭ nominative.

Convenţiunea ce se va încheia, saŭ condiţiunile, în cas de subscripţiune publică, se vor supune în prealabil la aprobarea guvernuluĭ.

LEGE

PENTRU CONTRACTAREA DE CĂTRE COMUNA BUCURESCI A UNUI IMPRUMUT DE 15,150,000 LEI, AMORTISAT CU 7% ŞI PE TERMEN DE 60 ANI.

(Decr. Nr. 1752 din 10 Iulie 1878).

Art. 1. Se autorisă primăria oraşuluĭ Bucurescĭ a contracta un împrumut de 15,150,000 leĭ, cu procente şi amortisare de 7%, pe termen de 60 anĭ, pentru ca să pótă esecuta treĭ lucrărĭ importante, şi anume:

a) Canalisarea Dâmboviţeĭ.

Adâncimea şi rectificarea leĭ 1,500,000.
Esproprierĭ până la suma leĭ 1,000,000.
Total 2,500,000.

b) Ape.

Aducerea apeĭ, leĭ 2,950,000
Distribuirea apeĭ, leĭ 3,200,000
Canalisarea, leĭ 4,500,000
Total 10,650,000.

c) Pétră cubică, din carierile române saŭ din străinĕtate, pentru reconstrucţiunea treptată şi sistematică a pavagiilor, leĭ 2,000,000.
Total 15,150,000.

Art. 2. Imprumutul de 15,150,000 aprobat prin acéstă lege, nu se póte întrebuinţa de cât la lucrările prevĕḑute maĭ sus, de aceea baniĭ se vor vĕrsa în casa de depunerĭ şi se vor ridica d'acolo treptat, spre a se plăti numaĭ lucrările esecutate, conform condiţiunilor ce se vor prevedea în contractele de întreprinderĭ ale acestor lucrărĭ.

Art. 3. Atât contractarea împrumutuluĭ cât şi darea în întreprindere a lucrărilor, trebue să se facă în aceeaşĭ epocă, neputĕndu-se contracta împrumutul fără siguranţa dăreĭ în întreprindere a lucrărilor, nicĭ a se întreprinde lucrările fără siguranţa contractăreĭ împrumutuluĭ.

Art. 4. Pentru asigurarea plăţeĭ anuităţilor acestuĭ împrumut, comuna va fi datóre a'şĭ crea prealabilmente veniturile necesare, pe calea legală.

Art. 5. Primarul, adjutórele şi membriĭ consiliuluĭ carĭ ar ordona ridicarea banilor, proveniţĭ din acest împrumut, de la casa de depunerĭ şi ĭ-ar întrebuinţa afară de la destinaţiunea lor, vor fi pasibilĭ fie-care în parte de penalitatea prevĕḑută în codul penal pentru deturnătoriĭ de banĭ publicĭ.

Art. 6. Se acordă un termen de patru anĭ maximum pentru esecutarea acestor lucrărĭ de la data contractăreĭ lor.

Art. 7. Se declară de utilitate publică esproprierea părţilor din proprietăţile ce vor cădea în lungul canaluluĭ de aducerea apeĭ de la Lunguleţ până în Bucurescĭ, pe lungimea necesară pentru înfiinţarea acestuĭ canal, conform art. 1 din legea de espropriaţiune pentru causă de utilitate publică.

Asemenea şi esproprierea proprietăţilor ce vor cădea în lungul canalisăreĭ şi adânciréĭ Dâmboviţeĭ, pe lungimea necesară, conform planurilor şi proiectelor acestor lucrărĭ.

LEGE

PENTRU PERCEPEREA TAXEI ASUPRA UNOR ARTICOLE PENTRU PLATA ANUITĂŢILOR IMPRUMUTULUI COMUNEI BUCURESCI DE 15,150,000 LEI.

(Decretu Nr. 1182 din 8 Iunie 1881).

Art. I. Comuna Bucurescĭ este autorisată a percepe, de la 1 Iulie 1881, taxele coprinse în tabelele sub lit A şi B, anexate la presenta lege.

Art. II. Venitul acestor taxe se afectéză exclusivemente numaĭ la acoperirea anuităţilor împrumutuluĭ de leĭ 15,150,000, acordat comuneĭ prin legea din 10 Iulie 1878.

Art. III. Tóte legile şi regulamentele contrariĭ legeĭ de faţă sunt şi rĕmân abrogate.

TABLOŬ Lit. A, — de taxe pentru comuna Bucuresci

Nr. curent	NOMENCLATURA OBIECTELOR	TAXELE IMPUSE DE COMUNĂ bucăţi	1 kilogr.	la 100 kil.
		Leĭ	Leĭ	Leĭ
1	Cărnurĭ afumate şi cârnăţărie de tot felul	. .	. .	14
2	Brânzeturĭ de tot felul, afară de caş	. .	. .	8
3	Făină de lux de orĭ-ce fel	. .	. .	2
4	Săpunurĭ de toaletă, pe valóre	. .	. .	4%
5	Prafurĭ felurite pentru toaletă	. .	. .	33
6	Articole de pielărie confecţionate, precum : cismăriă ordinară, şelărie, curelăriă, cuferăriă de piele, chiar combinate cu alte materiĭ, afară de cele enumerate la art. 445 din tarifa vamală şi de cingĕtorile ţĕrănescĭ	. .	. .	30
7	Incălţăminte (cisme, cismuliţe şi pantofĭ) de piele saŭ de tot felul de stofe, afară de cele ordinare	. .	. .	59
8	Torturĭ (fire) de lână de tot felul	. .	. .	44
9	Postavurĭ şi alte ţesĕturĭ analoge cu postavurile neimprimate, afară de cele gróse ordinare şi flanelele confecţionate ordinare	. .	. .	39
10	Pâsle de tot felul precum şi obiectele de pâslă următóre : tălpĭ. şoşonĭ cu saŭ fără talpă şi pălăriĭ ordinare, afară de acele pentru usul ţĕranilor şi soldaţilor	. .	. .	14
11	Ceprăzărie de aur saŭ argint fin saŭ imitaţiune, pe valóre	. .	. .	4%
12	Vestminte confecţionate şi lingerie, pe valóre	. .	. .	4%
13	Articole de mode şi pălăriĭ garnisite, pe valóre	. .	. .	4%
14	Florĭ artificiale şi pene de gătélă, pe valóre	. .	. .	4%
15	Pălăriĭ bărbătescĭ de mătase, şepcĭ şi alte obiecte de coafură bărbătéscă de orĭ-ce fel de stofă	. .	2,50	. .
16	Obiecte fine, adică scule de menagiŭ (mobile) parcheturĭ, marchitate, precum şi tóte obiectele enumerate la art. 459 şi 460 din tariful vamal, vĕpsite, trecute au mordant, date cu lac, vernisate, poleite chiar combinate cu metalurĭ, comune, cu piele ordinară, cu trestie, papură, saŭ cu alte materiĭ fibróse vegetale	. .	. .	6
17	Orphebrărie cu argint	. .	4	. .
18	Lucrărĭ comune de aramă, de alamă saŭ simplu turnate, saŭ lucrate numaĭ la strungar, lucrărĭ comune de foĭ de aramă, de alamă, tóte aceste obiecte nevĕpsite, nevernisate, neaurite, nicĭ argintate, chiar combinate cu producte comune	. .	. .	10
19	Tuburĭ (urlóie) obiecte gróse turnate, glónţe, alice saŭ în genere orĭ-ce obiecte de plumb, simplu turnate, fără altă lucrare, nevĕpsite, nevernisate, nepoleite	. .	. .	4
20	Grilajurĭ de fier pentru grădinĭ, curţĭ, balcóne neaurite, neargintate	. .	. .	5
21	Obiecte de fier şi de oţel, semi-fine, poleite, instrumente de oţel şi de fier şi oţel, poleite, combinate saŭ nu cu alte materiale, precum tinichea saŭ lemn	. .	. .	10
22	Trăsurĭ de lux, calescĭ, carete, landaurĭ, clarence cu patru locurĭ, trăsurĭ de drum (de călĕtorie), cu saŭ fără cufăr, deligenţe de postă şi omnibuse conţinĕnd maĭ mult de 12 locurĭ.	99	. .	. .
23	Carete (coupés) cu 2 locurĭ, cu saŭ fără strapontin (scăunaş de dinainte) phaetóne şi droscĭ, omnibuse, conţinĕnd de la 8 până la 12 locurĭ, inclusiv	71	. .	. .
24	Trăsurĭ uşóre de lux, neacoperite, precum cabriolete, caps, dog-carts, etc., săniĭ de lux	37	. .	. .

Nr. curent	NOMENCLATURA OBIECTELOR	TAXELE IMPUSE DE COMUNĂ		
		bucăți	1 kilogr.	la 100 kil.
		Lei	Lei	Lei
25	Trăsurĭ ordinare, pe arcurĭ, acoperite, saŭ netapisate (îmbrăcate) precum: brisce, trăsurĭ micĭ dise de Brașov, (brașovencĭ), și de neutetschein, cariole de poștă cu saŭ fără coup dinainte, furgóne cu loc pentru conductor, saŭ acoperite, saŭ neacoperite, omnibuse conținênd maĭ puțin de 8 locurĭ . .	23	. .	. .
26	Trăsurĭ fără arcurĭ neacoperite netapisate (neîmbrăcate) trăsurĭ (brisce) dise neutitschein și de Rădăuțĭ legate în fier și vĕpsite și alte asemenea care, harabale legate în fier și vĕpsite, care și căruțe țĕrănescĭ și alte asemenea.	11	. .	. .
27	Cleiŭ de morun	. .	2	. .
28	Chilibar	. .	4	. .
29	Cêră de pecetluit, de orĭ-ce culóre și fără distincțiune de calitate	. .	. .	14
30	Chibriturĭ, de tot felul de lemn, de cêră, de iască, de hârtie în pachete, în cutiĭ de carton, saŭ în cutiĭ de lemn, fitilurĭ cu pucióse și amorce	. .	. .	7
31	Cartușe de hârtie, de carton, de metal încărcate saŭ nu, pentru arme cu foc	. .	. .	20

Tabloŭ Lit. B de taxe pentru comuna Bucurescĭ.

Nr. curent	NOMENCLATURA OBIECTELOR	Taxa actuală		Adaos la acéstă taxă		Taxe noui		Totalul taxelor viitóre		OBSERVAȚII
		L.	B.	L.	B.	Leĭ	B.	L.	B.	
	Taxe speciale.									
1	La vadra de bere (peste leĭ 1 banĭ 50 taxa actuală)	1	50	1	.	.	.	2	50	
2	Pentru fie-care cal de lux, de ham saŭ călĕrie, (desființându-se taxa actuală de câte leĭ 10 de cal)	.	.	.	.	20	.	20	.	
3	Pentru fie-care cal de ham saŭ călĕrie întrebuințat la serviciŭ de comerciŭ saŭ industrie	.	.	.	.	10	.	10	.	
4	Pentru fie-care cal ordinar întrebuințat de căruțașĭ și sacagiĭ.	.	.	.	.	5	.	5	.	
5	La 100 banĭ din prețul uneĭ vite cu care se vînd vitele (acésta nu este de cât o modificare pentru regularea în mod proporțional a taxeĭ actuale de leĭ 1 de cap de vită care regulare va spori venitul)	.	.	.	.	.	2	.	2	
6	De la rîmătorĭ (afară de sugĕtorĭ) ce se vînd în tîrg și în oraș.	.	.	.	.	.	50	.	50	
7	La vadra de vin noŭ (adaos la 50 banĭ taxa actuală).	.	50	.	10	.	.	.	60	
8	La vadra de vin vechiŭ din orĭ-ce proveniență (vinul vechiŭ se va considera la 1 Septembre în anul următor,									

Nr. curent	NOMENCLATURA OBIECTELOR	Taxa actuală L.	Taxa actuală B.	Adaos la acéstă taxă L.	Adaos la acéstă taxă B.	Taxe nuoi Leĭ	Taxe nuoi B.	Totalul taxelor viitóre L.	Totalul taxelor viitóre B.	OBSERVAȚII
	după calculul viilor) adaos la leĭ 1 banĭ 50 de vadră, taxa actuală . .	1	50	.	50	.	.	2	.	
9	Pentru fie-care servitor pe an care pórtă livrea cu firetur̆ĭ, găitane saŭ cocarde	.	.	.	.	100	.	100		
10	Idem pentru aceĭ carĭ pórtă livrea simplă fără firetur̆ĭ, găitane saŭ cocarde	.	.	.	.	50	.	50	.	
11	Pentru fie-care servitor bărbat (taxa plătită de stăpên anual)	.	.	.	.	10	.	10	.	
	Nu sunt consideraţĭ între servitorĭ, ucenicĭ şi calfele de comerciŭ saŭ industrie	.	.	.	.	.	.	.	.	
12	De fie-care servitor femee (taxa plătită de stăpân anual)	.	.	.		5	.	5	.	
	Se scutesce de taxă la orĭ-ce stăpân duoĭ servitorĭ de orĭ-ce sex. . . .	.	.	.	.	.	.			
	Doicele nu intră în categoria servitorilor.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	Taxe pentru insigne.									
13	Pentru fie-care insignă din raionul I-iŭ, pe an	3	.	7	.	.	.	10	.	
14	Pentru fie-care insignă din raionul 2-lea, pe an	1	50	4	50	.	.	6	.	
15	Pentru fie-care insignă din raionul 3-lea. pe an		50	2	50	.	.	3	.	
16	Pentru fie-care insignă scrisă în orĭ-ce limbă străină	.	.	.	.	100	.	100	.	
	Taxe pentru intrarea în oraș.									
17	Pentru o vită înhămată saŭ înjugată la o trăsură încărcată cu orĭ-ce povară (adaos la 5 banĭ taxa actuală) .	.	5	.	5	.	.	.	10	Se scutesce de aceste taxe vitele locuitorilor din oraș.
18	Pentru o vită înhămată saŭ înjugată fără povară	.	.	.	.	.	5	.	5	
19	Pentru o vită mare de orĭ-ce specie liberă saŭ călărită	.	.	.	.	.	5	.	5	
20	Pentru o vită măruntă.	.	.	.	.	.	1	.	1	
21	Pentru o vită înhămată la orĭ-ce trăsură pe arcurĭ	.	.	.	.	.	20		20	
22	De la carul saŭ căruța încărcată cu fructe. (pepenĭ, strugurĭ, vardă, afară de zarzavaturĭ)	.	.	.	.	1	.	1	.	
23	De la carul saŭ căruța încărcată cu cartofĭ		.	.	.	2	.	2	.	
24	De la orĭ-ce alt car încărcat cu alte obiecte de orĭ-ce natură (afară de acelea carĭ sunt taxate saŭ scutite special, adică: carul cu lemne, cărămidă, fân, pae, orz, ovăz, cherestele și vinurĭ).	.	.	.	.	1		1	.	
25	De la căruța cu un cal orĭ de unde ar veni încărcată (afară de nisip) . . .	.	.	.	.	.	.	50	50	

LEGE

PENTRU ÎMPRUMUTUL DE 13,200,000 LEI AL COMUNEI BUCURESCI.

(*Decr. Nr. 1665 din 5 Iunie 1882*).

Art. 1. Comuna Bucurescĭ este autorisată a contracta un împrumut de leĭ 13,200,000, prin emisiune de obligaţiunĭ municipale 5 la sută, amortisabil în 40 anĭ prin plăţĭ semestriale.

Art. 2. Acest împrumut este destinat exclusiv:

a) La conversiunea saldului municipal al împrumutuluĭ 8 la sută încă în circulaţiune;

b) La stingerea datorieĭ flotante lăsate de aniĭ trecuţĭ;

c) La acoperirea cheltuielilor ce vor necesita aceste operaţiunĭ.

Art. 3. Imprumutul se va face prin subscripţiune publică.

Un regulament va indica epocele şi casele la cari detentoriĭ obligaţiunilor 8 la sută vor trebui a se presenta spre a'şĭ primi în schimb saŭ titlurĭ nouĭ 5 la sută pe cursul ce se va determina de comună, saŭ valórea nominală în banĭ a vechilor obligaţiunĭ.

Art. 4. Pentru titlurile 8 la sută cari nu vor fi presentate la schimb la epocele fixate, se va consemna valórea lor la casa de depunerĭ şi consemnaţiunĭ, care o va ţine la disposiţia detentorilor, comuna rĕmânênd descărcată de orĭ-ce rĕspundere către acestia.

Art. 5. Comuna este autorisată a trata cu banca naţională plata regulată a cupónelor acestuĭ împrumut.

Art. 6. Anuitatea necesară pentru plata dobêndilor şi amortismentuluĭ acestuĭ împrumut, se va înscri în budgetul anual al comuneĭ, şi, la cas de refus saŭ omisiune, va fi înscris de ministerul de interne din oficiŭ.

LEGE

PENTRU IMPRUMUTUL DE 16,000,000 LEI AL COMUNEI BUCURESCI.

(*Decr. Nr. 1813 din 11 Iunie 1884*).

Art. 1. Comuna Bucurescĭ este autorisată a contracta un împrumut de leĭ 16,000,000, purtând cincĭ la sută dobêndă, amortisabil în patru-decĭ anĭ, prin tragerĭ la sorţĭ semestriale şi avênd drept garanţie specială venitul axiselor.

Art. 2. Nu se va crea nicĭ o sarcină saŭ mposit noŭ pentru plata anuităţeĭ acestuĭ mprumut.

Art. 3. Aceste 16,000,000 leĭ, deducêndu-se cheltuelile de emisiune, se vor întrebuinţa:

a) Pentru terminarea şi complectarea lucrărilor celor marĭ aprobate prin legea din 10 Iulie 1878;

b) Un milion cincĭ sute de miĭ pentru construirĭ de scolĭ;

c) Pentru facere de pavage, trotuare, hale, tîrg de pesce, abatoriĭ, exproprierĭ, grădinĭ, regularea unuĭ tîrg de vite şi lucrărĭ de iluminare.

Art. 4. Sumele provenite din împrumut vor sta depuse la banca naţională saŭ la casa de depunerĭ şi consemnaţiunĭ şi nu se vor ridica de comună de cât treptat, potrivit cu trebuinţele.

Art. 5. Repartiţiunea fondurilor provenite din acest împrumut, precum şi modificarea repartiţiuneĭ fixate prin legea de la 10 Iulie 1878, în ceea ce privesce restul disponibil din împrumutul de leĭ 15,150,000, se va face de consiliul comunal, după trebuinţele fie-căreĭ părţĭ a lucrărilor, cu aprobarea guvernuluĭ.

Art. 6. Obligaţiunile comuneĭ Bucurescĭ vor fi clasate între fondurile publice române, primite în cauţiune la casele publice şi admise de casa de depunerĭ şi la banca naţională la oparaţiunile autorisate de lege şi statute.

Art. 7. Regulamente de administraţiune publică, votate de consiliŭ şi aprobate prin decret regal, vor fixa condiţiunile emisiuneĭ saŭ contractăreĭ nouluĭ împrumut, precum şi repartiţiunea saŭ modificările de repartiţiunĭ ale fondurilor la diferitele lucrărĭ.

REGULAMENT

PENTRU APLICAREA LEGEI DIN 11 (23) IUNIŬ 1884, ASUPRA IMPRUMUTULUI MUNICIPAL DE 16 MILIÓNE.

(publ. în Monit. 151 din 11 Oct. 1884).

Art. 1. Comuna Bucurescĭ contracteză realisarea imprumutuluĭ de 16 milióne în monetă de aur c'un sindicat de bancherĭ din ţéră şi străinĕtate.

Art. 2. Preschimbarea în bilete de bancă a valórei efectivă a împrumutuluĭ se fixéză, conform convenţiuneĭ aporbată prin decretul regal Nr. 2,310, la leĭ 87 banĭ 25 în bilete contra 100 leĭ valórea nominală rambursabilă al pari în 80 tragerĭ la sorţĭ semestriale.

Art. 3. Tipul nouilor obligaţiunĭ comunale 5%, clasate printre fondurile române avênd privilegiile fondurilor de Stat, va fi de 500 leĭ (400 mărcĭ) saŭ 2,500 leĭ (2,000 mărcĭ), purtând fie-care obligaţiune un tabloŭ cu 40 cupóne. Când tóte aceste cupóne vor fi scădute, oraşul Bucurescĭ va libera purtătorilor de obligaţiunĭ un tabloŭ cu alte 40 cupóne.

Art. 4. Tragerile la sorţĭ ale obligaţiunilor vor avea loc de douĕ orĭ pe an la Bucurescĭ la 1 (13) Martie şi 1 (13) Septembre. Obligaţiunile vor fi plătite douĕ lunĭ în urmă de odată cu cuponul adică la 1 (13) Maiŭ şi 1 (13) Noembre al fie-căruĭ an.

Art. 5. Numĕrul obligaţiunilor, eşite la sorţĭ, vor fi publicate cu o lună înainte de plată în *Monitorul oficial*, *Monitorul comunal* şi în *Kaiserlich Deutscher Reichsanzeiger*.

Art. 6. Obligaţiunile carĭ nu vor fi presintate la plată în timp de 10 anĭ de la data exigibilităţeĭ lor vor fi prescrise în profitul oraşuluĭ. Cupónele nepresintate vor fi prescrise după 5 anĭ de la scadenţă în profitul oraşuluĭ.

Art. 7. Serviciul cupónelor şi amortismentuluĭ împrumutuluĭ de 16 milióne se va face în România de casa comuneĭ şi de Banca naţională cu sucursalele sale în leĭ; în Germania prin delegaţiune şi pentru comptul oraşuluĭ Bucurescĭ prin intermediul exclusiv al băncilor Discontogesellschaft şi S. Bleichroeder din Berlin şi al luĭ M. A. Rotschild et fils din Francfort pe M. în mărcĭ pe cursul fix de 80 mărcĭ pentru 100 leĭ.

Art. 8. Remiterea fondurilor necesariĭ serviciuluĭ fie-căreĭ anuităţĭ se va face de către casa comuneĭ, cu 10 ḍile ceĭ puţin înaintea fie-căreĭ scadenţe, Bănceĭ naţionale în leĭ. Banca naţională se însărcinéză cu executarea plăţilor de făcut în străinătate, conform regulelor şi condiţiunilor ce vor face obiectul convenţiuneĭ speciale încheiată de ministerul de finance cu Banca naţională şi aflată în vigóre la aceleaşĭ epoce.

Art. 9. Fiind-că Banca naţională beneficiază oraşuluĭ Bucurescĭ pe lângă preţul fix de 87,25 pentru suta nominală şi suma ce va representa interesele cuvenite pe timpul de la scadenţa imediat precedentă până în momentul executăreĭ vĕrsămintelor, casa comuneĭ este autorisată a întrebuinţa pentru prima dată, până la realisarea întreguluĭ împrumut şi prevederea în budget a anuităţeĭ necesariĭ, suma de care va beneficia în acest mod, în prima plată a cuponuluĭ nouilor obligaţiunĭ.

Art. 10. Conform art. 4 din lege, sumele provenite din împrumut se vor vĕrsa la casa de depunerĭ şi consemnaţiunĭ la creditul comptuluĭ curent deja deschis în virtutea împrumutuluĭ de 15,150,000 leĭ.

Art. 11. Asupra solduluĭ resultat ast-fel în favórea oraşuluĭ, administraţiunea comunală va ridica treptat numaĭ fondurile trebuinciόse.

Art. 12. Casa comuneĭ este autorisată conform art. 10 de maĭ sus a solda la finele Septembre 1884 dobênḍile comptuluĭ de 15,150,000 leĭ pentru vĕrsămintele efectuate până acum de casa de depunerĭ; iar pentru viitor va urma ca şi pentru trecut, considerându-se ca vĕrsăminte efectuate numaĭ soldul ce va resulta din încheierea comptuluĭ după efectuarea depunereĭ fondurilor nouluĭ împrumut.

Art. 13. Repărţirea fondurilor provenite din împrumutul de 16 milióne se fixéză pentru prima dată în modul următor:

1,500,000 valórea efect. pentru construcţiunĭ şi scolĭ;

12,460,000 valórea efect. pentru continuarea lucrărilor de edilitate deja începute în comptul împrumutuluĭ de 15,150,000 şi pentru cumpĕrare de pétră şi material special pentru pavage şi trotuare; tóte acestea în limitele devisclor aprobate conform legeĭ comptabilităţeĭ generale a Statuluĭ.

Art. 14. Tóte cheltuelile ocasionate de noua emisiune privesc pe Banca naţională.

Art. 15. Pentru serviciul dobênḍilor şi amortismentuluĭ se fixéză o comisiune de $^1/_4$% caselor de bancă însărcinate cu acésta asupra sumelor plătite de fie care din ele.

Art. 16. O tabelă de amortisment va fixa totalul anuităţeĭ fie-căruĭ semestru.

LEGE

PENTRU DESFIINŢAREA TAXELOR ASUPRA METRILOR LINIARÎ DE PAVAGIŬ IN ORAŞUL BUCURESCI.

(Decr. Nr. 1843 din 29 Iulie 1878).

Art. I. Taxele asupra metrilor liniarî de pavagiŭ ce s'aŭ perceput până astădî de către primăria oraşuluî Bucurescî, în temeiul legeî promulgate prin decretul Domnesc cu Nr. 376, din 19 Februarie 1875, sunt şi rĕmân abrogate.

Art. II. Pentru construcţiunea, reconstrucţiunea şi întreţinerea pavagelor din oraş se pune o taxă de 4 la sută asupra venituluî neto al proprietăţilor cu edificiî aflate în oraş, precum şi asupra locurilor virane numaî din raionul I şi II.

Venitul neto al proprietăţilor cu edificiî, constatat prin recensemêntul general al fisculuî, pentru aşeḑarea contribuţiuneî fonciare, va servi de basă şi la perceperea acesteî taxe comunală.

Venitul locurilor virane se va constata prin comisiunî de recensemênt, instituite după prevederile legeî promulgată la 29 Aprilie 1877.

Venit se va considera un procent de 10 la sută asupra valóreî locul, care procent va fi impus cu aceeaşî taxă de 4 la sută.

Art. III. Conform art. 30, aliniatul 9, din legea contribuţiunilor fonciare, sunt scutite de acéstă taxă proprietăţile cu edificiî ce produc un venit maî mic de leî 200 anual (saŭ leî nouî 74, banî 50).

Art. IV. Tóte legile şi regulamentele contrariî legeî de faţă sunt şi rĕmân abrogate.

REGULAMENT

PENTRU DRUMUL DE FER CU CAI (TRAMWAYS) IN BUCURESCI.

(Aprobat de Ministerul de interne la 10 Decembre 1880).

1. Vagónele vor fi făcute după un model admis de Primărie şi numerotate.

2. Ele vor fi solide, curate şi trase de caî carî nu vor fi nicî vicioşî, nicî bolnavî, nicî slabî.

3. Nu se vor deshăma caiî spre a li se da demâncare saŭ apă pe strade.

4. Orele de începerea şi încetarea curselor pentru vagónele de voiagiorî şi mărfurî, se vor fixa de Primărie prin înţelegere cu compania; iar serviciul se va face fără întrerupere, afară de timpul când vor cădea zăpeḑî marî saŭ va îngheţa, pe care însă Concesionarul va fi dator a le tăia şi ridica dintre şine cât maî curênd.

5. Concesionarul este dator să întreţie în tot-d'auna, în cea maî bună stare, pavagiul dintre şine şi pe tot percursul, întreţinênd şi măturatul şi transportul gunoelor pe aceléşî părţî; la cas de abatere, aceste lucrărî se vor face de Primărie pe comptul seŭ şi va fi urmărit la plata cheltuelilor prin agenţiî de urmărirea contribuţiunilor.

6. Preţurile ce se vor fixa de companie pentru transportul pasagerilor şi mărfurilor, vor fi comunicate Primărieî la începutul fie-căruî an: aceste preţurî nu vor putea trece peste cele următóre, ce s'aŭ aprobat de Consiliul comunal în şedinţa de la 15 (27) Octombrie 1871 adică:

	Leî	Banî
Pentru voiagiorî în întru, pe kilometru	—	20
Idem, pe imperială	—	13
Pentru militarî şi amploiaţiî Statuluî în uniformă, în întru pe kilometru	—	14
Idem pe imperială	—	7
Bagagele voiagiorilor a căror greutate nu va trece peste 10 kilograme, pe kilometru	—	5
Fer, pietre, cărbunî pe 1000 kilograme	1	—
Articole confecţionate pe 1000 kilograme	1	50
Mătăsăriî, bijuteriî, porţelane şi sticlărie	2	50
Micî colete a căror greutate nu va trece peste 10 kilograme	—	50

Concesionarul, ţinênd socotéla de preţurile de maî sus, va face ca diferinţa dintre interior şi imperială să fie pe jumĕtate saŭ aprópe de jumĕtate.

Preţurile curselor vor fi tot-d'auna afişate în întru vagónelor pe o placă stabilă.

Asemenea se vor afişa şi preţurile obiecte-

lor ce fac parte din vagóne și cari s'ar deteriora saŭ sparge de pasagerĭ.

7. Toțĭ conductoriĭ și vizitii vagónelor vor avea câte o condicuță (livret) de la Primărie și care se va retrage în cas de vină saŭ contravențiune.

Compania va ține un registru în care va înscrie numele lor și numerele livretelor și'l va păstra în curs de un an de la data ultimeĭ înscrierĭ.

8. Conducerea vagónelor nu se va încredința de cât la vizitiĭ și conductorĭ cunoscĕtorĭ în acest serviciŭ și îmbrăcațĭ curat, avênd și câte un semn constatator de însărcinarea lor.

9. Conductoriĭ vor păstra ordinea în vagóne și vor îngriji ca pasageriĭ să se așeḑe ast-fel ca să nu aducă supĕrare unul altuia.

Eĭ se vor purta cuviincios către public.

Pentru orĭ-ce impolitețĕ saŭ fapte necuviinciόse, eĭ vor fi aspru pedepsițĭ.

10. Fie-care vagon se va mătura și curăți peste tot în tóte ḑilele, ținĕndu-se curat și în cursul ḑileĭ, iar pe vagóne vor fi tot-d'auna afișate numele locurilor principale în direcția cărora se fac cursele.

11. Conductoriĭ nu vor lăsa să se urce în vagóne de cât numaĭ ațâțĭ pasagerĭ câte locurĭ sunt pe băncĭ, atât jos cât și sus.

Când tóte locurile vor fi ocupate, eĭ vor rădica un semnal arătând că este complect.

12. Eĭ sunt oprițĭ:

a). De a lăsa să se urce în vagóne indivіḑĭ îmbrăcațĭ murdar saŭ cari ar incomoda pe pasagerĭ.

b). De a primi câinĭ saŭ de a lăsa pe pasagerĭ să bea saŭ să facă neorênduelĭ.

c). De a primi pachete, tinichele saŭ urciόre cu lichide și orĭ-ce alte lucrurĭ cari prin natura lor pot să mînjéscă, să supere saŭ să incomodeze pe pasagerĭ.

d). De a lăsa vr'un individ să se agațe de vagóne saŭ să se țină afară dintr'ênsele în orĭ-ce chip și loc.

e). De a lăsa pe femeĭ să se urce pe imperiala vagónelor, afară de casul când scara de urcare ar fi înfundată pentru siguranța și buna cuviință.

f). De a lăsa să se urce în întru saŭ pe imperială vre-un individ în stare de beție.

Pentru aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor prescrise în articolele 9, 11 și 12 de maĭ sus, Primăria va cere Prefectureĭ Poliţieĭ ca să dea conductorilor adjutorul polițienesc necesar.

13. Eĭ vor opri vagónele orĭ când s'ar cere de pasagerĭ, afară de locurile unde sunt suișurĭ saŭ scoborîșurĭ. Eĭ nu vor putea da vizitiuluĭ semnalul de a merge, de cât atuncĭ când pasageriĭ ce se cobor, vor trece cea din urmă tréptă a vagonuluĭ, saŭ când ceĭ ce se urcă vor fi așeḑațĭ pre bance.

14. Conductoriĭ vor vizita îndată după fiecare cursă interiorul și imperiala vagónelor, și daca vor găsi obiecte uitate, pe cari nu le vor putea da în mâna proprietarilor, le vor depune în termen de 24 ore la prefectura polițieĭ.

Eĭ vor lumina lanternele vagónelor îndată ce se va însera.

15. Visitii sunt datorĭ să mâne caiĭ la pas, prin piețe, în stradele strimte, la rĕspântiĭ, la cotirea stradelor, la trecerea pe podurĭ și în tóte părțile unde va fi scoborîșe saŭ obstacole la circulațiunea publică.

La suișurĭ, eĭ vor adăoga unul saŭ maĭ mulțĭ caĭ, după trebuință.

Nu vor putea mâna caiĭ de cât în trépăt mic și nu vor fi liberĭ d'a întrerupe convoiurile saŭ detașamentele de trupe.

Eĭ vor avea bice în formă de biciușcă, și nu vor pleсni din ele, niciĭ le vor mișca fără trebuință, ca să nu atingă pe trecĕtoriĭ de pe strade.

Eĭ nu sunt liberĭ a da bice cailor fără să fie trebuință nicĭ a le pune o povară maĭ mare de puterea lor, sub pedépsa prescrisă prin art. 385, al. 12, din Codul penal.

16. Nu pot fi conductorĭ saŭ vizitiĭ de cât ómeniĭ de la 18 anĭ în sus.

Eĭ sunt datorĭ a avea tot-d'auna asupră-le condicuța liberată de Primărie și recepisa de plata contribuțiunilor, pe cari sunt obligațĭ a le presinta la orĭ-ce cerere a agenților comuneĭ.

Eĭ sunt oprițĭ d'a se da jos din vagóne în tot percursul lor, și sunt ținuțĭ a sta ast-fel în cât să pótă vedea și auḑi cererile celor ce ar voi să'l oprĕscă spre a se putea urca în vagon.

Sunt asemenea oprițĭ de a se desbrăca de vre-o haină saŭ de a fuma în timpul serviciuluĭ.

17. In cas de abatere de la orĭ care din aceste disposițiunĭ, eĭ vor fi oprițĭ de companiă de a funcționa pe timp mărginit, saŭ pentru tot-d'auna.

18. Art. 6, 9, 11, 12 și 13 vor fi afipte în întrul fie-căruĭ vagon.

19. Contravențiunile la acest regulament se vor constata prin procese-verbalĭ saŭ raporturĭ ale agenților comunalĭ orĭ polițienescĭ, după care se vor lua de Primărie mĕsurile cuvenite, fără a se prejudeca drepturile de urmărire prin tribunal.

---

*

LEGE

ASUPRA ÎNTREBUINŢĂREI CE URMEZĂ A SE FACE CU CELE ĐECE MILIÓNE VOTATE DE CONSTITUANTĂ ORAŞULUI IAŞI, ÎN ŞEDINŢA DIN 29 IUNIE 1866.

(Decr. Nr. 2241 din 31 Dec. 1874.)

Art. I. Đece milióne leĭ vechĭ, saŭ leĭ nouĭ 3.703,703, banĭ 74, acordaţĭ de Constituantă, se destină ca donaţiune municipiuluĭ Iaşĭ, constituindu-se într'un fond inalienabil pentru lucrărĭ de salubritate publică şi de îmbunătăţirĭ ale oraşuluĭ.

Art. II. Modul de licuidare a sus ḑiseĭ datoriĭ se va regula în anul viitor 1874, prin o anume lege care se va presenta de guvern în sesiunea acésta, cu scop de a se fixa definitiv căile şi mijlócele financiare.

Art. III. Dobênḑile fonduluĭ prevêḑut la art. I se vor întrebuinţa:

a). In lucrărĭ de salubritate publică şi canalisarea cursuluĭ apelor Bahluiuluĭ şi Calcania;

b). După sêvârşirea lucrărilor prevêḑute la paragraful de maĭ sus, se va înfiinţa şi întreţine, în oraşul Iaşĭ, un institut comercial dimpreună cu un muzeu industrial alipit de el.

Se va întrebuinţa din dobênḑile capitaluluĭ o sumă care se va fixa la discuţiunea mijlócelor pentru construcţiunea cazarmeĭ de la Copou, sub privigherea comandantuluĭ diviziuneĭ militare.

LEGE

PENTRU TAXELE ASUPRA METRILOR LINIARI DE LA FAŢADELE PROPRIETĂŢILOR DIN ORAŞUL IAŞI.

(Decr. Nr. 1500 din 12 Iunie 1878).

Art. I. Taxele asupra metrilor liniarĭ de la faţadele proprietăţilor din oraşul Iaşĭ, ce se percep actualmente de comună, se desfiinţéză şi se înlocuiesc cu patru decimĭ asupra impozituluĭ fonciar şi cu douĕ decimĭ asupra celor-alte contribuţiunĭ directe către Stat, peste alte douĕ decimĭ ce comuna are încuviinţate după legea maximuluĭ.

LEGE

PRIN CARE JUDEŢUL IAŞĬ SĔ AUTORISĂ A CONTRACTA DOUĔ ÎMPRUMUTURI: UNUL DE LEI 500,000, PENTRU CONSTRUCŢIA CASARMELOR ARMATEI TERITORIALE, ŞI ALTUL DE LEI 780,000, PENTRU CONSTRUCŢIA A 72 ŞCÓLE IN COMUNELE RURALE.

(Decr. Nr. 1433 din 19 Maiŭ, 1882).

Art. I. Consiliul judeţuluĭ Iaşĭ este autorisat a contracta de la casa de depunerĭ şi consemnaţiunĭ, douĕ împrumuturĭ: unul de leĭ 500,000, pentru construcţia casarmelor armateĭ teritoriale, şi altul de leĭ 780,000, pentru construcţia a 72 şcóle în comunele rurale.

Art. 2. Casarmele se vor construi după planurile tipe întocmite de ministerul de resbel; iar localurile de şcóle după planurile întocmite de judeţ şi aprobate de consiliul tecnic de pe lângă ministerul de lucrărĭ publice.

Art. 3. Construcţiunile, atât ale localurilor de casărmĭ, cât şi a celor de şcolĭ, se vor da prin licitaţie în regulă, conform legeĭ de comptabilitate generală a Statuluĭ, pe basa condiţiunilor şi caetuluĭ de însărcinărĭ votate de consiliul judeţian şi aprobate de ministerul lucrărilor publice, antreprenorilor carĭ ar lăsa preţurile cele maĭ avantagióse.

In tot casul, preţul de adjudecare nu va trece peste acela al devizelor.

Concurenţa se va începe de la preţurile cât s'aŭ estimat prin devisele elaborate de ministerul de resbel pentru casarme, şi prin acelea întocmite de judeţ şi aprobate de consiliul technic al ministeruluĭ de lucrărĭ publice, pentru şcolĭ.

Art. 4. Sumele se vor ridica de la casa de depunerĭ şi consemnaţiĭ de către judeţ, treptat cu rĕspunderile ce ar avea să le facă antreprenoruluĭ după contract.

Art. 5. Numaĭ costul construcţiunilor casarmelor şi cumpĕrarea terenurilor pentru casărmĭ, în cas de necesitate, cum şi construcţiunea scólelor, se vor face din împrumutul de 1,280,000 leĭ: iar cele-alte cheltuielĭ, cum: întocmirea planuilor şi a devíselor se vor plăti de judeţ, din fondurile sale ordinare, iar conducerea şi privighiarea lucrărilor se va face din resursele ordinare ale judeţuluĭ numaĭ în casul când fondul de construcţiune nu ar fi suficient pentru acoperirea cheltuielilor acestor lucrărĭ.

Imprumutul dar real se va reduce la cifra necesară spre acoperirea costuluĭ construcţiunilor şi terenurilor coprinse în acest articol.

Art. 6. Fie-care comună din judeţul Iaşĭ va înscrie în termen de 30 anĭ amortismentul capitaluluĭ de construcţiune a scóleĭ sale, după tabela de amortisare a caseĭ de depunerĭ şi consemnaţiunĭ.

Art. 7. Consiliul judeţian se obligă a rĕspunde totala sumă a împrumutuluĭ efectuat pentru construcţiunea casarmelor şi localurilor de scolĭ către casa de depunerĭ şi consemnaţiunĭ prin anuităţĭ în termen de 30 anĭ, în care va intra şi o dobêndă de 5 la sută pe an.

LEGE

PENTRU CONVERTIREA OBLIGAŢIUNILOR IMPRUMUTULUI COMUNEI BÂRLAD.

(Decr. Nr. 1159 din 20 Maiŭ 1882).

Art. 1. Comuna Bârlad, din judeţul Tutova, este autorisată a converti obligaţiunile sale ce maĭ sunt de plată din împrumutul emis în virtutea legeĭ din 21 Aprilie 1878, cu procent de 9 la sută, în o datorie purtând procente până la 5 la sută pe an, amortisabilă definitiv prin plăţĭ trimestriale, până la 1 Octombre 1893, dată fixată pentru stingerea împrumutuluĭ ce se convertesce.

Art. 2. Este reservat detentorilor de obligaţiunĭ 9 la sută dreptul de a încunosciinţa pe primăria comuneĭ Bârlad, până la 1 Octombre 1882, că voesc a preschimba acele obligaţiunĭ în altele nouĭ, purtând procent de 5 la sută pe an.

Obligaţiunile pentru carĭ până la acéstă dată nu se va fi fĕcut declaraţiunea menţionată maĭ sus, sunt declarate plătibile în numerar şi al-pari la casa comunală, la data de 1 Octombre 1882; iar de la acéstă dată, preţul lor va fi depus de către primăria comuneĭ la casa de consemnaţiunĭ, pentru achitarea la presentare, bonificându-se de către acéstă casă procentele ce ea plătesce pentru deposite în genere.

Art. 3. Casa de depunerĭ şi consemnaţiunĭ este autorisată a contracta cu comuna Bârlad, pentru plata obligaţiunilor 9 la sută ce nu s'ar presenta spre a fi preschimbate, un împrumut echivalent în condiţiunile prevĕdute la art. 1 de maĭ sus; contractul de împrumut va stipula achitarea totală a acestuĭ împrumut şi înainte de 1 Octombre 1893.

Art. 4. Obligaţiunile 5 la sută ce se vor elibera în schimbul acelor vechĭ vor fi plătibile al-pari la fie-carĭ treĭ lunĭ prin tragere la sorţĭ; ele vor fi primite de primăria comuneĭ Bârlad şi la tóte autorităţile dependinte de ea, ca garanţie, pe valórea lor nominală.

Obligaţiunile eşite la sorţĭ nu maĭ pórtă procente; cupóne de procente ajunse la scadenţă vor fi primite ca banĭ de casierul şi perceptoriĭ comunalĭ în comptul veniturilor comunale.

Art. 5. Plata anuităţilor acestuĭ împrumut se garantéză în tóte veniturile comuneĭ.

Primăria comuneĭ Bârlad este obligată a trece în budgetul sĕŭ anual suma necesară în un paragraf special.

Primarul saŭ consiliul comunal carĭ vor verimenta, disposa saŭ ordonanţa vre-o altă cheltuială asupra acesteĭ sumĭ destinată în budget pentru acest scop, saŭ vor lăsa în suferinţă plata obligaţiunilor eşite la sorţĭ şi a cupónelor scădute carĭ vor avea preferinţă înainte de orĭ-ce cheltuială comunală, se vor considera ca delapidatorĭ de banĭ publicĭ şi vor fi pedepsiţĭ conform legeĭ penale.

Consiliul comunal este dator să echilibreze în realitate budgetele anuale, pentru ca nu din causă de nouĭ deficite să vină comuna să céră un noŭ împrumut.

Membriĭ consiliuluĭ comunal carĭ nu ar echilibra budgetele, vor fi supuşĭ la aceiaşĭ penalitate ca cea prevĕdută pentru aceĭ carĭ vor face viremente saŭ vor dispune în un alt mod de suma destinată pentru anuităţĭ.

Art. 6. De la 1 Octombre 1882, rĕmâne abrogată legea din 2 Aprilie 1878.

